D646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

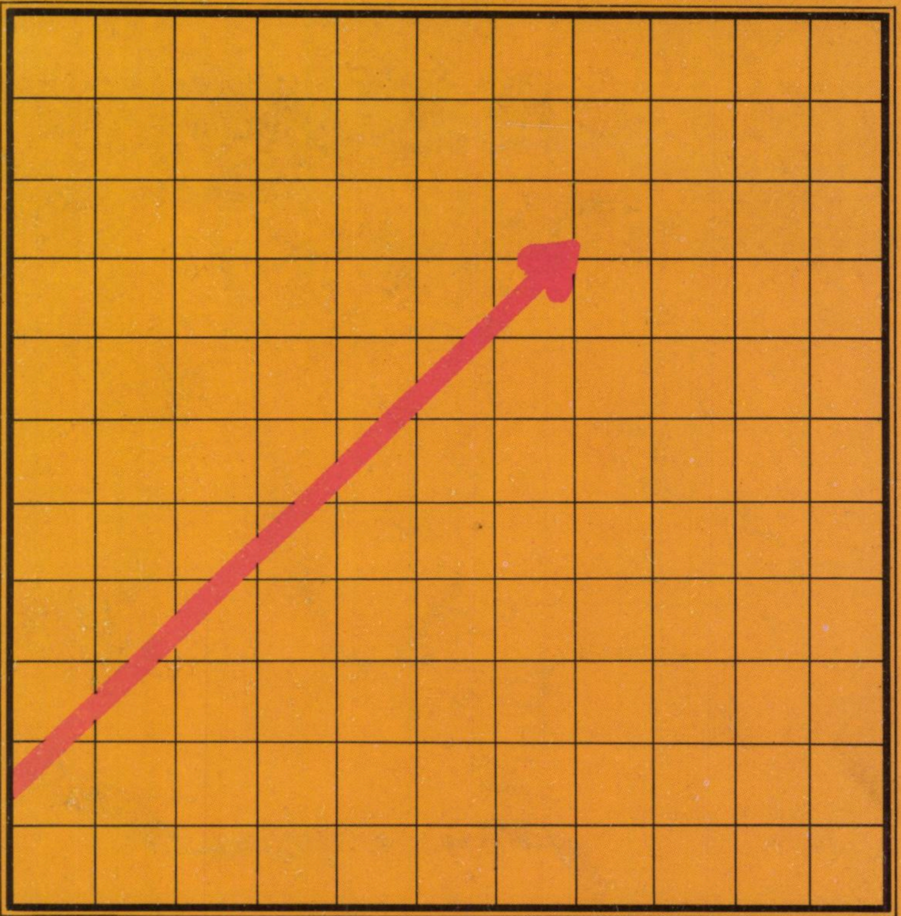

PRODUCȚIA ANULUI 1977

ritmicitate, calitate, eficiență

Numărul 1 ● Vineri 7 ianuarie 1977

ROMANIA
PCR
ROMANIA

„Începem anul 1977 cu hotărîrea fermă de a înfăptui neabătut planul dezvoltării economico-sociale a țării, de a asigura, în continuare, progresul în ritm rapid al industriei și agriculturii, al întregii economii naționale. În centrul întregii activități va trebui pusă ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției, creșterea puternică a eficienței economice. În acest scop este necesar ca toate organele și organizațiile de partid, toți oamenii muncii să acționeze cu înaltă răspundere și spirit de abnegație pentru înfăptuirea hotărîtă a măsurilor de reducere a consumurilor de materiale și materii prime, ieftinirea investițiilor și reducerea cheltuielilor de producție, pentru creșterea susținută a productivității muncii și organizarea pe baze științifice a producției și a muncii. Aplicarea în viață a acestor măsuri are un rol hotărîtor pentru realizarea cu succes a întregului cincinal, pentru înfăptuirea plenară a revoluției tehnico-științifice în țara noastră, pentru perfecționarea tuturor domeniilor de activitate".

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Mesajul de Anul Nou adresat întregului nostru popor la posturile de radio și televiziune)

ECONOMIE NATIONALA

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
1883

Piloni ai creşterii eficienţei

SPORIREA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII ŞI REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

- **În 1977, sporirea cu numai 1% a productivităţii muncii în industria republicană înseamnă o producţie suplimentară de 6,2 miliarde lei.**
- **Prin folosirea productivă a unui metru pătrat de spaţiu disponibil se pot economisi în medie cheltuieli de construcţii-montaj de circa 3 000 lei sau se poate realiza suplimentar într-un an o producţie de aproape 17 000 lei.**
- **Reducerea cu 1% a volumului cheltuielilor materiale în 1977 în industrie echivalează cu economisirea cîtorva miliarde de lei.**

AM INTRAT într-un nou an de muncă, al doilea din cincinalul revoluţiei tehnico-ştiinţifice, perioadă în care întregul nostru popor, strîns unit în jurul partidului, este ferm hotărît să muncească, în continuare, cu pasiune pentru progresul economiei naţionale — baza ridicării nivelului de trai şi de civilizaţie al tuturor celor ce muncesc.

Anul acesta trebuie să se caracterizeze, în toate sectoarele de activitate, prin **RIDICAREA LA UN NIVEL MAI ÎNALT A EFICIENŢEI ECONOMICE,** pe baza promovării largi a progresului tehnic, a valorificării în şi mai mare măsură a rezervelor existente în fiecare întreprindere şi la fiecare loc de muncă.

În documentele Congresului al XI-lea al partidului, în plenarele C.C. al P.C.R. şi în numeroasele consfătuiri de lucru organizate din iniţiativa secretarului general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** s-a subliniat cu pregnanţă că mersul nostru înainte spre făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate, spre micşorarea decalajelor care ne despart de ţările dezvoltate este nemijlocit legat de **obţinerea unei înalte productivităţi a muncii sociale, de micşorarea continuă a costurilor de producţie, îndeosebi prin reducerea cheltuielilor materiale.**

Reflectînd continuitatea preocupărilor partidului nostru pentru dinamizarea creşterii economice în condiţiile unei înalte eficienţe, Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976 a analizat pe larg aceste probleme. În ampla cuvîntare rostită cu acest prilej, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** a dat orientări clare şi a stabilit direcţiile principale spre care trebuie orientate eforturile colectivelor de muncă din unităţile economice pentru îndeplinirea în condiţii optime a indicatorilor planului pe acest an, pentru accelerarea creşterii productivităţii muncii şi reducerea costurilor de producţie, în primul rînd a cheltuielilor materiale. Partidul nostru consideră că aceasta este singura cale de dezvoltare sănătoasă a economiei, de îmbunătăţire a condiţiilor de viaţă ale maselor muncitoare. **„Toate măsurile de reducere a cheltuielilor materiale, de creştere a productivităţii muncii** — spunea secretarul general al partidului la recenta consfătuire — **trebuie să se reflecte într-o sporire mai accentuată a venitului net, a venitului naţional, în general a avuţiei naţionale. Aceasta va permite creşterea mai rapidă a forţei economice a patriei, crearea unor posibilităţi suplimentare atît pentru dezvoltarea forţelor de producţie, cît şi pentru ridicarea nivelului de trai, material şi spiritual, al întregului nostru popor".**

În asigurarea condiţiilor pentru realizarea exemplară a sarcinilor pe 1977, măsurile şi căile concrete de obţinere a unei înalte productivităţi a muncii şi de valorificare la un grad superior a materiilor prime şi a materialelor, de gospodărire cu maximă grijă a acestora, ocupă un loc central, prioritar. De aceea, programele concrete de acţiune întocmite la nivelul centralelor şi întreprinderilor se cer adîncite şi amplificate în continuare, puse de acord cu noile situaţii create ca urmare a promovării progresului tehnic, a organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii, a manifestării spiritului creator al maselor, astfel încît orice rezervă să poată fi valorificată şi, în acest fel, pe ansamblul activităţii, eficienţa să atingă cote mereu mai înalte.

Cum valorificăm materiile prime?

PORNIND de la cerinţa realizării unor produse competitive, la un grad înalt de eficienţă, mijloacele materiale puse la dispoziţia industriei chimice sînt orientate, cu prioritate, spre sectoarele care asigură o prelucrare cît mai ridicată a materiilor prime de bază. În această viziune, **petrochimia** rămîne şi în viitorii ani sectorul de avangardă al industriei chimice, gradul de chimizare al **gazului metan şi a fracţiilor petroliere lichide şi gazoase urmînd a se dubla în 1980 faţă de 1975.**

Pentru Centrala industrială de rafinării şi petrochimie, primul an al cincinalului afirmării revoluţiei tehnico-ştiinţifice s-a caracterizat prin folosirea mai deplină a rezervelor, fapt care a condus la sporirea accentuată a eficienţei economice: **producţia globală a crescut în 1976 faţă de 1975 cu 15,9%, iar productivitatea muncii cu 10,3%.** Au fost obţinute creşteri importante la o serie de produse principale cum sînt : produse macromoleculare de bază (17,4%), hidrocarburi aromatice (26,1%), uleiuri minerale (10%), iar volumul produselor chimice auxiliare şi de mic tonaj a sporit cu peste 10%.

Ca rezultat al aplicării unor tehnologii noi elaborate pe baza concepţiei româneşti, la realizarea cărora un aport important l-a adus ICECHIM-Bucureşti, precum şi al îmbunătăţirii tehnologiilor existente, s-a asigurat lărgirea bazei de materii prime, diversificarea producţiei, reducerea importurilor şi creşterea disponibilităţilor pentru export. Comparativ cu 1975, în 1976 au fost realizate 14 sortimente noi de produse, în condiţiile unei eficienţe ridicate.

Rezultatele obţinute pînă în prezent asigură centralei o puternică bază tehnico-materială, capabilă să satisfacă cerinţele majore impuse de ritmurile înalte prevăzute în planul pe 1977. În cel de-al doilea an al cincinalului, producţia industrială a unităţilor centralei creşte, faţă de 1976, cu 12,6%. Edificator este faptul că din sporul producţiei, **peste 74% se va realiza prin valorificarea la un grad superior a materiilor prime de bază** rezultate din ţiţeiul prelucrat şi utilizarea intensivă a capacităţilor de producţie existente. **Numai prin sporirea cu 14% a valorificării tonei de ţiţei se va ajunge ca va-**

loarea medie a produselor obținute să depășească de peste 3 ori valoarea materiei prime.

Prin punerea în funcțiune a unor obiective cu grad înalt de tehnicitate vor fi introduse în fabricație o serie de produse noi, se va diversifica gama de plastifianți și produse epoxidate, asigurîndu-se prin aceasta lărgirea bazei de materii prime necesare economiei naționale, diminuarea importurilor și crearea de disponibilități pentru export. Volumul exportului în 1977 va depăși realizările din anul trecut cu 41,1%.

Perfecționările ce se realizează în tehnica și tehnologia de fabricație, în organizarea producției și a muncii, se vor reflecta în mod pozitiv asupra eficienței economice. La nivelul centralei, **productivitatea muncii pe un lucrător va fi în 1977 de peste 700 mii lei, iar la marile combinate de la Pitești și Brazi de peste 1 milion lei pe un lucrător.** Totodată, **nivelul cheltuielilor de producție se va reduce în 1977 cu peste 6% față de realizările anului precedent.**

În vederea desfășurării în bune condițiuni a producției, a realizării exemplare a sarcinilor ce revin întreprinderilor, au fost luate din timp măsuri corespunzătoare pe multiple planuri. Astfel, în scopul asigurării ritmice a bazei de materii prime și materiale necesare, s-au contractat în întregime cantitățile planificate, mobilizîndu-se totodată resursele proprii de materii prime, fapt care contribuie la reducerea substanțială a importurilor. Pentru asigurarea cu țiței selecționat a fabricației de uleiuri, la Combinatul petrochimic Pitești s-au întreprins acțiuni și s-au stabilit măsuri de organizare a spațiilor de depozitare și a circuitelor de pompare.

Sporirea eficienței întregii activități productive, reducerea simțitoare a cheltuielilor de producție constituie pentru colectivul fiecărei unități preocupări primordiale. În acest sens, în urma analizelor efectuate de colective de specialitate s-au făcut propuneri de reducere a consumurilor specifice de materii prime și auxiliare pentru 1977 la 173 de norme, prin aplicarea unor măsuri care vizează îmbunătățirea proceselor tehnologice și creșterea gradului de recuperare ; pe această cale se vor realiza economii de 15 mil. lei. Orientarea cercetărilor din ultima perioadă către valorificarea deșeurilor de fabricație și a subproduselor va permite ca, în 1977, unitățile centralei să obțină o producție valorică suplimentară de peste 20 milioane lei.

În domeniul **raționalizării consumului de combustibil și energie** — factor important în reducerea cheltuielilor de producție — se întreprind, în continuare, acțiuni care vor conduce la economisirea a cel puțin 1,3 mil tone c.c. Un accent deosebit se pune pe realizarea unor lucrări pentru recuperarea resurselor energetice secundare, dintre care menționăm recuperarea gazelor reziduale de la instalațiile de negru de fum la „Carbosin“-Copșa Mică, recuperarea gazelor combustibile de la instalația D3 de la Combinatul petrochimic Borzești, recuperarea gazelor de faclă de la combinatele petrochimice Brazi și Borzești ș.a.

Anul acesta, pe lîngă faptul că vor trebui folosite mai bine capacitățile existente, urmează să se realizeze un important program de **investiții.** Pentru adîncirea prelucrării țițeiului și dezvoltarea în ritmuri înalte a petrochimiei, vor fi puse în funcțiune numeroase obiective de mare importanță economică și va fi începută execuția altora. Indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** privind construirea unor noi instalații de mare complexitate și tehnicitate în cadrul platformelor petrochimice existente, prin folosirea completă a spațiilor de producție și limitarea suprafețelor de construcție, se materializează în dezvoltarea combinatelor de la Teleajen, Brazi, Borzești și Timișoara. Totodată, au fost dimensionate mai bine eforturile financiare necesare realizării obiectivelor planificate, prin corelarea termenelor de punere în funcțiune cu necesitățile economiei naționale.

Traducînd în viață indicațile date de conducerea partidului privind **reducerea consumurilor de materiale și a costului investițiilor,** s-a reușit ca volumul lucrărilor de construcții-montaj să fie redus cu peste 27%, obținîndu-se economisirea a 22 280 tone ciment și 4 542 tone oțel beton. De asemenea, s-a asigurat, încă de la încheierea anului 1976, predarea a peste 85% din documentația de execuție, eliberarea terenurilor necesare amplasării noilor obiective, precum și crearea condiților optime pentru executarea lucrărilor. În vederea respectării graficelor de lucrări prevăzute în plan, s-a organizat urmărirea permanentă la furnizorii interni a stadiului de execuție a utilajelor și respectarea riguroasă a termenelor contractuale. Întrucît în perioada următoare vor intra în funcțiune obiective cu un grad de tehnicitate ridicat, s-a trecut încă de pe acum la formarea de colective de lucrători cu experiență ce vor asigura asistența tehnică în perioada probelor tehnologice și punerii în funcțiune.

Adrian STOICA
director general
Centrala industrială de rafinării
și petrochimie Ploiești

Semnificații economice ale reducerii consumului de timp

PRIN „Prognoza cercetării științifice și dezvoltării tehnologice în industria de confecții pînă în anul 2000“ s-au definit, la începutul anului 1976, tendințele de dezvoltare ale industriei de confecții prin conexiune cu celelalte subramuri industriale producătoare de materii prime și, în mod deosebit, cu posibilitatea introducerii tehnologiilor moderne, a proceselor de lucru bazate pe mecanizare și automatizare.

În stadiul actual, cînd industria de confecții este mare consumatoare de manoperă, **creșterea productivității muncii** prezintă o importanță deosebită, constituind o sursă însemnată de **reducere a costurilor de fabricație.** Datorită acțiunilor și măsurilor întreprinse în domeniul promovării progresului tehnic, al mecanizării unor operații, paralel cu o mai bună organizare a producției și a muncii, **consumul de timp** (minute/bucată) **a scăzut în 1976 la confecționarea costumelor bărbătești la 85% față de 1975, iar a cămășilor bărbătești la 94%.**

O altă sursă de sporire a eficienței economice a constituit-o **utilizarea optimă a suprafeței materialului textil destinat confecționării.** În anul 1976 pe această cale s-au realizat economii de materie primă în valoare de 163 mil. lei față de consumul din 1975. Ca urmare a sarcinilor trasate de plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976, s-au întreprins noi acțiuni pentru punerea în evidență a unor posibilități de creștere a gradului de utilizare a suprafeței materialelor textile. Numeroase colective de specialiști au analizat în fiecare unitate a centralei posibilitățile de economisire a materiilor prime, acțiune în baza căreia s-a determinat sarcina de a se economisi, în 1977, peste 2 300 000 mp țesături. Desfășurarea, în continuare, a acțiunii de depistare a unor noi surse de economisire a materiilor prime va permite ca **indicii de consum prevăzuți pentru 1980 să fie realizați încă din 1977.**

În scopul gospodăririi raționale a materiilor prime și al reducerii consumului de muncă a fost inițiată realizarea unor studii tehnico-economice privind introducerea, încă în 1977, a unor instalații electronice de gradare-reproducere a tiparelor de îmbrăcăminte, de încadrare și optimizare a consumurilor. Totodată, se are în vedere introducerea unei instalații automate de proiectare a contexturilor din tricot tip stofă. Măsurile menționate, alături de alte obiective prevăzute în planul de promovare a tehnicii înaintate, constituie germenii automatizării unor operații care, în prezent, consumă un volum ridicat de manoperă. Pe linia realizării unei productivități a muncii mai înalte se înscrie și prevederea de a se **automatiza proiectarea îmbrăcămintei** prin folosirea unor echipamente complexe, comandate de computere, ceea ce va conduce atît la economisirea forței de muncă, cît și a timpului de execuție a documentației.

Ca urmare a contractelor de cercetare încheiate în 1976 cu Institutul Politehnic București, se urmărește realizarea, pe bază de concepție românească, a unor instalații care să permită îmbinarea unor detalii folosind ultrasunetele în locul coaserii clasice cu ață. Extinderea colaborării cu Institutul central de informatică și Institutul de tehnică de calcul va permite, la rîndul său, elaborarea automată pe calculatoarele existente în centrală a proceselor tehnologice, obținîndu-se astfel soluții optime de cuplare a fazelor și a operațiilor de proces.

Considerăm că promovarea largă a progresului tehnic impune dezvoltarea activității proprii de cercetare prin înființarea în țară a unor filiale ale Centrului de cercetare și proiectare a îmbrăcămintei plasate în centre universitare puternice, unde ființează și întreprinderi de confecții reprezentative. Începînd cu prima lună a anului 1977, va lua ființă la Iași prima filială de cercetare a Centrului menționat, condusă metodologic și științific de către Facultatea de textile din cadrul Institutului Politehnic Iași, creîndu-se în acest fel condiții de integrare a învățămîntului cu industria de profil.

În privința realizării de noi sortimente pe bază de concepție proprie, se are în vedere dezvoltarea producției de îmbrăcăminte din stofe tricotate tip lînă, folosind exclusiv baza de materii prime existentă în țară, sortiment solicitat pe piața internă și externă, datorită caracteristicilor superioare din punct de vedere estetic și funcțional. În aceeași arie de preocupări se înscrie și realizarea prestigioasă a unor specialiști din industria noastră privind **imprimarea prin transfer a materialelor textile cu conținut de peste 60% fibre sintetice.** În primul semestru al anului 1977 se vor livra comerțului peste 130 mii produse imprimate cu noua metodă, produse care, în urma sondajelor efectuate în magazine, a reieșit că sînt foarte solicitate de cumpărători.

Programul complex de ridicare a nivelului tehnic al producției pînă în 1980 și în perspectivă impune concentrarea eforturilor pentru modernizarea tehnologiilor de fabricație, prin generalizarea mecanizării operațiilor de proces și ridicarea gradului de semiautomatizare și automatizare a unor operații. Cercetările au în vedere elaborarea pe calculator a proceselor tehnologice, utilizînd timpii predeterminați pentru stabilirea în mod științific a normelor de muncă. Totodată, se va finaliza cercetarea privind prelucrarea automată pe calculator a șirurilor cronometrice utilizînd programele „DENOR“, inițiate în colaborare cu Institutul central de informatică. Scopul acestei lucrări este fundamentarea normelor de muncă și cercetarea unui fond de date privind normele de timp necesare optimizării și operativizării proceselor tehnologice.

Organizarea pe **principii ergonomice a locurilor de muncă** va constitui o altă preocupare importantă. În acest sens, va crește rolul stației pilot care, dotată cu utilaje moderne și personal de înaltă specialitate, va face posibilă abordarea unor studii complexe de organizare ergonomică a locurilor de muncă. Pe baza cercetărilor, se vor tipiza grafele de prelucrare a reperelor produselor de îmbrăcăminte, se vor stabili algoritmii de calcul în vederea elaborării pe calculator a proceselor tehnologice, folosind metoda de echilibrare logică a limitelor tehnologice, creînd astfel baza pentru programarea și optimizarea organizării producției, pe tipuri de produse, dimensionarea pe baze științifice a mărimii formațiilor de lucru, precum și îmbunătățirea indicilor de utilizare a mașinilor ce intră în componența formațiilor de lucru.

Toate acestea vor permite reducerea simțitoare a volumului manoperei, în condițiile ridicării nivelului calitativ al produselor. Din studiile efectuate rezultă că, **în 1977, consumul de timp** (minute/bucată) **la confecționarea costumelor bărbătești va ajunge la 70% față de 1975, iar a cămășilor pentru bărbați la 89%.**

Iosif STEINBACH
director general
Centrala industriei confecțiilor

Tehnica nouă, un factor al eficienței

PROMOVAREA tehnologiilor avansate, creșterea și diversificarea sortimentelor de oțeluri și laminate cu performanțe funcționale ridicate, îmbunătățirea gospodăririi resurselor materiale și umane, constituie preocupări fundamentale ale întreprinderilor din industria siderurgică. Ca urmare a activității susținute desfășurate în anul recent încheiat, unitățile Centralei indistriale siderurgice Hunedoara au obținut realizări de însemnătate deosebită : un spor al producției globale de 172 milioane lei, reducerea cheltuielilor totale la 1 000 lei producție-marfă cu 42 mil. lei, principalele economii fiind obținute pe seama elementelor cu pondere hotărîtoare în costuri — cocs, metal, energie electrică și termică.

Toate aceste rezultate au avut la bază un program vast de măsuri. În domeniul producției de oțel, de exemplu, s-a definitivat tehnologia de fabricație a oțelurilor austenitice și feritice, a semifabricatelor pentru execuția materialului tubular de înaltă rezistență la foraj, s-a asimilat tehnologia de degazare a oțelurilor pe instalații de concepție proprie ; au fost realizate 5 noi mărci de oțeluri și tipodimensiuni de laminate, ceea ce a determinat ca, din totalul producției de oțel, 65% să reprezinte oțeluri de calitate, aliate și înalt aliate.

Prevederile planului pe 1977 au fost astfel stabilite încît să asigure creșterea continuă a producției, prin folosirea completă a capacităților de producție, reducerea cheltuielilor materiale, a consumurilor specifice, sporirea aportului cercetării științifice și ingineriei tehnologice la promovarea progresului tehnic și ridicarea nivelului calitativ al întregii activități. În ansamblu, indicatorii planului pe 1977 se înscriu la niveluri mai înalte decît cele prevăzute inițial. Combinatul hunedorean va produce, de pildă, cu aceleași capacități, peste nivelul anului 1976, 43 000 tone oțel, 70 000 tone laminate finite și semifabricate de relaminare, piese de schimb în valoare de 28 milioane lei, peste 700 tone mașini și utilaje pentru industria metalurgică.

Factorul esențial în atingerea acestor obiective îl constituie **îmbunătățirea indicelui de scoatere produs finit-lingou.** În acest scop, se are în vedere aplicarea unor măsuri pe toate fazele tehnologice de elaborare și turnare a oțelului, astfel : modernizarea tehnologiilor de turnare în oțelării, îmbunătățirea constructivă a ansamblelor de turnare, extinderea procesului de degazare a oțelurilor, precum și realizarea primei instalații de retopire sub zgură. În secțiile de laminoare, o contribuție substanțială la creșterea gradului de valorificare o va aduce îmbunătățirea activității în sectoarele de încălzire a lingourilor și semifabricatelor, utilizarea rațională a instalațiilor de ajustare, extinderea utilizării cilindrilor de laminare cu caracteristici funcționale ridicate, precum și valorificarea completă a producției prin evitarea pierderilor sub formă de scurtături, capete, declasări dimensionale. Prin folosirea tuturor acestor căi se estimează valorificarea suplimentară, față de nivelul anului 1975, a cca. 150 000 tone metal.

Un alt domeniu prioritar îl constituie **utilizarea pe scară mai largă a resurselor indigene de materii prime.** În acest scop, vor continua cercetările privind elaborarea de rețete de cocsificare cu o pondere crescută de cărbuni energetici din bazinul Văii Jiului. Încercările efectuate încă în cursul anului trecut ne îndreptățesc să scontăm pe rezultate satisfăcătoare. Odată cu intrarea în funcțiune a noii fabrici de oxigen, se va trece la tehnologia de elaborare prin insuflare de aer îmbogățit cu oxigen, ceea ce va conduce la creșterea indicilor de utilizare a agregatelor și, respectiv, la reducerea consumului specific de cocs cu peste 40 000 tone/an.

Asigurarea desfășurării normale a întregii activități de producție reclamă o preocupare susținută în direcția creșterii siguranței în exploatare, prin **ridicarea nivelului calitativ al activității de întreținere și reparație,** asigurarea cu piese de schimb și sporirea, pe această bază, a indicilor de utilizare extensivi. În acest scop, începînd cu 1977 se acoperă, din producție proprie, necesarul de piese de schimb curente, urmînd ca aprovizionarea din exterior să se limiteze la o gamă restrînsă de piese de performanță. Prin aceasta se realizează una din sarcinile principale trasate de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** cu prilejul vizitelor de lucru la Hunedoara.

Reducerea costurilor de fabricație impune o preocupare tot mai susținută pentru **valorificarea resurselor secundare.** Prin natura ei, industria siderurgică dispune de mari rezerve în această direcție. Tocmai de aceea se va acorda o atenție sporită valorificării deșeurilor metalice și refractare, utilizării resurselor energetice secundare și altor surse de materiale care, după date preliminare, vor aduce un aport de peste 295 mil. lei la diminuarea costurilor de fabricație. Sînt elaborate pentru acest cincinal, la nivelul întreprinderilor și combinatului hunedorean, un număr de 86 studii de organizare a producției și a muncii ; aplicarea unora din acestea în 1976 a adus o eficiență economică de 8,5 mil. lei. Măsurile stabilite pe baza acestor studii vizează un domeniu larg de preocupări de ordin tehnic, tehnologic, economic și social. Tocmai de aceea, se va urmări cu consecvență aplicarea, în continuare, a acestor măsuri, menite să contribuie substanțial la îndeplinirea sarcinilor, la ridicarea pe trepte mai înalte a eficienței economice.

Sabin FAUR
director general
Centrala industrială siderurgică
Hunedoara

PROPUNERI ALE SPECIALIŞTILOR ÎN SPRIJINUL EFICIENŢEI

RAŢIUNI ŞI OPŢIUNI ECONOMICE ÎN ORGANIZAREA DESERVIRII ŞANTIERELOR DE CONSTRUCŢII-MONTAJ

— Avantajele unei concepţii: economii de ordinul milioanelor —

RAMURA de construcţii-montaj prezintă încă mari rezerve de îmbunătăţire în domeniul organizării şi conducerii, inclusiv în ce priveşte activităţile de deservire a şantierelor cu servicii de producţie. În condiţiile tendinţei actuale de adîncire a specializării şi cooperării, ale necesităţii — impuse de raţiuni economice evidente — ca şantierele să devină un loc de montare şi punere în operă a unor materiale realizate în industrie, ne-am format convingerea asupra utilităţii unor măsuri prin care activităţile de deservire cu servicii de producţie să fie preluate de către unităţi specializate, de tip industrial.

Pe linia preocupărilor şi cunoştinţelor în domeniul organizării şi conducerii, însuşite la cursurile Academiei „Ştefan Gheorghiu“, am căutat să adîncesc această problemă, elaborînd un studiu — localizat la zona Braşov — privitor la aprovizionarea cu beton proaspăt.

Cu un consum mediu de 400—450 mc. la un milion de lei producţie de construcţii-montaj, betonul pus în operă dă „pulsul“ şantierului. Din acest considerent, activităţii de asigurare cu beton i se repartizează mijloace de producţie sigure şi cadre cu multă experienţă.

Această activitate se regăseşte la toate unităţile de construcţii ; fiecare din ele îşi asigură în mod independent betonul necesar, folosind metoda preparării centralizate în staţii, sau separat la punctele de lucru.

În municipiul Braşov, la Poiana Braşov şi în alte localităţi apropiate funcţionează 15 staţii de betoane, aparţinînd: Trustului de construcţii industriale (T.C.I.), Întreprinderii de construcţii industriale şi montaje (I.C.I.M.), Trustului de construcţii al consiliului popular judeţean (T.C.), Trustului de construcţii pentru economia forestieră şi materiale de construcţii (T.C.E.F.M.C.), Întreprinderii de construcţii, reparaţii şi administraţie locativă (I.C.R.A.L.) — unităţi de subordonare diferită şi a căror activitate se suprapune în teritoriu.

Variaţii de la 1 la 24 în productivitate şi alte anomalii economice

ANALIZÎND actualul sistem de asigurare cu beton a şantierelor din zona Braşov, au putut fi desprinse o serie de aspecte care relevă o organizare de principiu necorespunzătoare imperativului eficienţei economice.

Capacitatea totală de producţie a betonului este cu mult mai mare decît necesarul, deoarece fiecare unitate în parte a căutat să-şi satisfacă vîrfurile solicitărilor, nefolosind posibilitatea cooperării cu vecinii. Din acest motiv, staţiile de betoane ale T.C.E.F.M.C. şi I.C.R.A.L. au folosit capacitatea instalată doar în proporţie de 28% şi, respectiv, 25%.

Staţiile de betoane ce deservesc un şantier au o durată de viaţă pe amplasament egală cu durata de execuţie a obiectivului, ceea ce face să se repete procesul de proiectare, execuţie, demolare a lor pentru fiecare organizare nouă.

Pe linia sarcinilor privind economisirea terenului, reducerea consumurilor de materiale şi creşterea productivităţii muncii în construcţii, organizarea unui **sistem de fabrici specializate în producerea şi distribuirea betonului** ar aduce, în zona Braşov: ● **creşterea productivităţii muncii de 2,8 ori** ● **economisirea a 20 000 mp de teren** ● **reducerea personalului auxiliar cu peste 140 de oameni** ● **micşorarea costului unui metru cub de beton cu circa 12 lei.**

Nivelul de dotare şi organizare diferit — de la semiautomatizare (staţiile proprietatea I.C.I.M. şi T.C. — locuinţe) la dozare manuală (staţiile I.C.R.A.L. şi T.C. — Poiana Braşov) — conduce la risipă de muncă, de materiale, la o calitate slabă şi o eficienţă scăzută. Productivitatea fizică (vezi fig. 1) variază între 340 mc beton/an

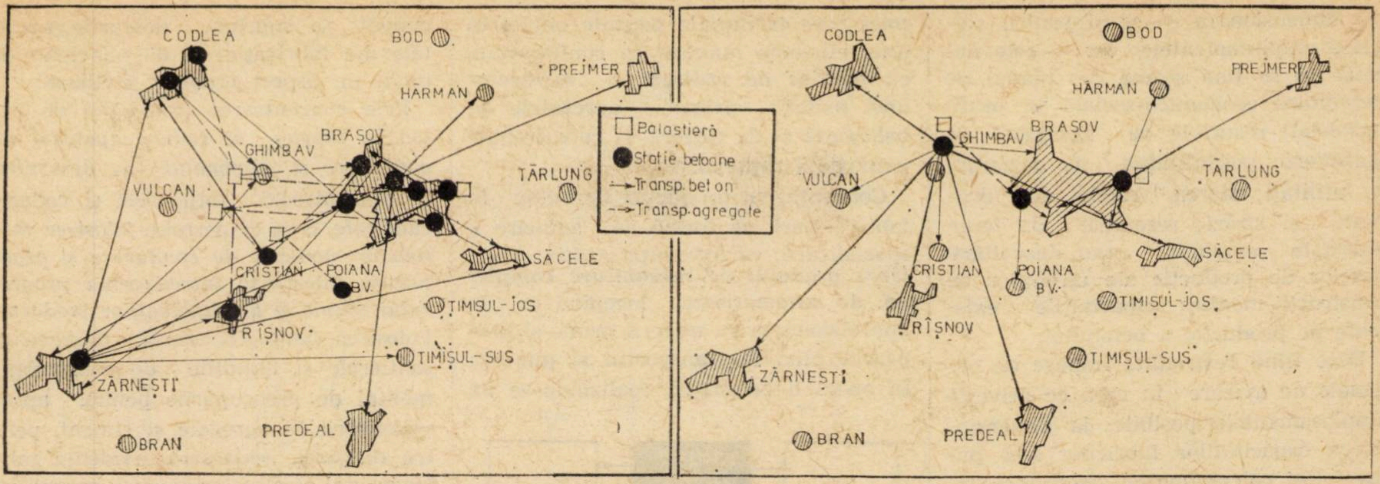

Fig. 2 : *Asigurarea cu beton a șantierelor din zona Brașov.* (stînga — *sistemul actual* ; dreapta — *sistemul propus*)

Indicatori	U/M	Sistemul existent	Sistemul propus	Economii
Nr. stații de betoane	buc.	15	3	**12**
Costuri anuale totale producție + distribuție (la volum constant)	mii lei	123 870	117 650	**6 220**
Personal utilizat	nr.	228	82	**146**
Productivitatea fizică a muncii (medie)	mc/om/an	2 200	6 300	
Consum de manoperă	om-ore/mc	1,10	0,43	**0,67**
Teren ocupat	mp	30 083	10 083	**20 000**

(stația de betoane Zărnești) și 8 250 mc beton/an (stația Mihai Viteazu a T.C.), iar costurile medii ale betonului oscilează între 193,75 lei/mc (la stația I.C.I.M.) și 244,74 lei/mc (la stația T.C.I.). De notat că la stațiile mici s-au înregistrat cele mai multe cazuri de betoane necorespunzătoare, care au determinat efectuarea de cheltuieli pentru refacerea sau consolidarea unor lucrări.

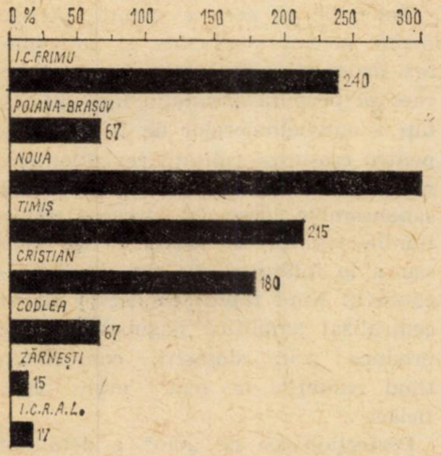

Fig. 1 : *Variația productivității unor stații de betoane din zona Brașov (anul 1975). Media pe zonă=2200 mc/om/an=100%*

Transportul agregatelor și betonului, nefiind optimizat la nivelul zonei, se caracterizează prin multe încrucișări (fig. 2, stînga, din pag.) — ceea ce, evident, determină creșterea cheltuielilor de ansamblu (deci, scumpirea investițiilor), un consum nerațional de carburanți, aglomerează traficul urban.

Însfîrșit, multe din stațiile de betoane existente poluează, degradează mediul, îngreunînd sau scumpind mult lucrările pentru protejarea lui, făcute de către consiliul popular județean.

Aspecte similare se regăsesc în majoritatea zonelor țării unde activitatea de investiții se realizează prin unități de construcții-montaj ce nu aparțin aceluiași minister.

Argumentele de eficiență ale unui sistem de fabrici specializate

PORNIND de la necesitatea *satisfacerii cantitative și calitative a necesarului de beton proaspăt pentru toate șantierele dintr-o zonă teritorială, în condițiile unei eficiențe economice ridicate,* propunem perfecționarea organizării și conducerii acestei activități, orientate spre atingerea următoarelor obiective :

- *minimizarea cheltuielilor totale* pentru prepararea și transportul betonului la consumatori ;
- *creșterea gradului de industrializare a betonului monolit,* deci mărirea productivității muncii pe șantiere și reducerea duratei de execuție a lucrărilor;
- *economisirea terenului* pentru organizarea de șantier.

Considerăm că aceste obiective pot fi realizate prin organizarea unui *sistem de fabrici specializate în producerea și distribuirea betonului proaspăt tuturor consumatorilor dintr-o zonă teritorială.*

Soluția propusă a rezultat ca urmare a abordării problemelor la nivel de teritoriu, etapă calitativ nouă în perfecționarea organizării și conducerii activității de aprovizionare cu beton proaspăt a tuturor șantierelor din zonă. Ea se încadrează în spiritul prevederilor Decretului Consiliului de Stat nr. 70/1975 privind organizarea și sistematizarea zonelor și platformelor industriale.

Sistemul are în vedere organizarea unor fabrici de betoane, pentru a căror dimensionare — ca și pentru alegerea amplasamentelor lor — este necesar să se țină seama de: planul de dezvoltare economico-socială în profil teritorial; resursele de agregate de balastieră; posibilitățile de asigurare cu utilități; starea rețelei de drumuri și străzi; rezervele de teren destinate amplasării sau dezvoltării bazelor de producție ale unităților de construcții-montaj; capacitățile existente de producție a betonului.

Date fiind restricțiile impuse de organele de avizare în ceea ce privește amplasamentele posibile, la dimensionarea capacităților fabricilor s-ar putea folosi calculatoarele electronice; informatica și cercetarea operațională pun la dispoziție modele matematice care permit găsirea variantei — ca dimensionare și amplasare — cu eficiență maximă în procesul de aprovizionare cu agregate de balastieră, preparare și transport al betonului la fiecare consumator.

Fabricile de beton incluse în sistemul de preparare și distribuire a betonului proaspăt tuturor șantierelor dintr-o zonă ar urma să funcționeze ca secții ale unei „întreprinderi de beton“, subordonată consiliului popular județean și organizată pe principiul gestiunii economice proprii, cu cont la bancă și personalitate juridică. Pentru livrarea betonului în cantitatea și de calitatea cerută de beneficiari și pentru obținerea lui în condiții economice optime, întreprinderea ar trebui să dispună de personalul necesar, mijloace pentru prepararea betonului, ateliere și magazii pentru întreținerea utilajelor, instalații pentru asigurarea utilităților, un sistem de radio-telefon pentru legătura cu toate fabricile, cu punctele de lucru și mijloacele de transport al betonului (mijloace auto specializate, închiriate).

Pentru aprovizionarea cu produse de balastieră, întreprinderea fie că ar încheia contracte cu furnizorii, fie că ar prelua balastierele din zonă. Ea ar urma să-și asigure relațiile cu beneficiarii printr-un sistem de dispecerat, investit cu autoritate și răspundere în dirijarea, corectarea, reevaluarea programului zilnic de lucru (fig. 3).

Aplicînd sistemul la zona Brașov, rezultă : *o simplificare evidentă a circulației* (fig. 2 dreapta) ; *o economie de personal auxiliar de peste 140 de oameni; creșterea productivității muncii de 2,8 ori; eliberarea a 20 mii mp de teren; reducerea cu 11,96 lei a cheltuielilor legate de producerea-livrarea unui metru cub de beton.*

Avantajele prezumabile ale sistemului sînt multiple. În primul rînd, ridicarea orientărilor de optimizare de la nivelul și interesele unei singure unități de construcții-montaj, la nivelul *unei zone teritoriale* permite obținerea unei eficiențe maxime în conformitate cu *politica de utilizare a resurselor* unei materii prime — agregatele de balastieră și de carieră — care trebuie exploatată rațional.

Concentrarea producției de beton în fabrici mari, ca formă de adîncire a specializării, va influența pozitiv *creșterea gradului de mecanizare complexă, de automatizare,* începînd de la aprovizionarea cu materii prime și preparare pînă la transportul și punerea în operă a betonului, realizîndu-se un pas important în direcția industrializării activității de construcții-montaj. Prepararea în cantitate mare a betonului proaspăt creează condiții pentru *o producție omogenă, de bună calitate,* prin automatizarea instalațiilor de dozare. Totodată, concentrarea producției și automatizarea dozării permit *realizarea de economii* la materialele folosite — ciment, agregate — și la energie.

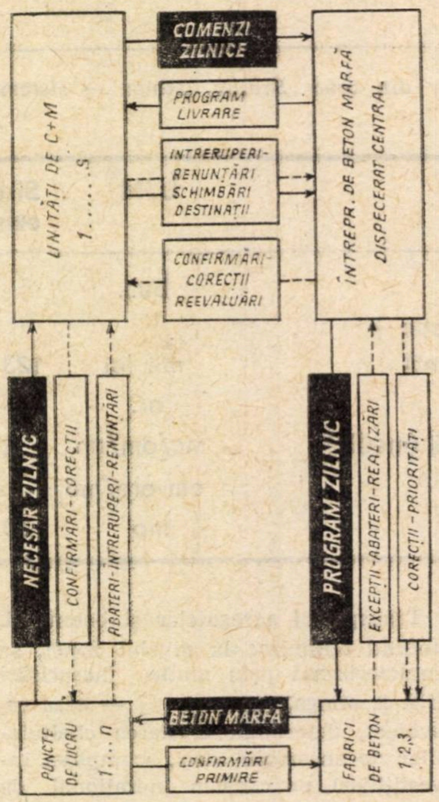

Fig. 3 : *Schema-bloc a relațiilor beneficiar-furnizor*

Datorită existenței unei întreprinderi care livrează beton tuturor consumatorilor din zonă, *se reduce durata de instalare a șantierelor* (executarea organizării de șantier), astfel încît lucrările de bază pot fi atacate îndată după obținerea aprobărilor legale pentru începere, putîndu-se deci *scurta termenul de punere în funcțiune a obiectivelor* și, deci, durata de imobilizare a fondurilor de investiții. Nu mai este nevoie, pe șantiere, de teren pentru stații de beton, depozite de agregate și ciment; se suprimă deșeurile rezultate din fabricație: se dă punctelor de lucru un aspect ordonat, civilizat.

Prin concentrarea producției de beton în fabrici *se reduce aparatul de conducere și personalul de deservire,* se concentrează mijloacele și cadrele calificate, ceea ce permite *folosirea metodelor moderne de conducere și organizare,* înlesnește *introducerea progresului tehnic și a tehnologiilor moderne.* Folosirea betonului-marfă degrevează șantierele și unitățile de construcții-montaj de preocupările pentru aprovizionarea cu agregate și ciment, pentru dirijarea, repararea, evidența mijloacelor și efectivelor afectate preparării betonului la punctele de lucru sau în bazele de producție.

Premise pentru aplicare

PENTRU A DA REZULTATE, sistemul impune o planificare și programare riguroasă, o respectare strictă a obligațiilor contractuale reciproce, ordine și disciplină. Deoarece costul unui metru cub de beton-marfă pus în operă devine mai mic decît costul betonului preparat pe șantier numai în condițiile în care furnizorul are asigurate ***constant comenzi la capacitate,*** considerăm că la nivelul consiliului popular județean, eliberarea autorizațiilor de amplasare a noi stații de beton să se facă numai în cazul în care fabricile de beton nu pot asigura cantitativ, calitativ și economic necesarele.

Totodată, se cere o atenție permanentă pentru realizarea și întreținerea drumurilor de acces din șantiere, care să permită circulația fără dificultăți a autobetonierelor de 16—20 tone; pentru creșterea calității reviziilor tehnice, asigurarea de piese de schimb și subansamble, spre a preveni defecțiunile tehnice în fabricile de beton sau a le înlătura cu promptitudine — cunoscut fiind faptul că acest sistem centralizat amplifică pagubele ce s-ar produce prin stagnări, consecințele fiind resimțite de mai mulți beneficiari.

Perfecționarea pe „viu“ a detaliilor unei asemenea organizări, experimentarea funcționării și eficienței sistemului ar permite, ulterior, eventuala lui extindere și în alte județe și zone ale țării.

Corneliu ZOTTA
Brașov

„R.E.“ invită și alți specialiști să elaboreze asemenea analize și propuneri pe care să le supunem unui schimb larg de opinii și generalizării.

DIMENSIUNI ȘI EXPRESII NOI ALE EFICIENȚEI ECONOMICE A INVESTIȚIILOR (I)

FACTOR PRIMORDIAL al creşterii forțelor de producție, al dezvoltării susținute a tuturor ramurilor şi domeniilor de activitate, investițiile contribuie nemijlocit la progresul economiei, la sporirea venitului național.

Postulatul că ritmul creşterii economice este în strînsă corelație cu nivelul științific la care se desfășoară conducerea procesului reproducției socialiste lărgite dobîndește noi valențe și se corelează armonios cu conceptul potrivit căruia concentrarea resurselor materiale, financiare și de muncă este orientată spre direcțiile și obiectivele de însemnătate hotărîtoare pentru progresul României socialiste.

Relația dintre procesul reproducției socialiste lărgite și nivelul eficienței economice reflectă calitatea deciziilor de investiții adoptate. Pentru ca deciziile ce se adoptă să asigure o concordanță deplină între cerințele etapei prezente și cele de perspectivă, să reducă posibilitatea de risc și, pe această cale, să sporească eficiența economică, este necesar ca în procesul decizional al investițiilor să se acorde toată atenția prognozei economice și tehnologice și, pe baza acestor elemente, să se cuprindă în calcul și consecințele de durată ale măsurilor ce urmează a se adopta.

Ținînd seama de complexitatea fenomenelor și a proceselor economico-sociale, de cerințele extinderii cadrului previzional în vederea preîntîmpinării riscurilor, sub impulsul tehnicii moderne de calcul, știința conducerii și-a extins sfera de aplicare, și-a îmbunătățit metodele de cercetare, devenind un factor dinamic în procesul organizării și desfășurării activității de investiții.

Investițiile — purtătoare ale progresului tehnico-științific

REVOLUȚIA TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ determină mutații radicale în baza tehnică a producției, cu efecte directe de etapă și de durată, asupra proceselor economice.

Transformările ce se produc prin faptul că știința devine din ce în ce mai mult factor de producție conduce la mutații însemnate și în structura fondurilor fixe, în chiar procesul luării deciziilor — care trebuie să urmărească în mod constant ca preocupările factorilor de resort să se concentreze în primul rînd asupra tehnologiilor de fabricație, a nivelului și performanțelor pe care le prezintă instalațiile și utilajele, pentru a se asigura realizarea unor obiective cu înaltă eficiență economică și condiții pentru obținerea unor produse de calitate, într-o sortimentație și la un cost care să le facă competitive atît în țară cît și pe piețele externe; cuceririle revoluției tehnico-științifice aduc totodată schimbări importante atît în concepția construcțiilor, în natura materialelor de execuție a acestora, cît și în organizarea producției și a muncii.

În procesul îmbunătățirii activității de investiții și de construcții un rol major revine proiectării, care trebuie să pună accentul în tot mai mare măsură pe obținerea unor indicatori de calitate, de eficiență ridicată. Concepute ca procese de creație, ingineria tehnologică și proiectarea construcțiilor au ca sarcină să materializeze rezultatele cercetării și, prin aplicarea cu fermitate a cuceririlor științifice și tehnice, să asigure cadrul necesar pentru realizarea unor obiective de investiții în măsură să satisfacă nevoile societății în condiții de eficiență maximă.

Cu toate rezultatele pozitive obținute în acest domeniu, realizările nu se situează la nivelul cerințelor etapei actuale, așa cum a rezultat și la consfătuirile de lucru de la C.C. al P.C.R. din 21 și 30 septembrie 1976 consacrate activității în domeniul proiectării și construcțiilor industriale, precum și al cercetării științifice și ingineriei tehnologice. Ampla acțiune organizată în toate județele țării, din inițiativa și sub directa îndrumare a tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, pentru găsirea unor soluții eficiente de reducere a costului investițiilor și a consumurilor de materiale de construcții, a confirmat, la scara întregii economii, marile rezerve existente în acest domeniu.

Concludente au fost analizele concrete făcute la șantierele cu obiective în curs de execuție, cu care prilej s-a putut constata că, prin reducerea înălțimii halelor industriale și a suprafețelor acoperite, prin reorganizarea fluxurilor tehnologice și creșterea gradului de îndesire a utilajelor, prin redimensionarea platformelor, drumurilor uzinale betonate, a unor instalații tehnice și edilitare, prin amplasarea de utilaje în aer liber, prin renunțarea la unele obiective și utilități și folosirea dotărilor existente — fără a se afecta capacitățile și indicatorii tehnico-economici aprobați — pot fi efectuate reduceri de cca. 30% asupra volumului lucrărilor de construcții și instalații rămase de executat.

Profunda semnificație economică și socială a hotărîrilor luate de conducerea partidului și statului nostru pentru reducerea volumului lucrărilor de construcții și economisirea, pe această cale, a unor însemnate cantități de materiale de construcții (ciment, fierbeton, cherestea etc.) poate fi ușor dimensionată dacă se are în vedere faptul că volumul de investiții în țara noastră aproape se dublează de la un cincinal la altul și că numai în perioada 1976—1980 sînt prevăzute investiții de cca. 1 000 miliarde lei, din care cca. 450 miliarde lucrări de construcții-montaj. Înfăptuirea acestor hotărîri de importanță vitală pentru îmbunătățirea activității în domeniul investițiilor implică o revizuire radicală nu numai a modului de organizare a activității, ci a însuși conceptului privind cercetarea științifică, ingineria tehnologică și proiectarea construcțiilor.

Trebuie înțeles că *cercetarea trebuie să preceadă faza de elaborare a documentației*, că *ingineria tehnologică primează față de proiectarea construcțiilor*. Tehnologiile de fabricație condiționează nivelul calitativ și sortimentația producției, costul acesteia, productivitatea muncii și rentabilitatea. Nivelul eficienței economice a investițiilor este determinat încă în etapa de cercetare, dar amplificarea acesteia poate și trebuie să fie făcută pe planșetă, în procesul ingineriei tehnologice și al proiectării construcțiilor.

O nouă concepție în asigurarea documentației tehnico-economice

PENTRU TRADUCEREA în viață a obiectivelor trasate de Congresul al XI-lea al partidului cu privire la creșterea eficienței economice în activitatea de investiții, ținînd seama de concluziile reieșite din verificarea proiectelor unor obiective de investiții, s-a legiferat *regimul care stabilește, într-un concept nou, procesul elaborării avizării și aprobării documentațiilor tehnico-economice pentru investiții.*

Deosebit de perfecționarea activității de investiții, prin noua reglementare s-a urmărit :

— *simplificarea* actualului sistem de elaborare, avizare și aprobare a documentațiilor tehnico-economice ;

— *creșterea responsabilității* titularilor și beneficiarilor de investiții în elaborarea documentațiilor tehnico-economice.

Activitatea de asigurare a documentațiilor tehnico-economice este prevăzută să se desfășoare în două etape, și anume :

— *Etapa I, de concepție,* în care se stabilesc soluțiile tehnologice și constructive după care urmează să se realizeze obiectivul ; odată cu soluțiile propuse a fi adoptate se prezintă și indicatorii privind efortul și efectele aferente obiectivului de investiții. Soluțiile și calculele economice de fundamentare se prezintă în *două note de comandă.*

— *Etapa a II-a, de execuție* a proiectului, în care, prin confruntarea variantelor, în cadrul soluțiilor și al indicatorilor limită, se aleg soluțiile optime și se definitivează proiectul de execuție a obiectivului.

În contextul noii reglementări elaborarea, avizarea și aprobarea documentației tehnico-economice se fac după cum urmează :

Notele de comandă

Începerea proiectării obiectivelor de investiții este precedată de etapa alegerii concepției, care se determină prin :

a) nota de comandă pentru întocmirea proiectului de inginerie tehnologică ;

b) nota de comandă pentru întocmirea proiectului de construcții și instalații.

Elaborarea notelor de comandă se face cu respectarea prevederilor de plan, pe baza : elementelor de fundamentare tehnico-economică cu care s-a justificat înscrierea obiectivelor în planurile cincinale și anuale ; studiilor de dezvoltare în perspectivă a ramurilor, subramurilor și unităților ; studiului de amplasament ; studiilor de marketing, ofertelor pentru instalații și utilaje și a altor documente care asigură stabilirea indicatorilor tehnico-economici ai obiectivelor de investiții.

Conținutul notei de comandă pentru întocmirea proiectului de inginerie tehnologică (deosebit de datele caracteristice obiectivelor ca : denumire, capacitate și profil de producție, amplasament, durata de realizare a investiției și termen de punere în funcțiune) cuprinde unele elemente specifice și anume : principalele caracteristici de calitate ale produselor, comparativ cu cele realizate în țară și pe piața mondială ; tehnologiile pentru principalele procese de fabricație, cu indicarea utilajelor tehnologice conducătoare, a caracteristicilor tehnice și a modului de asigurare a acestora ; gradul de folosire a utilajelor tip, a celor care se repetă și a celor care se produc în țară ; principalele caracteristici ale materiilor prime și modul de asigurare din țară și import, natura combustibilului utilizat, inclusiv folosirea deșeurilor ; asigurarea desfacerii producției, în țară și la export ; indicatorii tehnico-economici limită (valoarea producției globale și marfă ; valoarea totală a investiției din care construcții-montaj ; valoarea importurilor pentru investiții și pentru producție pe relații ; productivitatea muncii, număr maxim de personal ; cheltuieli maxime la 1 000 lei producție-marfă ; valoarea acumulărilor anuale ; producție și acumulări la 1 000 lei fonduri fixe ; durata limită de realizare a indicatorilor tehnico-economici ; durata de recuperare a investiției) ; măsuri pentru asigurarea pregătirii forței de muncă, de prevenire a incendiilor etc. : proiectantul general, furnizorul general de utilaje și antreprenorul general ; data pînă la care urmează să se prezinte spre aprobare proiectul de execuție al obiectivului.

În nota de comandă pentru întocmirea proiectului lucrărilor de construcții și instalații, ca elemente specifice, urmează să se prevadă : soluții de principiu pentru fundarea construcțiilor ; soluții și indici la principalele construcții și instalații industriale pentru reducerea volumelor și suprafețelor construite ; soluții și indici la principalele instalații și rețele exterioare ; soluții și indici de plan general, lucrări conexe și folosințe comune, soluții pentru organizarea de șantier ; data pînă la care se va prezenta proiectul de execuție.

Pentru obiectivele de investiții din sectorul agrozootehnic, de îmbunătățiri funciare, clădiri de locuințe, social-culturale și comerciale, conținutul cadru al notelor de comandă este adaptat corespunzător.

Elaborarea notelor de comandă trebuie concepută în ideea că faza de proiectare propriu-zisă trebuie precedată de o etapă de cercetare temeinică, de o documentare tehnico-economică complexă, care să dea posibilitatea ca de la început să se determine parametrii majori în care se concepe să se realizeze și să se exploateze obiectivul de investiții ce urmează a se realiza. Alegerea soluțiilor tehnologice și constructive, determinarea nivelului de eficiență economică a noului obiectiv implică o activitate de mare răspundere pentru titularul de plan și beneficiarul investiției ; toate aceste probleme trebuie să fie studiate încă din etapa de elaborare a notei de fundamentare tehnico-economică pentru înscrierea obiectivelor în planurile cincinale și anuale. Elementele cărora trebuie să le răspundă notele de comandă pentru întocmirea proiectului de inginerie tehnologică și a celui de construcții-instalații, impun ca soluțiile adoptate să se situeze la un nivel tehnic ridicat, astfel ca, în condițiile unui efort minim de investiții, să se asigure produse de calitate la un cost redus, competitiv pe piața mondială.

Notele de comandă se elaborează de ministere, centrale, întreprinderi, alte unități economico-sociale, comitete executive ale consiliilor populare, cu participarea institutelor centrale de cercetări și a altor unități de cercetare și inginerie tehnologică și de proiectare a lucrărilor de construcții și instalații.

Fluxul elaborării, avizării și aprobării notelor de comandă este prezentat în schema de mai jos.

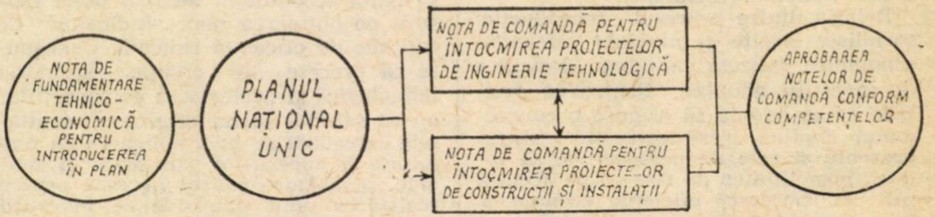
NOTA DE FUNDAMENTARE TEHNICO-ECONOMICĂ PENTRU INTRODUCEREA ÎN PLAN
PLANUL NAȚIONAL UNIC
NOTA DE COMANDĂ PENTRU ÎNTOCMIREA PROIECTELOR DE INGINERIE TEHNOLOGICĂ
NOTA DE COMANDĂ PENTRU ÎNTOCMIREA PROIECTELOR DE CONSTRUCȚII ȘI INSTALAȚII
APROBAREA NOTELOR DE COMANDĂ CONFORM COMPETENȚELOR

Înainte de a fi supuse aprobării, notele de comandă pentru întocmirea proiectului de inginerie tehnologică și a celui de construcții-instalații se analizează în consiliile sau comisiile tehnico-economice, se dezbat și se însușesc de consiliile de conducere ale ministerelor, consiliile oamenilor muncii din centrale, întreprinderi, alte unități econmico-sociale, respectiv de comitetele executive ale consiliilor populare.

Diferențiat, în funcție de valoarea totală a investiției, notele de comandă avizate de băncile specializate se aprobă de organele de conducere colectivă din întreprinderi, centrale industriale, ministere, celelalte organe centrale și comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București *). Pentru soluționarea operativă a problemelor, prin noua reglementare se prevede obligația pentru titularii și beneficiarii de investiții de a consulta, pe parcursul elaborării notelor de comandă, organele de avizare. Consultarea reciprocă pe parcurs creează condițiile de a se evita neînsușirea de către organele de resort a soluțiilor propuse prin documentațiile elaborate și scurtează perioada avizării la 10 zile.

Notele de comandă se analizează de Consiliul de coordonare a activității de investiții, pe baza avizului unic al organelor economice de sinteză (Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale), Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, Comitetul de Stat pentru Prețuri, Inspectoratul general de stat pentru investiții-construcții, precum și de băncile finanțatoare.

dr. Ioan L. CIOLAN

---

*) Aprobarea se dă prin decret prezidențial pentru investițiile cu valori totale de peste : **70 mil.** lei pentru sectorul industrial, cu excepția sectorului bunurilor de larg consum ; **50 mil.** lei pentru silvicultură, transporturi, telecomunicații, industria ușoară și alimentară, construcții, depozite de cereale, lucrări de gospodărire a apelor, construcții de locuințe, inclusiv dotări edilitare ; **30 mil.** lei pentru comerț și construcții turistice ; **20 mil.** lei pentru învățămînt, ocrotirea sănătății, gospodăria comunală și aprovizionarea tehnico-materială ; **10 mil.** lei pentru știință, cultură, sport, administrație de stat și alte ramuri nespecificate mai sus.

În pregătirea celui de-al III-lea Congres al cooperativelor agricole: semnificații, rezultate, obiective

AGRICULTURA ÎN 1977:

acumulări cantitative, mutații calitative

ÎN CINCINALUL precedent și în primul an din cel actual, agricultura, ramură de bază a economiei naționale, se caracterizează printr-o dinamică continuă, bazată pe ritmuri ridicate de creștere a producției, de sporire a productivității muncii și a eficienței economice, mărindu-și, ca nivele absolute, contribuția la crearea produsului social și a venitului național. În condițiile specifice țării noastre, cu posibilități limitate de creștere a suprafețelor cultivate, agriculturii îi revine sarcina ca de pe cele aproape 15 milioane hectare de teren agricol și 9,8 milioane hectare teren arabil (adică mai puțin de 0,70 ha teren agricol și 0,46 ha teren arabil pe un locuitor) să asigure produsele agroalimentare necesare satisfacerii cerințelor crescînde ale populației, precum și unele disponibilități pentru export. În perspectivă, în condițiile creșterii populației la 24—25 milioane locuitori — iar în viitorul mai îndepărtat la 28—30 milioane — se măresc obligațiile ce revin agriculturii în cadrul economiei noastre naționale, pentru că de pe aceleași suprafețe de teren va trebui să realizeze produsele agroalimentare de care va avea nevoie populația țării noastre nu numai ca urmare a sporului numeric ce se va înregistra, ci și corespunzător cu nevoile de îmbunătățire continuă a alimentației. Totodată, agricultura va fi chemată și în viitor să participe, în cadrul diviziunii internaționale a muncii, la schimbul de produse cu alte țări, prin crearea de disponibilități pentru export.

Continuitatea creșterii producției agricole

REZULTATELE înregistrate de agricultură pînă în prezent și, mai ales, realizările din ultimii doi-trei ani arată că ea și-a îndeplinit în mod satisfăcător sarcinile ce i-au revenit, existînd premisele necesare pentru a aprecia că prin măsurile luate pentru întărirea bazei tehnico-materiale și modernizarea acesteia, prin cele ce sînt prevăzute în continuare, se creează condițiile necesare creșterii producției în toate subramurile și sectoarele sale, în așa fel încît să fie satisfăcute tot mai deplin cerințele crescînde de produse agroalimentare.

În perioada 1971—1975, cu doi ani afectați de inundații și alți doi ani în care seceta a cuprins unele zone ale țării, producția globală agricolă a înregistrat totuși o creștere de 25,5%, cu un ritm mediu anual de 4,7% față de perioada anterioară — ritm ce depășește substanțial pe cel al sporirii populației, precum și pe cele obținute de agricultura altor țări.

În 1976, primul an din actualul cincinal, potrivit datelor preliminare, s-a obținut o creștere a producției globale agricole cu 16% față de realizările din anul precedent. La principalele produse vegetale este de menționat recolta de 19—20 milioane tone de cereale, cu 2,8 milioane tone peste nivelul maxim obținut pînă în prezent, precum și recoltele de sfeclă de zahăr, de cartofi, de legume care, de asemenea, sînt cele mai mari producții obținute în istoria agriculturii țării noastre. Creșteri însemnate au fost obținute și la alte culturi. În zootehnie au fost realizate producții mai mari decît în anii anteriori la carne, lapte, lînă și ouă și se prelimină și o sporire a efectivelor de animale.

Realizările din ultimii doi ani sînt rezultatul unor importante acțiuni de investiții — desfășurate în perioada ultimelor două cincinale — pentru crearea unei baze materiale puternice, mai ales în ceea ce privește irigațiile, mecanizarea, chimizarea, construirea de complexe zootehnice și alte unități de tip industrial, ca și ale formării și specializării cadrelor, ale îmbunătățirii formelor de cointeresare materială.

Anul 1977 pune în fața agriculturii sarcini mari pe linia sporirii producției vegetale și animale, a creșterii productivității muncii, a reducerii cheltuielilor totale și îndeosebi a cheltuielilor materiale, a realizării unei eficiențe economice ridicate în toate unitățile agricole socialiste, corespunzător cu eforturile făcute pînă în prezent pentru dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale.

În 1977, sporuri fizice considerabile

ÎN COMPARAȚIE cu realizările preliminate pe anul 1976, în acest an producția globală agricolă trebuie să crească cu 1,9—13,6%. Dintre principalele produse agricole, obținerea în anul viitor a 21,2 milioane tone de cereale (cu 1,4 milioane tone peste realizările anului 1976), a 1,1 milioane tone de floarea-soarelui, 8,5 milioane tone de sfeclă de zahăr, 4,1 milioane tone de legume, 3,8 milioane tone de fructe și. struguri, precum și sporirea substanțială a efectivelor și producție animalieră reprezintă obiectivele principale ale anului 1977.

Creșterea producției agricole, îmbunătățirea calității produselor — cu influențe favorabile în procesul de industrializare — sporirea productivității muncii (ca cerință obiectivă pentru realizarea producției prevăzute în perspectivă, în condițiile scăderii ponderii populației active din agricultură de la 37—38% în prezent la 12—15% în 1990, precum și obținerea unei eficiențe economice ridicate, impune aplicarea unui complex de măsuri corelate armonios în toate sectoarele de producție agricolă, care să dea posibilitatea punerii depline în valoare a resurselor pe care le oferă fondul funciar al țării și celelalte elemente ale bazei tehnico-materiale.

Direcțiile prioritare în cadrul acestor măsuri sînt reprezentate de : trecerea pe scară cît mai largă la aplicarea unor fluxuri tehnologice de tip industrial, cu un grad ridicat de mecanizare și automatizare, ce contribuie la transformarea muncii agricole într-o variantă a muncii industriale, intensificarea cercetării științifice și generalizarea în producție a rezultatelor acesteia ; introducerea de tractoare de mare productivitate, care să permită executarea concomitentă a mai multor lucrări, și folosirea mecanizării în corelare cu irigațiile și chimizarea.

Începînd îndeosebi din cincinalul precedent, în agricultură s-a trecut pe scară tot mai largă la introducerea tehnologiei de tip industrial, mai ales în creșterea animalelor, în producerea legumelor de seră, a răsadurilor. Construirea complexelor de tip industrial în zootehnie a permis sporirea producției în unitățile agricole socialiste în anul 1976 față de anul 1970 cu 89% la carne de porc, de 5 ori la carnea de pasăre, de 3,2 ori la ouă. Pe baza experienței de pînă în prezent, se prevede ca prin extinderea creșterii animalelor în complexe de tip industrial să se realizeze în anul 1980 o creștere a producției la carne de porc cu 43%, la carne de pasăre cu 47% și la ouă cu 24% față de realizările preliminate din 1976. Totodată se vor extinde complexele de îngrășare a tineretului bovin și a ovinelor, astfel încît pînă în anul 1980 să se generalizeze acțiunea de îngrășare intensivă.

Dezvoltarea unor asemenea unități de producție în agricultură trebuie îmbinată cu cercetări intense pentru găsirea de noi soluții constructive și perfecționarea tehnologiilor de producție, spre a se reduce permanent investiția specifică, a spori producția pe unitatea de suprafață și productivitatea muncii. Posibilitățile pe care le oferă tehnica actuală în acest domeniu și previziunile de perspectivă sînt, practic, nelimitate. La carnea de pasăre, dacă în urmă cu cîțiva ani creșterea în complexe a adus modificări radicale în comparație cu sistemul gospodăresc, în prezent prin introducerea de baterii se poate ajunge la o producție de 200 kg pe metru pătrat de spațiu construit, față de 90 kg cît se realizează în condițiile creșterii la sol cu așternut, iar prin perfecționarea în continuare a tipurilor de baterii și a tehnologiilor se va putea trece într-o perioadă scurtă la 280—300 kg carne de pasăre pe metru pătrat.

În creșterea și îngrășarea porcilor, prin îmbunătățirea tehnologiilor și introducerea bateriilor la purcei și tineret, se poate reduce suprafața de construcții pentru un porc livrat aproape cu 50%, iar la complexele avicole pentru producerea ouălor, întregul spor de producție prevăzut pentru actualul cincinal va putea fi obținut din actualele unități, prin introducerea creșterii găinilor ouătoare în baterii.

Actualele complexe de creștere și îngrășare a animalelor oferă un grad ridicat de mecanizare și automatizare, iar condițiile de muncă sînt asemănătoare celor din industrie.

Prin raza sa mare de activitate, prin faptul că timpul de producție depinde de evoluția biologică a plantelor și animalelor, prin nivelul mai scăzut de mecanizare, agricultura are o productivitate mai mică decît cea din industrie. În complexele de creștere a animalelor, cu actualele tehnologii se obține o productivitate similară, sau chiar mai mare decît cea obținută în multe ramuri ale industriei — așa cum este cazul complexelor avicole pentru puii de carne, cu o productivitate anuală a muncii de peste 900 mii de lei pe o persoană, sau al complexelor avicole pentru găini ouătoare, cu peste 800 mii de lei pe o persoană. Prin introducerea bateriilor și perfecționarea tehnologiilor, productivitatea muncii va crește mult peste aceste nivele, devenind comparabilă cu a ramurilor industriale cu productivitatea cea mai ridicată.

Integrarea : cercetare — producție și...

PERFECȚIONAREA soluțiilor constructive și a tehnologiilor de producție în complexele zootehnice trebuie să fie îmbinată cu ample cercetări pentru realizarea de animale și păsări din rase și hibrizi care să răspundă cît mai bine unor asemenea tehnologii, să dea producții mari, cu un grad ridicat de conversiune a furajelor consumate în produse animaliere.

La toate speciile și categoriile de animale, ponderea principală în costul produselor o dețin furajele, gradul de rentabilitate și eficiența fiind condiționate de reducerea cantitativă și valorică a consumului de furaje pe unitatea de produs. Introducerea creșterii și îngrășării animalelor în complexe a dus la o reducere a consumului de furaje cu 25—50% în comparație cu nivelele înregistrate în sistemul gospodăresc. Știința a făcut și face mari progrese în acest domeniu. De la un consum de furaje de 4,5—4,8 kg pe kg de carne de porc în viu și 3,2—3,3 kg pe kg de carne de pasăre, s-a ajuns în unele țări la 3,2—3,4 kg furaje pe kg de carne de porc și la 1,92—2 kg pe kg de carne de pasăre, cu tendință de scădere în continuare.

Consumul de furaje are o asemenea tendință în condițiile în care se fac eforturi pentru a găsi soluții de mobilizare a noi resurse și creștere pe această cale a gradului de asimilare și, respectiv, a valorii nutritive a produselor secundare și subproduselor vegetale și animale (paie, coceni, resturi vegetale, reziduuri de la complexele avicole etc.), precum și a subproduselor industriale. Asemenea soluții vor duce la economii însemnate de furaje și, pe această cale, la reducerea costului produselor animaliere.

O analiză a acțiunilor ce pot fi întreprinse pe linia „înnobilării" furajelor arată că în condițiile reducerii consumului de furaje pe unitate de produs cu 10—12%, numai la porcinele și păsările din întreprinderile agricole de stat și unitățile agricole cooperatiste s-ar realiza economii, la nivelul unui an, de aproape un miliard de lei ; aceasta ar contribui la o substanțială sporire a rentabilității în creșterea animalelor — ramură deosebit de intensivă a agriculturii, dar în care, cu toate eforturile materiale și financiare făcute pentru dezvoltarea ei, la actualele consumuri de furaje și la parametrii de producție, natalitate etc. nu se obține întotdeauna o eficiență corespunzătoare.

Cercetarea științifică trebuie să aducă un aport însemnat în multiple domenii, pentru realizarea sarcinilor de sporire a producției agricole în actualul cincinal și în perspectivă. În cultura plantelor este necesar să fie create soiuri și hibrizi cu potențial de producție ridicat, în așa fel ca prin folosirea lor să se obțină în perspectivă, de pe o suprafață similară cu cea cultivată în prezent, o recoltă de 28—30 milioane tone de cereale și creșteri similare la celelalte produse vegetale. Noile soiuri și hibrizi cu potențial de producție ridicat vor trebui să aibă și parametri calitativi superiori, corespunzători cu destinația lor ; astfel, grîul să aibă calități panificabile superioare celor actuale (prin conținut și indice glutenic), la porumb și celelalte cereale furajere să fie sporit conținutul de proteine, lizină și alți indici care influențează calitatea furajării. Creșterea conținutului în proteină la porumbul care se folosește în furajarea animalelor cu 2% față de nivelele obținute deja în cercetare, echivalează cu proteina ce se asigură de aproximativ 200 mii tone de șroturi de soia.

În ce privește produsele destinate industrializării, creșterea producției pe unitatea de suprafață trebuie îmbinată cu obținerea unui conținut ridicat în substanță uscată, ulei, zahăr, amidon etc. la produsele vegetale, cu sporirea ponderii părților anatomice cu valoare superioară și un randament ridicat la sacrificarea animalelor, lungime și finețe la firul de lînă, conținut mare de grăsimi la lapte etc.

Acești parametri — de care depinde cantitatea de produs finit destinat consumului — vor trebui introduși, treptat, ca elemente ale stabilirii prețurilor de contractare a produselor agricole.

... industrie — agricultură

CREȘTEREA gradului de mecanizare și aplicarea acesteia în corelare cu perfecționările aduse tehnologiilor de producție reprezintă factorul dinamic de cea mai mare importanță pentru creșterea productivității muncii și transformarea treptată a muncii din agricultură într-o variantă a muncii industriale.

Pentru mecanizarea proceselor de muncă și de producție din agricultură au fost investite mari fonduri atît în această ramură, cît și în industria constructoare de mașini ; efectele acestor eforturi sînt concretizate în rezolvarea mecanizării la cerealele păioase, soia și in pentru ulei și în realizarea unui grad avansat de mecanizare la alte culturi, precum și la unele categorii de animale, existînd premisele încheierii mecanizării în actualul cincinal.

Cerințele dezvoltării agriculturii în perspectivă impun modificări calitative în domeniul mecanizării, caracterizate în principal prin desfășurarea acestei activități în două direcții esențiale : creșterea puterii și, respectiv, a randamentului mașinilor și agregatelor și asigurarea mecanizării pe întregul flux tehnologic al executării lucrărilor agricole și proceselor de muncă.

În cadrul diversificării gamei de tractoare cu care este înzestrată agricultura, s-a trecut la producerea tractorului de 180 C.P. cu sistema de mașini aferentă acestuia ; se asigură astfel, executarea unui volum mai mare de lucrări în aceeași unitate de timp, cupluri de mașini ce permit executarea concomitentă a mai multor operații și, ca urmare, reducerea numărului de deplasări ale tractorului în cursul anului pe aceeași suprafață de teren, cu influențe pozitive pentru menținerea și îmbunătățirea structurii solului. Schimbările esențiale pe care actuala etapă a revoluției tehnico-științifice le aduce și în agricultură duc la creșterea în ritm rapid a puterii .și productivității tractoarelor. În țările cu agricultură dezvoltată, în care unitățile de producție sînt de dimensiuni mari, s-a trecut deja la folosirea tractoarelor de 220—250 C.P. sau chiar de puteri mai mari.

Agricultura țării noastre, avînd o structură reprezentată de întreprinderi agricole de stat cu o suprafață medie de circa 5 000 hectare și cooperative agricole de producție cu o suprafață medie de 2 000 hectare, oferă condiții foarte favorabile pentru folosirea la întreaga capacitate a tractoarelor, inclu-

Ion STANCIU
adjunct al ministrului
agriculturii și industriei
alimentare

(Continuare în pag. 13)

Reflexe ale modernizării structurilor asupra reducerii cheltuielilor materiale

STRUCTURILE ECONOMIEI SUB INCIDENȚA REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE

PENTRU ȚARA NOASTRĂ, angajată cu fermitate pe drumul progresului și bunăstării, problema asimilării în toate ramurile economiei a celor mai bune realizări științifice naționale, a rezultatelor obținute pe plan mondial capătă o semnificație profundă. Făurirea bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate, modernizarea în continuare a structurii economiei naționale — imperative majore ale creșterii eficienței — sînt condiționate nemijlocit de înfăptuirea revoluției tehnico-științifice. **„Ținînd seama de progresul tot mai rapid al științei și tehnicii contemporane** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Congresul al XI-lea al P.C.R. — **este necesar ca cincinalul viitor să devină cincinalul revoluției tehnico-științifice, al afirmării largi a cuceririlor celor mai avansate ale cunoașterii în toate ramurile și sectoarele industriei românești“.**

Interferența dintre progresul tehnic și modernizare

ÎN EPOCA CONTEMPORANĂ, revoluția tehnico-științifică exercită influențe multiple asupra **modernizării structurilor economiei naționale.** După cum se știe, modernizarea structurilor economiei este definită prin creșterea continuă a ponderii activităților cu un grad ridicat de complexitate în crearea produsului social și a venitului național. Or, înfăptuirea revoluției tehnico-științifice în țara noastră, prin asimilarea și integrarea în economie a produselor, metodelor și tehnologiilor noi, asigură dezvoltarea și consolidarea structurilor moderne, permițînd, totodată, adaptarea rapidă a structurilor în general la cerințele și condițiile mereu schimbate pe care revoluția în știință și tehnică le generează. Ea condiționează astfel direct modernizarea structurilor economiei noastre. Exprimînd proporțiile în care se îmbină diferite ramuri ale activității și factorii de producție, structurile economice devin — pe o anumită treaptă a modernizării lor și sub influența directă a revoluției tehnico-științifice — un **factor activ** de creștere economică.

Fundamentînd un amplu program de modernizare a economiei românești în lumina acțiunii revoluției tehnico-științifice, a condițiilor concrete de existență ale țării, a cerințelor determinate de schimbarea în perspectivă a statutului României de „țară în curs de dezvoltare“ cu cel de „țară dezvoltată“, documentele Congresului al XI-lea al partidului stabilesc cu claritate direcțiile în care se va acționa pentru edificarea în următorii 20—25 de ani a unei economii la nivelul exigențelor socialismului multilateral dezvoltat și ale înaintării spre comunism.

În cadrul acestei linii generale, pe primul plan se situează, așa cum se specifică în Programul partidului, „creșterea puternică a forțelor de producție, pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice, astfel încît să se poată asigura sporirea continuă a producției de bunuri materiale în vederea satisfacerii largi a necesităților de consum ale întregului popor, dezvoltarea multilaterală a societății“. Factorul propulsor, osatura întregului proces de modernizare a structurilor economice îl reprezintă continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă.

Acest proces este susținut de **repartizarea în continuare a unei rate înalte din venitul național pentru fondul de dezvoltare.** Se vor crea astfel posibilități pentru alocarea, corespunzător marilor obiective ale cincinalului 1976—1980, a unor fonduri de investiții de circa 1.000 miliarde lei. Cea mai mare parte din acestea va fi dirijată, ca și pînă acum, spre creșterea producției materiale, îndeosebi în industrie și agricultură. Repartizarea diferențiată pe ramuri a investițiilor, creșterea astfel a fondurilor fixe productive, precum și măsurile de introducere largă în întreaga economie a cuceririlor științei și tehnicii moderne, de pregătire și formare a cadrelor, de valorificare la un nivel superior a resurselor țării etc. determină și vor determina schimbări calitative în structura economică și socială a României, expresii ale unui prezent luminos, ale unor perspective înfloritoare (tabelul nr. 1).

O caracteristică fundamentală a deplasărilor în **structura pe ramuri** o constituie faptul că acestea și-au schimbat locul în crearea venitului național. În mod deosebit se remarcă accentuarea poziției conducătoare a industriei, consolidîndu-se rolul ei de principal propulsor al dezvoltării economice și sociale a țării. Dezvoltarea rapidă a industriei este însoțită de schimbări care vizează modernizarea structurilor sale, definite prin creșterea prioritară a ramurilor promotoare de progres tehnic. Construcția de mașini și chimia, denumite pe drept cuvînt „industrii industrializante“, ramuri prin care se materializează rapid rezultatele cuceririlor științei și tehnicii contemporane, vor cunoaște cele mai înalte ritmuri de creștere (11,9—12,6% și, respectiv, 15,2—16,5%), superioare ritmului mediu de dezvoltare pe ansamblul industriei (10,2—11,2), în aceste două ramuri urmînd să se realizeze aproape jumătate din producția industrială a țării din anul 1980.

Procesul de modernizare a structurii industriei sub incidența revoluției tehnico-științifice este susținut de **mutațiile ce vor interveni la nivelul subramurilor, prin dezvoltarea prioritară a subramurilor de vîrf, care aduc o contribuție hotărîtoare la asimilarea cuceririlor revoluției tehnico-științifice în întreaga economie și asigură o valorificare superioară a resurselor.** De pildă, creșterea producției în subramurile electronică, mașini-unelte, mecanică fină și optică va devansa cu 1,7—3 ori pe cea a industriei constructoare de mașini în ansamblu. În cadrul industriei chimice, se va dezvolta prioritar petrochimia, care permite realizarea unei valorificări a țițeiului de 7,5 ori mai mare decît aceea ce s-ar obține numai prin rafinare. În acest sector urmează să se realizeze creșterea accentuată a producției de fire și fibre artificiale sintetice, de produse macromoleculare de bază, cauciuc sintetic ș.a.

Tabelul nr. 1

Modificări de structură pe principalele ramuri ale economiei naționale

— % din total —

	Ani	Populația ocupată *)	Fonduri fixe productive *)	Investiții *)	Venitul național
Industrie	1950	12,0	40,6	48,6	44,0
	1975	30,6	56,0	51,9	56,2
	1980	35,9	59,6	51,5	63,0
Construcții	1950	2,2	1,4	6,5	6,0
	1975	8,1	4,3	5,6	7,6
	1980	10,2	4,4	3,3	8,1
Agricultură	1950	74,1	38,7	10,3	27,8
	1975	37,8	14,9	13,5	16,0
	1980	27,7	14,0	11,7	11,0
Transporturi și telecomunicații	1950	2,2	17,7	17,3	4,3
	1975	5,0	19,2	11,3	5,8
	1980	6,4	16,5	11,7	4,3

*) La sfîrșitul anului.

O orientare similară cunosc practic toate ramurile economiei naționale. În agricultură se prevede — odată cu creșterea și mai buna structurare a producției vegetale — intensificarea producției zootehnice, activitate complexă și eficientă, care va ajunge să reprezinte circa 40% în 1980 și aproape 50% în 1990 din totalul producției agricole. Concomitent va spori gradul de dotare cu tractoare și mașini agricole, se va extinde aplicarea cuceririlor științei și tehnicii moderne, făcîndu-se un pas important pe calea transformării proceselor din agricultură în variante ale producției industriale. În construcții politica de modernizare vizează realizarea unor construcții ușoare, durabile, cu consumuri reduse de materiale, concentrarea obiectivelor productive pe platforme mari, intensificarea procesului de industrializarea lucrărilor ș.a.

Locul creației tehnico-științifice proprii în creșterea economică

ÎN STRÎNSĂ intercondiționare cu modernizarea structurii economiei, înfăptuirea revoluției tehnico-științifice urmează să joace un rol deosebit și în **modernizarea structurii producției, ceea ce impune, ca o condiție esențială, dezvoltarea creației tehnico-științifice proprii.** Legat de aceasta trebuie precizat că, pentru țara noastră, concentrarea eforturilor materiale, financiare și umane ale întregii națiuni spre **dezvoltarea prioritară a creației tehnico-științifice proprii** prezintă importanță din mai multe puncte de vedere. În primul rînd, o asemenea activitate creează premisele și contribuie în mod hotărîtor la lichidarea decalajelor ce despart încă România de țările dezvoltate. În al doilea rînd, ea ușurează cunoașterea mai bună a mijloacelor tehnice moderne cu care este sau trebuie înzestrată economia națională, ca și folosirea acestora la nivelul unor parametri ridicați, prevenindu-se, astfel, pierderile ce ar fi provocate de utilizarea necorespunzătoare a mijloacelor tehnice respective. Totodată, dezvoltarea creației tehnico-științifice proprii reprezintă o condiție fundamentală pentru asimilarea în economie a produselor, materialelor și tehnologiilor noi, ca și pentru perfecționarea și adaptarea acestora la noile cerințe ale progresului economiei naționale. În sfîrșit, ca problemă deosebit de importanță, dezvoltarea cercetării tehnico-științifice proprii înlătură dependența față de alte țări în privința procurării unor creații tehnico-științifice, mai ales în ramurile de vîrf ale științei și tehnologiei, făcînd posibilă intensificarea legăturilor de cooperare și colaborare pe plan internațional.

Potrivit prevederilor actualului plan cincinal, prin aplicarea în producție a rezultatelor cercetării științifice, 45 % din producția marfă a ramurilor prelucrătoare a industriei republicane va reprezenta produse noi și reproiectate. În acest scop, planul cincinal cuprinde sarcini de mare importanță privind asimilarea de mașini și utilaje, precum și de materiale noi și modernizate, în perioada 1976—1980 urmînd să se asimileze 734 tipuri și grupe de mașini și aparate, utilaje și instalații noi și reproiectate, din care 587 prin concepție proprie, precum și 323 materiale noi și modernizate, din care 297 din concepție proprie.

Fără îndoială că o atenție deosebită se acordă **laturii calitative a înnoirii**, în sensul creării unor produse cu performanțe tehnice ridicate, însușiri necesare pentru realizarea unor importante nevoi sociale interne, pentru creșterea competitivității produselor românești pe plan mondial. Un aport substanțial în această direcție îl aduc ramurile purtătoare de progres tehnic : industria constructoare de mașini, de pildă, va realiza în anul 1980 circa 70% din valoarea producției sale industriale pe seama produselor noi și reproiectate puse în fabricație cu începere din primul an al cincinalului.

Tehnologiile noi, purtătoare de progres tehnic, formează — alături de produsele noi și reproiectate — substanța de bază a revoluției tehnico-științifice. În scopul de a asigura tehnologiile necesare noilor obiective de investiții și modernizarea celor existente, actualul plan cincinal prevede aplicarea a 275 tehnologii noi și extinderea a 86 tehnologii avansate ; din acestea aproape 88% vor fi elaborate pe bază de concepție proprie.

Cele arătate demonstrează elocvent că, prin promovarea intensă a rezultatelor cercetării tehnico-științifice proprii, se asigură modernizarea tuturor ramurilor economiei naționale, intensificarea ritmului de înnoire și modernizare a produselor, introducerea tehnologiilor avansate etc. Se creează în acest fel o bază reală pentru reducerea importurilor de mașini și utilaj, a apelului la tehnologia străină, ca și pentru creșterea însemnată a producției destinată exportului, pentru creșterea în ritm rapid a venitului național și avuției naționale.

Modernizare și eficiență

RELAȚIA dintre progresul tehnico-științific, modernizarea economiei și a producției, economisirea muncii vii și a celei materializate și sporirea, pe această bază, a venitului național presupune abordarea și a unor alte aspecte. În condițiile modernizării structurii economiei naționale, revoluția tehnico-științifică determină mutații cantitative și calitative în acțiunea factorilor primari — clasici — ai creșterii economice : fonduri fixe, muncă și resurse naturale. Tocmai de aceea, în determinarea orientărilor fundamentale, a căilor și sarcinilor concrete de acțiune în vederea modernizării structurii economiei, partidul nostru ține seama de multiplele valențe ale progresului tehnico-științific contemporan, capabil să favorizeze — alături de ridicarea continuă a calificării cadrelor — nu numai creșterea productivității muncii vii, ci și **economisirea**, în mai mare măsură, a muncii materializate.

Trebuie menționat că acțiunea revoluției tehnico-științifice în economia națională accentuează caracterul contradictoriu al unor factori și procese de care este neapărat necesar să se țină seama în proiectarea modernizării structurii economiei. În cadrul acestora, se cuvine a se menționa, înainte de toate, faptul că modernizarea structurii economiei presupune creșterea înzestrării tehnice a muncii, proces puternic stimulat de revoluția tehnico-științifică, ceea ce duce în mod obiectiv la **mărirea ponderii cheltuielilor materiale în totalul cheltuielilor de producție**. Totodată, în condițiile progresului tehnico-științific crește ponderea acelor categorii de fonduri fixe formate din mașini și utilaje, în general a elementelor care au un circuit mai scurt, scăzînd ponderea clădirilor și construcțiilor care au o perioadă de funcționare mai lungă, proces ce va acționa de asemenea în direcția creșterii ponderii cheltuielilor materiale și a sporirii mai rapide a produsului social în comparație cu venitul național.

Modificările în structura celorlalte elemente ale mijloacelor de producție — ca de pildă ritmul tot mai rapid care se cere imprimat amortizării mijloacelor tehnice, pentru a contracara, pe cît posibil, efectele uzurii morale — pot exercita și ele influențe asupra corelației amintite.

Pe de altă parte, există unele procese economice care, sub influența revoluției tehnico-științifice, determină **micșorarea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social.** Fără a scăpa din vedere realizarea unor măsuri menite să pondereze rațional acțiunea factorilor enumerați mai sus, este limpede că în această ultimă direcție trebuie acționat cu precădere pentru sporirea eficienței.

În primul rînd, aplicarea cercetării tehnico-științifice contemporane are drept rezultat crearea unor mijloace de muncă mult mai perfecționate, cu parametri tehnico-economici superiori, ce asigură creșterea productivității muncii, ca și un consum de materiale și combustibil mai redus, contribuind prin aceasta la reducerea masei valorii transmise asupra valorii produsului.

Economia în consumul mijloacelor de producție, ca și folosirea rațională a acestora acționează în direcția reducerii cheltuielilor materiale, a investițiilor sau a fondurilor fixe pe unitatea de produs sau de venit național, permițînd obținerea unei cantități sporite de produse din același volum al cheltuielilor materiale. Această economie este reflectată statistic prin compararea dinamicii volumului fizic al fondurilor de producție — fixe și circulante — și a producției globale, pe de o parte, cu dinamica înzestrării muncii cu fonduri fixe productive și a productivității muncii pe de altă parte, pe principalele ramuri și pe economia națională, precum și prin compararea dinamicii produsului social (global) și celei a venitului național (produsului net), pe de o parte, cu dinamica investițiilor și a fondurilor fixe, pe de altă parte. Economia respectivă este reflectată, de asemenea, de evoluția normelor de consum de materii prime și materiale pentru fiecare produs. Datele din tabelul nr. 2 ce prezintă, în această idee, evoluția unor indicatori sintetici ai eficienței economice pe ansamblul economiei și pe principalele sale ramuri, scot în evidență tendința de îmbunătățire a eficienței economice, tendința de ridicare a gradului intensiv al producției în perioada 1976—1980 comparativ cu cele două cincinale anterioare, de ameliorare sensibilă a unor corelații de bază ce caracterizează procesul creșterii economice a României.

Tabelul nr. 2

Evoluția unor indicatori sintetici ai eficienței economice

	Perioada	Total economie	Industrie	Construcții	Agricultură	Transporturi și telecomunicații
Cheltuieli materiale specifice pentru obținerea unei unități de venit național	1970/1965	1,048	0.945	0,943	1,134	0,981
	1975/1970	0,965	0.946	0,972	1.069	0,923
	1980/1975	0,930	0,915	0,977	0,912	0,985
Investiții specifice pentru obținerea unei unități de venit național	1970/1965	1.173	0,907	1.119	1,720	1,242
	1975/1970	1.007	0,961	1,413	1.082	1,029
	1980/1975	0,957	0,987	0,851	1,007	1,331
Fonduri fixe specifice pentru obținerea unei unități de venit național	1970/1965	1.041	1,022	0,989	1,381	0,961
	1975/1970	0.924	0.995	1,396	1.215	0,929
	1980/1975	0,976	0,969	1,081	1,014	1,039

După cum arată analiza datelor din tabel investițiile specifice pentru obținerea unei unități de venit național se vor reduce de la 1,173 în cincinalul 1966—1970, la 0,957 în cincinalul

ECONOMIE NATIONALA

1976—1980. Tendințe pozitive înregistrează și celelalte corelații ; în timp ce în cincinalul 1966—1970 cheltuielile materiale specifice, ca și fondurile fixe specifice pentru obținerea unei unități de venit național au înregistrat valori supraunitare (1,048 respectiv 1,041), ceea ce a determinat creșterea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social, în perioada 1976-1980 coeficienții respectivi se vor îmbunătăți, devenind subunitari (0,930 respectiv 0,976), antrenînd un efect invers în structura produsului social.

În al doilea rînd, progresul tehnico-științific acționează în direcția reducerii cheltuielilor materiale (în cazul folosirii prețurilor curente) și pe calea ieftinirii mijloacelor de producție, creșterea productivității muncii determinînd micșorarea timpului de muncă socialmente necesar pentru producerea acestor mijloace și implicit a costurilor lor. Trebuie ținut seama, totodată, de una dintre cele mai semnificative particularități ale progresului tehnico-științific, anume că o creștere a productivității muncii într-o anumită ramură determină, prin efectul propagat, o scădere a consumului de muncă materializată și vie nu numai în ramura dată, ci și în ramurile cărora aceasta le furnizează mijlocul de muncă respectiv.

În al treilea rînd, folosirea cuceririlor științei și tehnicii contemporane permite economisirea tuturor resurselor de materii prime, materiale, combustibil, energie, prin proiectarea noilor produse și reproiectarea celor deja asimilate în vederea modernizării lor și a ridicării parametrilor tehnico-economici, prin aplicarea tehnologiilor avansate, normarea științifică a consumurilor etc. Tehnica și tehnologia modernă reduc sau chiar elimină pierderile de prelucrare, rebuturile, ceea ce, de asemenea, diminuează cheltuielile materiale. Totodată, progresul tehnic contemporan permite producerea unor materii prime și materiale noi, mai eficiente, ridicarea calității celor clasice.

În sfîrșit, modernizarea structurii ramurilor, înzestrarea acestora cu o tehnică din ce în ce mai perfecționată, ca și ridicarea calificării cadrelor, determină creșterea gradului de complexitate a muncii utile încorporate în unitatea de materie primă, prin adîncirea prelucrării acesteia, paralel cu reducerea substanțială a normelor de consum și extinderea înlocuitorilor. Pe această bază are loc sporirea valorii create din unitatea de materie primă supusă prelucrării, proces ce influențează puternic creșterea economică. În aceste condiții are loc creșterea mai rapidă a volumului valoric al producției față de creșterea volumului valoric al resurselor materiale, și chiar față de volumul fizic însuși. Comparativ cu 1975, în anul 1980 valoarea producției globale ce se va obține în industria construcțiilor de mașini prin prelucrarea unei tone de metal va crește cu 38,1% (față de 36,9% cît a fost creșterea în cincinalul trecut) ; fenomene asemănătoare se înregistrează în industria chimică, unde valoarea produselor chimice obținute dintr-un metru cub de gaze naturale va depăși cu 39% pe cea din 1975 ; la rîndul său în industria lemnului valoarea produselor rezultate din prelucrarea unui mc de masă lemnoasă va fi cu 45% mai mare.

Trebuie remarcat că, în funcție de intensificarea progresului tehnico-științific în diferitele ramuri, ca și de particularitățile acestora, îmbunătățirea performanțelor tehnico-calitative ale mijloacelor de producție, ieftinirea și folosirea lor rațională, economisirea și valorificarea superioară a resurselor materiale pot influența în mod diferit reducerea cheltuielilor materiale, fiecare dintre acești factori avînd o intensitate ce variază de la o ramură la alta. De pildă, în ramurile industriei extractive o importanță deosebită prezintă reducerea cheltuielilor materiale legată de consumul fondurilor fixe productive. În majoritatea ramurilor prelucrătoare însă locul principal al preocupărilor îl ocupă economisirea și valorificarea superioară a resurselor de materii prime și materiale, fără a se neglija însă nici economiile legate de utilizarea mai bună a fondurilor fixe.

Afirmarea deplină a revoluției tehnico-științifice în procesul de modernizare a structurii economiei naționale creează condiții superioare pentru **participarea mai activă a țării noastre la diviziunea internațională a muncii,** la schimbul mondial de bunuri și valori. Elementul nou care apare în etapa actuală constă în faptul că dinamica exporturilor devansează dinamica producției industriale. În afară de aceasta, progresul tehnic a determinat — alături de alți factori — diversificarea formelor de relații internaționale, între care cooperarea în producție și în cercetarea tehnico-științifică. Acțiunile de cooperare vor trebui să contribuie în mai mare măsură la reducerea duratei de cercetare — proiectare a obiectivelor din planurile proprii, la ridicarea nivelului tehnic calitativ al producției și a competitivității produselor, la valorificarea mai largă, pe plan extern, a rezultatelor cercetării științifice românești. Dincolo de aspectele tehnice ale problemei, trebuie subliniat că țara noastră, prin întreaga sa activitate de cooperare internațională, militează pentru materializarea în practică a unei noi ordini economice internaționale, care să faciliteze accesul tuturor națiunilor la cuceririle revoluției tehnico-științifice.

IATĂ DE CE înfăptuirea revoluției tehnico-științifice trebuie privită ca o datorie de onoare pentru toți oamenii muncii, din toate sectoarele economiei naționale, aceasta accelerînd înaintarea României pe calea progresului și civilizației.

dr. Vasile M. POPESCU

AGRICULTURA ÎN 1977

(Urmare din pag. 10)

siv a celor de puteri mari ; se impune ca cercetarea științifică din agricultură și construcția de mașini, printr-o intensă conlucrare, să grăbească realizarea unor asemenea tractoare cu mașinile aferente, pentru a se obține parametrii de productivitate pe care îi necesită actuala etapă în care se află agricultura noastră.

Progresele înregistrate trebuie continuate și amplificate, pentru că analiza procesului de mecanizare arată că și la culturile la care se apreciază că mecanizarea este, în linii generale, încheiată, sînt încă în cadrul fluxului tehnologic unele lucrări ce se execută manual. La grîu și celelalte cereale păioase — culturi cu cel mai ridicat nivel de mecanizare — manipularea, încărcarea și descărcarea baloților de paie se execută încă manual, ceea ce face ca pentru un produs secundar să se consume mai multă forță de muncă la hectar decît pentru produsul principal. La alte culturi, cu nivel de mecanizare mai redus, executarea unor lucrări manuale pe fluxul tehnologic duce atît la menținerea unui consum ridicat de forță de muncă și, respectiv, a unei productivități relativ scăzute, cît și la nerealizarea parametrilor stabiliți chiar la lucrările ce au fost mecanizate — și a căror desfășurare este influențată de ritmul în care se pot executa cele manuale.

Programul de mecanizare a agriculturii în perspectivă, fundamentat pe experiența de pînă în prezent și orientat după progresele realizate în acest domeniu în lume, cuprinde acțiuni de mari proporții, menite să rezolve introducerea de tractoare, combine și alte mașini de mare productivitate și mecanizarea tuturor lucrărilor cuprinse în tehnologia culturilor, a speciilor și categoriilor de animale.

Dezvoltarea agriculturii și sporirea producției la nivelele prevăzute în perspectivă au loc în condițiile unor profunde transformări în viața economică, culturală și socială a comunelor și satelor. În cadrul amplului proces de apropiere a satului de condițiile existente în orașe și, pe această cale, de realizare treptată a orașelor agroindustriale, agricultura bazată pe tehnologii moderne, completată cu prelucrarea superioară a produselor agricole, trebuie să reprezinte fundamentul economic al acestor modificări ce au loc în mediul rural.

Consiliile intercooperatiste au un rol deosebit în conducerea dezvoltării agriculturii, cu modificările ce se prevăd în perspectivă, în ceea ce privește modernizarea și urbanizarea satelor. Toate consiliile intercooperatiste își vor extinde atribuțiile, devenind consilii intercooperatiste agro-industriale, constituite prin asocierea unităților cooperatiste și a unor unități de stat cu profil industrial, de valorificare și prestări de servicii, din raza lor de activitate. Dezvoltarea acțiunilor menite să asigure modernizarea și intensificarea agriculturii se va îmbina și cu cea a activităților industriale de valorificare și prestare de servicii, ce vor fi realizate pe baza unei coordonări strînse cu industria locală, cooperația de consum și alte unități economice, pentru a fi folosite mai deplin resursele materiale și forța de muncă din zonă.

Căile de lărgire a atribuțiilor consiliilor intercooperatiste, de integrare în mai mare măsură a stațiunilor de mecanizare a agriculturii în activitatea economică a cooperativelor și de creștere a răspunderii acestora pentru realizarea producției agricole, precum și celelalte măsuri legate de dezvoltarea în următorii ani a agriculturii, în mod deosebit a celei cooperatiste, vor fi amplu dezbătute la Congresul al III-lea al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, din luna martie 1977 — congres ce va marca trecerea la o nouă și importantă etapă a procesului de consolidare a agriculturii cooperatiste.

Ecouri la dezbaterea „R. E.“: Zonarea turistică

DELTA DUNĂRII —

un imens potențial turistic

PRINTRE zonele turistice de prim rang ale țării noastre un loc important îl ocupă Delta Dunării, care impresionează prin ineditul și frumusețea peisajului, prin flora și fauna sa, fiind una dintre cele mai mari delte din Europa și, în același timp, una dintre cele mai originale, spectaculoase și bogate delte ale lumii.

Menținerea cadrului natural al Deltei Dunării și deci dezvoltarea turismului, coroborată cu valorificarea complexă a resurselor naturale, constituie astăzi una din problemele majore ale acestei zone : ea va putea fi soluționată printr-o conlucrare strînsă și fructuoasă a tuturor factorilor, conlucrare care să se materializeze în exploatarea rațională a diverselor folosințe.

Pînă la sfîrșitul anilor '60 Delta Dunării a suferit foarte puține intervenții ale omului, zonele amenajate reprezentînd suprafețe extrem de reduse, iar regimul natural al scurgerii apelor a fost afectat numai prin corectarea brațului Sulina și amenajarea canalelor Dranov și Dunavăț. Începînd cu actualul deceniu, în deltă a început aplicarea unei politici economice de valorificare a bogățiilor naturale, în cadrul unor incinte îndiguite cu regim de apă dirijat, precum și prin introducerea proceselor tehnologice mecanizate. În prezent, principalele folosințe ale Deltei Dunării sînt cele stuficolă, piscicolă, agricolă și silvică, urmînd ca în etapele următoare ordinea lor de importanță să fie : piscicolă, agricolă, stuficolă, și silvică.

Folosințele economice ale Deltei Dunării la sfîrșitul anului 1975. Previziuni privind evoluția acestor folosințe în perspectivă.

Denumirea folosinței	1975	La sfîrșitul etapei 1976—1980	La sfîrșitul etapei 1981—1985	La sfîrșitul etapei 1986—1995
din care				
— piscicolă	25,9	35,1	39,0	33,1
— stufo-piscicolă	34,5	23,5	13,3	11,2
— agricolă	13,4	14,2	19,4	27,2
— silvică	4,3	5,3	6,4	6,6
— rezervații naturale	9,4	9,4	9,4	9,4
— brațele Dunării	1,8	1,8	1,8	1,8
— neproductiv (nisipuri, zona tampon)	9,7	9,7	9,7	9,7
— alte folosințe (construcții, intravilan)	1,0	1,0	1,0	1,0
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa : Studiul de valorificare complexă a resurselor naturale din Delta Dunării (memoriu general). I.S.P.I.F. — București — 1975, p. 166 (date prelucrate de autor)

Corelat cu dezvoltarea acestor folosințe și a necesarului de forță de muncă, s-au prevăzut măsuri care să asigure sistematizarea teritoriului, dezvoltarea și dotarea localităților, transporturilor rutiere și navale etc.

Valorificarea complexă a resurselor naturale ale Deltei Dunării se va realiza prin dezvoltarea acelor activități economice care sînt cele mai eficiente în condițiile date : piscicultura, agricultura, stuficultura, silvicultura, industria extractivă și prelucrătoare, transporturile și telecomunicațiile, turismul etc. Concomitent, considerăm că o atenție deosebită va trebui acordată menținerii cadrului natural existent al Deltei Dunării, în care scop s-ar putea avea în vedere înființarea unor parcuri naturale în delta maritimă și în complexul lagunar Razelm-Sinoe, în care să fie strict delimitate rezervațiile naturale, rezervațiile științifice, rezervațiile peisagistice1) etc.

Prin natura sa, întreg teritoriul deltei îndeplinește, așa cum sublinia mai înainte, o importantă funcție turistică. În prezent, practic, activitate turistică mai intensă se desfășoară numai în anumite zone determinate de numărul și viteza de deplasare a navelor folosite în excursiile de o zi (care au ca puncte de dispersie localitățile Tulcea, Murighiol și Jurilovca), de amplasarea hotelurilor utilizate în excursiile de 2 zile („Lebăda“-Crișan și „Salcia“-Maliuc) și a localităților cu funcțiunea de „sate turistice“ (Crișana, Mila 23, Murighiol, Sf. Gheorghe și Sulina), precum și de existența bazelor de cazare pentru turism (de la Murighiol, Jurilovca și Gura Portița).

În viitor — în funcție de valorificarea complexă a resurselor naturale și îndeosebi de dezvoltarea pisciculturii dirijate și a agriculturii în delta fluvială, de înființarea parcurilor naturale în delta maritimă și în complexul lagunar Razelm-Sinoe — turismul își va putea intensifica activitatea pe tot cuprinsul deltei și în special în delta maritimă, folosind condițiile deosebit de favorabile ale litoralului în zonele Sulina — Sf. Gheorghe și Sf. Gheorghe-Gura Portița.

În perioada următoare, turismul în Delta Dunării va putea fi orientat2) pe următoarele zone principale :

● **Zona I-a** — situată la nord de brațul Sulina, avînd ca centre mai importante de cazare și dispersie a turiștilor localitățile **Tulcea** și **Maliuc** — permite desfășurarea celei mai intense activități turistice din deltă, prin condițiile oferite, pe de o parte, de pitorescul cadrului său natural, iar pe de altă parte, de existența unor lacuri exploatate în regim natural (Fortuna) și a unor canale în permanență deschise (Crînjală, Olguța), care permit ca circulația turistică să se desfășoare nestingherit în orice perioadă a anului. Fiind foarte apropiată de municipiul Tulcea, zona poate fi vizitată în excursiile de scurtă durată, organizate în special pentru turiștii români și străini cazați în stațiunile existente pe teritoriul municipiului Constanța.

● **Zona a II-a** — situată tot la nord de brațul Sulina, avînd ca centre mai importante de cazare și dispersie a turiștilor, localitățile **Crișan** și **Mila 23**, precum și complexul turistic **„Lebăda“** — prezintă un interes turistic deosebit prin pitorescul cadrului său natural și, în mod deosebit, prin valoarea științifică a biotopurilor existente în limitele sale, mai ales în sectorul Matița — Merhei, aflat la limita sudică a rezervației naturale Roșca — Buhaiova — Hrecișca. Aici, activitatea turistică se va putea intensifica atît datorită existenței complexului turistic „Lebăda“, dotării turismului cu nave de transport rapide și cu hoteluri plutitoare, cît și prin organizarea ca sate turistice a localităților Crișan și Mila 23.

● **Zona a III-a** — situată între brațele Sulina și Sf. Gheorghe, avînd ca principale centre de dispersie a turiștilor localitățile **Crișan** și **Murighiol** și complexul turistic **„Lebăda“** — include un sector de mare atractivitate, unde turismul va avea condiții deosebit de favorabile pînă în anul 1985. Aici se vor putea diversifica excursiile de o zi, cu plecarea alternativă din localitățile Tulcea și Murighiol și parcurgerea unui traseu foarte plăcut (Tulcea — Mila 23 — Crișan-canal — Ceamurlia-canal — Litcov-canal — Perivolovca-lac — Isacova-lac — Uzlina — brațul Sf. Gheorghe — Murighiol) ; pentru turiștii cazați la campingul „Pelicanul“ — Murighiol și la complexul turistic „Lebăda“ ; diversificarea excursiilor de două și mai multe zile.

● **Zona a IV-a** — situată la sud de brațul Sf. Gheorghe, avînd ca centru de dispersie a turiștilor localitatea **Jurilovca** — prezintă un interes turistic aparte prin frumusețea peisajului, prin numărul și varietatea păsărilor, prin existența lacului Razelm și apropierea de rezervațiile naturale Perișor-Zătoane și Periteașca — Leahova — Portița. Zona va fi solicitată în mod deosebit prin excursiile de o zi ce se vor organiza în localitatea Jurilovca și vor cuprinde un traseu inedit (Jurilovca-lac — Razelm-canal — Dranov-lac — Dranov-canal — Dranov-brațul Sf. Gheorghe — Dunavăț — lacul Razelm (cu staționare pe insula Popina-Jurilovca). Pentru valorificarea turistică a zonei vor fi necesare dragarea și întreținerea, pentru circulația cu hidrobuze, a canalului și lacului Dranov și a canalului Dunavăț, precum și construirea unui restaurant sezonier cu specific pescăresc în apropiere de cherhanaua Dunavăț.

● **Zona a V-a** — situată în partea de est a deltei, între brațele Sulina și Sf. Gheorghe, cuprinde un sector pitoresc cu particularități distincte determinate în mare măsură de existența lacurilor Lumina, Roșu, Roșuleț, Puiu, Puiuleț. Poziția sa în cadrul deltei va face ca zona să fie valorificată atît prin organizarea excursiilor de una-două sau mai multe zile, precum și a turismului nautic.

Marin NIȚU

(Continuare în pag. 32)

---

1) Vezi Legea nr. 9/1973 privind protecția mediului înconjurător.

2) In acest sens, vezi și studiile : „Dezvoltarea turismului în Delta Dunării“, Centrul de cercetări economice pentru promovarea turismului internațional, 4 martie 1975 ; „Perspectivele dezvoltării turismului în Delta Dunării“, Centrul de studii și proiectări pentru promovarea turismului, iunie 1973.

CITITORII AU CUVÎNTUL

Cheltuieli neeconomicoase

NENUMĂRAȚI furnizori, dintre care amintim „Industria Sîrmii" – Cîmpia Turzii, „Viitorul" – Oradea, „Farmec" – Cluj-Napoca, „Nivea" – Brașov și „Miraj" – București, deși ne expediază produsele lor în cantități vagonabile, nu acceptă să îndrume vagoanele respective spre unitățile noastre din orașele Balș, Caracal sau Corabia. Primind toate mărfurile numai în orașul de reședință al județului, Slatina, sîntem nevoiți să le descărcăm, să chemăm oamenii din subunități pentru a le lua în primire și a le transporta în depozite, fapt care provoacă cheltuieli însemnate. Cheltuieli și mai mari suportăm în cazul transbordărilor efectuate la produse ca : porțelanuri, articole chimice, geamuri, deoarece furnizorii acestora acceptă livrarea numai prin I.C.R.M. Pitești.

Printr-o înțelegere adecvată din partea unora din furnizorii noștri am putea să realizăm o mai mare operativitate în dotarea magazinelor cu mărfurile solicitate de populație și, în același timp, s-ar putea evita cheltuieli cu totul nejustificate. Un calcul recent ne-a arătat că numai la un volum de mărfuri de 50 milioane lei plimbate prin județ s-au cheltuit nejustificat 1,5 milioane lei.

Ion ALDEA
contabil șef, U.J.C.C. Olt

Optimizarea producției de șuruburi

ÎN domeniul organelor de asamblare se remarcă o diversificare a cererilor beneficiarilor pentru noi sortimente, tipuri, forme, grupe de caracteristici mecanice și dimensiuni. Numai pentru dimensiunile care fac parte din profilul întreprinderii noastre și numai la cinci standarde pentru șuruburi obișnuite, se repartizează trimestrial peste 1 400 de poziții. Fărîmițarea excesivă a cantităților pe un mare număr de sorto-tipo-dimensiuni duce la utilizarea nerațională a utilajelor de mare productivitate cu care sînt dotate unitățile producătoare.

Pornind de la această situație propunem restrîngerea grupelor de caracteristici mecanice pentru principalele standarde de șuruburi de la 8 la 3 ; fixarea unor loturi minime de fabricație ; constituirea de stocuri curente și de siguranță în bazele Ministerului Aprovizionării.

Mihai POPA
contabil șef,
Întreprinderea de șuruburi Bacău

Cheltuieli pentru cămine

CONSIDERĂM că prevederile art. 10 din Normele de bază pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor producției industriale ar trebui îmbunătățite în sensul includerii cheltuielilor privind căminele de nefamiliști ale unităților. Ne referim la aceste cămine deoarece ele au o mare importanță pentru asigurarea stabilității forței de muncă, pe de o parte, și pentru asigurarea unor condiții de locuit corespunzătoare pentru tineret, pe de altă parte. Cuprinderea în costul planificat și efectiv și a cheltuielilor pentru întreținerea și reparațiile efectuate la clădiri și la instalațiile aferente căminelor de nefamiliști ar da posibilitate unităților să-și planifice cheltuielile necesare pentru a asigura deplina lor funcționalitate.

Viorel TEODOR
Alexandru PARASCHIV
economiști în centrala industrială siderurgică Galați

Sere legumicole experimentale

O MARE cantitate de căldură conținută de apa de răcire din instalațiile unor surse de energie, existente aproape în fiecare oraș din țara noastră, se pierde și azi în rîuri sau în aer prin intermediul turnurilor de răcire. În scopul folosirii corespunzătoare a acestei ape și pentru realizarea indicațiilor conducerii partidului nostru de a se extinde, în fiecare județ, suprafețele de sere legumicole, propun experimentarea unui nou tip de sere care să fie încălzite cu apa de răcire de temperatură scăzută (20–30°C) provenită din industrie.

Este vorba de sere care să aibă acoperișuri orizontale din sticlă sau mase plastice, între care ar circula un strat de apă de 6–10 cm.

După părerea mea, folosirea serelor care să utilizeze căldura apei de răcire din industrie ar deschide perspectivele organizării unor unități legumicole foarte economice. Costul căldurii procurate în acest mod ar fi în jurul a 10–15% din cel care se plătește, în prezent, furnizorilor de apă fierbinte. Demnă de remarcat este economia de combustibil și costul redus de construcții. În plus, piața fiecărui oraș ar putea fi aprovizionată cu legume proaspete în orice sezon.

Ion MUNTEANU
Academia „Ștefan Gheorghiu"

Inițiativă

SÎNT conducătorul unei unități din județul Prahova și am terminat facultatea de mai bine de două decenii. De mai multă vreme am ajuns la concluzia necesității unei specializări postuniversitare. Reciclările de specialitate pe care le-am făcut nu acoperă carența în pregătire privind cunoștințele economice de conducerea și organizarea activității unei unități. Am aflat, de curînd, de lăudabila inițiativă a Academiei de Studii Economice din București și a organelor locale din Mediaș pentru organizarea unui curs postuniversitar de inginerie economică. Nefiind singurul interesat din Ploiești și chiar din județul Prahova, propun Academiei de Studii Economice și organelor locale din municipiul nostru organizarea unor cursuri de inginerie economică.

C. GHEORGHIU
Ploiești

Expertiza economică

ȘTIM că în prezent sînt două feluri de expertize : tehnică și contabilă. De ce la expertiza contabilă nu i se spune expertiză economică ? Cînd spun aceasta mă gîndesc la faptul că pentru a obține calitatea de expert contabil trebuie să fii absolvent al unei facultăți cu profil economic. Expertiza presupune o multitudine de cunoștințe economice cum sînt : economia politică, organizarea și planificarea întreprinderilor, finanțe, dreptul economic, procesual și civil etc. Pornind de la aceste premise propun schimbarea denumirii din „expertiză contabilă" în „expertiză economică".

I. CIOBANU
economist în cadrul Combinatului de îngrășăminte chimice Piatra-Neamț

Ecouri

Valorificare eficientă

REFERITOR la nota cu titlul de mai sus, publicată în numărul 49/1976 al revistei, vă comunicăm că, în conformitate cu prevederile art. 15 din H.C.M. nr. 2335/1967 și pct. 71 din instrucțiunile aprobate cu Ordinul nr. 108/1975, ambalajele de transport și paletele provenite de la mărfurile din import trebuie valorificate obligatoriu de către unitățile I.C.V.A. Reglementarea are în vedere ca materialele rezultate din ambalajele provenite de la mărfurile din import să fie introduse în circuitul economic. În situația în care unitatea I.C.V.A. din Cluj-Napoca nu ridică ambalajele de la mărfurile din import, ea se face vinovată de încălcarea prevederilor legale, conducerea unității fiind pasibilă de sancțiune contravențională.

Propunerea ca aceste ambalaje și palete să fie valorificate prin magazinele comerțului de stat nu poate fi acceptată. Numai acele ambalaje sau palete care nu pot fi utilizate și nu sînt necesare industriei se pot valorifica către populație, dar numai de către unitățile I.C.V.A. care au sarcini exprese în acest sens.

R. HAGIAC
director adjunct în Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe

Raționalizarea transporturilor interne

APRECIEM ca binevenit articolul intitulat „Raționalizarea transporturilor interne" apărut în numărul 41/1976 al „R.E.". Deoarece în articol nu s-au precizat greutățile concrete întîmpinate de unele întreprinderi în vederea asigurării fondurilor pentru aplicarea studiilor întocmite în acest domeniu, arătăm că asigurarea resurselor de finanțare este condiționată de cuprinderea în prevederile de plan economic a lucrărilor respective. Finanțarea acestora este condiționată și de eficiența economică.

V. GHEORGHIU
director în Ministerul Finanțelor

Puncte de vedere pe marginea problematicii platformelor industriale

CREȘTEREA EFICIENȚEI PLATFORMELOR EXISTENTE

Problematica pusă în discuție de „Revista economică“ (nr. 47/1976), în legătură cu platformele industriale, este de deosebită importanță, și actualitate.

Construirea pe același amplasament a mai multor întreprinderi din aceeași ramură, din ramuri conexe sau diferite, care pot prelucra în faze succesive materia primă și semifabricatele sau care folosesc în comun utilitățile, constituie unul din obiectivele politicii partidului nostru în domeniul planificării teritoriale a forțelor de producție.

Se pune însă și problema modului **cum ar trebui organizate și conduse platformele industriale mai vechi, care nu au beneficiat de un concept unitar în dezvoltarea lor.**

După opinia mea, spiritul și litera Decretului nr. 70/1975, indicațiile de excepțională importanță date de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** trebuie să constituie, în același timp, jaloane fundamentale ale unei orientări generale de înaltă eficiență, privind organizarea și conducerea și a platformelor industriale existente, care să fie considerate nu ca sume de întreprinderi producătoare de valori materiale și aparținînd de centrale industriale și ministere economice diferite, ci ca **subsisteme în cadrul orașului sau municipiului respectiv**, ca **organisme vii, care trebuie să se dezvolte în totalitate** — nu numai prin dezvoltarea fiecărei întreprinderi, ca parte componentă a lor, ci și prin găsirea unor soluții economico-sociale, de organizare și conducere care să grăbească evoluția platformei în ansamblul său, să sporească eficiența sa economică generală ca și a fiecărei unități luate individual, să rezolve unele probleme sociale comune.

Cred că **teoria și practica organizării și conducerii unităților economice ar trebui să se îmbogățească și cu capitole specifice platformelor (zonelor) industriale**, ca elemente situate între teoria și practica conducerii macroeconomice și a celei microeconomice. În acest context ar trebui apoi tratate, de asemenea, conducerea și organizarea activității sociale a fiecărei întreprinderi componente, ca și a platformei industriale, ca sistem.

Organizarea conducerii

● Dacă fiecare platformă industrială ar fi tratată ca un subsistem socio-economic al orașului sau municipiului și, în același timp, ca un sistem economico-social de sine stătător, ar trebui început printr-un **„studiu preliminar al sistemului de organizare și conducere a platformei industriale...“ (analiză-diagnostic)**, realizat prin grija cabinetului teritorial de organizare științifică a producției și a muncii și pus la dispoziția organelor locale de partid și de stat. În acest studiu ar trebui depistate punctele critice ale platformei industriale în ansamblul său, sugerîndu-se soluții principiale care să se concretizeze ulterior în proiecte, studii, analize etc. Un asemenea studiu ar trebui reînnoit cel puțin odată la cinci ani, înainte de începerea fiecărui cincinal sau, mai ales, atunci cînd prin investițiile ce se efectuează sau prin modificarea structurilor de producție, se schimbă radical aspectul respectivei platforme industriale. Titularul și beneficiarul analizei-diagnostic ar trebui să fie consiliul popular respectiv, prin comisia teritorială de planificare.

Avînd în vedere complexitatea platformelor industriale, ale căror unități aparțin de obicei unor centrale și ministere diferite, apreciez ca oportună constituirea unui **organ colectiv de coordonare a activităților economico-sociale.** Un asemenea organism ar putea avea ca președinte pe directorul sau secretarul de partid al unei unități din zona industrială, ori un reprezentant al comitetului municipal sau orășenesc de partid, iar ca membri — secretarii de partid și U.T.C., directorii și președinții comitetelor sindicatelor întreprinderilor respective, precum și reprezentanți ai organelor municipale (orășenești) ale sindicatelor și U.T.C. El ar urma să ia decizii privind mai buna folosire a avantajelor date de existența pe un teritoriu restrîns a mai multor întreprinderi economice din ramuri diferite.

În condițiile sarcinilor privind dimensionarea și folosirea cît mai rațională a personalului TESA și restrîngerea personalului muncitoresc neproductiv, s-ar putea lua în considerare realizarea unor **experimente privind organizarea de unități economice eterogene pe aceeași platformă industrială** (pentru început — cele aparținînd aceluiași minister, dar în subordinea mai multor centrale industriale) — ceea ce ar fi, de altfel, în spiritul art. 2 din Decretul nr. 70/1975. Întreprinderea integrată ar urma să fie subordonată centralei cu ponderea de producție cea mai importantă, iar pentru dezvoltarea tehnologică, fiecare centrală industrială și-ar spune cuvîntul prin linii de directivare. În acest fel, o parte a aparatului de conducere și operativ din compartimentele de deservire generală (conducere, aprovizionare, desfacere, mecano-energetic, transporturi, depozitare, oficiu de calcul etc.), ar putea fi îndrumată către activitățile de cercetare-dezvoltare sau către cele direct productive ; s-ar pune în valoare noi rezerve de economisire a muncii și de creștere a productivității ; s-ar folosi mai bine spațiile de producție pe care se desfășoară activități comune, indiferent de profilul tehnologic.

● În ideea — deja formulată în revistă — ca pe platformele industriale să se organizeze de la caz la caz fie centre de calcul electronic, fie mari oficii de calcul, care să treacă la P.A.D., sarcina acestora ar fi nu numai colectarea-stocarea datelor și furnizarea de informații pentru fiecare întreprindere în parte, ci și **furnizarea de elemente necesare procesului de conducere la nivelul sistemului economico-social pe care-l constituie platforma industrială,** cum ar fi : situația stocurilor disponibile de materii prime, materiale, piese de schimb — pe fiecare întreprindere și pe total platformă ; situația încărcării fondurilor fixe și a disponibilităților de capacități (îndeosebi utilaje prelucrătoare de metal și mijloace de transport) ; situația necesarului sau disponibilului de forță de muncă, pe meserii ; programarea și urmărirea transporturilor uzinale pe întreaga platformă industrială, precum și alte activități comune.

● În marea majoritate a cazurilor, pe platformele industriale sînt amplasate numai întreprinderi ale industriei republicane. Această structură ar trebui completată cu **secții sau chiar unități anume profilate ale industriei locale ori ale cooperației meșteșugărești**, care să realizeze, de pildă : **prestații pentru industria republicană** (de genul intervențiilor și reparațiilor planificate, întreținerii de clădiri, a conductelor etc.) ; **prelucrarea industrială a deșeurilor de fabricație. Aceasta ar contribui la perfecționarea activității industriei locale, în spiritul indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R.**

Organizarea producției

● Actualmente, în cadrul platformelor industriale fiecare întreprindere are propria sa locomotivă Diesel pentru manevrarea vagoanelor, cu personal de deservire (pe toate cele trei schimburi, inclusiv sărbătorile legale), care sînt uneori mult prea puțin încărcate. **O centralizare a activității de transporturi uzinale C.F.**, fie prin preluarea de către C.F.R., fie prin crearea unui oficiu de deservire, ar reduce — după opinia noastră — cel puțin la jumătate cheltuielile și ar elibera o forță de muncă foarte bine calificată, de care stațiile de cale ferată din zonele industriale duc permanent lipsă pentru manevrarea parcului propriu.

● Iată și alte aspecte care solicită o adîncire a cooperării pe probleme. Majoritatea întreprinderilor au opriri planificate, anual și lunar ; fiecare însă își rezolvă în mod individual problema forței de muncă în perioada respectivă. Ar fi posibilă, de la caz la caz, prin „consiliul de coordonare al activității economico-sociale de pe platformă“, fie o planificare care să permită întrajutorarea cu forță de muncă între întreprinderi, fie **organizarea unor echipe specializate de intervenție.** Multe întreprinderi au ateliere proprii de întreținere și reparații, cu personal ce reprezintă între 10 și 20 la sută din numărul total al muncitorilor ; tocmai datorită acestei dispersări, rezultă un grad mic de încărcare atît al oamenilor, cît și al utilajelor. Abordarea ca sistem a platformelor industriale ar obliga, de la caz la caz, la una din următoarele soluții : organizarea de către „consiliul de coordonare de pe platformă“ a unui sistem riguros de **inspecție preventivă,** cu grafice, care să permită întrajutorarea între întreprinderi; **centralizarea activităților mecano-energetice** de intervenții planificate, confecții de organe de asamblare, piese de schimb nespecifice etc., pe lîngă o uzină constructoare de mașini de pe platformă (sau constituirea unor secții specializate ale industriei locale) ; realizarea unor **secții de deservire comună** pentru unitățile aparținînd aceluiași minister și care să funcționeze în cadrul întreprinderii cu cele mai bune condiții pentru această activitate.

Aceleași probleme se pun și în legătură cu întreținerea și repararea aparatelor de ridicat, a aparatelor de măsură și control, **a utilajelor** de transport uzinal etc., care **se folosesc în toate** întreprinderile, indiferent de profilul tehnologic al acestora.

● Soluții economice ar putea fi, de asemenea, realizate prin ; gruparea centralelor telefonice, măcar pentru întreprinderile învecinate ; centralizarea personalului de pază ; crearea pe platforma industrială a unei remize P.C.I. puternic dotate, subordonată direct unității teritoriale de pompieri ; rezolvarea problemelor de curățenie, zone verzi etc., de către municipalitatea orașelor, prin întreprinderile de gospodărie comunală.

Adoptarea de soluții moderne, îndrăznețe, prin care să se renunțe la tratarea de către fiecare întreprindere a propriilor probleme fără a ține seama de avantajele ce se pot asigura de către platforma în care se dezvoltă, poate determina un adevărat salt în creșterea eficienței platformelor industriale existente. Aceasta presupune o acțiune concertată a ministerelor economice și a organelor locale.

Ionel DUMBRAVĂ
Constanța

R.E. militează pentru generalizarea „analizei valorii"

CREATIVITATE — INOVAȚIE, ÎN SPRIJINUL REDUCERII CHELTUIELILOR MATERIALE

— *Argumentele unui exemplu simplu cu o eficiență de 10 milioane* —

CARACTERISTICILE etapei de revoluție științifică și tehnică în care ne aflăm, marile opțiuni și obiective ale țării noastre au adînci implicații în producție și în primul rînd asupra omului, care trebuie să-și formeze o personalitate receptivă, dinamică, creatoare.

Psihologia modernă a demonstrat că aptitudinile de creație sînt comune tuturor oamenilor. Există diferențieri, dar ele se datorează mai puțin „darului" ereditar și mai mult modului în care însușirile native s-au dezvoltat și s-au exercitat prin modul de viață și întreaga activitate a omului. Cel mai mare dușman al creativității noastre sînt deprinderile de rutină, conformismul, lipsa de curaj. Psihologii le numesc „blocaje" și au găsit metode de a le înlătura. Practica a confirmat aceste cercetări științifice ; descătușarea și dezvoltarea spiritului creator au dus la realizări deosebite în toate domeniile și la toate nivelele activității economice și sociale.

O dovadă elocventă o reprezintă rezultatele superioare, uneori de performanță ce se obțin prin aplicarea acordului global. Desigur, o explicație o constituie și cointeresarea mai mare — dar pe fondul unei organizări superioare, rezultată în primul rînd din inițiativele colectivului de muncitori. Putem spune că acordul global dă rezultatele cunoscute, pentru că stimulează creativitatea muncitorilor.

Colectivele dau mai mult dacă știm cum să le compunem, cum să-și desfășoare analizele, cum să finiseze ideile și cum să le pună în practică. Există în această privință tehnici și procedee științifice, eficiente, de creativitate colectivă : stimularea avalanșei de idei, sinectica, ancheta directivă repetată (Delphi), ancheta non directivă și altele. Ele sînt, de fapt, foarte simple, ca mai toate procedeele științifice. Tot secretul este să se deruleze respectînd cu strictețe prepscripțiile — ca la o rețetă medicală. Nu trebuie să rupem pentru ele timp suplimentar din activitatea noastră, ci să implementăm aceste procedee în timpul afectat diverselor activități curente de colectiv : analize, ședințe, consfătuiri, în comisiile pe probleme ale consiliului oamenilor muncii și chiar în rezolvarea unor probleme dezbătute în C.O.M.

La Centrul de perfecționare a lucrărilor din industria materialelor de construcții organizăm programe denumite, pe scurt, „de analiza valorii" — în care, bineînțeles, prezentăm și procedeele de creativitate, fără de care nu se poate realiza o reproiectare a produselor în condiții de maximă eficiență economică. Intîmpinăm însă unele nedumeriri, rețineri, inerție, o oarecare neîncredere față de conținutul oarecum insolit și față de posibilitățile de aplicare a tehnicilor moderne de creație. Asemenea atitudini sînt, ce-i drept, rare — dar există și sînt simptomatice.

Neinițiații par să considere creativitatea ca o „modă", un joc de idei frumos, dar de puțină utilitate practică — în orice caz la nivelul unității productive. Pentru a-i edifica, recurgem la binecunoscuta forță a exemplului — iar argumentele de această natură nu lipsesc în practica ramurii noastre.

Considerăm util să relevăm unele din ele și pentru cititorii „Revistei economice" care au preocupări în domeniul analizei tehnice a valorii.

Practica anului 1976 oferă multe cazuri de produse mai complexe, reproiectate de colectivele de analiști din unitățile de materiale de construcții, care se încadrează în directivele de reducere a consumului de ciment și metal — cum ar fi panouri prefabricate din agregate ușoare, fîșii cu goluri rotunde pentru planșee, plăci de faianță, mufă din azbociment, țesătură din fibre de sticlă bitumată, blocuri ceramice etc.

Ne oprim însă, aici, la un exemplu aparent mărunt: dopul de plută, produs al unei întreprinderi din industria materialelor de construcții. Fabricarea lui ridică probleme economice destul de complicate : materia primă este din import, este necesară și pentru alte produse, înlocuitorii dau rezultate numai în anumite cazuri. Pornind de la aceste premise, doi absolvenți ai cursului nostru de „A.V." nu s-au sfiit să se ocupe de un produs atît de mic și, aparent, poate banal. Studiul — destul de complex — de analiza valorii de întrebuințare a produsului, pe care l-au abordat, ajunsese inițial în impas, pentru că toată analiza logică, sistematică, conducea către soluționarea prin înlocuitori de plută. Ideea nouă, aparent foarte simplă, a apărut printr-un procedeu de creativitate colectivă, în care spiritul critic a fost „amînat" pentru o etapă următoare de triere și valorificare a ideilor emise. Desprinzîndu-se de „blocajul" soluțiilor obișnuite (înlocuitorii), colectivul s-a întors la... plută. Care a fost ideea? Să se scurteze dopul de plută cu 2—3 milimetri — soluție verificată apoi prin probe de laborator și acceptată de toți beneficiarii interni. Rezultat: o economie anuală de 10 milioane de lei!

O altă exemplificare, pe care credem sugestiv s-o însoțim de o prezentare grafică, am putea-o intitula: „se poate ca zero să fie egal cu cîteva milioane?"

Analiștii de la Întreprinderea de prefabricate din beton Craiova au demonstrat această posibilitate.

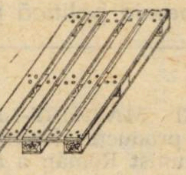

- Așa arată o paletă folosită la ambalarea blocurilor din beton celular autoclavizat, pentru expediție. Ea costă 350 de lei bucata.

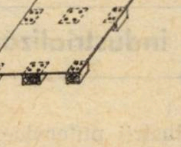

- Iată acum o primă idee — prima etapă de creativitate — în care paleta, simplificată și recuperabilă, costă numai 213 lei.

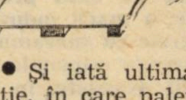

- Următoarea idee a condus la un cost de 30 de lei (!), folosind ca paletă o simplă placă de PFL și deșeuri de polistiren expandat.

- Și iată ultima soluție, în care paleta... a dispărut (redusă la zero!), datorită unei așezări speciale a blocurilor, care permite încărcarea cu mijloace mecanizate.

!?!

Analiza valorii și creativitatea înseamnă nu numai tehnici și procedee, ci în primul rînd o chestiune de convingere, de atitudine, de conștiință. Considerăm, de aceea, că reușita aplicării acestor metode nu este numai în mîna cadrelor specializate, a analiștilor, ci depinde de contribuția colectivă a cît mai multor lucrători din institutul sau întreprinderea respectivă, de valorificarea experienței lor, de crearea unui climat de emulație pentru reducerea cheltuielilor materiale, pentru creșterea eficienței economice.

Ștefan TOFAN
directorul Centrului de perfecționare a lucrătorilor din industria materialelor de construcții
Romulus ANASTASESCU
expert instructor

LECŢII

În ajutorul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior

POLITICA INDUSTRIALĂ A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

PENTRU a veni în ajutorul candidaţilor la examenul de admitere de la facultăţile economice, „Revista economică", în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică în mod regulat, consultaţii pe anumite **teme selecţionate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învăţămîntul superior în anul 1977".

FIDEL CONCEPŢIEI MARXIST-LENINISTE după care dezvoltarea forţelor de producţie determină progresul economic şi social, Partidul Comunist Român a acordat şi acordă o importanţă primordială creării şi dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului, a cărei verigă principală este industrializarea socialistă.

Necesitatea industrializării socialiste

FĂURIREA unei industrii puternice, pentru ţările care au moştenit o economie slab dezvoltată, constituie singura cale prin care se poate asigura dezvoltarea rapidă a întregii economii naţionale, ridicarea sistematică a nivelului de trai al populaţiei. **Industrializarea socialistă reprezintă procesul de creare şi dezvoltare planificată pe baza proprietăţii socialiste şi a tehnicii celei mai înalte, a marii industrii moderne şi, în primul rînd, a industriei grele cu subramurile ei principale, capabile să reorganizeze întreaga economie pe baza marii producţii mecanizate şi a tehnicii avansate, în vederea asigurării progresului economic rapid, al ridicării nivelului de trai al poporului.**

1. Necesitatea industrializării socialiste decurge în primul rînd, din **scopul fundamental al producţiei socialiste, satisfacerea nevoilor materiale şi culturale crescînde ale poporului eliberat de exploatare.**

Realizarea acestui scop este posibilă numai în condiţiile înzestrării tuturor ramurilor economiei naţionale cu tehnica modernă creată de industrie, de ramurile ei principale — construcţii de maşini, chimie, siderurgie, energetică — care produc cele necesare mecanizării, automatizării, electrificării şi chimizării întregii economii.

Toate acestea permit realizarea unui nivel şi ritm înalt al productivităţii muncii, obţinerea unei producţii sporite, diversificate şi de calitate superioară.

2. Industrializarea socialistă **asigură baza tehnico-materială necesară transformării socialiste a agriculturii,** prin crearea şi furnizarea de maşini-unelte pentru lucrarea pămîntului, îngrăşăminte chimice şi alte produse industriale care permit modernizarea agriculturii şi sporirea continuă a producţiei agricole. Prin aceasta industria determină transformări fundamentale în condiţiile economice şi de viaţă ale ţărănimii, contribuie la creşterea aportului agriculturii la aprovizionarea populaţiei cu produse alimentare şi a industriei cu materii prime agricole.

3. Prin industrializare se asigură **repartizarea raţională a forţelor de producţie în profil teritorial,** ridicarea economică a judeţelor şi zonelor rămase în urmă, valorificarea superioară a tuturor resurselor naturale şi de muncă ale ţării. Totodată, ea permite ca cetăţenii din toate zonele ţării să beneficieze de cuceririle ştiinţei şi tehnicii contemporane.

4. Pentru ţările care au trecut la construirea socialismului de la un nivel scăzut al dezvoltării forţelor de producţie, printre care a fost şi ţara noastră, **industrializarea asigură apropierea şi egalizarea treptată a nivelului de dezvoltare cu cel al ţărilor socialiste avansate şi al celorlalte ţări industriale ale lumii**

5. Un rol deosebit de important îl are industrializarea **în creşterea cantitativă şi calitativă a clasei muncitoare,** a ponderii ei în ansamblul populaţiei şi, prin aceasta, a rolului ei în societate. Ea duce la creşterea populaţiei urbane, la apariţia unor noi oraşe şi centre industriale, la ridicarea continuă a nivelului tehnic şi de cultură generală a populaţiei.

6. Prin industrializare se asigură **independenţa economică şi politică a ţării,** întărirea capacităţii de apărare a ţării, dezvoltarea relaţiilor economice externe.

Industrializarea socialistă se deosebeşte în **esenţă** de cea capitalistă, datorită condiţiilor economice şi social-politice în cadrul cărora se realizează. **În primul rînd,** este un proces care se desfăşoară planificat, condus de partid şi subordonat ţelului suprem al politicii partidului de ridicare sistematică a nivelului de trai al populaţiei. **În al doilea rînd,** fondurile necesare procesului de industrializare, de construire de noi obiective economice au ca sursă munca proprie a poporului respectiv, acumulările socialiste.

Odată cu creşterea potenţialului economic al ţării cresc posibilităţile de alocare a unor fonduri tot mai mari pentru dezvoltarea continuă a economiei şi culturii socialiste. **În al treilea rînd,** industrializarea socialistă, cunoaşte **un ritm rapid** de creştere a producţiei. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie face posibilă folosirea cu maximum de eficienţă a tuturor resurselor materiale şi anume, promovarea largă în întreaga economie naţională a ştiinţei şi tehnicii.

Rolul industrializării în crearea şi dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului în ţara noastră

BAZA TEHNICO-MATERIALĂ **este formată din totalitatea elementelor materiale ale forţelor de producţie.** Ea cuprinde atît mijloacele de muncă şi obiectele muncii cît şi elementele materiale ale ştiinţei folosite în producţie, formînd **aparatul de producţie al societăţii** pe o anumită treaptă a dezvoltării sale.

LECȚII

Fiecare orînduire socială își creează o bază tehnico-materială proprie, superioară vechii orînduiri, plecînd de la nivelul atins în dezvoltarea forțelor de producție în orînduirea anterioară.

Baza tehnico-materială a socialismului o constituie marea producție mașinistă, întemeiată pe tehnica modernă, dominantă în toate ramurile economiei naționale și bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție. Ea reprezintă o treaptă superioară în dezvoltarea marii producții mașiniste, corespunzătoare celui mai înalt nivel al științei și tehnicii contemporane. **Caracteristicile principale ale bazei tehnico-materiale a socialismului** constau în : gradul înalt de concentrare a producției ; nivelul tehnic ridicat al producției, determinat de gradul înalt de mecanizare, automatizare, chimizare și cibernetizare a producției ; gradul ridicat de specializare și cooperare în producție ; valorificarea superioară a resurselor naturale și repartizarea rațională a forțelor de producție în profil teritorial.

Sarcinile în domeniul făuririi și dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului sînt diferite de la o țară la alta în funcție de nivelul și structura forțelor de producție moștenite, gradul de concentrare a producției, de resursele naturale și condițiile istorice concrete ale dezvoltării. Pentru țările care au moștenit o economie slab dezvoltată cum a fost și România, industrializarea socialistă constituie calea principală de creare și dezvoltare a bazei tehnico-materiale a socialismului.

Partidul Comunist Român, pe baza realităților din țara noastră, aplicînd în mod creator învățătura marxist-leninistă, a fundamentat încă la Conferința Națională din 1945, necesitatea obiectivă a industrializării socialiste a României, arătînd că progresul țării noastre este legat indisolubil de industrializare.

În toată perioada construcției socialiste, **industrializarea a constituit și constituie obiectivul central al politicii economice a P.C.R.** Politica de industrializare s-a reflectat în toate planurile de dezvoltare economică a țării, concretizîndu-se în orientarea investițiilor, în ritmurile și proporțiile planificate, în măsurile menite să asigure transformarea industriei în ramură conducătoare a economiei naționale. Prin modul cum a conceput procesul de industrializare partidul nostru și-a adus contribuția la îmbogățirea teoriei și practicii revoluționare a industrializării socialiste.

Planurile cincinale 1951—1955, 1956—1960, 1961—1965, au asigurat — așa cum se subliniază în **Programul P.C.R.** — crearea bazei tehnico-materiale a socialismului, iar cincinalul 1966—1970 a avut rolul de a consolida și dezvolta baza tehnico-materială a noii societăți. În întreaga perioadă de construcție socialistă, au fost obținute importante succese în făurirea bazei tehnico-materiale, în industrializarea socialistă și dezvoltarea generală a economiei. Rezultatele dobîndite în perioada 1950—1970 au marcat pași importanți în lichidarea înapoierii economice a României, transformarea ei dintr-o țară agrară, într-o țară industrial-agrară în plin proces de dezvoltare.

Cincinalul 1971—1975, primul cincinal al etapei făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism, a însemnat în domeniul industrializării sarcini noi, calitativ superioare. Continuînd în ritmul susținut procesul de industrializare socialistă, realizarea obiectivelor stabilite de Congresul al X-lea al P.C.R. a dus la modificări importante în structura și volumul producției industriale. Industria a devenit **ramură conducătoare a economiei naționale, rol pe care și-l consolidează în continuare.**

Astfel, în 1975 producția industrială a României era de 31 de ori mai mare decît în 1938 și de 21 de ori mai mare față de 1950. Ca urmare a ritmului rapid de creștere a producției — de aproape 13% în perioada 1951—1975 — a crescut contribuția industriei la crearea venitului național la 56% în 1975 față de 30,8% în 1938 și 44,0% în 1950.

S-a acordat **prioritate dezvoltării ramurilor industriale de care depinde înzestrarea tehnică superioară a economiei :** energia electrică, metalurgia, construcțiile de mașini, chimia a căror pondere în totalul industriei a ajuns la peste 57,0% față de 25,8% în 1950. S-au dezvoltat mai rapid, datorită măsurilor speciale luate, subramurile industriei nemijlocit legate de progresul tehnic contemporan : electronica, electrotehnica, mecanica fină, optica, petrochimia etc. Ritmul de creștere al acestor subramuri a fost în cincinalul 1971—1975 de 2—3 ori mai mare decît cel al creșterii producției industriale în ansamblu.

Concomitent cu dezvoltarea producției de mijloace de producție a crescut și s-a diversificat **producția bunurilor de consum,** s-a îmbunătățit repartiția forțelor de producție în profil teritorial, asigurîndu-se o ridicare generală a nivelului de trai și civilizație a poporului.

Congresul al XI-lea al P.C.R. despre obiectivele și sarcinile de bază ale dezvoltării industriale a României în cincinalul 1976—1980

TRĂSĂTURA DEFINITORIE a prevederilor cincinalului 1976—1980 o constituie **continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă,** asigurîndu-se întărirea necontenită a poziției conducătoare a industriei în economie, creșterea contribuției acesteia la crearea venitului național, la satisfacerea nevoilor de consum ale populației. Obiectivele cincinalului reflectă concepția partidului nostru cu privire la **formarea unei economii de înaltă eficiență, bazată pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, care să pună în valoare la un nivel calitativ superior potențialul material și uman al României.**

Ritmul înalt de creștere a producției industriale va continua să fie o caracteristică esențială a dezvoltării noastre economice. Prin creșterea producției industriale într-un ritm mediu anual de 10,2—11,2% va crește rolul industriei, astfel că în 1980, industria va participa cu peste 2/3 la producerea venitului național și cu 75% la înzestrarea tehnică a economiei. Va avea loc un proces **de adîncire a modernizării industriei,** prin orientarea fermă a dezvoltării mai rapide a ramurilor și subramurilor de înaltă tehnicitate și care asigură un nivel superior de valorificare a resurselor. Industria construcțiilor de mașini se va dezvolta într-un ritm mediu anual de 11,8—12,6%, industria chimică de 15,2—16,5%, ritmuri superioare celui prevăzut pentru ansamblul industriei, fapt ce va determina creșterea în 1980 a ponderii celor două ramuri la 55—60% în totalul producției industriale. Va continua dezvoltarea în ritmuri superioare a subramurilor de vîrf ale industriei (electronică, electrotehnică, optică, mecanică fină), care vor înregistra creșteri de 2—3 ori în 1980 față de nivelul atins în 1975. În același timp, va avea loc o creștere a producției bunurilor de consum, intensificîndu-se înnoirea sortimentelor, diversificarea și ridicarea calității produselor.

O caracteristică importantă a perioadei 1976—1980 o constituie **creșterea aportului științei și tehnicii în producție, afirmarea pe scară largă a celor mai noi cuceriri ale cunoașterii umane în toate ramurile și sectoarele industriei.** Pentru asigurarea unei valorificări superioare a resurselor naturale, cercetarea științifică este orientată spre creșterea potențialului național de rezerve de materii prime și energetice, spre producerea de substanțe și materiale noi, cu valoare economică ridicată. Un accent deosebit se va pune pe elaborarea de noi tehnologii, pe conceperea de noi mașini, utilaje și instalații moderne, pe accelerarea procesului de mecanizare și automatizare a producției. Tehnologiile noi sau perfecționate vor reprezenta aproape 88% din tehnologiile introduse în producție la obiectivele ce vor fi date în funcțiune în perioada 1976—1980. Prin folosirea cuceririlor științei și tehnicii se va asigura ridicarea calității produselor, a competitivității lor pe piața externă.

Industrializarea socialistă determină schimbări importante în **repartiția forței de muncă pe ramuri de activitate.** Caracteristica esențială o constituie deplasarea unei părți a forței de muncă din agricultură în ramurile neagricole. În perspectivă, populația ocupată în agricultura țării noastre va scădea, ajungînd în 1990 să reprezinte 12—15% din totalul populației ocupate, crescînd cea din industrie și construcții la peste 50%. Caracteristic actualului cincinal este creșterea gradului de pregătire a forței de muncă în concordanță cu cerințele revoluției tehnico-științifice și utilizarea la un nivel superior a potențialului uman al țării.

Repartizarea teritorială a industriei va fi în continuu îmbunătățită, urmînd ca pînă în 1980 să se realizeze în toate județele țării o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei.

Prin realizarea obiectivelor propuse pentru această etapă, cincinalul 1976—1980 va marca ridicarea României pe o treaptă superioară de dezvoltare, parcurgîndu-se astfel o parte însemnată a drumului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

conf. dr. Dumitru PUGNA

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

UNITATEA ECONOMICĂ ȘI SUVERANITATEA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI REFLECTATE ÎN PRESA TRANSILVĂNEANĂ

(Secolul XIX)

În presa transilvăneană din secolul trecut numeroși publiciști patrioți au militat cu ardoare împotriva tuturor încercărilor unor puteri străine de a cuceri și subordona economia românească din toate cele trei țări românești existente pînă în anul 1859. După Unirea Moldovei și Țării Românești și după cîștigarea independenței de stat a României apărarea independenței economice, a suveranității naționale și de stat devine una din preocupările principale ale reprezentanților presei transilvănene. O atenție deosebită au acordat-o publiciștii transilvăneni demascării tendințelor Austro-Ungariei de a-și subordona economia României prin stabilirea supremației în navigația pe Dunăre și mai ales prin cucerirea Porților de Fier și a gurilor Dunării, ca și prin impunerea unor convenții înrobitoare.

PREOCUPAȚI de apărarea unității naționale, cărturarii ardeleni din secolul trecut au demonstrat că această unitate se bazează nu numai pe originea etnică comună, unitatea de limbă, de cultură, psihică sau de altă natură, ci și pe o unitate economică generată de un trai și o conviețuire comune de-a lungul mileniilor. Conștienți că pămîntul românesc, cu toate bogățiile sale, de pe ambele versante ale Carpaților, a constituit leagănul formării și viețuirii tuturor românilor din toate provinciile românești, despărțite vremelnic de granițe politice artificiale, ei au apărat acest pămînt împotriva încercărilor unor puteri străine de a-l acapara sau de a desființa naționalitatea locuitorilor autohtoni urmași ai dacilor și romanilor.

Dorința de a se contopi într-un singur stat național

PRESA ROMÂNEASCĂ transilvăneană a constituit o adevărată tribună de apărare a intereselor economice, naționale și politice ale românilor. În **Gazeta de Transilvania**, încă înainte de 1848, au apărut articole care demascau tendințele Austriei și ale altor state germane de a transforma țările române în provincii germane. Astfel, într-un articol din 1 aprilie 1843 intitulat „Priviri de la Rin spre Dunăre“ gazeta atrăgea atenția că numeroase publicații austriece duceau o campanie susținută prin care cereau ca Dunărea să se transforme într-un fluviu exclusiv austriac. George Barițiu, redactorul Gazetei de Transilvania, descifrează însă în spatele acestor cerințe tendințele îndelungate de a ocupa și supune complet toate popoarele riverane cu Dunărea de jos : sîrbii, bulgarii, românii etc.

Pentru a împiedica pericolul de ocupare a tuturor țărilor românești de către Austria, Barițiu îi îndeamnă pe toți românii să se preocupe mai mult de interesele lor în legătură cu Dunărea, s-o exploateze ei înșiși pe porțiunea care le revine. Prin instaurarea dominației totale asupra Dunării marile puteri economice ale vremii ar fi căpătat forțe sporite de a acapara economia și teritoriul țărilor române. Dacă Dunărea va deveni un fluviu exclusiv austriac atunci și țările române — atrăgea atenția **George Barițiu** în Gazeta de Transilvania vor deveni provincii austriece și în felul acesta lupta lor pentru independență, unitate și suveranitate națională va deveni imposibilă.

Presa din Transilvania încă de la începuturile sale a servit ca mijloc de luptă împotriva unor încercări directe ale unor puteri apusene de a coloniza teritoriile românești. Gazeta de Transilvania din 22 și 25 ianuarie 1845 publică articolul **„Colonizația“** in care se fac reflecții generale despre colonizare și colonialism, alături de îndemnul de a apăra pămîntul românesc împotriva unor încercări ale marilor puteri de a-l coloniza. Prin colonizare, se arată în articol, marile puteri economice și politice urmăresc nu numai scopuri economice ci și desființarea elementului național autohton care se opune acaparării țării respective. Atrăgînd atenția împotriva pericolului colonizării Gazeta de Transilvania scria că : „...patriile noastre care numără locuitori prea puțini, nu mai pot privi cu nepăsare și cu sînge rece la mișcările și planurile de colonizație a Angliei, Germaniei, Franței ș.a. Ungaria, Transilvania, Țara Românească și Moldova... sînt acele țări, asupra cărora mai de curînd își aruncă ochii mai vîrtos guvernul și locuitorii Germaniei ca asupra unora, care ar avea mare trebuință de coloniști atît din pricina rărimei locuitorilor, cît și pentru că aceștia s-ar deprinde mai puțin cu meserii și nu s-ar pricepe din ajuns la lucrarea pămîntului“ [1]. Denigrînd populația autohtonă, considerînd-o incapabilă să-și dezvolte economia și chiar incapabilă de a se autoconduce, politicienii și cercurile economice dominante din Austria și alte țări, demonstrează redacția Gazetei de Transilvania, se conduceau tot după principiul forței și violenței ca și colonialiștii englezi cînd au colonizat India, francezii Algeria, spaniolii și portughezii America etc. Dar, scria Gazeta de Transilvania : „...cînd publiciștii străini vorbesc de colonizație pe malurile Dunării și printre Carpați, ei parte mare vădesc o prea slabă **cunoaștere a acestor țări ale noastre“** [2]. Nu cunoașteau setea de unitate și de libertate a românilor, lupta pe care o duceau pentru eliberare de sub orice dominație națională, dorința de a se contopi într-un singur stat național unitar.

În Gazeta de Transilvania de la mijlocul secolului trecut se demonstrează că țările dezvoltate tind să supună și să acapareze țările slab dezvoltate nu numai prin metode violente extraeconomice, ci, mai ales, prin metode economice adeseori, prin concurența pe care industria lor dezvoltată o făcea țărilor mai slab dezvoltate. În articolul **„De la Buzăul Românesc“** scris de George Barițiu în Gazeta de Transilvania din 1852 se demonstrează că toate cele trei țări românești : Moldova, Țara Românească și Transilvania, fiind slabe din punct de vedere economic, erau exportatoare de materii prime și importatoare de produse fabricate. Aceasta avea drept consecință scurgerea unei părți din avuția acestora spre țările dezvoltate din punct de vedere economic.

Se demonstrează că țările dezvoltate din punct de vedere economic aveau posibilitatea să scoată din țările române mărfuri cu valori de întrebuințare de mare utilitate (cereale, lînă, vite, piei de animale etc.) și să le impună consumul unor mărfuri de utilitate redusă, adeseori dăunătoare sănătății populației, ori de lux, necesare numai unor vîrfuri sociale exploatatoare. Aceste metode, se demonstrează, erau foarte asemănătoare cu cele pe care le-au folosit cercurile colonialiste în acapararea de noi teritorii și subordonarea economiei unor țări care erau libere. Țările dezvoltate ne impuneau asemenea comerț și relații economice prin care tindeau „ca să ne otrăvească și să ne scurteze viața fizică și morală, adică să ne corupă societatea pînă la sîmbure, să ne îmbrîncească la cea mai din urmă calicie, să arunce sămînța care crescînd mare, să sugrume împrejur de sine tot ce mai este sănătos în noi, mai în scurt, să ne îngroape viitorul odată pentru totdeauna, precum s-au îngropat el mai multor popoare asiatice și americane mai vîrtos prin sugerea și stoarcerea sucului și a măduvei vieții lor căşunate de măiestritul comerciu de lux introdus de europeni. Pentru ce se să ne mai amăgim noi pe noi și să nu cunoaștem odată că popoarele industrioase din Europa meridională și apuseană, deși nu ne-o spun totdeauna pe față, nu privesc în popoarele danubiene nici mai mult nici mai puțin, decît privesc în sălbaticii din America și Australia... adică ne iau de popoare barbare și proaste, pe care să ne facă tributare fabricilor, intereselor și plăcerilor lor“ [3]. În același articol se demonstra că cercurile industriale din Europa apuseană vor putea fi contracarate în tendințele lor expansioniste numai de acele țări „unde fabricile se află înăuntrul patriei“, unde materiile prime sînt prelucrate și valorificate în mod superior. În acest scop presa transilvăneană de la mijlocul secolului trecut a militat pentru dezvoltarea industriei, comerțului, pentru reforma în agricultură, a publicat date statistice despre starea economiei țărilor românești pentru a arăta căi și metode în vederea dezvoltării lor.

Publiciștii transilvăneni au apărat interesele țărilor române nu numai împotriva unor tendințe directe de a acapara țările române sau împotriva încercărilor de a li se impune relații economice defavorabile. Este demonstrată cu mult curaj și competență politica economică deliberată a imperiului habsburgic de menținere a Transilvaniei în înapoiere economică și politică și de a o separa din punct de vedere economic de celelalte părți ale teritoriului românesc carpatic.

„Orice popor sărac va fi șerbul altor popoare“

PUBLICIȘTII TRANSILVĂNENI au criticat adeseori politica habsburgilor de neglijare a creării și întreținerii unor căi de comunicație bune între Transilvania, Moldova și Țara Românească. Neglijarea căilor de comunicație a frînat mult dezvoltarea economiei Transilvaniei. Deosebit de mult a fost frînată economia acesteia, în condițiile de la mijlocul secolului trecut, se demonstra în **Telegraful Român**, prin neglijarea și chiar ignorarea construirii de căi ferate locale. În anul 1864, după aproximativ două decenii de discuții sterile : dacă să se construiască sau nu căi ferate în Transilvania, Telegraful Român făcea următoarele remarci : „Țara noastră a rămas exclusă de la comerțul cel mare european, enormele avuții ale ei zac necăutate prin sînurile pămîntului, și noi a căror stare ar putea fi atît de înfloritoare, sîntem unii dintre cei mai săraci locuitori ai monarhiei austriece. Drumul ferat e lîngă noi, dar noi asemenea lui Tantalus care în mijlocul apei moare fript, de sete, nu putem pune mîna pe el. În toată Monarhia Austriacă Transilvania e unica provincie ce nu are drum de fier“ [4]. Construirea drumului de fier în Transilvania, se demonstrează în presa de la mijlocul secolului trecut, ar fi stimulat dezvoltarea industriei prelucrătoare, a industriei extractive și a agriculturii dar numai **cu condiția ca aceste căi ferate să facă joncțiunea cu cele din România.** Acest lucru era condiționat tocmai de unitatea economică a pămîntului românesc formată de-a lungul mileniilor.

Conștienți că românii de pe ambele versante ale Carpaților formează o singură patrie și o singură națiune, cărturarii ardeleni, în ultima treime a secolului trecut, au acordat problemelor unității economice, apărării suveranității naționale și de stat a României o atenție din ce în ce mai mare. Războiul de independență din 1877/1878 a stimulat aceste discuții. Publiciștii transilvăneni au luat atitudine vehementă împotriva unor tendințe acaparatoare din partea marilor puteri economice și politice ale vremii. Chiar în timp ce se desfășura războiul de independență din 1877 Gazeta de Transilvania scria că România își apără independența și ființa sa națională nu numai împotriva Turciei. Politica României, scria gazeta amintită, față de toată lumea, „este dictată, formulată și impusă exclusiv de interesele proprii ale patriei și națiunei“.

După cîștigarea independenței naționale de către România, cărturarii transilvăneni au atras mereu atenția că marile puteri n-au renunțat la intențiile de a cuceri România și de a-i încălca independența națională. Libertatea, suveranitatea și independența națională se cereau în continuare apărate și întărite. Condiția esențială a păstrării acestora era însă dezvoltarea forțelor de producție și întărirea economică a României. Pentru că, avertiza **Observatoriulu** din 1880 „Orice popor sărac, va fi și va rămîne totdeauna șerbul altor popoare bogate“ [5]. Acesta era, după autorul articolului, „un adevăr, o axiomă“, de care erau convinși toți politicienii vremii. Libertatea, se demonstra, nu se poate menține fără multă știință, fără un grad mare de cultură, iar știința și cultura sînt condiționate de un înalt grad de dezvoltare economică. Demonstrîndu-se necesitatea dezvoltării economiei și a științei, condiție a menținerii independenței și suveranității de stat, în același articol din care am citat mai sus se scria că este foarte necesară cultivarea economiei naționale în mod științific, pentru orice popor ajuns la conștiința de sine și a demnității sale. Cu alte cuvinte, fiecare popor trebuie să poarte o luptă necurmată pentru existența sa și pentru apărarea avuției naționale. Au fost puține acele epoce în viața, în trecutul popoarelor Europei — sesiza autorul articolului — în care lupta pentru existență să fi fost „mai cerbicioasă și mai desperată“, decît este aceea ce curge în acele vremuri. „Acea luptă este adesea mascată sub forme diverse, precum : tratat de comerț, tarife de vamă, dreptul corăbierii pe rîuri și pe mări, drept de colonizare etc. tot atîtea căi, prin care un popor, un stat se încearcă să smulgă, să stoarcă pe cît s-ar putea mai multă avere materială de la celălalt, iar dacă nu-i poate răpi pe căi de acestea (...) clandestine, pierzîndu-și patiențiа (...) se aruncă cu războiu asupra poporului vecin“ [6]. România, Serbia și Bulgaria, susținea **Observatoriulu** erau printre cele mai amenințate popoare din partea marilor puteri în ultimul sfert al veacului trecut. Pe motiv că nu știu cum să-și cultive pămîntul, că n-au industrie dezvoltată, reprezentanții burgheziei din țările dezvoltate încercau să se impună drept „dascăli“ ai popoarelor slab dezvoltate din punct de vedere economic. Acestea din urmă erau amenințate cu pierderea bogățiilor țărilor, a naționalității și limbii. În cazul pierderii independenței economice și a dreptului de a dispune de avuția națională, independența politică și națională deveneau o ficțiune. „Toate împrejurările ne învață cu voce tare și răsunătoare — se scrie în același articol mai sus citat — că ne aflăm în război național-economic din cele mai periculoase (...)“ [7].

„Neadormita atențiune“ față de colonialismul cotropitor

DÎND DOVADĂ de patriotism, de luciditate și maturitate politică cu privire la urmările negative asupra transilvănenilor în cazul în care Austria va cuceri România, publiciștii ardeleni au demascat atît metodele violente, brutale cît și pe cele diplomatice, voalate, prin care habsburgii încercau în continuare să cucerească țara noastră. Un loc deosebit l-a ocupat în presa transilvăneană problema Porților de Fier. Publiciștii au atras atenția asupra repetatelor încercări directe și a luptelor de culise ale cabinetelor de la Viena pentru a pune mîna pe Porțile de Fier. În vederea acaparării Porților de Fier, Austria a dus aceleași lupte ca și pentru cucerirea gurilor Dunării. Înainte de 1877 chestiunea Porților de Fier era tratată de Austro-Ungaria cu Turcia fără a ține seama de interesele României sau ale Serbiei. Dar cîștigarea independenței de către România, sesizează **Observatoriulu** din 1881, în loc să liniștească burghezia și moșierimea din Austro-Ungaria cu privire la problema Dunării a înverșunat și mai mult spiritul acestora de expansiune și cucerire a României.

Într-un articol intitulat **„Cestiunea Dunării“** se scria : „A-

conf. dr. Toader IONESCU
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 24)

TEORII · IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Jacques Rueff şi „sfîrşitul erei keynesiene“

ÎN CONCERTUL discuțiilor care au însoțit trecerea teoriei keynesiene în cel de al cincilea deceniu de la apariția „Teoriei generale a folosirii forței de muncă, a dobînzii și a banilor" se afla și neînduplecatul antikeynesian, octogenarul neoliberal francez, J.L. Rueff. Marcînd parcă semnificativ timpul scurs, J.R. publica anul trecut acidul său pamflet „Sfîrșitul erei keynesiene"[1]). Judecînd, pe drept cuvînt, încercarea vanitoasă a lui J.M. Keynes de a izbăvi lumea capitalistă de flagelul șomajului cronic, ca generatoare de flagele cel puțin la fel de grave – de felul inflației – J.R. găsește un motiv de a-și etala meritele în fața apologeticii capitalismului, contrapunîndu-i studiile sale din 1925[2]) și 1931, dezvoltate de-a lungul anilor, și confirmate mai ales de șomajul anilor '70 și de creșterea costului vieții din cele mai avansate state capitaliste. Dovada eșecului terapiei keynesiene fiind făcută J.R. își putea aroga beneficiul istoriei. Numai că...

În demonstrație J.R. invocă faimoasa sa „descoperire", care ar putea fi chiar numită, desigur convențional, „efectul Rueff", prin care se pune în evidență o corelație statistică între salariul real și șomaj : variația lor concomitentă sincronă. Explicația rueffiană a acestei corelații avea la început un caracter vădit antimuncitoreasc : folosea teza neoliberală (în germene, atunci) conform căreia sindicatele muncitorești sînt un exemplu caracteristic de monopol asupra pieței libere (salariile fiind și ele un fel aparte de preț), viciind comportamentul „normal" al forței de muncă, pe de-o parte, prin menținerea neschimbată a salariului în condițiile reducerii prețurilor în timpul depresiunii, pe de altă parte stimulînd șomajul, prin plata indemnizațiilor de șomaj. Simțind că o asemenea „explicație" a șomajului ar putea dăuna veleităților reformatoare ale neoliberalismului, J.R. pune de astă dată problema în alți termeni : politicile keynesiene de stimulare a investițiilor pentru sporirea folosirii forței de muncă se soldează, pînă la urmă, cu tensiuni inflaționiste, care, reducînd salariul real – prin aceasta și cererea de consum – reduc și cererea de forță de muncă ș.a.m.d. Denunțînd aceste atribute ale politicilor de tip keynesian drept „delicii înșelătoare ale creației monetare" J.R. nu se poate opri să nu observe, pe bună dreptate, că imediat după terminarea celui de-al doilea război mondial, teza folosirii depline a forței de muncă se transformase într-o adevărată „religie" a politicilor guvernamentale din statele capitaliste cele mai avansate, reluată și de conferințe și organisme internaționale (cu o insistență care ar fi putut fi invidiată poate numai de modelele creșterii economice). Deficitele balanței de plăți a S.U.A. care au urmat, au început să propage efectele acestei politici inflaționiste în Occidentul capitalist – mai întîi moderat, prin sistemul gold-exchange standard (putîndu-se resorbi prin scurgerea aurului din S.U.A.), pînă la 17 martie 1968, apoi accelerat, după declararea inconvertibilității dolarului la 15 august 1971, pentru ca apoi inflația să devină galopantă. S-a adăugat și urcarea prețului petrolului la 15 martie 1973. Fenomenul stagflației ar fi provocat, ca reacție, după opinia lui J. R. (și nu este o teză deloc originală), impunerea de către sindicate a unor creșteri de salarii care anticipau creșterile de prețuri. Astfel s-a discreditat celebra curbă Phillips – stagflația coexistînd cu șomajul !

Una dintre cele mai aprige dispute – acum în plină actualitate – este cea dintre keynesieni și adversarii lor nemarxiști pe tema explicării actualelor stări de lucruri din economia capitalistă, în primul rînd pe tema folosirii forței de muncă. Nu este de prisos să reamintim că teoria keynesiană este o teorie a folosirii forței de muncă, în care se recunoaște că pînă la un punct șomajul nu este incompatibil cu echilibrul economiei capitaliste. „Dialecticianul" de o incomparabilă abilitate, după părerea lui J.R., care era Keynes recunoștea în „Teoria generală", în alți termeni decît preopinentul său, Rueff, că pentru creșterea folosirii forței de muncă s-ar cuveni ca salariul real să scadă (pentru a permite profiturilor să crească[3]). Dar acesta era un caz-limită, în care el era de acord cu unele postulări ale teoriei burgheze „clasice", anterioare lui. Dintr-un asemenea punct s-a putut afirma de către E.M. Claassen că teoria keynesiană recunoaște și ea „efectul Rueff". Dincolo de această recunoaștere, teoria keynesiană are, însă, propriul arsenal de raționamente, în care anticipările cu privire la factorii creșterii producției și folosirii forței de muncă ocupă un loc de seamă, iar, în ultimă analiză, folosirea forței de muncă este în dependență directă de salariul nominal[4]). Iar, ca replică directă împotriva lui J. Rueff, în „Teoria generală" am găsit pasajul nu prea reverențios: „Numai un om lipsit de bun simț va prefera o politică flexibilă a salariilor unei politici monetare flexibile, cît timp nu este capabil să indice avantaje ale celei dintîi care nu se pot obține prin cea de a doua".[5])

Șansa providențială a lui J. Rueff de a supraviețui adversarului său de idei a fost desigur, larg speculată de venerabilul neoliberal pentru a-și etala (pentru a cita oară, și cu ce șanse de această dată ?) încrederea obsesivă că actualele stări de lucruri din capitalism sînt solubile în termenii restabilirii

FIȘE

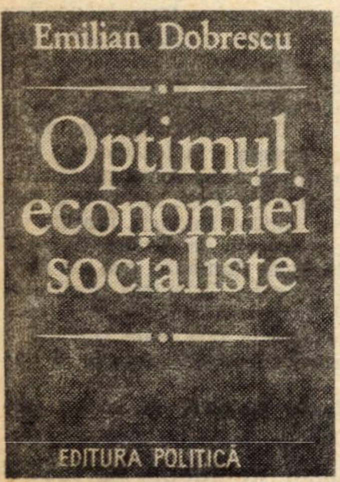

• Lucrarea Optimul economiei socialiste *de Emilian Dobrescu, recent apărută în „Editura politică" (1976, 482 pag"), îmbogățește patrimoniul gîndirii economice românești cu o amplă și aprofundată cercetare asupra unei probleme esențiale a teoriei economice socialiste. Bazîndu-se pe concepția politică a partidului nostru în domeniul orientării creșterii economico-sociale în România, acest valoros studiu investighează sistemul categorial al economiei politice a socialismului ca punct inițial al optimului economic.*

Așa cum remarcă Emilian Dobrescu, mecanismul economic nu poate fi privit în sine, ci în directă conexiune cu evoluția economiei înseși. Stabilitatea acestui mecanism are multiple consecințe pozitive, asigurînd condiții pentru desfășurarea mai ordonată a proceselor reproducției, organizarea într-o concepție de perspectivă a activității economice, mai buna valorificare a experienței cadrelor ; un mecanism stabil își creează o serie de „reflexe" care-i sporesc siguranța funcționării, contribuind la diminuarea sau chiar anihilarea influenței unor elemente perturbatoare. Stimulînd dezvoltarea economico-socială, stabilitatea mecanismului economic duce, în același timp, la modificarea factorilor care îl determină ; apar, astfel, contradicții între diferitele sale laturi, datorită capacității inegale a acestora de a se adapta la modificări, cît și deosebirilor de ritm și amploare în care se produce însăși schimbarea factorilor determinanți. Corelația dintre stabilitatea și schimbarea mecanismului economic reprezintă, de aceea, o problemă esențială a economiei politice a socialismului.

Succesiunea „optimul macroeconomic — optimul microeconomic – compatibilitatea lor" oglindește, după părerea autorului, logica internă a dezvoltării economice a noii orînduiri, constituind osatura sistemului categorial al economiei politice a socialismului, și tocmai în acest plan este concepută prezenta lucrare. Analiza teoretică are, de aceea, prioritate, dar în măsura în care a fost necesar pentru fundamentarea sistemului categorial, ea s-a efectuat în strînsă legătură cu unele probleme de politică economică și cu evoluția unor concepții economice.

Asupra valențelor teoretice și a importanței pentru practica economică a acestei importante lucrări, revista va reveni mai pe larg într-un număr viitor.

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

convertibilităţii monetare. J.R. este încredinţat că restabilirea convertibilităţii în aur a dolarului va aduce o stabilitate acceptabilă a preţurilor, rata dobînzii va reveni la un nivel rezonabil, investiţiile productive vor spori şi prosperitatea Occidentului capitalist va suride ca „în veacurile de aur" 1714-1914. Aici şi astfel se şi încheie pamfletul antikeynesian al octogenarului neoliberal francez. Desigur, în expunerea raţionamentelor am prescurtat şi am simplificat, dar concluziile nu sînt viciate. Ni se oferă un transfer de ataşamente : de la „nesăbuinţa" keynesiană la „raţionalitatea" rueffiană. Trebuie spus însă că ambele aceste ataşamente şi-au dovedit, în felul lor, inconsistenţa. Dacă inconsistenţa şi primejdiile politicilor proinflaţioniste sînt dovedite în primul rînd şi hotărîtor de realităţile curente, nemijlocite din economia capitalistă a anilor '70, aceleaşi realităţi dovedesc şi nerealismul sugestiilor de restabilire a convertibilităţii-aur în relaţiile valutare intercapitaliste. Pentru a se ajunge ACUM la restabilirea convertibilităţii-aur ar trebui să aibă loc, din punctul de vedere al dolarului, discreditarea aurului, scăderea preţului lui pe piaţă. Dar aceasta ar face neconvenabilă convertibilitatea-aur pentru deţinătorii de dolari, care mizează TOCMAI pe menţinerea sau creşterea preţurilor actuale ale aurului. Cine şi cum ar putea concerta asemenea viziuni asincrone în lumea capitalistă ? Dar, dincolo de raţiunile practice nemijlocite, sugestia restabilirii convertibilităţii are resurse de raţionalitate ? Vizează ea cauzalităţi fundamentale ale economiei capitaliste ? La aceste întrebări nici keynesismul, nici neoliberalismul şi nici chiar mixturile lor eclectice, noile sinteze neoclasice samuelsoniene, nu pot da un răspuns.

Adevărul istoric arată că şomajul este un însoţitor inevitabil al economiei capitaliste — expresia legii capitaliste a populaţiei. Între „armata de rezervă" a capitalului, ca expresie a limitelor valorificării capitalului şi „armata activă" a capitalului este, desigur, o relaţie dialectică : ele coexistă şi se contrapun, totodată, în totalul populaţiei apte, susceptibile de muncă. Capitalistul are nevoie de un anumit procent al şomajului pentru negocierile cu muncitori activi; pe de altă parte, muncitorii activi sînt cei ce suportă indemnizaţiile de şomaj. Acestea reprezintă o diminuare NETĂ a salariului nominal, iar prin aceasta, caeteris paribus, şi a celui real. De aceea, lupta organizată a clasei muncitoare pentru creşterea salariilor nominale nu este şi nu poate fi un exemplu de monopol. Cu atît mai mult se justifică această luptă în condiţiile tensiunilor inflaţioniste, care diminuează nemijlocit şi permanent salariul real. În raportul de forţe din capitalism, atîta vreme cît fondul social al exploatării nu este subminat, capitaliştii sînt cei ce domină pe salariaţi, şi în nici un caz nu se poate susţine teza inversă. Cum se explică, în acest context, „curba Rueff" a evoluţiei sincrone a salariilor reale şi a şomajului, mai ales în condiţii de depresiune (stagnare) ? Explicaţia nu poate fi alta decît reducerea activităţii productive, care face de prisos noi contingente de muncitori pentru necesităţile de valorificare a capitalului. Nu salariul real al muncitorilor activi apărat de sindicate este de vină pentru creşterea şomajului, ci business-cycle proiectează în sfera şomajului pe muncitori. Care ar fi justificarea economică (nu morală, evident !) a reducerii salariilor nominale ale muncitorilor activi din punctul de vedere al capitaliştilor ? Desigur, numai compensarea reducerilor de profit în condiţiile reducerii activităţii productive, şi eventual ale reducerilor de preţuri. (Această ultimă clauză, nu poate fi invocată în condiţii de stagflaţie). Şi atunci, ce revendică „efectul Rueff ?". Numai neacceptarea de către capitalişti a unor eventuale reduceri ale profiturilor în condiţiile depresiunii. Ce-i drept, neacceptînd să-şi reducă profiturile, capitaliştii vor recurge la noi concedieri, atunci cînd condiţiile luptei de clasă nu le permit să reducă salariile nominale. Astfel şomajul capătă proporţii şi durată sporite. Are, în acest context, un efect favorabil politica creşterii salariilor nominale, paralel „monedei ieftine", a menţinerii, respectiv cu creşterea, întotdeauna mai rapidă, inflaţionistă, a preţurilor ? Evident, în ultimă analiză, nu poate avea decît un efect agravant. În acest sens, are dreptate J. Rueff. Dar eliminarea tensiunii inflaţioniste prin restabilirea convertibilităţii, măsură în principal ponderatoare a activităţii productive, deflaţionistă, reduce doar aspectul suprapus depresiunii. Depresiunea rămînînd — şomajul persistă şi el. Diagnosticul se dovedeşte superficial, iar terapia neeficientă ! Este, desigur, „sfîrşitul erei keynesiene", cu care ne-au obişnuit şi exegeţi din tabăra adepţilor şi discipolilor, dar şi sfîrşitul altor diagnostice şi terapii — inclusiv de pe poziţii diametral opuse keynesismului, în ceea ce priveşte mijloacele — puse în slujba menţinerii şi perpetuării capitalismului.

dr. Ioan CRISTESCU

---

1) Le Monde, nr. 9 666 şi 9 667, din 19, respectiv 20—21 februarie 1976.

2) Les variations du chômage en Angleterre. Revue politique et parlementaire, 10 decembrie 1925.

3) J.M. Keynes. Teoria generală a folosirii mîinii de lucru, a dobînzii şi a banilor. Ed. Ştiinţifică 1970, p. 54.

4) Ibid., p. 262.

5) Ibid., p. 279.

FIŞE

Progresul tehnico-ştiinţific şi conducerea societăţii

● *În Editura „Progress Publishers" a apărut cartea lui V. G. Afanasiev* The Scientific and Technological Revolution – Its Impact on Management and Education *(Revoluţia ştiinţifică şi tehnică – influenţa ei asupra managementului şi educaţiei), Moscova, 320 p. Iată cîteva din ideile cărţii. Esenţa intensificării producţiei este economia de timp, ca indicator deosebit de important al progresului social. Mijloacele realizării economiei de timp sînt ştiinţa, tehnologia, managementul şi educaţia. Semnificativă nu este însă considerarea separată a acestor factori de economisire, ci integrarea lor, unificarea şi interacţiunea lor. Progresul ştiinţific şi tehnic este factorul cel mai important de intensificare, dar ritmul progresului depinde în mare măsură de eficienţa controlului asupra sa. La rîndul ei, perfecţionarea conducerii este de neconceput fără ştiinţă şi fără o infrastructură de echipament de control modern. În sfîrşit, ştiinţa, tehnologia şi conducerea cer o creştere permanentă a nivelului de educaţie şi profesional al celor ce muncesc. Conexiunea întregului sistem al factorilor intensivi (progres ştiinţific şi tehnic – conducere – educare şi calificare profesională) este, afirmă V. G. Afanasiev, conducerea. Odată cu tendinţa de întărire a centralismului în sistemul conducerii societăţii socialiste, se dezvoltă o altă tendinţă – spre o redistribuire a funcţiilor de conducere dinspre vîrf în jos, spre un cerc tot mai larg de instituţii şi indivizi, de oameni ai muncii.*

Ecologii nu sînt conservatori

● *Sub titlul* L' écologie est devenue réactionnaire ? *au apărut în revista Le Nouvel Observateur nr. 622/1976 reflexiile lui Michel Bosquet, o scrisoare a „Prietenilor Terrei" şi răspunsul lui Charles Hernu. Primul afirmă că ecologia este ştiinţa cea mai dialectică, deoarece studiază lumea ca o totalizare continuă, şi că economia producţiilor umane se încadrează în economia ciclurilor naturale, Ecologia, spune M.B., nu se confundă cu protecţia naturii, ci reprezintă ştiinţa unui echilibru dinamic, spre a face posibilă realizarea unor forme superioare de viaţă. Distrugerea stocurilor naturale – aer, apă, resurse minerale, spaţiu, pădure, faună oceanică – nu se contabilizează nicăieri. Astfel, creşterea produsului naţional ar duce la o deteriorare a calităţii vieţii.*

În scrisoarea „Prietenilor Terrei" se afirmă că ecologiştii nu sînt conservatori, ci iau poziţii pentru lupta anti-nucleară, fiind dovedit că deşeurile nucleare reprezintă un grad avansat de periculozitate socială. Charles Hernu, al cărui articol din nr. 621/1976, al aceleiaşi reviste a provocat sus-arătatele luări de poziţii, răspunde afirmînd că progresul fiind una din caracteristicile socialismului, energia nucleară trebuie folosită într-un plan de ansamblu cu structuri şi mijloace de anchetă şi de avizare a deciziilor politice ce se vor lua.

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

(Urmare din pag. 21)

ceastă cestiune de importanță supremă, pe an ce merge devine tot mai critică, tot mai periculoasă. În România țara întreagă cu guvern, cu legislativ, cu tot ce are țara mai bun și mai luminat, au conștiința clară de marile pericole ce ascunde acea fatală cestiune în sînul său. Tot așa sînt și guvernele din Viena și B. Pesta, nu de ieri nici de alaltăieri, ci mult mai de înainte, pe cînd românii nu vedeau nici prin vis aceea ce-i așteaptă. De la 1830 adică de ani cincizeci, de cînd s-a început mai întîi corăbierea pe Dunăre, regimul central își avuse privirea neclintită asupra Dunării românești, pe atunci însă cestiunea se trata în întregime la Constantinopole, nu în București și nici la Belgrad. Într-aceea societatea de corăbiere pe Dunăre cumpără mereu locuri pe la porturile românești, pe care-și înființa stabilimentele sale, tot așa precum făceau odinioară fenicienii, grecii, cartagenii în porturi străine, și precum fac în timpii noștri, anglii, holandii, americanii și alții. După o serie de ani coloniștii pătrund ceva mai înlăuntru pe uscat, acum au și trupele alăturea; după un period străbat cu armele în mînă. În anul 1878 Congresul de la Berlin se învoise ca insula Adakaleh să fie ocupată de către austrieci, iar Porțile de Fier să le spargă Ungaria, dacă are la îndemînă cîteva milioane“ [8]. Dar, arăta redacția „Observatoriulu“, cercurile reacționare de la Viena și Buda-Pesta nu se vor mulțumi cu Adakalehul și Porțile de Fier. Stăpînirea acestora va fi numai un motiv și o împrejurare de a-și crea condiții pentru a cuceri Dunărea cu toate porturile și piețele sale comerciale și gurile Dunării în scopul expansiunii economice și politice în Orient a Austro-Ungariei. Numeroase afirmatii ale politicienilor din cele două capitale ale imperiului — Viena și Buda-Pesta — despre intențiile guvernelor lor de a cuceri întreaga Dunăre demonstrau că românii vor fi nevoiți să lupte tot mai mult pentru a și-o păstra și o dată cu ea independenta și suveranitatea națională. Politicienii și publiciștii României. se scria în „Observatoriulu“, trebuiau să învețe din istoria războaielor de zeci de ani pentru navigatia pe Rin și gurile Rinului. Se făcea cunoscut că numeroși politicieni reacționari din imperiul austro-ungar au declarat pe față că dacă România nu le va lăsa Dunărea întreagă de bunăvoie, o vor lua cu forta. Aducînd la cunoștință unul din numeroasele cazuri în care România era insultată și somată să cedeze Dunărea. „Observatoriulu“ scria : „Între altele, aristocraticul „Pesti Naplo“ insultă pe români și pe guvernul lor (...) și pe camere le numește „insolente“. Ziarele redactate de renegați ca „N. Peste Journal“ etc., scriu și mai spurcat contra României. Între împrejurări ca acestea... repetăm refrenul nostru enunțat de multe ori mai vîrtos de doi ani încoace ca să fim cu neadormită atențiune la cestiunea Dunării cu care merge în linie paralelă cestiunea Carpaților, să căutăm drept în fața ei și să o urmărim. Răcnetele presei unguresți (se are în vedere presa cercurilor reacționare, expansioniste) să nu ne confunde, ci să vedem ce zice presa Angliei, Franței, Rusiei etc. În momentele de fată chiar presa cea liberală din Germania ține cu România. În Praga ziarul „Politic“ dă toată dreptatea României, ca să se apere“ [9]. Într-adevăr, după cum au prevăzut publiciștii transilvăneni, România a fost nevoită să se apere pentru a-și păstra independența și suveranitatea și în anii următori. Porțile de Fier au rămas si în continuare una din „porțile“ prin care habsburgii încercau să cucerească România și alte țări balcanice.

„România, un stat care nu voiește subjugarea economică“

ÎN „**Observatoriulu**“ din 1883, ziar în care independenta economică și suveranitatea țării erau apărate cu aceeași intensitate ca și în ziarele patriotice din vechiul regat se scriau următoarele : „Austriecii și cu ei capitala voesc să se spargă cît mai curînd Porțile de Fier, atît pentru ei să poată avea productele crude din staturile danubiene de-a dreptul la Viena cu transport cît mai ieftin și mai accelerat, cît și ca să-și transmită de vale productele industriei lor tot sub acele condiții favorabile, spre a combate mai ușor concurența ce le face staturile apusene în proporțiuni colosali, inundînd tot Orientul cu manufacturile și fabricatele lor“ [10]. Dar, observă redacția „Observatoriulu“, aceste tendințe ale Austriei de acaparare a Porților de Fier veneau în contradicție nu numai cu interesele României, ci și cu interesele aristocrației funciare maghiare interesată în a-și menține piața de desfacere în cadrul imperiului dualist, mai ales piața Vienei. Marii proprietari funciari de la Buda-Pesta încercau însă un dublu joc. Pe de o parte, se opuneau ca Viena să amenajeze Porțile de Fier pentru navigație, pe de altă parte susțineau că România să renunțe la drepturile sale asupra Dunării în întregime, să permită flotei austro-ungare să navigheze fără nici un control din partea autorităților românești într-un cuvînt Dunărea să fie lăsată la discreția intereselor cercurilor economice din Austro-Ungaria. Redacția „Observatoriulu“ demonstrează că față de toate presiunile externe, guvernul român are dreptul și datoria de a se apăra. Cel mai bun mijloc de apărare va fi însă nu provocarea unui nou război, care s-ar putea transforma într-o conflagrație europeană, ci dezvoltarea unei industrii proprii, a comerțului, crearea unei flote comerciale proprii puternice etc. Semnalînd eforturile României de a-și crea o flotă proprie publiciștii ardeleni scriau cu legitimă mîndrie și simț patriotic că „După toate știrile cîte le avem din România, statul acela, este prea decis a-și forma o marină proprie, nu atît belică cît mai vîrtos comercială. Chiar pînă acum se vede fîlfîind tricolarea României pe mai bine de două sute de corăbii de comerț, atît permanente cît și de ale altor particulari de protecțiune străină, care își țin de onoare ca să abordeze la catargele lor bandierea românească“ [11]. Publiciștii transilvăneni demonstrează că eforturile României de a-și apăra independența față de societățile austriece de navigație, cît și împotriva altor societăți capitaliste, care și ele încercau să-și impună această supremație erau pe deplin justificate.

De asemenea, justificată era și tendința României de a încheia un tarif vamal autonom după expirarea convenției înrobitoare cu Austro-Ungaria. În acest sens Observatoriulu, care alături de Gazeta Transilvaniei și Telegraful Român a scos în relief numeroase aspecte negative pentru România din timpul convenției cu Austro-Ungaria din perioada 1876—1885 scria că : „După nenumăratele conflicte și urgii cîte se întîmplă pe fiecare zi pe la vămi din cauza convențiunii comerciale încheiate între Austro-Ungaria și România la 1874 și după alte informațiuni România e decisă a nu mai încheia nici o convențiune comercială cu nici un stat care voește subjugarea ei economică, ci a-și introduce tarifa așa-numită autonomă, fără nici o învoială cu nimenea și fără a fi silită să facă la concesiuni fără număr. Acei cărora le va conveni tarifa autonomă, vor face comerț cu România. cărora nu le va plăcea, vor merge airea“ [12].

Cu atît mai remarcabile ne apar aceste acte de justificare și de îndemn spre apărarea suveranității economice și naționale a României cu cît publiciștii transilvăneni erau nevoiți să scrie în condițiile în care publicațiile lor erau supuse cenzurii severe a dualismului austro-ungar.

Se poate aprecia că în ultimul sfert al veacului trecut publiciștii transilvăneni au dus o adevărată campanie de apărare a intereselor și independenței economice și naționale a României. În cercurile dominante din imperiul habsburgic ei vedeau cei mai înverșunați dușmani ai suveranității și independentei României. Ei au arătat că în timpul convenției cu Austro-Ungaria în perioada 1876—1885 erau amenințate de concurență toate ramurile economiei naționale ale României. În Gazeta Transilvaniei. de exemplu, într-o serie de numere din perioada amintită se arăta că economia Austro-Ungariei amenința cu concurența pînă și producția de vinuri. creșterea animalelor. cultivarea cerealelor și alte ramuri tradiționale ale economiei românești. Cu atît mai mult erau amenințate, cu ruinarea, cum de altfel s-a și întîmplat, ramurile industriei românești care de abia atunci se înființau.

Împlinirea unui veac de la cucerirea independentei de stat a României, realizarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, realizările remarcabile ale României socialiste, ne demonstrează că eforturile depuse de reprezentanții presei românești din Transilvania — în memoria cărora au fost scrise însemnările de față — pentru apărarea unității economice, a suveranității noastre naționale și de stat n-au rămas fără rezultate. Centenarul independenței de stat este sărbătorit de poporul român în România socialistă, liberă și independentă la care și-au adus contribuția și militanții patrioți din secolul trecut.

---

[1] Gazeta de Transilvania, anul VIII, nr. 7 din 22 ianuarie 1845.

[2] Idem, nr. 8 din 25 ianuarie 1845.

[3] Gazeta de Transilvania, nr. 28 din 9 aprilie 1853.

[4] Telegraful Român, anul XII, nr. 41 din 24 mai 1864.

[5] Luptele pe terenul național-economic, în „Observatoriulu“, anul III, nr. 87 92/10 nov. 1830.

[6], [7] Ibidem.

[8] Cestiunea Dunării și Conflictul, în „Observatoriulu“ anul IV, nr. 99 din 9/21 decembrie 1881.

[9] Porțile de fier, în „Observatoriulu“, anul VI, nr. 42 din 2 martie 1883.

[10] Ibidem

[11] Ibidem

[12] Ibidem

PROGNOZE ASUPRA CONJUNCTURII ECONOMICE ÎN OCCIDENT

● Ce aduce anul 1977 țărilor capitaliste ? ● Handicapuri importante în calea redresării ● Un amestec toxic – creștere lentă și inflație ridicată ● Șomajul – niveluri maxime pe cale de a fi depășite

ÎNCERCĂRILE de a descifra evoluția conjuncturii țărilor capitaliste în anul care a început pornesc de la o situație actualmente încărcată de incertitudini. Economia acestor țări pare să ezite la o răscruce de drumuri — între continuarea acelei încetiniri a creșterii care a fost semnalată în ultimele luni, și revenirea la cursul spre redresare care începuse la jumătatea anului 1975. Cîntărind diferitele elemente favorabile și nefavorabile reluării unei activități economice mai susținute, experții occidentali semnalează posibilitățile de creștere existente încă, dar și handicapurile importante care amenință să pericliteze creșterea anemică de pînă acum.

Printre studiile publicate recent poate fi semnalat acela al unui prestigios organism de cercetare din S.U.A., Asociația Wharton pentru previziuni econometrice (W.E.F.A.) de pe lîngă Universitatea Pennsylvania. Asociația, prezidată de profesorul Lawrence R. Klein, publică trimestrial în revista *Newsweek* evaluări și prognoze cu privire la economia țărilor nesocialiste. Impresia dominantă care se desprinde din ultimul studiu W.E.F.A. privind situația economiei țărilor capitaliste, apărut la sfîrșitul anului trecut, este aceea de îngrijorare și în oarecare măsură de pesimism. Această notă izvorăște din aprecierile asupra anumitor caracteristici ale încetinirii actuale care, în opinia autorităților, complică situația și pot constitui o piedică importantă în obținerea efectului așteptat de la măsurile de politică economică în curs de aplicare.

Încetinire sincronizată...

UN ASTFEL de handicap este faptul că, spre deosebire de alte perioade de încetinire din trecut, aceea care se face simțită acum se manifestă sincronizat în principalele țări capitaliste. Simultaneitatea evoluției respective în țări cu pondere hotărîtoare în economia lumii nesocialiste reduce sau exclude posibilitatea unor „adaptări" în cadrul sau pe seama schimburilor reciproce, de exemplu pe calea exportului de mărfuri sau a mișcărilor de capital, pe măsură ce recesiunea se „deplasează" în sens geografic. Econometricienii de la W.E.F.A. apreciază că efectul conjunctural al încetinirii se amplifică datorită simultaneității cu pînă la 50% ; cu alte cuvinte, dacă încetinirea va continua simultan, în toate sau în principalele țări capitaliste, ritmul creșterii în fiecare țară în 1977 va tinde să fie de aproximativ o dată și jumătate mai scăzut decît în alte condiții.

Tabelul nr. 1

Evoluția produsului național brut al unor țări membre ale O.C.D.E.

modificarea în % față de anul precedent, pe baza P.N.B. în prețuri constante

	1975	1976 prelim.	1977 progn.
S.U.A.	— 1,8	+ 6,5	+ 5,0
Canada	+ 0,6	+ 5,0	+ 4,0
Japonia	+ 2,1	+ 6,0	+ 6,0
R.F.G.	— 3,2	+ 5,5	+ 5,0
Franța	— 1,2	+ 5,0	+ 3,5
Anglia	— 1,7	+ 1,0	+ 2,5
Italia	— 3,7	+ 4,5	+ 0,0
Total cele 7 țări	— 1,3	+ 5,5	+ 4,5
Belgia	— 1,4	+ 3,5	+ 3,0
Danemarca	— 0,7	+ 5,5	+ 2,5
Finlanda	+ 0,1	+ 0,0	+ 5,0
Irlanda	— 0,5	+ 3,5	+ 3,0
Olanda	— 1,1	+ 4,0	+ 3,0
Norvegia	+ 3,3	+ 5,5	+ 8,0
Austria	— 2,0	+ 4,0	+ 5,0
Suedia	+ 0,6	+ 1,5	+ 3,0
Elveția	— 9,2	+ 0,0	+ 1,5
Total cele 9 țări	— 1,6	+ 3,0	+ 3,5
Ansamblul țărilor O.C.D.E.	— 1,2	+ 5,0	+ 4,5
Țările O.C.D.E. din Europa	— 1,9	+ 4,0	+ 3,5
Țările Pieței comune	— 2,2	+ 4,5	+ 3,5

Sursa : Österreichisches Institut für Wirtschaftsforschung, Monatsberichte 11/1976.

Prognozele disponibile pentru 1977 consemnează în orice caz o tendință de creștere încetinită într-un număr apreciabil de țări occidentale, așa cum se poate vedea din datele tabelului nr. 1 referitor la evoluția previzibilă a *produsului național brut*. Cinci din țările cu ritm încetinit de creștere a PNB figurează printre țările industriale mari care dețin o pondere precumpănitoare în ansamblul țărilor O.C.D.E. și influențează astfel hotărîtor în sensul ritmurilor mai lente prognosticate pentru întreaga zonă.

Autorii prognozelor occidentale se opresc cu aprehensiune asupra unui alt parametru hotărîtor al situației actuale, *inflația* — acest însoțitor paradoxal al încetinirii —, cîntărind factorii ce ar putea să-i influențeze ritmul. În anul care a trecut s-a constatat o oarecare încetinire a creșterii prețurilor într-o serie de țări capitaliste industrializate (Elveția, R.F.G., S.U.A., Canada, Japonia), în timp ce în altele (Anglia, Franța, Italia), prețurile au continuat ascensiunea lor rapidă, în 1977 situația putîndu-se înrăutăți din nou în unele țări occidentale. O certă influență în acest domeniu se atribuie de către analiștii apuseni evoluției prețurilor pe piețele internaționale de materii prime. Econometricienii de la W.E.F.A. apreciază că cele mai multe țări industriale sînt nu mai puțin vulnerabile acum la creșterea prețului petrolului, decît în 1973—74. Pe de altă parte, în direcția frînării inflației ar putea să acționeze factori ca scăderea recentă a prețurilor la majoritatea metalelor de bază, ca urmare a cererii reduse pe piața internațională în contextul încetinirii conjuncturale, și coborîrea prețurilor mondiale la unele produse agricole, în special la grîne, ca urmare a unor recolte bune obținute în 1976.

Experții de la O.C.D.E. nu contează, în ultimele lor previziuni pentru 1977, pe o reducere substanțială a ratei inflației. Pe ansamblul țărilor din zonă, indicele prețurilor bunurilor de consum care în 1976 a crescut conform evaluărilor actuale cu 8%, ar urma să sporească anul acesta cu 7,75%, rata inflației mărindu-se ușor în S.U.A., de la 5% la 5,25%, scăzînd întrucîtva în R.F.G., de la 4,75% la 4%, și rămînînd constantă în Japonia la 9,5% în cei doi ani comparați. Conform prognozei O.C.D.E. aceste rezultate s-ar obține îndeosebi datorită unor evoluții din a doua jumătate a anului, căci pentru sem. I 1977 în raport cu sem. II 1976 se prevede o accelerare. Pe ansamblul zonei ritmul de creștere al indicelui prețurilor bunurilor de consum trece de la 7,5% în sem. II 1976 (față de sem. I al aceluiași an) la 8,25% în sem. I 1977 (față de sem. II 1976), din care în țările europene membre ale grupării

Tabelul nr. 2

Evoluția comerțului internațional al țărilor nesocialiste, media exporturi — importuri, pe baza prețurilor în dolari

	1975	1976 prelim.	1977 progn.
Suma totală, în prețurile curente	800	890	1 020
Modificarea procentuală față de anul precedent :			
suma în prețurile curente	4	11	15
nivelul prețurilor	9	1	6
volumul fizic	— 6	10	8

Sursa : Österreichisches Institut für Wirtschaftsforschung, Monatsberichte 11/1976 de la 9,75% la 10,25, iar în Japonia de la 9,25% la 10,75%.

...inclusiv în schimburile externe

ÎN ceea ce privește efectul stimulator pe care l-ar putea avea *comerțul internațional* asupra conjuncturii, prin intermediul cererii externe, așa cum s-a întîmplat în unele recesiuni din trecut, din prognoza W.E.F.A. rezultă că astăzi acest efect nu mai este considerat posibil în aceeași măsură. Pe lîngă simultaneitatea fenomenelor de criză sau stagnare, se atribuie aici un rol faptului că astăzi, spre deosebire de situația din ultimii 25 de ani, schimburile internaționale nu se mai desfășoară în contextul unor cursuri valutare fixe, ci al unor cursuri fluctuante, și că incertitudinea în privința cursurilor joacă un rol de frînă în dezvoltarea schimburilor comerciale. Pe de altă parte, dacă în contextul cursurilor de schimb fixe urcările interne ale prețurilor afectau competitivitatea externă a țării respective, astăzi acest lucru nu se mai întîmplă, cursurile valutare scăzînd odată cu creșterea prețurilor interne. Rolul evoluției cursurilor în disciplinarea internă a politicii economice este astfel eliminat, sporește instabilitatea economică — și odată cu ea nesiguranța generală — și apar situațiile cînd este nevoie de mari împrumuturi internaționale pentru sprijinirea economiei unor țări occidentale.

Aceste raționamente par să-și găsească o confirmare în prognozele existente cu privire la evoluția comerțului internațional al țărilor nesocialiste în anul care a început. Una dintre acestea, prezentată de Institutul austriac de cercetări economice — Wifo. (vezi tabelul nr. 2), consemnează o dublă evoluție negativă : încetinirea ritmului de creștere al schimburilor în expresie reală în 1977 față de 1976 și erodarea accentuată a sumei schimburilor în prețurile curente, printr-o accelerare simțitoare a creșterii prețurilor internaționale. Pentru țările membre ale O.C.D.E. prognoza experților organizației publicată în ultima parte a lunii decembrie 1976 consemnează că exportul acestei zone poate să înregistreze o încetinire pronunțată în cursul anului care a început, ritmul anual reducîndu-se la circa 6%, adică aproximativ la jumătate față de cel realizat după estimările actuale în 1976. Încetinirea se va datora probabil în cea mai mare parte evoluției schimburilor între țările membre, în timp ce exportul spre țările terțe s-ar putea accelera.

Tabelul nr. 3

Balanța plăților curente, pe grupe mari de țări din lumea nesocialistă, în mlrd. dolari

	1974	1975	1976 prelim.	1977 progn.
Țările O.C.D.E.	— 33	— 6,5	— 22,5	— 18
Țările O.P.E.C.	65,5	34,5	42	36,5
Țările în curs de dezvoltare nepetroliere	— 21,5	— 32,5	— 24	— 26

Sursa : O.C.D.E., Presse/A(76)45, 20 decembrie 1976

Prin mari disparități se va caracteriza în continuare domeniul conex al *balanțelor de plăți*. Este vorba de disparitățile deosebit de adînci care au apărut în ultimii ani între grupele mari de țări din lumea nesocialistă așa cum le reflectă datele din tabelul nr. 3. Totodată, este vorba de deosebiri pronunțate care ies la iveală dacă se examinează situația pe țări în cadrul zonei O.C.D.E. După experții acestei organizații, concentrarea deficitului mai ales în Anglia, Italia, Franța, Canada și cîteva dintre țările mici nu va cunoaște modificări substanțiale în 1977. Dacă în cursul acestui an o parte din deficitul zonei ar putea fi înregistrat de către S.U.A., excedentul curent al R.F.G. va marca probabil o nouă creștere. Datoria cumulată a țărilor cu balanță pasivă, apreciază experții, va continua să crească, chiar dacă în cazul unora dintre ele plățile curente tind să se apropie de echilibru. De la începutul anului 1974, ansamblul țărilor O.C.D.E. a înregistrat un deficit curent cumulat de circa 60 mlrd. dolari ; dar un grup de țări care, deși numeros, deține numai 30% din PNB-ul zonei, a acumulat un deficit de 75 mlrd. dolari.

Tabelul nr. 4

Rata șomajului în țările O.C.D.E., în procente din populația activă totală (după eliminarea oscilațiilor sezoniere)

	Rate anuale		Rate semestriale		
	1976 prelim.	1977 progn.	1976 II	1977 I	1977 II
Ansamblul țărilor O.C.D.E.	5	5,2	5	5,2	5,2
din care :					
S.U.A.	7,7	7,5	7,7	7,7	7,5
Japonia	2,1	1,9	2	2	2
R.F.G.	4,8	5,6	4,7	5,2	6
Țările europene ale O.C.D.E.	4,2	4,7	4,2	4,5	5

Sursa : O.C.D.E., Presse/A(76)45, 20 decembrie 1976

O notă net pesimistă se desprinde din prognozele occidentale pentru anul 1977 în ceea ce privește perspectivele în domeniul *șomajului*. „Ocuparea incompletă a brațelor de muncă, scria recent *Le Monde* într-un bilanț economic al anului încheiat, se prelungește dincolo de ceea ce era considerat imaginabil numai cu puțin timp în urmă. Anumiți responsabili patronali evocă acum posibilitatea unei deteriorări a situației care să dureze pînă în 1978, deoarece sporurile de productivitate sînt suficiente pentru a asigura creșterea încetinită, fără noi angajări“ (21 decembrie 1976). Cifrele arată că în țările din zona O.C.D.E. numărul șomerilor, care în prima jumătate a anului trecut vădea o tendință de ușoară scădere, a reînceput să crească în semestrul II, apropiindu-se din nou de nivelul maxim precedent — circa 15,2 mil. persoane în octombrie 1975. Noua prognoză O.C.D.E. indică posibilitatea ca în 1977 nivelul șomajului să depășească cifrele record de pînă acum, în raport cu situația care existase în perioada postbelică pînă la criza din anii 1973—1975. cifrele din tabelul nr. 4 oferă cîteva ilustrări ale acestor tendințe.

„Non-eveniment" în sfera investițiilor

ÎNTOCMIND o listă de „25 de catastrofe“ care au fost prevăzute, dar nu au avut loc, și pe care le denumea de aceea „non-evenimente“, viitorologul Herman Kahn, conducătorul Institutului Hudson, situa în fruntea listei „criza de capital“. Dar numeroși economiști de frunte din lumea capitalistă, la fel ca și autorii studiului W.E.F.A., consideră că de fapt tocmai criza de capital, prin care înțeleg slăbiciunea investițiilor, este principalul element îngrijorător pentru perspectivele redresării.

Cu puțin timp în urmă, săptămînalul american *Business Week* arăta că în a doua jumătate a anului 1976, în comparație cu a doua jumătate a anului 1973, nivelul investițiilor era cu 24% mai scăzut în Japonia, cu circa 11% mai scăzut în R.F.G., Anglia, Franța și Italia și cu 9% mai scăzut în S.U.A. În această din urmă țară, unde investițiile erau relativ mai importante decît în alte țări occidentale industrializate, creșterea lor a fost considerabil mai lentă decît în oricare din celelalte perioade post-recesiune de după al doilea război mondial. Industria funcționa cu numai 73% din capacitate, pe cînd în timpul celorlalte perioade postbelice de redresare lucra cu 85% din capacitate.

Practic toate prognozele disponibile pentru 1977 pornesc tacit sau explicit de la ideea că persistența inflației și creșterea economică lentă care îi servește ca fundal țin în loc investițiile. În același timp responsabilii politicii economice par să nu uite nici un moment că măsurile de stimulare a creșterii sporesc probabilitatea menținerii inflației, iar politica anti-inflaționistă poate duce la încetinirea creșterii. În politica economică este de aceea posibil să se impună mai departe așa-numitul „gradualism“, constînd dintr-o stimulare moderată a economiei. „Amestecul toxic de creștere lentă și inflație ridicată, care frînează investițiile de capital, pare sortit să se mențină. Guvernele nu par capabile să găsească dozajul necesar de politică monetară și fiscală care să-i pună capăt“, conchidea revista americană amintită mai sus.

Pe acest fond, prognoze recente ale unor economiști occidentali care încearcă să deslușească nu numai viitorul imediat al economiei țărilor capitaliste, pledează insistent pentru depășirea stagnării investițiilor. „O sporire netă a ratei investițiilor peste nivelul atins înainte de recesiune este necesară pentru a asigura o creștere pe termen mai lung“, se arată într-o analiză a Institutului german de cercetări economice, intitulată „Redresarea într-o fază critică“ (*D.I.W. Wochenbericht* 50/76, 16 decembrie 1976). Felul în care va fi sau nu va fi urmat acest îndemn caracteristic ar putea în orice caz să-și lase urmele pe evoluția concretă a conjuncturii economice din Occident încă în anul al cărui prag abia l-am trecut.

I. VASILIU

TENDINŢE - CONJUNCTURI

O.C.D.E. : importul de petrol din nou în creştere

CIFRE date publicității la sfîrșitul anului recent încheiat relevă că importul de petrol pe ansamblul țărilor membre ale O.C.D.E. a scăzut în 1975 cu 8%, adică mai mult decît activitatea economică, a cărei reducere a fost de 1,3%. Procentul mai mare al reducerii importului de petrol se explică, dincolo de factorii pur conjuncturali, prin aplicarea unor măsuri menite să reducă ponderea petrolului în acoperirea necesarului total de energie. Așa cum rezultă din grafic, concomitent cu scăderea cererii totale de energie în ultimii doi ani, în țările membre s-a redus ponderea importului de petrol în volumul cererii de energie. Dar în prima jumătate a anului 1976 importul de petrol al țărilor membre ale O.C.D.E. a sporit cu 12% comparativ cu primul semestru din 1975, și perspectivele importului sînt în continuare de creștere. Intrarea în arenă a petrolului din Alaska în toamna acestui an nu va face decît să mențină staționară extracția de petrol din S.U.A., astfel încît orice creștere a cererii va trebui acoperită din import. Studii recente situează necesarul suplimentar, de petrol al S.U.A. în 1977 la 1 milion de barili pe zi, cantitate echivalentă cu totalul producției zilnice a Algeriei, de pildă.

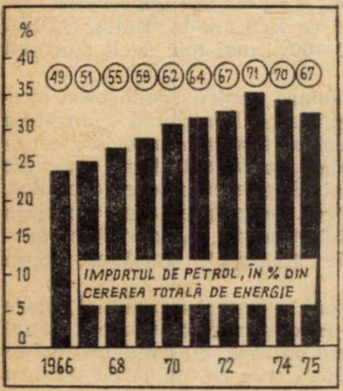

(după THE ECONOMIST)

Cererea totală de energie în țările O.C.D.E., mil. barili pe zi

Țările Americii Latine în 1976

POTRIVIT datelor Comisiei Economice O.N.U. pentru America Latină (C.E.P.A.L.), în anul 1976 țările latino-americane au înregistrat în ansamblu o intensificare a activității economice concretizată într-o creștere a produsului intern brut cu 5%. Îmbunătățirea s-a făcut simțită și la nivelul comerțului exterior, înregistrîndu-se o creștere a volumului exporturilor cu 14% și a volumului importurilor cu 3%.

Cu toată redresarea situației balanțelor comerciale, se estimează că s-a produs o înrăutățire a situației balanțelor de plăți, evoluție de natură să slăbească posibilitățile acestor țări de a recurge în viitor la piețele financiare internaționale. Cele mai multe țări latino-americane au continuat să fie confruntate cu o rată ridicată a inflației.

Piata europeană a materialelor lemnoase

DUPĂ CUM s-a apreciat la ultima reuniune a Comitetului forestier al F.A.O./C.E.E. conjunctura pe piața europeană (fără U.R.S.S.) a produselor lemnoase s-a îmbunătățit întrucîtva în cursul anului trecut, atît cererea cît și producția crescînd la o serie de sortimente, îndeosebi în semestrul I.

Între altele, se apreciază că consumul de cherestea de rășinoase a rămas în 1976 (și va rămîne și în 1977) sub nivelul atins în 1973. În ceea ce privește importul de cherestea de rășinoase al țărilor europene (fără U.R.S.S.), se consideră că acesta însumează 24,1 mil. mc în 1976 (+17% față de 1975) ; în privința evoluției importului lor în cursul anului 1977, opiniile specialiștilor diferă, oscilînd între o ușoară reducere față de nivelul anului precedent și depășirea acestuia.

Exporturile Iugoslaviei în țările în curs de dezvoltare

ÎN PRIMELE nouă luni ale anului 1976, din totalul exporturilor Iugoslaviei, de 3,56 miliarde dolari, exporturile către țările în curs de dezvoltare au reprezentat 520,24 milioane dolari (14,6%), față de 500,59 milioane dolari (17,1% din total) în perioada corespunzatoare a anului anterior. În același timp, potrivit agenției „Taniug", importurile Iugoslavei din țările în curs de dezvoltare au fost în perioada citată de 770,66 milioane dolari (14,6% din total), față de 828,05 milioane dolari (14,4% din total) în primele nouă luni ale anului 1975.

EVOLUȚII MONETARE

PE FUNDALUL unui calm relativ, determinat de reducerea volumului operațiilor de pe piețele valutare ca urmare a încheierii bilanțurilor la sfîrșit de an calendaristic, perioada 23—31 decembrie 1976 s-a caracterizat printr-o depreciere de ansamblu a **dolarului american.** Continuarea scăderii dobînzilor (alte cîteva mari bănci americane reducîndu-și dobînda preferențială „prime rate" de la 6 1/4% p.a. la 6% p.a.), alături de publicarea cifrelor balanței comerciale pe luna noiembrie 1976 care a înregistrat unul din cele mai mari deficite comerciale lunare din ultimii ani (peste 900 mil. dolari), precum și a celor ale balanței de plăți curente pe trim. III 1976, cu un deficit de 1,06 miliarde dolari (cel mai mare după trim. III. 1974), au fost factorii negativi care au contribuit la deprecierea dolarului S.U.A. pe piețele de schimb occidentale.

Lira sterlină a fost principala beneficiară a mișcărilor de pe piețele valutare, repreciindu-se față de dolarul american cu peste 1% (de la 1,6875 la 1,7050 dolari pentru 1 liră sterlină) ; această evoluție s-a datorat, între altele, perspectivelor obținerii de către Anglia — din partea F.M.I. — a împrumutului de 3,9 miliarde dolari. Același efect au avut și facilitățile acordate sub formă de „swap" de către S.U.A. și R.F.G. (în sumă de 500 mil. și, respectiv 350 mil. dolari).

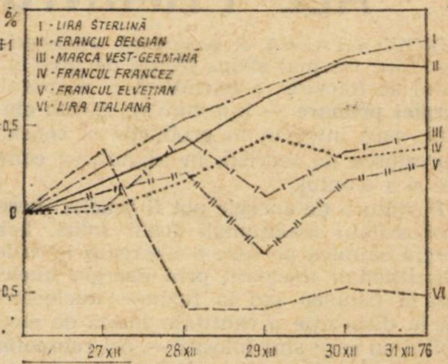

Notă - PE DATA DE 27 XII 1976 PIEȚELE VALUTARE DIN ANGLIA ȘI BELGIA AU FOST ÎNCHISE

Evoluția principalelor devize vest-europene în perioada 27—31 XII 1976, luînd ca bază de comparație cursul dolarului S.U.A. din ziua de 23 XII 1976.

Marca vest-germană, beneficiară a unor dobînzi în continuă creștere, a continuat să se reprecieze față de dolarul S.U.A., cu toată scăderea excedentului comercial pe luna noiembrie 1976 la 3 miliarde mărci (față de 3,6 miliarde mărci în octombrie 1976), terminînd intervalul la un nivel de 2,3560 mărci pentru 1 dolar, față de 2,3670 mărci la începutul lui. Aceeași tendință a urmat-o și **francul belgian.**

Francul francez și **francul elvețian** s-au repreciat cu circa 0,3%, terminînd intervalul la circa 4,9680 franci francezi, respectiv 2,4430 franci elvețieni pentru 1 dolar.

O evoluție deosebită a avut **lira italiană.** Reducerea taxei asupra cumpărărilor de devize de la 7% la 3,5%, începînd cu 27 decembrie 1976, a determinat scăderea cursului valutei italiene pe piețele de schimb, (de la nivelul de 865 lire pentru 1 dolar înainte de această măsură), care — în pofida intervențiilor destul de importante ale Băncii Italiei pe piață — a terminat intervalul la un nivel de circa 875 lire pentru 1 dolar.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au oscilat în jurul nivelului de 5,375% p.a la eurodolari, de 5,0625% p.a. la euromărci vest-germane și de 2,625% p.a. la eurofranci elvețieni.

Prețul **aurului** la Londra a înregistrat o ușoară tendință de creștere, de la circa 133 dolari/uncie la începutul perioadei la circa 135 dolari/uncie la sfîrșitul ei.

Dumitru LUNGU
Gheorghe MUNTEAN

Perspectivele prețului la cupru

COMITETUL interguvernamental al țărilor exportatoare de cupru (C.I.P.E.C.) a hotărît recent să modifice „bazele actuale de fixare a prețului pentru contractele de vînzare a cuprului". Comunicatul final elaborat de miniștrii minelor din Australia, Chile, Indonezia, Mauritania, Peru, Papua-Noua Guinee, Zair și Zambia exprimă dorința unitară de a obține „o formulă mai dreaptă decît cea care a fost în vigoare în prezent". În acest scop C.I.P.E.C. va supune hotărîrile concrete grupului interguvernamental al experților în domeniul cuprului al U.N.C.T.A.D., apoi, în cursul primului semestru al anului 1977, va fi convocată o conferință extraordinară a C.I.P.E.C.

În sfîrșit, comunicatul anunță că viitoarea conferință ministerială a C.I.P.E.C. va avea loc la Djakarta, în noiembrie 1977.

CÎT DE MARI SÎNT REZERVELE DE ENERGIE ALE PĂMÎNTULUI?

DEZVOLTAREA și progresul economiei și al civilizației lumii sînt tot mai strîns legate de nivelul de dezvoltare și de modul de folosire a purtătorilor corporali sau de cîmp ai **energiei primare** — așa cum se găsesc ele în natură — ai globului, care intervin în producție și construcții, în transporturi și prestarea de servicii, în asigurarea confortului vieții de fiecare zi a omului.

Purtătorii de energie pot fi practic **nereînnoibili** — cum sînt combustibilii tradiționali fosili solizi, lichizi și gazoși, prin energia chimică pe care o liberează la ardere, sau combustibilii netradiționali nucleari, prin energia nucleară pe care o liberează la fisiunea sau la fuziunea nucleelor atomilor lor — care pun la dispoziție o cantitate totală de energie independentă de debitul cu care sînt folosiți —, ori **reînnoibili**, ca radiația solară, sursele hidraulice, cele eoliene, ale mărilor, ale mareelor și cele geotermice, care pun la dispoziție o anumită energie în fiecare unitate de timp.

Dintre purtătorii reînnoibili de energie s-au amenajat pînă în prezent cu tehnologii economice — și se pretează bine pentru producerea centralizată de energie — numai sursele hidraulice. Sursele mareelor și cele geotermice sînt încă la începutul amenajării lor, iar cele eoliene nu se pretează pentru producția centralizată de energie, ca și, în parte, radiația solară — și acestea mai așteaptă toate dezvoltarea de tehnologii noi. Dar chiar și amenajate integral, sursele hidraulice ale planetei noastre nu ar acoperi decît în parte consumul actual de energie al omenirii.

O fază tranzitorie

DINTRE COMBUSTIBILII clasici s-au amenajat cu tehnologii economice pentru folosirea lor energetică la început lemnul, apoi cărbunii și lignitul, iar în secolul nostru țițeiul și gazele naturale, a căror pondere se găsește de mai multe decenii în creștere necontenită fiindcă sînt mult mai economici. Ponderea lor în balanța energetică mondială a depășit 90% din total.

Graficul arată evoluția ponderilor combustibililor clasici folosiți pentru generarea de energie — și indică o trecere succesivă de la preponderența lemnului la faza preponderenței cărbunelui și de la aceasta la faza preponderenței țițeiului și a gazelor naturale, care de asemenea va fi tranzitorie, deoarece rezervele de hidrocarburi ale planetei noastre sînt relativ mici față de consumul din epoca noastră. Rezervele de purtători de energie nucleară fiind mult mai mari decît cele de combustibili tradiționali, purtătorii de energie nucleară vor reprezenta una din principalele soluții viitoare, pe termen lung, de generare industrială de energie, iar radiația solară, care e inepuizabilă, va putea constitui de asemenea o soluție pentru generarea de energie, însă din cauza disponibilității ei difuze, în principal necentralizată, pentru nevoi specifice.

Resursele de purtători de energie **reînnoibili** ale Pămîntului, care afluează în permanență, însă numai cu debitul cu care se reînnoiesc, le vom indica prin debitul de energie pe an, pe care-l pun la dispoziție, la sol, fie în terawati-oră pe an (TWh/an), fie în gigatone de combustibil convențional pe an (Gtcc/an), ca și rezervele respective, o tonă de combustibil convențional fiind fizic echivalentă cu 8,140 megawați-oră fie în megawați-oră (1 MWh=10^6Wh).

Resursele de purtători de energie **nereînnoibili** ale Pămîntului, care se găsesc numai în stoc, în cantitate totală, independent de debitul cu care vor fi folosite, le vom indica prin energia primară totală pe care o conțin, fie în gigatone de combustibil convențional (Gtcc), fie în gigacalorii (1 Gcal = $^1/_7$ tcc), fie în megawați-oră (1 MWh= $\frac{1}{8,14}$ tcc).

Prin rezervele totale globale de purtători epuizabili de energie ale Pămîntului se înțeleg purtători de energie prezenți în sol, care rezultă din prospecțiuni sau prin similitudine de condiții geologice cu zăcăminte cunoscute și favorabile existenței lor.

Dintre resursele nereînnoibile, cele ce pot acoperi, cu tehnici abordabile în prezent sau în viitor, consumuri ale omenirii la niveluri de sute de ori mai înalte decît cele de astăzi și pentru durate imprevizibile, ca deuteriul și — prin litiu — tritiul, prin liberarea de energie nucleară de fuziune, au practic rolul de resurse inepuizabile. De asemenea, resursele nereînnoibile recirculabile în procesele tehnologice de punere a lor în valoare economică nu sînt epuizabile la cantitatea disponibilității lor fizice limitate, ci la o cantitate cu atît mai mare decît aceasta, cu cît degradările și pierderile lor din fiecare elaborare sînt mai mici. Numai resursele fizic limitate, cum sînt combustibilii fosili, a căror folosire tehnologică consistă în trecerea lor prin procese care le scad ireversibil potențialul energetic, se epuizează la nivelul lor fizic cantitativ.

Energia tuturor resurselor reînnoibile și nereînnoibile ale Pămîntului, cu excepția energiei surselor nucleară, geotermică și a mareelor, provine din energia reînnoibilă și practic inepuizabilă a radiației electromagnetice a Soarelui.

Astăzi consumul anual de energie al omenirii a ajuns să reprezinte vreo 9%, iar în anul 2 000 va prezenta ponderea foarte mare de vreo 26% din totalul de energie solară care se stochează anual în materiile prime organice. În țări ca Japonia, R.F.G. și Anglia consumul a ajuns să depășească de 2—5 ori stocarea locală, în vreme ce în Canada, India, S.U.A., de pildă, consumul mai este cu 10—60% mai mic decît stocarea locală.

Colectarea directă a **energiei solare** pentru producerea centralizată de energie mecanică sau electrică reclamă suprafețe de recepție foarte mari. Spre a realiza temperaturile înalte necesare pentru motoarele termice de efectuare de lucru mecanic cu randamente acceptabile s-au folosit concentratoare metalice, fie paraboloidale de revoluție, care cer o orientare variabilă odată cu poziția Soarelui față de Pămînt, fie cilindric-parabolic, care pot funcționa în poziție fixă fără o scădere prea mare a randamentului lor.

Convertirea directă descentralizată a energiei radiației solare în energie electrică se realizează prin pile fotoelectrice. Astfel sînt celulele solare cu siliciu, foarte scumpe, cu randamentul de circa 13%, care nu au nevoie de sursă rece ca motoarele termice și se folosesc numai pentru echiparea obiectelor din tehnica navigației spațiale, deoarece energia electrică pe care o produc e foarte scumpă. O centrală electrică de 1 GW pe sursă solară, din Sahara, unde s-ar putea valorifica 0,33 kW/m^2 cu un randament de 10%, ar avea nevoie de o suprafață a colectorului ei de 33 km^2. Colectoarele de energie solară, pentru cei vreo 7 200 GW de care va avea nevoie omenirea în anul 2 000 ar ocupa deci chiar și în condițiile de latitudine și insolație din Sahara o suprafață mai mare decît a țării noastre. Cercetările urmăresc de aceea captarea unei puteri mai mari pe unitatea de arie — și s-au propus în acest scop stațiuni geostaționare de captare, cu panouri orientabile, care ar transmite energia prin microunde la bănci solare situate la sol, unde s-ar realiza conversiunea în energie utilizabilă — ca și sporirea randamentului pilelor, spre a micșora aria captoarelor pe unitatea de putere, precum și costul. Pile mai noi, de exemplu cu sulfură sau cu telurură de cadmiu, sînt mult mai ieftine și suple și sînt dezvoltate pentru convertirea directă a energiei solare în energie electrică în locuri depărtate, izolate.

Resursele de **energie hidraulică** ale Pămîntului, utilizate numai în parte pînă în prezent, sînt evaluate în total la 4700 TWh/an sau 0,15 Q/an (1Q=292 8 GMWh=252 GGcal=36 Gtcc), din care se apreciază că vreo 30% sînt tehnic și economic amenajabile și se găsesc în mare parte în regiuni încă în curs de dezvoltare, sau foarte departe de centrele de consum intens.

Ponderea acestor rezerve în acoperirea consumului a scăzut repede, în special în numeroase țări industrializate ; pe cînd în anul 1929 circa jumătate din producția mondială de energie electrică era produsă hidraulic, în cursul ultimelor decenii aportul respectiv al acestei energii a coborît la sub un sfert din acea pondere. Tehnologiile amenajării acestor rezervoare sînt bine cunoscute și nu se așteaptă în viitor progrese spectaculare în acest domeniu.

Fluxul de **energie eoliană** a Pămîntului, reînnoibilă și nepoluantă a mediului, e evaluat la vreo 0,6 Q/an=22 Gtcc/an (de vreo 44 de ori mai mare decît al energiei hidraulice). Utilizat complet, ar fi acoperit consumul mondial de energie primară, de 0,275 Q din anul 1975, însă nu l-ar mai acoperi pe cel de

0,785 Q prevăzut pentru anul 2 000. Energia eoliană prezintă dezavantajul că are densitate slabă, e intermitentă și cu fluctuații mari, cere pentru amenajarea de centrale de energie structuri înalte și solide, neestetice și cu funcționare zgomotoasă, de puteri unitare mici pentru producerea descentralizată de energie, pînă la sub 100 kW cu funcționare de durată lungă, și de puteri mai mari, pînă la 1 MW, cu funcționare de durată scurtă. Acestea pot fi utile pentru irigații, pentru stocarea de energie prin producerea de hidrogen, dar sînt mult mai scumpe decît centralele hidro — sau termoelectrice.

Debitul de energie al mărilor e nepoluant și foarte mare dacă se observă că răcirea cu 2°C a apei oceanelor din regiunile tropicale ar permite să se extragă un debit de energie de 10 Q/an. La ecuator, temperatura oceanelor depășește 25°C pînă la adîncimea de 50 m, însă este de numai 5°C la adîncimea de 500 m, ceea ce permite în principiu să se realizeze turbine cu abur cu condensație pe bază de amoniac sau de bioxid de carbon, cu randamentul de ciclu termodinamic Carnot de vreo 2—3%. Ar implica însă instalații foarte mari pe unitatea de putere și debite mari de apă rece de adîncime, de condensație a fluidului energetic — și ar fi deci scumpe. Se apreciază că vor putea fi realizate abia în secolul viitor, putînd deveni eventual interesante pentru producerea de hidrogen din apa de mare.

Nu s-a realizat propunerea de valorificare asemănătoare a diferenței dintre temperatura apei mărilor și a aerului din regiunile polare.

Debitul de **energie a mareelor,** reînnoibil și nepoluant, e evaluat la 0,002 Q/an. Amenajarea pentru producerea de energie electrică în centrale cere însă diferențe destul de mari între nivelurile de flux și reflux și posibilitatea de realizare a unor bazine de apă de asemenea mari (din cauza disponibilității discontinue a acestor energii) care sînt scumpe.

Debitul de **energie geotermică** generată prin dezintegrarea spontană a substanțelor radioactive din nucleul Pămîntului, reînnoibilă, e evaluat la 0,75 Q/an ,din care vreo cîteva procente sînt liberate prin apă și abur umed sau uscat în regiunile vulcanice, seismice.

Energia electrică produsă pe aceste surse este mai ieftină decît cea produsă pe cărbune, pe țiței sau gaze naturale, însă condensatul centralelor geotermice conține substanțe minerale ca sulful, amoniacul, borul și deci e poluant și nu poate fi evacuat în cursurile de apă. În Islanda, de exemplu, se folosește pentru încălzit apă termală care atinge suprafața la presiune atmosferică și la temperaturi de cel mult 80°C. Are încă nevoie de perfecționarea procedeelor de prospecțiune și a tehnicilor de foraj.

Optimiști și pesimiști

EVALUĂRILE majorității specialiștilor privitoare la resursele de purtători de energie nereînnoibili și în special prevederile privitoare la ritmul în care se vor descoperi noi purtători de acest fel și se vor inventa noi tehnologii de valorificare a purtătorilor încă nevalorificați, sînt foarte divergente.

Optimiștii dintr-o extremă afirmă că printre purtătorii nereînnoibili energia solară și a mareelor, cea eoliană și geotermică au tehnologii gata și sînt deci în curs de a fi larg folosite ; că diferențele de temperatură dintre apele din diferite profunzimi ale mărilor deschise și ale oceanelor sînt susceptibile de a fi exploatate serios pentru generarea de energie ; că în domeniul purtătorilor nereînnoibili n-am luat decît un lustru trecător de pe șisturile și nisipurile bituminoase ; că în trecut s-au descoperit mereu noi zăcăminte de țiței și gaze naturale pe măsură ce acestea au fost exploatate și consumate în industria petrochimică și în producția de energie — la care au participat masiv — și că acest trend, care s-a caracterizat de exemplu în deceniul 1960—1970 prin descoperirea a 70 Gt de rezerve noi față de 17 Gt consumate, va continua și în viitor timp de generații ; că stăpînim tehnic energia nucleară de fisiune, din care avem mari rezerve — și că energia nucleară de fuziune așteaptă după colț, cu rezerve copleșitor de mari. Ce atîta zarvă, se întreabă ei, dacă sacul de rezerve e întesat cu atîtea bunătăți ?

Pesimiștii, din cealaltă extremă, afirmă că Pămîntul nu este un sac fără fund și totuși plin — și că vom descoperi rezerve tot mai puține, pe măsură ce ne apropiem de limita resurselor Pămîntului ; că minerii nu vor mai trebui să-și petreacă floarea vieții sub pămînt, după cărbunii care se vor epuiza mai degrabă decît se crede ; că purtătorii încă netradiționali de energie se vor dovedi impresionant de scumpi ; că consumul nostru nesăbuit de combustibili clasici și nucleari de fisiune va polua în în curînd într-o astfel de măsură mediul de pe Pămînt, încît îl va face nelocuibil — și că energia nucleară de fuziune nu va putea fi adusă niciodată sub control tehnic.

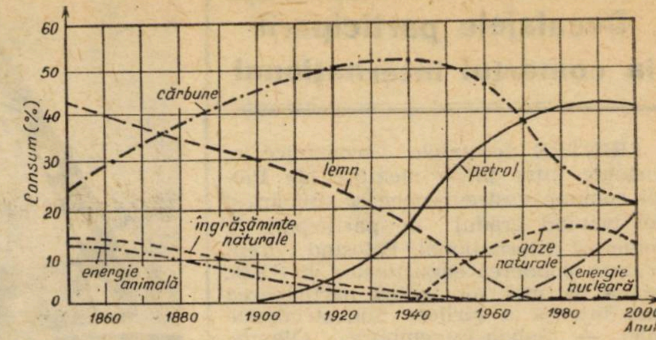

Structurile consumului mondial anual de purtători de energie în anii 1850—2000

Între aceste două extreme, se situează cu o anumită imprecizie numeroase evaluări de rezerve bazate pe valorificarea rațională a experienței cîștigate în domeniile cunoștințelor, și explorărilor geologice și al duratelor cercetărilor științifice, ale noilor construcții industriale și ale dezvoltărilor experimentale de noi tehnologii.

Specialiștii evaluează rezervele totale de combustibili fosili ale continentelor Pămîntului la cel puțin 8600—9000 Gtcc, din care vreo 7 200—7 500 Gtcc în cărbuni și ligniți, 1 300 Gtcc în țiței de zăcămînt, 80 Gtcc în gaze naturale de sondă și de zăcămînt, 62 Gtcc în ulei de nisipuri asfaltice asemănător cu țițeiul și 40 Gtcc în ulei de șisturi bituminoase, de asemenea asemănător cu țițeiul. Rezervele probate de combustibili fosili sînt însă mult mai mici decît cele totale.

Rezervele totale de combustibili fosili pot acoperi deci singure mai mult decît consumul de energie primară de circa 450 Gtcc, necesare pînă în anul 2 000, însă nu pot acoperi consumul de energie pînă în anul 2060, evaluat la circa 4000 tone, adică la cuadruplul acestor rezerve.

Rezervele totale de purtători fosili de energie ale Pămîntului nu ar permite deci să se mențină pentru un timp mai îndelungat nivelul de viață care se va atinge spre începutul secolului viitor — și ar trebui ca acesta să sufere o prăbușire violentă dacă nu s-ar trece la folosirea de purtători distincți de ei.

Combustibilii nucleari de producere de energie prin fisiune, a căror fisiune nucleară însoțită de liberarea de energie, odată inițiată, se poate realiza ca reacție în lanț sub control tehnic, sînt nuclizii de numere de masă 233 și 235 ai uraniului și nuclizii de numere de masă 239 și 241 ai plutoniului, dintre care numai nuclidul 235 al uraniului există în natură — și anume în proporție de 0,71% în uraniul natural împreună cu nuclidul acestuia de număr de masă 238, care nu e fisionabil.

Rezervele de combustibili nucleari fisionabili sau fertili, care sînt răspîndiți în numeroase regiuni ale Pămîntului, sînt insuficient cunoscute. Se apreciază numai pe bază de studii și prospecțiuni geologice că, arse cu un grad de circa 30%, ar putea libera energia de 22 000 Gtcc, iar arse cu un grad de 60%, energie de două ori mai multă.

Pentru resursele nereînnoibile de purtători de energie nucleară de fisiune se cunosc tehnologii de liberare a energiei lor în reactoare nucleare convertoare, cu neutroni lenți sau termici — și în curs de experimentare reactoare nucleare regeneratoare, cu neutroni rapizi.

Resursele de energie nucleară de fuziune valorificabile prin fuziunea deuteriu-tritiu sînt limitate de resursele de litiu ale Pămîntului, pe cînd cele valorificabile prin fuziune deuteriu-deuteriu sînt limitate de resursele de deuteriu ale Pămîntului, care sînt mult mai mari decît cele de litiu. Se apreciază că energia liberabilă prin fuziunea deuteriu-tritiu, în principiu mai degrabă de realizat decît cea de deuteriu cu deuteriu fiindcă are loc la temperaturi puțin mai joase, are ordinul de mărime apreciat la pînă la 7.10^3Q — și că energia liberabilă prin fuziunea deuteriu-deuteriu are ordinul de mărime de pînă la 10^{18}Q.

Se încearcă în prezent realizarea fuziunii deuteriu-tritiu, în plasmă confinată magnetic, sau cu ajutorul laserelor. Pentru toate resursele nereînnoibile de purtători de energie nucleară de fuziune încă nu s-au realizat deci pînă în prezent nici în laborator instalații care să demonstreze fezabilitatea liberării sub control a energiei lor.

Nevoile mereu crescătoare de energie primară ale omenirii și de transformare a unei părți tot mai mari din aceasta în energie electrică, comparate cu rezervele Pămîntului amenajabile cu tehnologiile cunoscute astăzi, pun deci problema căilor de acoperire a lor în viitor, prin dezvoltarea de tehnologii noi, prin economisirea rezervelor și gospodărirea judicioasă a lor, în cadrul unor noi politici energetice.

acad. Remus RĂDULEȚ

MONDORAMA

Decalajele participării la comerţul internaţional

PRINTRE decalajele economice existente între ţările membre ale Pieţei comune vest-europene se numără şi cel privind gradul de participare la comerţul internaţional. Folosind drept criteriu ponderea exporturilor în P.I.B., datele de mai jos indică participarea mai intensă a ţărilor industrializate mici — Belgia-Luxemburg, Olanda, Danemarca. Anglia, a cărei pondere în comerţul mondial a scăzut simţitor în ultimul sfert de secol, se regăseşte în partea inferioară a scării valorice a indicatorilor respectivi.

Ţara	Valoarea exporturilor pe locuitor (în unităţi de cont)	Ponderea exporturilor în P.I.B. (în %)
Belgia — Luxemburg	2 226	51,5
Olanda	1 948	47,6
Danemarca	1 227	25.3
R.F.G.	1 150	23,5
Franţa	687	16.9
Irlanda	682	39,6
Anglia	551	20.4
Italia	437	20,3

Sursa : „Belgique-Informations économiques et techniques“, octobre 1976.

Complexul industrial A.M.K.

ANOMALIA MAGNETICĂ de la Kursk (A.M.K.) reprezintă unul dintre principalele zăcăminte minerale ale Uniunii Sovietice. În prezent aici funcţionează patru puternice cariere pentru extracţia minereului şi trei combinate pentru îmbogăţirea lui, producţia anuală fiind de circa 40 mil. tone minereu de fier de cea mai bună calitate, iar în perspectivă producţia urmează să ajungă la 120—140 mil. tone pe an. Rezervele cunoscute de minereu de fier din această zonă sînt evaluate la zeci de miliarde tone, iar prin îmbogăţire se obţine concentrat de minereu cu un conţinut de fier de pînă la 60%.

Întreprinderile în funcţiune şi cele aflate în construcţie reprezintă verigi ale complexului teritorial industrial, care se creează la Kursk, cu participarea altor ţări socialiste (inclusiv România). Unitatea sa de bază o va constitui combinatul electrometalurgic de la Oskol — prima întreprindere siderurgică fără furnale din U.R.S.S., în care oţelul se va obţine prin reducerea directă a fierului din minereu.

Containerizarea avansează

TRAFICUL containerizat de mărfuri se dezvoltă în lume atît ca urmare a creşterii generale a fluxurilor comerciale, cît şi datorită creării unor linii şi servicii speciale pe marile rute de navigaţie maritimă. Acum zece ani flota internaţională specializată avea o capacitate de circa 25 000 TEU (Twenty-Feet Equivalent Unit) ; în prezent ea a ajuns la 450 000 TEU .În lume sînt în circulaţie actualmente circa 1,3 milioane de containere, şi se apreciază că la mijlocul anilor '80 numărul lor va atinge 2 milioane.

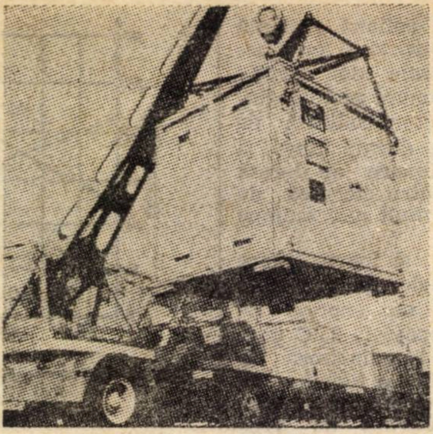

Albă, dar nu ca zăpada

MULŢI obişnuiesc şi azi să se întrebe, ca François Villon, unde sînt zăpezile de altă dată. După un recent colocviu consacrat poluării atmosferice, care a reunit trei sute de specialişti francezi, întrebarea respectivă ar putea foarte bine să sune „unde sînt zăpezile **albe** de altădată“. Lucrările colocviului au relevat că în prezent zăpada de pe Mont Blanc conţine de zece ori mai mult plumb decît cu două decenii în urmă, iar cea din zona Polului Sud de patru ori mai mult plumb, cupru şi zinc decît acum un sfert de secol. S-a relevat din nou cu îngrijorare prezenţa în plămînii orăşenilor a unor particule de azbest (considerate cancerigene) rezultate din degradarea materialelor izolante utilizate în construcţii.

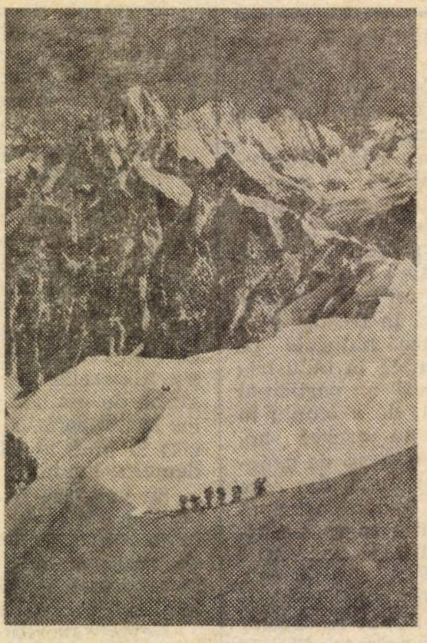

Cercetare şi eficienţă

O ATENŢIE tot mai mare se acordă în R.P. Mongolă promovării progresului tehnic, fondurile alocate în actualul cincinal pentru extinderea şi consolidarea bazei tehnico-materiale a cercetării ştiinţifice din ţară urmînd să crească de aproape trei ori faţă de cincinalul precedent. În prezent în ţară funcţionează 14 institute de cercetări în sistemul Academiei de Ştiinţe şi peste 30 de institute sau organizaţii de ramură; efectul economic obţinut de pe urma aplicării în producţie a rezultatelor cercetării ştiinţifice a depăşit în cincinalul trecut 100 milioane de tugrici.

O ramură în care cercetarea ştiinţifică prezintă o deosebită actualitate este industria de prelucrare a produselor creşterii animalelor, ţinîndu-se seama şi de ponderea sa ridicată în cadrul exportului. Cercetarea vizează în primul rînd domeniul prelucrării pieilor şi a blănurilor prin folosirea conjugată a tehnologiilor moderne şi a tradiţiei artistice populare, urmărindu-se ca în produsele respective calitatea superioară să se îmbine cu motivele naţionale, decorative.

Centenarul discului

ÎN 1977 se împlinesc 100 ani de cînd Thomas Edison a reuşit să imprime pe un disc acoperit cu o foiţă de staniol cîteva cuvinte ale unui cîntec de copii. Aniversarea găseşte discul în plină formă... economică, judecînd după cele 140 milioane de discuri microsion vîndute numai în Franţa în 1976, de şapte ori mai mult decît acum 20 ani şi de 28 ori mai mult decît acum un sfert de secol, în ciuda apariţiei între timp a casetelor, a căror producţie se dublează în fiecare an. Considerentele de rentabilitate au stimulat progresul pe planul calităţii înregistrărilor şi al fabricării discurilor. Simfonia a IX-a de Beethoven, care cu două decenii în urmă ocupa încă patru feţe de disc încape acum — graţie dezvoltării tehnicii microsion — numai pe două, iar integrala simfoniilor, de la opt discuri, necesită acum numai şase. Această evoluţie este legată însă, între altele, şi de scumpirea continuă a materiei prime (derivaţi ai petrolului). Ceea ce nu s-a schimbat faţă de perioada antebelică este faptul că editarea de discuri de muzică uşoară rămîne una din principalele căi de susţinere a producţiei de discuri de muzică simfonică, care reprezintă, în Franţa de pildă, 20% din vînzări.

CURIER

GLOSAR

Deflatori

ÎN ACTUALELE condiții de creștere inflaționistă continuă a prețurilor, specifice întregii lumi capitaliste, este firesc ca statisticienii să caute o modalitate prin care să elimine, în scopul analizei, influența inflației asupra prețurilor. Această modalitate o constituie așa numiții **deflatori.**

Deflatorul este un indice ale deprecierii banilor cu ajutorul căruia se poate „deflaționa" — pe hîrtie — inflația, anulîndu-se deci impactul acesteia asupra prețurilor. Prin utilizarea deflatorilor se poate reconstitui imaginea reală a unui fenomen în mișcare, ale cărui proporții și efecte economice sînt deformate de inflație. Deflatorii sînt utilizabili nu numai în cercetările statistice din țările capitaliste, dar și în țările socialiste, pentru determinarea influenței inflației asupra relațiilor cu țările capitaliste afectate de acest fenomen.

Un exemplu schematic : se pune întrebarea ce valoare reală are pentru țara socialistă X un împrumut contractat pe piața țării capitaliste Y în 1971, din care beneficiarul utilizează efectiv cîte o tranșă anuală inegală, în condițiile unei inflații diferite an de an ca intensitate. Deflatorul dă răspuns la această întrebare, bine înțeles în măsura în care este corect calculat.

Astfel, dacă mărimea împrumutului este de 1 000 dolari S.U.A., iar beneficiarul utilizează împrumutul în felul următor (în dolari) :

1971	1972	1973	1974	Total
100	300	500	100	1000

și dacă deflatorul se prezintă astfel (1971 = 100) :

1971	1972	1973	1974
	110	125	150

atunci împrumutul în prețuri constante va fi următorul (dolari) :

1971	1972	1973	1974	Total
100	270	375	50	795

Din acest exemplu rezultă că în urma deprecierii inflaționiste a banilor, beneficiarul care utilizează împrumutul în felul arătat pierde 205 dolari, în termeni reali. Dacă beneficiarul ar fi fost mai prevăzător și ar fi utilizat împrumutul în prima parte a intervalului de timp, pierderea ar fi fost mai mică :

— utilizarea împrumutului (dolari) :

1971	1972	1973	1974	Total
700	200	100	—	1000

— deflator (1971 = 100) :

1971	1972	1973	1974
	110	125	150

— utilizarea în prețuri constante (dolari) :

1971	1972	1973	1974	Total
700	180	75	—	955

Aplicîndu-se deflatorul, rezultă că o utilizare rapidă a împrumutului ar fi redus pierderea de la 205 la 45 dolari.

O complicație majoră în aplicarea deflatorului o constituie faptul că inflația nu afectează egal viața economică, astfel încît „umflarea" inflaționistă a prețurilor nu este uniformă, pentru a permite în mod util o „dezumflare" la fel de uniformă a lor cu ajutorul unui singur deflator. Din această cauză se calculează deflatori diferiți, cum ar fi deflatorul pentru produsul național brut (P.N.B.) al unei țări, deflatorul pentru produsele de export în general, pentru produsele industriale etc. De asemenea, se calculează deflatori diferiți după cum este vorba despre o perioadă trecută sau de o previziune. Există deci o **familie de deflatori,** ai cărei membri sînt utilizați individual, după cum se urmărește eliminarea influenței inflației într-un domeniu sau altul al analizei.

C. K.

Oțel

Răzvan Crișan, Oradea — În ultima sută de ani producția mondială de oțel a crescut totuși spectaculos : 10 milioane t în 1870, 75 milioane în 1920, 710 milioane în 1974, dar 652 milioane t (cu 8,2% mai puțin) în 1975, ca reflex al crizei. Dezvoltarea economică rapidă a țărilor socialiste, dezvoltarea inegală și adeseori în salturi a țărilor capitaliste dezvoltate (ilustrată de datele din tabel), angajarea hotărîtă a unor țări în curs de dezvoltare — în special dintre cele exportatoare de petrol — pe calea industrializării au determinat modificări considerabile ale structurii geografice a producției mondiale de oțel. Astfel,

Ponderi în producția mondială de oțel (în %)

	1950	1960	1974	1975
S.U.A.	46,6	26,0	18,6	16,3
Total Piața comunăˣ	24,6	28,3	21,9	19,2
Anglia	8,8	7,1	3,2	3,0
Franța	4,6	5,0	3,8	3,3
R.F.G.	6,4	9,9	7,5	6,3
Japonia	2,6	6,4	16,5	15,7
U.R.S.S.	14,6	18,9	19,2	21,6

x) În componența actuală

S.U.A., pînă de curînd cel mai mare producător mondial de oțel, dețineau 43% din totalul mondial în 1910, aproape 60% după primul război mondial, din nou circa 43% în deceniul al patrulea, 47% în 1950, scăzînd apoi treptat la 25—26% în prima jumătate a deceniului trecut și la 18,6% în 1974 (deși producția era cu 50% mai mare decît în 1950) și, sub efectul crizei, la 16,3% în 1975.

În schimb, într-un sfert de secol, după cum rezultă din tabel, ponderea Japoniei a sporit de șase ori, iar cea a țărilor azi membre ale Pieței Comune s-a redus, deși în 1974 ele au produs de trei ori mai mult oțel decît în 1950. Cel mai mare producător mondial de oțel a devenit U.R.S.S. (141 milioane t în 1975, respectiv 21,65% din totalul mondial). România a produs în 1975 peste 9,5 milioane t oțel, față de 0,55 milioane t în 1950. Pentru 1980 planul cincinal prevede obținerea a 16,60—17,27 milioane t.

Desigur, o analiză mai aprofundată trebuie să țină seama și de aspectele calitative, respectiv de structura producției de oțel a fiecărei țări.

O.N.U. la Viena

Ion Marchidan, Lugoj — La Viena își au sediul mai multe organisme din sistemul O.N.U., între care Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială și Agenția Internațională pentru Energia Atomică.

În prezent la Viena, pe malul stîng al Dunării, este în curs de terminare construcția „orașului O.N.U." — un ansamblu de clădiri pentru birouri, ajungînd pînă la 120 metri înălțime (vezi fotografia). Pentru fațadele acestor clădiri au fost utilizate circa 40 000 m² de elemente prefabricate din metal. În stînga fotografiei, în ultimul plan, se vede silueta turnului de televiziune, avînd în partea superioară o terasă acoperită și un restaurant care se rotește în jurul axei sale, ce oferă o panoramă unică asupra capitalei austriece.

LIMBAJUL FIRMELOR (I)

ATENȚIA foarte mare care se dă în țara noastră problemelor de limbă se manifestă pe de o parte prin numeroasele întrebări adresate de cititori din toate regiunile și de toate profesiunile, pe de altă parte prin înmulțirea rubricilor de cultivare a limbii în ziare și reviste cu tiraj de masă. Fără îndoială că nici sectorul economic nu face excepție. Îmi propun să mă ocup aici de partea cea mai de suprafață a acestui sector, anume de felul cum se prezintă publicului informațiile.

Ridicarea nivelului cultural al populației, însoțită de unificarea limbajului pe baza limbii literare, n-a rămas fără efect asupra modului de redactare a firmelor și a inscripțiilor. Se poate spune chiar că progresul realizat este foarte mare.

Totuși, chiar în situația avantajoasă la care am ajuns astăzi, mai rămîne loc pentru progres și chiar pentru unele critici.

Se supără unii că se introduc termeni noi, dar în domeniul economic lucrul acesta este poate mai justificat decît oriunde și nu e un fenomen recent. Și în secolul trecut, pentru a atrage clientela, patronii au înlocuit cuvintele tradiționale, în general de origine orientală, cu altele apusene : aveau mai multe șanse să fie vizitați de public dacă puneau pe firmă **hotel, restaurant, bodegă,** decît dacă s-ar fi mulțumit, ca mai înainte, cu **han, birt, cîrciumă.** Procesul continuă (de exemplu mai pe urmă au apărut **bar, bistro** și așa mai departe). Nu-mi explic totuși motivul pentru care, în unele puncte, se recurge din nou la învechitul **birt.**

S-a dezvoltat mult sistemul prescurtărilor : din mai multe cuvinte care formează un grup se ia numai cîte un fragment, eventual numai inițialele. Sistemul are un mare avantaj : textul e mult mai scurt și aduce o mare economie de timp și de energie celui care îl pronunță și celui care îl ascultă. Și mai important este că, prin scurtare, se ocupă mult mai puțin spațiu în scris și deci se obține o mare reducere a cheltuielilor. Pentru a lua un exemplu mai vechi : dacă în loc de **Căile Ferate Române** scriem numai C.F.R., am cîștigat 14 litere (sau, adăugînd și punctele, 11 litere). Nu mai vorbesc de faptul că se pot crea derivate ca **ceferist, ceferiadă,** care nu ar avea cum să fie formate de la expresia nescurtată. Bineînțeles, exemplul pe care l-am ales are avantajul de a fi consolidat în limbă și de a fi înțeles de oricine. În alte cazuri, nu înțelegem ce reprezintă prescurtările, sau le înțelegem greșit. Mi-aduc aminte că, acum vreo 20 de ani, văzînd la Cluj firma **Vitadulci,** am crezut că e latinească, greșită, căci ar fi trebuit scris **vita dulcis** „viață plăcută". Mi s-a explicat însă că era vorba de o prescurtare din **vitamine** și **dulciuri.** Atunci nu am mai avut nimic de reproșat firmei, pe care bănuiesc că populația din Cluj-Napoca o înțelege cum trebuie.

Compusele din fragmente s-au înmulțit enorm după Eliberare. Dacă se mențin, lumea se deprinde cu ele și nu li se mai poate obiecta nimic : să luăm ca exemplu **Aprozarul,** din **aprovizionarea cu zarzavat.** Dacă nu se mențin, nu le mai întîlnim și nu mai avem ce discuta : cam odată cu aprozarul a apărut și **Comcarul** (cred că era în loc de **comerțul cu carne**) ; acesta nu se mai vede nicăieri. În general, progresul societății și modificarea situațiilor duc la înlocuirea multor termeni.

Al. GRAUR

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

L. GEORGESCU, București — Conform prevederilor Decretului nr. 1086/1966 și precizărilor Ministerului Finanțelor nr. 1512/1967 (punctul 6) persoanele fără copii, care sînt căsătorite cu persoane care au copii dintr-o căsătorie anterioară sau din afara căsătoriei, sînt exceptate de la plata impozitului majorat pe timpul cît durează căsătoria. Aceasta în condițiile în care la data căsătoriei, copiii respectivi erau în viață și în întreținerea efectivă a soțului care a contractat căsătoria sau acesta plătea pensie de întreținere.

GABOR BORIS, Iași — Pentru a clarifica punctul de vedere greșit cu privire la aplicarea Tarifului unic pentru transporturile de mărfuri cu mijloace auto trebuie făcută precizarea că tariful de dislocare se percepe în toate cazurile atunci cînd punctele de prezentare și de eliberare sînt situate în afara razei administrativ-teritoriale a localității în care se găsește unitatea auto, chiar dacă aceasta este amplasată pe traseul pe care se execută tranportul. Această prevedere tarifară se fundamentează pe o medie generală de utilizare a mijloacelor auto, care poate genera în mod evident în unele cazuri o avantajare sau o dezavantajare a cărăușului sau a beneficiarului de transport. Așa cum rezultă din schița prezentată de dv. autovehiculul parcurge 75 km în stare goală și 75 km cu încărcătură la fiecare cursă, dar, din cei 150 km efectuați se tarifează numai 125 km (25x2 km dislocare și 75 km transportul propriu-zis, pe un singur sens al cursei). Este evident că raportîndu-se numai la kilometrii efectiv tarifați, parcursul de dislocare reprezintă într-adevăr două treimi din parcursul de transport, antrenînd cheltuieli sporite beneficiarului, cheltuieli însă pe care nu este normal să le suporte cărăușul de transport.

GHEORGHE BARBU, Sibiu — Centrul de perfecționare a cadrelor din Ministerul Industriei Ușoare, potrivt prevederilor regulamentului cadru aprobat prin Ordinul Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 2238/1973, organizează cursuri de specializare cu profil economic. Contabilii, mercelogii etc. care au absolvit aceste cursuri și care au o vechime de cel puțin 5 ani pe funcții economice se pot prezenta la examen sau concurs pentru ocuparea funcției de contabil principal, merceolog principal etc. în conformitate cu prevederile Legii nr. 12/1971, anexa nr. 2, poz. 68. Din adeverințele eliberate persoanelor respective rezultă că aceste cursuri au fost organizate potrivit Legii nr. 12/1971.

INTREPRINDEREA DE MATERIALE DE CONSTRUCȚII Iași — Cu începere de la 1 februarie 1975, indemnizația de cel mult 10% pentru activitatea de șef de echipă sau de brigadă, avînd caracter de retribuție tarifară, se include în baza de calcul pentru acordarea alocației de stat pentru copii. Pentru orice modificare a retribuției tarifare (majorare sau micșorare) intervenită după ce a avut loc, conform Legii nr. 57/1974, majorarea generală a retribuțiilor în ramura de activitate respectivă, alocația de stat pentru copii se acordă corespunzător plafoanelor prezentate în Decretul nr. 285/1960, modificat conform Decretului nr. 410/1972.

C.A.P. ODOREU, județul Satu Mare — Prin H.C.M. nr. 780/1972 s-a stabilit ca unitățile producătoare de semințe care nu au posibilități de condiționare să predea semințele în stare necondiționată, care se vor plăti la predare cu 80% din valoarea semințelor. Recepția și plata definitivă se face în termen de trei zile de la terminarea condiționării și analizelor calitative în funcție de calitatea și cantitatea semințelor rezultate după condiționare. Analiza calitativă a produsului revine Inspectoratului județean pentru calitatea semințelor și materialului săditor pe baza probelor ridicate fie de delegatul acestui organ, fie de către delegații furnizorului și beneficiarului, potrivit prevederilor din Stas 1633-73. Menționăm că, potrivit Stas 7444-73, buletinele de analiză se eliberează numai la laboratoarele autorizate de organul central coordonator al agriculturii. Buletinele eliberate în alte condiții au caracter informativ.

UN IMENS POTENȚIAL TURISTIC

(Urmare în pag. 14)

Concomitent cu dezvoltarea turismului în aceste zone, o mare atenție se va acorda atragerii în circuitul turistic a plajelor de la Sulina, Sf. Gheorghe și Gura Portița, care sînt foarte mult apreciate de turiști pentru curele de helioterapie. Aceasta se va putea realiza, în prima etapă, prin organizarea ca sate turistice a localităților Sf. Gheorghe și Sulina, precum și prin înființarea de sate de vacanță la Gura Portița și Sf. Gheorghe, care, avînd funcțiunea de baze turistice experimentale, vor putea determina interesul turistic pentru sejurul litoral-deltă, în baze speciale construite ; etapa următoare ar consta în construirea de stațiuni care să pună în valoare litoralul existent în perimetrul deltei, în următoarea ordine : Gura Portița, Grindul Perișor, Sf. Gheorghe-sărături, Sulina.

Pentru valorificarea cît mai eficientă a potențialului turistic al Deltei Dunării, o mare importanță vor avea asigurarea bazei materiale necesare și crearea cadrului organizatoric corespunzător. În acest sens, s-ar putea acționa mai energic pentru : construirea în țară a navelor (hidrobuze, șalupe rapide, bărci cu rame și alte ambarcațiuni de agrement) care să asigure posibilități variate de circulație a turiștilor ; construirea de debarcadere și pontoane pentru acostarea navelor în toate localitățile și amplasamentele de unități turistice ; executarea lucrărilor de întreținere a canalelor, gîrlelor, lacurilor, care să permită accesul acestor ambarcațiuni pe toate traseele spectaculoase ale deltei ; plantarea de indicatoare și panouri, mai ales în lungul traseelor turistice, cu specificarea elementelor necesare orientării și navigației.

Totodată, va trebui dezvoltată corespunzător baza de cazare (îndeosebi prin construirea în țară de hoteluri plutitoare, care pot fi amplasate în orice loc din deltă) și de alimentație.

De asemenea, înființarea unei agenții de turism pentru Delta Dunării, în cadrul Oficiului județean de turism Tulcea, ar permite organizarea și conducerea competentă a turismului intern și internațional în această zonă, contribuind la o valorificare superioară a imensului potențial turistic al Deltei Dunării.

Revista ECONOMICA
editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice.
Sumarul nr. 1 din 7 ianuarie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Piloni ai creșterii eficienței : Sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale
- Cum valorificăm materiile prime ? **(Adrian Stoica)**
- Semnificații economice ale reducerii consumului de timp **(Iosif Steinbach)**
- Tehnica nouă, un factor al eficienței **(Sabin Faur)** 1

— Rațiuni și opțiuni economice în organizarea deservirii șantierelor de construcții-montaj **(Corneliu Zotta)** 4
— Dimensiuni și expresii noi ale eficienței economice a investițiilor (!) **(dr. Ioan L. Ciolan)** 7
— Agricultura în 1977 : acumulări cantitative, mutații calitative **(Ion Stanciu)** 9
— Structurile economiei sub incidența revoluției tehnico-științifice **(dr. Vasile M. Popescu)** 11
— Ecouri la dezbaterea R. E. : Zonarea turistică. Delta Dunării — un imens potențial turistic **(Marin Nițu)** 14
— Cititorii au cuvîntul 15

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— Creșterea eficienței platformelor existente **(Ionel Dumbravă)** 16
— R.E. militează pentru generalizarea „Analizei valorii". Creativitate-inovație, în sprijinul reducerii cheltuielilor materiale **(Ștefan Tofan, Romulus Anastasescu)** 17

LECȚII

— În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Politica industrială a Partidului Comunist Român **(conf. dr. Dumitru Pugna)** 18

TEORII ● IDEI

— Centenarul independenței. Unitatea economică și suveranitatea națională a României reflectate în presa transilvăneană **(conf. dr. Toader Ionescu)** 20
— Școli ● curente ● economiști. Jacques Rueff și „sfîrșitul erei keynesiene" **(dr. Ioan Cristescu)** 22

ECONOMIE MONDIALĂ

— Prognoze asupra conjuncturii economice în Occident **(I. Vasiliu)** 25
— Tendințe-conjuncturi 27
— Cît de mari sînt rezervele de energie ale pămîntului ? **(acad. Remus Răduleț)** 28
— Mondorama 30
— Curier 31
— Întrebări ● răspunsuri 32

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București telefon 12 13 69
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

STIMAŢI AUTOMOBILIŞTI,

La Administraţia Asigurărilor de Stat puteţi contracta, în condiţii avantajoase, diferite feluri de asigurări facultative auto, care acoperă eventualele pagube ce se pot întîmpla autoturismelor dv. :

- asigurarea pentru avarii (CASCO) ;
- asigurarea suplimentară pentru furt ;
- asigurarea suplimentară pentru cazurile în care autovehiculul este condus de alte persoane decît asiguratul ;
- asigurarea autoturismelor pentru cazurile de incendiu şi calamităţi ;
- asigurarea autovehiculelor în legătură cu utilizarea acestora la concursuri, întreceri sau antrenamente pentru acestea

De asemenea, puteţi contracta şi asigurarea de accidente a conducătorilor de autoturisme şi a altor persoane aflate în autoturisme.

Costul asigurărilor pentru avarii, respectiv al celor de incendiu şi calamităţi şi al asigurărilor pentru furt a fost recent redus cu 10%, respectiv cu cîte 33%.

La asigurările pentru avarii (inclusiv la cele de incendiu şi pentru furt) încheiate la sediile ADAS se acordă o reducere de 10% a primelor de asigurare, iar dacă nu s-au plătit ori nu se datorează despăgubiri în baza asigurărilor respective, se acordă — în fiecare an —, în funcţie de vechimea în asigurare, reduceri de prime, de la 15 pînă la 35%.

Pentru relaţii suplimentare şi încheierea asigurărilor vă puteţi adresa responsabililor cu asigurările din unităţile socialiste, agenţilor şi inspectorilor de asigurare, filialelor A.C.R. sau, direct, oricărei unităţi ADAS.

adas

ADMINISTRAŢIA ASIGURĂRILOR DE STAT

Întreprinderea AMBALAJUL METALIC

Timişoara, bdul. 6 Martie nr. 43

AMBALAJUL - METALIC
AMBALAJUL METALIC
EXPORTĂM JUCĂRII
1980
528 %
PRODUCȚIA DE JUCĂRII
INVESTIȚII

O scurtă convorbire cu directorul întreprinderii „Ambalajul metalic" a reliefat eforturile depuse de colectivul de creație al secției de jucării, pentru realizarea unor noi sortimente de produse, în special mecanice, în vederea satisfacerii gustului copiilor. În mod deosebit îți atrage atenția o serie de jucării mecanice cu motorașe acționate de baterii, avînd un colorit și luciu deosebit de atrăgător, obținute printr-o tehnologie nouă și complexă. Preocupările actuale urmăresc sporirea sortimentului de jucării, care să atingă un nivel calitativ cît mai înalt și să dezvolte la copii deprinderi corespunzînd unor scopuri educative. Printre acestea se află, în fază de prototip, o nouă jucărie mecanică de mare complexitate. Este vorba de un vehicul de teren, care urcă pante, dispunînd de șenile acționate individual. Sistemul ingenios de suspensie permite menținerea cabinei la orizontală, chiar și cazul unor terenuri accidentale. La pante mai mari jucăria — printr-o comandă automată — pune în funcțiune două brațe de sprijin, care după trecerea obstacolului se retrag tot în mod automat.

Eugen Victor TOADER

1977 JAN 18

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

X Mf

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

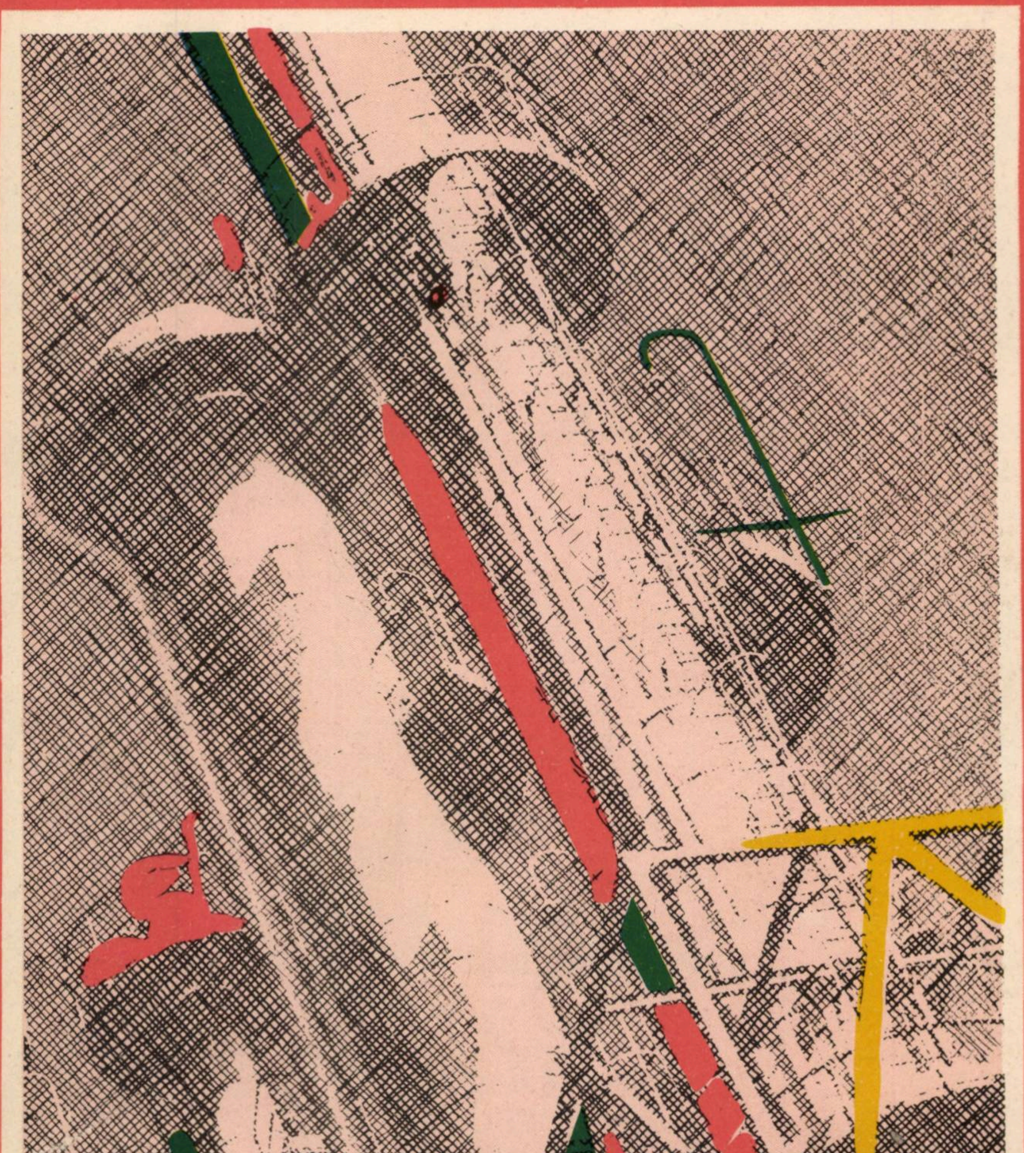

● CREŞTEREA PRODUCTIVITĂŢII ● REDUCEREA CONSUMULUI DE MATERIALE ● RESURSELE ENERGETICE SECUNDARE ● EXIGENŢE NOI ÎN INVESTIŢII ● CONSOLIDAREA C.A.P. ● EFICIENŢA COMERŢULUI EXTERIOR ● FACTORII DE MEDIU ŞI DEZVOLTAREA ● CĂRBUNELE ÎN SIDERURGIA MONDIALĂ

Numărul 2 ● Vineri 14 ianuarie 1977

1977 – NOUĂ TREAPTĂ PE DRUMUL PROGRESULUI ŞI PROSPERITĂŢII

Graficul nr. .1

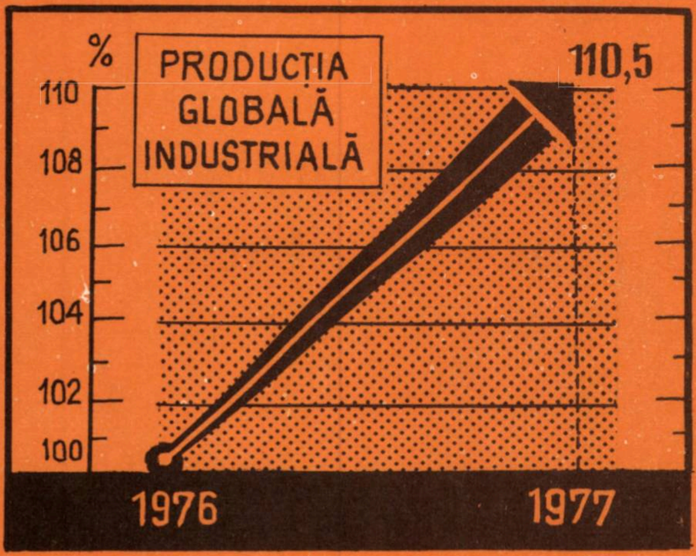

Graficul nr. 2

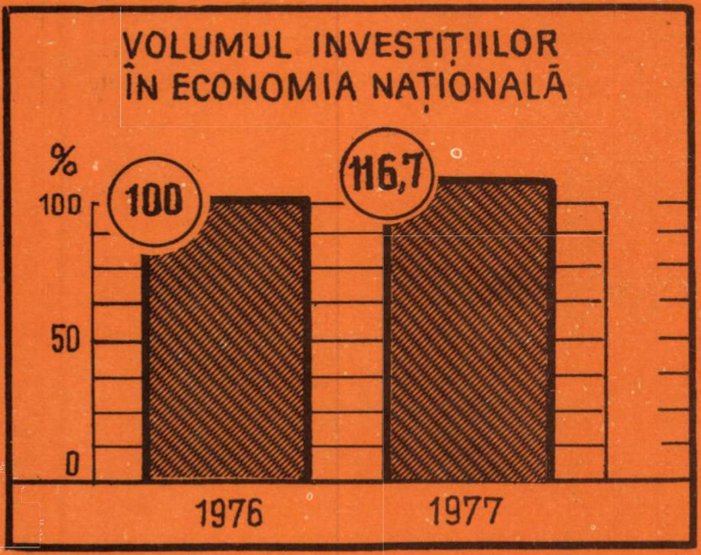

Graficul nr. 3

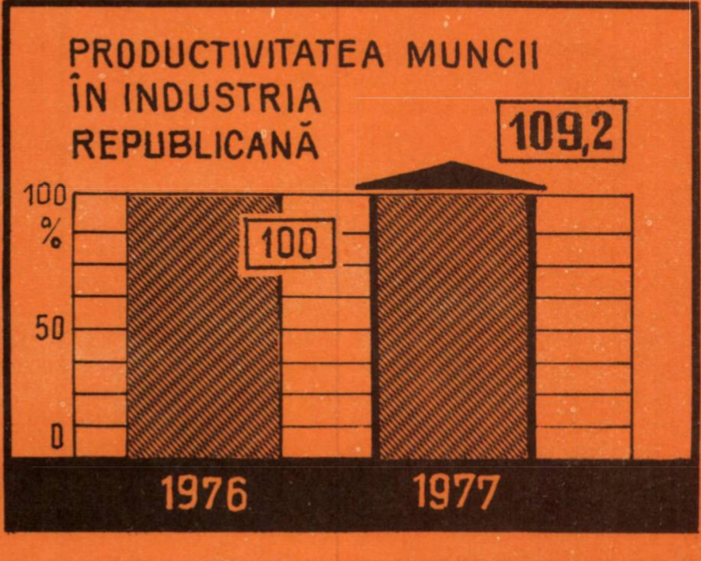

Graficul nr. 4

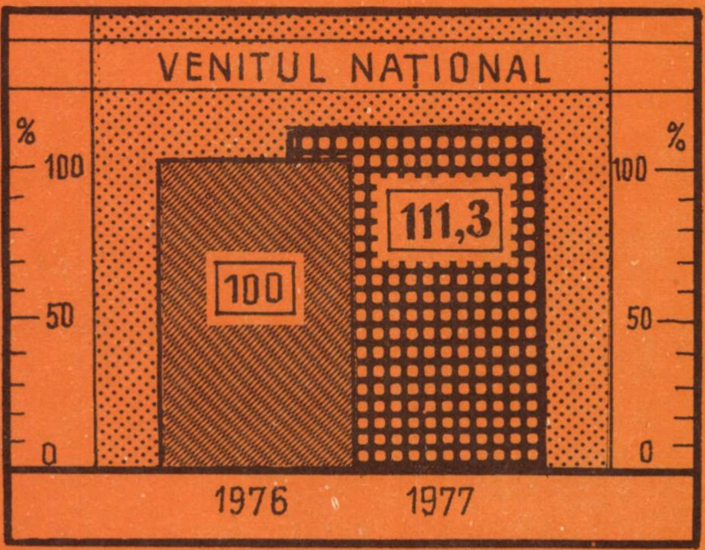

Graficul nr. 5

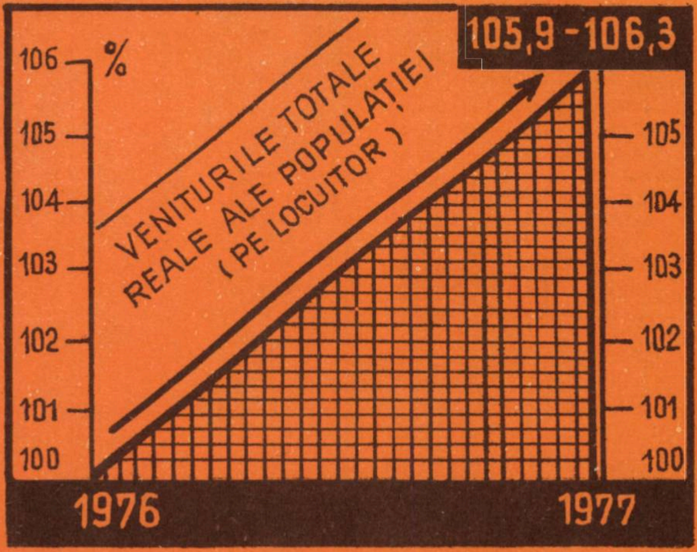

Graficul nr. 6

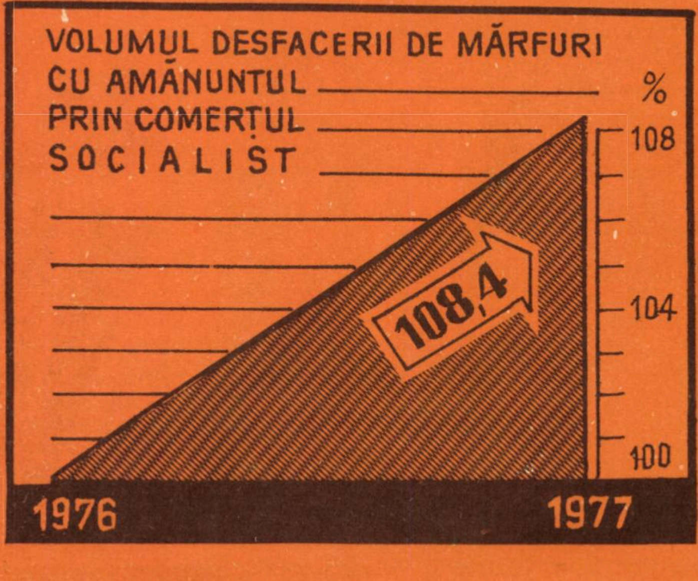

ECONOMIE NATIONALA

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1983

Piloni ai creșterii eficienței

SPORIREA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII ŞI REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

În centrul preocupărilor din economie — creșterea accelerată a productivității

CREȘTEREA productivității muncii — cale principală de sporire a producției, a venitului național și pe această bază a nivelului de trai — constituie un obiectiv central al politicii partidului și statului nostru. Planul pe 1977 prevede astfel sarcini mai mari decît rezultatele obținute pînă în prezent. Trebuie precizat, însă, că atît în Legea pentru adoptarea planului pe 1977 cît și în cuvîntările recente ale secretarului general al partidului, se subliniază cu pregnanță necesitatea realizării unei creșteri a productivității muncii cu mult peste prevederi. **„Trebuie să facem în așa fel** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea de lucru de la Comitetul Central al partidului din 27—28 decembrie 1976 — **incit în anul viitor să se asigure o creștere mult mai mare a productivității muncii decît prevede planul“.**

Cauzele care determină o asemenea cerință imperioasă pentru economia națională izvorăsc, pe de o parte, din posibilitățile largi existente pentru utilizarea cu eficiență sporită a puternicei baze tehnico-materiale de care dispune societatea noastră, pentru folosirea deplină a capacității de muncă și creație a clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității. Este cunoscut astfel că, în concordanță cu orientarea stabilită la Congresul al XI-lea al partidului ca cincinalul 1976—1980 să devină cincinalul afirmării revoluției tehnico-științifice, se realizează în acești ani un amplu program de modernizare tehnologică a producției, de asimilare de noi produse, de promovare largă a mecanizării și automatizării. Or, înfăptuirea acestui program face pe deplin posibilă realizarea ritmului alert al productivității muncii.

Strîns legat de aceste posibilități acționează, pe de altă parte, imperativele dezvoltării accelerate a României, în scopul lichidării într-un timp cît mai scurt a decalajelor care ne mai despart de țările dezvoltate economic și care se manifestă în mod deosebit în ce privește productivitatea muncii. Nu trebuie uitat, de asemenea, că anul 1977 are un rol hotărîtor în înfăptuirea întregului cincinal, de modul cum se înfăptuiesc în acest an prevederile în general și sarcinile de productivitate în special depinzînd soarta realizării întregului plan de dezvoltare economico-socială, a eficienței economice și a productivității muncii pînă în 1980. Construirea a încă 160 000 de noi locuințe, precum și materializarea celor circa 10 miliarde lei provenite din economiile estimate a se realiza în cincinal la investiții, pentru creșterea mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii față de prevederi, nu vor fi posibile fără o preocupare susținută pentru valorificarea, cu maximă eficiență a întregului potențial tehnic, material și uman de care dispun unitățile din economie.

Realizarea sarcinilor de productivitate, sporirea în ritm accentuat a acesteia constituie, totodată, după cum se știe, condiția de bază pentru trecerea la săptămîna de lucru de 46 și respectiv 44 de ore. Este ușor de înțeles că fiecare lucrător care trece la săptămîna de lucru redusă cu 2 ore, pentru a realiza producția și retribuția planificată trebuie să ajungă la o productivitate orară mai mare cu 4,3 la sută decît nivelul planificat inițial, iar în cazul reducerii săptămînii de lucru cu 4 ore productivitatea orară trebuie sporită cu 9,1 la sută peste cea rezultată din plan.

Iată de ce toate întreprinderile și unitățile din economie se preocupă, în aceste zile, de măsurile ce trebuie luate pentru a se asigura o creștere susținută a productivității muncii. În ce direcții trebuie îndreptate eforturile ?

Locul și rolul factorilor tehnici

POTRIVIT programelor speciale întocmite anual de către întreprinderi pentru sporirea productivității, precum și a tematicii elaborate la sfîrșitul lunii decembrie 1976 pentru întocmirea unor programe de măsuri în scopul majorării suplimentare a sarcinii de productivitate, acțiunile trebuie desfășurate pe o gamă largă de preocupări. Fără îndoială că se impun accentuați în primul rînd **factorii de ordin tehnic.** Așa cum rezultă din programele anuale peste 50 la sută din sarcina de creștere a productivității muncii prevăzută în planul pe anul 1977 pentru industria republicană urmează să se realizeze pe seama promovării progresului tehnic. Trebuie subliniat de asemenea, că se scontează ca și 70—80 la sută din majorarea suplimentară a nivelurilor de productivitate peste prevederile de plan să se realizeze pe seama promovării intense a progresului tehnico-științific, accentuării procesului de înnoire a producției și valorificării superioare a materiilor prime și materialelor. O asemenea proporție se prevede și în **activitatea de construcții-montaj.**

Este lesne de înțeles în acest cadru ce creștere de productivitate se poate obține prin economisirea forței de muncă consumată înainte cu baterea piloților ; că prin fabricarea unor produse din plastic în loc de metal, operațiile de turnare-prelucrare la cald, așchiere și finisare sînt înlocuite cu o singură operațiune de presare, proces care, evident, permite și el economisirea unui alt însemnat potențial uman.

O atenție deosebită trebuie acordată **atingerii în perioade cît mai scurte a parametrilor proiectați la noile obiective puse în funcțiune ;** asigurării unui program de schimburi care să conducă la folosirea optimă a utilajelor, instalațiilor și suprafețelor de producție ; organizării unei bune întrețineri și reparări a mașinilor și instalațiilor care să permită funcționarea lor fără întreruperi accidentale. De mare însemnătate pentru folosirea la întreaga capacitate a tuturor utilajelor din cadrul fiecărei întreprinderi este completarea fluxurilor tehnologice cu utilajele necesare pentru eliminarea locurilor înguste. Se poate arăta în acest sens că economiile ce se estimează a se realiza din reducerea consumurilor de materiale la investiții-construcții creează resurse financiare din care o parte pot fi alocate atît pentru eliminarea gîtuirilor tehnologice, cît și pentru popularea cu utilaje a spațiilor libere. De aceea, este necesar ca în cadrul fiecărei unități care se confruntă cu asemenea probleme, în condițiile realizării economiilor prevăzute, să se nominalizeze mașinile și instalațiile trebuincioase, făcîndu-se demersurile necesare pentru procurarea acestora în cel mai scurt timp posibil.

Preocupate în general de mecanizarea proceselor de bază ale producției, numeroase unități industriale trec prea ușor cu vederea peste faptul că în operațiunile de manipulare și depozitare a materiilor prime și a materialelor, în activitatea de transporturi uzinale este antrenată o mare parte din forța de muncă. Or, experiența și calculele demonstrează că o analiză exigentă a nevoilor de transport ale fiecărui loc de muncă, introducerea mecanizării, folosirea metodelor moderne de transport uzinal, a paletizării, pachetizării, containerizării, conduce, în numeroase situații, la economisirea chiar pînă la jumătate a muncii manuale prestate în prezent în cadrul acestor activități.

Forța de muncă distribuită rațional și utilizată superior

PRIN PRISMA unor asemenea exigențe trebuie subliniat că rezerve însemnate de creștere a productivității se află și în alte locuri de muncă, legate de activitatea de deservire și neproductivă. Potrivit tematicii amintite, întocmită pentru realizarea programelor de creștere suplimentară a productivității muncii, aplicarea unui șir întreg de măsuri vizînd perfecționarea organizării muncii — prin fundamentarea corespunzătoare a normelor de muncă pentru întregul personal ; stabilirea echilibrată a sarcinilor de muncă pe fiecare lucrător ; îmbunătățirea activității de programare și urmărire operativă a producției ; asigurarea aprovizionării tehnico-materiale în strictă concordanță cu nevoile producției ; respectarea prevederilor planului de cooperare ; întărirea disciplinei contractuale ș.a. — permite reducerea cu circa 10 la sută a personalului neproductiv și a muncitorilor indirect productivi, diminuare care se traduce într-un însemnat spor de productivitate.

Pe de altă parte, prin asemenea măsuri se pot disponibiliza importante resurse de muncă care ar putea acoperi, nu numai numeric, dar și pe meserii, o parte din deficitul de personal care se resimte pe unele șantiere. Pentru că se știe, **nu arareori întreprinderile de construcții sînt nevoite să recruteze forță de muncă necalificată din întreaga țară, să cheltuiască sume însemnate cu transportul, calificarea și cazarea acesteia, în timp ce la alte întreprinderi din localitate sau apropiere, în sectoarele de întreținere, reparații, deservire, se găsesc zidari, tîmplari, zugravi etc. care nu întotdeauna sînt folosiți eficient.**

Oprindu-ne mai mult în domeniul activității de construcții-montaj, unde sarcinile de accentuare a creșterii productivității muncii peste prevederile de plan sînt mai mari decît cele din industrie, trebuie subliniat că acoperirea unei părți din deficitul de forță de muncă a întreprinderilor de construcții poate fi asigurat și prin folosirea mai bună a forței de muncă de care acestea dispun în prezent. Această propunere se bazează pe date ce relevă utilizarea, necorespunzătoare, sub posibilități a timpului de lucru. Pe ansamblul activității de construcții-montaj, de pildă, indicele de utilizare a timpului de lucru al muncitorilor a fost în trimestrul I al anului precedent de 93,5 la sută, iar în trimestrul III de 96,0 la sută. Indici scăzuți în cursul trimestrului I 1976, bunăoară, au înregistrat întreprinderile de construcții din județele Suceava (83,5 la sută), Botoșani (84,5 la sută), Mehedinți (89,5 la sută), precum și unitățile de construcții aparținînd de M.A.I.A. (90,3 la sută) și M.M.P.G. (93,6 la sută). Iată de ce, încă de la începutul acestui an, în vederea evitării repetării situației din anul trecut, se impune ca în asemenea întreprinderi și unități să se ia măsuri energice pentru întărirea disciplinei și ordinii.

Alte direcții de sporire accentuată a productivității trebuie să vizeze realizarea exemplară a sarcinii privind extinderea tipizării, unificării și standardizării pieselor, subansamblelor și tehnologiilor de fabricație. Se asigură astfel sporirea seriilor de producție și implicit o substanțială reducere a consumului de manoperă pe unitate de produs. Neîndoielnic că o asemenea măsură are efecte substanțiale de creștere a eficienței muncii în ramura industriei construcțiilor de mașini.

Analize temeinice, cu participarea celor mai buni specialiști

MĂSURILE ȘI ACȚIUNILE de creștere a productivității trebuie să vizeze nu numai latura tehnică a producției, ci și **latura organizatorico-socială** a acesteia. În acest cadru se impune cu deosebire o **atitudine responsabilă a fiecăruia față de sporirea productivității.** Este imperios necesar să se părăsească modul de judecare a posibilităților de creștere în viitor a productivității prin prisma ritmurilor realizate pînă în prezent. Fiecare om al muncii trebuie să fie perfect conștient că nu se poate obține un nivel de trai comparabil cu cel al țărilor dezvoltate atît timp cît nivelul de productivitate realizat la noi este de două și trei ori mai mic.

Este deosebit de important să se facă comparații, în cadrul fiecărei ramuri sau activități, cu cele mai bune rezultate obținute la întreprinderi din țară sau străinătate, să se studieze cu atenție căile care pot conduce la asemenea rezultate, să se generalizeze aceste căi și rezultate. Efectele unor asemenea acțiuni ar fi inestimabile. **Dacă, de pildă, în cursul acestui an toate întreprinderile de construcții-montaj județene ar realiza peste 2 apartamente pe un muncitor, așa cum se realizează de exemplu la I.C.M.J. Timișoara, Brașov, Bacău și Mureș, atunci productivitatea muncii în activitatea de construcții-montaj pe total consilii populare județene ar crește față de anul trecut nu cu circa 13 la sută, cît rezultă din plan sau cu circa 19 la sută, cît rezultă din angajamentele unităților, ci cu 25—50 la sută.**

Efectuarea unor comparații convingătoare, care să reflecte cît mai fidel gradul de dotare tehnico-materială și de organizare a fiecărei unități, consumul de gîndire și energie depus de fiecare colectiv pentru obținerea unui nivel ridicat de productivitate a muncii necesită însă, ca, pe lîngă exprimarea valorică a productivității să se treacă și la **exprimarea fizică** a acesteia. Este o cerință dictată nu numai de necesitatea comparațiilor cu alții, ci și de aceea a comparațiilor cu propria activitate din perioade diferite. După părerea noastră, productivitatea valorică, mai ales în condițiile prezente, ale unor atît de frecvente reduceri fizice și valorice de consumuri materiale și schimbări substanțiale de materiale ce alcătuiesc produsele, în numeroase cazuri nu mai este suficient de precisă și convingătoare pentru măsurarea cît mai corectă a randamentului muncii.

În acțiunea de exprimare fizică a productivității muncii, considerăm necesară, pe de o parte, stabilirea cît mai exactă a operațiilor de unde începe și unde se termină un produs, iar, pe de altă parte, stabilirea celor mai adecvate căi de repartizare pe fiecare produs a cotei părți de manoperă prestată de muncitorii auxiliari și de deservire care contribuie indirect la realizarea produsului respectiv.

Precizăm în această direcție că tendința unităților este de a stabili productivitatea muncii pe un muncitor direct productiv sau de bază, deoarece este mai ușor de calculat. Noi optăm pentru **determinarea productivității muncii pe total muncitori**, pentru a cuprinde și pe cei indirect productivi, al căror număr diferă mult de la o unitate la alta ,are pondere însemnată în total și reprezintă uneori cauza principală a diferenței de productivitate dintre două unități similare.

O altă măsură pe care o considerăm necesar de luat în cadrul acțiunii de creștere suplimentară a productivității muncii o reprezintă stabilirea cu toată grija și răspunderea a celor mai potriviți oameni care să analizeze critic situația productivității din fiecare unitate, să elaboreze măsurile ce se impun pentru creșterea acesteia și să le aplice în producție fără întîrziere. Trebuie renunțat cu desăvîrșire la practica de a da sarcină unui lucrător de la serviciul de planificare sau organizare să completeze formulare sau să întocmească programe de măsuri, fără realizarea, în prealabil, prin antrenarea unui larg colectiv de specialiști, buni cunoscători ai realităților din unități, din întreprinderi similare din țară și străinătate, a unor analize temeinice, care să pună în evidență rezerve de creștere a productivității corespunzător posibilităților existente în unități.

Legat de realizarea și generalizarea unor rezultate exemplare în acțiunea de creștere a productivității considerăm că este necesar — dealtfel în tematica amintită mai înainte se specifică aceasta — ca la nivelul centralelor sau ministerelor, respectiv în cadrul fiecărui județ să se stabilească cel puțin una sau două **întreprinderi reprezentative,** în care, cu sprijinul celor mai competente cadre din sector, să se organizeze riguros acțiunea de creștere substanțială a productivității muncii. Realizările acestor unități ar urma să fie extinse apoi rapid la toate unitățile cu profil asemănător. Se înțelege că întreprinderile model vor trebui să constituie centre de instruire practică, eficientă și rapidă, de schimb de experiență a celorlalte cadre din sector chemate să generalizeze în toate celelalte întreprinderi metodele și măsurile folosite în unitățile model pentru sporirea productivității.

Analizele și acțiunile inițiate în întreprinderi, centrale și ministere pentru creșterea accelerată a productivității muncii indică, de pe acum, temeiuri însemnate pentru realizarea acestei creșteri, factor important al asigurării progresului economico-social al României, al obținerii de noi succese pe drumul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism.

Lazăr VĂCEANU
director adjunct în Comitetul de Stat
al Planificării

Acțiuni concrete în fiecare unitate pentru reducerea consumurilor specifice

Implicațiile unor măsuri asupra ridicării gradului de gospodărire și valorificare a materiilor prime și a materialelor

ÎN ACTUALUL cincinal sarcinile cu care se confruntă economia țării privind sporirea necontenită a eficienței, economisirea muncii sociale și creșterea în ritm susținut a nivelului productivității muncii implică extinderea proceselor intensive, creșterea preocupărilor axate pe aportul sporit al cercetării științifice, a progresului tehnic, o mai bună gospodărire a fondurilor de producție din unitățile economice. Pornind de la asemenea cerințe puse în fața economiei de către conducerea de partid și de stat, în unitățile industriale din județul Brașov au fost desfășurate ample acțiuni menite să asigure valorificarea mai bună a resurselor materiale și ridicarea, pe această bază, a eficienței economice.

Norme de consum stimulative, generatoare de economii

AVÎND în vedere sarcinile deosebite din acest an, acțiunile întreprinse au îmbrăcat un caracter permanent, vizînd o activitate continuă în fiecare întreprindere pentru reducerea costurilor de producție, diminuarea consumurilor specifice, găsirea de noi soluții, începînd de la proiectare și pînă la finalizarea în execuție.

Punctul de pornire în realizarea unor asemenea obiective l-a constituit *fundamentarea mai riguroasă a normelor de consum*, în concordanță cu cerințele, tehnologiile aplicate și dotarea tehnică existentă. Pe linie de partid s-a intervenit în numeroase cazuri pentru stabilirea de norme de consum stimulatoare, generatoare de economii, mai ales că unele întreprinderi nu s-au încadrat în nivelurile prevăzute prin planul pe 1977. Aceasta pentru faptul că, pe fluxul producției, se mai înregistrează pierderi însemnate de materiale, deșeurile, rebuturile, piesele declasate avînd încă o pondere însemnată. De aceea, au fost continuate analizele și s-au constituit colective largi de specialiști din unitățile cu profil asemănător, care să evidențieze noi posibilități nu numai de încadrare în normele de consum, ci și de reducere a acestora.

Au fost concretizate, totodată, măsuri la a căror realizare trebuie să participe și alte unități din cadrul unor ministere (construcția de mașini, metalurgia, chimia etc.), care vizează o serie de *îmbunătățiri tehnologice, cum ar fi :* înlocuirea oțelurilor de longeroane pentru autocamioane cu altele avînd caracteristici superioare (pe această bază scontîndu-se o economie de metal de circa 700 tone/anual) ; asimilarea și diversificarea producției de poliesteri armați cu fibră de sticlă în unitățile chimiei și adaptarea acesteia la cerințele și pretențiile fabricației de autocamioane și tractoare (se realizează în acest mod o economie de 300 t metal/an) ; execuția prin sinterizare a unor repere care, în prezent, se așchiază din materiale laminate ; asigurarea platbenzilor pentru longeroane de către unitățile metalurgice la dimensiunile de introducere în ștanță, eliminîndu-se pierderile de metal prin deșeuri (măsura asigură o economie de 500 t/anual) etc.

Ridicarea gradului de valorificare a resurselor materiale

LĂRGIREA gamei materiilor prime posibile de folosit pe scară industrială, în condițiile unei execuții economice și funcționale ridicate, constituie unul din obiectivele majore ale preocupărilor actuale. În acest cadru se înscrie și consfătuirea de lucru cu cadrele din compartimentele de proiectare din întreprinderile chimice și constructoare de mașini, organizată la Combinatul chimic „Victoria“, unde s-au dezbătut *posibilitățile și modalitățile de folosire a înlocuitorilor de metal, îndeosebi a maselor plastice.* Cu acest prilej a fost evidențiată experiența pozitivă în utilizarea maselor plastice, mai ales în producția de autocamioane și tractoare, dar și marile rezerve existente.

Ansamblul acțiunilor întreprinse în unitățile industriale brașovene a avut ca efect stabilirea de măsuri care vor conduce la reducerea consumurilor specifice pentru anul 1977 la 33 grupe de materiale, de o importanță deosebită pentru economia națională, din care menționăm : 13 937 tone laminate finite pline de oțel, 8 028 tone alte materiale metalice, 1 162 tone acid sulfuric, 699 tone produse clorosodice, 80 tone cauciuc natural și sintetic, 2 456 tone fenol, 2 517 mc cherestea de rășinoase, fag și stejar, 8 990 tone ciment, 94 711 tone combustibil convențional, 115 992 mii kWh energie electrică și altele.

Totodată, s-au găsit posibilități de diminuare a importului, în acest cincinal, la peste 1 700 poziții, în valoare de 275 milioane lei valută, ca urmare a introducerii în fabricație proprie a reperelor procurate din import, mai ales a celor executate din masă plastică.

Adeseori, ca *urmare a unei insuficiente informări, proiectanții omit studierea și cercetarea acestui important domeniu, preferînd să meargă pe aceleași soluții învechite și neeconomice.* Avînd în vedere această situație *s-a întocmit un program special pentru extinderea utilizării maselor plastice și a pulberilor sinterizate în unitățile constructoare de mașini,* care prevede : întocmirea de cataloage documentare cu toate categoriile de mase plastice și rășini sintetice fabricate în țară ; omologarea tuturor produselor prelucrate din mase plastice, asimilate și fabricate actualmente în serie mică ; reproiectarea unor produse în scopul extinderii utilizării înlocuitorilor de metal ; extinderea folosirii conductelor și a armăturilor confecționate din poliesteri armați cu fibră de sticlă ; diversificarea producției proprii, în vederea eliminării importurilor la căptușeli fonoabsorbante, poliuretan semidur antișoc și altele.

Problema creșterii gradului de utilizare a materiilor prime se pune cu acuitate și în alte ramuri. După cum se știe, conducerea partidului a criticat faptul că stofele și țesăturile românești — inclusiv cele realizate de întreprinderile industriei textile din județul nostru — au consumuri de materiale cu pînă la 30% mai mari decît cele similare din străinătate ca urmare a insuficientei preocupări pe care creatorii, colectivele de specialiști din unitățile de filatură și țesătorie le manifestă în a-

Pavel ARON
secretar al Comitetului județean
Brașov al P.C.R.

(Continuare în pag. 6)

„R.E." PE FLUXUL INOVAŢIE — MATERIALIZARE

RESURSELE ENERGETICE SECUNDARE ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

— Economii de resurse energetice primare de ordinul milioanelor de lei prin utilizarea pompelor recuperatoare de căldură —

- Pompele termice – instalații complexe de recuperare și valorificare superioară a resurselor de căldură din mediul ambiant **(atmosferă, aer viciat, apă de rîu, apă de lac, izvoare termale etc.)**.
- În raport cu sistemele clasice, pompele mici de tip aer-aer destinate încălzirii locuințelor realizează o economie de energie primară echivalentă de 10—15 %. Instalațiile mari de tip apă-apă sau apă-aer, destinate încălzirii localurilor comerciale și cvartalurilor de locuințe, realizează o economie de energie primară echivalentă, în raport cu sistemele clasice, de 30—50 %.
- Cheltuielile anuale de exploatare la pompele termice sînt, în general, mai mici cu circa 40–60% față de instalațiile clasice de încălzire pe cărbune. Costul energiei termice produse cu pompele de căldură este cu aproximativ 40—50% mai scăzut față de cel realizat într-o centrală termică de aceeași capacitate, dar funcționînd pe cărbuni.
- Acțiuni intense în numeroase țări ale lumii pentru folosirea pe scară largă a pompelor de căldură ● Ce anume este necesar ca și în România să se treacă de la cadrul experimental la o producție de masă a unor asemenea instalații ? ● Ce ar însemna pentru economia noastră valorificarea prin aceste instalații a energiei secundare ?

RESURSELE energetice secundare, generate de procesele tehnologice industriale sub forma căldurii gazelor provenite din arderea combustibililor, a căldurii apelor reziduale, a aburului tehnologic și de încălzire uzat, a căldurii radiate în mediu de către diverse cuptoare și instalații, a apelor geotermice etc. constituie, teoretic, surse imense de energie care, valorificate prin reintroducerea în circuitul economic, contribuie la realizarea unor importante reduceri în consumul de resurse primare. Valorificarea acestora a fost abordată intens în toate țările cu economie energetică tributară importului de hidrocarburi, mai ales în ultimii ani, în contextul creării unor organisme de stat menite să asigure cadrul organizatoric, de concepție, studiu, cercetare, proiectare și aplicare a soluțiilor de utilizare cu eficiență maximă a resurselor secundare, pînă la limita dictată de calcule de rentabilitate, a reintroducerii lor în noi circuite de utilizare economică.

În România — după cum este cunoscut — Decretul Consiliului de Stat 620/73 (Legea 140/73) cuprinde cadrul legal care etalează și jalonează direcțiile de dezvoltare a resurselor energetice și de folosire mai rațională a acestora. Prin aplicarea unui ansamblu de măsuri și acțiuni s-a reușit să se creeze, în prezent, capacitățile necesare recuperării a peste 6,6 milioane tone c.c. de energie secundară. Dar cantitatea de energie secundară ce se produce la nivelul întregii economii, este, firește, mult mai mare.

Pompele de căldură — o soluție modernă, eficientă

DACĂ în domeniul resurselor secundare cu temperatură ridicată, soluțiile tehnice și direcțiile de valorificare sînt îndeobște cunoscute și, parțial, practicate atît pe plan internațional, cît și în economia noastră, în **domeniul resurselor termice aflate la temperaturi imediat peste cea a mediului ambiant** (cuprinse aproximativ între 0—100°C), **soluțiile de fructificare capătă caracter de tehnică nouă, rentabilitatea recuperării acestora fiind determinată pentru fiecare situație în parte de soluția adoptată și concluziile calculelor de eficiență economică.** În domeniul valorificării resurselor termice, cu temperaturi scăzute, **pompele de căldură** prezintă, în ultimii ani, un interes din ce în ce mai mare pentru cercetare și experimentare și cîștigă teren tot mai larg de aplicabilitate. Ele constituie, în esență, instalații moderne, competitive în raport cu soluțiile clasice practicate, privind generarea de căldură pentru utilități sociale și tehnologice.

O pompă de căldură este, în principiu, o instalație complexă, care permite preluarea căldurii dintr-un mediu aflat la o temperatură mai scăzută, respectiv la temperatura mediului ambiant sau a resursei termice nefolosite și transferarea ei în alt mediu, la o temperatură mai ridicată, corespunzătoare scopului de utilizare. Această operație este tehnic posibilă cu o oarecare cheltuială de energie. **Operația este și eficientă, dacă costul energiei consumate pentru pomparea căldurii din mediul cu temperatura scăzută în mediul cu temperatura ridicată nu depășește costul energiei economisite.**

Eficiența concretă a pompelor de căldură reprezintă aproximativ jumătate din cea teoretică, ea fiind determinată de ireversibilitatea ciclurilor termodinamice reale, de randamentele schimbătoarelor de căldură (condensatoare, vaporizatoare), de randamentul global al compresoarelor în funcțiune, de consumul de energie în serviciile anexe ale instalației (pompe, ventilatoare), etc.

Stadiul implementării pompelor de căldură în lume

ÎN AFARA interesului teoretic, pus în lumină la mijlocul veacului al XIX-lea, primele pompe de căldură nu au apărut ca realizări practice decît în deceniul al III-lea al secolului nostru. Explicația lipsei de interes pentru promovarea pompelor de căldură o bună perioadă de timp, constă în cheltuielile de investiții ridicate, necesitate de aceste instalații în comparație cu soluțiile clasice de producere a căldurii, în special în agregate de cazane cu alimentare pe hidrocarburi. Pompele de căldură au cîștigat interes practic după cel de al doilea război mondial, în special după 1960 și o extindere considerabilă începînd cu 1973.

Astfel, în timpul ultimului război mondial, marina S.U.A., a fost înzestrată cu mii de instalații de pompe termice folosind ca sursă **căldura apei de mare** în scopul distilării apei pentru crearea rezervei de apă potabilă și menajeră necesare. În Elveția, între 1930—1950, firmele Escher Wyss, Brown Boveri, Sulzer, produc echipamente de pompe termice cu capacități de la 100 000 Kcal/h la 600 000 Kcal/h, pentru încălzirea locuințelor, localurilor publice, bazinelor de înot etc. **Sursele de căldură folosite în aceste instalații sînt apele de rîuri și lacuri** la temperaturi cuprinse între 4—18°C. Un exemplu îl constituie rîul Limmat, care furnizează căldura localurilor publice și primăriei orașului Zürich. În R.F.G. firmele Linde, Loosen Essen, Casa Melo etc. au produs în aceeași perioadă pompe de căldură de capacități cuprinse între 1 000—10 000 Kcal/h **destinate să valorifice căldura mediilor cuprinse între 10—25°C** pentru încălziri de locuințe, preparare de apă caldă menajeră și diverse alte întrebuințări. În Franța, numărul pompelor termice realizate a fost pînă de curînd limitat la cîteva zeci de bucăți, adeseori echipate cu materiale importate. Agenția pentru economia de energie din Franța, în cadrul programului de perspectivă, își propune să realizeze echipamente de pompe termice care, la nivelul anului 1985, să asigure alimentarea cu căldură a 300 000—500 000 locuințe. În Statele Unite ale Americii, tehnica pompelor de căldură s-a dezvoltat vertiginos, datorită interesului mare manifestat pentru condițiile de confort prin climatizarea locuințelor. Astfel, în perioada 1968—1970 au fost vîndute anual circa 70 000—80 000 instalații de pompe termice pentru încălzire și mai bine de 1 500 000 unități de pompe termice în scopuri de climatizare.

Ce reprezintă pompele de căldură?

Ele își bazează funcționarea pe același principiu ca al tuturor instalațiilor frigorifice, cu deosebirea că, în cazul acestora, scopul urmărit este răcirea unui mediu, a unei incinte, în timp ce în tehnica pompelor de căldură se realizează încălzirea unui mediu prin ridicarea temperaturii lui la nivelul necesitat scopului de încălzire. Practic, transferul de căldură are loc prin vehicularea, de-a lungul elementelor componente ale instalației, dispuse într-o anumită ordine funcțională, a unui fluid termogen, care preia căldura din mediul mai rece și o predă mediului cald.

Fluidele termogene frecvente aplicate în tehnica pompelor de căldură sînt amoniacul și freonii (compuși halogenați de clor și fluor ai metanului și etanului). Preluarea căldurii din mediul rece se face pe seama fenomenului de vaporizare a fluidului termogen în incinte vaporizatoare (schimbătoare de căldură) instalate în mediul rece, ca urmare a trecerii agentului din stare lichidă în stare de vapori, în condițiuni determinate de presiune și temperatură impuse funcțional, fenomen care are loc totdeauna cu absorbție de căldură.

Cedarea căldurii către mediul cu temperatura mai ridicată se face pe seama fenomenului invers de condensare a fluidului termogen (trecerea din stare de vapori în stare lichidă), care are loc, de asemenea, într-un aparat schimbător de căldură (condensator), ca în condiții determinate de presiune și temperatură, impuse, de asemenea, funcțional. Fenomenul de condensare a fluidului folosit în interiorul pompei are totdeauna loc cu eliberare de căldură. Vehicularea agentului purtător de căldură din mediul rece spre mediul mai cald și ridicarea temperaturii lui este asigurată prin intermediul unui compresor mecanic sau compresor termochimic, care reprezintă elementul consumator de energie. Instalația este completată obligatoriu cu un ventil de laminare în opoziție funcțională cu compresorul, avînd rolul de a coborî presiunea și temperatura agentului după condensare la nivelul asigurării fenomenului de vaporizare în incinta vaporizatoare a mediului rece. Energia furnizată instalației din exterior corespunde aportului necesar pentru ridicarea nivelului de temperatură a căldurii preluate din mediul rece, care poate fi căldura atmosferică, a apei unui rîu, a unui puț, a unui lac sau a resursei termice secundare dezvoltată de o tehnologie oarecare.

Eficiența acestor pompe depinde de performanțele termodinamice ale tipului de agent folosit (căldura de vaporizare, coeficient de compresie adiabatică etc.), de caracteristicile și performanțele aparatelor schimbătoare de căldură și ale compresoarelor, de temperaturile celor două medii.

Ce indică calculele tehnico-economice ?

SITUAȚIA actuală și de perspectivă în lume în domeniul rezervelor de resurse primare de energie și, în speță, de resurse de hidrocarburi, a determinat un interes considerabil pentru pompele termice, interes amplificat de scumpirea vertiginoasă a hidrocarburilor și de politica de limitare pe cît posibil a importurilor acestora. Instalațiile de pompe termice prezintă interes primordial, care rezidă în utilizarea deosebit de avantajoasă a surselor de căldură din mediul ambiant (atmosferă, aer viciat, apă de rîu, apă de lac etc.) pentru scopuri de încălzire a locuințelor, instituțiilor și localurilor, pentru prepararea apei menajere, încălzirea serelor de culturi vegetale forțate, folosințe în zootehnie și condiționarea mediului locuit.

Atingerea de temperaturi mai înalte pentru uz industrial este posibilă și favorizată de tehnica pompelor de căldură, a eficienței lor, datorită extragerii căldurii reziduale din medii la temperaturi ridicate, respectiv din resurse termice generate de diverse tehnologii. **Sub aspectul consumului de energie primară, instalațiile mici destinate încălzirii locuințelor de tip aer-aer, realizează o economie de energie primară echivalentă de 10—15% în raport cu sistemele clasice. Instalațiile de încălzire mari de tip apă-apă sau apă-aer, destinate încălzirii localurilor comerciale și cvartalurilor de locuințe, realizează o economie de energie primară echivalentă de 30—50% în raport cu sistemele clasice practicate.**

Cercetările în tehnica pompelor de căldură se concentrează în stadiul actual asupra alegerii fluidelor termogene interne, asupra performanțelor schimbătoarelor de căldură, asupra soluțiilor complementare adoptate în scopul obținerii de temperaturi de utilizare mai ridicate, asupra tehnologiilor de fabricație a compresoarelor cu caracteristici constructive și funcționale adecvate fluidelor întrebuințate, asupra producției de serii mari care să permită obținerea de prețuri competitive. **În principiu, toate unitățile profilate pe producția de echipamente frigorifice pot trece și la realizarea de instalații de pompe de căldură.** Acestea nu pot fi proiectate independent de cunoașterea anticipată a condițiilor de utilizare a lor, de cunoașterea precisă a temperaturii și debitului de resurse disponibile în mediul din care se pompează căldură, precum și a temperaturii și a debitului necesitate de mediul în care se utilizează căldura pompată.

Proiectarea soluțiilor de valorificare a resurselor energetice pe filiera pompelor de căldură necesită alegerea celor mai indicate fluide termogene, în funcție de parametrii resurselor disponibile și scopurile de utilizare, ca factor determinant al eficienței instalației și, implicit, al gradului lor de rentabilitate. În chimie se cunosc aproape 6 000 de substanțe dintre care cca. 450 (7-8%) cu temperaturi normale de vaporizare sub 100° C. Ţinînd seama de proprietăţile termodinamice şi celelalte condiţii care se impun agenţilor termogeni apţi a fi folosiţi în tehnica pompelor de căldură (punct de fierbere potrivit temperaturii la care se găseşte resursa disponibilă, temperatură şi presiune critică ridicate, capacitate specifică de vaporizare mare, neinflamabilitate, toxicitate redusă, lipsa pericolului de explozie, necorosivitate etc.), se apreciază că se pot identifica, prin activitate de cercetare, circa 10-20 agenţi noi, care să satisfacă condiţiile arătate, acoperind astfel integral domeniul de temperaturi sub 100° C a resurselor termice.

Calculele de eficienţă economică a pompelor termice în comparaţie cu soluţiile clasice de producere a căldurii evidenţiază faptul că, deşi primele reclamă investiţii efective mari (cu cca. 60% peste cele ale instalaţiilor de capacitate similară de încălzire cu funcţionare pe cărbuni), totuşi investiţiile devin comparabile, întrucît varianta pompelor termice nu necesită investiţii conexe materializate în deschideri de zăcăminte, ci numai investiţii conexe materializate în sistemul electroenergetic necesar asigurării energiei electrice pentru acţionarea pompei. Cheltuielile anuale de exploatare la pompele termice sînt, în general, mai mici cu aproape 40-60% faţă de instalaţii clasice de încălzire pe cărbune, întrucît primele sînt degrevate de costul combustibililor şi de cheltuielile de transport şi manipulare a lor. În final, **costul energiei termice produse cu pompele de căldură reprezintă aproximativ 40-50% din cel al energiei termice produsă într-o centrală de aceeaşi capacitate, dar cu funcţionare pe cărbuni.**

Aspecte particulare de ordin tehnic şi constructiv obligă la lărgirea cadrului de informare şi documentare în domeniul pompelor de căldură şi, în special, a celor cu agenţi termogeni noi cu performanţe termodinamice superioare şi a celor cu funcţionare în regim de subpresiune.

Ce ar trebui întreprins pentru accelerarea extinderii noului procedeu

PREOCUPĂRI sub aspectul studiului teoretic al problemei şi realizări experimentale se găsesc în fază incipientă şi în ţara noastră. Totodată, se găsesc nenumărate instalaţii de pompe termice în înţelesul larg al noţiunii, sub forma instalaţiilor de frig, dar acestea nu sînt destinate producerii căldurii utilizabile şi nici valorificării resurselor termice la parametrii scăzuţi. Cîteva propuneri menite să accelereze realizarea de asemenea pompe recuperatoare de căldură :

— abordarea studierii proiectării şi experimentării în cadru lărgit a pompelor termice în institute de studii şi cercetări în profil energetic (ICEMENERG, I.C.P.I.A.F., filiala Cluj, Institutul de cercetări şi proiectări electrotehnice — I.C.P.E., etc.) în scopul implementării acestora în economie:

— perfecţionarea cadrelor de specialişti la nivelul realizărilor curente din ţările avansate în acest domeniu.

Evident, militîndu-se mai activ şi pe multiple planuri pentru gospodărirea mai raţională a resurselor de energie primară şi secundară, se poate ajunge la valorificarea unor bogăţii care, în prezent, nu sînt în întregime fructificate, la creşterea eficienţei economice.

ing. Titus BERINDE
Cluj-Napoca

Reducerea consumurilor specifice

(Urmare din pag. 3)

ceastă direcţie. Pentru reducerea consumurilor materiale la aceste produse s-a trecut la stabilirea unor măsuri care vizează rezolvarea unor probleme tehnice, în special a celor legate de îmbunătăţirea calităţii, a tehnologiilor aplicate la sortare, spălare, vopsire răsucire, ţesere etc.

Cercetarea — aport preţios la modernizarea şi asimilarea de noi produse

ORGANIZAREA şi corelarea eforturilor colectivelor de cercetători, proiectanţi şi tehnologi pentru conceperea şi realizarea de produse noi, cu înalte performanţe tehnice şi calitative, constituie o direcţie principală de acţiune. Numeroşi specialişti din întreprinderi, institute de cercetări şi proiectări, din învăţămîntul superior au fost atraşi în mai mare măsură la elaborarea şi înfăptuirea programelor de asimilare şi modernizare a produselor. Drept rezultat, la finele anului trecut produsele noi şi reproiectate au reprezentat aproape 60% din totalul producţiei. *În acest an urmează a se finaliza programele de asimilare pentru 114 produse noi, adică peste 30% din totalul celor prevăzute în cincinal.* Fireşte, în această direcţie va trebui să se urmărească în fiecare unitate, concomitent cu modernizarea şi înnoirea producţiei, realizarea de economii cît mai însemnate de materii prime costisitoare.

O coordonată de bază în ridicarea calităţii produselor şi realizarea unor costuri cît mai reduse o constituie *introducerea de tehnologii avansate.* La nivelul judeţului vor fi extinse în producţie, în acest an, *56 de tehnologii moderne de fabricaţie*, de mare eficienţă, cum ar fi turnarea sub joasă presiune a pieselor din aliaje neferoase, prelucrarea electrochimică a matriţelor de forjă, tratamentul termic al pieselor sub vid, folosirea răşinilor furanice la întărirea miezurilor sau formelor de turnare, fabricarea ţesăturilor din lînă 100% ignifugate şi altele, pentru care în unităţile de producţie au fost create condiţii propice de materializare.

Concomitent cu introducerea şi extinderea de noi procedee moderne este necesar să se *acţioneze în fiecare unitate cu mai multă operativitate pentru eliminarea tehnologiilor învechite, cu eficienţă scăzută.* Astfel, se mai utilizează pe scară largă încălzirea cu gaz metan a metalelor în vederea forjării în cuptoare cu randamente scăzute, forjarea în locul matriţării, nu s-a trecut încă la aplicarea industrială a impregnării motoarelor electrice prin picurare, procedeul de sudare automată în mediu protector este insuficient extins. După părerea noastră se impune ca *centralele industriale şi ministerele să revizuiască şi să îmbunătăţească actualul sistem de stabilire a sarcinilor în planul tehnic, întrucît în prezent, în cele mai multe cazuri, acestea au un caracter formal, cuprinzînd în unele capitole, mai ales în privinţa noilor tehnologii, prevederi formale, fără nici o contingenţă cu cerinţele progresului tehnic din unitatea în cauză.*

Creşterea gradului de utilizare a materiilor prime presupune şi o contribuţie mai substanţială *a laboratoarelor uzinale,* care dispun în prezent de o dotare tehnică şi umană de înalt nivel, precum şi a celor ale institutelor de specialitate, a căror activitate trebuie să fie în viitor orientată mai mult spre studierea şi aprofundarea aspectelor practice ale producţiei, spre găsirea unor soluţii tehnologice viabile şi economice. La nivelul judeţului există, de asemenea, o importantă forţă tehnică însumînd numai în întreprinderile industriale peste 3 500 cadre tehnice cu studii superioare, la care se adaugă peste 1 200 cercetători şi ingineri din institutele de cercetare-proiectare şi de la Universitate. Mobilizarea în mai mare măsură a acestei forţe în promovarea pe scară largă a noului, este menită să contribuie la creşterea continuă a eficienţei economice.

EFORTURILE ce se depun de fiecare unitate, corelate cu o activitate asiduă de cercetare şi aplicare în practică a celor mai noi şi eficiente cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, vor determina ca, în acest al doilea an al cincinalului revoluţiei tehnico-ştiinţifice, oamenii muncii din judeţ să obţină realizări superioare în direcţia creşterii eficienţei economice.

DIMENSIUNI ȘI EXPRESII NOI ALE EFICIENȚEI ECONOMICE A INVESTIȚIILOR [II]

Proiectul de execuție

Elaborarea proiectelor de execuție pentru obiectivele de investitii se face de către unitățile de cercetare și inginerie tehnologică și de proiectare a lucrărilor de construcții și instalații, numai după aprobarea notelor de comandă, în termenul și limitele stabilite în acestea. În cadrul proiectului de execuție al obiectivului se dezvoltă elementele de conținut prezentate în notele de comandă, se materializează în urma confruntării variantelor la nivel de obiect și categorii de lucrări soluțiile tehnologice și constructive, se determină nivelul indicatorilor tehnico-economici pentru fundamentarea eficienței investiției. Odată cu proiectul de execuție al obiectivului se prezintă și sinteza soluțiilor constructive. Unitățile care elaborează proiectele de execuție, inginerii tehnologi și proiectanții au obligația să adopte soluții tehnologice și constructive la nivelul celor mai bune realizări obținute în țară sau pe plan mondial, să folosească soluții tipizate și să acționeze cu fermitate pentru reducerea continuă a consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie, în cadrul normelor și normativelor aprobate, care constituie limite maxime. Totodată, la proiectarea și executarea lucrărilor pregătitoare și de organizare se va urmări restrîngerea și utilizarea maximă a suprafețelor de teren, comasarea funcțiunilor, executarea în comun a unor utilități și folosințe, pentru a se realiza un grad ridicat de cooperare în incinte, zone și platforme industriale.

Pentru întărirea răspunderii în ceea ce privește elaborarea proiectului de execuție a obiectivelor de investiții, **colectivele de ingineri tehnologi și proiectanți încheie un angajament-contract**, prin care își iau obligația să adopte soluțiile cele mai eficiente, să colaboreze cu toți factorii de resort pentru a asigura realizarea la termen a obiectivului și atingerea într-o perioadă cît mai scurtă a parametrilor tehnico-economici. În scopul reducerii la minimum a efortului de investiții, prin adoptarea celor mai raționale soluții, colectivele de ingineri tehnologi sînt obligate să stabilească întregul flux tehnologic, legăturile și distanțele între utilaje și obiecte, să precizeze toate elementele necesare elaborării proiectului de construcții și instalații.

Pentru a se asigura adoptarea celor mai eficiente soluții, prin noua reglementare se prevede ca, pe tot parcursul realizării investiției, colectivele de ingineri și proiectanți să conlucreze cu unitățile de cercetare și inginerie tehnologică, cu beneficiarii de investiții, cu furnizorii de utilaje și organizațiile de construcții, și totodată, să asigure asistența tehnică necesară, pînă la punerea în funcțiune a obiectivelor și atingerea parametrilor proiectați.

Faptul că deciziile privind adoptarea soluțiilor au într-o mare măsură caracter ireversibil, prin noua reglementare s-a stabilit că organele de conducere colectivă ale unităților de cercetare și inginerie tehnologică și de proiectare de construcții și instalații, sînt obligate să analizeze proiectele elaborate de colectivele de ingineri și proiectanți și răspund de soluțiile adoptate, precum și de calitatea acestor proiecte. Obligația privind asigurarea unor proiecte de calitate a fost extinsă și asupra titularilor și beneficiarilor de investiții care trebuie să participe la elaborarea proiectelor de execuție, împreună cu unitățile de cercetare și inginerie tehnologică și de proiectare de construcții și instalații, întrucît răspund de soluțiile adoptate. În vederea simplificării procesului de definitivare a documentației, pentru elaborarea proiectului de execuție au fost restrînse la minim, acordurile obligatorii.

Proiectele de execuție se analizează în consiliile sau comisiile tehnico-economice, se dezbat și însușesc de consiliile de conducere ale ministerelor, consiliile oamenilor muncii din centrale, întreprinderi, alte unități economico-sociale, precum și de comitetele executive ale consiliilor populare, potrivit legii.

În vederea aprobării, proiectele de execuție se avizează în termen de cel mult 15 zile de organele care au avizat notele de comandă.

Sarcini deosebite privind asigurarea proiectului la timp și în condiții calitativ îmbunătățite revin Consiliului de coordonare a activității de investiții, Inspectoratului general de stat pentru investiții-construcții, Institutului central de cercetare, proiectare și directivare în construcții, organelor centrale de sinteză economică, Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, precum și organelor financiar-bancare, care au obligația să urmărească încadrarea, pe parcursul elaborării proiectului de execuție, în normele și normativele aprobate, precum și prezentarea spre aprobare a proiectelor de execuție la termenele stabilite.

Proiectele de execuție se aprobă de aceleași organe care au aprobat notele de comandă cu precizarea, care constituie o noutate față de reglementarea anterioară și anume că aprobarea necesită să fie confirmată de organul de conducere ierarhic superior din centrală și respectiv minister. Proiectele de execuție pentru investițiile aprobate de consiliile de conducere ale ministerelor, ale celorlalte organe centrale sau de către comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, analizate de Consiliul de coordonare a activității de investiții se confirmă de către Consiliul de Miniștri. Proiectele de execuție pentru obiectivele de investiții care se aprobă prin decret prezidențial se însușesc, în prealabil, de Consiliul de Miniștri.

Proiectul de execuție aprobat constituie documentul pe baza căruia : a) se începe execuția lucrărilor, corelat cu termenele de livrare a utilajelor, după deschiderea finanțării în condițiile prevăzute de lege ; b) se comandă și se contractează utilajele din țară și din import.

Contractarea utilajelor tehnologice

Contractarea utilajelor tehnologice se face numai după aprobarea proiectelor de execuție a obiectivelor de investiții ; utilajele din țară se contractează potrivit prevederilor legii contractelor economice. În cazurile în care realizarea obiectivelor de investiții se face cu utilaje ori tehnologii tipizate sau care se repetă, contractarea utilajelor se poate face și pe parcursul elaborării proiectelor de execuție, în cadrul indicatorilor aprobați prin notele de comandă, cu avizul Comitetului de Stat al Planificării și Ministerului Aprovizionării Tehnico Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe. Contractarea din import a utilajelor tipizate, a mașinilor-unelte, instalațiilor și utilajelor tehnologice cu ciclu lung de livrare se poate face pe parcursul elaborării proiectului de execuție pe baza notei de comandă-contract, avizată de organele prevăzute de lege și aprobată de Consiliul de Miniștri.

Fluxul elaborării proiectului de execuție al obiectivului, cu acțiunile de contractare ce urmează a fi desfășurate în această etapă a procesului, este prezentat în **schema alăturată.**

Noua reglementare privind elaborarea, avizarea și aprobarea documentațiilor tehnico-economice creează cadrul organizatoric de valorificare deplină a capacității de cercetare, inginerie tehnologică și de proiectare, pentru ca eficiența economică a investițiilor să se ridice la cote superioare, în deplină concordanță cu progresul științei și tehnicii contemporane și cu marile țeluri ce și le-a propus poporul român, de a înlătura, într-o perioadă scurtă, decalajele, față de statele cu economii avansate.

Măsurile adoptate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind perfecționarea activității de investiții și asigurarea la timp a proiectelor de execuție, prin eliminarea studiilor tehnico-economice și realizarea obiectivelor de investiții pe bază de note de comandă și de proiecte de execuție, arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976, au în vedere și **„o accentuare a participării nemijlocite a cadrelor din aceste sectoare în procesul de producție, o îmbunătățire a asistenței tehnice pentru realizarea noilor mașini și utilaje, a noilor lucrări de construcții-montaj, reducerea la minimum necesar a lucrărilor de documentație și proiectare“.** Elaborarea unor proiecte de înalt nivel implică revizuirea radicală nu numai a modului de organizare a activității, ci însuși a conceptului asupra cercetării științifice, a ingineriei tehnologice, precum și a proiectării construcțiilor, o strînsă colaborare între toți factorii care iau parte la acest proces.

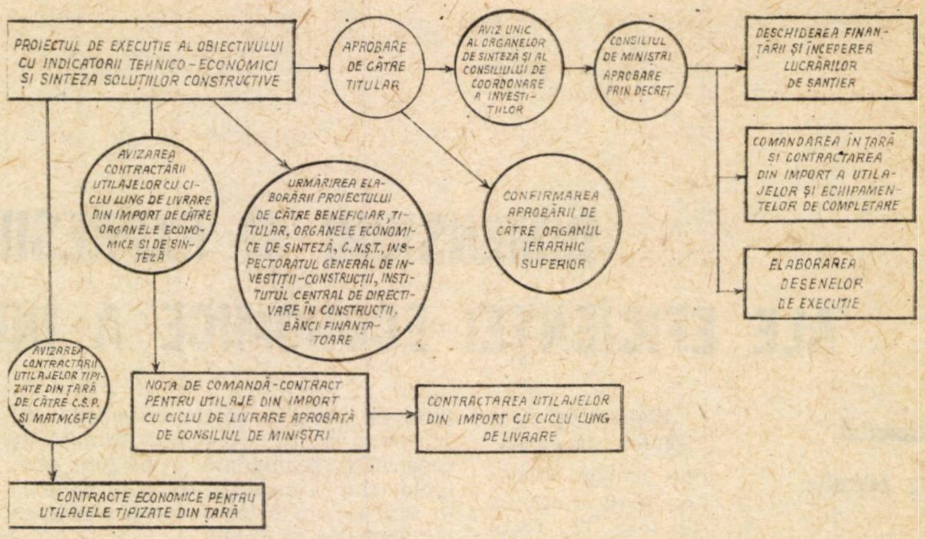
PROIECTUL DE EXECUȚIE AL OBIECTIVULUI CU INDICATORII TEHNICO-ECONOMICI ȘI SINTEZA SOLUȚIILOR CONSTRUCTIVE
APROBARE DE CĂTRE TITULAR
AVIZ UNIC AL ORGANELOR DE SINTEZĂ ȘI AL CONSILIULUI DE COORDONARE A INVESTIȚIILOR
CONSILIUL DE MINIȘTRI APROBARE PRIN DECRET
DESCHIDEREA FINANȚĂRII ȘI ÎNCEPEREA LUCRĂRILOR DE ȘANTIER
COMANDAREA ÎN ȚARĂ ȘI CONTRACTAREA DIN IMPORT A UTILAJELOR ȘI ECHIPAMENTELOR DE COMPLETARE
ELABORAREA DESENELOR DE EXECUȚIE
AVIZAREA CONTRACTĂRII UTILAJELOR CU CICLU LUNG DE LIVRARE DIN IMPORT DE CĂTRE ORGANELE ECONOMICE ȘI DE SINTEZĂ
URMĂRIREA ELABORĂRII PROIECTULUI DE CĂTRE BENEFICIAR, TITULAR, ORGANELE ECONOMICE DE SINTEZĂ, C.N.Ș.T., INSPECTORATUL GENERAL DE INVESTIȚII-CONSTRUCȚII, INSTITUTUL CENTRAL DE DIRECTIVARE ÎN CONSTRUCȚII, BĂNCI FINANȚATOARE
CONFIRMAREA APROBĂRII DE CĂTRE ORGANUL IERARHIC SUPERIOR
AVIZAREA CONTRACTĂRII UTILAJELOR TIPIZATE DIN ȚARĂ DE CĂTRE C.S.P. ȘI MATMCGFF
NOTA DE COMANDĂ-CONTRACT PENTRU UTILAJE DIN IMPORT CU CICLU DE LIVRARE APROBATĂ DE CONSILIUL DE MINIȘTRI
CONTRACTAREA UTILAJELOR DIN IMPORT CU CICLU LUNG DE LIVRARE
CONTRACTE ECONOMICE PENTRU UTILAJELE TIPIZATE DIN ȚARĂ

Cerințe ale creșterii eficienței investițiilor

DINAMISMUL și amploarea creșterii noastre economice, odată cu accentuarea laturilor calitative ale întregii dezvoltări a României în etapa actuală, sînt constant susținute prin programul de investiții.

Planul pe 1977, cel de-al doilea an din actualul cincinal, prevede realizarea unui volum de investiții de peste 180 miliarde lei, cu 16,7% mai mare decît în anul 1976. Ponderea importantă a fondurilor de investiții a fost alocată ramurilor producției materiale, din care 96,5 miliarde lei industriei și 21,2 miliarde lei agriculturii. Importante fonduri de investiții, însumînd peste 24,8 miliarde lei, au fost prevăzute pentru construcția de locuințe și obiective social-culturale și de ocrotire a sănătății.

Prin repartizarea acestor importante resurse și revizuirea, totodată, a volumului lucrărilor de construcții, respectarea riguroasă a termenelor de livrare a utilajelor de către uzinele furnizoare, precum și organizarea rațională a activității de construcții-montaj pe șantiere, urmează ca în anul 1977 să fie date în funcțiune peste 550 de noi capacități de producție mai importante, din care 510 industriale și 40 agrozootehnice.

Realizarea la termen și în condiții de eficiență sporită a investițiilor din 1977 implică ca cercetarea științifică și ingineria tehnologică — faze prioritare în procesul elaborării documentației tehnico-economice, să fie întregite cu măsuri hotărîte pentru îmbunătățirea activității tuturor factorilor care participă, la pregătirea și realizarea capacităților de producție și a obiectivelor planificate. În acest context, recentul decret al Consiliului de Stat privind elaborarea, avizarea și aprobarea documentațiilor tehnico-economice pentru investiții prevede că, pentru organizarea și conducerea întregii activități de investiții, Consiliul de Miniștri va lua măsuri în scopul de a se asigura respectarea prevederilor cuprinse în planul unic de dezvoltare economică și socială cu privire la realizarea integrală a noilor obiective de investiții și atingerea parametrilor tehnici proiectați asigurînd, totodată, **îndrumarea unitară și controlul întregii activități de investiții, în sensul noilor reglementări.**

Sarcini deosebite sînt trasate Consiliului de coordonare a activității de investiții, comisiilor județene și a municipiului București de coordonare a activității de investiții, care, împreună cu ministerele, centralele și întreprinderile, Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, Ministerul Finanțelor, Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, Comitetul de Stat pentru Prețuri, Inspectoratul General de Stat pentru Investiții-Construcții, băncile finanțatoare și organele locale, sînt obligate să ia măsuri pentru :

a) **respectarea riguroasă** a fluxului activităților de elaborare, avizare și aprobare a documentațiilor pentru investiții, începînd cu înscrierea în plan a obiectivelor, pînă la asigurarea finanțării lucrărilor ;

b) **îndrumarea unitară și controlul** realizării lucrărilor de investiții, de la deschiderea șantierelor pînă la punerea în funcțiune a capacităților și obiectivelor planificate și atingerea parametrilor aprobați.

În procesul pregătirii și realizării la termen a investițiilor, răspunderi directe revin beneficiarului, proiectanților, constructorului și furnizorilor de utilaje și construcții-metalice, precum și organelor tutelare ale acestora.

Desfășurarea în ritm susținut a execuției lucrărilor planificate necesită :

- asigurarea din timp a documentației tehnico-economice ;
- aprovizionarea șantierului cu utilaje din țară și import, în concordanță cu graficul de montaj al acestora ;
- organizarea rațională a execuției pentru creșterea productivității muncii și aprovizionarea tehnico-materială a șantierelor.

Semnificația majoră ce o are factorul timp în procesul realizării investițiilor confirmă importanța măsurilor adoptate de conducerea de partid și de stat pentru îmbunătățirea planificării obiectivelor de investiții, pentru o temeinică pregătire din timp a lucrărilor, pentru respectarea riguroasă a termenelor de punere în funcțiune a capacităților de producție și atingerea, într-o perioadă scurtă, a parametrilor proiectați.

Activitatea de investiții, ca orice acțiune economică stă, în mod obiectiv sub imperiul eficienței, adică al obținerii unor rezultate maxime, cu eforturi minime, iar la scară națională al realizării unei cît mai mari economii de muncă socială.

Relația dintre investiții și creșterea economică este condiționată de eficiența acestui proces. În măsura în care investițiile conduc la o sporire a productivității muncii sociale, la economie de muncă trecută și muncă vie, eforturile făcute se justifică, acțiunea contribuind la progresul social.

Prin perfecționarea activității de investiții și adoptarea cu fermitate, la proiectarea capacităților de producție și a obiectivelor, a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii să facem ca anul 1977, ce marchează o sută de ani de la cucerirea independenței de stat a României să constituie o nouă etapă în evoluția structurilor economice, o treaptă superioară în procesul creșterii eficienței.

dr. Ioan L. CIOLAN

În pregătirea celui de-al III-lea Congres al cooperativelor agricole de producţie

- *Rezultate*
- *Obiective*
- *Semnificaţii*

CONSOLIDAREA ECONOMICO-ORGANIZATORICĂ A COOPERATIVELOR AGRICOLE (I)

O importantă acţiune în dezbaterea specialiştilor

ÎNTĂRIREA şi dezvoltarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole de producţie constituie un obiectiv strategic esenţial în cadrul politicii agrare a Partidului Comunist Român, cuprins în Directivele Congresului al XI-lea şi în Programul partidului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism. Stabilirea coordonatelor acestui proces, a programelor, metodelor şi soluţiilor de urmat fac obiectul a numeroase studii şi dezbateri, atît în practica organelor şi unităţilor agricole, cît şi a unităţilor de cercetare şi învăţămînt. Recenta plenară a Consiliului Uniunii Naţionale a Cooperativelor Agricole de Producţie a analizat şi dezbătut măsurile ce se impun în vederea realizării integrale a sarcinilor ce revin agriculturii cooperatiste în acest an — etapă esenţială în înfăptuirea programelor menite să valorifice mai deplin potenţialul economic al agriculturii noastre cooperatiste, să impulsioneze creşterea economică şi pe această coordonată.

În acest efort colectiv de identificare şi promovare a posibilităţilor de accelerare a consolidării cooperativelor mai puţin dezvoltate, considerăm ca fiind deosebit de utile — prin conţinutul de idei şi competenţa participanţilor — dezbaterile organizate (în cinci etape, în ultimii doi ani) de **catedra de organizare şi conducere a agriculturii din cadrul Academiei „Ştefan Gheorghiu“.** Ele au antrenat un număr mare de preşedinţi de cooperative agricole (cursanţi la cursurile de un an), specialişti cu pregătire superioară (cursanţi la Institutul central din cadrul Academiei), specialişti din I.A.S., S.M.A., preşedinţi de consilii intercooperatiste, specialişti de la direcţiile agricole judeţene, din institute de cercetare agricolă, de la Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare şi de la Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole de Producţie.

În sinteza dezbaterii — în contextul pregătirilor pentru cel de-al III-lea Congres al cooperativelor agricole de producţie, care va avea loc în zilele de 14—16 martie 1977 — am reţinut îndeosebi opiniile participanţilor referitoare la :

- **tehnologii şi factori de producţie ;**
- **organizarea producţiei şi a muncii ;**
- **planificarea producţiei agricole ;**
- **creditul ca instrument al consolidării ;**
- **valorificarea producţiei agricole ;**
- **cointeresarea materială,**

toate analizate în lumina rolului şi contribuţiei lor la procesul de consolidare a cooperativelor agricole.

Începem prin a prezenta succint obiectivele dezbaterii, coordonatele care au inspirat-o şi i-au stabilit orizonturile economice şi politice, rezultate din problemele relevate în documente de partid, din sarcinile trasate lucrătorilor din agricultură de către conducerea de partid şi de stat, din prevederile legale referitoare la utilizarea mijloacelor de dezvoltare a agriculturii cooperatiste. În încheierea sintezei vom reda unele concluzii privind cauzele dezvoltării insuficiente a unor cooperative agricole şi factorii care pot propulsa consolidarea acestora.

Obiectivele dezbaterii

De ordin practic

1. Identificarea modalităţilor practice de înfăptuire a politicii agrare a P.C.R. în domeniul consolidării şi dezvoltării tuturor unităţilor agricole, transformării lor în puternice centre de producţie ;

2. determinarea intensităţii corelaţiei care se stabileşte între redresarea economică a unor cooperative şi procesul general de creştere economică a cooperativelor agricole ;

3. stabilirea evoluţiei, ariei şi zonalităţii unităţilor agricole cooperatiste care au o forţă economică insuficient consolidată şi, pe această bază, propunerea de soluţii, pîrghii şi modalităţi practice, diferenţiate, care să contribuie la accelerarea creşterii unităţilor insuficient dezvoltate ;

4. evidenţierea experienţei acumulate în unităţile agricole consolidate sau în curs de consolidare.

De ordin teoretic

1. Clarificarea noţiunilor de consolidare, dezvoltare şi redresare economică a cooperativelor agricole şi determinarea naturii factorilor de accelerare a creşterii economice a unităţilor agricole ;

2. stabilirea criteriilor de apreciere a unităţilor mai puţin consolidate şi a indicatorilor care evidenţiază nivelul de dezvoltare.

Coordonate operative

Punctele de plecare pe care le-au avut în vedere organizatorii şi participanţii la dezbateri se regăsesc în sarcinile trasate prin documentele de partid factorilor de răspundere din agricultura cooperatistă, în locul şi rolul primordial pe care aceasta îl deţine în sistemul naţional al agriculturii.

Documentele de partid cuprind pe larg ideea că **actuala formă de organizare a întreprinderilor agricole de stat, a cooperativelor agricole de producţie şi a consiliilor intercooperatiste asigură cele mai bune condiţii pentru desfăşurarea activităţii productive în agricultură,** pentru înfăptuirea programului de dezvoltare a acestei ramuri, că marea proprietate socialistă agricolă şi-a dovedit pe deplin superioritatea asupra micii gospodării ţărăneşti — dar şi ideea că aceste avantaje nu asigură prin ele însele, fără efort, progresul unităţilor agricole, creşterea de la sine a veniturilor lucrătorilor din agricultură.

În etapa actuală şi în viitor — se arată în Programul P.C.R. — partidul se va preocupa în mod constant de **întărirea economico-organizatorică a tuturor unităţilor agricole, de transformarea lor în puternice centre de producţie organizate pe baze moderne ;** se va acţiona pentru consolidarea economică a întregului sector agricol cooperatist, asigurîndu-se organizarea superioară a producţiei şi a muncii în toate unităţile, gospodărirea raţională a mijloacelor materiale şi financiare, dezvoltarea democraţiei cooperatiste, sporirea rolului adunării generale în dezbaterea şi soluţionarea tuturor problemelor. În legătură cu aceste obiective, conducerea partidului şi statului nostru accentuează asupra necesităţii unor preocupări susţinute vizînd **creşterea rolului consiliilor intercooperatiste** în coordonarea vieţii economice din raza lor de acţiune, întărirea continuă a democraţiei cooperatiste, exercitarea importantelor atribuţii ce revin organelor colective de conducere ale C.A.P., în sporirea producţiei şi extinderea activităţilor agroindustriale, în vederea consolidării economice şi organizatorice a cooperativelor.

În legătură cu problema consolidării economico-organizatorice a cooperativelor agricole de producție, Legea nr. 4/1974 privind atribuțiile și răspunderile consiliilor de conducere, președinților, inginerilor-șefi și contabililor-șefi din C.A.P. precizează că :

— în fiecare cooperativă mai puțin consolidată se întocmește un program tehnico-economic complex de redresare, menit să ducă într-o perioadă de 3—5 ani la creșterea producției și la consolidare ;

— pentru folosirea judicioasă a sprijinului multilateral acordat de stat și pentru punerea în valoare a tuturor resurselor materiale și umane locale în vederea realizării programului de redresare, statul poate prelua în controlul său direct aceste unități, în scopul întăririi lor economice și organizatorice ;

— realizarea programului de redresare se încredințează unui împuternicit, numit pe o perioadă limitată de comitetul executiv al consiliului popular județean.

Pornind de la acest cadru programatic și legislativ, participanții la dezbatere au relevat marile succese obținute de agricultura cooperatistă. În perioada care s-a scurs de la încheierea cooperativizării, agricultura noastră a fost dotată cu peste 75 mii de tractoare fizice, parcul de combine autopropulsate a sporit de 11 ori, valoarea fondurilor fixe în agricultură a crescut de cca. 4 ori în ultimii 15 ani. Participanții, fără excepție, au subliniat că principalii indicatori au cunoscut o evoluție continuă, atît pe ansamblul agriculturii cooperatiste, cît și în fiecare unitate, ceea ce pune în evidență pregnant justețea politicii de transformare socialistă a agriculturii, a politicii agrare a partidului în ansamblu. Investițiile totale — din credite acordate de stat și din fonduri proprii — au sporit între anii 1962—1975 cu peste 60%, producțiile la unele produse animaliere și vegetale s-au dublat, ori chiar s-au triplat. La sfîrșitul anului 1975, față de 1962, pe ansamblul agriculturii cooperatiste producția globală agricolă a crescut cu 61%, din care producția globală vegetală cu 50%, iar cea animală cu 114%.

În mod deosebit însă, participanții au abordat în mod critic și cu simț de răspundere acele rămîneri în urmă care se mai manifestă încă, cauzele care le provoacă, modalitățile de acțiune ce ar putea contribui la creșterea eficienței economice în acest important sector și, deci, la sporirea participării agriculturii cooperatiste la dezvoltarea întregii noastre economii.

Tehnologia și factorii de producție

Îngrășămintele chimice : repartizări, utilizări eficiente

În cadrul dezbaterii s-a subliniat că, pe măsura progresului tehnic, volumul absolut și costul factorilor de producție utilizați (îngrășăminte chimice, irigații, combustibili și lubrifianți etc.) au manifestat o tendință permanentă de creștere. Aceasta implică necesitatea folosirii cu maximum de randament a factorilor de producție, astfel încît să se obțină, în toate cazurile, efectele favorabile scontate în ce privește creșterea producției agricole și a eficienței acesteia.

Problema factorilor de producție, în cazul cooperativelor mai puțin dezvoltate, se pune și sub aspectul distribuirii acestora pe categorii de unități, al **priorităților stabilite în repartizarea lor.**

La **C.A.P. Bănia*)**, județul Caraș-Severin, în anul 1975 s-au administrat 17 kg de îngrășăminte substanță activă la hectarul de teren agricol, respectiv 39 kg la hectarul de teren arabil. Cantitățile primite au fost utilizate pe parcele experimentale, pe care s-au administrat dozele optime, obținîndu-se circa 4 100 kg de grîu la ha. Acest exemplu evidențiază că **dacă se aplică regulile agrotehnice, se pot obține rezultate bune și în cooperativele în curs de consolidare.** Dar, în ce privește repartizarea îngrășămintelor chimice, prioritate au cooperativele din zonele cu fertilitate naturală ridicată, cele mai multe dintre ele fiind consolidate. La C.A.P. Baba Novac, județul Satu Mare, numai pe 200 din cele 470 ha cultivate cu grîu s-au putut utiliza doze echilibrate de azot și fosfor ; pe 270 ha nu s-a administrat deloc fosfor.

În cadrul dezbaterii s-a propus, de aceea, ca direcțiile agricole județene **să repartizeze cu prioritate îngrășămintele chimice cooperativelor slab dezvoltate.**

Sămînța

La redresarea economică a cooperativelor slab dezvoltate poate contribui și **extinderea loturilor semincere.** Producția de sămînță aduce venituri mari, dar ea este condiționată de o tehnică și o tehnologie avansate, care obligă să se asigure cooperativelor respective îngrășăminte chimice și insectofungicide.

● În **județul Suceava** sînt cîteva cooperative agricole care produc cartofi pentru sămînță și foarte multe altele care produc cartofi pentru consum ; cartofii pentru sămînță sînt valorificați cu 1,50 lei/kg, iar cei pentru consum — cu 0,70 lei.

● **C.A.P. „30 Decembrie“ Olcea-Călacea,** județul Bihor, a obținut în 1976 — pe o suprafață de numai 10 ha — o producție globală de peste 3,8 milioane lei, în urma valorificării a 1 400 kg sămînță de tomate. În perioada 1970—1976, în această cooperativă s-au realizat anual, în medie, o producție totală de aproape 300 mii de lei la hectarul cultivat cu tomate hibride pentru sămînță și un venit net de cca. 134 mii lei/ha. În felul acesta, cooperativa a contribuit la satisfacerea unei nevoi economice reale, care condiționează în mod esențial extinderea culturii legumelor în toate județele ; și-a echilibrat balanța financiară ; a utilizat mai complet forța de muncă.

Mecanizarea ca resursă a consolidării

Din numeroasele opinii formulate în legătură cu tehnologiile s-a desprins ideea că **de mecanizare depinde în bună măsură întărirea economico-organizatorică a cooperativelor.**

S.M.A. Scornicești, județul Olt, deservește 4 cooperative agricole, dintre care **C.A.P. Scornicești** este bine dezvoltată (obține anual o producție globală de circa 100 milioane de lei și are o suprafață agricolă de 2 700 ha). Mijloacele mecanice sînt solicitate din plin de această cooperativă — însă mai puțin de celelalte, care, interpretînd îngust necesitatea efectuării unor cheltuieli materiale cît mai mici, se limitează la utilizarea mijloacelor proprii, insuficiente.

Pentru unitățile de mecanizare situate în zona de podzol, se impune să existe **o sistemă de mașini mai completă ;** adesea unitățile dispun de fonduri, însă nu pot procura mașinile necesare, acestea fiind produse în număr insuficient — de unde rezultă că industria este datoare să sprijine mai mult procesul de consolidare a C.A.P.-urilor.

Integrarea deplină a activității stațiunilor de mecanizare cu cea a cooperativelor agricole, domeniu în care s-au adus îmbunătățiri serioase în perioada de după cooperativizare, este astăzi unul din factorii cei mai importanți în promovarea progresului tehnic în agricultura cooperatistă. Diversificarea continuă a parcului de mașini și tractoare face posibilă executarea lucrărilor de bază în perioade optime, de calitate. **Mecanizarea complexă a lucrărilor agricole se impune astăzi mai mult ca oricînd, iar, în viitor, odată cu reducerea numerică a forței de muncă în agricultură, aceasta va condiționa în mod hotărîtor nivelul și eficiența producțiilor.**

Gradul de mecanizare existent face să se mențină totuși, în unele cooperative, deficiențe determinate de lipsa unor mijloace mecanice specifice solurilor și culturilor din anumite zone, de starea necorespunzătoare a parcului, de modul defectuos de aprovizionare cu piese de schimb în perioada campaniilor, de slaba organizare a producției în multe secții de mecanizare.

Pentru 332 ha plantate cu pomi, **C.A.P. Bănia** nu a dispus de nici un utilaj potrivit (tractor pomicol, mașină de stropit, de recoltat etc.) ; din această cauză s-au utilizat tractoare obișnuite pentru arături, care însă distrug pomii. Pentru treieratul ghizdeiului în vederea obținerii de sămînță, cooperativa a utilizat, o perioadă scurtă, o combină „Gloria“ ; din lipsa unui cauciuc, aceasta n-a mai putut fi însă folosită în continuare, din care cauză s-au pierdut 7—10 tone de sămînță. Paguba pentru cooperativă s-a ridicat la circa 250 mii de lei !

Costul lucrărilor executate de S.M.A. a fost apreciat, de către participanții la dezbatere, ca foarte ridicat, ceea ce influențează negativ asupra rentabilității producției agricole. S-a propus ca plata lucrărilor efectuate de stațiunea de mecanizare să se facă în raport cu rezultatele obținute de cooperativa respectivă, ceea ce corespunde întru totul cu indicațiile conducerii de partid și de stat — subliniindu-se, în acest context, importanța retribuirii condiționate a inginerului-șef de către S.M.A. (aspect asupra căruia vom reveni).

Dezbatere consemnată de
Ion MANEA

În numărul viitor : zootehnia — un izvor de venituri ; activitățile industriale ; organizarea și planificarea ca instrumente ale consolidării.

---

*) Exemplele concrete au fost selecționate din luările de cuvînt ale cadrelor de conducere din unitățile respective.

ECONOMIE NAȚIONALĂ

Dezbatere „R.E.": Căi de creștere a eficienței exporturilor

COMPETITIVITATEA PRODUSELOR

ACTUALUL CINCINAL — marcat, pe ansamblul economiei, de puternice influențe ale revoluției tehnico-științifice contemporane — generează importante mutații și în structura nomenclatorului de export. **Cum sîntem pregătiți să întîmpinăm schimbarea ? Cum se reflectă ea pe planul formelor și tehnicilor de comercializare utilizate ? Cu ce efecte economice o facem ?** — sînt cîteva din problemele pe care „Revista economică", în colaborare cu Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale și facultatea de profil din cadrul Academiei de studii economice, le-a supus dezbaterii unor specialiști din centrale industriale, ministere, din sistemul de comerț exterior, din învățămîntul superior.

Publicăm în continuare o primă parte a relatării dezbaterii axată pe probleme ale asigurării competitivității tehnice a ofertei urmînd ca în următoarele numere să ne ocupăm de alte aspecte ce condiționează creșterea eficienței exporturilor cum ar fi :

- **promovarea exportului de inteligență ;**
- **promovarea exporturilor complexe ;**
- **perfecționarea sistemului informațional de conjunctură — marketing ;**
- **riscul în operațiunile de „comerț fără substanță" ;**
- **diversificarea pe zone a exporturilor și promovarea cooperării internaționale.**
- **publicitatea externă.**

Ample restructurări în nomenclator

LUÎND CUVÎNTUL în deschiderea dezbaterilor **dr. Ion Stoian**, adjunct al ministrului comerțului exterior și cooperării economice internaționale, a salutat din partea conducerii ministerului inițiativa organizării unei dezbateri pe o temă atît de importantă prin conținutul de idei pe care-l poate genera și, în același timp, deosebit de actuală pentru preocupările existente în practică.

La nivelul economiei naționale — a arătat vorbitorul — definitoriu pentru eficiența exportului desigur că este gradul de tehnicitate al produselor exportate, la rîndul său determinat prin structura exportului pe ramuri și pe grupe de mărfuri în cadrul ramurilor.

● În anul 1980, volumul comerțului nostru exterior va ajunge la aproximativ 90 de miliarde de lei valută, urmărindu-se ca **ponderea mașinilor și utilajelor să atingă circa 40 la sută.** Se poate aprecia că o asemenea restructurare a exportului în favoarea mașinilor și utilajelor de înalt nivel tehnic este un obiectiv esențial în asigurarea competitivității nomenclatorului nostru de export.

Pentru realizarea acestui obiectiv sînt de relevat cel puțin 2 direcții principale de acțiune :

— continuarea procesului de **diversificare a producției de mașini și utilaje**, în condițiile **creșterii permanente a gradului de tehnicitate** la producția de serie, a parametrilor lor tehnico-funcționali și economici.

— orientarea cu precădere spre exportul și, respectiv, producția de **utilaje complexe,** mult mai rentabile decît exporturile obișnuite.

În prezent industria românească este capabilă să exporte utilaje și instalații complexe de exemplu : exportăm linii tehnologice pentru construcția de mașini, utilaje metalurgice, rafinării de mare capacitate, centrale termoelectrice, fabrici de ciment, fabrici de televizoare, combinate de industrializare a lemnului, filaturi de bumbac, instalații chimice, miniere și pentru irigații etc.).

Pe plan mondial se constată tendința la țările dezvoltate industrial de a-și restrînge gama de produse de serie și de a exporta mai mult instalații complexe. Sînt, apoi, unele sectoare ale construcției de mașini de serie în care concurența este foarte puternică, se practică prețuri de dumping ; în aceste cazuri, trebuie ca industria noastră să se orienteze spre acele produse din cadrul unei familii, care își păstrează competitivitatea, fără a tergiversa reprofilarea producției — (de exemplu : motoare electrice, unele aparate electronice etc.).

● Și în domeniul **industriei chimice**, ale cărei produse vor ocupa în perspectivă o pondere crescîndă în volumul total al exportului trebuie să ne gîndim la unele restructurări. Dezvoltarea puternică a producției de îngrășăminte, produse clorosodice, carbid a urmărit satisfacerea în primul rînd a necesităților economiei naționale, utilizînd în bună măsură materii prime din import. Dacă vom păstra o asemenea structură și la export, nu vom realiza eficiența scontată. Nomenclatorul de export trebuie orientat cu precădere spre **produse chimice de mic tonaj :** medicamente, cosmetice, coloranți, reactivi, care valorifică superior materiile prime. În acest sens au fost încheiate numeroase convenții de cooperare și specializare în producția de mic tonaj cu Cehoslovacia, R. D. Germană, Polonia. În domeniul petrochimiei, care se va dezvolta, în continuare, puternic, putem aminti cooperarea cu Iugoslavia în realizarea combinatului de la Pancevo.

● În **industria ușoară,** principala regulă a exportului este respectarea condițiilor contractuale, necesitatea de a fi în pas cu moda, de a avea **creații originale**, scurtîndu-se perioadele de înlocuire la unele categorii de bunuri de consum. În același timp, presiunea asupra acestei piețe este în rapidă creștere, ca o consecință a prelucrării în măsură tot mai mare a materiilor prime (textile, pielărie etc.) de către țările în curs de dezvoltare, în industria proprie.

● Și în **industria mobilei,** producția trebuie orientată spre **sortimente tot mai înalt finisate,** diversificînd în același timp oferta. Spre exemplu, mobila noastră de fag este foarte apreciată în toată lumea ; există resurse importante de creștere a exportului acestui tip de mobilă (esențe de fag ca ale noastre nemaiexistînd decît în Iugoslavia, iar după cum se știe fagul este specia cea mai răspîndită la noi) și totodată cereri foarte mari. În același timp exportul de cherestea este tot mai mult înlocuit prin export de plăci fibrolemnoase și alte produse superior prelucrate.

● În sectorul **industriei alimentare** constatăm încă unele rămîneri în urmă față de cerințele pieței mondiale, în ceea ce privește ambalajele, diversificarea conservelor de legume și fructe, sucuri etc. Calitatea binecunoscută a vinurilor noastre nu este pusă pe deplin în valoare prin sistemul de păstrare și distribuție, prin modul de prezentare pe piață. Sînt întreprinderi viticole care nu păstrează întodeauna vinul în condiții optime. (În același timp, încă de la adoptarea Legii viei și vinului, importante capacități de depozitare — în butoaie — și instalații de îmbuteliere grevează gestiunea întreprinderilor de alimentație publică, nefiind folosite, dar nici preluate de întreprinderile viticole care au nevoie de ele).

Ritmul înnoirii

O COMPONENTĂ importantă a competitivității tehnice, în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, o reprezintă **capacitatea de înnoire tehnică, viteza de adaptare la structura cererii pieței externe.** De ce resurse dispunem în vederea creșterii performanțelor noastre în acest domeniu ? Cum ar putea fi reduse în proporție de 80—85% perioadele de asimilare a noilor produse ? — au fost probleme asupra cărora un punct de vedere deosebit de convingător a adus **ing. Petre Condilă,** din Centrala industrială de mașini-unelte, mecanică fină și scule.

Practica firmelor cu rezultate spectaculoase în ceea ce privește înnoirea producției demonstrează că întîietatea lansării pe piață nu este asigurată întotdeauna prin deținerea ideii tehnice, invenției sau prin cumpărarea unei licențe. Esențială este de multe ori **pregătirea fabricației în condițiile reale de producție,** în parte furnizată sub formă de „know-how".

Dacă, de multe ori, cumpărarea know-how-ului în cadrul unei licențe este nejustificată, avînd în vedere potențialul tehnic de care dispune industria noastră, în schimb în cazurile în care proiectanții de tehnologii, de produse, sînt institutele noastre de proiectări, lipsa documentației tehnice pentru pregătirea fabricației în condițiile reale de producție apare ca nejustificată.

În practica noastră curentă, institutul de proiectări, chiar atunci cînd se află în aceeași platformă industrială cu întreprinderea producătoare, nu furnizează documentația tehnică decît pentru producția de prototip, pilot, care are condiții de fabricație complet diferite de producția de serie din uzină.

Durata relativ mare a perioadelor de asimilare se explică, deci, prin faptul că probleme tehnice complexe ca : stabilirea tehnologiilor pe mașini, corelarea tehnologiei proiectate cu cea existentă în întreprindere, diferite soluții tehnice de adaptare, proiectarea noilor s.d.v-uri, programarea ordinei de fabricație și asamblare a producției, programarea fluxurilor de fabricație revin întreprinderii, care este angrenată de obicei cu toată capacitatea în îndeplinirea sarcinilor de producție.

Volumul de muncă pe care îl implică introducerea în fabricație a noilor produse depășește cu mult disponibilitățile colectivelor pentru problemele de tehnologie curentă, existente în întreprinderi. O recunoaștere a acestei situații este însăși utilizarea „normelor de însușire a produselor“ — mult mai lejere decît normele curente, justificate prin numeroasele dificultăți „latente“ pe care le implică asimilarea.

Dacă institutul de proiectări ar livra documentația tehnică nu numai pentru fabricația prototipului, ci și pentru fabricația în condiții reale de producție, perioadele de asimilare s-ar reduce cu 85 la sută din termenele actualmente planificate. În condițiile Centralei industriale de mașini-unelte, mecanică fină și scule, aceasta ar echivala cu reduceri ale perioadelor de asimilare între 2 luni și 1 an.

În ceea ce privește **asimilarea produselor fabricate sub licență**, la fel, institutele de proiectări pot asigura cu mult mai multă competență, mai repede, documentația necesară pregătirii fabricației de serie, îmbunătățindu-se astfel substanțial modul de folosire a licențelor cumpărate.

Receptivitate la „pulsul pieței"

REFERINDU-SE la creșterea eficienței exportului de fructe, **dr. ing. Eugen Jianu**, din Centrala de legume și fructe a subliniat că pentru ameliorarea acestui indicator se acționează simultan pe două căi :

— realizarea unei producții competitive sub aspect calitativ, al perioadelor de oferire, al sortimentelor, al cantităților prezentate la export;

— creșterea productivității muncii și reducerea costurilor de producție.

Importanța studiilor și prognozelor de marketing în fundamentarea planurilor de export în pomicultură este esențială, avînd în vedere faptul că producția unui an (cu puține excepții : căpșuni, coacăze, zmeură) este rezultanta plantațiilor executate cu 6-10 ani în urmă, a îngrijirilor efectuate în acești ani, iar valorificarea impune condiții speciale de transport, depozitare (ținînd seama de perisabilitate), ce trebuie din timp asigurate. Acestea fac necesar să se acționeze pornind de la rezultatele unor studii de conjunctură și marketing, cu o perspectivă de cel puțin 10 ani.

Ca o particularitate a pieței fructelor trebuie arătat că de regulă, **exporturile de fructe proaspete** înregistrează indicatori de eficiență mai buni decît cele preindustrializate. Or, cum pe unele piețe noi exportăm fructele mai mult în această a doua formă, desigur că și rentabilitatea operațiunilor este mai mică decît a altor exportatori, care livrează fructele proaspete.

Programul general de dezvoltare a pomiculturii prevede renunțarea la livrările în vrac sau la transportul în recipienți mari (introducîndu-se ambalaje adecvate transportului și comercializării pe piețele externe), introducerea de tipuri de culturi intensive și superintensive, extinderea livezilor cu soiuri mult solicitate (ca vișinul, mărul din grupa A), lărgirea gamei conveierului varietal. Pentru a asigura continuitatea livrărilor pe piețele externe dispunem în prezent de o rețea de depozite frigorifice cu atmosferă dirijată, ce permit păstrarea optimă a fructelor.

Acestea sînt rezervele de care dispunem în vederea creșterii eficientei exportului, care însă nu pot fi valorificate decît printr-o reacție mai promptă la „pulsul pieței“.

Avantajul comparativ dinamic

ÎN PRIVINȚA criteriilor care trebuie să stea la baza formării nomenclatorului de export, arăta **prof. dr. Alexandru Puiu**, decanul Facultății de comerț a A.S.E. — răspunzînd întrebărilor puse — avem în vedere **avantajul comparativ dinamic față de piața mondială.**

Structura nomenclatorului de export este însă influențată, prin subordonare, obiectivului de formare a unei cît mai armonioase și moderne structuri pe ramuri a economiei naționale. Desigur că vom evalua permanent resursele creșterii, pentru a depista resorturile unor ritmuri rapide care să ne permită eliminarea decalajelor ce ne mai despart de țările dezvoltate.

Însăși intensificarea participării României la comerțul mondial în anii '70 este rezultatul înțelegerii profunde, creatoare de către Partidul Comunist Român a dialecticii dezvoltării, care a impus ca prioritate industrializarea țării, cu restructurările corespunzătoare în nomenclatorul de export din ultimele decenii.

Printre criteriile de structurare a nomenclatorului de export trebuie considerat și cel al **corelării potențialului economic cu proporțiile diversificării sau specializării**, astfel încît să nu ajungem la specializări înguste sau diversificări prea largi.

1 din 3 — exportator

ASUPRA CORELAȚIEI dintre calitatea mărfurilor exportate și prețul obținut a insistat **Marin Lixandru**, director în Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale.

Condițiile producției moderne fac ca mărfurile să fie, în mare parte, rezultat al cooperării unui număr în creștere de subfurnizori la produsul finit. La realizarea unui produs contribuie, astfel, un număr tot mai mare de lucrători. În prezent, unul din fiecare trei lucrători din economia noastră lucrează pentru export, respectiv fiecare al treilea condiționează, prin munca sa, calitatea produselor de export. Asigurarea calității impune ca în toate operațiunile succesive de fabricație, de la materii prime și pînă la ambalaj, să fie respectate normele tehnice existente sau cerute de beneficiarii produselor. Dacă numai unul din subfurnizori nu respectă normele de calitate, întregul produs reprezintă un eșec, o masă de rebuturi.

Să ne gîndim ce consecințe pot crea produsele conservate (conserve de fructe, de legume), dacă se folosește un conservant necorespunzător ; ce se întîmplă cu țesăturile ai căror coloranți nu rezistă corespunzător operațiilor de spălare; sau consecințele negative ale unor componente ale produsului asupra gradului său de fiabilitate. Dacă o mașină are o singură piesă realizată din material nerezistent la sarcinile sau temperaturile impuse de folosire, înlocuirea piesei defecte înseamnă întreruperea activității unei întregi secții, imobilizarea altor agregate etc. Desigur că dificultățile se amplifică în cazul service-ului executat în străinătate, unde nu se trimit decît piesele de mare uzură, iar reprezentanții trebuie să acopere o mare suprafață geografică.

Abaterile de la calitate sînt sancționate drastic de piața externă, prin influențele asupra prețului extern, asupra poziției pe piață. Mărfurile cu defecte obțin prețuri uneori disproporționat de mici, ca urmare a costurilor mari de reparație, adaptare, a efectelor în producție provocate de întreruperi pentru reparații în cazul mașinilor și utilajelor, a costurilor mari de finanțare a stocurilor, riscurilor mari pe care le prezintă desfacerea unor astfel de produse etc. Alături de nivelul tehnicocalitativ al mărfii, asupra nivelului prețului extern obtenabil influențează și alte elemente. Astfel, ambalajul diferit față de cel solicitat pe piața respectivă (chiar dacă este mai rezistent), întîrzierile în livrare, livrările neritmice, în afara sezonului, caracteristicile sau o compoziție a produsului contravenind legislației, normelor locale, care determină taxe vamale sau interne mari, lipsa de publicitate conduc direct la scăderea competitivității produsului.

Competitivitatea unui exportator nu depinde deci numai de nivelul costurilor sale de producție, ci și de **modul în care produsele se înscriu în raportul cerere-ofertă**, răspunzînd unui complex de parametri ai pieței mondiale.

În aceste condiții se impune ca toate unitățile economice cu sarcini de export, toți muncitorii, tehnicienii, inginerii să acorde o deosebită atenție fiecărui produs, începînd cu faza de concepție și pînă la execuția finisajului, să încorporeze cît mai multă măiestrie și tehnicitate în produsele lor, contribuind astfel la prestigiul firmei lor și al industriei românești în ansamblu, la competitivitatea exportului.

Dezbatere consemnată de
Ioan GEORGESCU

PROBLEMATICA ACTUALĂ A PRODUCȚIEI ÎN DEZBATEREA ADUNĂRILOR GENERALE ALE OAMENILOR MUNCII

CA ÎN FIECARE ÎNCEPUT DE AN, perioada imediat următoare va fi marcată, în toate unitățile economice, de un eveniment cu ample rezonanțe în viața colectivelor de muncă, manifestare a democratismului profund al orînduirii noastre : adunările generale ale oamenilor muncii.

În etapa pregătitoare, începută cu cîteva zile în urmă, au loc adunările pe ateliere, secții, uzine, exploatări, șantiere, ferme și alte unități similare. Pe lîngă inventarierea în spirit critic a rezultatelor obținute în anul trecut, ele constituie o contribuție de masă la identificarea rezervelor și stabilirea măsurilor în vederea îndeplinirii și depășirii sarcinilor de plan pe 1977, permit fundamentarea angajamentelor în întrecerea socialistă, ca răspuns la chemările ce vor fi lansate în zilele următoare de unități reprezentative din toate ramurile economiei, din cercetare și proiectare.

Calendarul adunărilor generale ale oamenilor muncii și ale reprezentanților acestora prevede următoarea desfășurare :

- în întreprinderile industriale, de construcții, transporturi, comerț, prestări de servicii, în întreprinderile agricole de stat și pentru mecanizarea agriculturii, în institutele de cercetare și proiectare — în perioada 20 ianuarie — 15 februarie ;
- la centralele industriale și unitățile asimilate acestora — în intervalul 15—25 februarie ;
- în cooperativele agricole de producție și asociațiile intercooperatiste — între 15 februarie și 20 martie (pentru darea de seamă asupra activității din anul trecut) ;
- în unitățile cooperației meșteșugărești și ale cooperației de consum — în perioada 25 ianuarie — 25 februarie.

Conducerea de către organele și organizațiile de partid dă întregii acțiuni pondere politică, mărește răspunderea organizatorilor și participanților, oferind o garanție majoră pentru caracterul concret, de lucru al dezbaterilor, pentru stimularea inițiativei în stabilirea coordonatelor unei activități mai eficiente, pentru rezolvarea propunerilor făcute în adunări.

O serie de mutații calitative cărora începutul de cincinal le-a deschis drum în economie, coordonatele, opțiunile și sarcinile specifice lui 1977 conferă actualelor adunări generale un caracter deosebit în ce privește cadrul, tematica și efectele scontate.

În perspectiva primului Congres al consiliilor oamenilor muncii

DUPĂ CUM ESTE CUNOSCUT, pe baza hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în trimestrul următor va avea loc **primul Congres al consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi și centrale industriale**, pe care tovarășul **Nicolae Ceaușescu** l-a caracterizat ca pe **o manifestare unică, în felul ei, în țara noastră**, subliniind că el **„va trebui să marcheze un moment important în creșterea rolului consiliilor oamenilor muncii în conducerea activității economice din toate unitățile, precum și în dezvoltarea democrației socialiste, în participarea oamenilor muncii, a clasei muncitoare la conducerea întregii societăți, în afirmarea și mai puternică a rolului ei conducător, în societate“.**

Adunările generale — ca și întreaga perioadă premergătoare Congresului — trebuie să constituie un prilej de perfecționare continuă a stilului și metodelor de muncă ale organelor colective de conducere din unitățile economice de creștere a eficienței întregii lor activități. Iată de ce se cere ca dările de seamă pe care acestea le vor prezenta în adunări să nu se rezume numai la o fotografiere a situației de fapt, cu părțile ei bune și cu rămînerile în urmă, ci să fie **un adevărat, conștient și responsabil raport în fața colectivelor de muncă, asupra modului cum s-a acționat și cum trebuie să se acționeze,** să stimuleze, prin problematica abordată, **dezbaterea principială și într-un spirit de înaltă exigență a activității** pe care consiliile oamenilor muncii au desfășurat-o în exercitarea atribuțiilor conferite de lege, **relevarea modalităților de perfecționare continuă, în fiecare unitate și pe planul întregii economii, a democratismului, competenței și eficienței conducerii colective.**

Pentru o participare responsabilă la adoptarea și înfăptuirea deciziilor

CONSILIILE OAMENILOR MUNCII s-au dovedit, pe parcursul anilor, o adevărată școală a gestiunii socialiste a întreprinderilor și centralelor ; ele și-au demonstrat capacitatea de a îmbina soluționarea multiplelor aspecte ale practicii cotidiene cu gîndirea științifică a perspectivei. S-a perfecționat continuu comunicarea permanentă, în dublu sens, între organele de conducere și colectivele de muncă, pe această cale lărgindu-se și diversificîndu-se participarea muncitorilor, a celorlalți lucrători la organizarea și conducerea întregii activități economico-sociale din unități. Despre aceasta vorbește faptul că la adunările generale din anul 1976, numai în unitățile economice de stat au luat cuvîntul în cadrul dezbaterilor 121 388 de oameni ai muncii, înregistrîndu-se 122 757 de propuneri, a căror rezolvare a reprezentat un însemnat factor determinant al rezultatelor bune cu care economia națională a încheiat primul an al cincinalului.

Sarcinile calitative ale etapei actuale impun însă accelerarea procesului de integrare a conducerii colective în problematica tot mai complexă a activității economice, creșterea competenței tuturor membrilor C.O.M. în vederea ridicării calității deciziilor.

Mai există însă numeroase căi și direcții de îmbunătățire și creștere a eficienței muncii unor organe de conducere colectivă din întreprinderi și centrale. Astfel, uneori greul activității este pus pe umerii biroului, aportul celorlalți membri limitîndu-se la participarea la ședințe. S-a întreprins încă prea puțin pentru **pregătirea continuă a membrilor consiliilor oamenilor muncii cu problemele conducerii și organizării producției.** Dacă unii dintre ei au reușit să-și însușească, în cadrul cursurilor de perfecționare, metode și tehnici avansate și eficiente de conducere, alții nu sînt la curent cu conceptele și metodele conducerii științifice. Pe lîngă discrepanțele ce rezultă din faptul că uneori membrii aceluiași consiliu nu vorbesc aceeași „limbă“, apare și pericolul evident ca ideile bune, novatoare să fie frînate de indiferența și lipsa de înțelegere din partea unora din participanții la decizie. Cu toate că n-au lipsit unele inițiative, centrele departamentale de perfecționare a cadrelor n-au reușit încă organizarea unor cursuri pentru familiarizarea membrilor C.O.M. cu noutățile în conducere și organizare, forurile tutelare considerînd că ideea e interesantă, dar... nu presează. Or, este evident că într-o măsură însemnată, creșterea competenței consiliilor în exercitarea atribuțiilor încredințate este condiționată de ridicarea calificării membrilor, de perfecționarea stilului și metodelor lor de gîndire și acțiune.

Normele privind structura C.O.M. au avut în vedere asigurarea unei componențe cît mai reprezentative a acestor organe, pentru o cuprindere corespunzătoare a problemelor. Într-un sens, fiecare membru al consiliului este un specialist — în probleme economice, tehnice, sociale ; reprezentanții aleși ai oamenilor muncii sînt și ei specialiști in problematica locurilor de muncă, exponenți autorizați ai preocupărilor, năzuințelor și opiniei colectivului. Abținerea sau absolvirea unora dintre ei de dreptul și îndatorirea de a contribui la activitatea comună reduce potențialul conducerii colective, deschide drumul unor rezolvări formale, estompează răspunderea.

Secretarul general al partidului a accentuat în mod deosebit, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din luna trecută, asupra necesității ca **luarea hotărîrilor să fie urmată de muncă concretă,** de precizarea pînă la cele mai mici amănunte a ceea ce trebuie făcut și urmărirea realizării în viață a măsurilor stabilite. **„Aceasta** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — înseamnă de fapt muncă de îndrumare, organizare și conducere concretă a vieții economico-sociale“.** Orientare ce corespunde perfect și necesității de creștere a eficienței conducerii colective a unităților economice.

Comisiile de probleme : antene receptive sensibile, catalizatori de inițiative

ÎN ACEST SENS SE CERE reconsiderată și **activitatea comisiilor pe probleme ale C.O.M.,** care doar într-o măsură insuficientă au fost folosite ca pîrghii pentru amplificarea capacității organelor de conducere, pentru investigarea de detaliu a realităților din întreprindere, pentru mobilizarea celor mai bune cadre de toate categoriile la definirea modalităților de perfecționare a muncii. Analiza în adunările generale trebuie să se focalizeze și asupra impulsionării comisiilor, să prilejuiască lărgirea activului lor. Evaluarea exigentă a muncii comisiilor, a rezultatelor obținute, le va putea oferi un sprijin deosebit de util pentru stabilirea unor planuri de activitate puternic ancorate în problemele prioritare de care depinde realizarea cu succes a planului pe 1977 al unităților, pentru îmbunătățirea stilului și metodelor lor de muncă, astfel încît să crească eficiența aportului lor la punerea în valoare a tuturor rezervelor interne ale producției.

Mandatul de participare la lucrările Congresului consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi și centrale industriale, pe care adunările generale îl vor acorda reprezentanților lor, îi va învesti cu îndatorirea de a contribui efectiv la dezbaterea problemelor ce vor face obiectul înaltului forum, la generalizarea experienței înaintate acumulate în exercitarea atribuțiilor organelor colective de conducere, la adoptarea măsurilor vizînd creșterea rolului acestora în conducerea unităților de producție, a întregii vieți economico-sociale la nivelul cerințelor formulate de Congresul al XI-lea al partidului.

Pe linia obiectivelor majore ale anului II al cincinalului

PLENARA DIN NOIEMBRIE A C.C. AL P.C.R., consfătuirile de lucru ce au avut loc în ultima parte a anului trecut, acțiunile concrete ce se desfășoară pentru înfăptuirea măsurilor adoptate, programele speciale aprobate de conducerea de partid și de stat oferă o bogată listă de priorități în profilul economic al anului II al cincinalului revoluției tehnico-științifice.

În mod corespunzător, mărirea eficienței investițiilor, creșterea productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale și cu precădere a consumurilor, promovarea tehnologiilor moderne, folosirea cu maximum de randament a capacităților și spațiilor productive, diversificarea și creșterea calității producției în strictă concordanță cu nevoile utilizatorilor ei, mărirea competitivității și avantajului economic al ofertei de produse și servicii la export trebuie să reprezinte spectrul — variat ca detaliu și omogen ca principiu — al opticii dezbaterilor din adunările generale, optică dominată de criteriul unei înalte eficiențe, ca direcție și motor al dezvoltării.

Nu mai este necesar să subliniem rolul primordial al concepției în atingerea acestor obiective-cheie ale producției materiale. Este de așteptat ca adunările generale din institutele de cercetări și proiectări să marcheze un puternic demaraj colectiv la îmbunătățirea radicală a activității în anul 1977, pentru **creșterea contribuției cercetării științifice din industrie și agricultură, a ingineriei tehnologice și proiectării de construcții la valorificarea cu maximum de rezultate a resurselor de care dispunem.**

Progresul tehnic accelerat se cere însoțit, dacă nu chiar precedat, de **progresul calitativ al factorului uman.** Adunările generale reprezintă cadrul optim pentru evaluarea de masă a ceea ce trebuie făcut în ce privește perfecționarea organizării producției și a muncii, întărirea disciplinei, ridicarea nivelului profesional al cadrelor. Afirmarea opțiunilor fundamentale ale cincinalului revoluției tehnico-științifice trebuie să aibă loc în fiecare întreprindere și pe toate planurile, inclusiv în promovarea metodelor moderne de organizare și conducere, care potențează la un nivel superior eforturile oamenilor muncii dinamizate de atașamentul profund față de politica partidului.

În toate unitățile economice, din tematica adunărilor generale nu trebuie să lipsească **problemele de ordin social,** în legătură cu care consiliile oamenilor muncii sînt investite cu mari răspunderi. Îmbunătățirea condițiilor de muncă, prevenirea accidentelor și îmbolnăvirilor profesionale, funcționarea exemplară a cantinelor-restaurant, a bufetelor, punctelor alimentare, sporirea numărului de locuri în cămine, creșe, grădinițe, buna gospodărire a uriașelor resurse financiare și materiale pe care statul le alocă pentru acțiunile cu caracter social să fie analizate la fel de concret și exigent ca și aspectele activității economice, astfel încît din dezbateri să rezulte un program clar și cuprinzător de înfăptuire a prevederilor contractelor colective de muncă pe anul 1977, ce vor fi aprobate de adunările generale.

În elaborarea de către comitetele oamenilor muncii a dării de seamă pe bază de bilanț asupra rezultatelor din anul trecut, esențialul îl constituie cuprinderea în analiză a tuturor aspectelor din care se pot desprinde cele mai utile concluzii, ca bază a unor decizii colective pentru îmbunătățirea activității în fiecare loc de muncă, în fiecare unitate, pentru consolidarea și generalizarea rezultatelor optime, înlăturarea neajunsurilor, recuperarea eventualelor rămîneri în urmă.

Dimensiunea angajamentelor : valorificarea optimă a întregului potențial

ÎNTEMEIND PE EFICIENȚA scontată a acestor decizii **angajamentele privind realizarea și depășirea planului pe 1977,** adunările generale trebuie să aibă în vedere direcționarea eforturilor potrivit cerințelor și necesităților economiei noastre și asigurarea bazei materiale necesare. Se impune ca încă din această etapă să se acționeze strict pe linia indicațiilor date de secretarul general al partidului, ca **în nici un caz depășirea planului să nu se facă pe seama cheltuirii stocurilor de producție, fără o aprobare corespunzătoare.** Deci, paralel cu grija pentru menținerea în limitele planificate a stocurilor de materii prime, materiale, producție neterminată sau produse finite, este necesară o preocupare constantă și responsabilă pentru a evita orice folosire anarhică a acestor stocuri, care ar duce la dezorganizarea activității economice.

După cum a cerut întregului popor tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „trebuie să facem în așa fel încît anul 1977 — care are un rol hotărîtor în realizarea întregului cincinal — să se încheie cu rezultate cît mai mari în toate domeniile de activitate. În acest an să parcurgem un drum important pe calea realizării planului de dezvoltare economico-socială pînă în anul 1980, a Programului elaborat de Congresul al XI-lea privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea țării spre comunism !“**

Adrian RUSU

În sprijinul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid

CICLUL:
Socialismul științific
și problemele
dezvoltării
economico-sociale
a României

RELAȚIILE DE PRODUCȚIE SOCIALISTE: concept, structură, evoluții

Relațiile de producție socialiste. Proprietatea socialistă și formele ei. Dubla calitate a oamenilor muncii, de producători și proprietari.

Locul și rolul proprietății socialiste în sistemul relațiilor de producție socialiste. Formele și direcțiile dezvoltării proprietății socialiste

IMPORTANȚA covîrșitoare a proprietății socialiste pentru crearea condițiilor obiective necesare făuririi economiei socialiste rezultă din faptul că proprietatea socialistă reprezintă baza economică a noii orînduiri. Numai pe baza socializării mijloacelor de producție, legitate universal-valabilă a revoluției și construcției socialiste, a instaurării relațiilor socialiste de proprietate, în care rolul predominant îl deține sectorul de stat, acționează legitățile și legile economice proprii economiei socialiste, se pot introduce în întreaga economie principiile socialiste de organizare și conducere planificată a economiei.

Proprietatea socialistă, prin noile relații de producție pe care le generează, asigură de facto unirea forței de muncă cu mijloacele de producție, convergența intereselor individuale cu cele generale, iar dreptul la muncă și obligația de a munci creează cadrul economic necesar pentru o egalitate deplină a tuturor membrilor societății față de mijloacele de producție, o poziție egală în procesul de producție al producătorilor socialiști uniți. Aceștia sînt legați între ei prin relații de colaborare și întrajutorare tovărășească, toți membrii societății socialiste fiind, în același timp, proprietari ai întregii bogății naturale, ai mijloacelor de producție și beneficiari ai roadelor eforturilor comune pentru dezvoltarea și înaintarea economiei, a proprietății socialiste. Administrarea și gospodărirea proprietății socialiste, în numele poporului, se realizează de statul socialist pentru proprietatea de stat și de anumite organisme de conducere, democratice, pentru proprietatea cooperatistă. Prin toate acestea se asigură în fond egalitatea economică a tuturor membrilor societății socialiste.

Importanța proprietății socialiste pentru progresul noii societăți a fost subliniată, într-o formă sintetică, de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Conferința Națională a partidului din 1967: **„La baza superiorității orînduirii noastre se află proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, care pune în slujba poporului întregul potențial al țării, permite desfășurarea unui efort coordonat și eficient în vederea propășirii societății, ridicării ei pe trepte tot mai înalte de civilizație“.**

Fără a identifica proprietatea socialistă cu totalitatea relațiilor de producție socialiste, trebuie arătat, după opinia noastră, că proprietatea socialistă exprimă cu toată plenitudinea relația fundamentală, dă conținut tuturor celorlalte elemente ale relațiilor socialiste de producție. Oare nu prin schimbarea naturii proprietății privat-capitaliste și instaurarea proprietății socialiste se schimbă caracterul muncii, relațiile dintre producători, apar noile forțe motrice ale progresului societății socialiste, noile legi și categorii economice, noile forme socialiste de organizare și conducere ?

Proprietatea socialistă, ca relație socială, apare sub două aspecte : pe de o parte ca **legitate generală a revoluției și construcției socialiste**, fără de care construirea societății socialiste este de neconceput, iar pe de altă parte ca o **categorie economică ce exprimă relațiile sociale care se creează între producătorii socialiști uniți** în toate fazele reproducției socialiste lărgite.

Teoria economică marxist-leninistă, experiența istorică a construcției socialiste atît în țara noastră, cît și în alte țări socialiste au dovedit atît necesitatea apariției și dezvoltării proprietății socialiste sub cele două forme — de stat, a întregului popor și cooperatistă, aparținînd unei colectivități determinate — cît și oportunitatea și utilitatea consolidării și lărgirii continue a celor două forme de proprietate socialistă în decursul unei îndelungate perioade istorice în care se plămădesc premise obiective și subiective pentru trecerea la comunism.

Crearea proprietății de stat este rezultatul firesc, expresia legică a tendințelor progresiste ale dezvoltării societății în general și ale dezvoltării forțelor de producție în special. În condițiile socialiste, proprietatea întregului popor apare, în mod inevitabil, sub forma **proprietății de stat**. Numai statul socialist dispune de mijloacele necesare pentru a asigura, menține și dezvolta proprietatea întregului popor, caracterul ei indivizibil ; numai statul socialist, prin organele sale reprezentative, poate să asigure superior administrarea și gospodărirea bunurilor care-i aparțin, să ia în considerare nevoile societății, resursele materiale și umane de care aceasta dispune, poate să asigure organizarea superioară a producției materiale, coordonarea dezvoltării planificate a ramurilor economiei naționale. În țara noastră, proprietatea socialistă de stat deține ponderea principală în venitul național, cuprinde sectoarele cheie ale economiei naționale, reprezintă pîrghia principală în mîinile statului socialist în realizarea obiectivelor sale politice și economice de făurire a societății socialiste.

Proprietatea cooperatistă constituie calea de atragere spre socialism, de includere în sfera relațiilor socialiste de producție a micii producții de mărfuri, în primul rînd din agricultură. Dacă proprietatea de stat apare la început, de regulă, printr-un act sau șir de acte revoluționare, proprietatea cooperatistă se creează treptat, pe calea convingerii și a liberului consimțămînt. Se poate aprecia că dominația proprietății de stat în principalele compartimente ale economiei naționale constituie condiția pentru crearea și dezvoltarea proprietății cooperatiste de tip socialist. În mod practic, este de neconceput victoria orînduirii socialiste fără generalizarea relațiilor socialiste de proprietate în întreaga economie națională.

Trebuie subliniat, totodată, că proprietatea cooperatistă reprezintă o componență organică a proprietății socialiste. Această formă de proprietate are de jucat un important rol stimulator, dinamizator al forțelor de producție, pentru o lungă perioadă de timp ea urmînd să-și păstreze importanța în viața socială, împletind, în mod tot mai deplin, interesele particulare, aspirațiile spre bunăstare ale țărănimii și ale altor pături ale populației cu interesele generale ale întregii colectivități.

Înțelegerea exactă a conținutului celor două forme de proprietate, a dialecticii evoluției și întrepătrunderii dintre ele în prezent și viitor, precum și a direcțiilor de făurire a proprietății comuniste, care va constitui baza economică a societății comuniste, sînt coordonate obligatorii în stabilirea unei politici economice științifice de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, întemeiată pe întregul potențial material și uman de care dispune societatea, care să valorifice la maximum forțele motrice de progres, valențele de superioritate ale ambelor forme ale proprietății socialiste, care să aibă în vedere crearea, într-o perioadă istorică determinată, a premiselor obiective și subiective pentru trecerea la comunism. Pe bună dreptate partidul nostru a combătut tendințele — care s-au manifestat înainte de Congresul al IX-lea — de contrapunere a celor două forme ale proprietății socialiste, de neglijare a proprietății cooperatiste. întrucît acestea împreună alcătuiesc timpul socialist de relații de proprietate și exprimă, în aceeași măsură, deși gradul lor de socializare este diferit, relațiile noi, socialiste între oameni. Avînd în vedere că ambele forme de proprietate, în unitatea lor stau la baza propășirii economiei naționale, a întregii societăți partidul și statul nostru acordă aceeași atenție și în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, atît dezvoltării în ritm susținut a proprietății de stat, cît și a celei cooperatiste, se preocupă de lichidarea decalajelor care s-au creat între ele în decursul anilor, de punerea în valoare pe deplin a potențialului economic și uman existent în cooperativele agricole de producție, în alte forme ale cooperației.

Evidențiind unitatea de esență a celor două forme ale proprietății socialiste, laturile comune generatoare de progres, nu înseamnă însă că între acestea nu ar exista și unele deosebiri, legate mai ales de gradul de socializare a producţiei şi muncii, de anumite forme de organizare şi conducere, de sistemul de retribuire a muncii, de modul în care se realizează reproducţia socialistă lărgită. Aceste deosebiri nu sînt însă esenţiale, ele nu împiedică folosirea în sectorul cooperatist cu un randament social ridicat a legilor şi legităţilor caracteristice orînduirii socialiste.

Direcţiile de **evoluţie** treptată a celor două forme ale proprietăţii socialiste, în etapa făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate în vederea creării premiselor necesare pentru transformarea lor în proprietate comunistă, pot fi prezentate astfel : a) întărirea şi lărgirea continuă a ambelor forme de proprietate, valorificarea la maximum a tuturor potenţelor economice care le conţin în sine fiecare din aceste forme, aplicarea cu consecvenţă, indiferent de forma de proprietate, a celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, a celor mai avansate forme de organizare şi conducere, ridicarea gradului de socializare a producţiei şi a muncii pe o treaptă superioară ; b) adîncirea permanentă a cooperării şi a interferenţelor dintre cele două forme ale proprietăţii socialiste.

Lărgirea şi întărirea atît a proprietăţii de stat, cît şi a celei cooperatiste se intercondiţionează reciproc, axul principal constituindu-l prima formă de proprietate. Această interpătrundere reprezintă un factor de creştere pentru fiecare formă a proprietăţii socialiste, pentru proprietatea socialistă în ansamblul ei. În domenii de interes reciproc, mai ales în vederea sprijinirii unor compartimente ale sectorului cooperatist, care prezintă interes pentru economia naţională dar unde posibilităţile de investiţii ale colectivităţii respective sînt mai limitate, se creează, se dezvoltă tot mai multe obiective economice comune, de stat-cooperatiste.

Ca urmare a acţiunilor întreprinse pentru dezvoltarea ambelor forme de proprietate, a adîncirii permanente a interferenţelor dintre acestea se urmăreşte lichidarea cît mai rapidă a diferenţelor în ceea ce priveşte nivelul de dezvoltare a forţelor de producţie dintre sectorul de stat şi cooperatist, apropierea treptată a nivelului de viaţă dintre cele două clase prietene : clasa muncitoare şi ţărănimea, ştergerea deosebirilor esenţiale dintre sat şi oraş. În acest context se îscrie şi **recenta Hotărîre** a Comitetului Politic Executiv privind îmbunătăţirea organizării, creşterii şi diversificării activităţii consiliilor intercooperatiste În viitor aceste consilii vor funcţiona ca centre de coordonare a activităţii cu caracter agricol, industrial, meşteşugăresc, de construcţii şi prestări de serviciu, pentru unităţi cooperatiste, cît şi unităţile de stat, dintr-o anumită rază de acţiune, unităţile respective păstrîndu-şi în continuare personalitatea juridică şi autonomia gestionară în execuţia planului.

Dezvoltarea şi întărirea proprietăţii socialiste se realizează în procesul reproducţiei socialiste lărgite. Pe baza ritmului rapid de industrializare susţinută a ţării, de dezvoltare a economiei s-au amplificat continuu volumul şi dimensiunile proprietăţii socialiste, a sporit conţinutul său material prin construirea unor noi şi numeroase obiective economice şi sociale, prin modernizarea şi dezvoltarea celor existente. Potrivit prevederilor actualului plan cincinal, a programului de perspectivă, dezvoltarea forţelor de producţie, creşterea potenţialului economic al ţării — care se realizează într-o strînsă îmbinare prin continuarea industrializării socialiste, accelerarea procesului de dezvoltare intensivă a agriculturii, înfăptuirea unui amplu program de investiţii, promovarea largă a progresului tehnic în economie, sporirea permanentă a eficienţei economice, extinderea relaţiilor de colaborare economică — vor contribui la sporirea ponderii si importanţei proprietăţii de stat în ansamblul economiei nationale vor permite lărgirea şi întărirea neîntreruptă a proprietăţii socialiste în general.

Direcţiile şi componentele procesului de perfecţionare a relaţiilor de producţie în vederea făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate

PERFECŢIONAREA continuă a relaţiilor socialiste de producţie, concomitent cu creşterea puternică a forţelor de producţie, cu dezvoltarea şi lărgirea bazei tehnico-materiale a noii societăţi, constituie o componentă organică a procesului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate, amplu dezvoltată şi dezbătută în documentele Congresului al XI-lea al partidului precum şi cu prilejul unor evenimente importante petrecute după acest Congres. **„În perfecţionarea relaţiilor de producţie si sociale —** arată tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în expunerea la Congresul consiliilor populare judeţene şi al preşedinţilor consiliilor populare municipale, orăşeneşti şi comunale **— pornim de la faptul că în orînduirea noastră, din care a fost lichidată pentru totdeauna exploatarea, oamenii muncii au o calitate dublă — aceea de producători ai bunurilor materiale şi spirituale, şi în acelaşi timp, de stăpîni ai mijloacelor de producţie, de producători şi beneficiari ai tuturor valorilor materiale şi spirituale, a tot ce se creează în societate. Dezvoltînd intensiv forţele de producţie, sporind continuu avuţia naţională, noii proprietari — oamenii muncii — asigură baza perfecţionării neîncetate a vieţii sociale“.**

Crearea unor relaţii de producţie corespunzătoare nivelului atins în dezvoltarea forţelor de producţie, perfecţionarea organizării şi conducerii economiei şi vieţii sociale, asigurarea unei concordanţe continue, cît mai depline, între schimbările din societate, formele de organizare şi relaţiile de producţie, acţiunea constantă pentru soluţionarea contradicţiilor, înlăturarea vechiului şi promovarea noului în toate sectoarele de activitate, pentru mobilizarea factorilor stimulatori în vederea dezvoltării armonioase a ţării, a asigurării progresului neîntrerupt al întregii societăţi se realizează nu ca rezultat al acţiunii oarbe a legilor obiective ci **în mod planificat, conştient, ca urmare a acţiunii organizate a oamenilor.**

Prin generalizarea relaţiilor de producţie socialiste în întreaga economie naţională se asigură cadrul necesar pentru realizarea unei unităţi organice între forţele şi relaţiile socialiste de producţie, dispare baza social economică pentru apariţia atît între ele, cît şi în sistemul relaţiilor socialiste de producţie, a unor contradicţii antagoniste. Preîntîmpinarea evoluţiei spre starea conflictuală a unor contradicţii proprii economiei socialiste se înfăptuieşte nu automat, nu de la sine, ci prin intermediul factorului conştient : partidul, statul socialist, democraţia socialistă, întregul mecanism funcţional al economiei socialiste **(a se vedea în Programul P.C.R. sarcinile acestor organizaţii, organisme şi instituţii în perioada făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate)**. În acest cadru asigurarea menţinerii unităţii dintre forţele şi relaţiile de producţie în întreaga perioadă de construire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare a României spre comunism reprezintă o sarcină de primă importanţă pentru **partid**, ca forţa politică conducătoare a societăţii şi pentru **statul socialist**, ca organizator al întregii activităţi economico-sociale.

Se are în vedere perfecţionarea tuturor componentelor relaţiilor socialiste de producţie şi anume : relaţiile socialiste de proprietate ; colaborarea şi întrajutorarea tovărăşească în schimbul de activităţi ; relaţiile socialiste de producţie, formele de organizare socială pe care le îmbracă forţele de producţie, respectiv diviziunea socială a muncii, organizarea şi conducerea planificată a producţiei socialiste, mecanismul funcţional al economiei socialiste ş.a.

Întrucît în domeniul forţelor de producţie, în structura producţiei materiale, în toate componentele relaţiilor de producţie socialiste, se desfăşoară mutaţii continue, necesitatea asigurării unei cît mai bune sincronizări între acestea impune studierea permanentă a raporturilor dialectice, a intercondiţionării şi dependenţei reciproce dintre forţele şi relaţiile de producţie. Elaborarea şi realizarea planului pornind şi de la cunoaşterea cît mai amănunţită a formelor de manifestare ale contradicţiilor economice, soluţionarea cît mai operativă a acestor contradicţii joacă un important rol de forţă motrice a progresului.

Retribuţia muncii şi formele acesteia. Îmbinarea stimulentelor materiale cu cele morale, în spiritul eticii şi echităţii socialiste

PERFECŢIONAREA mecanismului funcţional al economiei socialiste, a pîrghiilor valorice, introducerea unor forme avansate, eficiente de organizare şi conducere a economiei naţionale, sporirea rolului economic al statului în conducerea planificată a producţiei materiale, sînt componente organice ale procesului de făurire a relaţiilor de producţie ale societăţii socialiste multilateral dezvoltate. În ultimă instanţă, superioritatea socialismului faţă de capitalism constă în **potenţele noi pe care le conţin în sine relaţiile socialiste de producţie**, în rolul lor de **forţe motrice** în dezvoltarea ascendentă a societăţii.

Îmbunătăţirea sistemului de reparaţie ca latură inseparabilă a relaţiilor socialiste de producţie, pe baza principiului eticii şi echităţii socialiste, pornind de la faptul că unica sursă de venituri pentru toţi membrii societăţii o constituie munca, aportul efectiv al fiecăruia la progresul societăţii, se află în centrul preocupărilor partidului în procesul edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

În acest cadru **sistemul de cointeresare materială** are un rol hotărîtor în asigurarea progresului şi dezvoltării multilaterale a economiei naţionale ; el trebuie să îmbine cît mai armonios interesele personale ale fiecărui om al muncii cu interesele generale ale statului socialist, să asigure direct legătura între cîştigurile oamenilor muncii şi rezultatele obţinute în muncă, precum şi răspunderea materială pentru neîndeplinirea sarcinilor ce revin fiecărui lucrător din economie. La rîndul său, **sistemul de retribuţie** reprezintă o pîrghie esenţială în mobilizarea potenţialului de muncă al ţării pentru înfăptuirea obiectivelor stabilite în planurile cincinale şi anuale, în satisfacerea tot mai înaltă a cerinţelor maselor în raport cu contribuţia adusă la dezvoltarea societăţii socialiste, cu cantitatea, calitatea şi răspunderea socială a muncii prestate, reprezintă forma de realizare a principiului cointeresării materiale. Ambele sisteme au cunoscut în ultimii ani perfecţionări substanţiale, reflectate concludent de legea retribuţiei.

Prin generalizarea noului sistem de retribuţie în întreaga economie naţională în cincinalul 1971—1975 s-a realizat o corelaţie mai corespunzătoare esenţei retribuţiei după muncă între rezultatele efective ale muncii depuse şi veniturile obţinute. Totodată s-a asigurat o împletire mai strînsă între răspunderea materială pentru daunele pricinuite de lipsuri în activitate, rezultatele obţinute în îndeplinirea sarcinilor de serviciu şi nivelul veniturilor. Numai astfel înţeleasă retribuţia poate constitui un instrument efectiv de creştere a eficienţei economice, poate contribui la întărirea disciplinei în muncă, la creşterea avutului obştesc, la dezvoltarea conştiinţei socialiste.

În aplicarea principiului repartiţiei socialiste, un rol important revine **stimulentelor morale,** entuziasmului oamenilor muncii, ca expresie a dublei calităţi a acestora de proprietari şi producători ai bunurilor materiale, a ataşamentului lor faţă de noua orînduire. Întrecerile socialiste au în vedere tocmai latura morală a cointeresării **(Recomandare :** dezbaterea acestei probleme se va face pe bază de exemple concrete de la fiecare loc de muncă, pe baza rezultatelor obţinute de unitatea respectivă în întrecerea socialistă la care participă).

Trebuie subliniat că stimulentele materiale şi morale alcătuiesc în concepţia partidului nostru un tot, subaprecierea fie a unei laturi, fie a celeilalte, are consecinţe negative nu numai asupra indicatorilor economici, ci şi asupra stării de spirit, capacităţii creatoare a lucrătorilor. Pedalarea exclusiv pe stimulente materiale, de pildă, generează fenomene de individualism, afectează etica comunistă.

Dialectica făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate, procesul complex de maturizare şi perfecţionare a relaţiilor de producţie socialiste presupune dezrădăcinarea din concepţiile oamenilor a tarelor moştenite din trecut, luarea unor măsuri preventive împotriva influenţei ideologiei burgheze, continua purificare morală a vieţii sociale, asigurarea unei remunerări juste care să stimuleze şi să recompenseze pe fiecare membru al societăţii în funcţie de contribuţia sa efectivă, traducerea în viaţă a vechii lozinci „nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă". Referindu-se la rolul determinant al muncii în formarea conştiinţei socialiste, în dezvoltarea societăţii, în expunerea la Congresul educaţiei politice şi al culturii socialiste, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, arăta că **„Munca liberă, despovărată de exploatare, constituie unica sursă a sporirii avuţiei naţionale, a înfloririi patriei, a prosperităţii poporului şi a bunăstării personale ; de aceea, ea trebuie înţeleasă ca o necesitate, ca o îndatorire de onoare a fiecărui cetăţean şi, totodată, ca principal mijloc de afirmare a personalităţii umane, a forţei creatoare a fiecărui cetăţean".**

Principiul socialist de repartiţie după cantitatea şi calitatea muncii se aplică atît în sfera proprietăţii socialiste de stat cît şi în sfera proprietăţii cooperatiste. Relaţiile de producţie socialiste, legile economice ale socialismului, cer în mod obiectiv folosirea aceloraşi criterii de retribuţie, indiferent de forma pe care o îmbracă proprietatea socialistă. Proprietatea cooperatistă asupra mijloacelor de producţie, forma sa de organizare în condiţiile ţării noastre, îşi poate pune pe deplin în valoare avantajele şi superioritatea pe care o are faţă de mica producţie de mărfuri şi faţă de marea producţie capitalistă numai prin aplicarea unui sistem stimulatoriu de cointeresare materială a cooperatorilor, întemeiat pe principiul eticii şi echităţii socialiste.

În sectorul cooperatist al agriculturii partidul şi statul nostru au luat în ultimii ani un complex de măsuri de perfecţionare a sistemului de retribuţie în cooperativele agricole de producţie, sintetizat în legea retribuţiei în agricultură adoptată de sesiunea din decembrie 1976 a M.A.N. **(Recomandare :** dezbaterea se va face pe baza acestei legi). Prin această lege se creează premisele necesare pentru realizarea unor legături tot mai strînse dintre creşterea veniturilor cooperatorilor şi sporirea producţiei, pentru corelarea în mod corespunzător a veniturilor garantate cu creşterea retribuţiei minime în toate sectoarele.

Pe măsura dezvoltării producţiei materiale şi odată cu perfecţionarea formelor de retribuţie are loc sporirea susţinută a veniturilor, creşterea neîntreruptă a nivelului de trai al populaţiei **(Recomandare :** relaţia dintre dezvoltarea producţiei materiale şi creşterea veniturilor se va analiza pe baza comunicatului privind îndeplinirea planului cincinal 1971—1975 şi a prevederilor planului de dezvoltare pe perioada 1976—1980).

Realizarea unui raport corespunzător între venituri ; corelarea repartiţiei socialiste după muncă cu principiul repartiţiei comuniste

ÎN ETAPA făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate, ca urmare a creşterii nivelului de conştiinţă şi culturală, a sporirii ponderii forţei de muncă calificate, a ştergerii, în tot mai mare măsură, a deosebirilor esenţiale dintre munca fizică şi intelectuală, în mod inevitabil are loc un proces de apropiere a veniturilor, de reducere a decalajelor dintre veniturile mari şi cele mici. În prezent acest raport este de circa 1 la 6. În acelaşi timp trebuie precizat că partidului nostru îi sînt străine tendinţele egalitariste în retribuţie, de neluare în considerare a nivelului de pregătire profesională, a aportului pe care îl aduce fiecare membru al societăţii la sporirea producţiei, la dezvoltarea societăţii socialiste.

Reflectînd legătura dialectică dintre treapta inferioară şi cea superioară a comunismului în procesul făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate, se accentuează realizarea unor principii caracteristice treptei superioare, comuniste.

Condiţiile pentru împletirea principiului socialist de repartiţie „de la fiecare după capacitate, fiecăruia după muncă" cu principiul comunist „de la fiecare după capacitate, fiecăruia după nevoie" se creează treptat, pe măsura realizării unui înalt nivel al forţelor de producţie, asigurării unei producţii de bunuri materiale capabile să satisfacă din plin, aşa cum se arată în Programul P.C.R. **„toate necesităţile, determinate ştiinţific, ale populaţiei"**. Introducerea principiului comunist de repartiţie presupune totodată făurirea unui om nou, cu o conştiinţă superioară, cu un larg orizont de pregătire şi calificare profesională, un grad ridicat de mecanizare şi automatizare a activităţilor, valorificarea la maximum a capacităţii de muncă, încadrarea în mod constant în disciplina socială a muncii a tuturor membrilor societăţii.

În Programul partidului se precizează că şi în ce priveşte repartiţia după necesităţi, aceasta presupune că fiecare va consuma atît cît este necesar, determinat în mod ştiinţific. excluzîndu-se atît risipa cît şi acumularea peste necesarul satisfacerii depline a cerinţelor materiale şi spirituale. În acelaşi timp, fiecare va trebui să producă pentru realizarea unei înalte civilizaţii materiale şi culturale a întregii colectivităţi.

Prin întreaga sa politică de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate, partidul nostru are ca obiectiv major afirmarea tot mai puternică, odată cu modernizarea şi dezvoltarea forţelor de producţie, a principiilor superioare de viaţă ale comunismului, respectiv realizarea unei repartiţii echitabile a venitului naţional, a roadelor muncii, a mijloacelor societăţii. perfecţionarea sistemului de retribuţie, în aşa fel încît repartiţia să stimuleze şi mai puternic participarea tuturor la dezvoltarea avuţiei naţionale, înflorirea multilaterală a personalităţii umane. transformarea muncii într-o necesitate vitală, organică.

prof. dr. Mihai PĂRĂLUŢĂ

ÎNTREBĂRI

1. Care este locul şi rolul proprietăţii socialiste în sistemul relaţiilor socialiste de producţie ?

2. În ce constă esenţa comună a celor două forme ale proprietăţii socialiste ?

3. Cum se realizează concordanţa dintre forţele şi relaţiile de producţie în procesul făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate ?

4. În ce constă îmbinarea stimulentelor materiale cu cele morale în sistemul de retributie ?

5. În ce mod se realizează corelarea repartiţiei socialiste după muncă cu principiul repartiţiei comuniste ?

Bibliografie

*** **Programul P.C.R. de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism.** Ed. politică, 1975. p. 65—70 ; 102—118 : 167—174.

Nicolae Ceauşescu — Raport la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R., Ed. politică, 1974, p. 73—82.

Nicolae Ceauşescu — Expunere la Congresul consiliilor populare judeţene şi al preşedinţilor consiliilor populare municipale şi comunale, Ed. politică, 1976, p. 43—55.

Nicolae Ceauşescu — Expunere la Congresul educaţiei politice şi al culturii socialiste, Ed. politică, 1976, p. 39—68.

LECŢII

În ajutorul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior

POLITICA P.C.R. DE DEZVOLTARE A AGRICULTURII

PENTRU a veni în ajutorul candidaţilor la examenul de admitere de la facultăţile economice, „Revista economică", în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat, consultaţii pe anumite **teme selecţionate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învăţămîntul superior în anul 1977".

Locul şi importanţa agriculturii în economia naţională

Situînd în centrul politicii sale industrializarea socialistă a ţării, ca bază a progresului economico-social, partidul nostru acordă o atenţie deosebită dezvoltării intensive şi modernizării agriculturii.

În ţara noastră, agricultura este o ramură de bază hotărîtoare pentru dezvoltarea economiei şi ridicarea nivelului de trai al poporului. Datorită condiţiilor de climă şi sol deosebit de favorabile, a bazei tehnico-materiale create în anii socialismului, agricultura are o contribuţie însemnată în produsul social şi venitul naţional. Importanţa agriculturii rezultă şi din funcţiile ce-i revin în cadrul economiei naţionale. Astfel, ea este principalul furnizor de produse agro-alimentare necesare aprovizionării populaţiei şi de materii prime pentru industria uşoară şi alimentară, asigurînd, în acelaşi timp, şi unele disponibilităţi pentru export. Agricultura constituie şi o piaţă de desfacere pentru o serie de produse industriale (tractoare, maşini, îngrăşăminte chimice, materiale de construcţii, bunuri de consum etc.).

În trecut, agricultura ţării noastre se caracteriza prin înapoiere tehnică şi productivitate scăzută, prin fărîmiţarea excesivă a terenului agricol şi insuficienţa pămîntului în gospodăriile mici şi mijlocii. Cu toate că peste trei pătrimi din populaţia activă a ţării lucra în agricultură, contribuţia acesteia la producerea venitului naţional era de numai 38,1%.

Prin reforma agrară din 1945, desăvîrşită în 1948, moşierimea a fost expropriată fără despăgubire, iar pămînturile acesteia au trecut, în cea mai mare parte, în proprietatea ţăranilor muncitori. În lupta pentru înfăptuirea reformei agrare s-a dezvoltat şi cimentat alianţa dintre clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare. Deşi reforma agrară a modificat simţitor structura proprietăţii la sate, ea n-a putut totuşi înlătura înapoierea tehnică a agriculturii. Gospodăria mică şi mijlocaşă, cu o productivitate redusă a muncii, nu permitea folosirea tehnicii avansate, organizarea ştiinţifică a producţiei. Ea ridica bariere în sporirea producţiei agricole, în creşterea nivelului de trai al ţărănimii.

În aceste condiţii, P.C.R. a arătat că singura cale de soluţionare definitivă a situaţiei ţărănimii era organizarea pe baze socialiste a agriculturii, trecerea la înfăptuirea cooperativizării gospodăriilor ţărăneşti. Călăuzindu-se după legile generale ale revoluţiei şi construcţiei socialiste, potrivit condiţiilor din ţara noastră, P.C.R., la Plenara Comitetului Central din martie 1949, a elaborat **programul transformării socialiste a agriculturii** care a constituit începutul unei noi etape în înfăptuirea transformărilor revoluţionare la sate, etapa făuririi relaţiilor socialiste.

Programul transformării socialiste a agriculturii a prevăzut organizarea unităţilor proprietate de stat (gospodării agricole de stat, staţiuni de maşini şi tractoare, staţiuni de cercetare) şi unirea gospodăriilor ţărăneşti mici şi mijlocii, pe baza liberului consimţămînt, în **cooperative agricole de producţie**, bazate pe proprietatea socialist-cooperatistă.

Transformarea socialistă a satului a necesitat o perioadă îndelungată de timp, aproape 14 ani, în decursul căreia s-a desfăşurat o intensă muncă politică şi organizatorică, de convingere, prin fapte, a ţărănimii de marile avantaje ale agriculturii cooperatiste. O caracteristică a procesului de transformare socialistă a agriculturii româneşti a fost înaintarea treptată, continuă, pe măsura dezvoltării bazei tehnico-materiale şi a pregătirii cadrelor necesare, a convingerii ţărănimii să treacă la gospodăria socialistă. În întreaga perioadă a cooperativizării, statul nostru a acordat un sprijin multilateral ţărănimii muncitoare prin asigurarea cu mijloace mecanice de lucrare a pămîntului, prin politica de preţuri şi credite, printr-o serie întreagă de facilităţi la plata impozitelor şi aprovizionarea cu produsele industriale necesare etc.

O trăsătură esenţială a procesului de transformare socialistă a agriculturii în ţara noastră a constat în **creşterea producţiei agricole în întreaga perioadă**, fapt de o deosebită importanţă pentru dezvoltarea economiei naţionale în această etapă.

În anul 1962 s-a încheiat cooperativizarea agriculturii. Aceasta a marcat victoria deplină a socialismului, **făurirea relaţiilor socialiste în întreaga economie** şi a deschis, totodată, calea progresului rapid al producţiei agricole şi a ridicării nivelului de trai al ţărănimii.

Baza tehnico-materială a agriculturii

Cooperativizarea agriculturii şi făurirea relaţiilor socialiste la sate a deschis calea dezvoltării şi modernizării agriculturii ; factorul hotărîtor pentru creşterea continuă a producţiei agricole şi ridicarea bunăstării ţărănimii a fost crearea unei puternice baze tehnico-materiale, aşezarea ei pe temelia ştiinţei şi tehnicii avansate.

LECŢII

Partidul nostru a acordat permanent o atenţie deosebită dotării tehnice a agriculturii, înzestrării unităţilor agricole cu tractoare, maşini şi utilaje, îngrăşăminte chimice şi alte mijloace tehnice necesare creşterii şi perfecţionării producţiei agricole. În acest scop, în procesul industrializării ţării au fost create ramuri producătoare de tractoare şi maşini agricole, iar în cadrul industriei chimice s-a dezvoltat puternic producţia de îngrăşăminte şi alte substanţe chimice necesare dotării agriculturii. Pentru agricultură a fost alocat un volum important de **investiţii**, care **în ultimii 10 ani s-a ridicat la circa 130 miliarde lei.** Cea mai mare parte din ele a fost folosită pentru extinderea şi diversificarea parcului de tractoare şi maşini agricole, dezvoltarea producţiei de îngrăşăminte şi alte substanţe chimice, creşterea şi îmbunătăţirea şeptelului, mărirea suprafeţelor amenajate pentru irigat. Drept urmare, la sfîrşitul anului 1975, agricultura dispunea de aproape 120 000 tractoare şi alte zeci de mii de maşini agricole moderne. Cantitatea de îngrăşăminte chimice administrată în medie la un hectar agricol era de 90 kg substanţă activă, iar suprafaţa de teren amenajată pentru irigaţii se ridica la 1 424 mii hectare.

Un loc de seamă în politica agrară a P.C.R. îl ocupă promovarea metodelor industriale în agricultură, transformarea producţiei agricole într-o variantă a muncii industriale, care îşi găseşte concretizarea în crearea de mari complexe pentru creşterea şi îngrăşarea animalelor şi păsărilor, în construirea de sere cu flux industrial, fabrici de nutreţuri combinate.

Orientarea fermă a politicii partidului nostru spre ridicarea nivelului tehnic şi modernizarea agriculturii se reflectă în sporirea producţiei agricole de 2,9 ori între anii 1950—1975. Cele mai însemnate creşteri s-au înregistrat în ultimii ani. Astfel, în 1976 producţia de cereale s-a ridicat la aproximativ 20 milioane tone, fiind **cea mai mare producţie din istoria ţării.** Paralel cu sporirea producţiei agricole, a avut loc şi îmbunătăţirea structurii ei, ponderea producţiei animale ridicîndu-se la 43% din întreaga producţie globală agricolă.

Dezvoltarea puternică a bazei tehnice a agriculturii şi perfecţionarea organizării muncii au permis reducerea forţei de muncă ocupată în această ramură şi orientarea ei spre ramurile neagricole. În anul 1975, populaţia ocupată în agricultură reprezenta 37,8% din totalul populaţiei active.

Programul P.C.R. privind principalele obiective ale politicii agrare a partidului. Importanţa realizării unei agriculturi moderne, intensive

Ţinînd seama de importanţa ce o prezintă agricultura pentru dezvoltarea economiei naţionale, **Programul P.C.R.** de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare a României spre comunism prevede printre obiectivele strategice de bază **„realizarea unei agriculturi intensive, moderne, de înaltă productivitate care constituie un factor determinant pentru întreaga dezvoltare economico-socială, pentru creşterea venitului naţional şi a bunăstării întregii societăţi“.**

Intensificarea producţiei agricole constituie o **necesitate obiectivă** a cărei înfăptuire condiţionează ridicarea întregii agriculturi la nivelul impus de continua sporire a nevoilor societăţii de produse agricole.

Intensificarea producţiei agricole este procesul de sporire a producţiei pe aceeaşi suprafaţă de teren ca urmare a efectuării de investiţii suplimentare în îmbunătăţiri funciare, mijloace de muncă mecanice, îngrăşăminte şi substanţe chimice, precum şi a utilizării de noi soiuri şi rase de animale de mare randament, a aplicării cuceririlor ştiinţei şi tehnicii agricole şi îmbunătăţirii tehnologiilor. Prin intensificarea producţiei agricole se urmăreşte sporirea producţiei la hectar, paralel cu reducerea cheltuielilor pe unitatea de produs.

Principalele **căi de intensificare a producţiei** agricole sînt :

a) **Utilizarea raţională a fondului funciar, conservarea şi mărirea fertilităţii** lui. Pămîntul — indiferent de forma de proprietate asupra lui — constituie **un bun naţional** de care este strîns legată creşterea avuţiei naţionale şi bunăstarea întregului popor. În conservarea şi ridicarea fertilităţii solului un rol de seamă îl au lucrările de îmbunătăţiri funciare (irigaţii, indiguiri, desecări, terasări, combaterea eroziunii solului etc.). Pentru folosirea judicioasă a terenului agricol, conducerea partidului nostru a elaborat un vast program de perspectivă privind amenajările funciare, sistematizarea reţelei hidrologice şi regularizarea cursurilor de apă, desecări şi irigaţii. Programul de îmbunătăţiri funciare prevede ca pînă în 1990 amenajările pentru irigat să cuprindă circa 5 milioane ha, **practic întreaga suprafaţă irigabilă în condiţii economice.** În acelaşi scop, al gospodăririi eficiente a terenului, au fost elaborate legea privind fondul funciar şi legea cu privire la sistematizarea teritoriului şi a localităţilor.

b) **Mecanizarea complexă a lucrărilor agricole** prin executarea celei mai mari părţi a lucrărilor cu maşini. Potrivit Directivelor Congresului al XI-lea al P.C.R., pe baza investiţiilor sporite pe care statul le va face în agricultură, mecanizarea lucrărilor va intra într-o nouă etapă, calitativ superioară, caracterizată prin mecanizarea complexă a ansamblului de lucrări la toate culturile şi speciile de animale. Planul cincinal 1976—1980, prevede dotarea agriculturii cu încă 70 000 de tractoare fizice şi cu 16 300 de combine autopropulsate.

c) **Chimizarea producţiei agricole** prin aplicarea de îngrăşăminte şi alte substanţe chimice (ierbicide, insectofungicide. biostimulatori etc.) care măresc producţia agricolă, ca urmare a folosirii mai bune a fertilităţii solului şi a distrugerii dăunătorilor. În Programul P.C.R. se prevede sporirea producţiei chimice pentru asigurarea întregului necesar al agriculturii.

d) **Introducerea în producţie de noi soiuri de plante şi rase de animale** cu valoare biologică şi economică ridicată. Ameliorarea plantelor şi animalelor presupune o intensă activitate de cercetare ştiinţifică, de promovare a celor mai noi realizări ale ştiinţei fără de care nu este posibilă realizarea unei agriculturi de înaltă productivitate şi mare randament.

O direcţie importantă a intensificării producţiei agricole este şi organizarea pe baze intensive şi superintensive a plantaţiilor viticole şi pomicole în vederea creşterii substanţiale a producţiei de struguri şi fructe pentru satisfacerea nevoilor în continuă creştere ale economiei naţionale.

Pentru dezvoltarea intensivă a agriculturii prezintă o importanţă deosebită şi perfecţionarea tehnologiilor de producţie, a metodelor de conducere şi organizare a unităţilor, corespunzător cerinţelor agriculturii moderne.

Caracteristic pentru dezvoltarea intensivă a agriculturii in etapa actuală este realizarea unei proporţii optime între cultura plantelor şi creşterea animalelor, în aşa fel încît **în anul 1990 ponderea producţiei animaliere în totalul producţiei agricole să fie de peste 50%.**

Pentru realizarea obiectivelor prevăzute în Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. vor fi alocate agriculturii, **în cincinalul 1976—1980, investiţii de 116,4 miliarde lei.** Aceasta va permite sporirea considerabilă a producţiei agricole. Producţia de cereale va ajunge în anul 1980 la circa 20—22,3 milioane tone.

Înfăptuirea revoluţiei ştiinţifico-tehnice în agricultură va fi marcată, în primul rînd, de dezvoltarea puternică a bazei tehnico-materiale, de sporirea şi diversificarea parcului de tractoare şi maşini agricole. Astfel, agricultura va fi înzestrată cu tractoare de mare putere şi randament, cu maşini de înaltă tehnicitate care asigură creşterea considerabilă a productivităţii muncii. Amenajările pentru irigaţii vor fi realizate după soluţii moderne, proiectarea lor avînd loc în complex cu acţiunile de amenajare a bazinelor hidrografice. Îngrăşămintele şi substanţele chimice livrate agriculturii vor avea o eficienţă sporită.

În acţiunea de introducere a progresului tehnico-ştiinţific în agricultură un aport de seamă îl au unităţile de cercetare care îşi vor orienta activitatea spre **soluţionarea problemelor ce contribuie la creşterea rapidă a producţiei agricole şi la ridicarea calităţii ei.**

conf. dr. Ileana **STĂNESCU**

OM — TEHNICĂ — MEDIU

> „În centrul politicii generale a partidului și statului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism se va afla permanent omul — factorul esențial al întregii dezvoltări economico-sociale —, satisfacerea plenară a cerințelor sale de viață în continuă creștere și diversificare, afirmarea neîngrădită a personalității umane".
>
> (Din Programul Partidului Comunist Român)

FACTORII DE MEDIU ÎN ORGANIZAREA RAȚIONALĂ A PRODUCȚIEI ȘI MUNCII ÎN INDUSTRIE [I]

ÎN CADRUL liniei politice generale a Partidului Comunist Român de creștere în ritmuri înalte a forțelor de producție și de ridicare continuă a eficienței economice în toate sectoarele de activitate, o însemnătate deosebită revine intensificării preocupărilor pentru organizarea pe baze științifice a proceselor de muncă.

Este de menționat că în repetate rînduri, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a subliniat necesitatea și importanța măsurilor de a asigura pentru om — producătorul și consumatorul bunurilor materiale — condiții optime de muncă și de viață.

Așa cum se cunoaște, în procesul muncii omul este solicitat cu numeroasele sale funcții fizice, nervoase, psihice, sociale, în complexitatea și interacțiunea lor, ceea ce impune preocupări interdisciplinare, care să privească omul ca pe un tot unitar, considerat prin prisma tuturor funcțiilor și trăsăturilor sale.

Mediul ambiant influențează în mare măsură capacitatea de muncă a omului ; obținerea unei eficiențe maxime a muncii impune să se ia în considerare, pe lîngă relațiile dintre om și mașină, și relațiile dintre om și mediul în care își desfășoară activitatea.

Ținind seama de importanța mediului ambiant și de rolul său în creșterea eficienței activității economice, se impune reliefarea influenței factorilor componenți ai mediului asupra organizării locului de muncă *.

Obiectivele organizării locului de muncă, în lumina progresului tehnico-științific contemporan

EVOLUȚIA mereu ascendentă a economiei naționale demonstrează că progresul tehnic determină schimbări importante și în organizarea muncii, modificarea continuă a structurii producției și a componenței forței de muncă pe meserii și grad de calificare reprezentînd un proces complex, care impune ca acțiunile de organizare a locului de muncă să aibă în vedere aspectele cantitative și calitative specifice.

Organizarea științifică a locului de muncă în industrie presupune un ansamblu de măsuri cu caracter tehnic, organizatoric, fiziologic, psihologic, care să asigure diviziunea și cooperarea rațională, organizarea servirii optime și condiții corespunzătoare la locul de muncă, normarea muncii, orientarea, selecția și perfecționarea pregătirii profesionale a muncitorilor, cointeresarea materială și integrarea lor în muncă. Avînd în vedere că prin schimbările tehnologice raporturile dintre munca fizică și munca intelectuală se modifică tot mai mult, problematica organizării locului de muncă se extinde cuprinzînd atît ansamblul relațiilor om-mașină, cît și al factorilor de mediu în care omul își desfășoară activitatea.

Pentru a face posibilă îmbunătățirea activității lucrătorului, se impune ca în toate împrejurările să se țină seama de recomandările fiziologice privind regimul de muncă sau poziția optimă de lucru, de influența iluminatului, cromaticii, zgomotului, vibrațiilor, a condițiilor de microclimat, de caracteristicile fizice și psihice ale omului, precum și de modalitățile de instruire, de formare și de comportare în producție și în societate.

Obținerea unei eficiențe sporite a muncii presupune analiza multifactorială a omului încadrat într-un sistem, analiza multicriterială a sistemului, a elementelor sale și a interacțiunii dintre acestea, definirea capacității de muncă a omului și stabilirea factorilor care o influențează.

În reliefarea importanței factorilor de mediu în organizarea locului de muncă în industrie, se evidențiază următoarele aspecte :

— în accepțiunea sistemică locul de muncă trebuie conceput prin prisma interacțiunii dintre obiective, resurse și rezultate ;

— în organizarea locului de muncă trebuie să se aibă în vedere că procesul de transformare a obiectelor muncii se înscrie într-un circuit care cuprinde : recepția informației, prelucrarea informației, luarea deciziei și executarea deciziei ;

— întrucît în cadrul unui loc de muncă se întîlnesc aspecte care se intercondiționează, legate de trei factori principali : omul, mașina și mediul, locul de muncă trebuie considerat ca un sistem om-mașină-mediu, așa cum se arată în fig. 1.

Organizarea locului de muncă cu privire la factorul uman, mașinile și instalațiile din dotare și factorii de mediu, se află într-o permanentă interacțiune. În consecință, varietatea și complexitatea aspectelor întîlnite în organizarea muncii impun ca cercetarea și proiectarea organizării locului de muncă să se efectueze de echipe complexe formate din cercetători de specialități diferite, iar activitatea acestora trebuie să fie ast-

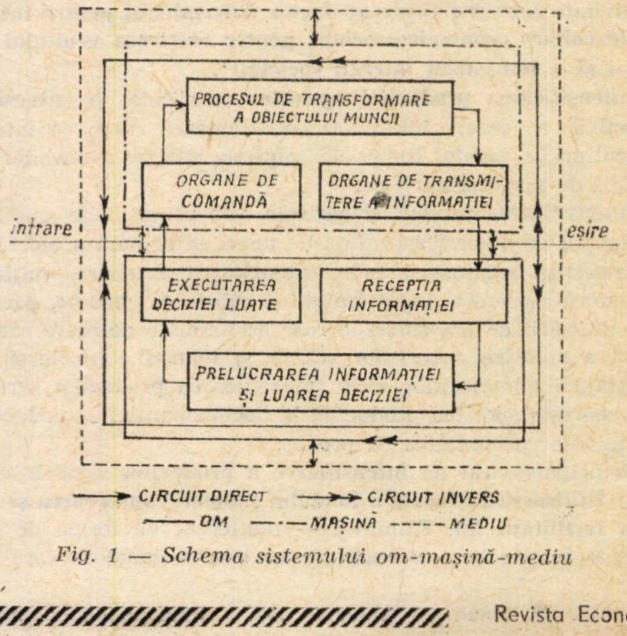
PROCESUL DE TRANSFORMARE A OBIECTULUI MUNCII
ORGANE DE COMANDĂ
ORGANE DE TRANSMITERE A INFORMAȚIEI
intrare
eșire
EXECUTAREA DECIZIEI LUATE
RECEPȚIA INFORMAȚIEI
PRELUCRAREA INFORMAȚIEI ȘI LUAREA DECIZIEI
CIRCUIT DIRECT
CIRCUIT INVERS
OM
MAȘINĂ
MEDIU

Fig. 1 — Schema sistemului om-mașină-mediu

fel organizată, încît în rezolvarea obiectivelor să fie însumate rezultatele obținute de fiecare specialitate.

---

*) Articolul de față este elaborat pe baza cercetărilor ocazionate de întocmirea tezei de doctorat susținută la Academia „Ștefan Gheorghiu".

În condițiile cerințelor revoluției tehnico-științifice contemporane, importanța factorilor mediului ambiant în obținerea unei eficiențe maxime a muncii este hotărîtoare atît sub aspect cantitativ cît și calitativ, ceea ce impune luarea în considerare în toate cazurile a raporturilor multivalente care se creează în sistemul om-mașină-mediu.

Urmărind punerea în evidență a principalelor relații de intercondiționare dintre om și mediul ambiant în industria textilă din Timișoara și implicațiile acestora asupra organizării și a rezultatelor în muncă, am avut în vedere iluminatul industrial, ambianța cromatică, zgomotul, microclimatul industrial și ambianța psiho-socială în întreprinderi.

Cercetările efectuate demonstrează influența iluminatului atît asupra capacității de muncă, cît și asupra calității produselor. Pe lîngă prezentarea relației dintre iluminat și acuitatea vizuală — problemă de o deosebită importanță în industria textilă datorită detaliilor foarte mici ale obiectivelor muncii și a varietății cromatice — investigația relevă relația dintre iluminat, dispoziția și randamentul în muncă și rezultatele calitative ale muncii.

Investigațiile efectuate în cinci întreprinderi textile din Timișoara, prin măsurarea nivelului de iluminare ziua și noaptea, au dovedit că nivelele existente sînt cu mult sub cele standardizate, ceea ce impune cercetarea și elaborarea unor soluții de îmbunătățire a utilizării atît a iluminatului natural cît și a iluminatului artificial (în condițiile impuse și de necesitatea economisirii energiei electrice).

Practica a confirmat că în cazul alegerii unor soluții corespunzătoare, nivelul cheltuielilor de investiții atît pentru iluminatul natural cît și pentru cel artificial se amortizează într-un interval de timp relativ scurt și că măsurile de îmbunătățire sînt justificate, avînd în vedere avantajele tehnico-economice pe care le asigură.

Cunoașterea efectelor fiziologice și psihologice ale culorilor asupra organismului uman, în strînsă legătură cu iluminatul și cu ceilalți factori de mediu, duce la stabilirea modalităților de îmbunătățire a ambianței cromatice în întreprinderile textile. De menționat că în conceperea unei cromatici adecvate în industria textilă, trebuie avut în vedere specificul acestei industrii, caracterizată printr-o mare varietate a culorilor materiei prime, existența unui nivel relativ înalt de zgomot (în țesătorii), preponderența unor procese umede și cu radiații calorice (în vopsitorii și secțiile de finisare). Totodată, trebuie avut în vedere că industria textilă este caracterizată și prin existența unui numeros personal feminin, mai sensibil la factorii legați de cromatică și de estetică.

În preocupările privind îmbunătățirea factorilor de mediu in industria textilă, combaterea efectelor zgomotului asupra muncitorilor ocupă un loc important. Investigațiile complexe efectuate au evidențiat caracterul nociv al zgomotului asupra muncii și calității produselor. Cercetările întreprinse dovedesc că zgomotul are o influență psiho-fiziologică vătămătoare asupra organismului și capacității de muncă a oamenilor, producînd slăbirea acuității vizuale, accelerarea ritmului respirator și al activității inimii, creșterea tensiunii arteriale și intracraniene, încetinirea procesului de digestie și alte modificări.

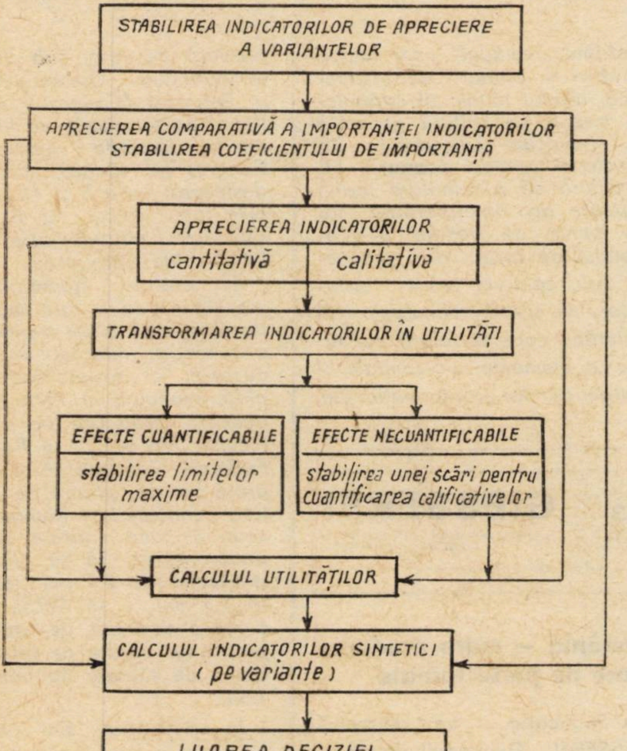
STABILIREA INDICATORILOR DE APRECIERE A VARIANTELOR
APRECIEREA COMPARATIVĂ A IMPORTANȚEI INDICATORILOR STABILIREA COEFICIENTULUI DE IMPORTANȚĂ
APRECIEREA INDICATORILOR
cantitativă
calitativă
TRANSFORMAREA INDICATORILOR ÎN UTILITĂȚI
EFECTE CUANTIFICABILE
stabilirea limitelor maxime
EFECTE NECUANTIFICABILE
stabilirea unei scări pentru cuantificarea calificativelor
CALCULUL UTILITĂȚILOR
CALCULUL INDICATORILOR SINTETICI (pe variante)
LUAREA DECIZIEI

Fig. 2 — Etapele determinării indicatorilor sintetici

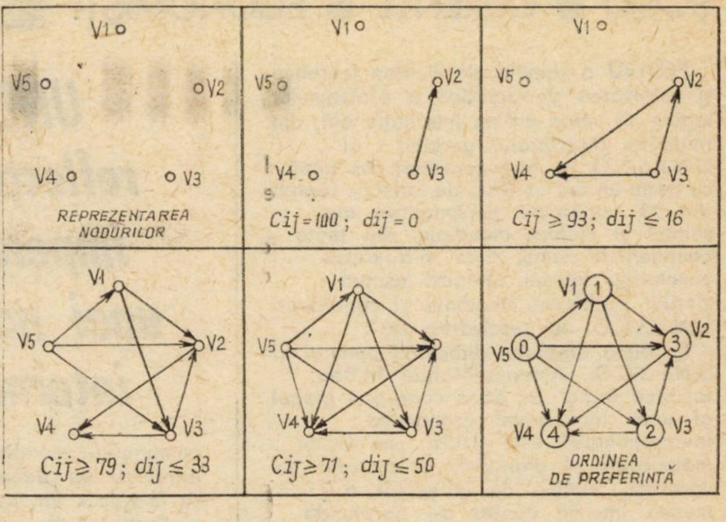

Fig. 3 — Etapele de construire a grafului

Avînd în vedere că în industria textilă tehnologiile de fabricație impun valori mari pentru temperatura și umiditatea relativă a aerului, studiul posibilităților de atenuare a efectelor lor negative este o problemă de ordin specific.

Activitatea practică din industrie ne demonstrează că organismul uman are posibilitatea de a se adapta — în anumite limite — la unele condiții de ambianță ; o solicitare permanentă însă, sau repetată, se realizează cu prețul unor consumuri foarte mari de energie pe seama irosirii unor importante capacități creatoare. De aceea, în lumina prevederilor hotărîrilor de partid și de stat, organizarea rațională a muncii presupune crearea unor condiții de microclimat adaptate posibilităților normale ale omului.

Climatul psiho-social din întreprindere, alături de ambianța mediului fizic, influențează într-o mare măsură sporirea capacității de muncă a omului, creșterea productivității muncii și îmbunătățirea calității produselor. Din investigațiile efectuate în industria textilă, reiese că o ambianță psiho-socială favorabilă determină o cooperare mai strînsă în muncă, duc la dezvoltarea capacității de inventivitate și creativitate, contribuie la stimularea unei atitudini competitive interindividuale și intercolective etc. Se poate afirma că un climat favorabil determină un moral mai ridicat ; un moral ridicat determină o capacitate sporită de muncă și creație ; iar aceasta conduce la obținerea unei producții mai mari, mai bune și mai ieftine.

Eficiența economică a factorilor de mediu în industrie

ACȚIUNILE de îmbunătățire a factorilor de mediu la locul de muncă vizează atît creșterea nivelului indicatorilor tehnico-economici, cît și asigurarea unor condiții optime de muncă pentru lucrători. Analiza eficienței acestor acțiuni trebuie să cuprindă întregul ansamblu al mijloacelor de îmbunătățire a factorilor de mediu cu toate efectele lor, ținînd seama că pot fi considerate eficiente nu numai măsurile care sporesc în mod direct și imediat eficiența economică, ci și acelea la care este evidentă manifestarea **în perspectivă** a unor repercusiuni favorabile.

În vederea stabilirii aportului tuturor mijloacelor de îmbunătățire a factorilor de mediu la locul de muncă, în expresia generală a eficienței economice trebuie reprezentate toate elementele care o determină, inclusiv acelea care se exprimă sub forme complexe : dacă în unele cazuri folosirea unuia sau mai multor indicatori analitici este suficientă, în alte cazuri se impune utilizarea unui indicator sintetic, care să exprime în-

dr. Ilie MORODAN
secretar al Comitetului județean Timiș al P.C.R.

(Continuare în pag. 32)

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

UNESCO – reflecții asupra imperativelor unei noi ordini internaționale

PENTRU a stimula clarificarea teoretică și rezolvarea democratică a problemelor legate de noua ordine internațională, din inițiativa directorului general al U.N.E.S.C.O. a fost constituit, în urmă cu peste un an, un grup de reflecție format din 18 cunoscute personalități ale științei și culturii mondiale, din toate continentele lumii, care și-a expus concluziile într-un „Raport asupra marilor probleme mondiale și contribuția U.N.E.S.C.O. la rezolvarea lor".

Pe bună dreptate, directorul general al U.N.E.S.C.O., Amadou-Mahtar M'Bow, remarca faptul că, dacă conceptul global al unei „noi ordini economice internaționale" este astăzi „un factor mobilizator al eforturilor și purtător de speranțe, rămîne de îndeplinit o muncă imensă pentru a-i aprofunda conținutul, pentru a măsura obstacolele care trebuie învinse, pentru a preciza măsurile cele mai eficace de aplicat și a prevedea urmările lui și, mai ales, pentru a-i da o dinamică de viitor. Ar fi, într-adevăr, un risc foarte mare dacă am rămîne la afirmații de principiu și la declarații verbale, neglijînd să concepem procesele efective de schimbare" 1).

„Raportul grupului de reflecție" menționat și „Reflecțiile asupra noii ordini economice internaționale" formulate de directorul general al U.N.E.S.C.O. remarcă marea diversitate de opinii formulate în literatura de specialitate cu privire la caracterizarea situației internaționale actuale și cu privire la cauzele crizelor din economia mondială și relațiile internaționale evitînd, totodată, să accepte pe deplin vreuna din aceste opinii.

Cele două documente insistă asupra urgenței instaurării noii ordini internaționale, invocînd ca principale argumente, pe de o parte, constatarea unor fenomene iraționale în viața comunității mondiale și perspectiva agravării lor dacă lucrurile vor evolua ca în trecut, iar, pe de altă parte, aspirațiile legitime ale popoarelor, inclusiv ale celor eliberate de sub jugul colonial, de a se dezvolta în mod independent și suveran.

Printre concluziile realiste expuse în „Raportul grupului de reflecție" amintim mai ales ideile referitoare la semnificația crizei actuale din domeniul relațiilor internaționale și limitele (contradicțiile) modelului capitalist de creștere și dezvoltare economică, ineficient pentru lichidarea decalajelor și contradicțiilor din economia mondială și, cu atît mai puțin, pentru lichidarea subdezvoltării în care trăiește majoritatea populației globului pămîntesc.

Autorii leagă mutațiile profunde care au loc în lumea contemporană de „puterea din ce în ce mai mare pe care progresul științei și al tehnologiei au conferit-o omului", dar, în același timp, atrag atenția asupra faptului, la fel de important, că „crizele (din lumea contemporană — n.ns.) au izvorul lor în domeniul crucial al relațiilor sociale, care nu sînt suficient adaptate... rapidității evoluției datorată științei și tehnologiei" (pag. 110).

Din aceste constatări rezultă concluzia că soluționarea problemelor acute cu care este confruntată omenirea în zilele noastre trebuie să pornească, nu de la considerațiuni privind abundența sau raritatea resurselor materiale, ci de la analiza critică a relațiilor sociale, mai ales de la recunoașterea incapacității capitalismului și a proprietății private de a oferi cheia acestei soluționări. „Insuși faptul că resursele, epuizabile sau nu, sînt limitate, arată că modelul de dezvoltare occidental nu poate fi generalizat nici în spațiu, nici în timp — scriu autorii Raportului întocmit de „Grupul de reflecție" al U.N.E.S.C.O. Progresul bazat pe acest model, considerat pînă în prezent în anumite cercuri în mod potențial ca universal valabil, este confruntat de acum înainte cu contradicții fundamentale... ...Incapabil să asigure o integrare socială sau corectarea disparităților din țările în curs de dezvoltare, capitalismul agravează contradicțiile" (pag. 112, 114).

Concretizînd ideea, A.M.M. 'Bow remarcă faptul că „dinamismul societăților puternic industrializate (principalele mari puteri capitaliste — — n. ns.) se bazează, în realitate, pe un anumit număr de atitudini și credințe, considerate pînă acum drept evidente și pozitive, dar care încep să fie puse, cel puțin în parte, sub semnul îndoielii" (pag. 20), ceea ce duce la concluzia că „Înseși postulatele științei economice (tradiționale sau convenționale, respectiv burgheze — n.ns.) trebuie să fie revăzute în lumina noilor fapte economice, sociale și politice" (pag. 15).

Urgența înfăptuirii noii ordini internaționale decurge, după aceeași apreciere, din incapacitatea vechiului tip

FIȘE

Ihor Lemnij
fenomenul
TEHNIC
Editura științifică și enciclopedică

● *Cartea lui Ihor Lemnij* Fenomenul tehnic *(224 p.), apărută zilele acestea în Editura științifică și enciclopedică (redactor Dorina Bădilă), cuprinde, așa cum o arată și subtitlul ei, o serie de eseuri despre tehnică în raporturile ei cu economia. Autorul încearcă să pătrundă în mecanismul creșterii economice. Pornind de la constatarea făcută mai de mult de unii economiști că, pentru țările cu industrializare veche sporurile de productivitate a muncii sociale și sporurile de producție și de venit nu pot fi explicate în întregime prin creșterea resurselor umane și materiale antrenate în producție, I.L. își propune să descifreze acest surplus, evidențiat sub forma unui „reziduu". Conform opiniei lui Ihor Lemnij, explicația se află, cel puțin parțial, în faptul că creșterea economică nu este numai cantitativă. Nici un fel de procedeu statistic nu poate surprinde în întregime fenomenul subtil și complex care este progresul tehnic. Produsele noi, de pildă, n-au putut fi clasificate în perioada inițială pentru că, evident, nu erau cunoscute. Experiența dovedește că studiul cantitativ și cel calitativ al creșterii economice sînt complementare și că este necesară cooperarea între practicanții diferitelor procedee de investigație științifică.*

Analizînd încercările de a atribui „reziduul" unor factori calitativi – nivelul de instrucțiune, nivelul tehnic al capitalului, nivelul de cultură generală ș.a. –, precum și încercările de a calcula aportul acestora, I.L. consideră că o orientare fertilă o poate da interpretarea lor din punct de vedere al conceptului de forțe de producție, sau, conform teoriei sistemelor, de sistem tehnologic al societății, care se referă nu numai la elemente substanțiale și energetice, dar și informaționale.

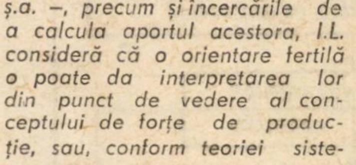
F 3268 D
63 (1976)
23
Seite 649-672
11. November
ISSN 0016-9765
GIESSEREI
GEMEINSCHAFTSORGAN DER DEUTSCHEN GIESSEREI-VEREINIGUNGEN

România — mare producătoare de piese turnate

● *Publicația vest-germană* GIESSEREI Gemeinschaftsorgan der Deutschen Giesserei-Vereinigungen, *nr.* 23/11 *noiembrie 1976, prezintă pe larg, sub titlul* Internationaler Giessereikongress in Bukarest *(Congresul internațional de turnătorie de la București), lucrările sus-numitului Congres (al 43-lea), care s-au desfășurat între 5 și 10 septembrie anul trecut la București, sub înaltul patronaj al tovarășului Nicolae Ceaușescu.*

În relatare, România este prezentată ca o țară mare producătoare de piese turnate, care a cunoscut, îndeosebi în ultimul deceniu, o creștere foarte rapidă, ajungînd în 1975 să aibă aceeași producție pe cap de locuitor (66 kg) ca și Republica Federală Germania. Pînă în 1980, arată revista, planul de dezvoltare economică a României prevede o nouă creștere cu 70%, urmărindu-se să se atingă o producție de 2,3 mil. tone (de la 1,3 mil. t. în 1975), cu o creștere deosebit de rapidă a producției bazate pe tehnici moderne de turnare de mare precizie.

În continuare, sînt relatate în rezumat, grupate pe probleme, comunicările prezentate la Congres, printre care și ale

TEORII·IDEI

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

de relații internaționale de a stăpîni desfășurarea evenimentelor la scară mondială și de a da satisfacție aspirațiilor manifestate de noile state naționale și necesităților resimțite de popoare, decurge din starea de criză a „economiei internaționale", însoțită de un climat de incertitudine, datorate unor astfel de fenomene iraționale ca: decalajul crescînd între veniturile diferitelor țări, repartiția inegală a veniturilor între diferite categorii sociale, contrastul între bogăție și sărăcie, între risipă și foamete, înrăutățirea și mai puternică a situației celor mai neavuți.

În efortul de a defini cit mai corect conținutul conceptului de „nouă ordine internațională", directorul general al U.N.E.S.C.O. recunoaște prioritatea dimensiunii economice a acesteia, dar în același timp semnalează insuficiența ei, faptul că sfera de cuprindere a conceptului trebuie neapărat lărgită, incluzînd și dimensiunea ei social-culturală, precum și cea politică. Însăși finalitatea unei „noi ordini economice internaționale" depășește deci domeniul economic propriu-zis; ea are în vedere nu numai „punerea în valoare a lucrurilor și mai buna lor repartiție, ci și dezvoltarea tuturor oamenilor și a oricărui om, într-un proces cultural integral cu o încărcătură de valori și înglobînd mediul național, relațiile sociale, educația și bunăstarea; este vorba în acest fel de a da o bază dezvoltării comunității internaționale însăși" (pag. 19).

În opoziție cu „vechea ordine", respectiv cu fenomenele de „dezordine actuală" din domeniul relațiilor internaționale, A.M.M. Bow consideră că, pentru a fi eficient, conceptul de ‚nouă ordine" trebuie să aibă trei semnificații: un nou tip de organizare a relațiilor economice internaționale (înlocuirea mecanismelor de desfășurare a acestora, bazate pe raportul de forțe, cu altele, bazate pe concertare, pe dialog și negociere), o structură juridică (instituționalizarea acestora bazată pe recunoașterea faptului că statele au drepturi și datorii) și un sistem de valori (dreptate, egalitate, libertate, solidaritate), decurgînd din „recunoașterea unității umanității în diversitatea popoarelor, raselor și culturilor ei".

Semnalînd multiple obstacole care stau în calea înfăptuirii noii ordini internaționale în practică (pornind de la diversitatea de interpretări ale istoriei în general, ale situației internaționale și ale crizelor contemporane, pînă la rigiditatea structurilor economice, a mentalităților, inclusiv a structurilor și spiritului pe baza cărora funcționează sistemul Națiunilor Unite), autorul este totuși optimist și consideră că există numeroase căi de urmat pentru atingerea acestui obiectiv de care depinde viitorul întregii omeniri.

În esență, A.M.M.B. consideră că este vorba despre redistribuirea resurselor și a puterii între state pe baza cooperării loiale și constructive, respingînd calea tradițională a confruntărilor și conflictelor generatoare de noi inegalități și suferințe, respingînd, de asemenea, soluțiile extremiste, unilaterale, practicate de unele țări în trecut (de la măsurile discriminatorii la autarhie). Așa cum se arată în lucrare, din moment ce am devenit conștienți de interdependența strînsă dintre economiile naționale, de caracterul limitat al resurselor mondiale, de riscurile fără precedent la care s-ar expune umanitatea dacă ar recurge la noi conflicte, cooperarea internațională apare ca singura cale rațională. Dar cooperarea internațională presupune nu numai voință de dialog, ci și condiții de etică și echitate în relațiile internaționale, promovarea unor profunde prefaceri care să asigure afirmarea suveranității naționale și respingerea oricărei forme de dominație străină. „Este nevoie să dispunem de o nouă structură a puterii — scrie A.M.M. 'Bow — bazată pe voința fiecărei țări de a fi stăpînă pe resursele ei și de a-și alege sistemul său economic și social, bazată pe refuzul oricărei forme de dominație externă și, în același timp, pe urmărirea cooperării cu celelalte țări și asumarea unei responsabilități față de provocările mondiale" (p. 37).

Tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia, în Raportul prezentat la Congresul al XI-lea al P.C.R., că esențială pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale este democratizarea relațiilor internaționale, că „Este necesar să se pornească în mod consecvent de la faptul că soluționarea tuturor problemelor complexe — economice și politice — ale zilei de azi nu se poate realiza doar de cîteva state; rezolvarea lor reclamă în mod imperios participarea activă a tuturor țărilor, cu drepturi egale, depline. În acest context, apreciem că țările mici și mijlocii sînt chemate să joace un rol tot mai activ în afirmarea noilor principii de relații între state și a unei noi ordini economice și politice internaționale. Un rol important revine țărilor nealiniate — în majoritatea lor țări mici și mijlocii — care pot aduce o contribuție deosebit de prețioasă la realizarea acestor obiective".

Sultana SUTĂ-SELEJAN

---

[1] Le Monde en Devenir, Reflexions sur le nouvel ordre économique international, UNESCO. Paris, 1976, p. 10 (trimiterile la această lucrare vor fi indicate în continuare în text).

FIȘE

cercetătorilor români, se evidențiază noutatea unor soluții preconizate și marele interes pe care l-au trezit printre specialiști.

Caracterul productiv al muncii de condocere

- *Se pot împărți argumentele care se aduc împotriva caracterului productiv al muncii de conducere – spune V. Kazakov în articolul* Proizvoditelnost upravlenceskogo truda *(Productivitatea muncii administrative), apărut în nr. 12 al revistei VOPROSI EKONOMIKI – în două grupe. De o parte, argumentul caracterului suprastructural al conducerii. De altă parte, faptul că munca de conducere este legată de prelucrarea informației și nu de transformarea unor obiecte materiale. Caracterul informațional al muncii administrative ar fi incompatibil cu categorii de tipul „productivității".*

Totuși, adaugă V.K., în literatura economică, se arată că 2/3 din pierderile de timp ale unui schimb sînt determinate de neajunsuri în deservirea locurilor de muncă, cauza principală a acestora fiind, de regulă, organizarea nesatisfăcătoare a conducerii inelelor respective ale întreprinderii. Prin urmare, dacă s-ar perfecționa sistemul de conducere în așa fel încît să se înlăture pierderile menționate de timp de muncă, productivitatea muncii ar crește și, corespunzător, producția obținută. Pe această bază, spune autorul, ar trebui considerată drept „producție" a muncii de conducere „informația socialmente necesară" sau, cu alte cuvinte, informația fără de care procesul de producție nu ar fi posibil. Fluxurile de informație care ies din orice activitate de conducere au caracteristici atît cantitative (în unitatea de timp), cît și calitative. Înrăutățirea uneia din aceste caracteristici influențează negativ asupra eficienței producției. Prezentînd în formule matematice dependența productivității muncii în sfera producției de creșterea productivității muncii în sfera conducerii, V.K. conchide cerînd științei economice să elaboreze indicatori măsurabili ai productivității muncii de conducere.

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Probleme de drept economic

Principii
teoretice
și metodologice
pentru realizarea
unei legislații
economice
unitare

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

- *După o perioadă polemică relativ îndelungată, în care se discuta mult dacă se poate sau nu afirma existența unui „drept economic" socialist, ne aflăm acum în fața unei lucrări în care o serie de cercetători au depășit stadiul disputelor și au trecut la elaborarea propriu-zisă a unor probleme ale disciplinei ca atare. Este vorba de cartea* Probleme de drept economic, *apărută recent în Editura Academiei R.S.R. (1976, 286 p.), sub egida Academiei de științe sociale și politice a R.S. România și sub coordonarea lui Paul Cosmovici. În „Cuvînt înainte" la această lucrare, Emil Nicolcioiu se pronunță categoric de partea susținătorilor acestei discipline, considerînd că „dreptul economic, în ciuda tuturor contestărilor, se afirmă tot mai autoritar, atît pe planul teoriei, cît mai ales al practicii dreptului, ca o realitate social-juridică de mare perspectivă" și că „este cazul să trecem de la ipostaza afirmării la aceea a fundamentării, a perfecționării, a creșterii eficienței sociale a dreptului economic, a edificării lui, operă din cale afară de grea".*

Studiile sînt semnate de Mariana Gheciu, Inna Fodor, dr. doc. Yolanda Eminescu, Paul Cosmovici, conf. univ. dr. Constantin Oprișan și conf. univ. Aurel Pop.

CONVORBIRI ECONOMICE

cu

Bronislav ȘOȘKICI

membru al Academiei de Științe a R.S.F. Iugoslavia

CERCETAREA ȘI FUNDAMENTAREA UNOR DECIZII DE POLITICĂ ECONOMICĂ

• Care sînt principalele preocupări ale Institutului de cercetări economice din Belgrad ?

— Conduc de 15 ani Institutul de cercetări economice din Belgrad, fiind în același timp profesor de economie la Universitatea din Belgrad. Institutul este legat mai ales de capacitatea de cercetare a profesorilor acestei universități, deși realizăm cercetări în colaborare și cu alte institute și centre universitare iugoslave. De exemplu, acum încheiem o amplă cercetare a problemei inflației, la care sînt coautori economiști de seamă din restul țării. Sarcinile acestui institut (pentru că există și altele, pentru diferite sectoare ale economiei) au un caracter mai mult sau mai puțin analitic în legătură cu politica economică, încercînd să sprijinim guvernul în găsirea celor mai bune soluții în primul rînd în direcția perfecționării funcționării sistemului economic. Încercăm să realizăm acest lucru pe baza unor cercetări ample, străduindu-ne să cunoaștem tot ce s-a publicat în lume în literatura economică, ca și rezultatele propriilor noastre cercetări. Apoi încercăm să realizăm un pas înainte în domeniul politicii economice, să vedem ce s-ar putea aplica sau ce ar trebui modificat în sistemul economic, sau care ar fi diferitele alternative pentru a îmbunătăți și accelera „mersul“ economiei noastre. Pînă acum noi am publicat circa 30 cărți pe diferite teme, consacrate creșterii economice, problemelor producției, stabilizării, organizării activității economice, comerțului și cooperării internaționale, problemelor financiare și monetare, funcționării pieței și distribuției, practic tuturor domeniilor științei economice contemporane, cu posibilități de aplicare în viața de fiecare zi, în politica economică.

Fără a fi specializat pe problemele noii ordini economice internaționale, institutul nostru a publicat cîteva cărți consacrate acestei probleme relativ noi, în care sînt încă multe de făcut. Considerăm noua ordine economică internațională ca o condiție esențială pentru progresul mai accelerat al țărilor în curs de dezvoltare. Acordăm deci o mare atenție studierii acestei probleme și sîntem conștienți că există multe dificultăți și deosebiri de vederi în privința modalităților instaurării ei, ca și pe plan teoretic. În prezent asistăm totuși la o schimbare. Guvernele occidentale nu-și pot permite ajungerea la o confruntare, ele vor trebui să accepte o anumită formă de cooperare în locul confruntării. Dar instaurarea unei noi ordini economice internaționale nu se va face prea lesne, datorită rezistenței societăților multinaționale și altor forțe interesate în menținerea ordinii actuale.

Este necesară și o cercetare teoretică mai amplă privind chiar perspectivele țărilor dezvoltate în cadrul noii ordini economice internaționale. Există o logică economică conform căreia însuși interesul țărilor dezvoltate de a avea parteneri reali în persoana țărilor în curs de dezvoltare pledează în favoarea unor mari schimbări în ordinea economică internațională actuală. Aș spune că interesele pe termen lung ale tuturor țărilor vorbesc în favoarea acestor schimbări. Diferitele aspecte ale acestor schimbări viitoare se cer mai mult cercetate, pentru a influența mai mult poziția diferitelor guverne, pentru a se accepta treptat noi soluții.

• Utilizați sistemul contractelor în cercetare ?

— Depinde. Pentru unele cercetări avem contracte cu așa-numitele camere economice sau cu fondurile de cercetare. Uneori întreprindem cercetări fundamentale fără a avea fonduri speciale pentru aceasta, deoarece am acumulat fonduri din alte domenii. Publicațiile noastre se bucură de trecere în facultățile de economie, ceea ce constituie pentru noi o sursă de fonduri suplimentare, pe lîngă contracte.

• Care sînt, după părerea dv., perspectivele intervenției statului capitalist în economie, temă pe care ați prezentat o expunere la București ?

— Intervenția statului capitalist în economie este o realitate extrem de complexă, căreia nu i se poate substitui dorința noastră sau un răspuns simplificator. Este necesară o înțelegere a ceea ce se întîmplă de fapt pentru a desprinde direcțiile și perspectivele evoluției viitoare. Părerea mea este că rolul statului va crește tot mai mult. în diferite domenii, probabil nu atît de mult sub aspectul naționalizării ca atare, deși aceasta nu este exclusă, ci în foarte multe alte moduri mult mai subtile de intervenție, tocmai pentru că statul capitalist nu mai poate să urmeze numai interesul îngust al grupurilor monopoliste dominante, deși acestea vor juca în continuare un rol extrem de important. Dar cred că situația se schimbă foarte mult, pozițiile clasei muncitoare, ale categoriilor liberale ale populației, chiar cele ale unor pături ale intelectualității, ca profesorii și studenții, se întăresc, climatul se schimbă în mare măsură în multe țări, astfel încît unele măsuri au un caracter progresist și acționează practic, după părerea mea, chiar împotriva unor fundamente ale economiei capitaliste.

Astfel, cred că intervenția și rolul statului vor deveni tot mai mari, în diferite domenii, în primul rînd în domeniul social, în acele țări mai conservatoare în care acest rol este încă redus, ca în S.U.A., de pildă, unde cheltuielile de asistență medicală, învățămînt etc. au fost practic lăsate pe seama cetățenilor. Această situație cred că nu se va putea prelungi, datorită presiunilor politice, și schimbarea, cîndva considerată de neconceput, va trebui acceptată de organele legislative. Dar intervenția va crește și în domeniul economic, după părerea mea. Cred că situația din țările scandinave, de pildă, se va întîlni în viitor în mai multe țări ale lumii capitaliste.

• La ce carte lucrați acum ?

— Întotdeauna scriem sau rescriem o carte. Pînă acum am scris mai multe cărți, între care o analiză a gîndirii economice, inclusiv a unor doctrine contemporane, urmărind o abordare mai realistă, mai puțin dogmatică, mai modernă dacă vreți, a problemelor existente. O carte am consacrat-o producției, ocupării forței de muncă și stabilității, o alta repartiției veniturilor, care de asemenea a cunoscut mai multe ediții ; alte cîteva cărți s-au ocupat de teoria economică și de învățămînt, factor important al creșterii economice. În prezent am în pregătire o carte, care va apărea probabil în engleză, despre sistemul economic și politica economică a Iugoslaviei și alte două despre problemele ocupării forței de muncă și ale stabilizării într-o nouă abordare, urmărind și soluționarea posibilă a acestor probleme în Iugoslavia, pentru atragerea înapoi a celor plecați să lucreze temporar în străinătate, pentru ocuparea celor eliberați din agricultură. În Iugoslavia ponderea populației ocupate în agricultură era la sfîrșitul celui de al doilea război mondial de 78%, astăzi ea a scăzut la 36%, rămînînd deci încă ridicată.

• Cum apreciați rolul schimbului de opinii în cercetare ?

— Cred că munca de cercetare nu poate progresa fără schimburi de vederi. Acestea mi se par încă și mai folositoare atunci cînd se fac cu oameni mai tineri, pentru că probabil oamenii de știință au tendința să nu acorde suficientă atenție unor aspecte. Schimbul de opinii inclusiv cu reprezentanți ai altor școli de gîndire, este o premisă a unei reale munci de cercetare. Participarea mea la conferințe, seminarii sau ca profesor invitat la diferite universități din țări dezvoltate sau în curs de dezvoltare, ca India, de pildă, mi s-a părut foarte folositoare și din acest punct de vedere.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

ECONOMIE MONDIALA

R. P. BULGARIA

O NOUĂ ABORDARE ÎN CONDUCEREA ECONOMIEI

DUPĂ CE la Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Bulgar (martie 1976) au fost prezentate tezele principale privind aplicarea noii abordări în înfăptuirea politicii economice a partidului, la plenara din iulie a C.C. al P.C.B., primul secretar, tovarășul Todor Jivkov a fundamentat natura și rolul acestei abordări pentru dezvoltarea economiei bulgare, atît în al șaptelea cincinal (1976—1980), cît și în perioada următoare — pînă în anul 1990. În mod convențional o vom denumi abordare multiplicatoare, iar efectul care se va asigura prin aplicarea ei — efect multiplicator, ceea ce presupune propagarea lui în întregul sistem al economiei naționale.

„Noua abordare — spunea tovarășul Todor Jivkov — impune ca toate problemele să fie rezolvate nu numai din punctul de vedere al diferitelor unități economice de producție, al unei anumite organizații economice sau al unui minister, ci și din punctul de vedere al întregii economii naționale. Aceasta presupune ca economia națională să fie considerată drept o entitate, drept un organism unic, pentru a se delimita în mod judicios verigile hotărîtoare din cadrul sistemului unic al producției sociale, concentrîndu-se spre ele eforturile și mijloacele“.

CE semnificație are această idee ? În primul rînd — pentru aplicarea noii abordări în specializarea și concentrarea producției, pentru înfăptuirea lor pe baze calitativ noi. A fost trasată sarcina ca specializarea producției în industrie și în celelalte ramuri ale economiei naționale să fie dusă la bun sfîrșit. Baza acestei specializări o reprezintă adîncirea, diviziunea muncii sociale ; în legătură cu acest fapt V. I. Lenin spunea că tocmai de aceea, prin însăși natura ei, specializarea muncii sociale este nelimitată, la fel ca și dezvoltarea tehnicii. Creșterea numerică a diferitelor ramuri industriale de sine stătătoare are loc ca urmare a procesului de separare nu numai a producției unor produse eterogene, ci și a diferitelor părți ale unor produse finite și a anumitor operații ale procesului tehnologic.

Se înțelege că și pînă acum industria bulgară s-a făurit pe baza specializării producției. Astăzi însă se pune problema ca specializarea să fie dusă la bun sfîrșit și să fie înfăptuită pe baza așa-numitei eșalonări a producției.

Primul eșalon va cuprinde unitățile și verigile — adică întreprinderile și secțiile — de prelucrare primară a materialelor și produselor semifinite. În industria construcțiilor de mașini de pildă, acestea sînt secțiile de turnătorie, de forjă, de matrițare, cele care produc elemente de susținere (de îmbinare) ș.a.

Al doilea eșalon îl constituie unitățile și verigile pentru producția de piese, subansamble etc. În construcțiile de mașini aceasta presupune că se va definitiva specializarea producției de axe, cilindri, roți dințate, elemente hidraulice, cutii de viteză etc.

Al treilea eșalon se formează din marile uzine de montaj, în care — pe baza montajului industrial al elementelor constructive, al subansamblelor și pieselor de schimb — se va produce o gamă largă de produse finite.

Prin urmare, se va adînci specializarea pe verticală (în cadrul ramurii) a producției — pe piese, pe subansamble și cea tehnologică — pe baza căreia se va înfăptui și concentrarea optimă a acesteia. Definitivarea specializării și concentrarea optimă corespunzătoare se sprijină pe unificarea, standardizarea și agregarea producției. O atenție deosebită urmează a fi acordată unificării elementelor, pieselor și subansamblelor din care se asamblează produsele finite.

În producția de reductori, de pildă, gradul de unificare va ajunge pînă la 75%, ceea ce permite reducerea cu 30% a consumului de metal. Cele 50 de tipodimensiuni anterioare ale reductorilor vor fi înlocuite cu 20, iar la roțile dințate din 700 de tipodimensiuni vor rămîne 70.

PARALEL cu specializarea și concentrarea producției pe verticală (pe ramură), se va adînci și cea teritorială. Construirea de capacități de producție pentru anumite elemente și subansamble, precum și pentru produse finite prezintă numeroase avantaje. Această specializare și concentrare mărește posibilitățile de folosire deplină a avantajelor producției în serie mare, de aplicare cît mai cuprinzătoare a realizărilor progresului tehnico-științific, îmbunătățește calitatea, asigură diversificarea necesară a produselor finite în vederea satisfacerii cerințelor pe piața internă și cea internațională.

Specializarea avansată a producției și concentrarea ei optimă — realizate pe baza unificării, tipizării și standardizării — reclamă elaborarea unui sistem unic de catalogare, obligatoriu pentru toți : pentru constructorii și proiectanții creatori de produse noi, pentru producătorii specializați în fabricarea lor, pentru uzinele de montaj al produselor finite etc. Acest sistem va aduce modificări esențiale în relațiile reciproce dintre unitățile economice și va simplifica legăturile dintre ele în cadrul economiei naționale. Aceasta impune însă o disciplină exemplară în ceea ce privește livrările pe bază de cooperare — condiție necesară pentru funcționarea optimă a sistemului și obținerea efectului scontat din aplicarea noii abordări în înfăptuirea politicii economice a Partidului Comunist Bulgar.

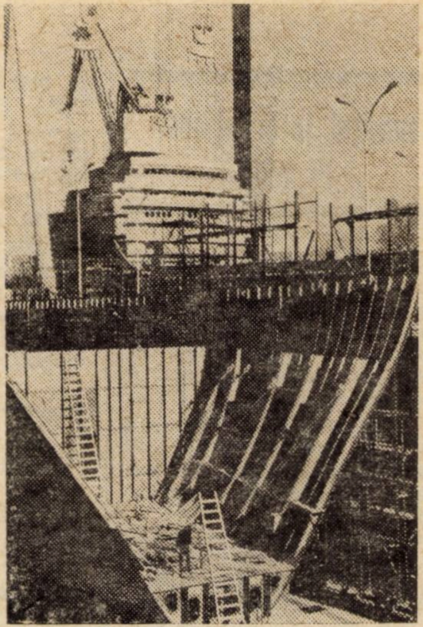

Construcția unui petrolier pe Șantierul naval „Gh.Dimitrov “ din Varna

PENTRU aplicarea noii abordări, începînd din anul 1976 se folosesc în țară așa-numitele scheme generale pentru concentrarea și specializarea producției. Ministerul Industriei Ușoare, de pildă, cuprinde 12 organizații : combinate economice și uniuni economice de producție. Fiecare organizație economică constă din subunități de bază (întreprinderi) în care sînt reunite întreprinderi similare din punct de vedere tehnologic, acestea din urmă pierzîndu-și independența juridică și neavînd gestiune economică proprie, respectiv funcționînd ca secții ale întreprinderii de bază. Ea dispune și de subunități care, chiar dacă nu sînt de bază, au aceleași funcții și drepturi ca acestea.

În structura conducerii unor ramuri există unele deosebiri. Principiul fundamental constă însă în perfecționarea concentrării și specializării producției și în simplificarea conducerii. Predomină sistemele de conducere compuse din două și trei verigi ; combinat economic — minister ; subdiviziune (întreprindere) — minister ; unitate economică de stat — combinat economic — minister ; unitate economică de stat — subdiviziune — minister.

Concomitent se înfăptuiește și reducerea aparatului administrativ, astfel că în anii 1976—1977 o parte din personalul respectiv — circa 20—25% — va fi transferat în producția materială.

Toate măsurile legate de îndeplinirea celui de-al șaptelea cincinal, ca de pildă aplicarea accelerată a realizărilor tehnico-științifice în producție, modernizarea și reconstrucția întreprinderilor, lupta pentru folosirea eficientă a resurselor materiale și de muncă, îmbunătățirea radicală a calității produselor, sînt indisolubil legate de traducerea în viață a schemelor generale privind concentrarea și specializarea producției. Pe această cale vor fi transpuse în viață hotărîrile Congresului al XI-lea al P.C.B. și deviza celui de-al șaptelea cincinal : „eficiență și calitate, calitate și eficiență“.

Atanas DIMOV

„Ikonomiceski jivot“
Sofia

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Comerțul internațional în 1977

SECRETARIATUL O.C.D.E. consideră că în 1977 volumul comerțului internațional va crește cu 6—7%, marcînd o încetinire a ritmului față de 1976, pentru care creșterea se estimează la 11—12%. Unele țări membre ale O.C.D.E. par însă a fi mai optimiste în ceea ce privește creșterea volumului comerțului internațional.

Reuniunea grupului de lucru care a făcut în cadrul O.C.D.E. această estimare a analizat și implicațiile probabile ale creșterii prețului țițeiului, decisă recent de țările O.P.E.C., asupra situației balanțelor de plăți. În general, Secretariatul O.C.D.E. consideră că fiecare procent al creșterii prețului petrolului va aduce țărilor O.P.E.C. un excedent de circa 1 miliard dolari.

Stagnarea P. N. B. pe locuitor în țările cel mai puțin dezvoltate

ÎN TERMENI REALI, creșterea economică în țările cel mai puțin dezvoltate ale lumii a stagnat în prima jumătate a acestui deceniu, în vreme ce datoria lor externă a crescut în asemenea măsură încît chiar și numai povara dobînzilor a devenit copleșitoare, relevă cifre date publicității de Banca Mondială la sfîrșitul anului trecut. În dolari constanți, produsul național brut al țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare, care a crescut de la o medie de 110 dolari în 1960 la 120 dolari în 1965 și 130 dolari în 1970, reprezenta în 1975 numai 98,9% din nivelul anului 1970.

Cele 86 țări în curs de dezvoltare pentru care Banca Mondială publică date pentru anul 1975 se grupează astfel: 24 țări cu un produs pe locuitor sub 200 dolari, 23 țări cu un produs de 200—500 dolari, iar restul de 39 țări cu peste 500 dolari. Pentru țările în curs de dezvoltare din grupa mijlocie creșterea P.N.B. pe locuitor a fost în același interval de 16.6%, iar pentru cele din grupa superioară de 20,3%, fapt care atestă adîncirea disparităților dintre țările în curs de dezvoltare. Pentru principalele țări exportatoare de petrol creșterea a fost de 37,7%. În rîndul acestora se numără și țările cu cel mai ridicat P.N.B. pe locuitor — Kuweit (11 510 dolari în 1975) și Emiratele Arabe Unite (10 480 dolari). Între țările capitaliste dezvoltate Elveția și Suedia se află, din 1973, pe primele două locuri (cu 8 050 și respectiv 7 880 dolari), înaintea S.U.A. (7 060 dolari, toate cifrele pentru 1975).

C. E. E.: inflația și cheltuielile pentru cercetare

COMISIA Pieței Comune vest-europene a anunțat luna trecută că cheltuielile celor nouă țări membre ale C.E.E. pentru cercetare-dezvoltare au însumat 20 miliarde unități de cont (U.C.) în cursul anului 1975 (1 U.C. = 1,1 dolari S.U.A.). Pe cap de locuitor reveneau 40 U.C., cifră pe care buletinul Euroforum *al C.E.E. o contrapune celor 92 U.C. cîte reveneau pe un locuitor al S.U.A. în același an. De la începutul deceniului, relatează aceeași sursă, cheltuielile pentru cercetare-dezvoltare au crescut în țările Pieței Comune într-un ritm mediu anual de 12,7%. Dar în ultimul timp inflația reduce mărimea reală a sporurilor. În 1975 cheltuielile au crescut în prețurile curente cu 7%; or, în expresie reală ele au scăzut cu 2% pe ansamblul C.E.E.*

Persistența fenomenului inflaționist rezultă din același buletin, care consemnează că într-o perioadă de 12 luni încheiată în octombrie 1976 (datele cele mai recente disponibile) indicele prețurilor bunurilor de consum a crescut cu 20,1% în Italia, 18,9% în Irlanda, 13,4% în Danemarca, 14,7% în Anglia, iar în alte patru țări cu procente situate între 8,3 și 9,9.

Relațiile economice ungaro — vest-germane

ÎN ULTIMII ANI schimburile comerciale ungaro-vest-germane au crescut de cinci ori, în prezent R.F.G. fiind cel mai mare partener comercial occidental al Ungariei, a relevat într-un interviu prezentat la televiziunea din Budapesta, Otto Schlecht, secretar de stat în Ministerul Economiei al R.F.G. În 1974 volumul schimburilor bilaterale de mărfuri a fost de 2,6 miliarde mărci, pentru ca în 1975 el să se reducă întrucîtva datorită recesiunii din R.F.G. În primele opt luni din 1976, exportul ungar în R.F.G. a crescut cu 33%. Pînă în prezent au fost încheiate între întreprinderi din cele două țări 225 de acorduri de cooperare, dintre care 159 sînt în curs de înfăptuire. Din acest punct de vedere, Ungaria se situează pe primul loc între țările Europei răsăritene. Potrivit declarației lui O. Schlecht, în curînd vor începe convorbiri între Piața comună și Ungaria în vederea încheierii unui acord în domeniul textilelor.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 3—7 I 1977 s-a caracterizat printr-o scădere a cursului **dolarului S.U.A.**, la începutul intervalului și printr-o creștere la sfîrșitul lui.

Lira sterlină, după stabilirea schemei de acordare a imprumutului de 3.9 miliarde dolari de către F.M.I. (din care 1 miliard utilizabil în cursul acestei luni) s-a repreciat față de dolar cu aproximativ 0,4% (de la 1,7050 dolari pentru o liră sterlină la 1,7115 dolari la 5 ianuarie a.c.). Anunțarea de către Anglia a amînării rambursării unor credite scadente a determinat însă o scădere a cursului monedei britanice, la 1,7060 dolari pentru o liră. Cum s-a anunțat la 11 ianuarie, prin intermediul Băncii Reglementelor Internaționale, Anglia va primi un credit „stand-by" în valoare de 3 miliarde dolari pentru garantarea stabilității lirei sterline; ca reacție imediată la burse, cursul lirei sterline a crescut ușor.

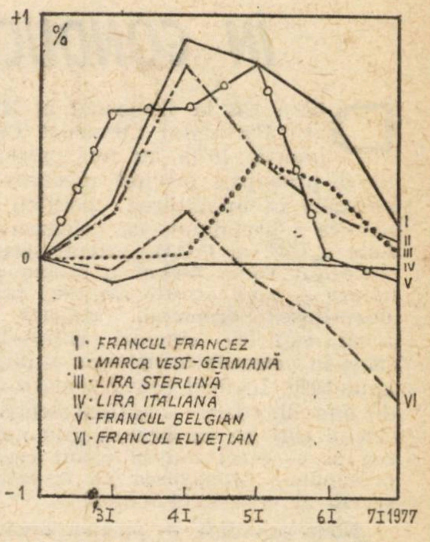

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 3—7.I. 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 31.XII. 1976.

NOTĂ: În ziua de 8.I. 1977 piața valutară din Anglia a fost închisă, iar pe data de 6.I. 1977 cea din Italia.

Marca vest-germană și **francul elvețian** au atins la sfîrșitul intervalului nivelurile de 2,3570 mărci și respectiv 2,4580 franci elvețieni pentru un dolar, după ce în ziua de 4 ianuarie a.c. au înregistrat nivelurile de 2,3380 mărci vest-germane, respectiv 2,4380 franci elvețieni pentru un dolar S.U.A. Slăbirea cursului mărcii vest-germane față de dolarul S.U.A. și față de celelalte devize vest-europene se datorește faptului că o serie de bănci din R.F.G. au efectuat mari cumpărări comerciale de dolari S.U.A. și devize vest-europene prin vînzarea de mărci vest-germane. Scăderea cursului francului elvețian în comparație cu dolarul S.U.A. se explică în special prin faptul că Banca Națională a Elveției a recunoscut că nu mai poate să împiedice țările exportatoare de petrol să investească în franci elvețieni o parte din disponibilitățile lor, fiind nevoită astfel să-și revizuiască politica sa tradițională de restricții cu privire la folosirea francului elvețian ca monedă de rezervă internațională.

Francul belgian a urmat trendul celorlalte devize din „șarpele valutar", terminînd intervalul la nivelul de 36,28 franci belgieni pentru un dolar S.U.A., în comparație cu 35,90 franci belgieni la începutul lui. **Francul francez** a înregistrat la sfîrșitul intervalului nivelul de 4,9610 franci francezi, depreciindu-se cu 0,7%. **Lira italiană** a oscilat ușor în jurul cursului de 875 lire italiene pentru un dolar S.U.A.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au oscilat în jurul nivelului de $5\frac{7}{16}\%$ p.a. la cele în eurodolari, de $4\frac{3}{4}\%$ p.a. la cele în euromărci vest-germane și $2\frac{3}{16}\%$ p.a. la cele în eurofranci elvețieni.

Prețul **aurului** la Londra a marcat o tendință de scădere, de la 136,10 dolari/uncie la începutul intervalului, la 132,80 dolari/uncie la sfîrșitul lui.

Dumitru LUNGU
Gheorghe MUNTEAN

DOCUMENTAR

CĂRBUNELE în siderurgia mondială

CONSUMUL CRESCÎND de energie pe plan mondial, între altele și sub impulsul dezvoltării siderurgiei, a adus în centrul atenției problema asigurării combustibilului necesar industriei, în speță a cărbunelui cocsificabil sau cocsului metalurgic. „Criza energetică“ a intensificat preocupările în vederea estimării cît mai exacte a rezervelor mondiale, în special de cărbune. Experții evaluează la 5—600 miliarde tone resursele de huilă și antracit, iar rezervele de ligniți se ridică la aproximativ 900 miliarde tone, considerîndu-se că — în condițiile menținerii ritmului actual al extracției — rezervele cunoscute în prezent ar fi suficiente pentru cîteva sute de ani. Din acest punct de vedere perspectivele consumatorilor de cărbuni sînt mai optimiste comparativ cu cele ale consumatorilor de petrol sau gaze naturale, produse ale căror rezerve sînt limitate la nivelul cumulat al consumului doar pe cîteva decenii.

Resursele, producția...

CARE este repartiția geografică a rezervelor mondiale de cărbuni ? Circa 80% din totalul acestora și 72% din rezervele de cărbune cocsificabil revin unui număr de trei țări : S.U.A., U.R.S.S. și R.P. Chineză. Pe continente, rezervele sînt repartizate în cea mai mare parte în Europa, America de Nord și Asia.

Concurența puternică din partea altor resurse energetice, cum ar fi petrolul, gazele naturale sau metalele din grupa uraniului, au făcut ca în ultimul sfert de veac extracția mondială de cărbune să se dezvolte în ritmuri lente, înregistrînd o creștere medie anuală de numai circa 2,3%. În ansamblu, producția de antracit, huilă și cărbune brun a crescut de la 1 809 mil. tone în 1950 la 3 215 mil. tone în 1975, iar în cadrul ei extracția cărbunelui superior — de la 1 430 mil. tone la 2 348 mil. tone. Creșterea menționată a fost realizată îndeosebi în țările socialiste, Australia și o serie de țări în curs de dezvoltare, în condițiile scăderii extracției în țările vest-europene și în Japonia, care se explică în parte prin nivelul sensibil mai ridicat al costului extracției în aceste din urmă țări. Cei mai de seamă producători de cărbune din lume sînt U.R.S.S., Statele Unite, R.P. Chineză, R.D. Germană, R.F. Germania, Polonia, Anglia, Cehoslovacia, India, Australia ș.a.

Tabelul nr. 1

Țara sau regiunea	Gradul de acoperire a necesarului de consum din producția proprie (în %)
Țări nesocialiste	94
din care :	
— Europa occidentală	82
— S.U.A. și Canada	144
— Australia	425
— Japonia	17
— Africa	peste 100
— America Latină	sub 30
— Asia și Extremul Orient (fără Japonia)	100
Total mondial	100

Sursa : Chroniques S.É.D.É.I.S., nr. 20/1976

O trăsătură caracteristică a industriei cărbunelui din ultima perioadă o constituie extinderea extracției prin exploatare deschisă („la zi“). În Statele Unite, de exemplu, ponderea acestui procedeu a atins — în 1973 — 46% din volumul total al extracției de cărbune, iar în U.R.S.S. (în 1975) — 31,70%. El prezintă avantajul obținerii de economii la investiția specifică, permițînd totodată folosirea tehnicii și a tehnologiilor moderne, capabile să asigure o productivitate ridicată a muncii, concomitent cu reducerea cheltuielilor de exploatare.

...și consumul

ASEMĂNĂTOR producției, consumul mondial de cărbune a cunoscut în ultimul sfert de veac ritmuri lente de creștere. În general, cărbunii sînt consumați pe arii relativ limitate, în vecinătatea centrelor de producție, astfel că în 1973, de pildă, numai 8% din producția mondială făcea obiectul comerțului internațional.

Principalii consumatori de cărbune sînt centralele termoelectrice și uzinele cocsochimice. În Statele Unite le revine 69% și respectiv 18% din consumul total de cărbune. În Europa occidentală cifrele corespunzătoare sînt de 39% și 35%, restul cantităților extrase fiind consumat de alte ramuri industriale și de sectorul casnic. Se apreciază că și în perspectivă principalii consumatori de cărbune vor rămîne centralele termoelectrice și uzinele cocsochimice.

Legat de creșterea producției siderurgice pe plan mondial, problema asigurării industriei cu cărbune cocsificabil — respectiv cocs — capătă o importanță crescîndă, întrucît în pofida existenței unor rezerve imense de cărbune în lume, resursele de cărbune cocsificabil sînt mai limitate. În plus, nu întreaga cantitate de cărbune cocsificabil extrasă satisface cerințele industriei metalurgice în privința conținutului de sulf.

Pe de altă parte, zăcămintele de cărbune cocsificabil sînt inegal repartizate în diferite țări și zone de pe glob, ceea ce face ca unele dintre ele (Australia, țările Americii de Nord, Polonia ș.a.) să fie exportatoare de acest cărbune sau de cocs, în timp ce în Japonia, o serie de țări vest-europene, țările Americii Latine ș.a. acest produs să fie deficitar (vezi tabelul nr. 1).

Trebuie menționat că asupra volumului de cărbune consumat de către uzinele cocsochimice acționează doi factori cu acțiune contradictorie : pe de o parte, extinderea continuă a producției de fontă și oțel, care determină o creștere a cererii pentru cocs și pentru cărbune cocsificabil, iar pe de altă parte — reducerea consumului specific de cocs pe tona de fontă, ca urmare a folosirii pe scară tot mai largă a combustibilului lichid, a gazului natural, precum și a minereurilor cu conținut bogat în fier, a aglomeratelor și peletelor. La reducerea consumului specific de cocs pe tona de fontă contribuie, de asemenea, introducerea de perfecționări tehnologice la furnale cum ar fi, de exemplu, insuflarea de oxigen.

În ultimele două decenii, ca urmare a progresului tehnic s-au înregistrat scăderi ale consumului de cocs, acesta reducîndu-se în țările cu o siderurgie avansată de la 1 400 kg la 600 kg pe tona de fontă, iar în producția de energie electrică consumul pe kWh a scăzut în ultimii 30 de ani de la 14 g la 0,4 g. Decalaje importante se mențin, însă, în consumul specific de energie al producției siderurgice chiar și între țări cu nivel înalt de dezvoltare a acestei ramuri. De pildă, în siderurgia a șase țări membre ale Pieței comune vest-europene (Belgia, Franța, R.F.G., Italia, Luxemburgul și Olanda), consumul de energie pentru producerea unei tone de oțel s-a redus în medie de la 1,42 t.c.c în 1960 la 0,90 t.c.c. în 1974 ; în același an final el era de 0,97 t.c.c./t în siderurgia S.U.A. și de numai 0,76 t.c.c./t în cea japoneză.

Ca urmare a perfecționării tehnologiei de pregătire a minereului pentru furnal și a utilizării tot mai largi a înlocuitorilor cocsului, este de așteptat ca și în viitor consumul specific de cocs să înregistreze scăderi. Schimbări esențiale în producția și consumul mondial de cocs vor avea loc în perspectivă, de asemenea, prin aplicarea pe scară largă a procesului reducerii directe a minereului de fier. Termenul de „reducere directă“, așa cum este folosit în prezent, se aplică la orice procese de extragere a fierului direct din minereu,

Tabelul nr. 2

Comerțul cu cărbune în lumea nesocialistă (mil. tone)

	Export			Import	
	1965	1975*		1965	1975*
Total	79,5	126,0	Total	91,0	160,0
Din care :			Din care		
S.U.A.	46,3	60,0	Europa occid.	59,5	86,0
Australia	6,2	31,0	— Franța	12,0	18,0
Europa occid.	22,4	19,9	— Italia	10,6	14,0
— R.F.G.	13,3	15,9	— Belgia	6,9	8,6
Canada	1,1	11,0	Japonia	17,1	60,0
R.S.A.	1,3	2,3	Canada	14,4	14,0

*Evaluări.
Sursa : N.I.K.I. Buletin de informații comerciale externe, Suplimentul nr. 3/1976.

altele decît cel obișnuit care are loc în furnal. Procedeul de reducere directă este axat pe obținerea unui produs denumit burete de fier, care este destinat topirii ulterioare în vederea obținerii oțelului.

Interesul crescînd de care se bucură procedeul reducerii directe se datorește faptului că acesta prezintă o serie de avantaje, ținîndu-se seama de următoarele considerente : caracterul limitat al rezervelor de fier vechi cu compoziție chimică bine definită și lipsite de impurități și elemente nocive (Cu, As, S, P) ; posibilitatea organizării unei siderurgii la scară redusă („miniuzine“), pe baza unor resurse locale de materii prime și combustibili ; folosirea în calitate de agregat termic și reducător a unor combustibili mai ieftini sau mai ușor de procurat în comparație cu cărbunii cocsificabili (cărbuni energetici, păcură, gaz metan) ; uzinele pentru producerea oțelului, bazate pe fluxul burete de fier — cuptor electric necesită investiții mai mici în comparație cu fluxul clasic cocserie — furnal — convertizor cu oxigen.

Se poate spune că descoperirea procedeului reducerii directe constituie o adevărată revoluție, asemănătoare celei provocate de înlocuirea cuptoarelor Martin de către cuptoarele electrice și „LD“ în domeniul elaborării oțelului.

Comerțul internațional

SPRE deosebire de schimburile internaționale de alți combustibili, în special de petrol, exportul de cărbune s-a dezvoltat în ultimul deceniu într-un ritm lent, înregistrînd în cazul țărilor nesocialiste o creștere medie anuală de 4%. Acest fenomen își are explicația în scăderea — relativă sau absolută — a consumului în principalele ramuri consumatoare din numeroase țări capitaliste.

Cea mai mare parte a cantităților de cărbune care intră în circuitul comerțului mondial o constituie cărbunii cocsificabili, principalul curent de schimb fiind dinspre țările nord-americane spre Europa occidentală și Japonia. Necesarul de cărbune din import pentru cocserii reprezintă pînă la 100% în Italia, 82% în Olanda, 80% în Japonia, 38% în Belgia și 30% în Franța.

Ponderea cărbunilor cocsificabili în totalul exportului de cărbune a înregistrat o tendință continuă de creștere, astfel încît dacă în 1960 reprezenta 49%, în 1965 a crescut pînă la 65%, iar în anul 1973 reprezenta peste 70%, totalizînd în cifre absolute 169 milioane de tone. În producția mondială cărbunii cocsificabili reprezintă circa un sfert. În cercurile de specialitate se apreciază că ponderea cărbunilor cocsificabili în exportul mondial va prezenta în continuare o tendință de creștere.

Aproape întregul comerț mondial nesocialist cu cărbune se efectuează între țările capitaliste dezvoltate (vezi tabelul nr. 2), dar ele importă cantități însemnate de cărbune și din țări socialiste.

Țările socialiste și-au majorat considerabil ponderea în exportul mondial în perioada examinată (la circa 40%), principalii exportatori din rîndul lor fiind R.P. Polonă, U.R.S.S. și R.S. Cehoslovacă. Ponderea țărilor în curs de dezvoltare în exportul mondial este de aproximativ 1%.

Creșterea importului mondial de cărbune a avut loc îndeosebi pe seama țărilor care au înregistrat o evoluție susținută a producției de oțel. În ultimul deceniu Japonia, de exemplu, și-a majorat importul de cărbuni de 3,5 ori. Creșteri importante ale importurilor au avut loc, de asemenea, în Spania și unele țări socialiste.

Concentrarea consumului de cărbune la uzinele cocsochimice și centralele termoelectrice are o mare influență asupra formelor de organizare și a metodelor folosite în comerțul cu această materie primă. Datorită faptului că acești consumatori reclamă livrarea cărbunelui de calitate constantă în cursul unei perioade îndelungate, principala formă comercială o constituie contractele de lungă durată. În acest sens, pe piața mondială a cărbunelui se manifestă tot mai pregnant tendința încheierii de contracte pe 10—15 ani cu prețuri revizuibile, metodă promovată îndeosebi de firmele japoneze (cu exportatori din R.S.A., Australia și Canada). Pe de altă parte, contractele de lungă durată contribuie la dezvoltarea industriei carbonifere — în primul rînd a extracției de cărbune cocsificabil — din țările exportatoare, asigurînd acestor țări piețele de desfacere pe perioada respectivă.

În ceea ce privește importatorii, datorită concentrării consumului de cărbune în întreprinderi mari, dependența de un singur furnizor devine riscantă. În această situație se observă tendința către lărgirea cercului de furnizori, care permite diminuarea sau înlăturarea riscurilor legate de întreruperea livrărilor în cazul reducerii temporare a extracției la unele mine, al greutăților de transport etc.

În comerțul mondial cu cărbune se manifestă o tendință tot mai evidentă către încheierea de contracte direct între întreprinderile producătoare și cele consumatoare, ca permițînd consumatorului să cunoască posibilitățile de producție ale furnizorului, iar exportatorul putînd să se adapteze mai ușor cerințelor importatorului.

Încheierea de contracte direct între producător și consumator conduce la realizarea de acțiuni de cooperare, prin participarea firmelor străine cu investiții de capital în industria extractivă a țărilor producătoare. Asemenea acțiuni vizează în special valorificarea zăcămintelor de cărbune cocsificabil. Un exemplu concret îl oferă Japonia care, în scopul asigurării siderurgiei sale cu cărbune cocsificabil, participă la exploatarea unor zăcăminte în țări ca S.U.A., Australia și Canada.

Orientarea către cooperarea pe termen lung direct cu producătorii de cărbune este ilustrată și de acorduri ca cele dintre Polonia și Brazilia (prevăzînd schimb de cărbune contra minereu de fier), U.R.S.S. și Japonia etc. În acest sens este de consemnat Convenția încheiată între România și Polonia, care prevede livrarea în perioada 1974—1985 de cărbune cocsificabil polonez în cantități crescînde în contrapartidă cu livrări echivalente de mărfuri românești, inclusiv produse siderurgice.

După opinia cercurilor de specialitate, în perspectivă orientarea geografică a comerțului exterior cu cărbune nu se va modifica în mod simțitor. Principalele fluxuri se vor îndrepta, ca și pînă acum, dinspre S.U.A. către Europa occidentală și Japonia și dinspre Canada și Australia spre Japonia. In ceea ce privește structura comerțului internațional cu cărbune, aceasta s-ar putea să se modifice, sub efectul aplicării măsurilor de protejare a mediului înconjurător, prin apariția unor combustibili nepoluanți.

Se apreciază, de asemenea, că cererea se va menține activă pentru cărbunele cocsificabil, deoarece — cu toate că consumul specific de cocs scade — consumul total de cărbune cocsificabil va crește, legat de perspectivele sporirii simțitoare a producției mondiale de laminate din oțel.

România, țară importatoare de cocs, aplică politica de reducere treptată a volumului importurilor respective, concomitent cu dezvoltarea producției de cocs în țară și cu lărgirea importului de cărbune cocsificabil. De asemenea, în scopul diminuării efortului valutar pentru procurarea cărbunelui cocsificabil au fost adoptate măsuri pentru folosirea cărbunilor indigeni la fabricarea în țară a semicocsului și a cocsului de brichete.

Totodată, după cum se prevede în Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în perioada următoare în țara noastră se vor dezvolta îndeosebi termocentralele bazate pe cărbuni și șisturi bituminoase, urmărindu-se astfel înlocuirea altor combustibili mai valoroși. Ca atare la orizontul anului 1980 ponderea cărbunilor și a șisturilor bituminoase în structura resurselor de energie primară utilizate urmează să ajungă la 23,5%, iar volumul extracției de cărbune (net) se va dubla în raport cu anul 1975.

Vasile NEGRESCU

ECONOMIE MONDIALA

DATE DE PROGNOZĂ

Extracţia petrolului din zăcămintele submarine

CONFORM evaluărilor mai recente asupra dinamicii extracţiei de petrol — după scăderea înregistrată în 1975 —, volumul acesteia pe plan mondial va cunoaşte o nouă creştere în următorii ani, în pofida majorării preţurilor şi politicii de reducere a consumului de produse petroliere, aplicată de ţările importatoare. Un asemenea studiu elaborat în Anglia estimează că volumul extracţiei de petrol din lumea nesocialistă va depăşi 3,5 mlrd. tone în 1980, iar o prognoză efectuată de specialiştii companiei americane Exxon îl situează la nivelul de 3 mlrd. tone.

Indiferent dacă se ia în considerare nivelul maxim sau minim al previziunilor, atenţia specialiştilor se îndreaptă către perspectivele valorificării de noi zăcăminte de ţiţei, în primul rînd a celor aflate în platoul continental al oceanului planetar. Se apreciază, între altele, că ponderea extracţiei din zăcămintele submarine (în ansamblul acesteia) ar putea urca — pe plan mondial — de la circa 15% în 1973 la aproximativ un sfert sau chiar o treime, în 1980.

După cum se vede din tabelul alăturat, dintre principalele zone de extracţie din lumea nesocialistă cel mai dinamic ritm de creştere pînă în 1980 urmează să se înregistreze în Europa occidentală, în întregime pe seama exploatării zăcămintelor submarine. Ponderi considerabile va atinge volumul extracţiei submarine şi în alte cîteva zone — Asia de Sud-Est şi Oceania, America Centrală sau Africa. Dar pentru atingerea unor asemenea performanţe vor fi necesare ample investiţii în extracţia submarină a petrolului, evaluate în ţările nesocialiste — pentru perioada 1976—1980 — la circa 27 miliarde dolari (la nivelul maxim scontat al extracţiei), din care aproape o treime în Europa occidentală.

Extracţia petrolului în ţările nesocialiste

Regiunea	1973 total (mil.t)	1973 din care, extracţia submarină mil.t	1973 din care, extracţia submarină %	1980 total (mil.t)	1980 din care, extracţia submarină mil.t	1980 din care, extracţia submarină %
Europa occidentală	20	4	20	267	254	95
America de Nord	571	87	15	750	142	19
America Centrală	32	5	16	68	25	37
America de Sud	231	3	1	271	16	6
Africa	295	53	18	416	105	25
Orientul Apropiat şi Mijlociu	1097	210	19	1560	332	21
Asia de Sud-Est şi Oceania	118	47	40	210	120	57
Total	2364	409	17	3542	994	28

Sursa: "Petroleum Economist", nr.2/1976.

IPOTEZE • PREVIZIUNI

Evoluţii pe piaţa informaticii

O PROGNOZĂ elaborată de specialiştii firmei **International Management Consultants** estimează că în domeniul informaticii cererea pentru instalaţiile terminale se va dubla pe piaţa vest-europeană pînă în 1985, comparativ cu nivelul anului 1975, ajungînd la 2 miliarde dolari. În aceeaşi perioadă parcul instalaţiilor terminale din ţările respective ar urma să se cvadrupleze — la aproximativ 2 milioane de unităţi, în frunte situîndu-se R.F.G., Anglia şi Franţa (cărora le vor reveni circa două treimi din totalul menţionat).

Totodată, se apreciază că va interveni şi o restructurare a pieţei instalaţiilor terminale, în sensul creşterii mult mai rapide a cererii pentru cele cu destinaţie specială, ele urmînd să elimine treptat — din diverse utilizări — instalaţiile de tip universal. Iar pe această piaţă în continuă transformare concurenţa dintre producătorii vest-europeni şi cei americani se anunţă a fi strînsă.

Populaţia Poloniei în anul 1990

BIROUL Central de Statistică al R.P. Polone a publicat ultimele previziuni referitoare la populaţia Poloniei în anul 1990. Bazate pe studiul aprofundat al evoluţiei din trecutul recent şi din prezent, previziunile au ţinut cont şi de opiniile, uneori contradictorii, ale specialiştilor în demografie.

Deşi rata natalităţii va scădea într-o oarecare măsură, menţinîndu-se la nivelul de peste 15 la mie, numărul total de copii născuţi pînă în 1990 se va situa la 9,9 milioane. Scăderea ratei mortalităţii în toate grupele de vîrstă — mai ales cele tinere — va face ca longevitatea să crească cu circa 3 ani, astfel că cei născuţi în anul 1990 vor avea şansa să trăiască cel puţin 73 de ani. Previziunile indică o creştere a populaţiei Poloniei la nivelul de 38,8 milioane de persoane în 1990, respectiv un spor de 13,4% faţă de nivelul din 1975 ; circa 66% din numărul total al locuitorilor vor trăi în mediul urban.

STATISTICĂ INTERNAŢIONALĂ

Dependenţă crescîndă de import

PE MĂSURA epuizării zăcămintelor de minerale mai uşor accesibile sau economiceşte exploatabile numeroase ţări din lume — şi în primul rînd cele industriale — devin tot mai dependente de importul materiilor prime şi combustibililor. Ilustrînd această tendinţă pe intervalul unui sfert de veac, datele din tabelul alăturat evidenţiază că — pentru trei produse ale industriei extractive, care deţin o pondere însemnată (ca tonaj) în comerţul internaţional — gradul de asigurare din producţia proprie a necesarului intern de consum s-a redus, în proporţie diferită, pe ansamblul ţărilor capitaliste dezvoltate. Dintre principalele centre economice ale lumii capitaliste, Japonia este cel mai puternic afectată de dependenţa crescîndă de importul de cărbune şi minereu de fier, fiind urmată de ţările Europei occidentale şi S.U.A.

În ceea ce priveşte ţările nesocialiste în curs de dezvoltare, atrage atenţia orientarea net preponderentă către export a extracţiei de minereu de fier şi de petrol, situaţia explicabilă, atît prin necesitatea obţinerii de devize, cît şi prin slaba dezvoltare a industriei grele autohtone. Totodată, în decursul perioadei examinate — pe ansamblul ţărilor nesocialiste în curs de dezvoltare — s-a accentuat întrucîtva dependenţa de importul de produse petroliere, în unele ţări din cauza lipsei de zăcăminte proprii, în altele din cauza insuficienţei capacităţilor de rafinare a ţiţeiului.

N. P.

Balanţa unor produse minerale de bază

(în % faţă de consumul intern= 100)

Tara sau grupul de ţări	Petrol 1950	Petrol 1975	Cărbune 1950	Cărbune 1975	Minereu de fier 1950	Minereu de fier 1975
Ţări capitaliste dezvoltate						
- extracţie	80,0	33,6	99,7	98,7	95,3	67,0
- import	22,0	68,7	6,7	15,0	18,8	61,4
- export	2,0	2,3	6,4	11,7	14,1	28,4
Statele Unite						
- extracţie	93,4	66,9	105,7	111,4	95,3	75,9
- import	8,7	33,1	0	0	7,6	44,6
- export	2,1	0	5,7	11,4	2,9	20,5
Europa occidentală						
- extracţie	9,5	4,2	100,2	79,9	98,6	57,3
- import	90,5	95,8	8,5	26,2	30,7	20,7
- export	0	0	8,7	6,1	29,3	63,4
Japonia						
- extracţie	0	0,4	97,4	24,1	50,0	0,7
- import	100,0	99,6	2,6	75,9	50,0	99,3
- export	0	0	0	0	0	0
Ţări în curs de dezvoltare						
- extracţie	150,0	291,9	100,0	97,9	280,0	703,3
- import	41,2	48,6	6,2	3,4	20,0	0
- export	91,2	240,5	6,2	1,3	200,0	603,3

Sursa: M.E.M.O., nr.11/1976.

MONDORAMA

Construcţiile navale — în așteptarea redresării

DIN DATELE publicate de **„Lloyd's Register of Shiping“** rezultă că repercusiunile crizei economice din ţările capitaliste s-au făcut simţite și în cursul anului trecut în industria construcţiilor navale din lumea nesocialistă. La sfîrșitul trimestrului III 1976 pe șantierele ţărilor respective se aflau în construcţie 2 078 de nave (din cele cu minimum 100 t.r.b., fiecare) cu un tonaj total de 28,9 mil. t.r.b., faţă de 2 106 nave și 33,5 mil. t.r.b. la sfîrșitul lui septembrie 1975.

După cum se vede din graficul alăturat, mai puternic afectate sînt șantierele navale din Olanda, Italia și Japonia, în timp ce Spania a avansat pe locul doi în ierarhia constructorilor de nave din lumea nesocialistă. Totodată, în urma scăderii tonajului navelor aflate pe șantier în Japonia, nivelul acestuia a fost depășit de cel (însumat) al navelor în construcţie din patru ţări (Spania, S.U.A., Anglia și Suedia), în timp ce cu un an în urmă echivala cu tonajul navelor construite în șapte ţări (cele menţionate, plus R.F.G., Franţa și Italia).

Întrucît, în a doua parte a anului trecut s-a înregistrat o creștere substanţială a ponderii Japoniei în tonajul global al comenzilor noi de nave, efectuate în ţările capitaliste dezvoltate (vezi **„Revista economică“**, nr. 47/1976) este de așteptat o intensificare a activităţii șantierelor navale japoneze. Pe acest fond, în cadrul O.C.D.E. se încearcă de mai mult timp să se realizeze o armonizare a politicii ţărilor membre în acest domeniu, o serie de ţări vest-europene căutînd să evite reducerea substanţială a activităţii șantierelor lor navale.

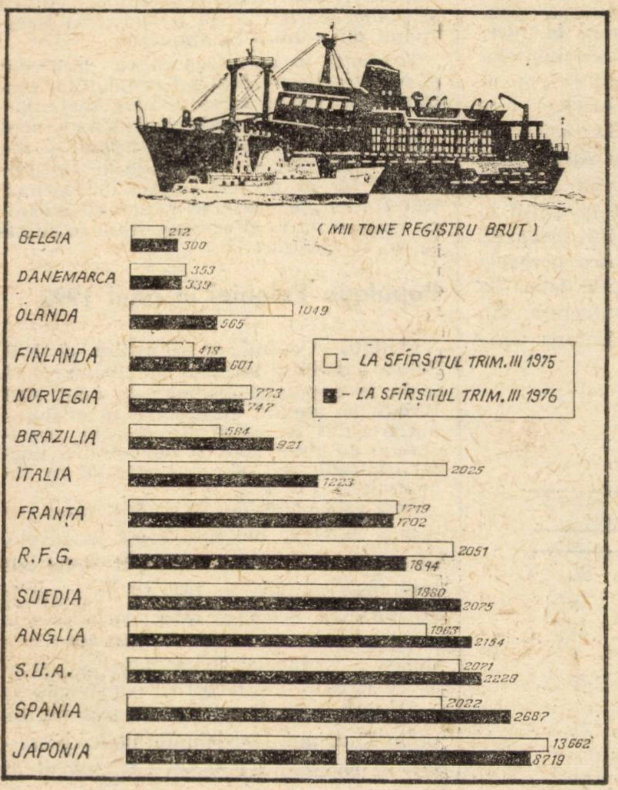

În căutarea unor explicaţii

CĂUTÎND să descifreze cauzele penetraţiei intense a mărfurilor japoneze, experţii vest-europeni evidenţiază, pe lîngă nivelul scăzut al preţurilor, politica dinamică a societăţilor comerciale nipone. În strîns contact cu băncile, acestea urmăresc sistematic, cu minuţie și operativitate evoluţia cererii mondiale. În acest sens, un studiu al Grupului de studii previzionale internaţionale al Centrului francez de comerţ exterior scoate în evidenţă rolul însemnat pe care identificarea din timp a ramurilor industriale cu perspectivele cele mai mari de dezvoltare l-a avut în definirea politicii industriale și comerciale a Japoniei, apreciată ca una dintre cele mai eficace. „Nici un produs, nici o modă nu este scăpată din vedere“, afirmă revista **Paris Match**, referindu-se la rolul primordial al culegerii continue de informaţii de către societăţile comerciale japoneze pentru orientarea activităţilor economice viitoare. Agenţii comerciali japonezi „întreabă, desenează, fotografiază“, scrie publicaţia citată, asemănînd unele din metodele acestora de a afla cît mai din timp în ce direcţie evoluează piaţa cu cele ale unui bun serviciu secret de informaţii. „Viitorul este considerat ca o problemă prea serioasă pentru a fi obiect de improvizaţie“, conchide revista franceză.

Energia geotermică are perspective

ÎN PREZENT, utilizarea energiei geotermice — pentru producerea de energie electrică, termoficare, necesităţi industriale sau agricole — constituie o realitate sau se află în studiu în peste douăzeci de ţări capitaliste industriale sau ţări în curs de dezvoltare. Printre principalii „utilizatori“ dintre aceste ţări se numără Japonia, S.U.A., Italia, Mexic, Filipine, Noua Zeelandă, Franţa etc., capacitatea globală a centralelor electrice geotermice în funcţiune fiind evaluată, pe plan mondial, la 1,2 mil. kW.

Chiar dacă actualmente energia geotermică deţine o pondere neglijabilă în consumul mondial de energie, utilizarea ei are ample perspective în ţările care dispun de resurse geotermale și, care, totodată, întîmpină dificultăţi în acoperirea necesarului intern de energie, cum sînt Japonia, S.U.A., Anglia ș.a. În cazul S.U.A., de pildă, conform evaluărilor minime capacitatea globală instalată în centrale electrice geotermice urmează să ajungă la 3 mil. kW în 1985 și la 6 mil. kW în 1990.

Creditul — stimulator al exportului

ÎN CURSUL actualului cincinal Banca naţională a Ungariei furnizează întreprinderilor credite în valoare totală de circa 45 miliarde forinţi, destinate extinderii producţiei lor, cu condiţia ca produsele respective să fie cerute pe piaţa externă, ca operaţiunea de extindere să se efectueze într-un termen cît mai scurt, iar cheltuielile totale aferente să fie amortizate în decurs de cel mult trei ani. După cum menţiona publicaţia **„Hungaropress — Informations économiques“**, creditele acordate de bancă în scopul amintit însumau — la 1 septembrie anul trecut — 22 miliarde forinţi, apreciindu-se că, în urma utilizării lor, resursele de export ale R.P. Ungare vor spori pînă în 1980 cu circa 450—500 mil. dolari și 250—300 mil. ruble. După cum rezultă din proiectele aprobate pînă în prezent, încasările nete de devize (scontate de întreprinderile care au solicitat creditele) vor asigura o durată medie de amortizare a ansamblului cheltuielilor pentru dezvoltarea producţiei de numai 1,9 ani.

Intelect și activitate

DOI CERCETĂTORI FRANCEZI, J. Poitrenaud și C. Moreaux, angajaţi în soluţionarea problemei posibilităţilor de prelungire a activităţii profesionale pentru persoanele în vîrstă, au investigat 108 subiecţi de sex masculin în vîrstă de 70—84 ani, care au exercitat înainte de pensionare activităţi intelectuale și dintre care unii sînt activi iar alţii inactivi profesional. Rezultatele investigaţiei, publicate în **Population**, nr. 3/1976, arată că sub raportul inteligenţei „fluide“ nu se observă deosebiri fundamentale între cele două grupe, ci numai sub raportul inteligenţei „cristalizate“. Altfel spus, activii conservă cunoștinţele profesionale prin activitate, pe cînd inactivii le pierd într-o anumită măsură. Cercetătorii avizează însă că este greu să se tragă concluzii similare certe pentru alte categorii de activităţi, de exemplu, pentru cei care au desfășurat activităţi manuale generatoare de mare oboseală.

CURIER

GLOSAR

Unități de cont

MAREA FLUCTUAȚIE a monedelor occidentale, determinată de inflație și de dezvoltarea inegală a țărilor capitaliste, a creat necesitatea utilizării unor unități de cont stabile, cu ajutorul cărora să se elimine din evidențe influența instabilității monetare și astfel să se poată clarifica realitatea valorică a operațiilor și tranzacțiilor economice. Asemenea unități s-au înmulțit în ultima vreme, ca urmare a marilor dezechilibre monetare care însoțesc criza economică din Occident. Cîteva exemple :

— EURCO este o unitate de cont creată de Piața Comună pe baza monedelor tuturor celor 9 state membre, după modelul drepturilor speciale de tragere (D.S.T.). Această unitate a fost utilizată pentru unele emisiuni de obligațiuni, prima emisiune de acest gen fiind efectuată pentru contul Băncii Europene de Investiții. Obligațiunile prevăd că valoarea unui EURCO exprimată într-o monedă, indiferent dacă aceasta intră sau nu în „coșul“ respectiv, va fi determinată de cursurile valutare ale pieței pentru tranzacții financiare.

— La 21 aprilie 1975 a fost creată E.U.A. (unitatea europeană de cont), compusă din cantități anume specificate de monede ale celor 9 țări membre ale Pieței Comune (acest organism internațional dispune în prezent de 16 unități de cont, utilizate în diferite domenii de activitate). În martie 1975, Banca Europeană de Investiții a adoptat E.U.A. pentru operațiile din conturile sale. Începînd cu 1 ianuarie 1976, Comunitatea europeană a cărbunelui și oțelului (C.E.C.O.) a adoptat E.U.A. pentru exprimarea operațiilor pe care le efectuează.

— Uniunea de cliring asiatică, creată în decembrie 1974, este destinată să efectueze decontări multilaterale pentru tranzacții internaționale curente între țările membre (India, Iran, Sri Lanka, Nepal, Pakistan și Bangladesh). Conturile acestei uniuni de cliring se țin într-o unitate de cont denumită A.M.U. (unitatea monetară asiatică), echivalentă cu D.S.T.

— Fondul Monetar Arab, al cărui statut a fost negociat de guvernatorii unui număr de 20 de bănci centrale arabe și definitivat în aprilie 1976, a prevăzut ca unitate de cont DINARUL ARAB, echivalent cu 3 D.S.T.

— Asociația Internațională pentru Transportul Aerian (I.A.T.A.), organizație neguvernamentală care, între altele, stabilește tarifele de transport aerian, a decis în mai 1975 ca D.S.T. să fie utilizat ca bază de exprimare a tarifelor, dobînzilor și altor sume. D.S.T., ușor modificat de I.A.T.A. pentru a corespunde scopului urmărit, a fost denumit I.U.V. (unitatea valorică I.A.T.A.).

— O serie de euroobligațiuni (emise pentru firme ca Alusuisse International, Sveriges Investeringsbank, Electricité de France) au fost emise în D.S.T. „în vederea limitării efectelor flotării cursurilor valutare“.

— Unele bănci occidentale (Banque Keyser Ullmann din Elveția, Chase Manhattan Bank din S.U.A.) se oferă să deschidă conturi curente și de depuneri, sau să efectueze alte operații financiare, în D.S.T. Astfel, debitorul care a beneficiat de un împrumut în dolari se poate angaja să achite ratele calculîndu-se echivalentul în D.S.T. al dolarilor la data împrumutului și corectîndu-se suma de achitat în funcție de valoarea dolarului exprimată în D.S.T. la data fiecărei rate.

C. K.

Proteine din pește

Ion Ulmeni, Buzău — Una din direcțiile utilizării mai raționale a „recoltelor“ de pește este considerată sporirea cantităților introduse direct în alimentația omului, paralel cu reducerea pierderilor din procesul de prelucrare pe parcursul între ocean și consumator, care exprimate în proteine ajung pînă la 50%.

Disponibilitățile mondiale de proteine din pește sînt estimate în prezent la 3,5 g pe locuitor pe zi, cantitate în care se includ și proteinele din pește transformate în proteine animale și consumate în această formă de oameni. Ținind seama că sînt necesare 6 unități de proteine din pește sub formă de furaje pentru a obține 1 proteină sub formă de carne, sporirea de la 62%, cît este în prezent, la 80% a ponderii utilizate direct de către oameni din totalul „recoltei“ mondiale de pește, paralel cu reducerea pierderilor din prelucrare de la 50% la 20%, ar majora dintr-o dată disponibilul de proteine din pește amintit mai sus la 6,2 g pe locuitor pe zi.

Experții relevă faptul că resursele potențiale de proteine ale mării ar crește și mai mult dacă s-ar reuși introducerea în consumul direct al omului, într-o formă atractivă, și a altor specii de pești și organisme marine și dacă s-ar extinde acvacultura, practicată deocamdată mai ales în Japonia.

Contribuția proteinelor animale la totalul proteinelor disponibile

— în % —

	Total proteine animale	Obținute din :			
		Carne	Ouă	Pește	Lapte
Țări în curs de dezvoltare	18,6	8,3	0,9	4,0	5,4
Țări dezvoltate	54,2	25,4	4,3	3,9	20,4
Întreaga lume	31,8	14,7	2,1	3,9	10,9

Sursa : Astra Protein Letter, vol. 4, nr. 1, 1976

Tehnologie și dezvoltare

Adrian Ionescu, București — Documentele pregătite de țările participante în vederea Conferinței Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării, care urmează să fie convocată de Adunarea Generală a O.N.U. pentru 1979 (în baza unei rezoluții inițiate de România, căreia i s-au alăturat, în calitate de coautoare, peste 30 dintre statele membre ale O.N.U.), au ca obiect, în intenția organizatorilor, să sprijine identificarea unui număr de probleme care să fie analizate la conferință, pe baza priorităților naționale. Comitetul consultativ pentru aplicarea științei și tehnologiei la dezvoltare (A.C.A.S.T.) sugerează ca documentele naționale să precizeze locul științei și tehnologiei în planurile de dezvoltare ale fiecărei țări, măsura în care știința și tehnologia au fost mobilizate în sprijinul dezvoltării, inclusiv transferul de tehnologie, obstacolele în calea unei mai bune utilizări a cunoștințelor științifice și tehnologiei, metodele de integrare a științei și tehnologiei în procesul dezvoltării. Documentele ar urma să analizeze de asemenea posibilitățile de cooperare între țările în curs de dezvoltare și modalitățile de sprijin din partea sistemului Națiunilor Unite și a altor organizații internaționale.

LIMBAJUL FIRMELOR (II)

O PROBLEMĂ care se pune la formarea cuvintelor compuse, fie din fragmente, fie din cuvinte întregi, este ordinea elementelor. Tradiția limbii române este ca, în îmbinările de cuvinte, să se pună întîi substantivul în nominativ, apoi atributele, consistînd dintr-un adjectiv sau dintr-un substantiv în genitiv. Dar acum, după modele străine, se procedează adesea invers. Exemplu de felul întîi este **TAROM**, adică „transporturi aeriene române“. Exemplu de felul al doilea, **Romarta**, adică „Arta românească“. Dar începe să se pună problema și pentru grupurile de cuvinte întregi. După model german sau englez, poate slav, apar acum firme ca **Nord Hotel** în loc de **Hotel Nord.** Ce să mai spun despre inscripția de pe unele autobuze **Turist transport,** care cred că nu corespunde nici unui model european. Și fiindcă a venit vorba de mașini, mai adaug că nu izbutesc să mă deprind cu formula, citită pe unele camioane, **Autotransport** : de fiecare dată cînd o văd mă întreb dacă e nevoie să ni se spună că obiectul este automobil și că servește la transporturi, ca și cînd n-am ști singuri asta. Sau poate, în gîndul celui care a creat formula, **auto** — înseamnă aici „de sine însuși“, ca în **autoservire,** și atunci ar trebui să înțelegem că transportul se face singur, fără intervenția omului ?

Magazinele, cum s-a văzut mai sus, au fost adesea numite printr-un derivat de la numele celui care exercită profesiunea ; acum unele din aceste derivate sînt înlocuite cu numele produsului vîndut. Astfel, în loc de **Măcelărie** se scrie **Carne,** în loc de **Brutărie, Pîine.** Fără îndoială, este mai scurt și, de fapt, mai clar, deoarece **măcelar** e cel care taie vitele, **brutar,** cel care fabrică pîinea, nu vînzătorii (deși Dicționarul explicativ al limbii române mă contrazice în această privință). Pe de altă parte însă, firma este de obicei și denumirea localului : zicem **mă duc la restaurant, s-a deschis o lăptărie, băcănia s-a mutat** etc., dar n-am putea zice nici **s-a deschis o carne,** nici **pîinea e în renovare,** ceea ce înseamnă că nu ne putem lipsi de numele vechi.

Firmele ilustrează evoluția vocabularului în cazuri ca următorul : **mobilă** este la origine un obiect care se poate deplasa după necesități, deci un scaun, o masă etc. (**mobilis** înseamnă în latinește „care poate fi mișcat“) ; în continuare cuvîntul ajunge să denumească obiectele pe care le așază cineva în casă, chiar dacă nu le mișcă niciodată din loc. În ultimul timp, a început să fie folosit la singular pentru totalitatea obiectelor din casă, de exemplu cînd zicem **mi-am cumpărat mobilă** nu înțelegem un singur obiect, ci pe toate la un loc. De aceea vedem scris pe firme **Mobilă.** Eu nu m-am deprins încă cu această întrebuințare, dar cred că e prea tîrziu pentru a încerca să oprim schimbarea.

Întîlnim, deși mai rar, și greșeli incontestabile. Se văd în București firme pe care e scris **Deservirea.** Aceasta de fapt nu înseamnă nimic, căci ar trebui să știm cine și cu ce este deservit, ținînd seamă că orice magazin, orice instituție deservește pe cineva cu ceva. Și mai supărătoare este firma **Prestarea,** căci **a presta** înseamnă de fapt „a face“, deci fără un complement titlul nu spune nimic.

Pe strada Luigi Cazzavillan, în București, s-a putut vedea multă vreme pe o firmă (astăzi localul a fost predat altei branșe) : **Vinuri din cele,** cu litere mari, iar dedesubt, cu litere mai mici, **mai alese podgorii.** Pînă la urmă se înțelegea de ce era vorba, dar e preferabil ca fiecare rînd, și mai cu seamă cel scos în relief prin caracterul literelor, să aibă înțeles și singur. Ar fi trebuit deci **Vinuri** cu litere mari, iar dedesubt, cu litere mai mici, **din cele mai alese podgorii.**

Evident, pentru cineva care nu lucrează în economie, e mai ușor să discute firmele decît termenii tehnici propriu-ziși. Dar și aceștia trebuie să fie examinați, și pentru aceasta ar fi necesară o colaborare a economiștilor cu lingviștii. Cred că ar fi binevenită o rubrică în care să-și spună părerea în primul rînd cei care au în permanență de-a face cu vocabularul economic.

Al. GRAUR

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

ALEXANDRU NETEA, Cluj-Napoca — Unitatea are obligația să vă elibereze actele necesare completării dosarului de inscriere la concurs. Nu este obligată însă să fie de acord cu eventuala dv. transferare, in interesul serviciului, la unitatea unde v-ați prezentat pentru concurs.

MARIN CRUCERU, Rm. Vîlcea — Anexa II la Legea nr. 12/1971 prevede că la determinarea vechimii în specialitate se vor lua in calcul și perioadele de activitate retribuită in organizațiile obștești. Aceasta in cazul cind persoana respectivă este incadrată intr-o unitate din ramura din care a fost scoasă din producție, sau din ramura de care se ocupa în cadrul organizației obștești. Absolvent al invățămintului superior este considerat cel care a promovat și examenul de diplomă.

VASILE NĂSTĂSESCU, Ploiești — Față de prevederile exprese ale reglementării in vigoare penalizarea este corectă.

ELENA URSU, Sibiu — Numai după aplicarea Legii nr. 57/1974 (1 februarie 1975) perioada de concediu de maternitate se ia în calculul anului de stagiu (în cazul dv., pentru cel de al doilea copil).

Perioada de efectuare a stagiului militar, cit timp contractul de muncă este suspendat, nu se include în stagiul absolvenților invățămintului superior.

BENNO ZALMANOVICI, Iași — Indemnizația plătită șefului de echipă sau de brigadă (art. 70 din Legea nr. 57), are caracter de retribuție tarifară și se ia în considerare la acordarea alocației pentru copii.

IOAN OLTEANU, comuna Gornești, Mureș — După aplicarea Legii nr. 27/1966, vechimea în muncă în calitate de membru al cooperativei agricole de producție nu se mai ia in considerare ca vechime în unitățile de stat, nici pentru perioadele lucrate anterior aplicării legii. Aceste perioade se valorifică exclusiv in sectorul C.A.P., care are asigurări proprii.

MARIA LUCA, Tg. Jiu — Concediul de odihnă este întrerupt in timpul internării în spital. După ieșire, concediul se reintregește cu zilele lucrătoare de incapacitate temporară de muncă.

VASILE COSTUȘ, Piatra Neamț — Dacă faceți dovada că ați ocupat, prin delegare, o funcție de conducere, aveți dreptul la retribuția corespunzătoare funcției temporar ocupate. (Codul Muncii, art. 67, alin. 2, precum și art. 74 din Legea nr. 57/1974).

ILIE ALEȘU, comuna Peștișani, Gorj — Art. 7 din Decretul nr. 285/1960 privitor la acordarea dreptului la alocație de stat pentru copii, se referă la cerința ca persoana titulară a dreptului să nu depășească trei zile de absențe nemotivate intr-o lună calendaristică.

VASILE BUCUR, Ploiești — Muncitorii nu se încadrează în grupe de retribuire, ci în categorii tarifare. Dacă vă interesează însă condițiile minime de pregătire și vechime necesare pentru încadrarea și promovarea muncitorilor calificați, acestea sînt prevăzute în anexa nr. 1 la Legea nr. 12/1971, muncitorii aflați in situația dv. încadrîndu-se în grupa a IV-a. Perioada cît ați lucrat în funcția de controlor tehnic de calitate, retribuit pe baza rețelei tarifare prevăzute pentru muncitorii de la prelucrările mecanice, se consideră ca vechime în meserie.

FACTORII DE MEDIU

(Urmare din pag. 21)

tregul ansamblu al indicatorilor parțiali și să reflecte efectele care pot fi obținute, în scopul orientării eforturilor întreprinderii spre rezultatele cele mai favorabile. Avem în vedere mai multe **metode de evaluare a variantelor de îmbunătățire, bazate pe indicatori parțiali și o metodă de calcul a unui indicator sintetic.** Primele metode se disting prin aplicabilitate ușoară, fiind recomandate pentru evaluări parțiale sau aprecieri generale.

Cea de a treia metodă se impune în cazul variantelor care au în vedere realizarea unui ansamblu de obiective.

Avînd în vedere că în practică, de cele mai multe ori, se pot identifica mai multe soluții sau variante de îmbunătățire, care abordează aceleași obiective cu cheltuieli și efecte economice diferite este necesar, ca pe baza determinării cheltuielilor și efectelor fiecărei variante, să stabilească varianta optimă.

În acest scop pot fi luate în considerație următoarele patru metode :

a) determinarea variantei optime pe baza unui singur indicator partial ;

b) determinarea variantei optime pe baza mai multor indicatori parțiali cu ajutorul fișei de evaluare ;

c) determinarea variantei optime pe baza indicatorilor sintetici ai variantelor ;

d) determinarea variantei optime prin metoda evaluării ordinii de preferință a variantelor, prin adaptarea metodei ELECTRE*).

Aplicabilă în toate cazurile în care acțiunile de îmbunătățire se pot exprima printr-un indicator parțial în cazul comparării mai multor indicatori, prima metodă nu permite o vedere de ansamblu a fenomenelor. Utilizarea fișei de evaluare propusă în metoda a doua înlătură această carență, însă baza de selecție oferită este de natură calitativă, neexprimînd cantitativ relațiile dintre variante. Din acest motiv, cînd numărul de variante este mai mare și diferențele dintre indicatori cresc, caracterul de obiectivitate al selecției calitative se micșorează. În aceste cazuri este indicat să se aplice cea de a treia metodă propusă, care este o metodă de selecție cantitativă bazată pe indicatori sintetici. Etapele determinării indicatorilor sintetici sînt prezentate în schema din figura 2.

Ultima metodă propusă reprezintă adaptarea în domeniul ergonomiei a metodei ELECTRE, în general recomandabilă la rezolvarea unor probleme de decizie multicriterială. Posibilitatea utilizării acestei metode la stabilirea ordinei de preferință a mai multor variante de îmbunătățire a factorilor de mediu, diferă după unul sau mai multe criterii. Metoda se bazează pe compararea fiecărei variante cu toate celelalte la fiecare criteriu. În acest scop, se determină coeficienți de concordanță și de discordanță și se stabilesc praguri de selecție, după care ordinea de preferință a variantelor analizate rezultă prin construirea unui graf.

În figura 3, sînt prezentate etapele de construire a grafului pentru diferite praguri de selecție și ordinea de preferință a celor cinci variante.

---

*) ELECTRE : Elimination et choix traduisant la realité.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice.

Sumarul nr. 2 din 14 ianuarie 1977

ECONOMIE NAȚIONALA

– Piloni ai creșterii eficienței : sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale ● În centrul preocupărilor din economie – creșterea accelerată a productivității **(Lazăr Văceanu)** ● Acțiuni concrete în fiecare unitate pentru reducerea consumurilor specifice **(Pavel Aron)** 1–3
– Resursele energetice secundare în circuitul economic **(ing. Titus Berinde)** 4
– Dimensiuni și expresii noi ale eficienței economice a investițiilor (II) **(dr. Ioan L. Ciolan)** 7
– Consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole (I) 9
– Dezbatere „R.E." : Căi de creștere a eficienței exporturilor. Competitivitatea produselor 11

CONDUCERE ● ORGANIZARE

– Problematica actuală a producției în dezbaterea adunărilor generale ale oamenilor muncii **(Adrian Rusu)** 13

CONSULTAȚII

– În sprijinul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid. Relațiile de producție socialiste : concept, structură, evoluții **(prof. dr. Mihai Părăluță)** 15

LECȚII

– În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Politica P.C.R. de dezvoltare a agriculturii **(conf. dr. Ileana Stănescu)** 18

TEORII–IDEI

– Om-tehnică-mediu. Factorii de mediu în organizarea rațională a producției și muncii în industrie (I) **(dr. Ilie Morodan)** 20
– Școli – curente – economiști. UNESCO – reflecții asupra imperativelor unei noi ordini internaționale **(Sultana Sută-Selejan)** 22
– Convorbiri economice cu **Bronislav Șoșkici.** Cercetarea și fundamentarea unor decizii de politică economică 24

ECONOMIE MONDIALĂ

– R.P. Bulgaria. O nouă abordare în conducerea economiei **(Atanas Dimov)** 25
– Tendințe-conjuncturi 26
– Documentar. Cărbunele în siderurgia mondială **(Vasile Negrescu)** 27
– Date de prognoză ; Ipoteze-previziuni ; Statistica internațională 29
– Mondorama 30
– Curier 31
– Întrebări-răspunsuri 32

Coperta I — **Bogdan Stroescu**
Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11–25. 71 131 București, telefon 12 13 69
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

ELECTRO timiș
TIMIȘOARA CALEA BUZIAȘULUI 15
TELEFON 961 – 35200
TELEX 43291
FABRICA DE MATRIȚE, SCULE ȘI UTILAJE TEHNOLOGICE PENTRU IND. ELECTROTEHNICĂ

Unul din cele mai importante produse ale întreprinderii timișorene este mașina de prelucrat prin electroeroziune tip ELER – 01. Pentru a veni în ajutorul beneficiarilor, întreprinderea, pune la dispoziție utilizarea, descrierea și caracteristicile tehnice principale ale produsului.

MAȘINA DE PRELUCRAT PRIN ELECTROEROZIUNE TIP ELER – 01

UTILIZARE

Mașina de prelucrat prin electroeroziune ELER – 01 se utilizează la prelucrarea pieselor din materiale dure și foarte dure (oțeluri aliate, carburi metalice) dar care prezintă conductibilitate electrică. Se pot prelucra matrițe, scule, piese cu forme complicate, execuția de fante și găuri de dimensiuni mici, extragerea unor scule rupte din piese (burghie, tarozi, alezoare), tăierea de materiale dure și alte lucrări de acest gen.

DESCRIERE

Mașina de prelucrat prin electroeroziune se compune din mașina propriu-zisă cu subansamblele anexe și generatorul de impulsuri tranzistorizat de tip impulsuri comandate. Mașina propriu-zisă se compune dintr-un batiu și montant de construcție sudată ce susțin :

– masa de lucru în coordonate formată dintr-o sanie transversală și una longitudinală pe role ;

– bacul de lucru ce asigură nivelul de lichid dielectric în zona de lucru ;

– capul de lucru ce cuprinde placa portelectrod rigidă cu pistonul hidraulic ce asigură interstițiul constant între piese de prelucrat și electrodul de lucru. În interiorul botiului este cuprins agregatul hidraulic, iar în interiorul montantului se găsește tabloul electric al mașinii.

Circulația dielectricului este asigurată de grupul de pompare filtrare dielectric.

CARACTERISTICI TEHNICE PRINCIPALE

– Dimensiunile mesei de lucru	600 x 400 mm
– Cursele mesei de lucru	410 x 225 mm
– Precizia de deplasare a mesei prin dispozitivul de citire optică	0,01 mm
– Dimensiunile interioare ale bacului de lucru	925 x 500 mm
– Dimensiunile plăci port electrod	300 x 180 mm
– Distanța maximă dintre suprafața mesei și placa port electrod	555 mm
– Cursa maximă a saniei capului de lucru	300 mm
– Cursa maximă de deplasare automată a plăcii port electrod	200 mm
– Masa maximă de încărcare a pistonului	50 – 200 kg
– Capacitatea rezervorului dielectric	460 l

GENERATORUL DE IMPULSURI

– Curent nominal în timpul de scînteiere la tensiunea nominală de 20 V	61A ± 15%
– Curent maxim de scînteiere la tensiunea de descărcare de 30 V	51A ± 15%
– Tensiunea în gol	85 V
– Durata impulsului reglabil în 12 trepte între valorile 2,5 pînă la 1 800 Ms	
– Durata pauzei reglabile în 12 trepte între valorile 2,5 la 1 800 Ms	
– Valoarea medie a curentului max. de lucru	40 A
– Puterea absorbită de la rețea sertar de suprafinisare	5,2 KVA
– Tensiunea de mers în gol	250 V
– Nivele de energie în 10 trepte	0,06–3,12 mJ
– Nr. de trepte a frecvenței de descărcare	10
– Tensiunea de alimentare	3x380V+N $^{+10\%}_{-15\%}$
– Electrozi de lucru : din cupru grafit, aliaje cupru ,wolfram, oțel	
– Capacitatea maximă de îndepărtare pentru prelucrarea oțelurilor tratate și cu electrod de cupru tehnic este de cel puțin 210 mmc/min.	
– Sistem de măsurare numerică	la cerere
– Filtrare electrostatică a lichidului dielectric	la cerere

I.I.S. „11 IUNIE”

1977

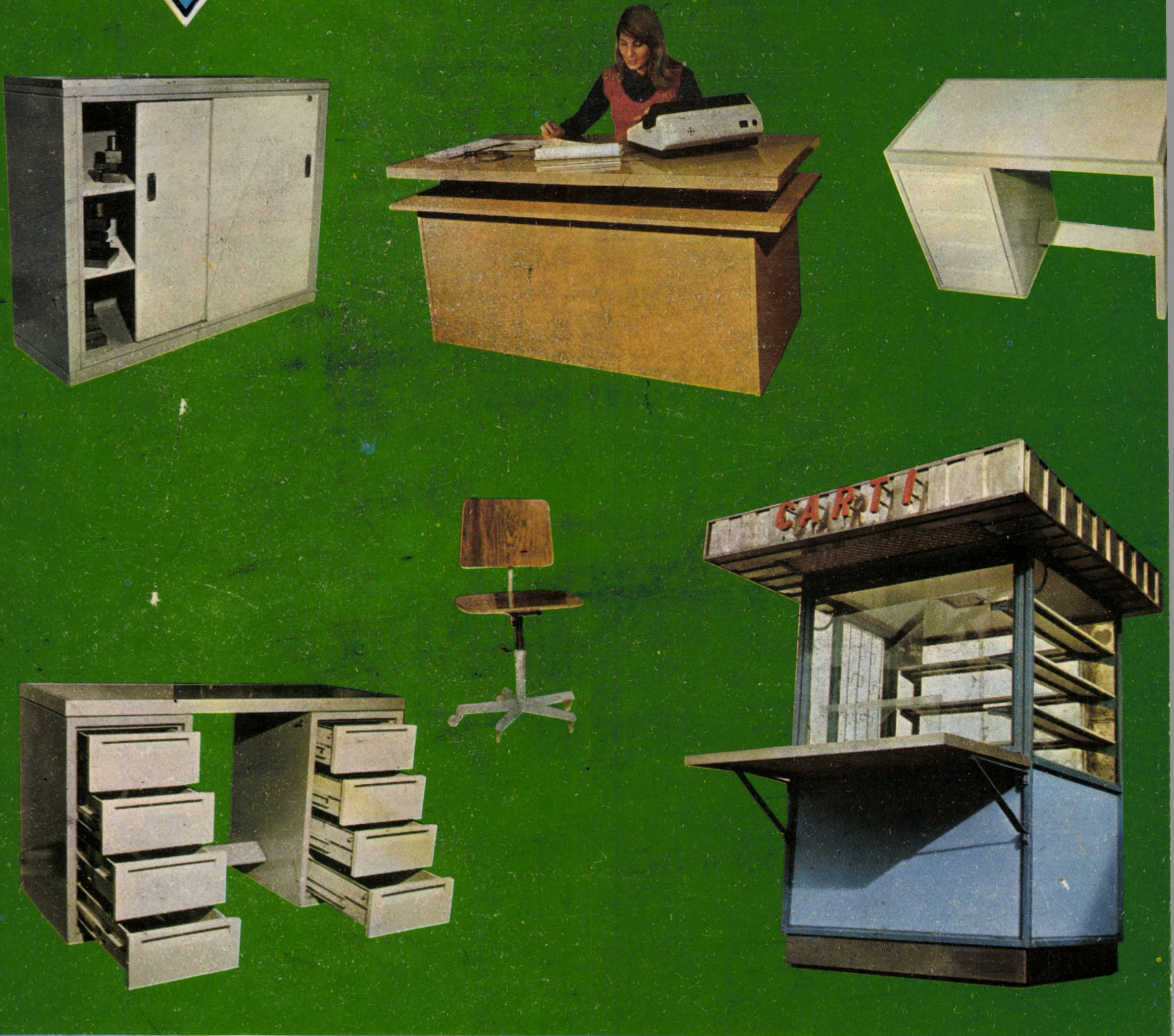

I.I.S. „11 IUNIE“ — GALAŢI
Str. Calea Prutului, nr. 50A

Telefon: 15221-15222
-15223
Telex: 015240

produce şi livrează la cerere

- mobilier industrial şi tehnologic de toate tipurile după proiecte proprii sau ale beneficiarilor
- dulapuri de scule
- fişete metalice cu şi fără casete
- bancuri de mecanică fină
- bancuri cu 1, 2 şi 3 menghine pentru ateliere de lăcătuşerie
- scaune ergonomice
- scaune metalice rotative şi fixe (4 variante)
- mese de lucru cu 1 şi 2 corpuri
- mobilier vestiare (dulapuri, cuiere)
- mobilier comercial de interior şi pentru comerţ stradal
- chioşcuri şi tonete.

Lei 5

D646
146
66

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

- ECONOMIE NAȚIONALĂ
- CONDUCERE-ORGANIZARE
- LECȚII
- TEORII-IDEI
- ECONOMIE MONDIALĂ

Numărul 3 ● Vineri 21 ianuarie 1977

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU ÎN MUNICIPIUL ARAD

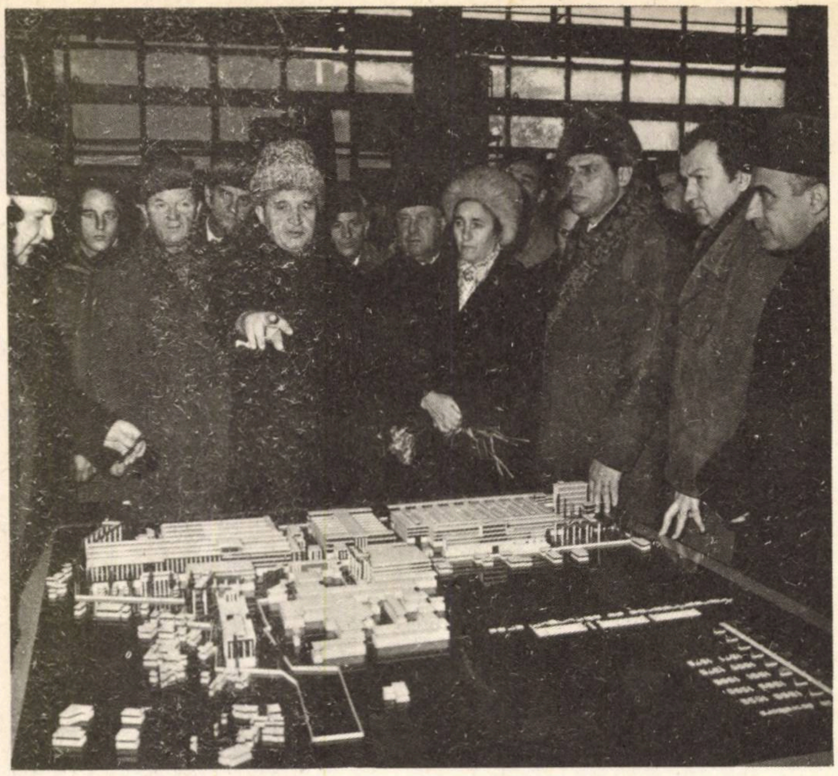

În fața machetei intreprinderii de strunguri

Se examinează prototipul vagonului de metrou

Pe platforma chimică arădeană

ECONOMIE NATIONALA

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

Obiective prioritare în investiții

PUNEREA ÎN FUNCȚIUNE ÎNAINTE DE TERMEN ȘI MICȘORAREA COSTURILOR

ÎN DOMENIUL investițiilor — care ocupă un loc central în strategia dezvoltării economico-sociale a țării — economia noastră a înregistrat, succese de seamă în anul pe care l-am încheiat. Realizările anului precedent au fost mai mari cu 3,1% față de cele din 1975, iar numărul capacităților de producție industriale și agrozootehnice care au completat harta economică și potențialul tehnic al țării a fost de 356. Totodată, a fost devansată darea în exploatare a peste 40 capacități de producție industriale importante, fapt ce a făcut ca economia să beneficieze de importante sporuri de producție și acumulări. Cîteva exemple sînt concludente în acest sens : capacitatea de 10 mii buc./an reductoare de turație la Întreprinderea de ventilatoare Vaslui, de pildă, a fost dată în funcțiune în devans față de termenul planificat cu 2 luni, cea de 600 t/an rețele cord vîscoză la Combinatul de celuloză și hîrtie Brăila cu peste 2 luni, cea de 12 480 mii m.p. țesături tip bumbac crude la Țesătoria de bumbac Baia Mare cu peste 2 luni ; în sfîrșit, capacitatea de peste 1 600 mii m.p. țesături tip lînă la întreprinderea „Postăvăria Română" — București a fost dată în exploatare cu 1 lună mai devreme.

În 1977 – accentuarea laturilor calitative

PLANUL pe 1977, prevede creșterea volumului de investiții cu 16,7% față de 1976, una din cele mai mari din actualul cincinal. Înfăptuirea acestor prevederi are loc în condiții cu totul deosebite față de perioadele anterioare, ca urmare a măsurilor adoptate de conducerea partidului, din inițiativa secretarului său general, cu privire la reducerea consumurilor de materiale și a costului construcțiilor — măsuri cu profundă semnificație politică și economică, menite să revoluționeze gîndirea celor care lucrează în acest domeniu — de la cercetare-proiectare și pînă la darea în exploatare a noilor capacități.

Caracteristica predominantă a planului de investiții pe acest an o constituie **accentuarea laturilor calitative,** eficiența ridicată cu care se prevede realizarea noilor obiective. Este vorba, în primul rînd, de reducerea costurilor noilor investiții, ca urmare a amplei acțiuni, desfășurate la sfîrșitul anului trecut, de reexaminare a documentațiilor tehnico-economice. Analizele efectuate de către specialiști — proiectanți, constructori și alte cadre de specialitate — au scos în evidență însemnate rezerve în documentațiile obiectivelor de investiții. Astfel, **prin revizuirea documentațiilor la un număr de 6 900 obiective aflate în execuție la sfîrșitul anului 1976 sau prevăzute să înceapă în acest an, s-a redus volumul de construcții-montaj cu peste 27 miliarde lei,** respectiv cu 26% din valoarea lucrărilor rămase de realizat. Aceste reduceri s-au concretizat în economii de materiale de peste 2 milioane tone ciment, 570 mii tone oțel beton, importante cantități de table, profile și conducte etc. **Pe întregul cincinal, rezervele identificate în documentații la lucrările de construcții-montaj se evaluează la circa 85—90 miliarde lei, respectiv economii de circa 10 milioane tone ciment, 1,5 milioane tone oțel etc.**

Toate aceste rezerve reflectă pe deplin justețea și realismul măsurilor luate de către conducerea partidului cu privire la sporirea eficienței economice a investițiilor, prin reducerea consumurilor de materiale și a costului construcțiilor. Importanța deosebită politico-socială a economisirii la maximum a fondurilor de investiții ne este dată de faptul că ele sînt utilizate, cu prioritate, pentru ridicarea standardului de viață al poporului. Astfel, potrivit Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976, pe seama acestor economii s-au alocat suplimentar fonduri și materiale pentru construcția a încă 120 000 de noi apartamente și circa 40 000 de garsoniere destinate familiilor tinere, fără copii. Aceasta înseamnă că, în acest cincinal, vom realiza circa 980 000-1 000 000 de locuințe de mărimi diferite, aproape de două ori mai mult decît în cincinalul precedent. Totodată, se vor aloca fonduri în sumă de circa 10 miliarde lei pentru creșterea mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii. O parte din economii vor fi utilizate pentru devansarea execuției unor obiective de investiții importante, pentru realizarea de noi obiective economice, cu deosebire în județele rămase în urmă, precum și pentru lichidarea unor locuri înguste din unele sectoare de activitate.

Firește, pentru a spori, în continuare, eficiența investițiilor **este imperios necesar ca titularii, beneficiarii și proiectanții să treacă la o restructurare radicală, revoluționară, a însăși concepției de proiectare și executare a construcțiilor, care trebuie limitate la minimum.** În acest sens, se impune ca în notele de comandă și în proiectele de execuție să se pornească de la cunoașterea multilaterală a tehnologiilor de fabricație ce vor fi adoptate, a parametrilor tehnico-economici ai instalațiilor tehnologice, a mașinilor și utilajelor necesare pentru realizarea noilor obiective și, numai în funcție de acestea, să se determine volumul și structura construcțiilor. Rezultate bune s-au obținut astfel, la Întreprinderea de utilaj greu Iași, unde, aplicîndu-se o gîndire tehnică avansată, coroborată cu rațiuni de eficiență ridicată, pe baza stăpînirii temeinice a tehnologiilor de fabricație, s-a trecut la o îndesire a liniilor tehnologice și la renunțarea la unele zone de depozitare închise. Aceste măsuri au contribuit la reducerea suprafeței halelor cu 33 500 m.p. și, în mod corespunzător, a valorii investiției.

În același timp, este necesar, ca la proiectarea și executarea construcțiilor să se aibă în vedere o dimensionare rațională a acestora, pentru a se evita supradimensionările, excesele arhitectonice și de finisaj, care duc la consumuri mari de materiale și de forță de muncă. Tot astfel, se cer adoptate soluții constructive care să solicite utilizarea de materiale ușoare și ieftine ce se produc în țară. Că o asemenea gîndire este deosebit de eficientă, ne demonstrează cazul laminorului degrosisor și semifabricate din cadrul întreprinderii de oțeluri aliate Tîrgoviște unde, prin reconsiderarea fluxului tehnologic și îndesirea utilajelor pentru ajustajul semifabricatelor, s-a redus suprafața construită a halei cu 16 600 m.p. și, în mod corespunzător, numărul instalațiilor aferente, al podurilor rulante etc.

Direcțiile de acționare pentru reducerea costului construcțiilor și sporirea eficienței investițiilor privesc și **utilizarea de structuri și detalii constructive eficiente,** aplicarea de tehnologii de execuție de mare randament, cu productivitate ridicată, adoptarea de soluții de fundare care să nu consume ciment și alte materiale, prin consolidarea terenurilor atunci cînd acestea sînt slabe ; de asemenea, se impune realizarea în soluții economicoase a traseelor pentru rețelele electrice, de alimentare cu apă, canalizare, gaze și altele, prin scurtarea la minimum a lungimii acestora, sistematizarea și gruparea lor rațională etc. Reexaminîndu-se, de exemplu, soluția dată prin documentația tehnico-economică pentru acoperișul halei, de la grupul de sinteză din cadrul instalației de fosgen de la Combinatul chimic Rm. Vîlcea, s-a constatat că, prin înlocuirea chesoanelor grele prevăzute pentru acoperișul halei cu azbociment și a pereților de fronton cu mase plastice, se realizează o construcție mai ușoară, cu o economie de fonduri de 6 milioane lei. Tot astfel, prin lucrări de consolidare a terenului de fundare și prin folosirea de materiale ușoare la închideri și acoperiș a halelor și celorlalte obiecte de la uzina de construcții metalice din cadrul Combinatului siderurgic Călărași, s-a renunțat la execuția a 1 300 piloți din beton armat.

Reducerea cheltuielilor materiale

O DEOSEBITĂ atenție se cere acordată în procesul de proiectare și de execuție și **obiectelor de construcții auxiliare,** celor destinate transporturilor, parcajelor și platformelor auto, utilităților și obiectelor neproductive. Experiența ultimelor acțiuni de revizuire a documentațiilor a demonstrat că atunci cînd se examinează cu atenție fiecare obiect de construcție în parte, se pot obține economii însemnate. Așa a fost cazul soluțiilor de îmbunătățire a folosirii depozitelor existente și perfecționării sistemului de aprovizionare și transport de la Întreprinderea de celuloză chimică din cadrul Combinatului de fire și fibre artificiale Brăila, unde durata de depozitare s-a redus de la 30 la 20 zile, și, ca urmare, s-a renunțat la execuția a 23 820 m.p. depozite pentru materia primă.

Dealtfel, așa cum s-a stabilit la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 10 decembrie 1976, reducerea cheltuielilor materiale și a costului construcțiilor trebuie să constituie o acțiune permanentă, ale cărei rezultate să se reflecte în planul pe anul 1977. Aceasta presupune ca toți factorii din acest sector de activitate să se preocupe în acțiunea de înnoire a tehnologiilor de execuție, de găsirea unor noi soluții constructive mai eficiente și noi materiale de construcții. În același timp, trebuie să se treacă de urgență la aplicarea noilor reglementări, aprobate la sfîrșitul anului 1976, cu privire la elaborarea, avizarea și aprobarea documentațiilor tehnico-economice pentru investiții. Aceste reglementări aduc o seamă de perfecționări ale activității de investiții, simplificări în procesul de elaborare, avizare și aprobare a documentațiilor, precum și creșterea respensabilității titularilor, beneficiarilor de investiții și proiectanților. Altfel spus, titularilor și beneficiarilor de investiții, pe de o parte, și proiectanților, pe de altă parte, le revine sarcina de a dovedi o răspundere sporită atunci cînd sînt puși în situația de a concepe realizarea unor noi obiective de investiții, de a chibzui cu atenție la tehnologiile de fabricație și soluțiile constructive ce le adoptă, la creșterea randamentului economic și financiar ce trebuie obținut de pe urma fiecărui leu investit.

Sarcini importante revin prin noul act normativ și organelor centrale de sinteză și băncilor finanțatoare, chemate să fie mai prezente și mai active pe tot parcursul procesului de proiectare și de executare a investițiilor, să vegheze la respectarea cu strictețe a legilor, normelor, normativelor în vigoare. Prevederea înscrisă în noua reglementare, ca notele de comandă pentru tehnologie și pentru lucrări de construcții și instalații care se dau proiectanților pentru a elabora proiectele de execuție, să fie aprobate, după caz, în funcție de valoarea noilor investiții, prin decret prezidențial sau de către organele colective de conducere ale ministerelor, celorlalte organe centrale, comitetele executive ale consiliilor populare, centralelor industriale și întreprinderilor, după avizarea lor de către organele avizatoare, ca și însușirea aprobării proiectelor de execuție de către organele ierarhic superioare — dau garanția unor decizii bine gîndite cu privire la executarea investițiilor, la luarea în considerare a tuturor exigențelor impuse de asigurarea unei eficiențe ridicate. Se are în vedere, de asemenea, să se accentueze participarea nemijlocită a cadrelor de specialitate din ministere, centrale industriale, a proiectanților și furnizorilor de utilaje în procesul de execuție a lucrărilor pe șantiere, îmbunătățirea radicală a asistenței tehnice la montajul mașinilor, utilajelor și instalațiilor tehnologice, precum și la realizarea, în soluții constructive, eficiente, a lucrărilor de construcții.

La fel de importantă este și prevederea din noua reglementare de **a se reduce la minimum necesar volumul lucrărilor de documentație și de proiectare,** prin deplasarea muncii spre soluționarea directă a problemelor la șantiere, acolo unde de fapt are loc procesul de realizare a noilor obiective industriale, agricole, social-culturale, edilitare. Odată adoptate prin proiecte măsurile ce se impun pentru creșterea eficienței economice a obiectivelor de investiții, titularilor, beneficiarilor, proiectanților și constructorilor, le revine sarcina de mare răspundere de a asigura materializarea în termene cît mai scurte a proiectului de execuție.

Asigurarea din timp a condițiilor tehnico-materiale

POTRIVIT prevederilor planului, în acest an urmează să fie date în exploatare un număr de peste 550 capacități de producție industriale și agrozootehnice importante, precum și alte capacități restante din anul precedent. Realizarea la termen a acestor capacități, ca și a celorlalte obiective economice, social-culturale, edilitare, de gospodărie comunală și de locuințe prevăzute în plan, presupune o pregătire temeinică și din timp a condițiilor tehnico-materiale necesare.

Un obiectiv principal în activitatea de investiții trebuie să îl constituie asigurarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor tehnologice, montarea în termene scurte și funcționarea lor la parametrii stabiliți. **„Activitatea** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976 — **trebuie apreciată în funcție de felul cum funcționează mașinile, utilajele, instalațiile, indiferent dacă construcția e terminată sau nu. Construcția, finisajul construcției se pot realiză și după terminarea instalației. Trebuie să punem pe prim plan obligația de a se asigura punerea în producție și funcționarea utilajelor, instalațiilor și mașinilor“.** Iată de ce, mai mult ca oricînd, este necesar să crească preocuparea titularilor și beneficiarilor de investiții pentru asigurarea din vreme a mașinilor și utilajelor necesare. Să nu uităm că unele șantiere au întîmpinat numeroase greutăți în activitatea lor — cu efecte negative asupra creșterii productivității muncii — fie din cauza neasigurării utilajelor necesare, a necontractării sau contractării lor cu termene necorelate cu datele de predare la montaj și, respectiv, de punere în funcțiune a capacităților planificate, fie datorită neonorării la termen a obligațiilor contractuale de livrare a utilajelor, atît de către furnizorii externi, cît și de cei din țară.

În lumina unor astfel de situații se impune ca nici un investitor să nu poată trece la executarea construcțiilor decît după ce au fost asigurate toate mașinile, utilajele și instalațiile necesare, pentru că numai astfel va exista certitudinea realizării în termen a investiției și a evitării imobilizării unor fonduri în construcții care să stea nedotate perioade îndelungate. După cum execuția lucrărilor de construcții trebuie realizată cu tehnologii avansate, de productivitate ridicată. Aceasta presupune o accentuare a procesului de mecanizare în construcții a tuturor activităților de pe șantiere pentru eliminarea în tot mai mare măsură a muncilor necalificate, o organizare mai bună a producției și a muncii.

ORIENTĂRILE și măsurile stabilite de conducerea partidului cu privire la creșterea eficienței investițiilor obligă pe toți factorii care își desfășoară activitatea în acest domeniu, să ia toate măsurile organizatorice necesare pentru traducerea lor în viață în așa fel încît și pe această cale să se aducă o contribuție importantă la sporirea venitului național, la ridicarea nivelului de trai al întregului popor.

Alexandru OLTEANU

Piloni ai creşterii eficienţei :

SPORIREA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII ŞI REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

TIPIZAREA PRODUSELOR — o acţiune cu multiple implicaţii economice

● În industria construcţiilor de maşini şi metalurgică, importante economii materiale şi băneşti prin tipizarea produselor, mărcilor de oţel şi laminatelor ● Mari posibilităţi de introducere a tipizării în toate ramurile ; pe cînd valorificarea lor ?

ÎNTRE ACŢIUNILE IMPORTANTE iniţiate şi extinse în unităţile industriale, care se soldează cu rezultate remarcabile pe linia creşterii eficinţei economice, se numără şi tipizarea produselor. Concept înaintat de gîndire, organizare şi realizare a unor produse, grupe de familii, sortotipodimensiuni, **tipizarea permite obţinerea unei producţii larg diversificate, pe baza utilizării unei game restrînse de piese, ansamble sau subansamble.**

Ce este de fapt tipizarea ? **Prin tipizare trebuie înţeleasă acţiunea de stabilire, pe baze tehnico-economice, a unor game de produse destinate aceluiaşi scop, similare din punct de vedere constructiv, dar diferite ca mărime.** Tipul de bază ales este un produs complet definit constructiv şi funcţional, din care, prin unele adaptări, rezultă numeroase sortotipodimensiuni sau variante. Cu alte cuvinte, esenţa tipizării constă în realizarea unui număr cît mai mare de combinaţii de produse, prin utilizarea unui număr redus de repere şi subansamble.

Am insistat asupra conţinutului tipizării, deoarece înţelegerea îngustă a acestuia poate facilita adoptarea unor opţiuni cu totul nedorite. Se crede, de pildă, că tipizarea produselor limitează sfera diversificării, micşorează posibilităţile de realizare a unor produse în variante multiple. Or, tocmai un asemenea fenomen negativ este evitat prin posibilităţile ce le oferă tipizarea. În fond, prin tipizarea sortotipodimensională a unor componente de produse se pot realiza variante ale acestora, în zeci de tipuri, cu mărimi şi puteri diferite.

În prezent, ca urmare a sarcinilor trasate de partid cu privire la mai buna gospodărire a materiilor prime, a capacităţilor de producţie, a forţei de muncă — laturi esenţiale ale activităţii productive şi coordonate fundamentale ale sporirii eficienţei — **tipizarea produselor se înscrie ca o veritabilă acţiune menită să contribuie din plin la identificarea şi valorificarea unor imense rezerve de creştere a producţiei şi productivităţii muncii, de reducere a cheltuielilor materiale, de folosire mai bună a potenţialului productiv.** În acelaşi timp, ea creează condiţii favorabile unei accentuate diversificări a produselor, care să acopere o arie largă de necesităţi ale economiei naţionale şi să satisfacă mai bine cerinţele de export.

Un studiu de caz : pompele de vehiculare

AM ALES din ultimele studii de tipizare încheiate, pompele de vehiculare deoarece, prin natura şi proporţiile producţiei, precum şi prin numărul mare de sortimente, ele ocupă un loc important în economie.

Actualmente se produce în ţara noastră o gamă foarte largă de tipodimensiuni de pompe de vehiculare, atît de unităţile specializate ale Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini, cît şi de cele aparţinînd ministerelor industriei chimice, minelor, petrolului şi geologiei, industriei uşoare, cooperaţiei şi industriei locale. Producţia de bază — peste 88% — este realizată în 9 unităţi ale M.I.C.M. (din care întreprinderea de pompe „Aversa"-Bucureşti are ponderea cea mai mare — 78%), iar restul de 12% se fabrică în alte 11 unităţi ale celorlalte ministere şi organizaţii economice amintite. Coordonatorul cu concepţia pompelor de vehiculare pe economia naţională este Centrul de cercetare şi proiectare de pompe (C.C.P.P.).

Pompa de vehiculare — un produs universal — este prezentă oriunde se vehiculează lichide. Ea poate fi întîlnită în aproape toate ramurile industriale, în agricultură, în diferitele instalaţii pentru protecţia mediului înconjurător, în sectorul serviciilor. În ultimii ani, producţia de pompe a crescut şi s-a diversificat mult în concordanţă cu nevoile mereu crescînde ale economiei naţionale, cît şi cu cererile tot mai mari la export. **Dacă pentru fiecare tipodimensiune de pompă ar trebui să se execute reperele proprii componente** (lucru valabil în prezent pentru multe tipuri), **acestea s-ar ridica la peste 40 000.** Execuţia lor ar impune crearea de capacităţi corespunzătoare, o activitate multiplă de concepţie şi proiectare, asigurarea de S.D.V.-uri, de

Evoluţia tipizării pompelor în perioada 1976-1990

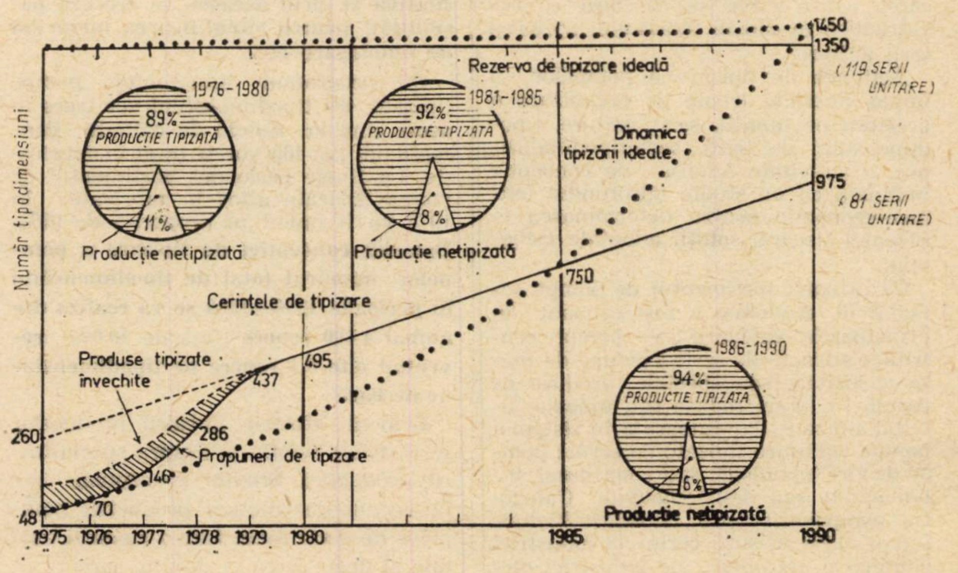

forță de muncă etc. Toate acestea ar determina, firește, costuri de producție ridicate, în condițiile unei organizări și specializări a producției sub cerințele progresului tehnic contemporan.

Analiza profundă a stării de fapt existente, a sarcinilor de plan din cincinalul actual cît și în perspectivă, a atras după sine un alt mod de gîndire, soldat cu găsirea unor soluții mai eficiente de organizare a producției, în sensul de a spori și diversifica larg producția, în condițiile unor investiții cît mai restrînse și a unor costuri pe unitatea de produs reduse. Astfel s-a ajuns a se alcătui, prin strădaniile specialiștilor de la C.C.P.P., un program amplu de tipizare pentru toate pompele de vehiculare produse în țară. De la ce s-a pornit ?

FUNDAMENTAREA STRATEGIEI

Programul a fost fundamentat pe concluziile unei anchete generale privind necesarul de pompe pentru perioada 1976—1980, pe datele colectate de C.C.P.P., ca organ de avizare a importurilor, pe cunoașterea activității similare a unor firme străine cu tradiție în fabricația pompelor. Studiul a condus la concluzia posibilităților de tipizare pentru perioada 1976—1980 a 82% din necesarul de pompe în unități fizice și a 89% din cel valoric (graficul).

Așa cum rezultă din grafic, numărul produselor tipizate se va mări permanent, ajungînd de la 89% în cincinalul 1976—1980, la 94% în cincinalul 1986—1990. În 1990 se prevede atingerea nivelului potențial necesar economiei naționale de produse tipizate, exprimat prin 975 tipodimensiuni de bază, organizate în 81 serii unitare.

CONCEPTUL DE ORGANIZARE

Ansamblul acțiunii are în vedere tipizarea constructivă a pompelor (secțiunile purtătoare), cît și tipizarea părții hidraulice (reperele cu acțiuni funcționale asupra lichidului pompat). **Tipizarea constructivă** își impune influența asupra fabricației prin concentrarea acesteia și reducerea costurilor pe unitatea de produs, în timp ce **tipizarea hidraulică** permite optimizarea cercetării și proiectării reperelor pe baza studierii modelului tip de referință. Condițiile cele mai favorabile, care permit obținerea unei eficiențe ridicate, se realizează atunci cînd tipizarea constructivă se asociază cu cea hidraulică în cadrul fabricației aceleiași serii unitare.

Acțiunea de tipizare a pompelor a impus anumite trepte de organizare a acestora pe familii, serii unitare, tipodimensiuni de bază, sortotipodimensiuni, o activitate intensă de concepție îmbinată cu un studiu aprofundat tehnico-economic pentru determinarea eficienței fiecărei soluții adoptate (schema).

Ca urmare, sortimentul de pompe solicitat de economie a fost ordonat în următoarele categorii : — pompe centrifuge tipizate de serie ; pompe de mare capacitate sau speciale, produse de regulă în loturi reduse sau unicate, limitat tipizate, dar integrate în sistemă; pompe volumice tipizate de serie ; pompe de vîrf tehnologic sau conceptual, sistematizate sau nesistematizate. Categoria pompelor supuse tipizării include într-o mare măsură cerințele industriei chimice și petroliere, ale industriei metalurgice, mineritului, ale industriei construcțiilor de mașini, agriculturii, industriei alimentare și gospodăririi apelor.

ÎN CE SE CONCRETIZEAZĂ EFICIENȚA ?

Prin procesul de tipizare se obțin numeroase avantaje :

— restrîngerea tipologiei parcului de pompe din cadrul economiei la 81 tipoconstrucții și 975 tipodimensiuni de bază, care permit adoptarea a peste 264 mii variante, în funcție de condițiile specifice de exploatare ;

— reducerea numărului de repere la întreprinderile producătoare ca urmare a gradului ridicat de folosire a lor în cadrul diverselor tipuri de pompe. Însemnate economii apar prin organizarea unei fabricații de serie mare și o productivitate sporită, prin utilizarea de linii de transfer sau mașini agregat ;

— sporește capacitatea de colaborare în producție prin realizarea de subansamble ce pot fi specializate în fabricația diverselor unități producătoare;

— se economisește în perioada 1976—1980 peste 600 milioane lei valută, prin renunțarea la unele importuri și realizarea în țară a unei mai mari diversități de pompe ;

— se scurtează timpul de asimilare a noilor tipodimensiuni, datorită posibilității proiectării prin similitudine după cercetarea modelelor hidraulice tipizate ;

— se reduc operațiile de atestare calitativă și, prin aceasta, se creează posibilități pentru simplificarea lucrărilor de omologare etc.

Treptele și eficiența tipizării pompelor

TREPTELE TIPIZĂRII	ACTIVITATEA DE CONCEPȚIE	REZULTATE		
FAMILIA	STUDIUL CONSTRUCȚIEI GENERALE DUPĂ CERINȚELE BENEFICIARULUI			
SERIA UNITARĂ	• CERCETAREA ȘI PROIECTAREA SECȚIUNILOR PURTĂTOARE • CERCETAREA MODELELOR HIDRAULICE STANDARD	145 SECȚIUNI PURTĂTOARE TIPIZATE 106 HIDRAULICI STANDARD	ÎNLOCUIESC:	- 975 - SECȚIUNI PURTĂTOARE NETIPIZATE - 975 - HIDRAULICI NESTANDARDIZATE
TIPODIMENSIUNEA DE BAZĂ	OMOLOGAREA	10 MĂRIMI DE BAZĂ, TIPIZATE (egal cu)→	NUMĂR DE REPERE:	1 MARIME DE BAZĂ NETIPIZATĂ
SORTOTIPODIMENSIUNI	ÎNTOCMIREA PROIECTULUI DE FURNITURĂ LA COMANDA BENEFICIARULUI	1000 SORTOMĂRIMI TIPIZATE (egal cu)→	NUMĂR DE REPERE:	2 SORTOMĂRIMI NETIPIZATE

Din programul integral de pompe tipizate, 495 tipodimensiuni vor trece în acest cincinal testele de calitate conceptuală, iar 460 vor fi puse în fabricație. La finele perioadei, sortimentul de pompe tipizate aflat în fabricație în 1975 va fi înnoit în proporție de 99%. **Datorită concepției de tipizare a pompelor, numărul total de tipodimensiuni în perioada 1976—1990 se va realiza din numai 4 000 repere** (față de 40 000), **revenind cîte 0,1 repere pe tipodimensiune de bază.**

Evident, efectele tipizării produselor se răsfrîng pozitiv și asupra specializării producției. Studiul conceptual are în vedere dezvoltarea producției pompelor de serie mare într-o singură unitate și degrevarea ei de alte sarcini, execuția unor tipuri de pompe în diverse unități specializate, care să folosească elemente de bază tipizate, executate de întreprinderea de bază (cea care execută pompe de serie). Această organizare va permite nu numai creșterea simțitoare a producției, a productivității muncii, ridicarea calității, dar va asigura și o utilizare mai rațională a metalului, toate reflectîndu-se pozitiv în diminuarea accentuată a costurilor pe unitatea de produs.

În perspectivă largi posibilități de extindere a tipizării în întreaga economie

STUDIUL de caz prezentat nu este singular. În programele întocmite de unitățile constructoare de mașini pentru realizarea unor instalații, linii tehnologice și utilaje pentru dotarea industriei alimentare, de pildă, s-a prevăzut a fi tipizate — lucru de acum realizat — peste 85% din volumul acestora. Aproape 3 000 de instalații și mașini au fost grupate în 85 linii tehnologice tipizate, ceea ce a permis obținerea unor economii anuale de aproape 1 000 tone materiale și peste 5 milioane lei manoperă. De asemenea, prin tipizarea turboagregatelor cu puteri între 2,5 și 12 MW se obține reducerea greutății acestora cu aproape 10%, a ciclului de proiectare cu circa 30 %, a ciclului de fabricație cu 25%, precum și reducerea, prin unificarea tehnologiilor de prelucrare, a costului S.D.V.-urilor cu mai bine de 25%. La fel, în domeniul elementelor și echipamentelor de autoutilare, tipizarea (acțiune încheiată) permite obținerea în acest cincinal a 500 milioane lei economii în investiții, reducerea cheltuielilor de întreținere și exploatare a instalațiilor de automatizare cu aproape 80 milioane lei, precum și a importului de astfel de echipamente cu 75 milioane lei.

Așadar, **tipizarea**, prin multiplele ei efecte economice, **poate și trebuie să devină o acțiune majoră în economia**

Vasile BOESCU
Ludovic ȚINTEA

(Continuare în pag. 32)

EXIGENŢE PENTRU RIDICAREA ECONOMICITĂŢII ÎN TRANSPORTURILE INTERNE

CREŞTEREA eficienţei economice constituie una din sarcinile de bază ale unităţilor productive. Această sarcină nu poate fi realizată decît prin eficientizarea tot mai pronunţată a fiecăreia dintre activităţile ce se desfăşoară în mod continuu în întreprinderile şi unităţile din economie. În cadrul general al acestor preocupări se impune cu prioritate optimizarea transporturilor interne. Şi aceasta din mai multe motive. Pe de o parte, activitatea de deplasare a obiectelor muncii în procesul de producţie — transporturile interne — reprezintă un factor de condiţionare directă, nemijlocită a producţiei, determinînd în bună măsură, cadenţa şi realizarea ei ritmică. Or, în această lumină, creşterea eficienţei în transporturile interne, care se exprimă şi ca o derulare fără asperităţi a activităţilor, va creea condiţii superioare pentru buna desfăşurare a producţiei.

Pe de altă parte, avem în vedere faptul că efortul financiar corespunzător transporturilor interne deţine o pondere importantă în cheltuielile de producţie. Este un aspect evidenţiat de statistică în condiţiile repartizării elementelor de cheltuieli separat pe operaţiuni de prelucrare productivă şi separat pe cele de transport manipulare (tabel).

Ponderea cheltuielilor cu transporturile interne în costul total

Ramuri economice	% din costul total
Industria extractivă	70—80
Industria forestieră	60—65
Industria alimentară	55—65
Industria construcţiilor de maşini	25—35
Industria uşoară	15—20

Semnificatia datelor din tabel va fi şi mai puternică dacă vom sublinia că pentru obţinerea unei tone de fontă se transportă o sută de tone materiale, că o piesă de complexitate se transportă de circa cinci sute de ori în procesul de producţie, iar un kg de fire, pentru a ajunge din bobină în urzeală, se reia de aproape cincizeci de ori într-o singură secţie. În această idee, rezultă cu claritate de ce reducerea cheltuielilor şi creşterea eficienţei în activitatea de transporturi interne influenţează hotărîtor sporirea eficienţei generale a activităţii productive.

În ce mod trebuie abordat procesul de sporire a eficienţei, de realizare a optimului în transporturile interne ? Practica arată că realizarea acestui deziderat constă din conjugarea măsurilor de organizare a transporturilor, din asigurarea mijloacelor tehnice adecvate, precum şi din extinderea folosirii metodelor moderne de transport — pachetizarea, paletizarea şi containerizarea.

Proiectarea şi organizarea la nivelul cerinţelor

ORGANIZAREA transporturilor interne începe încă din faza de elaborare a documentaţiei de aprobare a investiţiei pentru noi capacităţi de producţie. Obligatoriu, proiectele de execuţie stabilesc în mod expres fluxurile de transport, mijloacele tehnice şi echipamentele necesare, precum şi forţa de muncă ce se ocupă direct de manipulare şi transport intern.

Se creează astfel de la bun început premisele desfăşurării acestei activităţi în condiţii de organizare şi eficienţă sporite. Evident, problema nu este nici pe departe epuizată, deoarece periodic, în raport cu modificarea cantitativă sau sortimentală a producţiei, cu îmbunătăţirea parametrilor maşinilor şi echipamentelor, este necesară **reorganizarea transportului intern.** Pentru asigurarea caracterului ştiinţific al acestei reorganizări este necesar să se ţină seama de evitarea utilizării forţei umane ca modalitate directă de efectuare a transporturilor, de asigurarea bunei desfăşurări a producţiei cu transporturi minime, de realizarea unui flux rectiliniu într-un singur sens al materialelor în procesul de producţie, de utilizarea gravitaţiei ca energie de transport, de evitarea pe cît posibil a ridicăirii şi, implicit, a depunerii obiectului muncii pe fluxul tehnoolgic şi altele.

Sporirea eficienţei transporturilor interne, derularea lor optimă, impun **asigurarea celor mai corespunzătoare mijloace tehnice pentru această activitate.** În ce măsură aceste mijloace corespund din punct de vedere al funcţionalităţii, specificului producţiei şi condiţiilor ergonomice ?

Fără îndoială că răspunsul la această întrebare comportă unele precizări. În cincinalul 1971—1975 au fost asimilate în producţie 28 tipuri de utilaje şi mijloace de manipulare, depozitare şi transport corespunzătoare nivelului tehnic mondial, între care 11 moto şi electrostivuitoare, 2 tipuri de translatoare pentru depozite, 3 tipuri de poduri rulante-stivuitoare şi altele. S-a realizat dotarea intensivă a economiei cu mijloace tehnice de transport şi manipulare, într-o mare diversitate.

În acest context, gradul de apreciere al nivelului de dotare al activităţii de transport intern îl constituie procentul personalului care are ca sarcină permanentă manipularea şi transportul produselor. În cincinalul menţionat, numărul muncitorilor din manipulare-transport s-a redus sensibil comparativ cu numărul muncitorilor productivi, la unele centrale şi întreprinderi această reducere reprezentînd mai mult de jumătate. Combinatul de pielărie şi încălţăminte „Clujana“, Întreprinderea mecanică de material rulant Roşiorii de Vede, Întreprinderea de maşini grele Bucureşti sînt unităţi economice care în această privinţă au atins procentul optim.

Trebuie evidenţiat însă faptul că în unele sectoare de activitate economică, mai ales în cursul anului 1976, preocuparea pentru optimizarea transporturilor interne nu s-a ridicat la nivelul cerinţelor. Studiile tehnico-economice pentru obiective noi de investiţii la Bistriţa, Băicoi, Cîmpulung-Moldovenesc etc. au tratat problema transporturilor interne insuficient de analitic. Fluxurile de transport alese nu au constituit totdeauna soluţia optimă, iar necesarul de mijloace a fost determinat global, în limite largi.

În acelaşi timp, la unele întreprinderi, **în anul 1976 s-a înregistrat creşterea numărului de muncitori în transporturi şi manipulare.** Procentul muncitorilor din secţiile indirect productive şi de deservire generală — care cuprinde de regulă majoritatea celor ocupaţi în transporturi — faţă de totalul muncitorilor a crescut comparativ cu realizările anului 1975 la Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei, Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul Industriei Uşoare şi alte ministere.

La această situaţie a contribuit în mare măsură lipsa unui sistem de normare ştiinţific determinat, care să stabilească raportul optim între muncitorii direct productivi și celelalte categorii de muncitori din secțiile indirect productive sau de deservire generală și cu deosebire cu cei din transport-manipulare. Nu s-au întocmit proiecte de organizare a fluxului tehnologic și de trasport pentru unități tip pe ramuri productive. Mijloacele tehnice de manipulare și transport nu au fost tipizate, respectiv adaptate la specificul diferitelor activități productive principale, sau la gamele de operațiuni cu pondere în procesul de producție.

În scopul eliminării acestor neajunsuri — care dealtfel constituie tot atîtea direcții de acțiune — subliniem necesitatea ca, pornind de la rezultatele obținute de întreprinderile cu dotare la nivel tehnic superior și organizare științifică a producției, să se stabilească fluxurile optime de producție și transport pentru unități productive tip. Pe baza unor asemenea proiecte tip și a analizelor concrete la fiecare întreprindere s-ar putea optimiza cerințele de transport intern, modificîndu-se parțial sau total — dacă este necesar — amplasarea mașinilor și instalațiilor. Calculele arată că economiile rezultate amortizează cheltuielile de reamplasare respective de regulă în 1—12 luni. Cu această ocazie trebuie stabilite și numărul și caracteristicile mijloacelor tehnice ce se pretează a fi utilizate la transport-manipulare. În sfîrșit, prin analiza detaliată pe operațiuni și aplicarea metodelor moderne de normare a muncii se poate determina și numărul optim necesar de personal indirect productiv pe categorii, ceea ce permite trecerea la un sistem științific de normare, urmînd a fi generalizat pentru fiecare întreprindere.

Practica evidențiază, totodată, că deseori conducerile unităților economice nu tratează cu prioritate problema mecanizării sau automatizării operațiunilor de manipulare și transporturi. Însuși sistemul de evidență și urmărire a utilizării personalului este deficitar și nu permite cunoașterea corespunzătoare a structurii efective a personalului, ceea ce îngreunează luarea unor măsuri concrete, cu o eficiență sporită, la nivel macroeconomic. În această idee, trebuie arătat însă că măsurile de îmbunătățire ale sistemului de urmărire-raportare ce urmează să se aplice din acest an, vor crea, fără îndoială, condiții de remediere.

Neajunsurile menționate trebuie completate cu practica întîlnită în multe unități productive — Întreprinderea de mașini electrice București, Întreprinderea „Progresul"-Brăila și altele — care, reducînd numărul muncitorilor transportori au trecut sarcini de transport-manipulare asupra muncitorilor productivi, în loc să inițieze măsuri de organizare și de dotare cu mijloace de mecanizare. Desigur că asemenea practici trebuie înlăturate fără întîrziere.

Cîmp larg procedeelor moderne

EFORTUL de creștere a gradului de eficiență a transporturilor interne este susținut de aplicarea procedeelor moderne de transport : pachetizarea, paletizarea și containerizarea. Concepute inițial ca modalități de îmbunătățire a transportului între producător și consumator, aceste procedee au influențat radical și transportul intern, asigurînd o strînsă legătură cu cel de deservire generală. Rezolvarea problemelor tehnice și organizatorice referitoare la transporturi în general se asigură, în acest cadru, de către toți factorii interesați, unitar, prin coordonarea, conjugarea și etapizarea acțiunilor de optimizare a proceselor de transport, corelat cu cerințele impuse de producție, distribuție și desfacere.

În problematica organizării producției aplicarea acestor procedee a **generat un nou termen de referință : lotul de unități de produs, care înlocuiește unitatea de produs.** Noțiunea de lot de produse, sinonim cu pachetul sau paleta de transport a produselor, conferă obligatoriu atributele de ritm, de cadență, de disciplină procesului productiv. Devine posibilă utilizarea de mijloace cu grad înalt de tehnicitate în transport și manipulare, precum și unificarea acestora într-un număr redus de tipuri specializate pe operațiuni, cu maximum de funcționalitate și productivitate. Scade și diversitatea mijloacelor tehnice, deoarece caracteristicile fizice ale obiectelor muncii nu mai influențează asupra variantelor în care acestea se realizează, cu excepția bineînțeles a paletelor propriu-zise.

Toate aceste avantaje evidente se materializează în creșterea producției, a productivității muncii și în ultimă instanță a eficienței economice. În cincinalul 1971—1975 s-au realizat pe această cale economii în valoare de 400 mil. lei, în anul 1976 valoarea lor este de 134 milioane lei, iar în întreg cincinalul 1976—1980 cuantumul acestora urmează a fi de **2500 mil. lei pe întreaga economie. Aproape jumătate din sumele menționate se realizează în procesul de transport intern.**

Aplicarea pachetizării, paletizării și containerizării conferă **noi dimensiuni eficienței economice,** neevidențiate încă. În principal este vorba de **reducerea pierderilor de produse,** mai evidente la cele de masă sau de mici dimensiuni. Pe ansamblul economiei naționale aceste pierderi, însumate pe circuitul producție-transport,-desfacere, reprezintă, în cazul utilizării mijloacelor clasice de transport, ambalare și depozitare 20—30% din total ; utilizarea pachetizării, paletizării și containerizării anulează practic aceste pierderi.

Alte avantaje economice, care nu se regăsesc în sfera transporturilor, rezultă din economia importantă de lemn și materiale pe bază de celuloză, ca urmare a **reducerii ambalajelor necesare protejării și transportării produselor.** Acțiunea de reducere a ambalajelor este cu atît mai importantă cu cît lemnul și celuloza disponibilizate pot fi valorificate superior în alte domenii economice.

Utilizarea pachetizării, paletizării și containerizării a început practic după 1970, înregistrîndu-se pînă în prezent rezultate spectaculoase. Dacă în 1970 produsele la care s-a utilizat pachetizarea, paletizarea și containerizarea, au însumat 0,5 mil. tone, în 1975 acestea reprezentau 13,2 mil. tone urmînd ca în 1980 să ajungă la un total de 26,6 mil. tone. În 1975 la 40 sortimente de produse — corpuri de iluminat, furtunuri și tuburi de cauciuc, fibre sintetice, articole de piele, încălțăminte, plăci de faianță etc. — se asigură 100% transportul cu folosirea acestor sisteme moderne ; în anul 1980 numărul sortimentelor ce vor atinge procentul maxim va fi de 140, urmărindu-se în primul rînd cuprinderea celor greu transportabile.

Evident, s-au obținut realizări importante. Se apreciază însă că procesul de modernizare a operațiunilor de manipulare, depozitare și transport cu aceste sisteme nu se situează încă la nivelul exigențelor economiei naționale. Deși avantajele utilizării sistemelor moderne de transport sînt palpabile, nu se întreprind încă, în suficientă măsură, eforturi pentru intensificarea introducerii lor în ritm și mai înalt. Realitatea arată că la multe mărfuri importante, gradul de pachetizare, paletizare și containerizare este sub 25% — rulmenți, abrazive, geamuri, mucava, conserve, zahăr, produse electrotehnice și altele. Comparativ cu unele țări numărul de palete-standard la 1 000 locuitori este încă redus. Utilizarea paletelor asigură în prezent în alte țări transportul a 45 pînă la 60% din totalul produselor care se pretează la paletizare, comparativ cu 23% realizat la noi în 1976 pe economia națională. În sfîrșit, unele tipuri de utilaje de manipulare specifice, cu o complexitate deosebită, solicitate de economie, nu au fost încă asimilate sau se realizează în număr insuficient în producția curentă.

Din aceste motive, **pentru cincinalul 1976—1980, măsurile ce urmează să contribuie la extinderea sistemelor moderne de transport au fost cuprinse într-un program special de sinteză.** În acest program, pe lîngă nivelurile deja menționate referitoare la volumele produselor pachetizate, paletizate și containerizate, se stabilesc dotările cu mijloacele tehnice necesare și se prevede introducerea în fabricația internă a celor neasimilate. Un capitol separat cuprinde sarcinile de cercetare științifică referitoare la extinderea pachetizării, paletizării și containerizării : stabilirea de tehnologii de manipulare și transport, elaborarea de norme tehnice, modernizarea mijloacelor, extinderea gamei produselor ce pot fi transportate și altele.

DIN ELEMENTELE prezentate rezultă cu pregnanță ponderea și importanța pe care o are pentru economie eficientizarea transporturilor interne. Prin organizare, dotare cu mijloace tehnice adecvate și prin aplicarea sistemelor moderne de transport, se asigură creșterea sensibilă a productivității muncii, reducerea pierderilor și a consumurilor de materiale pentru ambalaje, utilizarea mai bună a mijloacelor tehnice și **în final creșterea eficienței în activitatea unităților din economie.**

Pentru îndeplinirea sarcinilor prevăzute în planul cincinal, pe linia eficientizării transporturilor interne, este necesară conjugarea eforturilor tuturor specialiștilor din organizare, a cercetătorilor și a proiectanților de mașini și echipamente. Așa cum prevăd documentele de partid, ministerele urmează să asigure producerea mijloacelor tehnice, dotarea corespunzătoare a unităților din subordine, precum și coordonarea optimă a tuturor acțiunilor menționate, în vederea creșterii la un nivel superior a eficienței producției.

Paul TEODORU
Comitetul de Stat al Planificării

În pregătirea celui de-al III-lea Congres al cooperativelor agricole de producție
● semnificații ● rezultate ● obiective ●

CONSOLIDAREA ECONOMICO-ORGANIZATORICĂ A COOPERATIVELOR AGRICOLE (II)

O importantă acțiune în dezbaterea specialiștilor

Continuăm publicarea sintezei dezbaterii organizate la Academia „Ștefan Gheorghiu“ (de către Catedra de organizare și conducere a agriculturii) în legătură cu posibilitățile de accelerare a consolidării cooperativelor agricole de producție mai puțin dezvoltate. Prima parte a capitolului „Tehnologia și factorii de producție“ a apărut în numărul trecut al revistei noastre.

Tehnologia și factorii de producție

Zootehnia — izvor de venituri

Exploatarea unor specii de animale se dovedește, în unele condiții concrete, mai eficientă decît a altora — din care cauză trebuie luată în considerare ca o resursă prioritară la întocmirea planurilor de producție. Un exemplu bun în acest sens îl constituie creșterea păsărilor pentru carne și ouă.

Actuala tehnologie utilizată în combinatele avicole și modalitățile — practicate în ultimii ani — de cooperare între întreprinderile de stat și cooperativele agricole dau rezultate bune sub aspectul eficienței economice. În acest domeniu, concentrarea producției în cadrul Centralei avicole a făcut posibilă dirijarea completă a producerii materialului de prăsilă și a produselor obținute. De aceea, s-a propus ca acolo unde este posibil, **cooperativele slab dezvoltate să dezvolte sectorul avicol.** În sens mai larg, cele mai multe opinii formulate în legătură cu **sectorul zootehnic** au exprimat convingerea că acesta se **poate transforma, dintr-o sursă de pierderi, într-o sursă de venituri.**

La **C.A.P. Baba Novac,** județul Satu-Mare, construcțiile zootehnice executate în perioada 1960—1965 s-au dovedit improprii pentru introducerea unor tehnologii moderne. Fiind concepute și realizate în spiritul unei economii prost înțelese, adesea simple improvizații, fără poduri, în plus fiind și populate cu animale necorespunzătoare ca potențial productiv și condiție fiziologică, aceste „împrejmuiri“ au contribuit la diminuarea rentabilității sectorului zootehnic. În ultima perioadă, cooperativa a trecut la modernizarea acestui sector, la selecția animalelor.

Randamentele pe cap de animal sînt influențate și de efectivul exploatat ; înțelegerea justă a acestui fapt deschide calea eficienței.

Acest aspect este foarte bine ilustrat de experiența C.A.P. Salonta, județul Bihor. Dispunînd de o suprafață agricolă de 10 000 ha (cea mai mare cooperativă din țară), de un efectiv de 800 de vaci pentru lapte și dezvoltînd alte activități agroindustriale, C.A.P. Salonta obține o producție globală anuală de peste 100 milioane de lei. Cînd ea a luat ființă, prin unificarea a 3 cooperative din comună, existau 2 400 de vaci, cu o producție medie anuală de circa 1 800 l fiecare. Acum, de la cele 800 de vaci selecționate și reținute în producție se obțin, în medie, peste 4 000 l de lapte ; deci, de la un efectiv de 3 ori mai mic, o producție doar cu circa 25 % mai redusă. **Menținerea numai a animalelor cu potențial de producție ridicat, furajarea lor corespunzătoare, organizarea rațională a sectorului zootehnic** au avut ca efect reducerea cheltuielilor materiale și creșterea puternică a producției, laptele devenind un produs rentabil.

Activitățile industriale

Un rol important în consolidarea cooperativelor agricole îl au **activitățile industriale,** care în unele unități pot duce, prin ele însele, la dezvoltarea averii obștești.

Dezvoltarea rapidă a activităților industriale în cooperativele agricole evidențiază efortul propriu și interesul acestora de a descoperi și valorifica noi resurse care să le consolideze din punct de vedere economic. S-a ajuns astfel la o nouă structură a producției globale, în care **activitățile industriale au contribuit la creșterea eficienței economice.** În multe cooperative, această orientare urmărită pe termen lung a făcut ca în zona lor de activitate să se realizeze o dezvoltare rurală integrată, cooperativa reprezentînd nucleul economic de bază.

Într-un mod specific se pune problema activităților industriale pentru cooperativele situate în zona preorășenească, a căror activitate este influențată puternic de dezvoltarea industriei marilor centre urbane. Aceste cooperative oscilează adesea între condiția de unitate consolidată și cea de unitate mai puțin dezvoltată, în funcție de gradul de extindere și diversificare a activităților industriale, de modul în care cooperează cu unitățile industriale, de modul în care se stabilesc profilul producției, de modul în care cooperează cu unitățile industriale. Multe cooperative situate în apropierea orașelor pot contribui activ, deopotrivă, la aprovizionarea populației orașelor cu produse agroalimentare, dar și la sprijinirea unităților industriale de interes republican sau local. Unele exemple sînt edificatoare sub aspectul rolului activităților industriale în economia cooperativelor agricole situate în apropierea centrelor urbane.

La C.A.P. Măgurele, municipiul București, producția globală industrială s-a dublat în perioada 1971—1975 ; la sfîrșitul anului 1975, activitățile industriale participau cu 12,6 milioane de lei la producția globală a unității, de cca. 22 milioane de lei. Efortul de a diversifica activitățile industriale în cooperativă are la bază cauze obiective (menținerea și utilizarea mai bună a forței de muncă în cooperativă, creșterea productivității muncii și a veniturilor cooperativei și membrilor săi, valorificarea prin intermediul activităților industriale a unor materii prime agricole, dar și a unor deșeuri puse la dispoziție de unitățile industriale etc.). Față de media anilor 1966—1970, în cincinalul 1971—1975 producția globală totală a crescut de 2,4 ori, din care producția globală agricolă de 1,4 ori, iar cea industrială de 4,2 ori. Stabilirea unui profil agrar-industrial al cooperativei, corespunzător condițiilor sale concrete, a condus la reducerea ponderii cheltuielilor materiale în producția globală de la 66,6 % în cincinalul 1966—1970, la 42,3 % în 1975.

Într-un studiu întreprins recent de experți de la Academia „Ștefan Gheorghiu“ se menționează că, în condițiile acestei cooperative, actuala structură a producției globale, actualul profil de producție se dovedesc a fi corespunzătoare din punct de vedere economic ; acumulările realizate din dezvoltarea activităților industriale trebuie utilizate în primul rînd pentru modernizarea producției agricole, îndeosebi a celei legumicole și de lapte, așa încît să crească contribuția acesteia la aprovizionarea Capitalei. (În perioada 1971—1975, cooperativa a alocat pentru dezvoltarea sa peste 16 milioane de lei)

Rezultă că activitățile industriale pot juca un rol hotărîtor în economia unei anumite categorii de cooperative, în cazul de față a celor situate în imediata apropiere a orașelor. În cadrul acestora, nu trebuie subestimate condițiile specifice, care favorizează dezvoltarea unor **activități socialmente utile.**

Extinderea activităților industriale trebuie să se realizeze în condițiile păstrării unui echilibru — motivat economic — între activitățile agricole și cele industriale. Stabilirea structurii producției globale în oricare cooperativă trebuie să aibă la bază preocuparea și grija pentru dezvoltarea intensivă a agriculturii, așa încît funcțiile acesteia să nu se diminueze, ceea ce ar afecta interesele cele mai directe ale producătorilor și consumatorilor. **Înfăptuirea condițiilor de eficiență**, în sensul reducerii cheltuielilor materiale, creșterii productivității muncii, sporirii posibilităților de acumulare și, deci, de consolidare trebuie să se realizeze **în primul rînd în activitatea agricolă**, ca activitate de bază a cooperativelor agricole și în al doilea rînd prin dezvoltarea activităților industriale, de prelucrare a unor materii prime agricole și industriale. Acest imperativ este impus atît de cerințele economiei naționale, ale populației față de produsele agricole, cît și de necesitatea valorificării unor resurse care, altfel, n-ar putea fi utilizate. Structura de producție a cooperativelor agricole, fără a fi rigidă, trebuie să se apropie de un optim care să satisfacă deopotrivă interesele economiei naționale, cele obștești și cele personale.

Organizarea producției și a muncii

ÎN CADRUL dezbaterilor s-au formulat numeroase propuneri privind o contribuție sporită a organizării producției și a muncii la consolidarea cooperativelor agricole. Una dintre ele are în vedere ca într-o perioadă de 1-3 ani, fiecare cooperativă să depună eforturi pentru dezvoltarea averii obștești, fiind sprijinită în acest timp — prin sistemul de planificare, creditare, valorificare etc. — de către consiliul intercooperatist. Dacă în acești ani nu se constată progrese, atunci va fi necesară intervenția direcției agricole județene și a ministerului, în sensul strict ca acestea să-și asume răspunderi directe pentru a evita diferențe între costurile de producție și prețurile de livrare, pentru a evita ca chiar și cîteva unități agricole să-și acopere plusul de costuri din subvenții, pentru a stabili modalități de a cointeresa material colectivul si cadrele de conducere, în cazul depășirii planului de venituri.

Particularitățile zonale și condițiile naturale specifice impun ca formele de organizare și retribuire să nu fie uniforme pentru toate zonele și cooperativele agricole. La dezbatere a fost subliniată ideea că **este bună acea formă de organizare care corespunde mai bine subunității organizatorice** (echipă, brigadă, fermă), **sectorului de activitate** (zootehnie, producție vegetală, activități industriale, prestări de servicii) **și situației economice de ansamblu a cooperativei agricole**. De exemplu, echipa mixtă de mecanizatori și cooperatori este o formă superioară de organizare a muncii, dar care se poate aplica mai bine în zona de cîmpie și dă rezultate mai slabe în zonele de deal, acolo unde sînt cele mai multe cooperative mai puțin dezvoltate. Pentru cooperativele din această zonă — dar și pentru celelalte — se impune ca formațiile de cooperatori să folosească mai mult atelajele cooperativei, fără să aștepte numai mijloacele mecanice. De asemenea, acolo unde acordul global pe formații de muncă mai mari dă rezultate să fie folosit din plin, iar unde dă rezultate acordul pe formații de muncă mai mici, să se aplice această formă.

În multe cooperative agricole, **efortul propriu de organizare și conducere competentă a producției** au dat rezultate deosebit de bune.

Iată un exemplu de la **C.A.P. Baba Novac,** jud. Satu Mare. În ultimii trei ani, beneficiile au crescut în mod sistematic. Pînă în 1972, an de an cheltuielile de producție depășeau veniturile ; în 1974 și 1975, ca urmare a desfășurării unei activități economice rentabile, s-au rambursat un milion de lei din datoriile restante, iar fondul de dezvoltare a crescut în fiecare an cu 900—1 300 mii de lei (60 % din sumele alocate dezvoltării au provenit din surse proprii). În urma măsurilor adoptate, în perioada 1973—1976 producția globală vegetală s-a dublat. În fapt, ce măsuri au fost luate ?

● În primul rînd, **s-a dezvoltat răspunderea cadrelor de conducere,** cărora li s-a explicat că nu există măsură care, aplicată în mod perseverent, să nu ducă la rezultate corespunzătoare scopului propus. În mod deosebit, organizația de bază a analizat calitatea muncii politice din cooperativă, felul cum cadrele de conducere își duc la îndeplinire atribuțiile.

● În al doilea rînd, **cooperativa a fost sprijinită de secția de mecanizare** mai mult decît în trecut, atît sub aspectul calității tehnicii utilizate, cît și al calificării — mai bune — a mecanizatorilor. Pentru cointeresarea mecanizatorilor și pentru ca aceștia să nu piardă timp cu aprovizionarea cu unele produse, cooperativa le-a asigurat circa 500 kg de cereale pe familie, contra cost.

● În al treilea rînd, **cooperativa și-a stabilit singură structura culturilor,** care a fost însușită de organele agricole județene. Consiliul de conducere, analizînd modalitățile prin care cooperativa poate fi consolidată mai repede, a întocmit un program de redresare, care a fost sprijinit de direcția agricolă, inclusiv în ce privește structura culturilor.

● În al patrulea rînd, **pe solurile podzolice s-au aplicat gratuit amendamente,** însă (potrivit prevederilor legale) numai în primul ciclu. **Ar fi util și economic să se extindă și în al doilea ciclu aplicarea gratuită a amendamentelor, îndeosebi în cooperativele mai puțin dezvoltate, situate de regulă pe soluri acide, podzolice.** La Baba Novac s-au obținut 7—8 tone de porumb știuleți și 4—5 tone de grîu la hectar pe terenurile amendate. În 1975, cooperativa a ocupat locul I pe județ la cultura inului, obținînd o producție globală de 11 700 lei la hectar (producție netă 6 200 lei/ha).

● În al cincilea rînd, **s-a practicat arătura adîncă la 70 cm (scarificarea) ; în cooperativele mai puțin dezvoltate, aceste lucrări ar trebui să se efectueze cu prioritate,** pe baza unei planificări la nivelul județului.

● În al șaselea rînd, **în toate sectoarele de producție s-au întărit ordinea și controlul gestionar.** S-a propus ca și pentru cooperativele agricole să funcționeze controlul financiar intern, care să includă și verificarea gestiunilor.

Organizarea producției în ferme cu gestiune economică proprie a fost apreciată ca o măsură foarte importantă pentru consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole ; aceasta contribuie la reducerea cheltuielilor indirecte și la utilizarea mai deplină a forței de muncă.

Numeroși participanți la dezbatere au subliniat **eficiența cooperării dintre cooperativele agricole mai puțin dezvoltate și unitățile industriale și agricole de stat.** Spre exemplu, s-a propus ca unitățile de cercetare agricolă să efectueze cercetări și asupra culturilor și solurilor din cooperativele mai puțin consolidate, să ia aceste cooperative, pe bază de contract, sub îndrumarea lor tehnică și tehnologică.

În județul Bihor s-au efectuat experiențe interesante, cu bune rezultate pe linia consolidării cooperativelor agricole. La C.A.P. Bonțești, pînă nu demult una din cele mai slabe din județ, s-a organizat un punct experimental de cercetare pe 50 ha, de pe care s-au obținut 10 000 kg de proumb știuleți la ha. S-a demonstrat că **atunci cînd știința conlucrează cu producția, cînd se administrează solului ceea ce-i trebuie, acesta produce.**

Și unele unități industriale pot sprijini direct unitățile agricole mai puțin dezvoltate din zona lor și să ajute — pe baze economice — la consolidarea acestora. Un mijloc eficace, dar insuficient utilizat, e cuprins și în prevederile Legii nr. 4/1971 care stipulează posibilitatea preluării de către stat și încredințării cooperativelor mai puțin dezvoltate unui specialist de la consiliul popular județean ; acesta ar putea beneficia și dispune de mijloacele necesare redresării cooperativei.

Unitățile de stat — de exemplu întreprinderile de legume-fructe, de industrializare a laptelui și a cărnii etc. — pot dezvolta, în cooperativele mai puțin consolidate, acele activități pentru care există condiții. Într-o asemenea acțiune s-ar putea încadra și fabricile de conserve, ceea ce ar constitui o formă eficientă de integrare a activităților agricole cu cele industriale. **În condițiile socializării agriculturii, sistemul relațiilor de producție asigură condițiile necesare dezvoltării formelor de integrare. Organizarea producției și a muncii la nivelul unităților economice, în profil teritorial, în cadrul agriculturii cooperatiste și de stat poate și trebuie să valorifice avantajele create de sistemul relațiilor noastre de producție.**

Planificarea ca instrument al consolidării

Participanții la dezbatere, fără excepție, au apreciat că **planul trebuie să constituie un instrument în acțiunea de consolidare economico-organizatorică a cooperativelor agricole**. În acest scop s-a propus ca :

● **prin modul de fundamentare reală, concretă, detaliată a planului să se asigure eficiența economică ;**

● **planul de producție al cooperativei agricole să corespundă profilului activității acesteia și zonei agricole ;** deoarece sînt cooperative care folosesc încă un număr mare de culturi și cresc multe specii de animale, prin plan trebuie „forțată“ profilarea mai strictă și eficientă a unităților agricole.

● **indicatorii de plan să fie corelați cu gradul de mecanizare ;** planului să i se imprime tot mai mult caracterul unui **plan propriu.** Așezarea sarcinilor de plan în concordanță cu realitățile natural-economice concrete din C.A.P.-uri atrage în mai mare măsură factorii de producție la consolidarea unităților agricole ;

Dezbatere consemnată de
Ion MANEA

(Continuare în pag. 32)

În numerele viitoare : profilarea și concentrarea producției ; creditul-corelat cu condițiile de consolidare ; valorificarea producției agricole ; cointeresarea materială ; concluzii privind cauzele dezvoltării insuficiente a unor cooperative ; sinteza factorilor care pot propulsa dezvoltarea.

Dezbatere „R. E.": Căi de creștere a eficienței exporturilor

O caracteristică a cincinalului revoluției tehnico-științifice:

ACCELERAREA EXPORTULUI DE INTELIGENȚĂ

ÎN NUMĂRUL TRECUT al revistei noastre am început publicarea unei ample dezbateri privind căile de creștere a eficienței exporturilor. O primă problemă ce a fost supusă atenției specialiștilor din centrale industriale, din sistemul de comerț exterior, din învățămîntul superior a fost competitivitatea tehnică a produselor *din nomenclatorul de export în perspectiva mutațiilor importante ce vor interveni în actualul cincinal.*

Un alt aspect definitoriu pentru evoluția comerțului nostru exterior în acest cincinal este accelerarea exportului de inteligență *— expresie a forței creatoare pe care o deține în prezent știința și tehnica românească, a contribuției pe care țara noastră o poate aduce azi la transferul internațional de tehnologii. Referitor la această problemă sînt aduse în dezbtaere unele opinii vizînd atragerea sistematică în circuitul comercializării a unor importante resurse de inovație și creativitate, a căror valorificare cere, în primul rînd, motivație și organizare.*

În continuare, dezbaterea va aborda :

- promovarea exporturilor complexe ;
- perfecționarea sistemului informațional de conjunctură-marketing ;
- riscul în operațiunile de „comerț fără substanță" ;
- diversificarea, pe zone a exporturilor și promovarea cooperării internaționale ;
- publicitatea externă.

Dezbaterea este deschisă tuturor cititorilor noștri care doresc să prezinte unele experiențe sau propuneri originale privind problematica expusă de mai sus.

Cum poate spori volumul tehnologiilor exportabile?

● Caracteristicile exportului de inteligență ● Transferul vertical și orizontal și rolul canalelor simultane ● Funcțiile ce revin organizatorilor exportului de inteligență și condițiile ce asigură îndeplinirea lor ● Elementele unei strategii fundamentate de ofertare.

SFERA exportului de inteligență cuprinde, de regulă, activitățile de cercetare-dezvoltare constructivă și tehnologică, tehnologiile și know-how-urile, diferite tipuri de servicii specializate, instalațiile complexe și produse cu grad mare de complexitate, de serie mică și cu efecte economice importante.

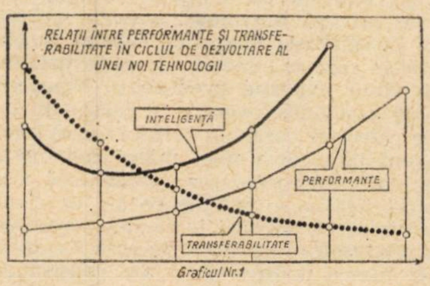

Graficul Nr.1

Dacă instalațiile complexe și produsele de înaltă tehnicitate au în prezent o oarecare „tradiție" în tranzacționarea lor pe piața internațională, formele sub care inteligența este oferită direct, ca marfă de sine stătătoare, formează un domeniu nesistematizat, diferitele cazuri concrete reprezentînd experiențe practic izolate. În plus, natura relativ abstractă a acestor „produse" creează dificultăți în a le formaliza ; de foarte multe ori tehnologia și know-how-ul sînt strict legate de persoane, iar comunicarea directă nu poate fi înlocuită prin diferiți suporți informaționali. Dificultăți izvorăsc, de asemenea, și din faptul că transferabilitatea unei tehnologii din domeniul de concept în domeniul operațional scade cu cît performanțele tehnologiei sînt mai înalte și încorporează o mai mare cantitate de inteligență (vezi graficul nr. 1).

O primă condiție ca aceste produse să poată fi, totuși, exportate este ca ele să fie evidențiate în nomenclatoare, evaluate ca performanțe, avînd determinată valoarea și stabilită strategia de oferire. O încercare de sistematizare a formelor sub care inteligența poate fi exportată — determinată de statutul de exportator de tehnologii, pe care l-a avut pentru o perioadă institutul — ne-a permis delimitarea unor forme de export de inteligență cu caracteristici-distincte :

● *Inteligența conținută în produs* se exportă încorporată în produse în general de înaltă complexitate, avînd particularitatea că importatorul nu o poate refolosi pentru a realiza singur produsul, deoarece : este protejată prin legile de apărare a proprietății industriale ; nu este prezentată explicit, pentru a putea fi folosită la descrierea tehnologiei de obținere a produsului ; necesită cheltuieli importante pentru cercetare și „redescoperire". În jurul acestei forme de inteligență se fac eforturi mari de a fi explicitată, deoarece este inteligența cumpărată „la prețul cel mai ieftin".

● *Inteligența sub formă de servicii legate* apare numai odată cu produsul pe care îl însoțește și asigură realizarea performanțelor acestuia în timp, în raport cu obligațiile contractate. Caracteristic acestei categorii este faptul că nu se poate, în general, deslipi de produs, fiind rare cazurile cînd un produs complex este livrat de un furnizor, iar serviciile pentru menținerea

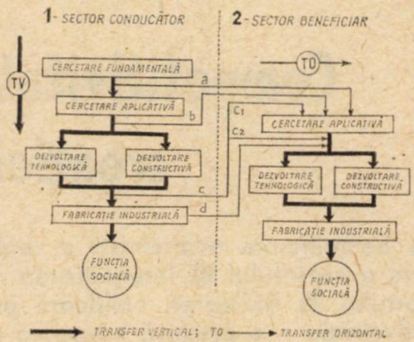

Graficul Nr.2

Graficul nr. 2 prezintă posibilități suplimentare de transfer orizontal cum ar fi:

a) transferul orizontal al unor rezultate din cercetarea fundamentală a sectorului conducător către cercetarea aplicativă a sectorului către care se produce transferul. Această situație se datorește faptului că cercetarea fundamentală are caracter prospectiv și că, urmînd anumite direcții principale, produce rezultate valabile și în alte direcții ;

b) transferul orizontal din faza de cercetare aplicativă a sectorului conducător, spre faza aplicativă a sectorului către care se orientează transferul. Acest transfer se referă în special la rezultatele parțiale sau la metode și are caracterul unui trasfer de know-how specific activității de cercetare ;

c) transferul orizontal din faza de dezvoltare tehnologică sau constructivă. Aici se pot remarca două situații :

c. 1) dezvoltarea tehnologică sau constructivă în sectorul conducător poate influența direct cercetarea aplicativă în sectorul către care se orientează transferul prin metode, tehnici și echipamente cu performanțe mai înalte ;

c. 2) transferul orizontal din aceeași fază către faza de dezvoltare tehnologică și dezvoltare constructivă a sectorului primitor. Aceasta se manifestă fie prin înlocuirea tehnologiilor, fie prin modificarea performanțelor produsului. Acest transfer este însoțit de un efort de adaptare a tehnologiilor și / sau produselor primite pentru dezvoltarea mai accelerată a tehnologiilor sau produselor din sectorul primitor.

d) transferul orizontal din faza industrială a sectorului conducător ***în fazele de*** *dezvoltare a sectorului primitor prin încorporarea unor noi mașini, utilaje sau elemente.*

lui în funcţiune sînt asigurate de alţii. În astfel de situaţii, problemele responsabilităţii privind efectul economic final sînt complexe şi, în general, succesul nu este asigurat. Transferul licenţelor este o formă specială a acestei categorii de export, deoarece practic se realizează, de cele mai multe ori, ca operaţiune legată fie direct de exportul de subansamble de către furnizorul de licenţe, fie indirect, prin obişnuirea pieţei cu produse licenţiate, în vederea introducerii ulterioare a altor produse pe aceeaşi piaţă.

● *Inteligenţa exportată sub formă independenţă* cuprinde activităţile cu caracter de servicii, între care se pot enumera : consulting în probleme de conducere economică şi tehnică ; diferite studii cu privire la explorarea resurselor, de dezvoltare sectorială, de fezabilitate, de piaţă, ş.a. ; transfer de know-how ; servicii legate de instruirea şi perfecţionarea personalului. Tranzacţiile pentru aceste forme de export prezintă o serie de caracteristici speciale : (a) importatorii unor astfel de servicii au nevoie de o marjă sporită de încredere în exportator, deoarece ele vizează, uneori, aspecte intime ale proceselor economice, decizii cheie ; (b) partenerii sînt mai pregătiţi să facă tranzacţii pentru produse cert măsurabile şi cu efecte imediate pe piaţă, decît pentru activităţi cu un anumit caracter abstract şi ale căror efecte depind de efortul pe care sînt dispuşi să-l desfăşoare ulterior ; (c) mulţi furnizori de instalaţii, cu o situaţie bună pe piaţă sau cu resurse importante, livrează aceste categorii de servicii „gratuit“, cu scopul de a promova propriile produse, folosind reţelele unor organizaţii de consulting.

Încercarea de evaluare a numărului de tehnologii de care dispunem în industria uşoară ne-a condus la necesitatea extinderii conceptului de tehnologie, de la sensurile în care sîntem obişnuiţi să-l definim, la sensul „a

George COJOCARU

director al
Institutului de proiectări tehnologice pentru industria uşoară

(Continuare în pag. 28)

Competitivitatea şi protecţia creaţiei tehnice

● Semnificaţia economică a realizării funcţiei de informare-documentare a brevetului ● Înregistrarea mărcii de fabrică — componentă a exportului ● Ridicarea calificării privind protecţia juridică a proprietăţii industriale — o premisă esenţială a „comerţului cu inteligenţă“

PRINTRE legile progresului tehnic contemporan se înscrie şi rapida uzură morală a produselor şi tehnologiilor, fie că sînt brevetate (invenţii) sau documentaţii tehnice nebrevetate, nediseminate (de tip know-how). Reacţia firească la acest fenomen a fost accelerarea valorificării pe piaţa externă a acestor „produse“ pentru a creşte eficienţa activităţii de cercetare-dezvoltare. (Un exemplu îl poate constitui chimia unde numărul mare de brevete de invenţii înregistrate pe plan mondial exprimă tocmai rapida uzură morală în această ramură).

Poziţia de exportator de tehnologii fiind însă asigurată de prealabila protecţie juridică a invenţiilor prin brevete iar a produselor prin mărci de fabrică, înregistrate după uzanţe în ţările în care se exportă sau urmează să se exporte, asistăm concomitent la o intensificare a preocupărilor pentru protecţia rezultatelor originale ale cercetării ştiinţifice şi tehnice. Pe plan mondial în prezent se înregistrează anual circa 800 000 de cereri de brevete, din care circa 450 000 sînt brevetate. Numărul brevetelor existente în prezent în lume depăşesc cifra de 10 milioane. Dinamica accelerată şi fluxurile mult amplificate ale transferurilor de tehnologii nu exonerează însă de la respectarea strictă a drepturilor de proprietate industrială, şi respectiv impune cunoaşterea lor.

Dacă am rămîne însă la acest unghi de abordare a problemei, desigur că el ar fi unilateral. Un interes cel puţin egal îl prezintă pentru specialiştii noştri din cercetare, proiectare tehnologică, producţie şi comerţ exterior documentarea asupra a ceea ce a produs cele mai înzestrate minţi din lume, într-un domeniu sau altul, asupra întregii „pieţe tehnice“ a unei tehnologii, informaţii concentrate în bibliotecile de brevete. Este o condiţie sine qua non, şi totuşi adeseori ignorată, ca un specialist din cercetare sau producţie înainte de a începe să lucreze la o temă tehnică sau la pregătirea introducerii unui nou produs, să efectueze o minuţioasă şi exhaustivă cercetare a brevetelor în vigoare şi a brevetelor care nu mai sînt în vigoare (decăzute, anulate, sau pentru care perioada de protecţie a expirat).

Oficiile de invenţii din diferite ţări organizează cu Oficiul de stat pentru invenţii şi mărci (O.S.I.M.) din ţara noastră schimbul gratuit de brevete. Pe această cale biblioteca O.S.I.M. primeşte anual 300 000 de brevete din 20 de ţări, printre care : Anglia, Belgia Elveţia, Franţa, R. D. Germană, R. F. Germania, Olanda, Suedia, S.U.A., U.R.S.S. Numărul total al brevetelor existente în biblioteca O.S.I.M. este de circa 6,5 milioane, colecţii mai dezvoltate fiind : Franţa — peste 1 000 000, S.U.A. — circa 900 000, R.F.G. — circa 800 000, Anglia — circa 600 000, Elveţia circa 550 000. Sînt desigur cifre impresionante, care semnifică un număr important de brevete pentru fiecare tehnologie sau produs, dar a căror ignorare poate pune pe cercetătorul ce nu le-a consultat înainte de a-şi începe proiectul în situaţia ca după ani de activitate laborioasă să constate că a redescoperit soluţii tehnice cunoscute de mult.

Realizarea funcţiei de informare şi documentare a brevetului de către specialiştii noştri ar aduce activităţii lor şi respectiv economiei multiple avantaje printre care :

1) Posibilitatea, de documentare asupra nivelului tehnico-ştiinţific atins pe plan mondial la tehnologii sau produse ce constituie obiectul temei de cercetare şi în acest fel asigurarea competitivităţii încă din faza de concepţie. În plus se poate face documentare asupra liniei de design a produsului, finisajului etc.

2) Cunoaşterea invenţiilor străine care nu sînt protejate pe teritoriul ţării noastre şi pe teritoriile ţărilor în care există interes de export. Aceste invenţii nefiind protejate în R. S. România au o mare valoare documentară deoarece pot fi folosite în mod liber şi gratuit în cercetare, proiectare tehnologică şi în producţie fără autorizaţia titularului brevetului străin.

3) Studierea invenţiilor şi mărcilor protejate prin brevete în R. S. România — aflate în vigoare — pentru a evita aplicarea sau utilizarea de soluţii tehnice similare la tehnologii sau produse româneşti — evitînd astfel eventuale litigii cu firme străine

4) Informarea asupra invenţiilor şi mărcilor protejate prin brevete în state în care întreprinderile româneşti au interes de export actuale sau în perspectivă pentru a nu se încălca drepturile terţilor apărate de brevete şi a evita astfel litigiile.

5) Documentarea în vederea elaborării de prognoze ştiinţifice şi de producţie, asupra tendinţelor de dezvoltare ale tehnicii pe plan mondial, care să orienteze cercetarea aplicativă, proiectarea tehnologică şi producţia.

Referitor la mărcile de fabrică, de comerţ şi de serviciu, întreprinderile româneşti productive şi unităţile de comerţ exterior au obligaţii similare cu cele privind brevetele. Acestea trebuie să înregistreze marca de fabrică în ţările în care se exportă sau se urmăreşte în viitor exportul produselor. Neluarea unei asemenea măsuri şi înregistrarea de către un străin în ţările în care noi avem interese a unei mărci româneşti pe care întreprinderea românească n-a înregistrat-o — acţiune ce are ca efect interzicerea vînzării în ţările respective a produselor româneşti pe care s-a aplicat marca respectivă — are consecinţe economice negative deosebit de grave. Practica comercială internaţională oferă numeroase exemple de asemenea practici neloiale de concurenţă, care pun bariere artificiale pătrunderii unor produse pe pieţe străine. Unele din aceste speţe sînt prezentate în revistele noastre de drept.

În sfîrşit, specialiştii noştri din cercetare, proiectare, producţie, dar mai ales din comerţul exterior trebuie să aibă temeinice cunoştinţe privind apărarea proprietăţii industriale, precum şi tehnicile specifice ale comercializării, a tehnologiilor cum sînt : contractele de licenţă — de brevet de invenţie, de marcă şi know-how, contractele de engineering, de leasing, pentru instalaţii şi aparate realizate total sau parţial pe baza unor brevete de invenţii.

dr. Ioan CAMENIŢĂ

Oficiul de Stat pentru
Invenţii şi Mărci

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA pe coordonatele urbanizării

Ion STĂNESCU
prim-secretar al Comitetului judeţean Dîmboviţa al P.C.R.,
preşedintele Comitetului executiv al Consiliului popular judeţean

AFLAT, cu decenii în urmă, la periferia dezvoltării sociale şi economice, judeţul Dîmboviţa reprezintă astăzi un exemplu elocvent de materializare a unui obiectiv fundamental al politicii partidului şi statului nostru — **dezvoltarea armonioasă a tuturor localităţilor patriei, creşterea continuă a nivelului de trai, material şi spiritual, al oamenilor muncii.**

Amploarea acestei dezvoltări este pe măsura marilor eforturi pe care le face statul nostru. Numai în actualul cincinal, investiţiile alocate judeţului Dîmboviţa depăşesc **20 miliarde lei,** reprezentînd, faţă de perioada 1971—1975, o creştere de peste 6 miliarde lei. Un asemenea program de investiţii include, firesc, ridicarea gradului de echipare a tuturor oraşelor, comunelor şi satelor judeţului cu dotări tehnico-edilitare, social-culturale şi locuinţe, pe măsura exigenţelor civilizaţiei moderne, cu consecinţe pozitive pe planul apropierii treptate a condiţiilor de viaţă de la sate de cele din mediul urban. În realizarea acestui deziderat major, acţiunii de sistematizare — chemată să asigure coordonarea unitară a tuturor activităţilor pe ansamblul teritoriului, pe ramuri şi în profil teritorial — îi revine sarcina, subliniată de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu, „de asigurare a unor condiţii de viaţă egale pentru toţi cetăţenii ţării, fără deosebire de naţionalitate, în spiritul echităţii socialiste, ştergerea treptată a deosebirilor esenţiale dintre oraş şi sat, prin ridicarea satului la nivelul de dezvoltare a oraşului".**

Remodelarea reţelei de aşezări

ÎNCĂ DE LA NOUA ÎMPĂRŢIRE administrativ-teritorială a ţării, avîntul industriei şi agriculturii judeţului a creat condiţii deosebit de favorabile pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor oraşelor, comunelor şi satelor. Au apărut, astfel, în teritoriu obiective industriale moderne, de importanţă vitală pentru economia naţională, complexe agro-industriale, întreprinderi de mecanizare, cooperative agricole, comunităţi umane care unesc în acelaşi spaţiu geografic mii de oameni. Consecinţa firească a acestei dezvoltări social-economice a judeţului a constat în creşterea generală, sub raport cantitativ şi calitativ, a gradului de urbanizare a tuturor localităţilor. Au apărut două noi oraşe — Fieni şi Titu, celelalte patru : Tîrgovişte, Moreni, Găeşti şi Pucioasa s-au dezvoltat ; comunele şi satele au crescut şi şi-au sporit dotările tehnico-edilitare, obiectivele social-culturale.

Călăuzindu-se după indicaţiile conducerii partidului, acţionînd în spiritul şi litera legii sistematizării, organele administrativ teritoriale şi-au îndreptat eforturile spre elaborarea studiilor, a schiţelor şi a lucrărilor topografice necesare sistematizării. Comitetul executiv al consiliului popular judeţean, comisia de sistematizare, au luat măsuri operative de constituire a unui puternic nucleu de proiectanţi şi arhitecţi, de dezvoltare a capacităţii de proiectare, creînd astfel posibilitatea ca activitatea de sistematizare să se elaboreze, pe plan local, cu forţe proprii.

În concordanţă cu dezvoltarea impetuoasă a economiei judeţului, cu creşterea populaţiei şi ridicarea nivelului său de trai material şi cultural, s-a impus necesitatea remodelării reţelei de aşezări rurale din punct de vedere al funcţiilor pe care acestea trebuie să le îndeplinească într-un viitor apropiat. Am urmărit, în principal, ca prin lucrările de sistematizare a comunelor şi satelor dîmboviţene să sporească elementele de confort şi civilizaţie ale oamenilor care locuiesc la sate, să se îmbunătăţească condiţiile lor de muncă, de locuit şi de odihnă, să se pună în valoare mediul înconjurător : monumentele istorice şi de artă, peisajul natural, locurile de agrement ; să se restrîngă perimetrul construibil al localităţilor rurale de la 10 900 ha în 1973, la 8 192 ha în 1976, folosind şi pe această cale, raţional şi eficient, întreaga suprafaţă de teren ; să se transforme în centre economice şi sociale cu caracter urban unele localităţi care, prin dotări, putere economică şi condiţii naturale au o asemenea perspectivă. Aceste obiective au pus sarcina dezvoltării într-o concepţie unitară a reţelei comerciale şi de servicii, a căilor de comunicaţie, transport, energie, a unităţilor de învăţămînt şi social-culturale, în aşa fel, încît, treptat, condiţiile de viaţă ale locuitorilor din mediul rural să se apropie de cele existente în aşezările urbane.

Ca rezultat al acestor acţiuni, dispunem în prezent de **schiţe de sistematizare pentru toate cele 69 de comune** ale judeţului, cu satele lor componente. În întreg judeţul s-a încheiat, încă din iunie 1976, acţiunea de identificare şi de stabilire a perimetrelor construibile. Potrivit analizelor efectuate de către deputaţi în sesiunile consiliilor populare şi în adunările obşteşti cu toţi locuitorii satelor, perimetrul construibil, faţă de cel stabilit cu un an în urmă, a fost redus cu 2 708,17 ha, suprafaţă redată integral circuitului agricol sau altor folosinţe.

În urma indicaţiilor tovarăşului **Nicolae Ceauşescu,** au fost aduse corecturi serioase programelor şi schiţelor de sistematizare ale municipiului Tîrgovişte. Printr-o amplasare mai judicioasă a obiectivelor industriale şi prin reconsiderarea unor ansambluri de locuit, perimetrul construibil al municipiului a fost micşorat cu 40 ha. S-a realizat o legătură mai eficientă şi funcţională între zonele industriale şi cele de locuit, s-au luat măsuri de corectare şi de completare cu blocuri a arterelor principale şi a fost definitivată macheta unui centru civic reprezentativ, cu o arhiectură specifică oraşului, cu dotări corespunzătoare dezvoltării viitoare a municipiului. În acelaşi timp, s-a trecut la sistematizarea zonei de interes istoric, care cuprinde obiective şi monumente istorice de valoare naţională si mondială, din rîndul cărora se detaşează Curtea Domnească. Acest ansamblu al zonei istorice se va realiza într-o strînsă interdependenţă cu centrul civic al oraşului şi cu zona preorăşenească de recreere şi agrement ce se continuă şi cuprinde ansamblul de la Mînăstirea Dealu.

În toate localităţile în care, prin planurile de dezvoltare, a fost prevăzută construcţia unor obiective economice sau social-culturale, colective special constituite au reanalizat, în spiritul indicaţiilor date de conducerea partidului, volumul de construcţii-montaj, amplasamentele, alinierea şi regimul de înălţime, în aşa fel încît acestea să răspundă cerinţelor de economisire a terenului şi a materialelor de construcţii şi să se încadreze în prevederile schiţelor şi detaliilor de sistematizare. Aceleaşi considerente ne-au condus la reactualizarea schiţelor de sistematizare ale localităţilor : Aninoasa, Buciumeni, Corbii Mari, Conţeşti, Corneşti, Dragomireşti, Gura Suţii, I.L. Caragiale, Odobeşti, Poiana, Runcu, Şotînga şi Ulmi. Au fost corelate, de asemenea, cu prevederile actuale ale legii sistematizării detaliile de sistematizare ale centrelor civice ale tuturor oraşelor judeţului, precum şi ale viitoarelor centre urbane. Pretutindeni, elaborarea schiţelor, stabilirea perimetrelor construibile, a vetrelor de sat şi a obiectivelor social-culturale s-au făcut cu participarea beneficiarilor, a cetăţenilor, asigurîndu-se permanent protecţia mediului înconjurător.

ECONOMIE NATIONALA

La sfîrșitul anului trecut, într-o sesiune a Consiliului popular județean, au fost puse în discuția deputaților propunerile de delimitare a perimetrelor construibile în orașele județului și s-au aprobat schițele reactualizate de sistematizare a localităților rurale. Trasarea, bornarea și țărușarea limitelor construibile ale comunelor și satelor — aflate într-un stadiu avansat — urmează să se încheie în primele luni ale acestui an. Cu același prilej, au fost aprobate și zonele centrale construibile ale centrelor civice — reședințe ale localităților rurale.

Îmbinarea tradițiilor locale cu funcționalitatea contemporană

ÎN SPIRITUL indicațiilor secretarului general al partidului, de a crea personalitate fiecărei localități prin păstrarea tradițiilor locale, a fost inițiată elaborarea unor proiecte de locuințe care să oglindească îmbinarea specificului local cu funcționalitatea contemporană. Specialiști, aparținînd Muzeului județean, Institutului de proiectări și Secției de sistematizare, cărora li s-au alăturat folcloriști și peisagiști din instituții de profil, au studiat cinci zone stilistice ale județului : Valea Dîmboviței, Valea Ialomiței, Valea Cricovului, zona subcolinară a Tîrgoviștei și cea de cîmpie din sudul județului. Studiile întreprinse, observațiile critice și propunerile locuitorilor ne-au obligat, în spiritul respectării autenticului, a tradițiilor locale, să reconsiderăm activitatea de sistematizare și să elaborăm proiecte de locuințe cu caracter specific pentru această parte a județului, diferențiate pe zone, pe niveluri și număr de camere.

Odată elaborate, proiectele unor astfel de locuințe au fost difuzate în teritoriu, însoțite de fotografii ale unor case tradiționale, în așa fel încît locuitorii satelor să-și poată alege tipul dorit de locuință, caracteristic localităților lor. Au fost puse la dispoziția consiliilor populare comunale albume cu 12 tipuri de locuințe, cu parter și etaj, în vederea dirijării preferințelor populației către locuințe confortabile, funcționale și aspect corespunzător. Începînd din acest an, construcțiile de locuințe din mediul rural se vor executa în baza unor proiecte tip, puse la dispoziția locuitorilor satelor gratuit. Tot pentru a veni în sprijinul celor care vor să-și construiască locuințe, la sediul atelierului de proiectare al U.J.C.M. — unitate care elaborează documentațiile tehnice pentru obținerea autorizației de construcție — a fost deschisă o expoziție cu caracter permanent, care cuprinde cele mai reprezentative proiecte și machetele lor realizate la scară.

Condițiile existente într-o serie de localități — **prezența unităților industriale și meșteșugărești ca și existența unor dotări tehnico-edilitare de tip urban** (alimentarea cu apă și energie electrică, canalizarea, brutării, fondul de locuințe) **și a unor obiective social-culturale** (spitale, dispensare, licee industriale, agricole, grădinițe, cămine etc.) — **au determinat propunerea de a fi trecute în categoria de centre economice și sociale cu caracter urban 12 localități,** printre care : Răcari, Voinești, Potlogi, Bezdead, Bilciurești, Bucșani, Gura Ocniței, I.L. Caragiale, Nucet, Pietroșița, Valea Mare, Vișina. În acest cincinal se dezvoltă cu prioritate comunele : Răcari, Potlogi și Voinești. Comunele și satele : Ludești, Scheiu de Jos, Lunguletu, Malu cu Flori, Poiana, Runcu și Vulcana Băi au fost stabilite ca localități rurale model în sistematizare. Pentru toate aceste localități au fost elaborate și actualizate schițele de sistematizare și confecționate machete de prezentare la scara 1 : 1000.

O atenție deosebită a fost acordată realizării centrelor civice comunale și satelor model ce urmează a fi construite. În acest cadru, în majoritatea localităților, în centrele civice au fost modernizate drumurile, s-au amenajat trotuarele ; în multe localități a fost introdusă apa potabilă și s-a extins canalizarea. În mijlocul acestor centre au fost amplasate, potrivit legii sistematizării, sediul politico-administrativ, unitățile comerciale, de învățămînt și ocrotire a sănătății, de prestări de servicii, precum și locuințele. S-a mers pe linia ca dotările cu funcții înrudite să fie grupate într-o singură clădire sau într-un număr restrîns de clădiri cu mai multe niveluri, urmărindu-se prin aceasta ca asemenea clădiri să servească unor categorii de personal (medici, ingineri agronomi, cadre didactice etc.) și ca locuință. Construcțiile de locuințe sînt realizate cu precădere pe verticală, începînd din centrul localităților către zonele marginale cu densitate corespunzătoare, creînd și în acest fel condiții de restrîngere la strictul necesar a perimentrelor construibile și de folosire rațională a pămîntului.

Urbanizarea — cerințe, efecte

DEZVOLTAREA de pîna acum a unor localități, viitoare centre economice cu caracter urban, este concludentă. Comuna Răcari este una dintre acestea. Aici și în zona de polarizare există de pe acum o rețea dezvoltată și modernizată de unități de producție : secții de metalurgie, mecanică, tîmplărie, prefabricate din beton, (ale cooperației meșteșugărești), secții de lacuri și vopsele, de ambalaje și confecții, un darac de lînă (ale industriale locale) o moară, complexe de îngrășare a porcinelor și a berbecuților, centru de achiziții a animalelor, un abator de vite, legumelor și fructelor, mai multe depozite, unități în care sînt încadrați aproape 1 000 de lucrători. Viitorul centru Răcari dispune de complexe comerciale, 7 școli generale, liceu cu internat, spital cu secții de pediatrie și maternitate, două dispensare, 4 cămine culturale, precum și de electricitate și rețea de apă potabilă.

Schița de sistematizare și proiectare prevede, printre altele, înființarea unor unități pentru semiprepararea legumelor și a fructelor, a unei secții de nutrețuri combinate, a unei fabrici de pîine. Pentru prima și a doua etapă se prevede ca să se amplaseze în centrul civic 200 apartamente în blocuri de P+2 — P+4 etaje, avînd la parter spații comerciale și pentru prestări de servicii, un club, o creșă, o grădiniță, extinderea liceului cu încă 16 săli de clasă, modernizarea drumurilor de legătură cu localitățile învecinate. Înfăptuite, aceste prevederi conturează localitatea Răcari ca un veritabil centru urban, cu un pronunțat caracter agro-industrial.

Deși comuna Potlogi urmează să devină centru urban in următorii 5—10 ani, aici sistematizarea a început de mult și cunoaște două etape. În prima, alături de dotările existente, se vor construi clădiri cu P+1 — P+2 nivele. Centrul agro-industrial Potlogi dispune de un edificiu de o mare valoare arhitectonică — Palatul Brîncovenesc — aflat în faza finală de restaurare, în jurul căruia vor gravita armonios toate construcțiile și dotările administrative, încît populația acestui orășel își va putea rezolva pe plan local toate problemele de interes obștesc. Potrivit studiilor întocmite, teritoriul localității Potlogi se încadrezaă în zona a 2-a de producție : cereale, lapte, legume, cartofi, motiv pentru care în zonă a fost înființată o asociație intercooperatistă de tip industrial, posesoare de sere și solarii. De aceea, în etapa următoare aici sînt prevăzute a se construi o unitate de semiindustrializare a legumelor, un centru de colectare și prelucrare a laptelui, secții ale industriei locale și ale cooperației meșteșugărești, producătoare de bunuri de consum. Planurile de mai largă perspectivă prevăd și aici ca să se construiască 420 apartamente, de P+1 — P+4 etaje, două dispensare, un centru stomatologic, un liceu de specialitate cu 16 săli de clasă, cu internat și cantină, o casă de cultură, un hotel cu 60 de locuri.

Puternice acțiuni de urbanizare cunosc și celelalte localități ale județului. Investițiile din fondurile statului și sumele provenite din contribuția cetățenească au fost orientate, cu prioritate, către dotări edilitar-gospodărești. La Voinești, Lucieni, Bezdead, Vîrfuri, Moțăeni, Selaru — și nu numai aici — au fost construite noi școli, iar la Bucșani, Valea Mare, Răzvad, Gura Ocniței, Mătăsaru, Dărmănești, complexe comerciale, grădinițe de copii, dispensare umane, construcții edilitar-gospodărești cu nimic mai prejos decît cele de la orașe.

SISTEMATIZAREA teritoriului județului reprezintă un proces complex, care ridică încă o serie de probleme. Acțiunea în totalitate implică profunde schimbări economice și sociale, afectează structurile cele mai diverse ale așezărilor umane. Este vorba, în primul rînd, de strămutarea în timp a unor sate, care, așa cum sînt construite — pe văi sau dealuri, expuse adesea inundațiilor sau alunecărilor de teren, departe de centrul civic, lipsite de drumuri de acces corespunzătoare și dotări tehnico-edilitare — nu au perspectivă de dezvoltare. La aceasta se adaugă introducerea, în spiritul legii, a disciplinei de construcții, restrîngerea perimetrelor construibile la strictul necesar și obligativitatea cetățenilor de a-și realiza locuințele în concordanță cu regulile stricte ale schițelor de sistematizare, cu legea. Sistematizarea comunelor și satelor ridică și alte probleme legate de raționalizarea și simplificarea liniilor de telecomunicații, a digurilor și canalelor de irigații, a drumurilor interioare. Aplicarea cu fermitate a indicațiilor conducerii partidului în domeniul sistematizării va contribui la crearea premiselor unei dezvoltări viguroase, echilibrate, a tuturor localităților județului.

Din experiența unui șantier model

REDUCEREA CONSUMURILOR DE MANOPERĂ PRIN BUNA PREGĂTIRE TEHNOLOGICĂ

Cum s-a realizat în 1976 o productivitate a muncii cu 57,50% superioară mediei planificate în construcții

După cum este cunoscut, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a stabilit ministerelor, centralelor, unităților economice, sarcina de a identifica și pune în valoare noi posibilități de mărire suplimentară a productivității muncii, atît în acest an, cît și în perspectivă. Ținînd seama de rezervele importante ce există în această direcție în sectorul de construcții-montaj, se prevede ca în 1977, productivitatea muncii pe ansamblul ramurii să înregistreze o creștere față de anul trecut de 16—17%, adică mai mare cu 4—5 procente decît cea prevăzută în plan.

Un exemplu pozitiv de fructificare a resurselor de creștere a productivității muncii îl oferă **șantierul fabricii de ciment de la Tașca**, județul Neamț, pe care în anul trecut Ministerul Construcțiilor Industriale și Uniunea sindicatelor de ramură l-au organizat ca **șantier model.**

Fabrica de la Tașca (în apropiere de Bicaz) va fi una dintre principalele unități producătoare de ciment ale țării. Cele două linii tehnologice de mare capacitate urmează să fie succesiv date în exploatare în termene mai scurte decît cele realizate la alte investiții similare, astfel încît noua întreprindere să aducă un aprot considerabil la creșterea producției acestei subramuri spre nivelul de 19—20 milioane tone de ciment pe an, stabilit pentru finele cincinalului.

Execuția fabricii a fost începută în toamna lui 1975 de către un colectiv de la Trustul de construcții industriale din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Șantierului i s-a planificat pentru 1976 o productivitate pe lucrător cu 53,70% mai mare decît media prevăzută pe ansamblul ramurii de construcții-montaj ; ea a fost întrecută cu aproape 4 000 de lei, ceea ce a permis depășirea planului anual cu un milion de lei, în condițiile unei economii relative de 24 de oameni. Cum s-a acționat ?

• Revizuirea soluțiilor constructive, proiectarea tehnologiilor de execuție au vizat simplificarea lucrărilor, reducerea consumurilor de materiale și de manoperă.

Specialiștii de la trust și de la șantier au colaborat cu proiectanții pe parcursul întocmirii documentațiilor de execuție, la determinarea structurilor de rezistență, urmărind adoptarea unor soluții cît mai industrializate ; împreună cu proiectanții de construcții și de tehnologii ai lucrărilor de același gen de la Hoghiz și Deva, au analizat elementele bune și nereușitele din experiența realizării acestor fabrici ; s-a stabilit apoi un program de elaborare a tehnologiilor de execuție a principalelor obiective, repartizîndu-se sarcinile între institutele de cercetare și proiectare ale ministerului și atelierul de proiectare al trustului. Colective specializate au urmărit pe șantier finalizarea soluțiilor date, aducînd corecturile impuse de situația concretă. Așa s-a ajuns la eliminarea sprijinirilor grele la săpătura de 8 m adîncime pentru stația de concasare a calcarului, prin executarea săpăturii mecanizate în taluz natural ; la asigurarea scurgerii libere a apelor prin canale deschise în zona secției de concasare a marnei, ceea ce a permis să se renunțe la realizarea unui complicat ecran pentru evitarea infiltrațiilor ; la îmbunătățirea terenului de fundare prin perne de balast etc. Existența proiectelor și fișelor tehnologice încă de la startul lucrărilor a permis desfășurarea acestora după procedee optime ca randament, în ordine normală, cu un nivel de mecanizare avansat, obținerea unei calități superioare, înlăturarea risipei de manoperă pe care o dă improvizația în organizarea fluxului operațiilor.

• Centralizarea unor operații, folosirea pe scară largă a unor elemente auxiliare tipizate de inventar, cu grad mare de reutilizare au redus volumul de muncă, l-au transferat în mare parte în ateliere cu producție constantă și mecanizată.

Baza de organizare a șantierului, amenajată compact pe o suprafață de numai 3,5 hectare (circa 5% din suprafața de teren afectată fabricii), grupează centrala de betoane cu 3 stații de preparare semiautomată, instalația de sortare și spălare a agregatelor, ateliere pentru armături, confecții metalice, cofraje și reparații mecanice ș.a., care lucrează în regim industrial. Panourile de cofraj special concepute pentru acest șantier, cu un cost aproape de trei ori mai mic decît al celor aplicate curent, dau o productivitate înaltă nu numai la executarea lucrărilor de beton, ci — datorită obținerii unei calități foarte bune a acestora, preciziei gabaritelor — și la montajele și instalațiile tehnologice. S-au utilizat, de asemenea, tipuri noi de eșafodaje, rezultînd — în comparație cu modelul obișnuit — o economie de manoperă de circa 75% și eliminarea totală a consumului de lemn rotund.

• S-a recurs la colaborarea cu subunități specializate ale trustului, pentru unele lucrări de tehnicitate deosebită, determinante pentru viteza de execuție și nivelul de productivitate pe ansamblul șantierului.

Un astfel de lot specializat, dotat cu instalațiile necesare și cu personal de înaltă calificare, a executat turnarea în cofraje glisante a 45 de silozuri și elemente ale construcțiilor ,înalte, înregistrînd rezultate remarcabile în ce privește ritmul și calitatea.

• Aplicarea unor module ale sistemului integrat de conducere a producției de construcții-montaj a contribuit la o programare judicioasă a activității, la desfășurarea execuției concomitent pe mai multe fronturi de lucru, asigurînd folosirea deplină, în perioade de timp compacte, a efectivelor de muncitori de diferite specialități și a utilajelor.

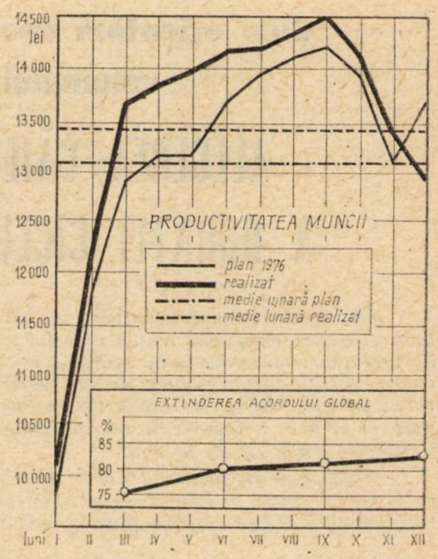

Eșalonarea execuției, situarea în timp a volumelor de lucrări, în mod corelat pentru constructor și pentru subantreprize au fost stabilite printr-un grafic rețea (reactualizat pe măsura eliminării necunoscutelor sau pentru a asigura prioritar fronturile de montaj al unor utilaje livrate în devans). Pe baza elementelor acestuia au fost întocmite graficele tehnologice de detaliu (de pildă, pentru glisări). Datele valorice și o primă analiză a timpului, pentru identificarea activităților critice, au fost obținute cu ajutorul calculatorului electronic, folosindu-se un program tip SAGES. La obiecte cu dimensiuni mari în plan și la care din grafic rezultau rezerve de timp s-a introdus execuția în lanț, rezultînd o folosire deosebit de economică a materialelor și oamenilor. S-a extins la maximum lucrul în două schimburi, atît la lucrările de bază cît și în atelierele centralizate ; diferențele de productivitate între un schimb și altul au fost sensibil atenuate prin majorarea ponderii muncitorilor calificați, datorită pregătirii prin cursuri a peste 300 de dulgheri, fierar-betoniști și zidari.

Sugestive în ce privește efectele ansamblului de măsuri pentru realizarea unei productivități înalte sînt rezultatele parțiale obținute la două obiective principale ale fabricii, relativ la manopera utilizată, față de prevederile devizului :

Economii la manoperă (%)

	Consum de ore	Valoare
— cuptoare rotative	28,91	28,67
— turnul cicloanelor	29,75	20,25

Sintetizînd, experiența transmisibilă a șantierului de la Tașca se caracterizează prin :

— folosirea gîndirii tehnice, într-o cantitate și de o calitate deosebită, la toate nivelele ;

— aportul creator al executantului la perfecționarea soluțiilor, în cadrul unei colaborări organizate pe bază de program cu cercetarea și proiectarea ;

— aplicarea corelată a unor tehnologii moderne și a unor metode de organizare eficiente ;

— conceperea progresului tehnic ca o modalitate de a asigura eficiența deopotrivă prin creșterea productivității muncii și prin reducerea cheltuielilor materiale, acțiunea perseverentă și ferm orientată pe această linie.

Dan CONDREA

Cum orientăm deciziile pentru sporirea volumului producţiei?

ALEGEREA CĂILOR DE SCURTARE A DURATEI CICLULUI DE FABRICAŢIE

Cu ocazia *susţinerii lucrării de absolvire a cursului postuniversitar, care avea ca temă folosirea metodelor matematice în programarea şi urmărirea producţiei într-o secţie de prelucrări mecanice prin aşchiere, un cursant afirma că prin aplicarea în practică a studiului său, durata ciclului de fabricaţie a pieselor se va reduce cu 25 la sută prin asigurarea unei mai bune sincronizări a execuţiei operaţiilor tehnologice, de control şi de transport, ca şi prin reducerea duratei aşteptărilor interoperaţii — iar ca urmare, şi producţia secţiei va creşte cu 25 la sută.*

Întrucît şi în unele lucrări de specialitate, mai vechi sau mai recent editate, se fac afirmaţii similare, se impune să se stabilească în ce împrejurări şi proporţii, reducerea duratei ciclului de fabricaţie conduce în mod direct şi la sporirea volumului producţiei.

După cum este cunoscut, durata ciclului de fabricaţie a unui reper, subansamblu, produs — sau a unui lot de repere, subansamble şi produse — definită ca timpul cuprins între momentul începerii primei operaţii şi momentul terminării ultimei operaţii, este dată de relaţia:

$$\mathbf{Dcf} = \mathbf{tt} + \mathbf{ttr} + \mathbf{tct} + \mathbf{tpn} + \mathbf{tis} + \mathbf{tir}$$

în care:

Dcf = durata ciclului de fabricaţie;
tt = timpul în care se execută operaţiile tehnologice;
ttr = timpul în care se execută operaţiile de transport;
tct = timpul în care se execută operaţiile de control;
tpn = timpul în care se desfăşoară procesele naturale;
tis = durata întreruperilor în cadrul schimbului;
tir = durata întreruperilor de regim.

În funcţie de elementele care formează durata ciclului de fabricaţie, pot fi identificate patru căi de scurtare a duratei acestuia:

1. micşorarea duratei de execuţie a fiecărei operaţii tehnologice, de transport, de control sau a duratei proceselor naturale;
2. micşorarea timpului în care se execută un ansamblu de operaţii tehnologice, de transport, de control sau au loc procesele naturale, ca urmare a unui mai bun paralelism în execuţie;
3. reducerea duratei întreruperilor în cadrul schimbului;
4. reducerea duratei întreruperilor de regim.

Stabilirea corectă a căilor de reducere a duratei ciclului de fabricaţie a produselor este deosebit de importantă pentru practica şi analiza economică, întrucît fiecare cale influenţează în mod direct indicatorii economici ai activităţii întreprinderilor industriale.

Dintre căile enumerate, micşorarea duratei de execuţie a fiecărei operaţii, sau a duratei proceselor naturale, prezintă importanţă maximă.

● **Reducerea duratei de execuţie a operaţiilor tehnologice (tt)** se obţine prin diminuarea timpului unitar **(Tu)**, prin creşterea indicelui de realizare a normelor de muncă **(Kn)** şi, uneori, prin mărirea formaţiei de muncă ce execută operaţia **(Fm)**;

$$tt = \frac{Tu}{Fm \cdot Kn}$$

Reducînd timpul unitar — ca urmare a îmbunătăţirilor tehnice şi organizatorice aduse procesului de producţie — de la o mărime $\mathbf{Tu_0}$ la alta $\mathbf{Tu_1}$, dar menţinînd la valori constante formaţia de muncă $(\mathbf{Fm_1{-}Fm_0})$ şi indicele de realizare a normelor de muncă $(\mathbf{Kn_1{=}Kn_0})$, se obţine o micşorare a duratei execuţiei operaţiei tehnologice, de la $\mathbf{tt_0}$ la $\mathbf{tt_1}$.

Acelaşi efect îl are şi creşterea indicelui de realizare a normelor de muncă $(\mathbf{Kn_1 < Kn_0})$ sau sporirea mărimii formaţiei de muncă $(\mathbf{Fm_1 > Fm_0})$.

Cum între durata execuţiei operaţiilor tehnologice pe un anumit loc de muncă **(tt)** şi producţia orară **(qh)** există un raport invers proporţional $\left(\mathbf{tt} = \frac{1}{ph} \text{ şi } \mathbf{qh} = \frac{1}{tt}\right)$, rezultă că folosind, pentru o anumită operaţie tehnologică, acelaşi număr de utilaje **(N)** şi dispunînd de acelaşi fond de timp **(Ft)**, se poate obţine un volum de producţie **(q)** mai mare, dacă timpul tehnologic se reduce.

$$\mathbf{q_0} = \mathbf{N_0} \cdot \mathbf{Ft_0} \cdot \mathbf{qh_0}$$
$$\mathbf{q_1} = \mathbf{N_1} \cdot \mathbf{Ft} \cdot \mathbf{qh_1}$$

Cunoscînd că $\mathbf{tt_1} < tt_0$, rezultă că $\mathbf{qh_1} > \mathbf{qh_0}$ şi că, deci, atunci cînd $\mathbf{N_1} = \mathbf{N_0}$, şi $\mathbf{Ft_1} = \mathbf{Ft_0}$, $\mathbf{q_1} > \mathbf{q_0}$, sporul de producţie fiind $\Delta\mathbf{q} = \mathbf{q_1} - \mathbf{q_0}$.

Scurtarea duratei operaţiilor de transport **(ttr)** se poate realiza prin micşorarea distanţei de transport **(D)**, prin sporirea vitezei de deplasare a mijlocului de transport **(V)** sau micşorarea duratei operaţiilor adiacente transportului **(did)** (încărcare, descărcare, amarare, dezamarare etc.):

$$\mathbf{ttr} = \frac{\mathbf{D}}{\mathbf{V}} + \mathbf{did}$$

Prin micşorarea duratei operaţiei de transport, folosind acelaşi fond de timp se pot efectua mai multe curse şi, deci, se pot transporta cantităţi sporite de obiecte ale muncii, menţinînd constantă încărcătura transportată la o cursă.

● A doua cale de reducere a duratei ciclului de fabricaţie o constituie **micşorarea timpului în care se execută un ansamblu de operaţii tehnologice, de transport, de control sau în care au loc procesele naturale, ca urmare a asigurării unui mai bun paralelism în execuţie.**

Literatura de specialitate prezintă trei metode de îmbinare a operaţiilor (succesivă, paralelă şi mixtă), fiecare cu avantajele şi dezavantajele sale privind durata ciclului de fabricaţie şi gradul de utilizare a maşinilor; dar nu s-a remarcat faptul că este posibilă reducerea duratei fabricaţiei, fără ca aceasta să conducă implicit şi la obţinerea unui spor de producţie.

Pentru a demonstra că prin micşorarea timpului în care se execută un ansamblu de activităţi, pe baza asigurării paralelismului între operaţii, nu se poate realiza sporirea volumului producţiei, ne folosim de exemplul următor. Să presupunem că urmează a se prelucra un lot format din trei repere identice (R_1, R_2, R_3), la trei operaţii (Op_1, Op_2, Op_3) care se execută pe trei maşini diferite (M_1, M_3, M_3). Timpul tehnologic pentru fiecare reper la cele trei operaţii este de 3 ore, 2 ore şi respectiv 3 ore. Fiecare maşină dispune într-o zi de acelaşi fond de timp (24 ore). Folosind metoda succesivă de îmbinare a operaţiilor, rezultă că lotul se va prelucra în 24 ore.

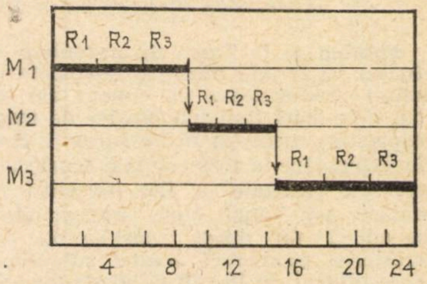

Metoda mixtă, care presupune executarea în paralel a operaţiilor tehnologice, asigură prelucrarea lotului în 16 ore.

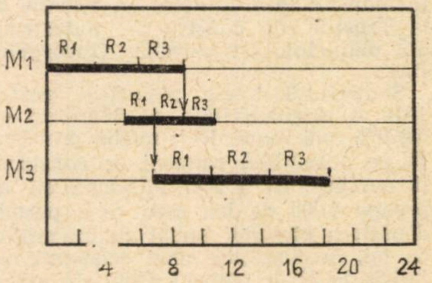

În cel de-al doilea caz, timpul în care se execută ansamblul operaţiilor tehnologice se reduce, deci, cu opt ore. Fondul de timp care rămîne la fiecare maşină după prelucrarea lotului — şi în care se pot executa alte produse — rămîne însă neschimbat. În ambele cazuri, la M_1 mai rămîn $24 - 9 = 15$ ore, la M_2 $24 - 6 = 18$ ore şi la M_3 $24 - 19 = 15$ ore, iar cantitatea de produse care se poate prelucra în afara reperelor din lot este aceeaşi.

Oricît de substanţială ar fi contribuţia acestei căi la reducerea duratei ciclului de fabricaţie a produselor, ea nu asigură sporirea volumului producţiei ce se poate obţine de la un loc de muncă sau secţie. Fac excepţie secţiile de montaj, unde prin organizarea efectuării în paralel a operaţiilor tehnologice se obţine reducerea timpului de montaj şi, într-o perioadă de timp anumită, se pot asambla cantităţi sporite de produse.

● **Diminuarea duratei întreruperilor în cadrul schimbului (tis)**, respectiv micşorarea timpului cît obiectele muncii introduse în procesul de producţie aşteaptă pentru a fi controlate, transportate, pentru eliberarea maşinilor pe care urmea-

dr. N. MATEI
Universitatea din Galaţi

(Continuare în pag. 28)

LECȚII

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

PRODUCȚIA DE MĂRFURI ÎN SOCIALISM

PENTRU a veni în ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, „Revista economică", în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat, consultații pe anumite **teme selecționate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățămîntul superior în anul 1977".

Condițiile existenței producției de mărfuri și trăsăturile ei în socialism

Producția de mărfuri n-a existat întotdeauna. Pînă spre epoca descompunerii comunei primitive și, în parte, chiar pînă la apariția capitalismului dezvoltat, oamenii obișnuiau să-și producă în propria lor gospodărie toate, sau aproape toate obiectele necesare existenței. **Acest mod de organizare a economiei, în care gospodăriile își satisfac trebuințele din producție proprie se numește economie naturală.**

Cu timpul, odată cu perfecționarea forțelor de producție oamenii au început **să se specializeze,** fiecare producător limitîndu-se la a produce o gamă restrînsă de bunuri sau chiar un singur fel de obiecte, însă în cantități care depășesc nevoile proprii. Spunem că a apărut **diviziunea socială a muncii.** În această situație, partea de producție care depășește nevoile consumului propriu începe să fie schimbată contra altor feluri de bunuri, a căror producție este „specialitatea““ altor producători. De aceea, **diviziunea socială a muncii este baza cea mai generală a producției de mărfuri,** condiție necesară dar nu suficientă pentru apariția producției de mărfuri. Hotărîtoare în acest sens a fost o a doua condiție : starea de **autonomie a producătorilor,** în virtutea căreia oamenii, fiind ei înșiși stăpîni ai producției, nu se mai supuneau hotărîrilor unei colectivități cu privire la obiectul, cantitatea și destinația producției. În măsura în care se întrunesc simultan aceste două condiții, economia naturală se destramă și lasă locul unui nou mod de organizare a economiei : producția de mărfuri. **Prin producție de mărfuri se înțelege, deci, acea organizare a economiei sociale în care produsele sînt create de către producători autonomi, fiecare fiind specializat în producerea unui anumit bun, astfel încît pentru satisfacerea nevoilor lor este necesară vînzarea-cumpărarea de produse pe piață.**

Cea de-a doua condiție a existenței producției de mărfuri poartă amprentele tipului și formei de proprietate asupra mijloacelor de producție; astfel, pentru prima oară, autonomia producătorilor a apărut o dată cu proprietatea privată care, pe trepte diferite de dezvoltare, a dat naștere la două forme ale producției de mărfuri : **producția de mărfuri simplă și producția de mărfuri capitalistă.**

În economia socialistă se mențin cele două condiții generale ale existenței producției de mărfuri, în forme specifice numai acestui mod de producție.

Astfel, **diviziunea socială a muncii,** în socialism, se adîncește rapid ca o necesitate recunoscută din cauza multitudinii de avantaje pe care le oferă în privința creșterii productivității muncii sociale. Apar noi și noi ramuri și subramuri economice, mai ales industriale, se creează tot mai multe profesii și specialități noi. **Procesul este coordonat și planificat la scara întregii societăți, favorizat de relațiile de producție socialiste și impulsionat puternic de revoluția tehnico-științifică contemporană.** În această situație, devine tot mai intensă cerința cooperării între toate unitățile economice, precum și între ramurile și subramurile economiei naționale.

Cea de-a doua condiție a existenței producției de mărfuri, **autonomia producătorilor,** se prezintă și ea în ipostaze diferite, determinate de formele proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, după cum urmează : 1) proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție îi grupează pe producători în două mari categorii : unitățile economice de stat și unitățile cooperatiste. Fiind vorba de proprietari diferiți, între unitățile de stat — pe de o parte — și cele cooperatiste — pe de altă parte — schimburile de activități trebuie să fie — în principiu — schimburi echivalente, ceea ce implică nevoia de a se recurge la instrumentele vînzării-cumpărării, deci la categoriile producției de mărfuri ; 2) între unitățile economice de stat, cu toate că ele aparțin aceluiași proprietar, schimburile se efectuează tot ca între producători independenți, din cauza autonomiei ce se conferă unităților economice organizate și conduse prin metoda gestiunii socialiste; 3) relațiile de schimb dintre o cooperativă și alta sînt, bineînțeles, relații între proprietari diferiți, astfel că și în interiorul sectorului cooperatist se impune utilizarea instrumentelor producției de mărfuri; în această etapă de dezvoltare a socialismului există și proprietatea individuală a micilor producători necooperativizați. Între ei, precum și în raporturile lor cu marea masă a celorlalte categorii de producători, schimburile de bunuri se fac tot prin vînzare-cumpărare ; 5) repartiția după muncă și consumul se efectuează recurgîndu-se la instrumentele valorice, în vederea măsurării muncii fiecăruia și stabilirii părților care revin diferiților oameni ai muncii, din rezultatele producției sociale.

Specificitatea manifestării celor două condiții ale producției de mărfuri face din producția de mărfuri socialistă **un tip nou de producție de mărfuri,** care are următoarele caracteristici :

1) producția de mărfuri în socialism este **o producție planificată,** lipsită de crize economice și subordonată intereselor maselor de oameni ai muncii;

2) în economia socialistă producția de mărfuri **nu este atotcuprinzătoare :** nu sînt mărfuri forța de muncă, pămîntul, bogățiile subsolului, apele, pădurile ;

3) întrucît producătorii sînt organic legați între ei prin interese economice fundamentale comune, **contradicțiile care însoțesc obiectiv orice producție de mărfuri nu mai au caracter antagonist;**

4) unele dintre categoriile economice care reflectau esența producției capitaliste de mărfuri, ca profitul, capitalul, **salariul** etc. **dispar în societatea socialistă ;** alte categorii cum sînt valoarea, banii, prețul etc. se mențin dar capătă sensuri și implicații noi. Acestea, împreună cu noile categorii ce decurg din producția de mărfuri socialistă, cum sînt **gestiunea economică, fondurile unităților economice socialiste, retribuția pentru muncă, venitul net** etc. reflectă relații de producție socialiste.

Valoarea de întrebuințare și valoarea mărfii în socialism

Pentru ca un bun să devină marfă trebuie să aibă simultan valoare de întrebuințare și valoare.

Valoarea de întrebuințare constă din capacitatea mărfii de a satisface o anumită necesitate a omului, a societății, adică de a fi utilă. Ea rezultă din însușirile fizice, materiale ale obiectului-marfă ; acestea, la rîndul lor, sînt determinate de modul specific cum a fost produsă marfa, adică de modul concret în care s-a cheltuit forța de muncă a omului pentru a o crea, potrivit cu specializarea producătorului. Spunem că **din punct de vedere al capacității sale de a crea o anumită valoare de întrebuințare** și nu alta **munca are un caracter concret.**

În socialism, unde scopul nemijlocit al producției sociale este satisfacerea cît mai deplină a necesităților materiale și spirituale ale tuturor membrilor societății, **valoarea de întrebuințare ocupă locul hotărîtor** în organizarea producției de mărfuri. Obiectivul nemijlocit al politicii economice este, aici, obținerea unei mase cît mai mari și mai variate de bunuri. Prima expresie concretă a acestei realități este faptul că, în cadrul planificării proporțiilor și structurii producției sociale, în planurile de producție ale unităților economice se prevăd nominal principalele sortimente și cantități de bunuri care trebuie să se producă într-un timp determinat. Altă expresie a locului primordial pe care-l ocupă valoarea de întrebuințare este faptul că permanenta îmbunătățire a **calității** mărfurilor a devenit o componentă importantă a politicii economice, o înaltă îndatorire a organelor de stat și a fiecărei unități economice, a tuturor oamenilor muncii. **Prin calitate se înțelege măsura în care un produs satisface necesitățile societății, gradul în care corespunde acestor nevoi, ca rezultat al performanțelor tehnico-economice și estetice ce i s-au asigurat prin fabricație.**

Importanța acordată creșterii calității provine din faptul că sporirea calității produselor este o cale de creștere a eficienței economice, a creșterii nivelului de trai, a participării cu mai bune rezultate la schimburile economice inernaționale. De aceea „îmbunătățirea calității produselor în toate ramurile economice, ridicarea nivelului tehnic și perfecționarea tehnologiilor de fabricație" constituie o direcție de acțiune înscrisă în Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Valoarea, ca latură componentă și definitorie a mărfurilor, are un rol deosebit de important în economia socialistă. Cerințele producției socialiste nu se reduc la obținerea **în orice fel a unei mase crescînde** de valori de întrebuințare, ci implică necesitatea ca bunurile să fie produse cu o cît mai redusă cheltuială de muncă socială, deci la o valoare cît mai mică. De aceea, **valoarea în societatea socialistă este un instrument prețios pentru organizarea muncii sociale, pentru repartizarea resurselor, pentru reglementarea circulației mărfurilor.**

Pentru a putea fi, însă, un instrument în sensurile arătate mai sus, valoarea trebuie să capete o expresie de mărime, adică să fie măsurată. **Măsura valorii mărfii este dată de cantitatea de muncă cheltuită pentru producerea ei, iar aceasta se măsoară în timp de muncă.** Cu cît timpul de muncă necesar pentru a produce o unitate dintr-o marfă este mai lung, cu atît valoarea acelei mărfi este mai mare — și invers. Dar una și aceeași specie de marfă poate fi produsă de mai mulți producători, de către mai multe unități economice. Fiecare are condiții de producție specifice : lucrători mai calificați sau mai puțin calificați, mașini mai moderne sau mai învechite, etc. Deci fiecărui producător îi trebuie un timp de producție diferit de al altora ; acest timp se numește **timp de muncă individual** și prin el se exprimă **valoarea individuală** a mărfurilor. Pe piață mărfurile nu se schimbă, însă, pornind de la valoarea individuală, deoarece, în acest caz, cu cît condițiile de producție ale unui producător sînt mai slabe, cu atît valoarea mărfii sale ar fi mai mare, ceea ce ar contrazice interesele de ansamblu ale consumatorilor. Mărfurile se schimbă pe piață la **valoarea lor socială**, care este dată de **timpul de muncă socialmente necesar. Prin timp de muncă socialmente necesar se înțelege timpul de muncă cerut pentru a produce o valoare de întrebuințare oarecare în condițiile de producție normale din punct de vedere social și cu gradul social mediu de îndemînare și intensitate a muncii.**

Cînd timpul de muncă individual este mai mare decît cel socialmente necesar, producătorul respectiv nu-și poate recupera pe piață întreaga cheltuială de muncă. Pentru producătorul din societatea socialistă acesta este un indiciu că el nu-și cheltuiește cu destulă eficiență resursele de care dispune, ceea ce îl determină, prin intermediul diferitelor pîrghii economice, să-și perfecționeze condițiile de producție.

Banii și funcțiile lor în socialism

În mod practic, valoarea mărfurilor nu se calculează în unități de timp de muncă. Aceasta ar fi o operație extrem de dificilă dacă avem în vedere imensa varietate de mărfuri existente, precum și diversitatea dinamică a condițiilor de producție. În locul timpilor de muncă, o îndelungată practică social-istorică a consacrat **banii.** Banii au apărut după ce s-au parcurs mai multe trepte în dezvoltarea producției și circulației mărfurilor și s-au născut spontan din efortul producătoriior de a rezolva dificultățile din ce în ce mai mari ivite cu prilejul evaluării raporturilor de schimb. În loc de a se compara de fiecare dată o marfă cu alta, s-a trecut treptat la raportarea unei varietăți tot mai mari de mărfuri care urmau să se vîndă la un grup din ce în ce mai restrîns de mărfuri luate ca punct de referință în aprecierea valorii de schimb, pînă cînd, în cele din urmă, din lumea imensă a mărfurilor de tot felul s-a desprins una singură care s-a impus în rolul de a măsura și a exprima valoarea tuturor celorlalte mărfuri. **Această marfă, care îndeplinește în circulația mărfurilor rolul de echivalent general, poartă denumirea de bani.** Conținutul intrinsec al banilor îl constituie metalele prețioase, mai ales aurul. Într-un sens, **banii sînt o marfă ca oricare alta, pentru** că ei au în același timp valoare (sînt **produs al muncii** omenești) și valoare de întrebuințare (aurul poate fi **utilizat** pentru confecționarea unor anumite piese industriale, în unele operații chirurgicale, pentru bijuterii etc.). În alt sens, banii sînt o marfă unică, prin valoarea lor de întrebuințare socială : au capacitatea de a exprima valoarea altor mărfuri. Banii au această capacitate datorită unor însușiri **specifice metalelor** prețioase : valoare mare condensată în volum mic, divizibilitate perfectă, omogenitate, inalterabilitate etc. (Totuși, practica modernă a schimburilor nu mai are nevoie de prezența **efectivă** a metalelor prețioase pe piață. În imensa majoritate a cazurilor, rolul metalelor prețioase este îndeplinit de banii de hîrtie, sau din metale comune, care circulă ca **semne ale valorii). Exprimarea valorii mărfurilor în bani poartă denumirea de preț.**

În economia socialistă, banii au un caracter nou datorită naturii relațiilor de producție socialiste. Ei nu mai sînt o expresie absolută a bogăției și **nu se mai pot transforma în capital** ; ei doar măsoară în mod relativ bogăția socială și rezultatele producției sociale. În procesul complex al utilizării banilor, ei îndeplinesc mai multe **funcții:** 1) Cea mai importantă funcție a banilor este aceea de **măsură a valorii mărfurilor;** cînd spunem că un creion „costă" 2 lei, înțelegem că pentru obținerea unui creion se cheltuiește tot atîta muncă socială cît este necesară pentru producerea cantității de aur pe care o reprezintă cei 2 lei ; implicit, admitem **leul** ca unitate de măsură convențională a valorii aurului. Într-adevăr, **în sistemul bănesc al țării noastre, leul reprezintă etalonul prețurilor și este echivalent cu cantitatea de 0,148 grame aur fin.** 2) Altă funcție a banilo este aceea de **mijloc de circulație ;** în această funcție bani mijlocesc trecerea mărfurilor de la producători la consumator potrivit schemei : marfă x—» bani —» marfă y 3). Funcția de **mijloc de plată** este exercitată de bani cu prilejuri ca : plat retribuțiilor, restituirea creditelor, plata chiriilor etc. 4) În funcția de **mijloc de acumulare socialistă și economisire.** banii mijlocesc mecanismul de constituire a fondurilor ce se vor utiliza la dezvoltarea ulterioară a economiei naționale. Tot în această funcție banii servesc ca modalitate de păstrarea economiilor oamenilor muncii, la C.E.C. 5) În sfîrșit, banii mai îndeplinesc și funcția de **mijlocitor al schimburilor economice externe ;** în relațiile de schimb cu alte state, aurul apare **direct** în calitatea lui de echivalent general al valorii mărfurilor.

În economia socialistă, datorită planificării întregii vieți economice, banii se caracterizează printr-o mare stabilitate, prin menținerea și creșterea puterii lor de cumpărare. În această privință, Programul P.C.R. de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate prevede să se acționeze consecvent pentru ca, pe măsura „creșterii producției de bunuri materiale și întăririi cursului leului pe plan național și internațional, să se poată trece, în perspectivă, la convertibilitatea leului în raport cu alte monezi".

Acțiunea legii valorii în economia socialistă

Producția de mărfuri, în orice orînduire socială, este reglată de acțiunea legii valorii. **Legea valorii este legea economică potrivit căreia producția și schimbul de mărfuri se efectuează pe baza cheltuielilor de muncă socialmente necesare pentru obținerea lor.** Din acțiunea acestei legi decurg următoarele tendințe obiective : a) schimburile de mărfuri au loc ca schimburi de valori egale ; b) valorile mărfurilor sînt date de munca omenească încorporată în ele și măsurată prin timpul de muncă socialmente necesar ; c) prețurile mărfurilor reflectă valorile lor, exprimate de cheltuielile sociale de producție.

În economia socialistă, **legea valorii are o acțiune mai restrînsă** decît în societatea capitalistă, în sensul că ea nu mai îndeplinește rolul de a repartiza spontan mijloacele de producție și forța de muncă pe domenii de activitate, ramuri și subramuri economice. **Legea valorii dă însă criterii și instrumente importante atît pentru repartizarea resurselor cît și pentru stimularea dezvoltării armonioase a economiei naționale,** a forțelor de producție ale societății. În economia socialistă, **legea valorii nu mai acționează spontan, ci este utilizată conștient de către societate.** Prin intermediul categoriilor și instrumentelor valorice, societatea efectuează calcule de alocare a resurselor, ține evidența cheltuielilor de producție, urmărește eficiența activității economice, înfăptuiește repartiția după muncă, elaborează planurile economice și controlează înfăptuirea lor etc. Mecanismul cel mai important de acțiune a legii valorii este dat de prețuri. Aspectul cel mai concret al utilizării conștiente de către societatea socialistă a acțiunii legii valorii îl constituie faptul că prețurile, în socialism, sînt stabilite coordonat, centralizat de către organele de stat spre deosebire de modul stihinic necontrolat și imprevizibil în care se formează prețurile pe piața capitalistă.

Prin intermediul unor prețuri științific fundamentate, acțiunea legii valorii declanșează stimulente controlate și dirijate de societate în direcția dezvoltării forțelor de producție, prin aceea că unitățile economice care produc mărfuri în timpi de muncă individuali mai mici decît cel socialmente necesar obțin beneficii mai mari decît cele al căror timp individual se ridică peste cel socialmente necesar. Aceasta generează preocupări ale unităților economice, ale oamenilor muncii, de a perfecționa tehnica și tehnologiiie de producție, de a organiza mai bine procesele de producție, de a-și perfecționa calificarea profesională etc., în vederea reducerii costurilor. De aici se naște tendința reducerii continue a valorii mărfurilor. Pe această tendință se bazează posibilitatea reducerii prețurilor mărfurilor, creșterii veniturilor oamenilor muncii și sporirii nivelului de trai al tuturor membrilor societății socialiste.

lector univ. P. IOSUB

24 ianuarie

ÎN CARPAȚI, LA DUNĂRE ȘI MARE, UN POPOR ÎȘI AFIRMĂ UNITATEA ȘI INDEPENDENȚA

UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE din 1859, consacrată prin istoricul act de la 24 ianuarie, se înscrie pe magistrala înnoirilor deschise de revoluția de la 1848. Unirea Principatelor era parte integrantă a revoluției, principal obiectiv al programelor mișcărilor eliberatoare și progresiste românești din Moldova, Transilvania, Valahia și Dobrogea· Unirea a fost cerută de progresul societății, de transformările economice, sociale și politice ale Țărilor Române, constituind fundația de granit a națiunii moderne, în care comunitatea teritoriului, limbii, economiei, culturii și spiritualității poporului român își găsesc cadrul de manifestare legitimat istoricește.

Unirea din 1859 a însemnat o lovitură puternică dată forțelor retrograde antipopulare feudale care au perpetuat, pînă la mijlocul veacului al XIX-lea, o fărîmițare statală de tipul evului mediu. Prin unirea celor două principate românești se crea o piață internă cu circulație nestînjenită, de vămile medievale, a resurselor economice, deschizînd cîmp mai larg dezvoltării economice. Momentul Unirii din 1859 va grăbi procesul de cucerire a independenței țării și va impune cu acuitate desăvîrșirea unității statale.

Secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** vorbind despre momentul 1859, arăta : **„Datorită luptelor maselor populare și a personalităților luminate ale poporului s-a putut realiza unirea Principatelor Române – Muntenia și Moldova – important pas spre împlinirea năzuințelor de unire a românilor într-un singur stat".** Independența poporului român se află în relație directă cu existența unui stat evoluat economicește care să se poată afirma suveran în apărarea și promovarea intereselor naționale. Evenimentele de acum o sută optsprezece ani nu se cantonează la unirea celor două principate, ci se înscriu ca verigi ale unui lanț cu începuturi în necontenita luptă pentru libertate a neamului românesc și cu incrustări în monumentele istoriei : 1877, 1918, 1944 și în împlinirile anilor noștri. Sîntem contemporanii ultimului pătrar al secolului al XX-lea, moștenitorii marilor cuceriri progresiste ale poporului român de-a lungul veacurilor, între care Unirea și Independența. Sîntem, în același timp, și responsabili pentru ridicarea României pe noi trepte de civilizație și progres, trepte în care unitatea națională și independența dobîndesc virtuți sporite în afirmarea progresului și civilizației în lume.

Act progresist, de importanță crucială pentru dezvoltarea României, Unirea reprezintă una din marile cuceriri ale poporului român, ale luptelor sale îndelungate care – așa cum sublinia Programul partidului – **„demonstrează cu putere adevărul fundamental că jugul asupririi străine poate frîna sau întîrzia pentru un timp evoluția unui popor, dar nu poate împiedica realizarea aspirațiilor sale legitime – cucerirea libertății și unității, asigurarea progresului social – dacă el este hotărît să lupte pînă la capăt cu fermitate și eroism".** Și nu a putut fi împiedicată lupta poporului nostru pentru unirea sa, pentru independența sa, pentru afirmarea capacităților sale creatoare progresiste. Nu a fost ușor. Nici în momentele care au precedat Unirii din 1859, nici după aceea, în eforturile națiunii pentru cucerirea independenței și apoi pentru desăvîrșirea unității și consolidarea independenței naționale. Era cu atît mai grea lupta pentru unire și independență atunci, la jumătatea secolului al XIX-lea, deoarece implantarea unei națiuni, cu atributele sale de unitate și libertate națională, într-o Europă cu majoritatea popoarelor îngenuncheate după înfrîngerea de către marile puteri a revoluției pașoptiste, era un fenomen politic cu totul potrivnic conventului reacționar al marilor puteri, îndeosebi al celor absolutiste. Unirea Țărilor Române nu era dorită de marile puteri feudale și retrograde. Acestea au făcut totul spre a o împiedica și datorită faptului că unirea românilor spărgea tipare și înrîurea alte popoare.

Unirea a fost suma proceselor interne, determinate de evoluția societății românești și împlinită de factorul decisiv reprezentat de masele populare. Tratatele anterioare anului 1859 și cele care au consemnat Unirea în raporturile internaționale, nu au făcut decît să țină seama de voința poporului român și să confirme o stare de fapt. Hotărîrea din 5 ianuarie a Adunării obștești de la Iași, pentru Unire și domnitor în persoana lui Cuza, a fost întărită de hotărîrea Adunării de la București din 24 ianuarie, care în entuziasmul maselor populare, anunța țării actul Unirii și alegerii aceluiași domnitor. O unire a Principatelor cu un singur domnitor, apoi cu o singură Adunare a țării, cu același guvern și aceeași armată a întărit comunitatea națională a poporului nostru. Dincolo de forța imperiilor, dincolo de tentativele diplomatice și intimidările încercate la adresa poporului care-și făurise Unirea, se aflau comandamentele supreme ale unei națiuni care ieșea la limanul istoriei moderne, înlăturînd colbul feudal și pășind într-o epocă de afirmare suverană spre deplina unitate și libertate a poporului român.

Alexandru Ioan Cuza – domnitorul aclamat la 24 ianuarie 1859 de românii Moldovei și Țării Românești care trăiau fericirea Unirii, salutat ca un steag al speranțelor și de către cei din provinciile românești aflate sub jug străin – aparține unei epoci care depășește anii domniei lui între 1859 și 1866. Cuza a trăit incandescența revoluției de la 1848, dinăuntrul ei, între marii bărbați ai neamului care au conceput programele democratice ale eliberării naționale și sociale, ale unității țării. El și-a dezvoltat gîndirea, concepția, viziunea politică, pe care va începe să le aplice în anii domniei sale, tocmai din programele revoluției de la 1848. De aceea, în nici un fel nu poate fi desprinsă Unirea, alegerea lui Cuza și cei șapte ani de domnie, de revoluția și implicațiile sale naționale și internaționale, de la mijlocul veacului trecut.

Au fost „anii Unirii și ai lui Cuza", ani extraordinari pentru popor ale cărei destine se decideau : ori pieirea în încleștarea dintre marile puteri care-și purtaseră nestînjenite armatele peste trupul Țărilor Române, ocupate și dezbinate cînd de o putere cînd de alta, ori supraviețuirea printr-un act de mare cutezanță, fundat istoricește și corespunzător cerințelor obiective ale epocii. Și au supraviețuit, unindu-se, aliniindu-și pasul cu națiunile moderne, dovedind o mare capacitate de înnoire.

Reformele, legiuirile, de la cele economice la cele administrative, școlare, militare și clericale, făcute în numai cîțiva ani, după Unirea din 1859, dovedeau receptivitatea națiunii române la prefacerile proprii unui stat european, cu instituții moderne, burghezo-democratice. Reformatorii anilor Unirii erau conștienți că lipsesc țării o industrie capitalistă evoluată, o viață economică puternică, un comerț extern dezvoltat, dar înțelegeau că structurile noi sînt în plină constituire, că fondul societății antifeudale se crease, acționa. Cîrmuitorii au înțeles că depășirea întîrzierilor care grevau asupra țării, se putea face și prin forțarea ritmului de introducere a formelor moderne în viața de stat. Unii din acei politicieni care combăteau sub acuza „formei fără fond", adoptările de factură apuseană europeană, din a doua jumătate a secolului trecut, își manifestau de fapt împotrivirea conservatoare față de cursul transformărilor moderne pe care îl luase România după Unire.

Secularizarea averilor mănăstirești era mai mult decît salvarea unor mari bogății ale țării, înstrăinate de către marele cler îngenuncheat sub patriafirele din afara țării. Secularizarea a adus nu numai sute și sute de mii de hectare în patrimoniul productiv al României, cu implicații sociale și economice, ci dovedise un fapt de mare însemnătate politică, vestitor al orientării spre cucerirea independenței de stat. Domnitorul și conducerea țării au realizat un act politic de suveranitate națională, înfruntînd presiunea puterilor străine interesate în menținerea enclavelor străine de interesele poporului și canalelor de scurgere a unei părți din avuția națională.

Relațiile externe pe care le-a dezvoltat România după Unire arătau, și pe această cale, cursul spre ieșire din subordonarea față de marile puteri, prefațînd apropiata independență. România și-a impus repede reprezentanți diplomatici în țări, care cu numai trei ani în urmă nu concepeau un asemenea act. Se adaugă, în aceeași epocă, imediat următoare Unirii, crearea armatei naționale, cu un corp ofițeresc comun, cu același comandant și educată în aceeași credință, a luptei pentru apărarea ființei poporului român, pentru cucerirea independenței țării. Cu aceste crezăminte era educat întregul popor, școala contribuind din plin la sudarea și radicalizarea spiritualității românești. Reforma școlară, mai bine zis culturală, a dat țării în trei-patru ani, așezăminte de învățămînt de știință și cultură cît nu se realizaseră în toate cele șase decenii precedente anului Unirii.

În acest context de prefaceri înnoitoare, care au însoțit Unirea din 1859, se dezvoltă o adevărată mișcare populară pentru cucerirea independenței de stat. Cînd se vor crea și condiții prielnice externe, această mișcare își va găsi întruchiparea în războiul pentru independență din 1877. Așa cum Bălcescu previzionase „după revoluția pentru unitatea națională", rămînea de făcut apoi o alta „pentru independența națională", ca în felul acesta națiunea să reintre în posesia deplină a drepturilor sale naționale. Marele act istoric din 1877 are drept pecete eroismul popular al maselor care în ianuarie la Iași și București, în alte orașe, în tîrguri și sate ale țării, acum 118 ani, au impus Unirea : „Unirea-n cuget și simțiri", unirea pe care se va înălța independența, întregirea țării, marile cuceriri ale poporului nostru în anii revoluției și construirii socialismului.

Titu GEORGESCU

„Desființarea granițelor artificiale între cele trei țări române se impunea tot mai evident ca o necesitate de neînlăturat. Datorită economiei lor complementare, legăturilor de schimb intense, statornicite istoricește, țările române nu se mai puteau dezvolta în continuare decît într-un tot unitar, într-un stat unic, liber și independent" 1)

NICOLAE CEAUȘESCU

CENTENARUL INDEPENDENȚEI
1877-1977

PREMISE ECONOMICE ȘI SOCIALE ALE FORMĂRII STATULUI NAȚIONAL UNITAR ROMÂN (I)

DE-A LUNGUL întregii sale istorii au apărut și s-au maturizat trăsăturile națiunii române, într-un proces încununat prin **formarea statului național unitar, rod al „luptei maselor largi populare, a muncitorimii, țărănimii, intelectualității, a cercurilor înaintate ale burgheziei, a principalelor clase și pături ale societății, opera întregului popor, a întregii națiuni". 2)**

Închegarea națiunii române, ca și procesul de formare a statului național unitar român, își au o temelie obiectivă în permanența legăturilor economice, politice și culturale între țările române, legături care au constituit osatura în jurul căreia s-au ridicat și consolidat conștiința de sine, cultura națională, o activitate politică îndreptată spre înfăptuirea independenței și unității naționale. **Comunitatea de viață economică a constituit un factor esențial ce a determinat unirea țărilor române, formarea statului național român.**

Este semnificativ de constatat că, pe măsura dezvoltării forțelor de producție în țările române, a amplificării vieții economice a fiecăreia dintre ele, s-au dezvoltat și relațiile de interdependență, manifestate multilateral prin schimburi economice, culturale ș.a., prin dezvoltarea istorică organică a poporului român din toate provinciile sale.

Înlăturarea granițelor nefirești dintre cele trei țări române se impunea ca o necesitate obiectivă. Datorită legăturilor de schimb intense, statornicite de-a lungul secolelor, odată cu apariția și extinderea raporturilor de producție capitaliste, înaintarea țărilor române pe drumul progresului nu mai era posibilă decît prin făurirea unui stat național unitar, liber și independent. Această cerință obiectivă și-a găsit expresia în activitatea politică și ideologică din secolele XVIII și XIX, precum și de la începutul secolului al XX-lea ; aceasta îndeosebi în cadrul marilor mișcări sociale din anii 1821 și 1848, în lupta pentru unirea națională și pentru dobîndirea independenței de stat. Unirea principatelor în 1859, cucerirea independenței naționale prin războiul din 1877, ca și formarea statului național unitar român la sfîrșitul anului 1918 constituie **verigi ale procesului istoric unic**, menit a crea cadrul de stat — economic național și politic — cel mai propice dezvoltării poporului român.

Legăturile economice între țările române au fost determinate de anumiți factori motori ; ele evidențiază rolul și importanța acestor factori (în diferite perioade istorice), raporturile de interdependență dintre ei în decursul veacurilor.

„Carpații nu ne despart, ci ne întregesc"

ȚĂRILE ROMÂNE se bucurau de condiții naturale deosebit de favorabile pentru dezvoltarea economiei lor. Pe un teritoriu restrîns, ce se caracteriza prin complexitatea reliefului și a celorlalte condiții naturale, patria noastră dispunea de variate bogății ale solului și subsolului. Teritoriul patriei noastre prezintă unele particularități rar întîlnite în alte țări ale lumii ; relieful prin varietatea deosebită a peisajului geografic și, implicit, a multiplelor sale posibilități economice ; proporționalitatea marilor unități de relief (munte, deal, cîmpie), fiecare dintre ele ocupînd cam o treime din suprafața generală a țării și justificînd aceeași proporționalitate în repartiția principalelor resurse ale solului și subsolului ; în sfîrșit, armonia în distribuția reliefului). Aceste caracteristici ale pămîntului românesc l-au făcut pe N. Bălcescu să exclame : „Ce călător trecînd prin acele țări ale Dunării de Jos, prin Principatele Române, nu s-a oprit cu mulțumire și admirare a contempla aceste locuri așa de frumoase și împodobite, numeroasele rîuri ce le adapă, cîmpiile cele mânoase în producte vegetale, munții cei înalți și măreți, plini de comori minerale, clima lor cea dulce și temperată, cerul lor cel pururea ablastru și limpede". 3)

Viața a demonstrat că unitatea geografică a teritoriului patriei noastre a jucat un rol de seamă în dezvoltarea poporului român. Spațiul carpato-danubian-pontic reprezintă o unitate în diversitatea sa de relief.

Teritoriul patriei noastre este unitar prin arhitectonica reliefului și prin rețeaua hidrografică. Toate rîurile principale care-l brăzdează — cu excepția Dunării — pleacă din centrul lui înalt spre marginile joase, în toate direcțiile, străbătînd radiar munții, dealurile și cîmpiile. Nu se poate imagina „rețeaua noastră hidrografică — ne referim la rîurile mari — fără regiunea de izvoare, care este tocmai Transilvania : Someșul, Mureșul, Jiul, Oltul, Trotușul, Bistrița, Buzăul, etc. își au obîrșiile în această veritabilă „Casă a apelor" și de aici se îndreaptă radiar către periferiile ținutului carpatic. Unitatea hidrografică așa de armonioasă a țării noastre nu poate fi concepută decît în ansamblul său în care Transilvania, cu cununa muntoasă din jur, constituie tocmai nodul hidrografic principal, ba chiar aproape general pentru întregul teritoriu, după cum se exprimă cu temei, Tiberiu Mocanu.

De o mare importanță economică și, legat de structura acestei rețele hidrografice, este faptul că toate arterele sale majore au oferit omului — din cele mai vechi timpuri —, prin văile lor, o rețea de drumuri naturale, care au înlesnit legăturile dintre așezările omenești din regiunile de munte, deal și șes, au ușurat comunicațiile și schimburile de mărfuri între cele trei țări românești. Carpații n-au fost niciodată un zid despărțitor între românii ce locuiau de o parte și de alta a lor. „Carpații nu ne despart, ci ne întregesc. În ei s-au adăpostit și cei de dincolo și cei de dincoace — spunea Barbu Ștefănescu-Delavrancea, referindu-se la caracterul unitar al teritoriului și poporului român —. În ei s-au strîns cei de o limbă și de o lege... Carpații sînt osul de rezistență al nostru, șira spinării care nu s-a încovoiat niciodată și nu se va rupe niciodată, decît cu cel din urmă om dintre noi". 4) În toate timpurile, numeroase trecători și drumuri au fost frecventate, fără întrerupere, înlesnind contactul permanent între cei de dincolo și de dincoace de Carpați. Dacia cuprindea regiunile de o parte și de alta a munților, și-a păstrat unitatea și sub romani ,teritoriul carpatic prilejuind apoi unitatea poporului român chiar și atunci cînd, secole de-a rîndul, granițele fixate artificial și impuse prin forță au încercat să dezmembreze această unitate.

Dacă arcul Carpaților a constituit o „coloană vertebrală" a acestui teritoriu, Valea Tisei, cu mlaștinile ei, a izolat de-a lungul secolelor două forme distincte de orientare economică divergentă : teritoriul Transilvaniei, cu orientarea spre sud-est și teritoriul Ungariei, cu legături spre vest ; regiunea inundabilă a Tisei a separat clar individualitatea geografică și istorică a Transilvaniei de aceea a Ungariei. Acest fapt a fost comentat și de învățatul geograf maghiar, Cholnoky Jenö, care, cercetînd cauzele ce au dus la așezarea capitalei Ungariei la Buda, lîngă cotul Dunării, pe cursul ei mijlociu, a constatat că acest loc constituie centrul de polarizare pentru toate formele geografice ale Ungariei de nord și ale Panoniei, însă nu ale Transilvaniei El susține argumentat că Transilvania „nu gravitează încoace (spre Buda) ; ea rămîne în afară, ca o unitate fizică cu o viață geografică aparte. În cursul istoriei, acest fapt se arată constant și clar : Transilvania și-a făurit, fie ca Dacia, fie ca principat, propria ei istorie“. 5) Aceasta a determinat pe istoricul maghiar, Szilágy Sándor, să scrie, la mijlocul veacului trecut, că Transilvania și Ungaria nu s-au confundat niciodată și întotdeauna au rămas două țări diferite 6).

Relațiile economice între Transilvania, Muntenia, Oltenia, Moldova, Dobrogea își au geneza în condițiile naturale proprii teritoriului intra și extracarpatic. Îmbinarea a diferite zone geografice, a diferite condiții pedologice și climatice a impus o strînsă colaborare economică între țările românești.

Complementaritatea economiei țărilor române — factor al progresului

ÎNTRE TRANSILVANIA, cu o industrie relativ dezvoltată, și Principatele Dunărene, cu o bază predominant agrară, s-a dezvoltat o simbioză economică de-a lungul secolelor. Viața economică a Transilvaniei a fost condiționată în mare măsură de posibilitatea aprovizionării cu materii prime din aceste provincii și, totodată, de desfacerea și valorificarea aici a propriilor ei produse.

Existența unei diviziuni sociale a muncii între provinciile românești (diviziune care însă n-a avut un caracter absolut), producția agricolă mai dezvoltată în vechea Românie, producția meșteșugărească și manufacturieră mai dezvoltată în Transilvania au constituit o bază a intensificării comerțului, a creșterii necesității schimburilor reciproce de mărfuri. Sub raport economic, în pofida granițelor artificiale, Transilvania forma o unitate cu vechea Românie.

Totodată, numeroase produse din Transilvania au găsit o valorificare avantajoasă în porturile române de la Dunăre și Marea Neagră. Distanța de peste două ori mai mică față de aceea pînă la porturile Mării Adriatice — în direcție opusă — a constituit și ea un factor important în orientarea comerțului Transilvaniei spre răsărit.

După cum rezultă din rapoartele Camerelor de comerț și industrie din Transilvania, din alte documente ale vremii, precum și din unele lucrări de specialitate, principala piață pentru produsele industriei prelucrătoare transilvane, exceptînd mărfurile destinate consumului local, era vechea Românie 9).

Mărfurile din Transilvania erau confecționate conform trebuințelor populației de pe întreg teritoriul patriei noastre. Portul românesc, care constituie o mîndrie națională, îl întîlnim reprezentat pe Columna lui Traian. El a fost costumul strămoșilor noștri daci, iar în continuare costumul poporului român. În întreprinderile din Transilvania se confecționa, alături de alte produse, un mare volum de articole de îmbrăcăminte, încălțăminte și alte obiecte de uz personal, conform cerințelor maselor țărănești atît din Transilvania cît și a celor de la est și sud de Carpați.

O serie de produse erau transportate însă peste Carpați prin „vama cucului“, ocolindu-se punctele de vamă, nefiind deci înregistrate. De aceea, se poate aprecia, fără a greși, că volumul mărfurilor schimbate între Transilvania și vechea Românie și valoarea lor erau mai mari decît cele calculate pe baza datelor oficiale.

Astfel, în ciuda faptului că Transilvania era sub dominația habsburgilor, iar vechea Românie era încă dependentă (pînă la 1877) de Imperiul otoman ,schimbul de mărfuri dintre ele avea un caracter constant și dens, iar economia lor se completa reciproc.

Pentru Transilvania desfacerea mărfurilor produse în manufacturile și atelierele meșteșugărești pe piețele din vechea Românie, ca și importul de animale, de produse animaliere și cereale de peste munți aveau o importanță vitală. Într-un raport al Camerei de comerț și industrie din Brașov se afirmă categoric că : „Fără acest sprijin, lăsînd deoparte industria care lucrează numai pentru consumul local, viața industrială, în urma concurenței apusene copleșitoare, ar fi fost — ca să zicem așa — spulberată și în circumscripția noastră în cursul ultimelor decenii“. 7) Astfel, în timp ce concurența industriei din zonele apusene ale imperiului constituia o frînă pentru industria transilvană, relațiile cu vechea Românie se dovedeau un stimulent necesar pentru această activitate economică.

Cînd între țările române s-au redus schimburile de mărfuri, ele au avut de suferit și îndeosebi Transilvania. Astfel, perturbarea bruscă a legăturilor economice dintre cele două țări române — ca urmare a războiului vamal început la 1 iunie 1886 de către Austro-Ungaria împotriva României — a avut repercusiuni grave asupra economiei de pe ambele versante ale Carpaților. Ziarul „Pester Lloyd“ în nr. 270 din 29.IX.1886 aprecia că „industria din Ardeal suferă astăzi deoarece a pierdut singura ei piață de desfacere, România“. În raportul Camerei de comerț și industrie din Cluj, întocmit în colaborare cu reprezentanții camerelor din Brașov și Arad, se susține în mod documentat că fără piața din vechea Românie industria prelucrătoare este „amenințată să piară cu totul“. 8) Numeroasele proteste ale industriașilor și comercianților din Transilvania, Banat și din alte regiuni ale țării împotriva perturbării legăturilor economice cu vechea Românie atestă cu prisosință interdependența economică vitală între provinciile țării noastre și deci faptul că ele se puteau dezvolta numai într-un tot unitar.

„Cele trei țări care sînt avizate una la alta“

DIN CADRUL legăturilor economice dintre Transilvania și Principatele Dunărene de-a lungul secolelor face parte și vechiul fenomen al transhumanței oierilor ardeleni dincolo de Carpați.

Numărul oilor și vitelor mari care erau duse din Transilvania în Principatele Dunărene era însemnat. Astfel, în 1792, numărul animalelor trimise din Transilvania la pășunat în Țara Românească, Moldova și în special Dobrogea se ridica la 1 500 000 de oi și 80 000 de vite mari și cai. 9).

Mulți dintre oierii transilvăneni se statornicesc în Muntenia, Moldova și Dobrogea, unde întemeiază numeroase sate. După aprecierile unor cercetători „aproximativ 200 000 din numeroasa populație de păstori de la poalele Carpaților meridionali s-au stabilit în Principate și în Dobrogea, aceasta și din cauza asupririi naționale și sociale la care erau supuși în condițiile regimului habsburgic“. 10) Această populație românească a adus o contribuție de prim ordin la dezvoltarea acelor regiuni. De aceea, în presa vremii — din vechea Românie — se subliniază că dacă păstorii doreau să vină și să se stabilească definitiv „în țara română cea liberă', atunci noi avem și interes și datorie chiar a-i primi“, deoarece „vom avea un adaos de avuție națională, un adaos de populație omogenă și avută ; o utilizare mai avantajoasă a munților noștri ; un adaos de alimentare pentru industria și comerciul național și, în fine, o îmbunătățire în nutrirea poporului“.

„Economia pășunatului“, după cum apreciază istoricul A. Veress, — în decursul secolelor — a dat putere și avînt economiei celor trei țări, care sînt „avizate una la alta“, a constituit un factor activ în dezvoltarea legăturilor economice între țările române.

conf. dr. Ioan TIBERIAN
Academia „Ștefan Gheorghiu“

---

1) **Nicolae Ceaușescu**, 120 de ani de la revoluția din 1848, în România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. 3, Ed. politică, București, 1969, p. 290.

2) Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, București, 1975, p. 37.

3) N. Bălcescu, Opere, vol. I, Studii și articole, București, Ed. Acad., 1953, p. 249.

4) Barbu Delavrancea. Discurs rostit la întrunirea de la Iași în ziua de 1 noiembrie 1915, în „Epoca“, 1915, nr. 305 din 5 noiembrie.

5) După I. Moga, Die wirtschaftliche Entwicklung Siebenbürgens, Siebenbürgen, vol. I, București, 1943, p. 156.

6) Szilágy Sándor, Erdélyország története (Istoria Transilvaniei), vol. I, Budapesta, 1866, p. 66—67 ; I. Lupaș, Réalités historiques dans le voivodat de Transylvanie, în „La Transylvanie“, București, 1938, p. 225.

7) Bericht der Handels — und Gewerbekammer in Kronstadt über die geschäftlichen Verhältnisse in ihrem Bezirke im Jahre 1889, Kronstadt, 1890, p. 4.

8) Raportul Camerei de comerț și industrie din Cluj. Supliment la nr. 11 și 12, publicat în Buletinul Ministerului Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor, București, I (1885), p. 176.

9) A. Veress, Din Istoria Transilvaniei, vol. I, pag. 25.

10) G. Chiriță, în Studii și materiale de istorie modernă, vol. IV, București, Edit. Acad. 1973, p. 218.

OM — TEHNICĂ — MEDIU

FACTORII DE MEDIU ÎN ORGANIZAREA RAȚIONALĂ A PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII ÎN INDUSTRIE (II)

METODOLOGIA de determinare a gradului de organizare ergonomică a muncii urmărește să pună la dispoziția organelor de conducere din întreprinderi și din centrale industriale un instrument matematic de determinare a situației globale a factorilor de mediu dintr-o secție, atelier sau întreprindere, în vederea dirijării eforturilor după premise obiective.

Gradul de organizare ergonomică a muncii este astfel determinat încît reflectă totalitatea condițiilor de lucru existente, considerate prin prisma acțiunii factorilor de mediu. Întrucît factorii de mediu acționează în realitate pe două planuri. În expresie matematică gradul de organizare ergonomică a muncii este determinat prin doi termeni, primul reflectînd acțiunea factorilor fizici de mediu, iar al doilea acțiunea factorilor de mediu social. În același timp, aportul diferit pe care îl au cele două grupe de factori ale mediului este exprimat prin coeficienți de importanță.

L_t — numărul total al locurilor de muncă ;

L_i — numărul locurilor de muncă în care cerințele fixate pentru factorul „i" de mediu sînt satisfăcute ;

N_e — nivelul existent de asigurare a cerințelor factorului de mediu.

N_{erg} — nivelul necesar de asigurare a cerințelor factorilor de mediu.

Avînd în vedere considerațiunile de mai sus, relația de calcul a gradului de organizare ergonomică a muncii (Kerg) se prezintă sub forma :

$$K_{erg} = \frac{K_f \cdot i_f + K_s \cdot i_s}{i_f + i_s}$$

în care :

K_f — gradul de organizare ergonomică corespunzător ansamblului factorilor fizici de mediu ;

K_s — idem, corespunzător factorilor de mediu sociali ;

i_f — coeficientul de importanță al acțiunii factorilor fizici de mediu ;

i_s — idem, al acțiunii factorilor de mediu social.

Pentru determinarea gradului de organizare ergonomică exprimat prin K_f și K_a;. se stabilește în prealabil expresia valorică a fiecăruia dintre componenții factorilor de mediu fizic și social care cuprinde două criterii, unul absolut și unul relativ, ambele raportate la numărul total de locuri de muncă. Primul criteriu exprimă numărul locurilor de muncă în care cerințele fixate pentru factorii de mediu prin standarde, normative sau prescripții sînt satisfăcute. Cel de al doilea criteriu exprimă raportul în care în restul locurilor de muncă, nivelul de asigurare a factorilor de mediu existent este inferior cerințelor. Deoarece reflectă o relație de inferioritate, raportul va fi întotdeauna subunitar.

Expresia gradului de organizare ergonomică a muncii corespunzător unui singur factor de mediu se determină cu formula :

$$K_i = \frac{L_i}{L_t} + \frac{L_t - L_f}{L_t} \cdot \left(1 - \left|\frac{N_{erg} - N_2}{N_{erg}}\right|\right)$$

în care :

L_i — numărul locurilor de muncă în care cerințele fixate pentru factorul „i" de mediu sînt satisfăcute ;

L_t — numărul total al locurilor de muncă ;

N_{erg} — nivelul necesar de asigurare a cerințelor factorului de mediu.

N_e — nivelul existent de asigurare a cerințelor factorului de mediu

Avînd stabilite expresiile valorice ale fiecăruia dintre componenții celor două ansambluri de factori de mediu, prin însumare se determină valoarea celor două grade parțiale de organizare ergonomică K_f și K_s.

Pentru determinarea **gradului de organizare ergonomică a muncii cu referire la ansamblul factorilor fizici de mediu**, se propune utilizarea relației :

$$K_f = \sqrt[m]{K_1 . K_2 \ldots K_i \ldots K_m}.$$

în care :

K_i — gradul de organizare ergonomică a muncii pentru factorul fizic „i" de mediu ;

m — numărul factorilor fizici de mediu considerați.

În mod similar se determină **gradul de organizare ergonomică a muncii cu referire la ansamblul factorilor de mediu social**, utilizînd relația :

$$K_s = \sqrt[n]{K_1 . K_2 \ldots K_j \ldots K_m}$$

în care :

K_j — gradul de organizare ergonomică a muncii pentru factorul „j" de mediu social ;

n — numărul factorilor de mediu social considerați.

x

EXPERIMENTELE privind îmbunătățirea iluminatului și aplicarea măsurilor de protecție individuală împotriva zgomotului, demonstrează utilitatea cercetărilor întreprinse prin efectele economice și prin nivelul relativ ridicat al eficienței economice care se pot obține, în paralel cu asigurarea în procesul de producție a unor condiții de mediu mai favorabile și mai stimulative.

Experimentele efectuate demonstrează posibilitatea generalizării măsurilor de îmbunătățire a factorilor de mediu la toate întreprinderile textile.

● Ținînd seama de nivelul actual al indicatorilor celor două centrale industriale tutelare ale întreprinderilor în care a avut loc aplicarea măsurilor experimentate în Timișoara, se pot obține următoarele efecte economice anuale :

Acțiunea	**Efecte economice (mii lei)**	
	Prod. globală suplimentară anuală	Beneficiu suplimentar anual
— Generalizarea măsurilor de îmbunătățire a iluminatului în secțiile de preparație și țesătorie din Centrala Bumbacului	122 000	7 300
— Generalizarea măsurilor de protecție individuală împotriva zgomotului în țesătoriile din Centrala de Industrializare a lînii	10 500	385

TEORII·IDEI

• Valorile nivelelor de iluminare măsurate în mai multe întreprinderi textile investigate se situează sub cele prescrise prin standarde și reprezintă în general mai puțin de 50% din nivelul minim prevăzut. În același timp, distribuirea luminii în zona de lucru este neuniformă, ceea ce impune acomodări vizuale numeroase și determină creșterea oboselii vizuale a lucrătorilor. Așa, de pildă, în zonele de lucru ale mașinilor de răsucit, nivelul de iluminare variază în raport de 1 : 7. Calculele de verificare efectuate demonstrează totodată că instalațiile existente sînt dimensionate pentru a asigura un nivel de iluminare superior celui efectiv realizat, proporția fiind în general de 4 : 1.

• Cercetarea a confirmat experimental că prin folosirea mai bună a iluminatului natural în cursul zilei, utilizarea perdelelor reflectante în timpul nopții, înlocuirea corpurilor de iluminat existente prin corpuri de putere identică dar cu randament luminos superior, modificarea poziției corpurilor de iluminat și întreținerea corectă a instalațiilor de iluminat, se obțin parametri funcționali mult îmbunătățiți ai instalațiilor de iluminat fără investiții suplimentare.

• Cercetarea a stabilit că există o relație de proporționalitate între nivelul de iluminare și discriminare perceptivă, însă că cele două caracteristici ale procesului de discriminare sînt influențate diferit și anume : îmbunătățirea iluminatului are o influență mai mare asupra preciziei, decît asupra gradului de performanță.

Aplicînd o metodă de investigare a efectului iluminatului asupra atenției, a reieșit că influența negativă a iluminatului necorespunzător se manifestă prin scăderea atît a atenției distributive, cît și a celei concentrate.

• Aplicarea unor probe psihologice moderne pentru investigarea vitezei și preciziei mișcărilor a demonstrat o înrăutățire a acestora în condițiile unui iluminat insuficient, ceea ce afectează negativ productivitatea muncii.

Examinările oftalmologice efectuate în cadrul cercetării au demonstrat necesitatea unui control planificat al acuității vizuale pe baza unei evidențe corespunzătoare, pentru a se depista din timp afecțiunile vizuale în vederea corectării lor. De pildă, în cazul lotului de 522 de subiecți examinați, se arată că nu s-a putut obține o producție de calitate superioară atunci cînd 28,7% din lucrători aveau vicii de refracție remediabile, dar nedepistate. În lotul examinat, 34,6% din muncitori prezentau fenomene obiective de iritație a conjunctivitei, afecțiune provocată, întreținută și agravată de insuficiența iluminatului ; aspectul social al acestei probleme este evident.

• Efectele economice ale îmbunătățirii iluminatului demonstrează eficiența ridicată a măsurilor propuse, concretizată prin producție suplimentară, creșterea productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor, cheltuieli de aplicare reduse și economie de energie electrică.

• Măsurările efectuate au arătat că un zgomot depășind cu 5 dB nivelul limită admisibil, provoacă deplasări importante ale pragului auditiv și cauzează instalarea oboselii generale. Scăderea capacității auditive se manifestă pentru prima dată în banda de frecvență de 4 096 Hz și se extinde apoi progresiv înspre frecvențele apropiate.

În ce privește influența duratei expunerii la zgomot, rezultatele obținute au dus la următoarele concluzii :

— efectele zgomotului sînt influențate de vechimea în muncă în măsură mult mai mare decît de vîrsta subiecților ; din acest motiv considerăm indicat ca în viitor efectele să fie urmărite numai după acest criteriu ;

— determinarea oboselii auditive prin măsurarea zgomotului auditiv este suficientă. Măsurarea frecvenței cardiace și a presiunii arteriale a dovedit că acestea sînt dependente în măsură hotărîtoare de caracteristicile individuale, motiv pentru care considerăm că în cercetarea influenței zgomotului, nu este justificat ca acești parametri să mai fie urmăriți.

• Oboseala generală se reduce ca urmare a efectelor protecției individuale împotriva zgomotului.

Cercetarea a stabilit că efectele protecției individuale prin antifoane sînt pozitive la toți purtătorii și că, în funcție de durata perioadei totale de expunere la zgomot, se produc creșteri ale pragului auditiv de circa 10 dB la muncitorii noi și circa 6 dB la cei cu vechime mare în muncă.

• Rezultatele în muncă exprimate prin indicatorul de productivitate a muncii sînt superioare cu 3% în perioada în care muncitorii au lucrat sub protecția antifoanelor, iar calitatea produselor a crescut cu 10% ; s-a constatat că efectul protecției individuale influențează în măsură mai mare îmbunătățirea calității produselor și în măsură mai mică creșterea productivității muncii.

• Efectele și eficiența economică a măsurilor preconizate în cadrul cercetărilor experimentale nu au putut fi determinate utilizîndu-se metodele de evaluare aplicate curent în industrie, deoarece acțiunile de îmbunătățire se prezintă sub forma unor ansamble de variante multicriteriale. Pe parcursul cercetărilor întreprinse s-a resimțit necesitatea creării unui instrument matematic cu ajutorul căruia să poată fi estimate variantele posibile, să poată fi efectuată o comparație și o selecție a lor, atît pe baza unor indicatori parțiali cît și a unor indicatori sintetici.

Încercările întreprinse în cursul cercetării au condus la propunerea unui sistem unitar de estimare a eficienței variantelor posibile și de determinare a variantei optime pe baza mai multor criterii, care apreciem că poate fi aplicat în toate întreprinderile textile.

Pentru a determina diferențele existente între două sau mai multe ateliere, sectoare sau întreprinderi, metoda de calcul a gradului de organizare ergonomică a muncii ajută la tragerea concluziilor privind direcțiile în care trebuie orientate eforturile de îmbunătățire a factorilor de mediu.

• Exprimat printr-o stare de concentrare, de mobilizare și de dăruire în muncă, sentimentul responsabilității are nevoie de condiții de mediu neperturbatoare și nepoluante. Senzația de liniște, de calm și de relaxare, creată și printr-o cromatică adecvată, contribuie la fixarea și permanentizarea acestui sentiment, care, odată instalat se manifestă în toate activitățile, indiferent de natura lor.

•/ Ca urmare a constatărilor efectuate pe parcursul cercetărilor experimentale, rezultă că este necesară îmbunătățirea. în continuare, a asistenței sanitare în întreprinderi, fapt care va permite să se tragă concluzii asupra cauzelor legate de factorii de mediu care provoacă afecțiuni și ar trebui să se acționeze pentru remedierea lor. La îmbunătățirea factorilor de mediu în întreprinderi își pot aduce un aport mai mare consiliile oamenilor muncii, comitetele sindicatelor, organizațiile de cruce roșie, compartimentele de protecția muncii, toate organizațiile obștești.

• Ținînd seama de rezervele importante pe care aplicarea ergonomiei le pune în valoare și de necesitatea cunoașterii de către un număr cît mai mare de oameni ai muncii a principiilor de bază ale acestei științe, propunem să se acționeze pe un front larg pentru introducerea ergonomiei în programa analitică din școli, licee și facultăți cu profil tehnic și economic și în programele de ridicarea calificării și perfecționarea pregătirii cadrelor din economie.

Avînd în vedere că aplicarea pe scară largă a principiilor ergonomice a devenit o necesitate obiectivă, justificată atît din punct de vedere economic cît și social, propunem ca activitatea de cercetare-dezvoltare și de proiectare, coordonată de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, să se desfășoare mai susținut în institute și unități specializate, iar la nivelul ministerelor, centralelor industriale și întreprinderilor mari să se înființeze nuclee de cercetare ergonomică.

• Cercetările întreprinse au demonstrat că trebuie procedat la o revizuire generală a concepțiilor privind iluminatul industrial și zgomotul. În acest context, propunem ca în cadrul acțiunii generale de economisire a energiei electrice să se utilizeze la maximum iluminatul natural, să se stabilească măsuri riguroase în ce privește asigurarea unui randament luminos ridicat și funcționarea instalațiilor de iluminat la parametrii proiectați.

• În organizarea întreprinderilor, psihologul trebuie să ocupe un loc mai apropiat de producție, sarcina lui principală constînd în a determina și mai ales a prevedea mutațiile nefavorabile pe care condițiile de mediu le provoacă pe plan psihic. În acest sens, propunem ca psihosociologului să i se stabilească atribuțiuni concrete, în concordanță cu sarcinile de producție ale întreprinderii.

• Metodele de calcul ale efectelor și eficienței economice propuse de noi au la bază un volum relativ restrîns de rezultate, condiționat de perioada relativ scurtă în care s-au obținut date experimentale. Pe măsura acumulării unor noi rezultate, considerăm necesară și posibilă îmbunătățirea metodelor de calcul concepute.

• În vederea elucidării unor noi aspecte ale factorilor de mediu se impune o colaborare strînsă a specialiștilor din Ministerul Industriei Ușoare, Ministerul Muncii, Ministerul Sănătății, a altor ministere și organisme de stat care pot aduce un aport nemijlocit la aplicarea în mai mare măsură a principiilor ergonomice în industrie, contribuind astfel la îmbunătățirea condițiilor de muncă ale lucrătorilor din economie și înfăptuirea sarcinilor trasate de conducerea de partid și de stat privind perfecționarea continuă a producției și a muncii.

Apreciem că prin amplificarea și perfecționarea activității de cercetare în domeniul factorilor de mediu se va răspunde în mai mare măsură prevederilor programului partidului, astfel încît în economia noastră socialistă munca să devină tot mai mult pentru fiecare nu numai un mijloc de asigurare a existenței, ci și o necesitate vitală, o condiție a împlinirii umane, o sursă de satisfacții și bucurii.

dr. Ilie MORODAN

secretar al Comitetului județean Timiș al P.C.R.

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

ÎN EXPLORAREA ESENŢEI REVOLUŢIEI TEHNICO-ŞTIINŢIFICE (I)

LA APROAPE 30 de ani de la apariția cărții lui Norbert Wiener, purtînd denumirea pe atunci criptică de „cibernetică", trăsăturile distinctive ale actualei revoluții în știință și tehnică păreau să nu mai suscite controverse. Dealtfel, o atare discuție nu ar fi astăzi sterilă, scolastică, o „căutare a timpului pierdut" ? Ar putea sugera ea o orientare mai bună în eforturile ce se fac acum, într-o țară sau alta, în direcția stimulării progresului tehnico-științific și a introducerii cuceririlor sale în economie ?

Prilejul căutării unui răspuns la astfel de întrebări îl oferă un articol al lui G. D. Danilin, de la Institutul de informare în domeniul științelor sociale al Academiei de științe a U.R.S.S. *). Meritul acestui studiu nu constă, credem, în aceea că ar oferi o soluție teoretică mai bună decît cea îndeobște admisă — esența revoluției științifico-tehnice **actuale** constă în automatizare și cibernetizare **) — ci mai ales în faptul că scoate în evidență unele preocupări care par să treacă pas cu pas pe primul plan al frontului de înaintare în știință și tehnică, precum și criteriul teoretic pentru aprecierea fenomenului **în perspectivă.**

G. Danilin își întemeiază argumentele sale pe analiza făcută de Marx asupra revoluției industriale din secolul trecut. După cum se știe, Marx a deosebit **trei elemente** componente ale mașinii care, la sfîrșitul secolului 18 și începutul secolului 19, începea să înlocuiască, în procesul muncii, acțiunea directă a mîinii asupra mijlocului de muncă. Acestea erau generatorul de energie (de forță motrică), mecanismul de transmisie și mașina-unealtă (sau mașina de lucru). K. Marx a argumentat teza că, spre deosebire de ceea ce se crede îndeobște, elementul de la care a pornit revoluția industrială a fost mașina de lucru — capabilă să determine o creștere pe atunci fără precedent a productivității muncii — și nu mașina cu aburi, a cărei importanță nu putea fi subapreciată, dar care a devenit în ultimă esență necesară în revoluția industrială doar pentru că noile mașini-unelte cereau o forță motrică depășind cu mult capacitatea fizică umană.

În literatură s-a arătat mai de mult că, spre deosebire de mașina clasică a revoluției industriale, mașinile moderne automatizate mai cuprind și o **a patra** verigă — dispozitivul de dirijare (calculatorul electronic, sistemul de conexiune inversă), care substituie în mare măsură intervenția omului în domeniul funcțiilor sale logice, de dirijare.

Or, spune G. Danilin, o revoluție în domeniul forțelor de producție, care să asigure o creștere impetuoasă a productivității muncii, trebuie să modifice acea verigă a sistemului productiv care — ca în cazul mașinii-unelte tradiționale — acționează **direct** asupra obiectului muncii. Altfel, limitele creșterii productivității ar fi foarte înguste. De pildă, dacă automatizăm operațiile de servire a strungului, se obține, o economie de cîteva secunde la fiecare piesă. Presupunînd că timpul de prelucrare a piesei (timpul de mașină) rămîne neschimbat, economia de timp se obține pe seama încărcării mai mari a strungului, dar această economie este invers proporțională cu mărimea timpului de prelucrare propriu-zisă. La un timp de mașină mic, economia de timp poate fi apreciabilă, dar la un timp de mașină mare, economia de timp devine neînsemnată. Ea tinde către zero cu creșterea timpului de prelucrare propriu-zisă. Îmbinarea mașinilor în linii automate cu utilaj variat nu duce la scăderea timpului de prelucrare (așchiere), ci chiar, după opinia specialiștilor, la creșterea lui, deoarece randamentul unor atari linii este

FIŞE

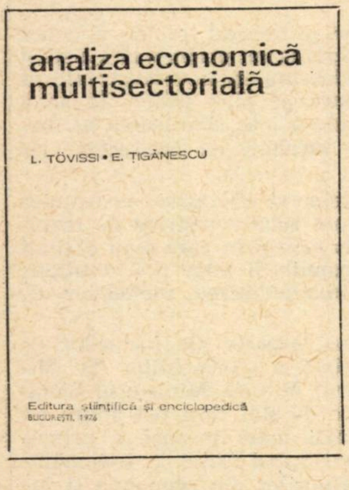
analiza economică multisectorială

L. TÖVISSI • E. ŢIGĂNESCU

Editura științifică și enciclopedică
BUCUREȘTI, 1976

● *În lucrarea lor* Analiza economică multisectorială *(300 p.), apărută recent în Editura științifică și enciclopedică, L. Tővissi și E. Țigănescu realizează, prin tratarea amplă a unor aspecte ale modelării creșterii economice, balanței legăturilor dintre ramuri, optimizării conducerii sistemelor macroeconomice ș.a., o continuare a investigațiilor întreprinse pe aceste domenii în țara noastră (inclusiv a celor consemnate în propriile lor lucrări) și peste hotare. După cum arată autorii, metoda, elaborată de W. Leontief sub denumirea de analiză inpun-output, a căpătat denumiri diferite în funcție de modalitățile specifice de adaptare a ei la condițiile concrete ale diverselor economii naționale. În ce-i privește, L. T. și E. Ț. au optat pentru titlul menționat, intenționînd prin aceasta să precizeze, în primul rînd, faptul că se tratează metode, procedee, tehnici etc., de analiză a organismului economic și, în al doilea rînd, că prezentarea metodologiei de analiză se efectuează printr-o viziune sistemică.*

Expresia inițială a analizei input-output a fost modelul static, a cărui utilitate a fost confirmată și de practica balanței legăturilor dintre ramuri în țara noastră. În lucrarea de față sînt abordate cu prioritate aspectele esențiale ale modelării dinamice a sistemelor economice constituite dintr-un număr mare de subsisteme.

Din cuprins : 1. Caracterizarea generală a sistemelor economice ; 2. Analiza structurii economiei naționale ; 3. Asigurarea bazei de date pentru analiza dinamică ; 4. Prezentarea generală a modelelor intrări-ieșiri dinamice ; 5. Tipuri de modele dinamice ; 6. Metode de optimizare pe baza modelelor multisectoriale ; 7. Elaborarea programului de producție. (Redactor : Dorina Bădilă).

Abordarea sistemică a legilor economice

● *Dacă latura calitativă a legilor economice ale socialismului este clară – afirmă prof. dr. A. Kursakov în articolul* O funkțiiah ekonomiceskih zakonov soțializma *(Despre funcțiile legilor economice ale socialismului), apărut în revista EKONOMICESKIE NAUKI nr. 12/1976 – sub aspectul lor cantitativ problema necesită încă elucidări. Procesele și fenomenele economice sînt atît de complexe și de mobile încît intervalul schimbărilor cantitative în cadrul căruia se menține o anumită situație calitativă (adică limita superioară și limita inferioară a acțiunii legii), nu reprezintă o valoare, constantă. Tocmai de aceea, legile economice acționează ca niște tendințe, care se realizează în ultimă instanță, adică se manifestă ca și legile statistice – în medie. O anumită influență asupra acestui proces o exercită și interacțiunea legilor precum și caracterul concret de manifestare a legii ca măsură și bază a fenomenului respectiv. Arătînd că legile nu acționează izolat, ci în calitate de sistem, A. K. subliniază că legile economice ale socialismului, ca orice sistem de legi, conțin în ele o contradicție lăuntrică, condiționată în special de faptul că acțiunea unei legi poate limita acțiunea alteia, iar aceasta provoacă inevitabil anumite perturbări care se reflectă în precizia cantitativă a legilor economice. De aceea, abordarea sistemică în cunoașterea și aplicarea legilor economice oferă posibilitatea folosirii, într-o măsură mai mare, a metodelor matematice pentru găsirea mărimilor optime ale caracterizării cantitative a legilor economice și a folosirii acestor mărimi în practica planificării și conducerii economiei naționale.*

Previziune în domeniul devalorizărilor

● *Una din chestiunile cele mai controversate și cele mai vitale din domeniul finanțelor internaționale este relativă la*

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

determinat de așa-numitul „loc îngust", adică de mașinile cu durata cea mai mare de prelucrare. Rezervele de timp ale celorlalte mașini, pe deplin utilizabile în producția specializată, rămîn neutilizate, cu toate consecințele în ce privește prețul de cost ș.a.

Așadar, conform opiniei lui G. D., automatizarea dirijării mașinilor-unelte nu introduce schimbări radicale în tehnologie, căci prelucrarea propriu-zisă a materialelor rămîne în esență neschimbată — bazată pe **acțiunea mecanică** de așchiere etc. Înlăturarea omului din procesul nemijlocit de producție — consecință a automatizării funcției de dirijare — chiar dacă poate fi privită ca fiind revoluționară **pe plan social,** nu poartă acest caracter din punctul de vedere al dinamicii volumului producției și al nivelului productivității muncii sociale.

Unii autori mai adaugă la caracterizarea actualei revoluții tehnico-științifice, energetica atomică (revoluția în domeniul surselor de energie) și chimizarea (revoluția în domeniul obiectelor muncii). Dar, spune G. D., o revoluție în energetică nu este încă o revoluție în forțele de producție. Dealtfel, producția energiei electrice în centralele atomoelectrice se bazează pe schema tradițională a transformării multistadiale cazan de abur-turbină-generator-transformator, în care veriga întîia este înlocuită printr-un reactor nuclear. În această schemă coeficientul acțiunii utile este limitat nu de cazan, ci de generator, al cărui coeficient s-a stabilizat la un nivel sub 40 la sută și, după opinia specialiștilor, nu va depăși limita de 42–44 la sută.

Nici apariția unor noi materiale, sintetice ș.a., care pătrund tot mai larg în producție și care sînt considerate adesea drept criteriul cel mai elocvent al caracterului revoluționar al etapei actuale a progresului tehnico-științific, nu pot fi considerate — afirmă G. Danilin —, cu tot rolul lor imens în economie, cu toate că fără ele progresul ulterior al omenirii devine imposibil — ca marcînd o revoluție în forțele productive : înainte de a deveni bunuri de consum, obiectele artificiale ale muncii trebuie și ele să fie supuse prelucrării cu ajutorul mijloacelor de muncă mecanice. În paranteză, observăm deocamdată, că astăzi se produc piese din materiale sintetice direct prin injectare, extrudare etc. Iar, continuă G. Danilin, independent de faptul dacă se țese fir de bumbac sau fir sintetic, randamentul războiului modern de țesut este în medie pînă la 5 m de țesătură pe oră. În întreprinderile industriei textile care prelucrează fire sintetice locul îngust nu-l constituie materia primă, ci mașinile existente de filat și de țesut, care nu corespund cerințelor actuale, deoarece pe baza lor nu se pot scădea cheltuielile de muncă. Dealtfel, utilizarea unor obiecte de muncă artificiale în unele ramuri nu poate influența productivitatea muncii acolo unde obiectul muncii a rămas neschimbat.

Toate acestea — spune G. D. — duc la convingerea, care a început să se afirme tot mai mult în literatură, că
1) punctul de pornire al unei revoluții în forțele productive nu poate fi decît **mijlocul de muncă ;** 2) condiția principală a acesteia este o modificare a **principiului tehnologic** de acțiune al mijlocului de muncă asupra obiectului muncii ;
3) schimbările calitative în domeniul uneltelor de muncă trebuie să fie **universale,** adică să se refere la toate speciile de mijloace de muncă ;
4) criteriul unei revoluții în forțele productive îl constituie obținerea unei **productivități** a muncii sociale **calitativ noi,** care să reprezinte un salt față de cea anterioară.

Anghel SCHOR

---

*) G. Danilin. O suşcinosti naucino-tehniceskoi revoliuţii. Voprosî Ekonomiki, nr. 10/1976.

**) Vezi V. G. Afanasiev. The Scientific and Technological Revolution — Its Impact on Management and Education, Moscova 1975 : „Revoluţia ştiinţifică şi tehnică marchează începutul unui nou stadiu în dezvoltarea tehnologiei — stadiul automatizării" ; Mihai Drăgănescu : „Esenţa revoluţiei ştiinţifice şi tehnice contemporane este determinată de automatizare, iar centrul de greutate al automaticii şi informaticii îl reprezintă astăzi calculatoarele electronice..." Revista economică nr. 11/1976 ; Sergiu Tamaş, Ion Zară, „Esenţa revoluţiei ştiinţifico-tehnice o constituie automatizarea şi cibernetizarea proceselor de producţie „Revista economică" nr. 3/1976.

FIŞE

previziunea devalorizărilor și a schimbărilor de paritate a monedelor, spune François Lombard, în introducerea articolului său Les modèles de la prévision de dévaluation : théorie et pratique *(Modelele de previziune ale devalorizării : teorie și practică), apărut în revista BANQUE din noiembrie 1976. Dificultățile de previziune în acest domeniu al fluctuațiilor monetare fiind unanim recunoscute, financiarii și bancherii nu ar avea decît de cîștigat din sugestiile și propunerile econometricienilor și experților. Articolul prezintă în consecință metodele de previziune – pe termen foarte scurt, scurt și mijlociu și pe termen lung, – necesare investițiilor, propuse de diferite bănci și de institutele de cercetare aplicată din Franța și din alte țări.*

Autorul arată că tehnicile statistice, precum analiza discriminantă, învățămintele metodelor de martingal (bazate pe calculul probabilităților, n.r.) și de piață eficace, tehnicile calitative, precum metoda Delphi, ar putea furniza noi explicații și clarificări, care să constituie începutul elaborării unei noi politici financiare internaționale și de gestiune a trezoreriei internaționale.

Daniel Bell – inflația este o nouă formă a luptei de clasă

● *Daniel Bell, autorul cărții „The Coming of Post – Industrial Society", a publicat în Editura „Basic Books", New York, 1976, o carte intitulată* The Cultural Contradictions of Capitalism *(Contradicțiile culturale ale capitalismului). Într-o recenzie la această carte, făcută de Daniel Jergin în „Business Week" și republicată de ECONOMIC IMPACT nr. 3/1976, se arată că, în opinia lui D. Bell, principiile domeniului economic și cele ale domeniului cultural împing pe oameni, în condițiile capitalismului, în direcții opuse. Deși Bell se referă în mod formal la capitalism, din recenzie rezultă că el nu are în vedere contradicțiile specifice capitalismului : domeniului economic îi sînt proprii valori ca eficiență, producție, economisire, în timp ce celui cultural – valori ca satisfacție imediată, realizarea personală. Totuși, se fac și aprecieri mai semnificative. Astfel, După D. Bell, societatea americană se caracterizează prin lupta între grupuri în problema impozitelor și a alocărilor de la buget. Ceea ce face problema mai dificilă – afirmă el – este că inflația poate deveni în adevăr un fapt structural al societății, ea ar fi o nouă formă a luptei de clasă.*

SERGIU TĂMAŞ
cercetarea viitorului
EDITURA POLITICĂ

● *În Editura Politică a apărut de curînd volumul* Cercetarea viitorului, *sub semnătura unui pasionat cercetător al deschiderilor spre nou, al inventivității și creativității sociale – profesorul* Sergiu Tămaș. *Cartea caută să răspundă unei problematici de mare însemnătate. În condițiile relevării modificărilor semnificative care s-au produs în teoria, metodologia și practica previziunii sociale, în lucrare se pune un puternic accent pe caracterul constructiv al studiilor asupra viitorului, cercetări evidențiate ca o componentă distinctă a științei conducerii sociale, iar în condițiile socialismului și ale țării noastre ca o activitate angajată în explorarea căilor de realizare a idealurilor socialiste în funcție de realitățile concrete istorice, economice și culturale existente în România.*

Sînt evidențiate experiența internațională și a țării noastre, caracteristicile proprii de cercetare a viitorului în condițiile socialismului – angajarea deschisă, totală pentru descoperirea unor noi resurse de progres –, cultivarea invenției sociale ca un proces de revoluționare și înnoire socială, funcțiile de prognozare din țara noastră – și îndeosebi ale Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale – urmărind să integreze eficient activitatea politică de elaborare a strategiilor de dezvoltare cu cercetarea științifică și activitatea de planificare.

ECONOMIE MONDIALA

R. P. UNGARĂ

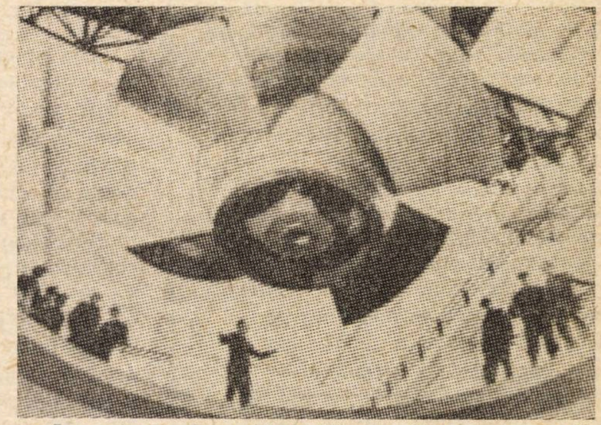

La uzinele Ganz-MAVAG din Budapesta tradiția și experiența se îmbină în crearea tehnicii noi

RITMURILE ANULUI 1977

PENTRU A SE PUTEA aprecia în mod corect realizările economice ale Ungariei din anul 1976 este necesar ca rezultatele obținute să fie confruntate cu principalele obiective fixate în cel de-al V-lea plan cincinal.

Unul din cele mai importante obiective a fost acela de **a se îmbunătăți echilibrul economiei naționale.** În acest context planul acordă o importanță deosebită reducerii soldului pasiv al balanței comerciale externe, în special în cadrul schimbului de mărfuri cu țările nesocialiste. În anul 1976 s-a realizat un progres în această direcție : importul total a rămas aproximativ la nivelul anului precedent, în timp ce exportul total a crescut cu circa 5% (în cazul relațiilor cu țările nesocialiste importul a crescut cu 2% iar exportul — cu 8%, avînd ca efect reducerea cu circa 30% — în comparație cu anul 1975 — a soldului pasiv respectiv). Un rezultat însemnat îl constituie îmbunătățirea — după calculele noastre, cu 5—6% — a raportului de schimb în comparație cu anul 1976.

În vederea îmbunătățirii echilibrului economic al țării, a reducerii deficitului balanței comerciale, cel de-al V-lea plan cincinal prevede **creșterea consumului intern în ritm mai încet decît a venitului național.** După cum se știe, cei doi factori principali ai consumului intern sînt alocațiile pentru investiții și veniturile (respectiv cumpărăturile) populației. Investițiilor le-au fost afectate sumele planificate (164 miliarde forinți, în sectorul socialist), realizîndu-se în termenele stabilite și investițiile pentru care s-au prevăzut ritmuri accelerate. În concordanță cu prevederile planului, s-au mărit capacitățile de producție ale întreprinderilor care lucrează pentru export în condiții de competitivitate și s-a îmbunătățit gospodărirea stocurilor în întreprinderi.

Unul din factorii de influență a nivelului consumului populației îl constituie evoluțiile efectivului și structurii populației active. În ansamblu, structura s-a modificat în 1976 ; în industrie, însă, numărul celor ocupați s-a redus într-o oarecare măsură (ca atare, sporul de producție s-a realizat în întregime pe seama creșterii productivității muncii), la fel ca și în agricultură, crescînd în schimb numărul lucrătorilor din construcții și din sectorul serviciilor.

O importanță deosebită are modificarea structurii producției, adică realizarea unor produse ce pot fi la fel de bine valorificate pe diverse piețe. Și pe acest tărîm s-au înregistrat unele rezultate pozitive, lărgindu-se în mod incontestabil producția și valorificarea mărfurilor de export competitive. Trebuie subliniat că dezvoltarea economiei ungare a fost îngreunată anul trecut atît de menținerea unei conjuncturi nefavorabile pe piața mondială capitalistă, cît și de seceta care a afectat în primul rînd agricultura. Ca urmare, la o serie de indicatori, realizările s-au situat sub prevederile de plan. Venitul național a crescut cu circa 4%, producția industrială cu circa 5% ; în ceea ce privește producția industriei construcțiilor, ea a sporit cu circa 4%, fiind construite mai mule locuințe decît s-a prevăzut, (în total 88 de mii). Din cauza calamităților naturale menționate, producția agricolă s-a situat aproximativ la nivelul anului 1975. Deși aceasta s-a repercutat asupra industriei alimentare, aprovizionarea populației a fost echilibrată, oferta de mărfuri a sporit, iar sortimentul s-a lărgit, mai ales la bunurile industriale de consum.

Sintetizînd, se poate spune că în anul 1976 s-a făcut un pas înainte pe calea rezolvării sarcinilor de perspectivă, a înfăptuirii obiectivelor celui de-al V-lea plan cincinal, de dezvoltare a economiei naționale a R.P. Ungare, punîndu-se bazele unei înaintări mai rapide în anii următori.

Indicatorul	Creșteri planificate în 1977 față de 1976 (în %)
Venitul național	6,0—6,5
Venitul național utilizat intern	4,0—5,0
Producția industrială	6,0
Construcții-montaj	5,0—5,5
Producția agricolă (față de 1975)	7,0—8,0
Venitul real pe un locuitor	3,5—4,0
Retribuția reală pe un lucrător	2,5—3,0
Venitul real pe un lucrător din cooperativele de producție	2,5—3,0
Consumul populației	3,7—4,0
Desfacerea mărfurilor cu amănuntul	4,0—4,5
Veniturile bugetului de stat	10,4
Cheltuielile bugetului de stat	10,5

DESPRE REZULTATELE POZITIVE ale activității depuse vorbește și faptul că pentru anul 1977 partidul și guvernul au putut să prevadă ritmuri mai rapide de dezvoltare economică decît în 1976. Aceasta se referă atît la venitul național, cît și la producția industrială și agricolă, la ridicarea nivelului de trai etc. Dinamica planificată a principalilor indicatori economici pe 1977 este oglindită în tabelul alăturat.

Pentru a putea înfăptui obiectivele stabilite prin plan este necesar, în primul rînd, să se accelereze realizarea unei structuri economicoase a producției, afirmarea mai deplină și mai organizată în economie a gospodăririi raționale a energiei și a materiilor prime, accelerarea progresului tehnic ; într-un cuvînt, întreaga activitate economică trebuie să fie pătrunsă de postulatul **sporirii eficienței economice.** Numai în felul acesta vor putea fi promovate procesele care contribuie la îmbunătățirea **durabilă** a echilibrului economic, numai astfel poate fi asigurată o bază temeinică pentru creșterea **mai rapidă** a nivelului de trai al populației.

În realizarea acestor obiective, în aplicarea metodelor celor mai corespunzătoare, un rol important revine cadrelor de conducere din economie. Totodată, este necesar să se acorde o atenție deosebită perfecționării organizării muncii și a producției în întreprinderi, unde mai pot fi puse în valoare rezerve considerabile. Prima și cea mai importantă premisă a succesului o constituie munca de bună calitate, nu numai la diferitele niveluri ale conducerii și îndrumării, dar și la toate locurile de muncă. Pe de altă parte, munca este înlesnită prin faptul că s-au încheiat cu majoritatea țărilor socialiste acorduri privind schimbul de mărfuri pe anul 1977. Aceste acorduri asigură o mare parte a importurilor și exporturilor ungare, creînd condiții deosebit de favorabile pentru fundamentarea planurilor întreprinderilor, pentru organizarea chibzuită a gospodăririi lor și, implicit, pentru îndeplinirea cu succes a planului de dezvoltare a economiei naționale.

dr. GARAM József
igyelő-Budapesta

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna decembrie

TENDINȚA ușor descendentă a prețurilor internaționale ale produselor de bază, care s-a manifestat începînd cu luna octombrie 1976, a fost oprită în luna decembrie, cînd a avut loc o oarecare înviorare a cererii pentru unele produse (în special la combustibili). Potrivit indicelui agregat al Institutului de Economie Mondială, prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R. S. România s-au situat în luna decembrie 1976 cu 0,6% peste nivelul înregistrat în luna precedentă.

Prețurile materiilor prime *și* semifabricatelor *industriale au continuat să prezinte pe ansamblu un ușor regres față de luna noiembrie (—0,4%). Această evoluție a fost determinată de scăderea prețurilor la cauciuc (—5,5%), fibre animale și vegetale (—2,9%) și la metale (—0,8%). De menționat că prețurile la metale au continuat să scadă, în special la laminate din oțel, în timp ce la unele metale neferoase — ca de exemplu la cupru și în special la cositor — au înregistrat creșteri accentuate. Prețurile au crescut la piei brute de bovine (+12,5%), minereuri (+1,2%) și la lemn și produse din lemn (+0,7%).*

Prețurile la produsele alimentare *au înregistrat pe ansamblu o creștere de 0,85%, reflectînd activizarea unor achiziții pentru consumul curent. Comparativ cu luna precedentă, prețurile au crescut la zahăr și produse tropicale (+2,3%), cereale (+1,6%) și la animale, carne și produse animaliere (+1,1%). Prețurile au scăzut la semințe oleaginoase și grăsimi (—1,5%).*

În cadrul grupei de combustibili *prețurile au crescut la cărbuni și cocs (+1,2%) și la produse petroliere (+4,5%). La țiței prețurile au rămas staționare pînă la sfîrșitul anului.*

INDICELE SINTETIC I.E.M. AL PRETURILOR INTERNATIONALE ALE PRODUSELOR DE BAZA CUPRINSE IN NOMENCLATORUL DE EXPORT-IMPORT AL R.S.ROMANIA IN ANII 1974-1976

1970-1972=100

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	Nov.	Dec.
INDICE GENERAL	1974	240,4	246,5	237,7
	1975	219,2	212,6	212,1
	1976	226,7	230,5[a]	231,9[a]
1. Produse alimentare	1974	230,8	297,1	268,1
	1975	203,7	187,2	184,7
	1976	180,9	176,1[a]	177,6[a]
- cereale	1974	261,5	279,4	266,7
	1975	216,7	206,2	198,2
	1976	198,3	167,8	170,5
- semințe oleag., prod. deriv., grăsimi anim. și veg.	1974	240,8	284,5	276,7
	1975	195,0	178,0	176,9
	1976	168,7	178,3	175,6
- animale, carne și produse animaliere	1974	128,3	132,9	135,9
	1975	159,3	166,4	165,1
	1976	152,9[a]	158,9[a]	160,7[a]
- zahăr și produse tropicale	1974	437,5	797,8	618,2
	1975	314,0	223,1	224,9
	1976	243,5	234,8	240,1
2. Combustibili	1974	336,8	334,7	341,1
	1975	343,0	352,0	347,5
	1976	366,7[a]	374,0	383,6[a]
- cărbuni și cocs	1974	193,6	224,5	230,2
	1975	260,0	247,1	243,9
	1976	266,5[a]	278,7	281,9[a]
- țiței	1974	567,1	567,1	567,1
	1975	461,2	492,0	492,0
	1976	496,7	500,8	500,8
- produse petroliere	1974	380,9	349,4	358,5
	1975	373,9	394,3	387,1
	1976	408,4	412,4	431,0
.Materii prime industriale	1974	216,1	203,7	197,3
	1975	189,1	181,5	182,8
	1976	202,6	208,4[a]	207,5[a]
- minereuri	1974	139,6	135,9	138,6
	1975	178,4	174,1	173,6
	1976	172,4[a]	175,6[a]	177,7[a]
- metale	1974	231,5	221,3	209,1
	1975	185,1	173,7	174,5
	1976	194,8[a]	196,2	194,6[a]
- cauciuc	1974	210,3	136,4	157,6
	1975	159,8	162,1	175,6
	1976	219,5	235,2	222,2
- lemn și produse din lemn	1974	232,1	226,5	233,2
	1975	229,0	218,4	218,1
	1976	222,3[a]	231,3[a]	233,0[a]
- fibre animale și vegetale	1974	192,0	156,7	150,5
	1975	162,4	166,5	174,2
	1976	228,4	254,8	247,5
- piei	1974	122,3	90,2	80,5
	1975	114,8	142,9	135,2
	1976	169,8	150,9	169,7

a) Date provizorii pentru porci vii, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, feromangan, ferosiliciu, oțel comercial, tablă groasă, tablă subțire laminată la rece, sîrmă neagră recoaptă, laminate de cupru, cherestea de rășinoase, celuloză, hîrtie kraftliner

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ SECTORUL DE CONJUNCTURĂ ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ ȘI MARKETING

EVOLUȚII MONETARE

EVOLUȚIA pieței monetare internaționale în perioada 10—14 ianuarie 1977 a fost caracterizată prin mișcarea contradictorie a cursurilor valutelor vest-europene în raport cu dolarul S.U.A.

După ce președintele ales al S.U.A., J. Carter, a anunțat că va aloca circa 30 miliarde dolari în următorii doi ani în cadrul unui program vizînd sprijinirea economiei americane, cursul **dolarului** s-a redresat față de restul devizelor occidentale. În aceste împrejurări, la 11.I.1977 dolarul S.U.A. cota 2,3950 mărci vest-germane și, respectiv, 2,4850 franci elvețieni, în raport cu 2,3715 mărci vest-germane și, respectiv, 2,4750 franci elvețieni pentru un dolar la începutul intervalului. Ulterior, ca urmare a rezervelor exprimate de unii reprezentanți ai cercurilor de afaceri și experți în legătură cu programul menționat, cursul dolarului a înregistrat un recul, revenind la niveluri ușor superioare cursurilor de deschidere. Creșterea dobînzilor la dolarul S.U.A., care s-a făcut simțită la sfîrșitul săptămînii, a contribuit la o nouă inversare a tendinței devizei nord-americane, care a terminat intervalul la nivelul de circa 2,3930 mărci vest-germane și 2,4925 franci elvețieni.

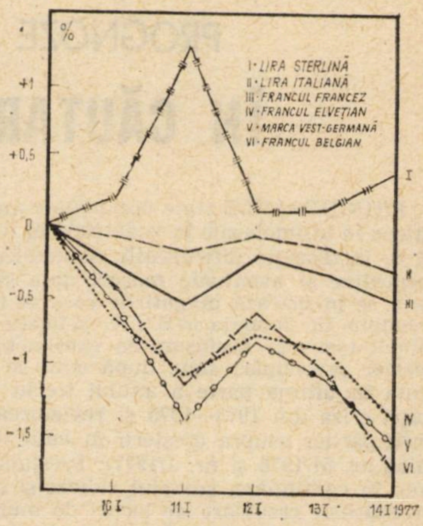

Evoluția principalelor devize vest-europene în perioada 10—14 I 1977, luînd ca bază de comparație cursul dolarului S.U.A. în ziua de 7 I 1977.

Creditul stand-by, în sumă de 3 miliarde dolari, acordat Angliei și de care aminteam în numărul precedent are scopul de a ajuta la o reducere treptată și ordonată a rolului de monedă de rezervă jucat de **lira sterlină.** În acest context, observatorii notează opiniile care apreciază că împrumutul respectiv va contribui la o relativă stabilizare a sistemului monetar internațional. După anunțarea acordării împrumutului cursul lirei sterline s-a redresat, atingînd un maxim de circa 1,74 dolari pentru o liră sterlină.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioade de 6 luni au marcat o tendință de creștere la eurodolari la sfîrșitul intervalului (5 13/16% p.a. față de 5 1/2% p.a. inițial), în timp ce dobînzile la euromărci vest-germane s-au situat la circa 4 15/16% p.a., iar la eurofranci elvețieni la circa 2% p.a.

Prețul **aurului** la Londra a oscilat în intervalul 10—14 ianuarie 1977 în jurul nivelului de 131,40 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Dumitru LUNGU

Deficite externe

ÎN CIUDA revenirii tendinței de creștere a prețurilor la produsele de bază, deficitul balanțelor de plăți curente ale țărilor în curs de dezvoltare nepetroliere pe anul 1976 este estimat de O.C.D.E. la 41 miliarde dolari, față de 11 miliarde în 1973, 39 miliarde în 1974 și 49 miliarde în 1975. Un rol important în această evoluție a avut deficitul lor comercial cu țările membre ale O.C.D.E. (de 22 miliarde dolari în 1976, față de 9 miliarde în 1973, 18 miliarde în 1974 și 31 miliarde în 1975). Țările în curs de dezvoltare sînt nevoite să recurgă în proporție crescîndă la piețele de capital particulare, în special la bănci. La sfîrșitul anului 1975 aceste piețe acopereau deja 65% din totalul nevoilor de finanțare externă ale țărilor în curs de dezvoltare, ponderea băncilor în același total fiind atunci de 30%, iar în prezent probabil în jurul a 50%.

Totalul datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare este estimat acum la 180 miliarde dolari, din care 70 miliarde către piețele particulare de capital. Deficitul balanțelor de plăți curente ale țărilor în curs de dezvoltare nepetroliere pe anul curent se prevede de O.C.D.E. a se ridica la 45—50 miliarde dolari (sumă care nu ține seama de majorarea prețului la petrol).

PROGNOZE PE TERMEN MEDIU ÎN ŢĂRILE CAPITALISTE

ÎN CĂUTAREA „CREŞTERII NEINFLAŢIONISTE“

PRINCIPALELE state occidentale au continuat să se consulte intens în ultimele zile în vederea unei reuniuni la nivel înalt care să ia în discuţie dificultăţile economice întîmpinate de ţările respective şi eventuale măsuri apte să le atenueze .Concomitent, se precizează pregătirile care se fac pe plan naţional, de exemplu în Japonia, în S.U.A. şi în alte ţări, pentru intervenţii stimulatoare în desfăşurarea conjuncturii. La originea tuturor acestor preocupări stau, după cum se ştie, încetinirea înregistrată în ultima parte a anului trecut de relansarea economiei după criza din 1973—1975 şi revizuirea, în sensul reducerii, a anticipărilor asupra creşterii în anul 1977 (vezi **Revista economică** nr. 51/1976 şi nr. 1/1977). Presiunile inflaţioniste care stăruie în continuare, şomajul ridicat şi încă în creştere, atonia investiţiilor creatoare de locuri de muncă sînt principalele manifestări care au semnalat că economia capitalistă nu izbuteşte să-şi regăsească suflul în termenele scontate. Este de presupus că toate aceste aspecte, împreună cu problemele comerţului şi finanţelor internaţionale, vor reţine în mod deosebit atenţia participanţilor la proiectata reuniune la nivel înalt.

O prudenţă extremă

PREFAŢA DOSARULUI care se va discuta la întîlnirea şefilor de guvern ai principalelor ţări capitaliste o constituie în mod logic prognoza evoluţiei economiei lor în 1977. Aşa cum a fost elaborată de Organizaţia pentru colaborare şi dezvoltare economică (O.C.D.E.), prognoza consemnează probabilitatea unei încetiniri a creşterii în cursul acestui an, în comparaţie cu 1976 (vezi tabelul). Întrucît statele participante la reuniune — dacă se include şi Canada — deţin aproape 85% din P.N.B.-ul zonei O.C.D.E., este clar că tendinţa acestuia influenţează hotărîtor economia întregii zone, din care face parte cvasi - totalitatea ţărilor capitaliste dezvoltate. Cifrele din tabel ilustrează afirmaţia cuprinsă în cel mai recent studiu asupra perspectivelor economice ale ţărilor O.C.D.E. (decembrie 1976), că previziunile actuale nu anunţă o revenire la recesiune“. Dar ele confirmă că relansarea conjuncturii în ţările care „dau tonul“ în economia capitalistă de astăzi nu cîştigă decît cu greutate terenul pierdut ca urmare a crizei.

Creşterea produsului naţional brut în zona OCDE, modificări procentuale faţă de anul precedent, după eliminarea influenţelor sezoniere

	Ponderea în PNB total, 1975	Modificări anuale, %			
		media 1963/64-1973/74	1975	1976	1977
Canada	4,0	5,4	0,6	4,75	3,50
S.U.A.	38,6	4,0	-1,8	6,25	4,50
Japonia	12,5	9,4	2,1	6	6
Franţa	8,3	5,4	-1,2	5	3
R.F.G.	10,8	4,4	-3,2	5,50	3,50
Italia	4,3	4,7	-3,7	4,50	-0,50
Anglia	5,7	2,7	-1,8	1	1,50
Total 7 ţări	84,2	5,0	-1,3	5,50	4
Alte ţări OCDE	15,8	5,0	-0,6	2,50	2,75
Total OCDE	100,0	5,0	-1,2	5	3,75

Sursa: OCDE, Communiqué de presse/A(76)45, 20 decembrie 1976

Experţii O.C.D.E. prezintă această evoluţie ca singura adecvată avînd în vedere factorii negativi care acţionează în prezent în economia ţărilor capitaliste. Vizate sînt înainte de toate tendinţele inflaţioniste ale căror dimensiuni actuale şi recente — niveluri de 2—4 ori mai ridicate decît în deceniul trecut în diferite ţări — îi „inhibează“ pe responsabilii politicii economice ori de cîte ori se pune problema de a adopta măsuri stimulative. Reversul medaliei îl formează şomajul — peste 5% din populaţia activă pe ansamblul zonei, mai ridicat într-o serie de ţări — care cere, dimpotrivă, adoptarea grabnică a unor astfel de măsuri. De aici cuvîntul de ordine de circumspecţie. prudenţă, moderaţie, care revine insistent în toate analizele O.C.D.E. din ultimele 10—12 luni. Iar orizontul de timp fixat pentru această atitudine în materie de politică economică nu se limitează la relansarea de după recenta criză, ci înglobează evoluţia pe termen mediu. „Realizarea unei creşteri regulate, în care să se îmbine reducerea progresivă a ratelor şomajului şi scăderea treptată a ratelor inflaţiei, depinde de capacitatea guvernelor de a continua să aplice **pînă la sfîrşitul deceniului în curs** (subl. ns.) politici de reglementare cererii impregnate de prudenţă“, se arăta în **Perspectives économiques de l'O.C.D.E.**, din iulie 1976.

Această ‚strategie pe termen mediu pentru o creştere neinflaţionistă“, cum a fost denumită de experţii Organizaţiei, este aceea în numele căreia încetinirea prognosticată pentru 1977 este apreciată aproape ca un succes — nu ca un eşec —, cu acelaşi titlu ca şi necesitatea de a trece la noi măsuri de reanimare a cererii la numai 18 luni de la prima serie de eforturi post-criză în acest sens. Fără a renunţa la ideea „fezabilităţii“ conjuncturii, analiştii occidentali îşi dau seama că navigarea între Scila inflaţiei şi Caribda şomajului este astăzi deosebit de periculoasă ‚deoarece manevrele necesare de politică economică riscă să întîrzie la infinit o conjunctură „autosusţinută“, adică o creştere capabilă să se alimenteze ea însăşi.

Spectrul unui „stop-go" permanentizat

SPRE ACEASTĂ PROBLEMATICĂ — dincolo de aceea a conjuncturii imediate, dar inevitabil legată îndeaproape de ea — se vor orienta, fără îndoială, şi privirile participanţilor la proiectata reuniune la nivel înalt.

Ameninţarea în faţa căreia se vede pusă economia capitalistă este statornicirea unei situaţii în care demarări intermitente ale conjuncturii, chiar dacă au loc în ritmuri rapide, sînt urmate de opriri ale creşterii care la rîndul lor necesită noi măsuri de relansare, şi aşa mai departe. Aşa-numitul „stop-go“, cum i se spune în Occident acestei evoluţii, comportă afară de inconvenientele propriu-zis economice, şi pericolul unei zdruncinări a încrederii în posibilitatea de a se realiza o creştere durabilă. De aici ideea de „progresivitate“ pe care o reia, amplificînd-o, şi studiul semianual al O.C.D.E. din decembrie 1976. Scopul strategiei „creşterii neinflaţioniste“, se arată în studiu, nu este atît de a fixa obiective cantitative, cît, mai curînd, „de a afirma o atitudine aptă să orienteze politicile naţionale : hotărîrea de a restabili ocuparea mîinii de lucru în mod progresiv, dar sigur în decursul unui anumit număr de ani, în loc de a asuma riscul ca redresarea să capete de la început un elan spectaculos, dar să-şi piardă suflul curînd după aceea“. În concordanţă cu acest scop, se consideră ca o premisă esenţială a strategiei ca măsurile pe termen scurt să fie adecvate cerinţelor pe termen mediu, acestea fiind definite tocmai în termenii acelei creşteri durabile urmărite.

Or, tocmai în acest punct de joncţiune a orizonturilor de timp — termenul scurt şi termenul mediu — iese la iveală faptul că „progresivitatea“ pune şi ea probleme, şi poate nu chiar atît de diferite de cele ale „stop-go“-ului pe care este în principiu menită să-l evite sau să-l contracareze. Domeniul cel mai important în care apar aceste probleme specifice este acela al investiţiilor.

Relansarea iniţială a conjuncturii economiei capitaliste după o fază de recesiune poate fi determinată, cum se ştie, de măsuri pentru stimularea cererii de consum şi de „injecţii“ sub formă de cheltuieli publice, mai mult sau mai puţin concomitent cu refacerea stocurilor care s-au redus ca efect al crizei. Dar relansarea nu dobîndeşte vigoarea necesară unei reluări de fapt a creşterii economice decît atunci cînd factorilor de susţinere a conjuncturii li se alătură investiţiile întreprinderilor. Or, reacţia acestora în evoluţia recentă a conjuncturii din Occident se dovedeşte a fi mai puţin promptă decît ar fi cerut împrejurările, şi tocmai aici văd acum experţii O.C.D.E. necesitatea acțiunii de politică economică. „Atonia de care dau dovadă investițiile, scriu ei, se datorează poate în parte unei lipse de încredere, pe care o pot explica traumatismele din ultima perioadă, temerile față de noi perturbări exogene și față de posibilitatea ca inflația să nu slăbească. Dar ea se datorează foarte probabil și faptului că măsurile adoptate de către guverne, după o recesiune excepțional de gravă, pentru reanimarea economiei au fost intenționat prudente și că efectele lor s-au epuizat înainte ca întreprinderile să fi apreciat că a sosit momentul de a pune în aplicare noi proiecte de investiții de mare anvergură“. Concluzia practică trasă de aici este că „o a doua injecție de putere de cumpărare poate fi considerată, acolo unde ea se impune, ca făcînd parte în mod normal din cadrul strategiei pe termen mediu“, în speranța desigur că aceasta va decide în fine întreprinderile să reia investițiile.

Temeinicia unei astfel de speranțe urmează să fie testată în timp, și de asemenea rămîne de văzut ce suporturi suplimentare ar putea eventual să-i mai furnizeze politica economică a principalelor țări capitaliste după reuniunea responsabililor ei la cel mai înalt nivel. Însuși faptul slăbiciunii actuale a investițiilor productive private, însă, și al oglindirii ei în slăbiciunea relansării conjuncturale este, pe de altă parte, elocvent testat printr-o comparație cu evoluții pe termen mediu din trecutul apropiat, pe care a întreprins-o de curînd **Monthly Economic Letter** (buletin editat de Citibank din New York, numărul pe decembrie 1976) și pe care o reproduce graficul nr. 1. Pentru principalele trei țări despre care se spune astăzi în Occident că ar putea decide viitorul conjuncturii economice capitaliste în ansamblu, și pentru Anglia, care este inclusă dimpotrivă printre țările cu conjunctură persistent slabă, graficul dă o idee despre dimensiunile concrete ale atoniei investițiilor. Pentru S.U.A., de pildă, buletinul băncii americane amintite constată că investițiile înregistrează dinamica cea mai nesatisfăcătoare din anii '30 încoace. Cu referire la Japonia, aceeași publicație constată că la mijlocul anului 1976 nivelul cheltuielilor private reale pentru investiții era cu 35% mai scăzut decît media perioadelor de redresare post-criză din trecut și cu 15% sub nivelul minim înregistrat vreodată pînă acum în această țară într-o astfel de perioadă.

Grafic nr. 1

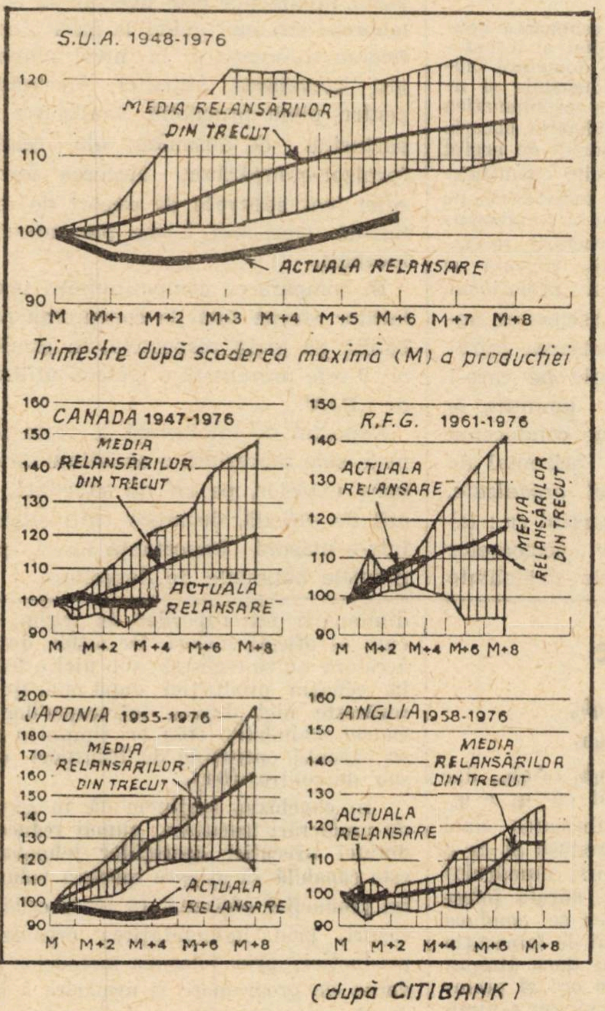

(după CITIBANK)

Curba investițiilor de capital

1980 și dincolo

NU PAR cu totul neverosimile, în lumina acestei stări și dinamici a investițiilor în țări cu pondere hotărîtoare în ansamblul economiilor capitaliste dezvoltate, afirmațiile ce se fac auzite în Occident, în sensul că anul 1977 ar putea decide mersul conjuncturii pînă în 1980 și dincolo de acest orizont. Mai precis, că politica economică urmată anul acesta și în speță capacitatea ei de a relansa investițiile ca suport hotărîtor al creșterii, vor „modela“ pentru mai mult timp anumite trăsături importante ale creșterii economice în Occident.

Una din aceste trăsături, care face obiectul unor anticipări foarte variate ca ordin de mărimi, este ritmul creșterii economice. În „Scenariul de creștere pentru orizontul 1980“, publicat de O.C.D.E. în cadrul analizei sale semianuale din iulie 1976, opțiunea pentru ritmuri „moderate“ era clară și explicită : se vorbește acolo despre o „încetinire a creșterii tendențiale“ de la 5% la 4% în medie pe an și despre faptul că eforturile ce s-ar face de a realiza o creștere mai susținută au puține șanse de a duce la rezultatul dorit. Dimpotrivă : „Încercarea de a urmări un ritm de creștere simțitor mai rapid ar duce lumea în mod aproape cert la o inflație analogă cu cea din 1973—1974, urmată de o perioadă de recesiune“.

Grafic nr. 2

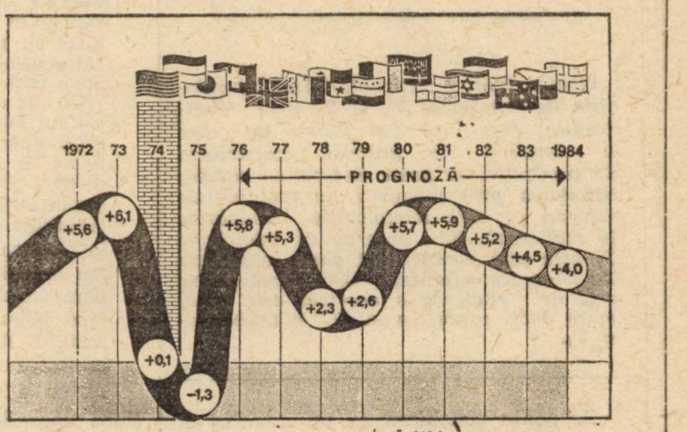

(după VDI-NACHRICHTEN)

Evoluția producției în lumea nesocialistă, în % față de anul precedent

Experții O.C.D.E. nu sînt nicidecum izolați în această evaluare a ritmurilor de dezvoltare pe care le poate realiza astăzi și în anii apropiați economia capitalistă. Faptul reiese și dintr-o prognoză recent elaborată în S.U.A. de către „Chase Econometrics“, cel mai mare institut de previziuni economice din S.U.A. Graficul nr. 2, care redă cifrele-cheie ale acestei prognoze, ilustrează răspîndirea în Occident a convingerii că ritmurile de creștere ale economiei mondiale capitaliste vor tinde să se mențină relativ scăzute, că perioada de redresare după recenta criză va fi de scurtă durată (fără a se ajunge la o nouă recesiune) și că nu este de așteptat pînă la mijlocul deceniului următor o perioadă de creștere relativ susținută ca aceea a anilor '60. În speță, autorii prognozei subliniază că rata previzibilă a inflației este prea ridicată pentru a putea permite asigurarea unei creșteri durabile în ritmurile acelor ani.

Dintre trăsăturile creșterii economice din țările capitaliste pînă în 1980 și în anii imediat următori va mai fi interesant de urmărit măsura în care evoluția din diferitele țări va fi sincronă sau nu. Specialiștii de la O.C.D.E. consideră în orice caz că în momentul de față politicile naționale de reglementare a cererii ar trebui să fie în așa fel diversificate încît să se obțină un anumit grad de desincronizare conjuncturală. Urmărirea deliberată a asincronismului conjunctural este explicată, între altele, prin aceea că un factor ca cererea externă, de exemplu, ar putea acționa în acest caz în sprijinul unei (unor) țări lovite de tendințe recesioniste. Dar sincronismul care a ieșit la iveală în cursul anilor de criză 1973—1975 a fost oare un rezultat al politicii economice anterioare, sau a apărut în ciuda măsurilor respective ? Aceasta ar fi doar una din întrebările ce se pot pune în legătură cu intenția proclamată de desincronizare. Ca și în cazul „fezabilității“ conjuncturii economiei capitaliste în ansamblu, este vorba de una din multiplele probleme în care numai evoluția pe termen mediu sau chiar lung din țările occidentale va putea aduce ceva mai multă lumină. În înseși limitele trasate de experții occidentali, realizarea unei „creșteri neinflaționiste“ nu pare în orice caz o chestiune de perspectivă imediată.

L. STROJA

Volumul tehnologiilor exportabile

(*Urmare din pag. 10*)

proceda sistematic în vederea atingerii unui obiectiv". Dacă acceptăm acest punct de vedere, vom putea formaliza și ordona mult mai multe „tehnologii" decît credem că posedăm. Experiența noastră arată că volumul tehnologiilor exportabile la un moment dat crește, dacă pentru transferul orizontal se folosesc simultan mai multe canale decît în procedura tradițională după care transferul orizontal se produce după încheierea transferului vertical, respectiv încă din primele faze ale transferului vertical (vezi graficul nr. 2).

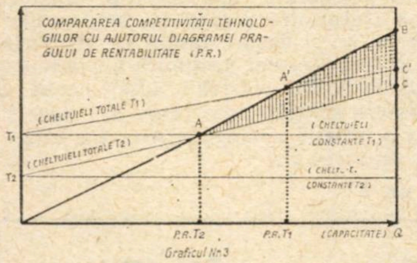

Graficul nr. 3 ; caracterizînd tehnologiile de comparat T_1 și T_2 prin cheltuielile fixe și variabile pe care le implică la aceeași capacitate de producție, se poate determina competitivitatea prin pragurile de rentabilitate diferite pe care tehnologiile comparate le realizează. Se observă că tehnologia T_2 este mai competitivă decît tehnologia T_1, deoarece suprafața ABC reprezentind aria de eficiență a acesteia este mai mare decît suprafața A'B'C' a tehnologiei T_1.

Se poate considera ca un avantaj al economiei socialiste posibilitatea unei circulații nestînjenite a rezultatelor între sectoare, posibilitate ce poate fi fructificată prin organizarea în acest sens.

În cazul industriei ușoare, care de regulă se situează pe poziția de ramură beneficiară în transferul orizontal de tehnologie, *organizarea ameliorată a transferului orizontal din ramuri cu rată mare de progres și realizarea sistematică a unor conexiuni cu aceste ramuri ar permite, pe fondul unei accelerări a progresului tehnic, lărgirea disponibilului de tehnologii pentru export.*

Cu titlu de exemplificare amintesc aici preocupările institutului nostru pentru preluarea unor metode avansate din domeniul informaticii și dezvoltarea lor prin cercetări aplicative specifice industriei ușoare care au condus la crearea unor familii noi de instalații pentru controlul și conducerea automată a producției, avînd caracter de interfață între procesul tehnologic specific și elemente ale sistemelor de calcul automate. Este vorba de instalația SICAP-U 71, care a permis automatizarea unor activități de conducere operativă în procese discontinue din țesătorii, făcînd posibilă luarea deciziei operative în timp real și ameliorînd procesul de reglare a întregii fabricații. Brevetată ca invenție în 1972, instalația a fost distinsă cu medalia de argint la Salonul Internațional de Invenții de la Geneva 1975.

Un alt exemplu este realizarea aparatului Biocron, ca rezultat al transferului unor cercetări din domeniul biologiei și psihologiei industriale și aplicării lor specifice în problematica organizării muncii în industria ușoară. Aparatul distins cu medalie de argint la Geneva în 1976, permite cuantificarea anumitor parametri individuali, pe baza cărora sînt posibile o fundamentare îmbunătățită a structurii subsistemului forței de muncă, precum și creșterea randamentului profesional.

Pentru a trece de la asemenea acțiuni sporadice la declanșarea întregului potențial de inovație pe care-l dețin latent conexiunile amintite, organismele însărcinate cu conducerea transferului vertical și orizontal de tehnologie trebuie *astfel organizate*, încît să poată îndeplini sarcini ca : (a) identificarea necesităților sectoarelor beneficiare din țară și din străinătate și a incidenței noilor tehnologii din sectoarele conducătoare asupra primelor ; (b) selecția și evaluarea preliminară a soluțiilor, în vederea formării portofoliului de tehnologii transferabile ; (c) identificarea și înlăturarea obstacolelor în procesul de transfer ; (d) evaluarea eficacității finale a acțiunilor realizate.

Ca să-și exercite atribuțiile, aceste organisme trebuie să dispună de : resurse pentru dezvoltarea activităților de obținere a informațiilor ; autoritate pentru îndepărtarea obstacolelor ; acces la datele statistice și de producție, în vederea evaluării rezultatelor.

Principalele *obstacole* sînt : lipsa relativă de informații asupra problemelor și soluțiilor ; lipsa unui limbaj potrivit, care, evitînd excesul tehnicist, să permită comunicarea mai rapidă între specialiștii în diferite domenii ; dificultăți legate de obstacole financiare ; dificultăți legate de noțiunea de „proprietate industrială" și de protecția acesteia ; lipsa unui cadru organizatoric, a unor metode experimentate și a unui personal conștientizat și instruit pentru o astfel de activitate.

În continuare, pentru a se putea exporta inteligența este necesar să se elaboreze strategii avînd la bază identificarea diferențelor la nivel tehnologic, cercetarea situației ofertanților pentru piața probabilă, analizarea raporturilor de ansamblu ale relației furnizor-cumpărător, alegerea formei celei mai adecvate de export de inteligență (cele trei forme prezentate la început).

În compararea competitivității instalațiilor oferite față de concurența probabilă pe piața respectivă, în graficul nr. 3 este prezentată o metodă utilizată de I.P.I.U.

Exportul de inteligență în toate formele sale reprezintă o activitate de comerț exterior, pe cît de solicitată, pe atît de dificilă, deoarece influențează într-o măsură importantă înseși programele naționale de dezvoltare.

Scurtarea duratei ciclului de fabricație

(*Urmare din pag. 14*)

ză a fi prelucrate sau pentru a fi prelucrate la montaj, asigură reducerea duratei ciclului de fabricație.

Timpul în care se execută operațiile tehnologice **(tt)**, însă, nu se modifică și, în consecință, rămîne constantă producția orară **(gh)**, deci și producția **(q)** care se poate obține de la un loc de muncă. Devine astfel evident că folosirea metodelor moderne de programare a producției contribuie la reducerea duratei „așteptărilor", la diminuarea volumului de mijloace circulante imobilizate în stocul de producție neterminată, dar cantitatea de produse ce se prelucrează într-o secție nu poate fi modificată.

Trecînd de la lucrul într-un schimb, la lucrul în două sau trei schimburi, cantitatea de produse se dublează sau, după caz, se triplează. În ecuația producției, menținînd la valori neschimbate numărul de utilaje **(N)** și producția orară **(qh)**, dar sporind mărirea fondului de timp **(Ft)** ca urmare a trecerii la lucrul în mai multe schimburi, volumul producției **(q)** crește.

$$q_0 = N_0 \cdot Ft_0 \cdot qh_0$$

$$q_1 = N_1 \cdot Ft_1 \cdot qh_1$$

Știind că $N_1 \Rightarrow N_0$ și $qh_1 = qh_0$, dar că $Ft_1 > Ft_0$, este evident că $q_1 > q_0$.

● Concomitent cu fabricarea unei cantități mai mari de produse și ca o consecință directă a măririi numărului de schimburi, se micșorează **durata întreruperilor de regim (tir)**, ceea ce conduce la reducerea duratei ciclului de fabricație a produselor. De exemplu, dacă timpul tehnologic **(tt)** este de 24 de ore și prelucrarea se realizează într-un singur schimb întreruperile de regim sînt de 48 ore (3×16) iar durata ciclului de fabricație (făcînd abstracție de celelalte elemente) este de 72 ore. Lucrînd în trei schimburi, întreruperile de regim sînt eliminate, durata ciclului de fabricație reducîndu-se la 24 ore.

Trebuie reținut deci că atunci cînd se trece la lucrul în mai multe schimburi, se obțin atît sporirea volumului producției, cît și reducerea duratei întreruperilor de regim — și că sporirea cantității de produse fabricate nu este o consecință a diminuării întreruperilor de regim, așa cum se afirmă uneori. De altfel, durata acestora nu se regăsește sub nici o formă în ecuația producției, după cum nu se regăsește nici durata întreruperilor în cadrul schimbului **(tis)** ori timpul în care se execută operațiile de transport **(ttr)** sau de control **(tct).**

În concluzie, susținem că în secțiile de prelucrări mecanice, **numai reducerea duratei execuției operațiilor tehnologice este capabilă să asigure sporirea volumului producției obținute.** În toate celelalte cazuri, prin îmbunătățirea organizării producției, prin folosirea metodelor moderne de programare și urmărire a producției sau prin alte măsuri tehnice și organizatorice, durata ciclului de fabricație poate fi scurtată, fără ca prin aceasta să se obțină producție suplimentară.

Aspectele pe care le-am arătat prezintă nu numai interes teoretic, ci și o valoare practică deosebită, prin orientarea deciziilor în efortul de valorificare optimă a potențialului tehnico-material și uman al unităților economice în vederea creșterii producției.

ECONOMIE MONDIALA

DATE DE PROGNOZĂ

Lemnul — produs deficitar pe plan mondial?

DUPĂ OPINIA specialiştilor în domeniul prelucrării lemnului, volumul masei lemnoase exploatate în lume va spori de la 2,45 miliarde mc în 1972 la peste 3 miliarde mc în 1985. Resursele de lemn din pădurile globului fiind evaluate la circa 300 mlrd. mc, cu o creştere anuală de 3 mlrd. mc, s-a pus în mod logic întrebarea ce măsuri vor trebui luate pentru a asigura necesarul de lemn fără a se depăşi potenţialul de refacere naturală a pădurilor, pentru a se evita tăierile excesive într-o zonă geografică sau alta.

Acelaşi semn de întrebare se ridică şi în privinţa prognozelor referitoare la corelaţia dintre cererea şi oferta de material lemnos, pe plan mondial, pînă în anul 2 000. După cum arată revista „World Wood“ (nr. 1/1976), cererea mondială de material lemnos — în condiţiile menţinerii principalelor tendinţe actuale privind utilizarea acestuia — s-ar situa în anul 2 000 în jurul a 4 mlrd. mc, din care 2.4 mlrd. mc numai în ţările Europei şi Americii de Nord. Cererea reală ar putea fi chiar superioară cifrei menţionate, întrucît creşterea preţurilor la diferiţi combustibili sau materii prime ar putea determina extinderea accelerată a consumului de lemn în domeniul construcţiilor, în industria chimică, sub formă de combustibil etc.

Cererea pentru hîrtie şi carton, de pildă (care a crescut pe plan mondial de la 40 mil. tone în 1920 la 155 mil. tone în 1973), ar urma să sporească în continuare, deşi într-un ritm ceva mai lent. După unele estimaţii (pe care le reproducem după „Referativnîi sbornik — Ekonomika promîşlennosti“, nr. 8/1976), consumul mondial de hîrtie şi carton va evolua după cum urmează:

Tabelul nr. 1

Anul	Mil. tone
1980	190
1990	280
2000	400
2020	800
2050	1800
2100	4600

Or, numai pentru acoperirea consumului de hîrtie şi carton la nivelul anului 2000 ar fi necesar să se prelucreze industrial aproape 1,4 miliarde mc de masă lemnoasă.

Se apreciază, de asemenea, că cererea pentru cherestea, placaj sau lemn de foc nu se va restrînge în perioada examinată. În ceea ce priveşte plăcile aglomerate şi plăcile din fibre lemnoase, se estimează o creştere medie anuală a consumului lor cu 7%; pentru fabricarea a 230 mil. mc de plăci la nivelul anului 2000 vor fi necesare alte 400 mil. mc de material lemnos.

Cum şi de unde s-ar putea obţine — fără a se prejudicia potenţialul forestier al lumii — plusul de circa 1,5 mild. tone faţă de nivelul actual al exploatării? Specialiştii în materie propun utilizarea unor resurse nefolosite pînă în prezent, corelată cu aplicarea unor metode mai eficiente în exploatarea şi prelucrarea mesei lemnoase. Pe aceste căi s-ar putea obţine sporurile de material lemnos prezentate în tabelul nr. 2.

O altă cale de completare a deficitului previzibil în corelaţia „masă lemnoasă exploatată — cerere mondială“ o constituie extinderea metodei de utilizare totală a copacilor din pădure (inclusiv doborituri, crengi, coajă, frunziş), aplicată în prezent îndeosebi în America de Nord. După aprecierea specialiştilor, s-ar putea astfel obţine o biomasă suplimentară, echivalentă — la răşinoase — cu 60% din materialul lemnos exploatat în prezent, iar la foioase — cu 100%. Ca urmare, se consideră că în următoarele două-trei decenii există posibilităţi reale de a se acoperi cererea crescîndă de material lemnos, chiar şi în condiţiile necesităţii de a se limita — din motive ecologice — amploarea exploatării în unele regiuni de pe glob.

Tabelul nr. 2

Surse de obţinere	Mil. tone masă lemnoasă
Exploatarea pădurilor de conifere, neatinse încă	650
Utilizarea mai deplină a pădurilor	30
Valorificarea deşeurilor	100
Extinderea plantaţiilor forestiere	100
Perfecţionarea activităţii practice în silvicultură	80
Îmbunătăţirea utilizării speciilor foioase	320
Ameliorarea procesului tehnologic de obţinere a celulozei	80
Reducerea pierderilor (pagubelor) în păduri	40
Total	1 400

N. P.

IPOTEZE • PREVIZIUNI

Automatizare 2000

SUB IMPULSUL continuu al progresului tehnic, în numeroase ţări industrializate de pe glob se lucrează intens pentru pregătirea premiselor necesare realizării — la orizontul anului 2000 — de fabrici sau uzine complet automatizate. Revista „L'Usine Nouvelle“ publică, în legătură cu aceasta, opiniile unui grup de specialişti din mai multe ţări, care apreciază — între altele — că mijloacele tehnice necesare pentru automatizarea completă a unor uzine (în special calculatoare electronice) există deja. Ei consideră, totuşi,că vor trebui parcurse încă trei etape importante pe calea către automatizarea completă şi anume:

— pînă în 1980: automatizarea şi optimizarea producţiei la nivelul fabricării pieselor;

— 1985: controlul şi optimizarea unor procese de fabricaţie completă de către un calculator central;

— 1990: jumătate din maşinile-unelte construite să fie utilizate în cadrul sistemelor comandate de un calculator.

Evident, apreciază specialiştii, nu este de aşteptat o **generalizare** a automatizării în industrie nici în jurul anului 2000; deşi vor exista într-o serie de ţări, uzinele automatizate nu vor ieşi încă din faza de pionierat.

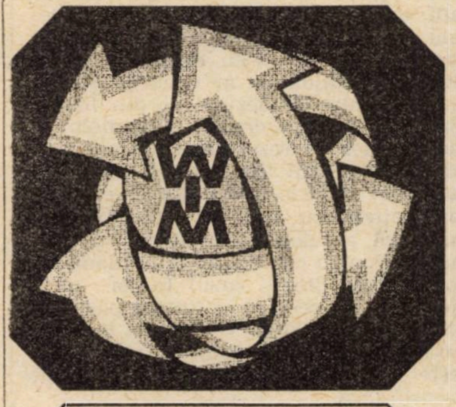

Tîrgul
Internaţional
Viena
9.–13. Martie 1977
Rotundengelände, Wien 2

Idei, produse, informare, soluţionarea celor mai variate probleme, concentrate numai la Viena

Tîrguri specializate 1977 (extras)

- **o.f.m international** 19.2.–27.2.
  Tîrgul austriac de vacanţă
  cu participare internaţională
  Messepalast, Wien 7
- **möbel '77** 5.3.–8.3.
  Tîrgul austriac
  specializat în mobilă
  Centru expoziţional
  Rotundengelände, Wien 2
- **WDW international** 27.3.–29.3.
  Săptămîna vieneză a modei
  pentru femei
  Messepalast, Wien 7
- **ifabo '77** 11.5.-14.5
  Tîrg internaţional specializat pentru
  organizaţia de birouri.
  Centru expoziţional.
  Rotundengelände, Wien 2.

Informaţii şi permise;
Consilierul comercial
al Ambasadei
Austriece în Bucureşti
Strada Londra nr. 6
7 000 Bucureşti

PUBLICOM

MONDORAMA

Intensitatea mișcării greviste

FĂCÎND PARTE integrantă din peisajul economico-social al lumii capitaliste, grevele cunosc o frecvență și o intensitate variabilă atît de la o țară la alta cît și în timp, așa cum rezultă dealtfel și din graficul alăturat, reprodus după un număr recent al revistei engleze The Economist.

Date statistice numai pe exemplul Angliei, de această dată, evidențiază de asemenea existența unei corelații directe între intensitatea mișcării directe și mărimea întreprinderilor, considerată din punctul de vedere al numărului de salariați. Astfel, cel mai mare număr de zile de grevă la mia de salariați, și anume 2096 (ca medie anuală a unei perioade de trei ani), s-a înregistrat la întreprinderile cu peste 1 000 salariați, față de 719 zile la cele 500—999 salariați, 329 zile la cele cu 200—499 salariați, 155 zile de grevă la întreprinderile cu 100—199 salariați ș.a.m.d.

În S.U.A., grevele înregistrate în primele nouă luni ale anului trecut au totalizat 33,6 milioane de zile, cu 8,3 milioane peste nivelul anului precedent.

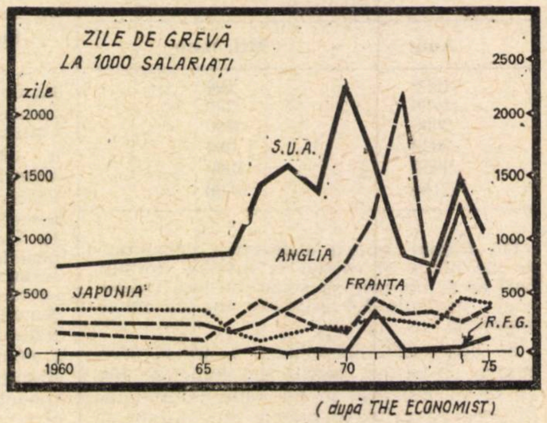

(după THE ECONOMIST)

R. P. Chineză: valorificare antipoluantă a reziduurilor

ÎN R.P. CHINEZĂ protejarea mediului înconjurător constituie un element constitutiv al politicii statului, fiind exprimată, între altele, în obligația ca proiectele de edificare a noi fabrici sau uzine să prevadă și mijloacele de depozitare nepoluan ˘ și de valorificare complexă a reziduurilor solide, lichide sau gazoase. Un exemplu, ilustrativ, îl oferă Complexul metalurgic Meișan (amplasat pe malul sudic al fluviului Iantzî), cu o producție anuală de peste un milion tone de fontă, care a fost prevăzut cu instalații pentru tratarea unor însemnate cantități de zgură și apă reziduală, precum și a gazelor toxice. Zilnic, cîteva mii de tone de zgură sînt valorificate la fabricarea cimentului, iar instalația de absorbție a prafului din uzina de sinterizare captează și reintegrează în procesul de producție 140 tone de praf. Numai din substanțele toxice rezultate de la unitățile chimice și de cocsificare ale combinatului se obțin prin reciclare peste 30 de produse chimice. Imaginea este întregită de cei peste 40 mii de pomi, plantați în ultimii ani — prin muncă voluntară în curtea complexului și în jurul lui.

Conservarea alimentelor și ...a energiei

ÎNTR-UN MOMENT cînd omenirea este mai conștientă, poate, decît oricînd de precaritatea balanței sale alimentare, pierderile de produse destinate hranei oamenilor sînt cu adevărat intolerabile. Or, se estimează că în țările tropicale pierderile datorate germinării, putrezirii, mucegaiului, insectelor pot atinge pînă la 60—70% din recolta anumitor produse. La cereale pierderile nu ating aceste proporții, dar sînt totuși foarte importante: între 10% și 30% din circa 1200 mil. tone recoltate, adică necesarul de hrană pentru 500 mil. de oameni.

Tehnicile actuale de conservare la care s-ar putea recurge — în vid, prin refrigerare, prin congelare — fiind puse la punct în țările dezvoltate din punct de vedere industrial, se caracterizează de regulă prin aceea că implică un consum mare de energie : în S.U.A., de exemplu, tratarea industrială a produselor agroalimentare absoarbe de trei ori mai multă energie decît obținerea lor în agricultură. În lumina acestui fapt, la cea de a 20-a Conferință generală a Agenției Internaționale pentru Energia Atomică s-au examinat, între altele, avantajele ce ar decurge pentru țările în curs de dezvoltare din folosirea, în scopul conservării alimentelor, a iradierii lor cu raze gama ale cobaltului 60 : investiții mai reduse, cheltuieli mai mici pentru tehnologie și energie, concomitent cu sporirea cantitativă și calitativă a disponibilităților de alimente. Pentru dimensiunile economiilor posibile, se citează cazul Indiei unde pierderile de cereale în timpul păstrării or în depozite sînt evaluate la a zecea parte din recolta anuală, ceea ce depășește cantitatea de cereale importate de această țară.

Avanpremiera discofilmului

ÎN LABORATOARELE firmelor de specialitate din Occident se lucrează intens pentru punerea la punct și lansarea unor discuri, avînd înregistrate pe ele filme, pe care cumpărătorul să le poată viziona comod acasă, cu ajutorul unei instalații de conectare la televizor. Prototipurile reciproc concurențiale, elaborate de firma „Radio Corporation of America“ și de societatea olandeză „Philips“, prezintă fiecare anumite avantaje, legate de preț, maniabilitate, durata utilizării ș.a. Specialiștii opinează că nu va trece mult timp pînă se va ajunge la producția în serie mare de asemenea discuri, accentuîndu-se astfel concurența pe care televizorul o face cinematografului și după unele opinii chiar lecturii cărților și revistelor.

Homari din... apele reziduale

O INTERESANTĂ experiență privind utilizarea apelor reziduale, sau cel puțin a unora dintre ele, se desfășoară sub auspiciile Institutului oceanografic din S.U.A. Aici apa reziduală (adusă de la stații de epurare) este amestecată, în proporție de 1 :9 cu apa marină, iar în amestecul rezultat se cultivă alge, care se dezvoltă bine, utilizînd substanțele nutritive din apa reziduală. Cînd s-au format aglomerații de alge, mediul respectiv este utilizat pentru creșterea intensivă a stridiilor, care curăță apa marină de microvegetație. În sfîrșit, ultima verigă o constituie o specie de peștișori, care purifică apa de rezidurile produse de stridii.

După opinia specialiștilor, lanțul descris mai sus poate fi extins, prin includerea — ca verigi — a creșterii homarilor și altor animale marine.

Saltul orașelor mari

LA ÎNCEPUTUL secolului nostru, după o evoluție îndelungată și lentă, in lume existau 11 orașe cu peste un milion de locuitori. În 1950 numărul lor ajunsese la 75, iar în 1976, după cifre citate de economista engleză Barbara Ward, crescuse la 191. Autoarea citată prognozează că pînă în 1985 vor fi în lume 273 de orașe cu peste un milion de locuitori — ceea ce ar denota o vădită hiperurbanizare, cu numeroase conotații negative posibile. Orașele gigant, cu peste 10 milioane de locuitori, vor fi în 1985, după aceeași autoare.în număr de cel puțin 17, în comparație cu numai 4 în 1970 și două în 1950 (New York și Londra). Graficul înfățișează saltul orașelor mari în cursul secolului nostru, așa cum este văzut de viitorologii de la World Future Society. O prognoză ceva mai moderată, a președintelui Băncii Mondiale. Robert McNamara se mulțumește să afirme că în anul 2 000 vor exista peste 200 de orașe cu peste un milion de locuitori.

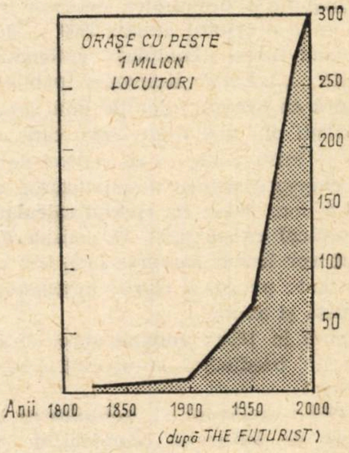

(după THE FUTURIST)

CURIER

GLOSAR

Conjunctură

DICȚIONARELE arată că prin conjunctură se înțelege totalitatea trăsăturilor economice ale unei țări, ale unui grup de țări sau ale economiei mondiale, caracteristice pentru o anumită perioadă și care reflectă legile interne ale dezvoltării și tendințele viitoare ale acesteia.

În ce privește conjunctura țărilor capitaliste, este știut că bilanțul pe anul 1976 a dat naștere unor profunde îngrijorări. După criza din 1974—1975, cea mai gravă din întrega istorie a anilor postbelici, relansarea a întîrziat, încercările timide de ieșire din criză au fost însoțite de continuarea și accentuarea șomajului, de persistența inflației, de unele fenomene de întoarcere la criză.

Mai este știut că în secolul trecut, economia capitalistă făcuse dovada repetării relativ regulate și bine delimitate a celor patru faze ale ciclului conjunctural : depresiunea, înviorarea, avîntul și criza. În perioada postbelică, succesiunea acestor faze nu a mai avut loc cu claritatea dinainte, iar ultima evoluție a conjuncturii, în care economia capitalistă abia ieșită din criză pare să se întoarcă la ea, dovedește că s-a schimbat ceva. Ce anume ?

S-a afirmat că acele cauze care au provocat regularitatea fazelor ciclului conjunctural în secolul al XIX-lea au avut un caracter istoric, ele nemairegăsindu-se în etapa actuală. Tocmai pentru acest motiv — s-a afirmat în continuare —, prognozele conjuncturale bazate exclusiv pe extrapolarea fluxurilor înregistrate pe timpuri s-au dovedit false.

Posibilitățile superioare de studiere a conjuncturii care exist ăin prezent — institute specializate, aplicarea metodelor matematice în cercetarea conjuncturală, computerele care, din 1947 încoace, se perfecționează mereu, au contribuit la detectarea mai precisă a modificărilor de comportare a economiei capitaliste : a) modificările săptămînale, lunare și anuale, repetate într-un anumit ritm (modificări sezoniere) ; b) modificările care se polarizează într-o anumită constanță a creșterii economice (așa numitul „trend“) și în sfîrșit c) modificările conjuncturale propriu-zise, adică cele care reprezintă devieri de la trend, de la linia pe termen lung a dezvoltării economice.

S-a mai susținut că însuși ciclul conjunctural nu este uniform, distingîndu-se : a) fluctuațiile pe termen scurt (circa 40 de luni) ; b) fluctuațiile pe termen mijlociu (7—9 ani) ; c) fluctuațiile seculare. După numele economiștilor care le-au studiat, aceste cicluri sînt denumite, în ordine : cicluri Kitchin, cicluri Juglar și cicluri Kondratieff. Aceste cicluri, bineînțeles, parțial se suprapun. Din acest motiv, unele influențe depresive ale unui ciclu pot fi compensate de influențele expansioniste ale altui ciclu și invers : acțiunea concordantă a acelorași tendințe poate genera influențe puternice asupra mersului economiei capitaliste. Avînd în vedere că durata ciclurilor variază, comportarea economiei variază și ea. Cu alte cuvinte, vom putea avea mișcări paralele sincrone, mișcări contrarii sincrone etc., diferite de fiecare dată, ceea ce determină fizionomii globale diferite ale ciclurilor conjuncturale.

Ca urmare, în prezent accentul cade pe prelucrarea anumitor relații cauzale care variază de la caz la caz. Dar rafinamentul la care s-a ajuns în teoria conjuncturii n-a contribuit cu nimic la eficiența politicii conjuncturale.

C. K.

Piața eurovalutelor

APĂRUTĂ în urmă cu circa 20 de ani ca o piață între băncile europene pentru credite în dolari S.U.A., în afara controlului și reglementărilor interne din Statele Unite — de unde și denumirea inițială de eurodolari (vezi rubrica „Glosar“ din 22.X.1976) — în prezent piața eurovalutelor și-a extins activitatea în centre ca Bahamas, Panama, Singapore, iar tranzacțiile se fac și în alte monede.

Statistici complete asupra volumului, surselor și utilizării lor lipsesc. Banca Reglementelor Internaționale (B.R.I.) din Basel publică statistici și estimări pe baza datelor furnizate de opt țări vest-europene și a unor cifre culese din diverse alte publicații. Recent B.R.I. a publicat statisticile privind piața eurovalutelor la finele anului 1975. Rezultă că volumul total brut — înregistrat sub formă de active și pasive în valute față de nerezidenți — pentru cele opt țări europene, a atins la finele anului menționat 258,1 miliarde dolari la active și 258,7 miliarde la pasive, față de 215,2 și respectiv 220,8 miliarde dolari în decembrie 1974. Adăugîndu-se și cifrele culese privind Canada, Japonia, zona Caraibilor plus Hong Kong și Singapore se ajunge la ur total general brut în 197. de 341,4 miliarde dolar S.U.A. la active și 347 miliarde la pasive.

Tranzacțiile fiind înregistrate și de banca car dă și de aceea care i creditul, aprecierile asupra volumului net al pieței se fac prin eliminare dublei înregistrări, dar ele rămîn relative.

Creșterea mai rapidă a volumului pieței în perioadele de criză acută este atribuită atît mișcărilor de fonduri speculative cît și reducerii cererii de credite în țările industrializate.

Dorel OPRESCU

Poziția în dolari și alte valute, față de nerezidenți

(băncile, din cele opt țări care dau date)

în miliarde dolari SUA

Sfîrșitul anului	Dolari SUA	Mărci RFG	Franci elvețieni	Lire sterline	Alte valute	Total
Active						
1969	47,63	5,99	2,98	0,58	0,64	57,82
1971	71,50	16,22	8,18	1,62	2,61	100,13
1973	132,10	31,40	15,00	3,10	6,00	187,60
1975	190,20	41,60	15,40	2,00	8,90	258,10
Pasive						
1969	46,20	4,64	4,03	0,81	0,69	56,37
1971	70,75	14,63	7,76	2,11	2,48	97,73
1973	131,40	32,00	17,20	4,60	6,90	192,10
1975	189,50	39,90	15,30	3,10	10,90	258,70

Sursa; Statistica BRI

Ponderea sectorului public

Ilie Istrate, Caransebeș — 1) Potrivit ultimelor date disponibile, citate de revista **The Economist,** sectorul public, care cuprinde în primul rînd întreprinderile de stat, contribuia în 1975 cu 11% la produsul intern brut al Angliei. Cei 1,952 milioane de salariați lucrînd în acest sector reprezentau 8% din totalul forței de muncă ocupate a țării. În același an, sectorul public realiza, cu 3,877 miliarde lire sterline, 19% din totalul investițiilor în capital fix și 24% din totalul investițiilor efectuate în industrie. În prezent sectorul naționalizat al economiei engleze cuprinde întreaga producție de cărbune, gaze, energie electrică, oțel, transportul pe căile ferate și o parte din cel rutier, Banca Angliei, poșta și telecomunicațiile etc., iar pe agenda dezbaterilor în parlament se află un proiect de lege prevăzînd naționalizarea industriei aeronautice și a construcțiilor navale.

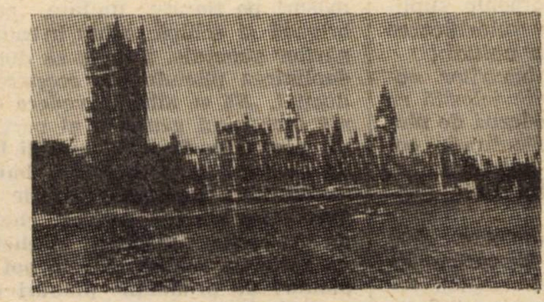
În dezbaterea Parlamentului : noi naționalizări

2) Inițialele A.F.L.—C.I.O. reprezintă prescurtarea denumirii în limba engleză a Federației Americane a Muncii — Congresul Organizațiilor Industriale, cel mai mare sindicat american, rezultat în anul 1955 din fuziunea a două mari centrale sindicale. Numărul membrilor săi este de 14,2 milioane. Președintele A.F.L.—C.I.O., George Meany, în vîrstă de 82 de ani, urmează să se retragă din această funcție la toamnă, cu ocazia convenției AFL—CIO.

Miniștri

Marcel Irimescu, București — Printre personalitățile numite de președintele Jimmy Carter în guvernul american se numără și cîțiva economiști cunoscuți. Astfel, ministrul de finanțe Michael Blumenthal (51 ani) a fost reprezentantul S.U.A. la negocierile comerciale multilaterale din cadrul GATT în timpul președinților Kennedy și Johnson, după care a devenit președintele corporației Bendix, un mare conglomerat transnațional din industria prelucrătoare. A studiat relațiile economice internaționale la Universitatea Berkeley și-a obținut titlul de doctor în științe la universitatea Princeton, la care a fost apoi și profesor. Președintele Consiliului consilierilor economici, Charles Schultze (53 ani), a mai fost membru al Administrației S.U.A., între altele ca director al Biroului bugetului. A studiat la Universitatea din Georgetown și este doctor al Universității din Maryland, cu o teză consacrată cauzelor inflației, continuînd să se afirme și după aceea în domeniul teoriei economice. A fost profesor la Universitățile statelor Indiana și Maryland și, ca invitat, la Harvard. Ministrul comerțului, Juanita Kreps (55 ani), era vicepreședintă a Universității Duke cînd a fost aleasă prima femeie membră a noului guvern al S.U.A. J. Kreps a fost totodată prima femeie director la Bursa din New York.

Tipizarea produselor

(*Continuare în pag. 4*)

noastră națională. Eficiența tipizării unor produse, cum ar fi : tîmplăria metalică de aluminiu, țevile de aluminiu sudate pentru irigații, mărcile, produsele laminate și trase destinate armării betoanelor, materialele pentru utilaje și instalații frigorifice, pentru autocamioane și remorci, a cărămizilor refractare pentru cuptoarele de forjă și tratament termic, a vagoanelor de marfă de uz general, a sistemelor de mașini și utilaje pentru cariere, exploatări de minereuri și cărbune, a ventilatoarelor, a sculelor pneumatice folosite în diverse ramuri ale economiei, a aparaturii de măsură și control, a releelor electromagnetice, a construcțiilor industriale și sociale, a mobilei, încălțămintei, confecțiilor etc. etc. (numărul produselor care se pretează tipizării fiind de ordinul sutelor), s-ar concretiza, la nivelul economiei naționale în :

— **economisirea de fonduri de investiții** (se poate spori și diversifica producția fără a mai fi nevoie de noi capacități) ;

— **reducerea simțitoare a consumului de materii prime, de materiale auxiliare și de energie** în sectoarele de execuție ;

— **economisirea a mii de ore de proiectare,** datorită restrîngerii numărului de repere și subansamble și reutilizării proiectelor tip ;

— **diminuarea importurilor,** datorită condițiilor create de diversificare a producției și economisire a unor importante fonduri valutare ce pot fi utilizate pentru alte scopuri ale dezvoltării economiei ;

— **creșterea simțitoare a productivității muncii,** prin posibilitățile create de organizarea producției pe linii tehnologice pentru serii mari ;

— **utilizarea rațională și eficientă a forței de muncă ;**

— **asigurarea de condiții pentru mecanizarea și automatizarea proceselor tehnologice,** pentru promovarea unor procedee avansate de înaltă productivitate și economicitate ;

— **crearea premiselor din cele mai favorabile pentru profilarea și adîncirea specializării producției,** pentru o largă cooperare interuzinală — factori de o excepțională însemnătate pentru folosirea mai din plin a potențialului tehnic și uman din întreprinderi etc.

Ținînd seama de marile avantaje ce se obțin ca urmare a promovării acțiunii de tipizare a produselor, se cere să se acționeze cu toate mijloacele posibile, în așa fel încît măsurile ce se elaborează în acest scop să fie aplicate și materializate cît mai repede în viață Pentru aceasta **este necesar,** în primul rînd, **ca direcțiile tehnice din ministere, institutele de cercetare și proiectare centrale, departamentale, ale centralelor industriale, centrele de cercetare și proiectare din marile întreprinderi să-și amplifice studiile în funcție de condițiile specifice, să introducă programe concrete de tipizare, în strînsă dependență cu prevederile cincinalului.**

DESPRE unele acțiuni întreprinse pînă acum, despre eficiența obținută ca urmare a extinderii procesului de tipizare a produselor, „Revista economică“, a publicat în paginile sale numeroase materiale. Ne propunem ca, în continuare, să urmărim și să redăm noile măsuri și acțiuni ce se întreprind în diferite ramuri ale economiei, pentru a face din ele pîrghii principale de sporire a eficienței economice, de creștere neîncetată a puterii de afirmare plenară a avantajelor economiei noastre socialiste.

Consolidarea cooperativelor agricole

(*Urmare din pag. 8*)

● **între tehnologia folosită** și **planificare** trebuie să existe o corelație mai strînsă, îndeosebi în complexele industriale unde tehnica aplicată cuprinde, deja, indicatori care pot fi considerați indicatori de plan. În plus, aceste unități își pot asuma angajamente suplimentare, care să sprijine valorificarea mai bună a rezervelor din unități ;

● și în cazul stabilirii planurilor cooperativelor agricole trebuie folosită cu mai mult curaj **tehnica modernă de planificare.** — la nivelul agriculturii cooperatiste, al zonei sau județului, al unității — inclusiv calculatoarele electronice.

Cerința echilibrării prețurilor. formulată în cazul utilizării factorilor de producție și a costului tehnologiei, rezultă și din faptul că prin plan trebuie să se asigure eficiența economică a producției. S-a arătat, spre exemplu, că în funcție de modul în care este întocmit planul se hotărăște, în fapt, situația economică a cooperativei. De la începutul anului trebuie să existe perspectiva utilizării tehnologiei și a cantităților de factori de producție stabilite prin plan, ceea ce este nestimulativ pentru dezvoltarea neîntreruptă a cooperativelor (cu atît mai mult, cu cît de modul cum este îndeplinit planul depinde și retribuția conducătorului unității).

În cuvîntarea rostită la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta că dezbaterea temeinică a programelor de măsuri pe fiecare unitate, pe fiecare brigadă și echipă, acum, în cadrul adunărilor generale, trebuie să ducă la îndeplinirea planului de creștere a producției. **„Să se aibă în vedere** — sublinia secretarul general al partidului — **că planurile fiecărei unități, balanțele de venituri și cheltuieli trebuie să fie echilibrate. Veniturile trebuie să asigure cel puțin acoperirea cheltuielilor de producție, îndeosebi a cheltuielilor cu forța de muncă. Nu se pot întocmi planuri de producție, planuri de venituri și cheltuieli care să nu aibă acoperirea corespunzătoare în producția fiecărei unități. Anul 1977 trebuie să marcheze un salt calitativ în activitatea cooperativelor agricole de producție și din acest punct de vedere. Trebuie trecut la întocmirea unor asemenea planuri de producție care să asigure, în cel mai scurt timp, obținerea de venituri“.**

Revista ECONOMICA
editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice.

Sumarul nr. 3 din 21 ianuarie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Obiective prioritare în investiții. Punerea în funcțiune înainte de termen și micșorarea costurilor **(Alexandru Olteanu).** 1
– Piloni ai creșterii eficienței : sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale. Tipizarea produselor – o acțiune cu multiple implicații economice **(Vasile Boescu, Ludovic Țintea)** 3
— Exigențe pentru ridicarea economicității în transporturile interne **(Paul Teodoru)** 5
– Consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole (II) 7
– Dezbatere „R. E." : Căi de creștere a eficienței exporturilor. O caracteristică a cincinalului revoluției tehnico-științifice : accelerarea exportului de inteligență ● Cum poate spori volumul tehnologiilor exportabile ? **(George Cojocaru)** ● Competitivitatea și protecția creației tehnice **(dr. Ioan Camenință)** 9–10
— Județul Dîmbovița pe coordonatele urbanizării **(Ion Stănescu)** 11

CONDUCERE ● ORGANIZARE

– Din experiența unui șantier model. Reducerea consumurilor de manoperă prin buna pregătire tehnologică **(Dan Condrea)** 13
– Cum orientăm deciziile pentru sporirea volumului producției ? Alegerea căilor de scurtare a duratei ciclului de fabricație **(dr. N. Matei)** 14

LECȚII

– În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Producția de mărfuri în socialism **(lector univ. P. Iosub)** 15

TEORII ● IDEI

– 24 Ianuarie. În Carpați, la Dunăre și Mare, un popor își afirmă unitatea și independența **(Titu Georgescu)** 17
– Premise economice și sociale ale formării statului național unitar român (I) **(conf. dr. Ioan Tiberian)** 18
– Om-tehnică-mediu. Factorii de mediu în organizarea rațională a producției și a muncii în industrie (II) **(dr. Ilie Morodan)** 20
– Școli ● curente ● economiști. În explorarea esenței revoluției tehnico-științifice (I) **(Anghel Schor)** 22

ECONOMIE MONDIALĂ

— R. P. Ungară. Ritmurile anului 1977 **(dr. Garam József)** 24
– Tendințe-conjuncturi 25
— Prognoze pe termen mediu în țările capitaliste. În căutarea „creșterii neinflaționiste" **(L. Stroja)** 26

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

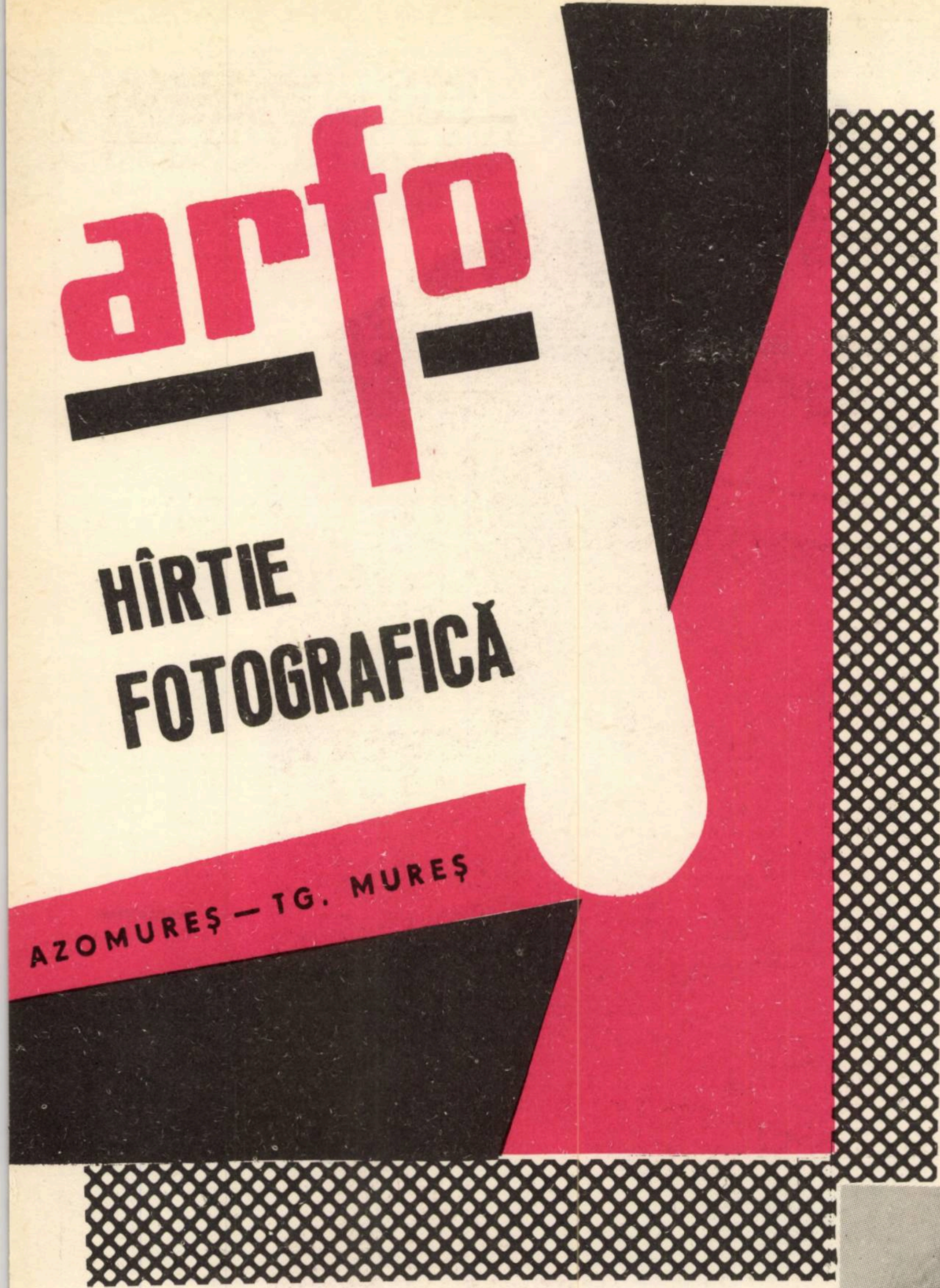

COMBINATUL DE ÎNGRĂŞĂMINTE CHIMICE TG. MUREŞ

telefon: 14 614—14 619
telex: 035—246

În iureşul dezvoltării industriale a ţării noastre se înscrie şi
ectorul de chimie fotografică care a ajuns, de la un singur sorti-
ient în 1950, să producă azi 35 sortimente de hîrtie fotografică în
gradaţii şi, în plus, 6 sortimente de hîrtie tehnică.
Specialiştii combinatului chimic de la Tg. Mureş sînt preocu-
aţi să asigure în continuare cei mai ridicaţi parametri tehnici
entru hîrtia fotografică ARFO care acoperă încă de pe
cum 90% din necesarul consumului intern.
În grupa de hîrtie fotografică folosită pentru redarea tonuri-
r unor imagini fotografice după clişeu sînt cuprinse :
— hîrtia fotografică cu emulsie pe bază de clorobromură de
rgint, de sensibilitate medie, cu denumirea comercială ARFO-
EN ;
— hîrtia fotografică cu simbolul ARFO-TYP ;
— hîrtia fotografică cu emulsie pe bază de bromură de argint
mare sensibilitate, cu simbolul comercial ARFO-BROM ;
În grupa hîrtie fotografică tehnică sînt cuprinse :
— hîrtia fotografică pentru măriri de documente ARFO-STAT ;
— hîrtia fotografică pentru copieri de documente ARFO-
EFLEX ;
— hîrtia fotografică pentru înregistrări seismografice, oscilo-
afice şi electrocardiografice cu denumirea comercială ARFO-
RAF ;
De reţinut că marca ARFO este garanţia calităţii superioare a
rtiei fotografice, produsă de AZOMUREŞ.

1977 FEB 1

COMBINATUL DE ÎNGRĂŞĂMINTE CHIMICE „TURNU"

Turnu Măgurele, str. Portului nr. 1, judeţul Teleorman
Tel. 11320; 11321; 11322; 11323
telex: 0118151/12

produce şi livrează:

- uree granulată
  conţinut azot 46%
  conţinut biuret 1% maximum
- azotat de amoniu
  conţinut azot minimum 33,5%
- nitrocalcar
  calciu amoniu nitrat
  conţinut azot minimum 26%
- acid sulfuric tehnic
  concentraţie 95,5–98,5%

TIPURI DE ÎNGRĂŞĂMINTE COMPUSE ÎN GRANULE:

tip I – 16-48-0 (16% N_2 48% P_2O_5 ; 0% K_2O)
tip II – 23-23-0 (23% N_2 23% P_2O_5 ; 0% K_2O)
tip III – 13-26-13 (13 % N_2 26% P_2O_5 ; 13% K_2O)
tip IV – 27-13-0 (27% N_2 13% P_2O_5 ; 0% K_2O)
tip V – 16-16-16 (16% N_2 16% P_2O_5 ; 16% K_2O)
tip VI – 22-22-0 (22% N_2 22% P_2O_5 ; 0% K_2O)

Îngrăşămintele noastre chimice sînt livrate în saci de polietilenă de 50 kg.

D646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

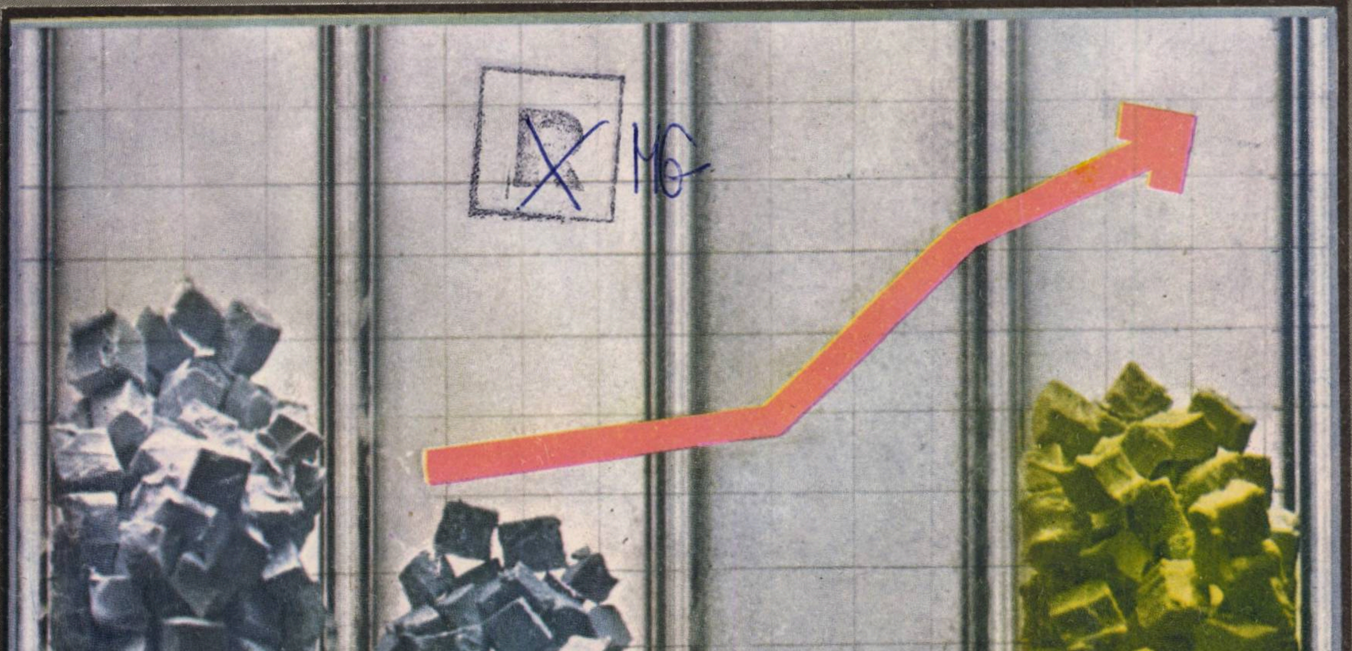

MASELE PLASTICE ÎN ECONOMIE

Numărul 4 ● Vineri 28 ianuarie 1977

MAREA ÎNTRECERE SOCIALISTĂ PENTRU DEPĂŞIREA SARCINILOR ECONOMICE PE 1977

ÎNCEPUTUL acestui an, cel de al doilea din actualul cincinal, a marcat o serie de acţiuni importante ale celor ce muncesc, ale întregului popor, în vederea obţinerii unor noi succese în transpunerea în viaţă a marilor sarcini trasate de partid privind dezvoltarea accelerată a economiei naţionale. În acest sens, organizaţii judeţene de partid, consilii populare, numeroase colective de muncă din unităţile fruntaşe din toate sectoarele economiei, au lansat însufleţite chemări la întrecere, luîndu-şi cu acest prilej angajamente de a depăşi sarcinile de plan pe acest an, de a înnoi şi moderniza produsele, de a ridica la cote mai înalte productivitatea muncii şi eficienţa economică, de a reduce sistematic cheltuielile materiale, de a economisi cantităţi cît mai mari de materii prime, energie şi combustibili. Iată cîteva din principalele obiective şi angajamente formulate în chemări :

■ ÎN CHEMAREA LA ÎNTRECERE ADRESATĂ DE COMITETUL JUDEŢEAN CLUJ AL P.C.R. TUTUROR COMITETELOR JUDEŢENE DE PARTID : — ÎN ACTIVITATEA INDUSTRIALĂ : ● realizarea peste prevederile planului a unei producţii globale industriale în valoare de 600 milioane lei ● livrarea la fondul pieţei a unor produse, peste prevederile planului, în valoare de 50 milioane lei ● depăşirea sarcinilor de livrare la export cu 1,5% ● introducerea în fabricaţie, peste prevederile planului, a 480 produse noi şi modernizate ● depăşirea nivelului planificat al productivităţii muncii cu minimum 2,5% ● realizarea de economii, prin reducerea cheltuielilor materiale de producţie, în valoare de 15 milioane lei ● obţinerea peste prevederile planului a unui volum de beneficii de 30 milioane lei ● reducerea consumurilor normate şi obţinerea pe această cale a unor economii de 2 000 tone metal, 10 milioane kWh energie electrică, 8 000 tone c.c. ● realizarea, prin forţe proprii, în cadrul acţiunilor de autoutilare, a unor maşini, utilaje şi instalaţii în valoare de 80 milioane lei.

— **în activitatea de investiţii-construcţii :** ● devansarea termenelor de punere în funcţiune la 6 capacităţi de producţie industrială, în medie cu 30 de zile şi obţinerea, pe această cale, a unei producţii suplimentare în valoare de 22 milioane lei ● darea în folosinţă, în medie cu 30 de zile înainte de termen, a unui număr de 900 apartamente ● depăşirea cu 4% a nivelului planificat al productivităţii muncii în unităţile de construcţii-montaj ● realizarea de economii, prin reducerea consumurilor la lucrările de construcţii : 2 500 tone ciment, 500 tone metal, 200 mc material lemnos.

— **în domeniul circulaţiei mărfurilor şi prestărilor de servicii :** ● depăşirea cu 20 milioane lei a planului de desfacere a mărfurilor cu amănuntul ● înfiinţarea a 12 noi activităţi în domeniul servirii populaţiei şi depăşirea cu 5 milioane lei a sarcinilor planului prestărilor de servicii în unităţile cooperaţiei meşteşugăreşti şi de consum ● reducerea cheltuielilor de circulaţie planificate, respectiv depăşirea planului de beneficii cu 2,5 milioane lei.

■ ÎN CHEMAREA LA ÎNTRECERE ADRESATĂ DE COMITETUL JUDEŢEAN OLT AL P.C.R. TUTUROR COMITETELOR JUDEŢENE DE PARTID, TUTUROR OAMENILOR MUNCII DIN AGRICULTURĂ :

● depăşirea producţiilor medii planificate pe întreaga suprafaţă prevăzută a se cultiva în I.A.S. şi C.A.P. cu cereale, legume-fructe, şi plante tehnice. Pe această bază se vor livra în plus la fondul de stat mii de tone de grîu şi secară, porumb boabe, floarea-soarelui, sfeclă de zahăr, legume, fructe, plante tehnice ;

● prin sporirea efectivelor şi mai buna îngrijire a animalelor se vor obţine peste plan 2 000 tone carne şi 2 000 hl lapte, realizîndu-se în medie, în plus, cîte 150 litri de la fiecare vacă. Se vor livra în plus la fondul de stat însemnate cantităţi de carne, lapte de vacă şi bivoliţă, ouă şi lînă.

● angajamentele asumate cuprind şi alte obiective, cum sînt : ● plantarea în terenurile în pantă a peste 700 000 puieţi de nuci, îmbunătăţirea raselor de animale, valorificarea deplină a potenţialului gospodăriilor populaţiei prin extinderea suprafeţelor cultivate cu legume, reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producţie marfă, extinderea mecanizării lucrărilor etc.

■ ÎN CHEMAREA LA ÎNTRECERE ADRESATĂ DE CONSILIUL POPULAR AL JUDEŢULUI BACĂU CONSILIILOR POPULARE JUDEŢENE ŞI MUNICIPIULUI BUCUREŞTI :

— **în industria locală :** ● depăşirea planului producţiei marfă cu 3%, concretizată în : 100 tone produse alimentare, 150 mii mc produse de balastieră şi carieră, 20 tone produse împletite din răchită, 50 tone articole produse din materii prime secundare de mase plastice, 20 tone articole textile realizate din materii prime secundare de fire şi fibre sintetice ● extinderea cu 25% faţă de 1976 a cooperării cu industria republicană, realizîndu-se pe această cale o producţie marfă de 65 milioane lei ; ● obţinerea prin mai buna gospodărire a materiilor prime, combustibililor şi energiei, a unor economii, faţă de consumurile normate, de 140 tone metal, 800 tone ciment, 80 mc material lemnos, 3 200 Gcal energie termică.

— **în gospodăria comunală :** ● depăşirea volumului de producţie-prestaţii cu 3 milioane lei ● darea în folosinţă cu 90 de zile înainte de termen a 2 000 mp sere floricole ;

— **în sectorul de construcţii-montaj :** ● devansarea termenelor de punere în funcţiune cu cel puţin 30 de zile la 6 obiective industriale şi zootehnice, 1 430 locuri în cămine de nefamilişti şi 200 apartamente ● depăşirea productivităţii muncii planificate cu 4% ;

— **în domeniul aprovizionării populaţiei :** ● depăşirea planului de desfacere cu 15 milioane lei ● punerea în funcţiune în municipii şi oraşe a 28 unităţi comerciale noi.

— **prin contribuţia bănească a populaţiei şi acţiuni de muncă patriotică** se vor realiza : 30 săli clasă, 248 locuri în grădiniţe, 216 locuri în internate, 3 dispensare umane, 1 sală de gimnastică, amenajarea şi întreţinerea a 900 ha parcuri, spaţii verzi, 130 baze sportive etc.

■ ÎN CHEMAREA LA ÎNTRECERE SOCIALISTĂ ADRESATĂ DE CONSILIUL POPULAR AL COMUNEI GRUIU, JUDEŢUL ILFOV, CONSILIILOR POPULARE COMUNALE :

● **folosirea intensivă cu randament sporit, a întregii suprafeţe de teren arabil** ● irigarea completă a 617 ha, însămînţarea a 700 ha culturi duble ● depăşirea planului producţiei agricole vegetale la grîu, porumb, tomate, floarea soarelui, sfeclă de zahăr şi orez ● pe baza depăşirii planului, se vor livra în plus la fondul statului 700 tone grîu, 1 000 tone porumb, 1 800 tone sfeclă de zahăr, 600 tone legume, 100 tone floarea-soarelui etc.

— **în zootehnie se vor realiza peste plan 200 capete taurine şi 150 capete ovine** ● fiecare gospodărie va creşte cel puţin 50 de păsări şi 2 porci ● se vor livra la fondul statului, peste prevederi, 34 tone carne, 1 000 hl lapte, 500 kg lînă.

— **prin munca patriotică a cetăţenilor** se vor efectua lucrări edilitar-gospodăreşti în valoare de peste 9 milioane lei ● desfacerea prin comerţul socialist către populaţie a unui volum suplimentar de mărfuri în valoare de 500 000 lei.

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

EXTINDEREA UTILIZĂRII MATERIALELOR PLASTICE, SURSĂ PRINCIPALĂ DE ECONOMISIRE A METALULUI (I)

Maxim BERGHIANU
ministrul aprovizionării tehnico-materiale și controlului gospodăririi fondurilor fixe

SARCINILE ȘI OBIECTIVELE actualului plan cincinal în domeniul creșterii eficienței în toate sectoarele activității economice — și îndeosebi în ceea ce privește intensificarea la maximum a economisirii resurselor materiale — impun, ca o cale principală de acțiune, promovarea pe scară largă a utilizării înlocuitorilor de metale feroase și neferoase și în primul rînd a materialelor plastice și rășinilor sintetice, materiale care ,pe lîngă avantajul ușurării construcțiilor, îl prezintă și pe acela al simplificării substanțiale a tehnologiilor.

După cum este cunoscut, recent, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a aprobat Programul special pentru extinderea utilizării maselor plastice și metalurgiei pulberilor în construcția de mașini și în alte domenii, la baza elaborării căruia au stat sarcinile stabilite de Congresul al XI-lea al partidului privind reducerea continuă a consumurilor de materiale, indicațiile și orientările date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la consfătuirile cu cercetătorii și tehnologii, precum și la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1976.

Au fost stabilite măsuri pentru aplicarea pe scară largă a maselor plastice ca înlocuitori ai metalului, care trebuie să constituie o preocupare centrală în întreaga economie națională, acționîndu-se în pas cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne. Aceste măsuri se înscriu în ansamblul acțiunilor și preocupărilor actuale ale conducerii partidului și statului pentru reducerea continuă a consumurilor și valorificarea superioară a resurselor materiale, pentru economisirea muncii sociale și creșterea eficienței economice în toate domeniile.

Înlocuitori ai unei game largi de materiale clasice

INTRODUCEREA MATERIALELOR înlocuitoare constituie unul din factorii hotărîtori ai progresului tehnic, ai înseși dezvoltării societății umane. Nu întîmplător, perioadele dezvoltării societății sînt clasificate și în funcție de trecerea, ca un factor relevant al progresului realizat, la folosirea cu preponderență a unor noi materiale de largă utilitate, mai eficiente decît cele folosite anterior : bronzul în locul pietrei, fierul în locul bronzului.

În societatea modernă, procesul de substituire a materiilor prime și materialelor s-a dezvoltat și diversificat foarte mult, ca o consecință directă a dezvoltării impetuoase a științei și tehnicii.

Epoca noastră este definită ca epocă a revoluției tehnico-științifice, caracterizată printr-un ritm exploziv de creștere a volumului de cunoștințe și de descoperiri, a activității de creație, ceea ce este convingător susținut de faptul că 90% din marii descoperitori ai omenirii sînt contemporani și că tocmai descoperirile acestora sînt cele ce își pun amprenta hotărîtoare pe nivelul tehnicii și tehnologiilor actuale. Pe planul resurselor materiale, epoca noastră este aceea a unor căutări febrile de noi resurse de energie și de materii prime deficitare, de punere la punct a unor tehnologii de producere a materialelor înlocuitoare, mai eficiente, produse din resurse materiale mai ușor de procurat și de prelucrat, care asigură economisirea într-un mod mai accentuat a muncii sociale.

De fapt, acest lucru nu este decît încă o confirmare practică a adevărului atît de actual, enunțat de Marx — că problema fundamentală a mersului înainte al oricărei societăți o constituie, în ultima instanță, economia de muncă.

Din gama foarte largă a materialelor noi introduse în producție se poate distinge, ca o trăsătură dominantă a ultimelor decenii, tendința tot mai accentuată de **extindere în toate domeniile a materialelor plastice, atît ca înlocuitori ai unor materiale clasice, cît și ca resurse ce deschid noi drumuri în tehnică** și care fac posibilă realizarea de produse noi cu funcții utile ce nu pot fi realizate în cazul utilizării altor materiale.

Pe plan mondial, masele plastice s-au impus în ultimele decenii, ca principalul înlocuitor al unei palete foarte largi de materii prime tradiționale, îndeosebi al metalelor feroase și neferoase, lemnului, al unor materiale de construcții, bumbacului, lînii, mătăsii, pieilor și altor materiale. Producția mondială de materiale plastice a crescut de la 12 mil. tone în 1965 la peste 55 mil. tone în 1975, iar prognozele relevă menținerea în continuare a unei rate ridicate de creștere a producției și consumului, acesta din urmă estimat la cca 100 mil. tone în anul 1980 și 1,7 mlrd. tone în anul 2 000. În țările dezvoltate industrial, consumul de materiale plastice pe locuitor reprezenta 80—100 kg în anul 1975, estimîndu-se că pînă în anul 1980 va ajunge la 100—130 kg/locuitor. Și în țara noastră, consumul de materiale plastice a crescut foarte rapid în ultimii ani — de la 10 kg/locuitor în 1970 la cca. 25 kg în 1976, ceea ce ne situează la un nivel aproape dublu față de media mondială a consumului, de cca. 13 kg/locuitor.

Studiul tendințelor referitoare la structura consumului unor materiale tehnice principale evidențiază transferuri importante în ceea ce privește raportul dintre participarea metalelor și materialelor plastice în consumul mondial (tabelul nr. 1).

Prognozele estimează o creștere de cca. 13 ori mai repede a consumului de materiale plastice față de cel de materiale metalice, în intervalul 1970—2000. În felul acesta, consumul de mase plastice se va apropia mult de cel de metale feroase și neferoase, preliminîndu-se să ajungă la 68%.

Avantaje ce deschid drumuri noi în tehnică

O ASEMENEA CREȘTERE explozivă a producției și consumului de materiale plastice în următorii 25 de ani constituie o necesitate obiectivă, ea fiind consecința multiplelor avantaje pe care le prezintă utilizarea maselor plastice ca înlocuitori ai materialelor tradiționale

Tabelul nr. 1

	Anul					Creștere 2000 1970
	1970	1975	1980	1990	2000	
Consumul mondial de metale feroase și neferoase (mil. t)	580	800	945	1.500	2.500	4,3 ori
Consumul mondial de materiale plastice (mil. t)	30	55	100	420	1.700	56 ori
Raportul între consumul de materiale plastice și de metale (%)	5,2	6,9	10.6	28	68	

Sursă : „Revue générale du caoutchouc et des plastiques".

și în primul rînd a celor metalice, avantaje care, în ultimă instanță, se traduc în **economie de muncă socială,** factor hotărîtor al progresului economico-social.

● Un prim avantaj foarte important **este acela al unei greutăți specifice mici,** de 6—9 ori mai redusă decît a materialelor feroase și de 6—12 ori decît a metalelor neferoase grele. Ținînd seama de comportarea diferită a maselor plastice față de cea a materialelor metalice la diversele solicitări mecanice și de faptul că în condiții similare reperele executate din mase plastice trebuie realizate, de regulă, cu dimensiuni mai mari, piesele din material plastic sînt mai ușoare, în medie, de 4—5 ori decît cele din materiale metalice.

În afară de această reducere directă a greutății unei anumite piese, trebuie să se țină seama și de reducerea indirectă a masei produsului în componența căreia intră aceasta — de ordinul a cca. 20% din reducerea directă — obținută ca urmare a ușurării structurii de rezistență a ansamblului, utilajului sau mașinii respective. De exemplu, dacă la un autocamion se utilizează 100 kg de materiale plastice, reperele respective înlocuiesc direct cca. 450 kg de repere din metal ; dar greutatea autocamionului nu se reduce numai cu diferența de 350 kg, ci, ca efect indirect, cu încă cca. 100 kg, ca urmare a usurării șasiului, determinată de solicitarea mai mică a acestuia prin folosirea maselor plastice.

● Un al doilea factor care favorizează în mod deosebit extinderea folosirii materialelor plastice este **simplificarea radicală a tehnologiilor de prelucrare.** În locul unui lanț tehnologic complex, utilizat în cazul prelucrării pieselor din metal — turnare, deformare plastică la cald sau la rece, prelucrare prin așchiere, tratament termic, finisare etc. — cele mai multe repere tehnice din materiale plastice se pot realiza din una, cel mult două operații : presare prin injectare sau extrudere, urmată eventual de finisare.

Spre a ilustra cît de importante sînt economiile ce se obțin, se poate arăta că, la unele repere de mare precizie din componența unor aparate de măsură și control, timpii de prelucrare se reduc de cca. 300 de ori în cazul fabricării lor din materiale plastice, în loc de alamă. În cazul reperelor tehnice de uz general, cu grad mediu de precizie, se estimează că duratele de prelucrare pe mașini se reduc de 15—25 ori.

Din experiența unor intreprinderi din țara noastră rezultă că utilizînd, pentru fabricația unor repere componente de mașini și utilaje, o tonă de materiale plastice în loc de metalice, se economisesc în medie 60 000—75 000 ore mașini-unelte, economia de muncă vie fiind echivalentă cu munca a 25—30 de muncitori calificați, timp de un an.

Trebuie subliniată, în mod deosebit, eficiența mare a tehnologiei de extrudere a materialelor plastice, care reduce de cca. 50 de ori costurile necesare dotării cu S.D.V.-uri prin evitarea folosirii oțelurilor aliate și reducerea corespunzătoare a volumului de manoperă de inaltă calificare si de ore mașini-unelte de precizie ridicată.

Desigur că simplificarea tehnologiilor determină, la rîndul său, reduceri ale efortului de investiții necesare pentru crearea de noi capacități de producție, în ce privește diminuarea suprafețelor de producție și dotarea cu mașini și utilaje.

Acest avantaj este ilustrat, de exemplu, de rezultatele pozitive obținute de întreprinderea „Electroaparataj" — București, care — extinzînd utilizarea maselor plastice ca inlocuitori ai materialelor metalice la 40 de repere, dintre care cele mai importante sînt cutia contactorului de 200 A cu relee termice și carcasa contactorului TCA de 250 A — a redus volumul de prelucrări mecanice, economisind, la fabricația celor 20 mii de piese produse în anul 1976, circa 5 000 ore de mașini-unelte.

● În al treilea rînd, ca efect al tehnologiilor folosite, ca și al proprietăților tehnologice superioare ale materialelor plastice, **pierderile de prelucrare sînt mult mai scăzute** decît în cazul materialelor metalice. Dacă dintr-o tonă de oțel brut produs în oțelării se regăsesc în produsele finite doar 600—800 kg, în cazul maselor plastice, dintr-o tonă de materie primă se obțin 950—990 kg de piese finite, pierderile prin prelucrare fiind foarte reduse — ceea ce înseamnă că pierderile de material prin prelucrare, în cazul înlocuitorului, sînt de 8—20 de ori mai mici decît la prelucrarea metalului.

● În al patrulea rînd, **materialele plastice pot fi realizate cu ușurință sub formă de structuri mixte, în combinație cu alte materiale,** care le conferă proprietăți noi, deosebit de valoroase. Astfel, pentru sporirea rezistenței mecanice se utilizează în mod frecvent materiale plastice cu adaosuri de talc, cretă, bisulfură de molibden etc. sau armate cu fibre din sticlă, carbon ori metal ; în industria electrotehnică și electronică se folosesc mase plastice acoperite sau placate cu straturi subțiri din metale neferoase, care le conferă proprietățile necesare de conductibilitate electrică, economisindu-se importante cantități de cupru și argint.

● În sfîrșit, **materialele plastice prezintă o stabilitate chimică și rezistență la coroziune,** mult superioare celor mai rezistente materiale feroase — oțelurile inoxidabile, ceea ce le impune cu autoritate pentru acele domenii de utilizare în care, pe lîngă solicitările mecanice, intervin și efectele corozive ale unor substanțe, cum este cazul pompelor dozatoare din industria chimică și alimentară, conductelor de scurgere a apelor reziduale ce conțin substanțe corodante, rezervoarelor, ventilelor, armăturilor și conductelor pentru depozitarea sau transportul fluidelor agresive și alte asemenea domenii.

De la experimentări izolate, la o folosire masivă

ACESTE AVANTAJE ECONOMICE substanțiale și complexe care se obțin prin folosirea materialelor plastice ca înlocuitoare ale metalelor feroase și neferoase au determinat, în ultimii ani, o serie de rezultate pozitive, obținute într-o serie de întreprinderi, la fabricarea unor repere importante.

Astfel, în producția autocamioanelor Roman, prin folosirea maselor plastice la masca radiatorului se economisesc 8,2 kg metal/buc., iar la aripile din spate 13,2 kg/buc. Realizarea acoperișului cabinei locomotivei electrice de 3500 CP din mase plastice armate, la „Electroputere" — Craiova, determină înlocuirea pe fiecare locomotivă a cca. 650 kg de metal.

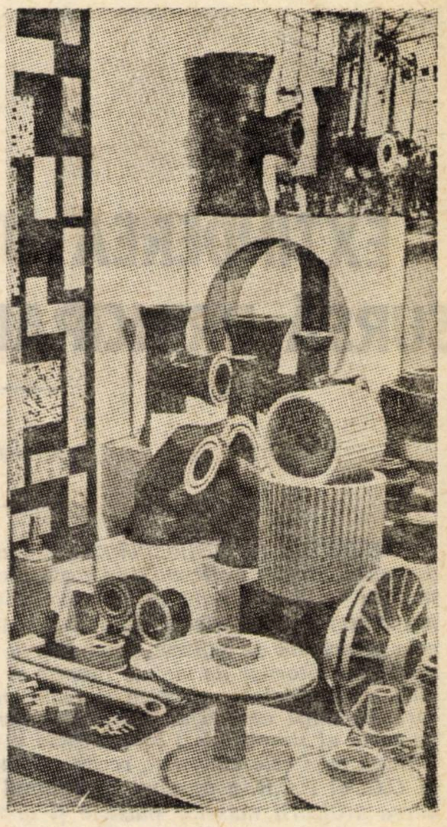

Pînă nu de mult, aceste repere se confecționau din metal ; acum ele se execută din mase plastice, îndeplinindu-și la fel de bine funcțiile

S-a trecut, pentru unele tipuri de rulmenți, la fabricarea coliviilor din masă plastică, iar la echipamentul electric auto fabricat de „Electroprecizia" — Săcele, 15% din greutate o reprezintă reperele din mase plastice.

Întreprinderea „Unirea" — Cluj-Napoca realizează toate carcasele utilajelor pentru industria textilă din poliester armat cu fibre din sticlă, eliminînd consumul de tablă la aceste repere, în cantitate de cca. 150 t/an.

Combinatul chimic — Victoria realizează din mase plastice unele produse cum sînt pompe dozatoare, rotoare și carcase de ventilator, ventile, garnituri, cilindri și corpuri de pompă placate cu teflon, care pot lucra în medii puternic corozive, economisind oțelurile inoxidabile.

Sînt, de asemenea, de menționat rezervoarele pentru industria chimică și alimentară, cu o capacitate de pînă la 80 000 l, fabricate de Întreprinderea de utilaj chimic Făgăraș, din poliester armat cu fibre din sticlă, precum și conductele de alimentare respective.

Trebuie arătat însă că aceste preocupări și inițiative au încă un caracter destul de izolat, se mențin în multe cazuri la nivel experimental, de laborator și pilot ; nu s-a acționat cu suficientă convingere pentru propulsarea și generalizarea experienței pozitive cîștigate.

În acest context, este de remarcat faptul că, deși în perioada 1960—1976 producția de materiale plastice a crescut de 33 de ori (față de o creștere, în aceeași perioadă, de 8 ori pe plan mondial), acestea sînt utilizate încă în prea mică măsură ca înlocuitori ai metalelor feroase și neferoase ; astfel, în anul 1976 în activitatea de construcții de mașini s-au consumat 37 mii t, adică numai cca. 13% din consumul intern de mase plastice, comparativ cu 35% în ță-

(Continuare în pag. 26)

Piloni ai creșterii eficienței

SPORIREA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII
ŞI REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

ECONOMICITATEA TEHNOLOGIILOR AVANSATE ÎN CONSTRUCŢII

NECESITATEA desfășurării, în fiecare unitate, ramură, subramură, sector a unei activități eficiente, care să permită economisirea resurselor materiale, reprezintă o cerință deosebit de actuală a economiei moderne. Pentru a răspunde unor asemenea imperative, Trustul de izolații pentru lucrări industriale București (T.I.L.I.B.) — unitate profilată pentru executarea intregii game de lucrări de izolații hidrofuge, termice, fonice, frigorifice, anticorozive, precum și a altor lucrări de specialitate — și-a orientat eforturile spre perfecționarea concepției constructive și tehnologice a lucrărilor pe care le execută, spre promovarea metodelor și tehnicilor moderne de conducere și organizare. Faptul acesta este ilustrat, în primul rînd, de rezultatele bune ce se obțin în îndeplinirea sarcinilor de plan în condiții de continuă sporire a eficienței economice, în gospodărirea și utilizarea rațională a tuturor categoriilor de resurse.

Articolul de față își propune să trateze o singură latură a activității complexe pe care o desfășoară trustul și care se dovedește a fi deosebit de importantă și actuală, și anume : cercetarea și proiectarea în sprijinul promovării noului.

● Înlocuitori pentru tabla de 0,5 mm și de 0,75 mm sau cum se pot economisi 5 milioane de lei anual ● Costul soluțiilor noi : cu circa 16—54% mai scăzut ● Argumente pentru o angrenare sporită a constructorului în elaborarea proiectelor de execuție

Cercetarea — aport prețios în determinarea de soluții eficiente

ÎN CADRUL trustului au fost abordate din timp și continuă să fie studiate și rezolvate multiple probleme referitoare, în principal, la introducerea tehnicii moderne, la perfecționarea conducerii și organizării producției și a muncii, sporirea continuă a eficienței întregii activități. **Innoirea continuă a soluțiilor constructive și a tehnologiilor aplicate a constituit un obiectiv fundamental** și în același timp un rezultat al activității desfășurate. Preocupările privind cercetarea au fost orientate în mod nemijlocit spre satisfacerea cerințelor producției. Exemplele care urmează atestă eficiența unei astfel de orientări.

Importanța **economisirii metalului** este îndeobște cunoscută ; este o necesitate, o cerință obiectivă. De fapt, trustul nu este un mare consumator de metal : în principal se utilizează tablă galvanizată pentru protecția izolației termice la aparate, conducte tehnologice etc. Cu toate acestea, economisirea metalului constituie o preocupare permanentă. Astfel, de pildă, s-au stabilit și aplicat, pe scară destul de largă la lucrările ce au fost executate, soluții prin care se reduce simțitor consumul de metal ; s-au creat utilaje, prin forțe proprii cu care se nervurează tabla de 0,3 mm și cea de 0,5 mm, făcînd-o astfel proprie utilizării în locul tablei de 0,5 mm, respectiv de 0,75 mm. Ca urmare, se obțin importante economii, fără ca aceasta să ducă la scăderea rezistenței în exploatare a protecției de tablă, acolo unde utilizarea ei este și în continuare absolut necesară (mai ales la aparate, precum și la unele conducte de dimensiuni mari sau situate în zone cu pericol pronunțat de incendiu).

Există, de asemenea, **o largă activitate de prospectare ;** se caută să se cunoască proprietățile materialelor ce se produc în diferite alte întreprinderi, materiale care, fie așa cum sînt, fie cu unele ameliorări, ar putea fi utilizate și la lucrările din profilul trustului. În această ordine de idei, sînt de semnalat căutările avînd drept scop **completa înlocuire a tablei cu alte materiale.** Au fost efectuate cercetări și lucrări cu caracter experimental pentru protecția cu folie de poliester de 0,25 mm, folie de P.V.C. de 0,4 mm plastifiată, folie de polietilenă armată cu plasă de sîrmă sudată, folie de aluminiu de 0,05 mm pe suport de carton ondulat sau de folie de aluminiu de 0,04 mm ondulată, împîslitură din fibre de sticlă bitumată cu strat de vopsea de bronz aluminiu sau împîslitură din fibre de sticlă nebitumată îmbibată în straturi cu silicat de sodiu etc., care să înlocuiască tabla. Pentru fiecare variantă s-au efectuat și se fac în continuare cercetări și măsurători asupra comportării în diferite condiții, cum sînt cele impuse de pericolul de incendiu, condițiile de exploatare, procesul tehnologic pe care îl deservesc, mărimea conductelor și a straturilor de izolație termică, durata în timp etc.

Între soluțiile noi și cele „clasice" — economii de milioane de lei

ANALIZATE din punctul de vedere al **eficienței** lor, aceste soluții noi, studiate, aplicate, în curs de aplicare sau în experimentare, asigură realizarea unor importante economii, care se materializează în **micșorarea greutății protecției izolațiilor termice, economie de metal, reducerea consumului de manoperă și, în final, în diminuarea costului construcțiilor.** Pentru a oferi o imagine cît mai completă asupra avantajelor economice pe care le oferă noile soluții, prezentăm în tabelul de la pag. 4 economiile ce se pot obține la fiecare soluție, comparativ cu soluția existentă.

Prin înlocuirea tablei galvanizate de 0,5 mm cu tablă de 0,3 mm se obține o economie de circa 8 lei/mp, adică 12,5%, iar prin înlocuirea tablei de 0,75 mm cu cea de 0,5 mm se obține o economie de 19% ; aceasta conduce la o **economie anuală de 5 milioane lei.** Prin utilizarea protecției cu folie de poliester simplu în loc de tablă, costul pe mp de izolație termică se reduce cu aproape 36%, iar la protecția cu folie din policlorură de vinil plastifiat costul se reduce cu 30%. Reduceri însemnate se înregistrează și la consumul de manoperă, asigurînd, concomitent cu economia de tablă, micșorarea costului lucrărilor și menținerea sau chiar creșterea, în continuare, a productivității muncii.

În legătură cu eficiența lucrărilor de construcții la noile soluții, se poate arăta că, luînd în considerare o situație medie din punctul de vedere al dimensiunilor și condițiilor de execuție, costurile de protecție a izolațiilor termice la protecția din tablă nervurată, la protecția cu folie de poliesteri tip C de 0,25 mm, la folia de poliesteri metalizată, la folia de aluminiu pe carton ondulat, la protecția cu cochilii de hîrtie stratificată vopsită sînt mai mici, față de vechile procedee folosite, cu 16—54% pe mp.

Continuînd să analizăm sfera preocupărilor de acest gen, este important de subliniat faptul că cercetările în acest domeniu nu s-au oprit aici ; **avem în vedere, în perspectivă, și alte soluții constructive și tehnologii noi, cum sînt cele referitoare la protecțiile cu cochilii din hîrtie stratificată în silicat de sodiu, protejate sau neprotejate,** care prezintă o gamă largă de avantaje economice. Pentru fiecare soluție constructivă și tehnologie nouă, preocupările se îndreaptă spre asigurarea — odată cu lansarea în execuție — și a unei înzestrări minime absolut necesare cu scule și dispozitive noi, de regulă prin autodotare, pentru ca execuția propriu-zisă să se realizeze cu randamentul proiectat.

Eficiența soluțiilor noi

Soluții pentru protecția izolațiilor termice la conducte	Greutate kg/mp	Consum de metal kg/mp	Manopera de montaj ore/mp
SOLUȚIA EXISTENTĂ			
Protecția termoizolațiilor cu tablă zincată lisă	4,52	4,52	0,89
NOI SOLUȚII PROPUSE			
1. Protecția termoizolației cu tablă nervurată	3,00	3,00	0,89
% de reducere	34	34	—
2. Protecția termoizolațiilor la conducte drepte cu folie de poliesteri tip C de 0,25 mm	0,37	—	0,30
% de reducere	93	100	66
3. Protecția termoizolațiilor la conducte drepte cu folie PVC de 0,4 mm	0,50	—	0,30
% de reducere	89	100	66
4. Protecția termoizolațiilor la conducte drepte cu folie de aluminiu pe carton ondulat	0,40	—	0,30
% de reducere	92	100	66
5. Protecția termoizolațiilor la conducte drepte cu cochilii din hîrtie stratificată acoperită cu vopsea	0,90	—	0,30
% de reducere	80	100	66

Introducerea noului : o penetrare mai rapidă, dacă...

O DEOSEBITĂ importanță prezintă în prezent trecerea cît mai neîntîrziată la **aplicarea pe scară largă a fiecăreia dintre soluțiile studiate.** Desigur, în acest scop, sînt de rezolvat unele probleme atît de către trust, cît și de alte unități din economie. În primul rînd, trebuie spus că, cu toate că există preocupări pentru modernizări, soluții constructive sau tehnologii noi, acestea întimpină unele dificultăți pînă la transpunerea lor în practică. Astfel, de pildă, **pentru înlocuirea tablei, au existat și există și în prezent rețineri ; nu s-au putut obține, la timpul lor, toate avizele necesare,** pe de o parte pentru că, în unele cazuri, nici materialele înlocuitoare nu întrunesc toate condițiile cerute, iar pe de altă parte, deoarece există încă o anumită inerție legată de introducerea noului.

Un pas important pentru aplicarea noilor soluții socotesc că îl constituie cunoașterea și însușirea acestora de către toți cei interesați atît din punct de vedere al soluțiilor constructive, cît și al caracteristicilor materialelor utilizate, al prețului, al condițiilor și comportării în exploatare, precum și, bineînțeles, al tehnologiei și metodei după care se asigură execuția pe șantier. În ce privește **difuzarea noilor soluții constructive,** în vederea cunoașterii lor, se poate spune că o primă etapă s-a și realizat. Unitatea noastră a elaborat **„Instrucțiunile tehnice provizorii privind învelitorile de protecție la termoizolarea conductelor“,** care au fost aprobate de Institutul central de cercetare, proiectare și directivare în construcții (I.C.C.P.D.C.), avînd prevăzută, în mod expres, obligația institutelor de proiectare, a unităților de execuție și a beneficiarilor de lucrări de a comunica Trustului de izolații pentru lucrări industriale, pînă la 30 iunie 1978, propunerile asupra comportării învelișurilor de protecție, pentru îmbunătățirea, în continuare, a soluțiilor prevăzute. **Socotesc necesar și util ca, în toată această perioadă, cei interesați, unitățile de proiectare, cei ce execută și cei ce exploatează noile soluții, să le selecteze cu grijă și în timp cît mai scurt, chiar fără a aștepta termenele de mai sus, și să comunice propunerile lor.**

Pentru trecerea cît mai grabnică la noile soluții este, de asemenea, necesară contribuția deosebit de importantă a celor ce produc și furnizează materialele. Se poate afirma că, încă de la primele contacte avute cu o seamă de unități furnizoare, care produc sau pot produce materialele necesare pentru noile soluții constructive, acestea au manifestat un interes și o receptivitate deosebite. Combinatul de fire sintetice din Iași, de pildă, a prezentat în mod interesant, convingător, caracteristicile și avantajele foliei de poliester. Și alte unități furnizoare, cum sînt întreprinderea de hîrtie „Reconstrucția“-Piatra Neamț, cea din Bușteni sau Întreprinderea de carton ondulat Ghimbav, au asigurat realizarea și livrarea unor cantități de cochilii din hîrtie stratificată în silicat de sodiu sau folie de aluminiu pe suport de carton asfaltat, după caz. În prezent, **este necesară urgentarea de către unitățile furnizoare a definitivării prețurilor de livrare a noilor materiale care, după toate preliminările făcute, sînt și trebuie să se mențină sub cele ale materialelor utilizate pînă în prezent.**

Cerințe noi ale colaborării proiectant-constructor

FĂRĂ ÎNDOIALĂ, la loc de frunte în ce privește declanșarea aplicării pe scară largă a noilor soluții se situează unitățile de proiectare ; acestea asigură difuzarea organizată a aplicării soluțiilor, prin însăși prevederea lor în proiectele elaborate.

Trustul de izolații pentru lucrări industriale asigură acordarea în mod operativ, prin specialiștii săi, a indicațiilor necesare tuturor celor interesați ; aceasta generează, desigur, un dialog fructuos cu un număr mare de specialiști. În această ordine de idei supunem atenției celor în drept necesitatea **angrenării în mai mare măsură, pentru unele lucrări sau poate chiar în totalitate, a unităților de construcții în elaborarea proiectelor de execuție.** Pentru lucrările de strictă specialitate, apreciem chiar că există o arie largă de avantaje economice certe, ce se pot pune în valoare prin întocmirea proiectelor de execuție — pe bază de comandă dată de proiectantul general, conform prevederilor actelor normative recent intrate în vigoare — de către Trustul de izolații pentru lucrări industriale, ca unitate specializată. Aceasta poate asigura introducerea operativă a noilor soluții, o coordonare absolut necesară, mai ales în această etapă, privind volumul de lucrări executabile cu fiecare din noile materiale, cunoscînd că și cantitățile ce se pot obține din fiecare sînt limitate ; se asigură astfel condiții pentru tipizarea și simplificarea, în continuare, a elaborării proiectelor.

Pentru cunoașterea și însușirea aplicării noilor soluții, în continuarea acțiunilor desfășurate încă în anul trecut, trustul a elaborat un catalog cu soluții existente și noi, prezentînd în mod sugestiv atît soluțiile constructive, cît și avantajele economice și domeniul de aplicare. Difuzarea largă a catalogului se asigură cu sprijinul direct al I.C.C.P.D.C.

Realizările prezentate, rod al integrării cercetării cu proiectarea și producția, al preocupărilor pentru găsirea unor noi tehnologii și soluții constructive sînt menite să contribuie la ridicarea continuă a eficienței economice.

dr. Cornel HIDOȘ

NOI RESURSE ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

Valorificarea integrală a lemnului de rășinoase

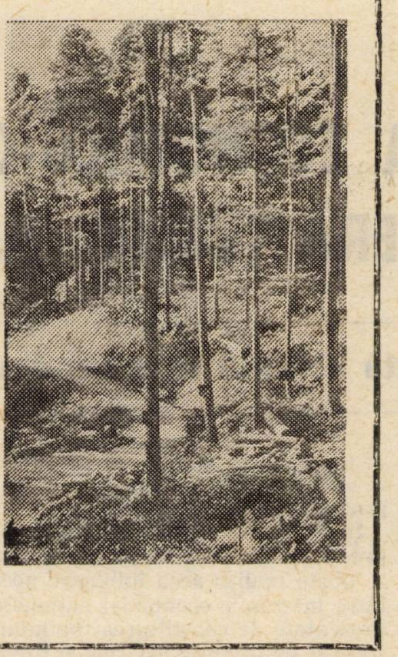

INDUSTRIA DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE solicită, an de an, cantități sporite de material lemnos. Acoperirea acestor necesități a determinat intensificarea eforturilor de lărgire a bazei de materii prime nu numai prin asigurarea unor cantități sporite de lemn de rășinoase, ci și prin utilizarea altor resurse de materiale disponibile ; lemn de foioase, plante anuale paie și stuf, maculatură etc.

Fără îndoială, în categoria acestor „alte resurse“, crăcile de rășinoase rezultate din exploatare prezintă o importanță deloc neglijabilă. Trebuie precizat de la început că în resursa la care ne referim sînt incluse crăcile și vîrfurile subțiri ale arborilor, cu diametre cuprinse între 0,5 și 5 cm (care rezultă ca deșeuri la exploatarea lemnului). După calculele făcute rezultă că **în exploatările forestiere din țara noastră există cantități mari de crăci, care însumează circa 120 de mii mc pe an.** Desigur, nu numai despre cantitate este vorba. În condițiile creșterii prețurilor la materiile prime de bază, la care se adaugă faptul că resursele forestiere sînt limitate iar regenerarea lor necesită zeci de ani, se pune cu multă acuitate problema valorificării lemnului „mărunt“, am putea spune a tuturor așchiilor rezultate din exploatare sau prelucrare.

Utilizarea industrială a crengilor a ridicat și ridică în continuare numeroase probleme legate de calitatea inițială — mai scăzută — a acestei materii prime. Crengile conțin o cantitate de circa 22% coajă, care, practic nu poate fi eliminată. În aceste condiții, componenții chimici ai cojii influențează necorespunzător compoziția chimică a acestor deșeuri, conținutul de lignină atingînd valori ridicate, de circa 25—33%. O altă caracteristică importantă ca valoare papetară o reprezintă dimensiunile reduse ale fibrelor care, la crengi, reprezintă circa jumătate din cele ale lemnului de trunchi, fapt care generează rezistențe scăzute la solicitări la produsul finit.

Celulozele obținute din crăci, prin tehnologiile folosite în prezent, comparativ cu cele din lemn de trunchi cojit, prezintă anumite diferențieri, în favoarea acestora din urmă. Și totuși, **din această celuloză s-au fabricat experimental în țara noastră, în condiții industriale, sorturi de hîrtie de ambalaj** avînd în compoziție 30-50% celuloză din crengi, restul fiind celuloză din lemn de foioase, din plante anuale sau maculatură. Ceea ce trebuie reținut este faptul că toate cele patru sortimente de hîrtie de ambalaj au corespuns calitativ cu prevederile standardului în vigoare.

Ce arată calculele de eficiență

DEOARECE pînă în prezent valorificarea crengilor s-a făcut doar prin intermediul tehnologiilor „clasice“ (utilizate și la prelucrarea lemnului de trunchi), desigur că unele caracteristici tehnico-economice ale produselor obținute exclusiv din acest lemn se situează sub nivelul cerințelor. Și aceasta deoarece prelucrarea unei materii prime noi pe o tehnologie clasică (procedeul sulfat aplicat pe o tocătură din crengi de rășinoase) a avut drept consecință diminuarea randamentelor de producție și a unor caracteristici fizico-mecanice ale produsului obținut.

Din punctul de vedere al eficienței, utilizarea crăcilor ca materie primă costă mai scump. Acest fapt se explică, pe de o parte, prin nivelul mai ridicat al cheltuielilor de colectare, manipulare și transport (cu tehnologiile clasice) în comparație cu cel al trunchiurilor de lemn, iar pe de altă parte, prin aceea că celuloza obținută din crăci include consumuri specifice mai mari de materie primă, chimicale.

Analizele și experiențele efectuate (la Întreprinderea de celuloză și hîrtie Piatra Neamț, de exemplu), precum și concluziile tehnico-economice, ar lăsa să se înțeleagă că — pînă la ora actuală — lemnul crengilor de rășinoase poate constitui o materie primă, dar numai în amestec cu lemn de trunchi și numai pentru anumite sortimente de hîrtie de ambalaj.

Corectivele aduse de noile tehnologii

FAȚĂ DE CELE PREZENTATE, s-ar părea deci că această însemnată resursă secundară — lemnul crengilor — își găsește în economie doar utilizări minore sau cu eficiență scăzută. În această optică, ar fi pusă sub semnul întrebării însăși considerarea ca resursă a acestei mase lemnoase.

Economia modernă face însă necesară valorificarea cît mai completă a lemnului, iar revoluția științifică și tehnică creează instrumentele necesare pentru atragerea în circuitul economic a noi și noi resurse. Și în ce privește lemnul crăcilor, există în prezent unele căi care permit o valorificare superioară și cu eficiență economică mai ridicată a acestei resurse.

● În primul rînd, apare necesară sporirea preocupărilor cercetătorilor din domeniul silviculturii pentru **găsirea și generalizarea operativă la toate punctele de exploatare, a unor soluții noi care să conducă la ieftinirea recoltării, manipulării și transportului crăcilor,** precum și a unor procedee mai corespunzătoare din punct de vedere economic pentru eliminarea completă a cojii. Un exemplu bun în acest sens îl constituie noua tehnologie de exploatare a masei lemnoase prin scoaterea arborelui întreg din pădure și fasonarea acestuia pe platforme. Tehnologia trebuie, desigur completată cu noi procedee, care să sporească și mai substanțial eficiența.

● **O activitate intensă va trebui să desfășoare și Institutul de proiectări pentru celuloză și hîrtie și în direcția elaborării unor noi tehnologii pentru valorificarea acestor resurse, care să ducă la creșterea randamentelor de fabricație, reducerea consumurilor specifice de materie primă și materiale** și la îmbunătățirea calitativă a semifabricatelor. În acest sens, introducerea operativă, pe scară largă, a procedeului de fierbere cu oxigen în mediu alcalin, precum și a altor tehnologii noi de obținere a celulozei din lemn de calitate inferioară, ar putea avea efecte salutare asupra valorificării lemnului din crengi, paralel cu evitarea altei consecințe a tehnologiilor clasice — poluarea mediului ambiant.

● În fine, privind mai larg problema, credem că se poate afirma că o nouă resursă implică în general necesitatea unor concepții noi privind valorificarea. Credem că și în domeniul valorificării crăcilor din lemn trebuie depășită optica „clasică“ privind destinația de utilizare.

În acest sens credem că ar trebui căutate și alte direcții de valorificare în afara celulozei și hîrtiei. Desigur, specialiștii din chimie, industria materialelor de construcții, cea a obiectelor de uz casnic pot găsi, în domeniul lor de activitate utilizări și destinații adecvate în care această însemnată resursă ar putea fi folosită cu eficiență ridicată.

Serghei NICOLAIE

CONSOLIDAREA ECONOMICO-ORGANIZATORICĂ A COOPERATIVELOR AGRICOLE (III)

O importantă acțiune în dezbaterea specialiștilor

Publicăm în acest număr noi aspecte ale problematicii abordate în cadrul dezbaterii initiate de Catedra de organizare și conducere a agriculturii de la Academia „Ștefan Gheorghiu". Primele două părți ale sintezei dezbaterii au apărut în numerele 2 și 3 din 1977 ale revistei.

Profilarea și concentrarea producției

ACȚIUNEA de profilare și concentrare a producției agricole, încheiată în linii mari în întreprinderile agricole de stat în anul 1964, poate fi considerată abia la început în sectorul cooperatist. Sînt cooperative care, deși situate în zone în care este posibilă specializarea producției, cultivă încă multe specii de plante.

C.A.P. Traianu, județul Brăila, spre exemplu, cultiva pînă în 1975 21—25 de culturi (aproape toate culturile vegetale), deși cooperativa este situată într-un județ cu mari posibilități de specializare a producției agricole. Aceasta a făcut să apară necorelații între numărul indicatorilor și nivelul acestora. Și la C.A.P. Bogdănești, județul Bacău, se obțin cca. 22 de produse, ceea ce înseamnă o slabă concentrare a producției. Un număr mai mic de culturi, de exemplu 3—5, ar permite specializarea unității și, desigur, creșterea eficienței producției agricole. Sub raport economic, 2—3 culturi intr-o fermă pot asigura rentabilitatea producției și organizarea superioară a acesteia.

Rentabilizarea producției agricole la nivelul fiecărei unități este pe deplin compatibilă cu eficiența economică a întregului sistem de agricultură numai în măsura în care zonarea, profilarea și concentrarea producției se respectă la toate nivelurile. Dacă — în condițiile noastre pedoclimatice — se repartizează în fiecare județ toate culturile, în mod normal vor fi culturi nerentabile în zonele nefavorabile și culturi cu rentabilitate ridicată în zonele cu condiții foarte bune. Pe de altă parte, dacă sistemul de prețuri nu este diferențiat sau este diferențiat foarte puțin, atunci unele unități vor dispune de resurse mai mari de dezvoltare decît altele. În prezent, spre exemplu, principalele culturi cerealiere se cultivă în toate județele și, se poate spune, în toate cooperativele agricole. Rentabilitatea fiind influențată în mare măsură de condițiile naturale de fertilitate, se creează deci condiții ca acele cooperative care nu sînt profilate strict pe culturile cerealiere specifice zonei lor pedoclimatice să nu realizeze o eficiență satisfăcătoare și să fie astfel nevoite să adopte programe speciale de consolidare.

În perioada cristalizării unui profil de producție propriu cooperativei agricole se poate realiza acea îmbinare necesară între interesele economiei naționale, reprezentate de constituirea fondului centralizat de produse agricole și interesele economice ale cooperativelor și cooperatorilor, reprezentate de creșterea producției agricole și a eficienței sale, de dezvoltarea averii obștești.

Au fost exprimate însă și alte opinii. S-a arătat, spre exemplu, că numeroase cooperative, deși au fost lăsate să-și întocmească singure planurile nu au reușit în dezvoltarea lor economică să progreseze satisfăcător. În aceste unități, mai puțin consolidate, a fost omisă importanța producției marfă, nu s-au prevăzut tehnologii moderne ; calitatea nesatisfăcătoare a planurilor proprii de redresare, opțiunile insuficient fundamentate în stabilirea structurii producției agricole menită să ducă în timp scurt la consolidarea cooperativei, ca și caracterul superficial al măsurilor luate pentru înfăptuirea a ceea ce s-a stabilit, fluctuația cadrelor de conducere, n-au putut asigura, în timp, dezvoltarea într-un ritm corespunzător a averii obștești. Factorul subiectiv în general, nivelul muncii politice desfășurate în aceste unități n-au fost destul de active în procesul de consolidare.

Practica de pînă acum, de a planifica producția agricolă și la nivelul consiliului intercooperatist, nu a asigurat cuprinderea principalelor capitole de plan ; sub aspectul conducerii și planificării producției agricole, consiliul intercooperatist nu a reprezentat în toate cazurile o formă organizatorică suficient de activă. S-au făcut numeroase aprecieri, în sensul că aceste organisme nu și-au exercitat în unele cazuri atribuțiile statutare și din cauza lipsei de sprijin din partea direcțiilor agricole județene, a uniunilor județene ale cooperativelor agricole, a trusturilor S.M.A. S-a relevat în discuții că unele organe agricole județene au considerat că prin exercitarea și lărgirea atribuțiilor consiliilor intercooperatiste li s-ar diminua rolul, că s-ar crea — chipurile — paralelisme, suprapuneri. În prezent, direcția agricolă nu poate controla și coordona activitatea pe o rază așa de mare printr-o singură persoană — inginerul-șef al consiliului intercooperatist — astfel că acesta poate deveni în anumite situații doar un purtător de dispoziții și informații de la consiliul intercooperatist la direcție și invers. Consiliul intercooperatist, neavînd putere de decizie și nefiind încă titular de plan, are un rol insuficient conturat în planificarea producției agricole.

„**Comitetul Politic Executiv** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea rostită la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., din 27—28 decembrie 1976 — **a stabilit un șir de măsuri pentru buna organizare a acestor consilii, pentru creșterea rolului lor în îndrumarea și planificarea producției în cooperativele componente, în specializarea producției, în organizarea de ferme și asociații intercooperatiste, în creșterea animalelor, în legumicultură, pomicultură, zootehnie și alte domenii. În același timp, va trebui să se treacă hotărît la dezvoltarea unor activități de prelucrare industrială sau de preindustrializare a producției agricole, precum și la alte activități cu caracter industrial, pentru a se asigura creșterea rapidă a forței economice a cooperativelor de pe cuprinsul fiecărui consiliu intercooperatist și, pe această bază, sporirea veniturilor membrilor cooperatori... va trebui sporită preocuparea pentru îmbunătățirea activității tuturor consiliilor intercooperatiste, astfel încît, în acest cincinal, să se poată ajunge la funcționarea lor corespunzătoare. Odată cu aceasta trebuie să acordăm — cum am mai subliniat — atenție dezvoltării diferitelor activități economice, industriale și de cooperare în producție între întreprinderile agricole de stat, S.M.A., și alte unități de stat și cooperativele sau consiliile intercooperatiste**".

În ce privește cheltuielile de producție, în sistemul actual de planificare se iau în considerare numai tarifele diferențiate pentru lucrările executate mecanizat. Au fost formulate propuneri ca acest sistem să fie completat și cu diferențierea prețurilor de desfacere.

În unele cooperative agricole, profilul și gradul de concentrare a producției stabilite prin plan nu se regăsește întotdeauna încadrate în zona respectivă. În principiu este necesar ca planul să corespundă într-un grad cît mai înalt zonei de fertilitate. Adesea apar, de la un an la altul, fluctuații mari în repartizarea sarcinilor în profil teritorial ; uneori acestea se modifică radical. Este important ca acele culturi necesare economiei naționale și cu o eficiență ridicată să fie extinse peste tot unde condițiile pedoclimatice favorizează acest lucru. De exemplu, inul și cînepa s-au extins în multe județe și cooperative, în pofida faptului că unele unități au apreciat, în mod greșit, că rentabilitatea acestor culturi ar fi redusă. Alegerea culturilor în funcție de cei trei parametri principali (nevoile economiei naționale, eficiența lor și condițiile concrete) are o importanță deosebită. De exemplu, la C.A.P. Traianu, județul Brăila, situată pe terenuri cu condiții de irigare, se consideră, întemeiat, că trebuie să se cultive mai mult grîu, soia și mai puțin porumb, din cauza lipsei de forță de muncă. La aceste culturi, ca și la altele, între profilul producției, cantitatea de îngrășăminte și cantitatea efectiv livrată au apărut diferențe în minus, planul de mecanizare nefiind corelat cu posibilitățile reale.

Profilul și gradul de concentrare a producției condiționează însăși planificarea dezvoltării, care trebuie să înceapă cu stabilirea și utilizarea rațională a fondului de dezvoltare și de consum. Unele coperative nu acumulează nimic ; altele, astăzi consolidate, au avut perioade în care au investit peste 50 la sută din producția netă.

La C.A.P. Scornicești, județul Olt, spre exemplu, s-au făcut ani la rînd eforturi pentru acumulare, dar astăzi la această cooperativă se obțin, numai din zootehnie, peste 40 milioane de lei producție globală. Din investiții proprii, la această cooperativă s-au procurat și circa 150 de mijloace de transport proprii (tractoare, autobasculante, autocamioane etc.) ; s-au pus în funcțiune un complex avicol, o fabrică de nutrețuri combinate, un complex de sere pe 16 ha, un sistem de irigații cu conducte îngropate pe 540 ha., o fermă de vaci (din rasa Holstein), o fermă de găini ouătoare. La o asemenea diversitate și complexitate de activități, în cooperativă s-au organizat un puternic sector mecanic propriu, un șantier de construcții.

Creditul — corelat cu condițiile de consolidare

ACORDAREA de credite poate fi corelată cu condițiile de consolidare a cooperativelor slab dezvoltate. Pentru obiectivele cuprinse în programele proprii de redresare prevăzute să aibă eficiență economică ridicată s-a propus acordarea de credite în condiții avantajoase, rambursarea sumelor împrumutate urmînd să înceapă după intrarea în folosință a obiectivelor realizate în aceste condiții.

Posibilitatea livrării de tractoare cooperativelor agricole cu sau fără acordare de credite ar accelera ritmul dezvoltării bazei tehnico-materiale a acestora și implicit posibilitatea executării unor lucrări sau transporturi cu implicații economice importante.

În cazul cooperativelor slab dezvoltate trebuie studiată însă posibilitatea acordării de credite pentru procurarea de tractoare, acestea fiind utile și eficiente pentru activitatea economică, mai ales pentru transporturi. Față de cît trebuie plătit stațiunii de mecanizare a agriculturii pentru utilizarea unui tractor, la o cooperativă costul zilnic de exploatare este pe jumătate. Or, numai pentru însilozări și transporturi C.A.P. Bănia a plătit, în anul 1975, o sumă cu care se puteau cumpăra trei tractoare.

La această cooperativă, neasigurarea mijloacelor de transport face ca transportul fînului să dureze mult și să fie posibil numai vara, cînd pot fi utilizate atelajele. Taberele de vară (pentru animale) sînt situate la 30 km de sediul cooperativei, iar fînețele la 20 km ; cînd fînul nu poate fi transportat repede (vin ploile de toamnă, lipsesc mijloacele de transport etc.), trebuie cumpărat — la un preț destul de ridicat.

În mod deosebit s-a insistat să se revadă posibilitatea ajutorării cooperativelor agricole slab dezvoltate cu unele utilaje propuse de S.M.A. spre casare. Bineînțeles, aceasta reprezintă doar o soluție provizorie, de tranziție, întrucît agricultura nu poate progresa pe seama utilajelor învechite, costisitoare în procesul de producție.

Durata de aprobare a creditelor solicitate de cooperativele agricole este foarte lungă în unele cazuri. De multe ori, pînă se aprobă acordarea creditelor solicitate de unități slab dezvoltate trece perioada optimă de utilizare a lor (efectuarea arăturii, semănatul, stropitul pomilor sau al viței de vie, recoltarea etc.). Cînd se aprobă creditele — pentru că, totuși, se aprobă — se constată că este prea tîrziu.

Valorificarea producției agricole

PRINCIPIUL stabilității prețurilor de preluare și valorificare a produselor agricole și cunoașterea din timp a condițiilor de livrare a acestora (calitate, cantitate, perioadă etc.) asigură conducerii unităților agricole posibilitatea de a calcula cu exactitate, anticipat, eficiența fiecărui produs. Referindu-se cu prioritate la valorificarea producției zootehnice, participanții la dezbatere au acentuat importanța cunoașterii din timp a acestor condiții. Laptele, spre exemplu, este — de regulă — rentabil la o producție de peste 3 000 l de la o vacă furajată. De la cooperativă la cooperativă, în funcție de costul furajelor (prețul cu care se înregistrează acestea în structura cheltuielilor materiale), de normele de îngrijire și întreținere, de potențialul animalelor exploatate rentabilitatea acestui produs de primă necesitate diferă. De aceea, părerea unor specialiști, potrivit căreia valorificarea producției de lapte ar depinde și de mărimea efectivului exploatat nu este motivată din punct de vedere economic : condițiile de livrare rămîn aceleași indiferent de mărimea efectivului exploatat. Mai mult, condițiile de livrare se îmbunătățesc atunci cînd de la un an la altul se obține o creștere a producției de lapte mai mare de 150 l de la o vacă, întreprinderea specializată în preluarea și prelucrarea laptelui acordînd prime importante, care pot fi utilizate pentru dezvoltarea sectorului zootehnic, pentru sporirea retribuției cooperatorilor care obțin rezultate deosebite.

Fondul problemei este însă altul. Menținerea, pe o perioadă îndelungată, a unor prevederi de plan privind creșterea continuă a efectivului determină unitățile agricole să păstreze în „producție“ și animalele cu potențial biologic scăzut, uneori sterile, nu permite selecția. Aceste elemente obiective, la care s-a adăugat într-o serie de cazuri lipsa unor preocupări ferme pentru organizarea mai bună a producției și a muncii, s-au numărat printre cauzele obținerii unor producții scăzute de lapte de la o vacă furajată și ale majorării costurilor acesteia, pe măsura sporirii numerice a efectivului.

La C.A.P. Bănia, atît timp cît efectivul de vaci s-a menținut la 200, producția medie de lapte pe cap de vacă furajată a fost de peste 1 600 l. ; cînd efectivul a ajuns la 470 capete, producția a scăzut la circa 1 000 l.

Pentru rentabilizarea producției de lapte la această coperativă s-au luat cîteva măsuri. Actuala conducere a considerat că trebuie pornit de la asigurarea unei baze furajere ieftină și rațională. (Furajele și așternutul au o pondere de circa 80% în costul litrului de lapte). Repartizarea a 15—18% din teren pentru producerea furajelor a fost primul pas ; acum, pe circa 300 ha se cultivă trifoi și ghizdei, ceea ce înlesnește și rotația rațională a culturilor. Pentru executarea mecanizată a unor lucrări, cooperativa a recuperat cîteva mașini propuse a fi casate (motoare pentru moara cu ciocane, un autocamion cumpărat cu circa 10 000 de lei, un tractor care, cu reparații în valoare de 3000 de lei, a executat lucrări în valoare de peste 40 mii de lei).

Îmbunătățirea continuă a activității în domeniul reproducției animalelor, obținerea unor indici de fertilitate superiori, reducerea mortalității la viței, asigurarea unei baze furajere raționale fac posibilă și necesară creșterea efectivului în paralel cu creșterea producției de lapte. În cuvîntarea rostită la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — referindu-se la măsurile adoptate de Comitetul Politic Executiv privind creșterea efectivului de vaci de lapte la circa 4 milioane în 1980 — sublinia : **„Realizarea efectivelor prevăzute pe fiecare an și pe întregul cincinal, la toate speciile de animale, trebuie să constituie o preocupare permanentă“.**

Momentul valorificării producției are o mare importanță pentru toate unitățile agricole, dar și pentru consumatori. S-a formulat deseori opinia că dacă cooperativele mai puțin dezvoltate ar valorifica producția exact în momentul în care prețul de desfacere este cel mai avantajos, ar putea dispune de sume suplimentare pentru consolidarea lor.

Întreprinderea de legume-fructe Ilfov trebuie să preia 500 tone de cartofi timpurii cînd producția la hectar era de 6 tone, iar prețul de preluare de 3 lei/kg. S-a hotărît însă sistarea preluării cartofilor timpurii pînă cînd producția ajunge la 12 tone/ha. În intervalul respectiv, prețul de preluare a scăzut la 0,80 lei/kg. Calculul comparativ arată că : 6000 kg/ha × 3 lei=18 mii lei venit pentru cooperative ; 12 000 kg/ha × 0,80 lei=9 600 lei S-au pierdut, deci, în cazul acestui lot, peste 8 000 de lei, în condițiile cînd cartofii noi erau solicitați de consumatori, iar piața neorganizată îi oferea la prețuri mari. Și în alte cazuri nu există corelație între producție, preluare și desfacere, nu este cointeresată suficient activitatea de producere a legumelor și fructelor timpurii.

De aceea, Legea privind organizarea producției de legume și cartofi, precum și valorificarea legumelor, cartofilor și fructelor, recent adoptată, conține prevederi clare privind perfecționarea întregului sistem de aprovizionare cu aceste produse.

Dezbatere consemnată de
Ion MANEA

În ultima parte a dezbaterii : cointeresarea materială ; concluzii privind cauzele dezvoltării insuficiente a unor cooperative ; sinteza factorilor care pot propulsa dezvoltarea.

Dezbatere „R.E.": Căi de creştere a eficienţei exporturilor

O caracteristică a cincinalului revoluţiei tehnico-ştiinţifice:

ACCELERAREA EXPORTULUI DE INTELIGENŢĂ

DEZBATEREA NOASTRĂ privind căile de creştere a eficienţei exporturilor a adus succesiv în atenţia specialiştilor din cercetare, producţie, comerţ, învăţămînt probleme ale competitivităţii tehnice a produselor din nomenclatorul de export (Revista economică nr. 2/1977), *ale dinamizării exportului de inteligenţă prin reconsiderarea posibilităţilor de transfer tehnologic orizontal între domenii tehnico-ştiinţifice conducătoare (fizică nucleară, aerospaţial, tehnică de calcul, chimie, electronică) şi domenii tradiţional beneficiare (maşini unelte, mijloace de transport, industrii de bunuri de consum şi materiale diferite etc.), prin cunoaşterea „pieţei tehnice" internationale şi valorificarea drepturilor de proprietate industrială* (Revista economică nr. 3/1977).

La accelerarea exportului de inteligenţă, un aport în creştere aduc diferite forme de cooperare tehnico-ştiinţifică promovate de ţara noastră cu un număr tot mai mare de ţări. În acest număr prezentăm unele orientări şi direcţii de acţiune pentru lărgirea acestui flux al transferului tehnologic.

În continuare dezbaterea va aborda :

- promovarea exporturilor complexe ;
- perfecţionarea sistemului informaţional de conjunctură-marketing ;
- riscul în operaţiunile de „comerţ fără substanţă".
- diversificarea pe zone a exporturilor şi promovarea cooperării internaţionale ;
- publicitatea externă.

Dezbaterea este deschisă tuturor cititorilor noştri care doresc să prezinte unele experienţe sau propuneri originale privind problematica expusă mai sus.

Cooperarea ca formă de transfer

ÎN PERIOADA 1976—1980, activitatea de cercetare ştiinţifică şi dezvoltare tehnologică va urmări realizarea a circa 600 de obiective subordonate dezvoltării economice şi sociale, dintre care o mare parte vor fi valorificate în cursul cincinalului, iar altele, cu caracter fundamental, vor asigura rezerva de soluţii tehnico-ştiinţifice pentru obiectivele de bază ale cincinalului 1981—1985. Totodată, pe baza concepţiei proprii se va asigura realizarea a peste 80% din totalul tehnologiilor noi sau perfecţionate, necesare pentru obiectivele de investiţii planificate. Programul de introducere a progresului tehnic în toate ramurile economiei naţionale, punînd un accent prioritar pe mobilizarea eforturilor de concepţie proprie, caută în acelaşi timp să le îmbine armonios cu achiziţionarea unor rezultate ale cercetării ştiinţifice şi dezvoltarea tehnologiilor importate.

O cale importantă pentru atingerea acestor obiective o reprezintă cooperarea internaţională, atît în cercetare-dezvoltare, cît şi în transferul de tehnologie, astfel încît economia românească să aibă acces cît mai repede posibil, pe scară largă, la tehnologiile de vîrf. În cadrul cooperării tehnico-ştiinţifice cu alte state se urmăreşte rezolvarea unor probleme cum ar fi : valorificarea a noi resurse de materii prime şi energie, micşorarea consumurilor specifice, diversificarea gamei de produse şi ridicarea performanţelor calitative ale acestora, în deosebi în industriile de vîrf, purtătoare ale progresului tehnic. Paralel cu dezvoltarea licenţelor achiziţionate, preocupările se îndreaptă deopotrivă spre valorificarea unor invenţii în străinătate, dotarea unităţilor de cercetare şi proiectare cu aparatură modernă, colaborarea cu unităţile analoage din alte ţări pe linia schimbului, închirierii şi importului de aparatură şi a realizării de cooperări pentru dezvoltarea producţiei interne de aparatură etc.

În vederea dezvoltării şi adîncirii cooperării în domeniul cercetării ştiinţifice şi dezvoltării tehnologice între România şi alte ţări socialiste şi pentru sporirea contribuţiei acestei activităţi la realizarea mai rapidă şi la un nivel ştiinţific şi tehnic mai ridicat a unor obiective de interes reciproc, s-au perfectat documente de colaborare, prin care se prevede rezolvarea, în perioada 1975—1980, a peste 300 de obiective de cercetare ştiinţifică şi tehnică.

Activitatea de cooperare ştiinţifică şi tehnologică cu ţările nesocialiste dezvoltate se realizează pe bază de acorduri guvernamentale. În prezent există astfel de relaţii cu 15 ţări din Europa, precum şi cu S.U.A. şi Japonia.

Au fost create comisii şi subcomisii mixte de cooperare ştiinţifică şi tehnologică, a căror activitate, din partea română, este coordonată de Consiliul Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie. Prin aceste comisii, şi prin raporturile directe ale C.N.S.T. cu organismele similare, sînt convenite pentru a fi abordate, prin cooperarea dintre institutele de cercetare româneşti şi institute şi organizaţii interesate din alte ţări, peste 150 de obiective de cercetare în domenii de interes reciproc — de exemplu : siderurgie, mine, extracţia şi prelucrarea petrolului, chimie, fizică şi fizică nucleară, electronică, electrotehnică, informatică, energetică, construcţii de maşini, construcţii industriale, transporturi, agricultură, protecţia mediului înconjurător etc.

Totodată, creşte permanent interesul pentru acţiuni de cooperare cu firme industriale din ţările dezvoltate, prin încheierea de înţelegeri care prevăd schimburi de informaţii şi documentaţii ştiinţifice, cercetarea în comun a unor probleme de interes reciproc, trimiteri de cercetători ştiinţifici pentru schimb de experienţă şi documentare, acordarea de burse pentru specializare etc. ; accentul este pus pe angajarea în cooperare a unor probleme concrete de cercetare şi dezvoltare, care prezintă interes pentru ambele părţi.

Activitatea de cooperare ştiinţifică şi tehnologică cu ţările în curs de dezvoltare din Africa şi Asia a căpătat un cadru organizat, începînd din anul 1975, cînd au fost semnate primele acorduri de colaborare cultural-ştiinţifică. Numărul acestora a crescut an de an, astfel că în prezent ţara noastră are convenite, la nivel guvernamental, înţelegeri cu peste 35 de ţări. De asemenea, pînă în prezent, România are încheiate acorduri de cooperare în domeniul cercetării ştiinţifice şi dezvoltării tehnologice cu 5 ţări din America Latină (Cuba, Chile, Venezuela, Argentina şi Costa Rica).

dr. Silvia BREBENEL
Consiliul Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie

Resurse ale tehnicii de vîrf

INDUSTRIA electronică românească, ramură de vîrf, determinantă pentru progresul tehnic al întregii economii naționale, a înregistrat progrese remarcabile pe linia asimilării unor produse noi originale sau sub licență. Astfel, în prezent oferim la export televizoare portabile și cu circuite integrate, radioreceptoare complet tranzistorizate, mașini de facturat și contabilizat cu circuite integrate, familia de calculatoare Felix C-256 compusă din modele compatibile Felix C—32, Felix C—256 și Felix C—512, echipamente periferice, precum și componente electronice satisfăcînd normele și standardele internaționale.

În cursul acestui proces de dezvoltare, industria electronică din țara noastră a acumulat experiență tehnologică și organizatorică, și-a format și dispune de un fond de specialiști capabili să asigure realizarea exportului de licențe, de linii tehnologice de fabricație, transferul know-how-ului aferent, acordarea de asistență tehnică în proiectarea unităților de producție, în organizarea fabricației, a service-lui, precum și formarea personalului de specialitate al clienților externi.

Acțiunile de export ce se realizează în prezent — printre care o fabrică de televizoare în R.P.D. Coreeană, linii de montaj de radioreceptoare și livrări corespunzătoare de seturi de radioreceptoare etc. — valorifică potențialul existent în acest sector al industriei românești privind livrarea unor licențe de fabricație în domeniile produselor electronice de larg consum, al tehnicii de calcul și chiar al unor componente electronice.

În condițiile promovării principiilor noii ordini economice internaționale, ale procesului de industrializare în care se angajează țările în curs de dezvoltare, proces în cadrul căruia industria electronică nu poate fi neglijată, situația conjuncturală actuală și în perspectivă este favorabilă exportului de licențe, cooperării în realizarea de unități de fabricație a produselor electronice.**România este în măsură să contribuie, în condițiile avantajului reciproc, la construirea de industrii electronice în țările în curs de dezvoltare,** menite să conducă la dezvoltarea generală industrială a acestora prin asimilarea unor tehnologii de înaltă tehnicitate. Nu trebuie neglijat, în acest sens, avantajul pe care-l oferă industria românească, prin **experiența acumulată în demararea dezvoltării unor tehnologii de vîrf pe fondul unei structuri pe ramuri și infrastructuri în curs de dezvoltare.** Din acest punct de vedere, specialiștii noștri sînt mai în măsură să înțeleagă problemele pe care le pune crearea unei industrii electronice în țările în curs de dezvoltare, să participe la rezolvarea lor într-un spirit de constructivă cooperare.

Dacă întreaga piață mondială de produse electronice marchează o ascuțire continuă a concurenței, ca urmare a recesiunii economice din țările capitaliste dezvoltate industrial, **țările în curs de dezvoltare constituie segmente de piață deschise comerțului cu licențe de fabricație.** Pe aceste piețe marile firme capitaliste nu sînt deosebit de active ,deoarece, pentru a-și ocupa forța de muncă proprie, sînt în prezent interesate mai mult de exportul de produse ; totodată, ele nu au, în general, încredere în posibilitățile noului licențiat de a realiza performanțele tehnologiei transferate fără un volum mare de asistență tehnică, al cărei preț este ridicat. Toate acestea constituie după opinia noastră premise favorabile exportului de inteligență românească în domeniul electronicii și tehnicii de calcul.

Valorificarea inteligenței românești prin promovarea exportului de licențe de fabricație constituie una dintre căile importante de sporire a eficienței economice a comerțului nostru exterior, prin asigurarea unor relații comerciale stabile și de durată, prin realizarea unor exporturi de valori mari (constînd în utilaje, piese și subansamble pentru producție, documentație, asistență tehnică și prestări de servicii) precum și prin îmbunătățirea cursului de revenire global aferent acestor grupe de produse.

O mențiune specială, în acest sens, trebuie făcută în legătură cu domeniul **tehnicii de calcul,** în care poate fi valorificată experiența dobîndită în țară prin implementarea unui program național de informatică, prin elaborarea coordonată a sistemelor informatice și a pachetelor de programe aferente, experiența în proiectarea și organizarea unei rețele de centre de calcul, precum și în fabricația tehnicii de calcul.

Creșterea ponderii exporturilor care conțin înmagazinată concepție de cercetare, proiectare și tehnologie originală se urmărește în cadrul Centralei industriale de electronică și tehnică de calcul, prin adoptarea unor programe de promovare a exportului, prin elaborarea unor oferte generale, inclusiv pentru licențe și linii de fabricație, participarea la licitații de sisteme complexe etc. : totodată, au fost luate măsuri care să asigure cadrul organizatoric necesar desfășurării mai eficiente a unor astfel de exporturi.

Întrucît în prezent echipamentele electronice constituie părți importante în majoritatea tehnologiilor moderne, se impune **intensificarea colaborării cu alte centrale industriale care au funcția de furnizor general pentru exporturi de instalații complexe,** astfel ca și pe această cale să se promoveze exportul produselor electronice și în special al mijloacelor tehnicii de calcul, inclusiv al programelor de calcul aferente, care conțin un important volum de muncă de concepție, valorificabilă la un nivel superior de eficiență economică. În aceste condiții vor putea fi create premisele realizării importantelor sarcini de export care revin în actualul cincinal, industriei electronice românești.

Vladimir ȚICOVSCHI
Centrala industrială de electronică și tehnică de calcul

MODALITĂȚI DE COOPERARE TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ

ÎN SCOPUL creșterii continue a eficienței cooperării științifice și tehnologice internaționale, pentru a răspunde situațiilor complexe și diferite, determinate de condițiile specifice ale fiecărui partener se promovează forme variate de cooperare, printre care :

- realizarea în comun a unor programe de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, avîndu-se în vedere perspectiva finalizării lor la scară industrială și comercializarea în țările partenere sau în terțe țări a produselor obținute ;
- crearea în comun de institute, laboratoare sau stații pilot (soeietăți mixte), pentru activități de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică ;
- crearea de colective temporare de cercetare-dezvoltare, cu specialiști din două sau mai multe țări, care își desfășoară activitatea pe baza unor programe ;
- transferul — pe bază de reciprocitate — de cunoștințe științifice, tehnologice și industriale, folosirea în comun de licențe și brevete de invenții, precum și dezvoltarea în comun de noi tehnologii care prezintă interes reciproc ;
- realizarea de activități în comun pentru dezvoltarea sau valorificarea unor brevete de invenție aparținînd unuia dintre parteneri ;
- acțiuni de cooperare pentru dezvoltarea bazei materiale a activității științifice și tehnologice (utilarea de laboratoare și ateliere, stații pilot, centre experimentale **etc.),** în vederea creării condițiilor unor viitoare activități comune în acest domeniu ;
- realizarea în comun de studii și proiecte de interes reciproc, inclusiv pentru terțe piețe ;
- acordarea și primirea de asistență științifică și tehnologică, pe bază de contracte (consultații în procesul de cercetare și proiectare, realizarea de studii și proiecte, pregătirea de cadre etc.) ;
- schimbul de experți, cercetători, proiectanți și tehnicieni pentru realizarea obiectivelor de cooperare convenite, schimbul de publicații științifice și tehnice ;
- efectuarea, în condiții convenite, a unor încercări și verificări științifice și tehnice, precum și a unor prestări de activități științifico-tehnologice ;
- organizarea de expoziții industriale, însoțite de conferințe științifice și tehnice pe probleme de interes comun.

MECANISMUL ECONOMIC • FUNCȚIONALITATE • EFICIENȚĂ

Puncte de vedere

FUNCȚIA PREȚURILOR DE DECONTARE

ÎNCEPÎND cu anul 1974, odată cu aplicarea noilor prețuri de producție și de livrare, au fost introduse prețuri de decontare la unele produse ale industriei extractive, diferențiate pe întreprinderi în cadrul prețurilor de livrare unice, stabilite la nivel de ramură.

Printre rațiunile de ordin economic care au stat la baza instituirii prețurilor de decontare, un loc central îl ocupă necesitatea creării unei baze proprii de venituri pentru fiecare unitate economică, în condițiile în care prețurile de livrare unice pe ramură, stabilite după principii îndeobște cunoscute, nu asigură venituri unor întreprinderi sau asigură venituri diferențiate sensibil, în funcție de condițiile obiective individuale de producție în care acestea își desfășoară activitatea. În astfel de cazuri, deși lipsa de rentabilitate nu constituie o reflectare a vreunor defecțiuni interne ale întreprinderilor, consecințele negative sînt aceleași pentru conducerea economică a activității, deoarece lipsește premisa unei cointeresări reale în formarea fondului propriu de dezvoltare și în creșterea gradului de participare a întreprinderilor la sporirea venitului național. **„Concepția după care una din laturile superiorității economiei socialiste ar fi faptul că aceasta își poate permite să finanțeze timp îndelungat producții nerentabile, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, contravine în mod flagrant cerințelor dezvoltării noii orînduiri, este expresia unei viziuni economice rudimentare. Încălcarea principiilor rentabilității nu poate să nu se răsfrîngă, mai devreme sau mai tîrziu, în mod negativ asupra eficienței economiei naționale în ansamblu, asupra dezvoltării generale a societății“[1]).**

În esență, prin aplicarea prețurilor de decontare se are în vedere ca întreprinderile cu condiții obiective superioare de producție să cedeze o parte din veniturile suplimentare ce le obțin, din vînzarea producției (față de condițiile medii pe ramură) întreprinderilor cu condiții mai grele de activitate, în așa fel încît fiecăreia să i se asigure o rentabilitate normală. În cazul întreprinderilor din prima categorie, prețurile de decontare sînt mai mici decît prețurile de livrare unice, iar în cazul celor din a doua categorie, aceste prețuri sînt mai mari. În ambele cazuri, reglementările prevăd că prețurile de decontare sînt considerate prețuri de producție și — ca urmare — în funcție de aceste prețuri se determină, la nivelul întreprinderilor, sarcinile valorice de plan (producția marfă fabricată, producția marfă vîndută și încasată, beneficiile etc.). Diferențele dintre prețurile de livrare (mai mari) și prețurile de decontare (mai mici) se varsă de către întreprinderi la centrala industrială, iar cele dintre prețurile de decontare (mai mari) și prețurile de livrare (mai mici) se primesc de la centrala industrială.

La prima vedere, mecanismul prețurilor de decontare pare relativ simplu. Practica de pînă în prezent arată însă că pentru funcționarea lui eficientă trebuie asigurate unele condiții, la care se fac referiri în cele ce urmează.

APLICAREA PREȚURILOR DE DECONTARE ESTE CONDIȚIONATĂ ÎN MOD HOTĂRÎTOR DE MENȚINEREA ÎN TIMP A RENTABILITĂȚII CUPRINSĂ ÎN PREȚUL MEDIU DE LIVRARE

Printre subramurile industriei extractive în care funcționează prețuri de decontare este și industria cărbunelui. Prin aplicarea acestor prețuri s-a avut în vedere inițial*) ca la lignit și cărbune brun (de exemplu) să se asigure, la nivelul fiecărei întreprinderi producătoare, o rentabilitate de circa 10%.

Încă din primul an de aplicare a noilor prețuri, a apărut însă o situație deosebită în producția acestor sorturi de cărbune. Este vorba de măsurile luate în vederea unor lucrări vaste de descopertare pentru sporirea producției, ținînd seama de nevoile crescînde de combustibil ale economiei naționale. Lucrările respective au trebuit să fie efectuate cu mijloacele de care s-a dispus în acel moment, în această acțiune fiind atrase și organizații nespecializate, dotate cu utilaje de randamente relativ scăzute, în comparație cu cele aflate în dotarea unităților miniere. Totodată, concomitent cu sporirea producției de cărbune în subteran, au fost luate măsuri pentru ridicarea gradului de securitate și protecție a muncii, pe baza unor programe ferme privind dotarea cu materiale, echipamente, aparataje perfecționate și efectuarea de lucrări speciale. Se înțelege de la sine că astfel de acțiuni, justificate din punct de vedere economic și social, cu efecte pozitive în balanța combustibililor, în creșterea gradului de securitate minieră etc., au ocazionat cheltuieli suplimentare însemnate. Noile prețuri s-au îndepărtat foarte repede de cheltuielile reale de producție, iar acumulările cuprinse în prețurile de livrare au scăzut.

În condițiile arătate, aplicarea prețurilor de decontare în această subramură a fost, în mod practic, amînată. Dacă ar fi fost menținută s-ar fi pus probleme deosebite în legătură cu acoperirea integrală a costurilor reale de producție, atît în cazul întreprinderilor care trebuiau să cedeze o parte din încasări, cît și pentru cele care trebuiau să primească.

Astfel, practica a arătat că **la stabilirea prețurilor de decontare pentru o anumită perioadă este foarte important să se analizeze și să se cunoască în ce măsură permit condițiile reale de producție să se mențină un anumit nivel de rentabilitate în prețul de livrare, suficient pentru ca beneficiile care se redistribuie între întreprinderi să asigure acoperirea costurilor individuale de producție și o rentabilitate normală.** O asemenea analiză s-a făcut, de exemplu, pentru anul 1977, în urma căreia s-a considerat că, în condițiile îmbunătățirilor aduse prețurilor reașezate, este posibilă aplicarea prețurilor de decontare la unele întreprinderi și produse din industria cărbunelui.

Îndeplinirea integrală a sarcinilor privitoare la creșterea rentabilității constituie o problemă economică fundamentală. Altfel nu se realizează una din principalele resurse ale formării fondului național de dezvoltare economico-socială, este îngreunată finanțarea obiectivelor stabilite prin plan, inclusiv a celor legate direct de ridicarea nivelului de trai. În cazul beneficiilor ce se redistribuie prin mecanismul prețurilor de decontare, nerealizarea acestora pe parcursul execuției transformă relațiile stabilite prin plan între întreprinderi, într-un lanț de prejudicii reciproce. Asemenea situații au avut loc în cazul unor întreprinderi din cadrul Centralei minereurilor Deva și Centralei minereurilor și metalurgiei neferoase Baia Mare.

Practica aplicării prețurilor de decontare în cazul unor produse și întreprinderi din subramura minereurilor neferoase demonstrează, după părerea noastră, și faptul că, în condițiile de producție frecvent schimbătoare din cauze obiective, sfera de aplicare a prețurilor de decontare trebuie judicios aleasă și — în orice caz — ea n-ar trebui să cuprindă, sub aspect organizatoric, decontări între centrale industriale diferite.

OPORTUNITATEA APLICĂRII PREȚURILOR DE DECONTARE DEPINDE DE MODUL CUM ESTE REPARTIZATĂ PRODUCTIA PE ÎNTREPRINDERI

La stabilirea sarcinilor de producție pe total ramură și pe fiecare întreprindere în parte nu se poate porni de la calcule în care să primeze interesul aplicării mecanismului prețurilor de decontare. Primatul unui asemenea interes ar echivala, în final, cu subordonarea ritmurilor de dezvoltare ale economiei unei ramuri și — ca urmare — a economiei naționale în ansamblu, unor scopuri minore.

Din acest punct de vedere, cu ocazia elaborării **planurilor relația dintre ponderea producției pe întreprinderi și mecanismul prețurilor de decontare trebuie numai cunoscută, nu și influențată, scopul analizei modificărilor ce intervin față de anul precedent în repartizarea sarcinilor de plan pe întreprinderi, fiind acela de a stabili în ce măsură prețurile de decontare aplicate în acel an mai corespund sau nu condițiilor din anul de plan ; cum pot fi ele modificate pe produse, la nivelul întreprinderilor în așa fel ca mecanismul să poată funcționa în continuare, și în final, în ce măsură mai pot fi sau nu aplicate prețuri de decontare.**

Așa cum s-a arătat mai sus, prețurile de decontare sînt considerate prețuri de producție la nivel de întreprindere. Prin urmare, ele trebuie să îndeplinească întocmai funcțiile prețului: **de calcul, evidență** și **planificare** ; de **stimulare a unităților economice și a colectivelor în rezultatele muncii lor** ; de **recuperare a cheltuielilor de producție** etc.

Aceste funcții pot fi îndeplinite desigur numai la nivelul întreprinderilor la care se aplică, la nivelul ramurii fiind vorba de prețuri unice de livrare în cazul fiecărui produs. Nu pot fi, de exemplu, considerate ca normale din acest punct de vedere, situațiile în care prin dările de seamă se raportează gradul de îndeplinire a sarcinilor de plan privind producția la nivel de ramură, însumîndu-se realizările valorice pe fiecare întreprindere în parte. Asemenea situații au arătat că dacă ponderea producției obținute pe întreprinderi se modifică față de plan, evaluarea acesteia în prețuri de decontare conduce la rezultate diferite față de cele obținute în cazul evaluării la prețuri de livrare a producției realizate. În asemenea cazuri însumarea realizărilor valorice pe întreprinderi denaturează raportările la nivelul ramurii.

O situație particulară prezintă funcția de **calcul** și **evidență** chiar la nivelul întreprinderilor, atunci cînd încasarea producției nu se realizează în întregime la prețurile de decontare. Au fost cazuri cînd unele întreprinderi au depășit producția planificată sau au realizat-o în cadrul planului, dar n-au încasat de la centrala industrială decît parțial diferențele cuvenite între prețurile de decontare și prețurile de livrare. Totuși, producția marfă vîndută și încasată și beneficiile au fost raportate în realizări așa cum au rezultat din evaluările făcute în prețuri de decontare ; beneficiile raportate ca realizate au fost repartizate și vărsate efectiv pe destinațiile legale, ceea ce în fapt a însemnat pierderea temporară a unei părți din mijloacele circulante necesare finanțării activității curente de producție.

După părerea noastră, **raportarea realizărilor în ce privește producția marfă vîndută și încasată și beneficiile trebuie corectată în funcție de încasările efective obținute din vînzarea producției, deoarece acest mod de raportare nu numai că este real, dar evită înstrăinarea mijloacelor bănești și ca urmare slăbirea gestiunii economice la nivelul întreprinderilor.** Totodată, în acest mod centrala industrială și ministerul respectiv sînt puse în situația să ia măsuri pentru îndeplinirea în mod real a indicatorilor de plan în discuție. Un asemenea mod de raportare presupune însă luarea de măsuri care să asigure îndeplinirea funcției prețului de **stimulare a unităților economice și a colectivelor respective în rezultatele muncii lor.** În acest sens, există în prezent preocupări pe plan central, de reglementare a acoperirii mai operative a eventualelor diferențe între prețurile de decontare și cele de livrare, la întreprinderile care depășesc sarcinile de plan de producție sau nu primesc diferențele ce li se cuvin în funcție de îndeplinirea planului.

În ce privește funcția de **recuperare a cheltuielilor de producție,** este evident că însăși instituirea prețurilor de decontare a fost făcută cu acest scop. Atrage însă atenția faptul că aceste prețuri n-au fost pînă în prezent utilizate în mod activ de către centralele industriale și ministerul de resort în scopul unei analize critice a costurilor de producție la nivelul întreprinderilor. Dovezi în acest sens le constituie și : lipsa de urmărire a modului cum se respectă, cu ocazia elaborării planurilor, prevederile legale potrivit cărora volumul producției în prețuri de decontare trebuie să fie egal — la nivel de ramură — cu volumul producției în prețuri de livrare ; nerespectarea obligațiilor legale de a urmări și raporta trimestrial modul în care se realizează programele de măsuri privind reducerea costurilor de producție și asigurarea rentabilității avută în vedere la reașezarea prețurilor ; înregistrarea de cheltuieli neeconomicoase în sume însemnate la unele întreprinderi care aplică prețuri de decontare ; tendința manifestată uneori în sensul că prin prețurile de decontare să fie acoperite și unele cheltuieli inutile etc.

Pe de altă parte, așa cum s-a arătat mai sus, au fost frecvente cazuri în care, deși s-au aplicat prețuri de decontare acestea au constituit o încercare reușită numai în parte din punctul de vedere al recuperării costurilor de producție, întreprinderile trebuind să apeleze în astfel de cazuri la resurse centralizate pentru completarea mijloacelor circulante nerecuperate.

Apreciem că aplicarea prețurilor de decontare nu poate avea eficiența scontată dacă prețurile respective nu îndeplinesc în mod real funcția de recuperare a costurilor de producție, pe fiecare produs în parte. Or, o asemenea funcție poate fi îndeplinită numai dacă prețurile unice de livrare — din care derivă și pe care se bazează prețurile de decontare diferențiate pe întreprinderi — sînt ele înseși corelate cu cheltuielile sociale de producție.

După părerea noastră nu trebuie căutate, prin aplicarea prețurilor de decontare, metode noi de acoperire a eventualelor pierderi pe care unele întreprinderi le mai înregistrează pe produse. **Dacă prețurile de livrare unice, stabilite la nivel de ramură răspund cerinței de a reflecta cheltuielile sociale de producție, pe fiecare produs în parte este justificat ca — în cadrul acestor prețuri și la aceleași produse — să se stabilească prețuri de decontare, diferențiate pe întreprinderi, care să asigure atît recuperarea cheltuielilor de producție cît și obținerea unei anumite rentabilități ; dacă prețurile de livrare se îndepărtează, pe parcurs, de cerința arătată, înseamnă că nici prețurile de decontare nu mai pot îndeplini funcția de recuperare a cheltuielilor de producție și în consecință trebuie identificate alte căi care să asigure această recuperare.**

Pe de altă parte, îmbunătățirile aduse prețurilor de producproducție, începînd cu anul 1977, creează și în industria extractivă, după părerea noastră, posibilități noi de întărire a gestiunii economice a întreprinderilor, în sensul că la marea majoritate a produselor și întreprinderilor sînt asigurate în actualul cincinal atît recuperarea cheltuielilor de producție, cît și obținerea unei rentabilități normale. O asemenea situație, care permite și restrîngerea sferei de aplicare a prețurilor de decontare, poate fi menținută și chiar îmbunătățită, cu condiția ca programele de reducere a costurilor de producție să fie realizate în fiecare an potrivit prevederilor de plan.

Nicolae SĂVOIU
Ministerul Finanțelor

---

1) **Nicolae Ceaușescu :** Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, decembrie 1967. Edit. politică, București 1967, pag. 61.

*) Începînd cu 1974. Ulterior, prețurile au fost corectate urmînd ca sub această ultimă formă să fie aplicate de la 1 ianuarie 1977.

„R. E." militează pentru generalizarea analizei valorii

UN INSTRUMENT OPERAŢIONAL DE PRIM RANG PENTRU REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

Cum să integrăm aplicarea metodei în strategia globală a întreprinderii, pentru a obține o înaltă eficiență în conceperea produselor noi sau modernizate?

ÎN ULTIMA PERIOADĂ, „Revista economică" a publicat mai multe articole referitoare la analiza tehnică a valorii, militînd pentru generalizarea acestei metode eficiente de raționalizare care asigură obținerea unor produse perfecționate, competitive atît în ceea ce privește parametrii tehnico-funcționali, cît și costurile de producție necesare fabricării lor. Consider că prin aceasta, revista se înscrie pe linia sarcinii trasate presei centrale de către conducerea de partid și de stat, de a face cunoscută în rîndul cercetătorilor, proiectanților, al cadrelor din producție conținutul și rezultatele aplicării metodei, astfel încît să contribuie la pregătirea opiniei în vederea aplicării programului special de generalizare a ei în întreaga economie.

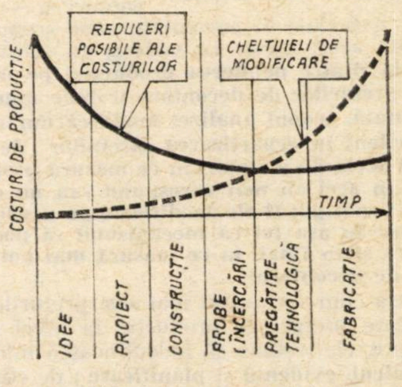

Fig. 2. : Efectul momentului de aplicare a „A. V." asupra reducerii muncii sociale

În cele ce urmează, doresc să particip la dezbaterea organizată de „R.E.", referindu-mă la unele aspecte pe care le consider de importanță deosebită pentru buna reușită a aplicării analizei valorii la conceperea produselor noi sau modernizate — și anume :

• alegerea momentului optim pentru efectuarea unei analize tehnice a valorii („A.V.") ;

— stabilirea produselor la care trebuie aplicată „A.V." și a indicatorilor limită (obiectivelor analizei) ;

— pregătirea psihologică a celor ce trebuie să aplice metoda.

Momentul optim

ALEGEREA acestui moment este determinată de doi factori principali :

— **etapa ciclului de producție** în care se află produsul și

— **volumul de fabricație** a produsului.

Practica a demonstrat că, de regulă, aplicarea „A.V." trebuie limitată la **etapa inițială** și la **cea mai mare parte a etapei principale a ciclului de viață a produsului** (fig. 1) ; ulterior — adică la sfîrșitul etapei principale și în etapa finală, de oprire a fabricației — efectuarea unei analize a valorii nu mai este rentabilă. Aceasta presupune ca ciclul de producție, care diferă de la produs la produs, să fie bine cunoscut, el putînd fi dedus din evoluția necesarului.

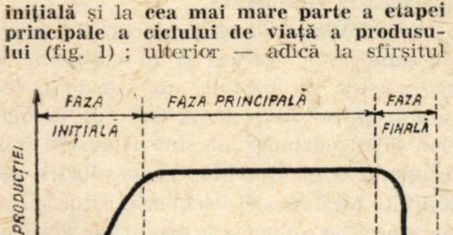

Fig. 1 : Etapele ciclului de viață a unui produs

După cum se știe, în **faza de concepție a produselor și de pregătire a fabricației lor** se decide, în cea mai mare măsură, randamentul muncii sociale. De aceea, **analiza valorii ar trebui să fie de preferință efectuată în această fază,** pentru a atinge cu certitudine eficiența necesară, în raport cu valoarea de întrebuințare și cu costurile de producție ale produsului, precum și cu cheltuielile necesare efectuării și aplicării „A.V."

Experiența acumulată pe plan mondial în industria prelucrătoare de metal arată că prin cercetare, dezvoltare, construcție și tehnologie se determină circa 90%, iar în producție numai 10% din volumul cheltuielilor de producție și al consumurilor materiale, astfel încît cele mai mari posibilități de reducere a acestora se situează, în mod cert, în fazele care preced producția propriu-zisă (fig. 2).

În plus, s-a dovedit că acele întreprinderi care au aplicat pentru prima oară analiza valorii la un produs simplu, aflat în fabricație curentă și apoi, pe măsura acumulării experienței necesare, au parcurs calea de la simplu la complicat, au obținut rezultate din ce în ce mai bune.

Avînd în vedere acest lucru, mă voi referi, în primul rînd, la **modernizarea produselor aflate în fabricație curentă.** În acest caz, în funcție de volumul producției există o documentație tehnică (lista pieselor componente, specificația de materiale, desene de execuție, documentație tehnologică etc.) și o organizare a producției mai mult sau mai puțin detaliată ; sînt asigurate șabloane, matrițe, modele, scule, dispozitive și verificatoare, adică o pregătire corespunzătoare a fabricației ; producerea pieselor componente și montajul lor se realizează pe mașini și instalații specializate, adecvate procesului tehnologic ; desfacerea produselor este asigurată prin contracte-cadru, încheiate pentru o anumită perioadă ; există un „service", care asigură posibilitatea de schimb al pieselor de uzură și un sortiment stabil al acestora ; materialele de bază și auxiliare necesare producției sînt comandate, respectiv se află în întreprindere pentru un anumit volum de producție (stocul curent) ; există, de asemenea, un anumit volum de producție neterminată, precum și un anumit stoc de piese de schimb. În aceste împrejurări, este necesar ca la efectuarea „A.V." să se țină seama ca :

— întreruperile de producție să fie cît mai rare și de durate cît mai mici ;

— obligațiile asumate să fie respectate ;

— fiecare modificare să se reflecte în documentația tehnică, în organizarea producției și în asigurarea S.D.V.-urilor, aplicarea urmînd a se face **după epuizarea producției neterminate** și **fără a se afecta desfacerea produselor și buna servire a beneficiarilor.**

Aceste condiții restrictive, de care trebuie să țină seama analiza valorii par să indice necesitatea ca în cazul produselor aflate în fabricație, **modificările constructive să se limiteze la piesele sau cel mult la subansamblele componente,** principiul de funcționare și structura de bază a produsului rămînînd, de obicei, nemodificate. Odată cu creșterea volumului de fabricație capătă importanță din ce în ce mai mare și **alcătuirea rațională a procesului tehnologic,** precum și **organizarea științifică a muncii** prin analiza valorii.

ÎN LEGATURĂ cu cel de-al doilea factor — volumul producției, adică numărul de unități fizice produse într-un anumit interval de timp, trebuie menționat că efectuarea și aplicarea unei analize a valorii necesită anumite cheltuieli, care trebuie să se afle într-un raport cît mai favorabil cu avantajele economice realizate prin materializarea efectelor ce decurg din aplicarea în producție a concluziilor „A.V.“ În literatura de specialitate se menționează că analiza valorii se consideră eficientă, în cazul în care acest raport este de cel puțin 1/10, deci dacă **pentru fiecare leu cheltuit se obține o reducere a costurilor de producție cu minimum 10 lei.** Este ușor de înțeles că această eficiență crește odată cu mărirea seriei de fabricație, fără ca în aceeași măsură să crească și cheltuielile pentru efectuarea și aplicarea „A.V.“. Rezultă, deci, că **în cazul unei producții de masă efectuarea analizei valorii se poate dovedi rentabilă în oricare din etapele ciclului de producție,** în timp ce **în cazul producțiilor unicat sau de serie mică, ea ar trebui să se limiteze la etapa de concepere și pregătire a fabricației produsului.** Și în acest ultim caz trebuie, însă, observat că pot exista grupe de piese ce se repetă în produse diferite și care, deci, pot fi tratate la rîndul lor ca produse de serie. Această problemă se cere privită în legătură nemijlocită cu standardizarea și cu stabilirea obiectivelor analizei valorii.

Pe baza considerațiilor expuse, ar fi de reținut concluziile sintetizate în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Modul de fabricație	Rentabilitatea aplicării „A.V.“ la dezvoltarea produsului	 la modernizarea produsului din fabricație curentă
Fabricație de unicat sau serie mică	da	nu
Fabricație de serie	da	posibil
Fabricație de masă	da	da

Stabilirea ordinii de prioritate

PLANUL DE INTRODUCERE a progresului tehnic cuprinde sarcini de asimilare a unor produse noi și de modernizare a produselor aflate în fabricație. Întrucît nu este indicat și nici posibil ca toate produsele să fie modernizate în același timp, se cere să se stabilească o ordine de prioritate și, prin urmare, să se adopte criterii de apreciere care să permită stabilirea ierarhizării necesare.

În acest scop, poate fi luat în considerare următorul sistem de apreciere, care să-și propună să așeze pe baze cît mai obiective **ierarhizarea produselor aflate în fabricație, din punctul de vedere al ordinii în care ar trebui introduse în procesul de modernizare,** pe baza a trei categorii de criterii (vezi caseta).

CRITERII DE APRECIERE A PRIORITĂȚILOR

a. criterii de importanță economică:
- competența de aprobare a balanțelor materiale,
- importanța produselor ca necesitate economico-socială,
- volumul consumului la materialele de bază ;

b. criterii de producție :
- ponderea producției produsului analizat în totalul producției întreprinderii,
- evoluția cererii și, deci, a fabricației ;

c. criterii de eficiență :
- volumul cheltuielilor de producție la 1 000 de lei producție din produsul respectiv,
- ponderea cheltuielilor materiale în totalul costurilor de producție ale produsului,
- coeficientul de utilizare a materialului de bază,
- consumul specific la materialele de bază sau greutatea specifică în raport cu caracteristica funcțională principală.

Criteriile menționate în casetă pot fi, după caz, completate și cu altele — cum ar fi : îmbunătățirea condițiilor de muncă în care se realizează produsele, aportul net de valută etc. La alegerea produselor din fabricația curentă, care trebuie modernizate prin „A.V.“ se impune în prealabil să se verifice temeinic dacă îmbunătățirile dorite ale valorii de întrebuințare pot fi realizate prin **reproiectări parțiale,** fără a modifica principiul de funcționare și structura de bază a produsului. Dacă din analiza prealabilă efectuată rezultă că acest lucru nu este posibil, se va recurge la **asimilarea unui produs nou,** în locul celui fabricat în prezent. Considerații asemănătoare trebuie făcute și în cazul produselor care, deși ca principiu funcțional și structură de bază corespund nivelului actual al tehnicii, se fabrică însă cu consumuri exagerate, datorită pierderilor de fabricație și rebuturilor — verificîndu-se dacă situația necorespunzătoare poate fi îndepărtată prin măsuri de modernizare.

Ca ghid pentru stabilirea produselor ce se vor moderniza și pentru determinarea ordinii de prioritate se dă exemplul din tabelul nr. 2. Produsele avute în vedere sînt apreciate după fiecare criteriu cu un anumit punctaj, care trebuie să se situeze în limitele prescrise în cazul fiecărui criteriu (de exemplu, de la 0 la 15). Suma punctajului astfel obținut pe fiecare produs reprezintă nivelul calitativ și economic de apreciere, în ansamblu, a produsului respectiv și determină, deci, ordinea de prioritate.

Stabilirea indicatorilor limită

ÎNAINTE DE A TRASA colectivului de modernizare sarcina de a aplica „A.V.“, trebuie bine delimitate și fundamentate obiectivele. Numai o stabilire fundamentată a obiectivelor referitoar ela valoarea de întrebuințare și la costurile de producție permite să se aprecieze cît de mari pot fi cheltuielile admise pentru efectuarea și aplicarea analizei valorii.

Obiectivele „A.V.“ trebuie să cuprindă, de regulă, următorii indicatori limită :

- **limita minimă a valorii de întrebuințare ;**
- **limita maximă de cheltuieli și costuri ;**
- **limitele maxime de greutate și consum,** precum și **termenele finale pentru încheierea studiului, stabilirea momentului din care se va obține eficiența maximă** și **menționarea cheltuielilor maxime admisibile pentru efectuarea „A.V.“**

La stabilirea obiectivelor este necesar să se elaboreze și să se prevadă și obiective de tehnica securității muncii (limită de zgomot, lumină, protecția muncii), pe lîngă cele tehnico-economice.

● Prin **limită minimă a valorii de întrebuințare** se înțeleg nivelurile minime ale caracteristicilor de întrebuințare (tehnico-funcționale) pe care trebuie să le posede produsul modernizat, pentru a satisface nevoile beneficiarilor și a garanta o desfacere corespunzătoare (competitivitate). Această limită presupune evaluarea antecalculată — pe baza unui studiu atent al tendințelor și stadiului mondial, încă din faza de planificare a dezvoltării — a valorilor minime ale caracteristicilor tehnico-funcționale ce trebuie atinse de produsul modernizat.

La determinarea limitei minime a valorii de întrebuințare se vor stabili, deci, parametrii de bază ai produsului, care prezintă importanță pentru beneficiari și sînt determinanți pentru gradul de utilitate a produsului respectiv.

Pentru a atinge un grad ridicat de obiectivitate, alegerea parametrilor și aproximarea lor vor fi făcute prin colaborare conștientă între ingineri și economiști.

Problema esențială în ceea ce privește optimizarea planificată a raportului „valoare de întrebuințare-costuri“ constă în stabilirea unor etaloane pentru determinarea raportului optim între valoarea de întrebuințare îmbunătățită și cheltuielile modificate. Pe lîngă caracteristicile de utilizare (tehnice și economice), trebuie să se țină seama și de așa-numitele caracteristici științifice. De aici rezultă că pe lîngă problemele de funcționalitate, se vor trata și probleme legate de organizarea științifică a muncii, de desfășurarea muncii și de condițiile de muncă, atît la utilizarea produsului, cît și la fabricarea sa. Următoarele complexe de cerințe sînt de o deosebită importanță din punctul de vedere al studiului muncii :

- cerințe **antropometrice** (respectarea anumitor dimensiuni ale locului de muncă) ;
- cerințe **antropologice** (respectarea anumitor condiții privind zgomotul, trepidațiile, radiațiile etc.) ;
- cerințe **condiționate fizic** (consum de forță după mărime, durată și direcție, de care trebuie să se țină seama) ;
- cerințe **condiționate psihic** (condiții care rezultă din volumul de informații, din semnale optice și acustice) ;
- cerințe **condiționate estetic** (culoare și formă) ;

Tabelul nr. 2

Stabilirea priorității la introducerea în planul de modernizare a produselor de serie și de masă și a tehnologiilor existente în fabricația curentă

Criterii de apreciere	Denumirea produselor A	 B	 C	 D	 E
● **de importanță economică :**					
— competența de aprobare a balanței	2	1	3	2	3
— importanța produselor ca necesitate	8	6	10	6	9
— volumul materialelor de bază consumate	4	3	8	6	5
● **de producție :**					
— ponderea în producția totală valorică	3	4	8	4	3
— evoluția cererii	0	10	5	1	10
● **de eficiență :**					
— volumul cheltuielilor de producție la 1 000 lei	7	6	9	7	7
— ponderea cheltuielilor materiale din totalul cheltuielilor de producție	9	7	7	8	8
— coeficient de utilizare a materialului de bază	6	5	4	5	6
— consum specific (greutate specifică pe caracteristica principală)	0	15	6	6	15
Suma aprecierii	39	57	60	45	66
Ordinea de prioritate	5	3	2	4	1

— cerințe **ale securității muncii** (siguranță în funcționare, accesibilitate ș.a.).

● Prin **limită maximă de cheltuieli** se înțeleg cheltuielile maxim admisibile care sînt necesare, după aplicarea rezultatelor „A.V.“, pentru fabricarea unei unități de produs și care, în cazul respectării costurilor, asigură întreprinderii un anumit beneficiu minim.

Punctul de plecare pentru limitarea chetuielilor de producție ar trebui să fie:

— la produsele modernizate, care au un **preț legal** — acest preț ;

— la produsele noi, care se introduc în producție — **limita de preț prestabilită.**

Pentru determinarea limitei maxime de cheltuieli, se va scădea din prețul de cost al produsului **o cotă de beneficiu mai mare** decît cea care trebuie atinsă pe baza cerințelor de cost, în vederea reducerii costurilor. În caz contrar, nu ar rezulta nici un avantaj economic din aplicarea „A.V.“. Se va porni de la concepția că prin efectuarea și aplicarea rezultatelor „A.V.“ se fundamentează **reducerea cheltuielilor de producție pentru următorii 2—5 ani,** în funcție de complexitatea produselor și de amploarea modificărilor rezultate în urma analizei.

La produse nou introduse în fabricație și pentru care trebuie să se stabilească și să se aprobe o limită de preț (conform indicațiilor legale de calcul pentru formarea prețurilor industriale), punctul de plecare îl reprezintă această limită de preț, și nu cheltuielile probabile — pentru că, trecînd peste faptul că în acest moment încă nu se poate efectua un calcul al costurilor și prețurilor industriale, mărimea costurilor este determinată prin efectuarea „A.V.“ în sine. **Valoarea rezultată a costurilor reprezintă obiectivul minim.**

Părerea că, în acest fel, întreprinderea ar fi lipsită de posibilitatea de a reduce, în următorii ani, cheltuielile de producție conform sarcinilor de plan nu este justificată, deoarece :

— în majoritatea cazurilor, într-o întreprindere se produc mai multe produse, care nu sînt raționalizate concomitent. **În anii următori, sarcinile de plan referitoare la reducerea cheltuielilor de producție pot fi realizate prin efectuarea și aplicarea „A.V.“ la celelalte produse ;**

— nu toate propunerile de modificare, care rezultă dintr-o „A.V.“, sînt realizabile în primul an ; în multe cazuri, **măsurile de modernizare se extind pe un interval mai mare de timp, iar rezultatele lor contribuie la îndeplinirea sarcinilor de plan din anii ulteriori efectuării analizei valorii.**

Deoarece cheltuielile totale sînt greu de stabilit la produsele noi sau modernizate, se pot lua ca limite maxime de costuri numai acele cheltuieli care revin direct produsului, de exemplu cele pentru remunerarea muncii și materialele de bază.

● Prin **limita maximă de greutate** se înțelege greutatea netă, finită, maxim admisibilă a unui produs, subansamblu sau piesă componentă, precum și cantitatea maxim admisibilă pentru consumul unui material, raportată la unitatea de produs.

Dacă există necesitatea de a reduce greutatea finită, netă, atunci se stabilește o limită de greutate. Deoarece această cerință este deseori corelată cu anumite caracteristici de utilizare, **aceste limite de greutate sînt componente ale limitei valorii de întrebuințare.** În afară de aceasta, deseori este necesar să se limiteze consumurile specifice pentru anumite materiale. Baza fundamentării unor asemenea limite o constituie normativele și normele de consum din planul cincinal.

● Înainte de a se aprecia **cheltuielile necesare pentru efectuarea „A.V.“,** trebuie să se precizeze **ce anume intră în aceste cheltuieli** ; întrucît eficiența unei analize a valorii este dată de raportul cheltuieli — avantaje economice, cheltuielile pentru efectuarea unei „A.V.“ trebuie să includă :

— **cheltuielile de cercetare** (pentru remunerarea muncii și curent electric, planificate pentru toți specialiștii antrenați în efectuarea „A.V.“, indiferent dacă sînt sau nu sînt angajați la întreprinderea respectivă) ;

— **cheltuielile de încercare** (pentru construirea de prototipuri, pentru materiale și instalații experimentale, pentru încercări și experimentări) ;

— **cheltuielile de modificare pentru aplicarea rezultatelor „A.V.“** determinate de lucrările de reactualizare a documentației tehnice (desene, liste de piese, specificații de materiale etc.).

● Mărimea cheltuielilor efectuate trebuie să fie într-un raport avantajos cu beneficiile care rezultă din efectuarea și aplicarea „A.V.“ Pentru aprecierea **eficienței economice a „A.V.“** se poate considera **beneficiul total care revine direct întreprinderii.**

Obiectivul principal al modernizării îl constituie reducerea cheltuielilor de producție și, în primul rînd, a celor materiale. Important, de fiecare dată, pentru stabilirea avantajelor economice este numărul unităților fizice de producție, luat ca bază.

Utilitatea totală rezultă din însumarea produselor care urmează a fi executate pînă la încetarea fabricației și la care devin eficiente măsurile de modernizare reieșite în urma analizei „A.V.“ În multe cazuri, mai ales la produsele cu ciclu lung de fabricație, mărimea seriei de fabricație nu poate fi prevăzută. În aceste cazuri, este indicat ca eficiența economică să se raporteze la numărul de unități fizice produse într-un anumit interval de timp, de exemplu în 5 ani.

Date fiind posibilitățile diferite de determinare a eficienței, ar trebui să se menționeze, în orice caz :

— **din ce se compune eficiența** și

— **ce număr de unități fizice de producție, respectiv interval de producție s-a luat ca bază.**

Datele generale referitoare la eficiență, fără observații mai de detaliu, sînt lipsite de valoare.

Indicatorii limită ar trebui aprobați ca obiective ale modernizării, de către organul colectiv de conducere al centralei industriale, urmînd a forma baza planificării, a orientării întrecerii socialiste și activității de cercetare-dezvoltare din cadrul întreprinderilor subordonate.

Pregătire psihologică

O IMPORTANȚĂ esențială în aplicarea analizei valorii are pregătirea psihologică, alături de cea de specialitate ; ea influențează în mod hotărîtor desfășurarea și aplicarea măsurilor de modernizare rezultate, precum și efectele obținute.

Elaborarea noilor soluții pentru îmbunătățirea raportului dintre valoarea de întrebuințare și costuri necesită **colaborarea creatoare și valorificarea experienței tuturor lucrătorilor din întreprindere.** Deosebit de valoroase s-au dovedit colaborarea dintre cercetătorii de diferite specialități și atragerea inovatorilor în lucrările de cercetare-dezvoltare. Pentru a dezvolta inițiativa și aportul creator al tuturor participanților la efectuarea analizei valorii, este necesar ca aceștia să fie informați pe larg asupra scopului și importanței specifice a acestei metode și să fie convinși de necesitatea folosirii ei ; în acest context, organele colective de conducere ale întreprinderilor, cu sprijinul organizațiilor obștești, al comisiilor inginerilor și tehnicienilor să popularizeze metoda „A.V.“ La pregătirea psihologică a colectivului unei întreprinderi, în vederea aplicării analizei valorii, pot fi folosite cu succes toate mijloacele locale de propagandă — stații de radioficare, lozinci și panouri, cursuri speciale de pregătire, consfătuiri și prelegeri, seminarii, conferințe etc. De asemenea, la crearea climatului necesar contribuie punerea accentului, în organizarea întrecerii socialiste, pe obiectivele legate de reducerea cheltuielilor materiale.

Cursurile speciale de pregătire vor trebuie realizate diferențiat, în funcție de profilul și nivelul cunoștințelor celor școlarizați ; iar pentru a se obține un efect cît mai ridicat, să se urmărească comunicarea noțiunilor și a elementelor tehnicilor specifice în funcție de modul în care cei ce urmează cursurile vor participa la efectuarea „A.V.“ Astfel, de exemplu, pregătirea cadrelor de conducere va trebui să se deosebească atît din punctul de vedere al conținutului, cît și al numărului de ore, de cea a specialiștilor care vor lucra nemijlocit la efectuarea analizei. Este bine ca la cursuri să fie cuprinși mai ales inovatori, muncitori fruntași, cercetători, cadre de conducere și acei specialiști din întreprinderi, a căror activitate exercită o influență directă asupra obiectului studiat (produs, proces, metodă etc.) — cum ar fi constructori, tehnologi, economiști, lucrători din atelierele de producție, din compartimentele de aprovizionare-desfacere și control tehnic de calitate.

Modul în care un conducător asigură aplicarea eficientă a analizei valorii depinde de cunoștințele sale asupra conținutului, scopului și a posibilităților „A.V.“ de a contribui la îmbunătățirea rentabilității întreprinderii. De aceea, **atitudinea directorilor de întreprinderi față de această metodă de optimizare a produselor are o influență hotărîtoare asupra rezultatelor aplicării în unitatea respectivă.**

Pregătirea psihologică, la care m-am referit — lucru valabil, de altfel, și pentru etapele de desfășurare a analizei — se înscrie, de fapt, în acțiunea de organizare și asigurare a participării conștiente a tuturor oamenilor muncii la îndeplinirea obiectivelor de sporire a eficienței economice trasate de conducerea partidului nostru. Scopul este de a forma convingerea de masă că fabricarea de produse cu valoare de întrebuințare cît mai ridicată și cu caracteristici corespunzătoare, la costuri și cu consumuri materiale cît mai mici, poate fi asigurată și prin aplicarea consecventă și sistematică a „A.V.“ Trebuie deci să se susțină și să se demonstreze, cu exemple cît mai grăitoare, că stabilirea de noi soluții pentru o mai bună acoperire a necesităților economico-sociale și pentru creșterea eficienței nu este posibilă fără descoperirea și învingerea obstacolelor și contradicțiilor.

În centrul activității de pregătire psihologică se află, printre altele :

— **punerea în evidență a concordanței dintre interesele de ansamblu ale economiei naționale și cele ale întreprinderilor și colectivelor de muncă ale acestora ;**

— **aplicarea sistematică a muncii în colectiv în soluționarea problemelor ;**

— **eliminarea gîndirii și comportării învechite, a muncii de rutină, încurajarea dezvoltării și aplicării unor metode noi și eficiente de gîndire și de muncă.**

APĂRÎND NECESITATEA de a însuși și aplica în activitatea de concepție a produselor și tehnologiilor noi și modernizate tehnica analizei valorii, care asigură echilibrul necesar între calitatea produsului nou conceput sau reproiectat și costurile aferente necesare realizării lui, am considerat necesar să supun atenției celor ce vor determina aplicarea analizei valorii, precum și celor care vor lucra efectiv la efectuarea unei asemenea analize, cîteva aspecte importante legate de buna reușită a metodei, de asigurarea obținerii rezultatelor scontate. Desigur că aceste considerații pot fi supuse discuției și îmbunătățite în scopul elaborării unei metodologii corespunzătoare, capabilă să constituie instrumentul necesar unei *aplicări unitare și eficiente a acestei metode științifice de modernizare a produselor atît din punct de vedere tehnic, cît și economic.*

dr. Aurelian CONSTANTINESCU

CONSULTATII

În sprijinul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid

CICLUL:
Socialismul științific
și problemele
dezvoltării
economico-sociale
a României

CONFRUNTĂRI IDEOLOGICE ÎN PROBLEMA VIITORULUI SOCIETĂȚII OMENEȘTI

Lupta de idei în domeniul gîndirii economice privind viitorul societății omenești. Critica teoriilor „societății post-industriale" și ale „convergenței" sistemelor social-economice

TRĂIM ÎNTR-O EPOCĂ de mari transformări economice și social-politice de nivel statal și planetar. Ritmul acestor transformări capătă dimensiuni noi sub influența întrecerii între cele două sisteme sociale opuse, a luptei de eliberare a popoarelor asuprite, a mișcării forțelor progresiste din țările capitaliste în frunte cu clasa muncitoare. Semnificația acestui proces, tendințele sale de dezvoltare stau în atenția oamenilor politici, constituie obiectul unor ample dispute teoretice în domeniul gîndirii economice, social-politice și filozofice. Caracteristic este faptul că marile transformări care au loc astăzi în lume exprimă tendința procesului revoluționar ireversibil al trecerii omenirii de la capitalism la socialism.

Programul P.C.R. despre trecerea în viitor a noi popoare pe calea socialismului și comunismului

TRECEREA LA SOCIALISM este un proces legic, obiectiv. Timpul istoric pledează în favoarea noii orînduiri sociale, socialiste și împotriva vechii orînduiri, orînduirea capitalistă. Ideile socialismului și comunismului capătă rezonanțe tot mai largi pe plan mondial, devenind o uriașă forță ideologică și politică internațională. Dar, după cum se știe, socialismul reprezintă astăzi nu numai curentul de gîndire cel mai influent ci și un sistem social nou care se construiește cu succes într-o serie de țări din Europa, Asia, America Latină .Pe teritoriul țărilor socialiste trăiește astăzi circa 33% din populația globului iar ponderea lor în producția mondială de bunuri materiale se ridică la aproximativ 40%, cu perspectivă de creștere în următorii ani. Mersul societății umane atestă că viitorul aparține incontestabil socialismului. Desigur, nu este vorba de fatalitate, ci de un proces care se înfăptuiește de către masele populare, ale căror idealuri corespund cu cerințele legilor obiective de dezvoltare a societății. Exprimînd această tendință legică a procesului istoric mondial în Programul partidului se subliniază că **„Socialismul este o realitate economico-socială ; el reprezintă un proces istoric de dezvoltare obiectivă a societății omenești pe trepte noi, superioare. Pe această cale vor porni tot mai multe popoare, va trece pînă la urmă întreaga omenire — deoarece ea constituie o lege a însăși dezvoltării sociale, socialismul reprezentînd viitorul omenirii".**

Se știe astfel că în țările „lumii a treia" se conturează tot mai mult necesitatea schimbării structurilor economice actuale, a unor prefaceri care să ducă la eliminarea subdezvoltării și înscrierea lor pe orbita progresului și civilizației. În aceste țări se cristalizează tot mai mult părerea că pe baza raporturilor de dominație a capitalului nu se poate asigura o dezvoltare echitabilă a popoarelor lumii. Viața arată că, alături de un număr restrîns de țări „privilegiate", care se situează la parametrii de vîrf ai dezvoltării economice, capitalismul a generat largi zone ale subdezvoltării mizeriei și foametei. Calea capitalistă nu permite acestor țări să asimileze într-un ritm rapid cuceririle revoluției tehnico-științifice, le împiedică accesul larg la binefacerile dezvoltării economico-sociale. Așa cum se relevă în Programul partidului nostru. trecerea la socialism a acestor țări se impune ca o necesitate obiectivă. Este demn de remarcat în acest sens că tot mai multe țări în curs de dezvoltare se pronunță pentru o cale necapitalistă de dezvoltare iar unele. în mod expres, proclamă socialismul propriul lor ideal. Exemple în acest sens sînt multiple. În Carta Națională algeriană este înserat ca obiectiv strategic — edificarea socialismului. În documentul final al conferinței a 30 de partide politice africane ținută la Tunis în 1975 se arată, de asemenea, că „orice efort național trebuie să vizeze promovarea dezvoltării și construirii socialismului" 1). În Raportul la Congresul Partidului Progresului și Socialismului din Maroc se aprecia „că trebuie să se acționeze pentru edificarea economiei naționale pe o cale de dezvoltare necapitalistă în conformitate cu cerințele revoluției național-democratice"2).

Ideea socialismului capătă largi rezonanțe și în țările capitaliste. Mase tot mai numeroase se conving de incapacitatea acestei orînduiri de a soluționa problemele grave cu care se confruntă economia occidentală. Sînt edificatoare în această privință succesele obținute de partidele comuniste din unele țări capitaliste (cum sînt Partidul Comunist Italian și Partidul Comunist Francez) în recentele competiții electorale, care au pus în derută cercurile marelui capital. Viața a demonstrat că în aceste țări nici o problemă majoră nu se mai poate soluționa fără participarea la guvernare a comuniștilor, exponenți fideli ai intereselor autentice ale oamenilor muncii. Însăși dezvoltarea capitalismului pregătește premisele materiale obiective și subiective de trecere **la socialism.** Cît de actuale sînt cuvintele lui Lenin, care spunea că socialismul „privește astăzi spre noi prin toate ferestrele capitalismului contemporan". 3)

Condițiile create în țările capitaliste în perioada postbelică au făcut ca problema căilor și formelor de trecere la socialism să devină o problemă concretă, la ordinea zilei. **„Datorită acțiunii legilor sociale obiective, accelerării procesului de concentrare a producției și muncii, adîncirii contradicțiilor sociale. luptei revoluționare a proletariatului și celorlalte mase muncitoare** — se arată în Programul P.C.R. — **trecerea spre socialism se va produce mai devreme sau mai tîrziu și în țările capitaliste dezvoltate".**

Lupta de idei privind conținutul epocii noastre

ÎN PROGRAMUL partidului nostru se subliniază că epoca actuală se caracterizează prin transformări revoluționare sociale și naționale structurale. Aceasta este epoca trecerii omenirii de la societatea capitalistă, împărțită în clase antagoniste, bazată pe exploatare și asuprire națională, la societatea comunistă, în care se lichidează exploatarea și asuprirea de orice fel și nu mai există clase antagoniste. Este epoca lichidării dominației imperialiste, colonialiste și neocolonialiste a așezării relațiilor între state pe principiile egalității, independenței și suveranității naționale; este epoca revoluției tehnico-științifice contemporane care creează condiții optime pentru dezvoltarea forțelor de producție, menită să satisfacă nevoile tuturor popoarelor.

Definirea corectă a epocii permite înțelegerea procesului mondial revoluționar, direcțiile de dezvoltare ale luptei revoluționare a maselor împotriva orînduirii capitaliste care și-a încheiat misiunea sa istorică. A determina conținutul unei epoci, arăta Lenin, înseamnă a surprinde ansamblul diverselor fenomene „tipice și netipice, mari și mici, proprii țărilor înaintate și proprii țărilor înapoiate". Ocolirea fenomenelor reale și înlocuirea lor cu fraze generale despre „epocă", nu are nimic cu analiza obiectivă, înseamnă a abuza de această noțiune, a escamota și înlocui realitatea. Or, tocmai studierea atentă a vieții, a realităților concrete evidențiază că epoca în care trăim este **epoca înaintării omenirii de la capitalism la socialism, epoca în care apar pregnant limitele valorice ale societății burgheze și în același timp, virtuțile unei societăți noi, socialiste.**

Cît ar părea de paradoxal, iminența trecerii la socialism este remarcată chiar de ideologi care nu împărtășesc idealurile noii orînduiri sociale. Cu decenii în urmă, unul dintre cei mai cunoscuți economiști occidentali, J. Schumpeter, recunoștea inevitabilitatea înlocuirii sistemului capitalist cu socialismul, necesitatea restructurării, pe baze socialiste a societății în timp ce alți economiști, cum este, spre exemplu, L. von Mises, se cramponau îndărătnic de vechile structuri devenite anacronice chiar pentru confrații lor de idei. Dacă pentru Schumpeter trecerea la socialism însemna vindecarea societății de multe vicii endemice, pentru Mises instaurarea socialismului ar fi fost echivalentă cu „sfîrșitul economiei raționale". Despre „imperativul socialist" vorbește și J. K. Galbraith în lucrarea sa „Economics and the Public Purpose" (1973). Sistemul de reforme pe care el îl preconizează este denumit în sens generic, „noul socialism", care nu poate fi ocolit „decît cu prețul unor grave privațiuni, al unei mari dezordini sociale și, în anumite cazuri, cu prețul unor mari pericole pentru viața și bunăstarea oamenilor". Și conchide că „noul socialism nu este ideologic; el este determinat de împrejurări".

În rîndul celor care invocă socialismul ca alternativă a stărilor precare ce există astăzi în lume, ar putea fi menționat și economistul olandez Jan Tinbergen, care în cel de-al treilea Raport al Clubului de la Roma, intitulat **„Restructurarea noii ordini internaționale"**, susține că „edificarea unei lumi mai bune, implică crearea unei lumi socialiste bazate pe acceptarea de către societate a responsabilității de a asigura satisfacerea necesităților individuale și colective ale poporului".

Deși pentru Schumpeter, Galbraith și Tinbergen trecerea la socialism înseamnă în mare măsură extrapolarea în viitor a relațiilor de producție capitaliste, este evidentă în încercările lor teoretice sesizarea necesității unor restructurări, a unor modificări structurale în sistemul de organizare economică și socială de tip occidental.

Sînt și gînditori care încearcă să găsească în condițiile epocii actuale o a „treia cale", dincolo de comunismul răsăritean, de capitalismul apusean", cum procedează politologul vest-german O. Flechtheim; sau să deplaseze problema raporturilor între cele două sisteme sociale pe plan secundar ori strict tehnico-economic, cum se străduiește economistul francez P. Massé. Potrivit opiniei acestuia, exprimată în lucrarea „L'économie socialiste. Pérspéctives de l'an 2000", problema majoră a zilelor noastre nu ar mai fi „opoziția dintre capitalism și socialism, ci economia dirijistă".

Stăruința de a imagina și propune o altă cale pentru evoluția istorică a omenirii sau de a estompa deosebirile de esență dintre cele două orînduiri sociale opuse — capitalism și socialism, frizează încercarea de justificare a sistemului capitalist care este zguduit de grave fenomene de criză în domeniile economic și social-politic. Este un fapt devenit notoriu chiar pentru cei care nu promovează idealuri socialiste că orînduirea capitalistă s-a dovedit incapabilă să utilizeze pîrghiile progresului tehnico-economic în interesul întregii societăți, să ofere o perspectivă pozitivă problemelor cu care se confruntă astăzi omenirea. Sistemul capitalist a intrat într-o nouă fază a crizei generale, care erodează temeliile sale, pregătind condițiile trecerii la un nou sistem social. **„Criza generală a societății capitaliste** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea sa la Conferința partidelor comuniste și muncitorești din Europa — **se amplifică tot mai mult, agravîndu-se și ca rezultat al crizei economice mondiale, ceea ce demonstrează că vechea orînduire, bazată pe exploatare și asuprire socială și națională, este inevitabil sortită dispariției, că nici o forță din lume nu poate împiedica victoria istorică a socialismului".**

Critica teoriilor „societății post-industriale" și ale „convergenței" sistemelor social-economice

PROBLEMA DEZVOLTĂRII în perspectivă a societății umane preocupă astăzi pe gînditorii nemarxiști mai mult decît în trecut. Și putem spune că o asemenea preocupare este firească dacă avem în vedere schimbările survenite pe plan mondial, locul și rolul pe care îl ocupă socialismul ca sistem social și curent de gîndire în mișcarea de idei contemporană, mișcarea de eliberare națională, lupta forțelor democratice și progresiste, a clasei muncitoare internaționale. Noile prefaceri pun la grea încercare societatea capitalistă și pe apărătorii săi. Nu numai în țările „lumii a treia" ci și în țările capitaliste industrializate forțele progresiste și democratice, în frunte cu clasa muncitoare, leagă viitorul lor de făurirea socialismului.

În aceste condiții, o serie de gînditori occidentali încearcă fie să primenească terminologic orînduirea burgheză, fie să șteargă deosebirile de esență între socialism și capitalism, considerînd că viitorul ar aparține unei alte societăți care **să întrunească unitar virtuțile celor două orînduiri.** În rîndul celor care promovează asemenea concepții se numără și adepții teoriilor „societății post-industriale" și „convergenței" sistemelor social-economice. În elaborarea acestor teorii, gînditorii burghezi pornesc de la analiza unor schimbări reale petrecute în lumea contemporană, dar pe care le înfățișează în mod eronat, desprinse de esența și dimensiunile lor sociale.

Teoriile „societății post-industriale". În cadrul apologeticii burgheze contemporane din ultimul deceniu, un loc important îl ocupă teoriile „societății post-industriale". Sub raport metodologic și conceptual ele sînt continuarea teoriilor „societății industriale", termen prin care s-a încercat fetișizarea dezvoltării științifico-tehnice în caracterizarea sistemelor social-economice, ignorîndu-se natura relațiilor sociale de producție, mutațiile survenite în structura socială, raporturile fundamentale între principalele clase.

Uneori, pentru acreditarea acestor teorii, gînditorii burghezi încearcă o filiație forțată între concepția pe care o promovează și idei mai vechi privind rolul industriei în dezvoltarea societății. De pildă, sociologul francez R. Aron, unul dintre principalii susținători ai teoriilor „societății industriale", pretinde că pornește, între altele, de la ideile formulate de Saint-Simon. Este adevărat că marele socialist utopic s-a ocupat pe larg de problema dezvoltării industriale, de rolul „clasei industriale", de „poporul organizat industrial". Dar la Saint-Simon toate acestea serveau ca suport în demonstrarea inevitabilității trecerii omenirii la un nou sistem social pe care el l-a denumit „sistemul industrial", de fapt orînduirea socialistă. De remarcat că termenul de „societate industrială" îl întîlnim și în literatura socialistă din țara noastră, în scrierile lui C. Dobrogeanu-Gherea.

Termenul originar de „societate industrială" nu are nimic comun, deci, cu sensul și semnificația pe care i-o atribuie adepții teoriilor burgheze ale „societății industriale". Deosebirea de esență este radicală: în timp ce exponenții socialismului utopic vorbeau de „sistem industrial" (Saint-Simon), „societate industrială" (C.D. Gherea), criticînd cu asprime, rînduielile capitaliste, susținătorii burghezi ai teoriilor „societății industriale" se străduiesc să legitimeze aceste rînduieli, îmbinînd argumentul de autoritate cu deformarea realităților.

Analiza societății post-industriale constituie obiectul unor ample investigații în lucrările unor gînditori occidentali ca Daniel Bell, Alain Touraine, Herman Kahn, Anthony Wiener ș.a. care au în vedere mutațiile survenite pe plan mondial privind mecanismul producției, rolul și locul diverselor sectoare în cadrul economiei, impactul revoluției tehnico-științifice, sistemul de conducere a întreprinderilor etc. În pofida diversității modului de tratare a acestor mutații susținătorii teoriilor „societății post-industriale" pornesc de la cîteva premise pe care ei le consideră majore în definirea acestui concept: 1. sub incidența revoluției tehnico-științifice omenirea este martora formării unei societăți de tip nou, „societatea post-industrială"; 2. natura societății este funcție de preponderența sectoarelor de activitate în care este ocupată populația țării, de modul de organizare tehnico-economică și nu de sistemul relațiilor de producție bazate pe forma de proprietate asupra mijloacelor de producție; 3. rolul dominant în societate aparține unei clase a cărei poziție nu ar mai fi determinată de raportul față de mijloacele de producție ci de locul pe care îl ocupă în conducerea vieții social-economice. În consecință, ei încearcă să acrediteze ideea că rolul principal în transformarea societății nu ar mai reveni clasei muncitoare, al cărei potențial revoluționar ar fi în descreștere, ci altor pături și categorii sociale — elitei intelectuale, studenților etc.

Pe fondul acestor premise, D. Bell distinge cinci dimensiuni fundamentale ale „societății post-industriale": 1. Deplasarea structurii societății de la economia producției la economia de servicii. Cu alte cuvinte nota distinctivă a societății post-industriale ar fi preponderența serviciilor în ansamblul sectoarelor economiei naționale; 2. Rolul primordial al „clasei tehnico-profesionale" în distribuția ocupațională; 3. Prioritatea cunoștințelor teoretice ca sursă a inovației și a formulării politicii în societate; 4. Planificarea tehnologiei sau planificarea și controlul creșterii economice; 5. Crearea unei „tehnologii intelectuale", dependența industriei moderne de cercetare și știință". 4)

În cercetările întreprinse de teoreticienii „societății post-industriale" întîlnim, pe lîngă unele aprecieri ideologice lipsite de temei științific, eronate, nefondate, și unele contribuții la elucidarea aspectelor tehnico-economice pe care le ridică actuala revoluție tehnico-științifică, la analiza unor elemente reale generate de însăși evoluția societății. În acest sens menționăm reliefarea de către D. Bell a rolului și locului serviciilor într-o economie modernă, necesitatea asimilării unor procedee tehnico-științifice în procesul de producție, rolul științei și educației ca factori de creștere etc. Sub acest aspect am putea spune că cercetările respective se înscriu în efortul general de cunoaștere a problemelor cu care se confruntă astăzi omenirea la nivel planetar.

CONSULTATII

Dar lipsa unei perspective sociale obiective, subordonarea analizei tehnico-economice unor concluzii apologetice, diminuează valoarea acestor contribuții. Omenirea are astăzi de rezolvat numeroase probleme asupra cărora își pun amprenta profundele transformări din producția materială, ampla desfășurare a revoluției tehnico-științifice. A absolutiza însă latura tehnico-productivă în explicarea succesiunii orînduirilor sociale, în proiectarea viitorului societății umane, înseamnă a da un răspuns unilateral, deformat.

Teoriile „convergenței“ sistemelor social-economice. Alături de teoriile „societății post-industriale“ — și uneori identificîndu-se cu ele — teoriile „convergenței“ sistemelor social-economice joacă un rol deosebit în încercările de justificare a rînduielilor capitaliste. Acest mod de justificare este mult mai subtil, mult mai rafinat sub raport metodologic și conceptual. Dacă în zorii apariției socialismului ca sistem social-economic gînditorii burghezi priveau cu neîncredere și dispreț posibilitățile de supraviețuire a noului sistem social-economic, în prezent tot mai mulți îi recunosc nu numai existența, ci și unele din virtuțile sale. În alternativa socialismului sau capitalismului în prefigurarea viitorului, unii dintre ei preferă astăzi simbioza celor două, contopirea într-un tot organic, nediferențiat, a virtuților celor două sisteme.

Termenul de „convergență“ a fost preluat din biologie și aplicat fără discernămînt în domeniul științelor sociale. Se pare că inițiatorul teoriilor despre convergența sistemelor social-economice a fost sociologul american Pitirim Sorokin. Privind prospectiv evoluția societății umane el declară în lucrarea sa „The Basic Trends of Times“ că „tipul dominant al noii societăți și culturi nu va fi nici capitalist, nici comunist ci un tip sui-generis pe care l-am putea denumi un tip integral“. „Acest tip integral — continuă P. Sorokin — va fi intermediar între sistemul și modul de viață capitalist și cel comunist. El va cuprinde majoritatea valorilor pozitive și va fi lipsit de erorile serioase ale fiecăruia“.

Printre susținătorii teoriilor „convergenței“ sistemelor social-economice se numără economiști, sociologi, filozofi și politologi printre care menționăm pe J. K. Galbraith, W. S. Buckingham, J. Tinbergen, J. Fourastié, M. Duverger, Fr. Hetman, la care ar putea fi adăugați și alții. În sprijinul susținerii acestor teorii autorii lor aduc o serie de argumente. Unul din acestea se referă la **progresul tehnic, la consecințele revoluției tehnico-științifice asupra tehnicii de producție, asupra structurii organizatorice în țările aparținînd celor două sisteme sociale opuse.** În cunoscuta sa lucrare „The New Industrial State“ economistul american J. K. Galbraith consideră că în prezent asistăm la o largă convergență între sistemele industriale sub impactul imperativelor tehnologice. Fără îndoială că atît în țările socialiste, cît și în țările capitaliste are loc asimilarea cuceririlor științei și tehnicii moderne. Dar știința și tehnica, mai mult sau mai puțin avansate, utilizate în economia unei țări sînt semnul caracteristic al nivelului de dezvoltare a forțelor de producție care, prin sine înseși, nu pot defini dimensiunile unei societăți. **Elementul esențial care distinge o orînduire socială de alta existentă pe plan mondial este sistemul relațiilor de producție bazat pe proprietatea asupra mijloacelor de producție.** Dacă privim epoca actuală atît sub aspectul dezvoltării forțelor de producție cît și sub cel al dinamicii relațiilor sociale de producție putem spune cu deplină îndreptățire că ea este epoca trecerii ireversibile a omenirii de la capitalism la socialism.

Un alt argument pe care îl invocă susținătorii „convergenței“ sistemelor social-economice se referă la așa-zisul **împrumut reciproc de metode și procedee de organizare a economiei.** Țările capitaliste ar împrumuta pîrghiile planificării, diminuînd resorturile pieței concurențiale iar țările socialiste ar lărgi rolul pîrghiilor pieței în dauna centralismului exagerat. Maurice Duverger, spre exemplu, în lucrarea sa „Introduction à la politique“ subliniază că țările aparținînd celor două sisteme tind către același țel printr-o dublă mișcare, „liberalizarea Estului și socializarea Vestului“, acestea întîlnindu-se cîndva în viitor.

Fără îndoială, este incontestabil că statul burghez intervine în procesul reproducției capitaliste printr-o serie de pîrghii economice și financiare de care dispune, utilizînd chiar „virtuțile“ planificării. În multe țări occidentale sînt elaborate planuri anuale sau de lungă durată, prognoze pe termen lung. Este edificatoare în acest sens experiența Franței, Japoniei, Italiei, Olandei și a altor țări capitaliste. Dar aceasta nu este consecința influenței planificării socialiste, deși nu poate fi negat acest rol. Trebuie subliniat însă că măsurile de dirijare a economiei întreprinse de stat, oricît de ingenioase ar fi ele, nu pot soluționa unele probleme grave cu care se confruntă economia capitalistă (inflație, șomajul, criza sistemului valutar ș.a.) și aceasta datorită unor cauze care țin de natura orînduirii capitaliste.

În ceea ce privește utilizarea pîrghiilor valorii în socialism, aceasta nu este în nici un caz efectul împrumutului de tehnici economice din arsenalul metodelor de organizare tehnico-economică proprii capitalismului, ci expresia îmbinării armonioase a conducerii planificate a economiei cu folosirea competentă a relațiilor marfă-bani, relații care se mențin și în socialism.

În susținerea ideii „convergenței“ este invocată și **apariția „tehnocraților“ ca factor de decizie atît în socialism cît și în capitalism, precum și diminuarea sau dispariția rolului proprietății în mecanismul funcțional al celor două societăți.** Autorii acestor teorii trec însă cu vederea peste faptul că oamenii muncii în capitalism nu pot să-și îndeplinească rolul de factori de decizie. Și nu pentru că la cîrma administrativă la nivel micro și macro-economic s-ar fi instalat o clasă de „tehnocrați“ cu prerogative speciale, ci datorită faptului că în contextul relațiilor de producție sînt lipsiți de proprietatea asupra mijloacelor de producție. Dacă în socialism se dezvoltă structurile participative, se perfecționează cadrul legal al democratizării vieții social-economice, aceasta se explică prin faptul că oamenii muncii întrunesc concomitent calitatea de proprietar, producător și de beneficiar al rezultatelor muncii lor.

După cum se știe scopul celor două sisteme social-economice este radical deosebit. Adepții teoriilor „convergenței“ încearcă să prezinte în mod deformat și această latură esențială a distincției dintre cele două orînduiri. Sub impactul unor mutații de ordin tehnico-economic scopul final ar fi devenit atît în socialism cît și în capitalism „binele comun“ (D. Lazar). Se trece, deci, cu vederea peste faptul că și în condițiile capitalismului monopolist de stat mobilul dezvoltării social-economice rămîne obținerea de profit, în timp ce în socialism țelul suprem al întregii politici îl constituie satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale populației.

În actuala confruntare de idei teoriile „convergenței“ sistemelor social-economice sînt reluate într-o manieră îndeosebi politologică. În această optică interferența sistemelor ar fi determinată de necesitatea depășirii obstacolelor ideologice și politice dintre țările cu orînduiri sociale diferite, de necesitatea „cooperării umanitare“. Potrivit acestei opinii locul antagonismelor și coliziunilor între sisteme ar trebui luat de „coexistența“ unor societăți deschise precum și de coexistența pașnică pe plan ideologic.

Desigur că un imperativ major al epocii noastre este coexistența pașnică a țărilor cu orînduiri sociale diferite, dezvoltarea și intensificarea legăturilor între toate popoarele lumii. Coexistența pașnică nu presupune însă „convergența“ sistemelor, și cu atît mai mult a ideologiilor lor, chiar dacă între țările aparținînd unor sisteme social-economice diferite există o serie de probleme comune ca dezvoltarea industrială, adîncirea diviziunii internaționale a muncii, instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Ca și teoriile societății post-industriale, teoriile convergenței încearcă să justifice existența și perspectivele unei orînduiri istoricește depășite. Prefacerile care au loc astăzi în lume prefigurează limpede trecerea în viitor a întregii omeniri la socialism.

prof. dr. Ion BULBOREA

ÎNTREBĂRI

1. În ce constă necesitatea și trăsăturile procesului de trecere în viitor a noi popoare pe calea socialismului ?

2. Definiți și analizați caracteristicile principale ale luptei de idei privind conținutul epocii noastre.

3. Care este conținutul teoriilor „societății post-industriale“ și „convergenței“ sistemelor sociale ?

4. Relevați inconsistența, sub raport științific, și semnificațiile ideologice ale acestor teorii.

BIBLIOGRAFIE

Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Editura politică, București, 1975, p. 21—23 ; 190—196.

Nicolae Ceaușescu, Expunere la Marea Adunare Națională cu privire la mărețele realizări ale poporului român în cincinalul 1971—1975 și la politica externă a României pusă în slujba păcii și colaborării internaționale, 18 decembrie 1975. România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, p. 302—309.

Nicolae Ceaușescu, Expunere cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural educativă de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului în România, Editura politică, București 1976 p. 62—72.

Mai pot fi consultate : I. Nicolae Văleanu, Gîndirea economică burgheză și lumea contemporană, Editura politică, 1976, cap. 6 și 7 ; Ion Bulborea, Teoria „convergenței“ sistemelor social-economice și viitorul societății umane în vol. Curente și tendințe în gîndirea economică contemporană, Forum Științe sociale, 1972.

---

1) Vezi Progresul istoric și contemporaneitatea, Editura politică, București, 1976, p. 179—180.

2) Era Socialistă nr. 6, 1975, p. 47.

3) **V. I. Lenin,** Opere complete, vol. 34, Editura politică, București, 1965, p. 205.

4) Daniel Bell, The Coming of Post-Industrial Society. A Venture in Social Forecasting, Basic Books Inc., Publishers, New York, 1973.

LECȚII

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

PRODUCTIVITATEA MUNCII

PENTRU a veni în ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, „Revista economică", în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat, consultații pe anumite **teme selecționate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățămîntul superior în anul 1977".

SATISFACEREA nevoilor mereu crescînde ale oricărei națiuni depinde nu numai de volumul resurselor atrase ci și de eficiența cu care sînt utilizate.

Eficiența economică se exprimă ca un raport între ansamblul efectelor (rezultatelor) economice **utile** obținute dintr-o anumită activitate și eforturile (cheltuielile) necesitate de ele. Cu cît este mai mare valoarea supraunitară a acestui raport cu atît mai ridicat este gradul de satisfacere a nevoilor în condițiile unui volum dat de resurse atrase în circuitul economic.

Productivitatea muncii — expresie sintetică a eficienței economice

Principala formă de exprimare a eficienței economice este productivitatea muncii. Dintre aspectele importante pe care le presupune analiza productivității muncii trebuie reținute: 1. Conceptul (noțiunea) de productivitate a muncii ; 2. Formele productivității muncii ; calcularea productivității muncii ; 3. Definirea creșterii productivității muncii ; 4. Factorii de creștere a productivității muncii.

1. **Productivitatea muncii reprezintă eficacitatea, rodnicia cu care este cheltuită munca omenească în procesul de producție.** Ea reflectă însușirea muncii de a produce în unitatea de timp un anumit volum de valori de întrebuințare sau servicii productive. Deci, productivitatea este un atribut al activității **umane productive** (creatoare de bunuri materiale și servicii productive) ; numai omul prin munca sa concretă creează valori de întrebuințare și are capacitatea să le sporească.

2. Așa cum munca apare pe de o parte ca muncă individuală (a lucrătorului, echipei, secției etc.) iar pe de altă parte ca un segment al muncii sociale și productivitatea muncii îmbracă două forme ; a) productivitatea muncii individuale ; b) productivitatea muncii sociale.

Productivitatea muncii individuale reprezintă rodnicia cu care este cheltuită forța de muncă de către un lucrător sau colectiv de lucrători în funcție de condițiile **proprii, specifice** (de înzestrare tehnică, de calificare, de intensitate, de organizare etc.) în care își desfășoară activitatea. Diferențele dintre lucrători, dintre locurile de muncă și unitățile economice, în privința condițiilor concrete de muncă determină deosebiri importante în nivelul productivității muncii acestora

Nivelul productivității muncii individuale (W) se măsoară prin :

a) volumul de producție obținut cu o anumită cantitate de muncă vie utilizîndu-se relația : $W = \frac{Q}{T}$; unde Q = volumul producției și T = cheltuiala de muncă (timpul lucrat). Dacă de exemplu, un lucrător confecționează 40 de piese în 8 ore, atunci $W = \frac{Q}{T} = \frac{40}{8} = 5$, ceea ce înseamnă că se obțin 5 piese cu cantitatea de muncă cheltuită într-o oră de respectivul lucrător.

b) cantitatea de muncă vie cheltuită pentru obținerea unei unități de producție, utilizîndu-se relația $W = \frac{T}{Q}$; după datele exemplului de mai sus, $W = \frac{8}{40} = 0{,}20$, ceea ce înseamnă că trebuie prestată muncă timp de 0,20 ore (12 minute) pentru a obține o piesă.

Condițiile concrete din economie și obiectivele urmărite prin sistemul informațional, fac ca numărătorul și numitorul raportului de productivitate să se exprime în unități diferite, ceea ce conduce la **mai multe metode de exprimare** a nivelului productivității muncii. Astfel, volumul producției se exprimă în : **unități valorice** (valoarea producției globale*), valoarea producției marfă, valoarea producției nete**) în **unități naturale** (1, m, kg kWh) și unități **natural-convenționale.** Aceasta din urmă se practică în unitățile care produc bunuri de același fel, dar cu caracteristici diferite (tractoare, vagoane etc.) și constă în alegerea unui produs ca **unitate convențională**, întreaga producție exprimîndu-se în produse convenționale cu ajutorul unor **coeficienți de transformare.** La rîndul său, cheltuiala de muncă se exprimă prin numărul mediu de angajați, numărul mediu de muncitori sau prin timpul efectiv lucrat de acești (om-ore, om-zile etc.).

Corespunzător celor de mai sus, nivelul productivității muncii se poate exprima :

— în unități valorice (pe lucrător, pe muncitor și pe oră lucrată etc.) ;

— în unități natural-convenționale (pe lucrător, pe muncitor, pe oră lucrată) ;

— în unități valorice (pe lucrător, pe muncitor și pe oră lucrată).

Expresia cea mai exactă a nivelului productivității muncii se obține prin metoda în unități naturale pe ora lucrată, dar ea se aplică doar acolo unde există producție omogenă (energie electrică, oțel) și se ține o evidență strictă a orelor efectiv lucrate de întregul personal. În practică, nivelul productivității muncii se exprimă de regulă după metoda în unități valorice pe lucrător (angajat), deși ea poate deforma realitatea ori de cîte ori nivelul prețului nu coincide cu mărimea valorii.

Productivitatea muncii sociale exprimă rodnicia, eficacitatea cu care este cheltuită în condiții **medii** de înzestrare tehnică, îndemînare și intensitate, **întreaga muncă** (vie și materializată) ocazionată de obținerea unei valori de întrebuințare. Ea se determină pe produs, pe ramură și pe economia națională. Calcularea productivității muncii sociale presupune cunoașterea tuturor fazelor necesare obținerii produsului finit, munca vie desfășurată într-o anumită etapă devenind muncă materializată pentru următoarele, inclusă în valoarea respectivului produs. De pildă, pentru a calcula productivitatea muncii sociale în producția de laminate este necesară cunoașterea muncii totale, cheltuită în condiții medii, pentru obținerea minereului de fier și a metalului și, în sfîrșit, pentru laminarea propriu-zisă. În acest caz, nivelul productivității muncii sociale se exprimă prin timpul de muncă socialmente necesar obținerii produsului finit : cu cît acesta este mai mic cu atît este mai mare productivitatea muncii sociale, iar creșterea acesteia se concretizează în reducerea timpului de muncă socialmente necesar, într-o economie de muncă vie și materializată pentru societate.

La nivelul economiei naționale productivitatea întregii munci sociale se exprimă raportînd volumul venitului național la numărul lucrătorilor productivi. De exemplu, în anul 1975 venitul naţional a fost de 361,9 miliarde lei, iar în sfera productivă au fost ocupate peste 8,8 milioane persoane ; deci, productivitatea întregii munci sociale a fost de 41 125 lei pe lucrător productiv.

3. **Creşterea productivităţii muncii** reprezintă o asemenea schimbare în desfăşurarea producţiei încît se reduce timpul de muncă necesar obţinerii unui produs, iar o cantitate dată de muncă dobîndeşte capacitatea de a produce mai multe valori de întrebuinţare*** (sau acelaşi număr, dar de calitate mai bună). În practica statistică indicele creşterii productivităţii muncii (Iw) se exprimă prin raportul procentual dintre nivelul productivităţii muncii din perioada curentă raportat la nivelul perioadei de bază. Creşterea productivităţii muncii individuale semnifică o economie de muncă vie iar sporirea productivităţii muncii sociale înseamnă economie atît de muncă vie cît şi materializată.

Datorită dezvoltării forţelor de producţie şi superiorităţii relaţiilor de producţie, fiecare nouă orînduire realizează o productivitate a muncii mai înaltă în raport cu precedentele, ceea ce constituie, în ultimă analiză, factorul cel mai important al victoriei noii orînduiri.

Creşterea productivităţii muncii este o **lege economică generală** care exprimă legătura esenţială şi cauzală dintre gradul de dezvoltare a forţelor de producţie şi eficienţa cu care este cheltuită munca socială. Deşi prezentă în toate orînduirile, acţiunea acestei legi are loc în modalităţi şi cu consecinţe social-economice diferite de la o orînduire la alta. Realităţile social-economice ale socialismului determină ca în această orînduire productivitatea muncii să crească **necontenit** şi **rapid**, de efectele ei pozitive beneficiind fiecare individ şi societate în ansamblul său.

Creşterea productivităţii muncii are o deosebită importanţă pentru economia naţională şi pentru fiecare cetăţean ;

— ea determină reducerea consumului de muncă pe unitatea de produs, micşorarea valorii acesteia, devenind astfel posibilă satisfacerea unor nevoi suplimentare ale societăţii, reducerea duratei timpului de lucru, menţinerea şi chiar reducerea preţurilor de vînzare. Obiectivele Congresului al XI-lea al P.C.R. privind ridicarea nivelului de trai şi reducerea duratei săptămînii de lucru sînt organic legate de creşterea substanţială a productivităţii muncii ;

— este factorul hotărîtor al sporirii producţiei şi venitului naţional, al reducerii şi lichidării decalajelor ce ne despart încă de ţările avansate din punct de vedere economic. De exemplu, sporirea cu un procent a productivităţii muncii în industrie aducea în 1975 un spor anual de producţie de 5 miliarde lei, spor care se va ridica la 19 miliarde lei în 1980 ;

— pe baza ei sporeşte volumul mijloacelor concentrate la dispoziţia statului socialist şi utilizate pentru dezvoltarea rapidă a avuţiei naţionale, învăţămîntului, culturii, artei şi ocrotirii sănătăţii, pentru ridicarea nivelului general de civilizaţie şi dezvoltarea multilaterală a personalităţii umane.

4. Nivelul şi dinamica productivităţii muncii depind de o mare varietate de factori tehnico-economici, sociali şi naturali sub a căror incidenţă se desfăşoară producţia : progresul tehnic, nivelul de calificare a lucrătorilor, nivelul organizării producţiei şi a muncii, cointeresarea materială şi morală etc.

Progresul tehnic — factorul cel mai important de creştere a productivităţii muncii — reprezintă procesul de perfecţionare a mijloacelor de producţie şi tehnologiilor de fabricaţie pe baza cuceririlor ştiinţei. El contribuie la uşurarea şi economisirea muncii vii şi materializate sub mai multe aspecte : prin mecanizare, automatizare etc. se scurtează durata timpului de producţie iar o parte a efortului uman este preluată de maşini, reducîndu-se cantitatea de muncă vie necesară obţinerii unui produs ; prin chimizare şi introducerea unor tehnologii moderne sporeşte gradul de prelucrare a materiilor prime şi calitatea produselor, se reduc consumurile specifice, rebuturile şi deşeurile, devine posibilă apariţia înlocuitorilor pentru materii prime scumpe sau rare etc. economisindu-se astfel muncă materializată.

Ridicarea calificării forţei de muncă contribuie la creşterea productivităţii muncii pentru că munca calificată, mai complexă, efectuează într-un timp mai scurt şi într-un mod mai riguros diferite operaţii, foloseşte mai raţional maşinile şi utilajele, creează produse de calitate mai bună etc.

Perfecţionarea organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii care influenţează direct nivelul productivităţii muncii, este un proces complex şi permanent ce presupune : asigurarea unei structuri raţionale a unităţilor, îmbunătăţirea aprovizionării tehnico-materiale ; pregătirea judicioasă şi desfăşurarea ritmică a producţiei ; întărirea disciplinei în muncă şi folosirea eficientă, în slujba producţiei, a întregului timp de lucru ; repartizarea raţională a forţei de muncă pe diferite sectoare ; stabilirea unor norme de consum şi sarcini de muncă pentru fiecare lucrător, ştiinţific fundamentate ; reducerea personalului administrativ-gospodăresc etc.

Cointeresarea materială, condiţionînd sporirea retribuţiei de creşterea eficienţei economice, stimulează pe lucrător în folosirea judicioasă a timpului de lucru şi a mijloacelor de producţie, în ridicarea calificării şi a calităţii produselor.

Creşterea productivităţii muncii mai este influenţată de stimularea întrecerii socialiste, de folosirea unor metode de cointeresare morală adecvate fiecărei categorii de oameni ai muncii etc.

Condiţiile naturale (condiţiile de climă, de fertilitate, adîncimea sau bogăţia unui zăcămînt etc.) influenţează asupra producţiei cu toate posibilităţile create de ştiinţa şi tehnica contemporană. Ele vor determina particularităţi ale ciclului de producţie, ale gradului de utilizare a timpului de lucru influenţînd eficienţa cu care este cheltuită munca omenească.

Sarcinile creşterii productivităţii muncii în etapa făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate

Datorită politicii promovate de P.C.R. productivitatea muncii, în ţara noastră, a crescut continuu şi în ritm rapid. Astfel, comparativ cu anul 1950, în 1975, productivitatea muncii pe un lucrător în industrie a sporit de circa 6,7 ori, în construcţii-montaj de 5 ori, în transportul feroviar de 3,2 ori etc. Deşi ritmul mediu anual de creştere a productivităţii muncii în ţara noastră a fost printre cele mai înalte din lume, totuşi, datorită nivelului scăzut de la care am pornit, productivitatea muncii în România este încă de 3—4 ori mai mică faţă de ţările dezvoltate.

Pornind de la rolul productivităţii muncii ca factor esenţial în dezvoltarea generală a societăţii, Programul P.C.R. subliniază că o direcţie importantă în care se va acţiona pentru făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate va fi **„creşterea productivităţii muncii sociale, pe baza mecanizării şi automatizării procesului de producţie... organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii, folosirii tuturor rezervelor şi resurselor economiei noastre socialiste, a întregului potenţial economic naţional“**1).

Pornind de la această orientare, Directivele Congresului al XI-lea prevăd, ca în cincinalul 1976—1980, pe lîngă dezvoltarea în ritmuri rapide a producţiei materiale, se va pune accent pe sporirea eficienţei producţiei, ridicarea la un nivel calitativ înalt a întregii activităţi economico-sociale. Conform sarcinilor planului naţional unic de dezvoltare economico-socială, în acest cincinal, ritmul mediu anual de creştere a productivităţii muncii va fi de cel puţin 9% în industrie, de 8,4—9,4% în construcţii-montaj, de 3,7—5% în transporturile feroviare etc. Circa 80% din sporul producţiei industriale trebuie să se obţină pe seama creşterii productivităţii muncii. Înfăptuirea acestor obiective de creştere a productivităţii muncii se va realiza nu prin intensificarea efortului fizic ci prin modernizarea continuă a activităţii de producţie, perfecţionarea tehnologiilor de fabricaţie, introducerea pe scară largă a mecanizării şi automatizării, stimularea gîndirii creatoare a oamenilor muncii, accentuarea şi valorificarea iniţiativei, inteligenţei şi spiritului novator ale celor ce muncesc. O atenţie deosebită trebuie să acorde întreprinderile, centralele şi ministerele perfecţionării organizării producţiei şi a muncii, întăririi ordinii şi disciplinei, spiritului de răspundere în toate sectoarele de activitate. În concepţia Partidului Comunist Român, valorificarea tuturor posibilităţilor de creştere a productivităţii muncii reprezintă factorul hotărîtor pentru realizarea obiectivelor planului cincinal şi depăşirea de către ţara noastră, într-un termen cît mai scurt, a stadiului de ţară în curs de dezvoltare.

lector univ. Ilie GAVRILĂ

---

*) Producţia globală este un indicator care exprimă sub formă bănească ansamblul rezultatelor unei unităţi economice, materializate în produse finite, semifabricate, producţie neterminată etc.

**) Producţia netă, exprimă valoarea nou creată într-o unitate economică într-un interval de timp şi se obţine scăzînd din valoarea producţiei globale, valoarea mijloacelor de producţie consumate.

***) A nu se confunda creşterea productivităţii muncii cu creşterea intensităţii muncii (intensificarea muncii) care înseamnă sporirea volumului de muncă depus în unitatea de timp ; aceasta determină sporirea numărului de produse dar cantitatea de muncă ce revine pe unitatea de produs rămîne aceeaşi.

1) **Programul P.C.R. de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism**, Edit. politică, Bucureşti, 1975, p. 67.

> „Noua concepţie trebuie să se bazeze pe unitatea organică a învăţămîntului cu cercetarea şi producţia. Aceasta presupune ca fiecare institut, fiecare facultate să devină un puternic centru de învăţămînt şi, totodată, un laborator de cercetare şi o uzină de producţie".
>
> NICOLAE CEAUŞESCU

RELAŢIA INTEGRATOARE

învăţămînt — cercetare — producţie

ÎN CONDIŢIILE ACTUALE ale societăţii noastre, pe fondul general al perfecţionării activităţii economico-sociale şi sub incidenţa revoluţiei ştiinţifico-tehnice, între învăţămînt, cercetare şi producţie se stabileşte o relaţie de integrare specifică, pe care o vom numi **integrare participativă,** în sensul că fiecare element al relaţiei este o parte integrantă a acesteia în măsura în care participă din interior la constituirea ei. Trebuie remarcat astfel că relaţia învăţămînt-cercetare-producţie este una de sinteză deschisă, cu un caracter general, care în ceea ce priveşte conţinutul ei propriu-zis şi mecanismele prin care acesta se manifestă, **are o configuraţie sistemică,** determinată de sensul dublu al acţiunii elementelor ei : dinspre învăţămînt spre cercetare şi producţie şi dinspre producţie şi cercetare spre învăţămînt. Ea are astfel, în particular, o **semnificaţie de ordin economic,** vizînd imperativul producţiei, precum şi o **semnificaţie mai generală, de ordin social,** întrucît priveşte dezvoltarea economică, la rîndul ei ca bază a dezvoltării sociale de ansamblu. Astfel, în relaţia învăţămînt-cercetare-producţie, sînt implicate ambele ipostaze ale formării factorului uman, respectiv cea de factor al producţiei şi cea de factor de decizie socială, ca fenomen prin care unitatea acestor ipostaze dobîndeşte conţinut concret. Toate aceste elemente specifice, unele deja cristalizate iar altele manifestîndu-se ca tendinţă, îşi pun amprenta în mod hotărîtor asupra procesului de formare a forţei de muncă.

Sistem unitar — obiective comune

PROBLEMATICA INTEGRĂRII învăţămîntului cu cercetarea şi producţia a constituit şi constituie una din constantele politicii partidului nostru de edificare multilaterală a noii societăţi. În acest sens trebuie remarcat, în mod deosebit, revirimentul produs de deceniul inaugurat de Congresul al IX-lea al partidului. În documentele de partid elaborate în anii următori s-a conturat tot mai profund un nou statut al învăţămîntului în general, al celui superior în particular. Este vorba de o schimbare privind însuşi modul de a concepe rosturile învăţămîntului, care devine racordat la necesităţile dezvoltării economico-sociale, la diversificarea producţiei şi la ritmurile acesteia.

Realizările de pînă acum au creat o structură organizatorică în care învăţămîntul dispune de ample deschideri spre sfera producţiei şi cercetării. Astfel, încă de pe treapta învăţămîntului general, şcoala presupune un complex de acţiuni prin care urmăreşte cultivarea de aptitudini şi îndeletniciri în vederea pregătirii elevului pentru munca productivă, proces care va fi reluat, cu amplificări şi diversificări corespunzătoare, pe toate celelalte trepte ale învăţămîntului. S-a acţionat intens în această direcţie, prin crearea de ateliere şcolare, atît în liceele de profil şi real-umaniste cît şi în şcoala de cultură generală, ateliere în cadrul cărora elevii sînt formaţi pe linia unor deprinderi proprii activităţii productive. În judeţul Iaşi, de exemplu, şcolile din mediul urban dispun de ateliere bine dotate în care, în cadrul practicii comasate, se desfăşoară o activitate productivă **racordată la ramurile industriale caracteristice economiei judeţului.** În ultimul timp s-a acţionat în direcţia organizării unor ateliere inter-şcolare, cu profil de adevărate micro-întreprinderi. Există în Iaşi, deja, o asemenea micro-întreprindere, cu şapte profile, în cadrul căreia elevii au realizat, în 1976, o producţie de 1,2 miloane lei. În anul viitor urmează să se mai creeze o astfel de unitate. De asemenea, în toate comunele din judeţ s-au creat ateliere şcolare, în care practica comasată are ca obiective autodotarea şcolilor şi valorificarea resurselor locale. În ce priveşte învăţămîntul liceal, acesta a cunoscut o accentuată reprofilare, astăzi peste jumătate din numărul liceelor din judeţ fiind de specialitate, iar ponderea lor va spori în anii următori. Înseşi liceele real-umaniste, la rîndul lor, şi-au organizat astfel activitatea încît să asigure elevilor, într-o măsură tot mai mare, o pregătire de specialitate ; la sfîrşitul acestui an şcolar peste jumătate din numărul absolvenţilor acestor licee vor primi atestat de muncitor ca urmare a pregătirii în perioada practicii comasate. În acest context, eficienţa didactică şi educativă este dublată şi de o evidentă eficienţă economică. Astfel, producţia realizată de şcolile generale şi liceele de specialitate din judeţ, în anul 1976, se ridică la peste 23 milioane lei.

În ce priveşte învăţămîntul superior. procesul de integrare cu cercetarea, proiectarea şi producţia reprezintă astăzi în judeţul Iaşi, o acţiune deosebit de amplă şi complexă, în continuă perfecţionare. Coordonatele pe care se desfăşoară şi parametrii pe care i-a atins sînt elemente reprezentative, încît se poate spune, pe drept cuvînt, că învăţămîntul superior oferă astăzi imaginea unui adevărat „şantier al integrării".

Analizînd conţinutul integrării ca proces de ansamblu, în dinamica tuturor treptelor sale, implicaţiile sale atît pentru învăţămînt cît şi pentru producţie, credem că am putea vorbi de faptul că şcoala tinde tot mai mult, spre a dobîndi o nouă funcţie, în strînsă corelaţie cu celelalte avute pînă acum : **funcţia de celulă economică.** Procesul de învăţămînt a devenit tot mai evident un învăţămînt al muncii productive. În cadrul diferitelor forme practicate, elevii şi studenţii nu numai că învaţă să muncească, dar ei muncesc efectiv, producînd deci efectiv. **Finalitatea învăţămîntului** este astfel nu numai didactică ci şi **propriu-zis economică,** produsele realizate servind pentru autodotare sau intrînd în circuitul economic general. Odată cu terminarea învăţămîntului general, tînărul are deprinderea de a munci, chiar dacă nu posedă o calificare anume. Dar aceasta este asigurată de treptele următoare ale şcolii, în forme şi la nivele diferite sub aspect calitativ. Învăţămîntul, diversificîndu-se la acest punct în direcţii multiple — şcolile profesionale şi ucenicia la locul de muncă, liceele de specialitate şi şcolile de specializare post-liceală — este un învăţămînt integrat, într-un anume sens, producţiei, fiind subordonat acesteia şi avînd producţia ca finalitate socială. Semnificativ în acest sens este faptul că toate formele de învăţămînt au un caracter deschis, oferind posibilitatea trecerii de la o pregătire mai simplă la una mai complexă, în așa fel încît să se ajungă la trepte tot mai înalte de calificare.

Pregătirea în profesie poate fi continuată în cadrul învățămîntului superior, cu deosebire prin facultățile de ingineri și subingineri, fiind apoi reluată și aprofundată, în funcție de profilul domeniilor de specialitate, în formele de învățămînt postuniversitar. De asemenea, și liceul real-umanist este un învățămînt în care au pătruns în mod nemijlocit activitățile cu caracter productiv, ceea ce face ca absolvenții să fie familiarizați cu diferite activități de profil, încît cei care nu urmează învățămîntul superior să poată trece, într-un timp relativ scurt, urmînd o școală de pregătire post-liceală, la activitatea productivă. Crearea atelierelor de producție în învățămîntul profesional și liceal, a laboratoarelor de cercetare în facultăți, activitatea de microproducție desfășurată în institutele de învățămînt superior, alături de toate celelalte forme practicate în prezent, în Iași, răspund importantului obiectiv al integrării tot mai profunde a învățămîntului cu cercetarea și producția.

În concepția partidului nostru despre integrare, în prezent și mai ales în perspectivă, se pune însă și problema **aspectului calitativ al integrării.** Dacă faza de pînă acum a fost aceea a constituirii procesului de integrare între învățămînt, cercetare și producție, actuala etapă ridică drept obiectiv specific calitatea integrării, cu atît mai mult cu cît cincinalul în care ne aflăm este cincinalul revoluției tehnico-științifice, care reclamă exigențe sporite privind dezvoltarea și perfecționarea producției, a cercetării și învățămîntului. Faptul ca fiecare din aceste domenii să poată răspunde în mod eficient unui asemenea deziderat depinde de dezvoltarea lor în strînsă interdependență, respectiv de integrarea lor tot mai complexă și mai profundă.

Din investigațiile efectuate în învățămîntul general și liceal din județul Iași, apare evidentă necesitatea unor acțiuni privind îmbunătățirea conținutului practicii ; a dotării corespunzătoare, în special a școlilor din mediul rural ; a formării și recrutării personalului de instruire practică.

La ridicarea calitativă a procesului de integrare sînt chemați de partid să-și aducă contribuția toți factorii, în primul rînd, cadrele didactice, care au menirea să participe la această operă, manifestînd inițiativă și creativitate, descoperind și experimentînd **modalități de integrare specifice fiecărei discipline de învățămînt.** De asemenea, organizațiile de tineret din școli și facultăți dispun de multiple posibilități de a se implica tot mai pronunțat în acest proces. Așa spre exemplu, acțiunile comune organizate de asociațiile studenților comuniști, din organizațiile U.T.C. din unitățile economice, pot fi extinse și asupra problematicii pe care o implică integrarea învățămîntului, cercetării și producției. Credem, totodată, că în cadrul județului Iași se cer studiate **modalități concrete de conlucrare** între diferitele trepte de învățămînt în actul integrării, cu producția, în scopul asigurării **continuității necesare.**

Neîndoios, funcția economică pe care o implică activitatea învățămîntului în noile condiții, ridică o serie de probleme de natură economică ce se cer mai complet și competent acoperite de diferite tipuri de școli. Este evident că activitatea productivă desfășurată în unitățile proprii implică o serie de acțiuni legate de aprovizionare, desfacere etc. Este și aici un teren pentru conlucrarea dintre diferitele tipuri de școli. Spre exemplu, participarea studenților economiști sau juriști la activitatea unităților de producție ale Politehnicii sau Institutului agronomic, preluînd problemele de natură economică sau juridică, poate conduce la rezultate notabile.

O dublă deschidere

CONSIDERATĂ ca o relație de sinteză deschisă, integrarea învățămînt-cercetare-producție are și **un sens dinspre producție și cercetare spre învățămînt.** Plecăm de la premisa că cercetarea, prin preocupările ei, are o dublă deschidere : în sfera producției și în domeniul învățămîntului. În ce privește învățămîntul — atît în sensul că ridică în fața specialiștilor de astăzi probleme teoretice și practice de rezolvat, precum și în sensul că devine și o preocupare a viitorilor specialiști, care sînt integrați în felul acesta în activitatea de cercetare. Învățămîntul, prin urmare, este nu numai determinat de producție și cercetare sub aspectul integrării, ci și depinde de producție și cercetare. O integrare eficientă între aceste domenii depinde, în ultimă instanță, nu numai de felul în care învățămîntul este deschis spre producție și cercetare, dar și de măsura în care producția și cercetarea, la rîndul lor, se deschid învățămîntului și se corelează cu problemele specifice acestuia, cu cerințele și inițiativele sale.

Un aspect important se referă la problemele pe care producția le solicită spre cercetare, învățămîntului. Reținem, în acest sens, faptul că, sub directa coordonare a organului județean de partid, unitățile economice au formulat teme de cercetare menite să rezolve probleme stringente ale activității lor. Acestea au fost dezbătute în cadrul unor colective de specialiști din învățămînt și producție, care au adus îmbunătățirile necesare. S-a elaborat un program de perspectivă, s-au stabilit angajamente ferme între unități și colectivele de cercetare alcătuite din cadre didactice și studenți. În anul 1977, aproape 40% din întreaga tematică de cercetare a Institutului politehnic reprezintă contracte cu industria județului Iași.

Un alt aspect definitoriu al deschiderii producției spre învățămînt și cercetare este acela al cooperării întreprinderilor cu unitățile de producție ale institutelor. Astfel, unitatea de producție a Facultății de mecanică produce o serie de repere pentru utilajele ce se fabrică la Întreprinderea „Nicolina“, Uzina metalurgică sau Tehnoton ; hala Facultății de chimie produce acid fenoxiacetic pentru Fabrica de Antibiotice. O serie de prototipuri realizate la Politehnică au intrat în producția de serie a unor unități. Exemplu, frezele Romascon sînt fabricate la Întreprinderea „Nicolina“, precum și de Întreprinderea de dispozitive, ștanțe, matrițe și scule așchietoare din Focșani.

În același sens, al deschiderii producției spre învățămînt, menționăm preocuparea unităților economice pentru a oferi condiții corespunzătoare de desfășurare a practicii productive a elevilor și studenților. Practica studenților de la Institutul politehnic se face în perioade compacte în unități economice ieșene de prim rang : Combinatul de fibre sintetice, Tehnoton, Fabrica de antibiotice, Uzina metalurgică, Întreprinderea „Nicolina“, Fabrica de mase plastice, Întreprinderea de rețele electrice ș.a. Avem în vedere și faptul că specialiștii din producție sînt cadre asociate în învățămînt, sau reprezentanți în senate și consilii profesorale.

Reflectînd asupra acțiunilor întreprinse pînă în prezent pe linia integrării învățămînt-cercetare-producție, constatăm că acest proces a înregistrat rezultate valoroase și ca sens al deschiderii dinspre producție și cercetare spre învățămînt.

● Se impune însă și constatarea că în unele unități acest proces este privit uneori ca o problemă a învățămîntului, în primul rînd și într-o măsură, cu mult mai neînsemnată, ca o problemă a producției. Pentru producție și cercetare această problemă nu poate fi una de ordin secundar : dimpotrivă, în concepția partidului despre integrare, aceasta angajează producția și cercetarea din interior, ca o preocupare proprie acestora, **la modul participativ,** în sensul unei conlucrări efective și permanente. Din studiile făcute pe plan local, rezultă că, pe acest drum se impun măsuri care să determine unitățile productive să manifeste toate un interes egal cu cel al școlii, în problemele integrării. Pentru reușita procesului, unitățile economice își pot corela eforturile pornind de la **cunoașterea temeinică a problematicii cu care se confruntă școala** (de specialitate în principal).

● De un real interes ar fi **efectuarea unor studii** efectuate de echipe de specialiști din producție și învățămînt care, pe baza unei largi consultări a lucrătorilor de înaltă calificare, să formuleze concluzii care să fie aduse în atenția factorilor de conducere.

● Un teren de largă manifestare pentru factorii de producție îl reprezintă **practica elevilor și a studenților, căreia i se pot aduce importante îmbunătățiri de conținut.** Acestea, dacă pe de o parte depind de învățămînt, în același timp depind și de domeniul producției, pentru crearea cadrului adecvat pentru realizarea unei integrări de înalt nivel. De asemenea, și cercetarea, odată cu preocuparea pentru a răspunde cerințelor producției, are în vedere și faptul că servește scopului instructiv-educativ al integrării.

Prin conținutul ei, integrarea învățămînt-cercetare-producție are, o semnificație economică. Dar această semnificație a integrării învățămînt-cercetare-producție, în condițiile societății socialiste, este dublată de o semnificație mai generală — de ordin social, cu implicații multiple și în ceea ce privește însuși procesul de formare a forței de muncă, privit în lumina **modelului de societate** pe care o construim.

asist. univ. Elena NICULESCU
lector univ. dr. Niculae NICULESCU
(Iași)

CENTENARUL INDEPENDENŢEI
1877 — 1977

PREMISE ECONOMICE ŞI SOCIALE ALE FORMĂRII STATULUI NAŢIONAL UNITAR ROMÂN [II]

Reţelele de comunicaţii leagă organic teritoriile româneşti

ÎN TIMP ce reţeaua drumurilor comerciale maghiare, cu centrul la Budapesta, se îndrepta spre nord-vest şi sud-vest, reţeaua de drumuri a Transilvaniei îşi întindea arterele spre sud şi est, trecînd Carpaţii în numeroase locuri (trecători) şi se încadra în reţeaua de drumuri a Ţării Româneşti şi a Moldovei. Contactul între zona transilvană şi cea maghiară se efectua pe drumul comercial care ducea din Europa centrală, şi anume de la Viena — întretăind teritoriul inundabil al Tisei în două puncte — la Szolnok şi Szeged, spre Oradea, respectiv Arad, pentru ca, după ce străbatea Transilvania, să se unească la Braşov, de unde continua spre Dunărea de Jos şi spre Marea Neagră.

În timp ce reţeaua ungară asigura schimbul de mărfuri cu Europa centrală (absorbind o bună parte din produsele industriei din Austria), reţeaua de drumuri a Transilvaniei asigura legăturile economice cu Ţara Româneacscă şi Moldova. Carpaţii cu numeroase trecători, care „taie“ în toate direcţiile, aşa cum îi „taie“ principalele artere ale reţelei hidrografice, fac parte din categoria munţilor mijlocii, puternic fragmentaţi şi uşor de străbătut transversal. În decursul istoriei, numeroasele trecători au fost străbătute, în ambele sensuri, de ţărani, negustori, cărturari etc. îndeplinind rolul unor artere vii prin care pulsa viaţa economică pe teritoriul patriei noastre. Peste 30 de pasuri de culme („predealuri“ în limbaj popular) şi de vale, de largă circulaţie, au înlesnit legăturile strînse între cele două părţi ale arcului carpatin. Harta drumurilor celor trei ţări româneşti are înfăţişarea unei „frunze“ cu nervurile răsfirate în toate direcţiile. Pe lîngă drumurile principale, oficiale, cele trei ţări române erau legate de multe alte treceri peste şi printre Carpaţi, de numeroase „cărări ascunse“ şi de drumuri ale oilor, unele ocolind punctele de vamă şi controlul grănicerilor. Aceste drumuri şi poteci erau cunoscute şi frecventate de localnici în aceeaşi măsură ca şi cele străjuite de puncte vamale. Cu toate acestea, avînd în vedere importanţa şi vechimea relaţiilor comerciale ale Transilvaniei cu Principatele Dunărene, drumurile ce existau nu erau suficiente. Camerele de industrie şi comerţ din Transilvania, chiar de la înfiinţarea lor (1850), precum şi Gremiul comercial român au luptat pentru crearea de noi căi de comunicaţii peste Carpaţi. Pentru înlesnirea circulaţiei cu Moldova, Camera de comerţ şi industrie din Braşov cerea stăruitor autorităţilor de la Budapesta să sprijine construirea unei şosele spre Iaşi, prin Oituz. Pentru legătura Ardealului cu Muntenia era de mare importanţă, pe de o parte, şoseaua Turnu Roşu—Piteşti—Bucureşti (ca legătură directă între Sibiu şi Bucureşti), pe de altă parte, şoseaua de la Predeal pînă la Ploieşti, cu bifurcaţie înspre Bucureşti şi Brăila. Importanţa acestor căi de comunicaţie pentru viaţa economică a provinciei de peste munţi a fost subliniată de nenumărate ori de către reprezentanţii cercurilor de afaceri din Transilvania. A existat o preocupare permanentă pentru buna întrebuinţare şi extindere a arterelor de circulaţie spre şi din celelalte teritorii româneşti. În memoriul său din 1850, Gremiul comercial român din Braşov sublinia că „raţiunea dezvoltării şi modernizării acestor căi rutiere era dictată de faptul că Braşovul — cel mai mare oraş al Transilvaniei — era emporiul principal“ al comerţului cu Principatele Dunărene. Numai legînd strîns Transilavnia de Ţara Românească şi Moldova — se releva în acelaşi memoriu — va fi menţinută şi adîncită comunitatea economică a celor trei ţări române[11]).

Cu aceeaşi insistenţă se cerea luarea măsurilor ca Oltul să devină navigabil[12]).

Stăruinţele pentru crearea căilor de comunicaţii cu România sînt ilustrate de activitatea lui Carol Maager, preşedintele din acea vreme al Camerei de comerţ şi industrie din Braşov, care face două călătorii la Viena pentru a convinge guvernul de importanţa acestor lucrări. Cînd, în 1852, împăratul de la Viena vine la Sibiu, Carol Maager se prezintă în fruntea unei delegaţii cerîndu-i să sprijine reglarea navigabilităţii Oltului, care servea ca mijloc de comunicaţie între Turnu Roşu şi Dunăre încă din secolul al XIII-lea. Demersuri pentru dezvoltarea căilor de comunicaţie sînt făcute şi pe lîngă guvernatorul maghiar, contele Miko.

Dezvoltarea relaţiilor de producţie capitaliste, care impunea intensificarea schimbului de mărfuri, cerea formarea unei reţele mai largi de căi de comunicaţii, menite să înlesnească aceste schimburi prin ieftinirea şi reducerea duratei transportului. Apariţia căilor ferate deschidea perspectiva unor legături mult mai rapide între zonele economice principale ale Transilvaniei şi României. De aceea, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea şi la începutul secolului al XX-lea se vor auzi numeroase glasuri cerînd construirea de căi ferate între Transilvania şi vechea Românie .În rapoartele Camerei de comerţ şi industrie din Arad, de pildă, se cere cu insistenţă legarea bazinului Văii Jiului, care avea mari bogăţii carbonifere şi metalifere, cu România, prin strîmtoarea Surduc. În aceste documente se consideră că un avînt de mari proporţii al bazinului poate fi aşteptat numai dacă legătura va fi asigurată prin strîmtoarea Surducului cu reţeaua de căi ferate din România şi pe Dunăre cu Marea Neagră.

Pentru a construi o linie ferată prin pasul Buzăului, propunere împotriva căreia se ridicau multe obiecţii, din cauza dificultăţilor terenului, Camera din Braşov deschide o colectă publică în vederea aducerii unui inginer străin care să studieze cu atenţie condiţiile de realizare a acestui proiect. Sibienii cereau cu insistenţă construirea unei linii ferate care să continue de la Szeged la Arad, în direcţia sud-estică pe Valea Mureşului, să treacă prin Alba Iulia pînă la Sibiu şi de aici, prin trecătoarea Turnu-Roşu, spre vechea Românie. La 1 iulie 1864, Dieta Transilvaniei adoptă un proiect adresat împăratului de la Viena În acest document se solicită sprijinul pentru construirea liniei ferate Oradea — Cluj — Braşov — Pasul Buzăului, fără a exclude oportunitatea construirii cît mai neîntîrziate şi a liniei Arad — Sibiu — Turnu-Roşu. În document se menţiona că „Braşovul este depozitarul principal pentru cea mai mare parte din productele crude importate din şi prin Principatele Unite Dunărene... Parte din aceste producte crude se prelucră prin industrie în această cetate şi prin împrejurimea ei, apoi prin negustori braşoveni se reexportă pe calea cea mai scurtă, ca manufactură, în Principate...“. Acest document prezintă o mare însemnătate, fiindcă cel mai înalt corp deliberativ al Transilvaniei **şi-a însuşit** integral argumentele expuse de diferite organizaţii economice, de diferite personalităţi (indiferent de naţionalitate) şi a dat, totodată, expresie obiectivului urmărit cu tenacitate de transilvăneni: întărirea comunicaţiilor lor cu Principatele, a legăturilor economice între țările române. Paralel. transilvănenii au intervenit în repetate rînduri pe lîngă autoritățile române pentru construirea cît mai devreme a căilor ferate care să lege Transilvania de Principatele Unite. Acest obiectiv era urmărit cu perseverență și de cercurile conducătoare ale Principatelor Unite. Domnitorul Al. I. Cuza (care pe multiple planuri acorda ajutor românilor din Transilvania) acționa cu toată energia pentru construirea căilor ferate ce trebuiau — în concepția sa și a sfetnicilor săi — **să unească toate provinciile românești**[13]).

Camerele de comerț și industrie din Cluj și Brașov acționau foarte susținut pentru continuarea liniei ferate Szolnok spre Cluj în direcția Brașovului, care să treacă prin pasul Timișului pînă la Dunăre. S-ar putea spune că această problemă vitală pentru viitorul economic al întregului Ardeal n-a lipsit de pe ordinea de zi a Camerei din Brașov trei decenii de-a rîndul, pînă la 1 decembrie 1879, cînd joncțiunea cu vechea Românie prin pasul Timiș-Predeal, în baza convenției încheiată cu această țară la 19/31 mai 1874, deveni fapt împlinit, la un an după joncțiunea liniei ferate de la Vîrciorova.

Congresul secuilor, din 1902, insistă cu deosebire pentru construirea de noi căi de comunicație între Transilvania și România. La începutul secolului al XX-lea, reprezentanții populației secuiești au cerut să se construiască o rețea de 10 căi ferate (în afară de cele cinci existente), care să aibă legătură directă cu aceea din vechea Românie.

Baza etnică românească a orașelor

UN ROL IMPORTANT în viața social-economică a țărilor române l-au jucat orașele de pe cuprinsul patriei. În urma unor cercetări temeinice rezultă că baza etnică a orașelor și tîrgurilor de pe teritoriul țării noastre a constituit-o populația autohtonă românească, la care s-au adăugat în anumite condiții istorice, îndeosebi în Transilvania, și unele elemente etnice străine. Cercetările dovedesc că „...elementele autohtone românești au fost întotdeauna majoritare în raport cu cele etnice străine venite ulterior[14])... Istoria orașelor și tîrgurilor medievale românești este în deplină concordanță cu condițiile istorice generale de dezvoltare ale țărilor române în evul mediu“ [15]).

În Țara Românească și în Moldova vechile orașe medievale s-au condus inițial după „legea cea veche“ după obiceiul pămîntului, pînă cînd puterea centrală le-a luat sub ocrotirea sa— după înființarea statului feudal — acordîndu-le anumite privilegii și scutiri. (Ulterior, în mod treptat, privilegiile, scutirile și drepturile administrației alese ale orașelor au fost îngrădite de reprezentanții puterii centrale). De asemenea, orașele din Transilvania (Brașov, Sibiu, Bistrița ș.a.) s-au bucurat de o largă autonomie, avînd organe de conducere provenite din rîndul populației locale, care puteau întreține relații economice și adesea politice cu domnii din Țara Românească și Moldova[16]).

Vechile orașe de la periferia vestică a patriei noastre : Satu-Mare, Oradea, Arad, Timișoara — create la răsărit de obstacolul foarte greu de trecut al zonei mlăștinoase a Tisei, asanată mai ales în ultimele două secole, deci izolate într-o anumită măsură, pînă atunci, de șesul panonic — au avut în decursul veacurilor legături economice dense cu interiorul bazinului transilvănean. Referindu-se la legăturile economice ale Oradiei, Camera de comerț și industrie din Brașov, într-un raport al său, subliniază că : „Pentru facerea unui mare negoțu de producte este bine provezută cu institute de bani.

Comunicațiunea (traficulù) este cu deosebire mare spre Transilvania (Clujú și giurú) și de aici spre Oradea“. Este de menționat faptul că „Maramuresul se orienta, din punct de vedere economic, mai multe spre Moldova“[17]).

Orientarea economiei Transilvaniei spre sud și est a fost o realitate și s-a manifestat neîncetat din cele mai vechi timpuri. Prosperitatea economică a multor orașe transilvănene, dezvoltarea meșteșugarilor și a negoțului lor erau, în mare măsură, urmarea relațiilor comerciale cu cele două țări române de la sud și est de Carpați. Așa se explică, între altele, dezvoltarea excepțională pe care au căpătat-o, încă de la apariția lor, orașele Brașov, Sibiu și Bistrita, situate la portile de cea mai intensă circulație spre celelalte două țări române. Ele absorbeau cea mai mare parte din productia industrială a altor centre transilvănene, pentru a le exporta în țările române din sudul și estul Carpaților, unde li se ofereau în schimb materii prime necesare dezvoltării industriei lor[18]). Merită să fie relevate concluziile cerecetătorului Horváth Jenö, care, bazîndu-se pe minuțioase studii documentare, consideră că se pot distinge trei zone de difiziune ale comerțului transilvănean în Principatele Dunărene : influența orașului Sibiu se făcea simțită mai cu seamă în Oltenia și Argeș, cea a Brașovului se exercita asupra Țării Românești, avînd importante ramificații în Moldova. Zona **a treia, care cuprindea sudul Munteniei** și Olteniei, era supusă influenței acestor două mari centre comerciale. Bistrița își trimitea mărfurile în Moldova. De altfel și în celelalte orașe și tîrguri din Transilvania, Țara Românească și Moldova se întîlneau negustorii din cele trei țări române, dezvoltînd legături strînse între ele. Mai tîrziu, o dată cu dezvoltarea industriei și căilor ferate, rolul orașelor în formarea comunității de viață economică a poporului nostru a fost deosebit de important. De aceea este important de relevat mai concret rolul unora din orașele țării, începînd de la mijlocul secolului al XIX-lea pînă la formarea statului național unitar român.

Dezvoltarea unitară, neîntreruptă a poporului român

ROLUL HOTĂRÎTOR în dezvoltarea economiei celor trei țări române l-au avut priceperea și hărnicia poporului român, experiența sa dobîndită de-a lungul veacurilor. Poporul nostru s-a format pe teritoriul patriei sale ca un popor unitar, cu o limbă comună, cu tradiții și forme de viață materială și spirituale comune. Astfel, pe teritoriul vechii Dacii s-a format blocul etnic românesc, compact, încă de la primele sale începuturi. El este legat organic de teritoriul pe care s-a născut și pe care trăiește, cu o continuitate neîntreruptă, astfel încît pămîntul și poporul constituie împreună un tot armonios. La temelia formării poporului român și a limbii sale stau ca elemente componente esențiale : populația de limbă traco-daco-moesică autohtonă, și elementul romanic.

Dezvoltarea unitară a limbii române s-a datorat contactului permanent între locuitorii din diferitele regiuni ale patriei noastre. Și în condițiile fărîmițării feudale la noi, spre deosebire de apusul Europei, izolarea a fost mai puțin efectivă.

Pe baza cercetărilor efectuate asupra apariției feudalismului românesc, unele teze recente susțin în primul rînd că feudalismul pe teritoriul locuit de poporul român s-a format treptat. urmînd linia unui proces, în ansamblu continuu, cu unele mici involuții, răspunzînd dezvoltării pe care au luat-o forțele de producție ale societății, mai ales în secolele IX—X. În al doilea rînd, plămădirea regimului feudal a avut loc în cadrul regimului de obște sătească. Rezultă, deci, că este vorba de formarea pînă în secolele X—XI era noastră și a unui feudalism răspîndit pe teritoriul locuit de poporul român cu conținut și trăsături unitare[19]).

Boierii nu au avut totdeauna puterea de a împiedica plecarea țăranilor de pe o moșie pe alta. Legătura de moșie s-a introdus de-abia la sfîrșitul secolului al XVI-lea. Circulația oamenilor n-a fost însă niciodată întreruptă. Chiar și în vremea cînd exista legătura de pămînt au avut loc strămutări. Imigrări au avut loc nu numai din Transilvania în Muntenia și Moldova, ci și în sens invers. „Astfel, contactul între românii din diversele regiuni se menține în permanență viu, ceea ce împiedică diferențierea prea mare a limbii“[20]).

Pendularea păstorilor s-a vădit a fi unul din factorii activi de unitate etnică, social-culturală și implicit, de formare a unei limbi unitare. „Înaintea deputaților care vorbesc în parlament — afirma Simion Mehedinți —, a ziariștilor care scriu la gazetă, a istoricilor care culeg fărîme de documente și a filologilor care scriu dicționare la Academie, unirea au făcut-o veac după veac, marii învățați de la stînă, care mînau oile în strungă, strecurau laptele în zagîrnă, îl fierbeau în căldare, îl făceau caș, urdă, jintiță și ce mai știau ei să facă. De la un capăt la altul al munților acești minunați filologi au lucrat sute și sute de ani la închegarea limbii și la înfiriparea neamului românesc într-o singură unitate etnică“[21]).

Un rol însemnat în dezvoltarea legăturilor dintre cele trei țări române l-au avut posesiunile din Transilvania, stăpînite, pe perioade mai lungi sau mai scurte, de domnii și boierii din Țara Românească și Moldova. Aceste posesiuni au înlesnit osmoza elementului românesc din cele trei țări și, prin aceasta, au menținut trează conștiința că locuitorii lor aparțin aceluiași popor. Încercarea temerară a lui Mihai Viteazul de a crea prin unirea Țării Românești, a Transilvaniei și a Moldovei un stat feudal românesc centralizat a pus în lumină, în plină epocă feudală, cît de puternică era ideea unității de neam și de interese a românilor.

LEGĂTURILE ECONOMICE, schimburile de produse între provinciile istorice ale patriei noastre, negustorii — în rîndul cărora un rol deosebit de însemnat l-au jucat membrii Gremiului comercial român din Brașov ce-și transportau mărfurile atît pe drumurile oficiale, cît și prin „vama cucului“, păsto-

conf. dr. Ioan TIBERIAN

(Continuare în pag. 26)

TEORII·IDEI

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

ÎN EXPLORAREA ESENŢEI REVOLUŢIEI TEHNICO-ŞTIINŢIFICE (II)

FĂCÎND BILANŢUL ANALIZEI pe care am relatat-o în numărul trecut al revistei, G. Danilin consideră că necesitatea obiectivă a unei revoluţii în ştiinţă şi tehnică este determinată de evidenţierea unor limite în potenţialităţile acelor legi ale naturii care se află întruchipate în mijloacele de muncă existente la un moment dat. Un astfel de fenomen s-a manifestat încă de pe la mijlocul secolului nostru cînd, într-o serie de ramuri, au apărut, ca urmare a îmbunătăţirii continue de-a lungul ultimilor 200 de ani, a parametrilor maşinilor-unelte mecanice, specii ale acestora care nu mai pot fi perfecţionate pe baza acelor legi ale naturii şi, deci, ale ştiinţei care au prezidat la confecţionarea lor. Ele reprezintă un summum, desigur nu absolut, ci doar sub raportul legilor **mecanice.** Pentru a depăşi această limită, eforturile în direcţia progresului tehnic nu s-ar mai putea axa pe perfecţionări ale acţiunii mecanice asupra obiectului muncii. Astfel, după opinia specialiştilor, spune G. D., astăzi viteza maşinilor automate moderne multiaxiale atinge 2 500 rotaţii pe minut la prelucrarea metalelor neferoase, 300–700 la piesele din oţel (care formează 98,5 la sută din totalul pieselor prelucrate). Randamentul maşinilor mecanice de ţesut s-a stabilizat la circa 5 m de ţesătură pe oră. Viteza maşinilor mecanice de cusut atinge cam 5 mii de împunsături pe minut (şi încă nu pentru materialele sintetice sau care le conţin pe acestea în amestec, deoarece acul se încălzeşte şi topeşte polimerii). În agricultură lucrările de cîmp se realizează cu viteza de 4–5 km/oră; mărirea în continuare a vitezei bătătorului maşinii de treierat duce la sfărîmarea grăunţelor, a paielor ş.a.

Toate acestea ar explica de ce, în domeniul producţiei, apare în mod legic necesitatea modificării tehnologiei – în sensul utilizării unor genuri variate de tehnologii **nemecanice** (bazate pe formele moleculare, atomice şi subatomice ale mişcării materiei).

Apariţia unei tehnologii nemecanice, elaborată ocazional în legătură cu folosirea în energetica atomică, cosmonautică, aviaţia supersonică, radioelectronică ş.a. a aşa-numitelor materiale „netehnologice" (elemente şi aliaje rezistente la temperaturi înalte, inoxidabile, antimagnetice etc.) a pus în evidenţă necesitatea altor mijloace de prelucrare decît cele tradiţionale – electroeroziune, electrochimie, radiaţii, ultrasunete ş.a. Utilizarea unei atari tehnologii mecanice asigură o reducere radicală a duratei ciclului tehnologic, a cheltuielilor de energie şi de muncă, o creştere însemnată a preciziei şi fiabilităţii produselor. Se obţine un mare salt calitativ în creşterea productivităţii muncii, rapiditatea prelucrării sporeşte de zeci, sute şi chiar mii de ori.

Majoritatea aliajelor de care azi nu te poţi dispensa în domeniile de vîrf ale tehnicii, precum şi unele materiale ca siliciul, germaniul, feritele, rubinul, diamantul ş.a., nici nu sînt prelucrabile, total sau parţial, cu metodele mecanice tradiţionale. Utilizarea laserului pentru găurirea pieselor din diamant reduce timpul de prelucrare de la 2 zile la 2 minute, adică de aproape 1 500 de ori. Aparatele pe bază de laser, care îndeplinesc diferite operaţii în procesul realizării schemelor integrale, măresc viteza prelucrării de sute de ori. În producţia în flux a rezistoarelor, o linie mecanică produce 2,4 milioane rezistoare pe an, în timp ce o instalaţie laser – 28,8 milioane rezistoare pe an. Într-o instalaţie de prelucrare prin impulsuri magnetice, piesele metalice sînt presate prin

---

FIŞE

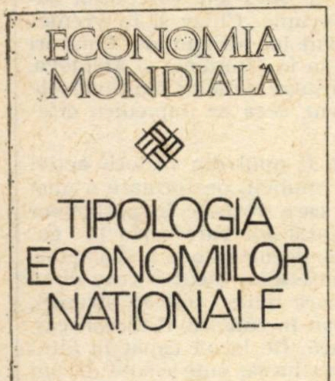

• *Elaborată în baza concepţiei României cu privire la problematica făuririi unei noi ordini economice şi politice internaţionale, lucrarea* Economia mondială. Tipologia economiilor naţionale *(Editura Politică, Bucureşti, 1977, 295 p.) reprezintă rodul unei munci de echipă în cadrul seminarului de economie mondială al Academiei „Ştefan Gheorghiu". Ţinînd seama că statele naţionale, cu economiile lor de sine stătătoare, alcătuiesc nu numai realitatea fundamentală a lumii contemporane, dar şi baza dezvoltării societăţii umane în viitorul previzibil, un prestigios colectiv de autori coordonat de Cornel Burtică şi alcătuit din Emilian Dobrescu, Gheorghe Dolgu, Costin Murgescu, Tudorel Postolache, Constantin Moisuc, Iulian Dumitru, Ştefan Pătruţ, Ilie Şerbănescu şi, pentru definitivarea părţii matematice, Aurora Baciu – şi-a ales ca punct de plecare al acestei lucrări dedicate problemelor economiei mondiale contemporane,* tipologia economiilor naţionale. *Această tipologie este stabilită pe baza a patru grupe de criterii : social-politice, de potenţial, de nivel de dezvoltare şi de grad de participare la schimburile internaţionale. Selectînd indicatorii analizaţi pentru un număr de 124 state, pe perioada 1960–1971, pentru a dispune de serii statistice relativ complete, autorii şi-au propus – şi au izbutit – să surprindă, în dinamică, diversitatea tipologiilor economiilor naţionale în lumea contemporană şi principalele tendinţe în dinamica factorilor care caracterizează această tipologie.*

Pornind de la conceptul şi posibilităţile de cuantificare a nivelurilor de dezvoltare economico-socială a ţărilor lumii şi evidenţiind originea decalajelor şi surselor perpetuării lor, autorii scot în evidenţă necesitatea obiectivă a lichidării subdezvoltării, a egalizării relative a nivelurilor dezvoltării economice a statelor. Calea atingerii acestui deziderat major al contemporaneităţii, se relevă în lucrare, o constituie accelerarea dezvoltării economice a ţărilor subdezvoltate sau în curs de dezvoltare, fără ca aceasta să însemne şi lichidarea diversităţii condiţiilor şi căilor de dezvoltare a naţiunilor.

Într-o abordare nuanţată şi complexă, în lucrare este utilizat conceptul de potenţial economic, ilustrat printr-un sistem de indicatori (produsul naţional brut, consumul de energie, exportul de mărfuri, populaţia, suprafaţa). Totodată este conceput şi un indice sintetic al potenţialului economic, pe baza analizei factoriale. Lucrarea pune în lumină însemnătatea deosebită a cunoaşterii potenţialului economic pentru transformarea unor resurse naţionale latente în factori activi ai creşterii economice.

Pentru reliefarea unor caracteristici actuale ale participării statelor la comerţul internaţional, autorii folosesc ca principal instrument de analiză balanţa de tip input-output a comerţului mondial la începutul acestui deceniu. Folosindu-se instrumente de analiză modernă, cum este de exemplu multiplicatorul matriceal de comerţ exterior, în lucrare se relevă că nu poate exista dezvoltare decît în condiţiile respectării independenţei statelor şi, totodată în interdependenţă, demonstrîndu-se în acelaşi timp că interdependenţele dintre economiile naţionale nu se limitează şi nu pot să se limiteze numai la un grup restrîns de state.

O bogată şi inedită anexă matematică completează această noutate editorială de înaltă competenţă a Editurii Politice.

Lucrarea scoate în evidenţă că ritmurile deosebit de înalte de dezvoltare economică înregistrate de ţara noastră în ultimul sfert de secol, pe baza politicii Partidului Comunist Român, atestă cu o deosebită forţă capacitatea poporului român de a folosi din plin cadrul favorabil pe care-l oferă orînduirea socialistă pentru asigurarea progresului economico-social al ţării, pentru recuperarea rapidă a decalajelor moştenite.

Pornind de la ideea că cei doi termeni care condiţionează în mod obiectiv întregul mers istoric contemporan sînt, pe de o parte, existenţa statelor naţionale, iar pe de alta multiplicarea şi adîncirea interdependenţelor, colectivul de autori îşi exprimă intenţia de a continua cercetarea economiei mondiale cu alte volume dedicate fluxurilor economice internaţionale, mecanismelor de colaborare internaţională şi teoriei relaţiilor dintre statele lumii contemporane.

Asupra valenţelor teoretice şi a importanţei pentru practica economică a acestei valoroase lucrări revista va reveni mai pe larg într-un număr viitor.

Perfecţionarea mecanismului economic

• *În Editura „Ekonomika" din Moscova a apărut lucrarea co-*

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

intermediul unui puternic cîmp electromagnetic, fără utilizarea nici unei forme sau ştanţe. Dacă presa cea mai rapidă face în medie 60 de curse pe minut, maşinile cu impulsuri magnetice pot efectua mii de operaţii pe minut (un impuls magnetic durează cîteva zecimi de fracţiuni de microsecundă). Intr-un alt domeniu, de pildă, al producerii proteinelor, deosebit de importante cel puţin în zootehnie, progresele sînt de asemenea impresionante. Uzinele industriei microbiologice încep în prezent să producă proteine de 400–600 ori mai rapid decît pe cale naturală. Microorganismele realizează în 6–8 ore aceeaşi masă de proteine pe care plantele cultivate o produc în 4–6 luni.

Abia o atare tehnologie, ale cărei temeiuri se află în formele nemecanice ale mişcării materiei (la nivel molecular, atomic şi subatomic), nemijlocit nesupuse organelor de simţ ale omului, pretinde în mod imperios transmiterea către un dispozitiv tehnic a funcţiilor de dirijare, conducere, îndeplinite înainte de către muncitor. Această trecere de la tehnologiile mecanice la cele nemecanice, îmbinată cu automatizarea conducerii proceselor de producţie, afirmă G. Danilin, constituie **conţinutul specific** al revoluţiei tehnico-ştiinţifice, care o deosebeşte de revoluţia industrială de la sfîrşitul secolului XVIII şi începutul secolului XIX.

Toate acestea sînt desigur adevărate. Cînd îmbinarea mai sus-pomenită se va produce pe scară largă, omenirea va asista, credem la o veritabilă nouă revoluţie industrială — care va contribui în mare măsură la rezolvarea numeroaselor şi acutelor probleme ale zilei de azi — problema sărăciei, a decalajelor, a limitelor actuale ale creşterii ş.a.

Se pune, însă, problema : cum putem caracteriza ceea ce se petrece de un sfert de secol încoace, ceea ce se petrece azi ? Există sau nu există astăzi o revoluţie tehnico-ştiinţifică ? Evident da, şi esenţa acesteia este totuşi automatizarea şi cibernetizarea*). G. Danilin admite opinia că apariţia automatizării şi cibernetizării, chiar în condiţiile metodelor actuale de producţie, a fost şi este o necesitate obiectivă, determinată de evidentele limite psihofiziologice ale omului în prelucrarea în timp util a cantităţii uriaşe de informaţii, astăzi necesare pentru conducerea proceselor tehnologice sau netehnologice. Dar, afirmă el, de la o revoluţie în mijloacele de prelucrare a informaţiei la o revoluţie în forţele de producţie este o distanţă mare.

Nu se poate, desigur, nega importanţa majoră a trecerii la alte tipuri de maşini-unelte, la alte tehnologii. Dar a) chiar în condiţiile actualei tehnologii, reducerea timpului de deservire a maşinii, prin preluarea acestei funcţii de către un dispozitiv automat, nu este neglijabilă în măsura în care se generalizează şi nu există motiv să fie minimalizată ; b) automatizarea şi cibernetizarea nu implică doar preluarea funcţiilor auxiliare, de deservire a maşinii, dar şi a celei de urmărire şi corectare pe parcurs a procesului efectiv **de prelucrare** a obiectului muncii, asigurînd controlul în vederea exactităţii execuţiei ; c) producţia propriu-zisă nu se poate realiza fără o activitate care nu este direct productivă — de cercetare, previziune, planificare, proiectare, coordonare, control ş.a. (în cadrul căreia calculatoarele electronice, dispozitive automate, cibernetice joacă un rol primordial) —, dar de care depinde semnificativ şi uneori hotărîtor eficienţa primei. În măsura în care ştiinţa devine şi ea o forţă de producţie, mijloacele care accelerează şi perfecţionează latura intelectuală a procesului de muncă nu pot fi considerate ca fiind exterioare forţelor productive.

În încheiere, ar fi probabil mai aproape de adevăr afirmaţia că revoluţia care se desfăşoară sub ochii noştri de mai bine de un sfert de veac vizează mai mult aspectele intelectuale, logice ale procesului social de producţie — şi esenţa ei este automatizarea şi cibernetizarea — iar revoluţia care, în mare, abia se întrevede la orizont, dar care şi-a semnat prezenţa în unele ramuri de vîrf, va fi primordial. fără să-şi piardă caracterul tehnico-ştiinţific, o revoluţie în domeniul tehnologiilor.

Anghel SCHOR

---

*) Vezi prof. univ. dr. Valter Roman „Revoluţii în ştiinţă şi tehnică", în cartea „Ştiinţa-forţă de producţie", Bucureşti 1964.

---

lectivă Soverşenstvovanie hoziaistvennogo mehanizma *(Perfecţionarea mecanismului economic), 1976, 232 p.*

Problemele perfecţionării mecanismului economic sînt abordate în legătură cu obiectivul creşterii eficienţei economice şi al îmbunătăţirii calităţii producţiei. Lucrarea se sprijină pe o serie de experimente desfăşurate în unele ramuri : a) verificarea criteriilor locale optime de apreciere a activităţii, a unui sistem perfecţionat de indicatori de plan şi de corelaţii cu bugetul, a unor forme progresive de legare a retribuţiei de eficienţa producţiei ; b) experimentarea unui sistem de măsuri pentru stimularea progresului tehnic ; c) încercarea în o serie de întreprinderi a unui sistem de retribuţie la fiecare rublă de producţie ş.a.

Elaborarea modalităţilor de perfecţionare a mecanismului economic se sprijină pe considerentul că ramura de producţie este subsistemul principal al economiei naţionale. Se dă o deosebită atenţie „acordării" întregului sistem de conducere a ramurii la obiectivul accelerării şi creşterii eficienţei progresului tehnic, stimulării prin fonduri speciale a acestuia, întrecerii socialiste, elaborării programelor complexe de implementare a tehnicii noi — „de la idee la maşină, la consumatorul final".

Printre autorii monografiei : P. G. Bunici, membru corespondent al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. (care asigură şi redacţia lucrării), acad. A. M. Rumianţev, V. G. Polianski, doctor în ştiinţe economice, V. K. Fedinin, doctor în ştiinţe economice, G. A. Eghiazarian, doctor în ştiinţe economice ş.a.

Limite în relansarea economiei capitaliste

• *Într-un articol apărut în CHRONIQUES D'ACTUALITÉ DE LA S.É.D.È.I.S. (nr.22/nov. 1976) Jean-Michel Boussemart consideră că experţii americani supraestimează posibilităţile economiei americane cînd prezic scăderea ratei şomajului la 4 la sută pînă în 1980. În expunere se utilizează noţiunile de P.N.B. (produs naţional brut)* potenţial *(volumul bunurilor şi serviciilor care se pot produce dacă toate resursele sînt complet utilizate în condiţiile tehnice şi structurale date), P.N.B.* tendenţial *(realizările medii pe termen lung) şi P.N.B.* realizat. *Cum în trimestrul al patrulea al anului trecut P.N.B.-ul realizat poate fi în mare estimat ca fiind cu 11 la sută inferior celui potenţial, ar fi necesară o creştere anuală efectivă de 6,7 la sută pentru a obţine pînă în 1980 ocuparea „deplină" a forţei de muncă (de fapt, o rată a şomajului de patru la sută).*

Cifrele arată însă că, după al doilea război mondial, creşterea preţurilor s-a accelerat ori de cîte ori P.N.B.-ul realizat a depăşit P.N.B.-ul tendenţial şi, încă înainte de a obţine P.N.B.-ul potenţial, inflaţia s-a accelerat producînd dezechilibre în economie. După autor, dacă creşterea ar fi de 6,7 la sută anual, inflaţia ar căpăta cel puţin din al doilea trimestru al anului 1978 un ritm accelerat.

GH. BOLDUR-LĂŢESCU, GH. CIOBANU, I. BĂNCILĂ
cartea analistului de sisteme

FIŞE

• *În Editura ştiinţifică şi enciclopedică a apărut* Cartea analistului de sisteme *(400 p), de Gh. Boldur-Lăţescu, Gh. Ciobanu, I. Băncilă. Deşi, după cum arată autorii, profesiunea de analist de sisteme a apărut aproximativ acum 20 de ani, în legătură cu aplicarea în practică a unor metode preluate dintr-o serie de discipline ale organizării şi conducerii, cum ar fi cibernetica, cercetarea operaţională, informatica şi teoria sistemelor, încă nu există un titlu oficial de „analist de sisteme", care să fie decernat de universităţi, politehnici sau alte şcoli superioare.*

În lucrare se prezintă problemele clasice ale analizei de sistem, precum şi metodele de rezolvare a acestora, din perspectiva concepţiei originale a autorilor, rezultată din experienţa de cercetare şi de aplicare în practica economică. Referindu-se la ideea centrală a cărţii, autorii arată că în introducerea echipamentelor de calcul în întreprinderi, problemele economice reale au fost, dacă nu uitate, în orice caz lăsate pe planul al doilea, mijlocul devenind în această concepţie scop ; combătînd această orientare unilaterală, în carte se arată că ambele metodologii sînt necesare, însă la momente diferite : într-o primă etapă — metodologia informaţional-decizională pentru elaborarea sistemului general de conducere al organizaţiei, iar în etapa a doua — metodologia informatică, pentru a asigura introducerea celor mai moderne mijloace de analiză a unui sistem de conducere — echipamentele electronice de calcul.

PREMISE ECONOMICE ŞI SOCIALE ALE FORMĂRII STATULUI NAŢIONAL UNITAR ROMÂN

(Urmare din pag. 23)

rii ce-şi duceau numeroase turme dintr-o regiune în alta, mai ales peste Carpaţi, din Transilvania spre Ţara Românească, Moldova şi Dobrogea, precum şi migraţiunile populaţiei dintr-o provincie în alta, care luau uneori proporţii de masă, au contribuit la menţinerea şi dezvoltarea unităţii şi comunităţii de limbă. Acelaşi fond spiritual, aceleaşi datini şi obiceiuri, cu unele deosebiri neesenţiale, şi-au afirmat prezenţa de-a lungul veacurilor în ţările române. Obiceiurile juridice nescrise, sub denumirea de „dreptul românesc", au fost unitare — cu mici deosebiri — pe teritoriul patriei noastre, folosite de „oameni buni şi bătrîni" în rezolvarea neînţelegerilor dintre locuitorii satelor[22]).

Cu toate că, în condiţiile orînduirii feudale, pe teritoriul patriei noastre existau nuclee administrativ-politice diferite : Ţara Românească, Moldova şi Transilvania, **„datorită omogenităţii structurii economice, sociale şi culturale a intregului teritoriu locuit de români, limbii unitare, precum şi puternicei conştiinţe a originii comune a locuitorilor, între cele trei state s-au dezvoltat permanent contacte şi legături multilaterale intense. Necontenit au avut loc schimburi de bunuri materiale, o puternică circulaţie de idei, de opere de cultură şi artă şi mai presus de orice, s-a închegat conştiinţa necesităţii luptei unite împotriva cotropitorilor, a duşmanilor comuni"[23]).**

Premisele social-economice necesare făuririi statului naţional unitar român s-au format şi s-au maturizat treptat în procesul dezvoltării relaţiilor de producţie capitaliste, al intrării pe arena istoriei a burgheziei, clasă interesată atît în lichidarea relaţiilor feudale cît şi a fărîmiţării statale a românilor. Dezvoltarea capitalismului cerea în mod obiectiv — în primul rînd — făurirea pieţei economice unice, crearea statului naţional independent. Prin formarea statului unic independent, autonomia naţională a poporului român a fost încheiată. În continuare s-a desfăşurat lupta pentru autodeterminarea socială.

Asemenea unor rîuri ce curg tumultuos, o lungă distanţă printre stîncile munţilor şi pe sub codrii întunecoşi, spre a ieşi pentru totdeauna la lumină, tot aşa poporul nostru, înfruntînd furtunile istoriei, exploatarea socială şi asuprirea naţională, şi-a văzut pentru totdeauna realizate în socialism năzuinţele vitale, aspiraţiile cele mai nobile, drepturile şi libertăţile pentru care a luptat de-a lungul veacurilor.

---

[11] Apostol Stan, Legături economice ale Ţării Româneşti cu Transilvania (1848—1859), in Studii şi materiale de istorie modernă, vol. IV. Bucureşti, Edit. Acad. 1973 p. 165.

[12] Dr. O. F. Jickeli, op. cit., p. 11 ; G. Netta, Încercări de navigaţie pe Olt, Bucureşti, 1928, p. 16.

[13] Gr. Chiriţă, op. cit., p. 230—231.

[14] C. Şerban, Tîrgurile şi oraşele medievale româneşti, în „Studii şi cercetări economice". vol. I—II, Bucureşti. Academia de studii economice, 1968, p. 161.

[15] M. D. Matei, Consideraţii pe marginea unor aspecte sociale ale istoriei oraşelor medievale româneşti, în „Studii şi cercetări de istorie veche", XVIII (1967), nr. 1, p. 48.

[16] C. Şerban, op. cit., p. 162.

[17] Din istoria Transilvaniei, vol. I, ed. cit., p. 15.

[18] I. Moga, L'orientation économique de la Transilvanie, Bucureşti, 1940, p. 20.

[19] M. A. Lupu, Trăsăturile feudalismului românesc, în „Studii şi cercetări economice", vol. I—II, Academia de studii economice, Bucureşti, 1968, p. 152.

[20] Ibidem, p. 102.

[21] S. Mehedinţi, Politică de vorbe şi omul politic, Bucureşti, 1920, p. 181 ; I. Ghelase, Mocanii, importanţa şi evoluţia lor social-economică în România, ed. a III-a, Bucureşti, 1944, p. 26—27.

[22] Vasile Maciu şi Ştefan Pascu, Formarea naţiunii române în „Revista învătămîntului superior", VIII, nr. 8, 1966, p. 15.

[23] **Nicolae Ceauşescu, Expunere la şedinţa jubiliară a Marii Adunări Naţionale consacrată sărbătoririi semicentenarului unirii Transilvaniei cu România**, în România pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialiste, vol. 3, Ed. politică, Bucureşti, 1969, p. 707.

Extinderea utilizării materialelor plastice

(Urmare din pag. 2)

rile dezvoltate industrial, iar în activitatea de construcţii — 16 mii t, adică cca. 6%, faţă de 30% pe plan mondial. Volumul economiilor de materiale metalice obţinute anul trecut pe seama folosirii maselor plastice este estimat la 145 mii t, reprezentînd o proporţie a înlocuirii metalului de sub 3%, în timp ce în alte ţări, în construcţia de maşini, materialele plastice înlocuiesc 18—22% din consumul de metal.

Ţinînd seama de importanţa deosebită pe care o reprezintă pentru economia naţională utilizarea cît mai largă a înlocuitorilor, de necesitatea şi de posibilităţile de a folosi în mult mai mare măsură materialele plastice pentru economisirea metalului, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a adoptat Programul special, amintit mai sus, stabilind sarcinile şi căile de acţiune care asigură ca **într-un termen relativ scurt, industria noastră să se situeze la un nivel comparabil cu rezultatele obţinute de ţările dezvoltate industrial.**

În acest scop, o cale de acţiune — cu efecte ce se pot obţine în termen scurt, chiar din anul 1977 — o constituie **extinderea masivă a înlocuirii materialelor metalice cu mase plastice la realizarea acelor produse la care tehnologiile şi condiţiile practice de utilizare sînt puse la punct**, cum sînt rezervoarele şi recipienţii care nu sînt supuşi la presiuni şi temperaturi înalte, conductele şi armăturile, carcasele, capacele, apărătorile, măştile, aripile de autovehicule, elementele de etanşare, plăcile, elementele de îmbinare, elementele de caroserie ale locomotivelor şi vagoanelor, coşurile de aerisire şi de fum şi alte piese care sînt supuse la solicitări mecanice reduse. Se estimează că este posibil ca pe această cale, **încă în anul în curs să se economisească suplimentar, faţă de 1976, cca. 50.000 t de metale feroase şi neferoase, iar în perioada pînă în 1980 — cca. 300 000 t.**

Este de relevat faptul că, în cazul conductelor şi recipienţilor folosiţi la transportul sau depozitarea unor fluide puternic corozive, pe lîngă avantajul direct al economisirii materialelor metalice foarte scumpe, din import, masele plastice îl prezintă şi pe acela al unei durabilităţi practic nelimitate, în timp ce oţelurile inoxidabile cu conţinut bogat de nichel au o durată limitată, de 6—8 luni, necesitînd perioade de întrerupere pentru înlocuire, cu pierderi de producţie. Astfel, la Combinatul de fibre artificiale Brăila, pînă la utilizarea conductelor de scurgere a apelor reziduale confecţionate din poliester armat cu fibre din sticlă, se efectuau anual reparaţii capitale în valoare de peste 5 mil. lei, la care se adăugau pierderile de producţie datorate întreruperilor.

Concomitent cu extinderea utilizării maselor plastice în domeniile amintite, acţiune prioritară în momentul de faţă, este necesară **stabilirea unor programe de perspectivă pentru extinderea mult mai accentuată a materialelor plastice şi la alte repere şi produse**, punîndu-se accentul în primul rînd pe piesele şi reperele care se fabrică din materiale — neferoase şi feroase — deficitare, scumpe şi care au forme geometrice complicate, ceea ce determină consumuri ridicate de materiale şi manoperă.

În această categorie de produse se au în vedere îndeosebi roţile dinţate şi de fricţiune, roţile de rulare, cuplajele fixe şi de fricţiune, coliviile de rulmenţi, lagărele, cremalierele, rotoarele de pompe, ventilatoarele, turbinele de foraj elementele pentru acţionări hidraulice şi pneumatice ; toate acestea constituie numai o mică parte din paleta extrem de diversă a organelor de maşini de uz general, care deţin o pondere importantă în consumul de metal şi la care, pe plan mondial, indicele de substituire a materialelor metalice cu mase plastice se situează la peste 33%.

Pentru a stabili cu precizie produsele şi reperele ce urmează a fi reproiectate în vederea executării lor din materiale înlocuitoare, urmează ca în fiecare minister, centrală, întreprindere, institut de cercetare şi proiectare tehnologică să se stabilească, pe fiecare an al cincinalului, **sarcinile de asimilare de noi repere**, în conformitate cu obiectivele şi nivelurile de înlocuire înscrise în Programul special aprobat. În acest scop e necesar să se asigure, de către institutele de proiectări şi cercetări, de către fiecare întreprindere, date comparative cu alte ţări privind situaţia substituirilor la diferite repere şi produse comparabile şi **să se acţioneze sistematic pentru a atinge cel puţin nivelul de substituţie realizat pe plan mondial.**

Prin extinderea utilizării maselor plastice la o gamă mai largă de piese din construcţia de maşini, incluzînd şi pe cele solicitate mecanic, sînt posibile **economii suplimentare de metal de încă 90 000 t în anul 1977 şi aproape 800 000 t în perioada pînă în 1980, asigurîndu-se un indice minim de substituire de 20%.**

(Partea a doua a articolului va fi publicată în numărul viitor al revistei)

EVOLUŢII ÎN STRUCTURA PE RAMURI A FORŢEI DE MUNCĂ

STUDIEREA structurii forței de muncă pe ramuri și a tendințelor curente de modificare a acesteia, în strînsă legătură cu nivelul de dezvoltare economică și de eficiență a economiei, reprezintă unul din principalele aspecte ale analizei dezvoltării economice.

În general se consideră că repartizarea și utilizarea resurselor de muncă nu au legi proprii de mișcare, ele fiind nemijlocit legate de dezvoltarea elementelor materiale ale reproducției și constituind o derivată a repartizării mijloacelor de producție. Ne alăturăm, însă, acelor autori care consideră că repartizarea resurselor de muncă, evoluția structurii ocupării pe ramuri au tendințe proprii de dezvoltare, cu caracter de legitate, și aceste tendințe reflectă particularitățile specifice ale dezvoltării unei țări și ale etapei pe care ea o parcurge în această dezvoltare.

TABELUL NR. 1

Ponderea celor ocupați în producția materială și în sfera neproductivă în unele țări socialiste
(în % față de total)

	Anii	Bulgaria	Cehoslovacia	R.D.G.	Polonia	România	Ungaria	U.R.S.S.
Producția materială	1950	95,0	88,7	85,6	91,4	93,6	83,6	87,6
	1960	90,8	85,7	84,7	89,8	92,4	85,7	84,6
	1970	86,9	81,1	81,2	87,2	89,8	84,0	79,4
	1975	84,3	80,2	79,4	86,5	88,6	83,3	78,1
Sfera neproductivă	1950	5,0	11,3	14,4	8,6	6,4	16,4	12,4
	1960	9,2	14,3	15,3	10,2	7,6	14,3	15,4
	1970	13,1	18,9	18,8	12,8	10,2	16,0	20,6
	1975	15,7	19,8	20,6	13,5	11,4	16,7	21,9

Sursa : Statisticeskii ejegodnik stran-cilenov SEV. Moscova, 1970 pag. 388—391 ; 1976, pag. 411—413.

Deplasări între sectoare și ramuri

ANALIZA structurii populației ocupate în cele două sfere mari — productivă și neproductivă — arată că ponderea celor ocupați în sfera producției materiale în totalul celor ocupați vădește o tendință de a scădea pe măsura dezvoltării economice și a ridicării nivelului de dezvoltare. Această tendință se manifestă atît în țările capitaliste, cît și în țările socialiste, dar modificarea raportului dintre sfera producției materiale și sfera neproductivă, avînd loc în condiții economice și sociale diferite, îmbracă forme și caracteristici diferite. În țările capitaliste dezvoltate creșterea relativă și absolută a numărului celor ocupați în activități neproductive are loc în condițiile reducerii sau creșterii neînsemnate atît a populației ocupate în general, cît și a celei ocupate în producția materială. În țările socialiste modificarea raportului dintre cele două sfere în domeniul ocupării are loc îndeobște în condițiile creșterii numărului celor ocupați în economia națională și în producția materială.

Nivelul și modificarea corelației dintre numărul celor ocupați în producția materială și al celor din sfera neproductivă (tabelele nr. 1 și nr. 2) exprimă în primul rînd nivelul și dinamica productivității muncii sociale precum și cerințele față de dezvoltarea celor două sfere în fiecare țară.

Una din tendințele de bază care se manifestă pe plan mondial în evoluția structurii populației ocupate pe ramuri, constă într-o anumită apropiere a structurilor în măsura în care are loc dezvoltarea economică și în condițiile în care se produce o apropiere a nivelurilor de dezvoltare. Un indiciu foarte general în acest sens este faptul că decalajele dintre ponderea maximă și cea minimă a ramurilor în totalul populației ocupate în diverse țări manifestă o tendință de reducere. Astfel, dacă în anul 1950 raportul dintre nivelul maxim și cel minim în cadrul industriei pe 16 țări cercetate a fost de 3,2, în anul 1973 el s-a redus la 1,7 ; în construcții de la 3,0 la 2,3 ; în transporturi de la 4,0 la 1,6.

Apropiindu-se, structurile nu devin însă identice. Astfel, chiar în țări cu niveluri apropiate de dezvoltare economică se mențin anumite diferențe, care reflectă, pe lîngă influența structurii producției, și trăsături specifice, în primul rînd înzestrarea cu resurse. De exemplu, ponderea agriculturii în totalul celor ocupați reprezenta în 1975 în S.U.A. 4,4%, în Canada 6,5%, în Franța 12,2%, iar în Anglia 1,9%.

Raportul dintre populația ocupată în industrie și cea din agricultură este îndeobște considerat ca un indicator al nivelului de industrializare a țării. După cum se știe, trecerea intensă a populației din agricultură în industrie este caracteristică țărilor aflate în plin proces de industrializare. La un nivel ridicat de industrializare, însă, cum este cazul unor țări occidentale, ponderea industriei în totalul populației ocupate se stabilizează sau scade, avînd loc redistribuirea unei părți din populația ocupată în industrie spre alte ramuri ale economiei, în special spre servicii. Ambele tendințe sînt prezente astăzi în economia mondială. Astfel, în perioada 1960—1973 populația ocupată în agricultură în majoritatea țărilor socialiste a scăzut, iar cea ocupată în industrie a crescut. În multe țări capitaliste dezvoltate a avut loc scăderea populației ocupate în agricultură, odată cu stabi-

TABELUL NR. 2

Ponderea celor ocupați în producția materială și în sfera serviciilor în unele țări capitaliste
(în % față de total ; date pe anul 1972)

	S.U.A.	Anglia	Suedia	Franța	Japonia	R.F.G.
Producția materială	38	46	44	53	51	58
Sfera serviciilor	62	54	56	47	49	42

Sursa : I. V. Bușmarin, Razvitîe kapitalisticeskie stranî : ispolzovanie trudovîh resursov, Moscova, 1975, p. 14.

ECONOMIE MONDIALA

lizarea sau scăderea celei ocupate în industrie.

Dezvoltarea construcţiilor este strîns legată atît de ritmul dezvoltării economice cît şi de rapiditatea introducerii tehnicii noi. Este semnificativ că această ramură s-a dezvoltat rapid în ţările socialiste şi în special în ţările socialiste cu un ritm de dezvoltare economică mai înalt : România şi Bulgaria. În ţările capitaliste dezvoltate se manifestă în ultimii ani o tendinţă de scădere a populaţiei ocupate în construcţii, atît datorită încetinirii ritmurilor de dezvoltare, cît şi ridicării nivelului tehnic al lucrărilor de construcţii.

În transporturi şi telecomunicaţii, de asemenea, nivelul populaţiei ocupate în ţările capitaliste s-a stabilizat sau manifestă o tendinţă de scădere. În ţările socialiste, începînd din anul 1970, ponderea acestei ramuri în totalul populaţiei ocupate nu s-a modificat substanţial ; în unele dintre ele ea a înregistrat o uşoară creştere.

Ce se petrece înăuntrul unor ramuri

ANALIZA structurii populaţiei ocupate nu se poate opri, însă, la nivel de ramură. Progresul tehnico-ştiinţific aduce modificări profunde structurii producţiei înăuntrul ramurilor, astfel că structuri asemănătoare la nivel de ramură pot ascunde diferenţe mari între ţări la nivel de subramură. Întrucît crearea unor structuri avansate pe subramuri constituie o premisă a ridicării eficienţei producţiei şi a nivelului de dezvoltare economică şi este o tendinţă prezentă în economia mondială, se impune o analiză mai amplă în interiorul ramurilor. Ea arată că la un anumit nivel al dezvoltării industriei, cînd ponderea celor ocupaţi în cadrul ei ajunge la 40—45 % din totalul celor ocupaţi în economia naţională, în ţările dezvoltate procesul de redistribuire a celor ocupaţi se mută integral în cadrul ramurii. Acest proces este determinat, în principal, de progresul tehnico-ştiinţific.

Influenţa progresului tehnic asupra structurii pe subramuri a populaţiei ocupate în cadrul industriei are mai multe aspecte, dintre care se poate releva că el : 1) ridică substanţial rolul dezvoltării ramurilor de vîrf, purtătoare ale progresului tehnic, în care numărul total al celor ocupaţi creşte (vezi ca ilustrare tabelul nr. 3) ; 2) duce la ridicarea gradului de înzestrare tehnică a muncii şi la sporirea productivităţii muncii în toate ramurile, inclusiv în cele tradiţionale (de exemplu confecţii, pielărie etc.) în care populaţia ocupată scade.

Cu toată apropierea şi asemănarea structurilor în ţările dezvoltate, se menţin unele particularităţi în dezvoltarea ramurilor, determinate de trăsături specifice, prin care înţelegem nu nivelul sau tipul progresului tehnic — deşi aceste aspecte au o importanţă primordială în formarea structurii celor ocupaţi pe ramuri —, ci înzestrarea cu anumite resurse naturale, specializarea în comerţul internaţional care determină dezvoltarea mai rapidă sau mai lentă, în funcţie de conjunctura economică internaţională, a unor ramuri strîns legate de piaţa externă. Astfel, de exemplu în Canada o dinamică înaltă a numărului celor ocupaţi se înregistrează în industria prelucrării lemnului şi a mobilei, în Suedia în metalurgia neferoasă, în Spania în industria de confecţii etc.

TABELUL nr. 3

Ritmuri medii anuale de creştere a numărului celor ocupaţi în total industrie, industria chimică şi construcţia de maşini electrice în perioada 1963—1972 în unele ţări capitaliste

Ţări	Total industrie	Ind. chimică	Constr. maşini electr.
Franţa	0,5	2,0	2,9
R.F.G.	0,9	1,4	1,5
Japonia *	1,9	0,2	4,5
S.U.A. *	0,9	4,5	1,0

*) 1963—1971

Sursa : Calculat după The Growth of World Industry, 1969 Edition, vol. I, U.N., New York, 1971 ; 1973 Edition, vol. I, U.N , New York, 1975.

În ţările mai puţin dezvoltate, aflate în procesul de industrializare, fenomenele examinate au un caracter deosebit de complex : creşterea ponderii celor ocupaţi în ramuri de vîrf are loc simultan cu dezvoltarea şi sporirea volumului forţei de muncă atît pe industrie în general, cît şi în ramurile numite tradiţionale, adică pe un fond de creştere generală.

R. CREŢOIU

STATISTICĂ INTERNAŢIONALĂ

Produse de bază: evoluţii pe plan mondial

EXAMINÎND datele existente asupra producţiei mondiale la o serie de produse de bază (cu un rol mai important în economia modernă) pe o perioadă destul de recentă : 1963—1975, apare cu pregnanţă progresul cantitativ realizat. În decurs de doisprezece ani producţia mondială de energie electrică, gaze naturale sau aluminiu a sporit de peste două ori, cea de petrol, minereu de fier sau ciment — de aproape două ori ş.a.m.d., ritmuri lente de creştere înregistrîndu-se doar în cazul cărbunelui sau al plumbului (vezi tabelul). Se poate spune că dinamica diferenţiată a producţiei mondiale la produsele industriale de bază reflectă — între altele — cerinţele modernizării continue a economiei contemporane, evoluţia competitivităţii diverselor materii prime sau surse de energie, sub raportul eficienţei lor tehnico-economice.

Totodată, îndeosebi sub efectul factorilor conjuncturali, expansiunea producţiei mondiale la produsele menţionate a fost departe de a fi uniformă în perioada cercetată. Unele dintre ele — ca energia electrică, minereul de fier sau cimentul —, chiar dacă au cunoscut accelerări sau încetiniri, de la an la an, ale creşterii producţiei, aceasta din urmă a fost totuşi neîntreruptă. Altele — cum sînt petrolul, gazele naturale, cuprul sau aluminiul —, după o perioadă de ascensiune continuă, au înregistrat o restrîngere a producţiei pe plan mondial, cauzată, în esenţă, de criza economică din ţările capitaliste. În sfîrşit, unele produse de bază — ca oţelul, zincul, plumbul sau cauciucul natural — au resimţit încă în pragul sau la începutul actualului deceniu oscilaţiile cererii de pe piaţa capitalistă, iar după o scurtă înviorare a producţiei — şi efectele recentei crize. O menţiune aparte trebuie făcută pentru producţia mondială de cărbune, care — după un şir de ani de cvasistagnare sau chiar reducere (de pildă, în 1971) — s-a redresat întrucîtva în ultimii ani.

	Unitatea de măsură	Producţia mondială			
		1963	1970	1975	$\frac{1975}{1963}$ (%)
Energie electrică	mlrd.kWh	2819	4831	6245	222
Cărbune (total)	mil.t	2348	2569	2739	117
Petrol (brut)	mil.t	1297	2250	2569	198
Gaze naturale	mlrd.mc	575	1041	1247	217
Minereu de fier	mil.t	247	400	483	196
Oţel (brut)	mil.t	375	574	615	164
Aluminiu	mil.t	5,4	9,4	11,5	215
Cupru	mil.t	4,6	6,2	7,4	162
Plumb	mil.t	2,4	3,1	3,0	124
Zinc	mil.t	3,5	4,7	4,7	134
Ciment	mil.t	365	556	703	193
Cauciuc (natural)	mil.t	2,2	3,1	3,3	151

Sursa: United Nations, Monthly Bulletin of Statistics, nr.11/1976.

N. P.

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Ritmuri comparate

CONJUNCTURA economicii țărilor capitaliste se va caracteriza și în 1977 prin creșteri de prețuri considerabil mai mari decît creșterile producției. Graficul ilustrează concludent acest fenomen pe care îl consemnează printr-un larg consens prognozele occidentale. Dacă la capitolul creștere economică Japonia se situează în continuare pe primul loc printre țările capitaliste industriale — deși cu un ritm simțitor încetinit față de anii de boom din trecut —, la capitolul inflație recordul printre aceste țări îl vor deține Anglia și Italia, țări care înregistrează în continuare dificultăți serioase cu relansarea economiei.

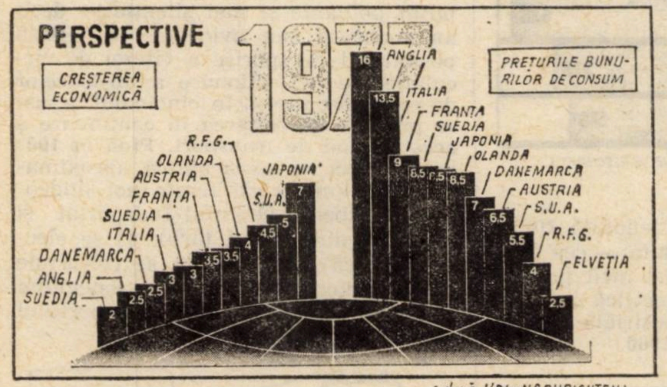

(după VDI-NACHRICHTEN)

Record al producției mondiale de grîu

PRODUCȚIA mondială de grîu va atinge în sezonul 1976/77 nivelul de 410 milioane tone, superior, cu 16,3% celui din 1975 și cu 10% recordului anterior, de 371 milioane tone, datînd din 1973, relevă ultimul raport al Consiliului internațional al grîului. Printre țările care înregistrează creșteri substanțiale ale recoltei de grîu în actualul sezon se numără U.R.S.S., Argentina, India (27 milioane tone, față de 10,8 milioane tone în 1963/64) și altele. Ca reflex al ofertei în creștere, prețurile pe piața mondială au scăzut continuu; în S.U.A. scăderea a fost de aproape 25% între noiembrie 1975 și noiembrie 1976. Surplusul de grîu a început să aibă efect și asupra prețurilor la cerealele furajere (porumb, orz, ovăz și secară), cu care grîul este interschimbabil în anumite privințe.

Comerțul mondial cu grîu, care se estimează că va atinge 60 milioane tone în 1976/77 față de 23 milioane tone în 1949, va înregistra cel mai scăzut nivel din ultimii cinci ani. Ca urmare, stocurile mondiale de grîu în principalele cinci țări exportatoare se vor ridica la sfîrșitul perioadei amintite la circa 57 milioane tone, în creștere cu 50% față de sezonul precedent. Stocurile vor reprezenta așadar, echivalentul a 95% din exportul mondial.

În decursul acestei perioade, s-a produs o modificare evidentă a destinației exporturilor. În 1949/50 două treimi din exporturi se îndreptau către țările dezvoltate; în sezonul actual proporția respectivă nu va depăși o cincime, volumul absolut fiind și el mai redus. În schimb, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în importul mondial ajunge acum la 54% față de 36% în 1949/50.

Perspectivele recoltei se anunță favorabile și pentru sezonul 1977/78, afirmă raportul citat, care mai relevă că dacă între 1949 și momentul actual populația globului a sporit de la 2,4 miliarde la 4 miliarde oameni, producția mondială de grîu a sporit de la 160 milioane la 410 milioane tone, adică mai rapid. Nu se poate spune că întreaga populație a lumii este hrănită acum în mod adecvat, dar se poate afirma că resursele pentru hrănirea ei există acum în cantitate mai mare, scrie ziarul englez Financial Times *comentînd aceste cifre.*

EVOLUȚII MONETARE

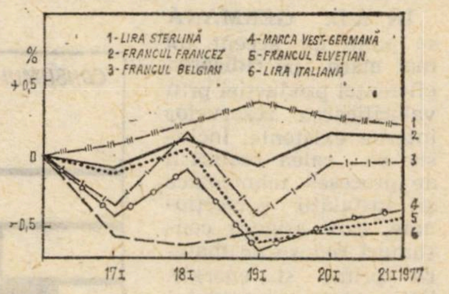

Evoluția principalelor devize vest-europene în perioada 17—21 I 1977, luînd ca bază de comparație cursul dolarului S.U.A. din 14 I 1977.

ACTIVITATEA piețelor valutare în intervalul 17—21 ianuarie 1977 a fost caracterizată prin continuarea, într-o atmosferă relativ calmă, a tendinței de repreciere a **dolarului S.U.A.** față de ansamblul valutelor occidentale. Se apreciază că creșterea cu 0,7% a producției industriale în decembrie 1976 precum și continuarea tendinței de creștere a dobînzilor interne în S.U.A. (reflectată și de generalizarea majorării la 6,25% a dobînzii preferențiale „prime rate") în contextul măsurilor economice preconizate de noua administrație a țării, sînt principalii factori care au contribuit la imprimarea mișcării ascendente dolarului.

În cursul săptămînii, **marca vest-germană** și **francul elvețian** au înregistrat un regres continuu, cotînd la închidere 2,4020 mărci vest-germane și, respectiv 2,5035 franci elvețieni pentru un dolar S.U.A., față de circa 2,3930 mărci vest-germane și respectiv 2,4920 franci elvețieni pentru un dolar la deschidere.

Lira sterlină, profitînd de efectul favorabil datorat realizării unui ușor excedent (circa 21 milioane de lire) al balanței de plăți curente a Marii Britanii pe luna decembrie ,a înregistrat o ușoară creștere în raport cu dolarul S.U.A. față de care a cotat la un maxim de circa 1,72 dolari/lira sterlină. Evoluția sa în perioada imediat următoare celei analizate a fost influențată de reducerea cu 0,75% la 13,25% a dobînzii minime de împrumut cu începere din 24 ianuarie a.c.

Compensînd reducerea progresivă a taxei aplicate asupra operațiilor de vînzare-cumpărare de devize precum și reducerea nivelului depozitelor obligatorii pentru importuri, cursul **lirei italiene** în raport cu dolarul S.U.A. continuă să scadă îndreptîndu-se spre pragul de 900 lire/dolar. În intervalul amintit, cursul monedei italiene a atins un nivel minim de circa 883 lire/dolar.

Nivelul dobînzilor pentru eurodepozitele în dolari S.U.A. la perioada de 6 luni a înregistrat o creștere de circa 1/8% situîndu-se la un nivel de $5^{13}/_{16}$%. Dobînzile la euromărci vest-germane la 6 luni au crescut ușor, situîndu-se la circa $4^{7}/_{8}$% în timp ce dobînzile la eurofranci elvețieni s-au situat la $1^{7}/_{8}$%.

Prețul **aurului** la Londra a înregistrat o creștere de circa 2 dolari S.U.A./uncie, atingînd circa 133 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Dumitru LUNGU

Statistici petroliere 1976

POTRIVIT ultimelor statistici publicate de revista Petroleum Economist, *producția mondială de petrol brut a atins în anul 1976 cifra record de 2,844 miliarde tone, fiind cu 7,6% mai mare față de anul 1975. În 1975 ea scăzuse cu 6% — prima reducere substanțială din perioada postbelică. Depășind anul trecut Statele Unite, Arabia Saudită a devenit al doilea mare producător mondial, după U.R.S.S.*

R.F.G.: import accelerat de mașini

STATISTICI care au devenit cunoscute acum, scot la iveală faptul că anul trecut importul de mașini și utilaje vest-german a crescut mai rapid decît exportul respectiv: în perioada ianuarie-septembrie 1976 volumul fizic al importului acestor mărfuri (suma în prețuri constante) a sporit cu 12,3%, aproape de două ori mai mult decît exportul, pentru care cifra corespunzătoare a fost de 6,4%. În prețurile curente, suma exportului a fost totuși de 37,8 mlrd. mărci vest-germane, de aproape 4 ori mai mare decît cea a importului care a fost de aproape 10 mlrd. Cel mai mare import de mașini și utilaje a fost cel provenit din Franța (1,7 mlrd.), din S.U.A. (1,6 mlrd.), Italia (1,0 mlrd.) și Elveția (0,9 mlrd.).

Producția mondială de bumbac în ușoară creștere

COMITETUL internațional consultativ al bumbacului estimează producția mondială de bumbac în sezonul 1976/1977 la 12,94 milioane tone, comparativ cu 12,01 milioane tone în sezonul precedent. Noua estimare este mai scăzută decît cea efectuată anterior de același organism, scăderea fiind atribuită diminuării recoltei din S.U.A., Pakistan, Columbia și alte țări mari producătoare.

Consumuri de energie comparate

ÎN R.D. GERMANĂ se pune un accent tot mai mare pe ridicarea eficienței producției prin valorificarea rezervelor interne existente, inclusiv pe calea realizării de procese tehnologice și instalații perfecționate, care asigură consumuri reduse de materii prime și energie. Deși creșterea gradului de înzestrare a industriei cu tehnica modernă, mecanizarea și automatizarea determină o tendință de sporire a consumului de energie electrică pe un muncitor ocupat în producție, în ultima analiză ea este mai mult decît compensată de reducerea consumului raportat la producția industrială obținută.

După cum se vede din graficul alăturat, în prima jumătate a deceniului al șaptelea sporirea rapidă a consumului de energie electrică pe un muncitor în industria R.D.G. este însoțită de o creștere ușoară și a consumului raportat la 1 000 mărci de producție industrială globală. În perioadele următoare, însă, în timp ce prima tendință continuă — ce-i drept încetinită — cea de-a doua se inversează, astfel încît în 1975 consumul de energie electrică la 1 000 mărci de producție industrială era cu 43% inferior celui din 1960.

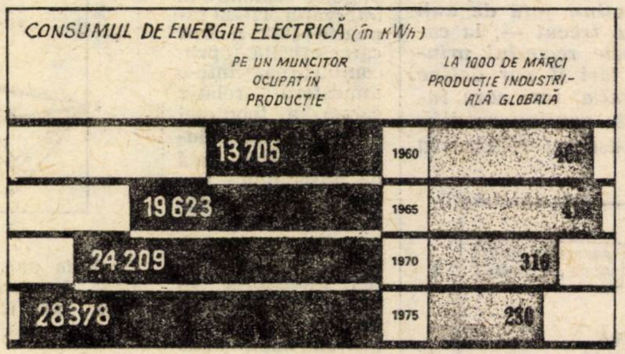

(după DIE WIRTSCHAFT)

Maximum postbelic

STATISTICA șomajului este adesea criticată în Occident, între altele pentru ca metodologia întocmirii ei se deosebește considerabil de la o țară la alta, îngreunînd comparațiile. Încercînd să elimine această dificultate, experții Organizației pentru colaborare și dezvoltare economică (OCDE) au recalculat cifrele naționale pentru a le aduce pe cît posibil la un numitor comun. Rezultatele pentru principalele țări capitaliste, oglindite în grafic, scot încă o dată în evidență, inclusiv pentru ansamblul OCDE, ceea ce reieșea din cîteva exemple cunoscute anterior : în comparație cu media anuală pe o perioadă de 12 ani (1962—1973), rata șomajului a fost de regulă mult mai ridicată în 1976. „Șomajul a atins un maximum postbelic în cele mai multe țări industrializate“, scrie **The Economist** comentînd datele din grafic. La care trebuie adăugat numai că tendința ulterioară perioadei la care se opresc aceste date a fost — și este — una de creștere a șomajului în diferite țări, pe fondul ritmului lent al redresării conjuncturale.

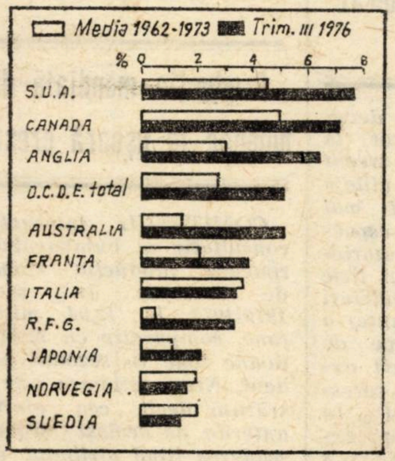

Șomajul, în % din totalul mîinii de lucru

Utilizare completă

NECESITATEA de a folosi integral produsele agriculturii, de a da utilizări adecvate tuturor produselor secundare, celor derivate, reziduurilor, generează în continuare preocupări pentru o mai bună valorificare a recoltelor.

Din Suedia s-a anunțat recent crearea de către un grup de tehnicieni a unui sistem de recoltare a cerealelor care permite valorificarea lor totală. Mai întîi grîul (sau orice altă plantă cerealieră) este secerat de la rădăcină, după care planta este tăiată în fragmente de 3—5 cm lungime. Fragmentele sînt introduse într-o instalație de uscare, al cărei regim de lucru poate fi adaptat caracteristicilor diferitelor plante. Urmează o primă separare în elemente mai ușoare și elemente mai grele. Cerealele sînt introduse apoi într-un separator, unde sînt treierate și împărțite în cinci categorii : grăunți, fragmente de grăunți și noduri, paie, frunze și coji. Grîul de bună calitate este însilozat, pe cînd paiele pot fi prelucrate în continuare spre a servi apoi în industria celulozei și în cea a materialelor de construcție. Ceea ce rămîne servește ca furaje, adăugîndu-se pe o altă linie de prelucrare diverse substanțe chimice, după care masa astfel obținută este peletizată. Un ansamblu de astfel de instalații deservit de doi lucrători produce aproximativ 50 de tone de grîu pe oră.

U.R.S.S. : dezvoltarea traficului feroviar

ÎN VIRTUTEA condițiilor geografice și climatice, în Uniunea Sovietică transporturile feroviare joacă un rol deosebit de important. Pe o rețea de 140 000 km (din care 39 000 km linii electrificate) trenurile au transportat anul trecut 3,5 miliarde pasageri, revenindu-le de asemenea circa 50% din traficul global de mărfuri.

Ținîndu-se seama de faptul că mijloacele de transport feroviare sînt mai puțin poluante și mai silențioase decît automobilele sau avioanele, că există posibilități de sporire a vitezei de circulație, de perfecționare a mijloacelor de transport înseși, în cincinalul actual se prevede dezvoltarea în continuare a acestui mod de transport. Pînă în 1980 urmează să se construiască aproximativ 3 000 km de căi ferate noi (îndeosebi în Siberia, Orientul Îndepărtat și regiunile din nordul țării), să se electrifice încă 2 500 km, să se constituie baza tehnico-materială a sistemului automatizat de dirijare a transportului feroviar etc.

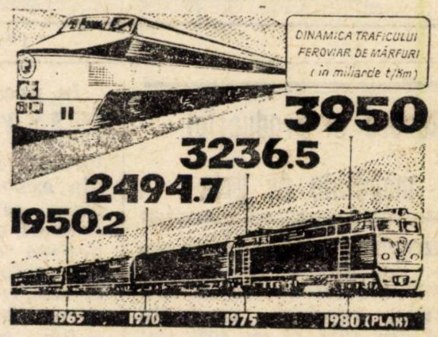

Industria Indiei

SECTORUL industriei prelucrătoare număra în India în 1974—1975 (ultima perioadă pentru care există date) 64 217 întreprinderi, cu un capital fix evaluat la 119 miliarde rupii și cu 6 milioane de salariați. Dar numai nouă dintre cele 12 state indiene dețin împreună 76% din capitalul fix, 82% din forța de muncă și 83% din producția industriei prelucrătoare. Pornind de la acest fapt, politica economică vizează corectarea actualelor dezechilibre între dezvoltarea diferitelor regiuni. „pentru ca de industrializare să poată beneficia economia țării în ansamblul său (...) Numai asigurînd o dezvoltare echilibrată și coordonată a industriei și agriculturii în fiecare regiune, întreaga țară va putea atinge niveluri mai înalte de dezvoltare“.

Publicația **Indian and Foreign Review** (15 decembrie 1976), după care reproducem aceste date, relevă că alături de întreprinderile industriale o importantă contribuție (37% din totalul producției industriei prelucrătoare) aduce industria meșteșugărească și cea casnică, care asigură utilizarea mai largă a forței de muncă nu numai din mediul urban ci și din cel rural. În total, industria prelucrătoare creează peste 16 % din venitul național.

GLOSAR

Lira sterlină

ȘTIRI RECENTE s-au referit la creditul de 3 miliarde de dolari pe care Marea Britanie l-a contractat la Banca Reglementelor Internaționale în vederea „lichidării rolului de monedă de rezervă internațională pe care l-a deținut lira sterlină". Într-o telegramă de presă, creditul a fost motivat — din partea creditorilor — astfel : „De multă vreme, Anglia nu mai era în stare să asigure funcționarea lirei sterline ca monedă de rezervă internațională și de aceea am căzut de acord să ajutăm Anglia să pună capăt acestui rol". Aceasta înseamnă că lira sterlină este pe cale să devină o monedă internă ca oricare alta. Este ultimul act al unui proces istoric care a început odată cu primele simptome de dezagregare a uriașului imperiu colonial britanic.

Pînă în anul 1914, piața Londrei fusese bancherul lumii, iar lira sterlină servise la efectuarea imensei majorități a plăților internaționale. Atunci cînd a apărut prima oară obligația Băncii Naționale a României, ca bancă de emisiune, de a păstra alături de rezerva metalică de acoperire a emisiunii o rezervă de valute (devize), adică în 1892, pe primul loc au fost înscrise în legea băncii „tratele de primă ordine asupra pieței Londrei".

Atunci cînd imperiul britanic a început să se clatine, pozițiile economice ale Marii Britanii au început și ele să slăbească, în timp ce, în urma dezvoltării inegale a țărilor capitaliste, o altă țară a început să aspire la dominația lumii capitaliste : Statele Unite ale Americii. În perioada 1913—1928, exportul Marii Britanii în prețurile anului 1913 a scăzut cu 5%, în timp ce exportul S.U.A. a crescut cu 48%. Ca urmare a acestei evoluții, pozițiile englezilor ca bancheri ai lumii, pozițiile lirei sterline ca monedă mondială, au fost subminate. În ajunul izbucnirii crizei economice din 1928—1933, ziarul englez „Manchester Guardian" consemna „înlocuirea de fapt a lirei sterline cu dolarul în majoritatea relațiilor financiare europene". Renunțarea Marii Britanii la etalonul aur în 1931 a slăbit și mai mult situația lirei sterline față de dolar. De unde deci, înainte de primul război mondial, lira sterlină eclipsa toate celelalte monede, circula pretutindeni, asigura efectuarea celor mai multe schimburi internaționale, după război dolarul S.U.A. a devenit moneda atotputernică a lumii capitaliste.

Dominioanele britanice, apoi Commonwealth-ul au mai dat un timp lirei sterline iluzia că nu și-a pierdut cu totul rolul internațional. Țările Commonwealth-ului erau grupate în „zona lirei sterline". Aceasta însemna că monedele țărilor din zonă erau legate de lira sterlină, că rezervele de mijloace de plată internaționale ale țărilor respective constau în principal din lire sterline și erau depozitate într-un fond centralizat, administrat de Banca Angliei. Din zona lirei sterline făceau parte țări ca India, Pakistan, Noua Zeelandă, Sri Lanka, Birmania, Iordania, Liban, Republica Sud-Africană, Kuweit, Bahrein și altele.

Pentru a-și îndeplini corect rolul de monedă de rezervă, lira sterlină trebuia să fie stabilă. Marea Britanie a fost și mai este însă gazda uneia dintre cele mai grave inflații din Occident, cea mai gravă din istoria lirei sterline. Rezervele valutare constituite din lire sterline își pierd continuu din substanță. Țările din zona lirei sterline protestează și cer Marii Britanii să le despăgubească. Creditul contractat la Banca Reglementelor Internaționale va servi la înlocuirea lirei sterline din rezerve cu alte devize mai sigure. Aceasta echivalează cu lichidarea zonei, a ultimului vestigiu al vechii poziții dominante a lirei în viața internațională.

C. K.

Pactul Andin

Dorina Oprescu, București — Pactul Andin, din care Chile s-a retras la începutul acestui an, a fost creat în 1969 în vederea întăririi cooperării economice a țărilor participante și a limitării dominației capitalului străin în țările respective. În perspectivă ar urma ca țările membre să participe cu cel puțin 51% din capital la orice investiție străină pe teritoriul lor. Membrii Pactului Andin au fost inițial Bolivia, Chile, Columbia, Ecuador și Peru, la care s-a alăturat în 1973 Venezuela. Dezacordul dintre Chile și celelalte țări membre a fost legat în special de prevederile referitoare la limitarea expatrierii profiturilor companiilor străine — Chile pronunțîndu-se acum pentru renunțarea la orice limitare — și la instituirea treptată, în decursul unei perioade de tranziție, a unui tarif vamal extern comun de 70%, paralel cu liberalizarea comerțului dintre țările membre.

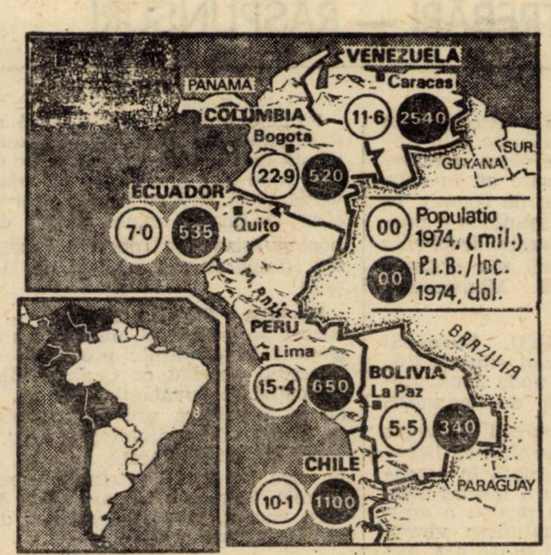

Conferința Națiunilor Unite asupra deșerturilor — 1977

Ion Lăluci, Dorohoi — Hotărîrea privind convocarea pentru acest an a Conferinței Națiunilor Unite asupra deșerturilor a fost adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. ținînd seama că deșerturile și zonele aride semideșertice — în care trăiește acum 15% din populația globului — ocupă circa o treime din uscatul de pe planeta noastră și că suprafața lor pare să aibă o tendință de creștere. Pornind de la ideea că pentru a frîna și, pe cît posibil, inversa acest proces el trebuie în primul rînd mult mai bine cunoscut, secretariatul conferinței a cerut elaborarea a patru studii științifice care să facă bilanțul cunoștințelor actuale asupra interacțiunii dintre deșerturi, pe de o parte, și climă, schimbările ecologice, tehnologice și populație, pe de alta. Acestea vor servi ca documente de bază pentru lucrările conferinței. Tot în vederea conferinței, care va avea loc în august—septembrie, sînt în curs de elaborare monografii consacrate evoluției de-a lungul secolelor a unor zone azi deșertice, situate în contexte ecologice și social-economice diferite (în sudul Tunisiei, în nord-vestul Indiei, în nordul statului Chile etc). În contextul acelorași preocupări la Moscova se elaborează o hartă mondială a probabilității secetei, la Bonn una a indicilor de ariditate etc.

Alte studii sînt consacrate posibilităților de cooperare internațională privind crearea unor „centuri verzi" de protecție la nord și la sud de Sahara, gospodăririea resurselor de apă subterană din nord-estul Africii (Ciad, Libia, Sudan și Egipt) și din peninsula Arabică, supravegherea unor zone susceptibile de a deveni deșerturi prin eroziune și sărăturare.

Scopul conferinței nu este de a suscita noi discuții teoretice, ci de a conduce la acțiune, o orientare care va fi consacrată de adoptarea unui plan de acțiune împotriva extinderii deșerturilor realizabil atît din punct de vedere științific, practic, cît și politic.

Aur

Corneliu Melinte, Slobozia — 1) Hotărîrea ca o șesime din aurul F.M.I. adică 25 milioane de uncii (1 uncie = 31,1 g) de aur fin, să fie restituită țărilor membre, iar o a doua șesime să fie vîndută pe piață (ulterior s-a convenit ca această vînzare să se facă prin licitații publice în decurs de patru ani), a fost adoptată încă la reuniunea din august 1975 a Comitetului interimar al F.M.I. Prima operație de restituire a fost programată pentru luna în curs, țările membre putînd cumpăra în total 6,25 milioane uncii de aur la prețul oficial de 35 D.S.T. uncia, proporțional cu cotele lor la F.M.I. la 31 august 1975. Primele cinci licitații au pus la dispoziția Fondului de sprijin destinat țărilor în curs de dezvoltare 320 milioane dolari.

2) Cel mai mare producător de aur din lumea nesocialistă este Republica Africa de Sud (712 tone în 1976). Producția sa anuală se estimează că va crește în viitor la circa 800 tone, urmînd să scadă după 1936 la 400 tone.

Apa și desalinizarea

Sorin Dejan, Urziceni — Cifre citate de cercetătorii John McHale și Magda Cordell McHale situează capacitatea uzinelor de desalinizare a apei de mare existente astăzi în lume la circa 50 milioane galoni pe zi (1 galon = 3,785 litri), ea fiind în rapidă creștere. Aceiași autori estimează că în primul deceniu al secolului viitor aproximativ 2 miliarde oameni vor consuma apă dulce furnizată de uzinele de desalinizare, care vor funcționa eventual pe lîngă centrale nuclearo-electrice. Costul operațiunii de desalinizare s-a redus de la circa 5 dolari pe mia de galoni în 1950 la 1 dolar în 1966 și la cîteva zeci de cenți în prezent. Acest cost devine și mai redus, afirmă autorii citați, dacă se ține seama de mineralele de importanță considerabilă obținute ca produse secundare în uzinele de desalinizare.

Valoare aproximativă

Ing. **Eugen Alexandrescu**, București — La întrebarea dv. privind „valoarea aproximativă anuală a activităților economice ale întregii lumi" nu vă putem răspunde cu date recente. Există desigur cifre oficiale, pe plan național, publicate de o serie de țări, dar nu de toate. O problemă dificilă este și aceea a convertirii în dolari sau în altă valută cu largă circulație a datelor exprimate în moneda națională a fiecărei țări. Probleme similare ridică și exprimarea valorii aproximative anuale a investițiilor.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

DORU POPESCU, Sibiu — Problemele ridicate de dv. sînt reglementate prin Legea 57/1974 și lămurite de către ministerele și organele centrale care au în subordine unități cu activitate de comerț. În situația în care nu puteți soluționa o problemă concretă în ce privește drepturile dv. la nivelul întreprinderii sau organelor tutelare, adresați-vă Ministerului Muncii.

CONSTANTIN CODREANU, București — Este necesar să clarificați situația dv., la I.C.R.A.L. din sectorul unde aveți atelierul, prezentînd și actele de impunere.

D. CONSTANTIN, București — Legea nr. 1/1970 (art. 9, al. 2) prevede că beneficiază de vechime neîntreruptă în aceeași unitate și persoana care a încetat activitatea fiind gravidă sau pentru a crește un copil pînă la împlinirea vîrstei de 7 ani. Această reglementare n-a fost modificată. În art. 158 din Codul Muncii se precizează că femeile care au copii în vîrstă de pînă la 6 ani, pe care îi îngrijesc, pot lucra cu 1/2 normă.

GHEORGHE NICOLAESCU, Curtea de Argeș — Decretul Consiliului de Stat nr. 97/30.VII.1975 privește unele măsuri de îmbunătățire a calității produselor din ramura industriei ușoare. Noțiunea de limită tehnologică maximă este utilizată în textul decretului. Noțiunea de pierderi tehnologice în industria construcțiilor de mașini o definim pe baza anexei la Ordinul M.I.C.M.

În cap. I — paragraful A, punctul 5 se menționează : Pierderile tehnologice sînt pierderi care au loc în condiții normale în procesul tehnologic propriu-zis și care depind de tehnologia folosită. Ele sînt :

— la prelucrarea mecanică a pieselor : pierderi prin așchii, adaosuri de debitare (la cald sau la rece), adaosuri pentru prinderea piesei în mașină, de la caz la caz ;

— la executarea pieselor prin forjare : pierderi prin ardere, pierderi minime prin bavuri, brocuri, șutaje, adaosuri pentru clești ;

— la executarea pieselor din tablă prin decupare sau ștanțare : resturi de tablă în formă de calțuri, inimi, puntițe, adaosuri de debitare — calculate astfel încît acestea să fie cît mai reduse, precum și pierderile rezultate prin combinarea reperelor la debitarea tablelor pe baza planurilor de croire combinată ;

— consumul adaos pentru probe, analize și pentru reglajul mașinilor ;

— la elaborarea și topirea fontei, oțelului și a metalelor neferoase, precum și la turnarea pieselor : pierderi prin ardere, zgură, stropi, culee, rețele de turnare și scurgeri admise pentru tehnologia aplicată la fiecare caz în parte etc.

ROMULUS TRAIAN, Hunedoara — Prin Decretul nr. 233/1974 publicat în Buletinul Oficial nr. 165 din 26 decembrie 1974 și instrucțiunile comune nr. 27/1974 ale Băncii Naționale și Băncii Române de Comerț Exterior privind aplicarea acestui decret s-au prevăzut drepturile și obligațiile cetățenilor români care realizează venituri în valută (Cap. III). Cazul arătat de dv. se încadrează la art. 15, care prevede :

„Sumele în valută primite cu titlu de donații sau ajutoare pot fi folosite integral în țară de către beneficiari, dacă s-a precizat în mod expres de către trimițător destinația sumei respective, utilizarea pentru : cumpărări sau construcții de locuințe, cumpărări de autoturisme și alte mărfuri, precum și pentru prestări de servicii, care au prețuri ori tarife stabilite în valută, inclusiv pentru plăți de taxe vamale“.

Sumele pînă la 100 $, fără precizarea destinației, se încadrează în categoria indicată de beneficiar, pe bază de declarație, fără a se cere justificare cu acte de proveniență și fără ca trimițătorul să fi precizat destinația sumei. Cecul de 60$ se poate utiliza după dorință, respectiv pentru cumpărare de mărfuri de la „Comturist“.

KLARA DODE, Brașov — Întrucît cursul pe care l-ați absolvit nu a fost organizat în condițiile prevăzute în Regulamentul aprobat cu Ordinul Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 2238/1973, nu se consideră util pentru promovarea în funcția de contabil principal.

GIGEL CĂPITANU, Vaslui — Modul în care se face retribuirea persoanelor numite temporar într-un post de conducere vacant, este reglementat de art. 74 din Legea nr. 57/1974.

CORNELIA GROȘANU, Orșova — Absolvenții pregătiți prin ucenicie la locul de muncă, potrivit art. 5 alin. b din H.C.M. nr. 981/1967 cu durata de 2—3 luni pe an cursuri de zi pentru pregătirea teoretică și restul de 9 luni pentru pregătirea practică în producție, sînt obligați, în cazul în care după terminarea cursurilor nu se încadrează în întreprinderea cu care au încheiat contracte la începutul perioadei de școlarizare sau au părăsit această întreprindere din motive ce le sînt imputabile înainte de împlinirea termenului prevăzut de contracte, să restituie numai cheltuielile prevăzute la art. 10 alin. a din H.C.M. nr. 981/1967. În situația absolvenților care, după obținerea hotărîrilor privind obligativitatea restituirii cheltuielilor, se prezintă la locul de muncă specificat în contract, vor fi scutiți de orice plată, hotărîrile nemaifiind puse în executare.

GHEORGHE MANOILĂ, S.M.A. Ciurea, județul Iași — Potrivit prevederilor Legii nr 27/31 decembrie 1976, Cap. III, art. 45 din fondul total de retribuire suplimentar, ce poate fi de cel mult 50 % din cantitatea sau valoarea producției obținute peste plan, retribuția suplimentară ce se acordă mecanizatorilor și celuilalt personal din cadrul sectorului mecanic și al stațiunii este de pînă la 15 % din volumul producției obținute peste plan de cooperativele agricole servite, la culturile și suprafețele angajate în acord global în raport cu gradul de mecanizare a lucrărilor executate.

LIVIU ANDREESCU, Iași — Odată cu aplicarea Legii nr. 62/1968, uzura mijloacelor fixe nu se mai înregistrează pe fiecare obiect de evidență în parte și nici pe cele nouă conturi analitice ale contului 101 „Uzura mijloacelor fixe“ prevăzute în planurile de conturi pe ramuri. Valoarea amortizată a mijloacelor fixe de transport auto din parcul public — casate sau transferate înainte de expirarea duratei de serviciu normate exprimate în mii km echivalenți — se stabilește, pentru fiecare autovehicul în parte, în condițiile pct. 25 alin. 2 lit. b din regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 139/1969, astfel cum a fost modificat prin H.C.M. nr. 1380/1974, adică pe baza valorii de inventar a acestora, a parcursului realizat în mii km echivalenți de la data dării în folosință pînă la data casării sau transferării și a normei analitice prevăzute în catalogul anexă la Legea nr. 62/1968.

Parcursul normat și norma de amortizare la 1000 km echivalenți, care se iau în considerare la calcularea amortizării pentru mijloacele de transport auto din parcul public, sînt cele prevăzute în catalogul anexă la Legea nr. 62/1968, chiar dacă în cartea tehnică a autovehicululului sînt prevăzute alte norme de parcurs.

Revista
ECONOMICA
editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice.

Sumarul nr. 4 din 28 ianuarie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Extinderea utilizării materialelor plastice, sursă principală de economisire a metalului (I) **(Maxim Berghianu)** 1
— Piloni ai creșterii eficienței : sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale. Economicitatea tehnologiilor avansate în construcții **(dr. Cornel Hidoș)** 3
— Noi resurse în circuitul economic. Valorificarea integrală a lemnului de rășinoase **(Serghei Nicolaie)** 5
— Consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole (III) 6
— Dezbatere „R.E." : Căi de creștere a eficienței exporturilor. Accelerarea exportului de inteligență.
● Cooperarea ca formă de transfer **(dr. Silvia Brebenel)**
● Resurse ale tehnicii de vîrf **(Vladimir Țicovschi)** 8—9
— Mecanismul economic ● Funcționalitate ● Eficiență. Funcția prețurilor de decontare **(Nicolae Săvoiu)** 10

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— „R.E." militează pentru generalizarea analizei valorii. Un instrument operațional de prim rang pentru reducerea cheltuielilor materiale **(dr. Aurelian Constantinescu)** 12

CONSULTAȚIE

— În sprijinul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid. Confruntări ideologice în problema viitorului societății omenești **(prof. dr. Ion Bulborea)** 15

LECȚII

— În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Productivitatea muncii **(lector univ. Ilie Gavrilă)** 18

TEORII ● IDEI

— Relația integratoare învățămînt-cercetare-producție **(asist. univ. Elena Niculescu, lector univ. dr. Niculae Niculescu)** 20
— Premise economice și sociale ale formării statului național unitar român (II) **(conf. dr. Ioan Tiberian)** 22
— Școli ● curente ● economiști. În explorarea esenței revoluției tehnico-științifice (II) **(Anghel Schor)** 24

ECONOMIA MONDIALĂ

— Evoluții în structura pe ramuri a forței de muncă **(R. Crețoiu)** 27
— Statistica internațională 28
— Tendințe — conjuncturi 29
— Mondorama 30
— Curier 31
— Întrebări — răspunsuri 32

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

COMBINATUL CHIMIC VICTORIA
Aleea Uzinei nr. 8
Orașul Victoria, județul Brașov – ROMÂNIA
telefon 8. – telex 0126 – 06

asigură, prin activitatea sa multilaterală, sursa de existență a unui oraș întreg care se mîndrește, alături de specialiștii uzinelor respective că produsele

COMBINATULUI CHIMIC VICTORIA

SÎNT MULT SOLICITATE PE PLAN INTERNAȚIONAL

De altfel, ca să producă la nivelul cerințelor mereu crescînde, combinatul chimic VICTORIA se află în continuă dezvoltare, recent fiind date în exploatare noi fabrici cu tehnologii perfecționate, condiții care fac posibilă livrarea unor produse noi, pe lîngă cele cunoscute, între care enumerăm :

- acid azotic tip 49, 96 și 98.
- bicarbonat de amoniu industrial și alimentar
- acid sulfuric pentru acumulatori tip 37, 92 și 98
- sulfat și hidrat de hidrazină
- metanol
- sulfit de sodiu industrial anhidru
- paraformaldehidă
- adeziv ureo-formaldehidă
- schimbători de ioni
- hexametylenetetramin industrial și farmaceutic
- formol tip 29 și 37

și alte numeroase produse din grupa compușilor de azot.

CALITATEA SUPERIOARĂ A PRODUSELOR ESTE O GARANȚIE SIGURĂ PENTRU RENUMELE DE CARE SE BUCURĂ COMBINATUL CHIMIC VICTORIA

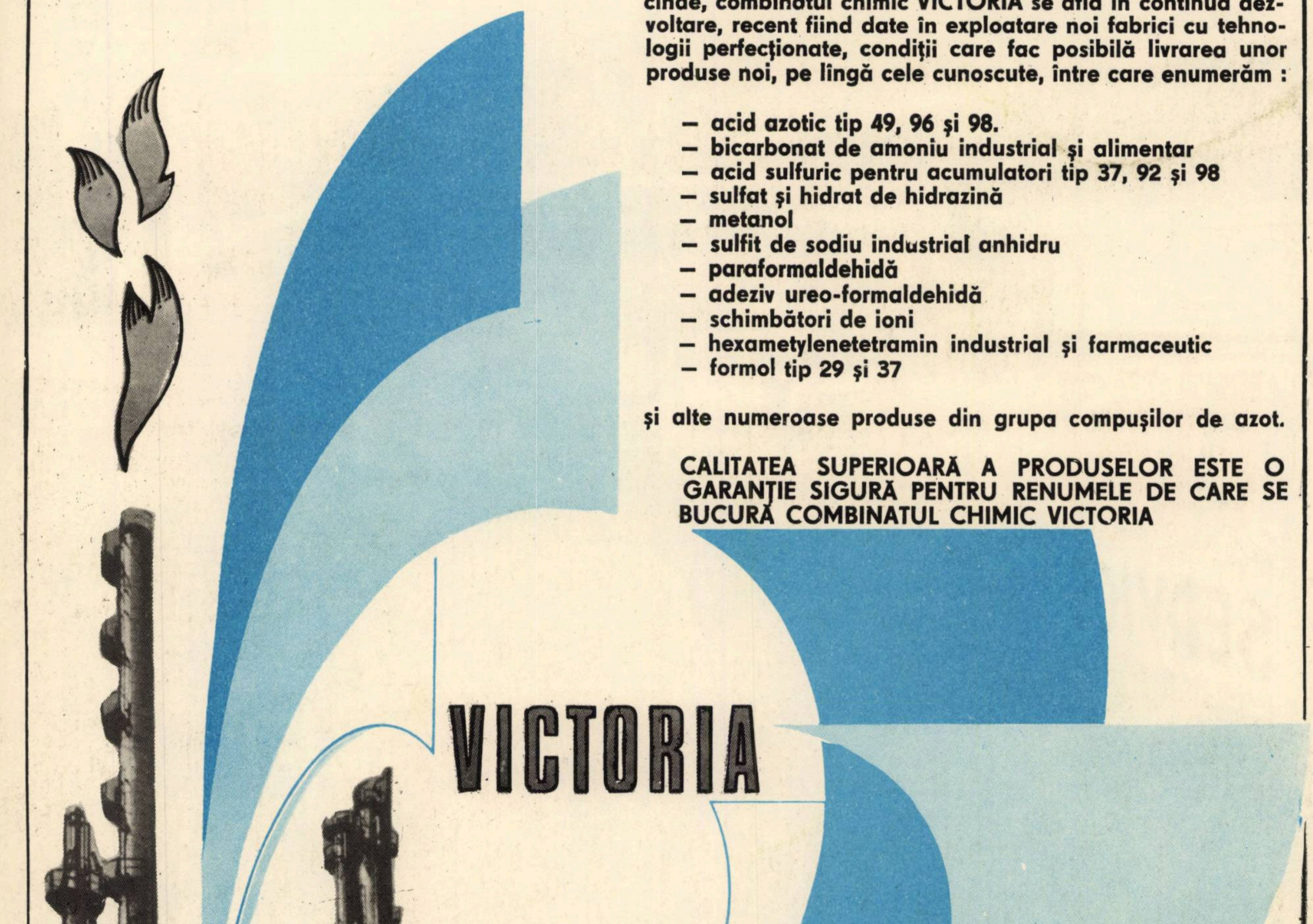

FIAT
SERVICE
AUTO
SERVICE

Cooperativa „DINAMO“ din Timişoara, calea Dorobanţilor nr. 63, – telefon 3 32 08 ; 3 03 86, execută următoarele reparaţii la autoturisme :

- Revizii şi reparaţii în termen de garanţie ;
- Revizii şi reparaţii curente cu garanţie ;
- Reparaţii capitale cu garanţie ;
- Verificări şi testări ;
- Întreţineri ;
- Verificări tehnice anuale ;
- Reparaţii caroserie ;
- Vopsit şi uscat în tunel „Martini“ ;
- Antifonări.

Lucrările pentru autoturisme sînt executate de către muncitori cu înalt grad de calificare, cu utilaje şi aparate de măsură şi control la nivelul tehnicii actuale.

1977 [illegible]

Lei 5

D646

X MG

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

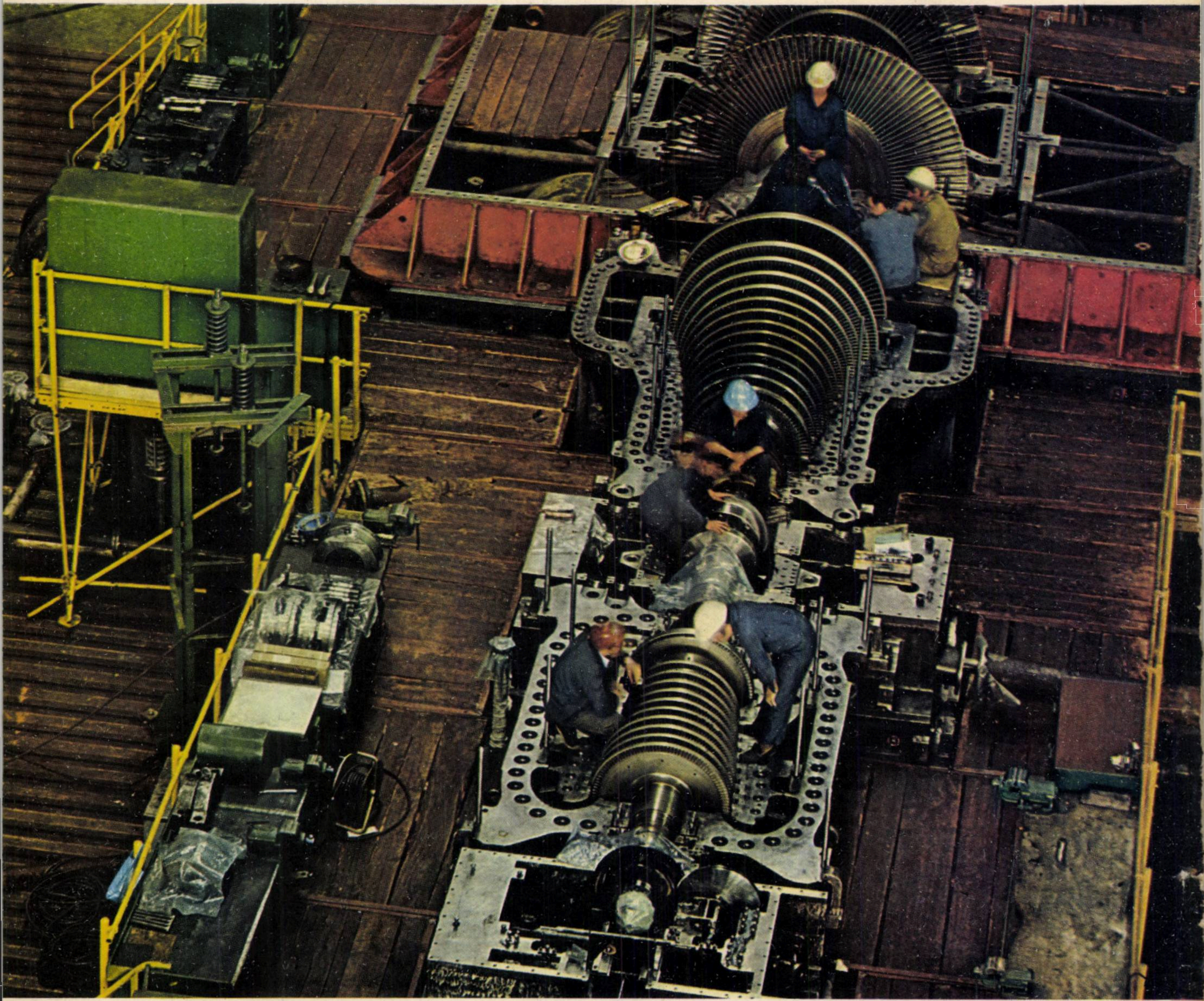

BINOMUL TEHNICITATE-EFICIENȚĂ

Numărul 5 ● Vineri 4 februarie 1977

Sub semnul preocupării constante pentru creşterea eficienţei producţiei

TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU A VIZITAT UNITĂŢI INDUSTRIALE ŞI EXPOZIŢII ECONOMICE DIN CAPITALĂ

Împreună cu cadre de conducere ale unor ministere, centrale industriale şi întreprinderi, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a analizat modul cum se înfăptuiesc măsurile stabilite privind reducerea consumurilor de materii prime şi materiale, energie şi combustibil, a cheltuielilor de fabricaţie, introducerea în producţie a tehnicii şi tehnologiilor avansate, înnoirea şi modernizarea produselor, creşterea productivităţii muncii.

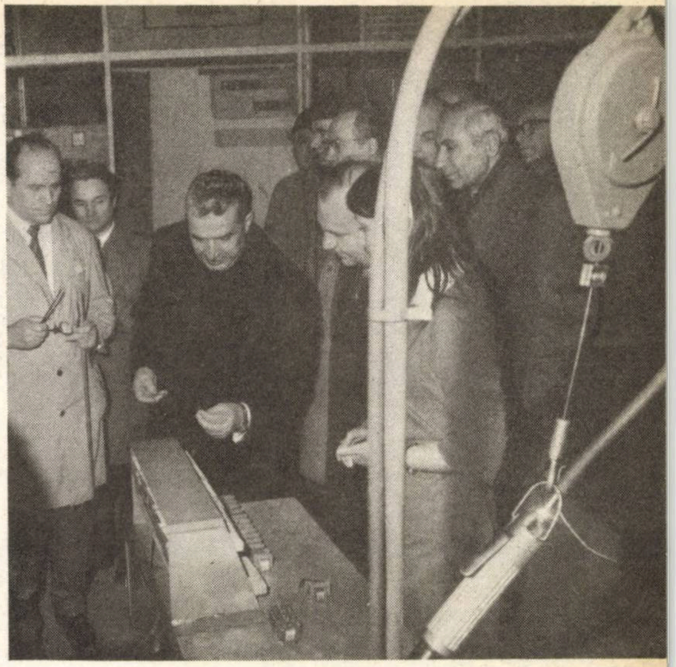

La întreprinderea „Electroaparataj"

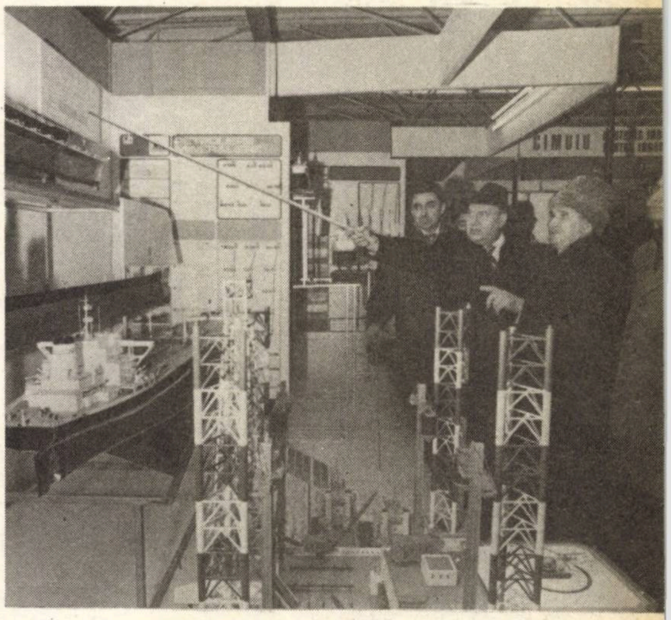

La Complexul expoziţional din Piaţa Scînteii

La Întreprinderea de pompe

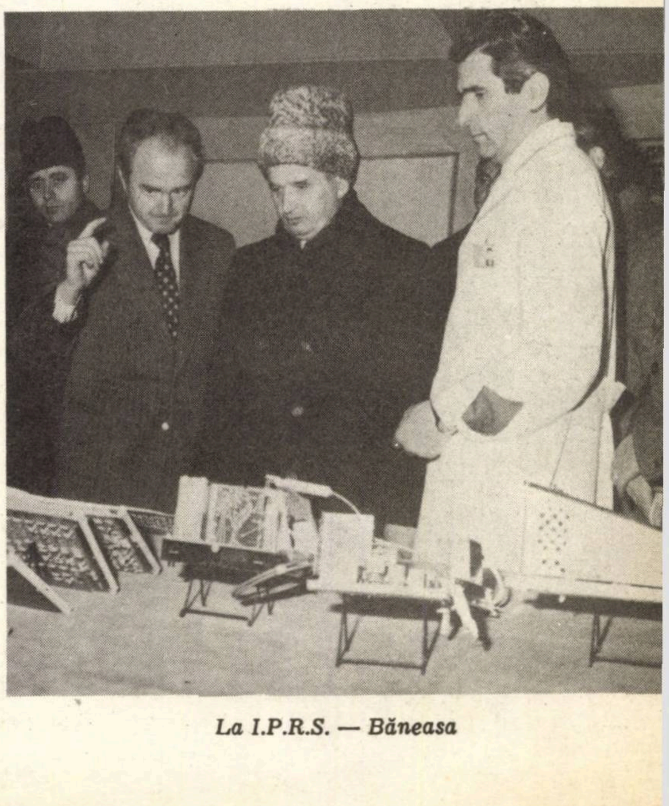

La I.P.R.S. — Băneasa

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1983

ÎNTRECEREA SOCIALISTĂ ȘI EXIGENȚELE REALIZĂRII PLANULUI

ACTUALITATEA în economie este puternic marcată de ampla și entuziasta întrecere socialistă consacrată realizării în cele mai bune condițiuni a sarcinilor planului economic pe acest an.

Complexitatea problemelor pe care le ridică ritmurile de creștere impetuoasă a economiei naționale, perfecționarea laturilor calitative ale dezvoltării, implică — odată cu eforturile mari întreprinse de stat pe planul investiției de noi mijloace destinate dezvoltării bazei tehnico-materiale și asigurării forței de muncă temeinic pregătite profesional — **ca întreaga muncă de organizare, desfășurare și conducere a întrecerii socialiste să se situeze pe un plan superior.** Atenția deosebită pe care partidul nostru o acordă perfecționării continue a întrecerii socialiste, ca instrument de puternică mobilizare a colectivelor de oameni ai muncii, a fost în mod strălucit evidențiată în cuvîntarea rostită de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea de lucru de la Comitetul Central al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976. **„Nu trebuie să ne mulțumim** — a subliniat secretarul general al partidului — **numai cu luarea unor inițiative și lansarea unor chemări la întrecere ; se impune să trecem la concretizarea obiectivelor întrecerii pe unități economice, de cercetare, învățămînt, precum și pe unități teritoriale — orașe, județe, pe ramuri de activitate, pentru a avea o privire de ansamblu a ceea ce vom realiza în cadrul întrecerii și, totodată, pentru a îndruma și conduce această activitate în vederea realizării acelor produse de care economia noastră are nevoie, precum și pentru a asigura baza materială necesară înfăptuirii angajamentelor asumate de colectivele de oameni ai muncii".**

În centrul întrecerii socialiste din acest an se situează **accentuarea laturilor calitative** ale activității productive, urmărindu-se cu prioritate creșterea substanțială a eficienței economice, reducerea însemnată a consumurilor de materii prime, combustibil și energie, ridicarea calității produselor, creșterea susținută a productivității muncii, realizarea unor investiții cu costuri mai reduse, îndeplinirea ritmică a planului de producție în structura sortimentală și calitativă nominalizată, depășirea prevederilor la produsele cu desfacere asigurată atît la export, cît și pentru consumul intern. Acționînd în lumina acestor cerințe, în unitățile economice au avut loc și se desfășoară ample analize asupra posibilităților existente în secții, ateliere, la locurile de muncă, de valorificare a resurselor și rezervelor interne.

INTRECEREA socialistă din acest an se desfășoară sub semnul unor mari evenimente : aniversarea Centenarului independenței de stat a României ; Conferința Națională a partidului ; Festivalul național „Cîntarea României" ; Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole ; Congresul consiliilor oamenilor muncii din întreprinderile industriale, de construcții, transporturi, cercetare, proiectare, din centralele industriale. În cinstea acestor evenimente, 23 unități economice reprezentative din toate ramurile economiei naționale — unități care în anul precedent au obținut rezultate de prestigiu în îndeplinirea sarcinilor de plan — și-au asumat angajamente concrete și au adresat ample și mobilizatoare chemări la întrecere colectivelor de muncă din ramurile respective. Obiectivul de bază al chemărilor : obținerea unor realizări superioare prevederilor planului pe anul 1977.

Pornind de la sarcinile fundamentale formulate de conducerea partidului pentru acest an, chemările la întrecere cuprind angajamente care reflectă posibilitățile tehnice, materiale și organizatorice din fiecare întreprindere, în concordanță cu necesitățile economiei, inalta conștiință a clasei noastre muncitoare, a intelectualității tehnice. Sînt ilustrative în acest sens angajamentele asumate de colectivul Întreprinderii „23 August"-București, care prevăd depășirea planului la producția globală și la productivitatea muncii cu 3% ; al colectivului de la Întreprinderea minieră Motru-Gorj, care și-a prevăzut să realizeze, peste plan, 210 mii tone lignit și să depășească nivelul stabilit al productivității muncii cu 4% ; al lucrătorilor de la Trustul de construcții industriale Cluj-Napoca, care s-a angajat să realizeze cu 10 zile mai devreme planul anual, să depășească productivitatea muncii, peste nivelul planificat, cu 6%, să economisească 300 tone ciment, 160 tone metal, 60 metri cubi material lemnos. Chemările la întrecere au stîrnit un viu interes și au găsit un amplu ecou în rîndul colectivelor din întreprinderi și instituții. În cadrul adunărilor generale ale oamenilor muncii, un însemnat număr de colective au și răspuns acestor chemări, iar altele — pe măsură ce se desfășoară lucrările acestor forumuri de conducere muncitorească — urmează să-și afirme, prin răspunsul lor, hotărîrea de a da viață îndemnurilor partidului de a valorifica la maximum posibilitățile de care dispun. Caracterul de masă al întrecerii impune ca fiecare muncitor, inginer, tehnician, economist să contribuie la găsirea unor soluții noi, să vină cu idei și să facă propuneri privind îmbunătățirea activității productive, să contribuie direct, prin angajamente personale, la concretizarea angajamentului colectivului unității.

Acțiunile întreprinse pînă în prezent se impun a fi ferm continuate pe întreg parcursul anului. O primă direcție de acțiune, de o importanță decisivă, este realizarea producției fizice, corespunzător necesităților interne și ale exportului. Nerespectarea acestei cerințe se poate resimți negativ în buna funcționare a mecanismului productiv.

Plenara Comitetului Central al P.C.R. din noiembrie 1976 a pus cu insistență problema creșterii productivității muncii. Înfăptuirea acestui obiectiv major reclamă orientarea cu toată fermitatea spre mecanizarea și automatizarea proceselor de producție, promovarea tehnicii noi, dezvoltarea creației tehnice de masă, organizarea superioară a producției și a muncii, folosirea eficientă a zestrei tehnice, a forței de muncă și a timpului de lucru.

Sarcinile și obiectivele planificate pe acest an obligă, în cadrul întrecerii socialiste, la continuarea perseverentă a acțiunilor de **reducere a costurilor de producție, de micșorare substanțială a cheltuielilor materiale.** O importanță excepțională o prezintă **ieftinirea investițiilor,** astfel încît să fie îndeplinită sarcina stabilită de conducerea partidului de a se economisi pe parcursul cincinalului peste 10 milioane tone ciment, peste 1 milion și jumătate tone oțel de diferite sortimente și alte sute de mii de tone de materiale diverse. Organizațiile sindicale sînt chemate să militeze, alături de conducerile unităților, pentru a se asigura un progres mai rapid în ce privește reducerea consumurilor, pentru generalizarea inițiativelor valoroase, a experienței fruntașilor în întrecere.

REFLECTÎND grija permanentă pentru îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și sociale, angajamentele prevăd înfăptuirea unui mare număr de obiective și de lucrări destinate acestui scop. Pentru lucrătorii Combinatului siderurgic Hunedoara, de pildă, se vor construi 230 noi apartamente, pentru cei de la Schela de foraj-extracție Brăila se vor amenaja trei noi grupuri sociale și o cantină, iar pentru cei de la Combinatul de prelucrare a lemnului Comănești se va construi un cămin pentru tineret cu 208 locuri, se va amenaja și dota baza sportivă. Asemenea prevederi, specifice de altfel fiecărei unități economice, fac — în marea majoritate a cazurilor — obiectul angajamentelor reciproce stabilite în contractul colectiv de muncă.

Răspunderea, exigența și maturitatea — care au stat la baza stabilirii angajamentelor — trebuie să caracterizeze și întreaga activitate de urmărire a modului în care se desfășoară întrecerea, în care se înfăptuiesc obligațiile asumate.

Vasile ANGHEL
adjunct al președintelui Consiliului pentru problemele economice și pregătirii profesionale al C.C. al U.G.S.R.

EXTINDEREA UTILIZĂRII MATERIALELOR PLASTICE, SURSĂ PRINCIPALĂ DE ECONOMISIRE A METALULUI (II)

Maxim BERGHIANU
ministrul aprovizionării tehnico-materiale și controlului gospodăririi fondurilor fixe

În prima parte a articolului (publicată în nr. 4, din 28 ianuarie 1977, al revistei) autorul, referindu-se la extinderea pe plan mondial a utilizării materialelor plastice ca înlocuitori ai unor materiale clasice, și în primul rînd ai metalului, la drumurile noi pe care le deschid în tehnică avantajele specifice maselor plastice, a trecut în revistă o serie de preocupări pe această linie în industria noastră și rezultatele obținute în ultimii ani. Au fost prezentate apoi unele din principalele prevederi ale Programului special pentru extinderea utilizării maselor plastice și metalurgiei pulberilor în construcția de mașini și în alte domenii, aprobat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. (Nota red.).

Cerințe noi față de gama sortimentală

REALIZAREA NIVELURILOR prevăzute de substituire a materialelor metalice cu plastice ridică în fața industriei chimice unele cerințe fundamentale, legate atît de **asigurarea unei calități constante,** la nivelul cerut de fiecare domeniu de utilizare a reperelor tehnice realizate din mase plastice, cît și de **diversificarea gamei sortimentale produse,** spre a se lărgi, pe această bază, aria de folosire a maselor plastice ca înlocuitori ai metalului.

În această ordine de idei, o primă acțiune — ce urmează să fie finalizată în cursul acestei luni conform prevederilor din Programul special — o constituie inventarierea de către Ministerul Industriei Chimice, împreună cu unitățile producătoare, a tuturor categoriilor de mase plastice și rășini sintetice care se produc în prezent și care, prin proprietățile lor, sînt capabile să înlocuiască materialele metalice în fabricația de repere tehnice, precum și a produselor prelucrate ce se fabrică actualmente din aceste materiale înlocuitoare. Cataloagele ce vor fi elaborate pe această bază vor trebui să cuprindă toate proprietățile de utilizare și tehnologice ale fiecărei categorii de material plastic, recomandări privind domeniile de utilizare, cu specificarea materialelor metalice pe care le poate înlocui.

Aceste cataloage vor constitui un instrument dintre cele mai eficiente pentru cunoașterea în întreaga economie a potențialului actual de care dispunem pentru înlocuirea materialelor metalice cu mase plastice, pentru orientarea proiectanților în promovarea înlocuitorilor ; în același timp, ele vor angaja răspunderea producătorilor pentru asigurarea și garantarea caracteristicilor tehnico-economice înscrise în norme și standarde. Acest lucru presupune, evident, punerea la punct a unor procese tehnologice corespunzătoare, omologate, respectarea strictă a disciplinei tehnologice în întreprinderile chimice furnizoare și controlul sistematic al calității produselor, astfel încît **gradul de certitudine al utilizării înlocuitorilor să fie la nivelul necesar asigurării performanțelor și fiabilității produselor în componența cărora intră înlocuitorii respectivi.**

Diversificarea foarte mare a construcției noastre de mașini, condițiile de lucru extrem de variate în care sînt puse materialele din care se execută mașinile și utilajele cer o gamă largă de proprietăți de întrebuințare, ce nu pot fi acoperite în întregime de actuala structură sortimentală a producției de materiale plastice. De aceea, este necesară asimilarea atît a unor noi calități de mase plastice, cum sînt policarbonații, politetrafluoretanul, poliamidele superioare, fluorietilenpropilena, poliacetalii, poliuretanul ș.a., cît și a unor materiale și repere tehnice realizate din acestea.

Comparativ cu materialele plastice tradiționale, noile sortimente — care în ultimii ani s-au impus rapid în consum pe plan mondial — au o serie de proprietăți care lărgesc în mod radical sfera de utilizare a maselor plastice ca înlocuitori ai metalului (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

	Greutatea specifică (daN/dm³)	Reziliența (rezistența la șoc) (daJ/cm²)	Temperatura de utilizare maximă °C	Temperatura de utilizare minimă °C	Rezistența la coroziune	Rezistența la îmbătrînire
Produse tradiționale						
— policlorură de vinil	1,38	200	+ 65	— 20	medie	redusă
— polietilenă de joasă presiune	0,95	500	+100	— 50	medie	medie
— polipropilenă	0,91	700	+100	— 25	medie	redusă
— polistiren ABS	1,06	2500	+ 80	— 50	bună	medie
Produse noi						
— policarbonați	1,20	2800	+130	— 90	bună	bună
— politetrafluoretan (teflon)	2,2	1640	+250	— 210	f. bună	f. bună
— poliamide 11 și 12	1,02	3000	+ 80	— 60	bună	bună
— fluoriretilenpropilenă	2,2		+200	— 110	bună	f. bună

Este de subliniat, în mod deosebit, extinderea mare a intervalului de temperatură în care pot lucra materialele respective (de pildă, în cazul teflonului, între +250° și —210°) — ceea ce le conferă calități deosebite și le recomandă pentru fabricarea de repere solicitate la forțe dinamice, fiind superioare multor materiale metalice, în cazul în care există pericolul unor ruperi fragile la șoc ; această afirmație este susținută și de rezistența la șoc, ilustrată printr-o reziliență de ordinul a 100 de ori mai mare decît a celor mai bune oțeluri. La acestea se adaugă proprietățile deosebite în ce privește stabilitatea chimică și termică, rezistența la coroziune, care au un rol foarte important în economisirea oțelurilor inoxidabile și a unor aliaje neferoase cu conținut ridicat de elemente de aliere și metale deficitare.

ECONOMIE NATIONALA

Deosebit de masele plastice utilizate ca atare, în ultima vreme s-au dezvoltat **noi materiale bazate pe folosirea maselor plastice,** prin adăugarea de umpluturi (ca : pudră de talc, cretă sau bisulfură de molibden), armarea maselor plastice cu fibre din sticlă, carbon sau metalice, ignifugare, antistatizare și stabilizare la acțiunea razelor ultraviolete, realizarea de structuri fagure și combinarea diverselor mase plastice între ele sau cu foi subțiri metalice sub formă de structuri cu miez celular și straturi marginale relativ rigide. Aceste noi materiale, însumînd multiple proprietăți favorabile de întrebuințare, rezistență, și rigiditate corespunzătoare, stabilitate termică și chimică ridicată, deschid noi posibilități în utilizarea maselor plastice, în special în **construcțiile industriale,** unde folosirea lor la închiderile laterale, frontale și superioare poate determina un grad de substituire a materialelor metalice, și în special a tablei zincate, de **60—80%**.

Criteriile eficienței economice a înlocuirii

EXTINDEREA UTILIZĂRII maselor plastice este condiționată, într-o măsură importantă, de **eficiența economică a procesului de înlocuire.** Desigur că aceasta este direct legată, în primul rînd, de **raportul dintre prețul materialului înlocuit și cel al înlocuitorului.**

În acest sens este foarte importantă asigurarea unei corelații judicioase între prețurile materialelor plastice și ale celor metalice ; problema urmează a fi examinată de către organele competente, elaborîndu-se propuneri care să țină seama de eventuale reconsiderări ale ratelor beneficiului la cele două categorii de produse, astfel încît prețul să constituie și el un factor mai stimulator al substituției. Aceasta cu atît mai mult, cu cît pe piața mondială prețul materialelor plastice, raportat la unitatea de volum, deci în condiții de comparabilitate, se situează într-un raport favorabil față de cel al materialelor metalice înlocuite.

Dar eficiența înlocuirii materialelor metalice cu cele plastice, ca și în general a oricărui proces de înlocuire, nu poate fi judecată numai prin prisma costurilor directe ale materialelor. În esență, **eficiența procesului de înlocuire trebuie să reflecte economia de muncă socială totală ce se obține, atît în ceea ce privește munca trecută, cît și munca vie.** De exemplu, folosirea maselor plastice determină în faza de prelucrare, în comparație cu execuția pieselor din materiale metalice, economii importante de manoperă și de ore mașini-unelte, care pot compensa chiar costul suplimentar al materialului supus prelucrării.

În această concepție, aprecierea eficienței trebuie să țină seama de :

— economiile de materie primă ;

— economiile de manoperă ;

— economiile la cheltuielile de dotare cu S.D.V.-uri ;

— economiile la cheltuielile de amortisment.

● În ceea ce privește **economiile la cheltuielile cu materialele,** acestea sînt determinate de diferența dintre prețul unitar al materialului metalic (sau altui material) înlocuit (P_M) și prețul unitar al masei plastice înlocuitoare (P_{mp}) — corectată, desigur, cu raportul dintre greutățile specifice ale celor două materiale (γ_M) și respectiv γ_{mp}). Dar, în economiile la cheltuieli pentru materiale trebuie să se reflecte și faptul că există o diferență, în favoarea materialului înlocuitor, între **coeficientul de utilizare** a materialului metalic (c_{aM}) și cel al materialului plastic înlocuitor (c_{ump}), în cazul aceluiași reper.

O expresie completă a economiilor la cheltuielile cu materialele trebuie să țină seama și de faptul că, din punct de vedere dimensional, reperele realizate din mase plastice înlocuitoare prezintă diferențe față de cele executate din materialul metalic înlocuit, de regulă în defavoarea materialului înlocuitor — diferențe care pot fi exprimate cantitativ prin intermediul unui coeficient de corecție dimensională k_s ; de asemenea, trebuie avute în vedere și efectele indirecte, induse, ale utilizării maselor plastice asupra ușurării structurii de rezistență a produselor în componența cărora intră reperele executate din materiale înlocuitoare, prin aplicarea unui coeficient de corecție k_i a efectului indirect al substituției.

În sfîrșit, este necesar să se țină seama de faptul că durabilitatea reperelor tehnice diferă în funcție de natura materialului din care sînt confecționate ; dacă un reper executat din material metalic are, de exemplu, o durabilitate de **n** ori mai mare decît a celui executat din material plastic, pe durata de serviciu a produsului evident că vor trebui utilizate de **n** ori mai multe repere din material înlocuitor, ceea ce se reflectă direct în costurile de întreținere a produsului.

● Un al doilea factor al eficienței îl constituie **economiile de manoperă** necesare pentru prelucrarea reperelor, în cele două variante. Acestea rezultă din diferența între numărul de ore-manoperă în cazul executării piesei din material metalic înlocuit (h_M) și respectiv din material plastic înlocuitor (h_{mp}), înmulțite cu retribuția orară r_h, respectiv r'_h.

● Al treilea factor component al calculului de eficiență îl constituie costurile legate de **asigurarea S.D.V.-urilor,** costuri care, în cazul produselor din materiale plastice, sînt sensibil mai mici decît la prelucrarea pieselor metalice. Acest factor este cuantificabil prin diferența dintre costul S.D.V.urilor necesare pentru prelucrarea unei tone de repere din metal (C_{sM}) și al celor pentru prelucrarea cantității echivalente de repere din material plastic (C_{smp}) Este de remarcat faptul că influența acestui factor depinde în mod hotărîtor de seria de fabricație a unui reper : cu cît aceasta va fi mai mare, cu atît costurile unitare vor fi mai reduse, ceea ce atrage atenția asupra **importanței introducerii maselor plastice, în primul rînd, la produsele de mare serie.**

● A patra componentă a eficienței procesului de substituție o constituie economiile la **cheltuielile de amortisment,** rezultate din diferența între volumul acestor cheltuieli în cazul prelucrării pieselor metalice (A_M) și respectiv a celor din material plastic (A_{mp}); în al doilea caz tehnologiile mult simplificate, volumul mai mic de utilaje necesare și suprafețele de producție mai restrînse influențează în mod direct cheltuielile totale și reprezintă un factor principal al eficienței utilizării maselor plastice.

Ținînd seama de elementele și factorii enunțați mai sus, eficiența economică (E) a procesului de substituție poate fi exprimată matematic ca rezultat al diferenței dintre cheltuielile totale (Q_M) în cazul utilizării materialului metalic și cele în cazul folosirii materialului plastic (Q_{mp}) corectată cu raportul $\frac{1}{n}$ între durabilitatea reperelor în cele două soluții :

$$E = \frac{1}{n}(Q_M - Q_{mp}),$$

sau, dezvoltînd cei doi termeni cu elementele componente, care au semnificația enunțată mai sus :

$$E = \frac{1}{n}\left[\left(\frac{P_M\cdot\gamma_M}{c_{uM}}k_i + h_M\cdot r_h + C_{sM} + A_M\right) - \left(\frac{P_{mp}\gamma_{mp}}{c_{ump}}k + h_{mp}\cdot r'_h + C_{smp} + A_{mp}\right)\right]$$

Mărimile luate în calcul se raportează la o unitate de masă de material înlocuit cu masă plastică, determinate pentru un anumit reper.

Formula de mai sus urmărește să pună la îndemîna proiectanților un mijloc prin care să se poată aprecia oportunitatea substituirii unui material tradițional cu un material înlocuitor, abordînd problema înlocuirii materialului folosit nu numai sub aspectul diferenței de preț față de cel nou, ci sub toate aspectele care determină eficiența substituției.

O asemenea abordare a determinării eficienței substituției atestă că, chiar în majoritatea cazurilor în care, aparent, masa plastică este mai scumpă decît materialul metalic înlocuit, **se obțin economii de 3—10 mii de lei în cazul substituirii unei tone de materiale metalice feroase și de 20—25 mii de lei la cele neferoase.**

Această concluzie susține pe deplin justețea măsurilor și acțiunilor ce trebuie întreprinse în conformitate cu Programul special aprobat recent de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. în domeniul extinderii utilizării maselor plastice.

NE-AM REFERIT mai sus numai la un singur aspect, desigur esențial, al reducerii intensității consumurilor materiale, al creșterii eficienței economice, asupra căruia trebuie să se concentreze atenția tuturor cadrelor de specialitate, a tuturor oamenilor muncii. Sarcinile mari stabilite în domeniul reducerii consumurilor materiale în acest cincinal al revoluției tehnico-științifice, indicațiile și orientările date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, impun din partea noastră, a tuturor o autodepășire, o luptă permanentă cu tot ceea ce este rutinat și tradiționalist. Să acționăm perseverent și hotărît, cu toată forța creatoare de care dispunem, pentru utilizarea pe scară largă a materialelor noi înlocuitoare, eficiente, chiar dacă promovarea acestora necesită mai multă străduință. Trebuie să fim convinși că în actualul proces de dezvoltare, economisirea metalului, înlocuirea lui reprezintă nu numai o obligație profesională, ci și o datorie patriotică, ea contribuind în mod decisiv la creșterea puterii economice a țării, baza prosperității întregului popor.

Piloni ai creșterii eficienței

SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII
ȘI REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

ACȚIUNI CONVERGENTE PENTRU VALORIFICAREA MAXIMĂ A REZERVELOR INTERNE

ÎN ANSAMBLUL preocupărilor colectivelor de oameni ai muncii din unitățile industriale ale județului Caraș-Severin pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce le revin din planul de dezvoltare economico-socială pe 1977, un loc de frunte îl ocupă **creșterea accelerată, peste prevederi, a productivității muncii**, sarcină prioritară subliniată cu consecvență în cuvîntările recente ale secretarului general al partidului, orientare în concordanță cu hotărîrile Congresului al XI-lea.

Experiența acumulată în 1976 a demonstrat că pentru județul Caraș-Severin sporirea accelerată a nivelului productivității muncii constituie, pentru mulți ani, principalul factor care asigură creșterea într-un ritm înalt a producției industriale, a eficienței întregii activități. Dacă în 1976, după mai bine de 15 ani, județul a reușit să depășească ritmul mediu de creștere obținut pe economie — producția industrială a fost cu 14,6% mai mare față de cea din anul 1975 — aceasta se datorează acțiunilor întreprinse de organizațiile de partid, de consiliile oamenilor muncii pentru promovarea largă a progresului tehnic, îmbunătățirea organizării producției și a muncii, creșterea gradului de pregătire profesională a cadrelor. Aplicarea complexului de măsuri stabilit a permis ca peste 90% din sporul anual de producție să fie obținut pe seama creșterii accentuate a productivității muncii.

Ponderea factorilor de creștere

PORNIND de la experiența cîștigată în primul an al cincinalului, de la noile exigențe, colectivele din întreprinderi desfășoară ample acțiuni de înlăturare a deficiențelor și neajunsurilor din domeniul aprovizionării tehnico-materiale, al cooperării și disciplinei tehnologice și de muncă, stabilindu-și programe de măsuri detaliate, pe factori și căi. Pentru a avea o viziune nemijlocită asupra eficienței diferitelor acțiuni, s-a avut în vedere fiecare caz în parte, economia relativă de personal, astfel încît să se poată urmări, lună de lună, realizarea sarcinilor, intervenindu-se cu hotărîre atunci cînd se constată abateri de la program. Din datele de care dispunem pînă acum — analizele amintite continuă, fiind întregite cu acțiunile politico-organizatorice inițiate de organizațiile de partid — reiese că, **în acest an, productivitatea muncii în industrie la nivelul județului va crește cu circa 11% față de 1976.**

În examinarea minuțioasă a rezervelor s-au avut în vedere posibilitățile de introducere a tehnicii noi și de extindere a mecanizării proceselor de producție, de perfecționare a tehnologiilor existente și de elaborare a unor tehnologii moderne, de îmbunătățire a organizării conducerii, în special prin cibernetizarea proceselor tehnico-economice (tabelul).

După cum se desprinde din tabel, factorul care va influența cel mai mult creșterea productivității muncii este **promovarea progresului tehnic**, în care locul principal îl ocupă **perfecționarea mijloacelor de muncă.** Astfel, au fost concretizate măsuri de dotare a unor sectoare cu mașini și utilaje de mare performanță, de îmbunătățire a tehnologiilor de lucru și a metodelor de muncă (în siderurgie, prin folosirea oxigenului ca intensificator al procesului de elaborare se asigură un spor de metal de circa 6% ; la Exploatarea carboniferă Anina, prin extinderea abatajelor cu scut elastic, producția pe post crește cu 3 tone), de întărire a relației cercetare-producție pentru promovarea unor tehnologii moderne, care reduc substanțial timpul de realizare a produselor. Astfel, la Întreprinderea de construcții de mașini Reșița, prin realizarea integrală a măsurilor cuprinse în program, consumul de manoperă se reduce cu peste 580 000 de ore.

Ponderea diferiților factori în creșterea pro ductivității muncii (%)

	Ponderea gradului de acoperire a creșterii productivității muncii față de sarcina totală rezultată din programe	Dispersia pe unități de producție a gradului de acoperire a creșterii productivității muncii față de sarcina totală	
		minim	maxim
Progresul tehnic	65,63	1.23	19,37
Perfecționarea organizării conducerii, a producției și a muncii	30,02	0,52	11,68
Calificarea, perfecționarea și creșterea îndemînării executantului	6,21	0,14	2.36
Factorl naturali	—5,74	—8,09	—0.48
Schimbarea structurii producției întreprinderilor	3.88	—	—

Nivelul folosirii fondurilor fixe

ÎNTRUCÎT nivelul productivității muncii este influențat de gradul de utilizare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, Comitetul județean de partid a cerut tuturor cadrelor tehnice, organizațiilor de partid să acționeze pentru **ridicarea coeficientului de schimburi la cel puțin 2,5 pe ansamblul industriei județului** și sporirea indicelui de folosire a mașinilor la cel puțin 87,1%.

Ținînd seama, că aportul progresului tehnic depinde nemijlocit de modul în care sînt soluționate problemele legate de punerea în funcțiune a unor mașini noi, de extinderea autoutilării, s-a întocmit un program de devansare a termenelor de realizare a noilor capacități de producție, de realizare, cu forțe proprii a unor mașini și utilaje complexe. **Anul acesta valoarea autoutilărilor va depăși cu 20 de milioane de lei realizările anului precedent,** cînd volumul lor a atins aproape 30 milioane lei.

Rezolvarea în timp util a tuturor aspectelor legate de crearea condițiilor necesare folosirii cu eficiență maximă a fondurilor fixe productive este împletită cu munca politico-educativă pentru întărirea disciplinei de plan, tehnologice și de muncă. Efectele unor asemenea măsuri au determinat generalizarea acestei preocupări, mai ales că, pe alocuri, se mai constată pierderi însemnate de producție din cauza nefolosirii din plin a timpului efectiv de lucru.

Tot în gama măsurilor inițiate în scopul folosirii depline, în timp, a utilajelor, se înscriu și cele privind reducerea opririlor în funcționarea utilajelor, prin îmbunătățirea planificării interne, lichidarea locurilor înguste, încărcarea capacităților disponibile prin cooperare, îmbunătățirea pregătirii fabricației, întreținerea, reglarea și supravegherea corespunzătoare a mașinilor și instalațiilor, perfecționarea activității de reparații. De asemenea, organele și organizațiile de partid, consiliile oamenilor muncii au fost ajutate să-și orienteze atenția spre utilizarea superioară, din punct de vedere intensiv, a potențialului productiv existent. Aici apar unele greutăți în cuantificarea efectelor, deoarece calcularea și urmărirea indicilor intensivi se fac numai în anumite ramuri. Aceasta nu a împiedicat însă ca și în celelalte unități să se stabilească măsuri, care să permită randamente ridicate. Astfel, în unitățile constructoare de mașini se acționează mai sistematic pentru perfecționarea pregătirii tehnice a lucrărilor, a programării, lansării și urmăririi producției, pentru creșterea vitezei de așchiere și încărcarea mai judicioasă a mașinilor de performanță cu lucrări adecvate posibilităților tehnice ale acestor utilaje, pentru reducerea timpilor auxiliari, prin reconsiderarea unor tehnologii și chiar a unor fluxuri tehnologice.

O altă rezervă asupra căreia ne vom concentra atenția este **ridicarea gradului de mecanizare a procesului de producție.** Apreciem ca nesatisfăcător faptul că abia 20% din sporul de productivitate pe 1977 se realizează pe această cale. De aceea, Consiliul județean de control muncitoresc și-a înscris ca o sarcină de bază în activitatea sa viitoare sprijinirea colectivelor în valorificarea acestei importante rezerve, acordînd prioritate mecanizării lucrărilor cu volum mare de muncă manuală, a manipulării materialelor în vrac etc.

Perfecționarea organizării producției

UN IMPORTANT spor de producție urmează să se realizeze pe seama îmbunătățirii organizării producției și a muncii. Majoritatea întreprinderilor au prevăzut măsuri de raționalizare a numărului de personal tehnic, economic și de altă specialitate, perfecționarea sistemului informațional, a pregătirii producției și optimizării lucrului la mai multe mașini. Examinînd însă cu atenție ponderea subfactorilor, am cerut tuturor organizațiilor de partid din unități, dar în special celor din întreprinderile constructoare de mașini, să studieze cu mai multă atenție posibilitățile de extindere a tipizării și standardizării pieselor, subansamblelor, luînd măsuri concrete de eliminare a carențelor care s-au manifestat în această acțiune, întărindu-se colaborarea cu institutele de proiectare.

Ținînd seama că în condițiile actuale nivelul productivității muncii este dependent de **calitatea forței de muncă**, de nivelul de cunoștințe și de eficacitatea cu care acestea sînt folosite în producție, în preocupările noastre se înscrie, ca o sarcină centrală, sprijinirea tuturor colectivelor în intensificarea activității de recrutare și pregătire a cadrelor, de creștere a ponderii muncitorilor calificați și policalificarea a unor categorii de muncitori. O importanță tot mai mare se acordă metodelor moderne de selecționare și pregătire, punîndu-se un accent deosebit pe dezvoltarea aptitudinilor fiecărui muncitor la nivelul cerințelor tehnologice moderne. Anul acesta urmează să se califice în județ peste 8 500 muncitori, iar alți 16 000 să-și perfecționeze pregătirea profesională.

Acest proces complex — instruire, calificare, perfecționare — este pus în corelație directă cu cel de stimulare a inițiativei și gîndirii creatoare. Practica a demonstrat nu odată ce efecte importante se obțin atunci cînd întregul colectiv este conștient de sarcina încredințată, cînd este chemat să contribuie nemijlocit la depistarea și valorificarea rezervelor interne. Un bun exemplu în această direcție îl constituie oțelarii din Reșița care, lansînd ideea elaborării unui milion de tone de oțel, au participat cu toții la creșterea gradului de utilizare a capacităților de producție. Organizația de partid, receptivă la nou, a fost prima forță care a stimulat inițiativele creatoare, orientînd preocupările în cîteva direcții esențiale. Așa s-a ajuns la generalizarea unor inițiative muncitorești valoroase : „Nici o tonă de oțel pierdută din cauza deranjamentelor“, „Producția tuturor schimburilor la nivelul celui fruntaș“. Acesta este numai un exemplu, dar asemenea preocupări întîlnim în toate întreprinderile. De altfel, în contextul formelor muncii politice de masă o deosebită atenție se acordă popularizării inițiativelor muncitorești ca mijloc de generalizare a experienței, ca metodă de mobilizare plenară a colectivului. În general, în toate acțiunile urmărim să stimulăm toți factorii de creștere a rodniciei muncii, prin măsuri succesive sau concomitente. De aceea, apreciem că programele de măsuri stabilite pînă acum sînt încă perfectabile.

ÎN JUDEȚUL NOSTRU sînt încă multe posibilități de creștere a productivității muncii ; conștiința acestui fapt a determinat o largă mișcare de punere în valoare a rezervelor, de stimulare a inițiativei creatoare. Modul în care a demarat producția în noul an ilustrează că stă în puterea colectivelor din întreprinderi să-și respecte angajamentele, să întîmpine marile evenimente ale anului cu rezultate economice superioare.

Chirilă VRĂJITORU
secretar al Comitetului județean
Caraș-Severin al P.C.R.

TIPIZAREA PRODUSELOR ȘI DIMENSIUNILE EFICIENȚEI

– În acest articol despre tipizarea elementelor și echipamentelor de automatizare –

TIPIZAREA PRODUSELOR constituie una din principalele acțiuni a cărei înfăptuire asigură creșterea și diversificarea largă a producției în condiții de economicitate ridicată, prin utilizarea combinată a unui număr restrîns de repere și subansamble. Această concepție strategică pune la dispoziția factorilor de decizie o serie de posibilități concrete de gospodărire cu mai multă exigență a fondurilor de investiții pentru dezvoltarea capacităților de producție, de folosire rațională a materiilor prime, a combustibilului și energiei, a forței de muncă etc.

Cît de valoros este aportul acțiunii respective la obținerea unei eficiențe economice ridicate ne-o dovedește și tipizarea elementelor și echipamentelor de automatizare. NUMAI ÎN ACTUALUL CINCINAL, SE OBȚIN PRIN TIPIZAREA ACESTOR ECHIPAMENTE 500 MILIOANE LEI ECONOMII ÎN INVESTIȚII, REDUCEREA CHELTUIELILOR DE ÎNTREȚINERE ȘI EXPLOATARE A INSTALAȚIILOR DE AUTOMATIZARE CU APROAPE 80 MILIOANE LEI, DIMINUAREA IMPORTULUI CU 75 MILIOANE LEI etc.

Ce importanță prezintă pentru economia națională domeniul elementelor și echipamentelor de automatizare, ce rol important poate avea tipizarea în creșterea și diversificarea unei asemenea producții ?

Ce indică urmărirea programelor de tipizare

AUTOMATIZAREA constituie una din direcțiile principale ale revoluției tehnico-științifice, ale creșterii accelerate a producției și productivității muncii în toate sectoarele activității economice. Ca urmare a posibilităților noi apărute odată cu utilizarea pe scară largă a electronicii și tehnicii de calcul, automatizarea asigură perfecționarea și modernizarea proceselor tehnologice în condiții incomparabil superioare conducerii lor manuale.

În industria țării noastre, gradul de automatizare a crescut considerabil în ultimii ani, datorită, mai ales, dezvoltării activității proprii de cercetare și proiectare, numărului mare de întreprinderi industriale noi în care se execută o gamă largă de mijloace de automatizare electrotehnice, electronice și pneumatice. Pentru a satisface mereu mai bine cerințele economiei naționale, concomitent cu sporirea producției, a fost lărgit mult și nomenclatorul de sortimente realizate după concepție proprie. De asemenea, la nivelul economiei a fost stabilită o sistemă pentru producția elementelor și echipamentelor de automatizare. Pe baza concepției Institutului de cercetări și proiectări automatizări (I.P.A.), s-au realizat în țară **instalații de automatizare, care acoperă în proporție de 80—90% necesitățile economiei naționale.** Totodată, ca urmare a experienței cîștigate, s-au oferit și livrat la export din ce în ce mai multe instalații de automatizare pentru fabrici de ciment, agregate termice, instalații petrochimice și altele.

Potrivit prevederilor Congresului al XI-lea al partidului, în acest cincinal va fi asigurată creșterea rapidă a producției de mijloace de automatizare, de tehnică de calcul (inclusiv echipamente periferice şi de transmisie a datelor), de echipamente de electronică industrială, aparatură de măsură şi control radio comunicaţii profesionale, electronică medicală şi aparatură ştiinţifică. O atenţie deosebită se va acorda fabricaţiei de noi tipuri de maşini-unelte, care să încorporeze aparatură electronică de comandă şi reglare executate în ţară. La realizarea amplului program de automatizare a proceselor tehnologice, o contribuţie importantă sînt chemate să aducă, alături de unităţile specializate ale Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini, cele care aparţin de Ministerul Chimiei, Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei, al Transporturilor şi Telecomunicaţiilor etc.

Date fiind ritmul înalt de dotare a economiei naţionale cu mijloace moderne de automatizare, diversitatea domeniilor de utilizare a acestora, necesitatea asigurării unei fabricaţii eficiente, în ultimii doi ani au fost desfăşurate **largi şi susţinute acţiuni de tipizare a produselor şi de unificare a soluţiilor tehnice.** Aşa, de exemplu, s-au realizat sisteme unificate de reglare automată a proceselor lente şi rapide, serii tipizate de variatoare de turaţie pentru maşini-unelte, echipamente tipizate pentru acţionări reglabile, echipamente de comutaţie statică, comenzi numerice, telemecanică, transmiterii de date, semnalizări automate, sisteme de conducere a proceselor cu calculatoare ş.a. Schemele-tip pentru circuite de măsură şi reglare, de pildă, care pot fi realizate integral cu aparatură din ţară, au atins un grad de tipizare de peste 70%.

Pornind de la sarcinile planului 1976—1980, unităţile specializate şi-au prevăzut ample programe de asimilări de produse noi în domeniul mijloacelor de automatizare şi de cooperare cu alte ţări, în scopul sporirii şi diversificării producţiei pentru acoperirea nevoilor interne cît şi pentru export — programe care au la bază o largă tipizare. La stabilirea acestora o deosebită contribuţie au adus-o specialiştii Institutului de cercetări şi proiectări, automatizări. Ca direcţii principale, aceste programe prevăd :

— reducerea importurilor şi dotarea economiei cu produse care se realizează în ţară :

— stabilirea elementelor, sistemelor şi echipamentelor de automatizare care se realizează sau se vor executa în ţară pentru a fi utilizate în automatizările prevăzute în perioada 1976—1980.

Referitor la necesarul economiei naţionale de mijloace de automatizare, din analizele efectuate de Centrala industrială de echipamente de telecomunicaţii şi automatizări (C.I.E.T.A.), pe baza datelor comunicate de ministerele beneficiare, ca şi a dinamicii stabilite pentru industria de elemente şi echipamente de automatizare, a rezultat că, pe total, în prezent se asigură cu forţe proprii 80%, importul scăzînd în 1980 la 9%.

În analiza necesarului economiei naţionale s-a avut în vedere şi exportul de elemente şi echipamente luat separat, cît şi în cadrul livrărilor complexe de instalaţii. În ce priveşte instalaţiile complexe, este semnificativ faptul că participarea industriei româneşti la realizarea părţilor componente va atinge în 1980 circa 90%. Elementele şi echipamentele de automatizare care se realizează în ţară, variantele constructive cu caracteristicile lor tehnice, sînt redate în schemă.

Sisteme pentru elemente şi echipamente de automatizare

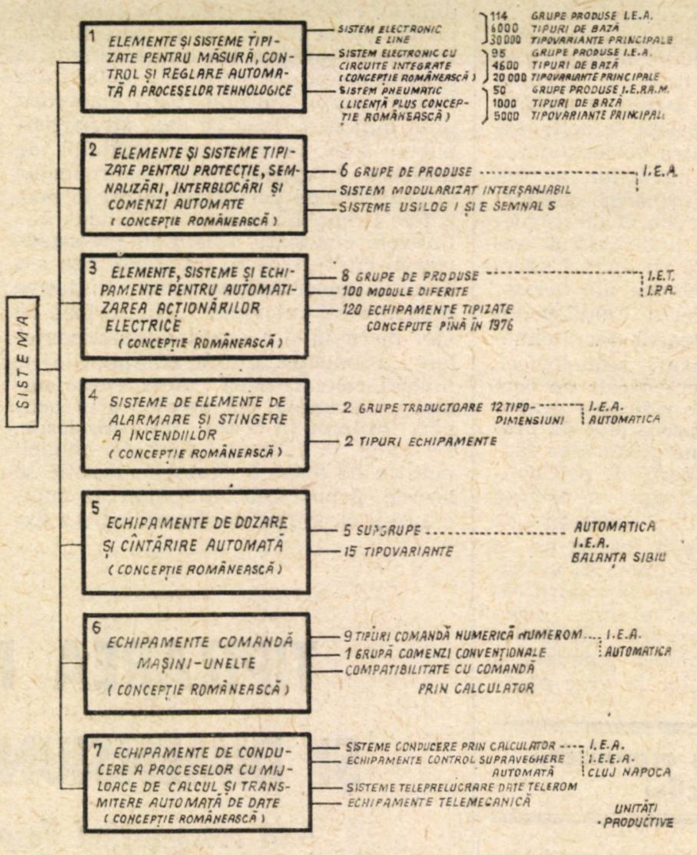
SISTEMA
1 ELEMENTE ŞI SISTEME TIPIZATE PENTRU MĂSURĂ, CONTROL ŞI REGLARE AUTOMATĂ A PROCESELOR TEHNOLOGICE
SISTEM ELECTRONIC E LINE
114 GRUPE PRODUSE I.E.A.
6000 TIPURI DE BAZĂ
30 000 TIPOVARIANTE PRINCIPALE
SISTEM ELECTRONIC CU CIRCUITE INTEGRATE (CONCEPŢIE ROMÂNEASCĂ)
95 GRUPE PRODUSE I.E.A.
4600 TIPURI DE BAZĂ
20 000 TIPOVARIANTE PRINCIPALE
SISTEM PNEUMATIC (LICENŢĂ PLUS CONCEPŢIE ROMÂNEASCĂ)
50 GRUPE PRODUSE I.E.R.A.M.
1000 TIPURI DE BAZĂ
5000 TIPOVARIANTE PRINCIPALE
2 ELEMENTE ŞI SISTEME TIPIZATE PENTRU PROTECŢIE, SEMNALIZĂRI, INTERBLOCĂRI ŞI COMENZI AUTOMATE (CONCEPŢIE ROMÂNEASCĂ)
6 GRUPE DE PRODUSE
SISTEM MODULARIZAT INTERŞANJABIL
SISTEME USILOG I ŞI E SEMNAL S
I.E.A.
3 ELEMENTE, SISTEME ŞI ECHIPAMENTE PENTRU AUTOMATIZAREA ACŢIONĂRILOR ELECTRICE (CONCEPŢIE ROMÂNEASCĂ)
8 GRUPE DE PRODUSE
100 MODULE DIFERITE
120 ECHIPAMENTE TIPIZATE CONCEPUTE PÎNĂ ÎN 1976
I.E.T.
I.P.A.
4 SISTEME DE ELEMENTE DE ALARMARE ŞI STINGERE A INCENDIILOR (CONCEPŢIE ROMÂNEASCĂ)
2 GRUPE TRADUCTOARE 12 TIPODIMENSIUNI
2 TIPURI ECHIPAMENTE
I.E.A.
AUTOMATICA
5 ECHIPAMENTE DE DOZARE ŞI CÎNTĂRIRE AUTOMATĂ (CONCEPŢIE ROMÂNEASCĂ)
5 SUBGRUPE
15 TIPOVARIANTE
AUTOMATICA
I.E.A.
BALANŢA SIBIU
6 ECHIPAMENTE COMANDĂ MAŞINI-UNELTE (CONCEPŢIE ROMÂNEASCĂ)
9 TIPURI COMANDĂ NUMERICĂ NUMEROM
1 GRUPĂ COMENZI CONVENŢIONALE
COMPATIBILITATE CU COMANDĂ PRIN CALCULATOR
I.E.A.
AUTOMATICA
7 ECHIPAMENTE DE CONDUCERE A PROCESELOR CU MIJLOACE DE CALCUL ŞI TRANSMITERE AUTOMATĂ DE DATE (CONCEPŢIE ROMÂNEASCĂ)
SISTEME CONDUCERE PRIN CALCULATOR
ECHIPAMENTE CONTROL SUPRAVEGHERE AUTOMATĂ
SISTEME TELEPRELUCRARE DATE TELEROM
ECHIPAMENTE TELEMECANICĂ
I.E.A.
I.E.E.A.
CLUJ NAPOCA
UNITĂŢI PRODUCTIVE

Din analiza „Sistemei de elemente şi echipamente de automatizare" a rezultat că pentru realizarea ansamblurilor de instalaţii de automatizare, această sistemă se interconectează în mod direct cu încă 11 sisteme din ramura construcţiilor de maşini. Elementele şi echipamentele de automatizare, care nu sînt indicate în sistemă, se vor procura pînă în 1980, în principiu din import. Pentru ca acesta să se restrîngă la minimum, s-a prevăzut ca fişele cu solicitări să fie avizate de către C.I.E.T.A. prin I.P.A. În felul acesta se va examina posibilitatea înlocuirii importului cu aparatură fabricată în ţară, făcîndu-se eventual unele modificări în caracteristicile respective pentru a corespunde cerinţelor.

Domenii investigate — acţiuni materializate

ÎN DOMENIUL sistemelor de reglare automată pentru procesele lente, de pildă, programele prevăd extinderea gamei de produse ale sistemului pneumatic şi electronic cu traductoare unificate, construite pe principii moderne şi avînd precizii ridicate, realizarea unui sistem nou de reglare electronic cu circuite integrate, compatibil cu sistemele similare ce se execută pe plan mondial. Sistemele electronice şi pneumatice au fost tipizate din punct de vedere constructiv şi funcţional şi sînt realizate modular şi cu gabarite reduse faţă de cele aflate pînă acum în fabricaţie. Se realizează staţii universale de aer instrumental pentru alimentarea acestor sisteme, iar gama elementelor pneumatice de execuţie a fost completată şi lărgită cu unele elemente electrice de execuţie. De asemenea, s-a elaborat, din punctul de vedere al concepţiei, şi s-a realizat, practic, o serie tipizată de echipamente de cîntărire şi dozare automată.

În ce priveşte echipamentele şi sistemele de automatizare a acţionărilor electrice, s-a mers pe linia dezvoltării şi perfecţionării gamei de variatoare tipizate de turaţie de uz general şi special, elaborării seriei de echipamente tipizate de acţionare cu tiristoare pentru motoare de peste 240 kW, utilizîndu-se un sistem de module — tiristor tipizate, elaborării seriei tipizate de invertoare statice pentru alimentări de siguranţă. S-au realizat noi sisteme de elemente şi echipamente tipizate cu circuite integrate pentru semnalizări, interblocări şi comenzi în instalaţii tehnologice, sisteme universale miniaturizate de pază şi alarmare.

În domeniul echipamentelor pentru comandă numerică a maşinilor-unelte s-a elaborat un sistem de echipamente standard cu circuite integrate M.S.I., care permite afişarea cotelor cu o precizie ridicată, poziţionare, prelucrare liniară şi conturare, care pot fi folosite la executarea unei game largi de maşini-unelte şi agregate. Totodată, s-a realizat un sistem de echipamente care permite conducerea prin calculator a unor parcuri de maşini-unelte echipate cu comandă numerică.

Au fost extinse sistemele tipizate pentru conducerea prin calculator a proceselor tehnologice, utilizîndu-se calculatorul de proces „Felix C-32 P" şi sisteme de pachete de programe tipizate pentru procese, îndeosebi în industria chimică, energetică, metalurgică, a materialelor de construcţii şi constructoare de maşini ; a fost, de asemenea, extinsă gama cu o serie de variante tipizate de echipamente de control centralizat şi conducere directă a proceselor tehnologice şi a producţiei de calculatoare de proces din generaţia 3—4. În sfîrşit, a fost lărgită utilizarea sistemelor unificate de telemecanică şi s-a elaborat o serie nouă de echipamente tipizate pentru dirijarea automată a traficului rutier şi feroviar, utilizînd tranzistoare cu siliciu şi circuite integrate. În acelaşi timp, s-au elaborat sistemele tipizate pentru transmiterea de date din generaţia 3—4 pentru calculatoare, formate din echipamente terminale, cuploare de transmisie şi pachete de programe specifice.

Gruparea produselor și gradul lor de tipizare

Grupe	Tipizări existente (1976)				Tipizări propuse (1977—1980)			
	Familii	Serii unitare	Tipuri de bază	Sortotipodimensiuni	Familii	Serii unitare	Tipuri de-bază	Sortotipodimensiuni
Mijloace de automatizare electrotehnice	32	73	274	2970	33	74	271	3556
Mijloace de automatizare electronice	12	114	463	61379	12	83	400	43240

Rațiuni economice

ACȚIUNEA de tipizare a produselor a continuat și în 1976. Reanalizîndu-se critic unele produse, s-a ajuns la concluzia că ele pot fi scoase din fabricație ; în schimb, s-a găsit util să se treacă la asimilarea de noi produse și adîncirea diversificării acestora. Prezentăm în tabel familiile, seriile unitare și sortotipodimensiunile la unele grupe de produse. Se observă că la grupa mijloace de automatizare electrotehnice apare o creștere a sortotipodimensiunilor pînă în 1980, aceasta impunîndu-se ca o necesitate de completare și diversificare. În schimb, la mijloace de automatizare electronice se va reduce numărul sortotipodimensiunilor, deoarece unele poziții au devenit învechite sau nefolosite. Întrucît cele două grupe au multe întrepătrunderi, se estimează că, pe ansamblul lor, se va obține o reducere a sortotipodimensiunilor cu aproximativ 30%.

Socotim interesant să arătăm și unele efecte economice ca urmare a introducerii tipizării în cîteva unități productive. La Întreprinderea „Automatica" din București, se executau înainte dulapuri pentru echipamente de automatizare, pe schelet metalic sudat. Acum, asemenea dulapuri sînt realizate din cadre demontabile. Această modificare constructivă a fost înlesnită de faptul că permite folosirea unor elemente tipizate.

Ce se obține, practic, în urma introducerii acestei noi tehnologii ? În primul rînd, nivelul producției sporește cu circa 20%. În al doilea rînd, se creează condiții pentru utilizarea intensivă a instalațiilor de vopsire, ceea ce influențează pozitiv creșterea productivității muncii la această fază de lucru. În sfîrșit, consumul de metal la acest produs a scăzut cu 70%.

Desigur, elemente tipizate sînt larg utilizate și în fabricarea altor produse ale întreprinderii. Pe această bază, ca și a desfășurării altor acțiuni menite să ducă la o valorificare superioară a materiei prime, colectivul întreprinderii și-a propus în acest an să reducă normele de consum cu cca. 40%.

Și la Întreprinderea „Electroaparataj" tipizarea produselor, alături de promovarea unor tehnologii moderne, a permis economisirea în 1976, a peste 40 milioane lei. În acest an, în urma extinderii tipizării produselor, reproiectării unor repere, înlocuirii metalului cu mase plastice, reducerii adaosurilor de prelucrare ș.a., se prevede economisirea a 1 500 tone metal.

În general, se poate afirma că în toate întreprinderile centralei („Electroaparataj", Întreprinderea de elemente de automatizare din București, Fabrica de panouri Alexandria, Întreprinderea de elemente pneumatice Bîrlad, Întreprinderea de aparataj electrotehnic Titu și altele), utilizarea pe scară largă a tipizării, înlocuirea unor materii prime deficitare cu altele, permit, pe lîngă sporirea cu aceeași capacitate a producției, obținerea unei mai înalte productivități a muncii, realizarea de însemnate economii de materii prime, combustibil și bănești.

DUPĂ CUM SE ȘTIE, revoluția tehnico-științifică contemporană exercită influențe profunde asupra concepției mașinilor și utilajelor fabricate, în general asupra industriei constructoare de mașini. Principalul efort se canalizează în direcția diversificării produselor. Utilizarea în toate ramurile economice a unor metode de fabricație sau de exploatare din ce în ce mai evoluate, bazate pe regimuri tehnologice tot mai intense, impune diferențierea echipamentelor destinate aplicării acestor metode. Industria constructoare de mașini trebuie să se adapteze acestei evoluții ; consecința acestui fapt constă în diversificarea accentuată a producției de mașini și utilaje.

Acest proces amplu de diversificare a producției a determinat și va determina, în continuare, mutații profunde în structura industriei de specialitate, tipizarea și unificarea producției, permițînd crearea unor sisteme de utilaje și elemente care — combinate în mod judicios — asigură prin aceasta o mai completă acoperire a cerințelor de mașini și utilaje ale economiei. Iată, de ce, este necesar ca specialiștii din unitățile productive, din institutele de cercetare și proiectare, pe baza experienței acumulate în economie, să acționeze mai operativ în vederea tipizării producției — treaptă mai înaltă în organizarea superioară a producției și specializarea fabricației.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

DOUĂ PROPUNERI

● Dat fiind faptul că elemente și aparatură de automatizare execută și unități din alte ministere, ar fi util ca proiectarea și execuția acestora să fie coordonată pe întreaga economie națională de Institutul de cercetări și proiectări de automatizare din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini ;

● Toate proiectele de automatizare, atît pentru instalațiile din țară (obiective noi, extindere de capacități), cît și pentru export — să se execute în mod obligatoriu de IPA, în colaborare cu institutele tehnologice interesate. Această măsură ar conduce la înlăturarea unor paralelisme existente în proiectare și la evitarea unor cheltuieli de muncă și bănești.

O sarcină prioritară pentru întreaga economie

CONSUMURI MATERIALE REDUSE LA AMBALAREA PRODUSELOR

SARCINILE de economisire a materialelor și de utilizare cu înaltă eficiență a tuturor resurselor de materii prime, materiale, combustibili și energie își găsesc aplicarea și în domeniul ambalării produselor, al producției, consumului și circulației ambalajelor și materialelor de ambalare.

Prin funcțiile sale specifice, de protecție a mărfurilor și de facilitare a operațiilor de manipulare, depozitare, transport și distribuție pe filiera de la producător la consumator, ambalajul constituie obiect de atentă preocupare, atît pentru producătorii și beneficiarii de bunuri, cît și la scara întregii economii naționale. Este însă de reținut faptul că, față de funcțiile ambalajului, constituie o cheltuială inutilă și un consum material nejustificat ambalarea unor produse care se pot transporta, manipula și depozita în stare neambalată. Din punct de vedere economic, ambalarea optimă este aceea care, pe lîngă asigurarea realizării cerințelor funcționale ale produsului, implică un consum minim de materiale și manoperă, în condițiile unor pierderi minime la transport și depozitare.

În acest context, s-a acționat pentru asigurarea în mod rațional a nevoilor de ambalaje ale economiei naționale, corelat cu creșterea producției, a volumului exporturilor și a livrărilor de mărfuri către populație. Iată de ce, concomitent și corelat cu elaborarea Planului național unic pe perioada 1976—1980, a fost întocmit **un program special, aprobat ca parte componentă a planului cincinal.**

Desigur că hotărîrile plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1976 referitoare la reducerea consumurilor materiale își găsesc o largă aplicabilitate și în domeniul ambalării produselor. În acest sens sînt în curs acțiuni ferme la scara întregii economii naționale.

Direcții ale evoluției în perioada 1976–1980

URMĂRIND **dimensionarea la strictul necesar a volumelor de mărfuri ambalate livrate la intern în procesul aprovizionării tehnico-materiale, asigurarea unei ambalări competitive a produselor destinate exportului și satisfacerea nevoilor de ambalaje pentru mărfurile destinate populației,** programul special stabilește următoarele linii directoare de evoluție a ambalării în perioada 1976—1980 :

- **limitarea ambalării la necesarul impus de considerente tehnice de transport și de asigurare a calității mărfurilor ;**

- **reducerea ambalajelor de transport la produsele ce se pretează la livrarea în containere, în palete-lăzi sau cu mijloace specializate ;**

- **extinderea utilizării materialelor eficiente, cu consumuri specifice mai reduse, pentru care sînt asigurate resurse din țară** — îndeosebi a înlocuitorilor eficienți din punct de vedere economic ;

- creșterea ponderii **refolosirii ambalajelor** în asigurarea necesarului pentru ambalarea produselor destinate consumului intern ;

- extinderea și îmbunătățirea **preambalării bunurilor de consum** destinate populației, în special la produsele alimentare, pentru satisfacerea mai deplină a cerințelor determinate de dezvoltarea formelor moderne de comerț ;

- **perfecționarea, prin ambalaje corespunzătoare, a protecției și prezentării produselor destinate exportului.**

Concepute în spiritul unei stricte economisiri a resurselor materiale, principalele prevederi ale programului urmăresc **creșterea rațională — cu cel mult 40% în 1980, față de 1975 — a consumului total de ambalaje,** corespunzător măririi volumului de produse care necesită ambalare sau preambalare și ponderii celor cu grad avansat de prelucrare, în special pentru export, la care consumul crește cu cca. 60%. Cu toate acestea, **ritmul mediu anual de creștere a consumului de ambalaje, stabilit la 7%, este inferior celui al venitului național și al producției globale industriale,** ca efect al complexului de măsuri de economisire adoptat prin program. Prin **refolosirea intensivă a fondului de ambalaje existent,** aportul recuperării în asigurarea necesarului intern de ambalaje urmează să atingă **68% în anul 1980,** ceea ce va conduce, la nivelul anului 1980, la **economisirea a peste 770 mii metri cubi de masă lemnoasă, 6 500 tone de hîrtii și cartoane, 3 000 tone de polietilenă, 1 500 tone de oțel.**

De asemenea, programul cuprinde un însemnat număr de măsuri de **progres tehnic, cercetare, asimilări,** prin care se vor economisi materii prime și materiale, estimate, la nivelul anului 1980, la **peste 180 mii metri cubi de masă lemnoasă, 26 mii tone de hîrtii și cartoane, 1 200 tone polietilenă** și altele.

Ulterior aprobării programului special, s-au adîncit analizele în domeniul intensificării economisirii ambalajelor și materialelor de ambalare ; față de ceea ce s-a prevăzut în planul cincinal au rezultat măsuri tehnico-științifice în plus, grupate într-un **program suplimentar, aprobat de conducerea superioară.**

Ele au în vedere intensificarea progresului tehnic, prin sarcini suplimentare de cercetare, analiză și studiu, asimilare și aplicare în producție, pentru ministerele economice cu pondere în producția și consumul ambalajelor și materialelor de ambalare. Astfel, se vor introduce **sisteme noi de ambalare a unor produse** (table și sîrme de oțel, plăci ceramice pentru construcții, geamuri, fibre și fire textile) ; vor fi asimilate **noi ambalaje și materiale de ambalare** (folie de polietilenă cu perne de aer pentru protecție împotriva șocurilor, butelii speciale pentru ulei comestibil, rondele de aluminiu pentru tuburi destinate produselor păstoase) ; se vor intensifica studiile privind **economia de materiale, refolosirea ambalajelor, eliminarea ambalajelor de transport prin folosirea paletelor-lăzi și a containerelor.** Măsurile cuprinse în programul suplimentar se vor concretiza în economii însumînd, pe perioada 1977—1980, **peste 40 mii metri cubi de material lemnos, 7 500 tone de hîrtii și cartoane, 6 000 tone de metal** și altele.

Noi posibilități de economisire

DIN ANALIZELE efectuate, rezultă că sînt încă mari posibilități de reducere mai accentuată a consumurilor materiale la ambalarea produselor, fără ca acestea să afecteze integritatea mărfurilor sau funcțiile ambalajelor. În acest sens, s-a inițiat și se află în plină desfășurare o amplă acțiune de revedere a concepției de proiectare a ambalajelor și sistemelor de ambalare, pentru toate produsele din economie.

- În primul rînd, prin **redimensionarea ambalajelor** se va obține nu numai o reducere a greutății acestora și implicit a cheltuielilor de transport și manipulare, ci și o sensibilă diminuare a consumurilor specifice de materiale.

Astfel, prin reproiectarea lăzilor din polietilenă pentru butelii de 0,5 l și a celor pentru legume și fructe proaspete, se va obține reducerea greutății (tarei) ambalajului de la 2,3 la 1,8 kg și, respectiv, de la 1,3 la 1,0 kg, ceea ce va determina o diminuare cu 21—24% a consumului de granule de polietilenă de mare densitate.

- În al doilea rînd, prin **extinderea utilizării materialelor înlocuitoare** și prin mutațiile ce se vor realiza în **structura consumului de ambalaje,** producția acestora se va baza în mai mare măsură pe utilizarea de materii prime de calitate inferioară și a deșeurilor.

Prin utilizarea plăcilor fibrolemnoase la lăzile pentru piese de schimb moto și velo, de pildă, se reduce consumul de cherestea de foioase de la 55,9 dm^3 la 25,9 dm^3 buc. Un alt exemplu : prin reproiectarea ambalajului de export pentru garnitura de mobilă „Valencia“ (producător : I.J.I.L. Maramureș) și utilizarea plăcilor fibrolemnoase, se reduce greutatea ambalajului de la 99 la 75 kg, se diminuează consumul de cherestea cu 43%, iar costul ambalării scade de la 744 lei la 550 lei

- În al treilea rînd, prin **schimbarea sistemului de ambalare și de pregătire pentru expediție** se vor înlocui ambalaje de transport și materiale de ambalare, prin tehnici superioare de livrare paletizată și containerizată, cu efect determinant asupra reducerii consumurilor materiale.

De pildă, prin introducerea sistemului de livrare a apelor minerale îmbuteliate în palete-lăzi, care au durată de exploatare de minimum 15 ani, se elimină un consum de 40 lăzi de lemn la fiecare expediție de paletă-ladă plină și, concomitent, costul ambalării se reduce de peste 35 de ori. În cazul minereurilor nemetalifere, aplicarea procedeului de livrare în containere suple (flexibile) de cauciuc cu inserție textilă, care au o durată de exploatare de minimum 5 ani, se elimină un consum de 25—40 de saci din hîrtie la tona de produs. De asemenea, la livrarea firelor textile în bobine, prin aplicarea metodei de expediere paletizată sub folie contractibilă, costul ambalării se reduce de la 500 lei la 200 lei pe tona de produs, economisindu-se un metru cub de material lemnos la numai 2,5 kg de polietilenă consumată suplimentar.

Experiența acumulată și măsurile adoptate, ridicarea exigenței față de întreaga activitate în domeniul ambalajelor și ambalării, aplicarea consecventă a unei concepții unitare de dezvoltare, în acest domeniu, va asigura, de bună seamă, rezolvarea calitativ superioară a problemei ambalajelor, cu consumuri raționale de materiale,

În pregătirea Congresului consiliilor de conducere ale unităţilor agricole
● semnificaţii ● rezultate ● obiective

CONSOLIDAREA ECONOMICO-ORGANIZATORICĂ A COOPERATIVELOR AGRICOLE (IV)

O importantă acţiune în dezbaterea specialiştilor

PUBLICĂM, în acest număr, ultima parte a dezbaterii organizate de Catedra de conducere şi organizare a agriculturii de la Academia „Ştefan Gheorghiu". (Primele trei părţi ale sintezei dezbaterii au apărut în numerele 2, 3 şi 4/1977 ale revistei.) Complexitatea tematicii şi preocupările actuale ale cadrelor de conducere din toate unităţile agricole cooperatiste determină redacţia să adreseze cititorilor, pe această cale, invitaţia de a-şi exprima, în cadrul acestei rubrici, opiniile în legătură cu problematica consolidării averii obşteşti.

Cointeresarea materială

ÎN CADRUL dezbaterii s-a considerat că, pentru aprecierea gradului de consolidare a cooperativelor agricole din punctul de vedere al retribuţiei, **este mai corect să se utilizeze indicatorul care redă nivelul fondului de retribuire pe un cooperator, decît nivelul retribuirii pe o normă de muncă convenţională.** După opiniile unor participanţi la dezbateri, privind metodologia de calcul al productivităţii muncii, acesta ar trebui efectuat prin raportarea producţiei (fizice, valorice) la numărul cooperatorilor care au executat numărul de norme stabilit de adunarea generală — şi nu la numărul cooperatorilor care au lucrat (ultimul indicator cuprinzînd şi cooperatorii care au executat doar cîteva norme).

Specialiştii participanţi la dezbatere au subliniat că **gospodăria personală s-a dezvoltat datorită muncii cooperatorilor pe lotul personal.** În aprecierea nivelului veniturilor totale ale cooperatorilor trebuie însă luate în considerare nu numai retribuirea care are ca sursă munca în C.A.P. şi veniturile obţinute de pe lotul în folosinţă, ci şi cele ce intră în bugetul de familie, avînd ca sursă retribuirea acelor membri care lucrează şi în alte ramuri economice. S-a formulat chiar opinia că, în multe unităţi, ponderea principală a veniturilor cooperatorilor nu provin din gospodăria obştească. Însăşi valoarea normei convenţionale de muncă are un grad ridicat de relativitate în ce priveşte exprimarea nivelului de cointeresare ; în unele cooperative, 30 de lei pentru o normă convenţională este mult, în altele este puţin.

Gradul de cointeresare şi aprecierea rolului acesteia în stimularea participării la dezvoltarea averii obşteşti depind şi de nivelul de educaţie al cooperatorilor. Sînt, de exemplu, cooperatori care nu participă la activitatea din cooperativă chiar dacă norma convenţională se plăteşte cu 50 de lei, iar în altele, la 30 de lei participarea este masivă. Fără îndoială că un rol important în antrenarea la muncă în cooperativa agricolă îl are activitatea politică desfăşurată de organizaţiile de partid şi obşteşti.

La acelaşi efort, nivelul retribuirii într-o cooperativă cu teren fertil şi în alta cu teren mai slab diferă, pentru că şi rezultatele muncii diferă foarte mult. Totodată, actuala metodologie de stabilire a preţurilor nu satisface, în toate cazurile, cerinţele specifice de eficienţă a produselor şi a muncii depuse. Preţul de vînzare a produselor agricole ar putea fi diferenţiat în cadrul aceleiaşi zone, chiar ar fi posibil să se stabilească preţuri pe microzone, chiar pe cooperative agricole, care să corespundă efortului real.

În perspectiva perfecţionării metodologiei de includere a cheltuielilor de producţie în costuri şi a diferenţierii zonale a preţurilor de livrare, **în activitatea practică a cooperativelor agricole o importanţă primordială au conducerea competentă, asigurarea cu specialişti, funcţionarea bună şi dotarea corespunzătoare a secţiei de mecanizare.** Ar trebui reanalizat şi sistemul de cointeresare a mecanizatorilor care lucrează în cooperativele mai puţin dezvoltate şi s-a propus continuarea eforturilor pentru a identifica forme de retribuire adecvate şi a li se crea condiţii mai bune de muncă, în aşa fel încît aceştia să fie cointeresaţi să lucreze în cooperativele mai puţin dezvoltate, de a ridica pregătirea lor profesională. De asemenea, este necesară intensificarea muncii politice în unităţile de mecanizare.

În cazul concret al cointeresării inginerului şef din cooperativă, s-a arătat că el este încadrat, de regulă, ca vicepreşedinte şi ca membru în consiliul de conducere, că este retribuit de către stat şi controlat de cîteva ori pe an de către direcţia agricolă judeţeană. În unele cazuri nivelul scăzut al pregătirii politice şi profesionale, al răspunderii personale, unele deficienţe în munca de control a direcţiei agricole etc. duc la diminuarea răspunderii, la o îndeplinire nesatisfăcătoare a îndatoririlor tehnice şi organizatorice care îi revin, ţinînd seama de funcţia şi de nivelul pregătirii sale. De aceea, s-a propus ca inginerul şef să fie retribuit de către S.M.A., în următoarele condiţii :

- să răspundă de întocmirea planului de producţie, în calitatea sa de reprezentant al statului ;
- să stabilească planul de măsuri tehnico-organizatoric prin care se angajează, în faţa adunării generale, să obţină producţia planificată. Adunarea generală, prin votul său, îl împuterniceşte să ia deciziile operative impuse de planul şi programul stabilit ;
- să fie cointeresat pentru indicatorul „nivelul cheltuielilor materiale" concomitent cu „producţia globală".

Unii dintre participanţii la dezbatere au subliniat că în felul acesta s-ar realiza **o integrare mai strînsă între S.M.A. şi C.A.P.** (cooperativa dispunînd de teren, de forţă de muncă, de factori de producţie, iar S.M.A. — de mijloacele mecanice), o conlucrare de la nivelul consiliului intercooperatist pînă la şeful de fermă.

Creşterea cointeresării lucrătorilor din agricultură s-ar putea realiza, de asemenea, prin stabilirea pentru aceştia a unor drepturi şi răspunderi corespunzătoare acordate muncitorilor din industrie. De pildă, în primul rînd, **ar trebui să se introducă şi pentru lucrătorii din agricultură cartea de muncă,** în care să se înregistreze în fiecare an participarea la muncă în cooperativă ; de aici ar decurge şi alte drepturi.

Pentru cooperativele agricole în curs de consolidare, retribuirea muncii în natură poate constitui încă mult timp un element de cointeresare. În unele cooperative s-au obţinut producţii de două ori mai mari atunci cînd s-a aplicat retribuirea în natură. Dacă porumbul, spre exemplu, constituie un mijloc de cointeresare în participarea la muncă, atunci acesta să se folosească în scopul consolidării C.A.P.

Asigurarea cu forţă de muncă în cooperativele din zonele preorăşeneşti şi industriale se face din ce în ce mai greu, ceea ce poate determina trecerea acestora în rîndul cooperativelor mai puţin consolidate. În aceste unităţi, mai mult decît în celelalte, are importanţă extinderea chimizării şi erbicidării, a mecanizării cît mai complexe, a dotării cu maşini şi utilaje specifice.

Problema utilizării forţei de muncă se pune şi sub aspectul stabilităţii cadrelor de conducere, a specialiştilor.

La C.A.P. Bănia, judeţul Caras-Severin, în 14 ani de existenţă a cooperativei s-au schimbat 11 specialiști cu studii superioare, din care 6 ingineri-șefi, iar ceilalți — șefi de fermă. Fiecare specialist nou venit a trebuit să cunoască mai intii atribuțiile concrete ce-i revin, condițiile de producție, oamenii etc. Adesea, după ce a început să le cunoască... a plecat. S-a propus, pentru evitarea unor astfel de situații, ca toți specialiștii să domicilieze în raza activității lor zilnice.

Cauzele dezvoltării insuficiente a unor cooperative

1. Principalele deosebiri (identificate de participanții la dezbatere) între o cooperativă dezvoltată și una în curs de consolidare: fondurile de investiții într-o cooperativă slab dezvoltată provin — în cea mai mare parte — din mijloacele atrase și nu din acumulări proprii ; nivelul de retribuire a muncii este mai redus ; producțiile pe unitatea de suprafață și pe cap de animal sînt mici și se obțin cu cheltuieli ridicate. **Posibilitatea consolidării prin eforturi proprii, prin prelevări din fondul propriu de dezvoltare, a fost considerată ca principalul criteriu de apreciere a stadiului de consolidare al unei cooperative.**

2. În zonele de deal, asupra economiei cooperativelor acționează unele elemente specifice : fertilitatea naturală cel mai adesea mai scăzută, insuficiența mijloacelor de mecanizare adaptate la specificul zonei (pluguri reversibile, mijloace de recoltare și întreținere a pomilor, utilaje de scarificare etc.), procesul intens de reducere a forței de muncă, lipsa unui profil de producție corespunzător zonei. O sursă de pierderi în această zonă este sectorul zootehnic, din cauze, cum sînt : gradul redus de mecanizare, reducerea numărului de îngrijitori, asigurarea unei baze furajere sărace în substanțe proteice, volumul redus al fondurilor de investiții alocate pentru îmbunătățirea pășunilor naturale și pentru construirea de obiective eficiente.

3. În cele mai multe unități mai slab dezvoltate baza materială nu este corelată cu sarcinile de plan. Cooperativele care obțin producții mici cu cheltuieli mari își valorifică producția aproape în aceleași condiții de preț ca și cele situate în zonele cu fertilitate naturală mai bună. Uneori găsim la unități mai slab dezvoltate sarcini de plan la culturi și specii de animale pentru care nu sînt condiții suficient de favorabile, de la care se obțin producții mici, cu pierderi.

4. Una din cauzele subiective principale ale existenței unor unități mai puțin dezvoltate constă în slaba organizare a producției și a muncii.

5. Pînă anul trecut desfășurarea acțiunii de redresare economică a unor cooperative agricole s-a rezumat la scoaterea din plan a unor specii și categorii de animale, a unor specii de legume sau a culturilor caracterizate printr-o rentabilitate mai redusă ; repartizarea acestora la alte cooperative a creat însă premise ca și ele să treacă în rîndul unităților slab dezvoltate. (În cursul dezbaterilor s-a arătat că, în proporții diferite, o anumită activitate este rentabilă sau nerentabilă pentru toate unitățile agricole : de exemplu, creșterea vacilor pentru lapte).

Factorii care propulsează dezvoltarea

1 Procesul de consolidare a cooperativelor a fost situat, de către toți participanții la dezbatere, in zona eficienței economice : atunci **cînd o cooperativă își echilibrează veniturile cu cheltuielile, cînd își acoperă cheltuielile de producție și realizează venit net — deci reproducție lărgită — dispune de resurse proprii de dezvoltare.**

2 **Dezvoltarea bazei tehnico-materiale proprii are un rol hotărîtor în consolidarea cooperativelor agricole de producție ;** perfecționarea relațiilor pe linie de producție din cooperative, a relațiilor cooperativelor între ele și cu unitățile de stat, perfecționarea formelor de organizare, conducere și îndrumare a agriculturii cooperatiste devin, pe măsura consolidării C.A.P.-urilor, tot atît de importante, ca și evoluția elementelor tehnice materiale ale producției.

3 Pentru cadrele de conducere a cooperativelor agricole mai puțin dezvoltate, **repartiția producției nete în fond de dezvoltare și fond de consum constituie problema principală,** deoarece nivelul producției nete, al valorii nou create este factorul hotărîtor în consolidarea cooperativelor agricole. Ca urmare, nivelul producției fizice, al cheltuielilor materiale și al prețurilor de valorificare determină însuși ritmul creșterii economice.

4 Un alt factor propulsor, deosebit de important, îl constituie **raționalizarea cheltuielilor materiale, în orice formă sînt efectuate acestea și în orice sector de activitate.** Pe măsură ce se reduce ponderea cheltuielilor materiale în producția globală devine posibilă creșterea fondului de dezvoltare. Pentru economia cooperativelor agricole nu este suficient să se cunoască numai nivelul global al fondului de dezvoltare, ci și componența sa (în natură, în bani), în ce direcții se folosește (restituirea de credite, investiții noi etc.).

5 **Utilizarea eficientă a fondului de dezvoltare** reprezintă un alt factor prin care o cooperativă poate depăși condiția de unitate slab dezvoltată ; s-a propus, de regulă, investirea cît mai concentrată a sumelor, în obiective esențiale pentru economia cooperativei, cu eficiență imediată. În acest scop s-a solicitat sprijin din partea organelor financiare și agricole județene.

6 **Dezvoltarea sectoarelor industriale în cooperativele agricole** (care dispun de forță de muncă proprie sau care au posibilități de a utiliza, chiar și temporar, pensionari), în colaborare cu întreprinderile industriale, a fost considerată ca o acțiune esențială pentru consolidarea cooperativelor slab dezvoltate.

7 **Cooperarea în producție, pe baze economice, între cooperativele slab dezvoltate și întreprinderi industriale** (de industrializare a laptelui, a cărnii, a legumelor și fructelor, de producere a unor piese de schimb sau a unor obiecte de uz casnic etc.) favorizează, de asemenea, consolidarea cooperativelor agricole.

8 **Cel mai important în întreaga operă de consolidare a cooperativelor agricole este factorul om** — în special persoana care se află în fruntea cooperativei, cei care reprezintă cooperatorii în organele colective de conducere, cei care au răspunderi la nivelul echipei, fermei, cei cu pregătire superioară. Rezultă de aici că, în fiecare cooperativă, trebuie să se intensifice munca de pregătire și educație politică și profesională, de selecție și promovare în munci de răspundere a celor mai buni cooperatori.

9 Ca o condiție prealabilă adoptării unui program eficient de consolidare s-a repetat propunerea ca în funcția de președinte al cooperativelor slab dezvoltate să fie aleși specialiști cu experiență, cu dragoste de muncă, localnici sau cei care au lucrat mult timp în zona sau unitatea respectivă, care cunosc condițiile naturale și oamenii.

Necesitatea de a obține, în continuare, îmbunătățiri substanțiale a activității în agricultură polarizează atenția și efortul cadrelor de conducere din acest important domeniu de activitate, atît în cadrul adunărilor generale în care se dezbat și se definitivează cifrele de plan pe 1977, cît și în cadrul analizei programelor proprii privind dezvoltarea averii obștești în cooperativele mai puțin consolidate. Consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole, obiectiv major cu profunde implicații economico-sociale în cadrul politicii agrare a partidului, sporește răspunderea lucrătorilor din agricultură — mobilizați prin munca politică desfășurată de organele și organizațiile de partid — pentru a obține în acest an rezultate superioare.

Sarcinile și indicațiile prețioase cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976, măsurile care se vor stabili la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole pe linia dezvoltării agriculturii noastre cooperatiste vor putea fi considerate ca îndeplinite numai în măsura în care, din acest an, prevederile planului de stat în agricultură vor fi realizate, iar balanța de venituri și cheltuieli se va încheia cu un sold activ în toate cooperativele, în toate unitățile agricole.

Dezbatere consemnată de
Ion MANEA

CITITORII AU CUVÎNTUL

Analiza valorii

RELATĂRILE din paginile „Revistei economice", în legătură cu rezultatele obținute în diferite unități industriale prin aplicarea analizei tehnice a valorii și cu măsurile pentru generalizarea acesteia, sugerează posibilitatea și necesitatea ca metoda să fie introdusă larg și în concepția produselor ce se realizează de către cooperația meșteșugărească. Există însă o dificultate : numărul redus al cadrelor de specialiști de care dispun majoritatea cooperativelor, fapt care nu permite formarea unor colective multidisciplinare de „A.V." O soluție ar fi ca astfel de colective să se constituie la nivelul uniunilor județene ale cooperativelor meșteșugărești. Ele ar putea cuprinde analiști pregătiți la Centrul UCECOM de perfecționare a lucrătorilor, precum și specialiști cu serioase cunoștințe tehnice și economice din mai multe cooperative și, în special, din cadrul uniunilor.

Extinderea analizei valorii ar permite cooperativelor să rentabilizeze acele produse și servicii care se realizează în prezent cu pierderi, reducerea consumurilor de materiale, îmbunătățirea calității produselor și a deservirii populației.

Mircea NICOLAE
Mediaș

Producția netă

DEȘI au trecut trei ani de la experimentarea indicatorului producției nete, nu s-a realizat o convergență de păreri cu privire la modalitățile de calcul, la consecințele folosirii indicatorului, la influențele ce le suferă și le exercită, și cu privire la conținutul și funcțiile pe care le îndeplinește.

Dacă dorim să devină mijloc de cointeresare a unor colective mai mari (întreprinderi, centrale, ministere) și, totodată, să stimuleze creșterea venitului național prin reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social, atunci trebuie să se elaboreze o metodologie de calcul capabilă să cuantifice influențele factorilor ce nu țin de activitatea proprie (modificarea prețurilor, a structurii producției) etc. asupra producției nete. Introducerea progresului tehnic ar fi stimulată dacă s-ar delimita din cheltuielile materiale creșterile provocate de introducerea unor noi utilaje și de cotele de amortizare mai ridicate.

În cazul în care procedura propusă de noi se va dovedi de nerealizat la ora actuală, va trebui să folosim indicatorul valoarea adăugată sau metoda după care fondul de retribuire să se stabilească în funcție de realizarea lui în perioada corespunzătoare a anului precedent, corectată cu procentul de creștere a producției adăugate în anul de plan.

Petru PRUNEA
Cluj-Napoca

Norme

ÎMI desfășor activitatea de mult timp într-o cooperativă agricolă de producție, dar mai întîmpin încă multe greutăți în evidența administrativ-gospodărească a unității. Este vorba, de pildă, de lipsa instrucțiunilor privind normarea timpului de staționare la încărcarea și descărcarea autocamioanelor și tractoarelor rutiere, normarea timpului în circulație pentru aceste mijloace de transport din agricultură, precum și pentru întreținerea și alimentarea lor.

Se simte, de asemenea, lipsa unui act normativ pentru normarea lucrărilor efectuate de membrii cooperatori în atelierele de fierărie, dogărie, tîmplărie etc.

Emil CÎRJAN
contabil șef, C.A.P. Tîmboiești
Vrancea

Munca și progresul tehnic

A EXISTAT o întreagă epocă istorică în care rezultatele activității omenești se raportau la numărul acelora care au participat la obținerea lor. Și astăzi, la o exploatare forestieră, de exemplu, unde nu este introdusă tehnica avansată, volumul materialului lemnos realizat depinde de efectivul care a participat nemijlocit la respectiva operație.

Situația se complică mult de îndată ce intervine masiv tehnica modernă, care uneori înzecește sau însutește potențialul productiv. În aceste condiții calculul eficienței nu se mai poate face ca mai înainte. Acolo unde predomină efortul întreprinderii sub forma volumului mare de muncă trecută și chiar vie, eficiența economică se determină pe baza raportului dintre beneficiu și totalul cheltuielilor de producție. Ponderea mare a efortului fiind deținută de fondurile fixe, indicatorul de eficiență cel mai potrivit pare a fi raportul între beneficiu și totalul investițiilor făcute.

„Revista economică" a publicat articole de analiză deosebit de utile pe tema productivității muncii. Cred însă că ar fi foarte necesară o abordare teoretică privind evoluția în perspectivă a ponderii diferiților factori în costurile de producție, a relației dintre munca vie și cea trecută, a influenței schimbării caracterului muncii sub influența progresului tehnic — toate în perspectiva caracterului muncii productive în comunism.

P. DANCIU
Cluj-Napoca

Raționalizare

PORNIND de la premisa că simplificările și raționalizările nu trebuie făcute cu orice preț, în detrimentul calității activității bancare, nu putem să ne alăturăm întru totul unor păreri formulate în articolul „Pentru simplificarea și raționalizarea documentației bancare", din nr. 42/1976 al revistei. După părerea noastră, soluția de unificare a documentelor bancare nu poate fi viabilă sub forma și conținutul recomandate, din următoarele motive :

— elementele pe care ar urma să le conțină acest „document unic" sînt insuficiente pentru a putea răspunde tuturor cerințelor furnizorului, cumpărătorului, bugetului și băncilor ca organe de control ale statului ;

— documentul unic nu poate asigura securitatea operațiunilor cu numerar, deci nu poate înlocui nici cecul de casă și nici foaia de vărsămînt cu chitanțe ; de altfel, nici nu vedem cum este posibil ca milioane de lei să se poată elibera sau depune pe baza unui simplu formular tipizat;

— nu vedem soluția pentru înlocuirea cecurilor de decontare din carnetele cu și fără limită de sumă care se eliberează din carnete speciale cu serie, cuprinzînd date de evidență și calcul la care nu se poate renunța fără periclitarea circulației lui ;

— întocmind în mod experimental un astfel de document unic ar rezulta că el ar trebui să conțină circa 3–4 pagini de date, fără să aibă totuși supleţea necesară tuturor operațiunilor.

Ovidiu ENĂCICĂ
Constantin GOGA
Tîrgu Mureș

ECOURI

Suportul recompenselor

REFERINDU-NE la nota cu titlul de mai sus publicată în nr. 46 din 19 XI 1976 al revistei menționăm, că pentru a se asigura respectarea strictă, de către toate unitățile din economie, a prevederilor Legii nr. 57/1974, în așa fel încît să se stabilească o interdependență strînsă între realizările obținute în muncă și venituri, Ministerul Muncii, împreună cu celelalte organe centrale de sinteză — Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor — și cu organele bancare au efectuat periodic controale în unități, în urma cărora s-au făcut recomandări privind măsurile ce se impun pentru evitarea unor fenomene negative în viitor. Astfel de recomandări și măsuri necesare a se lua au fost transmise, de curînd, tuturor ministerelor și organelor centrale.

Un rol de seamă în această problemă revine însă și organelor bancare, care au sarcina, potrivit competențelor ce le revin, de a veghea ca în situații de felul celor arătate în revistă, cînd plata adaosului la unii indicatori în raport de care se acordă retribuția nu se justifică din punct de vedere economic, să nu elibereze sumele respective.

A. BURLĂ
director în Ministerul Muncii

Nivelul dobînzii

PE marginea propunerii publicată în nr. 49 din 10 decembrie 1976 precizăm că, la baza nivelului dobînzilor pentru creditele bancare a stat un amplu studiu care a avut ca idee prioritară creșterea rolului acestora în gospodărirea judicioasă a mijloacelor materiale și bănești.

În situația în care UCECOM — coordonatorul activității unităților cooperației meșteșugărești de reparare a bunurilor de folosință îndelungată — apreciază, în baza unei analize temeinice, că în problema pieselor de schimb au intervenit, între timp, condiții noi care reclamă o reglementare specială, acesta ar urma să facă propuneri corespunzătoare de modificare a legislației în vigoare.

I. ALFIRI
director în Ministerul Finanțelor

O expresie a democratismului socialist

PARTICIPAREA OAMENILOR MUNCII LA CONDUCERE

PERIOADA DE PREGĂTIRE a Congresului consiliilor oamenilor muncii din întreprinderile industriale, de construcţii, transporturi, cercetare, proiectare şi din centralele industriale va trebui să marcheze pentru organele de conducere colectivă o substanţială îmbunătăţire a orientării, conţinutului şi formelor activităţii lor, pe baza concluziilor rezultate din analizele făcute în actualele adunări generale ale oamenilor muncii, astfel încît conducerea colectivă să-şi valorifice pe deplin potenţele în rezolvarea problemelor economico-sociale ale unităţilor.

CONDUCEREA COLECTIVĂ a unităţilor economice româneşti se află în faza unor intense prefaceri calitative, ca urmare firească a nivelului atins în organizarea şi funcţionarea acestui modern sistem, încadrat organic în mecanismul complex al democraţiei socialiste. O atare concluzie se desprinde şi din examinarea raporturilor dintre **stilul cadrelor de conducere din întreprinderi şi centrale** şi unele din **principalele componente ale mecanismului conducerii colective.**

Cercetările pe care le-am efectuat timp de mai mulţi ani asupra conducerii şi organizării unităţilor industriale au relevat existenţa unor certe modificări pozitive în stilul de muncă al cadrelor de conducere din întreprinderi şi centrale, realizate în strînsă legătură cu implementarea şi dezvoltarea conducerii colective. Între elementele care susţin această afirmaţie se înscrie de exemplu şi **amplificarea considerabilă a capacităţii directorilor de a formula şi prezenta în mod clar şi argumentat, în cadrul unui grup, probleme şi decizii axate pe aspecte esenţiale ale activităţii unităţilor industriale.** Creşterea capacităţii cadrelor de conducere de a susţine un dialog multiplu în plenul unor reuniuni de de lucru reprezintă o condiţie esenţială pentru luarea unor decizii eficiente în condiţiile conducerii colective. Astfel, modul cum au fost prezentate, argumentate şi dezbătute problemele la şedinţa din decembrie trecut a consiliului oamenilor muncii de la Întreprinderea de industrie locală Sf. Gheorghe (judeţul Covasna) a constituit fundamentul adoptării unor decizii raţionale privind activitatea din anul 1977.

Trecerea de la stilul de conducere adaptat cerinţelor conducerii unipersonale la cel modulat în conformitate cu principiul conducerii colective este marcată şi de utilizarea unor **metode moderne de organizare, de disciplinare a muncii cadrelor de conducere, de restructurare a modului de gîndire şi acţiune în concordanţă cu exigenţele specifice muncii colective.** Între acestea menţionăm, tot cu titlu de exemplu, difuzarea în numeroase unităţi economice — cum ar fi Centrala industrială de prelucrare cauciuc şi mase plastice—Bucureşti sau Întreprinderea „Tehnometal"—Timişoara — a tabloului de bord, care constituie un instrument modern de stabilire a priorităţilor în activitatea eşalonului de vîrf al conducerii colective şi de informare asupra realizării obiectivelor-cheie ale unei unităţi industriale.

Pe lîngă apreciabile plusuri calitative, din analizele întreprinse a rezultat şi **necesitatea de a se continua şi intensifica modernizarea stilului de conducere colectivă,** pornind de la cerinţele creşterii eficacităţii organelor de conducere colectivă şi, implicit, a activităţii unităţilor în care funcţionează.

Accent pe problemele prioritare, fundamentale ale vieţii întreprinderii

VALORIFICAREA la un nivel şi mai înalt a imenselor potenţe proprii conducerii colective implică amplificarea capacităţii cadrelor de conducere, a directorilor de a **stabili priorităţi,** atît în activitatea consiliilor, birourilor de conducere etc., cît şi în propriul program. Edificatoare în această privinţă este structura deciziilor luate timp de un an de consiliile oamenilor muncii din 7 centrale din industria chimică, constructoare de maşini, alimentară, electronică şi electrotehnică : din totalul deciziilor, 64 la sută erau curente, 34 la sută tactice şi numai 2 la sută strategice. Rezultă, deci, necesitatea selecţionării cu mai multă grijă de către directorii generali ai centralelor — care sînt şi preşedinţii consiliilor şi birourilor — şi a celorlalte cadre cu munci de răspundere a problematicii supuse analizei şi deciziei organelor de conducere colectivă. Un stil de conducere previzional eficace presupune, fără îndoială, o puternică deschidere spre viitor, o axare asupra **problematicii esenţiale, de perspectivă** a unităţilor şi întreprinderilor. În acest domeniu, al unor **decizii complexe, cu implicaţii pe multiple planuri** — economic, tehnic, social, politic etc. — virtuţile conducerii colective, experienţa cadrelor de profesii şi experienţe diferite sînt şi cele mai necesare în mod obiectiv şi pot fi cel mai eficace utilizate, valorificate. Fără să mai vorbim de faptul că acest gen de decizii sînt şi cele mai importante, atît ca mijloace pe care le antrenează, cît şi ca orizont de timp pe care îl implică.

În favoarea cristalizării unui stil de conducere caracterizat într-o pondere crescîndă prin ierarhizarea de priorităţi pledează şi **structura problemelor abordate** de organele de conducere colectivă, în funcţie de complexitatea şi rolul lor pentru activitatea unităţilor economice. Astfel, analiza a evidenţiat că în 4 din cele 7 centrale industriale, 73—75 la sută din problemele abordate de organele de conducere colectivă se refereau la aspecte de importanţă minoră, mai ales din domeniile producţiei, aprovizionării şi personalului, care ar fi trebuit soluţionate la nivelul întreprinderilor componente.

Ştiinţa conducerii arată că atît activitatea cadrelor de conducere superioară, cît şi cea a organelor de conducere colectivă trebuie să se caracterizeze printr-un puternic caracter decizional. Cu alte cuvinte, **decizia** — principalul produs concret al conducerii — **trebuie să constituie centrul de greutate** al întregii lor activităţi. Orice analiză, orice dezbatere în plenul organelor de conducere colectivă se justifică numai în măsura în care se finalizează în decizii de natură să soluţioneze cu eficacitate problemele respective. În realitate, se constată că mai sînt cazuri în care activitatea organelor de conducere colectivă, mai ales la nivelul întreprinderilor, nu se concretizează în măsură suficientă în decizii de soluţionare a dificultăţilor existente. Asemenea situaţii au apărut la întreprinderi cum sînt „Mondiala" — Satu Mare, „Automatica" — Bucureşti ş.a.

Dezvoltarea conştiinţei, participării şi responsabilităţii

UN STIL DE CONDUCERE modern se caracterizează printr-un **ridicat grad de responsabilitate.** În acest sens, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976, accentua : **„Trebuie să acţionăm cu hotărîre în direcţia creşterii exigenţei şi spiritului de răspundere, a întăririi disciplinei în muncă".** Din punctul de vedere al organelor de conducere colectivă, aceasta înseamnă — printre altele — şi **întărirea responsabilităţii fiecărui cadru de conducere subordonat pentru exercitarea integrală a atribuţiilor** stabilite prin lege sau în regulamentele de organizare şi funcţionare ale unităţilor respective. Accentuăm asupra acestui aspect, întrucît din analizele efectuate a reieşit că, în condiţiile promovării conducerii colective, încă există totuşi cazuri cînd se urmăreşte evitarea asumării unor responsabilităţi, sau „pasarea" exercitării unor atribuţii pe verticala sistemului organizatoric al economiei naţionale. Ca urmare, apar situaţii în care organul de conducere colectivă, de la nivelul centralei se ocupă de soluţionarea unor probleme ce revin întreprinderilor, sau consiliul oamenilor muncii ia decizii de competenţa biroului. Edificatoare în acest sens este următoarea situaţie : **9 la** sută din problematica abordată de consiliile oamenilor muncii din centralele industriale investigate reprezentau atribuții care, prin lege, revin birourilor acestora. Între asemenea probleme menționăm : aprobarea încadrării personalului cu domiciliul la distanțe de peste 50 km, a încadrării personalului de conducere, aprobarea de transferări de fonduri fixe între unități ș.a.

În atare circumstanțe se impune — așa cum s-a subliniat în numeroase rînduri în documentele de partid și de stat — o revenire la normal, așa încît **fiecare organ colectiv și fiecare cadru de conducere sau membru al conducerii să-și exercite integral prerogativele ce le-au fost stabilite.**

Unui stil de conducere modern, eficace îi este caracteristică și **operativitatea.** Din acest punct de vedere se poate aprecia că mai sînt însemnate posibilități de perfecționare la nivelul organelor de conducere colectivă. În sprijinul afirmației noastre prezentăm două elemente.

Primul : **durata** reuniunilor organelor de conducere colectivă. Foarte des acestea au o durată cu mult peste ceea ce recomandă, pe bază de studii, știința conducerii. Spre exemplu, ședințele consiliilor oamenilor muncii desfășurate pe parcursul unui an în cele 7 centre industriale investigate au durat, în medie, 4,9 ore, față de un optim de 1—1,5 ore. Evident, la asemenea „performanțe“ au contribuții apreciabile în primul rînd președintele acestor organe și, desigur, ceilalți componenți ai eșalonului conducerii superioare din centrale. **O bună pregătire a ordinii de zi a ședințelor, a documentației, a participanților, o orientare fermă, dar cu tact a desfășurării dezbaterilor** este de natură să determine o diminuare sensibilă a timpului consumat, concomitent cu soluționarea la un nivel mai înalt a problemelor abordate.

Un stil de conducere operativ înseamnă și **utilizarea într-o măsură crescîndă a delegării.** Analiza situației din unitățile industriale relevă că atît directorii, cît și organele de conducere colectivă abordează nu o dată probleme minore, cu implicații reduse, referitoare la fabricație, personal etc., ce ar putea fi foarte bine soluționate la nivelele ierarhice inferioare.

Instrumentul delegării ar putea fi utilizat atît pentru atribuții care revin nemijlocit cadrelor de conducere, cît și pentru probleme de care se ocupă organele de conducere colectivă. Avem în vedere mai ales situațiile, destul de numeroase, la care în mod firesc legea nu se referă, dar care sînt abordate de consilii și birourile lor. Folosirea pe scară largă a delegării, tehnică eficace de conducere cu o largă răspîndire în întreprinderile moderne, prezintă multiple avantaje : soluționarea mai rapidă, într-un interval optim a numeroase probleme, degrevarea unor organe și cadre de conducere de rezolvarea unor chestiuni minore, creșterea gradului de fundamentare a unor decizii elaborate la un eșalon mai apropiat de situațiile la care se referă, accelerarea formării viitoarelor cadre de conducere etc.

Aptitudinile și stilul de muncă al cadrelor de conducere

EFICACITATEA activității organelor de conducere colectivă este condiționată într-o proporție apreciabilă și de capacitatea președinților acestora, a celorlalți membri de a comunica ; de orientarea judicioasă a dezbaterilor în adunările generale ale oamenilor muncii, în ședințele consiliilor și ale birourilor. Nivelul analizelor din cadrul acestora este calitativ superior atunci cînd cei ce răspund de activitatea unităților economice posedă capacitatea de **a prezenta într-o manieră inteligibilă, clar și precis, obiectivele urmărite, posibilitățile de acțiune existente, factorii implicați etc.** O capacitate de comunicare adecvată trebuie însoțită în permanență și de efortul de a-i informa din timp pe cei implicați asupra tuturor aspectelor esențiale ce urmează a fi abordate. La sorgintea acestor precizări se află observații efectuate cu prilejul participării la reuniuni de lucru ale organelor de conducere colectivă din mai multe unități, privind dificultățile survenite în procesul decizional, datorită omisiunilor existente în informațiile transmise acestor organe sau insuficientei clarități a prezentării lor.

O altă componentă a stilului de conducere — care la prima vedere poate părea minoră, dar are o importanță deosebită mai ales în cazul sistemului de conducere colectivă — este **atitudinea cadrelor de conducere din unități.** Astfel, implicații majore asupra calității activității desfășurate în plenul organului de conducere colectivă au intervențiile președintelui acestuia. Ele trebuie făcute cu mult discernămînt și tact, fără a fi prea numeroase, în așa fel încît să se mențină o ambianță stimulatoare de dezbateri deschise, axate pe fondul problemelor. Tonul, mimica, gesturile președintelui organului de conducere colectivă nu sînt amănunte neglijabile. Facem aceste precizări, deoarece am constatat că uneori astfel de amănunte sînt ignorate. În sprijinul acestei informații prezentăm un singur fapt : la o ședință a consiliului oamenilor muncii dintr-o centrală din industria ușoară, directorul general a luat cuvîntul de nu mai puțin de... 32 de ori ! Evident, situația — la aceste dimensiuni — are caracterul unei excepții, dar la cote mai joase se întîlnește relativ frecvent.

Criteriul eficienței: rezultatele practice

MODERNIZAREA stilului de conducere implică și o reevaluare a locului **controlului** în ansamblul arsenalului de tehnici și metode folosite. Este recomandabil să se aibă în vedere cel puțin trei aspecte : **frecvența** controlului, **elementele examinate** și **finalizarea** sa. Concomitent cu evitarea supracontrolării, a paralelismelor, este necesară axarea într-o măsură sporită pe puncte critice din activitatea unităților. În acest context se pune problema unei îmbunătățiri a diviziunii muncii între factorii care efectuează controale, reținînd pentru organele de conducere colectivă și conducătorii de vîrf doar aspectele realmente esențiale.

Există posibilități largi (așa cum rezultă din observațiile efectuate la Centrala industriei sticlei și ceramicii fine, la Întreprinderea „Optica română“ ș.a.) pentru extinderea **principiului excepției,** care antrenează atît o diminuare a eforturilor necesare efectuării controlului, cît și o ușurare a finalizării lui. Saltul calitativ se impune îndeosebi în această privință, întrucît în practică se constată o abundență de controale atît din partea organelor de conducere, cît și a organelor specializate, care nu se reflectă însă suficient pe planul rezultatelor. De mare folos în această direcție sînt indicațiile date de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. — ca **organele care exercită controlul să dea** (sau să propună organelor superioare) **soluții de rezolvare a tuturor problemelor.**

În adunările generale : analiză exigentă, spirit combativ, intervenție activă

DESIGUR, perfecționarea stilului de conducere, mai ales în condițiile instituirii unui complex sistem de organe de conducere colectivă, nu este simplă. Am putea spune chiar că, dimpotrivă, stilul de conducere constituie una din cele mai complexe fațete ale conducerii, care reclamă îndelungate și competente eforturi pentru modernizare. Așa se și explică, de altfel, de ce în numeroase cuvîntări ale tovarășului **Nicolae Ceaușescu** se subliniază **necesitatea perfecționării stilului de conducere al conducătorilor de la toate eșaloanele economiei naționale, precum și a activității organelor de conducere colectivă, în pas cu cerințele construirii societății socialiste multilateral dezvoltate.**

Necesitatea de a identifica și elimina carențele ce mai dăinuie în modul cum își îndeplinesc atribuțiile unele organe de conducere colectivă, de a sesiza și dezvolta numeroasele elemente pozitive originale care, conceptualizate, pot deveni o valoroasă contribuție românească la știința conducerii, de a fructifica în întregime potențialul democratismului socialist amplifică rolul adunărilor generale ale oamenilor muncii. Acestora li se cere să analizeze activitatea consiliilor oamenilor muncii nu în subsidiar, nu formal, ci în strînsă legătură cu analiza realizărilor și minusurilor unității în anul trecut, cu definirea opțiunilor în ce privește îndeplinirea sarcinilor din 1977. Imperativul creșterii în ritm accelerat a eficienței economice, cu componentele sale prioritare ale actualei etape — mărirea suplimentară a productivității muncii, reducerea consumurilor de materiale și energie, a costurilor investițiilor, folosirea deplină a utilajelor și a spațiilor de producție, limitarea importurilor și lărgirea posibilităților de export — presupune unirea colectivelor de muncă într-un monolit de energii direcționate, de la vîrf la bază, spre același pol de acțiune, presupune o înaltă capacitate de autoreglare reciprocă a factorilor binomului decizie-realitate în sensul optimului. Conducerea colectivă trebuie să fie adînc ancorată și implicată în procesul revoluției tehnico-științifice, astfel încît perfecționarea mijloacelor de producție, a tehnologiilor, a nivelului profesional și modului de a gîndi al cadrelor la toate nivelele să-și aibă corespondent și pe planul conducerii, să fie integrate prin intermediul unei organizări superioare.

lector univ dr. Ovidiu NICOLESCU

În ajutorul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior

RETRIBUIREA DUPĂ CANTITATEA ŞI CALITATEA MUNCII

PENTRU a veni în ajutorul candidaţilor la examenul de admitere de la facultăţile economice, „Revista economică", în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat, consultaţii pe anumite **teme selecţionate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învăţămîntul superior în anul 1977".

Repartiţia după muncă — lege economică a socialismului

Produsul muncii, pentru a fi consumat, parcurge în prealabil procesul repartiţiei. Repartiţia este acea sferă a reproducţiei sociale, care include în structura ei şi distribuirea fondului de consum individual. Relaţiile de producţie dominante într-o anumită orînduire socială determină natura şi forma specifică de repartiţie a bunurilor şi serviciilor de consum personal. Proprietatea socialistă înlătură repartiţia în raport de capital, specifică orînduirii burgheze şi determină repartiţia produsului muncii în funcţie de interesele oamenilor muncii şi ale societăţii în ansamblul ei. Deşi produsul muncii aparţine membrilor societăţii socialiste, acesta însă nu poate fi repartizat în **întregime** şi **direct** oamenilor muncii. Produsul rezultat din producţia socială, are destinaţii multiple cum sînt :

— acoperirea cheltuielilor materiale de producţie consumate în procesul de producţie anterior ;

— lărgirea producţiei şi constituirea fondurilor de rezervă şi de asigurare ;

— satisfacerea unor nevoi generale ale societăţii — învăţămînt, ocrotirea sănătăţii, cultură, artă, administraţia de stat etc. — prin formarea fondului de consum social ;

— constituirea fondului de consum individual. Aceasta este partea din produsul muncii care se repartizează direct membrilor societăţii pentru satisfacerea nevoilor lor personale de trai.

În socialism, prima fază a comunismului, repartiţia fondului de consum se face după un principiu unic : cantitatea şi calitatea muncii personale prestate în producţia socială. Aceasta datorită următoarelor condiţii obiective şi subiective : **în primul rînd,** deşi producţia creşte în ritmuri înalte, nivelul dezvoltării forţelor de producţie nu poate asigura încă un belşug de produse care să permită repartiţia după nevoi. **În al doilea rînd,** se menţin încă deosebiri esenţiale între munca fizică şi cea intelectuală, grea şi uşoară, calificată şi mai puţin calificată, industrială şi agricolă, ceea ce se reflectă într-o contribuţie diferită a membrilor societăţii la dezvoltarea producţiei sociale. **În al treilea rînd,** munca nu a devenit încă o necesitate vitală pentru toţi membrii societăţii, ea continuînd să constituie un mijloc de existenţă. În conştiinţa unora mai persistă mentalităţi de parazitism, de căpătuială, de însuşire a muncii altora sau de obţinere a unor venituri ilicite.

În aceste condiţii, societatea organizează o astfel de repartiţie a fondului de consum individual care ţine seama de aportul efectiv al fiecăruia la producţia socială, de cantitatea, calitatea şi importanţa socială a muncii. Repartizarea fondului de consum individual în raport cu munca este concepută în sensul necesităţii şi posibilităţii ca fiecare cetăţean, apt de muncă, să-şi ridice necontenit pregătirea profesională şi să-şi lărgească orizontul de cultură generală, aducîndu-şi astfel o contribuţie substanţială la progresul economic şi social al ţării.

Necesitatea obiectivă a distribuirii masei principale de bunuri şi servicii de consum individual în raport cu contribuţia fiecăruia la producţia socială este reflectată de **legea repartiţiei după muncă** — lege economică specifică socialismului. Utilizarea conştientă a cerinţelor acestei legi îşi găseşte concretizarea în principiul socialist al repartiţiei, a cărui esenţă este „de la fiecare după capacităţile sale, fiecăruia după munca sa". În aplicarea acestui principiu se respectă următoarele cerinţe : la muncă egală — retribuţie egală ; retribuire diferenţiată în funcţie de calitatea muncii prestate, de calificarea lucrătorilor. de importanţa economico-socială a muncii, de condiţiile în care se desfăşoară munca.

Repartiţia după muncă constituie forma principală de înfăptuire a cointeresării materiale personale, constituind o pîrghie de armonizare a intereselor fundamentale ale societăţii cu cele personale ale oamenilor muncii. Prin ea se asigură stimularea şi răspunderea materială a lucrătorilor pentru dezvoltarea şi perfecţionarea producţiei, creşterea eficienţei economice, singura în măsură să permită ridicarea sistematică a nivelului de trai al întregului popor.

Sistemul socialist de retribuire a muncii

Repartiţia fondului de consum individual, guvernată de legi economice proprii fiecărei orînduiri sociale se realizează prin forme specifice. Astfel, în capitalism se înfăptuieşte, în principal, prin intermediul **salariului,** care constituie expresia bănească a valorii mărfii forţă de muncă, respectiv preţul ei. În socialism, repartiţia principalei părţi a fondului de consum individual se înfăptuieşte prin **retribuţia pentru muncă.** Retribuţia pentru muncă reprezintă o parte a venitului naţional (valoarea nou creată), care se repartizează, în mod planificat, oamenilor muncii în raport cu cantitatea, calitatea şi importanţa economico-socială a muncii prestate. Munca depusă de lucrătorii din întreprinderile şi instituţiile de stat, precum şi din cooperativele meşteşugăreşti de consum se remunerează sub **formă de bani.**

Retribuţia după muncă este privită sub două aspecte : retribuţia nominală şi retribuţia reală. **Retribuţia nominală** reprezintă suma de bani pe care o primeşte lucrătorul, chenzinal sau lunar, potrivit muncii prestate. **Retribuţia reală** reprezintă cantitatea de bunuri şi servicii ce poate fi obţinută în schimbul retribuţiei nominale.

Diferenţierea retribuţiei după muncă a lucrătorilor în raport de cantitatea, calitatea şi importanţa socială a muncii se realizează prin **sistemul socialist de retribuire după muncă.** Potrivit legii retribuirii după cantitatea şi calitatea muncii (Legea nr. 57/1974), sistemul de retribuire a muncii cuprinde următoarele componente : sistemul tarifar ; formele de retribuire ; sistemul de sporuri ; sistemul de premii.

Cu ajutorul **sistemului tarifar** se determină nivelul retribuţiei în toate ramurile economiei naţionale şi pentru toate categoriile de personal. Partea principală a retribuţiei o constituie **retribuţia tarifară**, ponderea ei ridicîndu-se la circa 90 la sută la muncitori şi personalul operativ, la 88 la sută la muncitorii din construcţii-montaj şi între 90—95 la sută la personalul tehnic, economic şi de altă specialitate, diferenţa fiind acoperită pe seama sporurilor, premiilor şi a altor drepturi băneşti.

În funcţie de condiţiile specifice diferitelor sectoare de activitate, de gradul de înzestrare a muncii se practică mai multe forme de retribuire :

— retribuirea în regie ;
— retribuirea în acord ;
— retribuirea pe baze de tarife sau cote procentuale.

Retribuirea în regie înseamnă remunerarea angajaților după timpul efectiv lucrat (oră, zi, lună), luîndu-se în considerare gradul calificării, complexitatea muncii și răspunderea în muncă.

Retribuirea în acord înseamnă remunerarea angajaților în raport cu cantitatea de bunuri sau operațiuni executate în unitatea de timp. Această formă se aplică prin mai multe **modalități. În acord direct**, cînd retribuția se stabilește pe baza unui tarif constant, mărimea ei fiind direct proporțională cu numărul produselor sau al operațiunilor executate. **În acord progresiv**, cînd la un anumit nivel de realizare a sarcinilor de plan tariful se majorează, în anumite proporții, fie pentru partea din producție care depășește nivelul planificat, fie pentru întreaga producție realizată. **În acord global,** cînd o formație de lucru își desfășoară activitatea pe baza unui contract-angajament, mărimea retribuției fiind în funcție de gradul de îndeplinire a sarcinilor asumate. **În acord indirect,** practicată pentru remunerarea personalului care servește pe muncitorii retribuiți în acord, mărimea retribuției acestora fiind proporțională cu nivelul mediu de realizare a normelor de către muncitorii de bază.

Retribuirea pe bază de tarife sau cote procentuale se utilizează în comerț, în activitatea de achiziții sau prestări de servicii, mărimea retribuției fiind direct proporțională cu nivelul de realizare a sarcinilor. În comerțul cu amănuntul, alimentația publică și unitățile hoteliere se aplică **retribuirea prin remiză.**

Stimularea materială personală se asigură și prin utilizarea **sistemului de sporuri** și **premii.** În cadrul sistemului de sporuri locul principal îl deține **sporul de vechime.** Acesta se acordă în cote procentuale în funcție de vechimea neîntreruptă în aceeași unitate. La sfîrșitul anului și în cursul lui, în raport de rezultatele obținute, lucrătorii primesc și premii. **Premiile anuale** (gratificațiile) se acordă din fondul de premiere al unităților, mărimea acestuia fiind în dependență de gradul de îndeplinire a principalilor indicatori sintetici, care caracterizează activitatea fiecărei unități. **În cursul anului,** lucrătorii care obțin rezultate deosebite în muncă, realizează economii de materiale și forță de muncă, depășesc planul la export etc. primesc, de asemenea, premii.

Multitudinea formelor de stimulare materială implică și **răspunderea materială.** Retribuirea fiecărui lucrător depinde de modul de îndeplinire a sarcinilor de producție și de serviciu, neîndeplinirea lor atrăgînd după sine diminuarea retribuției. În cazul producerii de daune, din neglijență, lucrătorii respectivi sînt obligați să despăgubească unitatea economică.

Retribuția după muncă în cooperativele agricole de producție

În cadrul unităților agricole cooperatiste, înfăptuirea cerințelor legii repartiției după muncă se realizează prin modalități specifice, determinate de particularitățile proprietății cooperatiste. Potrivit legii retribuirii muncii în unitățile agricole cooperatiste, sistemul de retribuire cuprinde : retribuția de bază, retribuția suplimentară, sporul de vechime.

Retribuția de bază, reprezintă partea principală a retribuirii totale, nivelul acesteia stabilindu-se diferențiat **pe activități,** în funcție de importanța lor, iar în interiorul lor, pe **categorii** sau **grupe de lucrări.** Pe baza aprobării adunării generale a cooperativei agricole, în raport de condițiile concrete din unitățile agricole cooperatiste, retribuția de bază se realizează prin următoarele forme de retribuire : acord global, acord direct, tarife pe normă de muncă, în regie (sau în timp), în cote procentuale.

a. Acordul global este forma principală de retribuire a cooperatorilor, prin care mărimea veniturilor personale se află în raport direct cu rezultatele obținute în muncă. Retribuirea în acord global se realizează prin două forme : **acord global cu tarif constant** pe unitatea de produs sau la 1 000 lei producție obținută și **acord global cu tarif constant** pe unitate de produs sau la 1 000 lei producție **pînă la nivelul producției planificate,** pentru surplusul realizat utilizîndu-se **retribuția suplimentară.**

b. Acordul direct se utilizează pentru retribuirea cooperatorilor care activează în sectoarele de producție industrială, de construcții și prestări de servicii. Tarifele de retribuire se stabilesc după normele elaborate de către Ministerul Agriculturii si Industriei Alimentare și U.N.C.A.P.

c. Retribuirea pe baza tarifului pe normă de muncă se practică pentru lucrările ce nu pot fi angajate în acord global, mărimea ei determinîndu-se pe baza nivelului tarifelor pe normă de muncă rezultat din planul de producție și financiar al cooperativei agricole.

d.**Retribuirea în regie** (sau după timp) se folosește pentru retribuția cooperatorilor care execută produse sau lucrări de serie mică, unicate, în cadrul sectoarelor de producție industrială, de construcții sau prestări de servicii. Mărimea retribuției se stabilește pe unitatea de timp, ea acordîndu-se în raport de timpul efectiv lucrat, în funcție de calitatea lucrărilor.

e. Retribuirea prin cote procentuale din producție sau din valoarea acesteia se practică pentru retribuția cooperatorilor care participă la lucrările de întreținere și recoltare a fînețelor naturale și cultivate, fasole și dovleci în culturi intercalate etc., precum și a celor din sectoarele neagricole, care primesc o anumită parte din valoarea prestărilor de servicii.

Asigurarea cooperatorilor cu venituri permanente și sigure se realizează printr-o formă specifică de retribuire — **venitul garantat,** care se aplică pe întreaga unitate sau numai pe anumite sectoare de activitate, culturi, categorii de animale. De venitul garantat beneficiază cooperatorii care lucrează nemijlocit în producția agricolă și sînt retribuiți prin acord global, cu tarif constant pe unitatea de produs sau la 1 000 lei producție obținută, cei care efectuează lucrări ce nu pot fi angajate în acord global, retribuția făcîndu-se în regie, precum și cooperatorii calificați în diferite meserii. Plata venitului garantat este condiționată de îndeplinirea sarcinilor de producție planificate. nivelul acestuia depinzînd de importanța sectorului de activitate.

Remunerarea cooperatorilor pentru munca efectiv prestată se face în **bani** sau în **bani și natură.** În cooperativele agricole de producție sau sectoarele de activitate unde se aplică numai forma bănească pentru satisfacerea nevoilor de cereale ale cooperatorilor, unitatea poate vinde acestora, la preț de contractare, anumite cantități de grîu și porumb.

Retribuirea cooperatorilor se face lunar, sub formă de **avansuri,** în proporție de 80—90 la sută din mărimea retribuției cuvenite, cu condiția îndeplinirii integrale a sarcinilor de producție planificate. De asemenea, după recoltarea produselor se acordă **avansuri în natură** în proporție de 50 la sută din drepturile stabilite. Diferențele de venituri în bani și natură se achită la finele anului după stabilirea **fondului total de retribuire realizat** și a volumului total de muncă efectuat.

Retribuția suplimentară. Din depășirea producției planificate, cooperatorii care lucrează în producția agricolă, cei care îndeplinesc funcții de conducere și de execuție tehnică, economică și de altă specialitate și care sînt retribuiți prin acordul global cu tarif constant pînă la nivelul producției planificate, prin retribuirea pe bază de tarife pe normă de muncă și în regie, primesc o parte din producția sau veniturile realizate peste sarcinile de plan. Fondul de retribuire suplimentară poate reprezenta cel mult 50 la sută din producția sau valoarea producției obținute peste plan. Retribuirea suplimentară se acordă în bani sau în bani și natură, la încheierea ciclului de producție, după cunoașterea rezultatelor, cu condiția îndeplinirii sarcinilor la nivelul întregii formații de lucru.

În legătură organică cu stimularea materială a țărănimii cooperatiste se află creșterea **răspunderii materiale personale.** Cooperatorii apți de muncă, care din motive nejustificate nu-și îndeplinesc sarcinile asumate, au o participare sporadică la munca obștească, aduc prejudicii avutului obștesc suportă răspunderea materială a atitudinii lor.

În vederea permanentizării forței de muncă în cadrul aceleiași unități agricole cooperatiste, al aceluiași sector de activitate, cooperatorii care lucrează în zootehnie, legumicultură, viticultură, pomicultură, cei calificați în anumite meserii, precum și cei care exercită funcții de conducere și de execuție tehnică, economice și de altă specialitate beneficiază de un **spor de vechime** neîntreruptă care se ridică la 2—8 la sută din mărimea retribuției de bază. Cooperatorii care îndeplinesc funcția de președinte, vicepreședinte scos din producție, șef de fermă sau de brigadă primesc de la stat o **indemnizație lunară,** a cărei mărime este în funcție de gradul de organizare al unității, de răspunderea lor pentru realizarea sarcinilor de producție și îndeplinirea obligațiilor la fondul de stat.

conf. dr. Sandu COSTACHE

MĂSURI PENTRU ORGANIZAREA ŞI FUNCŢIONAREA INSTITUTULUI CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

ÎN VEDEREA asigurării unei concepţii şi coordonări unitare a activităţii de cercetare ştiinţifică în domeniul economiei, pentru integrarea organică a cercetării cu învăţămîntul şi practica economică şi folosirea eficientă a potenţialului de cercetare existent în acest domeniu, **din iniţiativa şi sub directa îndrumare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului nostru**, a fost elaborat un ansamblu de măsuri, legiferat prin Decretul Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România nr. 426 din 27 decembrie 1976, care reglementează întreaga activitate de cercetare economică din ţara noastră.

Institutul Central de Cercetări Economice funcţionează în subordinea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale şi are ca obiect de activitate coordonarea cercetării ştiinţifice în domeniul ştiinţelor economice, efectuarea de studii şi analize privind dezvoltarea economică a ţării şi perfecţionarea activităţii unităţilor economice.

Activitatea de cercetare ştiinţifică a Institutului Central se va desfăşura pe baza unui **program unic**, aprobat de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Întreaga activitate de cercetare ştiinţifică a personalului de cercetare cu profil economic, precum şi a cadrelor didactice din învăţămîntul superior care predau ştiinţele (disciplinele) economice se organizează şi se desfăşoară **în cadrul** Institutului Central de Cercetări Economice.

Structura şi obiectul de activitate

INSTITUTUL Central de Cercetări Economice are următoarele atribuţii :

a) elaborează, pe baza hotărîrilor Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale, **programe de cercetare** în domeniul ştiinţelor economice, în concordanţă cu dezvoltarea actuală şi de perspectivă a economiei naţionale şi asigură, prin unităţile componente, realizarea acestor programe ;

b) elaborează **proiectele planurilor anuale şi cincinale de cercetare** în domeniul său de activitate, în strînsă colaborare cu unităţi economice, institute centrale şi unităţi de cercetare şi de învăţămînt ; aprobă planurile anuale şi de perspectivă ale unităţilor din componenţa sa ;

c) elaborează **studii pe teme de mare complexitate** privind dezvoltarea economiei pe ansamblul ţării şi în profil teritorial, ridicarea eficienţei economice în toate domeniile de activitate, perfecţionarea pîrghiilor economico-financiare, îmbinarea organică a prognozelor pe termen lung cu planurile cincinale şi anuale, întărirea echilibrului financiar, monetar şi valutar, tendinţele, obiectivele şi mijloacele necesare pentru extinderea schimburilor comerciale şi a relaţiilor de cooperare economică şi tehnico-ştiinţifică cu alte ţări, sporirea avuţiei naţionale şi ridicarea nivelului de trai şi spiritual al poporului ;

d) efectuează, prin unităţile sale, **cercetări, analize şi studii în întreprinderi economice**, privind valorificarea superioară a resurselor materiale şi umane, folosirea cu maximum de randament a capacităţilor de producţie, îmbunătăţirea calităţii produselor, reducerea cheltuielilor de producţie, sporirea productivităţii muncii, creşterea rentabilităţii ; participă la aplicarea în practica economică a soluţiilor rezultate din cercetările ştiinţifice ;

e) prezintă Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale concluzii rezultate din cercetările efectuate, lucrări de sinteză privind căile şi formele perfecţionării activităţii economice, informări curente asupra conjuncturii economice internaţionale ;

f) organizează colective complexe formate din cercetători, cadre didactice, specialişti din întreprinderi, centrale şi ministere, care vor acorda **asistenţă economică unităţilor productive** pentru soluţionarea unor probleme deosebite şi fundamentarea studiilor tehnico-economice ale unor obiective industriale şi agricole ;

g) organizează **dezbateri ştiinţifice** pe teme ale practicii şi teoriei economice ; participă la înfăptuirea acordurilor şi schimburilor ştiinţifice din domeniul economic încheiate între ţara noastră şi alte ţări ;

h) coordonează activitatea de informare şi documentare ştiinţifică, elaborează buletine, sinteze, lucrări şi studii documentare privind practica şi teoria economică ;

i) organizează şi coordonează activitatea publicistică a unităţilor de cercetare ştiinţifică din domeniul economic şi a redacţiei „Revista economică" ;

j) îndeplineşte orice alte atribuţii prevăzute de lege ori stabilite de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale.

În înfăptuirea sarcinilor care revin cercetării ştiinţifice în domeniul economic din Programul Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism, Institutul Central de Cercetări Economice va colabora cu Academia de Ştiinţe Sociale şi Politice.

În îndeplinirea atribuţiilor ce le revin, Institutul Central şi unităţile sale componente vor desfăşura activitatea de cercetare ştiinţifică cu sprijinul ministerelor şi instituţiilor centrale economice.

În componenţa Institutului Central de Cercetări Economice intră următoarele unităţi :

a) Institutul de economie socialistă ;
b) Institutul de economie industrială ;
c) Institutul de economie agrară ;
d) Institutul de economie mondială ;
e) Institutul de economia comerţului interior şi a turismului ;
f) Institutul de planificare şi prognoză ;
g) Institutul de finanţe, circulaţie monetară şi preţuri ;
h) Centre de cercetări economice organizate în cadrul facultăţilor de ştiinţe economice ale universităţilor din municipiile Cluj-Napoca, Iaşi, Timişoara şi Craiova ;
j) Centrul de informare, documentare şi sinteză.

Organizare şi funcţionare

INSTITUTUL Central de Cercetări Economice este condus de un **consiliu ştiinţific** alcătuit din cadre cu munci de răspundere pe linie de partid şi de stat, conducătorii unităţilor componente, specialişti de înaltă calificare din întreprinderi şi centrale, din învăţămînt şi unităţi de cercetare, reprezentanţi ai academiilor de ştiinţe, ai unor ministere şi altor organe centrale interesate. Consiliul ştiinţific răspunde pentru întreaga sa activitate faţă de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Consiliul ştiinţific are un birou executiv, care asigură conducerea operativă între şedinţele acestuia. Componenţa consiliului ştiinţific şi a biroului său executiv se aprobă de preşedintele Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale.

Activitatea consiliului ştiinţific şi a biroului executiv se desfăşoară pe baza principiului muncii colective. Hotărîrile consiliului ştiinţific sînt aduse la îndeplinire de biroul său executiv.

Ministerele, instituţiile centrale economice şi unităţile din subordinea acestora, academiile de ştiinţe, precum şi alte unităţi socialiste vor încheia contracte cu institutele de cercetări economice pentru temele prevăzute în programul de cercetare, aprobat de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale, precum şi pentru alte teme de cercetare, asigurînd fondurile necesare finanţării lucrărilor executate.

Normele de cercetare științifică ale tuturor cadrelor didactice cu profil economic din învățămîntul superior sînt cuprinse în planurile de cercetare ale institutelor de cercetări economice și se vor efectua în cadrul acestor unități.

Unitățile din componența Institutului Central de Cercetări Economice au, în principal, următoarele profiluri :

Institutul de Economie Socialistă

Studiază : legitățile economice ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerii la comunism ; utilizarea resurselor materiale ale întregii economii naționale ; modernizarea structurii economiei naționale și corelațiile dintre ramuri ; organizarea și normarea muncii, pregătirea și folosirea forței de muncă, retribuirea muncii ; dezvoltarea teritorială a forțelor de producție ; reproducția lărgită, producerea și utilizarea venitului național ; gospodărirea fondului național de dezvoltare și a fondului de consum ; perfecționarea conducerii și organizării activității economico-sociale ; creșterea productivității muncii și a eficienței întregii economii naționale ; nivelul de trai ; economia mediului înconjurător ; istoria economiei naționale și gîndirea economică.

Institutul de Economie Industrială

Studiază : tendințele dezvoltării industriei, legăturile dintre ramurile și sectoarele industriei, perfecționarea organizării și conducerii unităților industriale. Împreună cu colectivele de analiză economică organizate în cadrul institutelor departamentale de proiectări acordă asistență economică unităților industriale și participă la fundamentarea economică a studiilor tehnico-economice la principalele obiective industriale.

Principalele domenii de cercetare ale acestui institut sînt : gospodărirea bazei de materii prime și energetice ; pregătirea și folosirea forței de muncă ; progresul tehnic și eficiența investițiilor ; folosirea intensivă a capacităților de producție ; perfecționarea aprovizionării tehnico-materiale ; organizarea producției și creșterea productivității muncii ; căile reducerii consumurilor materiale și a cheltuielilor de producție ; creșterea eficienței economice ; optimizarea producției ; eficiența specializării și diversificării producției ; proporțiile și corelațiile dintre ramurile și sectoarele industriei ; dezvoltarea teritorială a industriei ; dezvoltarea transporturilor ; perfecționarea raporturilor dintre întreprindere-centrală-minister ; perfecționarea sistemului de indicatori, norme și normative utilizate în industrie.

Institutul de Economie Agrară

Studiază : căile dezvoltării economice a unităților agricole de stat și a cooperativelor agricole ; eficiența economică a proceselor tehnologice din agricultură, utilizarea forței de muncă, perfecționarea conducerii, organizării și planificării activității unităților agricole. Împreună cu colectivele de analiză și cercetare economică organizate în cadrul institutelor și stațiunilor de cercetări ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și ale Academiei de Științe Agricole și Silvice participă la fundamentarea economică a studiilor inițiate și elaborate în diferite domenii ale agriculturii.

Principalele sale domenii de cercetare sînt : folosirea intensivă și rațională a fondului funciar ; zonarea producției agricole, îmbinarea ramurilor și creșterea eficienței economice, eficiența mecanizării și chimizării, a irigațiilor și a altor lucrări de amenajări funciare ; cheltuielile de producție și căile sporirii venitului net ; creșterea eficienței producției agricole ; întărirea și consolidarea economico-organizatorică a unităților agricole de stat și cooperatiste ; dezvoltarea și perfecționarea raporturilor economice dintre unitățile agricole de stat și cooperatiste ; activitățile agricole ale gospodăriilor populației ; organizarea, conducerea și planificarea unităților economice din agricultură ; organizarea producției în complexe agro-industriale.

Institutul de Economie Mondială

Studiază : tendințele economiei mondiale, pe ansamblu și pe grupe de țări, principalele forme ale relațiilor economice internaționale, conjunctura piețelor externe. Asigură îndrumarea metodologică a compartimentelor de conjunctură din ministere și întreprinderi de comerț exterior. Elaborează și editează materiale pentru informarea curentă și documentarea sistemului de comerț exterior și cooperarea economică internațională.

Principalele sale domenii de cercetare sînt : economia țărilor socialiste ; economia țărilor în curs de dezvoltare ; economia țărilor capitaliste dezvoltate ; prognoza evoluției economiei mondiale ; participarea României la cooperarea economică internațională ; căile lărgirii și creșterii eficienței comerțului exterior al țării noastre ; colaborarea economică în cadrul C.A.E.R. ; conjunctura piețelor internaționale ; modificările și tendințele prețurilor pe piața mondială ; organismele economice internaționale, noua ordine economică internațională ; teorii actuale referitoare la relațiile economice internaționale ; reglementările actuale și tendințele în evoluția dreptului economic internațional, în ce privește comerțul și cooperarea, transportul internațional, dreptul maritim, dreptul vamal, dreptul de proprietate industrială, arbitrajul internațional.

Institutul de Economia Comerțului Interior și a Turismului

Studiază : principalele legități și tendințe ale comerțului interior, conjunctura vînzărilor cu amănuntul, căile creșterii eficienței circulației mărfurilor și a turismului.

Principalele domenii de cercetare de care se ocupă sînt : piața internă, evoluția cererii de mărfuri a populației; tendințele și modalitățile de extindere a alimentației publice; dezvoltarea și organizarea serviciilor către populație ; perfecționarea rețelei comerciale ; organizarea unităților comerciale ; perfecționarea activității cooperației de consum ; relațiile dintre furnizori (producători) și unitățile comerciale ; dezvoltarea și planificarea turismului intern ; studierea conjuncturii pieței externe și prognoza turismului internațional ; regimul juridic al turismului internațional.

Institutul de Planificare și Prognoză

Elaborează : studii privind perfecționarea planificării și prognoza evoluției economiei naționale.

Principalele sale domenii de cercetare sînt : optimizarea proporțiilor economiei naționale ; corelația dintre acumulare și consum ; factorii ritmului creșterii economice ; balanța legăturilor dintre ramuri ; eficiența investițiilor ; metodologia de planificare ; sistemul de indicatori ai dezvoltării economiei naționale ; prognoza economică pe termen lung.

Institutul de Finanțe, Circulație Monetară și Prețuri

Efectuează : studii și cercetări privind acțiunea pîrghiilor financiare, perfecționarea sistemului financiar-bancar, aspectele financiare ale creșterii eficienței economice, circulația monetară internă și relațiile financiar-valutare internaționale. Studiază legitățile formării prețurilor și căile perfecționării metodologiei de planificare și prognoză a prețurilor.

Principalele domenii de cercetare ce-i revin sînt : analiza, planificarea și prognoza financiară ; sistemul pîrghiilor financiare și bancare ; structura și căile reducerii prețului de cost ; sistemul bănesc ; circulația bănească ; puterea de cumpărare și premisele trecerii la convertibilitatea internațională a leului ; relațiile financiar-valutare internaționale ; sistemul monetar internațional ; sistemul prețurilor și căile perfecționării funcțiilor sale ; prognoza prețurilor ; modul de formare și structura prețurilor pe plan mondial ; sistemul informațional financiar-contabil și controlul financiar ; legislația financiară, bancară, valutară, de asigurări și de prețuri.

Centre de Cercetări Economice, organizate în cadrul Facultăților de Științe Economice din Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Craiova

Aceste centre funcționează ca unități teritoriale ale I.C.C.E. în care își vor desfășura activitatea științifică cadrele didactice cu profil economic din învățămîntul superior și liceal din localitățile respective și apropiate, precum și specialiști din producție. Aceste centre participă la înfăptuirea programului și planurilor de cercetare științifică ale Institutului Central de Cercetări Economice și întreprind studii și cercetări economice teritoriale pe baza recomandărilor organelor locale de partid și de stat.

Centrul de Informare, Documentare și Sinteză

Prelucrează și difuzează materialul documentar necesar cercetării științifice, elaborează lucrări de informare (buletine documentare, bibliografii, fotocopii etc.), coordonează întregul sistem de informare-documentare din țară în domeniul științelor economice.

PREMISE ECONOMICE ŞI SOCIAL-POLITICE ALE MARII RĂSCOALE ŢĂRĂNEŞTI DIN 1907

Ţăranii nu mai aveau nimic, „dar absolut nimic, în toată puterea cuvîntului“

Un decor sclipitor sfîşiat de fulgerul răscoalei

AFLATĂ PERMANENT la loc de frunte pe agenda vieţii publice româneşti, atît ca o „problemă cronică“ dar, adesea, şi în forme acute, „chestiunea ţărănească“ reprezenta pentru clasele dominante un factor de continuă nelinişte, ce ducea însă casă bună cu slaba preocupare pentru reala soluţionare a revendicărilor maselor ţărăneşti. Iată contextul în care la începutul secolului al XX-lea se constată — aşa cum atestă numeroase mărturii — o creştere a valului revoluţionar ţărănesc.

Dacă faptul însuşi al ridicării la luptă a ţărănimii, într-o formă sau alta, era deci de aşteptat, dimensiunile şi amploarea ridicării din 1907 i-au surprins pe destui contemporani. Mai ales că această ridicare a ţărănimii apărea violent la suprafaţă — „ca un trăsnet din cel mai curat senin“ cum spunea N. Iorga — ca un aspru şi necruţător revers al fastuoaselor serbări jubiliare organizate în 1906, cu prilejul împlinirii a 40 de ani de domnie a regelui Carol I de Hohenzollern. Expoziţia jubiliară din dealul Filaretului înfăţişa o „vitrină“ de lumină, strălucire şi bogăţie, căutînd să convingă de soliditatea şi trăinicia regimului, de „succesele“ lui pe toată linia. Pentru a se acredita această impresie n-au fost cruţate cheltuielile, finanţate cu largheţe de stat. Dar pocnetul festiv al sticlelor de şampanie, consumate de cei „cufundaţi în orgii bugetare“, înfocatele discursuri apologetice nu puteau să acopere faptul că **la temelia alcătuirii social-politice milioane de ţărani — imensa majoritate a poporului — duceau o existenţă de mizerie, exploatare şi oprimare.** Sfîşiind fără menajamente decorul sclipitor pus în scenă de oficialităţile epocii, răscoala din 1907 a adus în plină lumină starea reală a problemei ţărăneşti, întreaga ei gravitate...

Temeiul ridicării : sistemul de relaţii agrare cu puternice rămăşiţe feudale

ÎNCĂ ÎN EPOCĂ s-a bucurat de foarte puţin credit în opinia publică versiunea — pe care guvernanţii, şi în genere, cei lezaţi de răscoală căutau s-o răspîndească — conform căreia ridicarea în masă a ţăranilor a fost provocată de agitaţia unor instigatori. În rîndurile acestora erau incluse, de către cei interesaţi, personalităţi marcante, de orientări diverse, ale vieţii publice româneşti, ca Spiru Haret, N. Iorga, C. Stere, dr. I. Cantacuzino, Vasile M. Kogălniceanu, alături de unii militanţi socialişti, de numeroşi învăţători, preoţi, alţi intelectuali, ţărani mai combativi. A limita însă motivul determinant al răscoalei la „instigaţie“ însemna a ascunde cauzele ei reale. Oameni politici lucizi, fruntaşi ai mişcării socialiste, intelectuali preocupaţi de destinele ţării, istorici şi economişti cunoscători ai realităţilor obiective din economie şi viaţa cotidiană au pus în evidenţă încă de atunci natura şi diversitatea motivelor care au dus la răscoală. Pornind de la asemenea căutări istoriografia marxistă, prin efortul susţinut desfăşurat în anii de după Eliberare, a fost în măsură să dea o cuprinzătoare şi ştiinţifică explicaţie premiselor economice, sociale şi politice care au generat memorabila răscoală a ţăranilor din primăvara anului 1907.

Sînt înscrise cu litere de aur în Marea Cartă a neamului nostru minunatele exemple de capacitate revoluţionară, de luptă pentru eliberarea naţională şi socială, date de ţărănimea română, rolul ei fundamental de-a lungul istoriei patriei. În acest cadru, în deceniile premergătoare reformei, sensul general al mişcărilor şi revoluţiei ţărăneşti, a fost determinat de lupta ei pentru abolirea perimatei orînduiri feudale, pentru înlăturarea „robiei clăcii“, pentru împroprietărire şi emancipare. Reforma agrară din 1864 a constituit momentul istoric în care — în ciuda multor imperfecţiuni — aceste obiective au fost realizate, marcînd trecerea definitivă la orînduirea capitalistă, pentru a cărei dezvoltare reforma deschidea un cadru mult mai favorabil.

Dezvoltarea orînduirii capitaliste pînă la începutul veacului XX — deşi nu lipsită de contradicţii — va face astfel importante progrese. Industria, comerţul intern şi cu exteriorul se vor dezvolta tot mai mult, potenţînd atragerea în această orbită a agriculturii. Creşterea generală a capitalismului îşi va găsi expresia şi în construirea reţelei de căi ferate şi şosele, în crearea unei monede naţionale (leul), în formarea treptată, pînă spre 1910, a sistemului bancar ce avea în centrul său Banca Naţională, în construirea unui sistem financiar modern precum şi a unei reţele instituţionale adecvate funcţionării organismului economic şi statal capitalist.

Dincolo de impulsul însemnat dat întregii dezvoltări a ţării reforma agrară din 1864 a avut însă serioase limite, privind sfera şi conţinutul împroprietăririi. Aceste limite, condiţiile istorice ale momentului înfăptuirii reformei — generate, la rîndul lor, de împrejurările obiective şi subiective dintr-un întreg secol de evoluţie anterioară — slăbiciunea burgheziei ca clasă au determinat **pactizarea ei cu moşierimea.** Acest fapt a dus la **instaurarea unui sistem contradictoriu de relaţii agrare,** în cadrul căruia relaţiile capitaliste în dezvoltare — concretizate în utilizarea muncii salariate şi a maşinilor — s-au îmbinat vreme îndelungată cu puternice rămăşiţe feudale, legate de menţinerea, în proporţii însemnate, a marii proprietăţi moşiereşti şi manifestate în sistemul muncii în dijmă. Orientat, în ansamblu, de legităţile specifice capitalismului şi, în primul rînd, de tendinţa nelimitată de cîştig realizat din vînzarea mărfurilor agricole pe piaţă, un asemenea sistem genera o **tendinţă de creştere, la fel de nelimitată, a exploatării maselor ţărăneşti,** atît cu metode ce ţineau de capitalismul în dezvoltare cît şi cu procedee ce reprezentau rămăşiţele feudale.

În condiţiile în care majoritatea pămîntului, la toate categoriile de folosinţă (arabil şi, mai ales, păşuni — fîneţe şi păduri) aparţinea marii proprietăţi, spre a-şi completa necesarul pentru trai, mulţi ţărani erau economiceşte nevoiţi, într-o măsură sau alta, să ia pămînt în arendă de la moşieri — arendă „de foame“ — în cadrul „învoielilor agricole“. În logica funcţionării „sistemului“ intra, de asemenea, dat fiind parazitismul pronunţat al clasei moşiereşti, darea pămîntului în arendă pe scară întinsă unor mari arendaşi.

Acelaşi sistem genera un şir nesfîrşit de abuzuri în relaţiile dintre moşieri-arendaşi — de o parte — şi ţărani, cu pămînt insuficient, cu inventar agricol şi juridiceşte liberi — de altă parte. Multitudinea şi frecvenţa acestor abuzuri demonstra că ele erau inerente sistemului, constrîngerea economică a ţăranilor completîndu-se astfel — într-o măsură sau alta — cu forme de constrîngere extraeconomică.

Sistemul economic avea drept corolar, drept întregire necesară, un sistem politic menit să-l conserve şi să-l apere prin limitarea — pe calea legii sau în fapt — a drepturilor politice ale ţăranului. Pe fondul acestui sistem politic viaţa ţăranului era grevată de consecinţe de ordin administrativ, cultural, sanitar, etc. Să ne referim însă mai pe larg la aceste probleme.

Sărăcia, dijma, arenda, dările...

ÎN ULTIMELE două decenii ale secolului al XIX-lea şi la începutul secolului al XX-lea trăsăturile negative ale sistemului de relaţii agrare s-au accentuat. **Nedreapta repartiţie a pămîntului** îi frămînta cel mai mult pe ţărani. Însăşi reforma din 1864 le dăduse, multora dintre ei, pămînt insuficient, fapt confirmat şi de ulterioara împroprietărire a însurăţeilor (1878) ca şi de vînzările din pămînturile statului, dintre care se relevă mai ales cele din 1889. La începutul veacului XX proprietăţile ţărăneşti pînă la 10 ha erau în număr de 920.939 (ceea ce reprezenta 95,4 % din totalul proprietăţilor), dar dispuneau numai de 40,29% din terenurile arabile şi fîneţele ţării, în timp ce proprietăţile peste 50 ha, procentual sub 1% din totalul proprietăţilor, deţineau 50,82% din terenurile arabile şi fîneţe. Unei gospodării ţărăneşti îi revenea, în medie pe ţară, 3,60 ha de pămînt, în timp ce suprafaţa medie a marii proprietăţi era de peste 900 hectare. Dacă se iau în considerare numai moşierii ce posedau peste 500 ha, rezultă că aproximativ 1500 de mari proprietari deţineau 38% din terenul cultivabil al ţării, revenind în medie fiecăruia circa 2000 ha. **Acest fapt caracterizează România ca o ţară a latifundiilor.** În unele zone ale ţării inegalitatea repartizării pămîntului era şi mai pronunţată şi, ca urmare, învoielile agricole erau mai apăsătoare, fapt ce explică violenţa mai mare a răscoalei în acele zone (Nordul Moldovei, Cîmpia Dunării, Cîmpia Olteniei).

Nici la începutul veacului al XX-lea marea proprietate nu făcuse încă paşi suficient de însemnaţi pe calea înzestrării cu inventar agricol viu şi mort, majoritatea covîrşitoare a acestuia (peste 90%) fiind deţinut fărămiţat de masa micilor producători ţărani. Dar deşi moşierii şi arendaşii lucrau în bună parte pămîntul cu vitele ţăranului, ei au restrîns necontenit suprafeţele de păşune. Comparativ cu situaţia existentă cu patru decenii în urmă, în jurul anului 1905 suprafeţele ocupate de fîneţele naturale se reduseseră de peste două ori, iar cele ocupate de păşuni mai reprezentau doar 58,7%. Pe fondul acestei scăderi generale, inegalitatea repartizării acestor categorii de terenuri între moşieri şi ţărani era încă şi mai pronunţată decît în cazul terenurilor arabile. Aceasta făcea ca învoielile (distincte) pentru păşunatul vitelor (sau ierbărit) să fie o sursă permanentă de înrobire suplimentară a ţăranului.

O altă cauză a răscoalei, frecvent şi justificat invocată, a constat în **caracterul apăsător al învoielilor agricole.** În condiţiile în care moşierii deţineau majoritatea pămîntului, iar ţăranii partea principală a inventarului, precum şi forţa de muncă, unirea acestor doi factori în scopul realizării procesului de producţie agricol se efectua — din cauzele arătate — în cadrul sistemului de muncă în dijmă. Formele şi modul de funcţionare a acestui sistem au fost reglementate juridic prin legile de învoieli (sau de tocmeli) agricole. Pentru pămîntul primit de la moşier spre a-l lucra, ţăranul se angaja să-i dea o parte din produsele obţinute (dijma în produse), să-i muncească o anumită suprafaţă de teren (dijma în muncă sau „la tarla“) sau să-i plătească o sumă de bani (arenda în bani). În practica învoielilor, acestea apăreau combinat, predominînd una sau alta dintre ele.

La aceasta se adăugau întotdeauna „un conglomerat de obligaţii suplimentare“, numite suprasarcini sau ruşfeturi, constînd, mai ales, în diferite munci, precum şi în aşa-zisele „daruri“. Iar faptul că învoielile se încheiau, de regulă, iarna sau primăvara contribuia ca ţăranul, încolţit de nevoi mai mult decît în alte epoci ale anului, să poată rezista mai puţin condiţiilor înrobitoare ce-i erau impuse.

La sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea se manifestă o accentuată tendinţă de creştere a dijmei, a arenzii în bani şi ruşfeturilor. S-a calculat că în 1906 ruşfeturile au reprezentat, în medie, pe ţară circa 60% din valoarea dijmei. Prestate cu deosebire în munci, constituind o nesfîrşită sursă de abuzuri ele au amplificat nivelul real al exploatării ţăranului. Adeseori „libera“ învoială avea un caracter cămătăresc, înrobitor, mai ales prin faptul că condiţiile de muncă nu erau supuse nici unei reglementări. De regulă, ţăranii trebuiau — aşa cum specifica un contract agricol din judeţul Botoşani — să lucreze „de cînd se face ziua şi a sta la lucru pînă cînd se face seară“. 1) La fel stăteau lucrurile şi atunci cînd învoiala scrisă se încheia sub forma arenzii în bani, dar apoi era convertită în muncă, în echivalenţe de preţuri total defavorabile ţăranului.

NICOLAE VERMONT *Ioane, Ioane ai cerut pămînt*

Marea arendăşie a constituit şi ea un factor, acuzat drept importantă cauză a răscoalei. Existînd de multă vreme în ţară, sistemul marii arendări luase, în cele trei decenii premergătoare răscoalei, o dezvoltare deosebit de mare. În anul 1902, dintr-o suprafaţă de 4.105.074 ha ce aparţinea proprietăţilor mai mari de 50 ha, aproape 57% era arendată la 3 332 de arendaşi. Ponderea suprafeţei arendate creştea proporţional cu întinderea moşiei. Astfel dacă moşiile cuprinse între 100-500 ha erau arendate în proporţie de 50,17%, pentru latifundiile mai mari de 3.000 ha procentul arendării se apropia de 75%.

Interpunerea marelui arendaş între moşier şi ţăran ducea la accentuarea exploatării acestuia din urmă. Potrivit unor anchete statistice oficiale, între 1870 şi 1906 proporţia dijmei în produse, cît şi mărimea arenzii în bani crescuseră considerabil, acest fenomen cunoscînd o acceleraţie în primii ani ai secolului XX, cînd în curs de 3—5 ani arenzile au sporit de două ori sau chiar trei ori. Concurenţa dintre arendaşi pentru moşii îi făcea să supraliciteze pe spinarea ţăranilor.

În Moldova luaseră fiinţă şi asociaţii de arendaşi, numite „trusturi arendăşeşti“ cum era asociaţia fraţilor Juster, care ţinea în arendă, în 1905, 30 152 ha cultivabile, în timp ce trustul Fischer avea arendate, în 10 judeţe din Moldova, 237 863 ha, din care 159.399 ha de pămînt cultivabil. Nu este deloc întîmplător că răscoala din 1907 a izbucnit pe moşia Flămînzi (jud. Botoşani), ţinută în arendă de fraţii Fischer.

De regulă, arendaşii, inclusiv cei asociaţi în „trusturi“, nu făceau investiţii, ci se ocupau să tragă profituri din subarendarea pămîntului la ţărani în condiţii înrobitoare. „Tendinţa generală a arendaşilor... — scria, pe bună dreptate, Radu Rosetti — este nu atît exploatarea cît mai intensivă a pămîntului, ci exploatarea cît mai desăvîrşită a ţăranului“.2) Figura socială a „arendaşului român“, surprinsă cu măiestrie şi cu cît sarcasm de marele Caragiale, relevă îmbinarea de către arendaş a calităţii de capitalist cu aceea de cămătar şi speculant ce nu ezita să utilizeze, în propriul său folos, rămăşiţele feudale.

Sistemul muncii în dijmă genera o serie nesfîrşită de abuzuri şi samavolnicii, fie în cadrul legii, fie prin încălcarea ei, dar toate tinzînd la jefuirea muncii ţăranului şi afirmarea atotputerniciei stăpînilor. În faţa multitudinii, varietăţii şi ingeniozităţii acestor încălcări, săvîrşite atît de arendaşi cît şi de moşieri, un autor atît de auster ca economistul G. D. Creangă — după ce examinase contractele de învoieli agricole pe anul 1906 — nota : „Nu se poate ca conştiinţa să nu se revolte, atît din punct de vedere umanitar, cît şi din punct de vedere economic şi patriotic“. 3)

În afara cauzelor cu acţiune directă din sfera relaţiilor agrare, în rîndul factorilor economici ce şi-au adus contribuţia la pregătirea premiselor răscoalei mai trebuiesc enumerați : insuficiența creditului pentru țărani (în ciuda dezvoltării rețelei de credit), fapt ce îl lăsa adesea la discreția cămătarilor, camăta la sate constituind un adevărat flagel, îmbinîndu-se strîns cu rămășițele feudale din sistemul agrar al țării ; exploatarea suplimentară a țărănimii de către capitalul comercial, între care de numeroși samsari care cumpărau produsele țăranilor la prețuri derizorii ; fiscalitatea ce devenise apăsătoare, crescînd continuu în deceniile de după reformă, masele țărănești constituind și principala masă de contribuabili, încasarea impozitelor fiind mai întotdeauna, o sursă de conflicte între țărani și aparatul fiscal ; criza economică de supraproducție, ce s-a declanșat în 1899 și a durat 3—4 ani, repercutîndu-se și în mediul rural, precum și anii secetoși 1899 și 1904 ce au dat noi lovituri stării economice, și așa precare, a majorității țărănimii.

O stare de cruntă mizerie socială bîntuia lumea satelor

CELE arătate, evidențiază neîndoielnic că factorii economici au avut ponderea principală în evoluția care a dus la răscoală, dar, alături și în strînsă legătură cu ei au acționat și **factori de ordin social și politic.** Și aceasta întrucît sistemul agrar înapoiat, grevat de rămășițe feudale, genera pentru țărani nu numai forme de exploatare ci și o situație de inferioritate socială și politică.

O stare de cruntă mizerie socială bîntuia lumea satelor, sub înfățișări din cele mai diverse. Exploatarea crîncenă și veniturile mici obținute din munca pămîntului aveau ca urmare o sărăcie dezolantă, remarcată de mulți contemporani. Foarte mulți țărani — nota de pildă, profesorul Simion Mehedinți — „n-au nimic, dar absolut nimic în toată puterea cuvîntului“.[4])

Situația locuințelor în anul 1906 era precară; bunăoară, din totalul locuințelor din țară, 3,8% erau bordeie, iar 26,5% — locuințe cu o singură încăpere, cele mai multe din acestea fiind așezate la sate. Din cele 1.068.954 locuințe țărănești, 54,6% erau construite din lut și numai 7% din cărămidă.

Alimentația țăranului se caracteriza printr-un regim de permanentă subnutriție, și aceasta în timpul în care România se mîndrea că este „grînarul Europei“ ! Însuși consumul de porumb, hrana de bază la sate, manifesta o tendință de continuă scădere. Mortalitatea generală și mai ales cea infantilă erau deosebit de ridicate printre țărani, iar bolile (între care pelagra, paludismul, tuberculoza ș.a.) aveau o largă răspîndire. Cu toate că exista un „serviciu sanitar rural“, țărănimea era, în genere, aproape complet lipsită de asistență medicală. Numărul medicilor permanenți la sate era foarte redus; în multe părți ale țării un medic de plasă revenea la cîte 20, 30 și chiar 40 comune rurale. „Vizitarea“ bolnavilor devenea, în aceste condiții, un eveniment, erau frecvente cazurile cînd oamenii „mureau cu zile“.

Așa stînd lucrurile, nu e de mirare că țărănimea — și prin aceasta însuși poporul român — era amenințată de primejdia degenerării fizice, că era periclitată însăși dezvoltarea fizică a generațiilor următoare, iar vîrsta medie a țăranului român era mai mică de 33 ani, în timp ce în alte țări se situa la circa 50 de ani.

Condițiile grele de trai ale țărănimii duceau și la o stare de înapoiere culturală la sate, la o mare răspîndire a analfabetismului. În anul școlar 1904—1905, de pildă, abia 30% din copiii de vîrstă școlară urmau cursurile. Așa cum arăta doctorul Victor Babeș, din cauza mizeriei mari și a nevoii de a munci din fragedă copilărie, mulți fii de țărani nu puteau umbla la școală, „lipsindu-le timpul, cărțile și chiar hainele“. Numărul școlilor și al învățătorilor, deși înregistrase unele creșteri, era încă departe de a acoperi necesitățile, iar starea localurilor de școală existente în mediul rural era, în numeroase cazuri necorespunzătoare. Politica școlară în mediul rural era, în parte, legată de ideea că un țăran instruit ar fi fost mai greu de exploatat și oprimat.

Marile energii revoluționare ale țărănimii

ÎNTRE PREMISELE răscoalei din 1907 un rol extrem de important l-au jucat și cele de **ordin politic.**

În primul rînd, se impune atenției faptul că între starea mizeră a țărănimii și lipsa de drepturi politice era o strînsă legătură. „Țărănimea aceasta este săracă — declara N. Iorga — ...și ea nu are nici un amestec real în viața publică“. [5])

Prin Constituția din 1866, țărănimea vota în cadrul colegiului al IV-lea electoral, iar în urma modificărilor din 1884, în colegiul al III-lea, împărțirea pe colegii realizîndu-se după avere sau venit, adică cenzitar. Și trebuie spus că, din 183 de deputați, numai 38 erau aleși la colegiul al III-lea, restul de 145 fiind aleși de colegiile I și II. Țăranii fără știință de carte și fără venitul prescris votau indirect : 50 de alegători desemnau un delegat iar acesta avea dreptul la un vot în alegeri. **„Voința națională“ era astfel trucată, falsificată.** Dar nici cei 38 de deputați de la colegiul III nu erau țărani, ci erau, de regulă, impuși de guvern, astfel încît — după cum remarca I. L. Caragiale — „imensa clasă a țăranilor“ nu avea „nici un reprezentant natural al intereselor ei în Cameră“.

La inechitatea sistemului electoral cenzitar se adăuga și felul cum erau aleși primarii și consilierii comunali. Conform unei legi din 1886, aceștia trebuiau aleși prin vot secret. În numeroase cazuri, însă, aceste prevederi erau încălcate, fiind impuși oamenii preferați de moșieri și arendași și care, apoi, să le slujească docil interesele. În raport cu țăranul, întreaga administrație — de la notar și primar pînă la subprefect și prefect — se comporta adesea abuziv. Este apoi, cunoscut tratamentul la care era supus țăranul cînd mergea să-și satisfacă stagiul militar. Ilustrativă, în această privință, este figura — conturată cu realism de scriitorul Anton Bacalbașa — a lui moș Teacă, care împingea rigorile cazone pînă la batjocură și absurd, pentru a-l „disciplina“ pe recrutul țăran și a-l transforma într-o unealtă perfect docilă a regimului.

În atmosfera premergătoare răscoalei se acumulase și o imensă doză de neîncredere nutrită de țărani în cele două partide ce alcătuiau rotativa guvernamentală : liberalii și conservatorii. Dealtfel, adevăratul chip al acestor partide — cunoscut de țărani din experiență — va fi confirmat și de pactizarea lor în acțiunea de reprimare drastică și sîngeroasă a răscoalei.

Trebuie, de asemenea, notată, ca un element politic de mare însemnătate, influența ideilor socialiste la sate. P.S.D.M.R., înființat în 1893, acorda o mare atenție problemei țărănești. Prin presa socialistă, prin cluburile socialiste înființate la sate în ultimii ani ai secolului al XIX-lea, aceste idei pătrundeau treptat în conștiința țăranilor muncitori. Se știe, apoi că cei mai mulți muncitori proveneau de la țară și aveau, în chip firesc, o simpatie și înțelegere organică față de nevoile și starea țărănimii. De aici, un schimb continuu de idei, prin viu grai, în fața căruia neștiința de carte a multor țărani nu putea fi o stavilă. Atît în forme organizate cît și spontan, începea, astfel, procesul de formare a alianței, dintre proletariat și țărănimea exploatată, sub conducerea proletariatului.

TOATE ACESTEA conturează liniile esențiale ale **stării insuportabile** la care ajunsese țărănimea. Nu este deci de mirare că în sufletul țăranului român se adunase și clocotea ura împotriva celor care l-au „împilat, brutalizat, exploatat și batjocorit. Cum spunea Radu Rosetti **„De mirat este numai lunga, prea lunga lui răbdare“.[6])**

Pusă la grea încercare, această „răbdare“ ieșise deseori din matcă, revărsîndu-se într-un lung șir de frămîntări, nemulțumiri, mișcări și revolte țărănești de care epoca de după reforma agrară din 1864 este presărată. După răscoalele țărănești din 1888, care reprezintă o ridicare de vîrf, aceste manifestări au cunoscut, an de an, o mare frecvență, avînd momente mai proeminente în 1894, 1899-1900 și 1904. Ele prevesteau și pregăteau. în fapt, marea ridicare de mase din primăvara lui 1907.

Reliefînd necesitatea acută a înlăturării rămășițelor feudale, a rezolvării problemei agrare în favoarea maselor largi ale țărănimii, așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** răscoala **„a dezvăluit marile energii revoluționare ale țărănimii, reprezentînd una din paginile glorioase ale luptei sociale a poporului român“.**

Împlinirea năzuințelor istorice ale țărănimii spre o viață mai bună și civilizată, de dreptate și progres, s-a produs în anii noștri, în condițiile dezvoltării socialiste a țării. Agricultura, așezată pe baze noi, socialiste, a cunoscut realizări de o deosebită însemnătate iar țărănimea a cules și culege pe deplin roadele eforturilor ei. Calitatea vieții la sate se apropie tot mai mult de cea a vieții de la oraș, iar pe fondul largului democratism ce caracterizează desfășurarea întregii activități economico-sociale a țării, țărănimea își spune hotărît cuvîntul său în definirea și înfăptuirea unor obiective economice și sociale de o cutezanță care cu ani în urmă ar fi părut cea mai pură fantezie.

conf. dr. Vasile BOZGA

---

1) Arh. St. Botoșani, fd. Prefectura Botoșani, dos. I/1907 c. 124, citat după Marea răscoală a țăranilor din 1907, Ed. Acad. R.S. România, 1967 p. 59.

2) Radu Rosetti, Pentru ce s-au răsculat țăranii, Buc. 1907, p. 505.

3) Învoielile agricole în România în vigoare pe anul 1906, Buc. 1908, p. 59.

4) Vezi România muncitoare an. I nr. 11/17, martie 1902.

5) N. Iorga, În chestia amnistiei răsculaților țărani, în Discursuri parlamentare, vol. I. Ed. Bucovina. I.E. Torouțiu, Buc. 1939, p. 11.

6) Radu Rosetti op. cit. p. 582.

OM — TEHNICĂ — MEDIU

> „Odată cu realizarea acestui vast program de dezvoltare economico-socială, va trebui să se acorde o atenție mai mare măsurilor de împiedicare a poluării, de conservare nealterată a mediului înconjurător, asigurînd astfel condiții de viață cît mai corespunzătoare poporului atît în prezent cît și în viitor".
>
> **NICOLAE CEAUŞESCU**
>
> *(Raport la cel de al XI-lea Congres al P.C.R.)*

PROTECŢIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR ŞI ANALIZA SISTEMICĂ

INTENSIFICAREA punerii în valoare a resurselor naturale, creșterea și diversificarea industriei, agriculturii și zootehniei, aglomerarea populației în anumite centre urbane și zone teritoriale, precum și dezvoltarea rapidă a mijloacelor de transport determină și în țara noastră unele modificări ale mediului înconjurător care pot avea implicații asupra calității aerului, apei, solului, florei și faunei, în general asupra mediului de viață al oamenilor.

Avînd în vedere aceste considerente, conducerea de partid manifestă o preocupare susținută pentru protecția mediului de viață din țara noastră. Politica statului nostru în domeniul protecției mediului înconjurător se reflectă astfel într-o serie de măsuri și programe de natură științifică, tehnică, economică, legislativă și de organizare privind supravegherea, prevenirea și combaterea degradării mediului înconjurător.

Perspectiva : calitatea vieții

ȚINÎND SEAMA de aspectele încă nesoluționate, ca și de problemele deosebit de complexe generate de protecția mediului înconjurător conducerea de partid și de stat a apreciat că este necesar ca activitățile importante din acest domeniu să fie unitar concepute și coordonate într-un program special de protecție a mediului înconjurător, component al Planului unic al dezvoltării economice și sociale a României, în vederea cunoașterii eforturilor financiare pe care le reclamă aceste activități, precum și a efectelor social-economice și ecologice generate în timp de măsurile prevăzute pentru supravegherea, prevenirea și combaterea degradării mediului înconjurător în țara noastră.

Programul special privind protecția mediului înconjurător adoptat de Marea Adunare Națională odată cu Planul unic al dezvoltării economice și sociale a României pentru perioada 1976—1980, are un dublu scop. El își propune, în primul rînd, o importantă sarcină de natură socială ; de a contribui la realizarea politicii partidului și statului nostru în domeniul creării unor condiții optime de viață, inclusiv a îmbunătățirii continue a stării de sănătate a populației.

Al doilea scop al programului constă în studierea și promovarea măsurilor pentru diminuarea pagubelor pe care le suportă în prezent economia națională datorită degradării mediului înconjurător precum și în stabilirea modalităților de recuperare a substanțelor poluante reziduale, utilizabile.

Principalele obiective ale programului sînt : realizarea de noi sisteme și instalații de protecție a mediului ; recuperarea produselor reziduale industriale și menajere utilizabile : identificarea acțiunii factorilor poluanți asupra mediului înconjurător ; diminuarea pagubelor generate de poluare asupra factorilor de mediu ; prevenirea fenomenelor de degradare a solurilor, ecologia și economia pădurilor ; producerea de noi tipuri de pesticide cu remanență redusă utilizabile în agricultură, silvicultură și zootehnie ; stabilirea zonelor de protecție a așezărilor umane ; combaterea zgomotului și vibrațiilor în mediul urban ; diminuarea efectelor diverșilor factori de poluare asupra populației.

Pentru aplicarea ansamblului de măsuri luate de statul nostru în domeniul protecției mediului înconjurător, activitatea de cercetare științifică și dezvoltarea tehnologică are un rol prioritar. În Republica Socialistă România se află în curs de desfășurare Programul privind activitatea științifică și tehnologică în domeniul protecției mediului înconjurător, care are în principal următoarele obiective : cercetarea și realizarea de tehnologii industriale de protecție nepoluante sau mai puțin poluante, cercetarea de instalații utilaje și dispozitive pentru epurarea apelor uzate, industriale și menajere și de instalații pentru purificarea gazelor industriale ; cercetarea sistemelor și tehnologiilor referitoare la recuperarea substanțelor reziduale utilizabile ; cercetarea de instalații și sisteme pentru supravegherea calității factorilor de mediu, combaterea fenomenelor de eroziune a solului, cercetări privind protejarea și ameliorarea calității florei și faunei, cercetări privind efectele biologice asupra mediului înconjurător generate de poluarea aerului, apelor și solului etc.

În baza directivelor Congresului al XI-lea al P.C.R. și ca urmare a creării în țara noastră a cadrului juridic, instituțional și operativ privind protecția mediului înconjurător, activitatea de protejare și ameliorare a calității factorilor de mediu s-a desfășurat ca parte integrantă a procesului de dezvoltare economică și socială planificată a țării.

Ca urmare a efortului de investiții făcut de statul nostru și a impulsionării activității de cercetare și proiectare tehnologică, în domeniul protecției mediului s-au obținut unele rezultate bune care pun în evidență, în principal, realizarea de instalații privind protecția aerului și apelor (la combinatele siderurgice Galați, Hunedoara, Reșița, pe platforma Capra Mică, la combinatele de îngrășăminte chimice Tr. Măgurele și Tg. Mureș, la Combinatul petrochimic Borzești, la combinatele de celuloză și hîrtie Letea-Bacău și Brăila, la Combinatul de prelucrare a lemnului Drobeta-Tr. Severin, etc.) precum și realizarea unor lucrări de protejare și ameliorare a solului, florei și faunei și așezărilor umane.

Cea mai mare parte a lucrărilor realizate reprezintă proiecte de concepție românească ceea ce a permis eliminarea unor importuri de instalații, utilaje și dispozitive de protecție a mediulul înconjurător.

Cu toate rezultatele obținute pînă în prezent în domeniul protecției mediului înconjurător, persistă încă unele deficiențe pentru rezolvarea cărora ministerele economice, celelalte organe centrale interesate și consiliile populare județene și al municipiului București sînt chemate să-și intensifice activitățile și să ia măsuri energice pentru respectarea de către unitățile din subordine a legilor și a indicațiilor conducerii superioare privind protejarea și ameliorarea mediului înconjurător în țara noastră.

Pe lîngă măsurile privind adoptarea unor tehnologii de producție nepoluante sau mai puțin poluante, echiparea actualelor sisteme tehnologice generatoare de poluanți — cu instalații eficiente de purificare a gazelor reziduale și de epurare a

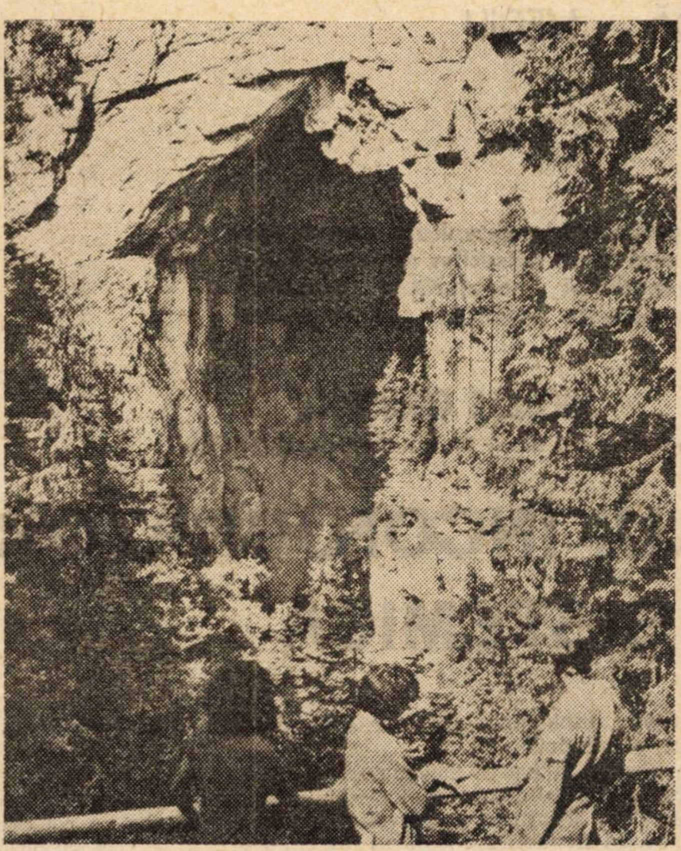

Să ne bucurăm de frumusețea peisajului românesc dar să-l păstrăm nealterat pentru generațiile viitoare.

apelor uzate — intensificarea cercetării științifice și dezvoltării tehnologice pentru crearea de noi utilaje și instalații de prevenire și combatere a poluării, intensificarea acțiunilor de control asupra calității mediului, intensificarea pregătirii formării și specializării de cadre corespunzătoare proceselor de creare, execuție și exploatare a mijloacelor de protejare a mediului înconjurător, în R.S. România, în domeniul protecției mediului înconjurător rămîn încă deschise trei mari probleme a căror rezolvare este de natură să accelereze ritmul de luptă pentru păstrarea cadrului biologic natural, pentru dezvoltarea economică, socială dar și ecologică a României, pentru atenuarea sau chiar eliminarea dificultăților semnalate.

- Este vorba în primul rînd de **remedierea tuturor instalațiilor de purificare a gazelor industriale și de epurare a apelor uzate industriale și menajere** în vederea aducerii la parametrii proiectați a fondurilor fixe destinate protecției mediului înconjurător — a bunei gospodăriri a acestor fonduri fixe pentru care Consiliul Național pentru Protecția Mediului Înconjurător, încă din prima etapă a activității sale, a inițiat un Program de măsuri care a fost aprobat de Consiliul de Miniștri și se află în curs de desfășurare.
- În al doilea rînd este vorba de necesitatea creării în România în ritm accelerat a unei **industrii proprii pentru instalații, utilaje, mașini, agregate, dispozitive și alte sisteme de supraveghere și protejare a mediului înconjurător** în vederea reducerii importurilor prin promovarea lucrărilor valoroase de concepție românească în acest domeniu.
- A treia mare problemă constă în găsirea unui răspuns la întrebarea, cum trebuie să construim în viitor marile obiective ale dezvoltării economiei noastre astfel încît **componenta ecologică să fie prezentă** în opțiunile care fundamentează proiectele de hotărîri ce sînt supuse analizei și aprobării factorilor de decizie.

O analiză foarte atentă asupra calității documentațiilor tehnico-economice pentru un număr apreciabil de noi obiective a pus în evidență o deficiență deosebit de importantă care persista în activitatea de concepție privind protejarea și ameliorarea calității mediului înconjurător din zonele marilor platforme industriale și în special în activitatea de proiectare de investiții.

În locul abordării sistemice și pe termen lung a tuturor problemelor pe care le ridicau construirea acestor obiective, studiile tehnico-economice tratau limitativ și pe termen scurt numai aspectele strict tehnologice neluînd în considerare în unele situații, decît parțial, componentele sociale și ecologice, specifice zonelor în care urmau să fie amplasate obiectivele respective.

Aceste componente sociale și ecologice trebuie să pună în evidență pe termen lung pagubele ce pot fi generate de poluare asupra fondului agricol, silvic și zootehnic, asupra construcțiilor industriale și civile și asupra altor bunuri materiale, pagube ce ar urma să fie suportate de economia națională datorită nevalorificării substanțelor poluante utilizabile, pagubele indirecte ce pot fi determinate de diminuarea stării de sănătate a populației datorită poluării, precum și pagubele ce ar fi generate de unele discontinuități ale procesului de producție pe perioadele de incapacitate de muncă a celor afectați de noxe.

Neluarea în considerare a pagubelor economice generate de poluare poate conduce în mod eronat la raportarea unui cost aparent scăzut al produsului finit, respectiv rezultat dintr-un proces tehnologic industrial, diferența pînă la costul real al acestui produs finit fiind suportată de agricultură, silvicultură, așezări umane etc.

Agricultura și silvicultura afectate de poluare, pe lîngă faptul că ar prelua pe termen lung diferența de la costul aparent la costul real al producției industriale, ar suporta în același timp, peste această daună, reducerea în continuare a capacității și calității producției lor.

Numai prin abordarea sistemică a întregului ansamblu de probleme generate de marile obiective economice, prin analiza tuturor caracteristicilor structurale specifice fiecărui obiectiv și a zonei în care acesta este amplasat se pot aprecia în mod riguros elementele care definesc eficiența globală a obiectivului respectiv, în conformitate cu noua metodologie de elaborare și avizare a proiectelor de investiții.

Această situație implică necesitatea unor eforturi susținute pentru proiectarea unor sisteme complexe în care aspectele sociale și ecologice să reprezinte alături de componentele tehnico-economice elemente indispensabile sistemului complex respectiv. Pe linia acestor preocupări în cadrul noii metodologii trebuie să se încerce abordarea de către proiectantul de investiții a problemelor protecției mediului dintr-o perspectivă cît mai cuprinzătoare — perspectiva sistemico-cibernetică avînd în vedere totodată aspectele practice, concrete, specifice fiecărui caz supus analizei.

Cibernetică ecologică

ORGANIZAREA unui sistem operațional pentru protecția mediului ambiant, ca parte integrantă a unui sistem complex, care să aplice ideile principale ale concepției sistemice va depinde desigur de situația particulară la care se referă, adică de caracteristici teritoriale (sol, floră, faună, climatologie, așezări umane), de dezvoltarea ramurilor industriale (natura tehnologiilor, capacități de producție, dinamica de exploatare), de aspecte socio-demografice (distribuția populației în teritoriu, indici demografici, indici sanitari, morbiditate, nivel cultural, indici de bunăstare) ș.a.

Din rațiuni multiple, ținînd în special de simplificarea, diviziunea și etapizarea muncii, este recomandabil ca proiectarea sistemului operațional pentru protecția mediului înconjurător să se facă pe părți componente, numite sisteme elementare.

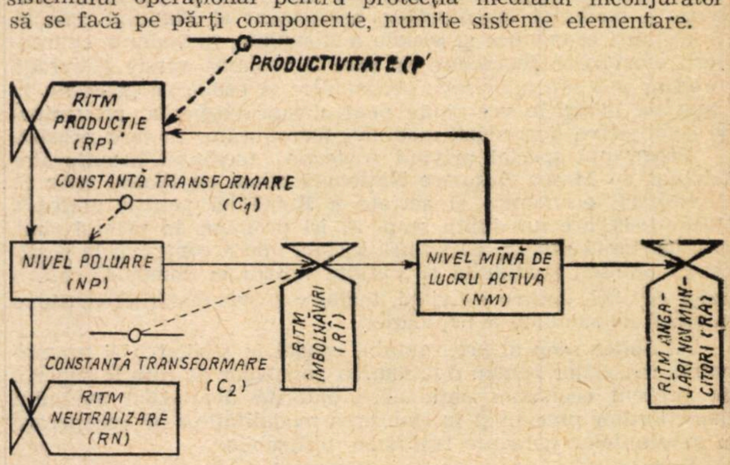
PRODUCTIVITATE (P'
RITM PRODUCTIE (RP)
CONSTANTĂ TRANSFORMARE (C1)
NIVEL POLUARE (NP)
RITM ÎMBOLNĂVIRI (RI)
NIVEL MÎNĂ DE LUCRU ACTIVĂ (NM)
RITM ANGAJĂRI NOI MUNCITORI (RA)
CONSTANTĂ TRANSFORMARE (C2)
RITM NEUTRALIZARE (RN)

Fig. 1

Ținînd seama de împărțirea administrativă a țării și de prevederile legii cu privire la protejarea mediului înconjurător, sistemul elementar va putea fi considerat la nivel de județ și de factor natural. Aceasta înseamnă că pentru fiecare din cele 39 de județe și cei 7 factori enumerați mai sus, se va proiecta cîte un sistem elementar. Dacă acest nivel nu permite o elaborare eficientă a sistemului, proiectantul poate, evident, să-l modifice în funcție de necesități (astfel, se poate considera, de exemplu, elaborarea sistemului la nivelul unei zone industriale sau chiar al unei mari întreprinderi).

În continuare, vom pune în evidență categoriile de activități prin care se elaborează un astfel de sistem operațional.

1. **Schema dinamicii sistemului** va cuprinde descrierea mecanismului intercondiționărilor dintre componente, sub formă de fluxuri și nivele, cu explicitarea relațiilor cantitative dintre acestea și cu punerea în evidență a mecanismului cibernetic al reglării și autoreglării. Cu titlu de exemplu, ne vom referi mai jos la o schemă simplificată a dinamicii unui sistem pentru protecția aerului la o întreprindere sau o zonă industrială.

În fig. 1 se poate urmări intercondiționarea fluxurilor (ritmurilor) și nivelelor, în reprezentarea binecunoscută a lui Forrester. Se observă, că ritmul producției industriale (R.P.) condiționează nivelul de poluare (NP) care, la rîndul lui, determină ritmul activității de atenuare a poluării (RN). Nivelul poluării poate avea drept consecință îmbolnăviri ale muncitorilor într-un anumit ritm (RS), iar această consecință influențează asupra nivelului mîinii de lucru (NM), care la rîndul ei are influență asupra ritmului angajării de noi muncitori (RA) și, în sfîrșit, asupra ritmului producției.

Menționăm caracterul ciclic al procesului, de unde va deriva și **mecanismul său cibernetic.** Acesta din urmă este pus în evidență în fig. 2 unde observăm că în sistem funcționează două bucle de reglare : una pentru păstrarea ritmului producției al cărei nivel este afectat de îmbolnăviri, iar alta pentru atenuarea poluării, adică pentru menținerea poluării la nivelul normelor admise și nepericuloase.

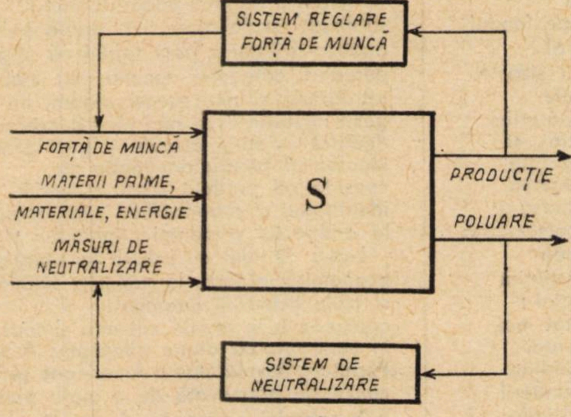

Fig. 2

Ecuațiile de nivel și de ritm care se pot scrie pentru acest sistem, sînt următoarele :

$$NP_k = NP_j + T_{jk}(RP \cdot JK - RN \cdot JK) \cdot C_1$$
$$RI = (NP_k)C_2$$
$$NM_k = NM_j + T_{jk}(RA \cdot JK - RI \cdot JK)$$
$$RP = (NM_k)P$$

(În aceste ecuații, T_{jk} este intervalul de timp dintre momentul j și momentul k. Celelalte notații rezultă din figura 1).

Dinamica sistemelor permite o foarte eficientă utilizare a ecuațiilor de acest tip. Astfel, se pot stabili valori constante pentru unele din variabile care devin astfel variabile — obiectiv după care se pot simula sisteme de valori pentru alte variabile, urmărindu-se efectul asupra variației variabilelor rămase. În cazul exemplului nostru cu rol ilustrativ, se poate, de pildă, considera ritmul producției ca fiind fixat, apoi, simulînd sisteme de valori pentru ritmul neutralizării și ritmul angajărilor, se poate urmări variația nivelului poluării, a ritmului îmbolnăvirilor și a nivelului mîinii de lucru.

Subliniem faptul că întregul complex de intercondiționări, care intervin în procesele avînd diverse efecte asupra mediului înconjurător, se pretează la modelări dinamice și la analize multiple, cu ajutorul tehnicilor Forrester exemplificate mai sus (este cazul implicațiilor economice care pot fi generate atît de impactul dintre poluare și factorii de mediu cît și de pagubele posibile pricinuite economiei naționale prin nevalorificarea substanțelor reziduale industriale utilizabile).

2. **Explicitarea obiectivelor sistemului** trebuie să precede simulările și analiza rezultatelor acestei simulări. Pot fi considerate drept obiective ale sistemului valorile pe care factorii de decizie le impun pentru anumite variabile. În exemplul de reprezentare Forrester mai sus arătat se pot fixa ca obiective un ritm înalt al producției și un ritm scăzut al îmbolnăvirilor Aceste două obiective sînt perfect compatibile și se pot realiza concomitent. Dacă, însă, factorii de decizie ar adopta ca un al treilea obiectiv realizarea unui ritm scăzut al atenuării poluării, structura de intercondiționări, proprie sistemului, determină incompatibilitatea celor trei obiective. Acest lucru va rezulta riguros, din manipularea corectă a ecuațiilor de ritm și nivel.

Necesitatea corelării realiste a obiectivelor și posibilitatea pe care o oferă dinamica sistemolr, are, după opinia noastră, o foarte mare importanță operațională. Aceasta pentru că, în lipsa unor reguli riguroase de operare cu obiective, se manifestă uneori tendința de a propune obiective incompatibile.

3. **Analiza și proiectarea informațional-decizională.** Elaborarea schemei dinamice a sistemului și explicitarea obiectivelor acestuia reprezintă o primă etapă în proiectarea sistemului operațional. La sfîrșitul acestei etape, factorii de decizie au la dispoziție descrierea mecanismului, intercondiționările din sistem, lista obiectivelor cuantificate, precum și analiza variației în timp a principalelor variabile din sistem. Toate aceste documente au o importanță hotărîtoare pentru definirea globală a sistemului, dar sînt încă departe de a fi suficiente pentru a-i da un caracter operațional.

Activitatea de finalizare, prin care sistemul va dobîndi caracter operațional este analiza și proiectarea informațional-decizională. Nu este aici locul de a arăta în detaliu în ce constă această activitate, considerăm însă util a nota succint în cele ce urmează cum trebuie organizată analiza și proiectarea informațional-decizională, aplicată la un sistem de protecție a mediului ambiant.

a. **Cunoașterea sistemului existent.** Sistemul informațional-decizional existent, cuprinzînd descrierea circuitelor informaționale, precum și descrierea mecanismului deciziilor privind protecția mediului ambiant, trebuie cunoscut în amănunt, ca punct de plecare pentru proiectarea noului sistem. În acest sens, metodologiile de analiză și proiectarea informațional-decizională dau indicații asupra procedeelor de urmat pentru buna cunoaștere și înțelegere a sistemului existent.

1) organigrama activităților care realizează imaginea sintetică a succesiunii și corelărilor dintre activitățile informațional-decizionale, așa cum se desfășoară ele în prezent;

2) fișele activităților reprezentînd descrierea detaliată a structurii decizionale a activităților.

b) **Proiectarea noului sistem.** Plecînd de la obiectivele generale, definite prin analiza schemei dinamice, mecanismul informațional-decizional este îmbunătățit pe baza unor criterii și procedee care sînt expuse în metodologiile sus-amintite.

Menționăm că proiectul noului sistem va cuprinde, la rîndul lui, organigrama și fișe asemănătoare cu cele de care s-a amintit mai înainte, cuprinzînd însă sinteza propunerilor de perfecționare a sistemului. Subliniem că proiectul, trebuie să permită funcționarea eficientă a întregului mecanism informațional și decizional, motiv pentru care un sistem eficient de protecție a mediului înconjurător va necesita dotări cu aparate de măsură, cu mijloace de transmitere a rezultatelor măsurătorilor și cu tehnică modernă de prelucrare a datelor.

4. **Corelarea sistemelor elementare.** Proiectarea, inițial independentă, pentru relativ numeroase sisteme elementare privind protecția mediului înconjurător, implică necesitatea unei concepții coordonatoare, la nivel național. Existența acesteia permite stabilirea legăturilor între sistemele elementare. O astfel de legătură poate fi considerată, de exemplu, influența poluării aerului, al cărei nivel se determină în sistemul elementar al poluării aerului pentru fiecare județ (zonă industrială) în parte, asupra sistemelor elementare de protecție a vegetației, faunei și așezărilor umane.

Un examen sumar al problemei corelării sistemelor elementare ne duce la concluzia existenței a foarte numeroase și complicate legături definite în special de condițiile climatologice și tipologice zonale, identificarea lor reclamînd **studii aprofundate.** În final, trebuie obținută schema dinamicii sistemului protecției mediului la nivel național, care să permită analiza globală și apoi proiectarea informațional-decizională de ansamblu. Se poate anticipa ca soluție informațional-decizională de ansamblu crearea unui sistem coordonator al sistemelor elementare, un fel de tablou unic de coordonare și comandă a sistemelor elementare de protecție a mediului înconjurător.

Amploarea realizării teoretice și practice a unui sistem național de protecție a mediului înconjurător, necesită eforturi deosebite. Avînd în vedere însă obiectivul acestei acțiuni, care este în ultimă instanță, păstrarea unei țări economic dezvoltate dar frumoase și a unui popor sănătos, nici un efort nu trebuie considerat prea mare.

Matei NICOLAU
*secretarul Consiliului Național
pentru Protecția
Mediului Înconjurător*
conf. dr. Gh. BOLDUR-LĂȚESCU
Academia de Studii Economice

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Introspecție în gîndirea economică marxistă din America Latină (I)

ÎN CÎMPUL căutărilor privind cauzele subdezvoltării țărilor latino-americane precum și al descifrării căilor de lichidare a acesteia, cercetările din aceste țări întreprinse în lumina ideologiei marxiste ori sub influență marxistă oferă exemple semnificative pentru actualitatea, eficiența și realismul preocupărilor, pentru valoarea acestora.

Potrivit ideilor și tezelor evidențiate de cele mai multe din studiile realizate, ansamblul relațiilor economico-sociale și politice interne, precum și dominația străină explică de ce imaginea majorității acestor țări prezintă trăsăturile tipice ale unor state subdezvoltate sau în curs de dezvoltare. Nu există încă o piață internă capitalistă dezvoltată, organic constituită, și nici nu poate exista atîta vreme cît o mare parte din populația țărilor respective se găsește exclusă de la activitatea economică productivă modernă. Oprite artificial în dezvoltarea lor economico-socială prin intervenția brutală a capitalismului străin ce a acaparat ramurile economice de bază, dezarticulînd structurile, țările latino-americane nu dispun încă de complexe economice-unitare, armonios constituite, de economii naționale închegate.

Începută odată cu invazia conchistadorilor spanioli și portughezi, continuată de dominația engleză și agravată de imperialismul nord-american, subordonarea economică și adîncirea dezechilibrelor dintre ramuri și dintre regiuni în aceste țări s-a reflectat în menținerea popoarelor lor, făuritoare și purtătoare a unor străvechi civilizații — incașă, maia și aztecă — într-o grea exploatare, în frustrarea acestor popoare de drepturile legitime asupra bogățiilor naționale, în condamnarea, adesea, a oamenilor la un mai mult sau mai puțin lent proces de degradare biologică.

În studiile gînditorilor marxiști latino americani se relevă că, pe fondul gravelor disparități economice, al conflictelor sociale și dominației străine, aceste țări au cunoscut în ultimele decenii adîncirea rupturii dintre păturile exploatatoare, oligarhia în special, și marile mase exploatate. O deosebită înrăutățire a situației cunoaște **lumea tradițională,** formată din marea masă a populației indiene, ignorată și persecutată de ceea ce s-ar putea numi **lumea oficială și sectorul modern,** constituite dintr-o pătură minoră a populației ; această lume tradițională este tot mai deconectată de circuitele existenței moderne, decalajele în traiul cotidian accentuîndu-se pe măsura pătrunderii acesteia. În numeroase cazuri păturile exploatatoare, rupte de comunitățile de bază ale țărilor, constituie, în mare măsură, o lume dezrădăcinată, superficială, polarizată spre valori și idealuri imitative, o lume incapabilă să năzuiască spre o personalitate istorică autonomă, autentică.

Pe acest fond s-a dezvoltat, încă din primele decenii ale acestui secol, o puternică luptă ideologică între exponenți ai claselor exploatatoare, susținători ai subordonării totale față de monopolurile străine și reprezentanți autentici ai intereselor claselor exploatate, ai maselor largi populare. **Este reprezentativă pentru intregul continent al Americii Latine o asemenea confruntare în Peru,** unde amploarea și profunzimea ciocnirii au căpătat aspecte deosebite, cu adînci influențe și în celelalte țări latino-americane.

Se remarcă în acest cadru recunoașterea, aproape unanimă, a stării de înapoiere a țării, a existenței și adîncirii profundelor discrepanțe și dezarticulații economice, reflectate în întreaga viață socială, politică și culturală a națiunii peruane. Este subliniat ca de mare importanță pentru analiza acestui aspect faptul că oligarhia peruană, categoria socială cea mai retrogradă și mai conservatoare, nu a găsit necesar — și nici nu s-a preocupat dealtfel — să-și asigure o justificare ideologică pentru dominația sa, considerînd prudent să-și ascundă identitatea și preocupările spoliatoare la adăpostul prezenței capitalului străin.

Lupta de idei cu privire la situația economică a țării, la cauzele, implicațiile și căile lichidării înapoierii s-a concretizat, în modul cel mai sintetic, în **confruntarea dintre concepția Alianței Populare Revoluționare Americane (APRA), concepție promovată de o mare parte a burgheziei naționale, de burghezia internațională cu filiale ideologico-organizatorice în mai toate statele latino-americane și concepția clasei muncitoare și a partidului comunist,**

FIȘE

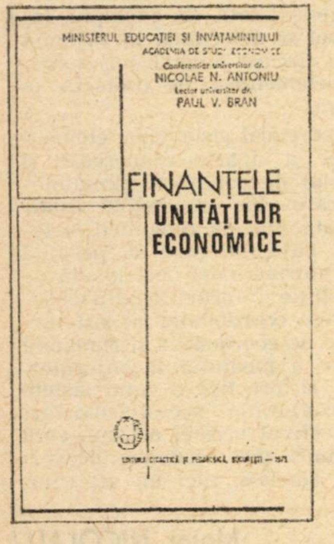

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Conferențiar universitar dr.
NICOLAE N. ANTONIU
Lector universitar dr.
PAUL V. BRAN

FINANȚELE
UNITĂȚILOR
ECONOMICE

● *Manualul* Finanțele unităților economice, *de conf. dr. Nicolae N. Antoniu și lect. dr. Paul Bran, apărut recent în Editura didactică și pedagogică (292 p.), se adresează studenților din facultățile cu profil economic, precum și specialiștilor din producție. Este un instrument util în activitatea concretă de planificare și execuție financiară. Se abordează tematica activității financiare la nivelul unităților economice din principalele ramuri ale economiei naționale. Pe exemplul unităților economice din industrie, sînt tratate principalele obiective ale politicii economice și financiare, fundamentîndu-se – teoretic și practic – activitatea financiară (privind finanțarea și creditarea fondurilor fixe și circulante, determinarea rezultatelor financiare și a indicatorilor de eficiență etc.). Problematica teoretică a planificării finanțelor unităților economice este ilustrată prin modele economice și financiare. Aceleași aspecte sînt apoi tratate pe exemplul unităților economice din construcții-montaj, transportul feroviar, transportul auto, agricultura socialistă de stat și cooperatistă, comerțul de stat și cooperatist și din cooperația meșteșugărească.*

Organizarea și planificarea circulației bănești și a creditului

● *În manualul* Organizarea și planificarea circulației bănești și a creditului, *Editura didactică și pedagogică, București, 1976, 312 p., autorul dr. Eugen Gh. Vasilescu, tratează sistematic problemele de bază ale circulației bănești și ale creditului din țara noastră. În prezentarea fenomenelor, autorul respectă în genere succesiunea proceselor din domeniile finanțării, creditării și plăților și ține seama de conexiunea dintre aceste domenii și de dependența lor față de procesele materiale. Punînd accentul pe analiza calitativă, sprijinindu-se pe un bogat material documentar și folosind un aparat statistico-matematic adecvat, lucrarea – în care autorul valorifică o parte din concluziile la care a ajuns în teza sa de doctorat, și în unele studii publicate, – prezintă un interes larg nu numai pentru teoreticieni dar și pentru practicienii din acest domeniu de activitate.*

Multinaționalele agroindustriale reduc la minimum transferul de tehnologie

● *Profesorul Ernest Feder, autor, între altele, al cărții „The Rape of the Peasantry", a publicat în revista CÉRÈS, editată de F.A.O., un articol cu titlul* Le loup déguisé en brebis *(Lupul deghizat în oaie), pe care îl reproduce „Problèmes économiques" din 8 XII 1976. Combătînd argumentele celor care consideră activitatea acestor fir-*

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

strălucit reprezentată de José Carlos Mariategui.

Apărută în 1924, APRA considera, pe bună dreptate, că în Peru ca și în majoritatea țărilor latino-americane nu a existat un capitalism dezvoltat, și ca atare un proletariat dezvoltat. Pornindu-se astfel se nega însă cu desăvîrșire existența unei clase revoluționare și posibilitatea saltului peste etape istorice. În numeroase lucrări și documente era subliniat că pentru întreaga Americă de Sud obiectivul de bază al oricărei acțiuni politice este instaurarea capitalismului, luînd ca model sectorul modern al economiei. Dar întrucît acest sector se baza aproape exclusiv pe capitalul străin, APRA propovăduia, la început indirect, apoi, cu timpul, în mod tot mai deschis, subordonarea țării acestuia, necesitatea asigurării celei mai largi libertăți de acțiune investitorilor străini.

Se justifica astfel însăși îndepărtarea posibilității formării și consolidării unei burghezii industriale autohtone și eliminarea claselor medii naționale de la conducerea proceselor economice. Iată de ce numeroși gînditori din Peru și America Latină, ca și dintre cei care studiază și aprofundează fenomenul latino-american, apreciază că APRA a lipsit țara de viziunea unei dezvoltări proprii, rolul nefast al ideologiei sale manifestîndu-se, într-o formă concretă, în sprijinul dominației străine a țării. Referitor la acest aspect, economistul nord-american S.L. Harrison precizează : „Este interesant de remarcat că procesul de înfeudare a fost facilitat și chiar sprijinit, după 1945, de APRA... Susținînd în această etapă necesitatea unei căi capitaliste ferme, APRA, prin liderul său principal, **Haya de la Torre,** a sprijinit extinderea concesiunilor acordate trustului Internațional Petroleum Company, care deținea deja 80 la sută din producția de petrol a țării, peste 90 la sută din cea de gaz metan, preluînd și o mare parte din terenurile petroliere constituite în rezervă națională". [1]) Justificarea teoretică de către APRA a unei dezvoltări economice „din afară către înăuntru" era dublată astfel și de o atitudine politică activă de promovare a pătrunderii capitalului nord-american în țară și de subordonare a principalelor bogății unor centre de comandă externe.

Un rol hotăritor în analiza situației social-economice, politice și culturale a țării și în dezvoltarea gîndirii progresiste peruane după anul 1920 l-a avut **José Carlos Mariategui,** fondatorul Partidului Comunist Peruan și al Confederației Generale a Oamenilor Muncii din Peru. În ale sale **„Siete Ensayos de la Interpretacion de la Realidad Peruana",** apreciate ca un prim efort amplu și creator de investigație marxist-leninistă a situației economico-sociale de pe continentul latino-american, Mariategui analizează, cu instrumentul critic al materialismului dialectic, societatea peruană și relevă rădăcinile crizei sale în structura și organizarea economiei naționale. El combate hotărît abordările idealiste, fetișizante practicate de burghezie în interpretarea cauzelor exploatării și mizeriei populației indiene și proclamă clar că „posibilitățile ca indianul să se ridice material și intelectual depind de schimbarea condițiilor economico-sociale. Acestea nu sînt determinate de rasă, ci de economie și politică. Rasa, prin ea însăși, nu a favorizat și nu va favoriza înțelegerea unei idei eliberatoare" [2]).

Mariategui denunță cu cea mai mare vigoare orînduirea existentă și subordonarea neocolonială, ca **rădăcini** ale stagnării țării ; el arată că exploatarea marii majorități a țării în cadrul unei orînduiri coloniale și semifeudale în esență este principala piedică a progresului țării. Gînditorul comunist peruan pune astfel deschis **chestiunea schimbării structurilor sociale și economice ca problemă centrală ce trebuie soluționată pentru a putea edifica prosperitatea poporului peruan.**

El explică acțiunea legii generale și fundamentale a oricărei revoluții sociale, contradicția ireconciliabilă între caracterul relațiilor de producție și dezvoltarea forțelor de producție în condițiile societății peruane și elaborează o schemă istorică asupra evoluției economice a țării sale, schemă care, în liniile ei mari, este pe deplin actuală. Sînt pline de adevăr aprecierile sale privind factorii istorici interni și internaționali care au determinat lupta pentru eliberarea de sub jugul spaniol, pentru independența țării, privind împrejurările care au generat supraviețuirea structurilor feudale, a latifundiarilor, pătrunderea imperialismului și contradicțiile provocate de această pătrundere. În întreaga sa analiză el subliniază obstacolele ce au stat în calea dezvoltării forțelor de producție, considerînd structura socială anacronică a țării atît ca o cauză cît și ca un efect al acestui proces.

Mircea NICOLAESCU

---

[1]) S. Lorenzo Harrison : El despertar del nacionalismo peruano, Buenos Aires, 1971, p. 15.

[2]) J. C. Mariategui : Siete Ensayos de la Interpretacion de la Realidad Peruana Lima 1928, p. 28.

FIŞE

me în lumea a treia drept un rău necesar, întrucît țările socialiste nu le pot acorda vreun ajutor, autorul scrie : „Este inexact că numai firmele capitaliste agroindustriale sînt capabile să ajute țările lumii a treia să-și dezvolte agricultura. Rata de creștere a agriculturii țărilor socialiste, diversificarea producției lor, ocuparea completă a forței de muncă, securitatea și veniturile mai ridicate ale țăranilor, un regim alimentar mult ameliorat – iată rezultate extraordinare care dovedesc că te poți lipsi de agro-industria de stil capitalist". După autor este inexactă și pretenția întreprinderilor transnaționale că ele ar transfera întreprinzătorilor locali întregul „pachet" de cunoștințe – legate de producție, prelucrarea produselor și comercializarea lor – după care, ultimii, ieșind din starea de subdezvoltare, și-ar prelua „pachetul" și ar începe să ia propriile lor decizii. În realitate, nici investitorii străini, nici cei care transferă tehnologia nu au de gînd să renunțe la ceea ce au obținut. De fapt, nici nu este vorba de un transfer integral. Se transferă parțial unele tehnici agricole, de prelucrare, dar aproape niciodată metodele de comercializare. Cantitatea și calitatea tehnologiei transferate este determinată de existența sau urmărirea unei situații de monopol, preocuparea de a maximiza repatrierea profiturilor și uneori necesitatea de a face față unor probleme politice. Din momentul în care au obținut monopolul, întreprinderile respective nu au nici un interes să utilizeze tehnicile cele mai bune ; în orice caz, ele nu vor transfera tehnologia care sporește costurile și diminuează profiturile repatriabile.

Psihologia economică

● *Conf. dr. Tiberiu Prună, autorul cărții* Psihologia economică *(Editura didactică și pedagogică, București, 1976, 191 p.), consideră că obiectul psihologiei economice este reductibil la studierea implicațiilor psihologice și psihosociologice ale desfacerii și consumului de bunuri și servicii, în scopul optimizării acestora, al desfășurării lor în flux continuu. Concordant acestei teze (firește, discutabile), după o schiță istorică și prezentarea metodelor psihologiei economice, T.P. analizează probleme de psihologia vînzării, a consumului, publicitatea și reclama comercială.*

Reținem ideea că motivația „activismului personalului din comerțul socialist" nu se concentrează doar în „cîștig bănesc", precum și ideea că produsele au și o „valoare simbolică", adică o polisemnificație conturată specific, în funcție de societate, ambianța morală din cadrul acesteia etc.

O lucrare de statistică economică

● *În Editura didactică și pedagogică a apărut sub semnătura prof. univ. C. Ștefan de la Academia „Ștefan Gheorghiu", volumul* Statistica economică și statistica principalelor ramuri ale producției materiale *(1976, ed. II-a 600 p.). În prima parte a lucrării, sînt tratate în 7 capitole : obiectul și sarcinile statisticii economice și ale ramurilor producției materiale ; clasificarea ramurilor economiei naționale ; statistica populației ; a avuției naționale ; a produsului social ; a venitului național ; a nivelului de trai ; balanța statistică a economiei naționale. Partea a doua, consacrată statisticii principalelor ramuri ale producției materiale, cuprinde 17 capitole, grupate sub patru mari diviziuni : statistica industrială ; a construcțiilor ; statistica agricolă ; a transporturilor ; a circulației mărfurilor.*

DIMENSIUNEA ISTORICĂ A PROGRESULUI ÎNTR-O ABORDARE MULTIDISCIPLINARĂ

PUŢINE TEME prezintă un interes atît de mare şi suscită controverse atît de aprinse în istoria gîndirii sociale ca ideea de progres istoric ; şi cu atît mai mult în etapa actuală, a trecerii omenirii de la capitalism la socialism, marcată de profunde transformări pe multiple planuri : economic, social, politic, cultural. Interesul şi diversitatea opiniilor se explică, în mare măsură, prin aceea că în analiza progresului istoric enunţul filozofic se îmbină funciar cu judecata de valoare politică, iar valenţele cognitive sînt însoţite de dimensiunea praxiologică ca expresie a intereselor sociale şi naţionale. Privită în acest context şi ţinînd seama de valoarea sa ştiinţifică, apariţia lucrării : **Progresul istoric şi contemporaneitatea*)**, elaborată de un reputat colectiv de autori, coordonat de **Leonte Răutu**, reprezintă un eveniment editorial de însemnătate deosebită.

După cum se ştie, problema progresului social a preocupat dintotdeauna omenirea. Dar teoriile majore ale dezvoltării istorice ca proces legic, obiectiv sînt relativ recente ; constituirea lor coincide cu apariţia epocii moderne. În efortul de cunoaştere a legilor istoriei, ale progresului social un merit nepieritor revine marxismului, care a reuşit să descifreze „enigma istoriei“ adică să demonstreze, pe baze ştiinţifice, inevitabilitatea înaintării omenirii spre comunism.

Am putea spune că accelerarea fără precedent a progresului istoric precum şi natura şi direcţiile sale, sînt specifice epocii pe care o trăim. Asemenea aspecte esenţiale ale epocii actuale sînt amplu şi competent analizate în lucrarea de faţă. „Analiza istorică, obiectivă — se subliniază în volum — nu poate să nu releve că în epoca contemporană timpul istoric a căpătat un alt ritm decît în epocile anterioare... Aceasta face ca sensul evoluţiei istorice a umanităţii, viitorul ei mai apropiat şi mai îndepărtat să reprezinte astăzi una din problemele fundamentale ale gîndirii social-politice şi filozofice“ (p. 142—143).

De la început remarcăm faptul că prin actualitatea tematică, şi prin profunzimea analizei, lucrarea se înscrie ca o autentică reuşită în literatura social-politică din ţara noastră, ca o contribuţie ştiinţifică de prestigiu la dezbaterea teoretică a problematicii progresului social contemporan. Lucrarea se remarcă prin caracterul său unitar, determinat de tematica, structura logică şi conţinutul de idei, prin faptul că abordează cu instrumentele cercetării interdisciplinare, şi într-o viziune coerentă conceptul şi mecanismele progresului istoric, atît sub raport filozofic, economic, social-politic cît şi cultural. Fiind o culegere de studii, este firesc ca lucrarea să poarte amprenta stilului propriu fiecărui autor, a specificului preocupărilor sale, nota personală în structurarea şi expunerea materialului.

Cercetarea conceptului de progres istoric, a procesului mondial revoluţionar — ca de altfel întreaga problematică a lucrării — se face pe baza metodologiei materialismului dialectic şi istoric ceea ce conferă analizei pluridisciplinare unitate şi coerenţă. La baza studiilor cuprinse în volum, elaborate de pe poziţiile marxism-leninismului, au stat tezele cuprinse în Programul P.C.R. scrierile şi cuvîntările secretarului general al partidului nostru, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, alte documente de partid.

În lucrare se prezintă argumentat şi convingător conţinutul noţiunii marxiste de progres în contextul mişcării de idei contemporane. Pe prim plan în economia volumului se situează astfel investigarea elementelor definitorii şi de evaluare ale progresului social, şi, în mod deosebit, procesul revoluţionar mondial ca esenţă a progresului istoric. În acest ultim cadru, sînt pe larg abordate confruntările de idei privind căile dezvoltării social-politice a lumii contemporane, evidenţiindu-se caracterul ştiinţific şi superioritatea concepţiei marxiste în definirea acestor căi. Sînt, totodată, analizate în detaliu locul şi rolul ţărilor socialiste, al clasei muncitoare internaţionale în procesul revoluţionar actual, corelaţia dintre unitate şi diversitate, dintre general şi particular în definirea acestui proces, funcţia mişcării de eliberare naţională ca factor activ al dezvoltării mondiale, rolul partidelor comuniste, al mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale în procesul revoluţionar actual. În analiza întreprinsă este pregnant şi argumentat subliniată contribuţia partidului nostru la definirea şi elucidarea trăsăturilor caracteristice ale procesului revoluţionar mondial, aportul său la îmbogăţirea tezaurului teoretic al gîndirii marxist-leniniste.

Pe acest fond ideatic sînt amplu cercetate legătura dintre socialism ca orînduire social-economică şi progresul contemporan, locul şi rolul acestei orînduiri în stimularea progresului social mondial, misiunea istorică a clasei muncitoare ca forţă determinantă a dezvoltării istorice contemporane. După cum se ştie, în optica marxistă factorul determinant al progresului istoric îl constituie progresul forţelor productive ale societăţii. Dar gîndirea marxistă **nu a limitat** niciodată progresul societăţii la această latură ; dimpotrivă, ea subliniază corelaţia cu celelalte subsisteme ale sistemului social şi, în primul rînd, cu relaţiile de producţie istoriceşte determinate. Pornind de la acest criteriu fundamental al progresului, în lucrare sînt supuse criticii argumentate diverse teorii burgheze care, absolutizînd rolul forţelor de producţie, încearcă să legitimeze relaţiile de producţie capitaliste (teoriile societăţii post-industriale, tehnotronice, convergenţei sistemelor social-economice etc.). Critica întreprinsă de autori nu respinge dialogul. Din contră, îl promovează, cu convingerea că numai dezbaterea profundă şi obiectivă a problemelor cu care se confruntă omenirea poate deschide calea de acces spre soluţionarea lor competentă în interesul societăţii.

Axîndu-şi cercetarea pe problemele majore ale epocii în care trăim, autorii acordă o atenţie deosebită investigării unor procese cum sînt consolidarea socialismului, apariţia şi dezvoltarea pe cale independentă a ţărilor „lumii a treia“, particularităţile crizei generale a capitalismului, impactul revoluţiei tehnico-ştiinţifice, necesitatea instaurării unei noi ordini economice şi politice internaţionale. Se subliniază în acest context că progresul istoric se identifică, într-un anume sens, cu ascensiunea legică a socialismului, concomitent cu adîncirea procesului de descompunere a capitalismului. În perioada postbelică — se arată în lucrare — „socialismul a devenit o realitate de anvergură mondială“. Capitalismul nu mai poate oferi soluţii corespunzătoare intereselor maselor populare. Privit prin prisma progresului istoric, socialismul este singura alternativă a dezvoltării sociale, în măsură să asigure făurirea unei lumi a dreptăţii sociale şi naţionale la nivel statal şi mondial. Analizînd lupta popoarelor pentru cîştigarea şi consolidarea independenţei naţionale, lucrarea subliniază că „în condiţiile în care sărăcia şi nedreptatea socială constituie dureroase realităţi într-o mare parte a „lumii a treia“, idealurile socialismului sînt în măsură să dea un sens limpede, o finalitate precisă luptei milioanelor de oameni ai muncii care năzuiesc la o viaţă mai bună“ (p. 324).

Cu argumente teoretice şi dovezi faptice consemnate statistic, în volum se arată că clasa muncitoare constituie forţa hotărîtoare a progresului social în epoca actuală. Trebuie menţionat însă că această aserţiune nu contrazice rolul celorlalte clase şi categorii sociale interesate în prefacerea radicală a societăţii.

prof. dr. Ion Gh. BULBOREA

(Continuare în pag. 32)

---

*) **Progresul istoric şi contemporaneitatea.** Editura politică, Bucureşti 1976. Colectivul redacţional : Leonte Răutu (coordonator), Petru Pânzaru, Damian Hurezeanu, Constantin Borgeanu. Lucrarea conţine următoarele studii : Damian Hurezeanu, Progresul — trăsătură obiectivă a dezvoltării istorice ; Constantin Borgeanu, Problematica progresului social în dezbaterea ideologică contemporană ; Ovidiu Trăsnea, Criteriile progresului social ; Ion Iordăchel, Indicatorii sociali şi criteriile progresului ; Leonte Răutu, Procesul revoluţionar mondial — esenţa progresului istoric ; Mihai Dulea, Erwin Hutira, Traian Caraciuc, Socialismul şi progresul contemporan ; Marin Nedelea, Carol Niri, Clasa muncitoare, forţa determinantă a progresului social în epoca contemporană ; Constantin Mecu, Constantin Florea, Lupta popoarelor pentru ciştigarea şi consolidarea independenţei naţionale — componentă esenţială a progresului istoric contemporan ; Tudorel Postolache, Cu privire la criza economică din lumea capitalistă ; Petru Pânzaru, Condiţia umană şi destinul valorilor în societatea capitalistă contemporană ; Sergiu Tămaş, Revoluţia ştiinţifică-tehnică şi progresul ; Elena Florea, Naţiunea — forţă motrice a progresului istoric ; Ionel Achim, Cultură şi progres ; Constantin Moisuc, Instaurarea unei noi ordini economice şi politice internaţionale — cerinţă a progresului istoric contemporan.

U.R.S.S.

RIDICAREA CALIFICĂRII — REZERVĂ IMPORTANTĂ DE SPORIRE A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

ÎN CONDIȚIILE socialismului dezvoltat calitatea muncii reprezintă una din căile cele mai importante de creștere a productivității muncii. Se formează lucrătorul din producție de o factură nouă : un om cu un larg orizont profesional și măiestrie profesională, avînd cunoștințe aprofundate în domeniul bazelor politehnice ale producției moderne, capabil să-și insușească rapid datele despre cele mai noi mașini și procese tehnologice. Un astfel de lucrător nu numai că știe să îndeplinească rapid și bine o operație în producție, dar este totodată familiarizat cu tehnica și tehnologia producției, stăpînește elementele fundamentale ale unui întreg șir de discipline științifice. Pentru el, creația tehnico-științifică devine o componentă esențială și necesară a activității cotidiene. Iar aceasta constituie unul din elementele cele mai importante ale revoluției tehnico-științifice, care influențează conținutul întrecerii socialiste, dezvoltarea inițiativei și energiei maselor.

În prezent au un caracter de masă asemenea profesii ca manipulanți de aparataje, galvanizatori, ajustori, reglori, mașiniști la instalații automate, operatori la pupitre de comandă, programatori. Ele reclamă din partea muncitorului nu numai deprinderi în producție, ci și un vast orizont tehnico-științific, cunoașterea bazelor fizicii și chimiei contemporane, ale tehnologiei producției.

Dar nu numai pentru acestea, ci pentru majoritatea profesiilor de bază din metalurgie sau construcții de mașini este necesară o pregătire generală la nivelul școlii medii sau al învățămîntului tehnic mediu. Într-o serie de cazuri nivelul insuficient al calificării frînează progresul tehnic, îngreuiază asimilarea utilajelor într-un termen scurt Sondaje efectuate cu cîțiva ani în urmă într-un șir de uzine constructoare de mașini din Uniunea Sovietică au arătat că 70% din rebuturi și 30% din cazurile de deteriorare a sculelor se produc datorită insuficientei calificări a muncitorilor, instruiți cu precădere în sistemul studiului individual și în cadrul brigăzilor. Astfel, **studiul și ridicarea calificării,** vizînd îmbogățirea continuă a cunoștințelor, **devin factori principali ai dezvoltării economice și sociale.**

În cadrul sistemului de măsuri privind creșterea nivelului cultural și tehnic, primul loc îl ocupă învățămîntul de cultură generală, cuprinderea mai largă a lucrătorilor muncii fizice în învățămîntul seral, în școli medii tehnice și instituții de învățămînt superior. Această instruire contribuie la creșterea rapidă a nivelului cultural și tehnic al lucrătorilor, ceea ce — în condițiile actuale — nu este mai puțin important decît pregătirea profesională. Astăzi, cînd mecanizarea și automatizarea, chimia și electricitatea pătrund în toate ramurile producției, se accentuează caracterul comun al bazei tehnice a diferitelor genuri de muncă. Bineînțeles că aceasta nu diminuează importanța învățămîntului profesional — dimpotrivă.

ÎN SOCIALISM sînt înlăturate contradicțiile antagoniste dintre interesele muncitorului și cele ale societății în ansamblu, se afirmă noile relații de colaborare dintre muncitori în procesul de producție. De aceea, în condițiile socialismului, **răspîndirea experienței înaintate** reprezintă un factor mereu activ de creștere și perfecționare a producției. În fiecare ramură a economiei naționale a fost acumulată o bogată experiență înaintată. Larga ei răspîndire permite, cu cheltuieli minime și în timpul cel mai scurt, să se ridice pretutindeni productivitatea muncii, să se îmbunătățească calitatea producției, să se reducă consumul specific de materiale ; prin aceasta crește substanțial însăși eficiența producției sociale. Accentul care se pune pe economia de muncă materializată nu trebuie, în nici un caz, să slăbească atenția față de creșterea productivității muncii vii. Rezervele sînt aici uriașe. O analiză efectuată de Comitetul de Stat pentru Construcții al U.R.S.S. a arătat că în brigăzile care funcționează pe baza unor contracte de antrepriză productivitatea muncii este cu mult mai mare decît nivelul ei mediu ; or, ponderea unor asemenea brigăzi în efectivul lor total reprezintă numai 14%. Dacă numărul acestor brigăzi ar spori măcar de două ori, productivitatea muncii în construcții ar putea crește considerabil.

Există numeroase și variate **forme de transmitere a experienței în producție.** În etapa actuală o însemnătate deosebită capătă răspîndirea operativă și planificată a experienței înaintate, a celor mai bune modele de gospodărire — fapt determinat, în primul rînd, de creșterea incomensurabilă a „valorii experienței“, repetate la scară mare. În al doilea rînd, se reduce perioada în decursul căreia experiența avansată își păstrează eficiența în privința ridicării nivelului cultural și tehnic al lucrătorilor din producție, se extind considerabil posibilitățile de folosire a experienței. Și, în al treilea rînd, a învăța la început majoritatea muncitorilor, iar apoi pe toți muncitorii să lucreze așa cum lucrează fruntașii — maeștri în munca lor — înseamnă a mobiliza în slujba economiei naționale rezerve uriașe.

UN AMPLU EFECT are mișcarea pentru **cumularea profesiilor și extinderea zonelor de deservire,** pentru însușirea unor specialități înrudite, **întrecerea pe baza planurilor personale de ridicare a productivității muncii,** la fiecare loc de muncă. Însăși elaborarea acestor planuri și lupta pentru îndeplinirea lor fac să sporească activitatea creatoare a lucrătorilor, cointeresarea lor în atingerea țelurilor propuse. Pentru toți lucrătorii se stabilește o bază unică : productivitatea medie a lucrătorilor din profesia respectivă, plus procentul de creștere a productivității muncii, prevăzut în plan, la profesia respectivă.

În ce constă superioritatea întrecerii pe baza planurilor personale ale muncitorilor ? În primul rînd, în faptul că aceste planuri asigură o bază reală pentru compararea rezultatelor, exclud elementele întîmplătoare și de subiectivism în aprecierea muncii celor incluși în întrecere ; ele stabilesc gradul de participare a fiecărui muncitor la rezolvarea sarcinilor care stau în fața colectivului și asigură îmbinarea intereselor personale cu cele colective, orientarea lor în vederea rezolvării sarcinii comune de producție. Planul personal de creștere a productivității muncii asigură corelarea și coordonarea reciprocă dintre sarcinile colectivului și ale fiecărui lucrător, îl ajută pe acesta din urmă să înțeleagă mai bine că rezultatele activității întregului colectiv depind, sub aspect economic, de aportul fiecăruia dintre membrii lui.

Trebuie menționată, de asemenea, contribuția planului personal la asigurarea stabilității cadrelor, la ridicarea calificării lucrătorilor, la însușirea de specialități înrudite, la participarea lor în elaborarea problemelor tehnice. Militînd pentru îndeplinirea planului personal de creștere a productivității muncii, muncitorii — ajutați de specialiști — efectuează raționalizarea locurilor de muncă, își însușesc experiența înaintată, învață să socotească fiecare minut de lucru.

O mare amploare capătă întrecerea pentru cumularea profesiilor și extinderea zonelor de deservire, pentru însușirea de specialități înrudite. Aceasta necesită studierea mai aprofundată a tehnicii, a principiilor generale de organizare a producției, care permit însușirea rapidă a numeroase genuri concrete de muncă, contribuie la creșterea întrajutorării și colaborării tovărășești. Întrecerea pentru cumularea profesiunilor ajută la depășirea profilului de producție îngust și a calificării relativ scăzute a unei părți din muncitori, contribuie la organizarea de brigăzi complexe formate din muncitori cu specialități echivalente.

O interesantă inițiativă au lansat nu demult lucrătorii din Leningrad. Străduindu-se să antreneze pe fiecare lucrător în întrecerea socialistă, ei au inițiat mișcarea sub deviza : „De la calitatea înaltă a muncii fruntașilor, la eficiența înaltă a muncii colectivului“. Este greu de supraestimat importanța acestei inițiative. Se știe că, de regulă, productivitatea muncii fruntașilor este de 1,5 ori mai ridicată decît media. Micșorarea decalajului respectiv înseamnă deci o ridicare considerabilă a eficienței muncii. Răspîndirea inițiativei lucrătorilor leningrădeni poate genera un efect economic substanțial. În cursul întrecerii, cei rămași în urmă își ridică nivelul calificării și măiestria, se integrează în activitatea creatoare activă, învață să gîndească și să acționeze de pe pozițiile intereselor statului, în mod gospodăresc.

dr. V. FEDININ

redactor șef adjunct „Soțialisticeskaia industria“ — (Moscova)

PROGNOZE PRIVIND STRUCTURILE FORȚEI DE MUNCĂ ÎN UNELE ȚĂRI SOCIALISTE

ELABORAREA PROGNOZELOR în toate domeniile dezvoltării economico-sociale, inclusiv în domeniul utilizării resurselor de muncă, constituie o preocupare pentru economiștii din toate țările, dar în special pentru economiștii din țările socialiste, unde aceste prognoze au un caracter activ, pornind de la realizarea planurilor de dezvoltare economică și constituind repere pentru elaborarea planurilor ulterioare.

Direcții și tendințe principale

DINTR-O SERIE DE STUDII întocmite în ultimii ani se poate desprinde ideea că în domeniul utilizării resurselor de muncă, în economia țărilor socialiste europene membre ale C.A.E.R. sînt de așteptat să se manifeste în deceniile următoare mai ales două tendințe :

a) atragerea de forță de muncă suplimentară și deci sporirea numărului celor ocupați în economia națională și în diverse ramuri, creșterile fiind diferite de la o țară la alta ;

b) economisirea de forță de muncă, pe calea utilizării cît mai raționale a resurselor de muncă existente, în scopul lărgirii producției în condițiile în care numărul de ocupați într-o serie de ramuri rămîne relativ stabil, ceea ce presupune trecerea spre metode intensive de dezvoltare a producției.

Așa cum rezultă din astfel de studii recente, în anul 1990 numărul forței de muncă va crește în țările europene membre ale C.A.E.R. față de anul 1950 cu aproape 50%. Diferențele între țări sînt notabile, așa cum se poate vedea din tabelul nr. 1. Totodată coeficientul de activitate economică al populației (al cărei număr va crește cu aproape 60% în aceeași perioadă) va scădea, atît datorită creșterii demografice, cît și ca urmare a ridicării ponderii tineretului antrenat în diferite forme de învățămînt. Creșterile cele mai mari ale forței de muncă se remarcă în Polonia, U.R.S.S. și România.

Tabelul nr. 1

Indici de creștere a forței de muncă în țările europene membre ale C.A.E.R.

Țara	1960 / 1950	1970 / 1960	1980 / 1970	1990 / 1980	1990 / 1970	1990 / 1950
Bulgaria	94	105	117	99	116	114,3
Cehoslovacia	109	116	102	102	104	130,6
R. D. G.	105	103	100	105	105	113,6
Polonia	121	130	119	105	125	196,7
România	114	104	104,3—107,3	111,7—108,5	116	137,3
Ungaria	113	105	107	102	109	129,4
U. R. S. S.	114	112	112	105	118	150,1

Surse : Datele cu privire la România, în acest tabel și cele următoare, au fost preluate sau calculate după următoarele surse : **Nicolae Ceaușescu,** Expunere la Congresul consiliilor populare județene și al președinților consiliilor populare municipale, orășenești și comunale, 4 februarie 1976 ; Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism ; Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990 ; Anuarul statistic al R.S.R., 1976, p. 66. Pentru celelalte țări : J. Timar, Dinamica ocupării în țările membre ale C.A.E.R. în perioada 1950—1990. În : Acta Oeconomica, nr. 3—4, vol. 10, 1973, p. 392.

Simultan cu sporirea numărului celor ocupați în economia națională, va crește importanța utilizării eficiente a disponibilului de resurse de muncă. Ca urmare a realizării politicilor naționale de utilizare deplină și rațională a resurselor de muncă în țările socialiste se prevede să aibă loc două fenomene : a) să se apropie structurile naționale ale forței de muncă al căror caracter industrial se va accentua și b) să fie create structuri mai eficiente ale ocupării. Astfel, dacă vom analiza datele din aceleași surse pentru țările socialiste membre ale C.A.E.R. referitoare la ocuparea în principalele ramuri ale economiei naționale, vom constata o creștere continuă a ponderii industriei în totalul celor ocupați și scăderea numărului forței de muncă în agricultură.

Așa cum rezultă din tabelul nr. 2, ponderea celor ocupați în industrie și construcții în totalul forței de muncă în diverse țări se va apropia substanțial. În ceea ce privește ponderea agriculturii în totalul celor ocupați, decalajele dintre țări rămîn încă mari. Creșterea productivității muncii sociale creează condiții pentru ridicarea ponderii serviciilor în toate țările analizate, pondere care va putea ajunge în anul 1990 în țări ca R D.G. și Cehoslovacia pînă la 46—47%.

Compararea datelor de prognoză existente pentru țările socialiste cu unele prognoze pentru țările capitaliste dezvoltate în domeniul repartizării forței de muncă pe cele trei sectoare principale spre sfîrșitul secolului, lasă să se întrevadă ca tendință generală un fenomen asemănător, din punct de vedere cantitativ, al apropierii structurilor (vezi tabelul nr. 3).

Odată cu deplasările ce au loc în structura populației ocupate pe sectoare, se vor petrece modificări și în cadrul sectoarelor, în special în sectorul secundar și în cel terțiar. Astfel, de exemplu, din datele pentru țările O.C.D.E. reiese că în sectorul secundar, a cărui pondere în unele țări ca Olanda, Franța, Anglia ar rămîne aproape neschimbată în ansamblu față de situația de la începutul anilor '70, pe primul loc se vor situa, ca și înainte, prelucrarea metalelor, a cărei pondere se va ridica de la 11,4% la 13,7%, pe locul doi însă va trece industria constructoare de mașini electrice, care va lua locul construcțiilor, industria chimică rămînînd pe locul 4.

În sectorul terțiar, a cărui pondere urmează să crească simțitor în ansamblu, o importanță sporită vor căpăta învățămîntul, știința și cercetarea știin-

Tabelul nr. 2

Modificarea structurii pe ramuri a forței de muncă în țările europene membre ale C.A.E.R.

	Ponderea celor ocupați (în% din totalul forței de muncă)					
	în agricultură		în industrie și construcții		în sfera serviciilor	
	1980	1990	1980	1990	1980	1990
Bulgaria	25—28	14—16	42—44	45—47	33—28	41—37
Cehoslovacia	11—12	6—8	48—49	48—50	41—39	46—42
R.D.G.	10—11	5—7	47—49	48—50	43—40	47—43
Polonia	29—32	16—18	40—42	46—48	31—26	38—34
România	27—28	12—15	47—48	...	26—24	...
Ungaria	15—16	8—10	47—48	48—50	38—35	44—40
U.R.S.S.	18—20	12—15	40—44	46—48	42—36	42—38

Sursa : Vezi tabelul nr. 1

țifică, în timp ce locul ocupat de comerț se va reduce în expresie relativă.

Aportul factorilor intensivi în creștere

REVENIND la modificările de perspectivă în structura forței de muncă în țările socialiste pentru care au fost citate date de prognoză, din analiza lor se desprind următoarele direcții caracteristice :

a) la nivelul anului 1990 ponderea celor ocupați în agricultură se reduce aproape la jumătate față de anul 1970, scăderea relativă fiind însoțită și de una absolută ;

b) ponderea industriei și a construcțiilor în totalul forței de muncă crește substanțial în țări ca România (nivelul 1980), Polonia, Bulgaria, și în mai mică măsură în țări ca R.D.G. și Cehoslovacia ;

Tabelul nr. 3

Repartizarea forței de muncă pe cele trei sectoare principale în unele țări și zone ale lumii capitaliste în anul 2 000

Sectoare	Europa occid.	Țările O.C.D.E.	Franța (1990)	Olanda
Primar	4	5	10	4
Secundar	51	43	46	38
Terțiar	45	52	44	58

Sursa : J. Tinbergen, Europe 2 000. General Perspective Studies. The Future is Tomorrow. Martinus Nijhoff, The Hague, p. 464—466.

c) crește sensibil ponderea celor ocupați în sfera serviciilor, în strînsă legătură cu progresul economic general al țărilor respective, cu ridicarea nivelului productivității muncii sociale.

În perioada 1950—1974 ritmul de creștere al venitului național în țările socialiste a fost sensibil superior ritmului de creștere al numărului celor ocupați, iar dinamica numărului celor ocupați în producția materială a fost mai lentă decît aceea a ocupării pe economia națională. Cum rezultă din calcule bazate pe ritmurile medii anuale respective, în această perioadă ritmul de creștere al venitului național a depășit ritmul de creștere al întregii populații ocupate de peste 6 ori în Ungaria, de 17 ori în R.D.G., de 3,5 ori în Polonia, de peste **13 ori în România**, aproape de 5 ori în U.R.S.S., de 5,4 ori în Cehoslovacia. Contribuția productivității muncii la creșterea venitului național va rămîne înaltă și în viitor. Dacă luăm ca bază prognozele înfățișate în tabelul nr. 4, rezultă că în perioada 1971—1990 ritmul mediu anual de creștere al venitului național va depăși ritmul de creștere al forței de muncă de peste 10 ori în Bulgaria, de 23—25 ori în Cehoslovacia, de 17 ori în R.D.G., de peste 5 ori în Polonia, **de 12—14 ori în România**, de peste 13 ori în Ungaria și de 8 ori în U.R.S.S.

Cu ritmurile prezentate în tabelul nr. 4, venitul național va crește în perioada 1971—1990 în Bulgaria de aproape 4 ori, în Cehoslovacia de peste 2,5 ori, în R.D.G. de 2,7 ori, în Polonia de aproximativ 3,9 ori, în **România de 6—7 ori,** în Ungaria de 2,9 ori și în U.R.S.S. de 3,5 ori. Pe acest fond, scăderea relativă și absolută a forței de muncă în agricultură va fi însoțită de creșterea producției acestei ramuri și a productivității muncii agricole, care se va apropia ca nivel de cea din industrie. Productivitatea muncii în industrie, calculată pe om/oră, va spori mai repede decît cea pe un lucrător.

Din asemenea date rezultă din nou că aportul factorilor intensivi la creșterea economică va spori continuu. Aceasta însă în măsura diferită de la o țară la alta, în funcție de opțiunile de politică economică, de posibilitățile atragerii unor contingente noi de forță de muncă, de influențele factorilor de dezvoltare intensivă etc. Astfel, datele privind structura pe ramuri a forței de muncă în diferite țări, precum și prognozele existente, pun în evidență faptul că problemele forței de muncă pot fi abordate în mod concret numai de către fiecare stat, în funcție de nivelul și etapele dezvoltării economice, de opțiunile proprii ale politicii economice, de schimbările structurale specifice, de obiectivele economice propuse, de pîrghiile economice utilizate și de alte asemenea componente determinante, particulare.

Tabelul nr. 4

Dinamica forței de muncă și a venitului național în perioada 1971—1990 în cîteva țări socialiste (în %)

Țări	Creșterea forței de muncă 1990/1970		Ritmul mediu anual de creștere al venit. național
	Indici, 1970 = 100	ritm. medii anuale	
Bulgaria	115,7	0,7	7,1
Cehoslovacia	103,7	0,2	5,1
R.D.G.	105,3	0,3	5,1
Polonia	125,2	1,15	5,9
România	116	0,75	9,5—10,3
Ungaria	108,9	0,4	5,4
U.R.S.S.	117,5	0,8	6,5

Sursa : Vezi tabelul nr. 1. Pentru datele privind ritmul de creștere al venitului național, afară de cele referitoare la țara noastră, vezi Aperçus sur l'économie tchécoslovaque, nr. 6, sept. 1974.

R. CREȚOIU

Institutul de economie socialistă

Ascensiunea investițiilor străine în S.U.A.

DOUĂ tendințe simultane atrag atenția observatorilor : o încetinire vizibilă a ritmului creșterii investițiilor de capital americane în străinătate, paralel cu un ritm de creștere fără precedent al investițiilor străine, mai ales europene, în S.U.A. (vezi graficul). Investițiile directe americane, care progresau de mai mult timp cu 15% pe an, iar în 1973 și 1974 chiar cu 24%, nu au mai sporit decît cu 5% în 1975 și, potrivit datelor estimative, cu numai 2% anul trecut. În ce privește investițiile străine în S.U.A., valoarea lor cumulată a atins 30 miliarde dolari în 1976, față de mai puțin de 17 miliarde în 1973. De notat că în S.U.A., ca și în Europa occidentală, majoritatea investițiilor străine (circa 80%) este finanțată din resurse obținute pe piața respectivă.

Potrivit unui recent studiu al serviciilor de perspectivă ale băncii Chase Manhattan, „declinul investițiilor societăților transnaționale americane în Europa nu reprezintă un fenomen ciclic sau temporar, ci o tendință care ar urma să se prelungească pînă prin 1985".

Între firmele americane care au renunțat la unele din filialele lor vest-europene se numără societăți foarte cunoscute precum Chrysler, Goodyear, Union Carbide, American Motor, Litton, Westinghouse, General Food etc., în vreme ce lista societăților vest-europene investind în S.U.A. a inclus în ultima vreme nume precum Volkswagen, Michelin, ICI, Solvay, Saint-Gobain – Pont-à-Mousson și altele.

Printre cauzele reducerii interesului investițiilor americane pentru Europa occidentală se citează nu numai scăderea rentabilității ca urmare a ratei mai ridicate a inflației, controlului prețurilor, majorării impozitelor, ci și perspectiva unei victorii a forțelor de stînga în alegeri, în unele din aceste țări.

Din acest punct de vedere, un profesor de la universitatea statului Delaware a întocmit chiar un indice, cu alură științifică, al riscului pentru investiții pe țări, denumit BERI (Business Environment Risk Index).

În același timp, unele state federate din S.U.A., în special cele mai afectate de somaj, multiplică avantajele acordate investițiilor străine (degrevări fiscale, facilități de credit, recrutarea și formarea profesională a viitorilor salariați, punerea la dispoziție de terenuri dotate cu infrastructura necesară etc). Actuala administrație a S.U.A. încurajează această politică, văzînd în ea un mijloc de a reduce cheltuielile federale, șomajul și rata inflației.

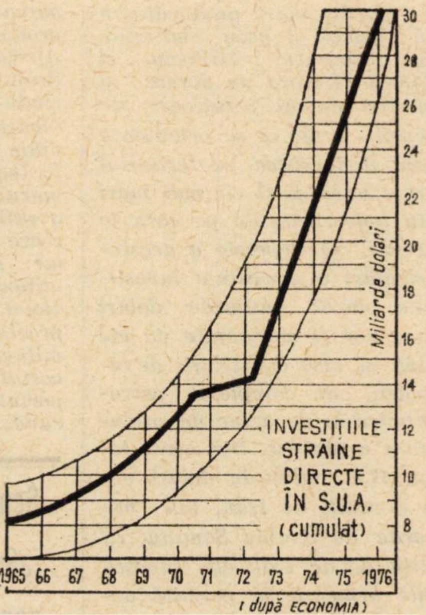

(după ECONOMIA)

D. D.

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Trend revizuit

RITMURILE producției industriale constituie în continuare un indicator decisiv al conjuncturii economice din țările capitaliste. Și cum arată publicațiile de specialitate occidentale, acest indicator nu promite în prezent o redresare grabnică după criza din anii recenți. Pe ansamblul zonei OCDE (24 de țări capitaliste, inglobînd pe cele mai dezvoltate dintre ele) trendul producției industriale s-a situat între mijlocul anilor '50 și începutul anilor '70 în jurul unei creșteri de 5,5% anual, cu abateri care nu depășeau decît rareori aceeași valoare. Adîncimea crizei din 1973—1975 în acest domeniu, așa cum o înfățișează graficul, a întrerupt brutal evoluția de pînă atunci caracterizată printr-o relativă regularitate. Dar abaterea masivă în jos de la trend nu pare să se fi oprit aici. O proiecție întocmită de săptămînalul londonez The Economist *într-un moment cînd criza părea pe sfîrșite lăsa să se întrevadă o revenire rapidă la tendința dinainte. Or, la sfîrșitul anului 1976 revista engleză și-a revizuit prognoza, așa cum se poate vedea în grafic, indicînd prelungirea abaterii în jos. Zona de „umbră“ pare să se extindă pentru producția industrială a țărilor capitaliste.*

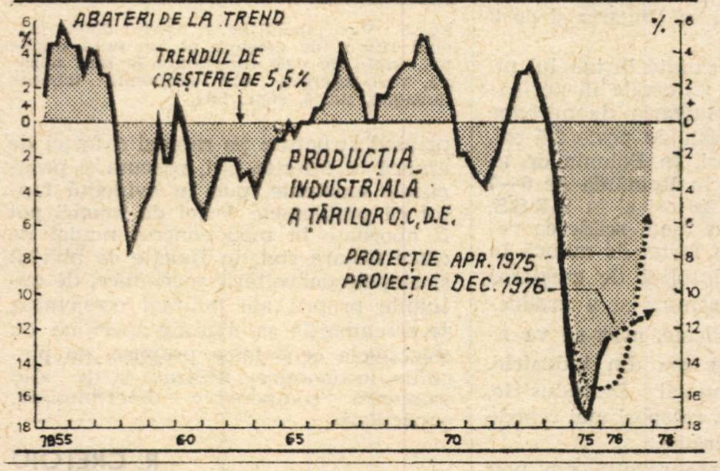

Investiții în prelucrarea hidrocarburilor

ȚĂRILE mari producătoare de petrol și gaze naturale din Orientul Mijlociu și Africa de Nord nu doresc să rămînă numai furnizoare de petrol brut, ci se orientează spre prelucrarea pe teritoriul lor a unei părți cît mai mari din hidrocarburile pe care le extrag. O expresie a acestor orientări o constituie investițiile de 67 miliarde dolari care vor fi consacrate de ele pînă în 1980 construirii de rafinării, de complexe petrochimice și de uzine de prelucrare a gazelor. Din acest total, 17,6 miliarde dolari vor fi investiți de Iran, 15,7 miliarde de Arabia Saudită, 7,7 miliarde de Irak etc. Investițiile urmează să permită ansamblului țărilor amintite să-și sporească valoarea exporturilor rezultate astfel cu circa 3 miliarde dolari pînă la sfîrșitul acestui deceniu.

Petrol în Camerun

DUPĂ Nigeria, Angola, Gabon și Congo, Camerunul ar putea deveni a cincea țară producătoare de petrol din Africa Neagră, scrie revista Economia *(nr. 30/1977), referindu-se la rezultatele foarte încurajatoare ale prospecțiunilor efectuate în sudul țării. În legătură cu acestea, în Camerun se află în construcție o rafinărie capabilă să prelucreze la început 1,5 milioane, iar într-o fază ulterioară 2 milioane tone de petrol brut anual. Investiția necesară reprezintă echivalentul a 80 milioane franci francezi. Din costul respectiv 71% va fi suportat de guvernul camerunez.*

Schimburile comerciale ale U.R.S.S. cu țările capitaliste dezvoltate

SĂPTĂMÎNALUL Novoe Vremea *scrie că volumul schimburilor comerciale ale U.R.S.S. cu țările capitaliste dezvoltate s-a ridicat în primele nouă luni din 1976 la 14 miliarde ruble, ceea ce reprezintă o creștere cu 3 miliarde ruble sau cu peste 25%, în comparație cu perioada corespunzătoare a anului 1975. Totuși, se arată, această creștere a fost neuniformă, o parte considerabilă a ei revenind țărilor Europei occidentale. A crescut numărul companiilor vest-europene care înțeleg marile perspective de dezvoltare a legăturilor economice cu U.R.S.S., relevă revista din Moscova. Printre exemplele concrete, se menționează cel mai mare contract din istoria comerțului sovieto-englez, cu consorțiul britanic „Caberrow“, în sumă de circa 100 milioane lire sterline, acordul general cu concernul francez „Rhône-Poulenc“ de aproape 6 miliarde de franci, contractele cu o serie de concerne vest-germane.*

EVOLUȚII MONETARE

CONTINUAREA tendinței de repreciere a **dolarului S.U.A.** față de majoritatea valutelor occidentale a caracterizat și perioada 24—28 ianuarie 1977. Mișcările principale ale dolarului în acest sens au fost înregistrate față de valutele considerate „tari“ — marca vest-germană, restul valutelor din „șarpele“ valutar vest-european și francul elvețian.

Marca vest-germană a fost valuta cea mai atacată de valul mișcărilor speculative, depreciindu-se la un moment dat (la 26.I.1977) cu peste 1,2% față de sfîrșitul săptămînii precedente (2,4260 față de 2,4020 mărci pentru 1 dolar).

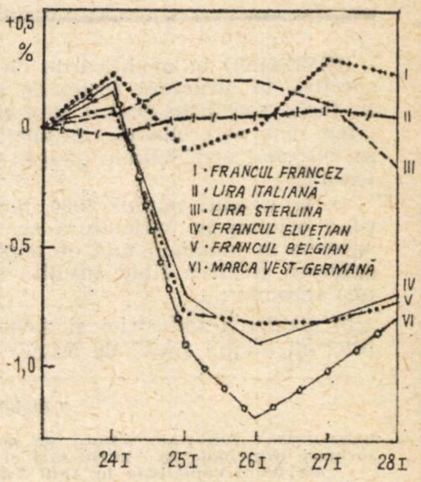

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 24-28 ianuarie 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 21 ianuarie 1977

Francul elvețian s-a depreciat față de dolar cu aproape 1% la un moment dat, terminind intervalul la 2,5210 franci pentru 1 dolar, comparativ cu 2,5035 franci la sfîrșitul perioadei precedente.

Lira sterlină, beneficiara unui nou împrumut contractat de către Marea Britanie pe piața internațională a creditului, în sumă de 1,5 miliarde dolari (ceea ce a ridicat totalul facilităților de credit obținute în ultimul timp la peste 8 miliarde dolari) a înregistrat la începutul intervalului o tendință de repreciere față de celelalte valute occidentale. Scăderea cu 1% a dobînzii minime de împrumut (dobînda la care Banca Angliei acordă credite caselor de scont) de la $13^{1}/_{4}$ la $12^{1}/_{4}$% în ziua de 28.I.1977, la care s-a adăugat și mut .dobînda la care Banca Angliei acordă credite caselor de scont) de la 13 1/4 la 12 1/4% în ziua de 28.I.1977, la care s-a adăugat și introducerea în circulația monetară internă a unei sume de 370 l. st., în încercarea autorităților britanice de a ușura condițiile de credit în vederea înviorării economiei, a avut o influență nefavorabilă asupra cursului lirei sterline, care a terminat intervalul de 1,7130 dolari pentru 1 liră, comparativ cu 1,7170 la începutul lui.

Fancul francez s-a repreciat față de dolar cu peste 0,2% (4,9680, față de 4,9790 franci pentru 1 dolar la sfîrșitul perioadei trecute), în timp ce **lira italiană** a oscilat ușor în jurul nivelului de 882 lire pentru 1 dolar.

Yenul japonez, ca urmare a unor condiții economice favorabile între care excedentul comercial și de plăți joacă un rol important, a atins în acest interval cel mai ridicat nivel din 7 octombrie 1976 respectiv 287,20 yeni pentru 1 dolar, după ce începuse intervalul la 290,40 yeni pentru 1 dolar.

Dobînzile de la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au înregistrat creșteri ușoare de circa 1/16%, cotînd $5^{7}/_{8}$% la cele în eurodolari, $4^{15}/_{16}$% la cele în euromărci vest-germane și $1^{7}/_{8}$% la cele în eurofranci elvețieni.

După ce la licitația F.M.I. din 26.I.1977 s-au primit oferte la jumătate față de precedenta licitație respectiv pentru ceva mai mult de 2 milioane uncii, cele 780 000 uncii de aur au fost vîndute la un preț unic de 133,26 dolari/uncie. Prețul aurului la Londra a înregistrat o ușoară tendință de scădere, terminînd intervalul la circa 131 dolari/uncie, față de aproape 133 dolari/uncie la începutul lui.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Inflația: accentuarea disparităților

DATE publicate recent de O.C.D.E. scot în evidență că pe ansamblul zonei creșterea prețurilor în perioada de 12 luni încheiată la 30 noiembrie 1976 față de perioada de 12 luni anterioară s-a menținut la un nivel ridicat, apropiat de 8%. În general rata inflației a fost mai înaltă în Europa occidentală (11%) decît în S.U.A. (5%), Canada (5,6%) și Japonia (9,3%). În cadrul Europei occidentale disparitățile s-au accentuat și mai mult, între țările dezvoltate cea mai înaltă rată a inflației semnalîndu-se în perioada analizată în Italia (21,3%, față de 17% în 1975), unde a întrecut-o pe cea din Anglia (15%, față de 24,2% în 1975).

Graficele prezintă evoluția inflației în prima jumătate a acestui deceniu, detaliind-o pe cea din ultimul an.

INDICELE PREȚURILOR BUNURILOR DE CONSUM
1970 = 100

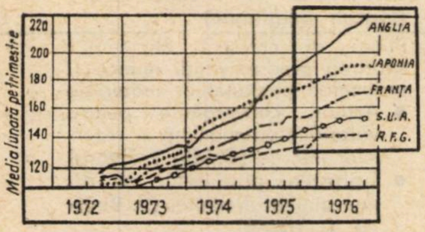

(după ECONOMIA)

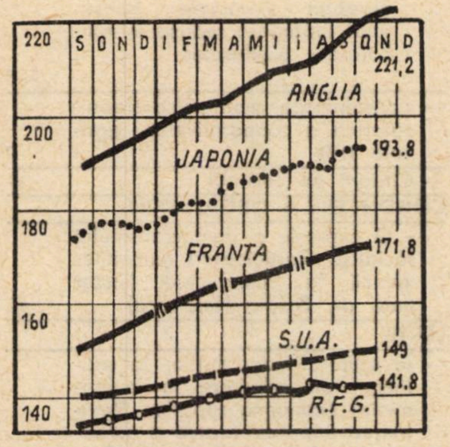

„Izolația totală" = economie de energie

APLICAREA izolației totale la instalațiile de încălzire și a altor măsuri de mare eficiență a dovedit că se pot reduce simțitor cheltuielile de încălzire și exploatare a locuințelor, cu cheltuieli rezonabile. La o astfel de locuință, construită la Uppsala (Suedia) și folosită de aproape doi ani de o familie, izolația a constituit obiectul unui interes de prim ordin. Astfel, ferestrele au fost prevăzute cu 3—4 straturi de geam, ca protecție contra intemperiilor și pentru a limita la minim pierderile de căldură. Prin aceasta s-a putut reduce cu 75% necesarul de energie pentru încălzit și apă caldă. Un sistem foarte eficient de ventilație cu filtru de aer asigură în permanență aer curat și proaspăt. Aerul cald uzat nu se pierde, ci este dirijat printr-un filtru electric și refolosit. Datorită filtrului, sînt eliminate din aer particulele de praf, virusurile, bacteriile etc. Apa menajeră uzată și gunoiul menajer sînt transformate în humus printr-un proces natural de putrezire, iar deșeurile din sticlă, metal etc., sînt sortate și repartizate pentru a fi valorificate.

Construcții peste mări și țări

ÎN ANUL FISCAL 1975/76 industria construcțiilor din Marea Britanie, dacă se includ aici operațiunile de consulting, precum și cele ale firmelor de arhitecți și topografi, a contribuit la activul balanței de plăți a țării cu peste 350 milioane de lire sterline. Acest aport deloc neglijabil are la bază o activitate desfășurată de companii engleze în 112 țări. Valoric, ea se exprimă în faptul că în cursul anului fiscal amintit companiile respective au obținut contracte noi în valoare de 1433 mil. față de 1123 mil. în anul precedent, și aveau la finele perioadei lucrări în curs de executare în sumă de 1859 mil. l. st., cu circa 50% mai mult decît la sfîrșitul perioadei precedente. Firmele engleze construiesc în străinătate instalații portuare, drumuri și șosele, poduri și tuneluri, linii pentru transportul energiei electrice, complexe școlare și universitare, aeroporturi, cartiere de locuințe etc. Se constată un grad înalt de concentrare a activității descrise : peste 95% din valoarea noilor contracte din anul fiscal 1975/76 au fost obținute de 20 de firme, dintr-un total de 80, iar numai 6 dintre ele au obținut 73% din valoarea contractelor. Pe de altă parte, activitatea de construcții în străinătate este concentrată geografic în cea mai mare parte în țări din Asia și Africa (aproape 1 100 din cele 1 433 mil. .l. st.), în timp ce în țările partenere din Piața comună vest-europeană au fost obținute contracte în valoare de numai 16 mil. l. st.

Containerizare aeriană

DUPĂ CE S-A IMPUS în traficul naval și cel feroviar de mărfuri, containerizarea se propagă intens în prezent și în transporturile aeriene, concomitent cu creșterea generală a ponderii mărfurilor transportate pe această cale. Într-o zonă de intensă circulație cum este Atlanticul de Nord, ponderea aviației comerciale în traficul transatlantic de mărfuri a ajuns la 10% din volumul mărfurilor transportate și la 70% din valoarea acestora. De avantajele sale — rapiditate și simplificarea depozitării — beneficiază în primul rînd mașinile și aparatele electronice și electrice, numeroase produse agro-alimentare, articole textile etc. În traficul aerian sînt utilizate containere din aluminiu, din plastic, iar pentru încărcături mai mici — și din carton. Unele societăți de transporturi au ajuns să containerizeze aproape trei sferturi din traficul lor de mărfuri peste Atlantic.

Electronica — domeniu de vîrf al concurenței

ÎN 1965 S.U.A. nu importau nici un fel de televizoare color ; anul trecut numai firmele japoneze dețineau deja 35% din piața americană a televizoarelor color. Ca un reflex și al acestei situații, dacă acum zece ani existau 20 de firme americane producătoare, acum mai există numai opt, număr care s-ar putea reduce în curînd la șapte. Numărul locurilor de muncă în această ramură s-a diminuat de aceea cu 60 000 în intervalul amintit.

Penetrația televizoarelor și a altor produse ale industriei electronice nipone pe piața S.U.A. (numai în primele nouă luni ale anului 1976 vînzările de asemenea televizoare au sporit cu 179% față de perioada corespunzătoare a anului precedent) au determinat firmele producătoare americane să ceară guvernului introducerea unor cote de import care ar constitui bariere comerciale în fața exportatorilor străini. Dacă cererea respectivă găsește ecou, scrie *International Herald Tribune*, atunci măsura s-ar putea extinde și asupra altor produse japoneze și asupra produselor similare ale altor țări, afectînd pînă la urmă 60—70% din importul total al S.U.A. Datorită acestor implicații, decizia autorităților de resort, așteptată pentru luna martie, se anunță dificilă.

Cărbunele Poloniei

DISPUNÎND de ample rezerve de cărbune (evaluate la circa 110 miliarde tone), Polonia a dezvoltat considerabil în ultimele decenii industria carboniferă. În 1975 pe teritoriul său s-au extras 172 mil. tone de cărbune superior (o creștere de 65,4% față de nivelul anului 1960), ceea ce situează Polonia pe locul patru în lume. După indicatorul „producția de cărbune pe locuitor" Polonia se plasează, însă, pe primul loc în lume (cu 5045 kg în 1975), înaintea Australiei (4753 kg), Statelor Unite (2750 kg) sau Uniunii Sovietice (1907 kg).

Cărbunele constituie și un important articol de export ; cu un total de 38,5 mil. tone în 1975, Polonia este al doilea exportator din lume (după S.U.A.).

Transbordarea cărbunelui polonez, destinat exportului pe o navă în portul Gdansk

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

GHEORGHE GH. MITUCĂ, Scorila, județul Mehedinți — Elevii cursurilor de calificare de scurtă durată care n-au avut calitatea de persoane încadrate în muncă, n-au dreptul la alocația de stat pentru copii. Membrii cooperativelor agricole de producție pot primi ajutoare pentru copii, din fondurile acestor unități.

GEORGETA T. ZAHARIA, Comuna Tătaru, Brăila — Perioada cît ați fost membră a cooperativei agricole de producție și ați prestat activitatea de contabil-planificator (fiind retribuită cu norme convenționale), nu se ia în calculul vechimii în muncă.

LIVIU FAUR, Gherla — Perioada de trei luni cît ați fost trecut ca muncitor (în aplicarea decretului 162/1973) nu se ia în calculul vechimii necesare pentru acordarea gradației, dar nu întrerupe vechimea avută anterior, care se unește cu activitatea desfășurată după reîncadrarea în aceeași funcție.

V. N. BALABAN, Galați — Situația dv. este reglementată prin H.C.M. nr. 69/1975 (anexa 2 lit. b. pct. 2), răspunsul publicat în nr. 12/1976 al revistei corespunzînd prevederilor legale sus menționate. Referirea la răspunsul apărut în numărul 14/1976 este eronată, deoarece situația de fapt este diferită.

S. HORVATH, Reșița — Persoanele care ocupă funcții de conducere prevăzute cu îndemnizații (H.C.M. nr. 69/1975) și care sînt transferate sau trecute în interesul serviciului în funcții la care retribuirea se face pe gradații, pot fi încadrate, pe baza verificării cunoștințelor și calităților lor profesionale, la una din gradațiile noii funcții. Trebuie să se țină seama și de necesitatea unei cît mai juste corelări cu retribuția tarifară a personalului din unitatea respectivă, din aceleași funcții.

PETRE PARASCHIV, București — Decretul nr. 285/1960, prevede că la acordarea dreptului la alocația de stat pentru copii se iau în considerare numai copiii în vîrstă de pînă la 18 ani, avînd dreptul la alocație numai cei în vîrstă de pînă la 16 ani. Din scrisoarea dv. rezultă că aveți o retribuție tarifară de încadrare de peste 2 500 lei. În această situație ați putea beneficia de alocație pentru al doilea copil, dacă primul n-ar fi împlinit vîrsta de 18 ani. Maiștrii și maiștrii principali beneficiază de alocația de stat, potrivit legii, indiferent de nivelul retribuției lor tarifare.

ROMELIU TEODORESCU, București — De la data transferării într-o unitate de grad superior, beneficiind de o majorare a retribuției cu caracter individual, nu vă mai încadrați în prevederile art. 7 din Decretul nr. 170/1974. Avînd o retribuire tarifară de 2 940 lei, puteți beneficia de alocație numai pentru al doilea copil.

VASILE ROMANAȘU, Roman — Fiind absolvent al învățămîntului mediu de cultură generală cu o vechime în funcții economice de peste 15 ani, îndepliniți condiția de studii prevăzută pentru funcția de merceolog principal. La data aplicării Legii nr. 12/1971, ocupați funcția de contabil principal, iar cele două funcții sînt echivalente. Nu este justificată penalizarea dv. pentru neîndeplinirea condiției de studii.

MARILENA POPESCU, București — Reglementarea la care vă referiți se aplică de la 1 februarie 1975, astfel că nu este posibil să se revizuiască încadrarea dv. din anul 1971. La data respectivă ați fost încadrată corespunzător legii.

CONSTANTIN ȘTEFAN, București — Întrucît ați fost încadrat în clasa de retribuire 33, ca urmare a unei promovări, vechimea necesară pentru eventuala trecere într-o gradație superioară în condițiile legii se socotește de la data noii încadrări, respectiv 15 februarie 1976.

DIMENSIUNEA ISTORICĂ A PROGRESULUI

(Urmare din pag. 26)

În cadrul problematicii abordate, un loc de însemnătate majoră îl ocupă analiza crizei sistemului capitalist. „Criza sistemului capitalist — se remarcă argumentat în volum — semnifică procesul destrămării orînduirii vechi, burgheze, al nașterii și victoriei noii societăți, or, în concepția materialist-istorică sensul principal al progresului este tocmai trecerea de la o formațiune socială la alta superioară“ (p. 347). Generalizarea teoretică originală a unor fenomene și procese economice privind noua fază a crizei sistemului capitalist în perspectiva progresului istoric contemporan decurge din cercetarea atentă, nuanțată și competentă a succesiunii evenimentelor istorice, a schimbărilor survenite în mecanismul reproducției capitaliste sub incidența simbiozei între forța monopolurilor și forța statului burghez.

Criza capitalismului contemporan cuprinde toate zonele activității economice, sociale, politico-ideologice și culturale. Cu deplin temei, în lucrare se întreprinde cercetarea condiției umane și a destinului valorilor în contextul acestei stări depresive generalizate a unui sistem care și-a încheiat misiunea sa istorică. Criza generală a capitalismului înglobează și criza valorilor acestui sistem. „Un nou sistem valoric de esență umanistă poate triumfa doar în cadrul și pe baza unui alt tip de societate, diferit de cel capitalist“ (p. 369). Iar acest tip nou de societate este socialismul.

Pornind de la documentele partidului nostru, este puternic relevat rolul națiunii ca forță motrice a progresului social, rolul ei de subiect și obiect al progresului istoric. În legătură cu aceasta, sînt supuse criticii diverse concepții care minimalizează și deformează rolul națiunii în condițiile actuale, importanța independenței și suveranității naționale ca factor de progres și civilizație. De asemenea în lucrare se subliniază necesitatea instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale, ca problemă care, prin conținutul și sfera sa de acțiune, vizează „aspecte nodale cu care se confruntă economiile naționale, cît și comunitatea internațională în ansamblul ei“ (p. 483).

Calitatea lucrării nu stă numai în efortul de a da răspuns unor probleme ridicate de viață, ci și în faptul că ea invită la reflecții, la meditații asupra fenomenelor și proceselor cercetate. Chiar dacă unele răspunsuri sînt doar enunțate de către autori, ele sînt fundate, de regulă, pe argumente riguroase, în limitele dialogului științific pertinent și documentat. Prin valoarea sa teoretică și prin implicațiile practice pe care le sugerează, lucrarea se înscrie ca un fapt care atestă, în bună măsură, pasul înainte pe care l-a făcut gîndirea social-politică, economică și filozofică din țara noastră în climatul favorabil promovat cu consecvență de către partid.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice.

Sumarul nr. 5 din 4 februarie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Întrecerea socialistă și exigențele realizării planului **(Vasile Anghel)** 1
— Extinderea utilizării materialelor plastice, sursă principală de economisire a metalului (II) **(Maxim Berghianu)** 2
— Piloni ai creșterii eficienței : sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale
- Acțiuni convergente pentru valorificarea maximă a rezervelor interne **(Chirilă Vrăjitoru)**
- Tipizarea produselor și dimensiunile eficienței **(V. Boescu, L. Țintea)**
- O sarcină prioritară pentru întreaga economie : consumuri materiale reduse la ambalarea produselor 4–8

— Consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole (IV) 9
— Cititorii au cuvîntul 11

CONDUCERE • ORGANIZARE

— O expresie a democratismului socialist. Participarea oamenilor muncii la conducere **(lector univ. dr. Ovidiu Nicolescu)** 12

LECȚII

— În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Retribuirea după cantitatea și calitatea muncii **(conf. dr. Sandu Costache)**. 14
— Măsuri pentru organizarea și funcționarea Institutului Central de Cercetări Economice 16

TEORII • IDEI

— Premise economice și social-politice ale marii răscoale țărănești din 1907 **(conf. dr. Vasile Bozga)** 18
— Om — tehnică — mediu. Protecția mediului înconjurător și analiza sistemică **(Matei Nicolau, conf. dr. Gh. Boldur-Lățescu)** 21
— Școli — curente — economiști. Introspecție în gîndirea economică marxistă din America Latină (I) **(Mircea Nicolaescu)** 24
— Dimensiunea istorică a progresului într-o abordare multidisciplinară **(prof. dr. Ion Gh. Bulborea)** 26

ECONOMIE MONDIALĂ

— U.R.S.S. Ridicarea calificării – rezervă importantă de sporire a productivității muncii **(dr. V. Fedinin)** 27
— Prognoze privind structurile forței de muncă în unele țări socialiste **(R. Crețoiu)** 28
— Tendințe-conjuncturi 30
— Mondorama 31
— Întrebări-răspunsuri 32

Coperta I — **Bogdan Stroescu**

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11–25. 71 131 București, telefon 12 13 69

Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

ELECTRO timiș
TIMIȘOARA CALEA BUZIAȘULUI 15
TELEFON 961 – 35200
TELEX 43291
FABRICA DE MATRIȚE, SCULE ȘI UTILAJE TEHNOLOGICE PENTRU IND. ELECTROTEHNICĂ

Unul din cele mai importante produse ale întreprinderii timișorene este mașina de prelucrat prin electroeroziune tip ELER – 01. Pentru a veni în ajutorul beneficiarilor, întreprinderea pune la dispoziție utilizarea, descrierea și caracteristicile tehnice principale ale produsului.

MAȘINA DE PRELUCRAT PRIN ELECTROEROZIUNE TIP ELER – 01

UTILIZARE

Mașina de prelucrat prin electroeroziune ELER – 01 se utilizează la prelucrarea pieselor din materiale dure și foarte dure (oțeluri aliate, carburi metalice) dar care prezintă conductibilitate electrică. Se pot prelucra matrițe, scule, piese cu forme complicate, execuția de fante și găuri de dimensiuni mici, extragerea unor scule rupte din piese (burghie, tarozi, alezoare), tăierea de materiale dure și alte lucrări de acest gen.

DESCRIERE

Mașina de prelucrat prin electroeroziune se compune din mașina propriu-zisă cu subansamblele anexe și generatorul de impulsuri tranzistorizat de tip impulsuri comandate. Mașina propriuzisă se compune dintr-un batiu și montant de construcție sudată ce susțin:

- masa de lucru în coordonate formată dintr-o sanie transversală și una longitudinală pe role;
- bacul de lucru ce asigură nivelul de lichid dielectric în zona de lucru;
- capul de lucru ce cuprinde placa portelectrod rigidă cu pistonul hidraulic ce asigură interstițiul constant între piesa de prelucrat și electrodul de lucru. In interiorul batiului este cuprins agregatul hidraulic, iar în interiorul montantului se găsește tabloul electric al mașinii.

Circulația dielectricului este asigurată de grupul de pompare filtrare dielectric.

CARACTERISTICI TEHNICE PRINCIPALE

– Dimensiunile mesei de lucru	600 x 400 mm
– Cursele mesei de lucru	410 x 225 mm
– Precizia de deplasare a mesei prin dispozitivul de citire optică	0,01 mm
– Dimensiunile interioare ale bacului de lucru	925 x 500 mm
– Dimensiunile plăcii portelectrod	300 x 180 mm
– Distanța maximă dintre suprafața mesei și placa portelectrod	555 mm
– Cursa maximă a saniei capului de lucru	300 mm
– Cursa maximă de deplasare automată a plăcii portelectrod	200 mm
– Masa maximă de încărcare a pistonului	50 – 200 kg
– Capacitatea rezervorului dielectric	460 l

GENERATORUL DE IMPULSURI

– Curent nominal în timpul de scînteiere la tensiunea nominală de 20 V	61A ± 15%
– Curent maxim de scînteiere la tensiunea de descărcare de 30 V	51A ± 15%
– Tensiunea în gol	85 V
– Durata impulsului reglabil în 12 trepte între valorile 2,5 pînă la 1 800 Ms	
– Durata pauzei reglabile în 12 trepte între valorile 2,5 pînă la 1 800 Ms	
– Valoarea medie a curentului max. de lucru	40 A
– Puterea absorbită de la rețea sertar de suprafinisare	5,2 KVA
– Tensiunea de mers în gol	250 V
– Nivele de energie în 10 trepte	0,06–3,12 mJ
– Nr. de trepte ale frecvenței de descărcare	10
– Tensiunea de alimentare	3x380V+N $^{+10\%}_{-15\%}$
· Electrozi de lucru: din cupru grafit, aliaje cupru, wolfram, oțel	
– Capacitatea maximă de îndepărtare pentru prelucrarea oțelurilor tratate și cu electrod de cupru tehnic este de cel puțin 210 mmc/min.	
– Sistem de măsurare numerică	la cerere
– Filtrare electrostatică a lichidului dielectric	la cerere

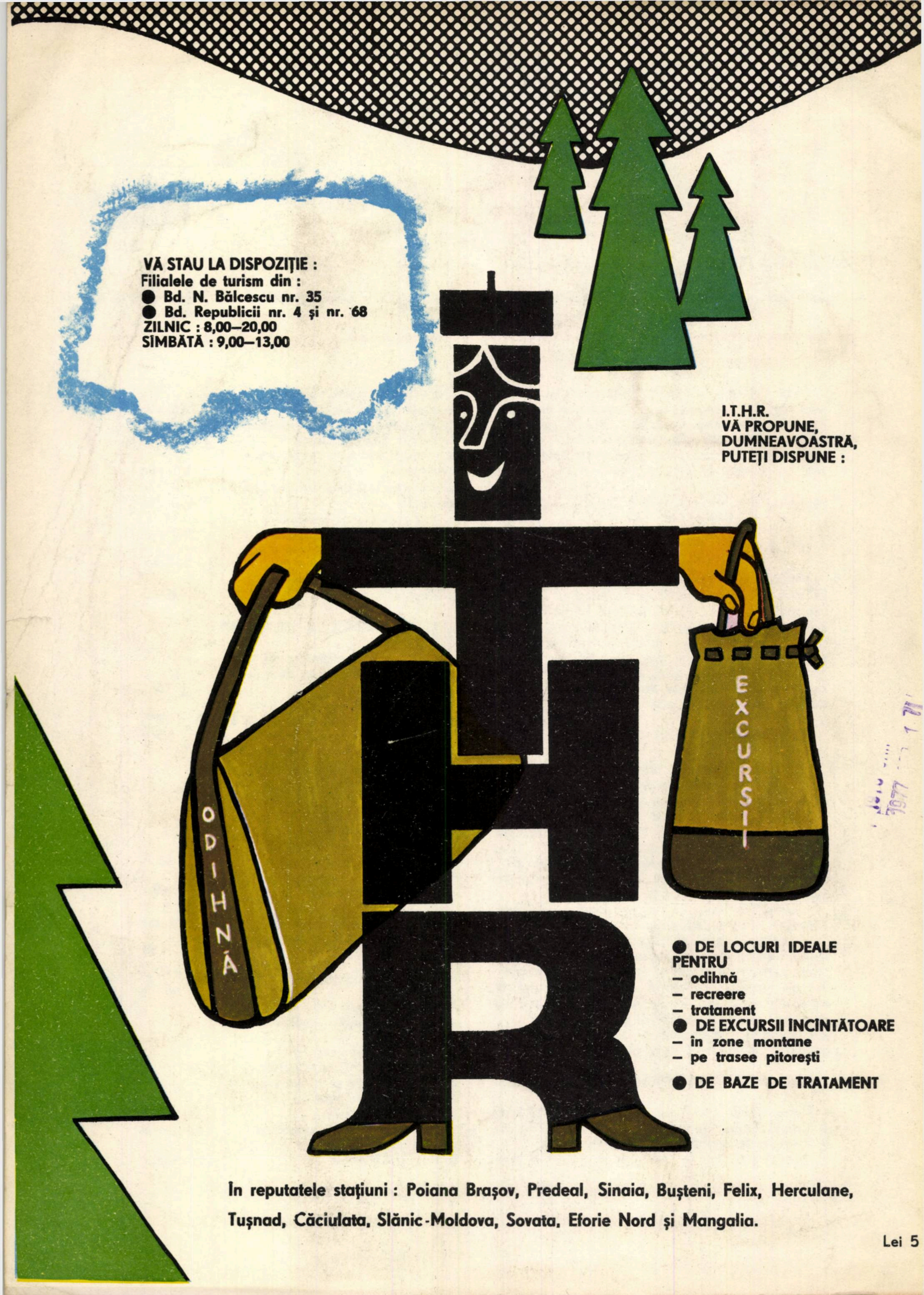

VĂ STAU LA DISPOZIȚIE :
Filialele de turism din :
● Bd. N. Bălcescu nr. 35
● Bd. Republicii nr. 4 și nr. 68
ZILNIC : 8,00–20,00
SÎMBĂTĂ : 9,00–13,00

I.T.H.R.
VĂ PROPUNE,
DUMNEAVOASTRĂ,
PUTEȚI DISPUNE :

- **DE LOCURI IDEALE PENTRU**
  - odihnă
  - recreere
  - tratament
- **DE EXCURSII ÎNCÎNTĂTOARE**
  - în zone montane
  - pe trasee pitorești
- **DE BAZE DE TRATAMENT**

În reputatele stațiuni : Poiana Brașov, Predeal, Sinaia, Bușteni, Felix, Herculane, Tușnad, Căciulata, Slănic-Moldova, Sovata, Eforie Nord și Mangalia.

1977 1 VII

Lei 5

D 646

X 146

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

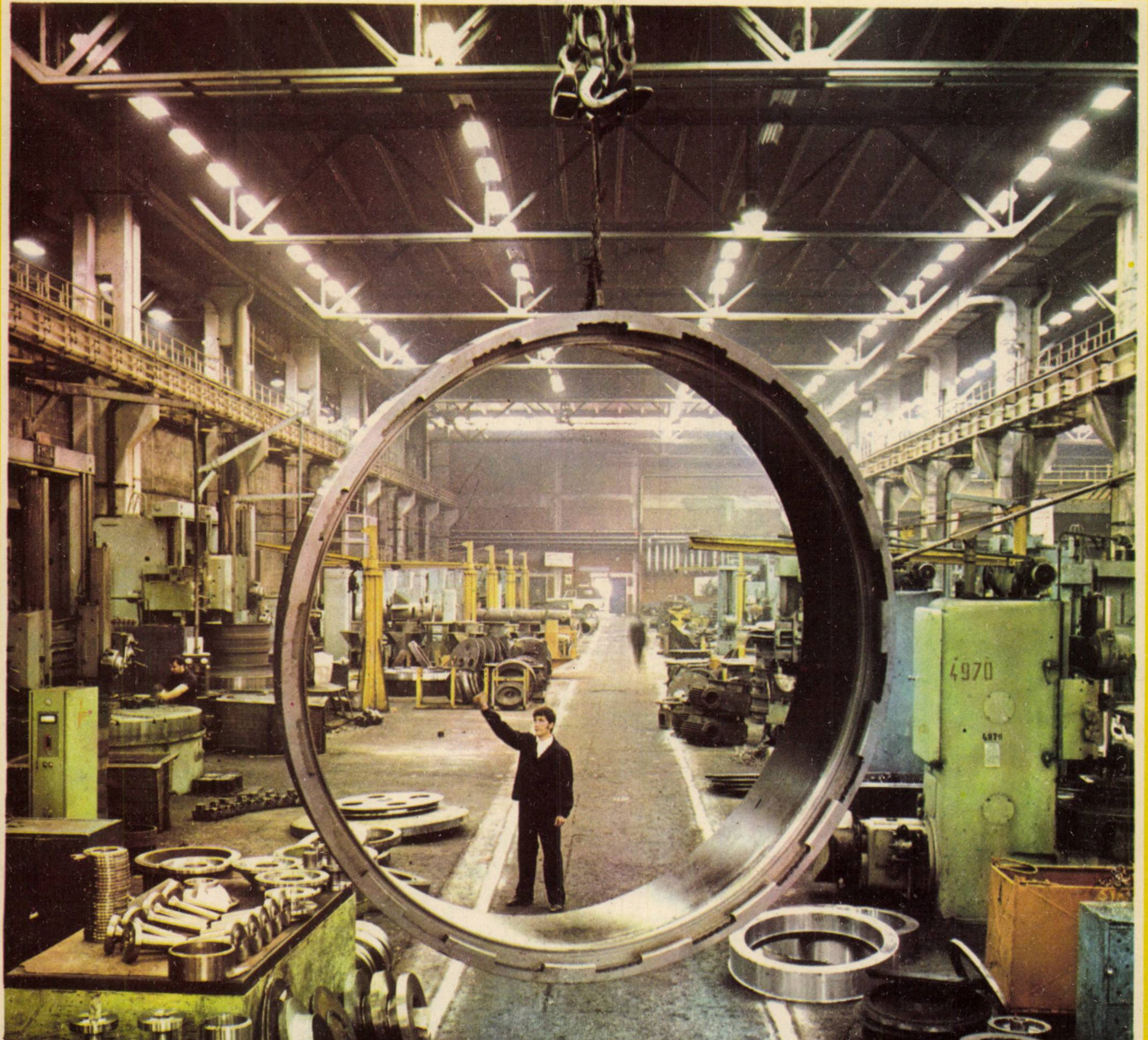

RITMICITATEA PRODUCŢIEI • CREATIVITATE ŞI EFICIENŢĂ • RESURSELE ENERGETICE SECUNDARE • CERCETAREA ŞI PROIECTAREA TEHNOLOGICĂ • EXPORTUL DE INTELIGENŢĂ

Numărul 6 • Vineri 11 februarie 1977

ROADELE HĂRNICIEI OAMENILOR MUNCII OGLINDITE ÎN REZULTATELE ÎNDEPLINIRII PLANULUI PE 1976

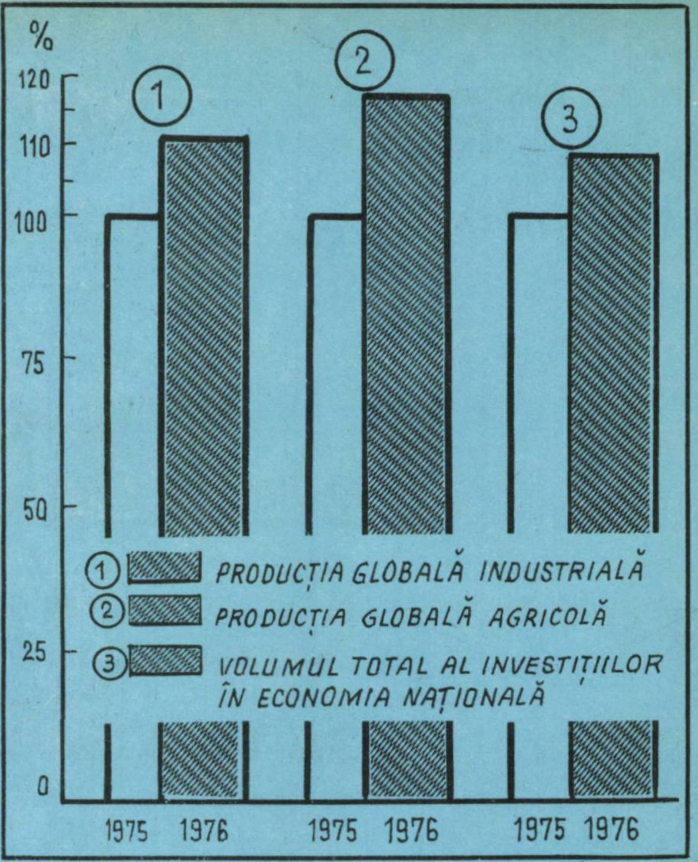

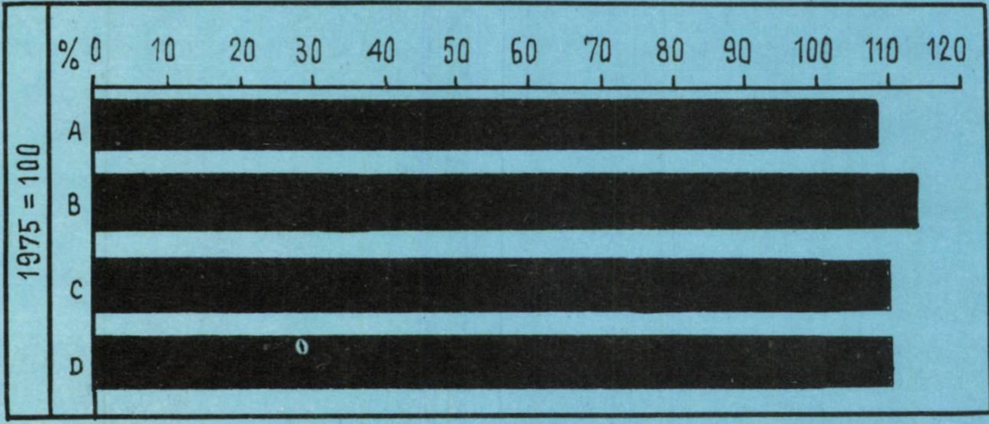

A - PRODUCTIVITATEA MUNCII ÎN INDUSTRIA REPUBLICANĂ
B - VOLUMUL TOTAL AL COMERȚULUI EXTERIOR
C - VENITUL NAȚIONAL
D - VENITURILE BĂNEȘTI ALE POPULAȚIEI DIN SECTORUL SOCIALIST

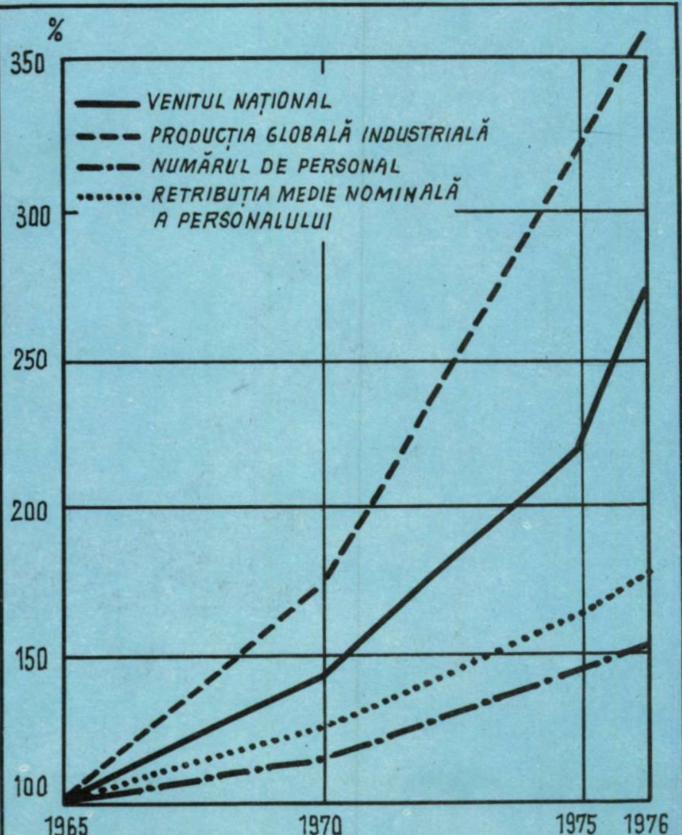

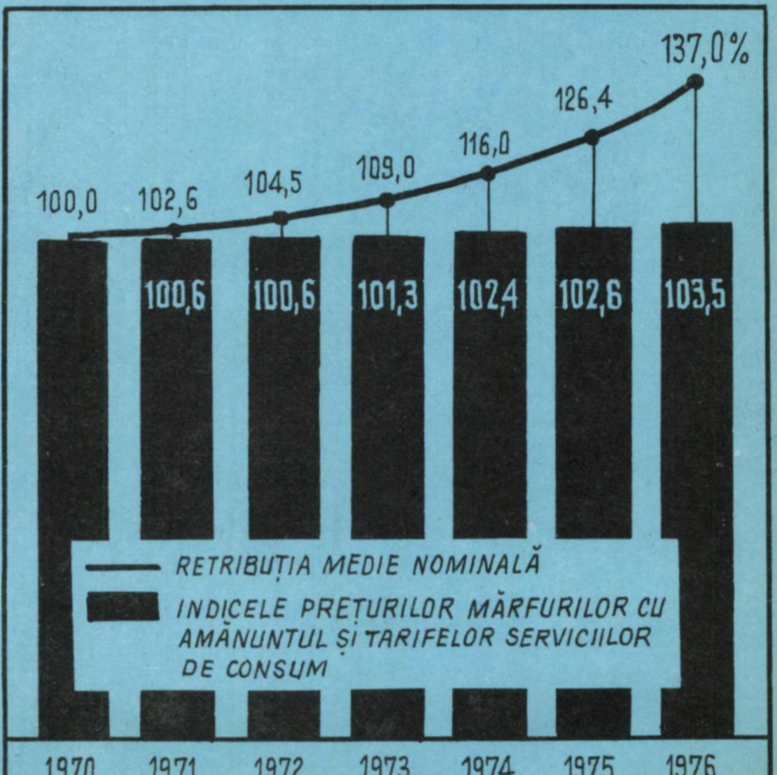

ECONOMIE NATIONALA

Bilanţ 1976

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

ÎMPLINIRI REMARCABILE ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ A ROMÂNIEI

● In 1976, o producţie industrială aproape egală cu cea din cincinalul 1961—1965 ● Producţia de cereale — record în istoria ţării ● Sporul venitului naţional depăşeşte întregul venit naţional al anului 1950 ● Importante creşteri ale veniturilor populaţiei

PRIN CIFRELE şi aprecierile sale, Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului naţional unic de dezvoltare economico-socială a României în anul 1976 evidenţiază succesele obţinute de poporul nostru în primul an al actualului cincinal, activitatea entuziastă a clasei muncitoare, a ţărănimii şi a intelectualităţii, a tuturor oamenilor muncii pentru transpunerea în viaţă a hotărîrilor Congresului al XI-lea şi a Programului partidului de construire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism.

Caracteristice pentru dezvoltarea economico-socială a ţării în anul 1976 — cel dintîi an al cincinalului afirmării revoluţiei tehnico-ştiinţifice — sînt **ritmurile înalte** de creştere a producţiei materiale, care au asigurat sporuri absolute remarcabile la principalii indicatori (tabelul nr. 1). Aceste sporuri **cantitative,** ce pun în evidenţă vigoarea cu care economia noastră evoluează spre trepte tot mai înalte de împlinire, sînt însoţite de îmbunătăţirea structurii ramurilor de producţie, ca urmare a creşterii prioritare a ramurilor de vîrf ale industriei, de valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor şi combustibilului, de modernizarea producţiei şi îmbunătăţirea calităţii acesteia — procese caracteristice unei dezvoltări calitative, menite să contribuie la amplificarea şi creşterea competitivităţii potenţialului nostru productiv. Imprimarea de către partid a unor asemenea orientări dezvoltării economiei ţării a determinat atingerea în 1976 a unor niveluri absolute de producţie superioare celor din oricare din perioadele anterioare. Avem astfel în vedere faptul că venitul naţional de 400 mld. lei aferent anului 1976 reprezintă aproape dublul venitului naţional realizat în 1970 ; că numai sporul de venit naţional de 38 miliarde lei obţinut în plus faţă de anul 1975 depăşeşte nivelul venitului naţional al anului 1950.

Tabelul nr.1

Creşteri la unii din principalii indicatori ai dezvoltării economice

- miliarde lei -

	Realizări 1976	Creşteri faţă de 1975	
		%	Date absolute
Producţia globală industrială	661,o	11,5	68
Producţia globală agricolă	11o,o	17,2	16
Volumul total al investiţiilor din economia naţională	149,o	8,2	11
Volumul comerţului exterior^{x}	6o,8	14,5	7,7
Venitul naţional	4oo,o	1o,5	38

x In miliarde lei valută.

În lumina **continuării neabătute a procesului de industrializare socialistă** un accent deosebit s-a pus în anul trecut pe creşterea **producţiei industriale.** Se poate arăta astfel că volumul producţiei industriale al anului precedent este **mai mare decît întreaga producţie industrială realizată într-o perioadă de 11 ani (1950—1960) sau că este aproape egală (91%) cu întreaga producţie industrială realizată în cincinalul 1961—1965. Este semnificativ pentru aceste dimensiuni că numai sporul producţiei globale obţinute în anul 1976 faţă de anul 1975 este egal cu producţia industrială a anului 1957.** Pe de altă parte, calculele relevă că producţia industrială realizată într-o zi a anului 1976 reprezintă producţia industrială din 33 zile ale anului 1938.

Realizări de amploare s-au obţinut în **agricultură,** cu o bază tehnico-materială aflată într-un susţinut proces de dezvoltare şi modernizare. **Producţia de cereale a anului 1976 constituie astfel o producţie record în istoria ţării.** Comparativ cu anul 1938, producţiile realizate în 1976 au crescut : de 1,7 ori la grîu şi secară şi de 2,9 ori la porumb boabe. De asemenea, producţia de cartofi a crescut de 3,5 ori, de legume de cîmp de 7,3 ori, iar la sfecla de zahăr s-a înregistrat o creştere de 15,5 ori.

O trăsătură esenţială a politicii partidului, ce se remarcă din bilanţul anului trecut, este orientarea spre creşterea puternică a producţiei în ramurile de bază — construcţiile de maşini şi chimia — care au realizat ritmuri de creştere de 12,2%, respectiv 16,1%, superioare mediei pe ansamblul industriei 11,5% ; aplicarea a 72 tehnologii noi de fabricaţie; extinderea sferei de aplicare a 73 tehnologii avansate ; introducerea în fabricaţie a 1752 tipuri de maşini, utilaje şi instalaţii, precum şi a 843 materiale şi bunuri de consum. În aceeaşi direcţie este relevabil şi faptul că valoarea produselor noi şi reproiectate introduse pentru prima oară în fabricaţie a reprezentat 15,5% din producţia marfă realizată în ramurile industriei prelucrătoare din industria republicană. Se poate de asemenea sublinia că încheierea în anul trecut a unor valoroase lucrări de cercetare în toate ramurile productive va contribui, în însemnată măsură, la realizarea importantelor obiective de dezvoltare economico-socială din actualul cincinal.

Dezvoltarea cantitativă şi calitativă a economiei româneşti din anul trecut a fost susţinută, pe de o parte, de un **însemnat program de investiţii,** ce a însemnat, ca volum, 149 mld. lei, cu 8,2% mai mult decît în 1975, fiind puse în funcţiune integral sau parţial 446 capacităţi de producţie industriale şi agrozootehnice. Pe de altă parte, necesităţile dezvoltării economico-sociale a ţării din anul trecut au fost acoperite în condiţiile unor energice măsuri luate pentru creşterea **eficienţei activităţii.** Astfel, comparativ cu anul 1975, productivitatea muncii a crescut în industria republicană cu 8,8%, iar nivelul cheltuielilor totale la 1000 lei producţie în industria republicană a fost mai mic cu circa 15 lei, realizîndu-se o economie de peste 8 mld. lei.

Permanent, în cursul anului 1976, conducerea de partid, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** au analizat la faţa locului, împreună cu cadrele de conducere ale unor ministere, centrale industriale şi întreprinderi, înfăptuirea măsurilor stabilite privind reducerea consumurilor de materii prime, materiale, energie şi combustibil, a cheltuielilor de fabricaţie, introducerea în producţie a tehnicii şi tehnologiilor avansate, înnoirea şi modernizarea produselor, creşterea constantă a productivităţii muncii — obiective prioritare în cincinalul revoluţiei tehnico-ştiinţifice.

Dezvoltarea economiei naţionale în ritm susţinut, îmbunătăţirea calităţii produselor, lărgirea, diversificarea şi ridicarea nivelului tehnic al producţiei au contribuit la **extinderea activi-**

Tabelul nr.2

Dimensiuni ale unor efecte sociale ale dezvoltării economice

	Realizări 1976	Creşteri faţă de 1975	
		%	Absolute
- Numărul de posturi noi create în economie	258000	4,1	-
din care:			
- ocupate de femei	150000	7,1	-
- Populaţia cuprinsă în învăţămîntul de toate gradele în anul şcolar 1976/1977 - milioane	5,3	4,1	0,2

tății de comerț exterior, la creșterea participării României la schimbul mondial de valori, la lărgirea cooperării cu alte state. Sintetic, activitatea de comerț exterior s-a materializat într-un import în valoare de 30,3 miliarde lei valută și un export de 30,5 miliarde lei valută, **soldul activ** ridicîndu-se, după cum se vede la 0,2 miliarde lei valută. În spiritul Programului partidului, unde se prevede că lărgirea schimburilor economice și cooperarea în producție cu alte state, participarea activă la diviziunea internațională a muncii reprezintă o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare, anul 1976 marchează și alte realizări importante, în acest domeniu. Bunăoară, în cadrul cooperării economice internaționale s-au încheiat 38 de acorduri și înțelegeri cu 24 de state, numărul statelor cu care întreținem în prezent relații economice, comerciale și de cooperare economică ridicîndu-se la 140.

Reflectînd accentele noi, calitative, imprimate de partid, îndeosebi după Congresul al IX-lea, procesului de industrializare și de dezvoltare în general a țării, în anul trecut au fost exportate pentru prima oară produse ca locomotive Diesel electrice de 3 500 CP, noi tipuri de tractoare, noi tipuri de autoturisme de teren, tipuri noi de strunguri automate și freze, televizoare cu circuite integrate, numeroase modele noi de mobilă, confecții textile și altele care atestă creșterea potențialului tehnic al economiei românești sub toate aspectele.

Realizările obținute în anul 1976 în domeniul dezvoltării producției materiale sînt rezultatul **aplicării consecvente a politicii de repartizare a unei cote ridicate din venitul național pentru dezvoltare**, pentru asigurarea reproducției socialiste lărgite, opțiune stabilită de partid ca un imperativ vital pentru dezvoltarea țării noastre, menit să asigure îmbinarea armonioasă a țelurilor imediate și de perspectivă ale societății. Structurarea astfel a venitului național pentru dezvoltare și consum a permis înfăptuirea programului de investiții de care am amintit, împlinirea unor însemnate cerințe ale dezvoltării materiale și spirituale a cetățenilor. Trebuie remarcat în acest cadru că **implantarea în teritoriu a noilor capacități de producție s-a efectuat în concordanță cu politica partidului de a acorda prioritate zonelor mai puțin dezvoltate**, astfel ca acestea să determine ridicarea economică și socială, în mod armonios, a tuturor județelor țării.

În condițiile dezvoltării accelerate a economiei, a **crescut numeric clasa muncitoare, a sporit numărul de personal**, prin crearea de noi locuri de muncă în întreprinderi și instituții, în care tînăra generație, pregătită în sistemul de învățămînt general, găsește un larg cîmp pentru aplicarea cunoștințelor acumulate (tabelul nr. 2). Efectele acestor procese se concentrează în creșterea amintită a productivității muncii, indicator sintetic al sporirii și modernizării producției, ce reflectă efortul de angajare plenară a oamenilor muncii în edificarea noii societăți.

Ca o consecință firească a succeselor obținute în activitatea productivă, **a crescut nivelul de trai material și spiritual al întregului popor**, atît pe calea obținerii unor cîștiguri directe realizate după calitatea și cantitatea muncii depuse de fiecare, cît și pe calea unor cîștiguri indirecte, de care beneficiază toți locuitorii țării (tabelul nr. 3). Se poate arăta în această direcție că, drept urmare a sporirii retribuției nominale și a stabilității prețurilor, retribuția reală a personalului din întreprinderi și instituții a crescut cu 6,1% față de anul 1975.

Rezultatele obținute în producția materială în anul trecut, precum și măsurile luate de conducerea de partid și de stat în baza indicațiilor tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, materializate în Programul privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980, au contribuit la **satisfacerea într-o mai mare măsură a nevoilor de consum ale populației și la dezvoltarea și modernizarea rețelei de desfacere cu amănuntul și de alimentație publică a comerțului de stat și cooperatist.**

Pe total, volumul desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist și al prestărilor de servicii către populație a crescut față de 1975 cu 8,6%, și respectiv 6,9%. În ce privește desfacerile de mărfuri, sporuri importante s-au înregistrat la **produse alimentare de bază**, ca de exemplu : carne și produse din carne (echivalent carne proaspătă) — 15,4% ; ulei comestibil — 8,3% ; lapte, lapte praf și produse lactate proaspete (în echivalent lapte) — 8,6% ; brînzeturi — 15,0% ; unt — 8,8% ; ouă — 9,8% ; zahăr — 14,9% ; legume proaspete — 8,6% ; cartofi — 17,5% cum și la **produse industriale principale** ca : țesături de bumbac — 3,4% ; țesături de lînă — 7,1% ; încălțăminte — 5,3% ; frigidere — 13,8% ; mobilă — 7,3% ; autoturisme — 22,0% etc.

În anul 1976 a crescut susținut zestrea țării — ca parte a avuției naționale — destinată nevoilor de învățămînt, cultură, sănătate și odihnă. S-au construit astfel 2 415 săli de clasă ; s-au dat în folosință 46 100 mp pentru învățămîntul superior ; s-au creat 15 000 locuri noi în internate; s-au creat 23 800 locuri noi în grădinițe de copii și 12 000 locuri în creșe ; numărul paturilor de asistență medicală a ajuns la 198 000, în anul 1976 revenind 9,2 paturi de asistență medicală la 1 000 locuitori. Concomitent cu sporirea numărului de locuințe, creșterea dotării cu școli, spitale, case de cultură, s-a îmbunătățit și dotarea tehnico-edilitară a localităților. S-a lărgit, astfel, rețeaua de apă, canalizare, a crescut numărul de străzi pavate și asfaltate, a sporit parcul de transport în comun.

Așa cum se relevă în Hotărîrea Ședinței comune a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., a Biroului Permanent al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și a Consiliului de Miniștri al R.S.R., pe parcursul îndeplinirii planului național unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1976 s-au manifestat și unele lipsuri și fenomene negative, privind încălcarea ordinei și disciplinei în producție, mai ales în ce privește depășirea unor consumuri de materii prime, materiale și energie ; rămîneri în urmă cu deosebire în domeniul investițiilor, al industriei chimice și în alte sectoare. În scopul eliminării acestor neajunsuri au fost stabilite **măsuri tehnico-organizatorice concrete pentru ministere, centrale și întreprinderi, precum și pentru organele și organizațiile de partid**, în sprijinul mai bunei organizări a muncii în toate sectoarele, astfel ca sarcinile pentru anul 1977 să fie înfăptuite în mod exemplar.

Tabelul nr.3

Creşterea veniturilor băneşti ale populaţiei şi a cheltuielilor pentru acţiuni social-culturale de la bugetul de stat

	Realizări 1976	Creşteri faţă de 1975	
		%	Absolute
Retribuţia nominală lei/lună	1964	8,3	151
Veniturile băneşti ale populaţiei obţinute din sectorul socialist - miliarde lei	221,9	10,5	21,0
Cheltuielile pentru acţiuni social-culturale de la bugetul de stat - miliarde lei	55,2	8,4	4,3

Această succintă prezentare a unor principale cifre și date privind realizările obținute în anul 1976 dovedește **caracterul realist al hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R.**, al obiectivelor anului precedent, ca etapă principală în atingerea nivelului de dezvoltare economico-socială preconizat pentru anul 1980, dovedește că înfăptuirea în bune condițiuni a sarcinilor constituie rodul muncii pline de abnegație a întregului popor, închinată ridicării României pe noi culmi de civilizație și progres.

dr. Gh. ȘERBAN
director adjunct
Direcția Centrală de Statistică

PLAN ● ANGAJAMENTE

O analiză în 15 întreprinderi privind

RITMICITATEA REALIZĂRII PLANULUI FIZIC

DINCOLO de orice procente sau cifre global-valorice cu multe zerouri, adevărată măsură a dinamismului fiecărei industrii este apreciată de către beneficiar în măsura în care cererile sale sînt satisfăcute — cantitativ și calitativ — cu produsele fizice necesare. Alături de calitate, factorul timp a devenit o coordonată majoră a exigențelor, nimănui nefiindu-i indiferent nu numai CUM dar și CIND își onorează obligațiile producătorul. În aceste condiții, ritmicitatea realizării producției devine subiectul unor preocupări deosebit de actuale în fiecare întreprindere — nu numai beneficiară, ci și furnizoare. Problema îmbracă dimensiuni sporite în industria ușoară, legată nemijlocit de satisfacerea cerințelor imediate sau mediate ale populației.

În numărul de astăzi despre ritmicitatea cu care se realizează producția fizică într-un domeniu de larg interes : industria tricotajelor.

De la „puls" ritmic lunar la oscilații pe decade

ANALIZA noastră s-a desfășurat în cîteva dintre cele mai însemnate întreprinderi din **industria tricotajelor.** Trebuie precizat însă că denumirea generică de „industria tricotajelor“ înglobează de fapt o activitate complexă : produsul de bază îl reprezintă într-adevăr tricotajele ; alături de acestea se realizează însă și ciorapi, perdele, blănuri sintetice etc.

În marea întrecere socialistă desfășurată pentru îndeplinirea și depășirea planului și a angajamentelor asumate pe 1977, colectivele din aceste unități au înregistrat, în ansamblu, pe luna ianuarie, rezultate bune. Astfel, **deși sarcinile de plan ale acestui an prevăd o creștere a producției fizice la produsele tricotate de 15% față de 1976, ele au fost depășite în ianuarie cu 3,4%.** Acest spor al producției a fost realizat în bună măsură pe seama creșterii productivității muncii cu 6,1% față de prevederi, realizare ce creează o bază de îndeplinire a sarcinii anuale de ridicare a acestui indicator cu 10% față de 1976. Producția obținută în plus a permis efectuarea unor livrări suplimentare la fondul pieței de circa 8% față de prevederi la tricotaje din bumbac, lînă, mătase artificială, din poliester ș. a. Desigur, la aceste realizări globale, aportul întreprinderilor a fost diferit. Planul producției marfă destinate beneficiarilor a fost îndeplinit și depășit substanțial în luna ianuarie în multe unități : la Întreprinderea de ciorapi din Timișoara cu 22%, la „Tricotajul roșu“ din București cu 14 %, la „Adesgo“ — București și „Zimbrul“ — Suceava cu cîte 11% la „Someșul“ — Cluj-Napoca cu 10%, la „Tricodava“ — București cu 9% etc.

Realizările bune obținute de la începutul anului 1977 au avut ca premise trainice de înfăptuire o eșalonare judicioasă a eforturilor. Prin plan a fost prevăzută o ritmicitate adecvată a activității productive, **o repartizare echilibrată a sarcinilor între cele patru trimestre ale anului.** Se poate constata, de asemenea, desfășurarea unei judicioase activități de planificare și la nivelul lunilor.

La o „microanaliză“ în timp, deci în urmărirea ritmicității decadale, în aceste întreprinderi au fost relevate însă și altfel de aspecte. O primă precizare care trebuie făcută este aceea că ritmicitatea este de la început „dozată“ prin prevederi, în funcție de numărul de zile lucrătoare existent în cadrul fiecărei decade. Dar, dacă în întreprinderile analizate a existat o activitate de planificare care a urmărit realizarea unei ritmicități adecvate, pînă la nivel de decadă, drumul de la prevederi la realizări a fost traversat, în unele cazuri, de acțiunea unor cauze care au generat o serie de **decalaje** (graficul). Ca urmare, în luna ianuarie, alături de ritmicități decadale realizate conform prevederilor, sau cu decalaje minime (de exemplu la producția de ciorapi a întreprinderii din Sebeș sau la producția de tricotaje de la întreprinderea „Someșul“ — Cluj-Napoca, „Zimbrul“ — Suceava ș.a.), **se inregistrează anumite denivelări accentuate fie între nivelul realizărilor din prima și ultima decadă** la „Adesgo“ — București de la 23,9% la 42,4%, la „Tricodava“ — București de la 25,6% la 43,4% etc.), **fie între prevederile pe decadă și realizări** (la Întreprinderea de ciorapi din Timișoara, la „Tricotajul roșu“ — București, la „Drapelul roșu“ — Sibiu etc.).

De ce decalaje între prevederi și realizări ?

AȘA după cum am arătat, cauzele sînt multiple. În cadrul factorilor care acționează asupra ritmicității un rol principal îl deține funcționarea mecanismului aprovizionării și desfacerii produselor. Să ne oprim asupra unor aspecte pe care le ridică acest proces.

1 Pentru materia primă „fire tip lînă“, pe ansamblul întreprinderilor de tricotaje, s-a primit în luna noiembrie 1976 o repartiție de 2665 tone (conform necesarului solicitat de unitățile economice). Ulterior, la sfîrșitul lunii decembrie, repartiția s-a micșorat cu 65 de tone. Este adevărat că apoi s-a revenit la repartiția inițială, dar abia la

Ritmicitatea producției pe decade în luna ianuarie 1977

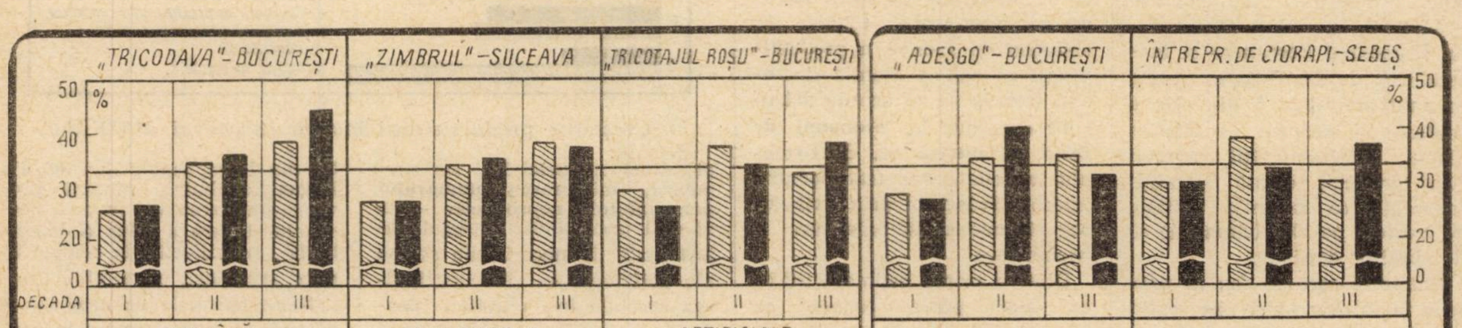

sfîrșitul lunii ianuarie 1977. A fost un prim generator de muncă în asalt.

2 Eșalonarea livrărilor de la furnizori a produs, de asemenea, probleme. La încheierea contractelor, filaturile de lînă (din București, din Miercurea-Ciuc, Brașov ș. a.) nu prevăd în contracte o eșalonare proporțională a livrărilor pe luni și decade. Din păcate, situația care a existat în ianuarie 1977, se perpetuează în continuare. Pentru februarie, de pildă, Filatura de lînă pieptănată din București și-a propus să livreze materia primă astfel : 52 tone în decada I, 52 tone în decada II și 90 tone în decada III. Pe total filaturi livrările au fost eșalonate astfel : 29% în ianuarie, 34,5% în februarie și 36,5% în martie. O asemenea „colaborare“ a generat neritmicitatea producției la „Tricodava“, la „Drapelul roșu“ ș. a. În astfel de cazuri, întreprinderile de tricotaje au intrat în divergențe contractuale cu furnizorii. Soluționarea lor, însă, durează destul de mult, iar producția se realizează în asalt .

3 Alte probleme sînt generate de nerespectarea termenelor contractuale. Furnizorul de lînă pieptănată din Buzău, de pildă, a contractat cu Întreprinderea de tricotaje „Bucovina“ din Rădăuți 50 tone fire PNA pentru trimestrul I din 1977. Pentru luna ianuarie filatura a înscris în contract 7,5 tone, din care a livrat numai 3,5 tone. De asemenea, Întreprinderea de tricotaje din Brașov, care a contractat 17 tone de fire în trimestrul I a.c. de la același furnizor, nu a primit nimic pînă la 30 ianuarie a.c.

4 Pentru diversificarea producției de tricotaje în 1977, încă din anul trecut, în colaborare cu Filatura de lînă din București, a fost conceput un program de introducere în fabricație a unor fire noi tip lînă, a fost constituită chiar o colecție de astfel de fire etc. Pe această bază, întreprinderile de tricotaje au încheiat contracte pentru 1977 cu diverși beneficiari, necesarul lor se cifra la circa 100 tone. Filaturile din Buhuși, Timișoara, București și-au onorat doar parțial obligațiile contractuale, cu consecințele nefavorabile asupra activității unor întreprinderi de tricotaje, ca de exemplu : „Tînăra gardă“ București, Întreprinderea de tricotaje Brașov, „Tricotex“ Satu Mare etc.

5 În fine, specialiștii au apreciat că o contribuție sporită la realizarea în bune condițiuni a sarcinilor de plan ar putea să o aducă mai buna coroborare a preocupărilor lor cu cererile întreprinderilor care comercializează produsele. Astfel, pentru 1977, la producția de ciorapi, deși în decursul anului trecut, de comun acord cu specialiștii din cadrul Ministerului Comerțului Interior, s-a stabilit producerea și, respectiv, contractarea unui anumit număr de astfel de produse, ulterior (după ce începuseră pregătiri la producător), întreprinderile comerțului au contractat o cantitate substanțial mai mică.

Propuneri de asigurare a ritmicității

ÎN VEDEREA realizării ritmice a planului fizic, pentru ca eficiența activității productive să atingă cote cît mai înalte, specialiștii au făcut o serie de propuneri menite să regleze mai bine „pulsul“ fabricației :

- la încheierea contractărilor, filaturile de lînă să prevadă în contracte o **eșalonare ritmică a livrărilor pe luni și decade,** cu termene precise de onorare a obligațiilor contractuale. Divergențele contractuale pentru astfel de cauze să fie rezolvate cu operativitate sporită ;
- în interesul ritmicității și ridicării calității produselor, ar fi necesară o scădere a frecvenței cu care se schimbă furnizorii întreprinderilor de tricotaje. Se înțelege de la sine că **instaurarea unor relații de mai lungă durată între furnizor și beneficiar** ar favoriza o mai bună colaborare reciproc avantajoasă pentru ambii parteneri ;
- **modificările și revenirile asupra** cantităților de aprovizionat prevăzute în repartiții ar trebui să se efectueze, în totalitate, **înainte de anul de plan,** iar justificările respective să fie mai amplu discutate cu întreprinderile ;
- o contribuție sporită ar putea aduce creativitatea specialiștilor din cadrul filaturilor de lînă pentru **realizarea mai operativă a întregii game de fire noi** solicitate de întreprinderile de tricotaje. Apelul la operativitate devine cu atît mai stringent cu cît cerințele modei sînt în continuă schimbare ;
- un ajutor prețios l-ar putea constitui **perfecționarea formelor în care întreprinderile de comercializare prezintă produsele întreprinderilor de ciorapi.** În acest sens, nu ar fi poate lipsită de interes lărgirea gamei de magazine în care se prezintă asemenea produse. Cumpărătorii ar trebui să găsească ciorapi și în magazinele de încălțăminte, în holurile hotelurilor, în tutungerii etc.

Desigur, alături de toate acestea se cere sporit efortul propriu al colectivelor din întreprinderile de tricotaje. Prin aplicarea în practică a programelor de creștere a productivității muncii, de diminuare a consumurilor de materii prime și materiale, în condițiile dotării tehnice și umane care se situează în aceste unități la un nivel ridicat, activitatea productivă se va putea materializa ritmic, într-un sortiment mai larg de produse fizice, de calitate înaltă.

Bogdan PĂDURE

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Resursele productivității muncii

POTRIVIT planului național unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1977, întreprinderile, centralele, ministerele trebuie să ia cele mai eficiente măsuri pentru asigurarea creșterii productivității muncii planificate și, totodată, să contribuie la majorarea suplimentară a acesteia. În cadrul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, unde în anul precedent 5 din cele 6 centrale au realizat și depășit planul productivității muncii (vezi graficul), există condiții favorabile ca sarcinile inițiale de creștere pe 1977 (circa 7%) să fie simțitor depășite.

Analizele care se fac în prezent în întreprinderi de către colectivele constituite în fiecare județ urmăresc să pună în evidență rezervele existente pentru a crea astfel condițiile materiale necesare realizării productivității muncii planificate pe 1977, cît și depășirea suplimentară a acesteia. Este demn de menționat faptul că circa 70—80% din majorarea suplimentară a productivității muncii se va obține pe calea **introducerii progresului tehnic.** În acțiunea de sporire a productivității muncii o atenție deosebită trebuie să se acorde măsurilor care duc la **economii de forță de muncă** ca, de exemplu, raționalizarea transportului intern, îndeosebi prin extinderea sistemelor de paletizare și pachetizare.

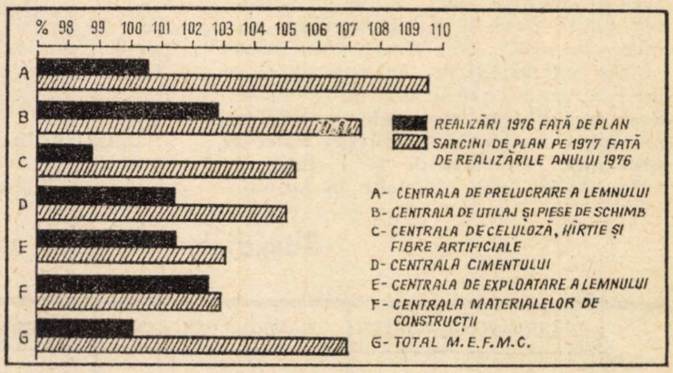

Creșterea productivității muncii în cadrul M.E.F.M.C.

Dintr-o primă estimare reiese că s-ar putea reduce cu 30—50% volumul de muncă manuală la operațiile privind manipularea, depozitarea și transportul (intern) al materiilor prime și materialelor. De asemenea, **micșorarea numărului personalului neproductiv** — la nivelul unor limite rațional determinate de necesitățile stricte ale activității — și redistribuirea acestuia în activități productive este de natură să contribuie la creșterea în proporții însemnate a productivității. Pentru cointeresarea colectivelor din întreprinderi, art. 63 din Legea retribuirii muncii prevede acordarea de premii personalului care a adus o contribuție nemijlocită la realizarea unor asemenea economii.

Toate măsurile ce urmează a fi luate trebuie cuprinse în programe concrete și apoi urmărite sistematic pentru a fi realizate în termen.

Piloni ai creșterii eficienței

SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ȘI REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

VALORIFICAREA POTENȚIALULUI CREATIVITĂȚII TEHNICE

De la stadiul demonstrativ la aplicare și generalizare

DACĂ ECONOMIA MODERNĂ face necesară desfășurarea întregii activități productive la un nivel cît mai înalt de eficiență, revoluția tehnico-științifică creează instrumentele de acțiune pentru trecerea operativă de la deziderat la realitate. Desigur, problema nu se rezolvă de la sine. Drumul de la obiectivele propuse la realitatea producției a fost și este modelat de calitatea activității umane. Din acest punct de vedere — și cu deosebire în anul 1977 — în toate domeniile de activitate din economia națională se remarcă, ca o trăsătură dominantă, **permanenta preocupare a fiecărui colectiv din unitățile economice pentru perfecționarea laturilor calitative ale activității desfășurate,** reducerea continuă a costurilor de fabricație cu ajutorul tehnologiei moderne, diminuarea consumurilor de materii prime și materiale, folosirea rațională și valorificarea superioară a produselor secundare și auxiliare, a înlocuitorilor, economisirea energiei electrice și a combustibililor etc.

● De la vechi la nou : economii de metal, dar și ridicarea performanțelor produsului ● Prin promovarea tehnologiilor moderne : economii de milioane de lei la costurile de producție ● Puterea motoarelor — dimensionată la nivelul optim.

Fără îndoială că, în obținerea unor rezultate superioare, aportul esențial l-a avut și trebuie să-l aibă asimilarea și introducerea în fabricație a unor **mașini, agregate și tehnologii noi,** cu caracteristici tehnico-economice ridicate, obținute ca urmare a dezvoltării și valorificării potențialului de creație tehnico-științifică al specialiștilor noștri. **Argumente convingătoare se regăsesc** — cu o deosebită forță de sugestie — **în recenta analiză pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat-o la Complexul expozițional din Piața Scînteii, în fructuosul dialog cu membrii conducerii unor ministere și unități industriale, cu specialiști din diferite ramuri ale economiei naționale.** Ne vom opri, în cele ce urmează, asupra unuia dintre domeniile cele mai active în promovarea progresului tehnic : **construcția de mașini.**

Mare „consumatoare“ și, concomitent, generatoare de produse și tehnologii noi, industria constructoare de mașini a constituit terenul fertil de elaborare a unor programe prioritare de introducere a progresului tehnico-științific, de valorificare superioară a tuturor resurselor. Roadele acestei munci de creație tehnică, desfășurată la îndemnul secretarului general al partidului, s-au concretizat și se vor concretiza, cu efecte pozitive considerabile în acest an — și mai cu seamă în viitorii ani ai cincinalului — nu numai în ce privește reducerea consumu-

Baterie de elemente staționare (1)

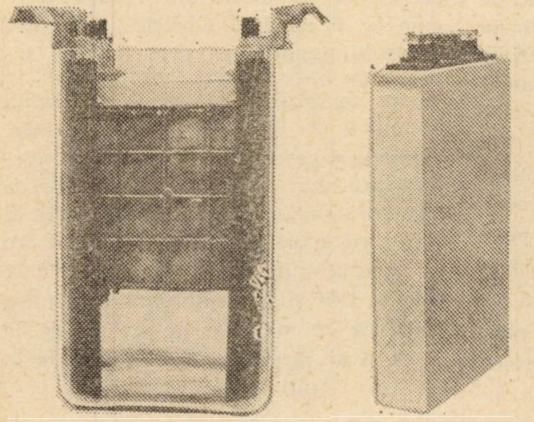

Produs vechi

Produs nou

Vibrometru electronic (2)

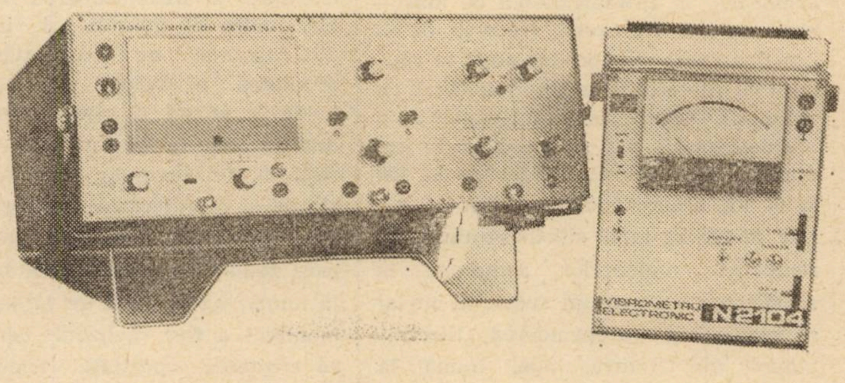

Produs vechi

Produs nou

rilor de materii prime și materiale, ci și în economisirea combustibilului și a energiei electrice, în creșterea randamentului mașinilor, utilajelor și instalațiilor, cu efecte favorabile directe la beneficiari.

EFECTELE înnoirii apar puternic în evidență în comparație edificatoare dintre nou și vechi, **dintre ceea ce se producea** — nu cu mult timp în urmă — **și ceea ce se produce în prezent.** Alăturarea unui produs nou lîngă produsul vechi a devenit o imagine-simbol al progresului în producție ; privind de la PRODUSUL VECHI la PRODUSUL NOU implicațiile economice favorabile multiple ale creativității devin certitudini.

Economisirea metalului constituie un efect al înnoirilor de o deosebită importanță pentru industria constructoare de mașini, care consumă în acest cincinal circa 35—40 milioane de tone din acest material. Prin găsirea unor noi soluții în proiectarea produselor s-a redus greutatea netă a acestora, au fost redimensionate piese și subansamble, s-au adoptat soluții constructive îmbunătățite, în așa fel încît consumul de metal a fost sensibil diminuat, fără ca acest lucru să afecteze calitatea. Tractorul fabricat la Brașov, de exemplu, produs reprezentativ pentru economia românească, a avut în acest sens o evoluție edificatoare. La tipurile U 445, consumul de metal pe tractor (în kg/C.P.) a scăzut de la 44 în anul 1970 la 35,4 în 1977, la U 650 M de la 50,6 la 46,1, iar la tipul S 1 500 de la 128,6 la 114,8. În prezent greutatea pe C.P. a tractorului românesc este comparabilă sau inferioară față de cea a unor produse străine renumite.

La instalația F 320 tf pentru foraj cu adîncimea maximă de 6 000 m, realizată la întreprinderea specializată din Ploiești, s-a obținut prin reproiectare — pentru aceleași performanțe superioare ale produsului — o însemnată economie de metal, evaluată în perioada 1977—1980 la circa 8 400 t. De asemenea, la Întreprinderea de mașini electrice din București, trecerea de la „produs vechi“ la „produs nou“ în construcția motorului asincron trifazat cu rotor în scurtcircuit (antiexploziv și antideflagrant) s-a materializat în reducerea greutății pe produs de la 150 la 93 kg, economisindu-se, printre altele, 38 000 kg tablă silicioasă anual. În realizarea motoarelor asincrone în scurtcircuit cu consum redus de metal se remarcă și întreprinderea „Electroputere“ din Craiova, unde, numai la tipul M.I.B.-2 economia obținută prin reproiectare este de 420 kg/produs. Un salt evident de la vechi la nou s-a realizat și în fabricarea elementului staționar la o baterie de acumulatoare la întreprinderea „Acumulatorul“ din București, la care consumul de metal s-a micșorat cu 20 kg/produs, ceea ce conduce la o economie anuală de circa 20 tone. (foto 1).

Răcitoare pentru instalații frigorifice navale (3)

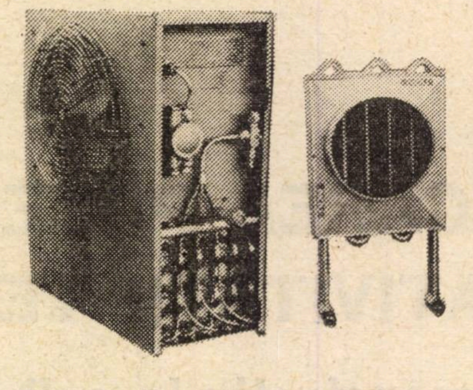

Produs vechi Produs nou

Aparat telefonic de mînă (4)

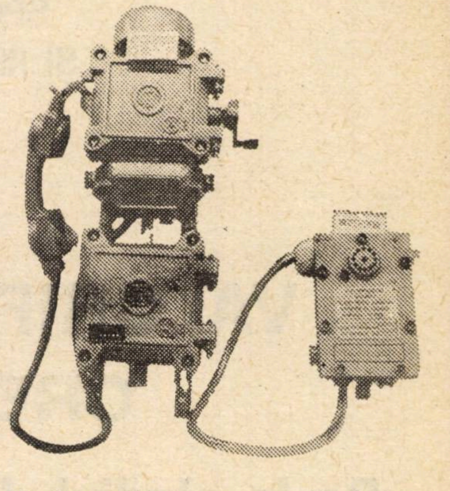

Produs vechi Produs nou

Beneficiare ale modernizării în concepție și proiectare nu au fost numai produsele destinate industriei. Păstrîndu-și nealterate performanțele ridicate, apreciate de cumpărători, **noile produse destinate consumului populației se realizează în prezent cu eficiență sporită la producător.** Bicicleta Pegas 18, de exemplu, și-a diminuat greutatea față de varianta veche cu circa 3 kg, iar mașina de cusut reproiectată la Întreprinderea mecanică din Cugir are, într-o nouă variantă, greutatea capului redusă cu circa 10 kg pe bucată, indicele de utilizare a metalului în construcția acestui subansamblu fiind cu circa 10 procente mai ridicat.

Alături de economia de metal, **ridicarea performanțelor produselor** constituie un alt „sens“ al evoluției : produs vechi — produs nou. Prin reproiectarea vibrometrelor electronice, de exemplu, la Întreprinderea de aparate electronice de măsură și industriale din București nu s-a redus numai greutatea produsului de la 15 la 3,31 kg, ci a scăzut și viteza minimă memorată de la 0,3 mm/s la 0,02 mm/s (foto 2). Un exemplu edificator îl constituie și reproiectarea răcitorului pentru instalația frigorifică navală, prin care reducerea greutății de la 10,5 kg la numai 2,2 kg (față de 4,3 kg pe plan mondial) a fost realizată concomitent cu creșterea capacității frigorifice la nivelul celor mai bune performanțe internaționale (foto 3). Și un ultim exemplu. La „Electromagnetica“-București aparatul telefonic de mînă cu protecție antideflagrantă și antigrizutoasă a fost reproiectat în așa fel încît greutatea a fost diminuată de la 25 kg la numai 7 kg. Concomitent cu o economie anuală de 30 000 kg metal a crescut rezistența la izolament de la 0,1 Mohmi la 10 Mohmi (foto 4).

Reducerea cheltuielilor materiale, micșorarea costurilor de producție reprezintă însemnatul „beneficiu“ al înnoirii produselor și tehnologiilor construcției de mașini. Utilizarea noilor materiale electrotehnice, de pildă, obținute la Institutul de cercetări și proiectări electrotehnice pe bază de rășini sintetice, va avea ca efect, în cincinalul 1976—1980, printre altele, și însemnate reduceri ale manoperei și a consumului de materiale : la mufele pentru cabluri — reducerea manoperei cu 10% și a consumului de fontă cu 100 t/an la utilizator ; la benzile de construcție o economie la prețul de cost de 5 milioane lei pe an etc.

Noile tehnologii de sudare — multe din ele asimilate cu sprijinul cercetătorilor de la Institutul de sudură și încercări de materiale din Timișoara — cum ar fi sudarea electrică prin presiune în puncte, cea prin frecare, sudarea cu microplasmă protectoare în mediu de gaze, diminuează consumul de metal și sporesc productivitatea. Asemenea procedee vor ridica productivitatea unui sudor de la 45 tone de structură sudată pe an în 1976, la 70 în 1980 ; va spori gradul de mecanizare al operațiunii de la 30% în 1976 la 45% în 1980 și se va diminua cantitatea necesară de material de sudare de la 5,6 kg/t de structură sudată în 1976 la 4,5 kg în anul 1980.

B. CODRU

(Continuare în pag. 11)

„R. E." PE FLUXUL INOVAȚIE — MATERIALIZARE

MARI POSIBILITĂȚI DE ATRAGERE A RESURSELOR ENERGETICE SECUNDARE ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

Dezbatere privind eficiența tehnico-economică a unor noi instalații: pompele termice

DOMENIU larg de investigație, atragerea în circuitul economic a resurselor energetice secundare a făcut obiectul unui articol recent publicat de „Revista economică"*(nr. 2/1977), prin care se milita pentru găsirea unor posibilități ca și în țara noastră să se folosească pompele de căldură (termice), ca mijloc eficient de fructificare a unor asemenea resurse. Evidențiindu-se multiplele domenii de folosire a acestora în diferite țări, în articolul amintit s-au prezentat, pe bază de calcule, efectele lor economice favorabile.*

Recent, la Institutul central de cercetări energetice a avut loc o primă întîlnire între specialiști din diferite unități de cercetare și proiectare specializate, al cărei obiect principal l-a constituit analiza rezultatelor cercetărilor efectuate pînă în prezent, a domeniilor de aplicare și a posibilităților de extindere pe scară largă în țara noastră a folosirii unor asemenea pompe. Iată, pe scurt, din stenograma dezbaterilor, principalele opinii exprimate.

POMPA TERMICĂ — UN PROCEDEU VALOROS

Alexandru Florescu : „Deși pompa termică este cunoscută relativ de mult timp, ea apare competitivă abia în contextul situației actuale, cînd pe plan mondial se face din ce în ce mai mult resimțită necesitatea economisirii resurselor energetice. Ca urmare, și în țara noastră, în cadrul Institutului de cercetări și modernizări energetice (ICEMENERG), cercetări privind pompa termică au fost abordate încă cu cîțiva ani în urmă, dar o intensificare a acestora s-a produs abia în ultimii 2 ani. Au fost examinate, în special, domeniile de competitivitate ale pompelor termice, constatîndu-se că **ele pot deveni avantajoase, mai ales în cazurile în care valorifică o sursă de căldură cu temperaturi superioare celei din mediul ambiant.** Pentru aceasta se cer îndeplinite unele condiții care să-i confere pe deplin eficiența : **apropierea sursei de căldură de consumator, diferența nu prea mare între temperatura sursei de căldură și temperatura necesară consumatorului.**

Referitor la această ultimă condiție, s-a constatat că, **față de producerea de căldură în centrale termice, pompa care valorifică căldura unor ape de 30°, este competitivă, dacă temperatura necesară la consumator nu depășește 80°C.** Într-o atare situație, consumatorii potențiali care ar putea fi alimentați cu căldură cu ajutorul pompelor termice sînt, în primul rînd, construcțiile industriale și construcțiile urbane. Pentru cazurile în care resursele energetice secundare (apa de răcire sau alți agenți calzi cu temperaturi de ordinul a 30—40°C) apar în zone apropiate de cele cu construcții urbane noi, este oportun a se utiliza asemenea agregate, întrucît ele sînt mai avantajoase. Evident, sînt de luat în considerare și consumatorii tehnologici, care necesită căldură la parametrii apropiați. În acest sens, vor trebui continuate și completate studiile și cercetările ce se impun.

La dezbatere au participat: ing. **Titus BERINDE,** inspectorul teritorial Cluj-Napoca al Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Gospodăririi Fondurilor Fixe ; ing. **Ion PĂNOIU,** de la Ministerul Energiei Electrice ; ing. **Ion EDU,** de la Ministerul Turismului ; prof. dr. ing. **Iacob LAZĂR,** de la Institutul politehnic Cluj-Napoca ; dr. ing. **Călin MIHĂILEANU,** director general al Institutului central de cercetări energetice ; ing. **Alexandru FLORESCU,** ing. **Dan GOLICI** și dr ing. **Mihai POP,** de la Institutul de cercetări și modernizări energetice ; ing. Ludovic **BARABAS,** de la Institutul de cercetări și proiectări de mașini și instalații pentru industria alimentară și frigorifică ; dr. ing. **Petre TERZI,** de la Institutul de cercetări și proiectări de aparataje pentru instalații și utilaje de construcții; dr. ing. **Ionel GRIGORIU,** de la Institutul de proiectări chimice ; ing. **Radu ANASTASIU,** de la Institutul de cercetări și proiectări miniere pentru substanțe nemetalifere; ing. **Tudorel MOCANU,** ing. **Costin POPA,** ing. **Niculae DUMITRU** și ing. **Teodor CHIRICĂ,** de la Institutul de studii și proiectări energetice

Pentru o serie de cazuri, cercetările efectuate au stabilit de acum și unele soluții, scheme de configurație ale instalațiilor producătoare de căldură. De asemenea, au fost realizate experimental două tipuri de echipamente : pompa termică aer-aer pentru încălzirea locuințelor individuale (care valorifică căldura aerului exterior) și o pompă termică apă-apă de 100 000 kcal/h (care valorifică căldura apelor calde evacuate). O primă aplicare a instalației de tip apă-apă va valorifica, încă din acest an, căldura unor ape geotermale.

Programele de cercetare în curs prevăd atît extinderea gamei de echipamente ce se vor asimila la nivelul maxim permis de producția actuală de echipamente frigorifice, cît și lărgirea aplicațiilor la alte sisteme de încălzire a clădirilor unde condițiile sînt favorabile. Se poate cita, în acest sens, cazul băilor Bochiș din județul Sălaj.

Pentru a ilustra efectele (asupra balanței de energie primară) rezultate din folosirea pompei termice, este de menționat faptul că ea permite reduceri ale consumului de combustibil pentru producerea căldurii cu aproximativ 50% față de soluțiile clasice. Aceste efecte economice pun pompa termică pe o poziție apropiată de cea pe care o deține procedeul de producere a căldurii în termoficare.

ÎN RAPORT DE RESURSE — ECHIPAMENTE CORESPUNZĂTOARE

Dan Golici: „Sînt întrutotul de acord cu cele afirmate de antevorbitor. Trebuie totuși să evidențiem un principiu care se cere respectat în abordarea problemelor de aplicare : **căutarea posibilităților de valorificare a căldurii deșeu cu ajutorul pompelor termice trebuie să înceapă din interiorul sectorului în care aceste resurse apar.** Bineînțeles că, în aceste căutări, energeticienii din industrie trebuie să fie sprijiniți, atît de specialiștii care s-au preocupat sau se preocupă de promovarea pompelor termice în economie, cît și de constructorii de mașini care asigură, practic, echipamentele necesare pentru aplicarea procedeului. De altfel, experiența de pînă acum în această activitate ne-a arătat că fără **o colaborare strînsă** între toți specialiștii care pot aduce o contribuție concretă în domeniul cercetării, nu este cu putință să se obțină rezultate remarcabile"..

Ion Edu : „Din cîte cunosc, resurse de căldură insuficient valorificate în țara noastră avem încă destule. Mă voi referi la una dintre acestea, deosebit de însemnată. Se știe că multe din obiectivele noastre turistice sînt situate în puncte unde se găsesc **ape termale** (Herculane, Felix, Sovata, Basna etc.). Dacă am putea folosi „energia" acestora pentru încălzirea respectivelor complexe de odihnă, s-ar putea diminua serios cerințele de surse clasice de combustibil. Proiectanții și cercetătorii specializați în acest domeniu, au un teren important de acțiune pentru a găsi o soluție care să valorifice, cu ajutorul pompelor termice, căldura acestor ape".

Ionel Grigoriu : „După mine, interesant apare să abordăm și problema modului în care pompa termică poate să pătrundă în **raționalizarea gospodăririi energiei la obiectivele industriale.** La obiectivele Ministerului Industriei Chimice, de pildă, gospodăria energetică se prezintă ca un sistem deosebit de complex. Preocupările noastre pentru raționalizarea acestui sistem au evidențiat că, în cadrul său, există simultan sau decalat foarte puțin în timp, procese care consumă căldură, pe de o parte, și procese din care rezultă căldură, pe de altă parte. În multe cazuri aceste procese nu pot fi cuplate direct din cauza neconcordanței temperaturilor la care căldura se prezintă sub formă excedentară sau deficitară. Pompa termică ar putea să reprezinte mijlocul de racordare a acestor parametri. Este, deci, **necesară studierea pe cazuri concrete** (întreprinderile de fibre sintetice, de anvelope, de sodă etc.) a soluțiilor de aplicare a pompei termice. Bineînțeles, aceste studii trebuie realizate printr-o colaborare mai strînsă atît a tehnologilor de specialitate, a energeticianului, cît și a constructorului de mașini“.

Ion Popa : „În prezent **ar fi util să se realizeze agregate de pompe termice mari, care să permită valorificarea resurselor de căldură-deșeu existente în industrie.** S-ar putea astfel pune în valoare o cantitate mare de resurse, cu o eficiență bună. De altfel, un asemenea agregat l-am prevăzut în documentația de investiție péntru instalațiile de recuperare a căldurii evacuate de la un reactor nuclear de cercetare. Realizarea lui în țară, sau a unor componente ale sale, ar reduce importul necesar pentru acest obiectiv și s-ar putea executa mai repede.

Ținînd seama de marile economii ce le pot aduce asemenea agregate prin valorificarea energiei secundare, **pompele de căldură ar trebui să figureze în planul de asimilare al M.I.C.M. încă în acest an**“.

SPRIJIN OPERATIV PENTRU ASIMILAREA POMPELOR !

Ludovic Barabaș : „Problema esențială care se cere rezolvată în continuare — ținînd seama de ceea ce s-a realizat prin cercetare și proiectare pînă în prezent — este cea care privește **asigurarea condițiilor de execuție a echipamentelor pompei.** O primă posibilitate s-a creat pentru aceasta prin angrenarea întreprinderilor care execută echipamente frigorifice. Există în programul institutului în care lucrez o sarcină care prevede realizarea încă în acest an a unui agregat de pompă termică. Lucrările de cercetare și proiectare sînt începute. Întîmpinăm o serie de dificultăți, în special pe linia materializarii acestora. Pentru intensificarea activității și finalizarea cît mai repede a obiectivului propus, este necesar să fim sprijiniți îndeaproape de toți factorii de decizie și de producție, în special de cei din cadrul M.I.C.M., prin cuprinderea în planurile tehnice de asimilare din acest an și materializarea documentațiilor privind pompele termice“.

AGENTUL STIMULATOR POATE FI PRODUS ÎN ȚARĂ

Titus Berinde : „Despre importanța pompei de căldură eu mi-am spus cuvîntul în articolul publicat recent de „Revista economică“.

Socot că acum trebuie depuse toate eforturile pentru a trece cît mai repede de punctul critic al discuțiilor și să găsim mijloacele cele mai adecvate și rapide de acțiune, încît încă în acest an pompa de căldură să fie asimilată și produsă în serie. Între factorii care îngreunează realizarea rapidă a pompelor de căldură se află și lipsa agentului de lucru al acesteia. Nefiind încă produs în țară, agentul respectiv va trebui importat — soluție costisitoare. Din acest motiv, socotim necesar să recomandăm ca în **preocupările specialiștilor noștri să fie incluse și cercetări pentru realizarea cît mai rapidă în țară a unor agenți corespunzători, care să satisfacă condițiile puse de utilizarea într-o instalație de pompă termică**“.

Ionel Grigoriu : „Problema realizării în țară a agenților pentru pompa termică nu ridică dificultăți. În programul de cercetări și asimilare al Ministerului Industriei Chimice este prevăzută asimilarea unor asemenea agenți specifici, pentru alte întrebuințări, dar care pot corespunde, după părerea mea, și pentru pompele termice. Problema care se pune este dacă sortimentele și cantitățile prevăzute a se asimila corespund pe deplin tuturor tipurilor de pompe termice“.

Petre Terzi : „Sînt și alte aspecte care se cer avute în vedere în momentul cînd se va lua decizia de trecere la execuția în masă a unor asemenea pompe. Eu aș pune în fața specialiștilor **problema realizării unor instalații interioare de încălzire, care să asigure condițiile optime de funcționare a pompei termice.** Trebuie să studiem aparatele noastre de încălzire a încăperilor și, eventual, să le adaptăm astfel încît ele să poată funcționa și cu agenții care transportă căldura produsă de pompele termice“.

NECESITATEA INFORMĂRII OPERATIVE ȘI A RECICLĂRII SPECIALIȘTILOR

Lazăr Iacob: „Ritmul încă lent în care acest procedeu pătrunde în economia noastră se datorește, după părerea mea, faptului că el este relativ nou, că despre el lipsesc informațiile tehnico-științifice necesare și cunoașterea concretă a rezultatelor obținute. Din acest motiv, este necesar să ne concentrăm eforturile și spre diversificarea cunoștințelor privind acest procedeu. Ca acțiuni concrete aș propune **depistarea și concentrarea la un institut a tuturor informațiilor și documentațiilor existente, difuzarea lor la cei interesați, precum și introducerea în programele de studii ale învățămîntului superior, cu o pondere mai mare, a tematicii privind acest domeniu**“.

Radu Anastasiu : „Aș dori să completez această propunere cu o altă idee. Personal, **consider necesar să se organizeze și unele cursuri de reciclare pentru inginerii energeticieni din industrie.** Aceasta ar avea menirea să aducă în fața specialiștilor cele mai noi cuceriri tehnico-științifice în domeniul valorificării resurselor energetice secundare. De asemenea, susțin și eu necesitatea ca un colectiv de specialiști să primească sarcina de a concentra informațiile necesare valorificării resurselor energetice secundare, respectiv a efectelor în acest domeniu a pompelor termice la un singur institut de cercetări“.

ACȚIUNI CONVERGENTE

Călin Mihăileanu : „În discuțiile purtate au fost oglindite o serie de aspecte importante care privesc determinarea locului și rolului pompelor de căldură în economie, ca mijloc de recuperare a resurselor energetice secundare.

Ținînd seama de avantajele economice ce le oferă, în fața cercetării noastre se pune problema de a găsi soluții cît mai favorabile pentru dezvoltarea, pe o bază sistematică și coordonată, a activităților de implementare a pompei termice în economie. A sosit momentul să trecem de la faza de tatonare și studiu a problemei, la aceea care să permită accelerarea tuturor activităților — de la cercetare pînă la aplicare.

Experiența activității institutului nostru arată că realizări cu efecte importante se pot obține atunci cînd există și se creează condiții pentru o colaborare strînsă între toți factorii interesați. De aceea, socotim necesar să apelăm la toate instrumentele posibile pentru perfecționarea acestei colaborări. Ca urmare, institutul nostru a inițiat **constituirea unui colectiv de coordonare,** de promovare a unor acțiuni susținute pe linie de cercetare, duse pînă la faza de aplicare — colectiv care are menirea să găsească soluții pentru rezolvarea în condiții corespunzătoare a problemelor pe care le ridică implementarea în economie a pompelor de căldură.

Desigur că, în afară de cei prezenți, considerăm necesar ca în acest colectiv să fie incluși și reprezentanți ai altor unități, care pot contribui la îmbunătățirea activității în acest domeniu. Un asemenea colectiv lărgit va trebui să lucreze sub coordonarea directă a C.N.Ș.T., care are sarcini precise în această privință și anume : **încadrarea tuturor preocupărilor privind pompa termică într-un program unitar.** Programul discutat în prezent este susceptibil de îmbunătățire. De aceea, consider că cel mai important aport în etapa actuală a colectivului nostru este acela de a aduce elemente noi pentru perfecționarea lui“.

EVIDENT, din derularea dezbaterilor s-a putut desprinde importanța și răspunderea cu care specialiștii din țara noastră abordează problemele progresului tehnic. Merită apreciat, de asemenea, faptul că Institutul central de cercetări energetice și-a asumat o asemenea răspundere de a promova utilizarea pompelor de căldură, ca mijloc eficient de valorificare a resurselor energetice secundare. Acest promițător început trebuie, firește, continuat. După părerea noastră, pentru succesul acțiunii se cer luate măsuri în trei direcții principale :

1 **Stabilirea unui organ central sau institut specializat care să preia, în continuare, problema elaborării soluțiilor cadru tehnologice și a tipurilor de agregate necesare, corespunzător condițiilor de valorificare a resurselor energetice secundare existente în România.**

2 **Unitățile constructoare de mașini să dovedească o mai mare solicitudine pentru a trece în planurile de asimilare realizarea încă în acest an, atît a prototipurilor, cît și a fabricării în serie a unor tipuri de pompe termice.**

3 **Pentru valorificarea diferitelor categorii de resurse energetice secundare existente în economie, este necesar ca beneficiarii potențiali să treacă neîntîrziat la acțiuni de introducere în practică, potrivit specificului, a procedeelor cu pompe de căldură.**

Dezbatere consemnată de
V. BOESCU
L. ȚINTEA

În pregătirea Congresului consiliilor de conducere a unităţilor agricole
● semnificaţii ● rezultate ● obiective ●

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

CONSILIUL INTERCOOPERATIST, CADRU ORGANIZATORIC PROPICE DEZVOLTĂRII AGRICULTURII

ADUNĂRILE GENERALE ale celor 10 cooperative agricole din consiliul intercooperatist Mizil, judeţul Prahova, desfăşurate recent, au constituit prilejul deosebit de favorabil de a propune şi adopta numeroase soluţii pentru dezvoltarea mai rapidă a averii obşteşti, pentru creşterea continuă a veniturilor cooperatorilor. În 1976, la nivelul consiliului intercooperatist, producţia globală agricolă a sporit, indicii de eficienţă economică au fost mai buni decît în anul precedent. Depăşindu-se substanţial producţiile planificate, valoarea normei de muncă convenţionale a crescut în anul precedent în toate cooperativele componente (în cazul C.A.P. Vadu Săpat de pildă o normă de muncă convenţională a ajuns la peste 65 de lei).

Perfecţionarea activităţii depuse de conducerea consiliului intercooperatist a fost una din temele cele mai dezbătute. Creşterea rolului acestuia, în baza hotărîrilor adoptate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. la sfîrşitul anului 1976, vizează atît îndrumarea şi planificarea producţiei în cooperativele componente, cît şi specializarea producţiei, organizarea de ferme şi asociaţii intercooperatiste, dezvoltarea intensivă a zootehniei, legumiculturii şi pomiculturii etc., fapt reflectat în intervenţiile cooperatorilor în adunările generale. De asemenea, în luările de cuvînt, cooperatorii s-au referit pe larg la semnificaţia apropiatului Congres al consiliilor de conducere ale unităţilor agricole, la măsurile ce trebuie luate încă în aceste zile pentru ca în 1977 să se obţină rezultate şi mai bune.

Apreciind că realizările din cincinalul precedent pot ilustra eficienţa conducerii întregii activităţi de către consiliul intercooperatist — în condiţiile menţinerii autonomiei cooperativelor — prezentăm studiul de faţă, întocmit de autor pe baza proiectului de absolvire a Institutului central de pregătire a cadrelor de conducere din economie şi administraţia de stat de pe lîngă Academia „Ştefan Gheorghiu".

Dinamism şi funcţionalitate

CONSILIUL intercooperatist Mizil s-a constituit la începutul anului 1971, prin asocierea a 10 cooperative agricole. Aplicînd în activitatea sa principiile democraţiei cooperatiste şi autonomiei el asigură ca acţiunile ce se întreprind să răspundă intereselor fiecărei cooperative, astfel ca acestea să aibă avantaje în urma asocierii, cooperării şi specializării în producţie. Adunarea generală a consiliului intercooperatist are legături funcţionale cu consiliile de conducere ale cooperativelor componente, iar biroul executiv al consiliului are legături funcţionale cu preşedinţele, inginerul-şef şi contabilul şef al fiecărei cooperative.

Locul consiliului intercooperatist Mizil în agricultura cooperatistă a judeţului Prahova

Indicatori	Ponderea faţă de total judeţ (%)
Suprafaţa agricolă	10,6
Suprafaţa arabilă	9,0
Suprafaţa cultivată cu viţă de vie	40,4
Producţia globală totală	11,0
Producţia globală vegetală	12,2
din care :	
Producţia globală viticolă	46,4
Producţia globală animală	11,0

În raza consiliului este exploatată o suprafaţă totală de peste 15 mii ha, din care 8740 teren arabil; suprafaţa cultivată cu viţă de vie în cele 10 cooperative este de peste 1 800 ha, ceea ce reprezintă 40,4% din totalul suprafeţei viticole din judeţ. Din tabelul nr. 1 rezultă că indicatorii de producţie sînt superiori celor referitori la ponderea diferitelor categorii de suprafeţe (agricolă, arabilă, cultivată cu viţă de vie) în cadrul agriculturii cooperatiste a judeţului Prahova, ceea ce evidenţiază un grad mai ridicat de intensificare a producţiei, rezultate economice mai bune.

Un aspect pozitiv în activitatea consiliului intercooperatist îl constituie preocuparea de **a folosi cît mai raţional fondul funciar**, atît prin **extinderea categorilor superioare de folosinţă** în detrimentul celor inferioare, cît şi prin **atragerea în circuitul agricol a unor terenuri neproductive**; în perioada 1970—1975, cele 10 cooperative au luat în cultură 167 ha de terenuri neproductive, care au devenit păşuni şi fîneţe. Roadele acestor preocupări sînt reflectate de dinamica producţiei globale (graciul nr. 1), care reflectă, de asemenea, şi faptul — pozitiv — că **ritmul de creştere a producţiei globale totale este devansat de ritmul de creştere a producţiei globale din activităţi industriale.** Totuşi, analizînd evoluţia pro-

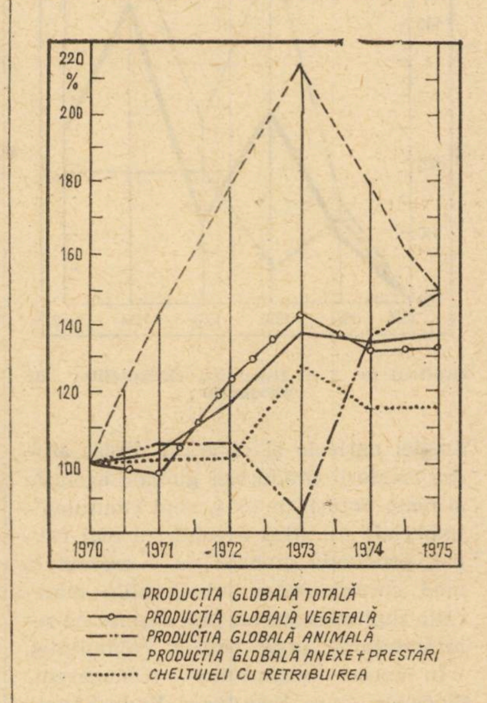

Graficul nr. 1 — Dinamica producţiei globale ducției globale animale și a producției globale industriale, constatăm că deși înregistrează o creștere substanțială, aceste sectoare economice dețin încă o pondere destul de scăzută. (Producția animală din 6 cooperative a fost preluată de Asociația intercooperatistă Mizil).

Reliefînd importanța acțiunii de reducere a cheltuielilor materiale în agricultură, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta : **„În domeniul agriculturii sînt, de asemenea, necesare măsuri hotărîte pentru obținerea unor producții sporite cu cheltuieli minime. Subliniez acest lucru deoarece se manifestă multe neajunsuri în folosirea bazei tehnico-materiale a acestei ramuri“.**

În acțiunea de consolidare economico-organizatorică a cooperativelor agricole, conducerea consiliului intercooperatist Mizil a utilizat cu bune rezultate pîrghia **reducerii cheltuielilor materiale.** Cadrele tehnice și economice din raza consiliului au înțeles că este necesar ca ritmul de creștere a producției globale să-l devanseze pe cel al cheltuielilor materiale, în acest fel asigurîndu-se o creștere reală a producției nete. După cum rezultă din graficul nr. 2, cheltuielile materiale au înregistrat creșteri normale, determinate de necesitatea intensificării producției agricole și cu efect direct asupra creșterii producției globale agricole și nete. Totuși, în 1974, cînd cheltuielile materiale au atins nivelul cel mai ridicat, producția globală nu a crescut în mod corespunzător (cheltuielile materiale suplimentare au fost impuse de reînsămînțarea unor culturi calamitate).

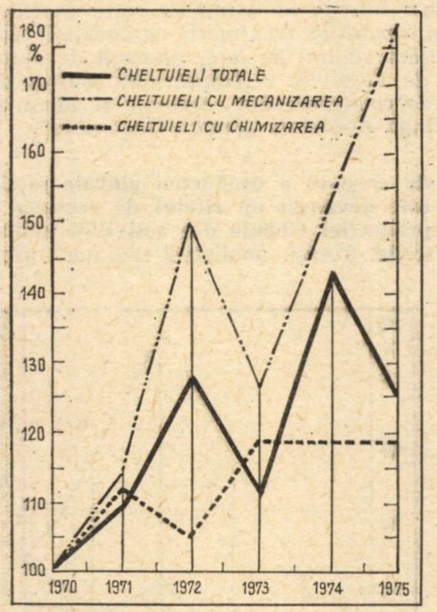

Graficul nr. 2 — Dinamica cheltuielilor de producție

În unele cooperative (Călugăreni, Fîntînele, Gura Vadului și Vadu Săpat) cheltuielile materiale înregistrează o creștere cuprinsă între 1% și 34,5%; acestea sînt devansate însă de ritmul de **creștere a producției globale și a producției nete,** ceea ce înseamnă că s-a stabilit o corelație economică între evoluția celor trei indicatori. Alte cooperative din cadrul aceluiași consiliu (Conduratu, Cireșanu și Tătaru) au avut însă cheltuieli materiale majorate cu 15—93%, fără ca aceasta să aibă efectul așteptat în producție. O asemenea decorelare a fost rezultatul acțiunii unor cauze obiective (inundații, secetă, grindină), dar și al unor neajunsuri subiective (deficiențe de ordin organizatoric, aplicarea unor tehnologii necorespunzătoare).

Dacă analizăm numai cheltuielile efectuate cu mecanizarea lucrărilor agricole constatăm că acestea au crescut, în 1975, cu 80,5% față de nivelul înregistrat în 1970, ponderea lor în totalul cheltuielilor materiale ajungînd la 26%. Mărirea volumului absolut al acestor cheltuieli este un fenomen pozitiv într-o agricultură modernă, bazată pe introducerea pe scară largă a progresului tehnic. Ceea ce trebuie însă corectat în structura cheltuielilor la acest capitol este faptul că gradul de mecanizare crește îndeosebi la cereale și plante tehnice și mai puțin în legumicultură, viticultură și zootehnie, sectoare cu pondere importantă în unitățile componente ale consiliului nostru intercooperatist. În perioada 1970—1975 cheltuielile cu chimizarea s-au menținut aproximativ constante în cele 10 cooperative agricole — circa 13,5% din totalul cheltuielilor materiale, — ceea ce reflectă o înțelegere limitată a sensului raționalizării cheltuielilor, a rolului acestora pentru creșterea producției.

Cheltuielile cu retribuirea muncii au crescut substanțial în majoritatea cooperativelor agricole din raza consiliului intercooperatist (cu excepția C.A.P.-urilor Baba Ana, Mizil și Tătaru). Ca și în cazul celorlalte elemente ale costurilor, mărirea cheltuielilor cu retribuirea trebuie interpretată ca un fenomen pozitiv numai atunci cînd este devansată de creșterea producției globale și nete. Din graficul nr. 1 rezultă că, în perioada analizată, acestea au crescut în ansamblu, însă în mod diferențiat, corelat strict cu evoluția celorlalți indicatori economici. În mod deosebit, valoarea unei norme convenționale a crescut la C.A.P.-urile Fîntînele, Vadu Săpat, Călugăreni și Gura Vadului, adică în cooperativele în care a sporit mai repede și producția globală și s-au raționalizat mai strict cheltuielile materiale.

Folosind ecuația dreptei, se constată că pentru fiecare 1 000 de lei creștere a producției globale în perioada 1970—1975, cheltuielile materiale suplimentare au fost de circa 370 de lei, fapt explicat de creșterea investițiilor în agricultura cooperatistă, de extinderea mecanizării etc ; în același timp, pentru o creștere a producției globale cu 1 000 de lei este necesar să se cheltuiască suplimentar cu forța de muncă 230 de lei. În contextul creșterii cheltuielilor materiale este normal ca sporul relativ al cheltuielilor cu munca vie să fie mai mic, ca efect a creșterii gradului de mecanizare. (Sintetic, evoluția principalilor indicatori economici este redată în graficul nr. 3).

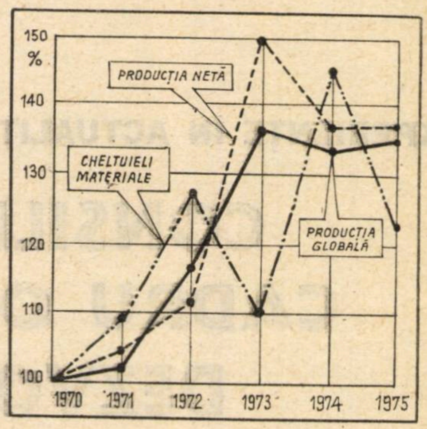

Graficul nr. 3 — Dinamica principalilor indicatori economici

Fondul de dezvoltare are un rol deosebit în consolidarea economică[1]) a cooperativelor agricole din consiliul intercooperatist Mizil: în medie, în cele 10 cooperative, fondul de dezvoltare a oscilat între 18,9% din producția netă (în 1972) și 24,7% (în 1974). Creșterea producției nete cu 37% a făcut ca fondul de dezvoltare să sprijine puternic dezvoltarea celor 10 cooperative agricole ; acesta a fost majorat, la nivelul consiliului intercooperatist, de la 7,7 mil. lei în 1970, la 10,7 mil. lei în 1975. Aceasta demonstrează că devoltarea de ansamblu, la nivelul consiliului intercooperatist, se îmbină rațional cu dezvoltarea fiecărei cooperative, că întărirea acestora trebuie să se bazeze pe efortul propriu, pe descoperirea resurselor specifice zonei și unităților agricole componente. Cu alte cuvinte, în zona de activitate a fiecărui consiliu intercooperatist poate fi „descoperită“ o ramură de succes, în măsură să ridice nivelul general de dezvoltare al cooperativelor. Pentru consiliul intercooperatist Mizil, această ramură de succes este viticultura.

Viticultura — importantă sursă de venituri

VITICULTURA este ramura de bază în 6 din cele 10 cooperative agricole, care dețin suprafețe cuprinse între 155 și 440 ha. În anul 1975, activitatea în viticultură a fost realizată de 14 ferme vegetale mixte (viti-agricole) și

---

[1]) *Vezi și concluziile dezbaterii pe tema consolidării economico-organizatorice a cooperativelor agricole, R.E. nr. 2, 3, 4 și 5/1977.*

9 brigăzi permanente mixte; ambele forme au fost organizate pe principiul delimitării și stabilității teritoriale, asigurării și permanentizării mijloacelor de producție, avînd plan de producție ca parte integrantă a planului cooperativelor. Echipele au, la rîndul lor, caracter permanent și primesc anual, din planul de producție al fermei sau brigăzii, suprafețele de vii și alte culturi, precum și producțiile care trebuie realizate.

Reducerea cheltuielilor de producție la această cultură reprezintă una din principalele surse de creștere economică în cooperativele agricole analizate. Din analiza evoluției cheltuielilor materiale în sectorul viticol al celor 10 cooperative rezultă că ele au crescut substanțial în 3 uniăți; la cooperativele agricole Fîntînele și Jugureni, cheltuielile materiale s-au menținut în cincinalul precedent sub nivelul celor efectuate în 1970, însă cu prețul menținerii unor producții mici de struguri.

Cresterea volumului cheltuielilor materiale este o consecință directă a extinderii mecanizării și mai puțin a chimizării. În ansamblu, mecanizarea unor operațiuni a contribuit la economisirea muncii vii, la creșterea producției de struguri la hectar, la creșterea productivității muncii și la reducerea prețului de cost al unui kilogram de struguri. Cu toate acestea, ponderea cheltuielilor efectuate cu lucrările mecanice în cele 10 cooperative este încă foarte scăzută: între 8% (în 1971) și 16,2% (în 1975). Cauzele se cunosc îndeobște: insuficiența mașinilor specifice acestui sector, dificultatea de a folosi mașinile existente în plantații situate pe pante mai mari (cum sînt cele de la C.A.P.-urile Vadu Săpat, Călugăreni, Jugureni și Tătaru), neasigurarea zonelor de întoarcere (aspect neglijat cu ocazia înființării noilor plantații), lipsa unor utilaje care să poată fi utilizate în plantațiile cu distanța între rînduri de sub 1,8 m.

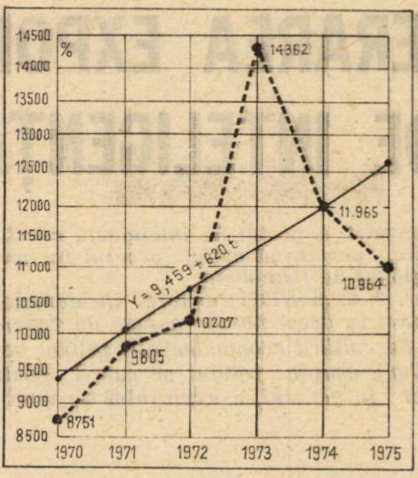

Graficul nr. 4 — Dinamica cheltuielilor cu forța de muncă în sectorul viticol

Și cheltuielile cu îngrășămintele au pondere relativ redusă în totalul cheltuielilor de producție (16—21% în perioada analizată). Sub aspectul eficienței cu care sînt utilizate acestea, trebuie spus că este necesar să se obțină un spor mai mare de producție la hectar, care să compenseze creșterea continuă a cheltuielilor efectuate cu fertilizarea. În ce privește cheltuielile cu forța de muncă în sectorul viticol, graficul nr. 4 este edificator. În 1975, față de 1970, acestea au crescut cu 25,2%, în timp ce producția globală a sporit în aceeași perioadă cu 35,4%.

Aspectele de eficiență au fost analizate și aprofundate în recentele adunări generale din cele 10 cooperative. Acum, cadrelor cu munci de răspundere din cooperative și de la nivelul consiliului intercooperatist le revine sarcina de a înfăptui neabătut ceea ce au hotărît adunările generale. Cooperativele, care rămîn titulare de plan, care primesc direct planul de producție și răspund de realizarea lui, trebuie să conlucreze în cadrul consiliului pentru a contribui la creșterea rolului acestuia, pentru a pune în timp cît mai scurt în valoare valențele organizatorice ale acestui cadru propice dezvoltării agriculturii.

Ioan CURTU
inginer șef la C.A.P. Vadu Săpat-Prahova

Valorificarea potențialului creativității tehnice

(Urmare din pag. 6)

DIN IMPRESIONANTA paletă de noi realizări prezentate de către industria constructoare de mașini la Pavilionul expoziției am amintit doar cîteva exemple. În cadrul vizitei de lucru a secretarului general al partidului la expoziție, **punctul central al analizei l-a constituit tocmai tema efectului economic global al măsurilor de reducere a consumurilor preconizate, al innoirii produselor tehnologiilor, al soluțiilor concrete de înfăptuire în condițiile unei înalte eficiențe a obiectivelor cincinalului revoluției tehnico-științifice.**

Acordînd o bună apreciere rezultatelor obținute în construcția de mașini pe linia reducerii consumului de metal, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a subliniat că la fel de important este **efectul economic** al acestor măsuri, privit îndeosebi din punctul de vedere al reducerii consumului de energie, al creșterii randamentelor mașinilor și instalațiilor. Astfel, s-a subliniat că este inutil și dăunător sub raport economic să se prevadă la motoare rezerve de putere. Puterea motoarelor trebuie dimensionată la nivelul optim, adecvată necesităților specifice. Este mai puțin eficientă micșorarea consumului de metal la un asemenea produs, cînd el nu este folosit la puterea maximă. În astfel de cazuri mai eficientă ar putea fi utilizarea altuia, de capacitate mai mică, ce consumă mai puțină energie și a cărui realizare necesită mai puțină materie primă. A fost relevată, totodată, existența în acest sector a unor importante **rezerve** de diminuare a consumului de metal. Pentru atragerea lor operativă în circuitul productiv s-a cerut să se acționeze mai energic **pe linia introducerii maselor plastice** și a altor înlocuitori la confecționarea unor părți componente ale mașinilor, **tipizarea produselor și concentrarea producției de instalații și mașini** destinate industriei ușoare, a celei de vagoane, aplicarea celor mai eficiente metode de debitare și croire a laminatelor, care trebuie făcută la limita minimă de toleranță tehnologică justificată.

În ce privește sporirea aportului inteligenței tehnice românești la realizarea în condiții de eficiență sporită a unei game tot mai largi de produse noi, a fost subliniată necesitatea unei contribuții sporite a specialiștilor la **realizarea și suplimentarea programului privind producția de aparatură medicală, a programului de sporire a producției de mașini-unelte mari, creșterea și diversificarea producției de nave, intensificarea producției de platforme de foraj marin.**

Date fiind sarcinile însemnate care stau în fața industriei constructoare de mașini în acest cincinal, apare necesar ca — în lumina indicațiilor primite — specialiștii din întreprinderile acestui sector să aplice cît mai operativ și să generalizeze în producție rezultatele bune obținute pînă în prezent. O importantă contribuție în acest sens va aduce valorificarea mai largă a însăși gîndirii tehnice valorificarea mai largă a însăși gîndirii tehnice valoroase existente, prin realizarea unor produse și tehnologii moderne, originale cu o mare eficiență economică.

Dezbatere „R.E.“: Căi de creştere a eficienţei exporturilor

O caracteristică a cincinalului revoluţiei tehnico-ştiinţifice

ACCELERAREA EXPORTULUI DE INTELIGENŢĂ

ÎN CADRUL *balanţei tehnologice a unei ţări, exportul de inteligenţă constituie una din principalele surse de echilibrare, permiţînd astfel accesul tot mai larg al ţării respective la transferul internaţional de tehnologii.*

Continuînd dezbaterea noastră (R. E. nr. 2, 3, şi 4/1977) asupra incidenţelor accelerării exportului de inteligenţă, prezentăm în acest număr puncte de vedere asupra unor restricţii care apar în procesul dezvoltării economice atît pentru beneficiarul cît şi pentru furnizorul de tehnologii, asupra rolului pe care-l poate juca consultingul în promovarea exporturilor în general, a exportului de inteligenţă şi exporturilor complexe în special.

În continuare dezbaterea va aborda :

- promovarea exporturilor complexe ;
- perfecţionarea sistemului informaţional de conjunctură — marketing ;
- riscul în operaţiunile de „comerţ fără substanţă“ ;
- diversificarea pe zone a exporturilor şi promovarea cooperării internaţionale ;
- publicitatea externă.

Dezbaterea este deschisă tuturor cititorilor noştri care doresc să prezinte unele experienţe sau propuneri originale privind problematica amintită.

Echilibrul balanţei tehnologice

TREBUIE PRECIZAT, de la început, că dimensionarea pieţei internaţionale de tehnologie nu este încă realizată satisfăcător, neexistînd date statistice complete. Totuşi, considerînd ca un indicator al situaţiei balanţei tehnologice soldul operaţiunilor export/import de licenţe, constatăm că unele ţări capitaliste dezvoltate — ca Franţa, R. F. Germania, Italia, Japonia — deşi sînt importante furnizoare de licenţe pe piaţa mondială, înregistrează totuşi solduri negative ale balanţei schimburilor cu licenţe. Această evoluţie semnifică importanţa acordată inteligenţei tehnice ca factor de creştere economică, ca şi puterea mare de absorbţie a unor pieţe pentru acest gen de importuri.

Faţă de numărul invenţiilor înregistrate în România în perioada 1950-1976 — circa 13.000, din care peste 5 000 aplicate în producţie, numărul licenţelor româneşti înregistrate în străinătate şi exportate în ultimii ani — incluse în preţul instalaţiilor şi utilajelor exportate, sau licenţe „pure“ — este încă sub posibilităţile noastre. Dintre licenţele româneşti exportate amintim: procedeul de fabricare a biostimulatorilor pentru plante „Folcisteina P“ (în Elveţia şi Italia) ; procedeu de fabricare şi marcă de fabrică pentru Gerovital H_3 (în Belgia şi Franţa) ; neurostimulatorul „Burghele“ (în Franţa) ; ventilatoare „Increst-Coandă“ (în Austria) ; cimenturi refractare aluminoase (în Franţa) etc.

Amplificarea acestei activităţi necesită promovarea unei politici comerciale mai active de către deţinătorii de brevete de invenţii, eventual chiar prevederea unor sarcini concrete de plan în acest sens, ca şi îmbunătăţirea structurii şi funcţionalităţii sale pentru o colaborare mai strînsă şi mai eficientă între furnizor (institut de cercetări, proiectări etc.), cel ce prospectează piaţa externă şi negociază (întreprinderea de comerţ exterior) şi specialistul în transferul internaţional al drepturilor de proprietate industrială.

Invenţiile deţinute la un moment dat constituie o parte a avuţiei naţionale care, de regulă, suferă un proces rapid de depreciere, în condiţiile ritmului progresului tehnic contemporan, dacă nu sînt valorificate în industria proprie sau în colaborarea economică internaţională. Acesta este motivul pentru care comerţul cu inteligenţă constituie unul din fluxurile cele mai alerte ale comerţului mondial, unde politica comercială pasivă este foarte păgubitoare. Un bun exemplu de organizare în vederea valorificării creaţiei tehnice îl poate constitui activitatea INCREST, a ROMCONSULT. (Aspecte din activitatea şi experienţa acestor instituţii sînt prezentate începînd cu acest număr — N.R.).

Un alt factor care contribuie la înregistrarea unei balanţe pasive este şi faptul că în prezent, piaţa internaţională a „tehnicilor“, în special a tehnicilor de vîrf continuă să fie o „piaţă a vînzătorului“, date fiind numărul restrîns de ţări „donatoare“ şi numărul crescînd de ţări în curs de industrializare care necesită aceste tehnici. Astfel se face că piaţa internaţională a tehnologiilor de vîrf este caracterizată printr-un grad de concurenţă relativ mai redus, ceea ce face ca beneficiarii transferului să fie obligaţi să accepte preţuri mai ridicate şi alte clauze contractuale destul de grele. De exemplu ţările în curs de dezvoltare, care sînt nevoite să facă importuri masive de know-how, au militat pentru a deţine o specificaţie detaliată care să justifice preţul global solicitat şi care să includă un procent rezonabil de beneficii. De asemenea trebuie relevat că unele firme occidentale impun, în contractele de licenţe, restricţii la exportul produselor româneşti fabricate sub licenţă. Astfel, dintr-un număr de 45 de contracte pentru import de licenţe, încheiate de întreprinderea de comerţ exterior Uzinexport şi aflate în curs de derulare la sfîrşitul anului 1975, 42 stipulau restricţii teritoriale la exportul produselor româneşti fabricate sub licenţă. În 10 cazuri, aceste restricţii teritoriale sînt menţinute chiar după expirarea contractelor de licenţă (uneori după anul 1977), iar în două cazuri restricţiile teritoriale sînt menţinute pe o durată nedefinită. În acest mod o serie de produse româneşti de tehnicitate ridicată sînt restricţionate la export, pentru perioade şi zone geografice diferite.

Practica internaţională în domeniul transferului de tehnologii înregistrează totuşi cazuri în care unele ţări în curs de dezvoltare — cum este de exemplu Columbia — au reuşit să limiteze sau să elimine complet clauzele restrictive din contractele de transfer tehnologic. Se citează* activitatea în perioada 1967—1971 a unui comitet oficial columbian (Comitetul de redevenţă) care, analizînd şi negociind 395 de contracte pentru importuri de tehnologii, a reuşit să elimine toate clauzele care restrîngeau exporturile produselor realizate pe baza tehnologiilor din import.

Întreprinderile noastre de comerţ exterior, pornind de la poziţia exprimată de ţara noastră cu privire la accesul la tehnologiile moderne, de la realizările în acest sens ale celorlalte ţări în curs de dezvoltare, trebuie să urmărească cu fermitate eliminarea din contractele de transfer tehnologic a clauzelor restrictive, în special la importul tehnologiilor de vîrf. După opinia noastră, în echilibrarea balanței tehnologice un aport deosebit îl pot avea :

- Elaborarea unei politici unitare privind protejarea în străinătate a invențiilor românești, după o ordine de prioritate bine fundamentată pe țări și produse.

- Coordonarea unitară a activității de valorificare a invențiilor — valorificare care se face în prezent prin mai multe întreprinderi de comerț exterior — astfel încît în desfășurarea acestei activități să se asigure, alături de competența comercială, cea tehnică și juridică.

- Selecția optimă a nomenclatorului de invenții exportate în stare „pură“ sau încorporate, avînd în vedere, pe de o parte, cheltuielile necesare dezvoltării invenției din stadiul de prototip sau instalație pilot și pînă la realizarea producției la scară industrială, iar pe de altă parte direcțiile de perspectivă ale dezvoltării economiei noastre.

- Apelarea cu prioritate la activitatea de cercetare proprie, la invenții proprii în locul importului de tehnologie, cu asumarea riscurilor de dezvoltare a tehnologiilor noi.

Pe plan internațional, România, ea însăși țară în curs de dezvoltare, a sprijinit activ și sprijină în continuare inițiativele unor țări în curs de dezvoltare în cadrul diverselor organizații internaționale (UNCTAD, C.E.E.—O.N.U., ECOSOC), în ce privește adoptarea unui cod internațional de conduită în domeniul tranzacțiilor cu tehnologii, crearea unor centre ale transferului de tehnici, a unor bănci de brevete și unei bănci mondiale de tehnologii, introducerea în sfera transferului de tehnici a unui sistem preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare. Este o cerință în concordanță deplină cu necesitatea instaurării unor noi relații bazate pe etică și echitate în relațiile economice internaționale.

Ioan GIONEA

Ministerul Comerțului Exterior
și Cooperării Economice
Internaționale

---

*) UNCTAD — Major issues arising from the transfer of technology to developing countries, TD/B/AC/11/10, dec. 1972.

Consultingul, avanpost în exportul de produse

AVÎNTUL consultingului — ca formă modernă și eficientă în cadrul noului flux economic internațional, cu caracteristici proprii, pe care îl constituie cooperarea economică între țări — a condus la îmbogățirea și restructurarea accepțiunii acestei noțiuni, în sensul includerii, alături de activitățile de consulting, și a celor de engineering. La ora actuală, contrar celor afirmate acum 5—10 ani, consultingul este considerat de către specialiștii în economia mondială ca o formă complexă de cooperare, capabilă să acționeze cu o mare eficacitate în toate domeniile de activitate.

Nevoia în creștere de a se apela la serviciul de consultanță decurge din faptul că soluțiile ce se propun constituie veriga de legătură între știință și aplicarea ei în practică, eliminînd căutări multiple, decizii și reluări succesive în mai multe etape, pentru soluționarea complexului de probleme pe care-l pune realizarea unui obiectiv economic.

Activitatea de consulting ocupă în prezent o pondere de 30% în volumul comerțului exterior al Franței și de peste 18 % în cel al Japoniei. Demn de relevat este, de asemenea, efectul său de antrenare asupra exporturilor în ansamblu, care îndreptățește caracterizarea consultingului ca „vîrf de lance“ în exportul de produse.

În ultimul timp s-au realizat studii vaste vizînd orientările actuale și de viitor ale consultingului mondial. Principala concluzie o reprezintă concentrarea atenției spre cerințele imediate ale țărilor în curs de dezvoltare — și anume infrastructura agro-alimentară, comunicațiile, construcțiile, urmate de realizarea de proiecte industriale. Faptul că ramurile industriale, în special industria de transformare secundară (construcțiile de mașini și electrotehnica, industria ușoară și metalurgică) sînt aparent mai puțin solicitate pentru lucrările de consulting se explică prin faptul că acestea recurg direct la transferul de tehnologie, prin livrări complexe de echipamente, engineering și asistență tehnică.

Comparînd aceste tendințe înregistrate în evoluția consultingului mondial cu realizările obținute de țara noastră în acest domeniu, se poate face afirmația că țara noastră se bucură de un bun renume în privința exportului de inteligență sub formă de consulting : proiectare, studii, asistență tehnică, formare de cadre.

Premisele acestor reușite rezidă în însăși dezvoltarea economico-socială a țării noastre în ultimele trei decenii, în care s-au parcurs rapid treptele industrializării, acumulîndu-se o experiență ce poate fi împărtășită eficient țărilor în curs de dezvoltare care urmează să parcurgă aceleași etape prin care a trecut țara noastră.

Putem aprecia că ceea ce s-a realizat în domeniul consultingului răspunde dezideratului de valorificare superioară a potențialului tehnic, material și uman, iar înființarea Institutului român de consultig, ca primă formă organizatorică de desfășurare a consultingului românesc, este rezultatul firesc al dezvoltării economiei noastre naționale, al preocupării țării noastre de participare și pe această cale la diviziunea internațională a muncii.

Dezvoltarea activității Institutului român de consulting ROMCONSULT, de o manieră apreciată pe multe meridiane, este rezultatul unei concordanțe cu cerințele pieței mondiale.

Concurența pe piața consultingului mondial este acerbă ; intervin în cumpănă elemente legate de mentalitate, tehnică, tradiție, cultură și, în ultimă instanță, de calitate și experiență. Astfel, în unele țări africane școala românească s-a confruntat cu tradițiile școlilor celor ce le-au tutelat ani de-a rîndul, reușind să obțină un mare succes. Pe piața Asiei și Americii Latine, tehnica românească a avut, de asemenea, concurenți din țări care pînă mai ieri dețineau monopolul absolut în materie, reușind să obțină aprecieri similare.

Consultanții români sînt prezenți și își aduc contribuția atît în cadrul acțiunilor de consulting inițiate de țara noastră, cît și în cadrul unor programe finanțate de ONUDI sau de alte organisme internaționale.

Ca o recunoaștere a prestigiului său, putem remarca faptul că Institutul ROMCONSULT este solicitat de diverse firme de consulting străine să realizeze asocieri sub formă de „joint venture“, societăți mixte sau subcontractare. În R.F.G., ROMCONSULT este asociat la Societatea mixtă de consulting RODECO, iar la ora actuală se fac prospectări pentru înființarea unor societăți similare și cu alte țări.

Consultingul înfruntă aceleași greutăți legate de fenomenele conjuncturale, de instabilitatea economică a țărilor ce formează piața consultingului mondial, ca și celelalte forme de comerț.

Aceasta impune intensificarea preocupărilor noastre pe linia coordonării și structurării, pe forme de organizare și furnizori, a consultingului românesc. Se cunoaște că Institutul român de consulting nu deține exclusivitatea exportului de consulting, țara noastră efectuînd astfel de activități și prin alte unități de comerț exterior, sub formă de asistență tehnică, know-how, licență, engineering, studii sau proiecte.

Efortul pe care ROMCONSULT îl depune în prezent este canalizat spre pregătirea vîrfurilor profesionale din institutele de cercetare, proiectare și învățămînt superior pentru activitatea de echipă specifică consultanței, pentru înarmarea acestora cu cunoștințele și deprinderile necesare care să le confere posibilitatea integrării rapide în munca ce se desfășoară în exterior. În acest sens, institutul nostru a pus la punct un program modular de perfecționare a specialiștilor în activitatea de consulting, ce se derulează cu ajutorul unor centre de perfecționare din țară, ca și în cadrul Academiei de studii economice-București ca un curs postuniversitar.

Sperăm ca prin această măsură să realizăm o apropiere mai bună a specialiștilor din unitățile de cercetare — proiectare și comerț exterior, de specificul activității de consulting a comerțului exterior, o uniformizare a concepțiilor privind abordarea problematicii consultingului, precum și o mai mare mobilitate.

Direcțiile noastre de acțiune în viitor, corelate cu orientările de ansamblu ale economiei, sînt :

— intensificarea colaborării internaționale și amplificarea cooperării în producție ;

— valorificarea superioară a experienței și creației tehnico-științifice românești ;

— promovarea exportului de utilaje și instalații complexe, precum și a altor produse cu un înalt grad de prelucrare și, prin aceasta, lărgirea asistenței tehnice în țările în curs de dezvoltare.

Cr. VÎLCIU

directorul Institutului român de
consulting ROMCONSULT

CONTROLUL OBȘTESC,

EXPRESIE A LARGULUI DEMOCRATISM AL ORÎNDUIRII NOASTRE

ISTORICELE hotărîri adoptate de Congresul al XI-lea al partidului privind dezvoltarea economică și social-culturală impetuoasă și adîncirea democrației socialiste au determinat mobilizarea largă a energiilor și capacităților creatoare ale maselor la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului. Afirmarea multilaterală a personalității fiecărui om al muncii — pe temeiul importantelor libertăți politice și drepturi sociale de care se bucură, al condițiilor materiale și spirituale ce garantează exercitarea lor în fapt — se realizează în condițiile unei munci avîntate, caracterizate prin dinamism și preocupare constantă de autodepășire, prin participarea nemijlocită a oamenilor muncii la conducerea întregii vieți economice și sociale.

În actuala etapă de dezvoltare a patriei noastre, formele obștești de influențare capătă o tot mai mare amploare. Faptul că legile statului nostru exprimă opinia, interesele și se bucură de adeziunea maselor, că Partidul Comunist Român conduce întreaga activitate de perfecționare a mijloacelor de atragere a oamenilor muncii la înfăptuirea sarcinilor politice, economice și social-culturale, dă controlului obștesc autoritatea și valențele unei instituții chemate să se afle la loc de frunte.

Instituționalizarea controlului obștesc reprezintă — așa cum a subliniat tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în repetate rînduri — un factor de mare însemnătate în sistemul democrației noastre socialiste, **o formă democratică de participare a maselor la perfecționarea întregii activități sociale, de antrenare a opiniei publice la exercitarea controlului asupra îndeplinirii hotărîrilor de partid și de stat, a politicii partidului în sectoare esențiale ale societății.** Faptul că în prezent controlul obștesc cuprinde sectoare și domenii deosebit de importante, cum sînt întreprinderile care produc bunuri de larg consum, unitățile comerciale de aprovizionare și servire a populației, cele prestatoare de servicii, unitățile medico-sanitare de toate gradele, stațiunile balneo-climaterice de odihnă și tratament, unitățile de transport în comun și cele pentru gospodărirea parcurilor, zonelor de agrement și a bazelor sportive, protecția mediului înconjurător, prevenirea poluării aerului, apelor și solului etc. constituie o dovadă elocventă a importantelor sale funcții sociale.

În cei aproape cinci ani de cînd controlul obștesc a fost reorganizat pe baza prevederilor Legii nr. 6/1972, sub conducerea directă a Frontului Unității Socialiste, s-a realizat o mai bună coordonare, a acestuia, o conlucrare mai strînsă între organizațiile de masă, o creștere a autorității și competenței controlorilor, obștești, a eficienței acestei activități de interes social. Vasta sa arie de cuprindere rezultă și din faptul că, în prezent, sînt supuse controlului obștesc 130 000 unități de stat și cooperatiste și este exercitat de 40 000 echipe, cu peste 170 000 membri, aleși din rîndul celor mai buni muncitori, tehnicieni, ingineri, țărani cooperatori, medici, cadre didactice, elevi și studenți, femei casnice și pensionari.

În fiecare unitate, controlorii obștești acționează pentru înfăptuirea cu consecvență a prevederilor programelor adoptate de conducerea partidului în domeniul aprovizionării populației, îmbunătățirii calității bunurilor de consum, dezvoltării și diversificării unităților prestatoare de servicii către populație, pentru înlăturarea neajunsurilor în diferite sectoare ale vieții economico-sociale și în comportarea unor lucrători care activează în aceste sectoare, pentru întărirea legalității, a ordinii și disciplinei, respectarea normelor eticii și echității socialiste.

Constatările și propunerile făcute de echipele de control obștesc demonstrează largi posibilități existente în organizarea mai bună a activității, gospodărirea și valorificarea cu o eficiență sporită a mijloacelor materiale și umane existente în fiecare unitate, pentru îmbunătățirea muncii de educație în rîndul tuturor lucrătorilor în vederea dezvoltării răspunderii civice, pentru servirea populației în conformitate cu hotărîrile de partid și de stat.

Militînd pentru întărirea continuă a întregii activități de control obștesc, pentru creșterea eficienței sale, Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor a îndrumat și sprijinit îndeaproape sindicatele, pentru ca activitatea de control obștesc desfășurată sub conducerea organelor Frontului Unității Socialiste să capete un caracter permanent, să asigure prevenirea lipsurilor, să cultive atitudinea civilizată, respectul și solicitudinea lucrătorilor din unitățile controlate față de cerințele populației.

În acest scop, controlul obștesc în întreprinderile producătoare de bunuri de consum acționează pentru aplicarea indicațiilor tovarășului **Nicolae Ceaușescu** cu privire la necesitatea ridicării calității produselor, fiind cunoscut că de realizarea acestor sarcini depinde atît valorificarea superioară a resurselor materiale și umane ale țării, satisfacerea nevoilor tot mai complexe și variate ale consumului populației, cît și participarea crescîndă și în condiții avantajoase a țării noastre la schimbul de valori pe plan internațional. Prin constatările și propunerile făcute, controlul obștesc își aduce contribuția la promovarea experienței pozitive din acest domeniu și înlăturarea neajunsurilor ce mai există în cadrul unor întreprinderi privind respectarea prescripțiilor de calitate a produselor destinate fondului pieței, aplicarea normelor igienico-sanitare, a prevederilor legale privind transportul și depozitarea mărfurilor, realizarea obligațiilor contractuale de livrare către beneficiari. O atenție deosebită s-a acordat, de asemenea, unităților comerciale care aprovizionează centrele muncitorești, localitățile mai izolate, șantierele de construcții, exploatările forestiere și miniere, precum și exercitării controlului obștesc în unitățile de transport în comun și la întreprinderile cu potențial ridicat de poluare a mediului înconjurător.

Pornind de la sarcinile sporite care stau în fața controlului obștesc organele și organizațiile sindicale vor acționa cu toată hotărîrea, împreună cu celelalte organizații componente ale Frontului Unității Socialiste, pentru îmbunătățirea conținutului acestei activități și creșterea eficienței sale. În acest scop **se va urmări cu consecvență modul cum se finalizează propunerile făcute de echipele de control obștesc pentru înlăturarea neajunsurilor constatate.** În același timp, **se va acorda o atenție deosebită creșterii contribuției sindicatelor la îmbunătățirea muncii de educare a lucrătorilor din sectoarele supuse controlului obștesc în spiritul unei înalte responsabilități profesionale, al respectului și solicitudinii, pentru crearea unei puternice opinii de masă împotriva oricăror manifestări de neglijență, nepăsare și lipsă de răspundere față de interesele populației și de păstrare a avutului obștesc, pentru respectarea legalității socialiste.** Echipelor de control obștesc le revine sarcina de a contribui în mai mare măsură la aplicarea hotărîrilor le partid și de stat, în fiecare din sectoarele și domeniile spuse controlului obștesc și de a aduce un aport sporit la stabilirea măsurilor în vederea eliminării neajunsurilor constatate în timpul controlului.

Experiența arată că **organizarea în fiecare localitate a controlului obștesc în mod simultan la unitățile cu același profil creează posibilitatea cunoașterii mai bune, atît a aspectelor pozitive, cît și a celor negative și permite, totodată, să se formuleze propuneri eficiente cu caracter unitar către ministere, consilii populare și conducerile unităților respective.**

Apropiata consfătuire pe țară consacrată analizei activității de control obștesc, reprezintă un eveniment de mare însemnătate pentru perfecționarea muncii în acest domeniu, pentru creșterea gradului de participare a maselor la conducerea treburilor obștești.

Florea CHIȚU
prim adjunct al președintelui Consiliului pentru problemele sociale și ridicarea nivelului de trai din cadrul Consiliului Central al U.G.S.R.

CREŞTEREA VITEZEI DE ROTAŢIE A FONDURILOR CIRCULANTE

Factori şi direcţii prioritare de acţiune

FONDURILE DE PRODUCȚIE ale întreprinderilor socialiste sînt privite de teoria și practica economică ca o condiție materială a oricărei activități productive. Fiind rezultatul material al acumulării socialiste, ele au cunoscut o creștere continuă, conturînd noile dimensiuni ale procesului de reproducție lărgită din țara noastră.

Partea cea mai mare a fondurilor de producție o formează, desigur, fondurile fixe, al căror rol în dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale este bine cunoscut. Prin volumul și calitatea lor, fondurile fixe au ridicat înzestrarea tehnică a muncii la cote din ce în ce mai înalte, sporind, pe această cale, forța productivă a muncii. Paralel cu fondurile fixe, creșteri însemnate au cunoscut și fondurile circulante. În principiu, ritmul mediu anual de creștere al celor din urmă ar trebui să fie mai mic decît al primelor, deoarece **introducerea în producție a unor mijloace de muncă moderne oferă posibilități mai mari nu numai de valorificare superioară a materiilor prime, dar și de prelucrare mai rapidă a acestora, scurtînd substanțial durata lor de staționare în diferite stadii ale circuitului fondurilor.**

Tendința de creștere a cheltuielilor materiale în unele perioade ale procesului de reproducție imprimă și o evoluție apropiată a ritmurilor fondurilor fixe și circulante. Aceasta are loc, în special, atunci cînd sporesc consumurile specifice de materii prime, materiale etc., și se încetinește viteza de rotație a fondurilor circulante.*) În bună măsură această tendință poate fi contracarată printr-o folosire intensivă, eficientă a fondurilor fixe care, așa cum arătam mai sus, influențează direct ritmul creșterii fondurilor circulante atrase în procesul de muncă.

Conținutul material al fondurilor fixe și al fondurilor circulante diferă. Fără a neglija, însă, valoarea de întrebuințare, analiza eficienței lor trebuie să sporească, în primul rînd, de la valoare, deoarece : a) ele se produc și se folosesc în condițiile relațiilor marfă-bani și b) mișcarea acesteia, privită ca rotație, poartă, în cele două cazuri, unele particularități. Într-adevăr, așa cum remarca încă Marx, ceea ce circulă nu este forma materială ci valoarea. Urmărirea mișcării acesteia permite desprinderea unor caracteristici asupra cărora nu este cazul să insistăm, pentru că sînt bine individualizate de literatura economică.

Aflîndu-se într-o continuă mișcare și schimbîndu-și mereu forma, fondurile circulante efectuează, într-o anumită perioadă, mai multe circuite exprimate cu ajutorul vitezei de rotație. Drept urmare, parcurgerea atentă a întregului **circuit al valorii fondurilor circulante** ar permite evidențierea unor factori care contribuie, fie direct, fie indirect, la **mărirea coeficientului de rotație.**

Constituindu-se mai întîi, ca **stocuri pentru producție,** orice imobilizare intervenită în folosirea resurselor materiale procurate de întreprindere pe calea aprovizionării tehnico-materiale se repercutează, pe multiple planuri, direct sau indirect, asupra eficienței întregii activități economice. În primul rînd, partea imobilizată, neefectuînd trecerea din sfera circulației în cea a producției propriu-zise, nu poate fi considerată decît ca element **potențial** și nu **activ** al acesteia. În al doilea rînd, ea dijmuiește fondul pentru dezvoltare, iar în cazul constituirii lor ca fonduri împrumutate diminuează, prin dobînzile penalizatoare plătite băncii, însuși venitul net al întreprinderii, afectînd grav nivelul rentabilității.

Ca urmare a particularităților procesului de producție sau datorită modului defectuos în care s-a făcut aprovizionarea cu materii prime și materiale, la unele întreprinderi industriale s-au format în prezent stocuri relativ mari de fonduri circulante care, fie că nu mai au utilizare în unitățile ce le dețin, fie că asigură necesarul de consum pe mai mulți ani peste normele stabilite. În ambele cazuri creșterea peste normal a acestor stocuri nu poate fi interpretată decît ca imobilizare de fonduri.

Formarea stocurilor fără mișcare sau cu mișcare lentă (nu ni se pare greșit nici termenul „de prisos“) se datorește unui șir întreg de factori care se regăsesc pe o arie destul de largă a vieții economice. Între aceștia, aprovizionarea tehnico-materială are o influență hotărîtoare asupra perioadei cît fondurile circulante formate din materii prime, materiale, materii auxiliare, combustibil, piese de schimb etc. staționează sub formă de stocuri pentru producție. **Procurarea unor materii prime și materiale la dimensiunile și calitatea corespunzătoare nivelului tehnic al producției, asigurarea unor intervale optime de timp între intrări și ieșiri, întreținerea unor legături strînse cu furnizorii cei mai apropiați etc. sînt tot atîția factori care pot contribui la reducerea perioadei cît ele rămîn în sfera circulației.**

În ultimii ani, pornindu-se de la sarcinile trasate prin Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român, s-au întreprins importante acțiuni pe linia îmbunătățirii activității de aprovizionare tehnico-materială îndeosebi pe linia creșterii operativității ei. Astfel, s-au extins preocupările pentru tipizarea sortimentelor de metal, pentru diversificarea și, în același timp, ieftinirea materialelor de construcții, au fost stabilite nomenclatoare unice de produse în baza cărora să se efectueze aprovizionarea, au sporit atribuțiile unităților economice și a centralelor industriale, au fost puse în aplicare noi forme de legătură directă, prin intermediul contractelor, între furnizori și beneficiari, a fost mai bine folosit cadrul juridic creat de legea cu privire la gospodărirea fondurilor fixe, a resurselor naturale și aprovizionarea tehnico-materială.

CU TOATE ACESTEA, trebuie subliniat faptul că mai există încă însemnate rezerve de îmbunătățire a acestei activități și, ca atare, de accelerare a vitezei de rotație a fondurilor circulante. Una din sarcinile formulate în Directivele Congresului al XI-lea al partidului se referă tocmai la acest compartiment al vieții noastre economice.

Mărimea stocurilor de producție poate să fie generată, după părerea noastră, de cel puțin următoarele cauze : a) deficiențe în întocmirea planurilor de aprovizionare, b) reprofilarea unor întreprinderi de prelucrare a unor materii prime noi, c) prelucrarea unor materii prime cu un ciclu lung de aprovizionare, b) depășiri ale stocurilor inițiale ca urmare a realizării unor economii prin reducerea cheltuielilor materiale, e) suplimentarea stocurilor în vederea asigurării condițiilor materiale depășirii planurilor de producție.

Prima cauză ascunde, credem, cele mai mari **rezerve de sporire a eficienței**

---

*) Facem precizarea că, în studiul de față, nu ne referim la fondurile de circulație.

economice ca efect al accelerării vitezei de rotație a fondurilor circulante. Se știe că, de obicei, întreprinderile industriale au obligația de a-și stabili necesarul de aprovizionat pentru anul imediat următor pînă în luna iulie a anului în curs. Întocmirea acestei situații este mult îngreuiată de faptul că întreprinderile nu dispun, întotdeauna, în timp util, de toți parametrii fizici ai planului pe anul viitor. În acest caz, ele se orientează după sarcinile rezultate din planul cincinal defalcate pe anii calendaristici. Dacă contractele economice sînt încheiate înainte de a se primi varianta definitivă a planului de producție în expresie fizică pentru anul următor, iar structura pe sortimente a acestuia nu coincide cu modelul pe baza căruia a fost întocmită situația aprovizionărilor, atunci procesul de formare a stocurilor fără utilizare este deja declanșat. Aceasta deoarece contractele economice asupra cărora s-a convenit au un caracter ferm, de directivă, pentru orice furnizor.

La efecte asemănătoare pot conduce și alte cauze. De pildă, datorită neritmicității producției și desfacerii, a nerespectării tuturor clauzelor contractuale de către furnizori cu privire la calitate și termen de livrare, mărfuri declarate a fi la început extrem de necesare se transformă, cînd ajung la beneficiar, în stocuri de prisos.

În vederea raționalizării și coordonării unitare a activității de aprovizionare tehnico-materială s-au creat unități specializate (baze) în fiecare județ și la nivelul unor ministere. Prin atribuțiile lor de preluare și redistribuire a stocurilor temporar disponibile în unitățile economice, prin poziția lor de verigă intermediară între producătorii de materii prime și materiale de uz general și consumatorii acestora, bazele de aprovizionare au adus o contribuție importantă nu numai la reducerea stocurilor fără mișcare și de prisos din întreprinderi, dar și la scăderea cheltuielilor legate de aprovizionare prin posibilitățile ce le au de a livra beneficiarilor materiale în cote de mărimi optime și la termene convenabile.

Considerăm, însă, că rezultatele obținute în cei 4 ani de existență a acestor baze ar fi fost mai bune dacă ele ar fi beneficiat de o autonomie economică mai mare. Avînd în vedere rolul lor de reglare a fluxurilor de materii prime și materiale, de stimulatoare ale mișcării de rotație a fondurilor circulante, **aprecierea activității fiecărei baze trebuie să se facă nu numai prin prisma comparării cheltuielilor cu veniturile proprii, ci și sub aspectul efectelor produse în întreprinderile direct productive pe care le servesc.** Faptul că bazelor li se stabilesc sarcini limitate de desfacere, de preluare de stocuri, de beneficii și cheltuieli, diminuează posibilitățile lor de intervenție promptă, operativă și mai ales corectoare în anumite procese economice.

Planul de desfacere al bazei reprezintă, de fapt, necesarul de aprovizionat al întreprinderilor din raza ei de activitate, necesar aprobat de ministere și transformat în sarcină de producție pentru alte întreprinderi. În cazul în care, pe parcursul realizării planurilor, unitățile economice descoperă noi rezerve de reducere a consumurilor specifice, în ultimă instanță, de reducere a cheltuielilor materiale, noile necesități de aprovizionare, mai restrînse cantitativ, deși sînt aduse la cunoștința bazei, aceasta nu le poate lua în considerare pentru că sarcina ei de desfacere este definită ca fiind obligatorie.

Aci, ne găsim, de fapt, în fața unei **contradicții** și anume : pe de o parte, Legea nr. 57/1974 privind retribuirea după cantitatea și calitatea muncii stimulează colectivele de oameni ai muncii să reducă costurile de producție, să realizeze economii de materii prime, materiale, combustibil, piese de schimb ș.a., să folosească înlocuitori cu parametri tehnici superiori sau mai ieftini, iar pe de altă parte, baza de aprovizionare nu poate renunța la livrarea către unități a părții economisite și deci dată ca disponibilă deoarece mărimea retribuției angajaților ei este condiționată de îndeplinirea integrală a sarcinilor incluse în planul de aprovizionare-livrare. Transmițînd întreprinderilor și această parte care, repetăm, nu reprezintă în realitate altceva decît economii (rod al unei activități eficiente), bazele însele sînt puse în situația de a alimenta stocurile devenite de prisos. Mai mult decît atît. Trimiterea ei la întreprinderi este însoțită, întotdeauna, și de o notă de cheltuieli legate de efectuarea unor operațiuni de încărcare, descărcare, depozitare în bază, transport de la bază la beneficiar, plus dobînzile aferente creditelor care le acoperă. Toate acestea nu pot să nu greveze costurile de producție.

IN FOND, ne confruntăm cu două situații. **Prima** vizează renunțarea de către întreprinderi la o parte din materiile prime, materiale, ș.a., deja contractate de către bază, sosite în bază, dar **încă nelivrate** întreprinderilor care le solicitaseră inițial. Renunțarea poate să fie determinată fie de unele greșeli strecurate în planificarea inițială a stocurilor, fie ca urmare a acțiunii de reducere a costurilor specifice sau folosirii de înlocuitori. În acest caz, după părerea noastră, **se impune o tratare diferențiată a întreprinderilor.** Cele care au renunțat, ca urmare a lipsurilor proprii în planificare, **să plătească anumite despăgubiri bazei. Dimpotrivă, cele ce au renunțat în urma accelerării vitezei de rotație a fondurilor circulante proprii** — eliberînd o parte din ele — **să nu fie sancționate prin perceperea de penalizări pentru nerespectarea legii contractelor economice.** În ambele cazuri, însă, materiile prime și materialele **să rămînă** în bază, de unde pot fi mai ușor redistribuite în folosul unităților productive care depășesc sarcinile de plan angajîndu-se să dea societății cantități suplimentare de mijloace de producție și bunuri de consum. Evident, și aici mișcarea acestor fonduri necesită o evidență precisă, pentru că, așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976, **„trebuie să interzicem cu desăvîrșire folosirea stocurilor de producție pentru depășirea planului, fără aprobare corespunzătoare“.**

A doua situație se referă la crearea unor stocuri de materii prime, materiale, combustibil, piese de schimb, la nivelul unor întreprinderi, ca rezultat al gospodăririi lor judicioase, al reducerii cheltuielilor materiale, care nu mai pot fi utilizate de acestea pentru că nivelul sarcinilor de producție nu mai suferă majorări sau, cazul cel mai frecvent, unitățile în cauză au trecut la reînnoirea masivă a nomenclatorului de produse fabricate, operațiune care solicită obiecte ale muncii noi cu însușiri noi. În mod firesc vechile materii prime și materiale devenite astfel stocuri fără mișcare, fiind neadecvate sortimentelor aflate în fabricație sau tehnologiilor folosite, **ar trebui să fie preluate de bazele de aprovizionare în vederea unei redistribuiri a lor.** Acest lucru nu este posibil actualmente decît în parte, deoarece posibilitățile de preluare a bazelor sînt plafonate valoric prin creditele acordate de bancă. Pe de altă parte, banca nu acordă credite pentru preluările peste plan decît în măsura în care există contracte suplimentare de desfacere a acestor cantități către alte întreprinderi. În felul acesta, numai o parte din stocurile declarate disponibile de întreprinderi sînt preluate de baze, restul rămînînd, în continuare, în evidența unităților care le dețin, avînd șanse serios diminuate de a fi reintegrate în circuitul productiv al economiei naționale. În plus, aceste unități cu o activitate, în general bună sau chiar foarte bună, se văd nevoite să apeleze la credite bancare suplimentare pentru a se aproviziona cu materii prime și materiale adecvate realizării planului. Avînd, însă, stocuri de materiale vechi, ele beneficiază de împrumuturi în condiții restrictive și cu o dobîndă majorată.

Ținînd seama de toate acestea, credem că **preluarea tuturor stocurilor care nu mai sînt necesare întreprinderii într-o anumită perioadă, cu excepția celor necorespunzătoare calitativ, uzate moral sau prost conservate și creditarea lor la baze ca rezervă de stat, ar veni în întîmpinarea unor cerințe tot mai mult resimțite pe linia accelerării vitezei de rotație a fondurilor circulante.** Pentru a veni în sprijinul acestei soluții, bazelor de aprovizionare ar trebui să li se acorde unele stimulente materiale pentru preluări și vînzări de materii prime peste plan, iar băncile n-ar trebui să le mai limiteze creditele acordate la numai 2 ani. În fine, **s-ar putea introduce și sistemul de custodiere a stocurilor la întreprinderi** în cazul în care acestea dispun de spații de depozitare corespunzătoare și există garanția utilizării lor, în perioadele imediat următoare, fie pe loc, fie de către alte unități. În nici un caz, depozitarea lor nu trebuie să ducă la reducerea spațiului construit în scopuri direct productive. Verificarea conservării și integrității lor devine, astfel, o obligație curentă a organelor de control bancar.

Gheorghe POSTELNICU
Petru PRUNEA
Cluj - Napoca

O IMENSĂ SURSĂ DE ECONOMII

OPTIMIZAREA SOLUȚIILOR TEHNOLOGICE

Importante economii în producție și investiții, obținute prin soluții de cercetare și proiectare bazate pe prelucrarea automată a datelor

Autorul — matematician, șeful Oficiului de informatică din Institutul de cercetări și proiectări de fabricație pentru produse plate și acoperiri metalice-Galați — demonstrează, pe exemplul industriei metalurgice, importantele efecte economice care pot fi obținute în producție prin exploatarea judicioasă, complexă, organizată a posibilităților oferite cercetării științifice, proiectării și ingineriei tehnologice de către informatică. Micșorarea cheltuielilor de fabricație cu zeci de milioane de lei, reducerea substanțială a consumurilor de materii prime și energie, folosirea mai bună a capacităților de producție și a potențialului de creație sînt argumente care pledează pentru generalizarea acestei experiențe pozitive și în alte ramuri.

Includerea calculatoarelor electronice printre principalele instrumente de lucru în activitatea de concepție tehnico-științifică a căpătat extindere și a devenit obișnuință pe măsură ce se formula ca necesitate. Valoarea posibilităților pe care prelucrarea automată a datelor le oferă creației tehnico-științifice este autentificată prin rezolvarea unor probleme actuale și stringente ale economiei naționale.

Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. consacrată activității de cercetare științifică și proiectare tehnologică, din septembrie 1976 — ipostază remarcabilă a implicațiilor politico-economice ale conducerii amplului proces de afirmare a revoluției tehnico-științifice în țara noastră — a readus în prim-plan datoriile exprese, prezente sau permanente, ale lucrărilor din acest domeniu. Dintre aceste îndatoriri politice și social-profesionale, cele două de bază — din care decurg sarcinile concrete specifice fiecărei ramuri — corespund și sferelor principale de influență a informaticii în domeniul cercetării și proiectării tehnologice:

— ridicarea nivelului tehnic al eficienței economice în toate domeniile de activitate proprii institutului elaborator și unităților beneficiare;

— creșterea productivității muncii, diminuarea cheltuielilor materiale, a costurilor cu care se obține producția, prin reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibili și energie.

Referindu-ne la Institutul de cercetări și proiectări de fabricație pentru produse plate și acoperiri metalice (I.C.P.R.A.M.) din Galați, cu exemplul — circumscrise ideii de utilitate și eficiență — care ilustrează utilizarea calculatoarelor în elaborarea soluțiilor și variantelor tehnico-științifice, avem convingerea că exprimăm un punct de vedere cu valabilitate extinsă.

În planul execuțiilor informatice curente, sursă a unei eficiențe economice reale, practica afirmă două proceduri:

a. **exploatarea pachetelor sau bibliotecilor de programe din Biblioteca națională de programe**, furnizate de firme producătoare de echipament sau achiziționate de la centre specializate din țară, pe baza unor contracte economice sau prin schimb;

b. **folosirea capacităților interne, rod al efortului propriu de proiectare și implementare de aplicații sau subsisteme informatice.**

ECONOMII ANUALE:

● **130 000 TONE DE COCS**
prin soluții tehnologice de îmbunătățire a gazelor de furnal

● **15 MILIOANE DE LEI**
prin prelungirea durabilității lingotierelor

● **100 000 TONE DE FONTĂ**
prin îmbunătățirea fluxului de pregătire a materiilor prime

● **1,5 MILIOANE DE LEI**
la energia electrică prin optimizarea instalațiilor de compensare a factorului de putere

● **1 000 TONE DE COMBUSTIBIL CONVENȚIONAL**
prin reducerea pierderilor de căldură în rețelele termice

Dispunînd de un echipament propriu de prelucrare automată a datelor (un calculator electronic de 16 Ko de tip Hewlett-Packard cu imprimantă rapidă, lector de cartele, trasator grafic cu periferice) sau apelînd la sistemele Felix C-256 din localitate, Oficiul de informatică din I.C.P.P.A.M. a insistat în mod deosebit pe linia **formării unei biblioteci proprii de programe**, care să răspundă necesităților specifice institutului. Am realizat, astfel, proiectarea și implementarea a peste 50 de programe de p.a.d., vizînd o gamă largă de probleme, proprii diverselor compartimente ale cercetării și ingineriei tehnologice. Acestea, împreună cu pachetele sau bibliotecile de programe achiziționate, constituie premisa realizării obiectivelor unității noastre de informatică pe linia hotărîrilor de partid și de stat privind cercetarea și proiectarea tehnologică.

Considerațiile — fundamentate pe experiența proprie a institutului — privind corespondențele realizate sau potențiale, între nevoile cercetării-proiectării metalurgice și posibilitățile de satisfacere specifice informaticii, le-am grupat, în cele ce urmează, după natura problemelor tehnico-științifice sau economice.

Prelucrarea matematică și analiza datelor experimentale obținute în urma studierii unor procese sau fenomene tehnologice este o componentă indispensabilă și de mare pondere a cercetării metalurgice.

Pachetul de programe privind analiza statistico-matematică, aplicat selecțiilor de date investigate în sectoarele tehnologice ale Combinatului siderurgic din Galați, a favorizat specialiștilor noștri fundamentarea soluțiilor tehnico-economice și științifice în probleme de interes prioritar pentru economia națională:

● **reducerea consumului specific de cocs prin îmbunătățirea gazelor de furnal.** Corelarea statistică a numeroși parametri de influență care concură la elaborarea fontei — pentru care, în mod normal, ar fi fost necesare peste 8 000 de ore de calcul de rutină — a stat la baza formulării unor soluții tehnologice, în prezent aplicate curent, care conduc la **o economie de 130 000 tone de cocs pe an**, cu o reducere corespunzătoare a importului de această natură;

● **prelungirea durabilității lingotierelor format de tablă** de la C.S.G., cu implicații în reducerea Consumului metal și a costurilor producției. Aceeași analiză statistico-materială efectuată (într-un timp scurt, datorită prelucrării automate) asupra datelor experimentale privind lingotierele de tablă a permis concluzia că viața unei lingotiere poate fi prelungită pentru minimum două încărcături față de situația existentă la începutul cercetării. La nivelul unui an de producție, pe întreaga secție se obține **o economie de peste 15 milioane de lei**;

● **îmbunătățirea fluxului de pregătire a materiilor prime în zona aglomerare** a C.S.G., premisă a reducerii consumului de cocs și a sporirii producției de fontă. Acest studiu — elaborat pentru prima dată în țara noastră — a utilizat calculul și diagramele (executate automat) relative la probabilitățile siguranței în funcționare a utilajelor, care au furnizat informații concludente cu privire la măsuri de îmbunătățire a unor elemente ale fluxului tehnologic, în vederea exploatării fără întrerupere a fiecărei instalații a fabricii de aglomerare. Aceste calcule și diagrame au stat la baza întocmirii de către secții a graficelor de revizii planificate, realizîndu-se prin respectarea lor, la nivelul anului 1976, **un spor de producție de 100 000 tone de fontă** și **o economie de cocs de cca. 1 000 de tone.**

Reducerea termenelor de elaborare a documentațiilor tehnologice și de execuție a unor investiții, de punere în funcțiune a obiectivelor industriale sînt sarcini prioritare la a căror rezolvare aportul informaticii este, de asemenea, de mare utilitate.

● Demonstrativă în acest sens, în același plan al cercetării metalurgice, ni se pare contribuția la realizarea studiului privind **curba de echilibru carbon-oxigen**, care, prin analizarea gradului de oxidare a oțelului, de reducere a acestuia, conduce la importante **economii în consumul**

de feroaliaje. Concluziile acestui studiu (elaborat de cercetătorii I.C.P.P.A.M.) ar fi cerut, pentru a fi formulate cu mijloace de calcul obișnuite, cel puțin trei ani, avînd în vedere cele peste 50 de corelații statistice multiple, realizate asupra a 29 de parametri ; aplicîndu-se prelucrarea automată, ele au putut fi transmise beneficiarului **cu doi ani mai devreme.**

Raționalizarea consumului energetic, siguranța în funcționare a instalațiilor, economia de metal și materiale deficitare și, implicit, optimizarea corespunzătoare a investițiilor în domeniul alimentărilor și acționărilor electrice au generat concepții și formulări adecvate pe plan informatic, cu aplicații frecvente în elaborarea proiectelor de execuție a lucrărilor de investiții de către I.C.P.P.A.M. Astfel:

- în direcția **reducerii consumului de energie în rețelele de distribuție a energiei electrice, prin instalarea de surse reactive la consumatori** — industriali și similari — am valorificat posibilitatea de algoritmizare și de programare automată a calculelor necesare dimensionării instalațiilor de compensare a factorului de putere. Impunind un anumit factor de putere neutral (puterea activă/puterea aparentă), se stabilesc automat diferite variante de amplasare a instalațiilor de compensare, optimizarea făcîndu-se în funcție de minimul timpului de recuperare a investiției și al prețului de cost al energiei consumate. Calculul automat al dimensionării acestor instalații prezintă următoarele avantaje : timpul de recuperare a investiției este de aproximativ 3,5 ori mai mic decît cel normat ; economia de energie electrică — avînd în vedere volumul anual de lucrări — însumează o valoare de **peste 1,5 milioane de lei :**

- **alegerea automată a motoarelor de acționare a foarfecelor volante** (de ex.) **din gama motoarelor probabile, prin optimizarea puterii acestora,** are implicații în consumul energetic, dar și în cel de metal, pierderile de energie recuperate prin alegerea corectă a motorului fiind, în medie, de 4 000 lei/an. De asemenea, micșorarea cheltuielilor de investiții cu circa 10% din costul motorului e un alt avantaj al prelucrării automate a datelor în acest domeniu. Programul respectiv are la bază calculul timpilor de lucru și al momentelor de inerție corespunzătoare diferitelor faze ale funcționării ansamblului motor-foarfecă (cuplare, accelerare, tăiere, mers în gol, frînare), parcurgîndu-se peste 50 de relații matematice distincte — condiția finală, în funcție de care se alege motorul, fiind realizarea productivității impuse (număr de tăieturi pe minut) cu o funcționare normală a motorului. Incluzînd și reducerea timpului de proiectare, economia anuală, în cazul a 5 motoare, este de **90 000—100 000 de lei.** Evitarea supradimensionării motoarelor (care ar atrage costuri nejustificate în realizarea planului de investiții și, ulterior, a celui de producție), precum și evitarea supradimensionării lor (care ar reduce productivitatea sau ar crea imposibilitatea tăierii anumitor sortimente) sînt consecința optimizării, prin reluarea automată a secvențelor de calcul în funcție de condițiile tehnologice impuse ;

- economii de energie, realizarea cu fonduri minime a investițiilor în sectorul energetic se pot obține și prin programul privind **proiectarea iluminatului halelor industriale prin metoda punct cu punct,** optimizîndu-se numărul și natura corpurilor de iluminat, în funcție de amplasare și de nivelul de iluminare impus.

Evitarea supradimensionării construcțiilor și instalațiilor tehnologice, în deplină concordanță cu imperativul valorificării superioare a resurselor materiale, al minimizării consumului de metal devine certitudine pe baza aplicării unor metode riguroase, accesibile proiectanților în timp optim exclusiv datorită sistemelor de prelucrare automată a datelor.

- **Dimensionarea optimă a structurilor de rezistență** prin automatizarea calculului static al acestora, avînd în vedere diferite variante de încărcare, a devenit în ultimii ani o caracteristică comună institutelor de proiectare, datorită dezvoltării informaticii în țara noastră (I.C.P.P.A.M. este unul din beneficiarii bibliotecii de programe privind proiectarea automată a construcțiilor, elaborate de institutele Ministerelor Construcțiilor Industriale).

- În sfera **concepерii instalațiilor tehnologice** pot fi citate, dintre numeroase exemple, următoarele probleme și programe de p.a.d. implementate și exploatate de către institut : calculul și optimizarea **grosimii izolației termice la conducte de agent termic ;** calculul **aportului de căldură prin insolație ;** calculul **pierderilor de căldură în diferite tipuri de rețele termice ;** dimensionarea și echilibrarea **rețelelor de desprăfuire.** Iată o singură ilustrare a efectelor : la o rețea termică, pierderea de căldură calculată în cazul stabilirii grosimii izolației prin varianta clasică este de 1 070 Gcal/an, iar prin p.a.d. — de 670 Gcal/an. Avînd în vedere numărul mare al proiectelor de rețele termice (peste 20 anual), economia realizată prin contribuția informaticii este de **peste 1 000 tone de combustibil convențional pe an.**

Evitarea unor erori în soluțiile tehnico-științifice care fundamentează documentația privind execuția echipamentelor industriale are importante influențe pozitive în zonele de confluență ale tehnicului cu economicul.

- De pildă, precizia extremă a geometriei și rezistenței danturilor, cerută de siguranța în funcționare a angrenajelor unor instalații siderurgice, reclamă imperios prezența „mașinii informaționale", deoarece erorile în proiectarea angrenajelor, detectate adesea doar în momentul fabricării sau exploatării acestora, pot genera rebuturi irecuperabile ; eficiența p.a.d. devine evidentă. Dacă ținem seama că se obține o economie de circa 20 de ore la fiecare angrenaj proiectat — pe seama celor 20—30 de reluări ale secvențelor de calcul, impuse de verificarea limitelor angrenării și generării danturii, de optimizarea repartiției corecturilor — reducerea duratei de proiectare a 750 perechi de roți dințate de către I.C.P.P.A.M. echivalează cu **timpul necesar proiectării a 4 noi utilaje complexe.**

Evaluarea resurselor de timp și a capacităților de execuție a reparațiilor capitale, sau de realizare a studiilor tehnico-economice care contribuie la respectarea termenelor de redare/punere în funcțiune a obiectivelor și instalațiilor industriale poate fi efectul cercetării operaționale — în speță, stabilirea graficelor rețea și calculul drumului critic — în conlucrare cu informatica.

- În anul 1977 sînt prevăzute a se desfășura în această concepție peste 30 de lucrări de reparații capitale, proiectate de institut.

Un cîmp de aplicabilitate a s.p.a.d. cu particularități distincte față de cele descrise anterior, aflat în preocupările prezente de analiză-proiectare-implementare informatică, îl constituie **organizarea și conducerea științifică a producției și muncii.**

- Evident distinctă în raport cu unitățile economiei naționale în care gestiunea economică și producția de serie sînt predominante, urmărirea automată, cu maximă operativitate, a realizării angajamentului colectiv de muncă științifico-tehnică, a optimizării încărcării capacităților de creație tehnică în vederea obținerii unei rentabilități sporite este o componentă a informaticii (subsistemul programarea-lansarea și urmărirea producției), cu efecte de deosebită valoare.

Activitatea de informatică se dovedește astfel un veritabil instrument al conducerii economice, avînd ca obiectiv fundamental creșterea eficienței în toate domeniile de activitate, promovarea progresului tehnic și științific.

Radu SCARLET

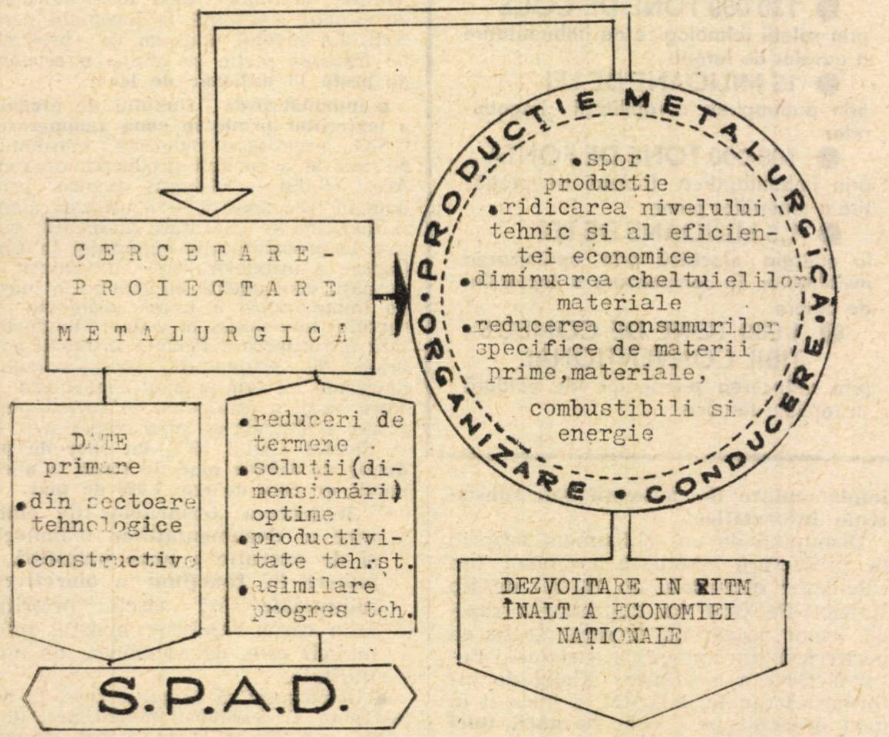
CERCETARE-PROIECTARE METALURGICA
DATE primare
•din sectoare tehnologice
•constructive
•reduceri de termene
•soluții(dimensionări) optime
•productivitate teh.st.
•asimilare progres teh.
S.P.A.D.
PRODUCTIE METALURGICA
ORGANIZARE • CONDUCERE
•spor producție
•ridicarea nivelului tehnic si al eficientei economice
•diminuarea cheltuielilor materiale
•reducerea consumurilor specifice de materii prime,materiale, combustibili si energie
DEZVOLTARE IN RITM ÎNALT A ECONOMIEI NAȚIONALE

Corelarea activității de cercetare-proiectare cu cerințele producției și influența sistemelor de prelucrare automată a datelor.

CONSULTATII

În sprijinul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid

CICLUL:
Socialismul
științific
și problemele
dezvoltării
economico-sociale
a României

TEMEIURI ALE DEZVOLTĂRII PREZENTE ȘI DE PERSPECTIVĂ A ROMÂNIEI

Documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. privind asigurarea unei corelații optime între fondul de dezvoltare și fondul de consum. Politica partidului de perfecționare a repartiției în țara noastră

CORELAȚIA dintre fondul de dezvoltare și fondul de consum reprezintă în societatea socialistă una dintre legitățile principale ale reproducției lărgite și creșterii neîntrerupte a nivelului de trai.

Politica P.C.R. privind asigurarea unui raport corespunzător între fondul de dezvoltare și fondul de consum, în vederea creșterii în ritm înalt a întregii economii și, în același timp, a nivelului de trai

FONDUL național de dezvoltare economico-socială asigură resursele necesare pentru reluarea producției în proporții crescînde, pentru modernizarea acesteia precum și pentru dezvoltarea bazei materiale a activităților social-culturale și creșterea rezervelor materiale ale societății. El este constituit prin alocarea unei părți din venitul național sub formă de acumulare, din amortizările asupra fondurilor fixe și din diferite venituri disponibile ale societății.

Fondul de consum reprezintă partea din venitul național folosită pentru satisfacerea necesităților materiale, spirituale și sociale ale tuturor membrilor societății.

După cum se observă fiecare dintre aceste fonduri îndeplinește funcții bine determinate. Dar ceea ce se impune subliniat în mod deosebit este faptul că între aceste fonduri există o strînsă interdependență, în ce privește sursele de constituire, dimensiunile, structura și funcțiile lor. Atît fondul de dezvoltare cît și fondul de consum au ca sursă principală de formare venitul național, adică valoarea nou creată de către societate într-o anumită perioadă de timp. Partea din venitul național alocată pentru fondul de dezvoltare determină dinamica și structura fondului de consum atît din punct de vedere valoric cît și material. La rîndul său, fondul de consum, prin destinația lui principală, asigură funcționarea, pregătirea și dezvoltarea multilaterală a forței de muncă, condiții esențiale ale folosirii eficiente a fondului de dezvoltare economico-socială. Totodată, ceea ce sintetizează semnificațiile interdependențelor dintre fondul de dezvoltare și fondul de consum este faptul că ambele sînt create și folosite pentru înfăptuirea scopului suprem al socialismului — bunăstarea întregii societăți și dezvoltarea multilaterală a omului.

Funcțiile specifice și comune ale celor două fonduri, interdependențele dintre ele se realizează prin acțiunea conștientă a societății, pentru realizarea unei corelații optime între aceste fonduri, în fiecare etapă de dezvoltare economico-socială. În societatea noastră criteriile principale care stau la baza unei astfel de corelații sînt următoarele :

a) Gradul de statisfacere a necesităților de trai ale populației este determinat, în principal, de nivelul, structura și dimensiunile producției materiale și, totodată, de întreaga evoluție a reproducției. Asigurarea, dezvoltării multilaterale și în ritm rapid a **forțelor de producție** factor determinant al reproducției lărgite și al creșterii nivelului de trai constituie, pentru țara noastră, un criteriu fundamental al corelației dintre cele două fonduri. Referindu-se la aceste aspecte Programul Partidului Comunist Român menționează : **„În determinarea direcțiilor și volumului producției materiale pornim nu de la criteriile proprii orînduirii capitaliste — ale asigurării unor profituri maxime — ci de la principiul socialist al dezvoltării forțelor de producție în vederea satisfacerii nevoilor de viață, determinate științific, ale societății, atît pentru asigurarea reproducției lărgite, cît și pentru acoperirea necesităților consumului“.**

b) Atît reproducția lărgită cît și creșterea nivelului de trai al populației se realizează în societatea noastră nu în salturi, în cicluri sau conjunctural ci ca procese continue, corespunzător posibilităților concrete existente și în funcție de gradul de eficiență a muncii individuale și sociale. De aceea cotele alocate din venitul național pentru cele două fonduri, în fiecare perioadă, trebuie să asigure **dimensiunile obiectiv necesare ale reproducției lărgite neîntrerupte precum și creșterea continuă a fondului de consum.**

c) Mărimea și structura materială a fondului de consum dintr-o anumită perioadă sînt determinate de evoluția fondului de dezvoltare economică, și deci și a reproducției din perioadele precedente. Sau, într-o optică prospectivă, această relație exprimă procesul corespunzător căruia cota parte din venitul național alocată pentru fondul de dezvoltare în perioada prezentă determină și scara reproducției dar și nivelul și structura fondului de consum din etapele următoare. Deci, la stabilirea proporțiilor în care se împarte venitul național pentru cele două fonduri **trebuie să se țină seama nu numai de necesitățile prezente dar și de cele viitoare.**

d) Realizarea corelației optime dintre cele două fonduri presupune, totodată, **armonizarea continuă a creșterii economice cu satisfacerea cerințelor de consum științific determinate pentru fiecare etapă a dezvoltării societății.** Subliniind esența acestui criteriu în raportul la Congresul al XI-lea al partidului tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta : **„Întreaga dezvoltare trebuie să pornească de la necesitatea asigurării unei producții materiale în stare să satisfacă cerințele de consum științific determinate, dar care să excludă risipa sub orice formă, consumul de dragul consumului. La stabilirea nivelului de consum trebuie să ținem permanent seama de posibilitățile reale, combătînd fantezia și grandomania mic-burgheză“.**

Pe fondul acestor criterii și ținînd seama de nivelul dezvoltării economiei țării noastre precum și de obiectivele și direcțiile fundamentale ale făuririi societății socialiste Partidul Comunist Român stabilește prin politica sa economică dimensiunile, proporțiile împărțirii venitului național pentru cele două fonduri, corespunzător necesităților obiective ale fiecărei etape de dezvoltare a societății. Practica și teoria economică din țara noastră demonstrează că, în etapa actuală, **asigurarea unei rate înalte a acumulării reprezintă premisa fundamentală a reproducției lărgite și creșterii neîntrerupte a nivelului de trai.**

O asemenea rată a acumulării este determinată, în primul rînd, **de necesitatea transformării României socialiste dintr-o țară în curs de dezvoltare într-o țară cu un nivel economic ridicat.** Dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a întregii economii naționale, continuarea neîntreruptă și în ritm rapid a industrializării, accelerarea procesului de reducere a decalajelor economice față de țările avansate economic — obiective majore ale etapei actuale — impun o rată a acumulării mai mare decît cele existente în unele dintre aceste țări.

O rată ridicată a acumulării este determinată, în al doilea rînd, **de dimensiunile și ritmul extrem de rapid al revoluției tehnico-științifice contemporane,** care se concretizează printre altele, în intensificarea modernizării mijloacelor de muncă, apariția de noi sectoare și subramuri ale producției materiale, accelerarea procesului de înnoire a produselor. Toate acestea solicită mijloace materiale și valorice într-un volum tot mai mare.

Este deosebit de expresiv faptul că implicațiile revoluției tehnico-științifice contemporane în ce privește folosirea unei părți însemnate din venitul național pentru acumulare se manifestă pregnant chiar și în țările cu un nivel economic mai ridicat decît al țării noastre. Astfel la începutul și la sfîrșitul perioadei 1970—1975, ponderea fondului de acumulare în venitul național a fost în U.R.S.S. de 29,5 și respectiv 26,5 la sută, în R.P. Polonă de 25,1 și 37,2 la sută, în R.S. Cehoslovacă de 27 și 29,9 la sută, iar ponderea acumulării în totalul cheltuielilor pentru consum și acumulare a fost : în Japonia de 40,0 și 37,5 la sută, în Franța de 29,1 și 26,5 la sută, în Austria, 29,0 și 30 la sută, în Canada 22 și 23,3 la sută.

În al treilea rînd, o rată ridicată a acumulării este impusă de însuși **volumul și dinamica accelerată a creșterii necesităților de trai ale populației din țara noastră**, a căror satisfacere presupune sporirea continuă a investițiilor în ramurile și subramurile producției bunurilor de consum. Este semnificativ în această privință ceea ce sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Cuvîntarea la Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România și anume că, pe seama alocării... **„unei treimi din venitul național pentru dezvoltare, am putut asigura progresul accelerat al economiei și, ca urmare, creșterea în ultimii 10 ani de circa 2,5 ori a venitului național. Pe această bază am putut spori venitul național pe locuitor de la circa 7 670 de lei, cît era în 1965, la peste 17 000 de lei în 1975. Dacă am fi acordat, de exemplu, numai 25 la sută pentru dezvoltare, am fi realizat un ritm mai redus de creștere economică, iar venitul național ar fi fost mult mai mic, cel mult ar fi putut ajunge la circa 14 000 de lei pe locuitor“.**

Rezultatele obținute de țara noastră pînă în prezent ca și studiile prospective pe o perioadă îndelungată demonstrează consistența științifică a politicii economice a partidului nostru, rolul deosebit al acțiunii conștiente a societății în stabilirea proporțiilor dintre cele două fonduri, corespunzătoare progresului multilateral al socialismului. În acest sens cîteva cifre sintetice privind raporturile dintre fondul de consum și fondul de dezvoltare sînt edificatoare (tabel) :

— în % —

indicatori	Perioadele			
	1961—1965	1966—1970	1971—1975	1976—1980
1. Cota din venitul național destinată fondului național de dezvoltare	24,3	28,8	34,1	33—34
2. Creșterea fondului de consum în ultimul an al perioadei față de anul de bază	28,3	35,3	46	47
3. Ritmul mediu anual de creștere a fondului de consum	5,3	7,0	7,5	8

După cum se observă sporirea de la 24 la sută la 33—34 la sută, a cotei din venitul național destinată pentru fondul național de dezvoltare, a fost insoțită de o creștere însemnată a fondului de consum. Este important de relevat că, potrivit analizelor, dacă în perioada 1971—1975 s-ar fi alocat pentru fondul de dezvoltare o cotă cu numai 3 procente mai mică, în cincinalul acutal, fondul de consum s-ar fi redus cu circa 40 miliarde de lei.

Sintetizînd principalele direcții și obiective ale evoluției României pe o perspectivă îndelungată (15—20 ani), Programul partidului nostru înscrie ca una din coordonatele fundamentale ale politicii economice **„repartiția judicioasă a venitului național pentru fondul de consum și fondul de dezvoltare, asigurîndu-se atît mijloacele corespunzătoare creșterii continue a bunăstării materiale și spirituale a poporului, cît și continuarea dezvoltării puternice a economiei naționale, a întregii societăți“.**

Pornindu-se de la aceste considerente, în Programul aprobat de Congresul al XI-lea al partidului se prevede ca optim necesar repartizarea venitului național în proporții de 68-70 la sută pentru fondul de consum și 30-32 la sută pentru fondul de dezvoltare. Previzionarea unor dimensiuni stabile ale cotelor repartizării venitului național pentru cele două fonduri are semnificații teoretice și practice deosebite. În concepția partidului nostru creșterea ratei acumulării nu este singura cale de sporire a fondului de consum. Ea se justifică în condițiile cînd în unele etape ale construcției socialismului s-a repartizat o cotă parte din venitul național pentru fondul de dezvoltare sub nivelul optim necesar. Odată cu atingerea proporțiilor optime ale repartizării venitului național pentru cele două fonduri, **calea principală de creștere a fondului de consum devine ridicarea eficienței economice**, prin sporirea valorilor obținute la fiecare procent alocat pentru fondul național de dezvoltare economico-socială.

Subliniind necesitatea concentrării tuturor preocupărilor pentru creșterea eficienței economice, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în cuvîntarea rostită la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 22 iulie 1975, menționa : **„O problemă de bază a dezvoltării noastre economice în ritm intens, în anii ce vin, este sporirea eficienței întregii activități de producție, realizarea unor rezultate maxime cu eforturi materiale cît mai mici.“**

Creșterea eficienței economice nu poate și nu trebuie să fie considerată ca o simplă sporire a efectului global față de perioadele precedente, indiferent de cheltuielile de producție efectuate. Dimpotrivă, ridicarea eficienței economice este dată de **maximizarea efectelor fiecărui factor al producției sociale (material și uman) în condițiile efectuării cheltuielilor de producție socialmente necesare.** Aceasta înseamnă că sporirea eficienței economice trebuie să fie o componentă organică a oricărui proces social-economic, a tuturor momentelor producției materiale, a oricărei faze a reproducției și presupune atît creșterea eficienței folosirii muncii materializate cît și a muncii vii — creatoare de valoare nouă.

Politica P.C.R. de perfecționare a repartiției socialiste

ÎN SOCIETATEA NOASTRĂ, repartizarea fondului de consum se realizează prin două forme : **sub forma veniturilor obținute de membrii societății în funcție de cantitatea și calitatea muncii și sub forma veniturilor din fondul social de consum.**

Veniturile populației repartizate după cantitatea și calitatea muncii dețin ponderea cea mai mare în fondul de consum. Perfecționarea continuă a repartiției după cantitatea și calitatea muncii reprezintă un obiectiv permanent al politicii economice elaborată de partidul nostru.

După cum se cunoaște, **repartiția după cantitatea și calitatea muncii** este una dintre legile economice specifice socialismului. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, dubla calitate a oamenilor muncii — de proprietari și producători —, raporturile de colaborare dintre membrii societății, nivelul de dezvoltare al producției materiale fac ca **munca** să fie nu numai izvorul avuției sociale dar și singurul mijloc de existență și criteriul fundamental al repartizării veniturilor membrilor societății.

Repartiția după cantitatea și calitatea muncii exprimă prin conținutul său, **raporturile de echitate între membrii societății**, în ce privește producerea și obținerea veniturilor acestora. **Determinarea**, pentru fiecare etapă a societății, **a etalonului social de muncă necesară, față de care să se raporteze cantitatea și calitatea muncii prestate de fiecare producător și în funcție de care să se realizeze repartiția veniturilor**, reprezintă principala necesitate a acestei legi economice. Aceasta presupune stabilirea unor corelații științifice între eficiența muncii individuale și eficiența muncii sociale, raportarea permanentă a volumului muncii prestate la rezultatele obținute și, în funcție de acestea, stabilirea mărimii veniturilor repartizate. Totodată, prin conținutul său, repartiția după cantitatea și calitatea muncii este principala **formă de coienteresare materială a producătorilor și de stimulare continuă** a acestora pentru ridicarea gradului de pregătire profesională.

Programul Partidului Comunist Român aprobat de Congresul al XI-lea înscrie ca una din direcțiile principale ale perfecționării relațiilor de producție din țara noastră **„promovarea și mai puternică a principiilor socialiste de muncă și repartiție“**. Aceste principii sînt, într-o prezentare succintă, următoarele :

a) Toți membrii orînduirii noastre, în calitate de proprietari ai mijloacelor de producție și de producători ai valorilor materiale și spirituale, au dreptul și îndatorirea de a desfășura o muncă necesară societății ;

b) Retribuirea muncii se face după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii prestate, precum și în funcție de rezultatele concrete obținute ;

c) Repartiția după muncă trebuie să asigure creșterea răspunderii personale precum și cointeresarea materială a lucrătorilor în realizarea și depășirea sarcinilor de producție și buna gospodărire și dezvoltare a averii obștești ;

d) Pentru asigurarea creșterii continue a nivelului de trai, veniturile repartizate după muncă se majorează periodic, pe baza prevederilor Planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării, corespunzător creșterii productivității muncii sociale și a venitului național .

CONSULTATII

Repartiția veniturilor după muncă se diferențiază în funcție de formele proprietății socialiste, pe ramuri și subramuri. Pentru **unitățile de stat** se folosește sistemul de retribuire, aprobat prin Legea nr. 57/1974, ale cărui elemente principale sînt următoarele :

— retribuția tarifară, care constituie partea principală a retribuției totale și elementul determinant pentru stimularea ridicării continue a calificării personalului;

— indemnizația de conducere sau cele care se acordă pentru unele activități suplimentare ;

— premii anuale acordate sub formă de gratificații, pentru ansamblul rezultatelor obținute în realizarea principalilor indicatori de plan și creșterea continuă a eficienței economice a unităților ;

— premii acordate în cursul anului pentru realizări deosebite în îndeplinirea sarcinilor în perioada respectivă, pentru economii de materiale și forță de muncă, etc ;

— sporuri la retribuție acordate pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate ;

— retribuții majorate sau sporuri acordate personalului care lucrează în condiții deosebite față de cele obișnuite.

Retribuirea muncii în **unitățile agricole cooperatiste**, reglementată prin Legea nr. 27/1976, se caracterizează, în principal, prin următoarele :

— existența unui sistem de retribuire specific, compus din : retribuția de bază, ca parte principală a retribuției totale care se acordă cooperatorilor pentru îndeplinirea sarcinilor din planul de producție și financiar ; retribuția suplimentară, care se acordă pentru depășirea producției planificate ; sporul de vechime neîntreruptă în aceeași unitate și în același sector de activitate.

— forma principală de retribuire a muncii este acordul global, care are rolul de a întări răspunderea colectivă pentru realizarea producției, sporirea productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale și de muncă pe unitate de produs, creșterea veniturilor cooperativei și ale cooperatorilor.

— retribuirea muncii se poate face în bani sau în bani și în natură.

— retribuția cooperatorilor se realizează prin avansuri lunare și prin plata la sfîrșitul anului, a diferenței dintre drepturile totale de retribuire și avansurile acordate în timpul anului.

— retribuția poate să se realizeze și sub forma venitului garantat, diferențiat pe ramuri, sectoare și lucrări agricole. Venitul garantat se determină proporțional cu numărul de zile efectiv lucrate în cursul unei luni, cu condiția realizării volumului de muncă și a producției stabilite în angajament. Venitul garantat în cooperativa agricolă de producție se acordă în bani sau în bani și natură, iar în asociația economică intercooperatistă, numai în bani.

Unul dintre obiectivele majore ale perfecționării repartiției după cantitatea și calitatea muncii îl constituie **creșterea continuă a veniturilor oamenilor muncii de la orașe și sate în condițiile unui raport cît mai just între veniturile mari și cele mici, și diferențierii acestor venituri în funcție de cantitatea, calitatea și rezultatele muncii.** Subliniind direcțiile perfecționării sistemului de retribuire, Programul partidului nostru menționează : „Sistemul de retribuire va oferi posibilitatea diferențierii veniturilor, în scopul cointeresării oamenilor muncii în îndeplinirea rolului ce le revine în procesul de producție, evitîndu-se atît apariția unui decalaj prea mare între venituri, cît și orice nivelare mic burgheză care ar putea avea efecte negative asupra dezvoltării forțelor de producție — urmărindu-se aplicarea consecventă a principiilor echității socialiste."

În politica de perfecționare a repartiției veniturilor după cantitatea și calitatea muncii partidul nostru urmărește ca micșorarea decalajelor dintre veniturile mari și cele mici să se realizeze **pe fondul sporirii continue a veniturilor tuturor oamenilor muncii și în condițiile realizării unui ritm mai rapid de creștere a veniturilor minime față de creșterea veniturilor mari.** Aceste procese se bazează pe rezultatele obținute în deceniul 1965—1975, confirmate de evoluția retribuției minime și a retribuției medii pe o persoană ocupată în unitățile de stat. Astfel, odată cu creșterea retribuției nominale medii lunare de la 1 115 lei la 1 813 lei (cu cca. 63%) retribuția minimă lunară a sporit de la 570 lei la 1 406 lei pentru personalul calificat și la 1 200 lei pentru cel necalificat (cu cca. 147—110%). În același timp, a avut loc o micșorare continuă a decalajelor dintre veniturile mari și cele mici, ajungîndu-se la un raport de 6 la 1, care permite aplicarea în continuare a principiilor repartiției după cantitatea și calitatea muncii, după contribuția fiecăruia la dezvoltarea economico-socială.

O serie de modificări s-au produs și în ce privește veniturile obținute, pe baza repartiției după muncă, de către țărănimea cooperatistă. În perioada dintre 1962 (anul încheierii cooperativizării agriculturii) și 1970 veniturile globale ale membrilor cooperatori au sporit cu cca. 30 la sută. O creștere mai rapidă au cunoscut veniturile bănești ale țărănimii. Numai în perioada 1965—1970 acestea au sporit cu aproximativ 38 la sută. De asemenea, în decursul anilor 1971—1975 veniturile țărănimii provenite din munca în C.A.P. și din gospodării personale, pe o persoană activă au sporit cu 35%. În această evoluție a veniturilor țărănimii, un rol însemnat revine retribuției obținute pentru activitatea desfășurată în întreprinderi de stat ; în prezent, la două din trei familii din mediul rural există cel puțin o persoană care obține asemenea venituri.

Veniturile din fondul social reprezintă cea de-a doua formă de repartizare a fondului de consum. Formarea **fondului social de consum** decurge din necesitatea organizării unor rețele de activități social-culturale destinate ridicării gradului de instruire și cunoaștere a tuturor membrilor societății, dezvoltării multilaterale a acestora și ridicării întregului nivel de civilizație. Pentru orînduirea socialistă, calificarea forței de muncă, dezvoltarea și perfecționarea ei corespunzător progresului tehnico-științific, asigurarea sănătății și pregătirea culturală a populației sînt procese care au însemnătate socială, generală. De aceea, statul socialist creează un sistem organizat de funcționare a unităților specializate pentru satisfacerea nevoilor populației în domeniul învățămîntului, artei, culturii, asistenței medicale, educației etc. **Serviciile și mijloacele materiale sau bănești puse la dispoziția populației prin acest sistem constituie venituri a căror sursă o reprezintă fondul social de consum.**

Veniturile populației din fondul social de consum se realizează pe seama alocațiilor bugetare de la stat pentru acțiuni social-culturale, gospodărie comunală și locuințe, și din fondurile unităților cooperatiste și ale organizațiilor obștești. Din fondul social de consum se asigură, totodată și veniturile membrilor societății care au devenit inactivi. **Utilizarea fondului social de consum se face sub formă bănească :** pensii, gurse, ajutoare, alocații de stat pentru copii, **și sub forma bunurilor materiale și a serviciilor puse la dispoziția populației în mod gratuit.**

În țara noastră veniturile populației obținute pe seama fondului social de consum au cunoscut o continuă creștere. Numai în perioada 1965-1975 aceste venituri au sporit de peste două ori, ritmul mediu anual de creștere fiind de peste 10 la sută. Cheltuielile social-culturale, anuale, finanțate de la bugetul de stat au crescut de la 13,2 miliarde lei cît însumau în 1960 la cca. 51 miliarde lei în 1975. În decursul perioadei 1971-1975 aceste cheltuieli au însumat cca. 220 miliarde lei, ceea ce reprezintă mai mult decît întregul venit național al țării creat în anul 1970. Calculate în medie pe o familie, cheltuielile social-culturale au evoluat de la 2 600 lei în 1960 la 7 500 lei în 1975.

În politica sa, partidul nostru acordă o atenție deosebită rolului fondurilor sociale de consum pentru ridicarea neîntreruptă

prof. dr. Ioan V. TOTU

(Continuare în pag. 32)

ÎNTREBĂRI

1. Ce criterii se află la baza corelației dintre fondul de dezvoltare și fondul de consum ?

2. Care sînt factorii care determină o rată înaltă a acumulării și efectele concrete ale acesteia ?

3. Care sînt principiile de bază ale repartiției după cantitatea și calitatea muncii și modificările esențiale în evoluția veniturilor obținute prin această formă ?

4. Ce funcții are fondul social de consum în etapa actuală ?

BIBLIOGRAFIE

* * * : **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.** Editura Politică, 1975, partea a III-a, paginile 65—69, 87—92.

* * * : **Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la Planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990,** Editura Politică, 1974, pag. 72—75, 89—91.

Nicolae Ceaușescu : Raport la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, Editura Politică, 1974, capitolul III, paginile 59—60, 63—69.

Nicolae Ceaușescu : Cuvîntare la Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România, în volumul „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate", Editura Politică, 1976, vol. 12, paginile 592—596.

Legea retribuirii după cantitatea și calitatea muncii (Legea nr. 57/1974).

Legea retribuirii muncii în unitățile agricole cooperatiste (Legea nr. 27/1976).

Mai pot fi consultate : dr. A. Rosen : Creșterea rapidă și repartizarea rațională a venitului național, „Revista economică" nr. 31/1976 ; dr. Ioan Răvar, S. Munteanu : Ridicarea nivelului de trai și civilizație al oamenilor muncii — țelul suprem al politicii partidului, „Revista economică", nr. 33/1976.

LECŢII

În ajutorul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior

FONDURILE ÎNTREPRINDERII SOCIALISTE. GESTIUNEA ECONOMICĂ ŞI TRĂSĂTURILE EI CARACTERISTICE

PENTRU a veni în ajutorul candidaţilor la examenul de admitere de la facultăţile economice, „Revista economică", în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat, consultaţii pe anumite **teme selecţionate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învăţămîntul superior în anul 1977".

Fondurile întreprinderii socialiste

Desfăşurarea activităţii întreprinderilor socialiste de stat poate avea loc numai în condiţiile în care acestea dispun **de mijloace de muncă** — maşini, utilaje, instalaţii, clădiri etc., de **obiecte ale muncii** — materie primă, materiale, combustibil, energie, etc., precum şi de o cantitate de resurse băneşti, necesare aprovizionării tehnico-materiale, retribuirii personalului şi acoperirii altor nevoi gospodăreşti.

Totalitatea mijloacelor materiale şi băneşti de care dispune întreprinderea socialistă în vederea desfăşurării activităţii de aprovizionare, producţie şi desfacere constituie fondurile acesteia.

Datorită faptului că procesul de producţie are loc întotdeauna în condiţile unei anumite forme sociale a producţiei, imprimate de relaţiile de proprietate existente, **natura social-economică** a mijloacelor de producţie, inclusiv a celor băneşti, diferă de la o orînduire la alta. În societatea capitalistă, de pildă, aceste mijloace fiind obiect al proprietăţii private şi exprimînd relaţii de exploatare, apar sub formă de **capital.**

În societatea socialistă mijloacele de producţie şi băneşti, fiind obiect al proprietăţii obşteşti şi exprimînd relaţii de colaborare şi ajutor reciproc, au o natură social-economică proprie, apărînd sub denumirea de **fonduri.**

În orice moment, întreprinderile socialiste dispun de fondurile necesare desfăşurării activităţi lor în trei forme : **bănească, productivă** şi **marfă.** Sub toate aceste forme, fondurile se află într-o continuă mişcare, trecînd din sfera producţiei, în sfera circulaţiei şi invers, întrucît procesul de producţie a bunurilor materiale presupune o legătură strînsă între aceste două sfere ale reproducţiei sociale.

În mişcarea lor, fondurile întreprinderilor parcurg trei stadii distincte. **Primul stadiu** constă în trecerea acestora din forma bănească în forma productivă adică, cu fondurile băneşti pe care le au la dispoziţie, întreprinderile socialiste cumpără mijloacele de producţie, necesare, (maşini, utilaje, materii prime, combustibil) şi retribuie lucrătorii.

Al doilea stadiu constă în trecerea fondurilor din forma productivă în forma marfă ; în acest stadiu se obţine produsul muncii, ca urmare a unirii mijloacelor de producţie cu forţa de muncă.

Al treilea stadiu al mişcării fondurilor întreprinderii socialiste constă în trecerea acestora din forma marfă în forma bănească cu un anumit spor de valoare faţă de început.

Trecerea succesivă a fondurilor dintr-un stadiu într-altul constituie **circuitul acestora.**

Privit nu ca un act izolat, ci ca un proces neîntrerupt, care se reia continuu, acest circuit poartă denumirea de **rotaţia fondurilor întreprinderii socialiste.** Cu cît această rotaţie este mai rapidă cu atît rezultatele obţinute sînt mai mari ; de aici necesitatea micşorării timpului de rotaţie a fondurilor în toate stadiile circuitului lor.

Fondurile întreprinderii socialiste se compun din : a) **fonduri de producţie,** b) **fonduri de circulaţie** şi c) **fonduri cu destinaţie social-culturală.**

După modul specific în care se consumă şi îşi transformă valoarea asupra produsului finit fondurile de producţie se împart, la rîndul lor, în : **fixe** şi **circulante.**

Fondurile fixe sînt acea parte a fondurilor de producţie care se consumă şi îşi transmit valoarea asupra produsului creat nu dintr-o dată, ci treptat, de-a lungul mai multor cicluri de producţie. Ele reprezintă partea cea mai importantă a avuţiei naţionale, aparatul de producţie al întreprinderilor socialiste. În structura acestor fonduri intră : clădiri ; construcţii speciale : instalaţii de transmisie ; maşini de forţă ; maşini, utilaje şi instalaţii de lucru ; unelte, dispozitive şi instrumente ; mijloace de transport, animale de muncă etc.

Fondurile circulante sînt acea parte a fondurilor de producţie care se consumă în întregime în fiecare ciclu de producţie şi îşi transferă dintr-o dată şi în întregime valoarea asupra produselor create.

În structura fondurilor circulante intră : materii prime, materiale de bază şi auxiliare, semifabricate, combustibil, retribuţie ş.a.

Produsele finite, rezultate din consumarea productivă a fondurilor fixe şi circulante, împreună cu mijloacele băneşti obţinute din vînzarea lor constituie **fondurile de circulaţie** ale întreprinderilor. Indiferent cum vor fi folosite — ca obiecte de consum sau ca mijloace de producţie — atîta timp cît se găsesc în sfera circulaţiei sînt mărfuri ce apar ca fonduri de circulaţie.

Fondurile circulante împreună cu fondurile de circulaţie alcătuiesc **mijloacele circulante** ale întreprinderii. După provenienţa lor, mijloacele circulante se împart în : **proprii** şi **împrumutate.** Mijloacele circulante proprii sînt cele cu care statul dotează întreprinderile la începutul activităţii lor şi care ulterior sporesc continuu pe măsura creşterii producţiei pe seama resurselor proprii, adică a beneficiilor obţinute de acestea. Mijloacele circulante împrumutate sînt procurate de unităţile economice, sub formă de credite, de la bancă în vederea extinderii activităţii lor.

În afara fondurilor de producţie — fixe şi circulante — întreprinderile socialiste de stat dispun şi de **fonduri fixe neproductive, adică de fonduri cu destinaţie socială :** locuinţe, cantine, creşe şi alte construcţii împreună cu echipamentul lor tehnic. Aceste fonduri satisfac nevoi social-culturale ale oamenilor muncii.

Capacitatea întreprinderilor socialiste este determinată însă de **mărimea fondurilor fixe,** care în procesul consumării lor productive sînt supuse **uzurii fizice şi uzurii morale.** Prin **uzura fizică** a fondurilor fixe se înţelege pierderea treptată a proprietăţilor lor tehnice de exploatare ca urmare a folosirii în procesul de producţie şi a acţiunii forţelor naturii (nefolosirii) şi odată cu aceasta, şi pierderea valorii. Prin **uzura morală a fondurilor fixe** se înţelege deprecierea valorică a acestora ca urmare a ieftinirii mijloacelor de muncă de aceeaşi construcţie sau apariţiei unor mijloace de muncă noi, moderne, cu randament superior. Baza materială a uzurii morale o constituie progresul tehnic. În socialism, uzura morală acţionează sub cele două forme ale sale.

Asigurarea continuităţii procesului de producţie impune înlocuirea fondurilor fixe uzate cu exemplare noi. În acest scop, este necesară recuperarea valorii lor cu ajutorul **amortizării.** Aceasta înseamnă că după scurgerea unei perioade mai mult sau mai puţin îndelungată, valoarea fondurilor fixe revine, în în întregime, la forma bănească iniţială ; are loc, cu alte cuvinte, rotaţia lor. Acest proces poartă denumirea de **reproducţia fondurilor fixe după valoare.**

Pe măsura trecerii din forma productivă în forma bănească, valoarea fondurilor fixe se concentrează în aşa numitul **fond de amortizare.** Acest fond este destinat să asigure înlocuirea în formă naturală a fondurilor fixe consumate, după ce ele au fost scoase din funcţiune. El constituie, prin urmare, sursa principală de finanţare a cheltuielilor materiale legate de înlocuirea fizică a fondurilor fixe cu altele noi.

Întrucît recuperarea uzurii are loc în mod treptat, în decursul unei anumite perioade de timp, iar reînnoirea — după uzarea lor totală, fondul de amortizare poate să servească şi în calitatea de sursă suplimentară de lărgire a capacităţilor de producţie, adică ca fond de acumulare. Astfel, cu ajutorul său se pot cumpăra la un moment dat, datorită progresului tehnic şi, deci, creşterii productivităţii muncii, o cantitate mai mare de mijloace de muncă în comparaţie cu volumul celor scoase din funcţiune sau o cantitate identică, ori chiar mai mică, dar cu performanţe tehnice şi economice superioare.

Menţinerea în stare de funcţionare a maşinilor şi utilajelor etc. necesită lucrări curente şi periodice de reparaţie. După rolul lor în procesul reproducţiei fondurilor fixe, reparaţiile sînt de două feluri : **capitale** şi **curente.**

Reparaţiile capitale sînt cele care se efectuează în scopul menţinerii caracteristicilor iniţiale de exploatare a fondurilor fixe pînă în momentul uzării totale, prin înlocuirea sau refacerea completă a unora din elementele lor componente. Cheltuielile pentru efectuarea reparaţiilor capitale se includ în costurile de producţie în anul în care au fost făcute, sau eşalonat pe mai mulţi ani.

Reparaţiile curente sînt cele care se execută în scopul funcţionării normale a fondurilor fixe şi care constau în înlocuirea sau refacerea unui număr restrîns de piese de schimb sau a unor părţi neesenţiale ale maşinilor, utilajelor, instalaţiilor etc. Cheltuielile pentru finanţarea lucrărilor de reparaţii curente se recuperează prin includerea lor în costurile de producţie.

Forma principală de înfăptuire a reproducţiei lărgite a fondurilor fixe o reprezintă construcţiile capitale ; prin intermediul acestora se realizează noi fonduri productive şi neproductive, reînnoirea şi lărgirea celor existente.

În anii construcţiei socialiste partidul şi statul nostru au cheltuit însemnate fonduri de investiţii pentru dezvoltarea industriei constructoare de maşini şi a altor ramuri producătoare de fonduri fixe în vederea ridicării continue a nivelului tehnic al producţiei, satisfacerii nevoilor social-culturale ale oamenilor muncii. Drept urmare, la sfîrşitul anului 1975, valoarea fondurilor fixe ale economiei noastre naţionale era de 5,3 ori mai mare în comparaţie cu anul 1950, iar a fondurilor fixe din ramurile producţiei materiale de 7 ori.

În cincinalul 1976—1980, potenţialul economic al ţării noastre va spori sensibil prin intrarea în funcţiune a circa 2 700 capacităţi de producţie, astfel încît valoarea fondurilor fixe totale va reprezenta în 1980 aproape 2 000 miliarde de lei.

Una din sarcinile de bază a tuturor întreprinderilor socialiste o constituie **utilizarea deplină, raţională şi cu maximum de eficienţă a fondurilor.** Cu cît maşinile, utilajele şi materiile prime etc. vor fi utilizate şi valorificate mai bine, iar activitatea economică se desfăşoară ritmic, cu atît mai mare va fi producţia globală, venitul naţional sau venitul net ce se vor obţine în perioada de plan cu fondurile de care dispune o întreprindere.

O mare importanţă pentru creşterea eficienţei activităţii întreprinderilor socialiste are **îmbunătăţirea utilizării** fondurilor fixe, care se poate realiza pe **cale extensivă** (prelungirea timpului de funcţionare a maşinilor şi utilajelor prin reducerea şi înlăturarea pierderilor de timp în cadrul unui schimb şi prin mărirea numărului de schimburi etc.) şi pe **cale intensivă** (obţinerea cu aceleaşi maşini, utilaje etc., a unei producţii sporite, în aceeaşi unitate de timp, prin perfecţionarea tehnică a acestora şi a tehnologiilor de fabricaţie etc.):

Eficienţa folosirii fondurilor fixe se exprimă prin indicatorii : **valoarea producţiei globale la 1 000 lei fonduri fixe şi venit net (plus produs) la 1 000 lei fonduri fixe.** Potrivit acestor indicatori cu cît spaţiile şi capacităţile de producţie vor fi mai bine folosite, cu atît vor fi mai mari producţia globală şi venitul net ce se vor obţine cu fondurile fixe cu care este înzestrată o întreprindere socialistă.

În acelaşi timp, **folosirea raţională a materiilor prime şi a materialelor, micşorarea continuă a consumului lor specific, reducerea deşeurilor şi lichidarea rebuturilor, valorificarea stocurilor supranormative** etc., toate acestea constituie căi şi rezerve de utilizare cît mai eficientă a mijloacelor circulante ale întreprinderilor. În prezent, cînd economia noastră naţională dispune de un mare volum de fonduri de producţie, îmbunătăţirea indicilor de utilizare a fiecărei maşini şi utilaj, reducerea consumului de materii prime şi de alte materiale, fără a dăuna calităţii produselor, constituie factori importanţi de ridicare a eficienţei economice a întregii activităţi, o uriaşă rezervă de creştere a nivelului de trai material şi cultural al celor ce muncesc.

Gestiunea economică şi trăsăturile ei caracteristice.

Forma generală de organizare şi funcţionare a întreprinderilor socialiste de stat este **gestiunea economică,** a cărei esenţă constă în **compararea şi comensurarea în expresie bănească a rezultatelor activităţii depuse, cu cheltuielile de producţie efectuate, acoperirea acestora din urmă pe seama veniturilor proprii şi obţinerea unui beneficiu.**

Gestiunea economică se caracterizează prin următoarele trăsături :

a) **Autonomia economică a întreprinderilor,** care constă în totalitatea atribuţiilor şi competenţelor acordate acestora, în dreptul lor de a elabora planul propriu de producţie, de a organiza ştiinţific procesul de producţie, de a mobiliza şi stimula întregul personal la îndeplinirea sarcinilor de plan, de a încheia contracte cu alte întreprinderi pentru desfacerea produselor şi aprovizionarea cu mijloace de producţie, de a recruta cadre, a le pregăti şi promova, de a avea cont la bancă şi de a obţine credite, de a avea personalitate juridică şi de a încheia bilanţ etc. În ultimii ani, paralel cu perfecţionarea conducerii centralizate a economiei noastre naţionale, s-a impus şi lărgirea autonomiei întreprinderilor, asigurarea unei mobilităţi mai mari în activitatea lor, măsură care a contribuit efectiv la fundamentarea ştiinţifică a deciziilor economice, la sporirea operativităţii adoptării şi aplicării acestora, la degrevarea ministerelor şi a altor organe centrale de o serie de atribuţii etc.

Conducerea întreprinderilor socialiste de stat se realizează pe baza **principiului conducerii colective,** care presupune elaborarea în comun a hotărîrilor şi măsurilor necesare, confruntarea permanentă a acestora cu practica nemijlocită şi corectarea lor operativă pe parcurs, controlul sistematic al îndeplinirii sarcinilor.

Formele de exercitare a conducerii colective sînt consiliile oamenilor muncii şi adunarea generală a personalului.

b) **Relaţiile economice directe dintre întreprinderi,** adică relaţii care nu sînt mijlocite de o verigă organizatorică intermediară. Aprovizionarea cu mijloace de producţie şi desfacerea produselor au loc prin intermediul contractelor încheiate direct între întreprinderile furnizoare şi cele consumatoare ; ele sînt cele care precizează volumul şi sortimentul mărfurilor care fac obiectul vînzării-cumpărării, detaliază tipodimensiunile şi calitatea produselor, stabilesc operaţiile privind specializarea şi cooperarea lor, termenele şi condiţiile de livrare, preţurile etc. Toate aceste operaţiuni fac de altfel obiectul **contractelor economice,** care servesc la fundamentarea planurilor anuale pe baza prevederilor inscrise în planul cincinal.

Legea contractelor economice, votată de Marea Adunare Naţională în decembrie 1969, prevede obligativitatea încheierii acestora înainte de începerea perioadei de plan şi stabilirea expresă a răspunderilor pentru neîndeplinirea clauzelor contractuale, atît de către furnizor, cît şi de beneficiar.

c) **Cointeresarea materială a întreprinderilor pentru activitatea depusă.** Întreprinderea este stimulată în desfăşurarea unei activităţi susţinute întrucît veniturile obţinute de ea depind de calitatea muncii depuse. Cu cît această activitate va fi mai eficientă, cu atît mai mari vor fi veniturile proprii şi, prin urmare, posibilităţile ei de dezvoltare în viitor. Cointeresarea materială pentru rezultatele bune obţinute presupune, în acelaşi timp, şi **răspunderea materială** pentru neîndeplinirea sarcinilor. Astfel, pentru nerealizarea volumului de livrări prevăzute în contract, întîrzierea acestora, livrarea unor produse de calitate inferioară etc. întreprinderile sînt chemate în faţa organelor de arbitraj şi obligate să plătească despăgubiri.

d) **Controlul financiar-bancar asupra activităţii întreprinderii.** Desfăşurarea normală a activităţii întreprinderilor socialiste de stat face necesară exercitarea unui control sistematic de către **unităţile economice însăşi, precum şi de organele financiare şi bancare** şi de către **organele ierarhic superioare** (minister, centrală). Controlul dă posibilitatea prevenirii şi înlăturării la timp a eventualelor lipsuri, dezvăluirii rezervelor interne de sporire a producţiei şi a productivităţii muncii, reducerii cheltuielilor de producţie. În exercitarea acestui control un rol important revine organelor financiare şi bancare, care trebuie să cunoască amănunţit şi în fiecare moment activitatea întreprinderilor, situaţia lor materială şi financiară, să găsească de fiecare dată cele mai adecvate mijloace pentru prevenirea şi înlăturarea neajunsurilor.

prof. dr. Marin MEHEDINŢU

Centenarul independenței

MOBILIZAREA ÎNTREGII ȚĂRI ÎNTR-UN RĂZBOI DREPT, POPULAR ȘI NAȚIONAL [I]

UNIREA Munteniei și a Moldovei și crearea, în anul 1859, a statului național român au constituit un moment crucial în destinele poporului nostru, au creat condiții economice, sociale și politice, care au permis luptei pentru libertate și independență națională să se ridice pe o treaptă superioară, astfel încît în anul 1877 s-a pus în mod decisiv problema cuceririi independenței de stat și a suveranității de stat a României. Împrejurările istorice, politice, economice, diplomatice și militare, la mai puțin de două decenii după unire, au fost de o asemenea natură încît, aceasta, nu putea avea loc decît pe calea luptei armate, ceea ce reclama, ca o premisă fundamentală mobilizarea unor importante resurse umane economice, și financiare, mari sacrificii și jertfe materiale și de sînge din partea poporului nostru.

Premise ale dezvoltării economico-sociale

UNIREA DIN 1859 și înfăptuirea reformei agrare din 1864 au dus la creșterea potențialului economic al României. Astfel, în perioada 1866—1878 producția agricolă s-a dublat. S-au extins, în același timp, culturile de plante industriale. Se constată, totodată, o anumită accelerare și în dezvoltarea industrială a țării. Pe primul loc se plasa industria alimentară, urmată de cea textilă și de industria lemnului. Concomitent cu extracția petrolului, sporită între anii 1866—1878, de aproape 3 ori, s-a dezvoltat și industria de rafinare a țițeiului. În 1878 existau 20 de rafinării. Numărul întreprinderilor metalurgice a ajuns la 24 în 1878, comparativ cu 8 în 1864. Dintre acestea, cele mai multe erau ateliere de reparat și întreținere, unele din ele aparținînd depourilor căilor ferate de la București, Buzău, Galați, Pașcani. Ca mărime, mai importante erau Pirotehnia armatei, fabrica „Lemaître", care producea cîntare, măsuri și greutăți, precum și turnătoria „Freund". Se poate, așadar, afirma că pînă la cucerirea independenței de stat, România obținuse o serie de progrese pe linia dezvoltării industriei. Producția industrială era dată însă, în cea mai mare parte, de întreprinderile capitaliste mici și de cele meșteșugărești. Marea producție mecanizată se afla încă la începuturile ei. Potrivit aprecierilor lui I. Ghica, producția industrială din România reprezenta în 1873 a zecea parte din valoarea producției agricole, ceea ce arăta că, deși au fost realizate unele succese, România se afla cu mult în urma țărilor capitaliste din Europa Occidentală.

Această stare de fapt sub raport industrial s-a simțit din plin în înzestrarea armatei române de atunci, precum și în cursul desfășurării războiului de independență. În mod practic, la asigurarea tehnico-materială a armatei din anii 1877—1878 au contribuit îndeosebi Arsenalul armatei din București, Pirotehnia armatei și cîteva fabrici particulare din diferite localități ale țării.

Nivelul scăzut de industrializare a României din a doua jumătate a secolului al XIX-lea era generat de mai multe cauze, printre acestea situîndu-se pe un prim plan dominația străină care a întîrziat procesul dezvoltării societății românești, precum și „pătrunderea rapidă a capitalului străin, care acaparează ramurile principale ale industriei naționale".1) Urmările penetrației capitalului străin și exploatării bogățiilor țării de către trusturile occidentale au fost amplificate de faptul că, și după unirea Principatelor Române în 1859, România plătea încă bir în bani și produse naturale imperiului otoman.

Atît pentru dezvoltarea economiei românești cît și pentru necesități strategice s-au construit în România între anii 1869—1878 aproape 1 300 km căi ferate, prima linie ferată fiind Giurgiu-București care a fost dată în exploatare în anul 1869. O rapidă extindere a înregistrat în aceeași perioadă și rețeaua de șosele.

În domeniul finanțelor, după 1864, s-au pus bazele înființării unui sistem monetar național care a pus capăt circulației haotice a unei mulțimi de monede și a transformării leului dintr-o unitate de calcul într-o monedă reală. Pe baza legii din primăvara anului 1867 s-a hotărît emiterea de monede românești din aur, argint și aramă. Paralel cu emiterea monedei s-au înființat o serie de bănci, societăți de credit, de asigurări și s-a proiectat înființarea Băncii Naționale.2) O anumită dezvoltare a înregistrat, de asemenea, comerțul interior și exterior al statului nostru. În cadrul comerțului exterior al României locul principal îl ocupau produsele agricole — ponderea acestora reprezentînd în perioada 1871—1875 peste 72%.3) Dezvoltarea industrială și eficientizarea comerțului nostru exterior au fost însă mult frînate de Convenția încheiată în 1875 cu Austro-Ungaria și de politica comercială a Turciei, ca și a altor state dusă față de România în perioada istorică respectivă.

În 1873 economia românească este cuprinsă de criza economică, care s-a îmbinat cu criza financiară din 1874, aceasta din urmă devenind deosebit de acută spre sfîrșitul anului 1876.4) Fenomenele de criză economică și financiară au avut repercusiuni asupra nivelului potențialului economic național, mult agravate îndeosebi de natura raporturilor comerciale dintre România și Austro-Ungaria, precum și de menținerea dominației și a relațiilor de exploatare din partea imperiului otoman.

Imense sacrificii patriotice, nesecată comoară de vitejie ostășească

REFLECTÎND condițiile în care s-a desfășurat războiul pentru independență, ziarul „Românul" relata între altele următoarele: „Părea că nimic nu se poate găsi nicăieri. Un rezbel făcut în asemenea condițiuni părea unora că este o adevărată sinucidere. Dar în sînul națiunii române sta tăinuită de secole o comoară nesecată de vitejie ostășească și de sacrificii patriotice ; cu ajutorul ei total se putea spera , în zilele mari, ea putea ține loc la tot ce lipsea...

Facultățile fericite ale gintei române se dezvăluiră sub neînduplecatele cereri ale evenimentelor; ele făcură minuni și izbînzile cele mai strălucite, pe toate tărîmurile încununară și de astădată credința nobilă și patriotică".[5]

Necesitatea cuceririi independenței pe calea luptei armate a impus trecerea la mobilizarea potențialului uman, economic și financiar al României. De aceasta depindea, în înalt grad, victoria în războiul pentru independență decretat în mai 1877.

Diferite documente și publicații ale vremii menționează că pregătirea efectivă economică și financiară a războiului de independență a început relativ tîrziu. Ca atare, fondurile destinate inițial pentru înzestrarea și echiparea armatei au fost mici. O dovadă în acest sens o constituie și aceea că în anul 1877 în buget s-a prevăzut la început pentru Ministerul de război doar 13.571.344 lei, adică o sumă mult mai mică decît în anul 1876, ceea ce nu permitea echiparea și înzestrarea unei armate operative puternice. Este însă adevărat că, după decretarea mobilizării armatei în aprilie 1877 s-au amplificat preocupările, acțiunile și eforturile pentru pregătirea oștirii în vederea războiului. Astfel, după votarea bugetului, în cursul anului 1877, pentru armată s-au acordat, potrivit unor date, credite în valoare de circa 25 milioane lei.

În cadrul forțelor militare care au fost mobilizate, armata operativă a reprezentat 58.700 oameni. La aceasta se adăugau 33.000 milițieni și gardieni publici, precum și 14.000 recruți. Deci, în total peste 100.000 oameni.[6] Efectivele mobilizate erau mari, — dacă avem în vedere că în perioada respectivă, populația României era de circa 5,4 milioane locuitori — atît față de propria populație, cît și comparativ cu alte țări. În plus, este de relevat că după unele date statistice ale vremii, cheltuielile făcute de România cu armata de uscat erau cu mult superioare celor din statele mari ale Europei ; țara noastră ocupa din acest punct de vedere primul loc după Rusia, dar se compara cu Anglia,[7] care atunci era cel mai bogat stat din lume.

Poporul nostru a privit războiul pentru independență ca pe un război drept, de eliberare națională și l-a sprijinit din toate puterile și cu toate mijloacele. Cînd s-a hotărît mobilizarea, mulți tineri din sate și orașe, atît din Muntenia și Moldova, cît și din localitățile de dincolo de Carpați și din Bucovina au cerut să fie înrolați ca voluntari în armată. Aportul maselor a avut și un caracter economic și financiar care s-a materializat îndeosebi sub forma ofrandelor și bineînțeles a rechizițiilor.

Rechizițiile au jucat un rol de prim ordin în aprovizionarea armatei. Timp de 16 luni, din 9 aprilie 1877 pînă la 5 august 1878, necesitățile armatei române s-au asigurat în foarte mare măsură în articole de hrană și mijloace de transport, prin rechizițiile efectuate în comunele rurale și urbane din țară. În total au fost rechiziționate : 66 387 vite ; 116 199 hl grîu ; 18 162 hl porumb ; 195 388 hl de orz ; 192 445 hl mălai ; 1 383 641 kg de alimente diverse (brînză, carne etc.) ; 6 311 hl fasole și alte legume ; 19 181 274 kg fîn ; 1 783 005 kg paie etc. Valoarea globală a rechizițiilor înregistrate oficial s-a ridicat la suma de 11 227 098 lei.[8] Lista bunurilor rechiziționate nu se oprește aici, ci, ea poate fi mult completată și cu altele, cum sînt : lemne de cherestea și lemne de foc, saci, hamuri și hățuri, lînă, vin, rachiu și țuică etc. În plus, au fost rechiziționate 264 394 care de transport, prestîndu-se cu ele 1 045 747 zile de muncă pentru transporturi și parcurgîndu-se 26 143 677 km. Datele la care ne-am referit exprimă efortul material deosebit de mare făcut de România în raport cu potențialul ei economic de atunci și caracterul foarte variat al bunurilor rechiziționate în scopul satisfacerii trebuințelor armatei.

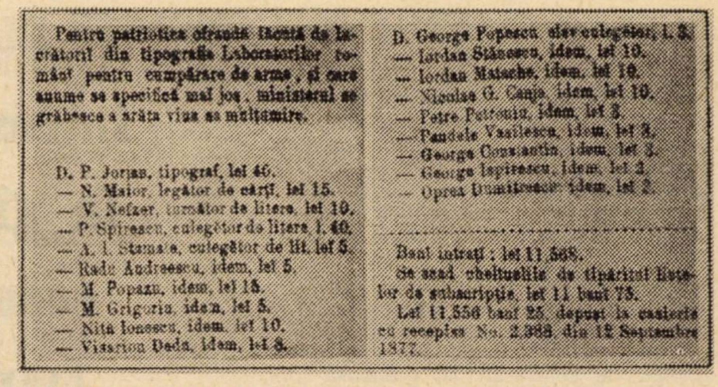

Pentru patriotica ofrandă făcută de lucrătorii din tipografia Laboratorilor români pentru cumpărare de arme, și care anume se specifică mai jos, ministerul se grăbesce a arăta viua sa mulțămire.

D. P. Jorjan, tipograf, lei 46.
— N. Maior, legător de cărți, lei 15.
— V. Nefzer, turnător de litere, lei 10.
— P. Spirescu, culegător de litere, l. 40.
— A. I. Stamate, culegător de lit. lei 5.
— Radu Andreescu, idem, lei 5.
— M. Popazu, idem, lei 15.
— M. Grigoriu, idem, lei 5.
— Nita Ionescu, idem, lei 10.
— Visarion Deda, idem, lei 8.
D. George Popescu, [illegible], l. 5.
— Iordan Stănescu, idem, lei 10.
— Iordan Matache, idem, lei 10.
— Nicolae G. Canja, idem, lei 10.
— Petre Petrescu, idem, lei 3.
— Pandele Vasilescu, idem, lei 3.
— George Constantin, idem, lei 3.
— George Ispirescu, idem, lei 2.
— Oprea Dumitrescu, idem, lei 2.

Bani intrați : lei 11.568.
Se scad cheltuelile de tipăritul listelor de subscripție, lei 11 bani 75.
Lei 11.556 bani 25, depusi la casierie cu recepisa No. 2.388, din 12 Septembre 1877.

Listă de subscripție pentru cumpărare de arme (facsimil după Monitorul Oficial)

Ofrandele au avut, alături de rechiziții, un rol de seamă în ce privește satisfacerea diverselor trebuințe ale armatei, valoarea lor ridicîndu-se la 9 247 000 lei, ceea ce reprezintă mai mult de 2/3 din bugetul ministerului de război în anul 1877, sau peste 80% din valoarea rechizițiilor. Cu ceea ce au adunat masele, armata putea fi alimentată timp de 300 de zile, adică pe toată durata războiului. Aici se mai impune o mențiune specială și anume : valoarea ofrandelor a fost de fapt mai mare, întrucît suma de 9 247 000 lei nu include și ofrandele adunate de cele circa 40 de asociații de binefacere ce au existat în timpul războiului, care au organizat spitale și ambulanțe, precum și cele primite direct de soldați de la populație (suma respectivă se referă la ofrandele făcute direct statului, pentru care există date statistice). Ofrandele făcute de **diferite pături** ale populației au constat în bani — suma ridicîndu-se la 1 639 798 lei,[9] cu care se puteau cumpăra circa 50 000 puști — precum și în diverse alimente, îmbrăcăminte și încălțăminte, tacîmuri de masă, vase de metal, rufe, piei de miel etc.

Desfășurarea războiului și îndeosebi asigurarea armatei cu armament, muniție etc. reclamau mijloace financiare considerabile. Desigur, donațiile în bani și obiectele care s-au vîndut la licitație au constituit o sursă financiară, dar, bineînțeles, nu unica. Prin bugetul Ministerului de război și îndeosebi prin **creditele extraordinare** acordate în mai mare măsură după mobilizarea armatei și declanșarea stării de război s-au realizat mijloace financiare apreciabile. Astfel, în anii 1877—1879 au fost deschise pentru Ministerul de război credite extraordinare de ordinul a aproape 54 milioane lei, din care se consideră că s-ar fi cheltuit efectiv peste 48 milioane lei.[10]

O altă sursă financiară folosită pentru acoperirea cheltuielilor de război necesare a constituit-o suma de 914 000 lei ce reprezenta **tributul** ce urma să fie achitat către „Înalta Poartă" ; acesta a fost anulat cu prilejul declarării independenței de stat, iar suma respectivă s-a afectat pentru satisfacerea trebuințelor armatei.

În sfîrșit, o altă sursă financiară au reprezentat-o **biletele ipotecare** în valoare de 26 260 000 lei. Acestea erau garantate prin proprietățile statului ; biletele ipotecare au fost impuse ca monedă legală de credit și au început să circule în anul 1878[11]. Este de menționat, că biletele ipotecare, deși au fost emise pentru război, ele au fost folosite și în alte scopuri. Din cercetarea literaturii de specialitate rezultă că datele care se referă la valoarea biletelor ipotecare folosite în vederea satisfacerii necesităților războiului sînt diferite. Astfel, după Gh. M. Dobrovici, din totalul biletelor ipotecare, pentru trebuințele armatei s-au utilizat aproape 15,5 milioane lei [1].

Resursele economice mobilizate au permis creșterea gradului de înzestrare cu armament a oștirii române și asigurarea ei cu muniții, cu toate greutățile întîmpinate în achiziționarea și transportarea mijloacelor de luptă, precum și a proviziilor necesare întreținerii armatei. Toate acestea au dus la sporirea potențialului militar al României, care și-a dovedit înalta sa valoare îndeosebi în campania din Bulgaria, unde armata noastră a participat în calitate de aliată a armatei ruse. România a participat la război cu două corpuri de armată — armata de operații și corpul de observație — cuprinzînd 51 de batalioane, 40 escadroane, 29 baterii și 5 companii de geniu și pontonieri, cu un efectiv de aproape 50 000 de oameni. Armata română a înscris în cronica războiului nenumărate pagini de strălucit eroism, repurtînd sau contribuind, alături de armata rusă și voluntarii bulgari, la obținerea unor victorii remarcabile ca cele de la Grivița, Teliș, Gorni-Dubnic, Rahova, Plevna, Smîrdan și altele.

dr. Gh. ANGHEL

---

[1] **Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate,** vol 8. Editura politică, București, 1973, p. 255.

[2] Dan Berindei, Cucerirea independenței 1877—1878, Editura științifică, București, 1976, p. 16.

[3] Documente privind Istoria României, Războiul pentru independență, vol. I (partea I), Editura Academiei R.S.R., 1964, p. 269—270.

[4] Istoria poporului român, Biblioteca de istorie, București, 1972, p. 417—418.

[5] Ziarul „Românul" din 1 ianuarie 1878, citat din Pagini din lupta poporului român pentru independență națională, Editura politică, București 1967, p. 288.

[6] Întreținerea armatei române de-a lungul timpurilor, 1941, București, p. 171.

[7] D.A. Sturdza, Starea financiară a României, București 1877, p. 78.

[8] Al. Pencovici, Rechizițiunile și ofrandele pentru trebuințele armatei române în războiul din 1877—1878, București, 1879, p. V-VI.

[9] Al. Pencovici, op. cit. p. VII.

[10] Constanța Bogdan, Adrian Platon, Independența de stat a României — operă eroică a poporului român însuși, Revista economică nr. 17/1975.

[11] Gh. M. Dobrovici, Istoricul datoriei publice a României, București, 1913, p. 158—159.

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Introspecţie în gîndirea economică marxistă din America Latină (II)

MARIATEGUI a dat un sens creator preocupărilor sale teoretico-politice, imprimînd această linie întregii cercetări marxiste asupra problematicii peruane. **„Nu dorim... ca socialismul să fie în America Latină o copie şablon. Trebuie să fie o creaţie eroică. Trebuie să dăm viaţă în propriul nostru limbaj socialismului indo-american"[1]).** Dînd exemplu de atitudine antidogmatică şi aprofundînd în mod deosebit laturile specifice ale experienţei peruane, el ajunge la concluzia că economia ţării sale devine încetul cu încetul o economie burgheză, „fără a înceta să fie în tabloul mondial o economie colonială"[2]). Mariategui a semnalat — şi subliniat totodată — rolul nefast al statului latifundiarilor şi marilor capitalişti ca suport al dominaţiei imperialiste şi agresiunii semifeudale.

Un rol esenţial l-a îndeplinit Mariategui în combaterea ideologiei apriste — dealtfel mare parte din opera sa este rezultatul polemicii purtate cu APRA. A denunţat deformaţiile pe care APRA le introducea în fundamentarea teoretică a antiimperialismului, fundamentare ce ascundea în fapt relaţiile acestei organizaţii cu imperialismul şi grupurile de putere legate de capitalul financiar. Definindu-se ca „front unic al muncitorilor manuali şi intelectuali" APRA ignora practica proletariatului şi accepta conducerea unor intelectuali mic burghezi şi, mai ales, a oligarhiei.

Mariategui a evidenţiat incapacitatea burgheziei naţionale de a asigura progresul ţării. „Burghezia nu a ştiut şi nici nu a dorit să ducă la capăt sarcinile lichidării feudalismului. Descendentă apropiată din colonizatorii spanioli, i-a fost imposibil să-şi însuşească revendicările ţărăneşti"[3]). După părerea lui, **burghezia naţională a abdicat de la misiunea sa istorică, mulţumindu-se să îndeplinească un rol secundar, de mijlocitor, sub aripa ocrotitoare a imperialismului.** Debilitatea sa organică şi temerea sa de avîntul revoluţionar a împiedicat-o să adopte o atitudine consecvent radicală. Ca atare, **nu se poate conta pe ea.** Iar sarcinile democrat-burgheze nerealizate, vor trebui rezolvate din mers de revoluţia socialistă, în cadrul unui proces amplu şi îndelungat.

Ideile lui Mariategui au cîştigat, direct sau indirect, gîndirea reprezentativă a unor vaste sectoare sociale, într-o perioadă de adîncire a contradicţiei dintre condiţia dependentă şi înapoiată a economiei ţării şi necesitatea peremptorie de a o depăşi, de a înscrie economia peruană într-o evoluţie în pas cu progresul ştiinţifico-tehnic mondial al forţelor de producţie. Este recunoscut că întregul proces al clarificării ideologice şi al luptelor sociale ulterioare care au consolidat tendinţele înnoitoare, tot mai puternice, în favoarea lichidării subdezvoltării şi dominaţiei străine a fost luminat de perspectivele deschise de Mariategui, de marxism-leninism. Sînt numeroşi cercetătorii latino-americani ce şi-au desfăşurat activitatea în deceniile 4-8 ale secolului nostru beneficiind de calea deschisă şi metodele folosite de Mariategui în analiza situaţiei interne şi a celei internaţionale a continentului şi a diferitelor sale ţări.

O atenţie specială în această privinţă merită **Augusto Salazar Bondy,** filozof şi sociolog apropiat marxismului. În analiza realităţii peruane a anilor '70[4]), pornind de la faptul că ţara nu dispune de propriile sale resurse spre a le folosi în interesul său, fiind lipsită astfel de „capacitatea de a se autoimpulsiona, de a atinge prin mijlocirea unor procese efective de schimb cele mai înalte statute umane, potrivit criteriilor sociale ale momentului", Bondy stabileşte diagnosticul suferinţelor naţiunii peruane ca fiind subdezvoltarea. Iar principala cauză a înapoierii ţării o constituie, după părerea lui, impunerea din afară, de către puterile dominante, a unei orînduiri străine necesităţilor naţionale.

Sistemul capitalist în Peru, relevă gînditorul peruan, nu a fost la fel de fecund ca în vestul Europei ori America de Nord în ce priveşte progresul economico-social al naţiunii, deoarece nu a fost rezultatul unei evoluţii interne normale, coerente şi graduale a societăţii şi în primul rînd a dezvoltării forţelor de producţie, ci **consecinţa unui factor extern, şi anume expansiunea imperialistă a marilor puteri industriale şi procesul de colonizare.** Impactul colonizării şi introducerii din afară a capitalismului cc sistem, la început sub

FIŞE

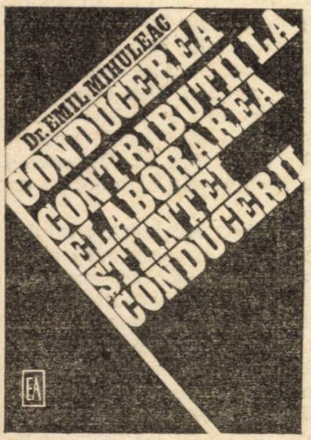

● *În lucrarea sa* Conducerea, Contribuţii la elaborarea ştiinţei conducerii, *apărută zilele acestea în Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucureşti, 1977, 308 p., dr. Emil Mihuleac prezintă, în spiritul concepţiei teoretice şi acţiunii practice a P.C.R., problemele ştiinţei conducerii într-o viziune sistemică. În carte ni se înfăţişează un larg evantai de confruntări de idei de natură să contribuie la formarea unei imagini cît mai complete asupra principalelor concepte cu privire la conducere. Studiul este, în intenţia autorului, o contribuţie la dezvoltarea şcolii româneşti a ştiinţei conducerii, un aport la accelerarea elaborării acestei ştiinţe în ţara noastră, reflectînd propriile noastre realităţi socialiste.*

Lucrarea cuprinde pe lîngă introducere, următoarele capitole : I. Conceptul de conducere. Esenţa şi conţinutul conducerii ; II. Conducerea societăţii în general şi a societăţii socialiste în special ; III. Perfecţionarea şi eficienţa conducerii în Republica Socialistă România.

L. V. Kantorovici propune înfiinţarea unor firme pentru finalizarea invenţiilor

● *În interviul publicat de revista sovietică* Izobretatel i raţionalizator *(nr. 10/1976), sub titlul* I vseo je nozrasciotnaia firma izobretenii *(Şi totuşi — o firmă pentru invenţii, bazată pe gestiune proprie), academicianul L. V. Kantorovici, laureat al premiului Nobel, se opreşte asupra unor factori economico-organizatorici, care ar putea stimula realizarea de invenţii şi inovaţii.*

Evidenţiind că, alături de activitatea planificată de inovare, un rol important — ca sursă de idei creatoare valoroase — îl are şi munca individuală a diferiţilor inventatori, L. V. K. pledează pentru crearea unui cadru organizatoric, care să sprijine finalizarea ideilor. El propune înfiinţarea unor firme specializate, cu gestiune proprie, care să se ocupe de elaborarea şi transpunerea invenţiei pînă la faza de prototip, inclusiv transferarea ei în industrie. Activitatea unor asemenea firme ar putea fi finanţată prin participarea la recompensele legate de volumul efectului economic obţinut de pe urma aplicării invenţiilor.

Totodată, L. V. Kantorovici sugerează că evaluarea efectului economic generat de aplicarea invenţiilor propuse să fie centralizată la Comitetul de stat pentru invenţii şi inovaţii, pe baza unei metodologii îmbunătăţite, care să ţină într-o mai mare măsură cont de specificitatea fiecărui aport inovator.

Nicholas Kaldor despre raportul marfă (aur)–monedă

● *Cunoscutul profesor de la Cambridge (Anglia) Nicholas Kaldor face în articolul publicat în revista THE ECONOMIC JOURNAL, din decembrie 1976, intitulat* Inflation and recession in the world economy *(Inflaţie şi recesiune în economia mondială), unele aprecieri şi considerente în sensul că rămîne încă de demonstrat dacă un sistem monetar, constînd din monede de hîrtie, convertibile doar între ele, ar putea vreodată să asigure păstrarea valorilor acestora în termeni de mărfuri. Deşi, după 1920, rolul aurului a fost cu totul efemer, totuşi, legătura formală, slabă, conţinută în sistemul de la Bretton Woods a fost suficientă pentru a conserva iluzia că dolarii ar fi tot atît de buni ca aurul, şi că mărfurile au un preţ normal (pe termen lung)*

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

forma sa mercantilă, a compromis unitatea şi autonomia ţării în formele realizate în perioada civilizaţiei incaşe.

Mijlocind jefuirea Perului de însăşi esenţa capacităţilor sale productive, capitalismul a fost instrumentul uneia din cele mai crude exploatări coloniale şi neocoloniale. „Valenţele şi realităţile capitalismului în Peru sînt, în consecinţă, valori şi realităţi mistificate"[5]), arată Bondy, acestea circumscriind atît sistemul mecanismelor puterii cît şi cultura, ştiinţa, educaţia. Este vorba, deci, de un **sistem implantat în existenţa naţională, ascultînd de interese străine şi care a provocat mari alterări în cadrul istorico-social al existenţei naţionale; a distrus unele instituţii, pe altele le-a dezarticulat, iar pe cele ce le-a considerat utile, le-a păstrat deformate.** Drept consecinţă, această orînduire nu a reuşit să stabilească un sistem organic de producţie capabil să satisfacă cerinţele naţionale; dimpotrivă a facilitat sărăcirea ţării, jefuirea resurselor sale, fiind incapabil să ridice calitatea vieţii maselor; a agravat contradicţiile sociale şi subordonarea naţiunii intereselor străine şi a generat totodată cadrul intensificării asupririi naţiunii în ansamblul său de către interesele străine, cadrul deformării personalităţii sale culturale.

Aşa cum se relevă în studiile lui Bondy capitalismul a dat o nouă forţă structurii agresive şi expoliatoare pentru ţară, importată de colonia spaniolă şi a agravat distanţa dintre posesori şi deposedaţi, a dislocat economia naţională, în formare, făcînd-o să graviteze spre interese străine, contrare naţiunii.

În atari imprejurări, capitalismul internaţional a devenit un factor fundamental al crizei şi înstrăinării Perului. Evidenţiind responsabilitatea istorică a claselor exploatatoare pentru supravieţuirea şi consolidarea unei structuri sociale şi economice contrară progresului şi intereselor naţionale, doctrinarul peruan subliniază totodată **incapacitatea acestora şi a imperialismului de a depăşi criza ce împovărează societatea peruană.**

Bondy are convingerea că această sarcină nu poate fi îndeplinită decît de cei exploataţi, de „cei care, trăind dureroas absenţa... expansiunii vieţii sociale şi prosperităţii omului sînt capabili să înţeleagă semnificaţia exactă a acestor valori; cei care suferă spolierea, se revoltă împotriva nedreptăţii unei ordini ce împiedică o existenţă creatoare şi aspiră să lichideze în ea însăşi pierderea umanităţii... ; cei ce nutresc năzuinţa unei adevărate afirmări naţionale, deoarece naţiunea, patria autentică, le-a fost negată. Şi aceştia sînt **oamenii muncii din toate clasele,** care trăiesc printr-un efort ce nu anulează efortul celorlalţi, ci-l solicită şi care speră totul de la o comunitate adevărată integrată şi viguroasă. Şi ei nu numai că doresc să realizeze această sarcină, ci o pot realiza, deoarece condiţia depăşirii propriei lor mizerii şi opresiuni este lichidarea întregii structuri economice şi sociale care o face posibilă"[6]). Aceasta înseamnă, însă, **orînduirea socialistă : „socialismul este o necesitate urgentă, o exigenţă de neamînat a edificării unei comunităţi umane autentice şi a unei naţionalităţi independente şi prospere"[7]).**

Viziunea lui A. S. Bondy privind impactul capitalismului asupra dezvoltării economiei ţării sale şi asupra cursului firesc al procesului de formare şi consolidare a naţiunii respective se înscrie în ansamblul gîndirii continentale asupra perspectivei independenţei ţărilor latino-americane faţă de interesele S.U.A. În aceeaşi idee, **Celso Furtado** subliniază că „realitatea latino-americană trebuie analizată ţinînd seama de faptul că instituţiile politice şi sociale ale regiunii au fost, în esenţa lor, transplantate din Europa şi că economiile naţionale ale Americii Latine au existat de la început ca o frontieră a economiei europene sau europeano-nord-americană în perioada sa cea mai recentă. Ca atare, dezvoltarea provocată de revoluţia industrială în Europa şi în Statele Unite nu a fost suficientă pentru a crea în America Latină sisteme autonome, capabile să conducă pentru ele înşile dezvoltarea"[8]).

Sînt idei care relevă că America Latină a constituit şi ar putea constitui, în continuare, în lipsa unor măsuri şi acţiuni menite să schimbe din temelie soarta a numeroase ţări din acest continent, o simplă periferie a economiilor industriale dezvoltate. Este o părere îmbrăţişată de un mare număr dintre gînditorii latino-americani apropiaţi de marxism, dintre care cităm pe Virgilio Roel Pineda, André Gunder Frank, Oswaldo Sunkel, Ismail Frias, Theotonio dos Santos...

Mircea NICOLAESCU

---

[1] „Revista „Amauta" — Lima, nr. 17/1928 — Editorial

[2] J. C. Mariategui : Siete Ensayos, p. 14

[3] J. C. Mariategui, Siete Ensayos, p. 7

[4] A. S. Bondy : Entre Escyla y Caribdis. Lima 1973

[5] Ibidem, p. 34.

[6] Ibidem, p. 206.

[7] Ibidem, p. 158

[8] Celso Furtado : La dominacion de America Latina, Buenos Aires 1968, p. 44-48.

în dolari, în jurul căruia fluctuează preţurile lor de piaţă. Demonetizarea formală a aurului, aşa cum au arătat-o evenimentele ce i-au urmat, a slăbit enorm această forţă stabilizatoare pe pieţe. Economistul englez nu crede că reglarea ofertei de monedă, cînd „oferta de monedă" înseamnă depozite în conturi curente şi alte forme de active financiare lichide, ar putea vreodată constitui un înlocuitor adecvat al convertibilităţii directe a monedei în mărfuri, sau că, fără o asemenea convertibilitate, s-ar putea crea, într-o economie de piaţă nereglementată, o ambianţă monetară prielnică menţinerii stabilităţii.

Portretul unei „multinaţionale"

• *Dintr-un comentariu făcut în revista* ECONOMIA *(nr. 30/ ian. 1977), la cartea* Lonrho Portrait of a Multinational, *de S. Cronje, M. Ling şi G. Cronje, apărută la Pelican Books (300 p.), reţinem cîteva cifre relative la proporţiile activităţii societăţii „multinaţionale" London Rhodesian Mining and Land Company Lonrho şi, mai ales, unele metode utilizate de conducerea ei pentru a se implanta în diferite ţări, în special în ţările subdezvoltate. Numărul angajaţilor societăţii se ridică la 100 000 de persoane, care activează în circa 600 de societăţi cu sediul în 40 de ţări. În 1976 cifra de afaceri a societăţii era de aproximativ 1 miliard de lire sterline. Iată cîteva din reţetele folosite : a) cînd intervine o schimbare de regim într-una din ţările africane, societăţile străine care activează acolo manifestă ezitări şi temeri ; ca urmare, acţiunile lor scad la bursa din Londra, iar Lonrho le cumpără ; b) se cultivă relaţiile cu personalităţile de vază ale ţării şi, pe cît posibil, chiar cu şeful statului ; c) o a treia regulă ar fi nerespectarea legilor : deşi din 1968 orice tranzacţie cu Rhodesia este interzisă de legile britanice ; unele societăţi din Africa de Sud au reuşit să se implanteze în ţările africane prin intermediul filialelor Lonrho, care joacă astfel rolul de „societăţi-ecran".*

FIŞE

Nicolae Ecobescu • Victor Duculescu
DREPTURILE ŞI OBLIGAŢIILE FUNDAMENTALE · ALE STATELOR
Editura politică

• *În cartea lor* Drepturile şi obligaţiile fundamentale ale statelor, *apărută recent în Editura politică (156 p.), dr. Nicolae Ecobescu şi dr. Victor Duculescu militează pentru definirea şi codificarea acestor drepturi şi obligaţii, în cadrul dezvoltării progresiste a dreptului internaţional, ca o contribuţie la eforturile în vederea stabilirii unei noi ordini internaţionale. Componentă esenţială a unui vast proces de fundamentare şi generalizare a regulilor noi de comportare interstatală, definirea şi încetăţenirea unor precepte democratice privind conduita internaţională a statelor prezintă – apreciază autorii – o importanţă majoră pentru asigurarea desfăşurării normale a relaţiilor internaţionale, pentru instaurarea unui climat de pace şi colaborare care să favorizeze afirmarea multilaterală a tuturor popoarelor. Codificarea drepturilor şi îndatoririlor internaţionale este menită, în special, să garanteze, în condiţii sporite, respectul fiinţei naţionale a tuturor popoarelor.*

După un excurs istoric în această tematică, autorii fac o încercare minuţioasă de definire a drepturilor şi obligaţiilor statelor.

DINAMICA PREȚURILOR INTERNAȚIONALE ÎN 1976 — 1977*)

ANUL 1977 a început în economia capitalistă sub semnul menținerii în continuare a ritmurilor scăzute ale evoluției producției, al dificultăților în resorbirea șomajului ridicat, al inflației persistente și al încetinelii activității de investiții. În partea a doua a anului 1976, mai ales în trimestrul III, creșterea economică — reluată după criza anilor 1974—1975 în principalele țări — a manifestat o încetinire considerabilă. Prioritatea acordată în toate țările capitaliste reducerii inflației a condus autoritățile din aceste țări spre o politică de așa-numită „creștere moderată“.

Pe acest fond, prețurile internaționale au înregistrat în 1976 a ușoară tendință de creștere, spre deosebire de anul precedent cînd ele s-au încadrat într-o evoluție descendentă.

O rezultantă și factorii ei determinanți

VALOAREA medie unitară de export a produselor industriale finite, potrivit indicelui ONU, a fost în trimestrul III 1976 cu 2,8% mai mare decît în ultimul trimestru al anului 1975.

Prețurile produselor de bază au înregistrat, de asemenea, o tendință de creștere. Astfel, potrivit indicelui Institutului de Economie Mondială, prețurile produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R. S. România au fost în luna decembrie 1976 cu 9,3 % mai mari decît nivelul de la începutul anului. Această creștere a compensat practic scăderea prețurilor din cursul anului 1975 (—8,9%). Pe parcursul anului 1976 evoluția a fost diferențiată, caracterizîndu-se printr-o creștere în perioada ianuarie-septembrie (+9,4%) și o ușoară scădere în octombrie-noiembrie (—0,7%).

Tendința prețurilor pe ansamblul comerțului internațional a fost rezultanta acțiunii atît a unor factori stimulatori cît și a unor factori depresivi. Printre primii pot fi amintiți : procesul de înviorare economică în majoritatea țărilor capitaliste dezvoltate ; procesul de refacere a stocurilor la consumatorii occidentali în prima parte a anului 1976 ; creșterea volumului fizic al comerțului internațional ; restrîngerea ofertei mondiale la unele produse agroalimentare și materii prime industriale ; multiplicarea tranzacțiilor comerciale cu caracter speculativ. Pe de altă parte, o acțiune în sens depresiv au exercitat : creșterea lentă a cererii datorită lipsei de sincronizare a înviorării din principalele țări capitaliste și din diferitele ramuri ale industriei prelucrătoare, precum și politica de preîntîmpinare a „supraîncălzirii“ economiei promovată de autorități ; deficitul balanțelor de plăți externe și al balanțelor comerciale ; existența unor mari disponibilități la diferite materii prime și alte produse etc.

Diferențieri pe grupe de mărfuri

ÎN CADRUL produselor de bază cele mai pronunțate creșteri ale prețurilor au fost înregistrate la materii prime și semifabricate industriale, datorită activizării importurilor țărilor capitaliste dezvoltate în prima jumătate a anului 1976, în special pentru refacerea stocurilor epuizate în perioada de recesiune. În decembrie 1976 prețurile acestor produse s-au situat la un nivel mai mare cu 13,5% față de sfîrșitul anului precedent. Majorări mai pronunțate ale prețurilor au fost înregistrate la produsele utilizate de industria bunurilor de consum. Astfel, prețurile au crescut la fibre animale și vegetale (+42,0%), cauciuc (+27,0%), piei brute de bovine (+26,0%), metale (+12,0%), minereuri (+2,0%), lemn și produse din lemn (+6,8%).

La majoritatea produselor alimentare prețurile au prezentat o tendință de scădere aproape în tot cursul anului 1976, ca urmare a balanțelor excedentare existente pe plan mondial. În decembrie 1976, prețurile erau mai scăzute cu 3,8% față de nivelul existent la sfîrșitul anului precedent. Prețurile au scăzut în special la zahăr (—30,0%) și cereale (—14,0%), mai puțin însă la uleiuri și semințe oleaginoase (—0,7%) și la carne și produse animaliere (—2,7%). La cafea și cacao, sub influența deficitelor însemnate existente pe plan mondial, prețurile au crescut de peste două ori.

La combustibili prețurile internaționale au înregistrat o creștere treptată în tot cursul anului 1976, ajungînd în luna decembrie la un nivel mai mare cu 10,4% comparativ cu sfîrșitul anului 1975. Prețurile au crescut la cărbuni și cocs (+15,2%), produse petroliere (+11,3%) și țiței (+1,8%). Majorarea prețurilor la țiței a rezultat din ajustările prețurilor de vînzare „la terți“ efectuate de unele țări producătoare în vara anului 1976, în funcție de calitatea și nivelul cererii, cu toate că decizia OPEC de „înghețare“ a prețurilor a fost în principiu menținută în tot cursul anului trecut.

Pentru anul 1977 se prevede că prețurile produselor de bază vor cunoaște în continuare o creștere, datorită sporirii cererii la unele materii prime și semifabricate industriale și majorării prețurilor la țiței cu începere de la 1 ianuarie 1977. Potrivit unor aprecieri ale institutelor HWWA (R. F. Germania) și NIESR (Anglia), pe ansamblu prețurile produselor de bază ar urma să crească în medie cu 9%.

Impactul prețului țițeiului

DUPĂ CUM SE ȘTIE, în cadrul reuniunii de la Doha (Qatar) din 15—17 decembrie 1976, țările membre ale OPEC au hotărît aplicarea, cu începere de la 1 ianuarie 1977, a unei majorări diferențiate a prețului de vînzare al țițeiului. Astfel, Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite au majorat prețul cu 5%, noul nivel urmînd să fie menținut neschimbat în tot cursul anului 1977 ; celelalte țări membre ale OPEC au hotărît o majorare cu 10,34% a prețului, la care se va adăuga o nouă creștere de 4,72% începînd cu 1 iulie 1977. Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite au anunțat, totodată, desființarea plafoanelor convenite asupra producției lor de țiței și stabilirea nivelului producției proprii în funcție de evoluția cererii mondiale.

Avînd în vedere că Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite dau la ora actuală circa 35% din producția de țiței a OPEC, majorarea medie (ponderată) a prețului țițeiului este estimată la 8,0—8,3% pentru prima jumătate a anului 1977 și la 11,0—11,7% pentru a doua jumătate a anului în curs.

Efectul majorării diferențiate a prețului țițeiului asupra pieței „libere“ va consta în apariția, în trimestrul I 1977, a unui excedent de țiței de circa 3,75—6 milioane tone, rezultat din destocările pe care le vor efectua societățile petroliere internaționale care, în ultimul trimestru al anului 1976, achiziționaseră cantități masive (la prețuri nemajorate) în scopul speculării lor după majorarea așteptată.

---

*) Material elaborat în cadrul Institutului de Economie Mondială.

Majorarea preţului va antrena în anul 1977 cheltuieli suplimentare la importul de ţiţei, pentru ţările occidentale, evaluate la circa 8,5 miliarde dolari, considerîndu-se însă că aceasta nu este de natură să frîneze efortul de redresare a economiilor ţărilor respective. Din estimările referitoare la cheltuielile suplimentare ale principalelor ţări consumatoare rezultă următoarele situaţii particulare : S.U.A.: aproximativ 2 miliarde dolari (în condiţiile în care importul provine în proporţie de 80% din Arabia Saudită şi Emiratele Arabe Unite) ; Japonia : 1,8 miliarde dolari (dat fiind că 35% din import este asigurat de Arabia Saudită şi Emiratele Arabe Unite ; majorarea medie a preţului ţiţeiului pentru Japonia va fi de 6—7%) ; CEE : 4,5 miliarde dolari (ţările Pieţei Comune ar fi cel mai serios afectate, întrucît importul lor de ţiţei provine în principal din cele 11 ţări ale OPEC care au hotărît majorarea imediată a preţului cu 10,34%).

Între ţările Pieţei Comune, costurile suplimentare ar fi repartizate astfel : Anglia : 43—56 milioane dolari (25% din import provine din Arabia Saudită şi Emiratele Arabe Unite) ; Franţa : 1 miliard dolari (35—40% din import provine din Arabia Saudită şi Emiratele Arabe Unite) ; R. F. Germania 2,4 miliarde dolari (19% din import provine din Arabia Saudită ; dată fiind creşterea cu 10% a cursului mărcii vest-germane în raport cu dolarul, în intervalul de la 1 octombrie 1975 pînă în prezent, pentru R.F. Germania preţul ţiţeiului exprimat în mărci rămîne practic neschimbat) ; Italia : 650 milioane dolari (35% din import din Arabia Saudită şi Emiratele Arabe Unite).

În scopul atenuării deficitului balanţei de plăţi a ţărilor în curs de dezvoltare (+1 miliard dolari), cauzat de actuala creştere a preţului ţiţeiului, ţările OPEC au hotărît suplimentarea cu 800 milioane dolari a fondului de ajutor acordat „lumii a treia“.

Incertitudini diverse

EVOLUŢIA preţurilor la o serie de grupe de mărfuri stă în mod deosebit sub semnul incertitudinilor în ceea ce priveşte producţia, folosirea capacităţilor, stocurile, consumul.

Pe piaţa laminatelor din oţel creşterea consumului în anul 1977 este evaluată la circa 7—8%. Avînd în vedere gradul scăzut de utilizare a capacităţilor de producţie existente la începutul anului (de exemplu, numai 70% în oţelăriile din Piaţa Comună), este de aşteptat ca preţurile să înregistreze majorări, mai accentuate în a doua parte a anului şi în special la unele sortimente (tablă groasă şi profile). Se apreciază că preţurile de export ale laminatelor din oţel vor creşte în anul 1977 cu cel puţin 10%.

Pe piaţa metalelor neferoase se estimează o creştere a consumului în 1977, mai evidentă în a doua jumătate a anului, la cupru (+7%), plumb (+6%), cositor (+8%) şi aluminiu (peste 10%). Înviorarea cererii va determina o tendinţă de majorare a preţurilor pe piaţa internaţională, care va fi însă atenuată, în special în prima parte a anului, la cupru, plumb, zinc, aluminiu, nichel, de nivelul ridicat al stocurilor.

Se prognozează că preţurile vor atinge către finele anului 1977 niveluri ridicate : cupru — peste 1 700 dolari/tonă (faţă de 1 287 dolari/tonă, media lunii decembrie 1976), plumb — peste 600 dolari/tonă (477,5 dolari/tonă în decembrie 1976), zinc — peste 750 dolari/tonă (641 dolari/tonă în decembrie 1976), aluminiu — 1 200 dolari/tonă (890 dolari/tonă în decembrie 1976).

În cazul cositorului, situaţia de incertitudine existentă pe piaţă la începutul anului 1977, datorată în principal epuizării stocului tampon şi refuzului Boliviei de a semna cel de al V-lea Acord Internaţional al Cositorului, va determina creşteri sensibile ale preţurilor, în special în trimestrul I din 1977. Bolivia condiţionează semnarea Acordului, în principal, de efectuarea unei noi majorări a preţului limită superior de intervenţie al stocului tampon (care este de 8 641 dolari/tonă în prezent).

Pe piaţa fibrelor textile naturale, deşi în sezonul actual producţia mondială de bumbac înregistrează o creştere (12,9 milioane tone, faţă de 11,9 milioane tone în sezonul 1975/76) balanţa mondială a bumbacului va fi probabil uşor deficitară. În acelaşi timp trebuie avut în vedere că decalajul destul de mare existent în ultima parte a anului trecut între preţurile bumbacului (circa 1 900 dolari/tonă) şi preţurile fibrelor poliesterice tip bumbac (circa 1 200 dolari/tonă) va limita creşterea consumului de bumbac. În această situaţie, este de aşteptat ca preţurile bumbacului să manifeste o uşoară tendinţă de scădere.

În condiţiile în care disponibilităţile mondiale de lînă sînt mai reduse decît în sezonul trecut, iar consumul mondial cunoaşte o evoluţie ascendentă, preţurile internaţionale la acest produs vor înregistra, în continuare, o tendinţă de creştere.

Preţurile la piei brute de bovine vor continua să crească, în special în prima jumătate a anului 1977, datorită reducerii vînzărilor în majoritatea ţărilor producătoare şi exportatoare.

Date fiind contingenţele evidente dintre evoluţia preţurilor internaţionale şi situaţia balanţelor comerciale şi de plăţi, prezintă interes şi tendinţele înregistrate şi prognozate în acest domeniu de „bilanţ“ al schimburilor internaţionale.

Înrăutăţirea balanţelor comerciale şi de plăţi

COMPARATIV cu anul 1975, cînd restrîngerea activităţii economice a condus la reducerea importurilor şi, ca urmare, la formarea unui excedent de 5,5 miliarde dolari al balanţei comerciale pe ansamblul ţărilor OCDE, în anul 1976 reluarea creşterii economice a avut ca urmare sporirea importurilor, rezultînd un deficit cumulat al ţărilor OCDE de 13 miliarde dolari.

Pe ansamblul ţărilor capitaliste, importurile au crescut faţă de anul 1975 cu 13,5%, iar exporturile cu 9,25%. Pentru majoritatea ţărilor capitaliste dezvoltate a fost caracteristică creşterea mai pronunţată a importurilor decît a exporturilor. Astfel, în S.U.A. importurile au crescut faţă de anul precedent cu 21,25%, iar exporturile cu 4,5%, trecîndu-se de la un excedent comercial de 9 miliarde dolari în 1975 la un deficit de 8,5 miliarde dolari în 1976. În cazul Franţei, s-a înregistrat în 1976 un deficit estimat la 4,25 miliarde dolari, faţă de un excedent de 1,4 miliarde dolari în 1975. În R. F. Germania importurile au crescut cu 15%, iar exporturile cu 13,5% ; balanţa comercială a R. F. Germania a suferit o uşoară reducere a excedentului, de la 17,2 miliarde dolari în 1975 la circa 16,5 miliarde dolari în 1976.

O excepţie notabilă la această tendinţă generală a constituit-o Japonia, unde importurile au crescut cu 11,25%, iar exporturile — cu 22,5%, obţinîndu-se un excedent al balanţei comerciale de circa 10 miliarde dolari, faţă de 5 miliarde dolari în 1975.

Balanţele de plăţi curente ale ţărilor capitaliste au cunoscut în 1976 mutaţii în sensul indicat de balanţele comerciale. Pe ansamblul ţărilor OCDE, deficitul plăţilor curente s-a ridicat la 22,5 miliarde dolari, faţă de un deficit cumulat de 6,5 miliarde dolari în 1975. De menţionat că, în timp ce excedentul balanţei de plăţi curente a R. F. Germania a rămas în 1976 la aproximativ acelaşi nivel, de circa 4 miliarde dolari, ca în 1975, soldul balanţei de plăţi curente a S.U.A. a trecut de la un excedent de 11,7 miliarde dolari în 1975 la un deficit estimat de 1,2 miliarde dolari. În 1976, balanţa de plăţi curente a Franţei a înregistrat un deficit de circa 6 miliarde dolari, faţă de un deficit de numai 100 milioane dolari în 1975. S-a majorat, de asemenea, deficitul balanţei de plăţi curente în cazul Italiei.

Japonia, în schimb, a trecut de la un deficit de 700 milioane dolari în 1975 la un sold excedentar al balanţei de plăţi curente estimat la 3,7 miliarde dolari în 1976.

În contextul unei conjuncturi economice caracterizate prin ritmuri de creştere mai reduse decît în 1976 şi al micşorării ritmului de creştere al volumului comerţului internaţional de la 10% în 1976 la circa 8%, se estimează că în 1977 balanţa comercială va înregistra un deficit de circa 5 miliarde dolari pe ansamblul OCDE. Această reducere scontată a deficitului comercial faţă de anul trecut este aşteptată să se producă în primul rînd pe seama creşterii probabile a excedentului comercial al R. F. Germania, ca şi pe seama reducerii scontate a deficitului comercial în Italia, Anglia şi Franţa, în ciuda sporirii probabile a deficitului comercial în S.U.A. şi a reducerii excedentului în Japonia.

În ceea ce priveşte situaţia balanţelor de plăţi curente, pentru 1977 se prognozează reducerea pe ansamblul OCDE a deficitului, însă într-o măsură mai mică decît în cazul balanţelor comerciale. Astfel, se estimează pentru 1977 o majorare a deficitului plăţilor curente în S.U.A. ca şi o reducere pînă aproape de zero a excedentului plăţilor curente în Japonia ; se va reduce însă deficitul plăţilor curente în Franţa şi Anglia ; se anticipează o creştere a nivelului excedentului balanţei plăţilor curente în R. F. Germania şi în Olanda.

Cererea mondială de apă

CANTITATEA de apă existentă pe planeta noastră este fixă. Ea nu poate fi sporită, așa cum se întîmplă în cazul lemnului, și nici nu se micșorează ca în cazul cărbunelui, pentru a vorbi de alte două mari bogății naturale. Resursele de apă utilizabile au rămas constante, dar cererea în acest domeniu s-a mărit în proporții uriașe odată cu creșterea populației, cu nevoile sporite din agricultură, industrie și pentru utilizări casnice. Graficul pe care îl reproducem după buletinul **Aqua** (publicat în întîmpinarea Conferinței Națiunilor Unite pentru apă, Mar del Plata — Argentina, 14-25 martie a.c.) ilustrează o încercare de a întrevedea evoluția cererii mondiale de apă pînă dincolo de mijlocul secolului viitor.

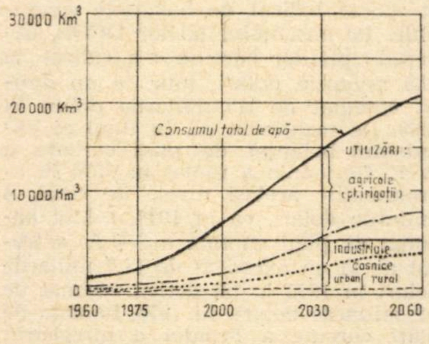

Tendințele care se desprind din grafic în privința structurii cererii exprimă, fără îndoială, afară de aspectul cantitativ global, nevoia de a vedea îndreptate o serie de situații din lumea contemporană, în care utilizarea apei pe glob reflectă inegalitățile existente în cadrul economiei mondiale. Pentru a da un singur exemplu : trei pătrimi din locuitorii zonelor rurale de pe glob (este vorba deci precumpănitor de țările în curs de dezvoltare) nu au asigurate în prezent resurse corespunzătoare de apă potabilă.

Bogăția combustibililor săraci

PRINTRE DEȘEURILE proceselor de producție industriale se numără și așa-numiții combustibili săraci, respectiv cu o valoare calorică (inițială) scăzută. Trecînd în revistă experiențele recente în domeniul valorificării unor asemenea combustibili, revista **L'Usine Nouvelle** citează cazul utilizării gazelor de furnal, prin îmbogățirea sau supraoxigenarea lor. În Franța, scrie revista, pot fi recuperate astfel circa 9 miliarde mc de gaze pe an, reprezentînd echivalentul a 750 mii tone de petrol.

În industria prelucrării lemnului, prin utilizarea deșeurilor (îndeosebi a scoarței arborilor) se poate obține, de pildă, abur industrial. Randamentul este de două-trei tone de abur de la o tonă de scoarță, operația fiind rentabilă pînă la o distanță maximă de colectare a deșeurilor de 50 km.

O altă sursă este reprezentată de haldele de steril din vecinătatea minelor de cărbuni. În Franța, la un conținut mediu de 15% cărbune, prin tratarea sterilului se economisesc anual 400 mii tone de petrol.

Toate aceste acțiuni de recuperare și altele, chiar dacă nu sînt absolut rentabile, permit însă economisirea de mijloace importante necesare pentru prevenirea — pe alte căi — a poluării mediului înconjurător cu deșeurile respective.

Erdenet — cel mai mare centru industrial al Mongoliei

PE BAZA zăcămintelor de cupru și molibden de la Erdenet, în R.P. Mongolă se construiește în prezent cel mai mare obiectiv industrial al țării — un complex de extracție și concentrare a minereurilor care, potrivit revistei **Mongolia**, se va număra printre primele zece din lume ca importanță. Producția lui anuală va depăși cu 40% întreaga producție industrială a Mongoliei din anul 1975, permițînd în același timp dublarea exportului. Intrarea în funcțiune a complexului este planificată pentru 1979. Fiind vorba de zăcăminte de mare amploare (cele de cupru sînt estimate la circa 1 miliard tone, respectiv jumătate din totalul celor cunoscute în Asia în prezent), valorificarea lor se va face de-a lungul unei perioade mai lungi de timp. De aceea, în preajma marelui complex se construiește nu o simplă așezare minieră, ci un oraș modern care în 1980 va număra 30 000 locuitori. În afară de blocuri de locuințe, aici se vor construi școli, un palat al culturii, o arenă sportivă, un ștrand și obiective industriale cum sînt o întreprindere de prelucrare a lemnului, o fabrică de covoare etc.

De veghe împotriva poluării

PENTRU a se putea interveni în cazul cînd poluarea atinge niveluri excesiv de ridicate, în anumite intersecții aglomerate din Tokio au fost instalate dispozitive electronice (vezi fotografia) care măsoară și afișează luminos, în permanență, nivelurile de poluare atmosferică (în partea superioară) și fonică (în partea inferioară). Tokio este considerat una din cele mai poluate metropole ale lumii.

Condiții permanent grele pentru muncitorii străini

PUTERNIC DIMINUAT de criza economică și de șomajul ridicat care a însoțit-o, persistînd și în faza de redresare, fluxul muncitorilor străini spre Europa occidentală nu a încetat total. Principalele șapte țări europene de emigrație au „exportat“ în 1975 aproape 140 000 muncitori, în vreme ce în 1973 fluxul respectiv depășea 500 000 muncitori. Ținînd seama că 40% din emigranții recenți sînt italieni (beneficiind de principiul liberei circulații a mîinii de lucru în C.E.E.), față de numai 17% în 1973, fără italieni fluxul respectiv s-a diminuat de la 424 000 la 81 000 oameni în perioada analizată. Totuși, pe ansamblu, numărul muncitorilor străini în Europa occidentală nu s-a redus considerabil (de la 7,5 milioane cît era estimat în 1973 el a ajuns la 6,5 milioane la începutul anului 1975 și 6,3 milioane la sfîrșitul lui). Reducerea a fost mai sensibilă numai în două țări, în Elveția și în R.F.G., deși în general, în momentele cele mai acute ale crizei, rata șomajului a fost mai importantă în rîndul muncitorilor străini decît al celor autohtoni, iar condițiile mai grele de muncă și viață ale primilor rămîn o permanență. Fără îndoială, relevă un raport al O.C.D.E., nivelul ridicat al șomajului în unele din țările lor de origine, în special în [illegible]a și în Portugalia, a determinat pe mulți dintre muncitorii străini să ezite să se reîntoarcă.

Dar chiar cînd se reîntorc, notează la rîndul său publicația **Migration News**, puțini dintre foștii emigranți calificați și cu experiență ocupă un post în industrie, îndreptîndu-se către agricultură sau spre sectorul terțiar.

Cercetarea viitorului în India

SOCIETĂȚILE pentru cercetarea viitorului, mai numeroase în țările dezvoltate ale lumii, devin o prezență tot mai frecventă și în țările în curs de dezvoltare (Clubul de la Dakar în Senegal, Fundația Bariloche în Argentina sînt numai cîteva din exemplele care se pot cita). Recent, după cum anunță **W.F.S.F. Newsletter**, a fost creată o nouă asemenea societate în India, denumită „Indian Society of Management and Future“, care își propune să dezvolte conștiința „problemelor viitorului Indiei“. Cercetările sale se vor concentra asupra perspectivelor de dezvoltare ale industriei, asupra problemelor conducerii și organizării, ale dezvoltării rurale și ale tineretului. Ea își propune să lucreze în strînsă colaborare cu Departamentul indian al științei și tehnologiei, de asemenea interesat de problemele viitorologiei. Noua societate va organiza, între altele, cursuri de perfecționare pentru personalul de conducere din sectorul public și particular, interesat în domeniul previziunii pe termen lung.

CURIER

GLOSAR

Inflația importată

ÎNCERCÎND să motiveze prelungirea exasperantă a fenomenelor inflaționiste, factorii de răspundere din țările capitaliste susțin adeseori că inflația nu s-ar datora unor cauze interne, asupra cărora guvernul ar putea să acționeze cu mai multe șanse de reușită, ci unor cauze externe. Cu alte cuvinte, se face distincția între inflația **endogenă**, provocată de anumite dezechilibre economice și financiare proprii țării respective, și inflația **exogenă** care, avîndu-și originea în exterior, se află în afara posibilităților de intervenție ale guvernului.

Prin ce mecanisme inflația se poate transmite peste granițe, ca și cînd ar fi o marfă exportată de o țară și importată de alta ?

În această privință, oamenii de știință și practicienii occidentali nu s-au pus încă de acord — ca de altfel în întreaga problematică a inflației —, astfel încît geneza inflației importate este controversată. Există un consens numai asupra cîtorva căi de introducere din afară a inflației, dar și acestea cu anumite semne de întrebare. Una din căi aparține domeniului prețurilor. Dacă prețurile externe cresc din cauza inflației din țările exportatoare, ele vor influența nivelul prețurilor din țările importatoare. Influența va fi cu atît mai puternică, cu cît importul are o pondere mai mare în economia unei țări și cu cît inflația va influența mai mult prețurile externe. Odată cu importul de mărfuri va fi importată și inflația.

La aceasta s-a obiectat că prețurile externe influențează pe cele interne pe cale indirectă, adică prin intermediul cursurilor valutare. Dacă aceste cursuri se modifică în mod corespunzător, ele ar putea anihila întreaga influență inflaționistă a prețurilor externe. Dacă însă cursurile rămîn fixe importul de inflație devine o realitate.

Un alt mecanism de import al inflației ar fi acela al balanței tranzacțiilor curente (balanța comercială plus balanța serviciilor, balanța veniturilor etc.[1]). Dacă această balanță este activă, înseamnă că țara a exportat mai multe mărfuri și a prestat mai multe servicii. Populația țării va rămîne cu mai puține posibilități de aprovizionare, deși veniturile ei nu au scăzut, adică cererea de consum nu s-a micșorat. Dacă prețurile nu sînt controlate, consecința va fi o creștere a prețurilor interne, de origine inflaționistă. Cu un corectiv : dacă volumul economisirii interne crește în aceeași măsură în care a scăzut aprovizionarea, cererea de consum se va reduce corespunzător, anihilind efectul inflaționist al exportului.

În sfîrșit, ar mai fi o cale de introducere din afară a inflației : importul de capital. Atunci cînd intră capital străin într-o țară, primele care profită sînt băncile. Capacitatea lor de a acorda credite crește, astfel încît importul de capital este susceptibil să provoace o inflație de credit. Uriașele mișcări de capital din anii '60 dintre S.U.A., pe de o parte, și Europa occidentală și Japonia, pe de altă parte par să fi fost vinovate de intensificarea procesului inflaționist din țările partenere ale Statelor Unite. Dar și aici există un corectiv : nu este suficient să crească oferta bancară de credite, ci trebuie să crească și cererea de credite a economiei.

C. K.

---

[1] Vezi glosarul din 24 septembrie 1976.

Negocieri GATT

Agapie Bălan, Rîșnov — Primul rezultat concret al actualei runde de negocieri comerciale multilaterale din cadrul GATT pentru liberalizarea comerțului internațional, cunoscută și sub denumirea de Runda de la Tokio, îl reprezintă concesiunile tarifare și netarifare la produse tropicale acordate țărilor în curs de dezvoltare interesate, cu începere de la 1 ianuarie a.c., de Australia, țările Pieței Comune, Finlanda, Norvegia, Suedia, Noua Zeelandă și Elveția. Concesii similare vor fi acordate în curînd și de Austria, Canada și Japonia. Ele se referă la asemenea produse cum sînt cafeaua, cacaua, ceaiul, condimentele și numeroase alte articole (în total circa 290) exportate mai ales sub formă de produse primare, dar în unele cazuri și sub formă de produse prelucrate sau semifinite.

Pentru multe din cele 44 țări în curs de dezvoltare care au solicitat un tratament special pentru produsele lor tropicale, aceste produse formează cel mai important capitol al exportului.

Populație

Florica Ichim, Alba Iulia — 1) Cu 21 245 103 locuitori în 1975, România se situa pe locul 9 în Europa și pe locul 31 în lume, înscriindu-se în rîndul țărilor mijlocii ca număr al populației.

2) Prin speranța de viață la naștere se înțelege numărul mediu de ani pe care i-ar trăi o persoană născută în prezent, cu condiția ca în decursul vieții sale mortalitatea la fiecare vîrstă să fie aceea constatată cu prilejul întocmirii tabelei de mortalitate. Speranța de viață la naștere era în perioada 1970-1975 de 71,2 ani în regiunile dezvoltate ale globului și de 53,9 ani în cele puțin dezvoltate, cu tendința de reducere a acestui decalaj. În limbajul curent se utilizează termenul de durată medie de viață, care nu trebuie însă confundat cu vîrsta medie. Vîrsta medie se determină, de obicei, pe baza datelor unui recensămînt al populației, după formula mediei aritmetice.

Speranța de viață se poate calcula nu numai pentru nou născuți, ci pentru orice individ, începînd din orice moment al vieții sale.

Scurt istoric al brevetării

Vasile Popescu, București — Eliberarea de brevete pentru invenții tehnice sau tehnologice datează de multe secole. În Evul Mediu se acordau așa-numite privilegii, primul privilegiu cunoscut în istorie fiind primit în sec. al XII-lea de un meșteșugar arab, pentru descoperirea unei noi metode de colorare a țesăturilor. În Franța se cunoaște privilegiul acordat în 1330 pentru fabricarea sticlei ; în Italia — cel dat în 1421 pentru folosirea unei nave cu macara ; în Elveția (în 1464) — pentru producerea de hîrtie ; în Olanda (1537) — pentru fabricarea de oglinzi ; în Polonia (1573) — privilegiul pentru utilizarea presei de bătut monezi ș.a.m.d. În Rusia primele privilegii se acordă la începutul sec. XVIII pe timpul lui Petru cel Mare.

Interesant este faptul că și cu secole în urmă la acordarea unor privilegii se urmărea și criteriul eficienței acestora. De pildă, în Franța, pentru accelerarea aplicării în practică a invențiilor privilegiile se acordau pe o perioadă de 15 ani, dar cu condiția ca invenția să fie aplicată încă în cursul primului an ; în caz contrar inventatorul își pierdea drepturile.

Flotă

Marian Dumitru, Constanța — 1) Potrivit datelor publicate de Lloyd's Register of Shipping, 65% din tonajul flotei mondiale a fost construit în ultimii zece ani. Cele mai „tinere“ flote naționale se apreciază că sînt cele ale Suediei și Norvegiei, în care ponderea navelor cu sub 10 ani vechime ajunge la 83% din tonaj.

2) Valoarea împrumutului obținut de guvernul Republicii Socialiste Vietnam de la Fondul Monetar Internațional în ianuarie a.c., în cadrul formulei așa-numitelor „facilități financiare compensatorii“, reprezintă echivalentul a 31 milioane drepturi speciale de tragere (DST). În prezent dintre țările socialiste, alături de Vietnam sînt membre ale F.M.I. Iugoslavia și România.

Canalul Suez

Vasile Vișinoiu, Tulcea — De la redeschiderea sa, la 5 iunie 1975, și pînă la sfîrșitul anului trecut Canalul Suez a fost străbătut de peste 21 000 nave. Pentru a avea o idee asupra intensității traficului, menționăm că un record de circulație prin canal s-a înregistrat la 16 noiembrie 1976, cînd el a fost traversat de 74 nave transportînd în total 2,14 milioane tone. de mărfuri. Dintre aceste nave, 14 erau petroliere (între care unul olandez de 210 000 tone) care își descărcaseră încărcătura.

Pentru a stimula utilizarea acestei căi de navigație, recent autoritățile egiptene au redus taxele care trebuie achitate la traversarea sa.

Profituri din străinătate

Ilie Mustețea. Predeal — Cazul firmelor americane, la care vă referiți, nu este singular. Și în alte țări capitaliste dezvoltate marile firme obțin adeseori o parte importantă a profiturilor din activități desfășurate în afara hotarelor țării lor. Tabelul de mai sus, reprodus după **The Times,** ilustrează această afirmație pe exemplul unor ramuri ale economiei britanice. Datele tabelului cuprind spre comparație și profiturile obținute din export din Anglia. Pe ansamblu rezultă că în 1974 și 1975 firmele industriale britanice au obținut jumătate din profiturile lor pe seama filialelor lor din străinătate, 10% din exportul societăților-mamă și restul de 40% din desfacerea pe piața internă a producției realizate în țară.

Profituri obținute de firmele britanice[x)]

– în % din total –

	Din activități în străinătate	Din export din Anglia
Construcții navale	3	90
Mașini de birou	72	14
Petrol	84	-
Băuturi alcoolice	7	73
Tutun	64	4
Motoare	58	9
Produse chimice	49	17
Textile	46	19
Industria alimentară	58	5
Construcția de mașini grele	42	18
Industria electrotehnică	34	18
Materiale de construcție	50	2
Construcții de mașini	30	19
Industria hîrtiei	38	4
Articole de uz casnic	18	16
Construcții și antrepriză	31	-
Industria electronică	11	16
Magazine alimentare	19	-
Industria berii	13	2
Total industrie	50	9

x) Ponderi calculate pe baza rezultatelor din 1974 și 1975

TEMEIURI ALE DEZVOLTĂRII ROMÂNIEI

(Urmare din pag. 21)

a nivelului de trai al întregului popor. În acest sens, Programul aprobat de Congresul al XI-lea al partidului înscrie ca una din direcțiile principale ale evoluției societății românești. „Satisfacerea într-o măsură tot mai mare de către societate, a unor necesități comune tuturor cetățenilor, asigurîndu-se **împletirea pe această cale în viitor a principiului repartiției socialiste după muncă cu principiul repartiției comuniste privind satisfacerea deplină a cerințelor raționale de viață ale oamenilor“.**

Pornind de la aceste considerente Programul prevede ca în viitor fondurile sociale de consum să crească în așa fel încît la sfîrșitul deceniului următor ele să reprezinte 30—32% din totalul veniturilor populației. Numai în perioada 1976—1980 veniturile din fondul social, calculate pe o familie, vor crește de la 7 500 lei la 10 900 lei.

DEZVOLTAREA neîntreruptă și în ritm rapid a economiei României pe baza corelației optime dintre fondul de acumulare și fondul de consum se va concretiza în noi dimensiuni ale producției materiale și ale veniturilor populației. Astfel, corespunzător liniilor directoare ale dezvoltării economice și sociale a României, aprobate de Congresul al XI-lea al partidului, producția industrială va fi în 1990 de 6,5 — 7,5 ori mai mare decît în 1970, iar producția globală agricolă — media anuală — va fi în 1986—1990 de 1,5 — 1,8 mai mare decît media anuală a perioadei 1971—1975. În 1990 venitul național va depăși de 3,5—3,8 ori nivelul din 1975, ceea ce va însemna un nivel de 2 500 — 3 000 dolari pe locuitor. În aceste condiții, fondul de consum al populației va crește la asemenea dimensiuni care să asigure venituri reale pe un locuitor de 3—3,5 ori mai mari decît în 1970.

Actualul plan cincinal, reflectînd coordonatele programului dezvoltării economiei în perspectiva anului 1990, prevede ca veniturile totale reale ale populației să crească cu 35—40 la sută, asigurîndu-se, în continuare, micșorarea decalajelor dintre veniturile mari și mici, dintre veniturile populației urbane și rurale. Astfel, paralel cu creșterea retribuției reale a personalului ocupat în unitățile de stat cu 18—22 la sută, va avea loc o sporire mai rapidă a veniturilor reale ale țărănimii, pe o persoană activă, acestea prezentînd creșteri de 20—29 la sută.

Înfăptuirea acestor obiective va marca o treaptă superioară în evoluția societății noastre al cărui scop suprem este bunăstarea socială și dezvoltarea multilaterală a omului.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

VASILE SILAGHI, comuna Ardud, Satu Mare — În situația relatată, calculul retribuției medii lunare se face în fiecare an și nu la terminarea perioadei de angajare. Din cele prezentate în scrisoarea dv. rezultă că nu este posibil să se recunoască vechimea în muncă a lucrătorilor din cadrul prestărilor de servicii, care n-au realizat, în medie lunară pe un an, retribuția minimă pe economie.

ING. MARIA LUPU, Ploiești — Revenirea asupra remunerării stabilite cu prilejul transferării corespunde prevederilor legale. Persoana în cauză trebuia să fie încadrată, cu prilejul transferării în rețeaua comercială, la retribuția corespunzătoare funcționarului administrativ I. Aceasta fără să se țină seama de majorarea de retribuție de care a beneficiat anterior în unitățile de industrie ușoară, deoarece în unitatea unde a fost transferată nu se aplicase, la data transferării, majorarea retribuției.

CONSTANTIN ANDRONIC, Iași — De la data cînd o persoană a beneficiat de o majorare individuală a retribuției, ca urmare a transferului la o întreprindere dintr-o grupă superioară de ramuri, are dreptul la alocație de stat pentru copii în raport cu noua retribuție majorată.

MIHAI DODA, Deva — Funcția de șef echipă întreținere este specifică exploatării căilor ferate și face parte din structura de personal „muncitori“. Prin nivelul de pregătire profesională, sarcinile și răspunderea pe care le au, șefii de echipă întreținere cale sînt muncitori de înaltă calificare în ramura întreținerii căii. Dacă aceștia sînt absolvenți ai școlilor profesionale, cu o vechime de cel puțin 8 ani ca muncitori calificați în ramura întreținerii căii, potrivit prevederilor pct. 67, lit. e din anexa 2 la Legea nr. 12/1971, pot fi considerați că îndeplinesc condițiile pentru ca, pe bază de examen sau concurs, să ocupe un post de tehnician în ramura întreținerii căii. După o vechime de cel puțin 5 ani ca tehnician, potrivit prevederilor pct. 66, alin. 1, din anexa 2 la aceeași lege, pot fi considerați că îndeplinesc condițiile pentru ca, pe bază de examen sau concurs, să fie promovați în funcția de tehnician principal.

PANTELIMON PIENARU, Tîrgu Jiu — Cînd penalizările calculate potrivit H.C.M. nr. 306/1970 sînt sub 500 lei și unitatea în cauză nu le achită, aceasta urmează să fie acționată de către creditor. În baza hotărîrii Arbitrajului de Stat sau a organului ierarhic superior al debitorului, după caz, se pot introduce în bancă dispoziții de încasare pentru orice sumă, potrivit prevederilor pct. 11 din Normele Metodologice nr. 2/1977 ale Băncii Naționale care se decontează fără a mai fi nevoie de acceptul plătitorului conform pct. 100, lit. a din aceleași norme.

NICOLAE SOLOMON, Ciulnița — Pentru copiii de rangul III—V este stabilit același cuantum al alocației, care se diferențiază numai în raport de retribuția tarifară a beneficiarului, precum și de mediul, — urban sau rural — în care locuiește. Pentru al patrulea copil, întrucît aveți o retribuție tarifară lunară de încadrare de 1975 lei și locuiți în mediul urban, aveți dreptul la o alocație de 160 lei.

NICOLAE HELGIU, Vaslui — Aveți dreptate. Suprafața amenajată pentru irigat pînă în anul 1980 va fi de 3 000 mii ha.

AURELIAN RĂDULESCU, Constanța — Urmărind revista noastră veți citi și articolul care vă interesează.

VIRGIL MILEA BUGARU, Sînnicolau Mare — Abonamentul la revista noastră vă dă dreptul să optați la toate lucrările editate în acest an.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice.

Sumarul nr. 6 din 11 februarie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Bilanț 1976. Împliniri remarcabile în dezvoltarea economico-socială a României **(dr. Gh. Șerban)** 1
– Plan ● angajamente. Ritmicitatea realizării planului fizic **(Bogdan Pădure)** 3
— Piloni ai creșterii eficienței. Valorificarea potențialului creativității tehnice **(B. Codru)** 5
– „R. E.“ pe fluxul inovație-materealizare. Mari posibilități de atragere a resurselor energetice secundare în circuitul economic 7
– Experiențe în actualitate. Consiliul intercooperatist, cadru organizatoric propice dezvoltării agriculturii **(Ioan Curtu).** 9
– Dezbatere „R. E.“. Căi de creștere a eficienței exporturilor. Accelerarea exportului de inteligență.
● Echilibrul balanței tehnologice **(Ioan Gionea)**
● Consultingul, avanpost în exportul de produse **(Cr. Vîlciu)** 12–13
– Controlul obștesc, expresie a largului democratism al orîndurii noastre **(Florea Chițu)** 14
— Creșterea vitezei de rotație a fondurilor circulante **(Gheorghe Postelnicu, Petru Prunea)** 15

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— O imensă sursă de economii. Optimizarea soluțiilor tehnologice. **(Radu Scarlet)** 17

CONSULTAȚII

– În sprijinul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid. Temeiuri ale dezvoltării prezente și de perspectivă a României **(prof. dr. Ioan V. Totu)** 19

LECȚII

– În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Fondurile întreprinderii socialiste. Gestiunea economică și trăsăturile ei caracteristice **(prof. dr. Marin Mehedințu)** 22

TEORII ● IDEI

– Centenarul independenței. Mobilizarea întregii țări într-un război drept, popular și național (I) **(dr. Gh. Anghel)** 24
– Școli ● curente ● economiști. Introspecție în gîndirea economică marxistă din America Latină (II) **(Mircea Nicolaescu)** 26

ECONOMIE MONDIALĂ

– Dinamica prețurilor internaționale în 1976–1977 28
– Mondorama 30
– Curier 31
– Întrebări-răspunsuri 32

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69

Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“

adas
ADMINISTRATIA ASIGURARILOR DE STAT

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAŢĂ ŞI VARIANTELE ACESTEIA

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziţia cetăţenilor de către ADAS este şi „asigurarea mixtă de viaţă”.

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care contractează asigurarea, în cazul pierderii sau reducerii capacităţii sale de muncă în urma unui accident, sau pentru familia sa, în cazul decesului din orice cauză al asiguratului. Totodată, o astfel de asigurare dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei asigurării.

În scopul de a răspunde unor cerinţe ale populaţiei, asigurarea mixtă de viaţă se practică şi în alte trei variante, realizate prin extinderea protecţiei asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite categorii de evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestaţiilor ADAS.

Astfel, dacă o persoană doreşte ca întreaga sa familie să fie asigurată, poate să realizeze acest lucru, contractînd „asigurarea familială mixtă de viaţă”, **în care pot fi cuprinşi toţi membrii familiei în vîrstă de la 5 la 60 de ani, oricare dintre aceştia putînd încasa suma asigurată, în funcţie de evenimentul asigurat întîmplat.**

Dacă o persoană este interesată ca în cazul în care ar suferi un accident să fie asigurată pentru o sumă mai mare, aceasta are posibilitatea să contracteze „asigurarea mixtă de viaţă şi suplimentară de accidente”, **în condiţiile căreia, pentru urmările accidentelor (invaliditate permanentă sau deces) ADAS plăteşte de 6 ori suma înscrisă în poliţă.**

De asemenea, dacă o persoană doreşte să garanteze urmaşilor săi primirea eşalonată a unor sume de bani, în cazul în care ar deceda din orice cauză, aceasta poate contracta „asigurarea mixtă de viaţă cu pensie pentru urmaşi”, **în baza căreia beneficiarii stabiliţi în poliţă primesc : jumătate din suma prevăzută în poliţă, la decesul asiguratului ; o pensie anuală de 10% din suma asigurată, pînă la expirarea asigurării ; a doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de expirare a asigurării.**

Asigurarea mixtă de viaţă şi variantele acesteia prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm :

● Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 pînă la 60 de ani.

● Se pot contracta pe termene de la 5 la 20 de ani.

● Primele de asigurare sînt convenabile, diferenţiate în funcţie de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata poliţei de asigurare şi de suma asigurată şi pot fi achitate şi în rate.

● La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliţă, ADAS plăteşte majorată cu 10% suma pentru care s-a contractat asigurarea.

● Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare şi speciale, acordîndu-se pentru fiecare combinaţie de litere ieşită la tragere cite 1 000 de lei.

● Dacă asiguratul a suferit un accident — chiar în prima zi după intrarea în vigoare a asigurării — de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de 1 an de la accident), primeşte de la ADAS întreaga sumă asigurată înscrisă în poliţă, dacă invaliditatea este totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, majorată cu 25%, dacă invaliditatea este parţială. Prin încasarea acestor sume, asigurarea nu încetează, ci rămine mai departe în vigoare pentru întreaga sumă înscrisă în poliţă şi pentru toate drepturile ce decurg din aceasta, plăţile ulterioare făcîndu-se de ADAS independent de cele efectuate pentru invaliditate permanentă.

● În cazul în care, în urma unui accident, s-a stabilit un grad de invaliditate permanentă mai mare de 50%, asiguratul este scutit să mai plătească prime de asigurare, pînă la expirarea duratei poliţei, beneficiind însă de toate drepturile.

● Asiguratul are posibilitatea de a modifica, pe parcursul duratei asigurării, datele prevăzute în poliţă referitoare la beneficiarul asigurării, mărimea sumei asigurate, durata asigurării şi a plăţii primelor, precum şi de a transforma asigurarea prin trecerea de la o formă de asigurare la alta.

● Asigurarea se poate repune în vigoare prin plata dintr-o dată sau în rate a primelor de asigurare rămase neachitate, ori prin prelungirea termenului de expirare a asigurării şi a duratei plăţii primelor, în situaţia în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă timp de pînă la 3 ani.

● În situaţia în care primele de asigurare se achită anticipat, se acordă o reducere de 4%, începînd cu cel de-al doilea an pentru care s-au plătit primele respective.

Pentru a beneficia neintrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările mixte de viaţă, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru a se asigura continuitatea plăţii primelor, se poate folosi forma de plată pe bază de „consimţămînt scris”, **prin împuternicirea ce se dă de către asigurat lucrătorilor care efectuează plăţile de retribuţii de a achita Administraţiei Asigurărilor de Stat, din drepturile sale, primele, atît pentru asigurările în curs, cît şi pentru cele pe care le va încheia sau reînnoi.**

Condiţiile speciale ale asigurărilor de viaţă oferă, de asemenea, şi alte avantaje pentru asiguraţi. Pentru a afla toate amănuntele referitoare la avantajele ce se oferă, cît şi pentru contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresaţi responsabililor cu munca ADAS din unităţile socialiste, agenţilor şi inspectorilor de asigurare sau direct, oricărei unităţi ADAS.

Hanul „Ursul Negru“ — Sovata

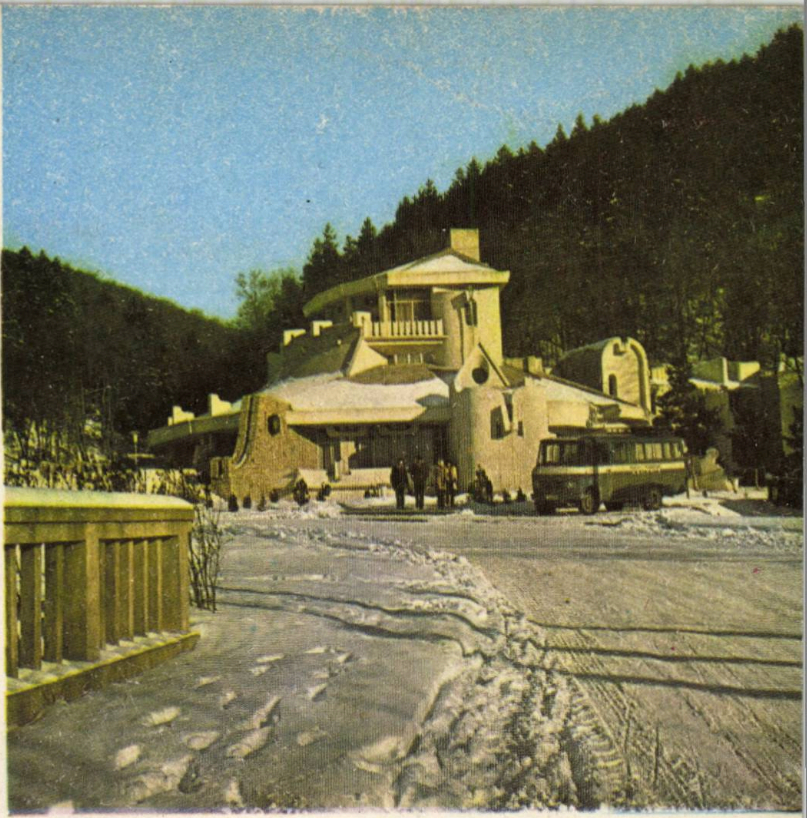

Hanul „Casa Arcaşului“

1977 FEB 28

INVITAŢIE LA HANURILE COOPERAŢIEI DE CONSUM

Şi în sezonul de iarnă, unităţile turistice ale cooperaţiei de consum vă oferă — în decor montan, în locuri pitoreşti — condiţii bune de găzduire (camere cu încălzire centrală, restaurante) pentru petrecerea unui concediu plăcut. Iată şi cîteva adrese unde sînteţi aşteptaţi :

Hanul ,,Casa Arcaşului" **din Tg. Neamţ.**
Hanul ,,Ursul Negru" **din localitatea Sovata-sat, judeţul Mureş**
Hanul ,,Brîncovenesc" **din Sîmbăta de Jos, pe şoseaua naţională Braşov—Sibiu, km 79**
Hanul Cheia **— din staţiunea cu acelaşi nume, în judeţul Prahova**
Hanul Soveja, **din staţiunea Soveja, judeţul Vrancea**
Hanul ,,Lotrişor", **judeţul Vîlcea, la 5 km de Căciulata spre Sibiu**
Hanul ,,Vinga" **— judeţul Arad, la marginea localităţii Vinga, la 30 km de Timişoara**

COOP

Lei 5

D 646
X HG

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

● INVESTIŢII: RITMURI ŞI TERMENE ● ÎNTREPRINDERILE MODEL ŞI PRODUCTIVITATEA MUNCII ● IMPERATIVUL EFICIENŢEI ● VITEZA DE ROTAŢIE A MIJLOACELOR CIRCULANTE ● TEHNICĂ MODERNĂ ŞI ECONOMICITATE ● TEHNOLOGIA DE GRUP ● CAMPANIA AGRICOLĂ

Numărul 7 ● Vineri 18 februarie 1977

În cadrul analizelor sistematice consacrate promovării largi a progresului tehnic şi creşterii eficienţei

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU LA COMPLEXUL EXPOZIŢIONAL DIN PIAŢA SCÎNTEII

Secretarul general al partidului a examinat rezultatele obţinute în acţiunea de micşorare a consumurilor la producţia de ambalaje şi a făcut importante recomandări pentru modernizarea, în continuare, a tehnologiilor de fabricaţie

CONFECTII
NU MĂ RĂSTURNAŢI

NYVTÁR ÉS ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

ECONOMIE NATIONALA

Pe fiecare șantier, concentrarea eforturilor pentru

REALIZAREA INTEGRALĂ A PLANULUI DE INVESTIȚII

*PUNEREA ÎN FUNCȚIUNE a **noilor capacități de** producție la termenele planificate constituie unul din principalele obiective în activitatea de construcții. Orice întîrziere în această direcție atrage după sine consecințe negative însemnate, întrucît economia națională este lipsită de o parte importantă a producției sale materiale. Iată, de ce, toți participanții la desfășurarea procesului investițional trebuie să depună maximum de efort pentru ca, concomitent cu îndeplinirea integrală a sarcinilor de investiții în 1977, să asigure și recuperarea restanțelor din anul trecut. Problema nú se pune numai din punctul de vedere al realizărilor global-valorice, ci — în primul rînd — al executării stadiilor fizice în condiții de eficiență sporită, cu economii însemnate la consumul de materiale, care să reducă substanțial costul investițiilor.*

În contextul acestor cerințe, analiza activității desfășurate de constructori în luna ianuarie a căutat să ofere răspuns — pe exemplul realizărilor obținute de Întreprinderea de construcții speciale industriale și montaj — la următoarele întrebări :

- **CE relevă analiza realizării planului de investiții pe luna ianuarie ?**
- **UNDE sînt localizate restanțele ?**
- **CINE le generează ?**
- **CUM sînt privite propriile lipsuri ?**
- **CÎND se vor încheia recuperările ?**

Restanțe mai vechi și mai noi: restrîngere sau proliferare?

În acest an, planul Întreprinderii de construcții speciale industriale și montaj (I.C.S.I.M.), prevede realizarea unui însemnat volum de lucrări de construcții-montaj, punerea în funcțiune a 46 noi capacități de producție (5 în trimestrul I, 14 în trimestrul II, 8 în trimestrul III și 19 în trimestrul IV). Fără să ne oprim prea mult asupra ritmicității cu care au fost dozate prin prevederi eforturile (deși numărul mare de capacități prevăzute în ultimul trimestru poate conduce la muncă în asalt spre sfîrșitul anului), trebuie subliniat de la început marea diversitate a obiectivelor acestui an.

Pentru punerea la termen în funcțiune a capacităților prevăzute, în cursul lunii ianuarie s-a desfășurat o activitate intensă, soldată cu unele **rezultate bune.** Alături de astfel de aspecte, analiza întreprinsă a relevat însă — la sfîrșitul lunii ianuarie — și existența unor **restanțe față de prevederi.** Aceasta a făcut ca planul lunii ianuarie la lucrările de construcții-montaj să nu fie îndeplinit decît în proporție de 80%.

Nu trebuie uitat însă că **aceste rămîneri în urmă vin să se adauge altora înregistrate în 1976,** cînd, deși planul valoric al întreprinderii a fost îndeplinit și depășit, s-au înregistrat restanțe în realizarea stadiilor fizice ale unor lucrări, fapt ce va genera nerespectarea termenelor planificate de punere în funcțiune la unele noi capacități de producție de la Întreprinderea de mașini grele București, „Progresul"-Brăila și „23 August"-București.

Cauze – obstacol în respectarea termenelor

Deși anumite decalaje între prevederi și realizări au avut loc atît în 1977, cît și în anul trecut, se pare totuși că toate au fost generate de cîteva **cauze** comune :

1 **Întîrzierea cu care sînt livrate construcțiile metalice** necesare pentru buna desfășurare a lucrărilor se conturează ca o „cauză nr. 1". La Întreprinderea de mașini grele din București (I.M.G.B.), de pildă, la patru noi capacități s-au inregistrat restanțe în luna ianuarie, ca urmare a nerespectării de către unii furnizori a termenelor contractuale de livrare. Astfel, la stîlpii metalici ai halei de forjă grea întîrzierile în livrare se datoresc chiar I.M.G.B. ; la hala secției de tratament termic secundar, deși fundațiile au fost terminate în trimestrul III din 1976, furnizorul, Întreprinderea de construcții metalice din Caransebeș, a început livrările la construcția metalică abia în luna februarie din 1977. În fine, pentru hala de mecano-sudură grea și la depozitul pentru forja grea nr. 2, deși fundațiile au fost terminate în trimestrul III din 1976, stîlpii de 120 t/buc. pentru structura de rezistență au fost puși în programul de fabricație al furnizorului (I.M.G.B.) abia în trimestrul III al anului acesta.

2 **Lipsa de operativitate în eliberarea amplasamentelor** a condus la decalaje între prevederi și realizări în alte cazuri. La construirea halei de tîmplărie normalizată pentru întreprinderea „23 August" din București amplasamentul este și în prezent ocupat de o uscătorie de cherestea, deși termenul de începere a lucrărilor a expirat în trimestrul II din 1976. Și la o altă capacitate — beneficiar Întreprinderea de mașini-unelte și agregate din București — amplasamentul de pe două șiruri de stîlpi nu poate fi folosit, fiind încă ocupat cu cablul telefonic nedegajat.

3 **Unele necorelări între prevederile din proiecte și realitatea de pe șantiere** au generat — e drept în puține cazuri — alte restanțe în desfășurarea lucrărilor de construcții-montaj. Ele au fost mai evidente la anumite noi obiective ale întreprinderii „23 August" din București. Astfel, deși s-a stabilit, spre exemplu, ca în 1976 să se realizeze extinderea capacității de producție la oțelăria electrică, lucrările nu au putut fi realizate în termen deoarece. în practică, amplasamentele nu au fost eliberate, considerîndu-se (ulterior proiectului) mai necesară menținerea în acel loc a unei zone largi de turnare și formare a pieselor. În fine, la un alt obiectiv, proiectantul („Proiect"-București) a oprit lucrările de construcție din cauză că vibrațiile produse de forjă nu permiteau materializarea proiectului...

4 **Întîrzierile în sosirea unor utilaje tehnologice din import,** determinate de contractarea la termene necorelate cu activitatea constructorilor au reprezentat, de asemenea, o cauză cu efecte deloc de neglijat. Astfel, deși lucrările de construcții erau terminate, nu au putut fi puse în totalitate la termen în funcțiune în anul trecut din această cauză cinci capacități de producție localizate la întreprinderile : „Progresul"-Brăila, „23 August" și Întreprinderea de mașini grele București.

5 **Preocuparea insuficientă a constructorului pentru extinderea lucrului în două schimburi.** Deși prevederile indică un coeficient de schimb de 2,5 în anul 1977, în luna ianuarie „cota" acestuia era de numai 1,7. La menținerea unui asemenea nivel scăzut a contribuit și colaborarea nefructuoasă între unele șantiere și Stația de utilaj și transporturi.

Eșalonarea livrărilor de construcții metalice în trimestrul I a.c. (inclusiv restanțele) către I.C.S.I.M.

	Furnizori					
	Intreprinderea de mașini grele București		Intreprinderea de construcții metalice Caransebeș			
Trim. I	Stîlpi *) (tone)		Stîlpi (buc.)		Portale (tone)	
	Planificat	Livrat	Planificat	Livrat	Planificat	Livrat
Ianuarie	238	0	35	2	194	124
Februarie	477	—	15	—	84	—
Martie	477	—	—	—	—	—

*) Necesarul pentru hala de forje grea nr. 2, beneficiar I.M.G. București.

Nu a fost acordată toată atenția nici asigurării unor ateliere mobile de reparații, care să asigure posibilitatea unei utilizări prelungite a parcului de mașini din dotare. În fine, trebuie menționat că la începutul anului, vremea rece a surprins nepregătite unele fronturi pentru turnarea betoanelor, ceea ce a creat întîrzieri la noile capacități de la Întreprinderea de mașini-unelte și agregate și Întreprinderea de mașini grele București etc.

Soluții concrete de recuperare

Faptul că în activitatea desfășurată în ianuarie se înregistrează unele noi restanțe sau se mențin o serie de rămîneri în urmă față de prevederile anului trecut, impune adoptarea unor măsuri hotărîte pentru recuperarea lor grabnică, pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan. La succesul unei asemenea acțiuni trebuie să-și dea tot concursul nu numai organizațiile de construcții, ci și proiectantul și beneficiarul de investiții.

● O primă necesitate o reprezintă **stabilirea unor termene certe, cît mai apropiate, de recuperare a rămînerilor în urmă.** Cu atît mai mult cu cît pînă în prezent, în multe cazuri, nu a fost stabilit nici măcar trimestrul în care restanțele vor fi lichidate, deoarece se susține că acționează „cauze obiective". Dat fiind însă că majoritatea unor astfel de cauze au luat naștere din unele dereglări în colaborarea între factori implicați, apare necesară o sporire a eforturilor comune de recuperare,de reprogramare a unor termene realiste de lichidare a restanțelor. De o deosebită importanță în acest sens este recuperarea restanțelor **în livrarea construcțiilor metalice, la care graficul de livrare** (vezi tabelul) **se cere respectat cu strictețe** de către toți furnizorii (în special Întreprinderea de mașini grele București, Întreprinderea de construcții metalice Caransebeș etc.).

● **Accelerarea realizării în cantități corespunzătoare necesarului a grinzilor de acoperiș G-24,** fabricate într-o concepție nouă cu greutăți reduse și rezistențe sporite, apare ca o sarcină de mare importanță, pentru întreprinderile producătoare de prefabricate din beton. În acest fel, va fi acordat ajutorul necesar recuperării restanțelor generate în ianuarie de lipsa unor astfel de produse la întreprinderea „Vulcan" din București și vor putea fi preîntîmpinate alte întîrzieri la noua capacitate de excavatoare de la „Progresul"-Brăila, ce are termen de punere în funcțiune trim. I a.c.

● **Mai multă operativitate în eliberarea amplasamentelor** rămîne o problemă „de actualitate" nu numai pentru prezent, ci și în continuare. Acțiunea este cu atît mai necesară la capacități cu data de punere în funcțiune în trimestrul I, la care termenele de începere a lucrărilor sînt de pe acum depășite (la noua capacitate de vase sferice de la întreprinderea „23 August", de exemplu).

● Ar fi de un real ajutor constructorilor, **creșterea rapidă a proporției în care este primită documentația de execuție** a lucrărilor pentru 1977, dat fiind că situația la unii beneficiari nu a fost corespunzătoare nici la începutul lunii februarie : la „Autobuzul" 20%, la „Semănătoarea" 25%, la Întreprinderea de mecanică fină din București 13% ș.a.

● La toate proiectele — apreciază specialiștii din cadrul I.C.S.I.M. — **operațiunea de reanalizare** efectuată în vederea sporirii eficienței soluțiilor și introducerea unor noi materiale **să nu se oprească numai la aspectele cele mai evidente sau la obiectele cele mai voluminoase.** În acest fel s-ar putea elimina unele situații actuale, cînd concentrarea atenției proiectantului („Electrouzinproiect" de exemplu) numai spre prefabricate, face loc unor omisiuni privind reanalizarea unor părți mai „mici" ale construcției, care rămîn neschimbate, deși chiar și de aici ar putea fi obținute însemnate economii (căile ferate aferente noilor obiective, diversele cabluri, conducte etc.).

● Acțiunea de reducere a costului investițiilor, diminuarea consumurilor materiale în construcții s-a soldat pînă în prezent cu rezultate bune. Și totuși, există încă mari **rezerve** nevalorificate. După cum au apreciat specialiștii, **în unele cazuri reducerea consumului de materiale s-a făcut, în principal, prin renunțarea la unele părți ale construcției mai puțin folositoare, prin eliminarea unor drumuri, instalații etc.** În partea de construcție propriu-zisă însă, în aceste cazuri, și nu puține la număr — consumul specific de material a rămas, practic, neschimbat. Iată, deci, că o economie mult mai substanțială s-ar putea obține prin atacarea la toate proiectele a problemei de fond : obținerea de economii prin înnoirea tehnologiilor, a metodelor de lucru în însăși realizarea structurii construcției.

Drum cît mai scurt noului din expoziție pe șantier

O problemă aparte printre numeroasele laturi ale ridicării eficienței activității de construcții și reducerii costurilor investițiilor o constituie **scurtarea drumului produselor noi de pe planșetele proiectanților sau din standurile expozițiilor și pînă în practică, pe șantier.**

Luminatoarele P.A.S. pentru acoperișuri reprezintă un produs superior clasicelor luminatoare cu rame metalice și geamuri armate față de care au o greutate de 4 ori mai mică, concomitent cu faptul că permit în acest fel, prin ușurarea acoperișului, economii de metal, prin redimensionarea structurilor de rezistență necesare. Cu toate implicațiile economice favorabile evidente, producția acestor noi produse realizate la producător este departe de a satisface — cantitativ — cererile beneficiarilor. Ca urmare, pentru generalizarea folosirii luminatoarelor de tip nou **apare necesară, pe lîngă creșterea gradului de mecanizare și, deci, a productivității la producător, o mai amplă preocupare pentru realizarea prin autodotare,** la beneficiar, a unor astfel de produse.

Chesoanele de acoperiș din granulit reprezintă replica noului la greutatea mare a clasicelor chesoane din beton armat. Noile produse fabricate la Întreprinderea de prefabricate din Călărași, secția din Urziceni, prezintă numeroase avantaje atît la producător, cît și la beneficiar. Date fiind aceste considerente, I.C.S.I.M. a acordat un sprijin susținut — cu utilajele necesare — pentru ca chesoanele din granulit să intre cît mai repede în producția de serie. Pentru aceasta însă se cere sporită și operativitatea pregătirii fabricației la producător, în așa fel încît restanțele generate de întîrzierea livrării acestor noi produse să fie operativ recuperate.

Folosirea în practică pe scară largă a rezultatelor unor cercetări desfășurate la INCERC s-a soldat, de asemenea cu rezultate bune. În activitatea I.C.S.I.M., s-au înregistrat **însemnate economii de material lemnos prin folosirea cofrajelor pășitoare din panouri modulate folosite la fundații de hale,** care pot fi folosite de circa 60 de ori, față de cele obișnuite, care puteau fi utilizate practic, în medie, doar de circa 10 ori. De asemenea, noile procedee permit și economisirea betonului. La investițiile proprii, de exemplu, acționînd într-o concepție modernă, instalațiile de încălzire au fost montate suspendate pe pereții halelor în loc de a fi îngropate în tunele subterane.

PENTRU RIDICAREA continuă a eficienței activității desfășurate și recuperarea grabnică a tuturor restanțelor, alături de cele menționate, se cere sporit aportul constructorului, un efort mărit pe toate șantierele pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor planului de investiții.

B. PĂDURE
I. SOARE

Piloni ai creșterii eficienței

SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ȘI REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

PERFECȚIONAREA CONTINUĂ A TEHNICII ȘI TEHNOLOGIEI DE PRODUCȚIE

REALIZAREA vastului program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate impune promovarea în toate ramurile a cuceririlor științei și tehnicii avansate, perfecționarea continuă a tuturor componentelor forțelor productive ale societății. „Partidul — *se precizează în Programul P.C.R.* — pornește în mod constant de la considerentul că știința constituie factorul primordial al progresului contemporan, că societatea socialistă multilateral dezvoltată și comunismul nu pot fi edificate decît pe baza celor mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii".

Progresul tehnic — fundamentul creșterii productivității

ÎNSEMNĂTATEA deosebită a promovării progresului tehnic pentru dezvoltarea economiei socialiste este determinată de rolul său hotărîtor în sporirea eficienței economice, progresul tehnic reprezentînd principalul instrument de asigurare a creșterii neîntrerupte și în ritm accelerat a productivității muncii. Această acțiune se întemeiază, în principal, pe următoarele :

a) procesul de perfecționare a tehnicii și tehnologiei de producție este, teoretic și practic, infinit, fiecare descoperire nouă în domeniul științei și tehnicii oferind posibilitatea creării unei noi tehnici sau tehnologii cu eficiență superioară, sau perfecționării celor existente ;

b) progresul tehnico-științific, îndeosebi în condițiile contemporane, permite economisirea atît a muncii vii, cît și a muncii trecute, materializate în mijloacele de producție utilizate în procesul de creare a bunurilor materiale ;

c) perfecționarea tehnicii și tehnologiei de producție exercită o puternică înrîurile asupra tuturor celorlalți factori care condiționează nivelul și evoluția forței productive a muncii. Nivelul de instruire teoretică și practică a producătorului este indisolubil legat de nivelul tehnico-tehnologic al producției, care impune cerințe riguros determinate față de calitatea forței de muncă. Perfecționarea mijloacelor de muncă, modificarea tehnologiilor de producție reclamă modificări corespunzătoare și în nivelul de calificare al muncitorilor. Tipul și gradul de organizare a producției și a muncii depind într-o măsură crescîndă de progresul tehnic dintr-un îndoit punct de vedere. Pe de o parte un anumit nivel tehnico-tehnologic al producției impune o organizare specifică corespunzătoare a producției și a muncii. Producția automatizată, bunăoară, pretinde o altă organizare decît cea manuală și chiar mecanizată, atît la nivel macro cît și microeconomic, atît la nivelul întreprinderii cît și al componentelor sale. Pe de altă parte, progresul tehnic oferă noi și noi mijloace pentru perfecționarea activității de organizare a producției și a muncii.

Legătura intimă dintre progresul tehnic și productivitatea muncii își află reflectarea, printre altele, în corelația existentă între gradul de înzestrare tehnică și energetică a muncii și nivelul forței productive a muncii, atît la nivelul economiei naționale în ansamblul său, cît și la nivelul unităților economice. Creșterea de aproape 6,7 ori a productivității în industria țării noastre în perioada 1950—1975 s-a bazat într-o măsură însemnată pe ridicarea nivelului de înzestrare tehnică și energetică a muncii. Volumul fondurilor fixe pe un lucrător, de pildă, a sporit în perioada 1950—1974 de peste 3,3 ori, iar consumul de energie electrică de aproape 6,8 ori. Această dependență este ușor sesizabilă și la nivelul întreprinderilor.

Datele din tabel scot în evidență dependența creșterii productivității de înzestrarea tehnică și energetică a muncii, expresii ale evoluției progresului tehnic. În legătură cu indicatorii din tabel se impun cîteva precizări, și anume :

a) în calculul înzestrării tehnice s-a avut în vedere evoluția fondurilor fixe active pe un muncitor productiv, adică acele fonduri care condiționează nemijlocit gradul de înzestrare tehnică a muncii productive. Calculul valoric nu permite, însă, evidențierea exactă a modificărilor în înzestrarea tehnică, deoarece nu exprimă exact schimbările calitative în tehnica de producție cu care este înzestrat muncitorul.

Este posibilă o creștere reală a gradului de înzestrare tehnică a muncii, fie datorită înlocuirii mașinilor, utilajelor, instalațiilor productive existente cu altele cu parametrii tehnico-economici superiori, fie înzestrării producătorului cu cantități suplimentare de tehnică de aceeași calitate, fără ca aceasta să-și găsească o reflectare corespunzătoare în schimbările valorice. După cum sînt posibile și modificări valorice, care nu se întemeiază pe schimbări reale în nivelul înzestrării tehnice. Cu toate acestea, cu mai multă sau mai puțină precizie, modificările în volumul fondurilor fixe active pe muncitor productiv reflectă tendința generală în evoluția înzestrării tehnice a muncii ;

b) în evidențele unităților economice se înregistrează toate fondurile fixe active, inclusiv cele aflate în conservare sau neintrate în totalitatea lor în funcțiune, ceea ce, de asemenea, denaturează evoluția reală a indicatorului. Așa, bunăoară, creșterea bruscă a volumului fondurilor fixe la Întreprinderea „Unirea" din Cluj-Napoca în anii 1973—1974 a fost determinată, în principal, de construirea unei noi unități în cadrul întreprinderii (Fabrica de mașini de rectificat), care a intrat parțial în funcțiune în anul 1974, și care, printre altele, a afectat negativ indicele productivității muncii. În asemenea condiții se cade a fi privită cu rezerva cuvenită valoarea indicelui respectiv.

c) în sfîrșit, nici consumul de energie pe muncitor nu reflectă cu suficientă precizie înzestrarea energetică a muncii ; în spatele unui consum ridicat de energie, uneori se ascunde o risipă, datorită folosirii unor mașini și utilaje demodate, funcționării în gol a utilajelor și altor forme de consum neeficient. Totuși, cu rezervele de rigoare, acești indicatori reflectă, după opinia noastră, fie și cu aproximație, modificările ce survin în înzestrarea tehnică și energetică a muncii și, prin urmare, pot servi drept criteriu de urmărire a evoluției acestora în timp.

În evoluția raportului dintre înzestrarea tehnică și productivitatea muncii se pot distinge, cu destulă claritate două

Evoluția nivelului de înzestrare tehnică și energetică a muncii și a productivității (%)

Anii	Întreprinderea „Tehnofrig"			Întreprinderea „Unirea"		
	Iît	Iîe	Iw	Iît	Iîe	Iw
1970	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1971	110,2	105,2	104,6	101,3	110,2	111,3
1972	117,8	123,5	120,3	107,5	123,3	121,1
1973	138,4	161,6	127,1	135,7	137,3	126,6
1974	153,3	173,4	142,3	151,4	168,8	123,2
1975	150,5	174,5	154,1	152,4	153,5	152,3
1976 *	181,8	190,5	184,5	178,8	151,3	173,2

— Iît = indicele înzestrării tehnice a muncii, calculat pe baza evoluției volumului fondurilor fixe active pe un muncitor productiv ;
— Iîe = indicele înzestrării energetice a muncii, calculat pe baza evoluției consumului de energie electrică în scopuri industriale pe un muncitor productiv ;
— Iw = indicele productivității muncii pe un muncitor productiv ;
— * = preliminat.

etape distincte, atît la nivel macro, cît și la nivel microeconomic.

O primă etapă în care indicele de creștere a înzestrării tehnice și energetice a muncii devansează indicele de creștere a productivității, ceea ce se constată și la „Tehnofrig“ în intervalul 1970—1974. Acestei perioade îi corespunde, de regulă, trecerea de la producția întemeiată pe munca manuală, sau preponderent manuală, la producția mecanizată. **A doua etapă** se caracterizează printr-o creștere mai rapidă a productivității muncii în raport cu înzestrarea tehnică și energetică și ea corespunde trecerii de la un anumit tip de tehnică cu o eficiență mai redusă, la o tehnică calitativ superioară. Prima etapă poate fi numită convențional etapa dezvoltării „extensive“ a progresului tehnic, a doua — etapa dezvoltării „intensive“.

În prezent, se poate afirma cu suficient temei, că industria noastră a pășit ferm pe calea progresului tehnic „intensiv“ și, ca atare, vom asista tot mai mult la **devansarea înzestrării tehnice și energetice a muncii de către creșterea productivității**, condiție esențială a sporirii eficienței economice a folosirii tehnicii noi. Această tendință se profilează și în cadrul unităților economice de pe platforma industrială din municipiul Cluj-Napoca. De pildă, în perioada 1974—1976 la Întreprinderea „Tehnofrig“ înzestrarea tehnică a muncii a sporit cu 18,6%, cea energetică cu 9.9%, iar productivitatea muncii cu 29,6%. La „Unirea“, în perioada 1973—1976, înzestrarea tehnică a sporit cu 31,8%, cea energetică cu 13,5%, iar productivitatea muncii cu circa 37%.

Pe baza evaluării separate a influenței diferitelor componente ale progresului tehnic asupra productivității muncii, se poate determina cu destulă precizie contribuția progresului tehnic la sporul acesteia. La Întreprinderea „Tehnofrig“ productivitatea medie anuală a muncii pe un lucrător a sporit pe seama progresului tehnic cu 3,9 % în 1975. și cu 4,12% în 1976, iar la „Unirea“ cu 2,2%, respectiv cu 2,5%. Analiza concretă a posibilităților de perfecționare în continuare a tehnicii și tehnologiei de producție descoperă, însă, **rezerve mult mai însemnate și o pronunțată și statornică tendință de creștere a acestei contribuții.** La „Unirea“, în cincinalul 1976—1980, pe baza estimărilor actuale, circa două treimi din sporul productivității muncii se va datora progresului tehnic, iar la „Tehnofrig“ circa 70%.

Este cunoscut faptul că, în ciuda creșterilor însemnate din ultimele două decenii și jumătate, nivelul productivității muncii în economia noastră națională se află încă la un nivel inferior celui din țările cu o economie avanasată și, desigur, al cerințelor reale ale economiei noastre socialiste.

Generalizarea în practică a noilor tehnologii

PRODUCTIVITATEA muncii — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Congresul consiliilor populare — **este nesatisfăcătoare**, iar la plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie secretarul general al partidului sublinia în mod deosebit că realizarea reducerii săptămînii de lucru impune în mod necesar creșterea mai susținută a productivității muncii pe baza mecanizării, automatizării, perfecționării organizării producției și a muncii. Aceasta reclamă din partea tuturor unităților economice sporirea preocupărilor pentru intensificarea promovării progresului tehnico-tehnologic în toate compartimentele producției.

Analiza întreprinsă la cîteva întreprinderi de pe platforma industrială a municipiului Cluj-Napoca, dezvăluie existența unor posibilități însemnate de introducere a progresului tehnic și de creștere a productivității muncii. Dacă luăm, bunăoară, **sectorul de turnătorie**, sector cu o pondere însemnată în activitatea multor întreprinderi, în special a celor constructoare de mașini, se constată gradul încă destul de scăzut de mecanizare a muncii, cu repercusiuni deosebite asupra productivității și asupra altor laturi ale eficienței economice.

Atît la „Tehnofrig“, cît și la „Unirea“ gradul de mecanizare a lucrărilor în secțiile de turnătorie abia dacă depășește 50%. La prima întreprindere, deși mecanizabile, lucrările de formare și turnare a reperelor din oțel, bronz și aluminiu se efectuează în întregime manual. Operațiunile de curățire a pieselor turnate, ce pretind, uneori, un consum de muncă de 2—3 ori mai mare decît formarea și turnarea, cu excepția sablajului, se execută în întregime manual. La cea de a doua, ponderea muncii manuale reprezenta circa 72% la formarea clasică manuală și 92% la cea pe dispozitive, 79% la dezbatere, 93% la grunduire și circa 80% la confecționarea miezurilor.

Introducerea mașinilor de format asigură sporuri de productivitate la operațiunea respectivă între 30 și 100%. Folosirea dispozitivelor Carusel pentru confecționat miezuri exterioare în cutii calde la anumite repere permite dublarea productivității orare a muncii. Efecte deosebit de însemnate asupra nivelului productivității muncii în sectorul de turnătorie are și promovarea unor tehnologii noi, de mare eficiență. Așa, de exemplu, turnarea în modele ușor fuzibile a unor repere la „Tehnofrig“ determină creșteri de pînă la 10 ori a productivității orare a muncii la operația respectivă și înlătură o serie de operațiuni de prelucrare ulterioară, reducînd în final cu 60 pînă la 90% cheltuielile totale de muncă necesare confecționării pieselor. Acest procedeu tehnologic reduce considerabil rebuturile, ceea ce conduce, de asemenea, la creșterea productivității muncii.

Deocamdată nici din punct de vedere tehnic, nici economic această tehnologie nu se poate generaliza. Totuși, există serioase rezerve de extindere a ei. Bunăoară, la „Tehnofrig“ numai 40 de repere se toarnă pe baza acestei tehnologii deosebit de eficiente, pregătindu-se aplicarea ei la circa 100 de repere noi. Dar se pretează a fi prelucrate pe baza acestei tehnologii circa 200 de repere.

Introducerea nisipului peliculizat în turnarea unor piese reprezintă, de asemenea, o cale deosebit de importantă de creștere a productivității muncii, asigurînd — pe lîngă o mare precizie în turnarea pieselor, ceea ce înlătură sau reduce considerabil volumul unor prelucrări ulterioare — o calitate net superioară a suprafețelor pieselor turnate reducerea adausurilor de 3—4 ori în unele cazuri și o scădere considerabilă a procentului de rebuturi. La „Tehnofrig“, de pildă, în unele cazuri ponderea rebuturilor, ca urmare a introducerii acestei tehnologii, a scăzut de peste 7-8 ori.

Extinderea mecanizării și a procedeelor tehnologice de mare eficientă în sectorul de turnătorie, în majoritatea întreprinderilor de pe platforma industrială a municipiului, este serios îngrădită de proporțiile relativ reduse ale seriilor de piese confecționate prin turnare, uneori fiind vorba chiar de unicate. Promovarea tehnicii și tehnologiilor avansate în acest sector ar fi considerabil ușurată dacă în locul numărului mare de turnătorii de dimensiuni relativ mici, organizate pe lîngă fiecare întreprindere, s-ar organiza **o unitate mare specializată**, care să servească întreaga platformă industrială, aflată într-o puternică expansiune.

În mod similar se pune problema, după opinia noastră, a organizării pe platforma industrială a unei **unități specializate în procesul de forjare și matrițare.** Instalarea unor prese de mare capacitate în cadrul fiecărei întreprinderi nu se justifică, deoarece necesitățile relativ restrînse ale multora dintre întreprinderi nu permit folosirea la întreaga capacitate a unor asemenea utilaje. Din această cauză unele întreprinderi, ca de exemplu „Tehnofrig“, sînt nevoite să recurgă la serviciile unor întreprinderi aflate la 400—500 km distanță, sau să folosească pentru confecționarea pieselor respective procedee mai costisitoare, mai puțin productive. Or, executarea prin stanțare a diferitelor repere asigură o productivitate orară a muncii între 5 și 85 de ori superioară prelucrării lor manuale.

Introducerea unor tehnici și tehnologii moderne asigură sporuri însemnate de productivitate și în alte compartimente ale procesului de producție din cadrul întreprinderilor industriale. Sporuri importante de productivitate asigură **înlocuirea procedeelor de prelucrare prin așchiere cu procedee moderne.** Înlocuirea prelucrării din bară, respectiv tablă, a unor repere la Întreprinderea „Tehnofrig“ cu confecționarea prin sinterizare, asigură o creștere a productivității muncii între 2,8 pînă la 20 de ori, iar prelucrarea prin electroeroziune de circa 6 ori.

La Întreprinderea de cazane mici și arzătoare de pe aceeași platformă industrială, specializată în confecții metalice, și unde o pondere foarte mare în cadrul procesului de producție o au operațiunile de sudură, efectuate în prezent în proporție de 80% manual, introducerea procedeului modern de sudură automată și semiautomată cu arc electric în mediu de CO_2 cu sîrmă tubulară asigură o creștere a productivității muncii de circa trei ori în comparație cu sudura manuală cu electrozi înveliți și de peste 1,5 ori față de sudura în mediu de CO_2 cu sîrmă plină.

Perspective deosebit de favorabile pentru creșterea productivității muncii creează trecerea la automatizarea și cibernetizarea producției. În viitorii ani

dr. Gh. DIȚU
A. DRĂGOESCU
V. MARIAN
A. MIHACEA
S. POP
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 12)

ÎNTREPRINDERILE MODEL –

nuclee de generalizare a experienţei înaintate în domeniul creşterii productivităţii

Accelerarea sporirii productivității – cerință majoră a dezvoltării

REALIZĂRILE anului 1976 în domeniul creșterii productivității muncii, caracterizate prin depășirea planului cu 1,2% și obținerea unui spor în industria republicană de 8,8%, demonstrează că prevederile cincinalului 1976—1980 se înfăptuiesc cu succes. Cu toate acestea, în fața economiei noastre se pun în continuare cerințe de maximă importanță pentru accentuarea creșterii productivității muncii. Aceste cerințe derivă din necesitatea obiectivă a lichidării, într-o perioadă relativ scurtă, a decalajelor economice față de țările dezvoltate industrial. Pe de altă parte sporirea mai accentuată a productivității muncii se conjugă în mod organic cu măsurile prevăzute în acest cincinal pentru ridicarea nivelului de trai : creșterea în ritmuri mai înalte a veniturilor reale ale populației. trecerea treptată la reducerea duratei săptămînii de lucru, construirea suplimentară a 160 000 de noi locuințe etc.

Posibilitățile de creștere accentuată a productivității muncii sînt numeroase. Ele se înscriu în sfera utilizării mai bune a uriașei baze tehnico-materiale de care dispune societatea, a folosirii în mai mare măsură și în mod mai eficient a capacității creatoare a oamenilor muncii, în sfera promovării largi a progresului tehnic în toate domeniile de activitate. Iată de ce la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia că **„trebuie să facem în așa fel încît în anul viitor să se asigure o creștere mult mai mare a productivității muncii decît prevede planul“.**

În baza tematicii aprobate de conducerea partidului, privind elaborarea de programe de măsuri care să conducă la majorarea suplimentară a productivității muncii pe anul 1977 și în perspectivă, cifrele de control stabilite au în vedere elaborarea și aplicarea de măsuri care să conducă la majorarea suplimentară a creșterii productivității cu cel puțin 3 procente în **industria republicană** (de la 9,2% la 12%) și cu cel puțin 5 procente în ramura **construcții-montaj** (de la 11,8% la 17%). Se preconizează, astfel, ca în industrie, de exemplu, întregul spor de producție față de anul trecut să se realizeze pe seama creșterii productivității muncii.

Acțiunile de majorare suplimentară a productivității muncii trebuie văzute în continuitatea lor. Nu este vorba aici de o campanie care să ducă numai la depășirea planului aprobat pe anul 1977, ci de elaborarea, pe lîngă unele măsuri cu efect imediat, și a altora cu efecte în perspectivă, menite să permită realizarea și depășirea sarcinilor prevăzute pe întregul cincinal.

Ce sînt întreprinderile model

ACȚIONEAZĂ în această direcție și măsura luată în vederea organizării unor **întreprinderi model** pentru realizarea și depășirea sarcinilor de creștere a productivității muncii. Experiența acestora va fi folosită în scopul organizării unor schimburi de experiență și a generalizării celor mai reprezentative metode de introducere a progresului tehnic, de organizare științifică a producției și a muncii. În acest scop au fost selecționate un număr de **60** întreprinderi industriale și de construcții din toate ministerele economice, **urmărindu-se ca în fiecare județ să se organizeze cel puțin o întreprindere model.**

Din acestea, 11 întreprinderi sînt din ramura construcțiilor de mașini, 10 din industria ușoară, 9 din industria alimentară, 7 din industria lemnului și materialelor de construcții, cîte 4 din industria metalurgică și chimică, 4 din ramura construcții-montaj etc. În scopul organizării și coordonării în cele mai bune condițiuni a activității, în fiecare întreprindere model s-au organizat colective formate din reprezentanți ai conducerii acestora, ai organizațiilor de partid, sindicale și U.T.C., precum și alți specialiști, cadre din învățămîntul superior și specialiști de la cabinetele județene de organizare științifică a producției și a muncii. De asemenea, ministerele au desemnat delegați permanenți în fiecare întreprindere model, inclusiv cadre cu munci de conducere (adjunct al ministrului sau director) cu responsabilități precise.

Obiectivul principal urmărit prin crearea întreprinderilor model, în afară de depășirea sensibilă a sarcinilor planificate în domeniul productivității muncii, va trebuie să fie și atingerea. respectiv depășirea, celor mai înalte nivele ale productivității muncii, la produse similare, realizate pe plan mondial. Totodată, organizarea activităților desfășurate în aceste întreprinderi va trebui să constituie un model concret de îmbinare organică a eforturilor desfășurate în domeniul producției, cercetării, învățămîntului cu scopul de a servi drept unități pilot pentru creșterea productivității. Realizările întreprinderilor model urmează să fie extinse, de către ministere și centrale, în toate unitățile cu profil similar.

În cadrul acestei complexe acțiuni este posibil să fie elaborate, practic, patru categorii de măsuri : pe de o parte, cele a căror aplicare se concretizează **imediat** în majorarea suplimentară a productivității muncii planificate pe anul 1977 și altele care necesită **o perioadă mai îndelungată** de pregătire și realizare, putînd servi la fundamentarea majorării productivității muncii planificate, atît pentru anul 1977, cît și pentru perioada următoare a cincinalului, respectiv în anii 1978—1980 ; pe de altă parte, vor apare măsuri a căror aplicare depinde exclusiv de posibilitățile și **competențele întreprinderilor,** precum și altele a căror aplicare **necesită sprijinul concret al centralelor, ministerelor și altor organe centrale.** În toate cazurile este însă necesar să se stabilească termene și responsabilități la nivelul întreprinderilor, centralelor și ministerelor în vederea soluționării lor corespunzătoare.

Pe primul plan – creativitatea

ORGANIZAREA și realizarea obiectivelor preconizate pentru întreprinderile model presupune satisfacerea unor cerințe de bază care condiționează creșterea suplimentară a productivității. Astfel, în domeniul industriei și al construcțiilor un accent principal trebuie să fie pus pe soluționarea problemelor complexe pe care le ridică introducerea largă a **progresului tehnic,** cale prin care, dealtfel, se preconizează realizarea a 70—80% din majorarea suplimentară a productivității. Printre aceste probleme figurează : creșterea numărului de produse noi și a celor modernizate ; ridicarea concepției constructive a produselor la nivelul celor mai bune produse similare existente pe plan mondial, îndeosebi prin îmbunătățirea performanțelor produselor (greutate, parametri tehnici de funcționalitate, comportare în timp a produselor), perfecționarea pregătirii tehnologice a fabricației ; aplicarea pe scară largă a proceselor tehnologice și a utilajelor standardizate, unificate și tipizate, îmbunătățirea parametrilor tehnici de desfășurare a proceselor de producție prin creșterea gradului de echipare cu aparatură de măsură și control, precum și prin dotarea cu standuri de probă la operațiile de montaj ; echiparea optimă cu scule, dispozitive și verificatoare a fabricației ; extinderea utilizării mașinilor agregat ; reducerea volumului de muncă manuală, în special la operațiile de manipulare și depozitare a materiilor prime, materialelor, semifabricatelor și produselor ; extinderea sistemelor moderne de transport intern (pachetizare, paletizare, conteinerizare) etc.

Vizînd creșterea suplimentară a productivității muncii, unitățile din economie își propun vaste acțiuni în domeniul promovării largi a progresului tehnic. Astfel, **Întreprinderea constructoare de mașini „23 August“ — București**, va aplica în producție 10 procedee tehnologice noi, peste cele planificate, cum sînt : extruderea la cald și la rece, prelucrarea pe mașini agregat a carcaselor pentru locomotive, decuparea danturii la roțile dințate cu modele mari, frezarea spațială a segmenților pentru vasele sferice și altele ; intensificarea activității de cercetare și proiectare, astfel încît ponderea produselor noi să crească cu 75% față de sarcina planificată și să ajungă la 35% în totalul producției-marfă, în care scop se urmărește devansarea fazelor de asimilare în fabricație a unor produse noi. La rîndul său **Trustul de construcții industriale Cluj-Napoca** acționează pentru introducerea și generalizarea în procesele de producție a noilor soluții de construcții și instalații cu consumuri reduse de materiale și manoperă : pereți de azbociment, azbopan, beton prefabricat ușor, tablă ondulată sau cutată, plăci din material plastic și altele, cu un consum de muncă la punerea în operă de maximum 1,50 ore/mp, în loc de 1,95 ore/mp cît este la zidării.

O altă grupă de cerințe se referă la soluționarea unei palete largi de probleme privind perfecționarea **organizării producției și a muncii** în întreprinderile preconizate să devină model. Printre aceste cerințe pot fi enumerate : organizarea rațională a procesului de producție pe ansamblul întreprinderii și în cadrul unităților sale, prin reproiectarea fluxurilor tehnologice, reamplasarea mașinilor și utilajelor ; organizarea rațională a deplasării materiilor prime, materialelor, semifabricatelor și produselor în timp și spațiu; scurtarea lungimii traseelor parcurse de obiectele muncii și a duratelor de așteptare ; alegerea, în funcție de tipul de fabricație, a celor mai raționale forme de programare, lansare și urmărire a producției, de optimizare a loturilor de fabricație, reducerea duratei ciclurilor de fabricație, a producției neterminate, în scopul asigurării unei ritmicități superioare a proceselor de producție ; eliminarea locurilor înguste în scopul utilizării cu maximă eficiență a capacităților de producție ; menținerea în funcțiune la parametrii tehnici proiectați a mașinilor, utilajelor și instalațiilor ; asigurarea necesarului de piese de schimb pentru lucrările de reparații a fondurilor fixe din dotare și recondiționarea în condiții de eficiență economică a acestora ; introducerea unor metode moderne de organizare a activităților în compartimentele de concepție, tehnice, economice etc. ; optimizarea schimburilor și a formațiilor de lucru ; organizarea unor locuri de muncă model, în ce privește aplicarea unor metode avansate de organizare a producției și a muncii ; creșterea nivelului de calificare, extinderea policalificării, în funcție de cerințele locurilor de muncă ; creșterea gradului de ocupare a tuturor categoriilor de personal etc.

Și acestor probleme li se acordă în unitățile din economie o atenție deosebită. Astfel, la **Schela de foraj-extracție Brăila** productivitatea muncii urmează să crească peste prevederile planului prin folosirea mai eficientă a timpului de lucru ; indicele de utilizare a fondului de timp se va mări cu minimum 1% față de anul 1976, iar munca în acord global va cuprinde 70% din totalul angajaților. Pe de altă parte la **Combinatul de prelucrare a lemnului Comănești** se preconizează reorganizarea fluxului tehnologic la sectoarele de tratare tehnică, aclimatizare și formalizare la secția de plăci fibrolemnoase, precum și îmbunătățirea programării producției pe schimburi și mașini pentru realizarea încărcării uniforme pe toată durata timpului de lucru a mașinilor.

Multitudinea de căi și metode ale creșterii productivității muncii abordate concret în cadrul întrecerii socialiste din acest an, scot în evidență **realismul criteriilor care stau la baza organizării acțiunii privind întreprinderile model.** Totodată, trebuie subliniat faptul că la baza creșterii mereu ascendente a productivității muncii se află cercetarea multilaterală, din unghiuri interdisciplinare, a tuturor factorilor care pot avea influență pozitivă în această direcție.

În timp scurt, la nivelul realizărilor mondiale

DEVINE astfel posibil să se elaboreze măsuri **de perspectivă** care să rezolve problema majorării suplimentare a productivității muncii planificate pe întregul cincinal actual. Astfel, la **Întreprinderea de confecții și tricotaje București,** pornind de la abordarea complexă a posibilităților de creștere a productivității muncii încă în cursul anului 1976, au fost finalizate o serie de studii privind reorganizarea fluxurilor tehnologice, reamplasarea și perfecționarea organizării locurilor de muncă, asigurarea liniilor de fabricație cu scule și dispozitive speciale obținute prin autodotare, pentru o serie de produse de bază. Ca urmare, în acest an, productivitatea muncii exprimată în unități fizice la aceste produse va spori simțitor.

Evoluția productivității muncii la unele produse ale Întreprinderii de confecții și tricotaje București

Produsul	Productivitatea — buc./om/8 ore		Dinamica
	1976	1977	1977/1976 (%)
Sacouri	2,70	3,17	117,4
Pantaloni	5,94	8,00	134,7
Veste	6,87	9,00	131,0

Cu toate acestea, productivitatea muncii realizată continuă să fie cu 25—50% sub nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial. Fără îndoială că aceste decalaje se datorează în bună măsură gradului de organizare al producției dar mai ales diferențelor în nivelul mecanizării și automatizării proceselor de producție în industria confecțiilor. Sînt preconizate, astfel, importante măsuri în scopul atenuării acestor diferențe. De pildă, introducerea sistemelor automate de gradare și încadrare a tiparelor, comandate de calculatoare electronice, la proiectarea îmbrăcămintei va asigura o reducere a personalului de înaltă calificare necesar execuției operațiilor cu circa 70%, în condiții de calitate net superioare procedeelor clasice manuale practicate. Pe de altă parte, folosirea instalațiilor automate comandate de calculator, în locul mașinilor fixe de croit cu bandă și a mașinilor mobile de croit cu cuțit oscilant, utilizate în prezent în țara noastră, urmează să ducă la creșterea vitezei de debitare la cca. 30 m.l./min, față de croirea cu mijloace clasice prin care se asigură o viteză de tăiere de pînă la 5 m.l./min., deci o creștere a productivității muncii de cca. 6 ori ș.a.

Exemplele arătate scot în evidență un vast domeniu în care trebuie să fie concentrate toate forțele creatoare în vederea **introducerii rapide în producție a cuceririlor tehnicii moderne.** Totodată, se pune problema intensificării cercetărilor multidisciplinare, în vederea înlăturării decalajelor tehnologice care ne mai despart de țările dezvoltate industrial și pentru valorificarea superioară a inteligenței românești. Desigur, pentru aceasta este necesar ca, pe lîngă dezvoltarea creației noastre originale, să se asigure o largă circulație a realizărilor tehnice pe plan mondial, precum și o mai bună și operativă documentare în privința noutăților realizate pe plan mondial. Abordarea cu spirit de răspundere a acestor probleme în cadrul **măsurilor de perspectivă** care urmează să fie elaborate în întreprinderile model în acțiunea de majorare suplimentară a productivității muncii și soluționarea lor corespunzătoare cu sprijinul centralelor și ministerelor, în termenele stabilite, sînt de natură să contribuie în mod hotărîtor la realizarea obiectivelor stabilite.

dr. I. BATI

TIPIZAREA ȘI UNIFICAREA AMBALAJELOR ÎN INDUSTRIA CONSTRUCTOARE DE MAȘINI

RECENTA vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, la Complexul expozițional din Piața Scînteii a constituit un moment important în acțiunea de reducere a consumului de materiale pentru ambalajele folosite în economia națională. Soluțiile de tipizare a ambalajelor au fost prezentate la expoziție comparativ cu cele utilizate înainte de tipizare. (vezi tabelul)

Noile tipuri de ambalaje pentru industria constructoare de mașini se remarcă prin : soluții constructive și tehnologice moderne și economice, prin înlocuirea masivă a materialelor lemnoase deficitare cu înlocuitori, prin introducerea sistemelor de paletizare și containerizare în transportul și manipularea produselor industriei constructoare de mașini.

Dezvoltarea continuă și ascendentă a industriei constructoare de mașini implică, prin diversificarea produselor — de la mașini, instalații complexe, și pînă la aparataj electronic și electrotehnic etc. — rezolvarea unor probleme complexe privind : sistemele de ambalaj, materialele folosite, asigurarea rezistenței la transport, probleme în a căror rezolvare sînt antrenate sectoarele de cercetare, proiectare, producție.

Ca urmare conducerea acestui domeniu al ambalării — solicită eforturi tot mai mari materiale și organizatorice de a asigura transportul mărfurilor de la producător la consumator.

În această diversitate de gabarite, greutăți, sensibilități diferite la șocuri și vibrații, condiții variate de livrare pe piața internă și externă, soluția care duce la concentrarea și economia de resurse în proiectare, producție și exploatare este unificarea și tipizarea ambalajelor.

Pentru găsirea celor mai bune soluții de tipizare și unificare, de ansamblu, a ambalajelor este necesară analiza tehnologiei de condiționare și ambalare a fiecărui produs, pornind de la următoarele criterii :

— numărul bucăților ce se ambalează împreună (unicat, număr mic de bucăți, număr mare de bucăți) ; — modul și ruta de transport ; — condițiile de transbordare ; — condițiile de transport în interiorul țării destinatare ; — prescripții vamale din țara destinatară ; — alte prescripții și obiceiuri în țara destinatară ; — factorii defavorabili care acționează ; — mecanici : presiuni, șocuri, vibrații, — climatici : temperatura ambiantă și variațiile ei diurne, umezeala aerului și variațiile ei diurne, precipitațiile atmosferice și depunerile de rouă, ceața salină, nisipurile și praful, radiațiile solare, — biologici, microorganisme, insecte, rozătoare, etc. Desigur că pentru fiecare ramură sau grupă de produse trebuie stabilită ponderea acestor factori și în consecință tehnologia de condiționare și ambalare pe subgrupe de produse sau familii.

Stabilirea factorilor cu pondere ridicată necesită efectuarea de calcule și încercări pentru toate grupele de produse constituind sisteme intercondiționate prin similitudini morfologice și constructive.

Aceste analize formează premisele elaborării programelor de proiectare a ambalajelor în sisteme tipizate la nivelul ramurii, care prin soluțiile constructive moderne, utilizarea înlocuitorilor în locul materialelor lemnoase să conducă la modificarea integrală a concepției de ambalare. Obiectivul — menținerea calității produselor transportate cu cheltuieli minime, beneficiind totodată de avantajele tipizării în proiectare, producție și exploatare.

În cazul Ministerului Construcțiilor de Mașini Programul de tipizare a ambalajelor cuprinde toate grupele de mașini ale industriei constructoare (mașini-unelte, material rulant, echipamente energetice, echipamente și instalații tehnologice, tractoare, aparate de măsură și control, motoare și transformatoare electrice etc.). Pentru toate aceste grupe de produse în prezent ambalajele se execută în structuri proiectate și realizate din componente tipizate, la majoritatea acestora fiind înlocuit materialul de rezistență cu înlocuitori, obținîndu-se pe ansamblul ramurii o reducere a materialului lemnos deficitar cu circa 20—25%. În același timp stabilirea soluțiilor pe principiul modulării permite obținerea unor mari economii în sfera proiectării (circa 30—40%) precum și în domeniul fabricației. Astfel, de mare importanță a fost proiectarea tipizată a dispozitivelor speciale de încărcare și de fixare a instalațiilor și produselor cu gabarite foarte mari (cazane, transformatoare, locomotive etc.), în majoritatea cazurilor realizate din materiale nedeficitare și de mare rezistență. Avînd în vedere influențele mecanice care pot periclita integritatea produselor datorită șocurilor și vibrațiilor dinamice în prezent sînt proiectate dispozitive de fixare elastică pentru toate produsele industriei constructoare de mașini, sistem care protejează total produsul împotriva efectelor șocurilor și vibrațiilor. Soluțiile constructive prevăd și fixarea combinată (rigid-elastică) în funcție de intensitatea forțelor exterioare care pot acționa în timpul transportului și manipulării. Gama mijloacelor de fixare mai cuprinde piese tipizate de ancorare, de solidarizare, piese de intercalare, piese de umplere, arcuri de tracțiune sau de compresiune, cu care sînt acoperite toate necesitățile de fixare și de protecție a produselor, realizîndu-se o gamă variată, rațională și avînd un preț de cost scăzut.

În cadrul programului de tipizare a ambalajelor sînt elaborate norme de tipizare grupe de produse. Pe baza normelor de tipizare detaliate pînă la elemente componente ale ambalajelor, se desfășoară producția atît în întreprinderile constructoare de mașini, cît și în întreprinderile specializate în fabricația ambalajelor. De subliniat că la confecționarea ambalajelor de transport care în trecut se realiza din cherestea finită, în prezent pe baza normelor de tipizare cca. 60—80% din aceste ambalaje sînt realizate cu pereți din PFL sau placaj,

Reducerea numărului de ambalaje prin tipizare și a greutății la principalele grupe de produse ale M.I.C.M.

Ambalaje pentru.	Tipuri de bază existente		Reducerea greutății ambalajului % în medie
	în trecut	în prezent	
Mașini unelte	218	12	2o-3o
Mașini pentru industria textilă	4o2	8	2o-3o
Utilaj petrolier	26o	7	2o-25
Produse electrotehnice	63o	22	1o-12
Aparataj de laborator	36o	14	15-2o
Bunuri de larg consum	56o	6	1o-18
Utilaje tehnologice	34o	4	28-36
Utilaje pentru construcții	23o	1o	18-26

dr. Petre DUMITRESCU
Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

(Continuare în pag. 9)

Economii de ambalaje, de manoperă, de spații pentru depozite, desfășurarea mai operativă a procesului de aprovizionare prin

PROMOVAREA TEHNICILOR MODERNE DE TRANSPORT ȘI DEPOZITARE [I]

● Paletizare ● Pachetizare ● Containerizare ● Transcontainerizare

● Un sistem ce-și poate recupera cheltuielile de creare în 2–6 ani ;
● Economii de manoperă, transport și ambalaje de 2,5 miliarde lei în actualul cincinal ;
● Obiective de dezvoltare a sistemului în perioada 1976–1980 :
– dublarea parcului de palete ;
– creșterea de 3,5 ori a parcului de transcontainere ISO ;
– 48 de stații terminale auto-cale ferată pentru vehicularea mărfurilor transcontainerizate ;
– asimilarea a 25 tipuri de utilaje de transport și manipulare specifice

ANALIZÎND, cu prilejul vizitei de lucru din 10 februarie a.c. la Complexul expozițional din Piața Scînteii, rezultatele obținute în micșorarea consumurilor la producția de ambalaje, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a subliniat că o importantă rezervă a ridicării eficienței în acest domeniu o reprezintă elaborarea, aplicarea și generalizarea unor sisteme moderne de manipulare, depozitare și transport — problemă de interes general, întrucît asigură scăderea cheltuielilor materiale în economie și contribuie astfel la sporirea venitului național.

Abordarea acestei sarcini la un nivel superior, corespunzător exigențelor cincinalului revoluției tehnico-științifice, ale modernizării accelerate a economiei românești, are la bază o experiență acumulată, un cadru organizatoric creat, măsuri stabilite pe linie tehnică și de producție, care se cer valorificate perseverent, cu răspundere sporită de către toți factorii cu atribuții în acest domeniu.

Potrivit sarcinilor stabilite de Congresul al X-lea al partidului, încă în cincinalul trecut a fost inițiată o amplă acțiune de **introducere, la scara economiei naționale, a tehnicilor moderne de transport și depozitare prin paletizarea, pachetizarea, containerizarea și transcontainerizarea mărfurilor pe circuitul de la producător la beneficiar.** Aplicarea acestor tehnologii s-a realizat în cadrul unor programe anuale complexe, cuprinzînd sarcini de cercetare, asimilare și dotare cu mijloace tehnice, ca și sarcini de plan referitoare la volumul mărfurilor livrate paletizat, pachetizat, containerizat și transcontainerizat, în corelare cu acțiunea de modernizare și optimizare a transporturilor și cu măsurile de perfecționare a procesului de aprovizionare tehnico-materială.

Ca efect al acțiunilor multiple întreprinse, ponderea volumului de mărfuri expediate în transport modernizat în totalul mărfurilor ce se pretează la aceste tehnologii, a crescut de la 1,8% în 1970, la **peste 34% în anul 1975.** O serie de produse importante pentru economie, cum ar fi oțelul-beton în bare, tabla zincată, țevile pentru instalații, cărămizile refractare, blocurile de aluminiu se expediază și transportă în totalitate în acest mod. La alte produse — țevile de construcții lacurile și vopselele, cauciucul sintetic, corpurile ceramice pentru zidărie, plăcile de faianță ș.a. — nivelul atins în expediția cu mijloace moderne se situează între 80 și 95%.

În noiembrie 1976, în ședința comună a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., a Biroului permanent al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și a Guvernului Republicii Socialiste România, analizîndu-se modul în care ministerele au realizat obligațiile ce le reveneau în perioada 1971—1975 în domeniul paletizării, pachetizării, containerizării și transcontainerizării, a fost adoptat **Programul special** privind dezvoltarea acestor activități în perioada 1976—1980. Programul fundamentează, pe ani, prevederile înscrise în lucrările planului național unic de dezvoltare economică și socială pentru actualul cincinal, stabilind în cadrul unui sistem unitar sarcini pe ministere, organe centrale și unitățile din subordine, producători sau beneficiari de bunuri materiale, respectiv care execută transportul sau distribuirea mărfurilor.

Concepția sistemului

ÎN PROCESUL mai larg de aprovizionare, paletizarea, pachetizarea, containerizarea și transcontainerizarea constituie un **sistem unitar, la scară națională.** Conform principiilor logisticii, el are ca scop asigurarea, la locul și la timpul potrivit, a afluirii, depozitării și distribuirii mărfurilor grupate în unități de încărcătură, folosind ambalaje, palete, containere, mijloace de transport și de manipulare cu dimensiuni corelate și cu parametri constructivi înscriși în normative.

Componentele sistemului sînt :

● **fluxul de transfer al bunurilor materiale de la producător la beneficiar,** raționalizat prin introducerea tehnicilor moderne de paletizare-containerizare și organizat în rețele de transport și distribuție specifice, cuprinzînd operațiile fizice de constituire a unităților de încărcătură, precum și de deplasare, control, manipulare, încărcare-descărcare, stivuire, depozitare și refacere a acestora în loturi convenabile distribuției ;

● **baza materială,** constituită din parcul de palete, containere și transcontainere — mijloace tehnice specifice de manipulare și de constituire a unităților de încărcătură, depozitare și transport — precum și stațiile terminale și depozitele speciale amenajate pentru aceste tehnici ;

● **organele și compartimentele de concepție, conducere și execuție.**

O caracteristică a sistemului este **generalitatea,** oferind soluții raționale și eficiente pentru vehicularea și depozitarea majorității materialelor și produselor de uz general, ca și a unor produse de masă, avantajele repartizîndu-se — în proporții variabile — atît la producător, cît și la transportator și beneficiar. În concepția sistemului, paletizarea, pachetizarea, containerizarea și transcontainerizarea nu-i privesc exclusiv pe cărăuși, deoarece, din punct de vedere logistic, intervin toți factorii interesați, efortul principal urmînd a fi

Schema de relaţii în coordonarea sistemului de paletizare — containerizare — transcontainerizare

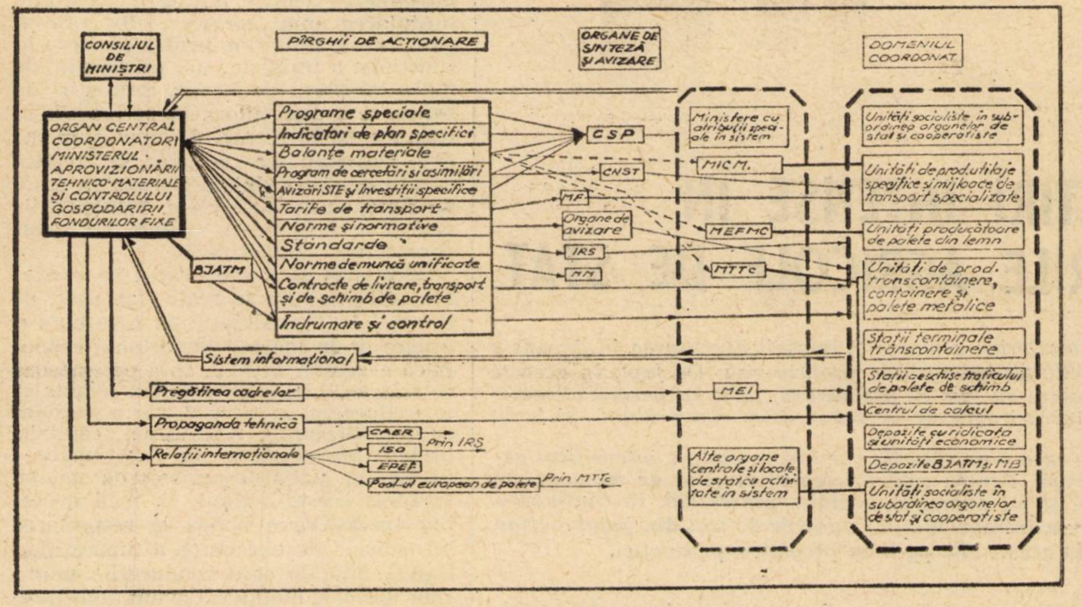
CONSILIUL DE MINIŞTRI
ORGAN CENTRAL COORDONATOR: MINISTERUL APROVIZIONĂRII TEHNICO-MATERIALE ŞI CONTROLULUI GOSPODĂRIRII FONDURILOR FIXE
BJATM
PÎRGHII DE ACŢIONARE
Programe speciale
Indicatori de plan specifici
Balanţe materiale
Program de cercetări şi asimilări
Avizări STE şi investiţii specifice
Tarife de transport
Norme şi normative
Standarde
Norme de muncă unificate
Contracte de livrare, transport şi de schimb de palete
Îndrumare şi control
Sistem informaţional
Pregătirea cadrelor
Propaganda tehnică
Relaţii internaţionale
CAER
ISO
EPEF
Pool-ul european de palete
Prin IRS
Prin MTTc
ORGANE DE SINTEZĂ ŞI AVIZARE
CSP
CNST
MF
Organe de avizare
IRS
MM
Ministere cu atribuţii speciale în sistem
MICM.
MEFMC
MTTc
MEI
Alte organe centrale şi locale de stat cu activitate în sistem
DOMENIUL COORDONAT
Unităţi socialiste în subordinea organelor de stat şi cooperatiste
Unităţi de prod. utilaje specifice şi mijloace de transport specializate
Unităţi producătoare de palete din lemn
Unităţi de prod. transcontainere, containere şi palete metalice
Staţii terminale transcontainere
Staţii deschise traficului de palete de schimb
Centrul de calcul
Depozite cu ridicata şi unităţi economice
Depozite BJATM şi MB
Unităţi socialiste în subordinea organelor de stat şi cooperatiste

făcut de către unităţile producătoare (în special în ce priveşte paletizarea-pachetizarea) şi de transportator (în ce priveşte containerizarea-transcontainerizarea).

Baza materială

ÎN CINCINALUL 1976—1980, necesarul de mijloace tehnice al sistemului, fundamentat prin programul menţionat, corelat cu parcul existent la începutul perioadei şi cu volumul de mărfuri pretabile a fi depozitate, expediate şi primite în sistem, este cuprins în planul naţional unic, prin balanţele specifice de **utilaje şi echipamente de manipulare** (electro şi motostivuitoare, transpalete, translatoare, palete metalice şi din lemn de uz general), **mijloace de transport specializate** (semiremorci auto şi vagoane portcontainere) şi altele, urmărindu-se dezvoltarea corespunzătoare a producţiei interne de asemenea mijloace tehnice.

Astfel, în anul 1980, parcul de palete va fi de aproape două ori mai mare faţă de cel din 1975, parcul de utilaje specifice — de cca. 1,9 ori, iar cel de utilaje pentru depozitare — de circa 1,2 ori. În domeniul transcontainerizării se prevede introducerea în exploatare a unui număr sporit de transcontainere de 20 tone (tip ISO), parcul urmînd a creşte de peste 3,5 ori. Pînă la sfîrşitul anului 1980 vor fi în funcţiune 48 de staţii terminale autocale ferată pentru vehicularea mărfurilor transcontainerizate, a căror rază de activitate va acoperi, practic, întreg teritoriul ţării. De asemenea, trebuie menţionat că a intrat în funcţiune terminalul maritim de transcontainere de la Constanţa, destinat să asigure relaţiile de import-export, via mare, în tehnologii moderne.

Programul special prevede continuarea activităţii de **cercetare şi asimilare de mijloace tehnice.** În perioada pînă în 1980, vor fi asimilate peste 25 de tipuri de mijloace tehnice specifice, cum ar fi electrostivuitoare cu posibilităţi de lucru pe înălţimi de 5,6—7,5 m, instalaţii de paletizat şi pachetizat ş.a. De asemenea, vor fi realizate un număr sporit de teme de cercetare privind tehnologiile de manipulare, depozitare şi transport, înlocuirea de materiale deficitare şi specializarea în construcţia de utilaj.

Prin extinderea, în actualul-cincinal, a tehnologiilor avansate de paletizare, pachetizare, containerizare şi transcontainerizare, se vor obţine economii la manoperă, transport şi ambalaje de peste 2,5 miliarde lei, asigurîndu-se recuperarea în 2—6 ani a cheltuielilor pentru dezvoltarea sistemului. Pentru realizarea eficienţei maxime este necesar ca fiecare beneficiar, centrală, întreprindere să analizeze în funcţie de natura produselor, de volumul expediţiilor şi de tehnicile de expediţie specifice — care sînt utilajele şi mijloacele de transport cele mai adecvate, prin care se asigură o manipulare, depozitare şi exploatare intensivă a bazei materiale.

În ce priveşte paletele de uz general, care circulă în sistem de schimb, deosebit de important este ca producţia acestora să se realizeze numai în întreprinderile specializate cu acordul expres al coordonatorilor de balanţă, respectîndu-se cu stricteţe standardele în vigoare, pentru a preveni situaţiile existente încă în economie cînd se introduc în circuit palete necorespunzătoare, cu influenţe negative în funcţionarea sistemului.

O atenţie deosebită se cere acordată extinderii utilizării containerelor suple destinate produselor pulverulente; ele asigură o eficienţă maximă atît la manipulare, cît şi în ce priveşte înlocuirea ambalajelor (saci de hîrtie, saci textili).

De asemenea, este necesar să se asigure exploatarea intensivă a transcontainerelor şi a reţelei de terminale pentru aceasta, avînd în vedere volumul important de investiţii alocat pentru asigurarea lor şi eficienţa recunoscută a acestei tehnologii moderne de vehiculare a mărfurilor în traficul intern şi la export.

Romeo HAGIAC

director adjunct în Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe

---

Tipizarea şi unificarea ambalajelor

(Urmare din pag. 7)

reducîndu-se în mod substanţial consumul de cherestea.

La ambalajele de transport pentru produsele voluminoase şi grele (maşini unelte, cazane, etc.) cu consum specific de material mare, din specii de lemn deficitare, pe baza calculelor de rezistenţă şi alegerii judicioase a dispozitivelor de fixare şi manipulare s-au obţinut importante economii. De menţionat că în cazul unor produse ca strunguri mari, batiuri, coloane etc. sînt proiectate dispozitive metalice care în afara faptului că asigură o bună protecţie, permit numeroase reutilizări. Soluţiile constructive de realizare a ambalajelor asigură demontarea acestora în bune condiţiuni şi remontarea lor pentru o nouă reutilizare (au fost tipizate şi normate dimensiunile elementelor de prindere, numărul acestora în funcţie de grosimea scîndurii, amplasarea corectă şi asamblarea elementelor constitutive).

Majoritatea ambalajelor, codificate şi inventariate sînt astfel recirculate obţinîndu-se o creştere a duratei de circulaţie de la 1,5—2 ori.

În cadrul acţiunii de tipizare a ambalajelor sînt concomitent luate în considerare şi tehnologiile de paletizare şi containerizare aplicate la transportul produselor din industria constructoare de maşini. Prin examinarea şi stabilirea raţională a grupelor de produse care pot fi transportate în sisteme paletizate sau containerizate, s-au obţinut economii importante eliminîndu-se complet ambalajul individual pentru grupe de maşini ca : aparataj electric şi electronic, piese de schimb, aparatură de uz casnic şi altele. În acest scop sînt stabilite circuite de transport a produselor containerizate, realizîndu-se mari economii datorită raţionalizării transportului şi aplicării sistemelor de circuite planificate.

Alegerea judicioasă a itinerarelor de transport, paletizarea şi containerizarea produselor au condus — la nivelul ramurii constructoare de maşini la importante economii prin reducerea staţionărilor şi a volumului de transport, concomitent cu majorarea capacităţilor de transport.

CAMPANIA AGRICOLĂ DE PRIMĂVARĂ

PREGĂTIRI INTENSE ÎN ÎNTREPRINDERILE AGRICOLE DE STAT

EVOLUȚIA condițiilor atmosferice a impus și înlesnit executarea în devans a multor lucrări pregătitoare activităților agricole propriu-zise. De fapt, în această iarnă, condițiile agrometeorologice au fost de așa natură, încît au permis executarea fără întrerupere a unor lucrări agricole de sezon, cum sînt arătura și fertilizarea.

Apropierea momentului în care semănătorile vor ieși pe cîmp a intensificat activitatea în atelierele de reparații. Pentru evidențierea eforturilor de moment în pregătirea campaniei agricole, și nu numai a acestora, prezentăm, în continuare, unele realizări și sarcini ce revin întreprinderilor agricole de stat din județul Ilfov, în 1977 și măsurile ce se iau în aceste zile pe linia pregătirii producției.

PLANUL DE PRODUCȚIE pe anul 1977 al celor 23 de întreprinderi agricole de stat din Ilfov conține unele modificări în structura culturilor, determinate de îmbunătățirea repartizării acestora în teritoriu și pe sectoare social-economice. Pe de o parte, poziția geografică și dotarea tehnică a I.A.S.-urilor din județ sînt mai favorabile pentru culturi intensive, cum este soia, fapt pentru care s-a hotărît extinderea suprafețelor cultivate cu această plantă. Totodată, situarea acestor unități în apropierea unor centre cu un ritm intens de urbanizare impune să se revadă, anual, suprafața afectată acelor culturi care necesită un consum mare de muncă vie, îndeosebi porumbul, ceea ce determină o oarecare mobilitate a suprafețelor cultivate de la un an la altul (în 1977, suprafața cultivată cu porumb în întreprinderile agricole de stat din județul Ilfov este în scădere). În zootehnie se prevăd creșteri de efective la toate speciile, ceea ce presupune eforturi mai mari pentru asigurarea bazei furajere.

Pe lîngă modificările de structură, planul pe acest an prevede obținerea unor producții medii la hectar mai mari la toate culturile — cu 3% la grîu, cu 5,9% la porumb, cu 3,4% la floarea-soarelui, cu 5,4% la soia — față de realizările de anul trecut. Ținînd seama de creșterea randamentelor la hectar și de modificarea suprafețelor cultivate, sarcinile de livrare la fondul de stat sînt cu mult sporite față de anul precedent (de exemplu, la soia cu 75%).

REZULTATE BUNE, realizarea și depășirea planului nu se pot obține dacă nu se acționează cu toate forțele, organizat, în tot timpul anului. Îndeosebi însă pe perioada premergătoare campaniei de primăvară **volumul și calitatea activităților organizatorice, întocmirea corespunzătoare și aplicarea întocmai a planurilor de lucru** devin tot atît de importante ca și respectarea tehnologiei sau executarea lucrărilor de bună calitate și la timp.

Pregătirea tractoarelor și mașinilor agricole este cea mai importantă activitate în aceste zile. Tractoarele lucrînd circa 10 luni pe an, pentru repararea lor rămîn doar două luni : ianuarie și februarie. Or, parcul de tractoare a crescut continuu, iar efectuarea reparațiilor capitale a trebuit să fie concentrată în același interval de timp, de două luni.

Elemente efectiv noi în organizarea activității în această perioadă le constituie **specializarea atelierelor** care efectuează reparații capitale la mașinile agricole și **cooperarea cu stațiunile de mecanizare a agriculturii** din județ pentru efectuarea unor reparații. (Cooperarea cu S.M.A.-urile a început în urmă cu 2—3 ani ; în principal ea se concretizează în executarea anumitor reparații în atelierele I.A.S.-urilor, iar a altora în atelierele S.M.A.). Principalele avantaje care rezultă în urma specializării și concentrării sînt : scurtarea perioadei de reparații, îmbunătățirea calității acestora, reducerea consumului de materiale, piese de schimb, manoperă. Pentru cele 23 de întreprinderi agricole, activitatea de reparare a motoarelor de tractor a fost zonată în patru ateliere (ale I.A.S. Mănăstirea, Vedea, Bucșani și Mogoșoaia). Pentru o mai mare operativitate, acestea s-au cuplat cu alte 4 centre de reparare a transmisiilor (la I.A.S. Chirnogi, Giurgiu, Buftea și Popești-Leordeni). În felul acesta, celelalte unități au fost degrevate de reparațiile mai complexe, putînd să execute lucrări mai simple și de mai bună calitate la celelalte utilaje proprii. Întrucît atelierele specializate lucrează deja cu rezultate bune, s-a hotărît extinderea sistemului și pentru repararea remorcilor din sectorul zootehnic (la I.A.S. Ciorogîrla, Urziceni, Mihăilești).

Un domeniu important de cooperare cu S.M.A. îl vor constitui repararea și întreținerea combinelor „Gloria“ C12, al căror număr, în I.A.S.-urile din județ, depășește 600. Mai mult, în sistemul actual de cooperare se pot efectua reparații și la utilaje aparținînd unităților agricole din alte județe.

PE LÎNGĂ REPARAȚIILE capitale și curente la mașinile agricole care urmează să fie utilizate în campania agricolă de primăvară, în atelierele întreprinderilor agricole de stat din județ se efectuează un volum tot mai mare de **reparații la utilajele din zootehnie**, pentru care, de asemenea, s-a trecut la specializare. (În prezent, la I.A.S. Adunații Copăceni se repară toate combinele autopropulsate de furaje). Un element de noutate în întreținerea acestor utilaje îl constituie înființarea unui „service“. În primul rînd, acesta intervine pentru punerea în funcțiune a utilajelor noi (instalații de muls, bucătării de furaje, instalații de evacuare a dejecțiilor). În perioadele în care nu există lucrări de montaj, în cadrul activității de „service“ se repară subansamble și sînt menținute în stare de funcționare agregatele. Intervențiile operative prin acest sistem au redus considerabil imobilizările.

Specializarea și cooperarea în repararea utilajelor nu se realizează ușor, de la sine. Au fost situații în care nu s-a înțeles de la început importanța economică a acestei acțiuni. Însă pe măsură ce s-au evidențiat în practică avantajele (reducerea cu circa 2 zile a timpilor de imobilizare la reparațiile capitale, prelungirea perioadei de funcționare a utilajelor), unitățile agricole de stat au sprijinit aceste acțiuni. În mod deosebit, specializarea obligă la respectarea termenelor de executare a reparațiilor, aspect față de care conducerile unităților agricole manifestă acum mult interes și exigență.

Deși s-a ajuns la un sistem corespunzător de organizare a reparațiilor, totuși persistă unii factori care îngreuiază această activitate, ajungîndu-se uneori în situația ca reparațiile să nu poată fi executate în termen, deci mașinile să nu poată fi utilizate în cîmp. Lipsa unor piese de schimb se situează pe primul loc în ierarhia acestor factori. (Unele piese de schimb lipsesc an de an, în mod „tradițional“). Ca exemplu, se pot menționa arborii cotiți, pulverizatoarele blocurile de cilindri, unele piese la instalații electrice la tractoare.

ACUM, cu puțin timp înaintea începerii lucrărilor specifice de primăvară, cu toate avantajele create de sistemul de organizare și cu toate neajunsurile ce s-au menținut în aprovizionarea cu piese de schimb, în unitățile agricole de stat ale județului Ilfov reparațiile vor fi încheiate în devans la mașinile de împrăștiat îngrășăminte, la grapele cu discuri, la remorci, la mașinile de plantat cartofi ș.a. În ce privește tractoarele, lipsa unor piese de schimb și faptul că intrarea în reparații s-a făcut la sfîrșitul lunii decembrie și nu la începutul ei, cum era planificat, rămîne un decalaj de 4—5 zile, care va trebui recuperat printr-o folosire intensivă în cîmp.

În recentele adunări generale, ca răspuns la chemarea la întrecere adresată tuturor întreprinderilor agricole de stat cu profil cerealier și zootehnic de către I.A.S. Urleasca, județul Brăila, lucrătorii din întreprinderile agricole de stat din județul Ilfov — dezbătînd modalitățile prin care să folosească întreaga suprafață agricolă și arabilă, să se utilizeze deplin și la randamentele prevăzute utilajele agricole, suprafețele amenajate pentru irigații, să realizeze o densitate optimă a culturilor, să execute lucrările agricole în condiții de calitate și la termen — s-au angajat să obțină depășirea sarcinilor de plan la toți indicatorii, să ridice eficiența economică a producției. Organizînd cît mai bine munca în aceste zile, sînt puse bazele înfăptuirii angajamentelor la nivelul exigențelor sporite din al doilea an al cincinalului.

Ion MANEA

Accelerarea vitezei de rotație a fondurilor necesită

DIMENSIONAREA OPTIMĂ A NORMELOR ȘI NORMATIVELOR PE ELEMENTE DE MIJLOACE CIRCULANTE

CREȘTEREA eficienței economice a întregii activități presupune, ca cerințe de bază, folosirea cu rezultate superioare a mijloacelor materiale și bănești ale societății, întărirea răspunderii întreprinderilor, centralelor și ministerelor în buna administrare a resurselor încredințate, sporirea vitezei de rotație a fondurilor de producție și de circulație.

În anul 1976 — primul an al actualului cincinal — s-au intensificat preocupările pentru identificarea unor posibilități de creștere a vitezei de rotație a mijloacelor circulante în unitățile economice. Afirmația este valabilă atît pentru ansamblul economiei naționale, cît și pentru o serie de ramuri. Astfel, o caracteristică a activității majorității unităților Ministerului Energiei Electrice, la care s-a oprit analiza noastră, o constituie încadrarea pe total în fondurile alocate prin plan pentru asigurarea continuității producției și accelerarea vitezei de rotație a fondurilor. Totodată, este semnificativ faptul că la loc de frunte în această acțiune de mare importanță pentru sporirea eficienței se situează și întreprinderi din ramura construcții-montaj, la care în trecut au existat unele rămîneri în urmă în utilizarea eficientă a mijloacelor circulante. La trustul „Energoconstrucția“, de exemplu, viteza de rotație a mijloacelor circulante supuse normării **a fost accelerată** în medie cu 3 zile față de prevederile planului pe anul 1976 și cu 2 zile față de anul precedent. Accelerarea vitezei de rotație față de plan a permis economisirea unui volum de mijloace circulante de circa 9 milioane de lei. De asemenea, este pozitiv și faptul că nu numai în medie pe an a existat o situație bună în gospodărirea fondurilor la unitățile din cadrul acestui trust, dar și că această situație s-a menținut pînă la finele anului cînd, potrivit datelor de bilanț, trustul a înregistrat disponibilități de peste 18 mil. lei.

Reducerea circuitului economic al stocurilor

„SECRETUL“ acestor realizări ? Așa cum menționează factorii de răspundere din întreprindere el trebuie să fie simplu pentru orice organizație de construcții-montaj, pentru că se bazează în principal pe : **exercitarea unui control preventiv riguros asupra aprovizionărilor ; executarea lucrărilor în cadrul prevederilor din devize ; reducerea volumului producției neterminate și luarea tuturor măsurilor pentru realizarea și decontarea la timp a producției.**

Un rol important în accelerarea vitezei de rotație l-au avut și îl au organele financiar-bancare și organele de resort din cadrul ministerului care, urmărind în mod operativ, pe parcursul anului, situația economico-financiară a întreprinderilor, au contribuit — prin diverse măsuri — la **readucerea în circuitul economic a unor stocuri ce depășeau necesitățile planificate.** De exemplu, ca urmare a unor asemenea acțiuni, întreprinse în comun cu factorii de resort din cadrul trustului „Electromontaj“-București, s-au obținut o îmbunătățire continuă a situației stocurilor și soldurilor de cheltuieli la o serie de elemente ale mijloacelor circulante, reușindu-se ca, în medie pe anul 1976, să se accelereze viteza de rotație pe ansamblul mijloacelor circulante. Dar dacă în medie au fost obținute aceste rezultate pozitive, nu este mai puțin adevărat că au existat și unele situații, ca cele care au avut loc la finele anului 1976 la unele grupuri de șantiere (Sibiu și Cîmpina), la care producția neterminată depășea normativul stabilit. De aici sarcina de a se interveni activ pentru realizarea ritmică și la termenele stabilite a tuturor lucrărilor.

Și exemplul trustului „Energomontaj“ demonstrează cît de hotărîtoare este perseverența în urmărirea, pe tot parcursul anului, a situației stocurilor față de normele stabilite. Pînă în trimestrul IV al anului 1976, șantierele trustului respectiv au corelat relativ bine aprovizionările cu necesitățile de consum și de formare a stocurilor, au desfășurat ritmic producția și au urmărit să respecte prevederile cu privire la creditarea și decontarea producției ; astfel s-a reușit ca, în medie pe an, viteza de rotație a mijloacelor circulante să fie accelerată cu o zi față de prevederile planului. În trimestrul IV, însă, au avut loc aprovizionări neplanificate cu unele materiale ; alte materiale n-au mai putut fi introduse în consum din cauza întîrzierii unor lucrări de construcții-montaj și în acest fel s-au creat, către finele anului, importante imobilizări de fonduri în mijloace circulante pentru materiale de bază și detalii de montat. Preocupările pentru reglementarea situației unor stocuri și pentru lichidarea unor imobilizări s-au făcut simțite tîrziu, în sensul că abia în ultimele zile ale anului s-au livrat și facturat către alte întreprinderi unele materiale și servicii prestate, ceea ce nu a permis încasarea acestora pînă la 31 decembrie 1976. În acest fel, imobilizările în stocuri de materiale s-au transformat în imobilizări în debitori ceea ce, în esență, n-a putut schimba situația financiară.

Utilizarea eficientă a mijloacelor circulante

O SERIE de rezultate pozitive în gospodărirea judicioasă a mijloacelor circulante au fost obținute și în întreprinderile de producere, transport și distribuție a energiei electrice și termice. Pe ansamblul unităților din subramura energiei electrice și termice, de exemplu, nivelul stocurilor, la sfîrșitul anului 1976 s-a situat sub plan la piese de schimb, materii și materiale, producție neterminată și produse finite, ceea ce a contribuit la disponibilizarea pe total mijloace circulante a unor fonduri de peste 180 mil. lei.

O examinare mai detaliată a situației din aceste unități **relevă însă aspecte mult mai complexe, iar uneori contradictorii.** care trebuie să stea în mai mare măsură în atenția factorilor de răspundere din unitățile respective.

Sînt cunoscute, de exemplu, eforturile care s-au făcut și se fac în domeniul construcțiilor de obiective electroenergetice care își bazează producția, în principal, pe utilizarea combustibililor solizi. După darea în funcțiune a obiectivelor respective s-au alocat mijloace circulante de valori însemnate pentru formarea stocurilor necesare de cărbuni energetici. Cunoscînd rațiunile de ordin economic pentru care economia națională nu este interesată ca în centralele electrice să se consume hidrocarburi pentru producerea energiei electrice și termice, este ușor de înțeles de ce sînt considerate grave situațiile în care sînt utilizate, în alte scopuri, fondurile alocate pentru aprovizionarea, consumul și formarea stocurilor de cărbune. Or, asemenea situații au avut loc în anul 1976 la unele centrale electrice care au angajat cheltuieli pentru plata unor consumuri suplimentare de gaze și păcură, atît din cauze care privesc activitatea acestor unități cît și activitatea furnizorilor de cărbune.

Totodată, unitățile respective au consumat din stocurile de siguranță de cărbuni de la centralele electrice, **în așa măsură încît acestea au fost reduse în unele perioade cu mult sub nivelul stabilit ca necesar.** Este de la sine înțeles că orice consum din stocurile de siguranță, fără completarea ulterioară a acestora, afectează continuitatea procesului de producție și — ca urmare — nu constituie o cale eficientă de accelerare a vitezei de rotație.

Dar, ceea ce atrage, intr-un alt sens atenția, este faptul că **mijloacele circu-**

lante economisite ca urmare a neconstituirii stocurilor de cărbuni la nivelul normat nu s-au reflectat într-o accelerare a vitezei de rotație, în anul 1976, pe ansamblul mijloacelor circulante, deoarece situația arătată în domeniul consumurilor (unde în loc de cărbuni s-au consumat, în unele cazuri, gaze sau păcură) s-a repetat, sub o altă formă, și în domeniul stocurilor, unde o parte din fondurile neutilizate pentru formarea stocurilor de cărbuni (din cauzele arătate) a fost angajată în alte aprovizionări, peste necesitățile reale de producție, formîndu-se astfel stocuri supranormative la elementele respective de mijloace circulante.

Graficul pentru lichidarea imobilizărilor – un instrument eficient

O METODĂ care a dat rezultate bune în accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante începînd de la întreprinderi și pînă la nivelul ministerului a constituit-o **întocmirea graficelor de readucere în circuitul economic a stocurilor supranormative care s-au format pe parcurs la unele elemente**, completarea acestor grafice cu noi măsuri în timpul anului, urmărirea realizării măsurilor respective. Elaborarea graficelor de lichidare a imobilizărilor a oferit, în nenumărate cazuri, prilejul de a constata neajunsurile existente în întocmirea planurilor de aprovizionare ; de a identifica noi posibilități de consum în perioadele imediat următoare prin depășirea sarcinilor de plan la produse cu desfacere asigurată și în condițiile reglementărilor legale în vigoare ; de a valorifica stocurile care nu sînt necesare. Pe ansamblul unităților din subordinea ministerului s-au identificat, în cursul anului 1976, materiale a căror valoare reprezintă o pondere însemnată în totalul mijloacelor circulante existente la finele anului, care prisoseau unităților respective și care au fost valorificate prin vînzări către alte unități. O bună parte din acestea au fost vîndute la unități din afara ministerului, ceea ce arată că aprovizionările au cuprins și materiale care nu intră în specificul de activitate al unităților M.E.E. Ca urmare a preocupărilor pentru realizarea măsurilor prevăzute în grafice, stocurile supranormative au scăzut în multe unități, ceea ce a făcut ca, pe ansamblul ministerului, valoarea stocurilor și soldurilor de cheltuieli efective să se situeze la finele anului 1976 sub nivelul rezultat din normele și normativele aprobate, cu peste 150 mil. lei.

Unele cazuri, la care s-au făcut referiri în cele de mai sus, arată totuși că **graficele de lichidare a imobilizărilor n-au constituit întotdeauna un instrument de lucru permanent pentru urmărirea situației stocurilor.** Aceasta rezultă atît din faptul că măsurile prevăzute în grafice s-au realizat uneori numai parțial (în special în cazul unităților din cadrul Centralei industriale a energiei electrice și termice), cît și din faptul că, pe parcurs, s-au creat noi imobilizări, chiar la elemente de mijloace circulante la care existau deja imobilizate stocuri și valori peste normativele stabilite.

Așa cum a rezultat din unele analize întreprinse, graficele de valorificare a stocurilor supranormative, de lichidare a imobilizărilor trebuie să cuprindă, în mai mare măsură, **sarcini concrete pentru prevenirea formării de noi imobilizări ;** răspunderile prevăzute în grafice pentru realizarea sarcinilor trebuie **să fie localizate pe toți factorii** care pot acționa în mod real pentru realizarea lor, nu numai pe personalul financiar-contabil sau personalul de conducere ; trebuie să crească exigența controlului financiar preventiv asupra aprovizionărilor, iar disciplina de plan să fie cunoscută ca noțiune, înțeleasă ca o necesitate și simțită ca răspundere de către fiecare lucrător la locul său de muncă.

La rezultatele obținute în accelerarea vitezei de rotație a contribuit și acțiunea de recalculare analitică a normelor de stoc și a normativelor mijloacelor circulante, desfășurată în cursul anului 1976. Această acțiune, desfășurată pe baza unor criterii care au în vedere un grad de eficiență ridicat al conducerii proceselor de aprovizionare, producție și desfacere — pe măsura dotării tehnice a unităților economice și a creșterii exigențelor în pregătirea și activitatea cadrelor tehnice și economice din întreprinderi — a permis identificarea de posibilități noi pentru accelerarea vitezei de rotație, precum și o mai justă dimensionare a normelor și normativelor pe elemente ale mijloacelor circulante și unele redistribuiri de mijloace circulante între unitățile economice ale ministerului.

Cu toate că examinarea, în mod analitic, a necesarului de mijloace circulante este o acțiune care trebuie reluată continuu, în vederea dimensionării corelate în orice moment, a normelor și normativelor, cu perfecționările ce se aduc proceselor de aprovizionare, producție și desfacere, se poate spune că, după etapa complexă a acestei acțiuni întreprinse în anul 1976, numeroase unități din subordinea ministerului au luat măsuri care să le permită adaptarea volumului efectiv al stocurilor, la nivelul vitezei de rotație rezultată din recalculare.

Rămîne ca în perioadele următoare calculele să fie definitivate și rezultatele acțiunii să fie valorificate, ținînd seama de condițiile planului pe anul 1977 și de cerințele sporirii continue a eficienței economice a activității fiecărei întreprinderi, accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante înscriindu-se ca un factor major în contextul acestor cerințe.

Nicolae SĂVOIU
Ministerul Finanțelor

PERFECȚIONAREA CONTINUA A TEHNICII ȘI TEHNOLOGIEI

(Urmare din pag. 4)

toate întreprinderile constructoare de mașini de pe platforma industrială clujeană vor trece la introducerea pe scară largă a mașinilor automate cu comandă numerică și altor forme de automatizare, creîndu-se, astfel, condiții pentru înregistrarea unui salt spectaculos în creșterea rodniciei muncii.

Tehnica modernă și reducerea consumurilor specifice

„**FOLOSIREA eficientă a resurselor** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1976 — **este o problemă esențială pentru dezvoltarea țării, pentru asigurarea materiilor prime și materialelor, pentru desfășurarea în condiții normale a producției**“.

Promovarea pe scară largă a celor mai avansate tehnologii oferă posibilități deosebit de mari de economisire și ridicare a gradului de valorificare a resurselor în toate ramurile industriei, prin reducerea și, în anumite cazuri, înlăturarea totală a rebuturilor, reducerea consumurilor specifice, valorificarea deșeurilor, economisirea sculelor, micșorarea consumului de combustibil și energie etc. Numai în anul 1976 introducerea progresului tehnic a permis întreprinderii „Tehnofrig“ să obțină o economie de metal de 182 tone, urmînd ca în anul 1977 pe aceiași cale să se economisească peste 200 tone de metal. Economii deosebite de metal asigură introducerea turnării de precizie în materiale ușor fuzibile prin eliminarea aproape completă a rebuturilor, adaosurilor de fabricație etc. La „Tehnofrig“, în condițiile folosirii acestui procedeu de turnare, proporția rebuturilor scade la 3,0-0,5% față de 10-12% în cazul turnării obișnuite. Trecerea la confecționarea prin turnare în materiale ușor fuzibile a unor repere, confecționate în mod obișnuit prin așchiere din laminate, reduce consumul specific de metal între 2—5 ori.

Extinderea turnării de precizie la noi repere a permis întreprinderii amintite să economisească în anul 1976 peste 21 tone de metal. Economii însemnate de metal asigură extinderea tehnologiei de turnare în nisip peliculizat, care permite o reducere însemnată a procentului de rebuturi și o micșorare a adaosurilor de prelucrare la unele repere de 3—4 ori. Extinderea unor asemenea tehnologii cum ar fi forjarea prin matrițare, decuparea pieselor din tablă groasă prin procedeul oxi-gaz și altele oferă, de asemenea, posibilități mari de reducere a consumurilor specifice.

Una dintre căile cele mai eficiente de reducere a consumurilor specifice, îndeosebi în construcția de mașini, o reprezintă **reproiectarea și modernizarea produselor**, parțială sau integrală, în vederea reducerii gabaritului, concomitent cu ridicarea parametrilor tehnico-economici. La „Tehnofrig“, de pildă, reproiectarea constructivă parțială a unor repere și subansamble la o serie de produse fabricate în serie asigură o economie anuală de metal de circa 180 tone.

Prin implicațiile sale multiple asupra tuturor laturilor procesului de producție, progresul tehnic reprezintă principalul instrument de făurire a unei industrii moderne, de înaltă eficiență, capabilă să asigure propulsarea României socialiste pe noi trepte de progres și civilizație.

CONDUCERE · ORGANIZARE

EXIGENŢE ALE REVOLUŢIEI TEHNICO-ŞTIINŢIFICE

Ingineria tehnologică de la concept la acţiune

TEHNOLOGIA DE GRUP

O metodă eficientă de organizare a proiectării în producţia de serie mică şi de unicate

ÎNDEPLINIREA obiectivelor de mare actualitate ale creşterii eficienţei economice în industrie, în concordanţă cu exigenţele cincinalului revoluţiei tehnico-ştiinţifice, cum sînt : buna gospodărire, economisirea resurselor materiale şi valorificarea superioară a acestora ; executarea unor produse de complexitate şi tehnicitate înaltă ; realizarea lor în condiţii de calitate care să asigure creşterea competitivităţii pe plan extern ; asimilarea unor game sortimentale şi tipo-dimensionale variate dar raţionale de produse noi, care să permită reducerea efortului valutar la import şi aplicarea noilor procese tehnologice. Este posibilă în principiu, în condiţii cît mai bune şi cu eforturi cît mai mici, cu cît producţia are un mai accentuat caracter de serie mare şi de masă. Dar în nici un caz nu se poate renunţa la producţia în serie mică şi de unicate, *care deţine în industrie o pondere deloc neglijabilă. Numeroasele aspecte pe care le ridică însă armonizarea unor criterii contradictorii între înnoire, diversificare, tipizare şi aplicarea unor elemente combinate de judecăţi economice şi tehnice fac necesare elaborarea unor studii aprofundate de fundamentare a deciziilor.*

Necesitatea echilibrării proceselor de diversificare şi tipizare şi a criteriilor economice, tehnice şi comerciale

ÎN CONDIŢIILE revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane, cînd progresul tehnic se manifestă pe scară largă ca o componentă de bază a dezvoltării, cînd uzura morală a produselor a atins un ritm foarte înalt datorită reducerii substanţiale a decalajului dintre generaţiile de produse similare dar cu caracteristici funcţionale mereu superioare, identificarea nevoii sociale nu este simultană cu satisfacerea ei printr-un produs fabricat în acest scop.

În industria uşoară, de pildă, produsele finite suferă modificări foarte rapide în timp, pentru a satisface evoluţia şi varietatea cerinţelor estetice şi nu numai estetice ; utilajele capabile să execute astfel de produse se caracterizează printr-un grad înalt de universalitate şi complexitate, implicînd o creştere a dificultăţii în munca de concepţie şi realizare a lor. Dacă luăm în consideraţie faptul că întreaga noastră industrie uşoară s-a dezvoltat în ultimii 20 de ani mai cu seamă prin importul masiv de utilaje din ţări şi de la firme foarte diferite, paralel cu crearea unei industrii proprii de astfel de utilaje, avem o imagine a diversităţii constructive a acestora şi a pieselor ce le compun.

Întreprinderea „Tehnometal"-Bucureşti, din cadrul Centralei industriale de maşini şi utilaje pentru industria uşoară, produce 243 tipuri de utilaje şi peste 40 000 poziţii de piese de schimb necesare întreţinerii atît a utilajelor produse în cadrul ei, cît şi pentru utilajele ce intră în dotarea întreprinderilor de profil din industria uşoară.

Principala caracteristică a sarcinilor cu care întreprinderea — ca şi alte unităţi similare — este confruntată în dinamica dezvoltării ei o reprezintă **asimilarea continuă, într-un timp scurt, de produse într-o gamă sortimentală foarte variată,** avînd caracteristici funcţionale tot mai ridicate. Pînă în anul 1980, la „Tehnometal" urmează să fie asimilate peste 50 de noi tipuri de utilaje şi peste 15 000 sortimente de piese de schimb. Dar această gamă largă şi diversă, caracterul aleator al cererii şi gradul redus de repetabilitate a producţiei unui sortiment fac imposibilă cunoaşterea cu mult timp înainte a pieselor şi a cantităţilor în care acestea vor fi prelucrate — ceea ce, în mod firesc, influenţează negativ producţia. Totodată se pune accent pe problema tipizării riguroase a nomenclatoarelor de produse şi a efectuării unor analize aprofundate ale criterilor tehnice şi economice de eficienţă a noilor tipuri de maşini atît în producţia lor cît şi în exploatare.

Un factor de bază al eficienţei : concepţia proceselor tehnologice

ACESTE SARCINI pot fi îndeplinite prin **scurtarea ciclului de fabricaţie,** care, la rîndul ei, poate fi realizată pe două căi :

— **pe cale extensivă,** prin investiţii masive ;

— **pe cale intensivă,** printr-o mai bună organizare şi utilizare a potenţialului material şi uman — orientare incomparabil mai eficientă în condiţiile procesului de accelerare a creşterii economice a ţării noastre, dar care impune **schimbări esenţiale în concepţia şi realizarea proceselor tehnologice.**

Scurtarea pe cale intensivă a duratei ciclului de fabricaţie a unui produs impune o analiză a structurii acestei durate, care este alcătuită din :

$$T = T_{pft} + T_{pf_{ao}} + T_f,$$

unde :
T_{pft} = durata laturii tehnice a pregătirii fabricaţiei,
$T_{pf_{10}}$ = durata laturii administrativ-organizatorice a pregătirii fabricaţiei,
T_f = durata fabricaţiei.

Dacă în producţia de serie mare şi de masă a utilajelor şi pieselor de schimb, problemele fabricaţiei au fost puse la punct odată cu apariţia şi introducerea pe scară tot mai largă a liniilor de producţie în flux, în cazul producţiei în serie mică şi de unicate apar mari dificultăţi în ceea ce priveşte pregătirea tehnică a fabricaţiei. Ele pot fi evitate atunci cînd se obţine un caracter de serie — ceea ce este posibil prin **folosirea metodelor de organizare pe baza tehnologiei de grup.**

Esenţa lor constă în aceea că la elaborarea procesului tehnologic se adoptă,

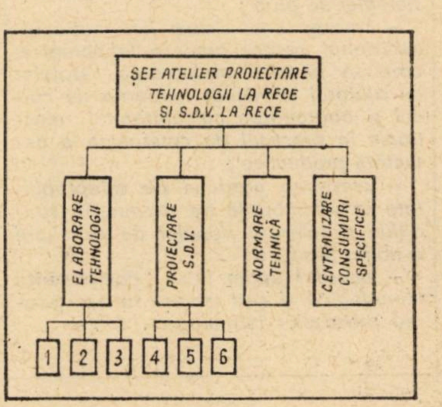
ŞEF ATELIER PROIECTARE TEHNOLOGII LA RECE ŞI S.D.V. LA RECE
ELABORARE TEHNOLOGII
PROIECTARE S.D.V.
NORMARE TEHNICĂ
CENTRALIZARE CONSUMURI SPECIFICE
1
2
3
4
5
6

Fig. 1 — *Organizarea structurală a atelierului de proiectare de tehnologii la rece şi S.D.V. la rece — varianta actuală.* 1, 2, 3 — *colective de elaborare a tehnologiilor pe industrii ;* 4 — *colectiv de proiectare pentru dispozitive şi matriţe ;* 5 — *colectiv de proiectare pentru dispozitive din elemente modulare ;* 6 — *colective de proiectare pentru scule şi verificatoare.*

drept unitate de nomenclatură, nu o singură piesă, ci **o grupă de piese similare din punct de vedere tehnologic.**

Întreprinderea „Tehnometal", propunîndu-și să rezolve problemele de asimilare masivă a noilor produse, a trecut la implementarea în etape a tehnologiei de grup, ca metodă de creștere a eficienței economice pe cale intensivă.

Sinergia economică a organizării

Practic, s-a pornit de la analiza următoarelor grupe de **factori de influență :**

- în ce privește **durata ciclului de pregătire a fabricației :** metodologiile adoptate pentru proiectarea tehnologiilor și S.D.V.-urilor ; modul de administrare a documentației tehnologice ; modul de organizare a muncii în atelierele de proiectare și în atelierele de execuție a S.D.V.-urilor ; calificarea și experiența în producție a cadrelor de concepție și execuție ;
- în ce privește **durata ciclului de fabricație :** gradul de dotare cu echipamente tehnologice ; tipul de amplasare a mașinilor-unelte ; modul de organizare a transportului interoperații ; modul de organizare a controlului tehnic ; programarea, lansarea și urmărirea produselor în fabricație etc.

În prima etapă a organizării proceselor tehnologice după principiile tehnologiei de grup, s-a propus scurtarea ciclului de fabricație, pe baza reorganizării pregătirii tehnice a fabricației — anume, prin reorganizarea muncii în cadrul compartimentului de elaborare a tehnologiilor și echipamentului tehnologic.

Principalele obiective ale acestei prime etape de reorganizare a pregătirii tehnice a fabricației sînt :

— creșterea productivității muncii în atelierele de concepție pentru elaborarea tehnologiilor ;

— crearea premiselor pentru organizarea fabricației după principiile tehnologiei de grup ;

— crearea unui sistem informațional-decizional pentru procese tehnologice, care să permită prelucrarea datelor cu ajutorul tehnicilor moderne de calcul și angrenarea calculatorului electronic în procesul de conducere a activității productive ;

— creșterea gradului de adaptabilitate la schimbările de produs, în condițiile accelerării ritmului de asimilare a noilor produse ;

— acordul optim între componenta tehnologică și cea umană în optimizarea proceselor tehnologice.

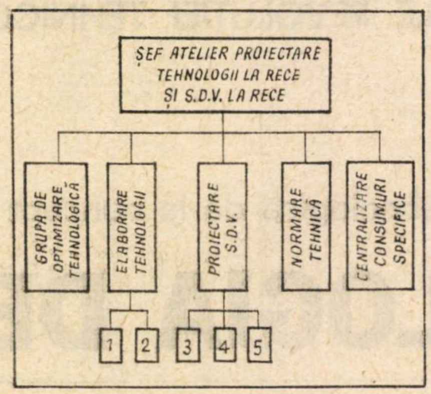
ȘEF ATELIER PROIECTARE TEHNOLOGII LA RECE ȘI S.D.V. LA RECE
GRUPA DE OPTIMIZARE TEHNOLOGICĂ
ELABORARE TEHNOLOGII
PROIECTARE S.D.V.
NORMARE TEHNICĂ
CENTRALIZARE CONSUMURI SPECIFICE
1
2
3
4
5

Fig. 2 — *Organizarea structurală a atelierului de proiectare de tehnologii la rece și S.D.V. la rece — varianta propusă ; 1 — colectiv de elaborare a tehnologiilor pentru utilaje ; 2 — colectiv de elaborare a tehnologiilor pentru piese de schimb ; 3 — colectiv de proiectare pentru dispozitive și matrițe; 4 — colectiv de proiectare pentru dispozitive din elemente modulare ; 5 — colectiv de proiectare pentru scule și verificatoare.*

O ANALIZĂ a activităților legate de pregătirea tehnică a fabricației în situația actuală scoate la iveală o serie de deficiențe.

Astfel, în elaborarea tehnologiilor și echipamentului S.D.V.-istic, proiectat individual pentru fiecare piesă în parte, este angrenat un colectiv de specialiști cu înaltă calificare și, mai ales, cu îndelungată experiență în producție. În organizarea structurală a atelierului de elaborări de tehnologii și S.D.V.-uri s-au format colective specializate pe tipuri de activități și industrii, așa cum se observă în fig. 1.

Datorită faptului că producția de unicate și de serie mică poartă amprenta urgenței, documentația cuprinde minimum de informație necesar declanșării execuției. Perspectiva redusă de repetare a obiectului fabricației, numărul mare și varietatea produselor ce alcătuiesc nomenclatorul unui plan fac ca tehnologiile întocmite în aceste circumstanțe să fie sumare, prima idee constituind, de obicei, și varianta tehnologică adoptată. Se elaborează astfel un volum impresionant de tehnologii individuale, dificil de stocat în vederea unui acces operativ la informații. Dat fiind sortimentul mare de repere și metodele existente de organizare a documentației tehnologice, tehnologul pierde din vedere și nu folosește integral procesele tehnologice elaborate și verificate în practică anterior, precum și echipamentul tehnologic aferent. Aceasta duce la elaborarea unei documentații voluminoase, la consumuri mari de timp și de fonduri, limitînd posibilitatea de a avea controlul unicității soluțiilor pentru aceleași repere sau grupe de repere similare.

Ținînd cont că pentru realizarea unei piese de configurație complexă — în condiții uzuale privind calitatea, precizia dimensională, prețul de cost minim — se folosesc în medie pînă la 50 de S.D.V.-uri specializate, activitatea de proiectare a tehnologiilor nu trebuie disociată de cea de proiectare a S.D.V.-urilor ; colaborarea între tehnolog și proiectantul de scule, dispozitive și verificatoare asigură succesul în fabricația produsului.

Problema echipării cu S.D.V.-uri în cadrul producției de serie mică și unicat este acută, dat fiind că **de gradul de echipare tehnologică depinde calitatea produselor**, calitate care trebuie să satisfacă în cel mai înalt grad pretențiile beneficiarului, **indiferent de volumul de producție.** Proiectarea echipamentului tehnologic în concepția clasică — piesa și echipamentul adecvat — este o soluție greoaie, ducînd la crea-

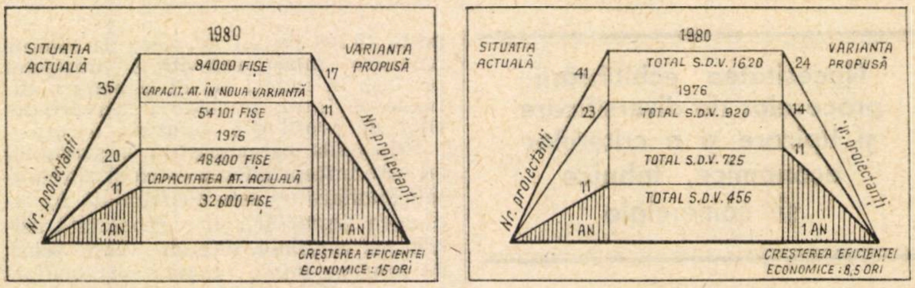

Fig. 3 — *Necesarul de proiectanți în vederea satisfacerii sarcinilor de plan în actualul cincinal :*

— stînga — *pentru elaborarea tehnologiilor. În varianta propusă, eficiența (cheltuieli cu retribuția, raportate la valoarea producției) urmează să crească în 1980, față de nivelul din 1976, de* 15 ori ;

— dreapta — *pentru proiectarea S.D.V.-urilor. În varianta propusă, eficiența urmează să crească, în același interval, de* 8,5 ori.

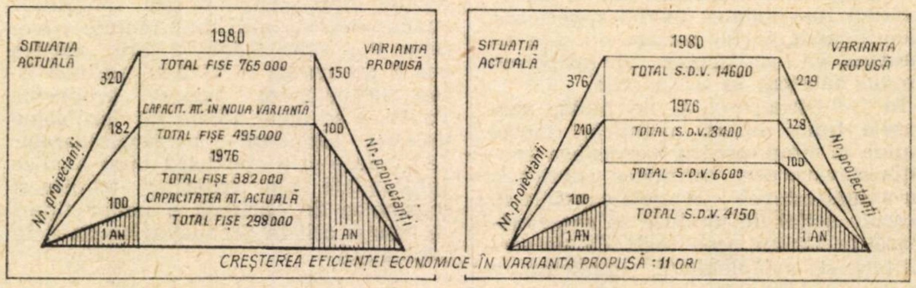

Fig. 4 — *Necesarul de proiectanți în ipoteza extinderii variantei propuse la nivelul C.I.M.U.I.U. — dimensionarea grupelor de proiectare pentru elaborarea tehnologiilor* (stînga) *și pentru proiectarea S.D.V.-urilor* (dreapta). *Valoarea producției pentru 1 leu investit în retribuție ar crește la nivelul actual de la 1,08 lei, la 1,95 lei, eficiența economică ridicîndu-se de la 541 000 lei (situația existentă), la* 5 960 000 lei.

Florin MICU
inginer-șef al Întreprinderii „Tehnometal"-București

(*Continuare în pag. 32*)

LECŢII

În ajutorul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior

PREŢUL ŞI RENTABILITATEA

Pentru a veni în ajutorul candidaţilor la examenul de admitere de la facultăţile economice, „Revista economică", în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat, consultaţii pe anumite **teme selecţionate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învăţămîntul superior în anul 1977".

ÎN VIAŢA economico-socială, noţiunile preţ şi rentabilitate se întîlnesc foarte des. Întotdeauna procesul de cumpărare de alimente, îmbrăcăminte, încălţăminte etc. necesare traiului oamenilor, precum şi în aprovizionarea întreprinderilor sau în vinderea propriilor mărfuri se ridică problema preţurilor. De asemenea, în desfăşurarea activităţii economice se pune problema ca efortul care se face să fie şi rentabil. Astfel, preţul şi rentabilitatea apar la suprafaţa raporturilor social-economice, sînt nemijlocit sesizabile. Dar înţelegerea conţinutului ştiinţific al acestor categorii economice obligă la cunoaşterea a o serie de procese economice care ţin îndeosebi de cheltuielile de producţie şi rezultatele obţinute.

Necesitatea cunoaşterii cheltuielilor de muncă. Preţul mărfii.

Producerea de bunuri materiale (cereale, maşini-unelte, autoturisme, încălţăminte, bumbac, locuinţe etc.), precum şi prestarea de servicii (transport, reparaţii, alimentare cu energie electrică şi termică, cu apă, teatru, cinematograf etc.) necesită consum de forţă de muncă şi mijloace de producţie, deci **cheltuială de muncă.**

Conducerea economică după metode ştiinţifice presupune cunoaşterea, compararea acestor cheltuieli cu nivelul precedent, precum şi un susţinut efort de micşorare a lor. In condiţiile existenţei producţiei de mărfuri, cheltuielile de producţie, oricît de diverse ar fi, se aduc la un numitor comun, adică se **exprimă în bani,** fapt ce le permite şi comparabilitatea.

În socialism, valoarea mărfii (M) cuprinde : valoarea mijloacelor de producţie consumate (f), valoarea produsului creat de munca pentru sine (r) şi valoarea produsului creat de munca pentru societate (p). Deci, $M = f + r + p$. Spre a putea exterioriza munca socială înmagazinată în marfă, adică valoarea însăşi, este necesară în mod obiectiv exprimarea acesteia în bani şi utilizarea categoriei economice preţ. **Preţul este,** deci, **expresia bănească a valorii mărfii.** Cînd spunem preţ, de fapt avem în vedere preţul la care se vînd mărfurile ; el dă expresie bănească tuturor cheltuielilor de muncă laolaltă, pe care le cuprinde valoarea (adică $f + r + p$).

Costul de producţie

Pentru unităţile economice are importanţă nu numai determinarea preţului. În interesul, pe de o parte, al cunoaşterii cheltuielilor pe care ele le efectuează nemijlocit (pe seama resurselor avansate), precum şi al stabilirii, pe de altă parte, a ceea ce constituie venit net, este necesară şi utilizarea altor categorii economice — costul de producţie (preţul de cost) *) şi venitul net.

Costul de producţie este expresia în bani a cheltuielilor făcute de unităţile economice producătoare pentru crearea şi desfacerea mărfurilor. El cuprinde numai o parte a valorii mărfii, anume cheltuielile de **mijloace de producţie consumate (f)** şi **cheltuielile efectuate pentru retribuirea lucrătorilor** (r). Costul de producţie este mai mic decît valoarea mărfii ; aceasta din urmă include (pe lîngă costul de producţie) şi valoarea produsului creat de munca pentru societate (p).

Mărimea costurilor de producţie este determinată de volumul cheltuielilor ocazionate de întreprinderi, la nivelul lor, pentru producerea şi desfacerea mărfurilor. În practică, se calculează costuri de producţie pe **unitatea de produs** (de ex. pe o tonă de oţel, o pereche de încălţăminte, un strung, un televizor etc.) şi pe **întreaga producţie** de un fel oarecare a întreprinderii respective.

Costul de producţie constituie şi un indicator economic deosebit de important pentru aprecierea activităţii desfăşurate. Atunci cînd nivelul costului de producţie efectiv nu depăşeşte pe cel **planificat** (antecalculat) înseamnă că întreprinderea a respectat normele de consum de mijloace de producţie şi forţă de muncă.

Structura costurilor de producţie reflectă elementele componente ale acestora, precum şi locul pe care-l ocupă fiecare în totalul cheltuielilor de producţie. Structura pe elemente de cheltuieli primare este următoarea : materii prime şi materiale, combustibil, energie, apă, retribuţii, amortizarea fondurilor fixe, contribuţii la asigurări sociale şi alte cheltuieli băneşti. Ponderea acestora în costul de producţie este diferită, în funcţie de specificul ramurilor de producţie.

Cunoaşterea structurii costului de producţie este importantă în acţiunea de reducere a acestuia, orientînd efortul, cu precădere, spre micşorarea acelor costuri care au şi greutate specifică mare.

Venitul net

Conducerea eficientă a unităţilor nu se poate rezuma la cunoaşterea costului de producţie $(f+r)$. Stabilirea preţului de vînzare obligă însă şi la măsurarea celeilalte părţi a valorii, anume valoarea produsului creat de muncă pentru societate (p) care, şi ea întruchipează muncă cheltuită. În acest scop, este utilizată categoria **venit net care reprezintă expresia în bani a valorii produsului creat de munca pentru societate** (a plusprodusului). Pe ansamblul economiei naţionale, în socialism, acesta poartă denumirea de **venit net al societăţii.** El este rezultatul muncii pentru societate depusă în ramurile productive. Crearea venitului net are loc în condiţiile unui nivel ridicat al dezvoltării forţelor de producţie, în afara exploatării omului de către om ; el aparţine întregului popor şi, de asemenea, este utilizat în vederea lărgirii producţiei şi a satisfacerii unor nevoi generale, comune, ale membrilor societăţii.

Am ajuns, astfel, la cunoaşterea celor trei categorii economice legate în mod obiectiv de însăşi măsurarea în bani a valorii mărfurilor şi a părţilor ei : preţul, costul de producţie şi venitul net.

Beneficiul şi rentabilitatea

Acea parte din venitul net creat care rămîne la dispoziţia întreprinderii, poartă denumirea de **beneficiu.** Acesta se foloseşte de către întreprinderi pentru constituirea fondurilor proprii, în vederea lărgirii producţiei, vărsăminte la dispoziţia centralei, constituirea fondului de premiere a oamenilor muncii etc.

Cealaltă parte a venitului net creat în întreprinderile socialiste de stat se varsă la bugetul statului sub diferite forme (de ex. impozitul pe circulaţia mărfurilor etc.), constituind, împreună cu alte resurse, **venitul net centralizat al statului.** Acesta este destinat creării de noi obiective economice (fabrici, uzine etc.) şi creării de unităţi social-culturale (şcoli, cămine culturale, spitale etc.), satisfacerii nevoilor generale ale societăţii. Astfel, se observă că venitul net creat revine, indirect, tot oamenilor muncii, serveşte la ridicarea gradului de civilizaţie a poporului.

Încasarea de venit net presupune ca rezultatele obţinute de întreprinderi prin vînzarea mărfurilor să depăşească cheltuielile ocazionate. În legătură cu aceasta apare şi noţiunea de **rentabilitate,** care exprimă capacitatea de a realiza beneficiu. Se consideră rentabilă acea activitate economică ce permite întreprinderilor, ca pe baza rezultatelor (a încasărilor) proprii să acopere cheltuielile efectuate şi, totodată, să obţină şi beneficiu.

În practică, pentru cunoaşterea gradului de rentabilitate se foloseşte indicatorul economic **rata rentabilităţii** care se calculează, de regulă, ca raport între beneficiul (B) şi costul de producţie (CP), adică $\frac{B}{CP}$ Aceasta ne arată ce cantitate de beneficiu revine la fiecare unitate de cheltuială (leu cheltuit); cu cît acesta este mai mare, cu atît gradul de rentabilitate este mai ridicat și, deci, eficiența economică mai înaltă. Societății noastre nu-i este indiferent cu ce cheltuieli se obțin rezultatele ; după cum e și firesc, se urmărește ca, pe măsura progresului ce are loc, să crească rentabilitatea. Mărirea rentabilității înseamnă eficiență mai înaltă a muncii și deci lărgirea posibilităților economiei de a se dezvolta, de a ridica standardul de viață al oamenilor.

Importanța reducerii costului de producție

Creșterea venitului net și a gradului de rentabilitate a întreprinderii sînt determinate, în cea mai mare parte, de însăși reducerea costului de producție.

Înțelegerea acestei probleme presupune cunoașterea raportului care există între preț (de vînzare), cost de producție și venit net. La un nivel dat (constant) al prețului de vînzare al mărfii, venitul net este cu atît mai mare cu cît se reduce costul de producție. De exemplu, dacă prețul mărfii este 1 000 lei = 600 f + 200 r + 200 p, costul de producție este de 800 lei (f+r), iar venitul net (p) este de 200 lei. Atunci cînd prețul rămîne constant (1 000 lei) iar costul de producție se micșorează la 700 lei, cealaltă componentă — venitul net — se mărește la 300 lei. Astfel, sporește acea parte a rezultatelor întreprinderii care-i depășește cheltuielile efectuate și care, în mare parte, este oglindită de beneficiul realizat.

Reducerea costului de producție este importantă și pentru mărirea nivelului de trai al poporului, asigurînd baza reală de micșorare a prețurilor de vînzare a mărfurilor și, prin aceasta, creșterea puterii de cumpărare a maselor. De aceea, Partidul Comunist Român manifestă preocupare deosebită pentru reducerea costurilor de producție, pentru folosirea cît mai rațională a resurselor. În Directivele adoptate de Congresul al XI-lea al P.C.R. se arată că, în actualul cincinal, în centrul activității economice vor sta realizarea producției cu cheltuieli minime, sporirea rentabilității.

Partidul îndeamnă la spirit gospodăresc în folosirea resurselor, adică la lupta împotriva risipei, neglijenței, lipsei de răspundere, la evitarea oricăror cheltuieli neeconomicoase, la ordine și disciplină în muncă. Acest spirit trebuie să stea în atenția tuturor lucrătorilor — muncitori, tehnicieni, ingineri, economiști, să preocupe atît pe cei din sectoarele de execuție, cît și pe cei din sectoarele de concepție, de conducere tehnică, economică și administrativă.

Căile de reducere a costului de producție

Există mai multe căi de reducere a acestuia. 1. **Reducerea cheltuielilor materiale pe unitatea de produs** ocupă un loc deosebit de important în ansamblul căilor de micșorare a costului de producție. Cheltuielile materiale sînt reprezentate prin consumul de : materii prime, materiale, combustibil, energie, apă, fonduri fixe (amortizarea). Reducerea acestora pe fiecare unitate de produs oferă posibilitatea obținerii din aceeași cantitate de mijloace de producție a unei mase sporite de bunuri. În cuvîntarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, sublinia că problema folosirii eficiente a resurselor este o problemă esențială pentru dezvoltarea țării, pentru asigurarea materiilor prime și materialelor, pentru desfacerea în condiții normale a producției.

Reducerea cheltuielilor materiale depinde, în primul rînd, de **micșorarea consumurilor specifice** de materii prime și materiale. Micșorarea consumurilor specifice poate avea loc prin : elaborarea de norme de consum științific fundamentate și reducerea lor pe baza ridicării gradului de calificare a lucrătorilor, a tehnicii și tehnologiilor de fabricație moderne ; reducerea deșeurilor și evitarea rebuturilor, organizarea științifică a producției și a muncii etc. De mare însemnătate în utilizarea rațională a resurselor materiale sînt și : **refolosirea** deșeurilor și a celorlalte resurse secundare (de ex. deșeurile de hîrtie, metal, lemn, piele, sticlă, mase plastice, reziduurile menajere, cenușa și zgura rezultate din arderea cărbunilor în termocentrale electrice) ; **folosirea înlocuitorilor** (adică a materialelor sintetice produse de către petrochimie care înlocuiesc resurse naturale — metal, lemn, lînă, bumbac, piele).

În aceeași direcție, a reducerii cheltuielilor materiale, acționează și **folosirea la maximum a fondurilor fixe** ale întreprinderilor (mașini, utilaje, instalații, construcții, clădiri productive, mijloace de transport etc.).

2. **Creșterea productivității muncii vii** este o altă cale importantă de reducere a costurilor de producție. Sporind cantitatea de bunuri obținute cu aceeași cheltuială de forță de muncă, retribuția plătită lucrătorilor se repartizează de astădată la un număr mai mare de produse și, ca urmare, se micșorează volumul acestor cheltuieli pe produs.

3. **Reducerea cheltuielilor administrativ-gospodărești** și a altor cheltuieli neproductive (cheltuieli pentru poștă, telefon, rechizite de birou, imprimate, plata muncii personalului administrativ și a celui de deservire, penalizări, locații etc.).

Sistemul de prețuri și rolul lor în conducerea economică

Prețul la care se vînd mărfurile trebuie să reflecte cheltuielile sociale de producție, valoarea însăși. Ca urmare, el asigură mai întîi recuperarea costului de producție, adică a cheltuielilor de producție efectuate. Dar, prețul fiind mai mare decît costul de producție, permite unităților economice și încasarea celeilalte părți a valorii, adică a venitului net, asigurînd astfel și resursele reproducției lărgite.

Statul socialist desfășoară, sub conducerea partidului, o activitate deosebită în domeniul prețurilor. Formarea acestora are loc pe baza unor anumite principii și norme științifice de evidențiere a cheltuielilor efectuate și de includere a venitului net. În general, se pornește de la costul de producție mediu pe ramură, care este o mărime obiectivă, la care se adaugă venitul net.

În mișcarea lor, în drum pînă la consumator, mărfurile parcurg **trepte economice de desfacere** (de vindere) **diferite** ; la fiecare dintre acestea se încasează sub o anumită formă și o parte din venitul net creat. De aceea, în economia țării noastre există mai multe categorii de prețuri. Ansamblul categoriilor de prețuri și al legăturilor care există între ele constituie **sistemul de prețuri.**

Există mai multe categorii de prețuri care, în prezent, se utilizează în economia țării noastre.

1. **Prețul producătorului** este format din costul de producție mediu pe ramură plus beneficiu. La acest preț se vînd mijloacele de producție între întreprinderi; el asigură, pe lîngă recuperarea costului de producție și obținerea **beneficiului**, care este o formă a venitului net.

2. **Prețul de livrare** este format din prețul producătorului plus impozitul pe circulația mărfurilor. La acest preț circulă produsele între unitățile socialiste. În cazul mijloacelor de producție, prețul de livrare, de regulă, este egal cu prețul producătorului, adică nu mai cuprinde impozitul pe circulația mărfurilor.

3. **Prețul de vînzare cu amănuntul** — preț format din prețul de livrare plus adaosul (rabatul) comercial ; la acest preț se vînd bunurile de consum personal (prin magazine comerciale) direct populației.

4. **Tarifele la servicii** reprezintă, de fapt, tot o categorie de preț care este format din cheltuielile efectuate pentru prestarea serviciilor respective plus un anumit beneficiu.

Urmărind atent categoriile de prețuri respective observăm că la fiecare treaptă a mișcării mărfurilor în procesul desfacerii se asigură totodată și realizarea unei anumite părți din venitul net creat în producție, sub diferite forme — beneficiul, impozitul pe circulația mărfurilor, adaosul comercial.

În general, **prețurile reprezintă un puternic instrument economic** al politicii partidului și statului socialist. Ele servesc ca mijloc de: evidență, control și planificare, cointeresare materială a unităților economice, reglare conștientă a raportului dintre oferta și cererea de mărfuri, redistribuire a venitului național.

În socialism, prețurile au un caracter **stabil**, în sensul că în decursul unei anumite perioade de timp nu se modifică. Aceasta reflectă încă o trăsătură a superiorității economiei socialiste față de capitalism. În general, modificările ce au loc în producție în direcția micșorării cheltuielilor necesare creării fiecărui produs oferă baza reală pentru reducerea la anumite intervale de timp a prețurilor de vînzare. Periodic, au loc revederi ale sistemului de prețuri, introducerea unor modificări; începînd cu 1 ianuarie 1977 se aplică prețuri de producție și de livrare reașezate, îmbunătățite.

prof. dr. Constantin ENACHE

---

*) Prin articolul II al Decretului Consiliului de Stat nr. 392 din 2 decembrie 1976 (publicat în Buletinul oficial al Republicii Socialiste România, partea I, nr. 104 din 4 decembrie 1976) s-a hotărît înlocuirea termenului „preț de cost“ cu termenul „costuri“.

1907 — 1977: dimensiuni economico-sociale ale problemei agrare în România

CIRCUMSTANȚE AGRAVANTE ALE SITUAȚIEI ȚĂRĂNIMII: LEGISLAȚIA NEDREAPTĂ, IMPILATOARE, ABUZIVĂ (I)

ÎNTINDEREA ca și intensitatea marii răscoale a țărănimii române din primăvara anului 1907, răspîndirea ei în aproape întreaga țară, cuprinderea în desfășurarea luptelor a unor mase foarte largi de „robi albi ai ogoarelor“, cum le spunea Nicolae Iorga, însemnătatea obiectivelor economice și sociale pe care le viza — toate acestea și nu numai acestea conferă evenimentelor de acum șapte decenii, un loc de prim-plan în istoria României începutului acestui secol.

Problema agrară în centrul vieții social-politice a României

ÎN RĂSCOALĂ s-a oglindit ansamblul contradicțiilor proprii dezvoltării sistemului nostru agrar și întregii țări la cumpăna dintre două secole: al XIX-lea și al XX-lea. Din punctul de vedere al structurii sale economice, sistemul agrar din România se caracteriza **prin dezvoltarea relațiilor capitaliste, în condițiile persistenței unor relații de producție de tip feudal.** Precum se știe, reforma agrară din 1864, prin care se înlăturase regimul servituților feudale durînd de veacuri, a dat impuls evoluției capitaliste la sate. Dar ea nu lichidase complet regimul feudal din agricultură și nu desființase marea proprietate. În condițiile menținerii marilor moșii, gospodăria bazată pe clacă nu putea să dispară brusc, iar gospodăria capitalistă nu putea să apară dintr-odată. De aceea s-au îmbinat trăsături ale economiei feudale cu trăsături ale economiei capitaliste, s-a îmbinat sistemul muncii în dijmă — sub forma luării în arendă a unei bucăți de pămînt de către țărani în schimbul obligației de a plăti arenda în produse sau în muncă — cu sistemul capitalist sub forma arenzilor în bani și a muncii salariate.

În cadrul acestei îmbinări, formele de exploatare feudală constituiau vechiul care dispărea treptat, iar formele de exploatare capitaliste reprezentau noul, a cărui greutate specifică creștea permanent. Așa am ajuns să avem, după caracterizarea dată de Constantin Dobrogeanu-Gherea, „un regim economic agrar dublu, un regim extraordinar: pe de o parte capitalist, pe de alta iobăgist — **un regim capitalist-iobăgist,** adică un regim ridicol, absurd,... care dacă poate să existe de o jumătate de veac, se datorește numai faptului că prezintă avantaje extraordinare pentru clasa noastră economicește dominantă“.1) Împroprietăririle mai puțin importante care au urmat anului 1864, numeroasele legiferări privitoare la muncile agricole ca și alte măsuri de politică agrară ce s-au încercat, mărturiseau menținerea chestiunii agrare în centrul vieții social-politice a României, chestiune a cărei dezlegare avea să fie rezolvată numai în anii socialismului.

Transformările capitaliste din economia românească de la începutul secolului își puseseră amprenta și asupra dezvoltării agriculturii. Dar, spre deosebire de sectorul industriei unde, cu toate obstacolele ridicate, procesul evoluției capitaliste era tot mai accentuat, dezvoltarea capitalismului în agricultură cunoștea un ritm mai lent.

Structura proprietății: „osia“ chestiunii agrare

NATURA RELAȚIILOR AGRARE în România era determinată de structura proprietății asupra mijloacelor de producție, în primul rînd asupra pămîntului ca principal mijloc de producție în agricultură, de faptul că majoritatea pămîntului era deținut de către clasa moșierilor, în timp ce masele producătoare ale țărănimii duceau o acută lipsă de pămînt. Chiar unii economiști burghezi au surprins că la baza tuturor fenomenelor economice pe care le genera sistemul nostru agrar stăteau raporturile de proprietate. Astfel, **G.D. Creangă** arăta că: „...osia în jurul căreia s-a învîrtit necontenit de la 1864 încoace, în special, chestiunea țărănească a fost împărțirea proprietăților rurale“. 3) Criticînd lipsa de scrupulozitate în stabilirea adevărului asupra repartizării proprietății rurale și lipsa de culegeri statistice care să reflecte adecvat realitatea, Creangă sublinia că subestimarea rolului pe care îl joacă raporturile de proprietate scade serios valoarea literaturii consacrate problemei agrare. „Un singur punct din chestiunea țărănească și, desigur, cel mai important — sublinia el — a rămas pînă acum obscur, din cauza lipsei de date statistice și anume, care e starea proprietății țărănești“.4)

Examinînd datele furnizate de Creangă constatăm o structură anormală și antieconomică a proprietății funciare a țării cu urmări nocive asupra întregii agriculturi. Într-adevăr, din numărul total al proprietăților rurale, 95,4% avînd întinderi sub 10 ha, ocupau numai 40,29% din întreaga suprafață agricolă. Din 1 466 259 țărani capi de familie aflători pe pămîntul României, 923 401, adică 62,97% se găseau într-o completă dependență de proprietari, chiar pentru hrana zilnică. Dintre aceștia, 500 000 erau cu totul lipsiți de pămînt sau copărtași la părți cu desăvîrșire mici, 62 832 aveau o întindere mai mică de 1/2 ha, care le furniza de 3 1/2 ori mai puțin decît le trebuia pentru hrană; 81 039 aveau 1/2—1 ha, care le producea odată și jumătate mai puțin decît necesarul; 147 900 țărani aveau între 1—2 ha care le produceau numai cît aveau nevoie pentru hrană dar nimic mai mult. Deci și acești 423 401 țărani, capi de familie, n-aveau pămînt nici măcar cît le trebuiau pentru hrana de toate zilele. Din restul de 542 858 țărani, 321 163 aveau cîte 3—5 ha dar, și aceștia erau dependenți de marii proprietari.

În concluzie, mai mult de 5/6 dintre țărani erau dependenți de moșier și arendași. Aceasta era starea țărănimii noastre față de întinderea de pămînt și totodată față de venitul proprietății rurale. În același timp, 5 385 de proprietăți cu peste 100 ha, reprezentînd numai 0,64% din numărul proprietăților, dețineau 48,69% din totalul suprafeței folosite în agricultură.

Ceea ce caracteriza proprietatea moșierească din România era faptul că, în ansamblul ei, predominau latifundiile, moșiile cu o suprafață mai mare de 500 ha. În nici un stat european nu era atît de pregnantă dominația marii proprității latifundiare. Dacă la repartizarea vicioasă a pămîntului alăturăm rețeaua deasă a legilor referitoare la învoielile agricole de după reforma din 1864, și a căror menire era să țină mai departe mica gospodărire țărănească aservită celei mari moșierești, avem tabloul complet al cauzelor care au împiedicat smulgerea țărănimii din tentaculele exploatării feudale, îngreunînd dezvoltarea forțelor de producție și a relațiilor capitaliste în agricultură.

În condițiile în care țara noastră se dezvolta în ansamblul ei pe calea capitalismului, în condițiile în care producția agricolă era atrasă tot mai mult în sfera circulației mărfurilor iar investirea capitalului în agricultură crea forme corespunzătoare de proprietate agrară, persistența sistemului bazat pe dijmă **frîna mersul înainte,** imprimînd întregului proces de dezvoltare un **caracter anevoios,** extrem de **lent** și **contradictoriu.**

Diferite situații ilustrează concludent **menținerea vestigiilor feudale în economia agrară,** cu tot cortegiul de nefaste consecințe. Astfel, în timp ce majoritatea pămîntului cultivabil aparținea unui număr redus de moșieri, inventarul agricol viu și mort aparținea într-o covîrșitoare măsură micilor producători, care lucrau o bună parte din pămîntul moșieresc cu acest inventar rudimentar. În 1905, existau 476 979 pluguri simple, din care marii proprietari nu dețineau decît 26 416, adică ceva peste 5%. De asemenea, proprietatea mare, în 1905, nu dispunea decît de 24 961 care și căruțe (3,6%), pe cînd țăranii posedau 589 308 din totalul de 614 272. Statistica animalelor domestice din România, întocmită la 1900, reflectă aceeași situație : țărănimea poseda între 92—95% din numărul total de cai și boi în tracțiune. În asemenea împrejurări, realizarea procesului de producție în agricultură presupunea inevitabil **unirea** celor două forme din care era alcătuit sistemul agrar de după reforma din 1864 : gospodăria mare moșierească, deținătoare a pămîntului și mica gospodărie a producătorului agricol direct, deținătoare a celei mai mari părți a uneltelor de producție și a forței de muncă. Iar modul în care se efectua această unire, genera **dependența economică de tip feudal** a cărei expresie concretă era sistemul bazat pe dijmă — rămășiță directă și nemijlocită a clăcii. **Sistemul de muncă în dijmă nu înseamnă nimic altceva decît trecerea de la clacă la capitalism.** Esența muncii în dijmă o constituie faptul că țăranii muncesc pămînturile moșierești cu inventarul lor în schimbul unor plăți, parte în bani, parte în natură.

Un sistem legislativ înrobitor pentru țărani

CE-I DREPT, prin abolirea clăcășiei, relațiile de muncă din sfera activității agricole fuseseră scoase de sub regimul juridic al legiuirilor agrare feudale, fiind supuse regimului dreptului comun, care, începînd din 1865, era stabilit de codul civil burghez. Nemulțumită de aplicarea dreptului comun în domeniul muncilor agricole și urmărind să-și asigure forța de muncă și inventarul țăranilor chiar în condițiile de după desființarea prin lege a clăcășiei, moșierimea a recurs la alcătuirea unor legi speciale cu privire la încheierea și executarea contractelor de munci agricole. Prima lege cu privire la tocmelile agricole a fost publicată la 18 martie 1866 — deci în scurt timp după abdicarea forțată a domnitorului Al. I. Cuza, — urmînd apoi, pînă la răscoala din 1907, legile din aprilie 1872, 14 mai 1882 și 28 mai 1893, care în fond sînt modificări succesive ale legii din 1866.

Ce aveau comun toate aceste legi ? În primul rînd, faptul că ele reglementau forme de arendare a pămîntului și de plată a muncii aparținînd ambelor sisteme de organizare economică a moșiei care s-au împletit în cursul perioadei de tranziție de la feudalism la capitalism.

În al doilea rînd, faptul că ele încălcau fățiș principiul egalității juridice a cetățenilor ca și principiul libertății contractuale, proclamate formal de dreptul burghez. Sub regimul legilor de tocmeli agricole țăranul avea o situație de inferioritate față de moșier sau arendaș, în ceea ce privește folosirea măsurilor de constrîngere stabilite de lege pentru executarea contractului, iar libertatea de a contracta îi era îngrădită prin interzicerea angajării în altă localitate, fără un certificat eliberat de primăria comunei de domiciliu. În modul acesta, țăranii erau menținuți în strînsoarea vechilor legături locale, asigurîndu-se cu munca lor cultivarea moșiei de pe teritoriul comunei respective.

În al treilea rînd, aceste legiuiri prevedeau organizarea unor măsuri de constrîngere, pentru a sili pe țărani să-și îndeplinească obligațiile contractuale. Formal, țăranul era liber să încheie sau nu tocmeala agricolă, dar fiind lipsit de pămîntul de arătură și pășune, la care se adaugă și lipsa de bani, el era nevoit să contracteze. Încheind tocmeala agricolă, țăranul era prins în cleștele unei proceduri sumare, pentru a fi constrîns să execute obligațiile de muncă la termenele stabilite. Metodele de constrîngere reglementate prin lege au fost vînzarea silită a avutului după o procedură urgentă și constrîngerea corporală. Consacrarea constrîngerii corporale cu ajutorul armatei a fost cea mai caracteristică trăsătură a legii din 7 aprilie 1872. Cu drept cuvînt, Ion Ionescu de la Brad, scria că, sub regimul acestei legi, „săteanul a căzut într-o robie mai mare decît robia tocmelii regulamentare“.[5]

În al patrulea rînd, legile de tocmeli agricole conțineau derogări de la dreptul comun cu privire la procedura încheierii contractului și la executarea silită, în care rolul principal îl aveau agenții administrației locale, în frunte cu primarul, toți oameni ai moșierului sau arendașului.

Aceste trăsături comune legilor de tocmeli agricole caracterizează totodată legislația României în domeniul reglementării juridice a muncii agricole, în cursul perioadei de tranziție de la sistemul muncii de clacă la cel capitalist. În nici o țară în care capitalismul în agricultură s-a dezvoltat pe calea reformei, nu s-au folosit astfel de mijloace juridice de constrîngere în reglementarea relațiilor dintre moșieri și țărani. Aceasta dovedește nu numai ritmul mai lent al dezvoltării capitalismului în agricultura României, ci și caracterul profund reacționar al regimului politic de după abolirea clăcășiei.

lector univ. dr. Constantin DROPU
Iași

---

[1] C. Dobrogeanu-Gherea, Neoiobăgia, București, 1910, p. 101.

[2] I. Ionescu, Agricultura română în județul Dorohoi, 1866, p. 129.

[3] G. D. Creangă, Proprietatea rurală în România, București, 1907, p.1.

[4] G. D. Creangă, Proprietatea rurală și chestiunea țărănească, București, 1905, p.6.

[5] Ion Ionescu de la Brad, Scrisori către Ion Ghica, București, 1943, p. 165.

OCTAV BĂNCILĂ Recunoașterea

Centenarul independenței

MOBILIZAREA ÎNTREGII ȚĂRI ÎNTR-UN RĂZBOI DREPT, POPULAR ȘI NAȚIONAL (II)

PAGINILE de glorie nemuritoare înscrise de dorobanții și călărașii noștri în diferitele lupte din timpul războiului de independență nu au putut să nu fie relevate de presa vremii, de diferiți martori oculari, fie români sau străini. Astfel, corespondentul ziarului „Bund“ din Berna, scria : „Niciodată nu aș fi crezut să văd atîta bravură la o trupă. Astăzi am ferma convingere că armata română merită să fie pusă lîngă orice altă armată a Europei“ 13). Ce voiau românii în lupta lor ?

O spusese C. Mille în „România față cu principiul naționalităților“ :

(...) Acest pămînt, udat cu sîngele și sudoarea străbunilor noștri, înmulțit cu țărîna lor de douăzeci de ori seculară, e al nostru. Voim dar ceea ce este al românilor, lui să-i aparțină, ca injusta, neomenoasa și nedemna de secolul în care trăim dominare a unei națiuni asupra alteia să înceteze, ca românii să fie toți liberi și să formeze un stat, iar nu să geamă sub niște dominațiuni străine și vitrege“.

Țara noastră a avut, un rol remarcabil în cadrul colaborării româno-ruso-bulgare în luptele pentru terminarea victorioasă a conflagrației, fapt pus în evidență de numeroase personalități militare și diferiți corespondenți de presă străini din perioada istorică respectivă.

Un efort uriaș pentru cauza nobilă a poporului român

AVÎND ÎN VEDERE marile resurse economice și financiare mobilizate și consumate pentru război, precum și pagubele imense provocate direct sau indirect de desfășurarea războiului — din rîndul cărora amintim numai limitarea relațiilor comerciale externe ale României, dezechilibrarea balanței comerciale a țării în anii 1877 și 1878, se poate aprecia că **suma de 100 milioane lei cerută de România Turciei drept despăgubiri de război**, reprezenta o valoare minimă. Aceasta cel puțin din următoarele motive : războiul nu se terminase cînd s-a stabilit nivelul sumei respective, armata a trecut pe picior de pace abia la 5 august 1878 ; iar atunci nu erau centralizate sau lipseau datele statistice cu privire la cheltuielile militare, la rechiziții și ofrande, precum și la alte cheltuieli reclamate de război (datele statistice de pildă, cu privire la rechiziții și ofrande au fost centralizate abia către sfîrșitul anului 1878). În plus, pentru unele cheltuieli făcute nu se cunoaște concret ce volum au atins ele în final, de exemplu, unii apreciază că suma consumată pentru întreținerea prizonierilor turci s-ar fi ridicat la aproximativ 1 milion lei ; alte valori sau cheltuieli nu sînt deloc cuprinse în statisticile vremii. Aici se încadrează încartiruirea trupelor în casele țăranilor sau orășenilor ; pierderile numeroase de vite ale țăranilor cu prilejul transporturilor efectuate în folosul trupelor române și rusești ; donațiile de bani și bunuri ale populației făcute către societățile de binefacere, care au existat pe timpul războiului de independență etc. Deși guvernul român a insistat în mod deosebit să participe la tratative, cererea acestuia nu s-a realizat, iar pacea de la San Stefano s-a încheiat fără despăgubiri bănești pentru România din partea Turciei.

Din studiul diferitelor lucrări și a datelor statistice referitoare la războiul de independență rezultă că efortul făcut de poporul nostru pentru cucerirea independenței s-ar cifra la circa **170—180 milioane lei14)**. Se poate conchide că este un efort cu adevărat uriaș, dacă avem în vedere nivelul dezvoltării economice a României din deceniul al 8-lea al veacului al XIX-lea.

Din analiza datelor, a diferitelor lucrări, a documentelor vremii, se pot formula o serie de concluzii ; războiul pentru independență a fost purtat din punct de vedere economic și financiar aproape în exclusivitate cu forțele și resursele noastre proprii, masele largi muncitoare și, în primul rînd, cele țărănești au dus greul luptei pentru cucerirea independenței de stat.

„Românul — după cum scria Vasile Alecsandri în acea vreme — lăsînd plugul în cîmp și apucînd arma ruginită de patru veacuri, a pășit semeț în fața morții, a dat la dușman cu bărbăție și a șters rugina de pe armă cu peptul ce-i ațînea calea. Plugarul blînd s-a transfigurat într-o clipă și prin avîntul său de vitejie a știut să schimbe porecla glumeață de curcan într-un titlu glorios“.

Astfel, așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Congresul educației politice și al culturii socialiste, dobîndirea independenței de stat a României este **opera proprie a poporului român, înfăptuită în mod conștient „cu arma în mînă, prin mari sacrificii și jertfe de sînge“.**

Cucerirea independenței naționale a dat un nou și puternic imbold dezvoltării economice și sociale a țării, a exercitat o profundă înrîurire asupra întregii evoluții istorice a României pe calea progresului social, a permis afirmarea tot mai viguroasă a națiunii noastre ca națiune de sine stătătoare.

Independența dobîndită în 1877 prin forțele proprii ale poporului Român a stimulat desfășurarea procesului pentru desăvîrșirea statului național unitar, care s-a produs în 1918. Acesta nu a fost darul sau rezultatul unor conferințe internaționale, ci rodul luptei neobosite dusă de cele mai înaintate forțe ale societății, de masele largi populare pentru Unire, produsul legic al dezvoltării istorice, sociale și naționale a poporului român. Dar adevărata împlinire a poporului român, independența politică și economică, suveranitatea sa națională s-a realizat o dată cu trecerea la construirea socialismului. România este astăzi o țară socialistă, independentă, suverană, o țară cu un popor liber, singur stăpîn pe avuția și destinele sale, care sub conducerea Partidului Comunist Român își creează o viață tot mai prosperă, comuniștii fiind apărătorii consecvenți ai unității, independenței și integrității patriei.

dr. Gh. ANGHEL

---

13) Citat după ziarul „Românul“ din 3 septembrie 1877.

14) În suma respectivă se includ mai întîi cei 89 649 412 lei care reprezintă fondurile alocate pentru ducerea războiului din 1877 și cheltuielile pentru bugetul ministerului de război pe anul 1878. Celelalte elemente se referă la : cuantumul bugetelor ministerului de război pentru anii 1875 și 1876 ; suma ce a reprezentat tributul anual către Turcia, care se ridică la 914 000 lei ; valoarea donațiilor maselor în obiecte și în bani, precum și alte cîteva elemente.

ASPECTE DEFINITORII ALE CATEGORIILOR DE MUNCĂ FIZICĂ ȘI MUNCĂ INTELECTUALĂ

EVIDENȚIEREA unor aspecte caracteristice ale muncii fizice și intelectuale permite o abordare mai realistă și nuanțată a evoluției raportului dintre acestea, în procesul omogenizării societății noastre în etapa actuală.

Caracterul relativ al diviziunii în muncă fizică și intelectuală poate fi explicat și prin aceea că orice activitate de muncă presupune la un loc un anumit scop, organizare și acțiune nemijlocită asupra realității și, în același timp, „conlucrarea“ între funcțiile principalelor momente ale muncii.

După unii autori, deosebirile dintre munca fizică și intelectuală se referă la obiectul muncii, la mijloacele de muncă și la rezultatul muncii. De regulă, obiectul muncii, privit prin optica celor două categorii ale muncii, poate fi reflectat prin activitatea nemijlocit concret-senzorială iar munca intelectuală prin realitatea mijlocită. Mijloacele și rezultatele privind cele două feluri de activitate umană, în funcție de dotarea științifică și tehnică a acestora, vizează aspectele precumpănitor materiale pentru munca fizică și aspectele precumpănitor spirituale pentru munca intelectuală.

Considerăm totuși că, **specificul celor două categorii de muncă,** deși relativ, **poate fi mai mult adîncit avînd în vedere multidimensionalitatea raporturilor dintre ele.** Din acest motiv, aspectele definitorii ale muncii fizice și intelectuale se pot referi în principal la :

1) locul și rolul lor în cadrul diviziunii sociale a muncii ;
2) nivelul și structura cunoștințelor profesionale și de cultură generală ;
3) raportul dintre funcțiile creatoare și rutiniere ;
4) gradul de unire a teoriei cu practica ;
5) prestigiul de care se bucură munca fizică și intelectuală în rîndul opiniei publice ;
6) raportul dintre diferite feluri de energie consumată (musculară, cerebrală).

Aceste trăsături, ponderea lor în cadrul diferitelor categorii de muncă, nu pot fi interpretate în mod static și exclusiv deoarece ele evoluează în funcție de condițiile tehnico-sociale. În cazul de față vom trata cîteva din aceste trăsături în contextul orînduirii noastre socialiste și în perspectiva istorică.

1 NIVELUL ȘI NATURA CUNOȘTINȚELOR PROFESIONALE, TEHNICO-ȘTIINȚIFICE ȘI CULTURALE sînt legate de conținutul activității de muncă în epoca contemporană, care poartă pecetea adînc imprimată a științei și culturii. Raportul (recte deosebirea) dintre categoriile de muncă fizică și intelectuală sub acest aspect se referă la nivelul și natura cunoștințelor profesionale și cultural-științifice, precum și la mijloacele de cunoaștere a oamenilor muncii fizice, respectiv intelectuale.

Cunoștințele profesionale și de cultură se exprimă în nivelul de calificare elementară, medie și superioară acoperită de studii și deprinderi corespunzătoare. În prezent, în mod convențional, cunoștințele necesare pentru muncile intelectuale sînt obținute prin studii superioare sau postliceale iar cunoștințele pentru muncile fizice se consideră calificarea obținută după absolvirea primei trepte liceale și, în unele cazuri, și a celei de-a doua. Desigur, aceasta are un caracter foarte relativ, mai cu seamă în condițiile actuale cînd se urmărește realizarea unor cunoștințe nu în sine, ci a celor necesare pentru transformarea realității.

De regulă, în cadrul muncii fizice se realizează preluarea unor obiecte proiectate, pe cînd în activitatea de muncă intelectuală se pregătește o atare proiectare, urmărindu-se aplicarea pînă la execuție a acesteia.

Unirea culturii, științei cu activitatea de muncă se realizează în procesul producției efective, în școală și în timpul liber prin consumul de cunoștințe transmise prin mijloacele moderne de comunicație etc. Egalizarea șanselor de acces la învățămînt, înfăptuirea scopului actual al școlii — dezvoltarea multilaterală a personalității tînărului, solid pregătit pentru muncă dar și pentru viață, capabil să înțeleagă și să se integreze organic în strategia dezvoltării societății noastre —, crearea premiselor cuprinderii întregii populații în procesul educației permanente, duce la o adevărată revoluție în calitatea capacității de muncă a oamenilor în sensul plămădirii unei gîndiri complexe, sintetice, polivalente în efectuarea oricărei activități de muncă. O astfel de orientare, conținută în documentele partidului nostru, reprezintă una din componentele principale ale ștergerii deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală sub aspectul naturii cunoștințelor cultural-științifice și tehnice.

2 ASPECTELE CREATIVITĂȚII, ALE RAPORTULUI DINTRE MUNCA FIZICĂ ȘI INTELECTUALĂ se referă la faptul că, actuala diviziune a muncii înlăturînd condițiile care sufocau, ciunteau dezvoltarea liberă a personalității umane, a „împlinirii umane“, nu a înlăturat încă „fragmentarea“ omului total în activitatea de muncă, prin efectuarea într-un număr însemnat de munci intelectuale a unor activități preponderent creatoare iar, într-un număr de asemenea apreciabil de munci fizice, a unor activități preponderent rutiniere.

În procesul omogenizării celor două categorii de muncă, din punct de vedere al încărcăturii lor cu funcții creatoare, trebuie avută în vedere transformarea condițiilor care determină constrîngerea exterioară a activității de muncă în condiții bazate pe o obligație autoimpusă, în care **„munca va deveni tot mai mult, pentru fiecare, nu numai un mijloc de asigurare a existenței, ci o necesitate vitală, organică, o condiție a împlinirii umane, o sursă de satisfacție și bucurie“.** 1)

Desigur, astăzi, omul savant, cunoscător al tainelor lumii vii, a unei mașini complicate sau muncitorul care, după un semnal electronic conduce, calculează, corectează procese tehnologice la nivele înalte de tehnicitate, efectuează deopotrivă munci creatoare de mare importanță și complexitate.

3 Considerăm **RELAȚIA TEORIE-PRACTICĂ,** în analiza cuplului muncă fizică și intelectuală, mai ales sub aspectul laturilor materiale, direct productive și executive (cu preponderență pentru muncile fizice) și spirituale ale muncii (precumpănitoare pentru muncile intelectuale).

Situarea muncii direct productive în centrul activității societății explică faptul că munca concret-utilă, bazată pe cunoștințe și îndemînări practice, care determină mărirea capacității omului de adaptare la schimbări, reprezintă criteriul de valoare al personalității umane.

Raportul dintre teorie și practică pe fondul apropierii dintre munca fizică și intelectuală, manifestat mai cu seamă în procesul integrării cunoștințelor tehnico-științifice în activitatea de muncă concretă, nu trebuie înțeles simplist în sensul că am ignora muncile preponderent teoretice. Aceasta cu atît mai mult cu cît, în condițiile actuale, momentele teoretic-spirituale ale muncii joacă un rol tot mai mare în perfecționarea și orientarea procesului de muncă în direcția transformării realității materiale. Saltul, însă, de la posibilitate la realitate în domeniul muncii este și va fi realizarea materială a „proiectului“ teoretic propus inițial în împrejurări concrete. Iată de ce, sublinierea aspectului concret-util al muncii în documentele partidului nostru, în cuvîntările **tovarășului Nicolae Ceaușescu** vizează axul principal al acesteia, deoarece țelurile propuse în activitatea de muncă trebuie să satisfacă necesități practice și, în același timp, ele se realizează în împrejurări concret istorice.

4 Munca sub cele două aspecte este influențată în mod constant de **codul moral** caracteristic epocilor istorice. În orînduirile bazate pe existența claselor antagoniste, munca în general și cea fizică în special se caracterizează prin alienare. În condițiile actuale ale României, procesul dispariției treptate a deosebirilor dintre munca fizică și intelectuală se dezvoltă pe temeiul unei strategii științifice dar, în același timp, și umaniste, inspirate de codul moral comunist. Secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** sublinia că **„noi vrem să promovăm un umanism revoluționar, un umanism al muncii, al creației"** [2]**).** De aici și rațiunea necesității cultivării în conștiința oamenilor a cultului dragostei față de muncă, față de orice fel de muncă utilă.

Educația în acest spirit necesită o sudură trainică între cunoștințe și convingeri cu privire la : a) cunoștințe politico-ideologice și economice de bază, și convingeri corespunzătoare despre locul și rolul celor două categorii ale muncii în cadrul civilizației românești ; b) cunoștințe formativ-profesionale corelate cu sentimente de prețuire a profesiei aleasă, de interes pentru autodepășire în muncă ; c) formarea atitudinii de angajare a cunoștințelor politico-ideologice și profesionale în interesele fundamentale ale societății.

Cunoștințele politico-ideologice și economice de bază și convingerile corespunzătoare despre cele două activități se referă la argumentele superiorității civilizației noastre socialiste, ca societate a celor ce muncesc, întemeiată pe munca creatoare a tuturor membrilor societății și în care prestigiul în fața societății a diferitelor feluri de muncă, în funcție de omogenizarea rangurilor sociale a oamenilor muncii, este în principal dat de condițiile și calitatea activităților depuse.

Orientarea dată de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** cu privire la faptul că **„cea mai mare parte a societății trebuie să lucreze în sfera producției materiale, deoarece acolo se produc valorile necesare ridicării bunăstării poporului, creșterii avuției naționale, făuririi socialismului și comunismului"** [3]), reprezintă una din componentele de bază ale educației comuniste, ale orientării profesionale în școală, familie și în rîndul opiniei publice. Pentru realizarea acestui deziderat, o mare însemnătate o are cunoașterea opiniei maselor, mai ales a tinerilor, despre diferitele feluri de muncă fizică și intelectuală, în scopul realizării unei orientări sistematice școlare și profesionale a acestora în conformitate cu necesitățile dezvoltării societății noastre, magistral sintetizate în documentele partidului nostru. Din acest punct de vedere ni se par interesante cîteva concluzii rezultate dintr-un sondaj de opinie în rîndul elevilor din Cluj-Napoca (efectuat de Școala Interjudețeană de partid cu activiștii U.T.C. participanți la cursul de perfecționare în 1976 — (400 elevi) —) cu privire la atitudinea lor față de diferitele categorii de muncă și activitatea practică.

În acest scop au fost selecționate 12 profesii caracteristice unei întreprinderi și care pot fi compartimentate în 4 categorii de muncă : a) fizică de execuție ; b) intelectuală de execuție ; c) de conducere și d) munci cu funcții creatoare.

Din datele prelucrate, cele mai multe opțiuni se referă la muncile din domeniul cercetării științifice. Astfel, pe primul loc, se situează munca de cercetător într-un institut de cercetări, urmată de munca de cercetător științific într-un laborator uzinal și apoi de munca de inginer de concepție.

Fără îndoială că, sufragiile fruntașe pentru muncile de cercetare oglindesc aspirațiile elevilor spre munci complexe, fapt pozitiv. Considerăm însă că, în cadrul unor asemenea aspirații, se omit o seamă de etape obligatorii manifestate în muncile de execuție fizice și intelectuale, care de regulă trebuie să preceadă muncile de cercetare. Subliniem de asemenea că, motivația acestor opțiuni elevii o explică, după părerea noastră, în mod rațional prin năzuința spre munci superioare, interesante, care să le dea cît mai multă satisfacție.

Unii din elevi și-au exprimat dorința de a deveni marinari, piloți iar cînd au fost solicitați să motiveze aceste aspirații au vorbit de lupta cu valurile, cu văzduhul, înfruntarea primejdiilor. Desigur, astfel de motivații sînt salutare pentru exprimarea curajului tînărului însă, în același timp, ele nu dau decît o imagine foarte vagă despre profesie. Nu în puține cazuri, din opiniile elevilor foarte buni la învățătură cuprinși în studiu reiese faptul că nu au o imagine realistă despre profesia ce și-o doresc.

Elevii au mai apreciat că efectuarea de munci fizice după terminarea primei sau a celei de-a doua trepte liceale nu ar prezenta un impediment pentru realizarea lor dar acestora le conferă un caracter tranzitoriu, provizoriu.

Unele explicații ale acestor opțiuni pot fi date și prin faptul că **elevii respectivi confundă, de multe ori, munca fizică cu munca grea, neavînd cunoștințe despre transformările ce se petrec în prezent în conținutul muncii fizice și, în același timp, marea diversitate a acesteia.** Asemenea atitudini pot fi explicate și prin persistența influențelor unor mentalități înapoiate, exercitate uneori de către părinți, izvorîte fie din propria lor experiență de viață din trecut, fie din rămășițele unor prejudecăți vechi din conștiința lor, potrivit cărora munca fizică constituie o activitate înjositoare. Dar la asemenea manifestări își aduc contribuția și unele carențe existente încă în organizarea activităților de muncă practic-productivă, care în multe cazuri nu fac corp comun cu procesul instructiv-educativ din școală.

Cunoștințele formativ-profesionale, sentimentele de prețuire a profesiei vizează mai cu seamă atribuțiile economice, politice și tehnice ale activității de execuție și conducere de la locul de muncă. Îmbinarea funcțiilor de conducere cu cele practic executive și de concepție (ultimele pot să se confunde cu primele două) diminuiază deosebirile dintre munca fizică și intelectuală nu numai în ceea ce privește conținutul lor, dar și în privința prestigiului în rîndul opiniei publice.

Convingerile ferme, temeinic motivate, creează relația rațional-afectivă față de importanța și necesitatea socială a ambelor feluri ale muncii. Convingerile comuniste despre muncă trebuie întreținute cu fapte care să vizeze importanța socială, venitul și prestigiul social pe care le conferă diferitele categorii de muncă. Așa de pildă, greu poți convinge pe cineva, numai declarînd, că munca de țesătoare nu este mai puțin importantă decît cea de cosmeticiană, din moment ce, între veniturile posibile — reglementate și nereglementate — de pe urma celor două activități de muncă există în prezent mari discrepanțe.

Desigur că mărirea veniturilor reale contribuie într-o măsură însemnată la folosirea valorilor culturii și civilizației socialiste de către toți oamenii muncii (fără să absolutizăm dependența nivelului cultural al oamenilor față de venituri). Orientarea privind retribuția în sensul satisfacerii, pe de o parte, a necesităților crescînde ale întregii societăți și reglementarea veniturilor în funcție de importanța socială, și cantitatea și calitatea muncii prestate iar, pe de altă parte, a atitudinii înaintate a membrilor societății care să pretindă de la ea atît cît să trăiască în condiții corespunzătoare, va asigura o distribuție echitabilă în diferite sectoare de activitate, a muncii fizice și intelectuale, apropierea claselor și grupurilor socio-profesionale în sfera nivelului de trai.

5 **CONSUMUL DE ENERGIE MUSCULARĂ ȘI INTELECTUALĂ** reprezintă un criteriu în raportul dintre munca fizică și intelectuală.

Din acest punct de vedere, munca fizică și în cadrul căreia mai ales munca manuală este o cheltuire de energie cu precădere musculară, în timp ce munca intelectuală este o cheltuire de energie nervoasă. Aceasta însă nu poate fi absolutizată ținînd seama de schimbările ce se petrec, în conținutul muncii, în condițiile evoluției societății.

În general, automatizarea, eliminînd muncile fizice grele, elimină și oboseala musculară, dar nu trebuie subestimat faptul că noile condiții pot genera oboseală nervoasă, proces, care, dacă nu este controlat poate genera maladii nervoase. Vădind o înaltă grijă față de om și de condițiile sale de muncă și viață, partidul nostru urmărește adoptarea de măsuri menite să preîntîmpine efectele nedorite ale industrializării și automatizării. Astfel **Programul Partidului Comunist Român** subliniază sarcinile ce se impun în acest sens : **„Medicina românească va trebui să-și propună cunoașterea mai aprofundată a fenomenelor biologice legate de acomodarea ființei umane la viața modernă, de frînare a proceselor degenerative ale organismului uman și prelungirea duratei vieții active a omului, de dezvoltare sănătoasă, echilibrată fizică și psihică a tuturor membrilor societății, paralel cu evoluția [illegible] a relațiilor sociale noi"** [4]**).**

Asigurînd dezvoltarea unitară, armonioasă a societății vom asigura și dispariția deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală în fapt și, în funcție de aceasta, a rămășițelor înapoiate din mentalitatea unora referitoare la cele două categorii ale muncii.

dr. Laurențiu POP
Cluj-Napoca

---

[1] **Programul P.C.R., de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.** Editura politică, București, 1975, pag. 180.

[2] **Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Consfătuirea cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului politic,** București, Editura politică, 1976, pag. 35.

[3] **Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Consfătuirea cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului politic,** București, Editura politică, 1976, pag. 13.

[4] **Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.** Editura politică, București, 1975, pag. 90.

TEORII · IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Teoria „economiei bazate pe datorii“ şi actuala fază a crizei capitalismului

FINANŢAREA măsurilor anticiclice în perioada postbelică a determinat guvernele ţărilor capitaliste să recurgă la noi surse sau să le suprasolicite pe cele tradiţionale. Guvernul S.U.A. (ca şi întreprinzătorii americani dealtfel) a folosit pe scară largă împrumuturile publice, creditul. Suprasolicitarea acestor instrumente n-a rămas fără urmări asupra configuraţiei economiei americane ; ea a alimentat deformări şi distorsiuni care nu-s străine de particularităţile actualei faze a crizei sistemului capitalist, cînd stagnarea şi inflaţia îşi dau mîna. Radicalilor de la „Monthly Review“ nu le-a scăpat din atenţie acest aspect. Ei l-au pus în evidenţă în toată dimensiunea sa formulînd teoria „economiei bazate pe datorii“. De mai multă vreme, arată ei, „sîntem flagelaţi concomitent de două dintre maladiile endemice ale capitalismului : pe de o parte, o mare înglodare în datorii şi o inflaţie hipertrofiată, pe de altă parte, o stagnare care se agravează de la o zi la alta, cum o demonstrează creşterea constantă a ratei şomajului. Pontifii ştiinţei economice – arată autorii radicali – care n-au prevăzut această situaţie (şi sînt cu totul incapabili s-o explice) au botezat-o cu un nume la fel de slut ca şi lucrul în sine : **stagflaţie** (stagnare plus inlfaţie). Înainte ca societatea capitalistă să fi atins maturitatea sa, o asemenea combinaţie ar fi părut la fel de imposibilă precum o oaie cu cinci picioare“1) Termenul nou desemnează o situaţie nou survenită în dezvoltarea capitalismului şi care, putem spune, marchează o caracteristică a actualei faze a crizei sistemului capitalist. Ea nu se reduce la o accentuare obişnuită a crizei generale, marcată de o criză de supraproducţie, ci constituie o criză a însuşi capitalismului monopolist de stat. Mecanismele capitalismului monopolist de stat – socotite de economişti şi oamenii de stat burghezi capabile să asigure funcţionarea economiei capitaliste fără crize pronunţate, şomaj îngrijorător şi inflaţii periculoase – funcţionează contrar aşteptărilor şi generează aspecte noi de instabilitate.

Stagflaţia nu-i produsul exclusiv al finanţării pe bază de datorii atît a cheltuielilor publice, cît şi a investiţiilor particulare ; ea este produsul unui mare complex de factori, printre care un anume loc îşi are şi enorma creştere a datoriilor. Cu ajutorul lor, la un moment dat, s-a adus în prezent o parte din cererea efectivă viitoare. Dar cum viitorul întotdeauna devine prezent, mai devreme sau mai tîrziu, cererea viitoare devine şi ea prezentă la un moment dat, dar amplificată de o parte a ei care, în mod artificial, prin împrumuturi normale sau forţate, a fost adusă mai devreme în prezent. Relativa prosperitate a trecutului, atît de mult preaslăvită de apologeţii burghezi care vorbesc de „societatea belşugului“, s-a sprijinit pe factorii care au generat „economia datoriilor“.

Datele folosite de economiştii radicali nu lasă loc la îndoieli ; ele vorbesc într-adevăr de o „economie bazată pe datorii“. Cifrele sfidează imaginaţia : 1 000 miliarde de dolari datoraţi de întreprinderi, 600 miliarde dolari datorii ipotecare, 500 miliarde dolari datorii guvernamentale, 200 miliarde dolari datorii ale statelor federale ale S.U.A. şi ale altor colectivităţi, inclusiv municipalităţile, 200 miliarde dolari datorii ale consumatorilor. În total 2 500 miliarde dolari datorii, adică echivalentul produsului naţional brut al S.U.A. pe aproape doi ani. „Pentru a susţine treicezi de ani de prosperitate şi pentru a o exporta în străinătate, menţiona revista „Business Week“, ţara noastră a împrumutat în medie zilnic 200 mil. dolari începînd cu finele celui de-al doilea război mondial încoace“2). Radicalii formulează teza conform căreia creşterea colosală a datoriei şi inflaţiei de mari proporţii sînt preţul plătit pentru amînarea marii crize, dar nu pentru evitarea ei definitivă, aşa cum a considerat multă vreme ortodoxia burgheză. Aceasta-şi formulase teza nonrepetării istoriei marii depresiuni, infirmată de criza începută încă din 1973. Finanţarea pe datorie (bazată pe împrumuturi) a atins asemenea dimensiuni încît, ca şi inflaţia, s-a transformat dintr-o soluţie anticriză într-o mare problemă de soluţionat.

Analiza crizei întreprinsă de radicali pune un mare accent, pe deplin justificat, pe actualele proiecte şi măsuri guvernamentale de ieşire din criză ; mai ales pe politicile de austeritate şi pe planificarea globală pe care le văd în slujba marelui capital şi favorizînd profitul.

Revista citată a cercurilor de afaceri,

FIŞE

CONSTANTIN ZAHIRNIC
Inteligenţa tehnică
colecţia PSYCHÉ
Editura ştiinţifică şi enciclopedică

● *Inteligenţa şi mai ales inteligenţa tehnică – o structurare special orientată, pe bază de experienţă şi educaţie – spune Constantin Zahirnic în cartea sa* Inteligenţa tehnică, *apărută în Editura ştiinţifică şi enciclopedică, 180 p. (redactor dr. Aurel Dicu) – nu se exprimă în forme fixe de comportament, comparabile numai cantitativ* de *la o epocă la alta, ci reprezintă modele adecvate fiecărui tip de civilizaţie. Astfel, progresul tehnico-industrial a produs la noi în ţară modificări de structură care au intervenit în sitemul aptitudinilor tehnice, determinînd diferenţieri cantitative şi calitative. Autorul a aplicat aceleaşi teste de inteligenţă tehnică unor eşantioane de elevi în vîrstă de 15–17 ani la Geneva în 1930/1931 şi apoi la Bucureşti în 1935 şi 1936 şi în 1971 şi 1972. Pregătirea şcolară a fost echivalentă şi rezultatele au fost comparate procentual.*

Prelucrarea sintetică a datelor a condus la următoarele concluzii : 1) existenţa la toate cele trei grupuri cercetate, în perioade şi chiar ţări deosebite, a unui factor de grup, care corespunde inteligenţei tehnice ; 2) inteligenţa tehnică ca şi celelalte aptitudini variază în funcţie de progresul economico-social şi cultural ; 3) clasificarea lotului Bucureşti 1971/1972 pe locul I, urmat de Geneva 1931/1932 şi Bucureşti 1935/1936 constituie o dovadă a progresului realizat la noi în ţară în ultimele decenii ; 4) ca urmare a progresului industrial, tineretul operează mai uşor ca în trecut cu simboluri, scheme ; 5) schimbările socio-culturale şi economice operează şi asupra aptitudinilor ş.a. Rezultatele cercetării au aplicaţii practice în domeniul selecţiei şi orientării profesionale, precum şi în metodica de predare în învăţămînt.

O opinie referitoare la baza periodicităţii crizelor

● *La rubrica „Diskuţii“ a revistei* MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOŞENIIA *(nr. 1/1977) D. Grigoriev publică articolul* Vosproizvodstvo osnovnogo kapitala i ţîklî v SŞA *(Reproducţia capitalului fix şi ciclurile în S.U.A.), care se sprijină pe teza lui O. Lange, că investiţiile masive de capital fix au tendinţa să se reproducă în valori tot mai mici şi tind la limită spre o repartizare uniformă în timp. Este falsă, spune D.G., impresia că masa mijloacelor de muncă se reînnoieşte în răstimpul scurt de 2–3 ani dinainte de criză, reînnoirea repetîndu-se la intervale egale cu perioada medie de funcţionare a elementelor capitalului fix.*

Dar, adaugă D.G., procesului de netezire a oscilaţiilor i se opune o tendinţă generată de crizele economice. Nu reînnoirea capitalului fix, cum se susţine adesea în literatură, ar fi factorul hotărîtor al caracterului ciclic al reproducţiei. Capitalismul nu se apropie de criza economică imediat după terminarea boomului investiţional, ci la sfîrşitul unei perioade destul de îndelungate de reînnoire a masei preponderente a mijloacelor de producţie, de creştere însemnată a capitalului fix. La începutul crizei, mijloacele de muncă introduse de curînd sînt relativ tinere, deci încă neamortizate ; pentru reproducerea capitalului fix se impun, în situaţia dată, ritmuri scăzute de acumulare, se îngreunează realizarea valorii şi a amortizării noilor investiţii şi, ca urmare, nu rezultă doar o criză economică, ci o perioadă însemnată de stagnare a acumu-

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

declară acest lucru fără prea multe înconjururi sau menajamente : „...Încetinirea creşterii americane este ineluctabilă... O parte din populaţie (iar aceasta-i marea masă a salariaţilor şi fermierilor şi nu capitaliştii n.n.) va trebui să-şi reducă nivelul de viaţă... Municipalităţile, statele federale, piaţa ipotecară, micile întreprinderi şi consumatorii urmează să fie obligaţi să se mulţumească cu mai puţin, deoarece buna stare a ţării noastre depinde mai întîi de toate de bunăstarea marilor sale întreprinderi şi a băncilor sale care sînt cei mai mari împrumutători şi cei mai mari împrumuturi". Cu alte cuvinte, după părerea cercurilor de afaceri şi a economiştilor ce le reprezintă, pentru însănătoşirea economiei capitaliste aflate în stagnare s-ar cere făcut totul, inclusiv renunţarea de către masa poporului la o parte din venit.

Multă vreme ideologii cercurilor de afaceri din S.U.A. păreau foarte puţin dispuşi să ia măcar în discuţie problemele unei planificări. Erau considerate suficiente măsurile de dirijare economică de inspiraţie keynesistă. „Oamenii de afaceri, economiştii şi politicienii, în marea lor majoritate, se aprecia în „Business Week", considerau planificarea economică guvernamentală centralizată ca un rău ce trebuie evitat. Dar greutatea recesiunii actuale, unică după anii '30, amplificată prin criza energetică, repune pe tapet, la Washington şi aiurea, ideea unei planificări naţionale".[3] Printre proiectele unei planificări globale în serviciul marelui capital, puse în discuţie, se numără şi cel al economistului de origine austriacă, F. Rohatyn. Propunerea sa din decembrie 1974[4] de a repune pe picioare „Reconstruction Finance Corporation" (R.F.C.), creată în timpul crizei din 1929–1933 ca instrument planificator pentru ieşirea din criză, este mult controversată. Sensul ei monopolist statal, de instrument de aruncare a greutăţilor crizei pe seama maselor populare, este analizat cu temei de către radicalii americani.

Un nou R.F.C. ar urma să fie un instrument eventual de creştere economică şi nu un mijloc de intervenţie de ultimă oră. „Aceasta înseamnă mai întîi de toate – menţionează radicalii – că noul R.F.C. va trebui să aibă puterea şi mijloacele financiare (obţinute prin vînzarea de certificate şi de bonuri garantate de către stat) pentru a procura întreprinzătorilor capitaluri în mari cantităţi cumpărînd noile acţiuni pe care le vor emite".

Operaţiunile noului R.F.C. ar trebui să urmărească trei obiective : să contracareze tendinţa de creştere a ratei fonduri împrumutate/fonduri proprii (care în decurs de un deceniu a crescut de la 25% la 40%) şi să scoată economia S.U.A. din starea de „economie bazată pe datorii ; să-i aducă pe întreprinzători în situaţia de a fi în stare să-şi procure singuri capitaluri prin vînzarea de acţiuni şi nu prin obligaţiuni ; să doteze întreprinderile cu fondurile necesare efectuării de investiţii în mari proiecte solicitate de supravieţuirea capitalismului în ansamblul său, dar care nu-s prea rentabile ca să atragă pe investitorii particulari. Noul R.F.C. ar urma să joace şi un rol de catalizator al iniţiativelor într-un mare număr de domenii, dînd garanţii, mijloace financiare şi partajînd riscurile. În funcţiile sale ar urma să intre şi asanarea unor situaţii critice din care iniţiativa privată n-ar putea să iasă fără un anume sprijiin, R.F.C., considerat un prim pas spre o planificare la scară naţională, poartă pecetea capitalismului monopolist de stat gen american ; el oferă suficiente motive pentru a putea fi apreciat drept o planificare nemijlocit subordonată interesului marelui capital, căruia să i se asigure existenţa în dramatica concurenţă a uriaşilor şi o rată mare a profitului, socotită drept condiţie indispensabilă a prosperităţii economice.

Una din tezele importante ale radicalilor cu privire la actula fază a crizei este că ea va accentua trecerea la capitalismul monopolist de stat, în curs de generalizare şi în S.U.A. unde unii consideră că ar fi mai puţin extins. Această evoluţie nu are nimic comun cu trecerea la socialism, fapt pentru care „trebuie reflectat cu atenţie la rolul pe care va trebui să-l joace stînga şi revoluţionarii în noua perioadă care se va deschide în faţa noastră".[1]

La formularea platformei obiectivelor comune de luptă împotriva atotputerniciei monopolurilor şi a proiectelor, măsurilor monopolist-statale de ieşire din criză, contribuţii se pot aduce printr-o analiză şi înţelegere cît mai adecvată a actualei faze a crizei. Punctul de vedere al radicalilor de la „Monthly Review", cu toate că suferă de unele carenţe metodologice serioase, cum am arătat într-un articol[5], are şi merite în relevarea unor particularităţi ale crizei şi ale căilor prin care se poate acţiona în vederea dejucării planurilor cercurilor marelui capital de aruncare a greutăţilor crizei pe seama maselor. Ele pot fi apreciate drept contribuţii la înţelegerea actualei faze a crizei capitalismului.

I. NICOLAE-VĂLEANU

---

[1] The Economic Crises. „Montly Review", martie—aprilie 1975, p. 16.

[2] The Owe Economy. „Business Week", 12 oct. 1974.

[3] Business Week, 10 martie 1975

[4] Felin Rohatyn. Towards a New R.F.C. for Economy, New York Times, 1 XII 1974

[5] Vezi I. Nicolae-Văleanu. Un punct de vedere radical asupra crizei actuale a capitalismului, „Revista economică" nr. 41/1976

---

lării. Mişcarea acumulării dobîndeşte o formă ciclică şi aceasta ar constitui baza periodicităţii crizelor.

„Subtilităţi" în repatrierea profiturilor

• *Revista* PROBLÈMES ÉCONOMIQUES *din 15 decembrie 1976 reproduce un articol din „Business Week", apărut sub titlul* The Ticklish of Repatriating Profits *(Subtilitatea repatrierii profiturilor), în care se analizează modalităţile folosite de „multinaţionalele" implantate în America Latină pentru a-şi repatria profiturile. Fără a încălca formal dispoziţiile legislative, societăţile respective reuşesc să dejoace intenţiile acestora. Unul din procedeele cele mai utilizate constă în plata redevenţelor legate de furnizarea de tehnologie şi de know-how de către societatea-mamă. Este citat un cercetător ştiinţific de la Massachusetts Institute of Technology, pe nume Shing Fung, care a reuşit să dovedească faptul că plăţile filialelor către societăţile-mamă, cu titlul de redevente pentru asistenţă tehnică, ating nivele record ; astfel, în Brazilia, în sectoare comparabile şi pentru tehnologii echivalente, aceste plăţi sînt infinit mai ridicate decît cele ale societăţilor braziliene către furnizorii lor străini sau chiar ale societăţilor străine către furnizori care nu au nici o legătură de filiaţie cu ele.*

Un alt procedeu constă în a fabrica piese detaşate şi nu produse finite ; aceste piese sînt expediate, cu o marjă beneficiară nu prea ridicată, la o uzină de montaj situată într-o ţară în care nu există restricţii, de pildă Mexicul. De aici produsul finit va fi vîndut în ţara cu restricţii pentru „multinaţionale" şi beneficiile vor putea fi integral repatriate.

Cum volumul transferurilor autorizate este adesea în funcţie de volumul capitalurilor investite, unele societăţi recurg la creşterea – uneori doar nominală a investiţiilor lor. Unele companii cumpără la preţuri derizorii societăţi în stare de faliment, dar le includ în bilanţul lor la valoarea originară.

FIŞE

Costache Moineagu
Ion Negură
Veniamin Urseanu
statistica
Editura ştiinţifică şi enciclopedică

• *Aşa cum arată Vl. Trebici în „Cuvînt înainte" la cartea* Statistica, *de Costache Moineagu, Ion Negură şi Veniamin Urseanu (Editura ştiinţifică şi enciclopedică, 338 p.), această lucrare, recent apărută, nu este nici un curs şi nici un manual, deşi materia este expusă după anumite considerente didactice. Cartea încearcă să prezinte cunoştinţele principale de statistică, principiile şi metodele sale de bază, fără vreo restricţie impusă de programele analitice şi reuşind să se adreseze unui cerc larg de cititori, fără nici o concesie în ce priveşte nivelul ştiinţific.*

Totodată, cartea se integrează – apreciază prefaţatorul – în evoluţia generală a statisticii româneşti, printre ai cărei făuritori se află nume ca Ion Ionescu de la Brad, Octav Onicescu, Gheorghe Mihoc, N. Şt. Georgescu-Roegen.

Tabla de materii cuprinde : 1. Domeniul statisticii ; 2. Procesul cunoaşterii statistice ; 3. Probabilitate şi variabilă aleatoare. Repartiţii teoretice ; 4. Repartiţii empirice ; 5–6 Sondajul statistic ; 7. Ritm şi tendinţe ; 8. Corelaţie. Lucrarea mai conţine anexe cu valori tabelare ale funcţiilor statistice uzuale, bibliografie, indice de nume şi de materii. Redactor : Maria Blaga.

O ABORDARE PRESTIGIOASĂ A PROBLEMATICII DEZVOLTĂRII ECONOMIEI SOCIALISTE

PATRIMONIUL lucrărilor științifice apărute la noi în anii construcției socialiste s-a îmbogățit recent cu un tratat de certă valoare : **„Optimul economiei socialiste“** de prof. dr. **Emilian Dobrescu** apărut sub egida Academiei „Ștefan Gheorghiu“ *). Volumul constituie un studiu sistematic consacrat problemelor fundamentale ale economiei socialiste și îndeosebi ale României, elaborat în spiritul aportului creator pe care Partidul Comunist Român, sub conducerea și cu participarea directă a tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** secretarul general al partidului, îl aduce la dezvoltarea gîndirii economice marxiste.

Evidențiind, investigînd și definind într-o manieră proprie, cu logică impecabilă, numeroase categorii, raporturi și semnificații ale economiei socialiste mai puțin adîncite în literatura economică originală și chiar în cea marxistă în general — cum ar fi, de exemplu, categoria generală a optimului economiei socialiste și raportul optim macroeconomic absolut — optim macroeconomic relativ ; fondul bunăstării sociale și optimizarea dezvoltării economico-sociale în funcție de maximizarea sa ; aprecierea diferențiată a gradului de utilizare a forței de muncă în socialism ; evoluția ciclică a economiei socialiste ; cercetarea tehnico-științifică ca fază a reproducției sociale ; condițiile echilibrului dinamic ; compatibilizarea, în forme multiple și distinct analizate, a optimului macroeconomic cu cel microeconomic ș.a. — autorul aduce însemnate contribuții la analiza și soluționarea unor probleme economico-sociale care se manifestă cu acuitate în actuala etapă de construcție a socialismului în România cît și pentru perspectivă, relevînd totodată deschideri noi în analiza unor probleme concrete de economie politică socialistă. Originalitatea investigațiilor autorului este mai puternic reliefată în condițiile raportării de către acesta a propriilor opinii față de considerentele respective ale altor economiști din țară și din afară, așa cum se evidențiază din paginile lucrării.

În cele ce urmează vom încerca să relevăm mai pe larg valențele teoretice și practice ale lucrării, dezvoltînd — în limita spațiului restrîns desigur — unele din contribuțiile mai importante pe care le aduce autorul. Firește, în optica noastră s-au situat cu precădere probleme ale căror soluții sînt fundamentate matematic, prin modelări adecvate, în termenii programării optimale. Din acest unghi de vedere nu vom exagera afirmînd că lucrarea ce o prezentăm aduce o prețioasă contribuție la dezvoltarea în țara noastră a cercetărilor de economie matematică. Este știut că în țările socialiste ca și pe plan mondial, cercetările de economie matematică capătă în prezent o amploare tot mai mare.

Autorul demonstrează că rolul calitativ nou al factorului politic în socialism nu anulează caracterul obiectiv al factorului economic, ci, dimpotrivă, îl amplifică. Într-adevăr, cerințele determinate de instaurarea proprietății sociale asupra mijloacelor de producție, cerințele determinate de legile economice specifice care acționează în socialism, inclusiv legea generală a echilibrului economico-social, nu pot fi nesocotite fără riscul de a se ajunge la unele disproporții, contradicții și chiar blocaje în desfășurarea vieții economice.

De aceea, economiei politice a socialismului, în înțeles de disciplină științifică pe deplin constituită, îi revine o funcție calitativ nouă, aceea de **a fundamenta optimizarea proceselor economice** ce se desfășoară în cadrul larg al producției sociale.

AUTORUL subliniază faptul că printre premisele cu caracter științific care fac posibilă abordarea și rezolvarea problemelor economiei în lumina teoriei moderne a optimizării la nivele macro- și micro-economice, figurează rezultatele obținute pînă în prezent de teoria economică despre socialism care, în ciuda dezvoltării ei destul de sinuoase, a reușit să definească progresiv elementele de bază ale **sistemului categorial** al economiei politice a socialismului. Un mare rol în această privință l-au avut dezvoltarea puternică a matematicii, apariția ciberneticii și extinderea considerabilă a aplicațiilor sale în celelalte științe și în practică, folosirea tot mai largă a tehnicii electronice de calcul. Este limpede că de toți acești factori cu acțiune stimulatorie a beneficiat și economia politică a socialismului, ea posedînd în prezent un aparat de investigare nou, calitativ superior, folosit cu competență și în lucrarea pe care o prezentăm. În condițiile actuale s-a constituit și un mecanism propriu de funcțiune a economiei socialiste, avînd proprietăți reale de a fi adus la un regim optim de activitate, prin organizarea și conducerea științifică a vieții economice pe baza centralismului democratic, prin tehnica planificării macro-economice, aplicarea criteriilor socialiste de remunerare a muncii, utilizarea pîrghiilor economico-financiare în concordanță cu obiectivele generale ale dezvoltării societății etc.

Este interesant de reținut că acest mecanism — cu particularități specifice diferitelor țări socialiste — exercită o puternică atracție asupra teoreticienilor economiei burgheze ; se manifestă chiar preocuparea ca unele din elementele acestui mecanism să fie introduse în sistemul economiei politice capitaliste. De pildă, este știut faptul că în cercetările lor asupra relațiilor macroeconomice, numeroși economiști burghezi au abordat în fond o serie de probleme care se pun în mod real și pot fi soluționate, fără restricții social-politice, doar în condițiile socialismului.

Premisele care au furnizat constituirea teoriei moderne a economiei politice a socialismului ne conduc, nemijlocit, la necesitatea de a lua în considerare și analiza sistemul categorial al acesteia în ansamblul său — „cu multiplele conexiuni interioare, inclusiv contradicții ce-l caracterizează, — și nu numai calitativ ci și cantitativ, oferind criterii și instrumente eficiente de analiză, prognoză și decizie, adecvate necesităților practicii economice“. Tocmai acestui obiectiv fundamental îi este consacrată întreaga lucrare.

Pe firul cercetării teoretice întreprinse apar, într-o succesiune logică, elementele de structură ale sistemului categorial, cuprinzînd o vastă problematică. În context autorul reușește să pună în evidență relațiile definitorii, interacțiunile dinamice esențiale ce caracterizează sistemul, făcîndu-l pe deplin inteligibil. **Identificăm astfel în sistemul categorial al economiei politice a socialismului, propus și analizat de autor, trăsăturile esențiale caracteristice oricărui sistem,** în sensul teoriei generale a sistemelor.

PE PARCURSUL primelor șase capitole, cititorul este introdus în mulțimea conceptelor și categoriilor privind : criteriul și formele — absolută și relativă — ale optimului macroeconomic, punctul inițial și, totodată, fundamental al creșterii economiei (cu referiri speciale asupra principalelor probleme teoretice ale modelării economico-matematice a corelației dintre acumularea productivă și fondul bunăstării sociale, acesta din urmă cuprinzînd fondul de consum și investițiile neproductive) ; nevoile sociale, dinamica resurselor primare (populația și resursele de muncă, investițiile în fonduri fixe productive, resursele de materii prime și energie) ; progresul calitativ al factorilor de producție și echilibrul economic.

În analiza categoriei echilibrului dinamic, autorul aduce o serie de contribuții originale la elucidarea numeroaselor probleme referitoare la echilibrul structural, reglarea structurii economiei naționale cu considerarea tendinței generale de evoluție a acesteia, accentuarea interdependenței dintre economiile naționale, elementele de compensare ale creșterii economiei, rezervînd, în final, un loc aparte **problemei ciclurilor** în economia socialistă.

Este știut că în literatura economică tradițională, inclusiv cea marxistă, referirile la cicluri economice vizau, de obicei, ciclurile specifice economiei burgheze, generate de contradicția fundamentală a capitalismului. Prin antiteză, existența ciclicității în dezvoltarea economiei socialiste a fost negată. Într-adevăr — arată autorul — existența ciclurilor de tip capitalist într-o economie socialistă este exclusă, o asemenea situație venind în contradicție cu legea economică fundamentală a socialismului care postulează maximizarea bunăstării sociale drept funcție obiectiv a dezvoltării sale. Din studiul autorului rezultă, însă, în mod concludent, că **dispariția ciclicității de tip capitalist nu exclude posibilitatea unor forme de cicluri specifice economiei socialiste.** De pildă, pot exista cicluri cu caracter **parțial,** cuprinzînd doar unele domenii ale creșterii economice (...formarea și reproducția resurselor primare, dezvoltarea căutării științifice și a inovării tehnologice, modificări structurale în economie, generate de efectul propagat al legăturilor dintre ramuri, acțiunea elementelor de compensare), dar și cicluri cu caracter **global**, exprimînd dezvoltarea oscilatorie a unor indicatori sintetici ai economiei naționale.

---

*) Optimul economiei socialiste, de Emilian Dobrescu, Editura Politică, București, 1976.

Categoria **echilibrului economic** — construită pe fondul teoriei moderne a creșterii economiei — autorul o definește ca fiind „o sintetizare pe plan superior a teoriei echilibrului static și teoriei dezechilibrelor creșterii economice". Cîteva formalizări matematice ale acestei teorii pun în evidență, mai pregnant, ideile autorului.

El pornește de la existența a **două categorii de efecte** asupra creșterii economice, distanțate în timp : **efectul amplificator** și **efectul limitativ.** Între aceste două efecte pot exista relații diferite. Pentru efectul limitativ din experiență rezultă că există un maxim cînd procesul creșterii economice nu mai poate evita restrîngerile determinate de acțiunea acestui efect. Procesului de creștere economică i se imprimă din acest motiv anumite caractere ciclice, care pot fi studiate matematic, în baza relațiilor admise între cele două categorii de efecte. În cazul **ciclului moderat**, efectul amplificator se manifestă treptat, într-un șir de ani, în timp ce efectul limitativ crește pînă la atingerea maximului care se resoarbe de asemenea treptat, în cote anuale egale. O altă formă este aceea a **ciclului abrupt**, caracterizat prin manifestarea bruscă atît a efectului amplificator, cît și a efectului limitativ. De asemenea, poate exista și un **ciclu combinat** din cele două. Ciclurile menționate reprezintă tipurile de bază ale ciclității economiei socialiste. Între curbele reprezentative ale creșterii economice, bazate pe ciclurile de bază pot exista curbe intermediare.

Analiza matematică conduce la concluzia interesantă, desprinsă din carte, că în socialism ciclurile pot fi integrate într-o strategie de echilibru dinamic, putînd imprima creșterii economice un ritm mai accentuat. Deci, nu au neapărat o acțiune negativă. Acest rezultat a putut fi obținut, folosindu-se modele extrem de simple, ceea ce desigur constituie un merit. Studii mai amănunțite, bazate pe modele mai complexe, ar putea desigur conduce, în viitor, și la alte rezultate interesante.

IN VOLUM sînt examinate, pe parcursul a altor șase capitole, noi aspecte ale sistemului categorial al economiei socialiste O atenție deosebită se acordă problemei **optimului microeconomic.** Este vorba de optimizarea activității unităților de bază ale economiei socialiste care — din motive de ordin tehnic, economic și organizatoric — se caracterizează prin circuite economice autonome. După părerea autorului, drept criteriu al optimului microeconomic poate fi considerată **maximizarea producției nete realizate.** Faptul că fiecare unitate de bază se încadrează în sistemul proprietății sociale, constituie factorul obiectiv ce poate determina fuziunea optimului macroeconomic și a optimului microeconomic într-un **optim general** ; în contextul acestui proces pot fi rezolvate și o serie de contradicții dintre aceste categorii fundamentale.

Se ajunge astfel la concluzia că sistemul macro-economic și optimul micro-economic sînt categorii **compatibile**, iar mecanismului de funcționare a economiei socialiste îi revine rolul de a asigura această proprietate a sistemului.

Printre elementele mecanismului de funcționare care asigură racordarea unităților microeconomice la cerințele optimului macroeconomic, se situează, în primul rînd, o anumită **structură organizatorică** în trepte **ierarhice**, constituită din mulțimea punctelor de informație, decizie și execuție, osatura sistemului piramidal al funcțiilor fiind centralismul democratic. În cadrul acestei structuri s-au format — pe baza interferențelor dintre anumite circuite economice complexe — cîteva **tipuri de funcționare economică** a unităților individuale (regim bugetar, regim de gestiune internă, de gestiune economică deplină sau parțială).

Sînt examinate apoi și alte trei elemente importante ale mecanismului de căutare a optimului macro-economic și a optimului micro-economic. Este vorba de sistemul de **planificare**, de sistemul de **remunerare socialistă a muncii** și de **mecanismul valorii**, cu principala sa categorie — **prețul de plan multifactorial**, determinat pe baza minimizării costului național al producției și asigurării echilibrului între structura materială și structura valorică a produsului final planificat.

Autorul analizează de asemenea problemele legate de integrarea finanțelor, creditului și circulației monetare în obiectivele generale ale dezvoltării economico-sociale, ca și cele privind tendințele generale ce se manifestă în evoluția mecanismului de funcționare a economiei socialiste. Subliniind consecințele pozitive ale stabilității acestui mecanism (un mecanism stabil își creează o serie de „reflexe" care-i sporesc fiabilitatea), autorul remarcă faptul că el suferă modificări sub influența schimbării factorilor săi determinanți. **Stabilirea unei corelații optime dintre stabilitatea și schimbarea mecanismului economic este apreciată ca una din problemele-cheie a economiei politice a socialismului.**

Lucrarea este însoțită de patru anexe. Din conținutul lor rezultă însă că nu este vorba doar de niște instrumente auxiliare ale textului principal, ci de o serie de noi contribuții pe care le aduce autorul, elaborînd, respectiv, un model trisectorial al economiei românești (Anexa A), multiplicatorii legăturilor dintre ramuri în economia românească (Anexa B), structura bugetului de stat și creditului (Anexa C), schema generală a indicatorilor creșterii economiei (Anexa D).

Ne vom referi, succint, la **modelul trisectorial.** Este vorba de prezentarea într-o formă nouă a modelului publicat de autor în lucrarea „Corelația dintre acumulare și consum" (1971). Modelul este dinamic discret, în variabile retardate și puternic agregat — avînd funcția de a oferi date preliminare cu privire la evoluția posibilă a economiei noastre naționale pe baza variației unor parametri fundamentali. Drept bază pentru calculul traiectoriilor de evoluție a economiei românești pînă în anul 2000 este folosită seria de date statistice 1959—1975. Modelul se referă doar la trei sectoare (industria, agricultura și silvicultura, și restul ramurilor creatoare de venit național). Noul model — simplificat — s-a dovedit mai expresiv în ce privește redarea implicațiilor unor opțiuni de bază ale politicii economice, cum sînt cele legate de rata acumulării și industrializării țării.

Este de subliniat că, odată cu elaborarea modelului în discuție, autorul aduce mai multe contribuții importante. Astfel, în domeniul teoriei econometrice a funcțiilor de producție, este propusă o **interesantă generalizare a funcției de tip Cobb-Douglas.** Autorul reușește să introducă în mod ingenios în cadrul funcției de producție un factor care cuantifică influența pe care o exercită înnoirea fondurilor fixe. De asemenea, mai trebuie relevată metoda econometrică originală pentru **stabilirea dependenței dintre volumul investițiilor și volumul intrărilor efective în funcțiune** (v. relațiile A. 3 — A. 6).

Pentru studiul procesului de industrializare sînt introduși doi parametri de comandă : unul este menit să cuantifice **intensitatea** procesului de industrializare în domeniul investițiilor, iar celălalt — în domeniul populației ocupate. În model sînt considerați și alți parametri de comandă semnificativi printre care și soldul schimburilor economice externe, cu ajutorul cărora sînt simulate diverse traiectorii posibile ale economiei românești.

De o deosebită importanță științifică și, în același timp, de mare utilitate practică pentru conducerea economică, este concluzia la care ajunge autorul pe baza simulărilor elaborate : **variantele de dezvoltare bazate pe înnoirea mai intensă a fondurilor fixe** asigură o creștere mai rapidă a venitului național și a fondului bunăstării sociale (v. p. 409).

În general, relațiile examinate în lucrare sînt de natură deterministă. În cadrul imens al economiei, fenomenele sînt însă atît de numeroase și de complexe, legate între ele prin interdependențe a căror natură este atît de complicată și greu de descoperit, încît trebuie de multe ori să se recurgă la metode probabiliste, ceea ce autorul, de altminteri, face. Menționăm astfel, la capitolul privind remunerarea muncii, studiul probabilității ca personalul dintr-o unitate să-și îndeplinească în condiții corespunzătoare sarcinile de serviciu în funcție de stimulenții materiali și de stimulenții extra economici. De asemenea, la capitolul consacrat tendințelor generale în evoluția mecanismului de funcționare a economiei socialiste, se introduce probabilitatea desfășurării corespunzătoare a activității economice într-o perioadă anumită. Studiile probabiliste din carte, față de cele deterministe, au o mai mică amploare ; ele **deschid, însă, drumul unor noi cercetări.** Lucrarea se distinge astfel nu numai prin tratarea cu competență a unor probleme importante, ci și prin faptul că pune probleme și sugerează metode noi pentru rezolvarea lor.

AVÎND ÎN VEDERE sfera problematică tratată, caracterul de ansamblu, închegat, al investigațiilor autorului, ce concentrează armonizat probleme de macro și microeconomie, avînd în vedere împlinirile evidențiate, putem afirma că, volumul recenzat constituie realmente un unitar și valoros tratat de economie politică a socialismului, de multiplă utilitate, răspunzînd cerințelor pe care, în condițiile exigențelor dezvoltării economico-sociale din zilele noastre, Conducerea partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** le-au ridicat în fața cercetătorilor economiști.

În încheiere ne exprimăm ferma convingere că lucrarea prezentată va fi întîmpinată cu satisfacție în rîndurile specialiștilor și că-i este hărăzit un succes deplin.

acad. Gh. MIHOC
dr. V. URSEANU

Cerințe ale noii ordini economice internaționale

O NECESITATE OBIECTIVĂ – CONSOLIDAREA INDEPENDENȚEI FIECĂREI NAȚIUNI (I)

ÎN ANSAMBLUL dezbaterilor pe tema noii ordini internaționale problema suveranității și independenței statelor deține un loc central. Este o reflectare a preocupării națiunilor lumii de a-și realiza deplina lor neatîrnare spre a putea să-și modeleze prezentul și viitorul potrivit voinței și intereselor lor proprii. Lupta pentru libertate și independență, pentru afirmarea ființei naționale constituie o trăsătură esențială a acestei epoci, o condiție primordială a păcii, securității și progresului general. Apare astfel limpede că obiectivul instaurării unei noi ordini economice internaționale nu va putea fi atins decît dacă și în măsura în care se va ține seama de năzuința întăririi suveranității și independenței naționale care inspiră și animă popoarele de pe toate continentele.

Aspirația irepresibilă a popoarelor la existență liberă

ELEMENT FUNDAMENTAL al legalității internaționale, instituția suveranității și independenței naționale a cunoscut o necontenită afirmare și consolidare, valoarea ei politică și juridică fiind în prezent universal recunoscută de state, de popoare. Într-adevăr, mai mult ca oricînd în istorie, suveranitatea și independența statelor, aspirațiile națiunilor la existență liberă și dezvoltare de sine stătătoare se manifestă pe o scară, la proporții și cu o intensitate fără precedent. În același timp, în mod paradoxal și anacronic, suveranitatea și independența națională fac obiectul amenințărilor de tot felul — de la presiunile economice, politice, diplomatice și militare la imixtiunile directe în treburile interne ale altor țări, de la activități și uneltiri subversive îndreptate împotriva regimurilor progresiste, la agresiuni armate și la alte acte de forță contra statelor mici și mijlocii.

O situație similară se constată și în planul ideologiei. Pe de o parte, s-au extins considerabil concepțiile și opiniile favorabile postulatului suveranității și independenței. În concordanță cu realitățile istorice și cu tendințele de dezvoltare a omenirii acestea sînt predominante în prezent și — neîndoielnic — se vor amplifica în viitor. Pe de altă parte, se observă o intensificare a atacurilor împotriva libertății și suveranității popoarelor. Contestarea de pe poziții cosmopolite, nihiliste a suveranității și independenței naționale este expresia încercărilor cercurilor reacționare, imperialiste de a menține vechiul sistem de relații internaționale caracterizat prin inegalitate, subordonare, dominație, asuprire și dictat.

Reliefînd sensul ofensivei contra independenței și libertății națiunilor, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta că ea urmărește, în esență, **„dezarmarea popoarelor, perpetuarea politicii de ingerință și exploatare a bogățiilor naționale ale altor state, frînarea dezvoltării și afirmării socialismului, precum și diminuarea rolului tinerelor state independente în viața contemporană“**[1]).

„Soluții“ iraționale și realități care nu pot fi ignorate

UNUL DIN CURENTELE CRITICE care a înregistrat o proliferare mai accentuată mai ales în Occident este legat nemijlocit de impactul revoluției tehnico-științifice asupra întregului proces al dezvoltării sociale. În substanța sa, argumentul invocat de acest curent de gîndire susține că realizările științei și tehnologiei moderne, cu vasta lor gamă de implicații asupra proceselor socio-economice, interdependențele pe care le generează și primejdiile pe care le implică pentru pacea mondială, erodează temeiurile politice, economice, tehnologice și sociologice ale suveranității naționale. Consecința practică ar fi dispariția a înseși premiselor suveranității și, drept urmare, ar trebui să se renunțe la instituția „desuetă“ a suveranității de stat și la doctrina tradițională a suveranității și independenței naționale.

Juristul englez C. Wilfred Jenks, de pildă, afirmă că suveranitatea nu poate servi drept bază a unor soluții constructive pentru asemenea probleme de interes general, cum sînt : prezervarea păcii, protecția demnității umane, promovarea bunăstării generale, controlul social al dezvoltării științei și tehnologiei moderne. Experiența demonstrează, continuă autorul, că suveranitatea nu conține nici o promisiune de pace, nu este în măsură să chezășuiască apărarea, nu prevede nici o asigurare a justiției, nu prezintă nici o garanție a libertății, nu oferă nici o speranță de prosperitate, nu furnizează nici o rețetă de bunăstare etc. De aceea, s-ar impune „repudierea“ conceptului suveranității statelor în relațiile internaționale, „respingerea conștientă a dogmei suveranității“, ca un pas esențial în direcția creării condițiilor de natură să permită soluționarea eficientă a problemelor ce se află în fața omenirii [2]).

Avem de-a face, într-adevăr, cu o pledoarie deschisă pentru abandonarea suveranității. Or, aceasta este o soluție nu numai irațională, ci pur și simplu imposibilă, căci alienarea suveranității și independenței reprezintă o primejdie fatală pentru națiune, pentru statul național. Este limpede că riscul acesta nu și-l poate asuma nici o forță națională autentică, nici un partid animat de spiritul răspunderii pentru destinele patriei sale, nici un conducător sau om politic responsabil, căruia îi sînt scumpe interesele propriului popor.

Se argumentează, în același timp, în special de autorii care pun accentul pe necesitatea adoptării unor viziuni și soluții globale, că problemele ce confruntă actualmente omenirea (economice, politice, ecologice, tehnice, științifice, sociale etc.), au dobîndit proporții planetare. Ca atare, ele depășesc cadrul național într-o asemenea măsură, încît numai abordarea lor globală, folosind căi, mijloace și metode diferite de cele utilizate pînă acum în cadrul colaborării dintre entități suverane, ar fi posibilă, oportună și efectivă. După cum scrie Geoffrey L. Goddwin, argumentul folosit de acești autori este că „un număr crescînd de probleme de acest fel, împreună cu gama presiunilor cărora statele le sînt supuse, au început să depășească capacitatea statului suveran de a le face față“.[3])

Dimensiunea globală, planetară a marilor și acutelor probleme ce confruntă actualmente omul postulează, desigur, abordări și, deci, rezolvări globale, universale. Dar aceasta nu înseamnă că se poate face abstracție de realitatea statelor naționale, de instituția suveranității, de deosebirile și particularitățile naționale, de diversitatea culturilor, de marea varietate de condiții de ordin istoric și geografic, de diferențele de sisteme social-politice, de discrepanțele existente pe planul dezvoltării economice, tehnice, științifice și culturale. Ignorarea acestor realități, avansarea unor formule care nesocotesc interesele și valorile naționale constituite și tind la lichidarea lor

nu sînt nici permise, nici posibile. Soluțiile astfel preconizate sînt în fapt non-soluții.

O viziune globală și soluționarea problemelor globale cu care este confruntată omenirea postulează un ansamblu de condiții, printre cele mai importante putînd fi menționate :

a) atragerea tuturor națiunilor lumii la viața internațională, la circuitul mondial de bunuri și valori ;

b) participarea directă, efectivă și activă a tuturor statelor la examinarea și soluționarea problemelor care privesc destinele întregii umanități ;

c) respectarea în fapt a principiilor suveranității și egalității în orice acțiune cu caracter internațional ;

d) conceperea unor mecanisme (instituții) apte să transpună în viață imperativul participării universale, principiul suveranității și cerința egalității efective și generalizate ;

e) respectarea intereselor și valorilor naționale și justa lor îmbinare cu interesele și valorile perene ale întregii omeniri ;

f) respectarea individualității și particularităților naționale, a contribuției specifice pe care fiecare popor, fiecare țară este chemată să o aducă și o aduce efectiv atît la tezaurul culturii universale — materiale și spirituale —, cît și la soluționarea problemelor nodale ale păcii, dezvoltării și progresului mondial ;

g) promovarea consecventă a justiției și echității, urmărindu-se constant realizarea de beneficii pentru toți ;

h) abandonarea definitivă a politicii de forță în relațiile internaționale, a practicilor și metodelor hegemonismului, dominației și exploatării.

Falsa generozitate a unor proiecte lipsite de perspectivă

CONȘTIENȚI de lipsa de perspectivă a proiectelor transformărilor „radicale“ și „imediate“, teoreticienii „mai realiști“ se pronunță în favoarea unei „abordări graduale“, „pe probleme“, care implică „schimbări parțiale“, eșalonate într-o anumită perioadă de timp. Este cazul profesorului american Richard N. Gardner care consideră că o asemenea abordare „poate produce unele concesii remarcabile“ pe seama suveranității, ce nu pot fi obținute pe baza unei abordări atotcuprinzătoare 4).

În locul unei „autorități globale“, cu „jurisdicție generală“, el sugerează crearea unor organisme dispunînd de o „jurisdicție limitată“, cu ajutorul cărora se va putea realiza un proces de eroziune treptată a suveranității naționale 5).

Pe planul instituțiilor, se preconizează în mod insistent modificarea sistemului de vot existent, fundamentat pe principiul egalității în drepturi a tuturor statelor, mari și mici, concretizat în cunoscuta regulă de drept internațional „un stat, un vot“. În fond, este vorba de reînviorarea unui curent de gîndire mai vechi, care susține introducerea unor formule precum „votul ponderat“, „reprezentarea ponderată“ etc. — formule care, dacă s-ar aplica, ar aduce grave atingeri suveranității statelor mici și mijlocii, ar submina postulatul egalității și ar consacra din punct de vedere legal un statut privilegiat, hegemonic marilor puteri. Este, de altfel, caracteristic că exponenții intereselor marilor puteri imperialiste, atunci cînd susțin idei ori propun metode tinzînd la limitarea, revizuirea sau abolirea suveranității, au în vedere — deși nu mărturisesc acest lucru — suveranitatea **altora,** nicidecum suveranitatea **propriilor** lor state. Istoria n-a înregistrat inițiative — particulare, oficioase sau oficiale — provenind din partea statelor puternice care să vizeze limitarea, îngrădirea, știrbirea ori abandonarea suveranității lor. „Generozitatea“ proiectelor de acest fel s-a manifestat și continuă să se manifeste numai în ceea ce privește suveranitatea și independența țărilor mici și mijlocii. Experiența demonstrează că atunci cînd este vorba de suveranitatea și independența lor, marile puteri recurg la toată gama mijloacelor posibile, inclusiv cele ilegale, pentru a le apăra și fortifica.

Teoriile cosmopolite, nihiliste cu privire la suveranitate se află într-o contradicție ireconciliabilă cu procesele profund înnoitoare ale acestei epoci, contravin celor mai ardente aspirații ale popoarelor — libertatea, egalitatea, justiția, pacea, progresul economic și social. Dat fiind caracterul lor retrograd, aceste teorii trebuie să fie repudiate în chip hotărît. Cu atît mai mult, cu cît intensificarea și amplificarea lor au loc în condițiile în care omenirea se află la marea cotitură din istoria sa — de la dependență la independență, de la inegalitate la egalitate, de la inechitate la echitate, de la asuprire, dominație și exploatare la libertate și progres, pe scurt de la faza feluritelor imperii la perioada unei adevărate existențe naționale de sine stătătoare a tuturor popoarelor.

Forța de atracție și rezonanța suveranității naționale

SUVERANITATEA nu este o plăsmuire a oamenilor, o noțiune subiectivă sau o ficțiune teoretică ; ea este, dimpotrivă, o realitate obiectivă, un fenomen legic care exercită o influență covîrșitoare asupra dezvoltării sociale în ansamblul ei. Tocmai acest element esențial este ignorat ori pur și simplu nu este înțeles de cei ce gîndesc că suprimarea suveranității constituie o sarcină facilă, la „îndemîna oricui“ — pentru a ne exprima astfel. Se uită sau se subestimează marea forță a necesităților istorice, care acționează de-a lungul unor întinse perioade de timp pînă în momentul dispariției condițiilor obiective care au determinat apariția și dezvoltarea lor.

Subaprecierea suveranității popoarelor — așa cum sublinia președintele **Nicolae Ceaușescu — „dovedește o gravă neînțelegere a realităților lumii contemporane, în care apărarea și consolidarea independenței constituie o cerință legitimă, progresistă, revoluționară, aflată la ordinea zilei. Se știe că noile națiuni create recent sînt profund insetate de independență și dornice să-i simtă gustul din plin, conștiente fiind că întărirea și consolidarea acestei mari cuceriri, dobîndite prin luptă grea, cer o lungă perioadă de timp. Chiar și în cadrul națiunilor dezvoltate, masele muncitoare, cercurile sociale progresiste nu mai sînt dispuse să-și cedeze prerogativele suverane, ridicîndu-se cu hotărîre pentru promovarea unei politici independente, autonome. Cu atît mai stringent se pune această sarcină în fața popoarelor din țările socialiste, profund interesate în dezvoltarea lor independentă, în afirmarea plenară a națiunii noi, socialiste, care reprezintă o uriașă forță dinamică în mobilizarea energiilor întregii societăți în lupta pentru înflorirea economică, științifică și culturală a patriei, pentru edificarea socialismului și comunismului. Fără îndoială că națiunea, întărirea independenței naționale sînt factori determinanți ai progresului, ai însuși viitorului comunismului pe planeta noastră !“ 6).**

Desigur, numai oameni lipsiți de realism, care nu simt pulsul epocii și nu aud freamătul istoriei contemporane pot preconiza soluția imposibilă a abolirii suveranității și independenței naționale. A condamna suveranitatea și independența înseamnă a face muncă inutilă, căci numai ele pot proteguí interesele fundamentale și valorile naționale ale popoarelor.

Sărbătorind anul acesta centenarul propriei sale neatîrnări, poporul român este totodată pe deplin solidar cu toate popoarele aflate în luptă pentru apărarea și consolidarea independenței și suveranității lor. Susținerea consecventă a acestor aspirații își găsește o expresie concretă în politica externă a partidului și a statului nostru, în pozițiile constante, ferme, ale României cu privire la imperativul instaurării noii ordini economice și politice internaționale.

Rezonanța și puterea de iradiere a suveranității și independenței n-au fost nicicînd mai viguroase ca în prezent. În cele din urmă, important și semnificativ nu este faptul exprimării unor opinii contrare suveranității. Fenomenul nu este nici nou, nici original. După cum nici motivația, mobilul și finalitatea acestor asertiuni nu se disting, în esența lor, prin noutate sau originalitate. Importantă și semnificativă este atitudinea popoarelor față de idealul măreț și nobil al libertății și neatîrnării naționale. Acesta este factorul hotăritor de care depinde perspectiva consolidării suveranității și independenței și care determină eșecul teoriilor nihiliste, oricare ar fi sorgintea, înfățișarea și modul de manifestare a lor.

dr. Nicolae ECOBESCU

---

1) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, Editura politică, 1976, p. 606—607.

2) C. Wilfred Jenks, A New World of Law ?, Longmans, Green & Co. Ltd. Londra, 1969, p. 131-134.

3) Geoffrey L. Goddwin, The Erosion of External Sovereignty ? în "Between Sovereignty and Integration", Croom Helm, Londra, 1975, p. 106.

4) Richard N. Gardner, The Hard Road to World Order, "Foreign Affairs", vol. 52, nr. 3, aprilie 1974, p. 563.

5) **Ibid.**, p. 558—559.

6) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, Editura politică, 1976, p. 610.

ȚĂRILE AFRICANE PE CALEA DEZVOLTĂRII ECONOMICE

REPUBLICA ISLAMICĂ MAURITANIA

CU O SUPRAFAȚĂ de 1 030 700 km^2 în mare majoritate acoperită de deșert, Republica Islamică Mauritania aparține, în cvasi-totalitatea sa, zonei sahariene. Populația, estimată la 1,23 milioane locuitori în 1975, s-a concentrat mai mult în zona sudică a țării, propice practicării agriculturii și pescuitului.

Cu mai puțin de două decenii în urmă în sectorul industrial nu existau decît trei unități pentru prelucrarea peștelui. Exporturile erau formate, în principal, din gumă arabică, animale vii și pește.

După dobîndirea independenței naționale (28 noiembrie 1960), poporul mauritan a cunoscut importante transformări ale vieții sociale și economice. În perioada 1960—1975, produsul intern brut a crescut de la 3,3 la 13 miliarde ouguiya (44,73 ouguiya = 1 dolar SUA), iar principala ramură a economiei a devenit industria extractivă, al cărei aport la formarea P.I.B. a fost în 1975 de 35,6%, în timp ce creșterea animalelor, cu o pondere de 18,6%, este a doua ca importanță. Minereul de fier a devenit principalul produs de export, ponderea sa în încasările totale din exportul Mauritaniei fiind în 1975 de 84%. Importante mutații s-au produs și în structura populației. Astfel, dacă înainte de dobîndirea independenței, marea majoritate a populației țării era nomadă (78%), în 1975 numai 27% din populație mai era nomadă, 42% era populație rurală sedentară, iar 31% era populație urbană.

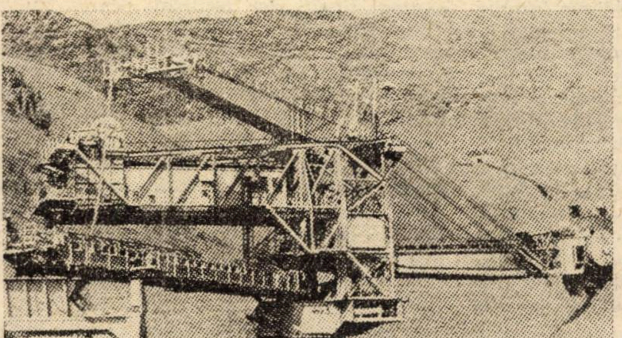

Valorificarea minereului de fier — contribuție de seamă la progresul economic al țării

Continua dezvoltare economică și socială a țării a necesitat întărirea rolului statului în economie. Această orientare s-a concretizat între altele în crearea, în 1972, a „Societății naționale industriale și miniere" (S.N.I.M.), instrument de control al statului în întregul sector minier, în crearea unei monede naționale (în 1973), în naționalizarea principalelor societăți miniere care activau în țară, precum și în crearea, pînă în 1975, a 27 de instituții de stat cu funcții economico-productive sau comerciale și a 21 societăți mixte, în toate sectoarele economice.

În momentul de față, poporul mauritan este angajat în amplul efort de îndeplinire a obiectivelor fixate în cadrul celui de-al treilea plan de dezvoltare economică și socială a țării, pe perioada 1975—1979. Obiectivele generale ale planului în curs vizează consolidarea independenței economice, precum și ridicarea nivelului de trai al populației, satisfacerea necesităților ei de bază (hrană, locuri de muncă, asistență medicală, educație). Strategia prin care se urmărește atingerea acestor obiective are în vedere dezvoltarea prioritară a sectorului agricol și a infrastructurii economice, orientarea dezvoltării industriale spre valorificarea mai înaltă a bogățiilor naturale ale țării, crearea de noi locuri de muncă (40 000 pînă în 1980) și ridicarea calificării profesionale a lucrătorilor. În cadrul actualului plan urmează să fie realizate 170 proiecte de dezvoltare economică, pentru care s-au prevăzut investiții de 24 miliarde ouguiya, care vor fi finanțate prin subvenții de stat, la care se va adăuga asistența financiară externă. Prin realizarea volumului de investiții prevăzut, produsul național brut urmează să sporească într-un ritm mediu anual de 6%.

Aproximativ 43% din investițiile totale prevăzute sînt destinate infrastructurii, în primul rînd celei rutiere. De altfel, la marele proiect al șoselei transmauritane Nouakchott—Nema, lucrările au început încă din anul 1975, în prezent studiindu-se prelungirea ei pînă în Mali. De asemenea, sînt în curs de realizare sau în studiu o serie de proiecte din sectorul industrial. Astfel S.N.I.M. se ocupă de proiecte importante cum sînt rafinăria de petrol de la Nouadhibou (cu o capacitate de 1 milion tone produse rafinate), turnătoria de cupru de la Nouakchott (capacitate — 30 000 tone cupru catodic), complexul siderurgic integrat de la Nouadhibou, care cuprinde o unitate de peletizare a minereului de fier de 2 mil. t/an, o unitate pentru reducerea directă a minereului de fier, o oțelărie electrică de 500 000 tone lingouri de oțel și un laminor de 350 000 tone; de asemenea este vorba de o rafinărie de zahăr, o fabrică de ciment și altele.

Importante proiecte sînt prevăzute pentru dezvoltarea producției agricole vegetale și animale, între care marele proiect Gorgol, care va permite în următorii șapte ani punerea în valoare a 7 000 ha culturi irigate (orez și trestie de zahăr) de-a lungul cursului rîului cu același nume.

Relațiile economice dintre România și Mauritania, bazate pe acordurile comerciale și de cooperare economică și tehnică încheiate între cele două țări în ultimii ani, cunosc o continuă dezvoltare. În cadrul acestor documente, se prevede între altele promovarea cooperării în domeniul geologiei, pe tărîm minier, petrolier și siderurgic, pentru cercetarea, exploatarea și valorificarea zăcămintelor din Mauritania.

Posibilități largi de cooperare economică oferă în continuare domeniul agricol (pentru industrializarea și comercializarea unor produse vegetale și animale), pescuitul oceanic, infrastructura portuară și alte domenii de interes reciproc.

Fără îndoială, dialogul româno-mauritan la cel mai înalt nivel, prilejuit de vizita pe care o va efectua în aceste zile președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la invitația președintelui Moktar Ould Daddah și a doamnei Marieme Daddah, va aduce noi și importante contribuții la dezvoltarea raporturilor de prietenie și cooperare între cele două țări.

C. MUNTEANU

REPUBLICA SENEGAL

SENEGALUL, sau Sounou Gal cum îl mai denumesc autohtonii, cuprinde un teritoriu de 197 161 km^2, format în cea mai mare parte din stepă deșertică, în care o populație de 4,2 milioane locuitori practică o agricultură expusă precarității climatice saheline.

Economia Senegalului depinde înainte de toate de agricultură (care ocupă 70% din populația activă și participă cu 25% la formarea produsului intern brut) și mai precis de o singură cultură — arahidele — care aduce circa 50% din veniturile agricole și 45% din veniturile anuale realizate din export.

Considerat prin poziția sa geografică poarta Africii de vest, deținînd resurse bogate de materii prime agricole și minerale (fosfați, minereu de fier) și o forță de muncă numeroasă, Senegalul a pus bazele unei politici constante pe linia consolidării independenței sale economice și politice. Proiectele vizînd restructurarea și dezvoltarea economică a Senegalului sînt concepute și aplicate în cadrul unor planuri naționale de dezvoltare economică, pe etape bine determinate.

În politica sa de dezvoltare economică Senegalul optează pentru prioritatea controlului statului asupra resurselor naturale și totodată pentru sprijinirea inițiativei particulare. Deschiderea eco-

ECONOMIE MONDIALA

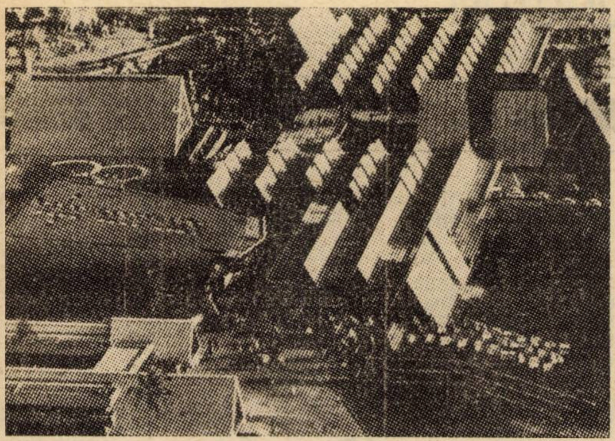

Tîrgul internațional de la Dakar

nomiei către piața externă favorizează în același timp participarea investitorilor străini și aportul tehnologiei internaționale moderne la realizarea obiectivelor importante proiectate.

Sectorul agricol rămîne baza dezvoltării țării atît prin rolul ce îi revine în asigurarea hranei populației cît și ca suport principal al industrializării. Se apreciază că pînă în 1980 producția de cereale va asigura necesarul agroalimentar anual pentru consumul intern, evaluat la 600 000 tone mei, 400 000 tone orez, 75 000 tone porumb și 114 000 tone grîu. Paralel cu îmbunătățirea productivității culturilor de arahide se va desfășura mai intens acțiunea de diversificare a producțiilor agricole (trestie de zahăr, cereale etc.).

Punct de susținere al acestor obiective agricole, lucrările de amenajare a bazinului fluviului Senegal vor înlesni irigarea a circa un milion hectare de terenuri agricole.

Începînd din anul 1970 Senegalul apli- o politică de industrializare menită să asigure cu prioritate ramurile care pot valorifica produsele lor pe piața externă. La baza acestor opțiuni au stat considerente de interes economic național de adaptare a industriei la realitățile economice interne în contextul deschiderii către piața externă. Mutațiile structurale industriale ale Senegalului se conturează încă din desfășurarea actualului plan economic de dezvoltare (care se încheie la 30 iunie anul acesta), prinzînd forme concrete în proiectele importante în curs de realizare.

Zona liberă Dakar este considerată drept cel mai mare proiect al țării și primul de acest fel în Africa de vest. Inițiată în scopul de a crea ambianța propice atragerii investitorilor străini, interesați în implantarea unor activități industriale orientate către export, zona oferă posibilități de creare a unor întreprinderi industriale de mari dimensiuni, avantaje de ordin vamal și fiscal, precum și o infrastructură și mijloace de transport corespunzătoare.

La Cayar se preconizează plasarea celui de-al doilea pol industrial al țării. Complexul Cayar se realizează în cooperare cu Iranul și prevede amplasarea unei rafinării de petrol (cu o capacitate de 6 mil. tone), a unui complex petrochimic și a unei fabrici de îngrășăminte chimice. Senegalul va începe astfel să producă amoniac și uree și să fabrice fibre sintetice, materiale plastice și cauciuc sintetic. Complexul va mai cuprinde un port mineralier și petrolier destinat să asigure transportul (începînd din 1978) al țițeiului (2,5 mil. tone), al fosfaților (4,7 mil. tone) și al minereului de fier peletizat (10 mil. tone).

Programul de industrializare al Senegalului cuprinde și alte obiective proiectate sau în curs de realizare (de exemplu, exploatarea zăcămintelor de minereu de fier de la Falémé, a fosfaților de la Tobène etc.), care toate concură la o dezvoltare economică generală de perspectivă într-un ritm ascendent. Dacă cel de-al V-lea plan de dezvoltare prevede pentru perioada 1977—1981 o rată medie de creștere economică de 5,8% pe an (4,8% pentru agricultură, 6% pentru industrie), pe ansamblul perioadei 1977—2000 Senegalul își propune un ritm mediu de 6,5% pe an (5,4% în agricultură și 7,5% în industrie), astfel încît la finele perioadei sectorul industrial să participe cu 27% la formarea PIB, iar venitul mediu pe locuitor să se tripleze în aceeași perioadă (de la 214 dolari la 638 dolari).

Relațiile de colaborare între România și Senegal din ultimii ani au evidențiat dorința comună de extindere în continuare a schimburilor comerciale și de dezvoltare a cooperării economice în diferite domenii. Noua întîlnire româno-senegaleză la nivelul cel mai înalt, prilejuită de apropiata vizită oficială de prietenie a președintelui Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la invitația președintelui Leopold Sedar Senghor și a doamnei Colette Sedar Senghor, reprezintă nu numai o expresie a bunelor relații existente între cele două țări, ci și un prilej de adîncire a acestora pe toate planurile, în interesul reciproc și al cauzei generale a înțelegerii între toate popoarele.

Valentina GHEORGHIU

DATE DE PROGNOZĂ

Energetica nucleară: progresie condiționată

CAPACITĂȚILE instalate în centralele nucleare din lumea nesocialistă vor crește în următorul sfert de veac de 30—35 ori în comparație cu nivelul anului 1975, respectiv la 2 000—2 500 GW în anul 2 000 — se arată într-o prognoză elaborată anul trecut de experți ai O.C.D.E. și A.I.E.A. Se apreciază că, chiar dacă energetica nucleară se va extinde mult mai repede în țările în curs de dezvoltare decît în țările capitaliste industrializate, decalajul față de acestea din urmă (la capacitățile instalate) va rămîne de circa 6:1 la sfîrșitul secolului (vezi tabelul).

Competitivitatea centralelor nucleare se datorește, între altele, faptului că — deși prețurile la oxidul de uraniu au crescut considerabil în actualul deceniu — sporul respectiv a fost mai mic decît la petrol și apropiat de cel la cărbune. Or, cheltuielile pentru combustibil intervin în prețul de cost al energiei electrice produse cu o pondere mult mai mică în cazul centralelor nucleare decît al celor clasice.

Cu toate acestea, perspectivele extinderii energeticii nucleare în țările nesocialiste sînt condiționate de o serie de factori, cum sînt investițiile reclamate de construirea centralelor, resursele disponibile de combustibil nuclear, problemele protejării mediului ambiant ș.a.

Se apreciază că pentru realizarea programelor naționale de construire a centralelor nucleare, numai în deceniul 1976—1985 va fi necesar să se investească circa 300 miliarde dolari. Pe de altă parte, necesitățile de combustibil nuclear pentru centrale vor spori rapid, însumînd — în perioada 1975—2000 — circa 3 mil. tone, în varianta minimă a expansiunii, sau aproape 4 mil. tone, în varianta maximă. Dar, capacitățile actuale de extragere și prelucrare a minereului de uraniu, ca — dealtfel — și resursele economicește exploatabile în prezent, nu vor putea satisface cererea crescîndă decît pînă în a doua jumătate a deceniului al nouălea. Ceea ce ridică problema accelerării lucrărilor de prospectare de noi rezerve, a construirii de noi mine și uzine de îmbogățire a minereului de uraniu — investițiile totale necesare (pînă în anul 2000) fiind evaluate la 40 miliarde dolari.

Desigur, incertitudinile care planează asupra perspectivelor aprovizionării cu uraniu a viitoarelor uzine vor putea fi, în bună parte, risipite pe măsura dării în exploatare a centralelor funcționînd pe baza de neutroni rapizi (ceea ce permite regenerarea combustibilului nuclear, față de 33—42% cît este coeficientul acțiunii utile în reactoarele actuale). Dar, după opinii recente ale specialiștilor, nu este de așteptat ca reactoarele cu neutroni rapizi să joace un rol important în energetica nucleară înainte de mijlocul ultimului deceniu al secolului nostru.

N.P.

(în GW)

Țara sau regiunea	1975	1985	2000
Total țări O.C.D.E.	67,6	484	2 080
Din care :			
— S.U.A.	40,1	205	1 000
— Canada	2,5	18	115
— Piața comună	13,1	159	623
— Celelalte țări vest-europene	5,3	53	176
— Japonia	6,6	49	157
— Australia și Noua Zeelandă	—	—	9
Africa *	—	3	29
America Latină	0,3	15	147
Asia	0,7	28	224
Total țări nesocialiste	68,6	530	2 480

*) Inclusiv țările arabe din Orientul Apropiat și Mijlociu
Sursa : „Petroleum Economist“, nr. 5/1976

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Prognoze 1977

MAI TÎRZIU decît alte instituții similare și decît organizații internaționale, ca de pildă O.C.D.E., Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung oferă în buletinul său săptămînal o prognoză asupra principalilor indicatori ai conjuncturii economice din țările capitaliste dezvoltate. Tabelul redă evoluția cîtorva dintre aceștia după DIW Wochenbericht 3-4/77 *(21 ianuarie a.c.). Dacă unele sau altele dintre cifrele pe țări și zone diferă ușor de prognozele precedente (vezi de exemplu, Revista economică nr. 51/1976, 1/1977, 3/1977), tendințele generale care se desprind sînt aceleași : o încetinire a creșterii economice, așa cum o exprimă produsul național brut, menținerea ezitărilor în ceea ce privește relansarea investițiilor, un ritm de creștere micșorat al exporturilor.*

Indicatori ai conjuncturii economice din țările capitaliste dezvoltate, modificări procentuale față de anul precedent

	PNB			Investițiile			Exportul		
	1975	1976	1977	1975	1976	1977	1975	1976	1977
CEE	-2,2	4	3,5	-4,9	1,5	2,5	-4,8	9,5	8
din care:									
RFG	-3,2	5,5	5,5	-4,1	4,5	5	-8,7	12,5	9,5
Franța	-1,2	5	3,5	-4,3	2	2	-3,7	9,5	9
Anglia	-1,3	1	1,5	-1,2	-4	2	-3,4	6	7
Italia	-3,7	4	1,5	-12,7	0	0	3,1	9	8
Olanda	-1,1	3	3	-3,9	-4	2	-2,9	9,5	7,5
Belgia	-1,8	3,5	3,5	-3,3	1,5	3	-9,4	6	6
Danemarca	-1,3	5	2	-7,9	8	2,5	-1,3	5	7
Irlanda	-1,0	2,5	2,5	-5,5	0	-1	5,6	6	6
Alte țări europene:									
Suedia	0,8	2	3	-1,7	2	3	-8,9	6,5	6
Elveția	-7,6	1	3	-13,7	-3	0	-6,8	7	7
Austria	-2,0	4	4,5	-5,9	8,5	4	-7,2	8	7
Norvegia	3,3	5,5	7	11,5	4	6,5	1,2	10	11
Țări capitaliste neeuropene	-0,7	6,5	5,5	-7.9	6,5	8	-3,8	9,5	7
din care:									
SUA	-1,8	6,5	5	-12,4	8	8	-6,8	6	6
Canada	0,6	5	4.5	2,4	5.5	6	-7,1	7,5	7
Japonia	2,1	7	7	-3,3	5	8	4,7	17,5	9
Total țări capitaliste dezvoltate	-1,3	5,5	4,5	-6,4	4,5	5,5	-4,6	9	7,5

EVOLUȚII MONETARE

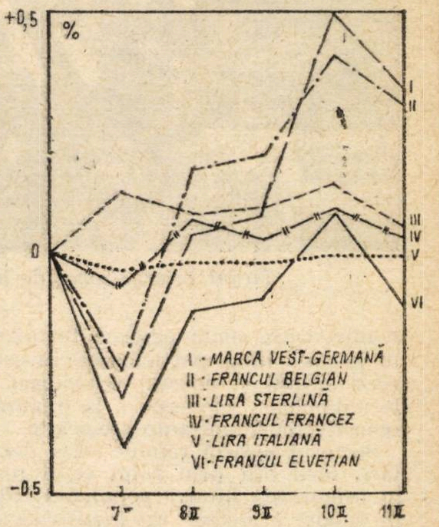

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 7—11 II 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 4 II 1977

DACĂ PÎNĂ DE CURÎND cursul **dolarului** S.U.A. a manifestat o tendință de întărire în comparație cu monedele vest-europene, în perioada 7—11 februarie 1977 a înregistrat o ușoară depreciere față de aceste monede, excepție făcînd francul elvețian și lira italiană. La tendința de depreciere a monedei americane au contribuit și efectele economice nefavorabile determinate de „iarna secolului" în S.U.A.

Dacă la începutul intervalului, **marca vest-germană** a înregistrat o ușoară depreciere în comparație cu dolarul S.U.A., pe parcurs ea s-a întărit, atingînd la sfîrșitul perioadei analizate cca 2,4100 mărci vest-germane pentru un dolar, comparativ cu 2,4130 mărci la sfîrșitul săptămînii precedente.

Francul elvețian a atins la sfîrșitul intervalului nivelul de 2,5170 franci elvețieni pentru un dolar S.U.A., repreciindu-se, cu 0,23% în comparație cu prima zi a perioadei analizate, cînd cursul monedei elvețiene a fost de 2,5230 franci elvețieni pentru un dolar. Caracteristică perioadei analizate este și reprecierea mărcii vest-germane în comparație cu francul elvețian (la sfîrșitul intervalului raportul era de 104,43 franci elvețieni pentru 100 mărci vest-germane). Se apreciază că acest raport va continua să evolueze în același sens în viitorul apropiat.

Lira italiană a oscilat ușor în jurul nivelului de 882,15 lire pentru un dolar S.U.A., iar **francul francez** — în jurul nivelului de 4,9720 franci pentru un dolar. **Francul belgian** a urmat, în general, trendul mărcii vest-germane, terminînd intervalul la nivelul de 36,97 franci belgieni pentru un dolar, comparativ cu 37,08 franci la sfîrșitul intervalului precedent.

Lira sterlină a continuat și în această perioadă să se reprecieze ușor în comparație cu dolarul S.U.A., terminînd intervalul la nivelul de 1,7150 dolari pentru o liră sterlină. După reducerea dobînzii minime de împrumut cu 0,25% și fixarea ei la 12% în săptămîna precedentă, Banca Angliei a hotărît să renunțe temporar la procedura normală de calcul a dobînzii minime de împrumut, continuînd totodată să intervină pe piață prin vînzarea sau cumpărarea de dolari S.U.A. pentru menținerea sau creșterea „controlată" a cursului monedei britanice.

Dobînzile la eurodepozitele pe perioade de 6 luni au înregistrat o ușoară tendință de scădere pentru eurodolarul S.U.A. și pentru eurofrancul elvețian și o ușoară tendință de creștere pentru euromarca vest-germană.

Prețul aurului a manifestat o ușoară tendință de creștere, de la 133,30 dolari/uncie de aur la începutul intervalului la 135.10 dolari/uncie la sfîrșitul lui, după ce la 9 februarie a.c. urcase la 136,25 dolari/uncie (primul fixing la Londra).

Dumitru LUNGU
Gheorghe MUNTEAN

Consecvență

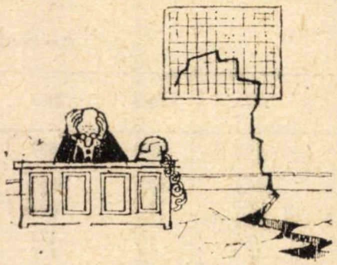

(după TREND, Viena)

Metalele neferoase în 1977

O ANALIZĂ publicată la sfîrșitul anului trecut de firma engleză de agenți de bursă „Panmur Gordon and Co" asupra evoluției probabile a pieței metalelor neferoase în cursul acestui an reflectă tendințe diferențiate în ceea ce privește evoluția cererii și ofertei, mișcarea stocurilor și a prețurilor.

Dintre principalele metale neferoase, la aluminiu *și* cupru *stocurile existente în țările nesocialiste înregistrau la începutul anului curent niveluri ridicate (la cupru, de pildă, ele însumau circa 2,5 mil. tone, din care aproximativ 1,3 milioane de tone erau considerate drept „excesive"). Se apreciază că stocurile respective vor fi treptat absorbite în 1977, creîndu-se condițiile pentru majorarea prețurilor la cele două metale ; dacă, între timp, nu vor fi extinse capacitățile de producție în industria aluminiului, în perspectivă poate să apară un deficit al acestui metal.*

În ceea ce privește zincul, *stocurile sînt mai reduse, dar și cererea este slabă ; se estimează că cererea de zinc se va activiza în cursul sem. II a.c., influențînd la rîndul său prețurile, în sensul majorării lor.*

Dinamici în comerțul Est-Vest

VOLUMUL total al comerțului Est-Vest în anul recent încheiat este estimat la circa 52,8 miliarde dolari. În 1970 volumul schimburilor dintre țările occidentale dezvoltate și țările socialiste din Europa și Asia nu depășea 15,7 miliarde de dolari, pentru ca în 1974 să ajungă la 43,9 miliarde dolari. În ultimii doi ani ritmul creșterii comerțului Est-Vest a cunoscut totuși o anumită încetinire, și există indicii că acest ritm moderat de creștere s-ar putea menține încă cîțiva ani. „Ritmul mai lent de creștere nu înseamnă ***însă că comerțul Est-Vest ar fi atins nivelul optim sau că motivele principale care au generat expansiunea lui explozivă între a doua jumătate a deceniului trecut și prima jumătate a acestui deceniu s-ar fi modificat", relevă Raportul economic internațional prezentat Congresului S.U.A. în ianuarie a.c. Se menționează în același timp necesitatea echilibrării curentelor de schimburi Est-Vest ca o premisă a dezvoltării lor rapide în continuare.***

MONDORAMA

Siria: investițiile pe 1977

STRUCTURA programului de investiții pe anul în curs, aprobat de guvernul Republicii Arabe Siriene, reflectă preocuparea pentru dezvoltarea complexă, multilaterală a economiei naționale. După cum arată relatări apărute în presă, principalele ramuri și sectoare de activitate vizate sînt : (a) **construcțiile de mașini :** producția de cupe basculante, de rezervoare și cazane ; (b) **industria textilă** : modernizarea și extinderea filaturilor de bumbac ; (c) **industria alimentară :** instalarea unei unități pentru producția de unt, proiectarea unor întreprinderi în industria laptelui, uleiului și a berii : (d) **agricultura :** terminarea barajului de pe Eufrat, executarea unor lucrări de irigații în regiunea Sarico, construirea de silozuri pentru cereale ; (e) **căile de comunicații:** construirea de șosele și autostrăzi, extinderea rețelei feroviare și a aeroportului de la Damasc ; (f) **alte lucrări publice :** construirea de hoteluri, de locuințe pentru populație, de sisteme pentru aprovizionare cu apă potabilă etc.

Imperativul economisirii

DACĂ ȚĂRILE membre ale OCDE nu-și vor modifica politica și tendințele lor actuale în consumul de energie, cererea lor de import de petrol ar putea atinge în 1985 circa 35 milioane barili pe zi (1 750 milioane tone pe an), față de 23,4 milioane barili pe zi în 1975. Adăuaceastă evoluție riscă să depășească cu gată la cererea celorlalte țări ale lumii, mult oferta, atrage atenția un nou raport al OCDE intitulat „Perspectivele energetice mondiale“, relevînd că nu este deloc sigur că țările exportatoare vor pune indefinit pe piață cantitățile necesare, chiar dacă vor avea încă un timp capacitatea „tehnică“ să o facă. În plus, în lipsa unor noi descoperiri importante de zăcăminte, producția mondială de petrol ar putea să se plafoneze după 1990, ceea ce înseamnă că presiunile „în sus“ asupra prețurilor se vor menține.

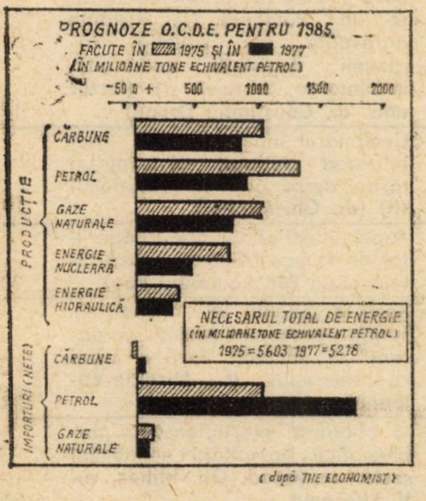

(după THE ECONOMIST)

În aceste condiții, se afirmă în continuare în raport, adoptarea unor măsuri hotărîte de economisire a energiei, în primul rînd a petrolului, și de utilizare a unor surse alternative se impune cu necesitate. Alături de acțiuni cu efect imediat cum ar fi limitarea vitezei pe șosele, se recomandă îmbunătățirea izolării clădirilor, încurajarea recuperării resurselor energetice secundare și a folosirii cărbunelui și a energiei nucleare, sprijinirea utilizării energiei solare etc. Asemenea măsuri ar urma să permită reducerea importului de petrol al țărilor OCDE cu circa 10,6 milioane barili pe zi în 1985. Desigur, relevă autorii, aplicarea măsurilor preconizate va implica anumite costuri, dar sînt de așteptat costuri și mai ridicate dacă ele nu vor fi adoptate.

Ungaria: schimburile cu țările in curs de dezvoltare

DUPĂ CUM RELATEAZĂ presa din R.P. Ungară, în prezent aceasta întreține relații economice cu 86 de țări în curs de dezvoltare ; principalii parteneri ai Ungariei sînt Algeria, Argentina, Brazilia, Egipt, India, Iran, Kuweit, Pakistan, Peru și Siria. În perioada 1970—1976 volumul comerțului Ungariei cu țările nesocialiste în curs de dezvoltare a crescut de trei ori, ponderea acestui grup de țări fiind (în 1976) de 7,4% în exporturile ungare și de 5,6% în importurile sale. Se apreciază că ponderea mașinilor și utilajelor în exporturile ungare către aceste țări se apropie de 50%, în timp ce în cadrul importurilor predomină materiile prime și materialele, semifabricatele și produsele agricole. Se apreciază că în următorii ani se vor intensifica exporturile ungare de sisteme complexe cu profil didactic, spitalicesc sau agricol, precum și cooperarea industrială (cu India, Irak, Egipt etc.)

Electronica în sprijinul reducerii consumului de combustibil

GENERALIZAREA transmisiei automate (acum numai 2—3% din autoturismele europene sînt dotate astfel) ar permite economii de carburant de pînă la 38%, investiția respectivă fiind recuperată după parcurgerea a 60 000 km. O altă posibilitate de realizare de economii, pe care o studiază acum experții japonezi, este reducerea lungimii cablurilor utilizate într-un automobil de la 425 la 103 metri, paralel cu reducerea numărului conexiunilor de la 113 la 37. Pătrunderea electronicii în această ramură a industriei pregătește și alte surprize utilizatorilor sutelor de milioane de automobile aflate astăzi în circulație în lume.

Astfel, un regulator electronic de curent, montat în alternator, simplifică circuitele electrice, ușurînd în același timp încărcarea bateriei. Sistemul de alimentare electronică cu carburant, care se întîlnește acum la majoritatea autoturismelor europene exportate în S.U.A., pentru a corespunde standardelor americane, este nu numai mai simplu, dar și mai precis, și deci mai eficient decît cel tradițional, și în plus mai rezistent, constituind o amenințare serioasă pentru supraviețuirea carburatorului, devenit mult prea complex și prea delicat.

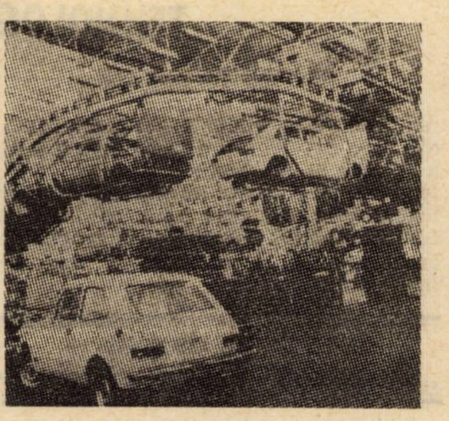

Aprinderea electronică a ajuns deja la a treia generație, și în unele țări este pe cale de a deveni comun un sistem de aprindere integrat, în care toate funcțiile sînt realizate de un singur element — un „superdistribuitor“ de diametru mare — legat mecanic de axul cu came și încorporînd generatorul de impulsuri, bobina de inducție, microamplificatorul electronic și distribuitorul de înaltă tensiune. Acest sistem reduce cablurile la minimum : un cablu la baterie și cabluri de înaltă tensiune la bujii. Într-un viitor mai îndepărtat alimentarea și aprinderea vor fi probabil controlate de un microcalculator. Senzori amplasați în diferite puncte strategice ale mașinii vor transmite acestui microcalculator un flux de date, pe care el le va prelucra, indicînd apoi șoferului ce să facă sau declanșînd el însuși operația necesară.

Într-un moment cînd motorul cu explozie și odată cu el automobilul își aniversează centenarul, electronica urmează să permită șoferilor să conducă mai în siguranță, consumînd mai puțină benzină, poluînd mai puțin mediul înconjurător.

Eficiența izolării

ARĂTÎND importanța unei „calorifugări“ corecte a instalațiilor industriale în cadrul eforturilor de economisire a energiei, revista **L'Usine Nouvelle** nota recent că această operație permite reducerea pierderilor de căldură și, implicit, mărirea randamentelor termice ; asigură menținerea temperaturii cerute, ducînd la îmbunătățirea randamentului termodinamic ; determină o reducere a condensării pe pereții reci și deci a coroziunii ; în sfîrșit, micșorează riscul unor arsuri, sporind securitatea muncii personalului.

În cercurile specialiștilor se apreciază că pierderile de căldură printr-un perete neizolat al unei instalații industriale pot fi pînă la douăzeci și cinci de ori mai mari decît în cazul izolării sale corespunzătoare. Eficiența acesteia depinde, între altele, de studierea prealabilă a suprafețelor de izolat (de pildă, prin efectuarea unei termografii cu raze infraroșii), alegerea celui mai adecvat material izolator, precum și de asigurarea — ulterior — a întreținerii etanșeității izolării. În ceea ce privește eficiența operației, economiile de energie (combustibil) rezultate de pe urma izolărilor studiate pînă în prezent permit recuperarea investițiilor, de la caz la caz, într-un interval de la 6 luni pînă la trei ani și jumătate.

TEHNOLOGIA DE GRUP

(*Urmare din pag. 14*)

rea unui parc de S.D.V.-uri specializate, din care fiecare are o șansă minimă de a reintra în fabricație. Rezultă, deci, tendința de a crește durata activităților legate de proiectarea tehnologiilor și a echipamentului tehnologic, în funcție de complexitatea și diversitatea produselor.

Tehnologia de grup – „depozitara" unor mari rezerve

PROIECTAREA proceselor tehnologice după principiul tehnologiei de grup reprezintă o schimbare de fond a problematicii proiectării tehnologiilor și echipamentului S.D.V.-istic și reclamă o reorganizare a întregii activități de fabricație.

Legat de aceasta, atelierul de elaborări de tehnologii și S.D.V.-uri și-a propus **gruparea reperelor asimilate pe familii, clase și grupe,** proiectarea proceselor tehnologice făcîndu-se de această dată cu urmărirea similitudinii reperelor.

Pentru a putea beneficia de avantajele unei pregătiri tehnice a fabricației după principiile tehnologiei de grup, trebuie parcurse în mod obligatoriu următoarele activități :

– clasificarea produselor prin codificare tehnologică ;

– prelucrarea și interpretarea codurilor ;

– proiectarea după criterii optimale a produselor tehnologice de grup, pe baza desenelor de execuție a pieselor reprezentative ;

– proiectarea echipamentului S.D.V.-istic de grup ;

– corectarea fluxurilor tehnologice în funcție de procesul tehnologic de grup.

Noua organizare structurală este reprezentată în fig. 2.

În varianta propusă se obțin următoarele avantaje :

- ca rezultat al activității grupei de optimizare tehnologică, **de la zeci de mii de tehnologii individuale se ajunge la cîteva sute de tehnologii de grup.** Numărul maxim de tehnologii de grup ce pot fi elaborate în urma clasificării prin codificare tehnologică a reperelor asimilate în Întreprinderea „Tehnometal“ este de 729. În mod curent se utilizează numai 183 dintre ele, care acoperă, practic, frontul larg al celor peste 40 000 de tehnologii individuale ;
- elaborarea tehnologiilor în grupa operativă se face în urma unei activități de adaptare a tehnologiei de grup la cerințele piesei reale, adaptare ce reclamă numai **60% din timpul necesar în prezent** pentru elaborarea unei tehnologii individuale. Dacă în situația actuală se consumă, în medie, 1,730 ore medii convenționale, în varianta propusă sînt suficiente 1,035 ore medii convenționale, realizîndu-se astfel **la 1 leu investit în retribuție, 1,75 lei valoare a producției** colectivului de elaborare (față de 1,05 lei în prezent) ;
- avînd în vedere faptul că tehnologia de grup a fost anterior elaborată după criterii optimale, tehnologia adaptată pentru piesa reală va fi tot **optimă ;**
- soluția tehnologică dată pentru piese similare, de către oricare tehnolog din grupa operativă de elaborare a tehnologiilor (indiferent de experiența lui în proiectarea proceselor tehnologice), va fi **unică.** Experiența îndelungată a personalului înalt calificat, concentrată în tehnologia de grup, face ca în exploatarea sistemului **să scadă gradul necesar de calificare a personalului,** deoarece se schimbă fundamental conținutul activității de elaborare a tehnologiilor ;
- elaborarea tehnologiilor este **detaliată,** cuprinzînd precizările necesare prelucrărilor mecanice privind : parametrii regimurilor de așchiere, mașinile-unelte, dispozitivele, sculele, verificatoarele ;
- proiectarea dispozitivelor este o **proiectare constructivă,** plecînd de la schemele de orientare și fixare optime, elaborate de grupa de optimizare tehnologică după metodologia SEFA. Dacă în situația acutală se consumă în medie, pentru proiectarea unui S.D.V., 76 de ore medii, în varianta propusă sînt suficiente 46 de ore medii convenționale, ceea ce înseamnă că **la 1 leu investit pentru retribuție se obțin 2,42 lei valoare a producției,** față de 1,12 lei în prezent ;
- normarea tehnică este o **normare de grup ;**
- volumul necesar arhivării documentației tehnologice operative este foarte redus, iar prin organizarea unei **biblioteci de tehnologii,** organizată pe familii, clase, grupe, se reduce substanțial timpul de acces la informații.

Schimbarea de fond a problematicii proiectării proceselor tehnologice prin aplicarea tehnologiei de grup și prin reorganizarea corespunzătoare noilor principii duce la efecte spectaculoase din punct de vedere economic.

În fig. 3 sînt prezentate comparativ aceste efecte în cazul rezolvării sarcinilor de plan la nivelul anului 1980 prin perpetuarea situației actuale, respectiv prin implementarea și extinderea tehnologiei de grup — această a doua variantă fiind, evident, superioară. În varianta propusă se remarcă **o scădere cu 46% a necesarului de personal de proiectare nou angajat** pentru îndeplinirea sarcinilor de plan.

Metodologia propusă avînd un caracter general, ea poate fi extinsă cu succes la nivelul tuturor întreprinderilor ce realizează utilaje și piese de schimb în serie mică și unicate.

Eficiența economică ce poate fi obținută prin extinderea metodelor tehnologiei de grup la nivelul centralei C.I.M.U.I.U. este prezentată în fig. 4.

Trebuie subliniat faptul că eficiența economică obținută prin pregătirea tehnică a fabricației pe baza metodei propuse este numai o parte a eficienței economice totale ce se realizează prin organizarea procesului de producție după principiile tehnologiei de grup.

Eforturile Întreprinderii „Tehnometal“ pentru a înlesni soluționarea problemelor sarcinilor de plan prin implementarea tehnologiei de grup sînt o expresie a aplicării creatoare a conceptului de **inginerie tehnologică,** chemată — așa cum a indicat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976 — **să elaboreze și să introducă în producție tehnologii noi, care să valorifice cît mai economic materialele, asigurînd realizarea de produse cu performanțe superioare.**

Revista
ECONOMICA

Sumarul nr. 7 din 18 februarie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Concentrarea eforturilor pentru realizarea integrală a planului de investiții **(B. Pădure, I. Soare)** 1
— Piloni ai creșterii eficienței
- Perfecționarea continuă a tehnicii și tehnologiei de producție **(dr. Gh. Dițu, A. Drăgoescu, V. Marian, A. Mihacea, S. Pop)**
- Întreprinderile model — nuclee de generalizare a experienței înaintate în domeniul creșterii productivității **(dr. I. Bati)** 3-6

— Tipizarea și unificarea ambalajelor în industria constructoare de mașini **(dr. Petre Dumitrescu)** 7
— Promovarea tehnicilor moderne de transport și depozitare (I) **(Romeo Hagiac)** 8
— Campania agricolă de primăvară. Pregătiri intense în întreprinderile agricole de stat **(Ion Manea)** 10
— Dimensionarea optimă a normelor și normativelor pe elemente de mijloace circulante **(Nicolae Săvoiu)** 11

CONDUCERE • ORGANIZARE

— Tehnologia de grup — o metodă eficientă de organizare a proiectării în producția de serie mică și de unicate **(Florin Micu)** 13

LECȚII

— În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Prețul și rentabilitatea **(prof. dr. Constantin Enache)** 15

TEORII • IDEI

— 1907—1977 : dimensiuni economico-sociale ale problemei agrare în România. Circumstanțe agravante ale situației țărănimii : legislația nedreaptă, împilatoare, abuzivă (I) **(lector univ. dr. Constantin Dropu)** 17
— Centenarul independenței. Mobilizarea întregii țări într-un război drept, popular și național (II) **(dr. Gh. Anghel)** 19
— Aspecte definitorii ale categoriilor de muncă fizică și muncă intelectuală **(dr. Laurențiu Pop)** 20
— Școli • curente • economiști. Teoria „economiei bazate pe datorii" și actuala fază a crizei capitalismului **(I. Nicolae-Văleanu)** 22
— O abordare prestigioasă a problematicii dezvoltării economiei socialiste **(acad. Gh. Mihoc, dr. V. Urseanu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Cerințe ale noii ordini economice internaționale. O necesitate obiectivă — consolidarea independenței fiecărei națiuni (I) **(dr. Nicolae Ecobescu)** 26
— Țările africane pe calea dezvoltării economice • Republica Islamică Mauritania **(C. Munteanu)** • Republica Senegal **(Valentina Gheorghiu)** 28
— Tendințe — conjuncturi 30

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

PETRECEŢI DUPĂ POFTA INIMII ÎN RENUMITELE LOCALURI ALE ÎNTREPRINDERII DE TURISM, HOTELURI ŞI RESTAURANTE

- Restaurant „Capitol" din Calea Victoriei nr. 27
- Restaurant „Palas" din str. Brezoianu nr. 24
- Restaurant „Minerva" din str. Lt. Lemnea nr. 2
- Restaurant „Mărul de Aur" din Calea Victoriei nr. 163
- Restaurant „Ambasador" din Bd. Magheru nr. 10
- Barul de noapte „Continental" din str. Colonadelor nr. 3
- Barul de noapte „Melody" din str. Pictor Verona nr. 2

VĂ AMINTIM ASTĂZI
PENTRU A NU FI PREA TÎRZIU
— DUPĂ 1 ŞI 8 MARTIE —

că un prilej fericit pentru a vă exprima afecţiunea este MĂRŢIŞORUL, căruia, la alegere, îi puteţi ataşa : fulare, batiste, baticuri, eşarfe, cordoane, mănuşi, pălării, cizmuliţe, ghete, pantofi uşori ; genţi şi poşete în modele frumoase şi diverse ; lenjerie supraelastică şi şosete rezistente ; tricotaje practice ; rochii, deux-pieces moderne şi pantaloni supraelastici ; impermeabile, demiuri şi pardesie elegante şi... multe altele puse la dispoziţia dumneavoastră de magazinele şi raioanele de specialitate ale comerţului de stat.

1977 MAR 14

MĂRŢIŞOR '77

Lei 5

D646

X MG

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

CREAŢIA TEHNICĂ DE MASĂ

Numărul 8 ● Vineri 25 februarie 1977

CONSFĂTUIREA PE ŢARĂ A UNITĂŢILOR DE CONTROL AL OAMENILOR MUNCII

„Trebuie să subliniem că activitatea de control la care iau parte zeci şi zeci de mii de muncitori, ţărani, intelectuali, constituie o expresie a participării tot mai active a oamenilor muncii la conducerea societăţii, la exercitarea în stat a puterii întregului popor, deplin stăpîn pe destinele sale, care îşi făureşte liber propriul viitor comunist".

NICOLAE CEAUŞESCU

(din Cuvintarea de la Consfătuirea pe ţară a unităţilor de control al oamenilor muncii)

CONSFĂTUIREA PE ŢARĂ PENTRU
ANALIZA ACTIVITĂŢII DE CONTROL OBŞTESC

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
1883

> **„România dezvoltă în mod susținut relațiile sale de colaborare și solidaritate cu țările africane, promovează, în forme variate, reciproc avantajoase, o largă cooperare economică, tehnico-științifică și culturală cu aceste țări, sprijinind activ, pe această cale, eforturile lor de a-și pune în valoare potențialul material și uman, de a-și asigura dezvoltarea economico-socială independentă".**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

NOUA MISIUNE DE PRIETENIE, SOLIDARITATE ȘI COLABORARE A PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN CINCI ȚĂRI ALE CONTINENTULUI AFRICAN

VIZITA oficială de prietenie pe care secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, o întreprinde în cinci state ale Africii (Mauritania, Senegal, Ghana, Coasta de Fildeș și Nigeria), ce polarizează de cîteva zile atenția opiniei publice, reprezintă un eveniment politic cu profunde semnificații, despre care se poate afirma încă de pe acum că va conferi noi și importante dimensiuni relațiilor de solidaritate militantă și colaborare multilaterală cu popoarele țărilor vizitate, cu toate popoarele Africii.

Extinderea și adîncirea continuă a relațiilor de prietenie și solidaritate statornicite între România și țările în curs de dezvoltare, conlucrarea lor fructuoasă – pe baza participării active la lupta pentru lichidarea subdezvoltării, pentru propășirea economică și socială de sine stătătoare a fiecărei națiuni, pentru afirmarea și generalizarea raporturilor internaționale întemeiate pe principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc – reprezintă o coordonată fundamentală a politicii și activității internaționale a României socialiste, înscrisă în Programul partidului. Poporul român, care a purtat el însuși o îndelungată luptă pentru afirmarea ființei sale naționale și care aniversează în acest an centenarul independenței sale de stat, a urmărit cu profundă simpatie schimbările radicale produse în ultimele decenii pe harta politică a lumii, prăbușirea sistemului colonial, făurirea și afirmarea impetuoasă în viața internațională a noilor state independente și suverane – fenomen progresist, revoluționar al dezvoltării contemporane, care se înscrie ca o cerință legică a mersului înainte al societății omenești.

Relațiile de colaborare ale României cu țările care au pășit pe calea dezvoltării de sine stătătoare îmbină armonios factorul intern, hotărîtor – munca și eforturile fiecărui popor – cu cel extern – colaborarea internațională, participarea la diviziunea internațională a muncii –, și sînt stimulate de largi afinități, de interese și năzuințe comune în lupta pentru lichidarea decalajelor ce le despart de țările industrializate și instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale. Ponderea țărilor în curs de dezvoltare înregistrează creșteri însemnate în volumul schimburilor comerciale ale României, ajungînd în prezent la circa 20% și urmînd să atingă, în 1980, cel puțin 30%. Dacă în urmă cu două decenii țara noastră avea legături economice cu numai 30 de state în curs de dezvoltare, în prezent numărul acestora se ridică la 100. Schimburile economice cu aceste țări au crescut, în ultimii 15 ani, de aproximativ 24 de ori, adică într-un ritm superior creșterii volumului total al comerțului nostru exterior. În același timp, peste 16 800 de specialiști români își desfășurau anul trecut activitatea în țările în curs de dezvoltare, sprijinind pe diferite căi și în diverse forme propășirea lor economico-socială, în vreme ce cîteva mii de tineri din țările în curs de dezvoltare studiază în România.

Intensificarea legăturilor României cu țările în curs de dezvoltare, recunoașterea poziției și acțiunii ei consecvente în favoarea instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale și-au găsit anul trecut consacrări concludente și în primirea în unanimitate a României, la reuniunea de la Manila, ca membră a „Grupului celor 77" și în dobîndirea de către țara noastră, la Conferința de la Colombo a statutului de invitat permanent la reuniunile și activitățile mișcării țărilor nealiniate.

ÎN ACEST CONTEXT se înscrie și activitatea consecventă a României socialiste pentru dezvoltarea relațiilor de strînsă conlucrare cu statele în curs de dezvoltare de pe continentul african. Un rol de însemnătate hotărîtoare în intensificarea relațiilor economice cu țările africane și în îmbogățirea conținutului lor l-au avut și îl au întîlnirile și convorbirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu șefi de stat și de guvern, cu alți reprezentanți de frunte ai vieții publice din aceste țări, fie la București, fie pe pămîntul Africii.

De fiecare dată, aceste întîlniri și convorbiri s-au soldat cu evidențierea și fructificarea a noi posibilități pentru amplificarea relațiilor bilaterale, în interesul reciproc. Astfel, aceste contacte au prilejuit semnarea, numai în perioada anilor 1971–1976, a aproape 50 de documente politice de excepțională importanță cu țările africane. Printre ele se numără un Tratat de prietenie și cooperare (cu Guineea), 14 Declarații solemne comune (cu Benin, Egipt, Gabon, Guineea-Bissau, Liberia, Mauritania, Sao Tomé și Principe, Sierra Leone, Senegal, Sudan, Tanzania, Tunisia, Volta Superioară și Zambia), peste 30 de declarații și comunicate comune la nivel de șefi de stat, precum și un mare număr de acorduri guvernamentale și de înțelegeri de cooperare pe tărîm economic, tehnico-științific și cultural. Gama de forme a acestei cooperări devine tot mai largă : construirea de obiective economice, livrări complexe de echipamente, coproducție și comercializare în comun, inclusiv prin crearea unor societăți mixte în domeniile construcției de mașini, industriei miniere, industriei chimice, agriculturii, industriei lemnului și materialelor de construcții, acordarea de asistență tehnică, lucrări de prospecțiuni și explorări geologice.

Principiile noi care stau la temelia acestei colaborări, ca și accentul pus pe formele noi, moderne, de cooperare vizează atît satisfacerea necesităților unei economii în rapidă dezvoltare cum este cea a României, cît și sprijinirea eforturilor țărilor respective spre valorificarea superioară a resurselor lor naturale, spre făurirea și dezvoltarea unei industrii proprii și, prin aceasta, spre întărirea independenței lor naționale. În virtutea acestui fapt, relațiile României cu țările amintite au o semnificație care depășește planul bilateral, constituind un exemplu de relații noi, de avantaj reciproc și intrajutorare între țările în curs de dezvoltare, în lupta comună pentru accelerarea progresului fiecărei națiuni.

Actuala vizită oficială de prietenie pe care președintele Nicolae Ceaușescu, personalitate marcantă a vieții politice internaționale, o întreprinde în cinci țări ale continentului african se înscrie în cadrul larg al activității intense și multilaterale desfășurate neobosit de șeful statului român pentru promovarea înțelegerii și cooperării internaționale. Ea marchează o nouă contribuție valoroasă la afirmarea principiilor democratice ale relațiilor interstatale, a idealurilor păcii, independenței și libertății, la edificarea unei noi ordini economice și politice mondiale, a unei lumi mai bune și mai drepte.

Dinu DRAGOMIRESCU

ECONOMIE NATIONALA

Piloni ai creșterii eficienței

SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII
ȘI REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

TIPIZAREA ÎN INDUSTRIA METALURGICĂ

— Ce mărci tipizate de oțeluri se produc? Cum vor fi acoperite cerințele diversificate de oțeluri ale economiei? —

ing. Neculai AGACHI
ministrul industriei metalurgice

MODERNIZAREA intensivă a producției în toate ramurile industriale, cerință de cea mai mare importanță a actualei revoluții tehnico-științifice, impune acțiuni și măsuri care să determine introducerea rapidă în practică a acelor tehnologii și procedee înaintate care se dovedesc a avea o eficiență economică maximă. Procesul de modernizare a producției industriale se bazează, indiscutabil, pe o largă diversitate tehnologică din care rezultă nemijlocit și gradul de diversificare a producției.

În prezent, ținînd seama de nivelul dezvoltării economiei naționale, diversificarea producției se impune ca o cerință atît tehnică, cît și economică. Desigur, diversificarea este rațională în domeniile în care gamele sortimentale sînt încă restrînse, dar ea trebuie limitată și chiar reconsiderată în domeniile în care se constată o prea mare dispersie sortimentală, respectiv pentru acele produse la care diferențierile calitative, de funcționalitate sau de altă natură sînt neesențiale. Aceste considerente reprezintă **imperative ale industriei moderne**, în scopul asigurării unei înalte productivității muncii și unor cheltuieli de fabricație cît mai reduse.

Este, totodată, de subliniat că în condițiile economiei noastre socialiste, soluția **optimă** a problemei **diversificare-tipizare** rezultă din însumarea și compararea efectelor, de un sens sau altul, din diferitele ramuri și de pe diferitele fluxuri de fabricație. Ca urmare, tipizarea producției furnizorilor nu trebuie privită ca o îngrădire a cerințelor beneficiarilor, întrucit, pe lîngă influențele pozitive la nivelul întregii economii, creează numeroase **avantaje** acestora, ca de exemplu : simplificarea activității de aprovizionare și de pregătire a fabricației, condiții mai bune de organizare a depozitelor, posibilități mai largi de interschimbare a unor materiale, piese, subansamble etc., micșorarea riscurilor de aglomerare de materiale pe fluxurile de fabricație, reducerea frecvenței schimbării unor condiții tehnologice de lucru, din care rezultă și un grad mai ridicat de specializare, îmbunătățirea omogenității calitative etc.

În acest context, **valorificarea superioară a metalului** este legată, în primul rînd, de o activitate de concepție corespunzătoare, în cadrul căreia alegerea corectă a mărcilor de oțel pentru o utilizare specifică constituie o fază de o deosebită importanță, contribuind la realizarea unor construcții metalice, mașini, utilaje și scule cu performanțe tehnico-economice ridicate și cu fiabilitate corespunzătoare, în condițiile reducerii consumului de metal. **În scopul eliminării diversificării exagerate a mărcilor de oțel solicitate de beneficiari, fapt care producea și produce încă dificultăți in acțiunea de valorificare a metalului în economie, conducerea de partid și de stat a trasat sarcina tipizării mărcilor de oțel și a tipodimensiunilor de produse laminate și trase.** Indicațiile vizează **reducerea numărului de mărci de oțel și tipodimensiuni de produse la strictul necesar**, ținînd seama de nevoile reale ale ramurilor beneficiare de metal din economie și de asigurarea unei eficiențe ridicate în producerea și utilizarea oțelurilor.

O opțiune : criteriile variate ale utilizării

ÎN CADRUL acțiunii de tipizare a producției siderurgice, tipizarea mărcilor de oțel s-a făcut de specialiștii din metalurgie, în colaborare cu unitățile de cercetare, proiectare și producție din sectoarele beneficiare : construcția de mașini, industria chimică, transporturi, industria ușoară etc., sub îndrumarea Consiliului de coordonare a profilării, specializării și cooperării în ramurile industriei construcțiilor de mașini și industriei metalurgice. **La stabilirea mărcilor de oțel tipizate s-au avut în vedere criterii variate, în funcție de condițiile specifice de folosire a produselor in principalele domenii : construcțiile metalice, construcția de mașini și utilaje, construcția de scule.**

Pornind de la specificul condițiilor de utilizare și, în corelație cu acestea, în funcție de caracteristicile garantate ale produsului finit, gruparea oțelurilor pentru **construcții metalice** s-a realizat conform celor prezentate în fig. nr. 1.

Se observă că se delimitează de la început oțelurile pentru construcții metalice cu destinație generală de cele pentru aparate sub presiune, în scopul de a permite prescrierea unor reguli de verificare a calității, ținînd seama de destinația și importanța produselor. În ce privește oțelurile pentru construcțiile metalice cu destinație generală, a fost reținută o **primă** subgrupă de oțeluri cuprinzînd oțelurile de uz general, oțelurile patinabile și oțelurile pentru deformarea plastică la rece și, respectiv, o a **doua** subgrupă, din clasa oțelurilor cu granulație fină. În cazul oțelurilor pentru aparate sub presiune se regăsesc cele două subgrupe caracteristice, și anume : subgrupa oțelurilor utilizate la temperaturi normale și joase (+400°C... —50°C) și, respectiv, subgrupa oțelurilor utilizate în condiții de fluaj.

Pentru tipizarea oțelurilor din punctul de vedere al valorilor limitei de curgere, s-au adoptat măsuri care să ofere, în raport cu schemele utilizate în unele țări puternic industrializate, o bună competitivitate produselor noastre. Acțiunea de tipizare a mărcilor de oțel pentru construcții metalice a condus la **reducerea numărului acestora de la 44 la 21.**

Tipizarea mărcilor de oțel folosite în construcția de mașini s-a bazat pe **analiza comparativă în cadrul diferitelor categorii de oțeluri :** carbon și aliate pentru construcții mecanice de uz general, pentru arcuri, pentru automate, pentru șuruburi și piulițe fabricate prin deformare plastică la rece. În acest scop, au fost luate în considerare criteriile de alegere a acestora și a produselor respective în proiectare. S-a ținut seama de faptul că un loc important în această grupă îl ocupă oțelurile folosite în construcții mecanice de uz general, ale căror elemente sînt, de regulă, supuse tratamentelor termice. Ca urmare, principalele criterii de analiză au fost : caracteristicile de rezistență ; rezistența la rupere fragilă ; călibilitatea oțelului ; comportarea la tratament termic.

Pe lîngă criteriile tehnice menționate, mărcile de oțel s-au analizat comparativ și prin prisma următoarelor criterii tehnico-economice : compoziția chimică, avînd în vedere reducerea numărului mărcilor de oțel aliat cu elemente scumpe sau deficitare ; echivalența mărcilor românești cu mărci străine din normele cu circulație internațională, ținînd seama de necesitățile relațiilor de import-export. **În urma acțiunii de restrîngere a numărului de mărci de oțel pentru construcții de mașini a rezultat o reducere a acestora de la 223 la 126.** Pe categorii de oțeluri situația este prezentată în figura 2.

Calitatea metalului și costurile de producție

EXPERIENȚA acumulată în folosirea **oțelurilor pentru scule** a arătat că principalele proprietăți de utilizare a acestora sînt : duritatea la temperatura de lucru ; rezistența la uzură ; tenacitatea. La aceste proprietăți de bază, generale pentru oțelurile de scule, se pot adăuga proprietăți care sînt specifice numai pentru unele din aceste oțeluri, și anume : durabilitatea tăișului, rezistența la oboseală tensotermică ; rezistența la coroziune și oxidare în mediul de lucru. **Criteriile care au stat la baza tipizării oțelurilor pentru scule sînt,** în principal, **următoarele : nivelul proprietăților de utilizare; prelucrabilitatea ușoară la realizarea sculei** (inclusiv tratamentul termic) ; **restrîngerea numărului de mărci de oțel în domeniile în care se constată o diversificare exagerată.**

În ce privește gama mărcilor de oțel carbon de scule, au fost reținute pentru tipizare 8 mărci. S-a avut în vedere eșalonarea acestor mărci de oțel din punctul de vedere a două proprietăți de bază : duritatea în funcție de temperatura de revenire și duritatea după călire. Se poate constata că mărcile de oțel respective asigură acoperirea întregului domeniu fără a se realiza suprapuneri nejustificate.

Prezența elementelor de aliere în oțelurile aliate, utilizate pentru fabricarea sculelor a căror temperatură de lucru nu depășește 250°C urmărește să asigure, în comparație cu posibilitățile oțelurilor carbon : călibilitate mai bună ; rezistență la șocuri mecanice ; rezistență mărită la acțiunea corozivă a unor medii specifice; ductilitate satisfăcătoare, pentru a permite punerea în operă prin deformare la rece. Pe baza acestor criterii au fost **tipizate 10 mărci de oțel.**

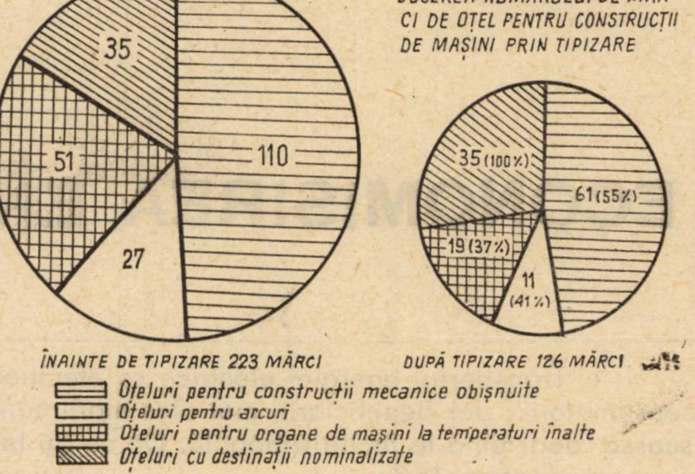

Fig. 2 • SCHEMĂ REPREZENTÎND REDUCEREA NUMĂRULUI DE MĂRCI DE OȚEL PENTRU CONSTRUCȚII DE MAȘINI PRIN TIPIZARE

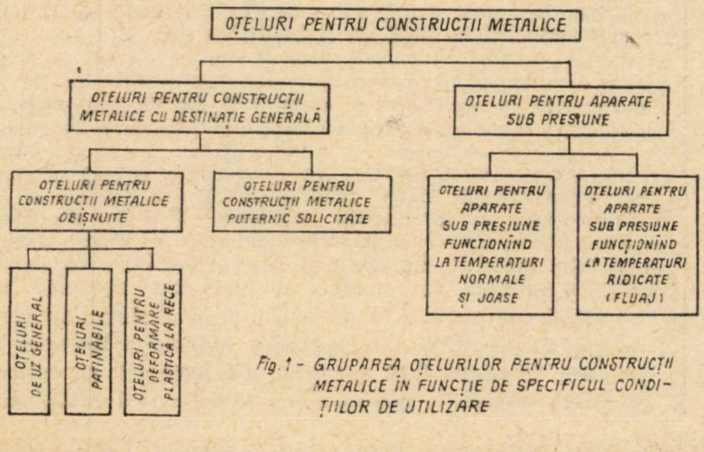
OȚELURI PENTRU CONSTRUCȚII METALICE
OȚELURI PENTRU CONSTRUCȚII METALICE CU DESTINAȚIE GENERALĂ
OȚELURI PENTRU APARATE SUB PRESIUNE
OȚELURI PENTRU CONSTRUCȚII METALICE OBIȘNUITE
OȚELURI PENTRU CONSTRUCȚII METALICE PUTERNIC SOLICITATE
OȚELURI PENTRU APARATE SUB PRESIUNE FUNCȚIONÎND LA TEMPERATURI NORMALE ȘI JOASE
OȚELURI PENTRU APARATE SUB PRESIUNE FUNCȚIONÎND LA TEMPERATURI RIDICATE (FLUAJ)
OȚELURI DE UZ GENERAL
OȚELURI PATINABILE
OȚELURI PENTRU DEFORMARE PLASTICĂ LA RECE

Fig. 1 - GRUPAREA OȚELURILOR PENTRU CONSTRUCȚII METALICE ÎN FUNCȚIE DE SPECIFICUL CONDIȚIILOR DE UTILIZARE

În categoria oțelurilor aliate pentru scule de prelucrare la cald sînt, de regulă, cuprinse oțelurile destinate să lucreze într-un domeniu de temperaturi destul de larg, între 200 și 700°C. **Proprietățile de utilizare,** care trebuie să stea la baza stabilirii unei game de mărci tipizate, sînt : rezistența mecanică (duritatea) la temperatura de lucru ; rezistența la șocuri termice, inclusiv oboseală tensotermică. S-a urmărit ca mărcile de oțel reținute pentru tipizare să asigure o eșalonare rațională a acestora din punctul de vedere al performanțelor realizate.

Oțelurile rapide, destinate prelucrării prin așchiere cu regimuri intensive, din punctul de vedere al proprietăților de utilizare, se clasifică în două grupe principale : oțeluri cu randament normal, care nu conțin cobalt și, deci, nu asigură o duritate ridicată la cald ; oțeluri cu randament ridicat, cu un conținut de circa 5... 10% cobalt. Pentru prelucrarea materialelor abrazive din grupele susmenționate, a fost dezvoltată producția de oțeluri rapide cu un conținut ridicat de carbon (1... 1,75%). Pentru a se asigura o grupare rațională a performanțelor oțelurilor rapide și deoarece este necesar ca structura tipizată să conțină oțeluri rapide din fiecare categorie, au fost reținute pentru tipizare un număr de opt mărci.

În grupa oțelurilor cu randament normal au fost tipizate atît oțeluri clasice (12—18% wolfram), cît și oțeluri cu molibden. Este însă necesar ca oțelurile cu molibden să înlocuiască în multe cazuri oțelurile cu 12—18% wolfram utilizate în prezent, deoarece în acest mod se pot obține însemnate economii, mai ales în sectorul construcțiilor de scule. Din punctul de vedere al performanțelor, oțelurile cu bază de molibden sînt foarte apropiate de cele cu bază de wolfram, iar micile dificultăți legate de cerința unei tehnologii mai îngrijite la punerea în operă nu justifică, în majoritatea cazurilor, menținerea fabricației de scule din oțelurile rapide tradiționale.

Pe de altă parte, densitatea oțelului aliat cu molibden este mai mică decît a oțelului aliat cu wolfram. Deci, **din același tonaj de oțel, înlocuind pe cel cu wolfram prin altul cu molibden, se pot realiza mai multe scule. putîndu-se astfel obține o reducere a consumului de metal de 6... 9%.** Dacă la aceasta se adaugă economia realizată prin renunțarea la un element deficitar și scump, rezultă clar de ce în S.U.A. consumul de oțel rapid cu bază de molibden a reprezentat în anul 1970 circa 80% din totalul consumului de oțel rapid pentru scule. În urma aplicării acestor criterii, **au fost tipizate 32 mărci de oțel pentru scule, față de 94 mărci folosite înainte de aceasta.**

Apreciem că mărcile de oțel tipizate vor acoperi necesitățile întregii economii naționale în continuă dezvoltare. Avem în vedere ca și pe viitor să aducem corectivele necesare acțiunii de tipizare a mărcilor de oțel, în funcție de cerințele și modificările ce vor interveni atît în economia națională, cît și la export.

Efecte tehnico-economice

PRINCIPALELE efecte tehnico-economice ale aplicării tipizării mărcilor de oțel se apreciază a fi următoarele :

- folosirea mai eficientă a metalului în economie ;
- îmbunătățirea circulației produselor metalurgice prin diminuarea stocurilor cu mișcare lentă ;
- simplificarea activității în proiectarea și execuția mașinilor, agregatelor, instalațiilor etc., precum și crearea unor premise mai bune de evitare a aglomerării sortimentale de materiale la beneficiar ;
- optimizarea condițiilor de producție în metalurgie prin reducerea numărului de sortimente în fabricație, cu influență pozitivă asupra creșterii gradului de scoatere a metalului bun dintr-o tonă de metal elaborat.

În analiza efectuată la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 25 ianuarie 1977 s-a apreciat că **rezultatele obținute în prima etapă de tipizare reprezintă un pas important în introducerea unei mai mari ordini în producția industrială.** Comitetul Politic Executiv a hotărît, de asemenea, continuarea acțiunii de tipizare, urmărindu-se mai accentuat criteriile de calitate și dimensiune, reducîndu-se consumul de materiale scumpe și deficitare. Specialiștii din metalurgie vor depune toate eforturile pentru traducerea în viață a sarcinilor legate de perfecționarea continuă a structurii tipizate a producției de oțel și laminate.

ECONOMISIREA ENERGIEI ELECTRICE

· Transportul energiei electrice se efectuează fără întrerupere pe rețele, fapt ce favorizează consumatorii ; dar beneficiarii, mai ales marii consumatori, au datoria și, totodată, obligația, s-o folosească doar pînă la limita rațională. De ce au loc totuși depășiri, ce implicații au acestea pentru economia națională ?

ROMÂNIA se numără astăzi, grație politicii științifice, clarvăzătoare a partidului, printre țările mari producătoare de energie electrică. Înfăptuirea obiectivelor stabilite în planurile anuale, în cele care au vizat sau vizează o perioadă mai lungă creează posibilitatea realizării, în 1977, a unei producții de energie electrică de 63 miliarde kWh, cu aproape 5 miliarde kWh mai mare decît în 1976 ; numai sporul din anul precedent echivalează cu întreaga producție a anului 1956. Pentru a aprecia mai bine importanța acestei creșteri, este suficient să arătăm că **fiecare kilowat-oră produs în 1977 asigură un spor al producției industriale globale de aproape 12 lei și al venitului național de peste 7 lei.**

Merită relevat, totodată, faptul că în decursul anilor au avut loc importante mutații în sursele de producere a energiei electrice. Măsurile de economisire a hidrocarburilor, au determinat ca cea mai mare parte a energiei electrice realizate în anul 1976 să fie rezultatul utilizării cărbunelui ieftin în termocentrale și al valorificării energiei apelor prin construirea de hidrocentrale pe Dunăre și pe rîurile interioare. În acest sens, merită relevat faptul că **sporirea producției de energie electrică în 1977 va fi realizată integral de centralele electrice pe bază de lignit și de centralele hidroelectrice.**

Tabelul nr. 1

Consumul de energie electrică pe beneficiari din Sistemul energetic național în 1976 și luna ianuarie 1977 față de cotele repartizate

Beneficiari	Consum realizat în plus sau minus în 1976 MWh	Consum realizat în plus sau minus în ianuarie 1977 MWh
Ministerul Industriei Metalurgice	+ 320 635	+ 101 342
Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini	+ 180 257	+ 37 112
Ministerul Industriei Chimice	+ 63 136	+ 36 083
Ministerul Energiei Electrice	— 3 317	— 7 130
Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei	+ 28 286	+ 26 298
Ministerul Industriei Ușoare	— 71 785	+ 9 569
Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții	+ 30 312	+ 12 520
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	+ 317 282	+ 63 482
Ministerul Construcțiilor Industriale	— 16 806	+ 920
Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor	— 1 850	+ 2 919
UCECOM	— 19 901	+ 494
CENTROCOOP	— 15 062	+ 342
Consiliile populare județene	— 95 619	— 1 737
Iluminat și utilizări casnice	+ 224 337	+ 2 655
Iluminat public	— 23 356	— 2 585
Iluminat general	+ 47 814	— 567
Comerț	+ 29 410	— 1 942

N.R. : Pentru anul 1977, cotele repartizate de energie electrică sînt mai reduse față de cele existente în 1976.

Creșterea producției de energie electrică a avut loc în strînsă dependență cu înfăptuirea planurilor de dezvoltare economică a țării, cu cerințele promovării progresului tehnico-științific, ale ridicării nivelului de trai al populației. Industria este în prezent cel mai mare consumator de energie electrică, atît datorită tehnologiilor folosite, cît și utilizării energiei ca mijloc de acționare a sistemelor mecanizate și automatizate. Un consum ridicat de energie electrică se înregistrează la populație, unde, de asemenea, au avut loc mutații profunde. Astăzi, în locuințe, energia nu este folosită numai ca mijloc de iluminat, ci și pentru funcționarea unei întregi serii de aparate electrocasnice. Totodată, a crescut consumul public, cel din transporturi, și alte ramuri economice.

Am menționat aceste cîteva aspecte în dorința de a evidenția mai bine de ce în prezent se pune cu atîta acuitate problema gospodăririi cu maximum de economicitate a fiecărui kilowat-oră ; este evident că numai printr-un consum rațional se pot acoperi în condiții eficiente importantele solicitări de energie electrică în întreaga sferă de utilizare — industrie, transport, agricultură, consum casnic, consum public etc. **ORICE ECONOMIE DE ENERGIE ELECTRICĂ ASIGURA ECONOMISIREA ALTOR SURSE CARE MIJLOCESC PRODUCEREA EI ; CONCLUDENT ÎN ACEASTĂ PRIVINȚĂ ESTE FAPTUL CĂ FIECĂRUI KILOWAT-ORĂ ECONOMISIT II CORESPUNDE O ECONOMIE DE 1,5 KILOGRAME LIGNIT SAU 200 GRAME PĂCURĂ SAU 0,320 METRI CUBI DE GAZ METAN.**

Mergînd mai departe cu ilustrarea importanței pe care o reprezintă economisirea energiei electrice, trebuie arătat că cu ajutorul unui **KILOWAT-ORĂ SE POT PRODUCE : 1,5 KG OȚEL ELECTRIC SAU 25 KG FONTĂ BRUTĂ DE FURNAL SAU 1,3 KG ALUMINĂ SAU 7 KG ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE SAU 11 KG CIMENT SAU 6 KG PASTE FĂINOASE SAU 1,5 MP ȚESĂTURI FINITE DIN LÎNĂ ETC.**

Unde se localizează depășirile de la normele prezăvute și de ce ?

SÎNT numeroși consumatori care, vădind grijă pentru gospodărirea rațională a energiei electrice, au reușit să înregistreze economii atît în 1976, cît și în prima lună din acest an. În acest scop au fost aplicate o serie de măsuri complexe privind, pe de o parte, urmărirea contorizată a consumurilor de energie electrică la realizarea produselor și, pe de altă parte, perfecționarea tehnologiilor de fabricație și utilizarea de instalații de recuperare a energiei secundare. Între acești consumatori se află Ministerul Construcțiilor Industriale, care a economisit anul trecut 16 806 MWh, Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor — 1850 MWh, Ministerul Energiei Electrice — — 3 317 MWh, Consiliile populare județene — 95 619 MWh etc. Și în luna ianuarie din acest an, în condițiile unor repartiții reduse, o serie de consumatori au înregistrat economii, dovedind astfel continuitate în preocuparea de a gospodări cît mai bine energia electrică. Este vorba de Ministerul Energiei Electrice care, în prima lună a anului, a economisit, pe ansamblu, .130 MWh, Consiliile populare județene — 1737 MWh etc. De asemenea, s-au înregistrat economii la iluminatul public (2585 MWh), la iluminatul general (567 MWh), în comerț (1942 MWh).

Tabelul nr. 2

Depășirea consumului de energie electrică de către unii mari beneficiari

Beneficiari	Depășirea consumului prevăzut în luna ianuarie 1977 MWh
Combinatul metalurgic Tulcea	10 588
Întreprinderea de alumină Slatina	53 113
Combinatul siderurgic Hunedoara	13 070
Combinatul siderurgic Galați	22 145
Combinatul siderurgic Reșița	2 825
Întreprinderea „Laromet" București	786
Întreprinderea „23 August" București	3 362
Întreprinderea de osii și boghiuri Balș	1 644
Întreprinderea de piese turnate Cîmpina	954
Întreprinderea „Progresul" Brăila	1 836
Întreprinderea „Tractorul" Brașov	4 055
Întreprinderea de autoturisme Pitești	2 619
Combinatul chimic Tîrnăveni	7 246
Combinatul de îngrășăminte chimice Piatra Neamț	4 194
Uzinele chimice Turda	1 802
Combinatul de lianți și azbociment Tg. Jiu	7 382
Combinatul de lianți și azbociment Alejd	3 782

Sînt însă **consumatori, din păcate, din rîndul celor unde procesele tehnologice necesită multă energie electrică, care acționează cu incetinitorul pentru stăvilirea depășirii consumurilor normate, folosind în plus, lună de lună, mii și chiar sute de mii de kilowați-oră.** De pildă, Ministerul Industriei Metalurgice, care în 1976 a depășit consumul cu 320 635 MWh, a înregistrat și în luna ianuarie din acest an o depășire de 101 342 MWh ; în aceleași perioade depășirile la Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții au fost de 30 312 MWh, respectiv de 12 520 MWh. Cifrele din tabelele nr. 1 și 2 prezintă o situație mai cuprinzătoare a nivelului consumului pe ministere sau la o serie de întreprinderi. Însumate, cifrele respective ne duc la niște valori apreciabile. Numai cele 17 întreprinderi prezentate în tabelul nr. 2 au consumat în plus, în ianuarie 1977, mai bine de 141 000 MWh energie electrică, pentru care s-au cheltuit, în scopul obținerii lor, 212 100 tone lignit sau 39 692 tone păcură sau 45 248 mii metri cubi gaz metan. Interesant este de observat și ce s-ar fi putut produce suplimentar dacă consumul de energie electrică din unitățile respective nu ar fi fost depășit. Iată cifrele :

- **212 mii tone oțel electric sau**
- **3535 mii tone fontă brută de furnal sau**
- **183,8 mii tone alumină sau**
- **989,8 mii tone îngrășăminte chimice complexe sau**
- **1555,4 mii tone ciment sau**
- **848,4 mii tone paste făinoase sau**
- **212,1 mii metri pătrați țesături finite din lînă**

Care au fost cauzele principale care au generat aceste depășiri ? În primul rînd, **au fost neglijate o parte din măsurile prevăzute în bilanțurile energetice** — instrumente importante în acțiunea de reducere a pierderilor de energie electrică și termică, de micșorare simțitoare a consumurilor specifice. În alte locuri, **bilanțurile energetice întocmite n-au fost reactualizate în 1976 și 1977**, în sensul de a se depista noi posibilități de gospodărire mai bună a energiei și, în lumina lor, de a se preconiza și aplica măsurile tehnice și organizatorice ce se impuneau. În sfîrșit, în alte unități — și nu puține la număr — s-au înregistrat **deficiențe în fluxul tehnologic** (lipsa de etanșări, menținerea mașinilor și instalațiilor în sarcină fără a produce etc). La Întreprinderea de materiale de construcții Deva, datorită defectuoasei organizări a producției și deficiențelor în aprovizionare, benzile transportoare au funcționat ore și zile în șir în gol. Aceleași cauze au determinat funcționarea în gol a unor instalații și la Întreprinderea mecanică de utilaje pentru agricultură și industria alimentară Botoșani. La Întreprinderea de reparații autovehicule Suceava, un cuptor de tratament termic a fost încărcat, în unele zile din luna ianuarie a.c., numai cu 10% din capacitatea nominală, ceea ce a determinat o pierdere de energie electrică de 100 kilowați/oră. Desigur, la cantitatea însemnată de energie electrică utilizată de aceste unități, pierderile arătate par mici. Adunate însă pe întreaga industrie ele se ridică la zeci de mii de kilowați/oră.

Un alt aspect — deloc de neglijat — este și acela că, în unele unități productive, continuă să se facă o mare risipă de energie electrică prin iluminare puternică, fie a unor locuri de muncă, fie a unor hale întregi (mai ales în schimbul III), deși lucrează efectiv doar cîțiva muncitori. Energia irosită astfel, pare minoră. Dacă facem un calcul vom vedea însă că lucrurile nu se prezintă chiar așa. Iată : **SOCOTIND DOAR 90 LĂMPI CU VAPORI DE MERCUR (DE 400 W FIECARE) REZULTĂ CĂ, ANUAL, SE IROSEȘTE O CANTITATE DE ENERGIE DE PESTE 100 000 KWH — CANTITATE PENTRU PRODUCEREA CĂREIA SÎNT NECESARE FIE 150 TONE CĂRBUNE, FIE 30 TONE DE PETROL**. Cifrele vorbesc de la sine...

Și încă un aspect care se cere menționat. În timp ce unele întreprinderi consumă mari cantități de energie electrică — datorită specificului procesului lor de producție — ele ignoră să valorifice importante resurse de energie secundară ce derivă din procesele tehnologice practicate.

De ce întîrzie valorificarea energiei secundare

LA ÎNCEPUT, o cifră semnificativă. O evaluare globală atestă că volumul acestei energii se ridică anual, la nivelul țării, la **mai bine de 8,6 milioane tone combustibil convențional.** Din această cantitate, prin crearea unor instalații de recuperare și prin luarea de măsuri tehnice și organizatorice, **se atrag în circuitul economic anual peste 6,6 milioane tone cc.**

Dar acțiunea de recuperare totală a resurselor secundare se desfășoară încă lent, deși studiile în acest sens trebuiau încheiate încă în 1975 și completate în lumina noilor aspecte ce apar pe parcurs. Din această pricină, importante resurse energetice secundare continuă să se piardă. Cîteva exemple semnificative : la Întreprinderea „Carbosin" — Copșa Mică, care a depășit substanțial în 1976 (cît și în luna ianuarie 1977) consumul de energie electrică alocat, se neglijează recuperarea gazelor reziduale — prin tergiversarea definitivării unor lucrări — pierzîndu-se anual, după unele calcule, mai bine de 90 000 tone cc. Cazul nu este deloc singular. Aceeași situație se înregistrează, la condițiile specifice, și la Combinatul de prelucrare a lemnului Pitești, la stațiile de intercompensare a schelelor petrolifere Țicleni și Bărbătești, la Combinatul chimic Rm. Vîlcea și altele. La Combinatul siderurgic Galați — unde s-au înregistrat serioase depășiri la consumul de energie electrică în 1976 — bateria de cocs nr. 5 a fost pusă în funcțiune în trimestrul III al anului trecut, fără a se lua, concomitent, măsuri pentru darea în exploatare și a instalației de recuperat căldura. De atunci și pînă acum lucrurile bat pasul pe loc, în timp ce importante cantități de resurse energetice secundare continuă să se piardă.

S-ar putea crede că întreprinderile care se află într-o asemenea situație au rețineri în ce privește efectuarea unor lucrări de recuperare a energiei secundare pentru faptul că acestea necesită investiții mari. Faptele arată însă că, în covîrșitoarea majoritate a cazurilor, cheltuielile aferente instalațiilor recuperatoare de resurse energetice secundare se amortizează, după caz, în maximum 3—4 ani, fapt ce asigură o eficiență economică ridicată.

AȘA CUM am subliniat de la început, gospodărirea judicioasă a energiei electrice are, la ora actuală, o importanță economică deosebită. Acțiunea se cere desfășurată cu maximum de intensitate atît în unitățile industriale, cît și în locuințe, la iluminatul public, în comerț etc. În industrie măsurile se cer temeinic chibzuite, iar **preocupările pentru buna gospodărire a energiei să se pună pe același plan cu cele pentru realizarea întocmai a indicatorilor cantitativi și calitativi planificați.** De aceea, în fiecare unitate, studiile pentru mai buna valorificare a energiei electrice se cer făcute cu ajutorul specialiștilor din centralele industriale, din institutele de cercetări și proiectări, din ministere și ele trebuie să ia în obiectiv nu în primul rînd laturile periferice ale procesului de producție (deși nici acestea nu trebuie neglijate), ci **organizarea mai bună și perfecționarea proceselor tehnologice, utilizarea de noi mijloace care să faciliteze un consum cît mai mic de energie electrică.** La ceilalți consumatori — iluminat public, comerț, gospodăriile populației, etc. — se cere o grijă deosebită pentru utilizarea cu maximum de economie a diferitelor instalații de încălzit, iluminat, frigorifice etc. Încadrarea riguroasă în normele de consum stabilite pentru fiecare beneficiar, constituie o necesitate obiectivă, intrucît orice depășire — într-un sector sau altul — poate afecta negativ realizarea în condiții optime a unor produse din diferite ramuri, cît și nevoile publice sau casnice.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

O cerință fundamentală în procesul creșterii economice

RIDICAREA CALITĂȚII PRODUSELOR

PERFECȚIONAREA continuă a performanțelor produselor la nivelul celor mai bune realizări obținute pe plan mondial reprezintă una din prioritățile de necontestat ale înscrierii viguroase a economiei românești pe coordonatele progresului. Cincinalul revoluției științifice și tehnice amplifică substanțial cerințele care stau — din acest punct de vedere — în fața activității de producție, făcînd necesară o opinie de masă — energică, exigentă și fermă — pentru ridicarea calității, *concomitent cu reducerea costurilor de producție și sporirea eficienței.*

Așa după cum s-a subliniat la ședința Comitetului politic executiv al C.C. al P.C.R. din 18 februarie a.c., care a dezbătut proiectul Legii calității produselor și serviciilor, muncitorii, cadrele tehnice, specialiștii trebuie să facă din lupta pentru ridicarea calității produselor o înaltă îndatorire profesională și patriotică. Vor trebui stabilite, în toate unitățile economice, programe concrete pe fiecare produs și loc de muncă pentru respectarea riguroasă a disciplinei tehnologice, intensificarea controlului pe întregul flux de producție, astfel încît pe poarta nici unei întreprinderi să nu mai iasă produse ce nu corespund integral standardelor de calitate.

În dorința de a analiza activitatea depusă în diferite unități economice privind ridicarea calității produselor „Revista economică“ *a organizat o investigație în 30 de întreprinderi din țară, urmărind să evidențieze următoarele aspecte :*

- **Controlul de calitate către o activizare sporită**
- **Cauza nr. 1 și alte simptome ale unor deficiențe de calitate**
- **Despre necesitatea unor indicatori sintetici în perfecționarea mecanismului asigurării calității**

De la controlul postoperativ la cel preventiv

PRIMUL AN al cincinalului revoluției științifice și tehnice a marcat îmbunătățiri de fond, substanțiale ale calității produselor, a competitivității produselor cu inscripția „fabricat în România“.

Analiza întreprinsă a evidențiat, în primul rînd, **o dinamică ascendentă** a unor indicatori caracteristici pentru calitatea activității productive : ponderea valorii produselor noi și reproiectate în totalul producției realizate, ponderea valorică a produselor scoase din fabricație în totalul producției globale, gradul de asigurare cu standuri de probă, S.D.V.-uri și A.M.C.-uri. Totodată, însă, a fost reliefat faptul că mai acționează o serie de factori care fac ca realizările să se mențină — uneori cu un cuantum considerabil — în urma adevăratelor posibilități de ridicare a calității produselor. Acțiunea lor se manifestă în toate etapele activității productive ; cu toate acestea, intensitatea maximă se resimte conform opiniei specialiștilor, în etapa de pregătire a fabricației (tabelul nr. 1). În această perioadă de început a realizării produselor sînt localizate cauzele care provoacă cel mai frecvent deficiențe de calitate (tabelul nr. 2). Este vorba, în primul rînd, de „trecerea la producția de serie fără asigurarea corespunzătoare cu materii prime, A.M.C.-uri, S.D.V.-uri“, de „introducerea în fabricația de serie, fără verificare pe prototip sau serie zero“ și, în fine, de „nerespectarea obligațiilor contractuale de către furnizori“.

Din întreaga investigație a reieșit cu pregnanță că toate deficiențele înregistrate au avut loc cu „concursul“ controlului tehnic de calitate. Detalierea pe faze a activității de control referitoare la contribuția fiecăruia din ele la asigurarea calității produsului în anul 1976 permite cîteva observații interesante.

Tabelul nr. 1

Ierarhizarea activităților productive după intensitatea cu care acționează în cadrul lor cauzele-obstacol în ridicarea calității

Loc în clasament	Activități
1	Pregătirea fabricației
2	Fabricația propriu-zisă
3	Controlul de calitate
4	Cercetare-proiectare
5	Activități post-productive („service" etc.)

- Comparativ cu celelalte faze, **la asigurarea calității produselor contribuția cea mai însemnată a adus-o controlul materiei prime, al proceselor tehnologice și cel al produselor.** Ierarhizarea obstacolelor în ridicarea calității vine să confirme acest lucru, deoarece pe primele locuri, cu frecvență majoritară, se înregistrează cauze a căror apariție a fost favorizată de eficiența mai redusă în acțiune a controlului proiectelor noilor produse și al încercării prototipurilor, de preocuparea încă insuficientă în unele întreprinderi privind controlul comportării produsului la beneficiari.

Pentru eliminarea neajunsurilor, **specialiștii au apreciat că trebuie să sporească considerabil și prioritar eficiența și contribuția în asigurarea calității a controlului proiectelor, al prototipurilor și al comportării produselor la beneficiar.** Ca urmare, devine o necesitate stringentă, pentru fiecare întreprindere, accelerarea trecerii de la un control cu eficiență redusă, postoperativă, la un control preventiv. În general, accentuarea controlului pregătirii fabricației reprezintă o acțiune de o deosebită actualitate, care va ușura considerabil sarcina controlului intermediar și final.

- Totodată, **perfecționarea controlului final** al produselor reprezintă o preocupare căreia este necesar să i se acorde mai multă importanță. În fiecare întreprindere se cer îndesite „barierele“ în calea calității necorespunzătoare, în așa fel încît pe poarta fabricii să nu poată ieși produse de slabă calitate.

Analiza noastră a relevat faptul că principalele deficiențe în activitatea de control al calității — indiferent de faza în care se desfășoară — sînt generate în principal de nivelul încă scăzut în unele întreprinderi al calificării cadrelor C.T.C. și de nivelul necorespunzător al dotării cu standuri de probă, aparate de măsură și control etc.

Nerealizarea programelor de dotare cu standuri de probă a creat multe di-

Tabelul nr. 2

Clasamentul principalelor cauze ale calității necorespunzătoare în funcție de frecvența de apariție

Loc în clasament	Cauze
1	Trecerea la producția de serie fără asigurarea corespunzătoare cu materii prime, A.M.C., S.D.V.
2	Introducerea în fabricația de serie fără verificare pe prototip sau serie zero
3	Nerespectarea obligațiilor contractuale de către furnizori
4	Modificarea planului de producție după întocmirea celui de aprovizionare
5	Nerealizarea programelor de dotare cu standuri de probă
6	Nu se elaborează întotdeauna și tehnologii de control a calității (inclusiv A.M.C.)

ficultăți în acuratețea controlului de calitate în unele sectoare. Astfel, în 1976 programul de dotare cu astfel de standuri a fost realizat doar în proporție de 22%, ceea ce a determinat multe greutăți în asigurarea calității unor produse. Principalul producător (construcția de mașini) s-a achitat de obligațiile ce-i reveneau la producția standurilor de probă în 1976 doar în proporție de 37%. La acest capitol, alături de **recuperarea grabnică a restanțelor**, se impune necesitatea fabricării standurilor de probă pentru subansamble, care să permită testarea acestora inainte de montaj, cu evidente avantaje economice.

Colaborarea cu furnizorul

AȘA DUPĂ CUM am arătat, cele mai multe greutăți în asigurarea calității se situează în etapa de pregătire a producției. La apariția lor, alături de lipsurile proprii ale producătorului, își aduc contribuția — într-o măsură însemnată — **deficiențele înregistrate în modul în care unele întreprinderi furnizoare de materii prime și materiale înțeleg să „colaboreze" la realizarea produsului finit.**

În principal este vorba de **livrarea unor materiale ale căror caracteristici nu au fost în conformitate cu obligațiile contractuale.**

Nu poate fi trecută cu vederea nici **nerespectarea termenelor de livrare prevăzute în contracte,** deficiență ce provoacă inevitabil muncă în asalt la beneficiari, cu consecințe previzibile asupra calității produselor. Ca urmare, întreprinderile beneficiare au fost nevoite să depună un efort suplimentar însemnat pentru ca întîrzierile în livrarea materiei prime să nu afecteze calitatea. În restanță față de termen s-au situat de exemplu Întreprinderea „7 Noiembrie"-Craiova în livrările către Întreprinderea mecanică „Ceahlăul"-Piatra Neamț, precum și furnizorii „Sinterom"- Cluj-Napoca, Întreprinderea de ferite din Urziceni în derularea aprovizionării Întreprinderii de motoare electrice Pitești etc.

Desigur, la perfecționarea colaborării cu furnizorul, **beneficiarul nu trebuie să dețină un rol pasiv.** Activitatea sa trebuie astfel orientată încît să contribuie efectiv, în mai mare măsură ca în prezent, la asigurarea calității livrărilor furnizorului. În acest sens, specialiștii din întreprinderile care au participat la investigația noastră au propus un program complex de acțiune menit să sporească eficiența colaborării producătorului cu furnizorii.

O primă acțiune constă în **deplasarea momentului de efectuare a controlului materiei prime de către beneficiar.** În loc ca acesta să fie întreprins numai la beneficiar, după ce produsele au fost livrate, mult mai eficient apare o **efectuare a controlului de către beneficiar chiar în magazia de produse a furnizorului.** În fine, se apreciază că furnizorul poate fi substanțial ajutat în îmbunătățirea calității și prevenirea lipsurilor prin acordarea unei asistențe sporite de către beneficiar, prin solicitarea de către beneficiar a datelor controlului de calitate efectuat de furnizor la produsele sale etc.

Este adevărat că un astfel de control activ ar ridica costurile activității de verificare a calității materiei prime la beneficiar. Specialiștii apreciază însă că un asemenea sistem de lucru merită din plin efortul suplimentar necesar, deoarece el are ca urmare o reducere a volumului general al activității de control în întreprindere cu circa 25—35%, fără ca acest lucru să impieteze asupra calității.

Este necesar un indicator sintetic ?

ÎN ACȚIUNEA de ridicare a calității, o atenție sporită trebuie să se acorde **perfecționării colaborării cu beneficiarul.** Dintre multiplele aspecte pe care le îmbracă această colaborare ne-am oprit asupra garantării calității produselor livrate. Marea majoritate a întreprinderilor analizate au realizat în anul care a trecut produse de calitate înaltă, a căror bună funcționare în exploatare a fost garantată pe termene comparabile cu cele acordate pe plan mondial. Astfel, pe baza calității înalte realizate, o serie de producători au reușit să garanteze — ca o consecință firească — buna funcționare pentru întreaga gamă de produse fabricate: Întreprinderea „Înfrățirea"-Oradea, Întreprinderea mecanică navală din Galați, „Electrotimiș"-Timișoara, Întreprinderea de motoare electrice din Pitești ș.a. În alte cazuri însă, în preocuparea pentru extinderea gamei de produse la care se acordă garanție, au trebuit trecute o serie de obstacole, fapt care a generat o risipă considerabilă de timp și energie. La Întreprinderea metalurgică din Buzău și la cea de utilaj chimic și forjă din Rîmnicu Vîlcea, de pildă, greutățile ce au trebuit înlăturate au fost generate de neconcordanța dintre prevederile din proiecte și realitatea producției.

Există, desigur, greutăți obiective și, în înlăturarea lor, centralele industriale trebuie să acorde un ajutor sporit unităților respective. Totodată, însă, **se cer combătute cu fermitate cazurile în care garanțiile nu se acordă din comoditatea producătorului, care a considerat că cererea mare și permanentă de produse a beneficiarilor nu le mai face necesare.** O astfel de atitudine este profund dăunătoare nu numai pentru o masă mare de beneficiari care — mai devreme sau mai tîrziu — nu vor mai admite să primească produse negarantate, ci și pentru producătorul însuși, care în acest fel își degradează marca fabricii.

În fine, în ridicarea calității, în perfecționarea relațiilor cu beneficiarii o deosebită importanță o prezintă adoptarea unor noi indicatori care, alături de cei existenți, să permită o evidențiere mai clară a eforturilor depuse de fiecare producător în lupta pentru calitate, o identificare mai precisă a producătorului, valorificarea superioară a materiei prime etc.

Adoptarea, printre altele, a **indicatorului „ponderea valorică a produselor cu marcă de calitate în totalul producției globale" este apreciată ca o necesitate a producției moderne,** cu implicații favorabile directe la beneficiar(tabelul nr. 3), deoarece în prezent se resimte lipsa unui indicator sintetic, care să exprime operativ complexitatea calității unui produs. Marca de calitate ar urma să se acorde produselor care se situează la nivelul celor mai bune performanțe obținute pe plan mondial.

Tabelul nr. 3

Opinii privind necesitatea completării indicatorilor de urmărire a calității

Indicatori noi	Apreciere (% din total răspunsuri)			
	Foarte necesar	Necesar	Mai puțin necesar	Inutil
Ponderea valorică a produselor cu marcă de calitate în totalul producției globale	100	—	—	—
Ponderea cheltuielilor datorate calității necorespunzătoare la 1 000 lei producție marfă vîndută și încasată	45	45	20	—
Dotarea intreprinderii cu standuri de probă și platforme de montaj	80	20	—	—
Dotarea cu aparate de măsură și control	65	35	—	—

Este cert faptul că, față de cele prezentate, apare necesară o întărire a rolului C.T.C., al tuturor cadrelor tehnice pentru asigurarea calității produselor. Dat fiind însă că, practic, controlul nu „produce" calitate, în ridicarea performanțelor produselor deosebit de importantă rămîne sporirea preocupărilor pentru ridicarea calificării cadrelor din producție, sporirea creativității tehnice de masă.

A. CODRU
A. BLAGA

„R. E." PE FLUXUL INOVAȚIE — MATERIALIZARE

SCURTAREA DRUMULUI DE LA IDEE LA PRODUS NOU (I)

ÎNFĂPTUIREA cu succes a obiectivelor cincinalului revoluției tehnico-științifice impune cu necesitate transformarea inovării tehnice și tehnologice într-o largă mișcare de masă, *care să antreneze în grad înalt creativitatea muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din fiecare întreprindere. Inovatorul, inventatorul trebuie să devină personaje-simbol, caracteristice pentru muncitorul economiei moderne românești.*

Introducerea eficientă a progresului tehnic în producție impune o maximă operativitate în materializarea ideilor noi. Traseul idee-produs nou se cere curățat, cu fermitate, cu simț de răspundere, de toate obstacolele — și nu puține la număr — care mai stau încă în calea valorificării rapide în producție a invențiilor și inovațiilor. În condițiile în care numărul soluțiilor noi, valoroase, verificate ca invenții și inovații, crește proporțional cu numărul de idei noi emise, creației tehnice de masă îi revine un dublu rol. Pe de o parte, de a reprezenta un generator „de mare putere" de idei noi, *conectat eficient la rețeaua de energie creativă a națiunii și, pe de altă parte, de a* instaura un climat de masă, înalt permeabil la nou, *în care traseul idee-produs nou să fie cît mai rapid parcurs.*

Pornind de la cerințele promovării accelerate a noului, ale scurtării drumului de la idee la produs nou, „Revista economică" *și-a propus să continue și să amplifice investigațiile privind găsirea unor căi și modalități concrete de acțiune pentru stimularea creației tehnice de masă, organizînd o anchetă privind dimensiunile procesului creativ în unele întreprinderi din industria constructoare de mașini. În acest număr — opiniile inventatorilor și inovatorilor.*

Dinamica puternic ascendentă a înnoirii

EVOLUȚIA principalilor indicatori ce caracterizează creativitatea în industria constructoare de mașini vine să argumenteze **preocuparea amplă ce există în întreprinderile acestei ramuri pentru crearea și introducerea rapidă în producție a unor soluții tehnice și tehnologice noi, originale.** Înaintea oricăror cifre, tabele și grafice se cere menționat faptul că, începutul cincinalului revoluției științifice și tehnice a marcat și în acest sector un puternic demaraj al creativității, un adevărat „salt" față de realizările obținute în acest domeniu în ultimii ani ai cincinalului 1971—1975. Ascensiunea indicatorilor conturează o mișcare amplă în care numărul în creștere de inventatori, extinderea numărului de cercuri ale inovatorilor, sporirea substanțială a eficienței soluțiilor noi sînt reperele dinamice ale unei creativități în plină dezvoltare. Cîteva observații privind evoluțiile unor indicatori caracteristici în 1976 față de 1975 (tabelul nr. 1) sînt semnificative în acest sens :

- **Numărul invențiilor și al inovațiilor a înregistrat în 1976 creșteri substanțiale față de anul anterior — de 25, respectiv, 38%.** Ritmul de emitere a soluțiilor noi s-a accentuat considerabil, și — după cum a debutat anul 1977 — se prevede în continuare o creștere substanțial sporită.

Tabelul nr. 1

Evoluția unor indicatori caracteristici pentru creația tehnică în industria constructoare de mașini

Invenții		Inovații	
Indicatori	1976/ 1975 în %	Indicatori	1976/ 1975 în %
Numărul total al invențiilor existente	25	Numărul total al inovațiilor existente	38
Numărul total al invențiilor aplicate	28	Numărul total al inovațiilor aplicate	2
Cheltuieli pentru invenții (mii lei în 1976)	3572	Cheltuieli pentru inovații (mii lei în 1976)	1364
Volumul total al economiilor postcalculate pentru invenții	42	Volumul premiilor pentru inovatori (mii lei în 1976)	553,9
Volumul total al încasărilor valutare realizate prin valorificarea invențiilor	81	Volumul total al economiilor postcalculate din inovații	13

- **Volumul total al economiilor postcalculate a crescut la invenții cu 42%, iar la inovații cu 13%.** A sporit simțitor valoarea globală a soluțiilor noi aplicate. Totodată, economia postcalculată pe invenție a crescut de la 313 la 348 lei, iar pe inovație de la 155 la 173 lei.
- **Eficiența soluțiilor noi** (economii postcalculate raportate la volumul cheltuielilor) **atît la invenții cît și la inovații a fost ridicată.** În medie, întreprinderile beneficiare au economisit de 75 de ori mai mult decît au cheltuit pentru realizarea invențiilor și de 63 de ori mai mult pentru inovații.
- **Numărul invențiilor aplicate a crescut față de 1975 cu 28%, iar al inovațiilor cu 2%.** Raportul dintre numărul de soluții noi existente și cele aplicate s-a menținut pentru invenții (41%) și s-a diminuat la inovații de la 73% în 1975 la 54% în 1976.

Fără îndoială, aspectele semnalate vin să confirme rezultatele bune în dinamizarea creației tehnice, în creșterea proporției nucleului de inventatori și de inovatori, precum și a eficienței producției acestora. Nu este însă mai puțin adevărat faptul că, de la realizările prezentului, la o creație tehnică de masă, în stare să valorifice potențialul creativ al sutelor de mii de muncitori, ingineri și tehnicieni care își desfășoară activitatea în industria construcțiilor de mașini, mai este de parcurs un traseu ale cărui dimensiuni și obstacole se cer operativ diminuate.

50% decalaj între potențial și valorificare : de ce ?

ECONOMIA modernă solicită fiecărei întreprinderi o dinamică accelerată, puternic ascendentă, a procesului „de producție“ a ideilor noi, o avalanșă de permanente înnoiri necesare pentru asigurarea competitivității, pentru satisfacerea necesităților mereu crescînde ale beneficiarilor. Față de aceste necesități, alături de realizări bune în numeroase cazuri, trebuie precizat că **mai există încă întreprinderi în care înnoirea se situează la un nivel scăzut, necorespunzător.** Așa cum a rezultat din anchetă, inovatorii pot produce mult mai multe idei. Sinteza, opiniile lor în această direcție evidențiază cu claritate acest lucru. **Marea majoritate** (85%) **a inovatorilor și inventatorilor apreciază ca nesatisfăcătoare productivitatea lor de idei noi,** respectiv de invenții și inovații.

Tabelul nr. 2

Media aprecierilor făcute la nivelul eșantionului

Etapele procesului de creație	Durata (%) actuală	Durata (%) necesară pentru a mări producția de idei noi
I. Găsirea și formularea ideii noi a unei inovații sau invenții	25	55
II. Materializarea ideii noi într-un produs	75	45
Total	100	100

Desigur, procentele prezentate trebuie reținute cu un anumit coeficient de corecție datorat faptului că, indiferent de performanța obținută, pentru inovatori este caracteristic un sentiment de permanentă nemulțumire față de realizările proprii. Convingerea că se poate și trebuie ca inovatorii să fie mai „productivi“ rămîne însă perfect valabilă și ea este confirmată și de răspunsurile primite la o altă întrebare. Astfel, este de menționat faptul că circa **80% din inovatorii care au format eșantionul investigației apreciază că creația lor actuală reprezintă 50% sau chiar mai puțin din adevărata lor capacitate de creație.**

Inovatorii au precizat că această situație se datorează, în principal, unor cauze care țin de :

— **operativitatea și eficiența cu care se desfășoară procesul creativ în întreprindere ;**

— **motivația și atitudinea creatoare a inovatorului ;**

— **relația creativitate individuală — creativitate de grup ;**

— **locul și rolul inovației în strategia de dezvoltare a întreprinderii.**

În principal, inovatorii și inventatorii care au apreciat ca nesatisfăcătoare activitatea creativă pe care au desfășurat-o motivează, în marea lor majoritate, acest calificativ prin faptul că ar fi putut produce mai mult **dacă ar fi fost mai corespunzător și stimulativ cadrul organizatoric în care își desfășoară activitatea.** Și, pe bună dreptate. Nu puține au fost cazurile în care **unele documentații conținînd noi soluții tehnice valoroase au zăcut o perioadă îndelungată** — uneori ani de zile — **pe traseul complicat al avizărilor și aprobărilor.** Deși asupra unor asemenea cazuri concrete vom reveni, o remarcă se impune. Dat fiind că în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, uzura morală a ideilor noi se produce în ritm alert, devine necesară o accelerare a preocupărilor pentru găsirea acelor soluții care — scurtînd substanțial traseul idee-produs — să stimuleze căutarea altor și altor soluții noi tehnice și tehnologice, creînd o atmosferă de permanentă emulație pentru „găsirea“ noului și introducerea lui accelerată în producție.

În acest sens, un bogat prilej de reflecții oferă aprecierile inovatorilor în ce privește durata (actuală și cea necesară pentru a spori producția de idei noi) a fiecăreia dintre principalele mari etape ale procesului de realizare a unei invenții sau inovații în totalul duratei procesului creativ (tabelul nr. 2). Aprecierile inovatorilor relevă aspecte deosebit de interesante. În prezent, 75% din durata totală de realizare a unei inovații este afectată materializării într-un produs nou a ideii noi și numai 25% pentru găsirea și formularea ideii noi. Se apreciază că, **pentru a mări producția de idei noi, este necesar ca în totalul timpului să scadă substanțial durata etapei de materializare a ideii noi într-un produs (de la 75 la 45%) și să crească corespunzător ponderea etapei de găsire și formulare a ideilor noi.**

Pentru o „tehnologie“ mai eficientă de valorificare a „aurului cenușiu“

ÎN CADRUL celei de-a doua mari etape a procesului de creație, și anume „materializarea ideii noi“, se observă de asemenea decalaje între durata actuală a diferitelor subetape și cea pe care inovatorii o apreciază ca necesară pentru a accelera înnoirea în întreprindere.

O durată mult prea mare spre exemplu s-a apreciat că o deține în prezent subetapele : **„testarea și avizarea ideii noi ca inovație“** și **„materializarea inovației sau invenției“.** Cauzele unei asemenea situații au la bază traseul lung și sinuos de avizare a dosarelor de invenții și inovații.

● Analiza **traseului unei invenții sau inovații** înregistrate, de la idee la produs (inclusiv plata recompenselor), evidențiază o filieră complexă de avize, acorduri, verificări, aprobări, constituite în ideea de a se crea o „sită deasă“ în calea falselor idei noi, sau a celor cu eficiență redusă. Interesele economiei naționale, precum și experiența inovatorilor și a altor specialiști, pledează pentru a se realiza o scurtare și a drumului de la idee la materializare, **o simplificare a numărului actual de verigi intermediare, fără a se diminua în ansamblu eficiența funcționării sistemului de testare și avizare.**

Pentru **invenții** ar putea fi avută în vedere o acțiune energică pentru creșterea operativității în avizarea studiilor de oportunitate și eficiență întocmite de către întreprinderi, în general a întregii documentații privind noile soluții tehnice și tehnologice.

Pentru inovații ar putea fi avute în vedere : 1) renunțarea la activitatea de repartizare la institutul de profil a dosarelor, efectuată de către minister. Întreprinderea le-ar putea îndruma direct la institutul de cercetări de profil cu condiția să cunoască bine ce se încadrează în specificul activității fiecărui institut ; 2) după întocmirea studiilor de eficiență și oportunitate, întreprinderea ar putea trece direct la experimentare și aplicare fără supraavizul institutului de profil, ea cunoscînd cel mai bine oportunitățile și eficiența posibilă etc ; 3) în final nu mai apare necesară nici aprobarea ministerului la plata premiilor pentru inovatori deoarece plata acestora se face din fondul de premiere, în distribuirea căruia consiliul oamenilor muncii din întreprinderi este investit prin lege cu puteri depline, răspunzînd pentru buna lui gospodărire.

● Legea invențiilor și inovațiilor din 1974 a completat filiera de aprobare a propunerilor de invenții și inovații cu o verigă nouă, și anume institutul central de cercetări și proiectări al ramurii. În conformitate însă cu prevederile Decretului 162, anterior acestei legi, **în structura organizatorică aprobată pentru aceste institute (și nici în întreprinderi) nu este prevăzut un cabinet tehnic sau nici măcar o persoană care să se ocupe de invenții, inovații, documentare, propagandă, organizări de expoziții, editare etc.** Ca urmare, specialiștii care se ocupă totuși în prezent de această activitate în institute au în sarcina lor, concomitent, și alte activități, ceea ce face ca soluționarea dosarelor de invenții și inovații să nu fie prioritară și deci să se prelungească — nu de puține ori — nepermis de mult.

● Eficiența cu care se desfășoară propaganda tehnică privind invențiile și inovațiile lasă încă mult de dorit, îngreunînd odată în plus operativitatea procesului de transformare a invenției într-un produs sau o tehnologie brevetată. În prezent, întreaga această acțiune de propagandă tehnică revine titularului de invenții. Unii dintre aceștia, fac încă prea puțin în acest domeniu, preferînd să nu-și încarce costurile de producție și cu astfel de cheltuieli. O astfel de optică este profund dăunătoare, deoarece creează noi obstacole artificiale în calea materializării ideilor noi în produse originale brevetate. Trebuie să devină clar, pentru orice întreprindere beneficiară, că nici un efort nu este prea mare pentru promovarea noului în producție, că eficiența fabricației nu trebuie realizată în dauna înnoirii accelerate a nomenclatorului de fabricație.

Bogdan PĂDURE

PROMOVAREA TEHNICILOR MODERNE DE TRANSPORT ŞI DEPOZITARE (II)

- Paletizare
- Pachetizare
- Containerizare
- Transcontainerizare

Conducerea sistemului

COORDONAREA în domeniul activităţii de paletizare, pachetizare, containerizare şi transcontainerizare revine, prin lege, Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe. Relaţiile funcţionale, pîrghiile de conducere şi domeniul coordonat sînt prezentate în schemă, (vezi partea I-a, R.E. nr. 7).

INDICATORII

O primă pîrghie în conducerea sistemului o constituie **indicatorii de plan specifici**, care exprimă sintetic volume minime de mărfuri expediate paletizat, pachetizat, containerizat şi transcontainerizat, pe titulari de plan (ministere şi celelalte organe centrale şi locale).

Avînd în vedere baza materială creată şi experienţa acumulată, prin program, sînt prevăzuţi pentru perioada 1976—1980, indicatori de plan cu mult sporiţi faţă de cincinalul precedent. Astfel, **volumul mărfurilor expediate paletizat va creşte de peste 2,5 ori, pachetizat aproape de 2 ori, containerizat de 3 ori, iar transcontainerizat de peste 4 ori.**

La ministerele producătoare de mărfuri cu pondere mare în transportul total de mărfuri, gradul de utilizare a tehnicilor moderne de expediţie, va fi foarte ridicat : 99 % din volumul mărfurilor pretabile la Ministerul Industriei Metalurgice, 88 % la Ministerul Industriei Uşoare, 78 % la Ministerul Industriei Chimice, 57 % la Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare, 47 % la Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii.

Diferenţierea nivelurilor este determinată de specificul mărfurilor, de dispersarea teritorială a unităţilor furnizoare faţă de staţiile terminale auto—cale ferată, precum şi de posibilităţile concrete de dotare cu mijloace tehnice şi echipament specific. O preocupare sporită privind realizarea indicatorilor este necesară îndeosebi în industria alimentară şi în reţeaua comercială.

De asemenea, unităţile din subordinea Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor urmează să organizeze şi să exploateze eficient parcul existent de palete de schimb, mijloace de transport, containere şi transcontainere.

NORMATIVE ŞI STANDARDE

O altă pîrghie de conducere, prin care se asigură unitatea şi dezvoltarea echilibrată a sistemului, în concordanţă cu cerinţele economiei, îl reprezintă **normativele.** Astfel, **reglementările privind producţia, refolosirea şi gospodărirea paletelor şi containerelor** urmăresc încadrarea în concepţia sistemului de paletizare containerizare, prin respectarea standardelor, a normelor de consum de materiale etc.

Există, totuşi, unităţi (mai frecvent în industria alimentară, sectorul de legume-fructe, construcţii de maşini) care, contrar dispoziţiilor legale, execută palete de uz general în întreprinderi nespecializate, cu abateri de la standarde şi cu consum exagerat de materiale; aceste palete nu pot fi utilizate în relaţiile de schimb şi ca urmare rămîn în stoc, nefolosite, atrăgînd litigii contractuale şi influenţînd negativ extinderea paletizării.

Un alt obiectiv al sistemului de paletizare-containerizare este **extinderea regimului de schimb al paletelor de uz general**, care conduce la simplificarea operaţiilor, ca şi la reducerea numărului de palete necesare în circuit, crescînd frecvenţa refolosirii lor ca unitate de încărcătură, în aceeaşi perioadă de timp.

Deşi reglementările în vigoare sînt clare în această privinţă, practica arată că există încă reţineri în definitivarea contractelor, atît din partea regionalelor de cale ferată, cît şi din partea beneficiarilor de transport; se invocă motivări cum ar fi insuficienţa personalului, a dotării cu palete şi utilaje, posibilităţi reduse de a ţine evidenţa derulării paletelor etc.

Normativul de ambalare pe produse şi grupe de produse, actualizat în fiecare an de M.A.C.F., prevede utilizarea paletelor, containerelor şi transcontainerelor ori de cîte ori ambalajul de transport clasic poate fi eliminat sau folosit într-o variantă mai economică din punctul de vedere al rezistenţei sau al materialului folosit.

Deşi este evidentă economia de ambalaje şi materiale de ambalare obţinută prin aplicarea acestor normative, nu toate unităţile aleg soluţia cea mai eficientă ; din păcate, lipsa de preocupare şi rutina continuă să-şi manifeste prezenţa, în special în unele întreprinderi din industria construcţiilor de maşini, alimentară şi chimică. (În legătură cu aceste probleme vezi şi articolul din R.E. nr. 5/1977).

Reglementările privind depozitarea mărfurilor paletizate au în vedere atît tehnologia de manipulare, cît şi construcţia depozitelor. Aceste normative fie că sînt elaborate de către ministere pentru depozitele specifice ramurii — şi au, deci, caracter departamental, fie că se referă la mărfuri generale, avînd aplicare în toată economia.

Este necesar ca proiectanţii depozitelor paletizate să aplice întocmai prevederile normativelor, pentru a nu fi puşi în situaţia respingerii soluţiilor prezentate organului de avizare a documentaţiilor de investiţii din cadrul ministerului coordonator în domeniu, aşa cum s-a întîmplat în cazul unor depozite cu ridicata destinate reţelei comerciale.

Un rol deosebit au şi **standardele de stat în domeniul depozitării, paletizării şi containerizării mărfurilor.** În ultimii ani au fost elaborate standarde-cadru, standarde pe produse şi standarde de încercare pentru palete şi transcontainere. De asemenea, au intrat în vigoare standardele referitoare la depozitare şi la utilajele specifice de manipulare. Credem că o atenţie sporită trebuie acordată acestor standarde în construcţia paletelor de schimb. Controale efectuate recent la unii producători de palete din lemn (de pildă, la I.P.L. Gugeşti) au arătat că se continuă introducerea în circulaţie a unor palete din lemn necorespunzătoare, asamblate cu cuie în loc de şuruburi, fără a avea practicate teşiturile necesare trecerii roţilor transpaletei, precum şi fără marcajul obligator (CFR—EUR). De asemenea, uneori paletele-ladă de tip european au abateri din punctul de vedere al dimensiunilor, greutăţii, posibilităţii de deschidere a uşilor laterale, al materialului folosit.

Respectarea riguroasă a standardelor de palete, devine cu atît mai importantă, dacă avem în vedere **apropiata aderare a ţării noastre la pool-ul european de schimb de palete ;** pentru orice paletă necorespunzătoare, expediată cu marfă peste graniţă, se vor plăti penalizări în valută.

CONTRACTELE ECONOMICE

Deoarece volumul mărfurilor de expediat paletizat, pachetizat, containerizat sau transcontainerizat este dat prin indicatorii de plan ca nivel minim de mărfuri, orice beneficiar sau expediator de mărfuri, inclusiv bazele de aprovizionare şi organizaţiile comerciale, poate solicita prin contract livrarea sau expedierea cu astfel de mijloace.

În ce priveşte exportul paletizat, pachetizat şi transcontainerizat prin porturile maritime şi fluviale, contractele încheiate cu partenerul extern, cu Navrom, Navlomar şi organizaţiile de transport terestru urmează să cuprindă clauze corelate privind expedierea mărfurilor în sistem modernizat, astfel încît să asigure vehicularea unităţilor de încărcătură pînă la portul terminal — dacă beneficiarii şi-au dat acordul — sau cel puţin pînă la bordul navelor în porturile noastre, în cazul în care partenerul extern nu este de acord să suporte costurile suplimentare sau dispune, la destinaţie, de mînă de lucru suficientă şi ieftină.

Analizele recent efectuate în porturi arată că deficienţele ce mai există în corelarea unor contracte şi în aplicarea integrală a prevederilor acestora constituie una din cauzele care conduc la manipulări suplimentare, la blocarea mijloacelor de transport, a căilor de acces, depozitelor şi danelor portuare; de aici rezultă întîrzieri în operarea navelor şi, ca urmare, creşterea volumului de contrastalii plătite, scăzînd eficienţa economică a exportului, respectiv importului de mărfuri generale.

DIN CELE de mai sus rezultă că, ţinînd seama de prevederile programului aprobat, de baza materială existentă, de concepţia sistemului, de cadrul organizatoric şi normativ stabilit, sînt create toate condiţiile ca sarcinile trasate de conducerea de partid şi de stat, în ce priveşte dezvoltarea şi generalizarea sistemului de paletizare, pachetizare, containerizare, să fie realizate. Aceasta va contribui la îmbunătăţirea procesului de aprovizionare tehnico-materială, cu efecte economice şi sociale favorabile pe întreaga economie.

Romeo HAGIAC
director adjunct în Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe

În pregătirea Congresului consiliilor de conducere ale unităţilor agricole
● semnificaţii ● rezultate ● obiective

PERFECŢIONAREA ACTIVITĂŢII CONSILIILOR INTERCOOPERATISTE

Sensul și importanța măsurilor stabilite recent de către conducerea de partid

LUCRĂRILE Congresului consiliilor de conducere ale unităților agricole urmează să se inscrie ca unul din cele mai de seamă evenimente în viața milioanelor de țărani cooperatori, a întregului nostru popor. Satisfacția deosebită cu care este intîmpinat congresul are la bază succesele tot mai mari obținute de unitățile agricole cooperatiste în înfăptuirea programelor privind sporirea producției agricole, în creșterea contribuției acestora la dezvoltarea economiei naționale, la îmbunătățirea condițiilor materiale și spirituale ale țărănimii, la înflorirea satului românesc.

La aceste succese o contribuție însemnată au adus consiliile intercooperatiste, *organisme create în anul 1971, în contextul ansamblului de măsuri inițiate de conducerea partidului pentru îmbunătățirea organizării, planificării și conducerii agriculturii.*

Experiența dobîndită pînă acum, propunerile făcute de lucrătorii din agricultură, ca și noile condiții materiale create producției agricole au impus perfecționarea activității consiliilor intercooperatiste. Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a analizat recent activitatea acestora și a aprobat noi și importante măsuri care să ducă la îmbunătățirea organizării și funcționării acestora, la creșterea rolului și răspunderii lor în înfăptuirea sarcinilor stabilite de Congresul al XI-lea al partidului privind dezvoltarea și modernizarea agriculturii.

PREOCUPÎNDU-SE de dezvoltarea acelor acțiuni pentru sporirea producției agricole și neagricole, a căror desfășurare depășește cadrul unei comune și necesită unirea eforturilor materiale și financiare ale mai multor unități, consiliile intercooperatiste acționează pentru extinderea cooperării și asocierii între cooperativele agricole de producție, între acestea și unități de stat și ale cooperației de consum, în vederea creării de noi capacități de producție, care să contribuie la dezvoltarea activității economice și sociale în fiecare comună și sat de pe raza consiliului. Fiecare cooperativă agricolă de producție își păstrează personalitatea juridică, este titulară de plan și își menține autonomia gestionară în execuția planului. În aceste condiții, direcțiile generale județene pentru agricultură și industrie alimentară, celelalte organe județene de specialitate lucrează atît cu consiliul intercooperatist, cît și direct cu cooperativele agricole.

La rîndul lor, **consiliile intercooperatiste — care au personalitate juridică — sînt titulare de plan pentru indicatorii asociațiilor economice intercooperatiste și ai unităților organizate prin cooperare și asociere cu unități agricole de stat, cu unități ale cooperației de consum sau cu alte unități industriale.** De asemenea, ele primesc de la comitetul executiv al consiliului popular județean — prin direcția generală agricolă — planul de producție și financiar al cooperativelor agricole din raza lor de activitate și poartă răspunderea, împreună cu conducerile cooperativelor, pentru activitatea acestora.

Pe raza fiecărui consiliu intercooperatist funcționează cîte o stațiune pentru mecanizarea agriculturii, ale cărei mijloace de producție sînt proprietate de stat. **Stațiunea își desfășoară activitatea pe baza unui contract economic de cooperare în producție, încheiat cu consiliul intercooperatist.** Secțiile pentru mecanizarea agriculturii — pe baza împuternicirii date de S.M.A. — încheie contracte de cooperare, direct cu cooperativele agricole și asociațiile economice intercooperatiste, atît pentru executarea lucrărilor agricole, cît și pentru alte activități ce pot fi realizate. Prin aceste contracte se asigură răspunderea economică comună, în realizarea sarcinilor de producție și financiare, planificate atît unităților pentru mecanizare, cît și cooperativelor și asociațiilor economice intercooperatiste. Trebuie subliniat că **plata lucrărilor executate de secțiile pentru mecanizarea agriculturii se va face în raport direct cu producțiile realizate de unitățile agricole cooperatiste în care ele lucrează.**

AVÎNDU-SE ÎN VEDERE că îndeplinirea sarcinilor de plan, creșterea eficienței economice a activității din fiecare cooperativă agricolă și asociație, întărirea proprietății obștești și sporirea veniturilor bănești ale cooperatorilor sînt organic legate de modul cum este organizată producția și cum se desfășoară munca, **consiliilor intercooperatiste le revine sarcina să îndrume și să controleze aplicarea normelor privind constituirea și funcționarea fermelor, brigăzilor și sectoarelor, reducerea consumului de muncă și a cheltuielilor materiale, elaborarea unor planuri de producție și financiare prin care să se asigure cel puțin veniturile necesare acoperirii cheltuielilor de producție, îndeosebi a cheltuielilor cu forța de muncă.**

Dintre atribuțiile stabilite consiliilor intercooperatiste, de o importanță deosebită este și cea care se referă la **exercitarea, în cooperativele agricole și asociații, a controlului folosirii mijloacelor financiare și gestionare, la îndrumarea ținerii corecte a evidenței contabile, la preocuparea permanentă pentru simplificarea activității de evidență tehnico-operativă și contabilă, precum și pentru reducerea continuă a personalului administrativ.**

În exercitarea atribuțiilor privind dezvoltarea producției agricole și industriale și a activităților de prestări de servicii, precum și în organizarea aplicării măsurilor de zonare, concentrare și specializare a producției agricole, consiliile intercooperatiste urmează să acționeze pentru :

- zonarea — prin înțelegere cu conducerile cooperativelor — a producției de cereale, plante tehnice și legume, pe terenurile care oferă condiții pentru obținerea unor producții sporite, în condiții de eficiență ridicată ;
- dezvoltarea producției viti-pomicole, de regulă în masive, prin organizarea de asociații economice intercooperatiste viticole și pomicole care să asigure aplicarea programelor de modernizare în plantațiile existente și înființarea de noi plantații ;
- organizarea de ferme pentru producția de lapte, în cooperative și asociații economice intercooperatiste, atît prin modernizarea capacităților de producție existente cît și prin construirea de noi complexe, în cadrul acelor consilii unde sînt condiții de realizare a unor asemenea obiective ;
- sporirea și ameliorarea efectivelor de oi în fiecare cooperativă agricolă, în ferme organizate prin modernizarea capacităților existente ;
- creșterea și îngrășarea porcilor, a bovinelor și ovinelor pentru carne, precum și creșterea păsărilor pentru carne și ouă, prin organizarea de ferme în amenajări gospodărești modernizate sau în complexe, atît în cooperativele agricole, cît și în asociațiile economice intercooperatiste.

Reține, în același timp, atenția sarcina trasată de conducerea partidului, ca fermele zootehnice și asociațiile economice intercooperatiste de diferite profile ce se realizează în cadrul consiliului intercooperatist, precum și activitățile industriale de prelucrare a produselor agricole și de prestări de servicii să fie amplasate **în toate comunele și satele componente,** pentru a li se asigura tuturor acestora o dezvoltare economică și socială cît mai armonioasă, mai echilibrată.

DE MAXIMĂ IMPORTANȚĂ pentru orientarea activității curente și de perspectivă a consiliilor intercooperatiste sînt indicațiile care se referă la amplitudinea de profile ale activităților industriale ce pot fi dezvoltate pe teritoriul consiliului intercooperatist, pentru a se asigura creșterea rapidă a forței economice a cooperativelor și, pe această bază, sporirea veniturilor cooperatorilor. Astfel, potrivit nevoilor locale și altor cerințe, **se vor organiza unități pentru depozitarea și semiindustrializarea legumelor, fructelor și a altor materii prime agricole, potrivit prevederilor planului de stat.** Se va dezvolta, în același timp, activitatea brutăriilor, a secțiilor pentru tăierea și prepararea produselor animaliere ca prestări de servicii pentru populație, precum și pentru prelucrarea unei părți din producția de carne și lapte peste plan ; se vor organiza centre pentru răcirea și semiindustrializarea

Al. STELIAN
Gh. DĂNĂILĂ

(Continuare în pag. 32)

Posibilităţi de creştere suplimentară a productivităţii muncii

Resursele unui triptic: TEHNICĂ – TEHNOLOGIE – ORGANIZARE

AMPLA ACŢIUNE ce se desfăşoară în întreaga economie naţională, din iniţiativa conducerii de partid şi de stat, personal a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, pentru a se obţine încă din acest an un ritm de creştere a productivităţii muncii mai ridicat decît cel prevăzut în plan — acţiune menită să accelereze reducerea şi lichidarea decalajului faţă de ţările dezvoltate din punct de vedere economic — înscrie de pe acum primele roade. În luna ianuarie, cu două excepţii, toate ministerele şi-au îndeplinit sarcina planificată de mărire a productivităţii. În sute de întreprinderi, pe baza unei aprofundate analize a posibilităţilor, au fost elaborate programe care indică în mod concret, cu calcule precise, căile de obţinere a sporului suplimentar preconizat pe 1977 şi chiar de depăşire a acestuia ; la restul întreprinderilor întocmirea unor astfel de programe îmbunătăţite se află în faza finală. Se creează premisele ca într-un termen scurt, de cîţiva ani, săne aliniem cu o mare parte din producţia industrială la cele mai înaintate niveluri de productivitate realizate pe plan internaţional.

Revoluţionarizarea concepţiei, valorificarea integrală a potenţialului de creaţie

APORTUL esenţial aparţinînd **tehnicii, tehnologiei, organizării producţiei şi a muncii**, este necesar ca în fiecare unitate aceste domenii să fie **abordate prioritar** şi **explorate exhaustiv.** Aceasta înseamnă, pe de o parte, **revoluţionarizarea concepţiei**, a unghiurilor de vedere. Unii s-au obişnuit să gîndească şi să susţină : noi realizăm operaţia x în opt minute, în fabrica y din străinătate durata ei este de numai două minute, dar acolo ei dispun de o maşină automată, pe care noi nu o avem. Bun, şi ce ne împiedică s-o realizăm noi înşine ? Ne lipseşte oare capacitatea tehnică de concepţie şi de fabricaţie ? Desigur că nu ; lipseşte însă suficientă iniţiativă şi mult mai multă incisivitate, curaj în abordarea problemelor dificile. Pe de altă parte, pentru o maximă fructificare a acestei capacităţi, care nu întotdeauna se regăseşte cu toate componentele sale la nivelul fiecărei întreprinderi, se cer exploatate la maximum **posibilităţile organizatorice ale cooperării în concepţie şi în realizare :** cele de pe fluxul **cercetare-proiectare-producţie**, cele din sistemul **minister-centrală-întreprindere**, cele pe care le oferă pe plan orizontal **integrarea eforturilor specialiştilor din mai multe unităţi**, chiar de profil diferit (de pildă, prin intermediul cabinetelor teritoriale de organizare). În sfîrşit, explorarea şi punerea în valoare a rezervelor de creştere suplimentară a productivităţii este prin excelenţă o problemă de **creaţie colectivă** ; unele vor fi rezultatele dacă o vom da în sarcina a 2-3 ingineri, oricît de pricepuţi, şi cu totul altele dacă vom organiza o cît mai largă recoltă de idei, antrenînd alături de specialişti, oamenii de la locurile de muncă, deţinători ai unei inepuizabile iniţiative izvorîte din experienţa practică.

De la îmbunătăţiri de detaliu, la rezolvări complexe

ÎN ACEST FEL se va putea asigura în mod obiectiv terenul pentru **a trece de la îmbunătăţiri de detaliu** — importante şi ele, dar neîndestulătoare pentru un salt calitativ — **la preocupări de un nivel mai ridicat, la teme mai ample, la rezolvări cu efecte realmente de pondere.**

Cîteva exemple care se circumscriu unor asemenea orientări le-am desprins din programele de creştere suplimentară a productivităţii, stabilite într-o serie de întreprinderi. Ele ilustrează bogăţia arsenalului de metode şi mijloace în slujba progresului tehnic, tehnologiei şi organizării producţiei. Totodată, rezultă ca o caracteristică comună **abordarea complexă a imperativului eficienţei economice**, urmărindu-se ca **noile soluţii să îmbine plusul de productivitate cu o folosire mai intensivă a capacităţilor de producţie, cu modernizarea produselor şi reducerea cheltuielilor materiale.**

A patra instalaţie de metanol de la **Combinatul chimic din Rîmnicu Vîlcea**, intrată nu demult în funcţiune, se bazează pe o tehnologie nouă, la nivelul tehnicii mondiale, creată în urma unei strînse conlucrări între cercetători, proiectanţi şi cadrele din producţie. În comparaţie cu instalaţia nr. 3 (considerată = 100), care datează de un deceniu, ea se caracterizează prin parametri considerabil amelioraţi: capacitate = 420%, producţia specifică (tone/mp/an) = 428%, consum de energie electrică (kWh/t) = 40%, consum de combustibil (tone c.c./t) = 87%, productivitate (t/om/an) = 267%, preţ de cost (lei/t) = 58%.

De remarcat că **modernizarea tehnologiilor** — proces ce situează, în lume, industria chimică pe unul din primele locuri în ce priveşte ritmul de înnoire — are, la combinatul vîlcean, baze mai vechi în colaborarea cu cercetarea : în 1975, la fabricarea clorurii de vinil s-a introdus un procedeu care, faţă de cel din generaţia anterioară (aplicat, la acea dată, de 6 ani), a mărit productivitatea muncii de 3,2 ori, a redus consumul de materii prime, cel de abur tehnologic (de 3,8 ori), costurile de producţie, a diminuat poluarea atmosferei şi apelor.

Teoria şi practica, integrate sub imperativul eficienţei

Preocupările pentru creşterea eficienţei economice a producţiei antrenează tot mai intens aportul însemnatului potenţial de cercetare din învăţămînt. Studiile întreprinse de catedra de Organizare şi conducere industrială de la Institutul politehnic Bucureşti, privind optimizarea parametrilor programării operative a producţiei de serie în construcţia de maşini, şi-au găsit aplicaţie exemplificativă în cadrul contractului de cercetare ştiinţifică încheiat cu **Întreprinderea de pompe din Capitală.** Utilizarea algoritmilor de optimizare, cu ajutorul calculatorului electronic, nu numai că a simplificat activitatea de pregătire a fabricaţiei (productivitatea muncii în compartimentul respectiv s-a triplat), dar a pus-o pe baze ştiinţifice, rezultînd creşterea gradului de folosire a capacităţii utilajelor cu 3,5%, reducerea duratei ciclurilor de fabricaţie cu o zecime, economii ce se ridică lunar la o jumătate de milion de lei. Necuantificabil, dar lesne de dedus este şi efectul asupra pregătirii studenţilor, viitori ingineri, care au fost antrenaţi alături de cadrele didactice în efectuarea studiului.

Cuplul învăţămînt-producţie îşi demonstrează tot mai pregnant forţa de creaţie şi prin activitatea desfăşurată de specialiştii — instructori şi cursanţi deopotrivă — de la Academia „Ştefan Gheorghiu". Cităm exemple dintr-un domeniu considerat încă, pe alocuri, ca minor : metodele de organizare şi ergonomie a muncii. 16% spor de productivitate prin raţionalizarea procesului de montaj la un subansamblu (releu) al întrerupătorului automat ISOL 500, la **„Electroaparataj"—Bucureşti"** ; 18% prin amenajarea ergonomică a atelierului de carcase pentru panouri mari prefabricate la **Întreprindrea de materiale de construcţii—Braşov** ; 25,6% printr-o nouă organizare a muncii în secţia de impermeabile de la **Întreprinderea de confecţii şi tricotaje—Bucureşti.**

Arie largă de investigaţie paletă bogată de tehnici şi metode

DIVERSIFICAREA preocupărilor, îmbogăţirea instrumentarului de studiu şi creşterea nivelului calitativ al rezolvărilor caracterizează în numeroase cazuri **aportul cabinetelor teritoriale de organizare la fundamentarea programelor de creştere suplimentară a productivităţii muncii din unităţi.**

În elaborarea studiului de amplasare și organizare a fluxului de producție la **Întreprinderea de prelucrare a lemnului-Constanța**, cabinetul județean a folosit un complex de tehnici și metode — cheia PORST pentru soluționarea problemelor de amplasare, metoda verigilor, cea a gamelor fictive, diagrama operațiilor, graficul de analiză generală a procesului, graficul de circulație, graficul om-mașină, metoda observărilor instantanee — fiecare din ele furnizînd anumite elemente din a căror însumare organică a rezultat noua soluție. Aceasta aduce un spor de productivitate de 14% ; forța de muncă ce va deveni disponibilă va putea fi utilizată în cadrul capacității de producție suplimentare ce se va amenaja pe cei 2 100 mp de suprafață tehnologică, eliberați în urma reorganizării fluxului. C.T.O.-Argeș a abordat, la **Combinatul de prelucrare a lemnului-Pitești**, o problemă cu vaste implicații în valorificarea resurselor primare, imediate de sporire a randamentului : influența factorilor socio-profesionali asupra utilizării eficiente a forței de muncă. Din chestionarea a 78% din totalul lucrătorilor, pe baza unui model interpretat de calculator, au rezultat posibilități pentru o importantă mărire a producției, pentru o creștere a productivității, pînă în 1980, cu o treime față de cea din anul trecut.

La Iași, cabinetul teritorial a demonstrat, în beneficiul **Întreprinderii de confecții**, avantajele utilizării sistemului de timpi predeterminați MTM-1 la organizarea unui loc de muncă : un cîștig de peste 2 milioane de lei anual la valoarea producției globale, de circa 20% la productivitatea muncii. 7 procente în plus la producția fizică, o productivitate cu 48,8% mai mare aduce **Întreprinderii de materiale de construcții-Roman** aplicarea studiului elaborat sub egida cabinetului municipal, privind organizarea rațională a producției și a muncii la atelierul de tuburi din beton precomprimat ; îmbunătățirile tehnologice efectuate — printre care modificarea unor mașini în vederea executării mai multor operații, combinarea unor faze de lucru, introducerea transportului pneumatic al betonului — asigură și economii de investiții, reducerea consumurilor specifice.

Valoarea rezolvărilor de genul celor menționate nu constă numai în efectele directe ; trebuie fructificată pe deplin și **capacitatea lor de a sugera noi preocupări similare la nivelul unităților respective și la altele, de a orienta gîndirea tehnologică și organizatorică spre modalitățile cele mai eficiente de economisire a muncii.** Într-o întreprindere modernă, automatizarea unor operații, raționalizarea avansată a fluxurilor, programarea pe calculator nu pot coexista cu risipa de manoperă în transporturile interne și în depozite, cu menținerea unor echipe de întreținere folosite cînd și cînd, cu supradimensionarea aparatului funcționăresc. **Este necesară o concepție integrală asupra creșterii productivității, așa cum trebuie creată în întreprinderile model și generalizată la scara fiecărei ramuri, a întregii economii.**

Dorin CONSTANTINESCU

ANALIZA VALORII ÎN ACȚIUNE

● Un avantaj complementar, deloc neglijabil : sporul de productivitate.

Alături de reducerea cheltuielilor materiale, creșterea productivității muncii reprezintă un obiectiv distinct urmărit tot mai insistent în fabricație la conceperea sau reproiectarea produselor prin analiza tehnică a valorii. Iată două exemple care ilustrează în mod elocvent această abordare complexă a problemei eficienței economice.

La Întreprinderea de mașini agricole „Semănătoarea“ — București, reproiectarea soluției constructive a combinei autopropulsate C12, prin îmbunătățirea sistemului de transport al știuleților la depănușător, aduce economii anuale totale de circa 1,6 milioane de lei, din care o cincime la manoperă, ceea ce reprezintă un spor de productivitate de 34%.

Reducerea complexității constructive a robinetului cu ventil pentru tuburi de oxigen — soluție ce poate fi generalizată la fabricarea armăturilor sanitare — a asigurat Întreprinderii de industrie locală — Tîrgoviște micșorarea costurilor de producție pe bucată cu 12,60%, a consumului de materiale deficitare cu 9,66%, a timpului de lucru cu 30,40%, creșterea productivității muncii cu 42% și a duratei de viață a produsului cu 50%. Se economisesc anual 36,8 tone de aluminiu, laminate din alamă, oțel și alte metale. Eficiența economică anuală echivalează cu 287 lei pentru 1 leu cheltuieli de aplicare a studiului.

● Sinergia economică a ingineriei tehnologice

Noua concepție a plugului purtat PP 3, produs al Întreprinderii de tractoare și mașini agricole — Craiova, cuprinde o substanțială încărcătură de inginerie tehnologică în rezolvarea problemelor ridicate de studiul de analiza valorii, efectuat de către Cabinetul teritorial de organizare-Dolj. Tipizarea a 30% din repere, standardizarea a jumătate din organele de asamblare, reducerea cu 40% a tipodimensiunilor acestora, optimizarea planurilor de croire, extinderea folosirii semifabricatelor indigene, introducerea în fabricație a unor tehnologii cu productivitate ridicată, aplicarea călirii cu curenți de inaltă frecvență pentru prelungirea duratei de viață a elementelor de uzură au fost principalele căi prin care s-au creat premisele reducerii cu 14—15% a cheltuielilor materiale și a costurilor de producție, micșorării consumului de metal cu 650 t/an, creșterii productivității muncii cu 7,8%. S-a realizat astfel și cel mai important pas spre generalizarea îmbunătățirilor constructive și tehnologice la toate tipurile de pluguri, ceea ce poate echivala cu o economie anuală de 12,5 milioane de lei la cheltuielile de producție, peste 3 100 tone de metal, 246 de lucrători.

● Semnificațiile economice ale unor substituții

La realizarea rezervoarelor sferice de 1000 mc, ce fac parte din echipamentul tehnologic curent al uzinelor petrochimice, se utilizau pînă acum stîlpi de susținere din țeavă procurată din import. Reproiectarea pe baza analizei tehnice a valorii, în cadrul Institutului de cercetări și proiectări „Faur“, a avut ca rezultat o nouă soluție constructivă în care — pe lîngă înlocuirea metalului din import cu țeavă sudată elicoidal, fabricată în țară — s-au reconsiderat coeficienții de siguranță, ceea ce a permis să se micșoreze grosimea peretelui sferei, iar estacada de acces a fost considerabil simplificată ; greutatea unui rezervor se reduce astfel cu 186 de tone. La nivelul producției de rezervoare sferice din acest an, eficiența se exprimă în diminuarea consumului de metal cu aproape 4500 de tone, eliminarea unui import în valoare de 10 milioane de lei valută, o economie totală de 17,5 milioane de lei.

Un alt studiu de „A.V.“ a avut ca temă reproiectarea suportului de susținere și transport pentru segmentele rezervoarelor sferice. Aplicarea unei concepții care echilibrează mai bine costurile cu importanța funcțiilor a condus la posibilitatea de a mări productivitatea în execuție cu 40,4% și a economisi în acest an 1,5 milioane de lei.

Și tot de la „Faur“ : noul tip de compresor orizontal cu cilindri opuși, realizat în urma analizei valorii, oferă aceleași caracteristici funcționale în condițiile reducerii greutății produsului cu 31,5% (diminuîndu-se în mod corespunzător consumul de metal), cu un spor de productivitate la fabricație de 47,8%, economiile antecalculate pe acest an ridicîndu-se la 12,3 milioane de lei.

● O soluție pentru produsele de serie mică

Aplicarea analizei valorii este pe deplin justificată în cazul unei serii mari de fabricație ; chiar la o reducere minoră a cheltuielilor pe unitatea de produs, economiile însumate ajung la un total important. Dar în cazul unei producții limitate ca serie ?

O firmă franceză de aparate electrice a demonstrat că și în această ipoteză eficiența economică nu este de neglijat, cu condiția ca metoda analizei valorii să fie supusă ea însăși unei... analize a valorii, pentru a reduce costul examinării funcțiilor (timpul consumat de colectivele de analiză, cheltuielile pentru procurarea de informații, pentru confecționarea de prototipuri). Aceasta, printr-o aplicare parțială a „A.V.“ — examinîndu-se, din totalul funcțiilor (de regulă 6—8), numai cele 3 mai costisitoare (deținînd împreună o pondere de pînă la 80% din cheltuieli). De obicei acestea sînt legate de transmisie, funcția de lucru și suport. Analiza lor la un aparat de încercare a permis o reducere cu 47% a costurilor totale, cheltuielile pentru „A.V.“ fiind recuperate prin producerea a numai 15 bucăți. Pentru restul funcțiilor, reperele corespunzătoare pot fi ieftinite prin simplă reproiectare.

„A.V.“ parțială dă posibilitatea de a reconcepe mai multe produse într-un timp mai scurt. În ce privește rezolvarea tehnico-constructivă se recurge în principal la : folosirea de materiale cu dimensiuni tipizate, evitarea pe cît posibil a prelucrărilor mecanice, reducerea numărului pieselor de montat, îndeplinirea cît mai multor funcții de către aceeași parte componentă a produsului.

CONSULTAȚII

În sprijinul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid

CICLUL:
Socialismul
științific
și problemele
dezvoltării
economico-sociale
a României

ȘTIINȚA ȘI TEHNICA ÎNAINTATĂ – FACTORI ESENȚIALI AI DEZVOLTĂRII ECONOMIEI SOCIALISTE

Politica P.C.R. de dezvoltare a științei și de promovare a progresului tehnic.

Cincinalul 1976 – 1980, cincinalul revoluției tehnico-științifice în România

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN pornește de la postulatul fundamental că edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism se bazează pe introducerea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în toate ramurile economiei naționale. Aceasta constituie o sarcină grandioasă, profund transformatoare, la realizarea căreia trebuie să-și aducă contribuția întregul popor, un rol deosebit de important revenind — cum este și firesc — cercetării științifice. În expunerea la Congresul educației politice și al culturii socialiste, din iunie 1976, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al partidului nostru sublinia astfel că : **„știința românească, toți oamenii muncii trebuie să facă totul pentru înfăptuirea directivelor Congresului al XI-lea de afirmare plenară în acest cincinal a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate“.**

Rolul conducător al partidului în înfăptuirea progresului tehnico-științific în România

ÎNCĂ ÎN ANII grei ai refacerii economiei de după 23 August 1944 și, ulterior, în condițiile trecerii la construcția noii orînduiri, Partidul Comunist Român a militat consecvent pentru dezvoltarea puternică a forțelor de producție pe baza științei și tehnicii moderne. Astăzi se discută frecvent de performanțele revoluției tehnico-științifice în diferite domenii și aproape nimeni nu mai este surprins că economia românească se racordează la cele mai înalte exigențe ale epocii noastre. Dar cu mai bine de zece ani în urmă, atunci cînd revoluția tehnico-științifică se afla la primele ei manifestări mai importante în țările dezvoltate, cînd în procesul dezvoltării țării se întîmpinau încă numeroase greutăți obiective și subiective, **hotărîrea partidului de a introduce, în toate ramurile, știința și tehnica CEA MAI ÎNAINTATĂ, a fost un act cu adevărat temerar, realist și de perspectivă, de imensă însemnătate economică și politică.** Nu numai că se infirmau pe deplin tezele reacționare ale pretinsei predestinări a României de a rămîne o țară agrară, ci era infirmată și poziția retrogradă a unor teoreticieni de peste hotare care încercau să acrediteze ideea că nu tehnica cea mai avansată ci **tehnica medie** ar fi mai „avantajoasă“ pentru țările cu o economie slab dezvoltată, care nu dispun de investiții suficiente și cadrele necesare.

Partidul Comunist Român a demonstrat practic că este posibil să se obțină un ritm rapid de dezvoltare social-economică, și lichidarea treptată a rămînerii în urmă, printr-o politică judicioasă de mobilizare a forțelor interne, promovînd ferm știința și tehnica de prim rang, participînd activ la cooperarea economică internațională, la schimbul mondial de valori. Justețea acestui punct de vedere este pe deplin confirmată de realizările remarcabile ale economiei românești obținute, cu deosebire după 1965, de perspectivele largi deschise întregii țări de Congresul al XI-lea al partidului.

Introducînd larg în toate ramurile cuceririle științei și tehnicii celei mai înaintate, România s-a transformat, într-o perioadă istorică scurtă, dintr-o țară agrară, slab dezvoltată, într-un stat industrial-agrar, cu o industrie dinamică, cu o agricultură în plin progres. Valoarea producției industriale a României depășește de circa 31 de ori pe cea dinainte de război. În 1938 industria producea 39% din produsul social al României, iar în 1975 circa 65%. Pornind de la o asemenea bază — în care industria a devenit principalul domeniu al producției noastre — de la mutațiile adînci petrecute în structura industriei și a economiei, Programul partidului prevede, ca primă și principală direcție în care se va acționa în viitor **„creșterea puternică a forțelor de producție, pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice, astfel încît să se poată asigura sporirea continuă a producției de bunuri materiale în vederea satisfacerii largi a necesităților de consum ale întregului popor, dezvoltarea multilaterală a întregii societăți“.**

Cele mai înalte ritmuri de dezvoltare vor avea ramurile hotărîtoare pentru modernizarea întregii economii naționale — construcțiile de mașini și chimia —, care în 1980 vor da împreună aproape jumătate din producția industrială a țării. Cea mai mare parte a creșterii productivității muncii se va realiza pe seama progresului tehnic. În 1980, circa 45% din valoarea producției industriale urmează să o reprezinte produsele noi și perfecționate. Înfăptuind plenar cerințele revoluției tehnico-științifice, forța economică a țării va crește atît de mult încît, după cum arată calculele, **în anul 1990 România va realiza doar în 2 zile întreaga producție industrială a anului 1938** — anul cu cea mai ridicată producție din perioada antebelică.

Așadar, **introducerea largă în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii constitue o CONSTANTĂ a politicii partidului nostru și nu o problemă de conjunctură.** România este stimulată să meargă în această direcție nu numai de rezultatele obținute pînă acum, dar și de **specificul actualei etape, în care accentul cade pe dezvoltarea intensivă și multilaterală a economiei.** Sarcina de a face din cincinalul 1976—1980 cincinalul afirmării plenare a revoluției tehnico-științifice în România arată hotărîrea partidului și a întregului nostru popor de a realiza o cotitură în legătură cu **sporirea eficienței întregii activități economice.** Așa cum s-a arătat la Congresul al XI-lea **prioritară devine, astfel, latura CALITATIVĂ a întregii activități economico-sociale.**

Rolul conducător al partidului în înfăptuirea progresului tehnico-științific în România — rol care s-a manifestat amplu în toate etapele de dezvoltare a țării — și-a găsit o deplină concretizare în Programul partidului și celelalte documente adoptate de Congresul al XI-lea. Partidul concepe înfăptuirea plenară a revoluției tehnico-științifice nu ca o simplă „cerință generală“, ci ca o sarcină concretă a cărei soluționare trece prin toți „porii“ operei de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Promovarea largă a științei și tehnicii moderne constituie o sarcină de prim ordin a organizațiilor de partid și comuniștilor din unitățile economice, din institutele de cercetări, proiectări și de inginerie tehnologică, din instituțiile de învățămînt superior, o sarcină de prin ordin a tuturor oamenilor muncii, din întreaga economie.

Acționînd în spiritul hotărîrilor Congresului al XI-lea, Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976 a stabilit măsuri pentru intensificarea progresului tehnico-științific în toate domeniile de activitate. Acest lucru a fost subliniat și la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976. **„În mod deosebit —** a spus tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea rostită la Consfătuire —, **în cursul anului viitor** (1977 — n.n.) **trebuie să obținem o creștere mai substanțială a nivelului tehnic și calitativ al întregii noastre industrii. Un accent deosebit va trebui să punem pe asimilarea și introducerea rapidă în producție a rezultatelor cercetărilor științifice, a noilor tehnologii și a produselor cu caracteristici tehnico-calitative și economice superioare“.** În anul 1977, productivitatea muncii va trebui să crească astfel mai mult decît prevede planul, îndeosebi pe calea mecanizării și automatizării proceselor de producție.

CONSULTATII

Programul P.C.R. despre direcțiile principale ale cercetării științifice și progresului tehnic în etapa actuală

AMPLUL PROCES de desfășurare a revoluției contemporane în știință și tehnică confirmă teoria marxistă despre rolul hotărîtor al forțelor de producție în dezvoltarea societății, despre creșterea continuă a rolului științei și unirea ei cu producția, despre transformarea producției, după expresia lui Marx, într-o **„știință experimentală, știință material creatoare, știință a înfăptuirii concrete“**, iar a științei într-o **„nemijlocită forță de producție“**. Știința constituie factorul primordial al progresului contemporan. De aceea, cercetarea științifică este o componentă intrinsecă a procesului vast de afirmare plenară a revoluției tehnico-științifice în România.

Pornind de la sarcinile concrete ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism, Programul partidului stabilește că principalele direcții ale cercetării științifice și progresului tehnic în etapa actuală sînt următoarele :

a) Organizarea cercetării științifice în strînsă concordanță cu cerințele producției materiale și activității sociale. Aceasta înseamnă că cercetarea științifică trebuie **să premeargă** obiectivelor și necesităților dezvoltării societății, prevăzute în Programul partidului, în planurile cincinale și prognozele pe termen lung, **să ofere** soluții din timp și bine fundamentate pe criteriile de eficiență imediate și de perspectivă. De asemenea, Programul partidului subliniază necesitatea asigurării unei dezvoltări corespunzătoare, atît a cercetării aplicative, cît și a cercetării fundamentale. Neglijarea unui aspect sau altuia al cercetării științifice devine, în condițiile revoluției tehnico-științifice rapide din zilele noastre, o piedică în calea progresului real și eficient. Cu atît mai mult cu cît în cursul cercetărilor aplicative apar probleme care solicită eforturi cercetării fundamentale, iar aceasta din urmă contribuie, adesea, la rezolvarea unor aspecte practice imediate.

b) Orientarea cu prioritate a cercetării științifice spre cunoașterea și valorificarea superioară a tuturor resurselor naturale de care dispune țara noastră. În acest sens :

— se va intensifica activitatea de prospectare și identificare a noi surse de materii prime și energie, urmărindu-se punerea în valoare a tuturor resurselor posibile, în vederea asigurării în țară, într-o măsură tot mai însemnată, a mijloacelor necesare economiei naționale ;

— se vor elabora tehnologii corespunzătoare pentru punerea în valoare și folosirea cu rezultate economice optime a tuturor resurselor energetice și de materii prime ;

— se va acorda o atenție deosebită descoperirii unor noi resurse de apă, precum și trecerii la desalinizarea apei de mare.

c) Intensificarea cercetării științifice și a producerii pe calea sintetică a unor noi materiale necesare economiei naționale. Aceasta este o problemă de mare importanță, care se pune cu acuitate pe întregul glob în condițiile consumurilor enorme de materii prime și materiale specifice producției moderne.

d) Perfecționarea tehnologiilor de fabricație și descoperirea altora noi care să contribuie la reducerea substanțială a consumurilor specifice, creșterea randamentului și simplificarea proceselor de producție.

e) Creșterea contribuției cercetării științifice la producerea de noi utilaje, mașini-unelte, mijloace electronice de conducere a activității de producție și economice. În agricultură, cercetarea științifică va fi orientată spre producerea de noi soiuri de plante de înaltă productivitate, precum și spre ameliorarea raselor de animale.

f) Participarea cercetării științifice la soluționarea mai rapidă a problemelor complexe de care depinde dezvoltarea în ritm susținut a forțelor de producție, creșterea eficienței economice, sporirea bunăstării poporului.

g) Sporirea contribuției diferitelor domenii ale cercetării științifice la rezolvarea unor probleme de mare perspectivă. Astfel :

— științele economice și sociale vor trebui să acționeze în mai mare măsură pentru studierea, cunoașterea și înțelegerea legităților generale ale dezvoltării societății și, îndeosebi, pentru aplicarea acestora la condițiile concrete ale României ;

— științele biologice vor trebui să pună accentul principal pe studierea multilaterală a organismului uman, a fenomenelor generate de raporturile omului cu natura înconjurătoare ;

— fizica, chimia, matematicile au sarcina să abordeze cu mai multă îndrăzneală problemele noi și de perspectivă, astfel încît să îndeplinească un rol de avangardă în știință.

h) Creșterea contribuției științei românești la activitatea de cunoaștere științifică care se desfășoară pe plan internațional. Programul partidului prevede participarea tot mai activă a oamenilor de știință din țara noastră la eforturile ce se desfășoară în diferite țări pentru cunoașterea unor noi aspecte ale universului. În conformitate cu principiile care călăuzesc politica externă a României, știința românească a primit sarcina **să coopereze strîns** în toate domeniile cercetării cu celelalte țări ale lumii.

Sarcinile stabilite în cincinalul 1976–1980 pentru dezvoltarea cercetării științifice și promovarea progresului tehnic

LEGEA pentru adoptarea planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe perioada 1976—1980 prevede (la art. 24) că activitatea de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic va fi orientată cu precădere în următoarele direcții :

a) intensificarea cercetărilor pentru identificarea de noi resurse naturale, stabilirea tehnologiilor de valorificare cu eficiență ridicată a acestora, precum și a resurselor secundare energetice, de materii prime și materiale ;

b) crearea de noi produse și tehnologii destinate să asigure perfecționarea nivelului tehnic și ridicarea calității producției, creșterea eficienței economice ;

c) dezvoltarea și perfecționarea proceselor intensive în agricultură, îndeosebi a tehnologiilor privind culturile irigate și creșterea animalelor în sistem industrial, îmbunătățirea și amplificarea proceselor de ameliorare a solului ;

d) realizarea unor noi tehnologii biomedicale pentru prevenirea bolilor și asigurarea unui înalt indice de sănătate a întregii populații ;

e) îmbunătățirea condițiilor de viață și de muncă și a protecției mediului înconjurător ;

f) desfășurarea de cercetări în domenii de bază ale științelor naturii, cum sînt : chimia, fizica, științele tehnice, biologia și altele, precum și intensificarea activității de cercetare în domeniul științelor economice și sociale.

În perioada 1976—1980 vor fi executate 727 obiective principale de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, din care 673 se vor încheia și aplica pînă la sfîrșitul cincinalului. Pentru a se asigura tehnologiile necesare noilor obiective de investiții și modernizarea celor existente, se vor aplica 275 tehnologii noi și se vor extinde 86 tehnologii avansate ; din acestea aproape 88% vor fi elaborate pe bază de concepție proprie. Pentru dezvoltarea bazei materiale a unităților de cercetare și proiectare s-au prevăzut pentru perioada 1976—1980 fonduri de investiții de aproape 2 ori mai mari față de anii 1971—1975. În 1980, în activitatea de cercetare științifică și de dezvoltare tehnologică vor lucra circa 190 000 persoane, din care peste 108 000 cadre vor fi cuprinse în activitatea de cercetare științifică și proiectare tehnologică.

Să urmărim acum reflexele și semnificațiile însemnate și multiple ale acestor importante orientări. Este cunoscut că în vederea realizării obiectivelor trasate de Congresul al XI-lea privind dezvoltarea economico-socială a țării, în centrul preocupărilor partidului și statului, ale întregului popor, se află **creșterea eficienței întregii activități.** Or, cercetarea științifică trebuie să reflecte această cerință și, din această perspectivă, să contribuie la ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, la sporirea în ritm susținut a productivității muncii. Despre efectele practice ale unei asemenea orientări vorbește de la sine faptul că, în timp ce în anul 1950 un procent al creșterii productivității muncii echivala cu un spor de producție industrială de circa 200 milioane lei, în anul 1975 același procent s-a materializat într-o producție în valoare de 5,8 miliarde lei, iar în anul 1980 va reprezenta circa 10 miliarde lei. Un accent deosebit se pune pe **reducerea, în continuare, a consumurilor materiale și a costurilor investițiilor.** Prin reproiectarea unor materiale de construcții și stabilirea de noi tehnologii se prevăd reduceri de consumuri materiale de circa 30%, care se ridică pe întregul cincinal la economii de circa 85—90 miliarde lei.

Succesele obținute în anul 1976, primul an al cincinalului actual, confirmă justețea orientărilor stabilite de Congresul al XI-lea pentru toate domeniile, inclusiv pentru cercetarea științifică. Pe această bază, și ținînd totodată seama de **necesitatea intensificării contribuției cercetării științifice la îndeplinirea cincinalului,** Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976 a stabilit sarcini deosebite pentru cercetători și tehnologi, precum și pentru introducerea în producție a rezultatelor cercetării. În cuvîntarea rostită la plenară, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a subliniat : **„Se impune ca, încă din 1977, să obținem o schimbare radicală a mentalității în acest domeniu, să realizăm o adevărată revoluție în gîndirea cercetătorilor și inginerilor tehnologi“.**

S-a stabilit, astfel, să se acționeze mai ferm pentru adoptarea tehnologiilor celor mai bune, care să contribuie la creșterea eficienței economice, pentru concentrarea forțelor de cercetare asupra problemelor principale. Cercetătorii și tehnologii să poarte răspunderea pentru produsele și mașinile realizate, pînă la fabricarea lor, pînă la realizarea producției în conformitate cu tehnologiile elaborate. În legătură cu aceasta, să se treacă la un sistem de retribuție mai strîns legat de introducerea în producție a rezultatelor cercetării, de eficiența economică a acestora.

Eforturile de mobilizare intensă, de punere în valoare integrală a capacității de creație a oamenilor noștri de știință, trebuie să fie însoțite de o largă deschidere spre realizările cele mai de seamă ale științei și tehnologiei de pretutindeni, de dezvoltarea colaborării cu cercetătorii și oamenii de știință din alte țări. Această activitate trebuie să se desfășoare în spiritul politicii internaționale promovate de partidul și statul nostru, de extindere a colaborării cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduirea socială.

Măsuri stabilite în lumina documentelor Congresului al XI-lea pentru integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția

REVOLUȚIA TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ din zilele noastre a pus, mai mult decît oricare epocă istorică trecută, **problema unirii, a îngemănării învățămîntului cu cercetarea științifică și producția :** În Programul partidului se arată : „Întregul proces de pregătire în școlile superioare trebuie astfel organizat încît profesorii și studenții să participe atît la activitatea de învățămînt, cît și la cercetare și producție, facultățile devenind puternice centre de învățămînt, cercetare și producție, capabile să aducă o contribuție însemnată la dezvoltarea generală a societății". În concepția partidului și statului nostru, **integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția nu constituie o simplă unire mecanică, o contopire organizatorică a unor unități care funcționau înainte separat, ci o schimbare radicală a structurii și relațiilor dintre aceste domenii de activitate socială,** chemate să-și sporească aportul la progresul general al societății noastre socialiste.

În scopul realizării acestei îngemănări în anul universitar 1975—1976 s-a adoptat o Hotărîre a Consiliului de Miniștri privind înființarea stațiunilor didactice experimentale de pe lîngă institutele și facultățile de învățămînt superior agricol, ale cărei prevederi au fost transpuse în viață cu bune rezultate. De asemenea, printr-un decret au fost reglementate înființarea, organizarea și funcționarea unităților agricole, cercetare, proiectare și servicii pentru integrarea învățămîntului superior cu producția și cercetarea științifică. Pe baza propunerilor instituțiilor de învățămînt superior, elaborate de comun acord cu unitățile de cercetare-proiectare și alte instituții interesate, Ministerul Educației și Învățămîntului a purtat discuții cu conducerile ministerelor și organelor de dublă subordonare în vederea înființării a 107 unități integratoare de diferite tipuri (de tip a, b, și c, conform prevederilor Decretului nr. 14/1976). Pentru stabilirea cadrului organizatoric de funcționare a integrării, de o mare importanță este apariția Normelor metodologice privind planificarea, evidența, finanțarea și raportarea activităților de integrare din instituțiile de învățămînt superior și aprovizionarea lor tehnico-materială.

Pentru realizarea integrării învățămîntului cu cercetarea și producția, se prevede ca în anii 1976—1980 să se întreprindă următoarele acțiuni :

● Îmbunătățirea, în continuare, a activităților aplicative și a conținutului lucrărilor de laborator, a activității productive, de proiectare și cercetare în toate sectoarele și la toate profilele de învățămînt. În acest sens au fost elaborate pentru **învățămîntul superior tehnic și agronomic** soluții complexe de perspectivă, chemate să contribuie la o integrare deplină a învățămîntului cu cercetarea și producția. Se va continua acțiunea de înființare și organizare a unităților de producție, cercetare, proiectare și servicii și se vor consolida cele existente, pentru cuprinderea și participarea studenților și cadrelor didactice la reaînfăptuirea obiectivelor prevăzute în planul național unic de dezvoltare economică și socială a țării, la realizarea și asimilarea de noi produse și tehnologii, care să contribuie la introducerea mai rapidă a progresului tehnic și la reducerea importurilor.

S-au luat măsuri ca, începînd cu anul universitar 1976—1977, studenții din anii IV și V să participe, concomitent cu pregătirea profesională, la activități de proiectare și cercetare pe perioade de 3—4 luni, prin practică continuă și compactă, diferențiată în funcție de profil și de sarcinile de proiectare și cercetare. De asemenea, studenții din anii I—III desfășoară activități în perioade productive compacte, modulare, de 2—6 săptămîni, în ateliere proprii ale instituțiilor de învățămînt superior sau în cele ale întreprinderilor de profil, asigurînd continuitatea producției în timpul anului.

În **învățămîntul superior economic,** integrarea este chemată să contribuie la mai buna organizare și funcționare a birourilor de expertiză și controale contabile. S-au luat măsuri ca studenții să lucreze în sectoarele de activitate economică concretă, să efectueze studii de organizare sau economico-financiare pentru unitățile economice, expertize contabile sau merceologice.

În învățămîntul **medico-farmaceutic,** se va perfecționa și adînci sistemul învățămîntului clinic. Studenții din anii mari prestează, chiar de pe acum, activități în unități de servire medicală a populației, ca și în unități farmaceutice.

În **domeniul științelor sociale,** unitățile de cercetări au fost integrate în învățămînt ; s-a elaborat — pentru prima oară în țara noastră — planul integrat de cercetare științifică în domeniul științelor sociale, care concentrează principalele forțe pe temele prioritare de cercetare aprobate de conducerea partidului. Studenții din anii III—IV participă la realizarea planului integrat de cercetare științifică. Toate cadrele didactice și studenții din anii I—II desfășoară activități social-politice în întreprinderi și instituții, la cabinetele de partid, sprijină munca practică a organelor locale de partid și de stat.

● Realizarea unui vast program de dezvoltare și dotare a laboratoarelor.

● Extinderea participării studenților la conducerea și organizarea activității în unități productive organizate pe lîngă institutele de învățămînt superior, în scopul formării și dezvoltării gîndirii tehnologice avansate, al educării spiritului de răspundere.

REVOLUȚIA TEHNICO—ȘTIINȚIFICĂ înseamnă o permanentă luptă cu inerția, cu șablonul, înseamnă realism și cutezanță. De aceea, cercetarea științifică capătă în actualele condiții dimensiuni noi. Ea obligă, totodată, la o permanentă preocupare pentru perfecționarea pregătirii profesionale, politice și ideologice.

prof. dr. Gheorghe P. APOSTOL

ÎNTREBĂRI

1. **În ce constă conducerea de către partid a procesului de promovare a progresului tehnico-științific în țara noastră ?**
2. **Care sînt principalele direcții ale cercetării științifice și progresului tehnic în etapa actuală ?**
3. **Ce sarcini stabilește cincinalul 1976—1980 pentru dezvoltarea cercetării științifice și promovarea progresului tehnic ?**
4. **Ce probleme concrete a pus în fața cercetării științifice și ingineriei tehnologice, Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976 ?**
5. **De ce este necesară integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția și ce măsuri s-au luat în acest sens ?**

BIBLIOGRAFIE

Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, București, 1975, p. 95—97.

Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990, Editura politică, București, 1974, p. 57—68 ; 78—92.

Nicolae Ceaușescu : Raport la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R. Editura politică, București, 1974, p. 60—63.

Nicolae Ceaușescu : Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976, Editura politică, București, 1976.

Nicolae Ceaușescu : Cuvîntare la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976, în „Scînteia", nr. 10688 din 30 decembrie 1976.

Legea nr. 28/1969 privind organizarea activității de cercetare științifică în Republica Socialistă România, în „Buletinul oficial" nr. 148/1969.

Legea pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe perioada 1976—1980, în „Scînteia" nr. 10 534 din 3 iulie 1976.

Mai pot fi consultate : Gh. Oprea, Progresul tehnic și accelerarea dezvoltării, în „Revista economică" nr. 19/1976 ; Octavian Groza, Creșterea contribuției cercetării și proiectării la accelerarea progresului economic, în „Revista economică", nr. 44/1976.

ECONOMIȘTII ANTRENAȚI ÎN DIALOGUL CONSTRUCTIV ASUPRA CĂILOR ÎNFĂPTUIRII NOII ORDINI ECONOMICE INTERNAȚIONALE

POATE CĂ NICIODATĂ omenirea, în ansamblul său, nu a fost confruntată cu o multitudine de probleme ca cele decurgînd din imaginea contradictorie pe care o prezintă azi harta mondială a nevoilor și aspirațiilor umane, marcată de criza alimentară, de crizele de energie și de materii prime, de îngrijorătoarea adîncire a decalajelor economice dintre state, de accelerarea cursei înarmărilor, de perturbările sistemului ecologic etc., etc.

O dezbatere vitală a timpului nostru

ÎN ACEASTA REZIDĂ și explicația faptului că în zilele noastre cercuri tot mai largi ale opiniei publice mondiale sînt preocupate de soluționarea grabnică a problemelor vitale ca lichidarea subdezvoltării și așezarea relațiilor economice și politice dintre state pe baze noi, de deplină egalitate și echitate. Președintele României socialiste, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a subliniat în nenumărate rînduri necesitatea ca toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, să participe activ la rezolvarea marilor probleme ale omenirii : **„Împreună cu toate țările iubitoare de pace, acționăm pentru abolirea definitivă a politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru lichidarea stării de subdezvoltare în care se află cea mai mare parte a lumii, pentru o politică nouă și o nouă ordine economică mondială, pentru o lume mai dreaptă și mai bună, care să asigure fiecărei națiuni dreptul la dezvoltare liberă, independentă, la bunăstare și fericire“** 1).

Contribuția României, a președintelui **Nicolae Ceaușescu** la analiza situației internaționale și a raportului de forțe pe plan mondial, la fundamentarea ansamblului de principii echitabile ce se cer așezate la baza relațiilor interstatale, care au fost incluse și în „Carta Drepturilor și Îndatoririlor Economice ale Statelor“ (12 dec. 1974), inițiativele țării noastre în organismele internaționale referitoare la necesitatea schimbării ordinii economice actuale întrunesc o amplă apreciere și audiență în cercurile largi ale opiniei publice mondiale. Contribuția remarcabilă pe care România și, în primul rînd, președintele său, prin gîndirea și activitatea sa politică, au adus-o la fundamentarea, cristalizarea și promovarea conceptului de nouă ordine economică internațională sînt bine cunoscute. Aceasta constituie și rațiunea pentru care una din importantele dezbateri internaționale pe această temă — organizată de Institutul pentru problemele unei noi ordini economice internaționale în decembrie 1975 — a fost consacrată analizei „Concepției președintelui Nicolae Ceaușescu despre noua ordine economică internațională“ 2).

În scopul intensificării eforturilor pentru restructurarea relațiilor internaționale, în special în domeniul economic, în concordanță cu preocupările de stringentă actualitate ale unui mare număr de state și în primul rînd ale țărilor în curs de dezvoltare, ale O.N.U. și ale altor organizații internaționale, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a relevat însemnătatea colaborării dintre economiști și alți oameni de știință în lupta pentru promovarea noii ordini economice și politice, în interesul tuturor popoarelor, al cauzei generale a păcii și progresului social. Economiștii români au participat la numeroase manifestări internaționale — Bucureștiul a găzduit și un seminar al tinerilor economiști din țările socialiste pe această temă — au contribuit la elaborarea și publicarea a numeroase lucrări, studii, articole despre aspectele esențiale ale conceptului de nouă ordine și a căilor de înfăptuire a ei.

În ultimii ani se constată o preocupare tot mai arzătoare și din partea economiștilor și altor oameni de știință de pretutindeni pentru examinarea și aprofundarea problemelor noii ordini economice și politice internaționale. Au loc numeroase manifestări științifice, congrese, colocvii, seminarii, dezbateri etc., sînt elaborate ample studii, modele, lucrări în care, pe baza unor temeinice analize a realităților economice contemporane, se aduc argumente prin care se demonstrează că soluționarea problemelor cu care este confruntată omenirea nu este posibilă decît prin schimbarea ordinii economice existente.

Din ampla dezbatere internațională asupra acestor probleme se remarcă o mare diversitate de orientări politico-ideologice, firească dacă ținem seama de coexistența pe planetă a unor țări cu orînduiri sociale diferite.

Sînt exprimate numeroase opinii și puncte de vedere diferite, adesea contradictorii, asupra trăsăturilor sale caracteristice, a unor concepte esențiale, a formelor și metodelor de înfăptuire a noii ordini economice mondiale. Asupra problemelor de fond însă apar și puncte de convergență. Complexitatea problematicii, existența unor opinii diferite, necesitatea de a clarifica și aprofunda rațiunile, cauzele, soluțiile, implicațiile și semnificațiile lor sînt tot atîtea argumente care pledează în favoarea extinderii unui dialog constructiv, fundamentat pe un efort de maximă obiectivitate, într-un spirit responsabil și larg cooperativ.

Schimbarea imaginii despre trecut și a viziunii despre viitor

PE FUNDALUL adîncirii fenomenelor de criză cu care sînt confruntate statele capitaliste, preocuparea pentru viitorul ordinii mondiale a luat proporții și în aceste țări. Caracteristică pentru majoritatea lucrărilor elaborate în ultimul an este modificarea imaginii idilice despre societatea capitalistă și perspectivele ei. Iluziile despre infailibilitatea capitalismului în rezolvarea problemelor creșterii economice, despre societatea de consum, postindustrială, au început să se spulbere, locul lor luîndu-l de multe ori o atitudine de scrutare mai realistă a problemelor contemporane, o analiză mai lucidă a cauzelor și implicațiilor adîncirii decalajelor economice dintre state. Ultimul Raport către Clubul de la Roma (coordonat de laureatul premiului Nobel pentru economie — Jan Tinbergen) discutat la întrunirea de la Alger avînd drept temă schimbarea ordinii internaționale (R.I.O.) și nu numai el, relevă — pe baza unui bogat material documentar — că actualele decalaje sînt urmarea unor secole întregi de exploatare și dominație colonială, a faptului că actualele mecanisme și organisme economice internaționale au fost concepute astfel încît să acționeze în favoarea țărilor capitaliste dezvoltate industrial. Cu date convingătoare sînt demonstrate mecanismele prin care zecimea bogată a lumii și-a însușit și își însușește încă roadele eforturilor popoarelor din țările slab dezvoltate economic.

Este simptomatic faptul că, în zilele noastre, discuțiile despre viitor se concentrează pînă la urmă în jurul problemelor schimbării ordinii economice mondiale. La sfîrșitul lunii septembrie 1976 s-au întrunit la Killarney 3), în

---

1) **Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea pe țară a unităților de control al oamenilor muncii,** „Scînteia“ din 18 II 1977.

2) Lucrările sesiunii au fost publicate în amplul volum „Problemele unei noi ordini economice internaționale. Concepția președintelui Nicolae Ceaușescu despre noua ordine economică internațională“. Editura Politică, București, 1976.

3) „Le débat de Killarney“, l'Express nr. 1316/27. IX. — 3.X. 1976.

Irlanda, oameni de știință și cîteva sute de șefi de întreprinderi din statele capitaliste pentru a discuta despre viitorul sistemului economic mondial. Cu acel prilej Samuel Pisar — autorul cărții „Armele păcii" — care a condus dezbaterile — aprecia că „Oricare ar fi divergențele care se exprimă, în mod firesc, asupra viitorului, noi am căzut de acord asupra unui punct esențial : ordinea economică mondială de mîine nu va mai fi niciodată așa cum a fost inainte", discuțiile urmînd să abordeze pe de o parte ce ar trebui să fie această ordine mondială și pe de altă parte cum va fi ea, cel mai probabil. Subliniind faptul că de o jumătate de secol lumea socialistă a introdus în raporturile economice un foarte mare număr de inovații, un model radical nou de organizare a economiei naționale a unor state ce cuprind aproape jumătate din omenire, S. P. invita la realism în studierea consecințelor pe termen mediu și lung ale noilor realități.

Cu același prilej Jacques Attali aprecia că „Fiecare țară are o manieră a ei de a se restructura pentru a construi această ordine. În Europa, și în Franța în particular, se impune din ce în ce mai mult ideea că un socialism novator poate să fie o contribuție eficace, nu numai la bunăstarea francezilor ci la pacea lumii". Mai departe el avertizează că dacă prefacerile economice nu vor fi impuse de imensele majorități ale populației din aceste țări, ele vor fi cert impuse de imensele majorități din țările în curs de dezvoltare care suferă văzînd creșterea firmelor capitaliste bazată pe explotarea lor.

Unele încercări meritorii de analiză a cauzelor care au determinat ordinea nedreaptă, inechitabilă și nerațională a lumii capitaliste i-au condus pe autorii lor occidentali la concluzia că însuși sistemul de valori actual existent în acele țări nu mai corespunde condițiilor noi și exigențelor de viitor. Paul Chafer,[4]) critică tendințele unora de a apăra valorile existente. Din păcate, elementele de raționalitate nu se finalizează la unii autori și aceasta mai ales datorită faptului că nu reușesc să pătrundă esența fenomenelor și nu înțeleg că relațiile de producție sînt acelea care generează sistemul de valori propriu fiecărei societăți. Bunăoară, Paul Chafer apreciază că sistemul de valori actual bazat pe științele economice și politice nu mai corespunde, dar pentru soluționarea problemei propune un sistem bazat pe disciplinele artistice ! Cum reiese din cele de mai sus, unele teze vădesc optica deformată și limitată de poziția ideologică, mergînd pînă la încercări de apărare a tendințelor de dominație și obținere a unor avantaje unilaterale de către unele state pe seama spolierii altora etc. Asemenea puncte de vedere contravin înseși cerințelor obiective ale progresului economico-social general, contravin aspirațiilor celor mai arzătoare ale popoarelor, eliberate de colonialism, de a se înscrie pe calea progresului economico-social, contravin intereselor celor mai profunde ale tuturor popoarelor lumii de a trăi în condiții de pace. Împotriva unor atari tendințe se ridică cu fermitate economiștii și oamenii de știință progresiști, toți cei ce se situează pe poziții avansate, și care enunță soluții radicale, cu caracter revoluționar, militînd pentru așezarea relațiilor internaționale pe baza unor principii echitabile.

Cultivarea spiritului de înțelegere și cooperare menit să sprijine acțiunea

DEZBATERILE nu trebuie să fie animate doar de un spirit academic sau etico-moral. Dimpotrivă ele sînt menite să sprijine acțiunea, să-i creeze fundamentarea și perspectiva necesară. Necesitatea instaurării unei noi ordini economice internaționale este astăzi cvasiunanim recunoscută, dar simpla recunoaștere nu mai este satisfăcătoare. Se resimte tot mai imperios și urgent nevoia de acțiune. Cum arăta un economist dintr-o țară socialistă, fără realizarea unor noi structuri, a unei noi diviziuni internaționale a muncii, a eliminării injustiției și sărăciei, noua ordine rămîne doar un slogan cu un set de principii frumos formulate[5]).

Problematica noii ordini — incluzind teme mari și fundamentale ale contemporaneității, teme de acut interes pentru fiecare om și pentru strategia fiecărui stat și a umanității în ansamblu — oferă o bază reală de dialog și de destindere în lume, o fructuoasă alternativă pașnică la politica de forță și confruntări. Prin natura și anvergura lor aceste dezbateri sînt în măsură să contribuie la formarea unei viziuni realiste despre viitor, impregnată de simțul echității și dreptății, constituind un prilej de cultivare a spiritului umanist, a spiritului de înțelegere, colaborare și cooperare între popoare.

Prin eforturile comune ale unui număr cît mai mare de economiști și a altor oameni de știință, se poate ajunge la conceperea unei mari varietăți de căi și direcții în care se cere acționat pentru înfăptuirea unei ordini economice și politice cu adevărat noi, echitabile și raționale. Investigațiile economiștilor de pretutindeni constituie contribuții prețioase la progresul însuși al științelor economice, aceste importante discipline menite să studieze aspectele noi ale lumii economice contemporane, să formuleze ipoteze și concepte de înalt nivel de gîndire filozofică și economică, apte să genereze propuneri de acțiuni practice eficiente. În zilele noastre în fața științelor economice stau exigențe sporite ; ele trebuie să dezvăluie din hățișul de contradicții ale vieții economice, modul cum acționează cerințele legilor obiective ale progresului pentru a putea prezenta în fața oamenilor politici din țările respective variante de soluții, măsuri ce pot fi adoptate pentru a se înscrie pe traiectoria progresului și a răspunderii față de exigențele și aspirațiile cele mai nobile ale tuturor popoarelor lumii.

Eforturile conjugate ale economiștilor de pretutindeni, schimburile lor de opinii sînt de natură să contribuie la analizarea cu obiectivitate a proceselor caracteristice ale evoluției economiei mondiale care să reliefeze faptul că menținerea unui echilibru economic dinamic în lume devine din ce în ce mai dificilă în condițiile marilor decalaje existente azi între nivelurile economice ale diverselor state. Schimburile de opinii dintre economiști de diferite orientări și formații, colaborarea și cooperarea lor, sînt de natură să contribuie la evitarea unor ciocniri care pot deveni violente, la găsirea unor căi, forme, mijloace de organizare a relațiilor economice care să confere deplină egalitate în drepturi tuturor statelor lumii. În acest mod economiștii se pot afirma mai puternic în ampla mișcare în care sînt angajate forțe sociale uriașe, hotărîte să acționeze pentru crearea unui cadru favorizant înfăptuirii aspirațiilor de progres ale popoarelor, pot contribui mai eficient la fundamentarea și adoptarea deciziilor economice și politice la nivel local și național, menite să asigure edificarea unei noi ordini economice, a unei lumi mai bune și mai drepte.

Amploarea și seriozitatea marii dezbateri internaționale despre noua ordine, rolul acesteia în influențarea deciziilor politice la nivel național și planetar favorabile instaurării unor relații noi, cu adevărat echitabile între state, care să asigure progresul rapid al tuturor popoarelor, impun o participare și mai activă și din partea economiștilor din țara noastră. Experiența de pînă acum a economiștilor noștri se cere valorificată și amplificată pentru ca dialogul la nivel mondial să devină un teren de afirmare a concepției avansate a partidului nostru care se bucură de o largă audiență în întreaga lume, un cadru de prezentare a poziției consecvente și energice a României și a fructuoasei sale experiențe de colaborare și cooperare cu toate statele lumii pe baza principiilor ce se cer așezate la baza unei ordini noi, echitabile a lumii.

Însăși politica nouă la care aspirăm face absolut necesară dezvoltarea unei strînse colaborări și cooperări și a economiștilor și celorlalți oameni de știință pentru ca toate problemele complexe ale lumii contemporane, cu profunde implicații pentru întreaga evoluție a umanității, pentru cauza progresului, colaborării și păcii internaționale să-și găsească o soluționare, concretă, în procesul creării unei noi ordini economice internaționale.

Acuitatea și complexitatea problemelor economice ale lumii contemporane impun căutarea unor soluții noi, găsirea căilor de realizare a unui acord comun — în spiritul înțelegerii, colaborării și cooperării internaționale caracteristic și documentelor Conferinței de la Helsinki la care România a subscris și pe care le susține cu fermitate. Economiștii din țara noastră sînt hotărîți să răspundă cu promptitudine și competență acestui înalt comandament al epocii noastre, să militeze cu convingere pentru realizarea aspirațiilor politicii de pace și conlucrare internațională, să prezinte în dezbaterea economiștilor lumii experiența eforturilor României de depășire a subdezvoltării, de făurire a unei economii socialiste, unitare, avansate în condițiile colaborării și cooperării strînse cu toate statele lumii, ale conlucrării neobosite pentru făurirea unei lumi mai drepte și echitabile, a unei noi ordini economice internaționale.

dr. Maria D. POPESCU

---

[4]) Paul Chafer : Vers un nouvel ordre mondial : l'ère culturelle. În Cultures, vol. II, no. 3 1975, p. 14—29.

[5]) Intervenția lui T. Szentes de la Institutul de economie mondială din Budapesta, în cadrul lucrărilor colocviului „Symposium a new international economic order", report the Haga the Netherlands, 22—24 mai 1975, p. 30—38.

TEORII·IDEI

1907 — 1977: dimensiuni economico-sociale ale problemei agrare în România

AGRICULTURA ROMÂNEASCĂ PE TRAIECTORIA PROGRESULUI ECONOMIC

De la exploatare, împilări şi răscoale, la o agricultură modernă, socialistă

prof. Bucur ŞCHIOPU

SE ÎMPLINESC 70 DE ANI de la răsunătoarele răscoale care au marcat începutul acestui veac cu sîngeroasele sacrificii ale ţărănimii în lupta sa pentru pămînt, pentru lichidarea gravelor inegalităţi sociale şi economice care caracterizau relaţiile agrare din ţara noastră.

Nici reforma agrară din 1864, nici înăbuşirea sîngeroasă a răscoalelor şi nici reforma agrară din 1921 nu au rezolvat problema agrară în ţara noastră. Pe de altă parte reforma agrară din 1945 a lichidat doar rămăşiţele relaţiilor agrare feudale, fără să rezolve însă problemele legate de structura agrară, care se caracteriza prin existenţa unui mare număr de gospodării neeficiente economic. Organizarea sectorului socialist de stat în agricultură, începînd cu 1948, şi cooperativizarea treptată a gospodăriilor ţărăneşti a constituit cotitura radicală a agriculturii noastre de la o agricultură ţărănească de subzistenţă, la agricultura socialistă, deschizînd larg perspectivele progresului tehnic, economic şi social în agricultură.

Modernizarea agriculturii româneşti este unul din fenomenele caracteristice evoluţiei în perioada postbelică. Anii '60 au constituit practic începutul procesului de mecanizare complexă a agriculturii româneşti, fenomen ce s-a desfăşurat şi se desfăşoară cu viteză, ca urmare a dezvoltării unei puternice industrii de maşini. Astfel, de la 1 milion C.P. forţă animală şi 183 000 C.P. forţă mecanică în 1948, s-a ajuns la 400 000 C.P. forţă animală şi la 8 milioane C.P. forţă mecanică în 1975. În prezent, se folosesc în agricultura ţării aproape 44 000 combine, circa 50 000 semănători (faţă de numai 5 100 folosite în 1948), precum şi alte maşini şi utilaje de mare randament.

Modernizarea agriculturii noastre nu rezidă însă numai în mecanizare, chimizare, irigaţii, ameliorarea plantelor şi a raselor de animale, respectiv din modernizarea factorilor de producţie, ci şi din schimbarea sistemului de agricultură, a metodelor de gestiune, organizare şi planificare a producţiei. Sistemele de agricultură practicate în ţara noastră sînt caracteristice perioadei de tranziţie de la sisteme tradiţionale la sisteme intensive moderne, la agricultura de tip industrial. Sub impulsul creşterii cererii de consum, ca urmare a procesului de urbanizare, agricultura se transformă tot mai mult într-un mare consumator de tehnologii noi, adaptînd la nevoile sale metode de producţie industriale. Agricultura de tip industrial a apărut în ţara noastră în întreprinderile agricole de stat în special în ramurile creşterii animalelor, prin crearea **combinatelor industriale de creştere a păsărilor, porcilor şi taurinelor,** iar în producţia vegetală prin construirea de **sere moderne.** Treptat, aceste tehnologii noi se extind şi în sectorul cooperatist al agriculturii. Evoluţia relaţiilor din agricultura socialistă, dintre aceasta şi întreaga economie creează largi posibilităţi pentru dezvoltarea forţelor de producţie în toate ramurile economice pentru stabilirea unor raporturi optime între diferitele ramuri de producţie şi între diferite sectoare de activitate, pentru schimbarea mentalităţii, a comportamentului uman, a nivelului de formare şi calificare al tuturor membrilor societăţii.

Trecerea la un sistem intensiv de agricultură a adus pe prim planul preocupărilor problema specializării producţiei la nivelul unităţilor de producţie (al fermelor), în primul rînd în întreprinderile agricole de stat. Dar, **o dată cu specializarea fermelor se impune, tot mai mult procesul de integrare a acestora într-un sistem de legături economice** care să asigure deopotrivă ritmicitatea aprovizionării lor cu factori de producţie şi ritmicitatea preluării producţiei. Cîtă vreme agricultura se reproducea în mare măsură în sine însăşi — cazul agriculturii tradiţionale extensive polivalente — îmbinarea raţională a ramurilor de producţie constituia preocuparea de căpetenie. În condiţiile agriculturii intensive, specializate, legăturile acesteia cu sectoarele din amonte şi din aval capătă o importanţă de prim rang, deoarece factorii de producţie se cumpără tot mai mult în afara agriculturii, iar producţia agricolă este destinată în măsură tot mai mare sectoarelor neagricole.

Activitatea în agricultură — tot mai mult o variantă a muncii industriale

UNUL DINTRE FACTORII fundamentali sub impactul căruia se dezvoltă în ultimele decenii întregul sistem agroalimentar, este progresul ştiinţei şi al tehnicii. Apariţia şi generalizarea rapidă a unei avalanşe de inovaţii şi perfecţionări tehnice a dat un nou şi însemnat impuls transformărilor structurale ale producţiei de alimente. Concentrarea şi specializarea producţiei agricole constituie consecinţa directă a progresului tehnic contemporan iar diviziunea muncii şi specializarea, constituie bazele progresului economic în oricare din sectoarele unei economii avansate, inclusiv în agricultură.

Ramurile din amontele şi din avalul producţiei agricole se diversifică şi se specializează din ce în ce mai mult. La rîndul ei, agricultura, care devine din ce în ce mai mult cîmpul de transplantare a unor tehnologii şi metode industriale de producţie, cunoaşte un proces important de specializare. Vechile structuri de producţie agricolă sînt înlocuite cu structuri noi, mai dinamice, capabile să favorizeze introducerea tehnologiilor moderne de producţie, furnizate de ştiinţă, devenită o importantă forţă de producţie, motor al progresului tehnic şi economic.

Adaptarea sistemelor de agricultură tradiţională la exigenţele tehnologiilor de tip industrial, **transformarea, treptată, pe această bază a producţiei agricole într-o variantă a producţiei industriale,** constituie unul din efectele esenţiale ale pătrunderii progresului tehnic contemporan în agricultură.

Parcurgerea acestui drum s-a bazat însă pe realizarea şi aplicarea unei serii întregi de descoperiri în domeniul ştiinţei care pot fi grupate în următoarele categorii : a) în domeniul geneticii — producerea de „mătci" sau populaţii omogene apte de a fi crescute şi tratate în mod omogen ; b) în domeniul nutriţiei — producerea de alimente compuse, standardizate şi adaptate diferitelor perioade de creştere şi de producţie a păsărilor ; c) în domeniul mecanizării — mecanizarea şi automatizarea totală a ansamblului de operaţii ; d) în domeniul organizării muncii — diviziunea tehnologică a muncii, în raport cu ciclul biologic al animalelor, care permite separarea diferitelor faze ale procesului de producţie în secţii sau ferme diferite.

Avicultura este ramura producţiei animale în care industrializarea procesului de producţie a pătruns cel mai adînc, în comparaţie cu alte ramuri. Procesul de industrializare se răspîndeşte însă rapid : creşterea porcilor în complexe de tip industrial, complexe industriale de vaci de lapte şi îngrăşarea taurinelor şi ovinelor, de asemenea se dezvoltă în ritm susţinut combinate agroindustriale în domeniul legumelor şi fructelor integrate cu fabricile de conserve, etc. **Caracteristica esenţială a acestor unităţi** care reprezintă germenii unei agriculturi noi, este dată de faptul că producţia **este fondată pe obiectivele, metodele şi structurile economiei industriale.** Astfel în complexele de sere, productivitatea muncii este de 9—10 ori mai mare decît în cultura de cîmp, fiecare hectar de sere economisind 9 hectare teren, ceea ce înseamnă că 1 000 hectare de seră măresc suprafaţa agricolă cu 9 000 hectare, disponibile pentru alte culturi.

Structurile tradiţionale ale agriculturii artizanale „trosnesc din toate încheieturile", sub presiunea forţelor multiple, dintre care amintim principalele : investiţiile masive în domeniul educaţiei, instruirii şi ştiinţei ; descoperirile ştiinţei şi inovaţiile tehnologice în domeniul agricol ; dezvoltarea economiei industriale care determină transferurile fundamentale de resurse; modificarea structurală a ramurilor care înconjoară agricultura şi intervenţia lor în procesele agricole de producţie.

Dezvoltarea economiei naţionale şi în primul rînd a industriei antrenează agricultura în importante transformări ale căror efecte se manifestă mai ales prin : micşorarea populaţiei active, creşterea cererii alimentare ca urmare a transformării majorităţii populaţiei active din producători de alimente în consumatori ; spiritul de creativitate şi inovaţie, care atinge direct agricultura, prin ansamblul mijloacelor pe care sectoarele neagricole le pun la dispoziţia sa, prin spiritul pe care îl propagă în final industria în toate sectoarele. Sectoarele din amonte şi din aval, şi mai ales industria ca forţă economică motrice, joacă, faţă de agricultură, un rol inovator important în cursul acestor transformări tehnice şi structurale. Astfel apare în deplină evidenţă faptul că **industria este cea care industrializează agricultura.**

Experienţa ţării noastre arată că **în condiţiile economiei so-**

cialiste, industrializarea agriculturii poate începe de îndată ce industria este capabilă să asigure baza tehnică a acestui proces și se dezvoltă mai repede decît în condițiile economiei capitaliste occidentale. Economia socialistă oferă, pe de o parte, o structură agrară deosebit de favorabilă creării unor mari întreprinderi agricole de tip industrial, capabile să dea importante cantități de produse standardizate. Pe de altă parte, sistemul economic socialist poate să concentreze mai rapid mijloacele economice și financiare necesare marilor investiții de cultura și intervenția lor în procesele agricole de producție.

Trecerea la o agricultură de tip industrial are și **o latură socială,** deosebit de importantă. Ea **creează condițiile necesare pentru transformarea treptată a producției și a muncii agricole într-o variantă a producției industriale.** Pe această temelie se desfășoară însuși procesul de urbanizare a mediului rural, proces ce are drept urmare lichidarea agriculturii ca mod de viață tradițional și profesionalizarea acestui sector, modificarea mentalității, a modului de viață și nivelului de trai al agricultorilor.

Organizarea producției agricole se aseamănă tot mai mult cu organizarea producției industriale. Crește tot mai mult ponderea și contribuția cadrelor cu calificare superioară în domeniul tehnologiei și al conducerii. Odată cu aceasta, **conducerea proceselor de producție din agricultura de tip industrial trece într-o fază nouă, de la modelul tehnologic la un model nou bazat pe știința conducerii (management).**

Conducerea unui combinat agroindustrial are nevoie de un sector de cercetare aplicativă iar cercetarea și ingineria în genetică, biologie și nutriție, ca și în economia și organizarea conducerii trebuie să capete o pondere însemnată. În noile condiții, în combinatele agroindustriale ; actul de **conducere** nu mai poate fi conceput fără o fundamentare științifică menită să asigure atît elementele tehnice cît și orientările strategice ale dezvoltării producției combinatului în cadrul planului.

Procesul de producție agroindustrial trebuie să integreze și la noi — ca și în alte țări cu agricultură dezvoltată — cercetarea aplicativă necesară rezolvării problemelor la nivelul verigilor economice și tehnologice ale lanțului de producție integrată. Revoluția științifică în biologie, genetică și nutriția animală a dus la creșterea randamentului în producția vegetală și la reducerea consumului de furaje pentru producerea unui kg de carne, lapte etc. Astfel dacă pentru producerea a 100 000 tone carne in sistemul gospodăresc erau necesare 500—600 mii tone concentrate care se realizau pe 150—200 mii ha cultivate cu porumb, în combinatele agroindustriale, sînt necesare numai 350 mii tone, care pot fi realizate pe numai 50 mii hectare. Crearea porumbului hibrid, a unor rase hibride de porci și păsări, descoperirile realizate de știința nutriției în acest sector, permite concomitent cu creșterea productivității muncii (de 6—8 ori) economisirea și a circa 150 mii ha pămînt care pot fi destinate altor culturi. Această economie a pămîntului, prin creșterea producției agricole la ha reprezintă pentru țara noastră o sarcină prioritară.

Pe plan social, progresul tehnic se soldează cu eliberarea forței de muncă din agricultură pentru industrie. Pe măsură ce se organizează și se industrializează, agricultura, spre deosebire de celelalte ramuri ale economiei naționale, are nevoie în mod relativ și absolut de mai puțină forță de muncă pentru a cultiva aceeași suprafață de teren, pentru a crește același efectiv de animale și deci pentru a obține același volum de produse agricole. Cu toate acestea trebuie ținut seama de faptul că deși nevoile de forță de muncă ale agriculturii propriu-zise — redusă doar la producția vegetală și animală — scad în mod relativ și absolut, nu trebuie neglijat faptul că producția de alimente este o sarcină a sistemului agroalimentar care cuprinde chiar și in S.U.A. circa 1/3 din populația activă a țării. **Cu cît se reduce poziția agriculturii propriu-zise în ansamblul populației active din totalul economiei naționale, cu atît crește, pînă la un anumit nivel, ponderea celorlalte sectoare ale sistemului agroalimentar, din amontele și avalul agriculturii.**

Procesul de industrializare al agriculturii creează condiții de creștere a productivității muncii agricole ca și a ritmului de creștere a productivității acesteia. Este un fenomen care confirmă previziunea făcută de K. Marx, anume că „...pe o anumită treaptă de dezvoltare a industriei, această disproporție trebuie să înceapă să scadă, adică productivitatea agriculturii trebuie să crească relativ mai repede decît productivitatea industriei“.

Dialectica integrării agroindustriale

DACĂ ÎN ECONOMIA FEUDALĂ agricultura și industria agricolă erau integrate — pe marile moșii existau fabrici de spirt, bere și alte întreprinderi de prelucrare — prima revoluție industrială le-a dezintegrat, și le-a plasat pe traiectorii de dezvoltare diferite ca ritm, ceea ce a dus la adîncirea contradicțiilor dintre aceste verigi ale procesului unitar al producției agriculturii și industriei. Cea de a doua revoluție industrială, creează însă condițiile reunirii agriculturii și industriei pe o bază tehnologică și științifică superioară, restabilind echilibrul și dependența reciprocă dintre aceste două sectoare. Forma nouă de organizare născută din procesul dialectic de evoluție a relațiilor agroindustriale o constituie combinatul agroindustrial.

Dezvoltarea agriculturii de tip industrial, a dus la crearea agrozootehniei de tip industrial care integrează ferme avînd ca obiect al activității diferite stadii ale ciclului biologic de reproducție a animalelor și păsărilor, stadii separate prin diviziunea tehnologică a muncii în acest tip de unități. Numărul combinatelor agroindustriale integrate total sau parțial numai în sectorul agriculturii de stat se ridică la peste 125 de unități. Creșterea păsărilor pentru carne și ouă se dezvoltă în cea mai mare parte în sectorul de stat în aceste forme integrate de organizare a producției. A început să ia o dezvoltare din ce în ce mai mare pătrunderea tenhologiilor de tip industrial în sectorul de creștere a taurinelor și ovinelor. Exigențele mari în ceea ce privește cunoștințele tehnice au generat aceste unități cu un înalt grad de specializare a producției și a muncii. Experiența și a altor țări a scos în evidență, de pildă, faptul că un mare complex avicol fără fabrică proprie de furaje combinate, fără abator propriu, fără depozite frigorifice proprii și fără magazine proprii de desfacere, poate fi confruntat cu unele dificultăți în desfășurarea normală și regulată a fluxului producției. Trebuie subliniat, de asemenea, că ritmicitatea impusă de tehnologia de tip industrial impune respectarea cu strictețe a contractelor, pentru că altfel se produc perturbări în circuitul economic.

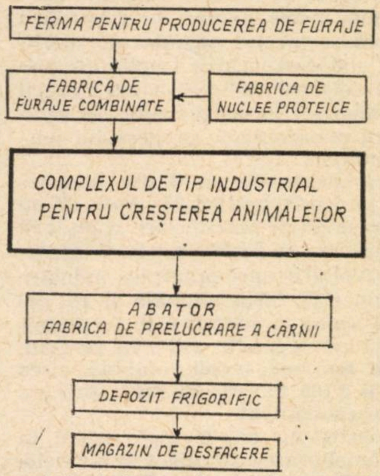
FERMA PENTRU PRODUCEREA DE FURAJE
FABRICA DE FURAJE COMBINATE
FABRICA DE NUCLEE PROTEICE
COMPLEXUL DE TIP INDUSTRIAL PENTRU CREȘTEREA ANIMALELOR
ABATOR
FABRICA DE PRELUCRARE A CĂRNII
DEPOZIT FRIGORIFIC
MAGAZIN DE DESFACERE

Pornind de la aceste considerente, ținînd cont de legăturile ce trebuie stabilite între diferitele verigi ale unui lanț de producție în cadrul sistemului de creștere de tip industrial, apare posibilă crearea unui complex integral agroindustrial care să recunoască verigile ilustrate în schemă.

Integrarea celor două verigi din amontele complexului este necesară deoarece, pe lîngă cantitatea furajelor, o importanță deosebită o prezintă calitatea acestora, calitatea cărnii, a ouălelor, eficiența economică fiind direct influențată de calitatea furajelor.

Eficiență ridicată în activitatea combinatelor agroindustriale

PRIMELE combinate agroindustriale au apărut în țara noastră încă de prin anii 1950. Astfel, Combinatul agroindustrial „30 Decembrie“ a fost organizat ca o unitate complexă încă la începutul lui 1950. În afară de suprafața agricolă pe care cultiva legume avea o fabrică de conserve, o fabrică de produse lactate, o fermă de vaci cu lapte și un abator cu un atelier pentru preparate de carne. Din producția totală, sectorul industrial reprezenta aproape 70%, zootehnia 10%, iar cultura de cîmp 20%. În 1965 au fost construite încă 11 ha sere moderne pentru cultura tomatelor. În anul 1975 producția a crescut de cca. 4 ori, iar fondurile fixe de cca. 7 ori față de 1960 ca urmare a creșterii suprafețelor cultivate cu tomate în sere la 20 de ha și construcției unei ferme de 100 mii găini pentru ouă. A fost construită, de asemenea, o fermă de creștere și îngrășare a 30 mii porci ; s-au dezvoltat plantații de pomi, mai ales de piersici. Combinatul s-a mai integrat în ultimul an cu o secție de un milion de pui pentru carne, și-a lărgit mult capacitățile în industrie și în desfacerea produselor proprii. Dacă ar primi din nou ferma de vaci de lapte, care a fost trecută unei alte întreprinderi, și ar construi o fabrică de furaje combinate, acest combinat agroindustrial ar avea un profil complet, ceea ce ar conduce la bune rezultate economice și financiare. Desigur că printr-o mai bună organizare a muncii și o utilizare mai eficientă a fondurilor fixe Combinatul agroindustrial „30 Decembrie“ va putea să se apropie ca eficiență de noile combinate cu mecanizare mai avansată.

Un alt combinat agroindustrial care a fost organizat cam tot în aceeași perioadă este Combinatul agroindustrial Prejmer. Acest combinat are culturi de cîmp, vaci de lapte, și un sector industrial. Deosebit de eficiente la acest combinat sînt ferma de nurci unde productivitatea anuală a muncii depășește 400 mii lei și secția industrială — 500 mii lei.

În agricultură au fost construite după 1960 peste 25 de combinate agroindustriale pentru producția de ouă și carne de pasăre. Nivelul investițiilor și al productivității munci pe un muncitor în aceste unități agroindustriale sînt net superioare față de toate sistemele tradiționale de creștere a păsărilor. Astfel la **Combinatul agroindustrial Crevedia** — combinat avicol agroindustrial complet integrat, cuprinzînd secție de incubație, de găini ouătoare, pui pentru carne, fabrică de furaje combinate, abator și rețea comercială de desfacere, investiția pe muncitor este de peste 400 mii lei, iar productivitatea muncii este de circa 450—500 mii lei. În acest combinat un muncitor asigură producția a 240 000 ouă pe an, ceea ce reprezintă necesarul de consum pentru 1 200 locuitori (socotind un consum mediu anual de 200 ouă/consumator). Ca urmare a productivității muncii ridicate, deși investițiile sînt mari, se obțin totuși peste 700 mii lei beneficii pe un muncitor.

Rezultate deosebite în acest sector s-au obținut și la marile combinate, specializate în producția de carne de pasăre, de la Galați și Titu, care, fiecare, realizează o producție anuală de 20 mii tone carne. Productivitatea muncii în unități fizice la Combinatul avicol Titu este de 17,5 tone carne de pasăre pe muncitor, ceea ce asigură necesarul de carne pentru aproape 900 consumatori pe an (socotind circa 20 kg carne/consumator/an). Aceste combinate sînt însă lipsite de fabrica de furaje combinate, fapt ce le poate crea mari dificultăți în procesul de producție.

În primii ani ai deceniului al 7-lea, au fost construite primele combinate agroindustriale de creșterea porcilor, cu un grad înalt de mecanizare și automatizare a procesului de producție. Astăzi există peste 35 de asemenea unități, în sectorul agriculturii de stat. Bunăoară **Combinatul agroindustrial Căzănești** — format din secții de reproducție, și îngrășare, fabrică de furaje combinate — realizează producția cu o investiție specifică de cca. 280 mii lei muncitor și o productivitate a muncii de 250 mii lei anual. Considerînd un combinat care produce 7 500 tone carne de porc în viu, rezultă că un muncitor asigură producției carnea de porc necesară pentru cca. 500 consumatori (avînd în vedere un consum mediu anual de cca. 30 kg. carne porc la un consumator).

Combinate agroindustriale au fost construite și în sectorul producției de lapte de vacă și carne de taurine. În prezent există peste 35 combinate pentru producția de lapte, peste 25 combinate pentru producția de carne de bovină și peste 25 combinate pentru îngrășarea ovinelor. Deși gradul de mecanizare și integrare în aceste combinate nu este atît de ridicat ca în sectoarele menționate mai sus, totuși producțiile și productivitatea muncii sînt de 3—4 ori mai mari decît în sistemul gospodăresc. Totodată procesul de concentrare, specializare, industrializare și integrare se desfășoară în ritm rapid în sectorul producției de legume, fructe și de vin. Peste 11 combinate din acest sector sînt organizate în jurul fabricilor de conserve, integrînd producția de legume — fructe, industrializarea și comercializarea acestora. În sectorul viticol sînt construite 10 combinate, iar în sectorul de sere funcționează 10 unități.

Parametrii economici ai multora dintre aceste combinate (investiția specifică, productivitatea muncii, beneficiile) au atins nivelul realizat de unități similare din țările cu agricultură dezvoltată, și apreciem că, pe măsură ce procesul de integrare se va dezvolta și perfecționa, nivelele mondiale pot fi depășite.

Impactul cerințelor de menținere a echilibrului ecologic

CA ORICE PROCES ECONOMIC și **dezvoltarea procesului de industrializare a agriculturii, ca urmare a investițiilor succesive realizate într-o unitate, atinge un optim economic de unde începe descreșterea eficienței economice. Aceasta întrucît se ating anumite limite care, dacă se depășesc, generează pagube pentru întreprindere și pentru societate.** În acest domeniu au început să apară în agricultura nordamericană — care a fost luată model pentru alte țări — anumite limite de eficiență pentru **întreprinderi**, datorită investițiilor foarte mari în utilaje și tehnologie, precum, și pentru **societate**, datorită gradului ridicat de poluare pe care îl generează aceste mari combinate de păsări, taurine și porcine. De asemenea a apărut o limită destul de serioasă odată cu criza energiei pe plan mondial.

Dar cea mai serioasă restricție în tendința de supradimensionare a combinatelor de creștere și îngrășarea porcilor și a păsărilor, a apărut datorită crizei mondiale alimentare în sectorul cerealier, criză care se va accentua în anii care vin. Este cunoscut faptul ca în producția de carne de porc, a ouălelor și a cărnii de pasăre se folosește ca hrană cereale, hrana de bază a miliarde de oameni de pe tot globul. În timp ce aproape o jumătate de miliard de oameni sînt subalimentați, din lipsă de cereale pentru hrana zilnică, în S.U.A. se consumă pe cap de locuitor aproape 1 000 kg. cereale din care mai puțin de 100 kg. este consum uman, restul fiind consumul animalelor.

Din cauza acestor restricții, în agricultura nordamericană a apărut o nouă tendință în producția de carne și anume : trecerea de la producția de carne de porc și de pasăre, ce se bazează în principal pe cereale, la producerea cărnii de bovine și ovine, care se obține în principal cu lucernă, trifoi, soia și furaje grosiere. În lumina acestor evenimente recente, a căror tendință — după toate probabilitățile, se va prelungi și în viitor, apare ca necesară examinarea strategiei de dezvoltare și organizare a sectorului producției de carne. Ținînd seama de implicațiile furajării animalelor în marile combinate agroindustriale în principal cu concentrate, secretarul general al partidului tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** indica încă din 1974 **„Să ridicăm animalele în munți, așa cum au făcut-o de veacuri moșii și strămoșii noștri“.**

Restricțiile aduse în ultimii ani de criza alimentară, criza energetică și limitele altor resurse materiale, necesită ca, concomitent cu dezvoltarea combinatelor agroindustriale, să se stimuleze și dezvoltarea producției de carne, în unități de producție (secții, ateliere, ferme) mici, care să folosească mai puține concentrate pentru un kg. de carne și care să se bazeze într-o măsură mai mare pe trifoi, lucernă și pășune (cca. 6—7 luni/an).

Un asemenea sistem, necesită grajduri simple, amplasate pe lucerniere sau pășuni, iar animalele crescute o mare parte a anului în aer liber și soare, pot să-și asigure în condițiuni mai ieftine proteinele și vitaminele necesare. Consumul de calorii folosite pentru producerea unei calorii alimentare trebuie luat în seamă și la stabilirea orientării producției de carne.

Mergînd în continuare numai pe varianta marilor combinate agroindustriale acest indice va crește la un asemenea nivel încît **producția de carne va fi condiționată de limitele resurselor energetice și a altor resurse materiale și financiare.** În același timp ar rămîne nefolosite importante resurse specifice țării noastre care, cu un consum energetic și cerealier mai redus, dar cu un anumit consum mai ridicat de forță de muncă, ne-ar putea aduce o producție sporită de carne. Se știe, de asemenea, că, dezvoltarea în ultimii ani, atît pe plan mondial cît și în țara noastră, a unei agriculturi excesiv chimizate, a determinat o scădere treptată a conținutului de humus din sol. Dezvoltarea culturilor de lucernă și trifoi în asolament permit ca paralel cu sporirea producției de carne, să se reechilibreze, pe această bază și conținutul în humus al solului.

Aceiași factori restrictivi apăruți în ultimii ani pe arena mondială au determinat și determină orientări noi în ponderea dată diferitelor specii de animale pentru asigurarea producției de carne. Este știut că porcinele și păsările sînt concurenți ai omului la farfuria cu cereale, în timp ce bovinele și ovinele pot fi crescute cu mai puține concentrate. Acest lucru a făcut ca marile firme nordamericane : Pionier (S.U.A.) și Shaver (Canada), specializate în producția de ouă și carne de pasăre să-și orienteze, în ultimii ani, producția spre carnea de ovine și bovine.

Pentru asigurarea creșterii continue a cererii de carne, oamenii de știință ca și organizatorii acestei producții lucrează în ultimii ani la crearea unor noi rase hibride de bovine, ca și la crearea unor noi rase de ovine mai prolifice, ambele specii urmînd să fie furajate în cea mai mare parte cu trifoi, lucernă, soia și pășune. În privința ameliorării ovinelor prezintă interes în mod deosebit oaia finlandeză ce se distinge printr-o prolificitate mai ridicată (2—3 miei/an).

Ținînd seama de tendințele ce se manifestă pe plan internațional în domeniul producției de carne, este deosebit de evident faptul că **modelul avut în vedere pentru țara noastră trebuie pornit de la condițiile specifice de care dispunem.** În cadrul acestui model strategic, este necesar să se asigure un optim economic bazat pe o proporționare rațională a dezvoltării în continuare a combinatelor agroindustriale și a dezvoltării sistemului tradițional bazat pe unități mici și mijlocii, care să folosească resursele de pășuni, fînețe, trifoi, lucernă, asigurînd deci ameliorarea solurilor țării, contribuind în același timp, la menținerea unui echilibru ecologic între OM — PLANTĂ — SOL — ANIMAL.

CELE ARĂTATE evidențiază pe deplin drumul, marcat de mari și importante realizări, parcurs de agricultura românească în anii socialismului. Însuși faptul că în fața acestui sector se ridică astăzi probleme similare cu cele ce se ridică cu deosebire în fața țărilor cu o agricultură dezvoltată, demonstrează saltul calitativ, realizat în timp relativ scurt, de această ramură de bază a economiei naționale. Orientările și sarcinile stabilite de Congresul al XI-lea al partidului pentru progresul pe mai departe al agriculturii socialiste, succesele realizate de oamenii muncii în acest sector oferă depline temeiuri pentru creșterea contribuției agriculturii — mereu mai industrializată — la ridicarea României socialiste pe noi culmi de progres și civilizație.

TEORII·IDEI

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

1907 — 1977: dimensiuni economico-sociale ale problemei agrare în România

Cauzele răscoalei în gîndirea doctrinarilor vremii

FIECARE NAȚIUNE cunoaște în existența sa evenimente cu conținut și semnificații deosebite pentru momentul desfășurării lor, dar mai ales pentru viitor. Pentru România în șirul unor asemenea evenimente se înscrie și marea răscoală a țăranilor din 1907.

Înțelegerea locului și rolului răcoalei din 1907 nu poate fi, desigur, disociată de cunoașterea cadrului general social economic de la sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului XX. România se găsea în acel moment în prima fază a dezvoltării capitaliste, fiind o țară slab dezvoltată, cu o economie predominant agrară, cu puternice rămășițe feudale. Pe acest fond este de reținut că problema agrară, în toate laturile sale — socială, economică, politică, tehnică — constituia una din problemele cardinale ale economiei românești, după cum arăta **C. Dobrogeanu Gherea** în „Neoiobăgia" „...una dintre cele mai vitale" între problemele sociale ale țării și aceasta datorită, în principal, raportului în care se afla cu soluționarea și satisfacerea necesităților obiective ale dezvoltării României. Indeosebi la începutul secolului al XX-lea, anul 1907 constituie perioada unor mari și aprinse confruntări de opinii în jurul acestei probleme...

Studiul documentelor timpului — paginile presei sau ale lucrărilor de specialitate, documentele unor întruniri sau conferințe, dezbaterile Camerei sau ale Senatului ș.a. — relevă că existența unei probleme agrare era recunoscută de majoritatea economiștilor și oamenilor politici, indiferent de orientare sau grupare, cu excepția reprezentanților curentului conservator. Date fiind structura proprietății, regimul muncii, arendășia, reaua administrație, nivelul ridicat al impozitelor percepute de stat, modul de exploatare agricol înapoiat, producția în general scăzută la hectar, nivelul redus al retribuției muncii; date fiind raporturile agrare, care, în ansamblul lor, purtau amprenta coexistenței elementelor de natură feudală cu elemente ale relațiilor de producție capitaliste, **gospodăria țărănească, indeosebi cea mică, se găsea într-o stare de cruntă mizerie,** nivelul de viață al țăranului român era inadmisibil de redus, casele, traiul, îmbrăcămintea țăranului erau insalubre, neigienice, exista un număr mare de maladii și un grad înalt de mortalitate, mai mult de două treimi din locuitori erau analfabeți. O asemenea stare socială grea era atestată chiar și de către unii dintre cei mai reacționari economiști reprezentanți ai burgheziei. **A. C. Cuza,** de exemplu, arăta că : „La sate, ascuns prin bordeie, sub pămînt, trăiește în cea mai crudă neștiință pradă unei exploatări neomenoase, un popor rău îmbrăcat și rău hrănit, secătuit de trudă și de boli". Mai mult, scria profesorul ieșean „între clasele de sus și clasele de jos există un adevărat abis. Sunt două civilizațiuni cari se desfășoară alături pe același pămînt, două stări de cultură diferite, cari nu se înțeleg, dar se condiționează"1).

Dar recunoașterea cvasi unanimă a stărilor mizere de la sate nu însemna întotdeauna exprimarea dorinței de schimbare radicală în folosul țărănimii. Deseori economiștii burghezi nu relevau cauzele de fond ale acestei stări de mizerie, propunînd numai îmbunătățiri care urmăreau doar **evitarea conflictelor sociale deschise și atragerea maselor de partea burgheziei in scopul dezvoltării capitaliste a României.** Ne gîndim, de pildă, la **Radu Rosetti,** care înfățișînd realist mizeria satelor românești și analizînd cauzele unor răscoale premergătoare celei din 1907, deși sublinia că simptomele nemulțumirii erau vizibile, aprecia că „această nemulțumire era mai mult latentă..."2) ceea ce, după el, a făcut ca tulburările din 1888 să „surprindă" boierimea și administrația.

Militantul socialist **Constantin Dobrogeanu-Gherea** sesizează pe deplin aceste chestiuni. Analizînd lucrarea lui Radu Rosetti **„Pentru ce s-au răsculat țăranii ?",** Gherea precizează că autorul nu reușește să realizeze o analiză integrală a stării țărănești, să sublinieze motivele principale ce generau revoltele țăranilor. El subliniază că această lucrare are, pe lîngă alte defecte, unul capital : „nu procedează științificește, ca sociolog : din masa de cauze prime și imediate nu caută... să scoată cauzele generale ale fenomenului, legea însăși ●

FIȘE

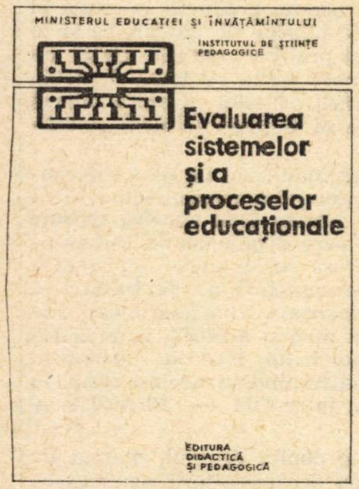

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE PEDAGOGICE

Evaluarea sistemelor și a proceselor educaționale

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ

● *Pornindu-se de la influența necontestată, dar încă insuficient cuantificabilă a educației asupra creșterii economice, în lucrarea* Evaluarea sistemelor și a proceselor educaționale, *apărută recent sub egida Institutului de științe pedagogice, (Editura didactică și pedagogică, București, 1976, 200 p.), se consideră de mare actualitate elaborarea modalităților științifice de evaluare a randamentului procesului de instruire. Autorii sînt Magdalena Banto, C. Bob, Vl. Krasnaseschi (coordonator), T. Mirescu, Ana Negulescu, A. Novak, V. Ștefănescu, N. Vințanu, Simona Vorniceanu.*

Simpla aproximare a aportului economico-social al învățămîntului nu mai corespunde exigențelor actuale. Devine necesară o evaluare operațională care, fixîndu-și ca sistem de referință un număr de criterii și indicatori, să permită corectarea și reproiectarea variantelor de soluții în toate domeniile vieții școlare, pe baza rezultatelor obținute și a principiului optimizării. Evaluarea se conturează astfel ca o problemă apărută sub impulsul efortului de a introduce în școală principiile conducerii științifice, ale demersului operațional. Ea începe prin a defini ceea ce este de realizat (obiectivul), mijloacele prin care urmează să se realizeze (strategia și metodologia), precum și prin care se vor aprecia rezultatele.

Fără pretenția de a epuiza problematica evaluării, lucrarea conturează cîteva elemente de primă importanță în problemă, oferind și două categorii de metode experimentale de evaluare, atît a rezultatelor, cît și a factorilor.

Masă rotundă la Voprosî Ekonomiki

● *Revista* VOPROSÎ EKONOMIKI *publică în nr. 1/1977 o masă rotundă pe tema folosirii legilor economice. Discuția a fost condusă de acad. T. S. Haciaturov, redactorul-șef al revistei. Au participat acad. A. M. Rumianțev, G. A. Kozlov, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., prof. dr. R. A. Belousov, prof. dr. L. I. Abalkin, dr. A. S. Gusarov, docent V. N. Kașin ș.a.*

Sintetizînd dezbaterile, acad. T. S. Haciaturov a subliniat că : sarcina economiei politice a socialismului nu constă numai în definirea legilor și categoriilor, ci și în legarea acestora de elaborarea și rezolvarea problemelor economice concrete ; abordarea problematicii aplicării legilor economice trebuie să fie complexă, sistemică ; problemele economice concrete trebuie să fie studiate nu numai din punctul de vedere al producției, ci și al reproducției – fără de care se omit factori importanți, cum sînt baza de reparații, aprovizionarea cu piese de schimb, depozite, elevatoare, frigorifere și alte elemente infrastructurale ; deși crearea infrastructurii presupune cheltuieli suplimentare, acestea se amortizează repede pe seama reducerii pierderilor, prelungirii termenelor de funcționare a utilajului ș.a. ; ridicarea calității producției presupune adesea materiale calitativ superioare, folosirea unor metode perfecționate de prelucrare ș.a., care urcă costurile ; aceasta implică creșterea prețurilor care, dacă nu se realizează la timp, nu cointeresează întreprinderile în cresterea calității produselor lor. Discuția a arătat că problema folosirii legilor economice nu este legată doar de cunoașterea acțiunii lor, dar și de crearea unui mecanism corespunzător pentru rezolvarea sarcinilor practice.

Modelul Bariloche

● *Sub titlul Catastrophe ou nouvelle société ? (Catastrofă sau o societate nouă ?), revista*

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

producerii lui. De aceea, faptele și cauzele sînt înșirate fără sistem, fără indicarea valorilor relative : de aceea, iarăși, cu toate calitățile acestei opere, ea nu ne dă răspunsul la întrebarea pe care R. Rosetti a pus-o ca titlu chiar al cărții : **„Pentru ce s-au răsculat țăranii ?". Avem multe răspunsuri, — dar răspunsul nu-l avem"3).**

Răspunsul îl oferă însuși gînditorul socialist. Cauzele adînci care au făcut posibile revoltele — spunea Gherea — erau contradicțiile economice, anomaliile sociale, antagonismele grămădite în regimul agrar al vremii 4). Revoltele „se plămădesc în adîncul vieții din antagonismele și contradicțiile sociale și.. la un moment dat trebuie să izbucnească"5). Tot Gherea arată că analiza stărilor de lucruri de către unii gînditori burghezi urmărește găsirea de către autorități a unor vinovați și abaterea în acest mod a atenției de la marile probleme ale timpului.

Trebuie arătat dealtfel că gînditorii socialiști români din timpul respectiv, și în mod deosebit C. Dobrogeanu-Gherea, după cum au realizat reflectarea fidelă a stărilor de lucruri de la sate, așa au investigat temeinic și relevat cu limpezime, pe larg, cauzele economice și sociale ce generau aceste stări de lucruri, ce generau răscoalele. O asemenea analiză, își are geneza în profundele legături organice dintre proletariat și țărănime, determinate de însăși mobilurile mișcării socialiste în România de la primele ei începuturi – o lume mai bună, lipsită de exploatare. Or, acest nobil țel concentra, prin numeroase verigi, analiza și rezolvarea justă a problemei agrare la noi. Se poate arăta că inițiativa reprezentanților proletariatului român de la sfîrșitul secolului XIX de a alcătui un program agrar închegat, de a atrage țărănimea în luptă pentru împlinirea idealurilor socialiste constituie, potrivit unor numeroase dovezi, un act de pionierat în mișcarea socialistă europeană. Se relevă prin aceasta **rădăcinile istorice adînci și temeiurile trainice ale alianței dintre proletariatul român și țărănime în lupta pentru o lume mai bună,** temeiuri puse cu mai multă putere în relief cu ocazia marii răscoale din 1907, sprijinită prin numeroase forme, acțiuni și mijloace de mișcarea socialistă, de proletariat.

În completă discordanță cu realitatea era concepția conservatorilor referitoare la cauzele răscoalei din 1907. Se releva că răscoalele nu aveau cauze de natură economică, fiind puse pe seama activității unor instigatori. **I. N. Lahovari** susținea astfel în 1907 că „tentativa de revoluție agrară la care asistăm n-a fost provocată... prin starea de mizerie și de împilare la care ar fi redus țăranul român". Adevărata cauză, după el, „a fost tentativa de a pune mîna prin violență și teroare pe exploatațiunea moșiilor proprietarilor mari"6).

În susținerea punctului lor de vedere conservatorii au atacat cu vehemență doctrinele socialiste referitoare la răscoală, mișcarea socialistă în general. **I. A. Brătescu** cerea astfel în Parlament lichidarea cercurilor „România muncitoare" din Capitală, din Craiova și Constanța, expulzarea din țară a conducătorilor mișcării socialiste. Derutați de mersul evenimentelor aflat în totală discordanță cu ideile pe care le susțineau, conservatorii relevau că vinovați de răscoală ar fi fost... chiar liberalii, care ar fi inoculat în masa țărănească ideea că statul va trebui să le dea pămînt.

Sînt teze și idei ce au fost întîmpinate cu aprecieri critice din partea a numeroși gînditori, ce priveau cauzele răscoalei de pe poziții mai apropiate de cerințele dezvoltării României, ale înlăturării rămășițelor feudale din economia țării. **G. D. Creangă,** după ce califică repartizarea proprietății rurale ca fiind „din cele mai grele", după ce arată că aproximativ 85% din totalul țăranilor nu-și au asigurat traiul lor din propriul pămînt, subliniază și el că „aceasta este cauza că chestiunea țărănească a devenit așa de acută, că soluțiunea ei e atît de grea"7). Minte luminată și lucidă, **Nicolae Iorga** arată că „răscoala noastră a fost un strigăt de foame și de indignare în cea mai mare parte, și nu a fost faptul unor răi cetățeni..."8).

Recunoașterea, în acest context, a existenței unor cauze obiective ale răscoalei din partea reprezentanților burgheziei nu a însemnat totodată și acceptarea frămîntărilor țărănești, a marii mișcări de la 1907. Rezolvarea problemelor s-a considerat astfel a fi posibilă nu prin răscoală, ci prin măsuri de reprimare brutală a acesteia...

V. PÎRVU
Craiova

---

1) A. C. Cuza, Studii economice-politice (1890-1930), București, 1930, p. 214, 444.

2) Radu D. Rosetti. Pentru ce s-au răsculat țăranii, Buc. Socec, 1907, p. 606.

3) C. D. Gherea, Neoiobăgia. Buc. Ed. Viața Românească, S. A. Librăria Alcalay, pag. 181.

4) C. D. Gherea, loc cit, p. 191.

5) C. D. Gehrea, loc. cit. p. 176.

6) I. N. Lahovari, Chestia agrară în România, București, 1907, p. 3, 45, 14.

7) G. D. Creangă, Considerațiuni generale asupra reformelor agrare și asupra exproprierei, București, 1913, p. 17-18.

8) N. Iorga, Dezbaterile Adunării Deputaților, nr. 7/25 noiembrie 1907.

CÉRÈS (noiembrie–decembrie 1976) prezintă un studiu pe care îl apreciază drept un „contra-raport" la lucrările elaborate pentru „Clubul de la Roma". Studiul, în prezent terminat, a fost realizat la Fundația Bariloche din Argentina, de o echipă de circa 20 de cercetători din mai multe discipline, sub conducerea geologului Amilcar O. Herrera (Catastrophe or New Society. A Latin American World Model, Ottawa 1976).

În opoziție cu lucrările „Clubului de la Roma", se spune în comentariul revistei, Fundația Bariloche consideră că problemele majore ale umanității nu sînt de ordin fizic, ci socio-economic. Obiecția principală la modelele amintite constă în faptul că ele acceptă fără critică valorile de bază ale societății „industriale" actuale și că apreciază creșterea rapidă a populației din țările subdezvoltate ca fiind principala problemă mondială. Modelul propune, drept obiectiv, cîțiva indicatori care ar trebui atinși în domeniul alimentației, al educației și al locuințelor. Din momentul în care venitul pe locuitor ajunge în țările industrializate la 4 500 dolari pe an, ar urma să intervină un program deliberat de încetinire a creșterii economice (1-2 la sută pe an). Dimpotrivă, în țările în curs de dezvoltare, creșterea ar trebui să rămînă de peste 2 la sută pe an, chiar cînd nevoile fundamentale ar fi satisfăcute. Într-o societate care își frînează astfel propria expansiune economică, resursele energetice și minerale nu ar mai constitui o limită. Măsurile sociale, politice și economice ar putea menține poluarea la un nivel acceptabil cu un cost care nu ar depăși 2 la sută din P.N.B. În ce privește populația, metoda cea mai bună de a frîna creșterea este „ameliorarea condițiilor de viață". Modelul este pus în mișcare în timp, pornind din 1980. Calculatoarele electronice arată că cel mai greu rezolvabilă rămîne situația alimentară în Asia (condiția ar fi ca randamentul în agricultură să ajungă la șase tone pe hectar).

Structură conflictuală

• O analiză multilaterală a aspectelor oferite de viața economică și social-politică americană contemporană este întreprinsă de D. Stanley Eitzen, sub titlul Social Structure and Social Problems in America *(Structură socială și probleme sociale în America), 1975, 438 p. Autorul, profesor la Universitatea din Kansas, analizează societatea americană prin prisma unei dualități continue a factorilor integratori și dezintegratori. În opinia sa, societatea americană se caracterizează „prin armonie și conflict, prin integrare și diviziune, prin stabilitate și schimbare". Sînt cercetate pe rînd : viața socială, caracterizată prin ordine și conflict, diviziune și violență, inegalitate, stratificare socială, dimensiuni mari ale sărăciei și consecințele lor. Instituțiile americane, considerate pe o scară foarte largă – industrializare, urbanizare, familie, educație, religie – sînt privite în lumina dihotomiei stabilitate – instabilitate. În fiecare capitol în parte, balanța tinde – afirmă autorul – să încline în favoarea aspectelor de conflict.*

Controlul financiar și expertiza contabilă

• În Editura Didactică și Pedagogică, a apărut, sub egida Ministerului Educației și Învățămîntului, volumul cu titlul de mai sus, 258 pagini, întocmit de Liviu Henegaru, pentru uzul studenților din învățămîntul superior economic, al cadrelor din economie și mai ales al celor care desfășoară activitate de control financiar.

În lucrare sînt precizate unele noțiuni de frecventă întrebuințare și se abordează o serie de aspecte încă puțin prospectate. Din prima categorie fac parte distincția între noțiunile de control, valorificare și revizie ; clasificarea formelor controlului în funcție de organul care îl execută și de obiectivele urmărite, paralelă în materie de control între socialism și capitalism. Din a doua categorie : plasarea controlului în context micro- și macro-economic ; efectele mecanizării și formele delincvenței economice ; metode specifice pentru controlul activității de comerț exterior, ținînd seama de factorii conjuncturali ; organismele cele mai noi ale activității și controlului nostru economic.

FIȘE

ECONOMIE MONDIALA

Cerințe ale noii ordini economice internaționale

O NECESITATE OBIECTIVĂ — CONSOLIDAREA INDEPENDENȚEI FIECĂREI NAȚIUNI (II)

ESTE O REALITATE de prim ordin că, în epoca noastră, se definesc și se formează noi state naționale, lupta de eliberare națională, pentru constituirea de noi entități suverane și apărarea independenței naționale reprezentînd una din forțele cele mai influente în desfășurarea și modelarea vieții internaționale Faptele atestă cu putere că, departe de a-și fi încheiat rolul în istorie, „națiunea, statul național — așa cum se arată în Programul Partidului Comunist Român — sînt chemate să aibă și în continuare, pentru o lungă perioadă de timp, un rol de mare însemnătate în societate, în lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru lichidarea vechilor relații de inegalitate și așezarea raporturilor dintre state pe principii noi, democratice, de demnitate, egalitate și dreptate națională și socială“ 7).

Obiectivul principal al ofensivei teoriilor cosmopolite, nihiliste îl constituie tocmai statul național și instituția suveranității de stat. Desigur, în cele din urmă, și teoriile care combat suveranitatea au ca țel final statul, al cărui atribut inalienabil îl constituie aceasta.

Concepții anacronice, în contradicție cu mersul istoriei

UNA DIN ASERȚIUNILE întîlnite frecvent în literatura occidentală se referă la caracterul „anacronic“ al statului. Înseși premisele existenței statului ca formă de organizare socială ar fi încetat să mai fie prezente în epoca noastră. Căzut, ca atare, în desuetudine, statul ar trebui desființat ca necorespunzător dezvoltării contemporane.

În același context este reluată vechea temă potrivit căreia statul ar fi un factor de „anarhie“, iar războiul ca fenomen social s-ar datora existenței statului național și nu va dispărea atît timp cît se menține sistemul statal.

Nu lipsește nici invocarea argumentului „tehnologic“, potrivit căruia persistența statului suveran ar fi în dezacord cu cerințele raționale ale epocii, tehnologia modernă făcînd ca statul să fie o formă de organizare socială perimată.

Se afirmă, de asemenea, că statul național ar fi incapabil să răspundă exigențelor decurgînd pentru omenire din dimensiunea globală a problemelor și în general să facă față pericolelor care amenință planeta noastră 8).

Asemenea concepții se dovedesc a fi, ele însele, produsul unei gîndiri anacronice, care se află într-o contradicție ireductibilă cu marile direcții de mișcare ale istoriei în etapa contemporană.

Renașterea și întărirea sentimentului național — expresie concludentă a voinței nestrămutate a popoarelor de emancipare națională și socială — constituie unul din factorii cei mai dinamici și mai importanți ai dezvoltării mondiale. Fenomen eminamente pozitiv, el exercită o influență covîrșitoare asupra evoluției progresiste a întregii omeniri. Dimensiunea fenomenului este amplificată de împrejurarea existenței în lume a unui număr însemnat de popoare care se află în faza incipientă a organizării și formării lor ca națiuni, la începutul constituirii lor în state naționale. Este temeiul ce justifică aprecierea că pentru o îndelungată perioadă istorică sentimentul național, dorința de independență națională vor juca un rol proeminent în viața internațională. Concluzia ce se impune este de a se ține seama de acest proces istoric, acționîndu-se, așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „pentru sprijinirea dezvoltării și întăririi statelor naționale, organizării de sine stătătoare a națiunilor, pentru preluarea de către acestea în propriile mîini a bogățiilor naționale. De asemenea, este necesar să se creeze condiții ca fiecare națiune să-și poată asigura dezvoltarea corespunzător condițiilor istorice naționale și sociale proprii“ 9).** Independența și suveranitatea națională constituie astfel, cum atestă realitățile epocii noastre, premise ale progresului economic în țările în curs de dezvoltare.

Acuzațiile ce se aduc în mod curent suveranității invocă acțiunile arbitrare, ilicite întreprinse adesea de anumite state în raporturile internaționale, violările relativ frecvente ale regulilor de drept și ale preceptelor morale. Se afirmă că vinovată de această stare de lucruri este instituția suveranității care ar permite, chipurile, statelor să acționeze practic după bunul lor plac.

Trebuie să se facă de la început precizarea că o asemenea abordare este complet eronată. Mai întîi, se confundă suveranitatea ca normă, ca principiu, ca instituție legală cu comportamentul subiectelor dreptului internațional, statele. Or, nu numai că între aceste două categorii nu se poate pune semnul egalității, dar se cere operată o distincție clară, netă între ele. Suveranitatea configurează cadrul legal în care trebuie să se circumscrie conduita statelor, dar nu ea este cea care definește politica pe care o urmează aceste state. Ea indică ceea ce le este permis statelor și ceea ce le este interzis, dar nu stabilește, nu inițiază și nu săvîrșește acțiunile ilegale ale statelor. Ea statornicește nu numai drepturi, ci și obligații ferme pentru state, între care cele ce privesc respectarea personalității altor state și observarea regulilor de drept internațional ocupă un loc proeminent.

Așa fiind, suveranitatea nu este vinovată și nu poate fi blamată pentru comportamentul ilegal al statelor. Acest aspect ține în întregime de atitudinea statelor, adică de politica concretă a cercurilor conducătoare, care, la rîndul lor, reflectă interesele clasei sau claselor ai căror exponenți sînt. În locul unor sentințe abstracte pronunțate la adresa suveranității, se impune condamnarea violărilor concrete ale normelor de conduită internațională, adică condamnarea statului sau statelor care se fac vinovate de săvîrșirea unor asemenea acte ilicite.

Pe de altă parte, este necesar să se aibă în vedere că, din punct de vedere legal, statele suverane nu pot acționa după bunul lor plac în aria relațiilor internaționale. Faza suveranității „absolute“, în sensul libertății nelimitate de acțiune în planul raporturilor externe, este completamente depășită, ținînd doar de domeniul istoriei. În virtutea suveranității lor, statele s-au pus de acord asupra unui număr impresionant de mare de norme, reguli și principii care s-au constituit în adevărate coduri obligatorii de conduită pentru state. Una din îndatoririle legale fundamentale ale statelor — și aceasta este o trăsătură distinctivă esențială a dreptului internațional al etapei actuale — este tocmai aceea de a respecta legea pe care au stabilit-o în comun, pe temeiul suveranității lor.

Acțiunile care depășesc această obligație și, în general, celelalte obligații ce revin statelor conform dreptului internațional, au un caracter ilicit și, ca atare, sînt condamnabile din punct de vedere legal, atrăgînd după ele răspunderea internațională a statului sau statelor ce se fac vinovate de săvîrșirea lor.

Interdependența în lumea contemporană sporește nevoia de cooperare

ACCENTUAREA interdependenței între state, în cele mai variate domenii — economic, politic, militar, tehnic, științific, cultural etc. — constituie, precum se știe, una dn trăsăturile cele mai caracteristice ale lumii contemporane.

Susceptibil de interpretări pe cît de diferite, pe atît de contradictorii, fenomenul a devenit o sursă de inspirație pentru autorii feluritelor proiecte supranaționale și transnaționale. Se simte, de aceea, nevoia perceperii și interpretării corecte a interdependențelor, spre a se putea degaja concluzii raționale, juste, utile.

Nu arareori lucrurile se înfățișează de o asemenea manieră, încît se poate crea impresia — evident nefondată — că omenirea ar fi confruntată cu un fenomen eminamente nou.

În realitate, interdependența, ca fenomen, are o îndelungată perioadă de existență, fiind generată de dezvoltarea forțelor de producție în condițiile sistemului capitalist, de progresele științei și tehnicii. Este cazul să fie reamintit faptul că Marx și Engels au sesizat încă în fazele sale incipiente procesul obiectiv al interdependenței universale a națiunilor 10).

În condițiile actuale — și acesta constituie într-adevăr elementul de noutate — interdependențele au dobîndit proporții și un grad de intensitate necunoscute în trecut, ele determinînd legături multidimensionale între statele lumii. Este un fapt notoriu că, pe lîngă marea diversitate de condiții economice, sociale și politice în care trăiesc popoarele lumii, în ciuda deosebirilor, contradicţiilor şi divergenţelor ce separă în multe privinţe statele, există interconexiuni multiple, interese fundamentale comune şi o indivizibilitate a omenirii în ceea ce priveşte pacea, securitatea, progresul, bunăstarea, repercusiunile ce au loc asupra tuturor componentelor sistemului internaţional ca urmare a fenomenelor ce se produc în diferite zone ale planetei.

Caracterul inexorabil şi ireversibil al interdependenţei trebuie avut constant în vedere în conceperea şi realizarea cooperării interstatale la dimensiunile întregii planete, într-un autentic spirit de solidaritate umană, în scopul de „a prezerva, a spori şi a repartiza în mod echitabil bunurile esenţiale şi indispensabile omului, bunuri care nu pot şi nu trebuie să aparţină şi să beneficieze decît umanităţii întregi“ [11]).

Determinată de transformările ce se produc în lume, interdependenţa are un caracter obiectiv şi a devenit un factor proeminent al relaţiilor internaţionale contemporane, concomitent cu creşterea rolului independenţei naţionale. Caracterul complementar al interdependenţei şi independenţei naţionale învederează din capul locului că interdependenţa este o relaţie între subiecte autonome şi postulează conlucrarea, cooperarea între entităţi independente.

Opusă acestei interpretări obiective, interpretarea idealistă a interdependenţelor vede în accentuarea lor un semn al apariţiei unei comunităţi sau a unor structuri care vor conduce la mondialism sau, în alte variante, la supranaţionalism şi transnaţionalism. Se întîlnesc şi afirmaţii potrivit cărora principiul suveranităţii şi-ar fi pierdut valoarea şi semnificaţia, fiind contracarat de un principiu nou, opus suveranităţii — acela al interdependenţei [12]).

Asemenea concluzii nefondate deduse din fenomenul obiectiv al interdependenţei, care îşi propun să susţină „incompatibilitatea“ ce ar exista între independenţă şi interdependenţă, afirmaţiile că în condiţiile acesteia statul naţional trebuie să dispară, sînt respinse şi de o serie de cercetători occidentali. Astfel, un autor francez pune puternic în lumină faptul că interdependenţa este posibilă numai între entităţi independente, ea presupunînd în mod logic şi necesar independenţa [13]).

O interpretare corespunzătoare a relaţiei suveranitate-interdependenţă o întîlnim şi la juristul maghiar Géza Herczegh. El subliniază că năzuinţa spre independenţă a popoarelor şi naţiunilor care sînt confruntate cu probleme economice şi sociale acţionează cu o forţă egală cu tendinţele de cooperare şi integrare economică izvorîte din interdependenţă. „În dreptul internaţional această năzuinţă se manifestă prin efortul de a apăra şi întări suveranitatea de stat. Oricine recunoaşte acest lucru nu poate fi considerat că este victima unei concepţii dogmatice sau anacronice. Acesta ia pur şi simplu notă de fenomenele vieţii internaţionale“ [14]).

Este un fapt că interdependenţa n-a distrus şi nu poate să distrugă independenţa, însăşi noţiunea de interdependenţă presupunînd în chip necesar existenţa independenţei. După cum este o realitate că statul suveran n-a fost şi nu putea fi înlăturat din scena lumii contemporane ; dimpotrivă, numărul entităţilor suverane a înregistrat, într-o perioadă de timp extrem de scurtă cea mai mare creştere cunoscută în istorie, rolul statului în societate s-a amplificat şi consolidat.

Adevărata şi fundamentala consecinţă a interdependenţei o constituie necesitatea de a intensifica cooperarea între entităţi distincte, suverane şi egale în drepturi, care se respectă reciproc, cooperare benefică tuturor şi fiecăruia în parte. Aceasta este singura abordare corectă a interdependenţelor. Mai mult, aceasta este singura soluţie obiectiv posibilă în actuala etapă a societăţii omeneşti. Se pot, desigur, imagina multiple alte soluţii, dar ţinînd de domeniul fanteziei, fiind doar produsul unei gîndiri abstracte, speculative, neavînd nici o bază reală, obiectivă ; din aceste motive ele nu au nici o perspectivă de aplicabilitate practică.

Erorile teoriilor despre o organizare „centralistă" a lumii

ÎN EPOCA POSTBELICĂ, în condiţiile creşterii primejdiei războiului nuclear, ale dezmembrării imperiilor coloniale şi ale amplificării interdependenţelor, asistăm la reluarea şi dezvoltarea concepţiilor mondialiste, care s-au manifestat în preajma primului război mondial şi în perioada interbelică. Chiar dacă argumentarea actuală prezintă unele nuanţe şi o proliferare de proiecte de aplicare, în esenţă concepţiile mondialiste, şi cele vechi şi cele noi, sînt prezentate de autorii lor ca singurele modele de organizare a unei lumi în care să domnească pacea şi să fie soluţionate problemele şi crizele omenirii. Avînd drept punct de plecare realitatea obiectivă a universalizării marilor probleme ale umanităţii, teoreticienii curentului mondialist susţin că aceste probleme nu mai pot fi soluţionate pe plan local sau naţional, ci ar trebui rezolvate la nivelul întregii planete, într-o viziune „globalistă“, prin metode şi structuri „mondialiste“ [15]). Naţiunea, statul naţional, valorile şi interesele naţionale, suveranitatea şi independenţa naţională, cooperarea între egali etc. dispar, bineînţeles, din cîmpul vizual al adepţilor acestor concepţii. Evident, finalitatea teoriilor de acest gen este desfiinţarea statelor naţionale suverane, crearea unor structuri centralizate, de dimensiuni planetare (stat „mondial“, federaţie „mondială“, guvern „mondial“) sau la scară regională.

Trebuie spus că soluţia centralizării puterii şi autorităţii în relaţiile internaţionale, crearea unui centru care să asume toate atributele şi prerogativele puterii comportă o gamă întreagă de erori din cele mai grave.

a) Ideea de „centru conducător“ în relaţiile internaţionale contrazice întreaga experienţă istorică de pînă acum, caracterizată prin evoluţia constantă de la centralizare spre descentralizare, dezmembrarea imperiilor şi formarea unui număr considerabil de unităţi independente fiind cea mai elocventă dovadă în acest sens.

b) Concepţia aceasta este incompatibilă cu principiile fundamentale ale dreptului internaţional actualmente în vigoare şi în special cu imperativul dezvoltării libere şi independente a fiecărui popor, cu postulatele egalităţii în drepturi şi neamestecului în treburile interne ale naţiunilor lumii.

c) Crearea unui „centru mondial“ nu este nici necesară, deoarece legile obiective ale dezvoltării sociale postulează dezvoltarea independentă a fiecărei entităţi, şi nici posibilă, întrucît popoarele nu pot accepta structuri care ar conduce la noi forme de dominaţie şi subjugare.

d) Teoria centralizării puterii se află într-un raport de netă opozabilitate cu obiectivele şi cerinţele instaurării unei noi ordini economice şi politice internaţionale, care postulează repudierea fermă a raporturilor de aservire şi inechitate şi înlocuirea lor cu relaţii bazate pe deplina egalitate în drepturi a tuturor naţiunilor, pe dreptate şi echitate.

Caracterul utopic şi irealizabil al mondialismului în diferitele sale variante iese astfel net în evidenţă. Concepţiile de acest gen, subaprecierea suveranităţii popoarelor reflectă, aşa cum s-a apreciat în repetate rînduri în documentele Partidului Comunist Român, o gravă neînţelegere a realităţilor lumii contemporane. Politica partidului şi a statului nostru în domeniul relaţiilor internaţionale este străbătută de ideea că apărarea şi consolidarea independenţei fiecărui popor este o cerinţă legitimă, progresistă, revoluţionară, aflată la ordinea zilei. Confluenţa aspiraţiilor în acest sens ale popoarelor cu ideile şi acţiunile concrete pentru instaurarea unei noi ordini economice internaţionale este o realitate pe care gîndirea social-politică nu o poate ignora decît cu preţul trecerii la construcţii iraţionale şi imposibil de înfăptuit.

dr. Nicolae ECOBESCU

---

[7]) **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism**, Editura politică, 1975, p. 143.

[8]) Vezi, de exemplu, Richard A. Falk, This Endangered Planet, New York, Random House, 1971 ; idem, A Study of Future Worlds New York, The Free Press, 1975 ; Gustavo Lagos, The Revolution of Being, în Saul H. Mendlovitz, „On the Creation of a Just World Order. Preferred Worlds for the 1990's“, New York, The Free Press, 1975 ; Lord Gladwyn, World Order and the Nation-State. A Regional Approach, în „Conditions of World Order“, Daedalus, Spring, 1966 ; Cord Meyer, jr. Peace or Anarchy, Boston, Little, Brown and Company, 1948 ; Hans J. Morgenthau, Introducere la lucrarea lui David Mitrany, A Working Peace System. Chicago, Quadrangle Books, 1966 ; Jean-François Revel, La tentation totalitaire. Paris, Robert Laffont, 1976 ; Raymond Vernon, Sovereignty at Bay, New York. Basic Books, 1971. Pentru critica acestei concepţii vezi şi Robert Gilpin, Three Models of the Future, „International Organization“, vol. 29, nr. 1, 1975.

[9]) **Nicolae Ceauşescu**, România pe drumul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate, vol. 8, Editura politică, 1973, p. 487.

[10]) **K. Marx** şi **F. Engels**, Opere, vol. 4, Editura politică, 1963, p. 470.

[11]) Antoine H. Zarb. Souveraineté et institutions spécialisées des Nations Unies, în „La Souveraineté au XX-e siècle“, Paris, Armand Colin, 1971, p. 275.

[12]) Vezi, spre exemplu, C.W. Jenks, Interdependence as the Basic. Concept of Contemporary International Law, în „Mélanges offerts à Henri Rolin“, Paris, Pedone, 1964, p. 156 ; Joseph Frankel, National Interest, Londra Macmillan, 1970, p. 46, 150.

[13]) Daniel Colard. La conception française de l'indépendance nationale. „Studia Diplomatica“, nr. 1, 1975, p. 49.

[14]) Géza Herczegh. General Principles of Law and the International Legal Order, Budapesta, Akadémiai Kiado, 1969, p. 66.

[15]) Pentru o privire de ansamblu asupra ideilor şi proiectelor mondialiste avansate în primele două decenii de după cel de-al doilea război mondial vezi Hanna Newcombe. Alternative Approaches to World Government, „Peace Research Reviews“, vol. I, nr. 1, 1967, p. 1—84. Dintre lucrările mai recente vezi în special Louis Périllier. La patrie planétaire, Paris, Robert Laffont, 1976.

TENDINŢE - CONJUNCTURI

Dinamica preţurilor internaţionale ale produselor de bază în luna ianuarie 1977

POTRIVIT indicelui agregat al Institutului de economie mondială, rata de creştere a preţurilor internaţionale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România s-a accelerat de la 0,6% în decembrie 1976 la 1,43% în ianuarie 1977.

Preţurile la combustibili au crescut pe ansamblu în luna ianuarie, cu 3,4%. O creştere mai accentuată s-a înregistrat la ţiţei (+ 10,2%), ca urmare a majorării preţurilor oficiale de către ţările membre ale O.P.E.C. de la 1 ianuarie a.c. La produsele petroliere preţurile au crescut cu 2,9% sub influenţa unei cereri sezoniere mai susţinute pentru motorină, în timp ce la cărbuni şi cocs ele au înregistrat o uşoară scădere (— 0,4%).

La materii prime şi semifabricate industriale preţurile s-au diminuat pe ansamblu cu 0,3%. Ele au scăzut la fibre animale şi vegetale (—5,5%), la lemn şi produse din lemn (—0,7%) şi la minereuri (—0,8%) şi au crescut la piei brute de bovine (+15,3%) şi cauciuc (+4,6%). Creşterea moderată la metale (+0,6%) s-a datorat evoluţiei mai slabe a preţurilor la feroaliaje şi laminate din oţel.

Sub influenţa unei activizări a tranzacţiilor curente de produse agroalimentare, preţurile internaţionale au crescut la cereale (+6,2%), la seminţe oleaginoase şi grăsimi animale şi vegetale (+7,3%) şi la zahăr şi produse tropicale (+ 6,7%). Preţurile la carne şi produse animaliere au scăzut (— 2,5%).

INDICELE SINTETIC AL INSTITUTULUI DE ECONOMIE MONDIALA AL PREŢURILOR INTERNATIONALE ALE PRODUSELOR DE BAZA CUPRINSE IN NOMENCLATORUL DE EXPORT-IMPORT AL R.S.ROMANIA IN ANII 1975-1976 SI IN LUNA IANUARIE 1977

1970-1972=100

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	Ian.
INDICE GENERAL	1975	219,9	236,8
	1976	226,3 a)	215,9 a)
	1977		234,6 a)
1. Produse alimentare	1975	203,7	254,9
	1976	180,8 a)	187,1
	1977		183,7 a)
– cereale	1975	216,7	239,0
	1976	198,3	202,7
	1977		181,1
– seminţe oleag., prod.deriv., grăsimi anim. şi vegetale	1975	195,0	261,2
	1976	168,7	172,2
	1977		188,4 a)
– animale, carne şi prod. animal.	1975	159,3	146,4
	1976	152,8 a)	166,8
	1977		156,4 a)
– zahăr şi produse tropicale	1975	314,0	571,0
	1976	243,5	236,6
	1977		256,1
2. Combustibili	1975	343,0	337,7
	1976	366,7 a)	353,2
	1977		396,8 a)
– cărbuni şi cocs	1975	260,0	270,8
	1976	266,5 a)	258,0
	1977		280,7 a)
– ţiţei	1975	461,2	450,9
	1976	496,7	492,0
	1977		551,8
– produse petroliere	1975	373,9	356,3
	1976	408,4	387,3
	1977		443,5
3. Materii prime industriale	1975	189,1	201,4
	1976	202,0 a)	186,6 a)
	1977		205,9 a)
– minereuri	1975	178,4	181,3
	1976	166,1 a)	174,7 a)
	1977		166,3 a)
– metale	1975	185,1	203,1
	1976	194,8	177,8
	1977		195,7
– cauciuc	1975	159,8	156,5
	1976	219,5	182,3
	1977		232,5
– lemn şi produse din lemn	1975	229,0	253,4
	1976	222,2 a)	215,3
	1977		230,8 a)
– fibre animale şi vegetale	1975	162,4	147,3
	1976	228,4	193,5
	1977		233,9
– piei	1975	114,8	72,1
	1976	169,8	140,4
	1977		195,7

a) Date provizorii pentru porci vii, vite, unt, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, cherestea de răşinoase, celuloză, hîrtie kraftliner.

Sectorul de conjunctură economică internaţională şi marketing — Institutul de economie mondială.

EVOLUŢII MONETARE

TENDINŢA de slăbire a **dolarului S.U.A.**, manifestată în perioadele precedente, a caracterizat şi intervalul 14—18 II 1977.

Marca vest-germană a fost principala beneficiară a mişcărilor de pe pieţele valutare, terminînd intervalul la 2,3960 mărci pentru 1 dolar, faţă de 2,41 mărci la sfîrşitul perioadei trecute. Marca rămîne în continuare una din principalele valute de refugiu pentru capitalurile străine în căutare de siguranţă a investiţiei şi randament ridicat.

Francul elveţian, cu un nivel de 2,5140 franci pentru 1 dolar la sfîrşitul intervalului, a înregistrat o uşoară repreciere faţă de dolar (+0,12%), în timp ce a continuat să slăbească faţă de marca vest-germană.

Lira sterlină, după o perioadă de redresare faţă de majoritatea valutelor occidentale, în care masivele credite obţinute de Marea Britanie au jucat un rol important, a început să fie supusă din nou atacurilor speculative „à la baisse“, cotînd 1,6975 dolari pentru 1 l.st. la 15 II 1977, faţă de 1,7150 dolari la sfîrşitul perioadei precedente (depreciere cu peste 1%). Intervenţiile Băncii Angliei pe piaţa valutară au dus la o redresare uşoară a lirei, care a terminat intervalul la circa 1,7045 dolari pentru 1 l.st.

Francul francez a înregistrat o uşoară slăbire faţă de dolar, cotînd 4,9820 franci pentru 1 dolar la sfîrşitul intervalului, faţă de 4,9720 franci cu o săptămînă în urmă, în timp ce **lira italiană** continuă să coteze cu puţin peste 882 lire pentru 1 dolar.

Preţul aurului la Londra a continuat tendinţa uşoară de creştere din perioada trecută, cotînd 136,60 dolari/uncie la sfîrşitul intervalului.

Dumitru LUNGU
Gheorghe MUNTEAN

S.U.A.: răcirea conjuncturii

IARNA neobişnuit de aspră de pe o bună parte a teritoriului S.U.A. combinată cu seceta din California şi cu inundaţiile din Vestul Mijlociu, au determinat o revizuire a previziunilor conjuncturale pentru primul trimestru al anului, aşa cum rezultă din graficul de mai sus. Astfel, faţă de un ritm de creştere a preţurilor la bunuri de consum şi servicii estimat iniţial la 5,3% (pe bază anuală), previziunile indică acum ca probabilă o creştere de 9%, datorită în special majorării preţurilor unor combustibili şi pierderilor de recoltă apreciate la 2 miliarde dolari numai în California. Şomajul se va apropia din nou de 8%. În ce priveşte produsul naţional brut, ceea ce se va modifica este mai curînd repartizarea creşterii între cele patru trimestre.

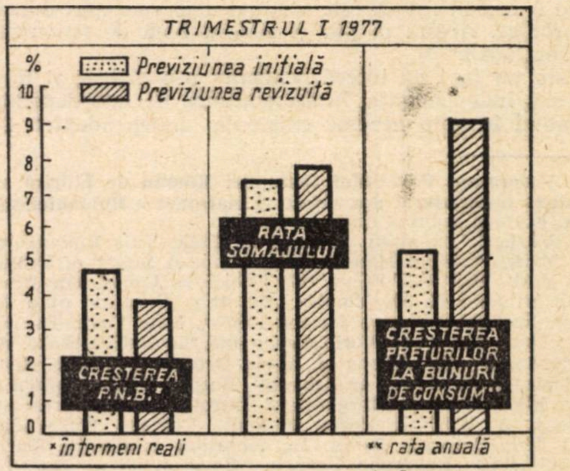

(după NEWSWEEK)

Bulgaria — încasări din vînzarea de licenţe

ÎN ULTIMII DOI ANI încasările în valută ale Bulgariei din vînzarea de licenţe au crescut de peste 11 ori. În această perioadă, întreprinderea de comerţ exterior „Tehnika“ a încheiat acorduri pentru vînzarea de licenţe cu 23 de firme şi organizaţii străine. În prezent ea oferă pe piaţa internaţională circa 80 licenţe, care s-au bucurat de succes la tîrgurile şi expoziţiile internaţionale specializate.

ȚĂRILE AFRICANE PE CALEA DEZVOLTĂRII ECONOMICE

REPUBLICA GHANA

AVÎND DE ÎNFRUNTAT urmele adînci lăsate de îndelungata dominație colonială, Ghana — stat cu o suprafață de 238 537 km^2 și cu o populație de 10 milioane de locuitori — dispune de largi perspective de dezvoltare datorită bogățiilor sale naturale variate. Astfel Ghana este primul producător de cacao (26% din producția mondială) și primul exportator mondial la acest produs. Cacaua furnizează încă 55—65% din veniturile de export ale țării și reprezintă 28% din producția sa globală. Lemnul reprezintă o a doua mare bogăție (55,7% din suprafața țării este acoperită cu păduri), ce a început să fie din ce în ce mai mult valorificată. Ghana dispune de asemenea, de importante bogății minerale (în paranteză producțiile în 1975): aur (16,3 tone), diamante (2 328 178 carate), bauxită (314 479 tone), mangan (408 742 tone). Un uriaș potențial hidroenergetic reprezentat îndeosebi de fluviul Volta, valorificat deocamdată prin construcția centralei de la Akossombo (912 MW putere instalată) alimentată de unul dintre cele mai mari lacuri artificiale din lume, întregește zestrea materială de care dispune Ghana.

Anii care s-au scurs de la cucerirea independenței (6 martie 1957) au fost ani de amplă desfășurare a energiilor constructive în sectorul industrial. Ghana dispune astăzi de întreprinderi în ramurile alimentară, textilă, de prelucrare a lemnului, chimică, de rafinare a petrolului, de producere și prelucare a oțelului, a aluminiului, de asamblare de autovehicule. Pe lîngă materiile prime tradiționale, Ghana prezintă la export o gamă diversificată de produse industriale: țesături, textile, încălțăminte, produse din material plastic, mobilă și alte produse din lemn, produse metalice, biciclete, autobuze și camioane, fără a mai menționa aluminiul, la care Ghana este cel mai mare producător din Africa (154 000 tone în 1975).

Actualul plan cincinal de dezvoltare (1975/76 — 1979/80) este axat, în liniile sale directoare, pe dezvoltarea sectoarelor productive de bază, intensificarea utilizării resurselor interne ale țării, asigurarea controlului național în sectoarele economice cheie în vederea susținerii independenței economice a țării, realizarea unei distribuiri echitabile a veniturilor, extinderea dirijată a schimburilor externe în vederea menținerii în limite rezonabile a deficitului balanței de plăți. Se urmărește realizarea unui ritm mediu de creștere a P.I.B. de 5,5% pe an, coroborat cu ritmul mediu anual de 2,7% al creșterii populației.

Uzina de aluminiu de la Tema amplasată în principala zonă industrială a țării

În agricultură se depun eforturi deosebite pentru promovarea pe scară largă a culturilor alimentare, în special a celor de cereale. În 1976 recoltele de porumb și de orez au acoperit necesitățile interne. Sînt aplicate, de asemenea, o serie de măsuri de încurajare a cultivării plantelor industriale.

Trebuie menționată începerea realizării, în 1975, a proiectului de irigații Dawhenya, în principal prin munca voluntară a populației, pentru irigarea unei mari părți a cîmpiei din zona Accra, destinată culturii cerealelor și livezilor.

Pentru susținerea dezvoltării economice guvernul a inițiat un vast program de creștere a producției de energie electrică și de electrificare a țării. Pe lîngă hidrocentrala Akossombo urmează să înceapă construcția unui nou baraj și a unei noi hidrocentrale (160 MW putere instalată) la Kpong, tot pe fluviul Volta.

Preocuparea pentru valorificarea resurselor minerale ale țării este ilustrată de începerea realizării unui vast program de exploatare a zăcămintelor de aur de la Busenchem și Pepe în baza unei investiții de 260 milioane cedi (un cedi = 0,87 dolari), de începerea exploatării unor noi zăcăminte de bauxită situate la Kibi și Nyinahin, ca și de construirea unei uzine de alumină cu o capacitate de 200 000 tone/an.

În prezent se desfășoară un program vast de construcții de șosele și drumuri de acces care să faciliteze crearea unui sistem eficient de transport al produselor agricole și industriale către diferitele regiuni ale țării, precum și către punctele de livrare a produselor la export.

Ultimii ani au evidențiat extinderea relațiilor economice dintre România și Ghana. Cadrul juridic al relațiilor economice, creat de acordurile comerciale și de cooperare economică, tehnică și științifică existente, favorizează dezvoltarea schimburilor reciproce în toate domeniile.

Vizita oficială de prietenie pe care președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, o va efectua în Republica Ghana, la invitația șefului statului și președinte al Consiliului Militar Suprem, generalul Ignatius Kutu Acheampong, și a doamnei Faustina Acheampong, va aduce fără îndoială o contribuție de seamă la dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări, la cauza înțelegerii între popoare.

Marin FRÂNCU

REPUBLICA COASTA DE FILDEȘ

SITUATĂ pe țărmul de vest al Africii ecuatoriale, avînd o suprafață de 322 463 km^2 și o populație de 6 673 000 locuitori (în 1975), Coasta de Fildeș cunoaște astăzi profunde mutații pe plan economic și social. Beneficiind de importante resurse naturale, țara s-a angajat ferm — după proclamarea independenței la 7 august 1960 — pe calea creării unei economii moderne și diversificate.

În prezent eforturile de dezvoltare sînt concentrate spre îndeplinirea obiectivelor planului pe anii 1976—1980, care are drept opțiuni, între altele: accelerarea ritmului de creștere economică pe termen lung; dezvoltarea mai echilibrată a diferitelor regiuni; intensificarea participării statului în economie; dezvoltarea cooperării economice cu alte state.

Condițiile de sol și climă facilitează o puternică dezvoltare a agriculturii, sector care antrenează 65% din populație. Producțiile de cafea și cacao, care asigură aproximativ 50% din volumul valoric al exportului, conferă Coastei de Fildeș primul loc în rîndul producătorilor africani de aceste produse și locul trei în lume. Îmbunătățirea metodelor agrotehnice și extinderea suprafețelor destinate culturii cafelei urmează să asigure în perspectiva anilor 1980 și 1985 producții anuale de 330 000 și, respectiv, 360 000 tone, față de 280 000 în 1976 (estimări). Totodată, producția de cacao ar urma să crească de la 240 000 tone în prezent la 325 000 tone în 1980. Planurile pentru extinderea culturilor de palmier, orez, cauciuc, trestie de zahăr, reprezintă în perspectivă adevărați piloni ai creșterii și diversificării producției agricole.

Dar Coasta de Fildeș dispune și de o altă bogăție inestimabilă și anume lemnul, care a devenit primul produs de export. Pădurile acoperă 7—8 milioane hectare și numără peste 500 de esențe, cele mai cunoscute fiind mahonul și tekul.

Unul din principalele obiective de politică economică îl constituie dezvoltarea susținută a industriei. Pivotul acestui sector îl constituie industria alimentară, sub raportul contribuției sale atît la asigurarea consumului intern cît și la creșterea exportului. O expansiune rapidă și constantă cunoaște industria textilă. Se urmărește, totodată, crearea unei industrii integrate de prelucrare a pieilor de bovine, ovine și caprine. Industria ivoriană în continuă diversificare este tot mai larg reprezentată și de ramuri cum sînt : prelucrarea lemnului, chimia, prelucrarea metalelor, materialele de construcţii. O atenţie crescîndă se acordă prospecţiunilor miniere şi petroliere care să permită evidenţierea unor noi resurse minerale în afara celor de diamante şi minereu de fier exploatate în prezent.

În scopul dezvoltării echilibrate a economiei se preconizează descentralizarea teritorială a industriei care, pe lîngă centrul său tradiţional Abidjan, se va dezvolta şi în zonele Bouake, San Pedro-Man şi Korhogo-Ferkessedogou. Efortul general de industrializare va fi concentrat îndeosebi spre creşterea producţiei destinate exportului, intensificarea participării statului, sporirea numărului locurilor de muncă.

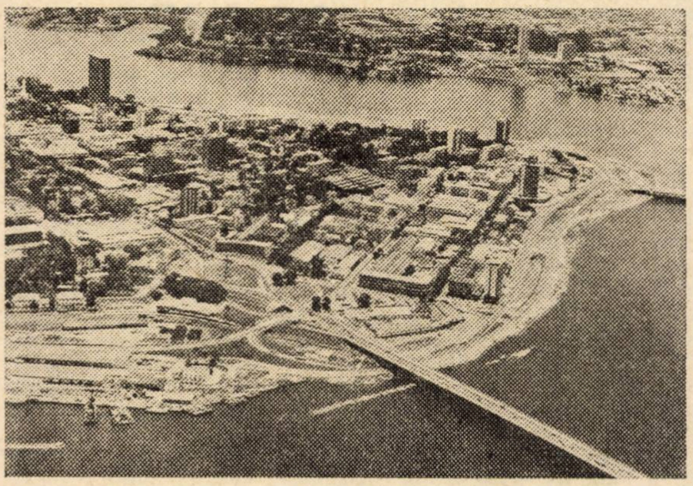

Abidjan — o metropolă modernă a Africii

O contribuţie importantă la creşterea economică o are comerţul exterior. Începînd din anul 1963 balanţa comercială a fost continuu excedentară. Structura exporturilor reflectă concretizarea politicii de diversificare, o pondere tot mai importantă deţinînd-o produsele prelucrate. Politica de industrializare se oglindeşte tot mai mult şi în structura importurilor, în cadrul cărora echipamentul de transport, maşinile şi utilajele deţin 25%, produsele metalurgice 8% şi materialele electrice peste 5%.

În ansamblul eforturilor întreprinse pentru dezvoltarea unei economii moderne şi diversificate, un loc tot mai important ocupă turismul. Climatul propice turismului în orice sezon, patrimoniul folcloric, artizanal şi cultural, flora şi fauna conferă Coastei de Fildeş un loc aparte în evantaiul turismului mondial.

Relaţiile economice dintre România şi Coasta de Fildeş au cunoscut în ultimii ani o continuă extindere şi diversificare. Politica de creştere şi diversificare a schimburilor comerciale,de extindere a relaţiilor de cooperare economică, tehnică şi ştiinţifică promovată de cele două ţări, reliefează posibilităţi sporite de dezvoltare a schimburilor între România şi Coasta de Fildeş.

Vizita pe care preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, la invitaţia preşedintelui Felix Houphouet-Boigny şi a doamnei Marie Therese Houphouet-Boigny, o va efectua în Coasta de Fildeş — eveniment de cea mai mare însemnătate în istoria relaţiilor româno-ivoriene — deschide noi perspective colaborării dintre cele două state, cauzei păcii şi prieteniei între popoare.

Marcel MOLDOVEANU

REPUBLICA FEDERALĂ NIGERIA

PRIN ÎNTINDEREA SA (923 768 km^2) şi prin numărul populaţiei (62,9 milioane de locuitori) Republica Federală Nigeria se numără printre cele mai mari state ale continentului african.

După cucerirea independenţei, la 1 octombrie 1960, Nigeria s-a orientat spre dezvoltarea economiei naţionale pe baza valorificării marilor bogăţii naturale ale ţării. În prezent, este în curs de realizare planul de dezvoltare economică pe perioada 1975—1980. Planul se remarcă, în mod deosebit, prin mărimea volumului global al investiţiilor, stabilit acum la 42 miliarde naira (0,631 naira== 1 dolar).

Avînd o participare de 40% la formarea P.I.B. şi ocupînd 65% din populaţia activă, agricultura constituie sectorul dominant al economiei. Suprafaţa cultivată a Nigeriei este de 22 milioane ha. În ceea ce priveşte culturile, Nigeria este cunoscută ca primul producător mondial de ulei de palmier, al doilea de cacao, al treilea de arahide. Un program recent lansat de guvern, vizînd acordarea de credite în condiţii deosebit de avantajoase pentru sectorul agricol, canalizează eforturile către dezvoltarea plantaţiilor de palmieri (de ulei), de arbori de cauciuc, cacao şi cafea, a culturilor de cereale, de citrice.

În dezvoltarea sectorului industrial, ramura extractivă are, în prezent, dinamica cea mai accentuată. În anul 1976, producţia de petrol a Nigeriei a fost de 102 milioane tone. Investiţiile în această ramură preconizate pentru perioada 1975-1980 se cifrează la 270 milioane naira. Se prevede, de asemenea, extinderea rafinăriei de la Port Harcourt, construirea unei rafinării la Warri şi a uneia la Kaduna, proiecte care vor necesita investiţii de 355 milioane naira, cantitatea de produse petroliere realizată de ele urmînd a fi, în anul 1980, de 250 000 barili pe zi. Pentru obţinerea de produse rafinate destinate exportului vor fi construite încă două rafinării avînd fiecare o capacitate de 300 000 barili pe zi.

În cursul realizării planului urmează să fie finalizate o serie de importante proiecte industriale, printre care se remarcă : o uzină metalurgică la Ibadan, o uzină pentru montarea de autocamioane (8 000 camioane pe an, de 5 pînă la 25 tone încărcătură utilă) şi tractoare (circa 200 pe an, de 60—100 C.P.), extinderea uzinei de automobile de la Kaduna, construirea unei uzine de motoare electrice la Zaira (cu o producţie de 200.000 de motoare pe an), construirea unor fabrici de ciment la Ucpila şi Socoto şi extinderea capacităţii de producţie a fabricii de la Nkalagu, extinderea capacităţii de producţie a fabricii de zahăr de la Bacita (pentru a se obţine 50.000 tone zahăr pe an) şi construirea unei fabrici de zahăr la Sunti (cu o capacitate iniţială de producţie de 60.000 tone zahăr pe an).

Relaţiile economice dintre România şi Nigeria cunosc o dezvoltare ascendentă. În baza Acordului comercial, încheiat la 22 martie 1976, schimburile reciproce urmează să înregistreze o substanţială amplificare şi diversificare. Totodată, în cadrul Acordului de cooperare economică, ştiinţifică şi tehnică încheiat încă din anul 1971, cele două ţări desfăşoară o activitate susţinută în diverse domenii ca de exemplu în valorificarea bogatelor resurse naturale forestiere ale Nigeriei, în sistematizarea oraşelor, în construirea de cartiere de locuinţe etc. Mărturie a stadiului avansat al colaborării economice între cele două state sînt şi cele trei societăţi mixte — din domeniul exploatării şi prelucrării lemnului (NIROWI, SEROMWOOD) şi din domeniul textil (RONITEX).

Apropiata vizită pe care preşedintele Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, urmează să o efectueze în Republica Federală Nigeria la invitaţia şefului guvernului militar federal şi comandant suprem al forţelor armate, general locotenent Olusegun Obasanjo, va aduce desigur o importantă contribuţie la adîncirea şi consolidarea relaţiilor dintre cele două state, la cauza înţelegerii internaţionale.

Iris Ileana PUNGAN

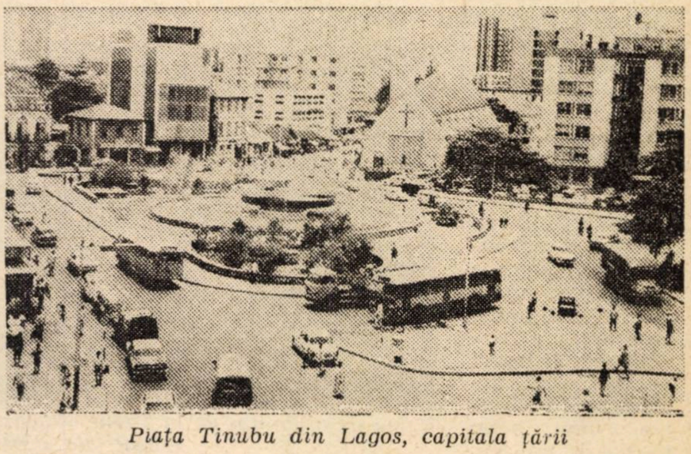

Piaţa Tinubu din Lagos, capitala ţării

Camera Federală de Comerț a Austriei, în colaborare cu Camera de Comerț și Industrie a Republicii Socialiste România, organizează între 28 martie și 1 aprilie 1977

SĂPTĂMÎNA TEHNICII AUSTRIECE

care se va desfășura la hotelul Intercontinental din București. Specialiștii austrieci vor prezenta următoarele conferințe :

1 – „Tehnologia recoacerii izoterme".
29.03.1977 – ora 9,00 – sala B

2 – „Metode de construcție și metode de alegere a materialelor pentru cuptoarele din industria metalurgică".
29.03.1977 – ora 10,30 – sala B

3 – „Construcții rezistente la foc pentru instalații în rafinării și în industria petrochimică".
31.03.1977 – ora 9,00 – sala A

4 – „Raționalizarea și automatizarea în tehnica de ștanțare și de îndoire".
30.03.1977 – ora 14,00 – sala A

5 – „Mașini pentru confecționarea de saci țesuți și tricotați, precum și materiale pentru ambalaje din poliolefine"
31.03.1977 – ora 9,00 – sala B

6 – „Noi aparate pentru controlul fibrelor – vibroscopul și vibrodynul".
1.04.1977 – ora 9,00 – sala A

7 – „Extruderea de materiale din PVC – dur".
31.03.1977 – ora 14,30 – sala A

8 – „Utilizarea sistemului de arzător DUMAG, pentru nămol ca factor pentru protecția mediului înconjurător, în legătură cu utilizarea calorică a unor deșeuri lichide speciale".
1.04.1977 – ora 10,30 – sala A

10 – „Recoacerea în atmosferă de gaz inert, lipsită de decarburare, a sîrmelor pentru rulmenți în formă de inel".
29.03.1977 – ora 12,00 – sala B

11 – „Recoacerea inertă, lipsită de decarburare, a oțelurilor pentru rulmenți în atmosferă de gaz inert".
29.03.1977 – ora 13,30 – sala B

12 – „Automate moderne de format prin injecție pentru prelucrarea materialelor termoplastice și termorigide, precum și a elastomerilor".
31.03.1977 – ora 12,30 – sala A

13 – „Construcții de siguranță în subteran cu rășini sintetice, ancorări de rășini sintetice și aplicări de straturi din rășini sintetice".
31.03.1977 – ora 12,00 – sala B

14 – „Dozare, măsurare și reglare în procesele tehnologice".
31.03.1977 – ora 10,30 – sala A

15 – „Noi metode tehnice și științifice pentru creșterea siguranței de circulație pe șosele și autostrăzi".
31.03.1977 – ora 13,30 – sala B

16 – „Epurarea catalitică și termică a aerului viciat – bază, utilizare și rentabilitate".
1.04.1977 – ora 12,30 – sala A

17 – „Epurarea biologică, în mai multe trepte, a apelor reziduale foarte încărcate din industria chimică".
1.04.1977 – ora 9,00 – sala B

18 – „Arderea deșeurilor industriale în cuptoare tubulare rotative".
1.04.1977 – ora 11,00 – sala B

19 – „Armături acționate manual și automat pentru conducte energetice și tehnologice. Indicatoare de nivel pentru lichide și materiale IT".
28.03.1977 – ora 11,00 – sala B

20 – „Raționalizarea, automatizarea și montarea cu folosirea unor mașini speciale".
30.03.1977 – ora 15,30 – sala A

21 – „Încercarea durității în producție – cazuri speciale de utilizare și automatizare".
28.03.1977 – ora 13,00 – sala B

22. – „Starea actuală la prelucrarea unor materiale termoplastice conținînd spumanți, după procedeul de formare prin injecție, cu una sau mai multe componente".
1.04.1977 – ora 14,30 – sala B

23 – „Pompe centrifuge cu «induceri» (melci de intrare) pentru înălțimi de aspirație".
1.04.1977 – ora 14,30 – sala A

24 – „Trefilarea sîrmei cu lubrifiere hidrodinamică, sub acțiunea ultrasunetului".
30.03.1977 – ora 12,30 – sala B

25 – „Sîrme emailate – astăzi și mîine".
30.03.1977 – ora 15,30 – sala B

26 – „Producția vegetală continuă, în tot timpul anului, în instalații de producție sistem Ruthner".
28.03.1977 – ora 13,00 – sala A

27 – „Sortarea buștenilor cu macaraua complet automatizată și cu ajutorul cabinei de ridicare și coborîre în cazul macaralelor cu portal".
1.04.1977 – ora 13,00 – sala B

29 – „Alegerea materialelor pentru contacte, folosite pentru relee de comandă moderne".
30.03.1977 – ora 9,00 – sala B

32 – „Dezvoltarea în perspectivă a retezării cu discuri abrazive de mare productivitate și a rectificării sub mare presiune în industria metalurgică, extractivă și prelucrătoare – în special în oțelării".
28.03.1977 – ora 15,00 – sala B

33 – „Aparate și echipamente pentru reglarea presiunii și distribuția gazelor. Noutăți în domeniul instalațiilor de măsurare și reglare".
30.03.1977 – ora 12,30 – sala A

34 – „Oțeluri și aliaje speciale pentru tehnica nucleară și construcția de aparate pentru industria chimică".
29.03.1977 – ora 13,00 – sala A

35 – „Proiectarea și producția de echipamente pentru instalații de polietilenă de înaltă presiune".
29.03.1977 – ora 9,00 – sala A

36 – „Noile evoluții din sectorul de perforatoare și aer comprimat".
29.03.1977 – ora 11,00 – sala A

38 – „Oțeluri și piese forjate, superioare, pentru construcția de turbine obținute prin folosirea unei tehnologii de produse noi".
29.03.1977 – ora 15,00 – sala A

39 – „Aerisirea și gazarea unor lichide cu ajutorul dispergatorului Vogelbusch".
30.03.1977 – ora 9,00 – sala A

40 – „Procedee moderne de fosfatare pentru deformarea la rece. În special procedee moderne de prelucrare prin trecere pentru linia de patentare".
30.03.1977 – ora 14,00 – sala B

41 – „Instalații de cuptoare industriale cu funcționare continuă, pentru îmbunătățire, călire, recoacere și sintetizare".
29.03.1977 – ora 15,30 – sala B

42 – „Echipamente și mașini pentru instalații de tratare a apei".
30.03.1977 – ora 11,00 – sala A

43 – „Conectoare coaxiale moderne, de tipul fișă-priză, miniaturizate și subminiaturizate pentru aparate și instalații electronice".
30.03.1977 – ora 11,00 – sala B

44 – „Tehnica modernă în construcția liniilor de cale ferată".
28.03.1977 – ora 15,00 – sala A

45 – „Îmbunătățirea calității pămînturilor necoezive prin vibrarea în adîncime".
31.03.1977 – ora 10,30 – sala B

Invitațiile de participare la simpozioane se pot solicita (menționînd numai indicativul conferinței și numărul de invitații) la Publicom, bd. N. Bălcescu nr. 22, București — 70122, telefon 14.75.35, telex 011 — 374 CAMKOM.

PUBLICOM

MONDORAMA

Resurse energetice: o privire în viitor

ACTUALA repartiție geografică a abundenței sau penuriei de resurse energetice ar putea să se modifice radical în următoarele decenii și chiar să se inverseze în cursul secolului următor, aprecia nu demult revista vest-germană **GWF-Gas Erdgas.** Pornind de la estimațiile specialiștilor că rezervele mondiale de cărbune, petrol și gaze s-ar afla într-o proporție de 90 : 6 : 4, este de prevăzut că zăcămintele de țiței și gaze se vor epuiza cu mult înaintea celor de cărbune. Aceasta, cu atît mai mult cu cit înseși țările exportatoare de țiței vor inregistra o creștere susținută a consumului de petrol și gaze, legat de dezvoltarea lor economică și de expansiunea demografică. În același timp, rezervele existente de cărbune, chiar dacă consumul ar spori de patru ori la orizontul anului 2050, pot acoperi necesarul pe trei secole. Aceasta cu condiția ca — subliniază specialiștii — să se efectueze din timp investițiile necesare pentru valorificarea energetică superioară a cărbunelui, să se găsească proporția optimă între utilizarea acestuia și a energiei nucleare.

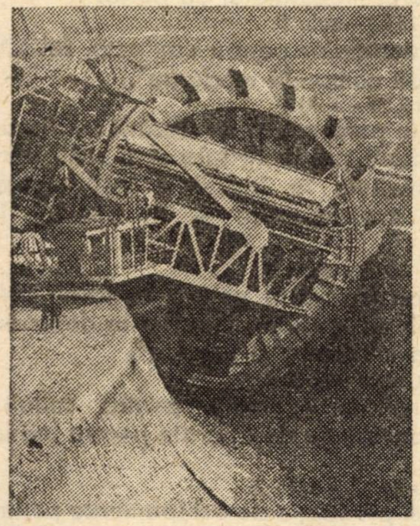

Producția acestui excavator modern este de 200 000 metri cubi de cărbune pe zi

R.D.G.: pașii termoficării

ÎN PERIOADA planului cincinal în curs de realizare, numărul total al locuințelor cu încălzire centrală urmează să crească în R. D. Germană de la 780 mii (1975) la 1,2 milioane (1980). Acest mod de încălzire trebuie să cuprindă în 1980 aproape 73% din întregul fond locativ. Întrucît realizarea sarcinii reclamă construirea unei serii de termocentrale și extinderea rețelei de alimentare cu căldură, sînt în curs de elaborare orientări pe termen lung în acest domeniu, care țin cont de necesitatea economisirii energiei — scrie revista **Die Wirtschaft.** Astfel, la rețea vor fi conectate și centralele electrice uzinale, se vor căuta căi de utilizare a căldurii degajate în procesele tehnologice ale uzinelor siderurgice, ale laminoarelor etc. Tot în scopul utilizării raționale a energiei, diferite întreprinderi industriale și unități agricole urmează să fie, în mod treptat, aprovizionate cu căldură prin sistemele de termoficare.

Știința: un uriaș flux productiv

DE LA APARIȚIA în secolul al XVII-lea a primelor reviste științifice („Journal des Sçavans", la Paris, și „Philosophical transactions of the Royal Society", la Londra), respectiv în decurs de trei secole, toți indicatorii volumetrici ai științei s-au multiplicat de circa un milion de ori, constata recent **Revue internationale des sciences sociales.** Numărul revistelor științifice a sporit de la cincizeci în 1750, la o sută în 1800, la o mie în 1900 și la peste o sută de mii în prezent.

La începutul deceniului actual, numărul studiilor științifice elaborate în decurs de un an era evaluat la două milioane, ceea ce reprezintă, în medie, 6—7 mii de articole pe zi ; acest uriaș flux productiv al materiei cenușii este generat de circa 5 milioane de persoane, reprezentînd 80—90% din totalul oamenilor de știință cîți au existat de-a lungul istoriei. Întrucît stocarea și utilizarea imensului bagaj informațional astfel acumulat se dovedesc a fi din ce în ce mai dificile în perioada actuală, publicația menționată pledează pentru corelarea „științifică" a cererii și ofertei în acest domeniu, pe calea selectării, filtrării și adaptării masei informațiilor.

Gunoiul „de aur"

„GUNOIUL ESTE DE AUR. Nu ne putem permite să-l lăsăm să se irosească". Pornind de la această premisă, doctorul Geoffrey Standford din orașul american Odessa (Texas), cu 90 000 locuitori, a inițiat prelucrarea totală a gunoiului menajer din localitate. Autoutilitare deservite de un singur om — șoferul — colectează, cu ajutorul unor brațe mecanice, comandate de la tabloul de bord al vehiculului, conținutul lăzilor de gunoi standardizate. Gunoiul colectat este descărcat apoi la centrul de sortare orășenesc, unde magneți puternici extrag deșeurile metalice. Restul de gunoi pornește pe o bandă rulantă spre un tocător, gunoiul mărunțit fiind apoi utilizat ca singur îngrășămînt pentru pășunile din jurul orașului, nu prea fertile de la natură. Economiile realizate au la bază mai mulți factori, relatează săptămînalul **Telegraph Sunday Magazine.** Metalul recuperat este vîndut permițînd — în condițiile în care prețul fierului vechi este în creștere — amortizarea în cinci ani a investiției de 800 000 dolari în instalația de sortare. Personalul serviciilor orășenești de salubritate a putut fi redus cu două treimi, economii realizîndu-se și prin înlocuirea îngrășămintelor chimice cu gunoiul colectat. În prezent se mai studiază totuși problema eventualei nocivități a agenților patogeni din solul îngrășat cu gunoi menajer.

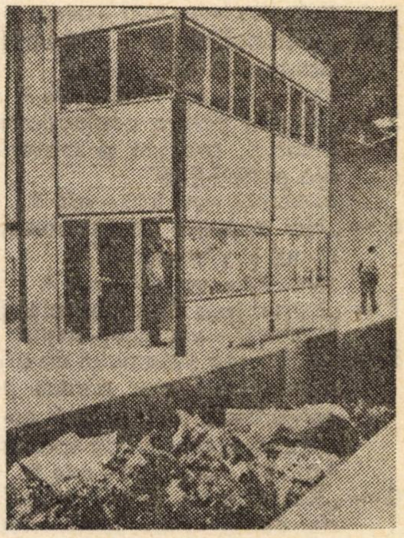

Separarea gunoiului transportat pe bandă

Firme pentru introducerea tehnicii noi

ÎN PRIMUL DECENIU al secolului nostru tehnica nouă era uzată moral după 35—45 ani. În deceniul al patrulea termenul se redusese la 20—25 ani, în deceniul al șaselea — la 12—15 ani, iar în deceniul actual este după opinia specialiştilor de numai 8—9 ani pentru majoritatea ramurilor de producție moderne.

Examinînd diferiții factori care înlesnesc sau, dimpotrivă, frînează acțiunile de aplicare în practică a tehnicii noi, revista **Voprosî ekonomiki** (nr. 1 1977) subliniază importanța factorului organizatoric, a creării unei verigi eficiente de legătură între cercetare-proiectare și producție. Pe baza analizei experimentărilor efectuate, îndeosebi în ultimii ani, în Uniunea Sovietică, revista pledează pentru înființarea unor organizații (firme) specializate în introducerea tehnicii noi, în cadrul cărora oamenii de știință să colaboreze cu ingineri și tehnologi. Printre principalele sarcini ale unor asemenea organizații ar figura : acordarea de ajutor lucrătorilor din producție în montarea și punerea la punct a tehnicii noi ; însușirea noilor procese tehnologice, asigurarea întreprinderilor cu dotarea tehnică completă, necesară pentru aplicarea în producție a inovațiilor tehnice ; propagarea experienței avansate în cercetarea tehnico-științifică și în producție ; sprijinul metodologic pentru perfecționarea proceselor de muncă și de producție.

CURIER

GLOSAR

Acoperirea pierderilor din deprecierea valutară

ACTUALA DEPRECIERE inflaționistă a banilor, fenomen general în țările occidentale, creează serioase preocupări partenerilor comerciali ai acestor țări. Între data încheierii contractului comercial și data încasării sumei prevăzute în contract se scurge o perioadă de timp în care această sumă, exprimată, de exemplu, în franci francezi, lire sterline sau dolari se depreciază : la încasare, ea și-a pierdut o parte mai mare sau mai mică din puterea de cumpărare pe care o avea la contractare. Diferența reprezintă o pagubă pentru furnizor.

Există o posibilitate de evitare a acestei situații prin includerea în contract a unei clauze de acoperire a riscului valutar. Printr-o asemenea clauză, cumpărătorul se angajează să suporte el diferența. Dar în cazul în care cumpărătorul nu acceptă această clauză ?

Experiența a arătat că există unele posibilități de reparare a pierderilor provocate de riscul valutar.

O posibilitate este aceea denumită a **avansurilor și întîrzierilor.** Ea constă în amînarea cît mai mult cu putință a plății sumelor datorate și, dimpotrivă, în grăbirea încasării sumelor cuvenite. Într-un proces de depreciere accentuată a valutelor din țările capitaliste, această modalitate înlătură sau atenuează pierderile provocate de depreciere. Un exemplu : exportatorul din țara A a exportat în țara B, unde are și unele datorii de plătit. Acest exportator deține informații potrivit cărora moneda țării B se va deprecia. El va proceda în felul următor : va determina pe importatorul din țara B să achite marfa cît mai repede cu putință, acordîndu-i eventual chiar un rabat pentru răsplătirea efortului pe care îl presupune o plată mai promptă. Totodată, exportatorul în calitate de debitor va duce o politică de tergiversare a rambursării propriilor datorii. În felul acesta, exportatorul va încasa și utiliza în afacerile sale bani mai puțin depreciați și își va achita datoriile în bani cît mai depreciați, realizînd o diferență de valoare în avantajul său.

O altă posibilitate de reparare a pierderilor din deprecierea valutelor este aceea a așa-numitelor **credite paralele.** Un exemplu : comerciantul X are o creanță asupra lui Y cu termen de plată peste 6 luni. Cu alte cuvinte, X a acordat lui Y un credit comercial. Deoarece creanța este exprimată într-o valută care se depreciază, X va căuta să evite pierderea contractînd imediat un credit în aceeași valută de la Z cu termen de plată tot peste 6 luni. Banii obținuți îi va folosi în afacerile sale. La scadență, creditorul X va încasa de la debitorul Y o sumă depreciată, însă la rîndul său va rambursa lui Z suma împrumutată în aceiași bani depreciați : X a ocolit riscul pierderii din depreciere.

În sfîrșit, o altă posibilitate este **acoperirea la termen.** Creditorul X, amenințat să piardă din cauza deprecierii valutare, va face o operație de vînzare la termen a unei sume egale cu creanța sa, exprimată în aceeași valută, deși nu posedă această sumă. Cel care va beneficia la termen de această sumă o va plăti la vedere lui X. Suma încasată va fi folosită de X, cu puterea de cumpărare actuală a banilor, în afacerile sale. La scadență, X va încasa suma de la debitorul său și o va trece aceluia față de care s-a angajat să o achite la termen. Pe această cale, X a recuperat, prin operația de vînzare la termen a unei valute, ceea ce a pierdut din cauza creanței sale.

C. K.

Energia geotermică la lucru

Mihai C. Mihai, Tîrgu Jiu — În efortul de a-și diversifica sursele de aprovizionare cu energie și de a-și reduce dependența de petrolul importat, Japonia, care este una din principalele țări vulcanice, a început să acorde o atenție deosebită în ultimii ani resurselor sale de energie geotermică, deosebit de abundente. Patru centrale geotermice, cu o putere instalată totală de 50 MW, sînt deja în funcțiune, obiectivul fiind sporirea puterii instalate în asemenea centrale pînă la 300 MW în 1980 și 2100 MW în 1985. Previziuni pînă la sfîrșitul secolului relevă că atunci va putea fi utilizată — rentabil — și energia disponibilă la foarte mari adîncimi în scoarța terestră ca și cea a vulcanilor înșiși, pe lîngă cea a vaporilor care ajung în mod natural la suprafața pămîntului. Puterea instalată în centrale geotermice ar urma să atingă în anul 2000 circa 48 000 MW. Apa caldă sau fierbinte utilizată pentru producerea de energie electrică are și o gamă largă de alte întrebuințări, prezentate în graficul de mai sus. Datorită acestei game variate de utilizări. la finanțarea proiectului au fost antrenate firme din cele mai diverse ramuri industriale.

UTILIZAREA RESURSELOR GEOTERMICE IN FUNCȚIE DE TEMPERATURA

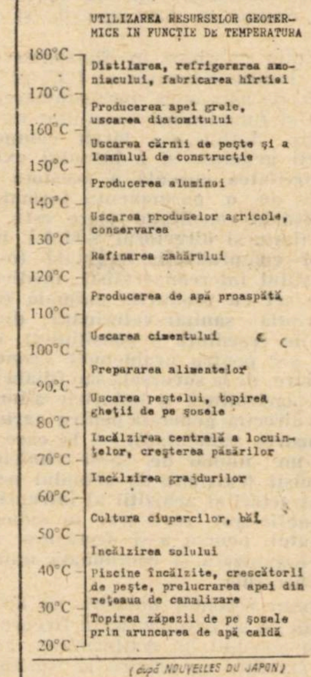

(după NOUVELLES DU JAPON)

Extreme demografice

Ilie Sfetcu, Baia Mare — Prin mortalitate infantilă se înțelege frecvența deceselor la copiii în vîrstă de pînă la un an în sînul unei populații. Rata mortalității infantile măsoară frecvența deceselor infantile față de nașterile vii din aceeași perioadă. Potrivit Anuarului demografic al O.N.U. pe anul 1975, apărut la 30 ianuarie a.c. la New York, pe țări cea mai redusă rată de mortalitate infantilă s-a înregistrat în Suedia (8,3 la mie), în vreme ce ratele cele mai ridicate s-au semnalat în Liberia și Burundi (peste 150 la mie).

În țara noastră rata respectivă era în 1975 de 34,7 la mie, cea mai redusă din întreaga istorie a țării și scăzînd din nou din 1968 încoace. În 1938 rata mortalității infantile era în România de 179 la mie, după ce în 1932, în perioada marii crize, fusese chiar de 181,5 la mie. După cum relevă Anuarul statistic al țării noastre, ea a scăzut pentru prima dată sub 100 la mie în 1953 (cînd a ajuns la 96,3 la mie).

Datele din Anuarul demografic al O.N.U., semnificative pentru marile decalaje economico-sociale din lumea contemporană, vă pot fi utile și în legătură cu celelalte probleme care vă interesează.

Problema locuințelor

Marian Ciulbea, Botoșani — Fenomenul la care vă referiți, de părăsire a zonelor centrale de către categoriile cu venituri mai modeste ale populației, se întîlnește în multe metropole ale lumii capitaliste. Astfel, în ultimele două decenii 500 000 de parizieni au fost nevoiți să se mute în suburbii datorită în special unor acțiuni speculative ale proprietarilor. La circa 30—40 000 locuințe se înregistrează în fiecare an, într-un fel sau altul, un spor de confort, prilej pentru proprietarii lor de a solicita chirii care devin prohibitive.

La Paris există în mod oficial 55 000 familii cu locuință necorespunzătoare, din care 23 000 cu mai puțin de 4 m^2 suprafață locativă pe persoană. În același timp, după cum relatează **Le Monde** din 1 februarie a.c. în articolul „A locui la Paris : un lux“, multe locuințe noi sau „reabilitate“ rămîn goale, fiind excesiv de scumpe. Căci, se întreabă ziarul citat, menționînd că pragul sărăciei se ridică periculos, „cine poate cumpăra o locuință care costă 6 500 franci metrul pătrat sau să consacre 1 700 pînă la 3 000 franci pe lună pentru chirie ?“.

Pornind de la afirmația că „Parisul nu a fost niciodată în asemenea măsură ca acum terenul privilegiat al speculatorilor“, ziarul evidențiază necesitatea unei orientări cu un pronunțat caracter social în politica de renovare urbană, necesitate care a reieșit cu ocazia recentelor zile de studiu de la Paris consacrate locuințelor sociale.

Evaziune fiscală

Gheorghe Grasu, Iași. — Modalitatea cea mai utilizată de transferare internațională a beneficiilor între o societate-mamă și sucursalele sau filialele sale, pentru a face să apară aceste beneficii în țări cu o fiscalitate mai blîndă, este manipularea prețului de transfer. Un exemplu devenit „clasic“, citat de revista **L'Expansion,** este cel al unei societăți farmaceutice cu sediul în Elveția care factura substanțe active unor laboratoare filiale aflate în Franța la un preț care s-a dovedit a fi de zece ori mai ridicat decît cel al substanțelor similare livrate de ea unei filiale din altă țară vest-europeană în care presiunea fiscală era mai redusă. Scopul operațiunii era evident realizarea de beneficii care scăpau fiscului francez.

Un alt procedeu de transferare a beneficiilor îl constituie redevențele vărsate pentru brevete, licențe, mărci și servicii. O filială din străinătate preia brevetele pe numele său, permițînd societății-mamă utilizarea lor contra unei redevențe care poate ajunge pînă la 5—6 la sută din cifra de afaceri.

În aceeași categorie de operațiuni intră crearea și controlul unei societăți-releu într-un „paradis fiscal“. Dacă în trecut între paradisele fiscale exista mai ales o „diviziune geografică a muncii“, actualmente aceasta este pe cale de dispariție, făcînd loc unei specializări funcționale.

Dolar

Agapie Bălan, Rișnov. — 1) În lume există mai multe țări a căror monedă națională se numește dolar (S.U.A., Canada, Noua Zeelandă, Liberia, Barbados, Fiji, Guyana, Trinidad-Tobago, Singapore, Malaezia etc.). Cînd nu se face nici o precizare, ca în cazul pe care ni-l semnalați, se subînțelege că este vorba de dolarul S.U.A., deoarece numai acesta are și rolul de valută de rezervă. 2) Este adevărat că deși moneda națională a Liberiei este dolarul liberian, egal cu dolarul S.U.A., practic numai moneda divizionară este emisă de autoritățile liberiene, în rest circulă numai dolarul S.U.A. 3) În privința noțiunii de aur monetar vă rugăm să consultați rubrica noastră „Glosar“ din nr. 24/1976.

Perfecționarea activității consiliilor intercooperatiste

(Urmare din pag. 11)

laptelui, ateliere de artizanat, împletituri, ceramică, cărămidării și vărării, secții pentru alte materiale de construcții ce pot fi produse pe plan local, precum și alte activități de producție care să asigure punerea în valoare a resurselor locale și utilizarea forței de muncă pe toată durata anului : **ateliere de rotărie, fierărie, tîmplărie, tinichigerie, binale și altele, care să completeze și să dezvolte activitatea de producție din fiecare unitate și să satisfacă, totodată, celelalte nevoi din comună și din afara acesteia.**

Va trebui, de asemenea, intensificată, în continuare, activitatea brigăzilor de construcții din cooperative, care să asigure executarea lucrărilor de construcții cu grad mai mic de tehnicitate, atît în unitățile componente ale consiliului, cît și pentru populație. În această ordine de idei, reține atenția reglementarea potrivit căreia **asistența tehnică necesară consiliilor intercooperatiste și unităților componente în activitatea de construcții-montaj se va asigura, în mod gratuit, de către comitetele executive ale consiliilor populare județene, prin repartizarea de la unitățile de profil, pentru 1—2 consilii, a cîte unui specialist în lucrări de construcții-montaj, care va răspunde de întocmirea documentațiilor de execuție, de deschiderea finanțării investițiilor și acordarea asistenței tehnice în realizarea construcțiilor.**

Faptul că toate măsurile, acțiunile și obiectivele necesare de întreprins pentru realizarea producției agricole, industriale și de prestări de servicii în cadrul fiecărui consiliu intercooperatist se vor înfăptui pe bază de programe, componente ale programelor naționale, va asigura un caracter organizat, unitar al activității tuturor unităților din raza consiliului.

DUPĂ CUM S-A AMINTIT mai sus, în vederea concentrării producției agricole, specializării unităților, introducerii tehnologiilor moderne, dezvoltării activităților industriale și a prestărilor de servicii, consiliile intercooperatiste urmează să inițieze și să sprijine organizarea de activități economice prin cooperare și asociere între unități agricole cooperatiste, unități ale cooperației de consum din raza aceluiași consiliu intercooperatist și unități de stat agricole și industriale.

Sarcinile cuprinse în Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. vizează, de asemenea, perfecționarea conducerii și funcționării consiliilor intercooperatiste. Astfel, **s-a lărgit componența adunării generale și a biroului executiv, iar activitatea curentă a acestora se va asigura de o permanență formată din președintele consiliului (care este, în același timp, și directorul S.M.A.), inginerul șef cu producția vegetală (încadrat la consiliul intercooperatist), medicul veterinar șef cu producția animală (la circumscripția sanitar-veterinară din comuna de reședință a consiliului), economistul șef pentru problemele economico-financiare, de la sucursala sau filiala Băncii pentru agricultură și industrie alimentară și de la direcția generală pentru agricultură și industrie alimentară) — la care se adaugă un număr de 2—6 tehnicieni și economiști (existenți în actualul personal de contractări și achiziții al întreprinderilor beneficiare), care trec în subordinea consiliului, pentru a-și desfășura activitatea, organizată și coordonată unitar, în cadrul acestuia.**

Pe baza recentei hotărîri, în acest an urmează să se organizeze în fiecare județ cîte un consiliu, în conformitate cu măsurile stabilite cu privire la funcționarea acestor organisme — urmînd ca, pe baza experienței ce va fi acumulată, perfecționarea modului de organizare și de desfășurare a activității să fie extinsă în toate consiliile intercooperatiste de pe cuprinsul țării.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

ZOLTÁN TAKÁCS, Carei — Prevederile art. 44 lit. b din Legea nr. 57/1974 și pct. 2 din anexa nr. 3 la H.C.M. nr. 69/1975 se referă la modul cum se acordă majorarea sau diminuarea retribuției personalului. Precizarea dată la instructajul menționat de dv. s-a referit la modul de urmărire a restituirii diminuărilor și de afectare a fondului de retribuire de către organele de control bancar. La acest instructaj s-a indicat ca unitățile bancare să țină evidența diminuărilor pe fiecare indicator în parte, avînd în vedere că restituirea acestora, în cazul recuperării nerealizărilor, se face potrivit prevederilor pct. 13 din anexa 3 la H.C.M. 69/1975 pentru unii indicatori (cheltuieli la 1 000 lei producție marfă și beneficiu) integral, iar pentru alții (valoarea producției marfă, export, productivitatea muncii etc.) parțial (90, 80 sau 70%), în funcție de data cînd s-au recuperat integral nerealizările.

În această situație și întreprinderile trebuie să calculeze valoarea diminuărilor pe fiecare indicator în parte, pentru a cunoaște, în cazul recuperărilor, suma care se va restitui fiecărui angajat.

În indicațiile de lucru elaborate de Centrala Băncii Naționale a R.S.R. nu se arată că se fac compensări pentru fiecare indicator. De altfel, nici nu e posibil așa ceva, întrucît compensările se fac în trimestrul respectiv și între valoarea adaosurilor pentru depășirea planului la unii indicatori și valoarea diminuărilor calculate pentru nerealizările înregistrate la alți indicatori.

FLOREA UTULEANU, Roșiorii de Vede — Promovarea școlii de maiștri nu se echivalează cu cea prevăzută de lege pentru trecerea de la o categorie la alta. Este, deci, necesar să solicitați prezentarea la comisia tehnică de încadrare a muncitorilor din unitatea unde lucrați, pentru a fi examinat și — dacă sînt îndeplinite condițiile legale — să fiți trecut într-o categorie superioară.

MARIA CIUVĂT, București — Transferul la cerere nu întrerupe vechimea în muncă, utilă la calculul indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, la acordarea primului concediu de odihnă, a alocației de stat pentru copii etc. Transferul la cerere întrerupe vechimea în aceeași unitate, astfel că persoana care beneficiază de acest transfer nu are drept la sporul de retribuție acordat pentru vechimea neîntreruptă în aceeași unitate.

IULIANA CORBU, Reșița — În situația relatată de dv., persoana care n-a înfiat copilul pentru care tatăl firesc plătește pensie alimentară, nu poate beneficia de reducerea impozitului pe retribuție, neavînd peste trei persoane în întreținerea sa.

PĂTRU TOMA, Rîmnicu Vîlcea — Din scrisoarea dv. rezultă că aveți studiile și vechimea cerută pentru ocuparea funcției de șef birou, că îndepliniți efectiv această funcție, postul fiind vacant, dar că nu ați fost numit printr-o dispoziție scrisă. Dacă puteți dovedi cu actele existente că, în fapt, din însărcinarea conducerii unității prestați activitatea și aveți răspunderea corespunzătoare funcției ocupate temporar, aveți dreptul și la retribuția corespunzătoare funcției, astfel cum se prevede de Codul Muncii și în Legea nr. 57/1974.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 8 din 25 februarie 1977

— Noua misiune de prietenie, solidaritate și colaborare a președintelui **Nicolae Ceaușescu** în cinci țări ale continentului african **(Dinu Dragomirescu)** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Piloni ai creșterii eficienței
  - Tipizarea în industria metalurgică **(Neculai Agachi)** 2
  - Economisirea energiei electrice **(V. Boescu, L. Țintea)** 4

– Ridicarea calității produselor. **(A. Codru, A. Blaga)** 6

– „R. E." pe fluxul inovație-materializare. Scurtarea drumului de la idee la produs nou (I) **Bogdan Fădure)** 8

– Promovarea tehnicilor moderne de transport și depozitare (II) **(Romeo Hagiac)** 10

– Perfecționarea activității consiliilor intercooperatiste **(Al. Stelian, Gh. Dănăilă)** 11

CONDUCERE-ORGANIZARE

– Posibilități de creștere suplimentară a productivității muncii. Resursele unui triptic : tehnică-tehnologie-organizare **(Dorin Constantinescu)** 12

– Analiza valorii în acțiune 13

CONSULTAȚII

— În sprijinul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid. Știința și tehnica înaintată – factori esențiali ai dezvoltării economiei socialiste **(prof. dr. Gheorghe P. Apostol)** 14

TEORII–IDEI

– Economiștii antrenați în dialogul constructiv asupra căilor înfăptuirii noii ordini economice internaționale **(dr. Maria D. Popescu)** 17

– 1907–1977 : dimensiuni economico-sociale ale problemei agrare în România
  - Agricultura românească pe traiectoria progresului economic **(prof. Bucur Șchiopu)** 19
  - Școli – curente – economiști. Cauzele răscoalei în gîndirea doctrinarilor vremii **(V. Pîrvu)** 22

ECONOMIE MONDIALĂ

– Cerințe ale noii ordini economice internaționale. O necesitate obiectivă – consolidarea independenței fiecărei națiuni (II) **(dr. Nicolae Ecobescu)** 24

– Tendințe–conjuncturi 26

– Țările africane pe calea dezvoltării economice
  - Republica Ghana **(Marin Francu)**
  - Republica Coasta de Fildeș **(Marcel Moldoveanu)**
  - Republica Federală Nigeria **(Iris Ileana Pungan)** 27–28

– Mondorama 30

– Curier 31

– Întrebări–răspunsuri 32

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69
Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

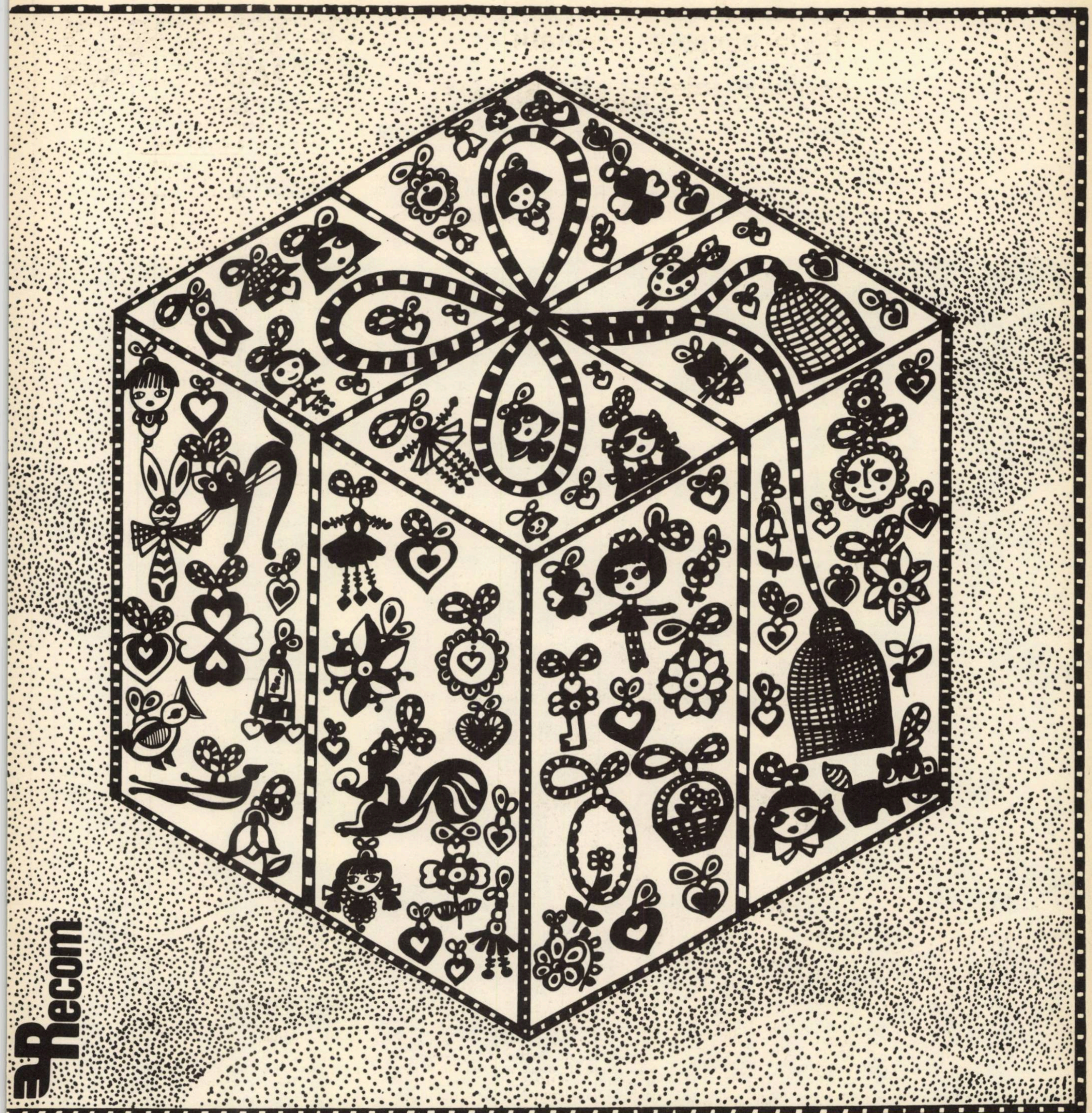

Recom

MĂRȚIȘORUL – prilej tradițional de a oferi cadouri !

Încă de pe acum, nenumărate produse cosmetice, tricotaje, coliere, poșete, mănuși, cercei, cordoane, broșe, umbrele, inele, baticuri ... așteaptă să fie cumpărate și dăruite acelora pe care le stimați, le îndrăgiți. Din magazinele comerțului de stat nu lipsesc nici tradiționalele mărțișoare !

MĂRȚIȘORUL este un simbol al primăverii, un mesager al sentimentelor dv.

Magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat au pus în vînzare amuzante figurine mărțișor. De asemenea vă recomandăm, tot ca mărțișoare atrăgătoare, diverse broșe, inele, coliere, brățări, precum și produse cosmetice, elegant ambalate, dintre care amintim : casetele MAGNOLIA, EVA sau BUCUREȘTI.

Vizitați chiar astăzi magazinele comerțului de stat pentru a vă decide asupra darului pe care-l veți oferi celor dragi !

1977 MAR [illegible]

NU uitați !

Mărțișorul este un simbol al primăverii și un prilej tradițional de a oferi cadouri !

1977 MAR [illegible]

NOROC
Recom
SIMBOL AL PRIMAVERII
PRILEJ TRADITIONAL DE A OFERI CADOURI

Lei 5

D 646

Numărul: 9

R

MG

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

APA, CONDIŢIE VITALĂ A EXISTENŢEI

Numărul 9 ● Vineri 4 martie 1977

VIZITA PREŞEDINTELUI NICOLAE CEAUŞESCU PE CONTINENTUL AFRICAN

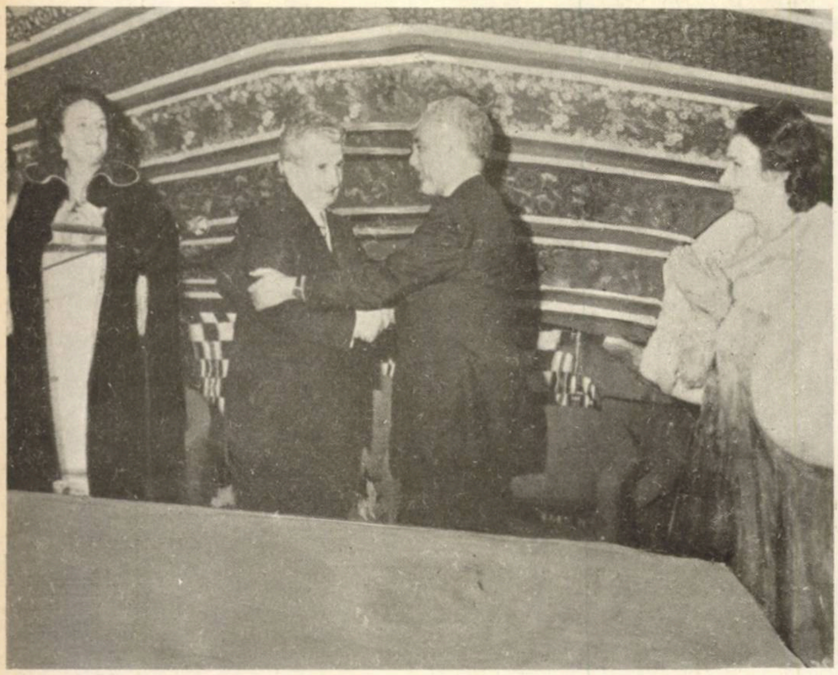

Republica Islamică Mauritania. În timpul dineului oficial.

Republica Senegal. Imagine din timpul vizitei.

Republica Ghana. La semnarea documentelor oficiale.

Republica Coasta de Fildeş. În timpul dineului oficial.

CONTRIBUŢIE DE IMPORTANŢĂ ISTORICĂ LA DEZVOLTAREA RELAŢIILOR ROMÂNIEI CU ŢĂRILE AFRICII

VIZITA OFICIALĂ pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a întreprins-o în cinci state africane – Mauritania, Senegal, Ghana, Coasta de Fildeș și Nigeria – se înscrie ca un eveniment de cea mai mare importanță în dezvoltarea relațiilor multilaterale româno-africane, este o nouă confirmare strălucită a dinamismului politicii internaționale a partidului și a statului nostru, a principialității și a continuității ce îi sînt caracteristice. Această nobilă misiune de pace, prietenie și colaborare ne oferă prilejul să consemnăm cu profundă satisfacție, cu sentimente de înaltă mîndrie patriotică, rezultatele deosebit de fructuoase ale întîlnirilor la cel mai înalt nivel, ale convorbirilor purtate de președintele României socialiste cu șefii statelor africane vizitate.

Calda prietenie cu care au fost întîmpinați înalții oaspeți români pretutindeni, atmosfera de deosebită stimă și considerație în care s-a desfășurat întreaga vizită, constituie o nouă manifestare a prețuirii de care se bucură patria noastră, succesele dobîndite de poporul român în edificarea noii orînduiri sociale, o nouă expresie a recunoașterii largi, a înaltei aprecieri față de politica internațională promovată de partidul nostru, față de meritele deosebite ce revin secretarului său general, tovarășului Nicolae Ceaușescu, personalitate marcantă a vieții internaționale, în elaborarea și punerea în practică a acestei politici, care răspunde celor mai arzătoare probleme ale lumii contemporane.

În documentele oficiale semnate de președintele Nicolae Ceaușescu și de șefii statelor vizitate, documente de valoare excepțională nu numai pe planul relațiilor bilaterale ci și din punct de vedere al contribuției pe care o aduc la cauza păcii și cooperării internaționale, sînt consemnate, ca o materializare a dialogului purtat în fiecare etapă a vizitei, punctele de vedere identice sau apropiate ale țărilor noastre față de principalele aspecte ale vieții internaționale. Ele reafirmă solidaritatea militantă a României socialiste, ea însăși țara în curs de dezvoltare, cu popoarele africane, cu statele în curs de dezvoltare în general, similitudinea intereselor lor de a accelera dezvoltarea economico-socială, de a se instaura, în acest scop, un climat internațional favorabil conjugării eforturilor pentru lichidarea inechităților existente în lume; documentele semnate dau glas voinței comune de a amplifica și dezvolta în continuare relațiile dintre țările noastre, de a ridica pe trepte superioare raporturile bilaterale, în beneficiul reciproc de a conferi dimensiuni mai ample conlucrării lor în interesul păcii și progresului.

Un loc deosebit în cadrul convorbirilor purtate l-a avut identificarea unor noi căi și posibilități de lărgire a relațiilor economice bilaterale, iar obiectivele consemnate în acordurile și protocoalele încheiate evidențiază perspectivele deosebit de favorabile deschise de vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu extinderii colaborării și cooperării economice, în domeniile minier, construcțiilor de mașini, pescuitului oceanic și agriculturii, transporturilor maritime și aeriene, în alte domenii de interes reciproc, sporirii schimburilor comerciale dintre țările noastre, în avantajul mutual al economiilor noastre naționale.

Iată, deci, că prin această nouă vizită efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin acordurile și protocoalele semnate, cooperarea economică a României cu popoarele și țările africane vizitate, se extinde și se diversifică, colaborarea româno-africană în general dobîndind astfel și mai ample dimensiuni. Reamintim că, dealtfel, în ansamblul raporturilor internaționale ale României, relațiile cu țările Africii au un loc distinct, că ele au înregistrat o evoluție continuu ascendentă, fiind stimulate, de fiecare dată, de vizitele – devenite istorice – ale președintelui Nicolae Ceaușescu în numeroase state ale acestui continent. Poporul român, care a purtat el însuși o îndelungată luptă pentru păstrarea ființei sale naționale, pentru cucerirea independenței, a sprijinit cu hotărîre lupta popoarelor africane împotriva asupririi coloniale, iar după cucerirea independenței de stat pentru dezvoltarea lor liberă, de sine-stătătoare. Este elocvent, în ilustrarea dinamicii raporturilor României cu tinerele state africane, faptul că, în prezent, ea are relații diplomatice la rang de ambasadă cu 46 de țări din Africa, practic cu toate statele de pe continent cu excepția celor unde sînt încă regimuri rasiste. Avînd deci la bază astfel de premise favorabile și aspirații comune relațiile României cu statele africane au înregistrat o dinamică rapidă, mai ales în ultimii ani, îmbogățindu-se continuu cu noi și noi forme de colaborare, reciproc avantajoase, constituind o manifestare grăitoare a sentimentelor de solidaritate și prietenie de care sînt animate popoarele noastre.

IN ansamblul său, vizita președintelui României este un act politic ale cărui profunde semnificații depășesc cadrul strict al raporturilor bilaterale. Ea constituie o nouă și elocventă afirmare a hotărîrii poporului român de a-și aduce întreaga contribuție la soluționarea marilor probleme cu care este confruntată lumea contemporană, la democratizarea relațiilor internaționale și la instaurarea unei noi ordini economice internaționale. Odată mai mult, în cadrul convorbirilor purtate a fost subliniată cu vigoare necesitatea așezării raporturilor dintre state pe baze noi, democratice, a respectării stricte a independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne, integrității teritoriale a fiecărei țări și eliminării definitive a politicii de forță în raporturile internaționale, a importanței contribuției pe care rolul activ al forțelor progresiste din întreaga lume îl are pentru promovarea respectării acestor principii în raporturile dintre state, pentru instaurarea unei lumi mai bune și mai drepte.

A reieșit din nou, cu aceste prilejuri, rolul important care revine conlucrării dintre statele în curs de dezvoltare în cadrul eforturilor pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale, pentru instaurarea unor relații noi de deplină egalitate în drepturi între state. După cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu la Dakar, „întărirea solidarității și cooperării între țările în curs de dezvoltare are un rol important în progresul general, în făurirea noii ordini economice. În același timp, aceasta se înscrie și în contextul luptei generale pe care o duc astăzi popoarele – și doresc să menționez îndeosebi țările în curs de dezvoltare, țările nealiniate – pentru lichidarea vechilor relații de inechitate și pentru promovarea unor relații noi, bazate pe egalitate, pentru făurirea noii ordini economice și politice internaționale".

Pornind de la rolul tot mai activ pe care țările în curs de dezvoltare trebuie să îl joace în instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, ele fiind și cele mai interesate în acest proces, a fost reafirmată utilitatea convocării unei conferințe la nivel înalt a țărilor în curs de dezvoltare – la care să participe toate aceste țări, indiferent de orînduirea lor socială, de apartenența sau inapartenența la blocuri –, conferință menită să conducă la o armonizare a eforturilor lor pentru echitate și justiție în raporturile interstatale. Decurge din aceasta și interesul țărilor nealiniate, al țărilor membre în „Grupul celor '77" de a acționa în cît mai mare unitate, de a colabora cît mai strîns pentru înfăptuirea năzuințelor popoarelor de pace, cooperare și progres.

INSOȚIT de sentimentele de dragoste fierbinte și înaltă stimă ale întregului nostru popor, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a dus din nou în lume mesajul umanist de pace, prietenie și înțelegere între popoare al Partidului Comunist Român și al României socialiste, încrederea nestrămutată că stă în puterea popoarelor să instaureze în lume noi relații bazate pe echitate și justiție, să făurească o lume care să asigure fiecărei națiuni dreptul la dezvoltare liberă și independentă, la progres și bunăstare. Nouă și strălucită manifestare a politicii externe românești, vizita întreprinsă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, se înscrie nu numai ca un moment de importanță cu adevărat istorică în cronica relațiilor României socialiste cu țările Africii, ci și ca un eveniment de mare rezonanță în viața politică internațională. Este un prilej în care, exprimîndu-și speranța că acest act politic se va reflecta pozitiv asupra climatului internațional, întregul nostru popor, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, își reafirmă cu toată hotărîrea încrederea de neclintit în politica internă și externă a partidului nostru, hotărîrea sa fermă de a acționa în deplină unitate, de a face totul pentru transpunerea ei în realitate.

Nicoară IONESCU

PLAN ● ANGAJAMENTE

SCURTAREA TERMENELOR DE PUNERE ÎN FUNCȚIUNE A NOILOR OBIECTIVE

● De la o singură capacitate în trim. I la șaptezeci în trim. IV – o „ritmicitate" care îndeamnă nu numai la reflecții ● Dacă în ianuarie restanțele au sporit cu 10 000 tone, ce se întrevede pentru trimestrul I ? ● O precizare pentru beneficiari : și totuși, fără documentație, lucrările de construcții-montaj nu pot fi executate...

DESFĂȘURAREA în ritm alert a lucrărilor pe șantiere, conectarea rapidă a noilor capacități de producție la circuitul economiei naționale trebuie să reprezinte o preocupare permanentă a tuturor factorilor care colaborează în desfășurarea „procesului investițional". Dincolo de realizările global-valorice, eficiența activității fiecăruia dintre ei și a tuturor în ansamblu este dată de modul de îndeplinire a stadiilor fizice, de punerea efectivă la termen în funcțiune a noilor capacități de producție. Iată de ce constructorul, furnizorul de utilaje tehnologice, beneficiarul de investiții, proiectantul trebuie să-și intensifice preocupările pentru asigurarea din vreme a documentațiilor tehnice și de execuție, a utilajelor tehnologice, a materiilor prime și a fronturilor de lucru necesare, în așa fel încît, pe fiecare șantier, să fie create toate condițiile pentru ca activitatea să se desfășoare ritmic, restanțele să fie operativ recuperate, iar sarcinile fizice din planul de investiții îndeplinite și depășite.

În acest număr ne vom ocupa de modul concret în care sînt realizate toate aceste cerințe în activitatea desfășurată de către Trustul de montaj utilaj chimic București.

Utilajele tehnologice : în loc de recuperare, livrări inutile în avans

BILANȚUL încheiat la sfîrșitul primei luni din acest an pune în evidență faptul că activitatea desfășurată de către unitățile trustului analizat s-a soldat cu îndeplinirea global-valorică integrală a prevederilor de plan. *Realizările valorice bune nu-și găsesc din păcate, corespondent în realizarea la termen a tuturor stadiilor fizice prevăzute la lucrările de montaj.* Dacă așa stau lucrurile în primele luni ale anului, cînd trebuia pusă în funcțiune o singură capacitate, oare ce se va întîmpla în trimestrele III și IV, cînd Trustul de construcții-montaj utilaj chimic trebuie să finalizeze și să conecteze la circuitul economiei naționale un număr de 24 și respectiv 70 de alte noi obiective ?

O asemenea întrebare apare cu atît mai justificată cu cît situația semnalată în luna ianuarie nu reprezintă un „accident" ci, de fapt, *o continuare nedorită a stării de lucruri din 1976, cînd planul valoric a fost îndeplinit doar în proporție de 96%, iar cel fizic într-o măsură mult mai mică.* Astfel, dintr-un număr de 67 de noi capacități de producție planificate a fi puse în funcțiune în anul trecut, au fost realizate doar 25, iar celelalte 42 reprogramate pentru 1977. Mai mult decît atît. *În luna ianuarie nu a fost recuperată nici una dintre restanțele semnalate, și nici nu au fost încă stabilite termene precise de lichidare a acestei rămîneri în urmă* față de prevederi.

Care sînt *cauzele* unei asemenea situații ? La loc de frunte se situează *livrarea cu întîrziere a utilajelor tehnologice necesare noilor obiective.* Ca urmare a nerespectării termenelor din graficele de livrare, nu au fost puse în funcțiune noile capacități productive de la Intreprinderea de ciment Deva, din cadrul Combinatului chimic de la Rîmnicu Vîlcea etc. Principalii furnizori restanțieri au fost și sînt în continuare întreprinderile : „Grivița Roșie", „23 August" și Intreprinderea de mașini grele din București, „Independența" — Sibiu, Întreprinderea de utilaj chimic Ploiești etc. (tabelul nr. 1).

Începutul acestui an, pentru unitățile amintite nu a constituit — așa cum ar fi trebuit să fie — un prilej de recuperare, de diminuare și eliminare a restanțelor. Dimpotrivă, *volumul utilajelor tehnologice nelivrate a crescut de la 16 000 t la 31 decembrie 1976 la circa 25 000 t la 31 ianuarie 1977.*

Șantierele așteaptă de prea mult timp utilajele tehnologice necesare, în vreme ce furnizorii respectivi acționează lent și cu eficiență redusă în diminuarea rămînerilor în urmă, preferînd uneori să livreze „în compensare"

Tabelul nr. 1

Restanțe în livrarea utilajelor tehnologice
(la 31 ian. a.c.)

Furnizori în restanță	Beneficiari	Dimensiunile restanței tone	milioane lei
„Independența"-Sibiu „Grivița Roșie"-București Intreprinderea mecanică de utilaj chimic București	Platforma Teleajen	6 586	276
„Grivița Roșie"-București Intreprinderea mecanică de utilaj chimic București	Combinatul de îngrășăminte chimice Bacău	5 065	244
Intreprinderea de utilaj chimic Făgăraș „23 August"-București	Platforma Timișoara	2 078	168
„Grivița Roșie"-București Intreprinderea de utilaj chimic Ploiești Intreprinderea mecanică de utilaj chimic București	Platforma Brazi	3 200	112
„Grivița Roșie"-București Intreprinderea mecanică de utilaj tehnologic Moreni Intreprinderea de mașini grele București	Combinatul de îngrășăminte chimice Slobozia	830	93
„Unio"-Satu-Mare „23 August"-București „Progresul"-Brăila	Intreprinderea de ciment Tașca	1 550	60

Tabelul nr. 2

Restanțe in asigurarea frontului de lucru pentru montaj (la 31 ian. a.c.)

Constructori in restanță	Beneficiari de investiții	Valoarea lucrărilor afectate de lipsa frontului de lucru în trimestrul I a.c. (mii lei)
Trustul de construcții industriale din municipiul Gheorghe-Gheorghiu Dej	Platforma chimică Borzești	7 000
	Intreprinderea de ciment Tașca	5 000
Trustul de construcții industriale Pitești	Platforma chimică Pitești	4 000
Trustul de construcții industriale Ploiești	Platforma Teleajen	5 000
	Rafinăria Brazi	2 000
Intreprinderea de construcții-montaje siderurgice Galați	Platforma Galați	4 000
Trustul de construcții industriale Timișoara	Intreprinderea de ciment Deva	1 500

mii de tone de utilaj în avans față de grafice sau față de stadiul lucrărilor. *Furnizorii de utilaje tehnologice în restanță trebuie să-și facă un sever examen* de conștiință profesională, *să adopte hotărît cele mai adecvate măsuri pentru a impulsiona ritmul livrărilor, în primul rînd pentru recuperarea cît mai grabnică a restanțelor.*

Constructorii între ei : o colaborare cu eficiență redusă

CHIAR DACĂ modul în care s-a efectuat livrarea utilajelor tehnologice a constituit un principal impediment în realizarea la termen a noilor obiective de investiții, trebuie arătat că, la restanțele din anul 1976 și din luna ianuarie a.c. au contribuit — și nu în nică măsură — și alți factori :

1 *Intîrzierile generate de către constructori în asigurarea la vreme a fronturilor de lucru necesare montajului instalațiilor tehnologice* au avut ca urmare însemnate depășiri de termene față de prevederile din grafice. Cele mai însemnate restanțe s-au înregistrat în activitatea trusturilor de construcții industriale din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, a celor din Pitești și Constanța, a Trustului de construcții chimice din Cluj-Napoca ș.a. (tabelul nr. 2). Deoarece o astfel de desfășurare a activității unităților de construcții condiționează în trimestrul I a.c. executarea în bune condițiuni a unor lucrări de multe zeci de milioane, apare necesară o intensificare a eforturilor pe șantiere, pentru ca restanțele să fie urgent recuperate, iar operațiunile de montaj să poată începe cît mai devreme.

2 *Proporția scăzută (71,6%) in care este asigurată documentația tehnică și de execuție* pentru obiectivele și lucrările cu termene de realizare în anul 1977 reprezintă o altă sursă a dificultăților. Astfel, de la întreprinderile beneficiare din cadrul Ministerului Industriei Chimice, ale Ministerului Industriei Metalurgice și Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, documentația necesară Trustului de montaj utilaj chimic nu fusese livrată — la 31 ianuarie a.c. — decît în proporție de 66, de 81 și respectiv de 88%. La acea dată, circa 60 de poziții din planul de construcții — montaj al anului 1977, în valoare de 110 milioane lei, nu erau „acoperite“ cu documentația necesară (tabelul nr. 3). Desigur, în luna februarie situația a cunoscut o serie de îmbunătățiri ; restanțele însemnate care au rămas însă în continuare impun cu necesitate adoptarea unor măsuri operative pentru ca în cel mai scurt timp „debitorii“ să-și lichideze datoriile.

Tabelul nr. 3

Gradul de asigurare cu documentație a lucrărilor ce trebuie executate în 1977 la unele noi capacități de producție (la 31 ian. a.c.).

Beneficiari	Grad de acoperire cu documentație față de necesar (%)
Intreprinderea de produse clorosodice Giurgiu	7
Rafinăria Borzești	48
Combinatul siderurgic Galați	50
Rafinăria Dărmănești	60
Intreprinderea „Danubiana" București	70
Combinatul de îngrășăminte chimice Slobozia	74

3 *Deficiențele în aprovizionarea cu materii prime și materiale* au constituit cauza altor întîrzieri. Astfel, spre exemplu, faptul că furnizorul de construcții metalice — Intreprinderea de construcții metalice și prefabricate din București — a contractat în trimestrul I a.c. din totalul de 1 891 t comandate de trust doar 734 t, din care a livrat în ianuarie numai 78 t, a determinat și continuă să determine un ritm necorespunzător al lucrărilor la unele noi obiective din cadrul Combinatului de îngrășăminte chimice Arad, la dezvoltarea Întreprinderii de zahăr din Timișoara, la dezvoltarea Combinatului de îngrășăminte chimice din Slobozia etc. Furnizorul respectiv va trebui să depună toate eforturile pentru ca pe viitor o astfel de „colaborare“ cu beneficiarul să fie eliminată, iar respectarea obligațiilor contractuale și recuperarea restanțelor în livrare din 1976 să devină „preocuparea nr. 1“ a întregului colectiv.

De la deficiențele colaboratorilor, la rezervele proprii

ESTE UN fapt recunoscut că buna desfășurare a activității constructorului este condiționată de respectarea integrală a obligațiilor ce revin beneficiarului de investiții, furnizorului de utilaje tehnologice și de materie primă etc. Totodată, însă, este la fel de adevărat faptul că, în multe cazuri, la producerea restanțelor își aduc „contribuția“ și deficiențele înregistrate în activitatea constructorului. Și în cadrul Trustului de montaj utilaj chimic București am întîlnit astfel de situații.

● *Insuficienta pregătire a lucrărilor de către compartimentul de pregătire din cadrul trustului* a făcut ca, uneori, necesarul de aprovizionat să fie cantitativ supradimensionat, sau să fie solicitate unele sortotipuri de materiale (care ulterior nu au mai fost necesare) în dauna altora la care necesitățile nu au fost din timp prevăzute.

● *Neaplicarea riguroasă a tehnologiilor de montaj,* precum și unele lipsuri în organizarea execuției pe faze au provocat creșteri ale duratelor unor lucrări peste termenele stabilite. așa cum s-a întîmplat de exemplu la montajul rezervoarelor de amoniac și a celor sferice de la Rafinăria din Teleajen.

● *Nivelul scăzut al coeficientului de schimburi înregistrat* în luna ianuarie a.c. (1,40) semnalează o altă direcție în care rezultatele obținute în cadrul trustului se situează cu mult sub posibilități. În aceste condiții, pentru ca să poată fi integral realizată sarcina ca pînă la sfîrșitul anului coeficientul de schimburi să ajungă la 2,5, devine necesară sporirea preocupărilor pentru întărirea disciplinei tehnologice, prevenirea și eliminarea tuturor cauzelor care grevează încă folosirea integrală a timpului de lucru, și care au „costat“, în 1976 de exemplu, 575 627 ore—om neutilizate, din care circa 163 000 ore absentate nemotivat, echivalente cu o producție nerealizată de 10 900 mii lei.

AȘA după cum a reieșit din situația prezentată, există încă însemnate rezerve neutilizate atît la constructor, cît și în activitatea colaboratorilor săi. Mobilizarea lor operativă trebuie să reprezinte punctul comun de convergență al tuturor eforturilor, rezervorul principal de energie în recuperarea restanțelor și realizarea integrală a sarcinilor de plan.

Bogdan PĂDURE
Ion SOARE

● Într-unul din numerele viitoare despre cauzele care generează întîrzierile în livrarea utilajelor tehnologice.

ECONOMIE NATIONALA

Piloni ai creşterii eficienţei

SPORIREA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII ŞI REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

VALORIFICAREA INTEGRALĂ A METALULUI

— Implicaţii economice ale livrării produselor siderurgice la lungimi fixe —

ESTE ÎNDEOBŞTE CUNOSCUT faptul că reducerea consumurilor specifice de metal în industrie este nemijlocit legată nu numai de primirea produselor siderurgice în sortimentele comandate, ci şi în dimensiunile reclamate de necesităţile reale ale producţiei. O astfel de soluţie are în vedere valorificarea maximă, pe întreaga filieră de utilizare, a metalului produs, gospodărirea sa raţională la nivelul economiei naţionale. Ce s-a întreprins şi ce este necesar să se întreprindă în acest scop ?

În ultimii ani, **ca urmare a măsurilor luate în întreprinderile siderurgice, au fost mai bine satisfăcute cerinţele beneficiarilor de metal la lungimi fixe şi multiple, mai ales ale celor din ramura construcţiilor de maşini, care fac comenzi în cantităţi vagonabile.** La tablă groasă, de pildă, proporţia livrării la lungimi fixe se ridică în acest an la 71% din cantitatea fabricată, faţă de numai 50% în 1976. La profile grele şi îndoite volumul livrărilor la lungimi fixe este însă mai mic. De pildă, Combinatul siderurgic Hunedoara, principalul furnizor, livrează la asemenea lungimi 21,3% din producţia de profile grele şi 39,5% din cea de profile îndoite, faţă de numai 17% şi, respectiv, 20% în 1976 etc.

Cerinţa ca industria siderurgică să livreze cantităţi tot mai mari de metal la lungimi fixe şi multiple are, fireşte, la bază raţiuni economice. Se evită astfel, apariţia unor pierderi de metal la beneficiari (întrucît metalul este debitat de către furnizori la lungimile dorite) ; totodată, se evită efectuarea unor cheltuieli mari cu transportul unor cantităţi de metal neutilizabil şi nici nu se mai creează la beneficiari stocuri de metal-deşeu fără mişcare etc. Pentru o asemenea activitate — livrarea produselor la lungimi fixe — beneficiarii suportă un preţ majorat, în general, de circa 150 lei pe tonă.

TOTUL pînă aici pare firesc şi bine. Dar, problema are şi un revers. Livrările de metal la lungimi fixe determină la producător o serie de neajunsuri: un indice de scoatere mai redus pe tona de oţel-lingou, o productivitate mai scăzută la liniile de laminare, al căror ritm este condiţionat de numărul schimbărilor de caje, de numărul tăierilor de bare la dimensiuni fixe etc. ; toate acestea influenţază negativ activitatea lor economico-financiară. Sumele încasate suplimentar de la beneficiari nu acoperă nici pe departe pierderile efective ce se înregistrează prin cantitatea de capete de bare sau ştraifuri de tablă ce rezultă din procesul tehnologic. Or, aceste „resturi“ de metal care încorporează în ele materie primă, manoperă, energie, regia secţiilor şi întreprinderilor se pierd (se retopesc) sau sînt vîndute sub valoarea lor reală.

Că aşa se prezintă lucrurile, ne-o demonstrează situaţia din mai multe unităţi siderugice. Numai la Combinatul siderurgic Hunedoara cantitatea anuală de capete de bare rezultată din debitare pentru livrarea metalului la lungimi fixe se ridică la 15 000—20 000 de tone. Pe lîngă aceasta, situaţia prezintă şi alte inconveniente la producători. La Combinatul siderurgic din Galaţi — la laminorul de tablă groasă — ca urmare a neîncadrării tablei în cerinţele beneficiarilor (lungimi + lăţimi) se află în prezent în stoc peste 25 000 tone de asemenea produse, care încurcă fluxul tehnologic şi micşorează astfel viteza de rotaţie a fondurilor circulante. În anii trecuţi, C.S. Galaţi, pentru a-şi diminua stocurile de această natură, a vîndut la preţuri scăzute o cantitate mare de table (necorespunzătoare doar ca dimensiuni) unor unităţi specializate din străinătate, care, prin sortare şi debitare conform cerinţelor beneficiarilor lor, au obţinut venituri foarte mari. De ce oare asemenea activităţi de sortare, dimensionare prin debitare nu s-au putut face de către C.S. Galaţi ? Ar fi o greşeală ca şi în viitor să se recurgă la asemenea măsură, întrucît ea păgubeşte serios economia naţională.

Pe ansamblul întreprinderilor siderurgice, din cauza livrării la dimensiuni fixe, peste **150 000—200 000 tone de metal** (capete de bare, de ţevi, ştraifuri de table) **stau anual în stoc, avînd o mişcare extrem de lentă.**

Pe de altă parte, şi în întreprinderile constructoare de maşini apar cantităţi mari de deşeuri (capete sau ştraifuri). Ele sînt determinate uneori de faptul că întreprinderile se aprovizionează direct de la beneficiar sau prin bazele judeţene de aprovizionare cu metal, aşa cum îl găsesc, iar alteori de faptul că, deşi se aprovizionează cu profile de metal la dimensiuni fixe, recurg totuşi la debitarea acestora în secţiuni mai mici, datorită schimburilor sortimentale intervenite ca urmare a nenominalizării la timp a planului. Anual, din cauzele amintite, **metalul ce rămîne nefolosit în unităţile constructoare de maşini** (sub formă de capete de bară) **se ridică la peste 150 mii tone.**

Dacă totalizăm cantităţile de metal-deşeu ce rezultă în siderurgie (ca urmare a livrărilor la dimensiuni fixe sau multiple) cu cele ce apar în unităţile constructoare de maşini cît şi în alte întreprinderi prelucrătoare rezultă **o cantitate ce se apropie de 350—400 mii tone.**

AŞADAR, este sau nu eficientă soluţia de a se livra metalul la lungimi fixe? Un răspuns afirmativ poate fi dat numai dacă producţia de profile sau table realizată de producători este valorificată eficient în totalitate, respectiv, dacă şi capetele de bară se utilizează ca materie primă. Aici este, am putea spune, „cuiul lui Pepelea“. Ce se întîmplă cu cantitatea de metal — capete şi ştraifuri — ce rezultă anual prin practicarea livrărilor la lungimi fixe şi multiple ?

Din investigaţia noastră rezultă că **circa 70% din capetele de bare şi ştraifurile de tablă iau drumul topirii şi abia 30% sînt valorificate în starea în care se**

ECONOMIE NATIONALA

află. Este oare normal și economic ca lucrurile să se petreacă așa ? Firește că nu. Pentru producerea metalului respectiv s-au consumat importante valori materiale și, în loc ca el să fie utilizat în scopuri productive, ia din nou drumul retopirii ca simplu deșeu. Ce trebuie întreprins, cum trebuie acționat ca această importantă resursă materială să fie valorificată eficient ?

Unele începuturi bune există, dar ele sînt departe de a rezolva în întregime problema. Despre ce este vorba ? **Au fost instalate în unele unități siderurgice** — la Cîmpia Turzii și Brăila — **minilaminoare,** care prelucrează asemenea capete din bare de metal în profile corespunzătoare unor cerințe (dimensional mici, cantități reduse) reclamate de industrie. Alte asemenea minilaminoare urmează să fie instalate la Hunedoara. Oradea și București. Dar acțiunea aceasta se desfășoară încă lent. Tot în scopul valorificării directe a metalului-deșeu **se mai practică livrarea acestuia** (fără repartiție) **către diferiți beneficiari, în funcție de relațiile existente între unitățile siderurgice și clienții respectivi.**

PRIVITĂ la nivelul economiei naționale, problema acestui metal deșeu — se cere rezolvată cît mai eficient. Din dialogul purtat cu specialiști din industria siderurgică, din industria constructoare de mașini, și din sectorul aprovizionării tehnico-materiale, a rezultat posibilitatea adoptării mai multor căi; la cîteva din acestea ne vom opri în cele ce urmează.

● O măsură ar consta în **revederea de către specialiștii din industria siderurgică a posibilităților de lărgire a numărului de tipuri de lingotiere** (mărime și format) **pentru încadrarea cît mai apropiată a metalului lingou în dimensiunile de profile laminate solicitate.** În aceeași ordine de idei, se impun măsuri pentru diminuarea consumului de metal lingou prin reducerea retasurii și a defectelor de suprafață, eliminarea incluziunilor nemetalice etc. Există în această privință multe posibilități, între care : utilizarea pe scară mai largă a plăcilor maselotiere termoizolatoare, a prafurilor antiretasură, a lubrifianților etc. Folosirea acestora conduce la reducerea șutajelor și maselotelor cu 3-4%, ceea ce echivalează cu economii, la nivelul industriei noastre siderurgice, de 150—200 mii tone metal anual, concomitent cu menținerea dimensiunii lingoului de metal la un nivel mai corespunzător dimensiunilor laminatelor ce se planifică a fi obținute din el.

● Se cunoaște că aproape **fiecare unitate constructoare de mașini este dotată cu mijloace de debitare a metalului** (majoritatea foarte moderne și de capacități mari). **În aceste condiții, în loc ca metalul să fie comandat la dimensiuni fixe, la întreprinderile furnizoare, el ar putea fi tranșat și secționat, după nevoi, chiar în întreprinderile constructoare de mașini, iar capetele de bare sau ștraifurile rămase să fie utilizate în unitățile în care au rezultat sau să fie valorificate prin bazele județene de aprovizionare tehnico-materială.** Dealtfel, chiar întreprinderile metalurgice sînt dispuse să preia capetele rezultate prin debitarea diferitelor profile, bineînțeles cu condiția ca acestea să fie însoțite de fișele de recepție ale lotului în care au fost livrate sau de unde provin. Se are în vedere utilizarea acestora ca materii prime pentru minilaminoare.

● O altă cale, practicată intens în țările cu o industrie dezvoltată : unități specializate (asemănătoare întrucîtva cu bazele noastre de aprovizionare) **preiau metalul de la întreprinderile furnizoare și, apoi, prin debitare, îl livrează beneficiarilor după cerințe, la lungimile dorite.** Acest **sistem permite o mai bună gospodărire a metalului prin aceea că se acoperă mai bine cererile beneficiarilor, în funcție de lungimi, lățimi și grosimi, că fiecare bucată de metal poate fi îndrumată mai operativ la cererea solicitanților.** Bineînțeles, aceste unități sînt dotate cu mijloace corespunzătoare de debitare. O asemenea măsură ar putea fi adoptată și în țara noastră. **Cîteva dintre bazele județene ale Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe** (baza de la Galați pentru table, cea din Caransebeș — pentru profile îndoite, Hunedoara — pentru profile grele, Focșani — pentru alte tipuri de laminate etc.), **ar putea presta asemenea servicii și livra beneficiarilor metalul care nu solicită cantități vagonabile — la dimensiuni fixe. S-ar obține astfel mari economii** (sute de mii de tone de capete de metal și table nu ar mai trebui retopite) **și, în plus, s-ar ajunge la o aprovizionare mai operativă a unităților care solicită o gamă variată de dimensiuni în cantități mici.**

PRIN analiza aprofundată a problemei de către forurile competente ar putea să rezulte și alte măsuri menite să ducă la mai buna utilizare a metalului în întreaga economie, cale principală de sporire a eficienței economice.

B. VASILE
T. LUDOVIC

COMENTARIU LA UN GRAFIC

DIMINUAREA CHELTUIELILOR DE PRODUCȚIE

ÎN ANUL 1976, pe ansamblul Ministerului Industriei Ușoare au fost obținute rezultate pozitive în **reducerea cheltuielilor la 1000 lei producție marfă.** Edificator în acest sens este faptul că cheltuielile totale au fost diminuate cu 12,9 lei la 1000 lei producție marfă, față de realizările din 1975, ceea ce corespunde unei **economii de peste un miliard lei,** din care aproape 400 mil. lei cheltuieli materiale. Trebuie să menționăm faptul că la cheltuieli materiale rezultatele sint satisfăcătoare nu numai comparativ cu cele din 1975, ci și față de nivelul planificat pe 1976. Astfel, față de plan, pe total minister reducerea cheltuielilor materiale a reprezentat 7,4 lei/1000 lei producție marfă, ceea ce înseamnă o economie peste plan de cîteva sute de milioane lei. Este meritoriu faptul că toate centralele industriale din M.I.U. au obținut economii peste plan (graficul), cele mai substanțiale fiind localizate la Centrala industrială de tricotaje (peste 100 mil. lei), Centrala industrială de confecții (60 mil. lei), Centrala industrială de pielărie-cauciuc, încălțăminte (peste 58 mil. lei) etc.

Aceste rezultate ar fi putut fi și mai bune dacă în cadrul unor centrale nu ar fi existat și unități care nu și-au realizat planul de cheltuieli materiale (4 întreprinderi la Centrala industriei bumbacului, 2 întreprinderi la Centrala industrială a confecțiilor, 4 întreprinderi la Centrala industrială a tricotajelor ș.a.). Cauza : menținerea unor **consumuri materiale ridicate** la realizarea unor produse. O asemenea stare de fapt s-a manifestat în anul trecut cu pregnanță la întreprinderile „Flamura Roșie“ și „Crinul“ din București, Filatura de mătase Lugoj, Întreprinderea de ciorapi Cîmpina, Întreprinderea de confecții Bacău etc. Este de datoria conducerilor întreprinderilor, a centralelor industriale de a analiza cazurile respective și, în funcție de structura producției, de cerințele sale calitative, de înzestrarea tehnică a unităților să impună adoptarea unor norme de consum mobilizatoare, progresive.

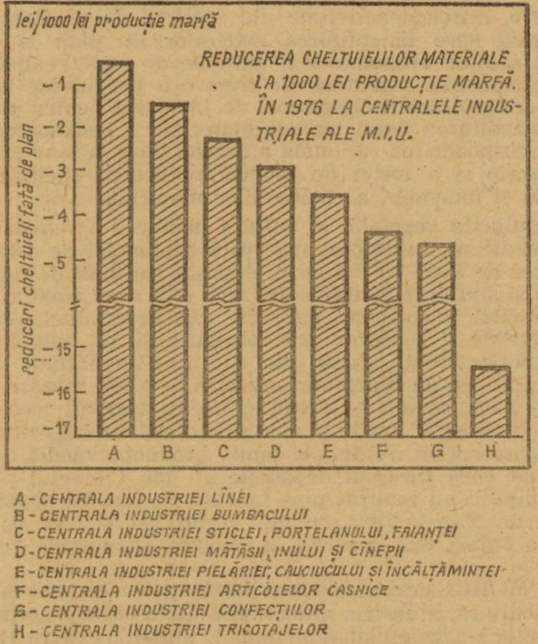

Nu de mică importanță este și încadrarea întreprinderilor în normele prevăzute pentru consumul de combustibili și energie electrică, fapt ce ar permite eliminarea unor cheltuieli neraționale. Numai prin conjugarea tuturor măsurilor cuprinse în programele speciale de reducere a costurilor de producție, întreprinderile vor putea acționa în mod eficient în direcția sporirii beneficiilor și rentabilității lor.

În pregătirea Congresului consiliilor de conducere ale unităților agricole
● semnificații ● rezultate ● obiective

O NOUĂ CONCEPȚIE ÎN ORIENTAREA CERCETĂRII AGRICOLE

acad. Nicolae GIOSAN
președintele Academiei de științe agricole și silvice

CREȘTEREA rolului economic al agriculturii noastre socialiste — la dimensiunile sale actuale — implică o sporire corespunzătoare pe planul responsabilității sociale și profesionale a lucrătorilor din cercetare, domeniu care în cincinalul revoluției tehnico-științifice constituie un factor hotărîtor în descoperirea și generalizarea noului, în progresul agriculturii, în afirmarea continuă a acesteia ca ramură de bază a economiei naționale. În acest spirit, sarcinile complexe cuprinse în documentele de partid, în indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu ocazia vizitelor de lucru în diferite unități de cercetare și la consfătuirile cu cercetătorii din agricultură și industria alimentară, imprimă activității de cercetare în unitățile Academiei agricole și silvice un puternic avînt, un spirit novator ; cercetătorii își însușesc tot mai profund și ferm ideea că științei agricole îi revine un rol hotărîtor în progresul agriculturii prin crearea și introducerea în producție a noi soiuri de plante și rase de animale, prin perfecționarea tehnologiilor și utilajelor.

Rezultatele obținute în primul an al cincinalului revoluției tehnico-științifice stau mărturie a acestui nou mod de înțelegere a funcției și responsabilității cercetătorului, a resurselor de care dispunem în vederea creșterii rolului activității noastre.

Paralel cu cercetările științifice fundamentale și aplicative propriu-zise, care se concretizează în omologarea a noi soiuri de plante, în ameliorarea însușirilor productive ale soiurilor și speciilor existente, un accent deosebit a fost pus în anul precedent pe activitatea de producție proprie stațiunilor de cercetare, ca un prim test de valoare a cercetărilor noastre, ca și pe activitatea de generalizare în întreprinderile agricole — sub îndrumarea directă a specialiștilor noștri — a rezultatelor cercetărilor întreprinse.

În 1976, întreaga activitate din sectorul de producție a fost concentrată spre îndeplinirea sarcinilor de plan la semințe, material săditor vitipomicol și animale de rasă, realizarea ritmică și depășirea sarcinilor de livrare a produselor la fondul de stat, înfăptuirea programului de investiții pentru completarea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a institutelor și stațiunilor, gospodărirea rațională a acestei baze, a fondurilor puse la dispoziție și a forței de muncă, reducerea cheltuielilor de producție și îndeosebi a cheltuielilor materiale.

În producția vegetală, la cultura grîului s-a realizat o producție medie pe ansamblul unităților academiei de 4 840 kg/ha, iar la orez de 5 025 kg/ ha (cifre depășite cu mult de numeroase institute și stațiuni). Acestea sînt cele mai mari producții medii obținute pînă în prezent, care au fost determinate de înalta productivitate a soiurilor noi introduse și de tehnologiile de cultură perfecționate. Și la alte culturi s-au obținut producții mari la unitatea de suprafață: orzoaică — 4 300, mazăre — 2 037, fasole — 1 500, cartofi — 25 800 kg/ha. În sectorul creșterii animalelor, producțiile medii și cele totale au fost superioare celor din anii precedenți. Astfel, la lapte, producția medie de 3 500 l pe cap de vacă furajată depășește cu 130 l nivelul planificat (unele stațiuni au realizat pînă la 4 800 l); au fost depășite prevederile de plan la lînă (cu un record de 11,2 kg pe oaie la stațiunea Palas), ouă și carne, la livrarea de animale de prăsilă.

ÎN MODUL de organizare și desfășurare a cercetărilor în agricultură, industria alimentară, silvicultură și gospodărirea apelor s-a acumulat, de-a lungul anilor, o experiență valoroasă. La rezultatele obținute pînă în prezent a contribuit și faptul că dispunem de o rețea de institute și stațiuni de cercetare în măsură să acopere toate domeniile și diversitatea teritorială a condițiilor de producție. Referitor la sistemul de organizare a cercetării științifice agrare, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că **nicăieri ca în agricultură nu avem un sistem de centre de cercetare mai bine organizat.** Este o realitate faptul că organizarea actuală pe institute și stațiuni, baza materială și cadrele de care dispun constituie premise reale pentru efectuarea de cercetări complexe, în concordanță cu cerințele producției.

O însemnătate deosebită pentru orientarea activității noastre a avut adoptarea în iulie 1975, de către Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., a Programului privind dezvoltarea activității de cercetare a Academiei de științe agricole și silvice. În acest program sînt cuprinse direcțiile fundamentale ale cercetării, obiectivele, parametrii cantitativi și calitativi pentru fiecare program în parte, atît în cercetare cît și în producție.

În concepția executării și finalizării cercetărilor, un progres important se realizează odată cu trecerea la **efectuarea cercetării pe bază de programe**, care presupune o activitate multidisciplinară și multiinstituțională. Pînă acum, institutele de profil au acordat o atenție prioritară programelor sau temelor lor specifice, iar institutele disciplinare s-au preocupat mai puțin de efectuarea cercetărilor orientate spre elaborarea de tehnologii corespunzătoare acestora. Concluzia care se desprinde de aici vizează nu reorganizarea institutelor și organizarea acestora pe programe, ci ideea de a îmbunătăți executarea programelor de cercetare, în sensul finalizării și generalizării rapide a rezultatelor obținute, de a colabora și întări răspunderea tuturor unităților în efectuarea cercetărilor. Toate cercetările vor trebui să fie concepute în continuare ca programe complexe, institutele de profil fiind titulare de plan și avînd răspunderea coordonării și finalizării cercetărilor.

Pentru atingerea acestui scop s-au adoptat unele măsuri. **Au fost reexaminați,** în primul rînd, **parametrii programelor și temelor de cercetare.** La unele din acestea s-a constatat că parametrii au fost stabiliți sub realizările pe plan mondial și chiar sub nivelul rezultatelor obținute de unele unități din cercetare sau de producție. De aceea s-a hotărît ca **parametrii să nu fie determinați odată pentru toată durata cercetărilor, ci să fie adaptați permanent, în funcție de progresele obținute de cercetarea noastră, de practica productivă.** Cu ocazia reexaminării temelor de cercetare s-a acordat prioritate acelora care sînt cerute de nevoile imediate ale producției.

În al doilea rînd, **în viitor, organizarea programului de cercetare, precum și eșalonarea executării acestuia vor fi rezultatul unui efort colectiv, atît al cercetării cît și al beneficiarului** (producției), și nu numai atribuția conducătorului de program sau de temă, așa cum s-a practicat pînă nu de mult. În felul acesta, s-au stabilit pentru toate programele — atît în cercetare, cît și în activitatea productivă — parametrii corespunzători nivelurilor stabilite în actualul plan cincinal pentru agricultură.

În cercetare au fost cuprinse toate elementele necesare rezolvării complete a acesteia. Acele programe sau teme care nu cuprindeau suficient cercetări de mecanizare, protecția plantelor, medicină veterinară, economie agrară, inginerie tehnologică etc., au fost completate, așa încît să se constituie ca o cercetare cu valabilitate integrală. Totodată, s-a evitat un alt neajuns ce apărea destul de frecvent — necuprinderea în programe a cercetărilor de eficiență economică. Or, în domeniul nostru nu se poate concepe o cercetare decît pentru realizarea unui obiectiv economic, prin care să se obțină un plus de producție și de eficiență economică — așa cum nu poate fi acceptată nici lipsa cercetărilor tehnologice în cadrul cercetărilor de organizare și conducere a unităților agricole.

Aceste măsuri nu puteau fi considerate complete dacă nu se trecea în mod hotărît la **îmbunătățirea organizării echipelor de cercetare.** Pînă în prezent, s-a reușit numai parțial să se organizeze colective pe programe, care să lucreze și să finalizeze cercetarea într-un spirit colectiv, de echipă. Uneori au fost formate colective pe programe și teme, chiar numeroase și multidisciplinare, dar nu s-au constituit echipe propriu-zise de cercetare. Fărîmițarea pe teme, pe experiențe, participarea cercetătorilor la prea multe teme au făcut să nu fie valorificate suficient avantajele concentrării forțelor. Pentru înlăturarea acestei situații trebuie ridicată pe o treaptă superioară tradiția valoroasă privind dezvoltarea cercetărilor în învățămîntul agricol superior, colaborarea dintre cadrele didactice și cercetători. În acest sens, la formarea echipelor de cercetare pe programe și teme sînt incluse și cadre didactice, ceea ce a dus la concentrarea forțelor de care dispunem, la formarea de colective complexe capabile să rezolve problemele în timp mai scurt și la un înalt nivel științific.

Pentru reducerea duratei de efectuare a cercetărilor și de implementare a acestora în producție, numărul temelor a fost redus cu circa o treime, creîndu-se condiții de reușită acelora care au o importanță majoră pentru agricultură. Desigur, unele cercetări, prin natura lor, se eșalonează pe o perioadă mai lungă de timp, ceea ce nu înseamnă că trebuie să menținem programe sau teme cu șanse reduse de reușită.

ÎN CERCETAREA științifică agricolă s-au obținut rezultate importante în ce privește orientarea și organizarea ei în strînsă legătură cu nevoile practicii. Problema valorificării integrale a rezultatelor cercetării rămîne însă foarte complexă, cu atît mai mult cu cît aceasta depinde de o strînsă conlucrare între cercetarea organelor agricole și unităților productive.

Difuzarea rezultatelor cercetării și a experienței înaintate, prin organizarea de expoziții, concursuri, schimburi de informații, demonstrații, consfătuiri, sesiuni științifice reprezintă tot atîtea modalități de transfer al științei și tehnicii înaintate în producție ; este, de aceea, necesară intensificarea eforturilor pentru a face cunoscute, a implementa și generaliza cît mai rapid rezultatele obținute în domeniul nostru de cercetare. Totodată, trebuie intensificată participarea cercetătorilor la pregătirea și ridicarea nivelului de calificare a specialiștilor, va trebui îmbunătățită radical activitatea de documentare și difuzare de material informativ privind rezultatele valoroase obținute în țara noastră și în alte țări.

Introducerea mai rapidă a rezultatelor obținute de cercetarea agricolă în activitatea practică, presupune, în primul rînd, perfecționarea sistemului de planificare, specific acestei forme. În scopul creșterii responsabilității privind valorificarea, în contracte sînt stipulate obligațiile părților contractuale privind executarea cercetărilor, verificarea și omologarea realizării parametrilor într-o rețea de unități de producție etalon — ferme-pilot. Avînd în vedere că activitatea de cercetare constituie o parte componentă a programului de dezvoltare și modernizare a agriculturii, **Academia**, prin institutele și stațiunile sale, **va participa la fundamentarea măsurilor necesare realizării sarcinilor prevăzute în planul anual, cincinal și de perspectivă, atît pe ansamblul ramurii și sectoarelor, cît și în profil teritorial.** Unitățile de cercetare vor rezolva cu prioritate sarcinile prevăzute în planurile de acțiune ale departamentelor, centralelor și direcțiilor, răspunzînd — alături de conducerea acestora — de sporirea producției și a eficienței activității economice.

Pentru generalizarea mai rapidă a rezultatelor cercetării științifice agricole, o mare importanță o va avea **cuprinderea de către unitățile de cercetare a întregului teritoriu al țării.** Pentru fiecare stațiune se va delimita zona de activitate, în vederea generalizării rezultatelor în toate unitățile de producție ; institutele și stațiunile centrale de cercetare răspund de rezolvarea problemelor specifice activității lor pe întreaga țară — prin rețeaua de stațiuni, puncte de cercetare, unități etalon. În această concepție, **fiecare unitate de cercetare va stabili** — în cadrul zonei sale ecologice sau economice — **subzone și microzone, caracteristice din punct de vedere climatic și economic și va organiza în cadrul acestora unități etalon.** Valorificarea propriu-zisă se va realiza de către unitățile de cercetare din zonă împreună cu direcțiile agricole județene, și cu specialiștii din unitățile de producție ; unitățile etalon vor fi conduse de cei mai buni specialiști din I.A.S. și C.A.P. și vor fi ordonate de către cercetătorii din cadrul stațiunilor din zona respectivă. Întreaga rețea de unități etalon, precum și loturile pe care se vor obține producții record vor fi completate de o rețea corespunzătoare de cîmpuri experimentale, amplasate în toate unitățile agricole cu condiții caracteristice zonei. Această acțiune trebuie să faciliteze generalizarea, în decurs de 2—3 ani, în toate unitățile de producție a noilor soiuri și tehnologii.

Una dintre cele mai importante sarcini ale practicii conducerii și organizării agriculturii — hotărîtă de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. în ședința din decembrie 1976 — constă în **elaborarea proiectelor de organizare și funcționare a consiliilor intercooperatiste agroindustriale**, la înfăptuirea căreia cercetării agricole îi revine un rol important. Potrivit sarcinii trasate de secretarul general al partidului, în acest an urmează să se organizeze cîte un consiliu intercooperatist agroindustrial în fiecare județ ; pe măsura acumulării de experiență, organizarea în acest sistem urmează să se generalizeze. Trecerea la organizarea de unități agroindustriale impune sarcini nu numai Institutului de cercetări pentru economie agrară, ci și tuturor institutelor și stațiunilor noastre de cercetare care, pentru raza lor de activitate, vor trebui să elaboreze tehnologiile cele mai avansate și să participe la aplicarea lor. Colectivele de cercetare și cadre de specialiști din organele agriclole au trecut la elaborarea acestor proiecte, urmînd să sprijine — prin întreaga lor activitate — obținerea unor producții mari prin utilizarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, prin utilizarea celor mai moderne metode de organizare și conducere.

Practica agricolă solicită tot mai multe semințe, material săditor și animale de prăsilă de mare randament. Odată cu furnizarea materialului biologic, unitățile de cercetare vor stabili și tehnologiile de cultură sau de creștere a animalelor, răspunzînd — alături de direcțiile de profil din minister — de aplicarea acestora în unitățile de producție. În vederea asigurării unei puternice baze biologice întregii noastre agriculturi. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, împreună cu Academia vor stabili necesarul de semințe, material săditor și animale folosite în scop ameliorativ sau de producție. Importurile vor fi limitate la strictul necesar și vor fi compensate prin extinderea activității de producere a materialului biologic de elită din rasele și liniile superioare.

AN DE AN s-a îmbunătățit baza tehnico-materială a cercetării, a sporit numărul cadrelor de cercetare și tehnice; s-au obținut unele rezultate pozitive în utilizarea acestora. În mod deosebit, în acest cincinal se prevăd fonduri importante pentru modernizarea cercetării în ansamblu; atît noile fonduri, cît și cele materializate, trebuie însă gospodărite rațional cu atît mai mult cu cît există încă mari posibilități de a utiliza mai gospodărește fondul funciar, instalațiile din laboratoare, mașinile și utilajele, construcțiile.

În condițiile organizării activității de cercetare pe programe, se impune reexaminarea mijloacelor materiale de care dispune fiecare program, limitînd cheltuielile la strictul necesar. În institutele noastre vom dezvolta mai mult microproducția, pentru a realiza prin autodotare aparatura, o serie de instalații și utilaje etc.

Calitatea cadrelor de cercetare s-a dovedit a fi de cea mai mare importanță. Dispunem în prezent de un fond de cadre cu care putem soluționa toate sarcinile trasate de conducerea partidului. Totuși, conducerea Academiei, consiliile științifice și organizațiile de partid, au datoria de a analiza posibilitatea unei **mai bune selecții profesionale și politice a cercetătorilor, a celorlalți lucrători din cercetare, formarea și însușirea de către aceștia a tot ce este mai valoros pe plan științific în țară și peste hotare.**

Colaborarea și participarea cadrelor din învățămîntul superior oferă, în condițiile actuale, mari posibilități de creștere a potențialului de cercetare și trebuie soluționate într-un mod nou, cu atît mai mult cu cît aceste cadre reprezintă mai mult de jumătate din numărul cercetătorilor din institutele noastre. Experiența și pregătirea corpului profesoral de specialitate, potențialul important de cercetare pe care-l reprezintă acesta impun cuprinderea fiecărui cadru didactic, în funcție de specialitate și preocupări, în programele de cercetare, în spiritul integrării cercetării și învățămîntului cu producția. Fiecare cadru didactic urmează să desfășoare o activitate proprie de cercetare în cadrul unui program, în laboratoare sau cîmpuri de experiență, corelată deplin cu graficul de efectuare a cercetărilor prevăzut în contracte.

Acționînd în direcția sporirii rapide a producției agricole, în unitățile noastre de cercetare s-a trecut hotărît la îndeplinirea sarcinilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu domeniului nostru de activitate, în Cuvîntarea rostită la încheierea **Consfătuirii activului de partid și de stat din agricultură, din cercetarea științifică agricolă, din domeniul îmbunătățirilor funciare și din piscicultură** (februarie 1975). Cu acel prilej, secretarul general al partidului nostru arăta că **„Trebuie să obținem o cotitură radicală în domeniul cercetării agricole. E nevoie de un spirit cutezător, receptiv la tot ceea ce este nou... Agricultura pe care dorim s-o realizăm în România trebuie să se bazeze pe tot ce e mai nou în știință. Academia agricolă trebuie să joace un rol de stimulent activ al întregii activități de dezvoltare și modernizare a agriculturii noastre... Avem în știința agricolă românească o forță remarcabilă, dispunem de mulți oameni capabili. Sînt convins că vor face totul pentru a fi la înălțimea cerințelor“.**

Apropiatul Congres al consiliilor de conducere ale unităților agricole — forum al lucrătorilor din agricultură — va impulsiona și mai mult cercetarea științifică agrară spre noi direcții și obiective, corespunzătoare măreților programe de dezvoltare economică a diferitelor componente ale agriculturii și ale acesteia în ansamblu. Prin rezolvarea lor operativă, la un înalt nivel științific, cercetătorii vor contribui mai activ la propulsarea activității practice, ridicînd continuu nivelul producțiilor și al indicatorilor de eficiență.

UTILIZAREA PÎRGHIILOR ECONOMICE ÎN DEZVOLTAREA SERVICIILOR CĂTRE POPULAȚIE

SUCCESELE obținute de România socialistă în domeniul dezvoltării economice se regăsesc în sfera consumului, prin creșterea continuă a puterii de cumpărare a populației, în condițiile unor prețuri stabile, prin satisfacerea tot mai bună a cererii de mărfuri și servicii, urmărindu-se astfel îndeplinirea obiectivelor ce decurg din legea economică fundamentală a socialismului.

În același timp, mutațiile importante survenite în structura pe ramuri a economiei, în favoarea industriilor de mare concentrare tehnologică, purtătoare ale progresului tehnic a impus realizarea în interval de decenii a unor mutații profesionale pe care alte țări le-au făcut în decurs de secole. Este firesc deci ca acest proces intens de formare și perfecționare profesională să capete o greutate specifică tot mai mare în bugetul de timp al oamenilor muncii, fapt deosebit de pozitiv. În acest context poate fi mai bine pusă în evidență dimensiunea economică și socială a problemei dezvoltării serviciilor către populație, *care — după cum a rezultat din unele anchete întreprinse de revista noastră — continuă să dețină o pondere foarte mare în bugetul de timp al populației. Analiza presiunii exercitate asupra ofertei de servicii, pe de o parte de creșterea puterii de cumpărare a populației, iar pe de altă parte de conturarea unui model mai rațional de utilizare a bugetului de timp, a condus la elaborarea Programului privind dezvoltarea și diversificarea prestărilor de servicii către populație în perioada 1976—1980.*

ÎN CADRUL acestei analize ne-a interesat mai mult investigarea complexă, pe planuri multiple, a mecanismului, a unor cauze principiale care frînează încă o dezvoltare dinamică într-o concepție modernă și eficientă a serviciilor, decît o cercetare concretă, de detaliu. Am optat pentru o asemenea orientare a analizei, tocmai considerînd că nu se va putea realiza un adevărat salt în acest domeniu, fără a modifica unele componente principiale, raționale, structurale în diferitele planuri ale mecanismelor serviciilor.

Responsabilități ale poziției de furnizor unic

PE FONDUL unor creșteri substanțiale a volumului prestărilor de servicii pentru populație — de pildă, cu 6,9% în 1976 față de 1975 — constatăm că totuși, în anul trecut planul la acest capitol nu a fost îndeplinit de importanți furnizori cum sînt : cooperația meșteșugărească, cooperația de consum, cooperația agricolă de producție, transporturile și telecomunicațiile, comerțul interior, care laolaltă asigură peste 50% din volumul valoric al prestărilor de servicii.

În analiza cauzelor care au dus la aceste nerealizări ne-am oprit asupra serviciilor către populație, ce se regăsesc în proporție covîrșitoare în ceea ce privește gama — circa 80% din profile — în activitatea **cooperației meșteșugărești.** Chiar dacă unităților acesteia nu le revin, valoric, decît 20% din planul total al prestărilor de servicii, prin gama variată de servicii oferite (corespunzînd cu 16 ramuri industriale) ea condiționează într-o măsură însemnată gradul de satisfacere a cererii populației.

Desigur că pornind de la această dependență evidentă, ar fi de așteptat ca în volumul total al activității cooperației meșteșugărești să regăsim prestările de servicii către populație cu o pondere preponderentă, ca **principal rol atribuit acestui sector în mecanismul economic.** Și totuși, în realitate această pondere reprezintă mai puțin de o treime din volumul activității sale. Dacă pentru bunurile de consum de serie sau cooperarea cu industria există, totuși, posibilitatea unor alternative de aprovizionare, în satisfacerea nevoilor de servicii cetățeanul are, de regulă, o singură opțiune : cooperația meșteșugărească.

Astfel se face că neîndeplinirea planului cu valori relativ neglijabile pe ansamblul organizației se traduce, în practică, prin nesatisfaceri inadmisibile ale cererii de servicii la unele din cele 250 de profile de activități pe care aceasta le desfășoară.

Indicatori specifici de coordonare a producției

LĂSÎND DEOPARTE dereglările de ordin local ce apar, ne-a interesat să investigăm care sînt fenomenele de profunzime ce determină această situație.

Una din explicațiile stării de fapt amintite o constituie **modul cum este adaptată la specificul activității de prestări de servicii utilizarea pîrghiilor economice.**

Oprindu-se mai întîi asupra planificării, trebuie arătat că utilizarea în acest sector a metodologiei practicate în industrie pentru stabilirea indicatorilor privind producția globală și marfă, productivitatea muncii, retribuția, utilizarea capacităților de producție, impozite și beneficiile a determinat **orientarea cu predilecție spre o producție de tip industrial,** prin care să se poată realiza indicatorii planificați. Ca urmare, în prezent peste două treimi din producția cooperației meșteșugărești o reprezintă **producția de mărfuri de serie** și **cooperarea cu industria.** Mai mult : în însăși producția de servicii către populație, o pondere de peste 50 la sută o deține **execuția de produse la comandă,** ceea ce reflectă aceeași orientare spre realizarea unei valori a producției globale cît mai mari, prin includerea în costurile de producție a materialelor prelucrate.

Dacă însă la producția industrială, obiectivul maximizării producției, în condițiile date, este justificat prin influența asupra ritmului creșterii economice, transpunerea acestui obiectiv la servicii nu apare justificată, întrucît aici obiectivul principal îl constituie nu maximizarea sumelor atrase de la populație, (dovadă — menținerea neschimbată a tarifelor la servicii de masă în ultimii 15 ani), ci **satisfacerea cît mai bună a cererii populației, prin oferirea unei structuri de servicii adecvate cantitativ și calitativ, a unui sortiment minimal pe tipuri de localități.** Cel mai adecvat indicator de plan ar fi deci, în cazul serviciilor, nu cel valoric (producție globală, producție marfă), ci **indicatorii fizici** exprimați în **număr**

Dinamica prevăzută a prestărilor de servicii către populație ale cooperației meșteșugărești în perioada 1976–1980

	Creșteri 1980/1975	Ritm mediu anual
Volum total prestări de servicii din care :	198,5	14,1
— Întreținere și reparații radio, TV.	215,8	16,6
— Întreținere și reparații auto-moto	223,9	17,4
— Întreținere și reparații bunuri electrocasnice	497,5	39,2
— Mobilă comandă	154,8	9,1
— Tricotaje comandă	168,1	15,5
— Încălțăminte comandă	157,3	9,5
— Reparații încălțăminte	125,1	4,6
— Spălătorii-curățătorii	338,0	27,6
— Prestări în construcții	297,9	24,4
— Frizerie, coafură, cosmetică	141,5	7,2

de reparații (comenzi) executate pe fiecare profil de serviciu, cu luarea în considerație a variațiilor sezoniere în modul de manifestare a cererii, a cerințelor servirii prompte, civilizate.

Desigur că un asemenea mod de planificare presupune **cunoașterea exactă a cererii de servicii** și, deci, **studierea ei în detaliu** — necesitate amplificată odată cu trecerea de la satisfacerea unei cereri primare, spre o cerere diversificată în cadrul aceluiași profil de prestații. Pe această cale se poate influența eficient dezvoltarea producției de servicii, în favoarea celor de masă (de întreținere și reparare a bunurilor personale, inclusiv locuințe și instalații proprietate personală, precum și de îngrijire personală).

Caracterul neuniform al cererii de servicii în timp (în cursul anului sau chiar al săptămînii sau zilei) face neoperant în acest domeniu sistemul de calcul al **productivității muncii** și al **numărului de personal**, practicat în industrie. Aplicarea sa duce la perturbațiile pe care le cunoaștem în sistemul de servire în perioadele de vîrf ale cererii. Desigur că studierea acestui specific al producției de servicii și luarea lui în considerație la stabilirea instrumentelor de planificare trebuie să le facă în primul rînd UCECOM-ul, care să propună soluții.

Apariția și accentuarea unui anumit dezechilibru între cererea și oferta de servicii în activitatea cooperației meșteșugărești își au, deci, originea și în insuficienta studiere a tendințelor în evoluția acestei cereri — extrem de dinamică în ultimii ani, ca urmare a restructurărilor în ocuparea forței de muncă pe ramuri, a creșterii veniturilor populației. Așa se explică și insuficienta pregătire, din timp, pentru a răspunde acestei cereri.

Soluții de dezvoltare intensivă și extensivă

ASIMILAREA cu industria s-a făcut și în aprecierea **eficienței investițiilor**, pentru care organele financiare cer să se realizeze indicatori similari celor practicați în industrie, deși în prestările de servicii valoarea producției globale nu include și materii prime ; desfășurarea acțiunilor de dezvoltare este, de asemenea, îngreuiată și de faptul că acestea trebuie avizate și de ministerele de ramură, după specificul serviciilor.

Alături de posibilitatea de extindere a capacităților de producție, facilitată în prezent de construirea blocurilor de locuințe de pe arterele principale cu spații comerciale la parter, există o serie de **rezerve pentru a spori producția în cadrul capacităților existente.** Între acestea din urmă se înscriu : introducerea lucrului în schimburi, extinderea calificării la locul de muncă a lucrătorilor cu aport productiv direct, creșterea productivității muncii prin concentrarea activității de reparații în ateliere mari, în care să se introducă mecanizarea și metode de lucru moderne, de mare randament. Aceasta ar conferi treptat activității un **caracter industrial** — proces în care un real sprijin îl pot da ramuri ca industria ușoară și construcțiile de mașini, prin punerea la dispoziție a unor mașini și utilaje ce devin inadecvate pentru producția întreprinderilor industriale și sînt date spre casare, dar care mai pot fi utilizate în atelierele cooperației.

Pe de altă parte, se semnalează destul de frecvent stagnări în producție datorate lipsei **pieselor de schimb** pentru obiecte și aparate mecanice și electrice la care populația solicită reparații. Trebuie arătat că nu există pînă în prezent normative de consum al pieselor de schimb pe profile de lucrări de reparații, care să permită o bună fundamentare a planului de aprovizionare. Alături de introducerea unor normative unitare de consumuri specifice, un ajutor prețios în fundamentarea planului de reparații l-ar putea constitui **studierea gradului de dotare a populației cu bunuri de folosință îndelungată, corelat cu frecvența reparațiilor pe tipuri de bunuri.** Un asemenea studiu, făcut pentru aparatele electrocasnice și electronice, a permis calculul necesarului de lucrători și al numărului de unități prestatoare, pentru volumul de activitate ce revine cooperației meșteșugărești la acest tip de reparații. Este de dorit ca asemenea studii să stea la baza acțiunilor preconizate, de **centralizare și reamplasare pe activități a rețelei de prestări de servicii** — acțiuni pe care UCECOM urmează să le realizeze, pe fondul sistematizării localităților.

Direcții de acțiune în accelerarea ritmului de înfăptuire a programului

FAPTUL că realizările din anul 1976 la toate principalele grupe de prestații ale cooperației meșteșugărești au marcat creșteri inferioare ritmului mediu anual prevăzut în programul de dezvoltare a serviciilor către populație în actualul cincinal incumbă mari responsabilități în ceea ce privește modul de organizare și acțiune în vederea recuperării restanțelor, astfel că **pînă în 1980 să se poată obține, față de 1975, dublarea volumului de servicii oferit populației**, conform prevederilor programului.

Dintre căile de perfecționare a conducerii activității de prestări de servicii în cadrul cooperației meșteșugărești, se impun cu prioritate următoarele :

- dezvoltarea studiilor privind evoluția cererii de servicii a populației, pe categorii și în profil teritorial, care să fundamenteze dezvoltarea în perspectivă a activităților în acest sector;
- colaborarea organelor de planificare în profil teritorial cu uniunile județene ale cooperației meșteșugărești la stabilirea unei structuri fizice a producției de servicii cît mai apropiată de cerere, ca și la amplasarea rețelei;
- extinderea aplicării nomenclatorului minimal de servicii (în prezent introdus experimental pe categorii de localități urbane) și asigurarea îndeplinirii acestuia;
- practicarea obligatorie de către unitățile de prestări a unor termene limită de execuție a comenzilor, diferențiate pe tipuri de servicii;
- dezvoltarea sistemului de dispecerate pentru comenzile de servicii de urgență, ce se efectuează la domiciliu;
- intensificarea preocupărilor pentru estimarea necesarului de cadre în perspectivă și luarea de măsuri în vederea pregătirii acestor cadre, prin promovarea într-o mai mare măsură a formei de calificare la locul de muncă;
- dezvoltarea unei rețele de centre de primire a comenzilor, cît mai uniform repartizată pe teritoriul localităților, lucrările urmînd a fi executate în ateliere mari, centralizate, bine dotate, pentru a se obține o productivitate înaltă;
- sprijinirea UCECOM, în cadrul colaborării cu ministerele și organele centrale, în elaborarea normativelor unice de consum de piese de schimb la reparații, în procurarea efectivă a pieselor de schimb, în dotarea cu mașini și utilaje pentru dezvoltare;
- sprijinirea, de către furnizorii de materiale textile, a caselor de modă în îndeplinirea obiectivelor specifice ce le revin privind diversificarea ofertei și producția de unicate, prin aprovizionarea cu sortimente diversificate.

Ioan GEORGESCU

„Scopul întregii noastre activităţi economico-sociale, ţelul suprem al politicii partidului nostru, esenţa misiunii sale istorice de transformare revoluţionară a societăţii şi de făurire a noii orînduiri este ridicarea nivelului de trai material şi spiritual al întregului popor, în concordanţă cu necesităţile fiziologice ştiinţific determinate şi cu cerinţele spirituale generate de progresul neîntrerupt al cunoaşterii umane".

NICOLAE CEAUŞESCU

CREŞTEREA NIVELULUI DE TRAI – ŢELUL SUPREM AL POLITICII PARTIDULUI

PRIN TOATE REALIZĂRILE SALE, prin succesele de importanţă istorică obţinute de poporul român pe drumul progresului, bunăstării şi civilizaţiei, prin amplele deschideri spre noi împliniri economice şi sociale, orînduirea noastră socialistă se evidenţiază ca o orînduire profund umană, în care ţelul final, suprem al ansamblului activităţii economico-sociale îl constituie ridicarea nivelului de trai material şi spiritual al întregului popor. Nici cînd ca în anii construcţiei socialiste, ca în anii edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate, nu s-a relevat în România o asemenea grijă faţă de om, faţă de împlinirea multilaterală a nevoilor sale, o asemenea grijă faţă de ridicarea vieţii întregului nostru popor pe noi trepte de progres şi civilizaţie.

Împlinirile istorice materiale, sociale şi spirituale ale oamenilor muncii din România socialistă, ce au conferit valenţe superioare condiţiei omului muncii, proprietar şi producător al mijloacelor de producţie, au la bază un **amplu proces de dezvoltare a economiei.** În concepţia partidului nostru satisfacerea multiplelor nevoi materiale şi spirituale ale omului este indisolubil legată de făurirea unei economii avansate, multilateral dezvoltate, proces concretizat în edificarea unei moderne industrii, cu un potenţial cantitativ şi calitativ ridicat, a unei agriculturi prospere, bazată pe utilizarea largă a cuceririlor tehnico-ştiinţifice, în dezvoltarea modernă a tuturor ramurilor economiei naţionale şi, prin toate acestea, în obţinerea unui venit naţional ridicat. Numai printr-o astfel de dezvoltare a producţiei materiale, prin sporirea rapidă şi multilaterală a forţelor de producţie, este posibilă satisfacerea, la un înalt nivel a nevoilor complexe ale populaţiei.

Ca urmare a traducerii în viaţă a acestei politici producţia industrială a ţării a fost în 1976 de 23 ori mai mare decît în 1950, urmînd ca pînă în 1980 să fie de circa 34—35 ori mai mare. A crescut substanţial producţia obţinută în agricultură, in celelalte ramuri ale economiei. În acest context venitul naţional din 1976 este de 11 ori mai mare decît cel din 1950, urmînd ca în 1980 să fie de circa 17 ori mai mare. Asemenea rezultate au fost obţinute în condiţiile conceperii unei rate înalte a acumulării — destinîndu-se în acest scop, după Congresul al IX-lea al partidului, 30—34% din venitul naţional — singura cale pentru ţara noastră în măsură să asigure premise fundamentale atît pentru desfăşurarea în ritmuri ridicate a reproducţiei lărgite, cît şi pentru creşterea neîntreruptă a nivelului de trai al populaţiei.

Analiza în adîncime a fenomenelor şi proceselor concentrate sintetic în acest cadru general va releva şi mai convingător, cu puterea de neclintit a faptelor, că tot ceea ce se înfăptuieşte în ţara noastră este menit să ducă în final la creşterea nivelului de trai material şi spiritual, la îmbunătăţirea vieţii oamenilor muncii. Să ne oprim, pentru aceasta, în principal, la anul care a trecut, precum şi la perspectiva lui 1980 — ce va consemna noi şi însemnate realizări ale poporului român pe calea bunăstării şi fericirii.

Venituri nominale şi reale într-o continuă ascendenţă

CA O DOVADĂ elocventă a succeselor în această direcţie se remarcă **sporirea în continuare a veniturilor oamenilor muncii.** O creştere susţinută o înregistrează **veniturile nominale.** De exemplu, în anul care a trecut retribuţia medie nominală a fost de 1964 lei, adică cu 151 lei mai mult decît în 1975. Pe temelia succeselor obţinute pînă în prezent, a rezultatelor economice preconizate a fi dobîndite în acest an şi în condiţiile trecerii la o nouă majorare a retribuţiei şi a pensiilor, planul naţional unic pe anul 1977 prevede o nouă şi importantă creştere a retribuţiei mediei nominale, la 2 049 lei, deci cu 130 lei mai mult decît în 1976.

Pe baza progreselor ce se vor înregistra în făurirea unei economii avansate, la orizontul anului 1980 se va obţine sporirea însemnată a veniturilor oamenilor muncii. O imagine sintetică în această direcţie este redată în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Evoluţia unor indicatori privind veniturile populaţiei

– în % –

Anii / Indicatorii	1976/1975 (realizări)	1977/1976 (plan anual)	1980/1975 (plan cincinal)
Retribuţia reală	6,1	3,2—3,8	18—22
Veniturile reale ale ţărănimii provenite din munca în C.A.P. şi gospodării personale pe o persoană activă	11,6	6,6—7,1	20—29
Veniturile totale reale ale populaţiei	9,5	5,9—6,3*)	35—40

*) venituri totale reale ale populaţiei pe locuitor

Creşterile însemnate ce se vor obţine în actualul cincinal în ce priveşte veniturile reale ale oamenilor muncii se datoresc atît sporirii veniturilor nominale ale populaţiei cît şi modificării, într-o proporţie neînsemnată, a indicelui preţurilor cu amănuntul şi a tarifelor serviciilor de consum — de pildă o creştere de 0,9% în 1976 faţă de 1975, adică sub limitele prevăzute şi de 1,6—2,3% la nivelul planului pe anul în curs. Aceasta evidenţiază **grija permanentă pe care partidul şi statul nostru o manifestă pentru evoluţia controlată — prin plan şi pe parcursul realizării sale — a preţurilor.** Pe această cale se amplifică corespunzător posibilităţile întregii populaţii de a-şi procura bunuri şi servicii, de a duce un trai tot mai bun. Trebuie subliniat că premisele stabilităţii preţurilor cu amănuntul sînt create încă de la elaborarea planului naţional unic al dezvoltării economico-sociale, prin echilibrarea cererii solvabile cu volumul şi structura fondului de mărfuri puse în vînzare şi prin stabilirea unor sarcini de reducere a costurilor de producţie. Toate acestea demonstrează că stabilitatea preţurilor cu amănuntul din ţara noastră nu este rezultatul unei conjuncturi. Baza ei structurală decurge din însuşi caracterul planic, echilibrat al dezvoltării economiei naţionale, din politica economico-socială a partidului orientată cu fermitate spre ridicarea continuă a nivelului de trai al populaţiei. În contrast cu situaţia existentă în ţările capitaliste, unde preţurile la bunuri şi servicii cresc vertiginos, o asemenea stabilitate relevă **virtuţile sistemului nostru socialist de conducere planificată a activităţii economico-sociale, vigoarea şi dezvoltarea sănătoasă a economiei naţionale,** oferă noi împliniri şi perspective luminoase efortului depus de oamenii muncii pentru accelerarea progresului economico-social al țării.

Datele din tabelul amintit relevă, pe de altă parte, accentul pus de partidul și statul nostru, în condițiile sporirii accentuate a tuturor categoriilor de venituri, pe **îmbunătățirea vieții țărănimii,** creșterile la acest indicator devansînd considerabil retribuția reală.

Din analiza evoluției veniturilor populației nu trebuie scăpată din vedere amplificarea veniturilor indirecte, mai bine spus **creșterea rolului fondurilor sociale de consum** — germene al repartiției comuniste după nevoi — în satisfacerea trebuințelor materiale și spirituale ale oamenilor muncii. Regăsindu-se într-o măsură din ce în ce mai însemnată în dinamica — puternic accentuată — a veniturilor totale reale ale populației, în anul trecut aceste fonduri s-au ridicat la 55,2 miliarde lei, cu 8,4% mai mult față de anul 1975, și au fost folosite pentru plata pensiilor, alocațiilor de stat pentru copii, a ajutoarelor, pentru dezvoltarea învățămîntului, culturii și artei, a ocrotirii sănătății și asistenței sociale. Calculate pe un locuitor fondurile sociale de consum au fost în anul 1976 de 2574 lei, față de 2397 lei în anul 1975. Aceste fonduri vor înregistra creșteri tot mai importante pînă la sfîrșitul cincinalului. Bunăoară, pe o familie cheltuielile social-culturale de la bugetul de stat se prevăd să ajungă în anul 1980 la peste 11 000 lei față de 7400 lei în 1975, ceea ce, desigur, va contribui la satisfacerea tot mai deplină a necesităților materiale și spirituale ale populației.

Fără îndoială că o imagine mai deplin conturată asupra puternicei creșteri a veniturilor populației din țara noastră ne este oferită de analiza acesteia într-un interval mai larg de timp. Astfel, față de 1950, în anul 1980 indicele retribuției reale urmează să reprezinte — la limita superioară — aproape 400%, cel al veniturilor reale ale țărănimii provenite din munca în C.A.P. și gospodării personale pînă la 432%, iar indicele veniturilor totale reale ale populației se va ridica pînă la aproape 670%. Iată numai unele dintre roadele muncii poporului român, condus de partid, pentru a făuri o Românie fericită și prosperă.

Ridicarea calitativă a consumului maselor

ÎN CONDIȚIILE dezvoltării noastre economico-sociale echilibrate, ale accentuării, în continuare, a dezvoltării calitative a industriei, a întregii economii, ale puternicei sporiri și diversificări a producției industriale de bunuri de consum, creșterea veniturilor oamenilor muncii se regăsește în sporirea considerabilă a volumului desfacerilor de bunuri și de prestări de servicii către populație. Volumul sporit de desfaceri este concretizat, în detaliu, pentru anul trecut ca și pentru perioada de pînă la sfîrșitul cincinalului, în **Programul privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum,** adoptat în anul 1976. Elaborat din inițiativa și sub directa îndrumare a secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** acest program precizează sarcinile respective ce revin atît întreprinderilor producătoare cît și celor comerciale, prevăzînd realizarea unei producții sporite față de prevederile inițiale ale Directivelor Congresului al XI-lea al partidului, asigurînd toate condițiile pentru desfășurarea unei bune aprovizionări și perfecționarea sub toate aspectele a comerțului socialist, corespunzător dezvoltării economiei naționale și creșterii venitului național. El ilustrează cu noi și importante dovezi preocuparea constantă a conducerii partidului și statului nostru pentru ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

Se cuvine să consemnăm în acest cadru creșterea pentru anul de debut al cincinalului, față de 1975, a volumului desfacerilor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist cu 8,6%, iar cel al prestărilor de servicii cu 6,9%. Pentru anul în curs, față de 1976, creșterile sînt, potrivit planului, de 8,4% și respectiv 12,5%, iar la nivelul cincinalului de 45—47,5% și respectiv 61—68,6%. Aceste sporuri ridicate capătă o semnificație socială mai puternică dacă se au în vedere creșterile ce se înregistrează — an de an cît și la nivelul cincinalului — în desfacerea unor produse alimentare de bază, a unor produse industriale principale și bunuri de folosință îndelungată (tabel nr. 2).

Tabelul nr. 2

Creșterea volumului desfacerilor la unele produse alimentare de bază, produse industriale principale și bunuri de folosință îndelungată

– in %

Anii / Produsul	1976/1975 (realizări)	1980/1975 (plan cincinal)
Carne și produse din carne	15,4*	55–63*
Brînzeturi	15	60–84
Zahăr	14,9	30–39
Tricotaje	9,5	60–68
Confecții	8,4	80–88**
Încălțăminte	5,3	50–55
Mobilă	7,3	45–50
Autoturisme	22	45–50
Frigidere	13,8	50–54
Mașini de spălat rufe	14,3	57,8***
Aspiratoare de praf	24,0	50,9***

* În echivalent carne proaspătă.
** Confecții—textile.
* * * Creșteri 1976—1980/1971—1975

Ce ne relevă acest tabel ? Că oamenii muncii din România socialistă se hrănesc mereu mai bine, tot mai aproape de cerințele unui consum de valoare nutritivă optimă ; că ei își însușesc, în proporție tot mai mare, numeroase și importante realizări ale civilizației umane și aceasta la scară de masă, proces practic de neconceput în anii regimului burghezo-moșieresc. Dacă la aceasta vom adăuga preocuparea partidului și statului nostru de a pune tot mai mult la dispoziția populației, în condițiile în care aceasta le receptează pe deplin, prestări de servicii și producții de utilaje, aparate și dispozitive care asigură reducerea efortului fizic în muncile casnice și a timpului destinat acestor munci, vom avea o imagine mai completă asupra progreselor calitative înregistrate în consumul maselor de oameni ai muncii. Imagine întărită, desigur, de faptul că, față de 1938, la începutul acestui cincinal consumul pe locuitor a fost mai mare la carne și produse din carne de peste 2,1 ori, la grăsimi de 2,4 ori, la ouă și zahăr (inclusiv produse zaharoase) de aproape 3 ori și respectiv 4 ori, pe de altă parte, în anii construcției socialiste, fiind, practic, complet nou procesul de înzestrare a populației cu bunuri de folosință îndelungată.

Un rol dintre cele mai însemnate în îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației din țara noastră revine **asigurării unei locuințe corespunzătoare pentru fiecare familie de oameni ai muncii.** În 1976 fondul locativ al populației a sporit prin darea în folosință a 138,2 mii locuințe, din care partea cea mai mare — peste 111 mii apartamente — o reprezintă locuințe construite din fondurile statului și din fondurile populației cu sprijinul statului în credite și execuție. Totodată, în anul trecut au fost construite cămine pentru nefamiliști totalizînd 72,3 mii locuri. Prevederile planului pe acest an cuprind sarcini sporite. Se are astfel în vedere darea în folosință a 192 mii apartamente — din care 115,5 mii din fondurile statului, cooperatiste și obștești și 76,5 mii din fondurile populației cu sprijinul statului în credite și execuție — precum și a 73 mii locuri în cămine pentru nefamiliști.

În acest cadru în perioada 1976—1980 s-a stabilit să se construiască circa 815 mii apartamente din fondurile statului sau cu sprijinul său. Pornind însă de la faptul că în anii cincinalului se realizează un important volum de investiții, în condiții de economicitate sporită, conducerea partidului a hotărît suplimentarea construcției de locuințe, care se va ridica astfel la un total de aproape 1 milion apartamente.

Pregătirea și educarea multilaterală a omului

DEZVOLTAREA fără precedent pe care învățămîntul — desfășurat gratuit la toate nivelele și generalizat la nivelul primilor zece ani de studiu — și cultura au luat-o în condițiile accelerării progresului economico-social al țării, precum și forța economiei noastre, concretizată în ample programe de investiții, asigură **creșterea pe întreg teritoriul țării, atît la orașe cît și la sate, a bazei tehnico-materiale a sectorului de învățămînt-cultură.** În anul care a trecut, în învățămîntul de toate gradele au fost date în folosință 2415 săli de clasă, 15 mii locuri în internate pentru învățămîntul primar, gimnazial, liceal și tehnic, profesional, noi spații pentru laboratoare și ateliere școală ; în învățămîntul superior au fost date în folosință spații noi, cu o suprafață de peste 46 mii mp. Ca urmare, în anul școlar 1976/1977 în învățămîntul de toate gradele au fost cuprinse 5,3 milioane persoane, adică circa o pătrime din populația țării. Pe de altă parte, baza materială a culturii și a artei a sporit prin darea în folosință a noi așezăminte culturale și cinematografe.

Marin STĂNICĂ
Dan POPESCU

(Continuare în pag. 21)

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A FEMEII

O PUTERNICĂ FORȚĂ SOCIAL-ECONOMICĂ

SOCIETATEA NOASTRĂ oferă astăzi posibilitățile cele mai largi de afirmare tuturor categoriilor de oameni ai muncii, bărbați și femei, permițînd dezvoltarea și manifestarea multilaterală a personalității lor. Practic, în condițiile actuale, nu există domeniu de activitate în care forța de muncă feminină să nu se poată afirma. La statutul ei juridic și social-politic de deplină egalitate se adaugă și cerința atragerii tot mai intense a femeilor în activitățile productive sau social-culturale. Această cerință decurge în primul rînd din necesitățile sporite de forță de muncă ale economiei noastre naționale în continuă și rapidă dezvoltare și satisfacerea ei este favorizată de posibilitățile deschise de producția modernă, mecanizată și automatizată.

Subliniind un mare adevăr istoric, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta: **„Constituie o vie realitate faptul că în zilele noastre femeile — care reprezintă mai mult de jumătate din populația globului — se afirmă tot mai evident ca o forță socială puternică, au un rol important în transformările revoluționare ale societății, în asigurarea progresului material și spiritual al popoarelor“**, fapt pe care experiența românească îl atestă din plin și cu succes.

Cadru optim valorificării potențialului de muncă și creație al femeilor

ODATĂ CU TRECEREA la socialism a fost realizată, pentru prima dată, real și efectiv egalitatea în drepturi a femeii. Societatea noastră demonstrează pe deplin acest lucru, și chiar, dacă, în diverse țări capitaliste egalitatea femeii este proclamată, realitățile o infirmă. Pentru că la baza acestei egalități stă în primul rînd egalitatea economică. Să ne referim la un singur exemplu, concludent, credem. Dacă în țara noastră, așa cum bine se știe, și cum toate legile țării prevăd, nu există nici o diferențiere în mărimea retribuției, în schimb într-o serie de țări capitaliste, practic se poate spune că în toate țările capitaliste, se constată inegalități considerabile între salariile bărbaților și ale femeilor. După cum reiese dintr-un studiu publicat de revista Biroului Internațional al Muncii cu sediul la Geneva, diferența în minus a salariului mediu obținut de femei, în comparație cu bărbații, variază, în industria prelucrătoare, în țările Pieței Comune, de la 9,1% (Italia) pînă la 31,3% (Olanda), în cazul personalului necalificat, și de la 25,8% (Franța) la 40,1% (Olanda), în cazul personalului calificat.

Dacă trecerea la socialism asigură, deci, și garantează egalitatea în drepturi a femeilor, manifestarea deplină, utilizarea rațională și eficientă a capacităților lor de muncă, a spiritului lor creator, se realizează în cadrul unui proces de mai lungă durată, pe măsura asigurării condițiilor necesare, odată cu progresul multilateral al economiei naționale.

Iată de ce, la baza procesului de emancipare reală a femeilor, de valorificare a potențialului lor de creație materială și spirituală, stă, în primul rînd, politica economică a partidului nostru bazată pe industrializarea fermă, consecventă a țării, pe promovarea largă a progresului tehnic în toate domeniile de activitate. În primul rînd deoarece industrializarea este factorul hotărîtor care asigură crearea a noi locuri de muncă, iar progresul tehnic duce la diminuarea în cît mai mare măsură a efortului fizic. Numai în cursul ultimului și actualului cincinal numărul locurilor de muncă sporește cu peste 2 milioane, ceea ce, evident, oferă și forței de muncă feminine posibilități largi de afirmare în viața economică. Mai mult, hotărîrea Congresului al XI-lea al partidului, ca în anul 1980 fiecare județ al țării să realizeze o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei, orientarea dată de secretarul general al partidului ca pe platformele industriale să se asigure producții diversificate, care să utilizeze atît forța de muncă a bărbaților cît și pe cea feminină, creează fiecărui județ posibilități de a folosi cît mai rațional și complet resursele de muncă locale, de a se atenua astfel diferențierile care există astăzi între județe în ceea ce privește ocuparea forței de muncă a femeilor. Se poate spune deci că politica economică a partidului nostru, industrializarea țării, repartizarea teritorială armonioasă a forțelor de producție, creează condițiile obiective pentru folosirea rațională, cît mai deplină, a forței de muncă feminine.

Concomitent cu creșterea ponderii femeilor în activitatea productivă se manifestă preocupări sporite pentru a li se crea cele mai bune condiții de muncă, pentru a se asigura măsuri specifice de protecție a muncii. Astfel, numai în industria ușoară au fost create circa 300 de echipamente de protecție și de lucru, care au în vedere factorii antropometrici și limitele fiziologice ale femeilor. Se acționează de asemenea pentru reducerea dimensiunilor noilor mașini și utilaje în raport și cu posibilitățile femeilor, pentru realizarea unor tipuri de mobilier de lucru adaptate special organismului femeilor etc.

Creșterea gradului de participare a femeilor la producția materială și spirituală este deci nu numai concepută, dar și pregătită printr-un ansamblu de măsuri menite să favorizeze din ce în ce mai mult acest proces în viitor. Politica socială a partidului este cea care creează ceea ce am numi condițiile subiective pentru aceasta. În cadrul politicii partidului de creștere continuă a nivelului de trai, s-a acționat consecvent pentru extinderea rețelei de creșe, grădinițe, internate școlare, pentru lărgirea și îmbunătățirea gamei serviciilor, pentru ușurarea, pe diverse căi, a muncilor gospodărești. Reamintim că în cursul actualului cincinal capacitatea creșelor crește cu 87,1 mii locuri, a grădinițelor cu 156,6 mii locuri, a internatelor școlare cu 138,6 mii locuri, că pînă în anul 1980 — 83% din copiii între 3—6 ani vor fi cuprinși în învățămîntul preșcolar. Totodată, creșterea rolului femeilor în viața politică, economică și socială a țării a făcut obiectul unor preocupări speciale ale partidului nostru. Reamintim în acest sens Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la creșterea rolului femeii în viața economică, politică și socială a țării, precum și hotărîrile Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 13 octombrie 1976, cînd în urma analizei efectuate, au fost stabilite sarcini concrete pentru intensificarea participării femeilor la viața economico-socială a țării.

Ponderea femeilor în diferite activități social-economice în anul 1976

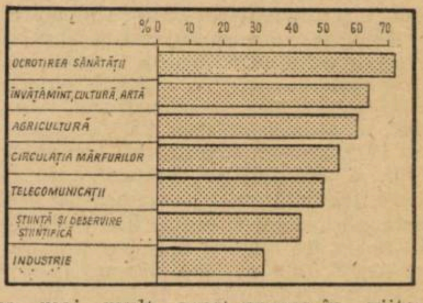

Iată deci preocupări, acțiuni, care, începînd cu politica de industrializare a partidului, cu politica sa socială și pînă la măsuri cu un caracter concret, specific, determină crearea unui cadru optim pentru valorificarea potențialului de muncă și creație al femeilor, care reprezintă mai mult de jumătate din populația țării.

Conștiință nouă, competență sporită, creativitate nestînjenită

FEMEILE constituie astăzi în România peste 45% din totalul populației ocupate, în primul rînd în cele două mari ramuri ale economiei naționale: peste 36% în industrie și peste 60% în agricultură.

Responsabilității sociale sporite îi corespunde prețuirea de către societate

CREȘTEREA gradului de înzestrare tehnică a tuturor ramurilor economiei, sarcinile specifice ale acestui cincinal al revoluției tehnico-științifice, au implicații asupra ocupării forței de muncă feminine în dublu sens. Pe de o parte progresul tehnic sporit, mai ales creșterea gradului de mecanizare și automatizare a producției, favorizează atragerea femeilor în producție pentru că reduce sau chiar elimină efortul fizic sau condițiile de muncă nocive, dar, pe de altă parte, determină o creștere a exigențelor față de nivelul de pregătire profesională. În același timp, dată fiind necesitatea realizării unei creșteri mai accentuate a productivității muncii, ca și economisirii tuturor resurselor și femeilor le revine datoria de a acționa susținut pentru ridicarea nivelului lor de calificare, pentru manifestarea spiritului lor gospodăresc și de inițiativă, în scopul creșterii substanțiale a eficienței muncii lor. Larga acțiune, inițiată de partid, pentru reducerea consumurilor specifice — mai ales de energie și combustibil, de economisire a materiilor prime și materialelor — este un domeniu în care se pot valorifica pe deplin acele calități ale femeilor legate de preocupările similare ce le-au avut și le au în familie.

Posibilitatea de a se instrui și a se califica fără nici un fel de discriminare, dar mai ales procesul conștient de atragere a femeilor în producție, paralel cu crearea condițiilor materiale și culturale, au asigurat creșterea continuă a ponderii femeilor în totalul personalului, cît și diversificarea continuă a domeniilor și meseriilor în care ele se afirmă.

Astfel, dacă în 1973 femeile dețineau o pondere de circa 33%, în totalul personalului din economie, în 1976 ele au depășit 35%, urmînd ca în 1980 să ajungă la circa 40%. Creșterea este însă mai accentuată în unele domenii de activitate, precum și în cadrul unor anumite ramuri ale industriei (vezi graficul). În marea majoritate a unităților economice și social-culturale femeile au reprezentat peste 66% din sporul de personal înregistrat în anul 1976, constituind astfel, principala sursă de forță de muncă nou atrasă în activitățile socio-economice în ultimii ani.

Intrarea în funcțiune a unui număr însemnat de obiective industriale, dotate cu tehnică modernă unde, în consecință, efortul fizic este mai redus, permite femeilor să lucreze și în ramuri ale industriei inaccesibile pentru ele în trecut. Astfel, femeile au ajuns să dețină, la sfîrșitul anului 1976, o pondere de circa 24% în totalul lucrătorilor din unitățile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, peste 22% în ale Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, peste 28% la Ministerul Industriei Chimice și aproape 15% la Ministerul Industriei Metalurgice.

Semnificativ pentru contribuția calitativă a femeilor este faptul că ele se afirmă din ce în ce mai mult în ramuri de mare finețe tehnică și în meserii care solicită calificare superioară și o pregătire susținută. Printre aceste meserii se numără cele din industria electronică și electrotehnică unde femeile dețin o pondere însemnată. De exemplu la Centrala electrotehnică femeile reprezintă peste 50% din personal, iar la unele unități chiar mai mult, cum este I.P.R.S.-Băneasa 71% și la Electronica 75%. Aceste industrii valorifică superior o serie de calități ale forței de muncă feminine cum sînt: atenția, conștiinciozitatea, răbdarea, finețea și precizia în execuție etc.

Trebuie totuși arătat că sînt și ramuri ale activității economico-sociale unde posibilitățile de ocupare a forței de muncă feminine nu au fost suficient investigate, unde există încă largi posibilități de ocupare a femeilor.

Tendințele generale ale schimbărilor din structura forței de muncă ocupate în țara noastră vor influența și pe cele feminine. Documentele Congresului al XI-lea al partidului apreciază că încă în cursul cincinalului viitor se vor produce mutații profunde în cadrul populației active în sensul creșterii ponderii populației ocupate în industrie și în alte ramuri neagricole ale economiei pe seama atragerii unei părți din populația care lucrează în agricultură. Sporirea personalului din industrie, din celelalte ramuri neagricole, precum și din agricultura de stat și stațiunile de mașini agricole, ce se va realiza pînă în 1980, va face ca populația activă, ocupată în aceste domenii să reprezinte peste 72%.

Trecerea masivă a populației ocupate în prezent în agricultură către ramuri neagricole, în primul rînd în industrie, se va realiza în mare măsură tocmai pe seama femeilor, deoarece ele reprezintă în prezent principala forță de muncă ocupată în agricultură. În afară de aceasta, modernizarea continuă a agriculturii noastre, dezvoltarea economică, socială și edilitară a satelor, va permite ocuparea locală a femeilor în sfera serviciilor, a învățămîntului și culturii. În aceste condiții raportul între schimbarea structurii pe ramuri și domenii de activitate a forței de muncă feminine, față de schimbarea structurii pe medii nu va fi egal, deoarece nu întotdeauna părăsirea de către femei a muncii agricole va fi însoțită și de trecerea din mediul rural în cel urban.

Participarea sporită și eficientă a femeilor în cele mai variate compartimente ale muncii sociale reprezintă condiția de bază și pentru promovarea lor în diferite funcții de conducere. Numai datorită existenței zecilor de mii de muncitoare și tehniciene a fost posibilă promovarea a numeroase femei maiștri, brigadieri, mii de membre în comitetele și consiliile oamenilor muncii etc. Amplificarea formelor democratice de conducere permite femeilor să-și pună în valoare spiritul de inițiativă, să aducă o contribuție sporită la conducerea activităților economice și sociale ale țării. Pregătirea lor profesională și politică le permite să se afirme în cele mai înalte funcții de răspundere. Ele își au reprezentante în guvern și în alte funcții de conducere superioară.

Deosebit de intensă este participarea femeilor la diferite forme de activitate obștească. În cadrul consiliilor populare, ale consiliilor locale ale Frontului Unității Socialiste ele au o contribuție de cea mai mare importanță la buna gospodărire a localităților, a satelor și orașelor patriei. De asemenea, recenta Consfătuire consacrată activității organelor de control al oamenilor muncii a evidențiat aportul considerabil al zecilor de mii de femei care, în cadrul echipelor de control al oamenilor muncii au o contribuție de cea mai mare importanță la asigurarea respectării legalității, a normelor de conduită ale societății noastre, a principiilor eticii și echității socialiste, la dezvoltarea unei puternice opinii de masă împotriva oricăror forme de abuzuri, ilegalități, risipă, proastă gospodărire a avuției naționale.

Prin ansamblul prevederilor sale, actualul cincinal deschide perspective favorabile creșterii gradului de participare a femeilor la viața economică și socială a țării. Numărul mare al femeilor care se pregătesc să intre în producție este o garanție a realizării acestei necesități. De exemplu, ponderea femeilor cuprinse în diferite forme de calificare este superioară ponderii lor în totalul personalului angajat, ceea ce în perioada următoare, va duce și la creșterea ponderii lor în producție. De asemenea, în unele ramuri, unde forța de muncă feminină poate fi folosită cu rezultate foarte bune și unde ponderea ei este totuși mică, se află în pregătire cu precădere femei, de pildă la unitățile aparținînd Ministerului Turismului (peste 65%), Ministerului Comerțului Interior (peste 77%), la cele ale Ministerului Industriei Ușoare (aproape 80%), Ministerului Industriei Chimice (circa 37%) și la unitățile CENTROCOOP (peste 60%) etc.

Creșterea productivității muncii și sporirea producției prevăzută în actualul plan cincinal se realizează în condițiile reducerii săptămînii de lucru, de care vor beneficia cu prioritate ramurile în care lucrează mai ales femei. Aceasta implică însă utilizarea cît mai deplină a timpului de lucru, organizarea superioară a producției și a muncii, ceea ce impune și un înalt spirit de disciplină și conștiinciozitate din partea femeilor, ca și a tuturor celorlalți oameni ai muncii.

Orice îmbunătățire a condițiilor de viață ale poporului, orice sprijin acordat familiei, precum și în general creșterea producției bunurilor de consum, diversificarea serviciilor etc., sînt tot atîția factori de favorizare a emancipării economice și sociale a femeii, deoarece ea este în primul rînd cea care în trecut a suplinit lipsa unor servicii sociale prin activitatea ei gospodărească, artizanală și cea de creștere și educare a copiilor. Cu cît societatea preia tot mai mult aceste funcții, cu atît femeia dispune de un timp mai mare, pe care poate să-l atribuie pregătirii sale, odihnei, dezvoltării multilaterale a personalității sale și, pe această bază, să-și aducă o contribuție sporită la viața economică și socială.

Egalitatea reală și eficientă a femeii depinde nu numai de condițiile create, ci și de modul în care ea înțelege să-și valorifice drepturile cîștigate, să se ocupe de pregătirea ei, să se achite de responsabilitățile sociale ce-i revin, ceea ce femeile din țara noastră o fac din toată inima, fapt pentru care întreaga societate le acordă prețuire și recunoștință.

prof. dr. Aneta SPORNIC

EXIGENȚE ȘI REZOLVĂRI SPECIFICE ALE ACTIVITĂȚII BENEFICIARULUI DE INVESTIȚII

— Proiectarea structurii de conducere a unui nou obiectiv industrial —

În cadrul acțiunilor de materializare a imperativului — inițiat și dezvoltat de secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — cu privire la integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, un colectiv de specialiști de la Academia „Ștefan Gheorghiu" — Institutul central de pregătire a cadrelor de conducere din economie și administrația de stat, a elaborat, la solicitarea Combinatului petrochimic Năvodari, un studiu de cercetare aplicativă privind stabilirea structurii organizatorice a acestei unități pentru etapa 1977 a realizării lucrărilor de investiții.

Concepția sistemului de conducere

NECESITATEA elaborării studiului a fost determinată de caracterul de noutate al investiției din punctul de vedere al dimensiunilor ei și al condițiilor specifice în care se realizează, precum și de lipsa unor studii sau proiecte anterioare, detaliate, care să contureze cadrul organizatoric și de conducere la beneficiar în perioada realizării lucrărilor de investiții, în ansamblul complexului mecanism al relațiilor acestuia cu proiectantul, constructorul și furnizorii de utilaje.

Studierea experienței dobîndite în realizarea lucrărilor de investiții la unități similare (Brazi și Pitești), precum și schimbul de opinii cu cadre de conducere de la proiectantul general și de la Centrala industrială de rafinării și petrochimie au permis conturarea unei concepții generale a realizării investiției și a modului în care sistemul de conducere a combinatului trebuie să servească acesteia. Astfel, pentru etapa 1977 a realizării lucrărilor de investiții, sistemul preconizat a fost conceput — în ansamblu și în detaliu — cu următoarele caracteristici :

— **acoperitor** pentru toate activitățile pe care combinatul trebuie să le realizeze în perioada menționată, în calitate de beneficiar al investiției, conform prevederilor cadrului legislativ-normativ ;

— **elastic**, astfel încît să ofere posibilitatea efectuării unor modificări impuse de ritmul rapid al dezvoltării volumului activităților și al transformărilor unora din ele, de schimbările produse în cadrul de relații ca urmare a înaintării lucrărilor de investiții ;

— **echilibrat** atît **pe orizontală**, prin ponderile apropiate în care se regăsesc în sistemul general elementele vizînd organizarea și conducerea diferitelor activități, cît și **pe verticală**, prin modul în care detaliile privind conținutul diferitelor activități (atribuții, sarcini, responsabilități, competențe) sînt prezentate la nivel de centrală și combinat ;

— **precizat la nivel de sistem-cadru**, grad de detaliere care ține seama de faptul că prevederile studiului au valabilitate o perioadă de un an în evoluția combinatului și că în acest interval se produc modificări apreciabile în conținutul și modul de desfășurare a activităților.

Concepția generală a sistemului de conducere a combinatului pentru perioada menționată s-a constituit și detalierea acestuia s-a făcut pe activitățile ce trebuie realizate pe combinat în calitate de beneficiar al lucrărilor de investiții.

Modul de abordare **pe activități** a sistemului de conducere oferă atît avantajul raportării acestuia la elemente stabile de referință pe întreaga perioadă a realizării lucrărilor de investiții, cît și posibilitatea tratării lui în perspectiva evoluției, determinată de dinamica volumului, conținutului, modului de desfășurare și sistemului activităților.

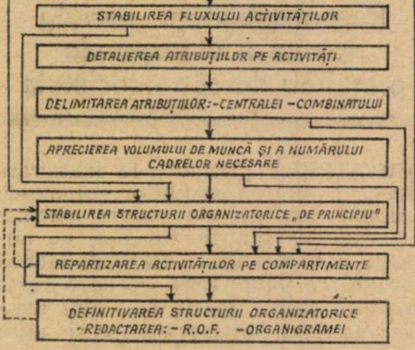
ANALIZA OBIECTIVELOR COMBINATULUI-ETAPA 1977
IDENTIFICAREA ACTIVITĂȚILOR NECESARE
STABILIREA FLUXULUI ACTIVITĂȚILOR
DETALIEREA ATRIBUȚIILOR PE ACTIVITĂȚI
DELIMITAREA ATRIBUȚIILOR: -CENTRALEI -COMBINATULUI
APRECIEREA VOLUMULUI DE MUNCĂ ȘI A NUMĂRULUI CADRELOR NECESARE
STABILIREA STRUCTURII ORGANIZATORICE „DE PRINCIPIU"
REPARTIZAREA ACTIVITĂȚILOR PE COMPARTIMENTE
DEFINITIVAREA STRUCTURII ORGANIZATORICE ·REDACTAREA: - R.O.F. -ORGANIGRAMEI

Fig. 1

Cerințe și criterii de stabilire a structurii

EFORTURILE colectivului de specialiști s-au concentrat asupra proiectării structurii de conducere a combinatului, care include :

— **structura organizatorică**, surprinsă în două momente semnificative ale evoluției ei pe perioada menționată și detaliată în documentele corespunzătoare (regulament de organizare și funcționare, organigrame) ;

— **cadrul de relații** ale combinatului cu centrala, cu organele locale (de partid, financiar-bancare, statistice, administrative etc.) și cu celelalte organisme implicate în procesul investițional (proiectantul, constructorul, furnizorii de instalații, echipamente și utilaje) — relații detaliate pe fiecare din activitățile specifice perioadei de investiții ;

— **sistemul informațional** al conducerii combinatului.

Detalierea structurii de conducere s-a făcut în lumina cerințelor de mai jos, din care unele sînt specifice perioadei de realizare a lucrărilor de investiții, determinînd coordonatele pe care trebuie să evolueze această structură pînă în momentul funcționării la parametrii proiectați a tuturor instalațiilor combinatului :

- **respectarea strictă a prevederilor legislativ-normative** care privesc organizarea și conducerea lucrărilor de investiții (s-au identificat peste 400 de acte care reglementează acest domeniu). În virtutea acestei cerințe s-au definit fluxul desfășurării activităților identificate ca proprii combinatului în perioada realizării lucrărilor de investiții și cadrul de relații corespunzător fiecărei activități ;
- **asigurarea continuității în timp a structurii de conducere** a combinatului pe perioadele : realizarea lucrărilor de investiții — punere în funcțiune — atingerea parametrilor proiectați — producție, în sensul că pentru fiecare activitate și compartiment s-a avut în vedere perspectiva evoluției lor și, eventual, metamorfozarea lor la trecerea de la o perioadă la alta (de pildă, activitatea de recepție utilaje, echipamente și instalații tehnologice, proprie

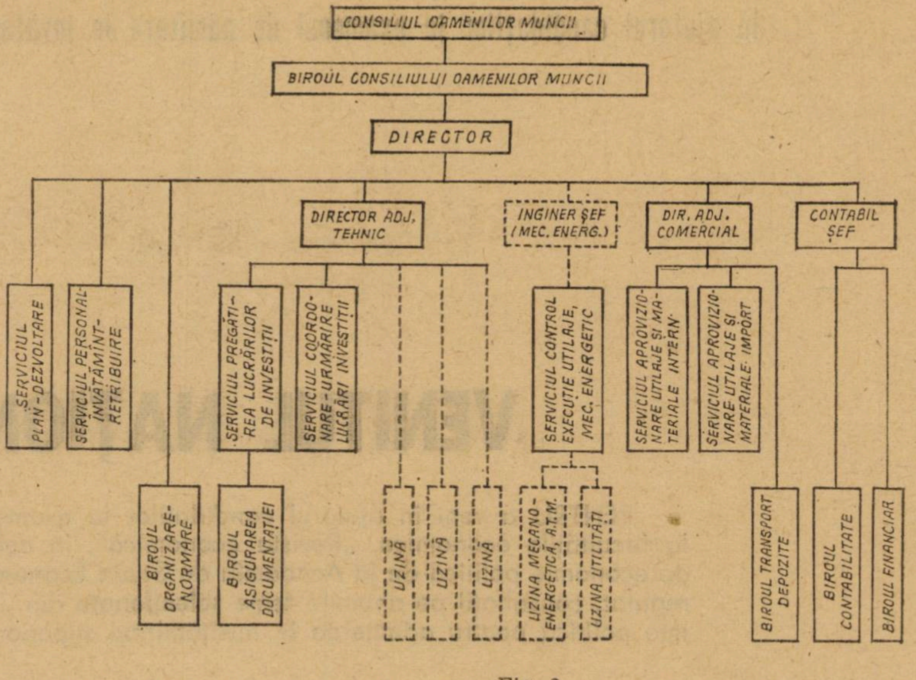
CONSILIUL OAMENILOR MUNCII
BIROUL CONSILIULUI OAMENILOR MUNCII
DIRECTOR
DIRECTOR ADJ. TEHNIC
INGINER ȘEF (MEC. ENERG.)
DIR. ADJ. COMERCIAL
CONTABIL ȘEF
SERVICIUL PLAN-DEZVOLTARE
SERVICIUL PERSONAL-ÎNVĂȚĂMÎNT-RETRIBUIRE
SERVICIUL PREGĂTIREA LUCRĂRILOR DE INVESTIȚII
SERVICIUL COORDONARE-URMĂRIRE LUCRĂRI INVESTIȚII
SERVICIUL CONTROL EXECUȚIE UTILAJE, MEC. ENERGETIC
SERVICIUL APROVIZIONARE UTILAJE ȘI MATERIALE INTERN
SERVICIUL APROVIZIONARE UTILAJE ȘI MATERIALE: IMPORT
BIROUL ORGANIZARE-NORMARE
BIROUL ASIGURAREA DOCUMENTAȚIEI
UZINĂ
UZINĂ
UZINĂ
UZINA MECANO-ENERGETICĂ, A.T.M.
UZINA UTILITĂȚI
BIROUL TRANSPORT DEPOZITE
BIROUL CONTABILITATE
BIROUL FINANCIAR

Fig. 2

perioadei de investiții, se va transforma treptat în activitatea mecano-energetică, cu ocazia începerii punerilor în funcțiune). În acest sens, structura organizatorică stabilită pentru sfîrșitul anului 1977 a fost concepută în perspectiva structurii organizatorice proiectate pentru perioada de producție, care a constituit de fapt punctul de plecare în „numărătoarea inversă" a momentelor principale ale evoluției structurii de conducere a combinatului, pînă la momentul menționat din anul 1977 ;

- **realizarea continuității „în spațiu" a structurii de conducere** a combinatului, în sensul asigurării corespondenței activităților la nivelul centralei și combinatului, pe baza delimitării judicioase a atribuțiilor și a stabilirii unui cadru adecvat de relații între aceste două niveluri, pentru fiecare activitate în parte ;

- **obținerea unei unități în desfășurarea activităților,** în sensul integrării lor într-o structură unitară de conducere, în care pentru fiecare activitate să fie responsabilizat un compartiment al structurii organizatorice (chiar dacă acel compartiment este implicat în desfășurarea mai multor activități). Integrarea activităților și a compartimentelor responsabile în structura de conducere a combinatului s-a făcut prin cadrul de relații interioare și exterioare, detaliat conform configurației structurale proiectată pentru sfîrșitul anului 1977.

Criteriile de referință care au stat la baza stabilirii activităților necesare, a cadrului de relații pentru fiecare activitate și a repartizării lor între compartimentele structurii preconizate au fost : (a) **natura** activităților necesare pentru perioada de realizare a lucrărilor de investiții ; (b) **complexitatea** acestor activități, relevată de fluxul desfășurării lor ; (c) **volumul** lor, stabilit prin apreciere, pe bază de normative sau pe baza constatărilor făcute la combinat ; (d) **identitatea** unor activități sau subactivități din punctul de vedere al naturii lor, care a determinat gruparea lor corespunzătoare și desemnarea unui singur compartiment responsabil cu realizarea lor (de pildă, subactivitățile : „recepția utilajelor, echipamentelor și instalațiilor tehnologice" și „recepția lucrărilor de construcții-montaj", grupate pe baza criteriului de identitate în activitatea „recepționarea lucrărilor contractate", cu realizarea căreia a fost responsabilizat un compartiment) ; (e) **complementaritatea** unor activități sau subactivități din punctul de vedere al participării lor la realizarea unor obiective sau acțiuni complexe, care de asemenea a determinat gruparea lor în vederea responsabilizării unor compartimente (de exemplu, subactivitățile „obținerea autorizațiilor de construcții", „ocuparea terenurilor", „admiterea la finanțare" și „obținerea autorizațiilor pentru instalații sub presiune și de ridicat", deși foarte diferite ca natură, au fost grupate — pe baza criteriului de complementaritate — în activitatea „asigurarea condițiilor legale de executare a lucrărilor", repartizată unui compartiment).

Metodologia de lucru

STABILIREA structurii de conducere a combinatului a comportat următoarele faze, schematizate în praxeograma din fig. 1 :

— analiza obiectivelor activității combinatului, pentru etapa 1977, în calitate de beneficiar al lucrărilor de investiții, ținînd seama de locul central pe care îl ocupă acesta în relațiile cu proiectantul, constructorul, furnizorii de instalații, echipamente și utilaje ;

— identificarea activităților necesar a fi îndeplinite de către beneficiar în perioada realizării investițiilor, etapa 1977 ;

— stabilirea fluxului de desfășurare a activităților (inclusiv evidențierea cadrului de relații), conform prevederilor cadrului legislativ-normativ ;

— detalierea atribuțiilor determinate de fluxul desfășurării fiecărei activități ;

— delimitarea, în cadrul fiecărei activități, a atribuțiilor ce revin centralei și combinatului ;

— aprecierea volumului de muncă necesar desfășurării fiecărei activități și a numărului cadrelor necesare ;

— stabilirea structurii organizatorice „de principiu" ;

— gruparea activităților conform criteriilor amintite, repartizarea lor pe compartimente ;

— definitivarea structurii organizatorice, redactarea regulamentului de organizare și funcționare și a organigramei.

O particularitate a structurii organizatorice preconizate pentru sfîrșitul anului 1977, prezentată în fig. 2, constă în faptul că ea conține puține elemente corespunzătoare structurii de producție, întrucît aceasta cuprinde fie componente structurale aflate în fază embrionară (nuclee ale viitoarelor secții ce se vor constitui pe instalațiile care vor intra treptat în funcțiune), fie un număr redus de muncitori încadrați în formații de lucru care execută lucrări aferente perioadei de realizare a investiției.

La stabilirea structurii preconizate s-au avut în vedere :

— realizarea unei configurații structurale cît mai simple, dar, în același timp, cît mai acoperitoare pentru toate activitățile combinatului (s-au prevăzut 12 compartimente pentru 37 de activități și subactivități identificate pentru perioada realizării investițiilor) ;

— încărcarea cît mai rațională și echilibrată a funcțiilor de conducere ;

— dimensionarea cît mai judicioasă a compartimentelor, în conformitate cu normele unitare de structură și ținînd seama de volumul activităților și subactivităților realizate.

Cercetarea efectuată, materializată într-un studiu detaliat pus la dispoziția combinatului, este ilustrativă pentru modul în care se analizează cerințele concrete ale organizării și conducerii beneficiarului de investiții și se proiectează structura de conducere a acestuia, în lumina cerințelor de raționalitate și eficiență formulate în repetate rînduri în documentele de partid.

dr. ing. Corneliu RUSSU

LECȚII

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

VENITUL NAȚIONAL

PENTRU a veni în ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, „Revista economică", în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat, consultații pe anumite **teme selecționate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățămîntul superior în anul 1977"

NIVELUL de dezvoltare economică a unei țări ca și gradul de satisfacere a nevoilor materiale și spirituale ale poporului sînt oglindite prin intermediul unui sistem de indicatori în care un loc important ocupă avuția națională, produsul social și venitul național.

AVUȚIA NAȚIONALĂ, PRODUSUL SOCIAL ȘI VENITUL NAȚIONAL

Pentru ca societatea omenească să-și poată continua existența, ea trebuie să consume și ca urmare să producă în mod continuu. Continuitatea producției se sprijină pe potențialul oferit de avuția națională. **Prin avuția națională se înțelege totalitatea valorilor materiale și spirituale de care dispune un popor la un moment dat.** Ea include :

a) bunurile materiale create prin muncă și acumulate de-a lungul anilor (fonduri fixe productive ; fonduri neproductive destinate desfășurării activității de învățămînt, cultură, sănătate și sport ; fondul de locuințe ; rezerve materiale ; bunuri de consum de folosință îndelungată) ;

b) resursele naturale utilizate sau utilizabile (terenuri, pășuni, fînețe, vii, zăcăminte de minereuri, potențialul hidroenergetic) ;

c) potențialul științific și patrimoniul cultural (brevete de invenții, pregătirea generală și de specialitate, operele de artă).

În socialism, avuția națională se află în proprietate socialistă de stat și cooperatistă și în proprietate personală, servind pentru dezvoltarea întregii societăți.

Utilizîndu-se elementele avuției naționale se obține **produsul social.** Acesta **reprezintă totalitatea valorilor de întrebuințare create într-o țară, în decursul unei perioade de timp determinate, de obicei un an.** Mărimea acestuia se determină prin însumarea pe ramuri și apoi pe economie a producției globale a fiecărei întreprinderi. **Prin producție globală se înțelege expresia bănească a rezultatelor activității unei întreprinderi desfășurate într-o anumită perioadă de timp, concretizate în bunuri materiale și servicii.** Prin urmare, ceea ce la nivelul întregii economii reprezintă produs social, la nivelul unei întreprinderi reprezintă producția globală.

Întrucît fiecare marfă are două laturi — valoare de întrebuințare și valoare — și produsul social, care cuprinde totalitatea mărfurilor produse de societate în decursul unui an, va avea două aspecte : un aspect material și un aspect valoric.

Sub aspect material, produsul social cuprinde **mijloacele de producție,** adică bunurile destinate consumării lor într-un nou proces de producție (mașini, materii prime) și **obiectele de consum,** adică bunuri destinate consumului personal al oamenilor (alimente, îmbrăcăminte).

Sub aspect valoric, produsul social cuprinde : **valoarea mijloacelor de producție consumate,** care mai poartă denumirea de fond de înlocuire, **valoarea produsului necesar,** creată de munca pentru sine și **valoarea plusprodusului,** creată de munca pentru societate.

Suma valorii nou create, de către munca pentru sine și de către munca pentru societate, constituie venitul național (vezi schema).

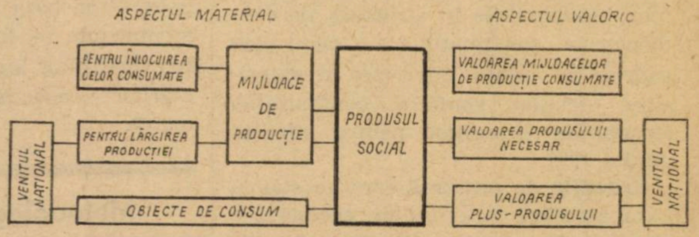

STRUCTURA MATERIALĂ ȘI VALORICĂ A PRODUSULUI SOCIAL ȘI A VENITULUI NAȚIONAL

Prin urmare, **venitul național reprezintă acea parte a produsului social care rămîne după înlocuirea mijloacelor de producție consumate sau acea parte a produsului social în care este cristalizată valoarea nou creată.**

Fiind o parte a produsului social și venitul național are două aspecte : un aspect material și un aspect valoric. Sub aspect material, venitul național este compus din **obiecte de consum** și **mijloace de producție destinate lărgirii producției.** Sub aspect valoric el cuprinde **valoarea produsului necesar** și **valoarea plusprodusului.**

Ceea ce la nivelul economiei naționale reprezintă venitul național, la nivelul întreprinderii reprezintă producția netă. **Prin producția netă înțelegem acea parte a producției globale care rămîne după scăderea cheltuielilor materiale sau în care este cristalizat produsul nou creat.**

FACTORII DE CREȘTERE A VENITULUI NAȚIONAL

Venitul național, ca și produsul social este creat de către munca productivă. Este considerată productivă munca depusă în industrie, construcții, agricultură și silvicultură, transporturi și telecomunicații, comerț, activitatea hotelieră și activitatea de cercetare științifică ce deservește producția, care îndeplinește trei condiții :

a) creează valoare de întrebuințare în sens social ;

b) creează valoare nouă ;

c) produce, în cadrul valorii nou create, venit net.

Economia unei țări mai cuprinde, pe lîngă sfera muncii productive și sfera muncii neproductive. În această sferă se încadrează munca ce se desfășoară în domeniile învățămîntului, culturii, artei, ocrotirii sănătății și administrației de stat. Deși activitățile depuse în aceste domenii sînt necesare societății, ele nu se includ în sfera muncii productive, creatoare de venit național.

Venitul național sporește ca urmare a doi factori : a) creșterea volumului de muncă depusă în sfera muncii productive și b) creșterea productivității muncii sociale.

LECȚII

Creșterea volumului de muncă depusă în sfera muncii productive, care se asigură prin sporul natural al populației apte de muncă și prin transformarea unor munci cu caracter sezonier în munci cu caracter continuu, duce la creșterea venitului național atît sub formă materială cît și sub formă valorică. Acțiunea acestui factor asupra creșterii venitului național este însă limitată întrucît sînt limitate și sporul natural al populației apte de muncă și transformarea unor munci sezoniere în munci permanente. Mai mult decît atît, reducerea duratei zilei de muncă sau a săptămînii de lucru determină reducerea volumului de muncă depus în sfera muncii productive.

Rolul determinant asupra creșterii venitului național îl joacă cel de-al doilea factor — **creșterea productivității muncii sociale.** În general, acest factor determină creșterea venitului național numai sub formă materială. El determină însă și o creștere sub formă valorică, atunci cînd creșterea productivității muncii sociale nu este urmată de reducerea prețurilor sau cînd această creștere se asigură pe seama ridicării calificării.

În anii construcției socialiste, venitul național al țării noastre a crescut în mod continuu. Astfel, în perioada 1951—1975, acesta a crescut de peste 10 ori, cu un ritm mediu anual de 9,7%. Ca urmare, venitul național pe locuitor a sporit de la circa 100 de dolari în 1950 la peste 1 000 de dolari în 1975. Cu toată această creștere, nivelul venitului național pe locuitor din țara noastră este de 3—4 ori mai mic decît cel existent în țările dezvoltate din punct de vedere economic. Pentru a lichida decalajul ce ne desparte de aceste țări, venitul național va trebui să crească în ritm rapid și în viitor. În perioada 1976—1980, ritmul mediu anual de creștere a venitului național din țara noastră va fi de 10—11%, iar în perioada 1981—1990 de 9—10%. Ca urmare a unor asemenea creșteri, în anul 1990, venitul național din țara noastră va fi de 3,6—4,2 ori mai mare decît cel existent în 1975, iar venitul național pe locuitor se va ridica la 2 500—3 000 de dolari, ajungînd din urmă țările socialiste dezvoltate și apropiindu-ne de nivelul existent în cele mai dezvoltate țări ale lumii.

Întrucît, sub aspect valoric, produsul social cuprinde fondul de înlocuire și venitul național, la un volum dat al produsului social, venitul național este cu atît mai mare cu cît fondul de înlocuire este mai mic și invers. Ca urmare, o importanță deosebită pentru creșterea venitului național o are reducerea ponderii fondului de înlocuire în produsul social. La nivelul anului 1975, reducerea cu 1%a ponderii fondului de înlocuire în produsul social a echivalat cu un spor de venit național de 8 miliarde lei.

În țara noastră, ponderea fondului de înlocuire în produsul social a sporit în perioada 1951—1970, cînd produsul social a crescut mai rapid față de creșterea venitului național și s-a redus în perioada 1971—1975, cînd venitul național a crescut mai rapid decît produsul social. Reducerea acestei ponderi, care exprimă creșterea eficienței economice se va manifesta și în viitor. Astfel, de la 58,1% cît reprezenta ponderea fondului de înlocuire în produsul social în anul 1975, ea se va reduce la 53,8% în 1980 și 50% în 1990.

REPARTIZAREA VENITULUI NAȚIONAL

Concomitent cu producerea venitului național are loc și repartizarea lui. Ea se face în două etape : etapa repartizării primare sau distribuirii venitului național și etapa repartizării secundare sau a redistribuirii.

Prin distribuirea venitului național se înțelege procesul repartizării planificate a întregului venit național creat între participanții la producerea lui din sfera muncii productive. Astfel, lucrătorii vor primi retribuția iar membrii C.A.P. veniturile din C.A.P., întreprinderile și C.A.P. vor primi beneficiul și, respectiv, veniturile C.A.P., iar statul socialist, ca proprietar al mijloacelor de producție și organizator al procesului de producție, va primi impozitul pe circulația mărfurilor. Toate aceste venituri poartă denumirea de **venituri primare.**

Existența celor două sfere ale muncii sociale — sfera muncii productive și sfera neproductivă —, a celor două forme de proprietate socialistă — de stat și cooperatistă — ca și neconcordanța dintre locul de creare și cel de utilizare a venitului național, impun și redistribuirea venitului național. **Prin redistribuirea venitului național se înțelege trecerea fără echivalent direct a unei părți din venitul național din sfera productivă în sfera neproductivă sau dintr-un patrimoniu în altul.**

Redistribuirea venitului național are loc prin intermediul următoarelor pîrghii : a) bugetul de stat ; b) prestarea serviciilor neproductive ; c) sistemul prețurilor.

Bugetul de stat reprezintă principala pîrghie de redistribuire a venitului național. Prin intermediul său are loc o redistribuire a veniturilor între stat și unitățile socialiste, pe de o parte și între stat și populație, pe de altă parte. Caracteristic redistribuirii dintre stat și populație este trecerea unei mai mari părți de la stat către populație comparativ cu valoarea care trece de la populație la stat. Legea pentru adoptarea bugetului de stat pe anul 1977 prevede trecerea de la populație la stat sub forma de impozite și taxe a unei valori de 26,8 miliarde lei și trecerea de la stat la populație sub forma finanțării acțiunilor social-culturale a unei valori de 59,9 miliarde lei.

Prestările de servicii neproductive reprezintă o a doua pîrghie de redistribuire a venitului național. Plata acestor servicii determină formarea unor venituri a unităților prestatoare de servicii care îmbracă forma de chirii, tarife, taxe de intrare, prime de asigurare etc.

Sistemul de prețuri reprezintă cea de a treia pîrghie de redistribuire a venitului național. Prin stabilirea unor prețuri cu o abatere peste valoare, cum este cazul la obiectele de lux, are loc o redistribuire a unei părți din veniturile cumpărătorilor acestor produse în favoarea statului. Dimpotrivă, prin stabilirea unor prețuri cu o abatere sub valoare, cum este cazul articolelor pentru copii, are loc o redistribuire a unei părți din veniturile statului în favoarea cumpărătorilor acestor produse.

Veniturile care se formează în urma redistribuirii poartă denumirea de **venituri secundare.**

O anumită redistribuire a venitului național are loc și între țări, **prin intermediul relațiilor economice externe.** În urma desfășurării acestor relații are loc un transfer de venit național din țările în care productivitatea muncii naționale este mai mică decît productivitatea muncii internaționale în țările în care productivitatea muncii naționale este mai mare.

Ca rezultat al distribuirii și redistribuirii venitului național se formează veniturile finale ale statului, ale unităților socialiste și ale populației. Aceste venituri se folosesc în două scopuri : a) în scopul dezvoltării economiei (acumulării) și b) în scopul consumului. Partea din venitul național utilizată în scopul dezvoltării economiei poartă denumirea de **fond de dezvoltare** (acumulare), iar partea din venitul național utilizată pentru consumul populației poartă denumirea de **fond de consum.** Proporția dintre fondul de consum și fondul de dezvoltare (acumulare) reprezintă una din proporțiile fundamentale ale economiei întrucît prin intermediul său se asigură îmbinarea dintre scopul nemijlocit al producției socialiste și mijlocul pentru înfăptuirea acestui scop, dintre interesele prezente ale membrilor societății și interesele lor de perspectivă.

Întrucît fondul de dezvoltare (acumulare) și fondul de consum sînt două părți ale unui întreg — venitul național —, creșterea ponderii unuia presupune reducerea ponderii celuilalt. De aici necesitatea stabilirii unui raport optim între cele două fonduri. **Se consideră optim acel raport dintre cele două fonduri care asigură într-o anumită perioadă de timp un consum maxim.** În țara noastră, raportul dintre fondul de consum și fondul de dezvoltare (acumulare) a fost de 75,7 : 24,3 în cincinalul 1961—1965, 71,2 : 28,8 în cincinalul 1966—1970 și 65,9 : 34,1 în cincinalul 1971—1975. Asemenea raporturi au asigurat un consum maxim pe locuitor. În anul 1975 consumul pe locuitor s-a ridicat la 11 800 lei. Dacă raportul dintre fondul de consum și fondul de dezvoltare (acumulare) în cincinalul 1971—1975 ar fi fost de 75,0 : 25,0, atunci s-ar fi asigurat în anul 1975 un fond de consum de numai 10 500 lei.

Înțelegîndu-se că numai prin alocarea unei părți însemnate din venitul național pentru dezvoltare se poate lichida rămînerea în urmă față de țările dezvoltate, progresul rapid al economiei și creșterea, pe această bază, a bunăstării materiale, s-a stabilit ca în cincinalul 1976—1980, raportul dintre cele două fonduri să fie de 66 (67) : 34 (33). Acest raport va asigura — după cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — „mijloacele necesare creșterii în ritm înalt a forțelor de producție, înflorirea întregii economii socialiste, sporirea avuției noastre naționale și ridicarea, pe această bază, a gradului de civilizație, a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor“.**

lector univ. Gruiță PĂRĂIAN

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

Un moment remarcabil în lupta pentru cucerirea independenței României

CREAREA SISTEMULUI MONETAR NAȚIONAL

ÎN LUPTA PENTRU FORMAREA, dezvoltarea și afirmarea națiunii române, un loc important revine creării sistemului monetar național al țării noastre, în anul 1867. Prin adoptarea legii „pentru înființarea unui nou sistem monetar și pentru fabricarea monetelor naționale“ publicată în Monitorul Oficial din 22 aprilie/4 mai 1867, se restabilea — după o întrerupere de secole — dreptul țării noastre de a avea și de a bate monedă națională, aceasta constituind un moment remarcabil al luptei poporului nostru pentru obținerea independenței.

În ce suită de evenimente se înscrie realizarea acestui important proces ? După înfăptuirea în 1859 a statului național, prin unirea Munteniei și Moldovei, s-au intensificat eforturile poporului român pentru pregătirea condițiilor economice și politice necesare cuceririi independenței de stat a României. Astfel, invocînd prevederile Tratatului de pace de la Paris din 1856 și ale Convenției de la Paris din 1858 — care obligau Turcia să acorde Moldovei și Țării Românești deplină libertate în rezolvarea problemelor interne — atît domnitorul A. I. Cuza cît și alți reprezentanți ai patriei noastre au solicitat recunoașterea dreptului țării noastre de a bate monedă națională.

Deși, inițial, Turcia s-a împotrivit realizării acestui drept legitim al poporului nostru, după ce, în Constituția din iunie 1866 s-a înscris dreptul suveran al României de a bate monedă, Poarta a consimțit la recunoașterea lui. Ea a cerut, însă, să se pună semnul Imperiului Otoman — adică semnul vasalității față de imperiul turcesc — pe toate monedele, afară de cele de bronz.

Pe baza legii „pentru înființarea unui nou sistem monetar și pentru fabricarea monetelor naționale“ din 1867 — prin care s-a adoptat sistemul monetar zecimal, avînd ca unitate monetară națională **leul**, cuprinzînd 100 de bani — au fost puse în circulație, chiar de la 1 ianuarie 1868 monede de bronz de 1, 2, 5 și 10 bani, iar între anii 1872—1876 s-au bătut monede de argint de 50 de bani, de 1 și 2 lei, fără ca pe acestea să se pună însă semnul Imperiului Otoman, refuzîndu-se deci, semnul dependenței față de vreun alt stat. Primele monede de aur pentru piață au fost bătute în anul 1883.

Restabilirea în 1867 a dreptului țării noastre de a avea și de a bate monedă națională a constituit expresia unor prerogative esențiale ale suveranității noastre, înscriindu-se în rîndul măsurilor de consolidare a unității naționale, ridicînd prestigiul politic al țării, anticipînd cucerirea independenței de stat.

Desigur, adoptarea sistemului monetar național a răspuns unor importante cerințe economice obiective, punînd capăt haosului monetar determinat de circulația a numeroase specii de monede străine, legiferînd unificarea monetară, realizîndu-se astfel una din premisele necesare asanării circulației bănești, a lărgirii schimburilor economice, interne și externe, toate avînd efecte pozitive asupra economiei românești.

Un rol important în dezvoltarea și modernizarea sistemului nostru monetar l-au avut înființarea, în anul 1880, a Băncii Naționale, înlocuirea, în martie 1890, a sistemului bimetalist cu sistemul monometalist — aur, dar mai ales măsurile adoptate de P.C.R. după înfăptuirea insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste.

În ansamblul de măsuri elaborate și înfăptuite sub conducerea P.C.R. în epoca de profunde transformări revoluționare și democratice, în epoca cuceririi depline a independenței și suveranității naționale a României, un loc de seamă îl ocupă măsurile privind asanarea circulației bănești — înțeleasă ca o mișcare continuă pe care circulația mărfurilor și prestările de servicii o imprimă în mod direct banilor —, asigurarea stabilității monetare. Precedată de etatizarea Băncii Naționale a României, în decembrie 1946, reforma bănească din august 1947 — avînd un caracter anticapitalist și democratic — a asigurat însănătoșirea circulației bănești, a înlesnit trecerea de la sistemul bănesc capitalist la sistemul bănesc socialist. Fiind înfăptuită cu eforturi proprii, fără împrumuturi externe, această reformă a contribuit la consolidarea independenței țării.

În toate etapele de maturizare a procesului revoluționar unitar care se desfășoară în țara noastră, politica monetară a fost și este pusă în slujba edificării noii orînduiri social-economice. Astfel, la începutul etapei înfăptuirii sarcinilor revoluției socialiste, reforma bănească din 1952 a contribuit la consolidarea în continuare a sistemului nostru monetar și a circulației bănești, ridicîndu-se conținutul în aur al leului — etalonul prețurilor în țara noastră — de la 5,94 mg aur fin cît fusese fixat prin reforma bănească din 1947, la 79,346 mg, iar pe baza Hotărîrii Consiliului de Miniștri din februarie 1954, etalonul prețurilor din țara noastră are un conținut de 148,112 mg aur fin.

TRĂSĂTURILE SISTEMULUI NOSTRU BĂNESC — caracterul său planificat, centralizat, unitar și stabilitatea leului — conferă circulației bănești valențe sporite în desfășurarea reproducției socialiste, în funcționarea echilibrată a mecanismului economiei noastre naționale.

Pentru înfăptuirea echilibrului bănesc — parte constitutivă a echilibrului economic general — un rol important îl au : corelarea volumului și structurii producției de mărfuri și servicii cu nevoia socială : executarea și intrarea în funcțiune, la termenul stabilit și la nivelul parametrilor planificați, a noilor obiective economice : stabilirea pe baze științifice a prețurilor mărfurilor și a tarifelor la servicii ; sporirea vitezei de circulație a banilor ; devansarea ritmului de creștere a veniturilor bănești ale populației de către ritmul creșterii productivității muncii ; asigurarea principiului echilibrului bugetar ; respectarea consecventă a principiilor de creditare ; realizarea unei balanțe de plăți active sau echilibrate, etc.

În acest sens, remarcăm faptul că, în perioada cincinalului 1971—1975, concomitent cu sporirea veniturilor din retribuirea muncii personalului din unitățile socialiste — retribuția medie nominală lunară a sporit în 1975 cu 26,4 la sută față de 1970, — cu creșterea veniturilor țărănimii — mai ales începînd din anul 1971 cînd s-a introdus venitul lunar minim garantat, astfel încît veniturile bănești ale țărănimii de la unitățile socialiste au crescut, în 1975, cu 28,7 la sută față de anul 1971 — s-a mărit corespunzător și volumul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist — cu 48,3 la sută comparativ cu anul 1970 — precum și volumul serviciilor prestate populației prin unitățile socialiste. Dinamismul și echilibrul economiei noastre au asigurat condiții pentru o evoluție planificată, controlată, a nivelului prețurilor bunurilor de consum cumpărate de populație. În anul 1975, indicele general al prețurilor și tarifelor serviciilor pentru întreaga populație a fost astfel, de 102,9 la sută față de anul 1970. Reliefăm, totodată, faptul că la asigurarea echilibrului financiar, monetar și valutar, la întărirea puterii de cumpărare a leului un rol important îl are politica bugetară a statului nostru, execuția excedentară a bugetului de stat.

Subliniind atît rolul sporit al sistemului monetar național cît și necesitatea perfecționării lui, în Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, se arată că : **„Pe baza dezvoltării economiei naționale se va acționa în continuare pentru consolidarea cursului leului, întărindu-se puterea lui de cumpărare atît în țară cît și în raport cu alte monezi. Se va acționa consecvent pentru ca, corespunzător creșterii producției de bunuri materiale și întăririi cursului leului pe plan național și internațional, să se poată trece, în perspectivă, la convertibilitatea leului în raport cu alte monezi“.**

Fără îndoială că, asigurarea stabilității monedei noastre naționale — aspect reliefat prin creșterea puterii de cumpărare a veniturilor populației, exprimată sintetic prin dinamica veniturilor totale reale, care au sporit cu 46 la sută în 1975, față de anul 1970 — se înscrie ca o cerință importantă a procesului complex de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea țării noastre spre comunism.

prof. dr. C. NICULICIOIU

OM — TEHNICĂ — MEDIU

O MAI BUNĂ CONSERVARE ȘI GOSPODĂRIRE A APELOR

> **„Asigurarea apei, îndeosebi a celei potabile, devine o problemă de prim ordin pentru existența societății moderne. În acest sens avem o înaltă răspundere față de viitorul națiunii noastre ; tocmai această datorie ne impune să luăm din timp măsurile necesare bunei conservări și gospodăriri a apelor... Este necesar să se țină seama de toate cerințele de apă – actuale și de perspectivă – prevăzîndu-se măsuri ferme, aș spune drastice pentru împiedicarea poluării apei, problemă pe care o consider de interes național".**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

PROGRAMELE românești de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice și de gospodărire a apelor stabilesc măsuri privind modul de folosire a apelor, protecția calității lor, prevenirea și combaterea acțiunii distructive a acestora. Calculele arată că regularizarea rîurilor și crearea lacurilor de acumulare necesare, utilizarea rațională a apelor Dunării, completate cu cele freatice și de adîncime, vor face ca stocul de apă utilizat al rîurilor noastre să corespundă pe deplin nevoilor sociale și economice ale țării. Ținînd seama de această realitate, conducerea partidului și statului nostru au adoptat o politică națională constructivă, care abordează în modul cel mai complex problemele conservării, gospodăririi și protecției apei. Această politică își găsește pe deplin confirmarea în fondurile uriașe acordate pentru valorificarea potențialului hidrografic al țării și folosirea complexă a apelor, precum și în măsurile legislative și instituționale adoptate în ultimii ani.

Rezolvări adecvate realităților naționale

DEZVOLTAREA armonioasă a forțelor de producție, unitatea lor de acțiune și organizarea muncii sociale pe baza dezvoltării planice, proporționale și eficiente, fac posibilă gospodărirea cantitativă și calitativă a apelor. Așa se explică cum într-o țară socialistă cum este România — obligată să facă eforturi umane, materiale și financiare deosebite pentru a intra în rîndul țărilor dezvoltate ale lumii — își propune să realizeze un program de amenajare a bazinelor hidrografice și folosirea complexă a apelor care necesită eforturi de investiții evaluate la circa 1 000 miliarde lei. Pornindu-se de la necesitatea conservării, valorificării complexe și gospodăririi judicioase a resurselor de apă, în vederea satisfacerii nevoilor crescînde ale industriei, agriculturii, energeticii, pisciculturii și populației, de la necesitatea preîntîmpinării acțiunii distructive a apei, a fost elaborat Programul național de amenajare a bazinelor hidrografice, sub îndrumarea directă și permanentă a Secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, program prin care se stabilesc concret măsurile de gospodărire complexă a apelor țării.

Concomitent cu eforturile pentru asigurarea unor noi surse de apă, cele vechi devenind insuficiente, partidul îndeamnă la acțiuni riguroase pentru înlăturarea risipei de apă și îndeosebi la reducerea consumului de apă, mai ales a celei folosite în industrie și agricultură. Pornind de la aceste considerente, problemele reducerii consumului de apă pe unitatea de produs industrial sau la tona de produse agricole au constituit în ultimii ani o preocupare de cea mai mare însemnătate pentru multe colective de întreprinderi. În unitățile economico-sociale s-au întreprins numeroase acțiuni de economisire a apei, prin introducerea unor procedee tehnologice adecvate. Alte acțiuni s-au întreprins în unitățile industriale pentru recircularea apelor în procesele tehnologice și în aproape toate instalațiile de răciri, condens și spălări. Edificatoare în acest sens sînt exemplele combinatelor siderurgice — îndeosebi cel de la Hunedoara — sau fabricilor de zahăr, unde recirculă peste 70 la sută din volumul de apă. Uzina de alumină Oradea a mărit gradul de recirculare a apei la 80% în 1976 ; la secția lacuri și vopsele de la întreprinderea chimică „Sinteza"-Oradea cu 40%. La unele produse, ca de exemplu la celuloză, la Combinatul de celuloză și hîrtie Suceava, se realizează unul din cele mai mici consumuri de apă din lume, adică 26 m^3/tonă celuloză.

Pe scară largă s-a trecut la înlocuirea unor tehnologii învechite, cu altele moderne care necesită un consum mic de apă, creîndu-se, totodată, posibilitatea recuperării unor materii deosebit de utile pentru economia națională și care pînă acum se pierdeau sub forma unor reziduri nocive. Așa este cazult la fabricarea unor nitroderivați și a dibutoxului la Combinatul chimic Făgăraș, la fabricarea azotatului de amoniu la Combinatul chimic Victoria, la fabricarea acidului gama la Întreprinderea chimică Colorom-Codlea.

Schema de gospodărire cantitativă și calitativă a apelor

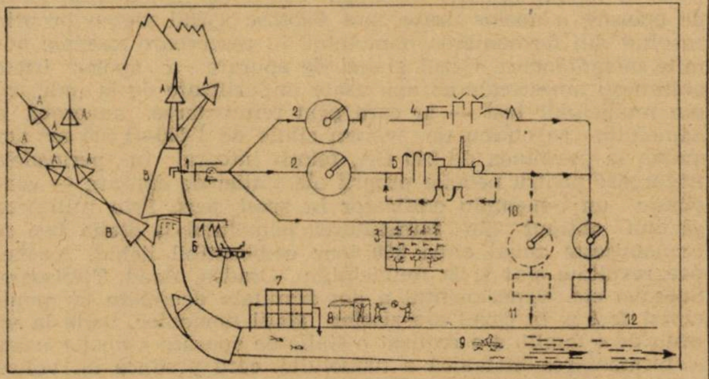

1. Priză de apă de suprafață și stația de pompare ; 2. Stația de tratare a apei ; 3. Irigații ; 4. Oraș ; 5. Industrie ; 6. Hidrocentrală ; 7. Piscicultură ; 8. Turism-agrement ; 9. Navigație ; 10. Epurarea apelor uzate industriale ; 11. Evacuarea apelor uzate orășenești și industriale epurate în stație comună ; 10. Zonă de autoepurare a rîului ; A. Iazuri de acumulare cu apă și exploatare piscicolă ; B. Lacuri de acumulare cu funcții multiple.

Se valorifică, de asemenea, o serie de deșeuri și substanțe utile care se evacuau în ape, sau nămoluri ce poluau rîurile și care constituiau pierderi pentru unități economice : sulfatul feros de la Întreprinderea metalurgică și metale neferoase Zlatna, fibrele de celuloză de la Combinatele de celuloză și hîrtie de la Brăila, Suceava și Întreprinderea de hîrtie Petrești — sînt numai cîteva exemple în acest sens. Modificările în procesele tehnologice industriale de la preparațiile de cărbune, rafinăriile de petrol și fabrici de plăci fibrolemnoase, au contribuit eficient la denocivizarea apelor uzate evacuate. În alte situații aceste reziduuri constituie sursă de hrană prețioasă pentru animale sau factori importanți pentru sporirea fertilității solului. Astfel sînt borhoturile de la fabricile de bere și zahăr care au fost recuperate și valorificate ca hrană pentru animale. Nămolul de la fabrica de zahăr Bucecea este folosit ca amendament ferilizant pe cele cca. 200 ha ale cooperativei agricole din localitate și a dus la dublarea producțiilor de porumb și sfeclă de zahăr, comparativ cu cele obținute pe solurile care nu au beneficiat de asemenea nămoluri. Din nămolul de la Întreprinderea de creștere și îngrășare a porcilor Verești-Suceava s-a fertilizat pînă acum o suprafață de 1 050 ha a C.A.P.-urilor și a I.A.S.-urilor din aceeași zonă, ceea ce a condus în anul 1976 la sporuri de recolte agricole de cca. 20%.

Un pas important pe linia prevenirii impurificării apelor de unitățile economice l-a constituit epurarea apelor uzate în stații specializate, obiectiv puțin cunoscut cu cca. 15 ani în urmă în țara noastră. Numărul instalațiilor de epurare a apelor uzate a crescut de la 450 în 1960 la 1 400 în 1970 ca să ajungă în prezent la peste 3 100 care în majoritate satisfac cerințele de deversare a apelor în rîurile interioare. Aceste stații de epurare au prevenit poluarea rîurilor prin reținerea în incinta lor înainte de deversare a peste 5 milioane tone substanțe în suspensii, peste 200 de mii tone substanțe organice, peste 300 de milioane reziduuri petroliere și grăsimi, peste 4 mii tone metale grele (zinc, plumb, crom etc.).

Măsurile luate în ultimii ani pentru a împiedica poluarea rîurilor noastre interioare au adus, pe multe tronsoane, ape foarte aproape de limpezime. Crișul Alb, bunăoară, pe circa 100 km lungime — între Gurahonț și Chișineu-Criș — poate fi folosit iarăși ca sursă directă pentru alimentarea cu apă a centrelor populate ; la fel pe valea Nimăești a rîului Crișul Negru. În bazinul Someș-Crasna, în anul 1976, pe o lungime de 863 km rîurile au redevenit de categoria I-a de unde se poate lua apă potabilă.

Pozitiv este și faptul că în 1976 acțiunea de depoluare a cuprins și o serie de rîuri și pîraie grav contaminate de reziduurile industriale în bazinul Olt : stațiile de epurare de la uzina Amidex Tg. Secuiesc realizează 96—98% eficiență de epurare, cea de la Firul Roșu Tîlmaciu — 94% la suspensii, 72% la substanțe organice și 88% la detergenți, iar cea a municipiului Sibiu realizează o eficiență de 75% la suspensii și 98% la substanțe organice, ca și multe altele. Pe Siret, coloana vertebrală hidrografică a Moldovei, calitatea apei din unele tronsoane ale rîurilor afluente a fost îmbunătățită ca urmare a luării unor măsuri de prevenire a poluării rîurilor și exploatării mai bune a instalațiilor existente de preepurare și epurare a apelor uzate.

Epurarea apelor uzate în stații specializate tinde să ofere perspective nebănuite odată cu punerea la punct a tehnologiilor de prelucrarea și valorificarea nămolurilor, precum și de recuperarea și **valorificarea gazului** degajat din fermentarea anaerobă în metan-tancuri. Dispunem astăzi de nenumărate stații de epurare a apelor uzate care folosesc gazul metan propriu rezultat din fermentarea nămolului, în rezervoare speciale numite metantancuri. Cazul stației de epurare a apelor uzate orășenești amestecate cu ape uzate impurificate de la industrii din municipiul Iași — la care prin fermentarea anaerobă a nămolului se obține un volum zilnic de 1 400—1 500 m^3 gaz metan la presiunea de 240 CA, folosit integral în perioadele friguroase pentru nevoile proprii ale stației de epurare — constituie un exemplu edificator în acest sens. Prin utilizarea gazului obținut din fermentarea nămolului la stația Iași se economisește anual circa 300 tone combustibil lichid. Asemenea rezultate sînt și la municipiile Oradea, Arad, Timișoara, Suceava etc. Experimentul a dat rezultate deosebite la municipiul Iași și în cazul așa-ziselor stații monobloc, unde la un grup de 4 familii s-a realizat o stație de epurare a apelor uzate și fermentarea metanică a nămolului, care produce un volum zilnic de circa 12 m^3 gaz metan.

Spirit de prevedere și economie pe baza tehnologiilor moderne

ÎN CIÙDA realizărilor bune din care am amintit o parte, sînt însă și unele neajunsuri, care depind de cei care folosesc apa cît și de alți factori, dar care se pot înlătura. O simplă raportare a apelor uzate deversate la volumul de apă captat ne arată că numai la nivelul anului 1976 ele reprezintă peste 40% din totalul de apă captat, un fapt, după părerea noastră, ce se cere a fi temeinic analizat. Pe bună dreptate fiecare unitate economică sau socială este direct interesată să aibă cît mai multă apă și de calitate bună, dar care în aceeași măsură ar trebui să se intereseze și de felul cum evacuează apa și pe cine deranjează în aval. După părerea mea, o soluție ar fi ca fiecare unitate să se alimenteze în aval de locul unde deversează propria apă uzată, soluție care ar duce cu siguranță la creșterea răspunderii pentru modul de evacuare a apei, la o preocupare stăruitoare pentru introducerea de tehnologii noi cu consumuri cît mai mici de apă și deversarea unor cantități cît mai mici de poluanți. Din datele noastre, consumurile de apă în unitățile industriale sînt încă foarte mari, ceea ce contribuie și la sporirea cheltuielilor de producție, fără a mai socoti costul instalațiilor de epurare. Consumul de apă pentru producerea unei tone de oțel este de cca. 10 ori mai mare față de țările dezvoltate, la rafinăriile de petrol de cca. 20 de ori, la unitățile de producerea bunurilor de consum de cîteva ori etc. ceea ce înseamnă risipă de multă apă și energie. Recircularea apelor nu se face în toate activitățile și unitățile economice la nivelul posibilităților. Este drept că nu s-au stabilit pînă în prezent norme de consum de apă pentru fiecare produs în parte, ceea ce nu înseamnă că la nivelul fiecărei întreprinderi nu se pot lua măsuri exigente la alimentarea și evacuarea apei. Mai mult, unele întreprinderi după ce investesc sume mari pentru realizarea instalațiilor de recuperare a substanțelor valoroase sau pentru preepurarea și epurarea apelor uzate, nu le mai exploatează corespunzător. În anul 1976 au fost cîteva sute din asemenea instalații care nu asigurau eficiența necesară. Cauzele le constituie deficiențele de concepție, depășirea capacității instalației sau stației de epurare, lipsa de piese de schimb, utilaje de slabă calitate etc. Aceasta se datorește și faptului că nu există încă nici o uzină care să producă utilaje și piese de schimb pentru stațiile de epurare a apelor. Dar această dificultate nu constituie un motiv pentru folosirea nerațională a ceea ce s-a investit în acest domeniu.

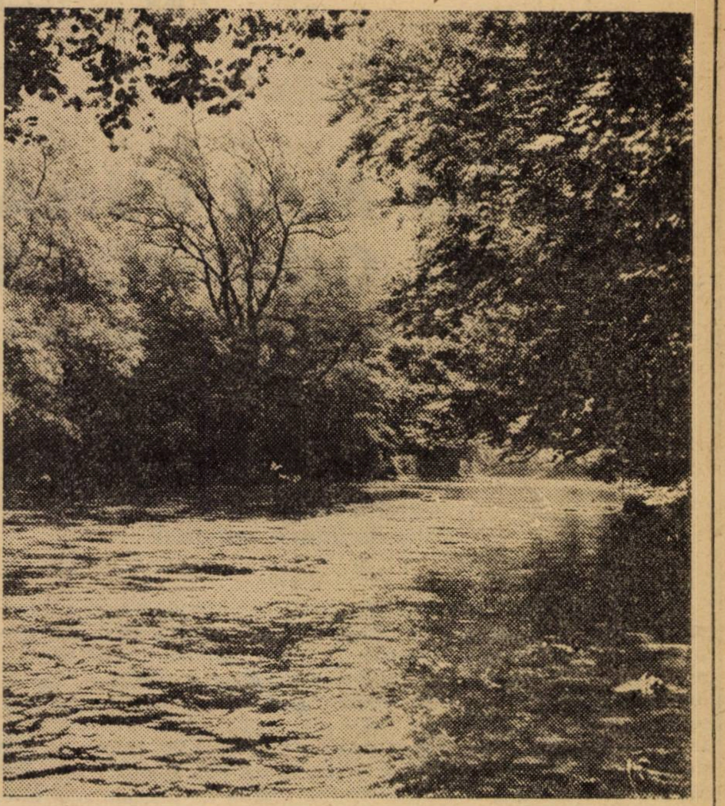

Apa limpede oglindește spiritul de chibzuință al oamenilor față de resursele vieții. În fotografie : Crișul Repede în defileu

Sînt și numeroase cazurile în care beneficiarii de investiții pentru obiectivele economice se preocupă numai de realizarea capacităților de producție, nu și de stațiile de preepurare sau epurare a apelor uzate respective. Și aceasta în ciuda faptului că prin legea gospodăririi apelor se interzice darea în exploatare de noi unități fără stații sau instalații de epurare, unități care prin activitatea lor constituie surse de poluare a apelor. În 1975, bunăoară, din 216 capacități noi de producție intrate în funcțiune 28 obiective economice nu au avut rezolvată epurarea apelor uzate odată cu intrarea lor în producție, iar la alte 78 obiective epurarea era numai parțial rezolvată. Am da exemplu situația din municipiul Suceava, unde apa uzată, evacuată, a dus la degradarea parțială a rîului și a mediului înconjurător. Combinatul de prelucrarea lemnului, de la intrarea în producție și pînă în prezent n-a folosit-o, iar o instalație Dekell în stația comună cu CCH, de asemenea, nu-și recuperează fibre lemnoase. Instalația combinatului de celuloză și hîrtie din același oraș deși recuperează anual cca. 2 000 tone fibre celuloză, mai pierde prin apele uzate peste 1 000 tone asemenea fibre de celuloză. Nămolurile celulozice, cu un volum de cca. 85 500 tone, n-au fost niciodată golite, existînd pericolul ca acestea să deverseze în rîul Suceava, care în prezent este deja degradat în aval, de municipiu. Situația poate fi îmbunătățită prin exploatarea corespunzătoare a instalațiilor existente, evacuarea nămolului celulozic, ca și prin realizarea de instalații noi pe canalul denumit incorect cu ape „convențional-curate" pentru că sînt impurificate de două ori mai mult decît cele menajere orășenești, ce se epurează în stația Suceava.

Și alte rîuri au situații încă necorespunzătoare. Așa este rîul

Olt la ieşirea din zona Braşov, în secţiunea Măieruş, care după indicatorii de calitate ai apei în 1976 a devenit degradat ca urmare a poluării intense a apelor de către întreprinderile industriale din sub bazinele Bîrsei, Vulcăniţa, Ghimbăşel şi Timiş. Pe rîul Mureş datorită unor pierderi de ioni de KH_4 şi PO_4 din apele fosfoamoniacale şi uree de la combinatul de îngrăşăminte chimice Tîrgu-Mureş, care reprezintă substanţe utile ce pot fi recuperate, în anul 1976 s-a afectat alimentarea cu apă a localităţii Cipău şi a termocentralei Iernut. Tot în acest combinat există peste 200 mii tone de $Ca\ CO_2$ ce este un fertilizant foarte bun pentru agricultură.

Datorită impurificării unor tronsoane de rîuri sau lacuri a fost afectat fondul piscicol din rîul Suceava, Someşul Mic, crescătoria Cefa, unele iazuri din judeţele Ilfov, Teleorman ;

Nămolurile rezultate din epurarea apelor uzate conţin aceleaşi elemente utile ca şi îngrăşămintele naturale şi se află în cantităţi foarte mari în fiecare judeţ, mai ales la complexele de porci şi pot suplini în mare măsură lipsa îngrăşămintelor chimice şi nevoia de azot şi fosfor a terenurilor agricole, iar folosirea lor se va solda cu sporuri de producţie, aşa cum s-au obţinut la unele unităţi din judeţele Botoşani, Suceava şi Satu Mare.

O situaţie deosebită o are Delta Dunării, unde calitatea apei şi echilibrul ecologic al acestei importante şi unice zone, nu numai din ţara noastră dar şi din Europa, sînt grav afectate de creşterea poluanţilor din apele uzate, ne şi insuficient epurate, şi deversate în fluviul Dunărea — în amonte, pe coloana vertebrală hidografică a 8 ţări europene.

Amenajarea complexă, în perspectivă

PROGRAMUL naţional de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice din Republica Socialistă România, adoptat în 1976 de Marea Adunare Naţională, prevede un efort de investiţii de 1 000 miliarde lei pe o perioadă de 30 de ani.

Amenajarea complexă a bazinelor hidrografice se bazează pe controlul debitelor cursurilor de apă prin lacuri de acumulare, care vor reţine debitele excedentare din perioadele ploioase, astfel încît să se asigure rezerve de apă pentru acoperirea cerinţelor din perioadele secetoase ; totodată, lacurile de acumulare vor reţine o parte importantă din viiturile mari, ceea ce va reduce debite maxime din aval care pot provoca inundaţi

În perspectiva celor 30 de ani se va ajunge la 1 400 lacuri de acumulare mai importante, cu un volum total de 34 miliarde m^3. apă, se vor executa peste 2 mii km. canale, galerii şi conducte de derivaţii care vor transfera peste 3 miliarde m^3. apă din zonele excedentare spre cele deficitare. Aceste lacuri vor permite alimentarea cu apă a populaţiei cu debite ce însumează 160 m^3/sec. (faţă de 21 m^3/sec. în 1975), cît şi a industriei şi complexelor agro-zootehnice — debite totale de 540 m^3/sec. faţă de 170 m^3/sec. în 1975).

Amenajarea complexă în perspectivă a Dunării, va valorifica şi potenţialul hidroeneregtic de peste 10 miliarde kWh/an pentru partea română şi irigarea a peste 2,4 milioane hectare limitrofe fluviului.

În cadrul Programului naţional vor fi realizate amenajări piscicole (eleştee, iazuri, pepiniere) astfel încît suprafaţa lor totală va ajunge la 140 mii hectare. Concomitent se va exploata piscicol suprafaţa luciilor lacurilor de acumulare ce se vor creea şi care va totaliza peste 230 mii hectare.

La toate obiectivele noi sau care se dezvoltă şi care produc ape uzate, se vor realiza staţii de epurare la nivelul asigurării protecţiei mediului înconjurător şi salubrizării şi menţinerii calităţii apelor pe toate bazinele hidrografice iar la obiectivele existente se vor dezvolta capacităţile de epurare la nivelul necesar.

În acest context atît cercetarea, proiectarea, realizarea cît şi exploatarea amenajărilor hidrotehnice se va face în complex unitar pe fiecare bazin hidografic, respectîndu-se schema principială a gospodăririi cantitative şi calitative a apelor (schema 1). Pentru aceasta, avem condiţii tehnico-materiale, rămîne să amenajăm şi să protejăm bazinele acvatice pentru a avea debitele de apă cantitativ şi calitativ necesare activităţii umane, economice şi sociale din prezent, dar şi mai ales din perspectivă.

Lupta neîntreruptă pentru gospodărirea judicioasă şi conservarea apei, pentru crearea de noi surse de alimentare dar mai ales pentru prevenirea şi combaterea poluării apelor este considerată — în concepţia partidului şi statului nostru — o sarcină a întregului popor, parte integrantă a dezvoltării economico-sociale a României socialiste.

dr. ing. Gheorghe I. MANEA

Creşterea nivelului de trai

(Urmare din pag. 11)

Ca urmare creşte vertiginos potenţialul de învăţămînt şi cultură al naţiunii, se pregăteşte tot mai bine spiritual **tineretul,** chemat să ridice pe noi trepte de progres şi civilizaţie România socialistă. Asemenea succese şi perspective nici nu pot fi comparate cu „realizările“ vechiului regim care se concretizau în performanţe în domeniul analfabetismului. Ele relevă cu deplină putere drumul ascendent parcurs de ţara noastră în anii construcţiei socialiste, asigură cele mai favorabile premise pentru pregătirea şi educarea multilaterală a omului nou, participant activ şi conştient la realizarea programului partidului de edificare a socialismului multilateral dezvoltat, de înflorire a personalităţii umane şi a patriei noastre socialiste.

Finalitatea umană a dezvoltării economice

DEZVOLTAREA puternică şi susţinută a industriei şi, în general a economiei româneşti **a creat şi creează cincinal de cincinal, an de an, noi locuri de muncă cantonate cu deosebire în activităţile neagricole.** Numai în perioada 1966—1975 au fost create circa 2 milioane noi locuri de muncă, urmînd ca pînă la sfîrşitul anului 1980 să fie create alte 1—1,2 milioane de locuri. Deja în anul 1976 au fost ocupate circa 260 mii noi posturi.

Noile locuri de muncă înseamnă, bineînţeles, tot atîtea retribuţii care îmbogăţesc sensibil bugetele de familie, veniturile totale reale ale populaţiei. Dar semnificaţia socială a noilor locuri de muncă este pusă mai pregnant în lumină dacă avem în vedere că acestea se creează în condiţiile în care în numeroase ţări capitaliste dezvoltate se accentuează şomajul, muncitorii şi funcţionarii îşi pierd posturile, pentru tot mai mulţi oameni ai muncii perspectiva devine mereu mai nesigură. Tot în aceste ţări tinerii absolvenţi ai şcolilor de nivel mediu şi institutelor de învăţămînt superior găsesc cu greutate de lucru, numeroşi dintre ei îngroşînd rîndurile şomerilor sau prestînd munci cu un nivel scăzut de calificare. Cu atît mai mult este pusă, astfel, în valoare preocuparea pentru integrarea în muncă a tineretului din ţara noastră. Bunăoară, numai în perioada 1976—1980 acoperirea necesarului de cadre pentru dezvoltarea economico-socială va fi asigurată prin pregătirea unui număr de 1800—1860 mii persoane.

Pe de altă parte, dezvoltarea accentuată a forţelor de producţie şi a industriei pe întregul teritoriu al ţării, în toate judeţele, aduce după sine expansiunea binefacerilor civilizaţiei în toate localităţile României socialiste, noi şi însemnate acumulări spirituale pentru toţi cetăţenii. Pe această cale se asigură condiţii pentru creşterea gradului de urbanizare al localităţilor, pentru apropierea în tot mai mare măsură a vieţii de la sate de confortul citadin. În acelaşi timp, transformarea tot mai mult a muncii, din agricultură într-o variantă a muncii industriale, creşterea nivelului de înzestrare tehnică a întregii economii, creează condiţii pentru lichidarea treptată a deosebirilor esenţiale dintre munca din industrie şi cea din agricultură, dintre munca fizică şi cea intelectuală, contribuind la creşterea omogenizării de jos în sus a societăţii româneşti. Se pun astfel în lumină caracterul democratic şi umanitar al politicii partidului, principiile de echitate socială care caracterizează orientările acestei politici.

Sînt realizări care conferă întregii noastre dezvoltări, întregii evoluţii a ţării în procesul de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate un atotcuprinzător caracter economico-social, ce afirmă şi mai puternic, ca ţel suprem al tuturor activităţilor şi preocupărilor, omul şi împlinirea nevoilor sale, ridicarea nivelului de trai material şi spiritual al întregului popor în concordanţă cu necesităţile fiziologice ştiinţific determinate şi cu cerinţele cunoaşterii umane.

Succesele de însemnătate istorică obţinute de poporul român, sub conducerea partidului său comunist, în dezvoltarea economiei socialiste şi creşterea pe această bază a nivelului de trai material şi spiritual al oamenilor muncii, ne permit să privim cu deplină încredere mersul nostru înainte, înfăptuirea ţelurilor de viitor, să ne concentrăm toate eforturile pentru îndeplinirea exemplară a măreţelor obiective stabilite de Congresul al XI-lea al partidului.

1907 — 1977: dimensiuni economico-sociale ale problemei agrare în România

CIRCUMSTANȚE AGRAVANTE ALE SITUAȚIEI ȚĂRĂNIMII: VECHEA LEGISLAȚIE NEDREAPTĂ, IMPILATOARE, ABUZIVĂ (II)

Tocmeala agricolă — mijloc de cruntă exploatare

TOCMEALA AGRICOLĂ din anii premergători ai răscoalei era un contract a cărui natură juridică putea fi aceea a unui contract de muncă, a unui contract de arendă pe bani ori produse sau a unui contract de cărăușie. Dar, de regulă, tocmeala agricolă cuprindea două sau chiar pe toate cele trei contracte, corespunzînd diferitelor necesități ale gospodăriei agricole moșierești. Este drept țăranii aveau interesul să încheie numai contracte de arendă cu plata în bani sau produse, dar moșierii condiționau arendarea pămîntului de asumarea obligațiilor privind prestarea unor munci agricole, efectuarea anumitor transporturi și altele. Așa se explică în general conținutul complex al tocmelii agricole. Pe plan juridic, tocmeala agricolă astfel așezată precum și normele drept care reglementau acest contract, reflectau împletirea relațiilor capitaliste cu puternice rămășițe feudale. Necunoscută de codul civil burghez această reglementare constituia totodată o dovadă grăitoare privind rolul avut de statul burghezo-moșieresc în păstrarea rămășițelor feudale chiar într-o epocă în care economia României se plasa pe o orbită a dezvoltării capitaliste.

Reeditînd dispoziții ale legii din 1882, legea modificatoare din 1883 preciza felul lucrărilor agricole care urmau a fi executate de țărani, fără însă de a stabili prețuri minime pentru muncă. Prețul arenzii și al muncilor agricole era cel prevăzut în contract adică acel impus de moșier sau arendaș. Este drept, încă din 1882 consiliile județene aveau obligația de a constata în fiecare an prețurile muncilor agricole, alcătuind tarife pe regiuni și anotimpuri. Dar aceste prețuri nu erau obligatorii pentru părți decît în cazul cînd prețurile n-ar fi fost stabilite prin contract. Lipsa unor prețuri maxime de arendă, în condițiile insuficienței pămîntului țărănesc și ale speculei făcute de moșieri și arendași, a provocat mari suferințe țărănimii, determinînd, în sînul acesteia, o stare de continuă și adîncă frămîntare, ce a contribuit în mare măsură la explozia revoluționară din primăvara anului 1907.

Pe de altă parte din chiar cuprinsul multor tocmeli agricole, încheiate în anii premergători răscoalei din 1907, precum și din alte numeroase mărturii rezultă că sub regimul legii din 1893 au dăinuit vechi practici care nu aveau un temei legal, cum erau clauzele penale și de solidaritate6), dobînzile la rămășițe7), plata muncii în fișe acceptate numai de cîrciumarul din sat8) etc. Apoi s-au impus țăranilor arenzi care de multe ori depășeau de 10—20 ori și chiar mai mult prețul plătit de marele arendaș9), precum și suprasarcini împovărătoare10), au fost săvîrșite nesfîrșite înșelăciuni de către moșieri și arendași11) și grave abuzuri de către autoritățile comunale însărcinate cu aplicarea legii12). Țărănimea era lăsată la bunul plac al moșierilor și arendașilor, care dispuneau de întreg aparatul administrației locale.

Trăsăturile sistemului de muncă în dijmă confereau o notă dominantă realității agriculturii românești, caracterizată prin prezența într-o măsură considerabilă a acestui sistem. În anul 1907 erau arendate 1 135 779 ha pămînt, prezentînd peste 38% din suprafața cultivabilă a pămîntului moșieresc. De fapt sfera răspîndirii sistemului bazat pe dijmă era mult mai largă, pe de o parte pentru că nu toți țăranii care încheiau contracte verbale erau incluși în statistici, nefiind inclusă cu exactitate nici întinderea de pămînt pe care o primeau țăranii înregistrați, iar, pe de altă parte, deoarece cele mai multe din muncile agricole efectuate pe restul de aproximativ 1,8—2 milioane ha, care rămîneau în exploatarea directă a marilor proprietari, se făcea tot cu țăranii înrobiți, în contul pămîntului pe care aceștia îl primeau.

Menținerea rămășițelor feudale în sistemul agrar din România constituia un mare obstacol în calea dezvoltării forțelor de producție, a progresului agriculturii. Sistemul gospodăriei bazate pe munca în dijmă și gospodăria țărănească patriarhală, legată indisolubil de acest sistem sînt — prin însăși natura lor — bazate pe o tehnică rutinară, pe menținerea metodelor patriarhale de producție. Structura intimă a acestui regim economic nu dă nici un imbold pentru o transformare a tehnicii, dimpotrivă caracterul inchistat și izolat al gospodăriei, mizeria și starea de oprimare a țăranului dependent, exclud posibilitatea introducerii unor metode perfecționate. Se știe astfel că în anul 1905, se găseau în România mașini și unelte agricole a căror valoare totală era de 210 479 250 lei, revenind în medie sub 30 lei pe ha la întreaga suprafață cultivată. Utilarea agriculturii românești se prezenta, deci mai mult decît deficitară. Să notăm și faptul că inventarul agricol era vechi și rudimentar (167 527 pluguri, deci circa 1/3 din total, erau de lemn), că distribuirea sa pe diferite tipuri de gospodărie îi accentuau puținătatea. Slaba înzestrare cu inventar mort, se însoțea cu insuficiența inventarului viu, cu lipsa preocupării de a reda solului, prin îngrășăminte naturale și minerale, substanțele nutritive vitale culturilor, cu lipsa de întreprindere a unor lucrări ameliorative atît de imperios cerute de condițiile specifice țării noastre. Slaba dezvoltare a forțelor de producție se repercuta direct asupra producției și productivității muncii în agricultură. Este concludent în acest sens, nu numai micimea producției medii la ha (de două și chiar de trei ori mai redusă decît, de pildă în Anglia, Belgia, Danemarca), dar și marea instabilitate a recoltelor.

O figură de tristă amintire ce accentua mizeria țăranului — arendașul

SĂ REVENIM acum la chestiunea arendășiei. În ansamblul relațiilor agrare din România de la începutul secolului al XX-lea, un loc principal ocupa figura marelui arendaș. Deși sistemul arendășiei data de multă vreme, spre sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea el se dezvoltă în chip deosebit. Astfel, dacă în anii 1903—1904 din întinderea cultivabilă mai mare de 100 ha evaluată la 3 810 351 ha, un număr de 2 293 961 ha (60,20%) erau exploatate de 3 332 arendași, în 1913, anuarul statistic consemna 2 335 700 ha date în arendă sau dijmă. Procesul crește în intensitate dacă avem în vedere că marii arendași exploatau pe cont propriu numai o parte din pămîntul luat în arendă (cca 60%) iar restul îl subarendau țăranilor.

Urmărind mărirea profiturilor pe care le puteau obține, speculînd foamea de pămînt a țăranilor, marii arendași tindeau să concentreze în mîinile lor pămînt cît mai mult. Același arendaș închiria mai multe proprietăți funciare, de multe ori învecinate .Aceasta rezultă și din faptul că în anul 1905, numărul unităților de exploatare la marile moșii era mai mic decît numărul proprietăților. Astfel, pe cînd numărul proprietăților de peste 500 ha era în 1905 de 2 171, numărul exploatațiilor de peste 500 ha era numai de 1 180[13]), ceea ce relevă o concentrare foarte puternică a pămîntului în mîinile arendașilor. Același fenomen îl dezvăluie existența unor mari asociații de arendași, așa numitele „trusturi arendășești“ care dețineau în arendă suprafețe imense.

Existența unor asociații arendășești ar fi trebuit să ducă la o limitare a arenzilor, contrapunîndu-se într-o anumită măsură urcării lor. Studierea realității din țara noastră reflectată de datele publicate în lucrări din epocă relevă însă o situație inversă. Astfel într-un singur an (1906) arenda a crescut la moșia Tresnicul (județul Vlașca) de la 50 000 lei la 91 800 lei, la moșia Vărești-Obedeni (județul Ilfov) de la 61 000 la 90 000 lei, la moșia Tătulești (județul Iași) cu 50%, la moșia Poporiți (județul Botoșani) cu 43%, la moșia Andrieșeni (județul Iași) cu 130%[14]).

Supralicitarea arendașilor genera o extraordinară creștere a exploatării țărănimii față de situația existentă în ultimile decenii ale secolului trecut[15]). Printre altele, faptul este confirmat de o lucrare în care sînt examinate, în această privință, 512 mari proprietăți. În lucrare se arată că în anul 1906, 58% din aceste proprietăți luau dijmă de 1/1. Aceeași lucrare arată că, la cele 512 proprietăți examinate, în 81,4% din cazuri țăranul plătește dijmă 1/1 și 1/2 (ancheta întreprinsă la cele 196 proprietăți arată că dijma de 1/1 și 1/2 exista în 1870 numai la 31,5% din cazuri).

Sporirea prețului cu care țăranul putea obține o bucată de pămînt de la moșieri sau arendași se observă și la arenzile plătite de țărani nu în dijmă, ci în bani. Este neîndoielnic, așadar, faptul că avem de-a face cu stoarcerea nu numai a supramuncii țăranului ci și a unei bune părți din munca necesară.

Creșterea producției de mărfuri, lărgirea pieței, accentuarea concurenței au dus la diferențieri tot mai accentuate în rîndurile țărănimii, la ruinarea unor mari mase țărănești, la pierderea totală sau parțială a pămîntului, la fărîmițarea micilor gospodării țărănești și la apariția puzderiei de gospodării minuscule, ai căror proprietari erau nevoiți să-și întrețină familia în cea mai mare parte prin munca prestată în afara propriilor lor gospodării.

„...mizeria cea mai cruntă ce poate cădea pe capul unui popor“

FOLOSINDU-SE de accentuarea mizeriei maselor de la sate moșierii și arendașii impun țăranilor condiții de muncă tot mai grele. Examinarea învoielilor agricole din preajma răscoalei din 1907 ne arată ce anume au însemnat ele pentru țărani. Din publicația Ministerului de Interne „Contractele de învoieli agricole în vigoare în anul 1906“, apărută în 1907, rezultă de pildă că Contractul nr. 1 din județul Argeș obligă ca pe lîngă dijma care este de aproape 1/1 (pentru 6 ha primite în arendă țăranul lucrează arendașului 5 ha), țăranii să mai presteze următoarele suprasarcini : 3 zile cu carul, 6 zile cu mîinile, să efectueze un transport de 7 hl cereale la gara Balaci sau Găești, să plătească 4 lei de nume pentru întrebuințarea fîntînilor, să lucreze gratuit o zi cu vitele, să dea arendașului fără plată 7 kg de fasole și să plătească drept pîndărit 1 leu pentru fiecare ha arendat, să facă un transport de 40 hl sămînță. În contract se precizează pentru țărani obligația înscrisă astfel : „vom merge în muncă întotdeauna înainte de a răsări soarele și seara vom sta pînă ni se va da voie de oamenii de servici ai moșiei“. De asemenea, se stipulează că țăranii vor merge „la orice muncă vor fi chemați“.

Într-o lucrare consacrată aceleiași probleme V.M. Kogălniceanu redă cazul unui alt contract de învoială precizînd chiar că avem de-a face cu o învoială relativ ușoară. Este vorba în acest caz de o moșie din județul Ialomița, avînd o întindere de 8 000 pogoane, închiriată unui arendaș cu o arendă de 72 000 lei anual și subarendată țăranilor cu următoarele condiții : dijmă 1/4 (adică 25% arendașului și 75% țăranului) ; în afară de aceasta, pentru fiecare trei pogoane primite țăranul lucrează în mod gratuit arendașului un pogon de pămînt, prestează două zile cu carul, 4 zile cu mîinile, face un transport de 6 chile, dă 2 pui de găină și 10 ouă, plătește ierbărit, 7,50 lei de vită mare și 1,50 lei de vită mică, pîndărit 2 lei pogonul. Calculînd ce primește fiecare din părți în cadrul acestui contract, V.M. Kogălniceanu arată că totalul dărilor și prestațiilor pe care arendașul le primește de la țăran, transformate în bani, se ridică la 361 lei. În același timp, autorul arată că valoarea produsului brut obținut de un țăran pe 12 pogoane luate în arendă de pe această moșie se ridică la 558 lei, ceea ce înseamnă că îi rămîn 197 lei cu care nu acoperă, după calculele lui V.M. Kogălniceanu nici valoarea semințel și a salariului, rămînînd deci cu un deficit de 12 lei la fiecare pogon arendat[16]).

Situația în care a fost adusă țărănimea ca urmare a spolierii ei de către moșieri, arendași, cămătari, negustori, și-a găsit expresia cea mai convingătoare în modul de alimentație și condițiile de locuit ale acesteia. Într-o lucrare consacrată hranei țăranului român, dr. A. Urbeanu arăta că, în raport cu anul 1860, la începutul secolului al XX-lea țăranului îi revenea de două ori mai puțin lapte de vacă, de patru ori mai puțin lapte de capră, cu 27% mai puțină brînză și carne de miel și cu 35% mai puțină carne de porc. Același medic afirma că „...hrana sătenilor în cele 300 de zile de post sfidează mizeria cea mai cruntă ce poate cădea vreodată pe capul unui popor“. Un alt medic, N. Lapteș dezvăluia în termeni impresionanți pericolul social al pelagrei, boală gravă, care decima mii și mii de oameni din lumea satului românesc. La rîndul său G.D. Scraba într-un studiu prezentat primului Congres de științe sociale din România — ținut în 1906 — releva că din cele 2 898 comune, doar 390 aveau o stare înfloritoare, 1 838 o stare mijlocie, iar 670 — o stare rea sau foarte rea. 11 088 de familii de săteni nu aveau locuințe decît împreună cu alte familii, 4% din populația rurală trăia în bordeie, 27% locuiau în case cu o singură încăpere, ceea ce înseamnă că 1/3 din țărani locuiau în condiții primitive.

Limbile de foc care s-au înălțat deasupra conacelor boierești au pus în lumină întreaga putreziciune a regimului burghezo-moșieresc. Cu toate că marea încleștare de acum șapte decenii nu a putut da — și nici nu putea să dea numai ea un nou curs dezvoltării societății românești — se poate totuși spune că multe din schimbările produse în anii ce au urmat își găsesc originea în evenimentele petrecute în primăvara eroicului an 1907.

lector univ. dr. Constantin DROPU
Iași

---

[6]) G. D. Creangă, Contracte de învoieli agricole pe 1906, București, 1907.

[7]) Documente și mărturii pentru istoria României, vol. II, Răscoala țăranilor din 1907, București, 1948, p. 898.

[8]) N.V. Leonescu, Anul 1907, Răscoala țăranilor, Iași 1924, p. 7—8.

[9]) G. D. Creangă, Creșterea arenzii pămîntului... București 1908 ; Documente și mărturii pentru istoria României, vol. cit. p. 28, Spiru Haret, Chestia țărănească, București, 1905 etc.

[10]) G. D. Creangă, vol. citat.

[11]) Documente și mărturii pentru istoria României vol. cit. p. 31.

[12]) Ibidem, N. V. Leonescu, Anul 1907, Răscoala țăranilor, Iași 1924.

[13]) C. Garoflid, Chestia agrară în România. București, 1920, p. 167.

[14]) „Viața Românească“ nr. 7/1960.

[15]) Ministerul de Interne. Învoielile agricole în vigoare în anul 1906, București, 1907, p. XIX.

[16]) V. M. Kogălniceanu. Un cuvînt asupra învoielilor agricole, 1907.

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

1907 — 1977:

dimensiuni economico-sociale ale problemei agrare în România

Poporanismul – doctrină contradictorie în aprecierea cauzelor şi urmărilor răscoalei

APĂRUT şi dezvoltat la granița dintre două secole, pe terenul încins al recrudescenței problemei agrare din România, fertilizat de optica plină de contradicții a micii burghezii săteşti şi, îndeosebi, a unei părți a intelectualității legate de sat, poporanismul a constituit un **curent de idei complex, cu o existență inegală şi contradictorie.** El a fost rezonant în epocă prin schimbul viu de opinii în care a fost angrenat şi mai ales prin opoziția sa concomitentă atît față de notorii curente retrograde cît şi față de cele mai înaintate curente de idei ale vremii. Aşa se explică de ce în optica poporanistă repulsia față de relațiile agrare perimate şi dorința de progres în viața țărănimii este asociată cu teama față de ideile consecvent novatoare care privesc prezentul şi viitorul întregii națiuni, tot aşa după cum constatarea formelor prea chinuitoare şi a caracterului prea lent de dezvoltare capitalistă a agriculturii româneşti la începutul acestui secol – prin menținerea monopolului moşieresc – nu este copletată logic cu ideea eliminării acestui monopol. Fireşte, asemenea interese ambigui nu au exclus, la mulți dintre exponenții acestui curent, o atitudine curajoasă în explicarea gravității problemei agrare, în preajma şi în anii de după 1907, sesizarea unor cauze reale şi, în limita concepției lor reformatoare şi strict legaliste, chiar enunțarea unor soluții cari, uneori, veneau în întîmpinarea doleanțelor țărănimii.

Preocupările, **pe acest plan**, ale poporaniştilor pot fi depistate cu precădere în paginile revistei **„Viața Românească"** din Iaşi (seria 1906–1916) în numeroase studii, cronici semnate de Constantin Stere, sau de profesorii G. Ibrăileanu, Spiridon Popescu, D.D. Pătrăşcanu, de doctorii Nicolae Lupu, V. Mironescu, V. Sion şi Constant Georgescu. Trebuie arătat însă că deşi oficiosul poporanist cuprinde cele mai ample şi sistematice studii socio-economice în problema agrară şi reflectă gîndirea poporanistă în etapa sa matură, idei interesante, adesea mai îndrăznețe, pot fi decelate la unii gînditori poporanişti şi în articole apărute ocazional în alte publicații, ca de exemplu „Liberalul" – Iaşi (în 1907–1903), „Adevărul" – Bucureşti (1903–1910), „Mişcarea" – Iaşi (1900–1914) etc. Să revenim însă la studiile din oficiosul poporanist. În abordarea **coordonatelor problemei agrare din România** gînditorii poporanişti folosesc un larg material statistic comparativ, pe care îl mînuiesc cu simț critic. Ei surprind o serie de trăsături reale ale agriculturii noastre din anii 1905–1907 cum sînt : caracterul extensiv, dominația culturii cerealiere, nivelul redus al înzestrării tehnice – trăsătură asupra căreia ei detailează aspectul particular al deținerii de către țărănime a aproape întregului inventar viu. Trebuie precizat că acest aspect este corect interpretat, nu ca un simptom al forței țărănimii ci, în contextul relațiilor de producție existente, ca o expresie a poverilor ce cad pe umerii ei, ca indiciu al obligațiilor ei în raport cu moşierimea – principala deținătoare de pămînt. Ferindu-se de o analiză tehnicistă, curentul poporanist investighează frecvent **consecințele sociale** ale caracteristicilor agriculturii noastre (e drept fără forța şi simțul analitic ale socialistului C. D. Gherea). În 1906, spre exemplu, în studiul sugestiv intitulat **„Foametea constantă şi chestiunea agrară",** constatînd pe perioada scursă de la 1876, creşterea caracterului extensiv şi comercial al agriculturii, predominanța culturii cerealiere şi baterea pasului pe loc în ce priveşte productivitatea la ha., **C. Stere** sublinia că la porumb „dacă exportul s-a împătrit... aceasta s-a făcut pe seama mămăligii țăranului" al cărui consum personal de porumb s-a înjumătățit. „Şi pentru această bucată de mămăligă scăzută el trebuie să muncească tot mai mult" pe moşiile care nu erau ale sale.

Alături de socialiştii români, gînditorii poporanişti sesizează **importanța relațiilor de proprietate** în această evoluție a problemei agrare. Spre deosebire de Spiru Haret sau C. D. Creangă, C. Stere întreprinde o analiză mai largă a raporturilor agrare, abordînd aproape toate aspectele implicate. Pe de altă parte, spre deosebire de C. D. Gherea care analizează în Neoiobăgia (1910) raporturile de proprietate din punct de vedere calitativ, poporaniştii se lasă furați mai ales de **schimbările în latura cantitativă a fenomenului.** Faptul în sine este explicabil dacă ținem seama de premisele teoretice pe care-şi construieşte poporanismul această analiză : necesitatea păstrării, în cadrul raporturilor de proprietate a unor „certe norme" optime – idee care vădeşte filonul concepției mic-burgheze sismondiene. În acest context limitat, gînditorii poporanişti au totuşi meritul că reconsideră critic şi realist unele date oferite de Ministerul Finanțelor din țara noastră ; îndeosebi C. Stere, demonstrează că în 1905 numai 3669 proprietari mari dețineau peste 5,02 mil. ha (circa 60% din întinderea totală cultivabilă şi forestieră). Dintre aceştia 1161 proprietari, cu moşii de peste 500 ha aveau un total de 4,2 mil. ha în stăpînire. Sînt date care dovedesc existența unui proces mai mare de concentrare a proprietății funciare decît apreciau pentru aceiaşi ani, de pildă, liberalul C. D. Creangă sau conservatorul C. Garoflid.

Ignorînd fenomenele reale petrecute în alte sectoare ale economiei naționale – cum era cazul industriei – analiză făcută de gînditorii poporanişti ține însă seamă şi de alte tendințe caracteristice proprietății funciare : fenomenul arendării de moşii către „trusturile arendăşeşti" şi tendința de „pulverizare" şi fărîmițare a proprietății țărăneşti mici. Caracterizînd aceste tendințe ca **factori care agravează problema agrară, G. Ibrăileanu se ridică judicios împotriva hipertrofierii însemnătății trusturilor arendăşeşti în**

FIŞE

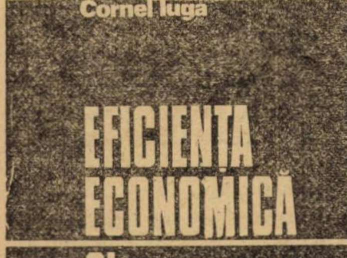

• În concepția partidului nostru asupra problemei obținerii unei eficiențe ridicate în toate domeniile activității, aspectul economic se îmbină în cel mai înalt grad cu cel social şi politic. Societatea în ansamblul său, dar şi fiecare cetățean în parte sînt direct şi profund interesați ca fiecare efort făcut să dea rezultate cît mai mari, materializate în sporirea venitului național, a avuției naționale, creîndu-se astfel resurse suplimentare pentru accelerarea ritmului dezvoltării şi a creşterii standardului de viață a populației. Este premisa de la care porneşte şi lucrarea Eficiența economică şi *pîrghiile financiare, de Cornel Iuga, una din cele mai recente apariții ale Editurii Politice (1977, 200 p.).*

După ce face un tur de orizont asupra relației dintre eficiență şi creşterea economică, asupra rolului factorilor intensivi şi extensivi în procesul dezvoltării asupra însuşi conceptului de eficiență economică şi a modalităților pentru aprecierea ei, autorul urmăreşte, prin analiza efectuată în partea a doua a lucrării, să evidențieze conținutul, formele pe care le îmbracă şi locul venitului net al societății în aprecierea eficienței, precum şi cîteva aspecte de principiu ale corelației dintre prețuri, venit net şi rentabilitate. Din însuşi titlul lucrării reiese că autorul acordă un spațiu important examinării rolului principalelor pîrghii financiare în orientarea întreprinderilor spre eficiență, reliefînd unele posibilități de intensificare a acțiunii stimulative a acestei categorii de pîrghii.

O lucrare interesantă, originală în multe părți ale sale, care, îmbinînd în mod fericit preocupările teoretice cu cele de aplicabilitate practică, va trezi un viu interes în rîndul economiştilor.

Tendințe în tehnologie

• Într-un articol apărut în MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOŞENIIA (nr. 2/1977), intitulat Maşinostroenie SŞA : problemî i perspektivî *(Construcția de maşini în S.U.A.: probleme şi perspective), E. Vasilevski arată că, pe ansamblul industriei S.U.A., prelucrarea metalelor prin tăiere, aşchiere, continuă să ocupe locul principal. Aşchierea este încă departe de a-şi fi epuizat rezervele ei şi ritmul de creştere al eficienței ei nu manifestă tendință de coborîre. Tendința istorică în dezvoltarea prelucrării metalelor constă în modificarea treptată a raportului dintre tehnologia prin aşchiere şi cea prin presare în favoarea ultimei (care asigură piese complet confecționate, inclusiv finisate, printr-o singură operație, precum şi economie de*

TEORII · IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

declanşarea răscoalei de la 1907 – greşeală împărtăşită de o mică aripă a micii burghezii intelectuale „semănătoriste" de conservatori ca şi de cîţiva liberali apropiaţi poporanismului. Prin G. Ibrăileanu, poporanismul se alătură curentului socialist în condamnarea falsei cauzalităţi xenofobe a răscoalei de la 1907 văzînd în trustul Fischer şi altele de acest fel doar o puternică circumstanţă agravantă derivată din sistemul latifundiar şi nu o cauză de fond a răscoalei. La acest punct de vedere realist vor adera încă în 1907 C. Stere şi ceva mai tîrziu şi dr. N. Lupu.

În analiza poporanistă a situaţiei din agricultura noastră în acea perioadă se relevă destule lacune, ca de exemplu : viziunea practic unilaterală asupra dimensiunilor concentrării proprietăţii funciare, o analiză în bloc a proprietăţii ţărăneşti, o greşită apreciere a genezei proprietăţii latifundiare în ţara noastră, o viziune îngustă a cauzelor „pulverizării" proprietăţii ţărăneşti, nejusta caracterizare de ansamblu a raporturilor agrare. În această ultimă problemă ei constată, de exemplu, doar variaţii de mărimi absolute şi într-un sens agravant faţă de perioada Regulamentului Organic, făcînd abstracţii forţate care excludeau tocmai elementul nou, capitalist, ce se manifesta deja, în bună măsură, în relaţiile de producţie din agricultura românească de la 1907.

Fără îndoială însă că concluziile poporaniste asupra problemei agrare conţin totuşi şi elemente meritorii însemnate. Prin analiza critică făcută marii proprietăţi latifundiare, prin demonstrarea consecinţelor nefaste ale acestei concentrări asupra ţărănimii, ei au meritul de a se fi apropiat de ideea că **în România problema agrară era, la începutul acestui secol, problema înlăturării monopolului proprietăţii moşiereşti.** În pofida multor erori, ei au astfel calitatea de a fi surprins relativ judicios conţinutul real al problemei agrare – conţinut transpus atît de adesea de alţi contemporani (liberali şi conservatori) la periferia cauzalităţilor reale – şi de a fi demonstrat că s-a ajuns din nou la o situaţie similară cu cea de la 1864.

Ba mai mult, anticipînd asemenea unei Casandre – revoltele ţărănimii – dar acţionînd de sus în jos şi în spiritul solidarismului social între clase – ei atrag atenţia încă din 1906 guvernanţilor conservatori că nerezolvarea imediată a problemei agrare va duce la conflicte sociale de proporţii între ţărănime şi moşierime. Ca un adevărat strigăt de prealarmă răsună pentru cercurile guvernante ale României de la sfîrşitul anului 1906, concluzia lui C. Stere : **„Latifundia perdire Romanian !"** Reluarea vechiului dicton al lui Pliniu cel Bătrîn şi aplicarea lui la condiţiile regimului burghezo-moşieresc de la 1907 a scandalizat întreaga presă moşierească, începînd cu „Evenimentul ieşean" şi terminînd cu ziarele bucureştene „Conservatorul" şi „Epoca".

În ce priveşte **modalităţile şi căile de rezolvare a problemei agrare la 1907** gîndirea poporanistă se caracteirzează printr-o apropiere treptată şi uneori sinuoasă de cerinţele momentului istoric. Ideea **cooperaţiei de credit, de producţie şi consum –** privită ca remediu al problemei agrare, dar şi ca mijloc de construire a unei societăţi mai bune – apare poporanismului încă de la primele începuturi. În acest sens C. Stere contribuie practic la înfiinţarea şi crearea unui cadru oficial de funcţionare şi găsirea unor surse bugetare de finanţare atît pentru cooperaţia de credit în 1902 (alături de Spiru Haret şi I. G. Duca), cît şi pentru micile cooperative capitaliste săteşti de producţie şi consum, în 1903. Toate aceste iniţiative – deşi limitate de cadrul modest şi burghez de funcţionare – au avut desigur meritul de a fi contribuit la crearea unor tradiţii cooperatiste în Muntenia şi Moldova, (în Transilvania aceste iniţiative fiind mai vechi).

Atitudinea poporanismului în problema cheie – aceea a **pămîntului –** vădeşte un proces treptat dar ireversibil de ataşare la cerinţele reale ale momentului istoric. La începutul curentului, poporaniştii ca şi alţi cercetători liberali, considerau că aşa-zisa contradicţie dintre imposibilitatea practică a împroprietăririi imediate a ţărănimii se poate împăca prin înfiinţarea unei Case rurale (care să cumpere pămîntul disponibil şi să-l revîndă ţărănimii în rate, treptat). Aşa se face că încă din 1903 gînditorii poporanişti, acţionează în sensul grăbirii înfiinţării unei asemenea instituţii de credit. Treptat însă ei se vor convinge de dimensiunile reduse şi de ineficienţa acestui proiect. Aşa se face că încă din 1907 apare în „Viaţa românească" teza preţioasă a **„necesităţii desăvîrşirii operei incomplete de la 1848",** ca şi ideile **„completării reformei agrare de la 1864".** În acest cadru avansarea ideii **necesităţii unei exproprieri parţiale a moşiilor prin** exproprierea a 2 milioane ha (cam 25% din suprafaţa cultivabilă şi împădurită a ţării în acel moment) şi împroprietărirea imediată a ţăranilor – cerută de C. Stere printre alte prilejuri şi în dezbaterile comisiei I-a a parlamenului, într-o dispută cu Take Ionescu, reprezintă idei care – chiar dacă nu au devenit de notorietate publică în 1907–1908 – au îngrijorat serios cercurile conservatoare. La 20 august 1909 referindu-se la exponenţii poporanismului, ziarul bucureştean „Epoca" relata astfel alarmat că „aceştia în mod hotărît au început să ne vorbească... de exproprierea proprietăţii rurale" şi că au extins deja „principiul exproprierii, sfînt pentru dînşii, de la proprietatea rurală, la proprietatea în general".

Lăsînd la o parte exagerările oficiosului moşieresc condus de N. Filipescu, rămîne de reţinut totuşi gîndirea poporaniştilor privind legislaţia agrară necorespunzătoare de la 1907–1980 şi necesitatea, tot mai deschis afirmată de aceştia, a unei exproprieri parţiale a moşiilor, a completării reformei agrare de la 1864 cu o nouă împroprietărire. Ideea capătă curînd extindere, pe acest plan evidenţiindu-se adunările populare şi propaganda prin presă în favoarea împroprietăririi, din perioada 1912–1914, în jurul „Ligii Deşteptarea" din Bucureşti şi a „Ligii reformelor" din Iaşi.

Caracterul temperat al viziunii poporaniste despre reformă – care urmărea doar diminuarea marii proprietăţi moşiereşti – şi idealul agrarian preponderent în ce priveşte dezvoltarea de ansamblu a economiei naţionale vor reduce însă valoarea ideilor şi acţiunilor poporaniste în problema agrară la 1907, vădind, încă o dată, caracterul progresist limitat al doctrinei poporaniste în epocă, mărginirea ei la idealuri generale, contradictorii, mic-burgheze.

M. ROZOREA

FIŞE

metal). Datele statistice arată însă că, în ultimii 30 de ani, structura parcului celor două tipuri de maşini a suferit schimbări nesemnificative, din totalul prelucrărilor prin aşchiere şi prin presare, ultima oscilînd între 21 şi 24 la sută. Alte metode de înlăturare a metalului suplimentar – electrofizice, electrochimice ş.a. – care s-au dezvoltat în ultimii 15–20 de ani în anumite ramuri de vîrf, cu performanţe remarcabile, rămîn încă, în ansamblu, atît în ce priveşte productivitatea, cît şi precizia prelucrării, în urma celor tradiţionale. Înlocuirea acestora, spune E. V., este o chestiune a viitorului şi, poate, a unui viitor foarte îndepărtat.

Un articol despre Georgescu-Roegen

● *Norbert Yashroff publică un articol intitulat* Georgescu-Roegen – un economist al viitorului. *Sînt citate aprecierile lui Paul Samuelson, că G. R. este „un om ale cărui idei vor suscita interesul celor ce gîndesc după ce zgîrie-norii de astăzi vor fi fost înghiţiţi de ţărînă", precum şi ale lui Alvin Weinberg, o autoritate în domeniul studiilor energetice, care îl califică drept „un gînditor deosebit de original". El însuşi – se spune în articol – se consideră „lipsit de popularitate" în rîndurile „celor ce practică şi apără relaţiile economice obişnuite", dar este convins că „următoarea generaţie de economişti va vorbi numai limba mea".*

De ce – se întreabă metodic N. Y. – este acesta admirat de savanţi ca Samuelson şi Weinberg, dar lipsit de o prea mare trecere în rîndurile colegilor săi din breasla economiştilor ? Principalul motiv este, după părerea autorului, faptul că, în ultimii ani, N. Georgescu-Roegen le spune colegilor săi că „proslăvitele modele econometrice (ale acestora) sînt bazate pe o teorie a fizicii pe care fizicienii înşişi au depăşit-o cu un secol în urmă – mecanica newtoniană". Drept substitut pentru această „gîndire învechită", spune Yasharoff, profesorul american născut în România, astăzi în vîrstă de 70 de ani, propune adoptarea unui mod radical deosebit de a privi procesul economic : o teorie conform căreia activităţile de producţie şi consum ale omului nu sînt guvernate de legile mecanicii, care susţin că totul se transformă, ci de legile termodinamicii, conform cărora energia, o dată folosită, este pierdută.

Evaziunea şi morala fiscală

● *În hebdomadarul LA VIE FRANÇAISE, nr. 4/1977, Jean-Louis Guillemaud recenzează lucrarea* Le guide des paradis fiscaux *(Ghidul paradisurilor fiscale), de Edmond Chambost, 228 p. Din comentariu rezultă că „raiurile fiscale" sînt numeroase: Bahamas, Hong-Kong, Andora, Lichtenstein, Monaco ş.a. „Voiajorul fiscal" ar avea o paletă largă. Numai că există dificultăţi provenind din varietatea imunităţilor acordate în mod diferenţiat. Matricea generatoare a diferitelor forme de evaziuni rezidă în principiul jurisprudenţei, potrivit căruia, cînd în legile fiscale lipseşte o dispoziţie imperativă sau prohibitivă, totul este permis. La aceasta, se adaugă complicitatea unor mari state capitaliste, pe cît de severe în combaterea evazioniştilor proprii, pe atît de tolerante faţă de cei ce eludează obligaţiile fiscale ale unor state terţe.*

CONVORBIRI ECONOMICE

cu dr. Aurelio PECCEI

NECESITATEA UNUI NOU UMANISM ȘI A „STĂPÎNIRII COMPLEXITĂȚII”

● **Care este obiectul actualei dv. vizite în România ?**

— Vizita mea reprezintă o continuare a contactelor precedente cu gînditorii din această țară, care pot da — și dau o contribuție care este foarte importantă — la efortul comun. Este necesar să fie menținute contactele într-o situație mondială care evoluează rapid. Actualmente se dezvoltă o conștiință mereu mai puternică a faptului că trebuie ținut seama mai ales de nevoile populațiilor celor mai puțin favorizate, că există nevoi sociale minime care trebuie satisfăcute, că nu este posibil să fie menținută omenirea într-o stare de injustiție, de dezechilibru, de disparitate atît de mare ca cea de astăzi.

Una din căile prin care se urmărește să se dea lumii mai mult echilibru este noua ordine mondială sau noua ordine economică mondială. În calea înfăptuirii acestei noi ordini există dificultăți logice, legitime, dar există și dificultăț icare nu sînt justificabile, în special din partea țărilor bogate, a țărilor mai avansate, mai favorizate. Sper — fiind un optimist în fond — că în 1977 se va putea atinge nivelul de înțelegere reciprocă care ar fi trebuit atins încă anul trecut.

În legătură cu aceasta, Clubul de la Roma a elaborat de curînd un proiect intitulat „Noua ordine mondială”, ținînd seama că economia nu poate fi tratată izolat de factorii sociali, politici, culturali. Reuniunea de la Alger, din octombrie 1976, care a lansat acest proiect, este numai prima dintr-o serie de reuniuni care vor avea loc în diferite părți ale lumii.

Trebuie să înțelegem că situația s-a schimbat în asemenea măsură încît nu se mai poate trăi, în această omenire nouă, nu spun de pe o zi pe alta, sau de pe un an pe altul, ci chiar numai cu programe pe cinci ani. Trebuie văzut mai departe, fixate obiective, finalități de mai mare anvergură, dat fiind că trebuie să controlăm fenomene care au un ciclu foarte lung : învățămîntul, fenomenele demografice, chiar fenomenele ecologice au o desfășurare care depășește unu-două decenii.

● **Cum apreciați preocupările și contribuția României la instaurarea unei noi ordini economice internaționale ?**

— România este o țară foarte sensibilă la problemele moderne. N-aș putea spune că cunosc totul despre concepția pe care România a dezvoltat-o în ultimii ani, dar știu destul pentru a vă considera în avangarda națiunilor care și-au pus problema relațiilor internaționale într-un cadru de respect reciproc, de colaborare, considerînd prerogativele fiecăruia într-un mod clar și creator. Președintele Nicolae Ceaușescu, care a avut amabilitatea să mă primească, pune mult accentul pe necesitatea unui nou umanism, în care eu cred. Adică trebuie reînnoit efortul de gîndire pentru a da instanțelor umaniste acea modernitate, acel dinamism, acea relație intimă cu realitățile în schimbare, care sînt necesare astăzi. Cunosc bine acest aspect al concepției pe care îl reprezintă preocuparea de a lega strîns între ele fenomenele privind populația, alimentația, învățămîntul. Acestea sînt efectiv familii de probleme intim interconectate. Cred că dv. în România numiți acestea „probleme vitale ale omenirii”. Clubul de la Roma le numește „problematica mondială”. Sîntem deci foarte aproape în afirmația că trebuie să ne ridicăm la niveluri mai înalte de gîndire filozofică și de acțiune practică pentru a face față problemelor care se pun cu acuitate în lume.

Am trecut în revistă aceste probleme într-un spirit de preocupare, de seriozitate, cu conștiința profundă că omul, omenirea modernă este capabilă să le facă față, să iasă învingătoare din această confruntare. Se spune adeseori că omenirea a ajuns la o mare cotitură. Cred că este adevărat. Am ajuns într-o situație în care, indiferent dacă vrem sau nu, vor avea loc fenomene, evoluții, care vor influența viitorul pe termen lung. Dacă renunțăm la influența pe care trebuie s-o avem asupra realității astăzi, cei care vor suferi vor fi cei care urmează după noi. Din punct de vedere etic, al responsabilităților umane, nu avem dreptul să facem mai puțin decît putem face. Președintele României dă un exemplu în acest sens și din lunga și profunda discuție pe care am purtat-o am înțeles că își dă perfect seama de importanța acestor ani și că va acționa în consecință.

● **Una din problemele mult discutate, inclusiv în cadrul Clubului de la Roma, este cea a capacității omenirii de a-și asigura hrana...**

— Mama noastră bună, pămîntul, este destul de generoasă și poate hrăni nu numai popolația actuală a globului, dar chiar și o populație mai mare. Depinde de înțelepciunea oamenilor de a o utiliza bine. Dar nu trebuie uitat că trebuința primară a alimentației are alături de ea alte trebuințe, ca de exemplu nevoia de locuință convenabilă, de învățămînt, de asistență medicală, de mobilitate, o dorință foarte profundă de a trăi într-o ambianță care să nu fie complet artificializată de om. Trebuie să administrăm foarte bine acest patrimoniu imens, atît de frumos, dar unic, care este Pămîntul. Personal, cred că o doză rezonabilă de austeritate, desigur o austeritate a celor care consumă excesiv, fără să se gîndească la ceilalți, este necesară. Este o dimensiune morală a timpului prezent, dar și privind viitorul. A timpului prezent, pentru că nu este admisibil din punct de vedere etic, chiar și din punct de vedere politic și social, să existe asemenea disparități. Dar și privind viitorul, căci omenirea nu se sfîrșește cu noi. Trebuie să dăm dovadă de responsabilitate și să evităm orice risipă, să încercăm să utilizăm resursele cu cea mai mare zgîrcenie, să facem toate reciclările care sînt necesare, să punem capăt cursei înarmărilor, cheltuielilor noastre militare. Dacă vom face astfel, vom fi o generație care poate fi respectată.

● **În ce sens se poate vorbi de o evoluție în preocupările Clubului de la Roma, ținînd seama și de reacția opiniei publice la diferitele rapoarte publicate pînă acum sub egida sa ?**

— Totul evoluează, nu-i așa ? Căpătăm din ce în ce mai mult conștiința situației lumii, dispunem de mai multe date, se observă că unele probleme care păreau foarte dificile capătă soluții fie și temporare, alte probleme apar. Printre preocupările care mi se pare că sînt în creștere, care devin mai serioase, sînt cele privind mediul înconjurător pe plan mondial. Adică se capătă conștiința faptului că trebuie manifestată mai multă atenție pentru a aplica toate cunoștințele de care dispunem spre a evita daune care pot fi ireversibile. De exemplu, în prezent omenirea este pe cale de a distruge pădurile tropicale umede într-un ritm de 20 ha pe minut. Pădurile tropicale, care au rămas într-o situație de stabilitate timp de zeci de milioane de ani, sînt acum distruse cu mare rapiditate. Dacă se va continua în acest ritm, în vreo 40 de ani pădurile tropicale vor fi dispărut, ceea ce ar avea asupra vieții omenești efecte mult mai grave decît dispariția zăcămintelor de petrol. De aceea O.N.U., prin Programul Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător, este pe cale de a lansa un program pentru a studia ce s-a întîmplat în ecosistemele lumii în ultimii 15 ani.

● **Ce proiecte are în pregătire sau în vedere Clubul de la Roma în momentul de față ?**

— În martie vom prezenta ultimul proiect terminat și anume proiectul despre obiectivele omenirii, această omenire lansată în marea cursă către viitor. Încotro vrea să se îndrepte omenirea ? Încotro poate să se îndrepte ? Ce ar trebui să-și fixeze ca obiectiv ? Interlocutorii aparțin diferitelor părți ale globului : R.P. Chineză, Japonia, India, U.R.S.S., Europa de Vest și de Est (o contribuție foarte validă venind din partea gînditorilor români), Orientul Mijlociu, Africa Neagră, America Latină, S.U.A. Ceea ce observ este o anumită identitate de viziune în ce privește viitorul, o aspirație comună a omenirii, în ciuda căilor diferite, a structurilor sociale diferite, a sistemelor sociale diferite. Proiectul a fost coordonat de profesorul Laszlo.

Am examinat aici și posibilitatea de a realiza un proiect care după părerea mea are un caracter fundamental și anume dacă indivizii și societățile, în situația actuală a lumii pot învăța să domine aceste schimbări atît de rapide, dacă pot fi întotdeauna capabili de a controla situația așa cum este ea, de a realiza acea rapidă evoluție culturală, științifică, care să le permită să nu fie niciodată în pericolul unui dezacord cu realitatea. Omul, care este principalul agent de schimbare, trebuie să fie în stare să se adapteze, nu genetic, căci ar fi imposibil, ci cultural. Adică, trebuie ca el să fie în armonie cu noile situații, pentru a nu rămîne în afara realităților, ceea ce ar fi foarte grav pentru supraviețuirea sa. Cunoștințele omenești sînt într-adevăr mari, dar nu le aplicăm bine. Toate problemele omenirii sînt probleme create de om. Soluția acestor probleme trebuie să se afle în omul însuși și omul are mijloacele de a le soluționa.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

Cerinţe ale noii ordini economice internaţionale

O NECESITATE OBIECTIVĂ – CONSOLIDAREA INDEPENDENŢEI FIECĂREI NAŢIUNI (III)

CARACTERUL vădit utopic şi irealizabil al mondialismului şi variantelor sale a determinat proliferarea unor propuneri care urmăresc, mai mult sau mai puţin explicit, lichidarea graduală a suveranităţii statelor, în locul anihilării ei totale, printr-o acţiune imediată. În esenţă este vorba de alte faţete ale gîndirii mondialiste.

Supranaţionalismul – expresie a ideologiei dominaţiei

PUNCTUL DE PLECARE al teoriilor privind crearea unor sisteme supranaţionale îl constituie afirmaţia că statul modern ar fi „depăşit“, şi, deci, „neadecvat“ ca formă organizatorică pentru a face faţă complexităţilor vieţii politice, economice şi sociale contemporane[16].

Supranaţionalismul este „justificat“ uneori prin afirmaţia că lezarea sau chiar sacrificarea unor interese naţionale nemijlocite, renunţarea parţială sau totală la unele prerogative ale suveranităţii naţionale, în „interesul“ şi spre „binele“ comunităţii internaţionale sau al unor comunităţi regionale, ar fi o cerinţă obiectiv necesară şi pe deplin legitimă din punct de vedere economic, politic şi social. Premisa acestei teze constă în susţinerea primatului intereselor internaţionale în raport cu cele naţionale, în fond opunerea nejustificată a celor două categorii de interese.

Construcţia este deopotrivă falsă şi periculoasă. Falsă, întrucît nu poate fi vorba de sacrificarea unor interese în folosul altora, ci de armonizarea intereselor naţionale cu cerinţele de ordin general, cu interesele comune ale întregii comunităţi internaţionale. Aceasta este singura abordare corectă, logică, posibilă şi eficientă. Construcţia este totodată periculoasă, pentru că, aşa cum o învederează experienţa istorică, apelurile la sacrificarea unor interese şi prerogative naţionale vizează ţările mici şi mijlocii, în timp ce interesele marilor puteri „coincid“ cu interesele comunităţii internaţionale. Supranaţionalismul constituie, după cum s-a observat, „o atingere intolerabilă a drepturilor popoarelor de a dispune de ele însele“.[17]

Indiferent de motive ori de intenţii, tezele şi proiectele care preconizează crearea unor structuri supranaţionale sau suprastatale servesc, în mod obiectiv, ţelurile politicii imperialiste urmărind subjugarea şi aservirea naţiunilor mici şi mijlocii de către marile puteri. Aşa cum se arată în **Programul Partidului Comunist Român,** „Tendinţa de a forţa desfiinţarea statelor naţionale şi a trece la formarea unor organisme supranaţionale constituie, în esenţă, o formă nouă de aspiraţie la dominaţie asupra altor popoare, o încercare de a masca asuprirea de clasă, de a abate masele populare de la lupta pentru transformarea revoluţionară a societăţii. Experienţa istorică demonstrează că o conlucrare trainică nu se poate realiza decît pe baza deplinei egalităţi între naţiuni şi state, a respectării intereselor naţionale ale fiecărui popor... Salvgardarea independenţei şi suveranităţii constituie o parte integrantă a luptei împotriva politicii imperialiste, a dominaţiei şi asupririi de clasă, pentru transformarea revoluţionară a societăţii, eliberarea socială a maselor muncitoare şi făurirea noii orînduiri sociale“.[18]

Teoriile transnaţionaliste – o încercare de negare a suveranităţii statelor

CURENTUL transnaţionalist reprezintă o tentativă de a înlocui sistemul raporturilor interstatale printr-un sistem de relaţii ce se statornicesc între indivizi, între organizaţii şi între asociaţii cu caracter neguvernamental şi care depăşesc suveranitatea statelor, scapă de sub controlul ei şi pînă la urmă şi-o subordonează.

Proliferarea relaţiilor considerate transnaţionale este explicată folosind acelaşi set de referinţe ca cel la care se recurge în combaterea sistemului relaţiilor interstatale, întemeiat pe entităţi suverane şi independente: factori de ordin economic, tehnologic şi politic în cadrul interdependenţei şi mondializării, largul evantai de probleme care sînt esenţialmente de natură tehnică şi a căror tratare ar trebui încredinţată unor organisme internaţionale cu profil tehnic şi competenţe circumscrise la caracteristica fiecărei probleme. „Statul suveran — remarcă un autor referindu-se la teoriile transnaţionale — este considerat ca un impediment în calea administrării raţionale a acestor activităţi transnaţionale, care este esenţială pentru bunăstarea omului, şi există speranţa că dezvoltînd obişnuinţa sau practica cooperării la nivel tehnic şi de experţi se vor acoperi diferenţele politice şi chiar, în timp, se va eroda suveranitatea statelor participante“.[19]

Exemplul cel mai tipic de „relaţii transnaţionale“ l-ar constitui corporaţiile multinaţionale care s-au dezvoltat în deceniile recente „ca un determinant foarte semnificativ al politicii economice la nivel internaţional“, în multe cazuri ca „un centru de decizie şi influenţă mai puternic decît guvernele“. Este semnificativ pentru caracterul „transnaţional“ al acestor corporaţii că, în cazul în care structura acestora este dominată de naţionalii unei singure ţări (şi este cazul cel mai frecvent), „corporaţia multinaţională poate realiza deopotrivă un grad de libertate în raport cu reglementările naţionale şi în acelaşi timp să opereze ca un mijloc de penetrare a societăţilor străine în numele unui guvern naţional“.[20]

Transnaţionalismul ca teorie vizînd eludarea, violarea şi finalmente lichidarea suveranităţii statelor ajunge astfel la justificarea activităţilor şi imixtiunilor de ordin economic şi politic ale unor grupuri monopoliste în statele mai puţin dezvoltate. Scoaterea raporturilor dintre indivizi sau societăţi aparţinînd unor state diferite din sfera de reglementare a suveranităţii acelor state, spre a le face să „plutească“ undeva deasupra frontierelor, urmăreşte, evident, subminarea suveranităţii şi independenţei naţionale.

Fenomenul raporturilor între persoane fizice şi juridice aparţinînd diferitelor naţiuni nu este nou. El s-a extins pe măsura dezvoltării forţelor de producţie, diviziunii internaţionale a muncii, interdependenţelor universale etc. Trebuie însă precizat că aceste raporturi, cu caracter privat, nu se pot confunda cu relaţiile internaţionale, care înseamnă din totdeauna relaţii între naţiuni, între state naţionale.

Cadrul raporturilor „transnaţionale“ este stabilit de state, aceste raporturi trebuind să se conformeze principiilor şi normelor de drept internaţional, să respecte, totodată, legislaţia naţională a statelor. Activităţile „transnaţionale“ nu pot face abstracţie de realitatea statelor, care le pot limita sau interzice, pot lua măsuri pentru reglementarea lor, ca, de exemplu, reglementările internaţionale cu privire la întreprinderile multinaţionale. Poziţia „transnaţionalistă“ ca negare a valorii autorităţii şi suveranităţii statelor apare astfel totalmente nefondată şi inacceptabilă.

Oricare ar fi premisele teoretice sau doctrinele politico-ideologice din care se inspiră concepţiile integraţioniste de genul celor examinate succint în cele precedente, ele au drept numitor comun orientarea împotriva dezvoltării independente a naţiunilor şi consolidării suveranităţii statelor.

În cartea sa referitoare la „State şi naţiuni“, Benjamin Akzin dă o replică usturătoare viziunii nerealiste care consideră că, sub influenţa necesităţilor şi a presiunilor exercitate de „forţele integraţioniste“, naţiunile vor părăsi scena istoriei într-o perspectivă relativ apropiată. El scrie că o asemenea perspectivă „este atît de îndepărtată, atît de lipsită de realism, încît nu merită să se speculeze asupra ei. Pentru secolul actual şi probabil pentru încă un număr însemnat de secole viitoare, naţiunile vor continua să existe. În locul visării despre dispariţia lor este mai bine sâ învăţăm cum sâ trăim cu ele“. [21]

Persistența tendințelor de hegemonie și subordonare

CU TOATE CĂ dreptul la existență liberă este în prezent generalmente admis și recunoscut, afirmarea suveranității și independenței cucerite cu atîtea sacrificii în ultimele decenii de marea majoritate a popoarelor planetei este confruntată cu tendințele de a menține vechile raporturi de hegemonie și de subordonare, de cele mai multe ori în forme noi, indirecte. Evident, atît timp cît asemenea raporturi vor persista, suveranitatea marii majorități a statelor nu-și va putea găsi o realizare deplină și efectivă.

În literatura occidentală cu privire la relațiile internaționale, formele de dominație și hegemonie din lumea de astăzi sînt pe larg analizate. Cei mai mulți autori se mulțumesc să le descrie și să pună în evidență consecințele lor, unii le consideră ca fiind inerente relațiilor internaționale, iar alții, cum este Jean-François Revel, fac chiar un elogiu deschis hegemoniei marilor puteri. Adversar înverșunat al statului național și al instituției suveranității, Revel merge atît de departe încît — în plină epocă de repudiere hotărîtă și generală a dominației, dependenței și hegemonismului — a putut scrie : „Politica de hegemonie a celor mari are chiar mai multe șanse de a conduce la o internaționalizare a gestiunii planetare decît suma politicilor de independență“. [22] Nu puțini autori se referă la interesele economice care joacă un rol de prim ordin în politica imperialistă, hegemonistă.

Este pertinentă observația cunoscutului sociolog și politolog francez Raymond Aron cu privire la tiparele și metodele diferite de cele din trecut în care se manifestă politica de cucerire și dominație în noile condiții istorice. Imperialismul, scrie Aron, ca atitudine și conduită, tinzînd la constituirea unui imperiu în sens clasic, „s-a retras din prim planul scenei“. În schimb, imperialismul „ca relație inegalitară între state, ca voința celui mare de a influența viața internă și conduita externă a celui mic“ n-a fost în nici o altă epocă mai activ decît în prezent. [23] În aceeași ordine de idei, George Tenekides menționează că statele care duc o politică de hegemonie și dominație urmăresc promovarea intereselor unui imperiu în curs de expansiune, expansiune care, fără a fi necesarmente teritorială ca altădată, tinde să asigure, prin mijloace diversificate și perfecționate, „un control efectiv, deși uneori voalat, asupra guvernelor unor terțe state“. [24]

Evident, dominația politică sau economică creează raporturi de subordonare. Este însă deosebit de important să nu se piardă din vedere că dependența nu este numai materială, ci și psihologică, culturală, științifică, spirituală. Această latură a problemei este pusă puternic în evidență de situația în care se află numeroase țări ale „lumii a treia“ în perioada postbelică, cînd au luat amploare fenomenele neocolonialiste, sub cele mai diverse forme de manifestare. În afara dominației economice, țările dezvoltate — în special fostele metropole coloniale — exercită o influență covîrșitoare asupra multor țări ale lumii pe cale intelectuală, culturală, științifică și spirituală. După cum s-a remarcat pe drept cuvînt, „această dependență nematerială este tot atît de degradantă, de frustrantă și în cele din urmă tot atît de alienantă ca și exploatarea economică și politică [25] În special în ceea ce privește dependența științifică față de țările avansate s-a învederat că ea rezervă un viitor inacceptabil pentru orice țară în curs de dezvoltare conștientă de sine.

Abordînd problema sferelor de influență trebuie avut în vedere că ceea ce le distinge de alte forme de dominație este noțiunea de împărțire a diferitelor regiuni ale lumii, prin acord tacit sau expres între marile puteri, cu scopul de a crea sau menține o situație de dependență în acele regiuni. După cum arată un autor, „este vorba de o situație ce pune în prezență state care se înțeleg în scopul de a rezerva viitorul în privința acestor regiuni, de a-și menaja posibilități de implantare strategică sau de penetrare economică, evitînd riscurile de conflict între ele“. [26]

Într-un anumit sens, sistemul colonial a reprezentat formalizarea desăvîrșită a sferelor de influență, negarea completă a suveranității, formarea coloniilor, aservirea lor totală și exploatarea de către statele dominante. În perioada postcolonială statele imperialiste recurg frecvent la forme deghizate ale zonelor de influență, în cadrul unor alianțe inegale și structuri neocolonialiste.

Recunoașterea formală, în cadrul sferelor de influență, a atributelor suveranității statelor cuprinse într-o zonă dată nu poate ascunde faptul că independența lor este în realitate violată într-un asemenea grad, încît aceasta este profund afectată, iar, în unele cazuri, devine practic fictivă.

Popoarele sînt hotărîte să trăiască liber și independent

ORICARE AR FI deosebirile de nuanțe și indiferent de formele pe care le îmbracă, doctrinele și practicile „sferelor de influență“ nu sînt altceva decît o negare a dreptului popoarelor la libertate și independență, a dezvoltării lor de sine stătătoare; ele dau expresie politicii imperialiste de dominație și opresiune, de spoliere a bogățiilor naționale ale altor popoare ; ele urmăresc împărțirea lumii între marile puteri imperialiste. Prin toate acestea, ele se află într-o contradicție ireductibilă cu imperativele progresului contemporan.

În legătură cu felurítele forme de dominație, dependență și zonele de influență care mai persistă în lumea contemporană sînt de făcut cîteva precizări. Mai întîi, caracterul ilicit din punct de vedere al dreptului internațional al acestor încălcări ale suveranității. În trecut, cînd dreptul internațional permitea recursul la forță, cucerirea de teritorii, subjugarea și exploatarea altor popoare, legitimînd pentru statele mai puternice fructele politicii și actelor lor războinice, hegemonia, raporturile de dependență, stabilirea unor sfere de influență sau împărțirea lumii în zone de interese apăreau — din punct de vedere legal — ca acțiuni licite. Suveranitatea, egalitatea și alte principii deveneau simple ficțiuni în raport cu statele dispunînd de o forță superioară. În condițiile actuale, cînd războiul de agresiune, folosirea forței în general, intervenția, anexiunea, sînt interzise și incriminate de dreptul internațional general, dominația, asuprirea și stabilirea de zone de influență constituie acțiuni ilicite, contrare regulilor și principiilor celor mai elementare ale legalității internaționale.

A devenit evident că, în condițiile actuale, vechile relații de aservire nu mai pot continua. Programul Partidului Comunist Român, documentele noastre de partid și de stat consacrate problemelor vieții internaționale, subliniază poziția fermă a poporului român în acest sens. Prefacerile profunde ce au avut loc în lume, schimbările radicale produse în raportul mondial de forțe, hotărîrea națiunilor lumii de a trăi și a se dezvolta în mod liber și independent — toți acești factori cumulați determină eșecul politicii și practicii imperialiste de partajare a lumii în sfere de influență. Popoarele de pretutindeni își manifestă cu fermitate tot mai mare voința de a pune capăt pentru totdeauna vechii politici de dominație și asuprire, de dictat și ingerință în treburile lor interne, pentru statornicirea unor raporturi noi între state, întemeiate pe egalitate și echitate, pe dreptul sacru al fiecărei națiuni de a fi pe deplin stăpînă pe destinele sale, pe bogățiile sale naționale, de a-și făuri prezentul și viitorul potrivit voinței proprii, fără nici un amestec din exterior.

dr. Nicolae ECOBESCU

---

[16] Vezi, de exemplu, Louis Armand și Michel Drancourt, The European Challenge, New York, Atheneum, 1970.

[17] Cathérine Mills, Les projets supranationaux du pouvoir. Enchaîner les peuples dans la crise, „Economie et politique“, nr. 260, martie 1976, p. 3.

[18] **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism,** Editura politică, 1975, p. 144.

[19] Geoffrey L. Goodwin, Op. cit., p. 106.

[20] Richard A. Falk, This Endangered Planet, p. 221.

[21] Benjamin Akzin, States and Nations, Garden City, New York, Anchor Books, Doubleday & Company, Inc., 1966, p. 226.

[22] Jean François Revel, Op. cit, pe 313.

[23] Raymond Aron, République impériale. Les Etats-Unis dans le monde, 1945—1972, Paris, Calmann-Lévy, 1973. p. 265.

[24] Georges Tenekides, Souveraineté et hégémonie, sécurité égalitaire et securite extensive, „Revue belge de droit international“, vol. X, pe 124.

[25] Michael J. Moravcsik și J.M. Ziman, Paradisia and Dominatia Science and the Developing World, „Foreign Affairs“, vol. 53, nr. 4, 1975, p. 706.

[26] Georges Tenekides, Op. cit., p. 134—135.

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Balanțe de plăți deficitare

DEFICITELE balanțelor de plăți curente ale țărilor capitaliste dezvoltate urmează să totalizeze 9,7 miliarde dolari în primul semestru a.c., față de 14 miliarde în semestrul II 1976, relevă previziuni date publicității de Chemical Bank din S.U.A. (vezi tabelul). O anumită reducere urmează să caracterizeze și deficitele balanțelor de plăți curente ale țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare neexportatoare de petrol, de la 29,8 miliarde dolari în 1976 la 22,7 miliarde în acest an, deși deficitele unor țări asiatice vor spori. In cazul Americii Latine reducerea deficitelor este pusă pe seama prețurilor în creștere la unele metale și a prețurilor ferme la produsele agricole exportate. Țările africane vor beneficia de pe urma prețurilor în creștere la cafea, cacao și la unele metale.

Soldul balanței de plăți curente
(în miliarde dolari)

	1976 sem. II	1977 (prev.) sem. I	sem. II
S.U.A.	— 2	— 1	— 1,75
Japonia	+ 0,2	+ 0,2	— 0,6
Canada	— 1,5	— 1,7	— 1,8
R.F.G.	+ 1,1	+ 1,5	+ 2
Anglia	— 2,25	— 1,3	— 0,7
Franța	— 4	— 1,8	— 2,2
Italia	— 1	— 1	— 0,75

C.E.E.: dificultățile industriei cărbunelui

CONFORM datelor publicate de Comisia Pieței comune vest-europene, industria cărbunelui din țările respective a fost afectată anul trecut de conjunctura nefavorabilă dintr-o serie de ramuri (îndeosebi din industria siderurgică), volumul extracției de cărbune scăzînd cu 3,6% față de 1975. Pe principalele țări producătoare, evoluția a fost cea prezentată în tabel.

Dacă livrările de cărbune către termocentrale au sporit în 1976 cu 11%, în schimb producția de cocs a țărilor membre s-a redus cu 3,2% în condițiile creșterii cu 38% a stocurilor de cărbune cocsificabil. De asemenea, în cursul anului trecut în cadrul Pieței comune au fost închise zece mine de cărbune (capacitățile de extracție reducîndu-se cu 5 mil. tone pe an), iar numărul personalului din subteran s-a micșorat cu 3%.
beietahioe

	1976 (mil. t)	1976/1975
		(în %)
Total C.E.E.	247 650	96,4
din care:		
Anglia	122 096	95,5
R.F.G.	96 382	97,2
Franța	21 880	97,6
Belgia	7 237	96,8

Cuba: comerțul exterior

REPUBLICA CUBA extinde continuu relațiile economice cu țări de pe toate continentele, numărul partenerilor săi ridicîndu-se, la începutul acestui an, la peste 80.

Principalul loc în comerțul exterior și relațiile de colaborare și cooperare ale Cubei revine țărilor socialiste. În acest ultim domeniu, pe baza acordurilor încheiate, în cursul actualului plan cincinal Cuba va primi sprijin tehnic pentru dezvoltarea și modernizarea industriei zahărului, metalurgice, chimice, alimentare, de construcții navale etc., precum și a agriculturii. Se dezvoltă, de asemenea, relațiile cu țările capitaliste dezvoltate (acorduri de cooperare industrială sau tehnico-științifică fiind semnate în 1976 cu Belgia, Franța și Italia, iar la începutul acestui an a fost încheiat cu Franța un acord de cooperare în domeniul agriculturii) și cu numeroase țări în curs de dezvoltare.

Expansiunea economiei cubaneze și diversificarea legăturilor sale economice au permis îmbunătățirea structurii comerțului său exterior. De pildă, dacă acum două decenii zahărul reprezenta aproape totalitatea exporturilor Cubei, în prezent un loc crescînd revine nichelului, tutunului, citricelor, produselor pescuitului marin și altor produse alimentare.

Deficit al producției mondiale de cafea

FAȚĂ DE NIVELUL obișnuit de 24 milioane de saci (1 sac = 60 kg) pe an, datorită înghețului din iulie 1975 producția braziliană de cafea din sezonul 1976—1977 a scăzut la circa 5,6 milioane saci. Brazilia fiind cel mai mare producător mondial, această evoluție a generat o situație critică pe piața internațională, care urmează să fie depășită abia în a doua jumătate a acestui an. Se apreciază că producția braziliană s-ar putea ridica la 15 milioane saci în 1977—1978, dacă condițiile climatice sînt favorabile. Nu se poate prevedea totuși nici o reducere a prețului la cafea înainte de patru sau cinci ani, a declarat la Londra președintele Comitetului asociațiilor europene de comercializare a cafelei, arătînd că, dimpotrivă, acest preț este susceptibil de noi creșteri. La bursa din Londra prețul cafelei în luna februarie a atins, alături de cele la cacao și ceai, niveluri record.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN INTERVALUL 21-25.II.1977 cursul **dolarului S.U.A.** s-a întărit în comparație cu celelalte devize vest-europene.

Vînzările masive, „la vedere", de franci elvețieni contra dolari S.U.A., efectuate de Banca Centrală a Elveției, precum și unele previziuni potrivit cărora rata inflației în această țară va crește, au contribuit la slăbirea cursului **francului elvețian**, care a terminat intervalul la un nivel de 2,5430 franci elvețieni pentru un dolar față de 2,5120 franci elvețieni pentru un dolar la începutul lui. Se apreciază că tendința de depreciere a francului elvețian față de dolarul S.U.A. și de devizele vest-europene a fost frînată de creșterea dobînzilor la depozitele în eurofranci elvețieni pe perioada de sfîrșit de lună, 28 II—1 III — 1977, cînd dobînzile au atins nivelurile de 25—40%, această creștere a dobînzii pe o zi influențînd și dobînzile la depozitele pe 1—3—6—12 luni.

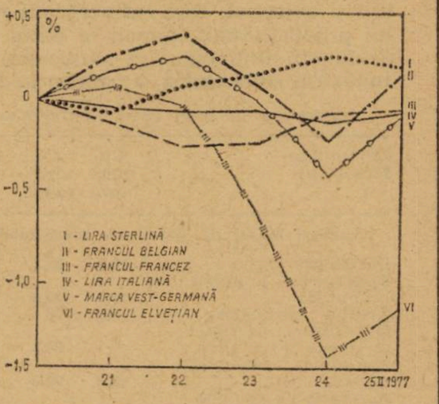

Evoluția cursurilor principalelor devize vest-europene în perioada 21—25 februarie 1977, luîndu-se ca bază de comparație cursul dolarului S.U.A. din ziua de 18 februarie 1977

Marca vest-germană, cu un nivel de 2,3980 mărci vest-germane pentru un dolar S.U.A. la sfîrșitul intervalului față de 2,3920 mărci vest-germane la începutul lui, a înregistrat o depreciere de 0,25%.

Lira sterlină a marcat o ușoară tendință de repreciere în comparație cu dolarul S.U.A., terminînd intervalul la un nivel de 1,7078 dolari pentru o liră sterlină, comparativ cu 1,7034 dolari la începutul intervalului. Se estimează că pînă în aprilie 1978 moneda britanică s-ar putea deprecia cu circa 7%. **Francul francez** a oscilat ușor în jurul nivelului de 4,9900 franci francezi pentru un dolar. Cu toate că în Italia au fost desființate impozitele pe devize, cursul **lirei italiene** s-a menținut în jurul nivelului de 883 lire italiene pentru un dolar, la termen cursul devizei italiene manifestînd o ușoară tendință de întărire față de dolar.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioade de 6 luni au cotat în jur de 5,8125% pentru depozitele în eurodolari, $4^7/_8$% la cele în euromărci vest-germane, iar la cele în eurofranci elvețieni au manifestat o tendință de creștere de la $2^3/_{16}$% la $3^1/_4$%.

Prețul aurului la Londra a continuat să crească, de la 136,60 dolari/uncie la începutul intervalului la 140,35 dolari/uncie la sfîrșitul lui.

Paul DUMITRAȘCU
Dumitru LUNGU

Colaborare economică între U.R.S.S. și R.F.G.

DUPĂ CUM SE RELATEAZĂ în presa sovietică, relațiile economice dintre U.R.S.S. și R.F.G., colaborarea în domeniul industriei și al tehnicii cunosc în actualul deceniu o dezvoltare favorabilă. Între altele, firme vest-germane participă — prin livrarea de conducte și diverse instalații — la darea în exploatare a unor noi zăcăminte de gaze naturale pe teritoriul Uniunii Sovietice (ca, de pildă, la construcția conductei magistrale de gaze Orenburg — granița de vest a țării) sau la realizarea conductei, care — traversînd o serie de regiuni din sudul și vestul U.R.S.S. — urmează să furnizeze anual (din 1981) circa 12 miliarde mc de gaze naturale din Iran în cinci țări vest-europene. Cel mai recent și important contract în acest domeniu a fost încheiat de firma „Mannesman" pentru livrarea către Uniunea Sovietică a 17 stații compresoare.

În compensație, firma vest-germană „Ruhrgas" importă, începînd din 1973, gaze naturale din Uniunea Sovietică, în cantități care au însemnat aproape 4 milrd. mc anul trecut și vor ajunge la 10 mlrd. mc. către anul 1980, fapt care permite îmbunătățirea balanței energetice a R.F.G. și asigură o materie primă prețioasă pentru industria chimică vest-germană.

Productivitatea muncii sub influențe diferențiate

UN STUDIU efectuat nu demult în R.P. Ungară asupra factorilor subiectivi și obiectivi, care influențează nivelul productivității muncii în cazul a 91 de funcții (muncitori și tehnicieni) din **industria siderurgică**, a condus la unele concluzii, discutabile. Rezultatele acestei anchete au evidențiat că, în cadrul măsurilor de ridicare a productivității muncii, cele mai eficiente (vezi tabelul) sînt : îmbunătățirea condițiilor de muncă, reducerea duratei de nefuncționare a utilajelor și intensificarea stimulării materiale. S-a constatat, totodată, că factorii evidențiați influențează în mod diferențiat productivitatea muncii în cazul diverselor funcții.

(ponderea în total cazuri examinate)

Denumirea factorului	Cu efect mare	Cu efect redus	Fără efect
Factori legați de persoana lucrătorului			
Rezistența fizică	10,9	31,3	57,8
Experiența practică în muncă	34,9	39,8	25,3
Nivelul calificării	6,0	13,3	80,7
Depărtarea locuinței de locul de muncă	—	24,1	75,9
Atitudinea față de muncă	43,3	43,3	13,4
Aspirația la un cîștig mai mare	39,8	48,2	12,0
Aspirația de a realiza un nivel mai înalt al productivității muncii	24,2	46,9	28,9
Factori obiectivi			
Aplicarea unui sistem stimulativ de retribuire a muncii	18,7	56,0	25,3
Intensificarea stimulării morale	23,1	75,8	1,1
Majorarea retribuției, independent de productivitatea muncii	1,1	71,4	27,5
Îmbunătățirea organizării muncii	17,6	72,5	9,9
Exercitarea controlului cuvenit	2,2	70,3	27,5
Îmbunătățirea condițiilor de muncă	52,7	41,8	5,5
Reducerea duratei de nefuncționare a utilajelor	37,4	36,3	26,3

Sursa : Referativnîi sbornik — Ekonomika promîșlennostî, Moscova, nr. 9/1976.

Bulgaria: aportul științei în producție

ÎN PERIOADA 1971—1975 numărul invențiilor și inovațiilor cu aplicare practică, elaborate de lucrătorii din institutele de cercetări și laboratoarele Academiei de științe din R.P. Bulgaria, a crescut de două ori, comparativ cu cincinalul precedent. Aceste acțiuni vor fi continuate în actualul cincinal, valoarea economiilor ce se vor obține de pe urma aplicării soluțiilor elaborate de cercetătorii academiei urmînd să se dubleze, în raport cu perioada precedentă de cinci ani.

Cooperarea dintre știință și producție va permite ridicarea productivității muncii și realizarea de însemnate economii în construcții de mașini, metalurgie, construcții și alte ramuri. De pildă, economia bulgară va economisi anual 12—15 milioane de leva datorită introducerii unor noi tehnologii în producția de conducte din beton polimerizat (destinate irigațiilor sau extracției de minerale), precum și în fabricarea panourilor de construcții din materiale reziduale. Un alt exemplu îl oferă acordul de cooperare semnat de academie (pe perioada 1976—1980) cu marele combinat metalurgic „Kremikovțî“, o comisie specială de coordonare avînd sarcina de a orienta activitatea cercetătorilor către nevoile întreprinderii, cum ar fi înlocuirea unor instalații procurate prin import, îmbunătățirea controlului calitativ al materiilor prime utilizate și al oțelului obținut, studierea diferitelor operațiuni pe bază de modele matematice etc.

Intensitatea șomajului măsurată și prin durată

INTENSITATEA șomajului este exprimată, alături de numărul celor fără lucru, de durata perioadei de cînd ei se află în căutarea unui loc de muncă.

Această perioadă are în ultimul timp din nou o tendință de lungire.

Numărul șomerilor înregistrați oficial în Franța se ridica în ianuarie a.c. la un nivel record, 1 068 400, cu 3% mai mare decît în luna anterioară. Tinerii în vîrstă de sub 25 ani reprezentau 48,9% din totalul celor aflați în căutarea unui loc de muncă. Persoanele neocupate care totuși au reușit în ianuarie să găsească un loc de muncă erau fără lucru în medie de 127 zile. Din șomerii de la sfîrșitul lunii ianuarie 57,8% căutau de lucru de peste trei luni (față de 53,6% în decembrie 1976), în vreme ce 171 910 nu aveau de lucru de peste un an.

De remarcat că agravarea șomajului nu a împiedicat organizarea a numeroase greve, inclusiv prin ocuparea întreprinderilor, îndreptate nu numai împotriva licențierilor, ci și în favoarea libertăților sindicale, pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă.

Sateliții și economiile de energie

PRINTRE multiplele lor aplicații sateliții artificiali ai Pămîntului vor putea, se pare, să-și aducă aportul și la eforturile de economisire a energiei. În Statele Unite, evoluînd deasupra unor localități, ei le fotografiază cu aparate care folosesc raze infraroșii. În aceste condiții, clădirile cu o proastă izolație termică, respectiv care emit în atmosferă mai multă căldură decît este considerat normal, apar pe clișeu sub forma unor pete de culoare mai închisă. Costul acestei operații este achitat de societatea de servicii comunale „Centralgas“, care invită după aceea pe clienții săi din clădirile în cauză și le pune în vedere să ia măsuri de lichidare a pierderilor excesive de căldură.

Valorificarea deșeurilor „plastice“

UNUL DINTRE FACTORII de poluare a mediului ambiant în țările capitaliste dezvoltate îl constituie obiectele din mase plastice, îndeosebi ambalajele aruncate după întrebuințare, ceea ce reprezintă și un element de risipă (numai în Franța, de pildă, cantitatea anuală de deșeuri din mase plastice este evaluată la 800 mii tone, pentru fabricarea căreia s-au consumat — ca materie primă și combustibil — aproape două milioane de tone echivalent petrol). Cercetări efectuate în ultima perioadă în S.U.A., Anglia, Franța, R.F.G., Japonia ș.a. au condus la elaborarea mai multor tehnologii de eliminare a acestor deșeuri. După cum se poate vedea din grafic dacă distrugerea lor prin expunere la lumină și biodegradare nu permite decît depoluarea mediului, celelalte tehnologii — arderea, regenerarea, hidroliza sau piroliza — asigură recuperarea, într-o măsură mai mare sau mai mică, a deșeurilor de mase plastice (fie ca materie primă, fie ca purtător de energie). Rezultatele experimentărilor efectuate în stații-pilot au relevat că eficiența uneia sau alteia dintre aceste tehnologii depinde de posibilitățile de colectare a deșeurilor, de natura maselor plastice colectate, de cerințele față de calitatea materialului regenerat etc.

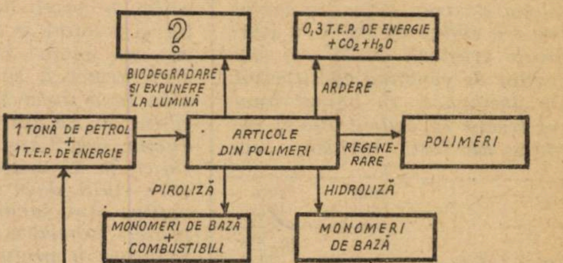
?
0,3 T.E.P. DE ENERGIE + CO_2 + H_2O
BIODEGRADARE ȘI EXPUNERE LA LUMINĂ
ARDERE
1 TONĂ DE PETROL + 1 T.E.P. DE ENERGIE
ARTICOLE DIN POLIMERI
REGENERARE
POLIMERI
PIROLIZĂ
HIDROLIZĂ
MONOMERI DE BAZĂ + COMBUSTIBILI
MONOMERI DE BAZĂ

(după „L'USINE NOUVELLE")

CURIER

GLOSAR

Practici restrictive

DUPĂ CUM S-A ANUNȚAT, țările membre ale Comunității Economice Europene (Piața comună) nu au putut ajunge la o înțelegere asupra realizării unei politici unitare în legătură cu practicile restrictive ale statelor membre. Aceste practici se încadrează într-un sistem foarte diversificat, scopul general urmărit prin ele fiind echilibrarea balanței de plăți. Din acest sistem fac parte :

a) **Restricțiile asupra plăților din import și export,** în care principala pondere o au restricțiile asupra plăților din import. Se obișnuiește să se încadreze în această categorie :

— Controlul cantitativ asupra importului, bazat pe restricții nu numai cantitative, ci și în privința costurilor. , Restricțiile cantitative au în general forma licențelor sau chiar a prohibițiilor, deci a unor măsuri cu caracter administrativ ;

— aplicarea de taxe și suprataxe asupra importului, cu intenția specifică de reducere a importului ;

— obligativitatea creării de depozite anticipate în valută din partea beneficiarului unei licențe de import, stabilite în general procentual față de valoarea importului. Perioada de reținere a depozitului din partea statului poate fi mai mare sau mai mică după cum statul are interesul să restrîngă într-o proporție mai mare sau mai mică importul. Procentul reținerii variază de asemenea în funcție de același obiectiv ;

— luarea de măsuri care afectează plățile din import. Asemenea măsuri cuprind de exemplu obligația importatorului anumitor mărfuri de a plăti la vedere și nu pe credit, de a depune la bancă o sumă în vederea acoperirii unor eventuale riscuri valutare etc. ;

— luarea de măsuri pentru trecerea la stat a anumitor activități de comerț exterior, limitîndu-se astfel activitățile particulare.

b) **Restricțiile asupra plăților în cazul invizibilelor curente.** La acest capitol, ponderea principală o au alocațiile valutare pentru călătorii în străinătate, inclusiv pentru turism. Numeroase state limitează aceste alocații, instituie taxe asupra deplasărilor în străinătate sau percep suprataxe la cumpărările de valută ale călătorilor în străinătate. În general, asemenea măsuri se iau în mod selectiv, stabilindu-se regimuri distincte pentru călătoriile de afaceri, de studii și de agrement.

c) **Practicarea cursurilor valutare multiple.** Numeroase țări cu monedă convertibilă — care în principiu ar trebui să aibă cursuri valutare unice — au de fapt mai multe cursuri. În unele țări există două piețe valutare paralele, una pentru valuta necesară tranzacțiilor curente, iar alta pentru tranzacțiile de capital, sau o piață oficială și una liberă.

d) **Măsurile restrictive asupra mișcărilor de capital.** Într-o serie de state există o politică de control asupra mișcărilor de capital, îndeosebi de capital pe termen scurt. După caz, o asemenea politică vizează în primul rînd ieșirile sau intrările de capital. Acest control dispune de instrumente cum ar fi : obligarea băncilor de a crea rezerve de valută calculate procentual față de pasivele acestora față de străinătate, stabilirea de plafoane pentru debitul net extern al băncilor etc.

C. K.

Muncitori străini

Prof. Gheorghe Varvara, Sibiu — Un raport prezentat recent în Adunarea Națională a Franței de Comisia financiară a acesteia aduce unele elemente noi în problema care vă interesează. Străinii (4,2 milioane persoane) reprezintă în Franța 7,7% din populația totală a țării și (cu 1,9 milioane persoane, din care 92% muncitori) 8,5% din populația ei activă. Dintre ei, 1,5 milioane (36,3%) trăiesc în regiunea pariziană, unde reprezintă 16,2% din totalul populației. În școlile primare copiii străini reprezintă 8% din totalul elevilor. Raportul constată că anul trecut rata șomajului era în rîndul străinilor cu 26% mai ridicată decît în rîndul salariaților francezi, rata accidentelor de muncă fiind de asemenea superioară. Astfel, în aceeași ramură (metalurgie) și la același nivel de calificare, indicele accidentelor grave era de 0,88% în rîndul muncitorilor francezi, dar de 2,66% la muncitorii din Maghreb și de 1,69% la ceilalți imigranți. Transferurile către familiile din țară reprezintă circa 15% din salariul mediu lunar al lucrătorilor străini, conținînd cu o parte considerată foarte modestă (2,3—3,3%) în pasivul balanței de plăți. Prezentînd conținutul acestui raport, ziarul **Le Monde** conchide : „Muncitorii străini rămîn un element structural al aparatului productiv național și, poate pentru Franța mai mult decît pentru alte țări, asigură o parte importantă a competitivității sale“, aceasta bineînțeles pe seama exploatării lor discriminatorii.

Energie nucleară

Iandola Serghie, Rîmnicu Vîlcea — 1) Primele centrale nuclearo-electrice din Iran vor intra în exploatare în 1981. Programul nuclear iranian prevede ca în 1990 să funcționeze 20 de asemenea centrale. Primele centrale sînt construite de R.F.G., pentru celelalte Iranul poartă negocieri și cu Suedia, Franța, Italia și Japonia.

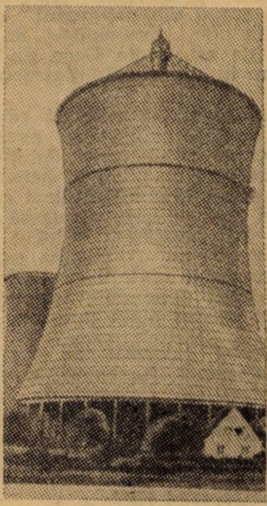

Turnul de răcire al centralei nuclearo-electrice Schmehausen (300 MW) de lîngă Dortmund (R.F.G.), construit dintr-o rețea de oțel îmbrăcată cu plăci trapezoidale de aluminiu. Sistemul de răcire utilizat permite un grad mai redus de poluare a mediului.

2) Potrivit declarației lui Guido Brunner, membru al Comisiei C.E.E. însărcinat cu problemele energetice, realizarea obiectivului Pieței Comune de a dispune în 1985 de 125 000 MW instalați în centrale nuclearo-electrice a devenit improbabilă. Revista **The Economist** consideră însă puțin probabilă chiar realizarea previziunii mai scăzute făcute de O.C.D.E. pentru țările Pieței Comune, de 91 400 MW pentru sfîrșitul anului 1985. Pînă în anul 2000, relatează buletinul **Euroforum** (nr. 2/1977), se prevede pe de altă parte construirea în țările C.E.E. a încă 180 centrale nuclearo-electrice față de cele existente în prezent. Amplasamentele a 70 dintre ele au fost deja stabilite, nu fără dificultate.

Pondere

Mihai C. Mihai, Tîrgu Jiu — Potrivit revistei sovietice **Vneșneaia torgovlea,** ponderea țărilor socialiste membre ale C.A.E.R. în producția industrială mondială a sporit de la 18% în 1950 la 33% în prezent. Ponderea lor în venitul național însumat al țărilor lumii a ajuns la 25%. Nu dispunem de date recente privind ponderea ansamblului țărilor socialiste la indicatorii amintiți.

Ceasul electronic

Virgiliu Bobeș, Călărași. — Datorită presiunii cererii, vînzările de ceasuri electronice cu cuarț au sporit anul trecut, în lumea capitalistă, de peste patru ori, depășind toate previziunile. Din totalul celor 15 milioane asemenea ceasuri, în valoare de 750 milioane dolari, vîndute în 1976 și reprezentînd 6,5% din totalul pieței capitaliste a ceasurilor, 7 milioane au fost americane, 5,5 milioane japoneze, 2 milioane elvețiene, 0,5 milioane franceze. Anul 1976 a fost al doilea an consecutiv cînd vînzările de ceasuri de toate felurile din Elveția, țară care rămîne cel mai mare producător mondial, au scăzut (cu 2,2%), datorită atît ascensiunii mai rapide a cererii pentru ceasuri electronice (în fabricarea cărora Elveția resimte încă handicapul inițial) cît și cursului ridicat al monedei elvețiene, afectînd competitivitatea exporturilor.

Noua Comisie a C. E. E.

Gruiță Otopeleanu, Zalău — Președintele Comisiei Pieței Comune, formată din 13 membri, este de la 1 ianuarie a.c. englezul Roy Jenkins, care i-a succedat premierului luxemburghez Gaston Thorn. Responsabil pentru relațiile externe ale C.E.E. este acum vest-germanul Wilhelm Haferkamp, care l-a înlocuit pe Sir Christopher Soames. În primul său discurs-program prezentat Parlamentului comunitar, la Luxemburg, Roy Jenkins a subliniat că problemele prioritare cu care este confruntată actualmente Piața Comună sînt inflația, șomajul și decalajul crescînd dintre țările bogate și țările sărace ale Comunității.

Orezul în lume

Gheorghe Aioanei, Bacău — 1) Țările cele mai mari producătoare de orez din lume se găsesc în Asia, unde această cereală ocupă în mod tradițional un loc important în alimentația populației. Pe primul loc din punct de vedere al mărimii recoltelor se situează R. P. Chineză, urmată de India, Indonezia (de unde fotografia prezintă o orezărie), Bangladesh, Japonia etc. În 1974, ultimul an pentru care dispunem de date, producția mondială de orez a fost de 323,2 milioane tone.

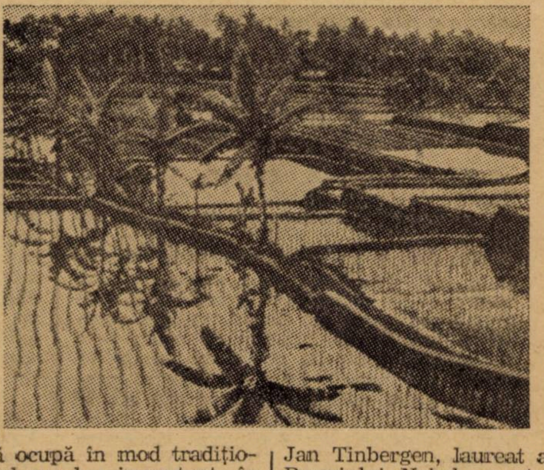

2) Profesorul olandez Jan Tinbergen, laureat al Premiului Nobel pentru economie, este, din 1972, doctor honoris causa al Universității din Cluj-Napoca.

DIN PRACTICA JUDICIARĂ A COLEGIULUI DE JURISDICȚIE ȘI MINISTER PUBLIC AL CURȚII SUPERIOARE DE CONTROL FINANCIAR (I)

COMISIE DE LICHIDARE. ACTIVITATE CU CARACTER PREJUDICIABIL. ORGANUL COMPETENT SĂ IA MĂSURILE DE RECUPERARE

Efectele dizolvării unei asociații economice intercooperatiste fiind lichidarea persoanei juridice constituite, adunării generale a împuterniciților îi revine sarcina de a lua o serie de măsuri cu privire la activitatea propriu-zisă de lichidare și anume formarea comisiei, alegerea președintelui și secretarului acesteia, programul de lucru etc.

Ca organ de conducere al fostei asociații, de la dizolvarea acesteia și pînă la lichidarea ei definitivă, adunarea generală exercită deci o serie de atribuții legate exclusiv de activitatea de lichidare.

În consecință, este singurul organ competent în luarea tuturor măsurilor necesare pentru reîntregirea patrimoniului fostei asociații, diminuat — fără echivalent — în perioada de lichidare prin actele cu caracter prejudiciabil săvîrșite de persoanele însărcinate cu activitatea de lichidare.

RĂSPUNDEREA SUBSIDIARĂ. CONDIȚII

Răspunderea materială a persoanelor încadrate în muncă, ce nu au luat măsuri de recuperare împotriva autorilor direcți, este condiționată de existența culpei acelora din vina cărora unitatea a suferit prejudiciul (pretins), dar față de care nu se mai poate recupera paguba.

Prin urmare, răspunderea materială subsidiară subzistă numai în măsura în care s-ar stabili că paguba suferită de unitate există și este imputabilă persoanelor care, dintr-o omisiune culpabilă, nu au fost urmărite.

A decide altfel ar însemna că răspunderea materială a persoanei încadrate în muncă pentru faptul de a nu fi luat măsura de recuperare în termen să funcționeze și în cazul în care unitatea nu a încercat nici o pagubă, ori cînd aceasta nu s-a datorat persoanei încadrate în muncă socotită vinovată de producerea ei, ceea ce ar fi contrar principiului consacrat prin art. 103 din Codul muncii.

PRESCRIPȚIE (ART. 108-1 COD. MUNCII). PAGUBA NĂSCUTA DIN NEURMĂRIREA UNOR DREPTURI BĂNEȘTI CUVENITE UNITĂȚII

Potrivit dispozițiilor art. 3 alin. 1 din Decr. nr. 167/1958, termenul prescripției este de 3 ani, iar în raporturile dintre organizațiile socialiste, de 18 luni.

În speță, s-a constatat că o unitate cooperatistă prestatoare de servicii nu a urmărit, în termenul legal, încasarea sumelor ce i se datorau de către beneficiar (instituție de stat) pentru efectuarea unor lucrări de reparații, limitîndu-se la anumite demersuri administrative, fără a solicita obținerea unui titlu executor. Valoarea pagubei suferite de unitatea cooperatistă, prin neîncasarea sumelor ce i se cuveneau, a fost imputată președintelui, contabilului șef și șefului compartimentului c.f.i.

Colegiul, sesizat cu contestațiile formulate de aceste persoane, a stabilit că decizia de imputare a fost tardiv emisă, considerînd că termenul de 3 ani — art. 108 (1) din Codul muncii — în care trebuia făcută constatarea pagubei a început să curgă din momentul împlinirii termenului de prescripție, de 18 luni, prevăzut de art. 3 din Decr. nr. 167/1958, care opera în raporturile dintre cele două unități.

În acest sens, s-a precizat că, întrucît unitatea creditoare nu mai avea o cale legală pentru recuperarea debitului restant, la refuzul de plată al beneficiarului nefiind sesizat organul arbitral spre a se obține un titlu pe baza căruia să se poată proceda la executarea silită a creanței, trebuie considerat că paguba s-a născut în patrimoniul unității prejudiciate la data epuizării termenului de prescripție a acțiunii pentru plata prețului.

Material întocmit de un colectiv de judecători financiari și procurori financiari din Colegiul de jurisdicție și minister public al Curții Superioare de Control Financiar

---

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

AGNETA TAMAȘ, Odorheiu Secuiesc — În perioada anilor I și II de activitate, absolvenții fac parte din categoria personalului tehnic (sau economic), după caz. La acordarea retribuției tarifare în raport de îndeplinirea integrală a sarcinilor se aplică aceleași condiții cu cele prevăzute pentru personalul de execuție, de aceeași categorie din unitatea unde lucrează.

LEAUA PREDA, Brăila — Din scrisoarea dv. rezultă că veți putea fi retribuit la nivelul de bază al funcției de subinginer proiectant la 1 iulie 1977, după efectuarea celui de-al doilea an de activitate.

IULIUS LOGHIN, Băcești, Vaslui — Funcția de casier principal la un ocol silvic este administrativă. La acordarea retribuției tarifare se aplică prevederile art. 43 din Legea nr. 57/1974. Pentru personalul administrativ și alte categorii, care nu contribuie nemijlocit la realizarea sarcinilor ce decurg din planul unității, acordarea retribuției tarifare se poate face numai în funcție de realizarea sarcinilor proprii de muncă. În cazul acestui personal nu sînt aplicabile prevederile art. 39 privind mărirea corespunzătoare a retribuției, în raport cu depășirea sarcinilor de plan.

NICOLAE CRIȘAN, București — Potrivit art. 59 din Legea nr. 27/1966, pensionarul pentru limită de vîrstă, de peste 62 ani (bărbați), cu vechime completă (cel puțin 25 ani), poate beneficia de 50% din pensie în timpul cît este reîncadrat în muncă într-una din funcțiile prevăzute în listele întocmite, în acest scop — de organele de resort.

În art. 58 din lege sînt prevăzute situațiile de excepție cînd pensionarul poate cumula pensia întreagă cu retribuția cuvenită pentru munca prestată. Dacă vă încadrați în situațiile enumerate limitativ de H.C.M. nr. 334/1971, puteți cumula pensia întreagă cu retribuția. Unitatea nu are însă obligația să vă încadreze prin cumul.

NICULINA DOBRE, Constanța — Pentru absolventele învățămîntului superior încadrate în muncă, la stabilirea vechimii necesare pentru trecerea din anul I în anul II de activitate și în continuare în primul an retribuit la nivelul de bază, se ia în considerare concediul de maternitate integral (112 zile). De asemenea, concediul medical de pînă la 90 de zile, într-un an. La împlinirea anului I de activitate, unitatea are obligația să vă retribuie corespunzător anului II, iar la sfîrșitul acestui an, la nivelul de bază.

GH. TĂNASE, București, — Potrivit art. 8 din Legea nr. 26/1967, persoana care a fost în incapacitate temporară de muncă întregul an calendaristic, nu are dreptul la concediul de odihnă. Dacă incapacitatea de muncă a durat mai puțin decît un an calendaristic, se acordă un concediu de odihnă de 15 zile lucrătoare.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 9 din 4 martie 1977

– Vizita tovarășului **Nicolae Ceaușescu** pe continentul african – contribuție de importanță istorică la dezvoltarea relațiilor României cu țările Africii **(Nicoară Ionescu)** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Plan ● angajamente. Scurtarea termenelor de punere în funcțiune a noilor obiective **(Bogdan Pădure, Ion Soare)** 2
– Piloni ai creșterii eficienței. Valorificarea integrală a metalului **(B. Vasile, Ț. Ludovic)** 4
– O nouă concepție în orientarea cercetării agricole **(acad. Nicolae Giosan)** 6
– Utilizarea pîrghiilor economice în dezvoltarea serviciilor către populație **(Ioan Georgescu)** 8
– Creșterea nivelului de trai – țelul suprem al politicii partidului **(Marin Stănică, Dan Popescu)** 10
– O puternică forță social-economică **(prof. dr. Aneta Spornic)** 12

CONDUCERE ● ORGANIZARE

– Exigențe și rezolvări specifice ale activității beneficiarului de investiții **(dr. Corneliu Russu)** 14

LECȚII

– În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Venitul național **(lector univ. Gruiță Părăian)** 16

TEORII-IDEI

– Centenarul independenței. Un moment remarcabil în lupta pentru cucerirea independenței României : crearea sistemului monetar național **(prof. dr. C. Niculicioiu)** 18
– Om-tehnică-mediu. O mai bună conservare și gospodărire a apelor **(dr. Gheorghe I. Manea)** 19
– 1907–1977 : dimensiuni economico-sociale ale problemei agrare în România.
● Circumstanțe agravante ale situației țărănimii : vechea legislație nedreaptă, împilatoare, abuzivă (II) **(lector univ. dr. Constantin Dropu)** 22
● Școli-curente-economiști. Poporanismul – doctrină contradictorie în aprecierea cauzelor și urmărilor răscoalei **(M. Rozorea)** 24
– Convorbiri economice cu **dr. Aurelio Peccei.** Necesitatea unui nou umanism și a „stăpînirii complexității" 26

ECONOMIE MONDIALĂ

– Cerințe ale noii ordini economice internaționale. O necesitate obiectivă – consolidarea independenței fiecărei națiuni (III) **(dr. Nicolae Ecobescu)** 27
– Tendințe-conjuncturi 29
– Mondorama 30
– Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69
Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

NOU

la Întreprinderea de turism, hoteluri şi restaurante Bucureşti

Filialele de turism din Cal. Griviţei nr. 140, B-dul Republicii nr. 4 şi 68 şi B-dul N. Bălcescu nr. 35 au pus în vînzare bilete pentru LITORAL.

● Serii de 12 zile la:

– Eforie Nord, în perioada 9 mai – 29 septembrie a. c.

– Eforie Sud, în perioada 19 mai – 27 septembrie a. c.

– Jupiter (căsuţe de zid în zona „Liliacul"), în perioada 5 mai – 9 septembrie a. c.

De la 22 februarie la 2 mai şi de la 15 octombrie la 23 decembrie a.c. la hotelul Parc din Mamaia se pot rezerva, la preţuri reduse, sejururi confortabile de minim 3 zile.

Piscină, jocuri mecanice, bowling, saună, orchestră renumită – sînt cîteva din atracţiile complexului Parc.

Pentru cura balneară, elegantele hoteluri din Eforie Nord şi Mangalia îşi oferă ospitalitatea, iar Întreprinderea de turism, hoteluri şi restaurante Bucureşti vă asigură bilete.

PELOX
PELOX
PELOX
PELOX

1977 MAR 24

PELOX – menţine tinereţea tenului!

PELOX – o sugestie de mărţişor!

Produsele PELOX, destinate îngrijirii tenului normal, sînt realizate într-o concepţie originală românească, avînd la bază un extract lichid din nămolul de Techirghiol. Din gama PELOX, în magazinele comerţului de stat, găsiţi : emulsie hidratantă, cremă emolientă de noapte, cremă emolientă de zi, cremă antiridă pentru zona sensibilă din jurul ochilor, şampon de tratament pentru spălarea părului şi spumant de baie.

PELOX curăţă, descongestionează, hidratează şi tonifică !

PELOX este un apărător necesar al tinereţii tenului şi, totodată, o SUGESTIE DE MĂRŢIŞOR !

Recom

Lei 5

D 646

X MG

Revista
ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

ACŢIUNI FERME PENTRU NORMALIZAREA PULSULUI ACTIVITĂŢII ECONOMICO-SOCIALE, PENTRU ÎNFĂPTUIREA MĂSURILOR STABILITE DE CONDUCEREA PARTIDULUI, A INDICAŢIILOR TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

Numărul 10 ● Vineri 11 martie 1977

TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU ORGANIZÎND ŞI CONDUCÎND FĂRĂ ÎNTRERUPERE LUPTA PENTRU SALVAREA DE VIEŢI OMENEŞTI PENTRU ÎNLĂTURAREA URMĂRILOR CUTREMURULUI ŞI NORMALIZAREA VIEŢII ECONOMICO-SOCIALE

Din momentul întoarcerii în patrie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a aflat în locurile din Capitală cel mai grav afectate de cutremur

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu — zi şi noapte, acolo unde se cereau hotărîre şi acţiune

Prima grijă, primul îndemn al conducătorului partidului şi statului : să se facă tot ce este omeneşte posibil pentru salvarea supravieţuitorilor

La marea uzină bucureşteană „23 August", înfăptuirea operativă a indicaţiilo
secretarului general al partidului a permis reluarea în timp foarte scurt a ca
denţei producţiei; colectivul de muncă s-a angajat să dea încă în această lu
nă 10 la sută producţie suplimentară, trecînd astfel la recuperarea pagubelo

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

În lupta unită, energică și eroică pentru înlăturarea marilor distrugeri provocate de cutremur

ORDINE, DISCIPLINĂ ȘI ORGANIZARE EFICIENTĂ

IMPETUOASA CONSTRUCȚIE a României noi a primit o puternică lovitură din partea forțelor dezlănțuite ale naturii. Cutremurul din 4 martie a provocat în Capitală și pe o mare suprafață a țării noastre, într-un mare număr de județe și localități urbane și rurale, grave pierderi de vieți omenești, prejudicii de ordin material atît economiei naționale cît și populației. Bilanțuri provizorii care nu exprimă nici pe departe adevărata tragedie provocată de cutremur, întrucît lucrările de degajare a dărîmăturilor scot mereu la iveală noi victime omenești, înscriu pînă acum peste 1 300 de persoane ce și-au pierdut viața și peste 10 000 de răniți și accidentați. Au fost avariate și oprite din funcțiune importante instalații industriale, numeroase instituții de cercetări științifice, de învățămînt, clădiri publice, așezăminte culturale, sanitare, edificii din patrimoniul cultural și istoric al țării, sînt avariate sau distruse însemnate părți din fondul de locuințe al localităților afectate. În unele zone, ca cea a orașului Zimnicea bunăoară, fondul locativ vechi a fost distrus în proporție de 80%.

Deosebit de mari sînt pagubele înregistrate în numeroase sectoare ale activității economice : 195 de întreprinderi au fost avariate, deteriorîndu-se un mare număr de instalații, mașini și utilaje de valoare ridicată. În același timp au fost avariate numeroase conducte de alimentare cu gaze, apă, stații de transformare, linii electrice, ceea ce a dus la stagnarea activității unor unități industriale. În agricultură seismul a provocat avarii grave, a deteriorat sute de construcții zootehnice soldate cu pierderea unui mare număr de animale.

Puternica zguduire a pămîntului a sfărîmat și dărîmat ziduri, a oprit din lucrul lor continuu uzine și fabrici, a întrerupt lumina, apa, gazele, dar n-a reușit nici o clipă să zdruncine moralul bravului nostru popor care a trecut în aceste clipe grele un înalt examen de unitate, bărbăție și solidaritate umană. Încă din clipele imediat următoare ale cutremurului întreg poporul român și-a ridicat cu demnitate fruntea, și a pornit cu elan să salveze viețile celor surprinși sub dărîmături. Decretul prezidențial pentru revenirea la normal a activității economice și vieții sociale în zonele calamitate, a acționat ca un catalizator al forțelor întregului popor, care, strîns unit în jurul partidului, a dovedit și de această dată, virtuțile străbune de curaj și abnegație în lupta pentru salvarea fiecărei vieți omenești care mai palpita sub dărîmături, pentru repunerea în funcțiune a instalațiilor de apă, electricitate, gaze, pentru aprovizionarea continuă a populației.

Oameni de omenie, de înaltă tărie morală și disciplină socialistă

FINALITATEA **umană a societății noastre socialiste și-a dovedit încă odată și cu acest prilej nobilele-i resorturi : omul, viața lui au fost pe primul plan de urgență al acțiunilor de salvare.** S-au mobilizat armata, mii de detașamente formate din oameni ai muncii, gărzile patriotice, studenți, cadre sanitare, elevi care cu toții au dat exemple de tenacitate indescriptibile în acțiunea de degajare de sub dărîmături a victimelor cutremurului, de îngrijire a celor răniți, de încartiruire a celor rămași fără adăpost. În fabricile și uzinele afectate de cutremur, în toate unitățile economice s-a muncit și se muncește fără oprire, zi și noapte, pentru repunerea în funcțiune a instalațiilor deteriorate.

Prezența președintelui țării, a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** în mijlocul echipelor de intervenție, al cetățenilor Capitalei greu încercată de seism, în toate localitățile afectate a constituit pentru ei un îndemn mobilizator, le-a insuflat încredere în rezultatele eforturilor unite prin care întregul nostru popor se străduiește, în aceste momente de grea încercare, să înlăture cît mai rapid efectele dezastruosului cutremur.

Profunda omenie caracteristică șefului statului nostru s-a manifestat și în aceste clipe de grea cumpănă pentru noi ; indicațiile date de a acorda prioritatea priorităților și de a nu se precupeți nici un efort, de a se folosi orice șansă, oricît de mică pentru salvarea viețilов omenești ce mai dăinuie prin dărîmături, măsurile de ocrotire și ajutorare a sinistraților au făcut ca tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, prezent la locurile dezastrelor din zi și pînă în noapte, să fie întîmpinat cu sentimente de adîncă dragoste și admirație pentru exemplul său de abnegație și dăruire față de patria și poporul nostru.

La propunerea tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al P.C.R., Comitetul Politic Executiv a stabilit în ziua de 8 martie a.c. o serie de măsuri pentru ajutorarea imediată a persoanelor sinistrate. Cetățenii care au locuit în blocurile prăbușite vor primi imediat locuințe în blocuri noi. Persoanele spitalizate vor putea, de asemenea, la părăsirea unităților sanitare, să se mute în noile locuințe puse la dispoziție de stat. Toți cetățenii ale căror locuințe au fost nimicite și cărora cataclismul le-a distrus avutul vor primi noile apartamente, dotate gratuit, de către stat, cu tot mobilierul necesar, inclusiv cu aparate de radio și televizoare. De asemenea, s-a hotărît, să se repartizeze gratuit sinistraților cărora le-au fost distruse bunurile personale lenjerie de pat, tacî-

muri, veselă și vase de bucătărie, în cazul bărbaților cîte 2 costume de haine și, în cazul femeilor, cîte o rochie și un costum-taior, pantofi, ciorapi, lenjerie de corp și cîte 1000 lei de persoană. În ce privește celelalte persoane evacuate, care nu și-au pierdut bunurile personale, Comitetul Politic Executiv a hotărît mutarea lor în clădiri noi, în mod organizat și eșalonat, acordîndu-se prioritate familiilor din clădirile cele mai grav avariate.

Acestea și numeroase alte măsuri cu caracter social dovedesc încă odată eforturile extraordinare, nelimitate, pe care orînduirea noastră socialistă le depune pentru viața omului și condițiile sale de trai.

Ca întotdeauna, și în aceste împrejurări spiritul realist, curajul și inițiativa organizatorică a șefului statului nostru au generat analize minuțioase ale fiecărei situații create și au condus la evaluarea realistă a posibilităților de ieșire din impas, a măsurilor ce se cer întreprinse pentru evitarea oricăror pripeli sau evaluări superficiale. Au fost apreciate eforturile deosebite, abnegația și spiritul de dăruire cu care mii de detașamente formate din oameni ai muncii, membri ai gărzilor patriotice, militari ai forțelor armate și Ministerului de Interne, cadre sanitare, tineri studenți, elevi au lucrat neîntrerupt, zi și noapte, și au reușit să scoată din ruine numeroși supraviețuitori ai cutremurului. Au fost apreciate eforturile clasei muncitoare și ale țărănimii de a salva avutul obștesc primejduit, de a repune în funcțiune instalațiile deteriorate.

Eforturi tot mai organizate, progrese în acțiunea de refacere

ACȚIUNEA de refacere cît mai grabnică a unităților industriale avariate, în scopul reintrării lor în activitatea normală de producție, a concentrat intervenții curajoase, prompte și eforturile neîntrerupte ale oamenilor muncii, inginerilor și tuturor specialiștilor. Forța conștiinței muncitorești a permis realizarea unor lucrări de reparații în condiții excepțional de dificile, un ritm de lucru deosebit, datorită cărora pînă duminică la amiază în județele Bacău, Brăila, Iași, Ilfov, Covasna și Vaslui, toate unitățile oprite și-au reluat activitatea. Pînă în seara de luni o mare parte a întreprinderilor care au suferit daune în urma seismului au fost repuse în funcțiune. Energeticienii au luptat cu dîrzenie și au reușit să repare și să pună în funcțiune un mare număr de grupuri și stații de transformare, îmbunătățind aprovizionarea cu energie electrică a Capitalei și altor localități.

Și în agricultură se muncește cu abnegație pentru refacerea construcțiilor deteriorate. Pînă marți 448 de construcții zootehnice au fost reparate și se lucra la remedierea ultimelor suprafețe de sere avariate. Lucrătorii din transporturi și comunicații au muncit zi și noapte pentru refacerea sistemelor deteriorate, pentru asigurarea circulației feroviare și rutiere.

Întregul popor își înzecește eforturile pentru refacere

IMENSELE pagube materiale pricinuite de cutremur au îndîrjit și mai mult poporul nostru în dorința nestrămutată de a nu-și precupeți eforturile patriotice pentru diminuarea nerealizărilor din întreprinderile care și-au întrerupt producția datorită cutremurului. Mii de întreprinderi din toate județele țării și din Capitală au lucrat și duminică, în special în domeniile construcțiilor de mașini, materialelor de construcții și industriei alimentare. Prin forța solidarității muncitorești s-a putut asigura aprovizionarea neîntreruptă și normală a populației Capitalei și celorlalte localități afectate de cutremur. Pe întreg cuprinsul țării se fac eforturi susținute pentru intensificarea activității productive, pentru verificarea cu maximă răspundere a fiecărui utilaj, fiecărei secții și instalații și repunerea lor grabnică în funcțiune.

Comandamentul suprem al acestor zile de grea încercare pentru poporul nostru este munca neobosită, neînfricată pentru salvarea vieților periclitate, pentru refacerea avutului public deteriorat, pentru repunerea în funcțiune a unităților productive și de servicii către populație, pentru refacerea și repararea fondului de locuințe.

Așa cum a dovedit-o din primele clipe de după cutremur, poporul nostru, strîns unit în jurul partidului a acționat cu demnitate, curaj, calm, disciplină și nețărmurit umanism și devotament patriotic pentru înlăturarea urmărilor dezastrului și normalizarea vieții economico-sociale.

Relatările celor circa 200 de trimiși speciali ai agențiilor de presă străine reflectă aspecte inedite de la fața locului ilustrînd dimensiunile pagubelor și remarcă în mod deosebit comportamentul calm și demn al populației Bucureștiului și al celorlalte zone ale țării afectate de seism, spiritul de ordine și disciplină, promptitudinea și eficacitatea măsurilor adoptate de partid, prezența neobosită a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** în zonele calamitate, indicațiile ferme date pentru salvarea vieților omenești, pentru lichidarea cît mai grabnică a urmărilor seismului și pentru reluarea cursului normal al vieții : „O activitate amplă caracterizată prin eroism, curaj, devotament“ (TASS), „Sînt impresionante curajul, calmul, devotamentul neabătut“ (China Nouă), „Atmosferă de întrajutorare omenească și angajament total“ (A.D.N.), „Bucureștiul oferă imaginea capacității omului de a se opune stihiei naturii“ (Vecerni List, ziar din Zagreb), „Președintele Nicolae Ceaușescu a vizitat regiunile afectate din Capitală și provincie, dînd indicații precise cu privire la lucrările necesare pentru înlăturarea pagubelor provocate de dezastru, pentru normalizarea situației, îmbărbătînd prin prezența sa populația greu încercată“ (U.P.I.), sînt numai cîteva din aprecierile presei internaționale referitoare la eroismul poporului nostru.

Poporul român este neînfricat în hotărîrea sa fermă de a face să renască precum pasărea Phönix din ruine frumoasa noastră Capitală, precum și celelalte localități calamitate, care vor fi transformate în orașe moderne, în hotărîrea de a înălța pe locurile azi acoperite încă de moloz fumegînd edificii moderne, fabrici și uzine, așezări urbane și rurale demne de civilizația socialistă și comunistă.

Maria D. POPESCU

ACȚIUNI FERME PENTRU NORMALIZAREA PULSULUI ACTIVITĂȚII ECONOMICO-SOCIALE, PENTRU ÎNFĂPTUIREA MĂSURILOR STABILITE DE CONDUCEREA PARTIDULUI, A INDICAȚIILOR TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

- **Forța conștiinței muncitorești — munca disciplinată, plină de abnegație și dăruire**
- **Verificarea cu maximum de competență și exigență a utilajelor și instalațiilor, concentrarea tuturor eforturilor pentru punerea în funcțiune a capacităților de producție**
- **Cu deplină responsabilitate, competență și maximă raționalitate — continuarea fermă, energică a dezvoltării economico-sociale a patriei**
- **O amplă mobilizare de forțe materiale și umane pentru recuperarea pagubelor și realizarea exemplară a sarcinilor de plan.**
- **Spiritul organizatoric și simțul gospodăresc la baza tuturor acțiunilor**

REFACEREA SISTEMULUI ENERGETIC NAȚIONAL

● Cantitățile de energie electrică furnizate în prezent asigură consumul industrial cît și al populației de pe intreg teritoriul țării ● Acțiuni convergente, susținute, pentru valorificarea celor mai ieftine resurse de producere a energiei ● Prind viață măsurile de economisire atît în întreprinderi, cît și la populație

PENTRU a funcționa, pentru a produce, fiecare unitate economică are nevoie de energie electrică. Mai mult chiar, sînt întreprinderi a căror bună desfășurare a proceselor tehnologice este direct condiționată de existența unor cantități mari de energie electrică. De aceea, pentru a satisface aceste cerințe crescînde ale economiei, s-au făcut și se fac eforturi mari pentru dezvoltarea capacităților de producție, pentru exploatarea rațională a tuturor instalațiilor de producție și transport conectate la Sistemul energetic național. În acest plin efort creator, cutremurul din seara zilei de 4 martie a.c., cu efectele sale dezastruoase, a afectat puternic unitățile producătoare de energie. În numai cîteva secunde au fost scoase total din funcțiune numeroase centrale, rețele de distribuție, transformatoare, fapt ce s-a repercutat negativ asupra activității în întreprinderi, asupra realizării producției materiale.

MOMENTE dramatice s-au petrecut, mai ales, în unitățile din sudul țării. La Centrala electrică București-vest, de pildă, a căzut acoperișul clădirii peste instalațiile ce se aflau în plină funcționare. Asemănător s-au petrecut lucrurile și la Centrala electrică Brazi. A apărut astfel pericolul unor explozii catastrofale, care a fost înlăturat numai datorită eroismului, inițiativei și competenței profesionale a celor ce se aflau în schimburile respective de lucru. Intervenția promptă a condus la oprirea grupurilor producătoare de energie electrică, la golirea din instalații a uleiului și hidrogenului — evitîndu-se astfel posibilitatea iscării unor puternice incendii. La o primă constatare s-a stabilit că un număr însemnat de grupuri electrice din 20 de centrale au suferit avarii mai mari sau mai mici, fiind scoase din funcțiune. Au fost, de asemenea, grav avariate un număr mare de transformatoare, în timp ce rețelele de distribuție au fost rupte în multe puncte de pe traseu.

Parte din instalațiile din Sistem, mai ales cele situate în nordul țării, au **continuat să producă energie, insuficientă** însă pentru a satisface cerințele. La chemarea partidului, munca plină de abnegație, depusă zi și noapte în schimburi neîntrerupte de către energeticienii țării, s-a concretizat în punerea în funcțiune treptată, încă din a doua zi după cutremur, a principalelor centrale electrice și a traseelor de distribuție. Comandamentul special organizat pentru coordonarea activității — pe baza rapoartelor prezentate din teren din 6 în 6 ore — în funcție de situațiile existente, a stabilit operativ măsuri concrete, îndrumînd specialiștii acolo unde prezența lor era strict necesară. S-a muncit cu dîrzenie și devotament în toate centralele electrice și, îndeosebi, la cele din Craiova, Pitești-sud, Govora, Brazi, Rovinari, Galați, Brăila, unde, echipele și brigăzile de muncă, nu au părăsit unitatea decît atunci cînd principalele agregate producătoare de energie au fost puse în funcțiune.

Concomitent, pe traseele de distribuție a energiei electrice, înfruntînd frigul și intemperiile vremii, echipele și brigăzile de traseiști au restabilit,

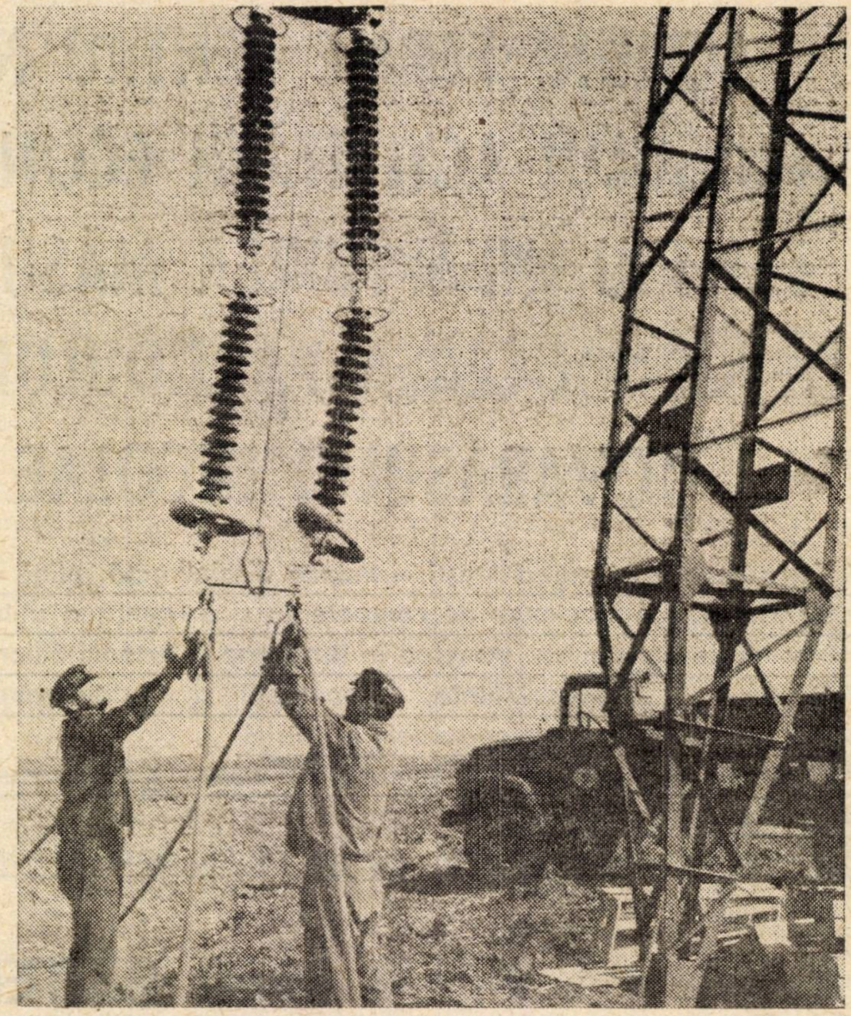

Și liniile de înaltă tensiune din numeroase puncte ale țării au avut mult de suferit datorită ravagiilor cutremurului. Echipele de intervenție au acționat cu dăruire și competență

la locurile unde existau avarii, legăturile în rețele, punînd în stare normală de funcționare toată rețeaua pe întregul teritoriu al țării. Au fost înlăturate avariile de la multe transformatoare, iar cele mai grav defectate au fost înlocuite. În prezent, sînt elaborate măsurile pentru repararea tuturor transformatoarelor și altor instalații ce au suferit mai mult de pe urma cutremurului.

ACUM întregul Sistem energetic național funcționează acoperind cerințele economiei și consumului populației. Au fost puse în funcțiune 40 de grupuri energetice din rîndul celor defectate, restul aflîndu-se într-o stare avansată de remediere a avariilor. S-a acționat și în direcția punerii în funcțiune înainte de termen a unor grupuri energetice de mare putere, care se aflau încă înainte de cutremur în stare de revizie și reparații. Așa este cazul cu grupul de 315 MW de la CET Craiova, care a fost pus în funcțiune cu 10 zile mai devreme față de data planificată, fapt ce a însemnat o mare contribuție la realizarea unei cantități însemnate de energie electrică.

Un efort susținut în asigurarea cerințelor de energie electrică l-au adus centralele hidroelectrice — ele pompînd în plus în perioada ce a trecut din acest an (mai ales în zilele lunii martie), circa 70 milioane kilowați ore. Au fost, de asemenea, efectuate de către specialiști, la toate barajele lacurilor de acumulare, sondaje și controale asupra stării lor, urmărindu-se atent dacă cutremurul nu le-a afectat. Această activitate continuă mai în profunzime — așa cum a cerut-o conducerea partidului — astfel încît să se asigure toate măsurile necesare menite să prevină orice apariție de avarii sau defecțiuni, care ar putea prejudicia funcționarea hidrocentralelor, cît și revărsarea apelor acumulate.

ODATĂ cu restabilirea situației, peste tot în unitățile producătoare de energie și de distribuție, s-a trecut la materializarea unor noi măsuri menite să asigure realizarea energiei din resurse mai ieftine — lignit, reciclarea resurselor secundare din industria metalurgică și chimică, etc. Sînt însă, în acest sens, unele neajunsuri. Industria minieră a rămas datoare energeticienilor cu livrarea, în primele două luni ale anului, cu circa 1 200 mii tone cărbune (din care 90% lignit). De asemenea, unitățile metalurgice, cît și cele chimice au rămas datoare în furnizarea la Sistem a peste 83,5 milioane kilowați/oră de energie electrică recuperabilă din resurse secundare.

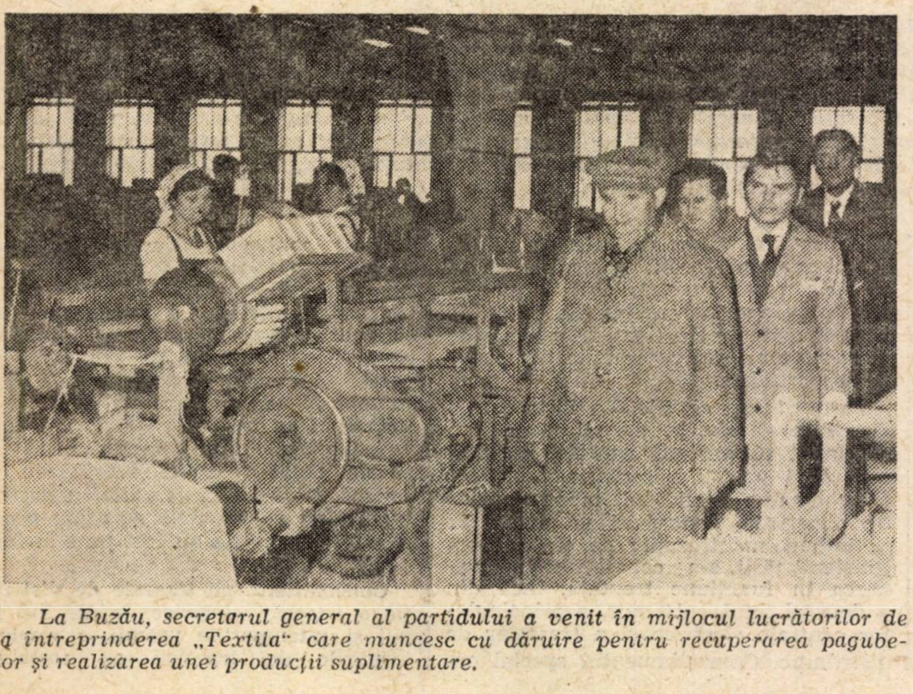

La Buzău, secretarul general al partidului a venit în mijlocul lucrătorilor de la întreprinderea „Textila" care muncesc cu dăruire pentru recuperarea pagubelor și realizarea unei producții suplimentare.

Ceea ce însă este îmbucurător — și lucrurile tind să se desfășoare așa — este faptul că atît consumatorii industriali, cît și consumul populației — se situează la cote mai scăzute, față de prevederi, datorită măsurilor luate privind gospodărirea rațională a energiei electrice și termice. În primele două luni ale anului s-a consumat mai puțin față de prevederi cu 343 milioane kilowați/ore energie electrică și 1,087 milioane Gigacalorii.

EXISTĂ, așa dar, condiții ca măsurile stabilite pentru acest an în toate unitățile Ministerului Energiei Electrice să fie înfăptuite întocmai, ca economia națională cît și populația să fie asigurate cu energia electrică necesară. De asemenea, strînsa cooperare între producători și consumatori — poate determina, în continuare, gospodărirea rațională a energiei electrice astfel încît consumul din 1977 să se situeze la cote mai reduse în raport cu anii anteriori. Aceste probleme se pun mai acut în această perioadă cînd economia națională, grav afectată, trebuie să-și mobilizeze toate resursele pentru a continua în ritm susținut procesul de dezvoltare economico-socială a patriei, pentru realizarea integrală a tuturor obiectivelor stabilite.

V. BOESCU

ÎN METALURGIE ŞI UZINELE CONSTRUCTOARE DE MAŞINI SE ACŢIONEAZĂ ORGANIZAT ŞI FERM PENTRU RECUPERAREA PAGUBELOR

Unitățile Centralei de prelucrări metalurgice într-un efort eficient de refacere și recuperare a producției

DIN cele 9 întreprinderi ale centralei industriale de prelucrări metalurgice — amplasate în diferite zone ale țării — 3 au avut de suferit de pe urma dezastruosului cutremur. Dintre acestea, două unități — respectiv Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă din Buzău și Întreprinderea „Cablul romănesc" din Ploiești și-au întrerupt pentru scurt timp producția, datorită faptului că n-au fost alimentate cu energie electrică. Suficient însă ca prima să înscrie importante pagube materiale. Unitatea de bază a centralei — Întreprinderea „Republica" din Capitală — a avut însă cel mai mult de suferit. Datorită puternicului cutremur au avut loc surpări de pereți laterali ai halelor, au fost produse grave avarieri. În plus, întreruperea alimentării cu gaze, a scos din circulație unele agregate de bază, printre care cuptoarele de încălzire a țaglelor. În același timp, au fost dereglate și alte instalații, printre care instalația hidraulică, cea de energie electrică și altele.

AICI, ca și în celelalte unități economice din Capitală și din țară, muncitorii, inginerii și tehnicienii, în frunte cu comuniștii, au acționat prompt în spiritul Decretului prezidențial, cu privire la instituirea stării de necesitate și hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., a sarcinilor trasate de secretarul general al partidului cu privire la repunerea cît mai grabnică în stare de funcționare a tuturor masinilor și instalatiilor, a tuturor secțiilor. Paralel cu activitatea intensă desfășurată de către o parte din personal pentru descongestionarea halelor de cărămizi, moloz și geamuri sparte, s-au format echipe speciale din muncitori, tehnicieni și ingineri — în componența cărora au intrat diferite specialități — care au început să verifice, cu deosebită exigență și competență, loc cu loc și punct cu punct, instalatiile de bază. Obiectivul principal urmărit a fost acela de a se pune cît mai grabnic în funcțiune utilajele respective, care să lucreze la parametrii de calitate prevăzuți în documentațiile tehnice.

După douăzeci de ore de muncă încordată fără întrerupere, în condiții extrem de grele și într-o ordine și disciplină perfecte — expresie a adîncului devotament al clasei noastre muncitoare față de partid, față de secretarul său general — eforturile au fost încununate de succese: în ziua de 5 martie la orele 12 — respectiv după aproximativ 14 ore de la declanșarea seismului — a fost dat în funcțiune laminorul de profile. A doua zi — 6 martie, la orele 15 — au fost date din nou în exploatare laminoarele de țevi fără sudură. În sfîrșit, după încă o zi — adică la 7 martie, orele 15 — au început să producă liniile de țevi sudate.

Întreprinderea „Republica", cu toate eforturile și rîvna depuse în aceste zile de întregul personal, nu și-a recăpătat încă aspectul ei obișnuit, dar se acționează ferm, cu spirit de responsabilitate și dăruire. Pe baza planului elaborat de comandamentul format la nivelul centralei, atît pentru refacerea grabnică a tuturor avariilor, cît și pentru recuperarea rămînerilor în urmă față de sarcinile de plan, sînt prevăzute măsuri și acțiuni concrete, eșalonate pe date și cu răspunderi precise.

AFECTAREA de cutremur a celor 3 întreprinderi, stagnarea lor din producție a condus la înregistrarea unor importante pierderi

În aceste momente ale refacerii, cînd economia națională are nevoie de mai mult metal, rămînerile în urmă afectează serios, pentru moment, posibilitatea de a se onora obligațiile contractuale încheiate cu diferiți beneficiari, ca și nevoile suplimentare. Muncitorii, tehnicienii și inginerii celor 3 unități în cauză sînt însă hotărîți — urmînd îndemnurile însuflețitoare ale secretarului general al partidului — să lichideze restanțele, îndeplinindu-și întocmai sarcinile de plan pe luna martie și angajamentele ce și le-au asumat în întrecere. Cifrele de care dispunem

La Uzina mecanică Plopeni, secretarul general al partidului examinează măsurile luate pentru reînceperea producției, felul în care se acționează în vederea reluării grabnice la întreaga capacitate a acesteia confirmă respèctarea acestor angajamente. Astfel, la Întreprinderea de sîrmă și produse de sîrmă Buzău, încă din primele 24 de ore ale reluării producției, muncindu-se în schimburi prelungite, s-a recuperat integral producția pierdută în noaptea de 4 spre 5 martie. De asemenea, colectivul Întreprinderii „Republica“ a reușit să recupereze în primele zile de la reînceperea fabricației 50 tone de laminate finite pline. Este un început modest, dar care atestă că pierderile înregistrate vor fi grabnic recuperate. La aceste recuperări se cer adăugate și unele producții suplimentare realizate la începutul acestei luni de alte colective de unități din cadrul Centralei. Bunăoară, colectivul Întreprinderii Laminorul din Brăila și cel de la Industria Sîrmei din Cîmpia Turzii au realizat, în plus, mai bine de 260 tone de laminate și sîrmă trefilată. Colectivul Întreprinderii de sîrmă și produse din sîrmă Buzău, la recenta întîlnire cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, prezent pretutindeni, în toate zonele afectate de cutremur, dînd indicații și sprijin pentru înlăturarea consecințelor dezastrului și refacerea economico-socială, s-a angajat ca, pînă la finele lunii martie a.c., să livreze o producție suplimentară de peste zece milioane lei.

L. ȚINTEA
I. SOARE

O puternică mobilizare a forțelor pentru desfășurarea normală a activității de producție

PRINTRE unitățile economice greu lovite de puternicul seism ce s-a abătut asupra țării noastre se numără și Întreprinderea de mașini grele — București (I.M.G.B.). În seara sinistrului, în schimbul II, într-un minut, la această mare întreprindere bucureșteană producția a stagnat. Stația de conexiune care asigură energia electrică pentru toți consumatorii din uzină a fost grav avariată. De asemenea, s-au produs dereglări la transformatoarele de curent, fapt ce a făcut imposibilă continuarea procesului de producție în toată uzina. Avarii importante s-au produs la acoperișurile halelor de turboagregate și de mecanosudură,care au impus oprirea temporară a producției din cauza deplasării căilor de rulare ale macaralelor și distrugerii parțiale a liniilor de contactori. O altă mare dereglare produsă în funcționarea capacităților de la această întreprindere a fost cea a mașinilor-unelte de performanță (mașini de gabarite mari) care au fost deplasate și dereglate.

Acționînd cu toată fermitatea, în vederea traducerii în viață a prevederilor Decretului prezidențial cu privire la instituirea stării de necesitate și a hotărîrilor Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., conducerea întreprinderii, împreună cu comitetul de partid, au mobilizat toate forțele pentru repunerea cît mai grabnică în stare de funcționare a tuturor secțiilor. Astfel, pentru asigurarea condițiilor de desfășurare normală a activității întreprinderii, în noaptea de 4 spre 5 martie, la ora 2, s-a terminat acțiunea de depistare a accidentelor de oameni, precum și verificarea punctelor cheie de alimentare cu energie electrică și combustibil, iar la ora 6 dimineața, Comandamentul instituit pe uzină a organizat în fiecare secție acțiuni de depistare a avariilor pînă în cele mai mici amănunte. La ora 7 dimineața comandamentele pe secții au format din efectivele de angajați prezenți, trei categorii de echipe de intervenție : echipe de electricieni, lăcătuși și instalatori pentru remedierea avariilor produse în instalațiile care furnizează energie electrică ; echipe de strungari, oțelari și forjori, care au intervenit pentru verificarea mașinilor și pregătirea reînceperii imediate a producției în punctele unde s-au îndepărtat avariile; echipe de muncitori indirect productivi și de deservire generală care au îndepărtat molozul, geamurile sparte și materialele căzute din structura halelor.

În acest fel, la puțin timp după producerea cutremurului, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a venit în mijlocul acestui puternic detașament al clasei muncitoare, a apreciat că s-a muncit bine pentru îndeplinirea hotărîrilor luate de conducerea partidului. Cu acest prilej, secretarul general al partidului a cerut ca în timpul cel mai scurt să se efectueze toate operațiunile de verificare a stării tehnice a tuturor mașinilor, utilajelor și instalațiilor aflate în halele care au avut de suferit. În paralel, s-a indicat să se asigure o mai mare concentrare a forțelor pentru curățirea terenului și evacuarea molozului, avîndu-se în vedere și recuperarea materialelor ce mai pot fi refolosite.

În aceste momente de grea încercare prin care trecem, prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în această întreprindere, prin exemplul său de devotament și de dăruire, a constituit un factor puternic de stimulare și mobilizare a întregului colectiv de muncă.

Ca urmare, în dimineața zilei de 8 martie, secretarul comitetului de partid, tovarășul ing. Sergiu Iliescu ne-a informat că **secțiile întreprinderii lucrează în marea lor majoritate, uzina reușind să se încadreze în graficele întocmite pentru repunerea totală în funcțiune a capacităților de producție ;** în 2 zile, prin eforturile întregului colectiv de muncă, **podurile rulante din secțiile grav avariate vor intra în funcțiune.** Comitetul de partid și colectivul de conducere au arătat că **printr-un efort suplimentar, o bună organizare și aplicarea fermă a măsurilor adoptate, întreprinderea își va realiza integral planul pe luna martie, deși producția în unele secții, a fost oprită de 4 zile. Întregul colectiv de muncă s-a angajat să lucreze 12 ore zilnic în uzină.** În aceste momente grele, oamenii muncii din această întreprindere constructoare de mașini simt sprijinul activ al Comandamentului capitalei care soluționează cu operativitate toate problemele care depășesc posibilitățile uzinei. În același timp, conducerea ministerului industriei construcțiilor de mașini, participă zilnic la sprijinirea desfășurării în condiții bune a acțiunilor de reconstrucție a secțiilor avariate.

Exemplul colectivului de muncitori, tehnicieni și ingineri de la I.M.G.B., care prin unirea tuturor forțelor a dovedit hotărîre pentru înlăturarea grabnică a urmărilor cutremurului, este edificator pentru eforturile făcute de întregul popor, condus de partid, în asigurarea mersului înainte al societății noastre socialiste pe calea progresului și bunăstării.

Maria IONIȚĂ

Hotărîți să înlăture cît mai grabnic urmările nefaste ale dezastrului, lucrătorii de la Întreprinderea de pompe „Aversa“ au trecut la refacerea acoperișurilor, a geamurilor halelor, la revizuirea mașinilor și instalațiilor — astfel încît totul să reintre cît mai curînd în normal.

UN IMPERATIV AL ECONOMIEI NAŢIONALE — SPORIREA PRODUCŢIEI DE MATERIALE DE CONSTRUCŢII

● Angajamentul suplimentar al unităţilor producătoare de ciment, cărămidă, prefabricate, articole sanitare etc. ● Organizare corespunzătoare şi concentrarea eforturilor pentru depăşirea, zi de zi, a sarcinilor de plan şi a angajamentelor asumate

ÎN ACESTE zile, marea majoritate a întreprinderilor de materiale de construcţii lucrează susţinut pentru a produce cît mai multe produse, în gama sortimentală necesară, pentru a satisface marile cerinţe ale şantierelor, ale cetăţenilor. Cutremurul însă a afectat şi unele intreprinderi din această ramură la care, din cauza avariilor suferite, procesul de producţie a fost temporar întrerupt. Peste tot însă, acum se munceşte intens, se depun eforturi mari pentru înlăturarea efectelor dezastrului, pentru sporirea producţiei.

La CESAROM, de pildă, unde s-au produs avarii la cuptoarele secţiilor de tuburi şi plăci din gresie, s-a trecut la răcirea cuptoarelor, în vederea deblocării vagoneţilor, pentru a se putea efectua remedierea lor. Lucrările de refacere a secţiilor avariate se efectuează prin efortul propriu al întreprinderii şi al centralei, urmînd să se încheie într-un termen cît mai scurt.

La Intreprinderea de materiale de construcţii — Buzău, la care centrala de beton a fabricii de prefabricate a fost serios avariată, se lucrează la amenajarea unei noi instalaţii improvizate, în vederea reluării producţiei în cel mai scurt timp. Pentru a se putea asigura însă beton de mărci superioare se preconizează ca soluţie transformarea unei centrale de beton de tip ELBA, demontabilă, care se produce de către o întreprindere a Ministerului Construcţiilor Industriale din Ploieşti.

Avarii importante s-au produs şi la Întreprinderea de prefabricate — Craiova, unde acoperişul (cca. 2000 m^2) de la hala sectorului de autoclave şi stivuire s-a prăbuşit pînă la nivelul grinzilor podurilor rulante. Se apreciază că se vor înregistra stagnări importante ale producţiei de beton celular armat, dar colectivul întreprinderii a hotărît să recupereze total sau în cea mai mare parte producţia ce se va pierde ca urmare a întreruperii activităţii.

Prin forţe proprii şi cu sprijinul centralei, Întreprinderea Progresul-Bucureşti va elimina avariile produse la secţia PREMO-II, în structura de rezistenţă a centralei de beton. Pierderile de producţie vor fi recuperate însă în perioada ce urmează.

Şi în întreprinderile din cadrul Centralei de utilaje şi piese de schimb, profilate pentru a produce materiale şi piese necesare şantierelor, se depun eforturi în scopul eliminării grabnice a avariilor de pe urma seismului. Exemplificative în acest sens sînt IREMOS şi FEROEMAIL-Ploieşti, la care s-au produs deplasări ale sistemelor de benzi transportoare pentru amestec şi formare la unele secţii de turnătorie. Cu toate că remedierea defecţiunilor s-a făcut în timp scurt, totuşi zilele de stagnare vor diminua producţia, dar restanţa va fi recuperată printr-o mai bună organizare a producţiei, printr-o deplină utilizare a capacităţilor de turnare.

CONŞTIENTE de faptul că producţia materialelor de construcţii constituie adevărată „pîine a şantierelor“, colectivele de oameni ai muncii din toate întreprinderile aparţinînd de Centrala Cimentului şi Centrala materialelor de construcţii, precum şi din întreprinderile altor centrale din MEFMC — producătoare de alte materiale de construcţii (cherestea, PAL, PFL, parchete, feronerie, obiecte sanitare, radiatoare, tuburi de fontă etc) — care nu au suferit avarii, sînt hotărîte să-şi concentreze forţele şi capacitatea de muncă pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan, pentru recuperarea restanţelor, pentru depăşirea producţiei. Bunăoară, colectivul de la Combinatul de lianţi şi azbociment Medgidia, a produs pînă la data de 10 martie a.c., peste prevederi, circa 1500 tone ciment, sute de metri pătraţi plăci de azbociment. Hotărîrea acestui colectiv este ca, pînă la finele anului 1977, să obţină suplimentar cel puţin 25 000 tone ciment.

Însemnate eforturi pentru a produce mai mult depune şi colectivul tînărului Combinat de lianţi din Hoghiz, judeţul Braşov. Zi de zi, planul la producţia de ciment este depăşit cu zeci de tone. Pînă la sfîrşitul anului, angajamentul suplimentar al acestui colectiv este de a produce peste prevederi cel puţin 2000 tone ciment. La rîndul lor, lucrătorii de la întreprinderea de lianţi Braşov vor realiza 1500 tone ciment şi 500 tone var peste planul acestei luni.

În întreprinderile Centralei materialelor de construcţii, au fost mobilizate eforturile pentru a se depăşi sarcinile de plan în fiecare lună din acest an. La unităţile din Roman, Turda, Deva, Cluj-Napoca şi Sighişoara, depăşirile se vor situat între 8 şi 12%. De asemenea, s-au stabilit măsuri pentru a se realiza suplimentar 25 mii mc panouri mari, 300 milioane bucăţi materiale de zidărie (cărămizi, materiale ceramice, elemente BCA), 250 tone obiecte sanitare, 150 mii mp faianţe şi gresie, 500 mp carton bituminos etc.

Echivalentul tuturor materialelor de construcţii ce se vor da peste plan de unităţile centralei respective, îl reprezintă construcţia a 8000 de apartamente, Trebuie subliniat faptul că în aceste zile, livrările de materiale de construcţii au sporit considerabil, şantierele primind zi de zi cantităţi cu 8—10% mai mari.

D. STĂNESCU
B. VASILE

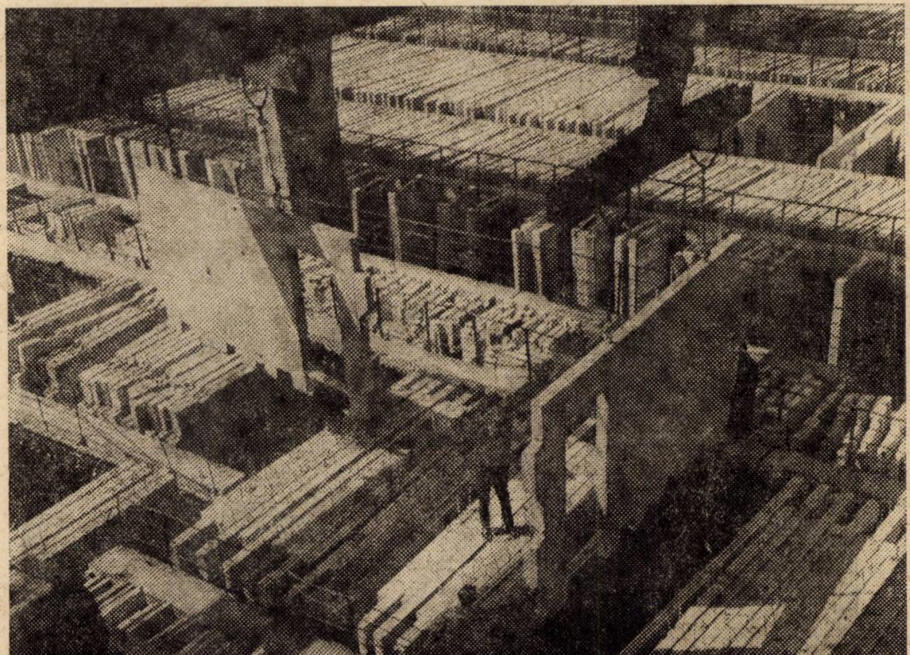

Colectivul Întreprinderii de prefabricate Militari-Bucureşti, într-un efort general, se străduieşte să pună la dispoziţia economiei tot mai multe panouri de prefabricate de bună calitate, sprijinind astfel reconstrucţia clădirilor distruse sau avariate de cutremur.

PRODUCȚII SUPLIMENTARE PENTRU COMPENSAREA PIERDERILOR

● lucru intens, cu întreaga capacitate, în schimburi prelungite ● producții sporite necesare economiei naționale ● creșterea eficienței — cale însemnată pentru obținerea unor resurse suplimentare.

ÎN condițiile unor pierderi însemnate de producție ca urmare a distrugerilor cutremurului au apărut și apar și numeroase neajunsuri de amploare pe fluxul firesc și ritmic al circuitului economic general al țării. Nu pot fi realizate însemnate producții prevăzute, se deregleazä ciclul de aprovizionare tehnico-materială, apar neajunsuri în satisfacerea necesităților pentru fondul pieței, toate acestea aducînd după sine alte perturbări de intensitate în acțiunea mecanismului producției, noi prejudicii, de însemnate proporții, pentru avuția națională, pentru întreaga noastră societate.

Conduși de partid, îmbărbătați și mobilizați de exemplul de înaltă dăruire patriotică al secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** aflat permanent în mijlocul lor, orientîndu-le și conducîndu-le nemijlocit eforturile, oamenii muncii din țara noastră au luptat și luptă cu bărbăție, cu demnitate, cu calm împotriva urmărilor cataclismului seismic ce s-a abătut asupra României. Aspra și dramatica bătălie se dă în primul rînd la locurile direct calamitate, pentru salvarea de vieți omenești. Ea se dă și pe frontul normalizării cît mai rapide a vieții economice. Desigur, se urmărește, pe de o parte crearea tuturor condițiilor pentru ca întreprinderile din economie afectate de cutremur să intre în funcțiune cît mai rapid și mai apoi să poată funcționa din nou normal, potrivit sarcinilor ce le revin în angrenajul atît de complex și precis al economiei naționale. Iar pe de altă parte se are în vedere — așa cum se sublinia în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 6 martie — **ca toate unitățile industriale, agricole, precum și din celelalte ramuri economice, care nu au avut de suferit avarii să lucreze intens, cu întreaga capacitate, în schimburi prelungite, pentru asigurarea unor producții sporite.**

Pe această ultimă cale se urmărește **compensarea pierderilor de producție, înregistrate de unitățile calamitate, cu producții suplimentare similare sau de mare necesitate socială,** realizate în scopul satisfacerii trebuințelor de aprovizionare tehnico-materială, export sau pentru fondul pieței. Se creează astfel condiții de echilibru material, financiar și valutar pentru dezvoltarea

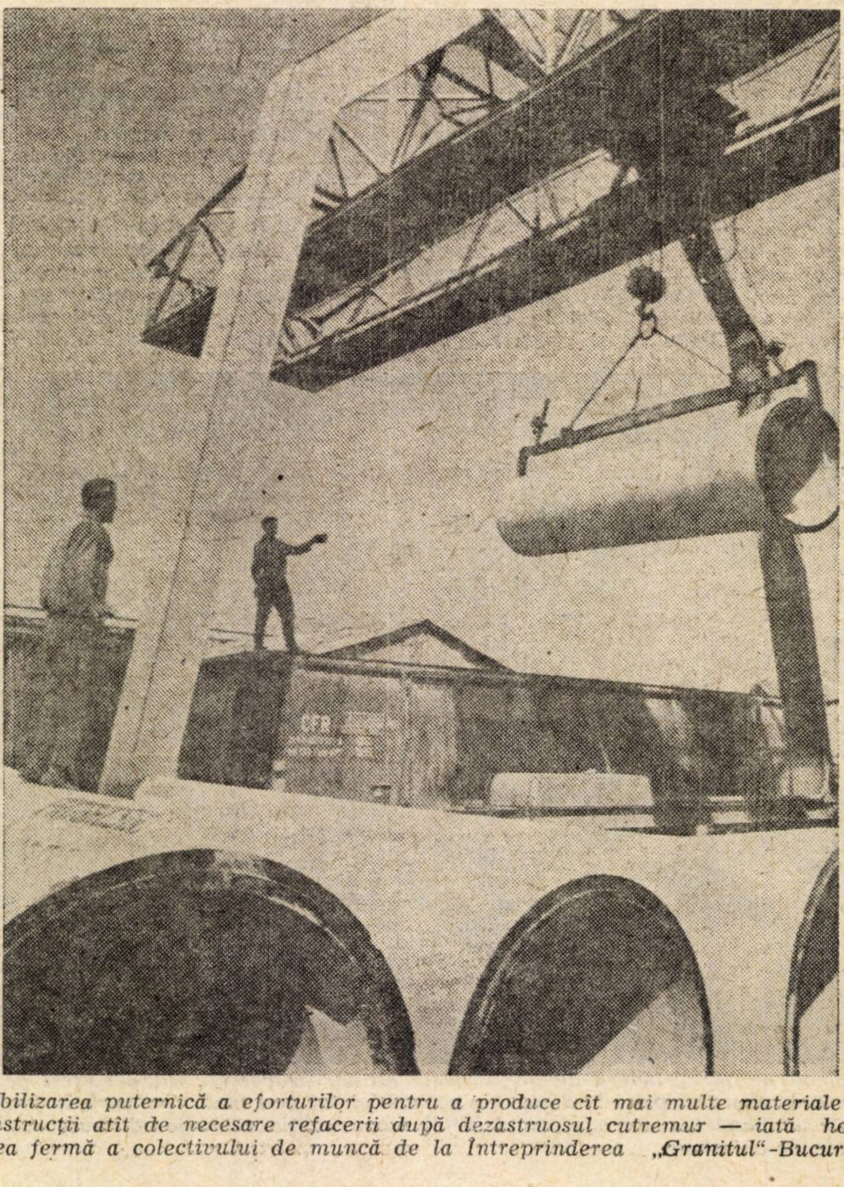

Mobilizarea puternică a eforturilor pentru a produce cît mai multe materiale de construcții atît de necesare refacerii după dezastruosul cutremur — iată hotărîrea fermă a colectivului de muncă de la Întreprinderea „Granitul"-București

ECONOMIE NATIONALA

Organizare superioară, producții ridicate, eficiență maximă — sînt cuvinte de ordine pentru întreg personalul întreprinderii „Țesătura“-Iași

economico-socială din perioada imediat următoare, pentru înfăptuirea neabătută a obiectivelor de progres și prosperitate pe drumul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate

Unitățile din întreaga economie răspund printr-o muncă intensă, prin eforturi creatoare și conjugate, acestui important comandament, realizînd cu regularitate depășiri în valoare de zeci și sute de milioane de lei ale sarcinilor de plan la produse necesare economiei naționale — materiale de construcții, produse ale industriei constructoare de mașini, ale chimiei și industriei ușoare, alimentare ș.a. Se urmărește cu persistență utilizarea mai bună a capacităților și suprafețelor de producție, realizarea unui coeficient ridicat de schimburi, mai buna organizare a producției, realizarea unei înalte productivități.

Cîteva secvențe în această direcție vor reflecta și mai concludent asemenea preocupări. În județul Bihor, de exemplu, la întreprinderea orădeană constructoare de mașini „Înfrățirea“, înfrățiți între ei și cu întregul popor, muncitorii români și maghiari au organizat schimburi prelungite încă din primele ceasuri de după seism, angajîndu-se să dea în numai 2—3 zile o producție suplimentară de 1 milion lei. În același județ, la fabrica de conserve „Avîntul“ colectivul de muncă s-a prezentat la lucru cu mult înainte de începerea programului, realizînd sarcina zilnică de producție în primele ore ale dimineții și mai apoi o importantă producție suplimentară de zeci și sute de tone de conserve de legume și carne, de compoturi, gemuri etc. atît de necesară populației lovite de seism. Urmărind asigurarea condițiilor materiale pentru obținerea producțiilor sporite, în județul Maramureș, minerii și preparatorii, precum și metalurgiștii din unități aparținînd Centralei minelor și metalurgiei neferoase din Baia Mare, au făcut din ziua de duminică 6 martie o zi normală de lucru, o zi de muncă cu trei schimburi, realizînd producții peste prevederi de circa 4 și respectiv 12 milioane lei.

La parametri superiori lucrează numeroase întreprinderi din sectorul materialelor de construcții. Astfel la combinatele de lianți și azbociment de la Medgidia și la cel de la Aleșd, duminică, 6 martie, s-au produs peste plan aproape 600 tone ciment și circa 1 000 mp plăci de azbociment, iar la Combinatul de lianți de la Hoghiz în cursul zilei de luni s-a obținut cu peste 100 t ciment în plus față de ziua precedentă Sînt rezultate care adăugate la angajamentele unităților din Centrala materialelor de construcții din București — angajamente ce evidențiază mari sporuri de producție la întreprinderile din Roman, Turda, Deva, Cluj-Napoca și Sighișoara ș.a. — relevă **preocupările asidue pentru a realiza producții cît mai mari ale unităților din sectorul materialelor de construcții, sector a cărei producție este mai necesară decît oricînd economiei naționale în această perioadă.**

O situație asemănătoare prezintă numeroase unități ale **industriei ușoare.** Acțiunile sînt îndreptate spre realizarea unor însemnate producții suplimentare destinate, atît satisfacerii unor cerințe sporite de bunuri ale industriei ușoare pentru consumul intern — cerințe amplificate de apariția unor trebuințe de primă urgență, vizînd obiecte de îmbrăcăminte, încălțăminte, articole casnice ș.a. pentru cetățenii sinistrați — cît și pentru export. Lucrînd astfel în program normal în ziua de duminică 6 martie, utilizînd cu maximum de eficiență capacitățile de producție și personalul existent, întreprinderile „Argeșeana“ din Pitești și de postav din Buhuși, „Netex“ din Bistrița, „7 Noiembrie“ din Capitală, țesătoria de bumbac „Codlea“ și cea din Galați, Bumbăcăria română Jilava și Filatura românească de bumbac din Capitală, țesătoria „Oltul“ și Filatura de la Gura Humorului prelimină încă de pe acum o depășire a planului lunar cu 3—4%, punînd la dispoziția economiei, printre altele, sute și sute de mii de metri fire și de metri pătrați, de țesături de bumbac. Produse deci intens solicitate, mai ales încorporate în confecții, atît pe piața internă, cît și la export, în scopul creării de noi posibilități pentru realizarea de importuri necesare refacerii și dezvoltării economiei.

Firește că accelerarea eforturilor privind realizarea de producții suplimentare trebuie însoțită de **accentuarea preocupărilor pentru reducerea consumurilor, a cheltuielilor materiale, pentru sporirea eficienței producției, trăsătură de bază a dezvoltării noastre economico-sociale în acest al doilea an al cincinalului afirmării revoluției tehnico-științifice.** Este un deziderat ce se impune cu putere în condițiile actuale, mai buna gospodărire a mijloacelor materiale existente constituind o cale însemnată pentru crearea de resurse suplimentare. Am reținut drept concludent în această direcție exemplul Combinatului de aluminiu din Slatina, unitate vizitată de curînd de secretarul general al partidului. Așa cum a indicat tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** prin luarea de noi măsuri pe linia gospodăririi raționale a energiei electrice — cadrul în care se urmărește, concomitent, recuperarea în mai mare măsură a resurselor secundare de energie ce se pierd în prezent și reducerea pierderilor de căldură ce se înregistrează în procesele tehnologice — se va ajunge la diminuarea cu pînă la 50% a consumului de energie electrică necesară pentru realizarea unei unități de produs, acțiune fără îndoială, cu efecte dintre cele mai însemnate asupra sporirii eficienței. Desigur că un asemenea exemplu nu este singular, el putînd fi întîlnit, în forme variate, la Combinatul siderurgic și întreprinderea constructoare de mașini din Reșița, la întreprinderi producătoare sau consumatoare de lemn și materiale de construcții și altele. Toate aceste secvențe relevate în primele zile după seism constituie acțiuni și măsuri de mare importanță menite să contribuie la refacerea cît mai rapidă a economiei și reluarea circuitului normal al acesteia, la crearea tuturor premiselor pentru înfăptuirea exemplară și depășirea sarcinilor de plan.

Dan POPESCU

PUTERNICĂ MOBILIZARE A TUTUROR RESURSELOR AGRICULTURII ŞI INDUSTRIEI ALIMENTARE

ÎN ACESTE ZILE, în toate unităţile agricole — afectate sau neafectate de cutremur — se adoptă decizii şi se iau măsuri pentru bunul mers al producţiei pentru realizarea de produse agricole suplimentare necesare bunei aprovizionări a populaţiei. În întreprinderile de industrie alimentară avariate, după o acţiune operativă şi temeinică de verificare a instalaţiilor şi utilajelor de către colective de specialişti, de reparare a celor care au avut de suferit, s-a reluat — cu foarte puţine excepţii — procesul de producţie la întreaga capacitate. Potrivit sarcinilor stabilite în şedinţa Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 6 martie, în toate unităţile agricole de stat şi cooperatiste s-au inventariat grajdurile, serele şi celelalte construcţii distruse sau avariate, pierderile de animale, acţionîndu-se energic în vederea reconstrucţiei capacităţilor zootehnice şi refacerii fondului zootehnic.

Pagubele pricinuite agriculturii de cutremurul din seara zilei de 4 martie sînt considerabile. Pe primul loc se situează avariile grave produse în sectorul zootehnic, prin dărîmarea unor grajduri, saivane, hale de păsări şi prin moartea unor animale. Amploarea efectelor — încă în curs de determinare — este mai mare în judeţele Ilfov, Dîmboviţa, Buzău, Vaslui, Teleorman, Vrancea ş.a. În zilele care au urmat cutremurului, în toate unităţile agricole afectate s-au luat măsuri de evacuare a grajdurilor care prezentau pericole iminente de prăbuşire şi de utilizare mai completă a capacităţilor rămase în stare corespunzătoare de funcţionare. La nivelul Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare potrivit sarcinilor stabilite de conducerea de partid şi de stat, s-a trecut la suplimentarea planului la efective şi la producţia de carne şi lapte în unităţile neafectate, aşa încît chiar în cursul acestui trimestru să se compenseze minusurile create.

S-au produs degradări la unele construcţii zootehnice mai vechi, construite necorespunzător, fără a se acorda atenţia necesară structurilor de rezistenţă. Aceasta evidenţiază caracterul realist al orientării potrivit căreia construcţiile zootehnice trebuie să corespundă din toate punctele de vedere necesităţilor de durabilitate determinate de exploatarea lor o perioadă îndelungată de timp, de multe ori de 40—50 de ani. Este un aspect foarte important de subliniat acum, cînd multe unităţi agricole — de stat şi cooperatiste — se află în plin proces de modernizare a construcţiilor zootehnice.

Un alt domeniu din agricultură afectat puternic de calamitate este producţia de legume în sere, prin avarierea totală sau parţială a unor complexe de sere.

La complexul „30 Decembrie“ s-au prăbuşit peste culturi 6 ha de seră, iar la alte 10 ha scheletele s-au înclinat, fiind sprijinite prin intervenţia energică a lucrătorilor şi menţinute în producţie. Circa 10 000 mp de geamuri au fost deja înlocuite. La complexul de sere Popeşti-Leordeni s-au prăbuşit 4 ha de seră, iar 50 ha au fost în pericol iminent de prăbuşire. La această unitate, cu pondere mare în asigurarea pieţei Capitalei cu legume timpurii, s-au înlocuit peste 20 000 mp de geamuri.

Repunerea în stare de funcţionare a întregii suprafeţe de sere construite necesită un efort important, atît din partea lucrătorilor din unităţile respective, cît şi a celor din alte sectoare ale economiei. Printr-un asemenea efort bazat pe o bună organizare a muncii şi utilizarea tuturor resurselor interne, materiale şi de forţă de muncă s-a asigurat reintrarea într-un ritm normal de funcţionare a Întreprinderii de sere de la Işalniţa-Craiova. Acelaşi lucru se poate spune şi despre alte complexe de sere, avariate într-o măsură mai redusă.

La repunerea rapidă şi în totalitate, în stare de funcţionare a întregii suprafeţe de sere aflate în producţie va contribui, desigur, sprijinul material şi tehnic din partea unor întreprinderi industriale. S-a estimat, spre exemplu, că pentru ridicarea sau consolidarea suprafeţelor de seră avariate sînt necesare circa 20 tone de oţel beton, 80 tone de bile-manele, peste 40 mii mp de geam ş.a. ; livrarea acestor materiale în timp scurt va asigura reluarea procesului de producţie în ritm normal. Desigur se va căuta şi utilizarea tuturor rezervelor locale.

Nomenclatorul de materiale sugerează şi necesitatea asigurării cu lucrători cu calificări corespunzătoare a complexelor de sere afectate. În cadrul Trustului pentru producerea legumelor de seră au fost constituite echipe speciale de intervenţie, totalizînd 30 de geamgii, 20 de lăcătuşi şi 5 sudori, care au reuşit să refacă structurile de rezistenţă afectate, să ancoreze din exterior serele.

Pagube s-au înregistrat şi la întreprinderile Centralei viei şi vinului, la unele silozuri de cereale situate în judeţele afectate mai puternic de cutremur, la întreprinderi de prelucrare şi industrializare a legumelor şi fructelor, de producere a nutreţurilor combinate, la unităţi din cadrul Trustului inului, cînepii şi bumbacului, al Centralei de exploatare şi întreţinere a lucrărilor de îmbunătăţiri funciare şi gospodărire a apelor. O caracteristică comună este, şi aici, faptul că se acţionează rapid şi organizat pentru repunerea în funcţionare a capacităţilor în cel mai scurt timp.

Din datele centralizate de la 50 de întreprinderi pentru producerea nutreţurilor combinate a rezultat — la data de 7 martie — că numai două nu funcţionau la întreaga capacitate : celelalte, după mai multe ore de intervenţie energică, au intrat în cursul normal al producţiei, cu sarcini suplimentare, pentru a compensa pierderile provocate

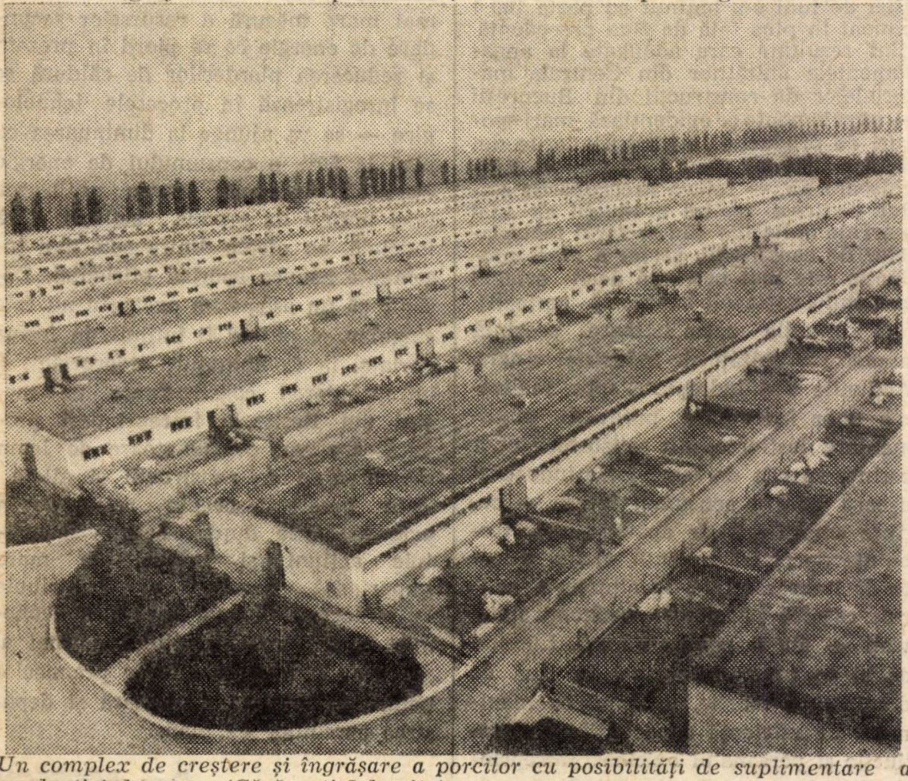

Un complex de creştere şi îngrăşare a porcilor cu posibilităţi de suplimentare a producţiei de carne (Căzăneşti-Ialomiţa)

ECONOMIE NATIONALA

Organizarea rațională a formațiilor de lucru, mobilizarea tuturor mijloacelor mecanice la executarea exemplară a lucrărilor agricole de primăvară au devenit acțiuni de importanță excepțională pentru obținerea unei producții agricole mari, pentru diminuarea pagubelor provocate agriculturii.

de cutremur. Întreprinderile de prelucrare a cînepii Alexandria și Buzău, cu toate avariile suferite, și-au reluat activitatea încă în ziua de 5 martie, după cîteva ore de întrerupere în cursul schimbului I, lucrările de reparații efectuîndu-se în paralel cu producția.

La unele silozuri s-a deplasat un mare număr de specialiști și muncitori pentru înlăturarea grabnică a defecțiunilor. Institutul de proiectări al ministerului a acordat sprijin tehnic pentru expertizarea construcțiilor ce prezintă degradări. Cu toate avariile produse la unele instalații de colectare, răcire și prelucrare, fabricile de industrializare a laptelui lucrează la capacitatea medie zilnică normală ; în toate aceste fabrici există posibilități de suplimentare a cantităților de produse lactate finite.

La Întreprinderea de industrializare a sfeclei de zahăr-Bod, procesul de producție s-a întrerupt timp de cîteva ore. S-au făcut rapid remedierile necesare, s-a trecut la alimentarea cu păcură a cazanelor și, astfel, prelucrarea a fost reluată operativ. Fabricile de produse zaharoase au avut, la 5 martie și în zilele următoare, o activitate normală (cu excepția Întreprinderii de produse zaharoase-București). Din cele 13 întreprinderi din subordinea Centralei uleiului, încă din prima zi după cataclism au lucrat în program normal 10, iar celelalte 3 — cu o parte din secții ; au fost dirijate imediat materie primă, autocamioane, cisterne pentru recuperarea uleiului din tancurile avariate.

Ritmul și modul în care se acționează în toate sectoarele din agricultură îndeptățesc concluzia că dificultățile de moment vor fi depășite prin acțiuni energice întreprinse în fiecare unitate în parte și la fiecare loc de muncă, prin coordonarea activității tuturor unităților din teritoriu, subordonate aceleiași centrale, așa încît pagubele să fie compensate în cel mai scurt timp.

Angajarea patriotică, plină de abnegație din aceste zile a oamenilor muncii din unitățile subordonate Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare sînt ecoul responsabil la sarcina trasată imperativ de conducerea partidului, privind normalizarea cît mai rapidă a vieții economice și sociale asigurarea hranei și a altor bunuri de primă necesitate pentru întreaga populație, obiectiv ce se realizează pînă în prezent în condiții bune.

La aprovizionarea normală a populației în aceste zile au contribuit în mod deosebit coordonarea și concentrarea eforturilor unor unități agricole din județele care au suferit mai puțin din cauza seismului, pentru a sprijini localitățile grav afectate, îndeosebi Capitala țării. În aceste zile, numeroase transporturi de produse agroalimentare au sosit fără întrerupere din aceste județe. Astfel, din județul Galați au sosit importante cantități de carne, din județul Mureș — conserve și lapte, produse zaharoase din județul Brașov, produse de panificație și alimentare din județul Iași, apă minerală și pîine din județul Covasna etc. Continuarea acestor eforturi va fi necesară încă o perioadă, ceea ce impune din partea unităților agricole luarea unor măsuri suplimentare de creștere a producției, prin utilizarea tuturor spațiilor construite (zootehnice, de producere a legumelor).

Pentru lucrătorii din agricultură, producția din acest an va fi un test de eroism, de voință, de organizare rațională și de înaltă răspundere patriotică. Aceste zile sînt pentru locuitorii satelor un moment de manifestare a aceleiași fermități și dăruiri patriotice pentru executarea exemplară a tuturor sarcinilor ce le revin. Întreaga lor capacitate de muncă, de organizare și inițiativă trebuie concentrată spre efectuarea neîntîrziată, exemplară a lucrărilor agricole de primăvară, a tuturor arăturilor, semănatului, lucrărilor pomicole și viticole, pentru îngrijirea animalelor. În acest fel, solidari cu întreaga națiune, vor reuși să-și aducă o contribuție însemnată la dezvoltarea economico-socială a țării, la crearea unor disponibilități de produse agroalimentare necesare economiei naționale și populației.

Ritmul în care se execută lucrările agricole de primăvară și evoluția condițiilor agro-meteorologice sînt premise sigure că în acest an se poate obține o recoltă bună. Semănatul culturilor din prima urgență s-a efectuat deja — pînă la 8 martie — în cooperativele agricole pe 14% din suprafața planificată ; la legumele timpurii, la aceeași dată era însămînțată 30% din suprafața planificată în sectorul cooperatist al agriculturii. În județele din sudul și estul țării, care participă cu o pondere mai mare la aprovizionarea Capitalei și a celorlalte centre urbane din zonă cu legume proaspete, suprafețele însămînțate pînă la aceeași dată erau cu mult mai mari, reprezentînd, în medie, 40% din suprafața planificată (Dolj 64%, Ialomița — 63%, Constanța — 72%, Tulcea — 92%).

Pregătirea recoltei din acest an pentru a obține o producție ridicată la toate culturile este, în condițiile pagubelor importante produse de seism economiei naționale, cea mai importantă acțiune pentru menținerea în permanență a standardului ridicat de aprovizionare a populației imprimat în aceste zile. Utilizarea la întreaga capacitate a tractoarelor și mașinilor agricole, cultivarea tuturor suprafețelor agricole așa încît fondul funciar să fie utilizat la întregul său potențial, participarea la lucru a tuturor locuitorilor satelor sînt tot atîtea sarcini rezultate din imperativele momentului, trasate de conducerea de partid în împrejurările speciale din aceste zile.

Un accent deosebit trebuie pus pe obținerea unor producții cît mai mari de legume timpurii. Producția acestor legume, la care se estimează cereri imediate foarte ridicate, a fost favorizată mult de evoluția condițiilor agrometeorologice : o desprimăvărare neobișnuit de timpurie, un regim normal de umiditate și, în consecință, o evoluție biologică rapidă a plantelor. Dar, pentru a obține producții mari la legumele timpurii sînt necesare cantități mari de răsaduri. Pentru producerea acestora, Centrala de legume-fructe a luat măsuri de extindere a capacităților de producere a răsadurilor, necesare peste cantitățile planificate atît unităților agricole care și-au suplimentat sarcinile de producție, cît și producătorilor individuali, în gospodăria cărora în acest an se vor produce mai multe legume. (De exemplu, la complexul de sere din Călărași, prin folosirea mai completă a răsadnițelor, se vor produce — suplimentar — două milioane de răsaduri de tomate și ardei gras, care vor fi expediate în unitățile afectate de seism). Posibilități de suplimentare a producției au fost identificate și în alte complexe de sere, existînd condiții ca piața să fie abundent aprovizionată în această primăvară.

Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în linia întîi a bătăliei împotriva efectelor seismului a dat un imbold deosebit întregii activități și a contribuit în mod hotărîtor la unirea eforturilor în vederea reintrării în normal a vieții economico-sociale. Sarcinile stabilite în aceste zile, exemplu dat de activitatea neobosită a secretarului general al partidului au mobilizat lucrătorii din agricultură, care acționează ferm la locul lor de muncă pentru obținerea unei producții agricole cît mai mari, pentru aprovizionarea îndestulătoare și ritmică a populației cu produse agroalimentare, acum și în tot cursul anului.

M. CRIVINEANU

Expresie a umanismului politicii partidului nostru

OMUL ÎN CENTRUL TUTUROR PREOCUPĂRILOR ȘI ACȚIUNILOR

ODATĂ mai mult, în dureroasele împrejurări prin care am trecut s-a vădit profundul umanism al orînduirii noastre, al cărei țel suprem îl constituie bunăstarea, civilizația, fericirea întregii națiuni. Prezent, la bine și la rău, în mijlocul poporului său, căruia i se dăruiește cu toată ființa sa, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, reîntors de urgență în țară, s-a aflat, împreună cu tovarășa **Elena Ceaușescu**, încă din primele momente ale sosirii în patrie la locurile din Capitală care au avut cel mai mult de suferit de pe urma cutremurului.

Calmul, curajul, dragostea sa fierbinte pentru popor, pentru oameni, cuvîntul său înțelept, au îmbărbătat de la început inimile celor care începuseră crîncena luptă, ce avea să dureze zile și nopți în șir, pentru a limita urmările cutremurului, pentru a salva tot ceea ce putea fi salvat. Aflat, neobosit din zori și pînă noaptea tîrziu, în primele rînduri ale celor care au dat această aprigă luptă, nu numai în Capitală, dar și în celelalte localități și zone afectate grav de cutremur, pretutindeni, secretarul general al partidului, a cerut să se acționeze, să se concentreze toate forțele pentru a fi salvate viețile omenești, toți oamenii, car ar mai fi putut încă să trăiască sub dărîmături. Revenind în repetate rîndur prin punctele cele mai grav lovite, secretarul general al partidului a urmărit în permanență progresele înregistrate în lucrările de salvare a supraviețuitorilor, evacuarea și cazarea sinistraților, celelalte operațiuni de înlăturare a urmărilor cutremurului. Ș acolo unde s-a simțit nevoia, sfidîn pericolele, pătrunzînd în subsoluril unor blocuri vecine celor prăbușite, secretarul general al partidului a dat indicații concrete, a găsit soluții pentr crearea de noi posibilități de salvare eventualilor supraviețuitori. „Salvare vieților omenești este prima urgenț Trebuie folosită și cea mai mică șan de a salva un om“ a cerut pretutinde tovarășul **Nicolae Ceaușescu**. Și, într-adevăr, acționîndu-se sub semnul acestei idei de adevărat umanism numroase vieți au putut fi astfel salva chiar și acolo unde, sub dezolantele mormane de ruine, se părea că orice urmă de viață încetase.

Totodată, secretarul general al partidului a cerut să fie salvate bunurile cetățenilor și ale obștei pentru că toate acestea sînt rodul muncii oamenilor. Pagubele provocate de cutremur sînt imense și trebuie făcute toate eforturile pentru recuperarea a tot ceea ce poate fi recuperat, pentru a putea limita la maximum aceste pierderi. Grav afectat de cutremur este fondul de locuințe. Grija partidului pentru oameni, pentru a le crea cît mai bune condiții de viață, umanismul politicii sale s-au materializat în decursul anilor și prin construirea unui număr impresionant de noi locuințe. Numai în cursul anului trecut fondul locativ a sporit cu 138,2 mii locuințe și cu 72,3 mii locuri în cămine pentru nefamiliști. Și iată că o parte din munca poporului nostru, din eforturile făcute pentru a asigura fiecărei familii de oameni ai muncii o locuință corespunzătoare, au fost spulberate în secundele de haotică dezlănțuire a forțelor naturale. Încurajator în această grea încercare este totuși faptul că imensa majoritate a construcțiilor realizate în anii socialismului și-au dovedit trăinicia, au trecut cu succes această probă de maximă intensitate, că avariile provocate la noile blocuri sînt de regulă superficiale.

Rănile suferite de Capitală, de localitățile afectate de cutremur sînt dureroase, ne întristează inimile tuturora, dar ne și încordează voințele pentru a înlătura cît mai grabnic urmările seismului, pentru ca viața noastră a tuturor să reintre pe făgașul ei normal, de muncă disciplinată, ritmică, pentru realizarea marilor obiective ale dezvoltării noastre social-economice. Pretutindeni în toate localitățile afectate tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a îmbinat grija pentru înlăturarea grabnică a urmărilor imediate ale cutremurului cu preocupările pentru refacerea și dezvoltarea ulterioară a localităților. La Zimnicea, unde 80% din fondul locativ vechi a devenit

De la Depozitul central Militari se expediază mobilă pentru sinistrați de nefolosit, secretarul general al partidului a indicat să fie construite 4 000 de apartamente în blocuri în general cu 4 etaje, din care circa 2 000 să fie date în folosință încă din anul acesta, iar pînă la sfîrșitul anului viitor întreaga populație să beneficieze de locuințe noi, trainice, confortabile. La Alexandria s-a hotărît, împreună cu cetățenii, ca centrul orașului să fie reconstruit astfel încît să i se schimbe total vechea înfățișare provincială. La Turnu Măgurele, la Craiova, la Ploiești, la Buzău, în alte localități, secretarul general al partidului a dat indicații concrete, precise, pentru reconstrucție, pentru îmbunătățirea sistematizării, pentru consolidarea și păstrarea fondului valoros de clădiri vechi. Pentru Capitală și orașul Zimnicea s-a și stabilit de altfel ca planul construcției de locuințe să fie suplimentat chiar anul acesta cu încă 7—8 000 de apartamente. Toți cetățenii ale căror locuințe au fost distruse vor primi case noi, complet mobilate, iar celelalte persoane evacuate, care nu și-au pierdut bunurile, vor fi mutate în clădiri noi, organizat și eșalonat în funcție de urgențe.

La eforturile pe care le întreprinde statul pentru recuperarea pagubelor — și reamintim că în ședința din 6 martie Comitetul Politic Executiv a hotărît constituirea unui fond de ajutorare a sinistraților în valoare de un miliard de lei — este necesar ca fiecare dintre noi să ne aducem întreaga contribuție, dînd dovadă de înalt spirit de răspundere, patriotic, civic, de simț gospodăresc. În acest sens, Comitetul Politic Executiv a cerut ca în acțiunea de evaluare a avariilor suferite de diferite clădiri să se manifeste maximă seriozitate, responsabilitate și competență pentru a se evita orice apreciere pripită și exagerată. Acum cînd sînt atîtea mii de familii, pentru care statul face toate eforturile să le asigure locuințe, pentru a le adăposti bunurile este firesc ca în toate acele locuințe care nu prezintă decît avarii mărunte, superficiale, a căror structură de rezistență nu este afectată, viața să își continue cursul firesc. De asemenea, este o îndatorire ca, acolo unde este posibil, să se acționeze chiar de către cetățeni pentru efectuarea unor reparații care să permită locuirea în continuare și evitarea accentuării degradării clădirilor, urmînd ca reparațiile capitale să fie făcute ulterior, în baza programelor ce se vor adopta în acest scop. Înlăturarea cît mai grabnică a tuturor urmelor dezastrului, curățirea străzilor, a curților, a instituțiilor, a spațiilor comerciale, degajarea completă a tuturor locurilor de moloz și dărîmăturilor, este o largă acțiune de masă la care trebuie să participe cît mai mulți cetățeni sub conducerea comitetelor de stradă a Comitetelor Frontului Unității Socialiste, a consiliilor populare.

O ÎNCERCARE grea pentru poporul român în care umanismul politicii partidului nostru, în care solidaritatea și unitatea întregii națiuni, a tuturor oamenilor muncii în jurul partidului, a secretarului său general, s-au verificat încă o dată. Concomitent cu eforturile supraomenești pentru salvarea vieților, s-a acționat metodic, cu numeroase forțe pentru evacuarea tuturor celor aflați în pericol, pentru cazarea sinistraților, pentru adăpostirea bunurilor lor. În primul rînd, omul, cu tot ceea ce ține de viața sa — a fost cuvîntul de ordine dat de secretarul general al partidului sub care zeci și sute de mii de cetățeni ai patriei, ostași, studenți, oameni ai muncii de cele mai diferite profesii au acționat neobosit, cu înaltă abnegație, într-un adevărat elan de întrajutorare umană, în zilele și nopțile care au urmat cutremurului. Stă în puterea noastră să înlăturăm cît mai repede urmările tragice ale cutremurului și la această eroică muncă, trebuie să participăm cu toate forțele fiecare dintre noi. Nimic nu poate fi prea mult pentru ca viața patriei noastre să se restabilească integral, pentru a ne continua mersul înainte pe drumul stabilit de cel de-al XI-lea Congres, de Programul partidului, drumul progresului, bunăstării și al fericirii întregului popor.

Nicoară IONESCU

Secvențe semnificative ce ilustrează grija pentru cetățenii cu locuințe grav avariate și pentru bunurile lor

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

O sursă de sporire a productivității muncii

ORGANIZAREA ACTIVITĂȚILOR AUXILIARE

Astăzi — despre „resursele“ transportului intern

Trecerea în munci direct productive a personalului ce va fi eliberat în urma raționalizării și mecanizării operațiilor de transport, manipulare și depozitare va asigura Întreprinderii de utilaj chimic-Ploiești, la nivelul anului 1980, sporirea producției cu peste 43 milioane de lei.

ÎNTREPRINDEREA de utilaj chimic (I.U.C.)-Ploiești, profilată în principal pe producția de utilaj tehnologic pentru industria chimică și rafinării, a realizat și depășit sarcinile de plan în ultimii trei ani, cu o bună corelație a indicatorilor de bază. Deosebit de semnificativă este dinamica rezultatelor. Astfel, față de anii precedenți producția globală a înregistrat creșteri de 10,1% în 1975 și de 15,1% în 1976 ; la producția marfă ritmurile au fost de 8,4% și, respectiv, 9,7%.

O remarcă specială trebuie făcută în ce privește evoluția productivității muncii, *creșterea de la un an la altul fiind de 9,7% în 1975 și de 11,8% în 1976, în condițiile reducerii efectivului angajat. Dacă în 1974, din sporul producției globale 90,2% s-a realizat pe seama creșterii productivității muncii, în 1976 întregul spor de producție a fost obținut numai pe această cale, un aport însemnat revenind efectelor folosirii metodelor moderne de organizare și pregătire tehnică a producției.*

COLECTIVUL întreprinderii a desprins concluziile ce se impuneau pentru activitatea sa din observația făcută de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 12—13 mai 1976, că în industrie, **„...deși 90% din producția suplimentară s-a obținut pe baza productivității muncii, totuși mai sînt rezerve care depind de buna organizare a muncii, de calificare, de reducerea personalului neproductiv de la transportul intern și din servicii, care în unele întreprinderi ajunge pînă la 25%“**. Pornind de la analiza rezervelor existente din acest punct de vedere, de la indicațiile date de secretarul general al partidului cu prilejul vizitelor în întreprindere, consiliul oamenilor muncii a alcătuit colective de specialiști care au întocmit studii privind raționalizarea transportului intern și mai buna gospodărire a suprafețelor de depozitare, mecanizarea operațiilor de încărcare și descărcare, reorganizarea fluxurilor tehnologice în vederea reducerii distanțelor de transport. Organizarea transportului uzinal — între secții și în cadrul secțiilor — s-a împletit strîns cu cea a operațiilor tehnologice și a condiționat în mare măsură desfășurarea ritmică a acestora, contribuind în mod nemijlocit la reducerea cheltuielilor de muncă pe unitatea de produs.

COMPONENTE ALE RAȚIONALIZĂRII :

- eliminarea parcursurilor inutile ale unor materiale și semifabricate
- îmbunătățirea fluxurilor tehnologice pentru reducerea distanțelor de transport
- reorganizarea unor depozite și a unor secții
- mecanizarea operațiilor de transport și manipulare

EVALUAREA TRANSPORTURILOR INTERNE ÎN 24 ORE
(Incărcătura medie = 2 t)

Itinerariul parcurs	Număr mediu transp.	Dist. medie km	Totul t/km
VARIANTA INIȚIALĂ			
Depozit țevi și profile - secția prelucrări mecanice	3o	o,2	12
Depozit țevi și profile - secția rulmenți	2o	o,6	24
Depozit țevi și profile - atelier forjă	3o	o,3	18
Depozit țevi și profile - secția sculărie și mecano-energetic	1o	o,6	12
Forjă - prelucrări mecanice	12	o,2	4,8
Forjă - secția rulmenți	16	1,2	38,4
Prelucrări mecanice - sector plăci tubulare	6	o,4	4,8
Prelucrări mecanice - cazangerie	2o	o,3	12
		TOTAL :	126
VARIANTA OPTIMIZATĂ			
Depozit țevi și profile - secția prelucrări mecanice	3o	o,1	6
Depozit țevi și profile - secția rulmenți	2o	o,3	12
Depozit țevi și profile - atelier forjă	3o	o,6	36
Depozit țevi și profile - secția sculărie și mecano-energetic	1o	o,8	16
Forjă - prelucrări mecanice	12	o,4	9,6
Forjă - secția rulmenți	1o	1,2	24
Prelucrări mecanice - cazangerie	2o	o,3	12
		TOTAL :	115,6

În urma reconsiderării sistemului de organizare a transporturilor uzinale, folosindu-se elemente din tehnica analizei valorii, au fost înlăturate parcursurile inutile ale unor materiale și semifabricate, care necesitau un volum mare de muncă (manuală, necalificată) și măreau nejustificat durata ciclului de producție. Ca urmare a noului sistem de organizare, **ponderea muncitorilor din transporturile interne** (față de total muncitori de bază) **a scăzut de la 15,1% în 1974, la 12,6% în 1976 ; s-a redus ponderea mijloacelor de transport în totalul fondurilor fixe, de la 12,5% în 1974, la 10,8% în 1976** (la acest rezultat s-a ajuns și prin utilizarea mai judicioasă a capacităților de transport existente). Crearea de noi locuri de muncă în secțiile de bază a permis atragerea către aceste secții a lucrătorilor eliberați din secțiile anexe și de deservire, cu un efect economic deosebit de pozitiv pe diferite planuri: creșterea volumului de producție, sporirea productivității, reducerea cheltuielilor de producție și a ciclului de fabricație etc.

Propunerile de îmbunătățire în continuare a fluxului de transport vizează atît reorganizarea unor depozite, cît și reamplasarea unor secții. De exemplu, s-au propus reorganizarea depozitului de tablă și a celor de profile și țevi ; reamplasarea secției uzinaj și, o dată cu aceasta, amplasarea judicioasă a instalațiilor și utilajelor aferente. Totodată, introducerea sistemului de rastele tip pom va asigura depozitarea în condiții superioare și eliminarea unor manipulări inutile, concomitent cu reducerea suprafețelor de depozitare.

În vederea creșterii gradului de mecanizare a operațiilor de manipulare a apărut ca necesară dotarea depozitelor cu dispozitive care să mențină planeitatea tablelor, cu mecanisme care să ușureze descărcarea din vagoane și manipularea în cadrul depozitului. Înainte de a fi introduse în fluxul de fabricație, tablele urmează a fi curățate în instalația de sablare-pasivizare (prevăzută a fi amplasată în apropierea atelierului de pregătire), eliminîndu-se astfel polizarea dinaintea operației de sudură.

La manipularea țevilor, înlocuirea podului rulant prin folosirea motostivuitorului cu brațe laterale va elimina atît dereglările în aprovizionare, cît și deteriorarea țevilor. Pentru reducerea manipulărilor premergătoare operației de lustruire a țevilor, urmează să fie amplasată o instalație automată în cadrul atelierului debitare-pregătire, care va executa decaparea, spălarea, uscarea, sablarea, curățirea, îndreptarea, debitarea, șanfrenarea capetelor la interior

lect. univ. Ștefan GHEORGHE
Ploiești

(Continuare în pag. 17)

CONDUCERE·ORGANIZARE

> **„În viitor nu se vor mai începe lucrări de irigații și îmbunătățiri funciare pînă nu va fi elaborat planul de sistematizare și organizare a teritoriului fiecărei unități agricole, al fiecărei comune".**
>
> (Din cuvîntarea tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU**, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., din 27–28 decembrie 1976).

O acțiune de amploare și importanță deosebită pentru agricultura românească

PROIECTAREA LUCRĂRILOR DE HIDROAMELIORAȚII — CONCOMITENT CU SISTEMATIZAREA ȘI ORGANIZAREA TERITORIULUI

SISTEMATIZAREA, amenajarea și organizarea sistemelor de irigații și desecări comportă, după cum se știe, investiții importante. De aceea, este absolut obligatoriu ca investițiile care se fac în acest domeniu să fie astfel fundamentate din punct de vedere tehnic și economic, încît să ofere certitudinea eficienței lor. **Unde investim, cum cheltuim fondurile** și **care sînt rezultatele economice ale acestor investiții** — acestea sînt probleme majore, în care justețea deciziilor hotărăște rentabilitatea lucrărilor de hidroameliorații. Experiența a demonstrat că numai acele investiții care au avut la bază proiecte elaborate în urma studierii întregului complex de factori tehnici, economici și naturali s-au dovedit a fi eficiente.

Așa cum sublinia secretarul general al partidului la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27-28 decembrie 1976, în scopul organizării întregii activități din agricultură este necesar **„să se realizeze an de an programul de irigații și îmbunătățiri funciare, să se treacă la organizarea și sistematizarea teritoriilor fiecărei întreprinderi agricole de stat, ale fiecărei cooperative agricole... Este necesar ca, odată cu terminarea lucrărilor de irigație și îmbunătățiri funciare, să se asigure si organizarea corespunzătoare a teritoriului".**

Principii ale organizării teritoriului

De aici, a apărut necesitatea ca **lucrările de hidroameliorații să se proiecteze concomitent cu lucrările de sistematizare, organizare a teritoriului și dezvoltare a producției agricole,** atît pentru economisirea fondurilor de investiții, cît și pentru îmbunătățirea condițiilor de exploatare a terenurilor amenajate.

Este o constantă a intensificării, modernizării și industrializării agriculturii românești faptul că există o strînsă dependență între executarea unui volum considerabil de lucrări de îndiguiri, desecări și irigații și amplui program de dezvoltare în perspectivă a acestei ramuri de bază, în contextul dezvoltării complexe și echilibrate a economiei (vezi tabelul).

Dinamica lucrărilor de îmbunătățiri funciare (mii ha)

	1965	1970	1975	1980	2000
Indiguiri	1150,0	1331,0	1455,2	1630,0	3000
Desecări	780,0	1300,0	1965,5	3180,0	9600
Irigații	230,0	731,0	1474,2	3000,0	5300

In condițiile creșterii volumului de lucrări de îmbunătățiri funciare a sporit și rolul organizării teritoriului în asigurarea dezvoltării echilibrate a economiei în profil teritorial, în valorificarea superioară a resurselor și amplasarea rațională a diferitelor investiții. Nu este deajuns să construiești o rețea de canale pentru a vorbi de organizarea teritoriului (chiar dacă cerințele hidrotehnice sînt satisfăcute), dacă odată cu aceasta natura geografică (landschaftul) este profund modificată. Numai atunci cînd rețeaua de canale se trasează în corelare cu întreaga echipare tehnică a teritoriului (așezări populate, rețele de drumuri, căi ferate etc.), cu orografia, cu limitele naturale obligate (păduri, fire de vale, cursuri de apă) se realizează organizarea rațională a teritoriului. În cazul lucrărilor de hidroameliorații, această necesitate decurge din recunoașterea a trei principii esențiale ale organizării teritoriului :

- **delimitarea suprafețelor** pe care apar ca eficiente lucrările hidroameliorative în complexitatea factorilor naturali și economici;
- **folosirea rațională a fondului funciar** prin îmbunătățirea delimitării între fondul funciar, agricol și forestier, comasarea terenurilor și rectificarea hotarelor în concordanță cu totalitatea elementelor teritoriale prezente și în special, cu traseul rețelei hidrotehnice și de căi de comunicații;
- **crearea condițiilor optime de exploatare a solului și a apei,** de folosire eficientă a mijloacelor mecanizate în condițiile unei repartiții optime a folosințelor (pe baza pretabilității terenurilor pentru diferite folosințe și a favorabilității pentru diferite culturi), de parcelare a terenurilor potrivit planurior de dezvoltare economică a unităților, de exploatare rațională a sistemelor amenajate. Aceste aspecte sînt diferențiate pe cele trei trepte principale de organizare teritorială — **sistematizare, organizare interunități și organizare în cadrul unităților.**

În cadrul sistematizării teritoriale, care are rolul de a asigura amplasarea coordonată a forțelor de producție, a rețelei de așezări, a echipării tehnice (avînd în vedere valorificarea complexă a resurselor, dezvoltarea echilibrată a economiei în profil teritorial), se asigură amplasarea și delimitarea rațională a zonelor pentru lucrări hidroameliorative.

- Prin organizarea teritoriului interunități (intergospodărești) se realizează reglementarea relațiilor funciare între diferite ramuri și unități (care folosesc sub o anumită formă pămîntul), se asigură de fapt un traseu al rețelei principale de canale corelat cu hotarele unităților, cu căile de comunicație și cu întreaga echipare tehnică a teritoriului.

Organizarea teritoriului în cadrul unităților asigură dispunerea elementelor teritoriale — sole, tarlale, parcele, drumuri — pentru a corespunde cît mai bine cerințelor tehnico-economice ale amenajării și exploatării agricole a terenurilor amenajate.

Funcția organizării teritoriului se materializează în principal la fazele de notă de comandă și proiect de execuție pentru amenajarea terenurilor în vederea realizării irigațiilor și desecărilor, cu care se corelează studiile de organizare a teritoriului și de dezvoltare a producției agricole. Prin însăși funcția legislativă a notei de comandă, **corelarea cu lucrările de organizare a teritoriului asigură soluția optimă de trasare a schemei hidrotehnice,** ceea ce oferă baza pentru realizarea ulteri-

Etapele proiectării concomitente a lucrărilor de îmbunătățiri funciare. Sistematizarea și organizarea teritoriului în corelare cu cerințele exploatării agricole a terenurilor amenajate (Fig. 1, Fig. 2)

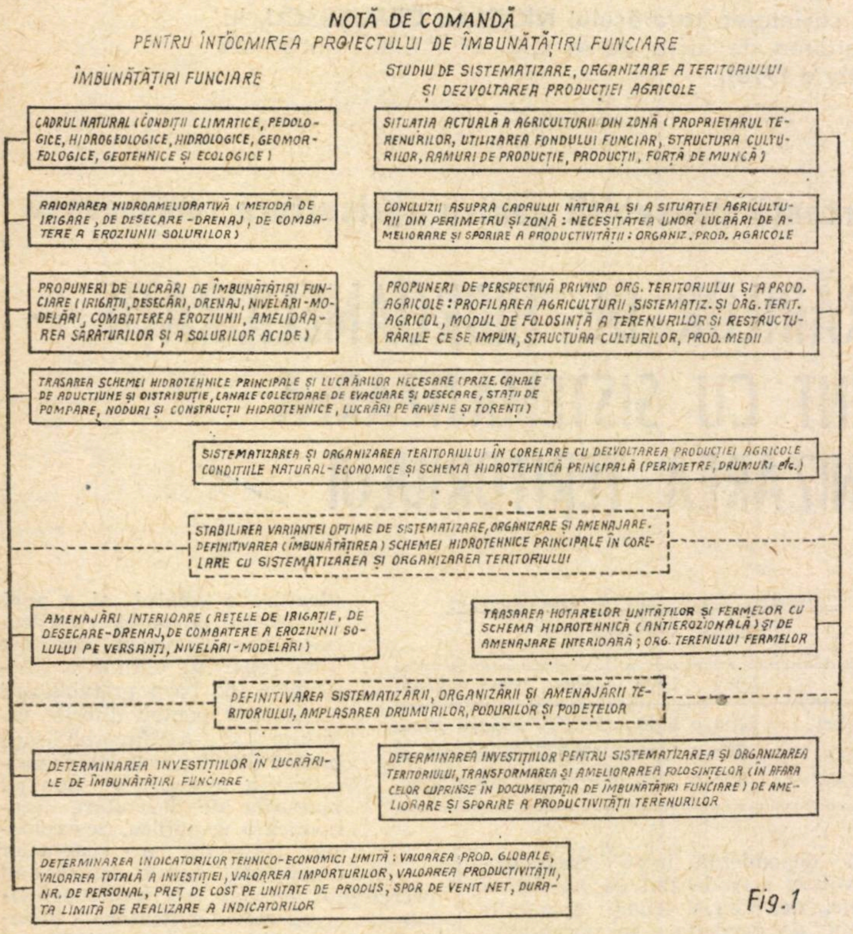
NOTĂ DE COMANDĂ
PENTRU ÎNTOCMIREA PROIECTULUI DE ÎMBUNĂTĂȚIRI FUNCIARE
ÎMBUNĂTĂȚIRI FUNCIARE
STUDIU DE SISTEMATIZARE, ORGANIZARE A TERITORIULUI ȘI DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI AGRICOLE
CADRUL NATURAL (CONDIȚII CLIMATICE, PEDOLOGICE, HIDROGEOLOGICE, HIDROLOGICE, GEOMORFOLOGICE, GEOTEHNICE ȘI ECOLOGICE)
SITUAȚIA ACTUALĂ A AGRICULTURII DIN ZONĂ (PROPRIETARUL TERENURILOR, UTILIZAREA FONDULUI FUNCIAR, STRUCTURA CULTURILOR, RAMURI DE PRODUCȚIE, PRODUCȚII, FORȚĂ DE MUNCĂ)
RAIONAREA HIDROAMELIORATIVĂ (METODĂ DE IRIGARE, DE DESECARE-DRENAJ, DE COMBATERE A EROZIUNII SOLURILOR)
CONCLUZII ASUPRA CADRULUI NATURAL ȘI A SITUAȚIEI AGRICULTURII DIN PERIMETRU ȘI ZONĂ: NECESITATEA UNOR LUCRĂRI DE AMELIORARE ȘI SPORIRE A PRODUCTIVITĂȚII: ORGANIZ. PROD. AGRICOLE
PROPUNERI DE LUCRĂRI DE ÎMBUNĂTĂȚIRI FUNCIARE (IRIGAȚII, DESECĂRI, DRENAJ, NIVELĂRI-MODELĂRI, COMBATEREA EROZIUNII, AMELIORAREA SĂRĂTURILOR ȘI A SOLURILOR ACIDE)
PROPUNERI DE PERSPECTIVĂ PRIVIND ORG. TERITORIULUI ȘI A PROD. AGRICOLE: PROFILAREA AGRICULTURII, SISTEMATIZ. ȘI ORG. TERIT. AGRICOL, MODUL DE FOLOSINȚĂ A TERENURILOR ȘI RESTRUCTURĂRILE CE SE IMPUN, STRUCTURA CULTURILOR, PROD. MEDII
TRASAREA SCHEMEI HIDROTEHNICE PRINCIPALE ȘI LUCRĂRILOR NECESARE (PRIZE, CANALE DE ADUCȚIUNE ȘI DISTRIBUȚIE, CANALE COLECTOARE DE EVACUARE ȘI DESECARE, STAȚII DE POMPARE, NODURI ȘI CONSTRUCȚII HIDROTEHNICE, LUCRĂRI PE RAVENE ȘI TORENȚI)
SISTEMATIZAREA ȘI ORGANIZAREA TERITORIULUI ÎN CORELARE CU DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI AGRICOLE CONDIȚIILE NATURAL-ECONOMICE ȘI SCHEMA HIDROTEHNICĂ PRINCIPALĂ (PERIMETRE, DRUMURI etc.)
STABILIREA VARIANTEI OPTIME DE SISTEMATIZARE, ORGANIZARE ȘI AMENAJARE. DEFINITIVAREA (ÎMBUNĂTĂȚIREA) SCHEMEI HIDROTEHNICE PRINCIPALE ÎN CORELARE CU SISTEMATIZAREA ȘI ORGANIZAREA TERITORIULUI
AMENAJĂRI INTERIOARE (REȚELE DE IRIGAȚIE, DE DESECARE-DRENAJ, DE COMBATERE A EROZIUNII SOLULUI PE VERSANȚI, NIVELĂRI-MODELĂRI)
TRASAREA HOTARELOR UNITĂȚILOR ȘI FERMELOR CU SCHEMA HIDROTEHNICĂ (ANTIEROZIONALĂ) ȘI DE AMENAJARE INTERIOARĂ; ORG. TERENULUI FERMELOR
DEFINITIVAREA SISTEMATIZĂRII, ORGANIZĂRII ȘI AMENAJĂRII TERITORIULUI, AMPLASAREA DRUMURILOR, PODURILOR ȘI PODEȚELOR
DETERMINAREA INVESTIȚIILOR ÎN LUCRĂRILE DE ÎMBUNĂTĂȚIRI FUNCIARE
DETERMINAREA INVESTIȚIILOR PENTRU SISTEMATIZAREA ȘI ORGANIZAREA TERITORIULUI, TRANSFORMAREA ȘI AMELIORAREA FOLOSINȚELOR (ÎN AFARA CELOR CUPRINSE ÎN DOCUMENTAȚIA DE ÎMBUNĂTĂȚIRI FUNCIARE) DE AMELIORARE ȘI SPORIRE A PRODUCTIVITĂȚII TERENURILOR
DETERMINAREA INDICATORILOR TEHNICO-ECONOMICI LIMITĂ: VALOAREA PROD. GLOBALE, VALOAREA TOTALĂ A INVESTIȚIEI, VALOAREA IMPORTURILOR, VALOAREA PRODUCTIVITĂȚII, NR. DE PERSONAL, PREȚ DE COST PE UNITATE DE PRODUS, SPOR DE VENIT NET, DURATA LIMITĂ DE REALIZARE A INDICATORILOR

Fig.1

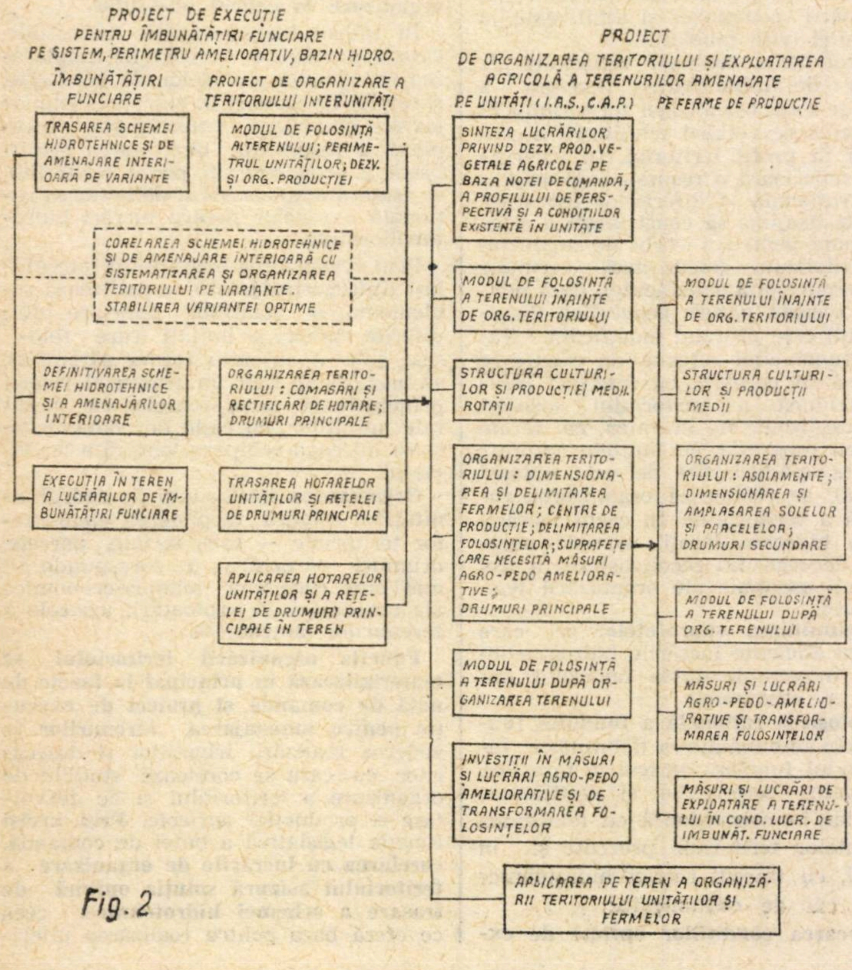
PROIECT DE EXECUȚIE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIRI FUNCIARE PE SISTEM, PERIMETRU AMELIORATIV, BAZIN HIDRO.
ÎMBUNĂTĂȚIRI FUNCIARE
PROIECT DE ORGANIZARE A TERITORIULUI INTERUNITĂȚI
PROIECT DE ORGANIZAREA TERITORIULUI ȘI EXPLOATAREA AGRICOLĂ A TERENURILOR AMENAJATE
PE UNITĂȚI (I.A.S., C.A.P.)
PE FERME DE PRODUCȚIE
TRASAREA SCHEMEI HIDROTEHNICE ȘI DE AMENAJARE INTERIOARĂ PE VARIANTE
MODUL DE FOLOSINȚĂ AL TERENULUI; PERIMETRUL UNITĂȚILOR; DEZV. ȘI ORG. PRODUCȚIEI
SINTEZA LUCRĂRILOR PRIVIND DEZV. PROD. VEGETALE AGRICOLE PE BAZA NOTEI DE COMANDĂ, A PROFILULUI DE PERSPECTIVĂ ȘI A CONDIȚIILOR EXISTENTE ÎN UNITATE
CORELAREA SCHEMEI HIDROTEHNICE ȘI DE AMENAJARE INTERIOARĂ CU SISTEMATIZAREA ȘI ORGANIZAREA TERITORIULUI PE VARIANTE. STABILIREA VARIANTEI OPTIME
MODUL DE FOLOSINȚĂ A TERENULUI ÎNAINTE DE ORG. TERITORIULUI
MODUL DE FOLOSINȚĂ A TERENULUI ÎNAINTE DE ORG. TERITORIULUI
DEFINITIVAREA SCHEMEI HIDROTEHNICE ȘI A AMENAJĂRILOR INTERIOARE
ORGANIZAREA TERITORIULUI: COMASĂRI ȘI RECTIFICĂRI DE HOTARE; DRUMURI PRINCIPALE
STRUCTURA CULTURILOR ȘI PRODUCȚIEI MEDII. ROTAȚII
STRUCTURA CULTURILOR ȘI PRODUCȚII MEDII
EXECUȚIA ÎN TEREN A LUCRĂRILOR DE ÎMBUNĂTĂȚIRI FUNCIARE
TRASAREA HOTARELOR UNITĂȚILOR ȘI REȚELEI DE DRUMURI PRINCIPALE
ORGANIZAREA TERITORIULUI: DIMENSIONAREA ȘI DELIMITAREA FERMELOR; CENTRE DE PRODUCȚIE; DELIMITAREA FOLOSINȚELOR; SUPRAFEȚE CARE NECESITĂ MĂSURI AGRO-PEDO AMELIORATIVE; DRUMURI PRINCIPALE
ORGANIZAREA TERITORIULUI: ASOLAMENTE; DIMENSIONAREA ȘI AMPLASAREA SOLELOR ȘI PARCELELOR; DRUMURI SECUNDARE
APLICAREA HOTARELOR UNITĂȚILOR ȘI A REȚELEI DE DRUMURI PRINCIPALE ÎN TEREN
MODUL DE FOLOSINȚĂ A TERENULUI DUPĂ ORG. TERENULUI
MODUL DE FOLOSINȚĂ A TERENULUI DUPĂ ORGANIZAREA TERENULUI
MĂSURI ȘI LUCRĂRI AGRO-PEDO-AMELIORATIVE ȘI TRANSFORMAREA FOLOSINȚELOR
INVESTIȚII ÎN MĂSURI ȘI LUCRĂRI AGRO-PEDO AMELIORATIVE ȘI DE TRANSFORMAREA FOLOSINȚELOR
MĂSURI ȘI LUCRĂRI DE EXPLOATARE A TERENULUI ÎN COND. LUCR. DE ÎMBUNĂT. FUNCIARE
APLICAREA PE TEREN A ORGANIZĂRII TERITORIULUI UNITĂȚILOR ȘI FERMELOR

Fig. 2

oară a proiectelor de execuție într-o concepție unitară pe întregul sistem sau bazin hidrografic, precum și pentru dezvoltarea producției agricole și echiparea tehnică.

Concepția – un elaborat colectiv

EXPERIENȚA acumulată în ultimii 15 ani și „Normele privind proiectarea, realizarea și exploatarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, de sistematizare și organizare a terenurilor amenajate“*) impun îmbunătățirea concepției de abordare și realizare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare, care trebuie să fie subordonate cerințelor producției agricole.

Din schema prezentată se constată că realizarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, a celor de sistematizare și organizare a teritoriului încep odată cu elaborarea notei de comandă. Aceasta se realizează de către specialiștii în sistematizarea și organizarea teritoriului, în îmbunătățiri funciare, cu concursul direcțiilor agricole județene beneficiare.

În procesul elaborării notei de comandă apar cîteva momente esențiale. În primul rînd, pe baza schemei hidrotehnice principale (rețele de canale magistrale și principale) se sistematizează teritoriul tuturor unităților, avînd în vedere dezvoltarea lor economică și condițiile specifice teritoriale, urmărindu-se asigurarea unor perimetre compacte, de formă rectangulară — grupate în apropierea centrelor de producție și a așezărilor populate — și a unei rețele de căi de comunicație optim distribuită teritorial. În măsura în care apar neconcordanțe, acestea se rezolvă îmbunătățind traseul rețelei hidrotehnice principale și perimetrul unităților. Apoi, pe baza sistematizării concomitente a rețelei principale și a perimetrelor unităților, se trece la amenajarea interioară și la trasarea rețelei de distribuție (canale secundare și conducte) care se integrează condițiilor specifice fiecărei unități și ansamblului sistemului. Astfel se determină posibilitățile de comasări și rectificări de hotare, transformările de folosințe zonele cu necesități de adaptare a unor măsuri agro-pedo-ameliorative. Rețeaua de drumuri principale, poduri și podețe se stabilește, în cele din urmă, ca o completare a rețelei de circulație generală, asigurînd exploatarea atît a terenului, cît și a sistemelor hidroameliorative, în urma definitivării soluției optime de organizare și amenajare a teritoriului.

În vederea amenajării integrale a teritoriului se stabilesc, în final (concomitent cu volumul de investiții de bază pentru lucrările de îmbunătățiri funciare) investițiile conexe, care contribuie la valorificarea mai completă a resurselor funciare și la ameliorarea condițiilor de producție: defrișări, destufizări, desțeleniri, nivelări, modelări, amendamente, drumuri agricole, perdele de protecție, precum și investițiile colaterale (necesare pentru procurarea de mașini și utilaje, efective de animale, pentru înființarea de plantații viti-pomicole etc.); toate acestea stau la baza proiectelor de execuție ce se realizează în fazele următoare.

CONDUCERE · ORGANIZARE

Ca efect al colaborării dintre specialiști, chiar din faza elaborării notei de comandă se creează condiții pentru a se putea aprecia real eforturile necesare dezvoltării producției agricole și modul în care pot fi exploatate terenurile amenajate prin introducerea lucrărilor de hidroameliorații. În această fază, lucrările de investiții în hidroameliorații nu sînt de fapt avizate și finanțate, ci doar fundamentate, concomitent cu sistematizarea și organizarea teritoriului.

Avantajele unei metodologii de lucru complexe

PE BAZA notelor de comandă se trece la elaborarea proiectelor de execuție pentru îmbunătățiri funciare și organizarea teritoriului interunități și în cadrul unităților, care cuprind de fapt două trepte de abordare: una **la nivelul sistemului**, în care se realizează organizarea teritoriului interunități, concomitent cu executarea lucrărilor în teren, asigurînd crearea unor perimetre și rețele de drumuri rațional amplasate; a doua — **la nivelul fiecărei unități agricole și ferme,** în care se realizează proiecte de organizare a teritoriului și exploatare agricolă a terenurilor amenajate, urmărind asigurarea condițiilor teritoriale optime pentru exploatarea și introducerea unor sisteme raționale de agricultură.

Astfel, pe ansamblul unității, se definesc — în concordanță cu elementele de sinteză ce decurg din nota de comandă și profilul de perspectivă, precum și adecvat condițiilor specifice din unitate — dimensionarea și delimitarea fermelor, delimitarea folosințelor, suprafețelor care necesită măsuri agro-pedo-ameliorative, drumurile principale. Totodată, se stabilește modul de folosință a terenului în urma organizării pe total unitate și fermă, precum și structura producției vegetale, în funcție de potențialul resurselor funciare.

La nivelul fiecărei ferme se realizează astfel organizarea teritoriului corespunzător calității resurselor funciare, profilului și structurii culturilor, se stabilesc asolamentele, se dimensionează și amplasează solele și parcelele, drumurile secundare. În același timp se realizează localizarea, la nivel de solă și parcelă, a măsurilor și lucrărilor agro-pedo-ameliorative și de transformare a folosințelor, indicîndu-se măsurile și lucrările de exploatare a terenurilor în condiții de amenajare prin irigații sau desecări.

Rezultă de aici că **prin abordarea problemelor de la general la particular, prin corelarea proiectării tuturor documentațiilor tehnice pentru îmbunătățiri funciare și sistematizarea și organizarea teritoriului fază cu fază, se realizează o amplasare rațională a rețelei hidrotehnice, o organizare optimă a teritoriului.**

Îmbunătățirea metodologiei de abordare a noilor lucrări, în concepția de mai sus, realizează:

- o reamplasare și redimensionare a folosințelor de teren, urmărind **sporirea suprafețelor intensive** în concordanță cu condițiile natural-economice și planurile de dezvoltare în perspectivă ale unităților, cu lucrările de îmbunătățiri funciare și măsurile agro-pedo-ameliorative aplicate;
- în cazul elaborării lucrărilor de sistematizare și organizare a teritoriului concomitent cu lucrările de hidroameliorații se realizează condițiile pentru **un traseu optim al schemei hidrotehnice** și **îmbunătățirea delimitării terenurilor agricole și forestiere, a hotarelor între diferitele ramuri și deținători.** Acest aspect este o urmare directă a faptului că lucrările de îmbunătățiri funciare, completate cu lucrările agro-pedo-ameliorative, contribuie la uniformizarea condițiilor de producție, ceea ce ușurează schimburile de teren, comasarea folosințelor dispersate (pajiști, plantații vitipomicole, loturi), asigurînd concentrarea și specializarea producției. Amplasarea rețelei hidroameliorative în această concepție facilitează o mai bună demarcație între diferitele folosințe;
- **amplasarea coordonată a rețelei hidroameliorative, a drumurilor de exploatare și a hotarelor tuturor unităților constituie efectul nemijlocit al lucrărilor de organizare a teritoriului.**

După cum este cunoscut, alegerea metodelor de udare și amenajare rezultă din suprapunerea condițiilor orografice cu cele de sol și hidrogeologice. Dar, pentru trasarea rațională a rețelei se impune ca schema hidrotehnică se ia în considerare și celelalte elemente planimetrice existente pe teritoriu (căi de comunicație în limita așezărilor populate, cursurile de apă, limita pădurilor etc.), pentru ca prin amplasarea rețelei hidroameliorative să nu se creeze o fragmentare excesivă a terenurilor, iar formele teritoriale rezultate să fie cît mai ordonate.

După cum atestă experiența, hotarele unităților s-au amplasat întotdeauna pe căile de comunicație, pe rețelele de canale, pe limitele naturale obligate (păduri, fire de vale). În cazul desecărilor, hotarele se sprijină întotdeauna pe canalele principale sau secundare. Aceste principii au fost realizate pentru majoritatea sistemelor, stabilindu-se perimetre compacte ale tuturor unităților cuprinse în sistem, de dimensiuni optime (conform specializării fiecărei ferme **).

În același timp, **drumurile se amplasează ca o completare a rețelei de circulație generală,** asigurînd atît exploatarea terenurilor, cît și a sistemului. Ca urmare, ele se amplasează întotdeauna limitrof și paralel cu rețeaua de canale și conducte principale, pînă la ultimile elemente ale rețelei, unde apar următoarele diferențieri: la irigarea prin scurgere la suprafață din canale deschise, drumurile se amplasează la capetele canalelor distribuitoare de sector; la irigarea cu agregate mobile sau semistaționare — în lungul canalelor distribuitoare de sector, iar la irigarea cu conducte sub presiune — la limita aripilor de udare.

Rezultă, din aspectele prezentate, că sistemul de a trasa rețeaua de canale condiționat numai de orografia terenului, de volumul de terasamente și investiția specifică creează greutăți în folosirea judicioasă a pămîntului și a apei, în exploatarea rațională a terenurilor, cu implicații directe — timp de zeci de ani — asupra economicității producției realizate în sistem. De aceea, apreciem că **numai elaborarea concomitentă a lucrărilor de hidroameliorații cu sistematizarea și organizarea teritoriului creează condiții pentru un traseu rațional al rețelei hidrotehnice** corelat cu totalitatea elementelor teritoriale, adecvat particularităților fiecărui sistem și cerințelor producției agricole.

dr. ing. Ion BOLD

---

*) În conformitate cu prevederile Decretului privind elaborarea, avizarea și aprobarea documentațiilor tehnico-economice pentru investiții — 420/1976

**) În concordanță cu prevederile Decretului nr. 162/1963 (pentru I.A.S.) și ale Decretului nr. 145/1974 (pentru C.A.P.)

Organizarea activităților auxiliare

(Urmare din pag. 14)

și exterior; aceasta va asigura o precizie superioară lungimii țevilor și va crea posibilitatea sudării lor în condiții optime.

Toate aceste îmbunătățiri vor avea ca efect **diminuarea volumului de transporturi cu peste 10 t/km în 24 de ore** (vezi tabelul), **reducerea necesarului de muncitori pentru manipulare și o economie valorică, la nivelul unui an, de circa 500 000 de lei.**

La elaborarea studiului de amplasare a utilajelor și instalațiilor în noua hală de prelucrări mecanice s-a folosit metoda verigilor (veriga = traseul pe care se deplasează materialele între două locuri de muncă). Prin aplicarea planului de amplasare propus, gradul de ocupare a suprafeței va crește de la 60% la 70%; se va obține un flux optimizat în circulația semifabricatelor și se vor reduce distanțele de transport. **Rezultatele se vor concretiza într-o economie relativă de 5 angajați și o economie valorică, la nivelul unui an, de 264 000 de lei.**

Elaborarea și transpunerea în practică a acestui studiu la I.U.C.-Ploiești reprezintă o primă etapă în cadrul unui **program de perspectivă** cu privire la mecanizarea complexă a transporturilor, a lucrărilor de încărcare-descărcare, reorganizarea unor fluxuri de fabricație și a depozitelor. Aplicarea în practică a măsurilor prevăzute va face ca, **pînă în 1980, indicele de mecanizare a lucrărilor de transport intern, încărcări, descărcări, depozitare și manipulare să atingă peste 80%,** extinzîndu-se cu precădere metodele moderne — paletizarea, containerizarea și depozitarea pe verticală. Totodată, urmează să se obțină **o creștere a productivității muncii cu 8 000 lei/angajat și o economie relativă de 144 lucrători** în domeniul transporturilor — care, în urma recalificării, vor fi redistribuiți în sectoarele direct productive, ceea ce va asigura **un spor al producției globale de peste 43 milioane de lei.**

LECȚII

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

FONDUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ

Pentru a veni în ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, „Revista economică", în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat, consultații pe anumite **teme selecționate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățămîntul superior în anul 1977".

•

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, în frunte cu secretarul său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** preocupîndu-se de avîntul forțelor de producție, de perfecționarea întregului sistem al relațiilor sociale acordă, în același timp, o atenție deosebită activității teoretice, studierii proceselor și fenomenelor noi care au loc în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră.

În acest context, documentele Conferinței Naționale a partidului din iulie 1972, alături de o vastă problematică referitoare la societatea socialistă multilateral dezvoltată, precizează pentru prima dată **conținutul, rolul, sursele, utilizarea și semnificația fondului național de dezvoltare economico-socială.**

Sursele de formare și folosire a fondului național de dezvoltare economico-socială

CE ESTE FONDUL DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ

Fondul național de dezvoltare economico-socială este o categorie economică complexă, care exprimă sintetic **totalitatea resurselor materiale și bănești de care dispune societatea noastră socialistă pentru sporirea și perfecționarea forțelor de producție și lărgirea bazei materiale a activității social-culturale.** Este vorba, deci, de cuprinderea tuturor resurselor dezvoltării economico-sociale a țării într-o categorie largă. Ea răspunde nevoii de a avea imaginea de ansamblu a tuturor mijloacelor pe care societatea le poate mobiliza în construirea viitorului său economic și social.

Fondul național de dezvoltare economico-socială exprimă relațiile economice obiective care se formează în societatea socialistă între stat, unități economice, instituțiile social-culturale și populație. El este rezultat al reproducției lărgite și, în același timp singura sursă a acesteia.

Necesitatea acestui fond decurge : a) din cerințele etapei edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, cerințe care se pot înfăptui numai mobilizînd și utilizînd cu maximum de eficiență toate resursele materiale existente în fiecare moment în societate ; b) din particularitățile desfășurării reproducției socialiste lărgite în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, particularități care permit să fie folosite în scopul dezvoltării și alte resurse în afară de cota parte din venitul național aferentă dezvoltării ; c) din rolul științei, învățămîntului, culturii și artei ca factori de dezvoltare. Formarea și utilizarea fondului național de dezvoltare economico-socială sînt subordonate realizării obiectivului strategic al partidului nostru, țelului suprem și rațiunii întregii sale activități : ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului.

Fondul național de dezvoltare economico-socială se creează în sfera producției materiale de către participanții la procesul producției sociale, lucrătorii, întreprinderile de stat și cooperatiste, centralele industriale și statul.

STRUCTURA FONDULUI NAȚIONAL DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ

Din punct de vedere al surselor, fondul național de dezvoltare economico-socială cuprinde **cota din venitul național destinată dezvoltării — fondul de acumulare, fondul de amortizare și, eventual, alte resurse.**

Din punct de vedere material, el este alcătuit, în principal, din **mijloace de muncă** și **obiecte ale muncii.**

Constituirea și utilizarea fondului național de dezvoltare economico-socială au loc sub forma unui sistem unitar și corelat de fonduri bănești și anume :

a) **fondul central** de dezvoltare economico-socială ;

b) **fondul local** de dezvoltare economico-socială constituit la nivelul administrativ-teritorial : județe, municipii, orașe și comune ;

c) **fondul propriu** de dezvoltare economico-socială al unităților economice de stat : centrale industriale, unități similare acestora, precum și întreprinderi ;

d) **fondul de dezvoltare** economico-socială al **organizațiilor cooperatiste** și **al celorlalte organizații obștești ;**

e) **fondul utilizat de populație** pentru construcții de locuințe, construcții gospodărești, creșterea producției și a șeptelului etc.

SURSELE FONDULUI NAȚIONAL DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ

Fondul național de dezvoltare economico-socială are ca sursă principală **cota parte din venitul național destinată dezvoltării — fondul de acumulare.**

Fondul de acumulare reprezintă **acea parte a venitului național care este destinată realizării reproducției lărgite, creării de noi fonduri fixe și circulante, lărgirii și modernizării celor existente.**

Mărimea părții din venitul național destinată dezvoltării economico-sociale depinde, în **primul rînd,** de volumul absolut al venitului național creat, care cu cît este mai mare cu atît cresc posibilitățile societății de a aloca fonduri sporite pentru dezvoltare, iar **în al doilea rînd,** depinde de împărțirea venitului național în fond de consum și fond de acumulare. Această corelație se exprimă cu ajutorul **ratei acumulării** (a), care reprezintă **raportul procentual dintre fondul de acumulare (A) și venitul național (VN).**

$$a = \frac{A}{VN} \cdot 100$$

Partea din venitul național destinată lărgirii dimensiunilor producției sociale reprezintă acumularea.

Acumularea socialistă se deosebește esențial de acumularea capitalistă, care se realizează în scopul obținerii de profituri cît mai mari, pe baza exploatării celor ce muncesc din țara respectivă, jefuirii popoarelor din alte țări.

Acumularea socialistă se realizează în scopul satisfacerii necesităților societății și a membrilor ei. Sursa ei o constituie produsul pentru societate, creat de munca liberă de exploatare. Ea se înfăptuiește conștient, planificat.

O a doua sursă a fondului național de dezvoltare economico-socială o constituie **fondul de amortizare.** Fondul de amortizare se formează în procesul vînzării mărfurilor și reprezintă recuperarea treptată a valorii fondurilor fixe uzate în procesul producerii noului produs.

Fondul de amortizare face parte din fondul de înlocuire. Constituirea lui are la bază procesul de uzură fizică și morală, în decursul căruia fondurile fixe își transmit treptat valoarea asupra noilor produse. El trebuie să asigure înlocuirea în formă naturală a mijloacelor de muncă după ce acestea și-au pierdut valoarea de întrebuințare în consumul productiv. De aceea, din punct de vedere al mișcării valorii, fondul de amortizare este o categorie a reproducției simple. Nemijlocit, el nu conține nici un atom de valoare nouă.

În anumite condiții însă, fondul de amortizare servește ca sursă de realizare a reproducției lărgite, motiv care a stat la baza includerii lui ca sursă a fondului național de dezvoltare economico-socială.

În primul rînd, datorită progresului tehnic și creșterii productivității muncii în ramurile producătoare de mijloace de muncă are loc reducerea valorii de reproducție a utilajelor și mașinilor care trebuie înlocuite și, ca rezultat, valoarea de înlocuire a mijloacelor de muncă este de obicei mai mică decît valoarea lor inițială. Această diferență de valoare permite să se procure mai multe fonduri fixe decît cele scoase din uz.

În al doilea rînd, datorită progresului tehnic, înlocuirea fondurilor fixe uzate nu se realizează, de regulă, cu exemplare identice, ci cu fonduri fixe mai perfecționate, avînd parametrii tehnico-economici superiori, ceea ce asigură lărgirea producției.

În al treilea rînd, mijloacele de muncă se uzează treptat iar înlocuirea lor se efectuează numai la sfîrșitul acestui proces care poate dura zeci de ani. În aceste condiții, pînă la folosirea fondului de amortizare pentru destinația sa finală, el poate fi utilizat pentru lărgirea producției

DIRECȚIILE DE UTILIZARE A FONDULUI NAȚIONAL DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ

Fondul național de dezvoltare economico-socială se utilizează în următoarele direcții principale :

1) Cea mai mare parte a fondului național de dezvoltare economico-socială este destinată investițiilor în sfera producției materiale pentru lărgirea, modernizarea fondurilor fixe productive în toate ramurile economiei naționale, precum și pentru lărgirea bazei materiale a cercetării științifice ;

2) Sporirea necesarului de mijloace circulante impus de buna funcționare a capacităților de producție mereu crescînde;

3) Constituirea de rezerve ;

4) Investiții pentru lărgirea bazei materiale a activităților social-culturale : învățămînt, cultură, ocrotirea sănătății etc., precum și pentru construcții de locuințe și edilitar-gospodărești.

Investițiile și eficiența lor

PRINCIPALA cale de utilizare a fondului național de dezvoltare economico-socială o constituie investițiile.

Investițiile reprezintă totalitatea cheltuielilor bănești efectuate pentru crearea de noi capacități de producție, pentru reconstruirea, lărgirea și modernizarea celor existente, precum și pentru dezvoltarea fondurilor fixe cu destinație social-culturală.

Înfăptuirea marilor obiective ale făuririi noii orînduiri în țara noastră a fost și este influențată în mod hotărîtor de politica de investiții a Partidului Comunist Român. Volumul investițiilor a cunoscut în țara noastră o dinamică continuă. Dacă în perioada 1951—1955 volumul investițiilor a reprezentat 61,9 mld. lei, în 1956—1960 a fost 100,2 mld. lei, în 1961—1965 a reprezentat 199,7 mld. lei, în 1966—1970 a fost 330,8 mld. lei, iar în 1971—1975 s-a ridicat la 544,7 mld. lei. Directivele celui de-al XI-lea Congres al P.C.R. prevăd, pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare economico-socială din cincinalul 1976—1980 un program de investiții de 1 000 miliarde lei.

În repartizarea investițiilor pe ramuri și subramuri, pe sfere de activitate, P.C.R., urmărește crearea unei structuri optime și moderne a complexului economic național. Pentru realizarea acestui deziderat, cea mai mare parte a investițiilor a fost și este alocată tocmai acelor ramuri și subramuri care contribuie în cel mai înalt grad la modernizarea structurii economiei naționale. Astfel, în perioada 1966—1970 din totalul investițiilor 48,9% au fost repartizate industriei, în 1971—1975 — 50,17%, iar în 1976—1980 industriei îi vor reveni 85,05%.

Progresul rapid al societății noastre socialiste depinde nu numai de volumul investițiilor destinate dezvoltării ci și de eficiența cu care sînt folosite aceste fonduri. Importanța creșterii eficienței investițiilor rezultă din aceea că dacă mărimea lor este relativ limitată, în ultimă instanță, de nivelul de dezvoltare economică, creșterea eficienței economice a lor este relativ nelimitată. Importanța ei însă iese și mai mult în evidență dacă o analizăm prin prisma cerințelor etapei făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, cînd accentul cade pe latura calitativă a activității economice.

Eficiența economică a investițiilor se concretizează în rezultatele economice utile ce se obțin cu anumite cheltuieli de investiții. Cu cît rezultatele economice utile ce revin pe o unitate de cheltuieli de investiții sînt mai mari și cu cît perioada în care se obțin aceste rezultate este mai scurtă, cu atît eficiența economică a investițiilor este mai ridicată.

Indicatorul principal care caracterizează eficiența economică a investițiilor îl reprezintă **sporul de venit național la un leu investit,** de unde rezultă că eficiența economică a investițiilor este în raport direct proporțional cu sporul de venit național și invers proporțional cu fondul cheltuit pentru investiții.

Principalele căi de creștere a eficienței investițiilor pot fi împărțite în două mari grupe.

Una din sarcinile de cea mai mare însemnătate pentru sporirea eficienței economice a investițiilor este **fundamentarea lor științifică, determinarea scopurilor lor, a dimensiunilor, profilului și structurii noilor capacități, alegerea tehnicii și a proceselor tehnologice cele mai avansate, amplasarea judicioasă a lor.** Opțiunile și deciziile în acest sens trebuie să fie temeinic fundamentate, potrivit unei metodologii riguroase, bazate pe studiul aprofundat al resurselor și nevoii sociale, al cererii actuale și viitoare pe piața internă și externă.

A doua grupă mare de probleme legate de creșterea eficienței investițiilor se referă la **scurtarea duratei de proiectare și de execuție, reducerea cheltuielilor pentru construcții-montaj, eliminarea finisajelor inutile și a cheltuielilor pentru pavilioane administrative costisitoare, eșalonarea judicioasă a lucrărilor pentru a se asigura darea succesivă, rapidă în exploatare a capacităților de producție, atingerea indicatorilor tehnico-economici proiectați în termenul planificat, realizarea integrală a programului de investiții.**

În țara noastră, în ultima perioadă, s-au luat importante măsuri menite să ridice pe un plan superior întreaga activitate de investiții.

conf. dr. Nicolae NICHITA

Puncte de vedere

CORELAREA INDICATORILOR DE CALITATE TEHNICI ȘI ECONOMICI (I)

LA CONSFĂTUIREA DE LUCRU de la Comitetul Central al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976 tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia : **„În mod deosebit, în cursul anului viitor trebuie să obținem o creștere mai substanțială a nivelului tehnic și calitativ al întregii noastre industrii. Un accent deosebit va trebui să punem pe asimilarea și introducerea rapidă în producție a rezultatelor cercetărilor științifice, a noilor tehnologii și a produselor cu caracteristici tehnico-calitative și economice superioare. De asemenea, va trebui să asigurăm realizarea măsurilor cu privire la reducerea consumurilor de materii prime și materiale, de combustibil, în toate sectoarele de activitate“.**

În contextul înfăptuirii acestor sarcini, de o importanță hotărîtoare în etapa actuală de dezvoltare a țării, crește și rolul indicatorilor tehnici și economici ai produselor, mai ales că una din problemele multiple — teoretice și practice — cu care întreprinderea de azi este confruntată se referă tocmai la sistemul de indicatori folosiți pentru a caracteriza un produs. Așadar, stabilirea unor indicatori. științific fundamentați reprezintă un obiectiv esențial al cercetării economice contemporane.

Elaborarea diferiților indicatori este o problemă complexă, datorită mai ales aspectelor calitative ale produselor care capătă o importanță tot mai mare, au un dinamism accentuat, determinat de revoluția științifică și tehnică. Deci, nu este întîmplător nici faptul că numărul disciplinelor științifice care se ocupă cu diferite aspecte ale produsului crește.

Intensificarea activității de analizare a însușirilor produselor se soldează și cu apariția unor indicatori particularizați, pe ramuri și subramuri ale economiei, precum și pe grupe de produse. Așadar, dispunem la ora actuală de un număr tot mai mare de indicatori la nivel de ramură, subramură sau grupe de produse, care au un conținut mai științific. Dar cercetările în această problemă nu se opresc la acest nivel, nu se mulțumesc doar cu drumul străbătut de la singular la particular în abordarea proprietăților produselor ; ele încep să facă pasul următor, adică să parcurgă drumul de la particular la general, încercînd stabilirea unor principii și metode generale de comensurare a proprietăților produselor.

Dar, cu toate succesele repurtate de cel care se ocupă de diferite aspecte ale cuantificării calității produselor, aplicabilitatea cercetărilor teoretice, în multe privințe, lasă încă de dorit. În mod firesc se ridică întrebarea : oare de ce există încă discrepanță între teorie și practică în domeniul elaborării indicatorilor produselor ?

Referitor la această problemă sînt două împrejurări care, după opinia noastră, trebuie evidențiate. Este vorba mai întîi, de faptul că o serie de cercetări nu țin cont încă, în măsură suficientă, de raportul dintre singular, particular și general în abordarea însușirilor calitative ale produselor. Orice progres, de exemplu, în elaborarea unor indicatori generali și sintetici ai calității se bazează pe succesele obținute în domeniul indicatorilor particulari, iar construirea celor particulari se întemeiază pe studierea însușirilor produselor singulare. Se poate desprinde concluzia că indicatorii produselor ar trebui să constituie atît un domeniu al dezbaterilor teoretice dar, în aceeași măsură, să devină și **un obiectiv al cercetărilor concrete din cadrul unităților economice producătoare.** În acest fel se vor crea condiții pentru a se studia un număr suficient de cazuri concrete, ceea ce este o condiție necesară pentru dezvoltarea pe mai departe a științei despre indicatorii tehnico-economici ai produselor.

Apoi, un alt aspect, foarte important, al problemei are în vedere **corelația nevoie-produs.** Un produs se poate aprecia numai prin prisma felului cum anume acesta satisface o trebuință oarecare a omului. Deci, și la elaborarea indicatorilor de calitate este necesar să ținem cont de nevoia socială, de particularitățile acestei categorii, de faptul că ea are un caracter foarte dinamic și suplu, ceea ce își va pune mereu amprenta asupra indicatorilor stabiliți. În procesul definirii corelației nevoie-produs se urmărește nu numai cum anume o valoare de întrebuințare, prin utilitatea pe care o posedă, satisface o trebuință oarecare, dar se au în vedere și resursele, timpul de care dispune societate, care la rîndul lor vor avea influență directă asupra elaborării și comportării indicatorilor produselor.

În cele ce urmează ne vom referi la cazul particular al unor produse, și anume, la unii indicatori tehnici și economici a trei mașini textile, fabricate la Întreprinderea „Unirea“ din Cluj-Napoca.

La început, pe baza tabelului alăturat, vom trece în revistă unele aspecte ale indicatorilor tehnici, apoi ne vom opri mai pe larg asupra celor economici în lumina corelației tehnico-economice.

Raporturi de cauzalitate și scop

LA CELE trei feluri de mașini examinate — carda de bumbac, mașina de filat bumbac și războiul de mătase — în perioada 1953—1976 întreprinderea a proiectat și fabricat în total 12 tipuri, adică la 4,3 ani în medie a apărut nu nou tip de mașină.

Pentru a caracteriza mașinile din punct de vedere tehnic au fost utilizați șase indicatori clasificați în trei grupe distincte pe baza naturii și comportării lor. De exemplu, din prima grupă de indicatori fac parte cei care oglindesc cel mai bine și sintetic valoarea de întrebuințare, adică utilitatea mașinii, așa cum sînt : capacitatea și randamentul. Se poate observa, pe baza datelor referitoare la acești indicatori, că ei au cunoscut **creșteri calitative** însemnate pe întreaga perioadă analizată. De asemenea, se constată că, de la o perioadă la alta, creșterea capacității mașinilor nu este uniformă, ceea ce se explică prin natura mașinii, prin etapa de maturizare în care se găsește ea din punct de vedere tehnic etc. La rîndul lor, capacitatea și randamentul mașinilor sînt legate și determinate, în mod direct și nemijlocit, de alți indicatori cum sînt : puterea instalată în kW și numărul de repere necesar pentru mașină. Fiecare tip nou de mașină față de tipul precedent, a avut o capacitate mai mare și un randament sporit, ceea ce a fost posibil datorită creșterii puterii instalate în kW și a numărului de repere necesar pentru fabricarea noului tip de mașină. Ca urmare, se poate spune că în perioada examinată, între indicatorii capacitate și randament, pe de o parte, și puterea instalată și numărul de repere, pe de altă parte, s-au stabilit relații directe de influențare și condiționare reciprocă.

O grupă aparte a indicatorilor tehnici o constituie greutatea mașinilor și suprafața ocupată de ele. Acești indicatori, datorită unor trăsături deosebite ale lor formează o grupă specială. De exemplu, din tabel se poate observa că între acești indicatori și capacitatea mașinii nu se stabilește o legătură directă de influențare reciprocă, ci ei se comportă oarecum „independent“ față de indicatorul tehnic principal.

Pentru a caracteriza însă un produs, pe lîngă indicatorii tehnici, de o deosebită importanță sînt cei economici, adică costul de producție, beneficiul, rata rentabilității, prețul de vînzare etc.

Între indicatorii tehnici și economici se stabilesc raporturi de cauzalitate, datorită faptului că o marfă este totdeauna **unitatea dialectică a valorii și valorii de întrebuințare.** Se poate considera că indicatorii tehnici promovează și schimbările în evoluţia celor economici. Acest lucru nu înseamnă că indicatorii economici joacă un rol pasiv. Din contră, orice produs trebuie să fie realizat şi apreciat nu numai din punctul de vedere al valorii de întrebuinţare, ci şi al valorii. Nivelul cheltuielilor de producţie al rentabilităţii, al preţului de producţie etc. sînt probleme economice din cele mai importante care pot stimula sau frîna producerea valorilor de întrebuinţare, îmbunătăţirea calităţii produselor.

În continuare să vedem cîteva aspecte concrete ale raporturilor dintre diferiţi indicatori.

Calitatea şi costul produselor

DATELE STATISTICE cu privire la calitatea şi costul de producţie al maşinilor examinate, arată existenţa unei strînse legături între aceste două categorii economice.

● În cazul de faţă o îmbunătăţire substanţială a calităţii produselor, adică trecerea la fabricarea tipurilor tot mai perfecţionate de maşini, a atras după sine şi o majorare a cheltuielilor de fabricaţie, ceea ce nu este însă o regulă generală a procesului în ansamblu, şi care se justifică numai în anumite situaţii bine determinate. De exemplu, costul de producţie al cardei de bumbac, tipul 4C a fost mai mare în 1976 de 5 ori faţă de tipul C din 1959 ; la maşina de filat bumbac costul în 1975 a fost de 1,58 ori mai mare faţă de tipul din 1961, iar la războiul de mătase acesta a crescut în perioada 1966—1973 de 1,13 ori. Aceste creşteri absolute ale costurilor nu înseamnă că n-ar fi existat preocupări şi realizări însemnate din partea întreprinderii în privinţa reducerii lor. Însă, în cazul de faţă, este vorba de faptul că sporirea cheltuielilor de fabricaţie, odată cu introducerea în fabricaţie a unor noi tipuri de maşini, de mai mare complexitate şi randament, nu a putut să fie anihilată sau contracarată prin reducerile anuale prevăzute în planurile intreprinderii.

Dinamica unor indicatori tehnici
(în procente faţă de primul an)

Felul maşinii	Tipul maşinii	Anul apariţiei	Capacitatea maşinii — C —	Randamentul maşinii *) — R —	Puterea instalată — P —	Numărul de repere — N —	Greutatea maşinii — G —	Suprafaţa ocupată de maşină — S —
Carda de bumbac	F	1953	100	85	100	100	100	100
	C	1959	200	86—88	120	164	114	112
	2 C	1966	400	86—88	173	218	120	112
	3 C	1969	800	92—94	253	382	137	123
	4 C	1976	1 333	92—95	273	419	143	125
Maşina de filat bumbac	I.M.S.	1953	100	70	100	100	100	100
	Fi.	1961	135	75	143	117	101	100
	4 Fi.	1965	150	80	186	120	101	100
	F.B.P.	1969	164	88	212	150	109	74
	F.B.	1975	200	92	212	171	116	77
Războiul de mătase	120 AM	1966	100	75	100	100	100	106
	212 MA	1973	120	90	137	115	100	100

*) Faţă de total randament la fiecare tip de maşină.

● Dar nivelul costurilor cunoaşte şi alte posibilităţi de evoluţie. De exemplu, cînd nivelul absolut al acestora are o linie descendentă de evoluţie, adică introducerea în fabricaţie a unui nou produs a însemnat şi **reducerea absolută a nivelului cheltuielilor de producţie**, iar reducerile anuale ale costurilor de producţie au accentuat, şi mai mult, tendinţa impusă de asimilarea noului produs, tendinţă care este de altfel transpusă în practică **la scara intregii economii naţionale.**

● Sau nivelul costurilor, în cadrul anumitor limite, poate să rămînă constant. Este vorba de faptul că în acest caz cheltuielile suplimentare, necesare pentru îmbunătăţirea calităţii produselor, sînt recuperate pe seama reducerilor anuale de costuri.

Aceste posibilităţi de evoluţie a costurilor de produse sînt determinate de o multitudine de factori, dintre care tipul progresului tehnic este cel hotărîtor. Şi tocmai din această cauză nici una dintre aceste tendinţe nu poate îmbrăca o formă absolută, deoarece nici progresul tehnic nu este un proces liniar.

În cazul maşinilor examinate se poate observa că ele se găsesc în asemenea fază a progresului tehnic care are în vedere creşterea complexităţii maşinii, a numărului de repere, folosirea unei cantităţi tot mai mare de energie etc.

Dar orice tendinţă are şi anumite limite. Este evident că, de exemplu, creşterea numărului de repere ale maşinii care trebuie perfecţionate şi cer cheltuieli suplimentare nu este un proces absolut. La un anumit nivel al progresului tehnic apare procesul invers, de reducere a numărului acestora, ceea ce determină şi **reducerea absolută a nivelului costurilor de producţie.** Este vorba însă în această situaţie de o adevărată schimbare revoluţionară în concepţie şi aceasta este, de altfel, sarcina pe care a pus-o secretarul general al partidului în faţa proiectării.

Rezultă că are o importanţă deosebită cunoaşterea tendinţelor apropiate şi de viitor ale progresului tehnic cu scopul de a modela în timp evoluţia costurilor. **Societatea noastră nu poate accepta o creştere absolută a costurilor, chiar şi în cazul produselor noi, decît în acele cazuri care sînt în mod ştiinţific fundamentate, iar pe ansamblul economiei se justifică prin realizarea de reduceri de consumuri materiale, creşteri ale productivităţii muncii, în general de economii suplimentare, datorită ridicării nivelului tehnic şi calitativ al noilor produse.** Fenomenul trebuie deci analizat nu numai la producător, ci şi la beneficiar.

O problemă foarte importantă, care devine tot mai actuală, şi care derivă din cele de mai sus, se referă la **calcularea costurilor de producţie nu numai pe unitatea de produs, dar şi pe unitatea de valoare de întrebuinţare a unui produs.** În cazul nostru concret, avem în vedere corelaţia dintre creşterea capacităţii maşinilor — numărul de bătăi pe minut la războiul de mătase, numărul de rotaţii pe minut la maşina de filat bumbac şi cantitatea de materie primă prelucrată într-o oră la carda de bumbac — şi evoluţia cheltuielilor de producţie. De exemplu, la războiul de mătase, dacă costul pe produs s-a majorat în perioada 1966—1973 de 1,13 ori, atunci cheltuielile de producţie pe unitate de valoare de întrebuinţare s-au micşorat cu 10 la sută. La carda de bumbac, în perioada 1959—1976, în condiţiile creşterii costurilor produsului de peste cinci ori, cheltuielile pe unitatea de valoare de întrebuinţare se reduc de la 100 la 76. Acelaşi tablou se poate observa şi în privinţa maşinii de filat bumbac, cu excepţia perioadei 1969—1975, cînd dinamica cheltuielilor de producţie pe unitatea de valoare de întrebuinţare a cunoscut o uşoară creştere, ceea ce din toate punctele de vedere, este o situaţie necorespunzătoare.

Deci, produsele respective, în fond s-au **ieftinit relativ** şi tocmai aici trebuie să găsim explicaţia producerii acestora în condiţiile scumpirii absolute a lor.

Cunoscînd evoluţia indicatorilor tehnici, precum şi tendinţa modificărilor provocate de aceşti indicatori în costurile de producţie, se poate previziona evoluţia cheltuielilor şi pe unitate de valoare de întrebuinţare. În acest fel, devine posibilă stabilirea unor limite şi mai riguroase în faţa creşterii costului de producţie, se pot fundamenta şi mai precis eficienţa economică a lansării unui nou produs, **se pot închide mai „ermetic" porţile în faţa oricărei risipe**, se poate elimina, în măsură mai mare, subiectivismul în utilizarea surselor materiale şi umane.

Aşadar, introducerea în activitatea de **planificare a costului de producţie la nivel de intreprindere, a indicatorului cheltuieli pe unitate de valoare de întrebuinţare a produselor** este nu numai posibilă, dar şi necesară, ceea ce ar însemna perfecţionarea în continuare a sistemului de indicatori utilizaţi în unităţile economice producătoare.

Desigur, cu constatările de mai sus, încă nu am epuizat aspectele diferite ale economiilor ce se pot obţine şi în urma creşterii cantitative şi calitative a randamentelor unora dintre produse. De exemplu, dacă avem in vedere indicatorul tehnic capacitate la carda de bumbac, atunci se poate calcula că tipul de maşină 4C din 1976 înlocuieşte 13 maşini de tipul F din 1953, 6,6 maşini de tipul 2C din 1966, 1,66 maşini de tipul 3C din 1969. Sau, de exemplu, în perioada 1969—1976 a fost produs un număr de 1 630 de maşini tipul 3C, iar în condiţiile menţinerii nivelului calitativ al maşinii din perioada 1959—1964 ar fi fost necesar, pentru satisfacerea aceloraşi nevoi, un număr de 6 520 maşini. De aici rezultă un volum impresionant de economii.

Din cele spuse reiese foarte evident că introducerea în fabricaţie a noilor tipuri de maşini este eficientă numai în cazul cînd cheltuielile suplimentare ocazionate de acest proces sînt depăşite de către economiile obţinute prin utilizarea acestor noi produse.

dr. Francisc KISS
Cluj-Napoca

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

GÎNDIREA ECONOMICĂ A PROMOTORILOR ROMÂNI AI RENAȘTERII ȘI UMANISMULUI ÎN LUPTA PENTRU FĂURIREA UNITĂȚII ȘI INDEPENDENȚEI NAȚIONALE (I)

PORNITĂ încă din momentul edificării identității noastre politice primare, lupta pentru unitate și independență a devenit, datorită împrejurărilor cunoscute, o permanență a continuității noastre istorice. Ea s-a îmbogățit mereu cu noi semnificații și valențe, cu noi țeluri și perspective, angajînd, nemijlocit în acțiune întreaga noastră ființă, întreaga noastră faptă și gîndire, inclusiv fapta și gîndirea economică.

Analizînd, în mod profund științific, istoria poporului nostru, **Programul Partidului Comunist Român** relevă astfel că încă de la apariția primelor formațiuni statale românești, luptele maselor populare împotriva exploatării sociale interne au fost strîns împletite cu luptele împotriva dominației străine. **„Această particularitate specifică** — se subliniază în Program — **și-a pus amprenta asupra întregii evoluții sociale a României, asupra felului de a fi și de a gîndi al poporului român, asupra însuși destinului său istoric caracterizat prin luptă hotărîtă plină de sacrificii pentru libertate și unitate, pentru dreptul de a fi stăpîn în propria țară“.** Într-adevăr, fără străduința seculară de a acționa unitar și independent — pe măsura cerințelor și posibilităților vremii —, noi, locuitorii înfrățiți ai acestui pămînt, frămîntat cu sîngele și sudoarea înaintașilor noștri, n-am fi reușit să depășim amenințările grave și vicisitudinile frecvente cu care ne-am confruntat de-a lungul existenței noastre istorice, existență dramatică și totodată eroică și demnă de stimă și de admirație universală. Și n-am fi reușit nici să ne ridicăm pe noi înșine, cu sîrguință și tenacitate, pe trepte superioare de civilizație și cultură și nici să contribuim, pe măsura posibilităților noastre, dar cu forțe neîncetat sporite, la progresul general al lumii.

Baza economică a apariției renașterii și umanismului

PRIMELE NOASTRE CURENTE CULTURALE care au contribuit nemijlocit la făurirea unității și independenței naționale sînt — ca și la alte națiuni europene, dealtfel — **renașterea și umanismul.** Consecutive, ele au ajuns, pînă la urmă, să se contopească. Iar în revărsarea lor ideatică aceste curente au inclus tot mai importante manifestări de gîndire economică, pregătindu-se astfel, și din această direcție, unitatea și independența mult dorită.

Conținutul fundamental al renașterii și umanismului pe teritoriul românesc are ca elemente principale : afirmarea limbii poporului ca limbă de cultură ; demonstrarea științifică a unității de origine și a continuității poporului român pe teritoriul dacic-străbun ; chemarea la lupta de eliberare a neamului românesc și a patriei sale. În acest cadru trebuie arătat că cele două curente culturale românești amintite nu reprezintă un transfer de modă culturală străină, ci emanația unor realități proprii — analogice firește, dar nu identice cu cele existente în alte țări europene. **Baza economică a apariției renașterii și umanismului o constituie producția și schimbul de mărfuri cu tendințe germinative capitaliste.** Această bază s-a configurat la noi într-o țesătură radială și concentrică, avînd ca nucleu de atracție aria Transilvaniei și cuprinzînd toate țările române. În plus, ea dispunea de numeroase fire corelative, care se înșirau din Orientul Mijlociu și regiunea bazinului Mării Negre pînă la Marea Baltică, din sud-estul Europei pînă în Europa centrală și occidentală.

Documentele istorice sînt grăitoare în ambele sensuri. Astfel, încă din anul 1358 este consemnată existența unui privilegiu comercial acordat negustorilor brașoveni pentru Țara Românească. Pe la 1377, Vlaicu-vodă, domnitorul Țării Românești, confirmă brașovenilor privilegiile comerciale de care beneficiaseră anterior. În anul 1413, Mircea cel Bătrîn încheie un tratat comercial cu brașovenii. Peste cîteva decenii, în 1458, Ștefan cel Mare reînnoiește „tuturor brașovenilor și tuturor negustorilor și întregii Țări a Bîrsei“ privilegiul pe care aceștia îl aveau de la Alexandru cel Bun. La rîndul lui Matei Corvin, în 1473, acordă garanții negustorilor moldoveni, pentru a-și desfășura activitatea lor comercială în Transilvania.

În 1408, Alexandru cel Bun acordă privilegii comerciale negustorilor lioveni, reținînd pentru Suceava dreptul de depozit de mărfuri importate și exportate. Iar în anul următor, Mircea cel Bătrîn acordă un nou privilegiu comercial negustorilor din Polonia și Lituania, confirmînd prevederile privilegiului mai vechi. În secolul următor, călătorul William Harborne, aflat în Moldova, obține de la Petru Schiopul un privilegiu comercial pentru negustorii englezi. Alt călător, de data aceasta un italian — Antonio Maria Graziani, ajunge, în 1564, să-și autoreveleze concluzia potrivit căreia „din Moldova deci se scoate acea mulțime de boi din a căror carne se hrănesc nu numai popoarele vecine ale Ungariei și Rusiei, ci și ale Poloniei, Germaniei, ba pînă și ale Italiei, și mai ales cei din orașul Veneția“1). Între 1452 și 1475, negustorii români sînt semnalați la Pera, în Creta și la Caffa.

O dovadă importantă a dezvoltării producției și schimbului de mărfuri în perioada care pregătește economicește renașterea românească o constituie **emisiunile monetare.** În Transilvania, monetăriile deschise la Cluj, Sibiu, Satu Mare, Oradea și Lipova datează din deceniile III—IV ale secolului al XIV-lea, iar cea deschisă la Sighișoara, care a fost concesionată cîtva timp lui Vlad Dracul — viitor domn al Țării Românești, din 1433. Pe la 1365 sînt emise primele monede în Țara Românească din porunca lui Vlaicu-Vodă, iar pe la 1377, primele monede din Moldova. Monedele emise în Țara Românească — „perperii de Valahia“ — circulau în comerțul internațional, fiind întîlnite în tranzacțiile din Pera Constantinopolului.

Dezvoltarea economiei întemeiată pe producția și schimbul de mărfuri cu tendințe germinative capitaliste a dus la **înflorirea orașelor, la transformarea lor în centre de schimb și de producție industrială relativ puternice.** Astfel, „dependența“ orașelor de lumea satelor sub raportul mărfurilor-materii prime și al mărfurilor-mijloace de subzistență s-a accentuat. Contactele economice dintre orășeni (îndeosebi negustori ori meșteșugari) și țărani s-au amplificat. Chiar mica boierime și unele elemente din rîdurile marii boierimi, care sesizează avantajele schimbului comercial intern și extern, au intrat, inevitabil, în legături economice nemijlocite cu producătorii direcți de mărfuri, îndeosebi cu țăranii. În aceste condiții, ale dezvoltării producției și schimbului de mărfuri, ale amplificării legăturilor dintre oraș și sat s-a produs o anumită ridicare a păturilor sociale mijlocii, a intervenit chiar o ruptură în fizionomia socială și ascensiunea la putere a boierimii din cele trei țări române. În același timp s-au evidențiat tot mai puternic forțele sociale fundamentale ale creării avuției materiale, anume țărănimea ogoarelor și muncitorimea din mine și alte stabilimente industriale.

O dată cu transformările ivite în baza economică și în structura socială a țărilor române s-a modificat și **tabloul contradicțiilor economice și sociale.** Au fulgerat primele răscoale țărănești de amploare. Între acestea se detașează, prin semnificația ei majoră, cea de la Bobîlna din 1437. Această masivă ridicare a țărănimii la luptă pentru dreptate socială a angrenat țărani

---

1) Vezi Călători străini despre Țările Române, vol. I, Editura Științifică, București, 1970, p. 381.

români și maghiari, unii locuitori ai orașelor, mineri și unele elemente din rîndurile micii nobilimi — ceea ce trebuie considerat simptomatic pentru delimitarea bazei sociale a mișcării antifeudale în epocă și implicit pentru delimitarea bazei sociale a renașterii românești. Polarizînd conflictul dintre răsculați și marea nobilime în jurul problemei rentei în bani, răscoala a dezvăluit totodată impedimentele ridicate de clasa stăpînitoare în calea revoluționării modului de producție existent. Răscoalele țărănești din Moldova și Țara Românească au îmbrăcat aproape aceeași fizionomie, evidențiindu-se și din acest punct de vedere, similitudinea de dezvoltare socială a celor trei țări române. Trebuie precizat totuși că străină în marea ei majoritate și urmărind slăbirea unității de luptă a asupriților, clasa stăpînitoare din Transilvania, a instituit, curînd după înăbușirea răscoalei amintite, acea **unio trium nationum,** creînd astfel germenii ideologici și politici ai disensiunilor dintre etniile populației transilvănene și pregătind asuprirea națională a românilor.

Noua bază economică a generat **contradicții antagoniste pe plan cultural,** între cultura populară și cultura feudală dominantă. Conținutul principal al acestei contradicții se configura, în primul rînd, pe terenul limbii ca mijloc de comunicare social-economică. Date fiind condițiile intensificării schimbului de mărfuri pe întreaga arie geografică românească, raporturile economice ale meșteșugarilor și negustorilor cu țărani și, în general, toate raporturile economice nu mai puteau fi realizate decît în limba poporului. Pe de altă parte, poporul, în primul rînd țărănimea, care dezvoltase o cultură spirituală proprie în autonomiile restrînse ale uniunilor de obște și formațiunilor statale primare, simțea trebuința unor schimburi culturale mai largi, ca și trebuința unei culturi corespunzătoare spiritualității sale.

Turnată în limbi moarte, îndeosebi în limba slavonă (care puteau înlesni cel mult o anumită universalitate culturală redusă). inaptă socialmente pentru creația literară diversificată, răspîndită într-un cerc îngust de interese și de privilegiați, neînțeleasă de popor, cultura feudală propriu-zisă sau „slavonismul cultural“ a intrat în criză evidentă. Nu se putea ajunge la o cultură viabilă și dinamizatoare și nici la o cultură de profundă originalitate, sub haina unei paleo-limbi bisericești, străine de popor (la care, înșiși slavii premoderni renunțau). Înlocuirea limbii slavone prin limba poporului și, în general, înlocuirea culturii feudale prin cea modernă (constituită pe baza creației populare de veacuri), nu este deci un fenomen etnic, ci un fenomen social.

Caracterul unitar al luptei pentru unitate și independență națională

PE PLAN EXTERN, țările române au fost nevoite să lupte cu diferite state feudale care promovau o politică expansionistă, cotropitoare. Începînd din secolul al XIV-lea, ele se confruntă cu un dușman comun : Imperiul Otoman. Războaiele frecvente secătuiau izvoarele materiale și umane ale progresului multilateral. Caracterul tranzitoriu al economiei, al structurii sociale și al vieții politice din țările române se constituia într-un handicap serios în lupta cu cotropitorul otoman, aflat încă în plină forță și expansiune. La aceasta se adaugă și handicapul constituit prin tendințele expansioniste ale regatelor din nordul și vestul țărilor române, precum și năvălirii pustiitoare ale tătarilor. Ținînd seama și de faptul că marea boierime de tip vechi din țările române pactiza uneori cu cotropitorii otomani, toate acestea explică de ce țările române au fost nevoite, spre a-și asigura liniștea și autonomia internă, să plătească tributuri sultanilor, tot mai insolenți și tot mai brutali. **Datorită însă luptei antiotomane ferme a maselor populare, desfășurată sub conducerea unor voevozi viteji și patrioți, țările române n-au putut fi transformate în pașalîc, adică n-au putut fi inglobate între provinciile Imperiului.**

Luptînd în comun împotriva aceluiași dușman, românii au folosit și acest prilej pentru a-și realiza țelul suprem : unirea într-un singur stat a celor trei țări ale lor. Pe la 1538, după cum relata atunci Anton Verancsics (Verantio), sultanul Soliman se temea ca Transilvania, Țara Românească și Moldova „să nu se unească împreună“ 2). Statul înfăptuit sub conducerea domnitorului-erou, Mihai Viteazul, stat premodern incipient, n-a fost astfel rezultatul unei întîmplări. Creație genială și scrutătoare a unei mari personalități a neamului nostru acest stat a reprezentat un răspuns necesar, așteptat, la îngemănarea economică a țărilor române — constituită pe temelia producției și schimbului de mărfuri cu tendințe germinative capitaliste (care, la rîndul ei, avea un sprijin multimilenar în condițiile integrative ale diversității mediului geografic și ale diversității activităților populației direct producătoare). El a constituit totodată o reacție politică firească față de amenințarea gravă care plana asupra ființei și viitorului neamului și pămîntului românesc, o obiectivare firească a conștiinței de neam.

Desigur, tabloul relațiilor externe ale țărilor române în perioada care condiționează apariția și desfășurarea renașterii și umanismului nu este reductibil la confruntările și acțiunile amintite. Mai trebuie amintite sprijinirea popoarelor vecine din sudul Dunării în lupta lor antiotomană, întrajutorarea mutuală în această luptă, alianțele cu marile puteri ale vremii, structurate și restructurate prin confruntarea cu criteriul românesc de libertate, unitate, autonomie, și independență. Trebuie menționate, de asemenea, relațiile culturale externe, în cadrul cărora un rol aparte l-au jucat contactele cu cultura bizantină, precum și cele cu renașterea, reforma și umanismul din numeroase țări europene.

Participînd la viața economică, politică și culturală a lumii, îndeosebi a Europei, poporul român a putut să-și fixeze mai clar și să-și dezvăluie mai puternic identitatea, potențele și virtualitățile sale multiple, să aducă contribuții importante la propășirea comunității umane mondiale, să capteze, totodată, valori universale care să-i servească revigorării sale. **Vocația către unitate și independență a poporului român s-a îmbinat astfel în chip fericit, cu vocația sa către deschidere, conlucrare și cooperare universală.**

Limba poporului, limbă de cultură

AȘA CUM S-A ARĂTAT renașterea și umanismul au avut la noi, ca prim țel, ridicarea limbii poporului la rangul de limbă de cultură. Procesul a fost declanșat încă în secolul al XIV-lea, dar a evoluat lent, mișcîndu-se în aria textului manuscris 3). Interesant de observat este totuși faptul că cea mai veche scrisoare cunoscută redactată în românește, din 1521, aparține unui orășean din Cîmpulung (Țara Românească), că este adresată unei autorități din Brașov (Transilvania) și mai ales, că dezvăluie existența unor planuri concrete ale negustorilor din cele două țări române prin aplicarea cărora să se dejoace stînjenirea sau împiedicarea traficului comercial dinspre sudul Dunării 4).

Odată cu apariția traducerilor de cărți bisericești, mai întîi manuscrise, apoi tipărite, limba „sacră“, adică limba slavonă (devenită la noi, ca și latina la alte popoare, limba clasei feudale) a început să fie dislocată dintr-un domeniu important al confruntării antifeudale. Căci, prin aceasta, se urmărea, nu numai asigurarea unei anumite comprehensiuni din partea maselor populare, ci se avea în vedere și o subminare a bisericii ca instituție feudală, precum și o **folosire a prilejului cultului pentru promovarea criticii sociale și învățăturii laice, inclusiv a unei brume de învățături economice** (dacă luăm în considerație rugăciunile cu caracter folcloric din Molitvenic, referitoare la strîngerea recoltei de cereale, la culesul viei etc.) și chiar pentru **mobilizarea** maselor populare la lupta împotriva năvălitorilor străini.

Totodată se creau premise pentru **dezvoltarea laturii informaționale a relațiilor economice, corespunzătoare noii baze economice ce se înfiripa.** Din acest punct de vedere, modelul circulației cuvintelor, inclusiv al comprehesiunii cuvintelor avea, drept exemplu, modelul circulației bănești. „Bine știm că cuvintele trebuie să fie ca banii, că banii aceia sînt buni carii îmblă în toate țările, așia și cuvintele acele sănt bune care-le înțeleg toți“, scria fostul preot din Alba-Iulia Simion Ștefan 5).

Ridicarea limbii poporului la rangul de limbă de cultură se impunea și în **cancelaria domnească.** Încă Ștefan cel Mare se folosea de concepte în limba română pentru actele internaționale angajate. În orice caz, este cert că în secolul al XVI-lea, sub domnia lui Petru Schiopu (în Moldova) și a lui Mihai Viteazul (în Țara Românească), limba română a pătruns larg și în cancelaria domnească, fapt care a avut anumite implicații administrativ-economice și juridico-economice. Odată cu Mihai Viteazul limba poporului a cucerit și domeniul istoriografiei, creîndu-se terenul pentru a-i schimba acesteia rosturile sociale și naționale. Apoi a captat tot mai larg domeniul legislației, al literaturii, științei, filozofiei etc.

conf. dr. Virgil IONESCU

---

2) Vezi Călători străini despre Țările Române, vol. I, p. 418.

3) Vezi P. P. Panaitescu. Începuturile și biruința scrisului în limba română, Editura Academiei R.P.R., București, 1964, passim.

4) Vezi scrisoarea în Istoria literaturii române, vol. 1, Editura Academiei R.P.R., București, 1964, p. 296.

5) Ion Bianu și Nerva Hodoș. Bibliografie românească veche (1508—1830), tomul I. Edițiunea Academiei Române, Bucuresci, 1903, p. 170.

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

Contribuții ale lui Constantin Dobrogeanu-Gherea la dezvoltarea gîndirii economice românești (I)

PERSONALITATE proeminentă a mișcării socialiste românești și internaționale, C. D. Gherea, în cele peste patru decenii de activitate, a adus contribuții de mare însemnătate — așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — la „dezvoltarea concepției revoluționare a proletariatului“1) și în acest cadru, la clarificarea teoretică a unor probleme economico-sociale vitale ale României din acea perioadă, la dezvoltarea gîndirii economice românești și universale.

Chiar în primele sale scrieri, aparținînd deceniului al 9-lea al secolului trecut — în care a prevalat fără îndoială activitatea de apărare și răspîndire a marxismului, activitate de mare însemnătate teoretică și practică — Gherea vădește **veleități reale de teoretician creator,** încercări meritorii de anticipare sau ducere mai departe a unor analize marxiste, de interpretare teoretică marxistă a societății românești și a evoluției ei viitoare. Astfel încă în lucrarea „Karl Marx și economiștii noștri“ (1884) 2), apărînd teoria economică marxistă împotriva denaturărilor de orice fel, popularizînd într-un limbaj viu, colorat, accesibil, convingător și riguros ideile principale ale volumului I al „Capitalului“, Gherea încearcă **să ducă mai departe analiza marxistă a unor procese, fenomene și categorii economice** ca reproducția socială capitalistă și crizele economice, renta funciară și relațiile agrare, contradicțiile economice și sociale ale capitalismului, problema concurenței și egalizării profitului, a clasificării principalelor curente și școli de gîndire economică și altele, probleme care vor fi **abordate mai pe larg de către Marx abia în volumele II-IV ale Capitalului, netipărite pînă la acea dată.** La fel, în lucrarea „Ce vor socialiștii români“3) considerată pe bună dreptate ca „un program revoluționar al mișcării marxiste din țara noastră, salutat de Friedrich Engels“4), expunînd cu limpezime, vervă polemică și forță de convingere principiile de bază ale socialismului științific, ale materalismului istoric și pornind de la studiul atent al realităților și particularităților dezvoltării economico-sociale a României, Gherea formulează pe lîngă o largă platformă de revendicări general democratice pentru oamenii muncii și numeroase idei și concluzii teoretice, perene, originale sau aduce noi interpretări unor teze deja formulate. Printre acestea, ideea că marea proprietate funciară și relațiile agrare de după 1864 sînt principala piedică în calea dezvoltării agriculturii și industriei, a progresului general, că dezvoltarea industriei mari este o necesitate imperioasă, vitală dar că regimul social existent, politica și interesele contradictorii ale claselor dominante compromit și deturnează efortul, sacrificiile poporului făcute în acest scop punînd sub semnul întrebării însăși capacitatea burgheziei de a mai întemeia o adevărată industrie mare, că contactul cu occidentul capitalist dezvoltat are efecte contradictorii, stimulînd anumite sectoare economice și financiare dar și de frînare a dezvoltării țărilor mai înapoiate. Ieșirea din subdezvoltare, din starea de mizerie materială și morală a poporului se poate realiza în primul rînd, printr-o încordare a puterilor proprii pentru sporirea considerabilă a producției și productivității muncii, prin organizarea rațională a producției ș.a.

Desigur, în contextul acestor contribuții sau alături de ele întîlnim și o seamă de neclarități sau confuzii, urme ale unor idei greșite ale lui Smith, Ricardo, Sismondi, Proudhon, Lassalle, ale narodnicilor ruși sau chiar ale socialismului utopic; dar este de semnalat, pe de o parte, faptul că în toate problemele discutate, inclusiv cele general teoretice, Gherea depășește pe autorii citați, **apropiindu-se uneori substanțial de concluziile încă nepublicate ale lui Marx;** iar pe de altă parte, că prin ansamblul scrierilor, concepțiilor și activității sale Gherea a **întemeiat o adevărată școală românească de gîndire economico-socială marxistă,** care a încorporat și a ridicat pe o treaptă superioară tradițiile progresiste din gîndirea economico-socială românească. Opera și ideile sale n-au putut fi ignorate, ele au devenit puncte de referință, obiectul unor aprinse confruntări ideologice. În acest context chiar și contradicțiile sau unele din greșelile, neclaritățile și confuziile lui Gherea, mai frecvente în prima perioadă de activitate, îndeplinesc și o funcție pozitivă, sînt de natură — cum scria Marx despre Smith — să împingă știința înainte, prin faptul că îi pun noi probleme sau deschid noi unghiuri de abordare.

O ilustrare a gîndirii sale creatoare este și contribuția la dezvoltarea, de pe poziții marxiste, a concepției progresiste românești privind dezvoltarea economiei naționale și îndeosebi a teoriei industrializării. Este știut că pe vremea lui **exista deja o concepție burgheză relativ închegată, cu multe elemente științifice despre necesitatea și posibilitatea unei dezvoltări complexe,**

FIȘE

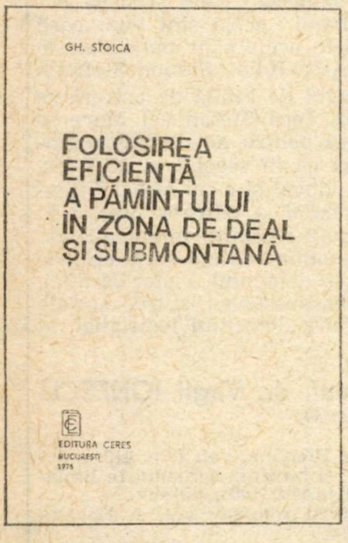

GH. STOICA

FOLOSIREA EFICIENTĂ A PĂMÎNTULUI ÎN ZONA DE DEAL ȘI SUBMONTANĂ

EDITURA CERES
BUCUREȘTI
1976

• O temă de o deosebită importanță pentru dezvoltarea agriculturii ca ramură de bază a economiei noastre naționale, pentru ameliorarea mediului natural, pentru turism, este analizată amplu, atît sub aspect teoretic, cît și practic, în cartea Folosirea eficientă a pămîntului în zona de deal și submontană, *de Gh. Stoica (Editura Ceres, 138 p.). Creșterea volumului producției agricole – spune autorul – se poate realiza în mod deosebit pe baza folosirii raționale a pămîntului existent, prin intensificarea utilizării sale, iar „pămîntul are particularitatea specifică de a-și îmbunătăți calitatea în condițiile cînd se folosește în mod rațional, și aceasta se referă la toate tipurile de teren, atît slabe cît și bune".*

După cum arată ing. S. Hartia în „Cuvînt înainte", prelucrînd un vast material informațional, autorul a reușit să evidențieze ecosistemele agricole specifice, să marcheze direcțiile și tendințele de dezvoltare a agriculturii acestei zone, aducînd în cîmpul opțiunii factorilor de decizie, variante ale dezvoltării intensive și ale modernizării agriculturii de pe aceste teritorii, în contextul dezvoltării globale a agriculturii țării.

Cuprins: 1. Folosirea intensivă a pămîntului în zona de deal și submontană; 2. Creșterea eficienței economice a utilizării terenurilor în pantă și slab productive prin extinderea plantațiilor pomiviticole; 3. Creșterea eficienței economice a pajiștilor naturale; 4. Ridicarea continuă a fertilității pămîntului în zona de deal și submontană; 5. Perspectivele folosirii eficiente a pămîntului în zona de deal și submontană.

Metodă pentru optimizarea raporturilor de schimb

• Într-un studiu intitulat Számitási módszer a viszonylati cserearányok javitásera *(Metodă de calcul pentru ameliorarea raporturilor de schimb pe relații), apărut în revista KÖZGAZDASÁGI SZEMLE nr. 12/ 1976, autorul, Fáy József, arată că, pe lîngă calea principală a îmbunătățirii raportului de schimb – perfecționarea structurii exportului și importului –, există o posibilitate de ameliorare a acestui raport și în condițiile menținerii structurii existente, și anume prin modificarea repartizării pe relații a exportului și importului.*

În anumite condiții – și, desigur, în anumite limite – trecerea unor exporturi, respectiv a unor importuri dintr-o relație în alta permite utilizarea mai bună a avantajelor decurgînd din deosebirile de preț între o piață și alta. Cu ajutorul unor matrice autorul demonstrează că, în condițiile în care, pentru un anumit produs de export, se poate obține, într-o anumită relație, o cantitate mai mare dintr-un produs de import decît în alta, atunci trecerea produsului de export cu precădere pe relația respectivă înseamnă realizarea unui avantai, care se oglindește în creșterea eficienței schimbului.

Metoda analizată de autor ar

multilaterale a economiei româneşti, despre industrializarea ţării. În această privinţă, gînditori ca D. P. Marţian, M. Kogălniceanu, B. P. Haşdeu, P. S. Aurelian, A. D. Xenopol, G. Bariţiu, B. Baiulescu etc., **au merite ce nu pot fi nici contestate şi nici subestimate.** În consecinţă, concepţia lui Gherea are multe idei similare cu cele ale gînditorilor burghezi. Dar situarea sa pe poziţiile proletariatului, orientarea marxistă ca şi capacitatea mai profundă de a înţelege caracterul complex al evoluţiei economico-sociale generează pe de o parte, o optică de ansamblu superioară, mai avansată; pe de altă parte, noi idei, probleme şi abordări, imprimă un specific proletar întregii concepţii privind industrializarea României, punînd, în fond, bazele concepţiei marxiste româneşti despre dezvoltarea economiei naţionale.

Astfel, continuînd de pe poziţii proletare tradiţia de gîndire social-economică inaugurată şi consacrată de către Nicolae Bălcescu, dar abandonată chiar de foştii revoluţionari paşoptişti, socialistul român afirmă şi reafirmă, demonstrează şi argumentează teza potrivit căreia, în situaţia dată a României, progresul economiei naţionale, a industriei şi agriculturii, a comerţului şi transporturilor depind într-un mod hotărîtor de înfăptuirea unor prefaceri sociale radicale, de abolirea completă şi neîntîrziată a relaţiilor vechi, anacronice, a ceea ce el va numi neoiobăgia. În concepţia sa regimul agrar neoiobag, cu tot cortegiul său de instituţii şi practici este cauza principală, primordială, a caracterului limitat al pieţei interne, deci a puterii de cumpărare scăzute a populaţiei, a lipsei forţei de muncă şi îndeosebi a celei calificate pentru industrie, a lipsei acumulărilor, a unor capitaluri autohtone mai importante, a scurgerii peste graniţă a unor părţi importante din venitul naţional prin schimburi neechivalente, importul ridicat al obiectelor de lux, a incapacităţii statului de a aplica măsuri eficiente de protejare şi încurajare a industriei naţionale ş.a.

Spre deosebire de gînditorii burghezi, inclusiv Xenopol, Gherea optează ferm, constant şi fără rezerve **pentru dezvoltarea largă a industriei mari, de fabrică, pentru o mare producţie uzinală, bazată pe cele mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii** – aceasta fiind socotită singura cale de progres rapid, condiţie esenţială a sporirii productivităţii muncii şi a venitului naţional, a practicării unei agriculturi intensive, diversificate, a valorificării superioare a resurselor naturale existente în ţară, a consolidării independenţei naţionale, a susţinerii concurenţei cu produsele fabricate din străinătate. El considera că a dezvolta sau a acorda prioritate industriilor mici, meşteşugăreşti, casnice în epoca uzinelor gigantice este un non-sens, ar echivala cu perpetuarea eminamenţei agrare — a sărăciei şi mizeriei.

Dacă în concepţiile burgheze scopul — declarat sau nu — al industrializării purta adeseori o puternică amprentă de clasă iar în concepţiile poporaniste şi moşiereşti se urmărea prin industriile casnice, ocuparea pe timp de iarnă a ţăranului, în concepţia lui Gherea **scopul** întregii dezvoltări economice, inclusiv a industrializării purtînd şi el amprenta de clasă a proletariatului este ridicarea substanţială a nivelului de trai material şi spiritual al clasei muncitoare, al ţărănimii, al tuturor oamenilor muncii, este deschiderea căilor progresului social şi economic al României. Totodată, în viziunea sa industrializarea masivă a ţării este concepută drept condiţia primordială a creşterii numerice şi organizatorice a proletariatului, a maturizării sale ideologice şi politice, a pregătirii condiţiilor de trecere în viitor la societatea socialistă. Celebra frază de încheiere a „Neoiobăgiei" care sintetizează întreaga sa concepţie cu privire la dezvoltarea economiei româneşti este de-a dreptul impresionantă: „Acolo unde fierbe viaţa şi lupta, acolo unde strigătul strident al sirenei cheamă mulţimea muncitoare la muncă, acolo unde masele muncitoare în mine răscolesc măruntaiele pămîntului, unde ciocane uriaşe spulberă blocuri de oţel, unde pădurea de coşuri înălţate spre cer anunţă izbînda şi victoria muncii omeneşti asupra naturii, unde vapoare uriaşe spintecă oceanele, acolo unde în oraşele gigantice se zbat şi se izbesc pasiunile, se lovesc şi se ciocnesc ideile, se plămădeşte cultura formidabilă de azi şi cea de mîine, acolo unde fierbe şi spumegă lupta uriaşă dintre muncă şi capital, din care trebuie să nască o lume nouă... acolo şi numai acolo poate fi idealul nostru şi al ţării"[5]. Pentru Gherea, a deveni o astfel de ţară, a dezvolta o astfel de economie, de industrie era o problemă vitală „de a fi ori a nu fi". Mai trebuie adăugat doar că o astfel de concepţie de ansamblu nu a fost formulată pînă la Gherea de nici unul din predecesorii sau contemporanii săi.

V. IOŢA

---

[1] **Nicolae Ceauşescu**, România pe drumul desăvîrşirii construcţiei societăţii socialiste, vol. 1, Ed. politică, 1968, p. 345.

[2] Constantin Dobrogeanu Gherea, Opere complete, vol. 1, Ed. politică, Bucureşti 1976, p. 40-164.

[3] Constantin Dobrogeanu Gherea, Opere complete, vol. 2, Ed. politică, Bucureşti 1976, p. 7-126.

[4] Programul Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism, Ed. politică, Bucureşti 1975, p. 26.

[5] Constantin Dobrogeanu Gherea, Neoiobăgia, Ed. Socec, 1910, p. 494.

FIŞE

prezenta avantajul că îmbunătăţirea raportului de schimb, deci a eficienţei comerţului exterior, s-ar realiza fără modificarea producţiei şi a consumului intern, deci fără a impune eforturi suplimentare economiei naţionale. Autorul recunoaşte însă, că utilizarea acestui mijloc de creştere a eficienţei schimburilor este limitată de existenţa unor contingente în acordurile pe termen lung, a unor fluxuri de marfă tradiţionale, care pot fi modificate, în sensul măririi sau reducerii lor, numai cu acordul ţărilor partenere.

Măsurile anticiclice nu sînt coordonate

● *În articolul* Impediments to the Coordination of National Cyclical Policies in the EC *(Impedimente în coordonarea politicilor ciclice naţionale în Piaţa Comună), apărut în revista* INTER-ECONOMICS, *nr. 1/2, ian./febr. 1977, Peter Gonschior consideră, că, spre deosebire de politica economică şi monetară, Piaţa Comună face foarte puţin în domeniul unei acţiuni comune anticiclice. Marele număr de măsuri divergente luate în C.E.E. în această privinţă arată că, în perioada analizată, a fost imposibil să se apropie cît de cît metodele şi obiectivele propuse. După P.G., şi în viitor ţările respective vor utiliza diferite mecanisme pentru conducerea politicii ciclice, vor apare conflicte în privinţa scopurilor şi mijloacelor naţionale şi internaţionale, se vor aplica instrumente similare în faze neasemănătoare ale ciclului economic, se vor manifesta efecte contradictorii ale unor instrumente analoage, precum şi repercusiuni diferite ale măsurilor naţionale asupra statelor vecine. Explicaţia răspunsurilor divergente la probleme asemănătoare s-ar afla în faptul că structurile şi mecanismele economice au apărut în diferite ţări ale C.E.E. în decursul unui proces istoric şi ar fi foarte greu să fie aduse astăzi la un numitor comun.*

Capitalism „fără capital"

● *Este formula pe care o propune Jean-Gabriel Thomas, în articolul cu acest titlu (*Le capitalisme sans capital*), apărut în* LE FIGARO *din 12–13 februarie 1977, pentru a exprima rezultatul inflaţiei monetare de care suferă statele occidentale. Explicaţia formulei ar fi următoarea: progresele capitalismului s-au datorat afectării capitalului preexistent unor scopuri productive. Dat fiind însă că, în anii din urmă, legătura între economisire şi investiţii s-a rupt, finanţarea nu ar mai reprezenta valorificarea unor eforturi depuse în trecut, ci o poliţă trasă asupra consumatorilor prezenţi şi viitori. Revoluţia franceză din 1789 a însemnat preluarea puterii de către păturile „tiers état" care finanţau statul; pe dată ce finanţarea revine acum comunităţii consumatorilor, continuă autorul, drepturile deţinătorilor unui capital fără conţinut nu se vor putea menţine şi ceasul sfîrşitului privilegiilor economice a sunat. Acest capitalism vidat de substanţă constituie un castel de cărţi de joc şi el nu poate duce decît la socialism. S-ar putea adăuga doar că este un argument în plus la teza marxistă conform căreia capitalul este principial şi ab origine muncă alienată – este adevărat, muncă efectiv prestată.*

SOLIDARIZAREA MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI SOCIALISTE CU RĂSCOALA ȚĂRANILOR DIN 1907

RĂSCOALA din 1907 a fost urmarea firească a unui șir de suferințe îndurate de țărănime și a frămîntărilor adînci care clocoteau în lumea satului românesc, ale căror răbufniri în 1888, 1899, 1900, 1904 erau prevestitoare. De fapt această răscoală a reprezentat un adevărat punct de răscruce în istoria țărănimii române. Deși țărănimea, așa cum se apreciază în **Programul Partidului Comunist Român „a reprezentat cea mai importantă forță socială a progresului... a dus greul bătăliilor împotriva cotropitorilor străini, pentru unirea țărilor române, pentru cucerirea independenței de stat, pentru închegarea statului național unitar român“1)** ea a fost condamnată decenii și veacuri de-a rîndul să ducă o viață mizeră, de cruntă exploatare și impilare.

Ideile socialismului pătrund în lumea satului

PROBLEMELE STATULUI, frămîntările țărănimii au constituit o preocupare permamentă și de maximă importanță a mișcării socialiste încă de la apariția sa pe scena social politică a țării, dar mai cu seamă după înființarea în 1893, a partidului politic al clasei noastre muncitoare. De reținut este faptul că mișcarea socialistă, și în special cea din București a fost aceea care a inițiat încă în anii 1898—1899 o acțiune de organizare a țărănimii în cluburi socialiste, după modelul organizațiilor politice ale muncitorilor de la orașe, avînd drept scop răspîndirea ideilor socialismului în rîndul truditorilor pămîntului.

În comunele Zimnicea, Piatra, Conțești și Țigănești din jud. Teleorman, după cum atestă documentele păstrate în Arhivele Statului, precum și în numeroase comune din județele Romanați, Vlașca, Dolj, Argeș, Dîmbovița ș.a. iau naștere, după modelul cluburilor muncitorești, astfel de cluburi socialiste la sate al căror număr, în mai puțin de trei luni, s-a ridicat la peste 300. Ideile socialiste au trezit conștiința de clasă a celor care făceau ca pămîntul să rodească pentru alții, la aceasta contribuind și presa muncitorească și socialistă care, în paginile sale a inserat numeroase articole consacrate cunoașterii adevăratei situații existente în lumea satelor. La rîndul său marea răscoală a țăranilor din 1907 a însemnat pentru mișcarea muncitorească un important examen, întrucît prin deznodămîntul ei și-a putut verifica și perfecționa orientarea sa revoluționară, problemă esențială a societății românești de atunci.

Acum, cînd evocăm momentul 1907, putem să depășim sfera studierii și aprecierii acestor lupte ca fiind exclusiv țărănești, întrucît documentele cercetate ne-au mărit posibilitatea de cunoaștere, putînd să o interpretăm în mod real, în sensul că alături de țărănime, s-au găsit antrenate elemente socialiste, muncitorești, care i-au conferit dimensiuni mai ample și mai complexe.

Reținem din rapoartele organelor polițienești de pildă, că au fost găsiți muncitori din București în diferite comune ca : Drăgănești-Vlașca, Giurgiu, Blejești ș.a.“2) ca propagandiști ai Cercului „România Muncitoare“3). Cu toată teroarea dezlănțuită de organele polițienești, ideile socialiste pătrund tot mai adînc în rîndurile țărănimii, care începe să înțeleagă că trebuie să se organizeze pe măsura intereselor lor în lupta dusă contra exploatatorilor satelor.4)

Din cercetarea unor documente reiese că poliția Giurgiu raporta că un muncitor vorbește țăranilor pe str. Lahovari în fața sălii Imperial, caracterizîndu-l ca pe „un înflăcărat partizan propagator al ideilor socialiste... și frecventator al cercului România Muncitoare“. Un alt document amintește că la Titu, pe atunci comună în județul Dîmbovița, se cunoștea activitatea unui muncitor din București, considerat „un aprig socialist... care face propagandă socialistă, fiind în corespondență cu Clubul „România Muncitoare“5). Deci, încă din acea vreme muncitorimea contribuia din plin la ridicarea conștiinței de clasă și de organizare a maselor țărănești.

Aceste cîteva exemple dovedesc că, deși într-o formă embrionară la început, conștiința alianței proletariatului cu țărănimea a crescut cu timpul tot mai mult, astfel încît în ajunul și momentul declanșării marii răscoale, cercuri tot mai largi ale proletariatului, ajunseseră să înțeleagă necesitatea luptei de a sprijini revendicările țărănimii, de a desfășura o luptă comună pentru obținerea unor transformări radicale în societatea românească.

De fapt, în ajunul marii răscoale se constată că pe lîngă activitatea teoretică desfășurată de socialiștii din București, își găseau tot mai mult locul și acțiuni concrete, cum era difuzarea în unele localități din țară a numeroase publicații socialiste. Documente recent depistate, ne fac cunoscut că din București de la Cercul „România Muncitoare“ se expediaseră cu poșta la Calafat 100 de exemplare broșuri cu titlurile „Cele două morale“, și „Să fie lumină“, care așa cum se menționează în raport „s-au distribuit lucrătorilor de toate breslele și la numeroși țărani“.6)

O nouă forță motrice : alianța muncitorilor și țăranilor

MIȘCAREA muncitorească și-a amplificat preocupările pentru ridicarea conștiinței revoluționare a satelor, îndeosebi în cadrul Cercului „România Muncitoare“ din București, cînd cu ocazia ținerii ședințelor de către unele sindicate muncitorești, ca de exemplu cel al metalurgiștilor, se cerea „ca toți meseriașii care se duc la țară să profite de această ocazie și să facă propagandă socialistă pentru țărani, răspîndind scrierile lor la toți cei care știu carte“7).

În cadrul Cercului România Muncitoare era aspru criticată politica reacționară dusă de partidul liberal și conservator, potrivnică oricărei idei noi. Se menționa că aceștia „au împănat țara cu jandarmi care prin înfricoșare apleacă tot mai mult pe țărani sub jugul ciocoilor“. Un țăran din jud. Dîmbovița, venit în București, arăta în cuvinte simple, dar pline de adevăr, exploatarea și oprimarea țăranilor : „jandarmii dă amenzi fără motive legale, abuzează de autoritatea lor, sînt imorali. Administratorii comunali sînt ca niște lăcuste, iau leafa gratis fără să asculte plîngerile țăranilor, fără să le facă dreptate“8).

Tocmai crunta exploatare a țărănimii a fost cauza pentru care la 8 februarie 1907 a luat naștere marea vîlvătaie care a cuprins țara de la un capăt la altul, antrenînd într-un năvalnic torent de luptă masele largi ale satelor. Reprimarea sîngeroasă a luptei țărănimii a fost făcută de conservatori și liberali de comun acord, actul înțelegerii dintre cele două partide în vederea înăbușirii răscoalei fiind pecetluit în ședința Camerei din 13 martie 1907. Paralele cu reprimarea răscoalelor a început și reprimarea mișcării socialiste și arestarea unor muncitori. Ziarul „România Muncitoare“ a fost confiscat, sediile cercurilor socialiste cu același nume au fost percheziționate

Virgiliu TATOMIR

(Continuare în pag. 32)

---

1) Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura Politică, București, 1975, p. 31.

2). Arhivele Statului București, fond Prefectura Poliției Capitalei, dos. 8/1909.

3). Idem, dos. 121/1903—1908.

4). Idem, dos. 30/1908.

5). Idem, dos. 447/1907—1908.

6). Arhivele Statului București, fond Prefectura Poliției Capitalei, dos. 457/1907—1908.

7). Idem, dos. 243/1903—1910.

8). Idem, dos. 3/1903—1909.

CONFERINȚA MONDIALĂ A APEI

UTILIZAREA RESURSELOR ACVATICE — TEREN AL COOPERĂRII INTRAEUROPENE

APA DULCE a devenit în a doua jumătate a secolului nostru o materie primă critică. Faptul acesta, astăzi unanim acceptat, va sta în centrul atenției la Conferința mondială a apei, care se va desfășura la Mar del Plata (Argentina) între 14 și 25 martie 1977, sub egida Organizației Națiunilor Unite, și a cărei pregătire a incitat în ultimul an la examinarea aprofundată și pe variate planuri a problematicii domeniului.

De la global la regional

VIZIUNEA globală se referă firește la necesitatea de a trata această problemă, vitală pentru omenire, într-un context internațional ce reclamă soluții concertate, de interes general. Ea se referă totodată și la faptul că dezbaterea problemei apei nu poate fi desprinsă de alte probleme majore ale lumii contemporane. Această dezbatere se desfășoară într-o vreme cînd, sub impulsul cerințelor de instaurare a unei noi ordini economice internaționale, a crescut mult preocuparea comunității internaționale față de viitorul economic al omenirii și de bunăstarea populației, astfel că apare într-o interrelație și interdependență organică cu preocupările privind promovarea fără restricții a comerțului, protecția mediului înconjurător, alimentația, așezările umane etc. În condițiile în care astăzi stăpînirea calitativă și cantitativă, la locul și la momentul dorit, a resurselor de apă devine o premisă a dezvoltării economice și sociale, este de așteptat ca modalitățile de soluționare a crizei apei să depășească cadrul strict al metodologiei tehnice și să reflecte opțiunile fundamentale ale fiecărui stat bazate pe o politică rațională de gospodărire a resurselor de apă, limitate cum se știe.

Propunînd dezbaterii unui forum mondial problema apei în toate incidențele ei asupra aspirațiilor de progres ale omenirii, Națiunile Unite pornesc de la o realitate obiectivă : bazinele hidrografice, rîurile lor colectoare se află adeseori pe teritoriul a două sau mai multe țări. Pe teritoriul Europei aproape fiecare stat are drept hotar un curs de apă, care în felul acesta constituie — după o noțiune recent introdusă — o resursă partajată. Dar cadrul posibil al colaborării intraeuropene bi- și multilaterale este mult mai larg. Pentru unele din apele importante ale continentului au fost inițiate, mai de mult, organisme regionale de cooperare — Dunărea, Rinul, lacul Boden.

Cum gospodărirea resurselor de apă este concepută astăzi pe bazine hidrografice, într-o amenajare integrată, necesitatea cooperării țărilor riverane devine o necesitate, în condițiile riguroasei respectări a suveranității și independenței naționale, egalității depline în drepturi și neamestecului în treburile interne. Actul final al Conferinței general-europene pentru securitate și cooperare, adoptat în 1975 la Helsinki, a creat acel cadru de conlucrare, pe care îl reclamă o discuție angajată despre viitorul unei resurse fundamentale a omenirii, care — aflată fie în deficit, fie în exces — solicită preocuparea tuturor.

Tabelul nr. 1

Resursele (autohtone și alohtone) de apă superficială în țările Europei

Importanța resurselor de apă superficială (mii m³/locuitor)	Resurse autohtone (apă provenită din scurgerea superficială pe teritoriul național)	Resurse totale : resurse autohtone și alohtone (apă provenită de la țările din amonte)
>20	Finlanda, Islanda, Norvegia, Suedia	Bulgaria, Finlanda, Islanda, Norvegia, Suedia
20—15	Irlanda	Irlanda, Luxemburg
15—10	—	Austria, Iugoslavia, România, Ungaria
10— 5	Albania, Austria, Elveția, Iugoslavia, Turcia, U.R.S.S. (partea europeană)	Albania, Cehoslovacia, Elveția, Grecia, Olanda, Turcia (în întregime), U.R.S.S. (partea europeană)
5— 3	Franța, Grecia, Italia, Luxemburg	Franța, Italia, Portugalia
3— 1	Anglia, Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, Cipru, Danemarca, R. F. Germania, Polonia, Portugalia, România, Spania	Anglia, Belgia, Cipru, Danemarca, R. D. Germană, R. F. Germania, Polonia, Spania
<1	R. D. Germană, Malta, Olanda, Ungaria	Malta

Sursa : După datele C.E.E./O.N.U. consemnate în raportul E/Conf. 70/TP 181 — Les ressources en eau et leur maîtrise, de R. Darves-Bornoz, pregătit pentru Conferința mondială a apei.

Limite la scară continentală

O RECENTĂ estimare a bilanțului hidrologic mediu anual pe continente, consemnînd o grosime medie a stratului de precipitații pe scara întregului glob de 973 mm, citează pentru continentul european o valoare mai scăzută, 657 mm, din care 375 mm se evaporă, iar restul de 282 mm se regăsește în scurgere. Astfel că valorile continentale, ca volum total, reprezintă 6 600 miliarde m^3 de apă din care — în ecuația bilanțului hidrologic — 3 800 miliarde m^3 se evaporă, iar 2 800 miliarde m^3 formează volumul scurgerii fluviatile.

Ponderile ce revin Europei sînt foarte reduse : 6 la sută din volumul precipitațiilor și 7 la sută din volumul mondial al scurgerii continentale. Dacă adăugăm că rezervele de apă ale pînzelor subterane sînt reduse și oricum discontinui, avem o imagine mai precisă a caracterului limitat al resurselor de apă. Raportînd aceste elemente la densitatea ridicată a populației în diferite zone, la gradul accentuat de industrializare și de urbanizare a unor regiuni — adevărate conurbații —, la gradul diferit de utilizare a irigațiilor în agricultură, reies la scara statelor europene serioase disparități, după cum le ilustrează tabelul nr. 1. Tabelul diferențiază resursele de apă în **autohtone** (ce-și au obîrșia și se scurg pe teritoriul statului respectiv) și **alohtone** (ce tranzitează, provenind de la statele din amonte). În acest ultim caz e vorba de unele din marile fluvii europene : Dunărea, Rinul, Elba, Ronul. Se poate aprecia, chiar și numai la o analiză sumară că, cu excepția țărilor nordice, țările europene dispun de volume reduse de apă autohtonă pe locuitor, sub 10 000 m^3/loc./an, iar majoritatea, inclusiv unele țări alpine, sub 5 000 m^3/loc./an.

Unele din țările europene (Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, R. D. Germană, R. F. Germania, Iugoslavia, Olanda, Portugalia, România, Ungaria) primesc mari cantități de apă din țări vecine. Acest aport, în unele din aceste țări, în special în cele situate în bazinele Dunării și Rinului, este cantitativ superior apelor autohtone. Se citează cazul apelor curgătoare din Ungaria care, la sfîrșitul verii, provin în proporție de 96 la sută din apele alohtone. În cazul Danemarcei, Ciprului și Maltei apele subterane sînt principalele surse de alimentare cu apă.

Uniunea Sovietică deține, între țările

europene, cea mai mare cantitate de apă ce se scurge superficial (4 700 miliarde m³, dintre care 1 000 miliarde m³ revin părții europene). Spre comparație, Canada — țară cu însemnate resurse hidraulice — deține 3 000 miliarde m³. Raportul regional al C.E.E./O.N.U. întocmit sub auspiciile Comitetului pentru problemele apei al Comisiei (E/Conf. 70/6, p. 17) apreciază că „pentru numeroase țări, disponibilitățile globale acoperă atît nevoile actuale cît și cele viitoare, dar se pun serioase probleme de repartiție datorită variațiilor puternice sezoniere de debit și disparităților din interiorul fiecărei țări". Și exemplele nu ar lipsi.

O presiune suplimentară : poluarea

DACĂ adăugăm presiunea pe care o exercită poluarea asupra resurselor disponibile, și așa limitate, de apă, cifrele citate mai înainte trebuie încă reduse. Este prea bine cunoscut cazul bazinului hidrografic al Rinului. Rinul transportă anual în cursul său inferior, pe teritoriul Olandei, asemenea unui sordid canal de scurgere, cantități uriașe de substanțe ce-i degradează apele (900 000 tone reziduuri organice, 33 000 tone săruri, 16 000 t sulfați, 11 000 t carbonați, 4 600 t nitrați, 1 000 t fosfați etc., după date din 1970). Numai între 1960 și 1970 sporul în greutate al poluanților a fost de peste 60 la sută. Se apreciază că între lacul Boden și granița olandeză, conținutul în săruri al apelor Rinului crește de 70 ori. Edouard Bonnefous vorbește în cartea sa „Omul sau natura" de „catastrofa Rinului" din 1969, un adevărat genocid a milioane de pești, provocat de introducerea în apele fluviului a unui pesticid, endosulfatul. Nu fără ironie, dr. Erich Heyn, autorul unei documentate lucrări privind problemele apei în R. F. Germania („Wasser, ein Problem unserer Zeit", Frankfurt/Main, 1965), aprecia că „Rinul transportă zilnic mai multe reziduuri și substanțe toxice decît mărfuri pe vase"... Concomitent, se semnala o creștere a temperaturii apelor Rinului datorită folosirii lor tot mai intense la răcirea termocentralelor și a centralelor nucleare; or, se știe că temperaturile ridicate reduc capacitatea de autoepurare biologică a apelor, le transformă în ape moarte.

Exemplele ar putea fi multiplicate. S-ar putea spune că nu există curs de apă mai important din Europa care să nu fie afectat, cel puțin pe unele secțiuni, temporar și într-o anumită proporție, de efectele poluării. În același timp, apele dulci, stătătoare ale lacurilor sînt amenințate de pericolul eutrofizării, al „exploziei verzi" a algelor proliferante, ca urmare a alterării compoziției chimice a acestor ape, de regulă fără scurgere. În lacul Boden, unde transparența apelor s-a redus la numai 2 m, se află de 20 ori mai multe alge decît acum 20 de ani. Rapoartele țărilor europene, supuse Conferinței mondiale a apei, relatează despre măsuri luate în cadrul programelor naționale de amenajare integrată a bazinelor hidrografice.

Transferuri peste hotarele naționale

PENTRU a putea compensa deficitul balanței resurse/consum, în care oricum disponibilul de apă este limitat iar consumul este în permanentă creștere, unele țări europene, la scară locală, regională sau națională, pentru asigurarea aglomerațiilor urbane în primul rînd, au pus în valoare unele surse din ce în ce mai îndepărtate prin lucrări tot mai costisitoare, atît prin construcție (canale, apeducte) cît și prin întreținere. Uneori aceste transferuri de apă depășesc hotarele naționale. Astfel, aglomerația urbană Stuttgart din R.F.G. (3 mil. loc.) este alimentată printr-o conductă de 200 km din lacul Boden, prelevîndu-se un debit de 30 000 m³/oră. Administrația Hamburgului, confruntată cu o penurie cronică de surse locale de apă, analizează eficiența unui transfer de apă prin conductă din zona central-sudică a Suediei, care are resurse excedentare. Implicațiile unor asemenea transferuri preocupă pe specialiști. Nu puțin însemnate sînt incidențele juridice și economice, după cum nu sînt de neglijat considerentele ecologilor ce se declară îngrijorați de perturbațiile hidrologice produse de introducerea unor cantități suplimentare de apă dintr-un bazin hidrografic în altul. Existau în lume, în 1972, aproape 40 de tratate bilaterale privind transferul de apă.

Căile de satisfacere în perspectivă a cererii sporite de apă diferă desigur (după cum diferă în proporții variate consumul actual și ritmurile creșterii sale în deceniile următoare — a se vedea tabelul nr. 2). Statele insulare sau cvasiinsulare, de pildă, cu precipitații reduse, cu bazine hidrografice puțin întinse, precum Grecia, Malta, Spania și Anglia, consideră că desalinizarea apei de mare se va dovedi mai economică decît transportul apei cu vase-cisternă. În prezent, 10 la sută din apa disponibilă în Malta este obținută prin desalinizare. Recent în Belgia s-a inițiat construirea, la Ostende, a unei uzine de desalinizare, cu o capacitate de 40 000 m³/zi. Mai multe țări europene proiectează construirea în condiții de ridicată eficiență economică a unor însemnate instalații de desalinizare de mare randament cuplate cu o centrală atomo-electrică.

În sfîrșit, recircularea pe scară largă a apelor urbane și industriale uzate va fi în măsură crescîndă, în ultimele două decenii ale secolului nostru, un mijloc de satisfacere a cererii de apă.

România : o consecventă politică de colaborare

ȚARA NOASTRĂ a promovat și în acest domeniu o consecventă politică de colaborare. Astfel, ca un trainic exemplu de cooperare s-a născut Sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, executat împreună cu R.S.F. Iugoslavia, una din cele mai grandioase construcții hidroenergetice din Europa. Proiectul noii hidrocentrale Porțile de Fier II va valorifica în continuare potențialul hidroenergetic al unuia din cele mai mari defilee europene. Alte construcții — pe Dunăre, la Turnu Măgurele-Nicopole, cu R.P. Bulgaria, și pe Prut, la Stînca-Costești, cu U.R.S.S. — exemplifică amplul program de valorificare complexă a resurselor de apă, în care țara noastră s-a angajat, în spiritul unor relații bilaterale reciproc avantajoase.

Resursele de apă ale României sînt reduse. P. Gâștescu și C. Rusu le evaluau recent (în comentariul planșei V-5 „Potențialul de folosire a rîurilor", Atlasul R. S. România, 1976), la : 35 miliarde m³/an — rîurile interioare, 2 miliarde m³/an — lacurile naturale, 8 miliarde m³/an — apele subterane. La nivelul anului 1974 reveneau fiecărui locuitor 1 880 m³/an, o cifră cu mult sub valorile altor țări europene și sub media continentului nostru (4 850 m³/loc./an).

Debitele rîurilor interioare prezintă foarte mari variații în cursul unui an, precum și de la un an la altul. În regim natural, fără amenajări, volumul de apă utilizabil la rîurile interioare este de numai 6 miliarde m³/an. Dunărea la intrarea în țară are 170 miliarde m³/an.

Pentru ultimele decenii ale secolului nostru, calculul efectuîndu-se la limita minimă, autorii citați mai sus estimau un necesar de apă de circa 50 miliarde m³ în 1980, circa 80 miliarde m³ în 1990 și circa 140 miliarde m³ în 2000, cel mai mare consumator urmînd a fi industria, cu 36 miliarde, respectiv 66 și 110 miliarde.

Se prevede astfel o creștere a aprovizionării cu apă într-un ritm mai rapid decît ritmul creșterii economice generale a țării, prevăzut de prognozele pînă în 1990, după cum remarcă N. N. Constantinescu în lucrarea sa „Economia protecției mediului natural".

Tabelul nr. 2

Creșterea consumului de apă în unele țări europene în perioada 1970—2000
(ritmuri anuale, în %)

Țara	Consumul casnic 1970—1980	Consumul casnic 1981—2000	Consumul casnic 1970—2000	Toate folosințele 1970—1980	Toate folosințele 1981—2000	Toate folosințele 1970—2000
Cehoslovacia	5.2	2.1	3.1	3.8	2.6	3.0
Finlanda	5.5	2.0	3.2	4.0	1.1	2.1
R. F. Germania	2.3	1.3	1.6	1.3	1.6	1.5
Grecia	2.6	2.1	2.3	4.5	2.3	3.0
Olanda			3.7	2.9	2.1	2.6
România	5.0	2.5	3.3	9.0	3.7	5.4
Suedia	— 1.0	+ 0.9	+ 0.3	— 4.0	+ 1.3	— 0.5
U.R.S.S. (partea europeană)	7.4	6.0		3.7	4.4	

Sursa : După E/Conf. 70/6 C.E.E. O.N.U., Rapport régional, tab. V, p. 28. Procentul anual este determinat pe baza datelor anului 1975.

Acoperirea acestui necesar de apă se va putea realiza numai printr-o gospodărire rațională, prin adoptarea de tehnologii noi în producție, recircularea și redresarea apelor degradate.

Tocmai pentru a putea aplica un vast program de gospodărire rațională a apelor curgătoare, s-a elaborat, sub directa îndrumare a tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, Programul național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice din R. S. România, adoptat de Marea Adunare Națională în primăvara anului 1975. Programul face parte din ansamblul de măsuri inițiate în țara noastră pentru protecția multilaterală a mediului, preocupare ce se înscrie în mod firesc, organic în aspirațiile de progres și pace ale poporului român, ca și ale tuturor popoarelor.

Șerban DRAGOMIRESCU

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Producția de oțel a Pieței comune

DEȘI a crescut, potrivit datelor provizorii, cu 6,7 % față de anul 1975, producția de oțel a țărilor membre ale Pieței comune în 1976 este totuși cu 13,7% mai redusă decît în 1974 (vezi tabelul). În cazul Franței, de pildă, a cărei producție de oțel a sporit anul trecut cu 7,8%, nivelul acesteia îl depășește cu puțin pe cel din 1971. Producția de oțeluri speciale a fost mai puțin afectată de scădere decît restul producției de oțel.

	Producția de oțel (în milioane t)			Variația (în %)
	1974	1975	1976	1976/1974
Franța	27,0	21,5	23,2	—14,1
R.F.G.	53,2	40,4	42,4	—20,3
Italia	23,8	21,8	23,2	— 2,5
Belgia	16,2	11,6	12,2	—24,8
Luxemburg	6,4	4,6	4,6	—28,2
Olanda	5,8	4,8	5,2	—10,9
Anglia	22,4	20,2	22,6	+ 0.8
Danemarca	0,5	0,6	0,7	+30.8
Total C.E.E.	155,3	125,5	134,1	—13,7

Sursa : Nouvelles de France, nr. 6/1977

Piața cositorului

STOCUL tampon de cositor, creat în cadrul actualului Acord internațional al cositorului, care se ridica la 20 000 tone la sfîrșitul anului 1975, se redusese în decembrie anul trecut la numai 1 500 tone, fiind în prezent epuizat, în efortul — soldat dealtfel cu un insucces — de a se reduce prețul cositorului pe piața mondială sub nivelul prețului plafon stabilit în cadrul Acordului, de 1235 dolari malaezieni piculul (1 picul=60,48 kg). Stocul-tampon s-a mai epuizat de două ori în istoria recentă a Consiliului internațional al cositorului, care administrează Acordul, și anume în 1961 și în 1967, cunoscînd apoi o reducere periculoasă în 1974. În același timp, prețurile negociate în cadrul acordului au fost modificate în mai multe rînduri. Recent, principalele patru țări producătoare de cositor — Malaezia, Indonezia, Tailanda și Bolivia — au căzut de acord să propună Consiliului internațional al cositorului adoptarea unei rezoluții preconizînd introducerea revizuirii periodice a prețului acestui metal.

Pe de altă parte, se apreciază că un factor important care ar putea contribui la scăderea prețului cositorului pe piața internațională l-ar constitui vînzarea din stocul strategic al S.U.A. a 30 000 t de cositor, care urmează să fie aprobată curînd de Congresul S.U.A.

Experții consideră totodată că noi creșteri importante ale prețului cositorului peste actualul nivel de 10.380 dolari/tonă ar determina reorientarea principalului sector consumator (industria ambalajelor) către materiale înlocuitoare mai ieftine (folii din aluminiu, table cromate etc.).

Iugoslavia: prioritatea cărbunelui

NECESITĂȚILE de energie ale Iugoslaviei vor fi satisfăcute în acest an în proporție de 60% din resurse interne, iar restul de 40% vor fi asigurate din importuri, se relevă într-un studiu dat publicității la Belgrad.

Prioritatea în aprovizionarea cu energie va fi acordată producției de energie electrică și de cărbune. În 1977, minele de cărbune vor produce 40.5 milioane tone de cărbune de diferite calități, din care industria energiei electrice se așteaptă să consume între 27 și 28 milioane tone. 6 milioane tone de cărbune vor fi repartizate pentru necesitățile casnice, în timp ce restul va fi consumat de transporturile pe căile ferate, de industrie și de alți consumatori, asigurîndu-se pentru export în jur de 3 milioane tone de lignit și antracit, care urmează să fie folosite la producția de cocs.

Se apreciază că în acest an Iugoslavia va avea nevoie de cel puțin 12,3 milioane tone de țiței. Bazinele petroliere din țară pot asigura producția a aproximativ 4 milioane tone, în timp ce restul trebuie să fie importat. În acest an se vor produce de asemenea 2 miliarde mc de gaze naturale.

Ungaria: acorduri de cooperare

ÎN PREZENT circa 20% din exportul Ungariei către țările membre ale C.A.E.R. și 4% din exportul ei către țările capitaliste dezvoltate constă din produse realizate pe bază de cooperare, aceste ponderi urmînd să sporească în continuare. Pînă la începutul acestui an, întreprinderile ungare au încheiat 468 de diferite acorduri de cooperare cu parteneri occidentali, dintre care circa 65% privesc industria constructoare de mașini. Peste o treime din acordurile de cooperare cu firme occidentale au fost convenite cu întreprinderi din R.F.G., restul fiind încheiate cu firme din Italia, Franța, Anglia, Danemarca, Austria, Suedia, Finlanda și Elveția.

Regres al producției mondiale de cacao-boabe

APRECIERI recente ale firmelor occidentale de specialitate situează producția mondială de cacao-boabe din sezonul 1976/77 în jurul a 1,4 milioane tone, respectiv cu 7—9% sub nivelul atins în sezonul precedent. Ca urmare, se va înregistra un nou deficit în raport cu cererea, ceea ce va determina o reducere a stocurilor mondiale.

În ceea ce privește prețurile la cacao-boabe, acestea au cunoscut o tendință aproape neîntreruptă de creștere în ultimul an și jumătate, înregistrînd la sfîrșitul lunii februarie a.c., la Bursa din Londra, nivelul record de 2 450 lire sterline/tonă. În cercurile de specialitate se consideră, însă, că — în pofida decalajului dintre producție și consum — creșterea prețurilor la cacao-boabe ar putea să înceteze în cursul anului curent.

Flota mondială de petroliere

O PROGNOZĂ asupra evoluției pieței transporturilor maritime de petrol și a flotei petroliere, publicată de revista „Petroleum Economist", apreciază că — în condiții favorabile — după creșterea substanțială în ultimii ani a tonajului navelor aflate în rezervă, acest surplus ar putea fi în întregime resorbit pînă în anul 1981. Evaluînd efectul pe care-l va avea asupra cererii de nave, pe de o parte creșterea necesarului de import al țărilor consumatoare de produse petroliere, iar pe de altă parte punerea în valoare de noi zăcăminte de petrol, darea în exploatare a unor noi conducte petroliere sau adîncirea Canalului Suez, autorii prognozei consideră că flota mondială de petroliere va continua să se extindă pînă la începutul anului viitor (la peste 350 mil. tdw), față de 271 mil. tdw în ianuarie 1975). În următorii ani, însă, tonajul petrolierelor date la fier vechi îl va depăși pe cel al navelor lansate, încît la începutul anului 1980 flota mondială de asemenea nave va însuma 340 mil. tdw, depășind totuși, în continuare, nivelul cererii de pe piața transporturilor maritime de petrol.

Curba cererii de uraniu

EXPERȚII Agenției Internaționale pentru Energie Atomică (cu sediul la Viena) avertizează asupra necesității de a se accelera prospectarea de noi zăcăminte de uraniu în lume și darea în exploatare a celor cunoscute ; aceasta, întrucît există riscul unei penurii de uraniu în a doua jumătate a deceniului al nouălea, numărul centralelor atomo-electrice urmînd să crească — pe plan mondial — de la 188 (la sfîrșitul anului trecut) la cel puțin 500 în 1985.

Deoarece uraniul a fost prospectat doar pe 15 % din suprafața pămîntului, iar prețul uraniului natural a crescut de opt ori în perioada 1972—1976, se apreciază că există premise favorabile pentru descoperirea de noi zăcăminte, îndeosebi în Africa, America de Sud și Orientul Mijlociu.

După ce va atinge nivelul maxim la începutul secolului XXI, în următoarele decenii cererea de uraniu — drept combustibil — va înregistra o tendință de scădere, prin intrarea treptată în funcțiune a centralelor înzestrate cu reactoare regeneratoare pe bază de neutroni rapizi.

Ediția de primăvară '77 a Tîrgului de la Leipzig

ACCENTUAREA caracterului internațional prin lărgirea listei țărilor participante, atractivitate tehnică sporită prin caracterul de noutate al unui mare număr de exponate ale industriilor de vîrf sînt atributele ediției de primăvară din acest an a Tîrgului de la Leipzig, care se va deschide la 13 martie, sub tradiționala deviză „Pentru comerț mondial neîngrădit și pentru progres tehnic".

Peste 9 000 de firme din 60 de țări vor prezenta în orașul tîrgurilor R.D. Germane, pe o suprafață totală de expunere de 340 000 mp, oferta lor în domeniul bunurilor de investiții și de consum.

Evoluția rapidă a potențialului productiv și a nivelului tehnic al industriei românești va fi ilustrată prin noutăți și perfecționări în gama produselor oferite de întreprinderile noastre de comerț exterior, îndeosebi mașini-unelte, sisteme și aparate electronice și electrotehnice, vehicule pe șine, tractoare și mașini agricole, instalații de foraj ș.a.

Pe lîngă contribuția la promovarea relațiilor comerciale și cooperării economice internaționale, tîrgul va oferi și prilejul unui amplu schimb de informații asupra tendințelor actuale de dezvoltare a științei și tehnicii, între specialiștii din 100 de țări care și-au anunțat vizita. În acest sens este pregătit un bogat program de manifestări tehnico-științifice, incluzînd simpozioane și comunicări pe teme cum sînt : tehnica automatizării și sisteme de conectare, produse metalurgice pentru construcții ușoare și economice, raționalizarea prelucrării metalului, noutăți în concepția și producția ambalajelor, prelucrarea automată a datelor.

Balanțe petrochimice

DEZVOLTAREA industriei petrochimice în țările nesocialiste în curs de dezvoltare — în special în cele producătoare de petrol — nu le va elibera, în perspectiva apropiată, de importul unei serii de produse ale acestei ramuri, apreciază specialiștii în materie.

Decalajul între producție și consum
(în mii tone)

Denumirea	Europa occidentală	S.U.A.	Japonia	Țările în curs de dezvoltare
Etilenă	10	—450	130	150
Polietilenă cu densitate ridicată	380	—105	410	—209
Polietilenă cu densitate scăzută	30	580	—50	—230
Polipropilenă	460	—130	465	—472
Benzen	1 440	—390	—560	1 300
Ortoxilen	—9[illegible]	1	155	61
Clorură de vinil	939	—470	400	—227

Sursa: „Chemical Age", nr. 13—14/1976.

Pe de altă parte, dintre țările capitaliste dezvoltate S.U.A. vor înregistra și la nivelul anului 1980 o balanță deficitară la majoritatea produselor respective, după cum se poate vedea din tabel.

De 10-12 ori mai repede

DEȘI LA PRIMA VEDERE însămînțarea cerealelor cu ajutorul distribuitorului de îngrășăminte ar putea să pară un lucru absurd, Hristo Mermerski, conferențiar la Institutul superior de agricultură din Sofia, a propus aplicarea pe scară largă a acestui procedeu tehnologic. Experimentările efectuate pînă în prezent au evidențiat că — prin procedeul „Mermerski" — însămînțările se efectuează de 10—12 ori mai repede decît prin metoda tradițională, se îmbunătățește însăși calitatea însămînțării, iar costul operației scade de circa trei ori.

După evaluările autorului noului procedeu, extinderea lui la însămînțările de grîu și orez pe ansamblul teritoriului Bulgariei ar permite reducerea duratei campaniei de însămînțare de 4—6 ori, a parcului de mașini necesar — de 3 ori, iar a forței de muncă — de 10 ori. Ținîndu-se seama de faptul că însămînțarea va putea fi efectuată în perioada optimă, rezultă și o creștere a recoltei la hectar.

Avantajele menționate au determinat extinderea în acest an agricol a experimentării procedeului „Mermerski" în noi regiuni ale țării — arată **Agenția telegrafică bulgară.**

Concentrare seculară

CELE MAI MARI 100 de firme industriale din Anglia controlează în prezent o parte de două ori mai mare din piața internă decît controlau nu mai departe ca în 1950. În unele ramuri, printre care se remarcă industria alimentară și a băuturilor, precum și cea a tutunului, ponderile sînt și mai mari, ajungînd pînă la două treimi din piața internă. Relatînd aceste stări de fapt după un studiu recent al Institutului național de cercetări economice și sociale (NIESR), cotidianul londonez **Financial Times** publică și graficul de mai sus care ilustrează tendința „seculară" a concentrării în industria prelucrătoare engleză, comparativ cu cea din S.U.A.

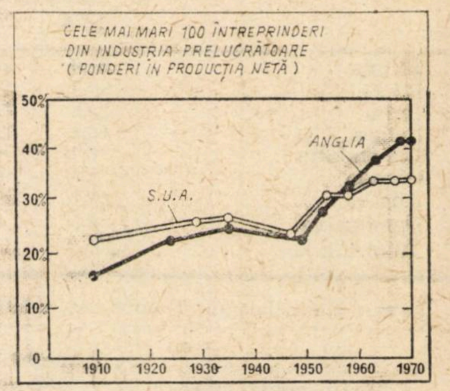

Alge marine pentru un miliard de dolari

O INDUSTRIE care se dezvoltă pe plan mondial pe baza resurselor marine este cea a exploatării și prelucrării algelor. Utilizate în alimentația omului sau a animalelor, pentru extracția coloizilor, ca îngrășămînt etc., algele constituie în prezent și obiect de cultură marină. Se estimează că în intervalul 1960—1974 producția mondială de alge (în stare umedă) a crescut de la 1,2 la peste 2,6 milioane de tone, respectiv de 2,2 ori, valoarea ei medie anuală (la producători) fiind evaluată la circa un miliard dolari.

Cel mai important producător (cultivator) și consumator de alge din lume este Japonia. Aceeași țară figurează, alături de S.U.A., R.F.G. și Franța, printre principalii importatori de produse din alge, ale căror prețuri pe piața mondială au sporit sensibil în ultimii ani.

CURIER

GLOSAR

Compensație particulară

COMPENSAȚIA este denumirea actuală a unei modalități de efectuare a comerțului, veche de cînd lumea : trocul, schimbul în natură. Un francez, importator, aduce marfă din Anglia și o „plătește“ exportînd în Anglia o marfă echivalentă. Un asemenea comerț se mai practică uneori și astăzi, însă el este o modalitate rudimentară, greu de realizat într-o economie modernă.

Această așa-numită **compensație particulară** este utilizată în condițiile capitalismului contemporan atunci cînd o țară adoptă o politică de restricții valutare, în cadrul căreia mijloacele de plată străine se obțin cu mari dificultăți sau nu se obțin deloc. Într-un asemenea caz, importatorul, deși **solvabil**, se împiedică de dificultățile **transferului** valutar în țara creditorului, a exportatorului. Compensația particulară, în floare în anii crizei economice din 1929–1933 și după criză, și-a regăsit deci o nouă rațiune de existență din momentul în care transferul a devenit o problemă. Ea a continuat însă să prezinte aceleași dificultăți de realizare ca întotdeauna : debitorul, importator, trebuie să se transforme în exportator ; el trebuie să găsească o marfă convenabilă exportatorului străin ; această marfă să fie echivalentă cu marfa importată etc.

Un domeniu în care compensația funcționează în condiții mai bune este achitarea datoriilor : dacă X este concomitent debitor al lui Y pentru suma de 100 000 fr. fr. și creditor al aceluiași Y cu 90 000 franci, creanța se compensează cu datoria, astfel încît X rămîne debitor numai pentru 10 000 franci.

Conturile curente bancare se bazează de asemenea pe principiul compensației : toate creanțele clientului X asupra băncii A se înscriu la creditul contului său deschis la bancă, iar toate datoriile se înscriu la debit. La închiderea contului, totalul creditului se compensează cu totalul debitului pînă la nivelul celui mai mic total, soldul creditor sau debitor fiind singurul exigibil.

Un alt domeniu în care compensația a găsit de asemenea un cîmp mai larg de utilizare în economia țărilor capitaliste este activitatea Camerelor de compensație interbancare. Aci se compensează creanțele aflate la bănci și ai căror titulari nu au relații juridice reciproce. Astfel, un client al băncii A remite acestei bănci spre încasare un cec plătibil la banca B ; un client al băncii B remite acestei bănci un cec plătibil la banca A. Deși cei doi clienți nu se cunosc, cecurile lor vor fi compensate la nivelul sumei celei mai mici prin Camera de compensație, deoarece au creat obligații reciproce între cele două bănci. Compensația în bloc a creanțelor interbancare permite o mare economie de timp și de angajați bancari. Camere de compensație există în orice oraș în care funcționează mai multe bănci. Prin compensarea interbancară a creanțelor reciproce, cea mai mare parte a acestor creanțe sînt lichidate, numai restul necompensabil făcînd obiectul unor plăți efective.

A fost o idee firească de a se căuta eliminarea dificultăților întîmpinate de compensația comercială particulară prin organizarea unei compensații în bloc, a unui troc global între mărfurile cumpărate de o țară de la alta și mărfurile vîndute acesteia. S-a trecut astfel de la compensația particulară la compensația globală, denumită și **cliring**. Despre el, în „glosarul“ viitor.

C. K.

Energie

Eftimie Pleșca, București — 1) În Bulgaria funcționează în prezent o centrală nuclearo-electrică, la Kozloduì. Ea a furnizat anul trecut circa 5 miliarde kWh energie electrică, ceea ce reprezintă peste 18% din totalul producției de energie electrică a țării din anul respectiv. 2) Principalul importator de petrol din Arabia Saudită este Japonia, care a achiziționat în primele 11 luni ale anului trecut 19% din exportul saudit de petrol de peste 2 miliarde barili. Urmează în ordine Franța (12.3%), Italia (6,8%), Olanda (5.3%) și Anglia (cu 5.1% din exportul respectiv).

Pescuit

Iacob Oprea, Reșița — Pentru a avea o idee asupra intereselor țărilor membre ale Pieței Comune vest-europene implicate în extinderea la 200 mile marine a zonelor de pescuit, ca și a zonelor unor țări terțe (respectiv nemembre ale Pieței Comune), publicăm tabelul de mai jos. Experții afirmă că fixarea cantităților-limită ce pot fi pescuite în aceste zone pune probleme încă și mai dificile decît delimitarea geografică a zonelor respective.

CANTITATEA PESCUITĂ

	Total (în mii tone)	În zona națională de 200 mile (în %)	În zona de 200 mile a țărilor partenere (în %)	În zona de 200 mile a țărilor terțe (în %)
Anglia	1 049	64	—	36
Belgia	349	53	31	16
Danemarca	1 454	68	18	14
Franța	594	27	46	27
R.F.G.	418	5	27	68
Irlanda	80	90	10	—
Italia	290	66	—	34
Olanda	220	36	61	3
C.E.E.	4 454	53	20	27

Sursa : 30 jours d'Europe, decembrie 1976

Anuar O.N.U. de buzunar

Gheorghe Ștefan, Cugir — 1) Prima ediție a Anuarului statistic O.N.U. de buzunar, apărută în toamna anului trecut, conține date referitoare la anii 1960, 1965, 1970 și 1973. Partea întîia a Anuarului conține date demografice, economice și sociale despre întreaga lume, în vreme ce partea a doua prezintă pe cîte o pagină, datele statistice esențiale pentru fiecare din cele 139 țări cuprinse în Anuar.

2) Firma engleză de automobile de lux Rolls-Royce nu numai că continuă să existe, dar și-a depășit anul trecut toate recordurile, producînd circa 72 de automobile pe săptămînă (3 500 pe întregul an). Exportul a reprezentat 1 989 bucăți, din care 1 230 în S.U.A., 524 în Europa continentală și în Orientul Mijlociu etc. Prețul unui automobil Rolls-Royce exportat în S.U.A. era estimat anul trecut la circa 30 000 lire sterline.

Încălzire centrală cu ajutorul soarelui

Gheorghe Bubuică, Slatina — Din stadiul discuțiilor teoretice privind domeniile posibile ale utilizării energiei solare în construcții, se trece tot mai mult la cel al aplicațiilor practice. În Franța, spre exemplu, au început să se înmulțească firmele care oferă soluții pentru încălzirea locuințelor cu energie solară, anul trecut fiind organizat și un concurs național pe această temă. Energia solară poate servi la încălzirea apei curente a imobilului, ca și a celei din instalația de încălzire centrală. Elementele componente ale sistemului de încălzire sînt următoarele : un captator de energie solară asemănător unei sere plate — pentru a păstra căldura — prin care trece o serpentină (de culoare neagră, pentru a absorbi razele luminoase). Aceasta continuă printr-o altă serpetină, în interiorul casei, montată într-un cazan cu apă pe care îl încălzește și din care se alimentează robinetele de apă caldă. Apa din serpetina interioară se reîntoarce în captatorul solar, orientat spre SSV pentru a beneficia mai mult de soare (vezi desenul). În medie, la latitudinea Franței, un captator solar de un metru pătrat poate furniza 850 pînă la 1 500 kWh pe an de energie gratuită, suficientă pentru încălzirea apei curente la maximum 50°C. Pentru instalația de încălzire centrală este necesară o sursă de încălzire suplimentară a apei din cazan, de exemplu o rezistență electrică.

Potrivit calculelor celor mai pesimiste, citate de revista Paris Match, încălzirea apei cu energie solară economisește 60% din cheltuielile medii actuale în acest scop într-o locuință nouă. Instalația se amortizează în mai puțin de cinci ani.

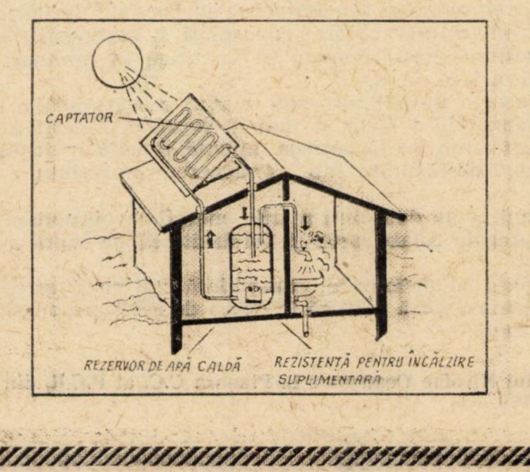

Economiști în cabinetul vest-german

Marcel Irimescu, București — Cancelarul federal Helmut Schmidt (născut în 1918) a studiat științele economice și administrative la Universitatea din Hamburg ; în 1969 a fost numit ministru al apărării, în 1972 ministru al economiei și finanțelor, pentru ca în mai 1974 să fie ales cancelar federal. Ministrul de externe Hans-Dietrich Genscher (1927) a studiat științele economice și juridice. Ministrul de finanțe Hans Apel (1932) a studiat științele economice la Universitatea din Hamburg pe care a absolvit-o în 1960. Ministrul cercetării și tehnologiei Hans Matthőfer (1925) a studiat științele economice și sociale la Madison (în S.U.A.) și la Frankfurt pe Main. Ministrul economiei Hans Friderichs (1931) nu este propriu-zis economist. El a studiat științele juridice și administrative la Marburg, Graz și Mainz ; în 1957 a obținut titlul de doctor în științe politice.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

MAGDALENA ILIESCU, Corabia — Dacă transferul în interesul serviciului s-a făcut în altă localitate decît aceea a domiciliului, ați avut dreptul — potrivit art. 75 din Legea nr. 57/1974 — la un concediu plătit de 5 zile lucrătoare. Acest concediu se acordă numai în vederea mutării efective, la cerere.

ION NITICĂ, București — Maistrului trecut în funcția de tehnician principal, cu care prilej i s-a menținut retribuția, în condițiile prevăzute de anexa II la H.C.M. nr. 69/1975, îi sînt aplicabile prevederile lit. c. Potrivit acestora, vechimea necesară pentru trecerea la o gradație superioară se calculează de la data de la care i s-a stabilit gradația pe care o avea ca maistru.

GEORGETA MIHAI, Slobozia — Deși unitatea de unde ați plecat — din inițiativa dv. — a revenit după cîteva luni asupra refuzului său de a vă acorda transferul, nu se mai poate schimba nici o înscriere în evidente. La data respectivă erați nou angajată la altă întreprindere.

VIRGINIA DINULESCU, București — Perioada de incapacitate temporară de muncă se ia în calculul vechimii; ca și perioadele lucrate. La stabilirea primilor doi ani de activitate, cînd absolvenții învățămîntului superior sînt retribuiti cu retribuții fixe, se iau în calcul perioadele de concediu de maternitate, precum și perioadele de incapacitate temporară de muncă de pînă la 90 de zile. Această reglementare se aplică de la 1 februarie 1975. Perioada de stagiu, pentru absolvenții învățămîntului superior agricol, este de trei ani.

ELA COJOCARU, Corabia ; MARCEL IONESCU, Iași — În afara temelor publicate în revista noastră trebuie să consultați programa analitică și manualul cel mai recent apărut.

MARIETA SIPOTEANU, Iași — Abonamentul la revista noastră poate fi contractat începînd cu luna aprilie a.c. V-am trimis copii xerografiate după lecțiile respective.

VASILE ZAHARIA, Cluj-Napoca — În limita posibilităților, vom ține seama de sugestiile dv.

GHEORGHE MICLEA, Arad — Răspunderile comisiei de recepție — autorecepție sînt stabilite prin Regulamentul privind recepția, expediția și primirea, mărfurilor, precum și stabilirea răspunderii expeditorului, cărăușului și destinatarului în circulația mărfurilor între organizațiile socialiste aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959. În conformitate cu prevederile legii nr. 71/1969, furnizorii răspund de calitatea produselor după cum urmează :

— pînă la data predării produselor către organizația beneficiară ;

— pînă la data predării produselor către organizația de transport, în cazul în care expedierea produselor este în sarcina organizației furnizoare ;

— pînă la data trecerii produselor în custodia organizațiilor furnizoare, cu acordul organizației beneficiare și în condițiile legii. Pe data trecerii produselor în proprietatea sau administrarea directă a organizației beneficiare, trec și riscurile asupra sa.

VALERIU ZAMFIRESCU, Roșiorii de Vede — Absolvenții școlilor de maiștri, necesari noilor obiective ce urmează a fi puse în funcțiune, se retribuie de la structura muncitori ; evident, ca muncitori, calificați în specialitatea dobîndită prin școlarizare pînă la darea în funcțiune a obiectivului, cînd își vor exercita funcția de maistru, avînd ca sarcină conducerea unei formații de lucru. Încadrarea respectivului angajat în categoria maximă (a 6-a) se poate face numai dacă unitatea are prevăzut în planul său un volum suficient de lucrări corespunzătoare categoriei la care muncitorul solicită să fie încadrat.

Cererea dv. poate fi rezolvată favorabil numai cu respectarea prevederilor art. 8 din Legea nr. 12/1971.

F. LAZĂR, Fitionești, Vrancea — Decizia Biroului executiv al Consiliului popular al comunei Fitionești, prin care stabilește durata zilei de muncă în agricultură, este legală numai în condițiile respectării duratei medii anuale de 8 ore pe zi.

Solidarizarea mișcării muncitorești

(*Urmare din pag. 26*)

și închise, împotriva sindicatelor au fost făcute presiuni, lucrătorii de la C.F.R. au fost încazarmați.

Ceea ce a înspăimîntat cel mai mult clasele dominante a fost participarea muncitorilor și a populației nevoiașe dinunele orașe alături de lupta țăranilor. Asemenea momente de luptă comună au fost înregistrate la Botoșani, Pașcani, unde lucrătorii C.F.R.-iști au atacat un vagon cu țărani arestați, reușind să-i elibereze pe unii, apoi la Buhuși, Galați, și în alte localități.

Concomitent cu aceasta, clasa muncitoare a inițiat importante acțiuni greviste. Puternice agitații s-au semnalat de pildă în București, Ploiești, Galați, Tr. Severin, Brăila, Cîmpina și alte orașe.

În timpul evenimentelor revoluționare, mișcarea socialistă a organizat demonstrații și întruniri muncitorești la București, Galați, Brăila în semn de solidaritate cu lupta țărănimii și de protest hotărît față de atrocitățile ce se comiteau. În același timp, au fost editate și difuzate apeluri manifest ale mișcării socialiste care luau poziție față de evenimentele revoluționare în curs de desfășurare. Este semnificativ, de pildă, apelul intitulat „Către concediați și rezerviști“ în cuprinsul căruia forțele de represiune erau chemate să nu tragă în răsculați și, acolo unde va fi posibil, să fraternizeze cu ei.

Lupta clasei muncitoare în timpul răscoalei a avut o semnificație deosebită. Prin acțiunile inițiate proletariatul a făcut să iasă în evidență necesitatea istorică a înfăptuirii alianței muncitorimii cu țărănimea, alianță făurită în focul luptelor revoluționare de mai tîrziu, desfășurate sub conducerea Partidului Comunist Român.

În iureșul acestor acțiuni **„s-au dezvăluit marile energii revoluționare ale țărănimii... manifestîndu-se puternic colaborarea și solidaritatea de luptă a muncitorimii cu țărănimea“**[3]).

Alianța clasei muncitoare cu țărănimea, consolidată sub conducerea partidului, reprezintă astăzi o puternică forță politică în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

---

[3]). **Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R, din 14 aprilie 1976** — Scînteia 15 aprilie 1976.

Revista
ECONOMICA
editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 10 din 11 martie 1977

— În lupta unită, energică și eroică pentru înlăturarea marilor distrugeri provocate de cutremur — Ordine, disciplină, organizare eficientă **(Maria D. Popescu)** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

Acțiuni ferme pentru normalizarea pulsului activității economico-sociale, pentru înfăptuirea măsurilor stabilite de conducerea partidului, a indicațiilor tovarășului **Nicolae Ceaușescu.**
— Refacerea sistemului energetic național **(V. Boescu)** 3
— În metalurgie și uzinele constructoare de mașini se acționează organizat și ferm pentru recuperarea pagubelor.
● Unitățile centralei de prelucrări metalurgice într-un efort eficient de refacere și recuperare a producției **(L. Țintea, I. Soare)**
● O puternică mobilizare a forțelor pentru desfășurarea normală a activității de producție **(Maria Ioniță)** 5
— Un imperativ al economiei naționale: Sporirea producției de materiale de construcții. **(D. Stănescu, B. Vasile)** 7
— Producții suplimentare pentru compensarea pierderilor **(Dan Popescu)** 8
— Puternică mobilizare a tuturor resurselor agriculturii și industriei alimentare **(M. Crivineanu)** 10
— Expresie a umanismului politicii partidului nostru: Omul în centrul tuturor preocupărilor și acțiunilor **(Nicoară Ionescu)** 12

CONDUCERE ORGANIZARE

— Organizarea activităților auxiliare **(lector univ. Ștefan Gheorghe)** 14
— Proiectarea lucrărilor de hidroameliorații **(dr. ing. Ion Bold)** 15

LECȚII

— În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Fondul național de dezvoltare economico-socială **(conf. dr. Nicolae Nichita)** 18

TEORII – IDEI

— Puncte de vedere. Corelarea indicatorilor de calitate tehnici și economici. (I) **(dr. Francisc Kiss)** 20
— Centenarul independenței. Gîndirea economică a promotorilor români ai renașterii și umanismului în lupta pentru făurirea unității și independenței naționale (I) **(conf. dr. Virgil Ionescu)** 22
— Școli – curente – economiști. Contribuții ale lui C. Dobrogeanu-Gherea la dezvoltarea gîndirii economice românești. (I) **(V. Iota)** 24
— Solidarizarea mișcării muncitorești socialiste cu răscoala țăranilor din 1907 **(Virgiliu Tatomir)** 26

ECONOMIE MONDIALĂ

— Conferința mondială a apei. Utilizarea resurselor acvatice – teren al cooperării intraeuropene **(Șerban Dragomirescu)** 27

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69

ELBA

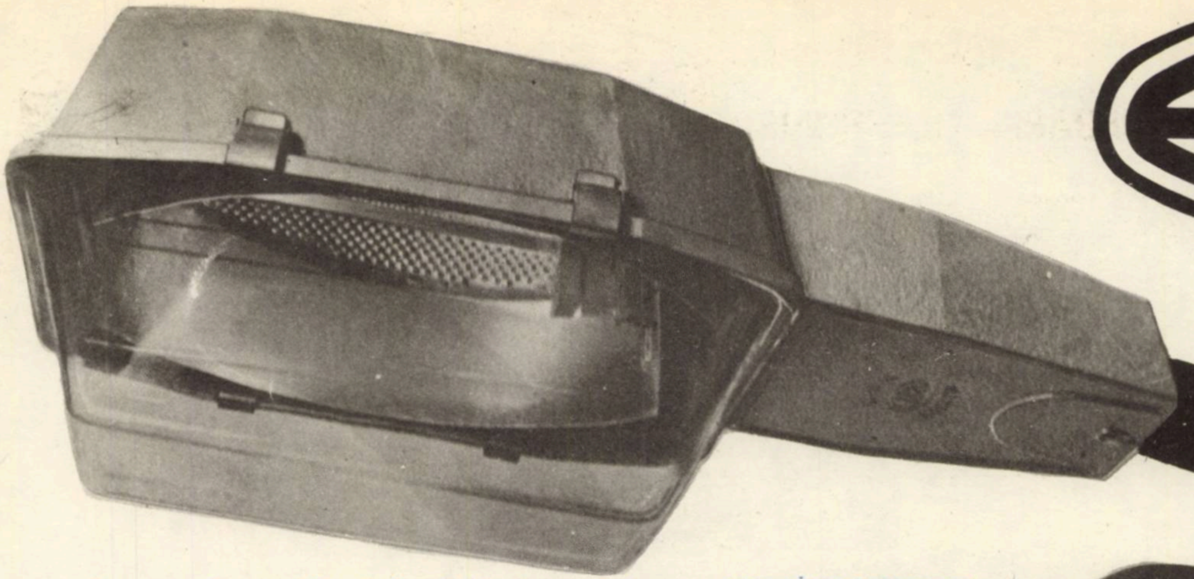

Cu o veche tradiție industrială, întreprinderea „ELECTROBANAT"-Timișoara livrează, în baza unui program bogat de fabricație, atît pentru piața internă, cît și pentru piața externă, produse de calitate superioară.

Între principalele produse ce se realizează în anul 1977 figurează :

- Corpuri de iluminat de interior și exterior ;
- Echipament de iluminat pentru autovehicule ;
- Pile și baterii electrice ;
- Semafoare rutiere ;
- Rezistențe macara, mecanisme de reanclasare a întrerupătoarelor M.R.I. – 1, 2, 3 ;
- Corpuri de iluminat ornamentale pentru parcuri și spații verzi ;
- Corpuri de iluminat pentru medii cu pericol de explozie.

Pentru informații și comenzi rugăm a reține și a vă adresa :

ÎNTREPRINDEREA „ELECTROBANAT"–TIMIȘOARA,
strada Gării nr. 1
telefon 1 22 05 telex 043208

ELBA
R6
MADE IN ROMANIA
ELBA
6F22 9V
PENTRU APARATE CU TRANZISTOARE
GARANȚIE 6 LUNI
ELBA
R 20
PENTRU APARATE C

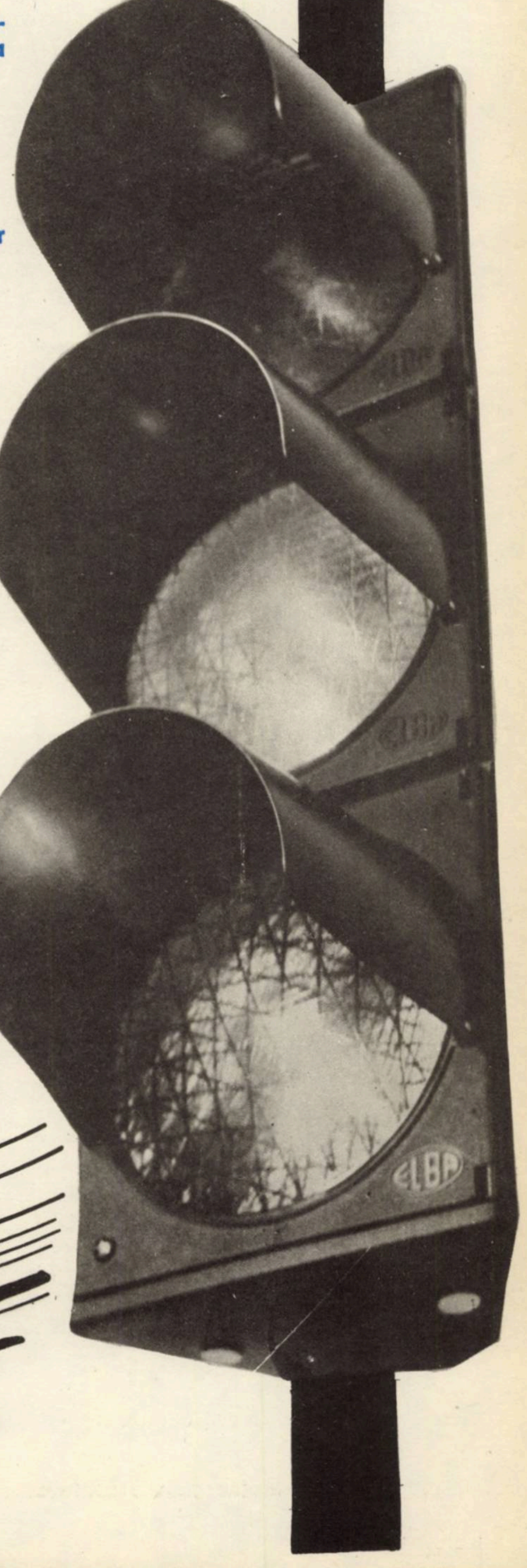
ELBA
ELBA
ELBA

1977 APR 18

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

STRÎNS UNIT ÎN JURUL PARTIDULUI, POPORUL ROMÂN ÎŞI MOBILIZEAZĂ TOATE ENERGIILE

pentru recuperarea pierderilor,
pentru creşterea suplimentară a producţiei,
pentru îndeplinirea exemplară a planului cincinal.

Pretutindeni, puternic însufleţiţi de cuvintele şi faptele tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU, secretarul general al partidului, oamenii muncii, fără deosebire de naţionalitate, animaţi de înalte sentimente patriotice, fac totul pentru a răspunde imperativelor momentului:

- normalizarea deplină a pulsului vieţii economice
- mobilizarea energiilor creatoare, a iniţiativelor muncitoreşti pentru economisirea şi valorificarea superioară a tuturor resurselor
- dinamism, organizare şi eficienţă în acţiune

Numărul 11 ● Vineri 18 martie 1977

Însufleţindu-i pe oamenii muncii prin exemplul bărbăţiei comuniste şi neistovitei sale energii

TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU,

prezent în permanenţă în zonele sinistrate, a dat la faţa locului indicaţii preţioase, mobilizatoare şi eficiente, privind intensificarea activităţii de refacere, revenirea pe făgaşul normal al vieţii economice şi sociale

O indicaţie a preşedintelui ţării, un imperativ al acţiunilor de lichidare a urmărilor seismului : protejarea şi refacerea edificiilor, pentru a păstra specificul arhitectural al centrului Capitalei

Primii oaspeţi în noua locuinţă a unei familii sinistrate : tovarăşul Nico
Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu. Întreaga activitate a secretaru
general al partidului în cele două săptămîni ce au trecut de la cutremu
catastrofal a însemnat o înaltă pildă de omenie, o emoţionantă şi insufl
toare dovadă a grijii pentru om

În nenumăratele vizite intreprinse în aceste zile în Capitală şi în provincie tovarăşul Nicolae Ceauşescu a indicat modalităţi concrete de acţiune pentru repunerea urgentă în funcţiune a tuturor instalaţiilor, pentru obţinerea de producţii suplimentare

Preocupat în permanenţă de refacerea cît mai grabnică a fondului locuinţe, secretarul general al partidului a cerut colectivului Întreprinderii sîrmă şi produse din sîrmă – Buzău să realizeze o cantitate suplimentară plase de sîrmă pentru construcţii

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1983

PARTIDUL — CATALIZATORUL SPIRITULUI DE SOLIDARITATE, OMENIE ȘI AL EROISMULUI ÎN MUNCĂ

Împrejurările limită, catastrofale, scot la iveală mai pregnant decît oricînd calitatea fibrei din care e alcătuită structura sufletească a oamenilor. Poporul român, greu încercat de-a lungul milenarei sale existențe de urgiile naturii, ori de pustiirile invadatorilor a cunoscut prea adesea gustul amar al suferinței pentru pierderea celor dragi, pentru pierderea a ceea ce a făurit cu trudă. Suferințele au făcut să-i vibreze coardele sufletului, l-au făcut înțelegător față de necazul altuia și săritor la nevoie. Și de data aceasta, la cîteva minute după cutremur, într-o reacție firească de solidaritate umană, mii de oameni au alergat la locurile de dezastru, au alergat la locurile lor de muncă, și au trudit fără preget, zi și noapte, pentru a înlătura dărîmăturile și molozul pentru a repune în funcțiune instalațiile de energie, căldură, utilajele din uzine. Cu figurile crispate, dar cu o dîrzenie și o disciplină excepționale, locuitorii din zonele devastate de cutremur întreaga populație a țării, strîns unită în jurul partidului, au luptat cu bărbăție pentru înlăturarea, în cît mai scurt timp a marilor plăgi ale dezastrului.

Din primele momente, partidul a organizat și s-a organizat în comandamente și a condus și rezolvat operativ probleme extrem de dificile, zilnic Comitetul Executiv a dat indicații de importanță hotărîtoare, atît pentru depășirea situației dramatice în care se afla țara, cît și pentru dezvoltarea ei în perspectivă. Inepuizabila energie a secretarului general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** care a fost permanent și pretutindeni pe fronturile dezastrelor și ale refacerii, luciditatea și remarcabilul său spirit organizatoric, omenia, neclintita sa încredere în oameni și în viitor au constituit o pildă vie de curaj și dăruire, un izvor de îmbărbătare, un factor catalizator al energiilor întregului nostru popor. Numai astfel a fost posibil ca la mai puțin de două săptămîni de la seism să fie repuse în funcțiune aproape toate fabricile și uzinele deteriorate, să funcționeze normal sistemele energetic și de comunicații, în agricultură să se înalțe serele și instalațiile avariate.

Expresia profundei și nobilei omenii a orînduirii socialiste

Putem spune că omenia noastră românească niciodată nu s-a materializat în fapte mai tulburătoare ca cele exprimate de măsurile adoptate în aceste împrejurări de Comitetul Politic Executiv, din inițiativa omului de cea mai înaltă și nobilă omenie aflat la cîrma României. Nu numai că salvarea vieților omenești a constituit grija numărul unu în groaznica săptămînă în care s-au scos de sub dărîmături numeroase ființe vii. Dar grija pentru condițiile de viață, pentru moralul celor ce au trecut prin șocul cutremurului lăsîndu-i fără adăpost s-a materializat în amplele și energicele măsuri de prim-ajutor medical, de adăpostire în cămine studențești și localuri publice, și mai apoi, în repartizarea de apartamente noi, complet mobilate, dotate cu radio și televizoare, cu toate cele necesare traiului de astăzi.

Prezența permanentă a secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în mijlocul neînfricaților salvatori, al militarilor, gărzilor patriotice, al tinerilor și al tuturor oamenilor muncii ce luptau pentru înlăturarea dărîmăturilor, pentru repunerea în funcțiune a uzinelor, vizitele întreprinse în spitale și în noile locuințe ale sinistraților au constituit atît pentru cei năpăstuiți, cît și pentru întregul popor un nobil exemplu de dîrzenie și de neodihnă, un puternic stimulent moral în clipele acelea crunte, de cumplită încercare.

Din resorturile de omenie ale poporului nostru izvorăsc gesturi impresionante de dăruire de sine în muncă, de puternică susținere a eforturilor de îndeplinire exemplară a programului de dezvoltare economico-socială, adoptat la Congresul al XI-lea al partidului, izvorăsc pe de altă parte contribuții importante la Contul omeniei și solidarității – Contul 1977.

La chemarea partidului pentru îndeplinirea integrală a planului de dezvoltare economico-socială a patriei, poporul nostru răspunde cu eforturi neîntrerupte, cu o muncă neobosită, organizată, ordonată pentru reintegrarea grabnică în circuitul economic normal a unităților avariate, pentru obținerea de producții suplimentare. Tabloul pe care-l oferă în aceste zile țara noastră este impresionant În zonele calamitate ale Capitalei, în alte orașe, la sate, tineri și vîrstnici, întreaga suflare participă la înlăturarea dărîmăturilor, la curățirea străzilor. Am văzut hale de uzină în care lucrează laolaltă zidari, refăcînd pereții și acoperișurile deteriorate, și muncitori, cu atenția concentrată asupra mașinilor pentru a da produse mai multe și de calitate, pentru a recupera pagubele produse de seism. Au fost mulți cei care n-au plecat 3–4 zile din uzine pînă nu au văzut repuse în funcțiune prețioasele instalații oprite de cutremur. Întreg poporul și-a adus exemplara contribuție la asigurarea degajării orașelor de dărîmături, la consolidarea clădirilor avariate, la aprovizionarea cu energie, gaze, apă, la aprovizionarea cu alimente, la asigurarea funcționării transportului în comun. Cuvintele pot exprima cu greu înaltul spirit de devotament pentru om, pentru muncă, pentru țară pe care l-au vădit, fără excepție, cetățenii țării noastre atît de crunt lovită de seism. Poeții vor înălța de-a pururi imnuri de slăvire acestui efort supraomenesc de stăpînire a durerii și de dăruire totală pentru ștergerea rănilor, pentru refacere și dezvoltare, pentru înălțarea pe locurile profanate de dezastru a unor clădiri mai solide, mai trainice, apte să dăinuie.

Hotărîre și dăruire totală pentru împlinirea țelurilor

Fără îndoială că activitatea de refacere implică o mare complexitate de probleme. În aceste condiții excepționale s-a manifestat puternic, pe multiple planuri, rolul conducător al partidului care a organizat întreaga bătălie pentru refacere și dezvoltarea economico-socială neabătută a țării. Cu operativitate și în același timp cu realism și chibzuială, conducerea partidului a analizat și analizează la fața locului situația din zonele sinistrate pentru a se putea extrage maximum de concluzii din încercarea prin care am trecut. Clădirile noi din anii socialismului au dat un exigent examen de rezistență și l-au trecut, în linii generale, cu bine. Dar multe învățăminte decurg din analiza cauzelor ce au facilitat prăbușirile sau avarierile. Probleme de concepție a clădirilor, a structurilor de rezistență, a acoperișurilor, probleme de conservare a structurilor inițiale ale clădirilor, probleme referitoare la sistemele de încălzire și multe altele ce se cer revăzute, reanalizate în lumina acestei probe de rezistență la cutremur. Prin cooperarea între proiectanți, arhitecți, constructori se elaborează proiecte de refacere riguros fundamentate. Se iau măsuri pentru ca rețeaua hotelieră să-și refacă întreaga capacitate pînă la începerea sezonului estival. Sistemul comercial, prejudiciat serios de cutremur, urmează să se adapteze condițiilor noi, unele unități să-și restrîngă spațiile pentru a face loc altor magazine ce și-au pierdut localurile.

Una din principalele priorități ale momentului actual este refacerea fondului locativ, consolidarea blocurilor avariate prin soluții rezistente, definitive. Noile măsuri de suplimentare a planului de construcții de locuințe în orașele și satele afectate de cutremur, paralel cu eforturile susținute ale organizațiilor de construcții și ale tuturor locatarilor depuse pentru consolidarea și refacerea clădirilor avariate, vor permite edificarea de cămine mai sigure pentru toți cei ce au avut de suferit în urma cataclismului natural.

Așa cum din primele momente a reușit să-și frîneze durerea și s-o transforme în accelerator al energiilor, eroicul nostru popor este hotărît ca și de acum înainte să-și concentreze eforturile productive și constructive pentru asigurarea unor producții suplimentare,

Maria D. POPESCU

(Continuare în pag. 10)

EXPRESIE A GRIJII PARTIDULUI NOSTRU PENTRU OM ȘI CONDIȚIILE SALE DE VIAȚĂ

Odată mai mult în aceste zile de aspră și bărbătească încercare pentru întregul popor român, s-au vădit, pe deplin, multiplele virtuți ale orînduirii noastre socialiste, menită să ridice România pe cele mai înalte culmi ale progresului și civilizației. S-au vădit forța și înțelepciunea cu care partidul nostru, identificat cu interesele cele mai vitale ale maselor populare, sub îndrumarea nemijlocită a secretarului său general, strălucit exemplu de dăruire patriotică, a știut și știe să mobilizeze și să conducă întregul popor în lupta pentru învingerea oricăror greutăți, pentru înfăptuirea în continuare a aspirațiilor celor mai nobile și îndrăznețe ale omului, pentru edificarea socialismului multilateral dezvoltat și a comunismului pe pămîntul României.

Grija pentru om, pentru condițiile sale de trai materiale și spirituale s-a manifestat, în aceste zile, în cele mai diferite ipostaze. Bătălia declanșată sub conducerea nemijlocită a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru lichidarea urmărilor cutremurului, în primul rînd pentru salvarea supraviețuitorilor, pentru acordarea asistenței medicale corespunzătoare, grija plină de atenție și căldură pentru soarta sinistraților, pentru crearea unor condiții de locuit și de viață corespunzătoare, eforturile depuse pentru aprovizionarea normală a populației, pentru intensificarea construcției de locuințe și normalizarea vieții tuturor cetățenilor patriei, pentru revenirea la normal a situației în toate sectoarele activității economico-sociale sînt manifestări concrete, ale esenței socialiste a societății noastre, ale finalității sale social-umane.

Impresionanta solidaritate umană, spiritul de întrajutorare socialistă, de înaltă dăruire și responsabilitate umană și civică, manifestate în multiple forme, au ilustrat odată în plus înalta conștiință patriotică a omului societății socialiste pe care o construim.

Schimburile prelungite, realizarea, printr-o muncă plină de dăruire, neprecupețind nici un efort, a unor producții suplimentare, „contul omeniei", al solidarității și întrajutorării umane, au pus încă o dată în evidență și în aceste împrejurări dureroase, ca în atîtea rînduri în istorie, trăsăturile morale ale poporului nostru, profundul său umanism, curajul, fermitatea stăpînirea de sine, voința și puterea de luptă, maturitatea sa civică și politică, înalta sa conștiință patriotică. Aceste virtuți generează convingerea că, strîns unit în jurul partidului și îmbărbătat de exemplul secretarului său general, poporul nostru va reuși, în ciuda tuturor greutăților, să îndeplinească în bune condițiuni planul de dezvoltare economico-socială a țării, programul de ridicare a nivelului de trai.

Un obiectiv social prioritar:

Refacerea și dezvoltarea rapidă a FONDULUI LOCATIV

● „Tot ceea ce am construit în ultimii ani s-a dovedit durabil" ● Importante suplimentări ale programului construcției de locuințe în orașele cel mai greu afectate ● Reconstrucția — în strînsă legătură cu rezolvarea problemelor de sistematizare ● Planul de locuințe din acest an — 210 000 de apartamente — trebuie realizat integral

CUTREMURUL catastrofal din seara zilei de 4 martie a produs importante distrugeri în fondul locativ din Capitală și din alte localități ale zonei afectate de unda de șoc. S-au prăbușit peste 4 000 de imobile, circa 12 000 de locuințe au fost avariate grav, devenind inutilizabile ; alte 10 000 de locuințe din orașe și sate au nevoie de consolidări și reparații pentru a fi redate în folosință normală.

Vor fi necesare și în acest domeniu mari eforturi de reconstrucție, ale căror linii generale, trasate de secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, pornesc de la rezolvarea problemelor imediate și privesc în perspectivă, îmbinînd măsurile pentru înlăturarea urmărilor cutremurului cu preocupările pentru modernizarea localităților, *astfel încît vindecarea rănilor să însemne nu cicatrici hîde, ci un plus de frumusețte, de civilizație. Este și aceasta* o vie mărturie a umanismului profund, concret și activ al politicii partidului și statului nostru, a forței orînduirii noastre socialiste, care găsește în ea însăși resursele pentru a învinge orice greutăți și adversități, continuîndu-și cu fermitate drumul de progres.

DIMENSIUNILE consecințelor seismului — desigur, catastrofale — au fost, totuși, considerabil limitate de caracteristicile fondului locativ din localitățile lovite.

Este vorba, în primul rînd, de faptul că **o parte însemnată, adesea majoritară a populației acestor orașe și sate trăiește în locuințe noi.** România se numără printre primele țări din lume în ce privește nivelul și constanța ritmurilor în construcția de locuințe. Faptul că în decursul unei singure generații, după eliberarea țării, s-au înălțat în mediul urban și rural peste 3 milioane de locuințe — din care numai în cursul ultimului deceniu 1,4 milioane de apartamente și case, în care s-a mutat a cincea parte a populației țării — arată că **în concepția partidului nostru, asigurarea unor cît mai bune condiții locative pentru populație, cu perspectiva rezolvării integrale a problemei, constituie o coordonată esențială a dezvoltării economico-sociale.** Uriașele fonduri alocate de stat, posibilitățile create prin creșterea veniturilor oamenilor muncii de la orașe și sate au făcut ca procesul de transformare socialistă a localităților să se desfășoare rapid ; în mod corespunzător **au scăzut atît volumul fondului locativ vechi, cît și, mai ales, densitatea ocupării lui.**

Or, cu cîteva rare excepții, cutremurul a lovit clădiri vechi, construite în perioada dintre cele două războaie mondiale, cînd la noi nu existau norme de proiectare antiseismică, cînd tehnica betonului armat — insuficient pusă la punct — era frecvent încălcată prin dimensionarea necorespunzătoare a elementelor portante, iar calitatea unor materiale cum sînt cimentul și oțelul-beton nu oferea garanția celor actuale. Multe din aceste edificii, slăbite deja de șocul seismului din 1940, fără o remediere atentă a avariilor, fuseseră ulterior supuse unor transformări ale structurii de rezistență — fără un aviz de specialitate, competent — pentru amenajarea a diferite localuri. Au fost afectate, de asemenea, case individuale vechi, clădite din materiale nerezistente.

CONSTRUCȚIILE noi, ridicate în

anii socialismului, au trecut cu bine greul examen ; din mii și mii de blocuri ce împodobesc orașele județelor calamitate, doar cîteva, extrem de puține, au fost afectate. După cum sublinia secretarul general al partidului, **„practic, toate imobilele construite în ultimii ani nu au avut nimic de suferit... Aș dori să remarc cu satisfacție, și în aceste momente grele, că tot ceea ce am construit în ultimii ani s-a dovedit durabil, a rezistat în bune condiții cutremurului“.**

Orice explicații de ordin științific și tehnic ale comportării construcțiilor epocii noastre, pot fi pe deplin înțelese, în complexitatea lor, dacă le subsumăm liniei de ansamblu a politicii partidului și statului în domeniul locuințelor. Școala românească de construcții, zecile de mii de specialiști pe care i-a dat țării în anii socialismului, s-au dovedit la înălțime. Cu aceste cadre, cu baza materială ce le-a fost pusă la dispoziție, s-au înfăptuit orientările generale ale unui complex de măsuri menit să asigure construcției de locuințe nu numai creșteri cantitative, nu numai rapiditate, ci și calitate.

Cercetarea fundamentală și aplicativă în construcții, desfășurată de institutele de specialitate, de filialele lor din diferite zone ale țării, de catedrele din învățămîntul superior, a rezolvat probleme fundamentale în domeniul staticii, al metodelor de calcul, al încercărilor. Dispunem de o zonare precisă a teritoriului țării sub raport seismic, de norme de proiectare antiseismică dintre cele mai avansate. Nu sînt multe țările care dispun de o stație de încercări antiseismice cum este cea de la Iași, unde nu numai elemente de construcție, ci părți de clădire în mărime naturală, cu diferite alcătuiri, sînt testate la efectele unor cutremure simulate mecanic. Rețeaua organizatorică a controlului de calitate este bine dotată cu specialiști, cu aparatură modernă de investigare și detectare, folosind surse de raze gamma, ultrasunete și alte procedee de vîrf. Sub raportul soluțiilor constructive și tehnologice au fost create sau însușite și generalizate tehnici de maximă fiabilitate ; într-o proporție covîrșitoare, blocurile pe care le construim au structura de rezistență din cel mai solid material — betonul armat, fie monolit, fie prefabricat sub forma unor elemente produse în fabrici cu procese de producție bine puse la punct și controlate.

Aproape în totalitate, clădirile de locuit se execută după proiecte tip. În aceste proiecte sînt cumulate rezultatele unor cercetări tehnico-științifice din fiecare etapă, rezolvări verificate experimental, dimensiuni calculate cu ajutorul computerului, utilizarea unor materiale cu calități superioare — totul integrat în coordonatele unui sistem de normative strict obligatorii. Cu variațiile necesare rezultate din adaptarea la teren, din tratarea arhitecturală, materializarea gamei de proiecte tip înseamnă o producție de construcții cu caracter industrial, de serie mare, bine pusă la punct sub raport calitativ.

Au fost cazuri, extrem de puține, de blocuri noi care nu au rezistat cutremurului, suferind avarii grave; cîteva s-au dărîmat. Așa cum a hotărît conducerea de partid și de stat, va trebui să se întocmească un studiu aprofundat și responsabil în legătură cu defecțiunile de construcție care au făcut posibil ca aceste imobile să cedeze, trăgîndu-se concluzii practice pentru a se asigura ca absolut toate construcțiile noi să fie realizate la nivelul celei mai înalte exigențe, să prezinte cea mai deplină securitate. De asemenea, faptul că la unele clădiri noi — chiar dacă structura de rezistență a acestora s-a dovedit solidă — au apărut avarii și fisuri, demonstrează defecte de execuție, deci abateri de la normativele de construcție; analiza situației lor, punerea în evidență a deficiențelor, a răspunderilor ce revin întreprinderilor de construcții va trebui urmată de desprinderea unor concluzii practice pentru activitatea de viitor.

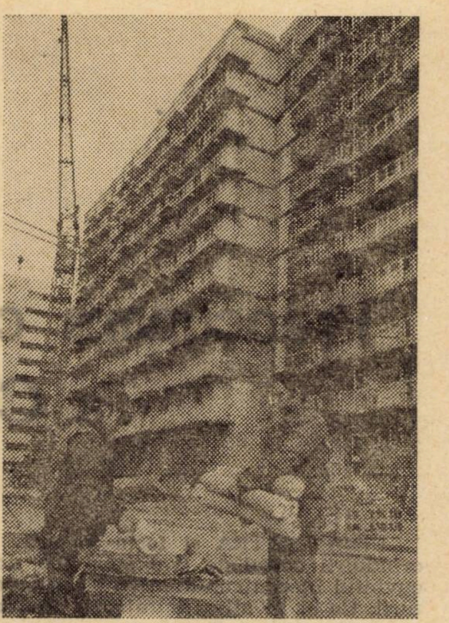

Zile de muncă încordată pe șantierele construcției de locuințe. Acest impunător bloc din Capitală, aflat într-un stadiu avansat de finisaj, va putea fi curînd dat în folosința a zeci de familii rămase fără adăpost.

După greaua încercare — zîmbetul speranței renăscute. La noua adresă, una din numeroasele familii sinistrate care au primit imediat apartamente din fondul locativ al statului a găsit camerele — cu zugrăveala abia uscată — complet echipate cu tot mobilierul necesar, cu radio, televizor, frigider, perdele, așternuturi, veselă... și cu flori pe masă. Speranța renăscută înseamnă încredere în viață, în viitor ; înseamnă profundă recunoștință față de partid, față de secretarul său general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU. Ca întotdeauna și mai mult ca întotdeauna, în aceste momente grele prin care trece țara, grija pentru om se adeverește a fi obiectivul de căpetenie al orînduirii noastre socialiste.

OAMENII DE ȘTIINȚĂ și practicienii din construcții vor trebui să identifice și să pună în valoare toate datele documentare pe care le va aduce studierea efectelor cutremurului. E vorba de perfecționarea în continuare a alcătuirii structurilor, delimitînd precis ceea ce este strict necesar de ceea ce este superfluu și neeconomic; de reducerea greutății construcțiilor, prin extinderea folosirii materialelor și elementelor ușoare; de analiza comportării diferitelor materiale nestructurale; de o eventuală cartare a terenurilor după reacțiile date de morfologia straturilor etc.

O maximă responsabilitate cetățenească și profesională trebuie să guverneze activitatea celor însărcinați cu lucrările de consolidare și reparare a clădirilor avariate, astfel încît aceste lucrări să asigure un consistent plus de stabilitate față de cea inițială, condiții normale de funcționare a locuințelor.

S-A ACȚIONAT și se acționează în continuare pentru cunoașterea precisă a

Dan CONDREA

(Continuare în pag. 32)

Preocupare constantă pentru buna satisfacere a CERINŢELOR POPULAŢIEI

FINALITATEA şi forţa imensă a orînduirii socialiste şi-a spus din nou cuvîntul în confruntarea cu stihiile naturii. Ca şi în alte împrejurări dramatice prin care a trecut ţara, naţiunea noastră a găsit resursele pentru a acţiona ca un singur om strîns unită în jurul partidului, a secretarului său general. După cum remarca un ziarist străin la recenta conferinţă de presă a preşedintelui republicii, poporul român a acţionat aşa de rapid şi organizat încît părea că oamenii au fost mobilizaţi dinaintea catastrofei.

Abnegaţia, dîrzenia, calmul cu care oamenii muncii au întîmpinat sinistrul demonstrează odată mai mult că printre realizările orînduirii noastre se numără şi formarea unui om nou, caracterizat printr-un profund umanism, capacitate de dăruire, patriotism.

Astfel se explică şi realizările obţinute pe linia aprovizionării, a organizării şi mobilizării tuturor lucrătorilor din reţeaua comercială şi de servicii, pentru a asigura, cu o remarcabilă promptitudine, satisfacerea cerinţelor populaţiei, în grelele condiţii ulterioare cataclismului. După cum ne-a informat Direcţia comercială a Municipiului Bucureşti eficienţa măsurilor luate pentru desfăşurarea în bune condiţiuni a aprovizionării populaţiei capitalei a fost asigurată printr-o bună organizare şi o muncă neobosită a lucrătorilor din reţeaua comercială, care sub ameninţarea prăbuşirii unor clădiri au evacuat stocurile de mărfuri din incinta unităţilor ameninţate, au inventariat şi redistribuit mărfurile — au curăţat operativ magazinele şi au reînceput activitatea de vînzare, adeseori prin zile şi nopţi de activitate neîntreruptă. S-a reuşit astfel ca încă din dimineaţa următoare cutremurului să se asigure desfacerea mărfurilor de cerere curentă pentru populaţie. După circa o săptămînă reţeaua comercială funcţiona aproape în totalitate. Principalul obiectiv în acest sector a fost : „menţinerea în funcţiune a tuturor unităţilor de desfacere". Pentru realizarea lui s-au luat o serie de măsuri operative reclamate de starea de necesitate, cum, ar fi :

— Mobilizarea stocurilor din magazine şi depozite astfel încît să se asigure o aprovizionare normală la toate produsele, de consum curent din prima zi ;

— Asigurarea furnizării unor cantităţi la nivelul consumului obişnuit de produse la care aprovizionarea se face de pe o zi pe alta cum sînt : pîine, produsele lactate, prin eforturi deosebite în producţie. În acoperirea cantităţilor prevăzute în graficele zilnice, un ajutor deosebit au adus judeţele limitrofe, ca şi altele mai îndepărtate ca Buzău, Mureş, Constanţa şi altele.

— Organizarea desfacerii unor produse alimentare în faţa unităţilor avariate. Bucureştenii au primit astfel zilnic 150 de tone de preparate din carne, în 60 de sortimente numai de la Întreprinderea de preparate şi conserve din carne — Bucureşti, 320 000 litri de lapte, 24 tone de brînză de vaci, 50 tone de iaurt, 15 tone de unt şi 7 tone de smîntînă de la unităţile Centralei de industrializare a laptelui.

În ceea ce priveşte structura desfacerilor, eforturile s-au îndreptat în direcţia întîmpinării nevoilor specifice ale momentului. Astfel pentru suplinirea lipsei apei potabile în anumite zone ale capitalei desfacerile de ape minerale au crescut de circa 7—8 ori; în condiţiile nefuncţionării reţelei de gaz metan în numeroase zone ale capitalei s-a acordat prioritate aprovizionării reţelei comerciale cu produse ce nu necesită transformări termice în consum ca : unt, preparate din carne, conserve din carne mixte, conserve de legume, biscuiţi etc. în cantităţi substanţial sporite. În acelaşi timp alimentaţia publică a organizat începînd din 6 martie servirea gratuită a mesei pentru sinistraţi în cantine restaurant, a organizat bufete şi cantine restaurant în întreprinderi. Pe şantierele de intervenţie la imobilele prăbuşite s-a asigurat servirea de ceaiuri calde şi gustări echipelor angajate în lupta cu dărîmăturile şi timpul, ca şi apă minerală în permanenţă.

Răspunzînd necesităţilor create au

In zilele grele de după cutremur, aprovizionarea cu produse alimentare şi cu alte mărfuri a populaţiei Capitalei şi a celorlalte localităţi calamitate a decurs normal. Este rezultatul măsurilor energice pentru organizarea operativă a transportului şi desfacerii, chiar în condiţiile avarierii a numeroase magazine, al muncii neobosite a lucrătorilor din comerţ, care au dovedit aceeaşi abnegaţie ca întregul popor.

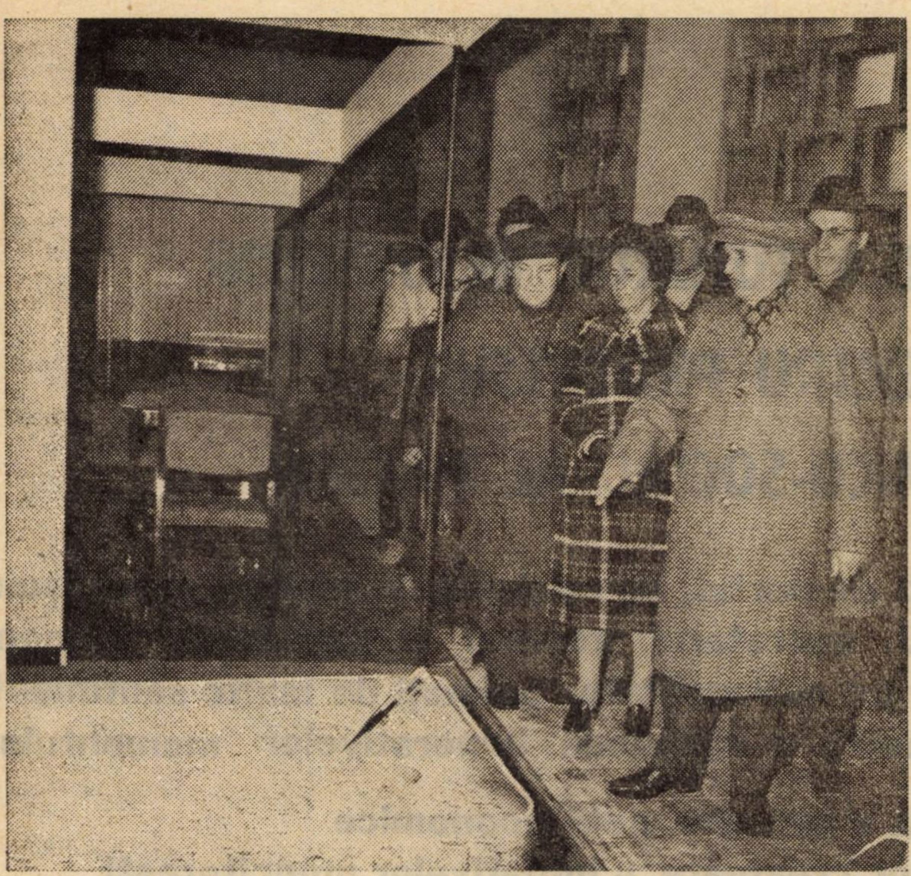

Neprecupeţindu-şi energia şi timpul, urmărind cu cea mai mare atenţie modul cum sînt rezolvate problemele omului, necesităţile acestuia, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, însoţit de tovarăşa Elena Ceauşescu, de alţi tovarăşi din conducerea de partid şi de stat, a vizitat şi expoziţia de mobilă din parcul Herăstrău. Secretarul general al partidului a dat, cu acest prilej, indicaţii pentru amenajarea cît mai plăcută şi funcţională a noilor locuinţe complet echipate, repartizate sinistraţilor.

fost puse în desfacere cantităţi mari de reşouri electrice, lanterne, baterii, materiale farmaceutice (alcool rafinat, spirt sanitar, vată, termometre etc).

Pentru a se putea trece la înfăptuirea chemării partidului ca la activitatea de înlăturare a urmelor cutremurului şi reparare a locuinţelor să participe întreg poporul au fost create alături de cele 29 de unităţi specializate ale I.C.L. Tehnometal alte 17 centre de desfacere a materialelor de construcţii şi uneltelor destinate acestui scop, centre organizate pe lîngă depozitele de lemne, magazinele de mobilă şi unităţile nespecifice ale întreprinderii Tehnometal.

Sprijinind amplul proces de reconstrucţie ce se desfăşoară în capitală întreprinderile de materiale de construcţii şi de prelucrare a lemnului s-au angajat să producă cantităţi suplimentare de prefabricate din beton armat, cărămizi, blocuri ceramice, teracotă, dale mozaic, uşi, mobilă, mobilier comercial.

Întreprinderile comerciale participă cu operativitate la dotarea noilor apartamente destinate sinistraţilor cu mobilier şi bunuri de folosinţă îndelungată, pentru a reda căminul pierdut familiilor greu încercate în aceste zile.

În sectorul serviciilor s-a acţionat cu aceeaşi promptitudine, ca şi în reţeaua comercială, pentru repunerea în funcţiune a reţelelor edilitare. În acest fel s-au remediat încă din primele zile ulterioare calamităţii defecţiunile staţiilor de pompare a apei potabile, s-au repus foarte rapid în funcţiune legăturile telefonice, se verifică întreaga reţea de gaze, apă şi termoficare. În realizarea, acestei munci uriaşe ca volum un ajutor neprecupeţit au primit întreprinderile bucureştene de la echipele de tehnicieni sosite din celelalte judeţe. Cooperaţia meşteşugărească participă, de asemenea, prin numeroasele sale unităţi de reparaţii şi construcţii la desfăşurarea lucrărilor de normalizare a vieţii.

Asupra formelor în care unităţile cooperaţiei meşteşugăreşti pot veni prin diverse tipuri de prestaţii în ajutorul populaţiei dă în permanenţă informaţii Centrul de informare a Cooperaţiei Meşteşugăreşti. Dintre acestea menţionăm la Cooperativa „Constructorul“ organizarea a 28 de echipe de meseriaşi de diferite profesii (zidari, zugravi, tinichigii, etc.) care, la cerere, se deplasează spre imobilele avariate împreună cu proiectanţi ce întocmesc pe loc devizul şi avizează începerea reparaţiilor. Cooperativa „Instalatorul“ execută la orice oră din zi şi din noapte reparaţii în interiorul imobilelor — electrice, sanitare, gaze, încălzire centrală. Cooperativa Metalocasnica execută la domiciliul cetăţenilor deblocarea uşilor, lucrări de lăcătuşerie, depanarea aparatelor de încălzit cu combustibil lichid sau gaze. Întreprinderea pentru comerţ prin corespondenţă a cooperativei de consum „Universalcoop“ asigură în această perioadă livrarea la cerere a articolelor de uz personal sau casnic necesare urgent populaţiei.

Industria locală prin întreprinderile sale de construcţii şi reparaţii execută, potrivit Hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., lucrări de consolidare şi reparare a blocurilor mari din Bucureşti, în care locuiesc mii de cetăţeni pentru a se crea condiţii ca aceştia să se reîntoarcă, într-un timp cît mai scurt în apartamentele pe care le-au evacuat. Întreprinderea „Nufărul“ s-a organizat în vederea executării cu promptitudine a comenzilor de la populaţie, spitale, creşe, etc. Întreprinderea de prestări servicii preia mobila destinată sinistraţilor de la întreprinderile comerciale şi participă la amenajarea noilor locuinţe repartizate acestora.

Pentru copiii sinistraţi, conform Hotărîrii Comitetului Politic Executiv au fost create cămine speciale, iar grădiniţele au căpătat program săptămînal în zonele grav afectate.

Încă din primele momente ale catastrofei au fost luate măsuri de acordare a asistenţei medicale neîntrerupte, pentru organizarea controlului sanitar antiepidemic în şcoli, grădiniţe şi creşe. Toate farmaciile sînt deschise zilnic pînă la orele 22.

În spatele acestor fapte stă munca plină de abnegaţie şi dăruire a zeci şi sute de mii de oameni care şi-au înţeles datoria în aceste momente grele, care au lucrat zile şi nopţi în şir pentru a scoate cît mai rapid de pe această cale nefirească viaţa lor şi a semenilor lor.

Grija nemărginită pe care secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, o acordă rezolvării problemelor sinistraţilor, refacerii lor nu numai materiale, ci privită sub multiplele ei aspecte social-umane a fost reflectată şi cu ocazia recentei vizite la expoziţia de mobilă din parcul Herăstrău, unde s-a indicat să se acorde toată atenţia fiecărui amănunt ce poate face mai plăcută ambianţa unei locuinţe (prin adecvarea mobilierului la sprafata şi structura locuinţei, la specificul fiecărei familii, a membrilor ei, mergînd pînă la preferinţele concrete ale celor ce vor folosi bunurile care li se repartizează prin completarea garderobei cetăţenilor sinistrati cu articole vestimentare frumoase, elegante).

Cu prilejul vizitelor întreprinse în centrul capitalei pe şantierele lucrărilor de consolidare a clădirilor avariate, din care multe aveau la parter unităţi comerciale, secretarul general al partidului a iniţiat un plan operativ de mare valoare practică şi de perspectivă privind modernizarea reţelei comerciale, prin realizarea unei optimizări de structură a unităţilor din zona centrală potrivit specificului cererii din această zonă. În acelaşi timp s-a indicat ca unităţile comerciale distruse de cutremur să funcţioneze temporar în cadrul altor unităţi comerciale, care să se restrîngă, astfel ca reţeaua comercială să-şi păstreze capacitatea de servire cu mărfuri.

Toate aceste măsuri şi eforturi au făcut ca după seism aprovizionarea populaţiei cu bunuri şi servicii să se desfăşoare ritmic, fără perturbaţii importante, adaptîndu-se operativ noilor cerinţe apărute, să fie limitate la minimum lipsurile din reţeaua comercială.

Ioan GEORGESCU

MOBILIZAREA TUTUROR RESURSELOR PENTRU PROGRESUL ECONOMICO-SOCIAL AL PATRIEI

Pretutindeni, însuflețiți de partid, de cuvintele și faptele tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretarul general al partidului, oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, animați de înalte sentimente patriotice fac totul pentru a răspunde imperativelor momentului:

- **normalizarea deplină a pulsului vieții economice**
- **mobilizarea energiilor creatoare, a inițiativelor muncitorești pentru valorificarea superioară a tuturor resurselor**
- **dinamism, organizare și eficiență în toate acțiunile**

Un amplu efort pentru ca unitățile CHIMICE să lucreze la parametri ridicați

● Unitățile afectate de cutremur, produc ● Înlăturarea avariilor, concomitent cu verificarea stării tehnice a utilajelor și instalațiilor ● Amplasarea utilajelor chimice în aer liber — o problemă de stringentă actualitate

PENTRU înfăptuirea măsurilor stabilite de conducerea partidului în vederea înlăturării consecințelor grele ale cutremurului și normalizării vieții economico-sociale alături de ceilalți oameni ai muncii, au acționat și acționează ferm, organizat și eficient, muncitorii, inginerii și tehnicienii din industria chimică. Îndrumați permanent, la fața locului, încurajați de prezența în mijlocul lor a secretarului general al partidului, lucrătorii marilor platforme petrochimice, din rafinării, din combinatele de fire și fibre sintetice, de îngrășăminte, de la întreprinderile producătoare de anvelope și produse anorganice etc. muncesc zi și noapte, în schimburi prelungite, pentru repunerea în funcțiune a instalațiilor afectate, depășirea planului de producție în combinatele care au avut mai puțin de suferit, pentru recuperarea pagubelor și aprovizionarea industriei cu materiile prime necesare.

Operativitate și eficiență în repunerea în funcțiune a tuturor instalațiilor

PENTRU aplicarea hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la punerea cît mai grabnică în stare de funcționare a tuturor secțiilor și obiectivelor avariate, în toate unitățile industriei chimice s-a acționat energic, operativ. Ca urmare a măsurilor adoptate, **rafinăriile funcționează în prezent la capacitatea normală.** De altfel, urmările cutremurului au fost lichidate în bună parte chiar în zilele imediat următoare. Încă de la 5 martie a.c. la rafinăriile din Cîmpina, Dărmănești, Brașov ș.a., avariile au fost înlăturate, iar procesul de producție începuse să reintre în normal. În zilele ce au urmat au fost repuse în funcțiune rafinăriile din Ploiești, Teleajen ș.a., în așa fel încît se poate spune că, acum la aceste instalații se lucrează cu întreaga capacitate, ceea ce creează garanția că prevederile din contractele cu beneficiarii vor fi integral onorate.

În combinatele petrochimice, prin muncă neîntreruptă, numeroase instalații au fost repuse operativ în funcțiune. Încă în cursul zilei de 5 martie și-au reluat activitatea de producție un mare număr de instalații de pe platformele chimice Brazi, Craiova, Borzești, Săvinești etc. (secțiile de piroliză la Combinatul petrochimic din Brazi, instalațiile de oxigen, azot și amoniac I la Combinatul chimic din Craiova, liniile tehnologice producătoare de cauciuc sintetic și piroliză pe platforma Borzești etc.). De altfel, Combinatul petrochimic Borzești a început să lucreze — după cîteva zile de la producerea cutremurului, ca urmare a intervențiilor făcute — la întreaga capacitate. La **Combinatul petrochimic din Pitești,** conductele de aducțiune a apei industriale au fost repuse în funcțiune la 6 martie ; pe data de 7 martie, în schimbul I, au fost repornite un număr de cinci cazane avariate, iar în zilele următoare, instalațiile de piroliză I, etil-benzen, stiren, azot etc. După o muncă eroică, bine organizată, colectivul combinatului a reușit să pună în stare de funcționare — pe data de 13 martie — toate instalațiile productive.

Seismul a afectat puternic activitatea **Combinatului petrochimic din Teleajen.** Prin intervenția promptă a colectivului de aici, prin lucrul neîntrerupt al echipelor constituite, au fost repuse în funcțiune, în timp foarte scurt cuptoarele tehnologice, centrala electrică și de termoficare deteriorate ca urmare a prăbușirii unor părți din acoperiș. Analizînd în profunzime situația, cauzele deteriorărilor, **tovarășul Nicolae Ceaușescu a remarcat că instalațiile în aer liber au fost cel mai puțin afectate și a cerut extinderea aplicării, pe viitor, a unor astfel de soluții,** iar unde acest lucru nu este posibil, să fie ridicate numai construcții ușoare, lipsite de masivitatea inutilă și periculoasă. O asemenea concepție asupra proiectării și amplasării eficiente a noilor capacități industriale reprezintă, de altfel, o permanență în perfecționarea activității în construcții. Confirmată de practică, verificată cu acest prilej, orientarea către amplasarea utilajelor sub cerul liber sau în construcții ușoare, rămîne, în continuare, o necesitate pentru sporirea eficienței și a securității în exploatare a noilor capacității.

Prin resursele locale și colaborare — un flux continuu al producției

EROISMUL colectivelor din întreprinderile greu încercate a făcut posibilă **reluarea producției chiar în condiții improvizate, apelînd la resurse locale și** — acolo unde a fost necesar — **la sprijinul susținut al altor unități economice,** care, prin producții suplimentare, au satisfăcut cerințele din zonele sinistrate. La **Combinatul de îngrășăminte chimice Valea Călugărească** a fost distrusă în întregime instalația de acid sulfuric, care furniza materia primă pentru îngrășămintele fosfatice. La refacerea instalațiilor contribuie numeroase întreprinderi din județul Prahova care asigură confecțiile metalice, macaralele și alte utilaje necesare. Demn de reținut este și faptul că, **pînă la repunerea în funcțiune a acestei instalații, combinatul va lucra cu materie primă furnizată de alți producători din țară.** În acest scop, s-a trecut la utilizarea ca materie primă a acidului sulfuric negru — produs secundar obținut la extragerea metalelor neferoase în instalațiile întreprinderii „Carbochim“ Copșa-Mică și a celor de la Combinatul de îngrășăminte chimice din Turnu Măgurele. Alături de livrările de acid sulfuric de sinteză, efectuate de către Combinatul de îngrășăminte chimice din Năvodari, valorificarea produsului secundar amintit va permite ca producția de îngrășăminte chimice de la Combinatul din Valea Călugărească să nu se diminueze cu nimic. Este, desigur, un exemplu de colaborare necesar de urmat în toate unitățile economice unde producerea materiei prime sau a unor subansamble a fost temporar periclitată.

În lupta cu timpul, și alte inițiative adoptate la Combinatul din Valea Călugărească pot reprezenta un aliat prețios. S-a calculat că, **prin desfășurarea reviziei obișnuite a instalațiilor în paralel cu înlăturarea avariilor și continuarea producției, va fi realizată o recuperare de circa două luni din întîrziere.** Apreciind eforturile colectivului de la această unitate economică, tovarășul Nicolae Ceaușescu a constatat totuși că termenul fixat de specialiștii combinatului pentru repunerea în funcțiune a instalațiilor de acid sulfuric este prea mare, hotărînd reducerea lui. Ca de atîtea ori, prezența secretarului general al partidului a mobilizat puternic forțele materiale și umane, a dinamizat energiile creatoare ale oamenilor muncii, care s-au angajat hotărît să transforme materializarea acestor indicații într-o îndatorire de onoare.

Și la Combinatul Chimic din Turnu Măgurele întreruperea producției de îngrășăminte a fost de scurtă durată. Aici s-a lucrat neîntrerupt timp de 36 de ore, majoritatea instalațiilor fiind repuse în circuitul productiv în mai puțin de 24 de ore.

O contribuție deosebită la normalizarea vieții economice au adus și aduc în continuare, colectivele întreprinderilor care au avut mai puțin de suferit prin realizarea unor însemnate sporuri de producție, menite să compenseze daunele, să înlocuiască producția unor instalații avariate, să ofere materii prime suplimentare întregii economii naționale. Valoarea producției obținute peste plan în perioada 5—10 martie a.c. pe platforma Săvinești, de exemplu, se ridică la 6 milioane lei, concretizată în 70 t melană, 20 t relon, 50 tone îngrășăminte, 50 t caprolactamă 70 t acid sulfuric. La suplimentarea producției față de prevederi, la fire și fibre chimice, o contribuție însemnată aduce și colectivul Combinatului de fibre sintetice din Iași, care s-a angajat, ca, pînă la sfîrșitul lunii martie, să realizeze în plus circa 250 t fire și fibre poliesterice, care vor fi livrate îndeosebi unităților „Tricodava“, „Tînăra Gardă“, și Întreprinderii de confecții din București, care au avut de suferit de pe urma cutremurului.

În decada 5—15 martie a.c., plusuri peste plan au fost obținute și în fabricarea cauciucului sintetic (de către producătorii de pe platforma chimică din Borzești), în producerea de rășini sintetice (la Combinatul din Făgăraș) etc. Printr-o amplă mobilizare de forțe tehnice și umane, la Combinatul de produse sodice din Govora nu numai că pînă în prezent a fost recuperată întreaga producție nerealizată datorită seismului, ci s-au produs suplimentar și s-au livrat beneficiarilor din țară sau la export, în această perioadă, circa 1 300 t sodă calcinată și peste 1 000 t sodă caustică.

FĂRĂ ÎNDOIALĂ, acțiunile desfășurate în întreaga țară sînt ample și numeroase. Rezultatele prezentate, alături de cele obținute în repunerea rapidă în funcțiune a unor instalații la Combinatul petrochimic Brazi, la Combinatul chimic din Rîmnicu Vîlcea, la întreprinderile de anvelope și articole tehnice din cauciuc, la cele producătoare de medicamente sau produse anorganice etc., sînt doar cîteva argumente. Animați de o înaltă responsabilitate și hotărîți să facă față oricăror încercări, oamenii muncii din toate întreprinderile chimiei acționează cu tenacitate pentru repunerea grabnică în funcțiune a instalațiilor avariate și recuperarea pierderilor de producție înregistrate.

B. CODRU

Permanent prezent la puncte de lucru și în unitățile industriale unde se desfășoară lupta pentru lichidarea urmărilor seismului, tovarășul Nicolae Ceaușescu remarcă, la Combinatul petrochimic din Teleajen, faptul că instalațiile în aer liber au fost cel mai puțin afectate și recomandă să se adopte pe larg în viitor astfel de soluții.

Prin mobilizare, organizare şi eficienţă

În industria MINIERĂ — producţii medii zilnice superioare

ÎN ACESTE ZILE, întregul nostru popor este angajat într-o uriaşă bătălie pentru normalizarea activităţii în economie, pentru îndeplinirea integrală, la parametrii superiori, a obiectivelor cincinalului. Colectivele de oameni ai muncii din unităţile a căror activitate nu a fost afectată şi-au intensificat eforturile pentru realizarea unor creşteri ale producţiei peste nivelul planificat.

Deosebit de grăitoare sînt în această perioadă faptele minerilor, ca răspuns la chemarea partidului de a obţine producţii suplimentare, de a face totul pentru îndeplinirea integrală a obiectivelor cincinalului. Prin munca lor creatoare, colectivele din multe unităţi miniere realizează producţii medii zilnice mai mari, hotărîte să aducă astfel o contribuţie sporită la recuperarea pagubelor provocate de cutremur. Dacă se compară producţia medie zilnică, obţinută în perioada 5—11 martie a.c., cu cea obţinută în perioada 1—4 martie a.c., rezultă că, după tragicul eveniment, au sporit considerabil eforturile oamenilor muncii din subteran şi de la suprafaţă, din sectoarele de extracţie şi de preparare, din uzinele metalurgice neferoase, în aşa fel încît la nivelul unor subramuri s-au realizat sporuri însemnate la o serie de produse (vezi tabelul).

Aşadar, în săptămîna care a urmat cutremurului s-a obţinut, în comparaţie cu zilele premergătoare calamităţii, o producţie medie zilnică mai mare cu 40% la zinc în concentrate, cu 30% la fier (în minereu marfă), cu aproape 21% la cupru în concentrate, cu peste 17% la huilă, cu peste 9% la plumb în concentrate, cu 3% la lignit şi cărbune brun etc.

Producţii medii zilnice superioare au realizat în această ultimă perioadă şi colectivele altor unităţi miniere, cum sînt cele din cadrul Centralei minereurilor Deva (la zinc şi plumb în concentrate precum şi la fier în minereu marfă).

Desigur, obţinerea unor astfel de sporuri de producţie are, alături de semnificaţia solidarităţii şi ataşamentului faţă de politica partidului de care au dat dovadă minerii în toate momentele hotărîtoare pentru poporul nostru, importante consecinţe favorabile pentru satisfacerea cerinţelor economiei noastre naţionale cu produse deficitare cît şi pentru creşterea eficienţei economice. Din acest unghi de privire este de ajuns să arătăm că o mare parte din produsele arătate mai sus fac obiectul importului şi — ca urmare — orice depăşire a planului de producţie echivalează, în acelaşi timp, şi ca economie de fonduri valutare pentru ţara noastră. Totodată, creşterea productivităţii muncii, pe seama căreia s-au obţinut sporurile de producţie arătate, influenţează în mod hotărîtor costurile de producţie, internă, cunoscut fiind că cheltuielile cu retribuirea muncii cît şi cele cu caracter relativ constant deţin o pondere mare în totalul costurilor cu care se realizează produsele miniere.

De asemenea, acum, cînd pentru ţara noastră se pune, mai mult ca oricînd, problema valorificării superioare a materiilor prime, a gospodăririi judicioase a rezervelor interne de combustibil, sporirea producţiei de lignit răspunde sarcinii prevăzute în planul cincinal de înlocuire a unor importante consumuri de gaze naturale în centralele electrice, de economisire a lor sau de utilizare în scopuri mai eficiente din punct de vedere economic.

	tone (în medie pe zi)	
	1-4 martie	**5-11 martie**
Combinatul minier Suceava		
— cupru în concentrate	5,75	9,60
— plumb în concentrate	4,50	6,30
— zinc în concentrate	12,00	16,10
Exploatările miniere din cadrul Centralei minereurilor şi metalurgiei neferoase Baia Mare		
— cupru în concentrate	30.20	32,40
— plumb în concentrate	67,50	69,70
— zinc în concentrate	113,00	123.30
Întreprinderea minieră Bălan		
— cupru în concentrate	17,00	20,40
Exploatarea minieră Căpuş		
— fier (în minereu marfă)	206,00	235,00
Exploatările miniere din Valea Jiului		
— huilă	19 000	22 300
Întreprinderea minieră Motru		
— lignit	10 100	16 000

Iată de ce rezultatele bune obţinute în aceste zile de către detaşamentul minerilor, la chemarea partidului de a face totul pentru îndeplinirea integrală a planului, de a recupera pagubele provocate de cutremur, trebuie să se menţină şi în continuare la cotele cele mai înalte.

Nicolae SĂVOIU

Cu înaltă responsabilitate comunistă, muncitorii din bazinele miniere şi-au intensificat eforturile pentru a livra economiei naţionale cantităţi suplimentare de cărbune şi minereuri.

Mai buna UTILIZARE A CAPACITĂŢILOR — rezervă importantă de obţinere a unor producţii suplimentare

OAMENII MUNCII din ţara noastră, dînd dovadă de înaltă conştiinţă şi spirit de întrajutorare, îşi înzecesc eforturile, fac totul pentru a produce mai mult, mai bine, mai ieftin, nu numai pentru îndeplinirea planului, ci şi pentru a contribui cît mai consistent la refacerea economiei, la recuperarea pagubelor produse de urgia cutremurului pentru a face cît mai puţin simţită inactivitatea vremelnică a unor unităţi unde efectele seismului au fost deosebit de grele. Se obţin zi de zi producţii record, se realizează peste plan bunuri materiale de care economia are nevoie pentru aprovizionarea populaţiei, pentru dotarea cu noi mijloace fixe, pentru export.

În această încleştare pentru cîştigarea unei aprige bătălii cu timpul, colectivele din întreprinderi folosesc toate căile posibile pentru atingerea obiectivului de a realiza astăzi mai mult decît ieri, mîine mai mult decît astăzi. Între acestea, un loc important ocupă utilizarea raţională a maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor. *A obţine de la maşini mai mult, prin iscusinţă şi măiestrie profesională, a folosi cît mai eficient timpul de lucru, printr-o organizare superioară a muncii, prin utilizarea de tehnologii înaintate — iată imperative a căror realizare conduce la creşterea efectivă a producţiei, la sporirea eficienţei şi reducerea costurilor de producţie.*

TOATE MAŞINILE ŞI UTILAJELE FOLOSITE LA PARAMETRII ÎNALŢI. IMPORTANTE capacităţi de producţie, întreprinderi întregi, au avut de suferit de pe urma cutremurului. Numeroase utilaje de mare randament, fiind deteriorate, nu au produs zile în şir, iar unele din ele nu produc nici în prezent. În aceste condiţii, concomitent cu eforturile ce se depun pentru a face ca toate maşinile, utilajele şi instalaţiile avariate să fie puse cît mai grabnic în funcţiune, cei ce muncesc fac totul pentru a compensa pierderile ; sînt completate toate cele 3 schimburi cu cadre calificate, se organizează schimburi prelungite la utilajele conducătoare ale proceselor tehnologice, se extind noi tehnologii de înaltă productivitate etc.

Incontestabil, munca acestor zile se dovedeşte cu mult mai spornică decît cea desfăşurată în oricare altă perioadă anterioară. Se valorifică din plin, cu energie, moderna înzestrare tehnică a întreprinderilor, se împleteşte experienţa acumulată cu iniţiativele proaspăt apărute, într-un efort suprem de a produce eficient, la nivelul actualelor cerinţe. Exemplele sînt numeroase şi dificil de selecţionat, deoarece exemplul cel mai grăitor îl constituie întreaga clasă muncitoare, care a demonstrat şi demonstrează că randamentul muncii sale poate să asigure, în paralel cu recuperarea pierderilor, îndeplinirea integrală şi depăşirea sarcinilor din planul pe 1977. În ansamblul acestor realizări se remarcă, în primul rînd, unităţile miniere din bazinul Văii Jiului care, prin utilizarea corespunzătoare a zestrei tehnice din dotare, a potenţialului uman disponibil au depăşit sarcinile de plan în perioada 5—14 martie cu peste 8 milioane lei. La Lupeni, Vulcan şi Uricani au fost extrase, în această perioadă, peste 6 000 tone cărbune cocsificabil. La rîndul lor, muncitorii, inginerii şi tehnicienii din unităţile Combinatului minier Cluj vor trimite în luna martie cetăţilor siderurgice de la Galaţi şi Hunedoara, suplimentar, 600 tone minereu de fier, iar pentru necesităţile turnătoriei de la „Tractorul" Braşov peste 240 tone bentonită.

Sarcinile deosebite trasate de conducerea de partid pentru lichidarea grabnică a consecinţelor cutremurului şi restabilirea unui ritm normal de muncă şi viaţă au impulsionat în aceste zile şi activitatea productivă din unităţile siderurgice. Un prim bilanţ al acestor zile a evidenţiat, de pildă, faptul că furnalele Combinatului siderurgic din Reşiţa au produs în perioada 5—14 martie cu 200 tone fontă, mai mult în fiecare zi peste prevederi, economisind, în acelaşi timp, însemnate cantităţi de cocs metalurgic. În total a fost raportată realizarea în perioada ianuarie — 15 martie a.c. a unei producţii suplimentare de mai bine de 2 700 tone fontă 1 500 tone oţel, 500 tone laminate. De asemenea, prin mai buna utilizare a agregatelor, prin folosirea unor tehnologii moderne, colectivul marelui Combinat siderurgic din Galaţi a reuşit să dea peste plan, în aceeaşi perioadă, 7 500 tone cocs, 4 000 tone fontă, 10 000 tone sleburi laminate, 5 300 tone tablă groasă, 6 100 tone tablă şi bandă laminată la rece etc.

În semn de solidaritate muncitorească cu colectivele unităţilor economice şi cu locuitorii zonelor afectate de cutremur, oamenii muncii din industria constructoare de maşini şi-au axat eforturile spre realizarea, prin utilizarea mai înaltă a capacităţilor de producţie, a unor cantităţi sporite de produse — maşini, subansamble, piese de schimb — necesare reluării imediate a activităţii productive în toate întreprinderile industriale avariate. În zilele care au trecut de la seism, au fost realizate, suplimentar, produse de imediată necesitate în valoare de circa 80 milioane lei. Întreprinderea de utilaj petrolier din Tîrgovişte, de pildă, a livrat, în plus, mai mult de 8 tone armături de oţel şi fontă pentru ţevi, iar întreprinderile de vagoane din Arad şi Drobeta Turnu-Severin au realizat peste plan 40 vagoane marfă. De asemenea, colectivul de la Întreprinderea „Autobuzul" din Bucureşti — unitate greu afectată, care a reuşit să înlăture în scurt timp urmele dezastrului — a produs suplimentar 25 de autoutilitare, autosanitare, autodube etc., în timp ce

Organizîndu-şi mai bine munca, folosind din plin maşinile şi utilajele din dotare, promovînd tehnologii moderne, de înalt randament, colectivul întreprinderii „Semănătoarea" — Bucureşti depăşeşte zilnic sarcinile de plan cu 10—15%. În fotografie: **un nou lot de combine gata a fi expediat unităţilor agricole socialiste.**

colectivul de la „Unio“ din Satu-Mare a livrat suplimentar, pentru necesităţile populaţiei sinistrate, mai mult de 1 700 maşini de gătit cu gaze sau cu combustibil lichid.

Şi astfel de exemple pot fi date nenumărate în continuare. Ele ilustrează pregnant faptul că, atunci cînd fiecare colectiv de muncă se mobilizează, cînd resursele interne sînt mai bine mobilizate — în cazul de faţă folosirea mai judicioasă a capacităţilor de producţie — se obţin realizări deosebite. Depăşirea aproape zilnică a planului cu 5—10% de către marea majoritate a colectivelor de muncă, pe baza utilizării intensive a capacităţilor de producţie, înseamnă, de fapt, cantităţi sporite de produse. Dar colectivele de muncă atribuie şi factorilor calitativi ai producţiei o atenţie deosebită, astfel încît bătălia pentru a produce mai mult este tot mai strîns legată de realizarea obiectivului calităţii înalte şi a costurilor reduse pe fiecare unitate de produs.

PRODUCŢIE MAXIMĂ ÎN TOATE SCHIMBURILE

CHEIA succeselor deosebite obţinute în prezent de oamenii muncii în îndeplinirea sarcinilor de plan o reprezintă, fără îndoială, eficienţa sporită cu care fiecare colectiv îşi organizează activitatea, îşi dozează eforturile şi alocă resursele necesare unor realizări exemplare. Practic, pe aceleaşi maşini şi utilaje, aceiaşi oameni, folosind aceleaşi materii prime, reuşesc să obţină producţii record, să depăşească substanţial ritmul realizărilor dobîndite nu numai în anul trecut, ci şi chiar cele din primele două luni ale anului 1977. Pentru ca munca să se desfăşoare cu o astfel de rodnicie înaltă a fost sporit considerabil efortul creator al fiecărui lucrător, au fost găsite formele concrete care să permită ridicarea randamentelor la diferite maşini şi utilaje. Şi într-adevăr, au fost organizate „zile record“ în care realizările au fost de-a dreptul impresionante, s-a muncit în schimburi prelungite pentru ca economia să nu aibă cu nimic de suferit.

Ca răspuns la apelul adresat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în numeroase unităţi industriale, între care „Industria sîrmei“ din Cîmpia Turzii, Combinatul de lianţi şi materiale refractare, Întreprinderea de materiale de construcţii din Turda, Întreprinderea de cazane mici şi arzătoare din Cluj-Napoca s-a trecut la lucrul în trei schimburi în loc de două, urmărindu-se ca sarcină prioritară folosirea utilajelor la întreaga lor capacitate. Aceasta a permis ca în aceste zile să se obţină cei mai înalţi indici de utilizare şi, totodată, vîrfuri de producţie. În alte unităţi, cum sînt Întreprinderea de tricotaje „Someşul“, Întreprinderea textilă „România muncitoare“, s-au organizat schimburi prelungite, realizîndu-se pe această cale importante sporuri de producţie. În acest fel, unităţile industriale din judeţul Cluj vor realiza în luna martie o producţie suplimentară de circa 100 milioane lei. Şi în judeţul Mehedinţi, acolo unde condiţiile procesului de producţie au permis, au fost completate schimburile 2 şi 3, s-a organizat lucrul în schimburi prelungite, în numeroase unităţi fiind obţinute pe aceste căi însemnate sporuri de producţie faţă de prevederile de plan pe luna martie. Printre altele, au fost realizate aici, în plus, confecţii din textile în valoare de aproape 500 000 lei şi ţesături evaluate la 200 000 lei, precum şi peste 1 milion kilowaţi-oră energie electrică.

ORGANIZAREA RAŢIONALĂ A ACTIVITĂŢII DE REPARAŢII ŞI ÎNTREŢINERE

DUPĂ cum se ştie, în unele unităţi economice, maşinile, utilajele şi instalaţiile au fost serios avariate de seism. Verificarea stării lor tehnice şi efectuarea reparaţiilor — acolo unde este cazul — constituie o preocupare prioritară. La indicaţiile partidului, întreaga această acţiune se desfăşoară cu operativitate ridicată. În cele mai multe întreprinderi afectate s-a cîştigat un timp preţios prin desfăşurarea concomitentă a reviziilor maşinilor şi utilajelor cu acţiunea de reparare şi repunere a lor în funcţiune.

Alături de dezvoltarea puternică a acţiunii de autodotare, colaborarea interuzinală şi sprijinul susţinut acordat de întreprinderile producătoare de piese de schimb au avut şi vor avea, în continuare, un cuvînt hotărîtor în grăbirea punerilor în funcţiune. Ca urmare, în întreprinderile mai puţin afectate de cutremur au fost puse la punct programe suplimentare de fabricaţie pentru subansamblele sau piesele de schimb necesare întreprinderilor din Bucureşti, Ploieşti, Craiova etc. Constructorii de maşini din Reşiţa de exemplu, şi-au intensificat eforturile, muncesc cu o înaltă responsabilitate, livrînd importante cantităţi de produse şi piese de schimb (în valoare de peste 5 milioane lei) întreprinderilor care au avut de suferit în urma cutremurului. De asemenea, colectivul Întreprinderii de construcţii de maşini din Caransebeş a livrat suplimentar, în principal către beneficiarii din zonele calamitate, peste 100 tone de construcţii metalice şi ansamble sudate.

Tot în această perioadă, colectivul Întreprinderii de reparaţii auto Timişoara a terminat cu 15 zile mai devreme reparaţiile la o serie de autocamioane aparţinînd unor întreprinderi din Teleajen, Buzău şi Slatina, greu încercate de cutremur, iar pînă la sfîrşitul acestei luni vor da în exploatare, în devans faţă de graficul stabilit, încă aproape 50 de autovehicule. În această unitate economică, în scopul scurtării termenului de reparaţii capitale s-a trecut la generalizarea sistemelor de verificare a parametrilor funcţionali ai motoarelor pe standurile de rodaj, construite prin autodotare, care elimină rodajul pe drum şi asigură, la nivelul producţiei acestui an, o economie de 200 tone benzină.

În fine, un ajutor preţios a acordat în acţiunea de reparare şi bună funcţionare a maşinilor şi Întreprinderea de utilaj tehnologic din Buzău, care, lichidînd din mers pierderile provocate de puternicul seism, a încheiat prima decadă a lunii cu depăşirea cu 10% a planului producţiei fizice, expediind unor beneficiari, în avans, un important volum de utilaje tehnologice. Angajamentul colectivului asumat în aceste zile este de a realiza suplimentar faţă de prevederile de plan, pînă la finele lunii, o producţie în valoare de peste 4 milioane lei.

B. VASILE
P. BOGDAN

Partidul — catalizatorul spiritului de solidaritate, omenie şi al eroismului în muncă

(Urmare din pag. 1)

pentru ca, în pofida piedicilor pe care natura i le-a scos în cale, să îndeplinească exemplar programele ce şi le-a propus.

Imaginea comportamentului demn şi hotărît, ordonat şi neînfricat al poporului român în faţa stihiilor dezlănţuite ale naturii se reflectă cu obiectivitate şi admiraţie în presa din lumea întreagă. Grăitoare în acest sens sînt titlurile unor articole din presa străină : „Bucureşti : Bărbăţie şi solidaritate" („Pravda", U.R.S.S.), „Mai tari decît stihia" („Komunist", organ al Uniunii Comuniştilor din Iugoslavia), „Un imens şantier de construcţii" („Rabotnicesko Delo", Bulgaria), „La Bucureşti dărîmăturile au fost înlăturate" (L'Unitá", Italia), precum şi aprecieri ca : „Activitatea neobosită a preşedintelui ţării a dat rezultate şi ea era absolut necesară. El a cerut asiduitate, şi românii au fost plini de asiduitate. Mormanele de dărîmături s-au micşorat, spitalele au fost imediat repuse în funcţiune, mii de cetăţeni sinistraţi au fost adăpostiţi. România a luptat" („Helsingin Sanomat", Finlanda). „S-a lucrat organizat, cu o eficacitate impresionantă. Am avut impresia că în România nu există disperare" (Televiziunea italiană, Canalul 1), „Datorită eforturilor întregii populaţii, numeroase întreprinderi industriale şi-au reluat activitatea" („Le Journal D'Egypte").

„Şi totuşi, printr-o mobilizare fără precedent a energiilor comune şi a mijloacelor tehnice de care dispune, printr-un efort colectiv gigantic, perfect coordonat şi dirijat, al tuturor organizaţiilor, al întregului popor, viaţa care a fost tulburată pentru cîteva ore îşi regăseşte pas cu pas ritmul anterior" („Avghi", Grecia).

Echipa Televiziunii elveţiene care a realizat un amplu reportaj despre cutremur a relevat calităţile morale ale poporului român : omenia, demnitatea, spiritul de sacrificiu şi de solidaritate.

Ceea ce a caracterizat întreaga suflare a poporului român, de pe întreg cuprinsul ţării, atît din locurile calamitate, cît şi din celelalte zone, români, maghiari, germani a fost faptul că acest popor a vibrat la unison, într-o caldă solidaritate umană, că, strîns unit în jurul partidului, a muncit cu înverşunare, cu demnitate, cu competenţă şi dăruire pentru a asigura reintrarea în normal a vieţii economico-sociale. Este un motiv de legitimă mîndrie patriotică faptul că în momente atît de dramatice orînduirea noastră socialistă şi-a relevat superioritatea, realul şi profundul ei umanism, că nici o clipă poporul nostru nu şi-a pierdut încrederea în propriile forţe, nici o clipă nu şi le-a precupeţit pentru ca şi în aceste dramatice condiţii, în pofida dificultăţilor de tot felul ce ne stau în cale, să poată înfăptui neabătut năzuinţele de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi comuniste pe pămîntul greu încercat al României.

„Nu numai că planul nu va fi afectat, redus, dar sîntem hotărîţi să facem totul pentru a asigura o dezvoltare mai rapidă a ţării, pentru creşterea suplimentară a producţiei peste prevederile planului cincinal".

NICOLAE CEAUŞESCU

O cale de bază pentru accelerarea creşterii producţiei — SPORIREA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII

ÎNTREGUL nostru popor îşi intensifică eforturile în vederea depăşirii greutăţilor create pentru economia naţională de puternicul seism ce a lovit România. Pornind de la sarcinile trasate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., de secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** pe baza evaluării cît mai exacte a pagubelor înregistrate în producţie, în unităţile afectate de seism şi care reintră din ce în ce mai mult pe făgaş normal, în celelalte unităţi ce şi-au putut desfăşura activitatea în condiţii normale, s-au stabilit şi se stabilesc măsuri precise, priorităţi distincte, soluţii menite să contribuie la **compensarea cît mai rapidă a pierderilor din economie, prin producţii suplimentare la produse necesare.**

Strîns interferat cu aceste preocupări, în toate întreprinderile se acţionează cu energie pentru materializarea tuturor posibilităţilor de **creştere suplimentară a producţiei peste prevederile planului cincinal** — posibilităţi evidenţiate încă înainte de cutremur, şi care decurg din realizările prestigioase ale anului trecut, din rezervele ce se evidenţiază pentru mai buna utilizare a potenţialului tehnic ridicat, a resurselor materiale şi de forţă de muncă de care dispune economia, din angajamentele ferme ale oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul ţării. Prin toate acestea se asigură înfăptuirea neabătută a planului cincinal, accelerarea atît de necesară a progresului economico-social al României pe drumul edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintării spre comunism.

Premise sigure pentru înfăptuirea programelor de sporire a productivităţii

O IMPORTANTĂ cale care se relevă pentru realizarea acestor obiective de mare importanţă o constituie creşterea susţinută a productivităţii muncii, privită, pe de o parte, ca element de cea mai mare însemnătate pentru sporirea eficienţei, iar pe de altă parte, ca mijloc nemijlocit, operativ, de mare însemnătate pentru realizarea producţiei suplimentare necesare economiei. Şi se poate arăta că depăşind prin eforturi asidue, prin inteligenţă, cu calm şi demnitate, gravele dificultăţi şi perturbaţii generate în toate fazele activităţii — aprovizionare tehnico-materială producţie sau desfacere — de urmările cumplitului seism, colectivele de oameni ai muncii desfăşoară în aceste zile o muncă deosebit de rodnică pentru creşterea productivităţii.

Eforturi sporite, randament ridicat, rezultate superioare în producţia medie zilnică

Unitatea / Ziua din luna martie	4	8	9	10	11	12
Întreprinderea de confecţii şi tricotaje (schimbul de dimineaţă)	— în % calculate pe bază de producţii în unităţi naturale					
— Unitatea nr. 2	100	105	107	104	111	109
— Unitatea nr. 3	100	116	107	125	116	116
Întreprinderea „Semănătoarea"	— în % calculate pe bază de producţii în ore normă					
— Secţia IV sculărie	100	103	107	108	108	109
— Secţia II prelucrări mecanice	100	104	105	105	106	106

Comparativ cu media zilnică dinainte de seism, iată situaţia producţiei în zilele de după 4 martie, in secţii principale din două mari întreprinderi din Capitală afectate de cutremur. În condiţiile schimburilor prelungite, a unei mai bune organizări şi a unui ridicat simţ gospodăresc, a unei maxime concentrări, cu efectivul de personal constant, au fost înregistrate, zi de zi, producţii cu mult mai mari decît cele ce se obţineau în mod obişnuit.

Se ştie, desigur, că în toate unităţile din economie există, încă de la începutul acestui an, programe realiste, special întocmite pentru creşterea suplimentară, potrivit rezervelor existente, a productivităţii muncii, cu sarcini ferme şi responsabilităţi precise. Pornind de la prevederile acestor programe, în industrie, de exemplu, faţă de conceperea iniţială a creşterii volumului de producţie cu circa 80% pe seama creşterii productivităţii muncii, se preconizează ca întregul spor al producţiei să se realizeze prin creşterea productivităţii. Pînă la data seismului aceste programe începuseră să prindă viaţă în tot mai mare măsură. Au apărut apoi dificultăţile, nu uşor de surmontat. Dar. atenţia şi maxima concentrare îndreptată în zilele de după cutremur pentru sporirea productivităţii, rezultatele meritorii obţinute în această direcţie oferă, fără îndoială, noi şi însemnate premise pentru înfăptuirea programelor menţionate, pentru realizarea întocmai a creşterilor de productivitate.

Sînt afirmaţii ce au la bază analiza raportărilor de producţie din ultimele două săptămîni a numeroase unităţi economice, realizări de multe ori cu 20—30 % mai mari decît cele planificate, producţiile de zeci şi sute de milioane lei obţinute suplimentar. Ce factori motori se declanşează, ce intervenţii se realizează, prin ce mijloace se acţionează pentru, obţinerea unor asemenea rezultate, pentru rezolvarea sarcinilor de creştere a productivităţii?

Un randament maxim de la fiecare maşină şi utilaj

ÎN UNITĂŢILE din industrie se accentuează în continuare eforturile pentru realizarea înainte de termen a prevederilor planului de introducere a progresului tehnic — cale prin care se asigură 70—80 % din creșterea suplimentară de productivitate. Se concentrează în acest cadru probleme de natura celor privind creșterea numărului de produse noi și modernizate, ridicarea concepției constructive a produselor la nivelul celor mai bune produse similare existente pe plan mondial, îndeosebi prin îmbunătățirea performanțelor (calitate funcționalitate, economicitate, și comportare în timp), aplicarea pe scară largă a procedeelor tehnologice moderne și de mare productivitate și a utilajelor standardizate, unificate și tipizate, îmbunătățirea parametrilor de desfășurare a proceselor de producție prin creșterea gradului de echipare cu aparatură de măsură și control etc.

Alături de asemenea preocupări, acum, în aceste săptămîni de aspră încercare, procentele de creștere a productivității au însă la bază, mai mult decît oricînd, **mai buna organizare a activităților și simțul gospodăresc al fiecăruia la locul său de muncă, ordinea în fiecare sector de activitate, forța conștiinței muncitorești, exprimată printr-o muncă disciplinată, avîntată, plină de abnegație și dăruire față de interesele economiei, ale țării întregi.** Așa cum sublinia nu demult secretarul general al partidului, oamenii sînt pe deplin convinși că munca fiecăruia este factorul principal în acțiunea de refacere grabnică a ceea ce s-a distrus, în efortul de realizare exemplară a sarcinilor.

În toate unitățile se acționează cu cea mai înaltă responsabilitate pentru **folosirea cu maximum de randament a mașinilor și utilajelor, pentru înlăturarea operativă a oricărei perturbări sau deteriorări, oricît de mici, a acestui proces,** realizîndu-se astfel, cu potențialul existent, însemnate sporuri de producție. În acest cadru se are în vedere întărirea cu specialiști din întreaga întreprindere a compartimentelor de mecanic șef și asigurarea exemplară a tuturor condițiilor — în ce privește materiile prime, materialele, semifabricatele sau piesele de schimb — necesare pentru repunerea în funcțiune înainte de termen a mașinilor și instalațiilor aflate în reparații planificate — desigur în contextul realizării acestora la nivelul calitativ cel mai ridicat. Astfel s-a procedat, de exemplu, la Combinatul siderurgic din Reșița, unde la oțelărie, prin punerea în funcțiune înainte de termenul planificat a cuptorului nr. 3 se obține un spor de producție de aproape 750 tone oțel; la Întreprinderea metalurgică de metale neferoase din Copșa Mică, unde se urmărește astfel asigurarea condițiilor pentru funcționarea fără întrerupere a fabricilor de acid sulfuric ș.a.

Se urmărește, de asemenea, constituirea, pe schimburi a unor echipe permanente de asistență tehnică, menite să asigure întreținerea mașinilor în timpul lucrului, din mers, și ca atare funcționarea ireproșabilă a acestora — ca la unitățile producătoare de ciment din Bicaz, Fieni sau Medgidia unde se prelimină deja obținerea suplimentară în luna martie a mai multor zeci de mii de tone de ciment, la Fabrica de confecții din Arad sau la întreprinderea „Republica“ din Capitală unde pînă la sfîrșitul acestei luni se vor înregistra suplimentar producții de confecții și respectiv de țevi în valoare de zeci de milioane de lei. Se are, totodată, în vedere, prevenirea oricăror posibilități de creare a locurilor înguste de producție, proces cu efecte puternic negative asupra productivității muncii, încadrîndu-se în fluxul tehnologic continuu toate mașinile și instalațiile din secțiile și sectoarele tehnologice „cheie“ ale întreprinderilor — cum se procedează, bunăoară, la întreprinderile „Rulmentul“ din Brașov și de geamuri trase din Tîrnăveni, unități angajate în obținerea în luna martie a unor producții suplimentare de 8000 bucăți rulmenți și respectiv zeci de mii mp geam tras. Se urmărește, desigur într-o perspectivă mai largă, și reproiectarea fluxurilor tehnologice și reamplasarea în aceste condiții, pe noi cote, a mașinilor și utilajelor în scopul de a asigura deplasarea optimă, tehnologic, în timp și spațiu, a tuturor materiilor prime, materialelor, semifabricatelor și produselor, asigurarea aprovizionării corespunzătoare și ritmice cu materii prime și materiale a fiecărei mașini și utilaj, respectarea cu strictețe a tehnologiilor de fabricație, ca de pildă la întreprinderile „Semănătoarea“, „Vulcan“ și „Grivița Roșie“ din Capitală ; toate acestea constitue premise deosebit de însemnate pentru obținerea, în condiții de economicitate ridicată, a unor producții record.

Utilizarea cît mai deplină a timpului de lucru

ÎN TOATE unitățile se acționează cu aceeași maximă responsabilitate pentru **utilizarea cît mai deplină a timpului de lucru.** Cuvîntul de ordine pentru colectivele de muncă din întreprinderi în aceste zile este că fiecare secundă are o deosebită importanță pentru creșterea producției. Au fost și sînt astfel organizate schimburi prelungite, iar acolo unde este cazul — ca de pildă la întreprinderea brașoveană „Rulmentul“ — extinderea schimbului III în condițiile menținerii numărului de personal prevăzut. În asemenea condiții se accentuează și preocupările nemijlocite pentru creșterea productivității muncii pe muncitor și angajat, obținîndu-se ca urmare sporuri de producție de amploare, fapt dovedit, de altfel, nu numai de rezultatele întreprinderii de rulmenți amintite, ci și de cele ale unor întreprinderi clujene și mehedințene, ca de exemplu întreprinderea de tricotaje „Someșul“, întreprinderea textilă „România Muncitoare“, fabrica de medicamente „Terapia“ și respectiv întreprinderea de vagoane și Șantierul naval din Tr. Severin, în toate acestea evidențiindu-se în aceste zile creșteri de producție și productivitate de pînă la 15—20 %

Pe de altă parte, în numeroase unități — ca de exemplu la Întreprinderea metalurgică din Bacău sau alte unități industriale din județul respectiv — se dublează efectivele de muncitori cîte 2 ore la sfîrșitul fiecărui schimb; se utilizează, de asemenea — ca de exemplu la întreprinderile „Republica“ și „Semănătoarea“ din Capitală sau la Combinatul de lianți și azbociment din Bicaz — preluarea schimbului din mers, eliminarea oricăror pauze în funcționarea utilajelor la schimbarea turelor, prin sporirea grijii fiecăruia față de ordinea ce trebuie să domnească la fiecare loc de muncă în ce privește asigurarea cu materii prime și materiale și funcționarea ireproșabilă a utilajului respectiv. Se evidențiază în acest cadru grija care există în unitățile industriale nu numai pentru organizarea unor locuri de muncă model în ce privește aplicarea unor metode avansate de organizare a producției și a muncii, ci și pentru ridicarea tuturor locurilor de muncă la acest nivel, capabil să permită obținerea unei înalte productivități, creșterea gradului de ocupare productivă a tuturor categoriilor de personal și utilizarea cît mai deplină a energiilor fiecăruia. Desigur, un asemenea proces, reproiectat pentru condițiile normale de lucru, va permite depistarea unor suporturi noi de creștere a productivității.

ACȚIUNILE susținute din aceste săptămîni pentru redresarea circuitului economic și sporirea suplimentară a producției, pentru creșterea puternic accelerată a productivității muncii evidențiază, odată în plus, potențialul productiv ridicat al țării, forța și capacitatea ridicată a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii din economie de a învinge greutățile, conștiința nouă și spiritul de solidaritate între cetățeni. Prin toate acestea se exprimă convingător valoarea și realismul politicii partidului de industrializare socialistă, de transformare a României într-o țară industrial-agrară înaintată, de accentuare a laturilor calitative ale dezvoltării și de accelerare a progresului economico-social al României.

Dan POPESCU

AUTODOTAREA

un proces cu noi dimensiuni și semnificații economice

● O expresie a creativității tehnice în acțiune ● Efortul propriu – materializat în realizarea unor mașini, utilaje și instalații complexe, propulsoare ale progresului tehnic ● Economii însemnate de investiții și importuri valutare ● Întrajutorarea – o expresie a înaltului patriotism socialist.

O CALE importantă indicată de conducerea partidului pentru urgentarea înlăturării din întreprinderi a urmărilor provocate de cutremur, pentru înlocuirea inventarului tehnic care nu mai poate fi reparat sau recuperat, este realizarea prin AUTODOTARE a unor noi mașini și instalații cu o înaltă tehnicitate și eficiență economică. Expresie a creativității tehnice, acțiunea de autodotare s-a dovedit și pînă acum unul din procesele cu implicații economice deosebite, una din căile practice de rezolvare a unor însemnate cerințe ale introducerii progresului tehnic, de reducere a efortului valutar de importuri. Anul trecut, de pildă, unitățile industriale din județul Brașov au realizat prin autodotare mașini, utilaje, linii de fabricație și diferite instalații pentru dezvoltarea activității proprii de producție în valoare de circa 400 milioane lei, reducînd volumul importurilor cu 245 milioane lei.

Sînt nenumărate unități economice în care nici nu poate fi concepută activitatea de perfecționare a proceselor de producție, de ridicare a nivelului tehnic, fără aportul creativ al specialiștilor proprii, al colectivelor de oameni ai muncii. **La Întreprinderea „Tractorul“-Brașov, de pildă, au fost concepute și realizate în anul trecut în acțiunea de autodotare, 68 agregate de așchiere, 16 mașini de formare, întărit și extras miezuri, 24 linii de transfer și conveiere, o instalație de peliculizat nisipuri, 15 cuptoare și linii de tratament etc. — valoarea acestora ridicîndu-se la peste 134 milioane lei.** La fel stau lucrurile și la **Întreprinderea de autocamioane** (a realizat între altele anul trecut 52 mașini-unelte de așchiere a metalului, mașini-unelte pentru linii de prelucrare în valoare de 122 milioane lei), la Întreprinderea **„Rulmentul“** (a realizat 31 mașini de prelucrat bile, 58 alimentatoare orizontale, 2 mașini de introdus nituri la carcase, 5 prese hidraulice în valoare de 32 milioane lei), la Întreprinderea **„Electroprecizia“-Săcele** (a realizat 1 037 utilaje de ridicat și transport, 1 073 mașini de prelucrare a metalului etc. în valoare de peste 13 milioane lei) etc. Enumerarea aceasta, deși sumară, pune în evidență în mod concludent semnificațiile tehnice și economice ale acestui proces, **imensele capacități tehnice și de producție existente în întreprinderi, de a fabrica, alături de producția specializată, prevăzută în planul de stat, și utilaje, mașini și instalații din cele mai diverse,** proces ce are multiple consecințe economice deosebit de favorabile. **Autodotarea,** constituie realmente un proces cu multiple valențe și implicații tehnice, economice de producție, o cale de accelerare a creșterii economice, de dezvoltare intensivă a producției, de automatizare și mecanizare, de punere în valoare a inteligenței tehnice și înlocuire a efortului fizic.

Asemenea experiențe există astăzi în toate județele țării, în unitățile industriale din toate ramurile economiei naționale. Un bilanț sumar al realizărilor reliefează cu puterea de argumentare a cifrelor, aspectele relevate. **La nivelul economiei naționale producția de mașini, utilaje realizate prin autodotare se estimează, în anul 1976, la peste 2 500 milioane lei.** Evident, cele mai fecunde realizări în domeniul respectiv au fost obținute de către industria construcțiilor de mașini (peste 1 500 milioane lei). Rezultate remarcabile au înregistrat și unitățile economice din industria forestieră și materialelor de construcții (mașini și utilaje în valoare de circa 200 milioane lei), precum și cele din industria energiei electrice (peste 128 milioane lei). **Efectul economic al acțiunii de autodotare, nu este reprezentat doar de realizările subliniate, ci și prin contribuția adusă la reducerea unor importuri de mașini și utilaje, a căror valoare estimativă se cifrează pe economie la nivelul anului trecut la circa 130 milioane lei valută.**

Urmărind direcțiile în care s-au concentrat eforturile în acțiunea de autodotare, se poate preciza că obiectivele prioritare au fost : realizarea de mașini și utilaje pentru dotarea sectoarelor de prelucrări la cald și turnare a metalelor; a mașinilor de prelucrat metalul prin așchiere, a utilajelor și instalațiilor pentru ridicat și transport, a diverselor mașini și instalații tehnologice pentru diferite domenii de întrebuințare.

Și pentru 1977, cel de-al doilea an al cincinalului revoluției tehnico-științifice, în unitățile industriale acțiunea de autodotare continuă și se amplifică. În planurile special întocmite sînt prevăzute concret mașinile și utilajele ce urmează a fi realizate, amplitudinea valorică a acțiunii, eficiența ei. Bunăoară, colectivele întreprinderilor industriale din Brașov s-au angajat să realizeze prin autodotare, mașini și utilaje în valoare de peste 300 milioane lei, cele din județul Prahova, circa 200 milioane lei, cele din București 300 milioane lei etc.

Valorificarea la cote mai înalte a experienței acumulate

ACUM, cînd multe unități industriale au de făcut față grelei încercări la care au fost supuse, revenirea la normal a întregii activități cere eforturi din cele

În decursul anilor, acțiunea de autodotare s-a dovedit una din principalele căi de manifestare a creativității maselor, de promovare a progresului tehnic. În fotografie : **benzile de montaj de la Intreprinderea de autocamioane din Brașov, realizate prin efortul propriu al colectivului respectiv.**

mai mari. Înlocuirea mașinilor și utilajelor distruse se cere efectuată cît mai repede, în interesul producției, al recuperării pierderilor de bunuri materiale și al obținerii unor producții suplimentare cu parametrii superiori de eficiență economică. Tocmai în aceste împrejurări, **spiritul creator al maselor poate și trebuie să fie îndreptat spre conceperea unor noi mașini și instalații sau părți din acestea, care să înlocuiască utilajele distruse sau să completeze părțile avariate de la altele.**

O asemenea acțiune apare cu atît mai necesară cu cît practica a dovedit că, de la comanda făcută în străinătate pentru importuri, pînă la sosirea produselor solicitate se scurge, uneori, o perioadă prea lungă de timp, cu efecte economice negative pentru producție. Or, în cazul realizării mașinilor și utilajelor prin autodotare — urmare a efortului propriu al colectivelor de muncă — în marea majoritate a cazurilor insalațiile necesare producției au fost fabricate într-un termen mai scurt, cu costuri mai reduse și nu în puține cazuri nivelul tehnic și calitatea lor s-a ridicat peste cele similare aduse din import. Iată rațiuni pentru care în marea majorite a unităților a căror inventar tehnic din dotare a avut de suferit s-a trecut (după verificări și reparația utilajelor care au mai putut fi reîntregite), la stabilirea prioritară a necesităților de mașini și utilaje ce urmează a fi realizate prin autodotare. Iată cîteva exemple în acest sens.

La Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante din București au fost avariate stațiile de 6 KV de alimentare cu energie electrică a secției producătoare de conductori cauciucați. În zilele ce au urmat cutremurului, după ce s-au demontat stațiile respective și au fost înlăturate părțile avariate, specialiștii întreprinderii au trecut la realizarea prin forțe proprii a unor importante repere, subansamble și ansamble. Experiența căpătată în anii din urmă în acțiunea de autodotare le-a permis ca, în scurt timp, să repună în funcțiune stațiile de alimentare cu energie electrică, fără a solicita noi dotări prin investiții, fără a apela la unele importuri. În acest mod au fost rezolvate și alte situații în care utilajele au avut de suferit.

Și la Întreprinderea „Autobuzul"-București o serie de utilaje de mare importanță pentru bunul mers al producției au fost scoase din funcțiune în timpul cutremurului. Specialiștii, oamenii cu experiență care lucrau de altfel la transpunerea în viață după concepție proprie a unor mașini și utilaje necesare dezvoltării viitoare a capacităților de producție ale întreprinderii, au trecut de îndată la realizarea efectivă a unor componente importante de la diferitele agregate și mașini care erau avariate. Astfel, la presa de 800 t.f. au fost înlocuite operativ părți importante defectate, întregul agregat fiind pus în stare de funcționare într-un timp scurt.

Concomitent cu refacerea fondului tehnic, specialiștii din sectoarele de autodotare ale întreprinderii „Danubiana" și Filatura Română de bumbac și-au concentrat eforturile spre **conceperea și realizarea unor utilaje și instalații care să permită consolidarea halelor de fabricație afectate de seism**, pentru ca să nu fie periclitată activitatea de producție. Au fost realizate astfel, în mod ingenios și operativ, anumite instalații și diferiți stîlpi metalici după o concepție originală. În prezent datorită acestui efort, s-a putut relua activtiatea în secțiile de ringuri de la unitatea II a Filaturii române de bumbac, la principala hală de fabricație a anvelopelor de la întreprinderea „Danubiana" ș.a.

Firește, unitățile din zonele afectate au avut și pînă acum programe concrete de utilare prin autodotare. Acum însă, acestea au fost revizuite, completate cu noi prevederi și orientate prioritar spre realizarea acelor dotări tehnice necesare în primă urgență pentru normalizarea proceselor de fabricație.

Cooperare și ajutor reciproc între întreprinderi

DESIGUR, în situația unor unități economice unde seismul a adus după sine distrugeri de utilaje și mașini, în proporție mare, lucrurile nu pot fi atît de ușor și repede puse la punct. Există însă și pentru aceste cazuri posibilități de refacere. **Condițiile specifice ale economiei socialiste creează cadrul propice de întrajutorare astfel încît și cele mai grele situații ivite în procesul de producție, pot fi rezolvate bine și repede prin cooperare și întrajutorare.** În contextul amintit autodotarea, cooperarea și întrajutorarea dintre întreprinderi poate avea efecte din cele mai bune. Astfel experiența unităților brașovene, sau a celor sibiene, posibilitățile lor de a construi anumite tipuri de mașini, utilaje și instalații pentru propriile nevoi, poate fi amplificată în prezent — astfel încît să asigure și solicitările altor întreprinderi din zonele afectate de cutremur — București, Prahova, Dolj, Ialomița, Teleorman etc. De asemenea, în fabricarea anumitor tipuri de motoare electrice, a diferitelor mașini-unelte și mijloace de transport intern etc., experiența și posibilitățile existente în cadrul secțiilor de autoutilare a unităților din județele Cluj-Napoca, Timiș, Caraș-Severin și Arad pot fi de mare ajutor pentru întreprinderile din Ploiești, București, Craiova, Tîrgoviște etc.

Evident, existența unor proiecte puse la punct și materializate a capacităților de producție și a unor cadre experimentate din întreprinderile unde acțiunea de autoutilare a căpătat dimensiuni mari, face posibilă — și acest lucru îl cere înaltul spirit de responsabilitate muncitorească — **acordarea unui sprijin susținut efortului de refacere**, de normalizare a activității productive în unitățile greu lovite de cutremur. Orice inițiativă în acest sens, constituie o mînă puternică de ajutor, o importantă contribuție la încadrarea fiecărei unități în mers normal, pentru recuperarea și realizarea „la zi" a sarcinilor prevăzute în planul pe acest an. Subliniem cu satisfacție faptul că, **din întreprinderile brașovene, ca și din alte județe ale țării, cadre de specialitate, echipe de lucru, s-au prezentat în unitățile din București și județul Prahova, greu lovite de cutremur, ajutînd concret la repunerea în funcțiune a utilajelor, participînd efectiv la realizarea unor noi instalații, prin acțiunea de autodotare** (la întreprinderea „23 August", Întreprinderea de mașini-unelte și agregate, Întreprinderea de utilaj chimic „Danubiana", Combinatul chimic Valea Călugărească etc). Un astfel de ajutor concret au oferit chiar întreprinderile din București care nu au fost grav avariate, celor unde procesul de producție a stagnat datorită seismului. Astfel, colectivul întreprinderii „Timpuri noi" a dat celor de la „23 August", Întreprinderii de mașini grele, Întreprinderii mecanice Plopeni, un mare număr de moto și electrocompresoare pentru utilajele necesare degajării zidurilor căzute, pentru completarea unor utilaje și instalații realizate prin autodotare.

Este de subliniat o idee. **Sînt unități care au fabricat prin autodotare unele mașini și instalații pentru dezvoltarea propriilor capacități de producție. Ar fi bine**, și aceasta o impune înalta conștiință și inițiativă patriotică, ca aceste utilaje, în măsura în care corespund, **să fie trimise unităților afectate de cutremur care au cu prioritate nevoie de ele.** Asemenea posibilități pot fi semnalate în întreprinderile din județele Brașov, Sibiu, Timiș, Arad, Cluj, Caraș-Severin, Hunedoara și altele.

O deosebită contribuție la accelerarea realizării unor mașini și utilaje prin efort propriu îl pot da și unitățile specializate („Strungul" Arad, Întreprinderea mecanică Reșița, Întreprinderea de mecanică fină Sinaia, „Electromotor" Timișoara, „Electroprecizie" Săcele etc.) **în execuția unor repere și subansamble ce intră în componența tipurilor de mașini și utilaje care au fost avariate.** De altfel, această cooperare care a existat și pînă acum, poate fi amplificată la cotele actualelor cerințe.

ESTE cît se poate de expresiv faptul că poporul nostru, sub conducerea înțeleaptă a partidului, face totul pentru ca urmările nefaste ale cutremurului să fie înlăturate cît mai repede. Voința sa, forța sa de granit, eficiența muncii sale organizate dovedește din nou ce poate făuri un popor liber, unit, avînd la conducere partidul revoluționar al clasei muncitoare, partidul comunist, care de fiecare dată, în toate împrejurările grele prin care a trecut țara, a știut să îndrume de așa natură națiunea încît mersul său înainte să continue cu un nou elan, cu energii sporite.

V. BOESCU
B. PĂDURE

Un imperativ: sporirea substanțială a producției MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII

● Cum se acționează pentru realizarea producțiilor suplimentare de ciment, prefabricate și articole din faianță ? ● Angajamente mobilizatoare de depășire a planului pe 1977 ● Cantitate, calitate, economii.

INDUSTRIA materialelor de construcții este una dintre ramurile care, în condițiile actuale, trebuie să facă față atît imperativului recuperării pierderilor de producție cauzate de cutremur, cît mai ales cerinței stringente de a livra cantități suplimentare de asemenea produse necesare pentru reclădirea fondului de locuințe distrus și refacerea unor construcții industriale și obiective social-culturale avariate. Deși mai puțin afectată decît alte ramuri, totuși industria materialelor de construcții a avut un număr de 6 capacități de producție avariate, care o perioadă de timp nu au produs. Datorită unei mobilizări ample și a eforturilor excepționale ale colectivelor de muncă de la întreprinderile de profil care nu au avut mult de suferit de pe urma cutremurului, pierderile de producție de la întreprinderile avariate au fost de pe acum compensate parțial prin producții suplimentare, urmînd ca, pînă la sfîrșitul lunii martie, ele să fie compensate în întregime, iar prevederile de plan îndeplinite și depășite.

PENTRU CONSTRUIREA celor cîteva zeci de mii de apartamente în plus față de planul anului 1977, necesare ca urmarea a distrugerilor provocate de către cutremur, este nevoie de o importantă producție suplimentară de materiale de construcții. La unele materiale, mai ales la ciment și materiale de zidărie, cantitățile de producție suplimentară trebuie să fie chiar mai mari, pentru a putea satisface nevoile sporite ale populației ce-și reconstruiește sau repară casele avariate de cutremur.

În vederea realizării acestor plusuri de producție se acționează pe linia suplimentării angajamentelor lunare și anuale de a da producții peste plan, precum și pe linia majorării față de prevederi a programelor de producție, ca sarcină centralizată, defalcată apoi pe întreprinderile producătoare. Sporul de producție de ciment, rod al angajamentelor sporite ale colectivelor din întreprinderile producătoare, se va concretiza, numai în luna martie a.c., în peste 30 000 tone. Și alte materiale de construcții ca, de pildă, materialele de zidărie, faianța, obiectele sanitare, vor fi obținute în cantități suplimentare tot ca urmare a sporirii angajamentelor colectivelor de muncă din unitățile producătoare.

La panourile mari din prefabricate, jumătate din producția suplimentară (de peste 50 000 mc) necesară anului în curs, se va obține ca sarcină centralizată a Centralei materialelor de construcții, repartizată întreprinderilor de profil din subordine, iar cealaltă jumătate se va obține în întreprinderile din subordinea consiliilor populare județene. Repartizarea acestei sarcini suplimentare de producție pe unitățile producătoare este cea prezentată în tabel. Din cele 50 000 mc de panouri prefabricate mari se vor construi suplimentar 4 000 de apartamente, celelalte 3 000—4 000 de apartamente suplimentare urmînd să fie construite din cărămidă și beton celular autoclavizat.

Repartihare pe principalii producători a sarcinii suplimentare de producție a panourilor mari prefabricate

Intreprinderi din subordinea Centralei materialelor de construcții	Sarcina suplimentară de producție mc	Intreprinderi din cadrul consiliilor populare județene din :	Sarcina suplimentară de producție mc
Progresul București	4500	Municipiul București	9000
I.M.C. Roman	3500	Județul Timiș	3500
I.M.C. Brașov	3500	Județul Constanța	3000
I.M.C. Călărași	3000	Alte județe	9500
I.M.C. Iași	3000		
Alte întreprinderi	7500		
Total :	25000	Total	25000

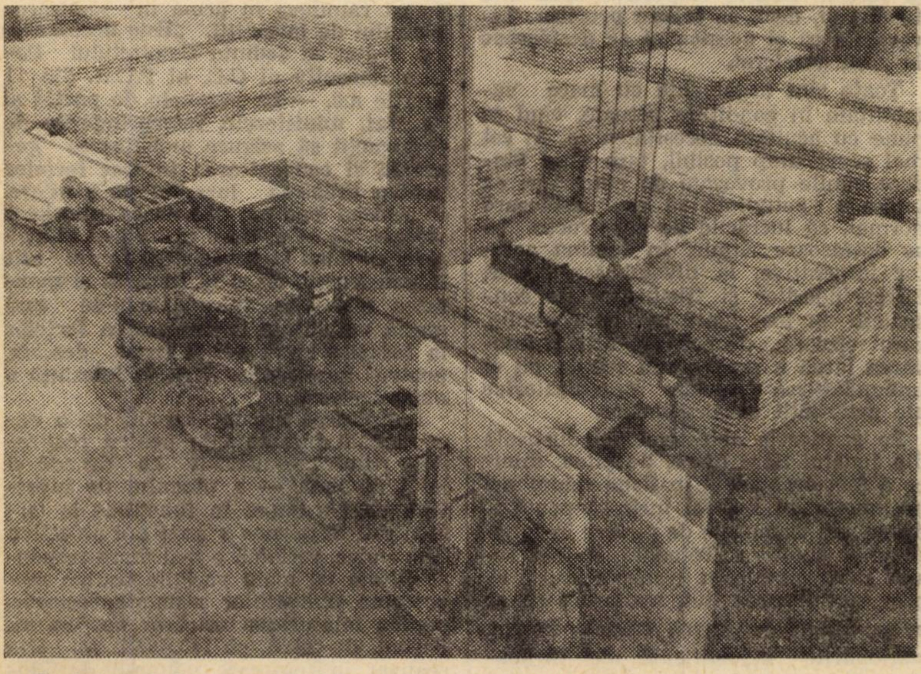

In întreprinderile producătoare de materiale de construcții se depun eforturi susținute pentru a produce și a livra șantierelor cantități tot mai mari de panouri prefabricate, cărămizi, blocuri ceramice, articole sanitare din faianță etc.

Obținerea unor producții suplimentare de materiale de construcții, ca dealtfel obținerea oricăror sporuri peste plan în etapa actuală se înscrie ca o acțiune națională, patriotică, de suplinire a pierderilor cauzate de cutremur; obținerea de producții suplimentare reprezintă o rezultantă aproape exclusivă a eforturilor sporite ale oamenilor muncii, fără a presupune — pentru realizarea lor — noi investiții sau cheltuieli suplimentare nelegate direct de producție.

UNA din rezervele substanțiale de sporire a producției în industria materialelor de construcții o constituie *devansarea termenelor de punere în funcțiune a unor noi capacități.* În acest an vor intra în funcțiune mai devreme cu 1—2 luni : Întreprinderea de panouri mari Bistrița, întreprinderile de prefabricate de la Tulcea și Galați și *Întreprinderea de producere a tuburilor mici din Bucov.* O altă rezervă importantă o reprezintă *creșterea coeficientului de schimburi de la 2,7 la 3.* În acest context, la întreprin-

I. SOARE

(Continuare în pag. 28)

Accelerarea dării în funcţiune a NOILOR OBIECTIVE — resursă importantă a dezvoltării

● Racordarea rapidă a noilor capacități la circuitul productiv ● Măsuri hotărîte pentru utilizarea cu maximum de randament a potențialului tehnic și uman al organizațiilor de construcții ● Beneficiarii, constructorii, proiectanții, furnizorii de materiale și de utilaje tehnologice într-un efort convergent pentru recuperarea rămînerilor în urmă, pentru realizarea exemplară a planului de investiții.

PE ȘANTIERELE, întreprinderile și trusturile de construcţii din întreaga țară se acționează în prezent, pe multiple planuri, pentru înfăptuirea neabătută a sarcinilor trasate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind **intensificarea activității în scopul recuperării în cel mai scurt timp a rămînerilor în urmă și îndeplinirii integrale a planului de investiții.**

Concomitent cu aplicarea măsurilor concepute la începutul anului pe linia introducerii de soluții constructive economice, care să faciliteze micșorarea costului lucrărilor, organizațiile de construcţii își completează planurile cu măsuri care să permită valorificarea deplină a rezervelor interne de pe fiecare șantier, de la fiecare loc de muncă, în așa fel încît să se accelereze ritmul lucrărilor și darea în funcțiune a noilor obiective planificate în acest an. În prezent, cînd economia noastră are de făcut față grelei încercări provocate de cutremur, darea în exploatare la termenele fixate sau în devans a noilor capacități de producție și atingerea integrală a parametrilor tehnico-economici aprobați constituie unul din mijloacele principale de asigurare a creșterii economice în ritmuri înalte, o contribuție de cea mai mare însemnătate la sporirea produsului social și a venitului național.

AN DE AN, ca urmare a eforturilor depuse și a experienței acumulate de organizațiile de construcţii din țară, au fost și sînt racordate la circuitul producției noi și importante obiective economice, care au îmbogățit și îmbogățesc continuu peisajul economic al patriei. Anul trecut, de pildă, unitățile Trustului de construcţii industriale și agrozootehnice București, care au depășit planul cu peste 15 milioane lei, au dat în funcțiune **57 capacități noi de producție, dintre care 12 cu 30-240 zile înainte de termen, însumînd un total de 840 zile de devansare.** Și alte organizații de construcții și-au început activitatea în 1976 prin darea în exploatare a unor capacități care urmau să fie terminate — potrivit prevederilor — abia în acest an. La Fabrica de șuruburi din Botoșani, o capacitate importantă de producție, planificată a fi gata în 1977, a fost terminată parțial încă la sfîrșitul lunii decembrie 1976. De asemenea, intrarea în producție a Fabricii de tricotaje Roman a fost efectuată tot la sfîrșitul anului trecut, deși avea termen în acest an. Și un ultim exemplu. Întreprinderea de rășini fenol-formaldehidice de la Combinatul chimic Făgăraș, care avea termen de predare luna iunie a.c., a fost realizată integral la sfîrșitul lunii februarie — respectiv cu aproape 4 luni mai devreme. Acest fapt a facilitat realizarea unor însemnate cantități de produse, care au acoperit mai bine nevoile economiei.

DE CE insistăm asupra faptului că, pe cît posibil, prin pregătirea temeinică a investițiilor, prin predarea la termen a documentației de execuție, prin livrarea, potrivit contractelor economice, a utilajelor tehnologice și a materialelor de construcții, obiectivele planificate să fie date mai devreme în circuitul producției ? Aceasta, cel puțin din trei considerente economice :

a) orice obiectiv intrat în funcțiune mai devreme produce în plus bunuri materiale și astfel pot fi mai bine acoperite nevoile economiei și cerințele la export;

b) odată intrat în funcțiune înainte de termen și luîndu-se măsuri temeinice, atît tehnice cît și organizatorice, obiectivul respectiv își poate atinge în devans și parametrii proiectați (nivelul producției, productivitatea muncii, costurile de fabricație, rentabilitatea etc.), **fapt care se reflectă pozitiv asupra creșterii venitului național;**

c) în sfîrșit, **prin terminarea în avans a unui obiectiv, constructorul are posibilitatea să dirijeze mijloacele tehnice și forțele umane respective spre alte lucrări și, deci, să creeze premise favorabile ca și acestea să se desfășoare în ritm accelerat.**

Toate sînt argumente cu mare valabilitate în condițiile actuale, cînd se pune cu acuitate necesitatea ca, în cel mai scurt timp posibil, țara să-și vindece rănile provocate de cutremur, ca întreaga activitate să se desfășoare normal, ca lucrările de construcții să se desfășoare ritmic. În lumina acestor imperative, la nivelul șantierelor, întreprinderilor și trusturilor de construcții au fost luate măsuri eficiente, care vizează, deopotrivă, atît **promovarea largă a progresului tehnic, cît și îmbunătățirea laturilor organizatorice ale activității constructorilor.**

Pe șantierele obiectivelor industriale din județul Satu Mare, de pildă, **munca a fost organizată în două schimburi prelungite,** în așa fel încît să poată fi devansate termenele de punere în funcțiune a acestora. Totodată, a fost reanalizată structura transportului și, prin optimizarea lui, s-a ajuns să se evite distanțele mari, cursele în gol, staționările nejustificate ale mijloacelor auto etc. S-au creat astfel premisele unei mai bune aprovizionări a locurilor de muncă cu materialele necesare și, deci, folosirii din plin a timpului de lucru al constructorilor.

Programul de măsuri al Trustului de construcții industriale și agrozootehnice din București prevede, printre altele, **extinderea gradului de mecanizare a lucrărilor,** prin introducerea de noi excavatoare, încărcătoare, buldozere, autobasculante și altele, precum și dotarea cu noi macarale, încît să se ajungă la situația ca o macara să deservească 100 muncitori. Numai pe această cale se va obține o creștere a productivității muncii de peste 7%. Un accent deosebit se va pune pe generalizarea muncii în acord global — formă de remunerație care stimulează sporirea productivității muncii și duce la mărirea veniturilor constructorilor, în raport direct cu realizările dobîndite în producție. De menționat că în acțiunea de generalizare a muncii în acord global vor fi antrenate nu numai formațiile de muncitori productivi, ci și personalul tehnic de execuție de la loturi, șantiere și grupuri de șantiere.

DEȘI prin eforturile constructorilor și ale celorlalți factori implicați în procesul investițional există premise ca la multe lucrări sau obiective ritmul de lucru să fie accelerat și, deci, să se creeze condiții pentru devansarea termenelor de punere în funcțiune a acestora, în unele locuri se înregistrează totuși rămîneri în urmă în realizarea planului de investiții. **„Este necesar —** s-a arătat în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 11 martie a.c. — **ca organele de partid și de stat, ministerele, întreprinderile de construcții să asigure mobilizarea generală și concentrarea tuturor forțelor pentru grăbirea lucrului pe șantiere, în special pentru montarea utilajelor stocate. Să se asigure urmărirea zilnică a îndeplinirii și depășirii planului atît la construcții, cît și la livrarea și montarea utilajelor, introducîndu-se mai multă mobilitate în deplasarea forțelor la locurile unde există front deschis, pentru accelerarea dării în folosință a obiectivelor".**

Înfăptuirea acestor sarcini de o excepțională însemnătate pentru realizarea ritmică — decadă cu decadă și lună de lună — a planului de investiții, pentru darea în funcțiune la termen sau în devans a unor noi obiective economice, reclamă o mai mare responsabilitate pe toate verigile pentru respectarea obligațiilor asumate reciproc, pentru înlăturarea oricăror neajunsuri. Faptul, de pildă, că I.C.S.I.M. nu și-a realizat în totalitate volumul de lu-

L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 28)

Mobilizarea tuturor factorilor de creştere a PRODUCŢIEI AGRICOLE ŞI ALIMENTARE

AGRICULTURA, ca şi celelalte ramuri ale producţiei materiale şi sectoare de activitate ale economiei noastre naţionale, a suferit pierderi importante la cutremurul din 4 martie. Au fost grav avariate adăposturi de animale, sere, spaţii de depozitare a cerealelor, incubatoare, complexe de vinificaţie, fabrici de nutreţuri combinate. Pe lîngă animalele ce au pierit sub adăposturile dărîmate, s-a impus sacrificarea de necesitate a unui număr însemnat de bovine, porcine şi ovine. În industria alimentară au fost avariate unităţi de morărit şi panificaţie, fabrici de ulei, unităţi de industrializare a laptelui. În unităţile afectate de cutremur, în funcţie de gravitatea avariilor, s-a întrerupt temporar activitatea sau a fost diminuată capacitatea de producţie; cantităţi însemnate de materii prime şi materiale, precum şi de produse finite au fost distruse sau depreciate.

Răspunzînd chemării conducerii partidului, a secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de mobilizare a tuturor forţelor materiale şi umane pentru înlăturarea efectelor cutremurului şi de realizare integrală a prevederilor cincinalului în noile condiţii create, oamenii muncii din agricultură şi industria alimentară şi-au concentrat eforturile spre repunerea în funcţiune a capacităţilor afectate de cutremur, salvarea şi adăpostirea animalelor, asigurarea unei aprovizionări corespunzătoare cu produse agroalimentare a populaţiei din întreaga ţară şi îndeosebi din localităţile afectate, executarea la timp a lucrărilor agricole pentru realizarea în acest an a unei recolte bune, cel puţin la nivelul prevederilor de plan.

EFECTUL imediat al acţiunilor desfăşurate se concretizează prin **repunerea în stare de funcţiune normală — în numai 5 zile — a majorităţii capacităţilor de producţie care au avut de suferit.** Datorită acestui fapt, ca şi eforturilor deosebite desfăşurate şi de colectivele celorlalte întreprinderi industriale din subordinea Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare, în condiţiile mai bunei asigurări a acestora cu materii prime, **în prima decadă a lunii martie s-a realizat o producţie globală industrială cu 20% mai mare decît în aceeaşi perioadă a anului precedent;** deosebit de semnificativ este şi faptul că valoarea producţiei globale obţinute în perioada 6—10 martie a fost mai mare decît cea din prima semidecadă.

Aceasta a dat posibilitatea ca aprovizionarea populaţiei cu produse agroalimentare să se desfăşoare în condiţii normale, potrivit prevederilor de plan, în toate localităţile. În prima decadă a lunii martie, în comparaţie cu perioada corespunzătoare a anului trecut, s-au livrat fondului pieţii **cantităţi substanţial mai mari de carne şi produse din carne, lapte şi produse lactate, ouă, cartofi, legume, fructe** ş.a.

Reintrarea în producţie a întreprinderilor de industrie alimentară afectate de cutremur, posibilităţile agriculturii de a pune la dispoziţia industriei materiile prime de care aceasta are nevoie, precum şi stocurile normale de produse agroalimentare existente în industrie şi în reţeaua comercială oferă **toate condiţiile ca şi în perioada următoare să se asigure o bună aprovizionare a tuturor localităţilor.** Se evidenţiază, astfel, încă o dată influenţa pozitivă a transformării socialiste a agriculturii, a dezvoltării bazei tehnico-materiale a acestei ramuri, a organizării marilor unităţi de tip industrial, îndeosebi în domeniul creşterii animalelor.

Înfăptuirea neabătută a politicii agrare a Partidului Comunist Român, realizarea creşterilor stabilite prin planul naţional unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1977 reprezintă o necesitate obiectivă pentru dezvoltarea agriculturii şi industriei alimentare în ritmurile şi proporţiile stabilite pentru actualul cincinal. Rezultă de aici îndatorirea patriotică a oamenilor muncii din această ramură ca, împreună cu lucrătorii din celelalte sectoare ale economiei naţionale, să identifice şi să pună în valoare resurse suplimentare, care să acopere pagubele cauzate de seism.

CÎT PRIVEŞTE agricultura, în producţia vegetală trebuie respectată **structura culturilor** prevăzută în plan, trebuie executate **în perioada optimă însămînţările** — mai ales în condiţiile specifice din acest an, întrucît ploile şi excesul de umiditate din toamna trecută au făcut ca însemnate suprafeţe să rămînă nearate. Pentru a nu influenţa negativ producţia, se cere ca **în cîteva zile efectuarea arăturilor de primăvară să fie terminată,** pregătindu-se terenul astfel încît însămînţarea să se realizeze în condiţii bune.

Experienţa anilor anteriori a arătat că asigurarea unei **densităţi optime** reprezintă un factor esenţial pentru obţinerea de producţii mari. Organizarea echipelor de mecanizatori, a celor de mecanizatori şi cooperatori sau lucrători din agricultura de stat constituie premise importante pentru aplicarea celor mai corespunzătoare tehnologii de producţie la toate culturile şi, în cadrul acestora, pentru

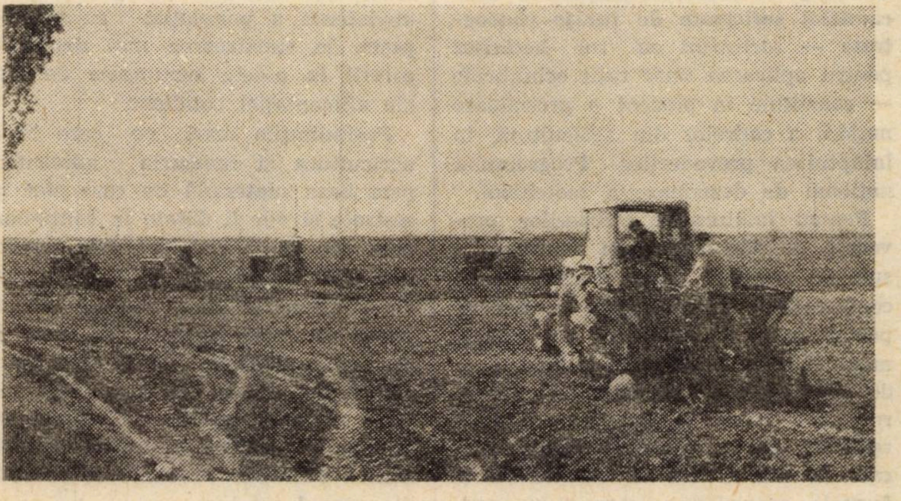

Organizarea raţională, conducerea operativă şi executarea în flux continuu a lucrărilor de primăvară vor asigura — în condiţiile climatice prielnice din aceste zile — obţinerea unor producţii bune.

asigurarea unei densități optime pe toate suprafețele însămînțate.

Trebuie acordată o atenție mai mare decît pînă în prezent folosirii raționale a suprafețelor amenajate pentru irigat, a îngrășămintelor chimice și pesticidelor, a tractoarelor și mașinilor agricole, a tuturor capacităților de producție.

Pentru obținerea unei eficiențe sporite în producția vegetală, care să contribuie și la realizarea unui echilibru financiar corespunzător între venituri și cheltuieli, în toate cooperativele s-a examinat structura culturilor, spre a se stabili — în corelare cu condițiile pedoclimatice și social-economice — acele culturi ce permit obținerea de producții mari cu cheltuieli mai reduse, asigurîndu-se încadrarea, pe ansamblul agriculturii, în prevederile planului național unic. Astfel, numeroase cooperative și-au propus prin plan să însămînțeze suprafețe mai mari de plante tehnice, cartofi, legume, semințe și seminceri — culturi de mare utilitate și care dau venituri ridicate pe unitatea de suprafață.

Serele reprezintă, în producția vegetală, sectorul cel mai afectat de cutremur. Mai ales la complexele de sere din jurul Capitalei s-au dărîmat construcțiile pe anumite suprafețe, cu calamitarea integrală a producției din ciclul I, iar pe zeci de hectare serele au suferit diferite avarii, fiind în pericol de a se dărîma. Măsurile imediate luate au permis repunerea în stare de producție a serelor avariate; prin acțiunile ce se desfășoară în continuare pentru aplicarea tehnologiilor de producție, **recolta calamitată din serele dărîmate poate fi recuperată prin depășirea producției pe celelalte suprafețe**, astfel încît să nu fie afectate fondul pieții și exportul la aceste produse.

IN CREȘTEREA ANIMALELOR, ca urmare a aplicării Programului național de dezvoltare a zootehniei, recensămîntul de la începutul anului a scos în evidență — în întreprinderile agricole socialiste — creșteri însemnate de efective la toate speciile, în comparație cu cele de anul trecut și, de regulă, cu cele preliminate la stabilirea indicatorilor de plan la producția animală pe anul 1977 — astfel încît, deși am suferit pierderi de animale, există premisele de bază pentru realizarea nivelului prevăzut al producției de carne, lapte, ouă și lînă. De altfel, în primele două luni ale anului **producția de lapte a sporit cu 11%** față de perioada corespunzătoare din 1976 (la cooperativele agricole — cu 8%); pentru perioada următoare se estimează sporuri similare, care vor influența pozitiv aprovizionarea populației cu lapte și produse lactate, permițînd și rezultate economice mai bune la acest produs.

Obținerea unor cît mai mari sporuri în greutate, cu un consum specific minim de furaje reprezintă una din direcțiile în care este necesară să se acționeze în acest an și în următorii ani ai cincinalului, pentru creșterea eficienței economice și realizarea cantităților de produse de care economia are nevoie. În ultimele cîteva luni, la unele complexe de creștere a animalelor nu s-a obținut în întregime creșterea în greutate planificată, ceea ce a influențat negativ producția și realizarea fondului de stat. În noile condiții, de mobilizare a tuturor resurselor țării spre a obține producții și venituri suplimentare, care să compenseze pierderile provocate de cutremur, aplicarea măsurilor pentru o mai bună îngrijire și furajare a animalelor, în măsură să creeze **o relație economică optimă între numărul de animale, creșterea în greutate și cantitatea de furaje consumată**, reprezintă o acțiune prioritară, pentru înfăptuirea căreia au fost adoptate programe concrete în fiecare complex. La unele specii și categorii de animale, rația de întreținere reprezintă aproximativ jumătate din furajele consumate și numai diferența se folosește pentru realizarea producției. Întrucît neasigurarea furajelor face ca proporția rației de întreținere să crească în detrimentul celei de producție, mărindu-se cheltuielile cu furajele pe unitatea de produs, au fost stabilite rețete și programe de furajare care să ducă la **o creștere a ponderii furajelor ce se consumă pentru producție** și, astfel, la optimizarea eficienței economice.

În cea mai mare parte, fondul funciar agricol al țării este folosit pentru producerea de furaje, deoarece, pe lîngă cele circa 4 milioane hectare de pajiști naturale și 1,3 milioane hectare cultivate cu plante de nutreț de volum, circa 80% din producția de porumb și orz (ce se obține de pe aproximativ 4 milioane de hectare) se folosește pentru furajarea animalelor. La acestea se adaugă soia, mazărea, tărîțele de grîu și porumb, șroturile oleaginoase, melasa și tăiețeii rezultate din prelucrarea sfeclei de zahăr, care reprezintă, de asemenea, importante resurse pentru furajarea animalelor. **Realizarea unor producții mari la toate culturile destinate producerii de furaje** și îndeosebi **asigurarea unor cantități suficiente de furaje concentrate** — sortiment cu rol hotărîtor pentru aplicarea unor rații echilibrate — constituie în prezent o preocupare majoră a cadrelor din agricultură, în înfăptuirea prevederilor Programului național de dezvoltare a zootehniei.

Pentru înlăturarea pierderilor provocate de dărîmarea sau avarierea a sute de grajduri, este necesar — în conformitate cu indicațiile conducerii partidului — să se treacă cu urgență maximă la amenajarea și reconstruirea de adăposturi de animale, la repararea celor avariate. Refacerea trebuie realizată pe baza acelor soluții aplicate în ultimii ani în complexele și fermele specializate, care și-au confirmat validitatea nu numai din punctul de vedere al tehnologiilor, ci sub raport constructiv.

IN CE PRIVEȘTE industria alimentară, în sectorul de industrializare a cărnii, construirea în următorii ani de **noi abatoare și fabrici de prelucrare** va asigura unități moderne, în măsură să valorifice superior carnea în fiecare județ, ceea ce va exclude transportul animalelor la distanțe mari, va contribui la diversificarea sortimentelor de produse din carne, mărind ponderea preparatelor și semiconservelor.

Una din direcțiile principale ale dezvoltării industriei alimentare în actualul cincinal o reprezintă **dezvoltarea fabricilor de zahăr**, în așa fel ca în 1980 să se producă cel puțin un milion de tone de zahăr, iar campania de prelucrare să fie scurtată — element esențial pentru obținerea unor randamente ridicate în procesul de prelucrare a sfeclei de zahăr.

Procesul de dezvoltare a industriei alimentare are loc în condițiile continuării și adîncirii integrării acesteia cu agricultura, care îi asigură materia primă. În cadrul acestui proces, agricultura, pe baza programelor adoptate, urmărește realizarea de produse cu parametri superiori în procesul de prelucrare: semințe oleaginoase cu un conținut ridicat de ulei, sfeclă cu conținut ridicat de zahăr etc., aplicîndu-se tehnologii adecvate.

O MARE IMPORTANȚĂ pentru mai buna organizare și coordonare a întregii activități de aprovizionare a populației au măsura adoptată de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în ședința din 14 martie a.c., privind trecerea tuturor întreprinderilor și unităților industriei de morărit și panificație în subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, precum și hotărîrea de a se crea o centrală unică, de asemenea sub directa îndrumare a ministerului nostru, care să organizeze și să conducă activitatea piscicolă. Aceste măsuri pot și trebuie să contribuie imediat la aprovizionarea abundentă a populației cu pîine și pește, la satisfacerea mai deplină a cererii la aceste sortimente de bază ale alimentației cotidiene.

Posibilitățile mari pe care le au agricultura și industria alimentară, prin baza materială cu care sînt înzestrate și vor fi dotate în continuare, prin experiența cadrelor, prin rezultatele din cercetarea științifică reprezintă elemente care întăresc convingerea că aceste ramuri de bază ale economiei noastre sînt în măsură să contribuie eficient la acoperirea marilor pierderi cauzate economiei naționale de cutremur, să-și îndeplinească exemplar sarcinile ce le revin din planul cincinal.

Ion STANCIU
adjunct al ministrului agriculturii
și industriei alimentare

În două viitoare întreprinderi-model, acțiuni energice sub semnul bătăliei pentru normalizarea vieții economice, pentru îndeplinirea exemplară a cincinalului

ORGANIZAREA — FACTOR DE VALORIFICARE A REZERVELOR INTERNE

Valențele economice ale noilor soluții tehnologice și organizatorice

● *DEVA. „Toate eforturile pentru a contribui la refacerea grabnică a locuințelor și întreprinderilor din zonele afectate de cutremur, la înfăptuirea programului de dezvoltare economico-socială“ — aceasta este hotărîrea unanimă ce însuflețește în aceste zile activitatea colectivului Întreprinderii de materiale de construcții din localitate. Au fost livrate operativ elemente de acoperiș pentru șantierele industriale din Capitală, saltele termoizolatoare din vată minerală pentru uzinele „Vulcan“, fîșii cu goluri pentru planșee și tuburi de presiune la Craiova, cărămizi din diatomit pentru Întreprinderea de mașini grele-București, Combinatul chimic-Craiova, Întreprinderea de aluminiu-Slatina. Echipe de sudori, lăcătuși, zidari au plecat să ajute la repararea clădirilor și instalațiilor avariate ale unor întreprinderi din București și Craiova ale centralei industriale. Înaltul spirit patriotic, de solidaritate al lucrătorilor I.M.C.-Deva este exprimat în cifrele depășirilor de plan obținute în prima jumătate a lunii :* panouri mari din beton pentru 10 apartamente, 450 mc de alte prefabricate, 900 mc de blocuri din beton celular autoclavizat pentru zidărie, 2 500 cahle de teracotă pentru sobe, 25 tone de polistiren expandat — însumînd 600 000 de lei producție globală suplimentară. *Angajamentul în întrecerea socialistă pe acest an a fost majorat cu* 1 000 mc de panouri pentru locuințe *(echivalentul a 40 de apartamente),* 1 000 mp de elemente pentru planșee, 15 000 de cahle, 500 m de tuburi pentru alimentări cu apă și canalizări, un milion de cărămizi termoizolatoare, 500 mc de stîlpi pentru linii electrice, 100 tone de polistiren expandat. Noua secție de beton celular autoclavizat își va atinge parametrii proiectați cu două trimestre mai devreme.

● *BUCUREȘTI. Printre unitățile de pe platforma industrială Pipera, care au suferit pagube de pe urma cutremurului, se numără și Întreprinderea de calculatoare electronice. Acționînd în mod organizat, sub conducerea comitetului de partid, colectivul unității a trecut imediat, cu forțe proprii, la remedierea unor pereți interiori deteriorați, la înlocuirea geamurilor sparte. Peste 150 de lucrători din fabrică — gărzi patriotice și voluntari — au participat la acțiunea de degajare a imobilelor prăbușite din oraș, la salvarea supraviețuitorilor ; sarcinile lor de producție au fost preluate de cei rămași la locurile de muncă. Aceștia au organizat lucrul în schimburi prelungite la secțiile primare — circuite imprimate, prelucrări mecanice, platforme de reglaj. Din dorința de a contribui la refacerea pierderilor suferite de economia națională s-a născut un bărbătesc angajament :* depășirea planului pe luna martie al întreprinderii cu cel puțin 4 procente — *ceea ce, la volumul producției, înseamnă o valoare importantă.*

După perioada scurtă a înlăturării molozului, s-a trecut acum la perioada intervenției pentru repunerea în funcțiune a tehnicii de calcul din diferite unități ale Capitalei, afectate de seism. *Solicitările sînt, de pe acum, numeroase. De pildă, centrul de calcul al transporturilor și telecomunicațiilor și cel al industriei alimentare au echipamente avariate. S-au luat măsuri pentru a se crea, chiar în hala întreprinderii, spațiul necesar funcționării unor capacități ale centrului de calcul al construcțiilor de mașini. În afara activității curente, I.C.E. — București se pregătește pentru a mări* livrările de piese de schimb, *pentru a acorda un volum important de* asistență tehnică.

Aceste două unități — cu profil de producție atît de diferit — fac parte dintre întreprinderile stabilite de către ministere, împreună cu organele locale de partid, pentru a deveni model în ce privește organizarea superioară a producției și a muncii, introducerea largă a progresului tehnic, astfel încît să realizeze în acest an o importantă creștere a productivității muncii peste nivelul stabilit prin plan. Colectivele I.C.E. — București și I.M.C. — Deva acționează în aceste zile sub impulsul voinței de a contribui cu toate forțele la normalizarea deplină a vieții economice-sociale, la înfăptuirea neabătută a programului de dezvoltare a țării, de ridicare a nivelului de trai al poporului. Aplicarea măsurilor preconizate în scopul măririi suplimentare a productivității cu 5,1%, respectiv cu 7,5% constituie principala resursă, asupra punerii în valoare a căreia se concentrează eforturile.

Tehnologii moderne = randament sporit

ÎN CADRUL orientărilor de ansamblu ale programelor de măsuri, un rol aparte revine *aportului ingineriei tehnologice.* Fluxurile de producție, sistemele de lucru, operațiile componente ale proceselor de fabricație au fost analizate amănunțit, comparate cu nivelul actual al tehnicii, determinîndu-se posibilitățile de perfecționare în condițiile dotării actuale, completată prin autoutilare.

Preocupările pentru modernizare și înnoire vizează în primul rînd procesul tehnologic al circuitelor imprimate, care prezintă importante rezerve prin faptul că în prezent consumă un volum mare de muncă. Soluțiile preconizate cuprind o serie de elemente de vîrf. Sînt de așteptat rezultate foarte bune, sub aspectul randamentului ca și al calității produselor, de pe urma introducerii unor regimuri intensive (cu comandă numerică) de găurire a plăcilor de circuite.

Se va trece la trasajul clișeelor cu ajutorul calculatorului, la lipirea mecanizată a terminalelor componentelor electronice implantate pe

Întreprinderea de calculatoare electronice — București

● Productivitatea muncii în acest an — cu 13,8% peste nivelul din 1976 ● Ingineria tehnologică în acțiune ● Aportul autoutilării : mecanizare, automatizare ● Reproiectarea unor fluxuri tehnologice, amplasarea mai rațională a mașinilor și utilajelor

Întreprinderea de materiale de construcții — Deva

● În fabricație sau în pregătire — produse adecvate noilor soluții constructive eficiente ● Economii de manoperă, materiale, combustibil, energie ● O organizare mai eficientă a activității de întreținere și reparații ● 90% din produse se livrează prin sisteme moderne de expediție și transport

plăci (folosindu-se o mașină de cositorit cu val), la realizarea în configurație de multistrat a fundurilor de sertar pentru mașinile de facturat și contabilizat FC 16 și FC 64. Fluxul va fi completat cu o linie de cuprare și staniu-plumb, iar înainte de fazele control-recepție — cu o linie de șocare a componentelor electronice, care va permite eliminarea eventualelor piese cu fiabilitate redusă.

Din antecalcule rezultă că acest ansamblu de măsuri va aduce o **economie relativă de 78 de persoane**. Încă **54 de lucrători** vor putea fi repartizați la alte locuri de muncă, în urma introducerii unor sisteme mecanizate sau automatizate — realizate prin autodotare — pentru verificarea funcțională pe bancuri de test a plăcilor de circuite, a stării logice a plăcilor asamblate, pentru cablaje și alte echipamente periferice, pentru reglarea deruloarelor și cititoarelor de bandă, a perforatoarelor. Cei peste o sută de ingineri și tehnicieni din compartimentele de concepție ale întreprinderii se află într-o faza avansată cu proiectarea și realizarea acestor sisteme. În ansamblu, creșterea nivelului tehnic al produselor și al tehnologiilor folosite va contribui cu 58% **la realizarea sporului de productivitate propus.**

La I.M.C. — Deva, analiza critică a tehnologiei existente de tratament termic al produselor din beton armat și precomprimat a dus la soluții pentru condensarea ciclului, pentru îmbunătățirea instalațiilor de distribuire a aburului și a celor de transport în camerele de aburire ; de asemenea, a fost suplimentată dotarea cu aparatură de măsură și control.

Ca rezultat, la secția de tuburi de presiune pentru alimentări cu apă se produc în plus 4 tuburi pe zi ; **productivitatea muncii a crescut cu 7%**, iar la secția de prefabricate **cu 4%**. Au fost definitivate ori se află în pregătire tehnologiile specifice pentru programul (parțial realizat de pe acum) de introducere în fabricație a elementelor prefabricate și materialelor de construcții bazate pe noile soluții constructive, aprobate de conducerea de partid și de stat, care oferă — în condițiile unei funcționalități sporite — economii de oțel, ciment, combustibil, energie, manoperă, contribuind la ieftinirea clădirilor în care sînt încorporate. Este vorba de tipuri mai eficiente de panouri mari pentru locuințe, planșee din beton armat cu corpuri ceramice (caracterizate prin greutate redusă și izolare fonică îmbunătățită), grinzi precomprimate pentru acoperișuri ușoare, elemente din rășini poliesterice armate cu fibre de sticlă, plăci izolatoare din vată minerală și din polistiren ș.a.

Întrucît la ambele întreprinderi, **muncitorii indirect productivi și de deservire** dețin în totalul muncitorilor o pondere importantă (la I.M.C. — Deva 20%, la I.C.E. — București 24%), pentru diminuarea acesteia îmbunătățirile ce se aduc tehnologiilor și fluxului au în vedere și raționalizarea transporturilor interne, eliminarea unor parcursuri ale materialelor și semifabricatelor prin regruparea fazelor de prelucrare, a unor depozite intermediare. Astfel, în secțiile de asamblare-reglare și circuite imprimate de la I.C.E. se reproiectează unele fluxuri tehnologice, urmînd ca o serie de mașini și utilaje să fie reamplasate. Ponderea muncitorilor indirect productivi **se va reduce aici cu cel puțin 2%**. La Intreprinderea din Deva descărcarea materialelor a fost mecanizată în proporție de 95% ; este în curs de generalizare expedierea produselor în sistem paletizat, pachetizat și containerizat, precum și în vagoane echipate special pentru transportul elementelor prefabricate.

Resursele unei organizări superioare a producției și a muncii

O TREIME din sporul suplimentar al productivității se va obține, la Întreprinderea de calculatoare electronice, prin finalizarea măsurilor adoptate în domeniul perfecționării organizării conducerii, producției și a muncii. În colaborare cu centrul de calcul, sînt în curs de introducere subsisteme de prelucrare automată a datelor pentru lansarea producției (materiale și manoperă), gestiunea utilajelor și urmărirea gradului de încărcare a acestora etc. O încărcare completă a capacităților de producție, paralel cu scurtarea ciclului de fabricație se vor obține prin lotizarea pieselor comune calculatoarelor din gama Felix (C—32, C—256, C—512), ceea ce va înlesni programarea execuției lor. Aceasta este și una din căile ce vor asigura **creșterea indicelui de utilizare a parcului de mașini și utilaje, reducerea stagnărilor cu 3%** față de nivelul din anul trecut.

Realizarea programului de îmbunătățire a normelor și normativelor de muncă (a cărui eficiență globală scontată se exprimă în **reducerea cu 3% a consumului de muncă**), extinderea acordului global și la activitatea mecano-energetică (mărindu-se, pe această cale, de la 55% la 58% gradul de cuprindere a muncitorilor în această formă de organizare și retribuire), **ridicarea cu 4 procente a indicelui de utilizare a timpului de lucru** sînt, la această întreprindere, măsuri care se întemeiază pe gradul sporit de responsabilitate și dăruire, ce se constată în activitatea de zi cu zi a lucrătorilor.

O utilizare mai rațională și mai completă a timpului de lucru a fost obținută, la I.M.C.-Deva, datorită **reducerii timpilor de pregătire a fazelor tehnologice, preluării schimbului „din mers"**, ca și prin **organizarea mai bună a activității de revizii și reparații**, care a diminuat mult frecvența și durata opririlor accidentale. Această activitate se desfășoară în zilele nelucrătoare, în schimburile libere tehnologic ; reparațiile sînt pregătite pe bază de grafice, asigurîndu-se piesele de schimb necesare prin asimilarea de noi repere în cadrul atelierului mecanic propriu, prin lărgirea colaborării cu alte întreprinderi cu profil similar din țară. Cooperarea cu Întreprinderea de industrie locală-Deva a permis asimilarea în bune condiții a bacurilor de blocare a corzilor la elemente din beton precomprimat, care în trecut erau procurate prin import. În urma comasării tuturor atelierelor mecanice de pe platformă s-a mărit indicele de utilizare a mașinilor-unelte, s-a îmbunătățit controlul asupra acestei activități la nivelul întreprinderii. Reparațiile utilajelor conducătoare se efectuează acum prin **schimb de agregate**, cu o durată minimă de oprire. Și la această întreprindere acordul global a fost generalizat la toate secțiile, cuprinzînd și formațiile de întreținere a echipamentelor și instalațiilor tehnologice, care sînt astfel cointeresate în reducerea opririlor accidentale.

★

În cadrul acțiunii de transformare a acestor întreprinderi în unități model, colectivele special constituite — cuprinzînd lucrători din compartimentele de organizare a producției și a muncii, tehnologi, reprezentanți ai organizațiilor de partid, ai organizațiilor de masă, specialiști din centralele industriale și ministerele respective — continuă să analizeze și elaboreze, cu consultarea largă a oamenilor muncii, noi măsuri pentru creșterea suplimentară a productivității la nivelul tuturor secțiilor, atelierelor și locurilor de muncă. Inițiativele creatoare ce apar sînt valorificate operativ, astfel încît să se obțină cît mai repede aportul lor în ridicarea eficienței întregii activități puse în slujba dezvoltării.

Adrian RUSU

LECȚII

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

REPRODUCȚIA SOCIALISTĂ

Pentru a veni în ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, „Revista economică", în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat, consultații pe anumite **teme selecționate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățămîntul superior în anul 1977".

SOCIETATEA UMANĂ pentru a exista trebuie să producă în permanență. De aceea, procesul de producție a bunurilor materiale are un **caracter continuu**, reînnoindu-se mereu. **Reluarea continuă a procesului de producție se numește reproducție.** Karl Marx arăta că „Privit în succesiunea sa continuă și în fluxul neîntrerupt al reînnoirii sale, orice proces de producție social este deci, în același timp, un proces de reproducție". În fiecare orînduire social-economică, reproducția are trăsături determinate de relațiile de producție dominante în societate.

Reproducția poate fi simplă sau lărgită. **Reproducția simplă este reluarea procesului de producție la aceeași scară, plusprodusul fiind folosit în intregime pentru consumul individual. Reproducția lărgită constă în reluarea procesului de producție pe scară mai mare prin folosirea unei părți a plusprodusului pentru lărgirea producției.**

Reproducția are un caracter complex, presupunînd interacțiunea mai multor sfere și anume: producția, repartiția, schimbul, consumul. Raportul general dintre aceste sfere constă în rolul determinant al producției și, totodată, acțiunea celorlalte sfere asupra producției. Sferele reproducției evoluează și se diversifică sub influența unor factori materiali și economico-sociali.

Socialismului îi este specifică reproducția lărgită înfăptuită planificat, în ritm înalt, în condițiile concordanței relațiilor de producție socialiste cu caracterul și nivelul forțelor de producție, în conformitate cu legea economică fundamentală a socialismului. Spre deosebire de capitalism, reproducția socialistă are un caracter planificat, conștient și nu cunoaște crize economice.

Deci, **reproducția socialistă lărgită este procesul planificat de reluare continuă pe scară lărgită a producției de bunuri materiale și servicii, asigurînd sporirea venitului național pe locuitor, creșterea cantitativă și calitativă a forței de muncă ocupate și perfecționarea neîncetată a relațiilor de producție socialiste, corespunzător dezvoltării multilaterale și permanente a forțelor de producție.**

Componentele principale ale reproducției sînt: a) reproducția produsului social; b) reproducția forței de muncă; c) reproducția relațiilor de producție.

REPRODUCȚIA PRODUSULUI SOCIAL

Totalitatea bunurilor materiale create într-o țară în decursul unei perioade de timp date, de obicei un an, constituie **produsul social.**

Corespunzător împărțirii produsului social în mijloace de producție (inclusiv, serviciile de producție) și bunuri de consum (bunuri materiale și unele servicii de consum), producția socială se împarte în două mari sectoare: sectorul I, al producției mijloacelor de producție și sectorul II, al producției bunurilor de consum. Sectorul I se divide în două subdiviziuni: producția mijloacelor de producție pentru producerea mijloacelor de producție și producția mijloacelor de producție pentru producerea bunurilor de consum.

La sfîrșitul unui proces de producție se obține o anumită cantitate de bunuri materiale (oțel, cărbune, mașini, țesături etc.). Pentru ca în continuare să se producă asemenea bunuri materiale, în cantitate mai mare, trebuie să aibă loc anumite procese și anume:

1) **Realizarea produsului social**, adică mișcarea permanentă a tuturor componentelor lui în formă materială și valorică de la producție la consum, prin intermediul repartiției și schimbului.

Schimbul sau circulația mărfurilor are loc între unitățile economice din interiorul fiecărui sector al producției sociale, precum și între cele două sectoare, ca și între unitățile economice, pe de o parte, și populație, pe de altă parte. Astfel, se asigură în permanență legătura între producție, repartiție și consum prin intermediul circulației mărfurilor. Datorită existenței producției de mărfuri în socialism, circulația mărfurilor include și mijloacele de producție și bunurile de consum.

Deplasarea mărfurilor de la producție la consum prin intermediul banilor poartă denumirea de **circulația mărfurilor.** În țara noastră distingem circulația mărfurilor pe piața internă și circulația mărfurilor pe piața externă. Piața internă exprimă totalitatea relațiilor de vînzare-cumpărare care au loc în interiorul economiei naționale. Piața externă exprimă totalitatea relațiilor privind schimbul de mărfuri și servicii între țara noastră și alte țări.

2) Reproducția lărgită a produsului social presupune **asigurarea unor corelații între cele două sectoare** ale producției sociale. Aceste corelații au fost demonstrate de K. Marx în opera sa fundamentală Capitalul, atît pentru reproducția simplă cît și pentru cea lărgită. Ulterior, V. I. Lenin, a dezvoltat aceste corelații luînd în considerație noile condiții ale evoluției economico-sociale. În cazul reproducției socialiste lărgite, corelațiile sînt :

$$I_{(r+p)} > II.f.$$
$$I_{(f+r+p)} > I f + II f$$
$$I_{(R+p)} + II_{(r+p)} > II_{(f+r+p)}$$

în care :
I = sectorul producției mijloacelor de producție ;
II = sectorul producției bunurilor de consum ;
f = valoarea mijloacelor de producție consumate ;
r = valoarea produsului necesar sau a produsului creat de munca pentru sine ;
p = valoarea plusprodusului sau valoarea produsului creat de munca pentru societate.

Aceasta înseamnă că pentru înfăptuirea normală a reproducției socialiste lărgite trebuie ca :

a) sectorul I să creeze mijloace de producție atît pentru înlocuirea mijloacelor de producție consumate cît și pentru reluarea pe scară lărgită a producției în ambele sectoare ;

b) sectorul II să creeze bunuri de consum pentru satisfacerea necesităților oamenilor muncii din ambele sectoare. Trebuie să se aibă în vedere atît necesitățile de consum ale lucrătorilor deja existenți cît și ale celor intrați pentru prima oară în producție ;

c) **sectorul I și sectorul II să producă bunurile** necesare și **pentru consumul din sfera neproductivă și** pentru acoperirea rezervelor de stat.

În interacțiunea dintre cele două sectoare ale producției sociale, rolul determinant îl are sectorul I — producția mijloacelor de producție. Dezvoltarea prioritară a sectorului I față de sectorul II are un caracter legic. Legea economică comună care guvernează raportul dintre dezvoltarea sectorului I și a sectorului II în condițiile reproducției lărgite este **legea creșterii cu precădere a producției mijloacelor de producție față de producția bunurilor de consum. Ea are un caracter obiectiv și istoric.** Creșterea cu precădere a sectorului I este o necesitate pentru țările care înfăptuiesc reproducția lărgită și îndeosebi pentru cele care se industrializează. Ea își găsește expresia în industrializarea socialistă a țării — obiectivul central al politicii economice promovată de partidul și statul nostru, prin care se asigură dezvoltarea proporțională echilibrată, în ritm înalt a complexului economic național unitar. Creșterea cu precădere a producției mijloacelor de producție a fost și rămîne esența industrializării socialiste a țării noastre. Dar, legea creșterii cu precădere acționează în contextul realităților economiei românești, al nevoilor diferite pe care le are țara de la o perioadă la alta. Acesta este un aspect important ce definește caracterul istoric al legii la care ne referim.

REPRODUCȚIA FORȚEI DE MUNCĂ

Reproducția socialistă lărgită include ca o componentă reproducția lărgită a forței de muncă.

Reproducția lărgită a forței de muncă înseamnă refacerea și menținerea capacității de muncă a lucrătorilor angajați în producție și în domeniul social-cultural, mărirea planificată a numărului lucrătorilor ocupați concomitent cu creșterea calificării lor profesionale, ca și repartizarea și utilizarea rațională a lor. Reproducția lărgită a forței de muncă are o latură cantitativă și alta calitativă.

Latura cantitativă presupune mărirea numărului lucrătorilor ocupați în ramurile și întreprinderile sferei productive, atît cele existente cît și cele noi, care apar sub influența progresului tehnico-științific. Sursele principale pentru acoperirea acestui necesar sînt :

1) Sporirea populației active.

2) Atragerea în producție a unor persoane apte de muncă, dar încă neîncadrate, cum ar fi : femei casnice, cei care încheie stagiul militar.

3) Eliberarea unui număr de persoane din agricultură și din alte sectoare de activitate pe baza introducerii mecanizării complexe și automatizării. Aceasta constituie o sursă pentru creșterea numărului lucrătorilor în industrie și alte ramuri neagricole.

Dezvoltarea și modernizarea economiei românești au determinat mărirea considerabilă a populației ocupate, concomitent cu îmbunătățirea structurii ei. În perioada 1950—1975, populația ocupată a sporit pe ansamblul economiei naționale cu 21%, în industrie cu 211%, în timp ce în agricultură s-a redus cu 38%. La sfîrșitul cincinalului 1971—1975 ponderea populației ocupate în industrie și în celelalte ramuri neagricole, față de totalul populației ocupate, a fost de 62,2%, urmînd ca în 1980 să ajungă la peste 70%, iar în cadrul acesteia, populația ocupată în industrie și construcții va fi de circa 50%. În conformitate cu Programul P.C.R., în anul 1990 aproximativ 42—43% din populația activă va fi în industrie și doar 12—15% va fi ocupată în agricultură.

Latura calitativă a reproducției lărgite a forței de muncă presupune calificarea lucrătorilor și creșterea permanentă a calificării pe fondul ridicării gradului de cultură generală a oamenilor muncii, îmbunătățirea structurii profesionale, precum și utilizarea eficientă a forței de muncă.

Calificarea lucrătorilor potrivit cerințelor economiei naționale se realizează prin : a) sistemul de învățămînt ; b) calificare la locul de muncă. Prin **sistemul învățămîntului** profesional mediu de specialitate și superior se asigură formarea unui număr important de cadre cu o temeinică pregătire profesională și politică. Concomitent, **calificarea la locul de muncă** contribuie în bună măsură la formarea profesională a lucrătorilor, corespunzător condițiilor concrete ale economiei noastre naționale.

În România, sistemul național de perfecționare a forței de muncă se caracterizează prin principiul formării permanente a **cadrelor sub forma reciclării profesionale** a tuturor angajaților unităților socialiste. Aceasta se află în concordanță cu cerințele mereu sporite față de calitatea forței de muncă pe care le presupune revoluția tehnico-științifică contemporană. Calificarea și perfecționarea forței de muncă înseamnă formarea unor lucrători cu o temeinică pregătire profesională și, totodată cu un grad înalt de conștiință socialistă, cu un profil moral-politic ridicat.

În strînsă legătură cu pregătirea și perfecționarea forței de muncă se află stabilirea anumitor proporții între categoriile de lucrători pregătiți printr-o formă sau alta, repartizarea judicioasă a lor pe întreprinderi, ramuri, teritoriu etc., adică utilizarea rațională a forței de muncă.

REPRODUCȚIA RELAȚIILOR DE PRODUCȚIE

Relațiile de producție constituie forma socială a producției, cadrul general în care se înfăptuiește reproducția forțelor de producție. Între forțele de producție și relațiile de producție există o legătură dialectică. Mutațiile de ordin cantitativ, calitativ și structural ce se petrec în domeniul forțelor de producție influențează direct relațiile de producție.

Relațiile de producție, înțelese ca unitate a raporturilor sociale din producție, repartiție, schimb, consum, sînt influențate nemijlocit de mutațiile importante din cadrul economiei noastre naționale cum ar fi : îmbunătățirea structurii pe ramuri, repartizarea judicioasă a forțelor de producție pe teritoriul țării, perfecționarea structurii profesionale și a conținutului calificării, introducerea în producție a celor mai avansate realizări ale științei și tehnicii, îmbunătățirea condițiilor de muncă și ridicarea productivității, ameliorarea mediului ambiant etc.

Partidul și statul nostru desfășoară o activitate susținută pentru perfecționarea conștientă, planificată a relațiilor de producție în concordanță cu nivelul și caracterul forțelor de producție.

Reproducția relațiilor de producție socialiste cuprinde : a) reproducția lărgită a relațiilor de proprietate; b) reproducția relațiilor de colaborare tovărășească și ajutor reciproc ; c) dezvoltarea și perfecționarea relațiilor socialiste de repartiție ; d) reproducția lărgită a relațiilor de consum.

a) Reproducția lărgită a relațiilor de proprietate include atît relațiile de proprietate asupra mijloacelor de producție în ambele forme (de stat și cooperatistă) cît și proprietatea personală asupra bunurilor de consum. Acest proces necesită sporirea obiectului proprietății socialiste, întărirea, dezvoltarea și apărarea proprietății socialiste, creșterea gradului de socializare și concentrare a producției, precum și creșterea proprietății personale asigurată de dezvoltarea proprietății socialiste.

b) reproducția relațiilor de colaborare tovărășească și ajutor reciproc presupune : lărgirea schimbului socialist de activități între clase și pături sociale, între membrii societății, dezvoltarea diviziunii sociale a muncii, mărirea gradului de specializare și cooperare în producție, sporirea participării directe și eficiente a oamenilor muncii la conducerea vieții economico-sociale, întărirea unității moral-politice și coeziunii întregului popor.

c) Dezvoltarea și perfecționarea relațiilor socialiste de repartiție înseamnă creșterea cointeresării materiale a oamenilor muncii în rezultatele activității lor, utilizarea rațională a venitului național pentru dezvoltare și consum, repartizarea judicioasă a fondului de consum în fond de consum individual și fond de consum social.

d) Reproducția lărgită a relațiilor de consum include : sporirea consumului productiv și neproductiv în corelație directă cu productivitatea muncii, sporirea cererii solvabile, determinarea științifică a necesităților de consum etc.

Dezvoltarea și perfecționarea continuă a forțelor și a relațiilor de producție necesită **perfecționarea metodelor de organizare a muncii și producției, a conducerii și planificării economiei naționale.** Prin perfecționarea acestor metode se creează un cadru mai favorabil pentru reluarea procesului de producție la un nivel mereu mai ridicat.

Asigurarea concordanței relațiilor de producție cu nivelul și caracterul forțelor de producție constituie o preocupare esențială a partidului și statului nostru, datorită faptului că și în socialism forțele de producție reprezintă latura determinantă, cea mai dinamică a producției sociale. Perfecționarea relațiilor de producție este un proces ce se înfăptuiește în mod planificat, conștient prin măsuri sistematice întreprinse de organele de partid și de stat. Acest proces nu exclude posibilitatea ivirii unor contradicții neantagoniste între relațiile de producție și forțele de producție a căror rezolvare asigură perfecționarea relațiilor de producție și creșterea acțiunii lor stimulatoare asupra dezvoltării forțelor de producție.

conf. dr. Dumitru CIUCUR

Puncte de vedere

CORELAREA INDICATORILOR DE CALITATE, TEHNICI ȘI ECONOMICI (II)

Calitate și preț de producție

ÎN CADRUL fiecărui produs se stabilesc legături multiple nu numai între calitate-costuri, așa cum am arătat în prima parte, dar și între calitate-preț și producție.

Deoarece, în cazul nostru concret, dinamica calității produsului se reflectă cel mai bine în indicatorul capacitate îl vom utiliza și pentru a formula cîteva concluzii, privind corelația calitate-preț de producție. Așadar, dacă dinamica capacității mașinilor (vezi tabelul din numărul anterior), o comparăm cu dinamica prețurilor de vînzare a mașinilor (vezi tabelul nr. 1), atunci se desprind următoarele constatări mai importante : creșterea de capacitate odată cu introducerea în producție a unui nou tip de mașină, a atras și o majorare de prețuri ; de regulă, dinamica creșterii capacității a depășit dinamica creșterii prețurilor, ceea ce a determinat tendința de reducere a prețului pe unitatea de valoare de întrebuințare ; proporția în care creșterea capacității mașinii depășește dinamica prețurilor este foarte diferită de la un produs la altul, de la o perioadă la alta, deci, în această privință, nu se poate observa legătura directă. Tocmai acest aspect al fenomenului atrage atenția asupra faptului că activitatea de stabilire a prețurilor conține încă elemente empirice, adică nu sînt luați în considerare la stabilirea prețurilor tocmai asemenea factori cum sînt : capacitate, randament, ca indicatori principali urmăriți de întreprindere și care interesează în mod deosebit economia națională.

Un alt aspect al analizei raporturilor dintre calitate și preț, are în vedere beneficiul realizat, precum și structura valorică a produsului (vezi tabelul nr. 2).

Pe baza datelor se observă că fiecare produs analizat a contribuit la realizarea planului de beneficiu al întreprinderii și, ca urmare se poate aprecia că beneficiul a constituit un cadru economic care a favorizat îmbunătățirea calității produselor, dar care nu îndeplinește încă un rol suficient de activ în stimularea procesului de îmbunătățire a calității produselor. Facem această afirmație deoarece volumul și dinamica beneficiului, realizat pe produs și pe o unitate de valoare de întrebuințare, sînt foarte diferite de la un produs la altul sau în cadrul unui produs, de la o perioadă la alta, adică nu se stabilește nici o legătură directă între calitate și beneficiu. Desigur nu ne gîndim la posibilitatea ca fiecare nou produs să asigure beneficii considerabil sporite întreprinderii producătoare, dar avem în orice caz în vedere necesitatea ca rata rentabilității să constituie unul din indicatorii care să impulsioneze introducerea progresului tehnic, asimilarea produselor superioare din punct de vedere tehnic și calitativ, iar, în acest scop, prețurile trebuie să joace un rol mult mai important.

Tabelul nr. 1

Felul de mașină	Tipul de mașină	Dinamica prețurilor în procente față de primul an
Carda de bumbac	F (1953)	100
	C (1959)	128
	2 C (1966)	157
	3 C (1969)	314
	4 C (1976)	457
Mașina de filat bumbac	I.M.S. (1953)	100
	Fi (1961)	114
	4 FI (1965)	121
	F.B.P. (1969)	155
	F.B. (1957)	182
Războiul de mătase	120 A.M. (1966)	100
	121 M.P. (1973)	110

Tabelul nr. 2

Mașina	Tipul mașinii	Dinamica unor indicatori în procente		Rata rentabilității
		Beneficiu pe produs	Beneficiu pe capacitate	
Carda de bumbac	C — 1959	100	100	61
	3 C — 1969	97	24	17
	4 C — 1976	110	17	13
Mașina de filat bumbac	Fi — 1961	100	100	21
	FBP — 1969	209	166	37
	FB — 1975	165	110	22
Războiul de mătase	120 PM — 1966	100	100	15,5
	121 MA — 1973	94	76	14,5

Legături între calitate și cantitate

ÎN ANALIZA diferiților indicatori ai unui produs nu este suficient să scoatem în evidență legăturile ce se stabilesc între indicatorii tehnici și cei economici, ci este necesar să fie urmărită și corelația calitate-cantitate în cazul fiecărui produs. O nevoie oarecare trebuie satisfăcută atît cantitativ cît și calitativ, de aceea aceste două laturi ale satisfacerii trebuințelor sînt inseparabile, stabilindu-se între ele o unitate dialectică. Așadar, corelația cantitate-calitate nu poate fi privită în sine, în mod abstract, ci numai raportată la volumul necesităților care urmează să fie satisfăcute. De aceea, apar multiple posibilități, tipuri diferite de legături, etape diferite pe care le parcurge orice produs, în funcție de gradul de satisfacere a nevoilor.

În procesul corelării producției cu satisfacerea cît mai deplină a nevoilor, la început, de obicei, pe prim plan se situează aspectele cantitative ale satisfacerii trebuințelor, adică necesitatea de a atinge un volum minim necesar al produselor cu un nivel dat al calității. Dar, în măsura în care nevoile sînt tot mai deplin acoperite din punct de vedere cantitativ, apare și se intensifică cerința pentru îmbunătățirea calității produsului, ceea

dr. Francisc KISS
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 28)

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

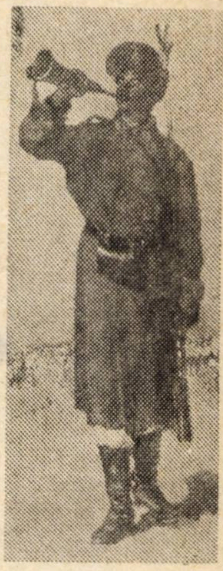

GÎNDIREA ECONOMICĂ A PROMOTORILOR ROMÂNI AI RENAȘTERII ȘI UMANISMULUI ÎN LUPTA PENTRU FĂURIREA UNITĂȚII ȘI INDEPENDENȚEI NAȚIONALE (II)

PRIMUL CENTRU ECONOMIC care a concentrat cu cea mai mare forță răspîndirea limbii române ca limbă de cultură a fost orașul Brașov. Dar nu în mod întîmplător, ci fiindcă, în calitatea de centru economic interromânesc, dispunea și de condiții propice pentru a se afirma ca centru cultural interromânesc.

Mai tîrziu cînd centrele promotoare de limbă și cultură românească s-au răspîndit în toate cele trei țări române, în fiecare din ele s-a afirmat conștiința clară că opera lor servește întregului neam și că **fiecare carte românească este „un dar limbii române“.** Din acest punct de vedere, „Cuvînt împreună către toată semenția românească“, lansat ca prefață la „Carte românească de învățătură“, tipărită la Iași, în 1643, alături de însuși titlul acestei cărți poartă o semnificație programatică relevatorie și de bun augur pentru perspectivele statuării limbii române ca limbă de cultură. De fapt, **în secolul al XVII-lea, limba română devenise aptă să se constituie în înveliș al oricărui gen de creație culturală.** Dar aptitudinea era frînată în materializarea ei de împrejurări concret istorice. Pe la 1673, Miron Costin, arătînd că a dat la iveală poemul „Viața lumii“, între altele, și ca „să se vază că poate și în limba noastră a fi acest feliu de scrisoare ce să chiamă stihuri“, adăuga : „Și nu numai aceasta, ce și alte dăscălii și învățături ar putea fi pre limba românească, de n-ar fi covîrșit veacul nostru aceasta... cu mare greotăți...1).

Avea dreptate cărturarul desigur. Căci asuprirea jaful și exploatarea otomană și hasburgică, precum și năvălirile tătare pustiitoare, făceau ca revoluționarea modului de producție ivită la orizont în cadrul societății românești în secolele XIV—XVI, să fie frînată considerabil iar raporturile economice feudale și structura de clasă feudală din interior să nu poate fi dislocate decît în mică măsură. Pe de altă parte, acțiunea nocivă a catolicismului în Transilvania și a politicii patriciatului din fanar (instalat în Țara Românească și Moldova), precum și influența contradictorie a panortodoxismului lansat de Petre Movilă, favorizau, fiecare aparte, o anumită resurecție slavonă, anacronică.

Datorită acestor cauze, **biruința plenară a limbii române ca limbă de cultură a avut loc abia în prima jumătate a secolului al XVIII-lea.** Și astfel, atît dezvoltarea limbii române, cît și dezvoltarea culturală în general, inclusiv dezvoltarea literaturii cu caracter economic, n-au putut atinge **decît mai tîrziu** treapta **virtualităților intrinseci.**

Odată cu contopirea renașterii și umanismului, în cultura țărilor române se afirmă preocuparea de a demonstra, în mod științific și tot mai amplu, unitatea de origine și continuitatea neamului românesc pe teritoriul dacic-străbun.

Problema ca atare a fost lansată totuși mai întîi de umaniștii renascentiști italieni. Astfel, în 1451, Poggio Bracciolini scria : „În părțile Sarmației de sus se află **o colonie rămasă de la Traian,** după cum zic ei, care, pînă astăzi, în mijlocul atîtor barbari, au păstrat cuvintele latine din Italia de unde au venit“. Peste doi ani, Flavio Biondo spunea : „Valahii sau dacii ripensi, care sînt **vecini cu Dunărea, își revendică o origine romană, dovedită prin limba lor,** pe care odinioară ne-am bucurat s-o auzim“2). Ideile acestora au fost dezvoltate de Enea Silviu Piccolomini, într-o cosmografie publicată în 1501 iar, ulterior, au fost reafirmate de un șir lung de umaniști, din Italia, Germania, Țările de Jos, Polonia, Ungaria.

Primul umanist român care a susținut romanitatea noastră a fost **Nicolae Olahus,** sibian după locul de naștere, dar avînd legături de rudenie și în Țara Românească. „Românii, **după cum este tradiția, sînt niște colonii ale romanilor“,** scria el pe la 1536—15373).

După părerea noastră, **afirmarea romanității poporului român în contextul redescoperirii valențelor civilizației antice constituie o trăsătură importantă a umanismului renascentist european. E vorba însă nu de o teză elaborată de oamenii de cultură, ci** — cum se poate observa din sublinierile făcute de noi în citatele de mai sus — **de transferul unui fapt de conștiință românească, cu tradiție seculară, în cîmpul culturii universale.**

Argumentarea romanității noastre, fie că aparține alor noștri, fie că aparține străinilor, așează pe prim plan limba română, evidențiindu-i-se latinitatea. Faptul se cuvine a fi relevat. Căci limba, în primul rînd, conferă identitatea neamului. Popoarele care în decursul nopții negre premedievale și medievale și-au apărat limba, și-au apărat ființa, au putut străbate la treapta superioară a comunității umane — națiunea — iar, din punct de vedere politic, la statul național. Tenacitatea cu care românii își apărau limba a atras atenția străinilor. De exemplu, Antonio Bonfini (1434—1503), într-o scriere elaborată din porunca lui Matei Corvin, observa că românii, spre a nu-și pierde limba, „se împotrivesc cu atîta îndîrjire, încît îi vezi că luptă nu atît pentru păstrarea neatinsă a vieții cît a limbii“4). Dealtfel, cîtva timp, în limba română cuvîntul limbă este sinonim cu cel de neam sau popor.

Demonstrarea științifică a latinității limbii române, de către ai noștri, începe cu N. Olahus și continuă cu moldoveanul Gr. Ureche și transilvănenii L. Toppeltin (sas) și Liszyai Kovacs Pal (maghiar). Ea atinge o treaptă cu totul deosebită la moldoveanul M. Costin și îmbracă nuanțe semnificative la munteanul C. Cantacuzino stolnicul și moldoveanul domnitor D. Cantemir. Posibilitatea efectuării acestei demonstrații s-a sprijinit pe o instruire adecvată în marile centre de cultură umanistă ale vremii. **Ceea ce aparținea poporului român ca rod al etnogenezei și al apărării îndîrjite din timpul confruntării cu popoarele migratoare a fost revigorat de umaniștii noștri prin cultură universală.**

Redescoperirea naturii culturale a limbii române, fundamentală la umaniștii care susțin romanitatea poporului român, se corelează cu populația care vorbește limba, (altfel spus, cu neamul), cu imensul tezaur al folclorului creat cu măiestrie de acesta, cu locurile pe care se află neamul, cu faptele (lucrurile) acestuia. În ultimă instanță, populația (neamul) începe să ocupe un loc central. Această orientare, semnificativă pentru progresul științific din perioada umanismului renascentist în general, o întîlnim incipient și la N. Olahus, Gr. Ureche și L. Toppeltin, dar pe deplin conturată la M. Costin și D. Cantemir. Penultimul scrie, ce-i drept, „Letopisețul țării“, dar și „De neamul moldovenilor“ iar ultimul scrie, ce-i drept, „Descriptio Moldaviae“, dar și „Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor“.

Concentrarea descrierii lucrurilor, locurilor și faptelor in jurul categoriei de neam reprezintă cea mai înaltă expresie concretă a antroprocentrismului din țesătura gîndirii umaniștilor români renascentiști. Ea poate fi apreciată și ca o adevărată revoluție metodologică. Consecințele aferente se dezvăluie pe multiple planuri. În istoriografie, descrierea evenimențială este substituită tot mai mult de analiza constitutivă (nu spunem structurală, căci am exagera), în geografie, descrierea locurilor este asociată cu oamenii și activitățile acestora — dezvăluite prin lucruri, ocupații, principii comportamentale, fapte și întrucîtva, prin relații și structuri societale. Aceeași orientare o urmează gîndirea economică din operele umaniștilor noștri renascentiști. Valoarea practică a orientării este imensă. Conștiința de neam este ridicată pe o treaptă superioară, se face un salt remarcabil spre constituirea conștiinței naționale.

Cine sînt românii ? La această întrebare, răspunsul umaniștilor renascentiști din țara noastră este invariabil : **urmașii romanilor așezați în Dacia.** Dovada primordială o constituie limba lor. „Cea mai strălucită dovadă a acestui popor, de unde se trage, este limba lui, care este adevărată latină, stricată, ca și italiana“ — scria Miron Costin (Op. cit. vol. I, p. 231). Nu este însă singura dovadă. La ea se adaugă urmele materiale lăsate de romani pe teritoriul Daciei. Este simptomatic faptul că marele umanist moldovean invocă, îndată după limbă, moneda romană găsită pe fostul teritoriu al Daciei romane. Nicolae Olahus, mai înainte, procedase la fel. Și tot așa va face Constantin Cantacuzino stolnicul. Argumentul trebuie apreciat ca fiind și de ordin economic. Alte dovezi materiale cu care M. Costin demonstrează romanitatea noastră sînt șanțurile de apărare și cetățile rămase de la romani și folosite de români urmele podului dunărean de la Severin (pe care le văzuse), comunitatea de obiceiuri cu celelalte popoare latine etc. Dimitrie Cantemir îl urmează îndeaproape pe predecesorul său amplificînd analiza dovezilor prin observații proprii și prin autoritate livrească suplimentară, valorificată critic. Savantul-domnitor, conchidea că romanii sînt trunchiurile de copaci înverziți („buciumii“ !) în Dacia vie din vremea sa (adică, totalitatea țărilor române) iar locuitorii acesteia sînt ramurile tinere („vlăstarele“ !) crescute pe aceste trunchiuri El sublinia statornicia românească pe pămîntul străbun și arăta că, în pofida schimbărilor și turburărilor ivite, românii și-au afirmat viabilitatea[5]).

Umaniștii români renascentiști nu ignorau totuși pe daco-geți, Miron Costin arăta clar că **istoria românilor trebuie să înceapă cu dacii.** „Orice istorie — scria el — își are rînduiala de la începutul ei. Și deoarece pe pămîntul acesta, unde sînt acum moldovenii sau vlahii, sau cum îi numesc polonii, **wolosza,** și acolo unde sînt acum ungrovlahii sau muntenii, sau cum spun polonii, multanii, și în acea țară care se numește acum Transilvania au locuit în vremile vechii dacii vom începe de la dînșii povestirea pe rînd despre aceste țări, pentru că și pînă astăzi istoricii le numesc Dacia“ (...)[6]). Tot el consemna și rămășițele unor cetăți dacice folosite ulterior de români iar, pe urmele lui, Laurențiu Toppeltin credea că sașii ar fi urmași ai dacilor. (Părerea merită atenție din perspectiva existenței unei eventuale tradiții a coabitării coloniștilor germani cu populația românească în rîndurile căreia s-au așezat). Lisznyai Kovacs Pal considera că noii veniți, coloniștii romani, „au locuit laolaltă cu dacii“ și că „din limba dacilor și a romanilor au făcut o singură limbă românească“[7]) Constantin Cantacuzino stolnicul lansa unele aprecieri elogioase la adresa celor ce au fost în Dacia „stăpînitori și lăcuitori“ înainte de venirea romanilor. „Stăpîniia dară și lăcuia acest pămînt — scrie el referindu-se la Dacia — acele neamuri ce le zicea **dachi** și **gheți**, oameni însă varvari și groși, idololatri, iară ostași mari și tari la bătălia războaielor, nepoftitori a să supune altora, nici a să birui de alții îngăduia“[8]). Și știa că, prin cucerirea romană, „nu că doară din dachi nici unul na mai rămas“[9]). Mai mult, admitea că „atîta se unise acei romani de aici cu acei dachi, cît nu s-au mai despărțit apoi între dînșii nici cînd s-au rupt din împărăția romană și au intrat pentre dînșii alte limbi, ei tot într-una s-au ținut și au rămas și pînă astăzi“[10]).

În legătură cu coloniștii romani s-a ridicat problema **locului și felului lor.** Miron Costin iar, după el C. Cantacuzino, stolnicul și D. Cantemir au exaltat proveniența exclusiv italică a acestor coloniști. Marele cronicar moldovean venea, în această privință, chiar cu o explicație economică relevînd, pe baza scrierilor latine, că în peninsula mediteraneană s-ar fi creat o tensiune între populație și pămîntul de hrană, care ar fi favorizat colonizarea pe pămîntul dacic, mai puțin populat după războaiele daco-romane. În condițiile în care, îndată după Gr. Ureche, apăruseră la noi „basmele“ unor călugări mărginiți în cultură și lipsiți de spirit critic și întrucît, peste hotare, cîțiva istorici și geografi continuau să cultive opinii eronate și chiar răuvoitoare despre originea românilor a devenit necesară și arătarea felului coloniștilor romani. Miron Costin spunea despre aceștia că erau „căsași de pen orașe și de prin sate“ (adică gospodari) sau „osteni“[11]). Iar Dimitrie Cantemir scria că „poporul romano-moldo-vlahilor nu din glogozala a nașteri de strînsură să fie scornit, ce din cetățeni romani, din ostași veterani și din mari familii să fie ales“[12]).

Pentru a se demonstra pînă la capăt romanitatea românilor a devenit necesară la un moment dat, inclusiv din cauza trebuinței de a contracara opinii eronate și dușmănoase, **argumentarea continuității romanice și a românilor în Dacia.** De multe ori arătarea originii românilor a fost cuplată cu arătarea continuității fondului lor originar, în această privință fiind invocată teza aristotelică potrivit căreia materia originară nu piere.

Dar **problema continuității**, ale cărei semne de soluționare le întîlnim, la ai noștrii, începînd cu N. Olahus, și L. Toppeltin, se conturează tot mai aparte, cu timpul. **Miron Costin deschide calea în acest sens**, relevînd că, dintre foștii coloniști romani, numai „unii dintre cei mai de frunte s-au dus înapoi în Italia“, atunci cînd Dacia s-a rupt de Imperiul roman. Iar cei rămași, nemaiputînd practica agricultura din cauza năvălitorilor, s-ar fi retras în munți, revenind în cîmpie mai tîrziu[13]).

Constantin Cantacuzino stolnicul a intrat într-o analiză și mai sistematică, arătînd în primul rînd, că nu putea fi deloc lesne pentru un împărat roman să ridice din Dacia „atîta noroade de oameni, cu case, cu copii, așezați pre aceste locuri, fiind mai mult de 200 de ani“ ; în al doilea rînd, a relevat că foștii coloniști se făcuseră „moșteani“ iar, ca atare, „domni lor puindu-și și volnici (liberi și independenți n.n.) făcîndu-se“, au devenit“ oblăduitori (stăpîni și purtători de grije, n.n.) acestor locuri“, țineau de „moștenirile lor înțelinate“ și nu puteau să le lase spre“ a să așeza pentre alte locuri mai aspre și mai reci“; în al treilea rînd, — argumentația per contrario — „nicăieri urme de ale acelora romani ce au fost în Dachia, ca să fie fost mutați cu totul între altă parte, nu iaste“[14]).

Dimitrie Cantemir a abordat și mai complex problema continuității poporului român pe teritoriul său etnogenetic. El a respins teza „retragerii îndelungate în munți“, lansată de M. Costin, considerînd că românii în fața năvălitorilor, se retrăgeau doar temporar în munți și păduri, venind curînd „la șederea cea dintîi“. Întrucît vedea în „barbari“ doar prădători și nimicitori, a încercat să susțină că aceștia n-au stăpînit Dacia. După părerea sa, românii, deși și-au „tocmit“ unele lucruri cu barbarii, inclusiv de ordin statal, și-au păstrat tot timpul o continuitate politică, la început într-un stat unitar independent care s-a împărțit apoi în trei state. „Hronicul“ a toată Țara Românească (care apoi s-au împărțit în Moldova, Muntenia și Ardealul) din descalecatul ei de la Traian, împăratul Rîmului, (Romei n.n.). Așișderea pentru numerele (numele n.n.), care au avut o dată și are acum. Și pentru romanii carii de atunce într-una așezîndu-să, într-acești și pînă acum necontenit lăcuesc“[15]) — sînt cuvinte și idei care nu consemnează doar o secțiune din valoroasa sa lucrare de istorie românească ci și o concepție fundamentală despre continuitatea poporului nostru pe pămîntul dacic-străbun. E drept că și Constantin Cantacuzino stolnicul avea ideea unui stat unitar preexistent al românilor (Istoria Țării Rumânești nu este — cum s-ar putea înțelege greșit din titlul ei — o istorie a țării dintre Carpați, Dunăre și Mare, ci istoria locului unde s-a format și a persistat poporul român !), dar n-a dezvoltat-o. Argumentația lui Cantemir, în această privință, a excelat în dimensiune și adîncime și deși a fost întrețesută cu unele erori de fapte, acestea nu au afectat tîrziu, acestea nu au afectat importanța ei în formarea istoriei importanța ei în formarea istoriei naționale.

Chiar dacă nu au reușit să evite pe deplin unele greșeli, prin demonstrarea științifică, inclusiv cu argumente de ordin social-economic, a romanității și continuității poporului român pe teritoriul său etnografic, umaniștii noștri din secolele XVI—XVIII au scos totuși la lumină numeroase **adevăruri incontestabile.** Din aceste adevăruri ei au căutat să tragă foloase practice, insuflînd tuturor românilor **mîndria de a fi urmașii unui mare popor și a unei mari civilizații, precum și îndatorirea de a cultiva calitățile strămoșești în lupta lor pentru libertate, unitate și independență, înainte de toate, în lupta antiotomană.** Pentru străini, din aceleași adevăruri au edificat, în spiritul epocii, o anumită „nobilitate“ a poporului român, menită să se constituie în temei al continuității sale existențiale, precum și în argument de captare a sprijinului mutual al Europei „civilizate“, căreia, după cum releva D. Cantemir, îi fusese zid de apărare față de atacurile otomane, pînă la slăbirea puterilor.

Argumentarea științifică a romanității și continuității poporului român, realizată de către umaniștii noștri din sec. XVI-XVIII, a avut și o valoare universală. Prin ea, reînvierea valențelor civilizației romane — obiectiv esențial al umanismului renascentist european — a cîștigat în amplitudine și forță.

conf. dr. Virgil IONESCU

---

[1]) Vezi Miron Costin, Opere, II, Editura critică, îngrijită de P. P. Panaitescu, Editura pentru literatură, București, 1965, p. 113—114).

[2]) Apud P. P. Panaitescu, op. cit., p. 16. ; sublinierile sînt ale noastre : V. I. I.).

[3]) Călători străini despre țările române, vol. I îngrijit de Maria Holban, Editura științifică, București, 1968, p. 489; vezi și p. 484—485; sublinierea ne aparține: V. I. I.

[4]) Ibidem, p. 483.

[5]) Dimitrie Cantemir, Hornicul vechimei a romano-moldo-vlahilor, publicat sub auspiciile Academiei Române, Bucuresci, 1901,

[6]) Miron Costin, op. cit., I, p. 218.

[7]) Vezi culegerea Gindirea social-politică despre Unire (1859), Editura politică, București, 1966, p. 17).

[8]) Stolnicul Constantin Cantacuzino, Istoria Țării Rumânești, Editura Scrisul Românesc, Craiova, f. a., p. 13..

[9]) Ibidem, p. 26.

[10]) Ibidem, p. 74.

[11]) Miron Costin, Opere, II, p. 31 și 34.

[12]) Vezi Dimitrie Cantemir, Hronicul vechimei a romano-moldovlahilor, p. 25).

[13]) Vezi Miron Costin, Opere, I, p. 222 și 266.

[14]) Vezi Stolnicul Constantin Cantacuzino, Istoria Țării Rumânești, p. 58—59.

[15]) Vezi Dimitrie Cantemir, Hornicul vechimi a romano-moldovalahilor, p. 57; cf. P. P. Panaitescu, Dimitrie Cantemir, „Viața și opera, Editura Academiei R.S.R., București 1958, p. 240—244.

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

CONTRIBUȚII ALE LUI C. DOBROGEANU-GHEREA LA DEZVOLTAREA GÎNDIRII ECONOMICE ROMÂNEȘTI (II)

O componentă de bază – socotită uneori chiar definitorie – a concepției economico-sociale a lui C. D. Gherea care, după părerea noastră, necesită o reevaluare mai riguros științifică este **teoria neoiobăgiei.** Este adevărat că în scrierile din ultimul deceniu au fost abandonate etichetările cade deși artificial, contestau într-un mod mai dur valoarea aproape a întregii concepții și activități, a lui C.D. Gherea ; dar, paradoxal, s-au păstrat multe din obiecțiile „de fond" în cvasitotalitatea scrierilor care abordează fie și tangențial teoria neiobăgiei.

Principala obiecție ce i se aducea – care nu rezistă nici unei confruntări sumare cu realitatea – este că Gherea ar fi exagerat ponderea relațiilor de producție sau a rămășițelor feudale și ar fi subestimat sau chiar ignorat elementele capitaliste din agricultură (și implicit din societatea românească în ansamblu). Trebuie precizat de la început însă că în nici una din scrieri și cu atît mai mult în lucrarea **„Neoiobăgia"**, Gherea nu a negat existența unor relații capitaliste în agricultură. El vorbește frecvent de împletirea formelor de exploatare burghezo-capitaliste cu cele de natură feudalo-iobăgiste, însăși „neoiobăgia" e definită ca un regim agrar dublu – pe de o parte capitalist, pe de alta iobăgist, ca un „regim capitalisto-iobăgist" (Neoiobăgia, p. 101). Mai este de semnalat că Gherea folosește cel mai frecvent expresii ca : „în bună parte feudale", „resturi medievale", relații „semiiobăgiste", „iobăgie deghizată" etc. care vor să delimtieze chiar terminologic relațiile neiobăgiste de cele anterioare reformei din 1864. Sînt dovezi ce evidențiază că Gherea a sesizat și apreciat existența relațiilor capitaliste din agricultură.

Mai trebuie subliniat că Gherea a descifrat just sensul de dezvoltare a agriculturii în direcția capitalismului. Acesta este un merit deosebit, chiar de valoare internațională dacă ținem seama de faptul că numeroși fruntași ai social-democrației occidentale din acea perioadă contestau posibilitatea dezvoltării capitalismului în agricultură. contestau acțiunea în agricultură a legilor economice ale capitalismului descoperite de Marx.

Pornind de la asemenea argumente și analizînd situația în perspectiva istoriei contemporane, afirmația că Gherea a supraestimat relațiile feudale și le-a subestimat pe cele burgheze ne apare, pur și simplu, ca afirmație nedemonstrată. Credem că pot fi aduse argumente ce nu pot fi neglijate care atestă valabilitatea tezei lui Gherea. Este un fapt dovedit statistic că marea proprietate moșierească deținea peste jumătate din suprafața arabilă și agricolă a țării. Totuși, Gherea nu deduce caracterul neiobăgist al relațiilor agrare din ponderea marii proprietăți – deci nu deduce natura proprietății funciare din întinderea ei, așa cum procedează unii cercetători chiar în zilele noastre– ci apreciază acest caracter pornind de la natura relațiilor de muncă și de repartiție, care dau conținut însăși marii proprietăți. Gherea demonstra astfel că nu numai marea proprietate de tip latifundiar, ci și pămînturile burgheziei satelor erau lucrate aproape în totalitate de țărani cu uneltele și vitele lor pe baza contractelor de învoieli. El arată – și cercetările ulterioare n-au adus corective importante – că în 1899 cca. 92% din vitele de muncă aparțineau țăranilor, că marii proprietari dețineau doar 7,4% din numărul plugurilor. 4,2% din totalul carelor și căruțelor etc.

Dar acest mod de a cultiva pămîntul marii proprietăți, cu uneltele și vitele țăranilor, este specific regimurilor feudale. Marea masă a țăranilor, micii proprietari și posesori ai uneltelor de muncă, nu erau liberi din punct de vedere economic – una din premisele esențiale ale relațiilor de tip capitalist. Apoi, chiar libertatea juridică era – cum spunea Gherea – formală, de vreme ce pămîntul deținut de masa micilor proprietari era insuficient pentru traiul familiei și întreținerea vitelor, iar legislația agrară prevedea inalienabilitatea pămînturilor țărănești, îngrădirea dreptului țăranului de a se deplasa în alte localități, prevedea executarea silită a „contractelor", urmărirea fugarilor, răspunderea solidară a sătenilor pentru cei fugiți etc., toate acestea fiind forme extraeconomice de legare de pămînt, de constrîngere și exploatare a țărănimii, caracteristice precapitalismului. Chiar existența unui număr însemnat de țărani fără pămînt nu este neapărat semnul unor relații de tip capitalist.

Relațiile de repartiție erau și ele în bună parte feudale. Caracteristic repartiției de tip capitalist este că întregul produs al muncii aparține capitalistului, proprietarului, din care acesta cedează sub formă de salariu muncitorului o parte, pentru forța sa de muncă. Ori munca în dijmă, care avea o largă răspîndire la noi presupune o împărțeală adesea la tarla a produselor muncii. Chiar plata rentei în bani, care nu era cea mai răspîndită, încă nu conferă, prin sine, caracter capitalist relațiilor de muncă. De asemenea, răspîndirea fenomenului arendășiei, deoarece arendașul cu rare excepții cultivă pămînturile marii proprietăți tot cu țăranii învoiți tot cu uneltele și vitele țăranilor. Faptul că agricultura dobîndea tot mai mult un caracter comercial, de agricultură producătoare de mărfuri îndeosebi pentru export este adevărat, dar prin sine nici acest fapt însă nu este suficient să demonstreze caracterul capitalist al agriculturii. **Ceea ce putea să-i confere un astfel de caracter este nu destinația produselor, ci caracterul relațiilor de muncă, ponderea muncii salariate, iar aceasta – cum subliniază majoritatea studiilor istorice – era foarte puțin răspîndită în agricultura noastră.** Exista, e adevărat, un sector relativ important de țărani „mijlocași", relativ independenți dar acesta, prin natura relațiilor de producție, nu se integrează nici sistemului capitalist nici celui feudal, fiind caracteristic formelor de relații precapitaliste.

După părerea noastră, demonstrațiile lui Gherea sînt nu numai convingătoare sub raport logic dar **reflectă just esența regimului agrar existent în România în perioada analizată.** Este semnificativ fap-

FIȘE

JEAN HASSENFORDER
PEDAGOGIA SECOLULUI XX
XX
INOVAȚIA ÎN ÎNVĂȚĂMÎNT

● *Lucrarea* Inovația în învățămînt, *de Jean Hassenforder, tradusă din limba franceză, apărută recent în Editura didactică și pedagogică, 116 p., prezintă „spiritul de inovație care se face simțit în învățămîntul din toată lumea". Inovația în învățămînt, se arată în carte, se dezvoltă „sub influența unui anumit număr de factori comuni : evoluția mentalităților, foarte vădită la tineri, tendințele egalitare și exigențele sociale, care stimulează democratizarea învățămîntului, dezvoltarea științelor și răspîndirea cunoștințelor, apariția noilor mijloace de comunicare, năzuințele cadrelor didactice înseși..." Aceste „linii de forță" sînt analizate, fără pretenție de exhaustivitate. Principiile generale ale inovației în învățămînt ar fi : flexibilitatea dezvoltării (ritm propriu la diversele discipline, diferențierea progresivității), importanța dreptului de opțiune acordat elevilor (dezvoltarea activității individuale la libera alegere), diversificarea procedeelor de instruire (expunerile de la catedră supraviețuiesc, dar se așteaptă din partea lor un aport mai original, pentru a stimula motivația, a introduce o noțiune nouă sau a face sinteza diferitelor contribuții; activitățile se desfășoară în grupuri mici, permițînd un dialog real nu numai între profesori și elevi, dar și între elevii înșiși ; activitatea individuală devine o caracteristică majoră).*

Balanțe de materiale interschimbabile

A. Klinski și C. Kirpiceva susțin în articolul Kompleksnie balansi vzaimozameniaemih stroitelnih materialov *(Balanțe complexe pentru materialele de construcții interschimbabile), apărut în revista* MATERIALNOTEHNICESKOE SNABJENIE, *nr. 1/1977, teza că una din direcțiile perfecționării metodei balanțelor în planificare o constituie elaborarea de balanțe complexe pe grupe de materiale interschimbabile. După cum afirmă autorii, introducerea în practica planificării aprovizionării tehnico-materiale a unor asemenea balanțe dă posibilitatea fundamentării mai profunde a soluțiilor problemelor privind ritmul și proporțiile producției de materiale interschimbabile, precum și a repartizării fondurilor de investiții între ramuri. Elaborarea de balanțe interschimbabile ar*

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

tul că, pe baza unor profunde analize întreprinse prin perspectiva materialismului istoric, în cadrul unor documente de partid recente în referirile la perioada respectivă, nu se vorbește de relații semifeudale sau de rămășițe, ci de **„relații de producție feudale" care erau încă puternice** 2), de **„existența formelor de producție feudale — în agricultură", de faptul că moșierimea continua să dețină puternice poziții în economia națională și în viața politică a țării** 3).

În sfîrșit, chiar dacă Gherea ar fi exagerat ponderea și importanța relațiilor semifeudale — fapt ce ar fi pe deplin justificat istoricește, prin lipsa unor statistici sistematice, prin complexitatea enormă a evaluării cantitative a unor fenomene de ordin calitativ etc — și încă teoria neiobăgiei ar trebui apreciată pozitiv prin funcția sa progresistă în epocă. La sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea **relațiile feudale din agricultură constituiau realmente piedica principală în calea progresului general, economic, social și spiritual al țării,** în calea afirmării plenare a modului de producție capitalist cu toate plusurile și minusurile sale, în calea dezvoltării însăși a proletariatului, a mișcării socialiste. Lichidarea neîntîrziată a acestora reprezenta **cerința esențială a progresului** iar teoria neoiobăgiei este incontestabil cea mai argumentată, cea mai profundă și cea mai pasionantă **pledoarie** asupra necesității lichidării elementelor vechiului regim, servind nemijlocit la stimularea progresului revoluționar în curs de desfășurare.

Uneori, teoria neiobăgiei este criticată și sub un alt unghi. Mai întîi se conferă teoriei neoiobăgiei un sens mai larg decît cel din concepția autorului ei — anume ca reprezentînd nu numai expresia teoretică a regimului agrar ci și expresia teoretică a tipului specific de dezvoltare a societății românești în ansamblu — și apoi i se contrapun fără nici o dificultate afirmații, de necontestat, după care România perioadei analizate de Gherea intrase deja în faza capitalistă de dezvoltare. 4)

Față de această interpretare amintim că în mod expres și în repetate rînduri Gherea a precizat în cuprinsul lucrării Neoiobăgia că studiul său nu se referă la problema socială a țării în ansamblu, ci numai la problema agrară 5). Deci teoria neoiobăgiei este o teorie a regimului agrar și nu a ansamblului societății românești, este doar o componentă de bază, vitală, dar nu singura vitală a problemei sociale generale. Dacă Gherea ar fi considerat că societatea românească în ansamblul ei s-ar fi aflat într-o fază precapitalistă, deci teoria neoiobăgiei s-ar fi referit la ansamblul relațiilor sociale, cum s-ar putea înțelege și explica poziția militantă, pledoaria neobosită a lui Gherea pentru legitimitatea ideilor și mișcării socialiste în România, lupta sa de peste patru decenii împotriva tezelor „socialismul — plantă exotică" ? Cum s-ar explica remarcile critice la adresa „generoșilor" care intradevăr considerau că nu sînt încă în România condiții pentru o mișcare socialistă ? Este limpede, deci, că Gherea nu a atribuit un asemenea sens larg teoriei sale chiar dacă anumite pasaje ale lucrării sale, ar putea fi folosite în sensul acestei interpretări.

De pe pozițiile neînțelegerii sensului real al teoriei neoiobăgiei, în sprijinul susținerii caracterului eronat al acesteia se aduce uneori și argumentul că în lucrări cum sînt : **„Cuvinte uitate"** (1908) și **„Asupra socialismului în țările înapoiate"** (1911) **Gherea însuși ar fi revenit asupra teoriilor sale, recunoscînd caracterul capitalist al economiei românești.** În prima lucrare Gherea menționează că „sîntem deja în capitalism", iar în a doua că „noi am devenit de acum o țară cu tip de dezvoltare capitalist, o societate capitalistă" 6).

Este greu de acceptat că un gînditor de talia lui Gherea să fi fost atît de inconsecvent încît după mulți ani de studii, la capătul cărora publică în 1910 teoria neoiobăgiei, la numai un an, fără să mai facă alte studii, să-și fi răsturnat propriile concluzii. Dimpotrivă, după opinia noastră, această aparentă revenire este un argument în favoarea faptului că autorul însuși considera teoria neoiobăgiei ca o **teorie referitoare strict la relațiile agrare care nu numai că nu exclude, dar presupune, prin întreaga sa construcție, recunoașterea dezvoltării capitaliste a economiei românești privită în ansamblul ei. Deci nu e vorba de o schimbare de opinie a autorului, ci de tratarea de către acesta a problemelor pe de o parte la nivel particular (relațiile din agricultură)** iar **pe de altă parte la nivel general (ansamblul economiei).**

Fără îndoială că evaluarea teoriei privind neoiobăgia, a lui C. Dobrogeanu-Gherea presupune analiza și a altor aspecte, bunăoară a legăturii dintre conținutul acestei teorii și conținutul prefacerilor revoluționare din etapa respectivă, problemă asupra căreia vor reveni cu un alt prilej și care, după părerea noastră oferă argumente ce ne confirmă aprecierile privind teoria neoiobăgiei. Pe de altă parte se poate discuta, dacă termenul de neoiobăgie este cel mai potrivit, dacă regimul agrar analizat avea un caracter specific numai țării noastre ș.a. Chiar numai cele arătate pe scurt pînă acum constituie însă elemente de certă obiectivitate, de natură să permită concluzia definitorie că teoria neoiobăgiei, prin conținutul, premisele și concluziile ei, prin raționamentele și argumentele ei a **reflectat just** caracteristicile de bază ale regimului agrar al României și cerințele progresului general în epoca dată, constituind o contribuție originală românească la fundamentarea concepției marxiste privind dezvoltarea capitalismului în agricultură.

V. IOȚA

---

1) Vezi E. Marian. care in Probleme economice nr. 4/1973 aprecia : „Lui (Gherea — n.n.) îi aparține meritul de a fi trezit interesul și de a fi fundamentat importanța teoretică și practică a acestei probleme (agrare — n.n.) nu numai în rîndul socialiștilor români și apoi în sinul Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România, dar și în cadrul mișcării socialiste internaționale" (p.39). Vezi și A. Deac, Constantin Dobrogeanu Gherea, personalitate marcantă a mișcării muncitorești internaționale, în Anale de istorie, 5/1975.

2) Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, București, 1975, p. 34.

3) **Nicolae Ceaușescu,** op. cit. p. 341—342.

4) D. Hurezeanu, Constantin Dobrogeanu-Gherea, Ed. politică, București 1973, p. 251, 266—267 și altele. Vezi și Probleme economice nr. 9/1968, p. 104.

5) C.D. Gherea, Neoiobăgia, loc. cit. p. 12—13 ș.a. La pag. 425 se scrie, de pildă, că a confunda problema agrară cum făceau „ultra poporaniștii" este „O exagerare care duce la confuzii și deducții foarte greșite".

6) C.D. Gherea, Asupra socialismului în țările înapoiate în volumul K. Kautsky, Bazele social-democrației, București 1911, p. 252.

---

permite adîncirea gradului de precizie a calculelor de plan, ca și elaborarea mai multor variante de plan, aplicarea metodelor economico-matematice și a tehnicii moderne de calcul și, cu ajutorurl lor, optimizarea balanțelor materiale. În mod deosebit se remarcă faptul că, prin elaborarea balanțelor complexe, se realizează satisfacerea mai deplină și în condiții de eficiență mai ridicată a cerințelor economiei naționale.

Împotriva reglementărilor monopoliste

● *Revista* INTERECONOMICS *nr. 1,2, ian. feb. 1977, publică articolul* Proposals for a New Order for the Commodity Markets (*Propuneri referitoare la o nouă ordine a piețelor de mărfuri), de Richard Senti. Se apreciază că sistemul comerțului internațional se străduiește să găsească soluții pentru exportatori, dar nu apără interesele cumpărătorilor, proclamă clauza națiunii celei mai favorizate, fără a se atinge de problema țărilor celor mai dezavantajate. După autor, o nouă ordine, orientată spre stabilizarea comerțului internațional de materii prime, trebuie să cuprindă următoarele elemente : obligația fiecărei țări de a livra sau a cumpăra resurse la un nivel cel puțin egal cu o cîtime, stabilită de comun acord, din livrările sau cumpărările anterioare ; stabilizarea prețurilor de export printr-un sistem care să absoarbă marile fluctuații de prețuri pe termen scurt, fără a impieta asupra tendințelor pe termen lung; crearea unor stocuri tampon care să dea posibilitate, atît țărilor producătoare, cît și celor consumatoare, să se achite de obligațiile lor externe sau interne. Actuala ordine a comerțului internațional nu este orientată — spune R.S. — împotriva prețurilor de monopol.*

Prof. emerit dr. doc.
MARIN A. LUPU

Prezență activă, dinamică, într-o perioadă de mari prefaceri sociale și politice, profesorul Marin A. Lupu a desfășurat de-a lungul vieții o bogată activitate științifică, didactică și publicistică materializată, în peste 150 de lucrări publicate.

Figura sa a rămas în conștiința generațiilor mai tinere și mai vîrstnice de economiști, îndeosebi prin activitata prodigioasă desfășurată de-a lungul a peste 50 de ani în cadrul Academiei de Studii Economice. Timp de aproape un deceniu prof. Marin Lupu a fost rectorul acestei instituții, aducînd o importantă contribuție la modernizarea planurilor de învățămînt, la legarea învățămîntului cu cercetarea și producția, la educarea generațiilor de economiști în spiritul dragostei față de patrie și partid, al unei profunde responsabilități față de sarcinile complexe ale construcției socialiste.

CORELAREA INDICATORILOR

(Urmare din pag. 23)

ce marchează trecerea la o altă etapă a corelației urmărite, cînd creșterea cantitativă se îmbină cu aceea calitativă.

Dar cantitativ cererea cunoaște anumite limite și apare o nouă etapă cînd pe prim plan se situează exclusiv îmbunătățirea calității produselor.

În final, în urma schimbărilor structurale în nevoia socială sau datorită apariției unor produse conceptual noi, cele depășite dispar.

Datorită acestor etape pe care le parcurge un produs, indicatorii, prin care se exprimă valoarea de întrebuințare și valoarea, nu au aceeași importanță pe întreaga perioadă a existenței sale. Rolul și importanța indicatorilor sînt determinate de acele schimbări care au loc în nevoia socială. De exemplu, în condițiile cînd aspectele cantitative au prioritate, au o importanță mai mare acei indicatori de calitate care vizează acoperirea volumului nevoilor. De exemplu, în cazul unei mașini este vorba de indicatori cum sînt : capacitate și randament. Iar, în condițiile cînd aspectele calitative se situează pe prim plan, capătă importanță o altă categorie de indicatori pentru care este caracteristic faptul că de regulă nu pot fi convertiți în forme cantitative. În acest sens se pot aminti indicatorii estetici, ergonomici, apoi mentenabilitate, fiabilitate sau consumurile specifice de energie, materie primă etc.

Analizînd din punctul de vedere exprimat mai sus, situația concretă la Întreprinderea „Unirea“ Cluj-Napoca, privind dinamica volumului producției fizice și a calității produselor exprimate cu ajutorul indicatorului capacitate, constatăm că întreprinderea a acționat pe ambele direcții în vederea satisfacerii cît mai complete a cerințelor economiei naționale.

Din situația prezentată în tabelul nr. 3 rezultă că întreprinderea a mărit volumul producției fizice și concomitent, creșterea calității produselor s-a materializat în sporirea unităților de valoare de întrebuințare, ceea ce a făcut posibilă consemnarea calității prin cantitate. De aici rezultă și necesitatea de a selecta și stabili anumiți indicatori specifici fiecărei întreprinderi.

Pe baza acestor constatări se poate considera că nevoia socială se confundă — desigur numai în linii generale — cu indicatorul calitativ principal al mașinii, respectiv cu capacitatea mașinii și că, în ultima instanță, contează cuantumul total de capacitate a cărui dinamică a rezultat atît din procentul de creștere a producției fizice cît și din cel al capacității utilajelor (vezi tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Dinamica unor indicatori fizici în procente

Felul mașinii	Tipul de mașini	Cantitatea fabricată — media anilor — — N —	Capacitatea — C —	Cuantumul total de capacitate — Q — (N.C. = Q)
Războiul de mătase	A.M.	100	100	100
Mașina de filat bumbac	4 Fi	100	100	468
	F.B.	212	133	283
Carda de bumbac	C	100	100	100
	3 C	188	400	752

Iată de ce **punctul de pornire în stabilirea sarcinilor de producție pentru o serie de întreprinderi ar trebui să îl constituie nu volumul producției în unități fizice sau în expresie valorică — ci volumul total al nevoilor, cuantificate cu ajutorul indicatorilor fizici, exprimat în unități de valoare de întrebuințare, care urmează să fie acoperite. În acest mod unitățile economice ar avea posibilitatea de a optimiza raporturile dintre creșterea cantitativă și calitativă a producției în vederea realizării sarcinilor, în funcție de resursele existente, nivelul tehnic, preferința consumatorilor interni și externi etc.**

În concluzie se poate susține că o serie de factori economici, cum sînt : costul de producție, prețul rata rentabilității, beneficiul etc. nu sînt încă utilizați la nivelul posibilităților și cerințelor în vederea îmbunătățirii calității produselor. Cu atît mai mult acum, cînd calitatea produselor capătă o importanță tot mai mare, se pune problema calculării costurilor, beneficiului, prețului etc. nu numai pe produse sau pe total producție — ceea ce este desigur absolut necesar —, dar și pe unitate de valoare de întrebuințare. De asemenea, întreaga activitate de planificare, în care punctul de pornire este nevoia socială, trebuie să se sprijine, în egală măsură, pe cele două laturi ale producției, cantitatea și calitatea, în vederea stabilirii unei corelații optime de creștere a eficienței economice.

Materialele de construcții

(Urmare din pag. 15)

derile Centralei materialelor de construcții se preconizează ca, printr-o mai bună folosire a timpului normal de muncă și a utilajelor, productivitatea muncii pe angajat să crească în acest an cu 7% față de 1976.

În întreprinderile producătoare de ciment se acordă o atenție mare *menținerii unor consumuri normale și respectării normelor de energie și combustibil la fabricarea cantităților suplimentare de ciment.* În prezent, producția de ciment a țării noastre se obține în proporție de 30% prin procedeul așa-numit „umed“, iar restul de 70% prin procedeul „uscat“, acesta din urmă fiind procedeul modern, de viitor. Dat fiind că, la procedeul „umed“, consumul energetic este mai ridicat cu 50—60% față de procedeul „uscat“, preocuparea de căpetenie constă în crearea condițiilor și luarea tuturor măsurilor care să conducă la obținerea, în exclusivitate, a producției suplimentare de ciment numai în acele întreprinderi care folosesc procedeul „uscat“.

ANGAJAMENTELE luate și sarcinile suplimentare stabilite sînt în plin proces de îndeplinire, rezultatele obținute în cadrul unor întreprinderi de materiale de construcții confirmînd cert acest lucru. Astfel, la Combinatul de lianți și azbociment din Tîrgu-Jiu, în zilele de 7 și 8 martie s-au produs peste plan 1500 tone ciment și 120 tone var. De asemenea, Combinatul de lianți și azbociment din Medgidia a produs în plus, pe data de 8 martie, 1300 tone ciment, iar Întreprinderea de produse ceramice din Jimbolia a realizat suplimentar, în 6 și 7 martie, 100 000 țigle și 185 000 cărămizi și blocuri ceramice etc.

Acestea sînt, desigur, doar cîteva exemple din multele care se pot da. Așa cum decurg lucrurile, există toate premisele ca producțiile suplimentare de materiale de construcții solicitate urgent de economia națională, să fie realizate și depășite.

Accelerarea dării în funcțiune

(Urmare din pag. 16)

crări de construcții-montaj planificat pe primele 2 luni ale anului este o consecință directă și a modului cum au înțeles să acționeze și să-și respecte obligațiile o serie de furnizori, unii dintre ei — ca, de exemplu, Întreprinderea de mașini grele București — chiar în calitatea de beneficiari ai investițiilor respective. Această din urmă întreprindere nu a livrat o serie de stîlpi metalici necesari construcției halei de forjă, fapt ce a provocat o serioasă rămînere în urmă a planului de investiții, pe luna ianuarie. Cu mari întîrzieri a livrat construcția metalică pentru această investiție și Întreprinderea de construcții metalice din Caransebeș. O altă cauză a fost aceea că în unele locuri — ca, de exemplu, la Întreprinderea „23 August“ și Întreprinderea de mașini-unelte și agregate din București — nu au fost eliberate din timp amplasamentele pentru realizarea noilor investiții.

ACCELERAREA ritmului de lucru pe șantiere, montarea utilajelor stocate, îndeplinirea și depășirea planului atît la construcții cît și la livrarea utilajelor impun ca organizațiile de construcții să-și organizeze de așa manieră activitatea încît să obțină rezultate cît mai bune. Din noianul de probleme cu care este confruntat constructorul în activitatea sa în această lună și în perioada imediat următoare, **se cer selectate și acordate priorități celor ce se dovedesc a fi cu adevărat hotăritoare pentru realizarea exemplară a planului de investiții.**

O mare atenție se cere acordată **funcționării neîntrerupte a tuturor utilajelor de construcții și asigurării pieselor de schimb pentru a se evita opririle neplanificate ale acestora.** În același timp, se impune **utilizarea cît mai din plin a timpului de lucru al constructorilor,** respectarea riguroasă a disciplinei în muncă, evitarea oricăror pierderi de timp, care pot impieta asupra creșterii productivității muncii și, deci, asupra ritmului de lucru. Alături de întărirea disciplinei în muncă, se cere mărită răspunderea pentru **calitatea lucrărilor, pentru modul în care sînt folosite și gospodărite materialele de construcții.**

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Comerțul internațional: perspective pe 1977

DUPĂ evaluările experților de la „Japan External Trade Organization", în cursul acestui an volumul schimburilor externe ale țărilor nesocialiste va cunoaște o creștere relativ moderată — respectiv cu circa 6% la export și cu ceva mai puțin de 6% la import, față de nivelul anului 1976. Dacă în ceea ce privește exporturile cel mai înalt ritm (de 8%) urmează să-l înregistreze țările în curs de dezvoltare producătoare de petrol, se estimează că aceleași țări vor cunoaște și cel mai lent ritm de extindere a importurilor față de anul trecut. Diferențierea ritmului de expansiune a schimburilor între diversele grupuri de țări este puternic influențată de modificarea prețurilor pe piața mondială, la o grupă de mărfuri sau alta. Astfel, de pildă, în perioada 1970—1977 exporturile țărilor în curs de dezvoltare sporesc (în prețuri curente) de 6,7 ori, iar exporturile celorlalte țări în curs de dezvoltare de numai 2 ori.

	Exporturi în 1977			
	în prețuri curente		în prețurile anului 1970	
	miliarde dolari	creșterea față de 1976	miliarde dolari	creșterea față de 1976
Total mondial	1 111,0	114,0	492,6	107,7
Din care :				
Țările C.E.E.	367,9	114,8	180,6	108,2
S.U.A.	131,1	114,8	68,3	108,4
Japonia	75,9	114,6	39,6	109,6
Alte țări capitaliste industriale	154,6	113,9	71,9	106,5
Țările producătoare de petrol	153,3	113,9	22,8	105,4
Alte țări în curs de dezvoltare	124,7	111,8	61,5	107,7

EVOLUȚII MONETARE

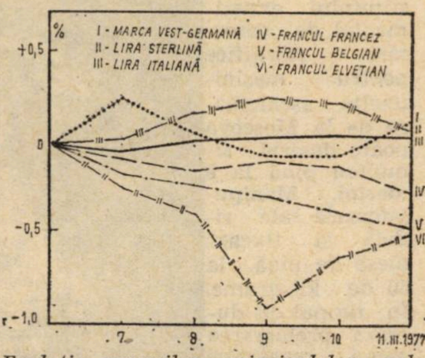

Evoluția cursurilor principalelor valute vest-europene în perioada 7—11.III.1977, luînd ca bază de comparație cursul dolarului S.U.A. din ziua de 4.III.1977

Redresarea ușoară a **dolarului S.U.A.** față de majoritatea valutelor occidentale a caracterizat perioada 7—11 martie a.c. În ciuda scăderii în ultimul timp a masei monetare în circulație și a continuării scăderii dobînzilor la intern, dolarul a cîștigat din terenul pierdut anterior, mai ales datorită factorilor negativi care au acționat asupra celorlalte valute.

Francul elvețian a continuat să fie supus atacurilor „à la baisse", cu toate că dobînzile la depozitele în euro-franci au crescut. Moneda elvețiană s-a depreciat la un moment dat cu aproape 1% — pe 9 martie — față de sfîrșitul perioadei trecute, respectiv la 2,5680 franci pentru 1 dolar, comparativ cu 2,5450 franci. Perspectivele economiei elvețiene în acest an — mai ales cele privind ritmul inflației și situația balanței de plăți — ca și existența unui decalaj încă destul de mare între dobînzile la depozitele în eurofranci elvețieni și cele în alte eurovalute, continuă să acționeze nefavorabil asupra cursului francului pe piețele valutare.

Lira sterlină, în ciuda noii reduceri a dobînzii minime de împrumut de către Banca Angliei de la 12% la 11% — măsură luată de autorități în încercarea de a înviora economia —, a terminat intervalul la un nivel aproximativ egal cu cel de la începutul lui, respectiv 1,7150 dolari pentru 1 liră sterlină.

Francul francez s-a depreciat în perioada analizată cu circa 0,3% ca urmare și a faptului că dobînzile pe piața monetară franceză au scăzut cu circa 0,25—0,375%, în funcție de perioadă.

Valutele din **„șarpele" valutar vest-european** s-au depreciat și ele ușor față de dolarul S.U.A., cu excepția mărcii vest-germane, care cota la sfîrșitul perioadei 2,3940 mărci pentru 1 dolar, față de 2,3970 mărci cu o săptămînă în urmă, în timp ce **lira italiană** a oscilat în jurul nivelului de 885 lire pentru 1 dolar.

Dintre valutele extraeuropene, de menționat sînt : **dolarul canadian,** care a continuat să se deprecieze față de dolarul S.U.A., cotînd la un moment dat 0,945 dolari S.U.A. pentru 1 dolar canadian (0,956 în perioada anterioară), și **yenul japonez** care s-a repreciat în acest interval cu peste 0,3% (281 yeni pentru 1 dolar la sfîrșitul intervalului, față de 282 yeni la începutul lui), deși taxa scontului în Japonia a fost redusă, fiind în prezent de 6%.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au avut evoluții contradictorii : staționare la cele în euromărci vest-germane (4 7/8%), în ușoară scădere la eurodolari (de la 5 11/16% la 5 5/8%), în timp ce cele la eurofranci elvețieni au crescut (de la 2 15/16% la 3 7/16%).

Prețul aurului la Londra, după o creștere la începutul perioadei, a scăzut ușor spre sfîrșitul acesteia, al doilea fixing din 11 martie stabilindu-se la 146,30 dolari/uncie.

Dumitru LUNGU
Gheorghe MUNTEAN

Instabilitate pe piața neferoaselor

ÎN ULTIMA perioadă, datorită cererii slabe pentru nichel, prețurile la acest metal, utilizat în producția de oțeluri aliate au scăzut pe piața mondială, în condițiile acumulării unor stocuri considerabile la cele mai de seamă firme producătoare. Se consideră că înviorarea cererii și majorarea prețurilor la nichel nu vor avea loc, după toate probabilitățile, decît de la începutul anului viitor.

Pe fondul creșterii cererii și al nivelului scăzut al stocurilor de concentrat de wolfram, prețurile la acest produs au urcat în ultimul timp, situație care are șanse să se mențină în tot cursul anului 1977.

În ceea ce privește platina, după oscilația cererii și a prețurilor la acest metal în cursul anului 1976, tendința din acest an rămîne incertă, fiind dependentă în primul rînd de evoluția industriei de bijuterii din lume și a economiei S.U.A. În cercurile de specialitate, se estimează, totuși, că cererea pentru platină se va înviora către sfîrșitul acestui an.

Producția mondială de grîu

PRODUCȚIA mondială de grîu în acest an va fi inferioară celei record din 1976, care a fost de 411,2 milioane tone, (+16,8% față de 1975), estimează ultimul raport al Consiliului internațional al grîului dat publicității la Londra. Recordul precedent al producției mondiale de grîu era de 371 milioane tone și data din 1973. Evoluția prevăzută pentru anul în curs este pusă în legătură cu nivelul ridicat al stocurilor și cu scăderea prețurilor înregistrată în 1976, care au generat tendința agricultorilor din unele țări mari producătoare de a dezvolta producția altor cereale. În S.U.A., de pildă, terenurile însămînțate cu grîu de iarnă sînt cu 7% mai reduse decît în sezonul precedent. Scăderea producției este atribuită într-o serie de țări și condițiilor climatice nefavorabile.

Anglia: schimburi cu țările socialiste

CONFORM datelor publicate de Ministerul comerțului din Anglia, privind schimburile comerciale cu o serie de țări socialiste, volumul acestora a cunoscut o creștere sensibilă anul trecut, îndeosebi în ceea ce privește importurile britanice. Dintre țările menționate în tabelul alăturat, un ritm mai înalt de extindere a comerțului reciproc cu Anglia au înregistrat în 1976 Cuba, R.D.G., U.R.S.S. și România.

Comerțul britanic cu :	Milioane lire sterline	Creșterea față de 1975 (%)
U.R.S.S.	907.3	47
Polonia	343.7	16
R. P. Chineză	155.2	11
Cehoslovacia	130.3	18
R. D. Germană	105.1	47
România	98.7	30
Ungaria	80.3	14
Cuba	68.5	58
Bulgaria	34.2	10
R. P. D. Coreeană	2.3	10

Mașini-unelte deservite de roboți

ROBOTUL creat în cadrul Institutului experimental de cercetări științifice pentru mașini-unelte așchietoare de la Moscova poate deservi simultan pînă la 8 mașini. Manipulatoarele sale ridică și fixează piese de pînă la 50 de kilograme. În timpul cît durează prelucrarea piesei respective robotul fixează piese noi la alte mașini. Memoria sistemului de dirijare al robotului cuprinde ordinea fixării pieselor pentru prelucrare, iar senzori speciali controlează precizia executării operațiilor de către robot. Pentru ca mașina-unealtă să înceapă să funcționeze, acesta emite un semnal electric.

Mașini de felul celor de mai sus vor putea înlocui pe muncitori la liniile și în întreprinderile automatizate, în Uniunea Sovietică fiind prevăzută începerea încă în actualul plan cincinal a producției de serie de roboți industriali.

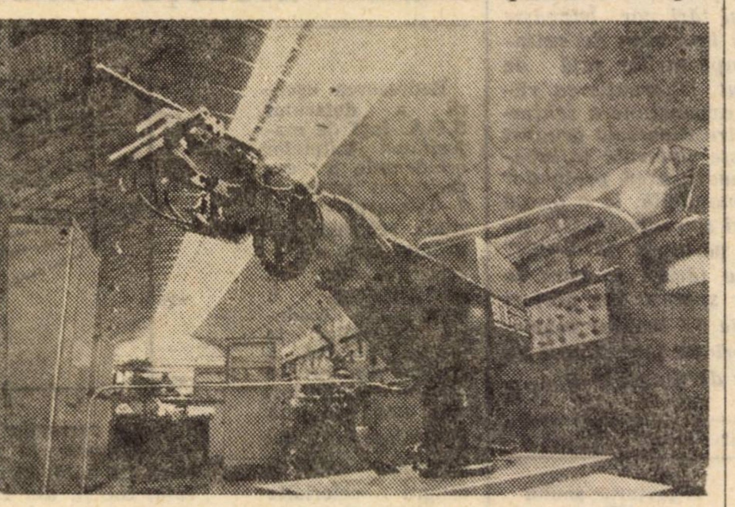

În ilustrație — un asemenea robot, deservind două mașini-unelte la întreprinderea „Electrosila“ din Leningrad.

R. D. G. : creșterea nivelului tehnic și productivitatea muncii

CA ȘI ÎN ALTE țări socialiste, în R.D. Germană creșterea productivității muncii prin ridicarea nivelului tehnic al producției rămîne una din principalele preocupări ale conducerii în economie. După cum relatează revista *Einheit* (nr. 12/1976), între anii 1955 și 1975 productivitatea muncii în industrie (pe un muncitor productiv) a sporit cu 379% ; în ceea ce privește creșterea gradului de înzestrare tehnică a muncii, dacă în anul 1955 pe un lucrător ocupat în producția materială reveneau 21 088 mărci fonduri fixe, în 1975 valoarea acestora era de 57 595 mărci.

În agricultură, înzestrarea tehnică crescîndă, mecanizarea complexă a muncii au accentuat gradul de industrializare a acestui sector. În unitățile fruntașe, profilate pe producția vegetală, fondurile fixe pe un lucrător reprezintă azi, în medie, 60—80 000 mărci iar în centrele agrochimice — pînă la 200 000 mărci. În felul acesta s-au realizat valori care egalează sau depășesc chiar pe cele înregistrate în industrie (în 1975 fondurile fixe revenind la un lucrător reprezentau, pe întreaga industrie, 74 451 mărci).

„Recuperarea căldurii — o problemă de interes național“

ÎN FAȚA perspectivei creșterii costului energiei, preocuparea pentru utilizarea resurselor energetice secundare sporește pretutindeni pe glob. Recent, în Franța, Ministerul industriei și cercetării științifice a adoptat noi măsuri destinate să înmulțească utilizările căldurii care poate fi recuperată de la centralele electrice (în special de la cele nucleare) și de la instalații industriale. În cazul centralelor electrice aceste resurse secundare erau estimate în 1975 la 14 mil. tone echivalent petrol, cu perspectiva de a reprezenta 47 mil. tone în 1985. Spre comparație, consumul de energie primară (cel mai adesea păcură) pentru încălzirea clădirilor totalizează, pe ansamblul Franței, 50 mil. t.e.p. (70 mil. tone în 1985).

Se apreciază că la nivelul anului 1985 resursele energetice secundare recuperate ar putea reprezenta 2 mil. t.e.p., adică aproape 1% din consumul total de energie primară al Franței. „Recuperarea căldurii este o problemă de interes național și ea este foarte adeseori posibil de realizat“, a declarat ministrul francez al industriei, Michel d'Ornano, prezentînd noile măsuri.

Informatica în economia cehoslovacă

INFORMATICA pătrunde rapid în toate sectoarele economiei R. S. Cehoslovace ; după cum informează agenția *Pragopress*, la începutul acestui an în țară funcționau peste 500 de calculatoare electronice, numărul lor urmînd să se dubleze pînă la finele actualului cincinal. Pe lîngă tipurile de calculatoare fabricate în țară, tipuri mai puternice sînt importate din alte țări socialiste. Calculatoarele sînt utilizate pentru ținerea evidenței desfacerilor în rețeaua comerțului interior, pentru gestiunea directă a producției, calculul salariilor sau ținerea evidenței statistice în unitățile industriale, pentru efectuarea calculelor tehnico-științifice ș.a.

Totodată, Cehoslovacia exportă mașini pentru prelucrarea cartelelor perforate precum și unități periferice, iar în cursul acestui an — odată cu trecerea la fabricarea în serie a calculatoarelor de tipul ARITMA 2030 (din generația așa-zisă „a treia și jumătate“) — va deveni și furnizoare de asemenea calculatoare în alte țări.

Structuri în prefacere în transporturi

PONDEREA unor mijloace de transport în ansamblul transporturilor de mărfuri precum și în cele de persoane s-a modificat uneori simțitor de două decenii încoace. Aceasta este una din concluziile principale ce se desprind din graficul care înfățișează evoluția transporturilor într-o țară cu economie dezvoltată cum este R.F. Germania. În ceea ce privește mărfurile, participarea autocamioanelor de exemplu a crescut în perioada 1960—1977 de la 1/3 la aproape jumătate din volumul transportat. Se mai remarcă creșterea ponderii conductelor în transportul mărfurilor și a ponderii transportului aerian în cadrul deplasării persoanelor.

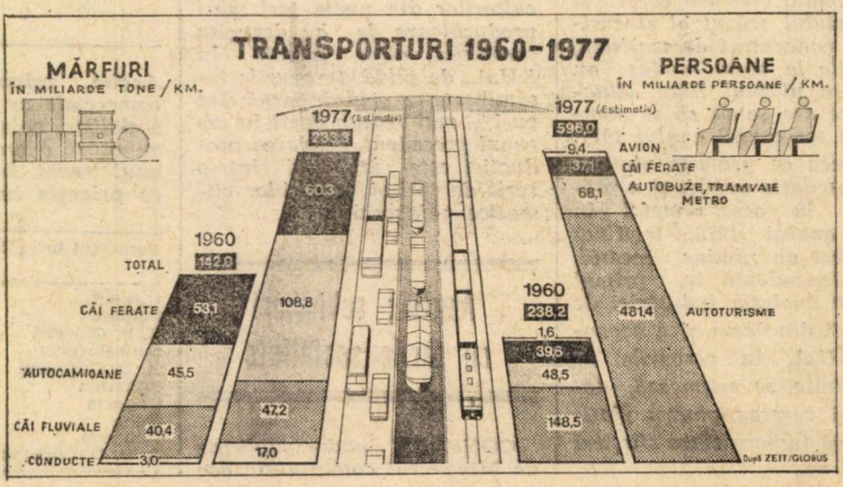

După ZEIT/GLOBUS

DATE DE PROGNOZĂ

Restructurări în balanța energetică

O PROBLEMĂ care continuă să preocupe pe specialiştii din toată lumea este asigurarea pe termen lung a satisfacerii necesarului crescînd de energie al omenirii. Printre prognozele elaborate în acest sens se numără şi cea publicată sub egida Organizației Internaționale a Muncii ; cuprinzînd vastul interval de timp pînă la finele celui de-al doilea secol al următorului mileniu, prognoza ține seama atît de perspectivele epuizării treptate a purtătorilor fosili de energie, cît şi de cele ale mobilizării — sub efectul progresului tehnico-ştiinţific — a unor noi resurse de energie.

Se apreciază că dintre purtătorii fosili de energie, numai cărbunele va deține în continuare, în întreaga perioadă examinată (vezi tabelul), un loc important în balanța energetică mondială, înregistrînd un oarecare declin către anul 2000 şi un reviriment în următorul secol şi jumătate. Utilizarea sa sporită va fi impusă de reducerea rolului petrolului şi gazelor naturale, a căror pondere — în urma epuizării treptate a zăcămintelor — va deveni neglijabilă pînă la jumătatea secolului următor.

Energia nucleară, în expansiune continuă (îndeosebi în a doua jumătate a secolului următor, datorită utilizării pe scară largă a reactorilor cu neutroni rapizi şi mai ales a fuziunii nucleare), va ajunge să asigure mai mult de jumătate din necesarul mondial de energie. În ceea ce priveşte energia hidraulică, aceasta îşi va reduce ponderea în deceniile viitoare pe măsura epuizării potențialului hidroenergetic amenajabil, menținînd-o apoi la un nivel aproape constant.

Cît despre „noile" surse de energie — cea solară şi cea geotermală —, utilizarea lor desfăşurată este previzibilă doar către mijlocul secolului viitor, ele urmînd să acopere, apoi, între o zecime şi o şesime din necesarul mondial de energie.

N. P.

Purtătorul sau tipul de energie	1980	1990	2000	2050	2100	2150	2200
Cărbune	27,0	27,5	21,7	26	27	28	20
Petrol	36,5	28.3	21.3	—	—	—	—
Gaze naturale	17,4	13,0	13,1	—	—	—	—
Energie nucleară	8,7	21,7	35,2	34	56	58	58
Energia hidraulică	10,4	9,5	8,7	2	3	4	4
Energia solară	—	—	—	6	11	6	13
Energia geotermală	—	—	—	2	3	4	5
Total mondial*	100,0	100,0	100,0	100**	100	100	100

* Pînă în anul 2000 (inclusiv) — ponderi în producția de energie, în perioada următoare — ponderi în balanța energetică. ** Inclusiv nisipurile şi şisturile bituminoase (30%).
Sursa :Coal Mines Committee. 10-th session, Geneva,1976. General report.

Cum se pot copia documente de dimensiuni mari pe o maşină de dimensiuni mai mici

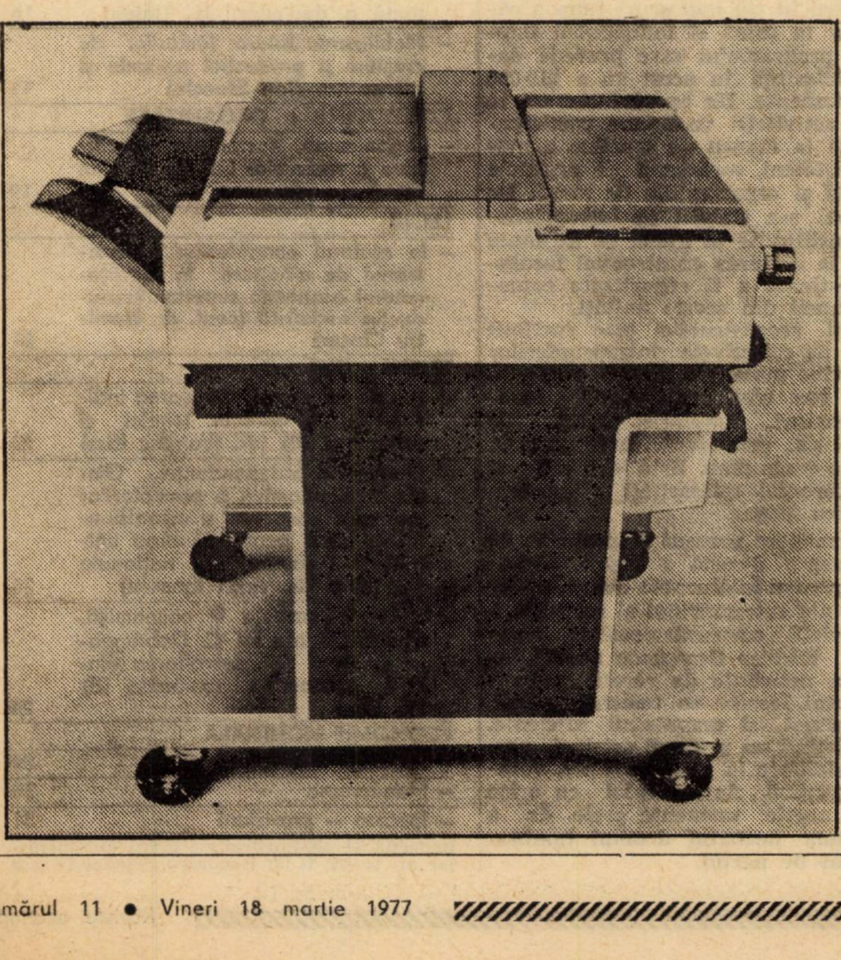

În acest scop vă prezentăm maşina silențioasă XEROX 3103, de construcție compactă.

Este o maşină de mici dimensiuni care poate copia însă documente de dimensiuni mai mari decît în mod obişnuit. De exemplu, XEROX 3103 poate copia documente de dimensiuni pînă la 356 mm × 457 mm.

Reproducerile sînt de o calitate excepțională, fiind reproduse foarte clar chiar semitonurile şi liniile din desene.

Maşina 3103 copiază pe hîrtie obişnuită, netratată, cu viteza de 20 de copii pe minut.

Pentru a copia listinguri (imprimante) de calculator, diferite documente, planuri arhitecturale etc., maşina XEROX 3103 este perfectă.

RANK XEROX

Camera de prezentare RANK XEROX
Hotel Bucureşti,
str. Edgar Quinet 1
etaj II, ap. 29
tel. 16. 60. 14.

PUBLICOM

FONDUL LOCATIV

(Urmare din pag. 3)

situației blocurilor afectate, a rezistenței lor, precum și pentru consolidare, în vederea refacerii lor, pentru a le face apte de locuit. Cele mai bune cadre de cercetare, proiectare, din învățămîntul superior de construcții, din unitățile de execuție participă la aceste analize, dînd soluții directe, elaborînd proiecte pentru lucrările care să asigure redarea stabilității clădirilor periclitate. Au fost alcătuite echipe speciale de intervenție, din meseriași pricepuți, puse sub conducerea unor cadre tehnice cu experiență; se dirijează cu maximă urgență materialele imediat necesare.

Pentru moment, se consolidează chiar și clădirile ce vor fi demolate ulterior, într-un timp cît mai scurt, pentru ca prin prăbușire să nu afecteze imobilele învecinate. În cursul acestei activități se urmărește recuperarea cu maximum de grijă a materialelor utile în vederea refolosirii lor.

După cum a apreciat tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „datorită măsurilor ferme luate și muncii încordate, de zi și noapte, de ceas cu ceas, a întregului nostru popor, am reușit să înlăturăm în cea mai mare parte, în cîteva zile, urmările dezastrului provocat de cutremur. Desigur, mă refer la aspectele exterioare. Vom avea însă mult de muncit pentru a asigura repararea tuturor locuințelor, pentru a reface și reconstrui ceea ce s-a distrus“; „prin măsurile stabilite, într-o perioadă de circa 2 ani, vom putea reconstrui complet orașele și localitățile ce au avut de suferit“.**

RECONSTRUCȚIA locuințelor și celorlalte clădiri social-culturale distruse de cutremur, în special în municipiul București și în județul Teleorman, trebuie să nu afecteze **respectarea prevederilor planului în legătură cu satisfacerea nevoii generale de locuințe a populației.** Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a stabilit ca în București să se construiască suplimentar în acest an încă 5 000 de apartamente pentru soluționarea necesităților întregii populații sinistrate. Pentru ca realizarea apartamentelor respective să se poată încheia într-un timp cît mai scurt, organizațiile de construcții din județele neafectate de cutremur vor deplasa în Capitală unități care să ajute concret la înfăptuirea acestui obiectiv. Ținînd seama de faptul că și alte orașe au suferit avarii serioase, s-a stabilit suplimentarea planului de construcții de locuințe cu încă 10 000 de apartamente care vor fi realizate, în decurs de doi ani, în localități ca : Ploiești, Craiova, Roșiori de Vede, Alexandria, Buzău, Focșani, Tîrgoviște, Galați ș.a.

Deciziile conducerii de partid și de stat cu privire la reconstrucția fondului locativ, a localităților grav lovite de efectele cutremurului au în vedere ameliorarea în continuare a compoziției și funcțiunilor acestora, potrivit principiilor urbanismului socialist.

Orașul Zimnicea va fi refăcut integral, ca un centru urban model. În acest scop, se vor construi circa 3 500-4 000 de apartamente (din care 2 000-2 500 încă în anul acesta), în blocuri precum și dotări social-culturale corespunzătoare — o casă de cultură, un cinematograf, două licee ș.a. De pe acum, un grup de proiectanți a trecut la întocmirea schiței de sistematizare a noului oraș, urmînd ca lucrările de construcție să înceapă neîntîrziat. Amplasarea în această localitate a noi unități industriale va asigura populației condiții mai bune de muncă.

Centrul orașului Alexandria, puternic avariat, va fi reconstruit în întregime, după proiecte validate de practică, remodelarea localității urmînd să se extindă apoi spre marginile acesteia. De asemenea, pe baza orientărilor practice, concrete ale secretarului general al partidului, va fi reconstruit și sistematizat centrul orașului Turnu Măgurele. Refacerea zonei centrale a municipiului Craiova va fi concepută în strînsă legătură cu problemele de sistematizare a orașului, prin implantarea unor clădiri cu o linie arhitecturală demnă de valoroasele tradiții locale, de anii construcției socialiste.

Problemele specifice reconstrucției în mediul rural sînt tratate în aceeași concepție integratoare, subsumate fiind liniei politice profund umaniste a apropierii treptate a satului de oraș. Astfel, s-a stabilit ca o serie de sate distruse să fie reconstruite — în perimetrul de sistematizare al comunelor respective — ca sate model, care să prefigureze perspectiva modernizării și sistematizării localităților rurale. Aici vor fi înălțate o parte din cele 10 000 de locuințe ce vor fi construite, suplimentar față de plan, în satele ce au avut de suferit în mod deosebit de pe urma cutremurului.

Sub conducerea comitetelor județene de partid, a consiliilor populare județene, în celelalte localități care au avut mai puțin de suferit s-a intensificat activitatea pentru realizarea planului dezvoltării fondului de locuințe din acest an, care a fost suplimentat înainte de producerea cutremurului și pe baza căruia se vor putea rezolva problemele familiilor sinistrate.

Sînt necesare în continuare măsuri ferme pentru grăbirea ritmului de lucru pe șantierele de locuințe, în scopul recuperării în cel mai scurt timp a rămînerilor în urmă și îndeplinirii integrale a programului care prevede darea în folosință în acest an a 210 000 de apartamente. Un aport însemnat la această activitate va aduce participarea largă la munca pe șantiere a masei de cetățeni, mobilizați de organele de partid și organizațiile de masă. De asemenea, s-a stabilit ca întreprinderile și instituțiile să ajute, cu mijloace proprii, la grăbirea construcției locuințelor destinate a fi repartizate oamenilor muncii din aceste unități.

Frontul reconstrucției este sprijinit din plin de colectivele întreprinderilor care produc materiale de construcții — ciment, var, oțel, prefabricate, cărămizi, geamuri, tîmplărie, obiecte de instalații ș.a., prin livrări urgente, prin producție peste plan. Este încă o dovadă a vibrantei solidarități a întregului nostru popor.

Permanent prezent la posturile de conducere directă a luptei bărbătești pentru înlăturarea consecințelor grele ale cutremurului și normalizarea vieții economico-sociale, tovarășul Nicolae Ceaușescu așează întreaga activitate de reconstrucție a fondului locativ pe temeiul ordinii, disciplinei și organizării eficiente, imprimînd un profund spirit de responsabilitate la toate nivelele, voința unanimă de a depăși cu orice efort aceste momente grele, de a continua neabătut drumul luminos stabilit de partid.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 11 din 18 martie 1977

– Partidul – catalizatorul spiritului de solidaritate, omenie și al eroismului în muncă **(Maria D. Popescu)** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

Expresie a grijii partidului nostru pentru om și condițiile sale de viață

– Un obiectiv social prioritar : refacerea și dezvoltarea rapidă a fondului locativ **(Dan Condrea)** 2
– Preocupare constantă pentru buna satisfacere a cerințelor populației **(Ioan Georgescu)** 4

Mobilizarea tuturor resurselor pentru progresul economico-social al patriei

– Un amplu efort pentru ca unitățile chimice să lucreze la parametri ridicați **(B. Codru)** 6
– Prin mobilizare, organizare și eficiență : În industria minieră producții medii zilnice superioare **(Nicolae Săvoiu)** 8
– Mai buna utilizare a capacităților – rezervă importantă de obținere a unor producții suplimentare **(B. Vasile, P. Bogdan)** 9
– O cale de bază pentru accelerarea creșterii producției – sporirea productivității muncii **(Dan Popescu)** 11
– Autodotarea – un proces cu noi dimensiuni și semnificații economice **(V. Boescu, B. Pădure)** 13
– Un imperativ : sporirea substanțială a producției materialelor de construcții **(I. Soare)** 15
– Accelerarea dării în funcțiune a noilor obiective – resursă importantă a dezvoltării **(L. Țintea)** 16
– Mobilizarea tuturor factorilor de creștere a producției agricole și alimentare **(Ion Stanciu)** 17

CONDUCERE ● ORGANIZARE

– Organizarea, factor de valorificare a rezervelor interne **(Adrian Rusu)** 19

LECȚII

– În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Reproducția socialistă **(conf. dr. Dumitru Ciucur)** 21

TEORII ● IDEI

– Puncte de vedere. Corelarea indicatorilor de calitate, tehnici și economici (II) **(dr. Francisc Kiss)** 23
– Centenarul Independenței. Gîndirea economică a promotorilor români ai renașterii și umanismului în lupta pentru făurirea unității și independenței naționale (II) **(conf. dr. Virgil Ionescu)** 24
– Școli ● curente ● economiști. Contribuții ale lui C. Dobrogeanu-Gherea la dezvoltarea gîndirii economice românești (II) **(V. Ioța)** 26

ECONOMIE MONDIALĂ

– Tendințe – conjuncturi 29
– Mondorama 30
– Ipoteze – previziuni 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 13 69

TRUSTUL DE CONSTRUCŢII INDUSTRIALE BUCUREŞTI

cu sediul în str. Sfîntul Ioan Nou, nr. 21

in calitate de antreprenor general este realizatorul a numeroase obiective de mare însemnătate pentru economie.

Dintre acestea amintim doar cîteva :
marile combinate de ingrăşăminte chimice de la Turnu Măgurele şi Slobozia, cunoscutele platforme industriale cu zeci de fabrici şi uzine, la Tîrgovişte, Buzău, Slobozia, Călăraşi, Alexandria, Roşiorii de Vede, – sau dezvoltările în platrormele Dudeşti şi Popeşti Leordeni din Bucureşti şi, mai recent, noua platformă de la Zimnicea.

Adoptînd cele mai moderne tehnologii, constructorii T.C.I.B. au asigurat tuturor lucrărilor executate o rezistenţă deosebită la seisme fapt dovedit prin aceea că nici o construcţie T.C.I.B. n-a fost afectată în structurile de rezistenţă.

Calitatea lucrărilor executate pînă azi este o garanţie pentru orice activitate viitoare în construcţii, oricît de mari dificultăţi – de orice natură – ar implica o anumită investiţie.

Stabilitatea cadrelor de specialişti, ca şi a zecilor de mii de muncitori, constituie încă un factor de prestigiu al **TRUSTULUI DE CONSTRUCŢII INDUSTRIALE BUCUREŞTI.**

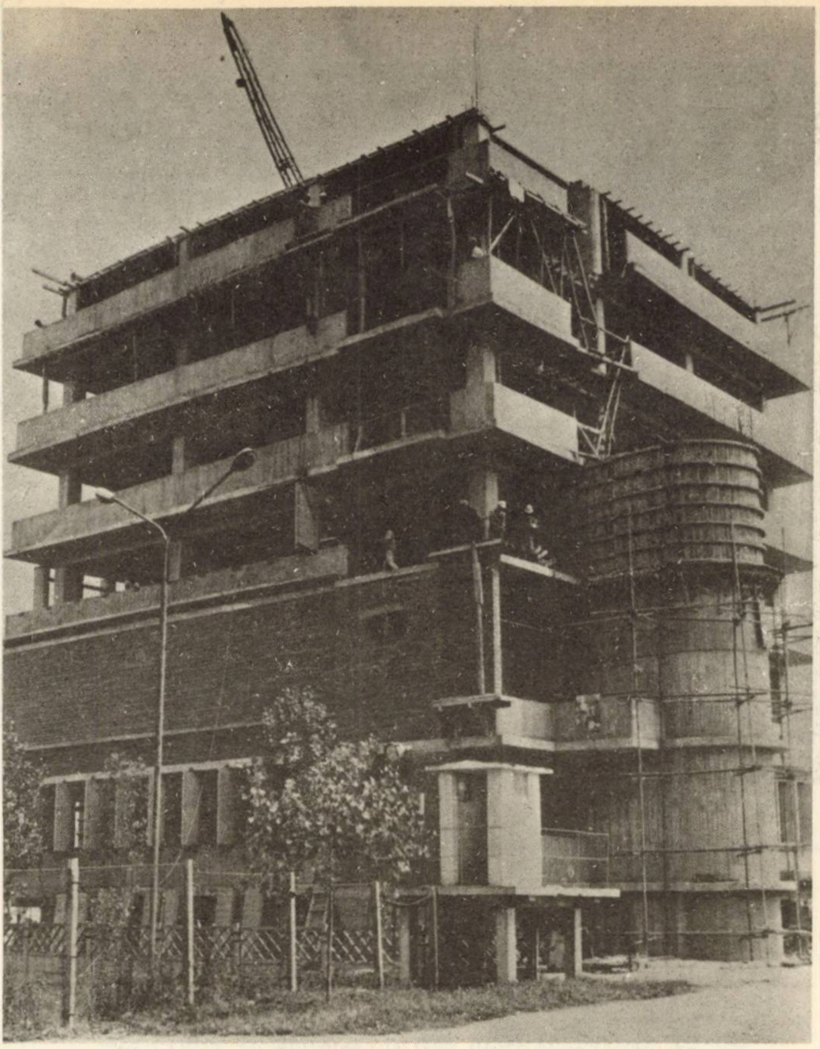

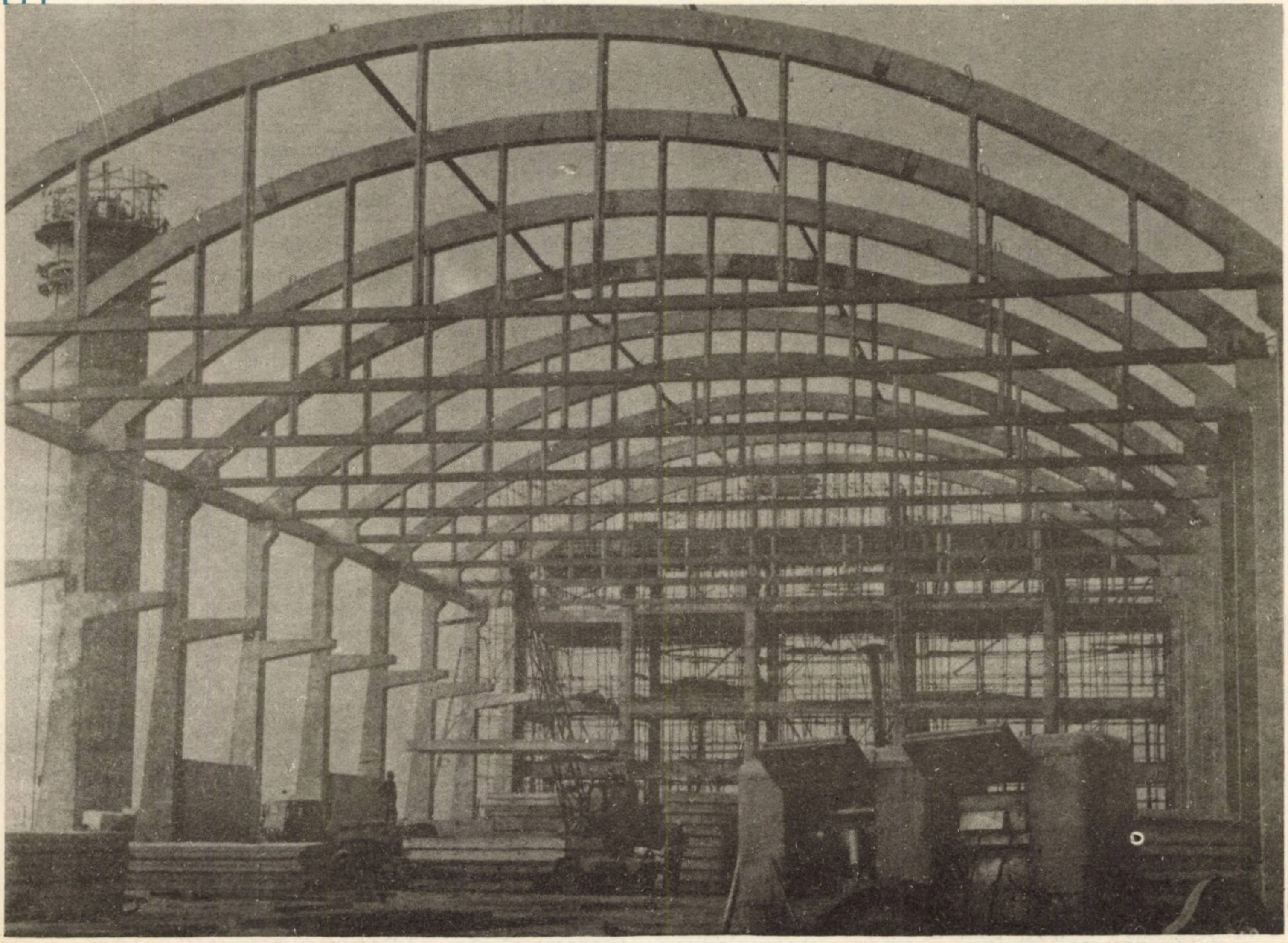

Complex meșteșugăresc

PRODUSE MEȘTEȘUGĂREȘTI
MOBILA

U.J.C.M. ALBA
strada Decebal nr. 2 – Alba-Iulia
Telefon 1 33 60 – 1 37 54

Stă la dispoziția dvs., atît în municipiul Alba-Iulia cît și în orașele din județ, cu unități care și-au cîștigat aprecierea clienților, punînd la dispoziție o gamă variată de articole produse de cooperația meșteșugărească.

Printre principalele produse putem enumera :

- confecții metalice pentru construcții industriale și civile
- prefabricate din beton pentru împrejmuiri (stîlpi, plăci), dale pentru pavaje și tuburi pentru canalizare
- împletituri din sîrmă cu diferite dimensiuni
- confecții pentru bărbați, femei și copii
- marochinărie, tricotaje și încălțăminte
- produse de artizanat din lemn
- țesături cu alesături specifice zonei munților Apuseni

1977 APR 18

Orașele județului unde cooperativele meșteșugărești își oferă serviciile sînt : Cugir, Sebeș, Teiuș, Aiud, Ocna Mureș, Blaj, Zlatna, Abrud, Cîmpeni.

În municipiul Alba-Iulia – U.J.C.M. – are la dispoziție diverse unități pentru deservirea clientelei :

- Frizerie – Coafură – Cosmetică – str. Primăverii nr. 1, str. Transilvaniei nr. 5.
- Atelier depanare radio, televizoare, în cadrul complexelor de deservire din : str. Primăverii nr. 1, str. Transilvaniei nr. 5.
- Secția centrală a spălătoriei chimice
- Pentru posesorii de autoturisme, unitatea din str. Clujului nr. 1, telefon 1 28 47, asigură operații complexe de reparații și revizii ale automobilelor.

În trecere prin Alba-Iulia, vizitați, de asemenea, magazinele de desfacere situate în str. Decebal nr. 2 la parterul sediului U.J.C.M., care pune la dispoziție o gamă variată de articole meșteșugărești.

AUTO
SERVICE

U.J.C.M. — ALBA
strada Decebal
nr. 2 — Alba-Iulia
Telefon: 1.33.60—1.37.54
Prefix — 968

Lei 5

D 646 HG

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

FORŢA ECONOMICO-SOCIALĂ A ORÎNDUIRII NOASTRE SOCIALISTE

Numărul 12 ● Vineri 25 martie 1977

> „În aceste momente grele, în această aspră încercare cu natura, poporul român s-a dovedit, ca în atîtea rînduri în trecut, ferm, hotărît să facă față tuturor greutăților. El și-a strîns și mai mult rîndurile în jurul partidului și a dat dovadă de o profundă maturitate politică, de o înaltă ținută cetățenească, de un adînc umanism — aceasta fiind dealtfel caracteristica dintotdeauna a fizionomiei morale a poporului nostru.“
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

CEL MAI IUBIT FIU AL ȚĂRII – LA POSTURILE DE COMANDĂ ALE OPEREI DE RECONSTRUCȚIE. Conducerii directe a acțiunilor de degajare a ruinelor, de consolidare a imobilelor avariate, secretarul general al partidului ii adaugă grija pentru viitoarea dezvoltare urbanistică a Capitalei. La consfătuirea de lucru cu specialiști in arhitectură și construcții, ce a avut loc marți la C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat indicații pentru inceperea unor vaste lucrări de reconstrucție, pentru accelerarea activității generale de sistematizare a Bucureștiului

FORȚA UNEI NAȚIUNI ÎN EPOPEEA RECONSTRUCȚIEI ȘI DEZVOLTARII. Țara cunoaște in aceste clipe o accelerare puternică a pulsului vieții. Intregul popor, amplu mobilizat pe șantierele reconstrucției și dezvoltării, își afirmă inaltele sale capacități și calități moral-politice

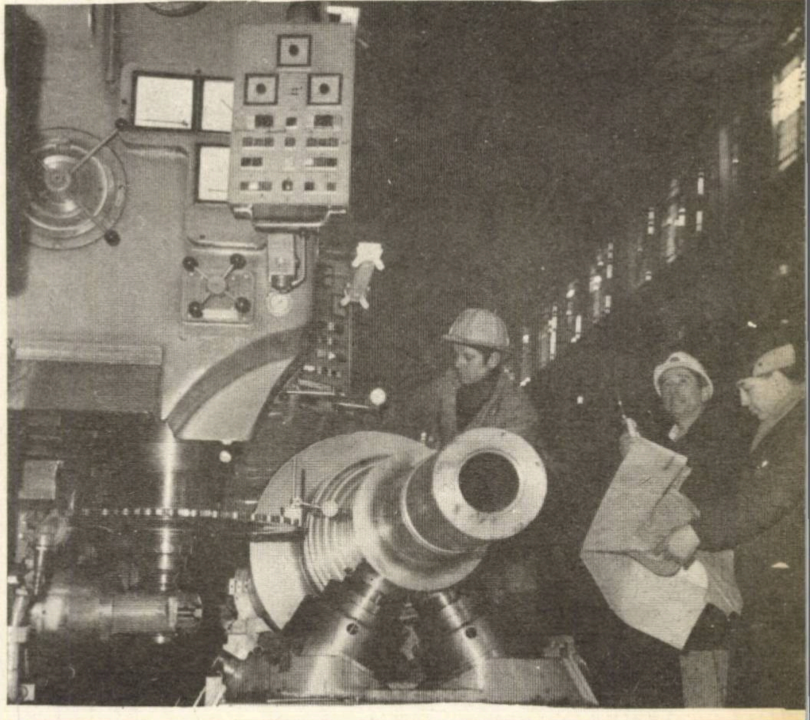

MAREA BĂTĂLIE. Oamenii muncii și-au inzecit eforturile lucrind in schimburi lungite, într-un singur impuls : realizarea exemplară a planului de dezvoltare econom socială

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, CENTRUL VITAL, FORŢA CONDUCĂTOARE A ÎNTREGII NOASTRE NAŢIUNI

S-AU SCURS doar trei săptămîni de la acea crîncenă seară de 4 martie, cînd, brutal, forţa stihinic dezlănţuită a pămîntului a întrerupt pentru moment munca noastră creatoare, a provocat daune uriaşe în vieţi omeneşti şi bunuri materiale. A întrerupt doar pentru moment, pentru că printr-o maximă încordare a tuturor forţelor sale, unindu-şi mai strîns rîndurile în jurul partidului comunist, poporul întreg a început o eroică muncă, o eroică luptă, pentru înlăturarea urmărilor cutremurului, pentru diminuarea pierderilor, pentru refacere. Zile şi nopţi bătălia a fost purtată concomitent pe multiple planuri fiind rezolvate, într-un timp extrem de scurt, probleme de o mare complexitate : salvarea fiecărei vieţi omeneşti — şi mijloacele enorme puse în acţiune pentru fiecare dintre ele demonstrează cît de mult preţuim noi viaţa, omul —, ajutorarea grabnică a sinistraţilor, degajarea zonelor cel mai grav afectate, buna aprovizionare a populaţiei, înlăturarea avariilor şi reintrarea rapidă a întreprinderilor în circuitul productiv, compensarea pierderilor în vederea îndeplinirii integrale a planurilor noastre de dezvoltare economico-socială. Rezultatele pe care le-am obţinut, cărora le-am fost şi le sîntem martori şi la a căror realizare am participat direct, sînt rodul eforturilor neprecupeţite, a muncii pline de abnegaţie, de dăruire, a poporului, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, sub conducerea dîrză, încercată, a Partidului Comunist Român. Şi de data aceasta, în clipele grele prin care am trecut, partidul comunist s-a afirmat concret, cu deosebită putere, ca forţa politică conducătoare a întregii noastre societăţi, indisolubil legat de interesele naţiunii şi urmat cu toată încrederea de întreaga naţiune, ca organizatorul tuturor victoriilor noastre. Pentru că este o incontestabilă victorie pe care am dobîndit-o în lupta grea purtată cu vitregia naturii faptul că într-un atît de scurt timp am putut să înlăturăm rănile cele mai grave provocate de cutremur, am putut să ne consacrăm eforturile, energiile pentru refacere, pentru recuperarea tuturor pierderilor suferite de economie şi de populaţie. Şi dacă aceasta a fost posibil, dacă pretutindeni s-a acţionat şi se acţionează energic, organizat şi eficient, cu calm şi disciplină, aceasta se datorește tocmai faptului că partidul comunist, imensă forţă conducătoare, capabilă să mobilizeze şi să organizeze energiile poporului să-l îmbărbăteze, să îi insufle curaj, puterea de a birui toate greutăţile, sentimentul încrederii în viitor, a fost în fruntea aprigei lupte, aşa cum a făcut, de fiecare dată în momentele grele.

În fiecare localitate, în fiecare întreprindere, la fiecare loc de muncă, organele şi organizaţiile de partid la fiecare nivel şi verigă, s-au constituit în adevărate state majore care au coordonat eforturile spre înfăptuirea sarcinilor celor mai arzătoare. Pretutindeni, activiştii de partid, comuniştii s-au aflat la datorie, în primele rînduri, acolo unde bătălia era mai grea, au mobilizat prin propriul exemplu, prin curaj şi abnegaţie, toate forţele din jurul lor. Odată mai mult, partidul s-a dovedit a fi centrul vital al naţiunii noastre şi aceasta şi-a dobîndit expresia cea mai elocventă, cea mai concretă, în activitatea permanentă, neobosită, a conducerii partidului, a Comitetului Politic Executiv, a secretarului general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** în deciziile de cea mai mare importanţă ce au fost adoptate.

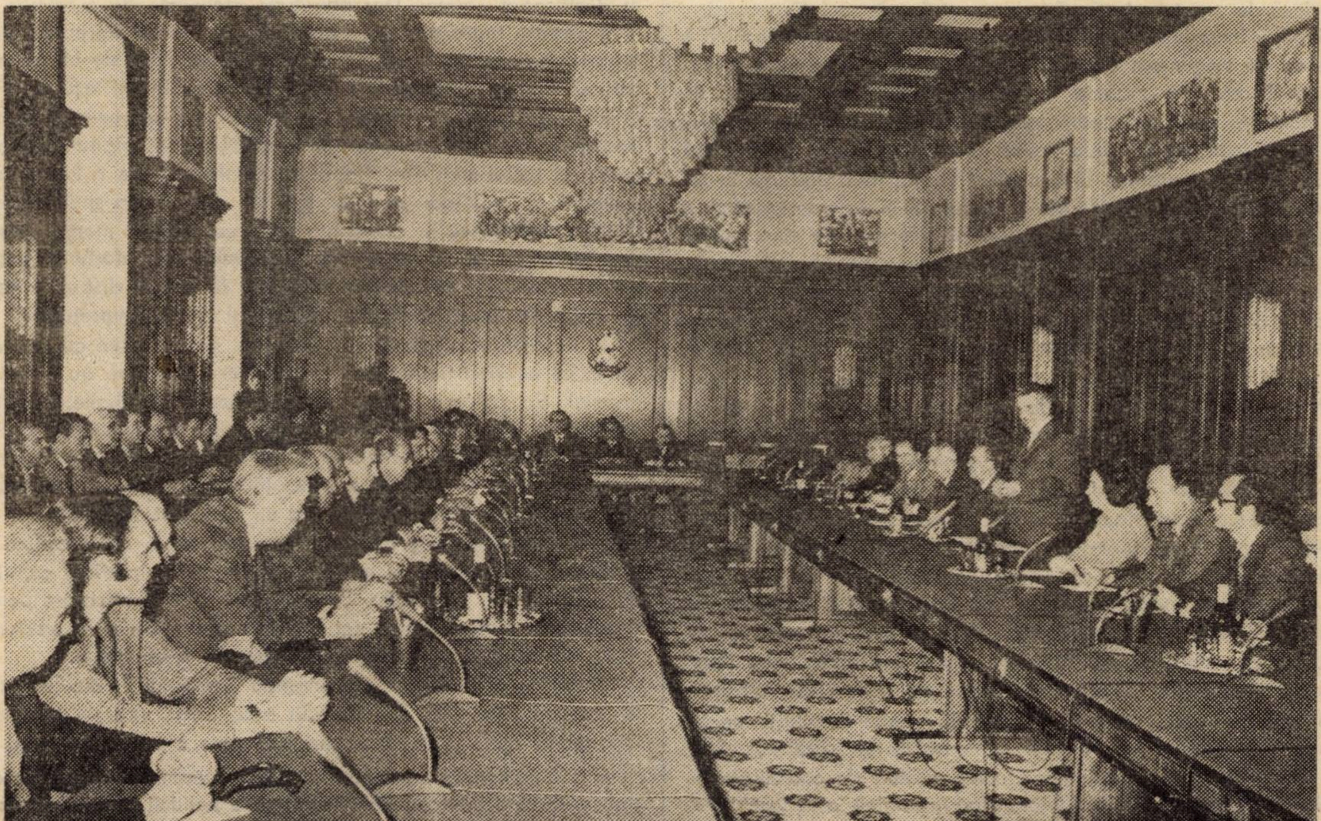

Prin stabilirea de către secretarul general al partidului a obiectivelor privind reconstruirea unor zone şi sistematizarea Capitalei, anul 1977 va intra în cronica ţării nu numai ca un an de grele încercări, ci şi de renaştere a Bucureştiului.

REÎNTORS GRABNIC, prezent în toate punctele grav lovite de cutremur din Capitală și din alte localități ale țării, în întreprinderi, în unități spitalicești și de învățămînt, prezent, cu temeritate, chiar în locuri expuse primejdiei, secretarul general al partidului a condus personal apriga bătălie care începea, a dat indicații concrete, a stabilit adevărate planuri de acțiune pentru salvarea vieților omenești, în primul rînd a vieților omenești, pentru recuperarea pierderilor și pentru refacere într-o nouă perspectivă, a controlat personal, în repetate rînduri, modul cum ele sînt aduse la îndeplinire. Cu fermitatea și exigența ce ii sînt caracteristice secretarul general a cerut să se acționeze cu tot mai multă intensitate, a criticat unele situații necorespunzătoare găsite pe teren. Primul și cel mai iubit fiu al poporului a dat și cel mai înalt exemplu de dîrzenie revoluționară, comunistă, de abnegație și de fierbinte patriotism, a insuflat prin vorba și fapta sa încredere și curaj, a înzecit, prin neistovita sa activitate, forțele întregului popor.

Ca o materializare a principiului muncii colective, un rol de cea mai mare importanță a jucat în acele zile grele Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., adevărat comandament suprem al bătăliei pe care am purtat-o. În ședințe zilnice, sub președenția secretarului general al partidului, care a fost în centrul prodigioasei activități desfășurată de conducerea partidului, Comitetul Politic Executiv a analizat cu atenție evoluția situației, progresele înregistrate în acțiunea generală pentru înlăturarea urmelor cutremurului, pentru diminuarea și recuperarea pierderilor. În funcție de această evoluție, de fiecare element nou care intervenea, conducerea partidului nostru a adoptat operativ măsurile care se impuneau, măsuri de mare complexitate și importanță, care prin rezultatele obținute, au dovedit capacitatea partidului de a face față oricărei situații, de a acționa științific, concret și eficient pentru organizarea, sincronizarea acțiunilor pe întregul teritoriu al țării.

În localitățile lovite de cutremur, organele și organizațiile de partid, constituite în comandamente de intervenție, au condus și au participat la toate acțiunile desfășurate pe plan local. Membri ai conducerii partidului, toți activiștii de partid, aflați permanent la fața locului au îndrumat și supravegheat îndeaproape întreaga activitate, au luat operativ măsurile necesare. Indiferent de profesie, muncitori, ostași, medici, profesori, studenți, membrii de partid au fost în centrul acțiunilor, coordonînd eforturile și mobilizînd forțele prin propriul lor exemplu, dînd dovada unui înalt spirit partinic, revoluționar, a unui fierbinte patriotism. Odată mai mult întregul popor s-a convins că partidul comunist este organic legat de viața și interesele sale, că, așa cum spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** dînd glas sentimentelor generale, **„Partidul Comunist Român este singurul partid din istoria țării care a făcut și face totul pentru a da României viață demnă, liberă și îmbelșugată. Aceasta a dat și dă poporului nostru forța necesară învingerii oricărei greutăți".**

Convinsă de aceste adevăruri fundamentale ale societății noastre, avînd deplină încredere în forța sa conducătoare, întreaga națiune a răspuns ca un singur om chemării partidului de a face totul pentru a învinge. După cum aprecia secretarul general al partidului, în aceste momente grele, în această aspră încercare cu natura, poporul român s-a dovedit, ca în atîtea rînduri în trecut, ferm, hotărît să facă față tuturor greutăților. El și-a strîns și mai mult rîndurile în jurul partidului și a dat dovadă de o profundă maturitate politică și înaltă ținută cetățenească, de o puternică stăpînire de sine, voință și forță de luptă, de un adînc umanism – acestea constituind, de altfel, caracteristici dintotdeauna ale fizionomiei morale a poporului nostru. Tocmai datorită acestor virtuți istorice perene ale poporului am reușit într-un timp scurt, să ducem la bun sfîrșit și activitatea de salvare și de punere în stare de funcționare a întreprinderilor avariate. A fost o mare încordare de forțe, un uriaș efort colectiv în fruntea căruia s-au aflat organizațiile de partid din întreprinderi, comuniștii, pentru a înlătura în timpul cel mai scurt avariile și pentru a relua producția, atît de necesară în aceste zile. Au fost demonstrate din nou, prin fapte, vitalitatea, resursele, forța economiei socialiste, superioritatea orînduirii noastre. Pentru că numai orînduirea socialistă putea declanșa asemenea mobilizare de forțe, putea să generalizeze asemenea acțiuni de solidaritate și întrajutorare. Muncitorii, inginerii și tehnicienii, din zonele care nu au avut de suferit, au lucrat, uneori, fără întrerupere pentru a asigura buna aprovizionare a localităților calamitate. Echipe de mineri, de constructori din țară au venit imediat în Capitală, în alte localități, pentru a contribuit la înlăturarea ruinelor și consolidarea clădirilor. Specialiștii din diverse întreprinderi au lucrat, alături de colectivele întreprinderilor avariate, pentru înlăturarea grabnică a stricăciunilor după cum unitățile economice cu profile similare au dat producții suplimentare, deosebit de mari, pentru a compensa pierderile, pentru ca pe ansamblu planul național de dezvoltare economico-socială să fie îndeplinit integral. Numai oameni deplin conștienți de calitatea lor de proprietari ai avuției naționale puteau să acționeze cu atîta devotament, cu atîta abnegație, zile și nopți în șir, punînd, nu odată, interesele obștii mai presus de cele personale.

Simțul responsabilității și al datoriei, conștiința socialistă a poporului român au funcționat în aceste zile ca un puternic generator de energie, au constituit resortul intim care a mobilizat voința fiecărui cetățean al patriei noastre, fără deosebire de naționalitate. Totodată au fost demonstrate marile virtuți ale principiului de bază al organizării activității partidului și statului nostru, ale centralismului democratic, Conducerea centrală a permis coordoanrea eforturilor întregii țări, dirijarea și concentrarea forțelor pe direcțiile hotărîtoare, mobilizarea tuturor resurselor în sprijinul refacerii. În același timp, inițiativa colectivelor de oameni ai muncii a contribuit la găsirea unor soluții și la mobilizarea unor energii care, în multe situații, au permis rezolvarea mai grabnică a unor probleme, repunerea mai rapidă în funcțiune a unor întreprinderi.

REVĂZÎND comunicatele publicate în urma ședințelor zilnice ale Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., constatăm că o caracteristică esențială a uriașei activități desfășurată în aceste zile de conducerea partidului, de secretarul său general, a fost faptul că, în permanență, activitatea și preocupările pentru rezolvarea problemelor imediate, stringente, s-au îmbinat cu cele de perspectivă. Într-adevăr, măsurile operative pentru înlăturarea distrugerilor, pentru salvarea oamenilor, pentru adăpostirea și ocrotirea populației sinistrate, au fost însoțite de indicații de perspectivă pentru perfecționarea activității în diferite sectoare, pentru a trage învățămintele necesare și a ține seama de ele în viitor, pentru a împiedica, în orice situații, repetarea distrugerilor. Este un fapt care demonstrează cu tărie forța partidului nostru comunist, care a insuflat un puternic spirit de încredere întregii națiunii. Aceasta a făcut, de altfel, ca în același timp cu înlăturarea dărîmăturilor să se treacă la elaborarea proiectelor, în spiritul indicațiilor date de secretarul general al partidului, pentru reconstrucția orașelor distruse, a zonelor greu afectate ale Capitalei patriei, pentru ca, odată cu mobilizarea unor uriașe forțe pentru înlăturarea efectelor cutremurului, activitatea pe marile șantiere ale cincinalului să nu înceteze nici o clipă. Sarcini deosebit de importante și indicații prețioase au fost date de secretarul general al partidului arhitecților și inginerilor constructori la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. consacrată discutării problemelor legate de reconstrucția, sistematizarea și modernizarea Capitalei.

AVEM, desigur acum, după 3 săptămîni de muncă îndîrjită, răgazul să constatăm că cele mai mari distrugeri din Capitală și din alte localități au fost înlăturate, că s-a trecut cu toate forțele și s-au înregistrat progrese în repararea și consolidarea clădirilor avariate, că în imensa majoritate a întreprinderilor activitatea se desfășoară normal. Dar pagubele provocate de cutremur economiei noastre naționale sînt extrem de mari, fiind apreciate pe baza calculelor preliminare între 9 și 10 miliarde. Iată de ce acum ni se cere să trecem cu toate forțele la lichidarea în cel mai scurt timp a tuturor distrugerilor provocate și recuperarea tuturor pagubelor, materiale, la realizarea exemplară a indicatorilor planului de stat pe acest an, astfel încît dezvoltarea economiei noastre, a întregii noastre societăți să nu sufere în nici un fel. După cum spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în conferința de presă din 10 martie, **„așteptăm principalul de la munca poporului român. Prin eforturile poporului, nostru vom reuși să refacem tot ceea ce a fost distrus – așa cum de altfel am reușit să facem aceasta și în alte împrejurări".**

În această vastă activitate va trebui să acționăm cu aceeași dîrzenie, cu aceeași hotărîre ca și în zilele grele care au urmat cutremurului. Cu cît vom recupera mai repede pierderile, cu atît țara noastră va păși mai ferm înainte pe calea progresului și civilizației, a creșterii bunăstării materiale și spirituale a tuturor celor ce muncesc. Mai mult ca oricînd organizațiile de partid din unitățile economice trebuie să se manifeste ca un adevărat catalizator al energiilor, să stimuleze larg inițiativa muncitorească, să valorifice deplin potențialul de creație al maselor, pentru a da patriei cantități suplimentare din produsele care îi sînt atît de necesare pentru reconstrucție, pentru a găsi noi căi de economisire a resurselor materiale, de creștere a productivității muncii, a eficienței.

După cum își exprima convingerea Comitetul Politic Executiv, eroicul nostru popor, care a dovedit atîta forță, energie și elan revoluționar în zilele grelei încercări prin care a trecut, va reuși să depășească cu succes toate consecințele economico-sociale ale calamității, asigurînd îndeplinirea neabătută a politicii partidului și statului, edificarea în cele mai bune condițiuni a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

Nicoară IONESCU

EXPRESIA VIRTUŢILOR UMANISTE ALE POPORULUI ŞI SOCIETĂŢII ROMÂNEŞTI

> **„Esenţialul este că construcţia societăţii socialiste a dus nu numai la dezvoltarea bazei economice, dar şi la dezvoltarea unei conştiinţe noi, a spiritului de solidaritate între cetăţeni. Întregul popor este convins că tot ceea ce se face în România este îndreptat spre ridicarea bunăstării şi fericirii sale, că întreaga politică internă şi externă a României serveşte dezvoltării generale a ţării, asigurării unor condiţii tot mai bune de viaţă pentru oamenii muncii".**
>
> **NICOLAE CEAUŞESCU**

UMANISMUL, problemele umanitare constituie unul din subiectele cel mai amplu discutate dar și controversate în zilele noastre. Lucrul este firesc dacă ne gîndim că omenirea – datorită extinderii mijloacelor de informare – are ocazia să cunoască mai bine decît oricînd condițiile de viață ale oamenilor de pe tot cuprinsul planetei și poate sesiza cît de profunde sînt decalajele, cît de stringente sînt problemele pe care le ridică necesitatea asigurării unor condiții civilizate de viață pentru întreaga populație a globului. Unele discuții pe această temă alunecă însă de la probleme de fond, principiale și esențiale pentru definirea unui adevărat umanism, la probleme colaterale, uneori de cazuistică particulară, în scopuri propagandistice, de estompare a veritabilelor probleme umanitare – adesea de mare dramatism, injustiție și inechitate – cu care este confruntată o parte însemnată a omenirii în zilele noastre. Unii merg pînă acolo încît încearcă să conteste chiar caracterul profund umanist al orînduirii socialiste.

Omul și Istoria

DACĂ ÎN ÎMPREJURĂRILE obișnuite ale vieţii virtuţile morale ale omului sînt mai dificil de sesizat, momentele hotărîtoare ale istoriei, momentele dramatice ale confruntării cu forţele dezlănţuite ale naturii scot la iveală tot ceea ce este mai autentic creator, mai nobil și mai profund, mai caracteristic adevăratei firi a poporului. Forța morală, energia vitală, tăria de a relua de la început, înaltul simţ de omenie, patriotismul înflăcărat admirabila comportare a poporului nostru cu prilejul puternicului seism din 4 martie, precum și caracteristicile de umanism ale acţiunilor și funcționalităţii societăţii noastre socialiste manifestate cu deosebită vigoare și în momentele critice și în perioada de refacere ce i-a urmat constituie nu numai un test al unei colectivități, al profilului și resorturilor sale morale, ci și o formă de exprimare directă, nemijlocită a amplelor trăsături umane ale socialismului. S-a vădit cu acest prilej cît de mari sînt prefacerile produse în conştiinţa oamenilor, cît de puternic s-a dovedit liantul țelurilor comune. S-a vădit modul cum obiectivele înscrise în Programul ideologic al partidului nostru au început să-și pună nobila amprentă pe fibra vie a sufletului poporului român.

Nu vom încerca să elucidăm aici valorile filozofice care conturează umanismul socialist; amintim numai că reluînd ideea valorii supreme a omului din gîndirea renascentistă și iluministă, umanismul bazat pe materialismul dialectic și istoric o fundamentează și dezvoltă ştiinţific, îi dezvăluie coordonatele specifice societăţii socialiste, pornind de la premisa că orînduirea socialistă lichidează adversitatea mecanismului social față de imensa majoritate a oamenilor, instaurează principiul egalităţii sociale, asigură libertatea reală și stimulează creativitatea oamenilor, ceea ce antrenează corelarea intereselor individuale cu cele sociale.

Valorile etice pe care le conturează umanismul socialist : încrederea în viitor, în forțele proprii și în forța orînduirii noastre s-au concretizat în atitudinea de profundă maturitate politică, înaltă ţinută cetăţenească și nobil umanism a întregului nostru popor în momentele deosebit de grele prin care a trecut în această primăvară. Actele de comportament individual, de grup restrîns și de masă, reacțiile spontane ale oamenilor în acele momente, constituie mesaje ale unor semnificaţii cu largi rezonanțe pe plan social-uman. Actele de hărnicie, de curaj și demnitate în durere, actele de eroism, perseverență în munca neobosită, de dăruire și ajutorare a celor aflați în pericol sau în suferință dezvăluie structura morală exemplară a unui popor greu încercat de-a lungul istoriei sale milenare și, în același timp, efectele unei educații moral-politice într-un spirit de nou și adevărat umanism, umanismul comunist.

Din primele clipe omul a sărit în ajutorul omului, cel surprins pe stradă, a alergat la locul dezastrului și a salvat viaţa semenului său. Omul a plecat în miez de noapte, înăbușindu-și durerea și teamerea, pentru a vedea ce s-a întîmplat la locul său de muncă. Electricienii au refăcut instalaţiile și redat lumina într-o oră, s-au reluat comunicațiile telefonice, ziarele au apărut cu primele informații și Decretul asupra stării de necesitate, medicii au alergat în clinici, ostașii, bravii noștri ostași au trudit din răsputeri la locurile de dezastru, mecanicii unor uriașe macarale de pe șantiere au sosit rapid la locurile devastate de cutremur, autobuzele și taxiurile, trenurile au circulat, am putea spune, cu excepțională rigurozitate.

Cine a văzut chipurile împietrite de durere şi de hotărîre ale celor ce munceau din răsputeri pentru salvarea omului şi a avutului ţării, cine a văzut femeile ocrotind din primele momente copiii sinistrați, cine a văzut gesturile spontane ale unor tinere ce veneau cu apă ori ceai cald și mîncare să le întărească forțele celor ce munceau zi și noapte, cine a văzut poporul nostru întreg înzecindu-și forțele în munca pentru refacere nu poate să nu fie impresionat de această totală dăruire, de acest comportament impregnat de înalt și profund umanism și responsabilitate socială. Scrutînd cu realism și obiectivitate comportamentul general al poporului nostru în aceste împrejurări dramatice nu putem să nu arătăm că – așa cum e și firesc – au apărut pe moment și unele ezitări, dar că, în acele momente comuniștii au fost exemplu de bărbăție, fiind primii la greu, contribuind prin pilda lor la ridicarea moralului, la întărirea demnității în fața durerii, la menținerea emulației în dăruire și eroism. Comportamentul imensei majorități a oamenilor muncii, tineretului, intelectualilor, practic al întregului popor s-a caracterizat printr-o atitudine demnă, de înfruntare a dezastrului cu stăpînire de sine și devotament față de om și față de patria aflată în grea cumpănă. Comportamentul exemplar al membrilor societăţii noastre socialiste în aceste împrejurări a relevat cu puternică forță de expresie principiile acțiunii umaniste, ale eticii socialiste ca ansamblu de relații interumane. S-a dovedit, pe viu, concret, că unele fenomene secundare, parazitare ce ne mai umbresc uneori viața sînt străine de structurile de rezistență ale nobilei fibre morale a poporului nostru, că ceea ce predomină în societatea noastră sînt omenia și solidaritatea, iar reziduurile unor tare ale trecutului vor putea fi lichidate.

Profundul simţ al datoriei, al responsabilităţii, izvorît din conștiința de proprietar și de stăpîn al întregii avuții naționale, înalta conștiință socialistă a poporului nostru s-au concretizat într-o amplă creativitate de masă, într-o bogată paletă de forme de solidaritate umană, de inițiative constructive menite să grăbească ritmul înlăturării distrugerilor pricinuite de cutremur și al refacerii fondului locativ, al repunerii în funcțiune a unităților economice, ritmul îndeplinirii planului cincinal.

Analiza elementelor actualităţii, a comportamentului poporului român în înfruntarea cu urmările dramatice ale seismului ne aduce

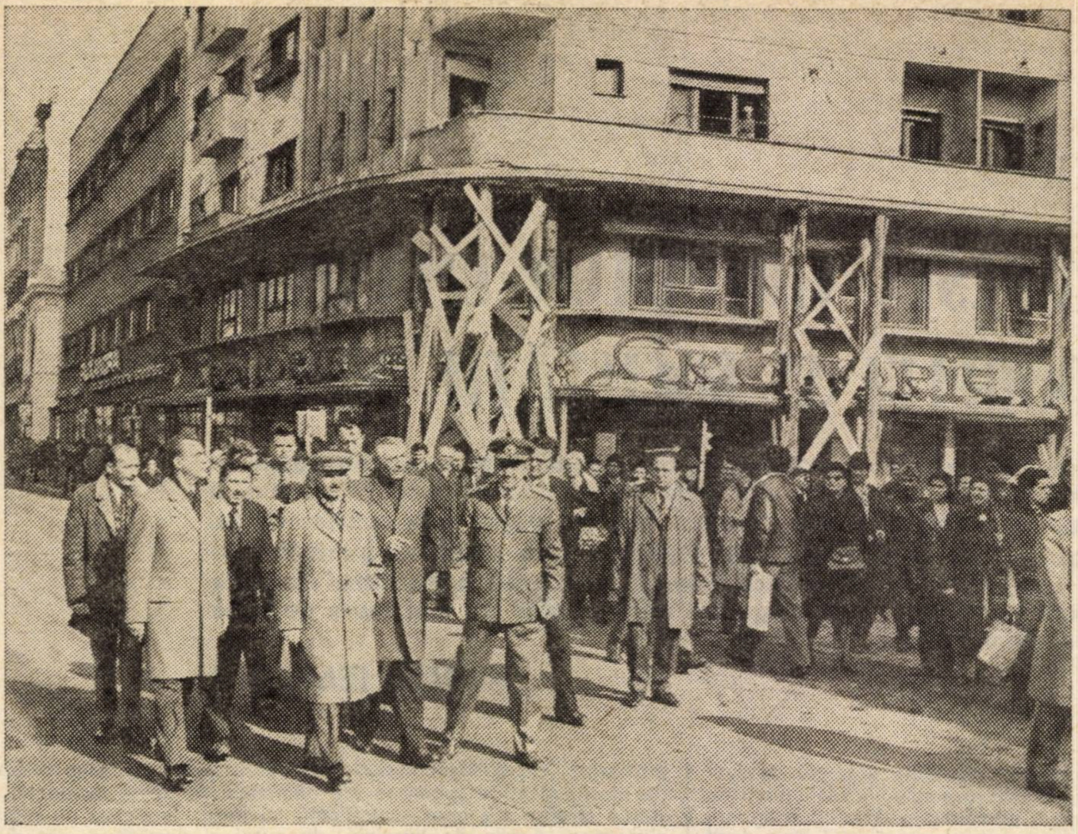

În cadrul preocupării constante pentru accelerarea muncii de reconstrucție, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat indicații prețioase privitoare la sistematizarea unor artere centrale ale Capitalei.

in memorie momente din istoria sa reflectate în creația marilor gînditori ai neamului și în geniala creație folclorică. Paginile nemuritoare ale cronicarilor, scrierile lui Bălcescu, Iorga, Eminescu, doinele și baladele, legendele aduc mărturii impresionante despre legătura indisolubilă a românului cu pămîntul străbun de care nu s-a desprins – în pofida vicisitudinilor de tot soiul – pămînt pe care l-a iubit și l-a apărat, l-a fertilizat cu propriul său sînge și pe care a năzuit întotdeauna să-l facă să înflorească cu forța imensului său har de făurar, de frumos și frumusețe. Niciodată românul nu s-a lăsat înfrînt nici de cerbicia vrăjmașului, nici de vitregiile naturii care este atît de armonioasă și darnică îndeosebi, dar care poate fi uneori cumplită în zvîrcolirile ei.

Statornic și unit în cuget și-n simțiri – chiar atunci cînd istoria îl dezmembra ca stat – poporul român și-a făurit istoria cu propriile forțe, a aspirat întotdeauna ca printr-o muncă neobosită, plină de abnegație să-și făurească propriul destin, să urce treptele unui înalt nivel de civilizație și de bunăstare. Acțiunea colectivă a întregului popor – strîns unit în jurul partidului – a dovedit și în aceste împrejurări faptul că unirea este izvorul puterii unui popor. Unitatea indestructibilă dintre popor și partid, virtuțile morale vădite în comportamentul individual și colectiv constituie dovada faptului că poporul român este păstrătorul unor străbune virtuți morale, dar și al valorilor morale nobile, superioare acumulate – prin educația comunistă – și concretizate în conștiința socialistă a maselor largi populare.

Omul și Societatea

EXPERIENȚA de pînă acum a funcționării societății socialiste și examenul trecut în aceste momente de excepție, relevă unitatea dintre scop și mijloace, faptul că societatea, membrii săi sînt atît forțe ale activității, ale creativității sociale, ale realizării tuturor țelurilor, dar și scopul lor suprem. Făurirea unității dintre scop și mijloace în societatea noastră este un proces complex care se constituie pe baza esenței sale structurale, a procesului de perfecționare a metodelor de conducere și organizare a economiei și societății, și a adîncirii formelor și metodelor democrației socialiste, a participării libere a maselor largi populare la opțiunile politice ale țării.

Finalitatea umană a orînduirii noastre și-a vădit expresia cea mai clară în măsurile adoptate de partid și de stat, din inițiativa președintelui țării, pentru salvarea vieții omului. Omul lovit de cataclismul natural a fost înconjurat de societatea noastră cu imensă căldură și solicitudine. Cei ce și-au pierdut întreg avutul au fost adăpostiți deîndată, au primit ajutor medical, apoi locuință dotată cu confortul necesar, li s-au creat condiții de refacere a sănătății. Oamenii lipsiți de apărare în fața forțelor distructive ale naturii au fost ocrotiți de societate, care a vegheat și veghează la alinarea suferințelor lor fizice și morale și la recuperarea pagubelor materiale, la refacerea locuințelor avariate.

O trăsătură caracteristică, a societății noastre, care a ieșit la iveală cu și mai multă forță în împrejurările extraordinare prin care trecem, este **responsabilitatea,** conștiința consecințelor acțiunilor ce se referă atît la societate, la instituțiile ei, cît și la membrii societății. Deosebit de acut s-a vădit simțul responsabilității, capacitatea organizatorică a partidului și statului nostru. Forța de organizare impulsionată de deosebitul talent organizatoric și energia revoluționară a președintelui **Nicolae Ceaușescu** au constituit elementele esențiale ale unei ample și deosebit de complexe acțiuni de analiză la fața locului a situațiilor create și de adoptare de decizii operative de importanță esențială, atît pentru remedierea distrugerilor, cît și pentru activitatea constructivă de perspectivă a țării.

Valențele centralismului democratic au permis concentrarea și armonizarea forțelor materiale și a energiilor maselor populare acolo unde era mai stringentă nevoie, au permis adaptarea întregului complex al economiei naționale la condițiile excepționale create. Măsurile concrete, eficiente, operative au condus întregul mecanism economic la angrenarea imediată în eforturile de împlinire a exigențelor dictate de împrejurări și la refacerea într-un termen scurt a unui mare potențial economic afectat de cutremur, au permis atragerea unor forțe suplimentare noi pentru refacerea cît mai grabnică a fondului locativ atît de crunt lovit.

Printre elementele ce atestă fără putință de tăgadă superioritatea orînduirii noastre este cazul să remarcăm, încă o dată, imensa forță de participare a maselor. Ca un singur om, poporul, în întregul său, a acționat la chemarea partidului cu un spirit de solidaritate umană excepțional, cu o voință și energie constructivă exemplare pentru a pune umărul la ștergerea dureroaselor amprente ale seismului.

Și nu putem încheia aceste rînduri fără să menționăm că, în aceste împrejurări, umanismul socialist s-a manifestat și prin ajutorul moral și material pe care statele socialiste l-au acordat poporului greu încercat al României socialiste. De asemenea, spiritul de solidaritate umană față de suferințele și pierderile pricinuite țării noastre de cutremur au generat o mișcare de ajutorare materială în numeroase țări ale lumii. Toate aceste manifestări ne ajută să înlăturăm mai repede urmele dezastrului, contribuie la stimularea eforturilor deosebite pe care poporul nostru le face pentru reintrarea în normal a activității economico-sociale, pentru refacerea fondului locativ și a clădirilor social-culturale care au avut mult de suferit.

Secretul dăinuirii milenare a românilor pe aceste meleaguri adînc frămîntate de istorie, al faptului că deși a fost crunt lovit de puternicul cutremur, este neclintit în hotărîrea de a nu-și schimba cu nimic programele stabilite privind evoluția sa viitoare rezidă în virtuțile morale ale poporului nostru, în hotărîrea sa de a nu se lăsa înfrînt de vicisitudinile soartei și în tăria cu care își transfigurează vrerile și, adeseori durerea în muncă dîrză, eroică, neobosită, în munca în care își găsește rostul și împlinirea.

Maria D. POPESCU

FORŢA ECONOMICO-SOCIALĂ A ORÎNDUIRII NOASTRE SOCIALISTE

- **Capacitatea de a orienta toate resursele într-un singur impuls — continuarea neabătută a progresului economico-social al ţării**
- **Puterea economiei noastre socialiste — un organism unitar, cu o mare forţă de mobilizare, de adaptare şi echilibrare a funcţiilor sale**
- **Virtuţi ale centralismului democratic în acţiune: dirijarea şi coordonarea întregului organism, concentrarea efortului principal şi dinamizarea funcţiilor sale vitale**
- **Înalta conştiinţă muncitorească de producători şi proprietari ai mijloacelor de producţie — ampla mobilizare a energiilor, dăruire şi abnegaţie în muncă, identificarea profundă cu destinele naţiunii**

Prin mobilizare, organizare şi eficienţă: PRODUCŢII MEDII ZILNICE SUPERIOARE

În industria materialelor de construcţii

PULSUL refacerii bate viguros în întreaga ţară. Simţul datoriei şi al înaltului patriotism acţionează cu putere în toate domeniile de activitate. Răspunzînd chemării partidului, a secretarului său general, oamenii muncii depun eforturi susţinute pentru a asigura acele sporuri de producţie atît de necesare economiei naţionale în această perioadă. În perioada ultimelor trei săptămîni, de pildă, întreprinderile producătoare de materiale de construcţii au pus la dispoziţia economiei naţionale şi a cetăţenilor, **în plus faţă de plan, peste 20 000 tone de ciment, cîteva mii de metri cubi de panouri prefabricate, mai multe milioane de cărămizi, cantităţi sporite de faianţă şi obiecte sanitare etc.**

Mobilizarea deosebită a muncitorilor acestei ramuri se poate constata pe toate planurile, unul dintre cele mai relevante fiind acela al **creşterii producţiei medii zilnice realizate.** Punînd în valoare toate rezervele existente, utilizînd la maximum capacităţile şi organizînd mai bine producţia şi munca, marea majoritate a întreprinderilor au ajuns la producţii medii zilnice ce garantează satisfacerea deplină a nevoilor suplimentare de materiale de construcţii, atît în prezent cît şi în lunile ce vor urma.

		Producţia medie zilnică	
	U.M.	1-4 III	5-23 III
Ciment			
1 C.L.A. Tîrgu-Jiu	tone	7 000	7 300
2 C.L.A. Aleşd	„	4 500	4 600
3 C.L.A. Cîmpulung Muscel	„	3 250	3 700
4 C.L.A. Fieni	„	4 000	5 400
5 C.L.A. Medgidia	„	4 300	4 750
Panouri mari din prefabricate	mc		
1 I.M.C. Braşov	„	187	207
2 I.M.C. Călăraşi	„	150	190
3 I.M.C. Iaşi	„	196	213
4 I.P.B. Craiova	„	124	195
5 „Prograsul"-Bucureşti	„	113	152
Cărămizi şi blocuri ceramice	mii buc. echivalente		
1 I.P.C. Jimbolia	„	106	112
2 I.P.C. Sibiu	„	152	197
3 I.M.C. Turda	„	147	157

DUPĂ cum se ştie, cimentul reprezintă unul din materialele de cea mai mare importanţă pentru şantierele de construcţii şi pentru întreprinderile producătoare de alte materiale de construcţii (panouri de prefabricate, beton celular autoclavizat, tuburi etc.). În condiţiile actuale, orice tonă de ciment produs peste plan este imperios necesară pentru reclădirea şi repararea mai devreme a construcţiilor distruse sau avariate de cutremur. În bătălia pentru obţinerea de producţii suplimentare, fabricile producătoare au obţinut în perioada 5-23 martie, producţii medii zilnice ce depăşesc, uneori substanţial, cele realizate în perioada 1-4 martie. Bunăoară, la combinatele de lianţi şi azbociment din Aleşd şi Tîrgu Jiu, producţia medie zilnică din intervalul 5-23 martie este mai ridicată cu 2-4 la sută faţă de cea din perioada 1-4 martie, iar la combinatele similare din Medgidia şi Cîmpulung Muscel creşterea producţiei medii zilnice a fost de 11-14 la sută. O sporire record a producţiei medii zilnice s-a înregistrat la Fabrica de ciment din Fieni — 35 la sută — creştere procentuală ce se traduce printr-un spor zilnic de 1 400 tone ciment faţă de producţia zilnică din primele patru zile ale lunii martie.

Şi în cazul altui element important de construcţii, **panourile mari de pre-**

fabricate, mobilizarea exemplară a colectivelor din întreprinderile producătoare a condus la rezultate deosebit de fructuoase. Astfel, comparînd același indicator — producția medie zilnică — pentru cele două intervale de timp avute în vedere, constatăm sporuri absolute de la 20 metri cubi, ca în cazul întreprinderilor de materiale de construcții din Iași și Brașov, pînă la 40 metri cubi, la „Progresul" — București și la Întreprinderea de materiale de construcții din Călărași. La Întreprinderea de prefabricate din beton din Craiova sporul producției medii zilnice de panouri mari a ajuns la 57 la sută, adică o producție zilnică suplimentară de peste 70 metri cubi. Echivalentul în apartamente ce se pot construi din aceste sporuri zilnice de producție este de 3 pentru întreprinderile din Iași și Brașov, 6 la întreprinderile „Progresul"-București și Călărași și, respectiv, 11 la întreprinderea din Craiova.

Producția medie zilnică de **cărămizi și blocuri ceramice pentru construcții** a înregistrat, de asemenea, creșteri substanțiale. Aceste sporuri au variat, de la o întreprindere la alta, între 6-10 mii și 45 mii de bucăți echivalente. De exemplu, producția medie zilnică de cărămizi și blocuri ceramice a sporit, în ultimele 3 săptămîni — față de primele 4 zile ale lunii martie — cu 7-8 la sută la Întreprinderea de materiale de construcții din Turda și la Întreprinderea de produse ceramice Jimbolia. Printr-un efort deosebit, colectivul Întreprinderii de produse ceramice din Sibiu a ridicat producția medie zilnică de cărămizi și blocuri ceramice cu 30 la sută, situîndu-se în fruntea unităților producătoare de asemenea materiale.

Pozitiv este și faptul că, la acele întreprinderi care au avut stagnări în producție, ca urmare a avariilor provocate de cutremur, creșterea producției medii zilnice din ultima perioadă este printre cele mai mari, comparativ cu celelalte întreprinderi similare. Există, deci, în cazul acestor întreprinderi, certitudinea recuperării, încă din această lună, a producției pierdute ca urmare a stagnării și a realizării unei producții suplimentare importante în lunile următoare. Astfel, la Combinatul de lianți și azbociment din Cîmpulung Muscel, producția medie zilnică în perioada 5-23 martie a crescut cu 14 la sută față de producția medie zilnică din perioada 1-4 martie; la Întreprinderea „Progresul"-București și la Întreprinderea de prefabricate din beton Craiova — și ele avariate de cutremur — producția medie zilnică de panouri mari din prefabricate a crescut cu 35 la sută, respectiv cu 57 la sută în ultima perioadă față de primele patru zile ale lunii martie.

DIN FAPTELE analizate reiese cu pregnanță hotărîrea oamenilor muncii din ramura materialelor de construcții de a nu precupeți nici un efort pentru sporirea peste plan a producției acestor materiale, atît de necesare etapei actuale de reconstrucție a țării și de realizare exemplară a planului de investiții pe acest an. Rezultatele bune obținute pînă în prezent prefigurează realizări și mai însemnate pentru perioada următoare.

I. SOARE

În industria de prelucrare a lemnului

COLECTIVELE din unitățile de prelucrare a lemnului răspund cu însuflețire chemării partidului de a realiza cantități suplimentare de material lemnos deosebit de necesar în aceste zile pentru lucrările de consolidare și refacerea construcțiilor avariate, pentru fabricarea mobilei și produselor din lemn destinate locuințelor atribuite gratuit sinistraților, precum și unităților comerciale. Astfel, de la începutul anului s-au realizat peste plan cca. 4 000 garnituri de mobilă (în valoare de peste 20,7 milioane lei și 55 900 m² de uși-ferestre pentru cca. 2 000 de apartamente etc.

În întreprinderile de prelucrare a lemnului instalațiile supravegheate cu pricepere și răspundere de muncitori, tehnicieni, ingineri, lucrează în ritm intens în vederea depășirii sarcinilor de plan, îndeosebi pentru creșterea producției la sortimentele ce se obțin printr-o valorificare superioară a masei lemnoase : plăci aglomerate din lemn și plăci fibrolemnoase, care se realizează din deșeuri și lemn de calitate inferioară.

Sporirea producției de plăci aglomerate din lemn se impune astăzi mai mult ca oricînd, datorită folosirii acestora pe scară largă în producția de mobilă corp, a mobilei pentru bucătărie, a dulapurilor și altor obiecte de uz casnic, după ce sînt supuse unui proces de înnobilare. Pe de altă parte, folosirea plăcilor fibrolemnoase pe șantierele de construcții, la producția de mobilă și de ambalaje conduce la evitarea utilizării cherestelei, sortiment de mare valoare, care poate fi valorificat superior.

Din datele cu privire la producția medie zilnică realizată în perioada 5—20 martie 1977 în comparație cu cea obținută în perioada 1—4 martie 1977 rezultă că, după tragicul eveniment, au sporit eforturile oamenilor muncii din ramura prelucrării lemnului pentru realizarea unor sporuri însemnate la plăci aglomerate din lemn și de plăci fibrolemnoase (tabelul).

	U.M	Producția medie zilnică		Creștere %
		1—4 martie 1977	5—20 martie 1977	
Plăci aglomerate din lemn (total)	mp	134 000	166 940	24,6
Plăci fibrolemnoase (total)	t	863	995	10,7
Plăci aglomerate din lemn				
— Combinatul de prelucrare a lemnului Suceava	mp	22 500	23 500	4,4
— Combinatul de prelucrare a lemnului Bistrița	mp	7 600	13 600	78,9
— Combinatul de prelucrare a lemnului Tg. Jiu	mp	13 000	14 000	7,7
Plăci fibrolemnoase				
— Combinatul de prelucrare a lemnului Comănești	t	84	108,5	29,2
— Combinatul de prelucrare a lemnului Bacău	t	114,8	128,1	11,6

Rezultă că atît la nivelul Centralei industriale a prelucrării lemnului, cît și la unele combinate cu pondere în producția centralei, s-au obținut însemnate sporuri de producție care sînt destinate satisfacerii cerințelor economiei naționale. De asemenea, în primele două decade ale lunii martie a.c. s-au obținut peste plan 2 100 mc cherestea rășinoase, 2 900 mc cherestea fag, 200 mii mp furnir estetic care se vor utiliza pentru realizarea a cca. 15 mii garnituri de mobilă etc.

Este de subliniat în același timp faptul că unitățile de mobilă din București, datorită măsurilor energice luate, au încheiat încă în ziua de 6 martie a.c. remedierea integrală a defecțiunilor determinate de cutremur și lucrează în schimburi prelungite cu întreaga capacitate.

Datorită rezultatelor deosebite obținute în realizarea și depășirea planului de producție, întreprinderile de prelucrare a lemnului au livrat în devans cantități suplimentare de material lemnos municipiului București și județului Teleorman (pentru orașul Zimnicea), care au fost afectate în cea mai mare măsură de cutremur, ca de exemplu : 1 060 mc cherestea rășinoase și diverse specii ; 300 mc placaj ; 23 700 mp plăci aglomerate din lemn ; 220 tone plăci fibrolemnoase ; 220 mc bile manele și 125 mp uși ferestre. Aceste materiale au fost destinate cu precădere populației în vederea refacerii locuințelor avariate de calamități.

Pentru realizarea în continuare de cantități sporite de material lemnos apt pentru industrializare s-a luat măsura creșterii cu încă 1,2% a procentului de lemn de lucru din totalul masei lemnoase exploatate de către unitățile Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, precum și a majorării proporției deșeurilor lemnoase reintroduse în procesul industrializării lemnului cu 3,5%.

În vederea creșterii în continuare a ritmului de producție este necesar să se urmărească în principal funcționarea la întreaga capacitate a tuturor utilajelor, organizîndu-se corespunzător activitatea de aprovizionare cu materii prime, materiale, piese de schimb, combustibil, precum și de întreținere a utilajelor și executare a reviziilor, în așa fel încît să nu se piardă nici un moment din timpul optim de funcționare al acestora.

Nicolae MATEI

Indici înalți de UTILIZARE A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

● Acțiuni eficiente pentru realizarea integrală a sarcinilor de plan ● Refacerea întreprinderilor afectate și recuperarea pierderilor, sarcină îndeplinită în cea mai mare măsură ● Valorificarea la un nivel înalt a potențialului tehnic și a resurselor interne ●

ÎN ACEST AN — cel de-al doilea din cincinalul revoluției tehnico-științifice — industria metalurgică urmează să realizeze o producție globală mai mare cu 10,5 la sută față de cea obținută în 1976. Îndeplinirea integrală a acestei sarcini constituie obiectivul de prim ordin al fiecărui colectiv, astfel încît aprovizionarea economiei cu metal să fie pe deplin satisfăcută, atît cantitativ, cît și calitativ. În acest scop, se au în vedere, în primul rînd, folosirea deplină a capacităților aflate în producție, cît și punerea în funcțiune, la termenele planificate, a unor importante investiții.

În împrejurările în care întreaga economie a avut mult de suferit în urma cutremurului, unitățile metalurgice sînt chemate să-și organizeze în așa măsură activitatea, încît să recupereze cît mai grabnic restanțele de producție survenite ca urmare a întreruperii activității unor agregate mari și, totodată, să producă cantități suplimentare de metal, solicitate de acțiunile de refacere a economiei.

Acțiuni în scopul recuperării pierderilor de producție

ÎN PERIOADA primelor două luni din 1977, industria metalurgică a reușit, datorită măsurilor tehnico-organizatorice luate din vreme, să îndeplinească și chiar să depășească, la principalele sortimente, prevedrile de plan. Cu excepția unor sortimente de oțeluri speciale, unde prevederile nu au fost atinse, toate unitățile siderurgice au reușit să treacă pragul celor două luni din 1977 cu bune rezultate.

Seismul din 4 martie a.c. a afectat însă serios activitatea unor mari unități : Combinatul siderurgic Galați, Combinatul de oțeluri speciale Tîrgoviște, Întreprinderea de țevi „Republica"-București, Întreprinderea de cărămizi refractare Pleașa etc. Cu toate eforturile depuse pentru repunerea grabnică în funcțiune a acestor unități, timpul de inactivitate a dus la nerealizarea unor importante cantități de cocs, fontă, oțel, laminate etc.

Pornind de la această situație, principalul efort se cerea îndreptat spre recuperarea rapidă a acestor pierderi, în care scop atenția a fost concentrată în direcția valorificării mai rapide a unor resurse interne (eliminarea unor timpi morți în aprovizionarea cu materii prime a agregatelor, organizarea unor echipe de lucru mai omogene, îmbunătățirea asistenței tehnice la locurile-cheie de muncă etc.), menite să contribuie la depășirea zilnică și cît mai substanțială a prevederilor de plan. Este meritoriu faptul că unitățile respective nu au pregetat să facă totul pentru ca, prin eforturi proprii, să ajungă nu numai la recuperarea aproape totală a pagubelor, dar chiar să depășească sarcinile de plan la zi. Consemnăm situația existentă la 20 martie : C.S. Galați a recuperat 500 tone cocs, 5 000 tone fontă, 4 300 tone oțel, 12 000 tone tablă și bandă laminată la cald; Întreprinderea de țevi „Republica" a recuperat întreaga pierdere încă de la 14 martie, obținînd, în continuare, depășiri sensibile de plan; C. S. Tîrgoviște a recuperat circa 100 tone oțel special.

Prin eforturile tuturor întreprinderilor s-a ajuns la o situație mult îmbunătățită în privința realizării sarcinilor de plan la nivelul ministerului. Dacă în perioada 1–10 martie producția de fontă se afla sub prevederile de plan cu 4 800 tone, la 20 martie planul era depășit cu 4 200 tone, la laminate finite, s-a recuperat în aceeași perioadă, o cantitate de peste 3 000 tone. **La alte produse ca, de pildă. laminate mijlocii și ușoare, oțel beton, au fost menținute depășirile inițiale de plan (2 600 tone și respectiv 600 tone).**

În ultimele săptămîni, unitățile metalurgice au realizat, în general, producții medii superioare celor premergătoare zilei de 4 martie. La Întreprinderea de alumină Oradea, de pildă, prin mai buna organizare a muncii, întărirea disciplinei tehnologice etc., s-a ajuns să se realizeze zilnic, după 5 martie, un plus de 80 tone alumină; la Întreprinderea de alumină Tulcea, o mai judicioasă repartizare a forțelor de muncă și dezvoltarea întrajutorării între echipe și schimburi au permis depășirea zilnică a sarcinilor de plan cu 40 tone alumină, iar la Combinatul de aluminiu din Slatina, prin ridicarea producției în schimburile 2 și 3 la nivelul schimbului 1, se realizează zilnic, peste prevederi, 4 tone aluminiu.

Producții medii zilnice ridicate sînt înregistrate și în unitățile siderurgice. La Tîrgoviște, oțelarii și laminatorii, prin mai buna conducere a proceselor tehnologice, aprovizionarea ritmică și de calitate a locurilor de muncă cu cele necesare, realizează zilnic o producție mai mare cu 10 la sută. La Hunedoara, Reșița, Cîmpia Turzii — depășirile zilnice de plan se înscriu între 8 și 10 la sută.

De la fiecare agregat — producții superioare

ÎMBUNĂTĂȚIREA indicilor de utilizare a agregatelor, obținerea de pe aceleași suprafețe sau volume utile de producție, a unei cantități tot mai mari de metal, reprezintă resurse principale a căror atragere în circuitul economic a contribuit în bună măsură la sporirea realizărilor medii zilnice. Asemenea acțiuni, care au la bază o organizare temeinică a producției, utilizarea unor tehnologii înaintate (insuflare de aer cald în furnale, accelerarea procesului din cuptoarele de oțel cu insuflare de oxigen, desfășurarea activității la laminoare după grafice-program etc.), fac cu putință să se înregistreze adevărate recorduri de producție.

La C. S. Hunedoara, de pildă, îmbunătățirea indicilor de utilizare la furnale cu 1,2 la sută a condus la obținerea peste plan (pînă la 20 martie) a circa 7 700 tone fontă, din care 5 000 tone numai în perioada 8-20 martie; de asemenea, ridicarea indicilor de utilizare a cuptoarelor de oțel cu 2,5 la sută s-a concretizat într-un spor de producție de 2 800 tone, din care mai bine de 1 300 tone s-a realizat în perioada 8-20 martie; la laminate finite, tot ca urmare a utilizării mai bune a agregatelor, depășirea planului înregistrată se ridică la peste 2 700, din care circa 1 500 tone obținute în perioada 8—20 martie.

Indici înalți de utilizare a agregatelor a obținut, ca urmare a activității bine organizate, a optimizării diferitelor operațiuni, care se interpătrund în procesul tehnologic, și siderurgiștii din Reșița. Pentru cantitatea de fontă peste plan dată pînă la 20 martie a.c. de 3 800 tone (din care 2 000 tone realizate în perioada 8-20 martie) elementul esențial l-a constituit îmbunătățirea indicilor de utilizare a cuptoarelor înalte cu 1,2 la sută. De asemenea, îmbunătățirea indicilor de utilizare la cuptoarele Martin și electrice și la laminoare în medie cu 1-3 la sută a condus la depășirea producției de oțel în perioada amintită cu 1 800 tone (din care 1 200 tone s-au realizat în perioada 8-20 martie) și 2 560 tone laminate (din care 1 500 obținute în perioada 8—20 martie).

RITMUL înalt imprimat actualmente producției în unitățile siderurgice se va menține în continuare. Există condiții (ne referim la valorificarea altor resurse tehnice și organizatorice) ca el să fie chiar mai dinamic. Menționmă faptul că, în condițiile realizării unor indici înalți la fiecare agregat a unor producții record pe unitatea de suprafață sou volum util de agregat, a consumurilor specifice de cocs, gaz metan, energie electrică s-au redus simțitor : în perioada care a trecut din 1977, industria metalurgică a înregistrat cele mai scăzute consumuri specifice din anii din urmă, fapt ce atestă marile posibilități ce există și în acest domeniu

B. VASILE

ÎNNOIREA ŞI MODERNIZAREA PRODUCŢIEI — teren fertil de manifestare a creativităţii

CREAȚIA tehnică reprezintă unul din factorii cei mai importanți în acțiunea de normalizare a vieții economico-sociale, de realizare în continuare a unor ritmuri înalte de creștere. Înnoirea și modernizare producției, dezvoltarea acțiunii de autodotare se înscriu ca „rezervoare“ de bază care, eficient și operativ utilizate, pot asigura baza materială necesară realizării unor produse cu performanțe tehnice superioare, cu un înalt nivel de competitivitate.

Tehnica modernă și implicațiile sale în ridicarea calității

COMPONENTĂ esențială a progresului economic și social, acțiunea de înnoire a produselor și tehnologiilor are stabilită, pentru întregul cincinal actual, un program-cadru bine fundamentat, prevăzut să acopere cerințele impuse de dezvoltarea susținută a economiei românești. În acest context, creativitatea tehnică de masă are asigurat un teren fertil de afirmare, baza materială care să permită dezvoltarea sa în ritm accelerat.

În cincinalul revoluției științifice și tehnice, în întreprinderile industriale din sectorul 6 al Capitalei ponderea produselor noi și modernizate în totalul producției se va situa sensibil peste 90%, urmînd ca, pînă la finele acestui an, ponderea amintită să fie de cel puțin 35%, proporția covîrșitoare fiind reprezentată de produse realizate prin concepție proprie. Asemenea obiective reprezintă o continuare, dar și un rezultat al preocupărilor din ultimii ani îndreptate spre valorificarea capacității de gîndire și creație tehnico-științifică a maselor de oameni ai muncii. Iată cîteva dintre principalele direcții de concentrare a efortului creativ :

● **îndeplinirea și depășirea prevederilor din planul tehnic.** La Întreprinderea de stofe de mobilă au fost realizate produse noi din fire sintetice cu caracteristici superioare, supervolumice, care permit reducerea consumului specific la această materie primă cu circa 25 g/m² și creșterea productivității muncii cu circa 10%. În ce privește producția de stofe de mobilă, pînă la începutul lunii martie au fost introduse în producție circa 60 000 m² de articole și modele noi, ceea ce a condus la realizarea integrală a sarcinii de înnoire pe întregul an la aceste produse numai în primele două luni a.c. De asemenea, la „Tricodava“, atît prevederile planului tehnic privind asimilarea unor noi tehnologii în trim. I a.c., cît și cele privind produsele noi, au fost integral realizate ; mai mult decît atît ; la acest din urmă capitol prevederile valorice au fost depășite cu 5 milioane lei ;

● **orientarea către tehnologia cea mai modernă pe plan mondial, încă din faza de proiect a noilor capacități de producție,** reprezintă o premisă însemnată în realizarea unor produse cu competitivitate ridicată. Este adevărat că, și din acest punct de vedere, s-au înregistrat o serie de rezultate bune la noile obiective industriale de la întreprinderile „Vulcan“, „Tînăra gardă“, „Munca textilă“, Întreprinderea de relon Panduri, cea de piele sintetică etc. Nu este însă mai puțin adevărat și faptul că în continuare, se cer substanțial amplificate și mai operativ întocmite studiile de marketing și prognoză, în așa fel încît cerințele beneficiarilor să fie cunoscute într-un orizont de timp mai larg, paralel cu o mai bună coordonare a eforturilor tuturor factorilor implicați, pentru ca noile capacități să atingă la termen parametrii proiectați ;

● **ridicarea continuă a calității produselor** a fost un alt domeniu beneficiar al înnoirilor. Prin modernizarea utilajelor din dotare cu ajutorul unor mecanisme și dispozitive originale care să execute, suplimentar, o serie de noi operații tehnologice a fost simțitor sporit gradul de finisare al unor produse (prin ignifugare, apretare, latexare, celofobizare etc.), iar prin extinderea tehnologiilor de degresare și dezanodare a țesăturilor în foaie s-a îmbunătățit aspectul comercial și durabilitatea produselor textile ;

● tot în industria ușoară, **scurtarea drumului produselor noi din expoziție la consumatori** a constituit o preocupare prioritară. În acest sens, a fost îndeaproape urmărită și stimulată activitatea comisiilor pe produse și tehnologii noi (din întreprinderile care au expus produse noi la tîrguri și expoziții), în scopul introducerii operative, pe bază de grafice, a noutăților în fabricația de serie și desfacerii lor în timp scurt către beneficiarii interni și la export.

Deși semnificative, aspectele prezentate nu reprezintă decît o parte din realizările însemnate obținute în domeniul înnoirii produselor, utilajelor și tehonolgiilor. În acest context trebuie scos în evidență faptul că **portofoliul de produse noi ale întreprinderilor se realizează prin strînsa colaborare a acestora cu institutele de cercetări,** prin faptul că, mai mult decît în trecut, cercetătorul este prezent în întreprindere, în viața tehnică a acesteia. Semnificativ în această privință este și faptul că, în acest an, valoarea micro-producției institutelor de cercetări — constituită în mare parte din produse noi unde a fost eliminat complet importul — va însuma zeci de milioane de lei.

Totodată, însă, trebuie spus că mai există situații în care soluții valoroase rămîn uneori vreme îndelungată în sertare, în diferite stadii de avizare, că invenții premiate la expoziții internaționale nu sînt aplicate efectiv și se devalorizează prin uzură morală. În același timp, trebuie subliniat faptul că preocuparea pentru sporirea creativității trebuie să se reflecte în mai mare măsură și în fabricarea unor produse pe baza concepției proprii. Cu atît mai mult cu cît mai există situații ca cea înregistrată la unele din noile produse ale întreprinderilor „Vulcan“, la care, institutul de specialitate (I.C.P.E.) a recomandat folosirea unor echipamente din import, în loc să se gîndească la aplicarea soluțiilor din țară. Aceeași deficiență s-a făcut simțită și în echiparea tehnologică (pe baza proiectelor I.P.I.U.) a Fabricii de piele sintetică sau în asigurarea unor piese de schimb la „Munca textilă“, „Aurora“, „Relon“ etc.

În activitatea de înnoire a produselor și tehnologiilor există încă importante **rezerve neutilizate.** Pentru mobilizarea lor se cere acordată o mai mare atenție realizării unui „acord“ mai corespunzător între prevederile planului tehnic și cerințele reale ale producției, pentru scurtarea perioadei de asimilare în producție a produselor noi cu performanțe superioare, în general pentru creșterea operativității pe traseul idee-produs nou.

Amplificarea acțiunii de autodotare

AUTODOTAREA contribuie în mod substanțial la accelerarea procesului de înnoire și modernizare a produselor. Eforturile în acest domeniu s-au materializat nu numai în obținerea unor mașini și utilaje cu randamente superioare, ci au determinat și realizarea unor noi produse cu performanțe înalte, situate la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial.

În aceste zile **acțiunea de autodotare a căpătat dimensiuni substanțial sporite — cantitativ și calitativ — manifestîndu-se ca o formă principală, operativă, „de intervenție“ a creativității tehnice în sprijinul producției. La înteprinderea „Munca textilă“**, de exemplu, specialiștii întreprinderii, acționînd prin forțe proprii, au reușit să repună în funcțiune în timp record cele patru utilaje de cardat avariate. Eficiența acțiunii este cu atît mai mare dacă ne gîndim că o asemenea reparație ar fi costat întreprinderea circa 500 000 lei, iar stagnarea producției respective secții ar fi determinat o pierdere de circa 10 milioane lei.

Asemenea exemple nu au fost singulare. La Întreprinderea „Vulcan“, acționînd prin forțe proprii, colectivul a reușit ca, în paralel cu repararea utilajelor, să demonteze și apoi să reinstaleze la adăpost, în numai 24 de ore, toate mașinile aflate în halele afectate, producția fiind reluată (de pe data de 5 martie) la capacitate normală. În cadrul recentei vizite de lucru efectuate la întreprinderea „Vulcan“, **tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat și unele sarcini prioritare la care acțiunea de autodotare poate aduce o contribuție substanțială.** Astfel, a fost dată indicația **să fie concepute și folosite sisteme**

Marin NEDELCU

prim secretar al Comitetului sectorului 6 al municipiului București al P.C.R.

(Continuare în pag 10)

RITMURI ACCELERATE

pe șantierele construcțiilor de locuințe

CAPITALA ȚĂRII este un vast șantier. Din centrul său civic pînă la noile cartiere, mii și mii de oameni lucrează zi și noapte la înălțarea a noi blocuri, la vindecarea rănilor provocate de cutremur. A început refacerea unor construcții, ca și consolidarea celor a căror rezistență a fost zdruncinată de cutremur. Măsurile ample stabilite de partid își găsesc astfel pe deplin materializarea. În scurt timp, așa cum a hotărît conducerea de partid, vor fi înălțate blocuri trainice, rezistente, care să redea Bucureștiului acea frumusețe arhitecturală pe care o admiră deopotrivă localnicii, cît și toți vizitatorii din țară sau din străinătate. Constructorii bucureșteni, cărora li s-au alăturat numeroși alții din diferite zone ale țării, mobilizați de comuniști, își etalează toate cunoștințele, experiența și măiestria profesională, pentru ca încă în acest sfîrșit de trimestru locuitorii Capitalei să primească un mare număr de locuințe: angajamentul lor este de 5 300 apartamente în loc de 3 000, cît prevede planul, la nivelul întregului an. *Centrala de construcții-montaj a Consiliului popular al municipiului București urmează să dea în folosință pînă la sfîrșitul anului un număr de peste 35 000 de apartamente noi. La acestea se adaugă alte 5 000 de apartamente, stabilite suplimentar de conducerea partidului, care vor fi realizate de către unități specializate ale Ministerului Construcțiilor Industriale.*

ORGANIZAREA TEMEINICĂ A ACTIVITĂȚII LA FIECARE ȘANTIER

Ritmul alert de lucru impune ca pe fiecare șantier și punct de lucru activitatea să fie cît mai bine și temeinic organizată. Aceasta presupune între altele : asigurarea din vreme a întregii documentații tehnice, precum și a utilajelor care să permită aplicarea de tehnologii moderne ; aprovizionarea ritmică cu materiale ; organizarea de brigăzi și echipe în acord global, de meserii diferite ; asistență tehnică permanentă la fiecare schimb de lucru etc. Ce a întreprins Centrala de construcții a municipiului București pentru ca, printr-o mai bună organizare a activității unităților sale, să asigure darea în funcțiune a unui număr sporit de apartamente înainte de vreme ?

Realizarea unui număr mare de apartamente a făcut necesară **schimbări de fond în structura organizatorică a centralei**, în desfășurarea întregii activități, nu numai în ce privește sectorul său de construcții-montaj, ci și în cel de producție industrială. Acestea se concretizează în următoarele măsuri :

- în locul celor cinci întreprinderi de construcții, care au existat pînă în primele zile ale lunii martie, au fost organizate un număr de opt grupuri de șantiere, corespunzătoare, ca amplasare, fiecărui sector al Capitalei. În acest fel s-a realizat nu numai o **apropiere a activității centralei de cerințele producției, ale beneficiarilor, ci și o mai bună cuprindere a lucrărilor în teritoriu.** Dacă înainte, o întreprindere de construcții era simultan solicitată în trei sau chiar patru sectoare ale Bucureștiului, prin noua formulă organizatorică se realizează o mai corectă dozare a a eforturilor constructorilor în funcție de necesități.
- ample măsuri au fost stabilite în legătură cu aprovizionarea ritmică a grupurilor de șantiere, dotarea lor cu mijloace tehnice necesare, precum și cu personal calificat corespunzătoi ,

Recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. consacrată problemelor legate de reconstrucția, sistematizarea și modernizarea Capitalei a pus în fața arhitecților și inginerilor constructori problema trecerii rapide la reconstruirea unor importante zone ale Bucureștiului, precum și la accelerarea activității generale de sistematizare și dezvoltare a Capitalei noastre. S-a indicat să se treacă la edificarea în Capitală a unui nou centru politic-administrativ al țării, la reconstrucția unora dintre principalele artere ale Bucureștiului, precum și la realizarea unui număr de importante edificii social-culturale și monumente de artă.

Noile construcții vor fi realizate pe baza unei concepții noi, diferită de cea practicată în decursul ultimilor ani, care să împletească principiile de estetică și construcție moderne cu elementele arhitecturii tradiționale românești.

- au fost organizate echipe complexe care efectuează lucrări de sprijinire și consolidare a imobilelor avariate. Pînă la data de 18 martie a.c., din totalul celor 364 de blocuri de locuințe la care acționează echipele de intervenție, lucrările de sprijinire și consolidare au fost terminate la un număr de 121 blocuri, urmînd ca pe măsura primirii documentațiilor tehnice să se treacă la executarea lucrărilor și la alte imobile.

O contribuție importantă atît la refacerea imobilelor avariate, cît și la construirea de noi blocuri de locuințe o aduc în prezent și lucrătorii **Întreprinderii de construcții și reparații (I.C.R.A.L.) de pe lîngă sectoarele consiliilor populare ale Capitalei.** În urma concluziilor consiliilor de experți asupra posibilității de a face locuibile unele din imobilele avariate, cît și a soluțiilor de intervenție, lucrătorii acestor întreprinderi, cărora li s-au adăugat numeroase echipe de muncitori calificați sosiți din multe județe ale țării, au trecut efectiv la repararea a 27 000 imobile de înălțime mică, din care, pînă la data de 20 martie a.c., la 1 414 s-au și terminat finisările. Alte echipe au fost repartizate la un număr de 37 blocuri cu multe nivele, pentru consolidarea și re-

Munca temeinic organizată, plină de răspundere și abnegație a constructorilor prezenți pe șantierele Capitalei se materializează zi de zi în repunerea în funcțiune a unui important număr de locuințe și apartamente. Aceasta face ca cei care, vremelnic, și-au părăsit vechile locuințe să revină în casele lor, mulți cetățeni — ale căror apartamente au fost distruse complet — mutîndu-se în case noi, dotate cu toate cele necesare vieții cotidiene.

FOLOSIREA LA CAPACITATE MAXIMĂ A UTILAJELOR

Folosirea intensivă a utilajelor din dotare a reprezentat și continuă să reprezinte principala resursă a constructorilor în lupta cu timpul. Și în acest domeniu data de 4 martie reprezintă momentul unei adevărate cotituri. Cîteva exemple sînt semnificative în acest sens (vezi tabelul). Apare evident faptul că pe șantiere s-a trecut la valorificarea tuturor resurselor existente de îmbunătățire substanțială a indicilor de utilizare intensivi și extensivi ai utilajelor de construcții. A fost substanțial sporit coeficientul de schimb la centralele de beton (de la 2 la 2,5), la trailere cu tractor care participă la transportul prefabricatelor (de la 1,7 la 2), la macarale turn (de la 1,92 la minimum 2,3) etc. ; a crescut, totodată, considerabil și coeficientul de utilizare intensivă, pe aceeași unitate de capacitate sau de timp, obținîndu-se o productivitate sensibil mai ridicată.

Generalizarea acestor rezultate bune la toate grupele de utilaje din dotare va fi realizată mult mai operativ dacă va spori eficiența și operativitatea colaborării tuturor factorilor implicați. Astfel, extinderea lucrului în două schimburi de cîte 10 ore la întreg parcul de excavatoare ar putea fi mult mai operativ realizată dacă ar spori corespunzător preocuparea pen-

Gradul de utilizare a unor mașini și instalații la Centrala de construcții a municipiului București

Utilajul	Coeficientul de schimburi		Indice de utilizare intensivă	
	Înainte de 4 martie a.c.	După 4 martie a.c.	Înainte de 4 martie a.c.	După 4 martie a.c.
Centrale de fabricare a betonului	2.00	2,50	4 600 mc/ hl tobă	5 600 mc/ hl tobă
Macarale turn	1,92	2,30	13 000 t/t capacitate	15 800 t/t capacitate
Trailere cu tractor care transportă prefabricate din beton	1,70	2,00	...	...

tru formarea și calificarea unui număr mai mare de conducători auto pentru autobasculante, utilaje ajutătoare în transportul materialului rezultat dintr-o funcționare prelungită a excavatoarelor. Dat fiind că pînă în prezent Întreprinderea specializată de utilaj și transport din București a reușit să asigure școlarizarea doar pentru un număr de circa 400 de conducători auto (care vor încheia pregătirea în luna iunie a.c.), apare necesară o mobilizare mai amplă a tuturor disponibilităților de calificare pentru ca, în cel mai scurt timp, să fie calificați în această meserie încă 500 de cadre absolut necesare pentru creșterea coeficientului de schimburi la utilajele amintite.

TERMENE REDUSE ÎN EXECUȚIE Pentru realizarea rapidă și de calitate ridicată a impresionantului volum de lucrări necesitat de darea în folosință a noilor locuințe, constructorii aplică pe scară largă tehnologii moderne, metode industriale, soluții originale care să permită scurtarea perioadei de execuție. Dacă la construcțiile anului 1976 s-au folosit, de exemplu, doar 2 000 bucăți de cabine spațiale de băi gata montate și finisate, în 1977 vor fi folosite 7 000. În afară de extinderea unor asemenea soluții eficiente, de-acum cunoscute, anul 1977 este și martorul unor „premiere“ tehnologice care vor permite creșterea substanțială a productivității muncii pe șantiere : turnarea șapei fluide în locul celei cu bene, vopsirea tîmplăriei încă din fabrică perfecționarea sistemelor de producere, transport și montaj a prefabricatelor.

Tehnologiile moderne cunosc o largă aplicare și în producția industrială (prefabricate, betoane, cărămizi, confecții metalice, agregate de balastieră). Scopul principal al acțiunilor desfășurate pe această linie este scurtarea ciclului de fabricație al acestor materii prime și semifabricate, în condițiile respectării calității prescrise prin normative — concomitent cu sprijinirea utilizării pe toate șantierele a unor metode industriale de înaltă productivitate. La prefabricate, de exemplu, s-a realizat o reducere substanțială a timpilor la operațiile de fasonare, pregătire și punere în operă a betonului în tipare prin introducerea carcaselor gata confecționate, prin finisarea în poligon a elementelor de fațadă etc. De asemenea, la poligoanele de prefabricate din beton din Militari și Vitan, la cele de elemente de planșee și fațade din Bragadiru, a fost mult redusă circulația intensă prin transportarea betonului cu bena direct la tipar, s-a trecut la mecanizarea operației de finisare a suprafeței elementelor din beton ș.a.

Complexul de măsuri luate a stimulat activitatea constructorilor în a găsi și alte resurse pentru scurtarea termenelor de execuție a lucrărilor. În urma unor analize complete a posibilităților la fiecare șantier și punct de lucru au fost concretizate, pe această bază, angajamente mobilizatoare. Grupul de șantiere nr. 1 din Bulevardul 1 Mai, de pildă, trebuie să realizeze în acest an 711 apartamente. Analizind posibilitățile de care dispune, colectivul respectiv s-a angajat să dea în folosință cu o lună mai devreme 120 de apartamente. Firește, în acest scop au fost luate măsuri tehnico-organizatorice, principalele preocupări fiind orientate spre utilizarea rațională a forței de muncă prin organizarea de schimburi de 10 și 12 ore pentru diferite meserii, redistribuirea în funcție de nevoi a mijloacelor mecanizate, aprovizionarea ritmică a fiecărui punct de lucru și șantier etc.

Un angajament similar și-au luat și constructorii Grupului de șantiere nr. 5. Astfel, lucrătorii de la lotul Dristor, care au de executat în acest an 800 de apartamente, s-au angajat ca jumătate din acestea să le predea cu 2 luni mai devreme, iar restul cu o lună.

Preocupări în scopul scurtării perioadei de dare în folosință a construcțiilor de locuințe există și la celelalte grupuri de șantiere. Bunăoară, constructorii care acționează pe șantierele din șoseaua Colentina, Mihai Bravu, Lacul Tei, și care au de realizat în acest an 1 200 apartamente, s-au angajat să reducă termenele cu 15—30 de zile, în funcție de mărimea și complexitatea lucrărilor. La rîndul lor, constructorii Grupului de șantiere nr. 7, care își desfășoară activitatea în zona Bulevardului Armatei Poporului, s-au angajat să realizeze noile blocuri cu cel puțin o lună mai devreme.

ÎNTR-UN unanim efort, constructor și cetățean reclădesc case și blocuri, pun noi temelii mai trainice acestor bunuri imobile, creează condiții corespunzătoare de locuit cetățenilor patriei.

V. BOESCU
B. PĂDURE

ÎNNOIREA ȘI MODERNIZAREA PRODUCȚIEI

(Urmare din pag. 8)

de ridicare și transport perfecționate, care să înlocuiască podurile rulante care îngreunează nejustificat acoperișurile halelor și diminuează rezistența structurilor de construcție. Triplul avantaj al acestei măsuri se va regăsi în construirea unor hale care nu mai necesită structuri de rezistență și acoperișuri așa de grele, în dimensionarea corespunzătoare a înălțimii acestora și în reducerea fondurilor de investiții pe care le reclamă ridicarea unor asemenea obiective.

Trebuie subliniat faptul că reacția promptă, rezultatele obținute în repararea prin forțe proprii — în foarte scurt timp — a mașinilor și utilajelor au fost rodul bogatei experiențe acumulate în întreprinderile respective în domeniul autoutilării, care va fi considerabil amplificată în programele prevăzute pentru anul 1977. Pînă la 31 decembrie a.c. în întreprinderile sectorului vor fi realizate prin autoutilare un număr de circa 450 mașini și utilaje, ceea ce va duce la sporuri însemnate ale productivității muncii, la reducerea importurilor cu circa 7 milioane lei-valută. La întreprinderea „Electromagnetica“, din programul de autoutilare al anului 1977, prevederile aferente trimestrului I a.c. sînt îndeplinite și depășite. Se află într-un stadiu corespunzător de execuție linia automatizată de fabricat lame pentru centrale telefonice (economii valutare de 1 milion lei), boxa universală pentru testarea centralelor telefonice, linia automată de zincare, a căror definitivare, alături de alte astfel de utilaje, va contribui la ridicarea cu circa 20% a sporului productivității muncii prevăzut pentru acest an. În fine, la „Tricodava“, poate fi reținut, printre altele, faptul că, pentru a crește operativitatea și livrarea unor cantități suplimentare de produse de o deosebită însemnătate, de calitate ridicată, colectivul de specialiști va finaliza, cu 6 luni mai devreme, realizarea prin autodotare a unei instalații de sortare și transport a produselor finite.

STIMULAREA în continuare a creativității tehnice de masă, depășirea operativă a obstacolelor care mai apar în materializarea rapidă a noului trebuie să reprezinte în toate unitățile economice o prioritate de necontestat, o acțiune permanentă, fermă pentru ridicarea calității produselor, pentru creșterea eficienței activității productive și satisfacerea în măsură sporită a cerințelor beneficiarilor interni și externi.

În pregătirea Congresului consiliilor de conducere ale unităţilor agricole

● semnificaţii ● rezultate ● obiective

Înfăptuirea consecventă A PROGRAMULUI DE DEZVOLTARE A LEGUMICULTURII

LEGUMICULTURA constituie una dintre subramurile de bază ale agriculturii. Ţinînd seama de necesităţile crescînde de asemenea produse, atît pentru satisfacerea tot mai deplină a cerinţelor populaţiei cît şi ale industriei prelucrătoare, ca şi de eficienţa ridicată a acestor producţii, putînd constitui un factor important al consolidării şi dezvoltării economice a unităţilor agricole cooperatiste sau de stat, problemele sale preocupă toţi factorii din agricultură.

Puternicul seism din 4 martie a produs însemnate pagube şi în legumicultură, materializate atît în pierderi de producţie propriu-zisă din sere, cît şi în pierderi de producţie la răsaduri, în solarii calde şi reci, precum şi în răsadniţe. Înlăturarea lor, astfel încît programul unitar de dezvoltare a producţiei legumicole să nu sufere nici o întîrziere, nici o abatere, a constituit şi constituie o preocupare permanentă. Prin concentrarea — începută în urmă cu mai mulţi ani — a producţiei de răsaduri şi trecerea la tehnologii industriale s-au creat premise asigurării necesarului de legume în condiţii de maximă eficienţă. Subliniem acest lucru deoarece, după reevaluările efectuate, s-a stabilit că există deplina siguranţă a acoperirii integrale a necesarului de legume şi în acest an.

LEGUMICULTURA asigură 35 de sortimente din produsele de bază ale alimentaţiei omului, din care 5—6 de utilizare cotidiană ; necesarul anual de legume pentru consum — sub formă proaspătă, congelată, semiindustrializată şi industrializată — este de circa 130—140 kg/locuitor.

În vederea satisfacerii necesităţilor cotidiene, permanente, piaţa produselor legumicole trebuie să fie în mod continuu bine aprovizionată, de la aşa-numitele trufandale şi pînă la sortimentele tradiţionale, de bază. Aceasta cu atît mai mult cu cît, date fiind noile coordonate ale civilizaţiei, precum şi ale creşterii relative şi absolute a populaţiei urbane nu mai este posibilă depozitarea şi păstrarea individuală a unor produse de larg consum cartofi, ceapă, varză, murături etc. şi nici producerea individuală a celor de mai mic consum, tot de utilizare zilnică : verdeţuri, produse cu rol condimentar etc. Sporirea şi diversificarea producţiei legumelor de cîmp apare, aşadar, şi ca un imperativ categoric al traducerii în viaţă a politicii partidului nostru de ridicare a nivelului de trai al oamenilor muncii, care preocupă factorii responsabili din diferite sectoare şi nivele ale agriculturii.

CONCENTRAREA şi specializarea producţiei agricole constituie una din premisele primordiale şi, în acelaşi timp, una din consecinţele logice şi legice ale procesului de intensificare. Practica producţiei ţărilor avansate, ca şi rezultatele cercetării ştiinţifice, evidenţiază faptul că promovarea progresului tehnic, generalizarea tehnologiilor cu pregnante caractere industriale, în condiţiile utilizării maximale a bazei tehnico-materiale şi în conjunctura creşterii eficienţei economice — trăsături esenţiale ale realizării reproducţiei lărgite în ansamblul unei legumiculturi intensive — sînt condiţionate de concentrarea şi specializarea producţiei. Pe de altă parte, intensificarea şi dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii în general şi a legumiculturii în special, impulsionează concentrarea şi specializarea producţiei.

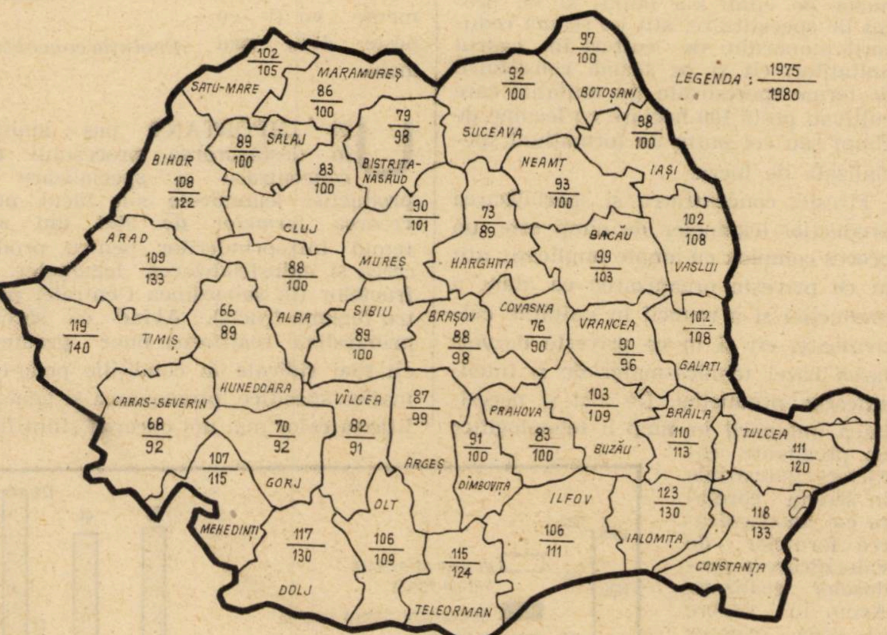

Situaţia acoperirii necesarului de legume pe judeţe în 1975 şi 1980 (%)

În dezvoltarea legumiculturii ţării noastre procesul de concentrare şi specializare nu s-a desfăşurat întotdeauna în ritmul cerut de intensificarea producţiei şi de promovarea progresului tehnic ; putem afirma că n-au fost întotdeauna folosite, în măsura posibilităţilor create de marea întreprindere socialistă şi de dezvoltarea bazei tehnico-materiale, premisele concentrării şi specializării legumiculturii. Avem în vedere faptul că, deşi au existat unităţi de profil, de pildă, I.A.S. Dunărea-Brăila, I.A.S. Pecica-Arad etc., concentrarea şi specializarea producţiei legumicole a constituit mult timp un fenomen izolat, colateral în ansamblul procesului general de consolidare economico-organizatorică a unităţilor agricole socialiste. Dispersarea suprafeţelor cultivate cu legume de cîmp constituie, oarecum, un fenomen generalizat — fiecare unitate şi chiar fermă cu grădina ei ! — în cadrul tendinţei „îmbinării ramurilor de producţie". Astfel, în 1969, în cooperativele agricole de producţie se cultivau 123 mii ha cu legume de cîmp de către 3 850 unităţi, din care 74% cu suprafeţe cuprinse între 5—30 ha, 16% — 31—75 ha, 6% — 76—100 ha şi numai 4% aveau suprafeţe de peste 100 hectare.

Procesul de concentrare şi specializare a producţiei legumicole a cunoscut o amploare crescîndă începînd cu anul 1970, etapă ce se caracterizează prin elaborarea unor programe de dezvoltare a legumiculturii pe perioade mai îndelungate, pe culturi, programe care au la bază studii tehnico-economice şi organizatorice. Evoluţia procesului de concentrare a suprafeţelor legumicole în ţara noastră este redată elocvent în tabelul de mai jos.

Paralel cu acţiunea de concentrare şi specializare a proucţiei legumelor în sectorul socialist, a fost necesară orientarea gospodăriilor populaţiei în sensul concentrării şi specializării producţiei de legume în funcţie de cerinţele pieţii interne cît şi pentru export. Astfel, a fost posibilă o zonare şi specializare a producătorilor în cultivarea, în princi-

ECONOMIE NATIONALA

Concentrarea producţiei de legume în perioada 1970—1975

Suprafaţa cultivată	Numărul unităţilor cultivatoare 1970	Numărul unităţilor cultivatoare 1975
pînă la 10 hectare	1 241	474
11— 30 hectare	1 167	835
31— 50 hectare	408	412
51—100 hectare	532	658
peste 100 hectare	249	387
Total unităţi cultivatoare	3 597	2 766

pal, a tomatelor pentru export în bazinele Poiana Mare — Dolj, Corabia — Izbiceni — Olt, Bolta Doamnei — Prahova, Lavoiu-Tomnatic — Timiş, Curtici-Macea-Dorobanţu — Arad şi altele. Pentru aprovizionarea populaţiei au fost specializate gospodăriile populaţiei din zonele preorăşeneşti, cum sînt cele din bazinele Vidra Creţeşti, Dărăşti — Ilfov, Bucov-Bărcăneşti — Prahova, Scurteşti-Săgeta — Buzău, Anadalchioi-Palazu — Constanţa şi altele.

Odată cu concentrarea culturii legumelor de cîmp s-a impus şi un proces de specializare, atît pe seama reducerii numărului de culturi în cadrul unităţilor, cît şi pe seama constituirii de ferme specializate (în unităţile care cultivau peste 100 hectare cu legume de cîmp) sau cel puţin de formaţiuni specializate de lucru.

Fireşte, concentrarea şi specializarea producţiei legumelor de cîmp este un proces complex cu ample implicaţii, atît în ce priveşte organizarea ca atare a producţiei şi a muncii în unităţile cultivatoare, cît şi în ce priveşte dezvoltarea bazei tehnico-materiale şi intensificarea producţiei. De aici şi necesitatea îmbinării în timp a tehnologiilor cu pregnante caractere industriale în strictă corelare cu modernizarea formelor de valorificare a produselor realizate. Avem în vedere că, dacă concentrarea şi specializarea contribuie la obţinerea unor cantităţi mai mari de produse, calitativ superioare, asigurarea producţiei în conveer continuu (legume - verdeţuri, mazăre, fasole verde, spanac etc.) impune în unele cazuri trecerea la forme şi sisteme adecvate de prezentare, depozitare şi valorificare, respectiv de modernizare a transportului, a comercializării — premise în afara cărora orice creştere a producţiei nu se va reflecta în mod corespunzător asupra îmbunătăţirii aprovizionării populaţiei. Evoluţia concentrării suprafeţelor de legume, în total şi pe ferme specializate, în perioada 1971—1976 şi în perspectiva 1977—1980, în sectorul cooperatist al agriculturii noastre — sector cu cea mai mare pondere în ce priveşte producţia legumicolă — este redată în graficul nr. 1.

Pentru sublinierea intensităţii procesului de specializare a producţiei legumelor de cîmp, datele şi concluziile care se desprind din analiza graficului nr. 1 trebuie completate cu următoarele considerente : faţă de 1971, în 1976 numărul unităţilor care cultivau numai 3—4 sortimente de legume era cu 23% mai mare : în 1980, în condiţiile sporirii numărului fermelor legumicole, ponderea celor ce vor cultiva numai 3—4 sortimente va fi cu peste 45% mai mare.

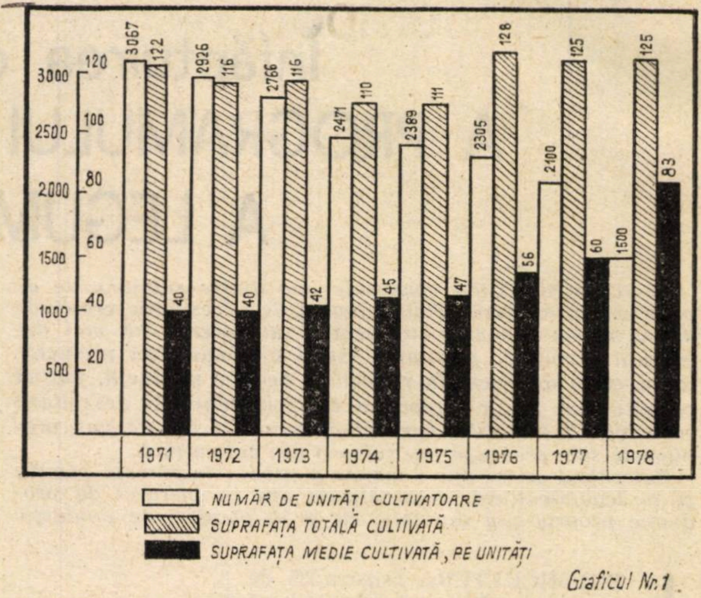

Graficul Nr.1

Evoluţia concentrării suprafeţelor de legume în unităţile agricole cooperatiste cultivatoare

UN IMPORTANT pas înainte în desfăşurarea procesului de concentrare şi specializare a producţiei legumicole s-a făcut prin crearea *fermelor de stat* din sistemul Întreprinderilor pentru producerea şi industrializarea legumelor şi fructelor (în subordinea Centralei pentru legume-fructe). Avînd ca sarcini primordiale realizarea unor producţii cît mai ridicate în condiţiile pedo-climatice specifice, promovarea şi generalizarea celor mai noi cuceriri ştiinţifice, obţinerea unei eficienţe superioare, fermele de stat din sistemul I.P.I.L.F. au fost orientate, de la început, spre organizarea producţiei legumicole pe principiile concentrării şi ale specializării (graficul nr. 2). Analiza economică evidenţiază că, din totalul suprafeţei cultivate în 1976 în aceste ferme, 6,5% se aflau în ferme sub 300 hectare, 13,3% în ferme de 301—800 hectare, 44,9% în ferme de 801—1 300 hectare şi 35,2% în ferme de peste 1 300 hectare. Semnificativă este situaţia culturii tomatelor : din cele 6 023 hectare total cultuvate, 8,1% erau în ferme de sub 300 hectare, 11,1% în ferme de 301—800 hectare, 45,7% în ferme de 801—1 300 hectare şi 35,0% în ferme cu suprafeţe de peste 1 300 hectare. Caracteristici asemănătoare prezintă şi concentrarea culturilor de mazăre şi fasole verde, castraveţi şi ardei, precum şi specializarea unităţilor în cultura acestor sortimente. Experienţa a subliniat că, în atari condiţii, este pe deplin posibilă nu numai extinderea mecanizării pînă foarte aproape de gradul mecanizării complexe, integrale, ci şi producerea şi folosirea industrială a răsadului, combaterea integrată a bolilor şi dăunătorilor, irigarea şi fertilizarea după cele mai noi şi moderne procedee, ca şi valorificarea directă pentru semiindustrializare, industrializare şi pentru consum sub formă proaspătă. În ce priveşte eficienţa economică, analiza evidenţiază faptul că, în grupa unităţilor şi, respectiv, a suprafeţelor cultivate între 800 şi 1 300 hectare se înregistrează atît producţiile cele mai ridicate, obţinîndu-se în final indicatorul cel mai favorabil pentru cheltuieli la 1 000 lei producţie marfă.

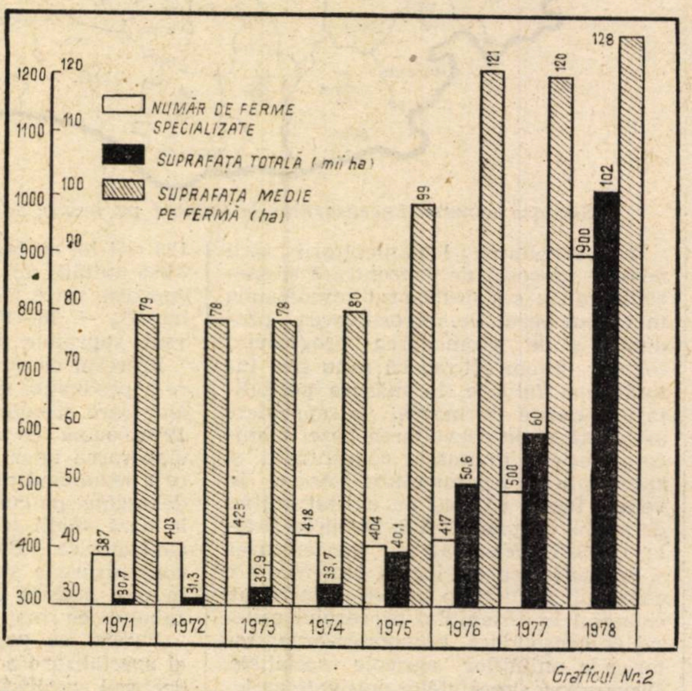

Graficul Nr.2

Evoluţia concentrării suprafeţelor de legume în ferme specializate

CREŞTEREA continuă şi diversificarea producţiei de legume în scopul sporirii eficitivulenţei economice constituie obiectivul primordial al dezvoltării acestui însemnat sector al economiei noastre naţionale în perioadele cincinalului 1976—1980, precum şi în perspectivă.

În condiţiile menţinerii suprafeţelor cultivate aproximativ în limitele actua-

prof. dr. Ion CEAUŞESCU
drd. Gheorghe BUZATU

(Continuare în pag. 15)

CALITATEA PRODUSELOR ȘI SERVICIILOR — componentă de bază a dezvoltării economico-sociale

ÎN CONDIȚIILE creșterii în ritmuri înalte a producției materiale, problemele **ridicării susținute a calității producției ocupă un loc esențial în economie.** Pentru amploarea dimensiunilor acestui proces este semnificativă, de exemplu, prevederea înscrisă în plan potrivit căreia valoarea produselor noi și reproiectate introduse în fabricație curentă în perioada 1976—1980 va reprezenta, în anul 1980, 45% din valoarea producției marfă realizată în ramurile prelucrătoare ale industriei republicane.

Sînt numeroase și de o deosebită însemnătate și acuitate considerentele care impun imperativul ridicării susținute a calității produselor — și alături de aceasta a calității serviciilor — în procesul de dezvoltare și creștere a economiei naționale. Pornind de la condițiile tehnice asigurate, **necesitățile economiei, exigențele sporirii accentuate a productivității muncii și desfășurării ireproșabile a procesului de producție** ridică problema realizării unor mașini și utilaje la nivelul celor mai înalți parametri tehnici și calitativi la nivelul celor mai înalte performanțe mondiale. Pe de altă parte, **în spiritul grijii față de satisfacerea cît mai bună a cerințelor oamenilor muncii,** produsele destinate consumului precum și serviciile trebuie asigurate în cele mai bune condiții calitative. **O producție de calitate este sinonimă cu o producție de o ridicată valoare de întrebuințare,** ce satisface cu un randament superior, un timp mai îndelungat o anumită sau anumite utilități, cu o producție ce se asigură în condiții de economicitate crescută, cu consumuri materiale judicios elaborate și respectate, prevenind și înlăturînd risipa de orice fel. Și prin toate acestea ea **este sinonimă cu o producție ce valorifică superior resursele materiale ale țării, forța de muncă, adică întreaga muncă socială,** determinînd sporirea eficienței activității și răspunzînd astfel, pe multiple planuri, unui imperativ de prim ordin al întregii noastre dezvoltări.

Pe fondul amplului și complexului proces de formare a omului nou în spiritul eticii noi, socialiste, activitatea de ridicare a calității produselor și serviciilor se înscrie ca o sarcină curentă pentru fiecare lucrător din economie, reprezentînd o formă nemijlocită de manifestare și materializare a capacității de creație, a disciplinei și a atitudinii socialiste față de muncă. Legat de aceasta, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta că ridicarea calității producției, și desigur și a serviciilor, **„trebuie considerată drept una din problemele centrale ale activității zilnice a tuturor celor ce lucrează în domeniul economiei, a tuturor organizațiilor de partid și organizațiilor obștești...“.**

Această activitate atît de însemnată pentru creșterea avuției naționale, pentru satisfacerea în condiții superioare a cerințelor vieții materiale și spirituale ale poporului nostru își află în prevederile **proiectului legii calității produselor și serviciilor** — dat cu cîteva zile în urmă publicității — un amplu, riguros și unitar cadru legal de desfășurare. Reflectînd accentul pus de partidul și statul nostru pe creșterea calității produselor și serviciilor, proiectul de lege menționat evidențiază condițiile create de stat și cadrul de acțiune în acest scop, subliniindu-se pe această bază **obligația permanentă** a ministerelor, organelor centrale și locale, a centralelor industriale și întreprinderilor, a unităților de proiectări și inginerie tehnologică, a tuturor colectivelor de oameni ai muncii pentru perfecționarea calității produselor. Un loc important ocupă precizarea condițiilor de bază și documentațiile tehnice normative care definesc calitatea produselor industriale, înlăturîndu-se astfel orice echivoc în aprecierea calității ; modul în care trebuie acționat pe principalele sectoare industriale pentru asigurarea calității produselor, precizîndu-se deopotrivă locul și rolul, atribuțiile controlului tehnic, ale organelor respective, ale colectivelor de oameni ai muncii pe toate treptele, în toate momentele producției, în acest proces. Se evidențiază, totodată, în funcție de natura lor, activitatea de organizare și control a calității serviciilor, precizîndu-se în final, pe toate treptele, atît pentru calitatea producției cît și a serviciilor, răspunderea materială pentru încălcarea normelor de calitate, precum și sancțiunile prevăzute în acest scop.

După cum se vede, avem de-a face cu un document legislativ ce abordează problema perfecționării calității producției și serviciilor în întreaga ei complexitate ; cu un document ce previne înțelegerea asigurării, calității numai ca o atribuție a compartimentelor tehnice sau de control din unitățile din economie, exercitată în faza finală a activității, cum se mai întîmplă uneori. Cu un document care precizează astfel înțelegerea acesteia ca o atribuție nemijlocită — **pe tot parcursul activității** — a tuturor colectivelor de oameni ai muncii, urmărind în orice moment și pe toate planurile prevenirea abaterilor de la calitatea prevăzută, cunoașterea cu exactitate a unor eventuale neajunsuri produse și luarea operativă de măsuri pentru înlăturarea acestora.

Fără îndoială că analiza mai detaliată a prevederilor acestui amplu și complex proiect de lege relevă pentru producție și organizarea acestei activități cît și pentru servicii, importante aspecte ale procesului de perfecționare a ridicării calității producției. Legat de aceasta ni se pare deosebit de însemnată obligația ministerelor a organelor centrale și locale, a tuturor unităților de a asigura fabricarea și livrarea de produse cu parametri calitativi ridicați, la nivelul celor mai bune performanțe realizate în țară și pe plan mondial, **„în condițiile reducerii continue a consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, înlocuirii materiilor prime și materialelor deficitare, creșterii permanente a productivității muncii“** (cap. I, art. 4). Este o stipulație care exprimă, pe de o parte, circumscrierea, alături de unitățile producătoare, a ministerelor și organelor centrale și locale în răspunderea directă, nemijlocită față de desfășurarea activității atît de complexe — asigurarea cu utilaje, cu S.D.V.-uri corespunzătoare etc. — menite să asigure o înaltă calitate a producției. Iar pe de altă parte, această stipulație exprimă obligativitatea asigurării de către factorii răspunzători a unei producții de cea mai bună calitate, în condiții de eficiență sporită, cît și a unei eficiențe sporite în condițiile realizării unei producții de cea mai bună calitate — toate acestea fiind explicitate pe larg în capitolele și secțiunile proiectului de lege. Sînt aspecte care răspund unor imperioase cerințe organizatorice și economice ale dezvoltării noastre. Este suficient să ne gîndim de exemplu la situațiile încă întîlnite în unitățile industriale, cînd depășirile de consumuri specifice, ca urmare a unei activități necorespunzătoare, sînt „justificate“ prin realizarea unei producții de calitate dar... care nu prezintă o compunere materială modificată față de prevederile documentației sau cînd se realizează economii de materii prime în dauna calității produselor, situații ce se impun eliminate cu desăvîrșire.

Firește că în favoarea împletirii necesare și posibile dintre calitate și eficiență acționează cu putere și o altă prevedere expresă a proiectului care are în vedere interzicerea **aprobării de către unitățile economice, a derogărilor de la documentația tehnologică și constructivă omologată, precum și de la prevederile standardelor, normelor tehnice, caietelor de sarcini și contracte.** Ni se pare, de asemenea, important de semnalat, în contextul pregătirii și organizării corespunzătoare a producției, obligativitatea acordării asistenței tehnice în toate schimburile, fapt care, cu siguranță, va crea condiții pentru ca creșterea coeficientului de schimburi să fie însoțită de o sporire mai accentuată a producției, uniformizîndu-se realizarea cantitativă și îndeosebi calitativă a rezultatelor din schimburile II și III la nivelul celor din schimbul I.

Ca o concluzie definitorie ce decurge din prevederile proiectului de lege în dezbatere se poate releva creșterea contribuției și a răspunderilor ce revin pe toate verigile din economie și în toate sectoarele acesteia în domeniul ridicării calității produselor și serviciilor, problemă de mare însemnătate pentru întreaga noastră dezvoltare economico-socială.

P. DAN

O importantă resursă de intensificare a dezvoltării
ACCELERAREA VITEZEI DE ROTAŢIE A FONDURILOR

● Creșterea vitezei de rotație a fondurilor = eficiență ridicată ● Corelație optimă între producție și fonduri ● Reglarea operativă a aprovizionării în funcție de producția contractată ● Rol sporit controlului preventiv în gestionarea patrimoniului.

O ÎNSEMNĂTATE deosebită în actuala etapă pe care o parcurge țara noastră, angajată cu toate forțele în procesul de lichidare a urmărilor cutremurului, o prezintă gospodărirea cu înaltă răspundere a resurselor materiale și financiare de care dispune. Aceasta presupune, printre altele, creșterea continuă a vitezei de rotație a mijloacelor circulante, ca o condiție esențială pentru realizarea unei producții mereu sporite cu fonduri cît mai reduse.

Nivelul fondurilor folosite de întreprinderi depinde în mod direct de volumul și structura stocurilor, de viteza și ritmicitatea cu care acestea trec dintr-o fază în alta, de modul de organizare a proceselor de aprovizionare, producție și desfacere. Buna gospodărire a valorilor materiale necesită încadrarea stocurilor, la nivelul întreprinderilor, în limitele stabilite prin normele de stoc, după criterii cît mai științifice, care să corespundă condițiilor reale din întreprinderi, pentru a se evita insuficiența acestora, cu influențe negative asupra realizării planului, dar în același timp să înlăture și posibilitatea stocării și deci retragerii din circuit a unor materiale necesare economiei.

În ultimii ani, la o serie de materiale și produse s-au realizat diminuări ale normelor de stoc la consumatori și producători, la aceasta contribuind crearea și extinderea continuă a capacităților de producție — care au dat posibilitatea unor aprovizionări ritmice în loturi mai mici —, perfecționarea sistemului de aprovizionare cu materiale de uz general prin bazele județene, coordonarea mai corespunzătoare a planurilor de aprovizionare cu cerințele producției etc. Întreprinderilor le revine însă sarcina de a **revizui** în continuare **normele de stoc pentru materiile prime și materialele din producția internă în vederea reducerii lor**, pe seama îmbunătățirii organizării producției, aprovizionării tehnico-materiale și transporturilor, precum și normativele mijloacelor circulante pentru producția neterminată și semifabricate în scopul micșorării lor prin scurtarea ciclurilor de fabricație, îmbunătățirea proceselor tehnologice, reducerea costurilor de producție, mai buna organizare a cooperării între întreprinderi ca și prin optimizarea loturilor de fabricație. Aceste măsuri — menite să îmbunătățească corelația dintre producție și fonduri prin eliminarea acelor factori care determină folosirea unor fonduri prea mari în procesele de producție — vor trebui să **asigure accelerarea vitezei de rotație planificate în industrie în anul în curs cu 5,4 zile.**

ANALIZELE de bilanț privind activitatea economică și financiară pe anul 1976 au scos în evidență faptul că în întreprinderi s-au format stocuri supranormative importante, care au dus implicit la încetinirea vitezei de rotație a fondurilor și la atragerea în circuitul economic a unor fonduri suplimentare prin credite bancare cu dobîndă majorată. La această situație a contribuit nerealizarea în totalitate a planului de producție pe sortimente, ca și insuficienta operativitate în adaptarea planului de aprovizionare la necesitățile producției contractate, pentru desfășurarea ritmică a producției și pentru respectarea termenelor de livrare a produselor contractate. Decalajul ce există între perioada de întocmire a planurilor de aprovizionare și cea de cunoaștere a producției contractate pe sortimente — pe baza cererilor beneficiarilor interni și externi — determină uneori nevoia de a modifica aprovizionările stabilite inițial.

Reglarea aprovizionării în funcție de producția contractată constituie o cerință economică obligatorie, care trebuie înțeleasă atît de întreprinderile beneficiare, cît și de cele furnizoare pentru că ea este impusă în primul rînd de punerea în aplicare a indicațiilor privitoare la folosirea rațională a mijloacelor materiale. Aceasta este și în interesul propriu al părților contractante, deoarece fiecare întreprindere fiind în același timp furnizor și cumpărător, contribuie la continuitatea plăților în economie, prin grija generală de a se evita stocarea unor valori materiale în circuitul economic. Imobilizările create prin livrarea unor produse care nu mai sînt necesare beneficiarilor diminuează capacitatea de plată a acestora, cu repercusiuni asupra situației financiare a altor întreprinderi cu care acestea sînt în relații economice și financiare.

Legea contractelor prevede posibilitatea modificării sau renunțării din partea beneficiarilor la unele contracte, în anumite condiții, astfel că acest mecanism se impune să funcționeze cu mai multă eficiență.

Și în anul 1976 s-au întreprins numeroase acțiuni și s-au luat măsuri care au dus la lichidarea stocurilor supranormative, dar în același timp s-au format altele. Așa, spre exemplu, la un număr de 295 întreprinderi cu pondere, în a 2-a jumătate a anului 1976 s-au lichidat imobilizări de 1,8 miliarde lei, dar s-au format altele, în sumă de 1,9 miliarde lei. În aceste condiții sarcina principală în etapa actuală trebuie să constea în **orientarea și îndreptarea întregului efort spre prevenirea eficientă a apariției stocurilor supranormative și disponibile.** În această direcție un rol deosebit trebuie să-l aibă și **controlul financiar preventiv din întreprinderi, care are îndatorirea să influențeze deciziile cu privire la angajarea patrimonială.** Așa cum rezultă și din documentele de partid, **aparatului de control financiar îi revine înalta îndatorire de a acționa cu fermitate și hotărîre în întreaga lui activitate pentru a contribui la instaurarea unui climat de ordine și disciplină în gospodărirea mijloacelor materiale și bănești.** Controlul financiar preventiv trebuie să devină în orice unitate productivă o autoritate care să oprească la timp operațiile ce duc la folosirea fondurilor pentru achiziționarea de materiale peste necesitățile curente ale producției.

În scopul prevenirii creșterii stocurilor supranormative de materii și materiale și determinării întreprinderilor de a lua măsuri pentru lichidarea imobilizărilor existente în astfel de stocuri, unitățile Băncii Naționale, accentuînd caracterul preventiv al controlului prin credite, au aplicat cu fermitate măsura prevăzută de Legea finanțelor de a nu plăti din credite aprovizionările cu stocuri de natura celor care existau deja peste normativ în întreprinderile cumpărătoare. În 1976, printre unitățile la care s-au respins la plată documente de decontare care priveau aprovizionări peste necesar, figurau „Autobuzul“ și „Electronica“ din București, Întreprinderea de confecții — Rîmnicu Sărat etc.

ECONOMIE NATIONALA

LA GOSPODĂRIREA rațională a resurselor materiale, **o contribuție deosebită trebuie să o aibă bazele specializate ale ministerelor și bazele județene de aprovizionare tehnico-materială, prin preluarea stocurilor devenite disponibile în întreprinderi ca urmare a modificărilor sortimentale intervenite în planul de producție al întreprinderilor industriale, a economisirii materialelor** etc. Pe lîngă faptul că bazele au posibilități sporite de redistribuire a stocurilor devenite disponibile, preluarea lor de baze constituie și un mijloc de a se asigura cunoașterea centralizată a stocurilor existente în economie și dimensionarea rațională a nevoilor de aprovizionare pe anul următor, de la intern și import.

Viteza de rotație a fondurilor este influențată direct de **realizarea în flux continuu a producției, înțelegind prin aceasta realizarea fiecărei comenzi lansate în fabricație în timpul tehnologic stabilit procesului de producție respectiv.** Aceasta presupune o bună organizare a muncii și aprovizionarea în timp util în diferite faze de producție. În special, efecte negative deosebite are producția sistată și abandonată, care în multe cazuri atrage fonduri suplimentare determinate de imobilizările create a materialelor necesare. Prelungirea perioadei de fabricație este lăsată în această stare perioade îndelungate.

În egală măsură, **la creșterea gradului de folosire a fondurilor contribuie și realizarea numai de produse contractate la intern și export.** Acest fapt prezintă, pe de o parte, garanția refacerii mijloacelor circulante, înglobate în produsele fabricate, iar pe de altă parte, adeverește utilitatea socială a muncii consumate. Practica ocupării forței de muncă și capacităților de producție cu fabricarea de produse pe stoc, în speranța că vor fi desfăcute, are ca efect imediat formarea de imobilizări de fonduri și înrăutățirea situației financiare a întreprinderii. Această practică este însă contrară și intereselor societății, putînd duce la implicații în satisfacerea cererilor de materii și materiale ale altor unități, mai ales atunci cînd acestea sînt procurate din import și sînt destinate unei producții pentru export.

Avînd în vedere că în unele întreprinderi existau stocuri importante de produse fără desfacere, fie că au fost fabricate fără să aibă la bază contracte, fie că nu au fost respectate termenele de livrare, în cuvîntarea la plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976 tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a subliniat **necesitatea de a se respecta cu strictețe toate clauzele contractuale atît de către furnizori, cît și de către beneficiari.** Răspunderi în această direcție revin tuturor cadrelor tehnice și administrative din întreprinderi, care trebuie să asigure controlul permanent asupra produselor lansate în fabricație, pentru că procesul de fabricație să se deruleze conform programului, iar eventualele defecțiuni apărute să fie înlăturate pe parcurs.

Problema creșterii vitezei de rotație a fondurilor nu trebuie abordată **numai din punctul de vedere al nivelului stocurilor, ci și al timpului în care mijloacele circulante, în totalitatea lor, trec prin sfera producției și a circulației.** Este vorba de procese de mișcare în circuite complete, care se repetă, de la mijloace bănești la stocuri pentru producție, producția în curs de fabricație, produse finite în magazie, documentele în curs de încasare etc. Este vorba de succesiunea formelor funcționale ale mijloacelor circulante prin care se asigură continuitatea proceselor de reproducție în condiții de eficiență. De aceea, prezintă importanță deosebită și timpul în care se încasează livrările, ca și mișcarea celorlalte active din patrimoniul întreprinderii. Înțelegerea în acest sens a vitezei de rotație a mijloacelor circulante obligă factorii de răspundere din întreprinderi să analizeze activitatea economică și financiară în ansamblu, precum și consecințele fiecărui act economic din punctul de vedere al fondurilor pe care le angajează și a perioadei de angajare.

INTENSIFICAREA preocupărilor pentru accelerarea vitezei de rotație a fondurilor capătă în etapa actuală noi dimensiuni. Dată fiind importanța problemei, și ținînd seamă de indicațiile conducerii de partid și de stat pentru reducerea nivelului stocurilor și imobilizărilor de fonduri de orice fel, se impune ca acțiunile de lichidare la întreprinderi a imobilizărilor de valori materiale să aibă un caracter de **continuitate,** să fie urmărite în mod **sistematic** de ministere, centrale și întreprinderi. Pentru realizarea unor astfel de acțiuni este nevoie de un sistem informațional corespunzător pentru a se cunoaște în orice moment disponibilitățile de stocuri, precum și nevoile de materiale ale întreprinderilor, care să permită redistribuirea operativă a stocurilor de materiale supranormative sau de prisos.

Pe primul plan trebuie să rămînă, însă, problema **prevenirii formării imobilizărilor de stocuri.** Pe această linie, numai cunoașterea cauzelor esențiale care au dus sau pot provoca o dinamică necorespunzătoare a stocurilor poate determina măsuri concrete de prevenire a formării lor în viitor. Eliminarea deficiențelor existente, care de cele mai multe ori constituie erori subiective, este în puterea factorilor de răspundere din întreprinderi, centrale și ministere. Un rol deosebit în acest domeniu îl are controlul bancar, care trebuie să exercite o influență activă asupra mișcării valorilor materiale, pentru mai buna gospodărire a acestora. Vor trebui găsite noi forme de întărire a laturii preventive a acestui control la întreprinderile cu imobilizări, în special în perioada de contractare, pentru a se împiedica încă din această fază aprovizionarea cu materiale peste nevoile producției contractate.

Alex. OPREA

vicepreședinte al Băncii Naționale

Dezvoltarea legumiculturii

(Urmare din pag. 12)

le, traducerea în viață a acestui obiectiv este posibilă numai prin materializarea consecventă a unui program susținut de intensificare, fundamentat pe promovarea progresului tehnic și generalizarea tehnologiilor cu pregnante caracteristici industriale. Ținînd seama de sporul demografic natural, precum și de continuarea procesului de urbanizare, care vor conduce la diminuarea suprafeței cultivate pentru fiecare locuitor, cu circa 9%, producția legumelor de cîmp trebuie să crească cu mai bine de 45% în medie pe hectarul cultivat, pentru unele produse chiar cu peste 100%. Acest considerent, prin el însuși, este de natură să evidențieze adevărata amploare a procesului de intensificare.

În perioada cincinalului 1976—1980 și în perspectivă, baza tehnico-materială a legumiculturii va cunoaște o amplă și susținută dezvoltare, atît cantitativă cît și calitativă. Nu insistăm asupra coordonatelor cifrice ale acestei dezvoltări. Arătăm însă că, din punct de vedere al dotărilor, vor fi posibile irigarea tuturor suprafețelor cultivate cu legume de cîmp, extinderea culturilor duble și intercalate, mecanizarea complexă și integrală pentru principalele sortimente, producerea industrială a răsadurilor, combaterea integrată a dăunătorilor și fertilizarea complexă, nivelarea și modelarea terenurilor. Odată cu aceasta se va putea asigura și generalizarea tehnologiilor noi, moderne, intensive, fundamentate pe ultimele cuceriri ale științei și tehnicii, precum și pe utilizarea materialului biologic selecționat, de mare randament, în cadrul unui program unitar de dezvoltare a legumiculturii în ansamblul său și a fiecărei specii în parte.

Firește, toate acestea presupun crearea unui cadru organizatoric adecvat ; experiența a demonstrat că, în etapa actuală, acest cadru trebuie să fie **ferma,** întemeiată pe concentrarea și specializarea producției legumicole, încadrată într-un ansamblu integrat de producție. Aplicarea legii privind dezvoltarea legumiculturii și valorificarea legumelor și a fructelor, precum și a legii retribuției în agricultură, creează cadrul legal promovării fermelor de producție legumicolă.

Pentru realizarea unei eficiențe cît mai ridicate trebuie să se asigure folosirea maximală a bazei tehnico-materiale, a investițiilor ce se vor efectua și repartizarea teritorială rațională a producției legumicole, lucru posibil numai în conjunctura concentrării și a specializării producției. Pornind de la aceste considerente, odată cu repartizarea teritorială a sarcinilor de plan pentru anul 1977 s-a asigurat și programul de perspectivă, astfel ca fiecare unitate să aibă perspectiva dezvoltării sale pe linia intensificării, a concentrării și specializării producției legumicole, iar fiecare județ să-și acopere cît mai complet necesarul pentru consumul intern (vezi harta).

Sub aspectul construcțiilor, ca și a perspectivei concentrării și specializării producției de legume se impune să se dezvolte unele sectoare proprii de construcții productive și gospodărești pe măsura tehnologiilor industriale utilizate nemijlocit în legumicultura de tip nou. Pe temeiul analizei urmărilor seismului în acest domeniu, se impune concluzia proiectării acestor construcții din materiale ușoare și rezistente în același timp, cu respectarea strictă a funcționalității lor. Proiectele unitare ale noilor complexe legumicole vor trebui să țină seama de acest importantjasnr să țină seama de acest imperativ creîndu-se astfel premisele sporirii eficacității acestora.

„Sîntem ferm hotărîţi să nu schimbăm cu nimic nici programul de dezvoltare, nici programul de ridicare a nivelului de trai al poporului, care va începe să fie aplicat în acest an".

NICOLAE CEAUŞESCU

În centrul preocupărilor partidului : ridicarea nivelului de trai al poporului

Perspective pe care le deschide îndeplinirea integrală a programelor privind PRODUCŢIA ŞI APROVIZIONAREA POPULAŢIEI CU BUNURI DE CONSUM

PRINTRE CELE 763 de întreprinderi afectate de cutremur în întreaga economie, multe sînt din industria uşoară sau alimentară — iar în multe unităţi agricole de stat şi cooperatiste procesul de producţie a fost perturbat serios de catastrofa abătută în această primăvară asupra ţării. În ciuda marilor dificultăţi create în producţie, prin acţiunea unită a întregului popor, prin organizarea eficientă a eforturilor conform indicaţiilor date de secretarul general al partidului, prin programele de măsuri stabilite, trendul dezvoltării economiei româneşti îşi va menţine neschimbată traiectoria.

Fără a deţine încă date statistice complete, această certitudine o capeţi urmărind modul în care au acţionat şi acţionează colectivele de oameni ai muncii din întreaga ţară, modul surprinzător în care multe întreprinderi din industria uşoară şi alimentară trec de la starea de avarie la realizarea de producţii suplimentare. Este cazul întreprinderilor textile din Buzău şi Bucureşti, al Întreprinderii de frigidere — Găeşti, al întreprinderilor de morărit şi panificaţie, de prelucrare a laptelui din Bucureşti şi multe altele. Este o expresie deosebit de concludentă, un test al forţei de mobilizare a economiei socialiste româneşti, al cărei organism „pulsează" cu vigoare în pofida traumatismelor de moment suferite. Exemplar este şi modul în care Institutul de proiectări pentru industria uşoară s-a organizat pentru acordarea ajutorului întreprinderilor avariate din ramură. Constituind comisii formate din ingineri, arhitecţi şi tehnicieni care s-au deplasat de urgenţă în unităţi, s-a reuşit ca în numai cîteva zile să se efectueze 128 intervenţii care au salvat hale, secţii sau ateliere de producţie.

Economia noastră socialistă, care a fost supusă la nenumărate incercări în decursul anilor, şi-a dovedit din plin robusteţea prin felul cum a ştiut să le depăşească, să folosească toate resorturile ce-i sînt proprii şi să-şi păstreze înaltul dinamism, care stă la baza asigurării progresului civilizaţiei socialiste.

Coordonate fundamentale în ridicarea calităţii vieţii

CONTINUÎND cu fermitate înfăptuirea amplului program de ridicare a nivelului de trai al întregii naţiuni vom asista în anii actualului cincinal la profunde modificări în structura şi nivelul consumului populaţiei, modificări cu influenţe decisive asupra calităţii vieţii în ansamblul ei. Atenţia şi grija deosebită acordată de conducerea partidului, realizării acestor mutaţii în producţia şi aprovizionarea populaţiei cu bunuri de consum şi servicii se exprimă în modul cel mai elocvent prin obiectivele programelor elaborate din iniţiativa şi sub directa îndrumare a secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Astfel, Programul privind producţia şi desfacerea către populaţie a bunurilor de consum în perioada 1976—1980, aprobat în şedinţa comună a C.C. al P.C.R. şi Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale a României din iulie 1976, prevede, ca obiective prioritare, pentru actualul cincinal : creşterea producţiei de alimente cu valoare nutritivă ridicată, stimularea creaţiei tehnice originale şi ridicarea parametrilor calitativi în producţia de mărfuri din grupa textile-încălţăminte, accelerarea procesului de înnoire în producţia bunurilor de folosinţă îndelungată cu accent pe articolele de uz casnic şi gospodăresc destinate uşurării muncii femeilor, creşterea şi diversificarea producţiei de articole pentru copii, precum şi realizarea unei game cît mai largi de produse pentru necesităţile social-culturale ale populaţiei. Toate acestea se vor face în condiţiile în care volumul total al desfacerilor de mărfuri către populaţie va creşte cu 47,5% în anul 1980 faţă de anul 1975.

- **Valoarea absolută a unui procent al desfacerilor de mărfuri cu amănuntul va fi in 1980 egală cu 1 409 milioane lei, faţă de 936 milioane lei in 1975 şi 271 milioane in 1960.**
- **Creşterea cu 47,5% a desfacerilor de mărfuri în actualul cincinal semnifică, printre altele, oferirea pentru populaţie a aproape 3 milioane, 1,1 milioane maşini de spălat, aproape 2,5 milioane garnituri de mobilă de cameră şi 1,5 milioane garnituri de mobilă de bucătărie, aproape o jumătate de milion aspiratoare de praf.**
- **Spaţiile comerciale ce se vor construi în actualul icncinal vor fi cu 35% mai mari decit în cincinalul precedent, realizîndu-se astfel un spor al suprafeţei comerciale de 2 milioane metri pătraţi.**
- **Extinderea formelor moderne de comerţ – autoservirea, alegerea liberă a mărfi, casele de comenzi – vor contribui la mai buna servire a consumatorilor, la o circulaţie mai rapidă a mărfurilor.**

Modificările de structură ale consumului trebuie văzute şi prin prisma dezvoltării prestărilor de servicii. Programul elaborat în acest sens pentru perioada 1976—1980 prevede ca pe fondul unei creşteri a volumului de activitate cu 61—68,6%, să se asigure lărgirea gamei prestaţiilor către populaţie, îndeosebi a serviciilor casnice-gospodăreşti, a spălătoriilor şi curăţătoriilor chimice, a reparaţiilor bunurilor electrotehnice, autoturismelor, creşterea numărul de băi populare, în mod deosebit în mediul rural, construcţii de noi brutării la sate. Oglindind profundele mutaţii intervenite, în orientările populaţiei cu privire la modul de satisfacere a nevoilor sale de consum, se poate remarca faptul că serviciile — formă superioară de satisfacere a trebuinţelor — se înscriu în structura consumului populaţiei româneşti, începînd din anul 1974, cu o pondere de peste 20%.

Caracteristic pentru actualul cincinal, pentru programele amintite este atenţia acordată calităţii, creşterii continue a ponderii mărfurilor de calitate superioară atît la produsele alimentare cît şi la bunurile industriale de consum. În acest cadru, au fost prevăzuţi, prin plan, indicatori cu privire la îmbunătățirea structurii sortimentale (spre exemplu la preparatele și conservele de carne, la conserve de pește) îmbunătățirea calității produselor zaharoase, sporirea consumului de preparate din fructe, etc.

Cincinalul revoluției tehnico-științifice va avea efecte importante și în ceea ce privește modernizarea consumului de mărfuri nealimentare, fenomen care se va manifesta cu o deosebită intensitate. Astfel, se va lărgi aprovizionarea populației cu articole superioare de îmbrăcăminte și încălțăminte, mai confortabile și ușor de întreținut, cu produse menite să ușureze munca femeilor în gospodărie ca de pildă : țesături tratate care să elimine operațiunile de fierbere, apretare, călcare etc. Mecanizarea și automatizarea muncii casnice și gospodărești se înscrie ca un element caracteristic modernizării consumului populației. Se are în vedere în această privință crearea de noi variante constructive pentru 20 de aparate electrocasnice din cele fabricate în prezent (pentru prepararea hranei ; mașini de spălat cu programare automată, roboți casnici, precum și a altor aparate destinate asigurării confortului și ușurării muncii în gospodărie). Industria noastră urmează să asimileze în acest cincinal tipuri perfecționate de casetofoane, radioreceptoare stereofonice, pickupuri etc.

Efectele multiple ale dezvoltării eco mice asupra ridicării nivelului de trai

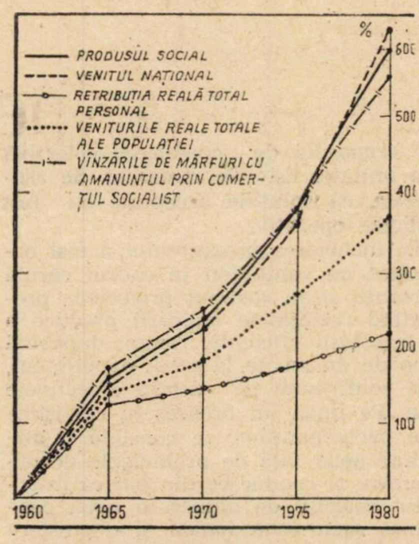

Graficul evidențiază rolul deosebit atribuit în actualul cincinal creșterii eficienței producției, care să permită o dinamica — și aceasta susținută — a rea venitului național, amplificîndu-se astfel posibilitățile de creștere a nivelului de trai al populației. Devansînd dinamica — și ceasta susținută — a retribuției reale, creșterea din ultimii ani a veniturilor totale reale ale populației concentrează atît efectul sporirii accelerate a fondurilor sociale de consum, cît și al creării de noi locuri de muncă în economie, în special în activități neagricole. Corespunzător creșterii veniturilor populației, aprovizionarea cu bunuri de consum va cunoaște o substanțială creștere cantitativă și diversificare, corespunzător unui consum modern structurat.

Semnificațiile unor modificări profunde în nivelul și structura consumului

SCHIMBĂRILE intervenite în ierarhia nevoilor, în modul de satisfacere a trebuințelor și căile de realizare a consumului populației își pun amprenta și pe structura vînzărilor de mărfuri, care vor continua să cunoască în viitorii ani modificări semnificative.

Urmărirea evoluției structurii vînzărilor de mărfuri cu amănuntul — pe baza datelor înscrise în tabel — scoate în evidență creșterile importante de peste 5 ori în numai două decenii, pe care le va înregistra consumul populației din țara noastră la principalele grupe de mărfuri.

Un prim aspect ce se impune atenției îl constituie echilibrul constant ce se realizează între fondurile destinate consumului alimentar și celui nealimentar, reflectînd existența în permanență a unor condiții corespunzătoare de satisfacere a cerinței populației.

Deși grupa mărfurilor alimentare continuă să dețină încă o pondere importantă în volumul vînzărilor către populație, analiza fenomenului trebuie făcută în condițiile concrete extrem de complexe ce caracterizează evoluția economiei românești. Ponderea încă ridicată a vînzărilor de mărfuri alimentare este rezultatul unor mutații de adîncă semnificație petrecute în societatea noastră, în ultimele două decenii, cînd a avut loc un intens proces de reducere a consumului din producția proprie sau așa-zisului „autoconsum" cunoscut în trecut la marea masă rurală. Creșterea continuă a veniturilor populației rurale, concomitent cu reducerea greutății specifice a retribuției în natură, ridicarea nivelului de civilizație, a făcut ca o serie de produse să nu mai pătrundă direct în consumul populației, ci un număr tot mai mare de produse ca nivel și diversitate, inclusiv cele alimentare, să fie solicitate prin rețele comerciale specializate.

Creșterea vînzărilor la principalele grupe de produse agro-alimentare și textile-încălțăminte

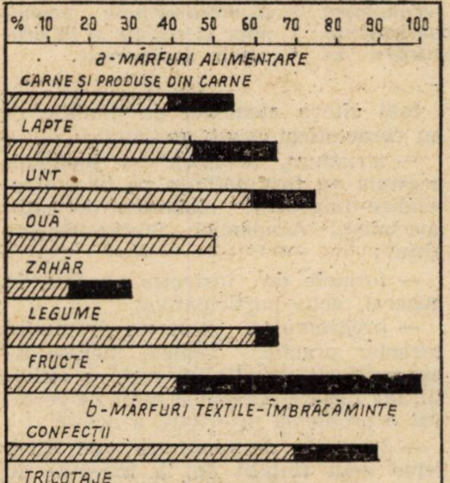

Concentrarea populației în centre puternice, construcția de locuințe în cadrul unor ansambluri compacte, asigurarea dotărilor comerciale, de servicii tehnico-edilitare, de transport și comunicații au determinat și vor determina în continuare mutații importante, atît în structura consumului, cît și în modul de realizare a acestui consum, volumul cererii urmînd să înregistreze sporuri deosebite în special la mărfurile alimentare, unde ponderea autoconsumului atingea la unele categorii de populație în trecut peste 70% din consum.

Dinamica vînzărilor de mărfuri către populație pe principalele grupe de mărfuri în perioada 1960-1980

- % -

	1960	1965	1970	1975	1980
Total	100,00	163,09	233,16	351,07	502,92
din care					
- mărfuri alimentare	100,00	176,15	244,96	364,53	520,83
- alimentația publică	100,00	181,38	296,73	469,45	700,62
- mărfuri nealimentare	100,00	151,60	213,88	320,41	454,54

În sfîrșit, un alt element care mai trebuie avut în vedere pentru aprecierea evoluției consumului de mărfuri alimentare îl constituie însăși tendința de îmbunătățire continuă a alimentației populației, prin creșterea ponderii în consum a produselor de origine animală, fructe, legume și alte produse de calitate superioară. În mediul rural, fenomenul îmbracă aspecte mai complexe, interferîndu-se cu cel de reducere intensă a autoconsumului de care s-a vorbit anterior.

Pornind de la premisa că în anul 1980 peste 70% din forța de muncă va lucra în sectoarele neagricole, că concomitent cu dezvoltarea actualelor orașe este prevăzută transformarea treptată în orașe agricole sau agroindustriale a unui număr de cca 120 de centre comunale și că accentuarea procesului de modernizare a consumului va afecta și consumul alimentar, programul privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum, prevede pentru perioada 1976—1980, o creștere intensă pentru vînzările de mărfuri alimentare (48,1%), făcînd ca ponderea acestei grupe să se mențină în continuare însemnată.

Creșterea deosebit de intensă a vînzărilor în **alimentație publică** apare cu o tendință de perspectivă cu ample implicații asupra consumului populației din țara noastră, fiind pe de o parte rezultatul deplasării treptate a consumului alimentar în afara gospodăriei, de ușurare a muncii casnice, de dezvoltare a rețelei, de îmbunătățire a structurii sale ca și datorită dezvoltării vertiginoase a turismului.

Deplasarea consumului alimentar în afara gospodăriei a impus dezvoltarea unei rețele puternice de cantine res-

conf. dr. Dumitru PATRICHE

(Continuare în pag. 32)

LĂRGIREA PARTICIPĂRII LA DECIZII — TRĂSĂTURĂ CARACTERISTICĂ A SUPERIORITĂȚII ORÎNDUIRII SOCIALISTE

Valențele deciziilor colective în problemele – cheie ale întreprinderii

ÎN CADRUL orînduirii noastre socialiste a prins rădăcini adînci, la toate nivelurile și în toate domeniile vieții economico-sociale și politice, conducerea colectivă. Ea nu constituie doar o expresie extrem de concludentă, „pe viu“ a adîncirii democrației noastre socialiste, ci reprezintă un proces extrem de complex de amplificare pe planuri multiple (al conștiinței, profesionale și social-politice, al motivației, al relațiilor umane, al rolului și locului în societate, al unor resorturi ale mecanismelor economice și social-politice etc.) a consecințelor ce decurg din lărgirea participării la deciziile economice și sociale, a creșterii gradului de implicare și responsabilitate.

Preocuparea permanentă a conducerii de partid și de stat pentru ridicarea nivelului calitativ al pregătirii și perfecționării pregătirii cadrelor de conducere și a specialiștilor, a întregului colectiv de lucrători din unitățile economice constituie o componentă de bază a aplicării în concret a conducerii colective, care condiționează în fapt dimensiunile și esența calitativă a participării, proces care se reflectă la rîndul său pe multiple planuri social-umane și economice, privind ridicarea gradului de conștiință, de participare și responsabilitate, a pregătirii profesionale, lărgirea orizontului de cultură generală, tehnică și economică, angrenarea mai puternică a membrilor societății în viața și mecanismele economice și sociale și în procesele decizionale.

FORMAREA și perfecționarea colectivelor de conducere marchează noi dimensiuni în etapa actuală, cînd acestea trebuie să dovedească o pregătire multilaterală, solicitată de exigențele tot mai mari ale dezvoltării rapide și multilaterale a țării, ale creșterii gradului de participare la decizii și a calității acestora. În acest sens, în cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu“ s-au experimentat o serie de programe de perfecționare a colectivelor de conducere, fie direct în cadrul unor unități, fie împreună cu cele ale mai multor întreprinderi din cadrul unui județ.

Rezultate deosebit de semnificative a dat cursul organizat la Întreprinderea de utilaj petrolier și reparații-Teleajen (Ploiești). Programul respectiv a fost realizat, la sediul întreprinderii, de către Catedra de organizare a unităților socialiste, împreună cu Centrul de perfecționare a cadrelor de conducere din economie și administrația de stat și cu participarea direcției de resort din Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei. Au participat 26 de cadre — membri ai consiliului oamenilor muncii, șefi ai principalelor compartimente de concepție și execuție.

Iată cîteva elemente de noutate ce au caracterizat acest program:

— structura, tematica și economia acestuia au fost definite pe baza unei analize-diagnostic elaborate de către specialiștii Academiei „Ștefan Gheorghiu“;

— formele de instruire au fost, în general, activ-participative;

— programul a avut un pronunțat caracter practic. Temele incluse au exemplificat situația concretă a unității, iar fiecare cursant a avut de rezolvat o problemă prioritară a acesteia;

— lucrările de absolvire (ale căror teme s-au stabilit de la început) au fost elaborate concomitent cu derularea cursului, sub îndrumarea cadrelor didactice. Temele respective au fost concepute și s-au realizat potrivit concepției sistemice de abordare a întreprinderii, antrenîndu-se în soluționarea lor și alte cadre de specialitate ale unității, precum și din alte întreprinderi — ceea ce a facilitat un schimb de experiență pe plan mai larg. Corelarea echipelor de lucru s-a realizat permanent prin grija șefului de proiect (numit de întreprindere) și cu ocazia lucrărilor periodice sau operative ale organului de conducere colectivă din unitate. Este de remarcat, de asemenea, că soluțiile acceptate au fost aplicate operativ.

La încheierea programului a fost organizat un simpozion în cadrul căruia cursanții și-au susținut proiectele, prezentînd rezultatele aplicării practice a unor soluții eficiente. Acum, după mai bine de un an de la acest experiment, sînt confirmate pe deplin obiectivele sale. Pe lîngă un progres în cunoștințele participanților, se constată o atitudine nouă față de problemele de organizare și conducere din partea întregului colectiv de muncă, o nouă conștiință socio-profesională și o creștere a gradului de responsabilitate. Au fost declanșate inițiative; se poate spune că spiritul participativ, constructiv a cuprins întreaga masă de lucrători, care au o atitudine mai responsabilă față de deciziile ce se iau la diferite niveluri.

Cu toate că în cadrul programului s-au elaborat numai 12 proiecte (în colectiv), acestea au declanșat o reacție în lanț asupra unei mai atente studieri și rezolvări și a altor probleme specifice, așa încît astăzi, mai toate acțiunile poartă amprenta unei abordări științifice și colective, antrenînd un mare număr de lucrători.

Eficiența soluțiilor din cele 12 proiecte este dimensionată prin următoarele cifre antecalculate pe un an: producție suplimentară — 52,5 milioane de lei (din care aproape jumătate pe seama utilizării superioare a capacităților și creșterii productivității muncii); economii — peste 2,8 milioane de lei. Implementarea propunerilor făcute prin aceste decizii colective a contribuit într-o măsură esențială la îmbunătățirea rezultatelor obținute de I.U.P.R.-Teleajen, în comparație cu anul premergător programului de perfecționare: creșterea producției globale cu 25,15% și marfă cu 22,50%, a productivității muncii cu 14,07%, reducerea cheltuielilor cu 14,50 lei la o mie de lei producție.

Alături de aceste rezultate economice direct măsurabile, nu pot fi neglijate importantele consecințe pe planuri mai largi, al adîncirii conducerii colective, al creșterii participării la decizii, al gradului sporit de responsabilitate profesională și politică, al amplificării conducerii colective cu toate ramificațiile sale social-politice și economice.

Programul menționat a făcut dovada că această formă de perfecționare a colectivelor de conducere este necesară nu numai pentru obiective existente, dar mai ales pentru cele noi, situație în care se pune chiar problema asigurării rezervei de cadre de conducere.

Nu putem trece însă cu vederea necesitatea periodicizării unor astfel de preocupări, în funcție de elementele noi ce vor interveni în baza, dar și în problematica organizării și conducerii unităților respective. Apreciem că un ciclu de 3—5 ani ar putea aduce reale avantaje, menținînd elasticitatea, dinamismul și adaptabilitatea impuse de evoluția mediului economico-social, de exigențele creșterii gradului de participare și responsabilitate al oamenilor muncii în viața economico-socială și politică a unităților în care lucrează, dar și pe planuri mai largi, ale mecanismelor social-politice ale orînduirii noastre.

Nicolae OPREA
Academia „Ștefan Gheorghiu“

Perfecționarea cadrelor și cerințele conducerii colective

ADÎNCIREA democrației în conducere, amplificarea participării oamenilor muncii la decizii, creșterea responsabilității lor presupun nu numai forme instituționale adecvate și o prezență activă dinamică a membrilor organelor de conducere colectivă în procesul decizional, ci și pregătirea corespunzătoare a tuturor acestor cadre pentru a putea să crească competența și calitatea contribuțiilor lor în organele de conducere colectivă. Este vorba de a crea toate condițiile necesare unei exercitări efective și eficiente a conducerii colective. Dezvoltarea economico-socială impetuoasă a țării presupune și necesitatea ridicării continue a nivelului de cunoștințe în domeniul conducerii și organizării al membrilor acestor organe, în vederea unei cît mai eficiente exercitări a conducerii colective, creșterii capacității de antrenare a maselor la soluționarea problemelor prioritare ale unităților.

ÎN ORGANIZAREA și desfășurarea programelor celei de-a doua etape de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere din economie și administrația de stat (1976—1980), în concordanță și cu necesitatea îmbunătățirii continue a conducerii colective, principalele orientări au fost stabilite printr-o Hotărîre a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., din luna martie 1976. Aceste orientări vizează, printre altele :

- asigurarea unei legături strînse a procesului de perfecționare cu cerințele îmbunătățirii continue a muncii de conducere desfășurate de participanți și finalizarea cu eficiență sporită, la nivelul unităților unde aceștia lucrează, a ansamblului de cunoștințe și capacități dobîndite în cadrul programelor ;
- acordarea unei ponderi prioritare programelor cu caracter specific, reprezentînd componente ale științei conducerii, în scopul dezvoltării cunoștințelor și a capacităților de aplicare a lor în practică ; **particularizarea** în acest fel a procesului de perfecționare, potrivit stadiului comenzii sociale și cerințelor față de cadrele de conducere ;
- **deplasarea treptată la organul teritorial, la marea unitate, a unor activități de perfecționare în comun a cadrelor din echipa respectivă de conducere.**

Rezultă deci, ca o direcție prioritară, mutarea centrului de greutate al programelor de perfecționare către problemele concrete ale activității economico-sociale, către rezolvarea lor eficientă în unitățile economice.

În acest context se înscrie și acțiunea începută recent, în cadrul Combinatului siderurgic Galați, pe care Academia „Ștefan Gheorghiu“ (prin Centrul de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere din economie și administrația de stat) și Școala interjudețeană de partid au organizat-o împreună cu comitetul de partid și consiliul oamenilor muncii din combinat, sub directa îndrumare a Comitetului județean Galați al P.C.R.

Este vorba despre un **program experimental de perfecționare a pregătirii colectivului de conducere** de la C.S.G., program al cărui obiectiv îl constituie creșterea capacității membrilor conducerii colective a acestei unități, a altor specialiști de a rezolva optim sarcinile ce revin combinatului în cincinalul revoluției tehnico-științifice, potrivit orientărilor stabilite în Programul P.C.R., în Directivele Congresului al XI-lea al partidului — precum și hotărîrile privind îmbunătățirea activității de conducere în cadrul C.S.G.

Cunoștințele însușite și aptitudinile dobîndite în cadrul programului vor permite participanților : **să contribuie la creșterea eficienței economice generale a unității și a fiecărui subsistem component ; să stabilească corect prioritățile în activitatea de conducere ; să planifice, organizeze, controleze și îndrume în mod corespunzător activitatea unității ; să-și îmbunătățească stilul de muncă în colectiv.**

Este de remarcat că modul în care s-a stabilit structura participanților la program urmărește **pregătirea deopotrivă a membrilor organului de conducere colectivă, cît și a numeroși alți lucrători de la diferite eșaloane — muncitori, maiștri, cadre tehnice și economice —** care, pentru a fi cît mai eficient antrenați la procesul de decizie în cadrul instituției democratice a consiliului și adunării generale a oamenilor muncii, au datoria de a-și dezvolta nu numai inițiativa și responsabilitatea, ci și — ca fundament al acestora — **capacitatea de a interveni în cunoștință de cauză pentru rezolvarea problemelor principale ale vieții întreprinderii.**

Astfel, în totalul de circa 250 de persoane cuprinse în program sînt incluși — pe lîngă membrii numiți, cei de drept și cei aleși ai consiliului oamenilor muncii — cadre de conducere cu funcții reprezentative, lucrătorii ce fac parte din rezerva de cadre și membrii comisiilor pe probleme ale C.O.M.

Programul urmează să se desfășoare în două etape (de cîte trei săptămîni) — una în acest an și cealaltă în 1980. În două convocări de cîte o săptămînă vor avea loc cursuri de informare generală în domeniul conducerii, a treia săptămînă fiind rezervată parcurgerii unor module specifice care vor oferi instrumentarul adecvat problematicii de conducere și organizare ce prezintă interes pentru participanți.

Conținutul și succesiunea tematicii (abordată din punctul de vedere al conducerii generale, definindu-se domeniile și modalitățile în care aceasta își exercită atributele pentru întreaga activitate) se stabilesc de către conducerea de partid și administrativă a combinatului, în funcție de necesitățile concrete ale unității, ale conducerii colective. O astfel de ancorare în realitățile întreprinderii va fi asigurată, de asemenea, prin participarea cadrelor de instruire la ședința oamenilor muncii (în care vor primi aceleași informații ca și ceilalți membri ai organelor de conducere colectivă), ca și prin formele instuirii — printre care, alături de prelegeri, vor fi utilizate dezbateri, aplicații practice, studii de caz, analize, relative, la situații efective existente. Totodată, participanții la prima etapă vor elabora circa 100 de proiecte individuale sau colective pentru rezolvarea eficientă a unor probleme de conducere și organizare, de importanță, prioritară pentru îmbunătățirea continuă a activității combinatului ; aceste lucrări vor fi prezentate în cadrul unui simpozion, către sfîrșitul anului.

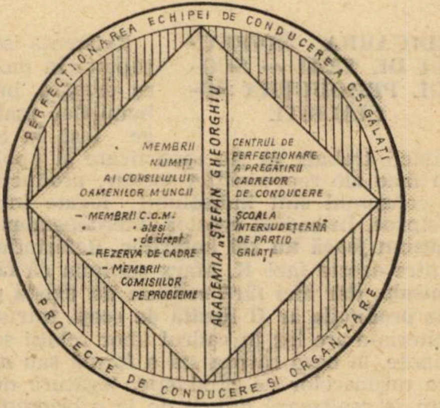
PERFECȚIONAREA ECHIPEI DE CONDUCERE A C.S. GALAȚI
MEMBRII NUMIȚI AI CONSILIULUI OAMENILOR MUNCII
CENTRUL DE PERFECȚIONARE A PREGĂTIRII CADRELOR DE CONDUCERE
ACADEMIA „ȘTEFAN GHEORGHIU“
– MEMBRII C.O.M.: · aleși · de drept
– REZERVA DE CADRE
– MEMBRII COMISIILOR PE PROBLEME
ȘCOALA INTERJUDEȚEANĂ DE PARTID GALAȚI
PROIECTE DE CONDUCERE ȘI ORGANIZARE

prof. Mihail DUMITRESCU
Academia „Ștefan Gheorghiu“

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

CREȘTEREA NIVELULUI DE TRAI – SCOPUL SUPREM AL POLITICII PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Pentru a veni în ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, „Revista economică", în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat, consultații pe anumite **teme selecționate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățămîntul superior în anul 1977".

ÎN SOCIALISM, existența proprietății obștești asupra mijloacelor de producție, dezvoltarea planificată a economiei naționale, aplicarea consecventă a principiilor eticii și echității socialiste, asigură îmbunătățirea sistematică a condițiilor de trai ale poporului, creșterea nivelului de civilizație și bunăstare, a calității vieții oamenilor muncii.

Realizările obținute de țara noastră în acest domeniu demonstrează că **„scopul întregii noastre activități economico-sociale, țelul suprem al politicii partidului nostru, esența misiunii sale istorice, de transformare revoluționară a societății și de făurire a noii orînduiri este ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor, în concordanță cu necesitățile fiziologice științific determinate și cu cerințele spirituale generate de progresul neîntrerupt al cunoașterii umane“[1]).**

RIDICAREA NIVELULUI DE TRAI — SCOPUL PRODUCȚIEI SOCIALISTE

Existența societății omenești presupune în mod necesar consumul, și ca urmare, producția neîntreruptă a bunurilor materiale. Pentru a ajunge însă la consumator, produsele muncii trebuie să fie repartizate și apoi destinate schimbului. Ca faze ale reproducției sociale, producția, repartiția, schimbul și consumul sînt indisolubil legate între ele, influențîndu-se reciproc. În cadrul acestor interdependențe, **corelația producție-consum joacă un rol hotărîtor.** Referindu-se la legătura directă dintre aceste faze K. Marx sublinia că **fără producție nu există consum, dar nici fără consum nu există producție, căci în acest caz producția ar fi lipsită de scop.** Întrucît producția bunurilor materiale are loc în cadrul unor relații sociale istoricește determinate, la baza cărora stă o formă sau alta de proprietate asupra mijloacelor de producție, legătura dintre producție și consum se realizează diferit de la o orînduire socială la alta.

În orînduirea **capitalistă,** de pildă, unde producătorii bunurilor materiale nu sînt și proprietari ai mijloacelor de producție **scopul nemijlocit al producției este obținerea de cît mai multă plusvaloare prin exploatarea oamenilor muncii.** Ca urmare a intereselor diametral opuse între proprietari și producători, între producție și consum există o contradicție **antagonistă.** În felul acesta, **tendinței de dezvoltare a producției i se opune rămînerea în urmă a consumului.**

În **socialism,** unde producătorii de bunuri materiale și spirituale sînt, în același timp și proprietarii mijloacelor de producție, interesele de **producător** și **consumator** se împletesc permanent cu cele de **proprietar.** Drept urmare, însușirea produselor muncii corespunde caracterului social al producției iar scopul nemijlocit al întregii activități economico-sociale este **ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.**

Prin nivel de trai se înțelege gradul de satisfacere a nevoilor materiale și spirituale ale populației unei țări, ale unor clase sociale sau persoane în condițiile date de producție și în condițiile protejării mediului ambiant.

Nivelul de trai este o **categorie economică,** cu un conținut **istoric** și de **clasă.** Caracterizarea lui presupune luarea în considerație a gradului de dezvoltare a forțelor de producție și a caracterului relațiilor de producție existente în societate.

Gradul de satisfacere a nevoilor membrilor societății este determinat de mărimea și structura avuției naționale, de dinamica și nivelul produsului social și venitului național pe locuitor, de creșterea productivității muncii sociale, de calitatea și diversitatea bunurilor de consum create și a serviciilor prestate etc.

Pentru caracterizarea nivelului de trai se folosește un sistem de indicatori ; printre cei mai importanți pot fi menționați :

1. **Indicatorii veniturilor reale ale populației :** retribuția reală*) ; veniturile reale ale țărănimii, provenind din munca în C.A.P. și gospodăriile personale**) ; cheltuielile pentru finanțarea acțiunilor social-culturale pe care societatea le face pentru satisfacerea în mod gratuit a unor necesități de bunuri și servicii, veniturile reale totale ale populației.***)
2. **Indicatorii nivelului consumului de bunuri materiale și servicii pe locuitor :** consumul mediu al unor produse alimentare și nealimentare pe locuitor (zahăr, lapte, carne, stofă, mobilă, etc.) ; numărul de elevi și studenți la 10 000 de locuitori ; suprafața comercială ce revine la 1 000 de locuitori ; numărul locuitorilor ce revin la un medic ; suprafața locuibilă pe o familie ; numărul spectatorilor la teatre și cinematografe la 1 000 de locuitori etc.
3. **Indicatorii rezultatelor consumului de bunuri și servicii :** durata medie a vieții ; accesibilitatea populației la asistența medicală ; starea de sănătate a populației ; nivelul de instruire generală a populației prin diferite forme de învățămînt etc.
4. **Indicatorii privind condițiile de muncă, de odihnă și dezvoltare multilaterală a membrilor societății :** gradul de ocupare într-o activitate economico-socială utilă ; condițiile de odihnă și recreere a oamenilor muncii (durata concediilor, numărul zilelor lucrătoare) ; dimensiunile timpului liber și modul lui de utilizare în vederea dezvoltării multilaterale a membrilor societății etc.
5. **Indicatorii stării generale a mediului natural :** gradul de poluare a aerului, solului și apei.

Evoluția principalilor indicatori ai nivelului de trai

1950 = 100

Indicatori	1955	1960	1965	1970	1975
Veniturile reale totale ale populației	146	182	249	326	477
Retribuția reală - total personal	125	185	226	271	325
Vînzări de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist	200	290	479	726	11 ori
Cheltuielile pentru acțiuni social-culturale de la bugetul statului	190	385	607	988	15 ori
Dinamica populației ocupate - total	112	114	116	118	121

Sursa: Anuarul statistic al Republicii Socialiste România, 1976, Direcția Centrală de Statistică, pag.45, 68.

Datorită dezvoltării în ritm intens a producției industriale și agricole, a celorlalte activități economice, venitul național pe locuitor a crescut în perioada 1950—1975 de aproape 8 ori, asigurîndu-se pe această bază creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

Evoluția principalilor indicatori ai nivelului de trai demonstrează că în societatea socialistă pe măsura dezvoltării continue a forțelor de producție se creează și condițiile pentru creșterea sistematică a bunăstării generale a poporului. Iată cum se prezintă această evoluție în anii construcției socialiste în țara noastră (tabelul nr. 1).

FONDUL DE CONSUM INDIVIDUAL ȘI FONDUL DE CONSUM SOCIAL

Ca urmare a distribuirii și redistribuirii venitului național se formează veniturile finale ale statului, cooperativelor și oamenilor muncii care sînt folosite pentru consum și acumulare. De aceea, potrivit destinației lor, veniturile finale se grupează în două mari categorii : **fondul de consum** și **fondul de acumulare** (dezvoltare). Fondul de consum este partea din venitul național destinată **consumului neproductiv** al societății, adică folosirii de către populație a diferitelor bunuri și servicii în scopul satisfacerii nevoilor ei de trai. În raport cu modul de satisfacere a necesităților membrilor societății, consumul neproductiv se împarte în **consum individual** și **consum social.** Cel individual se referă la utilizarea de către populație a bunurilor alimentare, nealimentare și a serviciilor, iar cel social la satisfacerea unor necesități generale ale membrilor societății.

Sursa consumului neproductiv o constituie fondul de consum, cu cele două componente ale sale : **fondul de consum individual și fondul de consum social.**

Fondul de consum individual se repartizează oamenilor muncii direct, sub forma retribuțiilor și a veniturilor membrilor cooperatori, în conformitate cu cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii prestate.

Fondul de consum social revine membrilor societății sub forma unor servicii și produse gratuite sau cu plată redusă, concretizîndu-se în alocații de stat pentru copii, burse pentru elevi și studenți, pensii, trimiteri la odihnă și tratament etc., și în cheltuieli pentru funcționarea instituțiilor de învățămînt, de cultură, a celor sanitare și de asistență socială.

Căile concrete prin care se realizează creșterea sistematică a bunăstării generale a întregului popor sînt : majorarea retribuției personalului în întreprinderi și instituții, sporirea veniturilor țărănimii cooperatiste, creșterea cheltuielilor social-culturale ale statului.

Principala cale de ridicare a nivelului de trai este creșterea retribuției nominale a oamenilor muncii. Aceasta, întrucît, principiile echității socialiste care stau la baza retribuției, cer ca fiecare om al muncii să fie retribuit în funcție de contribuția pe care o aduce la locul său de muncă, la dezvoltarea social-economică a țării. În acest sens, se are în vedere atît realizarea unei apropieri între retribuțiile diferitelor categorii de lucrători, cît și menținerea unei diferențieri corespunzătoare cu caracter stimulator. Astfel, raportul dintre retribuția maximă și minimă a personalului din unitățile de stat, este de aproximativ 6 la 1.

Creșterea retribuției oamenilor muncii depinde de felul cum este gospodărită avuția națională, de modul cum se acționează pentru dezvoltarea și perfecționarea proprietății socialiste — singura sursă a progresului economic-social, a întăririi independenței și suveranității naționale, a ridicării nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor.

Creșterea retribuției reale și a veniturilor reale în condițiile menținerii indicelui general al prețurilor și tarifelor în limitele planificate, a determinat ridicarea puterii de cumpărare a populației. Dezvoltarea impetuoasă a economiei a permis punerea la dispoziția populației a unui volum sporit de bunuri și servicii.

Ridicarea nivelului de trai s-a realizat și ca urmare a sporirii continue a **cheltuielilor social-culturale** prin intermediul cărora statul pune la dispoziția populației în mod gratuit bunuri și servicii. S-au creat astfel, premisele satisfacerii în tot mai bune condiții, pentru toți cetățenii, a necesităților de învățămînt, de ocrotire a sănătății, de odihnă, cultură etc.

O influență favorabilă asupra nivelului de trai au și **investițiile social-culturale ale statului**, destinate construcției de locuințe, de școli, creșe, grădinițe, spitale, instituții de cultură și artă etc. În perioada 1971—1975, s-au realizat din fondurile și cu sprijinul statului, 512 000 apartamente și aproximativ 240 000 case în regie proprie, din fondurile populației. S-a lărgit și îmbunătățit rețeaua instituțiilor social-culturale și de ocrotire a sănătății publice. S-a generalizat învățămîntul de 10 ani ; s-a extins învățămîntul liceal de specialitate — în principal cel industrial și agricol — precum și învățămîntul superior. Trăsătura definitorie a rețelei de învățămînt stabilită de Congresul al XI-lea al P.C.R. este legarea tot mai strînsă a învățămîntului de nevoile reale ale producției. La sfîrșitul anului 1975 peste 68 la sută din numărul copiilor au fost înscriși în grădinițe, ponderea elevilor și a studenților în totalul populației fiind de 20 la sută; fiecare al 5-lea locuitor al țării este cuprins într-o formă de învățămînt. Drept rezultat al acestor măsuri, de ansamblu, veniturile reale totale ale populației au sporit față de 1970 cu 46 la sută, respectiv cu 74 miliarde lei.

Volumul serviciilor prestate populației prin unitățile socialiste a fost în anul 1975, cu 68,6 la sută mai mare decît în 1970. Un ritm de dezvoltare mai rapid au înregistrat, mai ales, prestările de servicii privind nevoile populației de îmbrăcăminte, serviciile de gospodărire comunală, și cele legate de activitatea turistică.

Pe măsura creșterii nevoilor, s-au produs modificări esențiale în structura consumului populației, atît la orașe, cît și la sate. A sporit ponderea consumului bunurilor de folosință îndelungată și a serviciilor cu caracter social-cultural, concomitent cu diversificarea și îmbunătățirea calității tuturor bunurilor și serviciilor destinate populației. În structura consumului alimentar, a crescut ponderea alimentelor cu valoare nutritivă ridicată. Populația a primit pentru consum în cursul cincinalului 1971—1975 cu aproape 1 300 000 tone carne mai mult decît în perioada 1966—1970, cu 27 270 000 hectolitri de lapte, cu aproape 500 000 tone zahăr, cu circa 140 000 tone ulei, cu peste 6 miliarde ouă, legume cu aproape 2 300 000 tone. În aceeași perioadă, s-au vîndut cu peste 500 000 mai multe televizoare, peste 300 000 frigidere, 425 000 bucăți aparate de radio și alte produse industriale.

Ca urmare a continuării ferme a politicii de industrializare, de dezvoltare puternică a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, de creștere a produsului social și venitului național, în actualul cincinal se va înfăptui un vast program de ridicare a nivelului de trai, material și cultural al poporului. În anul 1980, se prevede ca retribuția medie nominală să crească cu 33 la sută față de 1975. Retribuția reală va spori cu 18—22 la sută, iar veniturile reale ale țărănimii pe o persoană activă cu 20—29 la sută. Prin creșterea mai rapidă a veniturilor reale ale țărănimii, se va asigura apropierea între veniturile țărănimii și retribuția reală a oamenilor muncii de la orașe.

Cheltuielile social-culturale ale statului vor crește cu 50 la sută, ajungînd în anul 1980, la peste 11 000 lei pe o familie.

Caracteristic este faptul că în această perioadă cheltuielile social-culturale de la bugetul statului cresc mai repede decît venitul național. Pe această bază se va accentua procesul de împletire a principiului repartiției socialiste după muncă cu principiul repartiției comuniste de satisfacere deplină a necesităților raționale de viață ale oamenilor.

Toate acestea vor determina pînă în 1990 o creștere a ponderii fondurilor sociale de consum la 30—32 la sută în totalul veniturilor populației.

Potrivit prevederilor planului național unic de dezvoltare economico-socială, în anul 1980, veniturile totale reale ale populației vor crește cu 35—40 la sută față de 1975.

În acest cincinal, se va trece treptat la săptămîna de lucru redusă, începîndu-se cu sectoarele unde lucrează un număr mai mare de femei. Trecerea la reducerea săptămînii de lucru impune **creșterea mai susținută a productivității muncii, prin extinderea mecanizării și automatizării producției, prin organizarea mai bună a muncii.** Aceasta nu va afecta **veniturile oamenilor muncii** — acestea urmînd să fie **menținute la nivelul prevăzut în plan** — asigurîndu-se, totodată, **creșterea producției.**

Succesele obținute pînă în prezent și obiectivele prevăzute în documentele Congresului al XI-lea, demonstrează cu putere faptul că țelul suprem al politicii P.C.R. este făurirea bunăstării și fericirii celor ce muncesc, ridicarea nivelului de civilizație a întregului popor, asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea liberă a omului, pentru manifestarea plenară a personalității sale, a capacităților și aptitudinilor lui, în slujba progresului general al societății, al patriei.

G. CONSTANTIN
C. POPESCU

---

1) **Nicolae Ceaușescu** „Raport la cel de al XI-lea Congres al P.C.R.", în volumul „Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român", Editura politică, București, 1975, pag. 55—56.

*) Volumul de bunuri materiale și servicii care pot fi obținute pe baza retribuției nominale.

**) Cantitatea de bunuri și servicii folosite de către o persoană activă ce lucrează în agricultură, pentru satisfacerea nevoilor de consum.

***) Totalitatea bunurilor materiale și serviciilor pe care populația le obține în schimbul veniturilor provenite din muncă și în mod gratuit.

1907 — 1977: dimensiuni economico-sociale ale problemei agrare în România

INFLUENŢA RĂSCOALEI DIN 1907 ASUPRA EVOLUŢIEI ULTERIOARE A PROBLEMEI AGRARE ÎN ROMÂNIA

MAREA RIDICARE la luptă a ţărănimii din 1907 a răscolit profund conştiinţa publică românească, a prilejuit luări de poziţie în epocă, bine cunoscute şi frecvent evocate, precum şi periodice şi amplificate reveniri ulterioare, care au reprezentat, in chip firesc, faze de aprofundare a semnificaţiei evenimentului. În ansamblu, prezenţa vie în memoria afectivă şi în conştiinţa urmaşilor constituie cel mai trainic monument pentru răsculaţii din 1907 care — aşa cum se constată tot mai bine din perspectiva timpului ce ne desparte de dramaticul eveniment social — au înălţat cu sacrificiul lor **o treaptă pe drumul devenirii noastre istorice,** al progresului social, spre orizontul de azi al ţării şi al satului românesc. **Răscoala din 1907,** în corelaţie dinamică cu alte cauze, a constituit **un factor de impulsionare a procesului inevitabil, obiectiv, de modernizare a structurilor social-economice româneşti, a unor mutaţii politice**, trasînd o urmă adîncă în istoria modernă şi contemporană a României şi atestînd, în acelaşi timp, clar **rolul creator de istorie al maselor largi populare.**

Marele nostru istoric, Nicolae Iorga, declara în Parlament, la scurtă vreme după înăbuşirea răscoalelor, că „nu pier mii şi mii de oameni într-o ţară, fără ca sîngele acesta vărsat să nu fie fecund, ...fără ca din el măcar să răsară semănătura unui viitor mai fericit". [1]) Iar cu alt prilej apropiat sublinia : „Căci viitorul României nu se poate răzima — după cum nu se poate răzima viitorul nici unei ţări — decît pe mulţămirea celei mai mari părţi dintre locuitorii pămîntului naţional, pe conştiinţa care uneşte pe cea mai mare parte dintre locuitorii acestui pămînt".

Dintr-o astfel de perspectivă ne propunem să examinăm, pe baza rezultatelor obţinute de istoriografia marxistă românească, urmările adînci exercitate de răscoala din 1907 asupra evoluţiei ulterioare a problemei agrare în România, precum şi asupra unor aspecte ale vieţii social-politice.

CRÎNCENA REPRESIUNE, în cursul căreia au fost ucişi peste 11 000 de ţărani, iar cîteva sate au fost „pacificate" cu tunul, nu putea, evident, să constituie în nici un chip o „soluţie" a problemei agrare. Rămînea acută necesitatea unor schimbări în structurile economice, sociale şi politice ale ţării, care generaseră, prin inechitatea şi aspectele anacronice pe care le conţineau, marea răzvrătire a celor ce erau în bună parte, cum spunea N. D. Cocea, „plugari ai ţarinilor altora".

Ca atare, după lanţul de represiuni animate de ură de clasă, după ce în Parlament s-a pus problema despăgubirii proprietarilor „păgubiţi de răscoale", fapt ce a indignat opinia publică (ţăranii „păgubiseră" cu viaţa), au trebuit să se ia şi unele măsuri menite să contribuie la liniştirea maselor ţărăneşti, acordîndu-li-se unele concesii care să evite, pe viitor, noi răscoale.

Pe această linie, au fost elaborate şi puse în aplicare, între 1907—1912, o serie de legiuiri agrare, dintre care cinci mai importante. Aceste legi prevedeau, pe de o parte, înlăturarea unor forme de exploatare mai apăsătoare pentru ţărani, forme ce contribuiseră nemijlocit la declanşarea răscoalei, iar pe de altă parte stimularea procesului de dezvoltare a burgheziei săteşti, a chiaburimii, menită să consolideze sprijinul social al regimului în mediul rural.

Prin **legea invoielilor agricole** din 23 decembrie 1907, care venea s-o înlocuiască pe cea din 1893, se prevedea, între altele, că erau interzise formele combinate de arendă, aceasta putîndu-se face sau numai în bani sau numai în dijmă de-a valma (în produse) ; dijma la tarla, precum şi plocoanele şi alte suprasarcini (ruşfeturi) erau interzise ; se fixau **preţuri regionale maxime** pentru arendă, dijmă şi păşune pentru ţăranii învoiţi şi **preţuri minime** de plată în bani pentru ţăranii învoiţi să lucreze moşiile cu inventarul lor şi pentru muncitorii agricoli, încercîndu-se astfel o limitare a arbitrariului proprietarilor şi arendaşilor ; se constituiau izlazuri comunale prin vînzarea „de bunăvoie" de către moşieri a terenurilor trebuitoare, dar legea nu prevedea sancţiuni împotriva moşierilor ce ar fi refuzat să vîndă teren pentru izlaz, ceea ce a permis multora dintre ei s-o eludeze.

În martie 1908 a fost votată **legea pentru înfiinţarea Casei Rurale.** Aceasta era o societate pe acţiuni care avea dreptul să cumpere moşiile scoase în vînzare, să le parceleze şi să le vîndă ţăranilor în loturi de cîte 5 ha. Se înţelege că pentru a cumpăra, ţăranul trebuia să dispună de mijloace, fapt ce favoriza elementele burgheziei săteşti ; pe de altă parte, după cum a arătat experienţa aplicării, Casa Rurală a cumpărat puţine moşii („picături de apă într-un ocean", cum spunea N. D. Cocea comentîndu-i activitatea), din a căror întindere a vîndut cam o şeptime, mai ales ţăranilor înstăriţi, iar restul l-a arendat în condiţii de dijmă.

În aprilie 1908 s-a adoptat **legea pentru „mărginirea dreptului de a lua în arendă moşii",** cunoscută, destul de impropriu, mai ales sub numele de legea „împotriva trusturilor arendăşeşti". Prin ea se interzicea luarea în arendă sau în exploatare a unei suprafeţe de pămînt mai mari de 4 000 ha cultivabile. Aceeaşi lege conţinea însă şi dispoziţii care permiteau ocolirea acestor prevederi, fapt ce a favorizat, pe diverse căi, continuarea activităţii trusturilor arendăşeşti, cel puţin pînă la primul război mondial.

A patra lege din aceeaşi serie, adoptată, ca şi precedentele, în timpul guvernării liberale dintre 13 martie 1907 — 28 decembrie 1910, **acorda obştilor de arendare** (înfiinţate printr-o lege din 9 februarie 1904) **dreptul exclusiv de a lua în arendă moşiile statului, ale unor instituţii publice şi judeţelor.** Condiţiile de luare în arendă favorizau însă elementele avute de la sate, „aşa-zisa burghezime a satelor" (cum scria un autor contemporan), care folosea firma „obştei" pentru propria ei îmbogăţire şi pentru exploatarea celorlalţi ţărani asociaţi în obşte.

A cincea dintre legi, adoptată de astădată sub o guvernare conservatoare, nu putea fi mai bună sau mai largă în concepţie. Votată la 12 martie 1912, ea prevedea **trecerea în proprietatea statului a moşiilor stăpînite de persoane juridice cu caracter de utilitate publică.** Aceste moşii urmau să fie parcelate şi vîndute ţăranilor : trei sferturi din suprafaţa lor în loturi de cîte 5 ha, iar un sfert în loturi mari de 15, 20 şi 25 ha. Intenţia de favorizare a elementelor avute apare evident, întrucît cumpărarea unui lot, fie el şi „mic" (de 5 ha), nu era la îndemîna oricui. Guvernul lui P. P. Carp, unul dintre apărătorii cei mai intransigenţi ai marii proprietăţi moşiereşti, avea în vedere şi un alt scop : sacrificînd din pămînturile instituţiilor publice şi, la nevoie, şi din ale statului — să fie salvată integritatea latifundiilor particulare ale marii moşierimi.

Legile agrare dintre 1907—1912 au lărgit întru cîtva cadrul dezvoltării capitalismului la sate, au accelerat procesul de diferenţiere a ţărănimii. Ele erau însă doar paleative ce nu rezolvau în chip real problema agrară, nu satisfăceau setea de pămînt a maselor nevoiaşe, lăsînd aproape intactă marea proprietate moşierească. Ele dovedeau că clasele dominante, dar în special moşierimea — care s-a opus chiar şi cadrului limitat de aplicare a acestor legi — n-au învăţat aproape nimic din experienţa lui 1907, că mai ales pe moşierime „salvele de tunuri n-au trezit-o, lumina incendiilor nu i-a deschis ochii". (N. D. Cocea).

Paralel cu **legile agrare** au fost adoptate şi **legi de întărire a aparatului represiv în mediul rural** (dublarea jandarmeriei, sporirea numărului plăşilor şi, implicit, a aparatului administrativ aferent), aceştia fiind, în concepţia cercurilor guvernante, cei doi contraforţi care trebuiau să consolideze regimul.

Paralel cu accentuarea dezvoltării capitaliste a ţării din această perioadă avea loc şi fortificarea mişcării muncitoreşti, lucru de care strategii politicii burgheze vor trebui să ţină tot mai mult seama. Încă în plină răscoală, la 22 martie 1907 în jurnalul cabinetului primului ministru se consemna : „Un pericol de înlăturat. Trebuie să evităm contactul dintre ţărănime şi proletarii de la oraşe“. 3)

Experienţa anului 1907 a impus cu o forţă sporită **necesitatea acţiunii comune** a proletariatului şi ţărănimii, „a deschis noi orizonturi în orientarea mişcării muncitoreşti spre înţelegerea unei astfel de necesităţi“. 4)

În evoluţia problemei agrare anul 1913 a adus elemente noi. Mişcarea ţărănească din anii 1908—1912 a fost caracterizată nu numai „de nemulţumirile profunde, de deznădejdea surdă a ţărănimii“ (cum se exprimau unii contemporani) faţă de precaritatea soluţiilor adoptate pînă atunci, de faptul că situaţia ei nu înregistra schimbări radicale, ci şi, în ciuda sîngeroasei represiuni, de **un nou spirit de luptă** care, deşi nu se ridicase la cotele din anul răscoalei, se manifesta continuu, mocnea ca jeraticul sub cenuşă, demonstrînd că premisele unui „nou 1907“ continuau să existe. Şi ele erau cu atît mai de temut cu cît aveau loc în condiţiile unei mişcări muncitoreşti mult mai puternice.

Toate acestea au făcut ca problema agrară să intre într-o fază nouă, determinînd partidul liberal, exponentul burgheziei, să pună problema unor transformări de structură. În septembrie 1913 el a propus **o reformă agrară**, constînd în exproprierea parţială cu răscumpărare a moşiilor şi, strîns legat de ea, **o reformă electorală** prin introducerea „colegiului unic“ al ştiutorilor de carte (pas important spre introducerea votului universal). Oricum, privilegiul electoral al marii moşierimi urma să dispară, iar odată cu dispariţia acestui „dig de apărare“ a marii proprietăţi moşiereşti aceasta avea să sufere dacă nu o desfiinţare totală, în orice caz însemnate reduceri.

Explicînd necesitatea reformelor, **Vintilă Brătianu**, unul dintre fruntaşii partidului liberal, scria în 1913 : „Uitarea învăţămintelor ce ar fi trebuit să tragem din revolta de la sate din 1907 se agravează prin faptul că în viitor trebuie să ţinem seama şi de masele muncitoare de la oraşe, mai lesne de aprins şi de revoltat... Grevele, mişcarea sindicalistă sînt probe evidente ale acestei mişcări“. Şi tot el avertiza clasele dominante, al căror exponent era : „Revolta neorganizată din 1907 poate găsi o organizare la oraşe şi deci să ia în viitor nu un caracter de revoltă, ci de revoluţie“. 5)

Reformele propuse de liberali erau concepute, în bună măsură, ca nişte supape de siguranţă împotriva eventualelor explozii sociale. Dezbaterea lor în Parlament în prima jumătate a anului 1914 a dat naştere unei ascuţite confruntări politice în cursul căreia s-a putut constata că moşierimea şi partidul conservator (şi, cu anumite nuanţe, şi cel „conservator-democrat“) se opuneau unor transformări serioase în structura relaţiilor agrare şi în sistemul electoral, preconizînd soluţii care, direct sau ocolit, tindeau la apărarea integrităţii marii proprietăţi moşiereşti. Această orbire politică, caracteristică claselor sociale retrograde, pecetluia definitiv soarta moşierimii şi a curentului politic conservator, în toate variantele lui.

Izbucnirea primului război mondial a dus la suspendarea programului de reforme, pe care înşişi iniţiatorii lui îl concepeau atunci la o scară mai limitată decît i-a obligat ulterior mersul evenimentelor şi pe care intenţionau să-l pună în aplicare într-un termen mai îndelungat. Nu era însă decît un scurt răgaz. Odată cu evoluţia întregii ţări, problema agrară intră şi ea, după sfîrşitul primului război mondial şi formarea statului naţional unitar, într-o nouă etapă a dezvoltării sale istorice. Marile mutaţii petrecute în lume şi în ţară au adus-o din nou în prim plan, ca problema social-economică „cea mai arzătoare pentru asigurarea mersului înainte ale României“. 6)

Din 1917, cînd Parlamentul de la Iaşi a înscris în Constituţie principiul expropierii „pentru cauza de utilitate naţională“, pînă în 1921, cînd s-au adoptat legile definitive de reformă agrară, suflul lui 1907 — puternic influenţat de ambianţa generală revoluţionară — s-a făcut în permanenţă simţit. „Revoluţia — arăta un deputat în mai 1917 — apare şi azi ,ca şi ieri, ţăranului român ca singurul mijloc posibil pentru el de a rezolva marele proces secular dintre el şi proprietarii de moşii“. 7) Autorităţile locale informau centrul că ţăranii ameninţau să-şi facă singuri dreptate dacă nu li se va da pămîntul promis în 1917.

În balanţa factorilor ce au determinat burghezia să efectueze reforma agrară din 1921 (şi legat de ea, reforma electorală), în afară de necesităţile economice obiective cu o pondere însemnată, o anumită greutate a avut deci teama de „un nou 1907“, de unirea mişcării ţărăneşti pentru pămînt cu mişcarea revoluţionară a clasei muncitoare, consolidată prin unificare la scară naţională, afirmată energic prin seria de lupte ce au culminat cu greva generală din 1920 şi ridicarea pe o treaptă superioară prin crearea în mai 1921, a Partidului Comunist Român.

Cele două reforme, agrară şi electorală, cu toate insuficienţele lor în concepţie şi aplicare, au permis burgheziei să lărgească simţitor cadrul dezvoltării capitaliste a agriculturii şi a economiei în general.

A crescut gradul de activizare politică a maselor ţărăneşti, a sporit rolul economic şi politic al burgheziei săteşti. În ce priveşte moşierimea, mersul implacabil al istoriei şi-a luat sarcina s-o „sancţioneze“ : slăbirea simţitoare a poziţiilor sale economice prin reforma agrară, în urma căreia marea proprietate a scăzut cu 6 milioane ha (deci cu circa două treimi), s-a îmbinat şi cu slăbirea considerabilă a poziţiilor ei politice, exprimată, îndeosebi, prin dispariţia partidului conservator de pe scena vieţii politice româneşti. Cu toată această slăbire, marea proprietate moşierească n-a fost desfiinţată, iar problema agrară n-a fost rezolvată.

O altă perioadă în care influenţa lui 1907 se face din nou simţită şi amintirea lui mai des evocată începe odată cu marea criză agrară mondială ce debutează în 1928 şi durează pînă la declanşarea celui de al doilea război mondial. Împletindu-se, pentru intervalul 1929—1933, cu criza industrială, ea duce la prăbuşirea preţurilor produselor agricole, la ruina a numeroşi ţărani muncitori. Puterea de cumpărare scade, impozitele şi împrumuturile la bănci şi cămătari nu mai pot fi decît cu greu şi parţial achitate. Ţăranii opun o rezistenţă dîrză oricăror încercări de a-i constrînge la plată prin executări silite. Se dezvoltă astfel, în anii 1929—1933, o puternică mişcare ţărănească ce ameninţă din nou cu o răscoală generalizată, cu un nou 1907. „Acţiunile de masă ţărăneşti se arată în documentele Congresului al V-lea al P.C.R. din 1931 — devin un fapt atît de general şi de des, încît burghezia română, tot mai mult alarmată, constată apropierea fantomei răscoalei din 1907“ 8). Nicolae Iorga nota la 13 mai 1930 în Memoriile sale că „lumea se teme de revoluţie“, iar un raport oficial din 7 februarie 1931, subliniind că agitaţiile ţărănimii din Bucovina se înteţeau, anunţa chiar că „în martie va avea loc un nou 1907“ 9).

Numai suspendarea executărilor silite pentru datorii şi adoptarea grabnică a legislaţiei de conversiune a datoriilor agricole a împiedicat ca frămîntările ţărăneşti să evolueze spre o răscoală generală, permiţînd cercurilor dominante să evite încă odată contopirea luptei ţărănimii cu bătăliile de clasă proletare din anii 1929—1933.

Congresul al V-lea al P.C.R., stabilind că România se găsea în perioada desăvîrşirii revoluţiei burghezo-democratice, prelua şi ridica pe o treaptă superioară revendicarea — formulată uneori de răsculaţii din 1907, dar spre care ei aspiraseră vădit — de a se desfiinţa marea proprietate moşierească, ce constituia una din principalele frîne în calea evoluţiei mai rapide a economiei şi societăţii româneşti. Realizarea acestei revendicări va deveni posibilă abia după Eliberarea ţării de sub dominaţia fascistă, prin reforma agrară democratică din martie 1945.

Ea însăşi nu era decît o etapă intermediară pe drumul spre soluţionarea defintivă a problemei agrare în România. Această soluţionare este opera socialismului şi s-a înfăptuit în cursul şi ca urmare a transformării revoluţionare a relaţiilor de producţie din agricultură prin cooperativizarea ei socialistă, efectuată, ca şi celelalte procese revoluţionare din anii construcţiei socialiste, sub conducerea încercată a Partidului Comunist Român „Dintr-o ţară cu un pronunţat caracter agrar, cu o industrie slab dezvoltată şi o agricultură înapoiată, România — după cum se arată în Programul P.C.R. — a devenit în mai puţin de 25 de ani o ţară industrial-agrară, cu o industrie puternică, în plină dezvoltare — organizată pe baza cuceririlor ştiinţei şi tehnicii moderne, întemeiată pe proprietatea socialistă a întregului popor şi cu o agricultură socialistă de stat şi cooperatistă în plin proces de modernizare“. Cooperativizarea agriculturii a echivalat, ca însemnătate şi urmări, cu o profundă revoluţie agrară.

conf. dr. V. BOZGA

---

1. N. Iorga, „Discursuri parlamentare“, vol. I, p. 45.
2. N. Iorga, „Pagini alese“, vol. 2, Editura pentru literatură, 1965, p. 332.
3. „Răscoala ţăranilor din 1907. Documente şi mărturii pentru istoria României“, vol. III, Bucureşti, 1949, p. 74.
4. Damian Hurezeanu, „Cauze şi obiective ale răscoalei“, în „Era socialistă“, nr. 2, 1977, p. 38.
5. V. Brătianu, „Crize de stat 1901—1907—1913“, p. 21, 28.
6. Nicolae Ceauşescu, „România pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialiste“, vol. 1, Editura politică, 1968, p. 356.
7. Cf. „Relaţii agrare şi mişcări ţărăneşti în România, 1908—1921“, p. 208.
8. „Documente din istoria Partidului Comunist din România. 1929—1933“, vol. III, E.S.P.S.P., 1955, p. 355.
9. Arhiva Istorică Centrală, fond Min. de Interne, dosar 175/1931, fila 5.

TEORII·IDEI

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

INDEPENDENȚA NAȚIONALĂ — ȚELUL ARDENT AL GÎNDIRII ÎNAINTAȘILOR PROMOTORI AI INDUSTRIALIZĂRII ȚĂRII (I)

IN CONDIȚIILE îngemănării cerințelor de progres economic și social al României cu cerințele de progres național, ideea asigurării și consolidării independenței țării – forță motrice a națiunii noastre de-a lungul frămîntatei sale istorii – a inspirat puternic teoriile promotorilor dezvoltării industriei în România celei de a doua jumătăți a secolului trecut, țară întîrziată de vicisitudinile istoriei din drumul evoluției sale firești. Încă de la primele sale începuturi **mişcarea muncitorească, a proletariatului și-a spus cu hotărîre cuvîntul față de problemele dezvoltării țării, ea văzînd cu limpezime în dezvoltarea industriei condiția vitală a propășirii economice, sociale și naționale a României.** În același timp complexul proces de dezvoltare a industriei într-o organică simbioză cu neatîrnarea națională a fost abordat și în cercetările unor **reprezentanți ai burgheziei naționale a timpului, mai ales industriale,** problemă asupra căreia ne vom opri în continuare.

Ținînd seama de anumite împrejurări concret istorice, în acea vreme unii reprezentanți ai burgheziei naționale, industriale, se ridicau la nivelul înțelegerii cerințelor obiective ale dezvoltării țării, situîndu-se pe poziții care – în acea perioadă – coincideau, în mare parte, cu interesele națiunii, putînd astfel să emită teorii îndeplinind în epocă o funcție socială progresistă. Unele dintre aceste concepte se referă la analiza **necesității și posibilităților** de dezvoltare a industriei naționale și la formularea unor **căi și soluții** pentru înfăptuirea industrializării.

Ca dealtfel întreaga gîndire referitoare la dezvoltarea industriei noastre și teoriile reprezentanților burgheziei industriale s-au afirmat în lupta cu ideile și tezele moșierimii conservatoare, ce susțineau orientarea exclusiv sau precumpănitor agrară a economiei, care era opusă progresului țării. Complexul proces de dezvoltare a industriei a fost cercetat și interpretat pornind de la analiza realităților economico-sociale românești de epocă, de la tezele economiei politice clasice burgheze, de la evidențierea cerințelor de progres ale timpului și a experienței dobîndite de popoarele mai avansate ale lumii în evoluția lor. El a fost privit ca un factor vital pentru progresul forțelor de producție, desigur, în lumina intereselor dezvoltării capitaliste a economiei, cu limitele ei inerente.

Constituind un țel de importanță covîrșitoare pentru destinele patriei, o cauză scumpă întregului nostru popor, ideea asigurării și consolidării independenței țării, privită în simbioza ei economico-politică, prin dezvoltarea industriei naționale este puternic reflectată în toate componentele gîndirii amintite. Invocarea ei se face cu deosebită căldură sub impactul spiritualității și patriotismului celor mai multe dintre personalitățile ce au dat conținut teoriilor respective despre dezvoltarea industriei. Este vorba de oameni de multilaterală și prestigioasă ținută profesională și științifică, așa cum au fost D. P. Marțian, G. Barițiu, B. P. Hașdeu, Al. Xenopol, L. Köváry și alții, de figuri politice dintre cele mai proeminente ale vremii, ca P. S. Aurelian și mai ales Mihail Kogălniceanu. *)

Să ne oprim, mai întîi, asupra unor **idei privind necesitatea dezvoltării industriale a țării, avansate nu numai ca o cerință a asigurării și consolidării independenței României, ci și ca un imperativ vital al însăși păstrării ființei noastre naționale**, al existenței noastre ca popor de sine stătător.

În acest cadru, gînditorii amintiți evidențiază **rolul determinant al factorului economic pentru progresul societății,** relevînd că gradul de cultură și civilizație al oricărui popor, bunăstarea sa generală, forța politică și militară a statelor, unitatea și coeziunea lor politică și națională sînt dependente de gradul dezvoltării economice, de baza materială pe care se înalță propășirea sa.

Iar în anii de după 1850, perioadă de largi cuceriri ale revoluției industriale, de dezvoltare a schimburilor comerciale și de consolidare a unei anumite diviziuni mondiale a muncii, rolul primordial în dezvoltarea economică, în asigurarea progresului general al țării revenea oricum, dezvoltării industriale. Și, se poate spune că gînditorii români în discuție au demonstrat convingător aceasta.

Puțin după mijlocul secolului trecut, ca un leit-motiv al tuturor raționamentelor similare Dionisie Pop Marțian își exprima, pe deplin motivat, îngrijorarea că „În ziua de astăzi... existența unui popor sterp în industrie este precară". Pornind de la elemente definitorii ale teoriei valorii muncă și schimbului de echivalente, relevînd, pe această bază, că bogăția unei națiuni constă în primul rînd în forța sa de a produce bunuri materiale, gînditorii amintiți susțin, unanim, că datorită lipsei mijloacelor necesare o economie

FIȘE

Modelarea
fenomenelor
de piață
EDITURA POLITICĂ

• *În cartea lor,* Modelarea fenomenelor de piață, *purtînd subtitlul „Metode privind măsurarea și previziunea cererii", apărută în Editura politică, București – 1977, 192 p., Eliza V. Nasta și Floarea Vasilescu și-au propus să aducă o contribuție la elucidarea și sistematizarea diferitelor probleme teoretice și practice legate de metodele de studiere a pieței în condițiile socialismului, de vehiculare și distribuire a produselor, cunoașterea structurilor caracteristice ale cumpărătorilor și a cererii lor detaliate. Se încearcă o cuantificare, o modelare a modificărilor structurii cererii, a tendințelor dezvoltării consumului și a modului cum își cheltuiesc consumatorii veniturile lor. Aceasta, în vederea estimațiilor pentru determinarea modului de comportare, a puterii de cumpărare a consumatorilor în perspectivă, pentru evaluarea măsurii în care piața absoarbe diferite produse pe care le oferă sectorul producător de mijloace de consum. Se fac unele considerații teoretice asupra relațiilor dintre plan și piață în socialism. Autoarele reevaluează unele metode clasice de studiere a pieței. Cuprins : 1. Piața ; 2. Considerații asupra principiilor abordării cantitative a cererii ; 3. Măsurarea cererii.*

O lucrare despre economia mondială

• *Colectivul de cercetare al secției de economie mondială a Universității de științe economice Karl Marx din Budapesta, publică în limba engleză principalele elaborate ale sale în ultimele două decenii. În volumul* Theoretical Problems, Current Structural Changes in the World Economy *(Probleme teoretice, schimbări structurale curente în economia mondială), sub redacția prof. dr. József Nyilas (Budapesta, Akademiai Kiado, 336 p.), se încearcă o fundamentare și o analiză detaliată a conceptului de economie mondială. După autori, dată fiind intensa diviziune a muncii între țări, există un sistem al economiei mondiale, cu caracteristici proprii. Ar exista 1) legi care se afirmă în economiile naționale, dar care capătă aspecte specifice în relațiile economice internaționale; 2) legi autonome ale economiei mondiale cu manifestări proprii în economiile capitaliste sau socialiste ; 3) legi economice autonome ale economiei mondiale ca un întreg. Un rol deosebit în accentuarea interrelațiilor dintre țări îl joacă progresul tehnic și științific. Cartea cuprinde : I. Economia mondială și principalii ei factori, de József Nyilas; II. Geneza și dezvoltarea economiei mondiale, de János Benedeczki ; III. Modificări revoluționare postbelice în forțele produtive, de József Nyilas ; IV. Schimbări structurale în economia mondială, de Mihály Simai.*

Dispar în capitalism stimulentele pentru investiții ?

• *În ce privește ideea principală că, datorită creșterii populației active, a numărului*

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

exclusiv agricolă împiedică însăşi practicarea unei agriculturi cu bune rezultate, dezvoltarea acesteia, că **într-o ţară exclusiv agricolă munca este brută şi ca atare se înregistrează o productivitate socială scăzută,** o capacitate diminuată de a produce, nivelul de trai este mizer, urmările intemperiilor şi calamităţilor naturale sînt aproape fără putinţă de înlăturat, ţara fiind săracă şi fără putere. Ea se pune astfel, după cum arăta Xenopol „de bună voie în robia străinului".

Se relevă pe larg că economia eminamente agricolă, săracă, slab dezvoltată, cu produse naturale sau de primă prelucrare pierde în schimburile comerciale fireşti cu ţările industrializate, care, rapace în a stăpîni, dacă nu practică cucerirea celorlalte ţări cu asaltul armelor „trămit înainte industria şi comerţul" urmărind înfeudarea economică şi implicit politică. „Astăzi popoarele fără industrie sînt pieritoare de foame, sînt sleite de acelea care o posed şi le face să plătească scump ceea ce ele nu pot produce" [1]) arăta astfel Mihail Kogălniceanu. Proporţiile unei asemenea pierderi sînt ilustrate de Pop Marţian, care cu prilejul unei analize a importului nostru din anul 1860 releva că acesta era constituit în cea mai mare parte din produse a căror materie primă „am vîndut-o noi cu un preţ ieftin străinilor şi astăzi le cumpărăm prefăcute de ei cu un preţ de 10–20 de ori mai mare".

Referindu-se le consecinţele dezastruoase ale unei stări „curat" agricole asupra naţiunii – despotism înăuntru, „poporaţiunea" agricolă fiind totdeauna cea mai supusă, umilire în afară, ş.a. Haşdeu arăta că naţiunile de fabricanţi devin stăpînele naţiunilor de plugari [2]) Dealtfel, aşa cum sublinia Xenopol printr-o judicioasă demonstraţie, într-o ţară împăcată cu starea ei agrară neputinţa dezvoltării economice este determinată de lipsa de capital, lipsa capitalului de slaba dezvoltare economică şi de pierderile din comerţul exterior, acestea din urmă fiind la rîndul lor generate de slaba dezvoltare economică, ş.a.m.d. Tocmai aceasta este – releva gînditorul amintit – „Viţiul întregii noastre dezvoltări, pericolul care ameninţă chiar viaţa şi existenţa noastră". Deoarece depindem într-un „grad exorbitant" de popoarele străine, noi fiind „îmbrăcaţi din cap pînă în picioare de popoarele străine, mîncăm din blide străine... mobilăm casele noastre cu obiecte străine, acoperim străşinile noastre cu tinichea străină, privim din geamuri străine... încît nu ştim zău ce mai rămîne din întreaga noastră viaţă, mai ales dacă luăm în considerere înstrăinarea limbii, a creşterii şi a obiceiurilor" [3]).

În această situaţie singura posibilitate de a ieşi din starea de „robi ai străinătăţii" sau de a o preveni, singura posibilitate de a ne afirma în rîndul ţărilor independente şi de a progresa era concepută de gînditorii de care ne ocupăm ca fiind **dezvoltarea întregii economii, a agriculturii, transportului, comerţului pe baza dezvoltării industriei.** Motivaţiile economice sînt riguros şi multilateral dezvoltate de Xenopol, Marţian, Aurelian ş.a. Edificarea unei industrii naţionale permite rafinarea muncii, adică creşterea gradului ei de complexitate, şi ca atare producerea într-o unitate de timp a unei valori incomparabil mai mari decît cea obţinută de munca brută dintr-o agricultură slab înzestrată tehnic, asigură sporirea randamentului şi a productivităţii, generînd progresul agriculturii, al tuturor celorlalte ramuri, influenţînd în acest sens întreaga economie, determină creşterea capacităţii productive a ţării şi deci a avuţiei şi bogăţiei ei, împiedică scurgerea în afară a bogăţiilor naturale ale ţării şi a muncii poporului.

Promovînd aceeaşi teză după care industria naţională constituie „cel mai puternic ram al avuţiei ţerei" numai prin dezvoltarea industrială poporul nostru putînd să-şi menţină fiinţa naţională şi să-şi cîştige independenţa economică, întărindu-şi astfel pe cea politică, Mihail Kogălniceanu cerea cu hotărîre în dezbaterile adunării legislative a României ca „Să facem fabrici... căci numai aşa ne vom pune în poziţiunea de a ne apăra ţara şi existenţa noastră naţională".

În concepţia gînditorilor amintiţi necesitatea dezvoltăriii industriei este legată de independenţă, de întărirea naţiunii şi propăşirea neamului nu numai prin argumente economice, ci, în strînsă legătură cu acestea, prin numeroase argumente sociale şi spirituale. În această lumină D. P. Marţian scria că industria prin forţa sa productivă şi prin imprimarea acesteia asupra dezvoltării întregii economii asigură creşterea" excedentului fără de care nu poate fi înaintare în societate, nici în cele materiale (şi) cu atît mai puţin în ale spiritului". „Pentru ce bunul trai este răspîndit... în ţările civilizate (cu o industrie dezvoltată, n.n.) ?" se întreba retoric M. Kogălniceanu, Xenopol – ca şi Bariţiu, de altfel – subliniid şi el că poporul care va avea mai multă industrie, şi ca atare mai multă ştiinţă şi activitate va „predomina de la sine" asupra neştiinţei ca lumina asupra întunericului, emancipîndu-se şi consolidîndu-se continuu, avînd o vitalitate tot mai ridicată.

Dan POPESCU

---

[*]) Vezi în lucrări ca D. P. Marţian, Pentru înţelegerea moştenirii din trecut şi a trebuinţelor prezentului, Cauza principală a neputinţei noastre economice şi sociale, P. S. Aurelian, Terra nostra, Cum se poate fonda industria în România, Politica noastră vamală, Prefaţa la Sistemul naţional de economie politică de Fr. List, B. P. Hasdeu, Agricultura şi manufactura, Elenii şi barbarii, Şcoala umanitară, Adam Smith ; M. Kogălniceanu, discursuri, în Monitorul şi Monitorul Officiale al României ; L. Kövary, Statistica Transilvaniei, Industria şi Comerţul nostru, G. Bariţiu, Industria şi comerţul nostru, Despre fabrici cu referinţă către Transilvania, A. D. Xenopol, Tratatul de economie politică al d-lui Ion Strat, recenzie, Starea noastră economică, Studii economice, Ancheta industrială, etc.

[1]) „Monitorul officiale al României" nr. 62, Buc., 16 martie 1874, p. 404.

[2]) Traian, an I 8 noiembrie 1869, p. 319.

[3]) Al. D. Xenopol, Studii economice, Craiova 1882, ediţia II-a p. 4.

FIŞE

de tineri diplomaţi universitari, a intrării femeilor în producţie, a sporirii salariilor ş.a., ar fi inerent ca nivelul şomajului „normal" să se ridice în mod durabil peste cel al anilor '60, articolul prof. Emil-Maria Classen Le chômage donnée permanente ? *(Şomajul – dat permanent ?), apărut în LE MONDE (8 III a.c.), nu ar avea de ce să fie menţionat. Teza este uzată şi infirmată.*

Este de relevat totuşi opinia autorului referitoare la dispariţia, în condiţiile actuale din ţările capitaliste, a stimulentelor pentru investiţii. Iată argumentarea sa. O eventuală relansare a economiei pe calea creşterii cererii globale nu ar putea avea, în cazul cel mai bun, decît un efect minor asupra ocupării forţei de muncă. Cauza ar rezida în dispariţia progresivă a concurenţei „care era în trecut, şi în cea mai mare parte a cazurilor, la originea necesităţii de a aplica noi tehnici de producţie pentru a reduce costurile de producţie". Această diminuare a gradului de concurenţă este determinată în mare parte de o perioadă lungă de inflaţie care a provocat distorsiuni în preţuri.

În ciuda creşterii, lumea a treia rămîne săracă

● *Sub titlul* The neglected peasant *(Ţăranul neglijat) THE ECONOMIST din 5 II 1977 comentează cartea lui Michael Lipton* Why poor people stay poor *(De ce lumea săracă rămîne săracă). După comentator, în carte se arată că în ultimii 30 de ani s-a produs o creştere economică fără precedent chiar în ţările lumii a treia. Această creştere a determinat o dezvoltare autentică, activităţi importante legate de sănătate şi instrucţiune fiind în mare măsură extinse. Dar această creştere economică a făcut puţin pentru a ridica nivelul de trai al majorităţii populaţiei lumii. Cea mai mare parte a acestei populaţii disperate, subnutrite şi lipsite de posibilităţi trăieşte în zonele rurale, unde numeroase familii fie nu au pămînt de loc, fie au un acru sau două. Totodată, puternica tendinţă spre urbanizare în dezvoltarea mondială ar fi secătuit sectorul rural de resursele necesare pentru propria dezvoltare. Celor ce depind direct de agricultură – 60 pînă la 80 la sută din populaţia acestor ţări – li se repartizează doar 20 la sută din resursele naţionale şi această cîtime mică tinde să se irosească în subsidii şi credite acordate puţinilor mari fermieri.*

Geografia economică a unor ţări socialiste

● *În Editura Didactică şi Pedagogică a apărut volumul* Geografia economică a ţărilor socialiste, *325 p., de C. Herbst şi I. Leţea. Lucrarea este divizată în trei părţi : ţările socialiste din Europa (U.R.S.S., R.P. Bulgaria, R.S.F. Iugoslavia, R.P. Ungară, R.S. Cehoslovacă, R.P. Polonă, R.D. Germană şi R.P.S. Albania); ţările socialiste din Asia (R. P. Chineză, R.P. Mongolă, R.P.D. Coreeană, R.S. Vietnam). Ţările socialiste din America : Republica Cuba. Ţării noastre urmează să i se consacre un volum deosebit. Deşi cunoscută încă din antichitate, geografia regională s-a conturat abia în secolul nostru, avînd două ramuri principale : geografia fizică regională şi geografia economică regională, care se sintetizează în studiile geografice regionale complexe. Este ceea ce îşi propune în realitate lucrarea la care ne referim. Utilizîndu-se o metodologie unitară, materialul se grupează pentru fiecare ţară în cîte 4 capitole: condiţiile naturale şi importanţa lor economică ; populaţia şi oraşele ; economia ; aspecte regionale.*

PROGRESUL TEHNIC ACCELERAT ȘI RITMURILE CREȘTERII ECONOMICE (I)

ROLUL revoluției științifice-tehnice contemporane în dezvoltarea forțelor de producție constituie în prezent o preocupare majoră a teoriei și practicii economice. Rămînerea în urmă în cuantificarea progresului științific și tehnic complică analiza contribuției acestui factor la creșterea economică și face dificilă desprinderea tendințelor de perspectivă. Este însă cert că procesele inovatoare care au loc în știința și tehnica contemporană pe plan mondial exercită o influență adîncă asupra tuturor economiilor naționale în cele mai variate stadii de dezvoltare. Efecte puternice are revoluția științifico-tehnică asupra ritmului de creștere a economiei naționale, determinînd totodată mutații în direcția modernizării structurilor economice.

O pantă ascendentă ondulatorie

ISTORIA nu atestă o uniformitate a progresului tehnic : acesta a cunoscut perioade de avînt și perioade de stagnare. În secolul al XX-lea ritmul progresului tehnic s-a accelerat considerabil. O expresie manifestă a acestei tendințe este reducerea intervalelor de timp între invenție și inovație. Pentru 35 de produse și procese realizate în ultimele secole s-a constatat că între invenție și inovație s-a scurs un interval mediu de 13,6 ani ; în ultimele decenii, însă, a predominat o tendință de reducere a acestui interval pînă la 3—6 ani.

Între ritmul progresului tehnic și cel al creșterii economice nu există o sincronizare absolută ; relația lor se caracterizează prin decalaje în timp. De regulă, progresul tehnic devansează progresul economic, pregătind elementele materiale ale accelerării creșterii economice. În ultimele două secole, populația lumii a crescut de șase ori, produsul mondial brut real de opt ori, distanța pe care un om poate să o străbată într-o zi — între o sută și o mie de ori, cantitatea de energie care poate fi eliberată de un kg de materie — de peste 50 milioane de ori, iar sfera și volumul tehnicii informației — de mai multe miliarde de ori. Deci, elemente care determină sporul produsului mondial brut au crescut de mii sau chiar de milioane de ori mai mult decît produsul mondial brut.

Nu există desigur nici un argument plauzibil pentru încetinirea progresului tehnic sau pentru „înghețarea“ sa temporară sau definitivă. A trasa o curbă logistică în perspectivă cu pretenția de a reprezenta tendința progresului tehnic într-o optică pesimistă, este lipsit de temei deoarece experiența istorică a umanității demonstrează contrariul.

O serie de ipoteze emise în ultimii ani în privința progresului tehnic în ultimul pătrar al veacului al XX-lea s-au reflectat în atitudinea prudentă manifestată în această problemă de unii viitorologi occidentali. Roy Amara, președintele Institutului pentru studiul viitorului din California, afirma nu demult că există două riscuri majore în aprecierea potențelor tehnologiei în viitor : a) revenirea la o concepție neomalthusianistă însoțită de tendința de a frîna progresul tehnic sau chiar de a abandona speranțele puse în el ; b) instaurarea unui optimism neo-tehnologic bazat pe ideea că stadiul actual al cunoașterii permite de a previziona și controla complet consecințele sociale ale tehnologiei.1) Or, o asemenea dilemă nu poate apărea decît într-o viziune lipsită de luciditate a potențelor tehnicii moderne. Și, în orice caz, ea este lipsită de obiect în condițiile economiei socialiste planificate, cînd progresul tehnic este dirijat în mod conștient de om.

După opinia noastră, are un grad mai ridicat de plauzibilitate prognoza acelor viitorologi care consideră că „în anii imediat următori, ritmul progresului tehnic este pe cale să crească în mod considerabil peste ritmul mediu din perioada 1932—1972, accelerînd probabil toate procesele progresului economic și schimbările sociale și instituționale odată cu aceasta“.2)

Dacă am încerca să trasăm o traiectorie a progresului tehnic, ea s-ar apropia mai curînd de o curbă de creștere cu ondulații în jurul unei pante ascendente. O problemă complicată este desigur determinarea cantitativă a pantei și a amplitudinii ondulațiilor, ceea ce necesită însă cercetări speciale adîncite.

Efecte comparate în timp și spațiu

ÎN CONDIȚIILE revoluției științifico-tehnice contemporane a avut loc o accelerare generală a ritmului creșterii economice în anii de după cel de-al doilea război mondial, în comparație cu perioade anterioare. Dat fiind că ritmul de creștere al economiei socialiste este superior celui al economiei capitaliste, și pentru a încerca să demonstrăm efectul revoluției științifico-tehnice asupra ritmului creșterii fără a include și efectul sistemului social-economic, ne vom opri la început asupra unor țări nesocialiste. Comparații istorice pe o perioadă lungă pentru o serie de țări capitaliste dezvoltate se găsesc în tabelul nr. 1. Cifrele din

Tabelul nr. 1

Ritmuri medii anuale de creștere a P.N.B. în unele țări occidentale în perioada 1870—1970, în %

	1870—1913	1913—1950	1950—1970
Belgia	2,7	1,0	4,1
Franța	1,6	0,7	5,1
R.F.G.	2,9	1,2	6,3
Italia	1,4	1,3	5,5
Olanda	2,2	2,1	4,9
Suedia	3,0	2,2	4,0
Anglia	2,2	1,7	2,7
S.U.A.	4,3	2,9	3,7

Sursa : Angus Maddison, Economic Growth in the West, London, 1964 ; Comptes nationaux des pays de l'O.C.D.E.

ECONOMIE MONDIALA

tabel atestă în mod clar accelerarea ritmurilor față de cele două perioade din trecut, deși cu diferențe uneori apreciabile între țări.

După părerea noastră, nu există o legătură univocă între nivelul de dezvoltare al economiei naționale și ritmul creșterii economice deoarece acest ritm este determinat de o multitudine de factori și în primul rînd de capacitatea țării de a genera și asimila progresul tehnic. Orice analiză comparativă arată că într-o serie de țări aflate în trecut sub stăpînire colonială se mențin ritmuri scăzute de creștere, chiar situații de stagnare economică, în timp ce unele țări dezvoltate dau dovadă de dinamism economic (cazul Japoniei este prea bine cunoscut). Cea mai recentă statistică disponibilă a Băncii Mondiale, clasificînd țările după mărimea P.N.B. pe locuitor în 1973, ilustrează această idee dacă luăm țări de la ambele extremități ale scării (vezi tabelul nr. 2).

Nu există, așadar, temeiuri pentru a susține existența unei fatalități a încetinirii ritmurilor de creștere în economia mondială pe măsura ridicării nivelului economic, fie și numai pentru că este foarte puțin probabil să aibă loc o epuizare concomitentă a tuturor factorilor creșterii economice. Odată cu ridicarea nivelului economic se schimbă raportul dintre factorii extensivi și cei intensivi ai creșterii economice — începînd de la o anumită treaptă de dezvoltare — în favoarea factorilor intensivi, care sînt mereu activați de progresul științific și tehnic.

Tabelul nr. 2

Ritmuri medii anuale comparate ale P.N.B. pe locuitor, exprimat în dolari din 1973

	P.N.B. pe locuitor		
		Ritm de creștere (%)	
	Volum 1973	1960—1973	1965—1973
Țări dezvoltate			
S.U.A.	6 200	3,1	2,5
Elveția	6 100	3,0	3,0
Suedia	5 910	3,0	2,4
Canada	5 450	3,7	3,5
R.F.G.	5 320	3,7	4,0
Țări în curs de dezvoltare			
Burundi	80	1,3	1,4
Ruanda	70	0,3	3,2
Volta Superioară	70	—0,4	—1,1
Mali	70	1,0	0,5
Bhutan	60	—0,3	—0,2

Sursa : World Bank Atlas, 1975.

Tabelul nr. 3

Dinamica venitului național total și pe locuitor în cîteva țări socialiste din Europa

Țara	Venitul național total			Venitul național pe locuitor		
	1960=100		1970=100	1960=100		1970=100
	1965	1970	1974	1965	1970	1974
Bulgaria	138	210	134	133	195	131
Cehoslovacia	110	154	123	106	146	120
R. D. Germană	118	153	124	120	155	125
Iugoslavia	139	139	130	132	170	125
Polonia	135	180	147	127	163	142
România	154	224	155	149	203	150
Ungaria	122	170	129	120	164	127
U.R.S.S.	137	199	126	127	176	121

Sursa : Anuarul Statistic al Republicii Socialiste România, 1973, p. 586—589 ; 1976, p. 504.

Totodată, ar fi absurd de a se absolutiza ideea opusă, și anume că ar exista o tendință constantă de accelerare a creșterii economice sau că nu s-ar putea manifesta în viitor încetiniri ale ritmului creșterii economice în condițiile ridicării nivelului economic. În orice situație, însă, ritmurile efectiv înregistrate ca și perspectivele lor ulterioare vor purta pecetea nu numai a influenței exercitate de progresul tehnic, de revoluția științifico-tehnică, ci și pe aceea a trăsăturilor esențiale, hotărîtoare ale sistemului social-economic în condițiile căruia are loc creșterea.

Socialismul este caracterizat prin ritmuri înalte de creștere economică, între altele, deoarece în țările respective efectele revoluției științifico-tehnice se pot manifesta pe deplin. Dinamica economiei socialiste își găsește o expresie sintetică în evoluția venitului național, pe care datele din tabelul nr. 3 o ilustrează pentru o serie de țări socialiste europene.

În partea a doua a articolului vor fi puse în lumină mutațiile structurale ce se produc în economie sub efectul revoluției din știința și tehnica contemporană, schițîndu-se totodată unele traiectorii în perpectivă care infirmă concepțiile pesimiste despre relația dintre progresul tehnic și ritmurile viitoare ale creșterii economice.

dr. M. HOROVITZ

Institutul de economie socialistă

---

[1] Roy Amara, Some observations on the interaction of technology and society, Futures, vol. 7, decembrie 1975.

[2] Vezi The Economist din 22 ianuarie 1972, p. VI.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Disparități regionale în traficul feroviar

ÎN POFIDA concurenței susținute îndeosebi din partea mijloacelor de transport rutiere și aeriene, traficul feroviar de mărfuri continuă să se extindă atît pe plan mondial, cît și pe diferitele continente. Datele statistice globale arată că, în ultimele două decenii, acesta a sporit de 2,3 ori ; se remarcă, totuși, tendința de încetinire a ritmului de creștere de la o perioadă la alta.

Evident, atît nivelul de dezvoltare a rețelei feroviare, a traficului, cît și ritmurile de creștere a acestora diferă de la o zonă geografică la alta, fiind dependente și de condițiile geografice respective (mult mai puțin favorabile în Oceania, de pildă, decît în Europa). Dacă raportăm datele din tabelul alăturat la suprafața teritoriilor respective rezultă, pentru anul 1975, că — față de o medie mondială a traficului de peste 44 mii tone-km/kmp — în Africa indicatorul respectiv reprezentînd ceva mai mult de 3,6 mii tone-km/kmp, în America de Nord — circa 64,2 mii, în America de Sud — peste 4 mii, în Asia — peste 20,7 mii, în Europa — peste 118 mii, în Oceania — peste 3,9 mii, iar în U.R.S.S. — peste 144 mii tone-km/kmp.

(miliarde tone-km, netto)

Regiunea	1955	1960	1965	1970	1975x	1975/1955 (în %)
Total mondial	2610	3338	4195	5020	5992	230
Din care:						
Africa	47,6	56,5	77,0	100,2	110,1	231
America de Nord	1024	947	1177	1302	1381	135
America de Sud	28,5	31,9	37,9	35,6	72,3	254
Asia	195	386	458	501	575	295
Europa xx	330	397	474	559	583	177
Oceania	13,9	15,1	20,5	28,1	33,4	240
U.R.S.S.	971	1504	1950	2495	3236	333

x Date provizorii. xx Fără U.R.S.S.
Sursa: Monthly Bulletin of Statistics, ianuarie 1976 și 1977.

Deși traficul feroviar de mărfuri este de cîteva zeci de ori mai redus (raportat la 1 kmp de teritoriu) în Africa, America de Sud sau Oceania decît în Europa ori Uniunea Sovietică, totuși — după cum se observă din tabel — ritmurile de creștere a traficului în primele trei zone n-au depășit decît cu puțin media mondială, fapt care reflectă un proces lent de reducere a decalajelor în repartizarea teritorială a acestui gen de trafic. Anul 1975 — care a cunoscut fenomene de generalizare a crizei economice în lumea capitalistă — a înregistrat și o scădere simțitoare a traficului feroviar de mărfuri în S.U.A. și Europa occidentală, ceea ce a determinat o stagnare a nivelului acestuia pe plan mondial.

N. P.

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna februarie 1977

TENDINȚA de creștere a prețurilor internaționale pe ansamblul produselor de bază, care a început în ianuarie a.c., a continuat și în luna februarie, dar cu un ritm mai atenuat. Potrivit indicelui agregat al Institutului de economie mondială (I.E.M.) prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R. S. România s-au situat în luna februarie a.c. cu 0,64% peste nivelul atins în luna ianuarie a.c.

Prețurile produselor agroalimentare *au crescut pe ansamblu cu 1,96%, ca urmare, în principal, a majorării prețurilor la cafea (+11,4 %), cacao (+10,6 %) și semințe oleaginoase și grăsimi (+5,4%). Prețurile au scăzut la cereale (—0,2%) și carne și produse animaliere (—0,6%). Pe ansamblu prețurile la* combustibili *au înregistrat o creștere slabă (+0,4 %). Prețurile la produsele petroliere au crescut cu 1,2%, în timp ce la cărbuni și cocs au scăzut ușor (—0,4%).*

Prețurile la materii prime și semifabricate industriale *au crescut pe ansamblu cu 0,29%. Prețurile au crescut sensibil la fibre animale și vegetale (+5,5%). Contrar tendinței generale de scădere a prețurilor la metale, cotațiile la cositor și plumb au marcat o tendință ascendentă, atingînd cele mai ridicate niveluri cunoscute pînă în prezent.*

Sectorul de conjunctură economică internațională și marketing — Institutul de economie mondială

INDICELE SINTETIC I.E.M. IN ANII 1975-1976 SI IN LUNILE IANUARIE SI FEBRUARIE 1977

Categoria de produse	Anul	Indicii anuali	Ian.	Febr.
INDICE GENERAL	1975	219,2	236,8	228,4 a)
	1976	226,3 a)	215,9 a)	218,3 a)
	1977		234,6 a)	236,1 a)
1. Produse alimentare	1975	203,7	254,9	238,0
	1976	180,8	187,1 a)	185,5 a)
	1977		183,8 a)	187,4 a)
- cereale	1975	216,7	239,0	224,6
	1976	198,3	202,7	210,9
	1977		181,1	180,7
- semințe oleag., prod. derivate, grăsimi anim. și veg.	1975	195,0	261,2	238,6
	1976	168,7	172,2	168,9
	1977		189,2	199,5
- animale, carne și produse animaliere	1975	159,3	146,4	148,3
	1976	152,8	166,8 a)	160,1 a)
	1977		156,0 a)	155,1 a)
- zahăr și produse tropicale	1975	314,0	571,0	506,0
	1976	243,5	236,6	233,2
	1977		256,1	269,0
2. Combustibili	1975	343,0	337,7	333,9
	1976	366,7	353,2 a)	358,3 a)
	1977		396,8 a)	398,7 a)
- cărbuni	1975	260,0	270,8	274,8
	1976	266,5	258,0 a)	262,6 a)
	1977		280,7 a)	279,6 a)
- țiței	1975	461,2	450,9	450,9
	1976	496,7	492,0	492,0
	1977		551,8	551,8
- produse petroliere	1975	373,9	356,3	344,4
	1976	408,4	387,3	394,7
	1977		443,5	448,8
3. Materii prime industriale	1975	189,1 a)	201,4 a)	194,7 a)
	1976	202,0 a)	186,6 a)	189,6 a)
	1977		205,9 a)	206,5 a)
- minereuri	1975	178,4 a)	181,3 a)	182,8 a)
	1976	166,1 a)	174,7 a)	176,4 a)
	1977		166,3 a)	165,5 a)
- metale	1975	185,1	203,1	195,5
	1976	194,8	177,8	182,3 a)
	1977		195,7	194,7 a)
- cauciuc	1975	159,8	156,5	164,9
	1976	219,5	182,3	201,8
	1977		232,5	231,9
- lemn și produse din lemn	1975	229,0 a)	253,4	239,5
	1976	222,2 a)	215,3 a)	213,0 a)
	1977		230,8 a)	229,9 a)
- fibre animale și vegetale	1975	162,4	147,3	148,2
	1976	228,4	193,5	195,4
	1977		233,9	246,7
- piei	1975	114,8	72,1	72,2
	1976	169,8	140,4	152,9
	1977		195,7	193,1

a) Date provizorii pentru porci vii, vite, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, ferosiliciu, oțel comercial, tablă groasă, tablă subțire, sîrmă neagră, țevi din oțel, laminate de cupru, cherestea de rășinoase, celuloză, hîrtie kraftliner.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN PRIMA PARTE a intervalului 14—18 martie 1977 **dolarul S.U.A.** a continuat să manifeste, în general, o tendință de ușoară redresare față de restul valutelor occidentale, după care, a cedat din avansul realizat.

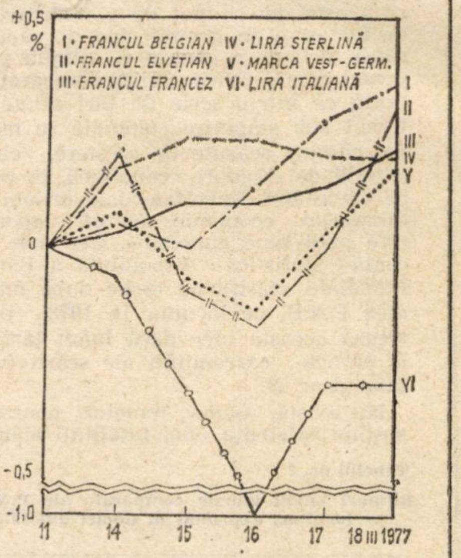

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 14—18.III.1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 11.III.1977.

Francul elvețian, după ce în prima parte a intervalului a atins un nivel minim de circa 2,5620 franci pentru un dolar, a realizat o redresare importantă la finele săptămînii cotînd circa 2,5500 franci elvețieni pentru un dolar.

Marca vest-germană a avut o evoluție paralelă cu cea a francului elvețian, atingînd un minim de circa 2,3970 mărci pentru un dolar pe 16 martie, pentru ca apoi să revină, cotînd la închidere circa 2,3890 mărci pentru un dolar.

Francul belgian și **francul francez** au manifestat o tendință ascendentă în raport cu dolarul S.U.A. Situația politică și economică dificilă din Italia a dus la o nouă slăbire a **lirei italiene** pe piețele de schimb. Aceasta a atins pentru un moment un nivel de circa 893,75 lire pentru un dolar, determinînd intervenția pe piața de schimb a Băncii Italiei. La sfîrșitul săptămînii, după o redresare relativă, lira italiană cota circa 887 lire pentru un dolar.

Lira sterlină a depășit relativ ușor momentul critic provocat de ultima reducere a dobînzii minime de împrumut la 11% evoluînd cu ușoare fluctuații în jurul nivelului de 1,7185—1,7195 dolari pentru o liră. Există opinia că Banca Angliei a intervenit pentru a frîna redresarea monedei sale peste plafonul de 1,72 dolari pentru o liră sterlină.

Prețul aurului a continuat să fie supus presiunilor speculative, realizînd o continuă creștere, ceea ce determină pe unii observatori să-l situeze la un nivel de circa 160—170 dolari/uncie pînă la finele anului. Pe 18 martie 1977 ajungînd la 150,375 dolari/uncie, prețul aurului a atins cel mai ridicat nivel din septembrie 1975.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Comerțul exterior al țărilor capitaliste dezvoltate

IMPORTURILE țărilor capitaliste dezvoltate au sporit în 1976 cu aproape 15%, creșterea fiind mai ridicată decît media în S.U.A. (25,7%), Franța (19,5%), și R.F.G. (17,7%) La export cele mai importante creșteri au fost înregistrate de Japonia (20,2%), Canada (18,6%), R.F.G. (13%).

Exporturile țărilor petroliere au sporit anul trecut cu 20%, pentru a atinge 130,7 miliarde dolari (din care 35,6 miliarde Arabia Saudită și 23,4 miliarde Iranul).

Producția mondială de fibre chimice

DUPĂ EVALUĂRILE firmei vest-germane „Enka Glanzstoff", anul trecut — după tendința de scădere din perioada 1974—1975 — producția mondială de fibre chimice a înregistrat un spor de peste 15%, ajungînd la 12,3 mil. tone. O creștere rapidă în tot deceniul 1966—1976 cunoaște producția de fibre sintetice, care a ajuns să dețină o pondere de peste 70% în total (vezi tabelul).

Dintre țările capitaliste dezvoltate, o creștere mai substanțială a producției de fibre chimice a avut loc anul trecut în țările Europei occidentale (cu 20%). Totodată, se apreciază că dată fiind restrîngerea capacităților de producție a fibrelor celulozice în țările capitaliste dezvoltate și lipsa unor investiții suficiente în această subramură în țările în curs de dezvoltare, tendința stagnantă în producția de fibre celulozice se va menține.

(mil. tone)

Producția mondială de fibre chimice	Anul		
	1966	1971	1976
din care :	5894	9325	12301
— celulozice	3461	3617	3515
— sintetice	2433	5708	8786

U.R.S.S.

SISTEME AUTOMATE DE CONDUCERE LA TOATE NIVELURILE

REVOLUȚIA tehnico-științifică modifică radical caracterul muncii oamenilor, care se transformă tot mai mult într-o muncă de conducere. Acest lucru a devenit posibil, în primul rînd, datorită introducerii în producție a sistemelor automate de conducere. Ele ajută pe oameni să dirijeze procese tehnologice, întreprinderi, ramuri întregi ale economiei, iar în perspectivă — întreaga economie națională.

La începutul anului trecut, în U.R.S.S. funcționau 2 742 de sisteme automate de conducere (S.A.C.), fiind prevăzut ca numărul lor să se dubleze în cursul celui de-al zecelea plan cincinal (1976—1980).

Din miliarde de posibilități

NIMENI nu știe unde, cine și cînd a inventat roata. Inventatorul roții a fost, indiscutabil, primul geniu de pe planeta noastră. În orice ramură a științei principalul este să inventezi „roata“, deoarece automobilul este deja o rezultantă a roții: Nu toți savanții descoperă o „roată“.

Începutul a pornit de la o simplă foaie de placaj... În anul 1938, administrația unei întreprinderi a cerut matematicianului Leonid Kantorovici să rezolve o problemă concretă de producție : să reducă la minimum consumul de material lemnos. Prin metode vechi problema nu putea fi soluționată : au apărut milioane de ecuații. Trebuia găsită o metodă principial nouă, o „roată“. Savantul a descoperit-o. Metoda s-a dovedit a fi universală, cu ajutorul ei a devenit posibil să se împartă într-un mod optim terenurile agricole, să se întocmească un plan optim de transporturi, să se rezolve numeroase alte probleme din practica economică:

În anii celui de-al doilea război mondial, independent de Kantorovici, aceeași „roată“ a fost descoperită de T. Koopmans, care a denumit-o „programare liniară“. În anul 1975, L. Kantorovici și T. Koopmans au fost distinși cu Premiul Nobel pentru economie.

Încă în anul 1939, în lucrarea sa „Metode matematice de organizare și planificare în producție“, L. Kantorovici releva că metoda sa permite soluționarea problemelor economice, chiar și în cazurile cînd alegerea variantei celei mai favorabile trebuie să se facă din milioane și chiar miliarde de posibilități imaginabile. „Pînă în prezent — scria L. Kantorovici — toate aceste probleme tehnico-economice se rezolvau într-un mod destul de întîmplător, după ochi, și, desigur, soluția era arareori cea mai bună... Acum apare posibilitatea de a se obține pentru asemenea probleme nu soluții întîmplătoare, ci să se ajungă pe cale științifică la varianta optimă“.

Importanța numitorului comun

ACEASTA era o teorie. Dar nimic nu este mai practic decît o teorie bună ; în prezent ea aduce economii de sute de milioane de ruble în aproape toate ramurile economiei naționale a Uniunii Sovietice. Este deci vorba de miliarde.

Importanța metodelor economice matematice, relevă L. Kantorovici, crește mult în condițiile creării și introducerii sistemelor automatizate de conducere în proporție de masă.

În numeroase întreprinderi din Uniunea Sovietică sistemele automate de conducere a proceselor tehnologice reprezintă deja un element al producției. Ele reglează funcționarea laminoarelor, a cuptoarelor de ciment și a furnalelor, a altor mari agregate și chiar a uzinelor care lucrează în regim automat.

În cursul celui de-al zecelea cincinal, în U.R.S.S. se realizează introducerea în producție a unor sisteme automatizate, calitativ noi, pe baza calculatoarelor electronice din a treia generație. Electroenergetica va căpăta sisteme de conducere a unor blocuri de termocentrale cu puteri de 800 și 1 000 MW, a unor blocuri puternice la centralele atomoelectrice, a unor generatoare în cadrul centralelor hidroelectrice. În siderurgie se introduc S.A.C.-uri pentru dirijarea secțiilor termice și de convertizoare, a unor agregate la fabricile de țevi, la furnale, precum și a unor întreprinderi întregi. Producția metalelor neferoase se înzestrează cu S.A.C.-uri pentru dirijarea extracției minereurilor, a proceselor din fabricile de îmbogățit minereurile, uzinele de aluminiu etc. Un mare număr de S.A.C.-uri cu diferite destinații se introduc în industriile chimică și petrolieră, precum și în alte sectoare industriale.

În prezent, în Uniunea Sovietică se dezvoltă tendința de creare a unor sisteme integrate de conducere a întreprinderilor. Ele au, de regulă, trei niveluri, și anume : a) sisteme automate de conducere a unor procese tehnologice ; b) coordonarea activității comune a unor agregate sau secții de producție automatizate ; c) conducerea activității economico-gospodărești a întregii întreprinderi.

Așa este organizat, de pildă, sistemul de conducere la fabrica de ciment „Serebriakovski“ din regiunea Volgograd. El stabilește compoziția chimică optimă a materiilor prime, schimbă în mod operativ tehnologia pentru producerea diferitelor mărci de ciment, repartizează vagoanele, sortează cererile, ținînd seama de beneficiari și de planul întreprinderii. Toate se realizează de la un tablou central de comandă. Sistemul automat de conducere a întreprinderii a permis ca aceasta să producă suplimentar 400 000 tone de ciment, să reducă considerabil personalul angajat, ceea ce este deosebit de important în condițiile insuficienței forței de muncă în unele regiuni ale țării.

Cibernetizarea producției face parte din direcțiile principale ale progresului tehnico-științific. În condițiile socialismului aceasta înseamnă trecerea la un nivel superior de dirijare a economiei naționale pe baza planificării științifice. S.A.C.-urile sînt de diferite feluri, pentru fiecare întreprindere fiind necesar un sistem propriu. Dar în condițiile unei economii planificate apare posibilitatea, după cum spun matematicienii, să aducem sistemele la un numitor comun. Un astfel de numitor este Sistemul de stat automatizat de culegere și prelucrare a informațiilor pentru planificare și conducere (O.G.A.S.), aflat în curs de realizare în U.R.S.S. În prezent, în cadrul lucrărilor de creare și introducere a unor S.A.C.-uri în întreprinderi, se ține seama de faptul că ele vor fi conectate la O.G.A.S.

Un imperativ al timpurilor noastre

S-A CALCULAT că pentru conducerea optimă a economiei naționale a U.R.S.S. trebuie să se realizeze anual un număr de 10^{16} operații aritmetice. Întregul personal din sfera conducerii poate realiza de zece mii de ori mai puține operații ; dacă informațiile s-ar culege și prelucra prin metode precibernetice, oamenilor nu le-ar mai rămîne timp să gîndească. Evident că așa ceva nu s-a întîmplat : S.A.C.-urile s-au născut ca un imperativ al timpurilor noastre.

Baza de pornire pentru formarea sistemului O.G.A.S. o constituie sistemele departamentale ale ministerelor și altor instituții centrale, precum și sistemele funcționale ale statului, cum sînt cele pentru calculele de plan, statistică, standarde, prelucrarea informațiilor privind prețurile, dirijarea progresului tehnico-științific etc. O.G.A.S. va fi sistemul care va putea rezolva în regim optim sarcinile conducerii pe întreaga economie națională a U.R.S.S.

Planificarea înseamnă în primul rînd proporționalitate. Într-o țară capitalistă nu este posibilă obținerea unui efect asemănător pe planul întregii economii. Încercările de reglare a economiei de către stat, încercările de planificare pe scară națională nu dau rezultatele scontate. De aceea, întreaga viață economică continuă să fie reglată de piață, ceea ce perturbă proporțiile.

Datorită planificării, de mai multe decenii U.R.S.S. își dezvoltă economia în ritmuri stabile, fără crize și recesiuni, în condițiile ocupării depline a populației. Crearea O.G.A.S. reprezintă un exemplu de unire a revoluției tehnico-științifice cu avantajele socialismului.

Ghennadi PISAREVSKI

EXPORT
IMPORT
KOVO
PRAHA
CZECHOSLOVAKIA

Mașini de precizie pentru activitate de precizie – produse ale industriei cehoslovace de mecanică de precizie – livrează KOVO

Întreprinderea pentru comerțul exterior KOVO se ocupă în activitatea ei comercială cu exportul și importul de produse ale industriei mecanice de precizie din sectoarele următoare :

- **tehnica de calcul, de birou, de laborator și atomică;**
- **mașini pentru industria poligrafică, tehnica de măsură și de pompat carburanți lichizi ;**
- **aparate de măsură electrice și electronice, utilaje de reglaj ;**
- **piese pentru industria electronică, surse de lumină ;**
- **instalații pentru telecomunicații.**

Satisfacția beneficiarilor constituie cea mai mare apreciere pentru colectivul I.C.E. KOVO cît și un imbold pentru a propaga cît mai bine și în sfertul de secol următor, mărcile MADE IN CZECHOSLOVAKIA și KOVO EXPORT IMPORT.

EXPORT IMPORT KOVO PRAHA CZECHOSLOVAKIA

PZO KOVO, Soudružská 2081, 100 00 PRAHA 10, ČSSR

PUBLICOM

MONDORAMA

Iugoslavia: raport export-import ameliorat

ANUL TRECUT, aplicarea politicii de îmbunătățire a balanței schimburilor comerciale externe ale Iugoslaviei a înregistrat rezultate pozitive : în condițiile creșterii cu 4,5% a volumului comerțului exterior (față de 1975), exporturile s-au majorat cu 20%, iar importurile s-au redus cu 4%, ceea ce a permis reducerea cu circa 30% a deficitului balanței comerciale. După cum se vede din tabelul de mai jos, principalele ramuri (producătoare de bunuri) ale economiei naționale iugoslave au contribuit în mod diferit la realizarea obiectivului amintit. Astfel, de pildă, cel mai favorabil raport export/import s-a înregistrat anul trecut la produsele silviculturii.

	miliarde dinari	1976% 1975
Total schimburi comerciale	209,0	104,5
Din care :		
Exporturi	83,0	120
— industrie	74,0	118
— agricultură	7,4	141
— silvicultură	1,6	174
Importuri	126,0	96
— produse industriale	116,7	94
— produse agricole	8,6	150
— produse ale silviculturii	0,7	71

Sursa : „Ekonomska politika“ 17/1 1977.

Reciclarea deșeurilor — o mare industrie

MAJORAREA sensibilă în ultimii ani a prețului materiilor prime importate, în condițiile ponderii reduse (13%) a materiilor prime proprii în acoperirea necesarului național de materii prime, a determinat și în Franța o sporire evidentă a interesului industriei pentru „reciclarea“ deșeurilor de tot felul. Se estimează că, în condiții normale, gospodăriile franceze furnizează anual 13 milioane tone de deșeuri menajere (circa 250 kg de persoană), în structura lor intrînd : 3,6 mil t hîrtie și carton, 960 000 t sticlă, 440 000 t deșeuri textile, 420 000 t material plastic, 390 000 t fier vechi, 35 000 t aluminiu, 20 000 t cupru, ca și 3,6 mil. t materii organice ce pot fi transformate în îngrășăminte.

În Franța s-au recuperat anul trecut 6 milioane de tone de fier vechi, din care o parte de la populație

Alături de reducerea importului de materii prime (evaluat acum la 25 miliarde franci pe an) și de prevenirea degradării mediului înconjurător, un avantaj al „reciclării“ deșeurilor îl reprezintă economisirea energiei ținînd seama că, de pildă, producerea de hîrtie prin „reciclarea“ hîrtiei vechi necesită — potrivit buletinului **France Informations** — de șase ori mai puțină energie decît în cazul procedeului clasic pe bază de celuloză. Un studiu recent aprecia că industria recuperării deșeurilor, cu o cifră de afaceri de 10 miliarde franci pe an, a devenit de pe acum ca importanță a șaptea ramură industrială a Franței.

Necesarul de energie nucleară

ÎN TIMP ce controversele în jurul avantajelor și dezavantajelor, binefacerilor și pericolelor legate de folosirea diferitelor resurse energetice nu contenesc, proiectele naționale de dezvoltare a producției de energie electrică includ într-o proporție crescîndă crearea de centrale atomo-electrice. În țările dezvoltate aceasta are la bază atît costul sporit al resurselor energetice importate și epuizarea treptată a celor autohtone, cît și necesitatea de a înlocui treptat numeroase centrale vechi și/sau prea mici. De exemplu în cazul R.F.G., la care se referă graficul, ponderea energiei nucleare în producția totală de energie electrică ar urma conform prognozelor existente să se apropie de un sfert pînă în 1985, față de mai puțin de 10% în prezent. Aceasta ar necesita construirea în plus a unui număr de centrale nucleare aproape de două ori mai mare decît al celor aflate acum în funcțiune.

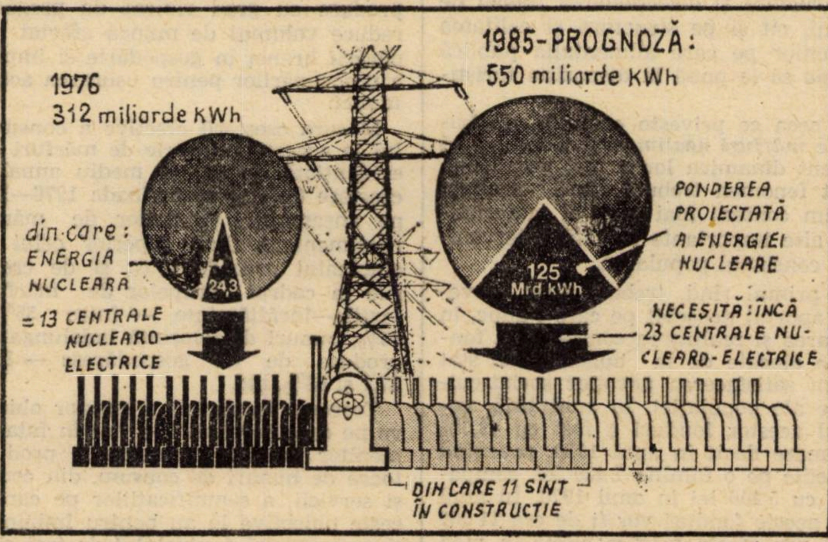

Canal Odra — Dunăre

SUB AUSPICIILE Comisiei polono-cehoslovace de transporturi se elaborează proiectul canalului fluvial Odra (Oder)—Dunăre. Cu o lungime de 316 km, o lățime de 33 m și o adîncime de 2,5 m, canalul va avea o capacitate inițială de trafic de 12 mil. tone încărcătură în 1990. Pornind din Polonia, de pe cursul superior al Odrei (în zona portului Kozle), canalul ar urma să traverseze teritoriul Cehoslovaciei, ajungînd la Dunăre în regiunea Bratislavei. Se apreciază că prin construirea acestui canal va fi ușurat și stimulat traficul de mărfuri îndeosebi dintre țările din nordul Europei și cele din centrul și sud-estul continentului, constituind o a doua magistrală fluvială transeuropeană alături de proiectatul canal Rin—Dunăre.

Rolul vînzătorului

SERVICIILE DE DESFACERE din cadrul întreprinderilor producătoare, firmele specializate în export trebuie să urmărească atent ofensiva publicitară a întreprinderii producătoare în preajma lansării pe piață a unui nou produs, să cunoască caracteristicile și orientările acestei publicități — relevă revista **Entreprise**, referindu-se la rolul „vînzătorului“.

În etapa difuzării prospectelor, a depistării clienților potențiali, „vînzătorul“ trebuie să facă dovada cunoștințelor și talentului său pentru a cîștiga pe client și a-l familiariza cu ideea cumpărării produsului respectiv.

Este foarte important, de asemenea, ca „vînzătorul“ să cunoască „lanțul decizional“ din întreprinderea-client (adică ansamblul factorilor interesați, într-un fel sau altul, în achiziționarea produsului). De aceasta depinde strîns succesul etapei următoare — cea a adoptării deciziei de către client.

În faza utilizării produsului de către client, vizitarea factorilor interesați contribuie la menținerea climatului de încredere în întreprinderea producătoare, permițînd totodată „vînzătorului“ să cunoască activitatea de service a acesteia. Totodată, participînd în continuare la acțiunile de promovare a produsului de către întreprinderea producătoare, el își aprofundează cunoștințele asupra structurii și cerințelor clientelei.

În concluzie, remarcă revista, „vînzătorul“ nu trebuie redus la funcția de „plasator de comenzi“, ci să fie un adevărat ambasador al întreprinderii producătoare, participînd activ în toate fazele relațiilor acesteia cu segmentul său de piață.

Producția și aprovizionarea populației cu bunuri de consum

(Urmare din pag. 17)

taurant, microcantine, bufete de incintă și alte asemenea unități. Aceste tipuri de unități vor realiza în anul 1980 un volum de vînzări de peste 4 miliarde lei — volum aproximativ egal cu întregul volum al vînzărilor de alimentație publică înregistrat în anul 1960. Această mutație structurală exprimă și modificările profunde ce au avut loc în stilul de viață, în structura populației. Tendința populației de a-și moderniza continuu consumul, a făcut să se acorde o atenție deosebită sporirii producției și desfacerii la o serie de produse ca preparate și semipreparate tip „Gospodina“, produse de patiserie și cofetărie, produse de simigerie etc. Dezvoltarea turismului are, de asemenea, deosebite implicații asupra activității de alimentație publică, punîndu-și amprenta atît asupra fondului de marfă, structură și direcționarea rețelei de unități, cît și pe structura și calitatea serviciilor pe care alimentația publică trebuie să le pună la dispoziția turiștilor.

În ceea ce privește evoluția vînzărilor de *mărfuri nealimentare,* desigur că aparent dinamica lor a fost mai lentă. Acest fenomen trebuie însă analizat într-un context mai larg, el materializînd alte importante mutații intervenite în consumul populației.

În primul rînd, trebuie avut în vedere aportul deosebit pe care-l aduc, în formarea și realizarea consumului, fondurile alocate de la bugetul de stat pentru satisfacerea nevoilor social-culturale ale populației. În anul 1975, volumul acestor fonduri a fost cu 49,5% mai mare decît în anul 1970, revenind în medie pe o familie 7 420 lei, comparativ cu 5 200 lei în anul 1970. În anul 1980, aceste fonduri vor fi de cca 11 000 lei și vor afecta printre altele în mod direct vînzările de medicamente, de carte și carte școlară, precum și vînzările la unele bunuri de folosință îndelungată destinate satisfacerii unor nevoi spirituale sau de confort, toate amplificînd volumul mărfurilor nealimentare ce contribuie la satisfacerea consumului.

În al doilea rînd, trebuie să avem în vedere gama diversă de servicii oferite populației care afectează o structură tot mai largă de mărfuri, începînd cu produsele mărunte de uz casnic și încheind cu o serie de bunuri de folosință îndelungată ca mașini de spălat, aspiratoare, boilere, aparate electrice de curățat și lustruit parchete și multe alte tipuri de aparate electromenajere, etc.

Alături de aceste aspecte de bază, mai trebuie avut în vedere și legătura între consumul alimentar și cel nealimentar, faptul că deplasarea treptată a consumului de alimente în afara gospodăriei are implicații asupra modului și gradului de dotare al familiei cu o serie de utilaje de preparare a hranei și alte obiecte de uz gospodăresc, toate cu o pondere importantă în cumpărările de mărfuri nealimentare. Implicațiile similare prezintă și tendința populației de modernizare continuă a consumului alimentar. Apelarea la produse cu grad ridicat de pregătire, reduce volumul de muncă afectat preparării hranei în gospodărie și implicit a preocupărilor pentru ușurarea acestei munci.

Măsura creșterii efective a consumului la această categorie de mărfuri este evidențiată de ritmul mediu anual de creștere (8,11%) în perioada 1976—1980, pe ansamblul vînzărilor de mărfuri nealimentare fiind superior celui din cincinalul precedent, ca și de creșterile în cadrul grupelor de mărfuri : textile—încălțăminte, — între 55% și 88%, bunuri de folosință îndelungată și produse de uz gospodăresc — între 37,1 și 86%, etc.

Trecerea în revistă a acestor obiective pe care partidul le-a pus în fața oamenilor muncii din ramurile producătoare de bunuri de consum, din comerț și servicii, a semnificațiilor pe care aceste obiective le au pentru îmbunătățirea continuă a nivelului de trai și de civilizație, ilustrează pregnant legitimitatea eforturilor pe care în aceste zile poporul nostru la face pentru continuarea neabătută a unei dezvoltări dinamice economico-sociale, izvorul bunăstării și prosperității fiecărui cetățean, al progresului general al țării. Aceasta constituie logica și resorturile intime ale abnegației și hotărîrii cu care au răspuns chemării partidului toți fiii acestei patrii.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

GHEORGHE MÎRȚ, Constanța — Menținerea alocației de stat pentru copii, în cuantumul prevăzut pentru mediul urban, deși locuiți în mediul rural, s-a putut realiza numai ca urmare a aplicării unei dispoziții normative derogatorii de la reglementarea cu caracter general. Pentru al doilea copil aveți dreptul la o alocație în cuantum de 120 lei.

Diminuarea retribuției cu 5—10 la sută personalului încadrat la nivelul de bază, conform prevederilor art. 100 lit. c, din Codul Muncii, se face — în toate cazurile — asupra retribuției tarifare lunare de încadrare și nu asupra celei realizate.

SAVU IOVI, Timișoara — Răspunsul primit de la Ministerul Muncii este în conformitate cu legea în vigoare.

MIHAI PÂRHĂUȚANU, Iași — Vă rugăm să ne trimiteți exemplarul în discuție, după care vă vom expedia un altul.

VIOREL C. RAICU, Pitești — În numărul 10 al Suplimentului „R.E.“ s-a publicat răspunsul la scrisoarea dv.

TRANDAFIR DUMITRESCU, Oțelul Roșu — Avînd o activitate retribuită, de numai 9 luni, urmează să fiți încadrat cu retribuția pentru primul an de activitate pînă la îndeplinirea a 12 luni, perioadă stabilită de la data încadrării după absolvire.

MAYER SERGIU, Timișoara — Dacă economiile de manoperă, ca urmare a introducerii unei soluții tehnologice noi sau a îmbunătățirii celei prevăzute în contractul angajament, depășesc 2 la sută, este necesar să se încheie un act adițional corespunzător.

MARIA PUHA, Rădăuți — Perioada cît ați lucrat în funcția de casier — calculator nu se include în calculul vechimii în funcții economice medii.

Revista ECONOMICA
editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 12 din 25 martie 1977

— Partidul Comunist Român, centrul vital, forța conducătoare a întregii noastre națiuni **(Nicoară Ionescu)** 1
— Expresia virtuților umaniste ale poporului și societății românești **(Maria D. Popescu)** 3

ECONOMIE NAȚIONALĂ

Forța economico-socială a orînduirii noastre socialiste

— Prin mobilizare, organizare și eficiență :producții medii zilnice superioare • În industria materialelor de construcții **(I. Soare)** • În industria de prelucrare a lemnului **(Nicolae Matei)** 5–6
— Indici înalți de utilizare a capacităților de producție **(B. Vasile)** 7
— Innoirea și modernizarea producției — teren fertil de manifestare a creativității **(Marin Nedelcu)** 8
— Ritmuri accelerate pe șantierele construcțiilor de locuințe **(V. Boescu, B. Pădure)** 9
— Înfăptuirea consecventă a programului de dezvoltare a legumiculturii **(prof. dr. Ion Ceaușescu, drd. Gheorghe Buzatu)** 11
— Calitatea produselor și serviciilor — componentă de bază a dezvoltării economico-sociale **(P. Dan)** 13
— Accelerarea vitezei de rotație a fondurilor **(Alex. Oprea)** 14
— Perspective pe care le deschide îndeplinirea integrală a programelor privind producția și aprovizionarea populației cu bunuri de consum **(conf. dr. Dumitru Patriche)** 16

CONDUCERE • ORGANIZARE

– Lărgirea participării la decizii – trăsătură caracteristică a superiorității orînduirii socialiste • Valențele deciziilor colective în problemele cheie ale întreprinderii **(Nicolae Oprea)** • Perfecționarea cadrelor și cerințele conducerii colective **(prof. Mihai Dumitrescu)** 18–19

LECȚII

— În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Creșterea nivelului de trai — scopul suprem al politicii Partidului Comunist Român **(G. Constantin, C. Popescu)** 20

TEORII • IDEI

— Influența răscoalei din 1907 asupra evoluției ulterioare a problemei agrare în România **(conf. dr. V. Bozga)** 22
— Școli • curente • economiști. Independența națională – țelul ardent al gîndirii înaintașilor promotori ai industrializării țării (I) **(Dan Popescu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Progresul tehnic accelerat și ritmurile creșterii economice (I) **(dr. M. Horovitz)** 26
— U.R.S.S. Sisteme automate de conducere la toate nivelurile **(Ghennadi Pisarevski)** 29

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

„BUCOVINA" — vă aşteaptă!

Sîntem tentaţi ca, ori de cîte ori rostim cuvintele Ţara de Sus, imaginea oastră să realizeze secvenţele unui neasemuit peisaj turistic, în care patina storiei, încadrată generos într-un decor natural, ne oferă momente de deco- ectare unice. La definirea ideii de complet, a acestui peisaj, trebuie însă să dăugăm încă unul din edificiile relativ recent construite la Suceava : maga- inul universal „BUCOVINA".

Impunătorul edificiu îşi etalează, pe cele 4 nivele ale sale, o diversitate le produse, articole şi mărfuri, după cum urmează :

parterul : articole mărunte, artizanat, jucării, magazin alimentar general, easuri, gablonzuri, produse cosmetice, articole foto-muzică, papetărie, arti- ole pentru nou-născuţi, mercerie etc.;

etajul I : întreaga gamă de articole — confecţii, încălţăminte, lenjerie, ricotaje, încălţăminte — destinate femeilor şi copiilor, plus raioane de galan- erie şi marochinărie;

etajul II : raioanele produselor pentru bărbaţi, completate cu cele unde e vînd ţesături de orice gen;

etajul III : articole sportive, articole pentru menaj, cele electrocasnice, e- ectrice, electrotehnice şi electronice, decoraţiunile interioare şi produsele himice;

etajul IV : barul de zi al magazinului.

Titulatura de cea mai reprezentativă unitate de acest gen din judeţ şi hiar din zona Ţării de Sus, se justifică prin prezenţa unor elemente de ordin rhitectural şi funcţional : scări rulante, staţie de radioamplificare, centrală utomată de semnalizare a incendiilor etc.; a unor servicii oferite cumpără- orilor : transportul la domiciliu a mărfurilor de folosinţă îndelungată, ateliere e retuş confecţii pentru bărbaţi şi femei, perimetre de expunere a mărfu- ilor de mărimi deosebite; sisteme de vînzare prin autoservire şi la liberă ale- ere ; demonstraţii cu aparatura destinată uşurării muncii gospodinelor ; pre- entarea celor mai recente modele de confecţii etc. Toate acestea fac din agazinul universal „Bucovina" un adevărat palat al lui „Mercur".

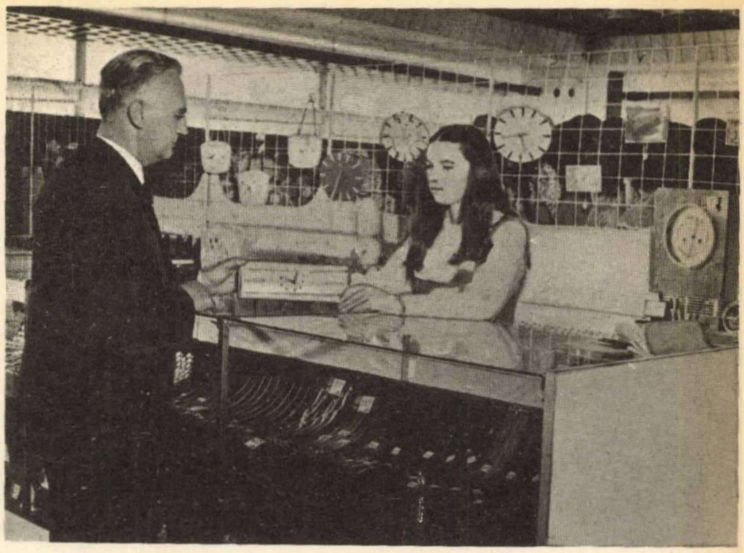

ELECTRO
CASNICE

TURIŞTI !

În timpul trecerii dv. prin judeţul Alba, puteţi face popas la hanurile şi motelurile amenajate de U.J.C.C. – ALBA în zone pitoreşti, care dispun de tot confortul necesar pentru recrearea şi odihna dv. Aşezate în preajma şoselelor naţionale, la liziere de păduri sau sub coasta dealurilor, sînt uşor accesibile, dispunînd totodată de parcări auto. U.J.C.C. – Alba s-a îngrijit ca ambianţa locurilor de popas să fie cît mai agreabilă, ca dv. să păstraţi o amintire plăcută despre aceste puncte de agrement.

La intrarea în Aiud, venind dinspre Teiuş, vă întîmpină TERASA CĂPRIOARA, situată la liziera unei păduri, care dispune de căsuţe, mese cu umbrare şi parcare auto. În Aiud, în preajma unor cunoscute monumente istorice, se găseşte crama CETATEA AIUDULUI, ce îşi deschide ospitalieră porţile, unitatea beneficiind şi de un bufet lacto-vegetarian.

Într-o zonă extrem de pitorească, în apropierea municipiului Alba Iulia, se află HANUL SURIANU, care pune la dispoziţia dv. camping, restaurant, bar, precum şi parcare auto. În preajma noilor construcţii din Alba Iulia, zonă ce încîntă ochiul datorită măiestriei arhitecţilor şi constructorilor, se găseşte restaurantul cu vechea denumire de SCHITU (totodată cu o veche tradiţie), în care diversitatea listei de bucate şi măiestria bucătarilor pot satisface gusturile cele mai pretenţioase.

TURIŞTI ! În toate unităţile U.J.C.C. – Alba veţi fi serviţi prompt de un personal cu o înaltă calificare.

NU UITAŢI !

Vizitaţi unităţile U.J.C.C. – Alba.

Eugen-Victor Toader

1977 APR 18

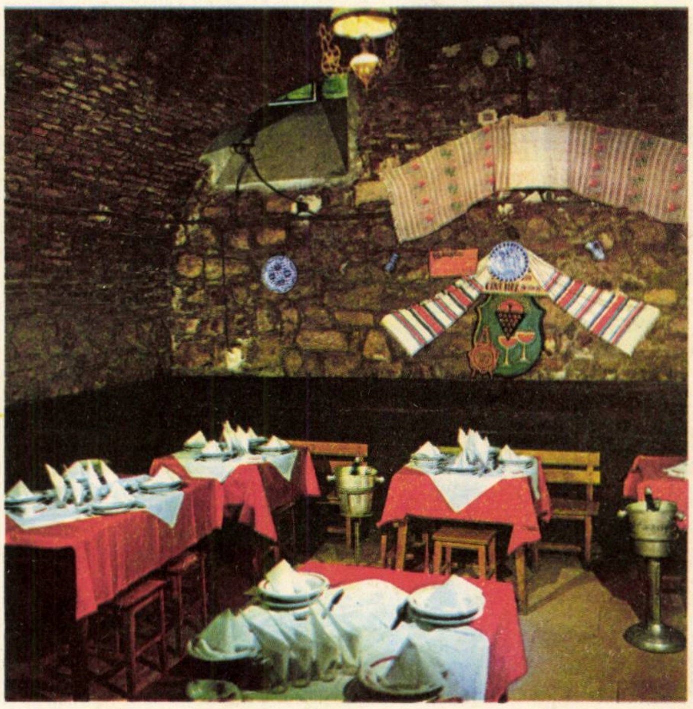

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

in actualitate:

realizarea parametrilor cantitativi și calitativi ai planului

dinamismul dezvoltării economice și sociale

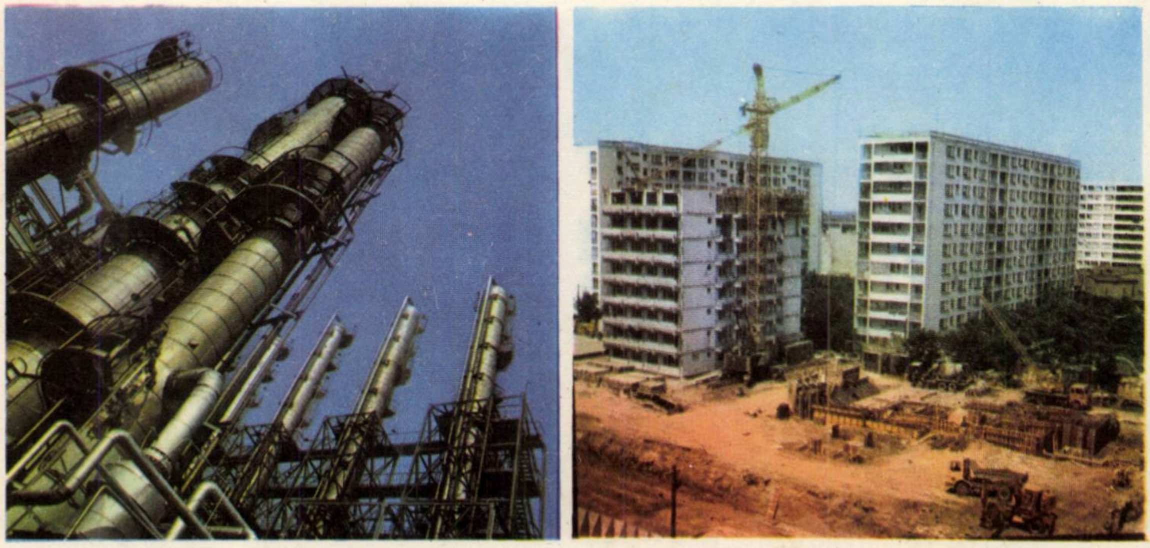

Numărul 13 ● Vineri 1 aprilie 1977

ŞEDINŢA COMUNĂ A COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN, MARII ADUNĂRI NAŢIONALE, CONSILIULUI SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE ŞI ACTIVULUI CENTRAL DE PARTID ŞI DE STAT

„Poporul român este conştient că tot ceea ce se făureşte în opera de edificare a socialismului în ţara noastră este destinat bunăstării şi fericirii sale, viitorului său luminos. Iată de ce el acţionează strîns unit pentru întărirea continuă a economiei noastre naţionale, este hotărît să facă totul pentru ca, în ciuda pierderilor suferite, să asigure înfăptuirea neabătută a Programului partidului, înflorirea multilaterală a României, victoria socialismului şi comunismului".

NICOLAE CEAUŞESCU

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

UNITATE, FORŢĂ, RESPONSABILITATE

CRONICA vieţii politico-economice şi sociale a patriei noastre a înregistrat în această săptămînă un eveniment de o deosebită însemnătate. Întrunite într-un larg şi reprezentativ forum, expresie a profundului democratism al societăţii noastre, cele mai înalte organe ale conducerii de partid şi de stat au dezbătut probleme de importanţă fundamentală pentru vasta operă de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism.

Acest adevărat sfat al înţelepciunii a analizat activitatea partidului şi a întregului popor pentru înlăturarea urmărilor cutremurului catastrofal din 4 martie, problemele dezvoltării economico-sociale actuale a ţării, ale activităţii internaţionale a partidului şi statului, precum şi ale situaţiei politice mondiale. Abordînd aceste probleme în expunerea rostită în faţa şedinţei comune a Comitetului Central al P.C.R., Marii Adunării Naţionale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale şi activului central de partid şi de stat, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** a făcut, cu profunda şi originala forţă de pătrundere şi sinteză care îl caracterizează, o strălucită analiză a politicii noastre interne, a realizărilor obţinute, precum şi a unor mari probleme cu care este confruntată lumea contemporană ; expunerea stabileşte orientări clare cu privire la activitatea practică, constituind în acelaşi timp o bogată şi preţioasă sursă de idei de mare valoare teoretică, ce îşi trag seva din studierea atentă a realităţilor, a schimbărilor care se produc în viaţa economico-socială. Amploarea şi profunzimea analizei întreprinse, măsurile de mare eficienţă stabilite, constituie o nouă şi grăitoare mărturie a spiritului de înaltă responsabilitate în care este concepută şi înfăptuită politica partidului nostru, a consecvenţei cu care partidul urmăreşte mobilizarea tuturor resurselor materiale şi umane ale economiei naţionale pentru realizarea cu succes a obiectivelor planului cincinal, a hotărîrilor Congresului al XI-lea.

ŢARA noastră a trecut, nu de mult, printr-o cumplită încercare. Cutremurul de la începutul lunii martie a provocat numeroase victime omeneşti şi imense pagube economiei naţionale şi populaţiei. Calculele de pînă acum arată că avuţia naţională a fost diminuată cu aproape zece miliarde lei.

Chiar din primele momente ale acestei situaţii extraordinare, partidul şi guvernul au adoptat măsuri pentru mobilizarea tuturor forţelor în vederea limitării dezastrului, înlăturării consecinţelor sale şi normalizării vieţii în localităţile afectate. În lupta cu forţele dezlănţuite ale naturii poporul nostru a dat un dificil examen, dovedind că ştie nu numai să-şi făurească avuţia, dar şi că ştie să o apere. Un examen pe care unii l-au considerat peste puterile sale, dar pe care l-a trecut în mod strălucit, punîndu-şi în valoare calităţi morale ce i-au definit dintotdeauna fizionomia — abnegaţie, voinţă neclintită, puterea de a învinge greutăţile, înaltă ţinută cetăţenească, solidaritate, umanism. Calităţi care în anii socialismului au cunoscut o puternică înflorire şi s-au dezvoltat sub impulsul uriaşei activităţi politico-educative desfăşurate de partid pentru formarea unei conştiinţe noi, revoluţionare, socialiste, în spiritul patriotismului, al devotamentului pentru cauza socialismului, a bunăstării şi fericirii maselor. În această încercare s-au adîncit sentimentele frăţeşti între oameni, s-au reafirmat puternic relaţiile de prietenie, de cooperare şi de întrajutorare, s-a evidenţiat odată în plus indestructibilul front comun în combaterea calamităţii, ca şi în activitatea constructivă.

Victoria poporului înseamnă în fapt victoria orînduirii noastre socialiste, care a făcut o nouă dovadă a trainiciei sale. Şi mai înseamnă o nouă şi strălucită afirmare a solidităţii bazei materiale a socialismului, a forţei şi vitalităţii economiei noastre, bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie, a vigorii structurilor economice ale ţării. Toate acestea şi-au găsit expresie în capacitatea extraordinară a economiei naţionale de a acţiona ca un tot unitar şi omogen, de a-şi adapta şi echilibra funcţiile sale la cerinţele momentului, de a-şi mobiliza toate resursele şi a le îndrepta spre domeniile hotărîtoare pentru propăşirea economico-socială a ţării, de a face faţă cu succes oricăror dificultăţi, de a depăşi calamităţi, pierderi şi distrugeri într-un timp scurt, fără perturbări grave, fără repercusiuni profunde asupra cursului evoluţiei sale ; în amplele acţiuni de sprijinire a unităţilor afectate, pentru ca acestea să atingă într-un timp cît mai scurt parametrii normali de funcţionare ; în posibilitatea compensării pierderilor printr-un efort de muncă şi de creativitate în întreprinderile care nu au suferit avarii ; în capacitatea de ajutorare, pe multiple planuri, a sinistraţilor : asistenţă medicală, adăpostirea celor rămaşi fără adăpost, asigurarea de locuinţe mobilate şi înzestrate cu toate bunurile necesare unui trai civilizat, precum şi a îmbrăcămintii şi a unor ajutoare băneşti, grija pentru odihna şi refacerea psihică a celor traumatizaţi. Umanismul socialist şi-a dezvăluit pe deplin virtuţile, ca o realitate vie, o componentă intrinsecă a orînduirii noastre, generator de forţă, izvor nesecat de energie.

În împrejurările grele prin care a trecut ţara s-a afirmat cu toată vigoarea rolul Partidului Comunist Român de forţă politică conducătoare, şi, odată cu aceasta, s-au relevat uriaşele energii descătuşate de legătura trainică, intimă dintre naţiune şi forţa politică conducătoare. Capacitatea de decizie, de organizare, de mobilizare şi de coordonare a forţelor, promptitudinea şi eficienţa măsurilor au canalizat eforturile în direcţiile şi momentele cele mai potrivite, au transformat curajul oamenilor în dîrzenie organizată, de neînfrînt. **„Viaţa a dovedit iarăşi, ca de atîtea ori de-a lungul istoriei,** spunea tovarăşul **Nicolae Ceauşescu, că Partidul Comunist Român, încercat şi călit în lupte, puternic şi unit, ştie să conducă poporul atît la bine cît şi la greu, asigurîndu-i victoria deplină în construcţia noii orînduiri sociale“.** Iată pentru ce poporul nostru vede în Partidul Comunist Român pe cel mai fidel exponent al intereselor, aspiraţiilor şi idealurilor sale, pe apărătorul dîrz şi neînfricat al cauzei şi fericirii sale, pe singurul partid din istoria țării care a făcut și face totul pentru a da României demnitatea și independența, pentru a asigura clasei muncitoare, tuturor oamenilor muncii de la orașe și sate, indiferent de naționalitate, o viață liberă, demnă și îmbelșugată. Înțelegerea acestui adevăr incontestabil constituie un factor de consolidare a unității moral-politice a întregii națiuni în jurul partidului, a încrederii depline cu care este urmată și înfăptuită politica sa.

Prin activitatea sa neobosită, prin grija manifestată față de destinele și prestigiul țării, prin umanismul și patriotismul său fierbinte, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a dat noi dimensiuni, superioare, iubirii de patrie. Cel dintîi bărbat al țării, întruchipare vie a marilor virtuți ale poporului nostru, care, prin clarviziune politică, realism, cutezanță în gîndire, exigență comunistă și intransigență revoluționară aduce o contribuție hotărîtoare în elaborarea politicii partidului și statului s-a aflat și de această dată la postul de comandă, conducînd și coordonînd nemijlocit eforturile în greaua încercare cu stihiile naturii. Prezența secretarului general al partidului în zonele afectate din Capitală și din alte localități i-a îmbărbătat pe oamenii muncii, le-a insuflat curaj și noi energii, indicațiile și recomandările sale constituindu-se într-un adevărat program de acțiune în eforturile titanice pentru înlăturarea consecințelor cutremurului, pentru normalizarea întregii activități economice, sociale și culturale, pentru îndeplinirea exemplară a tuturor obiectivelor planului, pentru înfăptuirea neabătută a politicii partidului și statului.

PAGUBELE suferite de economia națională sînt, desigur, foarte mari, iar pentru înlăturarea lor vor fi necesare eforturi deosebite, o mare capacitate de dăruire, un nestăvilit elan și întreaga noastră forță de creație ; poporul nostru este însă conștient că depășirea dificultăților este de domeniul posibilului, că stă în puterea sa să treacă peste aceste momente grele, să asigure mersul ferm înainte al întregii noastre societăți pe calea socialismului, a bunăstării și progresului. Din această încredere pornește de altfel și convingerea că se va face totul pentru a asigura o dezvoltare mai rapidă a țării, pentru creșterea suplimentară, peste prevederile cincinalului, atît a producției, cît și a bunăstării maselor.

De altfel, în prezent se și află în pregătire programul de măsuri cu privire la ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii pentru întregul cincinal, care prevede o suplimentare a fondului de retribuție cu circa zece miliarde lei, ca rezultat al economiilor ce se vor realiza în cursul acestui cincinal și a creșterii mai rapide a venitului național, precum și printr-o mai bună gospodărire a cheltuielilor sociale. Ce dovadă mai elocventă a vitalității economiei românești decît aceea de a găsi resursele necesare unei creșteri a retribuției reale în anii cincinalului cu cel puțin 30% față de 18—20% cît era stabilit în plan, tocmai într-un moment în care a înregistrat atîtea pierderi materiale? Și ce ilustrare mai convingătoare a umanismului societății noastre, a **faptului că scopul suprem al politicii partidului și statului nostru, esența însăși a socialismului o constituie omul, bunăstarea și fericirea lui, afirmarea multilaterală a personalității umane, făurirea unei vieții demne și civilizate pentru toți cetățenii patriei ?**

Evident, accelerarea mersului înainte al economiei și deci și crearea mijloacelor necesare îmbunătățirii condițiilor de trai, presupun un efort colectiv, o totală dăruire, angajarea plenară a capacității creatoare a tuturor membrilor societății noastre ; după cum mai presupun măsuri hotărîte pentru organizarea superioară a muncii, mobilizarea resurselor și posibilităților existente în toate ramurile și întreprinderile, valorificarea maximă a potențialului economic în scopul realizării integrale a tuturor indicatorilor cantitativi și calitativi ai planului, obținerii unor cantități suplimentare de produse de mare utilitate pentru economia națională, creșterii eficienței economice, prin sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor de producție, în primul rînd a celor materiale.

Complexitatea problemelor pe care le ridică vastul proces al construcției socialiste necesită, totodată, ca o condiție sine qua non, perfecționarea continuă a activității de conducere în toate domeniile, ridicarea nivelului muncii și creșterea spiritului de răspundere și a operativității ministerelor și a celorlalte organe economice centrale în soluționarea problemelor, în sprijinirea nemijlocită a tuturor unităților de producție, deplasarea centrului de greutate al muncii lor în întreprinderi, pe șantiere și pe ogoare, acolo unde se decide soarta planului. **Ceea ce înseamnă de fapt un nou stil de muncă, a cărui esență o constituie contactul viu, nemijlocit, cu oamenii și problemele lor, stil de muncă practicat și promovat cu atîta consecvență de însuși secretarul general al partidului.**

POLITICA internă și externă a țării noastre se află într-o strînsă interdependență ; punînd în centrul preocupărilor sale progresul economico-social al patriei, ridicarea nivelului de trai al maselor muncitoare, partidul promovează în același timp o politică de pace, de colaborare internațională, de destindere și înțelegere între toate statele. La baza acestei politici România așează în mod consecvent principiile egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale renunțării la forță și la amenințarea cu forța, principii larg recunoscute în viața internațională, singurele în măsură să asigure colaborarea trainică și fructuoasă între națiuni, garantarea securității internaționale, consolidarea destinderii și păcii. De pe aceste poziții România desfășoară o politică externă activă și constructivă, își dezvoltă relațiile de colaborare cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, depune eforturi statornice pentru transpunerea în viață a prevederilor documentelor de la Helsinki, pentru înfăptuirea securității și colaborării pe continentul european, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale bazate pe deplină egalitate și echitate, pentru înfăptuirea dezarmării generale și, în primul rînd, a dezarmării nucleare.

În cadrul acestei politici țara noastră acordă o atenție deosebită lărgirii schimburilor economice și cooperării în producție, participării active la diviziunea internațională a muncii, ca o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărei națiuni. Mărturie grăitoare în această privință stă faptul că România întreține relații economice cu peste 140 de state și că în ultimii ani a realizat o extindere simțitoare a schimburilor economice, a încheiat noi acorduri de colaborare economică, a participat la crearea de societăți mixte, inclusiv în sfera producției și cercetării tehnico-științifice. Dar tocmai pentru că dorește o lărgire continuă a relațiilor sale economice cu alte state, țara noastră se pronunță pentru eliminarea oricăror bariere, a oricăror îngrădiri artificiale în calea colaborării. Totodată, România militează cu fermitate pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale care să asigure o colaborare economică echitabilă, dreptul fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale și pe destinul său.

Întreaga evoluție a evenimentelor din ultima perioadă spunea secretarul general al partidului, a confirmat justețea aprecierilor și concluziilor Congresului al XI-lea cu privire la marile schimbări care au loc în viața internațională, a orientărilor fundamentale ale politicii externe a României ; țara noastră va promova în continuare cu consecvență această politică, aducîndu-și contribuția la rezolvarea problemelor majore care frămîntă omenirea, la cauza păcii și socialismului.

APRECIERILE și orientările cuprinse în expunerea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** au fost adoptate, după cum se precizează în Hotărîrea C. C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, ca program de acțiune al partidului și statului, al întregului nostru popor pe planul politicii interne și activității internaționale. Deplina unitate a poporului în jurul partidului, a politicii sale științifice ne insuflă încredere în forțele noastre, în capacitatea noastră de a realiza acest program, de a accelera progresul economico-social al patriei, de a spori avuția națională, de a ridica țara pe culmile bunăstării și civilizației. Învingînd greutățile de orice natură ar fi ele, muncind cu hărnicie și cu priceperea ce îi sînt caracteristice, poporul nostru este hotărît să recupereze cît mai repede pierderile cauzate de cutremur, să lichideze într-un timp cît mai scurt rămînerea în urmă de la care am pornit, să asigure ridicarea țării la nivelul statelor dezvoltate din punct de vedere economic și să construiască cea mai dreaptă și umană societate din lume, societatea comunistă.

Stere GIOGA

ECONOMIE NAŢIONALA

AMPLOAREA ŞI DINAMISMUL, TRĂSĂTURI ALE DEZVOLTĂRII ECONOMIEI SOCIALISTE

DIRECTIVELE Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la planul cincinal 1976—1980 şi liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990, situează la loc de frunte intensificarea procesului de industrializare socialistă a ţării, creşterea puternică a forţelor de producţie, pe baza cuceririlor revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane, dezvoltarea armonioasă, proporţională a tuturor ramurilor economiei naţionale, îmbunătăţirea radicală a repartiţiei teritoriale a forţelor de producţie, creşterea bunăstării materiale şi spirituale a poporului.

Cincinalul 1976—1980 reprezintă o etapă importantă în procesul făuririi bazei tehnico-materiale a societăţii socialiste multilateral dezvoltate, în accentuarea tendinţei de apropiere şi egalizare a nivelului de dezvoltare economică a ţării noastre cu cel al ţărilor industrializate, în crearea condiţiilor necesare pentru transformarea României într-o ţară industrială de prim rang. Prin îndeplinirea prevederilor planului pe perioada 1976—1980, România va depăşi stadiul de ţară în curs de dezvoltare şi va intra în rîndul celor cu o dezvoltare industrială medie. Realizarea acestor obiective se poate asigura numai printr-o valorificare la maximum a întregului potenţial material şi uman de care dispune ţara noastră, prin punerea din plin în valoare a factorilor intensivi ai creşterii economice şi menţinerea în continuare a unui ritm înalt de dezvoltare a industriei, a forţelor de producţie. Pornindu-se de la aceste cerinţe, în etapa de elaborare şi definitivare a planului cincinal 1976—1980, au fost dezvăluite noi rezerve şi posibilităţi menite să accelereze dezvoltarea economică şi socială a ţării.

Practic, a avut loc o redimensionare a creşterii economice, pe baza accentuării factorilor intensivi ai reproducţiei socialiste lărgite : utilizarea mai eficientă a fondurilor fixe şi circulante, reducerea cheltuielilor materiale, accelerarea creşterii productivităţii muncii în toate sectoarele de activitate, sporirea eficienţei activităţii economice etc.

Viabilitatea concepţiei partidului de creştere economică, întemeiată pe avantajele şi superioritatea orînduirii socialiste, pe valorificarea maximă a întregului potenţial material şi uman de care dispune ţara noastră, a fost pe deplin confirmată de ritmul înalt în care continuă să se dezvolte toate compartimentele economiei naţionale în actualul cincinal. Printr-o strategie proprie, corespunzătoare realităţilor din ţara noastră şi posibilităţilor ei naţionale, România a reuşit să preîntîmpine şi unele influenţe negative generate de actuala criză a economiei ţărilor industrializate. Rezultatele remarcabile obţinute în anul 1976 în sporirea în ritmuri înalte a producţiei materiale, în adîncirea proceselor de modernizare a structurii producţiei, în utilizarea mai bună a resurselor materiale şi de muncă, în ridicarea eficienţei întregii activităţi productive, în creşterea venitului naţional şi pe această bază ridicarea nivelului de trai material şi spiritual al întregului popor sînt o ilustrare elocventă a dinamismului economiei româneşti — precum şi a realismului prevederilor planului cincinal pe 1976—1980.

Principalii indicatori ai dezvoltării economico-sociale a ţării noastre în anul 1976 se prezintă astfel :

	Anul 1976 în % faţă de realizările din 1975
Venitul naţional	110,5
Producţia industrială globală	111,5
Producţia globală agricolă	117,2
Volumul total al investiţiilor din economia naţională	108,2
Volumul comerţului exterior	114,5
Veniturile reale totale ale populaţiei	109,5

România se numără în prezent printre puţinele ţări din lume care are deja elaborată o concepţie dinamică de creştere economică, verificată prin ritmul susţinut în care s-a dezvoltat economia noastră naţională începînd cu anul 1965 pînă în prezent. Rezultatele obţinute în îndeplinirea planului pe anul 1976 realizările primelor două luni ale acestui an, cînd producţia industrială a crescut cu un ritm de 12% faţă de perioada corespunzătoare a anului trecut, sînt o garanţie că acest dinamism va continua şi în actualul cincinal, că sînt create toate premisele pentru îndeplinirea şi depăşirea obiectivelor stabilite pentru această perioadă.

Esenţa, temelia, concepţiei partidului nostru de creştere economică constă în asigurarea unei rate înalte de acumulare. Realizările obţinute în industrie şi agricultură, în dezvoltarea ştiinţei, în toate ramurile producţiei materiale şi spirituale, reliefează justeţea politicii partidului şi statului nostru socialist de a destina o parte însemnată din venitul naţional pentru dezvoltare, ca singura cale de impulsionare a progresului general al întregii societăţi, de a reduce într-o perioadă istorică cît mai scurtă decalajele care ne mai despart de ţările avansate economic, de a se intensifica participarea ţării noastre la circuitul economic mondial cu produse industriale de înaltă tehnicitate.

Congresul al XI-lea al P.C.R. a adoptat Directivele cu privire la planul cincinal 1976—1980, precum şi strategia dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990. Cu acest prilej s-a conturat clar un model românesc de creştere economică pe o perioadă îndelungată de 15—20 de ani, a cărui osatură o reprezintă politica de formare şi utilizare a venitului naţional, asigurarea unei rate înalte de acumulare. **„Programul şi Directivele,** arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în Raportul la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R. — **acordă un loc central repartizării judicioase a venitului naţional. Pentru cincinalul viitor se prevede ca 66—67 la sută din venitul naţional să fie destinat fondului de consum, iar 33—34 la sută fondului de dezvoltare. Această proporţie va asigura progresul continuu al forţelor de producţie, dezvoltarea susţinută şi multilaterală a activităţii economico-sociale şi, totodată, sporirea veniturilor oamenilor muncii, creşterea generală a nivelului de trai material şi spiritual al întregului popor".**

Colaborarea şi cooperarea internaţională ocupă, de asemenea, un loc important în concepţia partidului şi statului nostru de creştere economică. La dimensionarea ritmului şi proporţiilor creşterii economice pe ramuri, subramuri, produse s-a luat în considerare intensificarea participării ţării noastre la circuitul economic internaţional de bunuri materiale, necesitatea sporirii mai rapide a volumului comerţului exterior în comparaţie cu producţia industrială şi venitul naţional, amplificarea relaţiilor economice şi a cooperării în domeniul producţiei, ştiinţei şi tehnicii cu celelalte popoare. Drept rezultat în perioada 1976—1980 se prevede ca volumul total al comerţului exterior practic să se dubleze faţă de anii 1971—1975. O dovadă a superiorităţii orînduirii noastre, a justeţei orientărilor stabilite de Congresele al X-lea şi al XI-lea în domeniul comerţului exterior, o constituie faptul că atît în perioada cincinalului 1971—1975, cît şi în anul 1976, deşi economia mondială a fost afectată de o profundă criză economică, iar economiile ţărilor capitaliste industrializate au fost puternic afectate de recesiunea economică şi inflaţie, comerţul exterior al României a continuat să crească într-unul dintre cele mai ridicate ritmuri pe plan mondial, respectiv 18,4% în anii 1971—1975 şi 14,5% în anul 1976. Sînt toate condiţiile ca şi în anii următori, în ciuda greutăţilor vremelnice provocate de cutremur, comerţul nostru exterior să se extindă într-un ritm înalt, pentru realizarea integrală a prevederilor din planul cincinal pentru acest sector de activitate.

Ca urmare a ritmurilor rapide în care s-a dezvoltat economia noastră naţională în anii construcţiei socialiste, a rezultatelor obţinute în făurirea şi dezvoltarea bazei tehnico-materiale, în crearea unei industrii moderne, România dispune astăzi de un puternic potenţial economic, capabil să facă faţă chiar consecinţelor unor grave calamităţi naturale, fără să fie afectată dezvoltarea generală a ţării, îndeplinirea obiectivelor stabilite prin planurile cincinale şi anuale. După cum sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** în Expunerea la şedinţa comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naţionale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale, şi activului central de partid şi de stat, referindu-se la acest fapt, **„s-a reliefat cu putere forţa economiei noastre socialiste, capacitatea ei de a face faţă cu succes oricăror momente grele, de a depăşi calamităţi, pierderi şi distrugeri într-un timp scurt, fără perturbări grave, fără repercusiuni profunde asupra cursului evoluţiei sale".**

Deşi pierderile provocate economiei naţionale de catastrofalul cutremur de la 4 martie sînt mari, ridicîndu-se la circa 10 miliarde lei, nu este periclitată realizarea prevederilor planului pe anul 1977, precum şi pe întreg cincinalul. Economia noastră socialistă are forţa şi capacitatea necesară de a compensa şi recupera într-un timp scurt aceste pierderi. Relaţia dintre potenţialul economic al ţării şi posibilitatea ei de a recupera daunele provocate de calamităţi naturale, aşa cum a fost distrugătorul cutremur din 4 martie, este ilustrată de cifrele de mai jos. Aceste pierderi reprezintă cca. 1/3 din venitul național al României burghezo-moșierești din 1938, însă numai cca. 2,5% din venitul național actual sau cca. 25% din sporul de venit național prevăzut pentru acest an. Prin accelerarea dezvoltării economice, prin mobilizarea întregului popor în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, o economie dinamică, în plin proces de creștere ca aceea a țării noastre, dispune de resursele necesare pentru a recupera într-un timp scurt pierderile de avuție națională, venit național, producție industrială și agricolă“. **„Aceasta,** arăta secretarul general al partidului în aceeași Expunere, **este rezultatul dezvoltării intensive, în ritm înalt, pe baza cuceririlor științei și tehnicii moderne, a forțelor de producție ale țării, al creșterii puternice a avuției naționale, a venitului nostru național. Este o nouă dovadă a justeții politicii partidului și statului de industrializare a țării, de alocare a unei însemnate părți a venitului național pentru făurirea unei economii socialiste puternice, independente — baza întregii opere de construcție socialistă, chezășia întăririi suveranității noastre naționale, a ridicării continue a nivelului de trai material și spiritual al poporului“.**

Conform concepției partidului și statului nostru de dezvoltare economico-socială a țării, esenței relațiilor socialiste de producție, între ritmul de dezvoltare economică a țării, rezultatele superioare obținute de oamenii muncii în sfera producției materiale și creșterea bunăstării materiale și spirituale a poporului există o corelație directă. Creșterea continuă a nivelului de trai al populației în țara noastră se poate asigura numai pe baza menținerii dinamismului dezvoltării economice în toate sectoarele de activitate, accentuării laturilor intensive ale reproducției socialiste lărgite, accelerării ritmului de sporire a productivității muncii, maximizării eficienței economice în toate sferele vieții economice și sociale.

La stabilirea direcțiilor și dimensiunilor de creștere a nivelului de trai al populației în perioada 1976—1980 s-a ținut seama de prevederile privind ritmul de creștere a producției industriale și agricole, sporirea venitului național, productivității muncii, reducerea cheltuielilor de producție, de posibilitățile economiei naționale. Prin identificarea de noi rezerve și posibilități de dezvoltare a economiei naționale, de creștere suplimentară a productivității muncii, realizînd sarcinile economice sporite pe care ni le-am propus, avem posibilitatea, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta sa expunere, nu numai să îndeplinim ci și să depășim prevederile inițiale de îmbunătățire a condițiilor de viață ale oamenilor muncii prin alocarea unor fonduri suplimentare pentru sporirea veniturilor directe ale oamenilor muncii. Ca urmare a eforturilor întregului popor și a muncii pline de abnegație și eroism a oamenilor muncii, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, cu toate pagubele provocate de cutremur, se va asigura cea mai mare sporire a retribuției reale, de cca. 30% din istoria dezvoltării economiei socialiste. Aceasta este o dovadă elocventă a viabilității și superiorității economiei românești, întemeiată pe relații socialiste de producție, a capacității creatoare a maselor, a modului competent și responsabil în care partidul nostru își îndeplinește rolul de conducător al întregii societăți. Promotorul dinamizării procesului de industrializare socialistă a țării și de modernizare în concordanță cu cele mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice contemporane, a bazei tehnico-materiale a economiei societății socialiste multilateral dezvoltate este secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu care a stabilit încă de la Congresul al IX-lea al P.C.R. o nouă orientare a politicii economice a partidului și statului, materializată în rezultatele excepționale obținute în dezvoltarea economico-socială a țării noastre, în înscrierea fermă a întregii sale dezvoltări economico-sociale pe coordonatele revoluției tehnico-științifice contemporane, în progresele mari pe care le-a făcut România pe toate planurile.

Ritmul mediu anual de creștere a principalilor indicatori ai dezvoltării economiei naționale în perioada 1966—1975*) sînt o ilustrare concludentă a eficacității acestei orientări.

	(în %)
Produsul social	9,7
Venitul național	9,5
Producția globală industrială	12,4
Grupa A	13,3
Grupa B	10,4
Volumul investițiilor	11,3
Productivitatea muncii în industrie	6,8
Venitul național pe locuitor	8,3
Volumul comerțului exterior	15,0
Veniturile reale totale ale populației	6,7

Îndeplinirea prevederilor de plan și depășirile realizate la principalii indicatori ai planului național unic de dezvoltare economică pe anul 1976, rezultatele superioare obținute pe primele 2 luni ale acestui an, operativitatea și rapiditatea cu care colectivele de oameni ai muncii din unitățile productive afectate de cutremur au acționat pentru repunerea în funcțiune a întreprinderilor și recuperarea grabnică a pierderilor de producție, mobilizarea generală a celorlalte întreprinderi din țară pentru a produce în plus pentru compensarea daunelor provocate economiei naționale de cutremur constituie o garanție că mersul ascendent al economiei noastre naționale va continua cu succes, iar prevederile planului cincinal pe 1976—1980 se vor realiza integral, existînd totodată, premise pentru depășirea unor indicatori de bază ai planului de dezvoltare a economiei naționale ca producția industrială, productivitatea muncii, produsul social, venitul național, retribuția reală, volumul desfacerii mărfurilor și serviciilor etc.

Îndeplinirea și depășirea obiectivelor cincinalului 1976-1980, compensarea rapidă a daunelor provocate de cutremur este condiționată nemijlocit și de creșterea aportului cercetării științifice și tehnologice. La baza dimensionării creșterii economice în această perioadă, mai mult decît în cincinalele anterioare, se află progresul tehnic, introducerea pe scară largă a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne, dezvoltarea cu prioritate a ramurilor și domeniilor de vîrf ale revoluției tehnico-științifice contemporane. Pentru ca actualul cincinal să se confirme în totalitate ca cincinalul revoluției tehnico-științifice, s-au luat măsuri ca la baza tuturor programelor de dezvoltare a ramurilor, subramurilor producției industriale să fie așezate progresul tehnic, creșterea aportului științei, cercetării științifice proprii la modernizarea și înnoirea producției. Totodată, s-au adoptat programe concrete pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1976 privind îmbunătățirea activității de proiectare, investiții, cercetare și inginerie tehnologică. Pe această cale se creează premisele necesare pentru a putea ține pasul cu schimbările rapide ale produselor și tehnologiilor care au loc pe plan mondial, pentru promovarea produselor industriei noastre pe piața mondială.

Cincinalul în curs oferă prilejul cercetării științifice din țara noastră să-și dovedească maturitatea, capacitatea creatoare, să-și valorifice din plin rezultatele obținute. Progresul tehnic a devenit, în cincinalul 1976—1980, factorul principal în accelerarea creșterii economice, precum și în sporirea productivității muncii. Este necesar să arătăm că prin acțiunile speciale inițiate de conducerea partidului, de tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, la sfîrșitul anului trecut și în primele luni ale acestui an s-au dezvăluit noi rezerve de creștere suplimentară a productivității muncii. Precumpănirea factorilor intensivi ai creșterii economice în actualul cincinal este confirmată de faptul că peste 85% din sporul producției industriale se va realiza pe calea productivității muncii, creindu-se astfel premise pentru lichidarea nu numai a decalajelor cantitative față de țările industrializate, ci și a celor de natură calitativă, tehnologică, care ilustrează mai exact gradul de dezvoltare economică al unei țări, precum și competitivitatea produselor sale pe piața mondială.

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem și Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat, constituie un adevărat program de acțiune pentru înlăturarea rapidă a urmărilor cutremurului, refacerea și reconstrucția țării, prin mobilizarea tuturor colectivelor de oameni ai muncii la îndeplinirea exemplară a obiectivelor de plan pe anul 1977 și pe întreg cincinalul, prin creșterea eficienței activității economice pe toate planurile și accentuarea laturilor calitative ale dezvoltării economiei noastre naționale, pentru menținerea țării noastre în rîndul țărilor cu cea mai dinamică economie din lume. După cum sublinia secretarul general al partidului, **„Ținînd seama de importanța deosebită a realizării și depășirii marilor obiective ale planului economic pe 1977 pentru îndeplinirea întregului cincinal și accelerarea mersului nostru înainte, este necesar să se ia măsurile cele mai hotărîte pentru organizarea exemplară a muncii în toate domeniile de activitate, pentru mobilizarea resurselor și posibilităților existente în toate ramurile și întreprinderile, pentru valorificarea maximă a potențialului și superiorității economiei noastre socialiste“.**

Ca urmare a politicii științifice a partidului dispunem astăzi de o puternică și modernă bază tehnico-materială, capabilă, așa cum s-a văzut, să facă față cu succes oricăror încercări neprevăzute. Aceasta ne dă garanția că, prin munca unită a întregului popor, conștient că tot ceea ce făurește este destinat bunăstării și fericirii sale, în ciuda pierderilor suferite, vom asigura înfăptuirea neabătută a Programului partidului, înflorirea multilaterală a României, victoria socialismului și comunismului.

prof. dr. Mihai PĂRĂLUȚĂ

---

*) vezi Anuarul statistic pe anul 1976 p. 46

EXIGENŢE ALE UNEI DEZVOLTĂRI ACCELERATE, EFICIENTE

- **Realizarea exemplară a planului la toţi parametrii cantitativi şi calitativi, condiţie esenţială a asigurării dinamismului dezvoltării**
- **Obţinerea de producţii suplimentare prin folosirea integrală şi eficientă a întregului potenţial productiv**
- **Intensificarea eforturilor pentru promovarea largă a progresului tehnic şi amplificarea creaţiei tehnice de masă**
- **Valorificarea maximă a factorilor intensivi ai creşterii economice: sporirea productivităţii muncii, reducerea consumurilor materiale şi a costurilor de producţie, îmbunătăţirea calităţii şi competitivităţii produselor, perfecţionarea organizării şi conducerii producţiei**

PRODUCŢII PESTE PLAN, de calitate şi la costuri reduse

● În industria de prelucrare a lînii, rezultate bune în îndeplinirea planului pe trimestrul I la principalii indicatori ● Progresul tehnic — sursă de eficienţă complexă ● Înnoirea producţiei şi ridicarea calităţii, principalele obiective

S-A ÎNCHEIAT un prim trimestru din cel de al doilea an al actualului cincinalul, perioadă în care fiecare colectiv de muncă, fiecare întreprindere, a avut de făcut faţă nu numai îndeplinirii sarcinilor normale de plan, ci şi înlăturării urmărilor nefaste ale seismului din 4 martie a.c. Instalaţiile şi maşinile avariate au fost puse la punct în cea mai mare parte, a fost, de asemenea, recuperată în bună parte, datorită activităţii neobosite a celor ce muncesc, producţia în unităţile în care vremelnic activitatea a fost întreruptă. Acum, concomitent cu raportarea rezultatelor bune obţinute la finele trimestrului I din 1977, în fiecare unitate sînt luate noi măsuri, astfel ca, în trimestrul II, să se obţină rezultate şi mai consistente, care să contribuie din plin la satisfacerea nevoilor economiei, a consumului, precum şi cerinţelor la export.

Indeplinirea planului de producţie pe trim.I 1977

	Indicele de realizare a planului (%)	Producţia peste plan	
		mil. lei	mii mp ţesături
Producţia globală			
Total centrală	lo2,2	loo	-
- Filatura de lînă pieptănată Bucureşti	lo9,4	11	-
- "Postavul"-Buhuşi	lo2,6	lo	-
- "Dorobanţul"-Ploieşti	lo2,9	7	-
- Intreprinderea textilă Cisnădie	lol,o	5	-
Ţesături tip lînă			
Total centrală	lol,o	-	24o
- "Postavul"-Buhuşi	lol,5	-	46
- "Dorobanţul"-Ploieşti	lol,8	-	25
- Intreprinderea ţextilă Cisnădie	loo,5	-	lo
Textile neţesute			
Total centrală	lo2,2	-	22o
- "Netex"-Bistriţa	lo2,9	-	17o

O asemenea activitate prodigioasă încheiată cu rezultate deosebite în înfăptuirea exemplară a sarcinilor de plan pe trimestrul I din 1977, au desfăşurat şi colectivele de muncă din unităţile Centralei industriei de prelucrare a lînei. Astfel, **pe ansamblul centralei,** în componenţa căreia intră 28 întreprinderi producătoare, **planul producţiei globale a fost depăşit cu 100 milioane lei, iar la ţesături tip lînă şi textile neţesute** — care reprezintă principala producţie marfă — **planul fizic a fost depăşit cu 240 mii şi, respectiv, cu 220 mii metri pătraţi de ţesături.** În toate întreprinderile, planul pe trimestrul întîi a fost îndeplinit, iar la unele dintre acestea s-au realizat şi depăşiri substanţiale ale producţiei planificate (tabelul).

Rezultatele obţinute sînt cu atît mai valoroase, dacă se are în vedere faptul că sarcinile de plan ale anului 1977, pe total centrală, sînt sensibil mai ridicate decît cele din 1976, şi anume : planul producţiei de ţesături tip lînă şi cel de textile neţesute cu 10,6% şi, respectiv, 7% mai mare. De asemenea, producţia de fire tip lînă — materia primă de bază pentru obţinerea ţesăturilor — a fost depăşită la nivelul centralei cu 88 de tone faţă de sarcinile de plan. Deşi cu foarte mică pondere în cadrul centralei, producţia de articole tehnice din pîsle şi postavuri şi producţia de pălării a înregistrat şi ea depăşiri însemnate peste plan.

ECONOMIE NATIONALA

ÎNDEPLINIREA şi depăşirea producţiei nu s-a făcut „cu orice preţ“, ci într-o deplină concordanţă cu cerinţele creşterii productivităţii muncii şi sporirii eficienţei economice. Astfel, productivitatea muncii pe trimestrul I a.c., deşi planificată să crească faţă de trimestrul I 1976 cu 9,5%, a sporit în fapt cu 11%. În această ordine de idei, este edificator faptul că **sporul de producţie peste plan s-a realizat în proporţie de 95,4% pe seama creşterii productivităţii muncii** şi numai de 4,6% pe seama altor factori, de natură extensivă (forţă de muncă suplimentară, prelungirea schimburilor etc.)

Evident, ţinînd seama de sarcinile sporite din acest an, în unităţile industriei de prelucrare a lînei au fost luate din vreme măsuri care să asigure o bună desfăşurare a producţiei, realizarea ritmică, decadă cu decadă, a sarcinilor de plan. Au fost stabilite în fiecare unitate programe speciale de ridicare a productivităţii muncii, de utilizare la cote mai ridicate a războaielor de ţesut. La întreprinderile: Filatura de lînă pieptănată Bucureşti, „Octombrie Roşu“ Ghimbav, „Proletarul“ Bacău etc., au fost puse astfel în valoare importante rezerve interne (aprovizionarea mai bună a locurilor de muncă, planificarea raţională a diferitelor sortimente, îmbunătăţirea calităţii firelor de ţesut, ridicarea calificării cadrelor etc.), care au contribuit la sporirea productivităţii muncii între 2,5 şi 4% faţă de plan. Cît priveşte utilizarea mai bună a războaielor de ţesut trebuie arătat că în majoritatea întreprinderilor s-a obţinut în trimestrul I un spor important faţă de media obţinută în 1976 pe centrală de 5 200 bătăi/război ore („Postavul“ — Buhuşi 5 843 bătăi/război oră, „Libertatea“ — Sibiu 5 700 bătăi/război oră etc.).

Ţinînd seama de experienţa acumulată, se are în vedere ca, în trimestrele următoare ale anului, să se valorifice mai bine şi alte rezerve (întărirea disciplinei tehnologice şi în muncă, întreţinerea şi repararea de bună calitate a utilajelor), cu ajutorul cărora să se obţină un nivel şi mai ridicat de creşterea productivităţii muncii. De asemenea, se vor lua măsuri încît toate întreprinderile să obţină randamente superioare la fiecare război de ţesut, întrucît mai sînt unele unităţi care se situează sub media pe centrală („Argeşana“ — Piteşti, „Industria lînii“ — Timişoara realizează 5 000 şi, respectiv, 5 100 bătăi/război oră).

INTRODUCEREA PLANIFICATĂ A PROGRESULUI TEHNIC, reprezentată cu precădere prin asimilarea şi extinderea unor noi tehnologii şi de creştere a gradului de mecanizare şi automatizare a procesului de producţie, a constituit un alt factor cheie în obţinerea rezultatelor favorabile. În trimestrul întîi au fost planificate a se realiza un număr de 3 teme aparţinînd planului de stat privitoare la introducerea unor noi tehnologii şi 19 teme din planul departamental, referitoare la extinderea unor tehnologii existente; toate acestea au fost realizate la termenele planificate şi cu rezultate bune. A fost astfel asimilată, pe bază de concepţie proprie, o nouă tehnologie de producere a ţesăturilor din fire de lînă pieptănată, care foloseşte exclusiv lînă indigenă, atît pentru ţesăturile sută la sută lînă, cît şi pentru cele unde lîna este în amestec cu fibre sintetice, în proporţii date de analiza caracteristicilor şi a valorii tehnologice a lînurilor folosite. Introducerea acestei tehnologii la întreprinderile „Libertatea“ — Sibiu, „Dorobanţul“ — Ploieşti şi „Carpatex“ — Braşov s-a soldat cu diversificarea sortimentului de ţesături din lînă şi creşterea producţiei acestor tipuri de ţesături, fără a se apela la importuri suplimentare de materie primă. Efectul economic al introducerii acestei tehnologii s-a materializat, numai în trimestrul I, într-o economie de 30 000 lei valută.

O altă acţiune desfăşurată în perioada analizată şi care a adus economii de 150 000 lei valută, a constat în extinderea folosirii coloranţilor şi a chimicalelor indigene, produse de întreprinderile din Ministerul Industriei Chimice şi în unităţi ale Ministerului Industriei Uşoare. Foarte importantă s-a dovedit, de asemenea, extinderea tehnologiei de spălare continuă a ţesăturilor, care a avut drept efect rezultate notabile pe linia creşterii productivităţii muncii, reducerii consumului de coloranţi şi chimicale şi ridicării calităţii produselor. Largi acţiuni au fost întreprinse şi în direcţia mecanizării şi automatizării unor operaţiuni. Merită relevată în acest sens extinderea tehnologiei de ţesere pe maşini de ţesut fără suveică, cu 4 culori, tehnologie ce asigură atît o productivitate a muncii sporită, cît şi o calitate mai bună a produselor obţinute.

Sînt şi alte acţiuni desfăşurate pe linia promovării progresului tehnic. Pregnant, în toate unităţile industriei lînii apar preocupări deosebite pe linia promovării acelor tehnologii care asigură, concomitent cu valorificarea deplină a materiilor prime, ridicarea calităţii şi sporirea productivităţii muncii. Se are în vedere ca tehnologiile care au dat bune rezultate să fie extinse în timp scurt în toate unităţile centralei.

CA ÎN TOATE CELELALTE RAMURI producătoare de bunuri de consum pentru piaţa internă şi pentru export, colectivele de muncă din industria ţesăturilor din lînă au permanent în atenţie **înnoirea producţiei,** crearea şi realizarea unei mari varietăţi de sortimente, care să fie durabile, atrăgătoare şi la costuri mai reduse. Diversificarea producţiei, efortul de creativitate în industria prelucrării lînii trebuie să se supună, dar şi să conducă la îndeplinirea cerinţelor unei orientări, care are în vedere: valorificarea superioară a materiei prime autohtone şi obţinerea unor finisaje superioare; proiectarea de ţesături noi pentru toate destinaţiile, în scopul reducerii greutăţii acestora prin creşterea fineţei firelor; sporirea ponderii fibrelor chimice în produsele obţinute; valorificarea superioară a deşeurilor.

În aceste condiţii, ponderea producţiei noi şi reproiectate la sfîrşitul cincinalului va reprezenta 90% din producţia sortimentală de la începutul cincinalului. **În trimestrul I a.c., indicele de înnoire a producţiei a fost de 10% la sortimentele din ţesături lînă şi tip lînă la pături şi covoare, de 9% la articole decorative şi de 11% la pălării.** Se constată şi în acest caz o creştere a gradului de diversificare a producţiei, faţă de trimestrul I al anului 1976, cînd indicele de înnoire a producţiei avea valori cuprinse între 6 şi 7%.

În trimestrul analizat, ca urmare a concluziilor formulate cu prilejul expoziţiei produselor proprii de la Sala Polivalentă în decembrie 1976, unităţile centralei au creat 26 articole noi pentru rochii, paltoane, pardesie şi costume bărbăteşti. Înnoirea producţiei a fost şi este strîns legată de realizarea în general a unei **producţii de calitate superioară,** care să satisfacă cît mai bine exigenţele consumatorilor. Astfel, la ţesături tip lînă, unde prin plan s-a prevăzut ca ponderea producţiei de calitate superioară să fie de 80,1%, s-a realizat 83,5%, reprezentînd o depăşire de 5,3%. Cele mai însemnate progrese pe această linie le-au înregistrat întreprinderea de stofe Braşov (indice de calitate superioară 95,7%), întreprinderea textilă Cisnădie (97,4%), „Dorobanţul“ Ploieşti (90,5%) etc. Cu toate rezultatele bune obţinute pentru ridicarea calităţii produselor, se are în vedere ca, în perioada trimestrului II, să se aplice noi măsuri încît fiecare unitate să obţină producţii numai de calitate superioară.

EFORTURILE depuse în trimestrul I pentru realizarea exemplară a tuturor indicatorilor de plan (s-au obţinut şi însemnate economii şi beneficii peste plan în fiecare unitate şi la nivelul centralei) vor fi continuate şi în lunile ce urmează. Pe baza analizei activităţii, au fost identificate noi rezerve, conturate noi acţiuni care, materializate, vor asigura nu numai îndeplinirea sarcinilor de plan prevăzute dar şi depăşirea lor. Hotărîrea tuturor colectivelor de muncă din acest important sector al economiei este de a face totul pentru ca oamenii muncii să poată avea la dispoziţie ţesături din lînă în cantităţi şi calităţi ridicate, astfel ca toate exigenţele să fie cît mai bine satisfăcute.

I. SOARE

Utilizarea cu eficiență maximă a CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

ÎNDEPLINIREA EXEMPLARĂ, la nivelul exigențelor sporite, a sarcinilor de plan precum și a angajamentelor asumate de colectivele din întreprinderi, centrale și alte unități economice, impune utilizarea cu un înalt randament, cu eficiență economică ridicată a tuturor mijloacelor de muncă, respectiv a fondurilor fixe productive existente în dotarea unităților industriale. Această cerință se ridică cu atît mai mult astăzi, cînd întreaga țară trebuie să-și mobilizeze toate forțele pentru recuperarea unor pierderi provocate de cutremur, pentru ca prevederile pe anul 1977 și pe cincinal să se realizeze integral.

În acest cadru, în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 19 martie a.c., analizîndu-se modul de utilizare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor din industrie în anul 1976, s-a scos în evidență faptul că, pe lîngă rezultatele pozitive obținute în unele ramuri economice, ca de exemplu în industria petrolieră, a transporturilor și în agricultură, mai sînt încă o serie de lipsuri foarte serioase, precum și rezerve și mari posibilități de creștere a producției, a avuției naționale pe seama utilizării depline a capacităților de producție, a tuturor mașinilor, utilajelor și instalațiilor, a mijloacelor tehnice cu care unitățile industriale sînt dotate.

În vederea obținerii unor rezultate superioare, calitativ noi în domeniul utilizării capacităților de producție, Comitetul Politic Executiv a hotărît constituirea unei **Comisii de partid și de stat,** alcătuită din membri ai Comitetului Politic Executiv și ai guvernului, care să stabilească măsuri concrete și să soluționeze în modul cel mai rapid problemele practice care se ridică în acest domeniu în toate sectoarele de activitate.

Rezerve de 7 miliarde lei

DEZVOLTAREA în ritm susținut a economiei țării în ultimele decenii a dus la sporirea considerabilă și a fondurilor fixe productive, a căror valoare este în prezent numai în industrie de 560 mld. lei. Noile capacități au fost și sînt integrate în circuitul economic concomitent cu dotarea și reutilarea celor existente, la nivelul tehnicii moderne.

Este semnificativ să arătăm în acest cadru că, potrivit Directivelor Congresului al XI-lea al partidului la finele actualului cincinal aproape 70% din producția industrială urmează să se obțină pe capacitățile existente. În aceste condiții **se ridică cu o deosebită acuitate problema utilizării cu randament maxim a întregului potențial productiv.** Despre ceea ce înseamnă aceasta vorbește de la sine faptul că sporirea cu numai un procent a indicelui de utilizare a capacităților de producție poate conduce la **o producție suplimentară de peste 7 miliarde lei.**

În cele ce urmează ne propunem să facem o scurtă analiză a situației principalilor indicatori care reflectă gradul de utilizare a potențialului productiv din unitățile industriale.

Analiza modului cum **indicele de utilizare a timpului disponibil al mașinilor-unelte** a fost îndeplinit în anul 1976 scoate în evidență faptul că, deși rezultatele sînt superioare față de nivelul din 1975, există încă importante rezerve pentru creșterea gradului de folosire a timpului de lucru al mașinilor, utilajelor și instalațiilor.

Investigarea acestei situații evidențiază drept cauze principale, schimburile neprogramate, lipsa forței de muncă la mașini, reparațiile accidentale.

Localizarea rezervelor principale la **schimburile neprogramate** (55,6% din total) atestă că o serie de mașini-unelte nu au fost încărcate la nivelul celor 3 schimburi de lucru sau se află în dotarea întreprinderilor doar... pentru „completarea“ parcului tehnologic, neglijindu-se aportul cooperării în efectuarea unor prelucrări sau unor prestații.

Timpul de lucru neutilizat ca urmare a **neasigurării forței de muncă la mașini** (22,4%) a fost determinat, în parte, de absențele de la lucru și de fluctuația personalului. Această situație a fost predominantă la unele întreprinderi ca cea de cinescoape București (25,2%), Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante din Capitală (17,9%), Întreprinderea de radiatoare și cabluri Brașov (13,6%), Întreprinderea de elemente de automatizare București (13,3%) etc.

Întreruperile cauzate de **reparațiile accidentale** au fost determinate în principal de deficiențe în întreținerea și efectuarea unor lucrări de reparații, de calificare necorespunzătoare a forței de muncă din activitatea de exploatare, etc.

Considerăm important să arătăm că neutilizarea unor asemenea rezerve poate avea **implicații nefavorabile** în întregul mecanism al economiei naționale, influențînd, printre altele, situația punerii în funcțiune a unor noi obiective industriale ca urmare a nelivrării la datele stabilite a unor utilaje tehnologice, a nerespectării unor obligații contractuale asumate. Pe de altă parte, utilizarea sub posibilitățile maxime a mașinilor și utilajelor conduce la înregistrarea unor cheltuieli neeconomicoase care afectează costul produselor. Iată de ce se impune ca colectivele de conducere ale întreprinderilor industriale să ia măsuri operative, concrete și eficace pentru lichidarea acestor stări de lucruri necorespunzătoare, urmărind cu consecvență creșterea coeficientului de schimburi, utilizarea judicioasă a personalului și angajarea de noi muncitori în limitele prevăzute, creșterea calificării întregului personal, efectuarea unor revizii și reparații de calitate, în mod responsabil, îmbunătățirea organizării producției și a muncii, extinderea cooperării în producție, punerea în valoare a tuturor rezervelor de natură extensivă și intensivă. Totodată trebuie urmărită cu energie transferarea la unitățile industriale care le solicită a unor utilaje mai puțin încărcate sau aflate în rezervă.

Acțiunea factorilor extensivi

PORNIND de la cele arătate să ne oprim asupra unor aspecte particulare de cea mai mare însemnătate. Este vorba mai întîi de **creșterea coeficientului de utilizare extensivă a capacităților,** adică a coeficientului de schimb, respectiv de generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III în acele domenii unde aceasta se justifică sub aspectul eficienței economice.

Acționîndu-se în această direcție, concomitent cu repartizarea judicioasă a parcului de mașini-unelte și a forței de muncă, coeficientul de schimb în întreprinderile cu profil de construcții de mașini, de exemplu, a evoluat ascendent, ajungînd la sfîrșitul anului 1976 la peste 2,3 față de numai 1,9 în anul 1970 (vezi grafic).

Și realizările obținute în ultimul trimestru al anului trecut sînt evident superioare celor din aceeași perioadă din anul 1975, ceea ce evidențiază preocupările deosebite ale colectivelor de muncitori și tehnicieni din întreprinderile constructoare de mașini, precum și efectele pozitive ale programelor în curs de aplicare.

Deși pe ansamblu, rezultatele sînt de natură să evidențieze o tendință de

Gh. OLTEANU
H. PINCAS
Comitetul de Stat al Planificării

(Continuare în pag. 10)

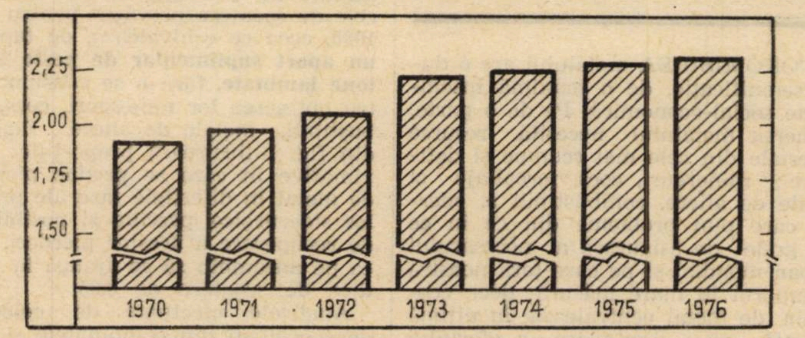

Evoluția coeficientului de schimburi în întreprinderi cu profil de construcții de mașini

Nivelul CONSUMURILOR SPECIFICE şi costurile de producţie (I)

Cum şi prin ce metode acţionăm pentru economisirea materiilor prime, combustibilului şi energiei electrice

Ampla acţiune ce se desfăşoară în întreaga economie naţională pentru sporirea accentuată a eficienţei economice, pentru micşorarea substanţială a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs, necesită perfecţionarea continuă a activităţii de normare a consumurilor, în scopul reducerii continue a acestora. „Este necesar să acţionăm în aşa fel încît introducerea de normative şi norme de consum, de standarde să devină nu o frînă — cum s-a întîmplat, din păcate, pînă acum — sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976 — ci un stimulent pentru perfecţionarea continuă a activităţii economice. Normele, normativele, standardele stabilite au rolul de a stimula continuu găsirea căilor de reducere a consumurilor şi cheltuielilor materiale, de perfecţionare tehnică şi calitativă a producţiei materiale şi, pe această bază, de creştere a eficienţei economice".

Practica arată că existenţa unor norme de consumuri specifice fundamentate pe criterii tehnico-ştiinţifice constituie un puternic factor de stimulare a colectivelor de muncă din întreprinderei pentru micşorarea lor continuă, pentru realizarea fiecărui produs la costuri cît mai reduse. Fireşte, normele de consum nu pot fi stabilite odată pentru totdeauna ; ele trebuie îmbunătăţite în funcţie de perfecţionarea metodelor de muncă, de promovarea tehnologiilor avansate, de utilarea tehnică, de calitatea superioară a materiilor prime, de creşterea gradului de calificare a cadrelor.

În condiţiile specifice ale acestui an, cînd se cer mobilizate la maximum toate posibilităţile existente pentru a se înlătura grabnic urmările cutremurului, se cer depuse eforturi pe toate fronturile, se cere generalizată experienţa înaintată, astfel încît fiecare gram de materie primă şi combustibil să fie utilizat raţional, să fie înlăturată peste tot risipa. Iată pentru ce, reexaminarea critică a normelor de consum pe fiecare produs, punerea lor de acord cu progresul tehnic, cu noile condiţii create prin organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii este o sarcină de mare însemnătate, a cărei îndeplinire va permite întreprinderilor, centralelor industriale să obţină rezultate economice tot mai bune, să sporească beneficiile şi rentabilitatea, să contribuie astfel cît mai substanţial la creşterea venitului naţional al ţării.

ESTE BINE CUNOSCUT faptul că asigurarea materiilor prime, a combustibililor, pune probleme din ce în ce mai dificile pe plan mondial, că preţurile acestora cresc susţinut în ultimii ani. În aceste condiţii, este evident că o dezvoltare eficientă, raţională, impune, ca o necesitate obiectivă, acele alternative ale creşterii care conduc la un înalt grad de valorificare a materiei prime, la economisirea cea mai strictă a resurselor materiale. Un singur calcul exemplificativ este elocvent : dacă producţia industrială a anului 1980 s-ar realiza cu consumurile specifice de combustibili ale anului 1975, ar fi necesar un import suplimentar de circa 17-20 mil. tone ţiţei pe an, cifră care vorbeşte de la sine.

Dar, în afară de acest element, desigur de mare importanţă, ceea ce cîntăreşte decisiv în balanţa eficienţei reducerii consumurilor materiale este faptul că aceasta este calea principală, hotărîtoare, a sporirii mai rapide a venitului naţional, a creşterii pe această bază a nivelului de viaţă al poporului. **O reducere cu numai un procent a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social total echivalează, la nivelul anului 1980, cu un venit naţional suplimentar de circa 600 lei pe locuitor.**

Este firesc, deci, ca sarcinile şi obiectivele stabilite în cincinalul revoluţiei tehnico-ştiinţifice în domeniul economisirii resurselor materiale, deci şi a celor ce trebuie înfăptuite în anul 1977 se plasează la un nivel calitativ diferit de ceea ce s-a realizat pînă în prezent. Dacă în ultimii ani, la metal, combustibili, energie şi la alte resurse materiale de bază, diminuarea anuală a consumurilor specifice se situa la 1,5-3,5 la sută, pentru anul 1977 aceste sarcini sînt de 8-12 la sută, ceea ce impune abordarea de pe poziţii şi cu metode radical diferite a căilor şi soluţiilor de înfăptuire practică a prevederilor de plan în acest domeniu.

Din complexul de probleme ce stau în faţa cadrelor din economie, ies în relief, cu pregnanţă deosebită, sarcinile şi măsurile ce se impun pentru economisirea metalelor feroase şi neferoase, a combustibililor şi energiei, a materialelor lemnoase şi de construcţii, a materiilor prime pentru industria chimică şi uşoară, care deţin ponderea cea mai mare în cheltuielile materiale totale.

Redimensionarea consumurilor

ECONOMISIREA metalului are o dublă semnificaţie, de o maximă însemnătate social-economică. Pe de o parte, obţinerea metalului necesită resurse materiale din cele mai scumpe şi deficitare : minereuri, cocs, feroaliaje şi metale de aliere, combustibili şi energie, care pun probleme din ce în ce mai grele de asigurare a necesarului pe pan mondial şi pe care ţara noastră le importă în mare măsură; deci, economia de metal echivalează, în ultimă instanţă, cu o diminuare a efortului valutar. Pe de altă parte, metalul este unul din elementele cele mai importante ale creşterii în ritm susţinut a economiei; în aceste condiţii, **orice tonă de metal economisită reprezintă o resursă care permite să se producă suplimentar maşini şi utilaje, să se realizeze noi obiective de investiţii.**

Reducerea consumurilor specifice de metal, creşterea gradului de valorificare a acestuia, acoperă o arie vastă de domenii de acţiune, de căi şi soluţii tehnologice, constructive, organizatorice. Pe drept cuvînt se poate spune că economisirea metalului începe de cînd acesta este încă minereu şi se termină cînd ajunge fier vechi. În **procesele de producţie metalurgică**, problema fundamentală în ce priveşte economisirea metalului o constituie **creşterea indicelui de scoatere a laminatelor din oţelul lingou**, proporţia în care, dintr-o tonă de oţel, rezultă laminate şi alte produse finite. Industria metalurgică are sarcina de a atinge în anul 1977 indicele de scoatere prevăzut pentru anul 1980, ceea ce echivalează, de fapt, cu **un aport suplimentar de peste 500 000 tone laminate**, fără a se consuma pentru obţinerea lor minereuri, cocs, combustibili, metale de aliere. Diagrama din fig. 1 ilustrează proporţiile aproximative în care se produc pierderile de metal în diferitele faze ale proceselor siderurgice, precum şi posibilităţile de recuperare a acestor pierderi, astfel ca pe ansamblu să se ajungă la un indice de scoatere de 0,85.

Analizele efectuate de colectivele de specialişti din combinatele şi întreprinderile siderurgice, din institutele

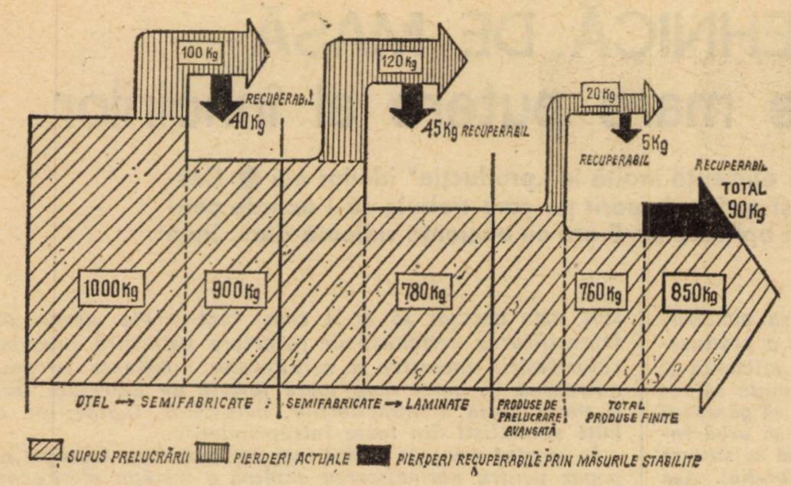

Fig. 1. Pierderile de metal în diferite faze și posibilități de recuperare

de cercetare și de proiectare tehnologică au concretizat prinicpalele direcții de acțiune și obiective ce trebuie realizate în scopul atingerii sarcinii stabilite privind indicele de scoatere în siderurgie. Un complex de acțiuni concrete se referă la reducerea consumului de metal prin **micșorarea retasurii** și a **defectelor de suprafață ale lingourilor,** eliminarea incluziunilor endogene și exogene, în scopul **îmbunătățirii calității oțelurilor turnate.** În acest scop se impune utilizarea pe scară mult mai largă și generalizarea în termen scurt a utilizării plăcilor maselotiere termoizolatoare cu densitate de 0,8-1,2 kg/cm^2 și cu rezistențe de ordinul a 100 kg/cm^2, a prafurilor antiretasură, termoizolatoare, și a prafurilor lubrifiante cu o compoziție adecvată fiecărei mărci de oțel. Eficiența aplicării unor asemenea procedee este susținută în mod convingător de o serie de rezultate obținute în unele întreprinderi siderurgice din țara noastră, care au redus volumul șutajelor și maselotelor cu 3-4 la sută. La volumul de oțel prevăzut a se produce prin procedeele clasice de turnare în lingouri, acesta echivalează cu **economii anuale de pînă la 150-200 mii tone metal.**

De o însemnătate hotărîtoare pentru finalizarea cu succes a măsurilor stabilite în acest domeniu este realizarea integrală, de către Centrala industrială a produselor refractare din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice, a asimilării noilor sortimente de plăci și prafuri termogene, ceea ce permite ca, folosind materii prime din țară, să se economisească importante cantități de oțel ce merge în prezent la retopit, consumînd inutil cocs, combustibili și energie.

Practica siderurgică a confirmat însemnătatea mare a **condițiilor de turnare a oțelului,** ca și a **geometriei lingotierelor.** Rezultatele obținute pe plan mondial relevă că prin folosirea procedeului de tratament sub vid a oțelului, sub pat de zgură sau cu jet de electroni, se obțin creșteri substanțiale ale gradului de scoatere, care ajung la 6-10 la sută. De asemenea, se reduc segregațiile și retasurile prin utilizarea unor lingotiere cu o geometrie îmbunătățită, ca și prin folosirea maselotelor pentru plăci termogene, diminuarea pierderilor de oțel fiind de 1,5-2 la sută. La aceasta se adaugă și alte măsuri, care acționează în același sens, dintre care sînt de menționat, îndeosebi, generalizarea barbitării cu argon a oxigenului în oală, dotarea oalelor de turnare cu dispozitive de închidere tip sertar și altele.

Reduceri importante ale pierderilor de metal, de ordinul a 40—50 kg/tona de oțel lingou, sînt posibile și **in fazele ulterioare de prelucrare siderurgică.** În această direcție este aplicabilă o gamă foarte largă de măsuri, începînd cu controlul exigent al regimului de încălzire din laminoare, verificarea strictă, inclusiv prin detectare gamascopică, a șutării blumurilor și șleburilor, relaminarea blumurilor răcite pe flux, utilizarea țaglelor-rebut pentru reglarea laminoarelor și altele, care concură la creșterea recuperării metalului în produse finite utilizabile. Esențial în această etapă, este ca măsurile concrete stabilite pe fiecare uzină să fie aplicate în cel mai scurt termen, să se generalizeze în toate unitățile experiența pozitivă cîștigată, întrucît fiecare din aceste soluții reprezintă economii anuale de mii de tone metal.

Rezerve potențiale de economisire a metalului pot și trebuie valorificate prin măsuri în ce privește **livrarea profilelor, tablei, țevilor, în concordanță cu cerințele consumului.** În acest sens se pun două categorii de probleme :

- respectarea strictă a limitelor de toleranță stabilite prin standarde în ce privește grosimea, respectiv dimensiunile în secțiune, problemă ce ține de domeniul tehnologiei de laminare sau de tragere ;
- livrarea la dimensiuni fixe sau multiple, astfel încît să se evite pierderile prin debitare la consumatori.

Livrarea metalului, sau a oricărui material, la dimensiuni peste cele prescrise prin STAS constituie de fapt, în adevăratul sens al cuvîntului, resurse materiale pierdute și nerecuperabile, muncă socială irosită în toate fazele de prelucrare. Or, în numeroase cazuri, grosimea pereților țevilor, a tablei, dimensiunile transversale ale profilelor laminate depășesc cu 0,5—5 mm și chiar mai mult limitele superioare ale toleranțelor standardizate. Numai în industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalului se consumă suplimentar, în mod nejustificat, din această cauză, un surplus de circa 1% metal. Este, deci, pe deplin justificată cerința de a se acționa mult mai energic în toate unitățile producătoare, pentru un control riguros al tehnologiilor de producție, reglarea atentă a parametrilor de lucru ai laminoarelor, folosirea unor cilindri de laminare calibrați corespunzător și efectuarea de verificări sistematice a greutății unitare a produselor, astfel încît să nu se admită fabricarea și livrarea de produse supragabaritice.

Fig 2. Participarea diferitelor faze la reducerea consumurilor

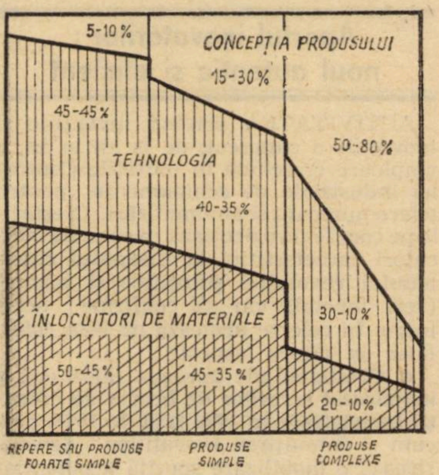

Desigur, la aceasta se adaugă cerința ca organele competente de planificare să treacă la aplicarea măsurii de a se **planifica și valorifica produsele metalurgice nu în tone, ci în unități de măsură legate de utilitate : lungime sau, după caz, suprafață.**

Tabelul nr. 1

Volumul pierderilor de metal la debitare în unele întreprinderi

Întreprinderea	Pierderi la debitare	Ponderea pierderilor la debitare în total pierderi (%)
Întreprinderea de mașini agricole Craiova ; Întreprinderea de motoare electrice Pitești ; Întreprinderea de mașini grele București	200—220 kg/t	55% — 75%
Întreprinderea de vagoane Arad, Întreprinderea „Vulcan" — București Întreprinderea Progresul-„Brăila" ;	150 kg/t	55% — 65%
Întreprinderea autocamioane Brașov	100—110 kg/t	35% — 45%

Tehnologia și concepția produselor

ECONOMIA NAȚIONALĂ utilizează anual 7—8 mil. tone metale feroase și neferoase, din care în produsele finite se regăsesc circa 75—80%. În procesele de fabricație consumatoare de metal sînt trei principale căi de acțiune pentru reducerea consumurilor : **tehnologia, înlocuitorii** și **concepția produsului.**

Mircea PÎRJOL

(Continuare în pag. 12)

CREAŢIA TEHNICĂ DE MASĂ — un generator de mare putere al înnoirilor

● Evoluţii dinamice şi eficienţă înaltă în „producţia" ideilor noi ● Despre modelele de referinţă şi sprijinul sporit pe care trebuie să-l acorde centrala industrială ● Invenţii aplicate de 5 ani cu eficienţă ridicată dar... încă neavizate.

A DEVENIT axiomatic faptul că intreprinderea modernă nu poate fi concepută fără o permanentă înnoire a produselor şi tehnologiilor. În acest proces vital pentru eficienţă şi competitivitate, creaţia tehnică de masă este chemată să realizeze prin forţe proprii afluxul înnoitor de idei, să găsească resursele de inteligenţă necesare pentru ca noul să aibă într-o mai mare măsură provenienţă autohtonă şi să se situeze la cei mai buni parametri obţinuţi pe plan mondial. Aşa cum sublinia secretarul general al partidului tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la şedinţa comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naţionale şi Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale şi activului central de partid şi de stat, este necesar să se ia cele mai ferme măsuri pentru intensificarea activităţii de cercetare ştiinţifică precum şi a valorificării operative a rezultatelor obţinute în practică, antrenînd în acest scop toate forţele de cercetare, precum şi masa largă a muncitorilor, maiştrilor, inginerilor, celorlalţi specialişti din toate întreprinderile.

În efortul uriaş pe care-l face în aceste zile întregul nostru popor pentru normalizarea deplină a întregii vieţi economico-sociale, pentru îndeplinirea exemplară şi depăşirea prevederilor de plan, inventatorul şi inovatorul se înscriu cu aportul considerabil al creativităţii organizate, individuale şi colective, cu forţa regeneratoare a noului.

Aportul inovatorilor : noul autentic şi eficient

ACTIVITATEA privind invenţiile şi inovaţiile a cunoscut, de la an la an, o amploare crescîndă în unităţile Centralei industriale de echipamente pentru telecomunicaţii şi automatizări. Creşterile pe care le înregistrează o serie de indicatori caracteristici la începutul cincinalului revoluţiei ştiinţifice şi tehnice (vezi tabelul) vin să confirme acest lucru. În cele ce urmează ne vom referi doar la cîteva aspecte :

● **Creşterea** (de aproape două ori) **a numărului cererilor de brevet de invenţii înregistrate în 1976 faţă de 1975**, precum şi înmulţirea inovaţiilor, demonstrează o mobilizare sporită a potenţialului creativ din întreprinderile respective, o „productivitate" ridicată de idei noi a colectivelor de oameni ai muncii din acest sector.

Pentru stimularea producerii ideilor noi în proporţii de masă, **creativitatea muncitorilor** a fost mobilizată prin intermediul sporirii numărului de cercuri ale inovatorilor. La întreprinderea „Electroaparataj", de pildă, dacă la sfîrşitul anului 1976 exista doar un cerc al inovatorilor, în 1977 numărul lor a sporit la 6, amplificîndu-se considerabil şi rolul acestora în dirijarea creativităţii spre necesităţile prioritare ale producţiei. Activitatea creatoare comună şi unirea eforturilor de inovare a muncitorilor cu cele ale inginerilor şi tehnicienilor s-a realizat prin înfiinţarea, în întreprinderile centralei a unor colective mixte menite să se ocupe de rezolvarea tuturor temelor din planul orientativ de invenţii şi inovaţii.

Măsurile adoptate pentru stimularea creaţiei tehnice de masă au urmărit să asigure şi o materializare rapidă şi eficientă a noilor idei. Pentru aceasta, **invenţiile şi inovaţiile efectuate au fost introduse în planurile tehnice ale întreprinderilor,** pentru ca înfăptuirea lor la termen să devină obligatorie.

● În numeroase unităţi economice („Electromagnetica", „Automatica", Întreprinderea de aparataj electric Titu) **creşterile cantitative ale numărului de invenţii şi inovaţii au fost însoţite de sporuri substanţiale ale eficienţei,** ale economiilor materiale şi de forţă de muncă obţinute ca urmare a materializării lor, care s-au ridicat, în 1976, pe întreaga centrală, la circa 4,4 milioane lei. Transformată într-o largă mişcare de masă şi la întreprinderea „Electroaparataj" din Bucureşti, creativitatea tehnică aduce o contribuţie preţioasă la realizarea unor obiective majore ale sporirii eficienţei : noi soluţii de înlocuire a metalului cu masă plastică (1 500 t în 1977) ; tehnologii originale de sudare cu acumulare de energie prin care se economiseşte aliajul de sudură din metal preţios ; scule şi matriţe realizate într-o concepţie modernă cu elemente active din carburi metalice, care prelungesc durata de viaţă a acestora de circa 10 ori etc.

● Dezvoltarea şi eficienţa ridicată a creativităţii maselor de oameni ai muncii au adus o contribuţie directă la **realizarea integrală şi depăşirea prevederilor din planul tehnic** în multe întreprinderi. Aceasta a făcut posibil ca, în primele luni ale anului planul tehnic pe ansamblul centralei să fie îndeplinit în bune condiţiuni. În aceeaşi măsură, preocuparea privind dotarea prin forţe proprii cu maşini şi utilaje necesare modernizării procesului de producţie a fost beneficiara directă a fluxului bogat de idei noi. Pe baza soluţiilor originale furnizate, nu numai că au fost construite, într-un număr mare de unităţi economice, noi instalaţii şi agregate care au dat un curs modern fluxului de producţie, economisindu-se însemnate fonduri valutare, ci, au fost realizate şi un mare număr de dispozitive care au condus la creşterea gradului de utilizare a mijloacelor fixe din dotare, la mai buna utilizare a timpului de lucru.

Implicaţii şi explicaţii pe traseul: potenţial creativ — valorificare

CU TOATE rezultatele bune semnalate, analiza eficienţei şi a contribuţiei mişcării de masă a inventatorilor şi inovatorilor la rezolvarea problemelor ridicate de continua modernizare a producţiei în întreprinderile respective a relevat faptul că **însemnatele rezerve** ale potenţialului tehnic creativ sînt departe de a fi valorificate în grad înalt. Studiul atent al mediului industrial în care îşi desfăşoară activitatea inovatorii a permis evidenţierea unor acţiuni necesare pentru a spori preocupările şi eficienţa în domeniul „descoperirii" noului şi al aplicării sale operative în producţie, în vederea creşterii dimensiunilor şi calităţii creativităţii tehnice de masă.

Confirmarea noutăţii şi economicităţii — declanşatorul şi acceleratorul avizelor

DEOARECE în scurtarea drumului de la idee la produs nou este vital interesată întreaga economie naţională, devine deosebit de important ca toţi factorii care participă la acest proces să-şi perfecţioneze continuu activitatea şi modul în care colaborează. În această ordine de idei, analiza efectuată a pus în lumină faptul că se cer operativ înlăturate greutăţile care apar în obţinerea la vreme — de la întreprinderile de profil — a negaţiilor necesare la documentaţia privind invenţiile obţinute. La Întreprinderea de elemente pentru automatizări, la o invenţie efectuată în luna iunie din 1976, autorii, deşi au obţinut aviz de noutate de la întreprinderile de profil (Întreprinderea „Aversa", cele producătoare de garnituri de cauciuc etc.), nu au primit pînă în prezent negaţie că un asemenea ansamblu s-ar afla în nomenclatorul lor de fabricaţie, fără de care nu pot întocmi documentaţia completă. Fără a diminua exigenţa, **producătorii de profil trebuie să se pronunţe clar şi mult mai repede dacă respectiva idee nu face parte din nomenclatorul lor de fabricaţie şi, deci, este noutate, iar în caz afirmativ să acorde în cel mai scurt timp negaţiile.**

De asemenea, tot pentru scurtarea perioadei de elaborare a documentaţiei, la Întreprinderea „Electroaparataj" specialiştii au subliniat **necesitatea ca Centrala industrială să acorde un sprijin sporit întreprinderilor în procurarea modelelor de aparate de referinţă,** absolut necesare pentru comparaţie — într-o gamă largă şi reprezentativă — atunci cînd se inventează un nou aparat. Existenţa în toate cazurile a unor asemenea jaloane de referinţă poate stimula, evident, realizarea produselor noi cu parametri situaţi la nivelul celor mai bune performanţe pe plan mondial.

Operativitate şi exigenţă, două componente care nu se exclud

Pe întreaga filieră parcursă de documentaţie apare necesară o sporire şi mai substanţială a operativităţii cu care se efectuează avizările privind

Evoluția unor indicatori caracteristici pentru creația tehnică în cadrul Centralei industriale de echipamente pentru telecomunicații și automatizări.

Indicatori	invenții
	Creșteri în 1976 față de 1975 (în %)
Numărul de cereri de brevet înregistrate	75
Numărul total de invenții existent la sfîrșitul perioadei	27
Volumul economiilor post calculate la invențiile aplicate (în mii lei în 1976)	4370
Cheltuieli de aplicare (în mii lei în 1976)	149

invențiile și aceasta deoarece analiza noastră a evidențiat faptul că au mai existat unele cazuri (la „Electromagnetica“, de pildă) în care din totalul ideilor noi emise în 1976 un procent însemnat era încă menținut pe filiera acordurilor și aprobărilor. Desigur, creșterea operativității în avizare nu trebuie să însemne în nici un caz un rabat la exigența înaltă cu care se cere analizată orice idee nouă de către cadrele de specialitate.

Tot atît de adevărat rămîne însă și faptul că o asemenea acțiune este de stringentă actualitate, cu atît mai mult cu cît în întreprinderile analizate mai există încă unele invenții valoroase care deși se aplică în producție, nu au încă parcursă în totalitate filiera aprobărilor la documentația tehnico-economică. Deși astfel de cazuri nu reprezintă o majoritate, rămîne valabil faptul că operativitatea în avizare se cere mult sporită.

În sprijinul inovatorilor, pentru o documentație completă

Fără îndoială, așa cum remarcam și cu alt prilej (vezi R.E. 8/1977, pag. 9), o contribuție însemnată în direcția creșterii operativității în avizare poate să aducă eliminarea unor activități paralele sau care se suprapun din filiera complexă a acordurilor și aprobărilor. Analiza noastră a relevat însă că întîrzierile în avizare se datoresc, nu în puține cazuri, și faptului că **autorii invențiilor sau ai inovațiilor întocmesc incomplet documentația necesară.** De aici, o evidentă pierdere de timp cu cereri de completare a documentațiilor, explicații, adrese, note, o circulație a hîrtiilor care poate fi de la început evitată. Pentru a veni în sprijinul autorilor noilor idei, cei ce se ocupă de stimularea creației tehnice de masă în întreprinderi ar putea — alături de alte experiențe bune — să generalizeze practica de a elabora formulare tip în care să fie trecute — fără omisiune — toate condițiile pe care trebuie să le întrunească documentația, astfel încît să nu întîmpine, din acest punct de vedere, greutăți la avizare.

Atragere sporită a muncitorilor în procesul de creație

Investigațiile întreprinse au evidențiat că, în unele întreprinderi, în condițiile creșterii numărului total al inovatorilor, în valori absolute, s-au produs unele modificări în structura masei de inovatori. La Întreprinderea de elemente pentru automatizări, de pildă, dacă pînă în anul 1974 ponderea majoritară în structura masei de inventatori și inovatori o aveau muncitorii, în anul 1976 această pondere este în scădere, sporind numărul inginerilor și tehnicienilor. Deoarece astfel de modificări au mai fost semnalate și în alte unități economice, se cere acționat energic, pe multiple planuri, pentru ca, în cel mai scurt timp, potențialul creativ al muncitorilor să fie valorificat într-o măsură considerabil sporită față de prezent, la adevăratele sale dimensiuni. În fața exigențelor tehnice sporite actuale față de noile idei, factorii responsabili din întreprinderi trebuie să acționeze în așa fel încît să valorifice mai amplu și să stimuleze creația tehnică la muncitorii cu înaltă calificare prin policalificare, atragerea lor în cercuri ale inovatorilor etc., în paralel cu permanenta preocupare pentru ridicarea cunoștințelor profesionale ale celor cu calificare mai scăzută.

Desemnarea titularilor de brevet — în conformitate cu specificul fabricației

În fine, pentru creșterea operativității pe traseul idee-produs nou, desemnarea titularului de brevet de invenție ar trebui astfel efectuată încît noul produs să fie în deplină concordanță cu specificul fabricației acestuia. Cu toate că problema pare de la sine înțeleasă, trebuie arătat că au existat destule cazuri cînd, **unele întreprinderi** (cea de elemente pentru automatizări, de pildă) **au fost desemnate ca titulare pentru o serie de produse care nu se încadrau în profilul lor de fabricație,** cu toate consecințele previzibile ce decurg de aici. Pentru a elimina un astfel de neajuns, pentru a nu compromite o idee valoroasă care, materializată la un loc de muncă cu profil adecvat, poate aduce beneficii de milioane de lei, desemnarea titularului de de brevet trebuie făcută cu maximă responsabilitate.

Iată, deci, că în acțiunea de dezvoltare a creației tehnice de masă, alături de rezultate bune, există însemnate rezerve insuficient folosite. Atragerea lor operativă în circuitul producției trebuie să reprezinte în fiecare întreprindere o preocupare prioritară, care să permită satisfacerea eficientă a cerințelor în continuă diversificare ale beneficiarilor, creșterea competitivității produselor românești.

Bogdan PĂDURE

Capacitățile de producție

(Urmare din pag. 7)

creștere a coeficientului de schimburi nivelul acestuia se află încă sub prevederi (2,5). Și aceasta întrucit există încă destule întreprinderi unde coeficientul numărului de schimburi se situează cu mult sub media pe industrie. Astfel, în perioada amintită Întreprinderea de mașini-unelte speciale Iași a realizat un coeficient de schimburi de numai 1,26, Întreprinderea de piese turnate Băilești de 1,38, întreprinderea „Romlux“-Tîrgoviște de 1,53, Întreprinderea de utilaje și piese de schimb Botoșani de 1,70 etc.

O asemenea statistică evidențiază marile rezerve de care întreprinderile citate — și nu numai ele dealtfel — dispun în creșterea producției pe seama factorilor extensivi, a folosirii la maximum a fondului de timp disponibil planificat al mașinilor-unelte. La astfel de întreprinderi trebuie luate cele mai urgente măsuri pentru intrarea în normal la nivelul regimului de lucru planificat.

O altă latură a utilizării depline a capacităților de producție o constituie **folosirea integrală a suprafețelor.** Analizele efectuate în toamna anului trecut la un număr de peste 1 200 întreprinderi industriale privind modul de utilizare a suprafețelor de producție au scos în evidență faptul că se poate disponibiliza în scopuri productive, o suprafață de peste 1,2 milioane mp, suprafețe disponibile mai mari localizîndu-se la întreprinderile ministerelor industriei metalurgice (circa 150 mii mp), industriei construcțiilor de mașini (440 mii mp), industriei chimice (140 mii mp), economiei forestiere și materialelor de construcții (130 mii mp) industriei ușoare (110 mii mp).

Analiza preliminată, întreprinsă de unitățile industriale, de centrale, ministere și organe de sinteză, a condus la concluzii de semnificație majoră pentru economie. Astfel, circa 25% din suprafață s-a putut deja include spre valorificare în documentațiile tehnice în curs de elaborare la institutele de proiectări ; peste 36% se prevede a se destina acțiunii de reducere a investițiilor în anii cincinalului, iar pentru circa 31% din suprafață s-au formulat propuneri pentru obținerea de producții suplimentare.

Toate acestea constituie **date preliminare aflate în curs de analiză și definitivare** la ministerele economice, care împreună cu centralele și unitățile industriale elaborează propuneri de soluționare a tuturor aspectelor legate de utilizarea deplină, cu eficiență maximă a suprafețelor disponibilizate. Fără îndoială că nivelul ridicat de înzestrare tehnică a ramurilor industriei, preocupările pentru modernizarea tehnologiilor de fabricație, introducerea în sfera producției materiale a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, permanenta preocupare pentru calificarea superioară a muncitorilor și cadrelor de specialiști, constituie premise importante care facilitează utilizarea superioară a întregului potențial productiv.

Planuri de măsuri : rigurozitate în concepție, eficiență în îndeplinire

O ALTĂ CHESTIUNE acum. În fiecare an, cu prilejul înregistrării mări-

CONSUMURILE SPECIFICE

(Urmare din pag. 9)

Rolul și ponderea fiecăruia din acești factori diferă, în limite relativ largi, în funcție de natura, destinația și îndeosebi, de complexitatea produselor, subansamblelor sau reperelor produse. Diagrama din figura 2 schițează, orientativ, proporția în care diferitele direcții de acțiune participă la reducerea consumurilor, în raport cu gradul de complexitate al produsului. Rezultă că, la un reper sau produs simplu, reducerea consumului de metal se poate face, în principal, pe calea substituției cu alt material și/sau prin perfecționarea tehnologiei ; la un produs complex, la a cărui realizare participă un număr important de repere, rolul decisiv în diminuarea consumurilor revine concepției de ansamblu a produsului.

Referindu-ne, în primul rînd, la **tehnologii**, trebuie pornit de la constatarea că încă din faza premergătoare prelucrării propriu-zise, la debitare, este localizată o mare parte a pierderilor de metal. O analiză efectuată în construcția de mașini relevă măsura în care se localizează aceste pierderi în faza de debitare în diferite întreprinderi, alese exemplificativ și care pot fi grupate astfel (tabelul nr. 1).

Punerea în valoare a resurselor materiale însemnate ce se irosesc în prezent ca deșeuri metalice date spre retopire necesită, desigur, și unele măsuri diferențiate în funcție de specificul fiecărei întreprinderi, dar în mod cert sînt confirmate de viață cîteva soluții de largă aplicabilitate, a căror generalizare se impune în cel mai scurt termen :

- inventarierea în fiecare întreprindere a capetelor, fîșiilor, resturilor ce rezultă în mod sistematic în procesul de debitare și elaborarea albumului de deșeuri reutilizabile, cu caracteristicile calitative și dimensionale ale fiecăruia ;
- organizarea gospodăririi și gestiunii deșeurilor revalorificabile în fiecare secție de debitare ; elaborarea de materiale noi să nu se facă decît după ce gestiunea de deșeuri reutilizabile a avizat că nu poate livra materialul respectiv din stoc ;
- sortimentele ce nu își găsesc utilizare în întreprinderea respectivă să fie redistribuite altor unități, folosind în acest scop expozițiile de deșeuri, pe formate și calități, ce pot fi organizate fie în întreprindere, fie pe județ.

Este util în acest sens, ca folosind experiența pozitivă a județului Brașov, unde s-a organizat o asemenea expoziție, la care au fost invitate toate întreprinderile și s-au stabilit concret o serie de soluții de valorificare a acestor deșeuri, să se inițieze astfel de acțiuni în toate județele. De asemenea, ar fi necesar ca ministerele economice, cu sprijinul Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, să asigure și recirculări între județe, la acele deșeuri reutilizabile care nu își găsesc întrebuințare în unitățile din județ. Cît de importantă este această acțiune poate fi ilustrat cu un exemplu : dacă Întreprinderea de mașini agricole „7 Noiembrie“ din Craiova trece la valorificarea a circa 50% din cantitățile rezultate în prezent ca scurtături, resturi, fîșii de la debitare, coeficientul de utilizare a metalului pe această întreprindere ar crește de la 0,74 la 0,84, reducîndu-se proporțional cheltuielile materiale legate de consumul de metal.

În privința tehnologiilor propriu-zise, desigur că sînt numeroase soluții aplicate în unele din întreprinderile noastre, care conduc la economii însemnate de metale feroase și neferoase, precum și alte materiale. În momentul de față, atenția principală ar trebui concentrată asupra **sectoarelor calde de prelucrare a metalului,** căci aici sînt localizate pierderile cele mai mari din întreg lanțul tehnologic de prelucrare a metalului.

În acest context, nu ar fi cu nimic exagerată afirmația că, în anul 1977, ar trebui să se realizeze pasul decisiv prin care, în fiecare secție și atelier de prelucrare la cald să se revadă, pe fiecare fază și pe fiecare reper produs, toate căile de a reduce pierderile de metal și rebuturile. Este imperios necesar să se lucreze analitic, la amănunt, efectuînd cîntăriri repetate, pe reper, în diferite variante de tehnologie, pînă se ajunge la adaosuri și pierderi minime, așa cum s-a procedat, cu bune rezultate, într-o serie de unități, dintre care este de menționat Întreprinderea „Tractorul“-Brașov și altele. Desigur că, în același timp, trebuie acționat și în direcția eliminării tehnologiilor ocolite, a prelucrării în 1—2 faze a reperelor, accelerînd promovarea tehnologiilor fără pierderi sau cu pierderi mici, cum sînt: extruderea, fabricarea de piese din pulberi sinterizate precum și aplicarea altor tehnologii care asigură obținerea de repere foarte apropiate sau direct la cotele finale.

Planul pe anul 1977 prevede sarcini deosebite în ce privește înnoirea și modernizarea produselor, ca o cale din cele mai importante de economisire a metalului, a celorlalte materii prime și materiale. De asemenea, un obiectiv central al planului îl constituie economisirea într-o porporție mult mai accentuată decît în trecut, a combustibililor și energiei, probleme ce vor fi abordate într-un număr viitor al revistei.

---

mii capacităților de producție, colectivele din întreprinderi identifică noi rezerve potențiale de care dispune fiecare secție, sector și întreprindere în ansamblu. **Planurile de măsuri** care se elaborează astfel asigură, în bună parte, valorificarea acestor rezerve, ceea ce conduce la obținerea unor însemnate producții suplimentare.

Lucrările de evaluare a potențialului productiv din acest an, de exemplu, au evidențiat în numeroase întreprinderi locuri înguste la nivelul verigilor de producție, ceea ce conduce implicit și la neutilizarea completă a capacității unor utilaje de bază. Prin eliminarea acestor locuri înguste, proces care prezintă o deosebită eficiență pentru economia națională, s-ar putea obține o creștere a volumului producției cu circa 3—4 miliarde lei/an. Numai la întreprinderile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, de exemplu, prin aplicarea unor măsuri hotărîte de lichidare a locurilor înguste, producția ar putea crește anual cu circa 700—800 milioane lei (îndeosebi la piese turnate din oțel, la piese forjate și matrițate, la mașini și utilaje pentru industria metalurgică etc.).

Acțiunea de identificare și asigurare a măsurilor necesare pentru eliminarea locurilor înguste trebuie să constituie o activitate majoră a conducerilor întreprinderilor și centralelor industriale, ținînd seama de faptul că fondurile necesare pentru asemenea lucrări, volumul și durata de execuție sînt incomparabil mai reduse față de efortul financiar, material și uman care ar trebui făcut pentru **construirea unor capacități** noi. Fără îndoială că în această direcție apare oportună și asigurarea unor cooperări cu alte întreprinderi prin preluarea în fabricație a unor repere, piese sau subansamble care să asigure valorificarea excedentelor de capacitate.

O altă cauză majoră care limitează mai buna utilizare a capacităților de producție, respectiv obținerea unor producții superioare, o constituie **desele opriri, așa zis accidentale.** În realitate, asemenea stagnări sînt datorate unor cauze bine cunoscute și față de care conducerile unor întreprinderi dau dovadă de o inexplicabilă îngăduință.

De cele mai multe ori cauza principală a numărului mare de stagnări în producție decurge din slaba preocupare a compartimentului mecanicului șef — nu întotdeauna înzestrat cu cadrele cele mai bine pregătite din întreprindere — de a asigura o întreținere corespunzătoare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, o pregătire corespunzătoare a reparațiilor și reviziilor planificate, de a asigura din timp piesele de schimb necesare. Se mai întîlnesc și situații în care unele întreprinderi încearcă să recupereze rămînerile în urmă prin amînarea executării reparațiilor planificate, ceea ce duce la suprasolicitarea utilajelor, și implicit la creșterea numărului orelor de opriri accidentale.

Cele arătate relevă limpede că pentru punerea în valoare a tuturor rezervelor de producție este necesar ca comitetele și consiliile oamenilor muncii din întreprinderi și centrale industriale să elaboreze programe concrete de măsuri pentru fiecare utilaj, atelier, sector sau secție de producție în parte, prevăzînd termene și responsabilități concrete, **pe oameni, pentru aducerea la îndeplinire a tuturor măsurilor** propuse.

CONSTRUCȚII

trainice, funcționale, de înaltă calitate

O MARE PARTE din volumul total al investițiilor se realizezeă sub formă de construcții ; continua înnoire, extindere și îmbunătățire a mediului construit în care omul trăiește și muncește, în care el își desfășoară toate activitățile constituie o coordonată esențială a dezvoltării economico-sociale a țării, a nivelului de trai, un obiectiv prioritar al politicii partidului și statului nostru, o problemă de interes major pentru întregul popor.

Date fiind uriașele resurse financiare, materiale și umane ce trebuie mobilizate pentru înfăptuirea vastului program de construcții (cuprinzînd, în acest cincinal, execuția și darea în funcțiune a circa 2 700 de capacități industriale și agrozootehnice mai importante, a aproape un milion de locuințe, a unui mare număr de alte obiective), capătă o deosebită însemnătate garantarea unor efecte economice și sociale maxime ale acestor eforturi. De aceea, imperativul realizării unor construcții durabile cu o înaltă siguranță în exploatare și o bună funcționalitate al îmbunătățirii permanente a calității acestora capătă noi dimensiuni, cere o rezolvare complexă și exhaustivă, încadrată în cerințele și posibilitățile revoluției tehnico-științifice contemporane.

CALITATEA CONSTRUCȚIILOR — privită sub toate aceste aspecte — a constituit, în anii făuririi Socialismului, o preocupare constantă a partidului și statului nostru, a organelor de decizie ale ramurii, o mărturie a creșterii capacității profesionale a proiectanților și constructorilor. Recentul examen sever pe care l-a constituit cutremurul a confirmat calitatea arhitecților, proiectanților și constructorilor români, construcțiile noi comportîndu-se corespunzător ; din aproape un milion de locuințe înălțate în ultimii 15 ani, doar cîteva blocuri n-au rezistat. Aceste cazuri izolate, ca și avarierea unor clădiri cu diferite alte destinații, s-au datorat unor deficiențe de proiectare, execuție și exploatare — a căror repetare trebuie prevenită cu strictețe.

După cum a indicat secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „se impune îmbunătățirea întregii activități din domeniul arhitecturii și proiectării, perfecționarea muncii întreprinderilor de construcție, în vederea asigurării unor edificii în stare să răspundă tuturor necesităților și utilităților pentru care sînt create și, totodată, care să prezinte garanția unei rezistențe și durabilități maxime. Aceasta impune creșterea răspunderii tuturor lucrătorilor din proiectare și construcții, întărirea controlului atît în procesul proiectării, cît și în desfășurarea activității de construcție, precum și creșterea exigențelor în recepționarea lucrărilor executate, a obiectivelor realizate“.**

În acest scop, bazat pe o temeinică analiză, a fost elaborat proiectul de **Lege privind asigurarea durabilității, siguranței în exploatare, funcționalității și calității construcțiilor,** care, după dezbaterea publică, urmează a fi supus spre legiferare Marii Adunări Naționale.

PROIECTUL noului act normativ se distinge prin următoarele elemente caracteristice, care marchează un progres substanțial față de actualele reglementări :

- **concepția integratoare asupra calității construcțiilor,** îmbinînd cerințele de rezistență, stabilitate, bună comportare în timp, durabilitate și siguranță în exploatare, funcționalitate, aspect arhitectural, încadrare în soluțiile de sistematizare, cu cele privind economicitatea, asigurarea unor tehnici de execuție de înaltă productivitate, raționalizarea consumurilor de materiale ;

- **antrenarea responsabilității tuturor factorilor care participă la realizarea și exploatarea construcțiilor — ministere,** organe centrale și locale, unități de proiectare, cercetare și execuție, producători de materiale, beneficiari — **pentru respectarea acestor cerințe ;**

- **stabilirea prin lege a condițiilor de bază ale calității pentru diferitele tipuri de construcții** (industriale, de locuințe, pentru activități cultural-educative, pentru ocrotirea sănătății, pentru comerț, agrozootehnice, hidrotehnice, pentru transporturi, tehnico-edilitare) — condiții ce se detaliază într-un **sistem normativ unitar de standarde, norme tehnice și caiete de sarcini,** obligatorii pentru toate unitățile care participă la proiectarea, executarea și exploatarea construcțiilor ;

- introducerea cu caracter obligatoriu a **expertizării sau încercării pe model,** de către forul științific al ramurii, a proiectelor pentru construcțiile unicate cu tehnicitate ridicată și de importanță deosebită, a tuturor proiectelor tip și a celor pentru construcțiile la care se aplică metode noi de proiectare și calcul ;

- importanța deosebită ce se acordă **asigurării antiseismice a construcțiilor** prevăzîndu-se măsuri care țin seama de învățămintele desprinse din cutremurul catastrofal din 4 martie a.c., de **indicațiile și sarcinile date de către președintele țării cu prilejul acțiunilor de înlăturare a urmărilor seismului, de reconstrucție.** În acest sens este de reținut ca un element nou, și obligația beneficiarilor de a exploata construcțiile în condiții care să nu contravină modului de folosire avut în vedere la proiectare. (Notăm că, printr-un recent decret, s-au adus îmbunătățiri actualei zonări seismice a teritoriului țării, iar pînă în luna mai se va elabora o nouă zonare, pe baza analizelor și concluziilor trase din recentul cutremur) ;

- **creșterea obiectivității, autorității și exigenței controlului de calitate a construcțiilor** în toate etapele — proiectare, execuție, exploatare — pe fiecare fază, **accentuarea rolului autocontrolului.** Se prevede instituirea unui sistem unitar al Inspecției de stat în construcții, organizat pe plan central și județean. Compartimentele c.t.c. din unitățile de construcții-montaj urmează să capete o dublă subordonare — față de conducătorul unității și față de inspecțiile de specialitate din cadrul consiliilor județene de control muncitoresc al activității economice și sociale — și să fie investite cu dreptul de a opri executarea lucrărilor la care constată abateri de la proiecte și de la normele de calitate.

O DISPOZIȚIE de însemnătate deosebită pentru cunoașterea caracteristicilor construcției, ulterior dării ei în exploatare, o constituie aceea referitoare la instituirea **„Cărții tehnice a construcției“,** întocmită de beneficiar împreună cu proiectantul și executantul și cuprinzînd principalele date și documente privind concepția, realizarea, exploatarea, modificările ulterioare (care se pot face numai pe bază de proiect avizat corespunzător), urmărirea comportării în timp.

Constructorul și proiectantul vor răspunde pentru viciile ascunse ale construcției ivite într-un interval de 10 ani de la predare, precum și pe toată durata normată a acesteia, pentru viciile rezultate din neîncadrarea în gradul de seismicitate aprobat.

În vederea stimulării eforturilor pentru realizarea construcțiilor la un înalt nivel calitativ, se prevede ca fiecare construcție să poarte o placă cu numele autorilor, iar anual să se decerneze — pe titulari, județe și genuri de obiective — titlul distinctiv de **„Cea mai bună construcție a anului“.**

Proiectul de lege, valorificînd o îndelungată experiență, propunerile mai vechi și mai noi făcute de numeroși specialiști, concluzii ale practicii din țară și de peste hotare, constituie **o reglementare unitară și completă într-un domeniu care interesează îndeaproape pe fiecare cetățean, întreaga economie națională, oferind premisele realizării unor construcții demne, din toate punctele de vedere, de epoca pe care o trăim, de viitorul luminos al patriei.**

Dorin CONSTANTINESCU

În pregătirea Congresului consiliilor de conducere ale unităților agricole

● semnificații ● rezultate ● obiective

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE: C. A. P. BRAGADIRU

Integrarea ACTIVITĂȚILOR AGROINDUSTRIALE și consolidarea economico-organizatorică

DOCUMENTELE de partid trasează sarcina consolidării economico-organizatorice, în cel mai scurt timp, a tuturor cooperativelor agricole. Dezvoltarea producției agricole propriu-zise rămîne prima și cea mai importantă condiție a sporirii averii obștești. Totodată, prin valorificarea superioară a producției agricole, a produselor secundare și deșeurilor se realizează creșterea rapidă a potențialului economic al cooperativelor agricole, concomitent cu o mai bună satisfacere a cerințelor crescînde de consum în mediul rural. În cuvintarea rostită la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27–28 decembrie 1976, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** trasa consiliilor intercooperatiste sarcina de a trece hotărît **„la dezvoltarea unor activități de prelucrare industrială sau de preindustrializare a producției agricole, precum și la alte activități cu caracter industrial, pentru a a se asigura creșterea rapidă a forței economice a cooperativelor de pe cuprinsul fiecărui consiliu intercooperatist și, pe această bază, sporirea veniturilor membrilor cooperatori."**

Experiența C.A.P., Bragadiru – una din unitățile care au extins activitățile de preindustrializare și prelucrare industrială a produselor agricole și altor activități cu caracter industrial – pune în evidență atît modalitățile concrete, cit și rezultatele economice la care se poate ajunge prin dezvoltarea unor asemenea activități.

O relație optimizată : producția globală – producția marfă

COOPERATIVA agricolă de producție Bragadiru, situată în imediata apropiere a Capitalei, este una din unitățile economice cu resurse agricole de producție limitate (după suprafața de teren, face parte din categoria unităților mici ; la sfîrșitul anului 1976 cooperativa dispunea de 365 hectare de teren agricol, 400 de vaci cu lapte și 267 de oi).

În această situație, încă de la înființare (1960) cooperativa s-a orientat spre dezvoltarea activităților industriale și a prestărilor de servicii, ca o modalitate obiectivă de dezvoltare și consolidare economico-organizatorică, de utilizare mai completă a forței de muncă. De la început trebuie subliniat faptul că **dezvoltarea activităților industriale nu a fost un act de conducere subiectiv, ci s-a impus ca o necesitate izvorită din situația economică concretă** a unității și, de-a lungul timpului, s-a verificat în practică faptul că această orientare a corespuns pe deplin condițiilor sale specifice, fiind totodată armonizată de la început cu legile țării și cu posibilitățile pe care le oferă economia locală. (vezi și sinteza concluziilor dezbaterii organizate de Academia „Ștefan Gheorghiu" pe tema consolidării economico-organizatorice a cooperativelor agricole *) Dezvoltarea continuă a acestor activități a corespuns intereselor economice ale cooperativei și sub aspectul utilizării forței de muncă. În comună sînt mulți meseriași, datorită existenței pe teritoriul acesteia a 8 unități economice socialiste și apropierii de municipiul București.

Orientarea agro-industrială a cooperativei a corespuns și cu **evoluția obiectivă a agriculturii noastre socialiste, spre o economie de tip agro-industrial.** Atrăgînd în circuitul economic, pe lîngă resursele agricole propriu-zise și resursele agro-industriale, C.A.P. Bragadiru**) a realizat în cincinalul 1971-1975, în medie anual peste 27 mil. lei producție globală, aproape 10 mil. lei producție netă și peste 5 mil. lei venit net; în 1976, consolidînd structurile sale de producție, cooperativa a realizat la aceeași producție globală, **peste 16 mil. lei producție netă și peste 10 mil. lei venit net.** Datorită proporției ridicate a producției-marfă și unui pronunțat caracter comercial imprimat economiei cooperativei, în 1976 **încasările bănești au reprezentat circa 94% din producția globală realizată.** Acest aspect este foarte important pentru toate cooperativele aflate în curs de consolidare. S-a verificat în practică că acele cooperative care nu au acordat atenție producției-marfă (de exemplu, au dezvoltat producția de furaje, care se înregistrează la consumul intern) nu au avut suficiente posibilități financiare pentru acoperirea cheltuielilor de producție, pentru retribuirea cooperatorilor și pentru dezvoltarea susținută a averii obștești.

Astfel, în prezent, profilul de producție al cooperativei, după ponderea producției globale, este agro-industrial, în condiții în care producția agricolă nu a fost în nici un fel neglijată.

Caracterul strict specializat al profilului agricol — lapte, legume — în conformitate cu cerințele zonei preorășenești și cu condițiile de care dispune cooperativa, precum și caracterul complex, industrial-agrar al profilului general al unității, reprezintă factorii principali care au contribuit la dezvoltarea continuă a C.A.P. din Bragadiru.

Cum s-au realizat 21 milioane de lei din activități industriale

CONSILIUL de conducere al cooperativei a așezat la baza dezvoltării activităților industriale următoarele obiective :

- **să folosească cît mai complet forța de muncă calificată, aptă de muncă și pensionară, existentă pe raza comunei ;**
- **să dezvolte acele activități industriale care interesează unitățile socialiste de stat, în cooperare cu acestea.** Pentru cooperativă, această formă de cooperare are următoarele avantaje : materia primă este asigurată la timp și de bună calitate ; se lucrează cu comenzi ferme, uneori pentru o perioadă lungă de timp ; desfacerea producției este asigurată ; această formă elimină contactele cu furnizorii de materii prime, care sînt cele mai complicate și greoaie pentru C.A.P. ; prezintă siguranță deplină în obținerea veniturilor planificate. Forma actuală de cooperare între cooperativă și unitățile industriale beneficiare prezintă o serie de avantaje și pentru acestea din urmă : realizarea unor produse mai ieftine (ca urmare a cheltuielilor de regie reduse existente în C.A.P.) și de bună calitate, executarea la timp a comenzilor, uneori cu posibilități de suplimentare peste cele planificate.

- **să dezvolte activități industriale de mare importanță pentru economia națională, pe care le putem încadra în acțiunea de reciclare a deșeurilor.** Acest grup de activități (care se dezvoltă vertigios și pe plan mondial) se caracterizează printr-o mare eficiență economică și socială.

Pentru exemplificarea unora din activitățile dezvoltate în cadrul cooperativei menționăm :

— **atelierul pentru prelucrarea deșeurilor minerale.** Din această activitate cooperativa a realizat în 1976 venituri de 1686 mii de lei și beneficii de 475 mii de lei ;

— **atelierul de confecții lavete** (țesături din deșeuri). Din această activitate, prin care se valorifică deșeuri din industria textilă, s-a obținut în anul 1976 o producție de 253 mii de lei și un beneficiu de 51 mii de lei ;

● **atelierul de confecţionat perii, pensule şi bidinele.** Aici se valorifică părul şi alte subproduse, care altfel s-ar pierde. Atelierul a realizat în 1976 o producţie de 3 880 mii de lei şi 776 mii de lei beneficii.

Rezultă, din cele prezentate mai sus, că **aşezarea preorăşenească a cooperativei a favorizat mult orientarea activităţii acesteia spre un profil agro-industrial,** în măsură să asigure sporirea veniturilor cooperativei şi cooperatorilor, dezvoltarea şi consolidarea unităţii, concomitent cu valorificarea unor resurse secundare sau deşeuri.

Rezultatele orientării agro-industriale

ÎN condiţiile în care producţia de legume şi lapte predomină în profilul agricol al unităţii din Bragadiru, dată fiind şi insuficienţa resurselor pentru asigurarea bazei furajere din producţie proprie, **extinderea activităţilor industriale a asigurat o dezvoltare puternică a bazei tehnico-materiale a cooperativei,** fapt ce a impulsionat însăşi producţia de legume şi lapte. La sfîrşitul anului 1976, cooperativa dispunea de cca. 11 mil. de lei fonduri fixe, revenind 3,01 milioane de lei la 100 ha. Fondul de dezvoltare al cooperativei a crescut anual, prin **acumulări proprii de 23—49% din producţia netă,** cu mult peste prevederile statutare : în 1976 s-au repartizat la fondul de dezvoltare cca. 3 mil. lei, revenind 813 mii lei la 100 ha teren agricol. Din fondurile proprii, cooperativa a realizat un sistem local de irigaţii în valoare de 6 milioane de lei pentru dezvoltarea producţiei de legume şi furaje.

Pe această bază a fost posibil să se obţină rezultate bune şi în activitatea agricolă. În medie, anual, în perioada 1971—1976 s-a realizat o producţie de 21 429 kg pe fiecare hectar cultivat cu legume, la tomate timpurii s-au realizat 43 050 kg/ha, la tomate de toamnă — 20 350 kg/ha, la culturile succesive — 24 909 kg/ha. Producţia de lapte la 100 ha a fost de 388 mii de lei în 1976. De la un efectiv de 400 vaci, s-au obţinut anul trecut 2256 litri pe cap de vacă (faţă de 2100 l, cît era planificat).

Dezvoltarea activităţilor agro-industriale a făcut să crească gradul de folosire a forţei de muncă în tot timpul anului. În ultimii 6 ani, diferenţa dintre lunile cu cel mai mare şi cel mai mic consum de muncă s-a redus considerabil, tocmai datorită dezvoltării activităţilor industriale. În 1975, spre exemplu, în lunile iulie şi august s-au realizat, în medie, cîte 11% din numărul total de norme de muncă, iar în lunile ianuarie şi februarie — cîte 5,5%. Dezvoltarea activităţilor industriale a permis să se folosească în aceste activităţi cca. 150 de pensionari cu multă experienţă — o forţă de muncă valoroasă — care altfel ar fi rămas neutilizată. În conformitate cu legislaţia cooperatistă, în cooperativele agricole pensionarii de stat pot să lucreze în tot timpul anului, şi nu numai 4 luni pe an, cît prevede legislaţia muncii industriale.

Odată cu creşterea gradului de utilizare a forţei de muncă **au crescut şi nivelul de retribuire şi numărul cooperatorilor care au obţinut o retribuire mai mare.** În 1976, în medie pe un cooperator, a revenit un fond de retribuire de peste 18 000 de lei. Valoarea unei norme de muncă în 1976 a fost de 50 de lei, faţă de 40 de lei, cît era planificat.

În urma dezvoltării activităţilor agroindustriale s-a realizat **o creştere continuă a eficienţei întregii activităţi economice.** Aşa cum se cunoaşte, în activitatea economică a cooperativelor agricole esenţial este să se asigure un echilibru între venituri şi cheltuieli, în sensul că din venituri proprii trebuie să se acopere toate cheltuielile de producţie şi să se realizeze şi un venit net suplimentar pentru constituirea fondurilor statutare. Datorită dezvoltării actvităţilor industriale, economia cooperativei agricole din Bragadiru a fost echilibrată an de an, unitatea încheindu-şi activitatea cu disponibil de venituri în bancă sau la beneficiari, fără datorii la stat.

În medie anuală, în perioda 1971-1976 s-au realizat 7,3 mil. lei producţie globală, 2,7 mil. lei producţie netă şi 1,4 mil. lei venit net la 100 ha. La 1000 lei fonduri fixe s-au obţinut 1 833 lei producţie netă.

Activitatea cooperativei din Bragadiru demonstrează **justeţea indicaţiilor date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27-28 decembrie 1976 privind dezvoltarea activităţilor industriale în cooperativele agricole de producţie.**

Realizările de pînă acum nu au venit însă de la sine, uşor, fără eforturi. La C.A.P. Bragadiru s-a acordat o atenţie deosebită respectării legilor ţării, s-au încheiat contracte numai cu unităţile de stat. Unul din factorii principali care au asigurat o dinamică continuă activităţii economico-financiare o constituie cel **organizatoric şi de conducere.** Cooperativa a fost şi este condusă de cadre competente. În consiliul de conducere şi la conducerea formaţiilor de muncă au fost promovaţi cooperatori cu iniţiativă, receptivi la nou, consecvenţi în aplicarea politicii partidului în condiţiile concrete din unitate. Din 1975 cooperativa are regulament propriu de organizare şi funcţionare, care a permis îmbunătăţirea relaţiilor dintre compartimente şi formaţii de muncă, dintre şefii formaţiilor de muncă şi conducerea cooperativei şi o creştere a disciplinei, ordinii şi răspunderii în muncă a şefilor formaţiilor de muncă şi a membrilor cooperatori.

În noul cincinal, cooperativa îşi propune să realizeze anual o producţie de peste 20 000 kg de legume la hectar, peste 3 000 litri de lapte pe cap de vacă şi peste 4 kg de lînă de oaie. Încă din acest an se va iriga întreaga suprafaţă de care dispune coopertiva. În structura bazei furajere, lucerna irigată va ocupa o pondere de 70% ; se vor mecaniza mulsul şi evacuarea dejecţiilor din grajduri ; se va organiza o bucătărie furajeră pentru administrarea tuturor furajelor numai sub formă preparată şi în amestec.

În legumicultură se va reveni la culturile timpurii, care vor avea o pondere mai mare în producţie de legume ; se extind suprafeţele protejate cu polietilenă (de la 4 ha în 1976, la 6 ha în 1977) ; va creşte gradul de mecanizare în acest sector, prin introducerea metodei de cultivare a legumelor pe brazde lungi.

În sectorul activităţilor industriale se va pune un accent mai mare pe produsele cu eficienţă ridicată, realizate în cooperare cu întreprinderile industriale, pe organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii, pentru a se asigura sporirea productivităţii muncii. Cu sprijinul beneficiarilor şi prin eforturi proprii, consiliul de conducere va acţiona pentru depăşirea stadiului „manufacturier" în care se află unele activităţi, prin **introducerea treptată a metodelor moderne de producţie, a unor tehnologii avansate.** Pentru a se crea condiţii mai bune lucrătorilor atraşi la muncă în cooperativă, se va organiza un grup special. În acest fel, cooperativa agricolă de producţie din Bragadiru îşi va aduce contribuţia sa la înfăptuirea politicii agrare a Partidului Comunist Român, de transformare a muncii din agricultură într-o variantă a muncii industriale.

conf. N. VELICU
Academia „Ştefan Gheorghiu"
Denisa SEREANU
preşedinta C.A.P. Bragadiru

---

*) Vezi „R. E." nr. 2, 3, 4 şi 5/1977.

**) Am selecţionat pentru rubrica noastră „Experienţe în actualitate" exemplul C.A.P. Bragadiru, pentru următoarele considerente :

● are o structură a producţiei globale care se regăseşte, în diferite proporţii, şi în alte cooperative agricole situate în imediata apropiere a marilor oraşe ;

● evidenţiază deosebit de clar ce se poate realiza din punct de vedere economic prin dezvoltarea activităţilor industriale, atunci cînd sînt atrase în circuitul economic resursele locale şi sînt respectate legile ;

● demonstrează că pentru consolidarea cooperativelor, dezvoltarea activităţilor agro-industriale — caracterizate printr-o proporţie ridicată a producţiei marfă — reprezintă o resursă aproape nelimitată.

ORGANIZAREA — FACTOR DE VALORIFICARE A REZERVELOR INTERNE

Cum putem utiliza mai bine capacitățile de producție

Importante plusuri de producție prin aplicarea unor metode științifice de optimizare a încărcării utilajelor și reducerea timpilor de reglare a mașinilor

AMPLA ACȚIUNE ce se desfășoară în întreaga economie națională pentru recuperarea tuturor daunelor produse de cutremur, pentru înfăptuirea neabătută a programului de dezvoltare economico-socială își găsește o resursă de cea mai mare valoare în folosirea optimă a capacităților de producție existente, în încărcarea deplină și funcționarea fără întreruperi a mașinilor și utilajelor tehnologice. Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în ședința sa din 17 martie a.c., a atras atenția asupra necesității ca — în condițiile creșterii continue a parcului de mașini-unelte, utilaje și instalații tehnologice — să sporească mai rapid indicele de utilizare a acestora, printr-o încărcare corespunzătoare pe schimburi, reducerea duratei și îmbunătățirea calității operațiilor de întreținere, revizie și reparații.

După cum s-a demonstrat în practică, la obținerea unor rezultate mai bune în acest domeniu, o contribuție însemnată poate aduce folosirea metodelor matematice, care presupun o analiză aprofundată a realității. Un exemplu edificator în acest sens îl constituie teoria grafurilor; prin metodele pe care ni le oferă, ea permite soluționarea unor probleme complexe, printre care și optimizarea unor activități ale întreprinderilor industriale.

O CERCETARE TEORETICĂ pe care am efectuat-o, cu aplicație concretă la o secție din cadrul unei întreprinderi constructoare de mașini, a pornit de la determinarea drumurilor și circuitelor hamiltoniene optimale — de lungime minimală (maximală) — pe baza studiului comparativ al algoritmului lui Foulkes, al metodei separării și evaluării progresive și al algoritmului lui Little.

Atenția pe care am acordat-o metodelor de determinare a drumurilor și circuitelor hamiltoniene optimale este justificată de faptul că soluționează o diversitate de probleme ridicate de **planificare**, de **stabilirea ordinii de lansare în producție a unor repere**, de **asamblarea unor lucrări complexe**, de **alegerea rutelor pentru vehicule** etc. De regulă, aceste probleme — cu un număr mare de variabile și restricții — conduc la grafuri (și matrice atașate lor) de dimensiuni mari; am urmărit, de aceea, găsirea acelor metode și algoritmi de rezolvare, care să poată fi programate pe calculatoarele electronice.

Pentru soluționarea acestei probleme am utilizat algoritmul lui Little, care se referă la determinarea într-un graf $G=(X, U; 1)$ a unui circuit hamiltonian de lungime minimală. La baza algoritmului stă principiul ramificării și al evaluării progresive, iar descrierea lui se face prin punerea în evidență a cinci reguli, pe care le enumerăm, fără a intra în detalii matematice *): ramificarea de la un nod la noi noduri; precizarea marginii inferioare asociată unui nod; alegerea nodului ce urmează a fi ramificat; înlăturarea nodurilor ce conțin decizii neadmisibile; recunoașterea unui nod ce conține decizia optimă.

Reducerea timpului de reglare a mașinii pe baza determinării succesiunii optime a reperelor

Folosirea în practică a modelului economico-matematic elaborat implică o analiză aprofundată a cazurilor concrete din întreprinderi, motiv pentru care vom prezenta un aspect mai puțin cunoscut, reținut în urma investigațiilor efectuate la o întreprindere constructoare de mașini. Aici, printre numeroase utilaje există și mașina de alezat și frezat, pe care se execută zilnic o multitudine de operații la diverse produse de bază. În cadrul exemplificării ne limităm la numai zece produse ce se prelucrează pe această mașină — care sînt, de altfel, și cele mai semnificative din punctul de vedere atît al volumului producției realizate, cît și al timpului de execuție.

În forma actuală de organizare și planificare a activității de producție din secție, ordinea de lansare a reperelor nu este stabilită după o metodă științifică, ci în mod aleator sau, în cel mai bun caz, în funcție de experiența celui care le prelucrează. Problema pe care ne-am propus să o soluționăm (și care se încadrează în problema clasică a voiajorului comercial) se referă la **determinarea succesiunii optime a produselor,** astfel încît timpul total de staționare a mașinii în vederea pregătirii (reglării) pentru executarea operației următoare să fie redus la minimul posibil.

Această problemă are o multitudine de soluții și echivalează, în termenii teoriei grafurilor, cu aflarea circuitului hamiltonian de lungime minimală.

Actualmente, produsele analizate se succed în ordinea menționată în tabelul nr. 1, în care sînt specificați și timpii de reglaj ai mașinii la trecerea de la un reper la altul. Reperele sînt prelucrate în loturi, iar o succesiune completă de loturi (lucrîndu-se în două schimburi) necesită o durată de 10 zile.

Tabelul nr.1

Nr. crt.	Produsele	Timpul de reglare a mașinii (minute)
1.	Boghiu H	60
2.	Subansamblu tractor S 800	60
3.	N.P.K.	120
4.	B.H.I.	50
5.	Scarificator S 1500	120
6.	Subansamblu tractor S 1800	240
7.	Scarificator 650	110
8.	Boghiu Y	110
9.	Stații R III	85
10.	Buldozer 1500	45

Pornind de la matricea inițială C_{ij}, construită pe baza tabelului nr. 1 și a datelor furnizate de compartimentul tehnic și de producție, s-au efectuat calculele indicate de algoritm, în urma cărora s-au desprins concluzii destul de interesante (tabelul nr. 2).

Considerații asupra utilității practice a procedeului și a folosirii rezultatelor obținute

Urmărind organizarea în secțiile de producție, se constată că nu se respectă o ordine riguroasă de succesiune a reperelor (nici chiar de la o zi la alta), aceasta făcîndu-se cu totul întîmplător — ceea ce conduce, bineînțeles, la staționarea mașinii pe o durată mai îndelungată și, în consecintă, la pierderi inutile de timp. Pentru planificarea reperelor pe maşină, există 3 628 000 posibilităţi de alegere, fiecare dintre ele conducînd la un timp total de reglaj al maşinii, diferit de la o soluţie la alta. Găsirea soluţiei care să conducă la un timp minim de reglare nu poate fi realizată decît prin utilizarea metodelor matematice (algoritmul lui Little) : în caz contrar este posibil ca, în mod cu totul întîmplător, alegerea făcută să fie apropiată de cea optimală, dar tot aşa de bine poate fi şi cea mai dezavantajoasă.

Tabelul nr.2

Matricea $\left[C = c_{ij}\right]$, timpilor de reglare a maşinii

La reperul \ De la reperul	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	∞	60	120	50	120	240	110	110	85	85
2	60	∞	290	30	110	180	120	110	60	30
3	230	290	∞	40	40	360	110	85	35	30
4	60	110	40	∞	15	180	135	60	45	50
5	120	85	120	40	∞	40	110	85	60	30
6	240	210	360	150	120	∞	60	180	150	120
7	90	85	150	30	90	300	∞	50	40	30
8	110	110	120	30	85	240	30	∞	50	30
9	85	60	110	30	90	270	60	50	∞	20
10	45	40	150	20	50	150	90	30	55	∞

Aprofundînd analiza prin efectuarea unui studiu comparativ asupra timpilor de reglaj al maşinii în două variante — ţinînd seama de situaţia existentă în întreprindere la data efectuării cercetării şi, respectiv, după soluţia optimală realizată prin utilizarea algoritmului lui Little — se desprind următoarele :

a) actualmente, întreprinderea realizează un timp de reglaj de **1 000 de minute** — rezultat în urma testărilor efectuate pe maşina de alezat şi frezat — care reprezintă o medie a variantelor care se produc pe aceasta ;

b) prin aplicarea algoritmului lui Little, soluţia optimă găsită este aceea în care reperele se aleg în următoarele două moduri : 1,2,4,3,5,6,7,8,9,10,1, sau 1,2,4,3,5, 6,7,9,8,10,1, succesiune care necesită un timp total de reglaj egal cu **435 de minute.** Diferenţa care se obţine ca urmare a aplicării soluţiei optime reprezintă o economie de timp, în interval de zece zile, egală cu **9 ore şi 25 de minute.** Pentru o lună, timpul total de reglaj se reduce cu aproximativ 23 de ore, reprezentînd **5,3 la sută.**

Prin utilizarea metodelor matematice nu numai la o singură maşină, ci la toate maşinile de acelaşi tip, ori la una sau mai multe secţii din întreprindere, s-ar aduce **economii substanţiale de timp în folosirea optimă a utilajelor de producţie şi, deci, o producţie suplimentară.**

Problema suscită un deosebit interes, mai ales dacă aplicarea algoritmului nu se face în mod mecanic, ci ţinînd seama de particularităţile întreprinderii analizate, de posibilităţile de îmbunătăţire a sistemului de organizare a activităţii acesteia.

Atunci cînd există un număr mare de maşini şi produse, rezolvarea cea mai adecvată se obţine prin utilizarea calculatorului electronic.

Efectele economice care pot fi realizate — printre care reducerea timpilor de reglare, utilizarea mai bună a capacităţilor de producţie a maşinilor, obţinerea unei producţii suplimentare, cu consecinţe favorabile în costurile de producţie şi în dimensionarea personalului folosit etc. — justifică pe deplin studierea oportunităţii şi posibilităţii de adaptare a metodei la specificul unor unităţi aparţinînd şi altor ramuri decît cea cercetată.

Adriana OLARU
Universitatea din Galaţi

---

*) G. Cullman, Recherche opérationelle — Théorie et pratique, Paris, Ed. Eyrolles, 1970.

Eficienţă sporită în activitatea maiştrilor

Cum se poate asigura exercitarea optimă, într-un timp raţional a atribuţiilor ce revin conducătorilor direcţi ai proceselor de producţie ? Analiza efectuată într-o întreprindere din Cluj-Napoca sugerează un model de abordare a problemelor.

Maistrul joacă un rol deosebit în organizarea şi conducerea proceselor de producţie, influenţînd în mod hotărîtor rezultatele cantitative şi calitative ale subordonaţilor. Totodată, el exercită toate funcţiile conducerii, beneficiind într-o măsură mai limitată decît conducătorii de nivel superior de aportul unor organisme specializate. În raport cu aceste considerente, într-una din întreprinderile clujene constructoare de utilaj tehnologic (care realizează produse complexe, în serie mică şi unicate) s-a întreprins un studiu privind modul de exercitare a atribuţiilor în cinci sectoare de maiştri.

Au fost aleşi subiecţi din diverse profile de activitate : trei maiştri (care lucrează în schimburi) într-o strungărie, doi maiştri (în schimburi) într-un sector de aşchiere care cuprinde rabotori, rectificatori, mortezori şi ascuţitori de scule, un maistru de la un sector de automatizări cu profil de mecanică fină (elemente de comandă pneumatice şi hidraulice), precum şi comandă electromecanică şi automatizări, un maistru de la un sector de tinichigerie şi unul de la un sector de montaj general pentru utilaje de serie mică.

Pentru studierea situaţiei existente s-a folosit ancheta, cerîndu-li-se subiecţilor să-şi evalueze activitatea lunară în raport cu atribuţiile stabilite prin lege, nivelul de îndeplinire a acestor atribuţii, precum şi fondul de timp consumat pentru exercitarea lor. Valabilitatea declaraţiilor s-a verificat prin observarea activităţii subiecţilor, precum şi prin confruntarea timpului de muncă consumat efectiv (pe baza fişei de pontaj), cu declaraţiile privind consumul total de timp.

În prima fază a prelucrării datelor s-a încercat o **corelare între mărimea sectorului condus şi timpul consumat pentru exercitarea atribuţiilor.**

Deşi din punctul de vedere al structurii formale maiştrii nu au în subordine decît un număr limitat de subalterni (şefii de echipă), în mod efectiv ei realizează conducerea tuturor muncitorilor din subordine, ajutîndu-i pe şefii de echipă în exercitarea multor atribuţii din acest domeniu.

Tabelul nr. 1

Mărimea sectoarelor de maiştri

	Raza minimă de deservire normată **)	Număr de subordonaţi Total	din care direcţi	Mărimea relativă a sectorului
Strungari	36	60*	6*	2, 0
Rabotori, rectificatori	30	38*	10*	1,27
Automatizări	30	61	5	2,03
Tinichigerie	40	79	3	1,97
Montaj	40	48	4	1,20

*) Număr mediu de subordonaţi pe un maistru din 3, respectiv 2 (în schimburi)
**) Conform normativului M.I.C.M. pentru stabilirea numărului de maiştri

Timpul consumat de către maiştri pentru a-şi exercita atribuţiile nu este corelat direct cu mărimea relativă a sectorului (numărul total de subordonaţi, raportat la numărul minim din normativ), indicată în tabelul nr. 1. Astfel, dacă în sectorul de automatizări — care reprezintă mai mult decît dublul sectorului minim — maistrul reuşeşte să conducă activitatea în condiţii normale, în schimb în sectorul de montaj, de 1,2 ori mai mare decît minimul, în activitatea de conducere apare o supraîncărcare ; sectorul fiind situat către partea finală a fluxului tehnologic, activitatea este, aici, influenţată negativ de problemele rezolvate cu întîrziere în sectoarele situate în amonte pe flux, ceea ce generează muncă în asalt.

Un răspuns mai semnificativ la această problemă ni-l poate oferi o a**naliză a activităţii maiştrilor pe grupe de atribuţii** (tabelul nr. 2, din pag. 32).

Activitatea de conducere a realizării planului de producţie ocupă, în toate sectoarele studiate, aproximativ jumătate din timpul efectiv lucrat, de către maiştri. În cadrul acestei grupe de atribuţii prezintă diferenţe mari timpul consumat pentru planificarea, coordonarea şi urmărirea realizării planului fizic : între 61, respectiv 63 ore pe lună în sectoarele de aşchiere şi 110, respectiv 106 şi 118 ore (deci de 1,8 ori mai mult) în sectoarele finale. Astfel, la montaj este deficitară realizarea atribuţiilor privind identificarea şi valorificarea unor rezerve interne ; la automatizări — urmărirea normării şi retribuirii muncii ; la automatizări şi tinichigerie — ridicarea calificării lucrătorilor etc.

Din tabel se remarcă şi unele disproporţii privind consumul de timp pentru îmbunătăţirea calităţii şi respectarea tehnologiei. Cu cele mai dificile probleme din acest domeniu sînt confruntaţi maistrul de la strungărie (52 ore pe lună) şi cel de la tinichigerie (74 ore pe lună). Dacă primul consumă cea mai mare parte din acest timp (36 ore) pentru efectuarea unui supracontrol privind calitatea produselor, celălalt consacră 56 de ore problemelor de tehnologie şi celor legate de prevenirea rebuturilor. În raport cu această situaţie diferă şi cauzele consumurilor suplimentare de timp : la strungărie — personal cu experienţă mai puţină, iar la tinichigerie — o pregătire tehnologică şi o normare uneori prea su-

dr. Traian PINTEA
Andrei BOER
Nicolae RUSU
Cabinetul judeţean de organizare
Cluj-Napoca

(*Continuare în pag. 32*)

LECȚII

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

ESENȚA ȘI FORMELE EXPLOATĂRII CAPITALISTE

Pentru a veni în ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, „Revista economică" în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat, consultații pe anumite **teme selecționate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățămîntul superior în anul 1977".

MODUL DE PRODUCȚIE CAPITALIST se caracterizează prin dominația proprietății privat-capitaliste asupra mijloacelor de producție, utilizarea în masă și exploatarea muncitorilor salariați. Clasele sociale fundamentale sînt : burghezia sau clasa capitaliștilor, care deține în mîinile ei mijloacele de producție; proletariatul sau clasa muncitorilor salariați — exploatată și dominată din punct de vedere economic de capitaliști.

PROPRIETATEA CAPITALISTĂ ASUPRA MIJLOACELOR DE PRODUCȚIE

Rolul determinant în sistemul relațiilor de producție capitaliste îl are **proprietatea privat-capitalistă asupra mijloacelor de producție.** Aceasta exprimă relațiile sociale care apar în legătură cu însușirea de către clasa capitaliștilor a mijloacelor de producție și a rezultatelor muncii. Caracteristica ei fundamentală constă în **separarea producătorilor nemijlociți de mijloacele de producție,** servind ca bază a exploatării muncii salariate.

Proprietatea privat-capitalistă exprimă în esență relații de producție bazate pe muncă salariată, relații de exploatare, **constituie baza relațiilor de producție capitaliste.**

Pe baza unei analize amănunțite a relațiilor de producție capitaliste, K. Marx a dezvăluit esența exploatatoare a capitalului, sursa și mecanismul producerii plusvalorii, căile intensificării exploatării.

Prin natura lor, banii și mijloacele de producție nu sînt capital. Devin capital atunci cînd se folosesc pentru exploatarea muncitorilor salariați. **Capitalul** este deci o **relație socială de producție** între capitaliști, proprietari ai mijloacelor de producție și muncitori, obligați să-și vîndă forța lor de muncă, **o relație de exploatare a muncitorilor proletari — salariați, de către capitaliști.**

Forța de muncă devine marfă în capitalism pentru că în această orînduire se creează condițiile necesare acestei transformări : 1) muncitorul este liber din punct de vedere **juridic** și poate să-și vîndă pe un timp determinat forța sa de muncă; 2) muncitorul este liber din punct de vedere **economic,** nu posedă mijloace de producție și pentru a-și putea procura mijloacele de subzistență, trebuie să-și vîndă forța de muncă.

Ca orice altă marfă și forța de muncă are valoare și valoare de întrebuințare.

Valoarea mărfii forță de muncă este dată de timpul de muncă socialmente necesar pentru producerea și reproducerea ei. Ea cuprinde : valoarea mijloacelor de subzistență necesare pentru muncitor și familia lui, totalitatea cheltuielilor pentru calificare și transport, cheltuielile culturale etc. Mărimea valorii forței de muncă este diferită de la o țară la alta, de la o perioadă la alta a dezvoltării capitalismului, în funcție de nivelul forțelor de producție și al productivității muncii, de condițiile social-istorice specifice de formare a proletariatului, de condițiile concrete ale fiecărei țări.

Valoarea forței de muncă exprimată în bani reprezintă prețul ei, care spre deosebire de celelalte mărfuri îmbracă forma salariului.

Valoarea de întrebuințare a mărfii forță de muncă constă în proprietatea specifică ei de a crea în procesul de producție o valoare mai mare decît propria sa valoare, de a crea deci un plus de valoare, o plusvaloare. Diferența dintre valoarea nou creată de forța de muncă și valoarea forței de muncă reprezintă plusvaloarea.

PROCESUL DE PRODUCERE A PLUSVALORII

Mobilul producției capitaliste îl constituie însușirea de către capitalist a unei cantități cît mai mari de plusvaloare. Desfășurarea procesului de producție presupune unirea forței de muncă cu mijloacele de producție. Partea de capital folosită pentru cumpărarea mijloacelor de producție și care în procesul de producție nu își modifică mărimea valorii se numește **capital constant.** La rîndul ei, acea parte, de capital care este folosită pentru cumpărarea forței de muncă și care în procesul de producție își sporește mărimea valorii se numește **capital variabil.**

Împărțirea capitalului în constant și variabil are la bază modul cum participă diferitele elemente ale sale la formarea valorii. **Capitalul variabil** este acela care asigură **producerea valorii noi** deci și a **plusvalorii.** Deși capitalul constant nu constituie sursa plusvalorii, el constituie o condiție a producerii și însușirii ei.

Să presupunem că un capitalist care produce un anumit produs folosește zilnic pentru desfășurarea procesului de producție un capital de 22 000 dolari din care : capital constant (materii prime, materiale, combustibil, energie, uzura mașinilor, clădirilor) — 20 000 dolari (facem ipoteza că se consumă integral); capital variabil (folosit pentru angajarea a 100 de muncitori) 2 000 dolari. Valoarea forței de muncă pe o zi este de 20 dolari. Considerăm ziua de muncă de 8 ore. La nivelul dat al forței productive a muncii, valoarea nouă creată de un muncitor într-o oră presupunem că este de 10 dolari. În valoarea produsului vom regăsi valoarea mijloacelor de producție consumate (în exemplul nostru 20 000 dolari). Cei 100 muncitori vor crea echivalentul valorii forței de muncă în 2 ore (10 × 2 ore × 100 = 2 000 dolari). Durata zilei de muncă fiind de 8 ore în celelalte 6 ore muncitorii vor crea o valoare nouă egală cu 6 000 dolari (10 × 6 ore × 100). Deci valoarea la care vor fi vîndute produsele obținute va fi de : 20 000 (c) + 2 000 (v) + 6 000 (p) = 28 000. Dar capitalistul a avansat un capital de 22 000 dolari. Diferența de 6 000 dolari va fi însușită în mod gratuit de către capitalist sub formă de plusvaloare.

În concluzie, valoarea mărfii (M) este formată din : capitalul constant consumat pentru producerea mărfii (c) ; valoarea nou creată de muncitori echivalentă cu capitalul variabil (v) și plusvaloarea (p) : $M = c + v + p$.

Capitalul constant și cel variabil consumate formează costul capitalist al mărfii sau **cheltuielile capitaliste de producție.**

Din analiza procesului de producere a plusvalorii rezultă că ziua de muncă se poate împărți în : 1) **timpul de muncă necesar** — acea parte în care muncitorii creează o valoare nouă egală cu valoarea forței sale de muncă; 2) **timpul de supramuncă** acea parte în care muncitorul creează plusvaloare.

Așadar, **plusvaloarea este partea din valoarea nou creată de muncitorii salariați în procesul de producție peste valoarea forței de muncă și însușită în mod gratuit de către capitaliști în virtutea proprietății lor asupra mijloacelor de producție.** Ea exprimă esența exploatării capitaliste și sursa îmbogățirii clasei capitaliștilor.

RATA PLUSVALORII

Fiecare capitalist este interesat în obținerea de cît mai multă plusvaloare și în acest scop el folosește toate mijloacele posibile. Scopul producției capitaliste și mijloacele pentru realizarea lui sînt exprimate de legea economică fundamentală proprie acestui mod de producție : **legea plusvalorii.**

Gradul de exploatare al muncitorilor este exprimat prin **rata plusvalorii** (p'). Ea se determină ca raport procentual între plusvaloare (p) și capital variabil (v). $p' = \frac{p}{v} \cdot 100$. În exemplul folosit de noi mai sus $p' = \frac{6000}{2000} \cdot 100 = 300\%$.

Rata plusvalorii se mai poate determina și ca raport procentual între timpul de supramuncă (tsm) sau — timpul în care se produce plusvaloare și timpul de muncă necesar (tmn) sau timpul în care se produce echivalentul valorii forței de muncă : $p' = \frac{t\,s\,m.}{t.m.n.} \cdot 100$. În exemplul nostru $p' = \frac{6\text{ ore}}{2\text{ ore}} \cdot 100 = 300\%$.

Aceasta înseamnă că din valoarea nou creată capitaliștii își însușesc în mod gratuit de 3 ori mai mult comparativ cu ceea ce le revine muncitorilor.

Creșterea gradului de exploatare a clasei muncitoare se asigură prin două metode : 1) metoda plusvalorii absolute și 2) metoda plusvalorii relative.

LECȚII

Metoda plusvalorii absolute constă în creșterea timpului de supramuncă menținînd neschimbat timpul de muncă necesar. Aceasta poate avea loc prin : a) creșterea duratei zilei de muncă și b) intensificarea muncii.

Creșterea duratei zilei de muncă are anumite limite : 1) o **limită minimă**, la nivelul timpului de muncă necesar, limită la care nu va coborî niciodată, deoarece nu ar mai fi posibilă producția plusvalorii; 2) **o limită maximă** care la rîndul ei are două aspecte : a) **limita fizică**, determinată de timpul necesar refacerii forței de muncă din punct de vedere fiziologic și b) **limita morală**, determinată de timpul necesar pentru satisfacerea unor necesități social-culturale — cerințe care țin de nivelul de dezvoltare a forțelor de producție, de gradul de răspîndire a științei și culturii, de tradițiile țării respective.

Metoda plusvalorii relative constă în obținerea unei plusvalori mai mari prin creșterea timpului de supramuncă și menținerea neschimbată a duratei zilei de muncă. Aceasta are loc prin reducerea timpului de muncă necesar.

Pentru a reduce timpul de muncă necesar se impune deci reducerea valorii forței de muncă. Aceasta are loc în condițiile creșterii productivității muncii în ramurile producătoare de mijloace de producție necesare producerii bunurilor de consum. Timpul de muncă necesar se reduce și atunci cînd sporesc componentele care determină valoarea forței de muncă, dar productivitatea muncii lucrătorului crește într-o asemenea proporție încît dă naștere la o diferență între valoarea socială și valoarea individuală a produsului care exprimă mărimea timpului de supramuncă.

O variantă a plusvalorii relative este **plusvaloarea suplimentară.** Ea se obține în acele întreprinderi în care productivitatea muncii este mai ridicată decît în celelalte întreprinderi, ca urmare a înzestrării tehnice, organizării superioare a muncii.

Din cele arătate reiese că legea plusvalorii ca lege de mișcare a capitalismului exprimă esența exploatatoare a relațiilor de producție capitaliste, și determină dezvoltarea acestei orînduiri în ansamblu.

Acțiunea acestei legi duce în același timp la ascuțirea contradicțiilor modului de producție capitalist, în primul rînd a contradicției sale fundamentale între caracterul social al producției și însușirea privată capitalistă a rezultatelor acesteia și a formei sale de manifestare pe plan social — contradicția dintre proletariat și burghezie.

PLUSVALOAREA BAZA VENITURILOR TUTUROR CATEGORIILOR DE EXPLOATATORI

Plusvaloarea creată în producția materială constituie unica sursă a veniturilor tuturor categoriilor de exploatatori, îmbrăcînd următoarele forme : profit industrial, profit comercial, dobîndă, profit bancar, profitul arendașilor, și renta funciară capitalistă.

Profitul este plusvaloarea creată de muncitorii productivi considerată drept rezultat al funcționării întregului capital avansat, (deși în realitate ea este consecința doar a capitalului variabil). Profitul este, deci, forma transformată a plusvalorii. Rata profitului (pr') reprezintă raportul în care plusvaloarea se află față de întreg capitalul ;

$$pr' = \frac{p}{c + v} \cdot 100.$$

Rata profitului ne arată gradul de rentabilitate a întreprinderii capitaliste.

Capitaliștii industriali obțin un profit egal la același capital avansat, indiferent de ramura și de raportul în care este împărțit în capital constant și variabil. Are loc un proces legic de egalizare a ratei profitului (de redistribuire a plusvalorii între capitaliștii din diferitele ramuri) și de formare a **profitului mijlociu.**

Datorită procesului de egalizare a profitului, mărfurile nu se vînd la valoarea lor ci la ceea ce K. Marx a numit **preț de producție** (care nu este altceva decît forma transformată a valorii mărfii). Prețul de producție este egal cu costul capitalist (c+v) al mărfii plus profitul mijlociu (prm). Deci : preț de producție = c+v+prm.

O altă categorie de capitaliști care participă la împărțirea plusvalorii este cea **a capitaliștilor comerciali.** Capitalistul industrial, pentru faptul că este ajutat să-și desfacă marfa de comerciant, cedează acestuia o parte din plusvaloarea obținută care îmbracă astfel forma de **profit comercial.** Sursa profitului comercial o constituie deci plusvaloarea creată în procesul de producție. Împărțirea plusvalorii între capitaliștii industriași și comerciali are loc în focul luptei de concurență.

La împărțirea plusvalorii participă și deținătorii capitalului de împrumut. Aceștia pun la dispoziția capitaliștilor industrial importante sume de bani necesare desfășurării activității lor în schimbul unei dobînzi. **Dobînda** este partea de plusvaloare pe care o plătește capitalistul — debitor către cel creditor (de obicei banca) pentru capitalul împrumutat.

Valoarea nou creată în procesul de producție agricol se împarte între cele trei clase existente în agricultura capitalistă : mari proprietari funciari, care de obicei nu se ocupă ei înșiși de agricultură ; capitaliștii care arendează pămînt de la proprietarul funciar și organizează pe această bază procesul de producție ; muncitorii agricoli salariați. Împărțirea plusvalorii create de proletarii agricoli se face înainte de toate, între capitaliștii arendași și proprietarii funciari. Capitaliștii arendași își însușesc profitul iar proprietarul funciar își însușește **renta funciară capitalistă.** Aceasta din urmă este partea din plusvaloarea obținută de proprietarul funciar prin exploatarea muncitorilor agricoli și cedată de capitalistul arendaș pentru faptul că i s-a dat terenul în folosință.

Agricultura capitalistă se caracterizează prin existența unor condiții specifice : **monopolul proprietății private asupra pămîntului** (adică, concentrarea fondului funciar în principal în mîinile marilor proprietari particulari și dreptul exclusiv al acestora de a dispune de el și **monopolul asupra pămîntului ca obiect al economiei,** mecanismul formării prețurilor produselor agricole.

Pămîntul este limitat ca suprafață, cu fertilitate și poziție față de piețele de desfacere diferite. În condițiile în care nevoile societății de produse agricole sînt mai mari decît producția obținută de pe parcelele cele mai bune vor fi atrase în circuitul agricol și terenuri mai puțin bune din punctul de vedere al fertilității sau poziției față de piețele de desfacere. Capitaliștii arendași care își investesc capitalurile pe aceste terenuri vor obține produse cu o cheltuială mai mare pe unitatea de produs. Ei vor trebui să-și vîndă produsele la un preț care să le asigure recuperarea costurilor (care la ei sînt mai mari) plus profitul mijlociu, fără de care ei nu și-ar investi capitalurile în agricultură. Prețul de producție regulator al produselor agricole se formează diferit de acela din industria prelucrătoare, fiind reglat de condițiile de producție cele mai grele, dar justificate de nevoia socială. Capitaliștii arendași care își investesc capitalurile pe terenurile mai bune sau mai bine așezate vor avea costuri de producție mai mici, vor obține un profit suplimentar. În virtutea proprietății sale private asupra pămîntului, proprietarul funciar va pretinde acest profit suplimentar pentru el. În aceste condiții profitul suplimentar se transformă în rentă funciară diferențială.

Renta diferențială capitalistă reprezintă excedentul de profit față de profitul mijlociu, ce se realizează în gospodăriile cu condiții de producție mai bune și se însușește de către proprietarul funciar pe baza proprietății private asupra pămîntului. Ea are două forme : renta diferențială I și renta diferențială II.

Renta diferențială I — este cea obținută datorită productivității comparativ mai mari a muncii lucrătorilor agricoli pe terenurile mai bune. Ea este caracteristică agriculturii extensive.

Renta diferențială II — este cea obținută datorită diferențelor de randament ale investițiilor suplimentare de capital pe una și aceeași suprafață de teren. Excedentul de profit obținut pe această cale este însușit de către arendaș în perioada desfășurării contractului de arendă. După expirarea contractului de arendă, proprietarul funciar va pretinde acest profit suplimentar, și-l va însuși sub forma rentei diferențiale II. Ea este legată de dezvoltarea intensivă a agriculturii.

Indiferent dacă terenurile sînt bune sau nu, proprietarii funciari nu vor permite capitaliștilor arendași să folosească terenurile lor (chiar și cele mai rele) fără o anumită plată. În virtutea proprietății private asupra pămîntului, proprietarii funciari își însușesc astfel, **renta absolută.** Obținerea unui asemenea excedent de profit se explică prin aceea că în agricultură există o rată a profitului mai mare decît în industrie (ca urmare a raportului mai mic între capitalul constant și variabil în agricultură față de industrie), iar monopolul proprietății private asupra pămîntului împiedică participarea întregului profit produs în agricultură la egalizarea ratei profitului.

Renta absolută este egală cu diferența dintre valoarea produselor agricole și prețul de producție. Sursa rentei absolute este plusvaloarea creată de muncitorii agricoli, monopolul proprietății private asupra pămîntului fiind numai baza însușirii ei de către proprietarul funciar.

Teoria marxistă a profitului dezvăluie adevărata sursă a profitului și faptul că fiecare muncitor este exploatat nu numai de capitalistul căruia i-a vîndut forța sa de muncă, ci de întreagă clasă a capitaliștilor.

Concluzia care se desprinde este aceea că, pentru a înlătura exploatarea capitalului este necesară unitatea luptei tuturor muncitorilor salariați împotriva întregii clase capitaliste, înlăturarea exploatării cerînd înlăturarea cauzei care o generează — proprietatea privat-capitalistă asupra mijloacelor de producție.

asist. univ. Coralia ANGELESCU

VITALITATEA ȘI EFICACITATEA CONDUCERII SOCIALE DE TIP SOCIALIST

EPOCA NOASTRĂ una dintre cele mai complexe și problematizate epoci din întreaga istorie a umanității cunoaște ample dispute teoretico-ideologice și confruntări de experiențe practice pe tema, întotdeauna esențială, a principiilor și modalităților optime de conducere și organizare a vieții economico-sociale a marilor comunități umane de tipul națiunilor și statelor, care le întruchipează sub aspect politic și juridic. Dar dincolo de dezbaterile teoretice, mai mult sau mai puțin abstracte, istoria, evenimentele, practica socială concretă și diversificată confirmă sau infirmă, total sau parțial vitalitatea, calitățile și defectele diferitelor principii, și mai ales, sisteme instituționale de conducere și organizare a vieții economico-sociale și politice, funcționalitatea lor în condiții normale, cît și în împrejurări excepționale în care „structura de rezistență“ a sistemului este pusă la încercare, la examenul examenelor. Într-adevăr, sînt evenimente ce „se năpustesc“ asupra comunităților umane parcă cu intenția de a introduce elementele și forțele entropice ale Naturii în ecuația economico-socială ce se pune și rezolvă cotidian cu metode cunoscute și sigure.

În cazul evenimentelor neprevăzute, neașteptate — așa cum sînt și catastrofele naturale — consecințele dezastrului pot fi multiplicate în loc de a fi înlăturate dacă principiile care stau la baza sistemului de decizie și execuție nu au un înalt grad de funcționalitate și eficiență.

Confruntarea sistemului nostru social-politic și de conducere cu evenimente excepționale, nu numai că nu a dus la zdruncinarea și blocarea temporară ci dimpotrivă, a condus, nu fără învingerea unor mari dificultăți, la fortificarea sistemului și sporirea funcționalității sale.

Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în „Expunerea cu privire la activitatea partidului și a întregului popor pentru înlăturarea urmărilor cutremurului catastrofal din 4 martie, dezvoltarea economico-socială a țării, activitatea internațională a partidului și statului și situația politică mondială“ : **„Evenimentele tragice prin care am trecut ca urmare a cutremurului de la 4 martie au constituit o elocventă verificare a superiorității socialismului, a trainiciei indestructibile a orînduirii noastre noi, a legăturilor strînse, cu adevărat organice, existente între partid și popor, precum și a umanismului nou, revoluționar, de care sînt tot mai puternic animați oamenii muncii din patria noastră“.**

Analiza comportării sistemului nostru de conducere economico-socială și politică, construit pe pilonii principiilor centralismului democratic, în împrejurările deosebit de dificile și cu totul excepționale create de catastrofa naturală ce s-a abătut asupra unei mari și importante părți din teritoriul țării noastre la începutul lunii martie, confirmă pe deplin această apreciere.

Nimeni nu și-a dorit — și oricine regretă profund că se află în situația de cronicar și analist al consecințelor pe plan social și uman a unui eveniment atît de tragic. Dar din moment ce el s-a produs, reflecția analitică are nu numai facultatea, dar și obligația de a se opri atent asupra modului cum sistemul nostru de conducere economico-socială și politică, cu toate subsistemele sale, a reacționat și acționat în fața evenimentului și consecințelor sale imediate și de perspectivă.

Faptul ca atare al capacității sistemului nostru de conducere și organizare socială de a face față în mod organizat, operativ și eficient chiar unei dereglări temporare produse de un eveniment natural de excepție s-a verificat pe deplin, pentru a nu fi nevoie să ne oprim îndelung asupra lui. Ceea ce ne interesează este semnificația acestui fapt obiectiv cauzele care îl explică, concluziile ce pot fi trase pentru viitor. Se știe că, **în mod obiectiv,** datorită complexității și sarcinilor specifice ale sistemului socialist de conducere și organizare economico-socială și politică, precum și datorită modalității caracteristice în care apare și se dezvoltă statul socialist și baza sa economică, principiul său de funcționare este centralismul democratic, care cere și permite „realizarea unei depline unități de concepție și acțiune la toate nivelurile activității sociale“, „extinderea autonomiei unităților economico-sociale în cadrul concepției de conducere unitară, a programului unic de dezvoltare a societății noastre“ (Programul P.C.R. în volumul Congresul al XI-lea pag. 678 și 671). Esența acestui principiu a fost în mod constant definită în documentele partidului nostru, în cuvîntările secretarului său general.

În lumina performanțelor actuale ale sistemului nostru de conducere economico-socială și politică putem aprecia retrospectiv marea valoare a tezelor formulate de partidul nostru începînd de la Congresul al IX-lea cu privire la rolul constructiv important al statului socialist în întreaga epocă de făurire a socialismului și de trecere la comunism, cu privire la necesitatea obiectivă a dezvoltării și lărgirii democratismului socialist, a respectării consecvente a principiului organizatoric fundamental al centralismului democratic. Merită menționate aici măsurile de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale și de îmbunătățire a organizării administrativ-teritoriale a României elaborate și aplicate de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1967 precum și principiile fundamentale ce au stat la baza acestor măsuri. Pornind de la principiul verificat de viață că „formele și metodele de conducere și organizare socială nu sînt imuabile, stabilite o dată pentru totdeauna“, de la necesitatea îmbunătățirii perpetue a „metodelor și stilului de conducere generală a societății“, aplicării consecvente a principiului centralismului democratic, partidul nostru, atît la sus-menționata Conferință, cît și ulterior la Congresul al X-lea la Conferința Națională din 1972 și la Congresul al XI-lea a adoptat un sistem coerent de măsuri organizatorico-juridice care să permită o utilizare mai eficientă a potențialului material și uman, sesizarea și soluționarea mai promptă a cerinţelor obiective ale progresului vieţii economico-sociale, înlăturarea fenomenelor de centralism excesiv, promovarea fermă a formelor colective de conducere îmbinate cu răspunderea personală şi combaterea fermă a manifestărilor de birocratism, creşterea participării maselor la elaborarea şi realizarea deciziilor. Rezultatele acestui complex de măsuri, călăuzit constant de principiul centralismului democratic, capabil să asigure concentrarea forţelor şi resurselor întregii societăţi într-o direcţie unică, n-au întîrziat să se vadă în realizarea ritmică a cincinalelor, în avîntul forţelor de producţie şi perfecţionarea relaţiilor de producţie şi sociale, în depăşirea unor contradicţii şi a calamităţilor naturale ce s-au abătut asupra ţării noastre în anii 1970 şi 1975.

Realizările economico-sociale, ştiinţifice şi culturale remarcabile obţinute de poporul nostru, sub conducerea partidului în ultimul deceniu, în condiţii departe de a fi ideale şi chiar normale, creşterea neabătută a standardului de viaţă al populaţiei demonstrează cu forţa de convingere a faptelor capacitatea societăţii socialiste şi a sistemului ei de conducere de a asigura o amplă mobilizare a resurselor materiale şi umane, de a înmănunchea şi coordona la scară naţională eforturile constructive ale întregii naţiuni, de a le orienta în direcţiile hotărîtoare pentru progresul social, pentru înlăturarea hotărîtă şi rapidă a dificultăţilor, stagnărilor temporare şi parţiale ale aparatului economic provocate nu de mult de sesism.

Tocmai existenţa şi funcţionarea unui sistem de conducere şi organizare socială bazat pe principiile centralismului democratic, în stare să reacţioneze rapid, eficace şi cu toate forţele concentrate cînd intervin brusc factori perturbatori, uneori extrem de gravi prin proporţii şi consecinţe, cum a fost recentul cutremur, explică limitarea acestor consecinţe, declanşarea energiilor sociale ale naţiunii care, sub conducerea partidului, nemijlocit a secretarului său general, au normalizat într-un interval foarte scurt viaţa economico-socială a ţării, redresînd starea ei psihosocială, reînnodînd firul dezvoltării în cadenţa accelerată a obiectivelor cincinalului. A nu se afecta cu nimic planurile de creştere economică, de ridicare a nivelului de trai al populaţiei, de relaţii economice cu străinătatea — în ciuda uriaşelor pagube materiale, evaluate la zece miliarde lei, şi a unor irecuperabile pierderi umane — iată o probă a vitalităţii orînduirii noastre sociale, a solidelor ei fundamente şi a viabilităţii principiilor politice şi etice ce o călăuzesc constant sub soarele dătător de viaţă al umanismului socialist.

Dacă aprofundăm analiza comportamentului sistemului nostru de organizare şi conducere socială în condiţiile evocate în direcţia cauzelor interne ale rezistenţei şi vitalităţii sale, ajungem în mod necesar la factori macrosociali obiectivi cum sînt natura socialistă a proprietăţii asupra mijloacelor de producţie, noua structură socială şi de clasă a ţării, esenţa puterii politice exercitate de clasa muncitoare, aliată cu ţărănimea şi intelectualitatea, sub conducerea avangărzii sale comuniste. Înaltul spirit de responsabilitate şi devotament al Partidului comunist faţă de viaţa şi destinele naţiunii, existenţa şi consolidarea proprietăţii socialiste, de stat şi cooperatiste, asupra mijloacelor de producţie, exercitarea de către organismele de stat a funcţiilor economico-organizatorice, raporturile de colaborare frăţească între toate clasele şi păturile de oameni ai muncii, unitatea moral-politică a întregului popor, fără deosebire de naţionalitate — iată tot atîţia factori a căror prezenţă activă a făcut posibilă escaladarea unor mari şi grele dificultăţi, redresarea rapidă a întregului organism social, saltul rapid din discontinuitate în dinamica continuităţii cumulative de progres şi bunăstare materială şi optimism spiritual.

Centralismul democratic — principiu în virtutea căruia funcţionează şi se perfecţionează întregul nostru organism social, conducerea economico-socială şi politică, şi-a demonstrat încă odată valenţele sale de echilibrare şi stabilitate, de factor (instrument) al coeziunii şi acţiunii sociale convergente. E limpede că tocmai datorită forţei ce rezidă în structura centralismului-democratic, a conducerii sociale, a putut fi stopată paralizia, dereglarea funcţionării sistemului economico-social, s-a putut ieşi repede de sub ameninţarea stihiei şi entropiei, s-a putut transforma suferinţa în forţă, şocul nu numai seismic, dar şi psihologic, în arc declanşator de noi energii şi de ridicare a nivelului colectiv de aspiraţii. În virtutea centralismului democratic, care îmbină armonios directiva cu iniţiativa, responsabilitatea colectivă solidară cu răspunderea individuală, acţiunea coordonată, unitară, cu considerarea specificului situaţiei locale şi individuale, au putut fi satisfăcute un complex de necesităţi urgente, de excepţie, ca şi cele obişnuite cotidiene, s-a putut manifesta în chip material sensibil principiile eticii şi echităţii socialiste, solidaritatea socială cu cei loviţi, s-au împletit interesele şi nevoile individuale cu cele sociale, în spiritul celui mai autentic umanism, purtînd în schimb insemnele demnităţii, mîndriei şi compasiunii şi modestiei omeneşti. Au fost astfel confirmate şi au înregistrat o nouă victorie principiile şi idealurile socialismului care formează un tot unitar, fie că e vorba de principii de organizare socială şi politică, fie că e vorba de normele şi criteriile de comportare individuală. Aplicarea ireproşabilă a acestor principii este dependentă de oameni, de nivelul lor de conştiinţă socialistă şi de gradul lor de responsabilitate politică şi profesională. Promovarea fermă şi generalizată a principiilor socialismului, inclusiv a principiului centralismului democratic, se înscrie firesc în cadrul luptei dintre nou şi vechi atît în planul conştiinţei sociale şi individuale, cît şi în acela al practicii, al soluţionării şi, învingerii unor contradicţii, al criticii şi autocriticii. Aşa cum în numele democratismului socialist, nu pot fi admise indisciplina, liberalismul, anarhia, iresponsabilitatea juridică sau morală, tot astfel în numele centralismului nu pot fi îngăduite încetineala, spiritul formalist şi indiferenţa birocratică faţă de oameni şi interesele colectivităţii. Acţiunea energică a conducerii partidului, a secretarului general în zilele şi săptămînile dramatice ale lunii martie a fost un exemplu de aplicare consecventă a **ambelor** laturi inseparabile, ale centralismului democratic.

Din experienţa generală a construcţiei socialismului multilateral dezvoltat, ca şi din experienţa particulară a organizării muncii de refacere şi reconstrucţie se trag şi se vor trage, desigur învăţăminte preţioase, care vor intra în ansamblul de decizii menite să aplice consecvent linia trasată de Congresul al XI-lea, să realizeze treptat obiectivele pe termen lung, cristalizate în Programul partidului. Apare, odată în plus, confirmată orientarea dată de Congres şi de Program în problemele perfecţionării conducerii şi organizării întregii societăţi : „La baza activităţii statului va sta în continuare principiul centralismului democratic ce asigură îmbinarea armonioasă a conducerii unitare a întregii vieţi economico-sociale cu autonomia şi iniţiativa consiliilor populare judeţene, orăşeneşti şi comunale, a întreprinderilor economice şi a celorlalte unităţi sociale. Făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi trecerea spre comunism se vor realiza pe baza unui plan naţional unic, asigurîndu-se dezvoltarea proporţională a tuturor sectoarelor de activitate, îmbinarea conducerii unitare pe plan naţional, cu lărgirea iniţiativei şi autonomiei organismelor locale în înfăptuirea neabătută a Programului Partidului Comunist Român".

Este mai presus de orice îndoială că în viitor, ca şi în trecut, împletirea dialectică a acestor două laturi ale principiului de conducere a societăţii socialiste, constituie o cerinţă cu caracter legic a întregii noastre dezvoltări economice-sociale, politice, ştiinţifice şi culturale, asigurînd unirea eforturilor şi valorificarea inteligenţei, iniţiativei şi hărniciei întregului popor în scopul ridicării României pe noi culmi de progres şi civilizaţie.

prof. dr. Petru PĂNZARU

1907 — 1977: dimensiuni ale problemei agrare în România

ŢĂRĂNIMEA ŞI PROGRESUL ECONOMICO-SOCIAL AL ROMÂNIEI (I)

> **„Pe parcursul frămîntatei istorii a poporului român, ţărănimea a constituit, timp de sute şi sute de ani, principala forţă socială, patriotică, progresistă a societăţii, ea a jucat rolul hotărîtor în dezvoltarea economico-socială, în creşterea forţelor de producţie din ţara noastră cît şi în lupta pentru dezvoltarea şi păstrarea fiinţei naţionale, pentru scuturarea jugului dominaţiei străine şi cucerirea independenţei şi neatîrnării, pentru eliberare naţională şi dreptate socială, pentru afirmarea naţiunii noastre în rîndul popoarelor lumii".**
>
> **NICOLAE CEAUŞESCU**

ÎN PREZENT societatea românească parcurge o etapă de profunde prefaceri în structura economică şi socială, în condiţiile de viaţă, în conştiinţa şi evoluţia spirituală a întregii naţiuni. Dezvoltarea prioritară a industriei în perioada postbelică a revoluţionat întreaga bază tehnico-materială a economiei, a încurajat considerabil progresul ştiinţei, a creat premise pentru asigurarea proporţiilor şi corelaţiilor, a dat naştere unui nou model de aşezare a forţelor de producţie pe teritoriu, a stimulat şi orientat dezvoltarea tuturor ramurilor economiei, inclusiv a agriculturii. Dezvoltarea agriculturii sub multiplele ei aspecte economice, sociale, culturale etc., este legată indisolubil de problema ţărănimii, problema agrară în ţara noastră, avînd adînci rădăcini în trecut, din timpurile cele mai vechi ţărănimea integrîndu-se organic în lupta de veacuri a întregului popor pentru înlăturarea exploatării şi asupririi, pentru condiţii de viaţă mai bună şi progres social.

O îndelungată perioadă de timp, de-a lungul milenarei existenţe a poporului român ţărănimea a reprezentat forţa socială cea mai importantă. Ţărănimea a constituit şi forţa principală a oştirilor române care sub conducerea unor mari căpitani de oşti, sub Mihai, Ştefan, Mircea şi mulţi alţii au apărat pămîntul străbun, împotriva invadatorilor străini, pentru unirea ţărilor române, înfăptuirea visului de veacuri a poporului — realizarea statului naţional unitar român în 1918.

Concomitent cu lupta pentru asigurarea independenţei naţionale, problema agrară, lupta ţărănimii pentru pămînt şi o viaţă mai bună, ca o problemă socială esenţială, s-a înscris pe coordonatele fundamentale ale istoriei de veacuri a poporului român. Istoria ne arată că întreg evul mediu românesc a fost răscolit de ample mişcări de masă ale ţărănimii care au culminat cu răscoalele de la Bobîlna, din 1514 condusă de Gheorghe Doja, răscoala din 1784 condusă de Horia, Cloşca şi Crişan şi altele care au înscris momente de seamă în istoria luptelor sociale din România. Problema agrară şi mişcările ţărănimii au dat naştere unor adînci frămîntări sociale la sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul acestui veac, culminînd cu serioasa explozie socială din 1907, care a fost plătită cu sîngele a 11 000 de ţărani „Flămînd şi gol fără adăpost / Mi-ai pus pe umeri cît ai vrut / Şi ma-i scuipat şi m-ai bătut / Şi cîine eu ţi-am fost.... Noi vrem pămînt". Ţărănimea a păstrat de-alungul veacurilor echilibrul nostru spiritual, ea a cultivat curentul muncii, al cinstei, şi al omeniei ; valorile spirituale cele mai înalte din trecutul nostru, care au constituit mîndria noastră intelectuală, s-au ridicat din mijlocul ţărănimii.

Poate mai mult decît în oricare alt domeniu este imposibilă înţelegerea însemnătăţii transformărilor intervenite în viaţa ţărănimii, ca şi a întregului popor, în ultimele trei decenii, fără a cunoaşte trecutul care pune mai evident în lumină realităţile contemporane şi ne permite a desluşi cu mai mare limpezime sensul dezvoltării noastre în anii ce vin.

Examinînd tocmai prin această prismă agricultura României, rezultă că în perioada antebelică (1939) dispuneam doar de 4000 de tractoare ceea ce însemna, la acea vreme, 2 500 ha teren la fiecare tractor. Tot în acel timp, numai jumătate din gospodăriile ţărăneşti aveau pluguri, din care o treime erau de lemn, iar 37% din numărul exploatărilor nu aveau animale de muncă. Despre gradul de înapoiere a agriculturii din acea vreme vorbesc şi următoarele date : valoarea utilajului agricol raportat la 100 ha teren arabil era de 15 ori mai mică decît în Germania şi de 42 de ori mai redusă decît în Elveţia. Şi cum putea fi altfel într-o ţară în care, aşa cum rezultă din statisticile vremii, industria producea anual doar 700 de grape, mai puţin de 4 000 de prăşitori cu tracţiuni animală şi 14 batoze ; industria de îngrăşăminte chimice era practic inexistentă. Cu o asemenea bază tehnică, oricîtă străduinţă depunea ţărănimea pentru a face să rodească petecul de pămînt pe care îl deţinea, recoltele nu puteau fi decît extrem de mici, iar viaţa truditorilor de pe ogoare neînchipuit de grea.

În aceea vreme agricultura (inclusiv silvicultura) producea 54% din produsul social total şi deţinea o pondere de peste 78% din totalul populaţiei ocupate. În aceste condiţii cca. 95% din export o reprezentau produsele agricole, România fiind o sursă ieftină de materii prime şi o piaţă de desfacere pentru produsele industriei altor ţări. De altfel merită să fie subliniat acest fapt că agricultura se integra în ansamblul întregii economii aflată la un nivel de subdezvoltare. În anul 1938 venitul naţional al României era de 80 de dolari pe locuitor, iar productivitatea muncii sociale — venitul naţional ce revenea pe o persoană activă nu depăşea 160 de dolari pe an.

Structura exploataţiilor agricole, potrivit recensămîntului agricol din 1930.

Mărimea exploataţiei agricole	Total exploataţiei — procente —	Suprafaţa totală — procente —
0— 1 ha	18,60	1,60
1— 5 ha	56,35	26,42
5—10 ha	17,10	20,04
10—50 ha	7,20	19,72
Peste 50 ha	0,75	32,22
Total :	100,00	100,00

Evident, munca noastră era valorificată cu mari pierderi în afară, fiind nevoiți ca o tonă de marfă importată să o plătim cu 8—12 tone de marfă românească.

În condițiile dobîndirii independenței politice, a întemeirii primului nucleu a statului național român, cheia de care depindea viitorul națiunii și deci și al țărănimii, era dezvoltarea economică și în primul rînd dezvoltarea unei industrii puternice. Încă din secolul al XIX-lea gînditorii înaintați Bălcescu, G. Barițiu, M. Kogălniceanu, D. Pop Marțian, B.P. Hașdeu, M. Eminescu, P.S. Aurelian, A.D. Xenopol și alții au militat pentru ideea industrializării țării. E poate demn de-a aminti pe marele nostru Eminescu care s-a aplecat asupra acestei cerințe sociale și a înțeles sensul ei adînc atunci cînd scria că „Neapărat că nu trebuie să rămînem un popor agricol, ci trebuie să devenim și noi o nație industrială“. Mlădițe ale înțelegerii viitorului, a dezvoltării noastre, a îmbinării agriculturii cu industria s-au ivit încă în acea vreme. Iată ce spunea în legătură cu aceasta Ion Ionescu de la Brad, considerat pe drept cuvînt părintele agronomiei și statisticii românești, care arată că „Pe lîngă agricultură nu este îndoială că și industria țării trebuie să se bucure de toată solicitudinea guvernului și aceasta cu atît mai mult că dezvoltarea industriei are o influență considerabilă asupra agriculturii“.

Ideile înaintate din gîndirea economică din trecut au fost valorificate și și-au găsit materializarea în perioada postbelică, în condițiile noii orînduiri sociale, într-o nouă viziune proprie, în care acțiunea de industrializare socialistă a constituit și constituie pîrghia principală de ridicare a țării în rîndul națiunilor civilizate și o premisă deosebit de importantă a transformării structurilor sociale din agricultură și a creării condițiilor de soluționare în timp a problemei agrare. În concepția partidului nostru, înfăptuirea dezvoltării multilaterale a unei țări și rezolvarea problemei agrare, nu poate fi nicidecum desprinsă de independența politică și economică, care asigură fiecărui popor dreptul de a dispune el însuși în mod absolut, liber și suveran, fără nici o îngrădire din afară, de resursele sale naturale și umane, potrivit cu interesele sale naționale. Rezolvarea problemei agrare în România s-a integrat în mod organic în procesul complex al revoluției socialiste, în dezvoltarea multilaterală a întregii economii, în cadrul profundelor prefaceri economice și sociale. Politica agrară, elaborată ca un tot unitar și închegat a fost integrată în strategia de ansamblu a partidului, completînd și îmbogățind liniile tactice specifice țării noastre în anumite etape pe măsura creării condițiilor necesare. Înfăptuirea reformei agrare a fost un prim pas în soluționarea problemei agrare, aceasta a marcat o nouă etapă importantă în procesul rezolvării problemei țărănești și a stimulat dezvoltarea forțelor de producție în agricultură ca și a economiei în ansamblu.

Un rol de cea mai mare însemnătate în transformarea socialistă a satului l-a avut industrializarea. Industria era și este o necesitate vitală, jucînd rolul decisiv în întreaga dezvoltare economico-socială, extinderea bazei tehnico-materiale, accelerarea progresului tehnic, folosirea rațională a resurselor materiale și umane, dezvoltarea orașelor, crearea condițiilor pentru ridicarea satului și creșterea bunăstării națiunii. Procesul creării treptate a bazei tehnico-materiale a agriculturii socialiste s-a împletit cu acela al asigurării cadrelor de specialiști și convingerea treptată a țărănimii asupra avantajelor marii producții socialiste, a posibilităților sporite de creștere a nivelului său de trai.

Unirea celor peste trei milioane de gospodării mici și mijlocii în mari întreprinderi socialiste a însemnat o adevărată revoluție în viața satelor, în organizarea producției și a muncii, în psihologia țărănimii. Iar faptul că această prefacere radicală s-a înfăptuit în numai 13 ani, în mod continuu, fiind însoțită de creșterea producției agricole, a veniturilor și a nivelului de trai al țărănimii, constituie o dovadă practică a justeței concepției originale a partidului nostru de rezolvare a acestei probleme.

Organizarea formelor socialiste în agricultură a avut loc pe măsură ce au fost create condițiile necesare. Pentru înfăptuirea acestor condiții statul a alocat sume însemnate, care au asigurat creșterea fondurilor fixe în agricultură, ridicarea nivelului tehnic al producției. În școli și în institute, la cursuri agrozootehnice de masă s-au format cadrele în stare să conducă agricultura și să aplice regulile tehnicii și științei înaintate. Trecerea spre formele noi ale organizării producției, a fost încurajată de avantajele pe care le prezentau. Acest lucru a fost înlesnit de faptul că pe de o parte s-au creat la început forme simple de cooperare — tarlalizare, asociații, întovărășiri pentru a păși mai apoi spre formele superioare, iar pe de altă parte de a face din întreprinderile agricole de stat și cele cooperatiste, deja create, unități tot mai puternice, care să dovedească avantajele economice. În tot acest interval, aplicarea principiului cointeresării materiale a țărănimii în sporirea producției agricole, sprijinul intens acordat de stat pentru a asigura creșterea producției în unitățile socialiste precum și vasta activitate politico-educativă desfășurată în rîndul maselor au ușurat înțelegerea profundă a acestei realități de către țărănime, posibilitățile imense pe care le oferă munca în comun pe pămînturile unite ale marii întreprinderi socialiste. Rezultatele obținute în procesul de înnoire a structurii sociale la sate apar și mai semnificative dacă se ia în calcul că în acest răstimp, în ciuda unor condiții climatice mai puțin favorabile din multe zone ale țării, producția agricolă vegetală a cunoscut o creștere continuă.

Procesul de cooperativizare a agriculturii ca și în general crearea noilor structuri sociale n-a însemnat un proces lin, fără greutăți, fără nici un fel de contradicții. În perioada transformării socialiste a relațiilor agrare au fost și lipsuri, au existat și abuzuri și s-au săvîrșit și greșeli. Esențialul însă a fost că toate acestea au fost sesizate la timp de către partid, prin studierea atentă a realității, a condițiilor create. Încheierea cooperativizării agriculturii a însemnat trecerea la o etapă superioară a dezvoltării și a soluționării problemei agrare, ea a deschis căile pentru creșterea nestingherită a producției agricole și a productivității muncii, pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale țărănimii, influențînd favorabil întreaga noastră dezvoltare economică și socială. Prin aceasta s-au creat largi posibilități de a întreprinde la scara întregii agriculturi și economii vaste acțiuni de dezvoltare și modernizare a bazei tehnico-materiale, a structurii producției, de integrare a acestei ramuri în cursul general al progresului economiei naționale, țintind asigurarea unei agriculturi moderne de înaltă productivitate, transformarea treptată a muncii agricole într-o variantă a muncii industriale, ridicarea nivelului material și cultural al țărănimii, apropierea condițiilor de viață de la sate la nivelul celor de la orașe.

Astăzi structura social-economică a satului o formează cele 391 întreprinderi agricole de stat, cu o suprafață agricolă de 2057,9 mii ha, 743 întreprinderi pentru mecanizarea agriculturii și 4 649 cooperative agricole avînd peste 9 milioane de hectare teren agricol. Factorul esențial ce caracterizează această structură social-economică o constituie faptul că circa 91% din suprafața agricolă totală a țării aparține proprietății socialiste (30,0% proprietate de stat și 60,5% unitățile cooperatiste). Din cele 213 652 tractoare convenționale existente în agricultură, 98% sînt proprietatea statului, din acestea 24% deservesc direct unitățile de stat, iar 74% deservesc cu prioritate unitățile cooperatiste precum și celelalte gospodării ale populației. Astfel, în urma lichidării micii proprietăți particulare fărîmițate, a cooperativizării agriculturii și creării marii proprietăți socialiste, țărănimea a devenit o clasă nouă, proprietară și producătoare, ocupînd un loc de seamă în producția bunurilor materiale, în dezvoltarea economică și socială a țării.

prof. dr. Mircea BULGARU

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

INDEPENDENŢA NAŢIONALĂ — ŢELUL ARDENT AL GÎNDIRII ÎNAINTAŞILOR PROMOTORI AI INDUSTRIALIZĂRII ŢĂRII (II)

ASEMENI CONCEPTELOR referitoare la necesitatea dezvoltării industriei naționale, judecățile reprezentanților burgheziei industriale în ascensiune privind posibilitățile existente și căile de urmat pentru înfăptuirea industrializării au fost formulate în aceeași lumină vie a țelului asigurării și consolidării independenței economice și politice a țării. Judicioasa motivație a conceptelor a fost elaborată într-o ascuțită confruntare de opinii cu reprezentanții moșierimii (N. Șuțu, I. Strat, Al. Moruz etc). Apărîndu-și în fond propriile interese, aceștia se opuneau dezvoltării industriale a țării și exagerau cu mult efortul cerut națiunii pentru edificarea unei industrii proprii — efort fără îndoială ridicat în condițiile slabei explorări și exploatări a resurselor naturale, lipsei de piețe, de forță de muncă specializată, de experiență și capitaluri, în condițiile prețului ridicat al produselor indigene în raport cu cel al unor produse similare străine ș.a.

Marțian Aurelian, Kogălniceanu, Xenopol, Kőváry ș.a., au relevat **existența unei baze largi — dar nefolosite — de resurse naturale ale țării necesare pentru dezvoltarea industriei :** materii prime pentru industria alimentară, ușoară, pentru industria materialelor de construcții, sarea, cărbunele, petrolul și chiar fierul trebuincioase dezvoltării industriei extractive, precum și unor industrii prelucrătoare, ca cea metalurgică, chimică sau constructoare de mașini agricole. În concepția gînditorilor amintiți, resursele naturale ale țării însemnau tocmai puterea ce permitea acesteia **să decidă dezvoltarea industriei naționale potrivit propriei voințe,** „după propria bună plăcere" cum scria Marțian.

Ei arătau pe de altă parte că industrializarea generează lărgirea livrărilor reciproce de mărfuri în primul rînd între industrie și agricultura țării. Hașdeu scria astfel că „oferind bucate țăranul nu cere piele netăbăcită sau fier nebătut ci vrea cizme ori cojoc, cuțit ori coasă. El prezintă productul brut și primește pe cel fabricat". Și tocmai din acest motiv într-o țară curat agricolă care acoperă necesitățile sale de produse industriale prin import, „comerțul interior este nul", legăturile naționale sînt slabe, pe cînd într-o țară industrială toate acestea înfloresc"1).

Piața internă se lărgește și ca urmare a livrărilor reciproce de mărfuri între diferitele ramuri ale industriei proprii. Xenopol, de exemplu, arăta că fabricarea în țară a chibriturilor determină mai întîi crearea de fabrici pentru extragerea fosforului din oase ; apoi ridicarea de fabrici pentru cartonul cutiilor și pentru hîrtia etichetelor ; că se dezvolta și producția de cerneluri și litere pentru tipar necesare tipăririi etichetelor, fabricarea literelor avînd, la rîndul ei, nevoie de metal din care să fie turnate. Că obținerea metalului face și ea necesară deschiderea de mine a căror exploatare pretinde mașini ș.a.m.d. Se relevă apoi că piața internă constituită astfel reprezintă un puternic cadrul favorabil, un **important factor pentru dezvoltarea și consolidarea entității economice naționale** și ca atare pentru progresul națiunii române.

Mai departe, dacă dezvoltarea industriei proprii era considerată în viziunea gînditorilor amintiți drept o condiție vitală a consolidării și desăvîrșirii unității statului național, a întăririi independenței, **statul național era privit la rîndul său ca instrumentul principal de acțiune pentru dezvoltarea industriei proprii și ca atare pentru propășirea națională.** Prin subvenții, scutiri de taxe sau impozite ; prin prospecțiuni geologice și exploatarea în regie proprie sau în antrepriză a unor resurse naturale ; prin constituirea ca un consumator de bază al produselor industriei naționale și prin dezvoltarea căilor de comunicații ; prin organizarea unui sistem de învățămînt adaptat cerințelor dezvoltării industriei, cu accent pe însușirea cunoștințelor practice ; prin educarea cetățenilor, a întreprinzătorilor și comercianților în sensul preferării produselor românești, etc., statul era chemat să sprijine inițiativa particulară, era chemat să elaboreze un larg și unitar program de dezvoltare a industriilor. Dezvoltarea industriei naționale nu trebuie să reprezinte un proces de creare la întîmplare a cîteva stabilimente industriale ci o acțiune coordonată pe plan național „despre așternerea unui program general și despre măsurile de a-l pune în aplicare treptat", in a cărui materializare „guvernul are rolul principal"2), arată astfel P. S. Aurelian.

Accentul pus de gînditorii amintiți pe factorul intern, pe propriile capacități și posibilități în asigurarea condițiilor necesare pentru dezvoltarea industriei naționale, izvora din dorința de a preîntîmpina intervenția burgheziei din statele dezvoltate, ce urmărea, de cele mai multe ori, în mod deschis chiar, subordonarea economică și politică a țării.

Se demonstrează elocvent că **acceptarea fără restricții a capitalului străin** aduce după sine nu satisfacerea cerințelor ample ale dezvoltării industriale a țării ci, în primul rînd, satisfacerea intereselor de profit ale burgheziei din statele dezvoltate, **jefuirea resurselor și a avuției naționale, subordonarea tot mai accentuată a țării față de puterile străine,** Marțian, Aurelian, Xenopol, Kogălniceanu ș.a. combătînd folosirea astfel a aces-

FIŞE

Optimizarea conducerii

• *În cartea lor* Optimizarea conducerii sistemelor industriale, *publicată în Editura didactică și pedagogică (417 p) autorii, A. Carabulea și Gh. Rușitoru, jalonează, pe baza unui impresionant material (594 formule, 92 figuri și 42 tabele) unele principii și modele matematice privind conducerea și organizarea sistemelor de producție. Lucrarea are la bază cercetări operaționale, cum ar fi teoria stocării, a așteptării, a echipamentelor, a ordonanțării, a ingineriei umane (ergonomia), a eșalonării investițiilor, a prognozei și a deciziilor. Autorii prezintă geneza și dezvoltarea științei conducerii. Conducerea științifică a întreprinderii este caracterizată prin abordarea multidisciplinară a problemelor și rezolvarea lor cibernetică, cu ajutorul tehnicii avansate.*

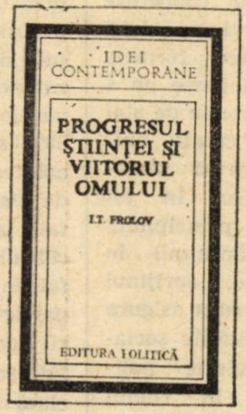
IDEI CONTEMPORANE
PROGRESUL ŞTIINŢEI ŞI VIITORUL OMULUI
I.T. FROLOV
EDITURA POLITICĂ

• *Problemele legate de dezvoltarea științei și de influența ei asupra viitorului omului, de unitatea organică dintre știință și umanism ca baze obiective ale „proiecției în viitor", constituie preocuparea cardinală a lui I. T. Frolov în cartea* Progresul științei și viitorul omului *(*Experiența în modul de abordare a problemei; Discuții; Sinteze*), tradusă din l. rusă și apărută în Editura Politică, București, 1977, 228 p. Autorul face o încercare de a trata aceste probleme pe baza materialului nou oferit de știința contemporană. Ținînd seama de faptul că problemele acestea sînt noi și insuficient studiate, autorul prezintă separat, în chiar structura cărții și în diferitele ei capitole, modul de abordare a problemei, discuțiile ce sînt purtate în jurul ei în literatura nemarxistă și marxistă, precum și sintezele și concluziile la care ajunge el în urma examinării problemei. După o prefață la ediția în limba română, cartea cuprinde: „Demonul științei" sau cultul-omului? Știința și viitorul; Teoria marxist-leninistă a progresului tehnico-științific și evoluția omului ; Factorii sociali și biologici ai dezvoltării omului ; Ecologia omului în prezent și în viitor ; „Era biologiei" și viitorul omului ; Omul-știința-etica.*

Sauvy despre raportul Leontief

• *Evidențiind elementul de noutate al raportului Leontief, Alfred Sauvy confruntă în articolul* La grande leçon du rapport Leontief *(Marea lecție a raportului Leontief), apărut în revista* L'EXPANSION *(nr. 105/martie 1977) metoda scenariilor cu aceea a planului-obiectiv. În primul caz este vorba de a prevedea, prin intermediul unei rețele de legături funcționale, urmările unora sau altora din ipotezele inițiale. În al doilea caz — și în aceasta constă după A.S. noutatea și meritul raportului Leontief — este vorba, dimpotrivă, de a-ți impune un rezultat final, un a-*

tui capital. „Înţelegem trebuinţa de a atrage capitalurile dar nu înţelegem că această trebuinţă este necondiţionată", că se poate trece cu vederea peste „jaful" bogăţiilor naturale, peste transferul peste graniţă a muncii şi avuţiei naţionale, scria Marţian. La rîndul său Aurelian arăta că „Triste şi dureroase experienţe ne-au arătat nouă ca şi la alte naţiuni, cît de amar costă adesea o ţară ajutorarea capitalurilor străine".

În aceste condiţii capitalul necesar dezvoltării industriale era conceput să se asigure din ţară, pe **baza efortului naţional,** ca urmare a unei raţionale utilizări a fondurilor obţinute din exportul produselor agricole, prin sistemul societăţilor pe acţiuni, a unui eficient sistem naţional de economii şi credit, din dări şi impozite la nivelul statului precum şi prin măsuri energice menite să frîneze scurgerea din ţară a valorilor lichide, să bareze cheltuielile neproductive generate în cea mai mare parte de traiul de lux şi huzur al moşierimii. Se acredita adeseori ideia că astfel, şi pe măsura acumulării de capital cu ajutorul micii industrii, se pot constitui capitalurile mari necesare industriei de fabrică, dezvoltarea acesteia fiind deseori cerută de gînditori.

Reprezentanţii burgheziei industriale **au repudiat promovarea pentru economia noastră a liberschimbismului,** susţinut de moşierime şi burghezia agrară ca şi de burghezia ţărilor inustriale dezvoltate, interesate în circulaţia nestingherită a produselor agriculturii precum şi în importul de produse industriale de către România. Se sublinia că adoptarea pentru noi a acestei politici transformă ţara intr-o sursă de materii prime ieftine şi piaţă de desfacere avantajoasă pentru produsele finite ale industriei din statele dezvoltate — fapt ce pune în pericol dezvoltarea industriei, pune în pericol economia, independenţa economică şi implicit cea politică a ţării. Din acest motiv Kogălniceanu, de exemplu, denumea liberschimbismul ca „moartea dezvoltării noastre industriale" şi naţionale, Aurelian ca regimul „care poate menţine ţările de la Dunăre într-o vecinică copilărie economică", urmînd a fi „supuse treptat", iar Bariţiu ca sistemul ce urmărea „să sugă, să spolieze şi să ruineze" ţara.

Era în schimb insistent susţinută politica protecţionistă a statului român faţă de tînăra industrie naţională, avîndu-se în vedere pe de o parte protecţionismul intern — relevat anterior şi definit de Xenopol prin crearea tuturor condiţiilor necesare preferării „productelor indigene chiar cînd la început ele sînt mai inferioare şi mai scumpe decît cele străine" — iar pe de altă parte o „protecţiune" externă. Urmărind aceeaşi promovare a industriei naţionale, aceasta din urmă era concepută să se manifeste prin scutiri de taxe vamale pentru importul produselor necesare dezvoltării industriei precum şi prin instituirea de taxe vamale ridicate asupra importului produselor care se fabricau sau s-ar fi putut fabrica în ţară, al produselor de lux ş.a. Considerată drept un sacrificiu necesar şi temporar al poporului în faţa afirmării intereselor naţionale, **politica protecţionistă era privită ca fiind singura posibilitate pentru a înlătura pericolul nimicirii tinerei industrii româneşti de către industria străină.** Ca fiind singura posibilitate pentru a asigura dezvoltarea tinerei industrii naţionale, independenţa economică şi ca atare politică a ţării, propăşirea naţional. D.P. Marţian, arăta că pentru ţara noastră protejarea industriei se impune „prin toate mijloacele".

La baza unor astfel de aprecieri se află ideea după care un fenomen economic trebuie interpretat în funcţie de împrejurările concrete în care el se manifestă, copierea fidelă a ceea ce fac sau au făcut alţii, fără a trece situaţia respectivă prin filtrul cerinţelor concrete de progres ale ţării, dăunînd intereselor economice şi naţionale. Aşa se explică de ce P.S. Aurelian considera că copierea, atunci, de către România a politicii liberului schimb, susţinută în vremea respectivă de ţări dezvoltate industrial ca de exemplu Anglia, reprezintă „cel mai trist exemplu de starea în care poate să ajungă un popor, cînd, fără să ţină seama de împrejurările în care se află, imitează orbeşte ceea ce face alţii" ; de ce Mihail Kogălniceanu arăta în acelaţi sens că „în privinţa industriei naţionale trebuie să facem ca toate naţiunile, precum a făcut Veneţia în secolul de mijloc, precum a făcut Francia în timpul lui Colbert, cum a făcut Prusia şi Rusia susţinînd industriile naţionale pînă cînd au putut prinde rădăcini"[3]).

Trebuie arătat, de asemenea, că **politica protecţionistă nu era considerată ca un mijloc de realizare a autarhiei, că ea nu nega nicidecum necesitatea afirmării ţării în diviziunea mondială a muncii. Ci dim**potrivă o susţinea, creînd înseşi condiţiile pentru ca — după cum scria Marţian — „în organismul vieţii universale" fiecare popor să se manifeste ca „producător şi consumator, pentru celălalt", de toate bunurile, inclusiv industriale, cerinţă obiectivă a existenţei umanităţii, a cărei nerespectare ar fi pricinuit o „turburare simţită în organismul totului". Această politică protecţionistă era privită doar ca o etapă obligatorie pe drumul dezvoltării industriale a ţării. Fiecare naţiune este necesar să aibă o industrie naţională — scria Aurelian — şi pentru aceasta „trebuie neapărat ca să înceapă cu regimul protector şi treptat, fără precipitaţiune şi fără zguduiri, să se apropie de regimul libertăţii comerciale"[4]).

Fără îndoială că tema pusă în discuţie comportă abordarea şi a altor aspecte, relevarea unor detalii din gîndirea fiecăruia din doctrinarii amintiţi. Se desprinde însă concludent că teoriile menţionate se înscriu temeinic în sensul cerinţelor obiective, interferate, ale dezvoltării în general şi ale dezvoltării economice, sociale şi naţionale a României în special. Tocmai de aceea tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** îi aprecia pe aceşti gînditori ca **„patrioţi, animaţi de idealuri progresiste şi de grijă pentru soarta ţării"** [5])

Dan POPESCU

---

[1]) Traian, an I, nr. 87, 2 dec. 1869, p. 351.

[2]) Vezi Texte din literatura economică, vol. I, p. 357, 360.

[3]) Mihail Kogălniceanu, Monitorul officiale al României nr. 16, 20 ianuarie 1874, p. 82.

[4]) P.S. Aurelian, loc. cit. p. 369.

[5]) **Nicolae Ceauşescu,** Raport la cel de al IX-lea Congres al P.C.R., Ed. politică, Bucureşti, 1965, p. 21.

FIŞE

biectiv (venituri, locuri de muncă, producţie ş.a.) şi a căuta — cu aceleaşi procedee funcţionale — mijloacele de a le obţine. În speţă, obiectivul ar fi de a reduce la jumătate pînă în anul 2000 ecartul între ţările bogate şi cele sărace. A.S. salută „progresul imens realizat de la Meadows (apocalipsul) sau Herman Kahn (paradisul) la cercetătorii conştiincioşi lucrînd pentru ONU sau OIM". Totodată, autorul se întreabă cu îngrijorare dacă nu este esenţial să se precizeze o dată „elementele necunoscute". Unele din ele pot trece din domeniul necunoscutului în cel al cunoscutului. Aşa ar fi echivalentul-muncă al unei producţii. Altele, cum ar fi creativitatea, refuză încă „sclavajul" modelelor.

Ocuparea forţei de muncă disponibile

• *In LE NOUVEL OBSERVATEUR nr. 642/1977, Jean Matouk publică articolul* Faut-il faire courir les chomeurs ? *(Trebuie alergaţi şomerii ?) în care combate o serie de teorii referitoare fie la caracterul „natural" al şomajului, urmare a progresului tehnic, fie la caracterul său „voluntar" — urmare a ajutoarelor de şomaj. Nu toţi cei care solicită de lucru — susţin unii — ar fi şomeri. De ce nu s-ar duce ei acolo unde există nevoie de manoperă ? Patronii insultă — afirmă J.M. — nenoricirea şomerilor, caracterizindu-i amatori de şomaj sau calificîndu-i drept leneşi care evită muncile grele. Nu este prima oară cînd astfel de teorii sînt lansate în perioade de depresiune. Dar, spune J.M., tehnocraţii reacţionari, care consideră drept utopie rousseauistă idealul de a munci în locurile de baştină, uită că harta economisirilor şi a capitalului imobiliar neproductiv coincide cu aceea a şomajului. Numai o finanţare locală, pe baze voluntariste, afirmă J. M., poate crea întreprinderi mici şi mijlocii în toate regiunile. În loc să ceri oamenilor să se tot deplaseze din regiune în regiune în căutarea locurilor de muncă, ar fi mai bine să se creeze întreprinderi acolo unde există forţă de muncă. „Mobilizarea" capitalului — susţine el — este o soluţie superioară „mobilizării" oamenilor.*

Condiţia dezvoltării — instruirea inteligenţei

• *Majeed Ahmad, profesor la Universitatea din Islamabad (Pakistan) susţine în studiul* Le développement des nations par la science et la technologie *(Dezvoltarea naţiunilor prin ştiinţă şi tehnologie), apărut în revista IMPACT SCIENCE ET SOCIÉTÉ nr. 3/1976, că, dacă ţările dezvoltate ar ajuta ţările în curs de dezvoltare să-şi amelioreze cunoştinţele lor ştiinţifice şi tehnice, primele ar reuşi să elibereze pe celelate de ignoranţă, sărăcie şi foamete. A ridica, spune el, nivelul fiecărei ţări în curs de dezvoltare pe calea ştiinţei şi a tehnologiei este o sarcină imensă, dar care nu depăşeşte posibilităţile umane. În vederea acestui scop este necesară şi o bună planificare — pentru ca naţiunile să se poată dezvolta într-un timp minim cu un minim de investiţii. În condiţiile vieţii moderne, afirmă M. A., regula este absolută : naţiunea care nu acordă inteligenţei instruite valoarea care i se cuvine, este condamnată la înapoiere.*

PROGRESUL TEHNIC ACCELERAT ȘI RITMURILE CREȘTERII ECONOMICE (II)

Mutații structurale : cazul electronicii

EFECTELE revoluției din știința și tehnica contemporană nu se reflectă în mod uniform asupra tuturor ramurilor economiei naționale sau ale industriei. Ramurile „tradiționale“ ale industriei cedează teren, ca să spunem așa, noilor ramuri generate de revoluția științifico-tehnică. În cadrul mutațiilor industriale determinate pe plan industrial de această revoluție, un rol deosebit revine electronicii.

În contextul dezvoltării științei și tehnologiei contemporane, electronica deține rolul unei „științe-pilot“, contribuind la extinderea limitelor cunoașterii umane atît în domeniul microcosmosului cît și în acela al macrocosmosului. Unii cercetători occidentali au lansat chiar ideea că în prezent are loc o adevărată revoluție tehnotronică (tehnică-electronică) capabilă să schimbe radical profilul industriei în acest ultim sfert de veac al mileniului. Experiența economică internațională atestă în orice caz că dezvoltarea în ritm rapid a electronicii este o trăsătură definitorie a dinamicii moderne, cum reiese și din datele cuprinse în tabelul nr. 4.

În lumina faptului — care se desprinde din tabel — că în țări avansate din punct de vedere industrial ramura electronică crește de 1,5 pînă la 2,7 ori mai repede decît producția națională în ansamblu, se poate afirma că dezvoltarea prioritară a electronicii constituie o caracteristică esențială a creșterii economice contemporane.

O particularitate a progresului tehnic contemporan poate fi considerată aceea că nici o țară din lume nu deține o supremație absolută în **toate** domeniile științei și tehnicii. Totodată, este un fapt că țările cu un nivel superior de dezvoltare economică se specializează înaintea altora în acele produse care întruchipează cuceririle cele mai noi ale spiritului uman. Dacă se are în vedere că revoluția științifică și tehnică contemporană își găsește expresia cea mai înaltă în automatică și informatică și că dezvoltarea acestora este condiționată de funcționarea calculatoarelor electronice, este evidentă semnificația producției de computere și a răspîndirii acestora în economie pentru stabilirea nivelului tehnologic de ansamblu al unei țări.

În ceea ce privește producția, sursele occidentale concordă în aprecierea că în lumea capitalistă patru computere din cinci provin din S.U.A. Pe de altă parte, țările industrializate vest-europene și Japonia fac eforturi pentru a reduce decalajul care le desparte în prezent de S.U.A. în domeniul dotării cu calculatoare electronice. Ritmul de utilare cu calculatoare depășește ritmul de înzestrare cu fonduri fixe în majoritatea țărilor capitaliste dezvoltate. Prognozele existente pentru anul 1978 în domeniul dotării acestor țări cu calculatoare (vezi tabelul nr. 5) prevăd ca în termen de cinci ani parcul de calculatoare să fie cel puțin dublat în ansamblu.

Ritmul de creștere pe plan mondial al electronicii va fi accelerat, după părerea specialiștilor din multe țări, în ultima parte a secolului nostru. Producția mondială de aparate și echipamente electronice, evaluată la nivelul anului 1976 la circa 100 miliarde de dolari, ar urma să se ridice după unele prognoze la aproximativ 450 miliarde de dolari pînă în anul 2000.

Tabelul nr. 4

Dinamica industriei electronice în unele țări industriale dezvoltate, 1965—1970

	S.U.A.	Anglia	Franța	Italia	R.F.G.	Japonia
Ritmul mediu anual de creștere a prod. ind. electronice	6,3	5,7	7,6	9	11	30
Ritmul mediu anual de creștere a PNB	3,4	2,1	5,7	6	4,5	12,3
Indicele de devansare a PNB de producția ind. elctronice	1.85	2,71	1,34	1,50	2,45	2,44

Văzută și în acest context, dezvoltarea în perspectivă a electronicii în țara noastră reprezintă o opțiune de mare însemnătate. În liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pînă în anul 1990 se prevede că „industria electronică va reprezenta la sfîrșitul deceniului viitor 16,0—16,5% din producția totală a construcțiilor de mașini“ 3). În planul național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe perioada 1976—1980 se prevede că industria electrotehnică se va dezvolta mai rapid decît industria constructoare de mașini în ansamblu, al cărei ritm mediu anual de creștere de 11,8—12,6 la sută este superior ritmului mediu anual de 10,2—11,2 la sută prevăzut pentru întreaga industrie.

Traiectorii în perspectivă

CORELAȚIA dintre progresul tehnic și cel economic, dată fiind influența determinantă pe care o exercită, generează controverse la fiecare răscruce a evoluției societății. Dacă există un consens, acesta se referă la ideea că implicațiile revoluției din știința și tehnica contemporană asupra traiectoriei creșterii economice în perspectivă nu pot fi judecate printr-o simplă extrapolare a trecutului. Dar evoluțiile din trecut sînt deseori deosebit de instructive pentru corelațiile care se conturează în perspectivă.

Tabelul nr. 5

Țara	Numărul calculatoarelor electronice instalate la 1.I.1973	Numărul calculatoarelor electronice previzionate pentru 1978
R.F.G.	10 960	20 000— 24 000
Benelux	1 615	4 000— 6 000
Franța	8 055	19 000— 23 000
Anglia	7 610	17 000— 22 000
Italia	4 180	9 000— 12 000
Olanda	2 210	5 000— 8 000
Elveția	1 960	3 500— 5 000
Alte țări vest-europene	3 940	3 500— 5 000
Total Europa occidentală	40 530	87 500—113 000
S.U.A.	106 350	210 000—250 000
Japonia	11 180	25 000— 35 000

Sursa : După **Revista economică** nr. 2 din 10.I.1975

O istorie cantitativă a economiei mondiale poate fi reprezentată sintetic prin curba din graficul reprodus — în componentele sale de bază — după săptămînalul englez **The Economist** (25 octombrie 1975, Survey, p. 4).

Această curbă poate fi interpretată astfel : Pînă la revoluţia industrială, tehnica şi economia au fost practic într-o stare de stagnare. Revoluţia industrială a generat elementele materiale care au schimbat panta traiectoriei economiei mondiale, accelerînd ritmul creşterii economice. Evoluţia ascendentă a economiei mondiale în decursul ultimelor două secole — în pofida caracterului ciclic al economiei sistemului capitalist — a determinat amplificarea considerabilă a producţiei sociale. Produsul mondial brut pe locuitor este evaluat în prezent la aproximativ 1 400 de dolari — ce-i drept, însă, cu marile decalaje cunoscute între zonele dezvoltate şi cele subdezvoltate.

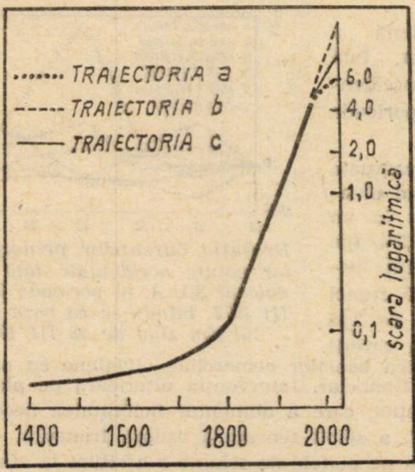

Sursa: THE ECONOMIST, 25 oct. 1975

Evoluţia istorică aproximativă şi cea previzibilă a produsului brut mondial, în mii miliarde de dolari din 1975

Apariţia unor curbe descendente în economia ţărilor capitaliste în ultimii ani, precum şi fenomenele generate de „criza energetică“ au determinat gîndirea economică occidentală să pună problema continuităţii ritmului creşterii economiei mondiale. Pesimiştii susţin ideea aplatizării traiectoriei în sensul unei curbe logistice (traiectoria a). Optimiştii afirmă accelerarea ritmului creşterii economice sub impulsul revoluţiei ştiinţifico-tehnice contemporane (traiectoria b). Cei prudenţi susţin o creştere economică moderată (traiectoria c).

Concepţia pesimistă nu se întemeiază pe o analiză temeinică a realităţilor economice, simplificînd evoluţia în perspectivă a tendinţelor manifestate în creşterea economică. Potenţialul tehnicii este inepuizabil, derivînd din caracterul nemărginit al gîndirii umane şi constituind factorul major în asigurarea creşterii economice.

În orice caz, perspectivele economiei mondiale nu pot fi judecate în mod global, ignorîndu-se contradicţiile dezvoltării sale. Contradicţia fundamentală a epocii noastre — contradicţia dintre sistemul mondial capitalist, perimat din punct de vedere istoric, şi sistemul mondial socialist, în continuă ascensiune — se manifestă pe deplin în tendinţele care determină sensul şi direcţiile marilor transformări din economia mondială contemporană

dr. M. HOROVITZ
Institutul de economie socialistă

---

3) Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român. Editura politică, 1975, p. 805.

Cum se pot copia documente de dimensiuni mari pe o maşină de dimensiuni mai mici

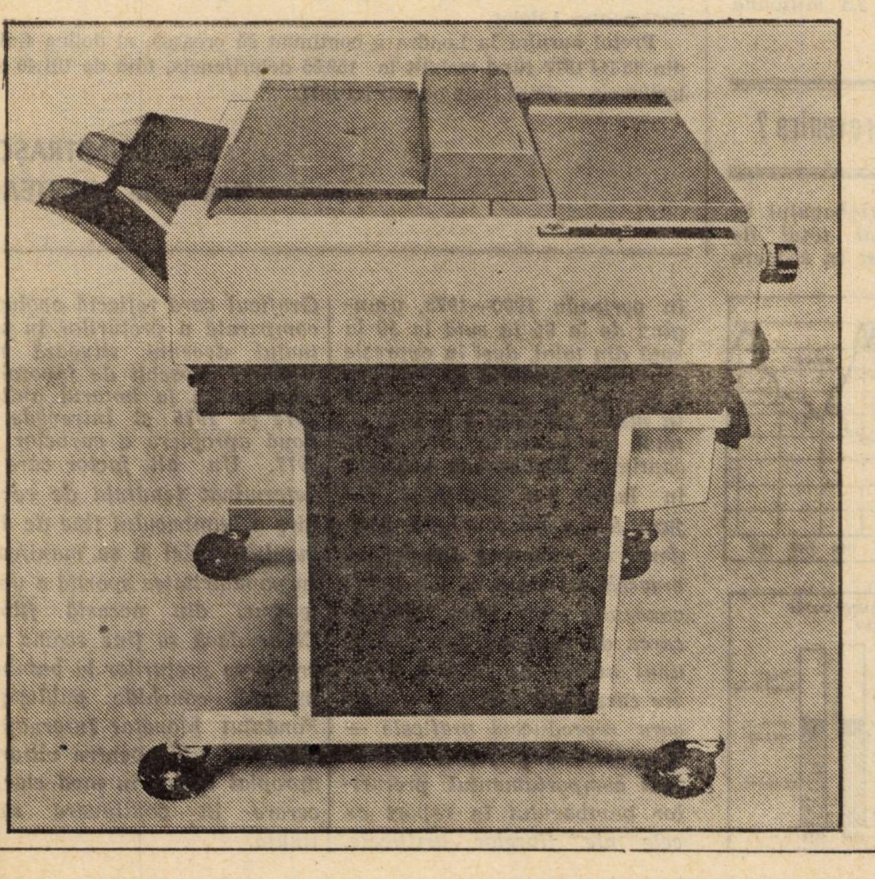

În acest scop vă prezentăm maşina silenţioasă XEROX 3103, de construcţie compactă.

Este o masină de mici dimensiuni care poate copia însă documente de dimensiuni mai mari decît în mod obisnuit. De exemplu, XEROX 3103 poate copia documente de dimensiuni pînă la 356 mm × 457 mm.

Reproducerile sînt de o calitate excepţională, fiind reproduse foarte clar chiar semitonurile şi liniile din desene.

Maşina 3103 copiază pe hîrtie obişnuită, netratată, cu viteza de 20 de copii pe minut.

Pentru a copia listinguri (imprimante) de calculator, diferite documente, planuri arhitecturale etc., maşina XEROX 3103 este perfectă.

RANK XEROX

Camera de prezentare RANK XEROX
Hotel Bucureşti,
str. Edgar Quinet 1
etaj II, ap. 29
tel. 16. 60. 14.

PUBLICOM

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Comerțul mondial in 1977

DATORITĂ faptului că ritmul redresării în economia capitalistă a slăbit după primul trimestru al anului trecut, expansiunea schimburilor internaționale în 1977 va avea loc într-un ritm mai moderat. Făcînd această constatare, un raport asupra comerțului mondial dat recent publicității de GAAT, nu avansează totuși o cifră cu privire la ritmul de dezvoltare al schimburilor.

Anul trecut, comerțul mondial a sporit ca volum cu 11 la sută față de nivelul său scăzut din 1975, depășind în același timp cu 4 la sută recordul anterior înregistrat în 1974. Valoarea comerțului mondial s-a ridicat anul trecut la 980 miliarde dolari, fiind mai mare cu numai 12 la sută față de 1975, în ciuda inflației; apropierea mărimilor relative ale creșterii ca valoare și ca volum se explică prin reprecierea dolarului față de o serie de alte valute occidentale, care, în momentul convertirii în dolari a diminuat în bună măsură creșterea valorii comerțului exprimat în alte valute.

Incertitudinile experților GATT privind amploarea creșterii comerțului mondial în anul curent țin atît de terminarea în linii mari a reconstituirii stocurilor după ultima criză, cît și de eforturile pe care numeroase țări le fac pentru reducerea deficitelor balanțelor lor de plăți. Raportul mai notează că anul trecut excedentul comercial al țărilor în curs de dezvoltare exportatoare de petrol a crescut cu 8 miliarde dolari, la 65 miliarde, în vreme ce deficitul țărilor în curs de dezvoltare importatoare de petrol s-a redus cu 11 miliarde dolari față de nivelul record din 1975, rămînînd însă — cu 35 miliarde dolari — la nivelul anului 1974.

Oțelul in C. E. E.

Potrivit datelor statistice publicate la Bruxelles, producția totală de oțel a țărilor Pieței comune a coborît în ianuarie a.c. sub nivelul celei din ianuarie 1976, în vreme ce comenzile noi de produse siderurgice le depășesc doar cu puțin pe cele existente în vara anului 1975, în timpul crizei. Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție în industria siderurgică este estimat la 60%, iar prețurile au coborît sub nivelul din noiembrie 1976, unul din elementele de presiune pe piață fiind nivelul ridicat al stocurilor de oțel la producători și în comerț. De notat totuși că importurile se mențin la nivelul foarte ridicat înregistrat în tot cursul anului 1976, cel mai rapid sporind importurile din afara C.E.E. Pe plan social, ca reflex al conjuncturii nefavorabile, șomajul parțial atingea la sfîrșitul anului 1976 aproape aceeași cotă ca în perioada cea mai dificilă a recesiunii.

Declin in producția mondială de nave

PRODUCȚIA mondială de nave a scăzut anul trecut pentru prima dată în ultimii 15 ani, relevă statistici publicate la Londra de Lloyd's Register of Shipping. Cu 39,9 milioane tdw, tonajul realizat în 1976 s-a situat cu 300 000 tone sub nivelul record din anul precedent. Producția japoneză a scăzut cu 1,1 milioane tone (la 15,9 milioane tone), ponderea sa în construcțiile navale ale anului trecut reducîndu-se la 48,6 la sută, de la 49,6 la sută în 1975. Ocupanta locului doi, Suedia, a înregistrat anul trecut o producție record de 2,5 milioane tone.

Bumbacul in revenire?

PONDEREA bumbacului în consumul mondial total de fibre textile a fost în scădere în perioada 1960—1973, ajungînd de la 65 la sută la 50 la sută din total, deși în expresie absolută consumul de bumbac a crescut în această perioadă în medie cu circa 2 la sută anual. În perioada 1973—1975, cantitatea de bumbac utilizată în lume s-a stabilizat (în jurul a 13,4 mil. tone), dar ponderea sa a început din nou să crească dat fiind că s-a redus consumul altor fibre. Modificarea de tendință s-a datorat unui număr de factori, printre care I.M.F. Survey *— după care reproducem graficele — consideră drept foarte important comportamentul prețurilor bumbacului în raport cu cele ale fibrelor artificale. Graficul care reflectă evoluția comparată a prețurilor în actualul deceniu situează un moment deosebit de favorabil bumbacului la hotarul anilor 1974 și 1975 și întrevede o nouă apropiere a curbelor în 1977. Un alt factor care a determinat tendința de revenire a bumbacului ține de domeniul modei și se manifestă în popularitatea sporită a unor țesături din această fibră. Chiar dacă se ține seama de creșterea prețurilor la bumbac în 1976, conchide publicația Fondului Monetar Internațional, proiecțiile pentru viitorul apropiat indică în mod clar o cerere în continuare susținută.*

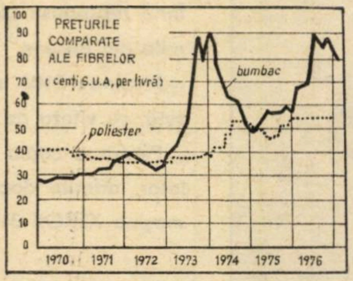

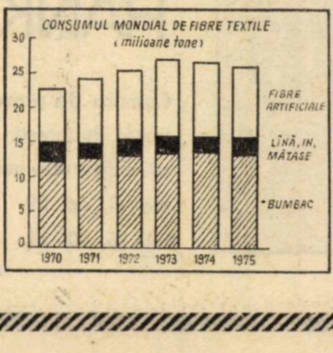

EVOLUȚII MONETARE

Evoluția relativ calmă a cursului **dolarului S.U.A.** față de principalele valute occidentale a caracterizat perioada 21—25 III 1977.

Valuta cu cele mai accentuate fluctuații a fost **francul elvețian,** care s-a repreciat la un moment dat cu peste 0,7% (pe 23 III 1977) față de sfîrșitul perioadei trecute (2,5325 franci pentru 1 dolar, față de 2,55 franci), ca urmare a cererii mari de franci din partea băncilor comerciale elvețiene cu ocazia sfîrșitului de trimestru financiar. Intervenția ulterioară pe piață a Băncii Naționale a Elveției, care a alimentat lichiditatea necesară prin operații de „swap", a slăbit tensiunea asupra francului elvețian, astfel că cursul său pe piețele de schimb s-a situat la sfîrșitul intervalului la un nivel egal cu cel din perioada trecută.

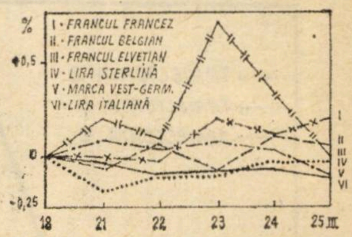

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 21—25 III 1977, luîndu-se ca bază nivelul din ziua de 18 III 1977

Marca vest-germană, cu toate că a beneficiat de publicarea cifrelor balanței comerciale pe luna februarie a.c. (excedent de 2,8 miliarde mărci, față de numai 2 miliarde mărci în ianuarie), a oscilat ușor în jurul a 2,39 mărci pentru 1 dolar, la fel ca și **francul belgian,** cu o cotație de circa 36,68 franci pentru 1 dolar.

Francul francez s-a repreciat ușor în acest interval (4,9760 franci pentru 1 dolar la sfîrșitul perioadei, față de 4,9840 franci cu o săptămînă în urmă), cursul său fiind influențat de menținerea ridicată a dobînzilor la depozitele în franci francezi.

Lira italiană a înregistrat o ușoară, dar continuă depreciere, terminînd intervalul la un nivel de 887,70 lire pentru 1 dolar, față de 887 lire la începutul lui.

Yenul japonez, în ciuda măsurilor luate de Banca Națională a Japoniei pentru reducerea dobînzilor interne (taxa scontului, ca și dobînzile la depozitele bancare la vedere au fost micșorate cu 0,5%), continuă să se reprecieze, atingînd în acest interval nivelul de 277,25 yeni pentru 1 dolar — cel mai ridicat nivel după 16 V 1974, cînd a cotat 277,10 yeni — după ce la începutul anului cotase 292 yeni pentru 1 dolar.

Prețul aurului la Londra a continuat să crească, al doilea fixing din 25 III 1977 fiind stabilit la 153,55 dolari/uncia, față de 151,40 dolari/uncia, primul fixing pe 21 III 1977.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

R. D. Germană

FOLOSIREA INTENSIVĂ A RESURSELOR DE CREȘTERE INDUSTRIALĂ

TARĂ SOCIALISTĂ industrial avansată, Republica Democrată Germană își manifestă opțiunea pentru accentuarea continuă a laturii calitative a efortului național de creștere economică. Dezvoltarea în ritm susținut a producției sociale este asigurată pe fondul potențialului științific și tehnic ridicat de care dispune economia, dar și al patrimoniului limitat de resurse umane și materiale. Activizarea întregii game disponibile de resurse, utilizarea sa intensivă, reprezintă componenta dominantă a strategiei de creștere industrială, de dezvoltare a întregii economii, concentrează permanent atenția factorilor de decizie la nivel macro și microeconomic.

UNA DIN PROBLEMELE majore cu care este confruntată industria R. D. Germane o constituie asigurarea bazei necesare de materii prime, materiale și energie. Efortul de stabilizare a balanțelor energetică și a materiilor prime este susținut printr-un vast program investițional întreprins în ramurile furnizoare de energie, combustibili și materiale, program care concentrează aproximativ 60% din volumul total al investițiilor destinate sectorului industrial. În același timp însă, creșterea cererii în ramurile prelucrătoare induce adoptarea unei serii de măsuri ce vizează consumul, și anume, utilizarea rațională, economisirea materiilor prime și energiei.

Principala cale de înfăptuire a acestui obiectiv, de tot mai mare importanță, o reprezintă introducerea rapidă, pe scară largă, a rezultatelor muncii de cercetare științifică și ale creației tehnice în producția industrială. Eforturile a numeroase colective de cercetători, proiectanți, inovatori și raționalizatori sînt orientate spre perfecționarea tehnologică și constructivă a instalațiilor vizînd un efect direct de sporire a randamentului în industria energetică (de exemplu prin creșterea puterii unitare a grupurilor energetice, ca la termocentralele Böhlen și Hagenwerden III, funcționînd pe bază de lignit), spre modificări de tehnologie ce antrenează reduceri ale consumurilor specifice în industriile utilizatoare de energie electrică (sînt urmărite în special producția de cocs, prelucrarea țițeiului, producția de sticlă, brichetarea cărbunelui), de materii prime și materiale, spre asimilarea de noi tipuri de materiale, în primul rînd din resurse interne, și spre extinderea utilizării subproduselor industriale. În perspectiva anului 1980, pe seama introducerii în practică a realizărilor științei și tehnicii urmează să fie asigurate aproximativ 80% din economia de materiale planificată pentru perioada actualului cincinal.

Preocupările de intensificare a utilizării resurselor naționale de energie și materii prime se concretizează și în măsuri de perfecționare a conducerii și organizării producției. Garantarea normativelor de utilizare a energiei electrice pentru noile instalații și aparate reprezintă, pentru producătorii acestora o obligație, o măsură a calității rezultatelor muncii lor. Modul de respectare a normelor de reducere a consumului de materiale devine, la rîndul său, parte integrantă a sistemului de normare a muncii, implicit de remunerare, ca și a calificărilor în cadrul întrecerii socialiste. Între metodele utilizate pe această linie în industria constructoare de mașini-unelte și de prelucrare a metalelor se numără elaborarea de norme diferențiate pe tipuri de utilizare a capacităților de producție care asigură producția principală, norme care stabilesc indici în ore pe zi calendaristică.

EFORTURI DEOSEBITE pentru descoperirea și valorificarea intensivă a rezervelor de creștere a producției industriale sînt prezente și în domeniul gospodăririi mijloacelor fixe. În cadrul planului cincinal actual de dezvoltare a economiei R. D. Germane, din volumul total al investițiilor de 234 miliarde mărci, peste 116 miliarde mărci sînt alocate dotării cu mașini moderne, cu instalații și utilaje de înalt randament. Totodată, accentul care pe utilizarea tuturor oportunităților de creștere oferite de baza tehnico-materială modernă existentă (în industrie proporția mașinilor și utilajelor cu o vechime de sub 5 ani se ridică la 40%). În procesul de valorificare superioară a capacităților de producție o atenție sporită este acordată raționalizării socialiste, orientată tot mai mult spre construcția proprie de mijloace de raționalizare în cadrul întreprinderilor și combinatelor industriale. Pe baza experienței pozitive înregistrate în domeniul constituirii și funcționării secțiilor proprii de construcție a mijloacelor de raționalizare în întreprinderile și combinatele „Pentakon“, „Ruhla“, și „Grimma“ se preconizează ca perfecționarea parametrilor tehnologiei să fie rezultatatul unor preocupări permanente ale colectivelor de raționalizatori create în cadrul întreprinderilor și nu al rezolvărilor de moment, impuse de stricta necesitate.

Intensificarea utilizării capacităților industriale este urmărită și printr-o condiționare a dotării cu noi mijloace fixe de epuizarea tuturor rezervelor de exploatare a mijloacelor existente, de ridicarea randamentului și de încărcarea mașinilor și instalațiilor din dotare. O cale utilizată în acest sens o constituie utilizarea în măsură sporită a lucrului în schimburi. Numai în cursul acestui an, întreprinderile și combinatele industriale și-au propus ca, prin trecerea a mii de muncitori, în primul rînd a celor nou încadrați în producție, la munca în schimburi, să sporească gradul de utilizare a mașinilor și utilajelor de înalt randament de la 14,6 ore pe zi (la cît se ridica în 1976) la minimum 15 ore pe zi. Pentru aprecierea dimensiunilor sarcinii astfel asumate de către întreprinderi și combinate, se precizează că o prelungire a duratei zilnice de utilizare a mașinilor și utilajelor cu numai 10 minute corespunde unei producții industriale marfă de 2,4 miliarde mărci, pentru obținerea căreia ar fi fost altminteri necesare investiții totalizînd 2,9 miliarde mărci.

IMPERATIVUL dezvoltării intensive, al creșterii productivității muncii impune preocuparea pentru o îmbinare a măsurilor tehnico-organizatorice cu cele de ordin socio-economic.

Posibilitățile reduse de creare a noi locuri de muncă, pe de o parte, și necesitatea integrării forței de muncă în procese dinamizate permanent de penetrația progresului tehnic, pe de altă parte, solicită adoptarea unor măsuri menite să sporească forța de acțiune conștientă a oamenilor, să ridice nivelul pregătirii lor politico-ideologice și, în același timp, să asigure cointeresarea materială a lucrătorilor. Norma de lucru dobîndește o importanță deosebită în orientarea forței de muncă spre forme de utilizare de înaltă eficiență. Participarea largă a oamenilor muncii la elaborarea normelor de plan, inclusiv prin permanenta preocupare care străbate întrecerea socialistă de a depista timpii morți în vederea perfecționării sistemului normativ, este considerată ca o importantă premisă pentru corelarea planului cu realizarea și retribuirea. Astfel, în industriile siderurgică și carboniferă, pentru a se atrage mai mulți muncitori cu experiență la activitatea de normare a muncii, au fost pregătiți în acest sens, în cadrul unor cursuri centralizate, pînă la începutul anului trecut, aproximativ 200 muncitori.

În perspectiva anului 1980, preocupările pentru utilizarea intensivă a resurselor de creștere industrială, preocupări dominate de imperativul accelerării progresului științific și tehnic, urmează să se concretizeze într-o creștere de 30% a productivității muncii, premisă a realizării obiectivelor de dezvoltare în ritm susținut a producției și de ridicare pe această bază a nivelului de trai material și cultural al poporului.

Alexandru OLTEANU
I.E.M.

MONDORAMA

Producție pentru export

ȚĂRILE MARI producătoare de automobile din lumea capitalistă fabrică vehiculele în bună măsură pentru a le vinde pe piața mondială, inclusiv atunci cînd trebuie să importe în acest scop o parte considerabilă din materiile prime necesare. Iată ce demonstrează încă o dată graficul pe care îl reproducem după săptămînalul *VDI-Nachrichten*. Ponderea exportului în producția națională a variat ce-i drept simțitor anul trecut de la o țară la alta. Dar cu excepția S.U.A., în cazul cărora a fost de circa 80%, ea s-a situat aproape de jumătate din total, dacă nu a depășit chiar 50%. Cazul Canadei, cu circa 70% export, reprezintă extrema superioară a variațiilor. Cifrele ar fi desigur altele pentru exportul net, adică după luarea în considerare a importului de autovehiculele al fiecărei țări.

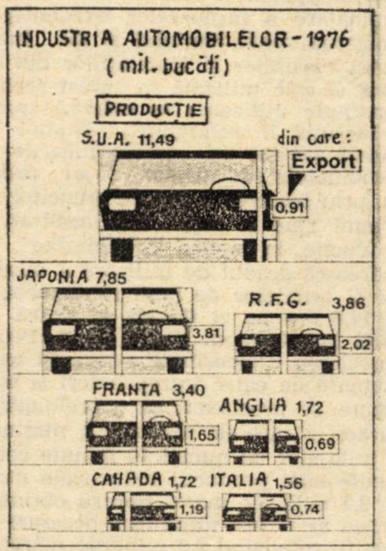

(după VDI-NACHRICHTEN)

Uraniu în „lumea a treia“

REZERVELE de uraniu cunoscute actualmente ar putea să satisfacă cererea pînă în 1985 aproximativ, dar după această dată riscă să se pună probleme grave de aprovizionare, dată fiind înmulțirea centralelor nucleare. Făcînd această constatare, buletinul Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, *Le Courrier scientifique de l'AIEA*, atrage atenția asupra faptului că numai vreo 15% din suprafața continentelor au fost explorate pînă în prezent, și anume în modul cel mai intensiv în țările industrializate care și dețin în momentul de față majoritatea minelor mari de uraniu din lume. Or, un studiu geologic referitor la 125 de țări în curs de dezvoltare arată că, dacă numai 15 din ele posedă zăcăminte de uraniu cunoscute și exploatate într-o măsură mai mare sau mai mică, în alte 38 de țări au fost descoperite formațiuni care prezintă indicii favorabile. In America Latină, de exemplu, circa două treimi din suprafața de 23,4 milioane km² a continentului sînt considerate a oferi șanse explorărilor. Căutarea uraniului s-a intensificat vizibil din 1970 încoace, și în prezent numeroase țări aplică programe de prospectare pe termen lung la care și A.I.E.A. participă cu experți, facilități pentru formarea cadrelor și altele.

Ungaria: aportul calculatoarelor

PARCUL CALCULATOARELOR ELECTRONICE utilizate în economia ungară a crescut de la 120 de unități în 1970 la 560 în 1976, numărul operațiilor efectuate de ele ridicîndu-se anul trecut la 90 de miliarde.

În prezent, de serviciile calculatoarelor electronice beneficiază circa 2 000 de organisme, instituții sau întreprinderi. De exemplu, cunoscuta fabrică de lămpi cu incandescență „Egyesült Izzo“ (Tungsram) utilizează calculatoarele pentru rezolvarea problemelor legate de inregistrarea și depozitarea pieselor necesare fabricării a peste zece mii de sorturi de articole, de optimizarea stocurilor respective și rularea lor. În alt domeniu — cel al transporturilor rutiere de mărfuri și pasageri — trustul Volán asigură buna desfășurare a traficului respectiv pe întreg teritoriul țării tot cu ajutorul calculatoarelor, care dirijează activitatea a 24 de sucursale, 30 mii de vehicule, 35 mii de șoferi, plus munca personalului tehnic și administrativ.

•

Export sporit de inteligență

DEȘI ECONOMIA NIPONĂ este aparent mai puțin dependentă de export decît economia altor țări capitaliste dezvoltate, comerțul exterior reprezentînd în Japonia numai 10% din produsul național brut, față de 21% în cazul Angliei de pildă, mersul ei este totuși puternic influențat de exportul cîtorva industrii cheie. Astfel, în 1976 industria siderurgică și industria electronică de bunuri de consum au vîndut în străinătate o treime din producția lor. În perspectivă pe termen mediu se întrevede o creștere a ponderii exportului în multe ramuri, îndeosebi în cele ale căror produse inglobează inteligență în proporții mai ridicate. Graficul de mai jos arată că față de 21% în prezent, exportul ramurilor industriale înglobînd multă cercetare (cum sînt cele producătoare de instalații industriale, chimia fină și electronica de vîrf) ar putea să-și sporească ponderea în exportul total la 39%, pînă în 1985, prin includerea în lista exporturilor a calculatoarelor electronice și probabil a avioanelor, ca și prin sporirea gradului de complexitate tehnică a unor producții care acum sînt mai ales mari consumatoare de materii prime. Un exemplu citat la acest capitol este siderurgia, al cărei export ar urma să se bazeze în viitor pe oțeluri speciale.

Paralel, de la aproape 38% în prezent, ponderea în export a unor produse care consumă relativ moderat materii prime dar necesită mult capital (automobile, nave, aparate de uz casnic) se va diminua întrucîtva, la fel ca și ponderea unor industrii tradiționale mari consumatoare de forță de muncă, cum ar fi cea textilă.

În ansamblu, se apreciază că ponderea Japoniei în schimburile internaționale va continua să crească, dat fiind ritmul de creștere al comerțului său exterior, estimat pentru următorii cinci ani la 8,4% anual, față de 7,3% în cazul comerțului mondial.

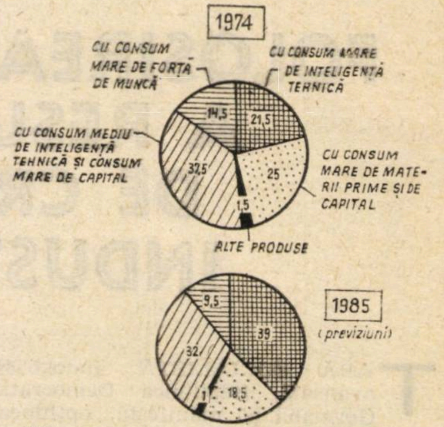

STRUCTURA EXPORTURILOR PE TIPURI DE PRODUSE

(după THE ECONOMIST)

Carburant: alcoolul metilic

ÎNCERCĂRI efectuate în mai multe țări ale lumii (R.F.G., U.R.S.S., S.U.A., Polonia, R.D.G., Noua Zeelandă etc.) demonstrează că se poate înlocui o parte (aproximativ 15%) din benzina utilizată drept carburant la autoturisme cu alcool metilic, în condiții de economicitate ridicată. Problemele pe care le pune extinderea utilizării acestui amestec de carburanți țin mai ales de fabricarea pieselor sensibile din materiale rezistente la coroziune, de conceperea de noi motoare și de dezvoltarea rețelei de distribuție a alcoolului metilic, ca și a însăși producției lui. Alcoolul metilic — chemat să economisească o parte a resurselor de petrol ale pămîntului— se poate obține din lignit, din huilă, dar și din reziduurile organice aflate în gunoaiele menajere, din trestie de zahăr, din reziduuri de struguri etc. Posedînd o cifră octanică foarte mare (106), alcoolul metilic asigură motoarelor o compresie ridicată și deci o combustie „curată“. Nocivitatea gazelor de eșapament este mult mai redusă decît în cazul benzinei.

GLOSAR

Cliring

INTR-O ANUMITĂ ETAPĂ de dezvoltare a relațiilor economice dintre state, dificultățile de procurare a mijloacelor de plată străine — așa-numita problemă a transferului — au fost soluționate prin înlocuirea compensațiilor particulare cu compensația globală a tuturor creanțelor și datoriilor unei țări față de alta. Compensația globală este cunoscută sub denumirea internațională de **cliring** (în lb. engleză : to clear = a compensa).

În condițiile actuale, numeroase țări practică cliringul ca mijloc de decontare cu partenerii lor străini. Acest mijloc poate fi utilizat între două țări **(cliring bilateral)** sau între mai multe țări **(cliring multilateral).**

La baza operațiilor de cliring se află un acord interguvernamental prin care sînt stabilite modalitățile de bună desfășurare a acestor operații : data intrării în vigoare a acordului, durata lui de valabilitate, organismul care se ocupă în fiecare țară cu efectuarea cliringului, moneda convențională în care se exprimă operațiile, plățile admise a se efectua prin cliring (plăți comerciale, cheltuieli accesorii, plăți necomerciale etc.). Principiul general al cliringului este echivalența prestațiilor.

În general, cliringul se desfășoară astfel : în fiecare dintre cele două țări se înființează cîte un **Oficiu de cliring.** Ambele oficii deschid cîte un cont de cliring pe numele oficiului din țara parteneră. Importatorii dintr-o țară depun la Oficiul respectiv, în monedă națională, sumele datorate, iar exportatorii din aceeași țară primesc de la oficiu sumele care li se cuvin, de asemenea în monedă națională (dacă s-a convenit astfel). După cum se vede, prin utilizarea cliringului, exportatorii dintr-o țară sînt plătiți din sumele vărsate în contul de cliring de către importatorii din aceeași țară : problema transferului a fost rezolvată prin eliminarea ei.

Principiul echivalenței asigură formarea în contul de cliring a unui disponibil suficient pentru achitarea sumelor cuvenite exportatorilor. Totuși, deoarece exporturile și importurile nu coincid niciodată valoric, disponibilul creat în cont poate fi uneori insuficient pentru plata exporturilor efectuate. În aceste cazuri, oficiul respectiv achită sumele cuvenite exportatorilor prin credite interoficii **(credit tehnic).** Acest credit este lichidat în momentul în care disponibilul din cont devine suficient pentru a face față plăților curente.

Acordul de cliring mai trebuie să prevadă modalitatea și termenul de acoperire a eventualului sold activ care apare la sfîrșitul anului în contul de cliring al unuia dintre parteneri **(soldul final),** în cazul în care unele importuri nu au fost efectuate sau unele exporturi au fost depășite. Soldul final se poate acoperi prin livrări suplimentare, export de capital sau prin credit obișnuit.

Cliringul multilateral caută să evite dificultățile create la acoperirea soldurilor finale. Printr-un asemenea cliring, deficitul creat în relațiile dintre țările A și B poate fi compensat prin excedentul țării A față de țara C sau față de o serie de alte țări.

Un sistem de decontare prin cliring multilateral funcționează în prezent în cadrul Băncii Internaționale de Colaborare Economică , cu sediul la Moscova, în scopul lichidării creanțelor reciproce ale țărilor membre ale C.A.E.R., între care și România. Rațiunea decontărilor prin cliring între aceste țări nu este dificultatea transferului, ci faptul că această mobilitate corespunde cel mai bine caracterului planificat al schimburilor dintre țările socialiste.

C. K.

Conferința mondială a apei

Anca Preda, Brașov — Conferința mondială de la Mar del Plata a examinat aspectele științifice, tehnice, economice, juridice și politice privind conservarea și folosirea resurselor de apă, pe plan național și internațional, în cadrul a patru mari teme :

1) **Resurse de apă și cerințe de apă ; evaluarea situației mondiale a resurselor de apă,** pentru a se determina mărimea deficitelor de apă, în prezent și în viitor.

2) **Dezvoltarea tehnicii în domeniul apelor : posibilități și limite.**

3) **Opțiuni politice în domeniul gospodăririi apelor.** S-au examinat metode de a adapta politica și organismele de gospodărire a resurselor de apă la condițiile naturale și social-economice ale fiecărei țări, precum și la cerințele actuale și de perspectivă.

4) **Măsuri ce trebuie întreprinse : propuneri de acțiune,** pe plan național și internațional.

Prin dezbaterea acestor teme în cadrul conferinței s-au urmărit două obiective principale : a) examinarea modului în care trebuie gospodărite resursele de apă ale planetei, pentru satisfacerea cerințelor de apă ale diferitelor folosințe și pentru protecția calității apelor ; b) stimularea la publicul larg a unei atitudini conștiente asupra situației critice a apei în lume și asupra necesității economisirii și evitării impurificării resurselor de apă.

Foto : Națiunile Unite

UNDRO

Pompiliu Diplan, București — Biroul coordonatorului Națiunilor Unite pentru ajutorul în caz de catastrofă (UNDRO) a fost creat în 1972 pentru accelerarea aplicării în diferite țări a cunoștințelor științifice și tehnice moderne la prevenirea sau atenuarea catastrofelor provocate de fenomenele naturale, pentru îmbunătățirea planurilor de intervenție și organizare a ajutorului în regiunile susceptibile de a fi supuse unor asemenea fenomene, ca și pentru mobilizarea și coordonarea asistenței furnizate de comunitatea internațională în caz de nevoie. Biroul dispune de o permanență la Geneva, capabilă să recepționeze ziua sau noaptea, în orice zi a anului, mesaje din orice colț al globului. Biroul depinde direct de secretarul general al O.N.U.

Foraje adînci

Liviu Bologa, Năsăud — Greutățile tehnice ale pătrunderii în adîncimea scoarței terestre, pentru cunoașterea fenomenelor care se petrec în structura planetei noastre, sînt considerate a nu fi mai mici decît cele care trebuie învinse pentru cercetarea Cosmosului, iar probele de rocă recoltate din adîncuri prezintă pentru oamenii de știință un interes la fel de mare ca și problemele de rocă selenară. Recent, în peninsula Kola, dincolo de Cercul polar de Nord, în partea europeană a U.R.S.S., a început a doua etapă a forajului unei sonde superadînci în rocile scutului baltic. Prima etapă a forajului, care a necesitat cinci ani de muncă, s-a încheiat la adîncimea de 7 263 metri, fiind vorba de cea mai adîncă sondă forată în roci cristaline. În cursul celei de a doua etape se prevede ca sonda să ajungă la 10—10,5 km, fără a se mai roti întreaga coloană de prăjini de foraj, ci numai turbina hidraulică din vîrful ei. Pe lîngă importanța sa științifică, de deschidere a unor noi orizonturi în cercetare, se apreciază că noua etapă a forajului va permite evidențierea unor zăcăminte de minerale utile care ar exista la acele adîncimi.

„Produsul planetar“

Ing. **Eugen Alexandrescu,** București — Potrivit unor experți de la Biroul de cercetare al Departamentului de Stat al S.U.A., „produsul planetar“ — prin care se înțelege produsul național brut însumat al țărilor lumii — a crescut de la 1768 miliarde dolari în anul 1950 la 2791 miliarde în 1960, 4643 miliarde în 1970 și 5 563 miliarde dolari în 1974 (în prețurile anului 1974). Pe locuitor, evoluția acestui indicator a fost următoarea : 703 dolari în 1950, 916 dolari în 1960, 1 258 dolari în 1970, 1 387 dolari în 1974. În raport cu această medie, pe ansamblul țărilor mai puțin dezvoltate produsul pe locuitor era în 1974 de 367 dolari, față de 4 125 dolari în țările dezvoltate. Gravitatea discrepanței rezultă și din faptul că în 1974, cu 72,9% din populația lumii, țările mai puțin dezvoltate obțineau numai 19,3% din „produsul planetar“. Mai mult de jumătate din populația globului (56%) trăia în țări cu un produs pe locuitor mai mic de 375 dolari.

Ponderea sectorului public

Mircea Mureșan, Baia Mare, — 1) În Franța sectorul de stat cuprinde în prezent 8% din salariații industriali și realizează 11% din valoarea adăugată a întreprinderilor din producția materială. Această ultimă pondere ajunge la 11%, 12% și respectiv 14% în Suedia, Italia și Austria. Pentru cazul Angliei găsiți date mai ample chiar la această rubrică, în nr. 3/1977.

Cele mai cunoscute întreprinderi naționalizate din Franța sînt (în paranteză anul înființării sau al naționalizării) : Societatea națională a căilor ferate (1937), Regia Renault (1945), Electricité de France, Gaz de France și Charbonnages de France (1946) etc. În perioada 1957—1972 numărul filialelor întreprinderilor publice a crescut în Franța de la 173 la 478.

2) Stocul de unt fără desfacere al țărilor Pieței comune însuma la începutul lunii martie 210 000 tone, cu perspectiva de a ajunge la sfîrșitul acestui an la 400 000 tone. Țările Pieței comune consumă anual 1,5 milioane tone de unt.

Prețul untului în C.E.E. este subvenționat de țările membre.

Eficiență sporită în activitatea maiștrilor

(Urmare din pag. 17)

mare. În cadrul atribuțiilor din domeniul organizării și retribuirii muncii, maistrul de la tinichigerie consumă, pentru modificări de norme, de circa 4 ori mai mult decît colegii săi.

Se poate aprecia că încărcarea maiștrilor cuprinși în studiu cu evidențe și diverse alte sarcini nu prezintă valori exagerate (între 8,5 și 22 ore lunar).

În vederea raționalizării activității maiștrilor de la tinichigerie și montaj, unde apar cele mai mari supraîncărcări, s-a realizat analiza Pareto pe atribuții, determinîndu-se, cît din timpul total se consumă pentru fiecare din acestea. A rezultat necesitatea ca atît compartimentul de organizare și conducerea secției, cît și celelalte compartimente interesate să-și concentreze atenția spre raționalizarea exercitării următoarelor atribuții, cu scopul ca ele să se realizeze la nivelul dorit și cu un consum mai redus de timp:

— pentru ambii maiștri: defalcarea pe utilaje și pe oameni a sarcinilor de plan repartizate sectorului; urmărirea permanentă și luarea de măsuri corespunzătoare ca locurile de muncă să fie asigurate cu materie primă, semifabricate, documentatie, scule și dispozitive necesare executării lucrărilor și realizării ritmice a producției; studierea tehnologiei de fabricație și propunerea de modificări constructive; răspunderea pentru respectarea întocmai de către toți muncitorii din subordine a tehnologiilor stabilite. Aceste măsuri privesc îmbunătățirea ritmicității în sectoarele din amonte pe fluxul tehnologic și perfecționarea pregătirii tehnologice;

— pentru maistrul de la montaj: coordonarea și organizarea desfășurării în bune condiții a procesului de producție la fiecare loc de muncă; respectarea consumurilor specifice de materiale și măsuri pentru reducerea lor; ridicarea nivelului de calificare a muncitorilor din subordine. Măsurile privesc organizarea activității proprii, compartimentele de concepție și colectivul de perfecționare a pregătirii profesionale;

— pentru maistrul de la tinichigerie: îmbunătățirea condițiilor de muncă; raționalizarea timpului afectat pentru controlul calității producției; prevenirea și reducerea rebuturilor; realizarea de economii la costurile normate; exploatarea normelor și normativelor de lucru pentru introducerea, extinderea și îmbunătățirea continuă a normelor din sectorul său; urmărirea modului de îndeplinire a normelor de către muncitori, luarea de măsuri pentru înlăturarea disproporțiilor între unele norme, a neconcordanței dintre norme și condițiile concrete ale locului de muncă. Măsurile privesc compartimentul de organizare și de pregătire tehnologică.

Atribuțiile menționate, defalcate la nivel de sarcină și lucrare, urmează să facă obiectul unor raționalizări avînd drept scop echilibrarea activității maiștrilor, exercitarea tuturor atribuțiilor legale la nivelul exigențelor și în funcție de specificul sectorului condus.

Considerăm că studierea modului în care maiștrii își exercită atribuțiile și luarea de măsuri pentru eliminarea neconcordanțelor ar putea contribui și în alte întreprinderi la optimizarea activității conducătorilor direcți ai proceselor de producție, în beneficiul îmbunătățirii rezultatelor economice și de producție.

Tabelul nr. 2

STRUCTURA CONSUMULUI DE TIMP PE GRUPE DE ATRIBUȚII

Grupa de atribuții	Timp consumat (% din total)				
	de către maistrul				
	strungar	rabotor	automatizări	tinichigerie	montaj
Conducerea procesului de producție	47	48	74	53	46
— din care planificarea, coordonarea și urmărirea realizării planului fizic	(30)	(31)	(51)	(41)	(44)
Îmbunătățirea calității producției și respectarea tehnologiei	25	13	18	29	18
Organizarea, normarea și retribuirea muncii	15	14	6	13	8
Ridicarea nivelului de calificare a muncitorilor din subordine	7	16	1	2	19
Întocmirea evidențelor și diverse alte sarcini	6	9	1	3	9

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

DINU STELIAN, București. — Trecerea la o gradație superioară se calculează de la data cînd pentru prima oară ați fost încadrat la gradația inferioară.

CORNELIA BONTE, Oradea. — În cazul trecerii din funcția de planificator principal în cea de tehnician principal, pentru care îndepliniți condițiile de studii și vechime în specialitate, veți putea fi încadrată la o clasă de retribuție superioară.

ENE NARIN, Alexandria — Întrucît cumulați pensia cu retribuția pentru 1/2 normă, la plata impozitului pe retribuție se ia în considerare suma primită efectiv pentru munca prestată și nu retribuția tarifară de încadrare pentru o normă întreagă. Pensia nefiind impozabilă, în cazul dv., impozitul se calculează asupra sumei de 1 335 lei.

MARIA CORNELIA MUNTEAN, Alba Iulia. — Din cele relatate de dv. rezultă că transferul în interesul serviciului s-a făcut în localitatea unde aveți și ați avut domiciliul. În această situație n-aveți dreptul la indemnizația prevăzută de art. 75 din Legea nr. 57/1974, care se acordă numai personalului transferat în alte localități decît cele ale domiciliului.

MARGARETA SĂNDULACHE, Constanța. — Unitatea unde erați încadrată în anul 1973 n-avea obligația ca, la aplicarea Decretului nr. 162/1973, să vă treacă într-o funcție de conducere, prin menținerea derogării de la îndeplinirea condițiilor de studii. Trecerea dv. într-o funcție de execuție, corespunzătoare studiilor absolvite, nu a contravenit, deci, prevederilor art. 68 din Legea nr. 12/1971.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 13 din 1 aprilie 1977

— Unitate, forță, responsabilitate **(Stere Gioga)** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Amploarea și dinamismul, trăsături ale dezvoltării economiei socialiste **(prof. dr. Mihai Părăluță)** 3

Exigențe ale unei dezvoltări accelerate, eficiente

— Producții peste plan, de calitate și la costuri reduse **(I. Soare)** 5
— Utilizarea cu eficiență maximă a capacităților de producție **(Gh. Olteanu, H. Pincas)** 7
— Nivelul consumurilor specifice și costurile de producție (I) **(Mircea Pîrjol)** 8
— Creația tehnică de masă, un generator de mare putere al înnoirilor **(Bogdan Pădure)** 10
— Construcții trainice, funcționale, de înaltă calitate **(Dorin Constantinescu)** 13
— Experiențe în actualitate: C.A.P. Bragadiru. Integrarea activităților agroindustriale și consolidarea economico-organizatorică **(conf. N. Velicu, Denisa Sereanu)** 14

CONDUCERE • ORGANIZARE

— Organizarea — factor de valorificare a rezervelor interne • Cum putem utiliza mai bine capacitățile de producție **(Adriana Olaru)** • Eficiență sporită în activitatea maiștrilor **(dr. Traian Pintea, Andrei Boer, Nicolae Rusu)** 16-17

LECȚII

— În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Esența și formele exploatării capitaliste **(asist. univ. Coralia Angelescu)** 18

TEORII • IDEI

— Vitalitatea și eficacitatea conducerii sociale de tip socialist **(prof. dr. Petru Pânzaru)** 20
— Țărănimea și progresul economico-social al României (I) **(prof. dr. Mircea Bulgaru)** 22
— Școli • curente • economiști. Independența națională — țelul ardent al gîndirii înaintașilor promotori ai industrializării țării (II) **(Dan Popescu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Progresul tehnic accelerat și ritmurile creșterii economice (II) **(dr. M. Horovitz)** 26
— Tendințe — conjuncturi 28
— R. D. Germană. Folosirea intensivă a resurselor de creștere industrială **(Alexandru Olteanu)** 29
— Mondorama 30
— Curier 31

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

STIMAȚI AUTOMOBILIȘTI,

La Administrația Asigurărilor de Stat puteți contracta, în condiții avantajoase, diferite feluri de asigurări auto, care acoperă eventualele pagube ce se pot întîmpla autoturismelor dv. :

- asigurarea pentru avarii (casco) ;
- asigurarea suplimentară pentru furt ;
- asigurarea suplimentară pentru cazurile în care autovehiculul este condus de alte persoane decît asiguratul ;
- asigurarea autoturismelor pentru cazurile de incendiu și calamități ;
- asigurarea autovehiculelor în legătură cu utilizarea acestora la concursuri, întreceri sau antrenamente pentru acestea.

De asemenea, puteți contracta și asigurarea de accidente a conducătorilor de autoturisme și a altor persoane aflate în autoturisme.

Costul asigurărilor pentru avarii, respectiv al celor de incendiu și calamități și al asigurărilor pentru furt a fost recent redus cu 10%, respectiv cu cîte 33%.

La asigurările pentru avarii (inclusiv la cele de incendiu și pentru furt) încheiate la sediile ADAS se acordă o reducere de 10% a primelor de asigurare, iar dacă nu s-au plătit ori nu se datorează despăgubiri în baza asigurărilor respective, se acordă — în fiecare an — în funcție de vechimea în asigurare, reduceri de prime, de la 15 pînă la 35%.

Pentru relații suplimentare și încheierea asigurărilor vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare, filialelor A.C.R. sau, direct, oricărei unități ADAS.

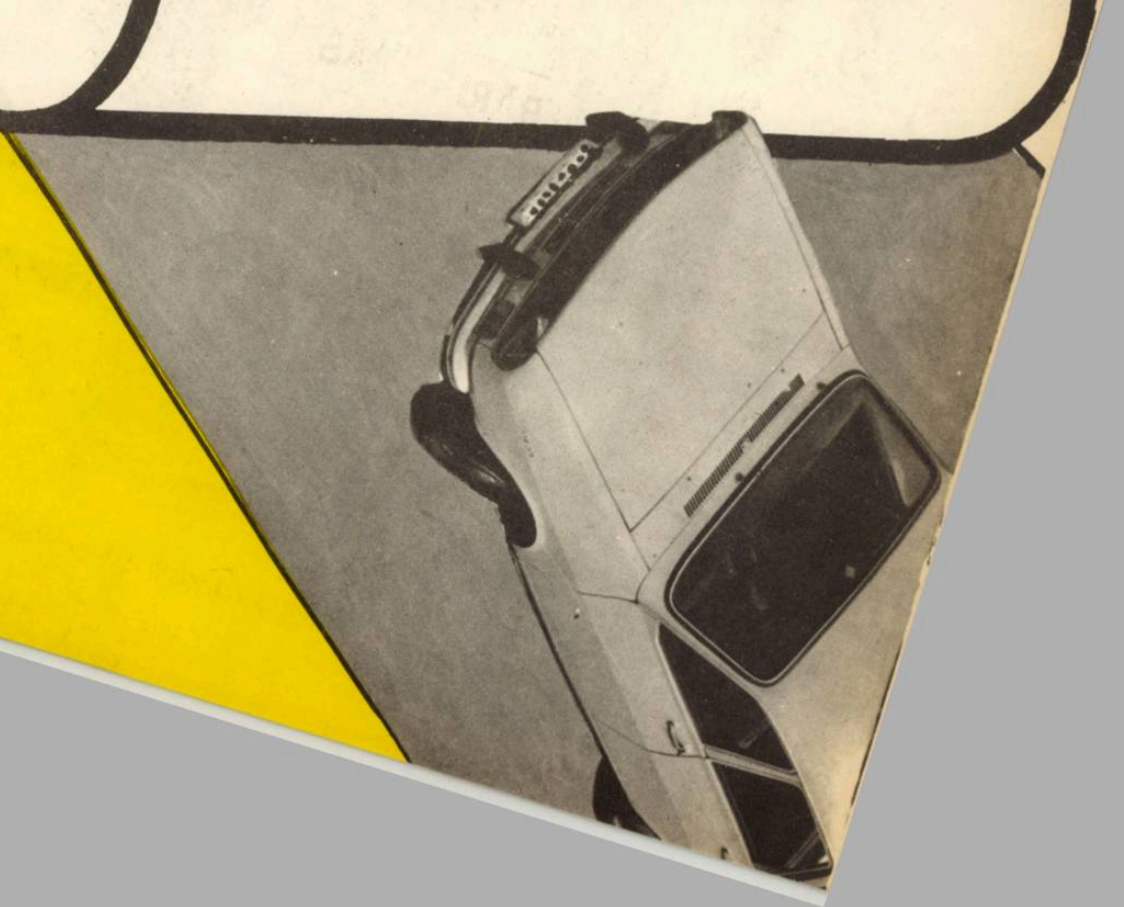

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

MIROS RAFINAT
NU PĂTEAZĂ LENJERIA

1977 APR 18

Pentru dv. – spray-urile deodorante „Perla", „Cristal", „Zefir" şi antisudorific „Farmec", produsele Întreprinderii „Farmec" din Cluj-Napoca

Farmec
antisudorific
spray
PERLA
deodorant
spray
deodorant
cristal
spray
ZEFIR
deodorant
SPRAY

D646
X 116

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

ritm și calitate pe șantierele de construcții

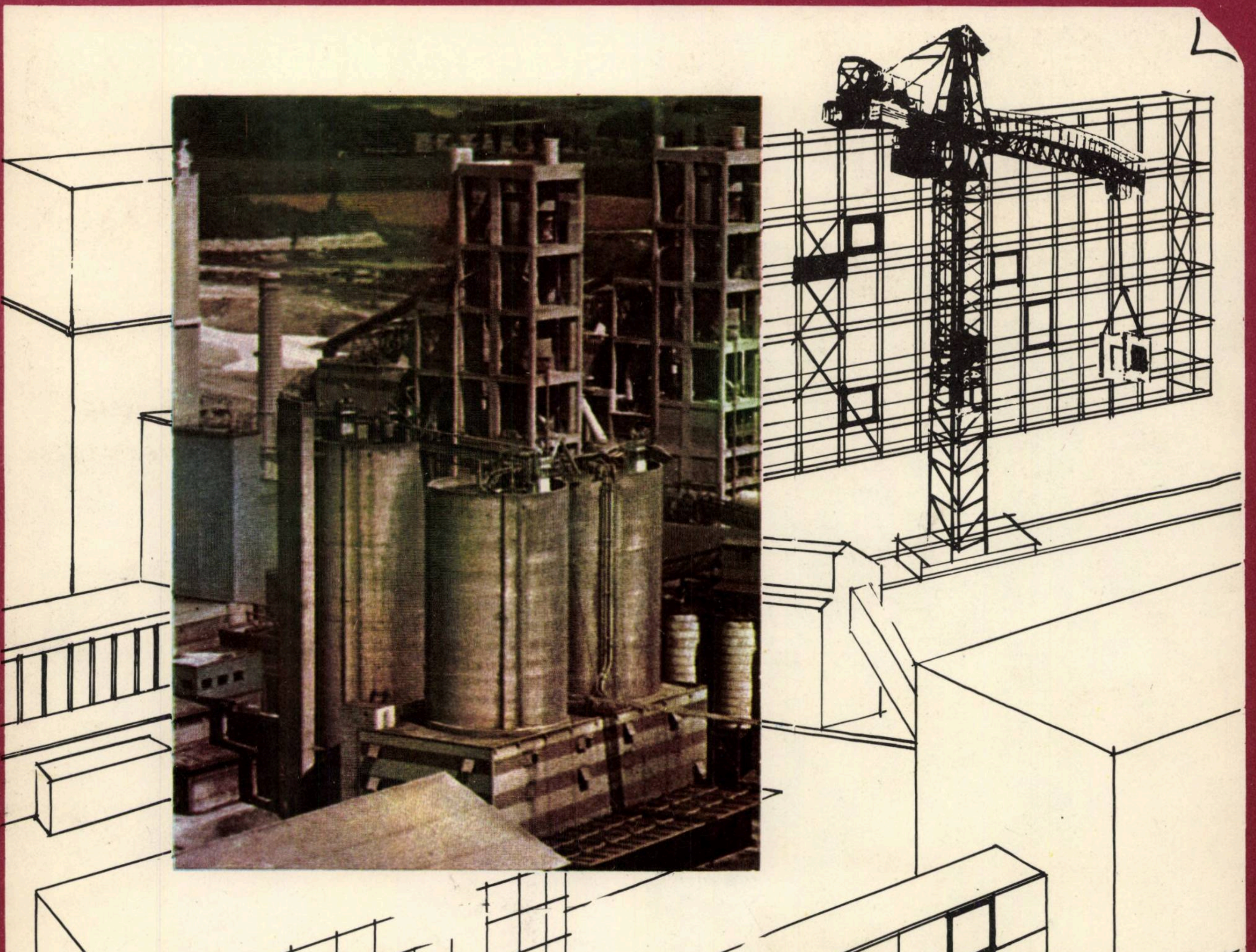

Numărul 14 ● Vineri 8 aprilie 1977

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU ÎN JUDEŢUL HARGHITA

Vizita de lucru a secretarului general al partidului în judeţul Harghita a fost consacrată analizei la faţa locului a amplasării unui important obiectiv hidroenergetic pe cursul superior al Tîrnavei Mari, obiectiv înscris în Programul naţional de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice din ţara noastră. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu activişti de partid şi de stat, cu specialişti, a cercetat de-a lungul văii Tîrnavei Mari diferite variante propuse pentru amplasarea barajului şi a dat preţioase indicaţii privind ridicarea noii construcţii. Importantul obiectiv hidroenergetic, menit să contribuie la sporirea potenţialului economic al zonei, al întregului judeţ Harghita, constituie încă o expresie a politicii Partidului Comunist Român de dezvoltare economico-socială a tuturor judeţelor ţării.

Întreaga vizită de lucru a tovarăşului Nicolae Ceauşescu în judeţul Harghita s-a desfăşurat sub semnul dragostei şi recunoştinţei fierbinţi ce le nutresc oamenii muncii români, maghiari şi de alte naţionalităţi faţă de partid şi de secretarul său general, al unităţii lor de neclintit în jurul partidului, al hotărîrii ferme de a nu precupeţi nici un efort pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor pe 1977, pe întregul cincinal, pentru înfăptuirea programului de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

CONDIȚIA UMANĂ ÎN PERSPECTIVA UMANISMULUI SOCIALIST

ÎN AMPLA ANALIZĂ cu privire la activitatea partidului și întregului popor pentru înlăturarea urmărilor cutremurului și dezvoltarea economico-socială actuală a României, președintele țării, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** releva că **„În zilele de după cutremur s-a dezvoltat, în mod firesc, în rîndul poporului, o puternică mișcare de întrajutorare și solidaritate, care oglindește caracterul relațiilor noi statornicite în orînduirea noastră, afirmarea tot mai viguroasă a principiilor eticii și echității socialiste, manifestarea conștiinței noi, revoluționare a oamenilor muncii, a trăsăturilor moral-politice înaintate ale celor ce muncesc".**

Încercările istoriei au constituit întotdeauna teste, uneori deosebit de dure, ale calităților, disponibilităților și forței unei națiuni. În ceea ce privește poporul român, marea sa rezistență la șocuri, la loviturile primite, profunda stăpînire de sine, fermitatea sa, au ajutat întotdeauna acest popor, cu o aspră istorie, să treacă peste marile încercări. Forța sa morală, setea de dreptate și profunda sa omenie sînt trăsături care și-au dovedit perenitatea istorică.

Dacă astăzi asistăm la amplificarea pe multiple planuri a atitor înalte trăsături, a forței de mobilizare a poporului, explicația nu poate fi căutată numai în trecutul istoriei noastre. Rațiunile acestei evoluții le găsim în descifrarea prezentului, a profundelor sale semnificații și implicații. Înaltele trăsături morale și calitățile unui popor se pot manifesta în plenitudinea lor dacă el este liber, stăpîn pe destinele sale și dacă este conștient de acest fapt. Personalitatea umană și forța unei colectivități nu se pot afirma deplin decît în condițiile unor structuri economice, sociale și politice care să creeze un cadru adecvat, fundamentat pe o scară de valori așezată pe principii de autentică etică și echitate socială și ale unei conduceri care să-i dea certitudinea înfăptuirii aspirațiilor sale profunde. Așa cum se arăta și în recenta expunere a tovarășului **Nicolae Ceaușescu „Încă o dată s-a demonstrat, în modul cel mai grăitor, capacitatea organizatorică și politică a partidului nostru, faptul că el își îndeplinește cu deplin succes rolul de forță politică conducătoare a întregii noastre națiuni".**

Întotdeauna marile încercări, șocul unor evenimente, situațiile limită îndeamnă imediat la acțiune, dar, ulterior, și la reflecție. În perioada de dură confruntare prin care am trecut s-a accelerat în mod extraordinar pulsul vieții și al istoriei, s-a condensat la maximum timpul, s-a amplificat bătălia cu secundele, cu minutele, reliefîndu-se amplitudinea forței unei colectivități conștiente, unite și dîrze. În aceste momente grele – arăta secretarul general al partidului – în această aspră încercare cu natura, poporul român s-a dovedit, ca în atîtea rînduri în trecut, ferm, hotărît că facă față tuturor greutăților. El și-a strîns și mai mult rîndurile în jurul partidului și a dat dovadă de o profundă maturitate politică, de o înaltă ținută cetățenească, de un adînc umanism.

Între umanism și false probleme umanitare

CONTABILITATEA celor aproximativ două secole de dezvoltare capitalistă înregistrează tristul bilanț al unei duble inegalități : între țările globului pe de o parte, între clasele și păturile sociale din interiorul societății capitaliste, pe de altă parte. S-a acumulat în lume astăzi atîta nedreptate, atîta bogăție la un pol și sărăcie și mizerie la celălalt, încît cu greu se mai găsesc subterfugii propagandistice care să poată să justifice asemenea discrepanțe determinate de inechitate și injustiție economică, socială și umană. „Violențele" structurale care determină exploatare, inegalitate și inechitate, disfuncțiunile structurale create de dezechilibrare în organizarea vieții economico-sociale (injustiție și insecuritate economică și socială, disparități, discrepanțe și decalaje în condițiile economice, sociale și de civilizație, supraaglomerării urbane, poluare etc.), fenomene de patologie socială (creșterea criminalității, a sinuciderilor și alcoolismului, a consumului de droguri și a terorismului etc.), atentează în modul cel mai corosiv posibil la securitatea individuală și colectivă, la însăși condiția umană. Aceste distorsiuni sociale flagrante sînt determinate de natura societății capitaliste, de structurile sale, de „anatomia" și „fiziologia" sistemului care o caracterizează. Dar este oare posibil să vorbim de condiția umană, de drepturile omului, eludînd sau neglijînd componente esențiale, definitorii, cum sînt adevărata egalitate economică, socială și politică, desființarea exploatării, asigurarea unei reale securități economice și sociale, în ultimă instanță, dreptul omului de a se manifesta și afirma ca om ?

Este firesc, în aceste condiții, ca preocupările pentru condiția umană, pentru drepturile omului, să cuprindă astăzi cercuri tot mai largi ale opiniei publice. Creșterea și dezvoltarea „în sine" constituie un non sens, fără finalitatea lor social-umană. Putem oare vorbi de progres fără ameliorări esențiale ale condiției umane nu numai pe plan material ci și pe cel social-politic, al eticii și echității, al justiției și securității individului și colectivității, al conștiinței și solidarității umane, pe planul valorilor spirituale ?

Astăzi este tot mai mult contestată din chiar interiorul societății capitaliste orientarea concentrată pe maximizarea profitului, care eludează practic cerințele finalității social-umane a dezvoltării și consecințele extrem de nefaste ale unei asemenea orientări asupra colectivității umane, cum ar fi folosirea abuzivă a resurselor umane (exploatarea forței de muncă) și materiale, dezechilibrele regionale, urbane și de mediu, inegalitatea, inechitatea, insecuritatea economică și socială. Sistemul economiei de piață, mecanismele sale, așa cum funcționează ele în țările occidentale, sînt prin esența și logica lor tributare opticii profitului maxim. Care poate fi eficiența socială a unei societăți bazate cvasiexclusiv pe comandamentele individualismului și eficienței economice „pure", ale căror mecanisme neglijează cerințele și aspirațiile social-umane ?

Este, de aceea, cel puțin surprinzător faptul că în unele abordări pe plan internațional sînt adesea neglijate sau ocolite problemele grave care confruntă omenirea, cum sînt și cele ale inegalităților între națiuni, între „centrele" opulente și imensa „periferie" cufundată în mizerie, între păturile bogate și cele sărace ale națiunilor, problemele exploatării pe plan internațional și național. Este desigur dificilă ierarhizarea valorilor social-umane. dar este greu de găsit o problemă mai esențială pentru condiția umană, decît aceea a lichidării sărăciei absolute și relative, a inegalității și exploatării, caracteristici ale societății bazate pe proprietatea privată. Pe fondul acestor grave disparități și insecurități economice și sociale, s-au accentuat îngrijorător tarele așa zisei societăți de consum — criminalitatea, rasismul, pornografia, consumul de stupefiante — care alienează pînă la anihilare personalitatea umană.

Deosebit de grav, în această atmosferă, în numele și sub masca libertății și democrației burgheze într-o serie de țări are loc o reactivare a cercurilor reacționare, neofasciste, care încearcă să semene vrajbă între popoare, să invenineze atmosfera politică. Lecțiile dureroase ale istoriei nu pot și nu trebuie cu nici un preț să fie uitate, iar cea mai tristă experiență prin care a trecut omenirea, fascismul, a demonstrat că orice îngăduință, orice atitudine de pasivitate față de această cea mai virulentă formă a antiumanismului este ori miopie politică, ori complicitate.

În ultima vreme o parte a arsenalului propagandistic aflat în slujba capitalului, a marilor monopoluri, încearcă, cu o intensitate sporită să denigreze țările socialiste, printre care și țara noastră, să lovească în înfăptuirea programelor lor de dezvoltare economico-socială, prin atragerea de cadre calificate, printr-o adevărată campanie concertată de instigare la emigrare, desfășurată sub masca problemelor umanitare. Antrenînd în această acțiune transfugi, trădători de țară, indivizi care prin apartenența lor la organizații fasciste și-au autonegat condiția umană, această propagandă dușmănoasă urmărește să ademenească cetățeni ai țării noastre cu promisiunea unor condiții materiale mai bune în țări dezvoltate din punct de vedere economic. În fond, în același scop al maximizării profitului marilor monopoluri, încearcă să procure mînă de lucru calificată pe cheltuiala altor state și căreia să i se poată plăti salarii mici. Aceeași propagandă, care încearcă să amăgească oamenii cu mirajul „societății de consum", evită cu grijă să amintească faptul că în țările capitaliste imigranții, indiferent de calificarea lor, sînt tratați ca un fel de paria ai societății, că sînt menținuți la periferia acesteia, că nu beneficiază nici de cele mai elementare drepturi umane. Instigarea la emigrație nu este nici pe departe o problemă de ordin umanitar, cum încearcă să fie prezentată, ci o importantă chestiune politică, prin care se urmărește și dezorganizarea unor sectoare de activitate ale societății noastre, crearea unor greutăți statului nostru.

Racolarea de specialiști străini, „furtul de materie cenușie" de către marile monopoluri, este una dintre formele contemporane cele mai grave și mai inumane prin care marile monopoluri încearcă să își păstreze dominația economică, să mențină în stare de subdezvoltare numeroase țări de pe glob. Investiția în formarea de specialiști este una dintre cele mai scumpe și pe termen lung, iar racolarea acestor specialiști prin amăgirea cu societatea de consum constituie o gravă lovitură dată statelor în curs de dezvoltare, care nu numai că sînt spoliate de marile eforturi pe care le fac pentru formarea cadrelor, dar cărora li se închide astfel practic și posibilitatea accesului la tehnologia modernă, ceea ce nu numai că le menține, dar le și adîncește starea de subdezvoltare relativă.

Dar, oare cum poate vorbi această propagandă de asemenea „probleme umanitare", cum este emigrarea, cînd în propriile țări, problemele umanitare reale au căpătat dimensiuni dramatice ? Zeci de milioane de oameni nu beneficiază de elementarul drept uman de a avea un loc de muncă, șomajul fiind considerat în numeroase state capitaliste ca o problemă căreia nu i se întrevede nici o soluționare. Inflația galopantă erodează din ce în ce mai puternic veniturile reale ale oamenilor muncii, maximizînd în schimb profiturile capitalului.

Iată deci dimensiunea unor reale probleme umanitare cu care este în prezent confruntată omenirea și de la care se încearcă să i se distragă atenția sub perdeaua de fum a provocărilor și a minciunilor grosolane răspîndite de unele organe de presă și de posturi de radio din țările occidentale. Este evident pentru orice om de bună credință că o asemenea atitudine nu are nimic comun cu principiile umanitarismului, că, din contră, demonstrează legătura acestor oficine propagandistice cu cercurile cele mai reacționare.

De la eliberare, la participare și responsabilitate

OPȚIUNEA României pentru socialism a însemnat, prin esența sa, nu numai eliminarea mecanismelor vicioase ale exploatării și alienării omului și instaurarea noilor relații și valori socialiste, ci a presupus implicit și neacceptarea filozofiei creșterii economice privită „în sine", și conceperea creșterii economice ca **mijloc** de realizare a **scopului** programatic declarat al politicii partidului nostru : ridicarea nivelului de trai **material și spiritual**. În cadrul proiecției sociale elaborate de Partidul Comunist Român, **creșterea economică** a fost abordată ca un mijloc necesar realizării condițiilor materiale necesare **dezvoltării** și **progresului** de ansamblu ale societății românești, pentru ameliorarea pe multiple planuri a condiției umane.

Se poate spune că unul din vectorii de forță, ai dinamicii societății socialiste în țara noastră l-a constituit dialectica evoluției : eliberare→egalitate→echitate→participare→responsabilitate. Societatea socialistă a pus în termeni esențialmente noi relațiile om-om și om-societate, pe toate planurile (economie, producție, tehnologie, ideologie, politică, cultură etc.). Opțiunea României pentru socialism a declanșat un lung și complex proces de transformări revoluționare. Instaurarea relațiilor de producție socialiste, eliberarea omului de exploatare și situarea întregii colectivități în poziție egală față de mijloacele de producție, în cadrul proprietății socialiste, au constituit doar începutul revoluționării societății noastre. Pe măsura dezvoltării forțelor de producție și a întăririi proprietății socialiste au fost dezvoltate și perfecționate permanent relațiile de producție, au fost promovate noi valori etice și a fost perfecționat permanent cadrul instituțional, care să asigure promovarea valorilor socialiste, de etică și echitate socialistă, de atragere multilaterală a maselor la viața economică, socială și politică, de creștere a participării și responsabilității lor în procesul conducerii societății, în proiecția și construcția noii societăți.

După cum spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în recenta sa expunere **„în spiritul concepției umanismului revoluționar, România a rezolvat de mult, în mod radical, problemele fundamentale ale întregii națiuni. În țara noastră a fost lichidată pentru totdeauna exploatarea omului de către om, s-au creat condiții de muncă pentru toți cetățenii, s-a pus capăt vechii politici de învrăjbire națională, asigurîndu-se deplina egalitate în drepturi a tuturor oamenilor muncii fără deosebire de naționalitate, posibilitatea lor de a se bucura din plin de cuceririle socialismului, de a duce o viață liberă și demnă, participînd activ și efectiv la conducerea societății, la făurirea conștientă a propriului destin, a propriei lor istorii".**

Înțelegerea binomului „omul-scop", „economia-mijloc" și organizarea mecanismelor și dinamismelor sociale în deplină concordanță cu finalitatea social-umană a procesului creștere economică-dezvoltare-progres, pun în evidență natura sociocentrică a societății socialiste românești, orientată spre om și aspirațiile sale. Aceasta constituie una din premisele-cheie pentru înțelegerea acțiunilor colectivității românești în mobilizarea sa extremă pentru refacere și asigurarea continuării neabătute a dezvoltării și prosperității sale. Redarea extrem de rapidă a deplinei vitalități a organismului economico-social al țării, după catastrofele provocate de cutremur, constituie o dovadă deosebit de concludentă a energiei și sinergiei organizării sociale, a eficienței economice și sociale a societății noastre.

În practica socială dinamismele și mecanismele pe diferite planuri, economic, tehnologic, ecologic, social-politic se intercondiționează reciproc și numai o echilibrare adecvată a criteriilor eficienței economice cu cele ale eficienței sociale, a opticii pe termen scurt cu optica pe termen lung, poate realmente imprima o adevărată raționalitate și eficiență acțiunilor și să le asigure o veritabilă finalitate social-umană. Este tot mai mult contestată astăzi ideea că „bunăstarea" unei națiuni ar putea fi exprimată numai prin indicatori economici. Dacă identificăm dezvoltarea și progresul cu satisfacerea cît mai deplină a unui evantai larg de cerințe social-umane, cu transformări ce au loc pe diferite planuri ale vieții și organizării sociale pentru a ameliora condiția umană, a promova mai multă justiție și echitate în structurile, relațiile sociale și în starea colectivității, atunci „măsurile" cu care caracterizăm „bunăstarea" nu mai pot fi cantonate numai în planul economic.

Dacă dorim o caracterizare veridică și concludentă a nivelului de dezvoltare socială a unei națiuni, a condițiilor asigurate membrilor colectivității, a condiției umane, inclusiv a drepturilor de bază ale omului, nu pot fi eludate elementele de apreciere a naturii societății (privind esența, conceptele și valorile sale de bază, structura de clasă, rolul și locul lor în societate, natura relațiilor dintre ele, structurile sociale, politice, a instituțiilor și mecanismelor, sensul unității lor etc.), a relațiilor individ-societate (echitatea și justiția socială, securitatea economică și socială, creșterea gradului de participare și responsabilitate socială etc.), a gradului de satisfacere a cerințelor individuale și colective de consum (hrană, îmbrăcăminte, locuință, educație, sănătate, cultură, comunicații etc.), ca și alte elemente esențiale pentru definirea condiției umane, a eficacității și echității sistemului social. Buna credință și rigoarea obligă la luarea în considerare a acestor aspecte definitorii pentru modul în care sînt asigurate drepturile omului, condiția umană sau „starea" colectivității.

Omul multidimensional, în centrul tuturor preocupărilor

ÎN VIRTUTEA cărei logici, elemente de judecată sau principii mai putem astăzi considera omul doar ca homo faber sau homo oeconomicus, interesîndu-ne de el doar din punct de vedere ontologic, biofizic sau al cerințelor materiale sau psihosomatice ? Granițele activităților, preocupărilor și aspirațiilor sale s-au extins continuu, manifestîndu-se tot mai mult multidimensionalitatea sa și a mediului său de viață materială și spirituală, crescînd importanța elementelor psihosociale, a relațiilor interumane și ale mediilor de viață socială, politică, culturală etc. Înseși trebuințele omului, pe măsură ce îi sînt satisfăcute cerințele materiale individuale de bază (de hrană, de îmbrăcăminte, adăpost etc.), ca și cele de educație, de sănătate etc., evoluează tot mai mult spre cerințe de natură psihosocială.

Țelurile programatice ale societății noastre au declanșat mutații profunde, pe multiple planuri, dînd naștere la noi resorturi și dinamisme în conștiința individuală și socială, amplificînd simțămintele de responsabilitate și solidaritate umană, manifestate la un grad atît de înalt în aceste zile. Este vorba în primul rînd de profundele transferuri intervenite în planul conștiinței sociale și programul ideologic al partidului reflectă ideea de progres, de politizare a societății, de înțelegere mai profundă a dinamicii și dinamismelor sociale, a oportunităților și obiectivelor sociale esențiale pentru viața colectivității și a fiecărui membru. Dacă comuniștii s-au aflat și în aceste zile în primele rînduri explicația se găsește în conștiința politică înaintată care le motivează și ghidează acțiunile, în înțelegerea mai deplină a necesității. Aceasta înseamnă realizarea unor modificări profunde pe planul conștiinței umane, realizarea unei dezvoltări și manifestări multilaterale a personalității umane.

Profund atașat valorilor și finalității social-umane, umanismului revoluționar al societății socialiste, care trebuie să fie, așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, societatea totalei împliniri a personalității umane, în care fiecare cetățean să se simtă stăpîn pe destinul său, să poată gîndi și acționa nestingherit în folosul progresului social, partidul nostru se preocupă cu consecvență și deosebită grijă de dezvoltarea conștiinței și a cadrului ei de manifestare. Pornind de la țelul social-uman al creșterii și dezvoltării, de la înțelegerea multidimensionalității personalității umane, programul dezvoltării societății socialiste românești, ca și programul ideologic al partidului reflectă ideea de progres multilateral. Cuprinzînd un sistem deplin coerent de scopuri, valori, strategii de acțiune și politici de creare, alocare și valorificare largă a resurselor materiale și umane, aceste programe prevăd profunde transformări pe multiple planuri, economic, social, politic, al conștiinței, al stării colectivității, condiției și solidarității umane.

În amplul său discurs rostit zilele trecute, secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a relevat că în mijlocul poporului nostru s-a născut o nouă solidaritate umană, care dovedește trăsăturile sale social-politice și morale înaintate. Marea forță a societății noastre se datorește puternicei sale unități, coeziunii sale depline în jurul partidului, centrul vital al națiunii. Pentru că, o societate umanitară se caracterizează în mod implicit și printr-un înalt grad de solidaritate, bazat pe un profund umanism, pe un nivel ridicat de omogenitate socială, pe țeluri și valori etice comune, pe o deplină compatibilitate a aspirațiilor colective și individuale, pe un înalt spirit de cooperare și întrajutorare socială.

Ioniță OLTEANU

Exigenţe ale activităţii pe şantierele de construcţie şi reconstrucţie

ACCELERAREA RITMULUI DE EXECUŢIE A LUCRĂRILOR

Pe întreg cuprinsul ţării se desfăşoară o amplă şi rodnică activitate menită să asigure reintrarea în ritmul normal de lucru a tuturor unităţilor afectate, îndeplinirea exemplară a sarcinilor izvorîte din cincinalul revoluţiei tehnico-ştiinţifice — etapă importantă în edificarea societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Concomitent cu obţinerea de produse peste plan, de calitate superioară şi la costuri tot mai reduse, se depun eforturi substanţiale pentru repunerea în funcţiune a utilajelor şi maşinilor avariate, pentru reconstrucţia halelor şi clădirilor care au avut de suferit.

Nenumărate fapte ilustrează spiritul de iniţiativă, de întrajutorare, de solidaritate al oamenilor muncii. Constructorii de la [illegible] şi Braşov au venit să înalţe blocuri de locuinţe în Bucureşti. Specialişti de la Săvineşti au sosit la Combinatul chimic de la Valea Călugărească să ajute la repunerea în funcţiune a zecilor de utilaje şi instalaţii distruse de cutremur. Numeroase echipe de zidari, dotate cu toate uneltele şi mijloacele necesare, lucrează acum pe fronturile reconstrucţiei în oraşul Zimnicea.

Eforturile comune, ce se caracterizează printr-o înaltă responsabilitate, se soldează cu realizări remarcabile. Zilnic, zeci de familii se mută în apartamente noi sau revin la locuinţele reparate şi consolidate. În industrie, numeroase colective obţin producţii suplimentare, atît de necesare economiei naţionale în această perioadă. Pe şantierele de investiţii se desfăşoară o activitate intensă astfel încît noile obiective industriale să fie racordate mai devreme la circuitul economic. În agricultură, paralel cu eforturile îndreptate — cu precădere — spre efectuarea la timp a însămînţărilor şi lucrărilor de primăvară, se depun eforturi pentru punerea în stare de funcţiune a tuturor construcţiilor zootehnice sau a serelor deteriorate.

Într-o deplină unitate, întregul nostru popor este ferm hotărît să muncească cu pasiune, să nu-şi precupeţească eforturile pentru realizarea integrală a sarcinilor planului pe anul în curs, pentru înflorirea multilaterală a economiei, pentru ridicarea patriei pe noi culmi de progres şi civilizaţie.

ÎN ACEST AN, planul în domeniul investiţiilor şi, mai ales, în cel al sporirii productivităţii muncii este simţitor mai mare faţă de 1976. Ţinînd seama de aceasta pe şantiere şi la nivelul trusturilor de construcţii au fost adoptate planuri cuprinzătoare de măsuri tehnico-organizatorice, care au vizat îmbunătăţirea tuturor laturilor activităţii.

Datorită acestui fapt, multe şantiere au reuşit nu numai să îndeplinească planul valoric de construcţii-montaj pe primele trei luni ale anului, dar să şi dea la termen şi uneori în avans obiective de certă însemnătate pentru sporirea producţiei materiale. Sînt concludente, în acest sens, realizările obţinute de unele şantiere şi grupuri de şantiere aparţinînd Trustului Energomontaj. Astfel, grupul de şantiere Turceni a depăşit planul la construcţii-montaj cu 1,4%, Şantierul de construcţii-montaj, instalaţii automatizări şi punere în funcţiune cu 0,4%, iar Grupul de şantiere Bucureşti cu 0,3%. **Activitatea fructuoasă desfăşurată pe toate şantierele a creat premise favorabile ca şi pe ansamblul trustului planul la construcţii-montaj şi productivitatea muncii să fie nu numai îndeplinit, ci şi depăşit** (vezi tabelul). Se impune a fi menţionat un fapt deosebit de important : **întregul spor de producţie obţinut în primul trimestru al anului a fost realizat pe seama creşterii productivităţii muncii.**

ESTE îndeobşte cunoscut faptul că materializarea finală a oricărei activităţi de investiţii — punerea în funcţiune a noilor capacităţi, — este cu atît mai eficientă cu cît ea se realizează în termen sau în devans. Acest fapt creează, pe de o parte, posibilitatea micşorării imobilizărilor neproductive în investiţii neterminate, iar, pe de altă parte, condiţii favorabile creşterii volumului valorilor de întrebuinţare puse la dispoziţia societăţii la un moment dat, sporirii aportului investiţiilor la realizarea venitului naţional.

Călăuzindu-se după aceste comandamente economice, colectivele de constructori de pe multe şantiere din cadrul trustului au depus eforturi ca, odată cu îndeplinirea valorică a planului, să grăbească ritmul lucrărilor, să scurteze termenele de punere în funcţiune a unor obiective importante. Iată un exemplu semnificativ : montarea cu 12 zile în avans a grupului nr. 1 de 24 MW şi cu 5 zile a grupului nr. 2 — tot de 24 MW — de la Hidrocentrala Rîureni de către Grupul de şantiere Rm. Vîlcea.

Faptul că o serie de obiective au fost puse în funcţiune în termen, iar altele în avans, a creat posibilitatea **nu numai ca acestea să producă energie mai devreme, dar a dat putinţă şi şantierelor să atace, cu acelaşi potenţial tehnic şi aceeaşi forţă de muncă, alte obiective care figurează în planul pe acest an şi să creeze premise pentru scurtarea termenelor de finalizare a acestora.**

Care au fost principalii factori ce au facilitat obţinerea acestor rezultate ?

● **Întocmirea de grafice de execuţie cu termene precise pentru toate capacităţile prevăzute să intre în funcţiune.** În aceste grafice, însoţite de măsuri specifice — în funcţie de situaţia fiecărei lucrări — au fost prevăzute termene intermediare pentru realizarea stadiilor

Îndeplinirea principalilor indicatori de plan pe trim. I la nivelul Trustului Energomontaj

Plan = 100

Planul producţiei de construcţii-montaj		Planul productivităţii muncii pe angajat	
Realizat	Faţă de perioada corespunzătoare din 1976	Realizat	Faţă de perioada corespunzătoare din 1976
100,5	115,5	101	116

fizice, care s-au urmărit şi se urmăresc de organele de conducere şi îndrumare a producţiei. Asemenea grafice cu stadii intermediare au fost întocmite la hidrocentrala Rîureni pentru montarea grupului 2 de 24 MW în care a fost prevăzut termenul de 10 ianuarie 1977, iar la hidrocentrala de pe Someş 15 martie pentru montarea rotorului generator al grupului 2. În general, **graficele intermediare se dovedesc a fi instrumente eficiente de lucru, permiţînd să se intervină operativ cu măsuri atunci cînd intervin neajunsuri în buna desfăşurare a activităţii.**

- **Creşterea coeficientului de schimburi.** Dat fiind specificul producţiei, pe toate şantierele au fost introduse 2 schimburi de 10 ore, asigurîndu-se asistenţa tehnică corespunzătoare. În plus, a fost trecut la loturile de lucru personal ingineresc şi tehnic care, împreună cu conducerile şantierelor, analizează zilnic mersul lucrărilor. Organizarea acestor schimburi a creat condiţii pentru ca **utilajele de bază să fie folosite mai din plin.** La Grupul de şantiere Turceni, la şantierul Doiceşti şi la şantierul Palas-Constanţa, de pildă, s-a obţinut în trimestrul I 1977 un indice de utilizare a macaralelor — utilaje de bază în activitatea de montaj — **de 88% faţă de 85% cît prevedea sarcina.** În acelaşi timp, s-a urmărit respectarea riguroasă a programelor de reparaţii şi de bună întreţinere a acestor utilaje şi a altora, pentru a se preîntîmpina defectarea şi stagnarea lor.

- **Extinderea acordului global.** Formă de stimulare a constructorilor pentru depăşirea producţiei şi a productivităţii muncii şi de mărire a veniturilor în raport cu realizările obţinute, acordul global a fost extins simţitor în trimestrul I, atingînd pe unele şantiere nivele relativ ridicate (de exemplu, **la Şantierul de montaj instalaţii, automatizări şi punere în funcţiune, 83% din personal a lucrat în acord global).**

- **Utilizarea fondului de timp maxim disponibil.** Anul trecut, la nivelul trustului, s-a realizat un indice de utilizare a fondului de timp maxim disponibil de 96%. În acest prim trimestru, pe multe şantiere acest indice a fost îmbunătăţit ca, de pildă, la Grupul de şantiere Bucureşti, unde s-a înregistrat 96,3%.

- Paralel cu activitatea desfăşurată pentru scurtarea termenelor de punere în funcţiune a diferitelor obiective, constructorii de pe toate şantierele trustului au pus un accent deosebit pe **ridicarea calităţii lucrărilor.** În acest sens au fost stabilite măsuri pentru sporirea responsabilităţii şi conştiinciozităţii în muncă, pentru întărirea asistenţei tehnice în toate schimburile, efectuarea unui control riguros la fiecare fază de lucru.

Dar, la respectarea calităţii lucrărilor de montaj a agregatelor energetice sînt chemaţi să participe, deopotrivă, constructorii, beneficiarii şi întreprinderile furnizoare de utilaje. În unele cazuri, datorită nerespectării unor astfel de cerinţe din partea unor constructori, beneficiari şi furnizori de utilaje, pe şantiere au apărut rămîneri în urmă la diferite faze de lucru. Asemenea situaţii s-au localizat la Rîureni şi C.E.T. Deva. De pildă, montajul electrofiltrelor de la cazane a înregistrat, datorită faptului că Întreprinderea „Vulcan“ din Bucureşti şi Întreprinderea metalurgică Iaşi nu au furnizat la timp electrozii de depunere, o întîrziere de cîteva luni.

În acelaşi context, se cere menţionat şi faptul că unii beneficiari nu au urmărit să asigure întotdeauna şi în bune condiţiuni echipamentele necesare montajului. Aşa a fost cazul la C.T.E. Rovinari şi C.T.E. Turceni, unde echipamentele n-au sosit în ordinea succesiunii montajului, deşi din punct de vedere al tonajului, livrările au fost corespunzătoare.

RECONSTRUCŢIE SUB SEMNUL SOLIDARITĂŢII

CAPITALA, greu lovită de cutremurul din 4 martie, cunoaşte febra activităţii de reconstrucţie. Se lucrează cu toate forţele la consolidarea clădirilor avariate, la demolarea unor imobile ce nu mai prezintă siguranţă şi la pregătirea terenului pentru construcţiile ce le vor lua locul. Zilnic se stabilesc adevărate recorduri ale ritmului de înălţare a noilor locuinţe.

Şantierele ansamblurilor urbanistice din Drumul Taberei, bd. Armatei Poporului, Titan, zona Institutului politehnic au devenit, în aceste zile, şantiere ale solidarităţii. Organizaţiile de construcţii locale din 19 judeţe ale ţării care n-au fost afectate ori au avut mai puţin de suferit de pe urma seismului au trimis în Capitală formaţii complexe de muncitori şi cadre tehnice, cu utilajele, sculele şi dispozitivele necesare, pentru înălţarea celor 5 000 de apartamente cu care a fost suplimentat planul pe acest an.

Constructorii veniţi de la trusturile şi întreprinderile din judeţele Cluj, Maramureş, Satu Mare, Bistriţa-Năsăud, Galaţi, Bacău ş.a. au atacat din plin lucrările de organizare de şantier şi lucrările de bază. Ei muncesc în schimburi prelungite, folosind la maximum timpul, cu conştiinţa deplină a faptului că cel mai bun ajutor pe care-l pot da familiilor sinistrate este realizarea cît mai rapidă şi de bună calitate a noilor locuinţe. Pe măsură ce sosesc de la institutul „Proiect-Bucureşti“, planurile de săpături, de fundaţii sînt date în execuţie. S-au pregătit cofrajele pentru turnarea pereţilor-diafragmă, iar la întreprinderile de prefabricate „Progresul“, Militari, „Granitul“ a crescut ritmul de confecţionare a panourilor mari pentru planşee şi faţade.

Încă în acest an, zeci de blocuri trainice, frumoase vor sta mărturie contribuţiei ţării la reconstrucţia Capitalei. Mărturie a unităţii şi omeniei, a grijii partidului şi statului pentru rezolvarea nevoilor populaţiei.

O serie de greutăţi au creat montorilor şi **constructorii.** Aceştia nu au respectat graficele privind, de pildă, predarea la montaj în stadiul finisat a unor lucrări de la Şantierul Palas-Constanţa — montorii fiind nevoiţi să lucreze în paralel şi să nu poată obţine randamente înalte.

Desigur, recuperarea grabnică a unor rămîneri în urmă privind stadiile fizice ale unor lucrări, precum şi asigurarea unei calităţi corespunzătoare a lucrărilor, depind, în primul rînd, de **şantierele trustului, de felul în care acestea îşi organizează activitatea.** Dar, în acelaşi timp, ele depind, în bună parte, şi de felul **în care acţionează constructorii, beneficiarii şi furnizorii de utilaje tehnologice.** În măsura în care şi aceştia îşi vor îmbunătăţi activitatea şi vor colabora strîns cu şantierele Trustului Energomontaj — respectîndu-şi întocmai obligaţiile ce le revin — se vor putea înregistra progrese remarcabile în înfăptuirea la termen şi chiar în devans a obiectivelor planificate să intre în funcţiune în semestrul I şi în perioadele următoare ale anului.

ÎN SPIRITUL măsurilor trasate pentru realizarea la timp şi în bune condiţiuni a investiţiilor — sarcină economică fundamentală subliniată de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în Expunerea prezentată la şedinţa comună a organelor supreme de partid şi de stat, atît la nivelul şantierelor, cît şi la cel al trustului au fost stabilite noi acţiuni menite să ducă la impulsionarea activităţii pe şantiere, în aşa fel încît planul pe primul semestru să fie nu numai îndeplinit, ci şi depăşit.

Este vorba, în primul rînd, să se aplice întocmai măsurile stabilite iniţial în programul privind folosirea integrală a **utilajelor din dotarea şantierelor pentru a se obţine indici mai înalţi de utilizare.** În acelaşi timp, se va pune, în continuare, un accent deosebit pe **folosirea din plin a timpului de lucru** — factor de cea mai mare însemnătate în creşterea productivităţii muncii — prin aprovizionarea locurilor de muncă cu materiale, scule şi dispozitive. Se va urmări ca **nivelul realizărilor din schimbul II să tindă spre cele din schimbul I.** Asigurarea operativă a forţei de muncă se va face, după caz, prin redistribuirea muncitorilor din cadrul şantierelor şi al grupurilor de şantiere şi prin repartizarea unor absolvenţi din şcoli profesionale, licee industriale şi prin noi angajări.

Pentru perfecţionarea organizării şi conducerii activităţii pe şantiere — **se va crea o unitate model** — Şantierul de montaj cazane din grupul de şantiere Turceni — unitate în care se vor asigura toate condiţiile pentru **aplicarea unor metode avansate de organizare a producţiei şi a muncii.** Pe baza rezultatelor ce vor fi obţinute aici, acţiunea se va extinde ulterior şi la celelalte şantiere şi grupuri de şantiere, ţinîndu-se seama de condiţiile specifice de activitate a fiecăruia.

Toate aceste măsuri vor crea condiţii favorabile atît recuperării grabnice a rămînerilor în urmă, cît şi realizării în bune condiţiuni a planului pe primul semestru, scurtării termenelor de dare în folosinţă a obiectivelor prevăzute pentru această perioadă.

L. ŢINTEA

În industria construcțiilor navale

CREȘTEREA GRADULUI DE UTILIZARE A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

ÎN CADRUL preocupărilor pentru dezvoltarea rapidă și cu prioritate a ramurilor purtătoare de progres tehnic, de o atenție deosebită se bucură industria construcțiilor navale. În fața acestei industrii, ce valorifică complex potențialul uman și material al țării, stă sarcina de a asigura într-un timp cît mai scurt navele necesare întregului transport maritim și fluvial și de a realiza într-o proporție însemnată instalațiile pentru echiparea navelor. Atingerea unor asemenea obiective, subliniate în programul prioritar aprobat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. pentru dezvoltarea acestei subramuri necesită, așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, folosirea cu înaltă eficiență a fondurilor de investiții, amplificarea eforturilor pentru gospodărirea și utilizarea cu maximum de randament a potențialului productiv existent. Această problemă, cu valabilitate permanentă, capătă noi dimensiuni în condițiile actuale, cînd trebuie recuperate, într-un termen cît mai scurt, pagubele suferite de economia națională în urma cutremurului.

Dimensiunile și structura unor rezerve

REALIZAREA a circa 70% din producția industrială a anului 1980 pe seama capacităților existente la începutul anului 1976 — sarcină trasată de conducerea de partid, indicație expresă a secretarului general al partidului — ridică probleme deosebite în fața industriei construcțiilor navale ; cu atît mai mult cu cît în perioada anterioară, respectiv anul 1976, posibilitățile de folosire mai judicioasă a capacităților de producție nu au fost nici pe departe epuizate.

Analiza de detaliu a factorilor de influență asupra utilizării capacităților de producție în această subramură scoate în evidență utilizarea sub posibilități a unor mașini și utilaje existente în dotarea șantierelor și întreprinderilor mecanice ; realizarea unui grad scăzut de folosire chiar la unele mașini specifice, de mare productivitate —, prese de ambutisat, ciocane de forje, valțuri de îndreptat table, precum și utilaje clasice ca freze universale, verticale, șepinguri; folosirea nerațională și incompletă a suprafețelor de producție, a forței de muncă ; introducerea timidă a noilor tehnologii moderne și preocuparea insuficientă pentru extinderea celor existente ; creșterea sub necesități a gradului de specializare, cooperare etc.

Capacitățile de producție în construcțiile navale puteau fi mai bine folosite dacă la toate unitățile din cadrul Centralei construcțiilor navale ar fi existat o preocupare sporită pentru creșterea indicelui de utilizare a timpului maxim disponibil. Deși prin plan s-a prevăzut ca fondul de timp calendaristic să fie utilizat în proporție de 64%, iar timpul maxim disponibil de 85%, nici unul din șantiere nu s-a încadrat în nivelele stabilite, ceea ce a făcut ca pe centrală să se realizeze doar 62,6%, și respectiv 75,4% (tabelul nr. 1). Dar însăși faptul că prin plan s-a prevăzut ca fondul de timp calendaristic să fie utilizat doar ceva mai mult decît jumătate (64%) scoate în evidență că atît la nivelul centralei, cît și al unităților s-au reținut rezerve importante de capacități pentru revizii, reparații și alte întreruperi neprogramate, al căror volum se ridică la peste 20% din media zilelor lucrătoare pe an.

În ceea ce privește utilizarea fondului de timp maxim disponibil, reține atenția faptul că nivelul planificat a fost influențat de rezultatele sub posibilități înregistrate de șantierele navale Giurgiu, Oltenița, Drobeta-Turnu Severin și Brăila. În aceste condiții, în cadrul centralei navale, la nivelul anului 1976, fondul de timp neutilizat (la mașinile și utilajele a căror evidență se urmărește statistic) a totalizat un volum ce echivalează cu manopera necesară pentru construirea unui mineralier de 12 500 tdw sau a două cargouri de 2 000 tdw sau a trei șlepuri de 2 000 tone. Structura și ponderea cauzelor care au condus la înregistrarea unui asemenea volum de timp neutilizat se prezintă în tabelul nr. 2. Menținerea unor asemenea cauze constituie un greu tribut plătit neajunsurilor care se mai manifestă pe linia organizării științifice a producției și a muncii.

Din analizele efectuate și din discuțiile purtate cu factorii de răspundere ai unor șantiere navale s-au evidențiat însemnate posibilități pentru îmbunătățirea activității. Cum pot fi puse ele în valoare ?

Efectele organizării superioare a activității

INDICELE DE UTILIZARE a fondului de timp maxim disponibil al mașinilor, utilajelor și instalațiilor de lucru este nefavorabil influențat de coeficientul redus de schimburi, de numai 1,52 la nivelul centralei. Se poate arăta că din volumul total al timpului neutilizat mai mult de jumătate îl reprezintă timpul neprogramat.

Fără îndoială că acțiunile ce se cer întreprinse pentru îmbunătățirea indicatorului de utilizare extensivă trebuie să vizeze în primul rînd generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III, reducerea duratei de execuție a reparațiilor, prevenirea întreruperilor accidentale, încărcarea corespunzătoare a mașinilor prin asigurarea de comenzi în special la cele de mare productivitate, precum și asigurarea operativă a bazei materiale care să contribuie la diminuarea stagnărilor din această cauză. Multiplele avantaje pe care le oferă îmbunătățirea utilizării extensive a capacităților de producție — reducerea cotei părți a amortizării ce revine pe unitatea de produs, scurtarea ciclului de reînnoire a capacităților de producție, reducerea termenului de recuperare a investițiilor și a efectelor uzurii morale — justifică pe deplin necesitatea aplicării cu consecvență a unor asemenea măsuri.

O latură importantă a folosirii eficiente a capacităților de producție în construcțiile navale o constituie utilizarea rațională și cît mai completă a suprafețelor de producție. Analiza de detaliu efectuată la una din unitățile centralei (Șantierul naval Drobeta Turnu-Severin) a pus în evidență faptul că în anul 1976 au existat posibilități de creștere a producției cu circa 90 milioane lei, din care 14,2 mil. lei pe seama creșterii numărului de utilaje pe unitatea de suprafață, 42,9 mil. lei prin îmbunătățirea randamentului mediu pe mașină, 22,8 mil. lei prin utilizarea mai bună a timpului de lucru al mașinilor și

Tabelul nr. 1

Gradul de folosire a timpului de lucru la mașini și utilaje (1976) în %

Unitatea	Grad de folosire a timpului	
	Calendaristic	Disponibil
Centrala industrială navală	62,6	75,4
Șantierul naval Galați	67,8	83,0
Șantierul naval Brăila	62,1	74,2
Șantierul naval Oltenița	58,1	70,3
Șantierul naval Giurgiu	57,7	70,9
Șantierul naval Constanța	65,7	83,7
Șantierul naval Drobeta-Tr. Severin	59,1	70,8

10 mil. lei prin modificarea structurii suprafeței. Rezerve în această direcție se găsesc de fapt în toate șantierele ; ele se amplifică cu cei peste 10 mii m.p. suprafață disponibilizată în cadrul acțiunii inițiată de conducerea partidului în septembrie 1976. Prin redarea în circuitul productiv a acestei suprafețe se poate obține un spor mediu anual de producție de circa 40 milioane lei, ceea ce conduce și la economisirea unor importante fonduri de investiții.

Complexitatea activității din cadrul industriei construcțiilor navale și cerințele creșterii eficienței potențialului productiv al acestui important sector de activitate, implică simultan soluționarea în timp optim și în mod corespunzător a problemelor privind aprovizionarea tehnico-materială, asimilarea și integrarea în fabricație a unor materiale și semifabricate specifice, creșterea gradului de cooperare, asigurarea importului de completare, sporirea gradului de integrare, înlăturarea locurilor înguste și întreruperilor din fluxul de fabricație, iar, ca un corolar al tuturor acestor direcții de acțiune, am putea spune îmbunătățirea organizării producției și a muncii în toate sectoarele de activitate, începînd cu proiectarea, execuția și pînă la predarea și încasarea contravalorii navelor executate.

Asupra utilizării mai bune a capacităților de producție și creșterii eficienței economice au influențat pozitiv preocupările pe linia extinderii tehnologiilor moderne utilizate și introducerii de noi tehnologii, care numai la Șantierul naval Drobeta-Turnu Severin s-au concretizat în anul 1975 într-un efect economic de 1,4 mil. lei. Apreciind rezultatele pozitive obținute în ultimii ani pe linia introducerii progresului tehnic, trebuie să subliniem totodată — dacă avem în vedere realizările pe plan mondial — că este necesară, în toate șantierele navale, intensificarea preocupărilor pentru extinderea tehnologiilor moderne, cum ar fi procedeul privind trasarea planului de forme la scara 1 : 10 la debitarea automată a tablelor, precum și la mecanizarea operațiunii de sablarea tablelor și profilelor ; sudura automată și semiautomată în mediu de CO_2 și argon ; mecanizarea vopsirii navelor ; prefabricarea tubulaturii etc.

Sintetizînd aspectele principale ale celor prezentate, redăm în tabelul nr. 3 influența factorilor analizați asupra creșterii gradului de utilizare a capacităților de producție. Sporul minim de producție ce se poate obține într-un an — evident, cu aceleași fonduri fixe, ceea ce înseamnă concomitent și economisirea unor cheltuieli pentru investiții de cel puțin 100 milioane lei — echivalează cu două nave de 15 000 tdw, ceea ce pentru economia națională prezintă o mare importanță.

Scurtarea ciclului de fabricație

CA O REZERVĂ esențială pe linia creșterii eficienței economice se înscrie scurtarea ciclului de fabricație al navelor și, în acest cadru, a timpului de staționare pe cala de montaj (veriga conducătoare).

În această ordine de idei este de amintit faptul că marile șantiere navale ale lumii realizează cicluri de fabricație de 3—4 ori mai mici decît la noi, datorită în primul rînd unui mare grad de cooperare între unitățile de același profil și a existenței unor întreprinderi mecanice, electrotehnice etc. cu specific naval. Atingerea unor cicluri asemănătoare necesită inițierea unor măsuri și acțiuni energice pentru descongestionarea șantierelor navale de o serie de lucrări nespecifice, care se pot executa în alte întreprinderi mecanice subordonate aceleiași centrale sau în cadrul altor centrale industriale de profil mecanic, fapt ce va conduce la creșterea gradului de integrare și, ca urmare, a nivelului tehnic al producției, a productivității muncii și eficienței economice. O anumită experiență există deja în această privință ; prin măsurile adoptate în ultima vreme, inclusiv prin înființarea unor întreprinderi cu specific naval, ciclurile de fabricație a navelor construite la Șantierul naval Galați au fost micșorate cu 2—4 luni.

Efectele economice ale reducerii ciclului de fabricație sînt multiple și se reflectă în principal în creșterea volumului producției globale și marfă, micșorarea volumului de producție neterminată, eliberarea de mijloace circulante, scăderea volumului dobînzilor plătite pentru credite, eliberarea locurilor de montaj pe cală, a docurilor de montaj și cheiurilor de armare. Pe de altă parte, prin scurtarea perioadei de execuție a navelor, fondurile de investiții încep să participe mai devreme la crearea de venit net și recuperarea cheltuielilor, iar prin creșterea capacității de transport a flotei proprii se reduce efortul valutar pe care statul nostru este nevoit să-l suporte încă prin închirierea de nave străine.

Tabelul nr. 2

Cauze care au determinat diminuarea fondului de timp de lucru la principalele mașini și utilaje

Principalele cauze	Pondere din total (%)
Defecțiuni mecanice și electrice la mașini	18,4
Neasigurarea numărului de muncitori necesar	17,5
Întreruperi neprevăzute în funcționarea utilajelor	15,7
Condiții de lucru	46,3
Neasigurarea materialelor	2,1

Tabelul nr. 3

Influența unor factori asupra creșterii gradului de utilizare a capacităților de producție

	Ponderea factorilor în creșterea gradului de utilizare a capacității de producție (în %)	Valoarea (mil. lei)
TOTAL	100	280,8
Ridicarea randamentului fondurilor fixe	43,8	123,0
Creșterea gradului de specializare	8,3	23,0
Creșterea gradului de mecanizare a muncii	16,7	46,8
Creșterea indicelui de utilizare a fondului de timp al mașinilor	14,0	39,3
Creșterea gradului de folosire a suprafețelor de producție	17,2	48,7

Scurtarea ciclului de fabricație necesită accelerarea ritmului de revizuire a tehnologiei de asamblare a componentelor navei, a tehnologiei de montaj a secțiilor și blocsecțiilor pe cala de montaj și doc uscat. În același timp, trebuie mult extins procedeul de montare a corpului navei pe cală și doc, folosindu-se blocsecțiile mari și foarte mari, procedeu atît de productiv în șantierele navale japoneze și vest-germane. O asemenea extindere se impune cu atît mai mult cu cît în șantierele navale din Galați și Constanța s-a introdus încă din anul 1975 dotarea corespunzătoare.

Pentru îmbunătățirea utilizării capacităților de producție și scurtarea în acest fel a ciclurilor de fabricație este necesar, de asemenea, să se revizuiască standardele depășite, să se extindă tipodimensiunile la produsele tipizate, să se procedeze la unificarea în continuare a materialelor folosite, concomitent cu perfecționarea continuă a tehnologiilor de fabricație. Considerăm, de asemenea, că elaborarea în mod centralizat a tehnologiei de fabricație și montaj va asigura o calitate superioară proceselor tehnologice și raționalizarea consumurilor de materiale și manoperă, îmbunătățirea conținutului documentației tehnologice la nivelul întreprinderilor constructoare cu producție de serie. În această direcție măsuri ferme și imediate se impun întreprinse pe linia modulizării elementelor constructive ale navelor. Este necesar ca Centrala industrială navală și institutul de specialitate să depășească faza de studii și să elaboreze cît mai rapid un program cu măsuri și termene foarte scurte — care să fie precizate în planul de cercetare al institutului — privind nomenclatura tuturor elementelor care se supun modulizării.

Valențele economice ale unei noi metodologii

FĂRĂ ÎNDOIALĂ că introducerea accelerată a progresului tehnic în această subramură necesită înainte de toate sporirea preocupărilor cadrelor de cercetare și proiectare pentru aplicarea celor mai eficiente soluții de construcție, dar și pentru completarea metodologiei de calcul a determinării capacităților de producție. Afirmăm aceasta întrucît aplicarea metodologiei existente nu oferă condiții pentru reflectarea modificărilor ce intervin în tehnologiile de fabricație și în dotări. Concludent în acest sens este faptul că în urma aplicării trasajului optic la scara 1:10 au devenit disponibile suprafețele existente în sălile de trasaj după vechiul procedeu. Or, deși noul procedeu se aplică la toate șantierele, prin folosirea actualei metodologii de determinare a capacităților de producție rezultă că nu s-a disponibilizat pînă în prezent nici o suprafață. Ceva mai mult : cu ocazia proiectării și dotării șantierelor se

Iulian PLOȘTINARU

(Continuare în pag. 14)

Piloni ai creșterii eficienței

SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ȘI REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

NIVELUL CONSUMURILOR SPECIFICE ȘI COSTURILE DE PRODUCȚIE (II)

CĂILE DE REDUCERE a consumurilor materiale sînt multiple și diverse. Alături de o justă normare tehnico-științifică a consumurilor, de gospodărirea cu grijă, rațională, a fiecărei materii prime, acțiunea de înnoire și modernizare a produselor poate asigura diminuarea consumurilor specifice, realizarea unor importante economii materiale.

În numeroase documente de partid și de stat a fost scos în evidență rolul decisiv pe care concepția *unui produs în ansamblul său o are asupra consumurilor materiale. Desigur că* înnoirea producției este un element caracteristic al progresului tehnic. *Dar ceea ce ar trebui subliniat ca un element nou, care a intervenit cu pregnanță pe „scena“ tehnicii actuale, este subordonarea tot mai accentuată a activității de concepție a noilor produse, reducerii substanțiale a consumurilor de materiale și, în primul rînd, a celor deficitare, scumpe, tot mai greu de procurat.*

Produse noi și modernizate – economii substanțiale de materiale

O RETROSPECTIVĂ făcută pe perioada ultimelor decenii relevă că în trecut, inclusiv în trecutul nu prea îndepărtat, atenția proiectării de concepție era îndreptată, cu precădere, spre obținerea unor funcții noi ale produsului, a unor performanțe superioare (care, desigur, contribuie la reducerea indirectă a consumurilor materiale), dar în multe cazuri și asupra esteticii, a robusteții ca scopuri în sine, adeseori nefuncționale. În multe cazuri, facilitatea utilizării unei tehnologii „clasice“, dorința de a nu modifica ceea ce există îi conducea pe proiectanți la realizarea de produse sau repere supradimensionate, sensibil mai grele decît o cereau necesitățile reale. Pe scurt, proiectarea sau, reproiectarea nu aveau, în multe cazuri, ca obiectiv central economia de materiale. Se pot da asemenea exemple din trecut și pentru țara noastră, cum a fost cazul unor tipuri de mașini de gătit, aparate de radio, stofe, articole din sticlă etc.

Este firesc că, în prezent, lucrurile au un alt aspect, că azi accentul în concepția noilor produse se pune pe economia de materiale. Recent *a fost aprobat un program special pentru aplicarea generalizează în economie a analizei valorii, ca instrument științific de asigurare a reducerii consumurilor materiale.* În cadrul acestui program, o măsură distinctă statuează regula ca, pentru orice produs nou sau care se modernizează, să se stabilească, în prealabil, prin temă, greutatea-limită admisă și consumurile specifice maximale pentru principalele materiale ce intră în componența lui. Efortul proiectării trebuie, în această viziune, orientat în mod pregnant pe soluții și căi care să atingă acest obiectiv major, ce stă în fața economiei naționale.

Se pot da numeroase exemple care să susțină în mod convingător ce rezultate, uneori spectaculoase, se pot obține prin proiectarea unor produse noi, atunci cînd efortul de concepție este concentrat spre obținerea funcției produsului cu minimum de consumuri, în condiții de calitate, fiabilitate și durabilitate superioare (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Performanțele și greutățile unitare pentru o familie de contactoare concepute de proiectanții întreprinderii Electroaparataj-București

Tipul		Greutatea (kg/buc)			Suprafața de așezare (cm²)		
Vechi	Nou	Vechi	Nou	Reducere(%)	Vechi	Nou	Reducere(%)
TCA 10	AR 10	0,370	0,260	30	338	238	30
TCA 32	AR 25	1,000	0,440	56	797	360	55
TCA 40	AR 40	1,000	0,850	15	797	563	30
TCA 63	AR 63	1,550	1,000	35	105	64	39
TCA 125	AR 100	5,200	2,200	57	255	110	57
TCA 200	AR 160	11,300	3,700	67	376	196	48
TCA 250	AR 250	18,200	5,400	70	511	293	43
TCA 400	AR 400	29,300	11,500	60	632	428	32

Ceea ce reține atenția din datele tabelului nr. 2, în afară de reducerea propriu-zisă a greutății produsului, deci a consumurilor materiale, este micșorarea gabaritului, și îndeosebi a suprafeței de așezare a contactorului. Diminuarea cu 30—57% a acestei suprafețe are o implicație complexă, s-ar putea spune în lanț : *ea permite să se diminueze gabaritele dulapurilor în care aceste contactoare se montează, în combinație cu alte aparate, ușurarea în consecință a întregului subansamblu, ceea ce mai departe conduce la reducerea suprafeței și volumului construcției sau utilajului pe care acesta se montează.* Acesta este un aspect deosebit de important pentru o gamă foarte largă de produse, și în proiectare este necesar să se țină seama nu numai de efectele directe, dar și de cele indirecte pe care reducerea greutății și gabaritului unui produs le are, în continuare, inclusiv pînă la ambalajul utilizat.

Un alt element legat de reducerea consumurilor materiale, important de evidențiat, îl constituie *îmbunătățirea funcționalității, ridicarea parametrilor de lucru ai produselor, care reprezintă o importantă cale de a obține, indirect, economii materiale, prin creșterea gradului de valorificare a materiei prime.* Astfel, în cazul înlocuirii sapelor clasice cu role destinate forajului petrolier, de pildă, cu sapele cu știfturi din

Tabelul nr. 3

Efectele economice ale înlocuirii sapelor cu role de foraj clasice cu sape cu știfturi din carburi sinterizate și lagăre etanșe (%)

	Sapă cu role	Sapă cu știfturi din carburi metalice și lagăre etanșe
Durata de folosire	100	200 — 400
Consumul de metal la 1 mil. lei producție de sape	100	50
Cheltuielile de foraj	100	60 — 70
Valoarea exportului pe 1 tonă material metalic	100	400 — 600

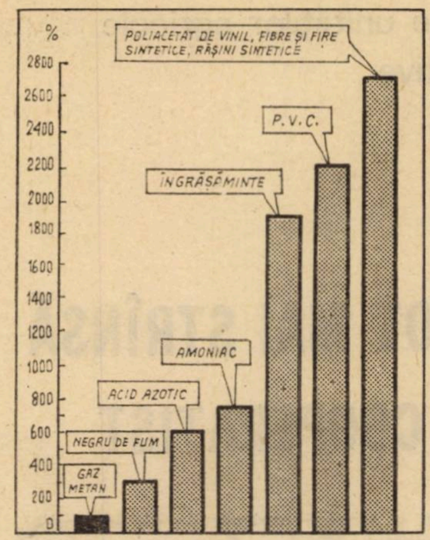

Creșterea valorificării gazului metan prin chimizare, în funcție de gradul de prelucrare (în %)

carburi sinterizate și lagăre etanșe, se obțin performanțe net superioare, care se reflectă în mod complex în activitatea de foraj (tabelul nr. 3).

Reține, deci, în mod pregnant atenția faptul că creativitatea, perfecționarea conceptivă a unui produs poate să aducă, chiar la aceeași masă materială încorporată, efecte economice foarte mari, care, în final, reprezintă economii de muncă socială.

Desigur, sînt cunoscute numeroase alte exemple de natură asemănătoare din industria constructoare de mașini. Dar, în toate ramurile de producție se pune, într-un fel sau altul, aceeași problemă, care este de fapt aceea a *substituirii într-o măsură cît mai mare a masei materiale din produs cu materie cenușie, cu muncă de înaltă calificare, ceea ce conferă o valoare superioară produsului.*

Astfel, în industria *chimică*, problema decisivă este aceea de a obține într-o proporție cît mai mare, din aceeași materie primă, produse noi, cu caracteristici superioare, cu o valoare de întrebuințare cît mai ridicată. Din produsele chimice principale utilizate azi în industrie, circa 40% sînt descoperite în ultimii 25 de ani. În industria noastră 6 000 produse chimice românești nu se produceau, nu erau cunoscute cu 10 ani în urmă.

După unele date din literatură, în laboratoarele de cercetare de pe glob se obțin zilnic, în medie, 280 noi compuși chimici. Acest lucru nu este întîmplător, întrucît noile produse, în afară de faptul că răspund unor noi cerințe ale tehnicii, valorifică superior materia primă (a se vedea și diagrama de mai sus). Iată de ce este de o deosebită însemnătate ca, în continuare, ca și pînă acum, să se concentreze eforturile industriei chimice, pentru a susține și accelera ritmul asimilărilor, a scurta duratele de punere în fabricație a unor noi produse chimice moderne, de mare necesitate ca înlocuitori ai metalelor neferoase și feroase, cum sînt : policarbonații, politetrafluoretanul (teflonul), poliamidele 11 și 12, fluoriretilenpropilena și altele.

În industria de prelucrare a *lemnului,*

Mircea PÎRJOL

(Continuare în pag. 32)

NOI RESURSE ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

O PREȚIOASĂ „MINĂ" DE FIER VECHI: — HALDELE DE ZGURĂ

ÎN ACEST AN, potrivit prevederilor planului de stat, țara noastră va realiza o producție de oțel de 11,695 milioane tone, iar în 1980 — ultimul an al actualului cincinal — 17—18 milioane tone. Atingerea unor asemenea nivele impune ca în procesul tehnologic de producere a metalului (mai ales în cuptoarele electrice și Martin) să se folosească, alături de fontă, cantități tot mai mari de fier vechi. Dacă în urmă cu 2—3 ani cantitățile de fier vechi existente în economie erau suficiente (volumul colectărilor acoperea cerințele producătorilor de metal), începînd cu 1977 lucrurile s-au schimbat, fierul vechi colectat devenind insuficient, neacoperind decît parțial nevoile.

Această situație se explică, în primul rînd, prin faptul că a crescut numărul cuptoarelor electrice de oțel, ceea ce determină o sporire considerabilă a consumului de fier vechi, iar în al doilea rînd după cum este cunoscut, ca urmare a măsurilor luate pe linie de partid și de stat, prin prelungirea duratei de funcționare a fondurilor fixe. Totodată, se cer menționate și multiplele acțiuni inițiate în întreprinderile consumatoare — în lumina indicațiilor exprese date de conducerea partidului privind ridicarea eficienței economice — pentru valorificarea și utilizarea la un grad mai înalt a metalului, ceea ce face ca importante cantități de deșeuri să fie folosite la producerea unor piese mai mici, în loc să fie expediate la retopire.

Și totuși, există o serie de **posibilități pentru atragerea în circuitul economic a unor resurse de metal vechi,** in așa fel încît acesta să satisfacă actualele cerințe ale industriei siderurgice.

Înainte de toate se impune **intensificarea acțiunii de colectare.** În acest sens, intreaga industrie, fiecare întreprindere trebuie să stringă și să livreze cu operativitate metalul vechi (șpan, deșeuri, utilaje și mașini casate etc.) unităților colectoare. Multiple acțiuni se cer desfășurate pentru colectarea metalului vechi și de la populație. În această direcție, consiliile populare, școlile, comitetele cetățenești pot aduce o mare contribuție. Se estimează, după unele calcule, că pe **această cale pot fi colectate mai bine de 30—40 000 tone de metal anual.**

Dar **una din rezervele cele mai insemnate de acoperire a cerințelor de metal vechi există chiar la unitățile siderurgice.** Faptul pare, la prima vedere, paradoxal. Și totuși, din investigațiile efectuate în unele unități siderurgice au rezultat posibilități de colectare a zeci și chiar sute de mii de tone de metal vechi. Să prezentăm cîteva.

La Hunedoara și Reșița, ca de altfel și la Galați și Cîmpia Turzii, s-au format **halde,** în decursul anilor, prin evacuarea resturilor survenite din procesele tehnologice de elaborare a metalului, adevărați munți care conțin, alături de zgură, piatră, cărămizi refractare arse sau sparte, o mare cantitate de metal sub formă de scoarțe.

Multă vreme acestei resurse nu i s-a acordat nici o importanță, datorită posibilităților de colectare a unor mari cantități de fier vechi din surse mai puțin costisitoare. De altfel, trebuie spus că, și în prezent, activitățile ce se desfășoară la aceste halde denotă că cei interesanți nu le acordă încă importanța cuvenită. Cerințe de economicitate impun schimbarea fundamentală a unei asemenea optici.

- Din calculele sumare făcute la fața locului de către specialiști, rezultă că numai **în halda de la Hunedoara există cel puțin 800 000 tone metal,** ce ar putea fi recuperat. Concomitent cu scoaterea metalului, se pot obține, prin măcinare, cantități mari de zgură, care poate fi utilizată cu succes fie la construirea de drumuri, fie în industria materialelor de construcții.
- Investigația făcută la **Galați** a condus la concluzia că **din halda de zgură s-ar putea obține peste 1,5 milioane tone metal,** tot sub formă de școarțe, care ar putea fi reintroduse apoi în cuptoare pentru elaborarea oțelului. Acțiunile de recuperare a acestuia, spre deosebire de Hunedoara, ar fi mai puțin costisitoare, ținînd seama că aceste resturi provin de la convertizoare și nu de la cuptoare Martin.
- Dar asemenea halde, desigur mai mici, există nu numai pe lingă unitățile industriei metalurgice, ci și pe lingă cele ale industriei construcțiilor de mașini, industriei locale etc., peste tot unde se produce și se toarnă metal. Selectarea metalului din toate haldele de zgură existente ar conduce la obținerea unor cantități de fier vechi, care ar putea acoperi cerințele industriei siderurgice, nu numai pentru acest an, ci chiar în perspectivă.

Valorificarea deplină a acestor resurse impune luarea, în primul rînd, de către Ministerul Industriei Metalurgice, a unor măsuri tehnico-organizatorice corespunzătoare. Este necesar ca responsabilitatea intregii acțiuni de valorificare a haldelor de zgură să fie incredințată unei singure unități — Întreprinderea de colectare și prelucrare a metalului (în prezent pe platforma haldelor lucrează independent 2—3 unități).

În al doilea rînd, pentru intensificarea activității este nevoie să se asigure o mai bună dotare cu mașini și utilaje specifice operațiunilor ce se impun a fi efectuate (excavatoare, graifere, zdrobitoare, ciururi mecanice, separatoare, autobasculante, aparatură de tăiat metalul etc.), precum și cu forță de muncă calificată.

Totodată, colaborarea mai strînsă dintre unitățile metalurgice și cele ale industriei materialelor de construcții va trebui să facă posibilă valorificarea urgentă a zgurii ciuruite, fie la realizarea de cărămizi, prefabricate, fie la construirea de drumuri, pentru ca depozitarea ei să nu formeze din nou halde.

B. VASILE
T. LUDOVIC

În pregătirea Congresului consiliilor de conducere ale unităților agricole

● semnificații ● rezultate ● obiective

SPRIJIN MULTILATERAL, COLABORARE TOT MAI STRÎNSĂ ÎNTRE SECTORUL DE STAT ȘI CEL COOPERATIST

ÎN CELE APROAPE trei decenii ce au trecut de la istorica plenară a Comitetului Central al partidului din 3—5 martie 1949, care a jalonat procesul de făurire a agriculturii socialiste, numeroase documente de partid au accentuat și aprofundat — potrivit particularităților fiecărei etape — **sarcinile de răspundere ce revin întreprinderilor agricole de stat în sprijinirea multilaterală a sectorului cooperatist,** pentru continua consolidare economico-organizatorică a acestuia și introducerea, pe scara întregii agriculturi, a celor mai noi și eficiente realizări ale științei și tehnicii agricole pe plan mondial. **Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a subliniat în repetate rînduri necesitatea și importanța extinderii și diversificării formelor de ajutor reciproc și colaborării între sectorul de stat și cel cooperatist din agricultură.**

CONSIDERĂM îndreptățit să apreciem că sprijinul acordat de agricultura de stat sectorului cooperatist s-a făcut simțit și a fost fructificat pe diferite planuri, de la **transmiterea experienței** acumulate de I.A.S.-uri în organizarea producției și în folosirea factorilor moderni de intensificare a producției, pînă la **furnizarea unor importante cantități de semințe din soiurile și hibrizii cei mai valoroși, material săditor, animale din fermele de elită pentru reproducție** (de ouă sau de carne) etc. Semnificative cu privire la volumul acestui sprijin sînt următoarele cifre referitoare la cantitățile livrate în intervalul la care ne-am referit : peste 1,7 milioane tone sămînță de grîu ; 800 mii tone sămînță hibridă de porumb ; mai mult de 150 milioane buc. pomi și vițe altoite ; aproape 50 mii tăurași de prăsilă și peste 320 mii vieruși și scrofițe ; mai mult de jumătate de miluțe și berbecuți din rase de ovine ameliorate etc.

Totodată, rezultatele obținute, în special în anii din urmă, de un număr de cooperative agricole de producție demonstrează că **exemplul agriculturii de stat** (în folosirea pe scară amplă a mijloacelor chimice în sprijinul producției vegetale, în extinderea irigațiilor, în amenajarea de sere legumicole, în organizarea și exploatarea unor mari complexe zootehnice de tip industrial) **a convins și a jucat rolul de deschizător de drum,** influențînd activ folosirea de către sectorul cooperatist a pîrghiilor moderne care determină intensivizarea producției agricole, obținerea unor indici mai înalți de productivitate și eficiență.

ÎN CADRUL eforturilor conjugate pentru înfăptuirea mărețelor obiective stabilite de Congresul al XI-lea al partidului, sprijinul acordat de întreprinderile agricole de stat cooperativelor agricole de producție și colaborarea cu acestea înregistrează nu numai o dezvoltare cantitativă ci și **un progres de ordin calitativ.**

Bunăoară, pentru a putea furniza sectorului cooperatist semințe selecționate pentru toate culturile, întreprinderile agricole de stat s-au preocupat în mod organizat de **extinderea suprafețelor loturilor semincere.** În anii din urmă au fost organizate un număr corespunzător de ferme specializate exclusiv în producerea semințelor, unde au fost stabilite asolamente pe cîte 4—5 ani, s-au elaborat și aplicat riguros tehnologiile specifice fiecărui soi de grîu și orz, precum și fiecărui hibrid de porumb, sorg sau floarea-soarelui, urmărindu-se cu prioritate calitatea producției de semințe.

Se acordă o atenție susținută **creșterii considerabile a ponderii celor mai valoroase soiuri și hibrizi** creați în țară sau străinătate. Așa, de pildă, ponderea soiului de orz Miraj — creație valoroasă a cercetării științifice din țara noastră, verificată în producție prin recolte de 6 000—8 000 kg/ha — crește de la 14% în anul 1975, la peste 70% în 1977. Anul trecut, agricultura de stat a produs și livrat cooperativelor agricole de producție cantități de sămînță incluzînd peste 80 000 tone de grîu din soiurile Dacia, Iulia, Ileana, Zlatna, Doina și Libelula, aproape 4 000 tone de orz din soiul Miraj, peste 50 000 tone de porumb din hibrizi simpli HS-400, HS-335 opac, HS--105 A și HS-230, circa 5 700 tone de floarea-soarelui din hibrizii Romsun (53, 301, 90) și Sorem-80, precum și importante cantități de semințe pentru alte culturi, însumînd peste 145 000 tone, din care peste 60% semințe din înmulțirea I-a, cu înalte însușiri genetice.

În 1977, precum și în următorii ani ai actualului cincinal, agricultura de stat va acționa prin mijloace adecvate pentru ridicarea continuă a nivelului calitativ al producției de semințe, va manifesta totodată maximum de discernămînt și operativitate în înmulțirea celor mai valoroase soiuri și hibrizi ce vor mai apare, asigurînd atît necesarul propriu, cît și nevoile sectorului cooperatist.

ȘI ÎN CE PRIVEȘTE **furnizarea de animale**, preocuparea prioritară o constituie calitatea. Așa, de pildă, în anul 1976 peste 90% din vițelele și junincile gestante, destinate reproducției, livrate de agricultura de stat C.A.P.-urilor, au fost metise Holstein-Friză, exemplare provenind din tauri cu înaltă valoare zootehnică și vaci recordiste, cu producții anuale de 7 000—8 000 litri de lapte. Concomitent, extinderea și îmbunătățirea activității rețelei de ferme de elită din I.A.S.-uri au permis creșterea considerabilă a numărului și calității tăurașilor livrați pentru reproducție, din rasele zonate Bălțata Românească, Brună și Holstein-Friză. Anual au fost furnizați sectorului cooperatist și cîte 8 000—9 000 de berbecuți de reproducție din rasele amelioratoare, din care cei mai productivi sînt folosiți la însămînțarea artificială a oilor din rase locale.

În domeniul creșterii porcilor, se cuvine menționată în primul rînd înființarea, începînd din anul 1975, a 7 **asociații economice de stat și cooperatiste** pentru creșterea și îngrășarea porcilor — unități prin care raporturile în acest domeniu dintre cele două sectoare au căpătat un cadru juridic și organizatoric corespunzător etapei actuale, asigurînd astfel largi posibilități pentru o colaborare și mai fructuoasă. Agricultura de stat a participat la întemeierea acestor unități în primul rînd prin popularea lor cu materiale de prăsilă din rasele și metișii cei mai valoroși, prin acțiuni de modernizare, introducerea tehnologiilor verificate în propriile complexe industriale ca avantajoase și eficiente, prin asigurarea permanentă a asistenței tehnice, precum și prin alte acțiuni care — împletindu-se cu aportul la fel de prețios al partenerului — au condus la obținerea unor indici simțitor îmbunătățiți de producție, productivitate și eficiență economică.

Pentru întărirea răspunderii și cointeresării materiale nemijlocite a cadrelor de conducere și a celorlalți specialiști din cadrul I.A.S.-urilor (sau I.S.C.I.P.-urilor) care participă la asociațiile menționate, retribuția a fost corelată direct cu rezultatele obținute de asociații. Totodată, participarea directorilor asociațiilor la analizarea activității și rezultatelor din complexele industriale de porcine ale agriculturii de stat (analize care au loc lunar, prin rotație, în I.S.C.I.P.-ul cu cele mai bune rezultate, oferind și un excelent prilej de generalizare a experienței înaintate) a contribuit nemijlocit la perfecționarea activității de producție a asociațiilor și la aplicarea unor măsuri tehnico-organizatorice de eficiență deosebită.

Rezultatele de producție și economice pe care le obțin aceste unități probează în mod convingător avantajele reciproce care rezultă din strînsa și multipla lor colaborare. Unele dintre ele — cum sînt cele de la Verguleasa (jud. Buzău) și Independența (jud. Galați) — au realizat în anul trecut un spor mediu de creștere în greutate de peste 500 g/zi. În ansamblu, asociațiile au produs în anul 1976 o cantitate de peste 35 000 tone de carne de porc și au posibilitatea să ajungă încă în acest an la o producție de 40 000 de tone, ceea ce reprezintă un aport apreciabil la fondul central și, totodată, contribuie la consolidarea economico-organizatorică a unităților participante.

SPRIJINUL și colaborarea au evoluat, de asemenea, considerabil în domeniul producției avicole, care a cunoscut un ritm rapid al progresului tehnic și de organizare. Însușindu-și exemplul și experiența agriculturii de stat, sectorul cooperatist și-a creat un număr apreciabil de unități avicole de tip industrial, rețea care urmează să înregistreze și o mai amplă dezvoltare. Desfășurarea acestui proces găsește o trainică temelie în însuși modul cum este concepută și se aplică în practică colaborarea dintre cele două sectoare — de stat și cooperatist. Schema alăturată sintetizează raporturile dintre unități pe traseul întregului flux tehnologic, oglindind cum în acest proces — cu marcat caracter științific și industrial de mare productivitate — sînt antrenate **nu numai cooperativele agricole de producție, ci și gospodăriile populației.**

Centrala pentru producția avicolă deține liniile biologice pure, de înaltă valoare genetică și se ocupă de programul național de selecție și hibridare. După cum rezultă și din schemă, centrele de selecție și hibridare ale centralei furnizează material la fermele de reproducție, care produc hibrizii (pui de o zi) ; aceștia sînt difuzați atît la combinatele avicole ale agriculturii de stat (specializate în producția de ouă și carne), cît și la cooperativele agricole de producție, precum și în rețeaua CENTROCOOP, care-i pune la dispoziția gospodăriilor populației. (Notăm, ca o realizare deosebit de meritorie, faptul că centrala a realizat și lansat hibrizi adecvați pentru gospodăriile populației — pasăre mixtă pentru producția de ouă și carne.)

Cantitățile de pui de o zi livrate de agricultura de stat sectorului cooperatist și gospodăriilor populației au cunoscut o dinamică permanent ascendentă, înregistrîndu-se în decurs de numai 3 ani o creștere de aproximativ 100%, după cum rezultă din tabel. Cooperarea se regăsește în fazele de după procesul propriu-zis de producție, ouăle din toate cele trei sectoare fiind dirijate spre stațiile de sortat și prelucrat, iar puii crescuți pentru carne — spre abatoare.

LIVRĂRI CĂTRE BENEFICIARI
(cantități, în mii capete)

Anul	C.A.P.		Gospodăriile populației
	Puicuțe de înlocuire (pentru ouă)	Broiler (pentru carne)	
1974	3 280	24 175	6 012
1975	3 453	30 383	7 856
1976	3 850	36 264	10 130
1977 (plan)	5 505	50 000	15 000

Caracterul accentuat științifico-industrial al producției din combinatele avicole ale agriculturii de stat, sprijinul multilateral acordat de acestea sectorului cooperatist și gospodăriilor populației exercită o influență binefăcătoare asupra dezvoltării în ritm intensiv a întregii producții avicole din țara noastră.

RELAȚIILE de colaborare și întrajutorare între I.A.S. și C.A.P. nu se limitează la domeniile amintite ; în general, ele au căpătat un conținut tot mai bogat și o mare varietate de forme. În acest sens, se pot cita nenumărate cazuri de sprijinire reciprocă, fie cu **mijloace mecanice** de lucru, fie cu **forță de muncă**, precum și exemple de strînsă colaborare în **finalizarea unor acțiuni de interes comun.** Asemenea acțiuni s-au extins considerabil în anii din urmă și s-au materializat prin realizări deosebit de valoroase în ceea ce privește recuperarea unor mari suprafețe de teren(prin lucrări de scurgere a apelor excedentare, desecare, drenare sau indiguire), executarea cu forțe locale a unor importante lucrări de combatere a eroziunii solului, ameliorarea pășunilor și fînețelor naturale, extinderea suprafețelor amenajate pentru irigat etc.

Avînd în vedere procesul de diminuare treptată a ponderii populației active din agricultură, **colaborarea va oferi în viitor posibilitatea de a asigura mai bine forța de muncă necesară în ambele sectoare în perioadele de vîrf de lucrări, utilizarea mai deplină a acesteia și, implicit, mărirea cîștigurilor celor ce muncesc în agricultura socialistă.**

Un alt domeniu important în care sprijinul acordat de agricultura de stat sectorului cooperatist poate și trebuie să se facă din plin simțit îl constituie acțiunile de **perfecționare a pregătirii profesionale**, de înarmare a cadrelor cu cele mai noi realizări ale științei și practicii agricole pe plan mondial. În acest sens, a fost inițiat și pus la punct un sistem unitar de îmbunătățire a activității de perfecționare a pregătirii profesionale a cadrelor din toate sectoarele agriculturii — inclusiv din cel cooperatist, sistem ce are în vedere instituirea și perfecționarea specialiștilor în condițiile participării lor efective la procesul de producție. În acest scop, au fost și sînt în curs de organizare 129 de **unități agricole de stat etalon** (grupate în două categorii, în funcție de aria lor de cuprindere și de profilele de producție), care — pe lîngă sarcinile proprii de producție — vor funcționa ca **centre de instruire a cadrelor în condiții de producție.**

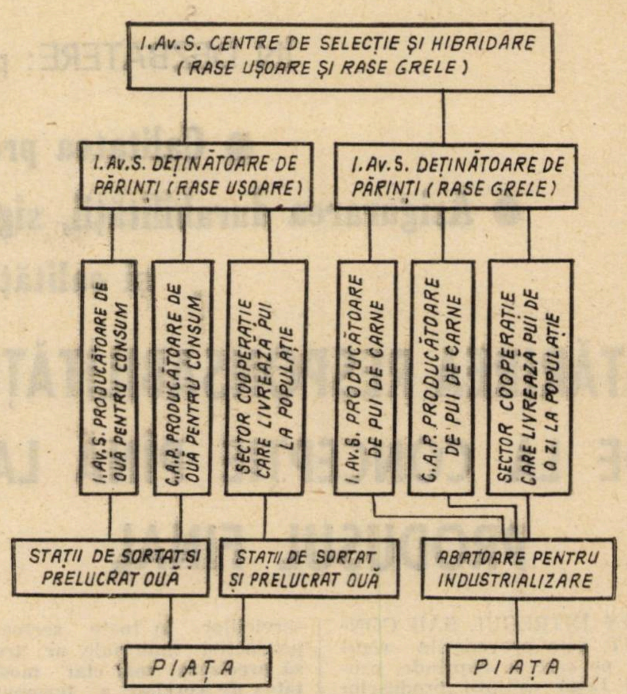
I.Av.S. CENTRE DE SELECȚIE ȘI HIBRIDARE (RASE UȘOARE ȘI RASE GRELE)
I.Av.S. DEȚINĂTOARE DE PĂRINȚI (RASE UȘOARE)
I.Av.S. DEȚINĂTOARE DE PĂRINȚI (RASE GRELE)
I.Av.S. PRODUCĂTOARE DE OUĂ PENTRU CONSUM
C.A.P. PRODUCĂTOARE DE OUĂ PENTRU CONSUM
SECTOR COOPERAȚIE CARE LIVREAZĂ PUI LA POPULAȚIE
I.Av.S. PRODUCĂTOARE DE PUI DE CARNE
C.A.P. PRODUCĂTOARE DE PUI DE CARNE
SECTOR COOPERAȚIE CARE LIVREAZĂ PUI DE O ZI LA POPULAȚIE
STAȚII DE SORTAT ȘI PRELUCRAT OUĂ
STAȚII DE SORTAT ȘI PRELUCRAT OUĂ
ABATOARE PENTRU INDUSTRIALIZARE
PIAȚA
PIAȚA

Schema relațiilor de cooperare între sectorul agricol de stat și cel cooperatist în domeniul producției avicole. (I. Av. S. = Întreprinderea avicolă de stat)

Unitățile etalon (dintre care 111 sînt I.A.S.-uri) vor fi, în continuare, dotate cu cele mai moderne tractoare și mașini agricole ; ele aplică cele mai noi tehnologii de producție și au la conducerea lor, inclusiv a fermelor, specialiști cu o temeinică pregătire profesională și experiență organizatorică (dintre care unii au efectuat stagii de specializare în țări cu agricultură avansată).

Ceea ce este nou și esențial în sistemul de perfecționare la care ne referim îl constituie faptul că specialiștii-cursanți, după o instruire teoretică vor lucra efectiv în producție ca muncitori calificați, pe toată durata unui ciclu de producție (care variază în funcție de profil, sub directa îndrumare și conducere a șefului de fermă, primind sarcini concrete de producție și răspunzînd de realizarea lor. Acest sistem de instruire și perfecționare a cadrelor din agricultură asigură cunoașterea temeinică a modului cum se desfășoară activitățile de conducere și organizare a procesului de producție (inclusiv modul cum trebuie aplicat corect sistemul de lucru în acord global), precum și a problemelor de planificare, de analiză și de urmărire a eficienței economice.

În cadrul sistemului unitar îmbunătățit de perfecționare a pregătirii profesionale vor fi cuprinse anual și aproximativ 600 de cadre tehnice din cooperativele agricole de producție, cărora li se creează largi posibilități de a prelua în mod organizat și sistematic din experienta acelor întreprinderi agricole de stat care au atins cel mai înalt nivel de organizare a producției, cei mai înalți indici de productivitate și eficiență.

NU PUTEM încheia aceste considerații fără a menționa că, în procesul complex al dezvoltării agriculturii, în satul românesc apar mereu nu numai noi cerințe, ci și noi posibilități și forme de colaborare a sectorului de stat cu cel cooperatist precum și cu gospodăriile populației. Studierea și satisfacerea operativă a acestor cerințe, folosirea cît mai eficientă și perfecționarea relațiilor de colaborare dintre cele două sectoare constituie un imperativ de prim ordin, mereu actual, deoarece el reprezintă un factor deosebit de important pentru valorificarea deplină a marilor rezerve de creștere a producției agricole. De bună seamă că apropiatul Congres al consiliilor de conducere ale unităților agricole va oferi, din acest punct de vedere, orientări concrete de cea mai mare utilitate în scopul concentrării eforturilor pentru realizarea exemplară a sarcinilor de răspundere încredințate de partid

Marin CAPISIZU

șeful Departamentului Agriculturii de Stat
din Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

ÎN DEZBATERE: proiectele de lege privind

- **Calitatea produselor și serviciilor**
- **Asigurarea durabilității, siguranței în exploatare, funcționalității și calității construcțiilor**

ÎNTĂRIREA RESPONSABILITĂȚII DE LA CONCEPȚIE PÎNĂ LA PRODUSUL FINAL

PRIN ÎNTREGUL SĂU CONȚINUT, prin prevederile riguroase pe care le cuprinde, proiectul Legii calității produselor și serviciilor oglindește în mod unitar activitatea amplă consacrată în economie realizării de produse de un inalt nivel calitativ, condiție esențială a creșterii eficienței, a valorificării superioare a muncii sociale, a intensificării participării țării noastre la circuitul schimburilor internaționale de valori materiale.

Pentru întreprinderea noastră, pentru întreg colectivul său, realizarea de produse la un inalt nivel calitativ reprezintă una din cele mai importante forme de materializare a capacității de creație, a disciplinei tehnologice, a atitudinii inaintate față de muncă. Am realizat, în decursul anilor, o variată gamă de produse incepînd cu tiposeriile de agregate de pompare destinate alimentării cu apă a marilor centre industriale și urbane, a sistemelor de irigații și hidroameliorații, instalații portuare, echipament pe nave, agregate a căror mărime incepe cu puteri de antrenare de sub 1 kW mergînd pînă la 0,5 MW. De asemenea, pe lîngă varietatea dimensională și constructivă a tiposeriilor realizate, în ultimul timp am fost preocupați de execuția subansamblelor hidraulice din materiale speciale — oțeluri inalt aliate — rezistente în condițiile de temperatură și coroziune. Din larga gamă de produse ce au fost livrate partenerilor din țară cît și celor externi (25 țări), întreprinderea noastră nu a înregistrat, în decursul ultimilor ani, nici un fel de reclamație.

Subliniem că de un real ajutor în activitatea noastră — de altfel faptul este subliniat prin numeroase prevederi și de noul proiect de lege — este întărirea responsabilității începînd de la concepție, execuție și pînă la urmărirea în exploatare a fiecărui produs, pentru a corespunde cerințelor deosebite și variate ale beneficiarilor. În acest context, proiectul de lege, definind cadrul legal al desfășurării întregii activități economice, orientat spre ridicarea calitativă a produselor și serviciilor în toate sectoarele producției materiale, **ar trebui să precizeze mai clar modalitatea de corelare a termenului de garanție între subfurnizori și furnizorul general, termen care ar trebui să „curgă" pentru toți furnizorii începînd cu livrarea furniturii generale complexe. În acest fel vor fi eliminate situațiile în care unele agregate, deși se află în termen de garanție la beneficiar, conțin componente ale căror termene de garanție sînt depășite.** Furnizorul general se află în prezent în situația de a suporta cheltuieli nejustificate, ocazionate de remanieri în afara profilului specific de fabricație la subansamblele ieșite din garanție la subfurnizor și aceasta numai din motive pur formale, prin lipsa unor prevederi care să specifice termene de garanție corelate.

În altă ordine de idei, trebuie arătat că proiectul noii legi precizează totalitatea condițiilor de realizare a produselor, începînd cu recepția materiilor prime și a materialelor intrate pe fluxul de fabricație, continuă cu fabricația propriu-zisă și se încheie cu atestarea calității. În acest context **ar fi necesar să se definească mai detaliat cadrul necesar desfășurării activității de montaj, punere în funcțiune, intervenție la beneficiar și modul de desfășurare a așa numitei activități de „service".** O asemenea prevedere apare necesară cu atît mai mult cu cît, ca implicație directă a lipsei echipelor de specialiști ai furnizorului la beneficiar, acesta din urmă este nevoit să intervină cu forțe proprii, în cele mai multe cazuri necalificate corespunzător, punînd într-o lumină falsă proprietățile și însușirile calitative reale ale produsului.

Consider că noua lege a calității care va intra în vigoare, va constitui un cadru corespunzător etapei actuale de desfășurare a întregii activități economice în scopul creșterii eficienței sub toate aspectele.

Ion CANTEA

șeful compartimentului C.T.C.
Întreprinderea de pompe „Aversa"

SARCINI MAJORE PENTRU ÎNTREGUL PERSONAL DIN CONSTRUCȚII

PROIECTUL Legii privind asigurarea durabilității, siguranței în exploatare, funcționalității și calității construcțiilor reprezintă o reglementare fundamentală, care întrunește rezolvarea științifică, cea organizatorică și cea juridică a diferitelor probleme ce apar în acest domeniu în proiectare, execuție și exploatare.

Parcurgînd textul proiectului de lege, rezultă în mod pregnant necesitatea de a determina și a promova la toate nivelele ceea ce trebuie să constituie o calitate indispensabilă a tuturor celor ce participă la concepția și realizarea construcțiilor : inalta răspundere cetățenească și profesională pentru rezultatele materiale ale muncii lor. Proiectul de lege este nu numai un breviar de inginerie, ci în aceeași măsură un ghid în economia concretă a construcțiilor și un cod al eticii profesionale. Mi s-ar părea întru totul potrivit ca, odată adoptată, această lege să devină material obligatoriu de studiu pentru toți constructorii, în cadrul formelor de reciclare, ca și în învățămînt, de la școala profesională pînă la facultate.

Consider totodată că textul supus dezbaterii publice este încă susceptibil de îmbunătățiri, în sensul precizării unor detalii.

Astfel, la cap. II, subcapitolul „A. Construcții industriale", ar trebui introdus un punct care să precizeze principalele condiții obligatorii de calitate la lucrările de instalații și montaje tehnologice, ținînd seama de influența lor asupra condițiilor de exploatare și chiar asupra comportării construcțiilor respective. Tot la acest capitol văd necesară precizarea unor cerințe specifice construcțiilor inginerești cum sînt coșurile de fum, castelele de apă, turnurile de răcire, turnurile de televiziune ș.a. — obiecte inalte (uneori de sute de metri), cu dificultăți de proiectare și de execuție și a căror stabilitate impune măsuri foarte stricte în execuție, un control riguros (folosind o aparatură deosebită) al respectării elementelor geometrice ale obiectului.

Apreciez în mod deosebit modul cum este tratată asigurarea antiseismică a construcțiilor. Se constată însă că subcapitolele privitoare la construcțiile pentru activități cultural-educative, cele pentru ocrotirea sănătății și cele pentru comerț nu conțin referiri concrete din acest punct de vedere — deși este vorba de categorii de clădiri frecventate de un public numeros. Omisiunea s-ar putea remedia fie prin completarea corespunzătoare a art. 24, 25 și 26, fie prin dezvoltarea punctului b al art. 18 referitor la condițiile de bază ale calității construcțiilor, în care caz n-ar mai fi necesare precizările de la art. 21 punctul e și art. 27 punctul d.

La art. 63, punctul c, este consemnată obligația inspecției de stat de a dispune sistarea execuției lucrărilor defectuos realizate, precum și refacerea lor pe seama persoanelor vinovate. În mod corespunzător ar trebui ca și în art. 48 privind obligațiile unităților de construcții-montaj, să se introducă un paragraf referitor la indatorirea acestora de a identifica persoanele respective și a lua măsurile administrative privind recuperarea cheltuielilor de refacere sau remediere. Prevederea din art. 72, în legătură cu autorizarea personalului din activitatea de control tehnic al calității, se cere completată cu instituirea obligativității unor examene de atestare a capacității acestuia de a face expertiză. De asemenea consider utilă, la art. 9, precizarea modului cum se va asigura caracterul unitar al sistemului inspecției de stat în construcții, în sensul corespondenței între subordonarea organului central și cea a organelor județene ale acesteia.

Mihai MUȘAT

Un sistem simplificat de impunere a veniturilor din agricultură

DEZVOLTAREA în ritm ascendent a economiei naţionale impune, în mod legic, creşterea continuă a producţiei agricole, obiectiv important al politicii economice a partidului nostru, care are în vedere satisfacerea — în condiţii cît mai bune — a cerinţelor de consum mereu crescînde ale populaţiei şi a altor necesităţi ale economiei, de produse agricole vegetale şi animale. În afară de sprijinul important pe care statul îl acordă agriculturii prin dotarea cu mijloace de producţie moderne, pregătirea cadrelor de agronomi, zootehnicieni etc., punerea la dispoziţie de seminţe şi animale de mare productivitate, asigurarea unor cantităţi sporite de îngrăşăminte chimice şi materiale antiparazitare etc., un rol deosebit revine şi perfecţionării, în continuare, a relaţiilor financiare în această ramură de bază a economiei noastre naţionale.

Pornind de la analiza actualului sistem de impunere a veniturilor din agricultură, plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976 a constatat că acesta este complicat şi, totodată, că în etapa actuală nu constituie un mijloc suficient de activ în stimularea dezvoltării producţiei agricole atît în cooperativele agricole de producţie, cît şi în gospodăriile agricole ale populaţiei ; de aceea, plenara a hotărît trecerea la un nou sistem de impunere a veniturilor care se realizează în agricultură.

Din proiectul Legii impozitului agricol, recent publicat în presă, se desprinde cu claritate faptul că se au în vedere forme şi metode noi de impunere a veniturilor din agricultură, care **îmbină în mod armonios cerinţele simplificării radicale a modului de determinare a impozitului, cu necesitatea sporirii rolului acestei pîrghii financiare în creşterea producţiei agricole, în toate unităţile.**

În ce priveşte veniturile realizate din munca prestată în cooperativele agricole de producţie trebuie arătat că sistemul actual de impunere a veniturilor fiecărui membru cooperator, cu cote de impozit progresive, în funcţie de mărimea venitului anual, necesită un volum mare de muncă. Totodată, în cursul anului vărsămintele din impozit se efectuează potrivit prevederilor de plan, ceea ce duce, în multe situaţii, la plata unui volum de impozit mai mare decît cel corespunzător veniturilor efectiv realizate. Aceasta necesită avansarea unor sume din fondurile cooperativelor, pentru achitarea impozitului, diferenţele regularizîndu-se la finele anului, după cunoaşterea veniturilor efective realizate, între cooperativă şi bugetul de stat şi respectiv între cooperativă şi membrii cooperatori.

Aşa cum rezultă din cuprinsul proiectului de lege privind impozitul agricol, caracteristicile definitorii ale acestuia îl diferenţiază net de sistemul actual de impunere. Astfel, **impozitul care se calculează în prezent pentru fiecare cooperator va fi desfiinţat şi se va introduce un impozit care va fi plătit de fiecare cooperativă agricolă de producţie.** Aceasta nu constituie o simplă schimbare a modului de calcul şi percepere a impozitului, aşa cum ar rezulta la prima vedere, ci constituie un sistem la baza căruia stă stimularea creşterii producţiei agricole. În acest scop se prevede aplicarea unui sistem de impunere care ia în considerare un complex de factori ce influenţează rezultatele generale ale cooperativelor agricole de producţie. Astfel, se prevede aplicarea unui impozit fix pe hectar pentru terenurile pe care le deţin cooperativele de producţie şi totodată a unui impozit pe fondul de retribuire al acestor unităţi.

Impozitul pe hectar, diferenţiat pe cinci zone de fertilitate şi trei categorii de folosinţă, constituie partea fixă a impozitului agricol, iar impozitul pe fondul de retribuire, partea variabilă a acestuia. Rezultă că în noul sistem se asigură o legătură mai strînsă între volumul impozitului şi elementele rentei diferenţiale : practic, o parte din renta diferenţială I se preia prin impozitul fix pe hectar diferenţiat pe zone de fertilitate, iar o parte din renta diferenţială II se preia sub forma impozitului pe fondul de retribuire, care este influenţat şi de veniturile realizate ca urmare unei mai bune dotări tehnice, a folosirii unor cantităţi mai mari de îngrăşăminte chimice etc.

Din cuprinsul proiectului legii rezultă că impozitul fix pe hectar va stimula cooperativele agricole de producţie să folosească cu maximum de randament toate suprafeţele pe care le deţin, să transforme în terenuri productive şi suprafeţele considerate mai puţin proprii pentru agricultură, să execute la timp şi de bună calitate lucrările agricole. În acelaşi timp, impozitul pe fondul de retribuire va determina luarea unor măsuri pentru sporirea continuă a veniturilor, în primul rînd pe seama creşterii producţiei, întrucît veniturile suplimentare realizate vor fi impuse de regulă cu aceeaşi cotă de impozit.

În ce priveşte cotele de impozit, diferenţiate în funcţie de venitul mediu anual pe un cooperator, se observă că acestea sînt cu mult mai reduse decît cele actuale şi în consecinţă veniturile suplimentare realizate rămîn aproape în totalitate celor care au contribuit la obţinerea lor. De asemenea, cotele de impozit prezintă creşteri foarte mici de la o tranşă de venit la alta, astfel că, spre deosebire de situaţia actuală, veniturile mari vor fi impuse cu cote de impozit foarte apropiate de cele ale tranşei anterioare de venit.

Venitul mediu anual pe un cooperator se va determina prin raportarea fondului de retribuire la numărul cooperatorilor care au efectuat numărul minim de norme convenţionale stabilit de adunarea generală. Această prevedere este de natură să contribuie, alături de alte măsuri, la sporirea gradului de participare a membrilor cooperatori la muncă, la efectuarea tuturor lucrărilor agricole, şi în consecinţă, la obţinerea unor producţii mai mari şi deci a unor rezultate financiare superioare la fiecare cooperativă agricolă de producţie.

În condiţiile prevăzute în proiectul de lege se realizează o simplificare radicală a modului de determinare a impozitului pe veniturile realizate din munca prestată în cooperativele agricole de producţie, eliminîndu-se în totalitate calculele care se fac în prezent pe fiecare cooperator. Impozitul fix pe hectar rămîne nemodificat, atît timp cît nu se schimbă modul de folosinţă al terenurilor agricole sau suprafaţa.

Impozitul pe fondul de retribuire al cooperativelor agricole de producţie se calculează, de asemenea, pe total cooperativă. Determinarea acestui impozit este simplă, volumul său stabilindu-se la fiecare plată, prin aplicarea la fondul de retribuire a cotei de impozit aferentă venitului mediu anual planificat pe un cooperator. La sfîrşitul anului, în cazul în care, pe baza realizărilor efective, rezultă o altă cotă de impozit decît cea prevăzută în plan, se efectuează, pe total cooperativă, regularizarea diferenţelor între impozitul plătit în cursul anului şi impozitul definitiv. Sistemul prevăzut în proiectul de lege dă posibilitatea fiecărui cooperator să cunoască direct veniturile ce urmează să le primească pentru munca prestată, întrucît aceste venituri sînt efective.

În ce priveşte gospodăriile agricole ale populaţiei, proiectul de lege prevede introducerea unui impozit fix pe hectar, diferenţiat pe cinci zone de fertilitate şi trei categorii de folosinţă a terenurilor agricole. În noile condiţii impozitul practic rămîne nemodificat de la an la an, astfel că producătorii vor cunoaşte de la început obligaţiile care le au faţă de stat. Este de subliniat că impozitul fix pe hectar va fi plătit de toate gospodăriile agricole ale populaţiei, ceea ce va constitui un stimulent în creşterea producţiei agricole pe toate terenurile, indiferent de mărimea acestora. Aplicarea impozitului fix pe hectar duce la desfiinţarea impozitului pe veniturile din creşterea animalelor, astfel că toate gospodăriile agricole ale populaţiei vor fi stimulate în creşterea şeptelului şi în obţinerea unor producţii cît mai mari de carne, lapte şi lînă.

Prevederile din proiectul de lege privind impozitul agricol sînt de natură să contribuie la perfecţionarea, în continuare, a relaţiilor financiare în acest domeniu de activitate, vor simplifica modul de determinare a impozitului şi vor contribui la stimularea creşterii producţiei agricole şi a veniturilor care se realizează în agricultură, la valorificarea unor cantităţi sporite de produse agricole către stat, atît de cooperativele agricole de producţie, cît şi de gospodăriile agricole ale populaţiei.

G. NICOLESCU

UTILIZAREA CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

(Urmare din pag. 7)

prevăd în continuare în dotare săli de trasaj cu suprafețe apreciabile, așa cum este cazul Șantierului naval Tulcea !

Pornind de la această stare de fapt, considerăm că determinarea capacității la trasajul optic, care necesită o suprafață de circa 10 ori mai mică față de vechiul procedeu, trebuie să se facă după numărul de aparate de trasaj optic. Se economisesc astfel importante cantități de material lemnos, manoperă, utilaje, se poate extinde lucrul în trei schimburi și altele. În ceea ce privește determinarea capacității la sablare și pasivizare, a reieșit că, deși în calcul se are în vedere lucrul în trei schimburi, la șantiere se lucrează în două, renunțîndu-se și la cooperarea cu alte întreprinderi care nu posedă instalații pentru a acoperi întreaga disponibilitate. La o asemenea practică trebuie renunțat cu desăvîrșire.

Avînd în vedere modificările care intervin în asamblarea corpurilor navelor (doc uscat și doc cameră) considerăm oportună și introducerea, în locul metodologiei de calcul pentru veriga conducătoare (cala de montaj), a unei noi metodologii, adecvate asamblării corpului navelor după aceste procedee, expresia matematică a capacității (C) în acest caz fiind în funcție de raportul dintre fondul de timp maxim disponibil (td) al docului sau camerei în ore pe an și timpul mediu de montaj (tsi) al unei nave exprimat în ore corp navă $\left(C = \frac{td}{tsi}\right)$. O asemenea metodologie simplifică considerabil calculul determinării capacității de producție, totodată reflectînd direct modificările survenite în tehnologia de fabricație.

De altfel, trebuie spus că în general, analiza periodică a mărimii capacităților de producție la nivelul fiecărei mașini, secții, linii tehnologice sau pe ansamblul întreprinderii reprezintă o acțiune de maximă importanță, întrucît asigură posibilitatea dimensionării juste a nivelului lor de producție, fundamentării acestora pe baze științifice, identificării rezervelor potențiale care urmează a fi puse în valoare în vederea sporirii numărului de produse. Avînd în vedere asemenea considerente și pentru ca factorii de decizie economică să aibă la îndemînă un instrument mai simplificat de calcul și urmărire a modului de utilizare a potențialului productiv, considerăm necesar să se studieze posibilitatea ca la determinarea capacităților de producție să se folosească metodologia de echivalare la noile nave, pornindu-se de la manopera efectivă a celor existente, corectată cu anumiți coeficienți pe faze de execuție.

Astfel, pentru determinarea tonajului dw echivalent care să țină seama de efortul necesar pentru asimilarea unui nou tip de navă, propunem să se utilizeze formula :

$$T_{ci} = ei \times T_r \times tdw^{*)}$$

Precizăm că, coeficientul de echivalență se calculează după relația :

$$ei = \frac{Mc}{Mr} \times Ksi \times Kl \times Kp^{**)}$$

În fața subramurii construcțiilor navale se află probleme deosebite, prin a căror realizare trebuie să se asigure creșterea cotei de participare a flotei noastre la transportul maritim — de la 20,9% în 1970 la 75—80% în 1990 — soluționarea integrală a amenajărilor și necesarului de transport pe Dunăre, rîuri, canale și lacuri interioare, ocuparea locului 15—20 pînă în 1990 în rîndul țărilor posesoare de flotă maritimă pentru transport, față de locul 43 pe care ne vom situa în 1980. Pentru înfăptuirea acestor importante imperative, concomitent cu acțiunile întreprinse pentru realizarea optimă a dezvoltărilor, este necesar, deci, să se manifeste o preocupare sporită pentru utilizarea mai bună a capacităților de producție și creșterea eficienței economice în industria construcțiilor navale.

*) În care : Tci = tonajul navei concrete i din serie ;
ei = coeficientul de echivalență pentru nava i din serie :
Tr = tonajul navei de referință în tdw.

**) În care : Mc = manopera necesară pentru execuția unei nave din seria concretă determinată pe bază de diagrame ;
Mr = manopera necesară pentru execuția unei nave reprezentative (de referință) pentru un anumit șantier, luată în considerare în STE al șantierului ;
Ksi = coeficientul de serietate ; Kl = coeficientul pentru locul îngust ; Kp = coeficientul de specialitate predominantă, determinat pentru fiecare caz în parte, în funcție de navă și de condiții concrete ale șantierului.

Ksi = coeficientul de serietate ; Kl = coeficientul pentru locul îngust ; Kp = coeficientul de specialitate predominantă, determinat pentru fiecare caz în parte, în funcție de navă și de condițiile concrete ale șantierului.

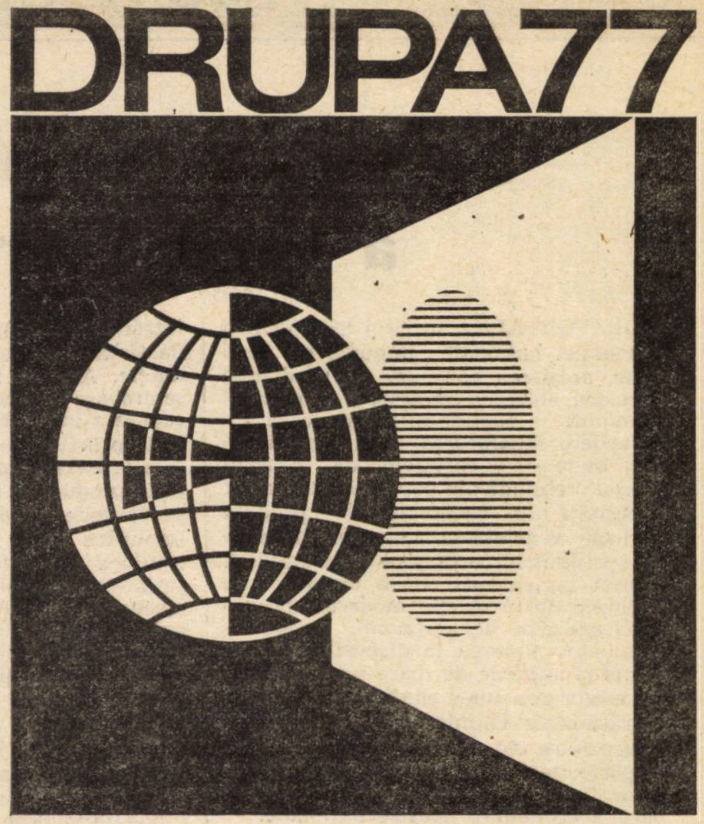

TIPAR ȘI HÎRTIE PENTRU PIAȚA MONDIALĂ,

DRUPA'77 arată calea pentru anii următori.
Metode noi și sisteme îmbunătățite conduc la o sporită economicitate și o calitate superioară.
Folosiți consistenta ofertă internațională – DRUPA prezentată de peste 1 000 de firme producătoare

INFORMAȚIE ȘI PROGRES
ample și fără egal

DRUPA'77 este tîrgul căilor scurte, deoarece acum există sistemul de informații DRUPA (DIS), iar fiecare expozant are cuprinsă oferta sa DRUPA într-un calculator. Acesta tipărește planul curent conform propriilor dv. interese.
În sistemul de informații DRUPA sînt cuprinse 54 de profile atractive pentru dv., cu orientări aplicative.

● Realizarea zațurilor ● realizarea bazelor pentru tipar ● realizarea formelor de tipar ● tipar ● prelucrarea hîrtiei ● materiale ● instalații

Cel de-al 7-lea
Tîrg Internațional
Tipar și Hîrtie
Düsseldorf
3 — 16 iunie 1977

Information: Düsseldorfer Messegesellschaft mbH -NOWEA-
Postfach 32 02 03, D-4000 Düsseldorf 30, Telex 8 584 853 mes d

PUBLICOM

APROVIZIONAREA LA TIMP CU PIESE DE SCHIMB – CONDIȚIE IMPORTANTĂ PENTRU BUNA FOLOSIRE A UTILAJELOR

Informarea promptă și eficientă asupra realizării contractelor de aprovizionare asigură o colaborare operativă între furnizori și beneficiari

ÎNFĂPTUIREA sarcinii trasate ministerelor, centralelor și întreprinderilor de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta sesiune comună a organelor supreme de partid și de stat – de a lua cele mai energice măsuri pentru creșterea indicelui de utilizare a parcului de mașini-unelte, utilaje și instalații — presupune rezolvarea optimă a condițiilor necesare funcționării acestora fără întreruperi, reducerea la minimum a opririlor cauzate de defecțiuni mecanice. Importanța, din acest punct de vedere, a bunei aprovizionări cu piese de schimb relevă nevoia unei urmăriri operative a modului cum se realizează contractele, pe baza unui sistem informațional adecvat.

Se pune, deci, în mod obiectiv problema **găsirii de instrumente de lucru care să permită luarea unor decizii judicioase, cu maximă rapiditate, pentru întregul volum de piese de schimb, în cazul unei informări complete și selective timpul de răspuns fiind minim.**

O posibilitate de utilizare a calculatorului electronic pentru urmărirea realizării contractelor la piesele de schimb a fost identificată în urma unei analize efectuată la Direcția de aprovizionare, desfacere și comerț exterior din Departamentul îmbunătățirilor funciare. Aplicația elaborată de către Oficiul informațional și de calcul al Institutului de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare are condiții de realizare practică, datorită existenței în exploatare a subsistemului informatic „gestiunea științifică a stocurilor de piese de schimb"; această aplicație îngăduie serviciilor operative ale unității să cunoască detaliat și în timp util modul de aprovizionare și desfacere pentru toate reperele necesare utilajelor (numărul reperelor de piese de schimb ce se aprovizionează și livrează prin intermediul direcției fiind de aproximativ 50 000).

Fișierele de contracte (cu furnizorii — **CONTFP** și cu beneficiarii — **CONTBP**) se creează la începutul fiecărui an și au ca documente primare anexele la contracte. Ele sînt organizate în acces direct (cheia înregistrării constituind-o : codul contractului, codul piesei de schimb) și au următorul conținut de informații : codul contractului; tipul (F pentru furnizori, B pentru beneficiari); codul unității; codul piesei de schimb; codul unității de măsură; prețul unitar ; cantitățile contractate și cele livrate pe trimestre.

Cantitățile livrate se obțin prin programele **PRG**-1, și **PRG**-2, care realizează decadal legătura cu sistemul de gestiune științifică a stocurilor de piese de schimb, prin intermediul fișierelor **AVIZE** și **NIG,** dintre care primul conține avizele de expediție — documentele de eliberare, iar al doilea — notele de intrare în gestiune. Dacă la actualizarea cantităților livrate se constată depășiri ale cantităților contractate, programele **PRG 1 și PRG-2** semnalează acest lucru printr-un mesaj la imprimantă.

Rapoartele ce se pot obține sînt :

- **R 01. Situația intrărilor de piese de schimb pe furnizori;**
- **R 02. Situația livrărilor de piese de schimb pe beneficiari.**

Aceste rapoarte se obțin prin intermediul programului **PRR 1,** care utilizează doi parametri — primul precizînd tipul situației respective (pe beneficiari sau pe furnizori), iar al doilea — la care dintre furnizori sau beneficiari se solicită situația. Conținutul de informații al rapoartelor este : denumirea unității; codul unității; codul contractului; denumirea utilajului; denumirea reperului (piesei de schimb) ; codul piesei de schimb ; cantitățile contractate și livrate pe trimestre.

- **R 03. Urmărirea contractelor pe** utilaje. Programul **PRR 2,** prin care se obține această situație, utilizează trei parametri, indicînd : primul — obținerea situației pentru furnizori sau pentru beneficiari; al doilea — pentru ce tipuri de utilaje se solicită situația; al treilea solicită elaborarea situației pentru contractele onorate și/sau pentru cele neonorate. Raportul are următorul conținut de informații : codul utilajului; denumirea utilajului; codul reperului (piesei de schimb); denumirea pieselor de schimb; codul contractului; cantitățile contractate; cantitățile livrate.
- **R 04. Situația abaterilor la contracte,** care prezintă nerespectarea contractelor, din punct de vedere atît cantitativ, cît și al termenului. Acest raport se obține la cerere sau trimestrial, cu ajutorul programului **PRR 3,** care conține un parametru ce indică natura situației respective pentru furnizori sau beneficiari. Informațiile pe care le oferă sînt: codul contractului ; codul unității; denumirea unității ; denumirea utilajului ; denumirea piesei de schimb ; codul piesei de schimb ; cantitatea contractată ; cantitatea livrată ; abateri plus-minus.

Programele necesare obținerii rapoartelor menționate utilizează informații din fișierul de unități, fișierul nomenclator de piese de schimb și fișierele de contracte.

În cursul anului, completările sau modificările, respectiv ștergerile din fișierele de contracte se realizează prin intermediul programelor **COMPFP** pentru furnizori și **COMPBP** pentru beneficiari.

Utilizarea parametrilor în programele aplicației sporește eficiența exploatării acesteia și oferă o largă mobilitate în cerințele utilizatorului. Dacă nu ar exista posibilitatea solicitării unor informații pentru un anumit utilaj și/sau pentru un anumit furnizor sau beneficiar, avînd în vedere volumul mare al pieselor de schimb, raportul care ar furniza informația solicitată ar conține un număr de foi cel puțin egal cu numărul paginilor de imprimantă ale nomenclatorului de piese de schimb (în cazul la care s-a făcut aplicația — peste 1 000 de file).

Aplicația **„urmărirea realizării contractelor pentru piesele de schimb"** dă posibilitatea unei informări prompte și eficiente a serviciilor operative de aprovizionare, asigurîndu-se colaborarea operativă cu furnizorii și beneficiarii, premisă a îndeplinirii la termen a contractelor economice.

Marian OPREA

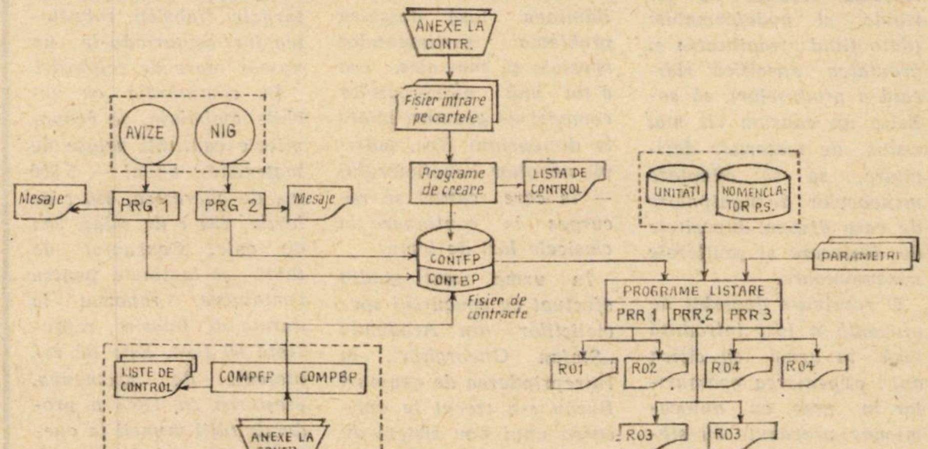

Schema de sistem a urmăririi realizării contractelor pentru piesele de schimb

UN SISTEM AVANTAJOS DE MANIPULARE ȘI TRANSPORT ÎN INDUSTRIA TEXTILĂ

ECONOMII LA AMBALAREA ȘI EXPEDIEREA UNEI TONE DE FIRE : • 0,2 MC DE CHERESTEA • 7,4 OM—ORE DE MANOPERĂ • 493,30 LEI LA CHELTUIELILE DE TRANSPORT ȘI MANIPULARE

CHELTUIELILE efectuate de întreprinderile industriale pentru transportul, manipularea și depozitarea materiilor prime și materialelor, combustibilului, produselor finite etc. au o greutate specifică ridicată în toate ramurile industriale, fiind o componentă principală a costurilor de producție. În industria textilă, de pildă, pentru obținerea unui kilogram de țesături se transportă și se manipulează pînă la 350 kg de materii prime și ambalaje — ceea ce face ca în costurile produselor acestei ramuri, cheltuielile provocate de mișcarea materialelor să dețină o pondere de 20—25% ; evident, reducerea lor constituie o cale importantă de creștere a eficienței economice a activității productive.

Potrivit sarcinilor stabilite de conducerea de partid și de stat, se află în plină desfășurare o amplă acțiune de introducere în toate ramurile și întreprinderile a tehnicilor moderne de manipulare, transport și depozitare, paralel cu raționalizarea ambalajelor, în sensul reducerii consumurilor de materiale la confecționarea acestora. În lumina acestor necesități și ținînd seama de aspectele specifice industriei textile, un colectiv *) de la Universitatea din Galați a analizat procesul de transport și manipulare a firelor de bumbac livrate de Întreprinderea textilă din localitate către beneficiarii din țară, evidențiind căile pentru simplificarea lui și pentru reducerea cheltuielilor generate de aceste operații — căi care, aplicate la nivelul întregii Centrale a industriei bumbacului, pot aduce economii de zeci de milioane de lei.

ÎN PREZENT, firele destinate consumului intern din întreprindere și mai ales celui din afara ei sînt ambalate și transportate în lăzi din cherestea, de trei tipuri — cu capacități de 83,5; 64 și, respectiv, 52,5 kg de fire. Sistemul solicită o grijă deosebită din partea ambalatorilor, în special la încheiere, baterea capacelor în cuie și cercuire (cuiele care ar pătrunde în interiorul lăzilor, în timpul manipulărilor, ar intra în bobine și copsuri, rupînd firele — ceea ce ar provoca pierderi netehnologice). După fiecare întrebuințare, lăzile trebuie încheiate din nou și multe din ele reparate (la I.T. Galați cheltuielile anuale pentru aceste operații se ridică aproape la 800 mii de lei), astfel că rezistența lor se reduce, unele se desmembrează în timpul manipulărilor, iar firele se degradează. Totodată, lăzile din cherestea au o uzură foarte rapidă, fiind scoase din folosință după 4—5 întrebuințări (întreprinderea — care nu face parte din cele mai mari — casează anual aproape 47 mii de lăzi, în valoare de 7,5 milioane de lei). Trebuie, totodată, avut în vedere că multe din unitățile industriei ușoare nu dispun de mijloace mecanizate pentru efectuarea manipulărilor ; operațiile de încărcare-descărcare, stivuire-destivuire, transport intern se execută manual, ceea ce necesită un efort fizic suplimentar și cheltuieli mari, care — numai în cazul I.T. Galați — se ridică la 4 milioane de lei anual.

În ansamblu, cheltuielile de transport și manipulare pe care le presupune acest mod de ambalare reprezintă 1 793.70 lei/tona de fire expediate beneficiarilor.

ÎN VEDEREA înlăturării acestor neajunsuri, în urma unor experimentări, colectivul menționat a propus **înlocuirea lăzilor din cherestea cu navete din material plastic armate cu vergele metalice, transportabile în containere C.F.R.** Costul unei navete este de 40 de lei. Într-un container de mărime medie pot fi încărcate 30 de navete de 51 cm lungime, 45 cm lățime și 24 cm înălțime (5 rînduri de cîte 6).

Într-o navetă se pot așeza 115 warcopsuri ; însumînd greutatea proprie a acesteia — 2,7 kg, greutatea firelor — 9,2 kg și cea a țevilor de material plastic — 2,53 kg, rezultă că greutatea navetei încărcate este de 14,43 kg (de 8 ori mai mică decît a unei lăzi din lemn de mărime medie), ceea ce permite manipularea manuală în bune condiții. Aceeași navetă poate fi utilizată și pentru transportul a cîte șase bobine, cu o greutate totală de 9 kg de fire. Transportul navetelor de la unitatea furnizoare la cea beneficiară se poate realiza în containere sau chiar în transcontainere, dacă în localitatea unde se află întreprinderea beneficiară există terminal pentru transcontainere.

CONSIDERÎND că, anual, întreprinderea expediază beneficiarilor din țară 12 000 tone de fire, cu o distanță medie de transport de 500 km, în varianta propusă **cheltuielile de transport și manipulare se reduc cu circa 28%, ceea ce înseamnă o economie de 493,30 lei/tona de fire, respectiv aproape 6 milioane de lei pe an. Productivitatea muncii la operațiile de transport intern și manipulare crește cu 37,7%, consumul de manoperă reducîndu-se cu peste 89 mii de om-ore. Se economisesc anual 2 500 mc de cherestea și 75 tone de materiale de ambalare** (hîrtie cerată, balot metalic, cuie ș.a.), iar **cantitatea de ambalaje** care se manipulează și se transportă în ambele sensuri **se micșorează de la 6 000 la 3 522 tone ; indicele de folosire a ambalajelor crește cu 70%** (de la 2 tone la 3,4 tone fire/tona de navete). Numărul unităților de transport expediate zilnic se reduce cu 76,8% (de la 513 lăzi la 119 containere), ușurîndu-se astfel atît munca de evidență, cît și operațiile de expediție.

Containerele asigură firelor o protecție deplină în timpul transportului, fiind exclusă deteriorarea în timpul manipulărilor. Navetele oferă condiții optime pentru **paletizare** și pentru **mecanizarea operațiilor de manipulare,** permițînd depozitarea pe rafturi suprapuse, în vederea **folosirii mai complete a volumului depozitului** (o navetă rezistă la o greutate de 400 kg așezată deasupra ei, fără să se deformeze), reducîndu-se spațiile de depozitare.

Soluția propusă nu poate fi aplicată izolat, ci **se cere generalizată la nivelul centralei industriale** — introducerea navetelor urmînd a se efectua treptat, pe măsura uzării și scoaterii din serviciu a lăzilor de cherestea, așa încît acestea să nu rămînă nefolosite. Trecerea la containerizarea transporturilor va solicita, desigur, un plus de operativitate din partea întreprinderilor pentru încărcarea și descărcarea în termen a containerelor.

dr. David APOSTU
Universitatea din Galați

---

*) Din acest colectiv au făcut parte, alături de autorul articolului : dr. Alexandru Pătrașc, Florian Sipoș, dr. Neculai Maftei, Cezar Costescu.

AMBALAJ EFICIENT PENTRU GEAMURI

LIVRAREA *producției fabricilor de geamuri pune probleme deosebite în legătură cu ambalajele. Acestea trebuie să fie rigide și nedeformabile (date fiind fragilitatea și greutatea specifică ridicată a produselor), să solicite un consum cît mai redus de materiale deficitare, să se adapteze mijloacelor de manipulare de care dispun depozitele de desfacere și șantierele consumatoare.*

O rezolvare deosebit de eficientă a fost introdusă încă în urmă cu cîțiva ani : expedierea geamurilor în vrac, cu autocamioane prevăzute cu stelaje fixe. Această soluție a eliminat total ambalarea geamurilor de dimensiuni standard, livrate la distanțe relativ scurte. Rămînea însă deschisă problema sortimentelor speciale și, mai ales, cea a tot mai numeroaselor comenzi de geamuri tăiate la dimensiuni fixe, potrivit nevoilor beneficiarului — în care cazuri se recurgea în continuare la clasicele lăzi de lemn.

În urma unui studiu efectuat cu concursul specialiștilor din Academia „Ștefan Gheorghiu", la Întreprinderea de geamuri Buzău s-a trecut la aplicarea unui nou sistem de ambalare, în care aceste lăzi sînt înlocuite cu containere metalice multifuncționale. După descărcare, containerele sînt returnate fabricii, robustețea lor asigurîndu-le un număr mare de refolosiri.

În comparație cu vechile ambalaje, se economisesc cantități uriașe de materiale : anual — 5 300 mc de cherestea, 280 t de hîrtie, 850 t de talaș, 50 t de cuie. Consumul de tablă și laminate pentru containere, raportat la durata de folosire, reprezintă 60 t/an. Este de remarcat, de asemenea, creșterea cu 110% a productivității muncii la operațiile de ambalare.

CICLUL:
Socialismul științific și problemele dezvoltării economico-sociale a României

În sprijinul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid

CREȘTEREA EFICIENȚEI ECONOMICE — OBIECTIV CENTRAL AL POLITICII PARTIDULUI

Conceptul de eficiență economică în socialism. Posibilități de exprimare a eficienței economice

FIIND O EXPRESIE a raportului dintre efectele activității și eforturile depuse pentru obținerea lor, eficiența economică reprezintă un însoțitor permanent, o trăsătură caracteristică fundamentală, o necesitate obiectivă, obligatorie a creșterii economice. Pentru a înțelege mai bine acest lucru este necesar să arătăm că, la un nivel dat al resurselor, creșterea economică poate să-și amplifice ritmul **exclusiv** pe seama sporirii eficienței economice. În condițiile caracterului totdeauna limitat al resurselor în raport cu nevoile multiple și dinamice ale societății și ale intensificării competiției economice internaționale. **eficiența economică — consecință și totodată premisă a creșterii economice — devine criteriul de apreciere atît al gradului de valorificare a resurselor, cît și al modului lor de alocare pe sfere, ramuri și sectoare de activitate, un factor mobilizator în conducerea proceselor economice.**

Criteriul eficienței economice nu poate fi însă **identificat** cu profitul capitalist maxim care constituie scopul producției în condițiile proprietății private ; eficiență economică în socialism, chiar și atunci cînd se prezintă ca eficiență maximă, are caracterul optimului economic, rezultat din îmbinarea intereselor sociale de consum și de producție, a eficienței economice imediate cu eficiența în perspectivă etc. În raport cu scopul producției socialiste eficiența economică se prezintă ca **un mijloc subordonat exclusiv dezvoltării economice și ridicării, pe această bază, a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.** Edificarea pe plan material și spiritual a unei condiții superioare a omului este criteriul general al optimului economic, al eficienței economiei socialiste.

Cu toate că definiția dată eficienței economice, ca raport între efecte și eforturi, este destul de simplă și unanim acceptată, nu același lucru se poate spune și în ce privește exprimarea concretă, măsurarea acestei categorii. În literatura economică există felurite moduri de exprimare a eficienței economice. Inexistența unor consensuri generale în ce privește exprimarea numerică a eficienței economice se explică oarecum și prin accea că este un concept aplicat în economia noastră relativ de puțină vreme, îndeosebi după congresul al IX-lea al partidului. Explicația principală a controverselor pe care eficiența economică încă le mai suscită are însă, în principal, un caracter obiectiv, derivînd din complexitatea deosebită a acestui concept.

Caracterul complex, multidimensional al eficienței economice și de aici dificultățile reale de exprimare cantitativă pot fi înțelese numai dacă ținem seama de **sferele eficienței, de posibilitățile necesare de abordare a acesteia.** Eficiența economică vizează procese economico-sociale mai simple sau mai complexe, după cum urmează : a) la nivel **microeconomic** se referă la repartizarea sarcinilor de producție pe locuri de muncă, ateliere, sectoare și secții, repartizarea optimă a unor resurse cum sînt capacitățile de producție, materiile prime, forța de muncă, alegerea tehnicilor, tehnologiilor etc. ; b) **la nivel mai agregat, inclusiv macroeconomic** eficiența economică se referă la **sfere** ale reproducției : cercetare științifico-tehnică, producție, repartiție, circulație și consum ; la procesul reproducției privit în ansamblul său ; la structuri de tipul sferei producției materiale și al sferei „neproductive“ ; la structuri organizatorice de tipul întreprindere, ramură, economie națională ; de tipul întreprindere, centrală, minister, economie națională ; la structuri în profil de ramură și în profil teritorial ; la structuri de genul sectoarelor primar, secundar și terțiar ; c) **în fine, atît la nivel macro cît și microeconomic,** eficiența economică poate fi abordată spațial și temporal, pe termen scurt, mediu și lung etc.

Toate acestea **nu epuizează** însă complexitatea conceptului de eficiență economică. Astfel, orice activitate sau proces a cărui eficiență interesează — indiferent de profilul sau structura în care se abordează — are mai multe laturi : volum, structură, calitate, cheltuieli etc. fiecare dintre acestea putîndu-se detalia din numeroase unghiuri de vedere.

Dacă ne mărginim doar la reliefarea acestor aspecte revelatorii pentru a subliniat complexitatea conceptului de eficiență este ușor de înțeles de ce **există atît de numeroase forme și modalități de exprimare a eficienței economice.**

Particularitățile la care ne-am referit generează expresii specifice ale eficienței economice, respectiv microeconomice și macroeconomice, eficiența de ramură și teritorială, eficiența sferei productive și „neproductive“, eficiența factorilor producției (investiții, fonduri fixe, forță de muncă, materii prime), eficiența diferitelor laturi ale producției (volum, structură, calitate, cost) etc.

În efortul economiștilor de depășire a particularităților eficienței diferitelor ramuri, sectoare și sfere de activitate și de sintetizare a definirii eficienței economice s-au afirmat mai multe opinii, unele dintre acestea suferind însă de parțialitate. Astfel, numeroși economiști relevă că este neacceptabilă de exemplu, opinia după care determinarea eficienței ar trebui făcută exclusiv pe baza **venitului net** în calitate de criteriu de participare a întreprinderii, centralei sau ramurii la crearea venitului național. Argumentele în acest sens decurg din faptul că, deși este determinat de totalitatea factorilor, fiecare exprimînd un aspect al activității întreprinderilor, venitul net nu reflectă cu suficientă precizie eficiența economică deoarece nu evidențiază și volumul factorilor care au contribuit la obținerea lui. Este contestabilă și opinia după care **costurile** exprimă integral eficiența economică. Afirmăm aceasta întrucît, spre deosebire de venitul net, de această dată se evidențiază în mod parțial nu numai efortul dar și efectul, existînd și alte laturi ale eficienței surprinse mai puțin de costuri. Numeroase puncte de vedere converg însă spre faptul că exprimarea eficienței economice ar fi posibilă prin **raportarea venitului net la volumul fondurilor de producție (fixe și circulante).** După cum se vede eficiența economică reflectă astfel, factorii tehnico-materiali și umani puși la dispoziție de către societate fiecărei întreprinderi, ramuri, cît și rezultatele utilizării acestor factori, efectele economice sintetizate sub forma venitului net, ca urmare a realizărilor obținute, în ce privește volumul, calitatea, nivelul tehnic, activitatea de aprovizionare și de desfacere, evoluția productivității muncii vii, reducerea cheltuielilor de producție în ansamblul lor.

În literatura economică, pe lîngă indicatori agregați ai eficienței factorilor de producție se propun și **indicatori parțiali**, posibil de utilizat la toate nivelele și treptele ierarhice și anume :

— raportul dintre rezultatul activității economice (venitul național, producție) și consumul de muncă ;

— raportul dintre rezultatul activității economice (venitul național, producție etc.) și fondurile fixe ;

— raportul dintre rezultatul activității economice (venitul național, producție) și produsele primare (materii prime, materiale etc.).

Firește, în funcție de specificul uneia sau alteia dintre situații, fiecare dintre cei trei indicatori oferă o imagine parțială (netă și brută) a eficienței și în raport cu un singur factor ; priviți în corelație, ca un tot, ei oferă imaginea brută și netă a eficienței economice de ansamblu, ceea ce nu reprezintă altceva decît productivitatea muncii sociale.

CONSULTATII

Programul P.C.R. cu privire la necesitatea creșterii continue a eficienței economice

CONSTITUIND o condiție primordială a progresului social-economic, a creșterii susținute a producției și a ridicării necontenite a nivelului de trai material și cultural al poporului, sporirea sistematică a eficienței muncii sociale ocupă un loc central în politica economică a partidului și statului nostru. Așa cum arată tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** secretarul general al partidului, în centrul preocupărilor sale din domeniul economic partidul a situat „problema eficienței activității economice, a concentrat atenția ministerelor și întreprinderilor în direcția sporirii productivității muncii, reducerii consumurilor materiale, ridicării calității produselor și creșterii rentabilității".

Problemele creșterii eficienței economice ocupă un important loc în Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Se arată în această direcție că procesele cu caracter revoluționar care s-au petrecut în societatea românească, începînd cu industrializarea socialistă, făurirea și generalizarea relațiilor socialiste de producție în întreaga economie, ridicarea social-culturală și profesională a maselor largi de oameni ai muncii au asigurat premisele fundamentale ale creșterii eficienței economice, ale valorificării, la cote mereu mai înalte, a resurselor materiale, financiare și umane ale întregii societăți. Ca urmare, față de 1938 a crescut considerabil venitul național și nivelul de trai, s-a modernizat structura consumului maselor largi populare, România participă în condiții mereu mai avantajoase la schimbul internațional de valori materiale și spirituale.

Se relevă pe de altă parte că proporțiile actuale ale dezvoltării economice a României, ale bazei tehnico-materiale, inclusiv nivelul ei tehnic și calitativ, gradul înalt de competență a cadrelor, decalajele care ne separă de țările dezvoltate economic, ca și eforturile crescînde care se fac în continuare pentru dezvoltarea și perfecționarea bazei tehnico-materiale, marile posibilități decurgînd din superioritatea proprietății socialiste, a relațiilor de producție socialiste în general, etc. reclamă **sporirea pe toate căile, în ritm susținut, a eficienței economice.** Subliniind această necesitate, de concentrare a tuturor preocupărilor pentru creșterea eficienței economice — direcție principală a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră — tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta că **„O problemă de bază a dezvoltării noastre economice în ritm intens, în anii ce vin, este sporirea eficienței întregii activități de producție, realizarea unor rezultate maxime, cu eforturi materiale cît mai mici".**

Procesul de sporire a eficienței economice — potrivit concepției partidului nostru — presupune desfășurarea unei activități științific organizată, pe baza planului național unic de dezvoltare economică și socială, mai buna organizare a conducerii proceselor economice, atît la nivel macro, cît și microeconomic, în fiecare județ și localitate, în fiecare întreprindere.

Un rol decisiv în sporirea eficienței economice îl are **intensificarea activității de cercetare științifică, de aplicare rapidă, cît mai deplină, a rezultatelor cercetării în activitatea de producție ;intensificarea mecanizării și automatizării producției ; aplicarea pe scară largă a tehnologiilor moderne de fabricație și mai buna corelare a planului tehnic cu celelalte capitole ale planului întreprinderilor, centralelor, ministerelor ;** stimularea prin toate mijloacele mecanismului de conducere și organizare a **inițiativelor maselor largi de oameni ai muncii,** a preocupărilor acestora pentru sporirea producției și îmbunătățirea ei calitativă, concomitent cu reducerea costurilor și folosirea cu maximum de randament a capacităților de producție, a materiilor prime și energiei, a întregului potențial uman în fiecare întreprindere, secție, atelier și loc de muncă.

Evident, pentru ridicarea eficienței economice la nivelul exigențelor și al posibilităților economiei, ale fiecărei întreprinderi se impune, de asemenea, permanenta preocupare a oamenilor muncii, în calitatea lor dublă de proprietari și producători, pentru perfecționarea organizării producției și a muncii, în pas cu cerințele obiective ale creșterii producției.

Creșterea productivității muncii și eficiența economică

PRODUCTIVITATEA MUNCII este rodnicia cu care se cheltuiește o cantitate de muncă, de forță de muncă ; ea se măsoară fie sub forma raportului dintre producția obținută pe o unitate de muncă, fie invers, prin timpul de muncă cheltuit pentru producerea unei unități de producție. Oricum s-ar exprima, creșterea productivității muncii reprezintă procesul prin care același volum de muncă se concretizează într-o masă mai mare de bunuri materiale ; creșterea productivității muncii presupune o asemenea schimbare în modul de desfășurare a procesului muncii, în urma căreia — așa cum arăta K. Marx — timpul de muncă socialmente necesar pentru producerea unei mărfi este redus și deci, o cantitate mai mică de muncă dobîndește forța de a produce o cantitate mai mare de valori de întrebuințare.

Se observă, deci, că între productivitatea muncii și eficiența economică este o legătură organică. Astfel, dacă vom avea în vedere productivitatea muncii sociale (adică rodnicia cu care se cheltuiește nu numai munca vie, ci și munca trecută), atunci productivitatea muncii, de regulă, este însăși eficiența economică. Productivitatea muncii vii — adică aceea la care ne referim în acest paragraf — măsurînd numai eficiența consumului de forță de muncă, are o sferă mai redusă decît eficiența economică, reprezentînd **un** factor al acesteia.

Influența productivității asupra eficienței se manifestă în costuri prin intermediul retribuției. Acest lucru este și mai evident dacă ținem seama că între productivitate și valoare este un raport invers proporțional : cu cît productivitatea muncii crește mai repede cu atît valoarea pe unitatea de produs este mai mică.

Din cele arătate rezultă implicit că eficiența economică sporește cu atît mai mult cu cît ritmul de creștere a productivității muncii vii este mai mare. Înțelegem astfel mai bine de ce conducerea partidului a hotărît accelerarea, în cursul acestui plan cincinal, a ritmului de creștere a productivității muncii în industrie, în construcții, în transporturi, în agricultură etc. Astfel, față de 6,7—7,2% cît se prevăzuse pentru industrie, în Directivele Congresului al XI-lea al partidului, urmează să se realizeze, în perioada 1976—1980, un ritm mediu anual de creștere de minimum 9,1%. Pe această bază contribuția productivității muncii la creșterea producției industriale va fi de circa 80% față de 70% cît fusese inițial prevăzut.

Realizarea unor ritmuri accelerate de creștere a productivității muncii în toate ramurile și sporirea eficienței economice este **nu numai o cerință teoretică imperioasă, dar și o posibilitate practică dacă avem în vedere puternica și moderna bază tehnico-materială de care dispunem, potențialul însemnat de cadre calificate, posibilitățile suplimentare care există în toate ramurile pentru sporirea productivității și, desigur, efortul perseverent de dezvoltare și perfecționare continuă a bazei tehnico-materiale din întreaga economie națională în cursul acestui plan cincinal.**

De aici desprindem că sporirea mai accelerată a productivității muncii și ridicarea pe această bază a eficienței economice se realizează atît prin acțiunea unor **factori și căi macroeconomice** (modernizarea structurii economiei naționale și a ramurilor și de aici sporirea ocupării forței de muncă în activitățile și ramurile cu un nivel mai înalt al productivității muncii, creșterea înzestrării tehnice și electroenergetice a muncii, ridicarea gradului de specializare și cooperare în toate ramurile etc.), cît și prin acțiunea unor **factori microeconomici.** Aflați la „îndemîna" fiecărei întreprinderi, a fiecărui om al muncii în rîndul acestor din urmă factori se înscriu mai buna utilizare a bazei tehnico-materiale, introducerea rapidă a tehnologiilor moderne și perfecționarea celor existente, asimilarea de produse noi și reproiectarea celor existente, organizarea științifică a producției și muncii, mai buna organizare a pregătirii și perfecționării cadrelor calificate, mai buna aplicare a cointeresării materiale și morale etc.

Reducerea cheltuielilor materiale. Căi de valorificare superioară a resurselor și de sporire a eficienței utilizării lor în producția socialistă

CREȘTEREA EFICIENȚEI ECONOMICE este posibilă nu numai pe calea economisirii muncii vii dar și prin folosirea cu maximum de economicitate a celei de a doua componente a muncii sociale — munca materializată (trecută), concretizată în principal în : fonduri fixe productive, materii prime, materiale, combustibil, energie etc.

Pentru a înțelege mai exact rolul economisirii muncii trecute în sporirea eficienței economice trebuie să arătăm, mai întîi, că volumul muncii materializate aflat în circuitul economic crește continuu. Aceasta este o trăsătură caracteristică a revoluției tehnico-științifice contemporane, o urmare firească a politicii perseverente a partidului de promovare a cuceririlor științei și tehnicii.

În acest cadru trebuie arătat că eficiența economică nu crește în mod satisfăcător în orice condiții de evoluție a cheltuielilor materiale în valoare absolută ; dacă ele cresc prea repede, în condițiile în care nu sînt folosite cu maximum de economicitate, atunci eficiența economică se poate reduce.

Volumul total absolut al muncii materializate, un volum ridicat, ne arată că acest gen al muncii sociale devine și principala rezervă de creștere a eficienței economice. Astfel, în produsul social al țării din 1975, cheltuielile materiale reprezentau 57,4% ; dacă cheltuielile materiale ar fi reprezentat numai 56,4%, adică ar fi fost mai mici cu doar un singur procent, acesta s-ar fi adăugat venitului național care în loc de 42,6% ar fi reprezentat 43,6%, crescînd astfel eficiența economică. În condițiile dinamismului dezvoltării economiei noastre valoarea unui singur procent al cheltuielilor materiale în produsul social este din ce în ce mai mare. La nivelul anului 1980, scăderea cu un singur procent a ponderii cheltuielilor materiale echivalează cu 13—14 miliarde lei. Se înțelege astfel mai ușor cît de mult contează pentru economia noastră națională dacă un singur procent este economisit sau, dimpotrivă, cheltuit în mod inutil sau cu eficiență redusă.

Potrivit analizelor efectuate, conducerea partidului apreciază că există încă mari rezerve de economisire a cheltuielilor materiale în condițiile menținerii și ridicării calității producției. Deși peste 70% din fondurile fixe ale țării au o vîrstă sub 10 ani, nivelul cheltuelilor materiale raportate la o unitate de venit național este însă mai mare în România decît în țări mai dezvoltate din punct de vedere economic.

Pornindu-se de la aceste realități, ca și de la prevederile de intensificare a aplicării creației științifice în producția materială, în actualul cincinal se prevede reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social de la 57,4% la 53,8%. În reducerea consumurilor specifice din toate ramurile, pe lîngă efortul societății și acțiunea unor factori macroeconomici este necesar să se acționeze puternic și în direcția mobilizării rezervelor existente în fiecare ramură, subramură, întreprindere și loc de muncă.

În vederea economisirii cheltuielilor materiale, a valorificării lor complexe și superioare și a sporirii eficienței economice este necesar astfel să se extindă, în continuare, normarea consumului de materii prime, să se îmbunătățească permanent normele de consum în pas cu cerințele progresului tehnic, să se accelereze activitatea de tipizare a produselor, să se intensifice reproiectarea produselor a căror greutate pe unitatea de capacitate este mai mare decît a produselor similare din alte țări, să se raționalizeze în mod științific consumul de combustibil și energie, să se extindă activitatea de recuperare a energiei secundare, precum și valorificarea resurselor energetice locale.

Pentru reducerea cheltuielilor materiale o importanță deosebită prezintă **utilizarea intensivă a capacităților de producție.** Folosirea maximă a capacităților de producție permite recuperarea într-un timp mai scurt a investițiilor efectuate în mijloace fixe în funcțiune, micșorarea și chiar eliminarea pierderilor provocate de uzura morală, sporește capacitatea economică a societății de a asimila și introduce în producție noile mijloace de muncă cu parametri tehnici moderni, permite creșterea posibilităților de folosire a acumulării pentru construirea de noi obiective economice. Utilizarea intensivă a capacităților de producție duce la creșterea cantității de produse obținută în unitatea de timp și la scăderea cotei părți din amortizare ce revine pe produs, ceea ce înseamnă reducerea cheltuielilor materiale, a costurilor și creșterea ponderii produsului net în valoarea produselor.

Rentabilitatea — formă a eficienței economice

RENTABILITATEA **este o formă a eficienței economice, una din expresiile ei sintetice, reflectînd capacitatea fiecărei unități economice de a obține un beneficiu cît mai mare cu cheltuieli cît mai reduse.** Reprezentînd atît rezultatele obținute în gospodărirea resurselor, cît și consumul de resurse, respectiv raportul dintre acestea, rentabilitatea este un indicator care se centrează cu rigurozitate în definiția sintetică, agregată a eficienței menționată anterior. Între rentabilitate și eficiența economică nu este o identitate, eficiența economică considerîndu-se că are un conținut mai bogat, o sferă mai cuprinzătoare. Astfel, se consideră că rentabilitatea este indicatorul de eficiență cel mai expresiv al întreprinderii ; la nivele mai agregate însă, dat fiind împletirea unui mare număr de procese cu caracter complex, economic, social-politic etc., rentabilitatea nu mai poate reda decît latura economică a eficienței.

Rentabilitatea este însă **o problemă fundamentală a întregii societăți.** Acest lucru trebuie înțeles în sensul că orice activitate economică trebuie să răspundă unor cerințe concrete ale societății, unor nevoi reale ale vieții materiale și spirituale. Această cerință nu se pune doar în fața întreprinderii în ansamblu, ci și pe subdiviziunile acesteia pînă la nivelul produsului.

Cerința ca fiecare produs să aducă un beneficiu cît mai mare și deci o rentabilitate maximă nu echivalează cu profitul maxim din capitalism. Dincolo de relațiile de exploatare pe care le exprimă, acesta poate să fie optim doar în raport cu întreprinderea unde s-a produs, cu interesul privat capitalist, pe cînd în socialism, nivelul maxim al rentabilității către care tindem pentru orice activitate sau produs are un caracter optim întrucît produsul respectiv, fabricat de întreprindere, reflectă, în primul rînd, interesele de ansamblu ale economiei naționale, proporțiile din economie, echilibrele dintre ramuri și sectoare, dintre cerere și ofertă. În aceste condiții rentabilitatea are un caracter optim întrucît rezultă din planul național unic, din rațiunile care stau la baza elaborării și realizării lui.

Beneficiul este rezultatul financiar pozitiv al unei activități lucrative, reprezentînd diferența dintre veniturile realizate și cheltuielile efectuate. El este o parte din venitul net al societății și se folosește ca sursă a reproducției, mijloc de cointeresare materială a unităților economice și a colectivului de lucrători, precum și ca instrument de comensurare și apreciere a eficienței economice.

Exprimarea rentabilității nu întrunește nici ea un consens unanim. Astfel, în practică rata rentabilității se calculează ca raport între beneficiu și costuri. Ținînd seama că în practică beneficiul apare adeseori ca una din formele venitului net, rata rentabilității se calculează, firește, ca raport între venitul net și costuri. Acest mod de calcul al rentabilității este însă criticat de către tot mai mulți economiști care propun ca rata rentabilității să se determine prin raportarea beneficiului la fondurile de producție (fixe și circulante) și nu la costuri. În modul de calcul nou propus, alături de obiectele muncii și energie, se includ fondurile fixe în ansamblul lor, ceea ce, ținînd seama și de rapiditatea uzurii lor morale în epoca contemporană, se justifică pe deplin.

⁂

Cele arătate relevă limpede importanța acordată de partid creșterii eficienței economice, preocupările existente pentru a găsi cele mai potrivite modalități și formulări de reflectare a acestui proces. Ele relevă pe de altă parte necesitatea valorificării cît mai rapide în practică a rezervelor existente în ce privește sporirea eficienței.

Gheorghe RĂBOACĂ

ÎNTREBĂRI

1. **Ce este eficiența economică și cum se măsoară ?**
2. **Care este rolul eficienței economice în creșterea economică și în înfăptuirea politicii partidului de ridicare a nivelului de trai ?**
3. **Care sînt efectele promovării progresului tehnic asupra cheltuielilor de muncă (vie și materializată) și cum trebuie acționat în acest cadru pentru creșterea eficienței economice ?**
4. **Care sînt factorii macro și microeconomici de economisire a muncii vii și trecute.**
5. **Ce este rentabilitatea ? Care sînt formele ei de exprimare și cum se măsoară ?**

BIBLIOGRAFIE

Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Editura politică, 1975, partea a III-a, paginile 65—88.

Nicolae Ceaușescu : Raport la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român. Editura politică, București, 1974, p. 47—63.

Nicolae Ceaușescu : Cuvîntare la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, din 21—22 iulie 1975, Editura Politică, 1975.

Nicolae Ceaușescu : Expunere la Ședința comună a Comitetului Central al P.C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat din 28 martie 1977, în Scînteia nr. 10 763 din 29 III 1977.

În ajutorul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior

IMPERIALISMUL — STADIUL CEL MAI ÎNALT AL CAPITALISMULUI

Pentru a veni în ajutorul candidaţilor la examenul de admitere de la facultăţile economice, „Revista economică" in colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat consultaţii pe anumite **teme selecţionate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în invăţămîntul superior în anul 1977".

Apariţia imperialismului

ÎN DEZVOLTAREA SA, capitalismul a cunoscut două mari stadii : stadiul dominaţiei liberei concurenţe sau stadiul premonopolist şi stadiul monopolist sau imperialismul. Trecerea de la capitalismul premonopolist la imperialism a avut loc în ultimele trei decenii ale secolului al XIX-lea. La baza acestui proces au stat, în principal, două fenomene : a) dezvoltarea forţelor de producţie care au cunoscut un avînt deosebit în ultima treime a secolului trecut şi b) extinderea relaţiilor de producţie capitaliste pe tot globul.

Procesul rapid al dezvoltării forţelor de producţie la sfîrşitul secolului trecut s-a concretizat în mari progrese în tehnica şi tehnologia metalurgiei, a construcţiilor de maşini, în producerea energiei electrice în cantităţi mari şi folosirea ei pe scară industrială, în perfecţionarea mijloacelor de transport şi extinderea căilor ferate etc. Dezvoltarea forţelor de producţie a determinat modificări în cadrul relaţiilor de producţie şi în primul rînd în relaţiile de proprietate. Aplicarea în producţie a noilor cuceriri ale tehnicii nu putea fi realizată de către capitalurile mici şi în cadrul unor întreprinderi de mici dimensiuni; pe de altă parte, întreprinderile mici şi mijlocii nu pot face faţă concurenţei marilor întreprinderi. Se accentuează astfel procesul concentrării şi centralizării capitalului*) şi pe această bază, concentrarea producţiei în mari întreprinderi industriale; centralizarea capitalului a avut loc atît pe baza asocierii unor capitaluri sau a „înghiţirii" unora de către altele, ca rezultat al luptei de concurenţă, cît şi pe baza apariţiei şi extinderii societăţilor pe acţiuni**).

Formarea, în diferite ramuri industriale a unui număr redus de întreprinderi mari, care dau cea mai mare parte a producţiei ramurii respective, precum şi lupta îndîrjită de concurenţă care are loc între ele, fac posibilă şi necesară stabilirea, între aceste întreprinderi, a unor înţelegeri cu caracter de monopol, înţelegeri privind pieţele de desfacere, preţurile, volumul producţiei etc. Astfel apar monopolurile. Apariţia monopolurilor şi instaurarea dominaţiei acestora vor determina asemenea modificări în cadrul relaţiilor de producţie, care vor contura un nou stadiu în dezvoltarea capitalismului — imperialismul. Un alt fenomen care a determinat trecerea la imperialism a fost răspîndirea relaţiilor de producţie capitaliste pe tot globul şi formarea sistemului mondial capitalist. Parte integrantă a acestui proces este şi formarea sistemului colonial al imperialismului — alcătuit din colonii, semicolonii şi ţări dependente asupra cărora îşi exercită dominaţia economică şi politică ţările imperialiste.

Trăsăturile imperialismului

IMPERIALISMUL nu este o nouă orînduire, deosebită de capitalism, ci doar un stadiu mai înalt al acestuia din urmă. **Imperialismul reprezintă o continuare a trăsăturilor esenţiale ale orînduirii burgheze.** Forma de proprietate predominantă asupra mijloacelor de producţie rămîne proprietatea capitalistă deşi, în cadrul acesteia, apar forme noi : proprietatea monopolistă, proprietatea monopolistă de stat. Legea plusvalorii acţionează şi în imperialism ca lege economică fundamentală, iar esenţa relaţiilor de producţie burgheze — exploatarea forţei de muncă salariate — constituie trăsătura esenţială şi în acest stadiu. Plusvaloarea îmbracă însă forma profitului de monopol. Şi în imperialism şi în capitalismul liberei concurenţe, acţionează, în esenţă, aceleaşi legi economice. Contradicţiile specifice capitalismului — în primul rînd contradicţia dintre caracterul tot mai social al producţiei şi caracterul privat al însuşirii rezultatelor muncii, se menţin şi în imperialism, dar se adîncesc, dobîndind forme noi de manifestare.

Acest nou stadiu în dezvoltarea capitalismului a fost analizat de V.I. Lenin într-o serie de lucrări, dintre care cea mai importantă este „Imperialismul — stadiul cel mai înalt al capitalismului", apărută în 1917. În această lucrare Lenin formulează cinci trăsături principale ale imperialismului :

1. **Concentrarea producţiei şi a capitalului, concentrare care a atins o treaptă de dezvoltare atît de înaltă încît a creat monopolurile care au un rol hotărîtor în viaţa economică.**

Monopolul reprezintă o întreprindere capitalistă foarte mare sau o uniune de întreprinderi, care concentrează o parte atît de mare a producţiei şi desfacerii unei anumite mărfi, încît are posibilitatea să îngrădească libera concurenţă, să domine piaţa şi să impună astfel de preţuri, încît să obţină profituri ridicate de monopol. Apărute iniţial în industrie, monopolurile s-au extins apoi în domeniile : comercial, transporturi, bancar şi în agricultură. Monopolul capitalist exprimă relaţii de exploatare mai cuprinzătoare şi mai complexe decît întreprinderile nemonopoliste. Profitul de monopol se obţine pe calea exploatării nu numai a proletariatului ci şi a altor categorii de oameni ai muncii : micii producători, intelectualii, atît din propria ţară cît şi din alte ţări. Apariţia monopolurilor şi instaurarea dominaţiei lor constituie trăsătura esenţială a imperialismului.

2. **Contopirea capitalului monopolist bancar cu capitalul monopolist industrial şi naşterea — pe această bază a capitalului financiar şi a oligarhiei financiare.** Concentrarea producţiei în industrie determină concentrarea şi centralizarea capitalului în domeniul bancar. Acordînd întreprinderilor industriale credite importante, băncile ajung să cunoască situaţia întreprinderilor creditate, se amestecă în activitatea acestora, influenţînd-o, pătrund cu capitalul lor în acele ramuri industriale care sînt mai rentabile.

Concomitent şi capitalul industrial pătrunde în domeniul bancar pe calea achiziţionării de acţiuni sau înfiinţarea unor noi bănci. Are loc, pe această cale, o împletire a capitalului monopolist bancar cu capitalul monopolist industrial, proces care ajunge pînă la contopirea lor şi apariţia unei noi forme — **capitalul financiar.** Posesorii capitalului financiar poartă denumirea de **oligarhia financiară ;** aceasta este formată dintr-un grup restrîns de mari capitalişti care nu mai sînt numai industriaşi sau numai bancheri, ci şi una şi alta — mari magnaţi financiari care domină întreaga viaţă economică şi politică din ţările imperialiste.

3. **Preponderenţa exportului de capital faţă de exportul de mărfuri**. În stadiul premonopolist al capitalismului, predomina exportul de mărfuri, în imperialism exportul de capital, spre deosebire de exportul de mărfuri, capătă o însemnătate deosebit de mare. Volumul capitalului investit într-o anumită ramură are anumite limite determinate de cererea existentă pe piaţă pentru produsele respective. Ca urmare, posibilitatea de a spori acumularea într-o anumită ramură este şi ea limitată. Profitul care nu se poate transforma în capital devine „prisos de capital". Acesta se exportă în ţările ce oferă condiţii mai avantajoase de plasare şi asigură o rată mai ridicată a profitului. În prima jumătate a secolului nostru, exportul de capital avea loc mai ales în colonii şi semicolonii, în principal sub două forme : împrumuturi şi investiţii. În perioada contemporană, exportul de capital s-a extins şi în ţările dezvoltate şi este efectuat fie de firme particulare — export de capital privat — fie de către stat — export de capital de stat.

4. **Împărţirea economică a lumii între uniunile monopoliste internaţionale.** Procesul concentrării şi centralizării capitalului are loc nu numai la nivel naţional, ci şi pe scară mondială. Între cele mai mari monopoluri din diferite ţări imperialiste se stabilesc înţelegeri cu privire la împărţirea pieţelor, la volumul producţiei, la politica preţurilor etc. Se formează astfel **uniunile monopoliste internaţionale** care împart între ele lumea, din punct de vedere economic. Înţelegerile care se stabilesc între monopoluri reflectă raportul de forţe existent la un moment dat. Acesta nu rămîne însă neschimbat ci se modifică continuu determinînd o luptă permanentă pentru împărţirea economică a lumii.

5. **Terminarea împărţirii teritoriale a lumii între cele mai mari puteri imperialiste şi lupta pentru reîmpărţirea ei.** În perioada trecerii de la capitalismul liberei concurenţe la impe-

rialism, în țările capitaliste puternice se intensifică lupta pentru acapararea de teritorii cît mai întinse în Africa, Asia, America Latină etc. și transformarea acestor teritorii în colonii. La începutul secolului al XX-lea procesul era încheiat, nemaiexistînd teritorii libere. Din acest moment nu mai era posibilă acapararea unor teritorii „fără stăpîn“ ci doar reîmpărțirea teritoriilor deja ocupate în funcție de schimbarea raportului de forțe între puterile imperialiste. În perioada contemporană, fostele imperii coloniale s-au destrămat și pe ruinele lor s-au format zeci și zeci de state suverane care luptă pentru o dezvoltare social-economică de sine stătătoare.

Capitalismul monopolist de stat

ÎN EVOLUȚIA SA, imperialismul cunoaște, ca o treaptă distinctă — **capitalismul monopolist de stat.** Acesta reprezintă **împletirea forței monopolurilor cu forța statului în scopul sporirii profiturilor de monopol și menținerii relațiilor de producție capitaliste.**

Capitalismul monopolist de stat a apărut în perioada primului război mondial. În anii ce au urmat războiului rolul economic al statului și măsurile monopolist-statale s-au diminuat, pentru a se accentua din nou în perioada crizei economice de supraproducție din 1929—1933 și în anii celui de al doilea război mondial. În perioada postbelică procesul împletirii forței monopolurilor cu forța statului, sporirii proporțiilor și multiplicării formelor intervenției statale în viața economică se intensifică în asemenea măsură încît capitalismul monopolist de stat devine formă de existență a capitalismului în țările imperialiste.

Cauza principală care stă la baza apariției capitalismului monopolist de stat rezidă în contradicția fundamentală a capitalismului. Numeroși factori au determinat, în perioada postbelică, atît accentuarea gradului de socializare capitalistă a producției, cît și a caracterului privat al însușirii rezultatelor muncii, influențînd astfel dezvoltarea capitalismului monopolist de stat. Dintre acești factori cei mai importanți sînt următorii :

a) **Gradul înalt de monopolizare a economiei.** Au apărut întreprinderi uriașe care dețin un volum mare de capital, un număr mare de muncitori și a căror producție reprezintă o pondere însemnată și uneori chiar întreaga producție a ramurii respective. Capitalul inițial necesar înființării unor astfel de întreprinderi și volumul acumulării depășesc uneori posibilitățile chiar ale unor monopoluri puternice. Statul intervine în aceste ramuri făcînd mari investiții din buget. De asemenea, gradul înalt de monopolizare este strîns legat de creșterea puterii oligarhiei financiare de crearea unei „uniuni personale“ între reprezentanții acesteia și guvern.

b) **Influența exercitată de revoluția tehnico-științifică contemporană asupra forțelor de producție.** În prezent, știința se transformă într-o forță de producție nemijlocită. Dezvoltarea întregii economii depinde de amploarea activității de cercetare științifică. Dar aceasta cere investiții enorme care nu pot fi realizate numai prin activitatea monopolurilor private. Bugetul de stat devine din ce în ce mai mult sursa principală de finanțare a lucrărilor de cercetare științifică. Revoluția tehnico-științifică determină de asemenea o adîncire a diviziunii sociale a muncii. Aceasta impune în mod obiectiv necesitatea organizării producției la scara întregii economii ceea ce impune intervenția statului.

c) **Militarizarea economiei naționale.** O parte tot mai mare din venitul național al multor țări capitaliste este cheltuită în scopuri militare. Comenzile de armament aduc profituri uriașe marilor monopoluri care sînt interesate astfel în susținerea militarizării Politica de militarizare creează legături strînse între stat și marile monopoluri.

d) **Adîncirea contradicțiilor pe plan social** și, în primul rînd, a contradicției între proletariat și burghezie. Clasa muncitoare este în prezent mai bine organizată, are o conștiință politică mai ridicată, reprezentînd forța socială principală în stare să se impună burgheziei ca o forță uriașă. Pentru menținerea exploatării, oligarhia financiară recurge permanent la ajutorul statului.

e) **Schimbările pe plan internațional.** Formarea sistemului mondial socialist, creșterea forțelor mondiale ale socialismului, procesul destrămării sistemului colonial, au restrîns sfera de dominație a capitalismului. Exploatarea în forme noi a popoarelor din țările recent eliberate de sub dominația colonială determină intervenția statului.

Formele capitalismului monopolist de stat

FORMELE capitalismului monopolist de stat nu au apărut toate deodată. Ele s-au conturat treptat de-a lungul evoluției acestui proces, una sau alta dintre aceste forme dobîndind în anumite perioade și în anumite țări o amploare mai mare. Principalele forme sub care se înfățișează, în perioada actuală, capitalismul monopolist de stat sînt următoarele :

1. **Proprietatea monopolistă de stat** care se extinde asupra unor întreprinderi din industrie (de armament și civilă), transport, bănci, institute de cercetare științifică etc. Apariția și dezvoltarea proprietății de stat sub forma întreprinderilor aparținînd statului a avut loc pe următoarele căi principale : a) construcția de întreprinderi noi, căi ferate, autostrăzi, institute de cercetare etc. din bugetul statului ; b) naționalizarea burgheză; c) formarea societăților mixte cu participarea statului. Proprietatea monopolistă de stat este o formă a proprietății capitaliste asupra mijloacelor de producție ; ea nu desființează caracterul de capital al acestora, menține caracterul relațiilor de producție burgheze.

2. **Redistribuirea pe cale bugetară a venitului național.** În afara întreprinderilor din diferite domenii ale economiei, în proprietatea statului se află o parte uriașă din valoarea nou creată în societate. În perioada postbelică, se redistribuie prin buget, între 25% și 40% din venitul național al țărilor capitaliste, parte care, în mărime absolută, reprezintă o sumă apreciabilă avînd în vedere volumul venitului național în unele țări capitaliste. Statul dispune astfel de baza financiară pentru a interveni direct în economie în favoarea monopolurilor, acordînd marilor companii private împrumuturi, credite avantajoase, subvenții pentru înființarea unor întreprinderi, pentru stimularea și garantarea exportului de mărfuri și de capital etc.

3. **Măsuri statale de reglementare a economiei.** Statul influențează dezvoltarea unor ramuri, procesul de concentrare a producției, realizarea produsului social prin diferite măsuri privind investițiile, creditele, impozitele, prețurile, salariile etc.

În cadrul măsurilor de reglementare și control a economiei un loc important îl ocupă **încercările de planificare și programare** a proceselor economice la nivelul economiei. Planificarea capitalistă influențează, într-o anumită măsură, dezvoltarea economiei fie prin intermediul sectorului de stat, fie prin intermediul unor pîrghii economice folosite de stat : consumul de stat, sistemul de impozite și dobînzi, creditele etc. Eficiența planificării capitaliste este însă limitată de existența proprietății privat-capitaliste, care împiedică efectuarea anumitor cercetări necesare elaborării planurilor, precum și realizarea obiectivelor stabilite prin plan întrucît aceste obiective nu au caracter obligatoriu ci doar orientativ. În aceste condiții planificarea capitalistă nu poate înlătura instabilitatea economică, contradicțiile capitalismului, nu poate rezolva unele probleme acute ale societății burgheze cum este, de pildă, șomajul.

4. **Complexul militar-industrial.** Intensa politică de militarizare desfășurată de unele țări capitaliste dezvoltate, creșterea uriașă a cheltuielilor militare se reflectă direct asupra economiei acestor țări. Între stat, monopoluri și aparatul militar există o strînsă legătură concretizată pe de o parte în faptul că producția de armament precum și cercetarea științifică legată de aceasta sînt efectuate, în mare parte, în întreprinderi civile, iar pe de altă parte, în faptul că reprezentanți ai conducerii superioare militare aparțin oligarhiei financiare. Această formă a dominației monopolist-statale în care se întrepătrund interesele celor mai reacționare vîrfuri ale oligarhiei financiare, ale conducerii armatei și ale aparatului de stat reprezintă **complexul militar-industrial.**

5. **Sprijinirea expansiunii economice externe a monopolurilor.** Statele capitaliste inițiază măsuri concrete prin care, pe de o parte, se urmărește apărarea pieței interne de penetrația monopolurilor și a capitalului monopolurilor străine concurente, iar, pe de altă parte, sprijinirea exportului de mărfuri și a exportului de capital al propriilor monopoluri.

Apărut ca o consecință a adîncirii contradicțiilor orînduirii burgheze, capitalismul monopolist de stat are scopul de a atenua aceste contradicții, de a adapta relațiile de producție burgheze la forțele de producție dezvoltate. Prin diversele sale forme, capitalismul monopolist de stat creează condiții pentru dezvoltarea în continuare a forțelor de producție. Drept consecință însă, se accentuează și mai mult contradicțiile capitalismului, apar contradicții noi, care sapă treptat temeliile capitalismului pregătind condițiile revoluției socialiste.

lector univ. dr. Steliana LINTARU

---

*) Concentrarea capitalului reprezintă, în esență, procesul de creștere a capitalului ca urmare a acumulării capitaliste, adică a adăugării unei părți din plusvaloare la capital ; centralizarea capitalului reprezintă procesul sporirii proporțiilor acestuia prin unirea — pe baza asocierii sau a absorbției — a mai multor capitaluri într-un capital mai mare.

**) Societățile pe acțiuni sînt întreprinderi capitaliste al căror capital este format prin contribuția asociaților sub forma unor înscrisuri, reprezentînd fracțiuni de capital social, numite acțiuni.

1907 — 1977: dimensiuni ale rezolvării problemei agrare în România

ȚĂRĂNIMEA ȘI PROGRESUL ECONOMICO-SOCIAL AL ROMÂNIEI (II)

Revoluționarea bazei tehnico-materiale

ÎN CONDIȚIILE dezvoltării noastre economice, generale, se urmărește realizarea unei agriculturi cu caracter intensiv și complex, care să creeze condițiile pentru folosirea cît mai rațională a resurselor naturale, a mijloacelor de producție și a forței de muncă și obținerea unor producții maxime pe unitatea de suprafață.

Pentru România, dezvoltarea intensivă și complexă a agriculturii este cerută și de considerente privind utilizarea completă și cît mai rațională a forței de muncă. Din acest punct de vedere capătă o importanță deosebită acele ramuri intensive ale agriculturii care asigură ocuparea mai ritmică a forței de muncă în tot cursul anului, cum ar fi creșterea animalelor, cultura plantelor tehnice, legumicultura, viticultura, pomicultura.

Dezvoltarea industriei noastre — îndeosebi a construcției de mașini, concomitent cu crearea noilor relații de producție în agricultură, a constituit o premisă fundamentală pentru promovarea progresului tehnic și în această ramură a economiei. Această orientare a fost și este susținută de către stat prin alocarea unui volum important de investiții. În anul 1975 s-au investit în agricultură aproape 18 miliarde lei, adică 13,1% din volumul total al investițiilor din economie, pondere relativ apropiată de cea a majorității țărilor socialiste. [1]

Sub raportul înzestrării tehnice agricultura dispune de 119 533 tractoare fizice (213 652 tractoare convenționale), 96 633 pluguri pentru tractor 46 462 semănători mecanice, 20 209 combine pentru păioase, 17 912 combine autopropulsate.

Practic, au fost revoluționate bazele tehnicii tradiționale ale agriculturii, s-au produs adînci transformări în structura resurselor energetice, prin creșterea ponderii energiei mecanice și reducerea celei animale, a fost inversat raportul dintre munca simplă și cea complexă, a căpătat o nouă dimensiune înzestrarea energetică a muncii. Ponderea energiei mecanice, care reprezenta în 1938 doar 14% din energia folosită a devenit covîrșitoare în prezent. În termeni de comparație suprafața arabilă ce revine pe un tractor convențional de 15 C.P. s-a redus de peste 46 ori (de la 2 078 ha în 1938 la 45 ha în 1975), iar numărul brațelor de muncă la un tractor în aceeași perioadă s-a redus de peste 50 ori. Aceasta a contribuit la mecanizarea masivă a agriculturii, la efectuarea lucrărilor cît mai aproape de termenele optime, la ușurarea lucrărilor agricole și creșterea productivității muncii. Sînt mecanizate practic integral lucrările la arat, semănat și recoltat păioase, iar la prășit în proporție de 80,9% în întreprinderile agricole de stat și de 63% în cooperativele agricole de producție. Din studiile de eficiență rezultă că în prezent circa 30% din sporul de producție din țara noastră se obține pe seama mecanizării lucrărilor agricole. În intensificarea agriculturii, un loc important revine și electrificării producției care lărgește simțitor domeniul mecanizării lucrărilor agricole. În 1975 s-au folosit în agricultură și silvicultură 2 014 mil. kWh energie electrică, adică 3,7% din consumul total de energie electrică pe țară.

Tabelul nr. 1

Îngrășăminte chimice folosite în agricultură

— mii tone s.a. —

	1960	1965	1970	1975
Total	74,5	266.4	594,3	928,7
— azotoase	24,7	144,5	366,9	571,8
— fosfatice	46,8	110.1	203,2	314,4
— potasice	3,0	11,8	24,2	42,5

Tabelul nr. 2

Suprafața arabilă amenajată pentru irigat, pe culturi [1]

— mii ha —

	1965	1970	1975
Total — arabil amenajat	212,9	637,8	1 353,1
din care amenajat cu :			
— griu	8,3	48,5	210,0
— porumb	57.5	156.5	428,0
— legume	57,7	116,6	128,4
— lucernă și trifoi	35,2	100.5	181,2

[1] Anuarul statistic al R.S.R., D.C.S., 1976,

Pentru dezvoltarea bazei tehnice a agriculturii în etapa actuală se nasc cerințe noi, legate de diversificarea în continuare a tipurilor de mașini și mecanisme, cu performanțe tehnice tot mai ridicate. În prezent se folosesc în producția agricolă peste 50 tipuri de mașini, fiind însă necesară crearea de noi tipuri pentru mecanizarea lucrărilor în sectoare cu un mare volum de muncă manuală, cum ar fi : legumicultura, viticultura, pomicultura, lucrările de recoltat, precum și a proceselor care necesită un mare volum de muncă în creșterea animalelor. Prin programele noastre de dezvoltare, agricultura urmează să fie înzestrată la sfîrșitul acestui deceniu cu 125 000—130 000 tractoare, ceea ce ar însemna că procesul de mecanizare a lucrărilor agricole va fi practic încheiat.

Pe baza dezvoltării puternice a industriei chimice, îndeosebi în ultimul deceniu, chimizarea capătă un cîmp tot mai larg de aplicare în agricultura noastră. Folosirea îngrășămintelor chimice, a substanțelor insectofungicide și ierbicide — mai ales asociate în condiții de irigații — dobîndesc un rol covîrșitor în obținerea unor recolte mari și constante. Investițiile masive din industria chimică au dus la creșterea producției și consumului de îngrășăminte chimice și la îmbunătățirea structurii acestora. (Vezi tabel nr. 1).

În legătură cu chimizarea agriculturii noi cerințe de adaptare apar pe multiple planuri : îmbunătățirea sortimentelor de îngrășăminte livrate agriculturii, fabricarea de îngrășăminte complexe și concentrate cu eficiență economică ridicată, cantități mai mari de insecticide și fungicide care să nu acționeze negativ asupra mediului natural.

În acțiunea de ridicare a capacității de producție a solului, un loc de seamă îl ocupă extinderea suprafețelor amenajate pentru irigat, importantă problemă, ridicată în special în ultimul deceniu, și a cărei rezolvare definitivă va înrîuri hotărîtor dezvoltarea agriculturii.

Creșterea sensibilă a suprafeței amenajate pentru irigat, îndeosebi în ultimii 10 ani (tabel nr. 2), a fost însoțită de o folosire mai rațională a terenurilor irigate, în favoarea acelor culturi care valorifică mai intens posibilitățile existente în condiții de irigare.

Caracterizarea nivelului tehnic de ansamblu a agriculturii se concretizează în modul cel mai sintetic în creșterea fondurilor fixe, îmbunătățirea structurii acestora, folosirea lor mai eficientă în procesul de producție. În anul 1975, la fiecare sută de hectare, deținute de unitățile socialiste, reveneau circa 449 615 de lei fonduri fixe. Ca orientare structurală generală este sporirea mai puternică a valorii mașinilor și instalațiilor de lucru și a animalelor de producție, a lucrărilor de irigații în comparație cu celelalte mijloace de muncă direct productive, care au un rol mai puțin important în intensificarea agriculturii.

Agricultura noastră — sub influența progresului tehnic, parcurge o etapă de adînci transformări, de perfecționare a organizării și planificării, a specializării producției, a metodelor de gestiune și a formelor organizatorice, încadrîn-

Tabelul nr. 3

Producția medie la hectar în R.S. România

— media anilor, chintale -

	1934—1938	1956—1960	1961—1965	1966—1970	1971—1975
Grîu — secară	10,2	11,2	14,5	16,8	22,1
Porumb	10,4	13,9	17,7	22,3	26,8
Floarea-soarelui	8,7	9,1	11,1	14,0	14,5
Sfeclă de zahăr	153,5	137,4	148,9	192,4	221,4
Cartofi	77,2	105,3	85,1	93,2	114,1

du-se în procesul complex de dezvoltare a întregii societăți. În acest sens s-au întreprins acțiuni importante pentru concentrarea producției agricole, prin unirea unităților mici, cu posibilități reduse de dezvoltare economică, în întreprinderi, care oferă condiții mai bune pentru folosirea rațională a pămîntului și aplicarea metodelor agrotehnice avansate, pentru utilizarea mai eficientă a mijloacelor mecanizate și a forței de muncă, cerințe ale unei agriculturi intensive și multilateral dezvoltate. În perioada actuală o întreprindere agricolă de stat deține în medie circa 5 263 ha teren agricol iar o cooperativă agricolă de producție 1 946 ha. În decursul anilor s-au modernizat întreprinderile pentru mecanizarea agriculturii, s-au întreprins căutări stăruitoare a unor forme de organizare care să corespundă diferitelor condiții.

O acțiune în plină desfășurare este organizarea asociațiilor intercooperatiste, prin care se urmărește în principal concentrarea și specializarea producției, introducerea tehnologiilor moderne, folosirea mai rațională a mijloacelor de producție și a forței de muncă, prelucrarea și valorificarea superioară a produselor agricole și neagricole. În perioada 1971—1975 au fost înființate 330 de asociații intercooperatiste din care 321 cu profil zootehnic, avînd capacități de producție de tip industrial. Producția globală a asociațiilor a reprezentat la finele anului 1975, aproape 30% din totalul producției globale animale obținută de întreg sectorul agricol cooperatist.

S-a îmbunătățit sistemul organizatoric al cercetării științifice în agricultură prin legarea mai strînsă a cercetării de nevoile producției. Astfel s-au creat noi soiuri de plante cu indici calitativi și de producție superiori, s-au efectuat cercetări legate de eficiența culturilor, s-au obținut specii și noi soiuri de legume, viță de vie etc. În ramura zootehniei un loc important îl ocupă cercetările cu privire la creșterea animalelor și păsărilor în mari combinate, îmbunătățirea raselor existente și obținerea altora noi, de apărare a sănătății animalelor. În domeniul mecanizării agriculturii, cercetările se îndreaptă în principal spre lărgirea sistemei de mașini și îmbunătățirea calitativă a acestora. În prezent pentru nevoile agriculturii funcționează 41 de stațiuni și baze experimentale care dețin peste 80 000 ha teren agricol, cuprinzînd aproximativ 1 300 oameni de știință și cercetători.

Orientări ale producției agricole

CREȘTEREA gradului de utilizare a pămîntului nu poate fi desprinsă de îmbunătățirea structurii suprafețelor cultivate în funcție de necesitățile economiei naționale, de condițiile naturale din fiecare zonă a țării, ca și de gradul de intensitate a fiecărei culturi.

Pornind de la importanța excepțională pe care o au cerealele, îndeosebi grîul și porumbul, pentru progresul agriculturii, în anii postbelici s-au luat o serie de măsuri menite să asigure suprafețele necesare culturii cerealelor și transformarea acestei ramuri într-o ramură intensivă cu producții mari la hectar.

Anul acesta culturile cerealiere ocupă peste 70% din suprafața totală cultivată, constituind ramura de bază a întregii noastre agriculturi. În același timp, s-au extins suprafețele ocupate cu sfeclă de zahăr, floarea-soarelui, pomi fructiferi și viță de vie. Ponderea plantelor tehnice în structura suprafețelor cultivate a crescut de la 2,6% în 1938 la 11,2% în 1975.

Tabelul nr. 4

Ponderea muncii vii și a muncii materializate în produsul global al agriculturii

	1938	1965	1970	1975
Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Munca vie	58,2	54,1	52,6	43,6
Munca materializată	41,8	45,9	47,4	56,4
Raport $\frac{\text{Munca vie}}{\text{Munca materializată}}$	1,39	1,18	1,11	0,77

O mare atenție se acordă dezvoltării culturii legumelor în zonele apropiate de locurile de consum, în jurul orașelor și centrelor muncitorești, precum și culturii legumelor timpurii, extinderii producției în sere și răsadnițe, care să asigure aprovizionarea ritmică a populației, precum și nevoile de export. Pentru dezvoltarea zootehniei, suprafețele cultivate cu plante furajere s-au mărit de la 635 500 de ha în 1938 la peste 1,3 milioane de ha în 1965 și la 1,5 mil. ha în 1975, ponderea acestora sporind de la 6,7% în 1938 la 15,1%, în 1975, din suprafața cultivată. Corespunzător normelor și sistemelor moderne de furajare a animalelor, au fost luate măsuri pentru lărgirea suprafețelor destinate plantelor bogate în proteine și sporirea producției la hectar la asemenea culturi.

În promovarea unei agrotehnici înaintate o atenție deosebită se acordă introducerii și extinderii în cultură a soiurilor c productivitate și de calitate superioară și în special a hibrizilor de porumb. În perioada actuală în agricultura noastră se folosesc în producție 14 soiuri de grîu de înaltă productivitate, 10 soiuri de porumb dublu hibrid și 3 soiuri superioare de sfeclă de zahăr.

O serie de măsuri tehnice și economice au fost înfăptuite în ultimii ani în domeniul viticulturii și pomiculturii, în special pentru sporirea eficienței plantațiilor, lichidarea golurilor din vii și livezi, îmbunătățirea calitativă a structurii speciilor și soiurilor, trecerea treptată la plantații intensive de viță de vie și pomi fructiferi.

În anii construcției socialiste producția medie la hectar a înregistrat creșteri deosebit de importante la principalele culturi. (tabelul 3). În anul 1976 producția de cereale a României a atins nivelul maxim reprezentînd peste 2% din producția mondială de cereale sau peste 900 kg pe un locuitor. Pînă în anul 1990 se apreciază ca producția de cereale pe un locuitor să ajungă la 1 200 kg. de cereale. În ultimele decenii, odată cu creșterea producției de cereale, a crescut simțitor ponderea culturilor tehnice și industriale a culturilor de legume. Acțiun importante se depun în prezent pentru creșterea producției de fructe și struguri, mai ales că la aceste produse există rămîner în urmă.

Tabelul nr. 5

Structura producției globale agricole *)

	1938	1970	1975
Total	100,0	100,0	100,0
— vegetală	69,7	58,8	57,0
— animală	30,3	41,2	43,0

*) Pentru perioada 1938—1960 s-au folosit prețuri comparabile 1955 iar pentru 1965—1970, prețuri comparabile 1963.

În agricultura românească una din ramurile cele mai importante este creșterea animalelor, care, spre deosebire de al sectoare nu are un caracter sezonier, asigurînd ocuparea lucrătorilor în tot timpul anului și fiind cel mai puțin dependentă de factorii naturali, se pretează unei organizări a producți cu caracter industrial. Față de perioada antebelică numărul de bovine este mai mare cu 2 473 mii, de porcine cu 6 032 mii, de ovine, cu 3 778 mii și de păsări cu 51,3 mil.

În vederea dezvoltării zootehniei se extind complexele și combinatele de tip industrial, metodele și tehnicile moderne mecanizarea și automatizarea proceselor de muncă, precum și procesul de ameliorare a raselor. Potrivit cu necesitățile de consum al populației și a satisfacerii altor nevoi ale economiei naționale producția animală a înregistrat creșteri importante la toate produsele. În anul 1975 produceam la 100 ha teren agricol 13 803 kg carne, 24 737 litri lapte, 36 209 buc. ouă. Producția pe locuitor a fost în 1975 de 97,1 kg, carne, 209,1 l lapte, 255 buc. ouă, asigurînd condiții tot mai bune pentru aprovizionarea populației, a industriei cu materii prime și a altor nevoi ale economiei naționale.

Modernizarea structurii economice a agriculturii

AGRICULTURA ROMÂNEASCĂ tinde tot mai mult către o structură modernă, două tendințe creîndu-și loc în această direcție : una care vizează creșterea în anumite limite a ponderii muncii materializate în special a celei de proveniență industrială — în produsul global al agriculturii, cealaltă de ridicare a ponderii ramurilor care concentrează un volum mai mare de muncă vie și materializată. (tabelul nr. 4).

prof. dr. Mircea BULGARU

(Continuare în pag. 32)

---

[1] Structura investițiilor în agricultură și silvicultură în unele țări socialiste în 1974 U.R.S.S. 20,5%, Bulgaria 16,8%, Ungaria 14,7%, România 13,6%, Polonia 13,3%, R. D. Germană 12,7%, Cehoslovacia 11,8%, Iugoslavia 5,5% (1973).
Sursă : Anuarul Statistic al R.S.R., D.C.S., Buc. 1976, p. 537—538.

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Harry Johnson – un apărător anacronic al neoliberalismului

ÎNTR-ATÎT DE MARE este decepţia pe care a produs-o teoria keynesiană în cercurile de specialitate după scurgerea celor patru decenii de la apariţia „Teoriei generale a folosirii forţei de muncă, a dobînzii şi a banilor“ (1936), încît, în locul omagiului comemorativ, londonezul „Time“ publica un fel de pamflet funerar, calificîndu-l pe J. M. Keynes nici mai mult nici mai puţin decît o stafie...[1]). Şi nu mai poate fi de aceea nici o surprindere, cînd se contrapune „stafiei keynesiene“ mereu actuala „soluţie“-cheie pentru gîndirea economică nemarxistă, a „economiei de piaţă“.

Pe această linie de gîndire intră în arena confruntării economistul canadian Harry G. Johnson (n. 1923), produs şi el, printre altele, al universităţilor „ortodoxe“ engleze : Cambridge, Londra şi Manchester, în prezent stabilit la Universitatea din Chicago, cunoscută citadelă a concepţiilor liberale clasice — tradiţionale burgheze, mai ales prin ultimul laureat al „Nobelului“ pentru economie, Milton Friedman. Ajuns în „vremuri grele“ la vîrsta „clasicilor“, H. J. se simte îndreptăţit să abordeze pe cont propriu dilemele în care se zbate gîndirea economică nemarxistă actuală, mai ales în confruntarea cu cercul vicios inflaţie-şomaj-inflaţie. Pe H.J. îl neliniştesc infiltraţiile **sociologice** şi **politice** în teoriile **economice** nemarxiste actuale — mai ales de emanaţie keynesiană (folosirea forţei de muncă) sau de inspiraţie samuelsoniană (politica veniturilor). După cum se ştie însă, economiştii la care ne-am referit nu introduc din cochetărie — cu atît mai puţin din mărinimie — impactele politico-sociale conflictuale în raţionamentele lor; ei sînt forţaţi să facă asemenea asocieri sub forţa evidenţelor şomajului cronic de masă şi creşterii valului luptelor de masă împotriva aruncării poverilor depresiunii şi inflaţiei pe seama celor ce muncesc.

H.J. intră astfel în dispută, şocat de amploarea problematicii sociale din **realitatea** de criză a capitalismului actual şi din **reflecţiile** care se revendică a fi „radicale“ în gîndirea economică nemarxistă actuală. Într-un articol semnificativ intitulat „Ce este greşit în economie“, publicat în mai 1976 în revista „Banker“[2]), autorul se declară, dintru început, adversarul celor ce pretind că „ştiinţa economică ortodoxă“ (burgheză) ar avea, pasămite, lacune — remediabile doar prin apelul la intervenţia de stat şi prin implicarea în raţionamentele „clasice“ a impactelor sociologice. Ca un reflex tîrziu al unor refrene din arsenalul neoliberal, H.J. reia imperturbabil teze „de rezistenţă“ ale economiei politice clasice burgheze, după care actualele probleme cu care se confruntă capitalismul ar fi explicabile prin teoriile istoriceşte testate ale neoliberalismului. Se ştie că neoliberalismul atribuie dereglările sistemului capitalist măsurilor guvernamentale inspirate de o „pseudoştiinţă economică“, pe care H.J. o numeşte „keynesismul vulgar (-i-zat)“, variantă politico-teoretică diferită quasi-total de ceea ce scrisese cîndva defunctul Maestru, H.J. face aluzie doar la unele consecinţe negative ale aplicării „greşite“ a unei teorii.

Erijîndu-se în purtătorul singurului punct de vedere ştiinţific — burghez, desigur — după care problema nu se pune în a contesta, pur şi simplu, teoriile economice burgheze considerate neadecvate, ci în primul rînd şi mai ales în a vedea de ce NU sînt folosite în politica economică a cercurilor guvernante burgheze teoriile „clasice“, H.J. întreabă : de ce acceptă economiştii burghezi de formaţie academic-universitară asemenea expediente de pseudoştiinţă, care se dau drept ştiinţă autentică ? Vrînd să rămînă în turnul de fildeş al raţionamentelor „pure“, principala preocupare a lui H.J. este să se opună acelor teorii economice „oficiale“, care implică postulări de „externalitate“ — cu alte cuvinte cu privire la **natura socială** a capitalismului. Sînt astfel atacate frontal problemele în care „radicalii“ contestatari provoacă şi intrigă în ţările capitaliste dezvoltate atît ştiinţa oficială cît şi politica de stat. De ce, oare, se întreabă H.J., am considera că starea unei societăţi (capitaliste) **se judecă primordial după măsura în care ea asigură folosirea forţei de muncă** şi reciproc de ce am rămîne tributari convingerii (vulgar-keynesiene) **că folosirea deplină a forţei de muncă ar fi expresia plenară a unei politici economice juste ?** Poate că, raţionează el, ar trebui — primo — să renunţăm la o asemenea prejudecată şi să nu ne temem „noi“ (capitaliştii !) de şomaj şi consecinţele sale, cînd problema este a salariaţilor ! Altfel spus, de ce am considera relaţia salarii-preţuri mai mult decît o relaţie economică ca oricare alta, tranşabilă în termenii unei pieţe „libere“ şi de ce am sofistica la nesfîrşit pe tema complexelor şi multiplelor implicări sociologice-politice ale acestei incidenţe ? Poate că s-ar cuveni — secundo — să revedem şi teza conform căreia salariile nominale ar fi dominate de aşa-zisa „iluzie monetară“ (noţiune preluată de J.M. Keynes de la Y. Fischer), care pretinde că salariile nominale ar evolua independent de anticipările asupra preţurilor şi salariilor. Evident, „iluzia monetară“ trebuie respinsă în opinia neexplicitată a lui H.J. pur şi simplu pentru că anticipările oamenilor de afaceri se referă nu în primul rînd la ceea ce trebuie să dea muncitorilor, cît mai ales la ceea ce trebuie să obţină din exploatarea acestora ! Este de asemenea denunţat

FIŞE

Sesiunea ştiinţifică
70 de ani de la răscoala din 1907 a ţăranilor

● *În zilele de 31 martie – 1 aprilie s-au desfăşurat în Capitală, sub egida Academiei de ştiinţe sociale şi politice, Academiei de ştiinţe agricole şi silvice, Uniunii Naţionale a Cooperativelor Agricole de Producţie şi Institutului de studii istorice şi social-politice, lucrările sesiunii ştiinţifice cu tema :* Lupta de veacuri a ţărănimii pentru libertate şi dreptate socială, pentru progresul, unitatea naţională şi neatîrnarea patriei noastre, participarea activă, alături de clasa muncitoare, la victoria revoluţiei şi construcţiei socialiste în România.

Din partea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, *secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, au fost transmise un cordial salut participanţilor, precum şi urări de succes deplin lucrărilor sesiunii.*

La şedinţa de deschidere au fost prezenţi tovarăşii Cornel Burtică, Ilie Verdeţ, Nicolae Giosan, Constantin Dăscălescu, Angelo Miculescu, Vasile Vîlcu.

În comunicările şi referatele susţinute la sesiune au fost evocate şi analizate momentele cruciale ale istoriei mişcărilor ţărăneşti din patria noastră, care au culminat cu marea răscoală din 1907. S-au evidenţiat : lupta înfrăţită de veacuri a ţăranilor români, maghiari, saşi şi secui, pentru împlinirea aspiraţiilor lor de libertate şi dreptate socială, pentru înfăptuirea idealurilor de unitate şi independenţă ; solidaritatea muncitorilor şi ţăranilor ; rolul comuniştilor, al partidului clasei muncitoare pentru înfăptuirea năzuinţelor seculare ale ţărănimii ; înflorirea actuală a vieţii satelor, a agriculturii socialiste.

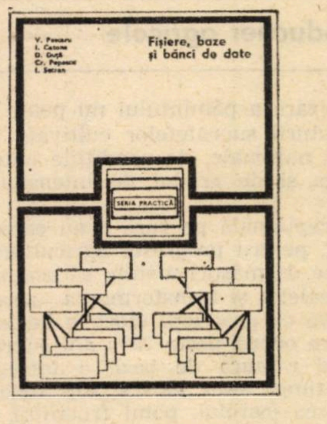

● *Un colectiv coordonat de dr. inginer V. Pescaru cuprinzînd, în afara sa, pe mat. I. Catona, mat. D. Duţă, ing. Cr. Popescu, ing. I. Satran (membri ai catedrei de cibernetică economică de la A.S.E.) a publicat în Editura tehnică, volumul* Fişiere, baze şi bănci de date *(312 p.)*

Autorii precizează, de la început, că metodele şi tehnicile informatice nu constituie un scop în sine. Obiectivul general al sistemelor informaţionale (inclusiv al prelucrării şi teleprelucrării electronice a datelor)este de a contribui la eficienţa activităţii de bază (de producţie, comercială, de transporturi etc), iar obiectivul local (specific) îl constituie asigurarea cu informaţii de o claritate corespunzătoare, necesare şi suficiente, în timp util, a nivelelor şi punctelor de decizie şi/sau de informare atît din sistemul dat cît şi din sistemele informaţionale ierarhic superioare. Orientarea dominant practică a lucrării nu neglijează precizarea teoretică a noţiunilor fundamentale şi anume : fişierul de date : o grupare de informaţii omogene din punct de vedere al semnificaţiilor şi cerinţelor de prelucrare ; banca de date : un sistem de organizare şi prelucrare (teleprelucrare) a informaţiei ; baza de date : grupare a două elemente ale băncii de date. O altă componentă a băncii de date, purtînd denumirea de Sistem de Gestiune a Băncii de Date, asigură gestiu-

TEORII·IDEI

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

panaceul samuelsonian al aşa-zisei „politici a veniturilor", conform căruia folosirea deplină a forţei de muncă ar fi, ar trebui să fie obiectivul prioritar al politicii guvernamentale, iar reglementarea guvernamentală a preţurilor şi a salariilor ar putea reprima inflaţia.

Asemenea puncte de vedere, conchide H.J., sînt nu numai greşite ca premise de raţionamente logice, dar mai ales sînt dăunătoare — deteriorante chiar — pentru practica afacerilor în economia capitalistă. Raţionamente logice adecvate (intereselor economiei capitaliste) ar trebui să ridice, după părerea lui H.J., acest „stigmat" al şomajului de pe fruntea orînduirii care l-a generat şi-l perpetuează, întrebîndu-se — în spiritul tradiţiei de gîndire liberale şi neoliberale — dacă nu cumva muncitorii (sic !) au predilecţie să facă şomaj. Astfel, politologii şi sociologii profesionişti ar trebui să arate autorităţilor de ce sînt ineficiente politicile anti-inflaţioniste (care, oricum, sînt şi ar trebui realizate mai „ferm" şi exclusiv pe seama austerităţii celor ce muncesc), iar economiştii ar urma să renunţe la implicările politico-sociale de circumstanţă.

Din filipica johnsoniană se desprinde în final că adevăratul defect al teoriilor economice de expresie keynesiană ar fi că n-au găsit „modul de a pune problema", astfel încît orice problemă economică reală să admită soluţii favorabile capitalismului ! Judecînd exclusiv din punctul de vedere al „academizanţilor" care afectează o splendidă izolare politică faţă de mişcarea reală a economiei capitaliste – reproşul pare plauzibil. Se admite că o problemă bine pusă implică din capul locului jumătate de soluţie. Or, problemele puse de „ştiinţa" economică oficială burgheză actuală admit într-adevăr, deocamdată, doar cercuri care mai de care mai vicioase : pe planul realităţilor, de felul celor dintre preţuri şi salarii, şomaj şi inflaţie, deflaţie şi depresiune, iar pe plan teoretic — de felul celor dintre keynesism-neoliberalism şi sinteza neoclasică, dintre keynesismul bastard şi neoliberalismul neoclasicizat, pentru ca totul să se „înfunde" pînă la urmă în impasurile contestatarilor de tot felul, greu atenuate de replicile tot mai stinse ale „ştiinţei oficiale". Şi parcă, la drept vorbind, radicalii au ei înşişi cine ştie ce „noi soluţii" ? Comanda socială a capitalismului pretinde economiştilor de toate orientările să se mai facă încă eforturi perseverente de a salva (ceea ce se mai poate salva) de atacul contestatarilor, prin concursul unor radicali à renvers de genul lui Harry Johnson. Acesta face la rîndu-i tot ce poate pentru a se situa pe linia aceleiaşi unice „comenzi sociale" a capitalismului. Cei pe care H.J. îi critică sau îi promovează în atenţia „ştiinţei oficiale" pentru a-i testa sînt apologeţii mai vechi sau mai noi ai capitalismului. Astfel el denunţă keynesismul cît timp chiar ţara lui J.M. Keynes ignoră reţetarul keynesian, în combaterea inflaţiei, sperînd că economia capitalistă mai poate fi apărată şi numai în numele unei imaginare economii de piaţă — printr-o contestare atît a keynesismului, cît şi a radicalismului. Ceea ce repetă, ce-i drept destul de timid şi „timorat" H.J., este domeniul de referinţă „îndelung experimentat, testat istoriceşte" al noului liberalism — atît american, cît şi european. De fapt, H.J. nu introduce în raţionamentele de tradiţie liberal-conservatoare nici măcar un mod nou de a „pune problema"! Este, oare suficient pentru o „comandă socială" atît de penibilă cum este scoaterea gîndirii economice burgheze din impasul nu numai (şi nu în primul rînd) logic, dar mai ales politico-social în care se află ? Indiferent că este keynesiană (savantă sau vulgară), neoliberală ori neoclasică, gîndirea economică de tradiţie burgheză a zilelor noastre îşi dovedeşte lipsa de adecvare la viciile capitalismului. Şi, dacă uneori implică unele conotaţii politico-sociale, nu o face pur şi simplu pentru a se perfecţiona, ci pentru că este obligată de înseşi aceste reverberaţii ale realităţilor capitalismului. Este de înţeles că implicaţiile politico-sociale din gîndirea economică nemarxistă deschid, cu sau fără voia acestor autori, perspective radicale. Iar perspectivele radicale, oricum, reanimă adversităţile faţă de capitalism. De aceea, gîndirea economică pusă în serviciul capitalismului oscilează între novatorismul, mai ales eclectic, şi ortodoxismul clasic-tradiţional. H.J. reduce problema inadecvării unor inovări teoretice la problema inadecvării logicii acestor teorii. Istoria însă este ignorată. Este ignorată realitatea viciilor de fond ale capitalismului — care au depăşit şi ipostaza clasică şi ipostaza neoclasică — refuzînd pur şi simplu orice explicaţii şi terapii apologetice. Cum să lupţi împotriva istoriei cu simple elucubraţii „logice", cum să justifici „logic" ceea ce obiectiv este condamnat politic şi social ? Cînd această logică se contrapune şi celor mai nevinovate şi mai timide încercări de a „pune problema" într-un fel nou, îndărătnicindu-se într-o acreditare banală a vechilor dogme – ce se mai poate spune chiar despre logică ? De aceea, logicile şi destinele personale se perindă într-o febrilă şi prin aceasta greu previzibilă alternanţă. Dar, indiferent de destinul unor logici sau de logica unor destine personale, rămîne destinul istoric al capitalismului zilelor noastre, care el, desfide orice altă logică decît cea a pieirii inevitabile. Cu ce poate împiedica logica implacabilă a istoriei această nouă nostalgie, fie şi neoliberală de ultimă oră, pe care o profesează H.J., se poate uşor înţelege.

dr. Ioan CRISTESCU

---

1) Time, din 8 şi 15 ianuarie 1976, reluat de Problèmes économiques, nr. 1 469, din 21 aprilie 1976

2) Reluat în Problèmes économiques, nr. 1 491 din 6 octombrie 1976

FIŞE

nea bazei de date sau a sistemului de date asociate băncii de date. Aceasta permite simplificarea definiţiei : bancă de date = bază de date + S.G.B.D.

Sistemul de informare integral pare o idilică revenire la modul de conducere de la mijlocul secolului trecut, cînd conducerea activităţii unei întreprinderi mici era realizată de o singură persoană care ţinea un singur fel de evidenţă, baza deciziilor sale. Fişierele înlănţuite (integrate) distrug această falsă aparenţă, deoarece pornesc de la un complex de date legate prin structura lor intrinsecă şi independent de modul lor de prelucrare.

„Societatea postindustrială", un concept vag şi periculos

• *Sub titlul* La société post-industrielle : un concept vague et dangereux, *revista* FUTURIBLES *publică un articol scris de trei prospectologi canadieni – Pierre-André Julien, Pierre Lamande şi Daniel Latouche – în care se critică tendinţa de a inventa neologisme pentru a ocoli problemele majore ale crizei societăţii capitaliste şi se încearcă să se demistifice conceptul de „societate post-industrială". Această noţiune este atribuită unei societăţi de abundenţă pentru toţi, bazată, în primul rînd, pe producţia de servicii, pe o ştiinţă şi o tehnologie capabile să răspundă în mod eficient la toate problemele actuale, pe un „stat-providenţă" şi mai important decît în prezent şi, mai ales, pe oameni „noi" şi fericiţi.*

„Răspîndindu-se utilizarea unui concept atît de ambiguu cum este post-industrializarea – se afirmă în articol – se ajunge să se creadă că etapa istorică ce urmează în mod necesar capitalismului nu este socialismul, ci un capitalism «deosebit», care ar reuşi să depăşească contradicţiile sale. Se elimină spectrul unei schimbări revoluţionare, presupunîndu-se că trecerea la o societate post-industrială se va face la adăpostul ideologiilor şi al conflictelor politice, sub semnul raţionalităţii şi al comunicării..."

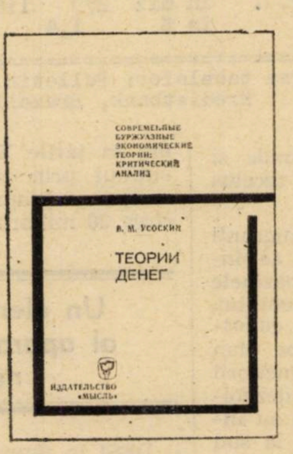

• *Apărută în Editura „Misl", lucrarea lui V.M. Usoskin* Teorii deneg *(Teorii monetare), 230 p., este o analiză critică a concepţiilor actuale ale unor teoreticieni occidentali nemarxişti cu privire la bani. Înlăturarea sistemului metalic, larga introducere în circulaţie a banilor de credit, folosirea activă de către statul burghez a mecanismului emisiei monetare pentru reglementarea generală a economiei – spune V.M.U. – au avut un efect dublu şi contradictoriu. De o parte, a crescut neîndoielnic elasticitatea circulaţiei monetare, ceea ce a venit în întîmpinarea ţelurilor şi necesităţilor capitalismului monopolist de stat, de altă parte, s-au creat condiţii pentru apariţia unor crize şi mai ascuţite şi a unor disproporţii în economia capitalistă. Capitolele cărţii sînt: I Economia politică burgheză despre natura banilor şi rolul lor în procesul dezvoltării economice ; II Keynes şi neoclasicii : două abordări teoretice principale în analiza burgheză a banilor ; III Modificările cele mai noi în doctrinele monetare (anii 50–70). Cartea conţine un index de nume şi un indice de materii.*

Muncitorii străini

DEZRĂDĂCINAȚI PE DRUMURILE EUROPEI

PUȚINE subiecte se regăsesc în presa și în literatura social-politică a ultimilor 10—15 ani cu o frecvență mai mare decît drama milioanelor de muncitori care și-au părăsit meleagurile natale, împinși de nevoile în care se zbăteau în țările lor și atrași de multe ori de propaganda amăgitoare a celor interesați să-și rotunjească profiturile pe seama exploatării unei mîini de lucru ieftine și docile.

„Sclavi moderni" la un preț derizoriu

NUMĂRUL muncitorilor străini din țările capitaliste dezvoltate a cunoscut o creștere considerabilă de un deceniu și jumătate, atît în cifre absolute cît și ca pondere în totalul populației active, formînd, după expresia revistei **Droit social** (mai 1976), care-i consacră un număr special, o adevărată **„armată industrială de rezervă, pusă în mișcare de iluzia unei reîntoarceri cu o stare mai bună și gata să accepte salarii care evoluează în raport invers cu caracterul penibil al muncii"** pe care sînt nevoiți să o accepte.

În unele țări vest-europene, ca de exemplu în R.F.G., efectivul acestei „armate" se măsoară de mai mulți ani în milioane, în vreme ce în alte țări mai mici, cum ar fi Luxemburg, ponderea muncitorilor străini atingea, chiar într-o perioadă de criză (1974), impresionanta cotă de 35%. Numai pe ansamblul celor nouă state membre ale Pieței Comune numărul muncitorilor străini înregistrați oficial ajungea la începutul anului 1975 la aproape 6,4 milioane (7,6% din populația activă a țărilor respective), de unde și denumirea dată lor de „al zecelea membru al Pieței Comune".

Dacă la început muncitorii emigranți din sudul Europei occidentale se îndreptau cel mai adesea spre bazinele carbonifere din nordul continentului, treptat fluxul acesta migrator a cunoscut o largă diversificare, atît pe plan geografic cît și sectorial. La muncitorii provenind din țările mai puțin dezvoltate ale bazinului mediteranean au început să se adauge africani de la sud de Sahara, pakistanezi, sud-coreeni, iar în cazul Angliei o gamă încă și mai diversă, care dă configurația actuală atît de variată a structurii muncitorilor străini după țara de emigrație, ilustrînd o „meridionalizare progresivă" a efectivului acestora.

De asemenea, dacă la început cei mai mulți muncitori străini erau utilizați în ramuri industriale de bază precum industria carboniferă, siderurgia, în construcții și lucrări publice, astăzi majoritatea ramurilor industriale, chiar unele foarte moderne, ca de pildă industria automobilului, utilizează un procentaj considerabil de forță de muncă străină. Prezența ei este semnalată tot mai mult și în sectorul serviciilor (salubritate etc.). Ceea ce rămîne însă comun diferitelor perioade, cum constată și revista citată anterior, este faptul că muncitorii străini trebuie să se mulțumească pretutindeni cu locurile de muncă cel mai prost remunerate, cu muncile cele mai penibile sau considerate inferioare, care cer cea mai redusă calificare, care sînt cele mai periculoase și pe care muncitorii autohtoni nu doresc să le mai efectueze. În același timp, firmele pentru care muncesc acești „sclavi moderni", nu de puține ori victime ale metodelor prin care monopolurile își procură forță de muncă cu un preț derizoriu, obțin de pe urma lor profituri considerabile, mai înalte decît cele din exploatarea muncitorilor autohtoni. Se apreciază că numai în ultimul deceniu în țările Europei occidentale s-au obținut prin exploatarea muncitorilor străini supraprofituri în valoare de circa 20 miliarde dolari.

Tabelul nr.1

Efectivul și ponderea muncitorilor străini în totalul populației active, în cîteva țări vest-europene

		1960	1965	1970	1974
Belgia	în mii	164	182	200	217
	în %	6,5	6,5	6,7	7,0
Olanda	în mii	24	62	120	119
	în %	0,8	1,8	3,2	3,0
Franța	în mii	936	1158	1600	1900
	în %	7,2	8,0	10,0	11,0
R.F.G.	în mii	279	1164	1839	2350
	în %	1,4	5,5	8,5	10,9

Sursa tabelelor: Bulletin hebdomadaire de la Kredietbank, Bruxelles, 1 octombrie 1976

Un element structural al aparatului productiv național...

DEȘI în timpul crizei din ultimii ani șomajul a atins în lumea occidentală proporții considerabile, asemănătoare celor din anii '30, numărul muncitorilor străini nu a scăzut pe măsura previziunilor anterioare. Acest fapt tinde să susțină teza potrivit căreia în prezent, nemailimitîndu-se la rolul de „amortizor conjunctural" în asigurarea echilibrului balanței forței [illegible] muncă care fusese atribuit la început muncitorilor străini, prezența acestora a devenit un fenomen structural, legat de nevoile de forță de muncă ieftină și pentru muncile cele mai grele și mai prost plătite ale economiilor occidentale dezvoltate. În același timp însă, forța de muncă străină acționează pe piața muncii din țările gazdă și ca un factor de amplificare pe termen lung a dezechilibrului acesteia, accentuat de criza economică și de șomajul muncitorilor autohtoni. În majoritatea țărilor, în perioada cea mai acută a crizei, din anii recenți, rata șomajului a fost, de altfel, în general mai ridicată în rîndul muncitorilor străini decît al celor autohtoni. Dar chiar și la dimensiunile ceva mai reduse în termeni absoluți, (în ultimii trei ani numărul muncitorilor străini din Elveția a scăzut cu 25 la sută), determinate de criză prin concedieri, reîntoarcerea în țările de origine etc., apare în fiecare zi mai evident că rolul specific jucat de forța de muncă străină o face indispensabilă în țările vest-europene.

Această concluzie rezultă în mod explicit dintr-un raport al Comisiei financiare a Adunării Naționale a Franței, țară în care lucrătorii străini reprezintă 8,5 la sută din populația activă: „Muncitorii imigranți rămîn, în fapt, un element structural al aparatului productiv național și, poate pentru Franța mai mult decît pentru alte țări, asigură o parte importantă a competitivității sale" (după **Le Monde,** 15 februarie 1977).

...dar condiții dintre cele mai vitrege de muncă și viață

ÎN CONTRADICȚIE cu rolul economic important pe care îl joacă, milioanele de oameni dezrădăcinați din patriile lor — împinși de nevoi și amăgiți de iluziile întreținute de monopoluri avide de cîștiguri rapide — în căutarea unei posibilități de a-și satisface unul din cele mai elementare drepturi ale omului, acela de a munci, de a-și cîștiga în mod cinstit existența, cunosc o soartă tragică. Aceasta se conturează mai clar dacă ne referim, fie și pe scurt, la condițiile deosebit de vitrege de muncă și de viață care le sînt oferite.

În afară de discriminarea notorie în salarizare, un indicator al condițiilor grele de muncă cu care sînt confruntați muncitorii străini îl reprezintă frecvența accidentelor de muncă, de asemenea, mai mare în rîndul imigranților. Cum atestă între altele un raport întocmit de experți francezi, în aceeași ramură și la același nivel de calificare, datorită economiilor care se fac pe seama măsurilor de protecția muncii, indicele accidentelor grave este net mai ridicat pentru imigranți, ca de pildă în metalurgie : 0,88 la sută în rîndul francezilor, față de 2,66 la sută în rîndul muncitorilor proveniți din Maghreb și de 1,69 la sută în rîndul celorlalți muncitori străini.

De altfel, este vorba de un adevărat cerc vicios. Condițiile grele de muncă și salariile necorespunzătoare, în special în anumite ramuri, atrag recurgerea la forța de muncă imigrată. Motiv pentru care condițiile de muncă rămîn grele, modernizările (care, desigur, ar presupune investiții), adeseori întîrzie, iar salariile rămîn de mizerie, deoarece muncitorii străini se văd nevoiți să accepte orice muncă li se oferă, mai ales în perioadele de șomaj ridicat, cum este și cea actuală.

Cifrele statistice atestă că **în perioadele de recesiune șomajul este mai ridicat în rîndul muncitorilor străini decît între cei autohtoni.** Aceasta în parte și datorită ponderii mari a primilor în ramurile industriale de bază și în construcții, toate sectoare foarte sensibile la variațiile conjuncturii. În R.F.G., de pildă, ponderea șomerilor a fost în 1975 de 4,7 la sută, în ansamblu, dar de 6,8 la sută în rîndul muncitorilor străini, oficiile de plasare fiind de altfel obligate prin lege de a da preferință cetățenilor R.F.G. în fața străinilor la acordarea unui loc de muncă. În Franța, constată raportul citat anterior, rata șomajului printre muncitorii străini era în 1976 cu 26 la sută mai înaltă decît la muncitorii autohtoni, iar rata șomajului între muncitorii imigranți din țările Maghrebului reprezenta dublul celei pe ansamblul muncitorilor imigranți.

Dintre cele mai precare sînt condițiile de locuit ale muncitorilor străini. înghesuiți în adăposturi nedemne de ființe umane (pivnițe insalubre, barăci, camere fără ferestre în care se doarme cu schimbul), pentru care însă plătesc chirii exorbitante, reprezentînd sursa altor profituri pentru cei care nu ezită să transforme în bani suferințele acestor dezrădăcinați. Lipsiți de un adăpost demn de acest nume și de o retribuire cît de cît echitabilă, lipsiți de asistență sanitară, de școli în limba maternă pentru copii, muncitorii imigranți au găsit și mai puțin ceea ce sperau cel mai mult — siguranța locului de muncă.

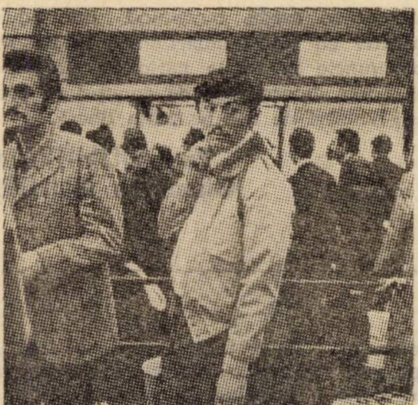

Ultimii angajați, primii concediați...

Străini într-o țară străină

PEREGRINĂRILE muncitorilor străini în căutare de lucru atrag atenția asupra unui aspect deosebit de dureros pe plan social și uman : integrarea dificilă în viața socială. Dificultățile legate de acest aspect sînt cu atît mai mari cu cît muncitorii străini provin în măsură crescîndă din țări tot mai îndepărtate, cu culturi mult diferite de cele ale țării „gazdă“, cu alte tradiții, cu alte obiceiuri. Intrați într-o lume în care fiecare trăiește doar pentru el, aruncați și izolați la periferia acestei societăți, rupți în cele mai multe cazuri de familiile lor, muncitorii străini au de înfruntat un lung cortegiu de umilințe și discriminări. Căutați pentru munca grea pe care acceptă să o presteze, știindu-se că sînt nevoiți să primească orice muncă li se oferă, ei sînt însă mult mai puțin tolerați ca oameni, se văd privați de drepturi elementare, sînt tratați cu răceală dacă nu chiar cu dispreț. Semnificativ pentru opiniile anumitor cercuri de dreapta în această privință este faptul că în Elveția, în ultimii șapte ani, au fost organizate trei referendumuri care să decidă dacă să se reducă sau nu efectivul muncitorilor străini și aceasta nu pentru motivul că ei nu mai erau necesari. Este adevărat că de fiecare dată răspunsul obținut a fost „nu“.

Cele relatate se referă la muncitorii imigrați legal. Dar nu trebuie uitat că în afara lor există un amplu contingent — estimat numai în țările Pieței comune la circa 600 000 (sau la 10 la sută din total) — de muncitori străini care au imigrat ilegal, cel mai adesea fiind recrutați de traficanți lipsiți de scrupule ; pentru imigranții ilegali condițiile de muncă și de viață sînt încă și mai grele, iar spectrul concedierii și al aruncării în stradă — mult mai apropiat. Circa 50 de muncitori, de pildă, în marea majoritate imigranți din cele mai diverse țări, angajați de o agenție furnizoare de „muncitori temporari“, au fost nevoiți să facă greva foamei într-o biserică din Franța, pentru a alerta opinia publică asupra faptului că nu-și primiseră salariul cuvenit de multe săptămîni, nemaiavînd din ce trăi. **„Acești nenorociți“** — scria **Revue politique et parlementaire** (martie-aprilie 1976) — **erau aproape toți imigranți mai mult sau mai puțin clandestini, neînțelegînd limba noastră și știind încă și mai puțin s-o citească. O pradă prețioasă pentru agenția care îi angajase“.** Salariul încasat reprezenta aproximativ un sfert din cel pe care l-ar fi primit un muncitor obișnuit.

Criza economică din Occident a făcut ca și efectele acestei migrații de largi proporții asupra țărilor de origine, prezentate în trecut exclusiv ca beneficiare ale fenomenului, să fie privite mai nuanțat. S-a constatat astfel că șomajul în creștere în țările „gazdă“ a antrenat nu numai restricții la angajarea de noi imigranți dar și concedierea multora din cei angajați în trecut, agravînd șomajul cronic din țările de origine, pe care se presupunea anterior că-l atenuează. S-a constatat în plus că, mai ales cînd este vorba de forță de muncă calificată, de care înseși țările de emigrație duc lipsă, dezrădăcinarea și emigrarea ei subminează dezvoltarea viitoare a patriei lor într-o epocă în care accelerarea dezvoltării devine un imperativ primordial. Nici argumentul contribuției pe care muncitorii străini o aduc la reducerea deficitului balanței de plăți a țării lor de origine nu și-a dovedit veridicitatea : valoarea contribuției respective s-a redus drastic în timpul crizei, adică tocmai cînd era mai necesară, determinînd, de exemplu, cunoscuta revistă **The Economist** (20 decembrie 1975) să afirme că „ar fi mai înțelept pentru țările furnizoare (de forță de muncă — n.n.) să nu se bazeze prea mult pe ea ca sursă de devize“.

Tabelul nr.2

Muncitorii străini din cîteva țări vest-europene, după țara de emigrație

(în mii, în 1974)

Tara sau zona de emigrație / Tara de imigrație	R.F.G.	Franța	Anglia	Belgia x)
C.E.E.	527	300	630	130
Spania, Portugalia	250	740	47	38
Grecia	225	5	50	6
Maghreb	30	640	2,8	35
Turcia	590	25	3	10
Commonwealth	–	–	631	–
Alte țări	728	190	301,2	11
Total	2350	1900	1665	230

x) Inclusiv șomerii din rîndul muncitorilor străini

★

DRAMA muncitorilor imigranți, din care majoritatea aparțin tinerei generații, constituie o serioasă problemă umanitară pentru epoca noastră ; ea face și mai necesară o conlucrare activă între țările lumii, pentru găsirea căilor de îmbunătățire a condițiilor de viață și de muncă ale maselor muncitoare, inclusiv ale celor nevoiți să-și părăsească patria în căutare de lucru, condiții, care, așa cum s-a văzut, sînt de cele mai multe ori înjositoare pentru însăși condiția umană. O asemenea conlucrare ar constitui o contribuție importantă la rezolvarea unor probleme umanitare de reală stringență și actualitate.

D. DRAGOMIRESCU

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Șomajul în rîndurile tineretului

NUMĂRUL tinerilor în căutare de lucru se ridica în această iarnă, în țările vest-europene, la aproape 2 milioane, iar pe ansamblul celor 24 țări membre ale O.C.D.E. la nivelul record de 7 milioane, reprezentînd 40% din efectivul total al șomerilor. Statisticile date publicității de Organizația Internațională a Muncii relevă că în general în acest deceniu șomajul a crescut mai rapid în rîndurile tineretului, așa cum o atestă datele tabelului de mai jos, și aceasta nu numai în Europa occidentală, ci și în America de Nord, Japonia și Australia. Situația amintită reprezintă — după opinia autorilor raportului — cea mai gravă problemă a țărilor industrializate din Occident. „Chiar dacă recesiunea ar dispare în mod miraculos peste noapte, ar rămîne încă un mare număr de tineri în căutare de lucru umblînd pe străzi cu puțină speranță că ceva se va schimba“, se afirmă în raport, în legătură cu cauzele structurale profunde ale acestui acut fenomen economic și social din lumea capitalului.

Proporția tinerilor *) în totalul șomerilor

	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976
R.F.G.	19	20	20	23	28	29	...
Franța	23	25	26	29	33	37	38
Italia	27	26	27	30	32	34	35
Anglia	27	31	32	28	30	42	44

*) Tineri sub 25 ani (în cazul Italiei, sub 21 ani).
Sursa : Le Monde, 9 martie 1977.

Ascensiunea prețului la soia

DUPĂ O MIȘCARE în general descendentă, care s-a instalat în 1973, de anul trecut prețul soiei pe piața mondială a început să sporească din nou, după cum rezultă din graficul reprodus după The Economist. *Pentru a face față cererii mondiale în continuă creștere (soia fiind utilizată tot mai mult nu numai ca furaj foarte bogat în proteine, ci și în alimentația oamenilor), se experimentează intens soiuri hibride de mare randament, dar cercetările nu au fost pînă acum soldate cu succes.*

Principalul exportator de soia sînt S.U.A., țară care produce 2/3 din recolta mondială și furnizează 85 la sută din exportul mondial. Soia a început să concureze cu porumbul și cu grîul ca principal produs de export al S.U.A., asigurînd încasări mai mari decît exportul oricărui produs industrial finit, inclusiv al celui de avioane cu reacție sau de calculatoare electronice. Spre deosebire de S.U.A., care livrează soia ca atare, următorul mare exportator mondial — Brazilia — exportă soia în special sub formă de făină și ulei.

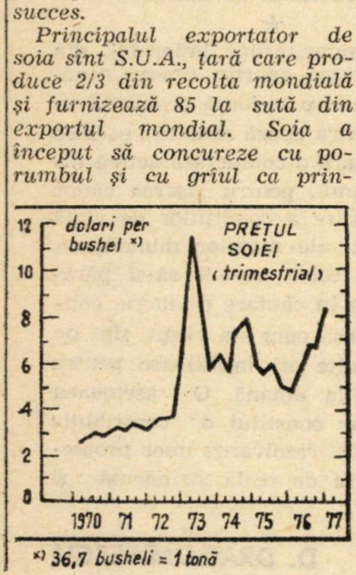

*) 36,7 busheli = 1 tonă

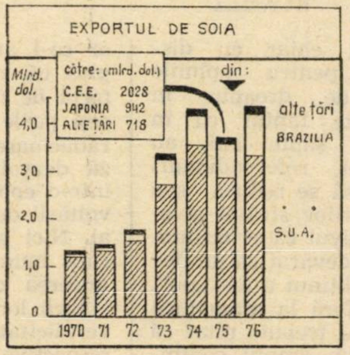

Perspective 1977

ÎN TERMENI REALI, potrivit băncii americane Chase Manhattan, economia țărilor nesocialiste va crește în 1977 cu numai 3,5%, în condițiile în care rata inflației se va situa în jurul a 7%, rată despre care se apreciază că „lasă puțin spațiu pentru măsuri de stimulare a conjuncturii în majoritatea țărilor occidentale dezvoltate“. La rîndul său, Bank of America, într-un raport consacrat perspectivelor economiei occidentale, prognozează un ritm de creștere ceva mai alert, de 5,3% pe an, adăugînd însă că ar fi o eroare pentru țările capitaliste de a aștepta relansarea economiei lor de la o intensificare substanțială a cererii de import în S.U.A., R.F.G. și Japonia. În plus, această din urmă țară, de pildă, al cărei import urmează să sporească cu 19% în actualul an fiscal, putînd ajunge la 80 miliarde dolari, contează cu mai puțin de 1% în exporturile celor nouă state membre ale Pieței comune.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 28 martie — 1 aprilie 1977 a fost caracterizată printr-o ușoară slăbire a cursului **dolarului S.U.A.** în comparație cu celelalte valute vest-europene, evoluție determinată de anunțarea deficitului sporit al balanței comerciale a S.U.A. pe luna februarie a.c., de 1,81 miliarde de dolari.

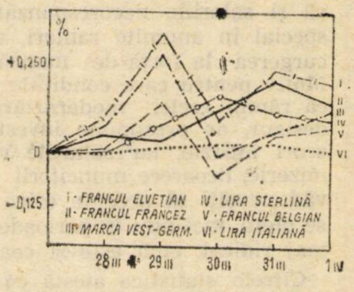

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 28.III. — 1.IV. 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 25.III.1977.

Marca vest-germană a continuat să se reprecieze față de dolarul S.U.A., de francul elvețian și de monedele din „șarpele valutar“. Astfel, pe data de 29 martie a.c. cursul mărcii vest-germane a atins nivelul de 2,3855 mărci vest-germane pentru un dolar S.U.A., comparativ cu 2,3900 mărci la începutul intervalului.

Evenimentul principal în perioada analizată a fost hotărîrea luată de guvernele Suediei, Danemarcei și Norvegiei de a devaloriza monedele naționale (cu 6% **coroana suedeză** și cu 3% **coroana daneză** și **coroana norvegiană)** în comparație cu celelalte monede din „șarpe“, în cadrul căruia s-au stabilit în acest fel noi parități.

Francul elvețian a terminat intervalul la un curs de 2,5425 franci elvețieni pentru un dolar. **Francul francez** s-a repreciat ușor în intervalul analizat (4,9690 franci francezi pentru un dolar la sfîrșitul intervalului, față de 4,9730 franci francezi la începutul lui), evoluție determinată de reducerea deficitului comercial pe luna februarie a.c. la 1,5 miliarde franci francezi, de la 2,4 miliarde franci în luna ianuarie a.c. **Lira sterlină** s-a repreciat ușor față de dolarul S.U.A. în perioada analizată, terminînd intervalul la nivelul de 1,7198 dolari pentru o liră sterlină, comparativ cu 1,7180 dolari pentru o liră sterlină la începutul intervalului. Joi 31 martie a.c. Banca Angliei a anunțat reducerea dobînzii minime de împrumut de la 10,5% la 9,5%, descurajînd astfel afluxul de capitaluri din străinătate. **Lira italiană** și **francul belgian** au oscilat ușor în jurul nivelurilor de 887,50 lire pentru un dolar, respectiv de 36,62 franci belgieni pentru un dolar. **Yenul japonez** a manifestat o tendință de repreciere față de dolarul S.U.A., terminînd intervalul la un nivel de circa 275 yeni pentru un dolar. Tendința a fost determinată de anunțarea excedentului balanței comerciale a Japoniei pe luna februarie a.c., de 1,4 miliarde dolari S.U.A., comparativ cu un deficit de 77 milioane dolari în luna ianuarie a.c.

Dobînzile la eurodepozitele în dolari S.U.A. la 6 luni au oscilat în jurul nivelului de 5,8125%. În timp ce dobînzile la eurodepozitele în franci elvețieni pe 6 luni au manifestat o ușoară tendință de scădere (de la 3,625% la începutul intervalului, la 3,5% la sfîrșitul lui), dobînzile la euromarca vest-germană au oscilat ușor în jurul nivelului de 4,6875%.

Prețul aurului a continuat să scadă, terminînd intervalul la 148,25 dolari/uncie, comparativ cu 151,20 dolari/uncie la începutul intervalului și 153,60 dolari/uncie la finele perioadei precedente. Scăderea prețului aurului a fost determinată de anunțul că Trezoreria americană va efectua vînzări de aur pe piața liberă.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

RACOLAREA DE CADRE CALIFICATE — ATENTAT LA EFORTURILE PENTRU LICHIDAREA SUBDEZVOLTĂRII ÎN LUME

ISTORIA RECENTĂ A CAPITALISMULUI abundă în dovezi că monopolurile din țările occidentale recurg la orice fel de mijloace atunci cînd este vorba de a recruta acea forță de muncă, acele categorii de lucrători care le pot asigura profiturile cele mai ridicate. Un astfel de mijloc este furtul — chiar dacă acestei noțiuni generale i se găsesc, în funcție de circumstanțe, alte echivalente, mai mult sau mai puțin ocolite. Este adevărat că în zilele noastre se cunoaște mai puțin practica răpirilor de savanți și specialiști, destul de frecventă numai cu puține decenii în urmă, în lumea capitalistă de imediat după al doilea război mondial. Dar privarea concurenților, a altor țări, de un potențial de mînă de lucru calificată a continuat să se practice, îmbrăcînd forma racolării specialiștilor, a cadrelor cu înaltă pregătire dintr-un domeniu sau altul, și ducînd în repetate rînduri la proteste vehemente din partea țărilor afectate. Scara pe care se desfășoară în prezent acest „mare business“ dintotdeauna al capitalismului este incomparabil mai vastă decît în trecut, categoriile de lucrători vizate sînt mult mai cuprinzătoare. Iar dacă altădată victimele furtului erau mai ales întreprinderi concurente din aceeași țară sau din alte țări capitaliste dezvoltate, astăzi acestor metode incalificabile le sînt expuse înainte de toate țările în curs de dezvoltare.

COMUNITATEA INTERNAȚIONALĂ, prin forurile cele mai reprezentative în care se face auzit glasul națiunilor, a ajuns în ultimii ani la un consens larg asupra necesității de a se reduce gravele decalaje între nivelurile de dezvoltare economică ale unor țări și zone, de a se progresa pe calea lichidării în final a fenomenului de subdezvoltare. Nu a putut fi contestată prin nici un fel de argumente urgența acțiunilor în vederea atingerii acestor obiective, a unor acțiuni energice și coordonate, începînd cu efortul propriu al fiecărui popor și mergînd pînă la cea mai amplă colaborare internațională. Înlăturarea inechităților generate și apărate de imperialism, colonialism, neocolonialism se află pe primul plan al exigențelor instaurării unei noi ordini economice și politice mondiale, de care populații de multe sute de milioane își leagă speranțele în făurirea mai grabnică a unui trai demn de om.

Cu atît mai deplasată, anacronică apare în lumea contemporană persistența unor relații, practici, fluxuri care întrețin și tind să accentueze subdezvoltarea, unele dintre ele însoțitoare dintotdeauna ale tendințelor colonialiste, altele dimpotrivă noi, specifice timpurilor noastre. Printre acestea din urmă stîrnește reprobarea îndreptățită a opiniei publice din țările în curs de dezvoltare, și nu numai din aceste țări, racolarea de cadre calificate — această importantă resursă națională — de către țările cu economie avansată.

Un uriaș transfer gratuit de resurse către țările capitaliste dezvoltate

PROPORȚIILE fenomenului preocupă de mai multă vreme diferite organisme ale Organizației Națiunilor Unite, care i-au consacrat studii și au inițiat măsuri pentru o mai bună cuprindere statistică a sa, ca una din premisele pentru o contracarare mai eficientă. În ianuarie-februarie 1977, problema exodului de personal calificat din țările în curs de dezvoltare s-a aflat pe ordinea de zi a sesiunii Comisiei pentru dezvoltarea socială din cadrul Consiliului economic și social ONU ; într-un raport al Secretarului general al ONU elaborat pentru această sesiune se atrage atenția asupra „deplasării curbelor cererii și ofertei“ din țările capitaliste în anii 1974—1975, pe fondul crizei economice, care a frînat capacitatea lor de absorbție pentru specialiști și chiar pentru muncitori calificați (doc. E/CN. 5/545). Dar aceasta nu schimbă faptul că „exodul“ este rezultatul unei vaste acțiuni de atragere a mii și mii de oameni, de determinare a lor prin mijloace adeseori perfide să-și părăsească țara. Sistemul de racolare a cadrelor este subordonat în totul nevoilor economiei țărilor capitaliste dezvoltate și ale firmelor monopoliste care o stăpînesc, subordonat deci și „adaptărilor“ cerute de oscilațiile proprii acestui tip de economie.

Mai concludente decît modificările vremelnice determinate de peripețiile ciclului capitalist sînt datele pe perioade mai lungi. În același raport al Secretarului general se citează rezultatele unei investigații asupra „exodului de competențe“ din țările în curs de dezvoltare în perioada 1961—1972 pentru care sînt disponibile cifre mai detaliate : pe baza fluxului de ingineri, cercetători, medici (inclusiv chirurgi) spre țări capitaliste dezvoltate a reieșit un cîștig net pentru aceste țări, și pentru acea perioadă, de aproape 45 miliarde de dolari — peste 30 de miliarde în cazul S.U.A., peste 10 miliarde în cel al Canadei și circa 3,5 miliarde în cazul Angliei. „Exodul de competențe“ nu reprezintă, așadar, numai emigrarea unor persoane fizice al căror rol în dezvoltarea social-economică se transferă implicit din țara lor de origine în aceea de imigrație. El reprezintă în același timp „un transfer de resurse productive din țările în curs de dezvoltare spre țările dezvoltate — **un transfer invers de tehnică**“, și anume gratuit, fără contrapartidă pentru țara de emigrație, remarcă autorii investigației, elaborată de către Secretariatul UNCTAD (doc. TD/B/C.6/7).

Sensul expresiei „transfer invers de tehnică“ este deosebit de puternic reliefat de cifre ca cele citate mai sus. Se poate porni de la remarcarea faptului că fenomenul denumit „exod de competențe“ sau „brain drain“ s-a observat și se observă și în relațiile dintre economiile capitaliste dezvoltate înseși, constituind unul din aspectele luptei de concurență dintre ele. Dar cînd fluxul de personal calificat se îndreaptă spre aceste economii din țările în curs de dezvoltare, care ar trebui să fie **beneficiare** ale tehnicii și tehnologiei moderne din Occident, caracterul nefiresc, contrar judecății sănătoase,al unui asemenea fenomen este frapant. Cei despre care se știe că ar trebui să fie înainte de toate primitori de resurse productive avansate, pentru a putea să înlăture mai grabnic moștenirea nefastă a dominației coloniale de secole, se văd constrînși de mecanismul schimburilor internaționale capitaliste să cedeze tocmai resursa vital necesară pentru asimilarea și valorificarea în propria economie a capitalului fix eventual obținut. „Transfer invers de tehnică“ înseamnă deci, ca și în cazul altor fluxuri internaționale proprii relațiilor de dependență generate de capitalism, finanțarea dezvoltării în continuare a celui bogat de către cel sărac a cărui subdezvoltare se perpetuează în condițiile cesiunii neîntrerupte a mijloacelor necesare pentru ieșirea din această stare.

Studiul menționat al UNCTAD oferă cîteva expresii concrete semnificative ale fenomenului și ale implicațiilor sale dureroase pentru țările în curs de dezvoltare. În deceniul al șaptelea și în primii ani ai actualului deceniu (1961—1972), țările acestea au pierdut de pe urma emigrării numai în cele trei state occidentale amintite — S.U.A., Canada, Anglia — ceva mai mult de 230 000 de specialiști, dintre care 82 000 de ingineri și cercetători, aproape 50 000 de medici, peste 100 000 de alte cadre calificate. Pa baza estimării că spre aceste trei state se îndreaptă 75% din specialiștii racolați în țările în curs de dezvoltare se consideră că numărul total al celor emigrați în aceste condiții a fost în perioada respectivă de circa 300 000. Și aceste cifre sînt **subestimări**, cum se constată și în studiul UNCTAD, căci datele existente nu cuprind decît un grup restrîns de categorii profesionale.

Ceea ce este clar pe de altă parte, subliniază același studiu, este faptul că țările în curs de dezvoltare au devenit tot mai mult, de-a lungul anilor, principalii exportatori de personal calificat spre țările capitaliste dezvoltate. În cazul S.U.A., de exemplu, imigrația din țările în curs de dezvoltare a constituit în media anilor 1961—1972 nu mai puțin de 59% din importul lor total de personal calificat, iar procentul anual a crescut de la 37%, cît era la începutul intervalului, la 86% la sfîrșitul lui. Procentele medii pe întreaga perioadă au fost de 26% în cazul Canadei și 22% în acela al Angliei.

Poziția aceasta de „prim furnizor de competențe“ pe care o au astăzi țările în curs de dezvoltare în raport cu țările capitaliste dezvoltate, este în orice caz incompatibilă cu cerințele unor relații economice internaționale echitabile, ale creării unei lumi mai drepte în care bunăstarea unora să nu fie clădită pe suferințele nesfîrșite ale altora, fenomenul de risipă din societatea zisă „de consum“ — pe privarea de strictul necesar traiului în țările „lumii a treia“. Crearea unei noi ordini economice internaționale cere ca țările occidentale cu economie avansată să pună capăt stimulării emigrării specialiștilor din țările în curs de dezvoltare.

Incidențe grave, cu neputință de ignorat

ADEVĂRATELE dimensiuni și implicații ale brain-drain-ului din țările în curs de dezvoltare au rămas multă vreme în penumbră. Treptat, aceasta face loc unor constatări tot mai bine fundamentate cu privire la amploarea prejudiciilor pe care fenomenul le aduce eforturilor pentru reducerea decalajelor și înlăturarea subdezvoltării.

Înainte de toate, se impune precizarea caracterului gratuit al uriașului transfer reprezentat de exodul de competențe. Pe perioada 1961—1972, cîștigul net al ansamblului țărilor capitaliste dezvoltate de pe urma acestui transfer a fost evaluat de experții UNCTAD la cel puțin 50 de miliarde dolari. Or, dacă se ia ca termen de comparație ajutorul public pentru dezvoltare din partea țărilor industriale avansate din Occident, se constată că în același interval de timp el a fost de numai 46 de miliarde de dolari. Această comparație, oricît de semnificativă, atinge însă numai o latură a problemei.

Să recapitulăm: Țările sărace, a căror economie se caracterizează printr-o rămînere în urmă pe plan tehnic, sînt puse în situația să cedeze în fiecare an țărilor capitaliste dezvoltate o parte însemnată și crescîndă din capacitatea lor tehnică sub formă de mînă de lucru calificată. Cum este „contabilizat“ acest transfer ? De fapt, în nici un fel. Datorită unui sistem de contabilitate a relațiilor economice internaționale defectuos din punct de vedere conceptual, se constată în studiul UNCTAD amintit mai înainte, exodul de competențe a rămas practic nerecunoscut ca un flux valoric în cadrul acestor relații. Or, fluxurile internaționale de resurse afectează într-un fel sau altul capacitatea de producție a țărilor antrenate, și în acest sens ignorarea „transferului invers de tehnică“ denaturează realitatea. Totodată, fluxurile de resurse presupun contractarea unor datorii între parteneri, și iarăși neincluderea acestui capitol generează denaturări. Experții UNCTAD concretizează această idee printr-un calcul referitor la finele anului 1972, și anume ei confruntă datoria publică externă a țărilor în curs de dezvoltare de la acea dată cu valoarea cumulată pe 12 ani a exodului de cadre calificate din țările în curs de dezvoltare spre țările occidentale cu industrie avansată. Scăzînd din datoria externă — cifrată atunci la 89 miliarde de dolari — cei circa 45 miliarde de dolari la cît este evaluat „transferul invers de tehnică‘, rezultă că datoria externă **reală** nu ar fi trebuit să fie decît de circa 44 miliarde, adică **jumătate** din cea scriptică după metodele de contabilizare existente.

Dar nici un fel de perfecționări ale contabilizării nu ar putea atenua incidențele excepțional de grave ale însuși exodului, dincolo de cuantificările sale valorice. Și aceasta chiar dacă s-ar ține seama, în astfel de cuantificări, de faptul, că aceeași unitate monetară de venit riscă să aibă implicații mult mai serioase atunci cînd este pierdută de o țară în curs de dezvoltare decît atunci cînd este cîștigată de o țară cu economie dezvoltată.

Este cu neputință de ignorat incidențele grave ale „transferului invers de tehnică“ înainte de toate asupra capacității țărilor în curs de dezvoltare de a-și făuri propriul viitor, așa cum îl dorește poporul din fiecare țară, un viitor în care starea de subdezvoltare să nu mai fie decît o tristă amintire. Așa cum s-a arătat într-unul din materialele prezentate la recenta sesiune a Comisiei pentru dezvoltarea socială a ECOSOC: „Exodul de cadre cu înaltă calificare din regiuni mai puțin dezvoltate spre țări mai dezvoltate constituie astăzi **o îngrădire serioasă a posibilităților țărilor afectate de a-și folosi pe deplin și în mod suveran resursele lor materiale, umane, științifice și tehnice“** (doc. E/CN.5/NGO/123 din 19 ianuarie 1977). Resursa națională crucială pe care o reprezintă personalul calificat, specialiștii de toate genurile, nu poate fi înstrăinată fără ca aceasta să se repercuteze negativ asupra punerii tuturor celorlalte resurse naționale în slujba ridicării economiei. Totodată, racolarea de cadre calificate din țările în curs de dezvoltare este un factor care ipotechează și viciază relațiile internaționale. Este absolut firesc faptul că s-a cerut țărilor capitaliste dezvoltate, în cadrul sesiunii Comisiei menționate, **„abandonarea oricărei politici de imigrare care ar viza să incite la emigrarea cadrelor științifice din țările în curs de dezvoltare“** (idem).

Practica racolării de personal calificat din țările în curs de dezvoltare se cere extirpată nu numai în interesul strict al acestor țări. Comunitatea internațională este mai conștientă astăzi ca oricînd că problema lichidării subdezvoltării nu interesează numai o zonă geografică sau alta, un grup de țări sau altul. Tensiunile pe care persistența decalajelor și cu atît mai mult tendința adîncirii lor le generează în lume afectează toate națiunile, toate statele. Cu atît mai mult, racolarea de specialiști este un atentat nu numai la eforturile pentru înlăturarea fenomenului de subdezvoltare, ci și la destinderea în relațiile internaționale, la buna înțelegere între popoare. Mai trebuie oare repetat că ea este un constant atentat la demnitatea umană a tuturor acelora, nenumărați, care se străduiesc din răsputeri în lumea de astăzi să ridice și economia țării lor la cerințele și posibilitățile epocii contemporane, ale unui trai pe măsura cuceririlor umanității.

L. STROJA

Locuri de muncă în dispariție

PESTE un milion și jumătate de locuri de muncă au dispărut în industria vest-germană de la începutul actualului deceniu. Iată ce rezultă din statistici și analize recent publicate în presa din R.F.G. Slăbiciunea persistentă a investițiilor, pe fondul general al fenomenelor recesioniste, a fost una din cauzele principale care au făcut ca numărul celor ocupați în ansamblul acestei importante ramuri să scadă de la 10,2 milioane în 1970 la 8,6 milioane î 1976. Proporțiile reducerii au variat î diferitele ramuri, dar au fost deoseb de ridicate într-o serie de cazuri. Î turnătorii, de exemplu, personalul întreprinderilor a fost micșorat pe ansamblu cu nu mai puțin de o pătrime Graficul, pe care îl reproducem după săptămînalul **VDI-Nachrichten,** înfățișează gama largă a ramurilor afectate Raționalizarea capitalistă a producției care se răsfrînge în datele prezentate își confirmă încă o dată rolul de sursă a șomajului în țările occidentale.

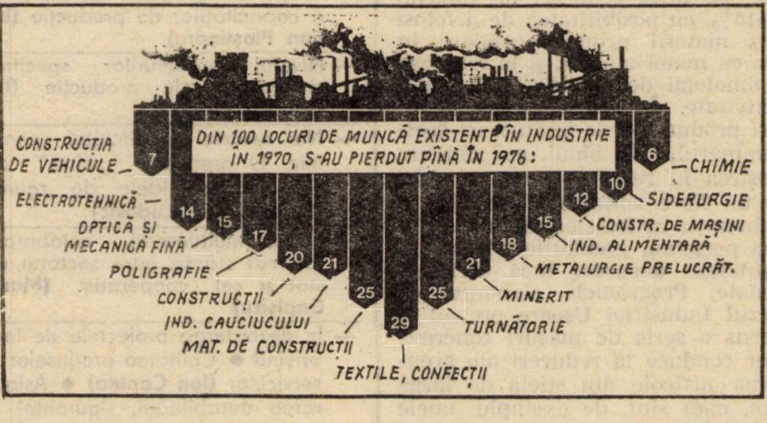

KAMAZ — primele mii de autocamioane

PRINTRE importantele obiective industriale puse în funcțiune în pragul acestui an în Uniunea Sovietică se numără și prima parte a Uzinei de autocamioane de pe Kama. De fapt, este vorba de un complex industrial care — în faza finală — se va compune din șapte uzine, producînd anual 150 mii de autocamioane de mare tonaj și 250 mii de motoare Diesel.

Sute de camioane noi părăsesc zilnic benzile de montaj ale KAMAZ-ului

Autocamioanele KAMAZ vor constitui o întreagă familie (aproximativ 15 tipuri), cu ansambluri în cea mai mare parte unificate — soluție care permite reducerea de 1,5—2 ori a consumului de muncă și a costului produselor. Totodată motoarele fabricate aici vor fi montate pe autocamioane produse de uzine din Moscova și Ural, precum și pe autobuze destinate transportului urban.

Pe uriașul „poligon" al uzinei, de circa 100 kmp, au fost experimentate metode principial noi de construcție, cum ar fi înlocuirea fundațiilor tradiționale prin piloni de susținere, montați în găuri forate în sol. Pe această cale, volumul de pămînt dislocat a fost redus cu 12 mil. mc și — ceea ce este mai important — termenul de punere în funcțiune a putut fi scurtat cu cel puțin un an.

Apa și energetica

ÎN ANUL 1985 capacitatea de răcire a apelor de suprafață (rîuri și lacuri) din R.F.G. va fi folosită într-o măsură care nu va permite folosirea ei pentru noi termocentrale. La acest rezultat ajunge o expertiză a Institutului Batelle în care se arată că, drept urmare a creșterii însemnate a producției centralelor nuclearo-electrice, 73% din întregul consum de apă al R.F.G. va fi destinat în 1985 numai operațiunilor de răcire pe care le implică furnizarea de energie electrică. Experții conchid că se impune nu numai elaborarea unor noi procedee de răcire, ci și luarea de măsuri în legătură cu randamentul termic al centralelor nuclearo-electrice. Se propune în speță amplasarea tuturor centralelor noi de acest fel exclusiv în zonele de coastă. În prezent termocentralele din R.F.G. consumă anual circa 15,6 mlrd. mc de apă ; în 1985 cantitatea va crește la 49 mlrd. mc.

Polonia — țară de tranzit

POLONIA dezvoltă rețeaua liniilor de transport cu feribot din Marea Baltică, cursele regulate care se efectuează în prezent în porturi din Suedia și Finlanda urmînd a fi extinse în anii 1979-1980 către Danemarca și Norvegia. În acest scop șantierele navale „A. Warski" din Szczecin urmează să construiască în perioada 1977—1980 șapte feriboturi ultramoderne, capabile să transporte — fiecare — peste 1 000 de pasageri și circa 300 de automobile. Avîndu-se în vedere creșterea continuă a traficului de mărfuri și pasageri între țările din nordul și cele din centrul sau sudul Europei, liniile maritime poloneze din Marea Baltică efectuează — alături de transporturile pentru economia națională — și un volum tot mai mare de transporturi în tranzit. Este vorba de tranzitul de mărfuri (îndeosebi cele perisabile) și turiști între țări ca Suedia, Danemarca, Norvegia și Finlanda, pe o parte, și Austria, Cehoslovacia, Ungaria, România sau Bulgaria, pe de alta.

Consumuri de vin comparate

PRODUCȚIA DE VIN a țărilor membre ale Pieței Comune vest-europene sporește cu 2,25% pe an, în vreme ce consumul crește cu mai puțin de 1% pe an. Principalii consumatori — italienii și francezii — beau chiar mai puțin decît cu un deceniu în urmă (vezi graficul). Creșterea producției are la bază mai ales utilizarea îngrășămintelor și irigațiilor în vii, și numai în mică măsură creșterea suprafețelor cultivate. Pentru prevenirea formării unor stocuri excesive în țările C.E.E., se preconizează excluderea viței de vie din zonele cu calitate slabă, penalizarea plantațiilor din zonele în care alte culturi ar produce rezultate mai bune și încurajarea consumului de suc de struguri și de struguri de masă.

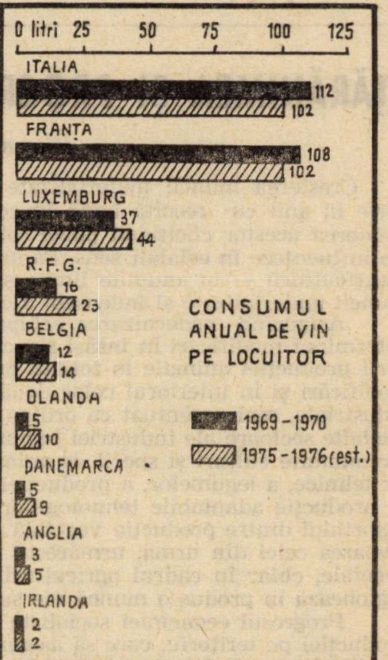

NIVELUL CONSUMURILOR SPECIFICE

(Urmare din pag. 9)

cantități importante de material se consumă pentru producerea tîmplăriei, a ușilor și ferestrelor din lemn. Soluțiile de concepție nouă, practicate în prezent pe scară largă în unele întreprinderi, și dintre acestea amintim pe prim plan ușile cu structuri celulare, au permis reduceri masive ale consumului de material lemnos, astfel că, în prezent, *la 1 000 mp uși se folosesc în medie 44 mc lemn, față de 90 mc la tipurile vechi ;* de asemenea, la ferestre, consumul specific a fost redus de la 73 mc/1 000 mp la 60 mc/1 000 mp. Dar soluțiile aplicate nu au atins încă limitele tehnice posibile.

Studiile efectuate de cercetătorii Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții relevă că la uși consumul poate fi redus în continuare, pînă la 30 mc/1 000 mp, deci cu aproape ¹/₃ ; la ferestre se pot, de asemenea, perfecționa soluțiile constructive, ținînd seama, de exemplu, de faptul că utilizarea geamurilor termoizolante care se fabrică în țară, permite să se producă tipuri de ferestre cu o singură cercevea în loc de două, ușurînd în mod corespunzător întreaga structură a ferestrei.

Și în acest caz se pune problema abordării complexe a reducerii consumurilor materiale, nu numai la lemn, dar la toate materialele ce concură la fabricarea produselor. În prezent, toate ușile interioare pentru locuințe sînt prevăzute cu broaște, chei, mînere, șilduri, cîntărind circa 500 gr fiecare, deși funcțional acest ansamblu are rolul numai de a menține ușa închisă (de menționat că închiderea cu cheie a ușilor interioare nu este o cerință funcțională). Utilizarea unui sistem de închidere cu pastile magnetice și folosirea unor butoane din material plastic drept mînere, ar permite eliminarea feroneriei greoaie și, mai mult decît atît, ușurarea în ansamblu a construcției ușilor. Probleme similare se pun și în ce privește sistemele de închidere folosite la diversele tipuri de mobilier.

În industria *textilă*, este la îndemîna oricui să constate cît de larg s-a extins în ultimii ani cererea pentru stofe ușoare, comode, care răspund mai bine cerințelor moderne, sînt ieftine și permit o adaptabilitate practic nelimitată la cerințele modei. Și în acest domeniu sînt puse la punct soluții noi, eficiente, care răspund dezideratelor actuale de a obține produse corespunzătoare calitativ cu încorporarea unor cantități mai mici de materie primă. Astfel, fabricarea stofelor nețesute pentru paltoane, conduce, pe lîngă reduceri de consum de 10—15%, cu posibilitatea de a folosi 30—50% materii prime secundare în amestec cu materiale noi, și la folosirea unor tehnologii de fabricație de înaltă productivitate. În același sens acționează și producerea de țesături cu creșterea numărului de bătăi, concómitent cu folosirea în rețetă a unor cantități sporite de fibre sintetice și artificiale.

În fabricația articolelor din sticlă, faianță și porțelan, greutățile unitare ale unor produse depășesc încă cerințele funcționale. Programele elaborate de Ministerul Industriei Ușoare prevăd în acest sens o serie de măsuri concrete, care vor conduce la reduceri ale greutății unor articole din sticlă de largă utilizare, cum sînt, de exemplu, unele tipuri de sticle și de pahare, cu 20—40 grame/bucată, la articolele de menaj din faianță în medie cu 90 grame/bucată, iar la cele din porțelan cu 80 grame/bucată. Aceasta va însemna nu numai economisirea unor materiale deficitare cum sînt soda și caolinul, dar și reduceri importante ale consumului de combustibili, respectiv de gaz metan, care participă cu o pondere destul de ridicată în cheltuielile materiale la aceste produse.

ȚĂRĂNIMEA ȘI PROGRESUL ECONOMICO-SOCIAL

(Urmare din pag. 23)

Creșterea muncii materializate se cere examinată cu prudență : pe de o parte în anii cu recoltă bună în condițiile unor cheltuieli materiale constante, ponderea acestor cheltuieli poate coborî și, invers, anii cu recoltă mai slabă pot s-o influențeze în celălalt sens. Faptul esențial este că în perioada de modernizare a agriculturii — în anumite limite și într-o anumită perioadă — crește ponderea muncii materializate și îndeosebi a celei de proveniență industrială.

Asigurînd modernizarea echipamentului tehnic al agriculturii, industria a determinat modificări în însăși structura acesteia, în principal prin creșterea ponderii producției animale în totalul producției agricole (tabelul nr. 5). S-au produs modificări și în interiorul celor două subramuri — vegetală și animală. Ramurile industriale, mai accentuat ca ordine și priorități, industria alimentară și apoi și celelalte sectoare ale industriei bunurilor de consum, au solicitat și orientat puternic anumite culturi și specii de animale, cum ar fi producția cerealelor, a plantelor tehnice, a legumelor, a producției de carne, în special la acele specii cu cicluri de producție adaptabile tehnologiilor industriale. Orientarea spre îmbunătățirea raportului dintre producția vegetală și cea animală pe ansamblu și pe teritoriu, în favoarea celei din urmă, urmărește valorificarea superioară a materiilor prime vegetale, chiar în cadrul agriculturii, fiind vorba de o „prelucrare biologică“ ce înglobează în produs o muncă vie suplimentară.

Progresul economiei socialiste impune și un nou model de repartizare a producției pe teritoriu, care să asigure o îmbinare rațională a ramurilor și în primul rînd a agriculturii și industriei. Desigur, procesele economice care au loc în agricultură în cadrul fiecărei zone nu pot reproduce pe cel de la nivel macro-economic, nici zona agricolă neputînd fi o copie fidelă a structurii argiculturii în ansamblu. Potrivit condițiilor economice și naturale și în concordanță cu necesitățile de ansamblu ale economiei se produce o relativă specializare a zonelor agricole și chiar o diferențiere în gradul de intensificare fără a se tinde către o dezvoltare unilaterală.

Astfel, gradul de intensificare, exprimat prin producția globală agricolă la un ha teren agricol este de 2 ori mai scăzut în grupa a IV a față de grupa I-a, iar dacă se ia ecartul minim și maxim apare că în județul Ilfov gradul de intensificare a agriculturii este de aproape 4 ori mai ridicat decît în județul Caraș-Severin.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 14 din 8 aprilie 1977

— Condiția umană în perspectiva umanismului socialist **(Ioniță Olteanu)** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Exigențe ale activității pe șantierele de construcție și reconstrucție. Accelerarea ritmului de execuție a lucrărilor **(L. Țintea)** 4

— Creșterea gradului de utilizare a capacităților de producție **(Iulian Ploștinaru)** 6

— Nivelul consumurilor specifice și costurile de producție (II) **(Mircea Pîrjol)** 8

— Noi resurse în circuitul economic. O prețioasă „mină“ de fier vechi : haldele de zgură **(B. Vasile, T. Ludovic)** 9

— Sprijin multilateral, colaborare tot mai strînsă între sectorul de stat și cel cooperatist **(Marin Capisizu)** 10

— În dezbatere : proiectele de legi privind ● Calitatea produselor și serviciilor **(Ion Cantea)** ● Asigurarea durabilității, siguranței în exploatare, funcționalității și calității construcțiilor **(Mihai Mușat)** 12

— Un sistem simplificat de impunere a veniturilor din agricultură **(G. Nicolescu)** 13

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— Aprovizionarea la timp cu piese de schimb — condiție importantă pentru buna folosire a utilajelor **(Marian Oprea)** 15

— Un sistem avantajos de manipulare și transport în industria textilă **(dr. David Apostu)** 16

CONSULTAȚII

— În sprijinul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid. Creșterea eficienței economice — obiectiv central al politicii partidului **(Gheorghe Răboacă)** 17

LECȚII

— În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Imperialismul — stadiul cel mai înalt al capitalismului **(lector univ. dr. Steliana Lintaru)** 20

TEORII — IDEI

— Țărănimea și progresul economico-social al României (II) **(prof. dr. Mircea Bulgaru)** 22

— Școli ● curente ● economiști. Harry Johnson — un apărător anacronic al neoliberalismului **(dr. Ioan Cristescu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Muncitorii străini. Dezrădăcinați pe drumurile Europei **(D. Dragomirescu)** 26

— Tendințe-conjuncturi 28

— Racolarea de cadre calificate — atentat la eforturile pentru lichidarea subdezvoltării în lume **(L. Stroja)** 29

— Mondorama 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

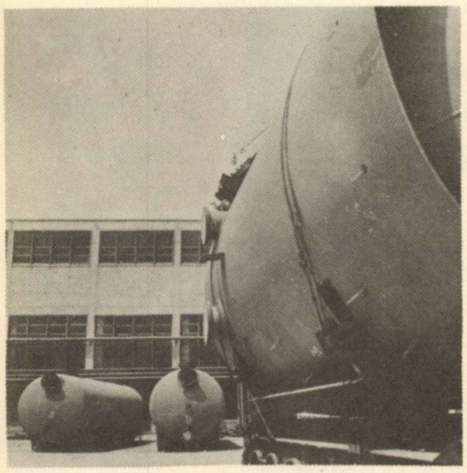

CENTRALA
DE UTILAJE ŞI PIESE DE SCHIMB PENTRU INDUSTRIA CHIMICĂ

BUCUREŞTI-ROMÂNIA

bulevardul ION ŞULEA Nr. 313, sector 4
telefon 441194, 441794
telex 11613

execută:

Centrala de utilaje şi piese de schimb pentru industria chimică reuneşte întreprinderi de înaltă tehnicitate şi cu tradiţie industrială, specializate în fabricaţia de :

- utilaje şi instalaţii pentru industria chimică (coloane, reactoare, scrubere etc.) din oţeluri inoxidabile şi oţel carbon ;
- utilaje şi conducte din oţeluri emailate ;
- utilaje şi instalaţii tehnologice din materiale termoplastice ;
- rezervoare, utilaje tehnologice, conducte, instalaţii de ventilaţie din PASF (poliester armat cu fibre de sticlă) pentru industria chimică şi alimentară – rezistente la fluor şi la compuşii acestuia ;
- rezervoare, utilaje tehnologice şi conducte pentru industria chimică, minieră sau alimentară protejate cu folii de elastomeri pe bază de cauciuc natural, butadienstirenic, policloroprenic, butilic, acrilonitrilic, polietilenă clorosulfonată.
- utilaje din materiale carbografitice (schimbătoare de căldură, scrubere, coloane etc.) precum şi protecţii cu materiale grafitice.
- matriţe pentru industria maselor plastice şi cauciucului, inclusiv pentru fabricaţia de anvelope de autoturisme şi autocamioane.
- aparate de măsură, control, automatizare :

a. aparate indicatoare, de măsură şi control pentru temperatură, presiune, nivel şi debit în instalaţiile chimice (termometre, manometre cu membrană de separaţie, indicatoare şi semnalizatoare de nivel, indicatoare de debit de tipul rotametrului pentru apă şi aer, cutii de protecţie din răşini poliesterice armate cu fibre de sticlă echipate cu aparate de măsură şi control).
b. elemente auxiliare pentru instalaţii de automatizare (relee, electroventile, ventile acţionate pneumatic, oale de condens).
c. ventile şi valve pentru industria cauciucului (camere de aer).

- Pompe centrifugale din oţeluri inoxidabile
- Pompe centrifugale rezistente la coroziune din:
  silumin
  fontă silicoasă
  răşini sintetice
  materiale termoplastice
  materiale carbografitice
  fontă ebonitată şi cauciucată

Armături industriale acţionate electric, pneumatic sau manual confecţionate din :
oţeluri inoxidabile
materiale termoplastice
fontă ebonitată.

- Chituri, mortare, mase de şpaclu pe bază de lianţi anorganici, utilizabile la protecţii anticorozive rezistente la temperaturi pînă la + 1000° Celsius.
- Adezivi şi masticuri pe bază de elastomeri
- Articole tehnice buretoase pe bază de latexuri sintetice pentru industria auto, mobilei etc.

Centrala dispune de un centru pentru studii şi analize privind gradul de poluare chimică a atmosferei şi apelor.

De asemenea, în cadrul centralei funcţionează un sector de proiectare şi studii pentru utilaje în industria chimică.

IMATEX

Întreprinderea de maşini textile
Tg. Mureş — strada Gheorghe
Doja nr. 64–68 – telefon 3 00 57,
3 01 47, 3 08 05

1977 MAJ 05

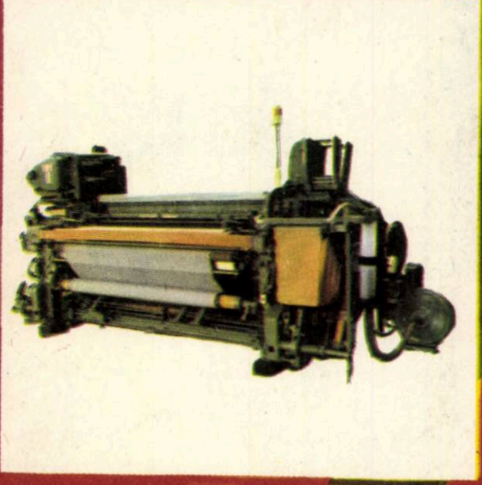

produce :

- ● MAŞINI DE ŢESUT
  – pentru ţesături de bumbac, in şi cînepă, cu lăţimea în spată de 190 cm
- ● MAŞINI DE ŢESUT
  fără suveică pentru saci
- ● MAŞINI DE BOBINAT ŞI DUBLAT FIRE
  în multiple variante din 12 în 12 fuse, de la 24 la 96 fuse
- ● MAŞINI DE BOBINAT
  cu 2 fuse pentru cooperaţia meşteşugărească
- ● PIESE DE SCHIMB PENTRU SECTORUL TEXTIL

1977 MAJ 05

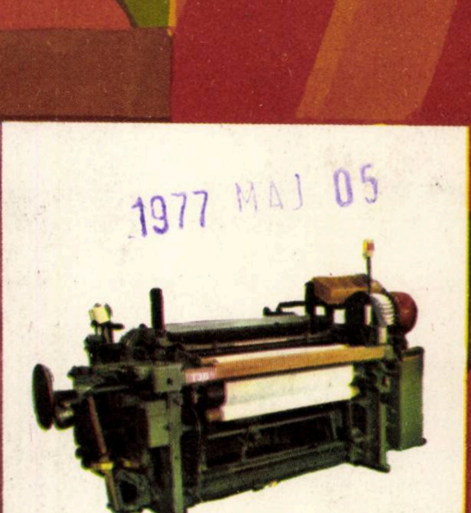

În grupa **BUNURILOR DE LARG CONSUM**
sint trusele de manichiură, elegante şi foarte reuşite

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

X 146

11. o

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

MARELE FORUM AL ŢĂRĂNIMII

Ţărănimea şi progresul economico-social al României

Dezvoltarea agriculturii, înflorirea satului românesc

Numărul 15 ● Vineri 15 aprilie 1977

AGRICULTURA O RAMURĂ DE BAZĂ, DINAMICĂ A ECONOMIEI NAȚIONALE

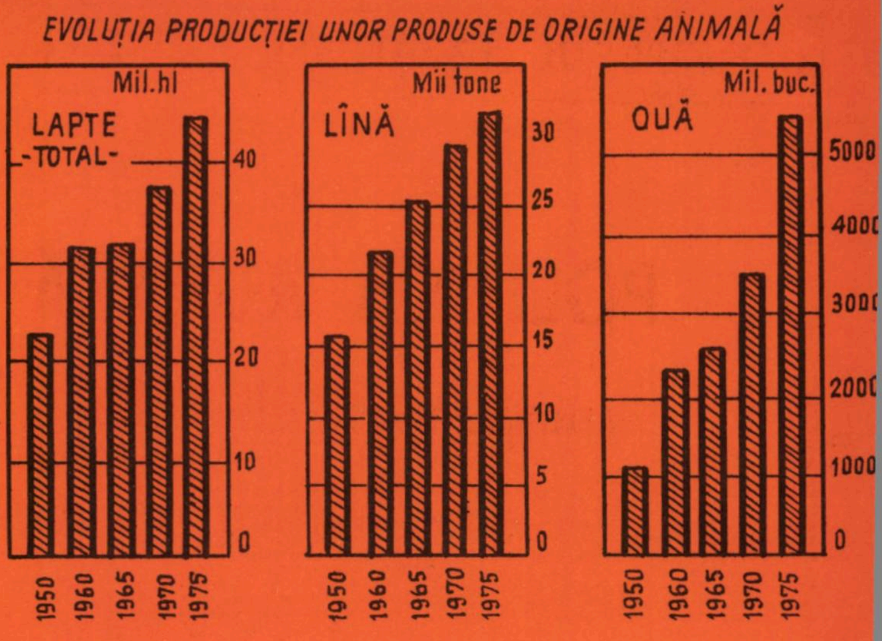
EVOLUȚIA PRODUCȚIEI UNOR PRODUSE DE ORIGINE ANIMALĂ

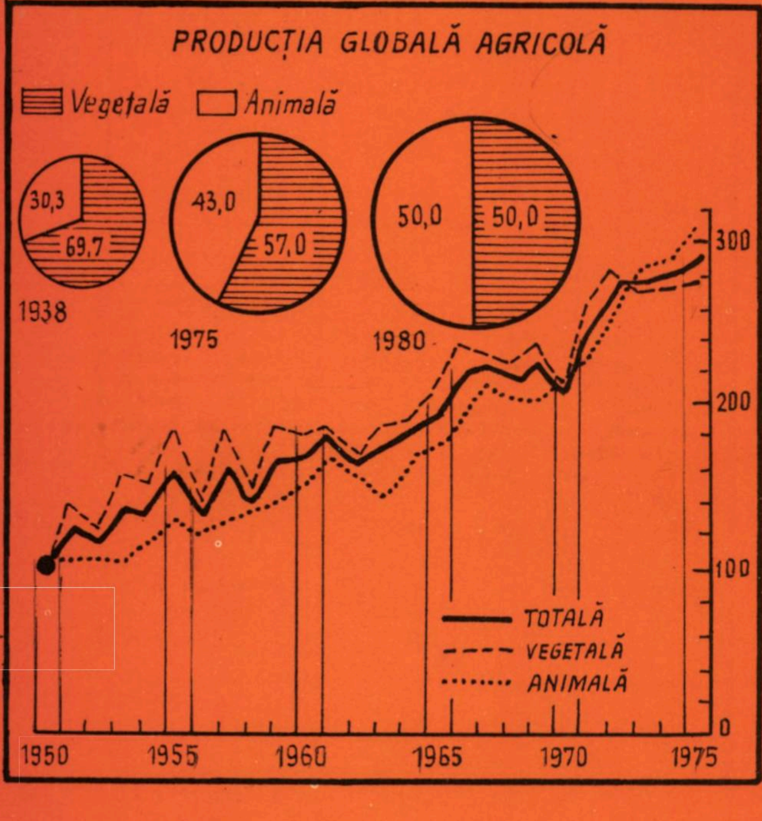
PRODUCȚIA GLOBALĂ AGRICOLĂ

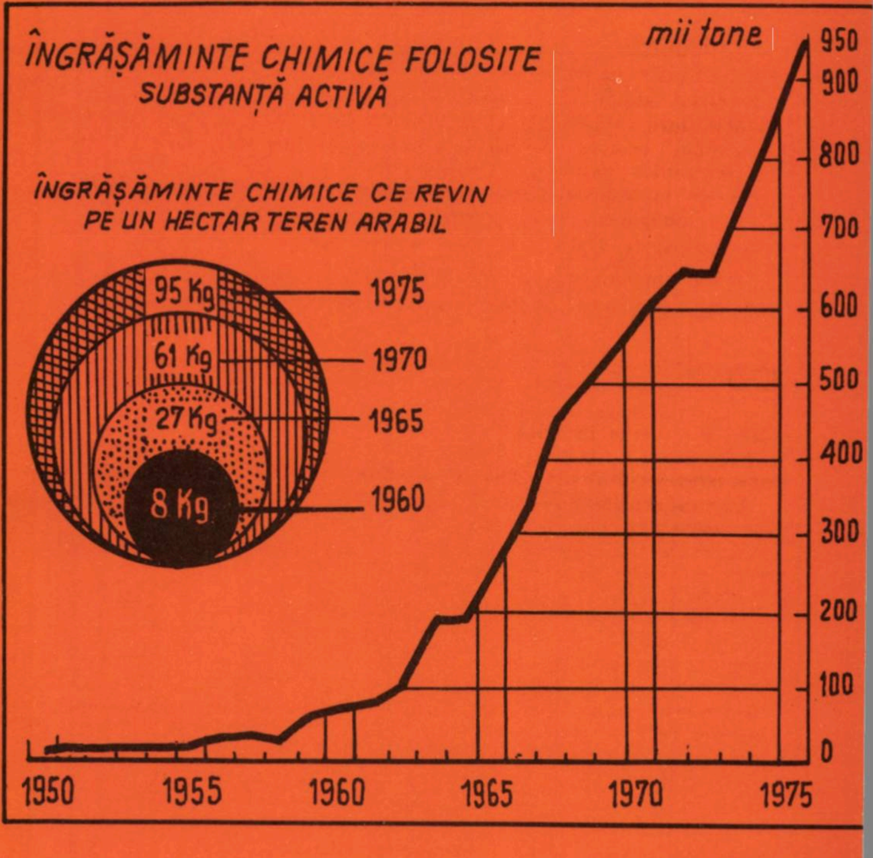
ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE FOLOSITE SUBSTANȚĂ ACTIVĂ

ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE CE REVIN PE UN HECTAR TEREN ARABIL

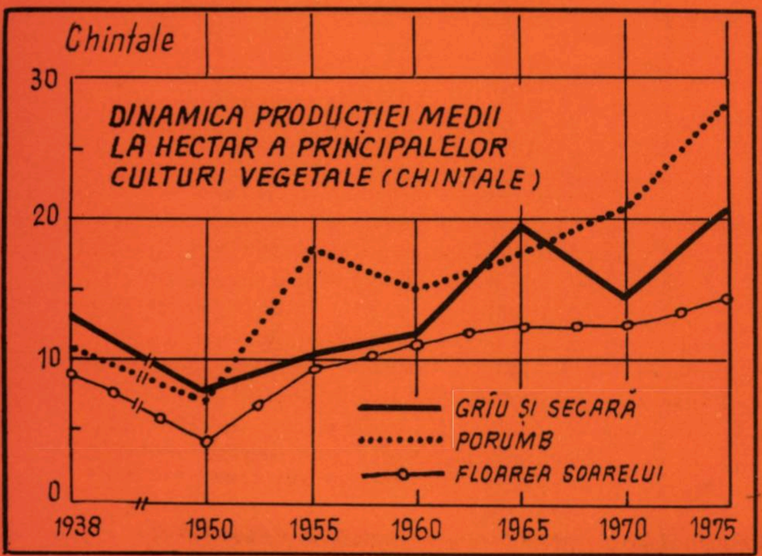
DINAMICA PRODUCȚIEI MEDII LA HECTAR A PRINCIPALELOR CULTURI VEGETALE (CHINTALE)

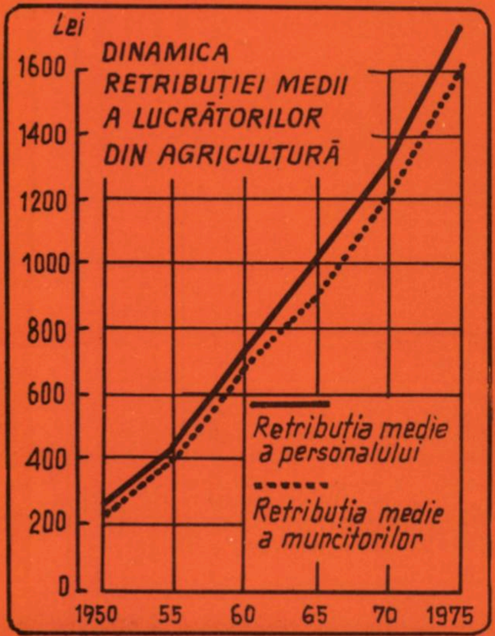
DINAMICA RETRIBUȚIEI MEDII A LUCRĂTORILOR DIN AGRICULTURĂ

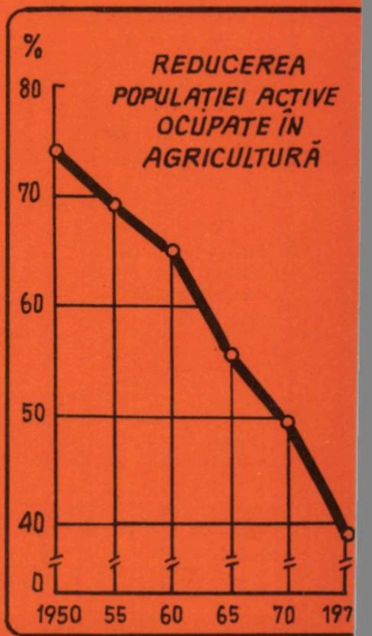
REDUCEREA POPULAȚIEI ACTIVE OCUPATE ÎN AGRICULTURĂ

CONGRESUL ŢĂRĂNIMII, EXPRESIE A DEMOCRAŢIEI SOCIALISTE

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
1883

POLITICA AGRARĂ A PARTIDULUI

componentă de bază a politicii de făurire a economiei socialiste, de creștere a bunăstării poporului

CONGRESUL consiliilor de conducere din unitățile agricole, ce va avea loc la începutul săptămînii viitoare, reprezintă o manifestare viguroasă a democratismului societății noastre socialiste. Amploarea problematicii aflate pe ordinea de zi a acestui reprezentativ forum al țărănimii a fost subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea prezentată la ședința comună a Comitetului Central al P.C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat : „Congresul consiliilor de conducere din unitățile agricole socialiste, al întregii noastre țărănimi, care va avea loc la mijlocul lunii aprilie, va analiza pe larg activitatea din agricultură și va stabili obiectivele ce revin acestui sector economic, măsurile ce se impun pentru realizarea unui și mai puternic avînt în dezvoltarea agriculturii noastre, în creșterea producției vegetale și animale".

În perspectiva lucrărilor Congresului, să marcăm cîteva din principalele preocupări ale partidului și statului pentru crearea agriculturii socialiste, pentru transformarea acesteia într-o ramură de bază a economiei naționale căreia îi revine un rol tot mai mare în creșterea armonioasă a întregii economii, în sporirea venitului național și ridicarea nivelului de trai al poporului.

PARTID AL CLASEI MUNCITOARE, avînd înscris ca țel pe stindardul său de luptă făurirea societății comuniste pe pămîntul României, Partidul Comunist Român s-a dovedit, încă de la înființarea sa, un dîrz și consecvent apărător al intereselor țărănimii, **alianța dintre clasa muncitoare și țărănime reprezentînd baza puterii politice în România socialistă.**

Atenția acordată de către P.C.R. problemei agrare se explică prin aceea că, de-a lungul vremii, aceasta a constituit cea mai acută problemă a societății românești, determinată de importanța și rolul agriculturii și țărănimii în viața economică, politică și socială a țării, precum și de situația grea în care au fost menținute agricultura și țărănimea în regimurile trecute.

Se știe că, în contextul relațiilor economice românești, agricultura a reprezentat — și continuă să reprezinte — o importantă ramură a economiei naționale. Pînă nu de mult, cea mai mare parte a populației active din România avea ca principal domeniu de muncă și sursă de venituri agricultura. Ca urmare, agricultura era și principala sursă de formare a venitului național, de creștere a avuției naționale a României.

În același timp, de-a lungul veacurilor, țărănimea a reprezentat principala forță a progresului economic și social de pe aceste pămînturi, scăldate de apele Mării Negre și ale Dunării și umbrite de piscurile semețe ale Carpaților. Ca forță socială patriotică, progresistă și revoluționară a societății românești, **țărănimea a jucat rolul hotărîtor atît în dezvoltarea economico-socială, în creșterea forțelor de producție din țara noastră, cît și în lupta pentru dezvoltarea și păstrarea ființei naționale, pentru eliberarea națională și dreptate socială.** Marile bătălii purtate de țărănime pentru o viață mai bună, împotriva claselor exploatatoare, pentru schimbarea rînduielilor anacronice din România au reliefat în permanență capacitatea revoluționară a acestei forțe, a cărei putere putea dobîndi valențe noi în condițiile coordonării și încadrării ei în activitatea politică, condusă de către partidul clasei muncitoare. Marea răscoală țărănească din 1907, desfășurată în condițiile dezvoltării economiei românești pe calea capitalistă, a demonstrat și celor mai sceptici teoreticieni că țărănimea română își păstrează spiritul și forța revoluționară și poate deveni **un aliat de nădejde al clasei muncitoare,** în vederea înfăptuirii celei mai înaintate societăți pe meleagurile strămoșești — societatea comunistă.

Inegalitatea socială a acționat ca o forță lăuntrică, ținînd mereu aprinsă flacăra nemulțumirii sociale și a spiritului revoluționar al țărăminii. Se știe că nici reforma agrară din 1864, nici cea din 1918—1921, precum nici alte reforme proclamate de regimurile burghezo-moșierești nu au dus la soluționarea problemei agrare în România, deoarece atît timp cît moșierimea a continuat să dețină un rol dominant în societate s-au menținut și relațiile feudale, exploatarea și înapoierea.

IATĂ DE CE partidul clasei muncitoare din România, încă de la începuturile sale, a înscris printre cele mai importante obiective strategice **înfăptuirea revoluției agrare,** care să scoată agricultura și țărănimea din imobilismul secular și să le antreneze pe calea progresului, prin valorificarea potențialului revoluționar al țărănimii și a marilor resurse de sporire a producției și a productivității muncii agricole, pentru ridicarea nivelului de trai și de civilizație al acestei numeroase clase sociale.

În concordanță cu realitățile sociale din România burghezo-moșierească, în agricultura căreia se mențineau însemnate rămășițe feudale, politica agrară a P.C.R. a urmărit înfăptuirea primei etape a revoluției agrare, respectiv etapa **reformei agrare democratice,** pentru care a militat cu consecvență timp de peste două decenii. Victoria insurecției armate naționale antifasciste și antiimperialiste din august 1944, deschizînd o pagină nouă în istoria acestor pămînturi, a creat și premisele pentru rezolvarea definitivă a problemei agrare, pentru ridicarea pe o treaptă superioară a agriculturii românești. Mobilizînd și conducînd toate forțele democratice care militau pentru o nouă stare socială și economică a țăranului român, asuprit și exploatat de-a lungul veacurilor, Partidul Comunist Român a acționat cu toată fermitatea pentru înfăptuirea reformei agrare democratice, transpusă în viață în cea mai mare parte în iarna anului 1945 (completată de lichidarea rămășițelor moșierești în martie 1949). Caracteristica principală a reformei agrare din 1945 a constituit-o fondul său revoluționar : comitetele țărănești (create în mod special în întreaga țară), la îndemnul și cu sprijinul clasei muncitoare, au trecut la săvîrșirea actului revoluționar de împărțire a pămînturilor moșierești, prin care peste 1,1 milioane de hectare au fost expropriate și atribuite prin împroprietărire (în fapt, fără despăgubire) unui număr de 920 mii familii de țărani. Urmările sociale, economice și politice ale reformei agrare din 1945 au fost remarcabile pentru evoluția societății românești. Astfel, moșierimea (ale cărei proprietăți au fost limitate la maximum 50 de hectare) a primit o puternică lovitură, baza ei economică fiind în cea mai mare parte lichidată. Ca urmare, **moșierimea părăsește scena politică a țării, pe care o dominase secole de-a rîndul.** Structura socială la sate se schimbă : principala clasă exploatatoare devine chiaburimea, se reduce ponderea țărănimii sărace, țărănimea mijlocie devine figura centrală a satului românesc. Lichidarea marii proprietăți feudale a stimulat dezvoltarea forțelor de producție din agricultură și sporirea producției agricole. Totodată, ca urmare a naționalizării unei părți din pămîntul și mijloacele de muncă expropriate, au fost create fermele

CONGRESUL ȚĂRĂNIMII, EXPRESIE A DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE

de stat și stațiunile de închiriat mașini agricole, germeni ai viitoarelor unități agricole socialiste — I.A.S. și S.M.A. — care aveau să joace un mare rol în înfăptuirea celei de-a doua etape a revoluției agrare, revoluția agrară socialistă.

Necesitatea trecerii „din mers“ la această etapă a revoluției agrare, al cărei principal conținut l-a constituit **cooperativizarea micilor gospodării țărănești**, ca singura cale de rezolvare a problemei agrare, a fost determinată și de faptul că, mai ales în condițiile unor ani secetoși consecutivi (1946—1947 și 1948), s-a văzut că mica gospodărie țărănească (care devenise baza economiei rurale) nu dispune de posibilități pentru modernizarea socială și economică și pentru sporirea producției agricole. În același timp, trecerea la făurirea sectorului socialist în economie, pe baza naționalizării principalelor mijloace de producție din 1948, a impus **trecerea la marea producție agricolă, de tip socialist,** singura capabilă să asigure, concomitent, satisfacerea cerințelor agro-alimentare ale întregului popor și ridicarea nivelului de trai al țărănimii.

PLENARA C.C. AL P.C.R. din 3-5 martie 1949 se înscrie ca un moment de importanță istorică în făurirea economiei socialiste unitare în România, marcînd începerea organizării pe baze noi a vieții și muncii țărănimii. Pentru politica agrară a partidului, plenara din 3-5 martie 1949 a dobîndit o semnificație istorică de importanță excepțională, partidul jalonînd principiile de căpetenie pe baza cărora a fost înfăptuită cea mai complexă și mai grea revoluție socială — revoluția agrară socialistă.

Caracterul de durată al procesului de transformare socialistă a satului (circa 14 ani) a fost impus de necesitatea făuririi unei **baze tehnice** adecvate marii producții de tip socialist, a desfășurării unei intense **munci politice, organizatorice**, de explicare și demonstrare prin fapte a marilor avantaje și a superiorității agriculturii cooperatiste ; trecerea la noul mod de muncă și de viață s-a realizat pe baza liberului consimțămînt. În această direcție a acționat și utilizarea unei mari diversități de forme ale cooperației, începînd cu cea de consum și aprovizionare și terminînd cu cea de producție. Formele simple și intermediare de cooperare în muncă, îndeosebi întovărășirile agricole, au exercitat o mare influență asupra țărănimii, convingînd-o în mod practic de avantajele muncii în comun. Același rol l-au jucat rezultatele obținute de întreprinderile agricole de stat și de primele cooperative agricole de producție, create încă din 1949. În același timp, înfăptuirea procesului extrem de intens de ridicare a nivelului cultural la sate a dat țărănimii posibilitatea să înțeleagă superioritatea muncii în comun, importanța aplicării tehnologiilor noi de cultivare a pămîntului.

Pe această bază, după o perioadă istorică relativ scurtă — din care n-au lipsit nici dificultățile, nici unele greșeli — anul 1962, cînd s-a încheiat cooperativizarea, a marcat **victoria deplină a revoluției agrare socialiste** și a deschis calea trecerii într-o etapă nouă, superioară, de soluționare a problemei agrare: etapa asigurării unui progres rapid al producției agricole și a ridicării nivelului de trai al țărănimii.

Semnificația acestui act revoluționar este multiplă. Pe prim plan se impune a fi menționat faptul că această măreață victorie a marcat **crearea economiei socialiste unitare, triumful relațiilor noi, socialiste**, atît la orașe, cît și la sate, izbînda definitivă a socialismului în România — înfăptuită în condițiile creșterii permanente a producției agricole și ale sporirii efectivelor de animale, ca efect al politicii de cointeresare materială și de sprijinire tehnică, economică și financiară a producătorilor agricoli.

Revoluția agrară socialistă a determinat transformarea radicală a satului românesc, a structurii sociale a populației rurale, precum și a mentalității țărănimii, care devine o clasă omogenă. Influența organizării socialiste a satului asupra întregii economii românești este atît de importantă, încît, pe bună dreptate, se poate afirma că fără înfăptuirea ei nu am fi putut dobîndi succesele obținute în dezvoltarea României, în transformarea ei într-un stat puternic, cu o industrie modernă, cu o agricultură în plin proces de dezvoltare.

IN STRATEGIA politicii agrare a P.C.R., modernizarea socială nu constituia decît fundamentul pentru **modernizarea tehnică a agriculturii**, pentru **transformarea ei într-o agricultură intensivă, de mare randament și rentabilitate.** De aceea, dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii a devenit o constantă a politicii agrare promovate de P.C.R. în noua etapă a revoluției agrare. Mecanizarea, chimizarea, îmbunătățirile funciare, extinderea soiurilor, hibrizilor și raselor de mare randament, promovarea unor noi tehnologii etc. sînt principalele direcții de promovare a progresului tehnic în agricultura noastră, prin intermediul cărora, într-o perioadă relativ scurtă, România a micșorat decalajul care o separă de țările cu agricultură dezvoltată. **Ca dinamism, ritm de dezvoltare, de sporire a producției agricole, România ocupă astăzi unul din primele locuri în lume:** în decurs de circa un sfert de veac, producția globală agricolă a sporit de aproape trei ori, iar productivitatea muncii de circa cinci ori. Pe această bază, România își asigură necesarul de produse agroalimentare, la un nivel tot mai ridicat, corespunzător exigențelor unei alimentații raționale, concomitent cu creșterea disponibilităților pentru export.

Paralel cu dezvoltarea forțelor de producție, au continuat să se perfecționeze relațiile de producție din agricultură. Comasarea cooperativelor agricole mici și dimensionarea rațională a întreprinderilor agricole de stat au contribuit la **valorificarea mai rațională a potențialului de producție.** Un important factor de progres economic și social în agricultură s-a dovedit a fi, în ultimii ani, **cooperarea în producție,** cooperarea intercooperatistă și, mai recent, cooperarea dintre întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție. Perfecționarea activității consiliilor intercooperatiste, ca nuclee de organizare pe baze industriale a agriculturii, constituie un important obiectiv al politicii partidului de perfecționare a relațiilor de producție socialiste la sate.

VIITORUL agriculturii noastre socialiste, așa cum îl definește politica agrară prin Programul partidului, va fi demn de strădaniile pe care înaintașii și contemporanii le-au pus și le depun pentru crearea unei agriculturi moderne și prospere. Intensificiarea politicii de investiții va permite promovarea în producția agricolă a celor mai moderne mijloace de producție: va fi desăvîrșită mecanizarea complexă și completă a lucrărilor agricole; chimizarea va dobîndi dimensiunile atinse în țările cu agricultură avansată; irigarea va cuprinde aproape întreaga suprafață care se justifică din punct de vedere economic; amploarea lucrărilor de îndiguiri, asanări și combatere a eroziunii solului va atinge dimensiuni fără precedent în istoria României; biologia va pune la dispoziția producției soiuri și hibrizi de mare randament; va spori competența cadrelor de conducere și se va îmbunătăți procesul decizional din agricultură.

Pe acest fundal se desfășoară **îmbunătățirea structurii de ramură a agriculturii**, în cadrul căreia, paralel cu păstrarea rolului de pîrghie hotărîtoare a producției de cereale, zootehnia devine ramură prioritară (prioritate care se extinde și asupra unor ramuri animaliere cu condiții mai favorabile de dezvoltare, cum este creșterea bovinelor și a ovinelor), iar unor ramuri vegetale de mare valoare alimentară sau industrială, cum sînt legumicultura, pomicultura, viticultura, cultura sfeclei de zahăr, florii-soarelui, inului, cînepei etc. li se imprimă un ritm mai înalt de dezvoltare.

Industrializarea proceselor de muncă va produce profunde transformări în caracterul muncii agricole care, treptat, va deveni o variantă a muncii industriale. Apropierea condițiilor de muncă din agricultură de cele din industrie va determina și apropierea condițiilor de viață, de trai, astfel că în următoarea perioadă istorică vom fi martorii, dar și autorii activi ai ștergerii treptate a deosebirilor esențiale dintre oraș și sat. Aceasta va fi nu numai o nouă etapă în reglementarea problemei agrare în România, ci și etapa unor noi culmi de progres, civilizație și bunăstare a satului românesc contemporan.

În sfîrșit, nu pe ultimul plan se înscriu preocupările de perspectivă ale politicii agrare a P.C.R. privind **perfecționarea în continuare a relațiilor de producție la sate**, pentru a asigura permanent concordanța necesară cu noile forțe de producție din agricultură, ca forță motrice a progresului economic în agricultură, **transformarea muncii în agricultură într-o variantă a muncii industriale.** Extinderea, diversificarea și perfecționarea formelor de cooperare intercooperatiste (în cadrul cărora consiliile intercooperatiste sînt chemate să devină organisme mai active), întărirea întreprinderilor agricole de stat pentru a deveni model de organizare socialistă a agriculturii, integrarea stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii în activitatea cooperativelor agricole de producție, consolidarea economică a întregului sector cooperatist vor duce la întărirea proprietății socialiste de stat și cooperatiste, care asigură în bune condiții progresul continuu al agriculturii.

Astăzi, în preajma deschiderii Congresului țărănimii din Republica Socialistă România, scurta privire retrospectivă și de perspectivă asupra politicii agrare a Partidului Comunist Român relevă cu deosebită vigoare **caracterul ei creator**, rezultat din îmbinarea armonioasă a adevărurilor fundamentale ale marxism-leninismului cu realitățile economice, sociale și politice de pe plaiurile românești, îmbinare ce a dat ființă unei sinteze noi, care poartă în lume faima unui partid și unui popor decise să facă totul pentru triumful ideilor comuniste în România.

prof. dr. O. PARPALĂ

CONGRESUL ȚĂRĂNIMII, EXPRESIE A DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE

1907 — 1977: dimensiuni ale rezolvării problemei agrare în România

ȚĂRĂNIMEA ȘI PROGRESUL ECONOMICO-SOCIAL AL ROMÂNIEI (III)

Mutații în structura demoeconomică a satului

ORIENTAREA fermă a economiei spre modernizarea structurilor pe baza tehnicii moderne, modifică vizibil problematica resurselor demoeconomice, raportul între populația ocupată în agricultură și industrie, mobilitatea teritorială, raportul dintre munca simplă și complexă, ridicînd pe prim plan necesitatea stringentă a reevaluării într-o viziune nouă a timpului de muncă al țărănimii ca și al societății în general. Toate acestea au dat naștere unui nou model de distribuire a resurselor de muncă pe ramuri, în mod special între industrie-agricultură, cu implicații considerabile asupra mersului întregii societăți. (vezi tabelul nr. 1).

În evoluția populației ocupate în agricultură se întîlnesc două fenomene cu două tendințe opuse : unul de scădere absolută și relativă a populației ocupate pe ansamblu și de creștere în cadrul acesteia a personalului ocupat în activitatea unităților agricole de stat. Față de anul 1950 populația ocupată în agricultură a scăzut cu 2 371,3 mii persoane, fiind compensată de o creștere aproape în aceeași măsură a personalului care lucrează în industrie. Prin aceasta putem să evaluăm de pe acum că societatea românească a economisit echivalentul a un milion de brațe de muncă prin folosirea mai completă a fondului de timp din gestiunea societății. Suprafața agricolă pe un lucrător a crescut de la 2,3 ha în 1950 la aproape 4 ha în anul 1975, evident încă destul de redusă față de posibilități. In această perioadă, numărul muncitorilor și al celorlalte persoane care lucrează în unitățile de stat a crescut mai bine de două ori, astfel că ponderea acestora în totalul populației ocupate era de 3,5% în 1950, urcînd în anul 1975 la 12,6%.

Pătrunderea progresului tehnic în agricultură a dat naștere unui curent de intensificare a muncii complexe, de creștere a cadrelor calificate în diferite profesiuni. A crescut simțitor numărul cadrelor tehnice din agricultură. În anul 1975 numărul inginerilor și tehnicienilor era de circa 26 000 din care ingineri 13 769. Din totalul inginerilor și tehnicienilor 14 077 (54,2%) sînt ingineri și tehnicieni agronomi, 3 295 (12,7%), ingineri și tehnicieni zootehniști, 6 213 (23,9%), medici și tehnicieni veterinari 2 341 (9%) ingineri mecanizatori. Urmînd tendințele de modernizare a agriculturii, producția agricolă necesită mai mult ca oricînd pregătirea cadrelor agricole de toate gradele, stăpînind cunoștințe de biologie, mecanică, chimie, organizare, conducere și gestiune, ceea ce face cu atît mai stringentă perfecționarea sub toate aspectele prin cursuri de calificare a lucrătorilor din agricultură, mai ales că în prezent stocul de forță de muncă calificată în această ramură este relativ mai scăzut.

Productivitatea muncii a crescut simțitor în agricultură ca urmare a înzestrării tehnice a muncii, a gradului de calificare și a utilizării mai bune a timpului de muncă. În perioada examinată productivitatea muncii în agricultură calculată ca un raport între venitul național creat de această ramură și populația ocupată a crescut de circa 3,4 ori, ceea ce marchează evident linia ascendentă a agriculturii noastre. Firește că în ciuda progresului evident, agricultura mai păstrează un caracter sezonier mai pronunțat, dacă se are în vedere că timpul de lucru efectiv utilizat de către țărănime este mult mai redus decît în ramurile neagricole. Astfel, potrivit anchetelor efectuate în condițiile țării noastre, un țăran cooperator lucrează cca. 200 de zile pe an (140—145 zile în cooperativă și 50—60 zile în gospodăria personal-ajutătoare) în timp ce un lucrător industrial prestează aproape 300 de zile anual.

În aceste condiții — păstrînd prudența corespunzătoare — prin ridicarea gradului de utilizare a timpului de muncă din agricultură la nivelul mediu al lucrătorului industrial — desigur ca o rezervă potențială — s-ar obține o economie de muncă socială de 350,7 milioane om-zile (calculat pentru anul 1975) sau circa 1 mil. de brațe de muncă. Utilizarea mai bună a timpului se face nu numai prin trecerea unei părți a populației agricole în alte ramuri ci și prin crearea treptată a condițiilor de intensificare a producției agricole, care vizează în principal dezvoltarea creșterii animalelor, a legumiculturii, a fermelor industriale în cadrul unităților agricole care solicită forță de muncă în tot timpul anului. În același timp o direcție nouă a dezvoltării noastre o constituie amplasarea unor activități industriale în mediul rural, important obiectiv al politicii economice a partidului 1).

În prezent ponderea populației ocupate în agricultură în totalul populației active a țării a coborît la 38%. Dar nu trebuie pierdut din vedere că aceasta s-a realizat într-un interval de timp fără precedent ceea ce ne dă măsura reducerii decalajelor, a apropierii treptate de țările avansate din punct de vedere economic 2). Tendința amintită se va menține în continuare, astfel încît la sfîrșitul actualului cincinal populația ocupată în industrie va depăși pe cea ocupată în agricultură, ceea ce va marca fără îndoială un veritabil salt calitativ în procesul de înnoire a structurilor noastre economico-sociale.

Progresul economiei și al agriculturii atrage după sine schimbări înnoitoare în ceea ce privește așezarea populației pe medii de viață, în sensul creșterii populației urbane, al dezvoltării orașelor ca urmare a politicii de industrializare, repartizării noilor capacități și obiective economice pe tot cuprinsul țării. În intervalul 1948—1975 ponderea populației urbane a crescut de la 23,4% din totalul populației la cca. 44% în ultimul an. În această perioadă s-au produs adînci transformări în viața satului, procesul de urbanizare neînsemnînd mutarea satului la oraș ci însăși ridicarea economică, socială, edilitară, a satului.

Modificările în structura societății au schimbat profund condițiile de viață ale țărănimii, ca și a întregului popor. Imaginea tradițională a satului românesc, sub influența modernizării a suferit schimbări importante, dar păstrîndu-și trăsăturile specifice ale arhitecturii sale și păstrînd frumusețea și prospețimea peisajului natural. În mod practic a fost încheiată acțiunea de electrificare a satelor, peste 300 de sate dispun de rețele de alimentare cu apă, 51 au canalizare și peste 300 sînt racordate la rețele de distribuție a gazelor. În prezent se desfășoară o acțiune de largă anvergură și de lungă durată privind sistematizarea satelor care are drept scop modernizarea satului, sporirea caracteristicilor specifice mediului citadin.

Profunde modificări s-au produs în structura socio-profesională a satului : ponderea muncitorilor și intelectualilor a crescut în mediul rural, s-a schimbat însăși structura profesională a țărănimii, iar în rîndurile intelectualității din localitățile rurale se găsesc peste 100 000 de învățători și profesori, peste 6 000 de medici, peste 130 mii specialiști agricoli și mecanizatori. În anii 1951—1975 s-au construit la sate din fondurile statului și ale organizațiilor cooperatiste și din fondurile populației peste 1 500 000 de locuințe. O puternică dezvoltare a cunoscut-o rețeaua de școli, unități sanitare, case de cultură.

În actualul cincinal, va crește simțitor ponderea producției industriale realizată în mediul rural, urmînd ca să se construiască în localitățile rurale circa 400 obiective industriale importante sau obiective agricole față de cele 820 cît există în prezent în aceste localități. Acestea sînt în măsură să creeze condițiile de bază ca în acest cincinal să se transforme în orășele agroindustriale 120 de centre comunale, avînd rolul să deservească populația din localitățile apropiate pe distanțe medii de 15—20 km, ceea ce va contribui la asigurarea unei mai mari stabilități a populației agricole, a menținerii unei structuri echilibrate pe grupe de vîrstă a acesteia și reducerea costului social al urbanizării. În această ordine de idei, reamintim că, recent, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a aprobat măsura inițiată de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** ca un număr de 8 comu-

Tabelul nr. 1

Evoluția populației ocupate în agricultură

	1950	1955	1960	1965	1970	1975
Total populație ocupată — mii persoane	6208,7	6511,0	6233,1	5476,5	4848,6	3837,4
— în %	100	105	100	88	78	62
Din total : Numărul mediu al personalului — mii pers.	219,2	283,8	310,6	425,6	440,1	484,2
— în %	100	129	142	194	201	221

ne unde au avut loc răscoale țărănești în anul 1907 să fie sprijinite pentru a deveni în timp scurt centre urbane cu o bogată viață economică și socială.

Agricultura în ansamblul dezvoltării economice

POATE MAI MULT ca în alte țări, locul și rolul agriculturii ca și al țărănimii, în țara noastră au o adîncă semnificație social-economică ce nu poate fi desprinsă de un șir de factori pentru care condițiile naturale se situează pe un plan major. Poziția geografică a României, întinderea terenurilor agricole care ocupă cca. 63% din suprafața țării, calitatea solurilor, climatul favorabil oferă condiții pentru cultivarea eficientă a unei mari varietăți de plante și creșterea multor specii de animale.

Industrializarea socialistă a țării a dus la creșterea ponderii industriei în venitul național, dar aceasta nu înseamnă nicidecum diminuarea rolului agriculturii în ansamblul dezvoltării economico-sociale **„În procesul construcției socialiste —** arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — se impune de asemenea, să se ia în considerare faptul, mai ales în țările cu condiții naturale adecvate, cum este țara noastră, că agricultura reprezintă una din ramurile de cea mai mare importanță ale economiei naționale, ea are rolul hotărîtor pentru progresul rapid al întregii economii, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului“**

În țara noastră, prin locul pe care îl ocupă, agricultura este o ramură de bază a economiei naționale. Prin importanța și funcțiile ei — alături de industrie, ea joacă un rol de seamă în dezvoltarea unei economii moderne, eficiente. Agricultura produce 16% din venitul național, absoarbe 13% din volumul de investiții și 13,4% din volumul de fonduri fixe. Cifrele de mai sus dau numai o orientare relativă asupra acestei ramuri deoarece, odată cu dezvoltarea industriei și creșterea rapidă a populației urbane, sporește considerabil rolul și importanța agriculturii și a țărănimii în aprovizionarea populației și a industriei cu materii prime și satisfacerea altor nevoi ale economiei naționale. Sporirea producției vegetale și animale, în general a unor plante deosebit de valoroase prin multiplele lor utilizări, a creat condiții pentru acoperirea în întregime a necesităților interne, precum și crearea unor disponibilități pentru export, agricultura deținînd un loc important în comerțul nostru exterior, fiind o sursă însemnată de devize.

Așa cum reiese din datele prezentate aportul agriculturii la posibilitatea de aprovizionare a populației s-a dublat la cereale-boabe, a sporit simțitor la plantele tehnice (floarea-soarelui și sfecla de zahăr), precum și la alte produse. În anul 1976 producția de cereale boabe pe un locuitor s-a ridicat la cca. 950 kg, apropiată de țările cu agriculturile cele mai avansate. În perspectivă producția de cereale se apreciază că va crește la 1000-1200 kg pe un locuitor.

Examinată în ansamblu evoluția agriculturii românești poate fi apreciată prin capacitatea de aprovizionare corelată cu evoluția generală a populației. Față de anul de bază, 1950, capacitatea agriculturii de aprovizionare a consumului alimentar și în parte și a consumului nealimentar (textile, pielărie etc.) a crescut mai bine de 2,2 ori, obținîndu-se în acest interval un ritm mediu de creștere a producției agricole de 4,3% față de o creștere medie anuală a populației de numai 1,1%. În anul 1975 de exemplu, producția globală agricolă a fost de 93,8 miliarde de lei pe care dacă o raportăm la populația României rezultă o producție agricolă pe un locuitor de 4 416 lei ce poate să însemne în ansamblu un indice satisfăcător în caracterizarea autonomiei alimentare, (vezi și tabelul nr. 3).

Desigur datele trebuie analizate doar din punctul de vedere global întrucît în intensificarea relațiilor noastre comerciale externe agricultura joacă un rol important în asigurarea unor disponibilități pentru export.

În cadrul dezvoltării economico-sociale țărănimea va continua să joace încă un rol deosebit de important în opera de construcție socialistă a țării. **„Țărănimea** — arăta secretarul general al P.C.R. la Congresul educației politice și al culturii socialiste **— deși va scădea numericește ca urmare a modernizării producției agricole, va continua să joace un rol de cea mai mare importanță în producția de bunuri materiale, în întreaga operă de construcție socialistă“.**

Tabelul nr. 2

Producția principalelor produse alimentare pe un locuitor

	U/M	1950	1955	1960	1965	1970	197
Cereale — boabe	kg	315,7	574,7	533,9	662,3	524,9	718,6
Floarea-soarelui	kg	13,1	16,0	28,3	29,6	38,0	34,
Sfecla de zahăr	kg	35,7	106,2	169,9	158,4	144,2	230,
Cartofi	kg	98,2	150,5	163,5	115,3	101,9	127
Carne	kg	39,5	51,1	52,7	58,7	68,8	97,1
Lapte	l.	140,6	148,5	176,2	170,9	187,3	209,1
Lînă	kg	1,0	1,2	1,2	1,3	1,5	1,
Ouă	buc	67	89	128	138	175	255

Tabelul nr. 3

Indicii autonomiei alimentare în R.S.R. în perioada 1950—1975

1950 = 100

	1955	1960	1965	1970	1975
Populația	106,2	112,8	116,7	124,2	130,3
Producția agricolă	162	171	193	212	289
Producția agricolă pe un locuitor	152	151	165	171	222

Avînd în vedere acest important rol al țărănimii și ținînd seama și de faptul că agricultura constituie o ramură de bază a economiei — cu funcții multiple — partidul pune în centrul politicii sale agrare realizarea unei agriculturi intensive, moderne, de înaltă productivitate, capabilă să asimileze masiv în producție ceea ce ne oferă azi în lumea contemporană progresul tehnic.

Firește că realizările obținute pînă în prezent în timpul relativ scurt în care am reînceput înnoirea profundă a structurilor noastre sociale sînt deosebit de importante, dar — comparîndu-ne cu alte țări, chiar cu condiții naturale mai puțin favorabile — nivelul nostru de dezvoltare ca producție și structură a agriculturii este relativ în urmă. Sîntem încă rămași în urmă în privința producțiilor medii pe ha și pe un animal, înzestrării tehnice a muncii, și, în ultima analiză, a nivelului productivității muncii agricole ; un lucrător din agricultura noastră cu tehnica, îndemînarea și organizarea de astăzi asigură hrana doar a 3-4 persoane din mediul neagricol, față de 20-25 cît este acest raport în țările cu o agricultură avansată.

Tocmai în acest scop potrivit programului de sporire a producției vegetale și animale urmează să asigurăm încă în cursul acestui cincinal, mecanizarea completă a tuturor lucrărilor agricole atît la lucrările la cîmp, cît și în zootehnie, prin îmbunătățirea sistemei de mașini de înaltă productivitate. Industria chimică urmează să asigure întreaga cantitate de îngrășăminte și alte substanțe chimice necesare agriculturii. O problemă — deosebit de importantă o constituie ameliorarea și conservarea fondului funciar prin acțiuni de îndiguiri, desecări, îmbunătățiri funciare — calea principală rămînînd însă creșterea fertilității solului, refacerea solurilor degradate. Prin programul de irigații se urmărește ca pînă în jurul anului 1990 să se realizeze irigarea a peste 5 mil. ha ceea ce înseamnă de fapt aproape întreaga suprafață posibilă de irigat în țara noastră. Dezvoltarea complexă a economiei ca și industrializarea vor acționa în continuare asupra influențării structurii producției agricole către dezvoltarea culturilor tehnice cu randament economic înalt.

Agricultura românească are condiții deosebite pentru dezvoltarea unor ramuri intensive a producției vegetale care în prezent au încă rezerve importante. Astfel, legumicultura, viticultura și pomicultura se vor dezvolta simțitor, în special pe calea intensivă, a creșterii randamentelor la hectar pentru ca încă din acest cincinal necesarul de legume pentru consumul populației să fie pe deplin satisfăcut.

Ținînd seama de îmbinarea ramurii producției vegetale cu cea animală în condițiile noi ale progresului tehnic un obiectiv de seamă îl constituie dezvoltarea zootehniei, creșterea producției animaliere, a cărei pondere se urmărește să ajungă la 50% din produsul global al agriculturii. O problemă importantă o constituie mai departe dezvoltarea bazei furajere, a materiilor prime necesare pentru dezvoltarea zootehniei. Se au în vedere măsuri serioase de îmbunătățire a pășunilor și fînețelor, a creșterii randamentului acestora pe toate cele 4 mil. hectare de care dispunem în prezent.

În cadrul acțiunii generale de dezvoltare a țării, prin creșterea producției agricole, se vor crea condiții de viață superioare pentru întreaga țărănime, ca și pentru toți cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate, în spiritul principiului echității socialiste, se va asigura ștergerea treptată a deosebirilor esențiale dintre oraș și sat, prin ridicarea satului la nivelul de dezvoltare a orașului.

prof. dr. Mircea BULGARU

---

1) Experiența țărilor cu agricultura cea mai avansată arată că această ramură nu poate asigura utilizarea completă a resurselor de muncă agricole. În aceste țări, între 20 și 36% din fondul de timp al unui lucrător agricol, iar în S.U.A. 50% îl constituie activitățile neagricole. (Les structures agricoles dans la communauté européenne, in „Problèmes Economiques“, din 7 martie 1973).

2) O statistică românească de la începutul acestui veac, a Ministerului Agriculturii și Domeniilor, arată că la acea vreme, ponderea populației agricole, în totalul populației ocupate era în Statele Unite ale Americii și Germania de 35%, în Olanda și Elveția de 28—30%, în Belgia de 21,5%, ca să nu mai vorbim de Anglia în care nu se ridica decît la 8,5%. La acea dată ponderea populației agricole în România era de 81%.

CONGRESUL ȚĂRĂNIMII, EXPRESIE A DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE

O cucerire esențială a socialismului, un obiectiv prioritar al dezvoltării economico-sociale a satului românesc

CREȘTEREA NIVELULUI DE TRAI AL POPULAȚIEI RURALE

PROGRAMUL de dezvoltare economico-socială a României, aprobat de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, stabilește că „în centrul politicii generale a partidului și statului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism se va afla permanent omul — factor esențial al întregii dezvoltări economico-sociale — satisfacerea plenară a cerințelor sale de viață în continuă creștere și diversificare, afirmarea neîngrădită a personalității umane“ 1).

Strategia făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, asigurînd dezvoltarea armonioasă a tuturor sectoarelor activității economico-sociale, creează condiții și pentru ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregii populații din mediul rural.

Analiza pe care o prezentăm în continuare își propune să releve influențele schimbărilor profunde petrecute în viața economică și socială a satului, asupra nivelului de trai al populației rurale.

Modificări în structura socio-profesională

TRECEREA agriculturii pe baze socialiste a generat profunde restructurări cu caracter demografic și social în mediul rural. Promovarea progesului tehnic și științific în agricultură, mecanizarea muncilor în acest sector, au determinat modificări ample în structura socio-profesională a populației sătești, concretizate într-un proces accelerat de calificare, în creșterea numărului celor ocupați în activități neagricole.

Aceste modificări în structura socio-profesională a populației rurale constituie o trăsătură de bază a procesului de transformare social-economică a satului românesc, a cărui esență a fost subliniată cu deosebită claritate de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al partidului : **„Țărănimea s-a transformat și ea într-o clasă nouă, care în dubla calitate de producător și proprietar al mijloacelor de producție, ocupă un loc deosebit de important în economia socialistă a țării, în creația materială, în viața socială, în întreaga operă de edificare a noii orînduiri. S-a lărgit orizontul politic și de cunoaștere al țărănimii, pregătirea ei culturală, tehnico-științifică și profesională“** 2).

Corespunzător mutațiilor intervenite în viața social-economică, are loc o continuă dezvoltare a rețelei rurale de școli, de instituții și dotări sociale de diferite tipuri — sanitare, culturale și sportive, comerciale, de alimentație publică și de transport (în graficele alăturate sînt evidențiate unele din aceste aspecte). Toate acestea amplifică modificările de ordin demografic în viața satului, crescînd pe de o parte ponderea populației angajate — care în ultimii 10 ani s-a dublat — iar pe de altă parte sporind simțitor, în cadrul populației sătești active ponderea celor ocupate în sfera deservirii.

Creșterea veniturilor

POLITICA CONSECVENTĂ a partidului și statului nostru de ridicare continuă a bunăstării populației rurale își găsește o deplină ilustrare în grija pentru creșterea veniturilor și a puterii de cumpărare a acesteia.

Adîncirea procesului de dezvoltare intensivă a agriculturii, bazat pe creșterea gradului de mecanizare și chimizare, pe îmbunătățirea structurii culturilor și soiurilor, pe extinderea lucrărilor de irigații, a făcut ca producția agricolă din perioada 1971—1975 să fie mai mare cu peste 25% decît cea din cincinalul anterior și cu 55% față de perioada 1961—1965. Aceasta a permis luarea unor măsuri importante cu privire la creșterea veniturilor populației rurale în general și al țărănimii în special, prin stabilirea unui venit minim garantat, prin înlesniri fiscale, prin mărirea prețurilor de contractare la o serie de produse animaliere, prin majorarea pensiilor țăranilor cooperatori, asistență spitalicească gratuită, ajutoare pentru incapacitate temporară de muncă, pentru copii ș.a. În anul 1975, veniturile bănești obținute de țărănime de la unitățile socialiste au fost cu 28,7% mai mari față de nivelul din anul 1971.

Marcînd o nouă etapă în ridicarea gradului de civilizație materială și spirituală a tuturor celor ce muncesc, actualul plan cincinal prevede o creștere de 20—29% a veniturilor reale ale țărănimii, pe o persoană activă.

Dezvoltarea rețelei comerciale în mediul rural (dinamica numărului de unități)

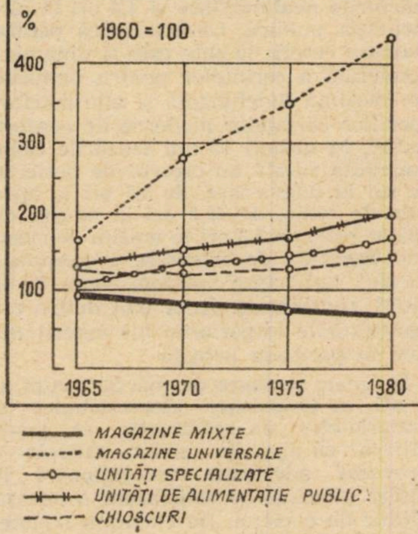

Dinamica vînzărilor de mărfuri și prestărilor de servicii în mediul rural

Volumul desfacerilor	1960	1965	1970	1975	1980
Total vînzări de mărfuri	100	159,76	200,37	268,16	391,77
Mărfuri alimentare	100	184,52	230,84	276,52	390,08
Alimentație publică	100	208,79	306,89	479,00	744,25
Mărfuri nealimentare	100	139,71	168,22	227,03	335,54
Total prestări de servicii		100,0	322,38	651,94	1337,50

Grija partidului și statului pentru asigurarea unor condiții tot mai bune de viață țărănimii noastre se reflectă și în programul de măsuri aprobat recent de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., cu privire la îmbunătățirea sistemului de pensii și indemnizații de asigurări sociale ale membrilor cooperativelor agricole de producție, în măsurile luate pentru organizarea — pentru prima dată în țara noastră — a unui sistem de pensionare a agricultorilor din zonele necooperativizate. Aceasta va contribui la creșterea cointeresării țăranilor cooperatori în dezvoltarea economică a unităților în care lucrează, la obținerea de rezultate superioare, atît în cooperative cît și în zonele necooperativizate și, în acest fel, la dezvoltarea generală a agriculturii. În același timp, trebuie remarcat faptul că la constituirea fondurilor respective o contribuție importantă se va acorda de la bugetul de stat. De asemenea, trebuie evidențiat faptul că atît țărănimea, cît și categoriile de populație neagricolă, ce locuiesc în mediul rural, vor beneficia de cheltuielile social-culturale ale statului.

Astfel, pentru accelerarea procesului de urbanizare a unor comune în care au avut loc răscoale țărănești în 1907, s-a aprobat sporirea fondului de investiții în următorii ani cu aproape jumătate de miliard de lei.

Modificări în structura consumului

BAZAT pe creșterea și diversificarea continuă a producției bunurilor de consum, pe îmbunătăţirea permanentă a veniturilor şi a formei de obţinere a acestora şi ca exponent al tuturor prefacerilor ce afectează societatea rurală, consumul populaţiei săteşti are o evoluţie deosebit de dinamică. Volumul vînzărilor de mărfuri în mediul rural a crescut în perioada 1960—1975 de 2,7 ori, iar pentru anul 1980 se prevede să se ajungă la o creştere de 3,9 ori. În cadrul acestei evoluţii, oglindind — alături de noile orientări şi preferinţe ale populaţiei rurale — accentuarea treptată a denaturalizării consumului, cererea pe grupe de mărfuri cunoaşte creşteri cuprinse între 2,3 ori pentru mărfurile nealimentare şi 4,8 ori la alimentaţia publică. Caracteristică pentru evoluţia cererii la sate este şi dinamica accelerată a cerinţelor pentru bunurile de folosinţă îndelungată şi alte mărfuri specifice cerinţelor moderne de confort. Astfel, în ultimii 15 ani vînzările către populaţia rurală au crescut de peste 50 de ori la televizoare, de 4,5 ori la aparate de radio, de 18,3 ori la maşini de spălat rufe, de 5,3 ori la maşini de cusut etc. Tendinţa de orientare a consumatorului rural spre noutate, poate fi, de altfel, considerată drept una dintre caracteristicile importante ale cererii rurale în perioada actuală.

În unele sectoare de mărfuri, cum ar fi cel al produselor electrotehnice şi materialelor de construcţii, se poate afirma că apariţia noilor articole a provocat adevărate revoluţionări în însăşi procesul de satisfacere a necesităţilor de consum. De exemplu frigiderele, care odată introduse pe piaţa rurală, au dus la modificări substanţiale atît ale sistemului de aprovizionare a populaţiei, cît şi ale modului de conservare a produselor. Intensitatea aderenţei acestui produs la consumul populaţiei rurale este oglindită în creşterea de peste 10 ori a volumului vînzărilor în perioada 1965—1975. Aceleaşi aspecte le prezintă şi introducerea pe piaţa rurală a maşinilor şi reşourilor de gătit cu gaze, la care vînzările au crescut, în ultimul deceniu, de 12,5 ori, generînd modificări radicale în sistemul de preparare a hranei.

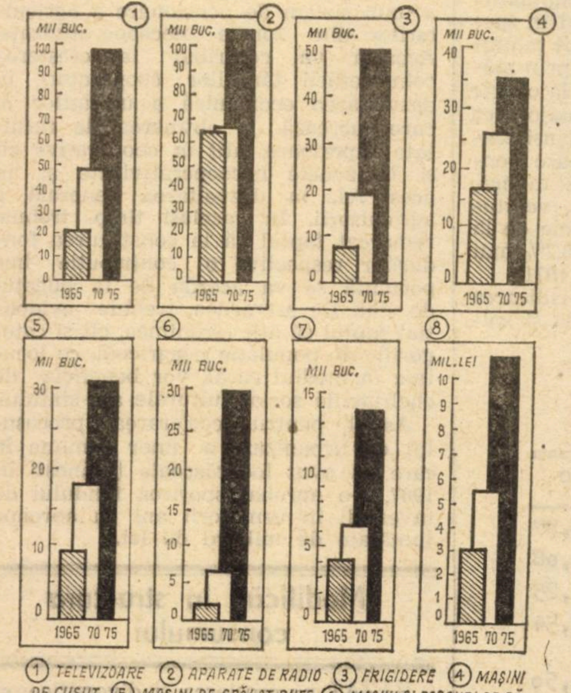

① TELEVIZOARE ② APARATE DE RADIO ③ FRIGIDERE ④ MAŞINI DE CUSUT ⑤ MAŞINI DE SPĂLAT RUFE ⑥ MAŞINI ŞI REŞOURI DE GĂTIT CU GAZE ⑦ ASPIRATOARE DE PRAF ⑧ MOBILĂ

Pentru a face faţă multiplelor solicitări ale populaţiei din mediul sătesc, comerţul cooperatist a manifestat o preocupare deosebită în ce priveşte atît orientarea şi înnoirea continuă a fondului de marfă, cît şi asigurarea bazei tehnico-materiale necesară desfăşurării unui comerţ civilizat. Edificator apare în această privinţă faptul că în contextul unei creşteri pe ansamblu a reţelei comerciale din mediul rural cu circa 20% în ultimii 15 ani, numărul magazinelor universale a crescut de 3,4 ori, în timp ce numărul magazinelor mixte — caracteristice altă dată mediului sătesc — a scăzut cu 29%. Adăugînd acestei structuri şi o creştere cu 43,1% a numărului de magazine specializate, avem coordonatele unui comerţ civilizat, modern, în continuă transformare, care caracterizează astăzi satul românesc. În actualul cincinal, reţeaua de desfacere din mediul rural va cunoaşte o nouă creştere numerică de circa 12%, mărindu-se numărul magazinelor universale cu circa 20% şi al magazinelor specializate cu peste 13%.

Dezvoltarea construcţiei de locuinţe

ÎN CADRUL ansamblului de măsuri privind creşterea nivelului de trai al populaţiei rurale, o preocupare de prim ordin a partidului nostru o constituie accelerarea construcţiilor de locuinţe. Mediul rural — care înainte de cel de-al doilea război mondial era caracterizat prin faptul că din cele 4,05 milioane de locuinţe, circa 2,2 milioane erau cu pardoseală din pămînt şi lipite cu bălegar, aproape 664 mii cu o singură încăpere, iar circa 41 mii erau bordeie — cunoaşte prefaceri profunde în domeniul construcţiilor de locuinţe. Numai în decursul ultimelor două cincinale, în satul românesc — supus amplului proces de sistematizare şi modernizare, orientat spre punerea de acord în mod treptat a mediului construit, în care se desfăşoară întreaga viaţă a populaţiei, cu structura economică şi socială a acesteia — s-au construit peste 450 mii de locuinţe noi. Pentru perioada 1976—1980 se estimează că populaţia îşi va construi din fonduri proprii, îndeosebi în mediul rural, circa 300 mii de locuinţe. La acestea se adaugă un număr însemnat de locuinţe ce vor fi construite în localităţile rurale din fondurile statului, ale unităţilor şi organizaţiilor cooperatiste, pentru anumite categorii de populaţie neagricolă.

Caracterul profund umanist al politicii partidului şi statului nostru este evidenţiat şi de faptul că, pentru lichidarea urmărilor cutremurului de la începutul lunii trecute, s-a stabilit ca o serie de sate distruse să fie reconstruite ca sate model, suplimentîndu-se totodată planul privind construcţiile în mediul rural cu 10 mii de locuinţe.

Apropierea de modul de viaţă urban

ATENŢIA DEOSEBITĂ pe care partidul o acordă dezvoltării serviciilor publice la sate este relevat de dinamica acestui sector în mediul rural.

Volumul prestărilor de servicii de care a beneficiat populaţia din mediul rural a crescut în perioada 1965—1975 de 6,5 ori.

În actualul cincinal, în mediul rural volumul serviciilor va creşte într-un ritm mediu anual de 15,4%. În mod deosebit vor lua amploare activitatea de construcţii, cea de întreţinere şi reparare a locuinţelor, a bunurilor gospodăreşti de folosinţă îndelungată, de confecţii şi reparaţii de îmbrăcăminte şi încălţăminte, serviciile de igienă, dezvoltarea reţelei de brutării ş.a. Un accent deosebit se va pune pe dotarea corespunzătoare a unităţilor şi pe pregătirea cadrelor necesare.

Amploarea schimbărilor petrecute în viaţa satului a dus în mod implicit la apariţia unui complex proces de modernizare a localităţilor rurale, cu menirea de a contribui la îmbunătăţirea continuă a condiţiilor de muncă şi de trai ale populaţiei.

În acest proces, care se desfăşoară într-un ritm relativ rapid, un rol important revine programului de sistematizare, ca un program social cu ample consecinţe pentru ridicarea nivelului de trai şi de civilizaţie a populaţiei rurale. Problema sistematizării rurale are o importanţă esenţială pentru dezvoltarea viitoare a comunelor, pentru accelerarea procesului de îmbunătăţire a condiţiilor de viaţă pe multiple planuri, de apropiere treptată de condiţiile de viaţă din mediul urban. Comunele vor deveni unităţi administrativ-teritoriale complexe, capabile să asigure locuitorilor condiţii optime de muncă, învăţămînt, cultură şi ocrotirea sănătăţii, de aprovizionare, de participare activă la conducerea treburilor politice.

Crearea în perspectivă a 300—400 de noi centre orăşeneşti (încă în actualul cincinal va începe transformarea treptată în oraşele agricole sau agro-industriale a 120 de centre comunale), va contribui la realizarea unuia din cele mai importante obiective ale edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintării spre comunism — dispariţia treptată a deosebirilor esenţiale dintre sat şi oraş.

Toate aceste măsuri vor produce, fără îndoială, noi modificări radicale în standardul de viaţă al populaţiei rurale. Se va ajunge, astfel, la o apropiere a condiţiilor de muncă şi de trai, a nivelului de cunoştinţe, a gradului de activizare politică a diferitelor clase şi categorii sociale, indiferent de mediul în care îşi desfăşoară activitatea, ceea ce va însemna condiţii concrete pentru o mai deplină egalitate şi echitate, pentru omogenizarea crescîndă a societăţii noastre.

conf. dr. Dumitru PATRICHE

---

[1] *** Programul Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism. Ed. politică, Bucureşti, 1975.

[2] **Nicolae Ceauşescu**, Expunere la Congresul consiliilor populare judeţene şi al preşedinţilor consiliilor populare municipale, orăşeneşti şi comunale. Ed. politică, Bucureşti, 1976.

VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A TUTUROR RESURSELOR, CONDIŢIE DE BAZĂ A CREŞTERII PRODUCŢIEI AGRICOLE

Zonarea – instrument de raţionalizare a structurilor agricole

PROCESUL de dezvoltare şi modernizare a agriculturii este condiţionat în toate componentele sale de zonarea producţiei agricole; creşterea randamentului şi a producţiei totale a depins şi depinde în mare parte de amplasarea cît mai raţională pe teritoriu a culturilor şi a speciilor de animale. De aceea, încheierea lucrărilor de zonare a producţiei agricole*) la nivelul tuturor judeţelor şi pe ţară, în concordanţă cu indicaţiile tovarăşului **Nicolae Ceauşescu** — acţiune finalizată la sfîrşitul anului 1976, creează noi premise pentru dezvoltarea agriculturii, o nouă posibilitate de valorificare a resurselor de care dispune aceasta în condiţiile proprietăţii socialiste.

Analiza condiţiilor naturale şi economice a evidenţiat resurse tehnice şi sociale noi de care dispune agricultura ţării noastre, a identificat noi structuri optime de producţie pe zone, judeţe şi la nivelul ţării, care vor permite coordonarea specializării şi concentrării întregii producţii în perspectiva următorilor 10—15 ani. În acest interval de timp, agricultura va deveni o ramură intensivă, dezvoltată, care va asigura o producţie în volumul şi cu structurile necesare (fără fluctuaţiile tipice agriculturii tradiţionale, supusă influenţei naturii) evoluînd într-o dinamică continuu ascendentă, care să satisfacă cerinţele de produse agricole ale economiei naţionale.

În cadrul fiecărui judeţ au fost delimitate 8—22 de zone (stabilindu-se în felul acesta, pe întreaga ţară, un număr de peste 500 de unităţi zonale); aceasta conferă de la început lucrării de zonare a producţiei agricole un caracter concret, legat direct de nevoile practice ale intensificării producţiei agricole, atît pe ansamblu cît şi în cadrul fiecărui judeţ. Lucrarea, prin conţinutul şi complexitatea sa, apare ca un studiu multidisciplinar şi multiinstituţional, la care au colaborat colective largi din diferite domenii economice, sociale, ale ştiinţelor biologice, tehnice, din topografie, agrochimie, informatică etc.

Ampla sinteză, cuprinzînd întreg ansamblul agriculturii, pe sectoare social-economice, pe judeţe şi zone judeţene, distincte din punct de vedere al condiţiilor naturale, economice şi sociale, reprezintă rezultatul muncii comisiilor judeţene de zonare a producţiei agricole (din care au făcut parte factori de răspundere din agricultură pe linie de partid şi de stat), îndrumate de Comisia centrală de zonare. Realizarea acestei lucrări constituie o afirmare pregnantă a cercetării ştiinţifice în domeniul economiei agrare româneşti.

Elaborarea celor 40 de lucrări de zonare a producţiei agricole la nivelul judeţelor are o dublă semnificaţie. În primul rînd, pe baza acestei lucrări, care prezintă cadrul general şi ansamblul tendinţelor de repartiţie teritorială în cadrul fiecărei zone judeţene a nivelului de specializare şi concentrare, urmează să se elaboreze profilul de producţie al fiecărei unităţi productive, pentru a asigura o valorificare cît mai completă a condiţiilor natural-economice specifice, precum şi a celor ce se creează în contextul dezvoltării agriculturii în ansamblu. În al doilea rînd, exprimînd relaţia optimă între condiţiile de producţie din fiecare zonă şi structura necesară producţiei agricole pe întreaga ţară, s-au putut sintetiza 20 de tipuri de zone agricole la nivel naţional, care, orientativ, reprezintă, în mare, tendinţele de repartiţie pe teritoriu a principalelor produse agricole.

Cu alte cuvinte, definirea structurilor zonale ale producţiei agricole se afirmă ca o componentă esenţială a procesului de conducere ştiinţifică a dezvoltării agriculturii (oferind parametrii tehnici, biologici, economici şi sociali utili creşterii economice a ramurii) şi redă schiţa-cadru a acestei dezvoltări, care va sta la baza planificării agriculturii pe cincinale pînă la orizontul anului 1990, jalonînd în cadrul acestora elementele de orientare pentru planurile anuale.

Fundamentată pe cercetarea complexă a condiţiilor teritoriale specifice, pe orientarea de perspectivă a unităţilor economice din fiecare zonă, lucrarea are meritul de a asigura o îmbinare raţională a ramurilor, specializarea şi concentrarea producţiei, folosirea raţională a investiţiilor şi a forţei de muncă, obţinerea unor producţii maxime cu un cost de producţie cît mai redus. Folosindu-se metodele de modelare economico-matematică şi prelucrare electronică a informaţiilor, a fost posibilă elaborarea unor structuri dinamice, în mai multe variante, ce oferă posibilitatea adoptării unor soluţii în funcţie de problemele ce pot apare în procesul dezvoltării.

dr. Ion BOLD

---

*) **Zonarea producţiei agricole pe judeţe — sinteză : 1980—1985—1990.** Coordonatorii lucrării : dr. ing. **Serghie Hartia**, dr. doc. ing. **Dumitru Teaci**. Colecţia : „Ex terra aurum“, I.C.E.A., Caiet de studiu nr. 105.

Performanţe de excepţie în cercetare, generalizate rapid în producţie

LA CONSFĂTUIREA DE LUCRU organizată în luna mai 1976 cu cercetătorii din agricultură, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a indicat o serie de măsuri concrete privind reconsiderarea programelor de cercetare, într-o concepţie tehnică prin care să se asigure performanţe de excepţie, punînd pe primul plan sfera ameliorării animalelor şi a tehnologiilor în acest domeniu. Rezultatele n-au întîrziat să se arate : obţinerea unei producţii de peste 5 100 litri lapte de la fiecare vacă, a unui spor mediu zilnic de 1 150 grame la taurașii îngrăşaţi şi livrarea acestora la o greutate de 507 kg sînt promiţătoare ca realizări în cercetare.

> Preocupîndu-ne mai mult de creşterea unor rase şi linii noi de animale, mai productive, în institutul nostru există o populaţie de taurine cu un potenţial demonstrat de 7 025 kg lapte, în medie, şi tăuraşi cu un potenţial de 1 370 grame spor mediu zilnic la un consum de 5,8—6,0 unităţi nutritive, mai redus cu 15% decît consumurile actuale — populaţie pe care lucrăm pentru a realiza, în cîţiva ani, peste 8 000 kg lapte şi un spor zilnic de 1 800—2 000 grame, cu un consum de 5,0—5,3 nutrităţi productive.
>
> În cadrul acestei populaţii sînt vaci care au dat peste 10 300 kg de lapte în 305 zile, iar o junincă la prima fătare, a produs în 305 zile 8 401 litri, revenind pe zi, în medie, 27 litri. În prezent, o vacă la a doua fătare, după 70 de zile de lactaţie, a produs 3 275 kg lapte, cu o producţie medie zilnică de 46 litri.

Aceste nivele de producţie sînt puse direct în slujba creşterii potenţialului genetic al efectivelor de taurine din ţara noastră ; din reţeaua Academiei de ştiinţe agricole şi silvice, de la un efectiv care reprezintă numai 0,8% din efectivul ţării, se asigură peste 45% din reproducătorii din centrele de însămînţări artificiale din întreaga ţară. Totodată au fost elaborate şi generalizate o serie de soluţii tehnice, între care o nouă tehnologie, mai economică, de creştere a viţeilor pe perioada de alăptare, în baterii de boxe individuale, ceea ce a contribuit la obţinerea unor sporuri de creştere superioare cu pînă la 20%. În domeniul selecţiei am elaborat o serie de metode de testare mai rapidă şi mai eficientă a animalelor de reproducţie, iar în cel al nutriţiei am descoperit căi pentru o mai completă folosire a resurselor furajere, specifice producţiei vegetale din ţara noastră. Pentru realizarea de indici superiori de natalitate au fost concepute procedee şi s-au produs substanţe noi de stimulare.

Cu prilejul consfătuirii menţionate, secretarul general al partidului ne-a reamintit proverbul : „Cu o floare nu se face primăvară". Pentru a nu rămîne la experienţe izolate, în ultima perioadă am acordat o mai mare atenţie generalizării în unităţile de producţie a rezultatelor cercetării ştiinţifice ; institutul şi staţiunile zootehnice de pe teritoriul ţării îşi asumă răspunderi sporite pentru aplicarea în unităţile de producţie a celor mai moderne tehnologii de creştere a animalelor. În acelaşi scop, au fost instruiţi în laboratoarele şi fermele experimentale şi de producţie ale institutului nostru peste 500 de specialişti din unităţile agricole de stat şi cooperatiste din 11 judeţe ale ţării. La rîndul lor, cercetătorii, în mod deosebit cei care lucrează în domeniul reproducţiei, tehnologiei de exploatare şi de furajare şi din alte sectoare, au fost prezenţi în unităţi agricole de stat şi cooperatiste din multe judeţe. Din cele 133 de experienţe în curs de desfăşurare, 44 — adică o treime — se execută direct în complexe industriale, în întreprinderi agricole de stat şi cooperative agricole de producţie, ceea ce asigură cunoaşterea mai exactă a nevoilor, elaborarea unor soluţii mai apropiate de condiţiile de producţie.

Punerea în valoare în mai mare măsură a imensului izvor de lapte şi carne, constituit din aproape 6,4 mil. de bovine (de 1,9 ori mai multe decît în 1938), de la care se obţine de 2 ori mai mult lapte — ne incumbă o răspundere mai mare. Rezultatele obţinute pînă acum se situează la nivelul ritmului general, accelerat, în care se dezvoltă întreaga noastră economie, superioare ritmurilor din alte ţări, dar încă nu a atins nivelele de producţie posibile în condiţiile din ţara noastră.

Ca o necesitate obiectivă pentru acoperirea integrală a nevoilor de lapte şi carne, va trebui ca în cîţiva ani să ajungem la peste 8 milioane de bovine. Pentru realizarea acestui efectiv sînt necesare o serie de măsuri tehnice şi organizatorice, cea mai importantă fiind continuarea în ritm accelerat a procesului de concentrare, specializare şi industrializare a producerii laptelui şi cărnii de taurine, măsură susţinută de un program concret de producere a întregului sortiment de furaje. Prin programele noastre de cercetare acţionăm pentru folosirea mai completă a unor noi resurse de nutreţuri ; consider însă că factorii de decizie trebuie să echilibreze, la specia taurină, nivelul sarcinii de efective şi producţii cu nivelul asigurării furajelor. De asemenea se impune o examinare mai amănunţită — pe zone largi din ţară şi într-un număr mare de unităţi, dintre cele mai bune — a modului în care sînt, la această specie, echilibrate nivelele costurilor de producţie cu cele ale încasărilor. Împreună cu Institutul de cercetări pentru economia agrară, am iniţiat astfel de analize şi în curînd vom fi în măsură să punem la dispoziţia organelor de sinteză elementele necesare sporirii eficienţei economice.

Creşterea potenţialului biologic la specia taurină este condiţionată în oarecare măsură de racordarea ţării noastre la fondul mondial de gene, prin efectuarea sistematică de importuri de material biologic superior, paralel cu obligaţia ce ne revine, în primul rînd nouă, celor din cercetare, de a stabili cele mai raţionale şi eficiente măsuri de multiplicare şi utilizare a acestuia, în condiţiile noastre specifice. Înfiinţarea de asociaţii ale crescătorilor de bovine, de ovine şi de îmbunătăţire şi exploatare a pajiştilor va asigura un cadru mai favorabil valorificării genelor de mare valoare biologică şi va pune în valoare, în mai mare măsură, potenţialul de producţie pe care îl reprezintă efectivul de bovine din gospodăriile populaţiei.

dr. Stelian DINESCU
directorul Institutului de cercetări pentru creşterea taurinelor-Corbeanca (Ilfov)

Horticultura în economia cooperativelor

CONSOLIDAREA economico-organizatorică a cooperativelor agricole a fost şi este condiţionată strîns de dezvoltarea sectorului horticol ; multe unităţi agricole cooperatiste au obţinut rezultate economice deosebite, dezvoltînd rapid averea obştească prin extinderea **producţiei de legume şi fructe — activitate caracterizată printr-un grad mai ridicat de intensificare.** Locul acestor ramuri în producţia agricolă a ţării noastre este evidenţiat de următoarele cifre : **legumicultura, cultura cartofului şi pomicultura deţin în prezent o pondere de circa 20% din ansamblul producţiei globale agricole şi de mai bine de 35% din cea a producţiei vegetale.** Prin programele unitare de dezvoltare a acestor mari ramuri ale sectorului agricol, se preconizează creşterea atît a valorii absolute a producţiilor de legume, cartofi şi fructe, în total şi pe locuitor, cît şi a ponderii lor în cadrul producţiei agricole.

Adîncirea continuă a procesului de **integrare a producţiei horticole cu activitatea de valorificare şi industrializare** a legumelor, cartofilor şi fructelor, **perfecţionarea cadrului organizatoric** de desfăşurare a acestei activităţi, în pas cu cerinţele procesului general de intensificare a agriculturii, ale folosirii superioare a produselor agricole, au creat noi posibilităţi de întărire economico-organizatorică a cooperativelor agricole. **Industrializarea sau preindustrializarea unor produse agricole,** în primul rînd a legumelor şi fructelor, reprezintă de pe acum o sursă importantă de venituri pentru multe cooperative agricole.

Rod al acţiunilor convergente şi concentrate de intensificare a producţiei legumicole şi pomicole în unităţile agricole, în perioada 1971—1975 şi în primul an al cincinalului în curs producţia totală de legume, cartofi şi chiar a unor sortimente de fructe a fost net superioară mediei cincinalului 1966—1970. Sporirea producţiei totale de legume a fost realizată în proporţie de circa 42% pe seama măririi suprafeţelor cultivate şi **în proporţie de 58% pe seama ridicării producţiilor medii,** iar în cazul producţiei de cartofi în proporţie de 37% şi, respectiv, 63%, subliniind în cazul acestei culturi amploarea procesului de intensificare. Semnificativi sînt şi indicatorii de **creştere a livrărilor la fondul de stat** pentru legume, cartofi şi fructe, în urma cărora cooperativele agricole au realizat venituri superioare. Astfel, pentru perioadele menţionate, creşterile au fost de : peste 400 mii de tone la legumele de cîmp, circa 75 mii de tone la legumele de seră, mai bine de 250 mii de tone la cartofi şi aproape 100 mii de tone la fructe, ceea ce a permis ca valoarea livrărilor la fondul pieţei să sporească **cu peste 1,5 miliarde de lei.** Totodată, **valoarea producţiei globale a marcat o creştere de 44,8%, iar cea a activităţii de industrializare şi semiindustrializare cu 35%** (subliniem că în proporţie de peste 60%, aceste creşteri s-au datorat unei mai bune utilizări a capacităţilor de producţie din cadrul complexelor de legume-fructe şi al fabricilor de conserve de legume-fructe).

Dezvoltarea horticulturii — însemnat sector al producţiei agricole — constituie **un imperativ al asigurării** unei creşteri continue şi în ritm susţinut a producţiei de legume, cartofi şi fructe, **o cerinţă nemijlocită atît a ridicării nivelului de trai al oamenilor muncii, cît şi a consolidării rapide a unui număr important de cooperative agricole.** Traducerea în viaţă a măsurilor şi acţiunilor prevăzute prin programele de dezvoltare a culturii legumelor, cartofului şi a pomiculturii implică accentuarea şi continuarea procesului de intensificare în cooperativele agricole, ridicîndu-l pe o treaptă superioară, în ansamblul căreia **promovarea progresului tehnic, a concentrării şi specializării producţiei** reprezintă verigile hotărîtoare.

Pînă în prezent s-a reuşit ca numărul unităţilor cultivatoare de legume de cîmp şi cartofi din ansamblul sectorului cooperatist al agriculturii noastre să fie diminuat cu circa 800, crescînd, în schimb, de peste trei ori suprafaţa medie cultivată. Această tendinţă prezintă numeroase avantaje pentru întregul sector cooperatist. Pentru unităţile care cultivă legume în ferme specializate, pe suprafeţe mari, cu un grad ridicat de concentrare a producţiei, legumicultura devine un sector economic esenţial pentru creşterea veniturilor şi a retribuţiei cooperatorilor. Ca urmare, acestui sector i se acordă o atenţie mai mare. În cazul cooperativelor care nu mai cultivă legume apar disponibilităţi de suprafeţe agricole, care pot fi utilizate pentru alte culturi, (specifice zonei lor de activitate), de cele mai multe ori chiar mai rentabile. În prezent, peste 80% din grădini sînt amplasate în zonele favorabile şi foarte favorabile de cultură. Într-o măsură mai mică, procesul de concentrare şi specializare s-a desfăşurat şi în pomicultură, unde circa 45% din producţie se realizează în fermele specializate.

Continuarea acestui proces pînă în anul 1980 va permite ca **peste 75% din întreaga producţie de legume şi cartofi să fie realizată numai în ferme specializate ;** menţionăm că noile plantaţii înfiinţate în cooperativele agricole sau în zona necooperativizată, ca şi modernizările plantaţiilor existente se fac cu precădere pe principiile concentrării şi ale specializării producţiei, acţiunea fiind sprijinită şi prin constituirea de secţii specializate în cadrul S.M.A.-urilor.

Ridicînd numeroase şi complexe probleme de ordin tehnico-organizatoric şi economic, concentrarea şi specializarea producţiei horticole în ansamblul cooperativelor agricole de producţie impune conjugarea tuturor eforturilor factorilor de răspundere, de la organele de conducere la nivelul judeţului şi al unităţilor producătoare, pînă la specialiştii care acţionează la nivelul fermelor hortiviticole. Din acest punct de vedere, măsurile ce vor fi adoptate la Congresul consiliilor de conducere din unităţile agricole va contribui la încadrarea sectorului horticol în dinamismul dezvoltării întregii economii naţionale.

Ion RĂDULESCU
director general al Centralei pentru legume-fructe

LA ÎNDEMNUL ÎNFLĂCĂRAT AL PARTIDULUI — AMPLĂ MOBILIZARE A EFORTURILOR PENTRU PROGRESUL ECONOMICO-SOCIAL AL PATRIEI

- RECONSTRUCŢIE ŞI DEZVOLTARE: prin producţii suplimentare, premise ale realizării exemplare a planului pe 1977
- EFICIENŢĂ ECONOMICĂ: resursele fiecărei intreprinderi — integral puse în valoare
- CALITATEA VIEŢII: măsuri, acţiuni, rezultate pe linia creşterii continue a nivelului de trai

Producții suplimentare, calitate ridicată

ÎN CONTEXTUL activității susținute consacrate realizării integrale a prevederilor planului, eforturile colectivelor de muncă din întreprinderi sînt îndreptate, deopotrivă, atît spre refacerea halelor industriale avariate, repunerea cît mai grabnică în funcțiune a utilajelor și mașinilor deteriorate, cît și spre obținerea de producții suplimentare care să satisfacă cerințele interne și să acopere contractele la export.

Participînd activ la buna aprovizionare a populației cu țesături de bumbac, **colectivele de muncă din Centrala de prelucrare a bumbacului**, depășind greutățile provocate de seism într-un număr important de unități, **au reușit ca, în primul trimestru al anului, să realizeze planul producției globale în proporție de 102,5%, iar la producția marfă — de 102%.** Au fost astfel obținute peste plan mai bine de 100 mii mp. de țesături și 100 tone fire de bumbac, estimate valoric la peste 120 milioane lei. O serie de întreprinderi, între care „Dacia"-București, UTA-Arad, filaturile din Baia Mare și „Ardeleana"-Satu Mare au realizat fiecare, peste plan, importante cantități de țesături și fire tip bumbac. **La nivelul centralei, mai mult de două treimi din sporul de producție peste plan a fost obținut ca urmare a creșterii productivității muncii.**

UN APORT însemnat la depășirea planului de producție l-a avut **mai buna folosire a mașinilor și utilajelor din dotare.** Astfel, mașinile de filat și războaiele de țesut, care dețin ponderea cea mai mare în toate unitățile industriei bumbacului, au înregistrat în trimestrul întîi indici de utilizare mai ridicați cu 3—7% față de cei corespunzători primului trimestru din anul trecut. Aprovizionîndu-se ritmic locurile de muncă cu materie primă, reducîndu-se la minimum durata reglajelor, asigurîndu-se o întreținere superioară a mașinilor și preluîndu-se schimburile din mers, s-a ajuns ca, la unele întreprinderi, coeficienții de folosire a acestor mașini să atingă valori ridicate, unele apropiindu-se de sută la sută (tabelul 1).

Tabelul nr. 1

Gradul de utilizare a principalelor mașini din industria bumbacului

— în % —

Mașini de filat		Mașini de țesut (războaie)	
Total centrală	93,4	**Total centrală**	87.7
— „11 Iunie" — Cisnădie	99,6	— „Dacia" — București	93.8
— „Oltul" — Sf. Gheorghe	99,5	— „Țesătura" — Iași	97,2
— U.T.. Arad	98,3	— „Ardeleana" — Satu Mare	94.3
— I. T. Calafat	91,8	— I. T. Galați	84,5
— I. T. Pitești	91,1	— I. T. Slatina	84,9

Rezultate deosebite pe această linie au obținut întreprinderile „11 Iunie"-Cisnădie, „Oltul"- Sf. Gheorghe, „Dacia"-București și „Țesătura"-Iași. Rămîn totuși anumite rezerve, de ordinul a 6% pentru mașinile de filat și 12% pentru războaiele de țesut, ca urmare a faptului că unele întreprinderi s-au situat sub media pe centrală în privința coeficientului de folosire a timpului disponibil al mașinilor respective. Cea mai mare pondere a acestor rezerve **își au sursa în cauze ce depind direct de modul de organizare a producției și a muncii.** Astfel, la I.T. Pitești, mai mult de 55% din nerealizarea coeficientului respectiv se datorează unei încărcări

ECONOMIE NATIONALA

Tabelul nr. 2

Indicii calității producției pe primul trimestru 1977*)

— în % —

Fire tip bumbac	Plan	Realizat	Țesături tip bumbac	Plan	Realizat
Total centrală	90,0	96,0	**Total centrală**	76,2	85,0
— Filatura Oltenița	95,0	100,0	— „Ardeleana“ — Satu Mare	88,0	100,0
— Filatura Cîmpulung-Moldovenesc	95,0	100,0	— „Suveica“ București	85,5	99,0
— Filatura Drăgănești-Olt	95,0	100,0	— „Bumbacul“ Timișoara	82,5	94,0
— F.R.B. București	95,0	99,0	— „Oltul“ — Sf. Gheorghe	82,0	93,1

*) Ponderea producției de calitate superioară (extra + calitatea I) în totalul producției obținute.

incomplete a schimbului III cu comenzi de producție ; la I.T. Calafat, aproape 50% din nerealizare se datorează întreruperilor pentru reparații accidentale, 25% neajunsurilor manifestate în organizarea muncii și 20% neaprovizionării ritmice cu materie primă ; la I.T. Galați, lipsa comenzilor de producție afectează peste 66% din rezerva de utilizare a războaielor de țesut, în timp ce la I.T. Slatina, 75% din aceeași rezervă revine unei mai slabe organizări a producției și unor lipsuri în calificarea personalului etc. În scopul valorificării rezervelor, au fost stabilite, atît la nivelul centralei cît și al întreprinderilor în cauză, măsuri tehnico-organizatorice speciale. Acestea vizează între altele, extinderea unor procedee avansate, întreținerea mai bună și reparația de calitate a utilajelor, aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă, ridicarea calificării cadrelor etc.

REALIZAREA și depășirea sarcinilor de plan, ridicarea calității produselor sînt nemijlocit legate de **introducerea progresului tehnic, de creația de produse noi cu caracteristici funcționale de rezistență și estetice mult îmbunătățite.** Prin introducerea sau extinderea unor tehnologii noi, de concepție proprie, la o serie de întreprinderi („Oltul“ Sf. Gheorghe, „Ardeleana“ Satu Mare, I.T. Pitești, I.T. Gura Humorului etc.) **în primul trimestru s-au obținut economii de peste 7,5 milioane lei valută,** ca urmare a diminuării sau eliminării unor importuri de bumbac, inserții pentru cămăși bărbătești etc.

În trimestrul întîi din acest an, în întreprinderile centralei **s-au introdus în producție peste 100 articole noi, cu peste 380 desene noi,** atît la țesături imprimate cît și la țesături vopsite în fir. Ponderea produselor noi și reproiectate în totalul producției a ajuns la 20% pe total centrală, în unele întreprinderi atingîndu-se valori mult mai mari. („Dacia“ 40%, I.T. Pitești 34%, UTA-Arad 29%). De altfel, trebuie menționat faptul că rezultatele obținute probează cu claritate traducerea în practică a măsurilor de a realiza o producție de calitate superioară (tabelul nr. 2).

O acțiune de mare însemnătate pe linia îmbunătățirii calității, inițiată încă în 1976 — și care se extinde anul acesta — o reprezintă așa numita „cuantificare“, constînd din inventarierea completă a elementelor de defectoscopie, codificarea acestora, încadrarea lor în limite cantitative normale și trecerea pe calculatorul electronic a rezolvării acestor probleme complexe. Premiera acestei metode moderne de urmărire a calității producției a avut loc la „Țesătura“-Iași, unde, ulterior, s-a organizat o consfătuire de lucru cu cadre de specialitate din celelalte întreprinderi ale centralei pentru împărtășirea experienței și evaluarea posibilităților de extindere a ei și în alte unități.

În prezent, preocupările privind calitatea producției se concentrează pe cîteva probleme cheie, cum ar fi : cunoașterea și aprofundarea unei metodologii noi de sortare a produselor pe clase de calitate, justa dimensionare a aparatului C.T.C. și încadrarea sa cu personal corespunzător, introducerea metodelor statistico-matematice de control al calității.

ANTRENAȚI în ampla întrecere socialistă pentru îndeplinirea integrală a obiectivelor planului, colectivele de muncă din industria bumbacului, depun eforturi susținute pentru valorificarea rezervelor existente, pentru ridicarea pe o treaptă superioară a rezultatelor dobîndite pînă acum.

I. SOARE

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Îndeplinirea fizică a planului = o mai bună aprovizionare a pieței

ÎN PROGRAMUL privind aprovizionarea populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum s-a prevăzut ca volumul de mobilă destinată fondului pieței pe semestrul I 1977 să reprezinte o creștere de 13% față de perioada corespunzătoare a anului trecut. Pe principalele grupe de mobilier erau prevăzute următoarele creșteri : 13% la dormitoare, 10% la sufragerii, 25% la biblioteci, 20% la paturi pentru copii și 13% la bucătării. La încheierea primului trimestru din acest an se constată că atît producția de mobilă cît și livrările la acest produs către fondul pieții au decurs satisfăcător. **Din analizele făcute, privind realizările pe trimestrul I, reiese că livrările furnizorilor de mobilă au depășit nivelele planificate cu 2,5%, asigurîndu-se un plus fondului pieții.**

În cadrul planului de livrări către fondul pieții, întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții au o pondere însemnată. Evoluția producției și a livrărilor pe lunile trimestrului I este arătată în grafic. Reiese că, lună de lună, livrările au fost depășite, ceea ce a însemnat pe trimestru o producție totală suplimentară de circa 31 mil. lei. Faptul că planul de livrări a fost nu numai îndeplinit, dar și depășit, a permis unităților de comerț să asigure desfacerea mobilei la nivelul cererilor și chiar a solicitărilor suplimentare legate de dotarea unor apartamente cu tot mobilierul necesar, destinate sinistraților de la cutremur.

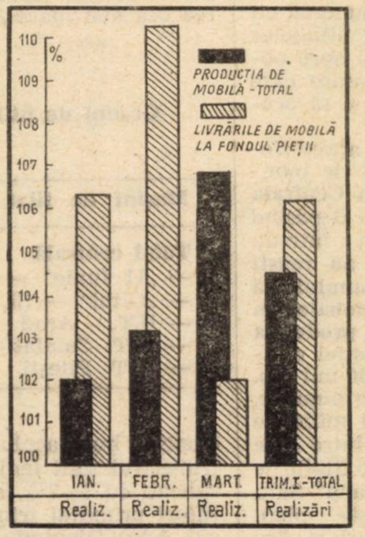

Realizarea producției și a livrărilor de mobilă către fondul pieței pe trimestrul I-1977, la unitățile de producție din cadrul M.E.F.M.C.

O deosebită atenție a fost acordată **aspectelor calitative ale producției de mobilă.** Prin efortul de creație al proiectanților, s-a urmărit ca noile tipuri de mobilier să asigure atît concordanța dimensională cu tipurile de apartamente ce se construiesc cît și o funcționalitate ridicată, care să contribuie la confortul deplin al fiecărei camere, al fiecărui apartament. De un real folos pentru proiectanți, pentru unitățile de producție, au fost concluziile testului cu publicul la care au fost supuse tipurile noi de mobilă înainte de a fi contractate și date în producție de serie.

În prezent se extinde sistemul de vînzare pe bază de comandă, cu asigurarea transportului și montării mobilei la domiciliul cumpărătorilor, care înseamnă satisfacerea în condiții superioare a cererii populației. Prin trecerea unor fabrici de mobilă din subordonarea industriei locale în cea a M.E.F.M.C. se va îmbunătăți diversificarea și calitatea întregii producții de mobilă a țării, în condițiile unei economicități din ce în ce mai ridicate.

DIMENSIUNI ŞI PRIORITĂŢI ÎN CONSTRUCŢIA DE LOCUINŢE

MINUNATUL SPIRIT care a animat acţiunile de salvare din primele zile de după cutremur — dîrzenie, organizare, încredere, solidaritate, intrajutorare dăruire, înalte virtuţi morale însemnînd la un loc umanism socialist *— domină acum vasta operă de reconstrucţie. Şantierele refacerii şi dezvoltării fondului locativ urban din zonele afectate de seism constituie un elocvent exemplu al amplei mobilizări de forţe, al disciplinei şi răspunderii cu care se înfăptuiesc hotărîrile conducerii de partid şi de stat privind asigurarea în cel mai scurt timp a căminelor pentru familiile sinistrate, redarea în folosinţă a clădirilor avariate, creşterea volumului construcţiei de locuinţe în ritmuri superioare celor prevăzute în planul cincinal. Constructori, proiectanţi, militari, zeci de mii de cetăţeni participă la uriaşul efort care, semn al vitalităţii orînduirii socialiste, şterge urmele ruinelor, înălţînd în loc trainice edificii ale bunăstării.*

În ajutorul familiilor sinistrate

INDICAŢIILE secretarului general al partidului, cu privire la consolidarea şi repararea cît mai grabnică a clădirilor de locuit cărora cutremurul le-a produs stricăciuni grave, sînt transpuse operativ în practică. **În municipiul Bucureşti, la o lună după catastrofa din 4 martie, din 5 022 de imobile la care s-au atacat lucrările, 2 877 — adică 57,3% — erau deja redate în folosinţa celor peste zece mii de familii de locatari.**

Probleme mai dificile sub raport tehnic se pun la 535 de imobile mari. cu multe nivele. Nedispunîndu-se decît în rare cazuri de planurile acestor construcţii vechi, a trebuit să se facă relevee minuţioase ale structurilor de rezistenţă ; soluţiile de consolidare sînt foarte variate, în funcţie de configuraţia acestor structuri, de calitatea iniţială a execuţiei lor, de avariile suferite. În unele cazuri sînt suficiente reparaţii locale, alteori trebuie să se recurgă la cămăşuirea stîlpilor, la redistribuirea sarcinilor prin crearea de diafragme de beton armat, la simplificarea geometriei şi reducerea greutăţii clădirilor prin eliminarea unor elemente superflue etc.

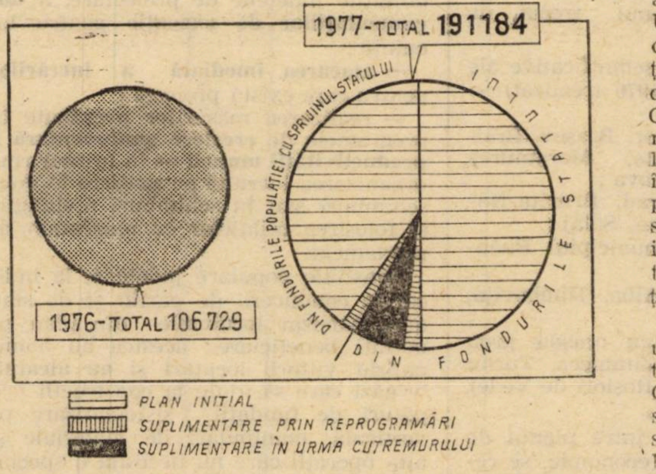

Volumul construcţiei de locuinţe din planul consiliilor populare judeţene şi al municipiului Bucureşti (1976 — realizări ; 1977 — plan), în număr de apartamente

Lista primelor urgenţe în Capitală cuprinde 102 obiective. Elaborarea soluţiilor de consolidare a fost încredinţată celor mai bune cadre de specialişti de la „Proiect-Bucureşti", I.S.L.G.C. şi alte institute. Pe baza detaliilor primite de la proiectanţi, grupurile de şantiere ale Centralei de construcţii-montaj Bucureşti au executat sprijinile provizorii la 275 de clădiri ; au fost repartizaţi pentru consolidări circa 5 000 de constructori ; au şi început lucrările definitive la 11 blocuri (situaţia din urmă cu o săptămînă) ; au fost suplimentate livrările de materiale.

Acţiuni la fel de intense se desfăşoară şi în judeţele lovite de cutremur. Consiliile populare au desemnat, din aparatul propriu şi din cel al organizaţiilor subordonate, specialişti care acordă asistenţă tehnică, inclusiv la imobilele mici, care se repară prin grija proprietarilor sau a asociaţiilor de locatari. Un sprijin calificat îl acordă, în stabilirea soluţiilor de consolidare, şi colectivele trimise de Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare. La Craiova, Iaşi şi în alte localităţi participă şi specialişti din institutele centrale de proiectare, din învăţămîntul superior de construcţii, din cercetare.

După cum se ştie, în urma hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. au fost stabilite suplimentări substanţiale ale planului construcţiei de locuinţe pe 1977, în Capitală şi în judeţele afectate de seism. **Planul de construcţii-montaj pe acest an al consiliilor populare a fost majorat, la locuinţele din fondurile statului, cu 11 200 apartamente,** repartizate astfel : judeţele Argeş, Ialomiţa şi Vrancea — cîte 200, Prahova — 300, Buzău, Dîmboviţa, Ilfov şi Vaslui — cîte 400, Dolj şi Iaşi — cîte 500, Teleorman — 2 700, municipiul Bucureşti — 5 000. Această creştere înseamnă, faţă de planul iniţial, de pildă : 9,2% pentru Dîmboviţa, peste 13% la Dolj şi Buzău, 14,2% în Capitală, 122,9% în judeţul Teleorman.

Organizaţiile de construcţii-montaj din 19 judeţe au preluat spre execuţie 4 703 din cele 5 000 de apartamente suplimentare din Bucureşti (restul se realizează de către Ministerul Construcţiilor Industriale şi trustul „Carpaţi"). Iată numărul de apartamente pe care le va executa, pînă la finele anului, fiecare dintre ele (între paranteze — efortul suplimentar pe care îl reprezintă acest angajament, în procente faţă de propriul plan de construcţii al judeţului respectiv, în apartamente) : **Alba** — 132 (3,9%), **Arad** — 319 (9,9%), **Bacău** — 168 (3,9%), **Bihor** — 352 (8,1%), **Bistriţa-Năsăud** — 79 (2,8%), **Braşov** — 528 (8,8%), **Cluj** — 528 (8,8%), **Constanţa** — 261 (3,4%), **Covasna** — 132 (5,0%), **Galaţi** — 126 (3,0%), **Harghita** — 80 (3,1%), **Hunedoara** — 396 (9,6%), **Maramureş** — 264 (7,6%), **Mehedinţi** — 88 (4,0%), **Mureş** — 308 (8,3%), **Satu Mare** — 176 (5,9%), **Sălaj** — 106 (4.3%), **Suceava** — 162 (5,2%), **Timiş** — 493 (8,0%). Toate aceste unităţi au trimis muncitori, tehnicieni, ingineri selecţionaţi dintre cei mai buni, precum şi utilaje (în special macarale-turn) şi alte mijloace, pe care Centrala de construcţii-montaj Bucureşti le-a completat pînă la nivelul necesarului. C.C.M.B. a depus şi depune în continuare eforturi mari pentru eliberarea amplasamentelor, pentru devierea reţelelor subterane (inclusiv conducte magistrale), ceea ce a permis să se înceapă masiv execuţia, în cea mai mare parte pe baza documentaţiilor pe care „Proiect-Bucureşti" le avea pregătite pentru frontul de lucru 1977—1978 şi care au fost reconsiderate potrivit noii zonări seismice. Şantierele constructorilor din Galaţi, Mureş, Cluj, Satu Mare, Maramureş, Hunedoara ş.a. lucrează în schimburi prelungite sau în două schimburi, într-un ritm deosebit de intens şi cu o grijă pentru calitate care vădeşte deplina însuşire a prevederilor proiectului de lege aflat în dezbatere publică.

Desfăşurarea cu rezultate optime a acestei acţiuni de ajutorare cere în continuare **o contribuţie deosebită din partea proiectanţilor,** care să creeze decalajul minim necesar între predarea documentaţiei şi execuţie ; **din partea organelor de planificare şi aprovizionare şi a ministerelor producătoare,** care să asigure resurse şi livrări în devans de prefabricate, materiale, utilaje (excavatoare, buldozere, macarale).

Zimnicea, oraşul-şantier

CU 41 DE ZILE în urmă Zimnicea era o mare de dărîmături, din care răsăreau ca insule solide construcţiile noi, ale anilor socialismului, trecute cu bine prin cutremur. Cu 41 de zile în urmă, secretarul general al partidului se adresa zimnicenilor : **„Vrem să refacem în întregime oraşul. Ne gîndim să-l reconstruim numai din blocuri, care s-au dovedit foarte rezistente".**

Zimnicea este acum un caz singular de oraş-şantier în sensul real al cuvîntului. Primele grupuri de construcţii

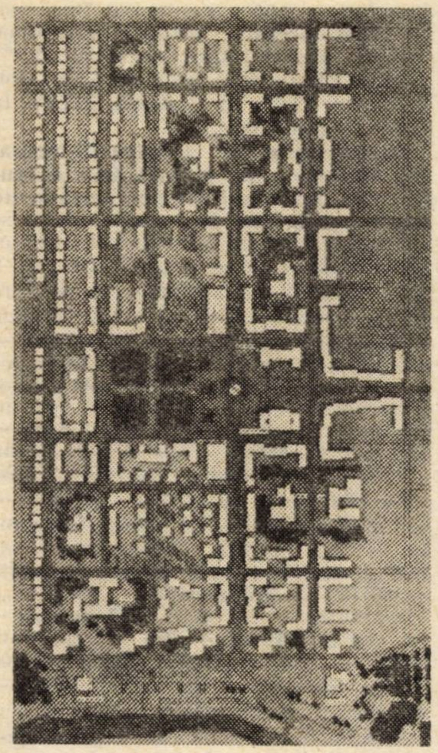

Macheta detaliului de sistematizare pentru zona restructurată a orașului Zimnicea

provizorii adăpostesc, în condiții pe deplin igienice, miile de sinistrați. Se află într-un stadiu foarte avansat amenajarea coloniei centralizate destinată cazării constructorilor din județele **Caraș-Severin, Dîmbovița, Gorj, Ialomița, Neamț, Sibiu, Vîlcea**, veniți să înalțe **două mii de apartamente în acest an și încă pe atîtea în 1978.** Se lucrează în paralel la organizarea de șantier și la săpăturile pentru fundațiile clădirilor. Pînă la începutul verii urmează să intre în exploatare baza de producție — un complex de ateliere și depozite și un poligon de prefabricate cu capacitatea anuală de 20 mii metri cubi de elemente de beton armat, care va rămîne în dotarea Intreprinderii județene de construcții-montaj Teleorman (tot pentru nevoile Zimnicei, această unitate își dezvoltă cu 15 000 mc/an capacitatea poligonului din Alexandria, intrarea parțială în funcțiune fiind prevăzută pentru luna august). Cîteva blocuri totalizînd circa 200 de apartamente, la care lucrările erau demarate înainte de cutremur, în cadrul planului inițial, se apropie de faza finală, cu un substanțial devans față de termen, așa că în cîteva luni vor putea primi o parte din familiile rămase fără cămin. Formații de constructori din județul **Ilfov** au preluat spre execuție lucrările tehnico-edilitare care vor conferi orașului atribute moderne și sub raportul gospodăriei comunale.

Cum va arăta Zimnicea reconstruită ? Bazat pe indicațiile tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, detaliaul de sistematizare elaborat de către un colectiv de la Institutul de arhitectură „Ion Mincu“ vădește o concepție urbanistică avansată, pătrunsă de grija pentru asigurarea unui nivel de confort și civilizație considerabil superior celui atins în alte localități din aceeași categorie, închegate în decursul timpului. Un centru civic mobilat cu edificiile publice corespunzătoare va constitui polul de interes cetățenesc, în jurul căruia vor gravita un inel compact de blocuri cu parter și 4 etaje, iar dincolo de acesta, o zonă de clădiri cu 3 nivele, dispunînd și de loturi de grădinărit. În total, detaliul este dimensionat pentru circa 6 000 de apartamente cu dotările social-culturale necesare.

Polul de interes economic va materializa cuvintele președintelui [illegible] **„Se vor construi aici noi unități industriale, vor fi condiții mai bune de muncă și venituri mai mari“.** Este vorba de platforma industrială care — împreună cu o altă zonă, separată — va oferi în a doua jumătate a cincinalului circa **3 000 locuri de muncă** în fabrici ale industriei metalurgice, ușoare, alimentare. Populația activă a orașului este estimată, la nivelul anului 1980, la zece mii de persoane — în industrie, servicii, ca și în sectoarele cu profil tradițional, ceea ce înseamnă și o creștere a rolului Zimnicei în economia zonei, a județului și a țării.

La Institutul de studii, cercetări și proiectări pentru sistematizare, locuințe și gospodărie comunală București se lucrează din plin la documentațiile de execuție ale blocurilor (cu structuri industrializate — panouri mari, pereți-diafragmă din beton armat, calculate potrivit gradului 8 de seismicitate), ale spațiilor comerciale și pentru prestări de servicii, ale clădirilor pentru învățămînt (o școală generală și un liceu vor fi puse încă în acest an la dispoziția elevilor) și ale altor dotări.

Planul pe 1977 : 220 000 de apartamente

CU SUPLIMENTĂRILE aduse, planul construcției de locuințe din acest an capătă dimensiuni impresionante, **echivalînd cu numărul total al apartamentelor din fondurile statului și ale organizațiilor cooperatiste, date în folosință în întregul cincinal 1961—1965.** Principalul executant — consiliile populare județene și al municipiului București — trebuie să asigure o creștere, față de realizările din anul trecut, de 79,13%.

Iată cîteva exemple semnificative ale dinamicii 1977 (plan)/1976 (realizat) — creșteri, pe județe :

— cu 40—80% : Bihor, Brașov, Brăila, Buzău, Constanța, Maramureș, Neamț, Prahova, Suceava ; ;

— cu 81—120% : Arad, Bistrița-Năsăud, Covasna, Harghita, Sălaj ;

— cu 121—160% : municipiul București, Iași :

— cu 161—200% : Alba, Dîmbovița, Gorj, Satu Mare.

Pentru Teleorman (cu orașele greu lovite de cutremur : Zimnicea, Turnu Măgurele, Alexandria, Roșiori de Vede), creșterea este de 221%.

Făcînd o corelație între planul de locuințe și potențialul economic, se remarcă în mod evident situația celor mai mari creșteri în zona județelor care primesc în acest cincinal investiții importante pentru a atinge, în anul 1980 o producție globală industrială de 10—15 miliarde lei și care de regulă, sînt mai puțin dezvoltate și sub aspectul capacității propriilor organizații de proiectare și de construcții-montaj (ceea ce implică o rapidă consolidare a acestora și, în unele cazuri, sprijinirea lor de către alte județe).

Curba înscrierii în noul ritm nu este pretutindeni la fel de pronunțată. Planul total de construcții-montaj pe primele 3 luni a fost realizat și depășit în județele Argeș, Bihor, Cluj, Mureș.

Trebuie remarcat, în întreaga sa semnificație, **bilanțul deosebit de pozitiv din luna martie**, cînd, încadrîndu-se în efortul întregii națiuni pentru înlăturarea urmărilor cutremurului și accelerarea dezvoltării, **consiliile populare au realizat, la total investiții (din care locuințele reprezintă cea mai mare parte), 107,6% față de plan și 48,3% din volumul obținut pe întregul trimestru.** Printr-o mobilizare deosebită, Centrala de construcții-montaj București a reușit să pună la dispoziția locatarilor cîteva mii de apartamente peste programul trimestrului I.

În continuare este necesar să se asigure o dinamică tot mai accelerată, pentru ca **planul de locuințe pe 1977 să fie îndeplinit în întregime, cu respectarea tuturor parametrilor săi calitativi și cu darea efectivă în folosință a numărului de apartamente prevăzut.** Măsuri imediate, eficiente, se cer în județele Botoșani, Buzău, Ilfov, Olt, Tulcea, Vîlcea ș.a., unde se înregistrează rămîneri în urmă.

Întrucît circa 28% din totalul locuințelor planificate sînt din panouri mari, iar circa 60% cu structuri mixte industrializate (pereți monoliți turnați în cofraje plane universale, planșee și fațade din panouri), o condiție de prim ordin o constituie **asigurarea prefabricatelor.** Există premisele rezolvării ei, prin măsurile luate, pe baza cărora unitățile județene vor putea livra **suplimentar** în acest an 185 000 mc, iar unitățile Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții 120 000 mc de prefabricate — cantități care, însumate, echivalează cu necesarul pentru 6 850 de apartamente din panouri mari sau 15 400 apartamente în blocuri cu structură mixtă.

Pe lista priorităților perioadei imediat următoare se află probleme ca :

— **eliberarea amplasamnetelor** pentru toate locuințele din planul pe 1977.

— asigurarea cu prioritate, de către unitățile județene de proiectare, a **documentațiilor de execuție** pentru locuințe ;

— **atacarea imediată a lucrărilor** pentru care există proiecte ;

— realizarea măsurilor prevăzute în programele de **creștere suplimentară a productivității muncii** — în primul rînd organizarea lucrului pe șantiere în două schimburi sau în schimburi prelungite și folosirea utilajelor cu maximum de randament.

Consiliile populare județene, la indicațiile conducerii de partid și de stat, au repartizat locuințele din plan pe unități beneficiare ; acestea au nominalizat viitorii locatari și au alcătuit brigăzi care să ajute la construcții (săpături de fundații, sistematizare pe verticală, manipulări de materiale și alte operații care nu necesită o specializare). Șantierele au datoria să creeze toate condițiile ca acest aport în muncă al populației să fie folosit cît mai bine, în condițiile unei organizări exemplare.

Programul de locuințe pe 1977 înseamnă un cămin confortabil pentru încă 600—700 de mii de cetățeni. Constructorii sînt hotărîți să facă totul pentru a-l înfăptui în mod exemplar.

Dorin CONSTANTINESCU

OPTIMIZAREA SPECIALIZĂRII ȘI COOPERĂRII INTERUZINALE (I)

ÎN ETAPA ACTUALĂ de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, perfecționarea activității economice la nivel macro și microeconomic reprezintă o condiție esențială, un imperativ al progresului nostru general. În acest context, optimizarea specializării și cooperării devine o principală cale de accelerare a dezvoltării forțelor de producție.

Profilarea : o premisă esențială

O PREMISĂ esențială a adîncirii specializării o constituie îmbunătățirea continuă a profilării întreprinderilor. Aceasta presupune, înainte de toate, ca fiecărei întreprinderi să i se delimiteze precis o nomenclatură rațională de produse omogene din punct de vedere constructiv și tehnologic, astfel încît seria de fabricație, loturile optime să permită folosirea eficientă a mașinilor și utilajelor specializate și a procedeelor tehnologice avansate.

Fabricația de autovehicule în țara noastră a început cu un grad foarte mare de integrare a producției în întreprinderile care montau și livrau produsul finit, în raport cu industria de automobile a altor țări, în care dezintegrarea a avansat în mod rapid. În ultimii ani însă, paralel cu construcția de noi capacități și cu creșterea volumului producției, a avut loc un proces de restrîngere a numărului de produse în aceeași întreprindere. S-a concentrat producția de accesorii pentru motoare, s-au înființat ateliere, secții și unități specializate de radiatoare, carburatoare, echipamente electrice și de bord, pompe, cutii de viteză, cutii de distribuție, arcuri lamelare etc. — ceea ce a făcut ca gradul de integrare al fabricației de autocamioane să se reducă de la peste 80% cît era inițial, la aproape 46%, în 1975, iar în 1980 va ajunge, conform prevederilor, la circa 36%.

Referindu-ne la nivelul specializării întreprinderilor Centralei de autovehicule și turisme din Brașov, se poate arăta că un număr de 6 întreprinderi (de autocamioane Brașov, de autoturisme Pitești, „Autobuzul"-București, de mecanică Mîrșa și Muscel și „Automecanica"-Mediaș) au *producția profilată și specializată atît pe produse finite*, pe repere, piese, ansamble și subansamble, cît și tehnologic, dar îndeosebi pe produse finite, formă care predomină. Restul întreprinderilor sînt specializate mai mult organologic (pe repere, ansamble și subansamble, pe operații tehnologice — turnare, forjare, tratare, vopsire etc.). Din această cauză, unii specialiști ai centralei și chiar ai ministerului consideră că aceste unități au un profil bine definit și că nu se mai pot aduce nici un fel de perfecționări.

Este adevărat că cea mai mare parte a acestor unități au un profil bine definit și un grad înalt de specializare, așa cum reiese și din tabelul nr. 1. Cu toate acestea, analizînd nivelul specializării pe orizontală putem observa că gradul cel mai înalt în 1975 îl dețin : „Autobuzul" București (92,3%), Întreprinderea de autocamioane (I. A.) Brașov (90,2%), Întreprinderea mecanică (I. M.) Mîrșa (88,6%) etc., iar celelalte au un nivel mai scăzut, ajungînd chiar ca Întreprinderea de radiatoare și cabluri (I.R.C.) Brașov să atingă numai 52,8%, „Triumf" Cluj-Napoca 64,2%, Întreprinderea de piese auto (I.P.A.) Sibiu 64,2%. Situația respectivă demonstrează că aceste unități nu au încă un profil suficient de „curat" și că și în prezent mai au în procesul lor de fabricație un număr mare și diferit de sortimente. Ponderea producției neprofilate din totalul producției marfă pe C.I.A.T. reprezenta în 1975, așa cum rezultă din tabelul nr. 2, aproape 16% față de 27,2% în 1970 și este posibil, pe baza măsurilor de dezvoltare și perfecționare a specializării, ca ea să înregistreze în continuare o scădere. Producția neprofilată este reprezentată, îndeosebi în întreprinderile specializate pe produse finite, S.D.V.-uri și chiar scule normalizate (deși sînt în țară unități specializate) ; organe de asamblare speciale și standardizate (în unele întreprinderi profilate există disponibil de capacități de producție) ; de mașini, utilaje și agregate în cadrul activității de autodotare etc.

Ponderea produselor în afara profilului se ridica în 1975, de pildă, la 12,2% la Întreprinderea mecanică (I.M.) Muscel, la 18,6% la Întreprinderea de autoturisme (I.A.) Pitești, la 12,9% la „Automecanica"-Mediaș etc. Deși astfel de activități sînt executate în cea mai mare parte pentru necesitățile proprii, considerăm că existența unei astfel de producții nu poate decît să frîneze creșterea nivelului de specializare al unităților respective și că atît acestea, cît și centrala industrială vor trebui în viitor să urmărească asigurarea produselor respective prin contracte cu unitățile specializate.

Tendința de creștere continuă a gradului de specializare la fiecare întreprindere și pe centrală se poate observa din analiza programului de specializare a producției întocmit pînă în 1980, care prevede reducerea numărului de sortimente la unele întreprinderi și profilarea altora. Așa, de pildă, fabricația de autobasculante pînă la 16 t.f. de la I.M. Mîrșa se va prelua încă din 1977 de către I.A. Brașov, iar I.M. Mîrșa va produce autobasculante de mare capacitate și complexitate. De asemenea, o serie de produse vor fi transferate la „Automecanica"-Mediaș la I.P.A. Satu Mare, sau de la „Automecanica"-Mediaș vor fi preluate în fabricație unele produse de către „Automecanica"-București etc.

Considerăm că *este necesar să se facă în continuare de către întreprinderi, C.I.A.T. și minister o fundamentare mai temeinică și pe termen lung a posibilităților de specializare pe orizontală, întrucît mai sînt destule posibilități nevalorificate.* Ținînd cont de

Tabelul nr. 1

Nivelul specializării în producția de bază a întreprinderilor C.I.A.T., determinat din producția marfă în prețuri curente (în%)

	Specializare orizontală			Specializare verticală		
Denumirea întreprinderilor	1970	1975	1980	1970	1975	1980
Întreprinderea de autocamioane Brașov	86,8	90,2	94,4	16,6	4,7	3,1
Întreprinderea „Autobuzul" București	88,9	92,3	95,6	8,6	5,7	2,3
Întreprinderea autoturisme Pitești	64,6	81,4	86,7	22,6	16,6	11,5
Întreprinderea mecanică Muscel	66,9	76,8	84,2	29,3	19,0	11,7
Întreprinderea automecanică Mediaș	80,7	87,1	90,8	15,3	7,1	4,5
Întreprinderea mecanică Mîrșa	82,2	88,6	93,9	12,2	9.5	4,1
Întreprinderea radiatoare și cabluri Brașov	50,9	52,8	58,8	50,9	52,8	58,8
Întreprinderea de piese auto Sibiu	60,1	66,5	72,6	60,1	66,5	72,6
Întreprinderea „Triumf" Cluj-Napoca	*—	64,2	67,2	*—	64,2	67,2
Întreprinderea accesorii pentru mijloace de transport Oradea	*—	88,3	92,4	*—	83,3	92,4
Întreprinderea de piese auto Iași	*—	72,4	77,3	*—	72,4	77,3
Întreprinderea metalurgică „Republica"-Reghin	*—	71,4	78,5	*—	71,2	78,5
Întreprinderea piese auto Satu Mare	*—	68,9	72,9	*—	68,9	72,8
Întreprinderea „Automecanica" București	*—	74,8	79,2	*—	74,8	79,2
Total C.I.A.T.	72,8	84,3	89,0	20,9	19,1	17,3

*) Aceste unități nu făceau parte din C.I.A.T. în 1970.

sporirea continuă a producției de autocamioane Diesel (după licența M.A.N.), a diversificării sale, a solicitărilor tot mai mari la export, precum și de scăderea substanțială a numărului autocamioanelor pe benzină, n-ar fi lipsit de interes *să se elaboreze un studiu în vederea transferării într-un viitor nu prea îndepărtat a producției de autocamioane pe benzină de la Brașov la o altă întreprindere.* De asemenea, în prezent autoutilitarele TV se execută la Întreprinderea „Autobuzul“ București, iar cele „Estaffete“ la I.A. Pitești : concentrarea fabricației lor în viitor într-o singură unitate credem că ar prezenta o mai bună eficiență. Un studiu mai aprofundat ar trebui să se elaboreze și în legătură cu *specializarea producției de remorci și semiremorci*, întrucît în prezent pe întreaga economie națională se execută peste 110 tipuri în 18 întreprinderi aparținînd de M.I.C.M., M.A.I.A., M.E.F.M.C. și M.T.Tc., diversificîndu-se necorelat pentru același scop și cu parametrii identici, o serie de repere, ansamble și subansamble care ar putea să fie unificate și tipizate.

Integrarea : dimensiuni în scădere

SPECIALIZAREA pe orizontală se realizează concomitent cu cea pe verticală, care urmărește, în esență, reducerea gradului de integrare al întreprinderilor producătoare de produse finale, prin dezvoltarea și adîncirea fabricației de componente ale produselor finale (repere, ansamble, subansamble), și a specializării tehnologice.

Din analiza datelor din tabelul nr. 1 se poate observa, că la primele 6 întreprinderi, această formă de specializare este în scădere (la „Automecanica“-Mediaș de la 15,3% în 1970 la 4,5% în 1980; la I.M. Mîrșa de la 12,2% în 1970, la 4,1% în 1980), ceea ce înseamnă că s-au profilat sau urmează a se construi alte unități specializate „satelit“ care au preluat sau vor prelua o parte din aceste repere, subansamble și ansamble. La unele întreprinderi, însă, unde ponderea producției specializate este în scădere, valoarea producției specializate organologic este în creștere (este cazul I.A. Pitești). Pe de altă parte, la I.A. Brașov, I.M. Mîrșa, I.M. Muscel, I.A. Mediaș etc., chiar dacă n-a mai crescut numărul sortimentelor, a sporit cantitatea produselor specializate în funcție de necesitățile planurilor de producție.

Din cercetarea proceselor de fabricație, a structurii produselor și a formelor de specializare, rezultă că este foarte normal să fie așa, întrucît în primele 6 întreprinderi forma predominantă de specializare este cea pe orizontală, pe produse finite (unde tendința va trebui să fie foarte accentuată de dezintegrare și, deci, de scădere a specializării pe verticală), iar la celelalte întreprinderi cea pe verticală, care trebuie să se dezvolte încontinuu, preluînd fabricația unor repere și subansamble de la întreprinderile specializate pe orizontală. De altfel aceste tendințe se reflectă și pe întreaga centrală unde, deși specializarea pe verticală scade, totuși valoarea absolută a acestei forme este în creștere.

Specializarea pe verticală se realizează înainte de toate prin procesul de tipizare și unificare. La o serie de produse, cum ar fi motoare, servodirecții. direcții, ambreiaje, transmisii hidrodinamice, tipizarea și unificarea au atins limite superioare ; la alte subansamble. însă, acțiunea de tipizare și unificare trebuie dezvoltată, perfecționată și chiar optimizată în anii următori. Din analiza gradului de specializare organologică pe componente ale produselor finite în anul 1976 și 1980 se pot desprinde următoarele efecte de ansamblu:

1. În 1976 apare o foarte mare dispersie a fabricației în producția de : axe, punți motoare, echipamente de frînare, tamburi-butuci și scaune, creată de numărul mare al întreprinderilor care realizează asemenea subansamble și ansamble. Așa, de pildă, echipamentele de frînare și tamburi-butuci se fabrică în prezent de către 6 întreprinderi, axele, punțile și scaunele de 5 întreprinderi, direcțiile și transmisiile de către 4 întreprinderi. Media unităților care fabrică același subansamblu și ansamblu este de 3,6. Cu cît această medie se micșorează și se apropie de unu, cu atît înseamnă că producția respectivă este mai concentrată, se execută într-un număr mai redus de întreprinderi specializate, iar seria de fabricație se mărește și, odată cu aceasta, sporește și eficiența economică a specializării producției.

Tabelul nr. 2

Ponderea producției neprofilate la unele întreprinderi ale C.I.A.T.

Întreprinderea	1970	1975
Intreprinderea de autocamioane Brașov	13,2	9,8
Intreprinderea „Autobuzul“ București	11,1	7,7
Întreprinderea de autoturisme Pitești	35,4	18,6
Întreprinderea mecanică Muscel	33,1	23,2
Întreprinderea mecanică Mîrșa	17,8	11,4
Întreprinderea automecanica Mediaș	19,3	12,9

2. Datorită strategiei de dezvoltare a specializării pe componente preconizată pînă și după 1980, numărul întreprinderilor care vor executa același subansamblu și ansamblu este în scădere, astfel încît în 1980 media lor va ajunge la 2,39, ceea ce denotă că se cer luate măsuri în continuare.

3. Cu toate măsurile ce sînt prevăzute a se concretiza la nivelul centralei și întreprinderilor, se poate trage concluzia că, la unele subansamble și ansamble, nu s-a făcut încă totul pe linia concentrării și specializării. Așa, de pildă, dacă tamburii s-au concentrat din 6 în 2 întreprinderi, axele din 5 în 2, echipamentele de frînare din 6 în 3, la motoare în schimb, numărul crește de la 3 la 4 întreprinderi (în loc să fie invers), punțile, scaunele, direcțiile și transmisiile cardanice se vor executa în cîte 3 întreprinderi fiecare, ceea ce denotă că mai este necesară încă o revizuire a fiecărui ansamblu și subansamblu în parte, în vederea corectării pe parcurs a actualelor previziuni.

Concentrarea activităților auxiliare

ORGANIZAREA superioară a producției și a muncii impune și cercetarea căilor optime de concentrare și specializare a proceselor auxiliare, din întreprinderi.

Analizîndu-se situația producției de scule așchietoare, S.D.V.-uri, unelte și scule de mînă, realizate în cele două compartimente principale — sculăriile uzinale și întreprinderile specializate din cadrul centralei — se constată că, în afara uneltelor și sculelor de mînă, care se execută, în marea lor majoritate centralizat, sculele așchietoare și S.D.V.-urile se realizează în ambele compartimente într-o pondere care variază, de la an la an, în sensul creșterii producției centralizate. Astfel, dacă producția de scule așchietoare avea o pondere mai mare în sculăriile uzinale pînă în 1972, în ani următori s-a mărit ponderea producției de scule așchietoare, realizate în întreprinderile specializate, ajungînd în 1975 la 65% din totalul producției. În ce privește producția de S.D.V.-uri, considerăm că organizarea actuală nu este suficient de corespunzătoare, deoarece ponderea producției centralizate este mult prea mică în raport cu producția sculăriilor uzinale. Astfel, în 1971, producția centralizată de S.D.V.-uri reprezenta numai 7,4% din totalul producției, iar în 1975 circa 26%. Ținînd seama de cerințele crescînde de scule așchietoare, ștanțe, dispozitive și unelte de mînă, în actualul cincinal producția acestora urmează să crească într-un ritm mediu anual de 18%, reprezentînd în 1980 o sporire de 2,2 ori față de 1975.

Modul de organizare a activităților auxiliare și eficiența lor economică depind de specificul industriei, de condițiile de producție (mărimea întreprinderii, tehnicitatea, întinderea spațială, geografică a sectoarelor de producție etc.). Sînt domenii ale industriei constructoare de mașini specializate unde, datorită numărului mare de mașini și existenței unor secții bine dotate pentru repararea acestora (I.A. Brașov, I.A. București, I.A. Pitești, I.A. Mediaș, I.M. Muscel etc.), se poate considera eficient sistemul de reparații descentralizate. Acest sistem de organizare se practică cu succes și în cazul industriilor complexe, cu mai multe sectoare de producție. În această situație, sectoarele de producție își prevăd o secție de reparații cu personal și dotație tehnică proprii. Reparațiile sînt coordonate și îndrumate de un organ central, care ține evidența planurilor de reparații ale tuturor sectoarelor.

Sistemul centralizat de organizare a reparațiilor este adecvat, în special industriilor de mărime mică și mijlocie, unde sectoarele producției de bază nu au o dezvoltare suficientă pentru a dispune de cîte o secție individuală, specializată, pe acest gen de activitate. *Organizarea reparării centralizate în unități specializate este avantajoasă din punct de vedere economic atunci cînd se au în vedere mașinile de precizie*, cum ar fi cele de rectificat roți dințate, de găurit în coordonate, utilaj deficitar pentru țara noastră. În acest mod se evită transportarea lor peste graniță, la firme specializate etc.

Practica confirmă că devine tot mai necesară contribuția organizatorilor producției în *programarea reparațiilor*. Este adevărat că în întreprinderile

Marin STOIANOVICI

(Continuare în pag. 32)

PROMOVAREA COOPERĂRII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

• Acțiunile de cooperare ale României — exemple de conlucrare eficientă, reciproc avantajoasă între națiuni suverane.

• În Africa, Asia și America Latină, zeci de obiective industriale complexe sînt realizate pe bază de concepție românească și cu echipamente și utilaje românești.

• Multiple forme și posibilități de cooperare internațională în realizarea noilor investiții.

• România pregătește în instituțiile sale de învățămînt peste 10 000 de tineri din țările în curs de dezvoltare ; totodată, mii de specialiști români lucrează în aceste țări.

• Acțiuni pentru o colaborare internațională lipsită de îngrădiri și obstacole artificiale.

ANALIZÎND ȘTIINȚIFIC, cu o deosebită profunzime realitățile interne și internaționale, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta în Expunerea făcută la recenta ședință comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat că : **„Ritmul intens de dezvoltare a economiei noastre naționale impune o preocupare sporită pentru buna desfășurare a colaborării și cooperării noastre economice internaționale, pentru dezvoltarea schimburilor cu alte state, pentru perfecționarea intregii activități a comerțului exterior al României“.**

Atenția pe care partidul și statul nostru o acordă promovării cooperării economice internaționale a României își are rațiunea în tendințele majore ale evoluției economiei mondiale, care converg spre accentuarea interdependențelor dintre state, spre o tot mai strînsă colaborare internațională, lipsită de îngrădiri și obstacole artificiale. Sub acest aspect, cooperarea internațională constituie și una din principalele căi de creștere a eficienței participării noastre la diviziunea internațională a muncii.

Țara noastră acționează consecvent pentru extinderea relațiilor economice, reciproc avantajoase, cu toate statele socialiste, pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, astfel ca acestea să contribuie efectiv la progresul mai rapid și înflorirea economiei naționale a fiecărei țări membre, la egalizarea nivelului de dezvoltare a acestora, la întărirea generală a forțelor socialismului. Pe aceste coordonate se înscrie activitatea țării noastre în cadrul C.A.E.R., preocupările pentru intensificarea colaborării bi și multilaterale, pentru realizarea „Programului complex“. Ca țară în curs de dezvoltare, România urmărește totodată extinderea colaborării și cooperării economice cu toate statele care au pășit pe calea dezvoltării independente, în spiritul solidarității active cu aceste state. Amintim în acest sens participarea României la „Grupul celor 77“ și prezența sa, în calitate de invitată, la reuniunile țărilor nealiniate. În același timp, România este preocupată de amplificarea colaborării economice cu toate celelalte state ale lumii, pornind de la convingerea că aceasta corespunde intereselor progresului economic al țării noastre, al fiecărui popor, contribuie la cauza înțelegerii și colaborării între toate națiunile.

UN ROL DEOSEBIT la actualele realizări și deschideri de perspectivă în cooperarea externă a României l-a avut cadrul politic favorabil colaborării fructuoase, promovat prin puternica afirmare a concepției românești asupra noii ordini economice internaționale, concepție strîns legată de personalitatea președintelui **Nicolae Ceaușescu.** Astăzi, grație activității sale ample atît pe plan teoretic, cît și pe planul practicii relațiilor internaționale, este cunoscută pretutindeni voința României de a colabora cu toate statele lumii, în spiritul unei noi ordini economice internaționale.

Poziția militantă a României pentru realizarea unei noi ordini economice internaționale s-a făcut cunoscută cu prilejul întîlnirilor la cel mai înalt nivel, pe care președintele **Nicolae Ceaușescu** le-a avut cu aproape o sută de conducători de state, precum și prin activitatea țării noastre în cadrul organismelor și organizațiilor internaționale. Încrederea, stima și larga apreciere de care se bucură România peste hotare, conducătorul partidului și statului nostru, se reflectă în numărul mare de acorduri economice, tehnico-ștințifice și culturale încheiate de România cu țări de pe toate continentele. Recentele vizite ale președintelui republicii în cele cinci țări africane au deschis noi perspective de colaborare multilaterală cu statele și popoarele respective, au identificat numeroase căi de conlucrare în diferite domenii de activitate. Numai cu prilejul acestor vizite au fost convenite 49 de acțiuni de cooperare, sub diverse forme, în domeniul minier, petrolier, energetic, al construcției de mașini, chimiei, economiei forestiere și agriculturii.

AMPLA DEZVOLTARE și diversificare a cooperării economice cu alte state, care joacă un rol tot mai important în extinderea exportului de mașini și utilaje, în aprovizionarea cu materii prime pe termen lung și atragerea de tehnologii înaintate, a făcut necesară, pe plan intern, constituirea unui cadru organizatoric și normativ pentru coordonarea centralizată a acestei activități, crearea unor instrumente pentru orientarea și urmărirea adecvată în întreaga economie a acțiunilor de cooperare. În prezent, coordonarea activității de cooperare se realizează prin Departamentul Cooperării Economice Internaționale, prin întreprinderile specializate existente în unele ramuri (Geomin Rompetrol, Romagrimex, Forexim, ș.a.), prin compartimentele specializate din ministere, centrale industriale, mari uzine.

Cooperarea constituie un capitol distinct în cadrul planului național unic de dezvoltare a economiei.

Cei 6 ani care au trecut de la adoptarea, în martie 1971, a Legii cu privire la activitatea de comerț exterior, de cooperare economică și tehnico-științifică, marchează evoluția dinamică a activității de cooperare în cadrul favorabil ce a fost creat, diversificarea sa ca forme, extinderea sa în tot mai multe domenii ale economiei. Astfel, la sfîrșitul anului 1976 se aflau în derulare peste 260 de acțiuni de cooperare, dintre care : 127 livrări de instalații complexe și obiective realizate în străinătate, 34 societăți mixte de producție cu sediul în țară sau în străinătate (10 în domeniul minelor și petrolului, 7 în domeniul agriculturii și industriei alimentare, 5 în domeniul economiei forestiere și materialelor de construcții, 5 în domeniul industriei chimice 4 în domeniul construcției de mașini ș.a.), 34 societăți comerciale în străinătate, 4 bănci mixte, peste 44 acțunii de cooperare și specializare în producție etc. Ca o realizare recentă putem menționa Intreprinderea comună pentru producerea de mașini și utilaje grele Giurgiu-Ruse, formă complexă de colaborare și cooperare în producție. Contribuția activității de cooperare la volumul total al exportului țării a ajuns astfel la 20%.

DESIGUR că realizărilor obținute pînă în prezent, perspectivelor deschise cooperării economice internaționale a României trebuie să li se adauge noi eforturi din partea lucrătorilor din acest domeniu, pentru ca acțiunile noastre de cooperare economică internațională să devină modele de conlucrare eficientă, reciproc avantajoasă între națiuni suverane. Pornind de la astfel de cerințe ne propunem să exprimăm cîteva opinii privind rezervele existente în valorificarea cadrului realizat, ca și unele reglementări de politică comercială pe care le ridică extinderea cooperării economice internaționale.

Astfel, in ceea ce privește **planul de cooperare, apare necesară o mai bună corelare a acestuia cu planul de pro-**

ducţie al întreprinderilor, cu cel de asimilare de produse şi tehnologii noi şi, bine înţeles, cu cel de investiţii. Considerăm că la unele dintre obiectivele de investiţii pentru care sînt prevăzute importuri de completare, asimilarea de produse şi tehnologii noi sau desfacerea produselor cu prioritate pe piaţa externă, beneficiarii de investiţii ar trebui orientaţi să studieze mai întîi posibilităţile de construire a obiectivului în cooperare cu firme din alte ţări. Realizarea unor obiective de investiţii prin cooperare ar permite să se reducă efortul valutar pentru procurarea utilajelor din import şi cumpărarea de licenţe, să se scurteze durata de realizare, să se asigure condiţii mai bune de asimilare a unor noi produse sau tehnologii, şi să se beneficieze la desfacerea produselor de posibilităţile partenerului extern. În acest context, în care apar evidente avantajele economice ale realizării unor investiţii prin cooperare (societăţi mixte, cooperări şi specializări în producţie etc.), sugerăm corelarea planului de cooperare cu cel de investiţii, în sensul de a se prevedea expres în acesta din urmă ca o serie de obiective să fie realizate prin cooperare. Stabilirea unor asemenea obiective ar determina ministerele economice, centralele şi întreprinderile să aibă mai multă iniţiativă şi o preocupare constantă în promovarea cooperării cu firme din alte ţări. La fel, o parte din necesarul de materii prime şi semifabricate s-ar putea planifica să fie procurate prin acţiuni de cooperare.

Întrucît multe dintre acţiunile de cooperare îşi au locul de realizare în alte ţări decît România şi conduc la deplasarea din ţară nu numai de resurse materiale, ci şi umane, considerăm necesar ca **prin plan să se precizeze şi necesarul de forţă de muncă pentru activitatea de cooperare.** Totodată, se cere să fie elaborate programe de pregătire a personalului ce ar urma să lucreze în străinătate, în funcţie de natura cooperării, de ţara în care ar urma să lucreze, de specificul muncii pe care o va presta etc.

Evoluţia actuală foarte rapidă a vieţii economice, fluctuaţiile conjuncturale frecvente au făcut din **operativitate** cheia succesului şi în activitatea de cooperare. În acest sens operativitatea poate fi apreciată ca o cale de promovare şi realizare a unei colaborări mai strînse între factorii interesaţi, în vederea scurtării duratei tratativelor şi simplificării formelor de perfectare a acţiunilor de cooperare. Un aport important în acest sens ar putea aduce **elaborarea unor metodologii diversificate,** cu criterii şi indicaţii concrete (inclusiv modul de calcul al unor indicatori de eficienţă), pentru fiecare formă de cooperare mai importantă.

Un instrument important de promovare a activităţii de cooperare îl constituie **comisiile mixte,** înfiinţate în baza acordurilor de cooperare economică, industrială şi tehnică încheiate cu majoritatea ţărilor lumii. Pentru creşterea aportului acestora în rezolvarea problemelor cooperării bilaterale apare necesară sporirea preocupărilor şi a răspunderii ministerelor în pregătirea lucrărilor comisiilor mixte şi în perfectarea, cu prilejul sesiunilor, a unor acţiuni de cooperare concrete.

PRINTRE NUMEROASELE căi şi mijloace de promovare a activităţii de cooperare, aminteam şi politica comercială, în mod deosebit, necesitatea eliminării barierelor tarifare şi netarifare care frînează încă acţiunile de cooperare.

Subliniem incidenţa favorabilă pe care o au în liberalizarea schimburilor comerciale internaţionale, negocierile multilaterale care au avut şi au loc în cadrul GATT, acordarea de preferinţe vamale ţărilor în curs de dezvoltare (deci şi ţării noastre), extinderea clauzei naţiunii celei mai favorizate în relaţiile noastre economice cu majoritatea ţărilor lumii, preocuparea sporită şi a altor organizaţii economice internaţionale pentru promovarea cooperării. Cu toate aceste rezultate pozitive, continuă să fie menţinute o serie de restricţii comerciale de natură tarifară şi paratarifară, care stînjenesc dezvoltarea cooperării economice cu statele respective. În această ordine de idei menţionăm exceptarea României, la unele produse, de la tratamentul preferinţelor vamale, măsură de natură să creeze greutăţi acţiunilor de cooperare în derulare şi să facă dificilă iniţierea unor acţiuni noi. De exemplu, societatea mixtă pentru comercializarea anvelopelor pe piaţa vest-germană „Victoria Gummi“ întîmpină greutăţi în desfăşurarea unei activităţi eficiente, întrucît produsul respectiv este exceptat de la sistemul general de preferinţe. Deoarece regimul vamal poate stimula sau, dimpotrivă, poate frîna în mod substanţial activitatea de cooperare, trebuie militat în continuare pentru eliminarea restricţiilor comerciale vamale, mai ales a celor discriminatorii şi protecţioniste.

Dar şi în aceste condiţii, legislaţia vamală actuală a ţărilor occidentale oferă unele posibilităţi de stimulare a activităţii de cooperare economică, dacă este studiată şi cunoscută bine. Astfel, legea vamală a multor ţări, inclusiv a celor din Piaţa Comună, dă dreptul autorităţilor să acorde o serie de scutiri sau reduceri de taxe vamale la import, de exemplu, pentru echipamente aeronautice şi navale, pentru unele produse chimice ş.a., ceea ce deschide teren pentru realizarea unor acţiuni de cooperare eficiente în domeniile respective. De asemenea, posibilităţi de cooperare economică oferă şi folosirea zonelor şi porturilor libere, în care mărfurile pot fi nu numai expuse, depozitate şi condiţionate, ci şi prelucrate, fără a se plăti taxe vamale. Pentru lărgirea cooperării economice, pot fi folosite regimul vamal al importurilor temporare sau cel al exporturilor anticipate, sistemul draw-back, traficul de perfecţionare pasivă etc.

Întrucît în promovarea cooperării economice un rol important îl joacă stimulentele şi eliminarea restricţiilor netarifare — cum sînt restricţiile cantitative, formalităţile vamale, restricţiile la exportul pe terţe pieţe, costul şi condiţiile achiziţionării tehnologiei, standardele şi normele tehnice, formalităţile şi condiţiile de ambalare şi etichetare ş.a. — trebuie subliniat efectul pozitiv pe care-l poate avea eliminarea unora dintre aceste restricţii. Un exemplu îl oferă tot R. F. Germană, care — nesupunînd la restricţii cantitative produsele rezultate din acţiunile de cooperare cu România — a facilitat activitatea de cooperare dintre cele două ţări. În general, însă, trebuie întreprinse eforturi în continuare, alături de celelalte ţări în curs de dezvoltare, în special în cadrul unor organisme internaţionale, pentru eliminarea totală şi de către toate ţările a restricţiilor netarifare.

Activitatea de cooperare antrenează importante mijloace financiare ; în ultimii ani a crescut rapid costul surselor de finanţare, iar situaţia valutară a multor ţări în curs de dezvoltare s-a înrăutăţit. Apare, deci, necesară intensificarea eforturilor pentru realizarea unui sistem valutar mai echilibrat, echitabil şi cu o stabilitate mai mare. Activitatea de cooperare poate fi facilitată prin acordarea şi, respectiv, obţinerea de credite în condiţii avantajoase şi însoţite de o serie de facilităţi de plată, utilizarea ca sursă de finanţare a compensaţiilor, internaţionalizarea surselor de finanţare prin folosirea de credite de la bănci mondiale şi regionale, organizarea de bănci mixte, extinderea livrărilor şi prestaţiilor cu plata amînată etc.

Ca formă complexă de export-import, activitatea de cooperare antrenează nu numai importante mijloace financiare şi materiale, ci şi tehnologii şi instalaţii noi, pe care adesea un singur partener nu le poate asigura în totalitate. De aceea, multe obiective de cooperare — în special exporturile complexe în ţări în curs de dezvoltare — se realizează prin operaţiuni triunghiulare, la care participă cel puţin doi parteneri externi şi unul local. În promovarea acestei forme de cooperare tripartite sau pe terţe pieţe s-a făcut încă destul de puţin. Multe dintre acţiuni pot fi realizate în viitor prin cooperare, alături de firme din ţări în curs de dezvoltare, cu firme din alte ţări socialiste sau din ţări capitaliste dezvoltate. Pentru a putea demara astfel de acţiuni este necesară însă o intensă activitate de prospectare şi de stabilire de contacte, în care un aport substanţial pot aduce agenţiile economice române din străinătate.

O dificultate în calea cooperării economice o constituie încă modul diferit şi costul ridicat al garantării creditelor şi investiţiilor. Pe linia reducerii şi eliminării efectelor negative ale acestei situaţii, pot fi marcate următoarele direcţii de acţionare : încheierea de acorduri de promovare şi garantare reciprocă a investiţiilor, folosirea sistemului de garanţii practicat de societăţile de specialitate din străinătate, acoperirea prin asigurare a întregii durate a creditului, introducerea unor prime de asigurare preferenţiale etc. Acorduri pentru garantarea investiţiilor contra riscurilor necomerciale au fost semnate de ţara noastră cu R. F. Germania, Statele Unite etc., iar convenţii pentru evitarea dublei impuneri — cu R.F.G., S.U.A., Franţa etc.

Ţara noastră este, de asemenea, semnatară a Convenţiei pentru reglementarea diferendelor internaţionale în probleme de investiţii, fapt ce stimulează climatul de încredere reciprocă în acţiunile de cooperare internaţională şi permite rezolvarea unor posibile divergenţe cu partenerii.

Promovarea cooperării economice internaţionale pe căile şi cu mijloacele prezentate, poate contribui la orientarea în continuare a schimburilor noastre externe spre forme de colaborare economică pe termen lung, care asigură valorificarea plenară a avantajelor diviziunii internaţionale a muncii.

dr. I. NIŢĂ
I. GEORGESCU

Opinii ale specialiștilor

ACTIVITĂȚILE DE CONCEPȚIE, INTEGRATE ORGANIC CU PRODUCȚIA

AVANTAJE ale unei noi forme de organizare a cercetării și proiectării la nivelul centralei industriale : ● scurtarea ciclului cercetare-producție ● verificarea industrială operativă a noilor produse și tehnologii ● asistență tehnică de înaltă calificare în procesul de fabricație ● osmoza cadrelor între sectoarele de concepție și cele de producție

PERFECȚIONAREA organizării și conducerii la toate nivelurile, în toate domeniile a devenit în prezent o cerință de prim ordin pentru sporirea generală a eficienței economice. În acest context, un domeniu prioritar al preocupărilor îl constituie perfecționarea organizării activităților de cercetare-proiectare, valorificarea rapidă a rezultatelor muncii de concepție, considerate ca activități hotărîtoare, menite să contribuie în mod decisiv la realizarea mărețelor obiective ale actualului cincinal. Pe linia acestor preocupări, la Centrala industrială pentru produse refractare (C.I.P.R.) din Brașov a fost elaborat un studiu privind perfecționarea activităților de cercetare-proiectare la nivelul centralei.

C.I.P.R.-BRAȘOV, specializată în fabricația materialelor refractare și abrazive (în cca. 500 de sortimente calitative și peste 20 000 de tipodimensiuni), are în componența sa un număr de 10 unități de producție — fabrici și întreprinderi, precum și un centru de cercetare și proiectare (C.C.P.). Ea este grefată pe structura organizatorică a Întreprinderii „Răsăritul“ — Brașov, unde funcționează și C.C.P.

Centrala și unitățile sale se confruntă în prezent cu probleme și sarcini deosebite privind asigurarea unui mare număr de noi sortimente, impusă de dezvoltarea impetuoasă a siderurgiei și celorlalte ramuri din economie, de aplicarea de tehnologii și procedee noi de lucru, caracterizate prin faptul că solicită produse refractare și abrazive cu un nivel calitativ din ce în ce mai ridicat. În acest cincinal urmează a fi cercetate și asimilate în producție 74 de sortimente de produse și 13 tehnologii noi ; vor fi puse în funcțiune încă 25 de capacități de producție, ceea ce va face posibil ca sectorul de materiale refractare să asigure cantitativ, dar mai ales sortimental un necesar de produse noi într-o continuă dinamică și modificare structurală, conform cu necesitățile apărute. De aici rezultă, ca unul din obiectivele prioritare, **dezvoltarea și perfecționarea activității de concepție în general, a activităților de cercetare și proiectare proprii.**

STUDIUL întocmit în acest sens, pornind de la analiza critică a situației din ultimii ani, propune soluții de remediere a deficiențelor existente, urmărind ca deziderate majore : îmbunătățirea sistemului de **planificare a lucrărilor de cercetare și proiectare :** luarea în considerare în tot mai mare măsură a elementului **„eficiență economică“** în momentul introducerii lucrărilor în plan ; creșterea **gradului de aplicabilitate** a lucrărilor efectuate ; **scurtarea ciclului cercetare-producție ;** urmărirea riguroasă a **valorificării cercetărilor încheiate** etc. Din întreaga analiză efectuată rezultă pregnant necesitatea găsirii celui mai adecvat cadru organizatoric. Ca atare, au fost propuse variante organizatorice diferențiate ca formă, dar toate avînd ca argument major comun integrarea cercetării cu producția.

Ideea de bază este aceea ca **una din unitățile de producție din subordinea centralei** — și anume „Răsăritul“ — Brașov — **să fie cuprinsă în structura de organizare a Centrului de cercetare și proiectare al Centralei,** care funcționează în aceeași incintă. S-ar forma astfel **o unitate complexă de cercetare-proiectare și producție** — unitate de tip nou, dar care se poate constitui cu respectarea prevederilor actelor normative (decretele nr. 162 și nr. 297 din 1973) care stabilesc normele unitare de structură pentru unitățile de cercetare și proiectare.

Integrarea cercetării-proiectării cu producția nu este gîndită ca o simplă comasare a unor activități. Ceea ce urmărește este, de fapt, ca producția realizată într-o asemenea unitate să reprezinte sub toate aspectele **producția de vîrf a ramurii, realizată în premieră ca rezultat direct al muncii de concepție și care, după testare și verificare industrială, să fie supusă generalizării, cu rezultate sigure și în timp minim.** Adăugînd și o organizare exemplară, apreciem că există argumente de fond pentru a se crea cu adevărat **o unitate model.**

AVANTAJELE prezumate ale realizării unei unități complexe de cercetare-proiectare și producție sînt multiple.

● **Ciclul cercetare-producție s-ar scurta cu peste 20%,** datorită faptului că s-ar crea condiții optime pentru efectuarea experimentărilor industriale, pentru realizarea unor loturi reprezentative din produsele noi cercetate, precum și pentru testarea și perfecționarea noilor tehnologii, ceea ce ar permite **asimilarea, omologarea și introducerea rapidă a rezultatelor cercetării în producția celorlalte unități.** În acest mod, cercetările nu vor mai fi predate unităților de producție ca simple studii de multe ori neverificate industrial, ci ca **lucrări complete, verificate pe loturi mari și conținînd toate elementele pentru** o aplicare certă și rapidă în orice unitate.

● S-ar rezolva integral problema **asigurării bazei materiale, a deservirilor și lucrărilor auxiliare pentru activitățile de cercetare și microproducții** prin ateliere laboratoare și personalul specializat de care dispune noua unitate.

● Nivelul calitativ, gradul de realism și aplicabilitate al lucrărilor de cercetare și proiectare, de concepție, ar crește considerabil, întrucît **cercetătorii și proiectanții ar avea un contact permanent cu producția** atît pe timpul elaborării lucrărilor, cît și în fazele de finalizare, experimente industriale, realizare de prototipuri etc.

● Unitatea integrată ar beneficia de **conducere și asistență tehnică de cel mai înalt nivel,** asigurate de către cei mai buni specialiști (cercetători și proiectanți). De altfel, actuala unitate de producție de la Brașov urmează să sufere unele transformări privind structura fabricației, reducîndu-se simțitor producția de masă a unor sortimente inferioare și introducîndu-se concomitent noi sortimente de refractare, cu valori ridicate. În acest mod, păstrînd și chiar ridicînd la un nivel superior indicatorii tehnico-economici și financiari ai actualei unități, se va crea și **rezerva de capacitate necesară experimentărilor și testărilor noilor produse și tehnologii.**

● Funcția de producție nu numai că nu s-ar diminua, ci dimpotrivă, s-ar consolida, prin aceea că producția obținută aici se presupune a fi realizată la un nivel tehnic ridicat, urmînd a constitui **modelul tehnologic de generalizat în restul unităților.**

● Realizarea unei unități complexe de cercetare-proiectare și producție este de natură să asigure **o permanentă împrospătare a cadrelor,** sub două aspecte :

— dintre inginerii stagiari care își vor efectua stagiul în producție în cadrul acestei unități, ar putea fi selecționați și îndrumați către sectoarele de concepție cei cu înclinații și aptitudini corespunzătoare, **secția de producție devenind astfel o pepinieră permanentă pentru cercetare și proiectare :**

— rotația cadrelor din sectoarele de concepție în cele de producție și invers s-ar putea face în mod organizat și fără dificultăți.

O VARIANTĂ organizatorică propusă are în vedere grefarea centralei pe structura organizatorică a unității complexe de cercetare-proiectare și producție de la Brașov, ca unitate reprezentativă, care ar oferi centralei și unităților sale : sprijin efectiv, coordonare și asistență tehnică competentă pe linia introducerii noului în tehnologie, a mecanizării și automatizării, în general a progresului tehnic; lucrări de cercetare încheiate, cu tehnologii omologate și aplicabile, temeinic verificate industrial ; documentații diverse, începînd de la piese de schimb pînă la investiții ; prototipuri de utilaje și dispozitive noi, realizate în atelierele proprii.

Tipul de unitate complexă propus ar putea constitui o bază a întreprinderii viitorului, dar în același timp **o întreprindere adecvată actualității imediate, dezideratelor majore ale cincinalului revoluției tehnico-științifice,** o modalitate concretă de aplicare a indicațiilor secretarului general al partidului privind asigurarea unei lăgături strînse — și nu fictive — a cercetării, a proiectării, a conducerii cu viața, cu producția.

Bujor ROȘCA
Brașov

În ajutorul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior

CRIZA GENERALĂ A CAPITALISMULUI

Pentru a veni în ajutorul candidaţilor la examenul de admitere de la facultăţile economice. „Revista economică" în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat consultaţii pe anumite **teme selecţionate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învăţămîntul superior în anul 1977 ".

PROCESUL ISTORIC al adîncirii contradicţiei dintre forţele de producţie şi relaţiile de producţie burgheze a generat intrarea capitalismului în criza sa generală, perioadă în care legităţile obiective ale dezvoltării societăţii „cer făurirea unei lumi a dreptăţii sociale şi naţionale, atît în cadrul fiecărui stat, cît şi pe plan mondial, care să asigure un nou avînt al forţelor de producţie, al ştiinţei şi culturii, al progresului general"[1]).

I. Conţinutul crizei generale a capitalismului

ÎN LUME au loc ample transformări revoluţionare naţionale şi sociale, tehnico-ştiinţifice şi economice, pe planul intern al fiecărei ţări şi pe plan mondial.

Epoca contemporană se caracterizează prin profunde transformări cu caracter revoluţionar în structura economico-socială a lumii, atît pe plan naţional, cît şi pe plan mondial, ea este epoca istorică ce cuprinde perioada revoluţiilor socialiste, a revoluţiilor de eliberare naţională, precum şi a revoluţionării forţelor de producţie pe baza ştiinţei şi tehnicii noi, epoca trecerii omenirii la socialism, a triumfului socialismului şi comunismului pe plan mondial.

Începutul epocii contemporane a fost marcat de victoria primei revoluţii socialiste din lume care a pus capăt existenţei sistemului capitalist ca sistem atotcuprinzător. Ea se va încheia atunci cînd socialismul va deveni atotcuprinzător, cînd revoluţia socialistă victorioasă se va înfăptui în toate ţările lumii.

„Victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie 1917 în Rusia şi constituirea primului stat muncitoresc-ţărănesc din istorie — subliniază tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** secretarul general al partidului nostru — au arătat lumii, îndeosebi claselor exploatate şi popoarelor subjugate, că vechea societate bazată pe inegalitate şi nedreptate naţională şi socială nu este veşnică, că ea a intrat în faza dispariţiei, inaugurîndu-se o nouă eră, era făuririi orînduirii socialiste, era eliberării naţionale a popoarelor"[2]).

Una din componentele (laturile) distinctive ale epocii contemporane o formează apariţia şi accentuarea crizei generale a capitalismului, adîncirea caracterului perimat al orînduirii burgheze în ansamblul ei, limitarea sferei de acţiune a imperialismului.

Criza generală a capitalismului reprezintă procesul istoric complex şi multilateral al prăbuşirii efective a capitalismului, în ansamblul său, şi al naşterii societăţii socialiste.

Pentru înţelegerea concretă şi pînă la capăt a conţinutului crizei generale a capitalismului este necesar să fie subliniate **cîteva caracteristici ale procesului.**

Esenţa crizei generale a capitalismului este **unică.** Aceasta înseamnă că prăbuşirea capitalismului şi naşterea socialismului, împreună luate, definesc pretutindeni şi întotdeauna procesul, indiferent de formele concrete prin care el se manifestă.

În al doilea rînd, procesul crizei generale a capitalismului este **ireversibil.** Acest caracter decurge legic din adîncirea continuă a contradicţiilor proprii capitalismului, care reprezintă cauza principală şi directă a apariţiei şi dezvoltării crizei generale.

În al treilea rînd, criza generală are un caracter **complex şi multilateral,** ea cuprinzînd toate laturile vieţii sociale şi afectînd profund economia, activităţile social-politice, ideologice, relaţiile dintre ţările capitaliste, sistemul mondial capitalist în ansamblul lui.

Criza generală a capitalismului are **anumite trăsături** care, de fapt, sînt identice cu acele fenomene specifice crizei, prezente, într-o formă sau alta, în toate fazele existenţei acesteia. Trăsăturile principale respective sînt următoarele:

— restrîngerea progresivă a sferei de dominaţie a capitalismului pe plan mondial;

— criza sistemului colonial al imperialismului, destrămarea şi prăbuşirea acestui sistem sub loviturile revoluţiilor de eliberare naţională, lupta tinerelor state suverane pentru dobîndirea şi consolidarea independenţei lor economice şi politice;

— adîncirea instabilităţii economice capitaliste, atît pe planul intern al fiecărei ţări, cît şi în planul relaţiilor internaţionale;

— criza politicii imperialiste de dictat, de folosire a forţei şi de ameninţare cu forţa ;

— criza ideologiei burgheze, criza tuturor componentelor suprastructurii burgheze, în special, a celei politice etc.

Criza generală a capitalismului reprezintă un **proces istoric.** Ea a început în timpul primului război mondial, în special, odată cu victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, s-a adîncit continuu, şi se va încheia atunci cînd toate popoarele lumii vor trece la socialism. Dar, procesul respectiv cunoaşte, în anumite momente, asemenea modificări calitative (evident, pe direcţia trăsăturilor principale arătate mai sus), care marchează trecerea de la o fază la alta a crizei generale. Pe baza unei asemenea viziuni, se consideră că în **desfăşurarea crizei generale a capitalismului au fost parcurse, pînă în prezent, două faze, în anii ,70 ea intrînd într-o fază nouă.**

II. Noua fază a crizei generale a capitalismului. Congresul al XI-lea al P.C.R. despre conţinutul şi formele noii faze

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, secretarul său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a adus o contribuţie remarcabilă la clarificarea unor probleme fundamentale ale societăţii burgheze, ale lumii contemporane, în ansamblul ei. Un exemplu concludent în acest sens îl constituie teza adoptată la Congresul al XI-lea al Partidului nostru, conform căreia „în prezent ne aflăm la începutul unei noi faze a crizei sistemului capitalist". În concepţia partidului nostru, toate crizele care au cuprins sistemul capitalist în anii '70, toate manifestările profunde — vechi şi noi — ale contradicţiilor capitalismului au marcat trecerea la o nouă fază a crizei sale generale. **„O caracteristică a epocii noastre** — subliniază tovarăşul **Nicolae Ceauşescu, — o constituie noua fază a crizei generale a capitalismului, care cuprinde toate sferele vieţii economico-sociale"** şi în care se ridică pe un plan superior trăsăturile anterioare ale procesului, apar noi fenomene şi procese specifice.

Pornind de la trăsăturile generale, permanente ale crizei generale a capitalismului şi ţinînd seama de manifestările lor în ultimii ani, **formele actuale de manifestare a noii faze** pot fi grupate astfel:

— restrîngerea progresivă a sferei capitalismului pe plan mondial, îngustarea bazei de acţiune a imperialismului;

— dezvoltarea mişcării de eliberare naţională şi socială, intrarea luptei tinerelor state suverane într-o nouă etapă;

— adîncirea şi diversificarea fără precedent a instabilităţii economice în ţările capitaliste;

— criza capitalismului monopolist de stat;

— criza politicii şi ideologiei burgheze;

— criza vechii ordini economice şi politice internaţionale;

— apariţia unor probleme mondiale grave, a căror cauză ultimă se află în relaţiile de producţie burgheze, în politica imperialistă şi neocolonialistă.

a) Restrîngerea progresivă a sferei de dominaţie a capitalismului pe plan mondial

PRIN victoria revoluţiei socialiste în Rusia şi crearea primului stat socialist din lume, capitalismul a încetat de a mai fi un sistem unic şi atotcuprinzător. Alături de sistemul mondial capitalist, aflat în declin, a apărut sistemul economic socialist, în continuă dezvoltare şi înflorire. După al doilea război mondial, revoluţia socialistă a învins într-o serie de alte ţări din Europa, Asia şi America Latină, ţările respective ieşind pentru totdeauna din sfera de exploatare a capitalului. Ele au încetat deci să mai fie folosite pentru scopurile de profit ale marilor monopoluri sau ca sfere de influenţă politică ale puterilor imperialiste.

LECȚII

În ultimii ani, au survenit unele schimbări de ordin calitativ în raportul dintre dezvoltarea țărilor socialiste și a celor capitaliste. În întreaga perioadă 1971—1975, ritmul mediu anual de creștere a producției industriale în țările socialiste a fost de peste 3 ori mai înalt decît în țările capitaliste, ceea ce a făcut ca ponderea țărilor capitaliste în producția materială mondială să se reducă simțitor. Tendința proprie imperialismului de a se dezvolta în lărgime a încetat în ultimele decenii, el pierzîndu-și poziția predominantă în economia mondială. Capitalismul în general nu mai poate asigura dezvoltarea forțelor de producție pe plan mondial, el nu mai oferă soluții acceptabile problemelor complexe ce preocupă lumea contemporană. Socialismul s-a dovedit a fi singura orînduire capabilă să lichideze urmările politicii de inegalitate din trecut, să asigure progresul multilateral și armonios al tuturor națiunilor, să pună bazele unei vieți economice internaționale cu adevărat echitabile. De aceea, în ultimii ani, contradicția fundamentală a epocii contemporane — contradicția dintre sistemul mondial capitalist și sistemul mondial socialist — se rezolvă tot mai mult în defavoarea capitalismului, sistem perimat din punct de vedere istoric. Această caracteristică a noii faze a crizei generale a capitalismului este principală, întrucît decurge direct din esența epocii contemporane și exercită o influență hotărîtoare asupra tuturor celorlalte forme.

b) Noua fază a luptei tinerelor state suverane

Criza sistemului colonial al imperialismului a început încă din perioada primului război mondial și s-a manifestat sub diferite forme și intensități în toți anii interbelici.

După al doilea război mondial, procesul respectiv a intrat într-o nouă fază, manifestîndu-se prin **destrămarea și prăbușirea sistemului colonial** sub loviturile revoluțiilor de eliberare națională. Pe fondul agravării contradicțiilor dintre metropole și colonii, dintre popoarele care trăiesc în țările și teritoriile slab dezvoltate economic și marile monopoluri internaționale, lupta eroică a acestor popoare a luat o mare amploare, ele fiind sprijinite politic, diplomatic, moral și material de țările socialiste, de toate forțele progresiste contemporane.

În deceniul al 8-lea, lupta popoarelor din fostele colonii, semicolonii și teritorii dependente a intrat într-o nouă fază. Caracteristica principală a acesteia constă în **prioritatea luptei pentru independență economică** în ansamblul eforturilor acestor țări și popoare pentru dezvoltarea de sine stătătoare. În acest sens, forțele progresiste din aceste țări promovează programe complexe menite să ducă la schimbarea structurilor social-economice anacronice, la restrîngerea și eliminarea exploatării lor neocolonialiste de către marile monopoluri internaționale, de către puterile imperialiste, la valorificarea resurselor materiale și umane, de care dispun, în concordanță cu interesele naționale etc. Unele dintre popoarele acestor țări, în frunte cu forțele revoluționare, se orientează spre calea necapitalistă de dezvoltare.

Pe plan internațional, țările în curs de dezvoltare, și slab dezvoltate se afirmă tot mai puternic ca națiuni libere și independente, ridicîndu-se cu hotărîre împotriva vechilor relații de inechitate, pentru o nouă ordine economică și politică internațională. Toate aceste aspecte confirmă teza conform căreia criza generală a capitalismului a intrat într-o nouă fază a evoluției sale.

c) Adîncirea instabilității economiei capitaliste

În perioada crizei generale a capitalismului, s-au accentuat toate contradicțiile acestei orînduiri. S-au produs asemenea fenomene, care au evidențiat caracterul perimat al relațiilor de producție burgheze : roadele revoluției tehnico-științifice sînt folosite cu precădere de către o minoritate monopolistă ; se irosesc cantități enorme de resurse pentru înarmări ; ia proporții deosebite dezvoltarea inegală ; se manifestă cu deosebită acuțime problema piețelor ; apar o multitudine de crize economice ciclice și neciclice ; iau amploare luptele de clasă etc.

Procesul ireversibil al adîncirii instabilității economiei capitaliste a intrat recent într-o nouă fază, așa cum se va putea constata din cele ce urmează.

În ultimii ani, **capitalismul s-a confruntat cu una dintre cele mai puternice crize economice ciclice din istoria sa.** Masa produsului național brut al țărilor capitaliste dezvoltate a scăzut, în anul 1975, cu 2,4%, comparativ cu anul precedent. Pentru prima dată în perioada postbelică, producția materială a lumii capitaliste a înregistrat stagnări și scăderi doi ani consecutiv. Criza economică ciclică respectivă a cuprins aproape toate țările capitaliste dezvoltate, ceea ce nu a mai permis unora dintre aceste țări să iasă din criză pe seama altora, cum s-a întîmplat de cîteva ori în perioadele anterioare. Scăderea relativă a capacității de absorbție a pieței, în raport cu posibilitățile de a produce, a dus, de fapt, la folosirea incompletă a capacităților de producție, deci la o mare risipă de resurse, concretizate îndeosebi în mijloace de muncă perfecționate.

Un alt aspect al noii faze a crizei sistemului capitalist, cu efecte deosebit de grave pentru masele de oameni ai muncii, respectiv al adîncirii contradicțiilor capitalismului, îl constituie **șomajul cronic — total și parțial — de mare amploare.** În ultimii ani numărul șomerilor a crescut considerabil, în țările capitaliste dezvoltate, cu toate pronosticurile optimiste ale oficialităților burgheze și în pofida măsurilor întreprinse de statele respective. Se apreciază că, în anul 1975, au existat peste 25 milioane de șomeri în țările capitaliste dezvoltate, față de aproximativ 14 milioane în anul 1970. La această imensă armată industrială de rezervă, din țările capitaliste dezvoltate, se adaugă șomerii totali și parțiali din țările în curs de dezvoltare și slab dezvoltate. Se lărgește baza socială a șomajului. Crește ponderea tineretului în totalul șomerilor. Asemenea fapte atestă, fără putință de tăgadă, că orînduirea burgheză nu poate asigura satisfacerea unui drept elementar și, în același timp, fundamental al omului — dreptul la muncă.

Inflația, de o amploare fără precedent în anii de pace, constituie o altă componentă principală a instabilității economiei capitaliste contemporane. În unele țări capitaliste dezvoltate, ritmul anual al inflației a fost, în ultimul timp, de peste 20 la sută. Amploarea deosebită a inflației, împletirea laturilor și determinărilor ei naționale cu cele internaționale (legate de funcționarea sistemului valutar internațional), ieșirea procesului inflaționist de sub controlul statelor burgheze, sînt trăsături ale inflației contemporane și, în același timp, aspecte distincte ale noii faze a crizei sistemului capitalist, a instabilității economiei țărilor capitaliste.

Fenomenul inflaționist a devenit un proces structural, care definește contradicțiile de fond, permanente ale capitalismului contemporan. Departe de a fi un factor de creștere economică, inflația, scăpată de sub controlul statului, înrăutățește climatul conjunctural, grăbește apariția crizelor economice. Inflația este folosită de statul burghez ca instrument de redistribuire a venitului național în avantajul capitaliștilor, îndeosebi al monopoliștilor. Ca urmare are loc creșterea prețurilor bunurilor de consum și scumpirea serviciilor, care, corelate cu menținerea salariilor nominale sau cu o creștere mai lentă și întîrziată a lor, se concretizează în creșterea costului vieții și înrăutățirea condițiilor de viață ale oamenilor muncii.

Noua fază a crizei sistemului capitalist este marcată și de **criza ordinii economice și politice internaționale generate de imperialism.** Ea cuprinde întreg ansamblul de schimburi economice dintre statele capitaliste, sistemul monetar internațional, mecanismul formării prețurilor pe piața mondială, schimburile internaționale de mărfuri și servicii, toate gravele perturbații din relațiile interțări, care vin în contradicție flagrantă cu cerințele și avantajele cooperării internaționale.

Domeniul valutar-financiar este terenul celor mai evidente manifestări a crizei ordinii economice și politice internaționale generate de imperialism. Sistemul valutar capitalist, bazat pe etalonul aur și devize, a cărui structură și mecanism reflectă raportul de forțe, existent la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial în lumea capitalistă, practic, în ultimi ani, a încetat să mai funcționeze. Efectele ample pe care le-a generat criza valutar-financiară asupra comerțului internațional, asupra relațiilor dintre țările capitaliste dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, ca și disputele înverșunate cu privire la reorganizarea sistemului valutar internațional au scos în evidență că această criză are la bază contradicțiile antagoniste ale economiei capitaliste, agravate continuu de adîncirea crizei generale.

DIN CELE ARĂTATE mai sus rezultă că în lumea contemporană continuă să se mențină anumite stări de lucruri anacronice care contravin noilor forțe de producție, intereselor forțelor sociale și naționale progresiste. Rezolvarea de fond a tuturor acestor probleme este posibilă în socialism, chiar dacă și capitalismul mai dispune încă de anumite posibilități de adaptare la cerințele progresului, de soluționare a unora dintre problemele arătate. De aceea „nădejdea omenirii se îndreaptă tot mai mult spre idealul comunismului a cărui misiune istorică este eliberarea popoarelor, a întregii omeniri de exploatare și asuprire socială și națională, realizarea unei lumi a dreptății și egalității pe plan național și internațional...“[3]).

prof. dr. N. DOBROTĂ

) Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, 1975, p. 188.

[2]) **Nicolae Ceaușescu** — Expunere cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă... prezentată la Congresul educației politice și al culturii socialiste, Editura politică, 1976, p. 18.

[3]) Programul P.C.R., de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, București, Editura politică, 1975, p. 729.

Centenarul independenţei

INDEPENDENŢA NAŢIONALĂ ŞI UNITATEA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI REFLECTATE ÎN PRESA TRANSILVĂNEANĂ DIN SECOLUL TRECUT

ANIMAŢI DE IDEALURI NAŢIONALE ŞI PATRIOTICE, preocupaţi de soarta întregului popor, indiferent de graniţele despărţitoare vremelnice, publiciştii transilvăneni din secolul trecut au adus o contribuţie remarcabilă la fundamentarea ideii de unitate şi independenţă economică, naţională şi politică a României. Publicistica a constituit principalul mijloc pe care l-a putut folosi intelectualitatea înaintată pentru a sprijini, încă înainte de 1848, atît lupta de eliberare naţională a ardelenilor cît şi mişcările de unire şi eliberare de sub suzeranitatea turcească a Moldovei şi Ţării Româneşti.

Dreptul inalienabil la unitate naţională

GEORGE BARIŢIU, cel mai mare publicist transilvănean al secolului trecut, considera cauza românilor atît de evidentă, încît ea începuse să fie sprijinită chiar de cercurile înaintate ale Europei. El scria : „De n-am fi români simţitori cum sîntem, de am cunoaşte numai marile impilări şi cumplitele catastrofe ce au ajuns pe românime din veacuri, singuri ca oameni fără vreun interes şi fără vreo patimă, am simţi un fel de datorie a privi mai de aproape la starea socială şi politică a unei naţii, cu care astăzi au început a simpatiza sau a-i compătimi partea mare a Europei“.¹)

Dacă oamenii obiectivi, lipsiţi de patimi politice, iubitori de adevăr din alte ţări sprijineau lupta moldovenilor şi muntenilor, pentru transilvăneni, care erau de acelaşi neam, aceasta devenea o datorie patriotică. Dar această datorie patriotică ei şi-au îndeplinit-o în secolul trecut în condiţii speciale. În timp ce moldovenii şi muntenii au avut posibilitatea să se unească la 1859, transilvănenii au mai continuat să fie despărţiţi de celelalte părţi ale teritoriului românesc, fiind încă menţinuţi sub dominaţia imperiului habsburgic. Referindu-se la situaţia specială a ardelenilor „Observatoriulu“ din 1881 scria că soarta istorică, deşi deosebit de vitregă cu ei, le-au mai „rezervat o patrie şi încă cu mult mai liberă“ decît Transilvania cea „îngenunchiată şi copleşită de datorii“, această a doua patrie „o ştie lumea şi o ştiu şi Românii că este România liberă“²). Iar pentru alt publicist, care observa unitatea economică şi naţională a românilor din Transilvania cu cei din România, amenajarea Oltului pentru navigaţie însemna realizarea celei mai însemnate artere „de comunicaţiune între aceste două ţări surori“³).

Demonstrînd dreptul românilor la unitate naţională publiciştii transilvăneni se întemeiau pe date şi fapte istorice ; toţi românii — indiferent de graniţele politice artificiale — sînt urmaşi ai dacilor şi romanilor. Românii transilvăneni şi bănăţeni — se releva în presa timpului — aveau patria pe care au moştenit-o de la Traian şi Decebal, aici vroiau ei să ajungă la libertate naţională şi politică. Pentru aceasta era însă nevoie de unitate naţională, — care constituia şi puterea ce garanta viitorul ţării. „Unirea şi unimea naţională sînt bunuri mari, importante şi însufleţitoare, care nu cer mai mult decît voinţa tare de a fi şi a rămîne un singur popor... toţi fraţi vorbitori ai unei limbi păstrate de străbuni şi veacuri, toţi fii ai unui popor păzitor de legile morale, înflăcărat de libertatea patriei, iubitori ai semenului său, iubitor al străinului pînă unde sufere independenţa naţională“⁴). Publiciştii transilvăneni au continuat să susţină Unirea naţională, suveranitatea şi independenţa şi după realizarea Unirii Moldovei şi Ţării Româneşti. De altfel, în numeroase studii şi articole din presa transilvăneană, de după 1859, s-a explicat adeseori că Unirea Moldovei şi Ţării Româneşti, crearea Principatelor Unite n-a însemnat desăvîrşirea statului naţional unitar român, care va cuprinde şi Transilvania.

Comunitatea economică şi spirituală

COMUNITATEA DE VEDERI a transilvănenilor cu românii de peste Carpaţi, care reflecta, în realitate unitatea de interese, s-a manifestat pe scară largă în preajma cuceririi independenţei de stat de către România, în timpul convenţiei vamale româno-austro-ungare (1876—1886) şi pe durata războiului vamal (1886—1891) care a urmat convenţiei. Publiciştii transilvăneni se preocupau de soarta şi progresul fiecărei părţi a teritoriului românesc indiferent de statutul său politic. Preocupîndu-se de exemplu, de Dobrogea „Observatoriulu“ reproducea cuvintele unui corespondent al său care scria : „Acei ce cunosc Dobrogea mai de aproape îi prezic un mare viitor“⁵). Dar acest „mare viitor“ ca şi cel al Transilvaniei — demonstra redacţia „Observatoriulu“, cu alte ocazii — este legat de acela al tuturor celorlalte părţi ale pămîntului românesc.

Într-o referire la strînsele legături dintre Dobrogea şi Transilvania se scria : „Nu sute, ci mii de familii transilvănene şi bănăţene se află şi pînă acum în Dobrogea... Pe lîngă aceasta economia de vite, purtată din vechime în Dobrogea de către locuitorii ardeleni de sub munţi, cît ţine de la Breţcu şi Covasna Săcele (şapte sate), Bran (11 sate), altele din districtul Sibiului, ca Boiţia, Răşinari, Sălişte, Poiana etc. Tăcem de numeroasele şi prea importantele monumente naţionale străvechi, de care se află şi dezgropat mereu la Constanţa şi pe aiurea, spre marea bucurie a istoricilor noştri, ne mărginim numai la afacerile economice şi comerciale de care se interesează o parte considerabilă a locuitorilor de aici“⁶). Dar nu numai ardelenii, muntenii moldovenii se „aşezaseră“ în Dobrogea ci şi dobrogenii, muntenii şi moldovenii se „aşezaseră“ în Transilvania. Peste jumătate din comercianţii braşoveni — ne informează tot „Observatoriulu“ — erau veniţi din celelalte părţi ale teritorului românesc.

Argumentelor de ordin economic-„Observatoriulu“ le adăuga, cu altă ocazie, altele de ordin istoric. „Să nu uite nici un român — scria „Observatoriulu“ într-un număr al său din 1883 — adevărul istoric că naţionalitatea noastră s-a conservat de la 274 înainte în mai bine de 1 600 de ani mai vîrtos între munţii Daciei, pe insulele şi între bălţile Dunării de altă parte⁷).

Cîştigarea războiului de independenţă din 1877/88 de către România va avea ca efect — prevedeau publiciştii transilvăneni — creşterea frecvenţei relaţiilor dintre România şi Transilvania. Unitatea şi interdependenţa dintre ele va deveni şi mai evidentă datorită faptului că victoria asupra imperiului turcesc va permite României să-şi manifeste pe deplin independenţa şi suveranitatea economică.

Dar analizînd situaţia stabilită în Europa după ce România şi-a cîştigat independenţa şi suveranitatea de stat, militanţii transilvăneni au sesizat tendinţe de a fi nesocotite luptele şi jertfele poporului român de-a lungul veacurilor. Independenţa şi suveranitatea de stat a României erau ameninţate, în primul rînd, de Austro-Ungaria care depunea, printre altele, mari eforturi pentru cucerirea Dunării pînă la gurile de vărsare. Interesaţi în păstrarea independenţei României, publiciştii transilvăneni au atras atenţia asupra acestui fapt. Ei nu excludeau posibilitatea ca Dunărea să fie, din punctul de vedere al comunicaţiunii economice, un fluviu internaţional, dar nu şi din punct de vedere politic. România trebuie să fie suverană pe porţiunea de Dunăre ce-i revenea. Interesele vitale ale Transilvaniei cereau ca transilvănenii să militeze și ei pentru păstrarea suveranității României asupra Dunării. „În loc de oricare altă chestiune și revistă de peste mări și țări, chestiunea Dunării — îndemna Barițiu pe contemporanii săi compatrioți — trebuie să ne intereseze dincoace și dincolo de Carpați, acum doar ca niciodată pe toți locuitorii acestor țări și cu atît mai vîrtos pe români. Ea este în sensul genuin al cuvîntului chestiune de viață și de moarte“ [8]).

Subliniind importanța acestei suveranități a României, Barițiu scria că problema Dunării „este una din cele mai importante pentru toată Europa, iar pentru România și națiunea românească întreagă, adevărată chestiune de viață. Acesta este un adevăr cunoscut de mult tuturor patrioților sinceri și luminați, de aceea l-am repetit și noi la mai multe ocaziuni. Să nu zică nici un ardelean sau sălăjean că Dunărea nu curge de la poarta lui. Fără Dunăre liberă nu poate exista România“ [9]). Deci criteriul de viață și de existență a industriei și comerțului transilvănean erau legăturile și deschiderea căilor libere spre toate celelalte părți ale teritoriului românesc.

Evenimentele din secolul trecut în timpul cărora s-au făcut încercări de a conturba strînsele relații economice, normale și firești dintre România și Transilvania, relații formate de-a lungul secolelor, s-au soldat cu pierderi pentru ambele părți. Un asemenea eveniment a fost și războiul vamal dintre România și Austro-Ungaria din perioada 1886—1891. Deși războiul vamal a avut urmări deosebit de negative pentru economia Transilvaniei, publiciștii săi, dînd dovadă de patriotism și grijă față de viitorul patriei, au descifrat adevăratele cauze și forțe sociale care l-au declanșat, au justificat atitudinea României, politica sa de independență, demonstrînd că nu ea a fost aceea care a declanșat acest război. România doar s-a apărat cu mijloacele corespunzătoare. Atacul a fost declanșat de unele forțe sociale interesate în închiderea granițelor dintre România și Austro-Ungaria.

De fapt multe din consecințele războiului vamal dintre România și Austro-Ungaria au fost prevăzute de publiciștii transilvăneni încă din perioada cînd se duceau convorbiri pentru reînnoirea convenției vamale. Ei au susținut încă în această perioadă că era necesară prelungirea acesteia, dar în condiții onorabile pentru România. În cazul cînd nu vor fi satisfăcute interesele României și se va încerca din nou încălcarea independenței și suveranității ei de către Austro-Ungaria, se prevedea o renunțare la reînnoirea convenției. România — susțineau publiciștii transilvăneni — va ști să-și apere interesele sale de stat independent și suveran. Va prefera să închidă granițele decît să reînnoiască o convenție prin care habsburgii, în fond, voiau s-o înfeudeze intereselor lor. Dar ruperea legăturilor economice dintre România și Austro-Ungaria se va solda — demonstrau ardelenii — cu pierderi deosebit de mari pentru Transilvania. În fond se atrăgea atenția asupra unuia din aspectele echilibrului economic între România și Transilvania determinat de unitatea lor economică.

Argumentarea măsurilor de protecție economică a României

DÎND dovadă de obiectivitate și totodată de patriotism publiciștii transilvăneni au justificat măsurile de apărare ale României atît în timpul conventiei comerciale 1876—1886 cît și în timpul războiului vamal 1886—1891. Deși transilvănenii, așa cum arătam, au suferit unele pierderi din măsurile de apărare ale României, totuși dîndu-și seama de justețea lor și de caracterul de apărare le-au justificat. Interesul suprem, național și fundamental al țării, a primat asupra unor interese economice imediate. Martori oculari ai pierderilor suferite de România în timpul convenției comerciale (1876—1886), publiciștii transilvăneni au analizat pe larg aceste pierderi, le-au adus la cunoștință opiniei publice. Ei au explicat că încheierea convenției de către România a fost o încercare a ei de a-și demonstra emanciparea față de Turcia.

Situîndu-se pe poziții realiste transilvănenii au înțeles în mod just tendințele României de a încheia tratate prin care să-și păstreze independența și suveranitatea națională. Observînd mișcarea spre protejare a industriei românești redacția „Telegrafului Român“ scria : „În România partidul protecționist condus de dl-l Aurelian, preferă războiul față de o convențiune păgubitoare“ [10]). Este vorba de opțiunea unor oameni de stat pentru război vamal în locul unei convenții în continuare înrobitoare. P.S. Aurelian făcea parte, după publiciștii transilvăneni, din rîndurile acelor bărbați de stat care analizînd efectele negative ale convenției cu Austro-Ungaria „...văd că importul depășește la ei exportul și dă un pasiv în comerțul țării, ba ce e mai mult, omoară industria abea în fașe și ei au dreptul de a se apăra de o criză economică“ [11]).

Publiciștii transilvăneni demonstrau, chiar în timp ce se desfășura războiul vamal cu Austro-Ungaria, că România n-ar fi mers atît de departe dacă n-ar fi fost provocată și chiar silită s-o facă. Pe de o parte România se apăra împotriva unor tendințe care încercau s-o înrobească din punct de vedere economic, pe de altă parte ea și-a dat seama de necesitatea dezvoltării din punct de vedere economic. De aici tendința sa firească de a-și dezvolta o industrie proprie, fundamentul progresului oricărei economii. În sprijinul acestei dezvoltări România — demonstra un publicist transilvănean — „a pus în lucrare tariful autonom, un tarif care nici de cît nu era chemat să provoace ruperea negocierilor, ci să înlesnească cu timpul, peste zeci și sute de ani, crearea unei industrii naționale române, iar nici de cît așa peste noapte și în fuga mare, și din punctul acesta de vedere nu poate fi condamnată procedarea guvernului român“ [12]).

Măsurile și curentul în favoarea războiului vamal au fost susținute atît de publiciștii din Transilvania, cît și de publiciștii transilvăneni care, după ce au militat în Transilvania, au trecut într-o anumită perioadă în România. Este cazul lui Ștefan Pop care trecînd din Transilvania în România în anul 1882 se alătură curentului protecționist al lui P.S. Aurelian. El scrie în apărarea curentului protecționist lucrarea intitulată „Politica noastră comercială și convențiunea cu Austro-Ungaria“.

Bazat pe date statistice și pe fapte reale, Ștefan Pop a demonstrat cum convenția comercială încheiată de România, stat agrar înapoiat economic, cu Austro-Ungaria, stat mult mai dezvoltat din punct de vedere industrial, în perioada 1876—1886 a avut efecte dezastruoase pentru economia românească. În timp ce România importa tot mai mult din Austro-Ungaria, aceasta importa tot mai puțin din țara noastră. Înainte de convenție trecea în Austro-Ungaria 36.5% din exportul total al României, în timpul convenției imperiul habsburgic a scos din România numai 33,5% din exportul acesteia. Exportul Austro-Ungariei în România a crescut în perioada amintită cu 37%.

În condițiile în care convenția cu Austro-Ungaria s-a dovedit ruinătoare pentru comerțul României, Ștefan Pop demonstrează că țara noastră era obligată să ia măsuri urgente de protejare a economiei și de stimulare a dezvoltării industriei naționale. În cererile burgheziei din Austro-Ungaria făcute României de a desființa taxele asupra tuturor produselor industriale ce le importa din imperiul habsburgic Ștefan Pop descifra tendintele imperialiste de încălcare a independenței și suveranității țării. El scria că cercurile dominante habsburgice sub „pretextul unei convențiuni comerciale voesc să ne delăture toate legile, pînă și legea legilor, constituțiunea, pretind să le punem la dispozițiunea lor toate căile ferate ; să transporteze toate mărfurile lor pe nimic, vor să ne supunem și politicește nu numai materialicește“. [13])

Publiciștii transilvăneni au demonstrat că s-au înșelat aceia care credeau că guvernul român va ceda presiunilor austro-ungare și va părăsi programul de industrializare și dezvoltarea economică independentă. Războiul vamal, cu toate efectele negative asupra României, a stimulat-o să găsească noi piețe de desfacere. Ramurile sale industriale ruinate de concurență s-au refăcut una după alta. Au apărut noi industrii care în timpul convenției nu puteau fi întemeiate din cauza concurenței mărfurilor austriece.

Dar demonstrînd că România a luat în mod justificat măsuri de apărare a economiei naționale, că războiul vamal (1886—1891) s-a soldat cu rezultate nescontate de cercurile austriece, publiciștii transilvăneni au arătat, totodată, că reluarea legăturilor reciproc avantajoase între România și Austro-Ungaria era o necesitate vitală pentru Transilvania. Era o cerință la care adera întreaga populatie transilvăneană care a trăit de-a lungul veacurilor în strînse legături economice cu toți ceilalti români.

prof. dr. N. IVANCIU
conf. dr. T. IONESCU

---

[1]) George Barițiu, Pămintul Moldo-Românesc, în „Foaie pentru minte, inimă și literatură“, anul III, nr. 25, 1840.

[2]) Junii români, în „Observatoriulu“, anul IV, nr. 14 din 14/26 februarie 1881.

[3]) La situațiunea economică a Ardealului, în Gazeta Transilvaniei, anul III, nr. 206 din 14/26 sept. 1889.

[4]) George Barițiu, Nationalitate, în Foaie pentru minte, inimă și literatură, anul VII, nr. 51 din 1844.

[5]) Dr. Drăcescu. De pe Malul Mării Negre, în „Observatoriulu“, anul IV, nr. 14 din 14/26 ianuarie 1881.

[6]) Din Dobrogea, în „Observatoriulu“, anul V, nr. 43 din 2/14 iunie 1882.

[7]) Din Dobrogea, în „Observatoriulu“, anul VI, nr. 15 din 27/7 martie 1883.

[8]) George Barițiu, A cui să fie Dunărea ?, citat după volumul. George Bariț, Scrieri social-politice, E.P. Buc. 1962, pag. 343.

[9]) Luc. cit. pag. 358.

[10]) Conventiunea comercială cu România, în Telegraful Român, anul XXXV nr. 5 din 15/27 ianuarie 1887.

[11]) Conventiunea comercială cu România, în Telegraful Român, anul XXXIV, nr. 39/ din 10/22 august 1886.

[12]) Sibiu, 10 iunie, în Telegraful Român, nr. 62 din 11/23 iunie 1888.

[13]) Vezi : Ștefan Pop, Politica noastră comercială și conventiunea cu Austro-Ungaria, București, 1886, pag. 18—20.

FORȚA ECONOMIEI SOCIALISTE — FACTOR DE ACCELERARE A PROCESULUI DE OMOGENIZARE SOCIALĂ

FĂRĂ ÎNDOIALĂ că puternica mișcare de întrajutorare și solidaritate manifestată de poporul nostru în zilele de după cutremur oglindește — după cum a arătat tovarășul **Nicolae Ceaușescu „caracterul relațiilor noi statornicite în orînduirea noastră, afirmarea tot mai viguroasă a principiilor eticii și echității socialiste, manifestarea conștiinței noi, revoluționare a oamenilor muncii, a trăsăturilor moral-politice ale celor ce muncesc“.**

S-a demonstrat în fapte de fierbinte solidaritate umană legătura de sentimente, aspirații dintre toți locuitorii țării, fără deosebire de naționalitate. S-a dovedit trăinicia și forța societății noastre socialiste, eroismul constructorilor acestei societăți, uniți în jurul partidului, forța sa conducătoare, fermă în umanismul ei, plină de dinamism și de puterea de a depăși momentele grele, așa cum au fost calamitățile naturale care au izbit orbește țara și au pus la grele încercări întreaga națiune. Cu atît mai condamnabile apar încercările celor care calomniază și deformează realitatea socială și economică românească, denigrează patria noastră în care întregul popor, și-a dovedit unitatea, patriotismul și adeziunea deplină la întreaga politică a partidului nostru.

Unitatea dovedită de întregul popor român în întreaga sa muncă de construcție, ca și în cea de reconstrucție din aceste zile, confirmă în același timp, mutațiile calitative profunde ale societății românești contemporane, înaintarea viguroasă spre omogenizarea socială — acest proces complex în cadrul căruia fenomenele sociale esențiale le constituie **formarea unei structuri sociale calitativ superioare și,** ceea ce este deosebit de important, **făurirea unei personalități de tip nou, multilateral dezvoltată.**

Omogenizarea socială ne apare ca un efect major de o deosebită semnificație umană, exprimînd conținutul scopului fundamental al socialismului : omul cu cerințele sale. În acest sens, omogenizarea socială este un rezultat necesar al ansamblului transformărilor calitative implicate de restructurarea socialistă și, ulterior, comunistă a societății.

Dintre factorii principali ai procesului de omogenizare desprindem : dezvoltarea forțelor de producție și perfecționarea relațiilor de producție socialiste, creșterea nivelului de instrucție și cultură a maselor, formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor, revoluția tehnico-științifică și progresul tehnic, perfecționarea și adîncirea democrației socialiste, rezolvarea consecventă a problemei naționale.

Elementul determinant : dezvoltarea unitară a forțelor și relațiilor de producție

1 Se cuvine a menționa caracterul unitar al acțiunii acestor factori, interacțiunea ce are loc între ei. Caracterul sistemic, unitar și global al omogenizării sociale rezultă și din interdependența tuturor factorilor care determină înaintarea României în cadrul acestui proces.

Ca în orice relație dialectică de interacțiune, există în acest domeniu un element determinant care structurează în mod ierarhic ansamblul factorilor, le dă o valoare relativă rezultată din rolul specific pe care-l joacă fiecare. Pe fundalul interacțiunii tuturor factorilor, elementul determinant îl constituie dezvoltarea forțelor de producție în unitate cu perfecționarea continuă a relațiilor de producție socialiste.

După cum se știe există mai multe puncte de vedere privind raportul dintre omogenizarea socială și structura socială în general. Literatura nemarxistă se centrează, în această problemă, pe două direcții principale, aparent contrare :

a) postularea veșniciei inegalităților sociale în toate orînduirile prezente și viitoare și — prin aceasta — negarea posibilității omogenizării sociale atît în capitalism cît și în socialism și comunism ;

b) afirmarea faptului că, în condițiile capitalismului, ar avea loc de pe acum un proces de dispariție a unor inegalități sociale și — prin aceasta — considerarea omogenizării sociale ca un proces propriu atît capitalismului cît și socialismului.

Cu toată aparența de contrarietate, cele două orientări au un substrat politico-ideologic comun : ruperea procesului de omogenizare de analiza structurii sociale concrete a orînduirilor sociale, omiterea rolului determinant al structurii de clasă în determinarea evoluției sistemelor de diferențiere socială.

Pornind de la analiza de fapt a realităților oferite de practica social-istorică, procesul de omogenizare socială reprezintă o dimensiune **definitorie specifică doar orînduirii socialiste,** deoarece numai aceasta — pe baza noilor relații de producție, a lichidării claselor exploatatoare și a exploatării — creează condițiile și factorii necesari lichidării treptate și consecvente a tuturor inegalităților și diferențelor sociale esențiale. **Inegalitățile sociale, asuprirea și injustiția socială sînt determinate de inegalitățile de clasă și sînt permanent reproduse și consolidate prin reproducerea structurii de clasă în societățile bazate pe exploatare și proprietate privată.**

2 Dar lichidînd clasele exploatatoare, exploatarea și asuprirea socială, socialismul nu înlătură dintr-o dată toate inegalitățile și diferențele sociale esențiale. Lichidarea treptată și consecventă a tuturor acestor inegalități și diferențe sociale esențiale, **în scopul instaurării egalității de tip comunist,** constituie în fapt conținutul procesului de omogenizare socială. Acest proces este global, unic și neîntrerupt, avînd în vedere că el rezultă direct din mersul ascendent „pe întregul front“ al României spre edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și, ulterior, spre comunism. Arătînd că omogenizarea socială se realizează treptat, se cuvine a remarca, totodată, **caracterul stadial al procesului,** detașarea unor etape calitative în corelație cu stadiile fundamentale ale transformărilor socialiste.

3 Căutînd a da o caracterizare generală, putem spune că omogenizarea socială reprezintă — în opinia noastră — un proces unitar, permanent și stadial, specific socialismului, de dispariție treptată a inegalităților și deosebirilor sociale esențiale între diferite tipuri de comunități de viață (clase și pături sociale, sat-oraș), activități umane fundamentale (munca fizică — munca intelectuală, munca agricolă — munca industrială etc.), și de creare a poporului muncitor unic.

4 O problemă viu discutată în prezent este : **paralelismul procesului de omogenizare cu cel de diversificare.** În general procesul diversificării, după cum este cunoscut, se referă în mod deosebit la diversificarea socio-profesională, fenomen legat și dependent direct, pe de o parte, de creșterea economică impetuoasă pe care o realizează țara noastră, pe de altă parte de faptul că aceasta se petrece în condițiile în care România se înscrie tot mai amplu în marele flux al revoluției științifice și tehnice contemporane, proces cu influențe puternice asupra adîncirii diviziunii muncii pe plan național și internațional. Procesul de diversificare și fenomenele pe care le prezintă (respectiv creșterea numărului de profesiuni, dispariția unui număr de profesiuni care au fost invalidate de tehnica modernă, apariția de profesiuni noi etc.) nu numai că nu contrazic procesul fundamental de omogenizare socială, dar, dimpotrivă, se circumscrie lui.

Sensul acestei circumscrieri ar consta, în opinia noastră, în faptul că provocînd un proces continuu de mobilitate profesională pe linie ascendentă, el contribuie în fond la realizarea uneia din laturile principale ale omogenizării sociale și umane, **la creșterea nivelului de pregătire generală și tehnică, la creșterea gradului de participare la conducerea societății, la afirmarea plenară a creativității umane, la creșterea continuă a productivității muncii și calității produselor și serviciilor.**

În acest context se manifestă, cu toată claritatea, justețea liniei partidului nostru în problema integrării cercetării, învățămîntului și producției, a necesității reciclării periodice a cadrelor. Privind dintr-un punct de vedere mai general decît acela al creșterii nivelului de pregătire profesională sau al adaptării la noile cerințe ale tehnicii moderne, constatăm că **în socialism este vorba de o creștere a nivelului de cultură generală și tehnică și prin aceasta o latură a procesului de omogenizare în societatea noastră, care se referă la necesitatea de cultură și afirmare a personalității omului ca producător, dar și ca proprietar-beneficiar al mijloacelor de producție și al muncii sale.**

Schimbări calitative de natură umanist-socialistă

DORIM A RESUBLINIA că omogenizarea socială este specifică numai socialismului — care determină și natura acțiunii factorilor care o impulsionează. Cei ce susțin posibilitatea omogenizării sociale și în capitalism denaturează sensul real al acestui proces, legîndu-l de simple modificări cantitative în ceea ce privește unele aspecte de ordin tehnic, dar neesențiale din punct de vedere social. Astfel se arată că revoluția tehnico-științifică duce la dezvoltarea învățămîntului și la sporirea nivelului de cunoștințe al oamenilor, tot așa cum această revoluție duce — în unele ramuri ale producției — la micșorarea ponderii efortului fizic în cadrul activității productive. De asemenea, se aduc unele date referitoare la sporirea procentului populației care trăiește în oraș, îmbunătățirea gradului de înzestrare a satelor etc. Toate aceste aspecte, reale în unele privințe — dar cu profunde și grele consecințe privind condiția umană — nu rezolvă problemele de fond ale inegalităților sociale, nu duc la lichidarea contradicției fundamentale între muncă și capital, după cum nu le lichidează nici pe acelea dintre munca fizică și intelectuală, dintre sat- oraș, industrie-agricultură, nu contribuie la rezolvarea inechităților sociale, care, din contră, așa cum arată realitățile capitalismului contemporan se agravează în mod deosebit.

Omogenizarea socială în țara noastră reprezintă un proces de transformare calitativă în structura socială și — în primul rînd — în structura de clasă. Ștergerea deosebirilor esențiale dintre munca fizică și cea intelectuală în socialism nu se referă la asemenea aspecte cantitative, menționate anterior, ci la schimbarea calitativă a structurii sociale, ajungînd la treapta superioară a poporului muncitor unic, așa cum se prevede în Programul partidului nostru. În acest sens, dispariția diferențelor dintre munca fizică și intelectuală se realizează cosubstanțial cu dispariția claselor. La fel, dispariția deosebirii esențiale dintre sat și oraș nu se reduce la simpla îmbunătățire a condițiilor de trai la sate și la dispariția deosebirilor rezultate din modul de structurare a grupurilor sociale în raport cu tipul de proprietate. În capitalism, satul e exploatat de oraș, ceea ce generează o contradicție antagonistă între acestea. Socialismul nu numai că lichidează antagonismul, ci, mai mult, nu mai menține nici unele inegalități ca urmare a modului diferit de viață rezultat din structurile de clasă diferite a orașelor în comparație cu satele. Lichidarea diferenței esențiale dintre sat și oraș implică și ștergerea treptată a deosebirilor esențiale dintre clase.

Desigur, omogenizarea socială este un proces care nu se desfășoară de la sine. Ca orice societate, socialismul are o serie de contradicții care — deși neantagoniste — pot duce la unele dereglări în sistem care însă pot fi prevenite — și în practica țării noastre sînt în realitate prevenite — printr-o politică științifică, corectă, adecvată necesităților și posibilităților reale.

În concepția P.C.R. pornind de la sarcina trasată de Congresul al XI-lea de a transforma acest cincinal în cincinalul afirmării plenare a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate, se impune să se intensifice eforturile în toate unitățile de producție, în întreaga noastră economie națională, pentru asimilarea unui mare număr de instalații, materiale și bunuri de consum, perfecționarea și modernizarea tehnologiilor de fabricație, promovarea largă și rapidă în producție a cuceririlor științei și tehnicii avansate. Amploarea acestei sarcini este ilustrată de faptul că pînă la sfîrșitul cincinalului circa 45 la sută din producția industrială trebuie să o reprezinte produsele noi și reproiectate, în covîrșitoarea lor majoritate pe bază de concepție științifică și tehnică românească.

Astăzi, cu atît mai mult se impune, pentru lichidarea atît a efectelor seismului cît și pentru asigurarea progresului general planificat — după cum a arătat **tovarășul Nicolae Ceaușescu** în recenta sa expunere — **„să se acționeze cu toată forța pentru ridicarea continuă a nivelului de mecanizare și automatizarea proceselor de producție, reducerea volumului de muncă la operațiile auxiliare, pentru organizarea științifică a producției și muncii în fiecare unitate economică, la fiecare loc de muncă. Sporirea productivității muncii trebuie să fie rezultatul introducerii largi a progresului tehnic, al ridicării calificării oamenilor muncii, al conducerii moderne a proceselor de producție“.**

Evident, toate acestea sînt elemente și ale adîncirii în perspectivă a omogenizării societății noastre socialiste, a creșterii calității vieții tuturor oamenilor.

Omogenizarea socială ne apare, astfel, ca un proces al dezvoltării umane, al creării unui mod superior de viață. Pe măsură ce societatea românească devine tot mai omogenă, ea capătă capacități noi de stimulare a progresului — dezvoltarea forțelor de producție, adîncirea democrației etc. — se creează asemenea condiții de viață care determină o activitate mai amplă și eficientă a oamenilor.

Cercetarea rolului activ al omogenizării ca factor al progresului social în socialism aduce în centrul discuției problematica omului, ca adevăratul creator al istoriei, cel chemat nu numai să fie unicul beneficiar al rezultatelor evoluției ascendente a României, ci și cel care este făuritorul tuturor acestor înfăptuiri.

Omogenizarea socială se subsumează transformărilor fundamentale implicate în crearea modului de viață comunist și totodată, reprezintă un factor stimulator al realizării acestor transformări — un subsistem — al macrosistemului societății socialiste — fapt căruia viața i-a dat deplina ei confirmare În acest fel apare limpede și de ce întreg poporul nostru dă un răspuns ferm, lipsit de echivoc tuturor celor ce încearcă să defăimeze pe diferite căi sistemul nostru și țara noastră socialistă și ar voi să ne abată de la drumul nostru, de la țelurile noastre pentru care am luptat conștient, cu devotament și patriotism toți ca unul și cu toate puterile noastre fizice, intelectuale și, cînd a fost nevoie, cu tot spiritul nostru de sacrificiu

prof. dr. Constantin IONESCU

TEORII · IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Problemă AGRARĂ sau problemă AGRICOLĂ?

temă de aprinse confruntări doctrinare în perioada interbelică (I)

GÎNDIREA economică românească din perioada interbelică n-a cunoscut o altă problemă care să fi suscitat atîta interes. să fi mobilizat atîtea pasiuni şi să fi stîrnit atîtea controverse, ca problema agrar-ţărănească. „Nu este zi — scria un ziar din epocă — să nu se vorbească de soarta ţăranilor ; nu este ceas în care viaţa celulei agrare să nu pătrundă în discuţia obştească“.¹)

Problema agrar-ţărănească făcea parte integrantă din structura constituentă a economiei româneşti. Limitele reformei agrare dintre 1918—1921 grevau puternic asupra realităţii. Această reformă n-a operat o schimbare esenţială a structurii proprietăţii funciare, capabilă să deschidă din temelii cale largă progresului în agricultură. Regimul agrar anacronic persista, contradicţiile din lumea satelor ameninţînd reeditarea aprigelor şi sîngeroaselor ciocniri din anul 1907. Economia României cu o structură net precumpănitor agrară şi cu o industrie slab dezvoltată păşea astfel în perioada interbelică cu probleme serioase şi de natură complexă în agricultura ţării.

Panorama confruntărilor de idei în jurul problemelor din agricultură scoate la iveală o largă varietate de concepţii şi teorii agrare corespunzătoare grupărilor social-economice existente. Ea reflectă, totodată, aspecte specifice ale crizei gîndirii economice burgheze din România şi anume abandonarea de către economiştii burghezi a luptei antifeudale, compromisul dintre capitalişti şi moşieri pentru salvarea sistemului social bazat pe exploatarea muncitorilor şi ţăranilor, pentru conservarea marii proprietăţi private.

Se poate spune că **aproape toate curentele nemarxiste de gîndire în problemele agriculturii pornesc nu de la geneza şi cauzele problemei ţărăneşti, ci de la descrierea diferitelor ei efecte (extensivitatea şi randamentul scăzut al agriculturii, starea materială şi culturală foarte înapoiată a ţărănimii etc.)**. În mod explicit sau implicit, gînditorii nemarxişti deturnează, de fapt, analiza de la conţinutul social-economic al acestei probleme spre analiza unor aspecte nedefinitorii — tehnice sau organizatorice. Cu un cuvînt, de la **analiza cu precădere a problemei agrare la analiza problemei agricole.** Trebuie precizat dealtfel că încă din momentul intrării economiei româneşti în epoca contemporană în gîndirea reprezentanţilor claselor exploatatoare referitoare la problema agrar-ţărănească se conturau cu precădere soluţii tehnico-agricole, reforma fiind adeseori socotită nu ca o necesitate obiectivă ci, mai degrabă, ca o concesie făcută ţărănimii. Nu puţini doctrinari ai claselor exploatatoare au căutat să arate după reformă că starea grea a agriculturii şi a ţărănimii s-ar fi datorat reformei ce ar fi... „fărîmiţat pămîntul“ !

Pentru evidenţierea orientării astfel a cercetării şi gîndirii economice nemarxiste din perioada interbelică, caracteristice sînt dezbaterile care au avut loc în cadrul „Asociaţiei generale a economiştilor“. De exemplu, în contextul crizei economice — dar şi social-politice — din 1929—1933 atunci cînd acuitatea problemei agrar-ţărăneşti a crescut ameninţător, în raportul despre „Criza agricolă şi criza agrară“, prezentat de prof. N. Cornăţeanu în cadrul acestei asociaţii problema agriculturii este tratată atît de tehnicist încît însuşi Victor Slăvescu, preşedintele asociaţiei, a ţinut să-i atragă atenţia autorului asupra neglijării aspectului agrar. „Dvs. cu foarte mare competenţă, deja cunoscută nouă — menţiona V. Slăvescu — ne-aţi arătat criza agricolă sub aspectul ei tehnic. Ne-aţi arătat că agricultura noastră nu e suficient pregătită. Dar nu v-aţi întrebat : nu cumva pe lîngă elementul tehnic agricol este şi un element economic, adînc, care contribuie la această criză ? Şi anume acela al preţurilor bunurilor agricole“ ?²) Chiar intervenţia lui V. Slăvescu arată că însăşi atunci cînd se punea problema agrară ca o problemă social-economică şi nu doar tehnico-economică — se efectua o abordare unilaterală, mai mult sub aspecte derivate, ca preţul produselor agricole, sau în alte cazuri, caracterul iraţional al explotării pămîntului, realizarea de către ţărani a unei producţii mici, de proastă calitate, nepriceperea ţăranului român de a lucra pămîntul după cele mai moderne metode agrotehnice, etc. Deşi între starea agricolă şi cea agrară, între criza agricolă şi cea agrară a problemei agrar-ţărăneşti existau întinse legături de interdependenţă, economiştii burghezi nu le-au surprins. Ei nu aveau interes să orienteze atenţia opiniei publice asupra unei probleme şi aşa destul de evidentă : problema repartiţiei necorespunzătoare a pămîntului chiar în perioada de după reforma din 1918.

Cu totul altfel au abordat **marxiştii** problema agrar-ţărănească. Pornind de la aprecierea realistă potrivit căreia, în perioada interbelică, economia românească avea un caracter capitalist — avînd în vedere proporţia crescîndă a muncii salariate nu numai în industrie, ci şi în agricultură — de la aprecierea dezvoltării anevoioase a acestui capitalism în condiţiile persistenţei unor puternice rămăşiţe feudale, precum şi ale crizei generale a capitalismului, ale penetraţiei capitalului străin în economia României, gîndirea marxistă în tripla ei existenţă de atunci — comunistă, unitaristă şi social-democrată — a oferit **puternice şi convingătoare replici ştiinţifice concepţiilor nemarxiste privind esenţa şi soluţia problemelor din agricultură.** În ciuda unor vremelnice avataruri — inerente procesului de clarificare ideologică — tezele şi concepţiile agrare ale acestor gînditori români s-au dovedit

FIŞE

ÎNVĂŢĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC DE PARTID

Socialismul ştiinţific
şi problemele
dezvoltării
economico-sociale
a României

EDITURA POLITICĂ
consultaţii 5

● *În colecţia „Învăţămîntul politico-ideologic de partid“ a apărut în Editura politică volumul* Socialismul ştiinţific şi problemele dezvoltării economico-sociale a României *(Bucureşti, 1977, 168 p.). În lucrare sînt cuprinse următoarele studii : 1. Revoluţia contemporană în ştiinţă şi tehnică şi implicaţiile ei social-politice, de Valter Roman; 2. Activitatea politico-ideologică şi cultural-educativă de formare a omului nou, constructor conştient şi devotat al societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi al comunismului în România, de M. Ion ; 3. Politica culturală a Partidului Comunist Român, cerinţele ridicării nivelului cultural-ştiinţific al întregului popor, de Petru Berar ; 4. Programul Partidului Comunist Român despre principiile fundamentale ale trecerii în viitor spre societatea comunistă, de A. Golianu; 5. Concepţia Partidului Comunist Român cu privire la noua ordine economică şi politică internaţională, de Ilie Olteanu; 6. Politica Partidului Comunist Român de dezvoltare consecventă a prieteniei şi colaborării cu ţările socialiste, de Vasile Crişu, George Serafin, Ilie Şerbănescu.*

Masă rotundă pe tema producţiei şi desfacerii bunurilor de consum

● *Nr. 3, din martie 1977, al revistei* VOPROSÎ EKONOMIKI *reproduce, sub titlul* Razvitie proizvodstva i torgovli predmetami narodnogo potrebleniia v desiatoi piatiletke, *o dezbatere organizată de redacţiile revistelor „Voprosî Ekonomiki“ şi „Planovoe hoziastvo“ în problema producţiei şi desfacerii obiectelor de larg consum. Dezbaterea a fost condusă de T. S. Haciaturov, redactorul şef al revistei „Voprosî Ekonomiki“.*

Încheind dezbaterea, T. S. Haciaturov a arătat că principala concluzie a consfătuirii constă în faptul că neajunsurile economiei sovietice reflectă dificultăţi ale creşterii şi nu semne de stagnare.

În unele domenii, ca televizoare, frigidere, aspiratoare, ţesături, încălţăminte ş.a. necesităţile sînt bine acoperite. Există totuşi şi aici neajunsuri importante – multe produse sînt de concepţie învechită, necorespunzătoare din punct de vedere calitativ şi sortimental. Se cere producerea de refrigeratoare, maşini de calcul de buzunar, perfecţionarea maşinilor de spălat, de cusut, a confecţiilor bărbăteşti şi a încălţămintei. T.S.H. a evidenţiat direcţii de acţiune ca : asigurarea industriei cu materii prime, materiale, vopsele etc. de bună calitate ; dezvoltarea bazei tehnice a construcţiei de maşini pentru industria uşoară şi alimentară ; perfecţionarea corelării dintre industrie şi comerţ ; instituirea unor servicii de informare sau dispecerat la dispoziţia cumpă-

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

în esenţă juste, fiind confirmate de practica social-istorică.

Cîteva trăsături se impun precizate în acest cadru. Concluziile teoretice şi soluţiile practice ale gînditorilor marxişti asupra problemelor ţărăneşti au reprezentat alcătuiri solide, bazate pe travaliul ştiinţific neobosit, în care scop au fost folosite tradiţiile progresiste ale gîndirii agrare nemarxiste şi marxiste de pînă la primul război mondial, tehnici statistice şi sociologice de investigare a satului românesc. În contrast, gîndirea nemarxistă interbelică, din dorinţa de a permanentiza stările de lucruri existente, a pornit aproape totdeauna de la imaginea unui sat idealizat, „privit din tren sau din automobil". Un ziar din epocă observa, pe bună dreptate, că, „ţăranul e cunoscut din conversaţii. Peisajul economic şi social e apreciat după felul de judecată al fiecărui intelectual... Teorii şi judecăţi apriore — cîte vreţi, lipsind însă tocmai esenţialul — documentarea asupra realităţii".[3])

Pe de altă parte, cugetătorii marxişti au abordat problema agrară **în primul rînd prin prisma conţinutului ei social, al relaţiilor de producţie, situînd analiza proprietăţii funciare** din punctul de vedere al originei, evoluţiei, structurii, consecinţelor şi perspectivelor istorice în centrul preocupărilor, aşa cum procedase, la vremea sa, şi C. Dobrogeanu-Gherea.

Apelînd la ideea superiorităţii economice a marii producţii asupra celei parcelare, „conservatorii progresişti" au susţinut că în esenţă problema ţărănească n-avea un caracter agrar, ci agricol, de factură organizatorică. Evenimentele i-au constrîns pe aceştia, după cum se ştie, la acceptarea unor sacrificii pentru a salva sistemul social : exproprierea, pe bază de despăgubiri, a marilor latifundii (considerate neeconomice pentru o moşie compactă de peste 500 ha.). În faţa acestui proces replica marxistă a fost, însă, promptă şi categorică, ecou al gîndurilor lui Bălcescu. „Pentru pămîntul acesta furat, azi cer plată — scria cu revoltă îndreptăţită un manifest comunist. În loc ca ei (moşierii — n.n.) să fie puşi la plată pentru cîştigurile scoase din lucrarea pămînturilor care nu erau ale lor, ci din jefuirea ţăranilor, ei vor să se îmbogăţească din nou din vînzarea cu preţuri mari a loturilor de împroprietărire şi vor să vă lege pe zeci de ani cu plata ratelor de despăgubire."[4])

Sintetizînd procesul clarificărilor ideologice din mişcarea comunistă, cu privire la problema agrară — la care şi-au adus din plin contribuţia Alexandru Dobrogeanu-Gherea, Lucreţiu Pătrăşcanu, Petre Bejenaru, Eugen Rozvan şi alţii —, Congresul al V-lea al P.C.R. **aprecia, în mod just,** că „esenţa chestiunii agrare în România de azi constă în împărţirea antidemocratică a pămîntului. Lupta pe care o duce ţăranul român este pentru pămînt, lupta contra proprietăţii mari moşiereşti asupra pămîntului şi contra tuturor rămăşiţelor de ordin semifeudal şi de organizare a muncii legate de dînsa".[5]) Din acest conţinut, profund social, al problemei agrare se releva că derivă şi starea tehnică şi economică precară a agriculturii sau situaţia materială şi culturală înapoiată a ţărănimii.

Confruntate cu aceste aprecieri, ne apar cu toată claritatea, în postura lor conservatoare numeroase teorii — nu numai moşiereşti — referitoare la esenţa problemei ţărăneşti. Fie că aceste teorii porneau de la supraaprecierea procesului de dezvoltare capitalistă a ţării şi, respectiv, de la ignorarea rămăşiţelor feudale din economie (ca neoliberalii şi legionarii), fie că se bazau pe aprecierea, tot eronată, a ţărăniştilor cu privire la caracterul necapitalist al economiei. De exemplu, unii neoliberali contestau categoric existenţa vreunei probleme agrare în România. „Cu reformele din anul 1918 — scria astfel Stefan Zeletin — ...revoluţia burgheză română poate fi privită ca păşind spre încheiere",[6]) vechiul nostru regim agrar fiind „desfiinţat pînă în ultimele sale rămăşiţe" marea proprietate fiind şi ea „desfiinţată iar perspectivele împărţirii de pămînt" luînd şi ele „sfîrşit". Considerînd că „mizeria rurală, pe care o provoacă revoluţia agrară, (capitalistă — n.n.), nu e pricinuită de lipsurile împroprietăririi", esenţa problemei ţărăneşti consta, după opinii neoliberale, în „industrializarea agriculturii"...

Nu mai puţin complici ai perpetuării, sub forme deghizate, a marii proprietăţi feudale şi a exploatării ţărănimii muncitoare, s-au dovedit legionarii. Corespunzător concepţiei fasciste, satul românesc suferea doar de „lipsa elementului etnic autentic naţional", a tradiţionalului „sistem patriarhal de producţie".[7]) În scopul instaurării acestui sistem era vehiculată ideea „corporatismului integral şi pur", prin care ar fi urmat să se realizeze „armonia socială", dintre ţărani şi marii proprietari „etnici", într-un stat totalitar fascist (prezentat în chip demagogic, ca anticapitalist, dar, în fond, o formă aparte şi atroce a capitalismului monopolist de stat).

Ura faţă de comunism, teama obsedantă de alianţa muncitorilor cu ţăranii în lupta împotriva exploatatorilor de orice fel făcea totodată ca poziţia fascistă sau fascizantă faţă de ideea rezolvării problemei agrare să apeleze intens la misticismul religios, la elogiul „paseismului pastoral". În afara acestor idei social-politice insipide, fascismul n-a adus în literatura socială a timpului, nici o altă descoperire în materie agrară.

În literatura economică a vremii, cele mai aprinse dezbateri pe tema ţărănească au gravitat, însă, în jurul soluţiilor practice preconizate, deoarece acestea depăşeau cadrul unor simple consideraţii abstracte, devenind direct tangibile faţă de interesele economice şi sociale ale combatanţilor. Este o problemă asupra căreia vom reveni.

prof. dr. Ivanciu NICOLAE VĂLEANU
lector dr. Gheorghe CIULBEA

---

1) „Cuvîntul liber" nr. 10, 12 ian. 1935.

2) Aspecte ale crizei româneşti în cadrul crizei mondiale, Bucureşti, 1937, p. 71.

3) „Cuvîntul liber", nr. 10, 12 ianuarie 1935.

4) Arhiva C.C. al P.C.R., fond 96, fila 50.

5) Congresul al V-lea al P.C.R., partea a II-a, Ed. P.C.R., 1932, p. 20.

6) Şt. Zeletin, Burghezia română. Originea şi rolul ei istoric, Bucureşti, 1925, p. 52.

7) Traian Brăileanu, Teoria comunităţii omeneşti, Bucureşti, 1941, p. 378—379.

FIŞE

rătorilor ; perfecţionarea reclamei mărfurilor noi, introducerea în magazine de afişe, prospecte ; luarea unor măsuri care să asigure ca mărfurile necorespunzătoare să rămînă în întreprinderi şi nu în magazine; introducerea unui sistem mai elastic de preţuri cu amănuntul; schimbarea pe alocuri a retribuţiei, a sistemului premial ş.a., ţinînd seama de faptul că în industria uşoară munca este uneori tot atît de încordată ca şi în industria grea. S-a observat că institutele de cercetare economică se ocupă puţin de problemele bunurilor de consum.

James Tobin şi Harry Johnson despre laureatul Nobel pentru economie în 1976

● *Hebdomadarul „Problèmes économiques" din 2 martie a.c. republică după* THE ECONOMIST *opiniile lui James Tobin şi ale lui Harry Johnson asupra operei lui Milton Friedman, laureat al premiului Nobel pentru economie în 1976. După James Tobin (Yale University), cunoscut critic al concepţiilor lui Friedman, premiul este pe deplin meritat, avînd în vedere „contribuţia la ştiinţa economică". Dar, spune J.T., Friedman este cunoscut în lumea întreagă în special pentru două „cruciade" paralele : pentru limitarea intervenţiei statului şi pentru monetarism. Admiţînd punctul de vedere al lui M. F. că intervenţia de stat reprezintă uneori un „remediu fals", J.T. observă că economistul de la Chicago nu acordă suficientă importanţă „imperfecţiunilor şi defectelor pieţei", că teoria sa ultraliberală „nu lasă nici un fel de loc aspiraţiei spre egalitate" ş.a. În ce priveşte „cruciada monetaristă", Friedman ar fi reactualizat „credinţa prekeynesiană în automatismul stabilizator al sistemului economic". Harry Johnson, profesor ca şi Friedman, la Universitatea din Chicago şi, în mare măsură, de acord cu concepţiile sale, consideră că acordarea premiului constituie pentru M.F. recompensa a trei mari contribuţii : aplicarea teoriei neoclasice a capitalului şi a opţiunii între consumul imediat şi cel amînat la explicitarea unei relaţii în care Keynes s-a mulţumit să vadă o lege fundamentală a psihologiei ; orientarea teoriei, cercetării aplicate şi întregii economii monetare spre metode şi concepte care permit o mai bună înţelegere a fenomenelor ultimului deceniu ; demonstrarea faptului că politica economică este o artă foarte dificilă. Pe teren strict ştiinţific, Johnson face totuşi rezerva că concluziile lui Friedman sînt adesea nesprijinite de argumente.*

Implicaţii educaţionale ale progresului tehnic

● *Revista* MANPOWER JOURNAL, *editată de Institutul de cercetări aplicative asupra forţei de muncă din New Delhi, publică articolul* Technological Change and Its Impact on Monpowerf in Power Generation Industry *(Progresul tehnic şi influenţa sa asupra forţei de muncă în industria energetică), de M.K. Khanijo şi Y. L. Ahuja. Autorii studiază influenţa modificărilor tehnologice asupra ocupării forţei de muncă în general, asupra structurii forţei de muncă ocupate şi asupra instrucţiunii. După calcule, o dată cu creşterea unităţilor de la mici la foarte mari, numărul proporţiile personalului tehnic operativ şi de întreţinere cresc. Proporţiile diplomaţilor universitari ar creşte de la 6 la 14 la sută, iar cel al absolvenţilor unei şcoli medii de la 9 la 57 la sută.*

PERSISTENŢA PROCESULUI INFLAŢIONIST — EXPRESIE A CRIZEI DIN ECONOMIA CAPITALISTĂ

ÎN CIUDA multiplelor formule de politică antiinflaţionistă care au fost promovate de guvernele ţărilor capitaliste dezvoltate în ultimii ani, inflaţia continuă să rămînă o problemă centrală a economiilor occidentale. Previziuni efectuate nu demult de experţii O.C.D.E. indică menţinerea unui ritm relativ ridicat al inflaţiei şi în 1977, creşterea preţurilor la bunurile de consum în cazul principalelor şapte ţări occidentale urmînd să fie în acest an, ca şi în 1976, de circa 7%. Pe ţări, vor continua să se manifeste diferenţieri notabile de ritm, creşteri mai ridicate de preţ urmînd să se înregistreze în Italia (circa 20%), Anglia (circa 12%) şi Franţa (circa 10%), în timp ce în R. F. Germania şi S.U.A. creşterile urmează să fie de 4—6%.

Oglinda unor dezechilibre esenţiale

ANALIZA procesului inflaţionist pe care l-a cunoscut economia capitalistă în întreaga perioadă postbelică, dar în special în ultimii zece ani, evidenţiază accentuarea treptată a unor trăsături noi ale acestui fenomen. În literatura de specialitate, inflaţia este caracterizată tot mai frecvent ca structurală şi mai puţin ca ciclică, iar teza cu privire la rolul stimulator al inflaţiei în depăşirea fazelor de recesiune economică este contestată de tot mai mulţi economişti occidentali. Încercînd să facem unele estimări referitor la procesul inflaţionist din economiile occidentale în următorii ani, pornim în cele ce urmează de la analiza corelaţiei dintre inflaţie şi ciclul economic capitalist.

După cum se ştie, în perioada postbelică evoluţia preţurilor interne în ţările capitaliste dezvoltate a urmat pînă în anii 1965—1968 — cu decalaje destul de scurte de timp (cîteva luni) — fazele ciclului economic. Respectiv, în perioadele de avînt conjunctural creşterea preţurilor se accentua, iar în perioadele de recesiune preţurile deveneau stabile sau chiar înregistrau unele scăderi (în special la nivelul preţurilor cu ridicata, preţurile bunurilor de consum fiind mult mai puţin flexibile în sensul scăderii). Corelaţia preţuri-creştere economică a fost, în acea perioadă, evidentă, astfel încît în lucrările de specialitate ale anilor '50 şi '60 găsim de regulă preţurile cu ridicata tratate ca indicator al desfăşurării ciclului.

Începînd cu a doua jumătate a deceniului trecut, asistăm la continuarea creşterii preţurilor şi în faza de declin a activităţii economice, fenomen care s-a accentuat şi generalizat ulterior în toate ţările capitaliste dezvoltate şi a devenit cunoscut sub denumirea de stagflaţie. Apariţia şi răspîndirea stagflaţiei reflectă valenţele noi ale procesului inflaţionist, faptul că inflaţia defineşte mai puţin evoluţia ciclică şi tot mai mult contradicţiile structurale, permanente ale societăţii capitaliste.

Considerarea inflaţiei prezente din economiile occidentale ca un fenomen structural se bazează şi pe compararea seriilor de date statistice, care atestă că, cel puţin în ultimii ani, se poate observa o legătură tot mai strînsă între gravitatea procesului inflaţionist şi înrăutăţirea unor dezechilibre esenţiale ale economiilor capitaliste, precum agravarea deficitelor bugetare, creşterea excesivă a masei monetare etc. Astfel, accelerarea inflaţiei în S.U.A. în ultimii ani nu poate să nu fie corelată cu faptul că între 1966 şi 1975 deficitul cumulat al bugetului federal a fost de peste 155 miliarde dolari şi că, în toată această perioadă, creşterea anuală a masei monetare (M_1, adică masă monetară în sens restrîns) a fost de 6—8%, cu mult peste ritmul creşterii economice.

Creşterea excesivă, scăpată de sub control, a masei monetare a fost un factor inflaţionist de primă importanţă care, dereglînd echilibrul circulaţiei băneşti, a erodat continuu puterea de cumpărare a monedelor ţărilor capitaliste. Trebuie remarcat că, în condiţiile unei evoluţii rapide a tehnicii de plată, formele tradiţionale de instrumente de plată cunoscute sub denumirea de masă monetară în sens restrîns sau M_1 şi care cuprind moneda divizionară, bancnotele şi cecurile (depozitele bancare la vedere) suferă o diminuare relativă a ariei de utilizare, în favoarea unor instrumente de plată mai puţin lichide, precum depozitele bancare la termen (în terminologia de specialitate M_1 plus depozitele bancare la termen poartă denumirea de M_2). Analiza datelor statistice relevă faptul că tocmai formele de plată cu o mai largă utilizare — M_2 — înregistrează o creştere mai rapidă, scăpată de sub control, ceea ce a mărit potenţialul inflaţionist din economiile occidentale (vezi graficul). În acelaşi timp, se observă un anumit decalaj în timp (de 1—3 ani) între majorarea masei monetare (cauză) şi agravarea procesului inflaţionist (efect), ceea ce face ca „ciclul" de creştere a preţurilor să capete o mişcare relativ independentă, atît de ciclul economic, cît şi de măsurile de politică economică.

Asincronismul inflaţie-creştere economică

ÎN AFARA stagflaţiei, respectiv a coexistenţei inflaţiei cu recesiunea, pe fondul unei slăbiri sensibile a corelaţiei dintre inflaţie şi ciclul economic, procesul inflaţionist din economia capitalistă a căpătat, după 1970—1973, şi alte trăsături definitorii. În primul rînd, se observă conturarea mai evidentă a trăsăturilor de inflaţie galopantă, respectiv accelerarea creşterilor de preţuri — în diferite ţări şi în diferite perioade — la peste 10% pe an. În al doilea rînd, agravarea procesului inflaţionist nu mai este însoţită de scăderea şomajului sau de o creştere economică mai susţinută, ci, de multe ori, de evoluţia nefavorabilă şi a acestor indicatori. Transformarea inflaţiei din factor expansionist în factor recesionist a generat anumite reevaluări în politica economică occidentală, în speţă apelarea în mai mică măsură la instrumentele inflaţioniste ca mijloc de stimulare a activităţii economice.

În al treilea rînd, se remarcă o particularitate nouă, conturată în anii 1974—1976, care însă ar putea să rămînă numai o excepţie în ceea ce priveşte comportamentul preţurilor în economia capitalistă. Este cunoscut că, în anii de criză 1974—1975, scăderea puternică a activităţii economice în ţările capitaliste dezvoltate nu numai că nu a fost însoţită de scăderea preţurilor interne, ci, dimpotrivă, creşterea preţurilor s-a accelerat tocmai în faza de recesiune. De asemenea, pentru prima oară în perioada postbelică, relansarea economică începînd de la mijlocul anului 1975 pînă în prezent a fost însoţită nu de accelerarea inflaţiei ci, de regulă, de o atenuare a ritmului de creştere a preţurilor interne (vezi tabelul).

Acest asincronism între inflaţie şi creşterea economiilor occidentale, mergînd pînă la o mişcare aproape inversă a celor două procese în 1974—1976, se explică, pe de o parte, prin caracterul nou, structural al inflaţiei, prin faptul că ea a devenit un însoţitor cvasipermanent al economiilor occidentale. Pe de altă parte, trebuie avut în vedere că majorarea substanţială a preţu-

Evoluţia comparată a creşterii economice şi a inflaţiei în principalele ţări capitaliste dezvoltate membre ale OCDE

	Creşterea anuală a produsului naţional brut real						Creşterea anuală a preţurilor interne de consum					
	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Total OCDE	3,7	5,4	6,1	0,1	—1,1	5	5,3	4,7	7,9	13,4	11,2	8,1
din care :												
S.U.A.	3,3	6,2	5,9	—2,2	—1,8	6,2	4,3	3,3	6,2	11,0	9,1	5,3
Japonia	6,7	9,0	10,9	—3,7	2,1	6,0	6,1	4,5	11,8	24,5	11,8	8,6
R.F. Germania	3,0	3,4	5,4	0,4	—3,2	5,5	5,2	5,6	6,9	7,0	6,0	3,8
Franţa	5,4	5,4	6,0	3,9	—1,2	5,0	5,5	5,9	7,3	13,5	11,7	9,9
Anglia	2,3	3,0	5,3	—0,6	—1,8	1,0	9,4	7,2	9,2	16,0	24,2	14,7

ECONOMIE MONDIALA

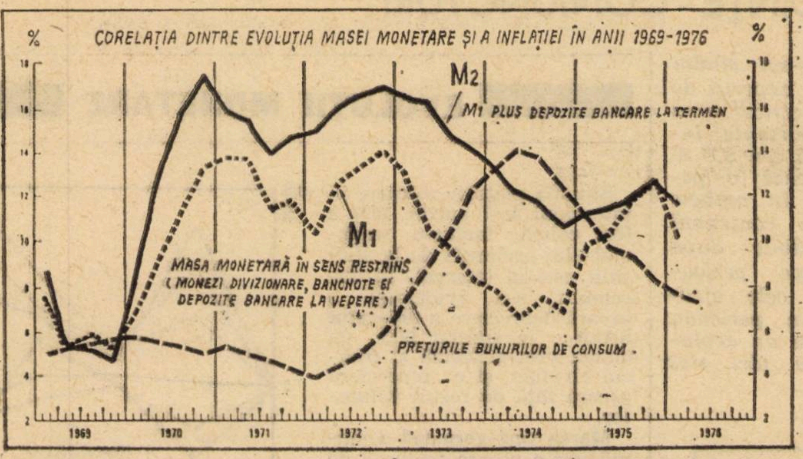

(După PERSPECTIVES ÉCONOMIQUES DE L'O.C.D.E. Nr 20 XII 1976)

lui țițeiului și al celorlalte materii prime în 1973 a avut un anumit efect inflaționist, dar în același timp plățile petroliere suplimentare de mare amploare pe care au trebuit să le facă țările capitaliste dezvoltate în 1974, echivalînd cu realocarea a 2—4% din produsul lor național brut, au agravat recesiunea economică.

Probabilități ale anilor apropiați

ÎNCERCĂRILE de a prevedea evoluția inflației în economiile capitaliste trebuie să pornească de la evaluarea gradului în care trăsăturile de pînă acum ale procesului inflaționist occidental vor continua să se manifeste și în următorii ani. Ținînd cont de actuala pantă descendentă a capitalismului se poate lua ca punct de plecare aprecierea că majoritatea trăsăturilor care au caracterizat inflația în ultimii ani vor apărea și în anii apropiați într-o formă asemănătoare.

În acest sens, este rezonabil să se aibă în vedere un ritm mediu anual de creștere a prețurilor interne pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate de circa 5—7%, cu diferențieri notabile de la o economie la alta. În țările care în prezent cunosc un ritm rapid de majorare a masei monetare (Anglia, Italia, Franța) inflația ar putea să rămînă la niveluri ridicate în anii următori ; de asemenea, presiunile inflaționiste vor fi, probabil, mai accentuate în țările care au înregistrat deficite bugetare consecutive de mare amploare (în această categorie intră și S.U.A.).

Avînd în vedere continuarea, în general, a actualelor tendințe în ceea ce privește rata inflației, se poate aprecia, că, în 1980, prețurile de consum pe ansamblul O.C.D.E. vor fi cu circa 35—40% mai ridicate decît în 1975, aproape duble comparativ cu 1970 și cu circa 130% mai ridicate decît în 1965.

O problemă deosebită ridicată de încercarea de a prevedea amploarea creșterii prețurilor în țările capitaliste în următorii ani este aceea dacă și particularitatea anilor 1974—1976 (asincronismul inflație-creștere economică) se va repeta în anii următori. Este cunoscut că, după opinia multor economiști occidentali, relansarea economică va continua în 1977 și în prima jumătate a anului 1978, pentru ca în a doua jumătate a anului viitor și în 1979 să se înregistreze o încetinire sensibilă a creșterii economice. În aceste condiții se pune problema dacă inflația va urma, într-o anumită măsură, ciclul economic (în limitele impuse de caracteristicile stagflației), sau va evalua invers, ca în 1974—1976.

Se poate aprecia drept probabilă menținerea aceluiași asincronism inflație-creștere economică și în anii 1977—1980, în acest sens acționînd o serie de factori. Astfel, anumite efecte ale politicilor antiinflaționiste promovate în anii 1975 și 1976, cum sînt restrîngerea creșterii masei monetare, limitarea cheltuielilor guvernamentale ș.a., se vor diminua treptat pînă în 1978—1979, ceea ce înseamnă că în perioada de recesiune creșterile de prețuri s-ar putea accentua. De asemenea, este de așteptat ca, odată cu slăbirea activității economice, statul capitalist să introducă măsuri de stimulare, care au de regulă efecte inflaționiste ; așa-numita „pauză“ economică din semestrul II 1976 a determinat deja guvernele principalelor țări occidentale — S.U.A., R.F. Germania și Japonia — să prevadă, încă pentru prima parte a acestui an, noi programe de stimulare economică.

Totuși, în lipsa unui factor cu efecte duble concomitente — inflaționist și recesionist — de genul majorării substanțiale a prețului țițeiului, asincronismul inflație-creștere economică va fi mai puțin evident în perioada următorilor ani decît a fost în 1974—1976. Inflația din țările capitaliste dezvoltate va rămîne în această situație un fenomen mai mult structural decît ciclic și, în consecință, mișcarea prețurilor va avea o anumită independență față de ciclu.

Agravarea proceselor redistributive

EXPERIENȚA postbelică a dovedit că dezechilibrul constituie, în continuare, un mod de existență al societății capitaliste, și strădaniile de a reechilibra unele sectoare dau naștere inevitabil la dezechilibre în alte sectoare. Încercarea de a combate șomajul a generat inflația galopantă, iar politicile antiinflaționiste din ultimii ani au contribuit la menținerea șomajului la niveluri ridicate. Mai mult, în ultimii ani s-a ajuns, așa cum am mai relevat, la coexistența inflației cu un șomaj ridicat și scăderea producției.

Abordînd problema gradului în care politica economică postbelică a statelor occidentale a reușit să-și atingă cele trei obiective fundamentale — creșterea producției, combaterea șomajului și stabilizarea prețurilor — un raport prezentat Congresului S.U.A. menționează : „Istoria a arătat că atingerea acestor obiective fundamentale nu a fost regula, ci mai degrabă o excepție“ (Economic Policy and Inflation in the United States. Joint Economic Committee, U.S. Congress, p. 83).

Inflația are profunde și nefaste consecințe sociale. Ea erodează treptat — sau rapid în cazul inflației galopante — puterea de cumpărare a oamenilor muncii, în special puterea de cumpărare a păturilor cu venituri reduse sau venituri fixe (pensionari ș.a.). Chiar dacă salariile nominale, ca urmare a luptei maselor populare, a presiunilor sindicatelor, cresc într-o anumită măsură, în condițiile agravării procesului inflaționist din economiile occidentale salariul real stagnează sau chiar înregistrează scăderi, marea masă a angajaților avînd de suferit de pe urma scumpirii vieții. Deosebit de nocivă este caracteristica actuală a procesului inflaționist occidental care constă în creșterea mai rapidă a prețurilor la unele bunuri de consum de uz curent, în special alimente.

Ca impozit nedeclarat asupra încasărilor, inflația este astfel un proces adînc de redistribuire a bogăției și veniturilor, care favorizează clasele și păturile sociale dominante, în defavoarea celorlalte categorii și clase sociale, contribuind, pe această cale, la ascuțirea conflictelor sociale și la amplificarea mișcărilor revendicative ale maselor populare. Odată cu amplificarea și permanentizarea fenomenului inflaționist, inegalitățile specifice vieții economice și sociale a țărilor capitaliste capătă note tot mai grave, îngreunînd situația oamenilor muncii, făcînd tot mai vizibilă adevărata esență a „societății de consum“. Inflația, cu caracteristicile ei noi (inflație galopantă și stagflație), a devenit o componentă aparte, definitorie, a crizei actuale a capitalismului monopolist de stat.

Pe plan internațional, perpetuarea relațiilor anacronice, inechitabile dintre națiuni, accentuarea manifestărilor de criză și instabilitate, duc la impulsionarea fenomenului inflaționist, la transmiterea presiunilor inflaționiste prin mecanismele schimburilor internaționale, contribuie la adîncirea decalajelor economice, la menținerea unui climat de nesiguranță în sfera relațiilor economice și politice dintre state.

Fenomenele de criză, care cuprind astăzi toate sferele vieții economico-sociale a orînduirii bazate pe exploatare, relevă cu tot mai multă pregnanță că vechile raporturi de inegalitate, asuprire și dictat generate de imperialism și colonialism s-au perimat din punct de vedere istoric și sînt sortite dispariției inevitabile, că nimeni și nimic nu va putea împiedica triumful noii ordini economice în lume, făurirea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră.

Mugur ISĂRESCU
Institutul de economie mondială

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Perspectiva rămîne inflaționistă

ȘI ÎN ANII care urmează, ritmul creșterii economice din țările capitaliste dezvoltate va fi devansat în proporții considerabile de ritmul creșterii prețurilor. Aceasta este una din concluziile principale care se desprind dintr-un studiu recent întocmit de experții de la „Chase Econometrics“, unul din cele mai importante institute de prognoză din S.U.A. Studiul îmbrățișează o perioadă de 7 ani în ambele sensuri, adică se confruntă rezultatele previzibile după experții citați pe perioada 1977—1984 cu cele efectiv înregistrate în perioada 1969—1976. O serie de evoluții diferențiate pe țări sînt redate în grafic.

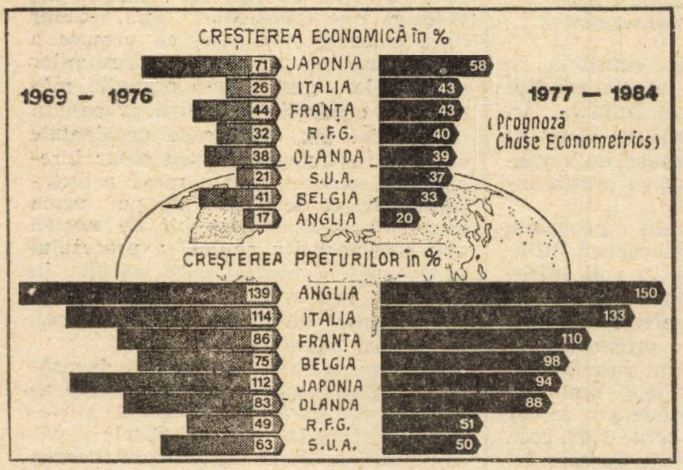

EVOLUȚII MONETARE

Situația piețelor valutare în intervalul 4—7 aprilie 1977 a fost calmă, înaintea week-end-ului prelungit de la sfîrșitul acestui interval. În ansamblu, s-a evidențiat o ușoară depreciere a **dolarului S.U.A.,** în special față de marca vest-germană și francul elvețian, și o repreciere ușoară față de restul valutelor.

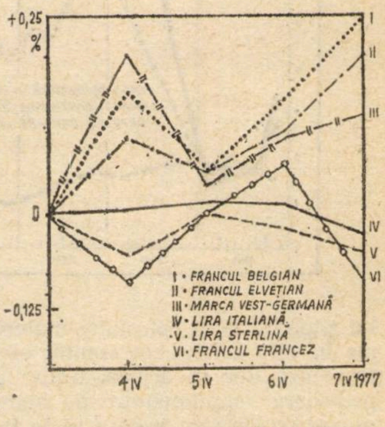

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 4—7 aprilie, luîndu-se ca baza cursurile din ziua de 1.IV.1977.

Marca vest-germană a manifestat o ușoară tendință de repreciere. Această evoluție a fost sprijinită de continuarea mișcării de trecere a capitalurilor din monedele țărilor scandinave în marcă și a avut un efect colateral negativ (de depreciere) asupra dolarului S.U.A., care a avut, și în acest caz, funcția de „monedă vehicul”. Marca a terminat intervalul la un nivel de circa 2,3830 mărci pentru un dolar, față de circa 2,3880 mărci pentru un dolar la deschidere.

Francul elvețian a realizat o repreciere de circa 0,3% în raport cu săptămîna precedentă, terminînd la circa 2,5330 franci pentru un dolar, față de cursul de deschidere de 2,5405 franci pentru un dolar.

Lira sterlină a oscilat în jurul nivelului de 1,7195 dolari pentru o liră. Ca un element favorabil, observatorii notează creșterea cu circa 1,7 miliarde dolari a rezervelor valutare ale Marii Britanii în luna martie 1977, care au atins astfel un nivel record de circa 9,6 miliarde dolari, mai ales datorită afluxului de capitaluri străine investite în titluri guvernamentale britanice. La 7 aprilie, Banca Angliei a modificat, pentru a opta oară în acest an, dobînda minimă de împrumut la 9,25%, cel mai redus nivel din ultimele 12 luni.

Yenul japonez și-a continuat mișcarea de repreciere în raport cu dolarul S.U.A., cu o creștere de peste 1% (cotind la închidere circa 272 yeni pentru un dolar, față de circa 275 yeni la sfîrșitul săptămînii precedente). Această evoluție a fost încurajată de anunțarea unei creșteri de 2,8 miliarde dolari în anul fiscal încheiat la 31 martie a rezervelor valutare ale Japoniei care, totalizînd aproape 17 miliarde dolari, se situează la cel mai înalt nivel din ultimii patru ani.

Dobînzile la eurodepozitele în dolari S.U.A. la șase luni au înregistrat o ușoară tendință de scădere, situîndu-se la circa 5,625%. mișcarea urmată atît de cele în franci elvețieni (negociate la circa 3,5%) cît și de cele în mărci vest-germane care la închidere s-au situat la circa 4,5%.

După anunțarea rezultatelor ultimei licitații organizate de F.M.I., **prețul aurului** a avut o tendință descendentă, cotind la închidere 148,70 dolari/uncie, față de 149,25 dolari/uncie la deschidere.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Turismul internațional în 1976

POTRIVIT estimărilor preliminare făcute de Organizația Mondială a Turismului, în 1976 numărul total al turiștilor străini sosiți în diversele țări s-a ridicat la 218 milioane, ceea ce a însemnat o creștere de 2% comparativ cu anul precedent și revenirea la nivelul anului 1973. Încasările din turismul internațional au ajuns la peste 40 miliarde de dolari, fiind cu peste 20% mai mari decît cele din anul 1975.

Pe regiuni geografice, sosirile de turiști au crescut cu peste 5% în Africa, cu circa 5% în America de Nord și de Sud, cu 10—15% în țările din Orientul Mijlociu (cu excepția Libanului), cu aproximativ 10% în țările din zona Orientului Îndepărtat și a Pacificului, precum și în țările din sudul Asiei. În Europa, creșterea a fost de 2%. În această parte a lumii este semnalată existența unor tendințe contradictorii: spre anumite țări din Europa meridională, fluxul turistic nu a cunoscut nici o majorare, pe cînd spre unele țări din nordul Europei creșterea a fost sensibilă, în special ca efect al sosirilor de turiști din America de Nord.

Numărul falimentelor în creștere

ÎN LUNA IANUARIE 1977 s-a înregistrat în Japonia o creștere a numărului falimentelor cu 19,5 % față de ianuarie 1976. Evoluția pe ani arată că de la 8 200 falimente declarate în 1973 s-a ajuns la 12 600 în 1975, pentru ca în 1976 să se înregistreze 15 600. Explicația dată de economiștii de la Sumitomo Bank este durata neașteptat de lungă a crizei economice. Aceasta a făcut ca numeroase firme să nu mai poată ieși din dificultăți cu ajutorul creditelor, care au devenit scumpe și greu de obținut, în timp ce vînzările produselor stagnau. Procentul falimentelor datorate stagnării vînzărilor a crescut de la 20,1% în 1973, la 32,6% în 1976.

Mulți specialiști se așteaptă ca numărul falimentelor să continuie să crească în lunile următoare între altele pentru că numeroase întreprinderi (industriale, comerciale și de servicii) au încheiat anul 1976 cu deficit, iar efectele măsurilor stimulatorii luate de guvern nu vor putea încă să dea roade.

Producția de petrol a țărilor OPEC în 1976

ÎN ANUL 1976, producția de petrol pe ansamblul țărilor membre ale O.P.E.C. a atins circa 1,53 miliarde tone, înregistrînd o creștere cu 12,4% în comparație cu 1975. Potrivit datelor publicate la 31 martie la Viena de către Secretariatul O.P.E.C., cea mai mare creștere a producției s-a înregistrat anul trecut în Libia (cu 30,6%), extracția de petrol brut ajungînd la 74 milioane tone în 1976. Alte țări membre au realizat o producție după cum urmează (în milioane tone): Arabia Saudită 353,8 (+21,2%), Iran 267,5 (+10,1%, Venezuela 117,3 (—2,3%), Irak 113,1 (+0,8%), Kuweit 104,2 (+0,5%), Nigeria 89,2 (+15,9%), Indonezia 65,3 (+15%), Algeria 51 (+5,3%). În Gabon, producția a scăzut cu 0,1%, atingînd 11,1 milioane tone.

ECONOMIE MONDIALA

R.S.F. Iugoslavia

DEZVOLTAREA BAZEI ENERGETICE – PRIORITATE NAȚIONALĂ

ÎN CADRUL orientării pe termen lung, de transformare structurală a economiei iugoslave, extinderea susținută a bazei energetice capătă semnificația unui element hotărîtor pentru eliminarea disparităților între diferitele ramuri industriale sau sectoare de activitate.

Dezvoltarea accelerată a bazei energetice și de materii prime, în concordanță cu tendințele din economia mondială, vizînd reducerea dependenței de import și crearea premiselor pentru creșterea dinamică a producției în ramurile prelucrătoare, devine o premisă decisivă pentru atingerea ritmului de creștere a produsului social brut stabilit pentru actualul cincinal, respectiv de 7% în medie pe an.

Politică selectivă în domeniul investițiilor

EFORTUL investițional permanent, orientat către consolidarea bazei naționale energetice și de materii prime, deține locul principal printre mijloacele de atingere a acestui obiectiv prioritar.

Industria energetică concentrează o treime din volumul de investiții destinat domeniilor de interes comun pentru toate republicile federației, fixîndu-se ca obiective prioritare dezvoltarea capacităților de producție a energiei electrice, lărgirea extracției de cărbune, dezvoltarea industriei petrolului și gazelor naturale.

Se urmărește ca, pînă la finele deceniului, consumul național de energie electrică să fie în întregime asigurat din producția internă, creîndu-se totodată în centralele electrice rezerve de capacitate, echivalînd cu 15% din volumul scontat al consumului. Realizarea acestui obiectiv presupune majorarea producției de energie electrică de la 40 miliarde kWh în anul 1975 la 67 miliarde kWh în 1980 pe baza construcției, în centrale hidro și termoelectrice, de capacități totalizînd 7 900 MW. Dimensiunile parametrilor preconizați pot fi apreciate prin raportarea la volumul capacităților construite în industria energiei electrice din Iugoslavia în cursul primelor trei decenii de dezvoltare socialistă a țării, capacități totalizînd 9072 MW.

La jumătatea anului 1976 se aflau în construcție 17 centrale termoelectrice cu o capacitate însumînd 4 010 MW, între care se disting centralele Obrenovac III și IV (însumînd 1 240 MW), Šoštanj (335 MW), Rijeka (320 MW), Ugljevik (300 MW) și Tuzla III (215 MW). Preocupările pentru valorificarea hidroenergiei se concretizează în cele 8 centrale aflate în prezent în construcție, cu o capacitate totală proiectată de 2 144 MW, printre care se numără cea de la Bajina Bašta (de 614 MW), de la Capljina și Bauk Bijela (de 420 și, respectiv, 450 MW).

Activul balanței energetice iugoslave va fi sporit și prin contribuția centralei nucleare de 632 MW, aflată în construcție la Krsko.

Paralel cu crearea de noi capacități de producție, efortul investițional desfășurat în cadrul ramurii vizează dezvoltarea rețelei de transport a energiei electrice în scopul formării unui sistem energetic unitar, care să confere siguranță în aprovizionarea centrelor de consum, să permită exploatarea optimă a capacităților existente și alegerea rațională a amplasamentului în construcția de noi capacități și care, în același timp, să poată fi conectat cu sistemele țărilor vecine.

Pînă la finele deceniului urmează să fie construite linii de înaltă tensiune de 380, 220 și 110 kV, cu o lungime totală de 10 200 km. Principalul proiect în acest domeniu îl reprezintă rețeaua de linii de 380 kV, cu o lungime de 3 600 km și prevăzută cu 20 substanți de transformare.

O mai bună valorificare a resurselor interne

POLITICA DE CONSOLIDARE a bazei energetice naționale vizează de asemenea intensificarea prospectării cărbunelui, țițeiului și gazelor naturale, valorificarea lor mai eficientă.

În condițiile în care 90% din rezervele de cărbune ale țării sînt constituite din lignit, se urmărește extinderea capacităților de extracție, în scopul satisfacerii necesarului de consum al industriei energiei electrice și al altor ramuri ale economiei naționale. Capacitățile de extracție a cărbunelui vor fi majorate în cursul actualului cincinal cu 27 milioane de tone (cu circa 70%), astfel încît în anul 1980 să poată fi asigurată o producție de 55—58 mil. tone, comparativ cu 36,6 mil. tone în anul 1975. Paralel cu dezvoltarea extracției, se depun eforturi, îndeosebi pe planul cercetării științifice și al dezvoltării tehnologiei, pentru a se ajunge la participarea într-o proporție sporită a cărbunelui din producția proprie la acoperirea consumului unor ramuri orientate încă sensibil spre aprovizionarea din import, ca siderurgia.

Se diversifică gama eforturilor întreprinse în vederea sporirii, în actualul cincinal, a producției anuale de țiței de la 3,7 la 4,6 milioane tone, iar a celei de gaze naturale de la 1,6 la 3 miliarde mc — de la lucrări de foraj submarin (cum sînt cele efectuale sub conducerea întreprinderii „Iugopetrol" în partea de sud a Mării Adriatice) și pînă la cercetări vizînd valorificarea șisturilor bituminoase (de lîngă Aleksinac, în R.S. Serbia).

Ample lucrări de investiții sînt angajate în domeniul construcției de rafinării, spații de depozitare a țițeiului, conducte petroliere și de gaze. Între proiectele importante ale actualului cincinal se remarcă acela al conductei iugoslave unice, cu o lungime de 740 km, care să asigure fluxul continuu al țițeiului. Ca obiective importante se înscriu, totodată, construcția rețelei de conducte magistrale și de distribuție pentru transportul gazelor naturale, cu o lungime de 2 400 km, precum și dezvoltarea capacităților de rafinare ale țării de la 13 milioane tone de țiței în anul 1975 la 23,5 mil. tone în 1980.

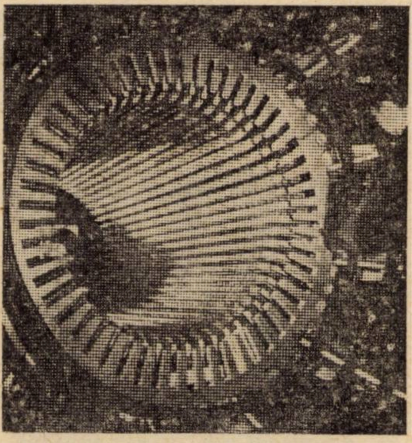

Se finisează un nou agregat energetic destinat să sporească zestrea ramurii

Sub semnul colaborării

DEZVOLTAREA bazei energetice reclamă și se concretizează, de asemenea, într-o largă cooperare în producție, științifică, tehnică și financiară a Iugoslaviei cu străinătatea. În acest cadru un loc însemnat revine acțiunilor întreprinse în vederea valorificării în continuare, în colaborare cu țara noastră, a potențialului hidroenergetic al Dunării.

În luna februarie a.c., la București au fost semnate o serie de documente importante, și anume : Acordul între guvernul R.S. România și guvernul R.S.F. Iugoslavia privind condițiile extinderii colaborării pentru utilizarea potențialului hidroenergetic al Dunării, Contractul privind realizarea și exploatarea Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II și Contractul privind colaborarea în utilizarea potențialului suplimentar al Dunării la Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier. Realizarea, în perioada următoare, prin eforturile comune ale specialiștilor români și iugoslavi, a acestor proiecte de amploare reflectă — alături de adîncirea cooperării și specializării în producție, în domeniul științei și tehnicii — intensificarea continuă a relațiilor prietenești, reciproc avantajoase, dintre România și Iugoslavia.

Alexandru OLTEANU
Institutul de economie mondială

MONDORAMA

Femeile — candidate prioritare la șomaj

PE FONDUL GENERAL al agravării șomajului în țările capitaliste dezvoltate, acesta se manifestă deosebit de virulent în rîndurile populației feminine active. Și aceasta, în ciuda faptului că în numeroase cazuri femeile sînt nevoite să accepte posturi inferioare calificării și capacității lor, precum și salarii mai mici decît ale bărbaților cu funcții similare.

Făcînd sinteza unor anchete efectuate în Franța pe această temă, revista „L'Usine Nouvelle" releva recent că, față de situația din 1974, numărul femeilor sub 25 de ani în căutarea unui loc de muncă a crescut într-un ritm mai rapid decît cel al bărbaților din aceeași categorie. Considerînd toate vîrstele active, ponderea șomerilor este mult mai ridicată în rîndul femeilor decît în cel al bărbaților ; după statisticile Ministerului muncii din Franța, în ianuarie a.c. se numărau 570 546 șomere, la o populație feminină activă de 8,5 mil. persoane, și 497 902 șomeri, față de circa 14 milioane de activi.

Mai prelungită este pentru femei și perioada pînă la găsirea unui nou loc de muncă. Aceleași statistici evidențiază că femeile sub 25 de ani trebuie să aștepte un interval de timp de două ori mai lung pînă reușesc să se reangajeze, decît bărbații din aceeași categorie de vîrstă.

Cibernetica în transporturi

PERFECȚIONAREA și raționalizarea transporturilor în R. P. Bulgaria constituie obiectul activității unui centru de cercetări științifice, creat în urmă cu un deceniu la Sofia. La activul său se numărau, la începutul acestui an, circa o sută de soluții privind, între altele, utilizarea rațională a parcului de locomotive și vagoane care circulă pe teritoriul bulgar, îmbunătățirea sistemului de elaborare a proiectelor de autostrăzi, căi ferate, piste pentru avioane și canale navigabile etc., economiile realizate oscilînd între cîteva sute de mii și cîteva milioane de leva, pentru fiecare soluție în parte. În cazul proiectelor menționate, este vorba de un întreg sistem tehnologic, cu o amplă gamă de dotări — de la calculatoare electronice și pînă la fotografierea terenurilor din avion, ceea ce permite să se execute pînă la 5—6 variante pentru fiecare proiect.

În cursul acestui an centrul de cercetări lucrează la elaborarea sistemului automatizat-tip de transport cu taximetre în Sofia, precum și a unui sistem analog pentru transporturile internaționale auto din Bulgaria.

Principalul factor — intensificarea agriculturii

ÎNTR-UN RAPORT oficial american, dat nu demult publicității, se apreciază că — pentru a face față cererii de consum din partea unei populații în continuă creștere — producția mondială de alimente va trebui să se dubleze în următorii 25—30 de ani. Lucru pe deplin realizabil, opinează experții americani, dacă se acționează într-o serie de direcții prioritare.

Se consideră de pildă că, deși suprafața terenurilor cultivate pe glob a sporit — în perioada 1958—1970 — de la 1,38 la 1,48 miliarde ha, suprafețele cultivabile neutilizate încă însumează circa 1,7 miliarde ha. În America Latină terenurile propice pentru cultură nu sînt folosite decît în proporție de un sfert, iar pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare — în proporție de 55%.

Utilizarea rațională, complexă a resurselor de apă, îndeosebi în zonele secetoase, constituie o altă sursă de extindere a agriculturii și creșterii animalelor.

Dar, subliniază specialiștii, accentul trebuie pus pe ansamblul metodelor agrotehnice avansate, a căror extindere pe terenurile deja cultivate ar permite dublarea sau chiar triplarea recoltelor.

Operație dificilă

SCHIMBAREA conjuncturii pe piața petrolului și restructurările intervenite în ultimii ani în balanța energetică a numeroase țări au avut repercusiuni, între altele, asupra industriei corespunzătoare din țările Pieței Comune vest-europene, regiune tradițional importatoare de țiței și dispunînd de ample capacități de rafinare. Or, la începutul anului trecut capacitățile rafinăriilor erau utilizate în proporție de 70% în Franța, de 67% în R.F.G. și Belgia, de 66% în Anglia, de 62% în Olanda și de numai 47% în Italia.

Considerînd că situația, nu se va îmbunătăți într-o perspectivă apropiată, Comisia Pieței Comune — care publică datele de mai sus — apreciază drept necesară o reducere cu 16,5% (respectiv cu 140 mil. tone) a capacităților de rafinare din țările membre, atît prin sistarea construcțiilor în curs, cît și prin oprirea instalațiilor marginale, mai puțin eficiente. Soluții a căror aplicare ridică însă probleme delicate în fața guvernelor țărilor respective, ținîndu-se seama de nivelul și așa ridicat al șomajului.

Energia solară și clima

DUPĂ CUM S-A APRECIAT la colocviul internațional asupra perspectivelor utilizării energiei solare, care s-a ținut nu de mult la Nisa, această problemă a depășit stadiul său inițial, intrînd în prezent în etapa rezolvării industriale. Deocamdată, au fost puse la punct patru orientări în utilizarea energiei solare, toate bazate pe conversiunea sa termică directă, și anume : pentru încălzirea apei necesare instalațiilor casnice sanitare, optimizarea regimului climatic în sere, desalinizarea apei marine sau din lacuri sărate, precum și pentru pomparea din subteran a apei pentru irigații.

În prezent, apreciază specialiștii, în țările nordice și cu climă temperată asemenea instalații nu sînt competitive, comparativ cu instalațiile termice clasice. Altfel se pune însă problema în țările unde radiația solară este mai puternică, mai ales dacă acestea nu dispun de alte resurse de energie (cărbune, petrol, gaze etc.). Se consideră posibil, între altele, ca în următoarele două decenii în zonele respective să fie instalate pînă la 40 000 de centrale solare (cu o putere unitară de 3—5 MW).

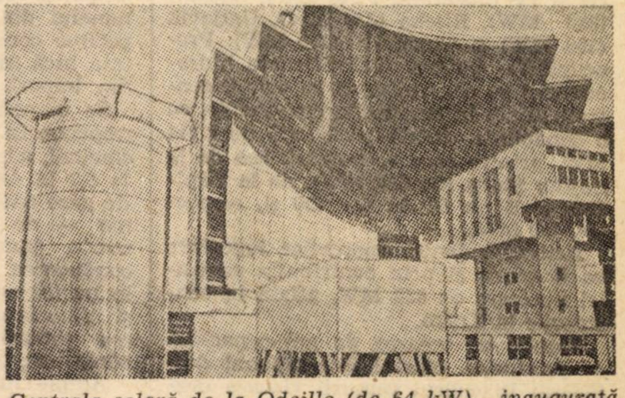

Centrala solară de la Odeillo (de 64 kW), inaugurată anul acesta în Franța, a fost conectată la rețeaua publică de alimentare cu energie electrică

Foto : Nouvelles de France

GLOSAR

Banca Reglementelor Internaţionale

BANCA Reglementelor Internaţionale (B.R.I.), cu sediul la Basel (Elveţia), a fost citată în presă în ultima vreme din cauza unor operaţiuni cu caracter de unicat : este singura bancă internaţională admisă să deţină drepturi speciale de tragere (D.S.T.), instrumentul monetar emis de Fondul Monetar Internaţional, precum şi să se prezinte la licitaţiile periodice de aur organizate de acelaşi organism internaţional, pentru propriul său cont sau pentru contul unei bănci centrale. Această situaţie se datoreşte caracterului de unicat al însăşi băncii în ansamblul aparatului bancar internaţional.

Creată în 1930, odată cu noua reglementare a reparaţiilor de război pe care Germania învinsă urma să le presteze ţărilor din Antantă după primul război mondial (aşa numitul Plan Young), B.R.I. a fost iniţiată de băncile centrale din principalele ţări interesate în această reglementare (Belgia, Franţa, Germania, Italia, Marea Britanie, Japonia şi un grup de bănci americane). Rolul noului organism a fost acela de a sprijini cooperarea dintre băncile centrale, a înlesni operaţii financiare internaţionale şi a acţiona ca împuternicit sau agent în ce priveşte aranjamentele financiare convenite între părţi şi încredinţate ei.

Întrucît Japonia s-a retras în 1951, B.R.I. poate fi considerată — cu excepţia pachetului de acţiuni deţinut de americani — drept o bancă a băncilor centrale europene. România participă la B.R.I., prin Banca Naţională, încă din anul înfiinţării.

Capitalul băncii a fost fixat la 1500 milioane franci elveţieni aur, împărţit în 600 000 acţiuni. Operaţiunile prevăzute în statut sînt : cumpărarea şi vînzarea de aur pentru contul său şi al băncilor centrale ; deţinerea de aur sau acceptarea în custodie a aurului băncilor centrale ; acordarea de credite sau primirea de credite în relaţiile cu băncile centrale, garantate cu aur sau cu obligaţiuni pe termen scurt ; scontarea, reescontarea, cumpărarea sau vînzarea de cambii, cecuri şi alte titluri de credit pe termen scurt, inclusiv bonuri de tezaur ; cumpărarea şi vînzarea de devize pentru contul propriu sau al băncilor centrale ; primirea de depuneri de la băncile centrale etc. Operaţiuni interzise : emisiunea de bancnote, acordarea de credite guvernelor, obţinerea unei poziţii dominante într-un concern de afaceri etc.

B.R.I. este condusă de un consiliu compus din 6 directori (guvernatorii băncilor centrale din cele 6 ţări fondatoare), din 6 reprezentanţi ai finanţelor, industriei şi comerţului, numiţi fiecare de cîte unul din guvernatorii care fac parte din consiliu, precum şi din cel mult 9 persoane alese de consiliu dintre guvernatorii băncilor centrale din ţările în care au fost subscrise acţiuni ale băncii, dar care nu deleagă din oficiu directori în consiliu.

Consiliul alege dintre membrii săi un preşedinte şi unul sau mai mulţi vicepreşedinţi, un preşedinte al băncii şi un director general.

Începîndu-şi activitatea cu un rol istoriceşte determinat, limitat în timp, Banca Reglementelor Internaţionale a dovedit că este deosebit de utilă băncilor centrale, devenind unul din principalele organisme bancare internaţionale, o „bancă a băncilor centrale".

C. K.

Fond reînnoibil

Andrei Szabo, Tîrgu Mureş — Fondul reînnoibil al O.N.U. pentru explorarea resurselor naturale, a cărui denumire în limba engleză este „United Nations Revolving Found for Natural Resources Exploration", a fost creat de Adunarea Generală a O.N.U. în luna decembrie 1973 şi este administrat de Programul Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare. (P.N.U.D.). Acest Fond are rolul de a finanţa asistenţa tehnică necesară ţărilor în curs de dezvoltare pentru a identifica prezenţa unor resurse minerale, a le determina volumul şi calitatea şi a le estima valoarea economică.

Principiul de funcţionare al Fondului este următorul : guvernele care primesc asistenţă se angajează să contribuie la reconstituirea resurselor financiare ale Fondului în eventualitatea că asistenţa sa conduce la începerea extracţiei în următorii 30 de ani de la începerea explorărilor. Cota de participare este de 2% din valoarea producţiei anuale realizate, timp de 15 ani. Aceste contribuţii urmează să facă ca Fondul să devină autonom din punct de vedere financiar pînă spre sfîrşitul acestui secol. Deocamdată însă operaţiile Fondului sînt finanţate prin contribuţii voluntare (din Belgia, Canada, Irak, Japonia, Olanda, S.U.A. etc.).

În prezent sînt în curs proiecte de explorare în Bolivia (pentru cupru, cositor, tungsten, plumb, zinc, metale preţioase), în Sudan (pentru metale de bază), în Ecuador (pentru argint, aur, metale de bază) şi în alte ţări.

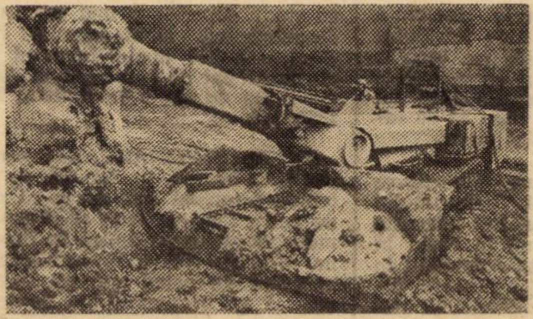

Şi în industria extractivă asistenţa tehnică contribuie la accelerarea dezvoltării

Cercetări

Răzvan Pană, Bucureşti — 1) Coordonatorul echipei de 130 de cercetători, din diverse ţări, între care România, care a elaborat raportul „Obiective pentru omenire" către Clubul de la Roma, este Ervin Laszlo, actualmente profesor de filozofie la Universitatea din New York. El a debutat ca pianist concertist, după cum relata de curînd Aurelio Peccei. Acest studiu — care îşi propune să fie un „raport asupra noilor orizonturi ale comunităţii internaţionale" — a fost prezentat presei şi unor înalţi funcţionari internaţionali la Geneva, la 11 martie a.c.

2) Fundaţia Volkswagen din Hanovra (R.F.G.), care a finanţat elaborarea primului raport către Clubul de la Roma („Limitele creşterii"), finanţează în prezent, între altele, realizarea unui studiu consacrat problemelor actuale şi perspectivelor relaţiilor Est-Vest. Tema respectivă formează obiectul cercetărilor comune ale Societăţii vest-germane de politică externă din Bonn şi ale Centrului de studii strategice şi internaţionale al Universităţii Georgetown din Washington.

Tarife pe autostrăzi

Gheorghe Ghinea, Hîrşova. — Situaţia la care vă referiţi nu este generală. Dacă într-adevăr în ţări ca Franţa, ca şi în Spania sau în Italia, utilizarea autostrăzilor presupune plata unei taxe (vezi tabelul), în altele utilizarea autostrăzilor este gratuită. Inflaţia îşi spune cuvîntul şi în privinţa evoluţiei costului construcţiei de autostrăzi : în Franţa, de pildă, costul construirii unui kilometru de autostradă într-o regiune de cîmpie se situa în 1965 între 3 şi 4 milioane franci, pentru ca acum să depăşească 7 milioane. Această creştere explică de altfel deosebirile regionale ale cuantumului taxei, care rezultă din tabel.

	Lungimea reţelei de autostrăzi (în km)	Taxa (în centime/km)
R.F.G.	6 000	—
Anglia	2 160	—
Italia	5 500	11
Belgia	1 100	—
Olanda	1 450	—
Spania	1 100	14
Franţa	3 983	11—22

Sursa : Le Monde, 12 martie 1977.

Rentabilitate

Septimiu Popa, Timişoara — 1) Dacă ruta Paris — New York şi retur, pe care o folosesc anual 300 000 pasageri ai companiei Air France, nu le va fi deschisă în acest an, cele patru avioane Concorde ale companiei amintite nu vor efectua fiecare, în 1977, decît 835 ore de zbor. Or, se apreciază că pentru a fi rentabile, avioanele Concorde trebuie să aibă un coeficient de ocupare de 65% şi să zboare fiecare cîte 2 750 ore pe an. Avionul Concorde ar scurta durata traversării Atlanticului pe ruta amintită de la 8 ore în prezent, la 3 ore şi jumătate. 2) În urma unui vot favorabil în Camera Reprezentanţilor, Administraţia Naţională pentru Aeronautică şi Cercetarea Spaţiului Cosmic (NASA) a fost autorizată să întreprindă un studiu de fezabilitate privind eventuala construire în S.U.A. a unui avion supersonic de transport (SST) în prima parte a deceniului viitor. Fondurile pentru realizarea unui asemenea tip de avion au fost suspendate de Congres în 1971, la presiunea unor grupuri de apărare a mediului înconjurător.

Apimondia

Florica Vlădescu, Slatina — Federaţia internaţională a asociaţiilor de apicultură, cunoscută sub numele de APIMONDIA, grupînd astăzi circa 4 milioane de membri din 60 de ţări, a fost înfiinţată în 1897.

Deşi în România există numai 60 000 stupari (organizaţi în 1 350 centre apicole comunale şi orăşeneşti), ţara noastră ocupă locul întîi din Europa sub raportul exportului de miere şi este a şasea „putere apicolă" de pe glob. O recunoaştere a acestui fapt o reprezintă înfiinţarea la Băneasa a Institutului internaţional de tehnologie şi economie apicolă.

Numărul familiilor de albine din ţara noastră se ridică la un milion, fiecare familie cuprinzînd circa 5—6000 albine.

Prima asociaţie apicolă românească s-a înfiinţat în Banat la 1873, iar prima lucrare românească în domeniul ştiinţei şi tehnicii apicole a fost „Economia stupăritului" de Ioan Piuariu-Molnar, apărută în 1875, la Viena.

Preşedintele APIMONDIEI este, din 1965, prof. dr. ing. V. Harnaj (România), cunoscut cititorilor noştri din convorbirea publicată în nr. 7/1976. În legătură cu istoricul apiculturii în România şi cu activitatea APIMONDIEI vă recomandăm volumul „O discuţie la masa tăcerii şi alte convorbiri subiective", realizat de Romulus Rusan în colaborare cu Ana Blandiana şi apărut nu demult în Editura Eminescu, din care am extras datele citate.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

SANDIU N. NICULESCU, București. — Perioada cît ați fost încadrat ca planificator principal se ia în considerare la stabilirea vechimii în funcții economice medii și nu în funcții tehnice. Ca atare, avînd studii medii de cultură generală, fiind și absolvent al școlii profesionale, nu puteți ocupa funcția de tehnician și — cu atît mai puțin — aceea de tehnician principal.

I. HĂLĂLAI, Săvinești — În situația muncitorului promovat în funcția de maistru, atunci cînd retribuția majorată se situează între două clase de retribuire se aplică art. 194 din Legea nr. 57/1974. În exemplul dv., muncitorul cu retribuția tarifară lunară de încadrare de 2 365 lei urmează să fie încadrat la clasa 24 de retribuire, așa cum ați opiniat și dv.

CORNEL NISTOR, Romaș, Hunedoara — Indemnizația acordată personalului transferat în altă localitate, în interesul serviciului, se acordă numai în cazul în care acest personal își mută domiciliul în localitatea respectivă. Din scrisoarea dv. rezultă că nu v-ați mutat domiciliul nefiind, deci, îndeplinită o condiție esențială a legii.

GHEORGHE POPA, Comuna Helegiu Bacău — În Legea nr. 57/1974, nu este prevăzută acordarea unui spor la retribuție conducătorului auto care are și calificarea de mecanic agricol. Pentru orele lucrate peste programul unității, aveți dreptul la recuperarea timpului de muncă suplimentar, în condițiile legii.

EMIL IONESCU, Bistrița — Din scrisoarea dv. rezultă că ocupați, în condițiile legii funcția de șef contabil al I.J.G.C.L. fără a îndeplini condițiile de studii. În această situație, aveți dreptul la retribuția prevăzută pentru contabilul șef cu studii superioare, mai puțin două clase de retribuire. Diminuarea cu o singură clasă se aplică numai în cazul celor care au beneficiat de aprobarea derogării de la condițiile de studii în temeiul H.C.M. nr. 1053/1960.

VASILE CĂTINARU, București — Pentru promovarea în funcția de desenator tehnic principal este necesară o vechime de patru ani, așa cum se prevede în Nomenclatorul ce se aplică în baza H.C.M. nr. 44/1970. Neavînd vechimea minimă necesară de patru ani, nu puteți fi admis să vă prezentați la concursul sau examenul instituit în vederea ocupării funcției de desenator tehnic principal, condițiile de studii și vechime trebuind să fie îndeplinite înaintea concursului (examenului).

SPECIALIZAREA ȘI COOPERAREA INTERUZINALĂ

(Urmare din pag. 14)

constructoare de mașini se folosește un sistem de reparații preventiv planificat. Aceasta presupune însă aplicarea unui ansamblu de măsuri tehnico-organizatorice de întreținere, control și reparare a mașinilor și utilajelor, în scopul prevenirii uzurii excesive și menținerii lor în bună stare de funcționare. În practică, însă, se menține în continuare așa-zisul sistem de reparații „după nevoie". La majoritatea întreprinderilor centralei planificarea reparațiilor se bazează în cea mai mare parte pe aproximații statistice sau pe normative elaborate de forul tutelar coordonator, departe de a oglindi actualele caracteristici ale structurii ciclului de reparații. Or, se știe că uzura diferitelor părți componente ale mașinilor diferă în funcție de regimul de lucru, de nivelul indicilor de folosire, de complexitatea produselor prelucrate. În aceste condiții, prelucrarea mecanică a datelor din normative cu privire la ciclul de reparații, a structurii acestuia, a duratei de funcționare a utilajului, nu este suficientă pentru fundamentarea planului de reparație.

Plecîndu-se de la asemenea concluzii, la I.A. Brașov s-a propus și urmează să se aplice *o metodă de planificare controlată a reparațiilor,* ca o variantă superioară a sistemului de reparații preventiv planificată. Pe baza controlului planificat al stării utilajului, se constată uzura fiecărei piese componente și se determină volumul lucrărilor de reparații, aducîndu-se corective planificării inițiale. În acest context, data și costul reparațiilor se stabilesc de către o comisie permanentă formată din muncitorul care deservește mașini, tehnologul secției, mecanicul-șef de secție și inspectorul de utilaj din cadrul serviciului mecanic-șef. Concluziile sînt preluate apoi de grupele de pregătire anticipată — specializate în reparații capitale pentru sectoare calde, pentru sectoare de prelucrare mecanică, partea electrică și piese de schimb — care au misiunea să urmărească realizarea proiectelor și a pieselor de schimb solicitate.

O altă cale de accelerare a execuției reparațiilor este aceea a *utilizării schimbului de agregate sau subansamble.* Prin această metodă, în locul subansamblului defect se montează un altul din așa-numitul fond de subansamble de rezervă. Față de amploarea pe care a luat-o în diferite țări industriale introducerea unor metode eficiente în domeniul întreținerii și reparării mașinilor și utilajelor, considerăm că și în întreprinderile noastre trebuie acționat în acest sens mai organizat, mai rapid.

În interesul sporirii eficacității reparațiilor se impun *măsuri pentru specializarea întreprinderilor la nivel național sau cel puțin teritorial — pe genuri de reparații, feluri de mașini, utilaje, instalații, linii de fabricație, dotarea lor cu mijloace tehnice, piese de schimb și agregate de rezervă, domenii în care se așteaptă mai multă inițiativă, în scpecial din partea* M.I.C.M. Pînă atunci, însă, ar fi bine ca întreprinderile producătoare de mașini-unelte să asigure tuturor beneficiarilor interni o asistență tehnică sub forma unor „servicii" și piesele de schimb și agregatele de rezervă solicitate de reparații. De altfel, într-o serie de țări dezvoltate, firmele furnizoare garantează livrarea operativă a pieselor de schimb pe o perioadă medie de 10—12 ani de la fabricarea produsului.

AȘADAR, o primă condiție a optimizării specializării și cooperării producției de autovehicule o constituie stabilirea unui raport optim între specializarea pe verticală, pe orizontală și a sectoarelor auxiliare, o dezvoltare proporțională a lor.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 15 din 15 aprilie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

Congresul țărănimii, expresie a democrației socialiste

— Politica agrară a partidului, componentă de bază a politicii de făurire a economiei socialiste, de creștere a bunăstării poporului **(prof. dr. O. Parpală)** 1
— Țărănimea și progresul economico-social al României (III) **(prof. dr. Mircea Bulgaru)** 3
— Creșterea nivelului de trai al populației rurale **(conf. dr. Dumitru Patriche)** 5
— Valorificarea superioară a tuturor resurselor, condiție de bază a creșterii producției agricole ● Zonarea — instrument de raționalizare a structurilor agricole **(dr. Ion Bold)** ● Performanțe de excepție în cercetare, generalizate rapid în producție **(dr. Stelian Dinescu)** ● Horticultura în economia cooperativelor **(Ion Rădulescu)** 7

La îndemnul înflăcărat al partidului — amplă mobilizare a eforturilor pentru progresul economico-social al patriei

— Producții suplimentare, calitate ridicată **(I. Soare)** 9
— Dimensiuni și priorități în construcția de locuințe **(Dorin Constantinescu)** 11
— Optimizarea specializării și cooperării interuzinale (I) **(Marin Stoianovici)** 13
— Promovarea cooperării economice internaționale **(dr. I. Niță, I. Georgescu)** 15

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— Activitățile de concepție, integrate organic cu producția **(Bujor Roșca)** 17

LECȚII

— În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Criza generală a capitalismului **(prof. dr. N. Dobrotă)** 18

TEORII ● IDEI

— Independența națională și unitatea economică a României reflectate în presa transilvăneană din secolul trecut **(prof. dr. N. Ivanciu, conf. dr. T. Ionescu)** 20
— Forța economiei socialiste — factor de accelerare a procesului de omogenizare socială **(prof. dr. Constantin Ionescu)** 22
— Școli • curente • economiști. Problemă **agrară** sau problemă **agricolă ?** (I) **(prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu, lector dr. Gheorghe Ciulbea)** 24

ECONOMIA MONDIALĂ

— Persistența procesului inflaționist — expresie a crizei din economia capitalistă **(Mugur Isărescu)** **26**
— R.S.F. Iugoslavia. Dezvoltarea bazei energetice — prioritate națională **(Alexandru Olteanu)** 29

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.
Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Întreprinderea AMBALAJUL METALIC

Timişoara, bdul. 6 Martie nr. 43

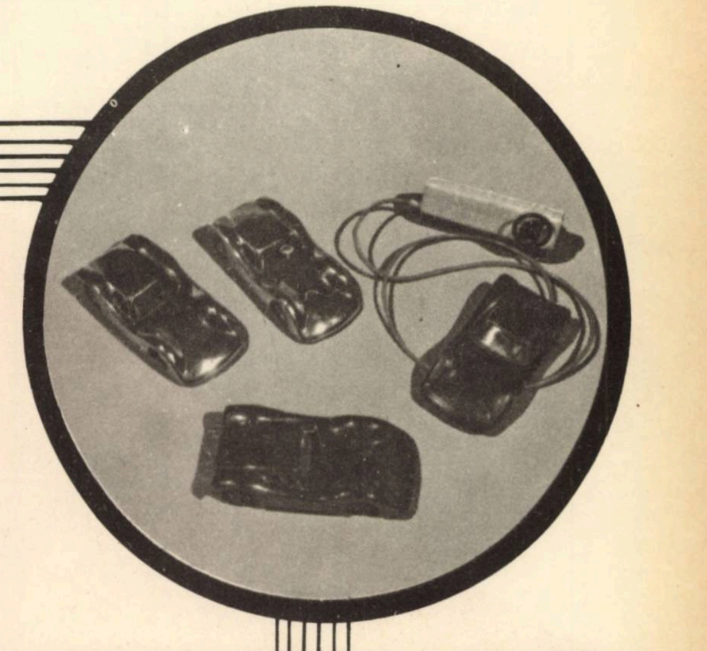

Colectivul de creaţie al secţiei de jucării din cadrul Întreprinderii „Ambalajul metalic" din Timişoara depune eforturi susţinute pentru realizarea unor produse noi — pe baza unei tehnologii moderne şi complexe — care să satisfacă gusturile din ce în ce mai exigente ale copiilor. Preocupările actuale urmăresc diversificarea sortimentelor de jucării şi ridicarea calităţii acestora.

Directorul întreprinderii ne-a informat că, în afară de un vehicul de teren, au intrat în fază de prototip încă două jucării mecanice de mare complexitate: autoturismul autocomandat şi trenul semiminiaturizat.

Autoturismul este conceput în aşa fel încît redă fidel detaliile reale. Pe lîngă ornamentele metalizate ale carcasei, autoturismul are şi bord cu volan, manetă schimbător viteză, iar farurile în formă de scoică sînt asemănătoare celor ale maşinilor ultra moderne. Tipul maşinii este sport, avînd următoarele dimensiuni: 30 cm lungime, 12 cm lăţime şi 9 cm înălţime. Autovehiculul mai prezintă o noutate: evită singur obstacolele din calea sa.

Trenul semiminiaturizat, o adevărată bijuterie a colectivului de creaţie de la „Ambalajul metalic", este făcut din material plastic, prevăzut cu elemente şi subansambluri metalizate, avînd o formă aerodinamică. Setul trenului cuprinde două locomotive cu cîte două vagoane. Sistemul de comandă cu care este prevăzut trenul se poate decupla prin împărţirea cutiei de comenzi, în aşa fel încît fiecare tren să poată fi acţionat separat, înainte şi înapoi, chiar dacă nu sînt aşezate paralel. Şinele se pot monta şi pe terenuri accidentate, fiind prevăzute cu suporţi. Vagoanele trenului se cuplează de locomotivă prin contact şi se decuplează printr-un sistem ingenios pus la baza şinei şi acţionat manual. Viteza maximă — 20 km/oră.

Eugen Victor TOADER

AMBALAJUL - METALIC
AMBALAJUL METALIC
1980
EXPORTĂM JUCĂRII

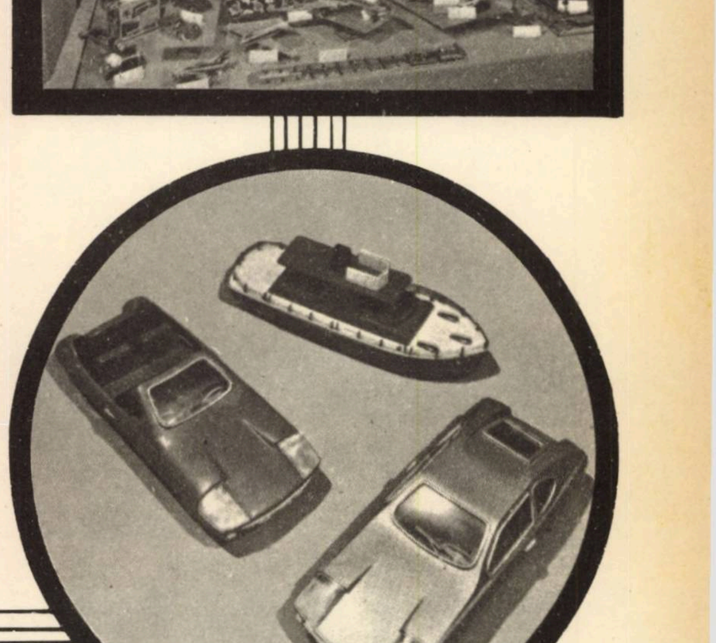

1977 MAI

STELA

VIOLET
Naila
PERLA

Întreprinderea de săpun

STELA

B-dul Ion Şulea 315, sect. IV,

telefon: 43 23 3

telex: 11711

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

X 110

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

un amplu program de dezvoltare a agriculturii românești

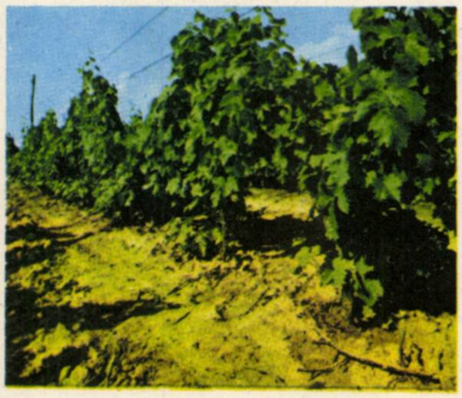

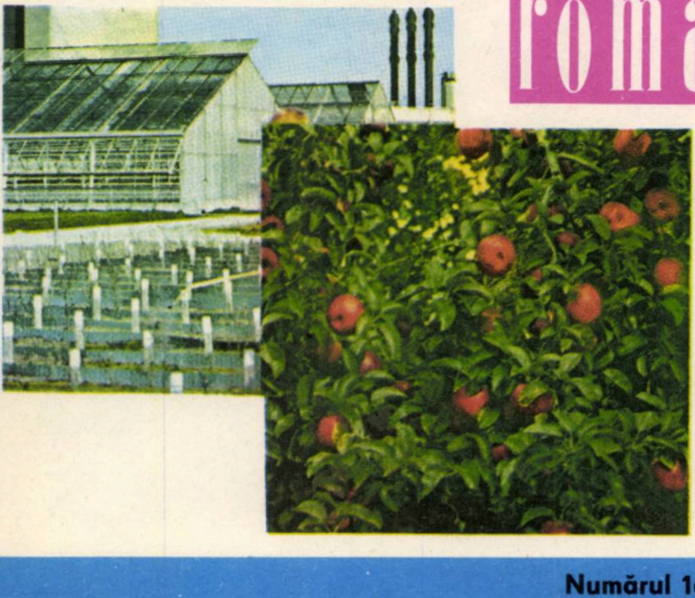

Numărul 16 ● Vineri 22 aprilie 1977

CONGRESUL CONSILIILOR DE CONDUCERE ALE UNITĂŢILOR AGRICOLE SOCIALISTE, AL ÎNTREGII ŢĂRĂNIMI

„Realitatea arată în modul cel mai convingător ce uriaşe transformări a determinat socialismul în satul românesc, în condiţiile de muncă şi viaţă ale ţărănimii, ce drum luminos a deschis el tuturor celor ce muncesc pe ogoarele patriei, intregii noastre agriculturi.

Alături de muncitorime — clasa conducătoare în societatea noastră — de intelectualitate, de toate celelalte categorii de oameni ai muncii, ţărănimea a devenit o clasă nouă, de bază, a naţiunii noastre, un factor important al progresului material şi spiritual al ţării. Înfăptuind cu hotărire politica partidului, ţărănimea aduce o contribuţie esenţială la creşterea venitului naţional, la satisfacerea cerinţelor populaţiei şi ale industriei, la înfăptuirea cu succes a măreţului Program stabilit de Congresul al XI-lea al partidului, la întreaga operă de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism".

NICOLAE CEAUŞESCU

REPUBLICA SOCIALISTA ROMÂNIA !

ORSZÁGOS MUSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

PROGRAM AMPLU, CONCRET PENTRU DEZVOLTAREA UNEI AGRICULTURI INTENSIVE, DE MARE PRODUCTIVITATE

S-AU DESFĂŞURAT, la începutul acestei săptămîni, lucrările celui mai larg şi mai reprezentativ forum al oamenilor muncii din agricultură — Congresul consiliilor de conducere ale unităţilor agricole socialiste, al întregii ţărănimi. Instituţionalizarea acestui Congres ca forum suprem al agriculturii, constituirea şi funcţionarea, ca organ permanent, a Consiliului Naţional al Agriculturii se înscriu în politica generală a partidului de perfecţionare continuă, în forme originale, a sistemului democraţiei noastre socialiste, reflectă, în acelaşi timp, importanţa deosebită pe care partidul o acordă agriculturii, ca unul din sectoarele de bază ale economiei naţionale. Aceste noi organe democratice ale oamenilor muncii din agricultură asigură participarea, în mod organizat, a ţărănimii la elaborarea politicii agrare, la făurirea conştientă a propriului său viitor. Ele constituie o formă superioară de organizare a democraţiei noastre socialiste, bazată pe participarea directă a maselor la conducerea statului, demonstrează elocvent că socialismul este singura orînduire capabilă să asigure o democraţie reală, în care poporul să-şi hotărască el însuşi destinele.

Ampla expunere prezentată de secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, la acest prim Congres al întregii noastre ţărănimi se constituie ca un document de excepţională însemnătate teoretică şi practică. Depăşind cu mult problematica imediată a înfăptuirii sarcinilor actualului plan cincinal în agricultură, expunerea secretarului general al partidului, caracterizată printr-o profundă analiză a experienţei dobîndite, a tendinţelor şi a cerinţelor viitorului, printr-o deosebită putere de sinteză, conturează o adevărată strategie a dezvoltării intensive, a modernizării continue a agriculturii noastre, a ridicării ei la nivelul realizărilor obţinute de ţările avansate ale lumii în acest domeniu. Pentru că, în economia noastră, în care, ca urmare a politicii de industrializare promovată de partid, industria a devenit ramura conducătoare, agricultura este, la rîndul său, o ramură de bază, chemată să asigure necesităţile de consum ale populaţiei şi importante materii prime pentru industrie, iar ţărănimea o importantă forţă economico-socială.

Dînd o înaltă apreciere ţărănimii, care vreme îndelungată, de-a lungul frămîntatei noastre istorii, a fost clasa care a dus pe umerii ei greul bătăliilor pentru păstrarea şi afirmarea fiinţei poporului român, a fost vajnica apărătoare a gliei strămoşeşti împotriva dominaţiei străine, a expansiunii marilor imperii, secretarul general al partidului sublinia că **„reprezentînd cea mai mare parte a poporului, ţăranii au fost aceia care, de-a lungul secolelor, au asigurat integritatea şi libertatea patriei“.** Ţărănimea a înscris, de asemenea, pagini de impresionant eroism în lupta pentru dreptate socială şi naţională, împotriva exploatării, pentru o viaţă mai bună şi demnă. Marile răscoale ţărăneşti rămîn de neşters în memoria de luptă a poporului nostru pentru o viaţă liberă de orice asuprire şi împilare. I-a revenit însă clasei muncitoare, sub conducerea partidului său revoluţionar, misiunea de a organiza şi conduce lupta ţărănimii, cea mai numeroasă forţă socială, împotriva orînduirii burghezo-moşiereşti, luptă ridicată pe un plan superior odată cu crearea Partidului Comunist Român, care a înscris în programul său soluţionarea pe cale revoluţionară a problemei agrare. În focul acestor mari bătălii de clasă, soldate, după victoria insurecţiei armate naţionale antifasciste şi antiimperialiste, cu înfăptuirea reformei agrare s-a închegat şi s-a întărit alianţa muncitorească-ţărănească, principala forţă motrice care a hotărît dezvoltarea revoluţiei populare, democratice, înfăptuirea revoluţiei socialiste. **„Prin trecerea pe calea socialismului,** arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în expunerea sa, **ţărănimea şi-a împlinit cele mai înalte şi mai arzătoare aspiraţii pentru care a luptat şi a dat jertfe grele timp de secole — aceea de a trăi cu adevărat liberă, de a fi deplin stăpînă pe soarta sa, pe roadele muncii ei, de a-şi făuri o viaţă îmbelşugată şi fericită“.**

Astăzi, alături de muncitorime, clasa conducătoare a societăţii, de intelectualitate, de toţi ceilalţi oameni ai muncii, ţărănimea a devenit o clasă nouă, de bază, a naţiunii noastre, un factor important al progresului material şi spiritual al ţării noastre.

CONCOMITENT cu întreaga dezvoltare a economiei noastre naţionale — şi în mod hotărîtor pe baza înfăptuirii politicii de industrializare promovată cu consecvenţă de partid — în anii socialismului agricultura a înregistrat, cu deosebire după încheierea procesului de cooperativizare, ceea ce a însemnat trecerea la marea producţie socialistă, succese considerabile în dezvoltarea sa multilaterală, ceea ce a confirmat pe deplin justeţea şi realismul politicii agrare a partidului nostru.

Dezvoltarea industriei noastre socialiste a creat condiţiile pentru întărirea şi modernizarea bazei tehnico-materiale a agriculturii. În cursul anului trecut agricultura a beneficiat de 128 000 tractoare fizice, de peste 1,7 milioane ha amenajate pentru irigaţii şi a primit peste 1,14 milioane tone îngrăşăminte chimice (substanţă activă), ceea ce a asigurat mijloacele pentru practicarea unei agriculturi intensive, de mare randament. Sînt, desigur, de necomparat aceste mijloace cu acelea existente în anul 1950, atunci cînd ne aflam la începutul procesului de cooperativizare şi cînd agricultura românească dispunea de numai 13 700 tractoare, 6 000 t îngrăşăminte, 42,5 mii ha irigate. Justeţea politicii agrare a politicii partidului nostru este demonstrată de faptul că producţiile agricole au înregistrat creşteri de la an la an, iar superioritatea agriculturii socialiste de faptul că cele mai însemnate sporuri de producţie s-au înregistrat după încheierea procesului de cooperativizare. Un singur exemplu este, credem, concludent : dacă într-o perioadă de 12 ani (în anul 1962 faţă de 1950), producţia de cereale a crescut cu circa 4,5 milioane tone, în anul 1976 ea a înregistrat o creştere de 10,1 milioane tone faţă de 1962. Această deosebit de importantă creştere a producţiei agricole, realizată cu deosebire în ultimul deceniu, este şi rezultatul faptului că partidul nostru a sesizat la timp unele manifestări negative, de subestimare gravă a importanţei agriculturii în ansamblul economiei noastre naţionale, luînd, încă de la Congresul al IX-lea, măsuri pentru aşezarea agriculturii pe baze moderne, ştiințifice, pentru asigurarea dotării tehnico-materiale corespunzător cerințelor dezvoltării în ritm rapid a producției agricole în toate ramurile.

În prezent, însă, nivelul de dezvoltare și de dotare al agriculturii noastre impune ca și în această ramură să se înregistreze considerabile progrese de natură calitativă, care, așa cum sînt sintetizate în expunerea tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** înseamnă modernizare continuă, crearea unei agriculturi intensive, de mare randament și mare productivitate, acestea fiind principalele rezerve pentru creșterea continuă a producției agricole, pentru sporirea neîncetată a aportului acestei ramuri la creșterea venitului național, la progresul economico-social general, la ridicarea nivelului de trai al întregului popor.

Desigur, pentru realizarea programului de dezvoltare și modernizare a agriculturii, statul nostru face în continuare însemnate eforturi, în acest cincinal fiind alocată în acest scop o sumă de 120 miliarde lei, de 1,6 ori mai mult decît în perioada 1971—1975. Dar, odată cu aceasta, așa cum sublinia secretarul general al partidului, este necesar să se treacă neîntîrziat, cu toată hotărîrea, la valorificarea deplină a condițiilor și a posibilităților de care dispunem, la folosirea rațională și la inlăturarea oricărei forme de risipă a pămîntului, la realizarea integrală a programului de irigații și la folosirea judicioasă a terenurilor irigate, la utilizarea integrală a mijloacelor tehnice-materiale cu care este înzestrată agricultura, la evitarea oricăror pierderi de producție, la reducerea pe toate căile a cheltuielilor materiale de producție, care sînt încă foarte ridicate. **„Una din problemele fundamentale ale progresului agriculturii noastre,** sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu, o constituie creșterea eficienței economice... Se impune să fie luate acum toate măsurile pentru ca în fiecare intreprindere agricolă de stat, în fiecare cooperativă agricolă orice cheltuială să aducă un spor de producție, asigurîndu-se astfel rentabilitatea corespunzătoare la toate produsele. Nu trebuie să se mai efectueze nici o cheltuială care să nu fie recuperată prin sporuri de producție și de venituri“.** În aceeași ordine de idei se înscrie și necesitatea accentuării preocupărilor pentru creșterea productivității muncii, care în multe sectoare se menține încă foarte scăzută, pentru folosirea cît mai rațională a forței de muncă. În acest sens arăta, printre altele, secretarul general al partidului, este necesară și lărgirea orizontului de cunoștințe agrozootehnice ale tuturor lucrătorilor din agricultură, trecînd la organizarea pe baze noi a învățămîntului profesional agricol pentru intreaga țărănime, cerință vitală pentru a crea o agricultură nouă, de înaltă productivitate. Agricultura, se subliniază în expunere, devine o înaltă specialitate — care cere cunoștințe deosebite — și trebuie să asigurăm tuturor celor care lucrează în acest domeniu cunoștințele profesionale necesare.

În același scop, în acest cincinal al afirmării revoluției tehnico-științifice, cercetarea trebuie să își sporească simțitor contribuția la modernizarea și intensificarea agriculturii, la sporirea randamentelor și a productivității muncii, manifestînd mai multă îndrăzneală, mai mult spirit revoluționar, o angajare mai fermă în soluționarea problemelor esențiale ale dezvoltării agriculturii noastre, ale creșterii producției agricole în toate domeniile. Cercetarea științifică este chemată nu numai să se orienteze spre rezolvarea cerințelor fundamentale ale producției, ci și să acționeze ferm, să devină un factor decisiv pentru introducerea largă în practică a rezultatelor cercetării.

DEZVOLTAREA în continuare a agriculturii, realizarea obiectivelor propuse, implică îmbunătățirea radicală a muncii în toate sectoarele acesteia — în întreprinderile agricole de stat, în stațiunile de mecanizare a agriculturii, în cooperativele agricole de producție, creșterea contribuției țărănimii din zonele necooperativizate la dezvoltarea producției agricole, perfecționarea în continuare a întregului sistem de organizare și conducere a agriculturii, dezvoltarea democrației cooperatiste, intensificarea participării țărănimii la conducerea agriculturii, creșterea rolului conducător al partidului în viața satelor. În acest sens, secretarul general al partidului a prezentat un amplu program de măsuri, în cadrul căruia, de altfel se înscriu și instituționalizarea Congresului întregii țărănimi ca și înființarea Consiliului Național al Agriculturii. Esențial este, însă, sublinia secretarul general al partidului și cu acest prilej, să fie lichidate cu hotărîre practicile birocratice și să fie deplasată întreaga activitate a cadrelor de conducere, a tuturor specialiștilor, acolo unde se decide soarta producțiilor agricole, sprijinind efectiv unitățile prin soluționarea operativă a tuturor problemelor pe care le ridică practica agricolă.

Dezvoltarea continuă a agriculturii noastre, realizarea producțiilor considerabil sporite pe care ne propunem să le obținem la sfîrșitul cincinalului prin intensificarea producției, prin creșterea randamentelor și a productivității muncii, își vor găsi un corespondent firesc în creșterea continuă a nivelului de trai al țărănimii noastre, așa cum de altfel se constată și pînă în prezent, dovedindu-se și prin aceasta umanismul societății noastre, faptul că țelul fundamental al întregii politici a partidului este ridicarea nivelului de bunăstare și civilizație al tuturor celor ce muncesc. Pînă în anul 1980 veniturile nete ale lucrătorilor din I.A.S. vor crește cu peste 30% iar cele ale lucrătorilor din S.M.A. cu circa 30% după cum și veniturile reale ale cooperatorilor provenite din munca în C.A.P. și în gospodăria proprie vor crește față de 1975 cu circa 30%, ajungînd în medie, lunar, pe o persoană activă, la 1 290 lei. Vor fi aduse îmbunătățiri sistemului de garantare a venitului minim lunar în cooperativele agricole și, pe baza măsurilor stabilite de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., adoptate de Congresul țărănimii, se va institui practic un nou sistem de pensionare a țărănimii cooperatiste. Pe lîngă majorarea actualelor pensii ale țăranilor cooperatori cu circa 20%, în viitor mărimea pensiei va fi legată atît de vechimea în muncă, cît și de mărimea venitului realizat în unitatea cooperatistă. De asemenea, expresie a grijii constante a partidului pentru ridicarea nivelului de trai al întregii țărănimi, a umanismului politicii sale, pentru prima dată în istoria țării se va institui un sistem de pensionare și pentru agricultorii din zonele necooperativizate. Concomitent cu această măsură are loc procesul de transformare revoluționară a satului românesc, continuarea fermă, cu tot mai multă forță, a politicii partidului nostru de ridicare a nivelului de civilizație a vieții în localitățile rurale, se accelerează procesul de apropiere treptată a condițiilor de viață de la sate de cele de la orașe, obiectiv important al edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, ca și procesul de dispariție a deosebirilor esențiale dintre munca din agricultură și munca din industrie și celelalte sectoare de activitate. **„Se va întări astfel și mai mult,** arăta secretarul general al partidului, **unitatea muncitorilor, țăranilor intelectualității noastre, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului nostru popor, se va asigura pășirea tot mai fermă pe calea făuririi unui popor unic muncitor — popor constructor al comunismului în România“.**

Ampla expunere a secretarului general al partidului la Congresul întregii țărănimi constituie un minunat program de continuă dezvoltare a agriculturii noastre pe direcțiile cele mai moderne înregistrate pe plan mondial. În acest sens, realizarea sarcinilor sporite care revin agriculturii noastre în perioada următoare impune ca Ministerul Agriculturii, departamentele sale, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, Academia de științe agricole, comitetele executive ale consiliilor populare să acționeze cu tot mai multă energie, operativitate și spirit de răspundere pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, pentru transformarea tuturor unităților agricole în puternice centre de producție organizate pe baze moderne, pentru creșterea rapidă a producției agricole vegetale și animale. Adeziunea unanimă a celor 11 000 participanți la Congres, la prețioasele idei cuprinse în expunere exprimă hotărîrea fermă a întregii noastre țărănimi, a tuturor oamenilor muncii de la sate, fără deosebire de naționalitate, de a trece cu toate forțele la transpunerea lor în realitate, de a-și aduce întreaga contribuție la înflorirea patriei noastre socialiste, la înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului, la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul străbun al României.

Marin CONSTANTIN

CREȘTEREA EFICIENȚEI ECONOMICE A PRODUCȚIEI AGRICOLE – ESENȚA HOTĂRÎRILOR PRIMULUI CONGRES AL ȚĂRĂNIMII

PRIMUL Congres al consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi a marcat un moment de mare însemnătate în viața social-politică a țării, pe calea desăvîrșirii construcției socialiste și edificării comunismului în patria noastră, în dezvoltarea intensivă a agriculturii. Constituit ca cel mai larg și mai reprezentativ forum al țărănimii, Congresul a fost precedat de adunările generale din cooperativele agricole de producție, de conferințele uniunilor județene, de adunări ale oamenilor muncii din celelalte unități agricole, în care și-au spus cuvîntul sute de mii de lucrători ai ogoarelor. Sub acest aspect, ca și prin modul de pregătire și desfășurare, Congresul a evidențiat preocuparea constantă a partidului și statului de a perfecționa continuu democratismul orînduirii noastre, acest forum fiind, așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Expunerea prezentată în fața reprezentanților țărănimii, **„o formă superioară de participare directă și efectivă a maselor largi de oameni ai muncii de la sate la elaborarea și înfăptuirea politicii agrare a partidului și statului nostru, la conducerea agriculturii, a întregii vieți economice și sociale a patriei noastre socialiste“.**

La toate nivelurile, dezbaterile au pus în evidență superioritatea agriculturii socialiste. Obținerea, în condițiile de producție nu dintre cele mai favorabile din 1976, a unor recolte medii la hectar de 2 800 kg grîu și de peste 3 400 kg porumb pe ansamblul agriculturii demonstrează convingător justețea politicii agrare a partidului nostru de socializare a agriculturii, ca singura cale de ridicare a activității acestei ramuri la nivelul cerințelor întregii economii.

Caracteristica dezbaterilor care au avut loc în adunările premergătoare Congresului și în timpul desfășurării lucrărilor acestuia a fost **exigența, spiritul analitic cu care au fost privite rezultatele obținute**, fapt ce demonstrează **nivelul de conștiință ridicat** pe care țărănimea l-a dobîndit în anii construcției socialismului la sate, în anii făuririi noii agriculturi. Evidențiind rezultatele bune obținute de colectivele pe care le-au reprezentat participanții la dezbateri au arătat în același timp, că și la locul lor de muncă condițiile de producție sînt valorificate încă insuficient, că se puteau obține producții și mai mari, în condiții superioare de eficiență. Propunerile formulate sînt de mare importanță pentru dezvoltarea agriculturii în ansamblu; ele vizează laturi importante ale procesului de muncă și producție în agricultură — și nu de puține ori depășesc cadrul unității de producție, al județului și chiar al ramurii. **Programul unitar privind dezvoltarea agriculturii în cincinalul 1976—1980**, concretizat în programe pe sectoare, subramuri, grupe de culturi și specii de animale program dezbătut și aprobat de Congres include multe din aceste propuneri, care i-au îmbunătățit în mod esențial conținutul sub aspectul condițiilor de eficiență care trebuie să stea la baza întregii producții agricole.

CREȘTEREA **eficienței producției agricole** în acest an și în etapa următoare devine o preocupare de bază a tuturor lucrătorilor din agricultură, în condițiile înfăptuirii programului de dezvoltare și modernizare a agriculturii. Investițiile succesive făcute în agricultură al căror ritm s-a accentuat mai ales după anul 1965 ca urmare a hotărîrii conducerii partidului de a dezvolta baza tehnico-materială a agriculturii la nivelul importanței pe care aceasta o are în ansamblul economiei au făcut ca la sfîrșitul anului 1976, valoarea fondurilor fixe la 100 ha să fie de peste 1,9 milioane de lei în întreprinderile agricole de stat și de aproape 270 mii de lei în cooperativele agricole de producție. La nivelul actual de dotare, de dezvoltare a bazei tehnico-materiale, în perspectiva înzestrării accelerate a unităților agricole socialiste cu noi mijloace de producție, de mare randament, problema eficienței cu care se obține producția devine o problemă primordială.

Folosirea mai deplină a pămîntului, prin cultivarea fiecărei palme de teren, prin luarea în cultură a noi terenuri, prin trecerea de la categorii de folosință inferioară în clase superioare de utilizare constituie în prezent ca și în viitor, pentru fiecare unitate agricolă, o cale importantă de sporire a producției — o cale care nu solicită întotdeauna și în mod obligatoriu cheltuieli suplimentare. **Extinderea lucrărilor de îmbunătățiri funciare** și, în primul rînd, **a amenajărilor pentru irigații**, fie în sisteme mari, fie în amenajări locale a demonstrat — în condițiile unui număr mare de unități agricole — că reprezintă o condiție de folosire superioară, mai intensivă a pămîntului. În ce privește sistemele de irigații, înlăturarea deficiențelor care mai persistă fie prin neutilizarea la întreaga capacitate a suprafețelor amenajate, fie prin neaplicarea tehnologiilor corespunzătoare de exploatare, a normelor de udare, a densității plantelor ar permite creșterea considerabilă a producției, atît la culturile de bază, cît și la cultura a doua, și implicit, a eficienței investițiilor deosebite făcute de economia noastră pentru asemenea lucrări.

Crearea de plantații moderne, intensive de vii și pomi, pentru care s-a alocat un volum mare de investiții, a dus la creșterea producției agricole obținute pe aceeași suprafață de teren.

Pe ansamblul agriculturii, sporirea suprafeței arabile cu cel puțin 125 mii de hectare în actualul cincinal, prin amenajarea și valorificarea unor terenuri neproductive, intensificarea măsurilor de apărare și conservare a solului, înlăturarea oricărei risipe de teren agricol, aplicarea complexului de măsuri privind sporirea potențialului productiv al solului fac pe deplin posibilă **obținerea, în 1980, a unei producții totale de cereale de peste 23 milioane de tone, adică de 1 000—1 200 kg pe locuitor.**

ECONOMIE NAŢIONALA

LA MĂSURILE de folosire mai deplină a pămîntului în scopul creşterii eficienţei economice a producţiei agricole, se adaugă preocuparea constantă de **a dota agricultura cu mijloace de producţie mai perfecţionate**, la nivelul tehnicii celei mai avansate. Completarea parcului de tractoare pînă 1980 cu încă 70 000 de bucăţi, cu zeci de mii de alte maşini agricole de mare randament va uşura efortul, va apropia şi mai mult condiţiile de lucru din agricultură de cele existente în alte ramuri ale economiei naţionale. Sporirea producţiei agricole, rezultat firesc urmărit prin mecanizarea tuturor lucrărilor în cultura cîmpului şi în sectorul creşterii animalelor, va contribui în mod hotărîtor la creşterea eficienţei economice a producţiei agricole. În acest cadru de preocupări, folosirea raţională a maşinilor şi utilajelor trebuie să se îmbine cu intensificarea eforturilor în cercetarea din industrie şi agricultură pentru realizarea de tractoare şi maşini cu dispozitive care să permită executarea unui număr mare de lucrări, dintre care o parte concomitent, ceea ce va duce la diminuarea eforturilor de investiţii pentru mecanizare, la reducerea cheltuielilor de exploatare, a consumurilor de materiale şi piese de schimb, la efectuarea unui număr mai mic de treceri pe aceaşi suprafaţă de teren, cu influenţe favorabile asupra producţiei, productivităţii muncii şi eficienţei economice.

În mod deosebit, **acţiuni hotărîte pentru reducerea cheltuielilor de producţie trebuie să se întreprindă în zootehnie şi horticultură**, unde în cincinalul precedent s-a înregistrat o creştere a acestora. Aşa cum arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, acest fapt a adus importante daune agriculturii, unităţilor respective şi chiar economiei naţionale. Înfăptuirea programelor privind dezvoltarea zootehniei în acest cincinal se poate realiza în condiţii depline de eficienţă. Creşterea numărului de bovine la 7,6 milioane, de porcine la 13 milioane, de ovine la aproape 20 de milioane, ca şi ridicarea randamentelor la toate aceste specii prin îmbunătăţirea potenţialului productiv trebuie să se realizeze cu cheltuieli de producţie mai mici, unităţile economice trebuind să urmărească **atingerea unui echilibru financiar pe fiecare specie, pe fiecare gen de activitate** — şi nu numai global.

O cale importantă de creştere a eficienţei producţiei agricole în fiecare unitate asupra căreia participanţii la Congres au insistat aproape fără excepţie, este **creşterea productivităţii muncii**, folosirea cu rezultate mai bune, direct în producţie, a tuturor resurselor de muncă, nu numai a celor tehnice şi financiare. Sarcina trasată de secretarul general al partidului, de a acţiona pentru folosirea mai raţională a forţei de muncă, atît în întreprinderile agricole de stat, cît şi în cooperative, şi în primul rînd pentru **reducerea personalului neproductiv** impune din partea conducerilor întreprinderilor agricole adoptarea de noi măsuri pentru creşterea personalului direct productiv, pe seama reducerii celui auxiliar şi administrativ. **În perioada de vîrf a lucrărilor agricole întregul personal, fără excepţie, trebuie să desfăşoare o activitate nemijlocit productivă.**

ÎNSCRIEREA producţiei agricole în ritmurile prevăzute, creşterea eficienţei economice a acestuia impun **darea în funcţiune a noilor obiective la termen şi chiar în devans.** Ca şi cu alte prilejuri tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** a insistat asupra faptului că trebuie să se acorde o atenţie mai mare realizării planului de investiţii, intensificării lucrărilor pentru recuperarea întîrzierilor şi realizarea în întregime a tuturor obiectivelor, care au un rol important în înfăptuirea programului de creştere a producţiei. Noile obiective trebuie să se realizeze cu investiţii specifice cît mai reduse, să ocupe cît mai eficient terenul, iar la elaborarea proiectelor să se folosească soluţii constructive cît mai perfecţionate — astfel încît ele să constituie din aceste puncte de vedere, prin ele însele, surse de economisire a muncii vii şi trecute. Totodată, respectarea acestor cerinţe asigură o eficienţă economică ridicată în perioada de exploatare, fiind pe deplin posibilă obţinerea în noile obiective a unor producţii mai mari, cu costuri mai reduse, comparativ cu rezultatele obţinute în obiectivele economice existente.

Creşterea eficienţei economice a producţiei agricole este condiţionată în tot mai mare măsură de **intensificarea activităţii de cercetare**, dar mai ales **de generalizare a tot ce a descoperit pînă acum cercetarea ştiinţifică agricolă**. Însuşi procesul de dezvoltare şi modernizare a agriculturii este condiţionat de aportul ştiinţei. Participanţii la Congres au solicitat sprijinul ştiinţei în efortul lor de sporire a producţiei agricole, au solicitat noi soiuri şi hibrizi pentru toate zonele şi plantele, noi rase de animale la toate speciile, corespunzătoare condiţiilor lor de producţie. Experienţele înaintate privind rezultatele de excepţie la care se pot ajunge prin integrarea organică a învăţămîntului, cercetării şi producţiei, prin participarea personalului ştiinţific la introducerea rezultatelor cercetării în practică sînt de natură să dea mari satisfacţii profesionale, atît specialiştilor din cercetare, cît şi celor din învăţămînt sau producţie. În anii următori, generalizarea în producţie a cercetărilor valoroase, a noilor tehnologii va fi mult înlesnită prin lărgirea orizontului de cunoştinţe agrozootehnice al cooperatorilor, mecanizatorilor, al tuturor lucrătorilor din agricultură. **Organizarea pe baze noi, a învăţămîntului profesional agricol pentru întreaga ţărănime** este pe deplin compatibilă cu nivelul de dezvoltare la care a ajuns agricultura, cu sarcinile mari pe care le are de înfăptuit în perioada următoare.

CREŞTEREA gradului de dotare a agriculturii, modernizarea structurilor sale, ridicarea gradului de cunoştinţe a lucrătorilor din agricultură contribuie la sporirea eficienţei economice a producţiei agricole numai în măsura în care se realizează **o îmbunătăţire radicală a organizării muncii** în toate întreprinderile agricole, la fiecare loc de muncă. Din acest punct de vedere, întreprinderile agricole de stat trebuie să constituie un exemplu — aşa cum conducerea partidului a cerut acestui sector încă de la înfiinţarea lui. În expunerea sa, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** arăta : **„Toate întreprinderile agricole de stat trebuie să devină model de organizare socialistă, modernă a producţiei şi o bază tot mai puternică pentru sporirea fondului central al statului. Ele trebuie să asigure seminţe din soiurile cele mai bune, precum şi animale de reproducţie din rase superioare, pentru întreaga agricultură“.** La rîndul lor, staţiunile pentru mecanizarea agriculturii au un rol tot mai important în creşterea producţiei agricole, odată cu constituirea lor ca centre mecanice unice în agricultura cooperatistă. În continuare, unităţile de mecanizare a agriculturii trebuie să înfăptuiască sarcina majoră de a se integra **direct în activitatea cooperativelor agricole, răspunzînd nemijlocit de realizarea producţiei planificate în unităţile deservite. Intre S.M.A. şi C.A.P. trebuie să se stabilească, pe bază de contract, o strînsă cooperare în producţie, ambele sectoare purtînd deopotrivă răspunderea pentru realizarea unor producţii agricole tot mai mari.**

Un accent deosebit pe organizarea mai bună a muncii trebuie să fie pus în cooperativele agricole de producţie. Preponderenţa acestora în producţia globală agricolă, în constituirea fondului centralizat de produse agricole fac ca agricultura cooperatistă să fie unul din cele mai importante sectoare ale agriculturii noastre. Ridicarea pe o treaptă superioară a nivelului de organizare a muncii, a productivităţii şi eficienţei economice în cooperativele agricole implică creşterea rolului consiliilor intercooperatiste — ca formă superioară de organizare şi conducere a agriculturii cooperatiste — care trebuie să asigure coordonarea întregii activităţi de sporire a producţiei agricole şi valorificare superioară a acesteia.

Pentru prima dată în istoria agriculturii noastre s-au dezbătut şi adoptat măsuri pentru dezvoltarea şi creşterea rolului micii gospodării necooperativizate din zonele de deal şi munte, constituindu-se ca al patrulea sector al agriculturii noastre. Analizînd posibilităţile de creştere a producţiei de care dispun gospodăriile individuale necooperativizate, Congresul a stabilit ca, în viitor, acest sector să fie ajutat pentru a organiza cît mai bine activitatea de producţie, pentru a valorifica superior producţia obţinută.

Măsurile adoptate de cel mai înalt forum al ţărănimii deschid noi perspective creşterii eficienţei economice în această ramură de bază a economiei naţionale, creşterii participării tuturor lucrătorilor din agricultură la adoptarea deciziilor şi opţiunilor privind dezvoltarea agriculturii. În expunerea prezentată la Congres, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** arăta : **„Dorim ca aceste patru sectoare importante ale agriculturii noastre să asigure o conlucrare strînsă şi să aibă un rol tot mai important, atît în realizarea programului de dezvoltare a agriculturii, cît şi în întreaga operă de dezvoltare a patriei noastre socialiste, de ridicare a bunăstării şi fericirii întregului nostru popor“.**

Ion STANCIU
adjunct al ministrului agriculturii
şi industriei alimentare

INVESTIŢII

LIVRAREA RITMICĂ A UTILAJELOR TEHNOLOGICE PE ŞANTIERE

CONECTAREA rapidă a noilor obiective de investiţii la circuitul economiei naţionale — ca o contribuţie însemnată la reconstrucţie şi la dezvoltarea economică accelerată — reprezintă punctul comun de convergenţă a eforturilor tuturor factorilor implicaţi, de la proiectant şi pînă la beneficiarul de investiţii. Furnizorilor de utilaje tehnologice, verigă „cheie“ pe filiera parcursă de o nouă investiţie de la proiect pînă la atingerea parametrilor proiectaţi, le revine sarcina de mare răspundere nu numai de a realiza instalaţii productive situate la nivelul celor mai bune performanţe obţinute pe plan mondial, ci şi de a le livra ritmic pe şantiere, conform prevederilor din contracte.

Să analizăm modul în care întreprinderile specializate ale Centralei industriale de utilaj tehnologic chimic, petrolier şi minier contribuie la punerea la termen în funcţiune a noilor capacităţi de producţie din industria chimică.

De la realizări global-valorice la onorarea prevederilor din contracte

RITMURILE ÎNALTE ale refacerii în întreprinderile care au avut de suferit de pe urma seismului, efortul susţinut al colectivelor din întreprinderile mai puţin afectate de a realiza însemnate cantităţi de produse peste plan, au reprezentat — în întreprinderile analizate — principalele coordonate ale îndeplinirii integrale şi depăşirii în luna martie a.c. a prevederilor de plan la indicatorul producţiei globale, producţie marfă şi productivitatea muncii. Mai mult decît atît. Poate fi consemnat faptul că, în condiţiile în care în întreg trimestrul I din 1977 s-au înregistrat depăşiri de plan la aceşti indicatori (tabelul nr. 1), **în unele întreprinderi** („Griviţa roşie“ — Bucureşti, „Unio“ — Satu Mare, Întreprinderea de utilaj chimic din Ploieşti) **devansările faţă de prevederi obţinute în luna martie au fost mai mari decît cele din primele două luni ale anului**. De asemenea, trebuie menţionat că la finele trimestrului I din acest an, indicatorul de plan referitor la producţia totală de utilaj tehnologic chimic ce trebuia fabricată în această perioadă a fost depăşit cu 85 tone.

Şi totuşi, o detaliere a analizei realizării planului fizic, pune în evidenţă că, alături de aceste rezultate, în întreprinderile analizate, după primele trei luni din 1977 s-a înregistrat o **restanţă** în livrări, faţă de prevederile din contracte, de 547 tone utilaje tehnologice. Cele mai însemnate restanţe erau localizate la Întreprinderea de utilaj chimic şi forjă Rîmnicu-Vîlcea (212 t) şi la Întreprinderea de utilaj tehnologic din Buzău (267 t). Este adevărat că în întreprinderile respective s-a muncit cu abnegaţie, în schimburi prelungite, că restanţele înregistrate la 1 martie a.c., au fost diminuate, numai într-o lună, la jumătate şi că s-au livrat în avans faţă de prevederile din contracte alte zeci de tone de utilaje (graficul) ; dar acest efort nu a ajutat prea mult pe constructori.

Faptul că **şantierelor le-au fost livrate în avans utilaje care aveau termene în trimestrele II şi III din 1977, în timp ce se resimte acut tocmai lipsa instalaţiilor tehnologice cerute de stadiul actual al lucrărilor de construcţii-montaj**, a acelora care erau prevăzute în graficele de livrări şi montaj ale trimestrului I a.c. cu termene şi în sortimente bine stabilite, îngreunează punerea la termen în funcţiune a unor obiective cu termene scadente.

Principala resursă a recuperărilor: mobilizarea întregului potenţial productiv

ANALIZA întreprinsă a evidenţiat faptul că întîrzierile amintite se datoresc unui complex de factori. Fără a încerca să diminuăm cu nimic ponderea însemnată pe care o deţin restanţele generate de activitatea necorespunzătoare a unora dintre colaboratori — asupra cărora vom reveni — ne-am oprit pentru început la analiza activităţii proprii a producătorilor de utilaje tehnologice, luînd ca exemplu întreprinderea **„Griviţa roşie“** din Bucureşti.

Încă de la început, trebuie spus că, prin eforturi susţinute, **această unitate a reuşit să lichideze complet, în luna martie a.c., restanţele în livrarea utilajelor tehnologice** (383 t) pe care le-a înregistrat la sfîrşitul primelor două luni din acest an (graficul).

Ca şi în alte întreprinderi, pîrghia principală utilizată în acţiunea de refacere şi de creştere a producţiei a fost **ampla mobilizare a întregului potenţial productiv** : sporul de producţie globală pe trimestrul I a.c. a fost realizat în cea mai mare parte pe seama creşterii productivităţii muncii, capacităţile de producţie au fost utilizate peste media pe ramură, fiind de asemenea menţinute în funcţiune utilaje complet amortizate, care realizează încă producţii de calitate corespunzătoare de sute de milioane de lei.

Şi totuşi, în această întreprindere planul fizic privind utilajele destinate noilor obiective chimice nu a fost îndeplinit cu 57 de tone (este vorba de piese, ansamble sau subansamble care urmează să fie încorporate în utilaje cu termene de livrare apropiate). Cu toate că această nerealizare nu a afectat contractele cu termene pe trimestrul I a.c., apare necesară identificarea tuturor cauzelor care au generat asemenea rămîneri în urmă. Este vorba, în principal de :

- **supradimensionarea inutilă a unor elemente constructive ale utilajelor**, în paralel cu aprovizionarea de materiale de alte dimensiuni şi calităţi faţă de

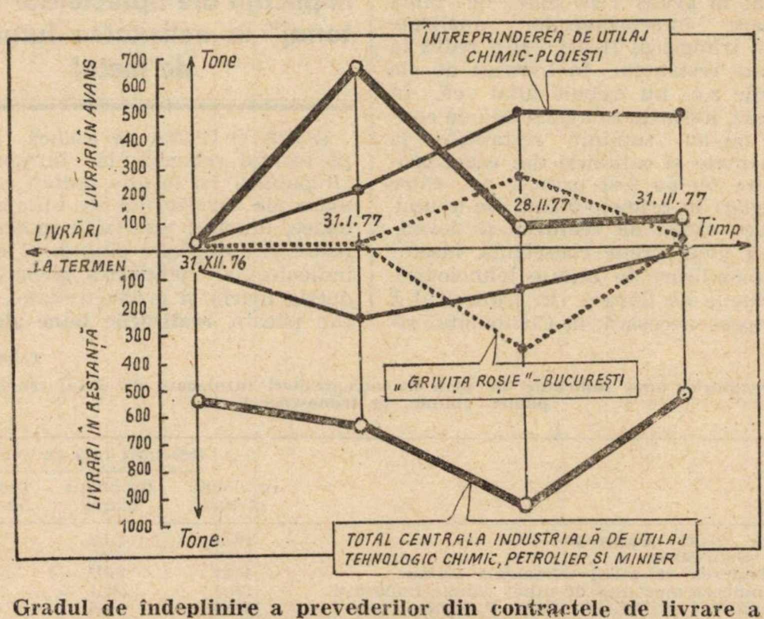

Gradul de îndeplinire a prevederilor din contractele de livrare a utilajelor tehnologice către chimie

cele prevăzute de specificații, precum și depozitarea lor în condiții necorespunzătoare, fapt ce a generat dificultăți în asigurarea ritmică a necesarului secțiilor de producție ;

- folosirea incompletă a capacităților de producție ce a avut la bază și **calitatea uneori slabă a reparațiilor executate la mașinile-unelte necesare diverselor prelucrări mecanice,** precum și lipsurile înregistrate în activitatea mecanicului-șef privind întreținerea și supravegherea exploatării corespunzătoare a acestor utilaje ;
- eforturile depuse în direcția creșterii productivității fiecărui schimb au fost diminuate și de **fluctuația cadrelor** care se ridică anual la 15%. E drept că în ultimul timp au fost date în folosință mai multe cămine pentru nefamiliști ; totuși, aceste acțiuni se cer completate cu altele, menite să asigure celor ce lucrează în schimbul III condiții corespunzătoare de lucru cu cele ale lucrătorilor din schimbul I.

Cînd livrările în avans nu compensează necesarul prioritar pe sortimente

PENTRU CA unitățile producătoare de utilaje tehnologice să-și poată îndeplini ritmic obligațiile contractuale, au nevoie la rîndul lor, de un sprijin substanțial din partea furnizorilor de materii prime, care să le livreze ritmic, conform contractelor, comenzile solicitate. Din păcate, însă, nu întotdeauna lucrurile merg așa cum ar trebui.

Aprovizionarea cu tablă mijlocie și groasă, de la unii furnizori de metal, de pildă, s-a desfășurat în întreprinderile analizate destul de anevoios. După primele trei luni din acest an, Combinatul siderurgic din Galați avea **restanțe** la acest sortiment de circa 5 400 tone. față de prevederile din contracte, în principal la Întreprinderea „Grivița roșie“ (626 t), Întreprinderea de utilaj chimic din Ploiești (1 077 t), Întreprinderea de utilaj tehnologic din Buzău (1 351 t), Întreprinderea de utilaj chimic și forjă din Rîmnicu-Vîlcea (855 t) ș.a. (tabelul nr. 2). Cu toate că în această perioadă combinatul gălățean a furnizat **în avans** 5 200 tone de tablă (necesare întreprinderilor analizate abia în trimestrul II a.c.), și a redus la jumătate restanțele în livrarea de la 1 martie a.c., nu trebuie uitat că, în acest caz, livrările în avans față de contracte nu au suplinit restanțele la sortimentele și calitățile din acest produs care nu au fost primite de către beneficiari în primele 3 luni ale anului. Deoarece astfel de realizări și devansări au avut drept consecință însemnate imobilizări de utilaje tehnologice, cu termene de livrare în trimestrul I 1977, apare necesară, la Combinatul siderurgic Galați, orientarea cu prioritate a tuturor eforturilor pentru realizarea, în primul rînd, a cantităților de tablă în sortimentele și calitățile care condiționează finalizarea instalațiilor tehnologice restante sau a acelora cu termene scadente.

Tabelul nr. 2

Gradul de îndeplinire a prevederilor din contractele de aprovizionare și desfacere în unele întreprinderi (± față de prevederi)

— în tone —

	la 31.I.1977	la 28.II.1977		la 31.III.1977	
	livrări utilaje	primiri materie primă	livrări utilaje	primiri materie primă	livrări utilaje
„Grivița roșie“ — București	—	—1 281 t tablă	+ 258	+ 612 t tablă	+ 11
			— 383	— 626 t tablă — 127 t țevi	
Întreprinderea mecanică de utilaj chimic București	+ 151	+ 377 t tablă	+ 453	+ 425 t tablă	+ 358
	— 34	— 276 t tablă	— 31	— 135 t tablă — 30 t țevi	— 20
Întreprinderea de utilaj tehnologic Buzău	+ 95	+ 480 t tablă	+ 178	+ 861 t tablă	+ 214
	— 33	—3 055 t tablă	— 126	—1 351 t tablă — 114 t țevi	— 267
Întreprinderea de utilaj chimic și forjă Rîmnicu-Vîlcea	+ 62	+ 365 t tablă	+ 536	+ 734 t tablă	+ 15
	— 157	— 969 t tablă	— 157	— 855 t tablă — 94 t țevi	— 212

Nerespectarea termenelor din contracte poate fi semnalată și în aprovizionarea cu **țevi.** Pînă la 31 martie 1977, **restanțele Întreprinderii de țevi „Republica“ din București către furnizorii de utilaje tehnologice pentru chimie se ridicau la aproximativ 496 tone, iar ale Întreprinderii de țevi din Roman la 157 tone.** Acest fapt a provocat „în lanț“ nerealizări la termen ale utilajelor la Întreprinderea de utilaj chimic și forjă din Rîmnicu-Vîlcea, la Întreprinderea de utilaj chimic din Buzău ș.a.

Dat fiind că aprovizionarea necorespunzătoare cu metal este considerată a fi „cauza cauzelor“ a principalelor nerealizări, am continuat investigațiile la furnizorii furnizorilor de utilaje tehnologice.

Implicații ale aprecierilor „după tonaj“ în activitatea furnizorilor de metal

DUPĂ O LUNĂ de muncă îndîrjită pe frontul refacerii, la întreprinderea „Republica“ și la alte unități colaboratoare ale furnizorilor de utilaje tehnologice, bilanțul activității indica o realizare și o depășire pînă la 31 martie a indicatorilor producția globală, producția marfă și productivitatea muncii. Din păcate, **realizările bune global-valorice nu și-au găsit întotdeauna corespondentul în realizarea la termen a produselor fizice contractate cu beneficiarii.** La sfîrșitul primelor trei luni din 1977 restanțele Întreprinderii „Republica“ din București către Întreprinderea de utilaj chimic și forjă din Rîmnicu-Vîlcea se cifrau la 83 t, față de Întreprinderea de utilaj chimic din Buzău la 90 t, către „Grivița roșie“ 127 tone ș.a.

Și pentru întreprinderile producătoare de țevi derularea aprovizionării tehnico-materiale a fost sursa unor mari dificultăți. Astfel, dacă unii furnizori cum sînt C.S. Galați și C.S. Hunedoara au înțeles să se achite exemplar de toate obligațiile, în schimb, de la C.S. Reșița, deși livrările au decurs bine la majoritatea sortimentelor, nu s-au primit la vreme, în trimestrul I, țaglele pentru Întreprinderea de țevi Roman (restanță 3 149 t). De asemenea, Combinatul de oțeluri speciale din Tîrgoviște nu a livrat întreaga cantitate de țagle de relaminare ce le avea contractate în această perioadă cu întreprinderea „Republica“ (restanță 1591 t) și cu Întreprinderea „Industria sîrmei“ — Cîmpia Turzii (8 179 t) etc. Tot aici trebuie avut în vedere și un aspect „metodologic“. **Faptul că rezultatele muncii producătorilor de laminate din metal sînt apreciate, în primul rînd, după tonajul obținut și după unii indicatori globali — valorici, face ca, uneori, aceștia să nu fie direct interesați în a asigura la vreme unele sortimente din oțeluri speciale.** necesare producătorilor de utilaje tehnologice în cantități mici și relativ mici, dar absolut indispensabile în fabricarea instalațiilor chimice complexe. Ca urmare, pînă la găsirea pîrghiilor necesare pentru ca și respectarea unor asemena obligații să devină... obligatorie, apare necesară o mai puternică mobilizare a colectivelor de oameni ai muncii din întreprinderile producătoare de metal pentru ca toate necesitățile beneficiarilor, indiferent de gradul de dificultate în fabricație și de cantitatea solicitată să fie la vreme onorate,

Bogdan PĂDURE
Ion SOARE

Tabelul nr. 1

Îndeplinirea unor indicatori de plan în întreprinderi furnizoare de utilaj tehnologic pentru chimie, în trimestrul I a.c.

— % —

	Realizări față de plan		
	Producția globală	Producția marfă	Productivitatea muncii
„Grivița roșie“ București	103,0	101,7	102,3
„Unio“ Satu-Mare	102,9	102,0	101,4
Întreprinderea de utilaj tehnologic Buzău	103,2	100,7	100,4
Întreprinderea mecanică de utilaj chimic București	101,5	100,4	101,5
Întreprinderea de utilaj chimic Ploiești	100,7	100,6	101,1
Întreprinderea de utilaj chimic și forjă Rîmnicu-Vîlcea	104,0	101,0	101,7

NIVELUL CONSUMURILOR SPECIFICE ȘI COSTURILE DE PRODUCȚIE (III)

— Rezerve de economisire a combustibilului și energiei electrice —

DEZVOLTAREA impetuoasă a economiei, bazată pe promovarea consecventă a progresului tehnic, extinderea largă a mecanizării și automatizării proceselor de producție, folosirea în măsură tot mai mare a purtătorilor de energie ca materie primă în industria chimică și cocso-chimică, ridicarea necontenită a standardului de viață al poporului, sînt însoțite de o creștere însemnată a consumului de energie sub toate formele ei.

Asigurarea nevoilor crescînde de energie ale economiei, în condițiile în care resursele clasice de energie primară sînt limitate, iar importul purtătorilor de energie implică fonduri valutare însemnate, costul lor fiind în continuă ascensiune, impune — pe lîngă valorificarea cît mai completă și superioară a resurselor naturale energetice — și **raționalizarea strictă a consumurilor.** Acest obiectiv poate fi atins prin stabilirea unor **norme și indici de consum obligatorii, mobilizatori, dinamici,** care să țină pasul în permanență cu cerințele de ridicare a eficienței producției materiale, cu progresul tehnic și să ducă la înlăturarea sau limitarea cauzelor generatoare de risipă și pierderi.

PROBLEMA REDUCERII consumurilor energetice, a descoperirii și punerii în valoare a unor noi resurse de energie primară, constituie azi una din problemele cele mai actuale ale majorității țărilor. Este cunoscut faptul că țara noastră a avut inițiative deosebit de eficiente în acest domeniu, încă înainte de declanșarea crizei energetice pe plan mondial, avînd ca efect o serioasă îmbunătățire a gospodăririi acestor resurse atît de deficitare. *Consumurile de combustibili în industrie sînt, în acest an, în medie, aproape cu 52% mai mici decît cele din anul 1970, ceea ce echivalează cu o economie ce poate fi estimată la peste 70 mil. tone combustibil convențional.*

Dar, se pune problema de a adînci în continuare măsurile luate, de a asigura în toate domeniile aplicarea acelor soluții și căi de economisire care să conducă la încadrarea în cantitățile prevăzute pe fiecare an al cincinalului. Spre a reliefa ce importanță economică majoră au aceste măsuri, este de ajuns să se arate că, *dacă în 1980, industria ar lucra cu aceleași consumuri specifice de la începutul cincinalului, ar fi necesare în plus peste 17 mil. tone țiței din import, iar influența nefavorabilă asupra creșterii venitului național ar reprezenta cel puțin 25 mld. lei, adică mai mult de 1 100 lei pe locuitor.* Iată, de ce, a economisi comustibilul și energia este cu adevărat o cauză a fiecărui cetățean ; nimeni nu poate rămîne în afara acestei acțiuni de însemnătate națională.

Desigur că, în acest domeniu, trebuie acționat pe toate planurile, atît acolo unde combustibilii sînt utilizați drept materie primă, în scopuri tehnologice, cît și în scopuri energetice, la producerea centralizată a energiei termice, precum și la încălzitul individual. Bilanțurile energetice elaborate pentru marea majoritate a instalațiilor consumatoare de combustibili și energie electrică relevă că, cu toate măsurile și îmbunătățirile substanțiale aduse randamentelor de utilizare, pierderile de căldură, ca și cele de energie electrică, pot fi în continuare, reduse.

Din acest pachet de probleme, rețin însă în mod deosebit atenția cîteva aspecte esențiale, vizînd îndeosebi cuptoarele industriale de diverse tipuri și încălzitul construcțiilor, a apei menajere. Unui mare număr de cuptoare industriale aflate în funcțiune, și mai ales celor utilizate la forje, li se pot aduce îmbunătățiri substanțiale în ce privește randamentele termice — situate azi la 10—12% — prin instalarea de recuperatoare de căldură și izolarea termică corespunzătoare. Se cer eliminate în cel mai scurt timp situațiile în care flacăra arde liber în hale sau gazele arse ies la coș cu temperatură de 800—900°C.

Au fost construite în țară cuptoare de încălzit pentru forje, care au un bilanț termic foarte bun, cu reglare automată a arderii și a debitului de aer și o izolație termică ce reduce aproape la zero pierderile de căldură prin convecție. În această ordine de idei, este de amintit cuptorul produs de Întreprinderea „15 Februarie“ din Cluj-Napoca, din subordinea Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor care, prin concepția de funcționare, asigură o utilizare a combustibilului cu randament superior, iar temperatura gazelor arse ce ies din coș nu depășește 200°C. Cu prioritate ar trebui acționat prin perfecționarea sau înlocuirea cuptoarelor necorespunzătoare, în toate unitățile constructoare de mașini și, în primul rînd, în cele ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, care au o pondere relativ ridicată în consumul de combustibili.

În ce privește încălzitul construcțiilor, sînt importante resurse ce pot fi economisite pe calea reglării temperaturii interioare la limita normală, în funcție de temperatura și celelalte condiții climatice exterioare. Excesul de căldură, mai ales cînd temperatura exterioară crește, conduce la pierderi, care reprezintă cel puțin 20—30% din consumul de combustibili destinat încălzirii. De aceea, *este deosebit de important să se asigure, în primul rînd, la sistemele de încălzire prin termoficare, la celelalte sisteme de încălzire centralizată, echiparea instalațiilor cu mijloacele de control și reglare adecvate, mergînd pînă la realizarea unor circuite diferențiate ale agentului termic în funcție de poziția diferitelor zone ale construcției* (expunere la vînt, la nord etc.).

Una din căile importante de reducere, în continuare, a consumurilor energetice o constituie *organizarea alimentării raționale cu energie termică a marilor consumatori de abur, îndeosebi din industria chimică.* Platformele chimiei consumă cantități importante de abur tehnologic și pentru încălzit, necesare într-o gamă foarte variată de presiuni și temperaturi, în funcție de specificul consumului. Dar, de obicei, alimentarea cu abur din termocentrale se face în 1—2 trepte de presiune-temperatură, în timp ce în consum sînt necesare 8—10 trepte și chiar mai multe. Evident că, în această situație, multe puncte de consum sînt alimentate cu aburi avînd parametri superiori celor necesari și se procedează la răciri și reduceri de presiune. Deci se pierde energie de două ori : în producția de abur, care se realizează cu parametrii superiori celor necesari și, în al doilea rînd, pentru răcirea aparatelor, recircularea apei de răcire, prin pompare etc.

Prin aplicarea unor scheme raționale de alimentare se pot reduce simțitor și chiar elimina aceste consumuri suplimentare. De exemplu, prin asemenea măsuri, la Combinatul chimic Săvinești, un număr important de consumatori a fost trecut de la alimentarea cu abur de 13 ata și 215°C la abur de 6 ata și 130°C, obținîndu-se economii anuale de combustibili în valoare de circa 1 milion lei.

Este de la sine înțeles că o condiție elementară pentru respectarea consumurilor este *repartizarea lor judicioasă pe fiecare punct de consum, nu numai global, ci cu defalcare pe lună, decadă, zi și schimb.* Numai așa, stabilind răspunderi personale asupra încadrării în cotele planificate pe fiecare schimb și operînd imediat, de a doua zi, măsuri și reduceri pentru recuperarea imediată a unor eventuale depășiri, se poate vorbi de un sistem real de gospodărire a combustibililor în fiecare unitate, în fiecare cvartal și bloc de locuințe.

În recuperarea resurselor energetice secundare s-au realizat în ultimii ani progrese însemnate, fiind valorificate circa $^{3}/_{4}$ din totalul resurselor identificate. În paralel cu accelerarea măsurilor pentru utilizarea integrală a energiei secundare de tip „clasic“, asupra căreia s-au concentrat pînă în prezent, eforturile, este necesar ca atenția să se îndrepte tot mai mult spre *noi resurse încă neluate în calculele de valorificare imediată,* cum sînt zgurile metalurgice, cenușile de termocentrală, apele reziduale calde. Potențialul de căldură al acestor resurse este foarte ridicat și valorificarea lui înseamnă un aport direct la reducerea consumurilor materiale și, în ultimă instanță, la dezvoltarea în ritm mai accelerat a economiei.

FAPTUL că îndeplinirea planului pe anul 1977 a început, în toate întreprinderile, sub semnul unor intense preocupări în vederea reducerii pe toate căile a consumurilor specifice de materii prime și materiale, a stabilirii direcțiilor de acțiune nu numai pentru acest an dar și pînă în 1980, constituie garanția rezolvării cu succes a acestei sarcini deosebit de importante ce stă în fața economiei noastre naționale.

Mircea PÎRJOL

POLITICA COMERCIALĂ A ROMÂNIEI — expresie a cerinței de dezvoltare neîngrădită și echitabilă a comerțului mondial

DINAMICA SUSȚINUTĂ a comerțului internațional postbelic și locul tot mai important pe care acesta il ocupă în creșterea economică a statelor au dus la sporirea gradului de interdependență al politicilor comerciale promovate de diferitele țări ale lumii. Astăzi, nici un stat nu va putea pe termen lung — decît cu riscul și consecințele unei dezvoltări autarhice și ale unor reacții în lanț de măsuri protecționiste din partea celorlalte state — să nu țină seama de necesitatea încadrării paliticii sale comerciale în efortul general de asigurare a unui climat favorabil dezvoltării colaborării și cooperării economice internaționale.

Așa se explică unele progrese înregistrate pe plan internațional privind : liberalizarea schimburilor ; reducerea de taxe vamale în cadrul multilateral al Acordului General pentru Tarife și Comerț (G.A.T.T.), eliminarea unor restricții discriminatorii ; aplicarea de către țările dezvoltate a unui regim vamal preferențial, fără reciprocitate, la importurile ce provin din țări în curs de dezvoltare ; angajarea de negocieri comerciale multilaterale (actuala „rundă Tokio“, în curs de desfășurare în cadrul G.A.T.T.), în vederea reducerii obstacolelor tarifare și a celor netarifare existente în comerțul internațional.

În contextul acestor preocupări ,trebuie remarcat că politica comercială a României se aliniază cerințelor majore ale edificării unei noi ordini în comerțul internațional — parte organică a noii ordini economice internaționale — care impune înlăturarea vechilor relații de inechitate, restructurarea profundă a relațiilor economice, urmărind să ducă la o diviziune internațională a muncii dreaptă și echitabilă, să deschidă cîmp larg schimburilor și cooperării. *Evident că o asemenea ordine nu poate fi clădită decît pe baza promovării consecvente a noilor principii de relații interstatale, care să excludă definitiv discriminările, inechitățile, arbitrariul, presiunile de orice natură, metodele de a lega relațiile comerciale de felurite condiționări de natură a constrînge un stat să-și limiteze exercitarea deplină a drepturilor sale suverane.*

România acționează cu hotărîre, prin toate formele de exercitare a politicii sale comerciale — atît în cadrul relațiilor bilaterale, cît și al negocierilor comerciale multilaterale, în diferite organizații și organisme economice internaționale — pentru dezvoltarea neîngrădită și echitabilă a comerțului mondial, conform considerentelor cuprinse în Declarația difuzată la a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. : „Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale“. *În domeniul comerțului internațional, Declarația evidențiază necesitatea* promovării unui comerț liber și a unei cooperări neîngrădite între toate statele, *indiferent de orînduirea lor social-politică, acuitatea* eliminării restricțiilor și a barierelor artificiale, a oricăror discriminări și obstacole tarifare și netarifare.

Țara noastră acordă o justificată atenție facilitării condițiilor de acces ale mărfurilor sale pe piețele externe, pornind de la înțelegerea faptului că principala cale de dezvoltare a comerțului său exterior, în ansamblu, o constituie sporirea exporturilor, îndeosebi de produse superior prelucrate.

PRACTICA RELAȚIILOR economice externe ale României arată că pe piețele majorității țărilor capitaliste dezvoltate economic, exporturile românești sînt afectate de o serie de **restricții protecționiste — sub forma de bariere tarifare și netarifare** — precum și de **persistența unor măsuri comerciale cu caracter discriminatoriu.**

Cu toate reducerile de taxe vamale convenite în cadrul multilateral G.A.T.T. în ultimele două decenii, între țările capitaliste dezvoltate economic — și care au fost extinse și la importul din România, în virtutea clauzei națiunii celei mai favorizate **— taxele vamale mai au încă un accentuat rol protecționist,** în special pentru produsele superior prelucrate și îndeosebi pentru anumite sectoare economice considerate ca „sensibile“. În această categorie se înscriu, în primul rînd, domeniul agricol, iar în ceea ce privește industria — unele sectoare ca cel chimic, al textilelor și confecțiilor, al încălțămintei ș.a.

În prezent se constată încă practicarea unor taxe vamale, la niveluri ridicate de 15—25% și chiar peste 25% la importul majorității țărilor capitaliste, dezvoltate. În acest sens, remarcăm faptul că pentru unele produse cu pondere importantă în exportul românesc pe aceste piețe, nivelul taxelor vamale este de peste 15% atît la produse agricole (de exemplu : fructe și legume proaspete și conservate — între 15 și 30% ; sucuri de fructe și vinuri — între 15 și 100% etc.), cit și la produse industriale (de exemplu : între 15 și 30% la țesături ; între 17 și 50% la confecții și covoare; între 15 și 40% la mobilă etc.). Referitor la regimul aplicat exporturilor românești de produse agroalimentare, anticipind asupra obstacolelor netarifare, putem menționa că Piața comună aplică la import, alături de taxele vamale, și un sistem de taxe variabile, de prelevare (obstacol netarifar), pentru circa 34 la sută din totalul pozițiilor la care România figurează ca exportator în cele 9 țări membre — taxe, care prin mărimea lor, fac de cele mai multe ori neeficient exportul, determinînd astfel reorientarea exporturilor românești spre alte piețe.

Eforturile pe care România, ca țară socialistă în curs de dezvoltare, le face pentru modernizarea structurii economiei, cu influențe directe asupra structurii exporturilor nu se pot valorifica întotdeauna pe planul schimburilor comerciale cu țările capitaliste dezvoltate datorită protecției vamale menținută încă la unele produse interesînd exportul românesc. Se pot deosebi , în acest sens, 3 mari categorii : **a)** grupe de produse care nu sînt incluse de către țările dezvoltate economic, în schemele lor de preferințe vamale generalizate, acordate la importurile ce provin din țările în curs de dezvoltare (adică marea majoritate a produselor agricole și alimentare prelucrate, unele produse ale industriei textile și a încălțămintei ș.a.) ; **b)** grupe de produse la care unele din aceste țări nu acordă preferințe vamale României, deși aceste produse sînt incluse în sistemul general de preferințe (S.G.P.) aplicat celorlalte țări în curs de dezvoltare (de exemplu : Piața comună, în raport cu regimul aplicat celorlalte țări în curs de dezvoltare, nu acordă preferințe vamale României la unele produse chimico-farmaceutice, mobilă, produse siderurgice, textile, încălțăminte, aparate de radio și televizoare, unele tipuri de motoare electrice) ; **c)** produse la care avantajul preferințelor vamale se acordă numai în limita unor plafoane sau contingente valorice sau fizice, după atingerea cărora se sistează regimul preferințial de scutire sau reducere a taxelor vamale, aplicîndu-se nivelul de taxe practicat pe baza clauzei națiunii celei mai favorizate (în aceste categorii intră îndeosebi : produse chimice și petrochimice, unele produse siderurgice, produse electrotehnice, în general produse considerate „sensibile“).

Excluderea de la regimul preferențial vamal a unui număr important de produse interesînd exporturile țărilor în curs de dezvoltare, limitarea aplicării S.G.P., prin clauze de tot felul (plafoane, contingente, clauze de salvgardare, reguli de origină a mărfurilor etc.), incertitudinile privind admiterea mărfurilor în regim preferențial (ce decurg din însăși concepția sistemului, adică acordarea lui pe o bază autonomă și caracterul temporar al aplicabilității) fac ca pentru România, ca și pentru alte țări în curs de dezvoltare, **protecția tarifară a țărilor capitaliste dezvoltate economic să continue a fi un obstacol comercial, care influențează defavorabil dinamica și structura exporturilor**, iar prin restringerea volumului incasărilor din export **afectează posibilitățile de sporire a importurilor**, de folosire a comerțului exterior ca factor de antrenare a dezvoltării economice.

ÎN ULTIMELE două decenii, țările capitaliste dezvoltate economic au recurs în tot mai mare măsură la o serie de **măsuri comerciale netarifare,** contravenind normelor și reglementărilor internaționale, în vederea limitării sau chiar a interzicerii — sub o formă directă sau indirectă — a importurilor în general, sau numai a importurilor anumitor mărfuri, provenind din toate țările sau doar din anumite țări exportatoare.

Din arsenalul măsurilor protecționiste netarifare practicate, care afectează în mare măsură posibilitățile de acces pentru exporturile românești pe aceste piețe, pot fi enumerate următoarele tipuri : a) restricțiile cantitative la import ; b) autolimitările „voluntare“ ale exporturilor ; c) taxele și suprataxele variabile ; d) depozite prealabile la import ; e) sistemul de prețuri minime la import ; f) subvenționarea producției sau a exportului. Oprindu-ne — din multitudinea de tipuri și forme — asupra **restricțiilor cantitative la import,** pot fi distinse, pe de o parte, contigentele de mărfuri globale și licențele discreționare, care sînt menținute de multe țări, îndeosebi la importurile produselor agroalimentare, textile, chimice, siderurgice, încălțăminte ; iar pe de altă parte, contingentele de mărfuri cu caracter discriminatoriu care, spre deosebire de cele globale, se aplică doar la importurile din anumite țări sau o anumită țară. Astfel de restricții sînt menținute încă, de către țările membre ale Pieței comune și țările nordice, la importurile provenind din România. Țările membre ale Pieței comune aplicau, încă, la data de 1 iulie 1976, asemenea restricții la 237 de poziții și subpoziții tarifare, care se refereau la mărfuri ca : unele produse chimice, ale industriei lemnului, textile, unele produse siderurgice, anumite mașini și utilaje. Dintre țările nordice. Suedia menținea, la acea dată, restricții cantitative discriminatorii la 56 de poziții, Norvegia la 11, iar Finlanda la 52 de poziții.

Un alt obstacol netarifar important îl constituie **taxele și suprataxele variabile,** (practicate în principal de Piața comună, dar și de Austria, Finlanda, Suedia, Elveția, Japonia) la importul produselor agricole de bază și prelucrate (cum ar fi : carne, preparate din carne, lapte și produse lactate, cereale și produse cerealiere, conserve de fructe etc). Forma cea mai folosită și cea mai protecționistă o reprezintă **taxele de prelevare** specifice regimului de import stabilit de politica agricolă a Pieței comune. Aceste taxe au o influență deosebit de nefavorabilă asupra exporturilor țărilor terțe, deci și asupra exporturilor românești, reducînd încasările exportatorilor, perturbînd fluxurile comerciale internaționale tradiționale prin favorizarea artificială a unor producții în cadrul Pieței comune — măsură ce contravine unei raționale diviziuni internaționale a muncii și care creează un climat de incertitudine în producția și comerțul mondial cu diferite produse agricole.

SUB DIFERITE pretexte, fără o bază economică, unele țări capitaliste dezvoltate nu aplică pe deplin țărilor socialiste tratamentul națiunii celei mai favorizate. Astfel, dacă în general se acordă acest tratament în domeniul vamal, sînt menținute la importuri o serie de obstacole netarifare, de genul **restricțiilor cantitative discriminatorii.**

Pentru produsele care nu fac obiectul contingentelor de import, se practică sistemul de **supraveghere a unor importuri** (de ex. : produse textile, încălțăminte ș.a.), supraveghere care are menirea să pregătească introducerea unor noi restricții la importurile din țările socialiste. Unele țări (Italia, Franța ș.a.), condiționează eliberarea licențelor de import la unele produse provenind din țările socialiste, de completarea unei declarații suplimentare și, respectiv, de obținerea unei vize tehnice din partea ministerului de resort. Alte țări (cum ar fi Belgia, Elveția) folosesc practica controlului prețurilor la importurile provenind din țările socialiste.

Tot în categoria practicilor comerciale discriminatorii se înscrie și **aplicarea doar parțială a sistemului generalizat de preferințe,** de către unele țări dezvoltate (cele din Piața comună, Suedia, Elveția Norvegia), față de România — deși unul dintre principiile acestui sistem preferențial, convenit în cadrul Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare este nediscriminarea țărilor beneficiare.

Anacronismul unor astfel de măsuri comerciale discriminatorii — care afectează posibilitățile de extindere și diversificare a exporturilor în țările capitaliste dezvoltate — este cu atît mai evident, cu cît el se practică în relațiile și cu țări membre ale G.A.T.T., cum este de exemplu și România.

În acest fel sînt încălcate nu numai principiile generale ale relațiilor economice internaționale, dar și normele statutare în cadrul principalei organizații comerciale internaționale — G.A.T.T., a cărui piatră unghiulară o constituie tocmai principiul nedescriminării, aplicabil între toate statele participante.

PRIN CONSTITUIREA Pieței comune vest-europene — care reunește în prezent 9 țări capitaliste dezvoltate — și încheierea unor acorduri de liber schimb între Piața comună și fiecare dintre țările Asociației economice a liberului schimb, ce grupează alte 7 țări vest-europene, s-a înființat cea mai vastă și importantă zonă de comerț liber existentă în comerțul mondial ; ea cuprinde, în mod practic, toate țările capitaliste dezvoltate europene, avînd o pondere de circa 50% în comerțul mondial capitalist.

Existența uniunilor vamale și a zonelor de liber schimb, cu regim vamal preferențial între țările membre, face ca exportatorul dintr-o țară terță, ca România, să fie pus în situația de a acorda reduceri de prețuri importatorului pentru a nu fi eliminat de pe piață.

Așa cum rezultă din practică, existența grupărilor economice de tipul Pieței comune și AELS, prin sistemul lor de reglementări comerciale, afectează nivelul prețurilor obtenabile de către țările terțe, duce la restrîngerea relativă a posibilităților de export ale acestora, la înrăutățirea condițiilor de acces pe aceste piețe, opunîndu-se unei diviziuni internaționale raționale a muncii și unui comerț neîngrădit.

Totodată, prin aceste grupări comerciale se restrînge în mod considerabil cîmpul de aplicare a clauzei națiunii cele mai favorizate și se compromite chiar valoarea acesteia, de principiu fundamental al comerțului internațional, deoarece **un volum tot mai mare de schimburi** (apreciat la circa 40—50% din comerțul mondial) **se desfășoară în afara regimului clauzei națiunii celei mai favorizate,** ca un comerț **preferențial** și, deci, **discriminatoriu** față de țările terțe.

Pe de altă parte, multiplicarea aranjamentelor comerciale preferențiale vine în contradicție cu principiile colaborării și cooperării internaționale, cu măsurile adoptate în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, conduce, de exemplu, la **golirea de conținut economic și, deci, de eficacitate a sistemului generalizat de preferințe.** Astfel de tendințe dăunează profund procesului de realizare, în cadrul formelor instituționale internaționale competente, a unor acorduri și găsirii de soluții viabile care să răspundă intereselor tuturor statelor, prin conjugarea eforturilor în vederea promovării unui comerț liber și echitabil.

UN LOC CENTRAL, în cadrul activității României în domeniul politicii comerciale îl dețin acțiunile menite să determine eliminarea sau reducerea barierelor tarifare și netarifare din comerțul internațional, țara noastră manifestîndu-se în mod activ pe plan internațional pentru crearea tuturor condițiilor necesare dezvoltării neîngrădite și pe baze echitabile a schimburilor economice, între toate statele, ca una dintre cerințele majore ale edificării unei noi ordini economice internaționale.

În acest context România acordă o deosebită importanță actualelor negocieri comerciale multilaterale din cadrul G.A.T.T., considerînd că acestea pot realmente să aducă o contribuție însemnată la liberalizarea comerțului internațional, la asigurarea respectării de către toate statele participante a disciplinei internaționale în domeniul aplicării oricăror măsuri de reglementare a importurilor și exporturilor, în scopul promovării comerțului internațional și al sprijinirii eforturilor vizînd eliminarea decalajelor economice între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare. România susține, împreună cu celelalte țări în curs de dezvoltare, necesitatea de a se include în programul concreat de negociere, ca o prioritate, **asigurarea unor condiții cît mai favorabile de acces pentru mărfurile țărilor în curs de dezvoltare pe piețele externe.** Printre acestea putem menționa : reducerea substanțială, în limitele maxime ale mandatelor țărilor dezvoltate negociatoare, a obstacolelor tarifare la produsele care interesează exportul țărilor în curs de dezvoltare, inclusiv România (îndeosebi la cele necuprinse în sistemul generalizat de preferințe vamale) ; îmbunătățirea considerabilă a regimului preferențial acordat țărilor în curs de dezvoltare ; eliminarea — în cadrul obstacolelor netarifare — în primul rînd a restricțiilor cantitative ; reglementarea comerțului cu produse agricole prin lărgirea accesului pe piețele de export ; asigurarea unui sistem multilateral de supraveghere, care să garanteze liberalizările ce vor fi convenite.

UN ALT OBIECTIV major al politicii comerciale promovate de România este **respectarea plenară a principiului nediscriminării în cadrul relațiilor economice internaționale,** indiferent de deosebirile dintre state în ce privește mărimea, nivelul de dezvoltare, situarea geografică sau caracterul orînduirii social-economice.

Considerăm că o importantă contribuție românească la promovarea acestui principiu o constituie **lărgirea cîmpului de aplicare a clauzei națiunii celei mai favorizate, prin prevederea acesteia și în cadrul acordurilor de cooperare economică** încheiate de România cu alte state. (Extinderea pe bază nediscriminatorie a facilităților pe care țările pot să și le acorde in cadrul relațiilor de cooperare nu este cuprinsă în conceptul clauzei națiunii celei mai favorizate, în accepțiunea lui actuală în cadrul G.A.T.T. De altfel, prevederile G.A.T.T. referitoare la clauza națiunii celei mai favorizate, elaborate în anul 1947, au în vedere numai aspectele vamale și formalitățile ce apar cu ocazia importului și exportului de mărfuri doar în forma clasică a comerțului). Aceasta reprezintă un exemplu constructiv în practica relațiilor economice internaționale, de promovare a unor relații reciproc avantajoase, lipsite de bariere artificiale sau de practici discriminatorii.

Totodată, România se pronunță pe plan internațional pentru convenirea unor facilități suplimentare în comerțul cu produsele rezultate din acțiunile de cooperare, ca o formă de stimulare a dezvoltării și diversificării acestora, în folosul tuturor țărilor participante.

În vederea **asigurării premiselor necesare transformării comerțului exterior într-un factor de creștere economică pentru toate statele,** România acționează cu fermitate în direcția **stabilirii unui raport just între prețurile materiilor prime și prețurile produselor industriale** — ținîndu-se seama atît de cheltuielile de producție, cît și de valoarea de întrebuințare a mărfurilor — care să favorizeze dezvoltarea țărilor producătoare de materii prime și, în același timp, să asigure venituri raționale producătorilor industriali, să permită stimularea activității productive în toate țările lumii, să faciliteze și să sprijine activ eforturile spre un progres mai rapid al țărilor rămase în urmă.

În acest sens, o expresie elocventă a solidarității active a României cu cauza țărilor în curs de dezvoltare este hotărîrea ei de a participa la Fondul comun pentru finanțarea stocurilor internaționale pentru produse de bază, creat la ultima sesiune a U.N.C.T.A.D. (Nairobi, 1976) — sesiune la care delegații români au subliniat, totodată, necesitatea imperioasă de a se elabora programe concrete, care să contribuie, în scurt timp, la îmbunătățirea de substanță

dr. Aurel ION

(Continuare în pag. 32)

În contextul amplului efort de reconstrucție

Creșterea suplimentară a productivității muncii în construcții, scurtarea termenelor de dare în funcțiune a noilor obiective impun

GENERALIZAREA ACORDULUI GLOBAL (I)

● O importantă formă de stimulare în muncă, insuficient folosită ● Ce determină plafonarea extinderii ? ● Bariere pe care le ridică formalismul, mentalitatea meșteșugărească ● Necesitatea încadrării acordului global într-o concepție complexă a organizării producției și a muncii

EXPERIENȚA ultimilor șapte ani a demonstrat cu prisosință avantajele ce rezultă, în activitatea de construcții-montaj, din aplicarea formei de organizare și retribuire a muncii în acord global, pe bază de contract-angajament încheiat între formația de lucru și conducerea șantierului, respectiv a întreprinderii. S-a dovedit astfel că perfecționarea cointeresării materiale și utilizarea unor forme de retribuire mai elastice, cu caracter global, integrat, corespunde pe deplin specificului lucrărilor de construcții, unde procesul muncii este — în mod caracteristic — colectiv.

La formațiile de muncitori care lucrează în acord global se remarcă, de regulă :

— o mai bună sudură a colectivului, transmiterea mai rapidă a experienței de la muncitorii cei mai buni la ceilalți membri ai formației, dezvoltarea atitudinii de intrajutorare ca și a opiniei comune intransigente față de abateri ;

— un interes sporit pentru creșterea nivelului profesional și policalificare, pentru folosirea cu maximum de randament a timpului de lucru, pentru reducerea muncitorilor auxiliari prin raționalizarea operațiilor de deservire, transport și manipulare care cer forță de muncă necalificată ;

— creșterea capacității organizatorice a conducătorilor de formații, intervenția lor mai activă și mai competentă în vederea adoptării de decizii pentru rezolvarea unor probleme legate de desfășurarea procesului de producție, de asigurarea resurselor tehnico-materiale etc.

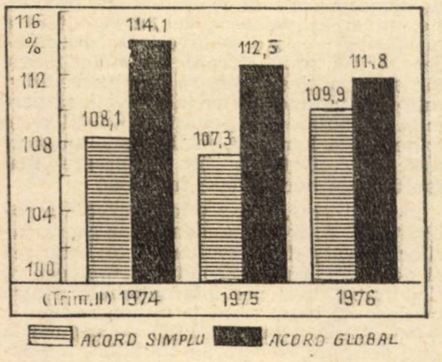

Graficul nr. 1 : *Evoluția indicilor medii de îndeplinire a normelor în construcții-montaj, la lucrul în acord simplu și la acordul global, în ultimii trei ani (date referitoare la situația din trim. II)*

Extinderea înregistrează o stagnare. Ce o determină ?

FĂRĂ îndoială, introducerea acordului global a contribuit — alături de o serie de alți factori — la mărirea productivității muncii în construcții-montaj, în cincinalul trecut, cu 46%, față de un spor de numai 30% în intervalul 1966—1970. (După cum se observă în graficul nr. 1, în condițiile îmbunătățirii continue a normelor de muncă, indicele mediu de îndeplinire a acestora se situează, în cazul acordului global, la un nivel cu 2—6 procente mai ridicat decît la acordul simplu). Aport ce putea fi și mai semnificativ, dacă extinderea acestei modalități de retribuire s-ar fi făcut mai accelerat.

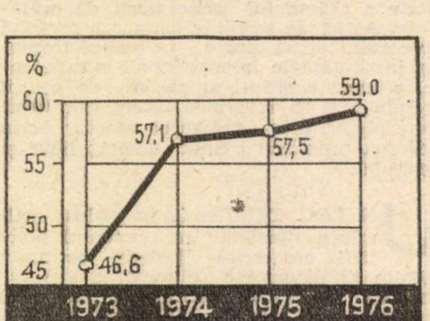

Graficul nr. 2 : *Extinderea acordului global în construcții-montaj, în % din totalul muncii prestate (acord + regie), în intervalul 1973—1976 (date referitoare la situația din trim. II)*

Or — după cum se constată din graficul nr. 2 — pe ansamblul ramurii în ultimii ani s-a bătut, practic, pasul pe loc ; din 1974 în 1976, creșterea gradului de extindere a fost cu mult inferioară ritmului de sporire a producției, a productivității și n-a atins nici măcar proporția în care s-a mărit numărul muncitorilor. Realizările fluctuează de la o unitate la alta, de la un minister la altul, fluctuează în timp, ilustrînd gradul atenției pe care cadrele de conducere la diferite nivele o acordă acestei modalități de a mări randamentul muncii.

Ce a adus nou acordul global față de acordul colectiv pe brigadă (echipă) ?

Pentru o aceeași cantitate de lucrări se plătește, în ambele ipoteze, aceeași sumă (calculată pe baza manoperei de deviz și a prenormării), dar :

- contractul-angajament se poate încheia nu numai pentru o lucrare sau o parte de lucrare de specialitate, ci și pe **părți de obiect** sau **pe obiectul întreg,** chiar și pentru **un grup de obiecte** cu tehnologii de execuție similare, ceea ce favorizează o organizare superioară, mai eficientă a muncii, în **formații complexe,** care includ muncitori de mai multe meserii ;
- acordul global se poate aplica și la **nivele superioare** — sector de maistru, lot etc., incluzînd și personalul (ingineri, tehnicieni, maiștri) însărcinat cu coordonarea, îndrumarea, conducerea și supravegherea lucrărilor ;
- se angajează **termene finale și stadii fizice intermediare,** asigurîndu-se astfel o premisă esențială pentru respectarea și chiar reducerea duratei de execuție față de cea normată și față de cea rezultată din planul de punere în funcțiune a obiectivelor ;
- din plățile efectuate pe parcursul executării lucrărilor se reține o **garanție** de 10–20%, care se restituie la terminarea acestora, **cu condiția respectării termenelor, realizării unei calități corespunzătoare și nedepășirii consumurilor specifice.** Aceasta stimulează preocuparea colectivă pentru scurtarea duratelor de execuție și pentru economisirea materialelor (rezultatele bune putînd fi recompensate pe baza unor sisteme premiale speciale). Remedierea lucrărilor de calitate nesatisfăcătoare nu mai antrenează cheltuieli de manoperă suplimentare, ci se efectuează de către formația de lucru în cadrul sumei globale stabilite pentru remunerare.

CONDUCERE·ORGANIZARE

Pe lîngă defecțiuni organizatorice la care ne vom referi în continuare, o influență psihologic restrictivă au avut-o și modificările succesive ale metodologiei de aplicare. Pe măsura experienței practice acumulate în diferite etape, ele au urmărit extinderea acordului global în forme complexe, la nivele superioare (lot, șantier, grup de șantiere), aplicarea mai coerentă a principiilor echității socialiste, legarea mai strînsă a retribuției de rezultatele obținute atît sub aspectul termenelor de execuție, cît și al indicatorilor calitativi. Modalitatea uneori greoaie, înceată și formală de popularizare a acestor îmbunătățiri, de explicare a sensului lor în rîndurile masei constructorilor a determinat însă unele nedumeriri și rețineri, accentuate în cazurile — destul de frecvente — cînd însuși personalul din domeniul organizării și retribuirii muncii nu era îndeajuns de edificat el însuși asupra unor elemente de principiu și de detaliu.

O EXPERIENȚĂ POZITIVĂ

În introducerea și extinderea acordului global, rolul de pionierat și de promotor a revenit Ministerului Construcțiilor industriale, care deține o pondere de circa 27% din numărul muncitorilor ce lucrează în acord pe ansamblul ramurii de construcții-montaj. Caracterul organizat și perseverent al acțiunilor pe această linie, inițierea îmbunătățirilor în metodologia de aplicare, colaborarea cu uniunea sindicatelor de ramură în studierea fenomenelor ivite, în stabilirea și înfăptuirea măsurilor de înlăturare a unor greutăți, îndrumarea și instruirea repetată a personalului de specialitate din unități, organizarea unor schimburi de experiență, analizele frecvente în organele colective de conducere la nivelul ministerului și al trusturilor se numără printre factorii care au determinat evoluția în general pozitivă, ilustrată în grafic, a gradului de cuprindere a muncitorilor în această formă de remunerare. Trebuie remarcat însă că față de cifrele medii, diferite unități au înregistrat variații sensibile. Ceea ce demonstrează că există încă importante rezerve pentru a ameliora în continuare situația. De aceea, sarcina de extindere pe anul 1977 a fost defalcată pe trusturi și s-a introdus obligația ca în planurile operative lunare să se precizeze ce proporție din manopera prevăzută urmează să fie contractată în acord global la diferite niveluri, astfel ca pe ansamblul ministerului să se realizeze în trimestrul II a.c. un indice de 76%, iar în trimestrul IV de 80%.

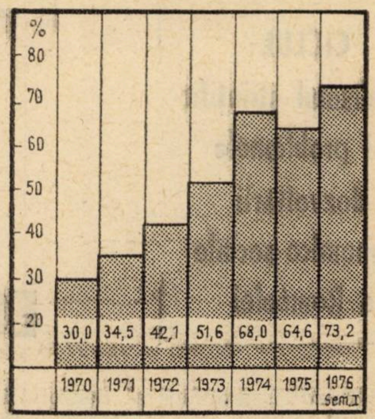

Contractul impune disciplină, angajamentul implică răspundere

PRINTRE factorii care frînează încă, la o serie de organizații de construcții-montaj, generalizarea acordului global se înscrie prioritar neînțelegerea de către cadrele de conducere, la diverse nivele ierarhice, a **semnificației și rolului contractului-angajament, a caracterului imperativ al obligațiilor reciproce** care decurg din acesta.

Contractul-angajament trebuie să stipuleze clar ce lucrări sînt de executat, în ce parametri de timp și de calitate, cu ce procese tehnologice ; necesitatea redactării lui simple și concise nu scutește de obligația înscrierii acestor date elementare, ca și a celor privind condițiile pe care trebuie să le asigure conducerea șantierului sau întreprinderea. De aceea, încheierea contractelor se cere în mod firesc **precedată de întocmirea documentațiilor tehnico-economice corespunzătoare** de către cadrele implicate în procesul de programare, lansare, executare, urmărire a lucrărilor și de retribuire a muncii — șef de șantier, șefi de lot, ingineri, maiștri, normatori. Aceasta înseamnă, printre altele, efectuarea calculelor concrete bazate pe prenormare, redactarea fișelor tehnologice anexă la contract etc. Sînt operații nelegate specific de acordul global și la care obligă o organizare normală a producției și a muncii — dar care de multe ori nu se realizează, fie sub pretextul aglomerării cu sarcini, fie din cauză că modificările de soluții tehnice din proiecte nu sînt transpuse în documentațiile de lucru în vederea unei determinări corecte a volumului de manoperă etc. Se ajunge astfel la situații cînd formațiile de lucru sînt remunerate „în acord global“ fără să se fi încheiat contract, ci pe baza unor simple hîrtii din care rezultă sumele ce vor fi plătite — ceea ce denaturează principiul de bază al angajamentului reciproc, diminuează stimulentul și răspunderea, dă loc la raportări formale, eronate. Nu cifre fictive, referitoare la extindere, ci **o contractare reală a lucrărilor** oferă premisele unor rezultate bune în ce privește predarea în termene scurte a obiectivelor și creșterea productivității muncii !

Se semnalează cazuri cînd, din cauza neasigurării de către conducerile loturilor și șantierelor a condițiilor tehnico-organizatorice necesare desfășurării normale a proceselor de producție (dereglări în aprovizionare, în repartizarea la timp a mașinilor și utilajelor), ca și datorită mișcării formațiilor de muncitori de la un obiectiv la altul, fără programare prealabilă, se ajunge la rezilierea contractelor încheiate. Or, **stabilitatea** acestora este o condiție a încrederii, a concentrării și organizării eforturilor celor ce preiau lucrările spre execuție.

Formă de remunerare, dar și de organizare a muncii

SPECIFICUL acordului global, posibilitățile de eficientizare pe care acesta le oferă activității de construcții impun considerarea lui nu numai ca o formă de retribuire, ci în primul rînd ca o formă de organizare a muncii, capabilă să îmbunătățească folosirea potențialului uman al șantierelor. Aplicarea sa va avea efecte cu atît mai bune, cu cît se va face **în contextul introducerii și adaptării metodelor moderne de conducere, de organizare a producției și a muncii.**

Din păcate, arsenalul de asemenea metode de care dispune ramura construcțiilor este sărac, în general învechit și cu eficiență scăzută, ceea ce facilitează menținerea unei concepții meșteșugărești. Un exemplu al acestei mentalități îl oferă dimensionarea necorespunzătoare a fronturilor de lucru și menținerea a numeroase formații cu efectiv redus, de 5—8 muncitori, ceea ce limitează posibilitatea contractării mai largi a lucrărilor. De asemenea, eșalonarea nejudicioasă a fazelor de execuție duce la perioade de vîrf, de criză de timp, cu aglomerarea formațiilor pe fronturi de lucru restrînse și cu procese tehnologice suprapuse.

Chiar și perfecționările reale aduse în conducerea producției de construcții-montaj rămîn uneori la stadiul de material informativ-documentar, de decizii inoperante în practică, datorită aceleiași atitudini rutiniere a unor maiștri și tehnicieni, proliferată în unele cazuri pe scară ierarhică. Astfel, folosirea sistemului de planificare și programare-lansare-urmărire a producției la lansarea lucrărilor pe formații de lucru cu contractare în acord global este încă sporadică, nefiind generalizată nici măcar în cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale, care a stabilit obligativitatea ei.

Lipsind, la o parte din întreprinderile ramurii, preocuparea susținută pentru **o organizare superioară a muncii integrată organic cu progresul tehnic,** formațiile de acord global tind să rezolve îndeplinirea obligațiilor contractate prin intensificarea muncii, uneori chiar prin lucrul peste programul aprobat, ceea ce nu numai că nu contribuie la creșterea reală a productivității, dar duce la denaturarea acestui indicator. Situația arătată își are sursa și în ideea ce s-a acreditat la unele întreprinderi și șantiere, că acordul global este o problemă de retribuire și, ca atare, că toate implicațiile sale trebuie soluționate de către compartimentul cu acest profil. O astfel de optică golește de conținut acordul global, îl reduce la aspectele formale.

Necesitățile stadiului actual, de a valorifica integral toate resursele de mărire a productivității muncii, impun o tratare științifică complexă a implicațiilor reciproce dintre acordul global și metodele de organizare a producției și a muncii. Problema ar putea fi abordată în cadrul Institutului central de cercetare, proiectare și directivare în construcții (în al cărui profil intră și cercetările de economia construcțiilor), cu concursul specialiștilor din Academia „Ștefan Gheorghiu“, din Ministerul Construcțiilor Industriale, din unități de execuție cu experiență în domeniu.

Dorin CONSTANTINESCU

Partea a doua a articolului, care va fi publicată într-un număr viitor al revistei, se va referi la aplicarea acordului global în forme complexe, la nivele superioare și la cerințele funcționării corecte a mecanismului de stimulare specific acestei forme de retribuire.

În sprijinul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid

CICLUL:
Socialismul științific
și problemele
dezvoltării
economico-sociale
a României

COORDONATE ALE POLITICII ECONOMICE EXTERNE A ROMÂNIEI

PROGRAMUL grandios al dezvoltării economico-sociale a României în actualul cincinal, cerințele majore ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, antrenează, în tot mai mare măsură, participarea țării noastre la diviziunea internațională a muncii, la circuitul mondial de valori materiale și de informație științifică. Așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la cel de al XI-lea Congres al partidului **„România va participa și în viitor, în mod activ, la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială“.**

Diviziunea internațională a muncii. Circuitul economic mondial și principalele forme de înfăptuire a lui

ANCORAREA activă a complexului economic național al României socialiste în economia mondială contemporană, în diviziunea internațională a muncii constituie o **coordonată fundamentală a politicii economice externe a partidului și statului nostru**. Fără îndoială că persistența ritmului înalt de dezvoltare economică în România, preocupările asidue pentru surmontarea stadiului de țară în curs de dezvoltare, au la bază, în primul rînd, munca hotărîtă, eforturile deosebite ale poporului român. În acest cadru, politica economică de antrenare a economiei naționale în diviziunea internațională a muncii se află în consens deplin cu modificări structurale survenite în economia mondială, cu acțiunea unor legități obiective, fiind, în consecință, o politică **profund științifică.**

Se știe că în condițiile revoluției tehnico-științifice ce determină o puternică creștere în complexitate a proceselor și fenomenelor economice, amplificînd obiectiv importanța schimburilor pentru progresul fiecărui stat, devine tot mai anacronică în economia mondială contemporană compartimentarea acesteia în zone și subzone, în grupări cu caracter închis, care frînează circulația universală a valorilor. Pe de altă parte, modificările survenite în diviziunea internațională a muncii ca urmare a progresului tehnic accelerat și a aplicării ferme a programelor de industrializare a tinerelor state converg, la rîndul lor, către universalizarea relațiilor economice dintre țări. În condițiile afirmării tot mai puternice în lume a țărilor socialiste, precum și a tinerelor state, adîncirea schimbului de valori materiale și spirituale se înscrie totodată ca un important factor în susținerea colaborării și păcii în lume, pentru realizarea noii ordini economice și politice internaționale.

În diviziunea mondială a muncii, proces definit ca specializarea unor țări în producerea și desfacerea pe piața mondială a unor valori de întrebuințare determinate, pe primul plan se situează din ce în ce mai mult noua treaptă calitativă a procesului de specializare și anume **treapta industrie-industrie.** Specializarea internațională pe ramuri mari ale producției materiale. așa-zisa specializare sectorială, de tipul industrie-agricultură, sau industrie extractivă-industrie prelucrătoare, devine acum anacronică, perimată. Noua treaptă de specializare — industrie-industrie— cunoaște, la rîndul său, o continuă adîncire, pătrunzînd în toate structurile industriale, la nivel de subramură și intrasubramură. Ea se concretizează atît în tipo-dimensiuni și serii de produse, cît și în subansamble și organe ale unor bunuri de echipament complex (așa-numita specializare organologică). Ca urmare, se produce circumscrierea nomenclatorului industrial național la un număr determinat de produse și concomitent se accentuează caracterul legic al interdependențelor economice și implicit al expansiunii schimburilor dintre popoare

Pe baza politicii externe a partidului și statului nostru, de pace și colaborare cu toate popoarele, și în acest cadru, numărul țărilor cu care România întreține relații economice a crescut, ridicîndu-se în prezent la peste 140 de state. S-a accentuat ponderea produselor cu un grad înalt de manufacturare și care cunosc cel mai pronunțat dinamism în schimburile comerciale internaționale.

Dar adîncirea diviziunii internaționale a muncii a antrenat nu numai multiplicarea relațiilor economice dintre state, atragerea lor tot mai sensibilă în circuitul economic mondial, ci și mutații profunde în formele înfăptuirii acestui circuit. Ca formă clasică, tradițională de relații economice între țări, circuitul mondial al produselor înregistrează un dinamism tot mai accentuat, devansînd sistematic ritmul de creștere al venitului național și chiar pe cel al producției industriale. Se intensifică circuitul mondial al fondurilor și al capitalurilor. Devin din ce în ce mai sistematice circuitul mondial al informațiilor tehnico-științifice și circuitul serviciilor.

Dar cea mai profundă mutație care are loc în structura economiei mondiale constă în antrenarea în circuitul internațional a însăși producției materiale și apariția, în consecință, a unei forme noi de înfăptuire a lui — **cooperarea economică. „Viața internațională ne arată că în relațiile economice mondiale formele clasice de comerț exterior se schimbă tot mai mult, apar forme noi de cooperare economică, tehnică și științifică“.** Această teză, care constituie o magistrală generalizare teoretică a practicii relațiilor internaționale, enunțată de secretarul general al partidului încă în 1967, este tot mai mult confirmată de practica de astăzi. Legat de aceasta se poate spune că politica economică internațională a statului nostru este o politică științifică și pentru faptul că prin ansamblul de măsuri și pîrghii utilizate urmărește antrenarea României în toate canalele circuitului economic mondial și îndeosebi în fluxul cel mai nou, cel mai dinamic și căruia îi aparține viitorul — cooperarea economică internațională.

Dezvoltarea economică a României și participarea sa activă la circuitul economic mondial

POLITICA economică externă a României socialiste este științific corelată cu dezvoltarea în ansamblu a economiei naționale, în ea reflectîndu-se atît ritmurile înalte ale creșterii economice, cît și mutațiile calitative, structurale, care au loc în toate compartimentele activității economice.

Persistența pe o perioadă îndelungată de timp a ritmurilor ridicate de creștere (vezi tabelul nr. 1), ritmuri care, dacă luăm în considerație și prognozele pentru anul 1990. se vor prelungi pînă la sfîrșitul acestui secol, constituie o primă caracteristică a dezvoltării prezente a economiei noastre naționale.

Revelatoriu este și faptul că în cincinalul trecut și în cel actual, venitul național crește mai rapid decît produsul social. ceea ce denotă o eficiență sporită a economiei naționale. Imaginea asupra creșterii în ritm rapid a economiei naționale se poate întregi arătînd că în cincinalul în curs (1976—1980) producția globală industrială va spori cu un ritm mediu anual de 10,2—11,2%; că importante creșteri se vor obține în agricultură (128—144% în medie anuală în perioada 1976—1980 față de perioada

Tabelul nr. 1

Ritmuri de creștere ale economiei românești în perioada 1961—1980

— în % —

Perioada	Ritm mediu anual de creștere	
	Produs social	Venit național
1961 — 1965	9,5	9,0
1966 — 1970	8,5	7,7
1971 — 1975	10,5	11,3
1976 — 1980	8,5—9,5	10—11

1971—1975) ; că se va realiza o creștere a transportului intern de mărfuri cu 30—34,1%, etc.

Creșterile obținute, precum și menținerea ritmurilor ridicate în perspectiva anilor următori au fost și sînt posibile datorită justeței politicii partidului de **utilizare finală a venitului național.** Așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Raportul prezentat la cel de al XI-lea Congres al partidului, a fost necesar și este necesar și în viitor **„Să nu uităm nici un moment că nici o societate, nici un popor nu poate consuma mai mult decît produce. Viitorul țării depinde nu de ceea ce se consumă la un moment dat ci, în primul rînd de mijloacele materiale destinate creșterii continue a bogăției naționale“.** Dar iată cum evoluează raportul dintre partea din venitul național destinată fondului de dezvoltare și fondul de consum în perioada a patru cincinale (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Evoluția utilizării finale a venitului național

— în % —

Perioada	Utilizarea finală a venitului național		Ritmul mediu anual de creștere a fondului de consum
	pentru fondul de consum	pentru fondul de dezvoltare	
1961 — 1965	74,5	25,5	5,3
1966 — 1970	70,5	29,5	7,0
1971 — 1975	66	34	7,5
1976 — 1980	66—67	33—34	8,0

Reiese limpede din acest tabel că rata ridicată destinată fondului de dezvoltare a permis creșterea sensibilă a forțelor productive ale țării și totodată un ritm ascendent al consumului național, social și individual. După cum se poate vedea, perioadei de cincisprezece ani (1966—1980) în care rata acumulării a fost și este cea mai ridicată, îi corespunde și cel mai rapid ritm de creștere a fondului de consum, și deci de ridicare a nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii.

Fără îndoială că explicarea în profunzime a caracterului științific al politicii economice internaționale a partidului și statului nostru face necesară examinarea totodată a importantelor mutații calitative, structurale care s-au produs în economia noastră, îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, și se produc și în prezent. Analiza datelor statistice relevă nu numai creșterea în general a producției industriale și a producției celorlalte ramuri, ci și importante modificări de ponderi în venitul național al țării, modificări care se înscriu în direcția transformării industriei în ramura conducătoare în economie. Aportul industriei în producerea venitului național a crescut astfel de la 44,1% în 1960, la 48,9% în 1965 și la peste 56% în 1975, urmînd să atingă, conform previziunilor, aproximativ 68% în 1980.

Concluzii mai semnificative se desprind în această direcție din analiza priorităților stabilite în dezvoltarea industriei. Astfel așa-numitele „industrii de vîrf“ industrializante, au devansat ca ritm de creștere — și se prevede să devanseze și în viitor — celelalte sectoare. Industria constructoare de mașini, împreună cu industria chimică, de exemplu, au crescut ca pondere în totalul industriei în perioada 1971—1975 de la 28% la 44%, urmînd ca pînă în 1980 să ajungă la aproape 50%, iar în 1990 la 55—60%. O dezvoltare prioritară înregistrează în acest cadru subramurile industriale care asigură valorificarea superioară a resurselor naturale și utilizarea eficientă a principalei bogății a țării — forța de muncă. Între acestea în metalurgie se înscriu producția de oțeluri aliate și înalt aliate ; în industria chimică — producția de materiale plastice, cauciuc sintetic și mai ales fibre sintetice ; în industria constructoare de mașini — electronica, mecanica fină, producția de aparate de control, de elemente și mijloace de automatizare, de tehnici de calcul etc.

Politica economică de modernizare și eficientizare a producției materiale este confirmată și de evoluția altor sectoare din economia națională. În agricultură, producția plantelor tehnice — îndeosebi sfecla de zahăr și floarea-soarelui — și producția de legume, cresc într-un ritm net superior ritmului mediu, iar zootehnia devansează la rîndul său cultura plantelor. Modificări și mutații structurale au loc în transporturi și în general în sfera serviciilor.

La rîndul său producția tehnico-științifică autohtonă se caracterizează printr-o evoluție continuu ascendentă. Astfel în cincinalul trecut, circa 70% din totalul noilor tehnologii și utilaje și aproximativ 80% din produsele noi fabricate în industrie sînt rodul propriei concepții științifice.

Participarea activă a țării noastre la schimburile economice externe este indisolubil legată de aceste creșteri marcante, cantitative și calitative, din economia națională. Ea se realizează tocmai pe această bază. Politica economică internațională a României socialiste reprezintă în consecință, o reflectare, o prelungire organică a politicii economice interne.

Pornind de la remarcabilele succese obținute în dezvoltarea industrial-economică a țării, imprimarea unui ritm de creștere a comerțului exterior din ce în ce mai accelerat a constituit și constituie un prim obiectiv urmărit în politica economică externă a țării. Ritmul mediu anual de creștere a comerțului exterior a sporit astfel sistematic. Pentru actualul cincinal — 1976 — 1980 — se prevede menținerea ritmului ridicat de creștere, comerțul exterior urmînd să sporească cu 90—101,4 față de perioada 1971—1975. Devansarea în ultimii ani a creșterii produsului social, a venitului național și a producției globale industriale, de creșterea comerțului exterior și prevederea de a menține această devansare și în actualul cincinal evidențiază rolul crescînd pe care îl are comerțul exterior și cooperarea economică internațională în înfăptuirea reproducției lărgite.

Și în cadrul comerțului exterior se prevăd pentru actualul cincinal continuarea restructurărilor de ordin calitativ. Este vorba, de exemplu, de asigurarea devansării sistematice, an de an, a importurilor de către exporturi și realizarea unei balanțe comerciale active. Acest proces exprimă **caracterul activ al comerțului exterior,** contribuția lui la obținerea de fonduri valutare și la excluderea a orice fel de dependențe față de alte state.

Ameliorări marcante în structura pe produse constituie, o altă sarcină a comerțului exterior al țării în cincinalul 1976—1980. În concordanță cu acest obiectiv major, în comerțul exterior urmează să se acționeze cu fermitate în mod programat, în consens cu tendințele durabile de pe piața mondială și în conformitate cu noile structuri și cu interesele economiei naționale. Va avea loc, în consecință, creșterea nomenclatorului de export al produselor industriale, iar, în cadrul acestuia, sporirea ponderii produselor cu un grad ridicat de complexitate tehnică, care înmagazinează un volum sporit de muncă națională superior concepută. Produsele industriei constructoare de mașini și ale industriei chimice vor deține astfel peste 50% din totalul exporturilor. În ceea ce privește importul, acesta urmează să contribuie într-o mai mare măsură la asigurarea economiei naționale cu combustibili și materii prime, precum și cu mașini, utilaje de înaltă tehnicitate, necesare pentru susținerea efortului de industrializare.

În conformitate cu tendințele obiective din economia mondială și cu necesitățile reale din economia noastră națională, **noul flux din circuitul economic mondial — cooperarea în producție și tehnico-științifică — ocupă un loc tot mai important în raporturile economice externe ale României.** Încă la începutul acestui an România avea încheiate peste 100 de acorduri și înțelegeri de colaborare la nivel guvernamental, pe baza cărora au fost perfectate circa 400 de convenții și contracte de cooperare în producție, în știință și tehnică, în transporturi, în turism etc., din care 225 sînt deja în curs de derulare. Prin activitatea de cooperare economică internațională, încă la sfîrșitul anului 1975 se efectuau circa 25% din totalul schimburilor noastre economice externe. Cooperarea internațională în industrie, în știință și tehnică va contribui într-o măsură crescindă la creșterea accelerată și la modernizarea forțelor de producție și va facilita accesul larg la cuceririle științei contemporane, la tehnologiile înaintate ; ea va permite totodată o afirmare mai puternică a producției românești pe piața mondială.

Creșterea substanțială a eficienței activității de comerț exterior și de cooperare economică internațională — iată un alt deziderat al actualului cincinal. Realizarea lui depinde de efortul conjugat depus în economie cît și pentru a asigura cele mai bune posibilități de desfacere a produselor pe piața externă.

Calitatea ridicată a mărfurilor destinate exportului, capacitatea lor competitivă constituie, desigur condiția esențială a eficienței sporite. Dar nu trebuie minimalizată importanța pe care o au în acest sens contractele ferme, de lungă durată, livrarea ritmică a produselor de export, studierea atentă a conjuncturii ininternaționale și realizarea desfacerii în momentele optime sub aspectul raportului dintre cerere și ofertă etc.

Relațiile economice și cooperarea României cu țările socialiste

LOCUL **primordial în comerțul exterior și în cooperarea economică externă ale României îl ocupă țările socialiste,** a căror pondere în totalul schimburilor externe s-a ridicat la circa 45% în 1975. În ansamblu, schimburile economice cu țările socialiste au crescut în ultimii ani într-un ritm mediu anual de 13%. Aceste schimburi comerciale se desfășoară în cadrul acordurilor pe termen lung și a protocoalelor anuale. Principalul partener comercial al României este U.R.S.S. Exporturile românești în U.R.S.S. se compun din mașini-unelte, utilaje electrotehnice, instalații de foraj, utilaje pentru industria chimică și produse chimice, vagoane, mobilier, bunuri de consum etc. iar importurile constau din utilaj metalurgic și minier, utilaj pentru industria chimică, excavatoare, utilaj rutier, avioane, cărbune cocsificabil și cocs metalurgic, minereu de fier, produse ale industriei siderurgice, bunuri de consum ș.a. Și celelalte țări socialiste — R.D.G., R.S.C., R.P.P., R.P.U., R.S.F.I. ș.a.m.d. dețin importante locuri în comerțul exterior al României. În afara schimburilor pur comerciale R.S. România desfășoară cu țările socialiste o amplă colaborare și cooperare multilaterală. De exemplu dacă la început colaborarea economică în cadrul C.A.E.R. se limita la comerțul exterior, treptat ea a cuprins noi sectoare, cum sînt producția materială, cercetarea tehnico-științifică, cooperarea financiar-bancară ș.a. Încadrîndu-se activ în **„Programul complex“** România participă la forme de cooperare între țările socialiste dintre cele mai dinamice. Țara noastră colaborează astfel în cadrul C.A.E.R. în domeniul interconexiunii sistemelor energetice, la diferite alte forme cum sînt utilizarea în comun a parcului de vagoane, schimbul reciproc de informații științifice și tehnice, la coordonarea planurilor dezvoltării economice, precum și la forme de cooperare industrială propriu-zisă. Astfel, România a încheiat convenții privind construcția în comun a unor unități economice cum sînt sistemul hidroenergetic de la Stînca-Costești pe Prut împreună cu U.R.S.S., Complexul hidroenergetic Turnu Măgurele — Nicopole împreună cu Bulgaria construcția unei linii electrice Timișoara-Arad-Szeged în cooperare cu Ungaria. Ea a încheiat totodată convenții privind construcția unor fabrici și uzine, ca fabrica de celuloză de la Ust-Ilim și combinatul minier de la Kiembai (U.R.S.S.) ; o fabrică de televizoare, una pentru producerea vitaminei C și două fabrici de ciment în R.P.D. Coreeană. Totodată, pe teritoriul țării noastre urmează să se realizeze o uzină de produse cloro-sodice, împreună cu U.R.S.S. ; o uzină pentru fabricarea de locomotive Diesel-hidraulice — cu R.D.G. ; o uzină de subansamble pentru diferite linii tehnologice — cu R.S. Cehoslovacă etc.

În politica sa economică externă cu țările socialiste România consideră că colaborarea cu aceste țări, așa cum se arată în Programul Partidului Comunist Român **„...trebuie să ducă la înflorirea fiecărei economii naționale, la egalizarea nivelurilor de dezvoltare a tuturor țărilor socialiste, la propășirea generală a socialismului“.**

Schimburile economice și cooperarea României cu țările în curs de dezvoltare și cu țările capitaliste dezvoltate

PORNIND de la necesitatea participării active la diviziunea internațională a muncii și de la principiile coexistenței pașnice a țărilor cu orînduiri sociale diferite, în politica economică internațională a țării noastre un loc important îl ocupă amplificarea și diversificarea relațiilor economice cu țările în curs de dezvoltare, cu toate țările care acționează pentru dezvoltare economico-socială independentă. O dinamică deosebit de susținută înregistrează astfel schimburile economice ale României cu peste 100 de țări în curs de dezvoltare cu care avem relații. Volumul schimburilor cu acest grup de țări a crescut ca pondere în comerțul exterior al României de la 4% în 1960, la 13% în 1974, la circa 19% în 1975 și se prevede ca pînă în 1980 aceasta să se situeze la circa 30%. În cadrul schimburilor comerciale tradiționale România furnizează acestor țări mașini, utilaje și instalații necesare industrializării lor. Se exportă, de asemenea, produse ale industriei chimice, ale industriei bunurilor de uz casnic, ale industriei lemnului și altele.

Prin intermediul importurilor făcute din țările în curs de dezvoltare R.S. România procură materii prime necesare industriei sale. Venind, totodată, în întîmpinarea politicii de industrializare a tinerelor state. România importă din aceste țări și produse industriale în cantități tot mai mari de la an la an.

În circuitul economic al României cu țările în curs de dezvoltare se afirmă tot mai puternic formele moderne ale cooperării economice internaționale. Astfel, pînă la mijlocul anului 1976 au fost constituite pe teritoriul acestor țări — printre care Peru, Chile, Tanzania, Iran, Kenya, Guineea, Zambia, Republica Centrafricană, Maroc, Libia, Congo, Zair, Nigeria, Liban, India, Gabon — numeroase societăți mixte de producție și desfacere în industria extractivă, industria chimică, în industria ușoară și alimentară, în industria construcțiilor, în agricultură ș.a.

Totodată, România acordă sprijin țărilor în curs de dezvoltare pe calea asistenței tehnice. Este suficient să se arate că în țara noastră se pregătesc în prezent circa 10 000 de tineri din aceste țări și că 8 000 de specialiști români acordă asistență tehnică în industrie și în agricultură în tinerele state

Un rol de excepțională importanță, de o însemnătate istorică considerabilă în politica economică activă și constructivă cu țările în curs de dezvoltare îl au întîlnirile, vizitele și convorbirile președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** cu șefii de stat și cu alți conducători din țările respective și care s-au soldat cu acorduri și înțelegeri de lungă durată reciproc avantajoase.

Fidelă principiului extinderii relațiilor economice cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, **România acordă importanța cuvenită și comerțului exterior și cooperării internaționale cu țările capitaliste dezvoltate.** Schimburile comerciale ale României cu grupul țărilor occidentale dezvoltate au crescut în deceniul 1965—1974 de circa 6 ori, sporind astfel ponderea țărilor respective în relațiile economice externe ale țării noastre.

Este semnificativ faptul că datorită industrializării intensive a economiei românești în exporturile îndreptate spre țările capitaliste dezvoltate s-au produs **importante mutații structurale.** Astfel a crescut ponderea produselor industriale cu un grad ridicat de manufacturare (mașini și utilaje, produse chimice, mărfuri industriale de larg consum ș.a.). Referitor la exporturile de produse alimentare se constată creșterea ponderii celor prelucrate și reducerea ponderii materiilor prime agro-alimentare.

În ceea ce privește orientarea geografică a relațiilor economice ale României cu aceste țări, în politica economică s-a urmărit intensificarea lor îndeosebi cu țările din Europa Occidentală, mai ales cu cele incluse în Piața comună. Lărgirea preferențială a schimburilor cu aceste țări s-a urmărit datorită a două împrejurări: a) tradiția îndelungată a relațiilor cu țările respective și b) înlăturarea unor strangulări provocate de integrarea occidentală. Printre partenerii de comerț exterior ai României din rîndul țărilor respective se numără R. F. Germania, Anglia, Italia, Franța etc. Dintre țările capitaliste neeuropene S.U.A. ocupă ponderea cea mai importantă. Acordarea în august 1975 României de către S.U.A. a clauzei „națiunii celei mai favorizate“ deschide noi perspective dezvoltării schimburilor comerciale dintre cele două țări și mai ales creșterii exporturilor românești care în prezent se situează la un nivel modest.

O apreciabilă dezvoltare înregistrează și cooperarea economică și tehnico-științifică a R.S. România cu grupul țărilor capitaliste dezvoltate. În cadrul acestui flux România participă la forme moderne de cooperare cum sînt : coproducția și subproducția, livrarea de utilaje pe credit rambursabil în produse, producția sub licență, schimb de informații tehnico-științifice etc. O formă eficientă de cooperare care a căpătat o mare extindere în cooperarea României cu țările respective o constituie societățile mixte de producție și desfacere.

În strategia relațiilor economice internaționale ale R.S. România se va urmări și în viitor participarea tot mai intensă la diviziunea internațională a muncii, la schimburile comerciale și cooperarea economică dintre state. Militînd ferm pentru dezvoltarea unor relații internaționale dinamice. România acționează în conformitate cu interesele progresului economic propriu, cu cerințele extinderii colaborării internaționale în general, aducînd astfel o contribuție importantă la stimularea cursului spre destindere și securitate, la consolidarea păcii în lume.

prof. dr. Alexandru D. ALBU

ÎNTREBĂRI

1) Care sînt principalele mutații structurale survenite în economia mondială și în circuitul economic internațional în etapa actuală ?

2) În ce constă caracterul științific al politicii economice externe a partidului și statului nostru ?

3) Care sînt principalele orientări și tendințe din comerțul exterior și cooperarea economică internațională a României socialiste cu diferitele state ale lumii ?

BIBLIOGRAFIE

Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, București 1975, p. 174—185 ; 202—205.

Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990, Ed. politică, București, 1975, p. 68—72 ; 78—91.

Nicolae Ceaușescu : Expunere la Marea Adunare Națională cu privire la mărețele realizări ale poporului român în cincinalul 1971—1975 și la politica externă a României pusă în slujba păcii și colaborării internaționale, București, Ed. politică, 1975, p. 17—26 ; 46—52.

Nicolae Ceaușescu : Expunere la ședința comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat, Scînteia, din 29 martie 1977.

Mai pot fi consultate : Gh. Oprea : Perspectivele și exigențele extinderii cooperării economice internaționale a Republicii Socialiste România, Revista economică nr. 21/1975; Ion Pățan: Politica României de colaborare economică cu țările in curs de dezvoltare, Revista economică, nr. 23/1976.

LECŢII

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

LUPTA PENTRU INDEPENDENŢĂ ECONOMICĂ A TINERELOR STATE

Pentru a veni în ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, „Revista economică" în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat, consultații pe anumite **teme selecționate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățămîntul superior în anul 1977".

ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ au loc profunde transformări revoluționare. Pentru înfăptuirea acestora o deosebită importanță revine mișcării de eliberare națională a popoarelor care după al doilea război mondial a luat o amploare fără precedent, ducînd la formarea a peste o sută de noi state naționale independente.

În faza actuală mișcarea de eliberare națională acționează în două mari direcții : 1 consolidarea independenței politice și obținerea independenței economice pentru tinerele state ; 2) acordarea în fapt a dreptului la autodeterminare țărilor și popoarelor aflate încă sub dominație colonială. Cele două aspecte au aceeași esență — înlăturarea rămășițelor sistemului colonial.

Indiferent de forma de manifestare, relațiile de inegalitate și inechitate caracteristice imperialismului și colonialismului constituie o încălcare a drepturilor omului, a normelor esențiale de conviețuire internațională. De aceea, mișcarea de eliberare națională se bucură de solidaritatea tuturor forțelor care luptă pentru o lume mai bună și mai dreaptă. **„Mișcarea eliberatoare a popoarelor aflate timp de secole în cătușele sclaviei coloniale și ale înapoierii —** sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu — lupta tinerelor state naționale împotriva neocolonialismului, pentru dezvoltare economică și socială constituie o expresie a procesului obiectiv, întrevăzut de clasicii marxism-leninismului, de atragere a noi națiuni la creația istorică, contribuie la slăbirea pozițiilor imperialismului, exercită o puternică influență asupra evoluției vieții internaționale"**[1]).

1. Conținutul și cauzele subdezvoltării

SITUAȚIA tinerelor state care s-au format prin eliberarea de sub dominație colonială este diferită din punct de vedere politic și economic. Totuși, aceste țări au anumite trăsături comune care pun în evidență faptul că sînt afectate de subdezvoltarea economică, caracterizată prin : a) nivelul scăzut al dezvoltării forțelor de producție, b) în structura economiei naționale, agricultura ocupă un loc foarte important sau predomină ; c) relațiile de producție bazate în special pe proprietatea privată reprezintă împletirea unor puternice rămășițe feudale și prefeudale cu relații capitaliste care îmbracă numai rareori forma celor întîlnite în țările dezvoltate ; d) economia continuă să se afle în sfera exploatării capitalului monopolist ; e) nivelul de trai al celei mai mari părți a populației acestor țări este scăzut, rezultatele creșterii economice revenind precumpănitor claselor și păturilor sociale înstărite, precum și capitalului străin.

Gradul de dezvoltare a forțelor de producție constituie criteriul cel mai important pe baza căruia se apreciază că tinerele state sînt rămase în urmă. Discrepanța în dezvoltarea economică existentă între țări, determinată de gradul diferit de dezvoltare a forțelor de producție constituie decalajul economic. Foarte mari decalaje există astăzi între tinerele state și țările capitaliste dezvoltate. Acestea pot fi ilustrate, prin compararea venitului național pe locuitor în cele două grupuri de țări, a producției pe locuitor la anumite produse (oțel, energie electrică), productivității muncii, nivelului înzestrării tehnice a muncii etc.

În perioada postbelică unele decalaje au tendința să crească. De pildă, în 1950 venitul național pe locuitor era de 1547 dolari în țările dezvoltate și de 135 dolari în cadrul tinerelor state. Exprimat în cifre absolute acest decalaj depășea 1 400 dolari, ceea ce înseamnă că în acel an venitul național al tinerelor state era în medie de 11,4 ori mai mic decît cel al țărilor dezvoltate. În prezent, distanța dintre cele două grupuri de state s-a mărit la 3 050 dolari, media din țările avansate fiind de 13,4 ori mai mare decît în celelalte. Alte decalaje au marcat însă o ușoară tendință de micșorare. Astfel, din 1950 și pînă în prezent producția agricolă și industrială a tinerelor state a crescut mai repede decît în țările dezvoltate. Cu toate acestea, raportate la numărul de locuitori atît producțiile agricole cît și cele industriale se mențin pe întreaga perioadă la un nivel foarte scăzut pentru tinerele state. Producția industrială pe locuitor este în medie de 16,5 ori mai mică decît în țările dezvoltate, iar cea agricolă de aproape 2,4 ori.

Dominația colonială a frînat crearea și dezvoltarea unei industrii naționale în aceste țări. Economia lor se caracterizează prin slaba dezvoltare a industriei, în care predomină ramurile extractive și de prelucrare primară a materiilor prime destinate cu precădere exportului. În cea mai mare parte a acestor țări industria grea lipsește sau se află la începuturile sale, iar agricultura este puțin diversificată și de mică productivitate.

Există decalaje economice și între tinerele state care scot în relief în ce măsură acestea — fiecare separat sau pe subgrupuri — au rămas în urmă față de țările dezvoltate. În cadrul tinerelor state putem distinge : țări slab dezvoltate — caracterizate printr-o rămînere în urmă mai accentuată, cum sînt : Ciad, Ruanda, Mali, Laos, Nepal etc., și țări în curs de dezvoltare aflate mai aproape de punctul care face demarcația de țările dezvoltate cum sînt : Brazilia, Mexic, Algeria etc.

Tinerele state au pînă în 1 500 dolari venit național anual pe locuitor. Cele mai puțin dezvoltate dintre ele au sub 200 dolari venit național anual pe locuitor, unele ajungînd în jurul a 70—80 dolari. În Programul partidului nostru adoptat la Congresul al XI-lea se subliniază că starea de subdezvoltare a unor state este rezultatul nemijlocit al politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste de dominație și asuprire a popoarelor, de jefuire a bogățiilor lor naționale, consecința relațiilor economice inechitabile.

2. Structura economică și socială a țărilor recent eliberate

STATELE care s-au format în urma prăbușirii sistemului colonial au moștenit din trecut nu numai anumite forțe de producție, ci și relații de producție extrem de eterogene care-și pun amprenta asupra structurii economice și sociale a acestor state.

Principalele componente ale acestor structuri sînt :

a) Proprietatea capitalului străin, burgheziei naționale și compradore întemeiată pe relații de producție capitaliste. Capitalul străin deține într-o serie de țări recent eliberate poziții importante în industria extractivă, ușoară, în transporturi și în agricultură. De regulă acesta joacă un rol de frînă în dezvoltarea economico-socială independentă a tinerelor state. Pozițiile burgheziei autohtone sînt în funcție de gradul de dezvoltare a capitalismului în aceste țări și de raporturile în care se află cu capitalul monopolist internațional. În cadrul acesteia burghezia națională este cea care participă la cucerirea și consolidarea independenței politice și economice. În asemenea împrejurări, burghezia națională poate juca un rol progresist. Ea are însă un caracter dublu : pe de o parte este obiectiv interesată în desfășurarea mișcării de eliberare, iar pe de altă parte, pe măsură ce contradicțiile sociale se adîncesc, anumite grupuri ale ei înclină spre conciliere cu imperialismul sau alte forțe reacționare. Burghezia compradoră este partea cea mai reacționară a burgheziei din aceste țări care favorizează expansiunea capitalului străin, jefuirea bogățiilor țării și exploatarea populației de către imperialism.

Corespunzător gradului de dezvoltare a capitalismului există în țările recent eliberate forță de muncă salariată, respectiv proletari. Ponderea acestora în totalul populației este mai scăzută în Asia și Africa și mai ridicată în America Latină. Ca urmare a politicii de industrializare dusă de multe dintre tinerele state proletariatul este în creștere. El reprezintă o forță care militează consecvent pentru progres.

b) Sectorul de stat apărut pe calea naționalizărilor (mai ales prin plata de despăgubiri), confiscarea unor întreprinderi aparținînd fostelor administrații coloniale, absenteiștilor, cît și prin investiții făcute de stat. Relațiile de producție proprii acestui sector și natura lui socială depind de clasa dominantă, de esența puterii politice, de rolul progresist sau nu pe care îl joacă în dezvoltarea economiei naționale. În multe din fostele colonii, sectorul de stat s-a dezvoltat mult avînd o mare importanță în lupta împotriva monopolurilor străine, pentru cucerirea independenței economice.

c) Mica producție de mărfuri, constituită din micii meseșugari și mai ales din țărănime, formează cea mai numeroasă parte a populației tinerelor state. Țărănimea dispune de pămînt puțin, participă în mică măsură la piața produselor agricole, suferă exploatarea burgheziei autohtone și capitalului străin. Ea formează o imensă forță care acționează pentru reforme agrare și transformări democratice.

d) Proprietatea feudală care are o mare însemnătate în agricultura unor țări, împletindu-se adesea cu elemente ale relațiilor capitaliste. Elementele feudale împreună cu burghezia compradoră constituie sprijinul monopolurilor internaționale în economia țărilor de curînd eliberate.

În afară de acestea se mai întîlnesc relații tribale, patriarhale, gentilice, sub forma proprietății obștiilor sătești asupra pămîntului, pozițiilor pe care le dețin șefii de trib, a servituților care se formează pe această bază.

3. Căile înlăturării subdezvoltării

CUCERIREA independenței politice de stat a constituit premisa cea mai importantă pentru obținerea independenței depline a tinerelor state. Lupta popoarelor din aceste țări continuă însă pînă la cucerirea independenței economice. În cursul acestei etape istorice trebuie lichidată subdezvoltarea economică și înfăptuite prefaceri în viața economică, politică și socială menite să restrîngă și să lichideze influența negativă a capitalului străin în economie, crearea și dezvoltarea unei industrii naționale, creșterea sectorului de stat, transformarea structurilor agrare în interesul țărănimii muncitoare, organizarea vieții obștești, etc. Rezultatul acestei etape este lichidarea marilor decalaje care separă tinerele state de țările dezvoltate, realizarea unui progres mai rapid al fiecărei țări.

Lichidarea cît mai grabnică a subdezvoltării constituie o problemă a întregii planete pentru că de rezolvarea ei depinde asigurarea unor condiții corespunzătoare de viață pentru 2/3 din omenire, progresul și colaborarea între toate țările.

Fără îndoială, lichidarea rămînerii în urmă față de statele dezvoltate constituie în primul rînd sarcina tinerelor state care suferă de pe urma subdezvoltării. Aceasta impune concentrarea tuturor forțelor umane și mijloacelor materiale pentru progresul rapid al industriei, agriculturii și celorlalte ramuri economice, formarea cadrelor proprii pentru toate domeniile de activitate. Dezvoltarea echilibrată și în ritm înalt a întregii economii este condiția hotărîtoare pentru înfăptuirea acestui scop.

De asemenea, un rol de cea mai mare însemnătate pentru lichidarea subdezvoltării îl are lărgirea colaborării internaționale bazate pe echitate, avantaj reciproc și sprijin multilateral cu tinerele state. Colaborarea internațională este chemată să contribuie la făurirea unei industrii naționale în aceste țări, la valorificarea resurselor naturale și de forță de muncă astfel încît să li se asigure participarea activă la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori. Eforturile destinate lichidării subdezvoltării trebuie sprijinite în mod corespunzător de țările dezvoltate. Majoritatea țărilor bogate, avansate economic și-au asigurat progresul pe seama exploatării fostelor colonii. Este deci moral și echitabil ca acestea să restituie o parte din ceea ce și-au însușit, contribuind sub diferite forme la eforturile tinerelor state de a-și făuri o economie modernă, de a lichida rămînerea în urmă.

Industrializarea are o semnificație deosebită pentru progresul economic al tinerelor state. Prin dezvoltarea unei industrii proprii se asigură, totodată, progresul agriculturii, diversificarea economiei naționale, valorificarea bogățiilor naturale și utilizarea forței de muncă aflată astăzi fără lucru, în imposibilitate de a-și asigura existența.

Obținerea independenței economice presupune, de asemenea, lupta împotriva neocolonialismului. Neocolonialismul reprezintă acțiuni economice, politice, ideologice și militare întreprinse de state imperialiste cu scopul, direct sau indirect, de a limita independența țărilor care s-au eliberat de sub dominația colonială, pentru menținerea acestora în cadrul sistemului mondial capitalist și continuarea exploatării lor în forme mai vechi sau mai noi.

Țara noastră a cărei rămînere în urmă este rezultatul nemijlocit al îndelungatei dominații străine și al exploatării marilor monopoluri imperialiste este legată de tinerele state prin aspirații comune spre progres, prin lupta pentru abolirea vechii politici de inechitate, pentru promovarea unor relații noi între state. România s-a ridicat în ultimele decenii de la situația de țară slab dezvoltată cu un venit național de circa 100 dolari pe locuitor în anul 1950 — la aceea de țară în curs de dezvoltare, avînd în 1975 un venit național de aproape 1 000 dolari pe locuitor. Dezvoltînd economia în ritmuri dintre cele mai înalte în lume, înscriindu-se în tendințele progresului contemporan, țara noastră se găsește într-un stadiu de dezvoltare care-i va permite într-o perioadă istorică relativ scurtă să atingă nivelurile medii ale țărilor dezvoltate.

conf. dr. Ghiță Paul TĂNASE

---

[1] **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. 2, București, Editura politică, 1968, p. 494.

Centenarul independenței

CONTRIBUȚIA ROMÂNILOR TRANSILVĂNENI LA RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ

RĂZBOIUL PENTRU CUCERIREA INDEPENDENȚEI ROMÂNIEI a constituit un prilej de manifestare superioară și activă a unității de conștiință și solidaritate națională la românii din Transilvania, Banat și Maramureș cu românii de la miazăzi și răsărit de Carpați. Gazetele românilor transilvăneni au exprimat fidel starea de entuziasm și solidaritate națională a populației din provinciile aflate în acea vreme încă sub dominația habsburgică, cu privire la războiul de independență a României. În paginile lor s-au publicat și comentat documentele pregătitoare ale independenței și consfințirii ei, știri despre eroismul soldaților români pe cîmpul de luptă, despre calitățile armatei și ostașilor români, despre importanța războiului de independență pentru toți românii, indiferent de granițele în care locuiau. S-au publicat în presa transilvăneană apeluri ale guvernului român către ofițerii români care au servit în armate străine să se înroleze în armată română, apeluri ale comitetelor de ajutorare ale ostașilor români răniți și apeluri ale unor persoane particulare pentru colectarea de îmbrăcăminte, medicamente, alimente, bani pentru a fi trimise pe frontul luptei de independență. Denigrările și persiflările împotriva armatei române apărute în unele ziare filoturce din imperiul austro-ungar au primit o ripostă hotărîtă din partea presei românești transilvănene. Solidaritatea cu războiul de independență a populației transilvănene, bănățene și maramureșene a fost exprimată deosebit de pregnant de către presa românească transilvăneană.

„Gazeta Transilvaniei“, „Telegraful Român“, revista „Familia“, „Observatoriulu“ și alte organe de presă făceau cunoscut publicului transilvănean în preajma declarării independenței discursurile lui Mihai Kogălniceanu, „Celebrul diplomat român“ și ministru al afacerilor externe în care acesta demonstra că România a fost nevoită să se apere împotriva Turciei, care a atacat trupele române fără nici o declarație prealabilă de război. „Gazeta Transilvaniei“ din 16 mai 1877 scria că „În urma barbariei necalificabile, ce a comis Turcia prin bombardarea orașelor dunărene române, fără a fi fost provocată din partea României și fără vreo declarație de război precisă“, Turcia „a rupt singură vechile legături“ ce o uneau cu România „și s-a pus în stare de război față cu statul român“.

Primele succese ale românilor contra armatelor turce au semănat derută în cercurile filo-turce din imperiul habsburgic care „nu de mult se făliau în gura mare, că vreo cîteva batalioane de honvezi, au să bage în Dunăre toată oastea română“ 1). Aceeași filo-turci susțineau, relatează „Gazeta Transilvaniei“ că „Austria să nu mai piardă nici un moment de-a intra în acțiune, căci România nu glumește cu privire la înființarea Dacoromâniei“ 2). În declararea independenței de către România și succesele sale pe cîmpul de luptă din 1877 cercurile reacționare austro-ungare vedeau o amenințare, considerînd, că stimulați de exemplul românilor de peste Carpați, transilvănenii își vor intensifica lupta lor de eliberare națională. „Trufașul“, „Pesti-Napló“, îngîmfatul aristocrat și reprezentant al partidei cuceritoare, — scria Gazeta Transilvaniei — stă să-și smulgă părul de mînie pentru rezultatele decurse la 11 mai nou în Camera legislativă a României după aceea și în senat. Triumful pe care-l seceră partidele independenței... înneacă pe toți inimicii României și le ia somnul“ 3). Pentru a îndepărta acest pericol din partea românilor, cercurile reacționare propuneau ca la gurile Dunării să nu existe nici un stat românesc independent, armata austro-ungară să atace Rusia și România. Dar o asemenea acțiune, susținea „Gazeta Transilvaniei“ (care sesiza că încă la acea epocă imperiul habsburgic începea să se descompună), ar fi însemnat o sinucidere pentru imperiu.

Temerilor cercurilor reacționare din imperiu, că Românii își vor intensifica agitațiile naționale, „Gazeta Transilvaniei“ le răspunde că aceste mișcări nu sînt de dată recentă. Ele „sînt seculare, și își aflară expresiune însutită în adevăr în istoria țării, în legile ei“, 4). Lupta pentru drepturi naționale a fost stropită cu valuri de sînge de-a lungul veacurilor.

Mișcarea națională a românilor transilvăneni, demonstrează ziarele românești, n-a fost prilejuită de războiul de independență. Ea era cu mult mai veche. Românii erau conștienți de latinitatea lor, ei erau deja pătrunși de idealurile de cultură și de civilizație moderne, pătrunși de spiritul de progres și libertate al epocii. Sute de ani românii din Transilvania n-au încetat nici o zi să dea semne de viață națională. Maria Tereza și Iosif al II-lea n-au mai putut nega națiunea românească. Răscoala lui Horea din 1784, instituțiile de cultură din Blaj, apoi din Brașov și Sibiu și din alte orașe demonstrau că exista în Transilvania o veche viață națională românească. „Din aceste considerațiuni văd „Pesti Napló“ și toți patronii săi, că românii din monarhie n-au așteptat niciodată, ca să se nască un hohenzolern sau Napoleonid spre a-și manifesta viața și voința lor“ 5).

Presa transilvăneană avea de luptat adeseori cu denaturări voite ale evenimentelor și mersului războiului de independență al României din partea presei reacționare din monarhia austro-ungară. Unele ziare scriau foarte puțin despre români. Altele scriau despre „marile catastrofe“ ale armatei ruse în timp ce în realitate acestea repurtau succese importante. Relatînd despre ocuparea pozițiilor de către trupele române în fața Plevnei „Telegraful Român“ scria că „Proba aceasta de foc românii au făcut-o într-un mod care a stors recunoștințe străinilor. Foile ungurești (cele ale cercurilor reacționare n.n.) se pot dară neconturbate desfăta în batjocurile lor aruncate cu cea mai dejositoare, se înțelege pentru ele, trivialitate asupra soldaților români“ 6). La aceasta „Telegraful Român“ adaugă că „Un corp de 6 000 turci a plecat dela Vidinu spre a împiedeca trecerea românilor (peste Dunăre n.n.) Acest corp însă a venit prea tîrziu pentru a răspunde problemei sale și așa s-a întors cu treaba neisprăvită înapoi“ 7).

Într-o scrisoare din Nicopole, datată 4/16 august 1877, Moise Grozea, unul din ofițerii ardeleni cu merite dintre cele mai mari în războiul de independență, relata că zvonurile filo-turcilor despre învingerea armatei românilor de către turci erau complet neintemeiate. „Spuneți-le acelora, cari născocesc asemenea știri mincinoase, — scria Moise Grozea —, că acei turci, care să dea armata română peste Dunăre nu s-au născut încă“. Admiratorii turcilor „n-o să aibă plăcerea a vedea oștirile române aruncate peste Dunăre“. La care adaugă ironic „De cît aceasta, mai curînd ne pot vedea aruncați peste Carpați“ 8). Răspunzînd unei ironii a ziarului vienez „Neue Freie Presse“ că turcii vor trece Dunărea și-i vor alunga pe dorobanții și călărașii români pînă în Transilvania, „Gazeta Transilvaniei“, recunoscînd că ar fi posibilă aceasta scria printr-o ripostă usturătoare : „tot între marginile posibilității rămînem și atunci cînd admitem că dorobanții și călălrașii români pot porni către Transilvania și fără să fie alungați de turci“ 9).

Pentru înlăturarea denaturărilor cu privire la ostașii și oastea românească, ziarele transilvănene au publicat numeroase știri despre eroismul și calitățile ostașilor români, despre actele lor de vitejie. Adeseori, pentru a nu fi învinuiți de părtinire, preluau aceste descrieri din ziare străine. „Telegraful Român“ relata că un corespondent din Viena al ziarului „Fremden Blatt“ din 4 septembrie 1877 scria despre armata română că are o conducere calmă, cu sînge rece, hotărîtă să-și îndeplinească misiunea. Trupe mici, care au îndeplinit misiuni de recunoaștere, le-au realizat în cel mai strălucit mod. Artileria românească era prevăzută cu materiale și tunuri moderne, era capabilă de manevrare ușoară a bateriilor. Mulți ofițeri aveau cursuri superioare absolvite la Berlin și Fontainebleau, pricepuți în meserie. Infanteria era și ea bine înarmată. Dar ceea ce era foarte important, armata română avea un moral ridicat. „Acest «testimoniu» al unui străin face onoare armatei române pe care amicii și confrații turcilor... nu de puține ori au persiflat-o de lașă și netrebnică“ 10).

Solidaritatea ardelenilor cu războiul de independență s-a manifestat și prin participarea directă la război, prin combatanții și personalul medical ce au trecut munții și au acționat în zona militară și în spatele frontului. Apelului „La arme“ 11) publicat în presa din România și în „Gazeta Transilvaniei“ i-au răspuns numeroși patrioți ardeleni. Un număr însemnat de documente oficiale din perioada războiului de independență aflate în arhiva institutului de istorie din Cluj ne arată faptul că trecerea munților luase proporții deosebite ; nesupunerea la recrutare și sustragerea prin fugă erau frecvente mai ales în comitatele sudice. Comandantul cercului de recrutare al Regimentului 31 Infanterie din Sibiu raporta Comandantului militar din Sibiu cu raportul nr. 134 din 13 iunie 1877 că din circumscripțiile Săliște și Rășinari fugiseră pînă în luna mai, în România, 1657 de tineri ce trebuiau să recruteze. Din alte circumscripții ale comitatului Sibiului fugiseră 2168 „astfel că totalul se ridică la considerabila cifră de 3825 absenți“ 12) numai din acel comitat. Raportul prefectului județului Brașov despre nesupunerea la recrutare a românilor din județ, înaintat la 5 iulie 1877, relata că „din județele Brașov și Făgăraș... sînt numeroși (peste 1 000) dezertori obligați la serviciu militar, care... se află probabil în țara valahă“ 13). O situație asemănătoare raporta și comandantul garnizoanei din Făgăraş la 11 iunie 1877, care preciza că într-un interval foarte scurt „au dezertat în România vreo 50 de tineri, mai cu seamă rezerviști și honvezi“. Autoritățile habsburgice se arată preocupate de soluționarea acestei probleme, propunîndu-se luarea unor măsuri împotriva familiilor celor plecați, precum și întărirea cotroalelor ce se făceau la graniță. Însuși Tisza Kálmán este informat, la cererea sa, despre înrolarea tinerilor ardeleni în armata română. Agenția diplomatică și Consulatul general austro-ungar relatau într-o telegramă din 12 iunie 1877 „către președintele maghiar Tisza Kálmán“... „că potrivit unui raport al viceconsulului ces, reg. din Ploiești, într-adevăr mulți tineri români, în cea mai mare parte studenți, venind din Transilvania prin Timișul de Sus și trecînd pe acolo vin aici, ca în București să se înroleze în armata română“ 14).

La războiul de independență au participat ca voluntari transilvăneni foști ofițeri în armata austro-ungară, soldați, medici, muncitori. **„Participarea a numeroși voluntari transilvăneni înrolați sub drapelul românesc la războiul pentru cucerirea independenței** — arată tovarășul **Nicolae Ceaușescu — a constituit o pagină impresionantă de solidaritate națională în realizarea uneia din cele mai de seamă năzuințe ale întregului nostru popor“ 15).** Sute și sute de voluntari din Brașov, Sibiu, Timişoara, Oradea, Cluj, din Munţii Apuseni, din Suceava şi alte localităţi ale Bucovinei îmbrățișînd cauza libertății României, în ciuda persecuțiilor de tot felul, au trecut granița și au luptat pentru independență. Trimițîndu-și feciorii pe frontul de la Plevna, Grivița și Smîrdan românii transilvăneni își exprimau speranța că după victorie aceștia, împreună cu ostașii din Patria Mamă, vor porni către Transilvania.

Numărul celor ce au participat la campania din Balcani nu se cunoaște exact, deoarece numele și cifra lor nu se publicau pentru a-i feri atît pe ei cît și familiile lor de măsurile aspre instituite de autoritățile austro-ungare. Apelului „La arme“ i-au răspuns și numeroși specialiști, medici și farmaciști transilvăneni. Li s-au adăugat acestora și un număr de medici sași din Brașov, care s-au angajat de bunăvoie să lucreze în spitalele din țară și un număr de 12—15 medici care se aflau stabiliți dinainte în România.

Exprimînd starea de spirit caracteristică tuturor transilvănenilor participanți la războiul de independență, ofițerul ardelean Moise Grozea mărturisea într-o scrisoare în ajunul intrării armatei române în război, următoarele: „Astăzi este o zi însemnată în viața mea, adică astăzi sînt 11 ani dela bătălia dela Custozza unde mi-am făcut datoria fără a ști pentru ce. Cu atît mai mult știu acum pentru ce o să mă bat“. 16). Mulți transilvăneni au fost distinși cu ordine și decorații ale armatei române, ca și ale armatei ruse pentru acte de eroism în războiul de independență.

Solidaritatea națională s-a concretizat și în acțiunile de ajutorare în bani, medicamente, bandaje, îmbrăcăminte organizate în numeroase orașe, tîrguri și sate din Transilvania, Banat, Bucovina și Maramureș. În apelurile către românii de la nord de Carpați semnatarii își ridică vocea „întru ajutorul fraților, care-și varsă sîngele nobil pentru apărarea umanității, pentru susținerea și ridicarea onoarei numelui de român“ 17). Se invocă faptul că lumea întreagă era uimită de eroismul armatei române. Victoria de la Grivița, comparată cu victoria de la Termopile din antichitate, a fost udată „cu sîngele a mii din frații noștri“ 18). Mamele, soțiile, surorile sînt îndemnate de Iudita Măcelariu să contribuie cu pînzărie, scame, ștergare, vată, legături, schimburi etc. Acest mic sacrificiu, cînd România întreagă e în doliu — scria Iudita Măcelariu — „ni-l impune umanitatea, ni-l cere consîngenitatea, îl reclamă recunoștința pentru salvarea onoarei române“ 19). Apelurile erau făcute pentru a-i ajuta pe „frații noștri de dincolo puși în dura necesitate de a-și apăra cu arma averea și existența“ 20). Transilvănenii nu puteau să rămînă nepăsători față de „cei mai de aproape“ ai lor, față de cei „care și-au expus viața pentru legea, onoarea și existența neamului românesc“ 21). Se invoca istoria, martoră de sute de ani „că frații de dincolo în timpuri nefaste ne-au primit și ne-au adăpostit în căminul lor fără osebire de naționalitate, ne-au ajutat lipsele și ne-au alinat durerile“ 22).

Autoritățile austro-ungare n-au privit cu ochi buni comitetele formate pentru ajutorarea armatei române. Ele au desființat cele 7 comitete din Transilvania, Banat și Viena formate în acest scop, la numai după cîteva zile de funcționare. Ministrul de interne de la Buda-Pesta prin ordinul din 24 mai 1877 interzicea înființarea unor astfel de organisme. În schimb cele filoturce care activau, încă înainte de 1877, puteau funcționa nestînjenite. Dar actiunea românilor a continuat. Colectarea de către persoane particulare a ajutoarelor era totuși autorizată. Desigur, sub stricta supraveghere a autorităților.

Au funcționat centre de colectare a ajutoarelor la Brașov și Sibiu, la Făgăraș, Turda, Sighișoara, Oravița, Alba-Iulia, Blaj, Cluj, Beiuș, Băsești, Oradea, Năsăud, Reghin, Hațeg, Deva, Hunedoara, Lugoj, Budapesta, Viena. Cifra exactă a localităților unde au existat centre de colectare nu se poate da. Ea poate să atingă, după unii istorici, cifra de 400. Ajutoarele acordate au reprezentat contribuția tuturor straturilor sociale : negustori, meseriași, țărani, muncitori, studenți, elevi, funcționari, avocați, publiciști, profesori, învățători, preoți etc. Se poate afirma că a fost o mișcare generală în care s-au remarcat însă numeroase personalități ale timpului. La Sibiu, au luat ființă și ateliere pentru prelucrarea scamelor. În timp de 11 luni, cît a durat colectarea de ajutoare la Sibiu, listele celor ce au contribuit atinge cifra de 1952 persoane (nominalizate și nenominalizate, comunități comunale, bisericești, o organizație muncitorească etc.). Listele cu persoane ce au contribuit la centrul de colectare din Brașov și 93 localități apropiate ating cifra de 3 299 persoane. Cantitățile de ajutoare și sumele colectate au fost importante.

Cucerirea independenței de către România a redeșteptat nădejdile și speranța de unire a tuturor românilor într-un stat unitar. Crearea statului național unitar la 1 Decembrie 1918 a fost rezultatul luptei și dorințelor seculare ale românilor, la care unitatea și solidaritatea manifestate în timpul războiului de independență din 1877/78 și-au adus o contribuție remarcabilă.

conf. dr. Toader IONESCU
Cluj-Napoca

---

1) Gazeta Transilvaniei nr. 24 din 16/4 mai 1877.
2) Ibidem.
3) Gazeta Transilvaniei nr. 36 din 24/12 mai 1877.
4) Ibidem.
5) Ibidem.
6) Telegraful Român, nr. 65 din 18/30 august 1877.
7) Ibidem.
8) Sextil Pușcariu, Douăzeci de scrisori ale lui Moise Grozea din războiul de la 1877, în Anuarul Institutului de Istorie Națională, vol. IV, 1926—1927, pag. 236—237.
9) Gazeta Transilvaniei, nr. 28 din 14/26 aprilie 1877.
10) Telegraful Român, nr. 68 din 28 august (9 sept). 1877.
11) Gazeta Transilvaniei din 7 iunie/26 mai 1877.
12) Documentul este publicat de L. Maior în Studia Universitatis Babeș-Bolyai, series Historia, Fasciculus 1,1973, pag. 84.
13) Idem, pag. 84—85.
14) Idem, pag. 83.
15) **Nicolae Ceaușescu,** Expunere la ședința jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată sărbătoririi semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România, 29 noiembrie 1968, București, Ed. Politică, 1968, p. 11.
16) Sextil Pușcariu, 1. cit. pag. 332.
17) Telegraful Român, nr. 73 din 15/27 august 1877.
18) Ibidem.
19) Ibidem.
20) Gazeta Transilvaniei nr. 37 din 27/15 mai 1877.
21) Ibidem.
22) Ibidem.

UNIFICAREA VAMALĂ A PRINCIPATELOR ROMÂNE,
moment remarcabil din lupta pentru unire și independență

EVENIMENT de o deosebită importanță în istoria țării noastre, îndeosebi prin urmările pe care le-a avut în evoluția economiei românești, unificarea vamală dintre Țara Românească și Moldova a constituit un pas hotărîtor în înfăptuirea unității economice a principatelor, de care se leagă indisolubil atît înfăptuirea unirii politice a principatelor, cît și independența națională.

Abolirea prin tratatul de la Adrianopol a controlului turcesc asupra comerțului nostru și, prin regulamentele organice, a vămilor interne din fiecare principat, a deschis posibilități noi de dezvoltare a vechilor legături economice dintre cele două principate. Negocierile in acest sens încep imediat după ivirea acestor posibilități, acțiunea fiind accelerată însă și de cereri de ambele părți de înlăturare a unor nemulțumiri născute din punerea în aplicare a unor prevederi ale regulamentelor care împiedicau buna desfășurare a legăturilor și tranzacțiilor la granița comună. În noile condiții care se creaseră, unificarea vamală apărea ca o necesitate pentru înlăturarea oricăror piedici din calea dezvoltării comerțului dintre principate.

Acțiunea pentru înfăptuirea unirii vămilor s-a desfășurat timp de mai mulți ani, cu întreruperi și reluări, și cu obiective distincte în anumite etape, toate ducînd însă în final la realizarea unificării vamale a celor două principate, pasul cel mai important pentru formarea pieței naționale românești. Din aceste etape vom puncta pe cele mai importante și cu obiectivele lor, concentrîndu-ne însă atenția asupra ultimei și celei mai importante etape — cea din anii 1846—1847.

Prima fază a acțiunii se desfășoară în perioada decembrie 1832—20 ianuarie 1833 la Focșani. O comisie mixtă formată din reprezentanți ai Țării Românești și ai Moldovei încheie în această etapă un număr de 18 protocoale, în care sînt trecute hotărîrile comisiei, din care consemnăm pe cele mai importante: condițiile în care locuitorii de la granița comună puteau să-și treacă produsele strînse din învoieli de pe moșii din celălalt principat ; libertatea tranzitului pentru toate mărfurile de strictă necesitate (în primul rînd hrană) ; înlăturarea unor taxe pentru unele produse și stabilirea unor puncte vamale la granița comună. Aceste puncte vor constitui obiectivele principale ale convențiilor care se vor întocmi.

A doua fază a negocierilor se desfășoară începînd din 28 iunie 1835, avînd ca scop definitivarea cuprinsului proiectului de convenție din anul 1832. O comisie mixtă, formată acum din postelnicul Constantin Șuțu, pentru Țara Românească și postelnicul Nicolae Șuțu — viitorul economist — pentru Moldova, încheie două jurnale, numerotate în continuarea celor din 1832—1833, deci cu numerele 19 și 20. Redactarea finală a convenției a fost făcută de o comisie compusă din Al. Ghica, ministru de interne, N. Canta — ministru de finanțe, N. Suțu — secretar de stat, din partea Moldovei, și C. Șuțu — președintele divanului de comerț din Țara Românească, semnarea fiind făcută la Iași la 8 iulie 1835, iar la 22 septembrie, aprobarea de către domnitori și ratificarea ei.

Convenția 1) este formată din 26 de articole, cuprinzînd conținutul protocoalelor încheiate. Atît convenția, cît și actul lămuritor al articolului 11 al acesteia, semnat de guvernele principatelor la 20 septembrie 1835, instituiau măsuri de protejare a principalelor produse ale Principatelor — grîne, vite, seu și sare. Prin cele mai însemnate prevederi ale sale, convenția avea însă un caracter vamal, legat în mod special de trecerea locuitorilor cu produsele și cu vitele lor dintr-o parte în alta a hotarului comun.

În perioada 16 octombrie 1842—4 februarie 1843 se desfășoară a treia etapă a acțiunii de unificare vamală a Principatelor. Pe baza vechiului proiect de convenție, se alcătuiește un nou proiect care creea largi posibilități de dezvoltare a comerțului dintre principate, dînd libertate să se aprovizioneze de la tîrgurile de la graniță, nu numai locuitorilor din apropierea acesteia. Proiectul însă, nu este semnat și astfel nu este transformat în convenție.

La jumătatea lunii noiembrie 1843 începe o nouă etapă a acțiunii de unificare vamală. Negocierile sînt duse între ministrul de interne al Țării Românești, Barbu Știrbei și Sfatul Administrativ al Moldovei. În urma negocierilor, care s-au desfășurat într-o atmosferă de înțelegere se redactează un nou proiect de convenție 2), alcătuit din 37 de articole. Dezbaterea sa în cadrul Sfatului Administrativ al Țării Românești se tergiversează însă pînă în decembrie 1845.

La 2 ianuarie 1846 începe ultima fază a negocierilor. Din partea Țării Românești, Alexandru Vilara este însărcinat să meargă la Iași pentru a duce tratative cu autoritățile moldovene pentru reînnoirea convenției din 1835 3). Mai înainte însă de a începe tratativele, Vilara, la indicația domnitorului Țării Românești, trebuia să cunoască opinia moldovenilor cu privire la ideea de unificare a vămilor celor două principate. Domnitorul Moldovei, M. Sturdza este de acord cu propunerea și în acest caz tratativele urmau să ia o altă întorsătură, avînd ca scop nu reînnoirea convenției încheiate în 1835, ci întocmirea unei convenții noi pe baza căreia să se unească vămile celor două principate și să se înlăture bariera vamală de la Milcov. Propunerea este susținută unanim de toate organele politice și administrative atît ale Țării Românești cît și ale Moldovei. Astfel, în raportul său către domnitor, Sfatul Administrativ Extraordinar al Țării Românești, nu numai că se declara de acord cu propunerea făcută, ci sublinia binefacerile unirii vamale pentru ambele principate exprimîndu-se în acest sens astfel : „va fi un izvor de fericire... cînd „se va rădica dintre dînsele cu totul orice barieră pe viitorime și cînd producte, vite, marfă de orice fel și fără escepție, indigenă sau străină, ar fi deopotrivă slobodă de a trece dintr-un principat într-altul...“. Chiar în acest raport, Sfatul Administrativ își exprima părerea asupra modalității de stabilire a taxelor vamale asupra mărfurilor importate sau exportate, acestea urmînd să fie „...sau puse la vamă la granițele numai după sirconferența ce încercuiește ambele principate, sau la intrare, sau la ieșire prin una dintre-acele granițe, *privindu-se despre acele vămi amîndouă principatele ca unul și același stat*“ (subl. ns.). Cu acest prilej Sfatul Administrativ arăta că se va întocmi între cele două principate „o singură și uniformă tarifă“.

La 21 ianuarie 1846 Alexandru Vilara și membrii Sfatului Administrativ Extraordinar al Moldovei se întrunesc la Iași, începînd noile tratative pentru încheierea convenției de unificare a vămilor. În primul jurnal încheiat cu această ocazie, se subliniază că principatele române „legate prin interesuri comune, prin numeroase relații de vecinătate, prin aceeași legislație și aceeași simpatie politică... „sînt interesate, pentru înlăturarea unor greutăți, să încheie o convenție“ „care să aibă statornică urmare și să fie în armonie cu interesurile ambelor țări și prin a căria dispoziție să se înlesnească relațiile de negoț, îndemnarea locuitorilor la trebuințele lor, precum și comunicațiile între îmbele principaturi“. Prin același jurnal, delegații fixau prevederile viitorului proiect de convenție : prelungirea aplicării convenției din 1835 pînă la sfîrșitul lui 1848, libera trecere dintr-o parte într-alta a graniței comune a locuitorilor tîrgurilor vecine acestei granițe pe o durată de trei zile și fără pașapoarte ; desființarea pentru totdeauna începînd de la 1 ianuarie 1848 a taxelor vamale la granița comună, percepute pînă atunci pentru toate mărfurile străine sau indigene și libera trecere peste granița comună a produselor pămîntene cu excepția sării, taxarea numai o singură dată în ambele principate la punctul de vamă, a mărfurilor de import sau de export, fixarea de către o comisie mixtă a condițiilor vînzării venitului vămilor celor două principate, stabilirea duratei de aplicare a convenției — 10 ani începînd de la 1 ianuarie 1848.

Al doilea jurnal, încheiat la 26 ianuarie 1846 consemna hotărîrea delegaților de a se trece la redactarea finală a proiectului de convenție.

În ultima ședință, ținută în ziua de 30 ianuarie 1846, delegații

Cornel I. SÎRBU

(Continuare în pag. 24)

TIPOLOGIA ECONOMIILOR NAȚIONALE

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ, profundă și cuprinzătoare, în spiritul materialismului dialectic și istoric a problemelor cardinale ale economiei mondiale, a mutațiilor profunde care s-au petrecut și se petrec în cadrul acesteia, ca și a tendințelor ce se conturează, constituie în prezent mai mult decît oricînd în trecut, una din sarcinile de căpătîi ale științei economice. Explicația se află atît în multitudinea și profunzimea mutațiilor care au loc în structura și mecanismul economiei mondiale, cît și în actualitatea practică a cunoașterii lor pentru proiectarea făuririi unei lumi mai drepte și mai bune — imperativ logic al istoriei universale contemporane.

Unei asemenea cerințe îi răspunde întru totul prin titlul, structura, metodologia și conținutul său „Tipologia economiilor naționale“*) — lucrare care îmbogățește patrimoniul științei economice în general, al teoriei științifice despre economia mondială, în special.

Lucrarea este rodul unei munci de echipă depusă, în cadrul seminarului de economie mondială al Academiei „Ștefan Gheorghiu“, și este concepută și elaborată sub semnul orientărilor din documentele de partid, din Programul Partidului Comunist Român, din scrierile tovarășului **Nicolae Ceaușescu** cu privire la edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Punctul de plecare în cercetarea problemelor economiei mondiale într-o viziune globală — așa cum, de altfel și-au propus autorii — îl constituie **tipologia economiilor naționale.** Acest punct de pornire are temeiuri principiale care se află în însăși realitatea istoriei contemporane a omenirii, în modificările și mutațiile profunde care au avut loc în structura și mecanismele sale de funcționare. Adevărul este că „afirmarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn unic al destinelor sale și de a-și organiza viața în mod liber, așa cum dorește, a dus la prăbușirea sistemului colonial al imperialismului“, că „lupta pentru independență și suveranitate națională a transformat majoritatea popoarelor lumii în factori activi ai vieții economice și politice internaționale, a imprimat un curs nou întregii istorii mondiale“, că existența statelor independente și suverane cu economiile lor de sine stătătoare, alcătuiesc, după cum just remarcă autorii **„realitatea fundamentală a lumii contemporane“** și **„baza dezvoltării societății umane în viitorul previzibil“** (pag. 16). De aceea „nici o analiză științifică a economiei mondiale și nici o proiectare serioasă a perspectivelor ei nu se poate face decît dacă se pornește de la această realitate fundamentală“. (pag. 16).

Pornind de la caracterul **complex** al tipologiei economiilor naționale autorii folosesc patru grupe de criterii pentru a o determina cît mai veridic. Aceste grupe cuprind criterii social-politice, de nivel de dezvoltare, de potențial și de grad de participare la schimburile internaționale.

Într-adevăr, studiul economiei mondiale nu poate face abstracție de **structura social-politică** a lumii contemporane și de **natura orînduirii economice** din diferitele țări ale planetei. De aceea, incursiunea pe care autorii o fac în cercetarea **sistemului mondial socialist,** a trăsăturilor sale definitorii, ca și a rolului pe care el îl joacă în evoluția societății contemporane, a contradicțiilor ce pot apare între țările socialiste; în cercetarea **sistemului mondial capitalist**, a legităților și contradicțiilor care guvernează evoluția sa în etapa actuală, precum și în studiul **naturii social-economice a statelor aflate într-un stadiu de tranziție** se dovedește a fi absolut necesară pentru a înțelege unele din trăsăturile definitorii ale lumii contemporane, legitățile și contradicțiile care guvernează evoluția ei, precum și tendințele principale ale acestei evoluții pentru un viitor previzibil. În această analiză cititorul va întîlni idei deosebit de profunde despre țările care din punctul de vedere al structurii lor economice și social-politice se află în **stadiu de tranziție.** Distincția pe care autorii o fac între stadiul de tranziție și stadiul de țară în curs de dezvoltare este de natură să deschidă optici, viziuni și căi noi, care să permită aprofundarea cercetării tipologiei economiilor naționale și a economiei mondiale contemporane. În același timp, o asemenea abordare, permite adîncirea cunoașterii și dezvăluirea principalelor tendințe și imperative ale istoriei contemporane și în primul rînd, a necesității și posibilității edificării unei noi ordini economice și politice internaționale.

Determinarea tipologiei economiilor naționale presupune în mod obligatoriu cunoașterea și luarea în considerare a nivelurilor de dezvoltare economică. Așa cum era și firesc, autorii zăbovesc în primul rînd asupra **conceptului** și **posibilităților de cuantificare.** Efectuînd o cercetare teoretică, politico-economică și metodologică multilaterală și aprofundată, cu ajutorul metodei materialist dialectice și folosind procedee matematice moderne autorii includ în nivelurile de dezvoltare economică gradul de dezvoltare a forțelor de producție în cadrul unui spațiu național, modalitățile de combinare micro și macroeconomică a forțelor de producție și gradul de dezvoltare și calitatea activităților externe și a suporturilor ei materiale (pag. 27). Avînd în vedere complexitatea deosebită a realității economice, lucrarea după ce caracterizează țările lumii luînd ca indicator produsul național brut pe locuitor și stabilește locul fiecăreia dintre cele 124 de țări studiate, extinde și aprofundează cercetarea nivelului de dezvoltare economică cu ajutorul unui număr de 9 indicatori, dintre cei mai semnificativi și reprezentativi și al unui **indice sintetic** al nivelului de dezvoltare economico-socială elaborat și calculat de autori. Cu ajutorul acestei analize în premieră în literartura științifică din țara noastră autorii reușesc nu numai să stabilească cu mai multă **rigurozitate științifică** locul fiecărei țări în graficul dezvoltării economice, ci și un șir de **trăsături esențiale** ale tipologiei economiilor naționale și ale economiei mondiale contemporane. Dintre acestea reținem împărțirea lumii actuale, în țări dezvoltate și țări în curs de dezvoltare, în țări bogate și sărace, unele caracteristici comune ale țărilor avansate (primatul industriei, forța tehnologică puternică, nivelul înalt al productivității muncii, dualitatea agriculturii, gradul înalt de organizare a spațiului economic național și o poziție puternică în circuitul economic mondial, pag. 55), trăsăturile care detinesc țările în curs de dezvoltare (decalaje importante față de nivelurile economice ale țărilor dezvoltate, poziții neavantajoase în diviziunea internațională a muncii, schimburi internaționale neechitabile, dificultăți deosebite în accesul la piețile de mărfuri, capitaluri și tehnologie etc., pag. 58).

Fiind o cercetare politico-economică profundă, lucrarea asupra căreia referim nu se oprește la simpla determinare a nivelurilor de dezvoltare economică și nici la constatarea existenței unor mari decalaje economice. Ea pune în mod direct și profund în discuție **originea decalajelor și surselor perpetuării lor.** Demonstrînd că decalajele au apărut „în contextul proceselor de formare a diviziunii internaționale a muncii și a fluxurilor de schimb internaționale, deci în contextul constituirii sistemului economic mondial capitalist, exprimînd un rezultat al dezvoltării unor țări pe seama altora“, că „aceste decalaje se reproduc și adîncesc ca rezultat al funcționării sistemului de relații economice și politice internaționale“, autorii pun în lumină, cu argumentele oferite de faptele realității nemijlocite, **răspunderea istorică a imperialismului, colonialismului și neocolonialismului,** pentru apariția, menținerea și adîncirea decalajelor, apreciate pe bună dreptate de lucrare ca **„o anomalie a lumii contemporane“.**

Analizînd cuprinzător, decalajele, natura și rolul lor de izvor permanent de contradicții antagoniste, sursă de instabilitate, convulsiuni și perturbări economice, lucrarea de față dezvăluie necesitatea obiectivă a lichidării decalajelor și egalizării relative a nivelurilor de dezvoltare economică a statelor.

Acest dublu proces, la fel de necesar pentru prezentul și viitorul omenirii, reprezintă în concepția și viziunea partidului nostru **un act de echitate, o expresie a dreptului la dezvoltare și la valorificarea din plin a potențialului național în interesul poporului și a dreptului fiecărei națiuni de a participa la progresul economic, științific, tehnic, cultural pe plan mondial și o cerință obiectivă a dezvoltării economice a lumii în ansamblul său.**

Abordarea problemei decalajelor într-o asemenea optică, permite nu numai adîncirea cercetării și cunoașterii fenomenului în sine, a necesității lichidării marilor discrepanțe. Ea pune pregnant în lumină **inevitabilitatea** istorică a egalității și oferă elemente esențiale de **natură conceptuală și operațională** pentru definirea **conținutului** și **căilor de realizare a procesului de egalizare relativă** care, după părerea noastră **întregește și finalizează** acest capitol al lucrării.

Cadrul favorabil al dezvoltării, al eliminării decalajelor și al egalizării relative a nivelurilor de dezvoltare economico-socială îl constituie **economia națională.**[1]) Pentru a fi însă un asemenea cadru se cere, așa cum demonstrează autorii, îndeplinirea unor serii de condiții dintre care un rol deosebit revine exercitării depline a suveranității naționale, dezvoltării întemeiate, în primul rînd, pe efortul propriu și independența economică.[2]).

Continuînd cercetarea autorii pătrund în universul **potențialului economic al statelor** care dă conținut celui de al III-lea capitol al lucrării. Structurat într-o bună măsură într-un mod analog cu capitolul anterior, sînt analizate în primul rînd problemele teoretice și metodologice ale conceptului și posibilitățile de cuantificare. În acest context cititorul întîlnește reflecții adînci în legătură cu potențialele economice, parțiale specifice, potențialul economic național global și potențialul economic mondial, precum și o expunere sistematică a factorilor natural geografici, demografici, tehnico-economici, social-economici și cultural-educaționali care influențează potențialul economic.

În concordanță cu conținutul său potențialul economic național este măsurat și apreciat cu ajutorul unui **sistem de indicatori** care caracterizează principalele sale aspecte. În rîndul acestora autorii includ, credem îndreptățit, produsul național brut, consumul de energie, exportul, populația, suprafața teritoriului țării. Și aici, autorii construiesc prin agregarea celor 5 indicatori enumerați un indice sintetic al potențialului economic și determină cu ajutorul lui locul pe care fiecare țară, îl ocupă în cadrul economiei mondiale.

Cercetarea potențialului economic în legătură organică cu tipologia economiilor naționale a condus la adîncirea investigării raporturilor dialectice dintre potențialul economic și nivelul de dezvoltare economico-socială, a legăturii dintre acestea și **raportul internațional de forțe** ca și a modificărilor care au survenit și survin în acest raport.

Lichidarea subdezvoltării, presupune, așa cum se demonstrează în lucrare, atît democratizarea relațiilor internaționale, cît și valorificarea cît mai înaltă a potențialului economic național. O condiție a înfăptuirii acestei cerințe generale o constituie instaurarea **egalității în drepturi.**

Participînd la dialogul ce se desfășoară în legătură cu căile și modalitățile de valorificare a potențialului economic național, autorii aduc argumente temeinice și convingătoare care demonstrează conținutul eronat din punct de vedere teoretic, fals din punct de vedere metodologic și inacceptabil din punct de vedere practic-economic și politic, al opiniilor potrivit cărora un asemenea rol ar trebui încredințat corporațiilor capitaliste transnaționale, care în realitate „tind să reprezinte o amenințare la adresa structurilor naționale constituite, a entităților statale în perimetrul cărora operează, la adresa suveranității lor naționale"[3]). Totodată, dezvăluie conținutul eronat și caracterul inacceptabil al concepțiilor care pledează pentru crearea de „complexe economice internaționale" și demonstrează că în realitățile istoriei prezente, hotărîtor și determinant este **efortul propriu al fiecărui popor**, care trebuie însoțit de **intensificarea cooperării economice între state, de instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, care să permită o conjugare armonioasă a eforturilor tuturor popoarelor** în opera de valorificare a potențialului economic în interesul **dezvoltării fiecărei economii naționale** și a economiei mondiale în ansamblul său"[4]).

Această concluzie care încheie sub raport teoretic, politic și practic capitolul consacrat potențialului economic se va îmbogăți în capitolul următor, în care sînt analizate problemele centrale ale participării statelor la curentul internațional. Cercetarea relațiilor comerciale internaționale întărește constatarea că „în condițiile actuale și pentru încă o foarte îndelungată perioadă istorică, economia națională reprezintă cadrul fundamental al participării țărilor la comerțul internațional"[5]).

Folosind pe lîngă indicatorii cu care se operează în mod frecvent, balanța de tip input-output a comerțului mondial la începutul acestui deceniu, precum și indicele distribuirii geofrafice a exporturilor, autorii reușesc să dezvăluie numeroase caracteristici ale relațiilor economice internaționale și să adîncească analiza raporturilor dintre nivelul dezvoltării economice, potențialul economiilor naționale și comerțul internațional, precum și influența comerțului mondial asupra situației economice a țărilor în curs de dezvoltare, completînd astfel tipologia economiilor naționale.

Conturarea cea mai clară a tipologiei economiilor naționale este însă realizată în ultimul capitol al lucrării, în care autorii, trec în principal de la analiză la sinteză și evidențiază interdependențele dintre nivelul dezvoltării economice, potențialul economic și gradul de participare a fiecărei țări la circuitul economic internațional, tratate distinct în capitolele anterioare. Procedînd astfel, autorii au reușit să stabilească tipurile caracteristice de economii naționale existente în prezent în cadrul țărilor cu nivel de dezvoltare ridicat, — 4 tipuri —, al țărilor cu un nivel de dezvoltare economico-socială mediu și submediu — tot 4 tipuri, și, în cadrul țărilor cu nivel redus de dezvoltare economico-socială — de asemenea 4 tipuri de economii naționale. Continuarea cercetării în acest plan, a îmbogățit concluziile desprinse și formulate deja în capitolele anterioare și a permis desprinderea și formularea altora noi. În felul acesta, autorii lucrării au pătruns mai adînc în anatomia și fiziologia economiei capitaliste contemporane, punînd în lumină marea diversitate a structurilor ei, și unele din principalele probleme cu care ea se confruntă și pentru care actuala ordine economică și politică internațională este incapabilă să găsească soluții raționale.

Concluzia cea mai cuprinzătoare însă, care le înglobează într-o măsură sau alta pe cele menționate mai înainte este astfel formulată : „Rezolvarea complexelor probleme ale omenirii impune cu necesitate obiectivă, reorganizarea societății pe baze socialiste. **Socialismul se dovedește a fi orînduirea capabilă să lichideze exploatarea atît a omului de către om, cît și a unei națiuni de către alta.**

Socialismul constituie calea de progres multilateral al tuturor țărilor fie ele dezvoltate sau în curs de dezvoltare, mari sau mici. Trecerea de noi popoare în viitor, pe calea socialismului va cunoaște o și mai mare diversitate de condiții. Tipologia economiilor naționale și tabloul economiei mondiale se vor caracteriza tot mai mult prin transformări socialiste"[6]).

Ideile cuprinse în rîndurile de mai sus nu reflectă decît parțial conținutul și meritele cărții „Tipologia economiilor naționale". De fapt rîndurile de față nu și-au propus decît modestul scop de a semnala și recomanda pentru lectură o carte pe care atunci cînd am terminat-o de citit am început să o recitesc, o carte a cărei valoare și originalitate deschide noi piste cercetării acestei problematici de o acută însemnătate. Într-adevăr, lecturînd-o cititorul primește o imensă cantitate de materie pentru cercetare ; pe tot parcursul ei cartea îndeamnă cititorul să gîndească, să adere la anumite opinii și să respingă altele, să continue investigarea în noi spații ale universului ei problematic, să continue drumul construit de autorii cărții; abordînd într-o manieră originală și științifică problemele cardinale ale omenirii ea îndeamnă la gîndire matură și cultivă sentimentul încrederii în originalitate; folosind cu pricepere procedee moderne de investigare cartea te stimulează să continui cercetarea și îți oferă pentru aceasta nu numai explicația accesibilă a procedeelor matematice utilizate, ci și o imensă cantitate de material în anexele sale ce așteaptă să fie interpretat și valorificat. Problemele cardinale cuprinse în carte, continuă să stăruie în mintea cititorului și după ce a terminat lectura si îl fac să aștepte cu interes viu și nerăbdare apariții ulterioare în care aceste probleme să se întregească cu noile tendințe ce se vor cristaliza în economia mondială, precum și cu analiza complicatelor mecanisme ale relațiilor economice internaționale.

Aurel NEGUCIOIU

---

* Cornel Burtică (coordonator), Emilian Dobrescu, Gheorghe Dolgu, Costin Murgescu, Tudorel Postolache, Constantin Moisuc, Iulian Dumitru, Ștefan Pătruț, Ilie Șerbănescu (pentru definitivarea părții matematice — Aurora Baciu) — Tipologia economiilor naționale. Editura politică București, 1977, 295 pag.

[1]) — vezi pag. 67 și următoarele

[2]) — vezi pag. 69

[3]) — vezi op. cit. pag. 107

[4]) idem pag. 190

[5]) idem pag. 110

[6]) — op. cit. pag. 146—147

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Problemă AGRARĂ sau problemă AGRICOLĂ? –

temă de aprinse confruntări doctrinare în perioada interbelică (II)

ÎN FORMULAREA soluţiilor problemei agrar-ţărăneşti, diferitele curente şi orientări de gîndire porneau de la extrapolarea raţionamentelor privitoare la esenţa acestei probleme. Exponent nedezminţit, în cuget şi în faptă, al intereselor clasei muncitoare şi ţărănimii muncitoare, **Partidul Comunist a situat studierea soluţiilor de rezolvare a problemei agrare în centrul preocupărilor,** aceasta constituind obiectul dezbaterilor de pe ordinea de zi a tuturor congreselor sale. Descifrarea acelei soluţii, care să corespundă imperativelor perioadei de desăvîrşire a revoluţiei burghezo-democratice în care se afla România, a angajat gînditorii marxişti într-o lungă şi aprigă confruntare de opinii, atît cu ei înşişi, pentru propria clarificare, cît mai ales, cu doctrinari nemarxişti şi antimarxişti. În opoziţie cu aceste ultime concepţii care, în vederea rezolvării problemei ţărăneşti avansau numeroase soluţii tehnice, organizatorice sau fiscale, formulînd în fond „variaţiuni pe aceeaşi temă", a inexistenţei unei probleme agrare în economia României, pentru gîndirea agrară marxistă era clar că încă de pe vremea lui Bălcescu se impunea exproprierea feudalilor şi împroprietărirea ţăranilor.

După înfăptuirea reformei agrare din 1918–1921, un loc important în gîndirea marxistă l-a ocupat evaluarea critică a dimensiunilor, formelor şi consecinţelor acesteia. Se sublinia **caracterul incomplet,** respectiv **efectele contradictorii ale acestei reforme,** combătîndu-se concepţiile burghezo-moşiereşti care au stat la baza ei şi înfierîndu-se abuzurile care s-au manifestat în aplicarea reformei. Deşi au fost remarcate şi **efectele pozitive ale reformei din 1918–1921** asupra progresului economico-social al ţării, în literatura marxistă a epocii a fost **unanimă aprecierea că reforma menţionată nu a rezolvat problema agrară şi nu a potolit setea de pămînt a ţăranilor,** iar ca atare nu a rezolvat problema înapoierii tehnice a agriculturii şi nici cea a situaţiei ţărănimii. „Mai degrabă – scria I. Neagu – Negulescu — această expropriere este un capitol din marele şirag de amăgiri, prin care burghezia caută să-şi mai prelungească stăpînirea, chitind să abată poporul de la calea cea dreaptă a dezrobirii lui din cătuşele economice şi politice burghezo-moşiereşti" [1]).

Arătîndu-se că prin acest act burghezia a reuşit să conserve, prin compromis cu moşierimea, sistemul exploatării ţărănimii în forme noi, se sublinia, totodată că, în urma procesului de concentrare şi centralizare a producţiei agricole şi a capitalului, ruinării şi pauperizării ţărănimii, prin intermediul „Casei Rurale" şi al „băncilor populare" – organisme capitaliste înfiinţate prin legiuirile reformei – a avut loc de fapt „trecerea unei părţi din pămînturile marilor proprietari în mîinile burgheziei săteşti, care la rîndul ei a mărit exploatarea ţăranului". [2])

Pe baza unor minuţioase investigaţii sociologice întreprinse în lumea satului românesc de după reformă [3]), gînditorii marxişti au pus în evidenţă existenţa în continuare a lipsei acute de pămînt şi a slabului randament al gospodăriilor ţărăneşti din cauza pămînturilor proaste cu care au fost împroprietărite şi a situării acestor pămînturi – cel mai adesea – la mare depărtare de gospodării ; manifestarea unei pauperizări continue a ţărănimii şi persistenţa pericolului degenerării acesteia. Se învedera, totodată, că nerezolvarea problemei agrare, întreţinea şi înapoierea stării tehnico-economice a agriculturii, cu toate consecinţele respective asupra situaţiei ţărănimii. Pe baza constatărilor se conchidea, de asemenea, că numai puţine familii de ţărani puteau să se întreţină din propria gospodărie.

În lumina acestor realităţi, gîndirea marxistă – comunistă şi unitaristă, iar mai apoi şi cea social-democrată — s-a ridicat împotriva soluţiilor parţiale, cu caracter **conservator,** avansate de exponenţii moşierilor şi capitaliştilor şi a formulat soluţia revoluţionară a exproprierii depline a moşierilor. În acest cadru, de o importanţă principială a fost precizarea făcută la Congresul al V-lea al partidului privind „confiscarea întregii proprietăţi mari şi a inventarului proprietăţii mari". [4]) Este o orientare ce venea în întîmpinarea desăvîrşirii revoluţiei burghezo-democratice în România, în interesul ţărănimii muncitoare, al alianţei sale cu clasa muncitoare şi împotriva rezistenţelor făţişe sau abil disimulate ale adversarilor soluţionării radicale, depline şi democratice a chestiunii agrar-ţărăneşti.

N-a rămas fără riposta cuvenită nici confuza şi evaziva soluţie **neoliberală,** potrivit căreia, cum afirma Ştefan Zeletin, mizeria ţărănimii care a trecut „în regimul economic burghez cu mentalitatea regimului agrar", nu putea fi eradicată altfel decît prin „nevoia de a forţa lucrătorii la muncă" în condiţiile industrializării ţării şi ale unui regim politic antipopular, soluţie pe baza căreia, în mod ...miraculos, „calvarul ţăranului încetează". Literatura agrară marxistă a demonstrat, convingător, că în nici o ţară din lume industria, în sine, nu poate rezolva problema ţărănească, iar în România cu atît mai puţin. În al doilea rînd s-a evidenţiat cu claritate că burghezia pactizase cu moşierimea, considerînd prin reforma de la 1921 problema agrară definitiv rezolvată, că perpetuarea rămăşiţelor feudale în economia ţării n-a însemnat şi perpetuarea unor contradicţii acute de interese între burghezie şi moşierime după

FIŞE

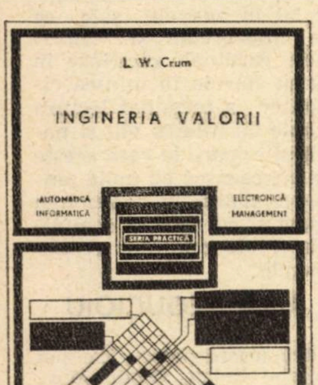

● *Revista noastră desfăşoară de cîtăva vreme o acţiune menită să ducă la introducerea şi extinderea în institutele de proiectare, în întreprinderi, a metodei denumite „analiza valorii", al cărei scop este să dea un temei ştiinţific şi deci mai multă eficienţă eforturilor de reducere a cheltuielilor materiale – concomitent cu o îmbunătăţire funcţional-constructivă a obiectului tehnic.*

Cartea lui L.W. Crum Ingineria valorii, *tradusă din limba engleză de ing.* Ion Tomescu *şi* Marie-Anna Molnar, *şi apărută în Editura tehnică (272 p.), prezintă în mod sistematic problematica menţionată şi poate fi utilă atît celor ce se ocupă în institute şi întreprinderi de problemele proiectării tehnice, cît şi în învăţămîntul superior de specialitate.*

Referindu-se în prefaţa la ediţia română la cei doi termeni utilizaţi – „analiza" şi „ingineria" valorii –, ing. I. Tomescu arată că nu este vorba de două tehnici diferite, ci de una şi aceeaşi tehnică aplicată la două momente diferite din curba de viaţă a unui produs industrial : aplicarea acestei tehnici atunci cînd produsul se află în faza de concepţie, urmărind adoptarea soluţiilor celor mai raţionale din punct de vedere tehnic şi economic reprezintă ingineria valorii ; aplicarea tehnicii la un produs existent, *urmărind ameliorarea sa funcţională şi constructivă, poartă denumirea de analiza valorii. Lucrarea conţine şi un dicţionar bilingv român-englez*

Sesiune ştiinţifică

● *În organizarea colectivului de „Doctrine economice contemporane" de la A.S.E. Bucureşti, săptămîna trecută s-a desfăşurat a V-a sesiune a Seminarului naţional de doctrine economice moderne şi contemporane „Gherea-Pătrăşcanu". Comunicările prezentate de cadre didactice şi cercetători din Bucureşti, Cluj, Iaşi, Braşov etc. au fost consacrate aniversării a 100 de ani de la cucerirea independenţei de stat a României şi a 70 de ani de la răscoalele ţărăneşti din 1907.*

În comunicări s-au evidenţiat : ideea de independenţă şi unitate naţională ca trăsătură definitorie a gîndirii economice progresiste româneşti din cea de a 2-a jumătate a sec. XIX ; felul în care s-au reflectat în gîndirea economică a timpului geneza şi urmările marii răscoale ţărăneşti din 1907 ; confruntările de idei din perioada interbelică privind caracterul, structura şi perspectivele economiei româneşti, subliniindu-se superioritatea gîndirii economice marxiste. S-au analizat de asemenea problemele dezvoltării României în perioada revoluţiei şi construcţiei socialiste şi s-au subliniat elementele novatoare intervenite în politica partidului nostru după Congresul al IX-lea, contribuţia de decisivă însemnătate a tovarăşului **Nicolae Ceauşescu** *la formularea şi aplicarea creatoare a politicii partidului de dezvoltare economico-socială a României.*

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

primul război mondial. Așa cum sublinia Lucrețiu Pătrășcanu, „cu toate că marea proprietate (din agricultură – n.n.) se găsea într-o situație de inferioritate față de marea industrie în ce privește tratamentul (de către burghezie – n.n.), totuși ea găsea posibilitatea unei compensații în felul și conținutul raporturilor ei cu marea masă a țărănimii. Din exploatarea acesteia (...) marea proprietate își asigură venituri suficient de mari și de sigure, ca solidaritatea, și nu dușmănia, față de burghezia atotputernică în acest stat să-i caracterizeze atitudinea" 5).

Audiența gîndirii agrare marxiste în rîndul țărănimii muncitoare a necesitat o **stăruitoare și convingătoare activitate propagandistică îndreptată împotriva soluțiilor deseori derutante și ademenitoare, ale țărăniștilor, ale fasciștilor, ca și împotriva ideilor mic-burgheze privitoare la „miracolul cooperatist", realizat în condițiile vechilor relații de producție.** Dezvăluindu-se conținutul neștiințific, esența de clasă și finalitatea reacționară a acestor teorii, se sublinia, de exemplu, că **„țărănismul** e o utopie ; sub căciula de oaie a țărănismului se ascund colții lupului capitalist", relevîndu-se astfel că țărănismul nu apăra interesele țărănimii muncitoare ci ale burgheziei agrare. Alături de „statul țărănesc", în numele rezolvării problemelor agriculturii, țărăniștii au recurs și la așa-zisa politică de conversiune a datoriilor agricole, după cum se arăta în „Scînteia" la „înșelătoria național-țărănistă privind conversiunea datoriilor", prin aceasta urmărindu-se „în realitate deschiderea unui proces de expropriere accelerată a țărănimii de pămîntul ei". 6)

Analiza pertinentă făcută de Lucrețiu Pătrășcanu acestor măsuri, de care, este drept, un timp țărănimea s-a simțit atrasă, arăta că „din punctul de vedere al deschiderii drumului capitalismului la sate și al inceperii unui proces de diferențiere înăuntrul păturilor rurale" ele reprezentau „un pas înainte față de trecut". Dar cine plătea acest progres ? – se întreba L. Pătrășcanu — arătînd apoi că „Pămîntul păturilor celor mai sărace și mai slabe economicește ale țărănimii a devenit curînd prada asupra căreia s-au aruncat deopotrivă capitalul bancar orășenesc și burghezia satelor. Țărănimea cu mica și pitica proprietate și-a văzut curînd acaparate pămînturile. Promisiunea național-țărăniștilor din timpul opoziției că va fi „desființată marea proprietate" s-a transformat, în realitate, în lichidarea micii și piticei proprietăți țărănești. Partidul național țărănesc – partid esențialmente burghez, reprezentînd în conducerea lui interese burgheze și nu țărănești, capitaliste și nu muncitorești – procedînd astfel, proceda logic și consecvent." 7)

Un puternic **spirit critic** au manifestat gînditorii marxiști, în deceniile patru și cinci, față de **soluțiile ultrareacționare ale fasciștilor.** Refractară la orice efort intelectual și bazată pe forță, pe violență, mișcarea fascistă nu și-a pierdut timpul cu cercetarea problemei agrare. Ea nu a acordat nici o atenție intereselor și nevoilor țărănimii, cu toate că prin lozinci atrăgătoare, ca „omul și pogonul" – dar pentru a căror transpunere în practică nu întreprindea nimic – a apelat la sprijinul acestei clase. „Citind presa legionară – scria astfel Lucrețiu Pătrășcanu –... te surprinde puținul interes arătat de cadrele legionare față de chestiunile și problemele țărănești, deși sub dictatură mizeria și lipsurile la sate au cunoscut formele cele mai ascuțite..." „...soluția problemei sociale.... ei (legionarii – n.n.) nu o puteau vedea în înlăturarea regimului actual sau în înlocuirea lui printr-unul socialist, ci numai în cadrul celui existent, în care însă situația lor urma să fie schimbată. Ei voiau doar să domine actualul regim social și să poată trăi, aici, ca paraziți ai lui". 8)).

Gînditorii marxiști au adoptat o **atitudine critică și față de concepțiile mic-burgheze privind soluționarea problemei agrar-țărănești prin cooperație,** concepții profesate în epocă atît de către stînga țărănistă, cît mai ales de curentul mic-burghez reprezentat de Gromoslav Mladenatz. În viziunea acestuia din urmă, cooperația trebuia să cuprindă în sfera ei „toată această mare varietate de forme de cooperative existente", pentru a contrabalansa în acei ani puterea economică a marii producții, fie ea de natură feudală sau de natură capitalistă. Evidențiindu-se neajunsurile acestei orientări, s-a subliniat, în primul rînd, caracterul utopic al ideii de a rezolva problema agrară prin cooperație fără să fie înlăturată marea proprietate funciară. S-a relevat totodată pericolul pe care îl prezentau aceste concepții „cooperatiste", pentru îndepărtarea țărănimii (și a celorlalți mici producători) de alianța cu clasa muncitoare, singura în măsură să contribuie la rezolvarea deplină a problemei agrare.

În lupta perseverentă împotriva oricăror teorii și concepții economice, care căutau sub diferite forme să eludeze sau să nege existența unei probleme agrare în perioada interbelică și s-o substituie cu problema agricolă, gîndirea marxistă – aflată ea însăși într-o căutare de sine și regăsită apoi pe poziții definitive marxist-leniniste – și-a consolidat autoritatea științifică și superioritatea, iar după al doilea război mondial, și-a testat pe deplin valabilitatea în procesul revoluției popular-democratice și mai apoi în procesul de edificare a noii orînduiri.

prof. dr. Ivanciu NICOLAE VĂLEANU
lector dr. Gheorghe CIULBEA

---

1) I Neagu-Negulescu, Exproprierea. În : „Socialismul". nr. 118, 4 iunie 1920.

2) Al. Dobrogeanu-Gherea, Raportul agrar la Congresul al III-lea al P.C.R. În : „Socialismul" nr. 21, 24 febr. 1924.

3) Vezi astfel Ștefan Voicu, Contribuții la cunoașterea realității românești. În : „Era nouă" nr. 1, 1936, cu deosebire p. 102—110 și Ion Clopoțel, Societatea românească, Cluj 1928, cu deosebire p. 40.

4) Congresul al V-lea al P.C.R., partea a II-a, Ed. P.C.R., 1932, p. 27.

5) L. D. Pătrășcanu. Sub trei dictaturi, Editura politică, 1970, p. 40—41.

6) Scînteia, nr. 1 și 2, 1932, „Buletinul C.C. al P.C.R." nr. 10 și 12 1932.

7) L.D. Pătrășcanu, loc. cit. p. 88.

8) Idem p. 256—257, respectiv p. 235.

FIŞE

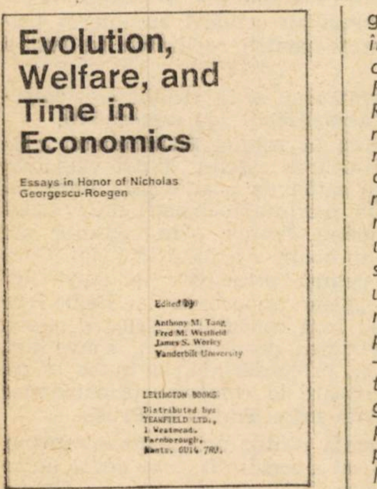

Evolution, Welfare, and Time in Economics

Essays in Honor of Nicholas Georgescu-Roegen

Edited by
Anthony M. Tang
Fred M. Westfield
James S. Worley
Vanderbilt University

Lexington Books
Distributed by:
Teakfield Ltd.,
1 Westmead,
Farnborough,
Hants. GU14 7RU.

● *În cinstea profesorului N. Georgescu-Roegen a apărut la Lexington Books, în redactarea lui Anthony M. Tang, Fred. M. Westfield și James S. Worley culegerea* Evolution, Welfare, and Time in Economics. Essays in Honor of Nicholas Georgescu-Roegen *(Evoluție, bunăstare și timp în științele economice. Eseuri în onoarea lui Nicolae Georgescu-Roegen), S.U.A., 1976, 184 p. Referindu-se la opera profesorului Roegen, Alexander Heard, rectorul Universității Vanderbilt, afirmă în „Cuvînt înainte" că nimeni, nicăieri nu s-a ocupat mai direct și mai pertinent de utilitatea cunoașterii și de consecințele sale. „Îndeosebi în ultimii ani lucrarea sa asupra relației dintre legea entropiei și procesul economic – spune A.H. – a întruchipat viziunea profetică a cercetătorului care se gîndește la viitorul omenirii pe planeta noastră". Cartea cuprinde eseuri pe temele semnalate în titlu, semnate de economiști renumiți, ca Kenneth E. Boulding, Joseph J. Spengler, Simon Kuznets, John S. Chipman și James C. Moore, Jan Tinbergen, John R. Hicks, Paul A. Samuelson. La sfîrșit – o impresionantă listă a lucrărilor lui Nicholas Georgescu-Roegen pînă în 1976.*

Ostilitatea față de planificare se atenuează

● *Revista* PROBLÈMES ÉCONOMIQUES *din 2 martie 1977 reproduce un extras din Introducerea la cartea* Politiques économiques comparées, *de Jacques și Colette Nème, în curs de apariție în ediția Thémis, la Presses Universitaire de France.*

Autorii se referă, printre altele la orientările economice din țările capitaliste care utilizează sau nu coordonarea prin plan a economiei. După J. și C.N., caracterul imperativ al obiectivelor planului pentru sectorul public îi dau o „eficacitate reală în țările în care acest sector este important (Spania, Franța, Marea Britanie, Norvegia, Turcia...) ...a contrario, această pîrghie are un rol mai mic în țări ca Grecia și Suedia care au un sector public redus". Referindu-se la unele politici economice „ireductibile la planificarea indicativă", ca Elveția, R.F.G. și S.U.A., autorii afirmă că de fapt în aceste țări ceea ce nu există este o planificare „mărturisită". Bugetele plurianuale cu orizont glisant, stabilite din 1965 și comportînd indicații anuale dovedesc, spun ei, că ostilitatea față de planificare s-a atenuat în R.F.G. după legea asupra stabilizării și creșterii din 1967 și că programarea financiară poate lumina „à la suédoise" politica economică. Statele Unite beneficiază și ele de diagnosticul global al Consiliului Consilierilor Economici ai Președintelui și de raționalizarea opțiunilor bugetare (Planning Programming Budgeting System = P.P.B.S.), care „nu are de ce invidia organele de planificare străine în materie de contabilitate a obiectivelor și mijloacelor".

UNIFICAREA VAMALĂ A PRINCIPATELOR ROMÂNE

(Urmare din pag. 19)

au semnat proiectul de convenție, trecînd acest lucru și în jurnalul încheiat cu această ocazie. În același jurnal se stabilea ca pînă la ratificarea convenției de către domni, vistieriile să adune datele necesare întocmirii tarifei comune ambelor principate. Conform jurnalului, proiectul este înaintat domnilor pentru îmbunătățiri. Prin ofisul domnesc din 5 decembrie 1846 proiectul este înaintat Obșteștii Adunări a Țării Românești care îl aprobă în 22 decembrie 1846, aducînd însă și unele precizări suplimentare. Obișnuita Obștească Adunare a Moldovei își pronunță acordul față de convenție la 24 ianuarie 1847, cerînd însă ca aceasta să se aplice pe timp de 12 ani începînd de la 1848.

La 31 martie 1847 domnitorul Țării Românești a ratificat convenția, cu propunerea de modificare a articolului 2 în sensul acordării dreptului, pentru flăcăii trecuți dintr-un principat în celălalt, de a se stabili unde vor, cînd se vor căsători.

La 25 aprilie 1847 — domnitorul Moldovei Mihail Sturdza semna convenția. În aceeași zi, la Iași avea loc și schimbul actelor ratificate între reprezentantul Țării Românești, Al. Vilara și reprezentanții guvernului Moldovei. Cu semnarea și ratificarea convenției, se încheia astfel o acțiune începută cu 15 ani în urmă, timp în care interesele celor două principate s-au apropiat tot mai mult, contopindu-se într-un singur — formarea unei singure piețe interne, a Țării Românești și a Moldovei.

Convenția încheiată în anul 1847[4] cuprinde un preambul și 12 articole. Preambulul convenției trece în revistă negocierile întreprinse începînd din anul 1842 pentru încheierea unei noi convenții pe 10 ani după expirarea termenului de 7 ani prevăzut pentru convenția din 1835. Convenția se încheiase, dar după cum se arată în Preambulul convenției din 1847, „s-a amînat pînă acum această folositoare lucrare, fără a-și dobîndi rezultatul dorit“. În preambul se subliniau obiectivele noii convenții, anume „...pentru slobodele relații și tranzacții comerțiale ale tuturor lăcuitorilor dintr-aceste 2 Prințipate... și pentru ca să dea un sfîrșit temeinic și vecinic tuturor păgubitoarelor împiedicări, cît cercarea anilor trecuți au lămurit că ar fi suferit comerțul acestor Prințipate...“.

Primul articol prevede respectarea și păzirea cu „nestrămutare“ a convenției din 1835 pînă la sfîrșitul anului 1847, de la 1 ianuarie 1848 urmînd să intre în vigoare noua convenție.

Articolele 2, 3, 4, 5, 7, 9 și 10 din noua convenție, cu mici modificări, corespund articolelor 1, 2, 3, 4, 12, 17 și 19 din convenția din anul 1835. Prin articolul al doilea era prevăzută și propunerea Țării Românești introdusă în convenție înainte de ratificare, privind libertatea flăcăilor de a se stabili la căsătorie în orice principat ar dori.

Articolele 3 și 5 păstrau prevederile din convenția din anul 1835 privind obligația locuitorilor de a purta cu ei pașapoartele sau biletele de trecere eliberate de jurații satelor, la trecerea lor dintr-un principat în celălalt. Prin articolul 5 ocîrmuirile se obligau să apere pe oamenii trecuți temporar în principatul vecin, de obligațiile fiscale. Conform articolului 3, corespunzător articolului 2 din convenția din anul 1835, acești oameni se puteau bucura, ca și locuitorii principatului unde veneau, de toate drepturile civile pe care le putea dobîndi odată cu proprietățile nemișcătoare, fiind însă supuși la toate „îndatoririle puse asupra proprietăților legiuite de către stăpînirea locului și asupra proprietății a însuși pămîntenilor“.

Cele mai însemnate articole din convenție sînt articolele 6, 7 și 8 în mod deosebit.

Articolul 6 acordă libera trecere fără pașapoarte sau bilete locuitorilor tîrgurilor de la hotar pentru cumpărăturile de care aveau nevoie, sau la proprietățile lor. Prin articolul 7, ambelor Principate li se acorda dreptul de plutire pe apa Siretului „slobodă pentru totdeauna de orice dare...“.

Articolul 8 conține cele mai importante prevederi ale convenției, obiectivul principal al acesteia — unificarea vamală a principatelor. Prin acest articol se „desființează pentru totdeauna „mărginirile și vămuirile urmate pînă acum... asupra liniei graniței despărțitoare dintre amîndouă Prințipatele...“. În acest sens se stabileau următoarele reguli ce „vor rămîne pentru totdeauna statornice și nestrămutate“ : a) „mărfurile și productele pămîntești, lemnăriile, vitele, băuturile și orice alt product al principatelor... sînt slobode prin reciprocitate să intre dintr-un principat în celălalt fără să plătească nimic sub cuvînt de vamă, acciză, taxie sau altă numire și fără să fie supusă la vrea revizie“, de la această regulă făcînd excepție sarea ; b) la exportul mărfurilor vama se va plăti o singură dată la granița Principatului pe unde se face exportul ; c) pentru mărfurile străine aduse spre vînzare în țară, se va percepe plata vămii o singură dată în principatul în care a intrat, mărfurile aduse în tranzit dintr-un principat într-altul se vor supune în primul rînd regulilor de tranzit iar în al doilea rînd, plății dreptului de vamă“ la locul unde se vor deschide sau se vor aduce anume spre vînzare“ ; d) se va întruni o comisie mixtă care va întocmi condițiile vămilor din ambele Principate și o „asemănată tarifă pentru toate obiectele ce vor fi supuse la plata de vamă socotită cîte trei la sută și care se va reînnoi pe fiecare curs de 6 ani“ — exceptînd din aceasta exportul vitelor și a zaherelelor care au altă plată. Prețul de vamă se va lua pe baza prețurilor medii ale produselor din ambele principate pe ultimii trei ani ; e) vămile unite ale principatelor se vor vinde la licitație unei singure companii, pentru o perioadă în Țara Românească, iar pentru alta în Moldova ; f) suma dată pentru vînzarea veniturilor vămilor se va împărți în trei, 2/3 luînd visteria Țării Românești, iar 1/3, visteria Moldovei.

Atît lucrările pentru încheierea convenției cît și convenția însăși, au stîrnit un viu interes în țară și străinătate. Înainte, însă, de a arăta acest ecou, se impune să subliniem un fapt care nu este lipsit de importanță ; la realizarea marelui deziderat al unirii vămilor principatelor au lucrat doi din primii noștri economiști — Nicolae Șuțu, participant activ în tratativele duse în cele mai importante etape ale acțiunii de unire a vămilor și Ion Ghica, cel care a subliniat cu claritate și a susținut cu hotărîre această unire. În lecția de deschidere a cursului de economie politică, rostită la Academia din Iași din 23 noiembrie 1843[5], Ghica, după ce sublinia necesitatea unirii unui „neam de oameni care vorbesc aceeași limbă și au aceeași origine“, împărtășea auditoriului „noutatea că-n zilelea acestea se tractează aici la Iași, despre o unitate vămească între principatele noastre, foloasele ce ar ieși dintr-o asemenea alcătuire nu pot fi măsurate“. Ghica își încheia informația despre această noutate cu considerentul că *„astăzi numai interesurile materiale, industria* (în sens de activități economice, n.a.) *pot uni și desface neamurile* (sublinierea noastră). O astfel de importanță o acorda autorul convenției „de unitate vămească“. Continuînd să urmărească atent negocierile care aveau loc Ghica prin articolul său intitulat „Unirea vămilor între Moldova și Valahia“, publicat în primul număr nerecenzat al Propășirii și în Gazeta de Transilvania în 1844, anticipa calea pe care o vor lua negocierile la sfîrșitul anului 1845. Ion Ghica sublinia necesitatea primirii cu bucurie a oricărei propuneri pentru „o unitate de comerț...“ pentru că aceasta „nu poate fi decît folositoare locului nostru“. Articolul lui Ghica venea în întîmpinarea propunerilor făcute de ocîrmuirea Țării Românești, și nu ar fi greșit, credem, dacă am considera că pledoaria sa pentru unificarea vămilor, a avut o influență favorabilă asupra negocierilor, asupra hotărîrii definitive de unire a vămilor.

Încheierea convenției din 1847 a avut ecou și asupra maselor. Astfel, într-o corespondență din 5 ian. 1848 către „Albina Românească“, „un Focșenean“ sublinia sărbătorirea entuziastă de către locuitorii Focșanilor a actului de desființare a „barierilor vămii între cele 2 principate române“. Corespondența sa se termina prin concluzia că anul 1848 trebuie să fie socotit „anul întîi al libertății comerciale“.

Periodice ale vremii ca Albina Românească, Dunărea, Vestitorul Român, Journal de Bucarest au urmărit cu interes tratativele duse și acțiunile concrete pentru realizarea în fapt a unirii vămilor.

Încheierea convenției a stîrnit ecou și în străinătate, determinînd atitudini de aprobare, dezaprobare sau espectativă.

O gazetă din Viena, denumită în Albina Românească „Observatorul Triestin“, aplauda ridicarea vămilor dintre principatele române. Este explicabilă o astfel de poziție prin interesul pe care Austria îl manifesta în privința încheierii unui tratat comercial cu Principatele Române. Franța, prin consulul său Guéroult, adopta o poziție de aprobare a actului încheiat. Consulul sublinia însemnătatea pentru principate, a unirii lor vamale pentru crearea unei „piețe importante“. Încheierea convenției vamale îi produceau însă consulului Prusiei, teama că Principatele Române, în virtutea prevederilor convenției, și-ar manifesta independența și, în consecință, ar putea să nu mai respecte prevederile referitoare la comerțul principatelor din tratatele de comerț încheiate între Turcia și Prusia.

Convenția de unificare vamală dintre principatele române, prin conținutul și semnificația sa, a constituit întra-devăr un act de independență, premergător marilor evenimente — Unirea Principatelor și cucerirea independenței României.

---

[1] Buletin, Gazetă Administrativă, IV, 1835, supliment la nr. 32, p. 1—11.

[2] Arhivele Statului Iași, fond Secretariatul de Stat al Moldovei, dosar nr. 1073, f. 141—164.

[3] Arhivele Istorice Centrale București, fond Vistieria Țării Românești, dosar 1 393/1845, f. 9.

[4] Buletinul Oficial al Principatului Țării Românești, 1847, nr. 19, iul. 7, p. 191—197.

[5] Propășirea, foaie științifică și literară, I, 1844, febr. 27, p. 58.

Sesiunea anuală a C. E. E. / O. N. U.

EVOLUŢII ECONOMICE SENSIBIL DIFERENŢIATE PE PLAN EUROPEAN

LA 19 APRILIE a.c. au început la sediul Organizației Națiunilor Unite din Geneva lucrările celei de a XXXII-a sesiuni plenare a Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa (C.E.E./O.N.U.). Sesiunea din acest an a Comisiei — for interguvernamental la activitatea căruia participă toate țările europene, S.U.A. și Canada — are o semnificație deosebită. Lucrările ei se desfășoară la aproape doi ani de la încheierea Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa și la scurt timp înainte de Reuniunea de la Belgrad. Aceste două evenimente sînt de natură, așa cum s-a remarcat de o manieră unanimă încă la sesiunea precedentă a Comisiei, să dea un impuls substanțial activităților C.E.E./O.N.U., eforturilor acesteia în direcția stimulării cooperării bi- și multilaterale în Europa.

Sesiunea din acest an — care coincide cu împlinirea a trei decenii de la crearea Comisiei — reprezintă un cadru optim pentru dezbateri și inițiative vizînd identificarea de noi căi și mijloace practice de lărgire și diversificare a cooperării economice, comerciale, tehnico-științifice și în alte domenii de interes pentru țările din regiune. Este de așteptat, și aceasta reprezintă o preocupare constantă a României, ca, prin hotărîrile pe care le va adopta, cea de-a XXXII-a sesiune a C.E.E./O.N.U., să marcheze noi pași în direcția sporirii rolului și eficienței Comisiei, a transpunerii în viață a proiectelor care i-au fost încredințate prin Actul final al C.S.C.E. semnat la Helsinki, a înscrierii activităților Comisiei în eforturile generale vizînd instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Conform unei practici devenită tradiție la C.E.E./O.N.U., în cadrul sesiunii se acordă o atenție deosebită examinării situației economice din Europa. La baza dezbaterilor stă „Studiul asupra situației economice din Europa în 1976“ pregătit de Secretariatul C.E.E./O.N.U., document care conține o analiză detaliată a evoluțiilor recente din economia țărilor membre. Primul capitol al studiului, consacrat țărilor vest-europene, scoate în evidență climatul de incertitudine din aceste țări, în ceea ce privește perspectivele imediate ale economiei și capacitatea autorităților de a relansa activitatea fără a provoca un nou puseu inflaționist.

Tabel nr. 1

Dinamica producției și a investițiilor în industria prelucrătoare a unor țări din zona CEE/ONU, 1970=100

	Producția				Investițiile			
	1973	1974	1975	1976ª	1973	1974	1975	1976ª
Austria	120,6	125,7	117,0	124,0	125,7	122,9	97,7	105,3
Belgia	122,0	126,0	117,8	129,6	96,9	116,5	104,3	..
Danemarca	112,7	115,5	109,5	118,3	108,7	115,5	..	..
Finlanda	121,9	128,0	122,0	124,5	97,6	120,5	127,6	97,6
Franța	117,8	122,1	115,4	125,8	115,4	121,3	102,0	..
RFG	112,1	112,6	105,7	113,2	82,4	70,8	64,6	65,9
Irlanda	121,4	122,1	114,8	122,3	..	..	..	..
Italia	115,7	122,9	110,9	124,2	118,6	126,6	104,6	..
Olanda	116,6	118,8	114,6	121,5	92,7	97,3	90,5	83,7
Norvegia	112,8	116,9	114,6	116,7	103,0	134,9	144,2	147,2
Suedia	108,8	113,6	112,4	110,1	115,3	129,3	130,5	132,0
Elveția	109,8	111,2	97,2	97,2	..	..	..	..
Anglia	110,8	108,2	101,7	103,2	87,9	95,0	81,5	77,5
SUA	120,1	113,9	103,6	115,5	106,9	115,7	106,0	111,9

a Date preliminare

Cea mai profundă criză economică după 1929–1933

CRIZA ECONOMICĂ recentă din țările occidentale dezvoltate are cîteva caracteristici care o deosebesc de celelalte crize economice din perioada de după al doilea război mondial. În primul rînd, așa cum se relevă în studiu, ea a fost cea mai profundă criză economică de la cea din 1929—33 încoace. Acest fapt se oglindește între altele în dificultatea de a reveni la nivelurile anterioare de utilizare a capacităților de producție, perioada necesitată dovedindu-se considerabil mai lungă. Evoluția producției și a investițiilor (vezi tabelul nr. 1) reflectă și ea durata și adîncimea crizei.

În al doilea rînd, aspectele ciclice ale recentei crize sînt diferite față de perioadele anterioare de recesiune și apoi de redresare a producției. Autorii studiului compară evoluția conjuncturii vest-europene în anii cei mai apropiați cu cea din două „cicluri“ precedente de recesiune-redresare : anii 1967—1970 și 1971—1974, ajungînd la concluzia că recesiunea din 1975 a fost mult mai severă decît cele din 1967 sau din 1971. Se constată că produsul intern brut (P.I.B.) a stagnat sau și-a încetinit mult ritmul de creștere în 1967 și 1971, dar a înregistrat valori negative în 1975 (vezi tabelul nr. 2).

Tot din compararea celor trei perioade mai rezultă că înviorarea în cazul celei mai recente dintre ele a fost mai lentă decît în celelalte două. În acele perioade, al doilea an al înviorării a fost mai bun decît primul : producția a crescut în 1969 și 1973 mai repede decît în 1968 și respectiv 1972. Care este situația acum ? Considerînd că înviorarea a început în ultimul trimestru al anului 1975, se constată că încă în partea a doua a anului 1976 ritmul de creștere al producției s-a încetinit simțitor, fapt ce a determinat ca previziunile pentru anul 1977 să se oprească la un ritm de creștere de numai circa 3%.

ECONOMIE MONDIALA

Şomajul ar putea să depăşească cel mai înalt nivel postbelic

AVÎND ÎN VEDERE ritmul lent de creştere a producţiei prognozat pentru 1977, se constată în studiul C.E.E./O.N.U., se poate presupune că această creştere nu va duce la reducerea şomajului.

În ciclurile conjuncturale anterioare factorul esenţial al înviorării au fost investiţiile de capital, care au cunoscut cele mai mari creşteri în cel de-al doilea an al ciclului (1969 şi respectiv 1973). În prezent ritmurile respective sînt de două ori mai scăzute, şi ca urmare ele nu au permis atingerea nivelurilor de producţie dinaintea crizei în industriile prelucrătoare de bază. Numai în ramurile alimentară, textilă, chimică şi a mijloacelor de transport s-a atins nivelul dinaintea crizei. Or, industriile prelucrătoare de bază sînt cele care au asigurat în trecut 80—90% din sporul miinii de lucru angajate în industrie. Sectorul public nu este aşteptat nici el să se dezvolte şi ca urmare pare să nu poată constitui o sursă de cerere de mînă de lucru în viitorul imediat.

O trăsătură a şomajului actual din ţările vest-europene o constituie creşterea sa în mod deosebit pe seama oamenilor tineri. În 1976, în Marea Britanie 44% din şomeri erau în vîrstă de sub 25 de ani. În Franţa acest indicator se ridica la 46%, în Italia la 30%. De asemenea în rîndul şomerilor se înregistrează un mare număr de femei, proporţional mult mai mare deseori decît participarea femeilor în totalul miinii de lucru.

În 1976, totalul miinii de lucru angajate pe ansamblul economiei a scăzut în continuare, după datele cuprinse în studiu, într-o serie de ţări vest-europene. În această situaţie s-au găsit ţări ca Finlanda, R.F.G., Italia, Irlanda, Olanda, Elveţia, Anglia. În lumina previziunilor actuale referitor la evoluţia producţiei în 1977, se apreciază că anul acesta îmbunătăţirile relative ce au putut fi înregistrate pe ansamblu în 1976 pe piaţa forţei de muncă vor fi din nou pierdute. Ca urmare, „şomajul în 1977 ar putea să depăşească cele mai înalte niveluri postbelice".

Inflaţia se va menţine la un nivel ridicat

UNA DIN PROBLEMELE esenţiale de politică economică pentru ţările occidentale dezvoltate, şi a cărei rezolvare devine din ce în ce mai dificilă, o constituie asigurarea stabilităţii preţurilor, de fapt stăvilirea instabilităţii lor accentuate. În anii 1975 şi 1976 în ţări ca Belgia, Danemarca, Franţa, Finlanda, Italia, Irlanda, Anglia rata inflaţiei a fost de circa 13%, ajungînd pînă la 19%. Într-o serie de alte ţări, ca Austria, R.F.G., Olanda, Norvegia, Suedia, Elveţia, rata inflaţiei a fost în aceeaşi perioadă de sub 10%. Pentru cele două grupuri de ţări luate împreună, rata inflaţiei (preţurile bunurilor de consum) a crescut cu circa 10,5%.

Tabel nr. 2

Evoluţia produsului intern brut (PIB) şi a producţiei industriei prelucrătoare (Prel.) în ţările industrializate din Europa occidentală (modificarea anuală în procente)

Anul	PIB	Prel.	Anul	PIB	Prel.	Anul	PIB	Prel.
1967	3,2	0	1971	3,5	2,0	1975	-2,1	-6,7
1968	5,3	7,5	1972	4,3	4,9	1976	4,1	6,9
1969	6,0	10,5	1973	5,4	8,4	1977[a]	3,0	3,0
1970	5,2	5,3	1974	2,2	0,9			

a) Calculat pe baza previziunilor naţionale.

Potrivit aprecierilor din studiul C.E.E./O.N.U., rata inflaţiei se va menţine înaltă şi în 1977. Se apreciază că în medie pe cele două grupuri de ţări deprecierea monetară va putea să reprezinte circa 9%. Ceea ce preocupă deosebit de mult pe economişti şi factorii responsabili de politica economică este combinarea acestui fenomen persistent cu ritmul lent şi tendinţa de încetinire a creşterii economice. Situaţia actuală este, în orice caz, caracterizată mai mult printr-o stagnare decît printr-o expansiune, concomitent cu o rată înaltă a inflaţiei.

Desigur, efectele generale ale crizei din 1974—1975 şi prelungirile lor în 1976 şi 1977 sînt diferite în funcţie de ţară. Astfel, produsul intern brut care a crescut în 1976 pe ansamblul ţărilor industrializate vest-europene cu 4,1%, nu a progresat decît cu 1% în Suedia, cu sub 1% în Anglia, iar în Elveţia a scăzut cu 0,8% şi în Finlanda cu 0,5%. Previziunile pe anul în curs situează sub media de 3% ţări ca Danemarca (2,5%), Irlanda (2,5%), Suedia (1,7%), Anglia (1,6%), iar pentru Elveţia consemnează o stagnare (mai precis —0,1%).

În toate ţările din regiune se elaborează sau se aplică măsuri de politică economică prin care se ţinteşte la realizarea cît mai curînd a unui nou echilibru economic intern şi extern. Cît timp însă măsurile de acest fel nu şi-au făcut efectul, în ciuda menţinerii unei anumite creşteri aşa cum se prevede pentru 1977, nu există — astfel cum se desprinde din studiul C.E.E./O.N.U. — baze pentru prea mult optimism. Iar dacă efectele măsurilor respective vor întîrzia, este considerat posibil ca tendinţa prezentă de încetinire să prevaleze şi treptat să crească riscul unei noi recesiuni.

Ţările socialiste : realizări în concordanţă cu planul

STUDIUL C.E.E./O.N.U. cu privire la situaţia economică din Europa în 1976 consacră o amplă analiză evoluţiilor din ţările socialiste europene, inclusiv Uniunea Sovietică. Aceste evoluţii, se constată în studiu, au fost în concordanţă cu obiectivele de politică economică stabilite în fiecare ţară, în planurile anuale respective, economia dezvoltîndu-se în 1976, în linii mari, în ritmuri similare celor din 1975.

În ceea ce priveşte România, în studiu se constată că ritmul de creştere a produsului material net — de peste 10% — a fost mai mare decît în 1975, cu sporuri substanţiale atît în domeniul producţiei industriale cît şi în producţia agricolă.

Veniturile băneşti ale populaţiei în ţările socialiste europene au crescut în 1976 în proporţii variind între 4 şi 11,5%, ceea ce reprezintă creşteri foarte importante avîndu-se în vedere că preţurile bunurilor de consum au rămas în general stabile.

Creşterea producţiei şi a veniturilor au fost însoţite de sporirea comerţului exterior, al cărui volum s-a mărit în 1976 cu circa 8,7% — în comparaţie cu 5,9% în 1975. Creşterea exporturilor depăşind-o pe cea a importurilor, balanţele comerciale au înregistrat în această perioadă o îmbunătăţire substanţială într-o serie de cazuri. Evoluţiile din domeniul comerţului exterior au fost diferenţiate pe ţări. Astfel, comerţul exterior al României a crescut în ritmul cel mai înalt, urmat de cel al R.D.G., Bulgariei şi Cehoslovaciei.

Pe fondul reluării creşterii economice în ţările vest-europene industrializate după recenta criză, relevă experţii C.E.E./O.N.U., a căpătat un nou impuls cooperarea între întreprinderi din Estul şi din Vestul continentului. Între lunile iulie 1975 şi iulie 1976 au fost semnate 298 de asemenea acorduri, după o scădere substanţială a numărului de acorduri survenită în 1974.

Printre acordurile de cooperare complexe convenite în ultima perioadă este menţionat şi acordul de cooperare în producţia de automobile dintre firma franceză Citröen şi două firme româneşti.

Şi numărul de acorduri de cooperare dintre guvernele ţărilor europene a cunoscut o creştere. Pînă în prezent au fost consemnate 128 de asemenea acorduri, menite să faciliteze cooperarea între întreprinderi.

EVOLUŢIA economiei ţărilor europene s-a caracterizat în ultimul timp, aşa cum reiese şi din studiul Secretariatului C.E.E./O.N.U., prin diferenţieri sensibile. Totodată, în domeniul schimburilor comerciale şi al cooperării economice pe plan european există posibilităţi mari care încă nu sînt valorificate. Este o speranţă îndreptăţită că sesiunea a XXXII-a a Comisiei economice a O.N.U. pentru Europa va contribui la accelerarea transpunerii în practică a prevederilor Actului final al C.S.C.E. privind lărgirea şi întărirea colaborării economice între ţările continentului nostru.

I. ŞIMON
N. DINU

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna martie 1977

TENDINȚA *de ușoară creștere a prețurilor internaționale pe ansamblul produselor de bază de la începutul anului a continuat în prima jumătate a lunii martie, după care prețurile la unele produse au început să scadă. Prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R. S. România s-au situat în luna martie a.c. cu 0,2% peste nivelul atins în luna februarie a.c. Încetinirea tendinței de creștere a prețurilor din luna martie a.c. față de luna precedentă (cînd prețurile au crescut cu 0,6%) s-a datorat oscilațiilor de preț înregistrate la majoritatea produselor agroalimentare și la materii prime industriale.*

Prețul produselor agroalimentare *a crescut pe ansamblu cu 2,9%, datorită, în principal majorărilor de preț la cafea (+27%), cacao (+6,1%) și semințe oleaginoase și grăsimi (+8,4%). Prețurile au continuat să scadă la cereale (—2,5%) și carne și produse animaliere (—0,6%) sub influența disponibilităților excedentare.*

La combustibili *prețurile au scăzut pe ansamblu cu 1,6% ca urmare a diminuării prețurilor la produsele petroliere (—3,5%). La cărbuni și cocs prețurile au crescut ușor (+0,5%).*

Prețurile la materii prime și semifabricate industriale *au avut pe ansamblu aceeași creștere ca și în luna precedentă, respectiv +0,3%. Prețurile s-au majorat, în principal, la fibre animale și vegetale (+2,9%). Creșteri ușoare au înregistrat prețurile la minereu (+0,5%). La metale, atît situația nefavorabilă din industria siderurgică cît și măsurile restrictive luate de autoritățile de la bursa de metale neferoase din Londra împotriva tranzacțiilor speculative au dus la diminuarea prețurilor în luna martie a.c. (—0,6%).*

INDICELE SINTETIC I.E.M. IN ANII 1975-1976
SI IN PERIOADA FEBRUARIE-MARTIE 1977
- 1970-1972=100 -

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	Febr.	Mart.
INDICE GENERAL	1975	219,2	220,4	222,7
	1976	226,3 a)	218,3 a)	221,0 a)
	1977		235,9 a)	236,3 a)
1. Produse alimentare	1975	203,7	238,0	212,5
	1976	180,8	185,5	134,1
	1977		187,8 a)	193,3 a)
- cereale	1975	216,7	224,6	211,3
	1976	198,3	210,9	209,6
	1977		180,7	176,2
- sem. oleag., prod. deriv., grăsimi anim. și veg.	1975	195,0	238,6	198,3
	1976	168,7	168,9	166,8
	1977		199,5	216,3
- animale, carne și prod. anim.	1975	159,3	148,3	154,0
	1976	152,5	160,1	154,9
	1977		156,5 a)	155,5 a)
- zahăr și produse tropicale	1975	314,0	506,0	396,1
	1976	245,5	255,2	243,0
	1977		269,0	255,2
2. Combustibili	1975	343,0	333,9	355,2
	1976	366,7	358,3	360,4
	1977		398,7	392,2 a)
- cărbuni și cocs	1975	260,0	274,8	276,2
	1976	266,5	262,6	262,6
	1977		279,6	281,1 a)
- țiței	1975	461,2	450,9	450,9
	1976	496,7	492,0	492,0
	1977		551,8	551,8
- produse petroliere	1975	373,9	344,4	346,0
	1976	408,4	394,7	399,3
	1977		448,8	433,0
3. Materii prime industriale	1975	189,1	194,7	193,9
	1976	202,0 a)	189,6 a)	194,0 a)
	1977		206,1 a)	206,7 a)
- minereuri	1975	178,4	182,8	183,0
	1976	166,0 a)	176,4 a)	169,2 a)
	1977		164,7 a)	165,6 a)
- metale	1975	185,1	195,5	192,2
	1976	194,8	182,3	188,3
	1977		194,7 a)	193,6 a)
- cauciuc	1975	159,8	164,9	162,3
	1976	219,5	201,8	210,2
	1977		231,9	232,4
- lemn și produse din lemn	1975	229,0	239,5	240,1
	1976	222,1	213,0	218,8
	1977		223,3 a)	228,8 a)
- fibre animale și vegetale	1975	162,4	148,2	151,7
	1976	228,4	195,4	196,5
	1977		246,7	253,9
- piei	1975	114,8	72,2	91,5
	1976	169,8	152,9	165,0
	1977		193,1	196,9

a) Date provizorii pentru porci vii, vite, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, ferosiliciu, oțel comercial, tablă groasă, tablă subțire, sîrmă neagra, țevi din oțel, laminate de cupru, cherestea de rășinoase, celuloza, hîrtie kraftliner.

SECTORUL CONJUNCTURA ECONOMICA INTERNAȚIONALA ȘI MARKETING — I.E.M.

EVOLUȚII MONETARE

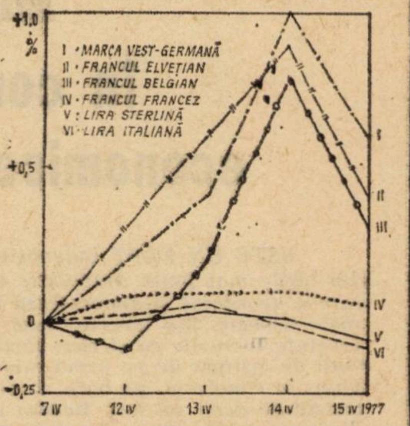

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 12—15 IV 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 7 IV 1977

PERIOADA 12—15. IV. 1977 s-a caracterizat printr-o depreciere de ansamblu a **dolarului S.U.A.** față de majoritatea valutelor occidentale, în ciuda publicării indicelui producției industriale americane pe luna martie a.c. (+1,4%, cea mai mare creștere lunară după august 1975). Presiunile inflaționiste din economia S.U.A. — masa monetară în circulație a crescut cu 6,8 miliarde dolari — continuă să influențeze negativ cursul dolarului.

Marca vest-germană a înregistrat cea mai accentuată tendință de repreciere față de dolar, cotînd 2,3640 mărci pentru 1 dolar, la 14. IV. 1977 față de 2,3860 mărci la sfîrșitul perioadei precedente (repreciere cu 1%). **Francul belgian** s-a repreciat cu 0,3%, iar **florinul olandez** cu peste 0,7% (2,4770 florini pentru 1 dolar la 15. IV. 1977, față de 2,4870 florini la 7. IV. 1977). Valutele nordice recent „devalorizate“ în cadrul „șarpelui“ sînt considerate destul de atractive atît ca dobîndă cît și ca evoluție a raportului lor cu marca vest-germană, repreciindu-se și față de dolar.

Francul elvețian și-a menținut raportul față de marca vest-germană, de ușor peste 106 franci pentru 100 de mărci, terminînd intervalul la 2,5260 franci pentru 1 dolar (repreciere cu 0,4%). Valutele franceză, engleză și italiană n-au înregistrat mișcări accentuate, cotînd în tot acest interval în jur de **4,97 franci francezi** pentru 1 dolar, 1,7185 dolari pentru 1 **liră sterlină** și **887,80 lire italiene** pentru 1 dolar.

Yenul japonez a continuat să se reprecieze față de dolar, cotînd 270,50 yeni pentru 1 dolar, cel mai ridicat nivel din noiembrie 1973. Intervențiile pe piață ale Băncii Centrale a Japoniei în vederea opririi reprecierii yenului, nedorită de exportatori, au făcut ca acesta să termine intervalul la nivelul de 273 yeni pentru 1 dolar.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe termen de 6 luni au cotat în jur de 5,5625% la cele în eurodolari, 4,625% la cele în euromărci vest-germane și 2,875% la cele în eurofranci elvețieni.

Prețul aurului la Londra a înregistrat o ușoară creștere, la 150,65 dolari/uncie (al doilea fixing la 15.IV. 1977), după ce autoritățile americane au declarat că nu intenționează să vîndă aur pe piața liberă.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Încetinire în industria chimică

ÎNCETINIREA pe care o cunoaște în prezent industria chimică din țările capitaliste dezvoltate, care după 1950 s-a dezvoltat în multe cazuri într-un ritm dublu față de cel al ansamblului economiei, nu va fi totuși atît de severă încît să coboare curba evoluției ramurii sub cea a întregii economii. Aceasta rezultă din prognoze revizuite efectuate în Japonia, S.U.A. și Europa occidentală, pentru perioada 1976—1985 (vezi graficul). Pentru S.U.A., de pildă, prognozele companiei Du Pont relevă că rata de devansare a creșterii produsului național brut de către cea a producției industriei chimice se va reduce de la 2:1 la circa 1,5:1 în ultimul deceniu al acestui secol, în vreme ce în Europa occidentală același raport urmează să coboare la circa 1,2:1.

Circa o treime din investițiile totale ale industriei chimice avute în vedere în prezent în lumea nesocialistă sînt destinate pentru petrochimie, în legătură și cu efortul intens întreprins pentru valorificarea superioară a petrolului în țările producătoare din Orientul Mijlociu. Datorită necesităților mari ale pieței lor interne, țările menționate urmează să apară mai tîrziu ca exportatori semnificativi.

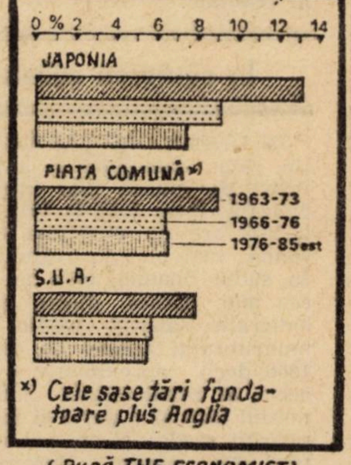

(După THE ECONOMIST)

Ritmul mediu anual de creștere a producției în industria chimică

MIGRAŢIA MÎINII DE LUCRU — în contradicţie cu cerinţele ridicării economice a regiunilor mai puţin dezvoltate

ESTE UN FAPT îndeobşte recunoscut astăzi că migraţia mîinii de lucru din ţările mai puţin dezvoltate spre ţările capitaliste dezvoltate este un fenomen care a avantajat şi avantajează înainte de toate pe acestea din urmă, sub numeroase aspecte. S-a încercat însă nu odată în presa şi literatura occidentală să se prezinte lucrurile ca şi cum ţările în curs de dezvoltare ar avea şi ele tot atît de mult de cîştigat de pe urma migraţiei. Or, chiar cercetători din ţări capitaliste au ajuns la concluzia, pe baza studierii faptelor cunoscute, că asemenea afirmaţii nu constituie decît un mit. Redăm în cele ce urmează o serie de pasaje concludente dintr-un studiu reluat de săptămînalul Problèmes Economiques după revista americană Monthly Review, studiu semnat de Antony Ward. (Subtitlurile aparţin redacţiei „Revista economică“).

CA şi în legătură cu numeroase aspecte ale exploatării din societatea capitalistă, recurgerea la mînă de lucru migratorie în Europa contemporană a dat naştere unui mit tenace. El provine din reinterpretarea, în limbajul eufemistic al burgheziei liberale, a fenomenului observabil al exploatării. Mitul la care s-a ajuns astfel, poate fi rezumat după cum urmează : anumitor ţări, mai puţin „norocoase“ decît altele şi care au intrat în era contemporană sărăcite, ca urmare a unor „accidente“ ale istoriei, a suprapopulaţiei sau a penuriei de resurse naturale, li se oferă posibilitatea ca, „exportîndu-şi“ muncitorii, să atenueze suprapopulaţia şi, în acelaşi timp, datorită intrărilor de fonduri de la cei emigraţi, să obţină capitalul necesar dezvoltării lor economice. În acest fel, mîna de lucru migratorie ar deveni o soluţie miraculos de eficace pentru problemele care asaltează regiunile slab dezvoltate ale lumii.

Or, este un fapt amplu documentat că realitatea contrazice această teză punct cu punct. Să examinăm deci, ceva mai în amănunt elementele mitului şi să vedem cum se abat ele de la realitate.

În căutarea subzistenţei

ÎN UNELE DIN ŢĂRILE de emigraţie, rata şomajului şi a subutilizării forţei de muncă este înfricoşător de ridicată: între 20% şi 50%. Munca salariată are un accentuat caracter sezonier, mai ales în regiunile agricole. În sudul Spaniei, care nu este totuşi cea mai săracă dintre regiunile de emigraţie, salariul mediu pe o zi al muncitorului agricol nu reprezenta în 1960 decît aproximativ o treime din acela al muncitorului industrial din nordul ţării şi o parte şi mai mică din salariul mediu al muncitorului industrial din nordul Europei. În cazul acestor ţări, este îndeobşte recunoscut faptul că motivul principal al emigrării muncitorilor constă în aceea că nu au altă posibilitate de a cîştiga minimul necesar existenţei. În acest sens, se poate afirma că sistemul migraţiei organizate realizează ceea ce pretinde: permite oamenilor să subziste.

În esenţă, aceasta, şi nu diferitele avantaje presupuse ale migraţiei, împinge milioane de muncitori să-şi abandoneze căminul şi viaţa de familie, pentru a petrece ani de zile într-un mediu care le este străin şi nesuferit, printre oameni a căror limbă nu o vorbesc şi care se poartă cu ei rece şi chiar ostil. Se poate afirma că posibilitatea de a dispune de aceşti muncitori, posibilitate de importanţă vitală pentru supravieţuirea capitalismului nord-european, rezultă întru totul din sărăcia aparent fără speranţe a ţărilor de origine ale migranţilor şi din diferenţa considerabilă dintre salariile din ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare. Dar pentru economia ţărilor în curs de dezvoltare, aceşti muncitori reprezintă o resursă potenţială, resursă în care ţara, adică populaţia ei activă, a făcut deja investiţii importante.

Dezechilibre demografice agravate

TREBUIE să ne referim aici la noţiunea de costuri sociale. Din copilărie pînă la începutul vîrstei adulte, aceşti muncitori au fost crescuţi, hrăniţi, îmbrăcaţi şi într-o măsură sau alta educaţi şi îngrijiţi. Or, ajunşi la vîrsta la care ar putea să înceapă să restituie pe plan economic această investiţie, forţa lor de muncă este sustrasă în folosul ţărilor industrializate. În timp ce, datorită acestei hemoragii, ponderea populaţiei active în Europa de Nord este favorabilă, se constată, dimpotrivă, o tendinţă de degradare în ce priveşte ponderea respectivă în ţările de origine, ca urmare a emigraţiei pe scară largă.

Rata ridicată a morbidităţii în ţările în curs de dezvoltare trebuie să fie atribuită în mare măsură unei proaste alimentaţii, insuficienţei îngrijirilor medicale etc., dar şi procesului de autoselectare practicat de către muncitorii migranţi şi examenelor medicale la care recurg sistematic ţările industrializate pentru a-i elimina cu grijă pe acei candidaţi la imigrare care sînt mai puţin apţi din punct de vedere fizic.

O calificare profesională iluzorie

SE CER făcute cîteva observaţii în legătură cu un alt argument invocat în sprijinul mitului despre care se vorbea la început, şi anume că muncitorii migranţi capătă o pregătire profesională preţioasă pe care o pot folosi după ce s-au întors în ţara lor. Înainte de toate, doar arareori există în ţările industrializate un program oficial de ucenicie şi de pregătire profesională pentru muncitorii migranţi. Statisticile arată că în toate ţările din Nord-Vestul Europei participarea migranţilor la aceste programe este foarte redusă. Astfel, în R. F. Germania, din totalitatea muncitorilor migranţi bărbaţi, originari din regiunile care făceau obiectul unor acorduri de recrutare, numai 4 la sută participau la programele de ucenicie sau de pregătire profesională de vreun fel oarecare. Creditele prevăzute în bugetele ţărilor nord-europene pentru programe de pregătire profesională a muncitorilor străini arată destul de corect, după cît se pare, cît de puţină importanţă atribuie de fapt autorităţile acestor programe. Astfel, pentru anul 1970, bugetul R.F.G. prevedea 800 000 mărci în acest scop, sau o marcă pe an de fiecare 2,5 muncitori migranţi. În plus, fondurile au fost alocate în principal predării limbii germane, în consecinţă erau doar în folosul industriei R.F.G., deoarece cunoaşterea limbii germane este practic inutilă pentru muncitorii respectivi după întoarcerea lor în propria lor ţară. Nici o ţară industrializată nu a privit încă cu destulă seriozitate interesul pe care pregătirea profesională îl poate prezenta pentru ţările în curs de dezvoltare şi nu a cerut, de exemplu, ca oricărui lucrător care deţine un permis de muncă să i se asigure o astfel de pregătire. O reglementare de acest fel este întru totul realizabilă, dar ea este imposibilă din punct de vedere politic şi economic în capitalism. Ceea ce se cere sînt în realitate muncitori necalificaţi şi cu salarii reduse. Dacă li s-ar asigura o pregătire profesională, ei ar obţine o calificare şi deci salariile lor ar implica cheltuieli mai mari.

Deosebit de grav pentru economia ţărilor de emigraţie este că genul de pregătire la locul de muncă pe care pot să o capete muncitorii migranţi

ECONOMIE MONDIALA

nu răspunde nevoilor țărilor respective. Statisticile scot la iveală în mod clar această disparitate între nevoile țărilor industrializate și acelea ale țărilor în curs de dezvoltare. S-a estimat că numai 10 la sută din muncitorii migranți repatriați îndeplinesc o muncă calificată, în locul muncii necalificate pe care o avuseseră înainte. Dacă munca în străinătate trebuie să fie privită ca înlesnind accesul la activități calificate, aceasta înseamnă că în 90 la sută din cazuri rezultatul este un eșec.

De la „efectul de investiții" la „efectul de consum"

ALTE pretinse avantaje ale sistemului migrării organizate a mîinii de lucru ar consta în aceea că intrările de fonduri de la muncitori ar contribui la neutralizarea deficitului cronic al balanței de plăți a țărilor lor de origine și că acești bani ar putea fi utilizați pentru investiții în vederea dezvoltării industriei în țările respective. Este indiscutabil că transferurile despre care este vorba reprezintă sume ridicate. În medie lucrătorul migrant transferă în țara sa un procent important din ceea ce cîștigă în străinătate : conform unei anchete făcute în Elveția, procentul mediu reprezenta 28,3% din resursele nete ale lucrătorilor respectivi.

Dar, din mai multe motive, transferurile nu au în ultimă instanță decît puțină utilitate pentru țările în curs de dezvoltare. În primul rînd, dacă suma lor globală poate părea importantă, ele nu reprezintă practic decît o sumă redusă raportat la numărul lucrătorilor lor emigrați. Procentul de 28,3% menționat mai înainte reprezintă o povară grea pentru fiecare lucrător migrator ; acești lucrători primesc salariile cele mai scăzute din industrie și în consecință un sfert din resursele lor anuale nu reprezintă foarte mult. Sumele transferate de ei nu sînt destinate economiilor și investițiilor, ci mai curînd întreținerii familiilor rămase în țara de origine : o mare parte din sumele expediate este cheltuită pentru a face față nevoilor de bază privind hrana, îmbrăcămintea și locuința.

Pe de altă parte, aceste transferuri pot prejudicia țările în curs de dezvoltare. Nikolinakos a scris că ele tind să aibă în țările în curs de dezvoltare mai curînd un „efect de consum", decît un „efect de investiții". Prin aceasta trebuie să înțelegem că respectivele transferuri sînt de fapt de natură să dezvolte piața produselor de consum în mod disproporționat față de posibilitățile țării de a satisface cererea. În această situație țara în curs de dezvoltare este pusă în fața alternativei de a crea industrii de bunuri de consum în locul industriilor grele de bază, sau de a importa mai multe produse de consum agravînd astfel deficitul balanței de plăți și sporind dependența țării față de țările industrializate.

Efectele migrării mîinii de lucru asupra economiei țărilor de emigrație au fost bine rezumate încă acum cîtva timp în l'Observateur de l'OCDE (nr. 47, 1970) : „Nici unul (din cercetătorii care au participat la o anchetă) nu a putut cita măcar un singur exemplu cu adevărat concludent de utilizare a mîinii de lucru revenită în țară, în condiții cît de cît favorabile dezvoltării. După întoarcerea lor migranții nu au ajutat în nici un fel la creșterea țării lor, fie prin utilizarea economiilor realizate, fie prin experiența profesională dobîndită".

Migrația — factor de perpetuare a dezechilibrelor

DIN CELE SPUSE cu privire la migrația mîinii de lucru se pot trage cîteva concluzii. În primul rînd, putem conchide că utilizarea mîinii de lucru migratorii în lumea capitalistă este sortită să continue în viitorul previzibil. Nu este vorba nicidecum de un fenomen trecător, de deplasări momentane ale populației pentru a corecta anumite dezechilibre în raportul dintre populație și resurse. Dimpotrivă, migrațiile de mînă de lucru sînt un factor determinant al perpetuării dezechilibrelor pe care, la prima vedere, par de natură să le corecteze. În acest sens, se poate afirma că avem de-a face în mare măsură cu un mecanism care se autoalimentează.

Aceasta nu înseamnă că nu ar putea avea loc o încetinire temporară sau chiar o dare înapoi ocazională în ultilizarea mîinii de lucru migratorii în perioadele de criză economică, căci, în definitiv, aceasta este însuși scopul sistemului.

Ca și în timpul crizelor precedente, orice reducere a numărului lucrătorilor migranți în viitor va avea loc probabil prin jocul forțelor „naturale", adică prin încurajarea întoarcerii în țara de origine și prin frînarea recrutării de noi lucrători. Fără îndoială criza economică nu ar putea decît să mărească gradul de exploatare a țărilor în curs de dezvoltare deoarece vor reveni în țările lor în primul rînd lucrătorii cei mai puțin calificați. În cazul unei crize mai grave este de așteptat însă ca țările industrializate să treacă la expulzarea chiar și a lucrătorilor stabiliți de mult timp pe teritoriul lor.

Este de așteptat ca lucrătorii migranți să fie lăsați pe timp nedefinit în această situație incertă „între două țări", putîndu-se afla zeci de ani și poate chiar pentru generații întregi într-o stare de nesiguranță extremă. Oricare ar fi progresele iluzorii care vor fi fost realizate, marea majoritate a lucrătorilor migranți, care se numără cu milioanele, vor rămîne o categorie marginală și exploatată.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Un flagel social crescînd: șomajul

ÎNSOȚITOR permanent al economiei capitaliste, șomajul devine — în perioade de criză sau recesiune — o problemă acută, cu ample implicații și rezonanțe sociale. Se constată că în ultimii ani acest flagel a lovit intens majoritatea țărilor capitaliste dezvoltate, afectînd condițiile de existență ale unor categorii largi de oameni ai muncii. Conform datelor Biroului Internațional al Muncii, la sfîrșitul anului trecut erau peste 7 mil. de șomeri în S.U.A., aproape 1,4 mil. în Anglia, peste un milion în R.F.G. sau Franța, circa un milion în Japonia ș.a.m.d.

În pofida deosebirilor — de la o țară la alta — în ceea ce privește sistemul de evidență a șomerilor și deci a unei relative incomparabilități a statisticilor naționale, tendința către agravarea fenomenului șomajului este evidentă. Datele din tabelul alăturat, cuprinzînd țările capitaliste dezvoltate pentru care au fost publicate statistici comparabile de-a lungul ultimilor 6—7 ani, sînt elocvente. Se observă că — cu excepția Irlandei — ponderea șomerilor în ansamblul populației ocupate n-a depășit 4% în 1969, iar în perioada următoare (pînă în 1973) a cunoscut o mișcare oscilatorie, variațiile fiind de regulă de mică amploare. Din 1974, pe măsura accentuării fenomenelor de criză în economia capitalistă, extinderea șomajului tinde să se generalizeze, atinzînd valori ridicate în marea majoritate a țărilor examinate. Este cazul Belgiei, Danemarcei, Irlandei, Statelor Unite, Angliei, Olandei etc., unde măsurile de combatere a șomajului figurează totuși printre stipulațiile prioritare ale diferitelor programe guvernamentale „anticriză". Dar, înseși prognozele optimiste ale experților economici din S.U.A. sau R.F.G., de pildă, relevă că — chiar în condițiile unei evoluții favorabile a economiei — rata șomajului nu va putea fi redusă în cursul acestui an decît cu cel mult 1,5 puncte procentuale.

N. P.

Ponderea șomerilor în populația activă
(%)

Tara	1969	1971	1973	1975	1976 (noiembrie)
Austria	2,8	2,1	1,6	2,0	2,0
Belgia	3,6	2,9	3,6	6,7	9,4
Danemarca	3,9	3,7	2,4	11,1	10,0
Finlanda	2,8	2,3	2,3	2,2	3,3[x]
R.F.G.	0,9	0,8	1,2	4,7	4,8[xx]
Irlanda	6,4	7,2	7,2	12,2	...
Italia	3,4	3,2	3,5	3,3	...
Japonia	1,1	1,2	1,3	1,9	1,8[x]
Olanda	1,4	1,6	2,7	4,7	5,0
Norvegia	1,0	0,8	1,5	2,3	...
Suedia	1,9	2,5	2,5	1,6	1,5
Anglia	2,5	3,5	2,7	4,2	5,8[x]
S.U.A.	3,5	5,9	4,9	8,5	7,4

x Octombrie 1976. xx Decembrie 1976.
Sursa: Monthly Bulletin of Statistics, februarie 1977.

FOREIGN TRADE CORPORATION • ВНЕШНЕТОРГОВОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ • ENTREPRISE DU COMMERCE EXTERIEUR • AUSSENHANDELSUNTERNEHMEN
EXPORT IMPORT KOVO
PRAHA CZECHOSLOVAKIA

Maşini de precizie pentru activitate de precizie – produse ale industriei cehoslovace de mecanică de precizie – livrează KOVO

Întreprinderea pentru comerţul exterior KOVO se ocupă, în activitatea ei comercială, cu exportul şi importul de produse ale industriei mecanice de precizie din sectoarele următoare :

- tehnica de calcul, de birou, de laborator şi atomică;
- maşini pentru industria poligrafică, tehnică de măsură şi de pompat carburanţi lichizi ;
- aparate de măsură electrice şi electronice, utilaje de reglaj ;
- piese pentru industria electronică, surse de lumină ;
- instalaţii pentru telecomunicaţii.

Satisfacţia beneficiarilor constituie cea mai mare apreciere pentru colectivul I.C.E. KOVO, ca şi un imbold pentru a propaga cît mai bine şi în sfertul de secol următor, mărcile MADE IN CZEHOSLOVAKIA şi KOVO EXPORT IMPORT.

EXPORT IMPORT KOVO
PRAHA CZECHOSLOVAKIA

PZO KOVO, Soudružská 2081, 100 00 PRAHA 10,
ČSSR

PUBLICOM

Parametri ai dependenței tehnologice

ÎN ȚĂRILE în curs de dezvoltare nu se efectuează în prezent decît circa 2% din totalul mondial al cercetărilor științifice și se produc numai 1% din inovațiile tehnice originale. Aceste evaluări, citate în ultimul număr al buletinului lunar **Development Forum** (aprilie 1977) care apare sub auspiciile O.N.U., pun în lumină una din cauzele adînci ale persistenței subdezvoltării în lume. Comentînd implicațiile serioase ale decalajului existent în acest domeniu între țările occidentale dezvoltate, și țările în curs de dezvoltare, publicația accentuează că el împiedică valorificarea unor resurse de creștere economică din aceste din urmă țări, perpetuează dependența lor tehnologică, frînează eforturile lor de industrializare și inhibează economia în ansamblul ei. Graficul pe care îl reproducem după același buletin și care prezintă cîțiva parametri ai decalajelor tehnologice moștenite de țările în curs de dezvoltare, ilustrează gradul de dependență în care au fost menținute acestea în trecut de dominația colonială. Reiese totodată amploarea efortului necesar în aceste țări pentru reducerea și lichidarea rămînerii în urmă.

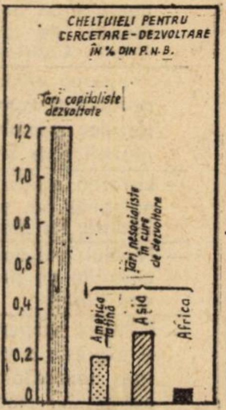

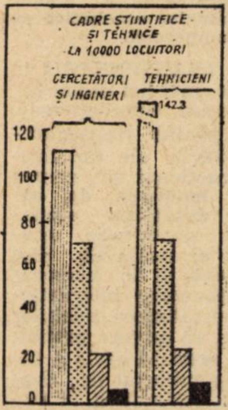

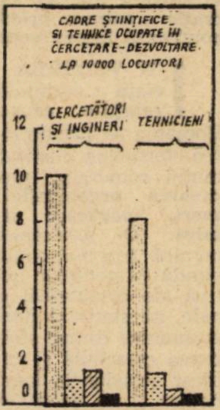

Subvenții și incriminări

CRIZA ECONOMICĂ din Occident a determinat, în ultimii ani, între altele, intensificarea acțiunilor de subvenționare a exporturilor de către statele capitaliste, avîndu-se în vedere accentuarea concurenței pe piețele internaționale. Folosirea în mod diferențiat (pe țări) a diferitelor forme de subsidii la export pentru firmele naționale stîrnește, însă, serioase confruntări și controverse.

Un studiu realizat sub auspiciile Departamentului comerțului din S.U.A. pentru principalele țări membre ale O.C.D.E. relevă că, în 1975, aceste subsidii au însumat 91,8 mil. dolari în Anglia, 39,9 mil. în Italia, 31,5 mil. în Japonia, 27,3 mil. în Franța, 23,7 mil. în S.U.A., 10,8 mil. în R.F.G. și 10,7 mil. dolari în Canada. În cercurile de specialitate se apreciază că datele studiului menționat ar putea servi unor țări, ca — de pildă — S.U.A. și R.F.G., drept argumente pentru incriminarea, la următoarele negocieri în cadrul G.A.T.T., a subvenționării excesive a exporturilor.

Șomajul: la nivelul anilor '30

ÎN MAI MULTE ȚĂRI CAPITALISTE numărul șomerilor a atins pentru prima dată sau chiar a depășit în 1976 nivelul înregistrat la sfîrșitul deceniului al patrulea, subliniază un studiu publicat la Geneva de Biroul internațional al muncii (B.I.T.), cuprinzînd date referitoare la circa 50 țări. În Anglia, de pildă, numărul șomerilor totali a întrecut lună de lună pragul de 1 milion, ceea ce nu se mai întîmplase din 1939. În Spania, nivelul actual al șomajului nu a fost întrecut decît în decembrie 1941. În Franța numărul celor în căutare de lucru era în noiembrie 1976 apropiat de nivelul său maxim înregistrat în această țară în octombrie 1940 (1 059 200), o situație similară semnalîndu-se în Irlanda.

Ceea ce reține în mod deosebit atenția prin consecințele sale deosebit de dureroase pe plan social-uman este și faptul că în mai multe țări industrializate, în special în Canada, S.U.A., Franța și Suedia, peste o treime din șomeri sînt tineri în vîrstă de sub 25 de ani. De asemenea, așa cum se relevă în studiu, chiar cînd efectivul total al șomerilor a început să scadă, numărul femeilor în căutare de lucru a continuat să crească datorită discriminărilor la angajare (de exemplu, în S.U.A. și R.F.G.). În octombrie 1976, peste jumătate din șomerii înregistrați în țări ca Austria, Belgia, Franța și Suedia erau femei.

Cărbune brun valorificat complex

ZĂCĂMÎNTUL de cărbune brun de la Kansk-Acinsk, ținutul Krasnoiarsk (U.R.S.S.) este evaluat la sute de miliarde de tone, iar volumul anual al extracției urmează să ajungă la 50 mil. tone în 1980. Utilizarea lui ridică însă probleme, deoarece puterea calorică a cărbunelui brun este redusă, transportul la distanțe mari este nerentabil, iar prin ardere (în termocentrale) se pierd o serie de componenți chimici prețioși.

O soluție cu perspective favorabile a fost elaborată de oamenii de știință sovietici, ea concretizîndu-se, deocamdată, într-o instalație industrială-pilot de prelucrare prealabilă a cărbunelui, după procedeul de cocsificare prin contact termic. Rezultă semicocs — produs cu multiple utilizări (la îmbogățirea minereurilor, în siderurgie, termocentrale etc.), gudron (materie primă pentru obținerea benzenului, fenolului și altor produse chimice), gaze combustibile și vapori de apă. Datele experimentale ale prelucrării cărbunelui brun în instalația-pilot de la Verh-Isețk vor constitui baza pentru crearea, în viitor, a unor mari întreprinderi prelucrătoare care vor asigura valorificarea complexă, la locul de extracție, a zăcămintelor — larg răspîndite — de acest tip de cărbune.

Previziuni răsturnate

BAZÎNDU-SE pe preluarea rolului aurului în sistemul monetar internațional de către un „coș" de valute occidentale, și pe începerea — din iunie 1976 — a vînzărilor din rezervele de aur la F.M.I., specialiștii preziceau o tendință de scădere continuă a prețului acestui metal pînă la 90—100 dolari/uncia în cursul anului 1977 și stabilirea lui în jurul a 70 dolari/uncia în perioada următoare. Evoluția reală a răsturnat, însă, aceste pronosticuri. Cererea globală de aur a sporit în cursul anului trecut cu 34%, ceea ce a determinat urcarea prețului pînă în jur de 150 dolari/uncia la sfîrșitul trimestrului I a.c. (vezi graficul).

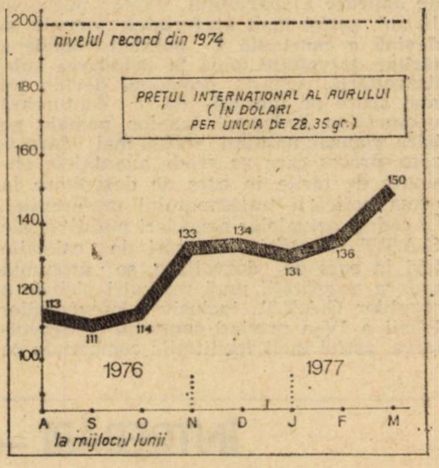

Printre explicațiile avansate figurează, de pildă, nesiguranța în privința strategiei financiare a noii Administrații americane. Alta se referă la cumpărările masive de aur efectuate de țările producătoare de petrol, precum și de țări care se pronunță în continuare pentru menținerea rolului aurului în cadrul sistemului monetar internațional.

Explicația cea mai plauzibilă pare să o constituie însă neîncrederea generată de evoluția majorității monedelor occidentale, ale căror fluctuații sensibile determină o anumită instabilitate a însuși „coșului" de valute folosit pentru stabilirea cursului D.S.T.

POLITICA COMERCIALĂ A ROMÂNIEI

(Urmare din pag. 9)

a situației economice a țărilor în curs de dezvoltare.

PENTRU CA ȚĂRILE în curs de dezvoltare să devină parteneri viabili în cadrul comerțului internațional, prin punerea treptată în valoare a potențialului lor de import și export, România apreciază necesar ca în actuala etapă să fie acordat acestor țări **un tratament preferențial în toate domeniile colaborării economice internaționale**, atît în ce privește accesul la piețele țărilor dezvoltate economic, precum și accesul la tehnica și tehnologia modernă.

Pentru ca tratamentul preferențial comercial să nu aibă doar un caracter formal, el trebuie susținut — în cadrul politicilor economice ale țărilor dezvoltate — prin măsuri concrete și eficace, vizînd reajustarea structurilor economice și comerciale, acolo unde țările în curs de dezvoltare au devenit competitive, pentru a li se putea oferi acestora șansa unui loc stabil în cadrul pieței mondiale, al diviziunii internaționale a muncii.

Față de sistemul generalizat de preferințe, ca primă formă de concretizare în practica relațiilor economice internaționale a tratamentului preferențial, nereciproc, în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, România se pronunță constant — în cadrul U.N.C.T.A.D. și G.A.T.T. — pentru **extinderea preferințelor la întreaga gamă de produse** industriale și agricole care prezintă un interes actual sau potențial la exportul țărilor în curs de dezvoltare și accesul acestora cu **scutire totală de taxe vamale ; suprimarea oricăror forme de limitare cantitativă** a accesului mărfurilor în regim preferențial ; **prelungirea duratei de aplicare a sistemului**, fixată inițial la 10 ani, astfel încît **preferințele vamale să devină o constantă a politicii vamale a țărilor dezvoltate, pînă la lichidarea subdezvoltării.** Această problemă devine tot mai acută pe măsură ce se conturează perspectiva reducerii taxelor vamale pe baza clauzei națiunii celei mai favorizate, proces care va eroda avantajele obținute de țările în curs de dezvoltare în urma aplicării tratamentului preferențial. În cadrul actualelor negocieri multilaterale G.A.T.T., România, alături de celelalte țări în curs de dezvoltare, se pronunță asupra necesității unei revizuiri globale a regulilor G.A.T.T., inclusiv a prevederilor Părții a IV-a privind comerțul și dezvoltarea, astfel încît facilitățile comerciale pe care țările dezvoltate le acordă țărilor în curs de dezvoltare și avantajele comerciale pe care aceste din urmă țări doresc să și le acorde între ele să nu mai apară ca excepții de la clauza națiunii celei mai favorizate, ci să fie prevăzute în conținutul acesteia, ca **regim comercial preferențial menit să contribuie la reducerea și eliminarea decalajelor economice.**

Un alt deziderat al politicii comerciale a României îl constituie **examinarea și soluționarea într-un cadru și spirit democratic a tuturor problemelor economice ce confruntă lumea contemporană.**

ÎN VEDEREA TRANSPUNERII în viață a cerințelor unei noi ordini în relațiile economice internaționale, România se pronunță pentru restructurarea formelor instituționale ale mecanismului comercial internațional și pentru **crearea organizației mondiale de comerț, cooperare și dezvoltare economică.** O asemenea organizație economică internațională ar putea să răspundă exigențelor actuale și de perspectivă ale colaborării economice internaționale, să statueze democratizarea relațiilor economice dintre state, să asigure participarea crescîndă și cu drepturi egale a tuturor statelor la întreg procesul de dezbatere și de adoptare a deciziilor, în vederea identificării și aplicării unor soluții viabile, luînd în considerație interesele și cerințele țărilor în curs de dezvoltare.

În concepția României, o asemenea organizație — cu caracter universal nu numai din punctul de vedere al problematicii ei, ci și al participării tuturor țărilor lumii — ar urma să fie axată pe următoarele direcții principale de acțiune : sprijin financiar și comercial pentru țările în curs de dezvoltare ; concertarea politicilor comerciale și financiare ale țărilor ; negocieri multilaterale pentru dezvoltarea liberă, neîngrădită a schimburilor comerciale internaționale, a cooperării internaționale ; asigurarea stabilității financiare și monetare pe plan internațional ; perfecționarea fluxului informațional asupra situației economice, financiare și comerciale pe plan mondial.

După cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** secretarul general al partidului, **„Țara noastră își va amplifica participarea la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale și spirituale, în interesul propriei dezvoltări, precum și al cauzei destinderii și păcii generale“.** Aceasta exprimă cu deosebită profunzime obiectivele și finalitatea politicii comerciale a României.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

GHEORGHE I. STĂNESCU, Băilești, Dolj — Trecerea dv. din funcția de economist principal în aceea de economist s-a făcut din motive organizatorice independente de activitatea dv. Atunci cînd, prin transfer în interesul serviciului, ați trecut în funcția de șef birou, vi se putea stabili retribuția tarifară avută, ținîndu-se seama de necesitatea unei juste corelări cu retribuția tarifară de încadrare a restului personalului care ocupă funcții similare.

VASILE HUȚANU și MIRCEA GRINDINA, Suceava — Potrivit celor relatate de dv., fiind încadrați ca ingineri proiectanți principali gradul III, clasa de retribuire 29, menținuți în aceeași funcție după reorganizare, puteți să fiți încadrați la clasa 30 de retribuire, conform art. 194 din Legea nr. 57/1974.

GHEORGHE D. BOIAN, Roman — La ambele lucrări puteți face abonament la oficiul poștal sau le puteți cumpăra în momentul apariției.

K. MICHAEL KLUSCH, Făgăraș — Vă mulțumim pentru aprecieri și urări. Spațiul rezervat lecțiilor nu ne permite să mai publicăm și alte teme din obiectele de studiu ale A.S.E.

DUMITRU ȚIFUI, Piatra Neamț — N-am înțeles ce doriți. O copie de pe o hotărîre judecătorească nu ne spune prea mult.

ARPAD TOLLAS, Sîngeorgiu de Pădure — Decontarea cheltuielilor de transport pe calea ferată la clasa a I-a se face numai pe distanțe de peste 300 km.

VASILE COLESNIUC, Comuna Cristinești, județul Botoșani ; ANNA KÖNTOR, Tîrgu Mureș — V-am trimis materialele solicitate. Pentru lecțiile de anul trecut studiați manualul.

C. POPA, elev Liceul „Nicolae Bălcescu“, Craiova — Ați omis să ne indicați adresa.

I.P.L. „23 AUGUST“, Tîrgu Mureș — Adresați-vă secției de difuzare a presei din localitate.

ALEXANDRU SIMIONESCU, Comuna Cernișoara, județul Vîlcea — Tema indicată de dv. depășește cu mult cadrul preocupărilor noastre.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 16 din 22 aprilie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Program amplu, concret pentru dezvoltarea unei agriculturi intensive, de mare productivitate **(Marin Constantin)** 1
— Creșterea eficienței economice a producției agricole – esența hotărîrilor primului Congres al țărănimii **(Ion Stanciu)** 3
— Livrarea ritmică a utilajelor tehnologice pe șantiere **(Bogdan Pădure, Ion Soare)** 5
— Nivelul consumurilor specifice și costurile de producție (III) **(Mircea Pîrjol)** 7
— Politica comercială a României – expresie a cerinței de dezvoltare neîngrădită și echitabilă a comerțului mondial **(dr. Aurel Ion)** 8

CONDUCERE-ORGANIZARE

— Generalizarea acordului global (I) **(Dorin Constantinescu)** 10

CONSULTAȚII

— În sprijinul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid. Coordonate ale politicii economice externe a României **(prof. dr. Alexandru D. Albu)** 12

LECȚII

— În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Lupta pentru independență economică a tinerelor state **(conf. dr. Ghiță Paul Tănase)** 15

TEORII-IDEI

— Contribuția românilor transilvăneni la războiul de independență **(conf. dr. Toader Ionescu)** 17
— Unificarea vamală a principatelor române, moment remarcabil din lupta pentru unire și independență **(Cornel I. Sîrbu)** 19
— Tipologia economiilor naționale **(Aurel Negucioiu)** 20
— Școli ● curente ● economiști. Problemă **agrară** sau problemă **agricolă ?** (II) **(prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu, lector dr. Gheorghe Ciulbea)** 22

ECONOMIE MONDIALĂ

— Sesiunea anuală a CEE/O.N.U. Evoluții economice sensibil diferențiate pe plan european **(I. Șimon, N. Dinu)** 25
— Tendințe-conjuncturi 27
— Migrația mîinii de lucru — în contradicție cu cerințele ridicării economice a regiunilor mai puțin dezvoltate 28
— Mondorama 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

DE LA ADAS

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziția cetățenilor de către ADAS este și „asigurarea mixtă de viață".

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează sau pentru familia sa în cazul survenirii unor evenimente neprevăzute asigurate și, totodată, dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea poliței.

Asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

Astfel, în „asigurarea familială mixtă de viață" se cuprind toți membrii familiei în vîrstă de la 5 ani la 60 de ani, oricare dintre aceștia putînd încasa suma asigurată.

Prin „asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente", în cazul urmărilor accidentelor cuprinse în asigurare, suma înscrisă în poliță se plătește majorată de 6 ori.

Prin „asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași" se garantează primirea eșalonată a unor sume de bani de către urmașii asiguratului.

Asigurările menționate prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm :

- ● Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 ani pînă la 60 de ani.
- ● Se pot contracta pe termene de la 5 la 20 de ani.
- ● Primele de asigurare sînt convenabile, diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării și de suma asigurată și pot fi achitate și în rate.
- ● La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, sumele asigurate se majorează cu 10%.
- ● Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale.
- ● Sumele cuvenite pentru cazurile de invaliditate permanentă parțială se plătesc majorate cu 25%.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru relații suplimentare și contractarea de asigurări, cei interesați se pot adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

adas

LITORAL '77

OFICIILE județene de turism și filialele Întreprinderii de turism hoteluri și restaurante din București, au pus în vînzare bilete pentru odihnă în toate stațiunile de pe litoral, pentru perioada 1 mai – 15 iunie. Tariful este de 50 lei/zi/persoană în care se include cazarea și masa.

Se pot procura bilete și pentru un sejur mai scurt decît seriile complete de 12 zile.

Posesorii biletelor beneficiază de o reducere de 50% la tariful de transport pe C.F.R.

Pe toată perioada sejurului se organizează din fiecare stațiune numeroase excursii pe litoral, în Delta Dunării, Nordul Dobrogei precum și la Varna (R.P. Bulgaria).

1977 [illegible] 09

Lei 5

D646

X 176

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

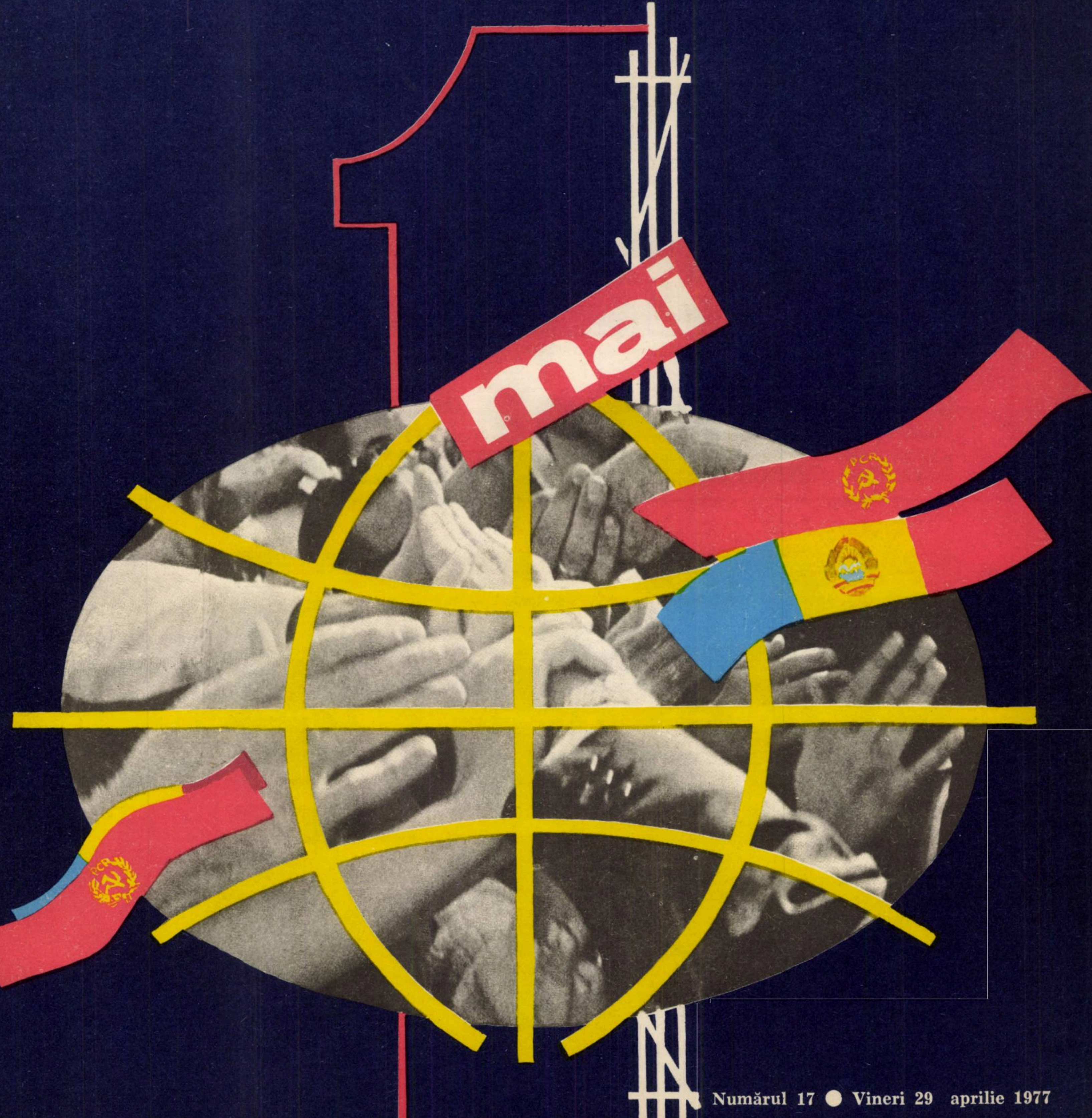

Numărul 17 ● Vineri 29 aprilie 1977

ÎMPLINIRI ÎN RIDICAREA NIVELULUI DE TRAI AL POPULAŢIEI

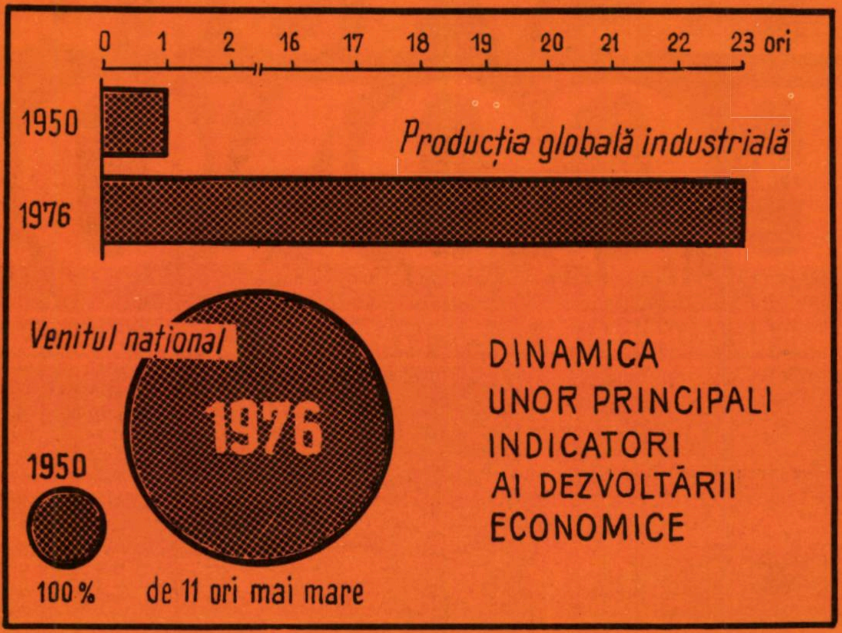

DINAMICA UNOR PRINCIPALI INDICATORI AI DEZVOLTĂRII ECONOMICE

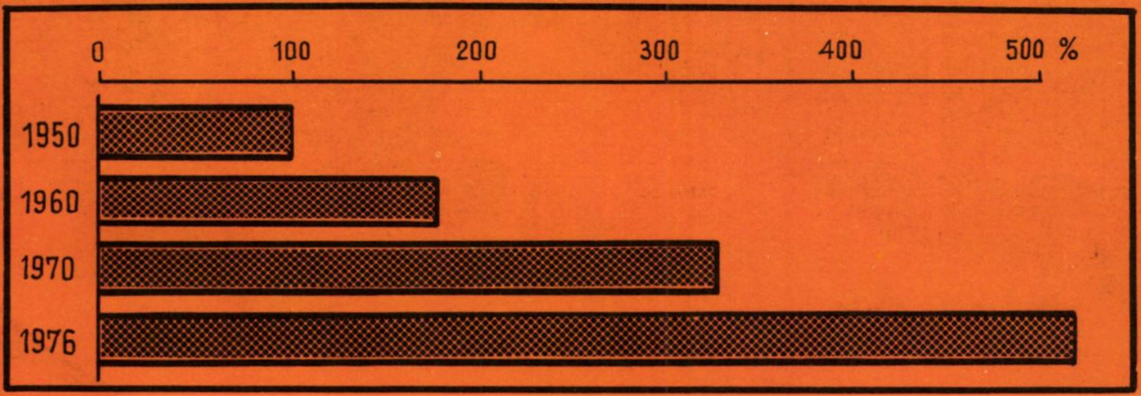

EVOLUȚIA VENITURILOR TOTALE REALE ALE POPULAȚIEI

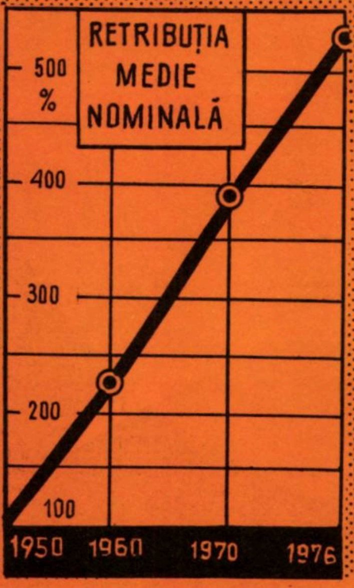
RETRIBUȚIA MEDIE NOMINALĂ

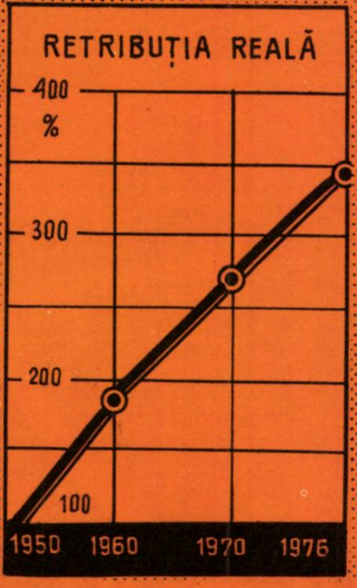
RETRIBUȚIA REALĂ

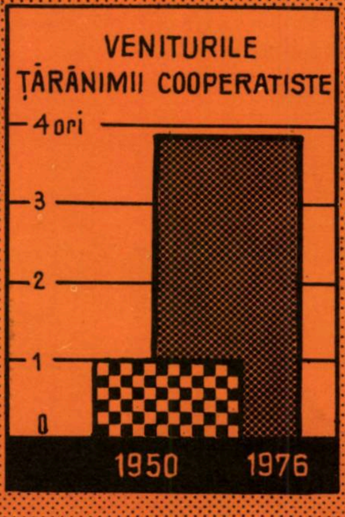
VENITURILE ȚĂRĂNIMII COOPERATISTE

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

1 MAI – SUB SEMNUL MUNCII, AL ÎMPLINIRII ȘI AL SOLIDARITĂȚII

SÎNT MAI BINE DE OPT DECENII ȘI JUMĂTATE de cînd ziua de 1 Mai, pe care o vom sărbători în curînd, a intrat în conștiința popoarelor ca un simbol al uriașei energii revoluționare a proletariatului, a oamenilor muncii. Ca un simbol al forței înnoitoare a milioanelor de făuritori ai bunurilor materiale, progresului și civilizației umane, a căror misiune istorică este aceea de a dezrobi popoarele de sub jugul exploatării și asupririi, de a asigura edificarea societății noi, demnitatea și fericirea omului, țeluri la care au visat de-a lungul secolelor mințile cele mai luminate ale omenirii.

Urgisit de-a lungul veacurilor în numeroase împrejurări potrivnice, poporul român, alcătuit din oameni dîrzi și înțelepți a știut întotdeauna să înfrunte și să depășească greutățile, luptînd cu bărbăție și demnitate. Iar după 1893, atunci cînd primul congres al partidului marxist al muncitorilor din România într-una din rezoluțiile sale hotăra sărbătorirea zilei de 1 Mai ca zi a muncii, ca zi de luptă revoluționară, pentru eliberarea socială și națională, ca zi de afirmare a solidarității muncitorești internaționale, lupta pentru progres a clasei muncitoare, a întregului popor român a fost de fiecare dată revigorată cu prilejul acestei zile. În anii regimului burghezo-moșieresc manifestările prilejuite de această zi de primăvară au mobilizat puternic masele în aspra dar avîntata bătălie condusă de partid pentru o lume mai bună și mai dreaptă, pentru împlinirea înaltelor idealuri și aspirații de libertate, independență și progres ale poporului nostru. În anii revoluției și construcției socialiste sărbătoarea de 1 Mai constituie un prilej de bilanț al realizărilor obținute pe drumul luminos al socialismului, un prilej de mobilizare, de hotărîre entuziastă a poporului nostru ca sub conducerea partidului său comunist să muncească cu dăruire pentru a ridica România pe noi culmi ale progresului și civilizației socialiste.

CE A ADUS în acești ani socialismul pentru țara noastră? Cîștigarea unui loc demn și a unui rol activ între celelalte state ale lumii. Victoria definitivă a socialismului în țară, instaurarea atotcuprinzătoare, a relațiilor de producție socialiste au deschis calea unor modificări profunde în structura economică și socială a țării, ce i-au schimbat înfățișarea din temelii. Prin munca avîntată, prin efortul uriaș și consecvent al poporului nostru, țara a devenit, într-un interval de timp relativ scurt, un stat industrial-agrar, cu o industrie ce cunoaște ritmuri înalte de dezvoltare în condițiile unor importante progrese calitative și care își întărește tot mai mult rolul conducător, transformator în economie ; cu o agricultură în plin proces de modernizare, bazată tot mai mult pe utilizarea largă a cuceririlor tehnico-științifice ; cu o dezvoltare modernă a tuturor ramurilor economiei naționale și prin toate acestea cu un venit național în continuă și substanțială creștere. De la statutul de remorcă agrară a puterilor economice, de la statutul de teren fertil pentru capitalurile acestor state, de la statutul de subordonat al acestora — statuturi de care România a „beneficiat" vreme îndelungată — prin împlinirile evidențiate ne ridicăm astăzi la statutul de țară cu adevărat liberă, cu adevărat independentă, făuritoare a propriului destin

Socialismul a adus în același timp realizarea unor împliniri sociale, materiale și spirituale de mare anvergură ale omului muncii, ce au conferit și conferă sensuri superioare, din toate unghiurile, condiției acestuia. Prin înlăturarea exploatării se dă conținut unei libertăți esențiale a omului și anume dreptului acestuia de a duce o viață lipsită de împilare, de a fi stăpîn pe roadele muncii sale, dreptului de a duce o viață liberă. Pe de altă parte, prin dezvoltarea fără precedent a economiei noastre socialiste, cincinal de cincinal se amplifică numărul locurilor de muncă. Oamenii găsesc astfel în permanență de lucru, realizîndu-se în fapt un alt drept esențial al omului și anume dreptul de a munci.

Însăși munca, în sine, cunoaște transformări înnoitoare. Structurarea modernă a economiei naționale, a industriei, promovarea, pe scară largă, a progresului tehnic, a mecanizării și automatizării, afirmarea, în tot mai mare măsură, a științei ca forță nemijlocită de producție asigură dispariția treptată a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și cea intelectuală, transformarea, tot mai mult, a muncii din agricultură într-o variantă a celei industriale. Un învățămînt de 10 ani, obligatoriu, un învățămînt mediu și superior de specialitate în plină dezvoltare, o continuă și organizată activitate de reciclare a cunoștințelor pentru toți oamenii muncii — toate procese desfășurate gratuit și înscrise la dimensiuni incredibile pentru cei ce trăiau în vechea Românie — susțin integrarea omului în sensul transformărilor evidențiate în conținutul muncii. Prin toate acestea munca devine mai pretențioasă dar și mai atrăgătoare, la satisfacția muncii libere adăugîndu-se noi și însemnate împliniri spirituale.

Ce mai înseamnă socialismul pentru România, pe plan uman ? Întîi venituri tot mai ridicate pentru cei ce muncesc, și ca atare un consum din ce în ce mai modern, realizat în proporții de masă, evoluții asigurate de forța în continuă creștere a economiei noastre socialiste. În 27 de ani de economie planificată veniturile totale reale ale populației au crescut de peste 5 ori. Cîte țări din lume se pot mîndri oare cu o asemenea performanță ? Pe urmă, transformări înnoitoare în ce privește condițiile de locuit ale omului care muncește, în ce privește asistența sanitară, socială etc. Mai apoi realizarea unei egalități depline, de fapt, în drepturi a oamenilor muncii. Adică expansiunea puternică a forțelor de producție, îndeosebi a industriei, pe întregul teritoriu al țării, asigurîndu-se astfel pentru toți locuitorii patriei, fără nici un fel de deosebire, satisfacția de a crea, de a folosi din plin binefacerile civilizației.

IN SFÎRȘIT, crearea condițiilor pentru participarea tot mai intensă, tot mai activă a tuturor oamenilor, fără deosebire de naționalitate, fără nici un fel de discriminare, la conceperea și conducerea, la desfășurarea și controlul activităților economico-sociale. Prin întregul sistem de organizare și conducere al vieții noastre economico-sociale, prin numeroase forumuri, cu numeroase prilejuri, cu alte cuvinte într-o activitate oficializată, instituționalizată, desfășurată permanent, fiecare om, își poate spune — și își spune — deschis cuvîntul asupra oricăror probleme, oricît de complicate ar fi ele. În condițiile acestui larg democratism masele concep și creează nu numai în domeniul producției ci și în domeniul politic. Ideile, părerile celor ce muncesc se concentrează, se sintetizează în politica partidului nostru, dau conținut acestei politici care constituie astfel însăși politica poporului român, izvorîtă din gîndurile acestui popor și pentru acest popor. Personalitatea umană își află astfel o înflorire tot mai deplină. Tocmai din acest proces, prin care poporul însuși își hotărăște destinul, decurge forța orînduirii socialiste.

Asemenea înfăptuiri confirmă superioritatea incontestabilă a democrației noastre socialiste asupra celei burgheze. Aceasta din urmă, în numeroase cazuri, se mărginește să proclame formal anumite drepturi democratice, fără să asigure condițiile materiale și cadrul social necesar exercitării lor. Există într-adevăr în capitalism dreptul înscris la muncă, dar ce fel de drept real este acesta, cum este el garantat cînd o însemnată parte din forța de muncă nu are unde lucra ? Există într-adevăr în capitalism egalitate scriptică în drepturi între cetățeni, dar ce fel de drept real este acesta cînd cea mai mare parte a populației lucrează în beneficiul celor puțini, celor puternici, stăpîni ai mijloacelor de producție, cînd există exploatatori și exploatați, inegalitate economică și socială ?

Urmărind să abată atenția de la marile nedreptăți ale exploatării omului de către om, unele cercuri reacționare prezintă adeseori grave manifestări antiumane, degradări morale ale omului, grave manifestări antisociale — toate dînd frîu liber unor instincte primare — ca libertăți asigurate de democrația burgheză, ca libertatea individului de a face ceea ce vrea în orînduirea capitalistă. Se încearcă să se prezinte că lipsa unor asemenea „libertăți" în orînduirea socialistă, libertăți care în fapt, lezează personalitatea atît a individului cît și aceea a colectivității în care acesta trăiește, ar limita drepturile și libertățile omului. Într-adevăr, libertatea violenței și a imoralității nu există, și nici nu pot exista în orînduirea noastră. Dar departe de a fi un neajuns, această lipsă evidențiază tocmai superioritatea umanismului și a democrației socialiste în cadrul cărora omul are rezolvate definitiv și garantate drepturile sale esențiale, o viață liberă și fericită, egalitate între semenii săi, armonia și progresul colectivității ce permit realizarea superioară a fiecăruia dintre membrii acesteia.

TRĂIM, deci, astăzi împliniri dintre cele mai remarcabile. Pe de o parte, remarcabile în raport cu trecutul țării. Să judecăm. Într-un amplu studiu „De la criză la criză" publicat în „Lupta de clasă" în 1938 se arăta că goana după profit, starea precară a economiei determină un nivel mizerabil de trai pentru popor, un nivel de viață lipsit, mai ales la sate, de unele dintre cele mai elementare condiții de cultură și civilizație, toate acestea generînd un șir de fenomene sociale care, împreună luate, reprezintă degradarea fizică a maselor populare. O degradare care, cuprinzînd în primul rînd țărănimea, radiază ca un focar deasupra orașului, antrenînd toate straturile muncitoare, începînd cu muncitorii industriali și terminînd cu funcționarii și intelectualii. O asemenea situație era confirmată de înșiși oameni de știință burghezi, și dintre cei mai importanți. Printre aceștia directorul de atunci al Institutului Central de Statistică, care, deși nu releva cauzele reale ale acestei stări de fapt nu a putut să nu-și exprime, cu numeroase prilejuri, profunda îngrijorare față de starea precară materială, fizică și spirituală a celei mai mari părți din populație.

Dar unde se află în prezent țărănimea României ce era amenințată cu degradarea fizică ? Iat-o. Analfabetul sau puțin știutorul de carte de acum 40 de ani își desfășoară astăzi munca într-o agricultură tot mai mecanizată și mai bine organizată, activitatea sa întrunind, din ce în ce mai mult, trăsăturile unei profesiuni, ale unei specialități ce pretinde o amplă pregătire școlară, generală și tehnică de specialitate, însușirea permanentă a cunoștințelor noi. „Opincarul" și „mămăligarul" de acum 40 de ani, ce trăia adeseori în bordeie, beneficiază astăzi de venituri tot mai ridicate, dinamica acestora devansînd dinamica veniturilor personalului. Are, în numeroase cazuri, o locuință nouă luminoasă și spațioasă, beneficiind de gratulații ale civilizației. Are radio și televizor, de multe ori autoturism, copii la școli superioare, la facultăți. Dar unde se află muncitorul, unde se află intelectualul ? Iată, în rîndurile unui personal de peste 6,5 milioane, de peste 3 ori mai mare decît în 1950 cu retribuții ridicate și sigure, a unui personal ce ilustrează dezvoltarea tot mai marcant industrială, tot mai marcant calitativă a țării. Parcă spune totul faptul că profesiunea de muncitor impune, tot mai mult, ca punct de plecare, bacalaureatul ; adică laurii care acum 40 de ani încununau doar frunțile, destul de puține, ale unor oameni considerați ca favorizați de soartă. Țăranii, muncitorii și intelectualii se regăsesc, liberi și uniți, sub conducerea partidului, în efortul deloc ușor de a asigura progresul economico-social al patriei, se regăsesc hotărînd alături destinele prezente și de perspectivă ale României Socialiste.

Împlinirile sînt remarcabile și în raport cu realitatea lumii contemporane. Beneficiem de relațiile de producție dintre cele mai avansate. Am depășit cu mult pe planul înfăptuirilor social-culturale state capitaliste care în urmă cu 35—40 de ani se aflau la același nivel de dezvoltare cu al nostru. De asemenea, în comparațiile internaționale în ce privește unii indicatori cu o mare putere de semnificație pentru nivelul atins în evoluția economico-socială, ne situăm tot mai aproape de state dezvoltate ale lumii. În mai puțin de 33 de ani, adică de la Eliberare încoace, am parcurs un drum pe care alte state l-au parcurs sau îl parcurg în perioade considerabil mai lungi. Iată de ce experiența României Socialiste, ce își trage seva din puterea fără de sfîrșit a unității poporului, captează atenția și interesul, este receptată, impune respect și apreciere în lumea întreagă.

Sărbătorirea Întîiului de Mai a constituit și constituie un prilej de a exprima solidaritatea internațională a oamenilor muncii din țara noastră cu oamenii muncii de pretutindeni în lupta pentru libertate și dreptate socială. Partidul și statul nostru, poporul român, își îndeplinesc cu cinste această nobilă misiune. Continuînd eforturile pentru accelerarea dezvoltării economico-sociale, pentru edificarea cu succes a noii orînduiri în patria noastră, oamenii muncii din România Socialistă aduc o prețioasă contribuție la cauza întăririi forțelor socialismului, progresului social și păcii internaționale.

Aflată în unitate dialectică cu politica internă — politica externă a partidului și statului nostru este bazată pe dezvoltarea și întărirea continuă a prieteniei și colaborării multilaterale cu țările socialiste, pe extinderea relațiilor cu toate partidele comuniste și muncitorești, pe dezvoltarea legăturilor de solidaritate cu forțele progresiste și democratice din lume. Totodată, România Socialistă își intensifică raporturile, pe toate planurile, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele care pășesc pe calea propășirii de sine stătătoare, își lărgește colaborarea cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii fără deosebire de orînduirea socială. Și se știe că la temelia întregii politici externe a partidului și statului nostru, a tuturor relațiilor sale internaționale se află principiile respectului, independenței și suveranității naționale, ale egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și ale avantajului reciproc, ale renunțării la forță și ale dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta. Iată de ce această amplificare a participării astfel a țării noastre la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale și spirituale este nu numai în interesul propriei dezvoltări, ci și al cauzei destinderii și păcii generale. Prin scopurile urmărite, menite să înlăture inechitățile și inegalitățile în relațiile dintre state, să înlăture subdezvoltarea în lume, instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, pentru care partidul și statul nostru militează cu fermitate, răspunde aceleiași cauze de destindere și pace generală, de asigurare a progresului umanității.

ANIVERSĂM în acest an ziua de 1 Mai cu demnitatea caracteristică poporului nostru. Cu hotărîrea fermă de a ne mobiliza toate eforturile spre a transpune în viață luminoasele perspective deschise României pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate de istoricele hotărîri ale Congresului al XI-lea al partidului, spre a înfăptui exemplar sarcinile trasate de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu.**

Realizările obținute, prezentul luminos, perspectivele înfloritoare deschise patriei noastre socialiste dinamizează conștiințele, energiile creatoare ale oamenilor muncii din toate sectoarele de activitate. Sărbătoarea luptei pentru dreptate, sărbătoarea muncii, a solidarității internaționale este întîmpinată astfel cu noi și însemnate succese. Ca urmare a valoroaselor inițiative muncitorești, a amplificării spiritului de creație și a unei mobilizări superioare a eforturilor în cadrul întrecerii socialiste, unitățile din economie raportează noi și importante realizări, noi și importante depășiri ale sarcinilor de plan. Sînt succese ce exprimă nu doar simple creșteri cantitative, ci ameliorări sensibile pe planul indicatorilor calitativi, pe planul obținerii unei eficiențe economice înalte. Acționînd uniți, sub conducerea partidului, oamenii muncii din țara noastră sînt ferm hotărîți să lupte cu hotărîre pentru ca România să devină tot mai puternică, mai prosperă și înfloritoare, să asigure înaintarea țării pe drumul progresului și civilizației socialiste, pe calea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului.

Dan POPESCU

ÎN ÎNTÎMPINAREA ZILEI DE 1 MAI

amplă mobilizare de resurse și creativitate

UTILIZAREA LA PARAMETRI RIDICAȚI A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

AN DE AN, unitățile industriale își sporesc patrimoniul cu mașini și utilaje noi, de înalt randament și tehnicitate. Folosirea lor deplină, la capacitatea proiectată, permite colectivelor de muncă nu numai îndeplinirea sarcinilor de plan, ci și depășirea substanțială a acestora. Afirmația este valabilă și pentru întreprinderile Centralei industriale de utilaj tehnologic și material rulant. **Deși sarcinile de plan ale centralei sînt sensibil mai mari față de 1976, în primul trimestru din acest an, datorită folosirii intensive a mașinilor și utilajelor din dotare, prevederile au fost îndeplinite și depășite, atît la producția globală și marfă, cît și la producția fizică a principalelor sortimente** (tabelul nr. 1). S-au obținut peste plan, în primul trimestru, 258 vagoane de marfă, 76 tone utilaj chimic, 143 tone utilaj refractar, peste 100 motoare cu ardere internă și alte produse importante. De asemenea, productivitatea muncii a înregistrat niveluri peste cele planificate în toate întreprinderile centralei. Rezultate bune au fost obținute în luna aprilie, marcînd hotărîrea colectivului de oameni ai muncii de a întîmpina cu succese cît mai mari ziua de „1 Mai“.

Toate aceste rezultate sînt rodul activității susținute desfășurate de fiecare colectiv de muncă din unitățile centralei, al eforturilor deosebite depuse pentru înlăturarea grabnică a avariilor cauzate de cutremurul din 4 martie și pentru recuperarea pierderilor de producție ca urmare a stagnărilor impuse de nefuncționarea vremelnică a unor capacități de producție. Din cele 10 întreprinderi ale centralei, patru au fost mai puternic afectate de cutremur, înregistrînd avarii la construcții și utilaje și întreruperi de producție pe diferite perioade : este vorba de întreprinderile „23 August“ și „Timpuri noi“ din București, „Progresul“-Brăila și „Nicolina“-Iași. Și în prezent, de pildă, la „23 August“ continuă lupta pentru refacerea unora din cele peste 30 de obiective grav avariate, pentru aducerea la normal a activității de la turnătoriile de oțel și fontă, de la secția de ansamble sudate și cea de montaj a locomotivelor etc. Cu toate acestea, unitățile respective au reușit să-și îndeplinească și depășească planul pe primul trimestru al anului. Ce factori au condus în principal la obținerea rezultatelor prezentate ?

O mai deplină folosire a mijloacelor tehnice din dotare

În întreprinderile producătoare de utilaj tehnologic și material rulant, folosirea cît mai completă a capacităților de producție disponibile reprezintă un obiectiv central, ca factor de bază al sporirii producției și creșterii eficienței acesteia. Prin aplicarea unor metode raționale de organizare și programare a producției și a muncii, s-a ajuns ca, trimestru de trimestru și an de an, gradul de folosire a capacităților de producție să sporească substanțial, rezultatele primului trimestru din acest an fiind — pe această linie — dintre cele mai bune (tabelul nr. 2).

Așa cum rezultă din cifrele cuprinse în tabel, gradul de utilizare a capacităților de producție, pe total centrală, a crescut cu 3% în trimestrul întîi 1977 față de perioada corespunzătoare a anului precedent, iar la Întreprinderea de vagoane Arad și la „Nicolina“-Iași creșterea a fost și mai mare. Aceste realizări sînt o urmare directă a faptului că s-a îmbunătățit coeficientul de schimburi, că locurile de muncă au fost mai ritmic aprovizionate cu materialele necesare, că perioadele de întreruperi pentru reparații și întrețineri s-au redus substanțial. Faptul că la întreprinderile „23 August“-București și „Progresul“-Brăila gradul de utilizare a capacităților a suferit o ușoară scădere în primul trimestru din acest an, se datorează situațiilor dificile create de seismul din 4 martie, care au impus unele întreruperi în procesul de producție.

O analiză mai adîncită a problemei utilizării capacităților de producție, și anume pe cîteva din principalele mașini și utilaje, scoate în evidență realizări și mai semnificative. Astfel, pentru strungurile paralele, indicele de utilizare în primul trimestru, realizat la nivelul centralei, a fost depășit la „Progresul“-Brăila și „Hidromecanica“-Brașov iar la strungurile Carusel același indice a atins valori mai ridicate la „Nicolina“-Iași și „Progresul“-Brăila. Mașinile de alezat și frezat orizontale au un grad de folosire ridicat la întreprinderea „23 August“-București, Întreprinderea de vagoane Arad și „Progresul“-Brăila. Frezele portale, mașinile de danturat, după indicii lor de utilizare realizați, apar ca mașinile cele mai complet folosite aproape în toate unitățile centralei.

Tabelul nr. 1

Indeplinirea planului în unele întreprinderi din cadrul Centralei industriale de utilaj tehnologic și material rulant

— % —

Întreprinderea	Producția globală	Producția marfă	Productivitatea muncii
Total Centrală	102,3	102,8	103,1
— „23 August“ — București	101,7	101,8	105,1
— „Progresul“ — Brăila	102,3	100,1	102,6
— „Hidromecanica“ — Brașov	101,6	100,1	100,5
— Întreprinderea de vagoane Arad	102,8	104,6	108,9
— Întreprinderea mecanică „Nicolina“ — Iași	103,1	105,0	103,2

Un rol deosebit de important în obținerea acestor rezultate privitoare la folosirea capacităților de producție l-a avut **încărcarea mai mare a schimburilor existente cu comenzi de producție și forța de muncă necesară, ca și introducerea schimburilor II și III în unele sectoare unde se impunea acest lucru.** Ca expresie sintetică a acestui factor de organizare a producției și a muncii, **coeficientul de schimburi al secțiilor direct productive din întreprinderile analizate a avut o permanentă tendință de creștere într-o serie de întreprinderi :** „Hidromecanica“-Brașov, „Nicolina“-Iași, Întreprinderea de vagoane Arad, tendință ce va continua și în viitor. Cel mai bine în această direcție, se situează întreprinderea „23 August“-București, unde coeficientul de schimburi actual este 2,19 și Întreprinderea de vagoane Caracal — 2,64. Atingerea unor asemenea coeficienți și în celelalte întreprinderi din centrală va conduce la o utilizare sporită a mașinilor și utilajelor și, implicit, la producții mai mari cu costuri mai reduse. În toate întreprinderile aparținînd centralei, încă din toamna 1976 s-a făcut o analiză de fond a gradului de încărcare a mașinilor și utilajelor, din care a rezultat că o serie de mașini au devenit disponibile, iar pentru o mai deplină și eficientă folosire a lor s-a acționat în sensul transferării lor la alte întreprinderi din cadrul ramurii, din industria locală sau la grupurile școlare proprii.

În prezent, la nivelul centralei este în plină desfășurare o acțiune de depistare a mașinilor sau grupelor de mașini cu indici scăzuți de utilizare, la care se analizează cauzele și se instituie măsurile practice care să conducă la îmbunătățirea acestora.

Asigurarea și pregătirea forței de muncă

Un alt factor cheie în utilizarea completă și calitativ superioara a mașinilor și utilajelor îl constituie **pregătirea forței de muncă, calificarea și policalificarea acesteia.** Ca și anul trecut, în toate unitățile centralei, în primul trimestru din acest an, forța de muncă calificată a fost asigurată conform necesarului planificat, existînd certitudinea asigurării sale și pentru viitor.

ECONOMIE NATIONALA

Tabelul nr. 2

Gradul de utilizare a fondului de timp disponibil al maşinilor şi utilajelor

— % —

Întreprinderea	Trim. I 1976	Trim. I 1977/ Trim. I 1976
Total Centrală	100	103
— Întreprinderea de vagoane Arad	100	105
— Întreprinderea mecanică „Nicolina" — Iaşi	100	106
— „Hidromecanica" — Braşov	100	100
— „Progresul" — Brăila	100	98
— „23 August" — Bucureşti	100	98

Din şcolile profesionale proprii, prin cursuri de calificare de scurtă durată şi prin calificare la locul de muncă vor intra, anul acesta, în întreprinderile centralei, ca muncitori cu înaltă calificare, 1500 de strungari, 1000 de lăcătuşi, 900 de modelieri şi turnători-formatori, 650 frezori şi rectificatori, peste 1500 de sudori, sculeri, forjori şi electricieni.

Grupurile şcolare proprii fiind pepiniera de bază pentru pregătirea muncitorilor de înaltă specializare, dezvoltarea şi individualizarea acestora reprezintă primul obiectiv pe această linie. În cadrul tuturor formelor de pregătire a muncitorilor calificaţi se pune un accent deosebit pe policalificare şi perfecţionarea continuă a pregătirii profesionale practice, în lumina cerinţei ca fiecare muncitor calificat să poată mînui cum se cuvine maşini şi utilaje ce devin tot mai complexe. Anual, sînt cuprinşi în activitatea de perfecţionare (reciclare) a pregătirii profesionale 14—15 mii de angajaţi, peste 80% fiind muncitori direct productivi.

Şi nu numai atît. Deoarece cunoaşterea, în egală măsură a unor meserii „perechi" sau complementare, cu specific înrudit, ca : strungar-frezor, turnător-matriţer, rabotor-alezor ş.a. reprezintă o necesitate de prim ordin pentru sporirea randamentului muncii, în întreprinderile analizate, s-a ajuns ca. în unele cazuri, acelaşi lucrător să servească mai multe locuri de muncă. Cu toate rezultatele bune obţinute, preocupările de această natură se cer amplificate, în aşa fel încît, în cel mai scurt timp marea majoritate a lucrătorilor să aibă o calificare complexă, să efectueze operaţiuni de calitate corespunzătoare la două sau mai multe maşini.

Rezerve ce se cer mai bine puse în valoare

Folosirea tot mai completă a capacităţilor de producţie, dincolo de rezultate mereu mai bune de la o perioadă la alta, nu este o problemă pe deplin rezolvată, existînd, în această direcţie, destule rezerve ce trebuie şi pot fi fructificate. Problema centrală este aceea că, la unele întreprinderi există încă anumite grupe de maşini şi utilaje, uneori dintre cele mai importante şi direct productive, la care nu sînt atinşi indicii de utilizare planificaţi, ceea ce face ca însuşi indicele global realizat pe întreprindere să fie sub valoarea sa planificată. Cu toate că asemenea rezerve se menţin la toate întreprinderile analizate, cele mai mari pot fi semnalate la „Hidromecanica"-Braşov şi la „Nicolina"-Iaşi. Dintre cauzele ce determină aceste rezerve, indicînd şi direcţiile de acţiune pentru valorificarea lor, vom puncta pe cele mai importante :

- Există o incompletă încărcare a schimburilor de producţie, mai ales a schimburilor II şi III ceea ce, face ca la majoritatea întreprinderilor, cu excepţia întreprinderii „23 August"-Bucureşti şi a Întreprinderii de vagoane Caracal, coeficientul de schimburi să fie sub 2, media pe centrală fiind de 1,97.
- Pentru ca forţa de muncă să-şi aducă o contribuţie pe măsura pregătirii sale la o mai deplină utilizare a maşinilor şi utilajelor, este necesar să se acţioneze cu mai multă pricepere şi hotărîre în direcţia eliminării sau diminuării acţiunii negative a unor fenomene (fluctuaţia angajaţilor, absenţele de la lucru, insuficienta grijă pentru maşinile din dotare şi pentru o bună pregătire iniţială a locului de muncă).
- O altă rezervă importantă în folosirea completă a maşinilor şi utilajelor o constituie reducerea la minimum a reparaţiilor accidentale, dat fiind că se constată o anumită creştere a acestui tip de reparaţii în întreprinderile analizate. Se resimte necesitatea introducerii în practică a sistemului reparaţiilor preventive planificate, ca măsură sigură de mai bună întreţinere a maşinilor şi utilajelor şi de evitare a defectării neprevăzute a acestora.

ALĂTURI de aceste măsuri, este nevoie să se acţioneze mai intens pe linia unei aprovizionări mai ritmice a locurilor de muncă şi pentru creşterea gradului de deservire simultană a mai multor maşini, astfel ca, valorificînd toate rezervele de utilizare a capacităţilor de producţie, oamenii muncii din industria producătoare de utilaj tehnologic şi material rulant să poată obţine în viitor producţii şi mai mari, la costuri cît mai reduse şi de calitate superioară.

I. SOARE

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Realizarea planului în industria metalurgică

ÎN PRIMUL pătrar din 1977 întreprinderile Ministerului Industriei Metalurgice au realizat şi depăşit planul valoric şi producţia fizică la principalele sortimente planificate. În expresie valorică, planul a fost îndeplinit în proporţie de 102,5%, toate centralele industriale şi unităţile subordonate ministerului înregistrînd însemnate depăşiri (Centrala industrială de prelucrări metalurgice Bucureşti, 179 mil. lei ; Centrala industrială siderurgică Hunedoara 49 mil. lei ; Centrala industrială de metale neferoase Slatina peste 66 mil. lei ; Centrala industrială siderurgică Galaţi 67 mil. lei ; Centrala industrială siderurgică Reşiţa — circa 28 mil. lei ş.a.). Odată cu depăşirile valorice, au fost obţinute importante cantităţi suplimentare de fontă, oţel, laminate mijlocii şi uşoare, tablă subţire şi bandă lată, oţel beton, ţevi, tablă şi bandă din oţel laminat la rece, laminate finite pline, cupru nerafinat de convertizor, laminate de cupru, alumină etc. (graficul).

Şi în luna aprilie metalurgiştii au înscris în bilanţul realizărilor însemnate depăşiri de plan la cocs, oţel, fontă, laminate de oţel, cupru etc.

Alături de aceste rezultate bune, sînt de semnalat însă şi unele deficienţe, care au contribuit la nerealizarea producţiei fizice la o serie de sortimente — oţel aliat, prăjini de foraj, ţevi din oţel pentru extracţie, laminate de aluminiu şi aliaje de aluminiu, tablă şi bandă din oţel pentru industria electrotehnică, plumb. O analiză a cauzelor care au determinat această situaţie arată că la unele întreprinderi, între care Combinatul de oţeluri speciale Tirgovişte, Combinatul siderurgic Galaţi, Întreprinderea de prelucrare a aluminiului Slatina, s-au produs întreruperi în procesul de producţie. Aceste întreruperi vădesc faptul că nu peste tot se acordă atenţia cuvenită reparaţiilor şi întreţinerii în bune condiţiuni a utilajelor din dotare, ceea ce duce la stagnarea temporară sau chiar la „căderea" lor înainte de termenul prevăzut. Eliminarea pe viitor a unor atari situaţii necesită efectuarea la timp a reparaţiilor, întreţinerea în bune condiţiuni a maşinilor şi exploatarea lor raţională, evitarea lucrului în asalt la sfîrşit de perioadă etc., ceea ce va contribui la realizarea integrală a planului fizic la toate sortimentele, cu implicaţii favorabile asupra sporirii eficienţei economice.

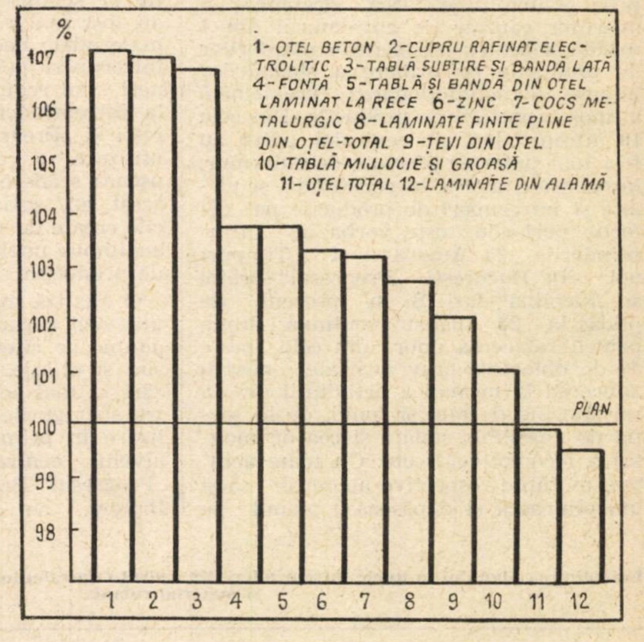

Realizarea planului la unele produse metalurgice în trim. I/1977

ÎN ÎNTÎMPINAREA ZILEI DE 1 MAI
amplă mobilizare de resurse și creativitate

PERFECȚIONAREA PROCESELOR DE CONCEPȚIE ȘI EXECUȚIE A PRODUSELOR

— Ce efecte economice prezintă soluțiile constructive unificate și tipizate în execuția turbinelor de abur —

TURBINELE de abur constituie mijloace de bază în dotarea centralelor termice ; de nivelul lor constructiv, tehnic și funcțional depinde și economicitatea consumului de combustibil, puterea lor de a produce căldură. Industria noastră constructoare de mașini a căpătat o bogată experiență în execuția acestor instalații — pe care le livrează atît pentru nevoile interne, cît și la export. De-a lungul anilor au fost asimilate și perfecționate o serie de tehnologii atît în ce privește concepția de ansamblu a mașinilor, cît și a diferitelor subansamble și piese. S-au creat astfel 24 tipuri de turbine cu abur pentru puteri pînă la 12 MW, din care 17 au rămas în programul de execuție și în momentul de față.

Cu un număr redus de piese și subansamble — o largă gamă de produse

ÎN LUMINA indicațiilor date de partid privind perfecționarea activității economice și înscrierea fiecărui produs pe linia unei eficiențe cît mai ridicate, s-a trecut, pe baza unui amplu studiu întocmit încă în urmă cu 3 ani de specialiștii Institutului de cercetări și proiectări de echipamente termoenergetice (I.C.P.E.T.), la reanalizarea constructivă și funcțională a turbinelor în fabricație, la tipizarea în cea mai mare parte a elementelor ce le compun. Astfel s-a ajuns la o serie de îmbunătățiri și modernizări, parte din turbine fiind total înlocuite cu altele mult mai perfecționate, în fabricația curentă menținîndu-se în prezent nu număr restrîns de tipuri de turbine.

Tabelul nr. 1

Gradul de tipizare a componentelor turbinelor cu abur de 3—12 MW

Elemente principale	Situația existentă	Situația după tipizare
Tipuri de rotoare (eboșate)	18	6
Carcase turnate (modele)	61	13
Tipuri de distribuție a aburului la admisie	4	1
Construcția pentru cutia din spate (tipodimensiuni)	2	1
Lagăre axiale	2	1
Lagăre radiale	3	1
Tipuri constructive reglare prize	3	1
Tipuri constructive de labirinți	3	1
Profile palete rotorice pentru paletele scurte	6	2
Tipodimensiuni de ventile de admisie	18	3
Cuplaje (tipodimensiuni)	10	0 *)
Viroare (tipodimensiuni)	2	1
Construcția pentru cutia din față (tipodimensiuni)	4	1

*) Cupla face corp comun cu rotorul.

În general, proiectele turbinelor modernizate au păstrat liniile constructive inițiale ; modernizarea a urmărit extinderea tipizării pieselor și subansamblelor, unificarea tehnologiilor și S.D.V.-urilor (tabelul nr. 1). Concomitent cu îmbunătățirile tehnico-funcționale, în procesul de tipizare a principalelor componente ale turbinelor de abur s-a avut în vedere și diminuarea costului lor. În acest scop s-a urmărit analiza în profunzime a doi indicatori principali, în așa fel încît opțiunea să prezinte maximum de eficiență atît la producător, cît și la beneficiar — și anume : **cheltuielile de fabricație** (costuri cît mai reduse pe unitatea de produs) și **cheltuieli de exploatare.**

Obiectivele centrale ale tipizării

ÎNTRUCÎT procesul de modernizare și tipizare a turboagregatelor se desfășoară eșalonat (oricînd fiind posibilă și proiectarea unui nou tip de turbină, care să satisfacă alte cereri ale beneficiarilor), studiul privind reproiectarea acestora și-a propus să stabilească sisteme apriorice de prescripții valabile pe tipuri funcționale de turboagregate, pe familii de parametri, pe subansamble și chiar repere, menite să conducă la o încadrare într-o concepție unitară a fiecărui agregat reproiectat sau ce va fi proiectat de acum înainte. Această concepție a condus la realizarea unei turbine din piese și subansamble tipizate într-un număr de repere specifice, care să se încadreze într-una din următoarele categorii :

— piese și subansamble tipizate, fabricate în serie, putînd fi utilizate fără a suferi modificări pentru mai multe tipuri funcționale sau constructive de turbine ;

— piese obținute din semifabricate forjate executate în serie sau din semifabricate turnate pentru realizarea cărora se utilizează modele tipizate ;

— piese specifice fiecărui tip de turbină reclamate de particularitățile procesului termodinamic respectiv, dar pentru realizarea cărora se utilizează tehnologii și S.D.V-.uri comune mai multor tipuri și familii de turbine.

Tabelul nr. 2

Eficiența tehnico-economică a tipizării turbinelor cu abur de 3—12 MW
(situația înainte de tipizare = 100)

	Situația după tipizare
Numărul mediu de piese	79
Numărul mediu de repere diferite	32
Greutatea medie	89
Costul mediu al modelelor	32,3
Costul mediu al S.D.V.-urilor	75,5
Ciclul de proiectare	71
Ciclul de fabricație	67 —75
Costul proiectării	79
Manopera medie	69
Costul mediu al fabricației	74
Reducerea costurilor de asimilare a întregului set de 17 tipuri	12 400 000 lei

Pentru cazul special al turbogeneratoarelor antrenate cu turbine cu gaz, s-au urmărit cîteva obiective importante : încadrarea în termene de livrare foarte scurte (6—8 luni) ; diversitate mare a puterilor și parametrilor ; aprovizionarea pe stoc a pieselor cu ciclu lung de fabricație (carcasă, rotor) ; încadrarea în aceste piese a unei game largi de puteri.

Realizarea turbinelor de mică putere (3—12 MW), în concepția adoptată, a condus la rezultate deosebit de eficiente. Iată cîteva dintre acestea :

● pentru toate cele 17 tipuri de turbine poate fi folosită o singură cameră de abur la admisie (sudată direct pe carcasă) ; de asemenea, pentru toate carcasele turnate ale mașinilor cu contrapresiune poate fi folosit un singur model ;

V. BOESCU
L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 32)

ÎN ÎNTÎMPINAREA ZILEI DE 1 MAI

amplă mobilizare de resurse și creativitate

ÎN AGRICULTURĂ — PRODUCȚII RECORD

Constituit ca cel mai larg și mai reprezentativ forum al țărănimii, primul Congres al consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi a stabilit un vast și mobilizator program pentru activitatea imediată și de perspectivă a mecanizatorilor, specialiștilor, a tuturor lucrătorilor din agricultură. Depășind cu mult sarcinile imediate, programul conturează strategia dezvoltării intensive, a modernizării continue a agriculturii noastre, a ridicării ei la nivelul realizărilor obținute de țările avansate în acest domeniu.

Congresul a exprimat hotărîrea unanimă a țărănimii de a înfăptui orientările și sarcinile cuprinse în expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, *de a face totul pentru a asigura folosirea deplină, cu maximum de randament a întregului potențial material și uman din agricultură, pentru a obține recolte tot mai bogate.*

POTRIVIT prevederilor de plan, **producția totală de cereale trebuie să ajungă în acest an la peste 21 milioane de tone.** Alături de cereale, culturilor tehnice li se acordă o atenție deosebită, ținînd seama de rolul pe care îl au în aprovizionarea industriei cu materii prime și în obținerea, pe această cale, a unor bunuri de consum absolut necesare bunei aprovizionări a populației.

Fiecare an agricol începe, în fapt, încă din toamna anului precedent. Pentru 1977, la culturile de toamnă au fost luate măsuri de amplasare a grîului după bune premergătoare, iar semănatul a fost executat în condiții agrotehnice superioare față de ceilalți ani ; pînă în prezent, atît grîul cît și orzul de toamnă se prezintă bine pe toate suprafețele cultivate. Conform programului stabilit, s-a încheiat fertilizarea grîului, orzului, aplicîndu-se doze diferențiate de îngrășăminte chimice, după stadiul de dezvoltare a culturilor, iar acum se desfășoară cu toate forțele acțiunea de combatere a buruienilor și de aplicare a tratamentelor împotriva dăunătorilor.

Un element de mare însemnătate pentru producția agricolă a acestui an, cu o pondere deosebită în tehnologia culturilor, este **asigurarea unei densități optime de plante la unitatea de suprafață.** Ministerul Agriculturii împreună cu Academia de Științe Agricole și Silvice, cu consultarea largă a specialiștilor din producție, au stabilit norme de densități pe zone și culturi, obligatorii pentru toate unitățile agricole și de a căror respectare depinde într-o mare măsură folosirea potențialului biologic al soiurilor și hibrizilor în cultură.

Pentru sporirea producției agricole vegetale un rol important îl are folosirea semințelor cu valoare biologică ridicată, din soiuri și hibrizi de mare randament, adaptați condițiilor de climă și sol din țara noastră, în măsură să valorifice deplin condițiile de sol.

În vederea asigurării semințelor necesare întregii agriculturi, ministerul, împreună cu academia, au elaborat un amplu program de producere a acestora pentru perioada pînă în 1980. Programul prevede cantitățile de semințe ce trebuie produse din fiecare soi și categorie biologică, ținînd seama de realizarea unei structuri optime între soiuri și hibrizi, pentru fiecare zonă de producție. O atenție deosebită s-a acordat producerii unor cantități sporite de semințe din categoriile biologice superioare, care să asigure reînnoirea periodică a semințelor, în funcție de particularitățile fiecărei specii și fiecărui soi în parte. Totodată, s-a trecut la **o mai bună organizare a producției de semințe în ferme și unități specializate,** cărora li s-au asigurat încadrarea cu specialiști competenți și condiții corespunzătoare producerii unor semințe de calitate superioară.

Anul acesta au fost extinse în producție mai multe soiuri noi, valoroase de grîu, orz, soia, in de ulei, sfeclă de zahăr etc., precum și o serie de hibrizi de porumb și floarea-soarelui, care pe lîngă capacitatea ridicată de producție posedă și alte însușiri fiziologice și calitative deosebit de importante.

Astfel, la **grîul de toamnă** s-au extins în cultură soiurile timpurii Dacia, Iulia, Ileana, Diana, Ceres, Lovrin 10, Silvana, Libelula, Sava, Zlatna, Dolina ș.a. ; luate împreună, în acest an aceste soiuri ocupă aproape 55 la sută din suprafața cultivată cu grîu — cu circa 20 la sută mai mult decît în anul precedent.

La **orzul de toamnă** soiul Miraj, precoce și cu un potențial productiv de 8 000—9 000 kg/ha, la numai 2 ani de la omologare s-a răspîndit pe aproape jumătate din suprafața cultivată (în 1976 el a fost cultivat pe numai circa 15 la sută din suprafața ocupată cu orz).

La **porumb** au fost introduși în cultură 7 hibrizi noi : HD-95, HD-96, HD-211, HD-215, HS-230, HS-335 și HS-415, care ocupă în acest an 8 la sută din suprafața cultivată cu porumb, față de 1,5 la sută în 1976. De subliniat creșterea de aproape 8 ori față de 1976 a suprafeței cultivate cu hibridul simplu 335, bogat în lizină și triptofan, care se utilizează cu rezultate deosebite în furajarea porcilor.

La **floarea-soarelui,** pe lîngă hibrizii Romsun 52, Romsun 53, Romsun 301, care se cultivă cu rezultate bune de 3—4 ani, în acest an au fost introduși pe circa 5 000 ha alți doi hibrizi noi : Romsun 90 și Sorem 80, ultimul fiind rezistent la mană — însușire deosebit de importantă pentru această cultură.

La **sfecla de zahăr,** în ultimii doi ani au fost introduse în producție primele soiuri monogerme genetic, create la noi în țară : Monorom și RPM 550, care pe lîngă potențialul productiv și continutul ridicat de zahăr, au și avantajul că reduc substanțial munca manuală la lucrările de rărit. Asemenea soiuri se cultivă, în acest an, pe circa 16 la sută din suprafața ocupată cu sfeclă de zahăr.

Noile soiuri vor fi extinse în producție mai rapid decît s-a prevăzut inițial : în 1979 — la nivelul preconizat pentru anul 1980, ceea ce va contribui substanțial la sporirea producției agricole și la îmbunătățirea calității acesteia.

PENTRU REALIZAREA nivelelor de producție planificate, alături de volumul mare de lucrări agrotehnice ce se vor executa, agricultura va beneficia de importante cantități de îngrășăminte. Se prevede ca în 1980, agricultura să dispună de peste 3 milioane tone de îngrășăminte substanță activă (față de 1,14 milioane tone în 1976), revenind o cantitate de 280 kg la hectarul arabil plus vii și pomi — cantitate care evidențiază prin ea însăși ritmul tot mai rapid de satisfacere a cerințelor de îngrășăminte, țara noastră situîndu-se astfel, din punct de vedere al chimizării, în rîndul țărilor cu agricultură avansată. În prezent, și cu atît mai mult în anii următori, se impune ca toți specialiștii din domeniul producției vegetale să urmărească nu numai aplicarea unor doze mari de îngrășăminte la unitatea de suprafață, ci și folosirea cu eficiență maximă a acestora.

Din acest punct de vedere, în ultimii ani **agricultura a reușit să-și creeze un sistem organizatoric și un fond de informații care să-i permită fundamentarea științifică, pînă la nivelul unită-**

ților de producție agricolă, a folosirii raționale a îngrășămintelor chimice. Trebuie menționat că întreaga suprafață arabilă a țării, cît și o bună parte a celorlalte categorii de folosință agricolă au fost evaluate în cadrul lucrărilor primului ciclu de cartare agrochimică. Prin aceasta, ca și prin aportul cercetării și prin rezultatele experimentale obținute, cunoaștem mai bine potențialul de fertilitate a solurilor țării, cerințele plantelor față de elementele fertilizante, carențele în macro și microelemente ale unor soluri, precum și unele priorități în modul de folosire cu eficientă cît mai ridicată a îngrășămintelor chimice. Pentru anul agricol 1976—1977, toate unitățile de stat și majoritatea cooperativelor agricole de producție au întocmit planuri de fertilizare pe culturi pînă la nivelul de parcele.

Cantitățile tot mai mari de îngrășăminte chimice ce se vor folosi impun găsirea unor modalități noi de păstrare, manipulare, transport și administrare, pentru evitarea pierderilor încă ridicate ce se produc pe circuitul fabrică-unitate de producție agricolă-tarla.

Pentru a veni în sprijinul tuturor specialiștilor din agricultură, care răspund direct de realizarea programelor de fertilizare, în cel mai scurt timp se va pune la dispoziția tuturor unităților agricole metoda prin care să se determine cea mai judicioasă folosire a îngrășămintelor chimice, sintetizată în lucrarea **„Norme pentru executarea lucrărilor de fertilizare și amendare a terenurilor“.**

Paralel cu folosirea cît mai judicioasă a îngrășămintelor chimice, se va acorda o atenție deosebită folosirii tuturor resurselor de îngrășăminte organice. Este necesar să menționăm că și în cazul cînd agricultura va dispune de cantități suficiente de îngrășăminte chimice, acestea nu vor putea înlocui în totalitate și sub toate aspectele îngrășămintele naturale care constituie — și vor constitui și în viitor — o rezervă substanțială de elemente nutritive de natură organică. Potrivit programelor elaborate de către minister, organele agricole județene și unitățile agricole de producție vor trebui să folosească anual 24—26 milioane tone de îngrășăminte organice, cu care să fie fertilizate peste un milion de hectare, prioritatea acordîndu-se și în acest caz tuturor suprafețelor irigate, ca și culturilor tehnice (sfeclă de zahăr, cartofi, floarea-soarelui, cînepă etc.).

Pentru reducerea pierderilor de elemente fertilizante, s-a trecut în acest an la **organizarea eșalonată** — pe lîngă stațiunile de mecanizare — a **centrelor de chimizare,** ca unități specializate, prestatoare de servicii.

UN AJUTOR PREȚIOS în înlăturarea pierderilor de îngrășăminte poate fi acordat agriculturii de către industria chimică (aceasta devine o obligație în condițiile livrării îngrășămintelor în vrac), prin exploatarea la întreaga capacitate a instalațiilor de granulare și luarea de măsuri pentru dezvoltarea acestor capacități, pentru ca **în cel mai scurt timp să se renunțe cu desăvîrșire la livrarea superfosfatului sub formă de pulbere.** Pe linia îmbunătățirii caracteristicilor fizico-chimice ale îngrășămintelor va trebui să se acorde o atenție mai mare proceselor de fabricație, pentru a preîntîmpina cazurile frecvente de aglomerare a acestora, uneori încă din uzină. Această solicitare are în vedere faptul că, pentru a putea fi folosite, îngrășămintele aglomerate necesită operațiuni suplimentare de pregătire, destul de costisitoare (60 lei/tonă) — fără a mai lua în considerare influențele negative asupra uniformității administrării acestora și asupra producțiilor ce se obțin.

Un deziderat major al agriculturii îl prezintă nu numai livrarea îngrășămintelor chimice în cantitățile repartizate prin planul de stat, ci și în conformitate cu cerințele agriculturii, în perioadele și în sortimentele stabilite. Trebuie să se înțeleagă că aprovizionarea agriculturii cu cantități mari de îngrășăminte nu poate compensa nerespectarea **perioadei optime de livrare,** de care este legată administrarea acestora în funcție de cerințele plantelor și de care depinde, de fapt, efectul acestora, materializat prin producțiile sporite ce trebuie să se obțină în acest an.

Experiențele efectuate pînă în prezent, precum și rezultatele obținute în producție au evidențiat efectul favorabil al aplicării îngrășămintelor în cursul vegetației, îndeosebi pe terenurile irigate sau în anii cu precipitații bogate. În acest an, cu rezerve corespunzătoare de apă în sol, îngrășămintele cu azot pot avea o efecientă ridicată, mai ales la culturile de porumb boabe și siloz, la sfecla de zahăr, cartofi și floarea-soarelui.

O altă latură a chimizării agriculturii o constituie aplicarea erbicidelor, prin folosirea cărora se vor reduce lucrările de întreținere a culturilor prășitoare, iar pentru cele de cereale păioase vor putea fi asigurate culturi libere de buruieni și, prin aceasta, o producție cantitativ și calitativ superioară.

Dacă în 1976 agricultura a dispus de o cantitate de erbicide mai mică, anul acesta, cu erbicidele de care dispunem, vom aplica tratamente pe o suprafață de peste 3,5 mil. ha de grîu, porumb, sfeclă de zahăr, soia și legume.

Acum, cînd toți cei ce muncesc în agricultură știu precis ce au de făcut, important este să se treacă fără întîrziere la aplicarea în practică a programelor și hotărîrilor adoptate de Congres, răspunzînd vibrantei chemări adresate de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** la încheierea lucrărilor Congresului, pentru ca încă în acest an să se obțină o producție agricolă record.

Teodor CHEȚAN
director în Ministerul Agriculturii
și Industriei Alimentare

„BUCUR-OBOR"

Insemnul unui comerț modern, civilizat

ÎN URMĂ cu o săptămînă, în prezența tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** *a tovarășei Elena Ceaușescu, a altor conducători de partid și de stat a fost inaugurat complexul comercial Bucur-Obor, cel mai mare magazin universal din țară.*

Încadrîndu-se armonios în noua viziune de dezvoltare urbanistică a Capitalei, elaborată sub îndrumarea secretarului general al partidului, ansamblul de locuințe și magazine Obor (Almo) constituie nucleul unui al doilea centru comercial principal al Bucureștiului, variantă modernă a străvechiului vad comercial dezvoltat la intersecția celor două mari artere: șoseaua Mihai Bravu și bulevardul Colentina.

Dotările din această zonă trebuie să asigure aprovizionarea unui număr de circa 200 000 de locuitori. Specialiștii au calculat un necesar de circa 52 000 mp suprafață comercială utilă — pentru a cărui acoperire, alături de reorganizarea și modernizarea spațiilor destinate desfacerii mărfurilor din halele Obor, într-o primă etapă s-a realizat magazinul Bucur-Obor. Este vorba, de fapt, de un complex de spații pentru activități comerciale și prestări de servicii (circa 110 unități de desfacere care oferă peste 160 000 de sortimente de mărfuri alimentare și nealimentare, pe o suprafață desfășurată de circa 42 000 mp), amplasate la subsolul, parterul și mezaninul unui patrulater de blocuri de locuințe, precum și în incinta (pe 2 nivele — parter și subsol) dintre blocuri.

Trebuie remarcat la acest edificiu soluțiile arhitecturale noi, cum sînt : realizarea unor curți interioare care asigură ventilația și iluminatul natural al raioanelor, ambianța plăcută pe care o creează intrările largi de acces pentru public (10 pătrunderi care traversează întregul ansamblu, plafoane decorative din tablă de aluminiu, iluminatul general îmbinat armonios cu cel local la unele raioane) etc.

Organizarea interioară a magazinului este astfel concepută, încît să asigure o selectare progresivă a categoriilor de cumpărători, în funcție de structura cererii. Astfel, o primă selecție se efectuează între mărfuri alimentare și nealimentare, cumpărătorii primelor avînd la dispoziție căi de acces separate spre subsolul unde funcționează o mare unitate alimentară cu autoservire (înzestrată cu o linie de frig continuă) și cîteva unități complementare (produse de panificație, dulciuri ș.a.) O a doua selecție are loc între parter (articole de cerere curentă : îmbrăcăminte, mercerie, artizanat, chimicale, parfumerie etc. sau cu frecvență mare a cererii — unele grupe de bunuri de folosință îndelungată) și mezanin (articole de sport, camping, articole de plajă etc.).

Fluxurile de mărfuri sînt complet separate de cele ale cumpărătorilor. Mărfurile sînt aduse de autovehicule, pe o alee subterană, direct la rampele depozitelor amplasate în subsol, descărcate pe cărucioare și depozitate sau preluate direct în magazin, cu ajutorul celor 15 lifturi de mărfuri.

Fluxurile de vizitatori în interiorul magazinului sînt dirijate pe adevărate străzi comerciale, la care participă raioane cu aparență de unități distincte ; pentru orientarea publicului în interiorul magazinului se folosește un sistem de indicatoare colorate.

În ceea ce privește aprovizionarea, trebuie remarcat în special — pentru articolele de îmbrăcăminte — contactul direct al magazinului cu producătorii, care și-au deschis în incintă raioane proprii de prezentare a produselor, asigurînd un grad ridicat de noutate al sortimentelor prezentate.

Preocupările pentru buna servire a cumpărătorilor se reflectă — pe lîngă formele moderne de vînzare (autoservire, acces liber la raft) practicate la numeroase raioane — și etalarea cu mult gust a mărfurilor, în asigurarea unei game largi de servicii complimentare, cum sînt : casă de comenzi (pentru mărfuri alimentare, nealimentare și de alimentație publică), casă colectoare (care, la cererea clienților, colectează cumpărăturile efectuate la mai multe raioane și apoi le expediază la domiciliu), demonstrații la produse electrotehnice, parade ale modei, supravegherea copiilor în locuri special amenajate, informații.

Complexul cuprinde și o varietate de unități de alimentație publică — de la standuri de băuturi răcoritoare pînă la restaurant cu autoservire.

OPTIMIZAREA SPECIALIZĂRII ŞI COOPERĂRII INTERUZINALE (II)

NIVELUL OPTIM al specializării se desăvîrşeşte printr-o continuă perfecţionare a cooperării. Cu cît gradul de dezintegrare a producţiei este mai ridicat, cu atît se adînceşte specializarea întreprinderilor şi se măreşte participarea lor în cadrul cooperării la realizarea diferitelor produse finale. Şi în cazul întreprinderilor aparţinînd Centralei I.A.T. din Braşov, adîncirea specializării producţiei a condus la lărgirea cooperării între unităţile care finalizează produsele şi cele care realizează diferite repere şi subansamble. Din datele prezentate în tabelul nr. 3 se poate observa numărul mare al întreprinderilor care cooperează la fabricarea diferitelor produse cu un grad ridicat de complexitate (autobuze, autocamioane, autoturisme etc.), cît şi al celor din cadrul centralei respective.

Pentru a avea o imagine mai completă a gradului de cooperare, prezentăm în tabelul nr. 4 participarea diferiţilor colaboratori la realizarea a două produse. După cum se desprinde din tabel, la finalizarea celor două produse participă un număr mare de unităţi specializate. Evident, lărgirea cooperării a permis şi permite sporirea considerabilă a producţiei, realizarea unei înalte productivităţi a muncii, concomitent cu diminuarea accentuată a costurilor de producţie.

Dar, în cadrul cooperării, întreprinderile participă atît ca beneficiari, cît şi ca furnizori de piese, subansamble şi ansamble. Iată în tabelul nr. 5 gradul de participare a întreprinderilor centralei în cadrul cooperării în calitate de beneficiari sau furnizori. În determinarea nivelului cooperărilor şi a efortului propriu al întreprinderilor s-a avut în vedere şi ponderea pieselor, reperelor şi subansamblelor turnate şi forjate primite în cadrul cooperării din totalul costurilor producţiei-marfă.

Analizînd datele din tabelul nr. 5 se poate observa că unităţile specializate în produse finale au un grad foarte ridicat de cooperare în calitate de beneficiari. Aşa, de exemplu, I. A. Braşov a primit în 1965, prin cooperare, piese şi subansamble însumînd 44,6% din totalul costurilor de producţie, în 1975 — 54,8%, preconizînd ca, în 1980, să-şi asigure de la întreprinderile specializate repere care să reprezinte 64%. Aceasta înseamnă că îşi va mări fie numărul întreprinderilor colaboratoare, fie ponderea produselor obţinute prin cooperare, îngustîndu-şi astfel actualul profil prin reducerea numărului secţiilor de fabricaţie şi, deci, aportul ei va fi, în 1980, de numai 36% din costul de producţie al unui autocamion. Aceeaşi tendinţă se poate observa şi la I. A. Piteşti, „Autobuzul"-Bucureşti, I. M. Muscel şi altele, precum şi la nivelul centralei industriale, unde volumul reperelor din cooperare va ajunge de la 42,3% în 1965 la 61,4% din totalul costurilor de producţie în 1980. Tot din tabelul nr. 5 rezultă că o serie de întreprinderi primesc foarte puţine repere sau deloc în cadrul cooperării (I. T. Cluj, I. R. C. Braşov, I. A. M. T. Oradea etc.). Ele sînt întreprinderi specializate organologic şi întreaga lor producţie-marfă de profil este destinată livrării în cooperare unităţilor beneficiare care fabrică produse finale.

Tabelul nr. 3

Gradul de cooperare

Denumirea produselor	Numărul total al întreprinderilor care cooperează la fabricarea produselor	Numărul întreprinderilor din C.I.A.T. care cooperează la fabricarea produselor
Autoturisme	60	15
Autoturisme Dacia	57	6
Autoturisme ARO	50	11
Autobuze	87	11
Autospeciale Mediaş	27	7

Noi trepte în organizarea cooperării

ÎN ULTIMII ANI au fost făcute eforturi însemnate atît la nivelul M.I.C.M., cît şi al C.I.A.T. pentru descongestionarea unor întreprinderi cu profil complex, organizîndu-se întreprinderi şi unităţi specializate, care realizează unul sau mai multe produse din aceeaşi familie, într-o gamă sortimentală diversificată. Acţiunea a fost determinată de necesitatea sporirii rapide a producţiei şi reducerii costurilor de producţie, precum şi pentru a se crea condiţii optime de receptivitate în vederea menţinerii permanente a produselor la nivelul tehnicii moderne.

Desigur, existenţa unui număr tot mai mare de unităţi specializate obligă la o largă cooperare interuzinală. De aceea, în practică se confirmă faptul că, **cu cît este mai complex produsul fabricat şi cu cît unităţile care cooperează la realizarea lui au un profil de specializare mai precis, deci, mai ingust, cu atît sporesc avantajele tehnice şi economice potenţiale ale acţiunii de cooperare.** Dealtfel, pe această cale se poate obţine atît **ridicarea nivelului tehnic al performanţelor şi siguranţei în funcţionare a fiecărui subansamblu** şi, deci, a întregului produs, **reducerea costului fabricaţiei** (avînd în vedere că fiecare subansamblu se realizează în condiţii optime, printr-o tehnologie adecvată şi cu un consum minim de materiale şi manoperă), cît şi **scurtarea perioadei de asimilare a produselor noi.**

Cu toate aceste avantaje tehnice şi economice incontestabile, în practică există întreprinderi care manifestă încă prudenţă şi chiar reţinere atunci cînd este vorba să extindă cooperarea cu alte unităţi specializate, preferînd să execute cu forţe proprii orice subansamblu sau operaţii pe care le pot realiza. Explicaţia unei astfel de situaţii trebuie căutată, mai ales, în faptul că **unităţile subfurnizoare creează adesea greutăţi intreprinderilor beneficiare, fie prin nerespectarea termenelor de livrare sau neasigurarea unei calităţi corespunzătoare, fie prin costurile la care sînt livrate piesele prin cooperare**, care, nu de puţine ori, depăşesc pe cele ce rezultă în cazul fabricaţiei lor în întreprinderea proprie. O astfel de explicaţie, deşi reală, nu exprimă, după părerea noastră, neajunsuri specifice ale activităţii de cooperare, ci numai lipsuri ale felului în care această acţiune este concepută sau organizată în unele cazuri.

Pentru evitarea unor asemenea situaţii care, în ultimă instanţă, influenţează negativ economicitatea producţiei pe ansamblul economiei naţionale, trebuie să ţinem seama în permanenţă că organizarea producţiei în cooperare necesită luarea unor măsuri prealabile — tehnice şi economice. Dealtfel, secretarul general al partidului atrăgea din nou atenţia la plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976 asupra acestei chestiuni : **„trebuie să stabilim precis cum trebuie să se realizeze cooperarea în producţie în cadrul ministerelor, între centrale şi intreprinderi, pentru a nu mai lăsa lucrurile la voia întîmplării, asigurînd ca raporturile dintre acestea să se bazeze pe contract".**

În scopul înlăturării în viitor a unor fenomene negative, considerăm că este necesar să se acţioneze pentru :

— **adîncirea tipizării, normalizării şi standardizării dimensionale a pieselor şi subansamblelor ;**

— **precizarea exactă a caracteristicilor subansamblelor ce se livrează şi introducerea unor norme de calitate bine precizate**, precum şi a unor metode unanim recunoscute pentru verificarea calităţii şi a toleranţelor dimensionale, care să stea la baza recepţiei operaţiilor, pieselor şi subansamblelor ce se livrează în cadrul cooperării ;

— **fundamentarea relaţiilor de cooperare pe analize economice**, care să permită alegerea, dintre mai multe soluții posibile, a aceleia care asigură costuri minime de fabricație și transport, precum și un ciclu de fabricație mai redus, necesitînd, deci, un volum de mijloace circulante minim pentru producția în curs de fabricație ;

— **coordonarea cooperării prin plan,** pe baza calculelor de încărcare a capacităților de producție și precizarea prin contracte a obligațiilor reciproce ale partenerilor, care să cointereseze întreprinderile în respectarea termenelor și a celorlalte clauze contractuale ;

— **existența în întreprinderile care beneficiază de cooperare a unor stocuri de piese și semifabricate judicios calculate,** spre a asigura continuitatea producției între două livrări ;

— **stabilirea în cadrul cooperării a unor prețuri de livrare** care să cointereseze atît întreprinderea subfurnizoare, cît și cea coordonatoare, urmărind tendința de uniformizare a ratei beneficiului ;

— **menținerea îndelungată a unor relații de cooperare,** astfel încît efectul specializării să influențeze favorabil rezultatele economice.

Cadru propice unei colaborări eficiente

DE MULTE ORI unele din măsurile prezentate nu pot fi aplicate întocmai, întrucît diferitele neajunsuri apar și datorită altor cauze. Bunăoară, uneori **modul de soluționare a divergențelor nu este suficient de operativ și eficient,** întreprinderile furnizoare ridicînd tot felul de obiecțiuni și, în ultimă instanță, produc numai ceea ce consideră că este mai ușor și mai avantajos de executat pentru ele. De aici, respingeri de contracte, limitări în privința cantităților și sortimentelor ce le sînt solicitate. De asemenea, **unii furnizori de subansamble sau semifabricate consideră și în prezent, în analizarea obligațiilor de livrări de cooperare, drept efectuate livrările acelor semifabricate care au fost respinse în mod justificat de client pentru remanieri.** În asemenea situații, furnizorul ar trebui nu numai să plătească daune convenționale pentru întîrzieri în livrare, dar să și suporte cheltuielile provocate clientului pentru operațiunile de prelucrare inutile cu care și-a încărcat atît costurile, cît și capacitățile de producție.

Sînt însă cazuri în care **relațiile de cooperare se planifică, de exemplu, fără să se examineze, în primul rînd, dacă ele se justifică din punct de vedere economic,** prin înzestrarea tehnologică corespunzătoare a întreprinderii furnizoare care să-i permită să obțină costuri de fabricație mai reduse decît cele de la unitatea coordonatoare. Unele cooperări au fost stabilite pornindu-se doar de la considerentul capacității disponibile la subfurnizor, respectiv de la deficitul de capacitate la întreprinderea beneficiară. Dar ele s-au bazat în măsură insuficientă pe calcule reale ale încărcării capacităților de producție. Totodată, în unele întreprinderi există tendința, dintr-un motiv sau altul, să se treacă la mărirea gradului de integrare a producției în dauna folosirii avantajelor unităților specializate, chiar cu riscul unor consecințe economice nefavorabile. Se mai întîlnesc încă păreri care susțin ideea că... „ce e făcut de mîna ta e bun făcut". Cu alte cuvinte, nimic nu e sigur, nimic nu poate fi stăpînit dacă intervine cooperarea și, mai ales, cea cu industria locală. Așa, de pildă, deoarece I. A. Pitești nu a onorat decît parțial comanda privind reperele turnate sub presiune (unitate specializată pe aceste repere), I. A. Brașov, pentru a-și realiza planul, a fost pusă în situația să ia măsuri și să toarne în secția proprie astfel de repere. Ce consecințe economice a avut acest lucru ? În afară de faptul că executarea acestor piese a îngreunat înfăptuirea ritmică a planului, a necesitat însemnate sume de bani și forță calificată de lucru suplimentare etc. De asemenea, I. A. Brașov a sistat producerea unor subansamble necesare pentru I. P. A. Sibiu, îngreunîndu-i astfel îndeplinirea ritmică a planului.

Odată cu aprobarea reașezării prețurilor în toate ramurile economiei, considerăm că se vor înlătura anomaliile care frînează adîncirea specializării și extinderea cooperării în întreprinderile industriale. Dealtfel, prin decretul nr. 200/11 septembrie 1975, s-au aprobat prețurile de producție și de livrare reașezate ale produselor în ramura construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor, măsuri ce stimulează efectiv unitățile producătoare de a acționa în direcția reducerii cheltuielilor de muncă vie și materializată, creșterea, pe această bază, a rentabilității, reglementîndu-se totodată trei lucruri foarte importante :

● aprobarea acestor prețuri de către organele competente la reperele, ansamblele și subansamblele ce se execută în cooperare, numai cu acordul beneficiarului ;

● costurile de producție și de livrare al reperelor, ansamblelor și subansamblelor ce se execută în cooperare, se vor determina fără a se calcula cota de beneficii ;

Tabelul nr. 4

Situația cooperării întreprinderilor la fabricarea autocamioanelor 8-135 F Standard pe motorină și SR-113 Standard pe benzină

Denumirea indicatorilor	Autocamioane 8—135 F	Autocamioane SR—113
Numărul întreprinderilor care cooperează la fabricarea acestor produse din care :	60	600
— Numărul întreprinderilor din județul Brașov	15	19
— Numărul întreprinderilor din alte județe	45	41
Numărul județelor care concură la fabricarea acestor produse	21	17
Numărul reperelor din care este compus produsul	12 000	7 800
— cît se execută prin cooperare din total (%)	15	17
Gradul de cooperare pe fiecare din aceste produse (%). din care *)	100	100
— ponderea cooperărilor din afară	40,66	60,14
— ponderea efortului propriu	59,34	39,86

*) Ponderea cooperării primite calculate din costuri

Tabelul nr. 5

Ponderea pieselor, reperelor și subansamblelor turnate și forjate în cadrul cooperării din totalul costurilor de producție

		1965	1970	1975	1980
I.A. Brașov	1.	44,6	54,9	54,8	64,0
	2.	55,4	45,1	45,2	36,0
I. „Autobuzul"-București	1.	59,0	54,6	68,1	66,9
	2.	41,0	45,4	31,9	33,1
I.A. Pitești	1.	11,6	51,5	53,5	50,5
	2.	88,4	48,5	46,5	49,5
I.M. Muscel	1.	58,2	62,7	63,9	72,4
	2.	41,8	37,3	36,1	27,6
I.M. Mîrșa	1.	68,3	75,1	85,7	80,5
	2.	36,7	24,9	14,3	19,5
I.A. Mediaș	1.	61,6	62.8	84.1	80.7
	2.	38,4	37,2	15,9	19,3
I.R.C. Brașov	1.	1,6	1,9	3.5	3,9
	2.	98,4	98,1	96,5	96,1
I.P.A. Sibiu	1.	11,4	11,6	33,7	29,7
	2.	88,6	88,4	66,3	70,3
I.T. Cluj	1.	—	—	—	—
	2.	100	100	100	100
I.A.M.T. Oradea	1.	—	13,4	8,5	11,8
	2.	100	86,6	91,5	88,2

1) Ponderea produselor primite în calitate de beneficiar.
2) Ponderea produselor livrate la terți în calitate de furnizor.

● programele de specializare și cooperare în producție vor asigura executarea produselor în condiții tehnologice și de costuri mai avantajoase decît în cazul fabricării acestora în unități nespecializate. Cu toate acestea, după părerea noastră, ca urmare a reducerii, an de an, a costului produselor, se va manifesta, în continuare, fenomenul diferențierii ratelor de rentabilitate. De aceea, considerăm că, atunci cînd ratele de rentabilitate depășesc pe cele aprobate, să se reexamineze periodic prețurile de producție, în funcție de cerințele politicii economice și să se meargă chiar pînă la reducerea lor. Acest lucru este foarte important în economie, pentru că altfel nu se va putea menține în permanență concordanța deplină ce trebuie să existe între prețurile de producție și cheltuielile sociale de muncă încorporate în diferite produse. Aplicarea acestui mecanism prezintă o deosebită importanță pentru produsele care fac obiectul livrărilor în cadrul specializării și cooperării sub multiple aspecte, și anume :

— se asigură posibilitatea ca prețurile pieselor, subansamblelor și ansamblelor livrate în cadrul cooperării să fie stabilite pe baza costurilor reale de producție ale unităților producătoare, concret ale unităților specializate pentru producția lor ;

— reducerea, an de an, a costurilor creează necesitatea și, totodată, premisa micșorării corespunzătoare a prețurilor de producție ale produselor unităților specializate, fără a afecta venitul net cuvenit acestor unități ;

— în fine, reducerea periodică a prețurilor pieselor, ansamblelor și subansamblelor livrate prin cooperare asigură posibilitatea reflectării nemijlocite în prețurile produselor finale a scăderii costului produselor fabricate de unitățile specializate.

Prin reașezarea generală în economie a prețurilor de producție și de livrare, se creează premise mai reale pentru stabilirea acestora în funcție de cheltuielile sociale de muncă în toate ramurile, perfecționîndu-se în acest fel și instrumentul de judecare a oportunității și eficienței acțiunii de lărgire a specializării și cooperării producției.

Marin STOIANOVICI

DESFĂȘURAREA RITMICĂ A TRANSPORTULUI DE MĂRFURI

ÎN CADRUL problematicii generale a transportului de mărfuri ne vom opri asupra unei chestiuni a cărei rezolvare este de cea mai mare importanță pentru desfășurarea ritmică a acestei activități, și anume suprasolicitările în transporturi, cunoscute frecvent sub denumirea de **vîrfuri de trafic.** Care sînt **cauzele** acestui fenomen, **ce trebuie întreprins** pentru aplatizarea lui ? Iată două întrebări la care vom căuta să răspundem în cele ce urmează.

Este vîrful de trafic o fatalitate ?

ÎN fig. de mai jos se indică variația lunară procentuală a volumului de trafic pentru unele categorii de mărfuri la care apar neritmicități mai mari în procesele de transport (cereale, sfeclă, minereu, produse de carieră și balastieră etc.). După cum se vede neuniformitatea în timp a activității de transport este ridicată. Din ce motive ?

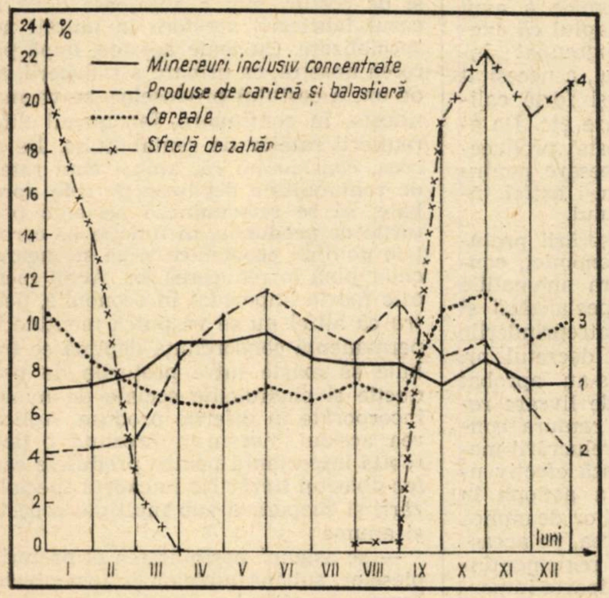

Variația lunară procentuală a volumului de trafic pentru unele categorii de mărfuri (în 1975)

Este cunoscut că neritmicități apar în procesele de producție datorită faptului că în majoritatea unităților aceste procese nu au un caracter uniform atît pe durata săptămînii de lucru, cît și pe parcursul celor 24 de ore ale zilei. Desigur, marile întreprinderi productive lucrează în trei schimburi în tot timpul anului, dar la întreprinderile mici și unele întreprinderi mijlocii nu s-a ajuns încă la o asemenea organizare încît să se asigure în schimbul trei aceeași activitate ca și în celelalte schimburi. Rețeaua de aprovizionare și desfacere a mărfurilor lucrează și ea, de regulă, cu un singur schimb și numai în zilele de lucru. Apariția vîrfului de trafic este determinată în bună măsură însă de ponderea relativ importantă (circa 9% din totalul mărfurilor transportate) a produselor agroalimentare (cereale, sfeclă, cartofi, rădăcinoase etc.), care au caracter sezonier și trebuie transportate și însilozate într-un timp scurt și utilizînd mijloace de transport adecvate pentru a nu se produce degradarea acestora. Pe de altă parte, dificultățile generate în transporturi deopotrivă de îngheț și apele mari, respectiv iarna, primăvara și la începutul verii, suprapuse peste transporturile sezoniere agroalimentare, sporesc dificultățile de la vîrful de trafic.

La această situație se adaugă și faptul că beneficiarii solicită de regulă, ca produsele de carieră și balastieră — să fie transportate cu deosebire în trimestrele II și III ale anului, întrucît în trimestrul I activitatea de construcții-montaj se afla de regulă sub media trimestrială etc.

Evidențierea în detaliu a măsurilor ce trebuie luate pentru asigurarea unei bune desfășurări a transporturilor face însă necesară evidențierea și a altor aspecte care au generat și generează amplificarea vîrfului de trafic. Astfel, trebuie subliniat că întreprinderile beneficiare de linii industriale, pe care se încarcă și se descarcă circa 75% din mărfurile ce se transportă pe calea ferată, **nu au dezvoltate fronturile de manipulare a mărfurilor în ritmul creșterii producției lor**, nu sînt dotate cu mijloace de încărcare-descărcare și nici cu depozite dimensionate pentru sarcinile la vîrf de trafic. Preocuparea de realizare a unui proces de încărcare-descărcare în care să se respecte cu strictețe termenele tarifare de manipulare a mărfurilor este redusă, deseori manifestîndu-se tendința de includere a mijloacelor de transport în procesul de producție uzinal, în care scop la elaborarea proceselor tehnologice unice se solicită sporirea duratelor de staționare a vehiculelor.

Din acest motiv, în bună măsură, pe liniile industriale se produc depășiri mari ale normelor de staționare a vagoanelor, care — la nivelul anului 1976 — au determinat imobilizări de circa 4 milioane vagoane-oră. Calculele arată că diminuarea capacității de transport datorită imobilizărilor de vagoane produse în incinta întreprinderilor și pe liniile stațiilor de cale ferată în vederea primirii lor în principalele combinate și întreprinderi în cursul anului 1976 a reprezentat echivalentul unui parc de vagoane de marfă cu care s-ar fi putut transporta pe calea ferată un volum de circa 6 milioane tone.

Uneori au apărut necorelări și între numărul vehiculelor puse la dispoziția beneficiarilor pentru a fi încărcate-descărcate și organizarea întreprinderii pentru efectuarea operațiilor de manipulare a mărfurilor, situație în care fie că termenele de încărcare-descărcare ale vehiculelor depășesc timpul tarifar, vehiculele rămînînd imobilizate, fie că o parte din cereri nu sînt satisfăcute la timp. Au apărut, de asemenea, situații cînd au fost puse la dispoziția beneficiarului vehicule necorespunzătoare felului de marfă ce urmează a fi transportat ; bunăoară, transportul de cereale în vagoane descoperite, supuse intemperiilor și pierderilor în timpul transportului, în loc ca acestea să fie încărcate în vagoane acoperite.

Particularitățile diferitelor mijloace de transport diminuează adeseori posibilitățile de a prelua sarcinile sporite de la vîrful de trafic. Astfel, în timp ce transporturile feroviare și maritime își desfășoară activitatea în tot cursul celor 24 de ore ale zilei, celelalte categorii de transport lucrează numai în anumite perioade ale anului sau ale zilei : transporturile fluviale își întrerup activitatea pe perioada de îngheț, circa 100 zile, iar transporturile auto lucrează de regulă într-un schimb prelungit și mai rar în două schimburi.

Există importante diferențe între capacitatea vehiculelor diferitelor moduri de transport : navele maritime au capacitatea de încărcare de zeci de mii de tone, trenurile feroviare remorchează circa 3 000 tone, iar trenurile auto — cîteva zeci de tone. Ca urmare, a acestor necorelări inerente, în punctele de transbordare (poduri și stații de cale ferată) apare necesitatea furnizării într-un timp scurt a unei mari cantități de vehicule feroviare și auto, care trebuie retrase de la transportul altor mărfuri. Pe această linie, dificultăți deosebite se produc în portul Constanța.

Factori de aplatizare la nivelul transportorilor...

PENTRU DERULAREA transporturilor în condiții economice este necesar să se asigure utilizarea optimă a parcului de vehicule, a capacității de circulație și a instalațiilor fixe. Aceasta presupune, firește, ca transporturile să se desfășoare continuu la același nivel maxim, **adică vîrfurile de trafic să fie practic aplatizate.**

Ca o primă cerință în vederea asigurării acestui imperativ apare necesitatea intensificării **atragerii mai raționale la transport a unor mărfuri de masă** (produse de carieră și balastieră ciment, minereuri etc.), prin măsuri luate pe linie de planificare, financiară și tarifară, astfel încît transportul acestor produse să se efectueze în primul semestru, **înaintea vîrfului de trafic.** Deși o asemenea preocupare există de cîțiva ani, obținîndu-se unele rezultate, promițătoare, considerăm că acestea indică mai ales rezervele existente, fiind necesară întărirea unor asemenea acțiuni. Pe de altă parte, întrucît vîrfurile de trafic ale diferitelor categorii de transport nu coincid, rezultă posibilitatea de **preluare parțială** a transporturilor de la categoriile aflate în vîrf de trafic de către celelalte categorii. Astfel, calea ferată și mijloacele auto pot prelua în mai mare măsură transporturile fluviale în perioadele de îngheț și ape mari, iar transportul fluvial poate prelua, în volum sporit, transporturile feroviare sezoniere la vîrf de trafic din zonele din vecinătatea Dunării. Desigur că dezvoltarea navigației pe apele interioare va aduce o contribuție importantă în preluarea sarcinilor de vîrf de trafic.

După cum s-a arătat, o dificultate în realizarea transporturilor o constituie structura parcului de vehicule feroviare și auto, care nu totdeauna este cea cerută de felul mărfurilor. Astfel, în parcul vagoanelor autodescărcătoare, procentul celor cu manipulație mecanizată a mărfurilor este încă redus (circa 40% din parcul total al vagoanelor autodescărcătoare) comparativ cu cererea. În același timp, circa 95% din parcul vagoanelor autodescărcătoare sînt dirijate la marile combinate siderurgice, lipsind restul beneficiarilor de avantajele pe care le oferă aceste vagoane la procesele de încărcare-descărcare. De asemenea, la transportul auto se prezintă, deseori, mărfuri negabaritice lichide și semilichide, pentru care sectorul nu dispune de vehicule corespunzătoare. În aceste condiții **modificarea structurilor respective** trebuie să stea nu numai în atenția Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, ci și în aceea a Comitetului de Stat al Planificării.

Alte dificultăți sînt produse de lipsa rampelor de încărcare-descărcare, de faptul că, chiar și atunci cînd există, mecanizarea lor nu este totdeauna cea adecvată mărfurilor care se primesc. Se impune, deci, urgentarea măsurilor de sporire a fronturilor de lucru respective și de dotare cu instalații de mecanizare a manipulării mărfurilor. Trebuie precizat însă că principala cauză care a împiedicat mecanizarea operațiilor de încărcare-descărcare a mărfurilor la liniile publice din cele peste 1 000 stații de cale ferată deschise pentru traficul de marfă o constituie faptul că volumele de mărfuri manipulate sînt relativ mici și foarte diferite ca structură, ceea ce face puțin economică introducerea unor instalații de mecanizare prea specializate. Pentru rezolvarea acestui impediment se are în vedere elaborarea unor **instalații de încărcare-descărcare de tip universal**, care să asigure, cu adaptări neesențiale, manipularea unei mari diversități de mărfuri. Totodată, se acționează pentru creșterea condițiilor de atingere a vitezelor maxime constructive ale vehiculelor, ceea ce va permite reducerea duratei de transport a mărfii.

Un loc important revine **extinderii transporturilor combinate,** în primul rînd a rețelei de transport containerizat, asigurîndu-se realizarea pînă în 1980 a programului de circulație zilnică de cîte două perechi de trenuri la transcontainere pe fiecare magistrală, cu trasee secundare spre stațiile laterale cu volum mare de trafic, inclusiv dotarea terminalelor. În vederea coordonării operative a transporturilor combinate, se preconizează efectuarea acestor transporturi de către un **„expeditor unic“**, care să asigure utilizarea eficientă a mijloacelor de transport feroviar și auto, în condiții de mare eficiență economică, în special la vîrf de trafic.

Repartizarea sarcinilor de transport pe categorii se face pe baza criteriului de folosire a fiecărui mijloc de transport în domeniul său de eficiență maximă. În scopul respectării acestui criteriu, se află în curs de rezolvare stabilirea soluției economice de transbordare a mărfurilor în punctele de discontinuitate ale transporturilor combinate (navă-tren, respectiv vagoane de ecartament diferit). Soluția va indica criteriile după care urmează a se stabili dacă în cazul nesosirii mijlocului de transport de preluare este economic să fie reținut vehiculul care a adus marfa sau este de preferat o descărcare intermediară (tampon), care să elibereze vehiculul sosit.

...și al beneficiarilor

APLATIZAREA vîrfului de trafic în transporturile de marfă nu se poate efectua însă unilateral, prin măsuri luate numai

Anastasie MĂNESCU
director în Ministerul Transporturilor
și Telecomunicațiilor

(Continuare în pag. 21)

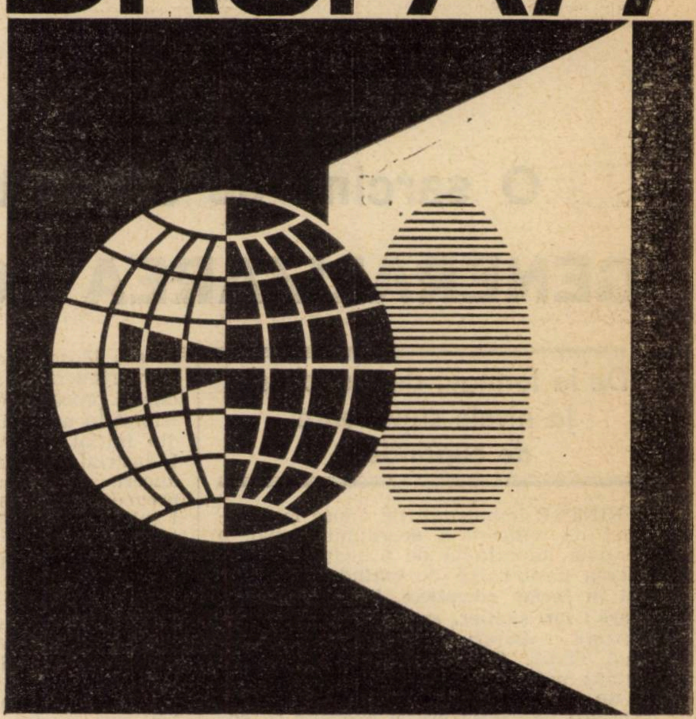

DRUPA77

TIPAR ȘI HÎRTIE PENTRU PIAȚA MONDIALĂ

DRUPA'77 arată calea pentru anii următori.

Metode noi și sisteme îmbunătățite conduc la o sporită economicitate și o calitate superioară.

Folosiți consistenta ofertă internațională – DRUPA prezentată de peste 1 000 de firme producătoare

INFORMAȚIE ȘI PROGRES

ample și fără egal

DRUPA'77 este tîrgul căilor scurte, deoarece acum există sistemul de informații DRUPA (DIS), iar fiecare expozant are cuprinsă oferta sa DRUPA într-un calculator. Acesta tipărește planul curent conform propriilor dv. interese.

În sistemul de informații DRUPA sînt cuprinse 54 de profile atractive pentru dv., cu orientări aplicative.

• Realizarea zațurilor • realizarea bazelor pentru tipar • realizarea formelor de tipar • tipar • prelucrarea hîrtiei • materiale • instalații

Cel de-al 7-lea
Tîrg Internațional
Tipar și Hîrtie
Düsseldorf
3 — 16 iunie 1977

Information: Düsseldorfer Messegesellschaft mbH -NOWEA-
Postfach 32 02 03, D-4000 Düsseldorf 30, Telex 8 584 853 mes d

PUBLICOM

O sarcină de actualitate în construcţii-montaj

GENERALIZAREA ACORDULUI GLOBAL (II)

De la formaţii de muncitori, la nivele superioare de cuprindere

PRINTRE îmbunătăţirile aduse metodologiei de aplicare a acordului global, o esenţială importanţă de principiu a avut crearea posibilităţii de **extindere a acestuia în forme complexe, la nivele superioare : lot, şantier, grup de şantiere,** cuprinzînd — alături de muncitori — şi personal TESA. O asemenea formă oferă condiţii pentru **funcţionarea şantierului ca un tot unitar, pe baza unei singure concepţii de organizare şi execuţie şi, corespunzător acesteia, cu un sistem unic de retribuire,** în care se regăsesc la toate nivelele indicatorii de bază în construcţii — producţia de c+m, productivitatea muncii, cheltuielile de producţie, punerea în funcţiune a obiectivelor.

Cointeresarea generală, de la ultimul muncitor pînă la şeful de şantier, în obţinerea unor rezultate bune în muncă (de pildă, pentru personalul TESA, la acelaşi procent de depăşire a indicatorilor sporurile de remunerare sînt mai mari decît cînd nu se aplică acordul global), are efecte importante asupra **disciplinei** şi **aşezării pe baze de strînsă colaborare a relaţiilor dintre masa de muncitori şi cadrele tehnice de conducere şi execuţie.**

Încheind contracte-angajament cu toate subunităţile sale, Trustul de construcţii industriale şi agrozootehnice Bucureşti a reuşit, anul trecut, să cuprindă în acord global toţi maiştrii şi o parte însemnată din inginerii şi tehnicienii de la şantiere. Rezultate bune au înregistrat, din acest punct de vedere, şi unităţi cum sînt Centrala de construcţii căi ferate, întreprinderile de construcţii şi instalaţii petroliere ş.a. Marea majoritate a trusturilor şi întreprinderilor se află însă (cu numai cîteva procente din personalul TESA retribuit în această formă) abia într-un stadiu iniţial. La Ministerul Construcţiilor Industriale, hotărîrea consiliului de conducere şi ordinul ministrului — care prevedeau cuprinderea, cu începere de la 1 iulie 1976, a tuturor maiştrilor conducători de formaţii de lucru şi a întregului personal TESA, pînă la nivel de grup de şantiere — sînt departe de a fi îndeplinite: realizările au fost, la maiştri, de 20% în iulie şi 31% în noiembrie, iar la personal TESA — de 10%, respectiv 21%.

De la începutul acestui an s-a adus metodologiei o completare, pe care practica a arătat-o necesară, în problema **maiştrilor care conduc mai multe formaţii de lucru** (caz frecvent, de pildă, în construcţia de locuinţe) ; aceştia sînt remuneraţi potrivit rezultatelor medii ale formaţiilor respective, cu condiţia realizării stadiilor fizice intermediare care asigură respectarea termenelor finale (plus, bineînţeles, condiţiile de calitate şi de nedepăşire a consumurilor specifice de materiale). **Există, deci, premisele cu caracter normativ pentru o rapidă generalizare a acordului global la nivele superioare ; ceea ce mai trebuie este o intensă activitate organizatorică.**

Pentru funcţionarea corectă a mecanismului de stimulare

SUCCESUL acordului global este în mare măsură condiţionat de exploatarea deplină a valenţelor sale de stimulent material. **Principiul socialist al remunerării după cantitatea şi calitatea muncii se cere aplicat consecvent şi corect în dublul său sens, atît pentru a recompensa corespunzător rezultatele deosebite, cît şi pentru a înlătura posibilitatea unei retribuiri supradimensionate în raport cu efortul depus, care ar încălca cerinţele echităţii şi ar încuraja o atitudine înapoiată faţă de muncă.**

În practica unor unităţi şi şantiere, cointeresarea materială este însă blocată de birocratism, de atitudinea refractară a unor angajaţi care nu vor să-şi complice existenţa întocmind reglementar formele de remunerare. Astfel, nu se reţin garanţiile sau se reţin formal, restituindu-se automat, fără implicaţii asupra răspunderii executantului pentru respectarea termenelor şi a calităţii — ceea ce diminuează interesul formaţiilor de lucru pentru îndeplinirea obligaţiilor asumate prin contractul-angajament. Nu se foloseşte întotdeauna posibilitatea de diferenţiere cu ±20% a sumelor plătite membrilor aceleiaşi formaţii, pentru a-i departaja după contribuţia efectivă a fiecăruia la rezultatele colective (este semnificativ faptul că adesea, formaţiile care lucrează în acord global corectează ele însele, în sînul lor, această nivelare a veniturilor, prin reîmpărţirea sumei globale).

Încă nu a fost eradicată tendinţa unor conducători ai procesului de producţie, de a substitui sumelor ferme stipulate în contract pentru plata manoperei, tocmeala la sfîrşit de lună. Acest reziduu al relaţiilor de muncă nesocialiste, folosit pentru a masca şi compensa defecţiunile organizatorice (care duc la diminuarea cîştigului muncitorilor datorită neasigurării fronturilor de lucru, materialelor şi utilajelor necesare), este periculos prin imaginea falsă ce o poate da unor lucrători cu nivel politic scăzut, asupra fermităţii sistemului de remunerare ; încurajează indisciplina şi fluctuaţia ; duce la o repartizare neechitabilă a fondului de retribuire acordat şantierului potrivit volumului producţiei executate, la depăşirea lui.

Situaţia uneori nesatisfăcătoare a folosirii maşinilor şi utilajelor de construcţii, care determină pierderi de producţie şi de productivitate şi majorează cheltuielile, poate fi remediată şi prin masiva cuprindere a mecanicilor de utilaje în acordul global al formaţiilor pe care le deservesc, asigurîndu-se astfel aceleaşi condiţii de cointeresare pentru toţi participanţii la realizarea procesului tehnologic.

Pentru o funcţionare deplină a mecanismului de stimulare specific acordului global este necesar ca **angajamentul asumat în colectiv să fie cunoscut, înţeles şi însuşit de către fiecare membru al formaţiei.** Aceasta implică mari responsabilităţi şi pentru organele sindicale, pînă la nivelul locului de muncă, în ce priveşte popularizarea şi explicarea contractelor-angajament, folosirea lor la fundamentarea întrecerii socialiste, dezvoltarea emulaţiei, opiniei colective şi întrajutorării în sînul formaţiilor de lucru, accentuarea stimulării morale a celor merituoşi.

Nelegate direct de acordul global, dar contribuind alături de acesta la cointeresarea constructorilor în creşterea eficienţei economice a activităţii lor, reglementările cu privire la premierea excepţională pentru punerea în funcţiune a obiectivelor înainte de termen şi pentru reducerea consumurilor de materiale faţă de cele normate nu sînt aplicate, în practică, decît în puţine cazuri, datorită unor inadvertenţe. Astfel, recompensele pentru scurtarea termenelor se plătesc dintr-un fond care se constituie la beneficiarul de investiţii şi are două surse posibile : eco-

Dorin CONSTANTINESCU

(*Continuare în pag. 23*)

DIFERENŢE NEJUSTIFICATE

Nivelul atins la jumătatea anului trecut în extinderea acordului global marchează, la diferite ministere şi organe centrale şi la consiliile populare tutelare de organizaţii de construcţii-montaj, variaţii sensibile, nejustificate decît în mică măsură de deosebirile în ce priveşte specificul lucrărilor executate. Sarcina planificată de cuprindere a muncitorilor în acord global n-a fost îndeplinită la un număr de ministere ce totalizau 16% din efectivele pe ansamblul ramurii care, la acea dată, lucrau în acord.

Extinderea acordului global, în % din volumul total al muncii prestate (acord + regie) în trim. II 1976

Medie pe unităţile de c+m din subordinea :	**Plan**	**Real.**
Min. Construcţiilor Industriale	65,0	75.1
Min. Ec. Forest. şi Mat. de Constr.	67.5	71.3
Min. Energiei Electrice	67,0	70.7
Min. Transp. şi Telecomunicaţiilor	60.0	68.5
Consiliile populare	—	61.7
Min. Industriei Metalurgice	53,4	56,4
Min. Ind. Construcţiilor de Maşini	60,0	56.4
Min. Minelor, Petrolului şi Geol.	60,0	53,1
Consiliul Naţional al Apelor	60,0	42,2
Min. Industriei Chimice	60,0	40,7
Min. Agriculturii şi Ind. Aliment.	60,0	40,5
Total ramura de construcţii-montaj	—	59,0

Prima parte a articolului, publicată în nr. 16 (din 22 aprilie a.c.) al revistei, a abordat unele fenomene negative care frînează încă generalizarea acordului global, ca principală formă de remunerare a muncii în construcţii-montaj.

LECŢII

În ajutorul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior

NOUA ORDINE ECONOMICĂ INTERNAŢIONALĂ – IMPERATIV AL CONTEMPORANEITĂŢII

Pentru a veni în ajutorul candidaţilor la examenul de admitere de la facultăţile economice, „Revista economică" în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică în mod regulat consultaţii pe anumite **teme selecţionate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învăţămîntul superior în anul 1977“.

EPOCA CONTEMPORANĂ este epoca revoluţiei socialiste, a trecerii omenirii de la capitalism la socialism. Realizările obţinute de ţările socialiste în dezvoltarea lor economico-socială, politica lor externă de colaborare şi pace au determinat transformarea socialismului într-o uriaşă forţă mondială care exercită o influenţă tot mai puternică asupra întregului curs al vieţii internaţionale şi care se pronunţă pentru o lume nouă a echităţii şi înţelegerii, a păcii şi colaborării, o lume a dreptăţii sociale şi naţionale.

Atîta timp cît a constituit unicul sistem social şi chiar după apariţia sistemului mondial socialist, capitalismul a promovat relaţii internaţionale întemeiate pe exploatarea omului de către om, pe asuprirea unor naţiuni de către altele, pe exploatarea nemiloasă şi neraţională a avuţiei majorităţii popoarelor, pe inegalitatea dintre ţări şi popoare. Ordinea economică mondială pe care a generat-o sistemul capitalist a devenit anacronică. Vechile relaţii internaţionale generate de capitalism şi imperialism au devenit incompatibile cu marile prefaceri intervenite în lume, cu noile tendinţe ale vieţii internaţionale.

În locul acestora, în mod obiectiv şi imperativ, se impune statornicirea unor relaţii bazate pe respectarea strictă a independenţei naţionale, a suveranităţii statelor, pe deplina egalitate, relaţii care să asigure dezvoltarea armonioasă a tuturor popoarelor, lichidarea împărţirii lumii în ţări bogate şi ţări sărace, în ţări dezvoltate industrializate şi ţări nedezvoltate, în ţări exploatatoare şi ţări exploatate, într-un cuvînt, să fie instaurată o nouă ordine economică şi politică internaţională.

Prin ordine economică internaţională înţelegem acea structură a economiei mondiale compusă din economiile naţionale, ca părţi componente ale sale, bazată pe un tip istoriceşte determinat al diviziunii internaţionale a muncii, pe un sistem specific de legături economice internaţionale şi pe anumite mecanisme economice internaţionale, existente într-o etapă sau alta cum sînt : mecanismele comerciale, mecanismul preţurilor, mecanismul monetar, mecanismul financiar internaţional etc.

Ordinea economică internaţională reflectă — deci — structurile de bază ale economiei mondiale existente la un moment dat. Amploarea şi natura legăturilor economice internaţionale care se stabilesc între state depinde — alături de alţi factori — de gradul de dezvoltare al diferitelor economii naţionale şi de participarea lor la diviziunea internaţională a muncii ; modificările intervenite în cadrul acestora impun schimbarea ordinei economice internaţionale date. Iar, în prezent, aceasta este o necesitate obiectivă care decurge din faptul că :

a) Actuala ordine economică internaţională nu ţine pasul cu mutaţiile revoluţionare produse în ultimele decenii, nu reflectă nici actualul raport de forţe internaţionale.

b) Actuala ordine economică internaţională instituită pe baza diviziunii internaţionale capitaliste a muncii menţine încă o parte însemnată a ţărilor lumii într-o gravă stare de subdezvoltare, perpetuează inegalitatea şi decalajele economice. În condiţiile creşterii interdependenţei economice dintre ţări, disproporţiile apărute în economia mondială — ca urmare a existenţei acestor decalaje — determină, în cele din urmă, însăşi limitarea posibilităţilor de dezvoltare ale ţărilor înaintate economic.

c) Actuala ordine economică internaţională menţine unele practici colonialiste şi neocolonialiste, pune restricţii de tot felul în calea relaţiilor internaţionale, favorizează amestecul în treburile interne ale altor ţări ; toate aceste stări de lucruri nu mai pot fi tolerate, ele trebuie înlăturate.

d) Consolidarea unei păci trainice şi a securităţii în întreaga lume, eliminarea stărilor de încordare, tensiune şi animozitate internaţională impun, în mod obiectiv, instaurarea unei noi ordini economice şi politice internaţionale. În legătură cu aceasta, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** arăta că : **„...pe plan internaţional inegalitatea şi asuprirea duc pînă la urmă la ascuţirea contradicţiilor dintre state şi la apariţia unor grave conflicte între ele. Pentru evitarea unor ciocniri, care pot deveni violente, este necesar ca vechile relaţii interstatale să fie schimbate şi înlocuite cu o politică nouă, de deplină egalitate în drepturi între toate statele lumii. Aceasta este o legitate a dezvoltării sociale — atît pe plan naţional, cît şi internaţional — un proces determinat de însăşi dialectica dezvoltării social-istorice“[1]).**

Instaurarea unei noi ordini economice internaţionale este nu numai obiectiv necesară ci şi practic posibilă. Aceasta deoarece pe plan mondial raportul de forţe este favorabil popoarelor care luptă pentru progres şi pace în lume, au apărut raporturi politice noi între ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare, iar participarea la diviziunea internaţională a muncii a devenit o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărei naţiuni.

CONGRESUL AL XI-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN DESPRE CĂILE INSTAURĂRII UNEI NOI ORDINI ECONOMICE INTERNAŢIONALE

O contribuţie substanţială la definirea conţinutului şi căilor de instaurare a unei noi ordini economice internaţionale au adus documentele adoptate de Congresul al XI-lea al P.C.R. şi — mai ales — raportul prezentat la Congres de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu.** În acest raport sînt prezentate, în 10 puncte, direcţiile majore în care trebuie să se acţioneze pentru instaurarea unei noi ordini economice internaţionale :

1) Înlăturarea vechilor relaţii de inechitate, a asupririi unor popoare de către altele, lichidarea politicii imperialiste, colonialiste şi neocolonialiste ;

2) Realizarea unor relaţii bazate pe deplina egalitate în drepturi între toate naţiunile lumii ;

3) Respectarea dreptului fiecărui popor de a-şi alege orînduirea socială, fără nici un amestec din afară şi de a fi stăpîn pe bogăţiile naţionale. Aceasta presupune obligaţia tuturor sta-

telor de a nu utiliza forţa sau ameninţarea cu forţa împotriva altui stat, precum şi de a nu impune anumite opţiuni cu caracter politic sau economic ;

4) Lichidarea rapidă a decalajelor între ţările dezvoltate şi cele slab dezvoltate şi apropierea nivelului de dezvoltare economico-socială a tuturor ţărilor. În prezent, decalajele economice şi tehnologice între ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare sînt foarte mari şi prezintă chiar tendinţa de a se adînci. Hotărîtor în remedierea acestei situaţii este efortul propriu al ţărilor slab dezvoltate, folosirea la maximum a resurselor interne materiale şi umane, alocarea unei părţi însemnate din venitul naţional pentru dezvoltare. Dar, în acelaşi timp, eliminarea decalajelor economice presupune ca ţările rămase în urmă să beneficieze şi de un ajutor mai substanţial din partea ţărilor dezvoltate din punct de vedere economic şi, în primul rînd, din partea acelora care secole de-a rîndul le-au menţinut în stare de dependenţă colonială.

5) Asigurarea unor raporturi echitabile între preţurile materiilor prime şi cele ale produselor industriale. În decursul perioadei postbelice, evoluţia preţurilor la materiile prime exportate de ţările în curs de dezvoltare a cunoscut creşteri mai lente decît preţurile la export ale ţărilor capitaliste dezvoltate, „foarfecele preturilor" defavorizînd substanţial ţările în curs de dezvoltare, ceea ce a frînat progresul lor economic.

6) Stabilirea preturilor materiilor prime şi produselor industrializate pornindu-se de la necesitatea stimulării activităţii productive a tuturor popoarelor şi pentru a asigura — în primul rînd — progresul mai rapid al ţărilor în curs de dezvoltare ;

7) Asigurarea accesului tuturor ţărilor la materiile prime, la sursele de energie şi la cuceririle ştiinţei şi tehnicii moderne. Pentru aceasta este necesară realizarea unei ample cooperări internaţionale în vederea punerii în valoare a resurselor de materii prime şi energetice, a utilizării lor raţionale, a eliminării risipei, precum şi elaborarea unor programe menite să reunească eforturile statelor în descoperirea şi folosirea a noi surse de materii prime şi de energie ; de asemenea, se cer a fi adoptate măsuri concrete în direcţia transferului fără restricţii al tehnicilor moderne către ţările în curs de dezvoltare, a promovării şi stimulării cercetării ştiinţifice în aceste ţări ;

8) Elaborarea unor programe speciale, sub egida Organizaţiei Naţiunilor Unite şi a altor organisme internaţionale, în scopul realizării unor obiective de importanţă vitală pentru dezvoltarea civilizaţiei umane ;

9) Solutionarea urgentă a problemei alimentaţiei pe plan mondial. Se impune, astfel, adoptarea unor măsuri hotărîte pentru a asigura o dezvoltare rapidă a producţiei agricole, îndeosebi în ţările în curs de dezvoltare. De asemenea, se impune — în acelaşi scop — elaborarea unui program complex de către Organizaţia Naţiunilor Unite pentru Alimentaţie şi Agricultură.

10) Adoptarea unor măsuri energice în vederea accelerării progresului economico-social şi intensificarea — în acest scop — a ajutorului dat ţărilor în curs de dezvoltare de către ţările mai dezvoltate.

Instaurarea unei noi ordini economice internaţionale va însemna negarea ordinii internaţionale actuale, dar nu va însemna încă lichidarea orînduirii capitaliste. Noua ordine este menită să asigure dezvoltarea rodnică a colaborării economice internaţionale între state cu orînduiri sociale similare, precum şi între state cu orînduiri sociale diferite. **„Noua ordine economică —** sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — trebuie privită în contextul existenţei în lume a unor grupări de ţări cu orînduiri sociale diferite, realitate istorică ce va dăinui încă o lungă perioadă de timp. În această lumină, instaurarea unor raporturi noi, echitabile constituie expresia însăşi a realizării în viaţă a principiilor coexistenţei paşnice"[2]).**

Viitoarea ordine economică mondială trebuie să răspundă unor condiţii politice, economice, sociale etc. variate, să reflecte noul raport de forţe în lume şi tendinţele sale istorice, să asigure colaborarea între state cu orînduiri sociale diferite.

ACTIVITATEA ROMÂNIEI PENTRU INSTAURAREA UNEI NOI ORDINI ECONOMICE INTERNAŢIONALE

Adoptarea la O.N.U. a Declaraţiei şi Programului de acţiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaţionale demonstrează că necesitatea obiectivă a schimbării actualei ordini economice internaţionale se impune tot mai mult ca o problemă centrală a vieţii internaţionale actuale, ca o problemă fundamentală a activităţii statelor. România, ca membră a O.N.U. şi a altor organizaţii şi organisme internaţionale a sesizat şi pus în discuţia acestora, în ultimii douăzeci de ani, multe din elementele componente ale problematicii instaurării unei noi ordini economice internaţionale. O contribuţie substanţială la precizarea şi îmbogăţirea conceptului noii ordini economice internaţionale şi la definirea căilor de traducere în viaţă a acestui concept, au adus-o documentele adoptate de Congresul al XI-lea al partidului nostru. Programul în 10 puncte, formulat în raportul prezentat de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la Congresul al XI-lea al P.C.R., răspunde în mod obiectiv intereselor majore ale popoarelor şi reprezintă totodată o alternativă progresistă, paşnică pentru soluţionarea problemelor majore ale contemporaneităţii.

Conducerea partidului şi statului nostru, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** personal desfăşoară o bogată şi multilaterală activitate pe plan internaţional în scopul transpunerii în viaţă a noii ordini economice internaţionale. Această activitate se concretizează în întîlnirile la nivel înalt cu conducătorii diferitelor ţări, indiferent de mărimea lor şi de orînduirea lor socială, în documentele adoptate cu prilejul acestor întîlniri, în participarea activă la colaborarea şi cooperarea economică şi tehnico-ştiinţifică internaţională şi îndeosebi în lărgirea continuă a colaborării economice a României cu ţările în curs de dezvoltare, precum şi prin activitatea pe care ţara noastră o desfăşoară în cadrul organizaţiilor şi organismelor internaţionale pentru edificarea unei noi ordini mondiale.

Astfel, ţara noastră a sprijinit în mod hotărît adoptarea, la 24 octombrie 1970, a strategiei internaţionale a dezvoltării pentru cel de-al doilea Deceniu al Naţiunilor Unite (1971—1980), care cuprinde măsuri concertate ale ţărilor dezvoltate şi ale celor în curs de dezvoltare pentru reducerea şi eliminarea decalajului care le desparte, pentru edificarea între popoare a unei noi ordini economice şi sociale mai drepte şi mai raţionale. De asemenea, ţara noastră a sprijinit activ adoptarea Declaraţiei şi Programului de acţiune privind instaurarea noii ordini economice internaţionale (la sesiunea extraordinară din aprilie—mai 1974 a Adunării Generale a O.N.U.). Tot în aceeaşi arie de preocupări se cuvine menţionat aportul României la redactarea Cartei drepturilor şi îndatoririlor economice ale statelor, adoptată de către Adunarea Generală a O.N.U. în decembrie 1974, precum şi iniţiativa ţării noastre privind convocarea sub egida O.N.U., în anul 1978 sau 1979, a unei conferinţe mondiale pentru ştiinţă şi tehnologie. În septembrie 1975, la a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. ţara noastră a prezentat declaraţia „Poziţia României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaţionale", iar la 12 noiembrie 1975, la sesiunea Adunării Generale a O.N.U., a difuzat documentul intitulat „Poziţia României cu privire la îmbunătăţirea şi democratizarea activităţii Organizaţiei Naţiunilor Unite, la întărirea rolului său în realizarea colaborării între toate statele, fără deosebire de orînduire socială, a unei lumi mai bune şi mai drepte, a unei păci trainice", documente în care şi-a reafirmat poziţiile principiale adoptate de partidul şi statul nostru în problemele internaţionale.

În perspectiva conturată şi subliniată de Programul Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism, „România va participa activ la schimburile şi cooperarea economică internaţională, la activitatea diferitelor organisme economice mondiale, aducîndu-şi contribuţia la soluţionarea tuturor problemelor internaţionale, la realizarea unei noi ordini economice mondiale, la progresul general al popoarelor, la făurirea unei lumi mai bune şi mai drepte, a echităţii în viaţa internaţională contemporană"[3]).

În acest mod ţara noastră va continua să-şi aducă şi în viitor întregul său aport la opera istorică de edificare a unei noi ordini economice internaţionale, care să permită dezvoltarea nestînjenită a raporturilor economice între state, pe baze echitabile şi deplin democratice, şi să asigure dezvoltarea independentă a fiecărei naţiuni pe calea progresului.

lector dr. Dan NIŢESCU

---

[1]) **Nicolae Ceauşescu,** Expunere la Marea Adunare Naţională cu privire la măreţele realizări ale poporului român în cincinalul 1971—1975 şi la politica externă a României pusă în slujba păcii şi colaborării internaţionale — 18 dec. 1975, Buc., Ed. pol., 1975, p. 34.

[2]) **Nicolae Ceauşescu** — Congresul educaţiei politice şi al culturii socialiste, 2—4 iunie 1976, Bucureşti, Editura politică, 1976, p. 74.

[3]) **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism,** Editura politică, Bucureşti, 1975, p. 184.

Centenarul independenței

CUCERIREA INDEPENDENȚEI NAȚIONALE A ROMÂNIEI REFLECTATĂ ÎN OPINIA PUBLICĂ EUROPEANĂ

RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ din 1877, făcînd parte dintr-un important conflict militaro-diplomatic european — manifestare tardivă a contradicțiilor suscitate de așa-numita problemă orientală — a prilejuit în opinia publică și în presa internațională cele mai numeroase și variate știri și comentarii apărute pînă la acea dată cu privire la țara și poporul nostru.

După începerea ostilităților, în perioada ciocnirilor din lungul Dunării, în România au sosit numeroși corespondenți ai principalelor ziare din Europa. În reportajele lor, aceștia au alternat descrierea evenimentelor militare sau politice, cu descrieri ale peisajului țării noastre, observații asupra poporului, asupra înfățișării multor orașe, a vieții sociale ; acest din urmă aspect redus, însă, cel mai adesea, la manifestări pur exterioare.

Se încetățenesc, astfel, în coloanele ziarelor europene, deocamdată mai ales ale celor din Franța și din Italia, alături de numele Bucureștilor și Iașilor, sau de al porturilor dunărene Galați și Brăila, și numele multor orașe care înainte nu avuseseră decît rar asemenea prilej de notorietate : Calafat, Alexandria, Slatina, Zimnicea, Giurgiu, Focșani, Ploiești etc.

Foarte activ este corespondentul revistei „Illustrazione italiana“, Niccoló Lazzaro, care încă de la intrarea în țară, pe la Orșova, notează, în cuvinte entuziaste, frumusețea peisajului. Ziarul „La France“ consemnează observații de ordin etnografic și surprinde unitatea deplină a limbii române, din Oltenia pînă în Moldova. Ziarele „Le Temps“ și „Le Bien Public“, după descrieri fugitive ale unor orașe mai mici, insistă asupra Craiovei, cu date despre arhitectura orașului, despre competența corpului său administrativ și despre viața socială, sesizînd, totodată, și contrastele dureroase între mediul moșieresc și burghez, de o parte și cel țărănesc, de altă parte. Aceleași puncte de reper stau la baza descrierilor, mult mai numeroase și mai ample, despre București, Ploiești sau Iași. E dramatic zugrăvită în paginile ziarelor „République française“ și „La France“ atmosfera din Giurgiu, după începerea bombardamentelor turcești : distrugerile pricinuite, viața grea a populației, evacuarea unei părți a ei.

Dar după acest prim contact cu atmosfera din România, atenția corespondenților și observatorilor străini începe a fi captată de alte două elemente dominante, care sînt înregistrate cu surpriză, transformată treptat, în respect și admirație : starea de spirit a populației și gradul de pregătire a armatei, sub raportul instruirii, echipamentului, moralului și al valorii cadrelor. „Nu vă faceți idee de indignarea care domnește la București contra turcilor — scrie corespondentul ziarului „Le Constitutionnel“, îndată după începerea ostilităților. Lumea e hotărîtă la cele mai mari sacrificii pentru a cuceri independența“.

„România a luptat întotdeauna pentru civilizație"

PROCLAMAREA independenței este apreciată de un alt ziar parizian drept „marele eveniment al zilei“. În Franța și Italia se accentuează sentimentele de simpatie și solidaritate pentru cauza libertății politice românești, susținută de revelația comunității de origine latină. Se descoperă și faptul că actul independenței și al intrării României în război nu este efectul unei conjuncturi momentane, ci încununarea unei lungi tradiții în istoria poporului român. „România — scriu unele ziare franceze — participînd la război n-a făcut decît să continue o tradiție istorică. Ea totdeauna a luptat pentru civilizație, pentru cauza europeană“.

La 29 mai 1877 corespondentul ziarului „Le Bien Public“ nota cu plăcută surprindere primele sale impresii despre armata română : „Trebuie să recunosc că armata română, din care am văzut defilînd o brigadă, e perfect echipată și bine înarmată cu puști Chassepot. Oamenii arată bine, robuști. Ofițerii își cunosc meseria. Coloanelor de aprovizionare nu le lipsește nimic. Bateriile de artilerie sînt în perfectă stare și au atelaje uimitor de frumoase. Cît despre artileria care a defilat ieri la Mogoșoaia, nu mai pridideam cu admirația. Se spune că România are 40 000 de asemenea ostași“. Aprecieri similare privind ținuta armatei române se întîlnesc și în ziarele engleze : „Times“ și „Daily News“, sau italiene, „Il Dovere“, „Illustrazione italiana“. Se remarcă și fenomenul înscrierii masive de voluntari.

Modul elogios în care observatorii străini vorbesc despre armata română, chiar înainte ca aceasta să-și fi dovedit valoarea în luptă, reflectă întărirea unui sentiment de simpatie pentru cauza dreaptă a unui popor pe care presa italiană avea să-l definească în scurt timp „o națiune politică, dibace, înțeleaptă și totodată entuziastă și vitează“.

Că aceste prime impresii aveau o fundamentare obiectivă se confirmă din relatările despre cele dintîi angajamente ale armatei române în operațiunile din lungul Dunării. Astfel ziarul „L'Indépendance Belge“ laudă precizia tirului artileriei române care trăgea asupra orașelor Vidin și Nicopol, de care, de altfel, s-au declarat deplin satisfăcuți și comandanții unor mari unități ruse. Ziarul german „Augsbürger Allgemeine Zeitung“ se referă, în această privință, la buna pregătire a ofițerilor artileriști români, mulți din ei avînd studii militare superioare în Germania sau Franța. Valoarea artileriei românești e semnalată și într-o corespondență a ziarului „Epoca“ din Madrid.

Atenția presei și a opiniei publice internaționale crește însă și mai mult după trecerea armatei române peste Dunăre și după participarea ei la marile lupte din jurul Plevnei. Presa subliniază însemnătatea istorică a trecerii armatei române la ofensivă pe teritoriul de la sud de Dunăre. „Pentru cine ar vrea să studieze filozofic ce se petrece pe țărmurile Dunării — scrie un ziar de limbă spaniolă — ceea ce ar trebui să-i atragă mai mult atenția este steagul tricolor care se ridică lîngă cel rusesc“.

Asaltul redutei Grivița I, din 30 august/11 septembrie 1877, a fost evenimentul care a consacrat unanim și definitiv respectul opiniei internaționale față de poporul român și armata sa. Au relatat despre acest măreț fapt de arme ziare rusești, engleze, germane, austriece, franceze, italiene, spaniole, belgiene, americane, suedeze și finlandeze. Și-au exprimat admirația, în memorii sau în declarații făcute presei românești, numeroși observatori străini, pînă și din îndepărtata Norvegie.

Nota dominantă a reportajelor despre asaltul Griviței este dată de admirația pentru curajul și eroismul ostașului român. Corespondentul ziarului elvețian „Bund“, care apărea la Berna, făcînd totodată și oficiul de corespondent pentru „Chicago Gazette“ din Statele Unite, scria: „Niciodată n-aș fi crezut să văd atîta bravură la o trupă care pînă atunci n-a cunoscut focul... Armata română merită a fi pusă lîngă orice altă armată a Europei și oricine poate fi mîndru de soldații și ofițerii ei, care au dat probe atît de strălucite de vitejie“.

Ziarul vienez „Die Presse“ scria despre asaltul de la Griviţa că „armata română se putea bucura de toată onoarea zilei“ şi că „luptele de la Plevna au fost pentru întreaga lume un şir de surprinderi, dar cea mai mare surprindere este atitudinea românilor, organizaţi europeneşte şi conduşi după principiile tactice moderne“.

Presa belgiană vorbeşte de „acte de eroism care nu se pot povesti“, iar cea engleză, de obicei extrem de sobră în expresii, nu precupeţeşte nici ea elogiile. „The Morning Post“ declară că în faţa Plevnei trupele româneşti au repurtat singurul succes al zilei. „Daily News“ subliniază că „reduta Griviţa a căzut... în faţa vitejiei hotărîte a românilor“, iar „Times“ afirmă că dacă Plevna va cădea, ruşii vor datora izbînda, nu în mică măsură, cooperării aliaţilor lor, românii. „Daily Telegraph“, revenind asupra luptelor, scrie că „trupele româneşti s-au purtat cu un curaj lăudabil şi au pornit de repetate ori la asalt, deşi respinse de focul zdrobitor al infanteriei turceşti... În rezumat, s-au purtat minunat de bine, mai ales avînd în vedere că era prima lor încercare şi că era îndreptată în contra unor poziţii puternic fortificate şi apărată de o armată de temut“.

Deosebit de calde sînt rîndurile consacrate luptei pentru Griviţa de ziarul „La France“. „Înainte de a încheia — scrie corespondentul acestuia — să-mi fie îngăduit a aduce elogiile meritate armatei române. Ea nu este o armată în sensul permanent al cuvîntului ; e o armată naţională, compusă din toate elementele sociale... În ziua de 11 septembrie ea şi-a făcut datoria în faţa duşmanului cu nobleţe şi simplicitate“.

Ecourile faptelor de arme de la Griviţa răzbat în cele mai îndepărtate colţuri ale Europei. La capătul de sud al continentului, ziarul grecesc „Stoa“ vede în armata română un „model de urmat de către toate popoarele Orientului“.. El exprima astfel un îndemn către celelalte popoare de sub dominaţia otomană de a se pregăti pentru cucerirea independenţei prin luptă armată urmînd exemplul poporului român.

Din îndepărtatul nord, ziarul finlandez „Helsingfors Dageblatt“ remarca ajutorul important dat de români trupelor ruse. „Se poate — comentează ziarul — că la început ruşii să nu fi avut încredere în noul lor aliat, acum însă ei îşi dau seama că au cîştigat un ajutor de valoare“.

Ziarul belgian „Le Siècle“ publica următoarea corespondenţă despre asaltul Griviţei, de la trimisul său : „În acest moment mi-am putut da seama de curajul de care e capabil soldatul român. S-au aruncat înainte cu o furie irezistibilă... Cu o îndîrjire de necrezut s-au avîntat în această vale a morţii ; respinşi, striviţi, decimaţi de focul ucigător al unui duşman adăpostit, dar fără să dea înapoi nici un pas, fără să şovăie o clipă, înaintînd mereu, revenind fără încetare la atac, pentru a lăsa, vai, în urmă un şir de morţi şi muribunzi“.

Din partea rusă, „Le Journal de St. Petersbourg“ scria că „tinerii soldaţi români se luptă foarte bine“.

Şi din partea adversă, a taberei otomane, s-au înregistrat aprecieri elogioase la adresa rolului armatei române în luptele de la Plevna. Un ofiţer englez, Valentin Baker, care lupta în rîndurile armatei turceşti, exprima convingerea că fără ajutorul forţelor româneşti întreaga armată rusă care lupta la nordul Balcanilor ar fi fost inevitabil împinsă spre Dunăre. Iar generalul turc Izzet Fuad Paşa, rememorînd evenimentele zilei de 30 august 1877, scria : „la aripa dreaptă românii şi-au arătat de asemenea valoarea, iar atacul lor a reuşit ; ei au luat faimoasa redută Griviţa, pe care au păstrat-o cu ajutorul ruşilor“.

Aproape în aceleaşi zile, presa italiană, care a urmărit cu deosebită simpatie dezvoltarea evenimentelor ce au dus la independenţa României şi la afirmarea strălucită a valorii ostaşului român pe cîmpul de luptă, scria că românii au dat dovadă de o vitejie singulară şi de o valoare tactică puţin comună. „Noi, italienii, — spune unul din aceste ziare — trebuie să salutăm cu sinceră bucurie redeşteptarea unui popor de care sîntem legaţi prin legături de rudenie atît de strînse“.

Independenţa — expresie a voinţei unanime a poporului român

CONCLUZIA împărtăşită pe drept cuvînt de majoritatea presei europene era aceea că actul politic al proclamării independenţei, ca expresie a voinţei naţionale unanime, a fost consfinţit şi definitivat prin eroismul ostaşilor români şi că acest act nu va mai putea fi anulat de nici o combinaţie politică ulterioară, din orice parte ar veni ea şi oricîte interese ar coaliza. „România — scria un alt ziar italian la începutul lunii octombrie 1877 — a încetat de astăzi de a mai fi vasală şi independenţa ei, proclamată de votul naţional şi susţinută cu armele, nu va mai putea fi răpită“.

Ziarul italian „Il Diritto“ afirma de asemenea că „ar fi monstruos a mai lega un popor tînăr, laborios, paşnic şi iubitor de economie... şi care a făcut paşi mari pe calea progresului, de un imperiu în descompunere...“.

De un deosebit răsunet s-a bucurat telegrama de salut adresată din Caprera de eroul italian Giuseppe Garibaldi, reprodusă cu vădit entuziasm de întreaga presă din România, la 8 octombrie 1877 : „Descendenţii vechilor noastre legiuni, românii se luptă azi cu eroism pe ţărmurile Dunării pentru independenţa lor. Îmi pare că e bine a face să se audă o aplaudare din partea capitalei vechii lumi şi a Italiei întregi, îndreptată valoroaselor noastre rude“.

În faza finală a luptelor de la Plevna, presa străină a scos din nou şi pe larg în evidenţă contribuţia trupelor române la capitularea fortăreţei. Cu acest prilej ziarele franceze insistă mai mult asupra cuceririi Rahovei şi importanţei faptului pentru căderea Plevnei. În „Memorial diplomatique“, un articol mai lung se ocupă de ultimele lupte, în special de încercarea abilă şi disperată a lui Osman-Paşa de a rupe încercuirea şi a-şi croi drum înspre Sofia. Ziarul consideră că în cursul acestei tentative a survenit un moment critic pentru asediatori, situaţia fiind salvată de dîrzenia cu care unităţile române au contribuit la respingerea atacului turcesc, eveniment căruia i-a urmat nemijlocit oferta de capitulare a lui Osman-Paşa şi a întregii sale armate. „Românii — continuă ziarul — au dat dovadă de eminente calităţi militare şi s-au purtat astfel încît au justificat buna opinie ce lumea avea deja despre dînşii“.

Luptele de la Dunăre şi de pe cîmpiile Bulgariei au pus atunci bazele unor sentimente de prietenie şi respect reciproc între popoarele român şi rus, ale căror armate au luptat umăr la umăr, în alianţă şi în condiţii de egalitate, pentru o cauză justă. Acestor sentimente le-au dat glas cu sinceritate factorii responsabili de atunci ai conducerii politice şi militare a Rusiei. Ţarul Alexandru al II-lea a declarat că trupele române au dat dovadă de un curaj eroic, luptînd sub unul dintre cele mai nimicitoare focuri ale inamicului. Marele duce Nicolae, fratele ţarului şi comandant suprem al armatelor operative ruse din Balcani, spunea la 9 noiembrie 1877, într-o scrisoare adresată comandamentului român : „Întotdeauna am fost fericit de a recunoaşte bravura şi solidele calităţi militare ale armatei române... Amintirea frăţiei noastre de arme îmi va fi pururea scumpă. Izbînda de la Rahova aparţine pe deplin armelor române“.

În cuvinte asemănătoare s-au exprimat generalii ruşi, comandanţi de mari unităţi, care au cooperat cu trupele române. Bătrînul strateg Todleben, chemat la Plevna pentru a conduce minuţioasele lucrări de asediu, aprecia comportarea armatei române, de la general pînă la soldat, ca mai presus de orice laudă. Iar generalul Krîlov, la încetarea misiunii sale de cooperare cu armata română, spunea : „Luptele trecute mi-au dat o excelentă idee de bravura, ţinuta şi exactitatea serviciului regimentelor de roşiori, călăraşi şi artilerie călare. Aceasta se datoreşte în mare parte distinsului corp al ofiţerilor. Plecînd, duc o sinceră mulţumire dobîndită prin onoarea ce am avut de a comanda aceste trupe de elită“.

Războiul de independenţă n-a consfinţit, aşadar, numai împlinirea unui ideal secular al poporului român, adînc înrădăcinat în conştiinţa sa, atît înainte cît şi după acest eveniment. El a marcat, totodată, afirmarea puternică a virtuţilor sale politice şi militare, a forţei sale de mobilizare, în respectul opiniei publice internaţionale. Mai înainte ca marile puteri să fie obligate, în Congresul de la Berlin, să recunoască voinţa şi jertfele naţiunii noastre, independenţa ei era un fapt recunoscut de forumul mai larg şi mai drept al judecăţii popoarelor. România apărea ca un factor politic bine definit în sud-estul Europei şi în genere pe plan internaţional. Intuiţia şi experienţa presei britanice, bine cunoscută în materie politică prin aceste calităţi, sesizau corect noua stare de lucruri, de pildă în coloanele ziarului „Daily News“ : „România a cîştigat în ochii Europei o poziţie diferită de aceea pe care o avusese pînă acum. Nimeni nu dădea atenţie României şi armatei ei şi se dispunea de viitorul acestei ţări, ca şi de gurile Dunării, cu aşa de puţină grijă, ca şi cum românii n-ar fi avut nimic de zis în această problemă. Acum se vede că armata română contează şi că trebuie să se ţină seamă de dînsa cînd se vor face schimbări pe harta Europei, relative la România...“.

În 1877 s-a făcut un mare pas înainte în afirmarea rolului istoric pozitiv al ţării noastre în această parte de lume, în cunoaşterea şi recunoaşterea lui de către opinia publică mondială, de întreaga lume civilizată. S-au aşezat temeliile prestigiului internaţional fără precedent de care România independentă şi suverană, militînd pentru respectul păcii şi dreptăţii în lume, se bucură în zilele noastre pe toate meridianele globului.

Camil MUREŞAN

ÎNCHEIEREA DE CONVENŢII COMERCIALE – FORMĂ DE AFIRMARE PE PLAN EXTERN A INDEPENDENŢEI ŞI SUVERANITĂŢII

CUCERIREA INDEPENDENȚEI DE STAT A ROMÂNIEI este rezultatul unei lupte îndelungate nu numai pe plan politic și diplomatic ci și economic. Scopul luptei pe plan economic a fost înlăturarea rămășițelor dominației otomane, de imixtiune în treburile interne ale țării, promovarea pe plan extern a unor relații economice și de schimb care să asigure afirmarea independenței și suveranității țării. Între obiectivele principale economice a fost afirmarea dreptului României de a încheia convenții comerciale directe cu alte țări, bazate pe egalitate și respectarea suveranității țării.

Tratatul de pace de la Adrianopol încheiat în anul 1829, pe lîngă alte stipulații importante, a prevăzut că locuitorii Principatelor se vor bucura de deplina libertate a comerțului pentru toate produsele lor, fără nici un fel de restricții, precum și de dreptul de a naviga nestingherit cu propriile lor bastimente. A fost desființat monopolul turcesc asupra comerțului Principatelor. Poarta a recunoscut ulterior pentru Principatele Române dreptul de navigație pe Dunăre sub pavilion național și de navigație pe mare a vaselor moldovene și muntene.

Revoluția de la 1848 și unirea din 1859, au creat condiții propice desfășurării luptei pentru progres social și cucerirea independenței. Se realizează piața economică unică, ceea ce a contribuit la dezvoltarea industriei și agriculturii. Între anii 1832—1876 comerțul exterior al României s-a dezvoltat considerabil : creșterea exportului de unsprezece ori, iar a importului de nouă ori, în această perioadă însemna un progres ramarcabil în domeniul schimburilor economice 1). Țara noastră și-a lărgit aria legăturilor sale economice externe, o importanță deosebită a primit Dunărea, iar porturile Brăila și Galați au devenit importante centre ale comerțului european.

Extinderea relațiilor economice externe era favorizată și de noua situație a Principatelor după anul 1856. Tratatul de la Paris, menținînd suzeranitatea Turciei asupra Principatelor Române, înlocuiește protectoratul rus cu garanția celor șapte puteri semnatare ale tratatului. Imperiul otoman era obligat să respecte administrația independentă și națională a Principatelor, precum și deplina libertate a cultului, a legislației, comerțului și navigației. Revendicarea independenței era tot mai mult legată de afirmarea suveranității Principatelor.

În acest spirit se pronunță și adunarea ad-hoc a Munteniei, care, avînd în vedere suzeranitatea Principatelor, declară că toate relațiile internaționale ale românilor „nu pot fi reglementate decît prin convenții direct încheiate între Principate și alte state“, iar adunarea ad-hoc a Moldovei cere Puterilor garante să recunoască „vechiul și neprescriptibilul drept al Principatelor Unite de a regula ele singure relațiile lor comerciale cu alte state“ 2).

Promovarea unei politici economice independente continua însă să fie frînată de forțe externe. Aceleași puteri care au manifestat mai înainte „bunăvoință“ față de Principatele Unite introduc din interese proprii, egoiste, în Convenția de la Paris din 1858 cu privire la organizarea Principatelor, măsuri restrictive ce favorizau Imperiul otoman în menținerea și întărirea raporturilor de suzeranitate. Convenția prevedea că tratatele internaționale încheiate de curtea suzerană cu puterile străine se vor aplica și Principatelor în tot ceea ce nu aduce atingere imunității lor 3). Obligativitatea convențiilor încheiate de Poarta otomană cu alte țări constituia pentru Principate o interdicție importantă în ce privește realizarea de raporturi directe economice cu alte țări, o frînă în dezvoltarea relațiilor comerciale externe.

IMPORTANȚI PAȘI pe linia dobîndirii independenței sub aspect economic și a înlăturării amestecului otoman în treburile interne ale țării s-au făcut în timpul domniei luminoase a lui Alexandru Ioan Cuza. Secularizarea averilor mănăstirești — act de mare curaj politic — înfăptuită împotriva vointei Imperiului otoman și a Puterilor garante, a dat o puternică lovitură rămășițelor relațiilor de suzeranitate. O imensă avere reintrată în patrimoniul statului a putut fi utilizată în interes național și, în același timp, s-a închis un important canal de scurgere a unor imense bogății în afară. Secularizarea averilor mănăstirești, a fost apreciată de Musurus bei, ambasadorul Turciei la Londra ca „un exemplu funest pentru Serbia și celelalte vecine ale imperiului“, o cale care poate să ducă la proclamarea independenței 4). Acțiunea dîrză a lui Cuza de a desființa jurisdicțiunea consulară, această brutală imixtiune a Imperiului otoman în treburile interne ale României, a reprezentat, după afirmațiile agentului diplomatic britanic John Green, „un instrument folosit de guvernul moldovo-valah în vederea realizării mult doritei lor independențe complete“ 5).

În deceniul premergător proclamării independenței, se întreprind noi pași pentru întărirea economiei statului român. În anul 1867 apare prima lege monetară a României și se creează sistemul monetar național 6). Aceasta a constituit un moment semnificativ de afirmare, atît pe plan intern cît și în afară a entității statale, independente a României. În anul 1870 se inaugurează Monetăria Statului și se bat monede de aur și argint cu menținerea efigiei șefului statului, dar fără semnul suzeranității Porții, ceea ce a provocat proteste vii din partea Porții.

Marile puteri au primit fără simpatie această măsură, considerînd-o ca o încălcare de către guvernul român a tratatelor internaționale. Consulul Austro-Ungariei la București a fost autorizat să transmită guvernului român că în cazul în care nu se va îndrepta această neregulă „nu se va evita necesitatea ca monarhia să se alăture cabinetelor care se gîndesc să refuze recunoașterea noii denumiri a Principatelor“ 7). Franța, face cunoscut, printr-o notă, guvernului român că, datorită poziției în problema monetară, nu putea continua să sprijine guvernul principelui Carol în problema schimbării titulaturii țării 8). Aceeași poziție a avut-o și Germania. Rezultă deci că numele țării înscris pe monedă și în actele oficiale trezea suspiciuni și opoziții atît la Constantinopol cît și în unele capitale ale puterilor garante. Poarta și Austro-Ungaria îndeosebi, vedeau în tendința de impunere a numelui de România o încercare deghizată de extindere a suveranității statale.

PRIN ACȚIUNILE FERME ale României a fost înfrîntă o puternică opoziție externă, deoarece tocmai puterile semnatare ale Tratatului de la Paris s-au unit cu Poarta și au contestat dreptul țării noastre de a bate monedă, fără aprobarea Imperiului otoman. Ca urmare a acestor eforturi susținute, voința națională a învins, iar după cum spunea M. Kogălniceanu în anul 1870, „acum avem dreptul să batem monedă cum vom voi, cu sau fără efigie“ 9). Este de remarcat faptul că, în pofida tuturor presiunilor externe, moneda națională nu a purtat niciodată semnul distinctiv al suzeranității otomane.

În anii următori, se dezvoltă o largă mișcare pentru dobîndirea treptată a deplinei suveranități statale pe calea diplomatică. Este cunoscut faptul că pentru anul 1873 se plănuise chiar proclamarea independenței pe calea negocierilor cu Turcia în vederea recunoașterii României ca stat suveran prin capitalizarea tributului. În condițiile internaționale de atunci, daorită poziției nefavorabile a Puterilor garante, îndeosebi a Angliei și Franței, independența nu putea fi însă dobîndită pe cale diplomatică. De aceea, se pune pe prim-plan lupta pentru independență economică totală.

În lupta pentru încheierea de convenții cu alte state, diplomația românească dispunea de o importantă experiență. Înfrîngînd opoziția otomană, România a realizat o serie de convenții ce constituiau momente ale stabilirii de raporturi directe cu alte state și de recunoaștere a entității statale a țării noastre. În anul 1860 s-a încheiat Convenția telegrafică cu Rusia, prima convenție internațională a Principatelor Unite. În anul 1865, România aderă, împotriva voinței Imperiului otoman, la convenția telegrafică internațională, afirmîndu-se ca subiect de drept internațional alături de statele suverane. Țara noastră a încheiat convenții poștale cu Austria (1869), apoi cu Austro-Ungaria (1871), cu Confederația Germaniei de Nord (1869), Rusia (1873) și Serbia (1871 și 1874), iar în anul 1874 ea aderă la Convenția poștală universală.

România a încheiat convenții cu Austro-Ungaria pentru construirea liniei ferate București — Vîrciorova (1871), și Ploiești — Predeal — Brașov (1874) și pentru joncțiunea liniilor ferate dintre cele două țări (1873). Acestea aveau o mare importanță pentru dezvoltarea relațiilor economice dintre teritoriile românești de pe ambele versante ale Carpaților. În anul 1874 apare legea generală a vămilor care prevedea că mărfurile provenite din țările care nu au încheiat convenții comerciale să fie supuse tarifului vamal. În ajunul proclamării independenței treisprezece țări aveau agenți diplomatici acreditați la București, iar România avea agenți la Viena, Paris, Londra, Roma, Petersburg, Berlin, Constantinopol și Belgrad.

În aceste condiții România începe o vastă acțiune diplomatică și negocieri cu marile puteri, în vederea încheierii de convenții comerciale. Acțiunile diplomatice hotărîte ale României duceau la slăbirea treptată a suzeranității otomane, deschideau calea unor negocieri directe cu marile puteri ; ele tindeau să asigure recunoașterea indirectă de către marile puteri a neatîrnării României. Atenția guvernului român a fost îndreptată în primul rînd spre Austro-Ungaria care era și ea interesată în stabilirea de relații contractuale cu România. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea legăturile economice tradiționale dintre Transilvania și România se amplifică. Economia Transilvaniei era condiționată în dezvoltarea ei de relațiile economice cu România. În aceste condiții, cercurile economice din Transilvania, îndeosebi camerele de comerț și industrie solicitau încheierea unei convenții comerciale și vamale cu România care să faciliteze schimbul larg și neîngrădit de bunuri materiale.

În anul 1871 agentul diplomatic român la Viena P. P. Carp a pus chestiunea necesității de a se încheia între cele două țări un tratat de comerț, el a declarat „că ar fi în interesul Austriei de a considera România ca o țară cu totul distinctă de Turcia în tot ce ținea de interesele materiale și de a se înțelege, ca urmare, direct cu noi“ [10]). Încheierea convenției cu Austro-Ungaria este abordată din nou de ministrul afacerilor străine al României în vara anului 1873 cu prilejul vizitei sale la Viena și Pesta. În nota din 2/14 noiembrie 1873 către reprezentanții puterilor garante de la București se reafirmă dreptul României de a angaja negocieri cu caracter economic. Se sublinia că în ciuda suzeranității otomane, dreptul Principatelor române de a încheia tratate fusese exercitat în mod permanent. Agenții statelor străine erau informați că interesele economice ale României nu puteau fi reglementate nici în viitor decît de guvernul de la București.

Austro-Ungaria și-a manifestat hotărîrea să înceapă tratative cu România pentru încheierea unei convenții comerciale. Atitudinea ei este oglindită în instrucțiunile contelui Zichy către ambasada Austro-Ungariei la Constantinopol în care se arată : „Poziția geografică a acestor Principate și instituțiile proprii care le conduc nu permit să fie asimilate altor provincii supuse Imperiului otoman. Ele se bucură de privilegii speciale și de o autonomie internă care atrag după sine relații comerciale și vamale cu alte țări. Sînteți însărcinat în consecință să-l preveniți pe marele vizir și pe ministrul de externe că noi ne considerăm în drept a încheia cu principatele vasale Turciei aranjamente vamale, tarifare și comerciale directe și speciale“, dar se asigura guvernul turc că aceste „angajamente“ vor fi lipsite de orice caracter politic“ [11]).

În anul 1874 pe lîngă Austro-Ungaria, s-au arătat dispuse să încheie înțelegeri cu România, Germania și Rusia, avînd însă și ele grijă să nu aducă vreo atingere legăturilor de suzeranitate. În instrucțiunile date de adjunctul cancelariei Rusiei, Westmann, ambasadorului Rusiei la Constantinopol, Nikolai P. Ignatiev, se spune : „Noi nu dorim nici să slăbim, nici să restrîngem legăturile stabilite prin tratate și protocoale între puterea suzerană și provinciile vasale. Dar, plasîndu-ne pe un teren practic, trebuie să constatăm că poziția geografică și politică a Principatelor și instituțiile care le administrează, le creează față de puterile străine, și mai ales față de cele vecine, interese speciale care nu ar putea permite a le asimila cu provincii supuse Imperiului otoman. Ele se bucură de privilegii speciale și de o autonomie internă garantată care implică în mod necesar, relații vamale, tarifare și comerciale. Cabinetele de la Berlin și Viena fiind de acord cu acest principiu, sînteți invitat să vă înțelegeți cu colegii dumneavoastră din Germania și Austro-Ungaria asupra celei mai bune căi de urmat pentru a determina Poarta la o tranzacție care să satisfacă respectivele drepturi și interesele care se află în joc în această chestiune. Sînteți autorizat să declarați marelui vizir că dacă Poarta nu este dispusă pentru o astfel de tranzacție, Cabinetul se va vedea obligat să încheie cu Principatele înțelegeri directe vamale, tarifare și comerciale, negociate și semnate de ministerele și administrațiile competente și fără să fie investite cu confirmarea puterii suzerane [12]). Era de fapt o recunoaștere a dreptului României de a stabili direct relații vamale și comerciale externe. Era însă o recunoaștere condiționată deoarece guvernul român a fost avertizat. „să nu-și închipuie că dreptul de a încheia angajamente comerciale cu puterile străine pe care Rusia l-a susținut ca o concesie de necesitate practică pentru comerțul dintre România cu vecinii săi va schimba sau afecta în vreun fel legăturile politice existente între Poartă și Principate“ [13]).

Anglia și Franța nu erau de acord ca România să obțină dreptul de a încheia convenții comerciale directe, deoarece acordurile lor cu Imperiul otoman asigurau tarife vamale mai scăzute pentru mărfurile exportate în Principate. „Dintre reprezentanții puterilor străine la București, nu este decît unul, acela al Angliei care promovează deschis aceeași linie de conduită ca și noi“ [14]), raporta în 1874, des Micheles, consulul general al Franței la București.

Franța a fost însă nevoită să-și schimbe în curînd această poziție. În anul 1875 ea admite în principiu poziția guvernului român de a-și face propriile aranjamente comerciale cu puterile străine, iar această admitere era preliminară tratativelor [15]. În vara anului 1876 Franța începe tratative pentru încheierea unei convenții comerciale și vamale cu România.

ACȚIUNILE României în vederea încheierii de tratate și convenții comerciale cu alte țări constituie, așa cum bine aprecia ambasadorul britanic la Constantinopol, Henry Elliot, o respingere a însăși poziției Principatelor ca stat vasal Imperiului, România își revendica toate drepturile exercitate de statele independente. Aceste aspirații de independență totală — aprecia ambasadorul — sînt desigur firești și pot fi justificabile, iar existența lor nu poate fi ignorată. Dealtfel chiar prințul Ghica i-a declarat ambasadorului britanic : „noi ne vom face propriile noastre tratate, Poarta va protesta și cu asta se va pune capăt chestiunii“ [16]. „Am observat sentimentul unei forțe sporite și a unei încrederi în sine generate ca atare, care-și găsesc expresia în convingerea asupra realei necesități a unor mai extinse drepturi de autoguvernare, incluzînd totala emancipare comercială, într-un vis de independență inevitabilă“ [17], scria agentul diplomatic și consul general britanic la București H.C. Vivian. Referitor la poziția României des Micheles raporta : „Teoria care prevalează actualmente în consiliile principelui Carol, care a devenit baza programului lor politic, constă în a susține că Principatele se află în posesia tuturor imunităților statale otomane. În acest sistem prerogativele suzeranității țării sînt reduse la perceperea tributului anual, guvernul român înțelege să trateze cu puterile străine și chiar cu Poarta pe picior de egalitate și independență, se comportă ca și cum nu s-ar crede angajat de nici unul din tratatele încheiate cu Poarta, nu recunoaște agenții comerciali otomani, decît dacă au obținut aprobarea lui și refuză să admită pe teritoriul său pe acei care nu i-au solicitat acest lucru“ [18]).

Guvernul român a folosit cu înțelepciune lipsa de unitate a puterilor garante în ce privește atitudinea lor față de intenția României de a încheia tratate cu state terțe direct și pe bază de egalitate. El a mizat mai mult pe dezbinarea dintre puteri decît pe sprijinul uneia sau alteia dintre ele. Ei, adică conducătorii români, „sînt convinși că nu există nici o putere care să vrea și să poată, pentru un interes particular să recurgă la măsuri coercitive împotriva României“ spunea des Micheles, „ci profită de scindările și resentimentele dintre puteri pentru a se elibera, puțin cîte puțin, de toate obligațiile lor, pentru a lua

Iosif I. ADAM

(Continuare în pag. 21)

RESPECTUL INDEPENDENȚEI TUTUROR STATELOR – ELEMENT DEFINITORIU AL ETICII INTERNAȚIONALE

ACUM, la aniversarea centenarului independenței, poporul român, noi toți ne putem permite o privire retrospectivă în istoria acestui secol, ne putem permite o judecată de valoare care evidențiază împlinirile, realizările, perspectivele dar nu poate să ignore inerentele dificultăți, obstacole, pe care națiunea, toți cetățenii patriei le-au avut de înfruntat. Dar, ca totdeauna în istoria sa prea zbuciumată, prea încercată, poporul nostru, fiii națiunii au găsit rezervele necesare și au ieșit învingători.

Cronica acestor o sută de ani de eforturi exprimă măsura exactă a voinței și puterii națiunii noastre, a tuturor celor care o alcătuiesc și o slujesc : români, maghiari, germani, sîrbi și alte naționalități, ea exprimă capacitățile inepuizabile ale acestui popor de a munci, de a lupta pentru progres, pentru independență și neatîrnare, pentru ființarea și consolidarea de sine stătătoare a națiunii române între toate națiunile lumii.

Consolidarea națiunii române a fost însă mult frînată, întîrziată de politica promovată de regimurile exploatatoare care s-au succedat în istoria țării noastre pînă la actul de la 23 August 1944. Interesele vechilor regimuri și partide de guvernămînt — au împins pe planuri secundare lupta națiunii pentru înălțarea și impunerea ei suverană, ca și a unor personalități progresiste, a întîmpinat rezistență atît din partea unor cîrmuitori de atunci ai țării cît și din străinătate.

O nouă eră pentru națiunea română s-a inaugurat în anii puterii populare. Socialismul a ridicat pe noi trepte de dezvoltare națiunea română în general, i-a asigurat un conținut nou și un spirit revoluționar, națiunea socialistă impunîndu-se legitim în aceste trei decenii ca formă superioară a națiunii române.

Națiunea socialistă a oferit noi și istorice orizonturi materiale și spirituale, a deschis noi cîmpuri de dezvoltare, noi metodologii de materializare, noi criterii de consolidare. Tocmai de aceea măsura contribuției națiunii socialiste române la bilanțul națiunii în genere pe pămîntul țării noastre nu trebuie privită în directă proporționalitate cu timpul însumat. Ea, respectiva contribuție, este mult mai densă, mai încărcată de semnificații în funcție de coordonatele noi economico-sociale, politico-juridice, cultural-științifice pe care le implică și se bazează noua orînduire.

Partidul Comunist Român încă de la înființarea sa și-a înscris ca o sarcină de căpătîi apărarea și consolidarea națiunii române, a independenței și suveranității sale. După cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea, sub conducerea partidului comunist, în practica și doctrina politică românească, în strategia partidului nostru, afirmarea și consolidarea națiunii socialiste a constituit întotdeauna un capitol major. Cerința clasicilor marxism-leninismului ca fiecare națiune să fie liberă la ea acasă, să fie suverană în a-și gîndi și realiza politica internă și externă a căpătat în experiența României socialiste, ca de altfel și în experiența altor popoare, valoarea unui postulat.

Tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — a cărui contribuție la politica de dezvoltare a națiunii și la teoria asupra acesteia este cunoscută și recunoscută nu numai pe plan național dar și internațional — preciza în raportul prezentat la cel de-al XI-lea Congres al partidului nostru : **„Viitorul aparține societății în care fiecare națiune va fi stăpînă pe destinele sale, în care popoarele vor conlucra în mod pașnic în scopul progresului economico-social al fiecăruia, al dezvoltării civilizației universale“1).**

Este limpede că astăzi statele, națiunile de pe toate meridianele geografice intră tot mai mult în contacte multiple, variate, diversificate. Lărgirea „constelației“ subiecților între care se pot stabili raporturi de cooperare a atras după sine lărgirea acestor raporturi. Partidul Comunist Român, se subliniază în Programul său adoptat de cel de al XI-lea Congres, „pornește de la faptul că lărgirea schimburilor economice și cooperarea în producție cu alte state, participarea activă la diviziunea internațională a muncii reprezintă o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărei națiuni. Aceasta constituie o necesitate obiectivă și pentru progresul economic și social al țării noastre. De aceea, partidul va acționa pentru amplificarea relațiilor economice și a cooperării în domeniul producției, al științei și tehnicii cu toate celelalte popoare“. În acest spirit, partidul și statul nostru dezvoltă relațiile economice și cooperarea în producție cu țările socialiste care dețin ponderea principală în raporturile economice externe ale României. În continuare, țara noastră va amplifica și diversifica relațiile economice cu țările în curs de dezvoltare, cu toate țările care acționează pentru dezvoltarea economico-socială independentă. De asemenea, pornind de la necesitatea participării active la diviziunea internațională a muncii și de la principiile coexistenței pașnice între statele cu orînduiri sociale diferite, România va promova consecvent o politică de extindere a relațiilor economice cu toate țările, inclusiv cu cele capitaliste dezvoltate.

Consecventă politicii sale România militează pentru dezvoltarea neîngrădită a colaborării și cooperării internaționale, pentru schimbul liber și echitabil de valori, care să nu ducă la nici o formă de subordonare a economiei unui stat de către altul, la crearea de grupări închise, la ridicarea de bariere artificiale în calea comerțului și cooperării.

Partidul nostru a adoptat în politica sa soluții adecvate unei mari diversități de situații. Nu trebuie uitat că dialectica însăși a relațiilor internaționale este o consecință a dialecticii ce guvernează procesele obiective ale dezvoltării interne și internaționale, a dialecticii profundelor prefaceri intervenite pe plan mondial. Relațiile și interrelațiile se stabilesc azi, cum preciza tovarășul **Nicolac Ceaușescu**, între statele socialiste, între națiunile care au pășit pe o cale independentă de dezvoltare între statele capitaliste dezvoltate. În același timp, se stabilesc și se amplifică relațiile între statele socialiste și țările în curs de dezvoltare, între țările socialiste și statele capitaliste.

Or, toată această țesătură de relații între entități diferite are la bază interese diferite, ele pornesc de la structuri interne diferite, de la stadii diferite de dezvoltare.

O notă aparte caracterizează, între altele, relațiile internaționale astăzi, cînd unul dintre cele trei tipuri de state, menționate mai sus, adică statele capitaliste, se află într-o criză, de sistem. Desigur, criza respectivă, are consecințe directe asupra statelor în cauză, dar, ea nu poate să nu afecteze, în proporții diferite, însăși cooperarea acestora cu alte state și națiuni, inclusiv cu țările socialiste. Toate acestea dau naștere sau amplifică mult anumite decalaje economice și contradicții în plan internațional, ele pot conduce chiar la ascuțirea unor conflicte deja existente în diverse regiuni ale globului.

Partidul și statul nostru au propus cu consecvență soluții propice, eficace de depășire a dificultăților, de găsire a unor puncte de convergență a intereselor, scopurilor, modalităților diverselor state și națiuni în cooperare, de evitare a unor conflicte. **„Ieșirea din aceste contradicții nu poate fi realizată decît ținîndu-se seama de noile realități, promovîndu-se relații internaționale noi. Fără îndoială că dezvoltarea științei și tehnicii mondiale impune ca o necesitate colaborarea și cooperarea economică dintre state. Nu se poate concepe o politică de izolare a vreunui stat oricare ar fi el, această conlucrare și cooperare în producție trebuie să pornească însă de la principiile noi, de la avantajul reciproc, trebuie să se bazeze pe echitatea economică și politică, pe munca și priceperea fiecărui popor. Numai pe această bază se vor putea înlătura o serie de contradicții ce se ascut în momentul de față și care pot genera fenomene foarte grave“.**

Analiza lucidă, obiectivă a interferării factorilor de natură economică, politică, militară, a dialecticii evoluției acestora, permite o judecare conclusivă optimistă, în ciuda existenței unor obstacole deloc neglijabile. Ca urmare a profundelor schimbări revoluționare **„în lume se afirmă un curs nou, pozitiv... întreaga dezvoltare contemporană creează condiții favorabile pentru realizarea unor relații internaționale noi, a unei politici de deplină egalitate, respect și colaborare între națiuni“ 3)**

Partidul nostru, președintele României socialiste au subliniat și subliniază necesitatea înlăturării cu consecvență din relațiile internaționale a practicilor și doctrinelor care promovează forța, sfidarea națiunilor, care, într-un fel sau altul, încearcă să ignore sau să diminueze rolul egal, independent, suveran al tuturor statelor, al tuturor națiunilor în elaborarea și desfășurarea raporturilor internaționale. România socialistă se pronunță pentru înlăturarea oricăror pretenții de mare putere, de forță hegemonă, tutelară, în planul activității internaționale, pentru condamnarea oricăror practici și teorii tributare unor optici colonialiste, neocolonialiste, rasiste, împotriva oricăror ignorări sau eludări ale dreptului internațional, ale cerințelor înscrise în Carta drepturilor omului, împotriva oricăror practici inumane, neofasciste. Statul nostru, întreaga națiune română, au condamnat cu hotărîre — prin glasul tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la recenta Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat recrudescența practicilor și concepțiilor neofasciste, politica de învrăjbire între popoare, reactivarea forțelor reacționare.

Poziția românească privitoare la noua ordine internațională, la soluționarea complexelor probleme ale subdezvoltării și în genere a decalajului existent între lumea săracă și cea bogată, la securitate și dezarmare și în special dezarmarea nucleară sînt tot atîtea contribuții de seamă în lupta pentru instaurarea eticii în raporturile internaționale.

Consecvent poziției noastre elaborată pe larg în documentele celui de-al XI-lea Congres al partidului privitoare la noua ordine economică și politică mondială, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a insistat recent asupra faptului că **„de cea mai mare însemnătate este instaurarea unei noi ordini economice care să garanteze promovarea unei colaborări internaționale echitabile, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale și destinul său, să asigure condiții pentru progresul economic și social mai rapid al popoarelor rămase în urmă. Considerăm de cea mai mare importanță în acest sens, stabilirea unor relații economice de tip nou, bazate pe un raport just între prețurile materiilor prime și ale produselor agricole și industriale. Noua ordine presupune totodată ca țările în curs de dezvoltare să poată avea acces larg și neîngrădit la cuceririle avansate, la toate cuceririle științei și civilizației moderne“** 4). Este în afara oricărui dubiu, consideră partidul nostru, că **„Lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice internaționale constituie o continuare legică a luptei pentru lichidarea vechii politici imperialiste, colonialiste și neocolonaliste, pentru consolidarea independenței politice și economice a noilor state, pentru afirmarea lor neîngrădită pe plan mondial“ 5).**

Propunerile concrete pentru democratizarea relațiilor internaționale, pentru sporirea rolului Organizației Națiunilor Unite și a organismelor sale, concepția românească privitoare la întronarea unui Cod de conduită cu caracter universal, pătruns de spiritul dreptății și echității, al respectului și încrederii între națiuni, cod care ar constitui o completare fericită a Cartei O.N.U., care ar trebui să se identifice cu Carta libertății și independenței, vin să întregească conținutul conceptului de etică internațională.

Înseși principiile pe care statul român le pune la baza cooperării, conlucrării și colaborării cu toate statele și națiunile lumii, adică principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale renunțării la forță și la amenințarea cu forța constituie temeiul profund uman, etic al politicii pe care România Socialistă o practică și o promovează pe plan internațioanal. Aceste principii **„sînt tot mai larg recunoscute în viața internațională, dovedindu-se singurele în măsură să asigure colaborarea trainică și fructuoasă între națiuni, garantarea securității internaționale, consolidarea destinderii și păcii“ 6).**

Poziția României socialiste, a președintelui ei privind promovarea unei politici deschise, democratice și de afirmare activă a rolului egal, suveran al tuturor statelor, inclusiv al statelor mici și mijlocii în elaborarea și aplicarea politicii mondiale, necesitatea de a se instaura noi norme de justiție internațională care să statornicească principii superioare, cum sînt respectul dreptului națiunilor, al popoarelor, de a fi stăpîne pe destinele lor, de a-și organiza viața corespunzător propriilor năzuințe etc., sînt de asemenea, coordonate indispensabile ale unei politici internaționale determinate nu numai de cerințe exclusiv economice, politice și juridice, dar, deopotrivă, de cele etice, morale.

Este, am zice, o idee postulat aceea de la care pleacă conducerea partidului nostru că numai odată cu cucerirea deplină a independenței de către toate popoarele, cu făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, cînd oamenii vor deveni cu adevărat liberi, ei vor putea să-și făurească viața în deplină cunoștință de cauză.

În orice caz, documentele partidului nostru, oferă și de această dată o concepție întemeiată și optimistă asupra eticii internaționale și însoțesc această concepție de o politică practică de cooperare și colaborare în consens cu exigențele eticii internaționale.

prof. dr. Marin VOICULESCU

---

1) **Nicolae Ceaușescu,** Raportul C.C. cu privire la activitatea P.C.R. în perioada dintre Congresul al X-lea și Congresul al XI-lea și sarcinile de viitor ale partidului, Editura politică, București, 1975, pag. 33.

2) **Nicolae Ceaușescu,** Cuvîntare la consfătuirea cadrelor în domeniul științelor sociale și învățămîntului politic — 5 octombrie 1976. București, Editura politică, 1976, pag. 24.

3) **Nicolae Ceaușescu :** Expunere cu privire la activitatea partidului și intregului popor pentru înlăturarea urmărilor cutremurului catastrofal din 4 martie 1977, dezvoltarea economico-socială a țării, activitatea internațională a partidului și statului și întreaga politică mondială, Scînteia, Anul XLVI, nr. 10 763 din 29 martie 1977.

4) **Nicolae Ceaușescu,** Op. cit.,

5) Ibidem.

6) **Nicolae Ceaușescu,** Op. cit.,

ÎNCHEIEREA DE CONVENȚII COMERCIALE

(*Urmare din pag. 18*)

cu forța drepturile pe care și le-au propus ca obiectiv și care dacă nu este independență declarată, seamănă cel puțin foarte mult cu aceasta“19).

Printre rezultatele efective ale acestei acțiuni diplomatice era Convenția comercială cu Austro-Ungaria încheiată la 22 iunie/4 iulie 1875 și intrată în vigoare în vara anului 1876.

Convenția a avut o serie de urmări negative asupra economiei românești, ea a deschis cale liberă intrării mărfurilor austriece pe piața românească fiind după cum aprecia Nicolae Iorga „un fel de înceată anexiune economică“20). Sub raport politic, ea reprezenta însă încununarea efortului României de a negocia direct cu marile puteri, de a redobîndi un drept suveran care nu mai fusese exercitat de foarte mult timp. Se consolidează astfel drepturile statului român, deoarece prin acordul încheiat cu monarhia dualistă, România se apropia de egalitatea recunoscută numai statelor suverane, anume dreptul de a negocia și încheia acorduri. În octombrie 1876, se încheie Convenția de comerț și navigație cu Rusia, întemeiată pe principiul națiunii celei mai favorizate și al egalității de tratament între cele două părți.

Se încheie astfel o perioadă de activitate fructuoasă care **a creat premisele economice interne și internaționale pentru dobîndirea independenței de stat.**

Proclamarea independenței de stat la 9 mai 1877, a fost rezultatul necesar și legic, actul de voință al întregii țări, rodul luptei maselor largi populare, a muncitorimii, țărănimii, intelectualității, a cercurilor înaintate ale burgheziei. Independența a fost pecetluită și apărată pe cîmpul de luptă de la Grivița, Smîrdan, Vidin și Plevna, prin eroismul și spiritul plin de sacrificiu al oștirilor române. Dobîndirea independenței de st a exercitat o puternică înrîurire asupra întregii evoluții istorice a României pe calea progresului social, a permis afirmarea to mai viguroasă a poporului nostru ca națiune de sine stătătoare a deschis o întreagă perioadă de transformări economico-sociale care au dus la încheierea procesului de făurire a statului național unitar România.

---

1) Victor Axenciuc, Premise economico-sociale ale independenței de stat cucerite în 1877, Era socialistă, nr. 2/1977.

2) Vasile Maciu, De la Tudor Vladimirescu la răscoala din 1907, Edit. Scrisul Românesc, Craiova, 1973, p. 293—294.

3) Ibidem.

4) Arh. St. Buc., Colecția microfilme Turcia, rola 47, c. 75—78 (Diș Ișleri Bakanliği Arșivi Istanbul).

5) Arh. St. Buc., Colecția microfilme Anglia, rola 70 (Public Record Office London, Foreign Office, FO 78 — Türkey vol. 1507, f. 82—85).

6) Vezi și prof. C. Niculcioiu, Crearea sistemului monetar național în Revista Economică nr. 9 din 4 mart. 1977.

7) Arh. St. Buc., Colecția microfilme Franța, rola 15 (Ministère des Affaires Etrangères, Archives Diplomatiques, C.P.C. Turquie, Bucharest, vol. 34, f. 121—122).

8) Ibidem (Ibidem, f. 162—164, 171).

9) C.I. Băicoianu, Istoria politicii noastre monetare și a Băncii Naționale, vol. I, partea I, Cartea Românească, Buc, 1932, p. 70.

10) Arh. Ministerului de Externe, Convenții, dos. nr. 2, litera A, nr. 1, f. 6, 7 ; Vezi și V. Maciu, De la Tudor Vladimirescu la răscoala din 1907, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1973, p. 296.

11) Arh. St. Buc., Colecția microfilme din R. P. Ungară, rola 64 c. 465—469 (Magyar Országos Levéltár, Miniszterelnökség, K. 26, 1085/1875).

12) Ibidem.

13) Arh. St. Buc., Colecția microfilme Anglia, rola 112 (f. c. vol. 2 761, f. 42—43).

14) Arh. St. Buc., Colecția microfilme Franța, rola 18 (f. c., vol. 39, f. 4—13).

15) Arh. St. Buc., Colecția microfilme Anglia, rola 100 (f. c., vol. 2 398, f. 268—271).

16) Ibidem, (f. c. vol. 2761, f. 148—153).

17) Ibidem (Ibidem, f. 274—279).

18) Idem, Colecția microfilme Franța, rola 18 (f. c. vol. 39, f. 4—13).

19) Ibidem (Ibidem).

20) N. Iorga, Istoria comerțului românesc, Epoca mai nouă, București 1929, p. 179.

TRANSPORTUL DE MĂRFURI

(*Urmare din pag. 11*)

de transportori. Trebuie să recunoaștem că **intreprinderile beneficiare nu s-au preocupat în suficientă măsură de îmbunătățirea sectorului de transporturi și adoptarea de măsuri organizatorice care să conducă la reducerea staționării vehiculelor de transport,** ca de exemplu organizarea transporturilor și a operațiilor de manipulare a mărfurilor în incinta întreprinderilor, asigurarea forței de muncă pentru încărcarea-descărcarea vehiculelor fără întrerupere, instruirea personalului asupra modului de folosire a vehiculelor de construcție specială destinate transportului cimentului, produselor petroliere etc. Din aceste motive se impune ca și beneficiarii transporturilor să ia măsuri de sporire a capacității de manipulare a mărfurilor în incinta proprie.

Pentru a analiza această problemă sînt necesare însă unele precizări. Mai întîi că, în cadrul reglementărilor în vigoare, întreprinderile beneficiare de transporturi sînt obligate să încarce-descarce zilnic numai numărul de vagoane corespunzător capacității liniilor lor industriale. Pe de altă parte, că dificultăți suplimentare apar îndeobște la descărcarea pe timp de iarnă a vagoanelor încărcate cu mărfuri vîscoase sau supuse înghețului, întrucît întreprinderile sînt insuficient dotate cu instalații de fluidificare sau de dezgheț, precum și din lipsa de vagoane echipate special în acest scop.

Iată de ce este necesar, ca **fronturile de lucru ale intreprinderilor să fie dezvoltate, dotate și organizate** astfel încît să poată face față sarcinilor maxime apărute la vîrfurile de trafic din anii anteriori și, în continuare, corelat cu prevederile de creștere a producției, ținîndu-se seama de coeficienții de neuniformitate de 1,2 la încărcare, 1,3 la descărcare în trafic intern, respectiv 1,3 la descărcarea mărfurilor din import.

În cazul cînd capacitatea de încărcare-descărcare a liniei industriale depășește numărul de vagoane rezultat din aplicarea coeficienților de neuniformitate de mai sus, se impune ca beneficiarii transporturilor să aibă obligația de a manipula numărul de vagoane corespunzător capacității. Este, de asemenea, necesar ca întreprinderile să fie dotate cu mijloace proprii de deplasare a vehiculelor în incinta întreprinderii. O deosebită atenție trebuie acordată urmăririi utilizării vehiculelor pentru ca acestea să nu fie transformate — așa cum se întîmplă nu de puține ori — în „depozite pe roți“.

Transporturile de masă efectuate pentru întreprinderi trebuie să fie realizate de regulă cu vehicule specializate (autodescărcătoare, cisterne, refrigerente etc.), a căror încărcare se efectuează în scurt timp din silozuri sau depozite prin cădere liberă, scurgere sau pompare, iar descărcarea lor se face, de asemenea, rapid în buncăre subterane, de unde mărfurile respective pot fi deplasate cu ușurință prin transportul intern, realizat prin benzi transportoare, absorbție sau pompare etc. Numai astfel se poate reduce durata de acționare a vehiculelor în procesele de manipulare, astfel ca acestea să fie restituite pentru efectuarea de noi transporturi.

Posibilitățile de restituire în circulație a vagoanelor pot fi amplificate pe platformele industriale în curs de organizare, care, datorită traficului important al întreprinderilor de pe platforme, sînt înzestrate cu stații tehnice dimensionate pentru a efectua manevra pe beneficiari și fronturi. Cum sarcina de aducere și repartiție a vagoanelor între stația de cale ferată și fronturile de lucru ale intreprinderilor revine de regulă întreprinderii cu volumul cel mai mare de trafic, este necesar ca acestea să fie dotate cu mijloace de remorcare.

Pentru coordonarea activității de transport pe platformele industriale cu trafic intens este indicată, totodată, **instituirea de comisii operative** formate din delegați ai întreprinderilor instalate pe platformă și ai modurilor de transport interesate. Aceste comisii ar urma să se întrunească zilnic și să rezolve operativ toate dificultățile apărute în procesele de manipulare a mărfurilor și în circulația mijloacelor de transport, contribuind astfel la asigurarea ritmicității transporturilor la vîrf de trafic.

În fine, este imperios necesar ca ministerele și celelalte organe centrale să prevadă în planurile de investiții ale beneficiarilor de transport, ca acțiuni distincte, **lucrări de dezvoltare a dispozitivelor de linii industriale, a fronturilor de lucru și de depozitare, precum și a mecanizării operațiilor de încărcare-descărcare.**

APLATIZAREA vîrfului de trafic constituie o preocupare importantă, care se incadrează ca o verigă prealabilă realizării sistemului unitar al transporturilor de mărfuri și persoane. Realizarea aplatizării menționate reprezintă o primă acțiune în cadrul unor largi preocupări privind integrarea, într-un lanț unitar, a proceselor de producție, transport și consum, cu implicații pozitive deosebite asupra dezvoltării și creșterii economiei naționale.

RIDICAREA CONTINUĂ A EFICIENȚEI ECONOMICE — IMPERATIV AL DINAMISMULUI DEZVOLTĂRII [I]

ÎNFĂPTUIREA cu deplin succes a vastului program de dezvoltare economică și socială a țării adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R. pentru actualul cincinal și în perspectivă pînă în 1990 impune ca un imperativ major multiplicarea eforturilor pentru gospodărirea rațională, cu înaltă eficiență a avuției naționale, a averii obștești, întrucît, așa după cum dovedește experiența practică, în prezent — și într-o proporție sporită în viitor — ritmul creșterii economice, al dezvoltării și modernizării forțelor de producție depinde din ce în ce mai mult nu numai de efortul făcut pentru asigurarea reproducției lărgite, de mărimea resurselor materiale, de muncă și financiare angrenate în circuitul productiv, ci și de eficiența utilizării lor. Fără asigurarea unui raport optim între eforturile depuse și rezultatele obținute, fără ca fiecare unitate de muncă vie și materializată care se cheltuiește să-și aducă o contribuție cît mai substanțială la creșterea volumului și calității producției, a venitului național, nici o economie nu poate să se dezvolte în mod dinamic și echilibrat.

În aceste condiții, în mod firesc, documentele programatice ale partidului nostru pun pe prim plan al preocupărilor din domeniul economic problemele calitative, de eficiență, pe care le integrează organic în strategia creșterii economice „**Efortul pentru sporirea eficienței producției materiale, pentru ridicarea calitativă a întregii noastre activități economice** — sublinia secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — **reprezintă o problemă fundamentală a construcției socialismului în etapa actuală. Realizarea acestui obiectiv va asigura o dezvoltare tot mai dinamică a economiei pe calea progresului și bunăstării, va accelera mersul nostru înainte pe drumul civilizației socialiste**“ [1]).

Pentru partidul nostru, ridicarea continuă a eficienței economice reprezintă nu numai o cerință vitală pentru accelerarea progresului economic al țării, ci, în egală măsură, o posibilitate reală. Realizările deosebite obținute în anii construcției socialiste în sporirea potențialului productiv al țării — rezultat direct al marelui efort de dezvoltare făcut de poporul nostru — în echiparea economiei naționale cu mașini și utilaje de înalt nivel tehnic, în formarea cadrelor de muncitori calificați și specialiști, perfecționările de fond aduse în mecanismul de conducere, asigură realmente cadrul și condițiile necesare pentru realizarea în întreaga activitate productivă a unei înalte eficiențe economice.

Desigur, o eficiență înaltă nu se realizează de la sine, nu este și nu poate fi un efect al automatismului economic, al unor procese spontane de autoreglare. În drumul de la efort la rezultat se interpun și se întrepătrund o multitudine de factori, de interese, a căror cunoaștere și orientare în consens cu legitățile obiective reprezintă o preocupare majoră a politicii partidului și statului nostru, numitorul comun al măsurilor politice, organizatorice, tehnice și economice ce se întreprind pentru a se asigura ca pretutindeni comandamentul ridicării eficienței, cerințele „mai mult, mai repede, mai ieftin“ să călăuzească întreaga activitate practică, să pătrundă în toate celulele vieții economice.

Expunerea secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la ședința comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat fundamentează un amplu și mobilizator program de activitate care să asigure — cu toate pierderile mari provocate economiei, avuției noastre naționale, de cutremur — realizarea în cele mai bune condițiuni a sarcinilor de dezvoltare economică și sociale prevăzute pentru actualul cincinal. Și de această dată secretarul general al partidului a subliniat marea însemnătate pe care o are pentru înfăptuirea obiectivelor stabilite, orientarea și concentrarea eforturilor întregului popor, ale fiecărui colectiv de muncă în vederea sporirii mai intense a eficienței economice, punîndu-se mai deplin în valoare rezervele existente pentru : folosirea deplină a capacităților de producție și a suprafețelor construite, promovarea largă a progresului tehnic în toate ramurile și sectoarele de activitate ; creșterea mai intensă a productivității muncii, reducerea consumurilor specifice și adîncirea gradului de prelucrare a materiilor prime și materialelor ; gospodărirea rațională a fondului național de dezvoltare economică și socială ; valorificarea superioară a produselor românești pe piețele externe.

Diminuarea consumurilor materiale

ÎN ansamblul factorilor de sporire a eficienței economice un loc central îl ocupă reducerea cheltuielilor materiale, diminuarea consumurilor specifice, obținerea unor cantități tot mai mari de valori de întrebuințare dintr-o unitate pe materie primă supusă prelucrării, știut fiind că orice reducere a acestor cheltuieli echivalează cu o sporire, de același ordin de mărime, a venitului național.

Scăderea cheltuielilor de producție și îndeosebi a celor materiale, constituie așa după cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la ședința comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat, o problemă nodală pentru progresul rapid al economiei, trebuie să constituie o cauză a tuturor comuniștilor, a fiecărui om al muncii, întrucît de rezultatele concrete ce vor fi obținute în economisirea materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei, depind creșterea mai accentuată a venitului național, alocarea unor resurse sporite pentru fondul de dezvoltare economică și socială, ridicarea bunăstării întregului popor. Importanța deosebită a reducerii cheltuielilor materiale pentru economia românească este reliefată de faptul că dacă la nivelul anului 1970 micșorarea cu un procent a ponderii acestor cheltuieli în produsul social era echivalentă cu un venit național de 3,1 miliarde lei, în anul 1980 va reprezenta circa 7,6 miliarde lei.

Căile și mijloacele de reducere a cheltuielilor materiale sînt multiple, iar progresul tehnic conferă practic acestora un caracter aproape nelimitat. Pe prim plan se situează, fără îndoială, posibilitățile generate de procesul de reînnoire a gamei de produse, fie că este vorba de noi mijloace de producție și bunuri de consum, de noi materii prime și materiale ori de înlocuitori a acestora. Intensificarea preocupărilor pentru asimilarea de noi produse și reproiectarea celor existente se impune cu atît mai mult cu cît, după cum se știe, pe plan mondial se manifestă în prezent, ca o tendință definitorie a progresului tehnic, conceperea și fabricarea produselor în „construcție ușoară“ miniaturizată, cu greutăți și gabarite reduse, care să încorporeze un volum minim de materiale și cît mai multă inteligență, creativitate tehnică și muncă de înaltă calificare. După unele estimări, activitatea de concepție și proiectare contribuie cu circa 70% la totalul economiilor ce se pot realiza la un produs dat, modificarea şi îmbunătăţirea proceselor tehnologice cu 10—20%, iar specializarea producţiei şi utilizarea reperelor tipizate cu circa 10%.

---

[1]) **Nicolae Ceaușescu**, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 4, București, Editura politică, 1970, pag. 280.

Industria noastră s-a dovedit capabilă să asimileze numeroase produse noi, cu caracteristici superioare, comparabile cu realizările de vîrf din alte ţări, printre care : instalaţii de foraj, echipamente energetice de mare capacitate, nave maritime, o gamă largă de maşini-unelte, de produse electronice şi mijloace de calcul şi multe altele. Cu toate acestea, în destule întreprinderi, se menţin încă în fabricaţie produse cu performanţe tehnice reduse şi cu consumuri de materiale simţitor mai mari decît în alte ţări. În scopul ameliorării acestei situaţii, în cincinalul actual se prevede o accelerare a ritmului de înnoire a producţiei, astfel încît produsele noi şi reproiectate, introduse în fabricaţia curentă în perioada 1976—1980, să reprezinte, în anul 1980, peste 45% din valoarea producţiei marfă realizată în ramurile prelucrătoare ale industriei republicane ; în industria construcţiilor de maşini, ponderea produselor noi şi reproiectate va ajunge la 70%. Pentru a realiza eficient aceste sarcini este necesar, însă ca, încă din faza de proiectare, să se prevadă greutatea noului produs, limite maxime pentru masa de materiale încorporată şi pierderile de fabricaţie, care să fie analizate cu prilejul avizării şi omologării produselor noi, iar apoi respectate cu stricteţe în fabricaţie. Aceste limite maxime de consum se cer stabilite pornindu-se de la realizările de vîrf pe plan mondial, avîndu-se în vedere materialele care se produc curent în ţară, tendinţele ce se manifestă pe planul apariţiei de noi materiale.

La accelerarea asimilării de produse noi, cu caracteristici tehnice şi economice superioare o contribuţie de prim ordin poate şi trebuie să o aducă activitatea de cercetare şi de inginerie tehnologică, intensificarea colaborării şi conlucrării dintre cadrele din institutele de cercetări şi proiectări şi cele care lucrează nemijlocit în întreprinderi, organizarea unei documentări sistematice asupra a tot ce este nou pe plan mondial.

Reduceri însemnate ale cheltuielilor materiale pot fi şi trebuie obţinute nu numai pe seama asimilării de noi produse şi tehnologii, ci şi prin ridicarea gradului de utilizare a materiilor prime şi materialelor, folosite la realizarea produselor din fabricaţia curentă, diminuarea deşeurilor şi a oricăror forme de risipă de materiale, cumbustibili şi energie. Rezervele existente în acest domeniu sînt evidenţiate de faptul că în prezent în ramurile prelucrătoare se regăsesc în produse finite numai 65—68% şi uneori chiar mai puţin din cantităţile de materiale introduse în ciclurile de fabricaţie, iar diferenţa constituie pierderi sub formă de deşeuri şi resturi ; în metalurgie, în produsele laminate finite se regăsesc, dintr-o tonă de oţel numai circa 750—800 kg, în timp ce 200—250 kg se reintroduc în circuitul de topire şi prelucrare cu toate consumurile energetice, de materiale şi manoperă pe care le implică aceasta. În vederea eliminării acestei stări de lucruri necorespunzătoare, pe baza sarcinilor stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976, s-a trecut la elaborarea unui ansamblu de măsuri vizînd reducerea mai accentuată a consumurilor materiale în toate ramurile productive, reexaminarea tuturor tehnologiilor şi produselor ai căror parametri tehnico-economici sînt inferiori, la care consumurile şi greutăţile specifice funcţionale sînt mai mari decît cele similare existente pe plan mondial, în vederea îmbunătăţirii şi alinierii lor la nivelul realizărilor pe plan mondial.

Important este ca sarcinile şi indicaţiile conducerii de partid, măsurile stabilite să fie consecvent şi pînă la capăt aplicate în practică.

Un aport substanţial la sporirea preocupărilor privind gospodărirea raţională a materiilor prime, materialelor, combustibilului şi energiei îl poate aduce stabilirea unor norme ştiinţifice de consum. Experienţa arată că, în întreprinderile în care normarea şi urmărirea sistematică a consumurilor au constituit o acţiune temeinic organizată, normele au avut un evident rol mobilizator în reducerea cheltuielilor ; depăşirea acestora îşi are originea, de cele mai multe ori, în interiorul întreprinderilor, în modul defectuos în care este organizată producţia, în stabilirea normelor pe baze empirice, în acordarea a numeroase derogări de la utilizarea unor materiale ş.a. Pentru a se preveni depăşirea normelor de consum este necesar ca fiecare întreprindere să-şi organizeze — aşa cum a indicat conducerea partidului — un sistem de urmărire operativă a consumurilor pe fiecare secţie de fabricaţie şi să analizeze decadal modul în care se îndeplinesc normele de consum, intervenind operativ ori de cît ori apar nereguli.

În eforturile de reducere a cheltuielilor materiale şi economisirea materiilor prime, îndeosebi metal, lemn, piele, lînă, bumbac etc., folosirea din ce în ce mai intensă a materialelor înlocuitoare — mase plastice, fibre şi fire sintetice, plăci aglomerate şi fibrolemnoase, piele sintetică şi artificială — se dovedeşte deosebit de eficientă. Aşa, de exemplu, calculele economice arată că prin utilizarea unei tone de mase plastice pot fi înlocuite circa 6 tone de metale feroase sau 4 tone de metale neferoase sau aproape 500 mp parchet, sub formă de plăci pentru pardoseală. În industria textilă, dacă se micşorează, de la un an la altul, cu numai 1% ponderea fibrelor naturale în favoarea fibrelor chimice (celofibră, celolană şi melană) se realizează o reducere a cheltuielilor de producţie de peste 100 milioane lei. În industria construcţiilor de maşini printre cele mai importante avantaje ale înlocuirii pieselor metalice cu piese din materiale plastice se numără micşorarea de 3—4 ori a greutăţii, reducerea de 1—3 ori a costurilor de prelucrare şi cu 15—16% a consumului de energie. În industria de automobile, prin utilizarea parţială a maselor plastice, consumul de metal scade cu 20—25%, iar cheltuielile de producţie cu circa 20%. Asemenea avantaje se obţin şi în celelalte ramuri.

În continuare, în cea de-a doua parte a articolului, ne vom referi şi la rolul pe care îl au în ridicarea eficienţei economice folosirea intensivă a fondurilor de producţie şi accelerarea creşterii productivităţii muncii.

dr. Cornel IUGA

Generalizarea acordului global

(Urmare din pag. 12)

nomiile la devizul general (economii care sînt însă, de regulă, consumate la alte obiective, unde prevederile devizului general sînt depăşite) şi beneficiile rezultate din producţia suplimentară obţinută în perioada dintre intrarea efectivă în exploatare a noii capacităţi şi termenul ei planificat de punere în funcţiune (or, în această perioadă — cînd se lucrează sub parametrii proiectaţi — e greu să se obţină astfel de beneficii). În ideea unei îmbunătăţiri a acestei reglementări, păstrînd condiţiile de acordare şi de calcul al recompenselor, ar trebui determinată mai realist sursa fondurilor şi împiedicată utilizarea lor cu altă destinaţie. În ce priveşte premiile pentru economii de materiale, dificultatea constă în lipsa unui sistem coerent şi credibil de determinare a consumurilor efective, mai ales la materialele de masă, a căror aprovizionare, depozitare şi eliberare în consum se fac nu la nivelul formaţiilor, ci al lotului sau şantierului. O soluţie ar constitui-o, în aceste condiţii, stabilirea globală a reducerilor de consumuri pe obiect, pe grup de obiecte realizate într-o anumită perioadă sau pe categorii de lucrări (de exemplu, zidării) executate pe întregul lot (şantier).

Progresul rapid în acest domeniu depinde în primul rînd de **atitudinea responsabilă şi intervenţia activă a organelor de conducere colectivă ale organizaţiilor de construcţii-montaj.** Ele trebuie să-şi exercite cu autoritate atribuţiile în ce priveşte **alegerea formei de retribuire, care este de competenţa acestor organe, şi nu la latitudinea conducătorului de şantier sau a altui angajat.**

În condiţiile marilor eforturi de reconstrucţie, de recuperare a pierderilor provocate de cutremurul catastrofal din 4 martie, sarcinile prioritare în construcţii — recuperarea rapidă a rămînerilor în urmă în realizarea planului de construcţii-montaj, grăbirea dării în exploatare a obiectivelor restante, respectarea şi scurtarea termenelor de punere în funcţiune a celor programate pe 1977, creşterea suplimentară a productivităţii muncii — sînt realizabile printr-un ansamblu de măsuri din care nu poate lipsi generalizarea acordului global. În acest sens trebuie acţionat de pe acum, la toate şantierele, cu toate forţele.

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

ION GHICA – economist în pas cu cerinţele vremii sale

ION GHICA (1816–1897) a fost, fără îndoială, unul dintre economiştii români ai veacului trecut care s-a bucurat de o mare popularitate. De-a lungul anilor scrierile sale, bogate în idei şi fapte, de o ţinută remarcabilă şi concentrînd o vastă experienţă individuală şi socială au captat tot mai mult. Dacă ar fi să caracterizăm lapidar activitatea sa ca economist am spune că el dorea : o agricultură aşezată pe baze comerciale, cu un înalt nivel tehnic şi avînd relaţii de producţie înaintate ; o industrie înfloritoare, în stare să valorifice resursele materiale şi umane ale ţării ; un comerţ multilateral şi bine dezvoltat ; două mijloace importante, menite să sprijine agricultura, industria şi comerţul : „căile de comunicaţie" şi creditul ; finanţe bine organizate şi folosirea judicioasă a banului public ; o administraţie de stat şi o justiţie în slujba propăşirii economice ; oameni de ştiinţă bine pregătiţi şi un nivel ridicat de cunoştinţe ştiinţifice în sînul întregului popor ; un învăţămînt orientat cu precădere spre formarea de cadre cu profesiuni productive.

În lucrările lui Ion Ghica economia naţională era privită într-un sens larg. Cîtva timp, el a susţinut ideea după care economia naţională ar fi tot una cu industria, aceasta din urmă înţeleasă în spirit saint-simonist. „Cînd zic industrie – spunea el în 1843, înţăleg agricultura, manufacturile şi comerţul şi nu numai industria, dar şi ştiinţele şi literile şi frumoasele arte care atîrnă mai cu seamă de la gîndire" 1). Tot aşa vedea lucrurile în broşura paşoptistă „Ce sunt meseriaşii ?", publicată anonim : muncă = industrie, iar industria este de patru feluri : agricolă, manufacturială, comercială şi intelectuală 2). Economia naţională era văzută, totodată, ca un organism viu, cu funcţiuni multiple, strîns corelate şi necesare, angrenînd atît activitatea „intelectuală", cît şi activitatea „fizică" a naţiunii.

Deşi a promovat continuu interesele categoriilor sociale angrenate în agricultură evoluată pe baze comerciale precum şi în comerţ, după reforma agrară din 1864 I. Ghica s-a angajat şi în susţinerea anumitor interese ale burgheziei industriale. Astfel, în 1867, a iniţiat (împreună cu alţii) o companie cu capital românesc pentru exploatarea şi comercializarea „păcurii". Pe la 1875–1876 a încercat să fondeze „Industriala română", o societate menită să asigure credite industriale şi să înfiinţeze fabrici în centrele ce dispuneau de posibilităţi hidroenergetice şi de o gară. Menţionăm, de asemenea, că în 1893, Societatea inginerilor şi industriaşilor de mine l-a ales ca preşedinte de onoare.

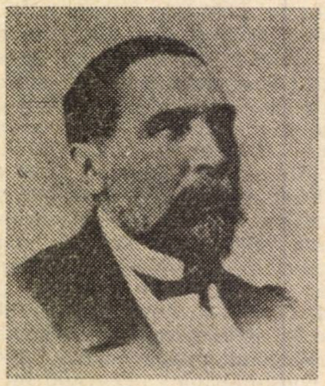

O cauză fundamentală care contracara dezvoltarea industrială la noi, observa Ion Ghica, era existenţa unei aristocraţii care îşi sprijinea averea „pe pămînturi întinse". O astfel de stare, sublinia gînditorul român, a determinat un nivel scăzut al trebuinţelor populaţiei şi industriei. Este drept, corespunzător esenţei doctrinar-economice a concepţiei sale, I. Ghica sugera ca industria să se dezvolte mai ales în condiţiile liberei concurenţe. El nu excludea însă cu desăvîrşire intervenţia statului cu scopul de a susţine dezvoltarea industriei româneşti. Cerinţele dezvoltării economiei naţionale, realist sesizate, precum şi influenţa ideilor protecţioniste ale lui H. C. Carey şi cvasi-protecţioniste ale lui J. St. Mill, care-i erau bine cunoscute, produseră astfel pe la 1870 o importantă breşă în concepţia sa liberschimbistă.

Peste 12 ani, această ultimă latură a poziţiei doctrinare a lui Ion Ghica a suferit o nouă nuanţare ; economistul critică protecţionismul pur „artificial" şi grefează liberschimbismul său pe un protecţionism „natural". „Nu se ridică bogăţia naţională prin taxe vamale – spunea astfel Ion Ghica ; ea se ridică printr-o aplicaţiune înţeleaptă şi stăruitoare a muncii, dînd protecţiunea legii industriilor care pot prospera prin natura lucrurilor, prin climă, prin calitatea pămîntului, prin poziţiunea geografică şi prin îndemînarea locuitorilor, căci numai acele pot prospera producînd mult, bine şi ieftin, şi numai acele pot realiza beneficii adevărate ; iar acele care nu pot prospera decît numai prin ajutorul tarifelor asupra similarelor, nu fac alta decît să împuţineze relaţiunile de schimb, să izoleze naţiunea şi să apese ca un impozit asupra ei". 3)

Este neîndoielnic că orice obiect se poate dobîndi în orice loc ; problema care se pune însă este aceea de a-l dobîndi cît mai ieftin şi de o calitate cît mai bună. Pornind de la acest principiu, I. Ghica cerea dezvoltarea imediată a industriei chimice şi petrochimice. „Noi lăsăm mormanele de praf de sare să umple curţile ocnelor noastre fără folos nici pentru stat, nici pentru particulari, şi mergem de cumpărăm sodă şi acidul muriatic", se plîngea economistul nostru 4). Aşa se întîmplă şi cu parafina, spunea el, pe care o importăm în loc s-o extragem din pe-

---

FIŞE

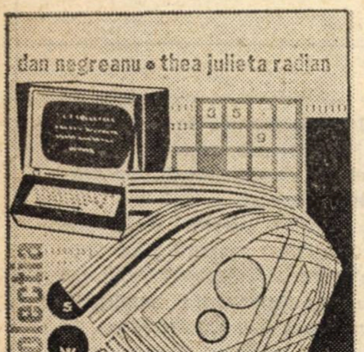
dan negreanu • thea julieta radian
colecţia
cristal
PRIVIRE ÎN LUMEA INFORMAŢIEI
EDITURA ALBATROS

● *În condiţiile dezvoltării accelerate în ţara noastră a producţiei şi utilizării mijloacelor informaţionale (calculatoare electronice, dispozitive „de vîrf" ale informaticii, tehnică de calcul), se simte şi necesitatea unei popularizări intuitive a cunoştinţelor aferente. Este ceea ce şi-au propus Dan Negreanu şi Thea Julieta Radian. în lucrarea* Privire în lumea informaţiei. *apărută în Editura Albatros. Spicuim din carte. Operativitatea conducerii presupune selecţionarea optimă a fluxului de informaţii ; revoluţia tehnico-ştiinţifică perimă în 3–5 ani cunoştinţele de specialitate, fără a neglija tezaurul acumulărilor precedente ; statistica, sinteză de informaţie, constituie baza planificării economico-sociale. Prin sistem* informaţional, *largo sensu, se înţelege „ansamblul informaţiilor, surselor şi utilizatorilor de informaţii, canalelor de circulaţie, procedeelor şi mijloacelor de tratare a informaţiilor din cadrul unui organism sau a unei activităţi", iar prin sistem* informatic *: „prelucrarea automată a informaţiilor". De la definiţia simplă a informaţiei – o formulare susceptibilă de a aduce o cunoştinţă – s-a ajuns la precizarea : „determinarea din multitudinea de stări în care se poate prezenta, a stării reale a unui fenomen variabil". Calculatorul măreşte „posibilităţile de gîndire" în toate domeniile. Creşterea productivităţii şi scăderea efortului fizic omenesc explică explozia informaţională, care se exprimă pe plan mondial în : 10 000 calculatoare în 1960, 100 000 în 1970, 300 000 în 1976 şi, conform prognozei. 800 000 în 1980.*

Muncă şi inegalitate

● *Sub titlul* Inegalités du travail et changement social *(Inegalităţi în domeniul muncii şi schimbări în viaţa socială), revista* PROBLÈMES ÉCONOMIQUES *din 9 martie 1977 reproduce o comunicare ţinută de Pierre-Louis Remy la sesiunea „Semaines sociales de France" pe tema „Muncă şi inegalităţi" şi publicată de revista „Recherches sociales de France".*

Referindu-se la situaţia din ţările capitaliste, autorul arată că munca este un cadru de inegalităţi şi că unele categorii de salariaţi, care sînt aproximativ cele care exercită funcţii necalificate sau puţin calificate, cumulează toate inconvenientele acestora. Şi – spune el – această situaţie se perpetuează, în timp ce dezvoltarea ştiinţifică şi tehnică implică atît necesitatea, cît şi posibilitatea dezvoltării cunoştinţelor ; şi în momentul în care salariaţii întreprinderilor, care reprezintă „unul din temeiurile principale ale prosperităţii şi deci ale puterii sînt chemaţi să joace un rol dominant în economie şi societate". P.L.R. evidenţiază inegalităţi în ce priveşte 1) sănătatea (accidente de muncă, îmbolnăviri, unilateralizare ş.a.);

trolul nostru. Fiind inginer de mine sesiza și importanța dezvoltării industriei hidroenergetice, spre a înlocui combustibilii minerali importați. „Ca putere mișcătoare, scria I.G., țara noastră este una din cele mai privilegiate prin izvoarele ei de apă, atît de puternice și de abundente. La munte mai cu seamă, prin descoperirile puterii electrice, electrodinamice, puterea apelor are un mare viitor [5]), Posibilități mari avem și în dezvoltarea industriei lemnului, constata el. Mai recomanda să se dezvolte și industria de „materii făinoase și derivatele lor", industria materialelor de construcții, a olăriei și sticlăriei, a tăbăcăriei, de materiale textile și derivate, precum și industria berei. Viza deci, un program de dezvoltare industrială, care nu era cu mult inferior celor alcătuite de M. Kogălniceanu, D. P. Marțian, P. S. Aurelian, A. D. Xenopol.

Industria dorită de Ghica trebuia să aibă mașini perfecționate. Ca și în agricultură, introducerea unor astfel de mașini în industrie nu dăunează muncitorilor, ci, dimpotrivă, le folosește ; în acest sens aducea o serie de argumente, inspirate în special din cursul de economie politică al filo-saint-simonistului Michel Chevalier. Susținerea tezei că introducerea mașinilor perfecționate nu duce prin ea însăși la șomaj, a avut, după părerea noastră, efecte pozitive în epocă, inclusiv în sinul mișcării muncitorești. Dealtfel, Ion Ghica a fost apreciat de reprezentanții acestei mișcări [6]).

O națiune nu poate aspira la un grad superior de civilizație fără industrie, fără intensificarea activității productive. Iar pentru a ajunge aici e nevoie, sublinia economistul nostru, ca să avem oameni de știință de nivel ridicat și la curent cu ultimele descoperiri ale omenirii, precum și dezvoltarea cunoștințelor în sinul poporului. Un popor care nu se află la înălțimea cunoștințelor celor mai înaintate ale epocii, spunea Ion Ghica, este condamnat la stagnare și are un viitor compromis. Muncitorii industriali trebuie să fie în frunte în privința cunoștințelor și aptitudinilor. „Trăim într-un secol în care lucrătorul nu mai poate fi un automat, făcînd toată viața lui numai o minimă lucrare a gămăliilor de ac, nu mai poate fi un rutinar, perpetuînd din generațiune în generațiune forma și calitatea obiectului ce produce arăta astfel I. Ghica ; astăzi uvrierul se cere să fie o mașină inteligentă, i se cere aptitudinea și capacitatea de a studia, de a perfecționa și de a născoci ; i se cere o mai mică întrebuințare a puterilor muschiulare, dar o mai mare aplicare a mijloacelor sale intelectuale ; i se cere a ști să conducă cu inteligență și dibăcie lucrarea mașinilor de abur și a instrumentelor complicate și delicate întrebuințate în industrie" [7]). ,

Cercetarea operei și activității lui Ion Ghica dezvăluie atașarea acestuia la ideea industrializării țării. De aceea considerăm neîntemeiate afirmațiile potrivit cărora economistul nostru ar fi promovat teoria retrogradă „România țară eminamente agricolă". Exaltarea de către el a rolului agriculturii, îndeosebi înainte de 1864 și aderarea sa la doctrina liber-schimbistă nu pot fi invocate ca argumente aferente. Căci problema dezvoltării agriculturii sub raport tehnic și social-economic a fost o problemă majoră în epoca sa. Iar cît privește concepția sa liberschimbistă, susținută, după cum am văzut, diferit de adepții propriu-ziși ai acestei politici, trebuie spus că la I. Ghica avea un caracter concesiv. În sensul afirmațiilor noastre este simptomatic și faptul că Ghica a criticat convenția comercială româno-austro-ungară din 1875–1876 fiind, în această privință, alături de protecționiști.

Fără îndoială că atașarea lui Ion Ghica la ideea industrializării trebuie totuși evaluată nuanțat. Concepția sa despre industrializare **s-a mișcat în limitele organicismului**, fapt care îl făcea să considere oarecum de importanță egală principale ramuri economice ale vremii sale : agricultura, industria și comerțul. Poate însă că în această direcție, I. Ghica printr-un puternic spirit anticipativ, anvizaja procesul de industrializare al celor mai multe dintre activitățile de mai tîrziu. Poate. Oricum, el a susținut teoretic și a căutat să realizeze practic o idee economică fecundă : valorificarea resurselor materiale și umane ale țării prin crearea și dezvoltarea industriei.

Dezvoltarea industriei și, în general, dezvoltarea economiei naționale urma **să aducă bunăstarea materială a poporului. Căci tocmai aceasta îi asigură unui popor independența și libertatea.** „Un popor sărac, ca și un individ sărac", nu poate fi independinte, nu poate fi liber, scria Ion Ghica.

Patriot înflăcărat, el avea o încredere deplină în perspectivele multilaterale ale națiunii noastre și, în acest sens, spunea : „avem toate însușirile ca să fim o națiune avută și să vedem industria țării noastre a produce în proporțiune cu populațiunea; avem toate însușirile ca această țară să fie renumită pentru buna ei stare materială, stare care ar contribui foarte mult la bunăstarea intelectuală și morală" [8]). În această direcție a luptat timp de peste șase decenii din viața sa, aducînd contribuții remarcabile, astfel că, în pofida unor limite ideologice criticabile, ca și a unor acte politice reprobabile, este binemeritată, incontestabil, prețuirea care i-o dăm la împlinirea a opt decenii de la moartea sa.

conf. dr. Virgil IONESCU

---

[1]) „Propășirea" „Foaie științifică și literară", nr. 8 din 27 februarie 1844, p. 60.

[2]) Anul 1848 în Principatele Române, tomul I, București 1902, p. 460.

[3]) Ion Ghica, Convorbiri economice vol. III, București, 1884 p. 33–34.

[4]) Ibidem, p. 73 ; vezi și p. 61–63 și urm.

[5]) Ibidem, p. 78.

[6]) Presa muncitorească și socialistă din România, vol. I, partea a II-a, București, 1964, p. 255 și 315.

[7]) Ion Ghica, Convorbiri economice, vol. I–II, Ed. III-a Buc., 1879.

[8]) Vezi „Dezbaterile Senatului României", sesiunea 1866–67, București, 1860, p. 447.

FIȘE

2) salarizarea ; 3) siguranța locului de muncă ; 4) timpul de muncă ; 5) posibilitatea de a acumula cunoștințe ; 6) statutul și puterea. Autorul arată că aceste inegalități persistă și se reproduc în timp. La întrebarea dacă aceste inegalități pot determina, în măsura în care sînt contestate și combătute, schimbări sociale, P.L.R. consideră că „munca ocupă un loc atît de important în viața cotidiană, întreprinderea joacă un rol atît de determinant în societate, încît orice repunere în discuție a organizării lor are o incidență asupra sistemului social în ansamblu".

Împotriva șomajului se propun „soluții radicale" pe spinarea muncitorilor

• *După revista* THE ECONOMIST *(„Dig a hole on the dole", 15 ian. 1977), marile țări capitaliste industriale vor intra în anii 1980 cu un număr de șomeri care se va menține în jurul cifrei de 15 milioane. Cauza esențială a persistenței unei rate ridicate a șomajului în cursul anilor viitori ar fi penuria de capital fix și nu insuficiența cererii. În consecință, se propune, ca mijloc inevitabil pentru reducerea șomajului, sporirea beneficiilor. Cu alte cuvinte, transferul în folosul întreprinderilor a unei părți importante din venitul național „pe calea preluării ei din sectorul public sau din salarii", precum și suprimarea tuturor formelor de control al prețurilor, urmărindu-se totodată o „moderare în creșterea salariilor". Principalul ar fi rentabilizarea industriei, eventual pe calea instituirii unui impozit negativ asupra beneficiilor. De exemplu, se spune în articol, orice întreprindere care ar realiza un beneficiu de 10 la sută ar urma să obțină 15 la sută grație unei subvenții fiscale.*

Autorul își dă seama totuși că aceste soluții vor fi probabil „politic impracticabile" și propune în acest caz următoarele soluții de alternativă : a) reducerea treptată a alocațiilor de șomaj prin crearea de locuri de muncă cu producție de valoare mică, dar totuși superioară diferenței dintre alocație și salariu ; b) o revizuire a sistemului de învățămînt și de reciclare care ar pune accentul pe reconversiunea șomerilor adulți ; c) creșterea mobilității forței de muncă.

Sesiune științifică Centenarul independenței. 70 de ani de la răscoala țăranilor din 1907

• *Sub egida Academiei de Studii Economice, a Uniunii asociațiilor studenților comuniști, se deschid astăzi lucrările celei de-a XXI-a sesiuni a cercurilor științifice studențești, organizată în cinstea aniversării* Centenarului independenței de stat a României și a 70 de ani de la răscoala țăranilor din 1907. *Lucrările sesiunii se desfășoară în zilele de 29 și 30 aprilie a.c., pe 24 de secții (economie politică, doctrine economice contemporane, istorie economică, socialism științific, filozofie, conducerea planificată a economiei naționale, economia industriei, economie agrară, cibernetică economică, informatică economică, statistică, marketing etc.) în care vor fi expuse un număr de 507 lucrări (609 autori și 525 conducători științifici). În același cadru tematic s-au mai desfășurat în acest an dezbateri în 4 secții, precum și un simpozion.*

ASPECTE DEMOGRAFICE ALE CREŞTERII ECONOMICE

ÎNTR-O SOCIETATE al cărei ţel fundamental îl constituie ridicarea continuă a condiţiei umane, este firească apariţia de lucrări consacrate raporturilor de interdependenţă dintre ritmurile de creştere a populaţiei şi a economiei, schimbărilor de structură din sfera populaţiei şi a economiei, cerinţelor de resurse naturale necesare creşterii, distribuţiilor teritoriale născute din procesul dezvoltării, factorului uman, sistemului economic şi atenţiei acordate îmbunătăţirii calităţii mediului înconjurător al societăţii. Complexul de probleme exprimat sumar mai sus formează de 30 de ani atributul de bază al programelor şi planurilor de dezvoltare economică şi socială a României şi osatura întregii legislaţii care statorniceşte relaţiile sociale. Aşezată în lucrările apărute pînă acum cîţiva ani în termenii generici, problema raporturilor dintre populaţie şi economie a început să fie analizată într-un cadru concret, caracterizat prin concepte proprii, metode specifice de depistare, uneori prin puternicele, dar de cele mai multe ori ascunsele relaţii de interdependenţă dintre societate şi activitatea sa, mereu mai complexă, prin desprinderi de concluzii menite să deschidă noi orizonturi şi fundamentări ştiinţifice activităţii practice.

Năzuinţa spre care a tins Constantin Grigorescu în cartea **Populaţie şi economie** *) şi pe care a exprimat-o în introducere este : contribuie, prin munca sa de cîţiva ani, concentrată în paginile cărţii, la cunoaşterea mai profundă a legăturilor care se stabilesc întotdeauna conştient şi raţional, dar care nasc noi relaţii, nu întotdeauna vizibile, între creşterea numerică şi calitativă a colectivităţii umane de pe teritoriul ţării noastre şi activitatea sa economică, exprimată într-un indice — venit naţional, produs social, sau din necesităţi de comparaţie, produs naţional brut.

După lectura atentă a lucrării, care după părerea noastră conţine atîtea capitole şi atîtea materiale documentare cîte i-au fost necesare pentru analiza problemelor luate în considerare, cititorul este îndreptăţit să-şi pună întrebarea : a reuşit Constantin Grigorescu să traducă în fapt intenţia pe care a avut-o ? Înainte de a-şi răspunde la întrebare, cititorul avizat trebuie să ţină seama de dificultăţile pe care autorul le-a întîmpinat în constituirea şi în elaborarea lucrării. Dificultăţile au fost multe şi de esenţă diferită. Vom menţiona pe cele mai însemnate.

Mai întîi, se cuvine menţionată greutatea sesizării aspectelor diferite ale relaţiilor dintre subsistemul populaţie (forţă de muncă) şi sistemul economic şi dintre primul şi sistemul ecologic cu calitatea şi resursele lui. Nici atunci cînd societatea românească a avut trăsăturile unei societăţi de tip tradiţional, relaţiile dintre populaţie şi economie nu au fost nici simple, nici vizibile şi au fost deseori indirecte, adică s-au realizat prin intermediul altor factori. Astfel fiind, stabilirea gradului de dependenţă şi exprimarea lui cantitativă a fost dificilă. În societatea românească de azi, industrializată, gradul de complexitate creşte pe măsură ce avansează spre stadiul de societate multilateral dezvoltată, iar relaţiile dintre populaţie şi economie sînt şi ele complexe, pot să aibă sau nu acelaşi sens şi pot adeseori să-şi schimbe sensul. Iar, în ceea ce priveşte variaţiile teritoriale ale acestor relaţii, cazul judeţului Hunedoara, studiat de Constantin Grigorescu, este extrem de semnificativ şi, printre altele, sugerează cîştigul dobîndit prin efectuarea unor cercetări concrete interdisciplinare. În unele cazuri, este drept, din ce în ce mai rare, nu dispunem nici de tehnicile cele mai potrivite pentru prinderea unei anumite relaţii.

A doua dificultate a izvorît din caracterul materialului pe care autorul l-a avut la dispoziţie. În general, a fost un material brut, uneori inadecvat evidenţierii judicioase a fenomenului sau procesului pe care trebuia să-l releve, darmite să fie corelat cu alt material în vederea surprinderii unei relaţii. Materialul a trebuit, de cele mai multe ori, lucrat şi prelucrat, pentru ca rezultatele obţinute să reflecte şi să dezvăluie aspecte noi ale interferenţei dintre evoluţia populaţiei şi creşterea economică, noutatea trebuind să fie unul din atributele unei lucrări ştiinţifice care iese în lume. Vom recunoaşte că autorul a depus un efort lung şi intens pentru a smulge materialului ceea ce acesta ar fi trebuit să ofere prin existenţa lui şi că, în majoritatea covîrşitoare a cazurilor, strădiunţa lui Constantin Grigorescu a avut rezultate pozitive.

Revăzînd dificultăţile care i-au stat lucrării împotrivă, răspunsul la întrebarea ridicată mai sus s-ar putea exprima astfel : lucrarea constituie o analiză izbutită a influenţei creşterii populaţiei asupra dezvoltării economice, prezintă aspecte noi sau adînceşte aspecte insuficient relevate ale relaţiilor dintre populaţie şi economie, aduce o serie de constatări demne de subliniat şi, ceea ce apare mai însemnat, acestea se referă, în majoritatea cazurilor, la situaţia din ţara noastră. Fiindcă deşi autorul menţionează în treacăt în introducere că intenţionează să facă „unele analize cu caracter particular privind relaţia populaţie-economie în România“, lucrarea este consacrată în proporţie de 2/3 cercetării împletirii celor doi termeni ai relaţiei.

Subliniind că întreaga dezvoltare economică a României este pusă în slujba ridicării continue a condiţiilor de viaţă materiale şi spirituale ale populaţiei noastre, Constantin Grigorescu desprinde unele constatări din care reţinem :

1. Scăderea treptată dar certă a migraţiei interne de lungă durată intervenită în perioada 1956—1975, ca o consecinţă a dezvoltării economice a unor zone şi regiuni cu creştere mai intensă a populaţiei, dar cu resurse economice reduse insuficient valorificate. În aceste zone, unităţile economice noi au dispus nu numai de resurse de muncă, ci, datorită unui salt cantitativ şi calitativ al educaţiei şi învăţămîntului, şi de forţa de muncă, dacă nu întotdeauna calificată, întotdeauna uşor calificabilă. În aceste zone, creşterea populaţiei a atras unităţi economice, fiindcă efectul investiţiilor sociale, culturale, sanitare etc. a depăşit cu mult costul transportului materiilor prime, în cazul în care activitatea nu s-a bazat în întregime sau parţial pe resurse naturale locale.

2. În legătură directă cu constatarea precedentă stau cîteva aspecte privind evoluţia procesului de urbanizare — în sensul creşterii populaţiei — a României şi în principal constatarea atragerii forţei de muncă spre oraşele de dimensiuni mijlocii spre a le asigura acestora necesarul de personal şi spre a evita concentrarea populaţiei în oraşele mari şi şirul de consecinţe negative decurgînd din această aglomerare. Constantin Grigorescu nu ezită să sublinieze avantajele oferite populaţiei de oraşele de o anumită dimensiune, necesitatea dezvoltării oraşelor cu mai puţin de 200 mii locuitori şi spre a se evita urmările nedorite, să susţină „dezvoltarea în limite raţionale a oraşelor mari şi foarte mari“. Problema este însă mai complicată şi poate că o scurtă analiză, procedeu deseori folosit în lucrare, a opiniilor din literatura de specialitate privind mărimea optimă a unui oraş, ar fi contribuit la o precizare mai clară a punctului său de vedere.

3. Deşi nu a consacrat un capitol şi nici un paragraf problemei contribuţiei calităţii forţei de muncă determinată de sistemul de educaţie, învăţămînt şi instruire permanentă, autorul evidenţiază deseori în lucrare aportul acestor factori, consideraţi pe nedrept în mod curent reziduali, la creşterea venitului naţional. Este necesar să subliniem această constatare şi o dată cu ea şi cerinţa efectuării în continuare a unor cercetări în acest domeniu.

4. Creşterea populaţiei — asigurată de un excedent natural raţional — influenţează creşterea economică. Este constatarea făcută de Constantin Grigorescu privind ritmul mediu anual de creştere a populaţiei în România în perioada 1951—1975 de 1,1% şi de creştere a venitului naţional pe locuitor într-un ritm mediu anual egal cu 8,6%. Fireşte, această relaţie justifică atitudinea actuală pronatalistă pentru România, exprimă într-un capitol care putea fi mai dezvoltat.

Evident, contribuţia lui Constantin Grigorescu la cunoaşterea relaţiei dintre populaţie şi economie este mai bogată, dar este tot aşa de evident că ea nu poate fi în întregime reţinută într-o scurtă prezentare.

Un cercetător ştiinţific este sclavul problemei pe care şi-a ales-o în vederea cercetării şi, dacă înţelege acest adevăr, se va aplica asupra realităţii şi va depune toate eforturile pentru smulgerea tainelor pe care le conţine şi pentru a oferi contribuţii temeinice progresului ştiinţei în slujba căreia stă. Constantin Grigorescu s-a aplecat asupra realităţii româneşti şi, după o muncă de mulţi ani a reuşit să dezvăluie cîteva aspecte noi, fapt care constituie un merit incontestabil al lucrării.

G. RETEGAN

---

*) Constantin Grigorescu: Populaţie şi economie. Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1976.

PERSISTENŢA ŞOMAJULUI ÎN ŢĂRILE CAPITALISTE DEZVOLTATE:

perspectivele resorbirii nu sînt favorabile

AGRAVAREA contradicţiilor societăţii capitaliste contemporane, recesiunea economică din anii 1974—1975 au determinat majorarea continuă şi substanţială a numărului şomerilor din ţările occidentale pînă la nivelurile cele mai ridicate din întreaga perioadă postbelică. Conform statisticilor oficiale, în prezent în ţările capitaliste dezvoltate membre ale O.C.D.E. sînt circa 16 milioane de şomeri, cifră care nu include şomerii parţiali.

Un fenomen cu adînci rezonanţe umane

DUPĂ CE a reuşit mai mulţi ani în perioada postbelică să asigure o ocupare relativ satisfăcătoare a forţei de muncă, societatea capitalistă este astfel din nou confruntată cu grave implicaţii nu numai pe plan economic dar şi social-politic, şomajul fiind o problemă cu deosebit de adînci rezonanţe umane. Comparaţiile cu anii întunecaţi ai şomajului de masă din timpul crizei economice din 1929—1933 sînt tot mai dese. Caracterizînd situaţia şomajului în ţările occidentale, raportul prezidenţial recent publicat în S.U.A. asupra situaţiei economice internaţionale (1977) arată bazele acestor temeri : „În majoritatea ţărilor (occidentale — n.n.) şomajul a rămas, la sfîrşitul anului 1976, la niveluri ridicate, greu de acceptat. Numărul total al muncitorilor şomeri se situează, în majoritatea ţărilor industriale, la sau în apropierea nivelurilor record din perioada postbelică. Dacă la numărul şomerilor înregistraţi oficial să adaugă şi persoanele ocupate numai parţial, dimensiunea pe care o are problema şomajului devine şi mai evidentă“.

Rata şomajului, adică procentul şomerilor în totalul forţei de muncă, este un indicator economic larg utilizat pentru a ilustra amploarea fenomenului într-o economie dată. Acest indicator a înregistrat o tendinţă evidentă de creştere în toate ţările capitaliste dezvoltate, ajungînd în multe ţări la niveluri record pentru ultimele decenii. Asemenea niveluri record ale ratei şomajului pentru întreaga perioadă postbelică au fost atinse în S.U.A., Franţa şi Anglia ; în R. F. Germania rata şomajului este cea mai ridicată din ultimii 27 ani, în Japonia cea mai ridicată din ultimii 18 ani, iar în Canada cea mai ridicată din perioada de după 1961.

Condiţionare structurală

CEEA CE conferă şomajului din ultimii ani o gravitate deosebită este persistenţa fenomenului, în speţă faptul că rata şomajului nu a înregistrat scăderi sensibile odată cu începutul de relansare a economiilor occidentale după criza din 1974—1975. Dimpotrivă, în unele ţări (Canada, Anglia, Franţa şi parţial R.F. Germania) şomajul a avut chiar tendinţe vizibile de majorare în 1976, adică într-un an în care redresarea economică ar fi trebuit să acţioneze în sensul scăderii lui. Numai în S.U.A. s-a înregistrat în 1976 o scădere mai notabilă a ratei şomajului, comparativ cu nivelul maxim de aproape 9% înregistrat în 1975 ; dar şi în acest caz scăderea a fost mai lentă decît se preconiza şi întreruptă de majorări lunare repetate în partea a doua a anului.

Comportamentul deosebit al şomajului în actuala fază a ciclului economic capitalist, creşterea sau menţinerea la niveluri ridicate a ratei şomajului în condiţiile unei sporiri a producţiei industriale, a adăugat o nouă dificultate pe lista celor cărora trebuie să le facă faţă economiile occidentale. Ratele înalte ale şomajului nu mai pot fi resorbite şi aduse la nivelurile mai scăzute ale deceniului 1960—1970 printr-o simplă reluare a creşterii economice. În felul acesta şomajul prezent se dovedeşte a fi mai puţin un rezultat al ciclului economic capitalist şi mai mult un element a cărui explicaţie trebuie căutată în criza structurală prin care trece societatea capitalistă.

Accentuarea contradicţiilor dintre şi în cadrul economiilor occidentale, transformările profunde şi rapide care au avut loc în economia mondială, mutaţiile determinate de criza energetică şi majorarea preţurilor internaţionale la materii prime, au contribuit după cum se ştie la accentuarea procesului de modificări structurale în ţările capitaliste dezvoltate. Un domeniu atît de sensibil ca utilizarea forţei de muncă în economia acestor ţări nu putea să rămînă neafectat.

Analizele detaliate efectuate de experţi occidentali arată că actualmente se manifestă o discrepanţă tot mai accentuată între structura profesională a forţei de muncă şi structura cererii de forţă de muncă din partea întreprinderilor capitaliste. În consecinţă, chiar în eventualitatea unei activizări a procesului de relansare a economiilor occidentale — care în prezent se desfăşoară deosebit de greoi — reducerea scontată a şomajului ciclic nu ar rezolva decît parţial problema, componenta structurală a şomajului neputînd fi atenuată doar prin mijloace de politică economică expansionistă. Restrîngerea importanţei acestei componente ar necesita măsuri pe termen lung care să modifice structura forţei de muncă în funcţie de noua configuraţie a economiei capitaliste.

În materie de măsuri de durată sau şi de adîncime în domeniul contracarării şomajului, eforturile întreprinse sub diverse forme în Occident nu oferă însă temeiuri pentru prea mult optimism. Experienţa şomajului de masă şi a conflictelor sociale din perioada interbelică a determinat oficialităţile ţărilor capitaliste să declare drept unul din obiectivele principale ale politicii economice folosirea cît mai deplină a forţei de muncă. Sub influenţa acţiunii organizate a mişcării muncitoreşti, a luptei revendicative a maselor populare, în multe din ţările occidentale asigurarea folosirii cît mai depline a forţei de muncă a devenit prin lege o obligaţie constantă a autorităţilor.

În literatura de specialitate din Occident această evoluţie a fost deseori ilustrată cu ajutorul legii americane din 1946 privind folosirea forţei de muncă („Employment Act“) care prevede că autorităţile trebuie să aplice pentru atingerea obiectivelor proclamate „toate măsurile adecvate, în concordanţă cu nevoile şi obligaţiile lor şi cu alte considerente de politică a statului“. Experienţa postbelică a arătat însă că scopurile urmărite prin acest gen de măsuri legislative nu au putut fi atinse în mod durabil, iar atunci cînd gradul de ocupare a forţei de muncă preconizat de lege a fost atins într-o perioadă sau alta, aceasta s-a făcut de multe ori cu preţul agravării altor dezechilibre specifice societății capitaliste (inflație, deficite bugetare etc.). Asemenea situații au caracterizat climatul economic atît în S.U.A. cît și în celelalte țări occidentale. În perioada postbelică, pînă în 1973, rata medie a șomajului în economia americană a fost de aproape 5%, iar în ultimii ani a oscilat între 7% și 9% ; evident, astfel de cifre sînt departe de a denota o utilizare deplină a forței de muncă.

De la „curba Phillips" la un viraj în politica economică

ÎN DECENIUL TRECUT, mulți economiști occidentali au considerat posibilă — și viabilă — schițarea unei corelații inverse, pe termen lung, între rata șomajului și majorarea prețurilor (rata inflației), construcție care a devenit cunoscută în literatura de specialitate sub denumirea de „curba Phillips". Corelația a fost stabilită în special pe baze empirice, pornind de la postularea faptului că în perioadele de avînt conjunctural crește gradul de folosire a forței de muncă, salariile se majorează și, în consecință, cresc și prețurile ; de aici și concluzia că pentru reducerea șomajului ar trebui acceptată o inflație mai ridicată.

În lumina unei asemenea corelații, sarcina politicii economice trebuie să fie de a determina cît de multă inflație se cere acceptată pentru a reduce rata șomajului la un nivel preconizat; s-au efectuat calcule și s-au elaborat modele din care reieșea cu ce rată a inflației s-ar putea, conform teoriei aflate la temelia acestei construcții, realiza o anumită reducere a ratei șomajului. Prin intermediul pîrghiilor de politică bugetară sau monetară, economia urma să fie stimulată inflaționist pînă la scăderea șomajului la nivelul propus. Postulatul „curbei Phillips" nu a luat însă în considerare posibilitatea ca inflația și șomajul să evolueze în același sens, respectiv să se majoreze ambele în același timp. De asemenea, el nu a luat în considerare nici posibilitatea ca șomajul să nu scadă odată cu avîntul conjunctural. Or, ambele aceste fenomene s-au manifestat în ultimii ani în realitatea economică din țările capitaliste.

Evoluțiile reale din economia țărilor capitaliste demonstrează că pe termen lung nu există un mecanism stabilit care să lege în mod invers rata șomajului de mișcarea prețurilor. Șomajul prezent este determinat, mai degrabă, de factori care nu sînt legați exclusiv de ciclul economic capitalist sau de inflație, respectiv de factori structurali, demografici sau sezonieri. Deși se pare că pe termen scurt există în general o corelație inversă între șomaj și inflație, stabilitatea unei asemenea corelații pe termen lung este contestată astăzi și de economiști occidentali. Inconsistența „curbelor Phillips", ca și eșecul politicilor economice occidentale de a asigura „folosirea deplină" a forței de muncă, este demonstrată de agravarea, în ultimii ani, atît a ratei șomajului cît și a ratei inflației, evoluție ilustrată pe termen mai lung cu ajutorul datelor referitoare la două dintre cele mai dezvoltate țări capitaliste (vezi graficul).

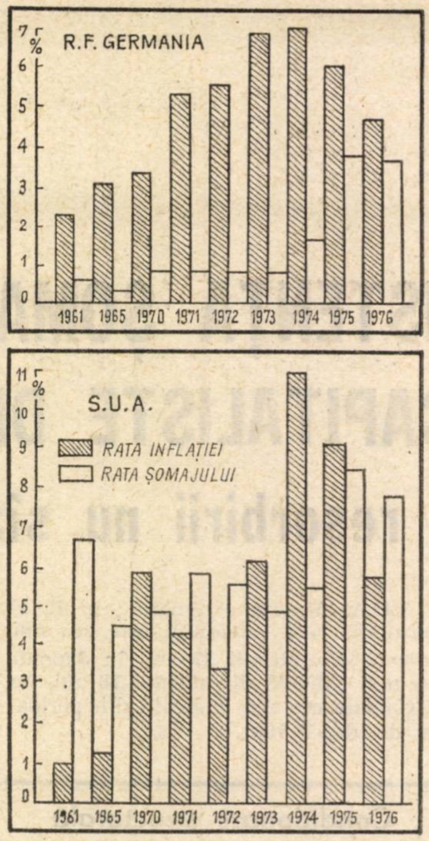

Evoluția comparată a șomajului și inflației în S.U.A. și R.F.G.

Accelerarea creșterii prețurilor, generalizarea fenomenului numit „stagflație" (coexistența inflației cu recesiunea) în economia țărilor capitaliste dezvoltate în acest deceniu, au dat o nouă dimensiune problemei șomajului. Conștiente de pericolul deosebit pe care îl reprezintă o inflație scăpată de sub control, autoritățile occidentale au trecut treptat lupta împotriva șomajului pe planul doi, apreciind, în ultimii ani, că urcarea prețurilor constituie „inamicul public nr. 1". Combaterea șomajului a devenit un obiectiv „pe hîrtie" al politicii economice occidentale, așa cum și dreptul la muncă în țările capitaliste este un drept pe hîrtie. Încă o dată, în acești ani, s-a dovedit că în țările occidentale se încearcă să se rezolve contradicțiile inerente societății capitaliste pe seama maselor largi, prin sacrificarea intereselor vitale ale oamenilor muncii. Amintita opțiune de politică economică este exprimată clar în materiale oficiale din țările capitaliste dezvoltate : teama de o reescaladare a procesului inflaționist face ca „în multe țări să fie nevoie de mult timp pînă cînd tendința de creștere a șomajului să fie inversată...". Formulînd astfel „virajul" de politică economică pe care il constatam mai înainte, secretarul general al OCDE arăta anul trecut, în continuarea ideii citate, că „avînd în vedere nivelul existent al șomajului și ritmurile probabile de creștere economică, revenirea la niveluri mai acceptabile ale utilizării forței de muncă va fi înceată, în multe țări trebuind să treacă mai mulți ani...". (OECD Observer nr. 80/1976, p. 5).

Inegalități specifice agravate

PRIVAREA a milioane de oameni ai muncii de posibilitatea de a-și exercita dreptul elementar la muncă, de posibilitatea de a-și cîștiga existența în mod demn, este unul din efectele sociale majore ale actualelor fenomene de criză din lumea capitalistă. Așa cum se remarca recent în coloanele unui săptămînal francez, șomerii nu sînt și nu pot fi simple cifre în speculațiile experților și în graficele economiștilor. Majorarea ratei șomajului cu un procent sau cu o jumătate de procent poate reprezenta sute de mii sau milioane de oameni concediați, adică tot atîtea familii în care se pune, brusc, problema găsirii unor resurse pentru existență. Șomajul este o problemă politică, economică, socială, dar în primul rînd o problemă umană, și ea trebuie rezolvată avînd în vedere toate elementele schițate. Or, în orînduirea bazată pe exploatare, aspectul uman este ultimul luat în considerare, sau rămîne neglijat total.

Extinderea șomajului se repercutează negativ asupra nivelului de trai nu numai al celor concediați, ci și al celor care își păstrează încă locul de muncă (în ultimul caz, se poate da exemplul unei familii în care cei ce continuă să fie ocupați sînt puși în situația să-i întrețină și pe cei care au devenit șomeri). De asemenea, existența și lărgirea armatei industriale de rezervă se repercutează negativ asupra condițiilor de trai ale maselor largi și în mod indirect, prin afectarea „capacității de negociere" a salariaților în raporturile cu patronatul, pentru majorarea salariilor nominale continuu depășite de creșterea prețurilor.

Un efect deosebit de nefavorabil asupra nivelului de trai al maselor îl are combinația inflație puternică-șomaj ridicat, fenomene a căror simultaneitate „ridică noi și dificile probleme" în țările OCDE, cum observa nu demult o publicație a acestei organizații. Trebuie notat faptul că în condițiile crizei structurale prin care trece în prezent societatea capitalistă, există perspectiva menținerii la niveluri ridicate a ambelor fenomene și pentru anii următori, cu toate consecințele negative care decurg de aici pentru nivelul de trai al oamenilor muncii.

Previziunile cele mai optimiste nu întrevăd o reducere simțitoare a ratei șomajului în acest an. Revista britanică „The Economist" menționa într-un număr recent (15 ianuarie 1977) o serie de factori care fac imposibilă resorbirea în următorii ani a forței de muncă neangajate : bugetele țărilor occidentale înregistrează deja deficite notabile, ceea ce face puțin probabilă majorarea cheltuielilor publice în vederea sporirii numărului locurilor de muncă : în ultimii ani investițiile private productive, pentru crearea de noi locuri de muncă, au fost deosebit de scăzute, actuala relansare economică, fiind caracterizată și ea printr-o creștere insuficientă a investițiilor în capital fix ; populația activă are o tendință de creștere. Dacă la aceste elemente adăugăm importanța componentei structurale a șomajului prezent din economiile occidentale, se înțelege mai bine de ce perspectivele folosirii forței de muncă în țările capitaliste dezvoltate sînt în continuare nefavorabile.

Mugur ISĂRESCU
Institutul de economie mondială

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Relansare incetinită

CEEA CE EXPERȚII OCDE prevedeau acum un an ca o eventualitate ce ar trebui preîntîmpinată prin măsuri urgente de politică economică, nu a putut fi evitat : relansarea conjuncturală din principalele țări capitaliste dezvoltate s-a încetinit considerabil cu începere de la mijlocul anului trecut. Reprezentare grafică a fenomenului, așa cum se înfățișează după date recente, este reluată după „Le Monde“ din 5 aprilie a.c. Evoluțiile divergente pe țări se înscriu în același cadru al unei conjuncturi lipsite de vigoare.

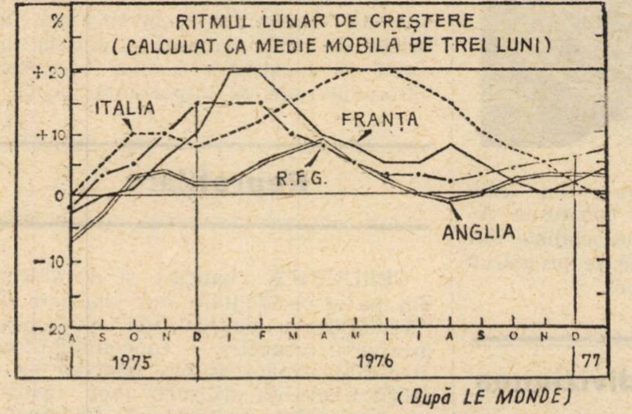

(După LE MONDE)

R. P. Ungară : investiții in industria hirtiei

UNGARIA dezvoltă intens industria sa de hîrtie și carton ; după ce în perioada 1971—1975 au fost investite în această ramură 6 miliarde forinți, în actualul cincinal sînt alocate în același scop alte 5,4 miliarde. Ca urmare a construirii de noi unități industriale și a modernizării celor existente, în anii 1976—1980 producția de semifabricate va spori cu 45% (față de nivelul anului 1975), cea de hîrtie și carton — cu 28%, iar cea de articole de papetărie — 34%. Concomitent va crește și consumul de hîrtie, raportat pe locuitor ; el urmează să ajungă la 68 kg în 1980, față de 19 kg în 1960 și 53 kg în 1975.

Țările OCDE : o nouă accelerare a creșterii prețurilor

DOMOLIREA scontată a procesului inflaționist din țările occidentale industrializate se lasă așteptată, fenomen socotit cu atît mai preocupant de observatori cu cît creșterea economică este în continuare prea puțin susținută. Ultimele cifre publicate de OCDE (la 12 aprilie a.c.) cu privire la evoluția prețurilor bunurilor de consum în țările membre consemnează o accelerare în cursul lunii februarie 1977, cînd prețurile s-au urcat in medie cu 1% pe ansamblul zonei, față de sporul lunar de 0,9% în ianuarie.

Într-o perioadă de 12 luni încheiată în februarie, ritmul de creștere a prețurilor a fost de 8,8%, fiind mai ridicat — și anume de 11,1% — în țările europene membre ale organizației. Ambele cifre sînt mai ridicate decît mediile corespunzătoare pe întreg anul 1976. În perioada de 12 luni încheiată în februarie a.c., urcări deosebit de mari de prețuri s-au înregistrat în Italia (22,0%), Spania (19,8%), Portugalia (19,5%), Irlanda (16,7%), Anglia (16,2%), Turcia (15,3%).

Piața griului in sezonul 1977-1978

RAPORTUL previzibil dintre oferta și cererea mondială de grîu pentru 1977/1978 este încurajator, apreciază Consiliul Internațional al Grîului în ultimul său raport publicat la Londra. Stocurile deținute de cinci principale regiuni exportatoare de grîu (Argentina, Australia, Canada, Statele Unite și C.E.E.) la sfîrșitul sezonului sînt evaluate de Consiliu la 61 milioane tone, ceea ce reprezintă o creștere cu 60% în comparație cu anul precedent. Consiliul prevede că producția mondială de grîu în anul în curs va fi mai mică față de recordul de 413 milioane tone atins în 1976, dar „totuși importantă“.

EVOLUȚII MONETARE

DUPĂ un început slab, dolarul S.U.A., a realizat în săptămîna 18—22 aprilie 1977 o redresare parțială în raport cu restul valutelor occidentale. Această evoluție pare să fi fost stopată în finalul săptămînii de publicarea noilor previziuni ale Administrației S.U.A. referitoare la creșterea produsului național brut în anul 1977 cu numai 4,2% în termeni reali (față de 5,4% anunțat anterior) și la rata inflației care, preliminată anterior la 5,3% ar putea să atingă circa 6,7%.

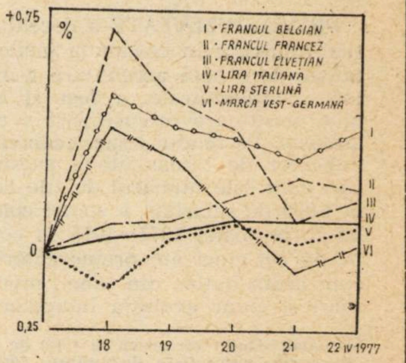

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 18-22-IV 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 15-IV-1977.

Francul elvețian a atins un nivel maxim de circa 2,5090 franci pentru un dolar (repreciere de circa 0,7% față de închiderea din intervalul precedent), pentru ca apoi să manifeste o tendință constantă de depreciere, terminînd intervalul la circa 2,5 220 franci.

Marca vest-germană a avut o evoluție relativ asemănătoare, cu un nivel de repreciere mai redus (circa 0,4%) și a cotat la închidere în jurul a 2,3715 mărci pentru un dolar S.U.A.

Analizind evoluția „șarpelui" valutar vest-european, observatorii notează persistența tensiunilor apărute între marca vest-germană și monedele nordice, mai ales față de **coroana suedeză** care s-a menținut constant în apropierea limitei superioare de intervenție de 183,10 coroane pentru 100 de mărci.

Francul francez a beneficiat de reducerea cu circa 0,3 miliarde franci a deficitului balanței comerciale a Franței pe luna martie, cotînd la închidere 4,9605 franci pentru un dolar S.U.A. față de 4,9700 franci la finele săptămînii anterioare.

Yenul japonez a evoluat pe o curbă constant descendentă în raport cu dolarul S.U.A., cotînd la finele intervalului 278,50 yeni pentru un dolar, față de 273,80 yeni la deschidere. În această săptămînă taxa scontului a fost redusă de la 6% la 5%. Observatorii consideră că autoritățile monetare nipone ar dori ca, în preajma și după reuniunea la nivel înalt din 7—8 mai 1977 de la Londra, cursul monedei japoneze să se situeze la un plafon de circa 280 yeni pentru un dolar.

Lira sterlină a avut și în această săptămînă o evoluție relativ constantă în jurul a 1,7190 dolari pentru o liră. În ciuda unor ușoare intervenții în favoarea lirei sterline (prin cumpărare de dolari), Banca Angliei a hotărît, și în acest interval, o nouă reducere a dobînzii minime de împrumut care a fost fixată la 8,75%.

Dobînzile la eurodepozitele în dolari S.U.A. și mărci vest-germane pe 6 luni au marcat o ușoară scădere, situîndu-se la circa 5,5% și respectiv 4,5%, iar cele în franci elvețieni au manifestat o ușoară tendință de creștere, ajungînd la finele săptămînii la circa 3,1875%.

Prețul aurului a avut o tendință descendentă, cotînd la finele săptămînii 149,60 dolari/uncie, față de 151 dolari/uncie (fixing la Londra) la 18 aprilie 1977.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Cooperare polono-indiană

ACORDUL DE COLABORARE pe termen de cinci ani, încheiat la sfîrșitul lunii ianuarie a.c. între Polonia și India, prevede schimb de informații referitoare la planurile economice pe termen lung, desfășurarea în comun a unor cercetări, livrări reciproce de mașini și utilaje (inclusiv know-how), schimburi de patente și licențe, de specialiști etc. El vizează domenii importante ca industria extractivă, agricultura, pescuitul, construcțiile navale, știința și tehnica ș.a. Programul de cooperare tehnico-științifică pe anii 1977—1978, de pildă, include cercetări în domeniul producției de furaje, al proiectării unor fabrici de ciment și sticlă, în producția de acid sulfuric și fosforic, continuarea colaborării în industria extractivă, în producția de materiale de construcții etc.

Urmează, de asemenea, să fie create societăți mixte polono-indiene (comerciale sau de producție), inclusiv în terțe țări.

Mișcare grevistă intensificată în Occident

PRIMA JUMĂTATE a deceniului actual, marcată în economia țărilor capitaliste de o netă accentuare a oscilațiilor conjuncturale, a fost și martora unei simțitoare intensificări a mișcării greviste. Pe fondul crizei economice, un indicator de intensitate a acestei mișcări cum este numărul de zile de grevă la 1 000 de salariați, a sporit considerabil în perioada 1971—1975 în comparație cu cei cinci ani premergători. După cum arată datele din tabel, nivelul absolut și chiar evoluția indicatorului se prezintă într-o gamă largă în diferitele țări. O trăsătură comună, care se poate desprinde, însă, este evidenta manifestare a voinței clasei muncitoare, a celorlalte pături de salariați de a nu accepta modalitățile capitaliste unilaterale de ieșire din criză, pe seama condițiilor lor de viață și de muncă.

Numărul zilelor de grevă la 1 000 de salariați în țările capitaliste dezvoltate, 1966—1975

	Numărul mediu anual		
	1966—1975	1966—1970	1971—1975
Australia	1 036	608	1 464
Belgia	368	314	422
Canada	1 849	1 836	1 862
Danemarca	535	64	1 006
R.F.G.	52	12	92
Finlanda	833	256	1 410
Franța[1]	303	263	342
Irlanda	927	1 102	752
Italia	1 766	1 822	1 730
Japonia	247	166	328
Olanda	62	34	90
Noua Zeelandă	355	326	384
Norvegia	61	18	104
Suedia	49	36	62
Anglia	775	404	1 146
S.U.A.[2]	1 337	1 500	1 173

[1]) Mediile nu includ anul 1968.
[2]) Mediile nu includ anul 1975.
Sursa : B.I.S., Survey of Current Affairs, February 1977.

Energetica nucleară la export

ÎN POFIDA problemelor ecologice pe care le ridică și a rezistențelor pe care le întîmpină înmulțirea centralelor nucleare, numărul acestora sporește într-un ritm accelerat.După cum arăta recent revista vest-germană „Atomwirtschaft“, principalele patru țări furnizoare de asemenea centrale electrice în lumea capitalistă — S.U.A., Canada, R.F.G. și Franța — au exportat în intervalul 1962—1976 un număr de 15 centrale (cu o capacitate globală de 4,5 mii MW), iar în perioada 1977—1984 prevăd a exporta 48 de centrale (însumînd 42,8 mii MW).

Expansiunea pieței centralelor nucleare are loc în condițiile unei strînse concurențe între principalul furnizor — S.U.A. (firmele americane contînd să-și mai mărească ponderea în aceste exporturi de la cei circa 60% cît dețineau la mijlocul deceniului actual, la 62% în 1984), pe de o parte, și R.F.G. (al doilea exportator) și Franța — furnizori de dată mai recentă (din 1974).

În cercurile de specialitate se apreciază că principala zonă de desfășurare a competiției între firmele din cele patru țări menționate o constituie America Latină și țările nesocialiste din Asia, zone unde noi state se pregătesc să pășească în era atomică.

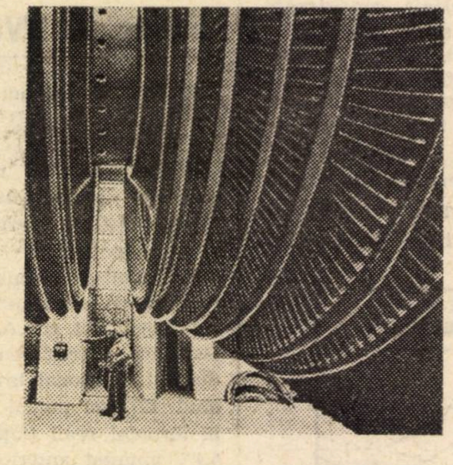

Cehoslovacia în diviziunea internațională a muncii

VOLUMUL comerțului exterior al Cehoslovaciei a crescut anul trecut cu 9,7% față de nivelul atins în 1975. După cum sublinia recent ministrul comerțului exterior al R.S.C.S. Andrei Barčak, participarea sporită a țării la diviziunea internațională a muncii, în condițiile unei conjuncturi nefavorabile în economia capitalistă, constituie rezultatul utilizării factorilor intensivi ai dezvoltării economice, care au permis ridicarea continuă a productivității muncii. Sintetic aceasta se reflectă în faptul că, avînd o populație care reprezintă doar 0,4% din cea mondială, Cehoslovacia furnizează peste 1,8% din producția industrială a lumii și deține o pondere de 1,1% în comerțul mondial.

Rezultatele obținute în domeniul schimburilor comerciale externe nu pot fi separate de faptul că anul trecut Cehoslovacia a participat la 30 de tîrguri sau expoziții din diferite țări ale lumii și a organizat circa 400 de expoziții de informare în străinătate.

Zahărul cubanez: valorificare în complexe agroindustriale

UN ÎNTREG program de măsuri de dezvoltare și modernizare a industriei zahărului se află în curs de aplicare în Cuba, ținîndu-se seama că și în viitor aceasta va rămîne o ramură de bază a economiei naționale. Este vorba — scria nu demult revista „Cuba azucar“ — despre perfecționarea proceselor tehnologice, îmbunătățirea indicatorilor tehnico-economici ai ramurii, construirea de noi fabrici de zahăr și de fabrici pentru prelucrarea reziduurilor și produselor secundare rezultate din fabricarea zahărului, dezvoltarea procesului de integrare a industriei cu agricultura, extinderea cercetărilor științifice în acest domeniu ș.a.

Între altele, a fost creat Centrul pentru dezvoltarea complexă a producției de trestie de zahăr, avînd drept principale obiective în actualul cincinal introducerea în cultură a unor soiuri superioare de trestie de zahăr, extinderea mecanizării în cultivarea trestiei de zahăr și în prelucrarea industrială a acesteia, utilizarea deșeurilor și reziduurilor pentru fabricarea hîrtiei și cartonului, pentru obținerea de furaje destinate creșterii vitelor. Iar în perspectivă, fabricile de zahăr urmează să devină nucleele de constituire a unor complexe agroindustriale de importanță locală.

Reprofilare

CERCURILE bancare și de afaceri din țările occidentale sînt alarmate de recrudescența delincvenței zise „neagresive“ ; respectiv — concomitent cu atacurile armate asupra băncilor — a sporit frecvența utilizării unor instrumente de plată sustrase sau falsificate, cum sînt cecurile, mandatele poștale, cărțile de plată, cărțile de credit ș.a. Statisticile relevă că pe teritoriul Franței, de pildă, numărul escrocheriilor comise cu ajutorul cecurilor furate a crescut de la 33 639 în 1973 la 60 655 în 1975.

După cum releva recent „L'Usine Nouvelle“, mai îngrijorător chiar decît frecvența crescîndă a escrocheriilor este considerat însă caracterul tot mai organizat al delincvenței în acest domeniu. A apărut o adevărată industrie a falsificării instrumentelor de plată menționate, inclusiv a unor acte de identitate corespunzătoare, care se vînd apoi la bursa neagră. S-a remarcat faptul că, anul trecut, numărul unor asemenea falsificări (descoperite) a depășit sensibil în unele țări numărul cumulat al falsificărilor de bancnote sau monede. Specialiștii explică această „reprofilare“ prin aceea că falsificarea cecurilor necesită mai puțină competență tehnică și investiții mai reduse decît pentru aceea a bancnotelor sau monedelor.

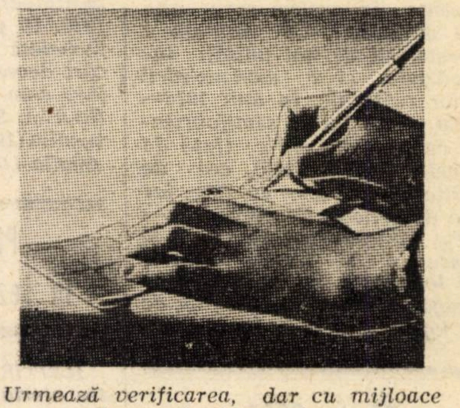

Urmează verificarea, dar cu mijloace deocamdată imperfecte

Sistemele tot mai sofisticate (inclusiv electronizate) folosite de bănci pentru prevenirea escrocheriilor rămîn deocamdată prea puțin eficiente.

CURIER

GLOSAR

„Devalorizarea“ monedelor scandinave

TELEGRAMELE de presă au anunțat la începutul acestei luni hotărîrea luată de guvernele unor țări care fac parte din „șarpele“ valutar vest-european și al unei țări din afara „șarpelui“ — Finlanda — de a proceda la o „devalorizare“ a monedelor respective în diferite proporții.

Știrea a produs surpriză nu atît prin faptul că această reformă monetară colectivă a demonstrat caracterul foarte relativ al actualei acalmii de pe frontul monetar occidental, cît mai ales prin calificarea ei drept devalorizare.

Despre ce devalorizare poate fi vorba în actualele condiții de organizare a relațiilor valutare occidentale ?

Este știut că, după furtunile din ultimii ani, practica — și în prezent și legea monetară internațională sub forma statutului modificat al Fondului Monetar Internațional — au renunțat la principiul parităților și cursurilor valutare fixe, fiind introdusă în schimb libertatea țărilor de a adopta sistemul de cursuri care le convine, inclusiv flotarea liberă a cursurilor sub impulsul cererii și ofertei de pe piață. În etapa actuală, marea majoritate a monedelor occidentale sînt flotante, astfel încît teoretic și adeseori și practic înregistrează variații de curs în fiecare zi și în fiecare oră. Coroanele suedeză, norvegiană și daneză, precum și markka finlandeză fac parte din monedele care nu mai au în prezent o valoare definită legal, adică nu mai au o valoare paritară, stabilită prin legea monetară a țării respective, ci ascultă numai de legile pieței.

Se pune întrebarea dacă o monedă flotantă poate fi devalorizată sau revalorizată.

Devalorizarea, după toate definițiile care se pot găsi în dicționarele de economie politică, este operația legală de reducere a conținutului de aur, a raportului față de dolar, D.S.T. etc. al monedei naționale, adică de reducere a valorii paritare a acestei monede, indiferent cum ar fi ea exprimată. Prin urmare, condiția **sine qua non** a devalorizării este existența unei valori paritare a monedei. Or, nici una din monedele „devalorizate“ nu mai au în prezent o valoare paritară. Trecerea la flotare a constituit implicit o desființare a valorilor paritare, a parităților și, odată cu aceasta, o excludere a posibilităților de devalorizare sau revalorizare a acestor monede.

De altfel, atunci cînd s-a adoptat principiul flotării, s-a subliniat că unul din avantajele obținute pe această cale ar fi înlăturarea devalorizărilor și revalorizărilor care, mai cu seamă atunci cînd au proporții mai mari, provoacă perturbări în economie.

Răspunsul la întrebarea de mai sus este deci următorul : monedele flotante nu pot fi devalorizate și revalorizate, dacă înțelegem să respectăm conținutul definitoriu al noțiunilor.

În acest caz, cum pot fi calificate măsurile luate de guvernele menționate ?

Ele ar putea fi considerate drept măsuri de depreciere monetară : monedele respective au fost depreciate cu diferite procente față de celelalte monede. Noutatea constă în faptul că, în timp ce în trecut deprecierea era rezultatul mecanismului pieței, de această dată ea este rezultatul unei decizii guvernamentale, în urmărirea anumitor obiective economice.

C. K.

ECOSOC

Petre V. Scarlat, Brăila — Consiliul Economic și Social al O.N.U. (ECOSOC), a cărui sesiune a început de curînd la Geneva, se află sub autoritatea Adunării Generale și acționează ca organ director pentru programul de lucru al O.N.U. în domeniile economic și social, în acela al drepturilor omului și în domeniile conexe, avînd calitatea de coordonator al activităților organismelor Națiunilor Unite în aceste domenii și de instanță de discutare a problemelor și de formulare a recomandărilor către organismele O.N.U.

Organele subsidiare ale ECOSOC sînt : șase **comisii tehnice** (de statistică, a populației, de dezvoltare socială, a drepturilor omului, pentru condiția femeii, pentru stupefiante), cinci **comisii regionale** (pentru Africa, pentru Asia și Pacific, pentru Europa, pentru America Latină, pentru Asia occidentală), opt **comisii interguvernamentale permanente** (cum sînt cele pentru locuințe, construcții și planificare, pentru resurse naturale, pentru știință și tehnică în serviciul dezvoltării, pentru societățile transnaționale), opt **organe de experți permanenți** (dintre care unele specific economice cum sînt comitetul pentru planificarea dezvoltării și comitetul consultativ pentru aplicarea științei și tehnicii la dezvoltare), un **organ interguvernamental special** pentru standardele containerelor destinate transportului internațional multi-modal. Unele din aceste organe subsidiare au la rîndul lor propriile lor organe subsidiare, ca de exemplu Comisia economică O.N.U. pentru Europa, care are 84.

Program energetic

Virginia Puclișan, București — Principalele elemente ale programului energetic ale președintelui Carter au devenit între timp cunoscute, după ce a fost prezentat Congresului S.U.A. Accentul pus în program pe extinderea utilizării cărbunelui are la bază faptul că în vreme ce 90% din rezervele americane de energie se găsesc sub formă de cărbune, acesta nu mai ocupă în prezent decît un loc marginal în consum, furnizînd doar 18% din energia consumată (între care jumătate din energia electrică produsă în S.U.A.). Aceasta deoarece, deși consumul de energie a crescut considerabil, consumul de cărbune s-a stabilizat de cîteva decenii în jurul nivelului de 500—600 milioane tone pe an. Rezervele totale de cărbune sînt estimate la 4 000 miliarde tone, din care cel puțin 1 000 miliarde exploatabile cu tehnologia actuală. Deocamdată însă, deși prețul petrolului a sporit substanțial, producția de cărbune a S.U.A. sporește cu numai 6—7% pe an, între altele datorită unor restricții de ordinul protecției mediului înconjurător, dar și tehnic și financiar. Se apreciază că numai extinderea utilizării cărbunelui ar putea permite economisirea în 1985 a 4 milioane de barili de petrol pe zi, unii experți situînd însă costul acestei conversiuni la cel puțin 50 miliarde dolari.

Referendum

Sorin Ciurescu, Buftea — Referendumul din martie a.c. din Elveția a fost al treilea organizat în ultimii șapte ani în această țară privind reducerea proporției muncitorilor străini (dintre care jumătate sînt italieni), de această dată la 12,5%, în ciuda rolului lor economic important. Inițiativa cercurilor naționaliste xenofobe a fost însă respinsă în toate cantoanele, în două dintre ele (Geneva și Vaud) procentul de „nu“ atingînd chiar 78%. În 1970 o inițiativă de același gen, dar mai restrictivă decît ultima, nu întrunise decît 46% din totalul voturilor, fiind aprobată însă în șapte cantoane. În 1974 o propunere similară nu a mai obținut decît 34% din voturi, pentru ca în martie numai 29.4% din votanți să mai sprijine o asemenea tentativă.

Observatorii remarcă în același timp scăderea interesului opiniei publice elvețiene pentru acest gen de consultări : gradul de participare, care fusese de 74% în 1970 și de 70% în 1974, a scăzut la ultimul referendum la sub 45%.

Petrolul și marea

Raluca Mirescu, Focșani — Seminarul cu tema „Incidențele industriei petrolului asupra mediului înconjurător“, organizat de Programul Națiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător și desfășurat la Paris la 29 martie—1 aprilie cu participarea reprezentanților a circa 80 țări, se înscrie într-o serie de reuniuni similare consacrate industriei hîrtiei și celulozei, aluminiului, construcției de automobile, industriei alimentare. După cum s-a relevat la colocviu, anual sînt deversate în oceanul planetar circa 6 milioane tone de petrol, dintre care mai mult de o treime în cursul transportului. În ciuda aparențelor, numai 9,7% din deversările petroliere legate de transportul maritim (și 3,27% din hidrocarburile care ajung anual în mare) se datoresc unor accidente în care este implicat un petrolier. Amploarea consecințelor unui asemenea accident depinde mai ales de locul în care se produce acesta. În cazul naufragiului petrolierului „Torrey Canyon“, de exemplu, florei și faunei din regiunea respectivă i-au trebuit trei ani pentru a se reconstitui.

Restul de patru milioane tone de petrol care poluează anual mările provine din aportul fluviilor (1,6 milioane tone), de la rafinăriile amplasate în zona litorală, de la platformele de foraj submarin (un caz concludent este recenta catastrofă petrolieră din zona Ekofisk a Mării Nordului, cînd zeci de mii de tone de petrol s-au revărsat în valuri), din atmosferă etc.

Produs pe locuitor

Felicia Marian, București — Mărimea produsului național brut pe locuitor al României de 740 dolari în 1971, citată de autorii volumului **Economia mondială. Tipologia economiilor naționale** apărut la începutul acestui an în Editura Politică (p. 29), este calculată în prețuri curente și are ca sursă Atlasul Băncii Mondiale 1973. Autorii subliniază (la p. 163) că înșiși experții Băncii atrag atenția asupra caracterului estimativ al datelor din Atlas, mai ales pentru țările socialiste, care utilizează o metodologie proprie de calculare a venitului național. Potrivit calculului efectuat de autorii volumului citat, produsul național brut pe locuitor al României era în 1960 de 320 dolari (p. 163). Cea mai recentă ediție a Atlasului Băncii Mondiale, pe anul 1976, care ne-a parvenit la redacție, cuprinde date pentru 187 țări și teritorii, dintre care 128 erau membre ale Băncii (la 31 decembrie 1976).

Acord

Virgil Bazacea, Oradea — 1) Țara noastră este membră a Acordului Internațional al Cositorului. Despre situația de pe piața cositorului am relatat cel mai recent în nr. 10/1977 al revistei noastre, la rubrica **Tendințe-conjuncturi.** În cazul în care Bolivia, care este unul din cei mai mari producători mondiali de cositor, nu va ratifica Acordul pînă la 30 iunie a.c., acesta va trebui renegociat.

2) De la intrarea sa în funcțiune acum șase ani și pînă la sfîrșitul lunii decembrie 1976 întreprinderea de autoturisme din orașul Togliatti (U.R.S.S.) a produs 3 milioane de autoturisme „Jiguli“, sub licență Fiat, cunoscute la export și sub marca „Lada“. În prezent uzina amintită funcționează la întreaga sa capacitate — 660 000 de automobile de mic litraj pe an.

PERFECȚIONAREA PROCESELOR DE CONCEPȚIE

(Urmare din pag. 5)

- pentru toate turbinele cu condensație, 2—3 modele pot asigura partea turnantă a carcaselor (în număr de 10 tipuri) ; de asemenea, un număr de numai 6 tipuri de rotoare forjate și degroșate asigură întregul set de 17 turbine materializat în studiu ;
- un singur lagăr radial și un singur lagăr axial pot deveni comune celor 17 mașini turbine ; de asemenea, cu numai 13 tipodimensiuni (în loc de 17). poate fi soluționată admisia aburului în turbină pentru toată gama de debite corespunzătoare setului de mașini studiat ;
- un singur tip constructiv de labirinți la un număr de 3 dimensiuni tipizate, poate asigura toată gama mașinilor de contrapresiune și a celor de condensație etc.

Paralel cu tipizarea propriu-zisă, s-a avut în vedere și modernizarea constructivă a unora din elementele turbinei, simplificarea construcției. De asemenea, pentru turbogeneratoarele tip Package, s-au elaborat soluții care să corespundă montajului în aer liber, iar soluțiile tipizate asigură acoperirea domeniului de puteri de la 15 la 35 MW cu două tipodimensiuni de carcase sudate și rotor monobloc, care pot fi aprovizionate pe stoc.

Eficiența economică

EFORTURILE depuse pe linia modernizării și tipizării turbinelor s-au soldat cu însemnate economii materiale și bănești. Cele mai însemnate au rezultat din reducerea ciclurilor de asimilare, a costului proiectării și execuției, din micșorarea numărului de modele și S.D.V.-uri etc. Astfel, costul mediu al fabricației unei turbine de aburi este mai redus, în comparație cu situația veche, cu 26%. Se realizează, de asemenea, o economie de 12 500 500 lei la fiecare tip de mașină prin reducerea **ciclului de proiectare cu 30%, a costului S.D.V.-urilor cu 25%, micșorarea greutății fiecărui produs cu 10% etc.**

Desigur, avantajele deosebite pe care le atrage după sine posibilitatea executării în serie a turbinelor, reperelor sau chiar subansamblelor finite sînt dificil de determinat în mod exact printr-un antecalcul. Totuși, se apreciază că unele din valorile indicate în tabelul nr. 2 se vor putea dovedi ulterior sensibil mai avantajoase.

Principiile adoptate au avut în vedere și fructificarea unor posibilități de **creștere a randamentului mașinilor.** Calculele preliminare efectuate arată posibilități de creștere a randamentului cu valori cuprinse între 0,5% (în cazul tipului AKSR 6) și 10,5% (în cazul tipului AKP 3), ceea ce va reprezenta o însemnată reducere a consumurilor de combustibil al fiecărei instalații echipate cu turbine tipizate. Pentru a ilustra eficiența tipizării, prezentăm cazul turbogeneratorului de 12 MW. Acesta, în soluție tipizată, are următoarele avantaje față de tipul similar fabricat : consumul de materiale active redus cu 22,74% la fierul stator, cu 6,35% la fierul rotor, cu 14,88% la cupru lungimea maximă este micșorată cu 36,3%, iar greutatea turbogeneratorului cu 9,455 tone.

În prezent sînt în curs de elaborare proiectele de tipizare a unor turbogeneratoare. Aceste noi proiecte vor da posibilitatea determinării mai exacte a avantajelor unificării soluțiilor constructive, a tipizării și modernizării unor ansamble și repere, în cazul turbinelor cu abur de mică putere. Tipizarea turboagregatelor de puteri între 3—12 MW a condus la specializarea unei unități la Întreprinderea de mașini grele București, și crearea pentru celelalte puteri a unei secții tot specializată. Noile condiții vor permite organizarea și desfășurarea producției pe baza celor mai înaintate sisteme de organizare a producției și a muncii, fapt ce va avea efecte pozitive asupra creșterii producției și productivității muncii.

ÎN ACEST amplu proces de modernizare **și tipizare a turbinelor de abur apar** inevitabil și unele greutăți. Principalele sînt legate de termenele de însușire în execuție, de asigurarea unor laminate de oțeluri de calitate corespunzătoare. Dacă în direcția scurtării perioadei de introducere în fabricație centrala industrială și unitatea executantă pot acționa, în privința aprovizionării, lucrurile încă nu sînt pe de plin rezolvate. Combinatul de oțeluri speciale Tîrgoviște, care avea sarcina să asimileze, încă din trim. I. 1976, unele tipuri de oțeluri superioare necesare fabricației de turbine, a întîrziat și întîrzie, în continuare, să ducă la bun sfîrșit această acțiune. De aici cheltuieli suplimentare cu importurile de materiale și unele întîrzieri în transpunerea în practică a unor proiecte de certă importanță. O mai strînsă colaborare cu furnizorii de materiale, prin rezolvarea în țară a unor cerințe justificate economic, ar facilita nu numai urgentarea punerii **în practică** a unor valoroase proi**ecte, ci și obținerea unei eficiențe sporite.**

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

MIHAI NEAMȚU, Bixad, județul Satu Mare. — Ținînd seama de funcția îndeplinită — șef formație civilă de pompieri — precum și de activitatea desfășurată ca bibliotecar, nu sînteți îndreptățit să beneficiați de sporul pentru condiții deosebite, această funcție nefiind prevăzută în lista celor cu acest drept.

IOAN DAVID, Carei. — Personalul care a fost menținut într-o funcție de conducere (contabil șef) și ulterior a fost trecut într-o funcție inferioară, de execuție, nu mai poate fi promovat într-o funcție de conducere, pentru care nu îndeplinește condițiile de studii.

RADU VIRGIL, Baia Mare — Indemnizația de instalare prevăzută de Decretul nr. 54/1975, privind repartizarea în producție a absolvenților institutelor superioare de învățămînt, se acordă numai în cazul în care absolvenții în cauză își mută domiciliul în mediul rural, această mutare trebuind să fie înregistrată, ca atare, în buletinul de identitate. Practica unor secții sanitare, la care vă referiți, are în vedere reglementări depășite (Decretul nr. 158).

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 17 din 29 aprilie 1977

— 1 Mai — sub semnul muncii, al împlinirii și solidarității **(Dan Popescu)** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Utilizarea la parametri ridicați a capacităților de producție **(I. Soare)** 3
— Perfecționarea proceselor de concepție și execuție a produselor **(V. Boescu, L. Țintea)** 5
— În agricultură — producții record **(Teodor Chețan).** 6
— Optimizarea specializării și cooperării interuzinale (II) **(Marin Stoianovici)** 8
— Desfășurarea ritmică a transportului de mărfuri **(Atanasie Mănescu)** 10

CONDUCERE • ORGANIZARE

— Generalizarea acordului global (II) **(Dorin Constantinescu)** 12

LECȚII

— În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Noua ordine economică internațională — imperativ al contemporaneității **(lector dr. Dan Nițescu)** 13

TEORII • IDEI

— Centenarul independenței
  - Cucerirea independenței naționale a României reflectată în opinia publică europeană **(Camil Mureșan)** 15
  - Încheierea de convenții comerciale — formă de afirmare pe plan extern a independenței și suveranității **(Iosif I. Adam)** 17
  - Respectul independenței tuturor statelor — element definitoriu al eticii internaționale **(prof. dr. Marin Voiculescu)** 19
— Ridicarea continuă a eficienței economice — imperativ al dinamismului dezvoltării (I) **(dr. Cornel Iuga)** 22
— Școli • curente • economiști. Ion Ghica — economist în pas cu cerințele vremii sale **(conf. dr. Virgil Ionescu)** 24
— Aspecte demografice ale creșterii economice **(G. Retegan)** 26

ECONOMIE MONDIALĂ

— Persistența șomajului în țările capitaliste dezvoltate : perspectivele resorbirii nu sînt favorabile **(Mugur Isărescu)** 27
— Tendințe-conjuncturi 29
— Mondorama 30
— Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

COMBINATUL CHIMIC VICTORIA

Aleea Uzinei nr. 8
Oraşul Victoria, judeţul Braşov – ROMÂNIA
telefon 8 – telex 0126 – 06

asigură, prin activitatea sa multilaterală, sursa de existenţă a unui oraş întreg care se mîndreşte, alături de specialiştii uzinelor respective că produsele

COMBINATULUI CHIMIC VICTORIA
SÎNT MULT SOLICITATE PE PLAN INTERNAŢIONAL

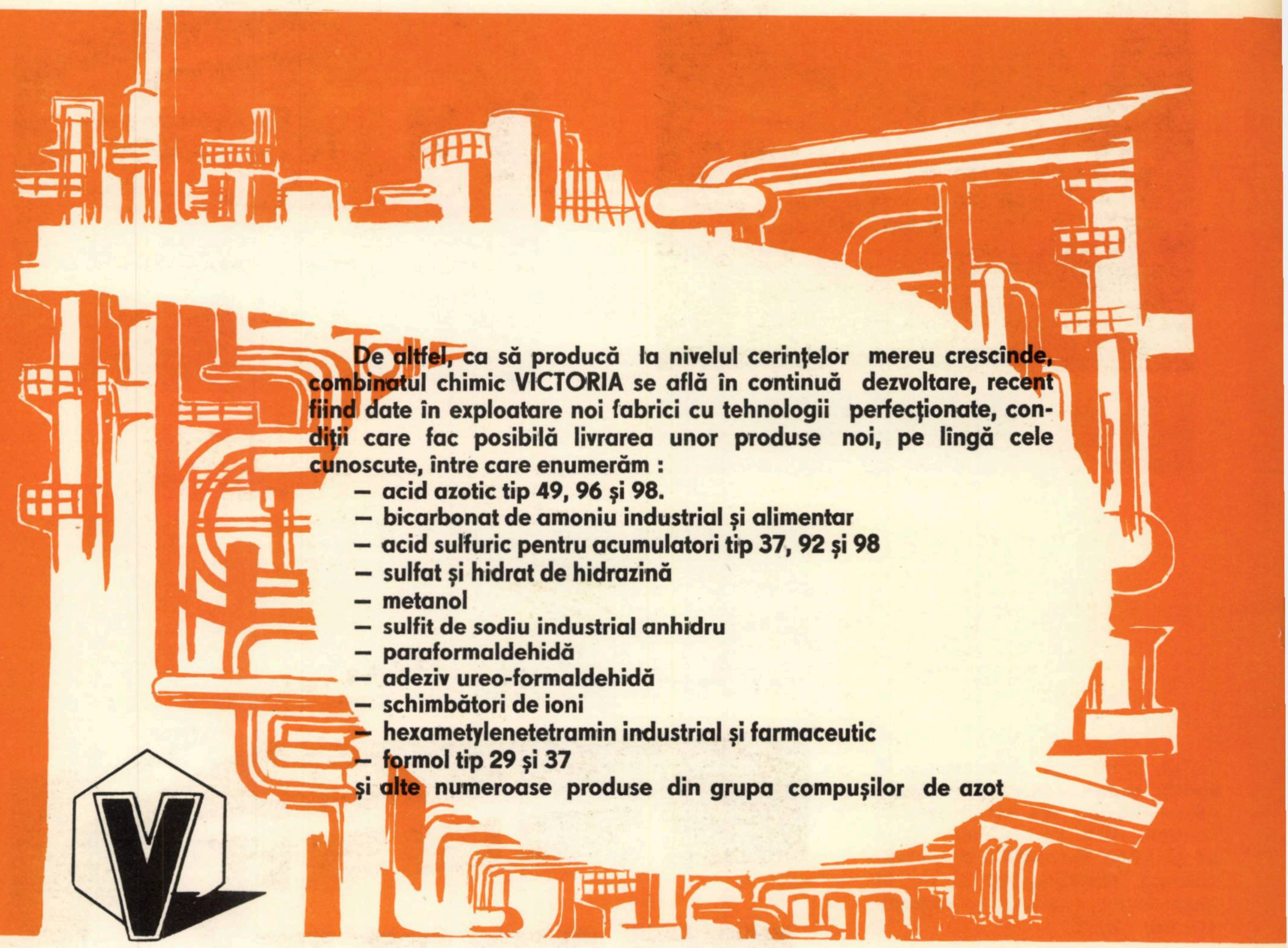

De altfel, ca să producă la nivelul cerinţelor mereu crescînde, combinatul chimic VICTORIA se află în continuă dezvoltare, recent fiind date în exploatare noi fabrici cu tehnologii perfecţionate, condiţii care fac posibilă livrarea unor produse noi, pe lîngă cele cunoscute, între care enumerăm :

- acid azotic tip 49, 96 şi 98.
- bicarbonat de amoniu industrial şi alimentar
- acid sulfuric pentru acumulatori tip 37, 92 şi 98
- sulfat şi hidrat de hidrazină
- metanol
- sulfit de sodiu industrial anhidru
- paraformaldehidă
- adeziv ureo-formaldehidă
- schimbători de ioni
- hexametylenetetramin industrial şi farmaceutic
- formol tip 29 şi 37

şi alte numeroase produse din grupa compuşilor de azot

Calitatea superioară a produselor este o garanţie sigură pentru renumele de care se bucură Combinatul chimic Victoria

ATRACTIVE LOCURI DE POPAS!

Hanurile cooperaţiei de consum, amplasate în cele mai pitoreşti zone ale ţării, în apropierea unor monumente istorice şi de artă, sau în staţiuni balneoclimaterice, oferă — în orice anotimp — condiţii optime de odihnă şi recreere :
camere cu confort modern şi încălzire centrală, restaurante cu gustoase preparate culinare şi de cofetărie.

● Hanul „Mina de petrol" **Monteoru din staţiunea Sărata Monteoru, jud. Buzău**

● Hanul Praid, **din localitatea balneară Praid, jud. Harghita.**

1977 MAI 1[illegible]

Turişti, în drumul dumneavoastră, vizitaţi supercoopurile şi magazinele universale ale cooperaţiei de consum, bine aprovizionate cu o gamă largă de articole de îmbrăcăminte, electrotehnice şi de uz gospodăresc, articole cultural-sportive etc.

HANUL BUCURA

● Hanul Bucura **din Haţeg, jud. Hunedoara**

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

M6 17. 18

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

1877 1977

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

Numărul 18 ● Vineri 6 mai 1977

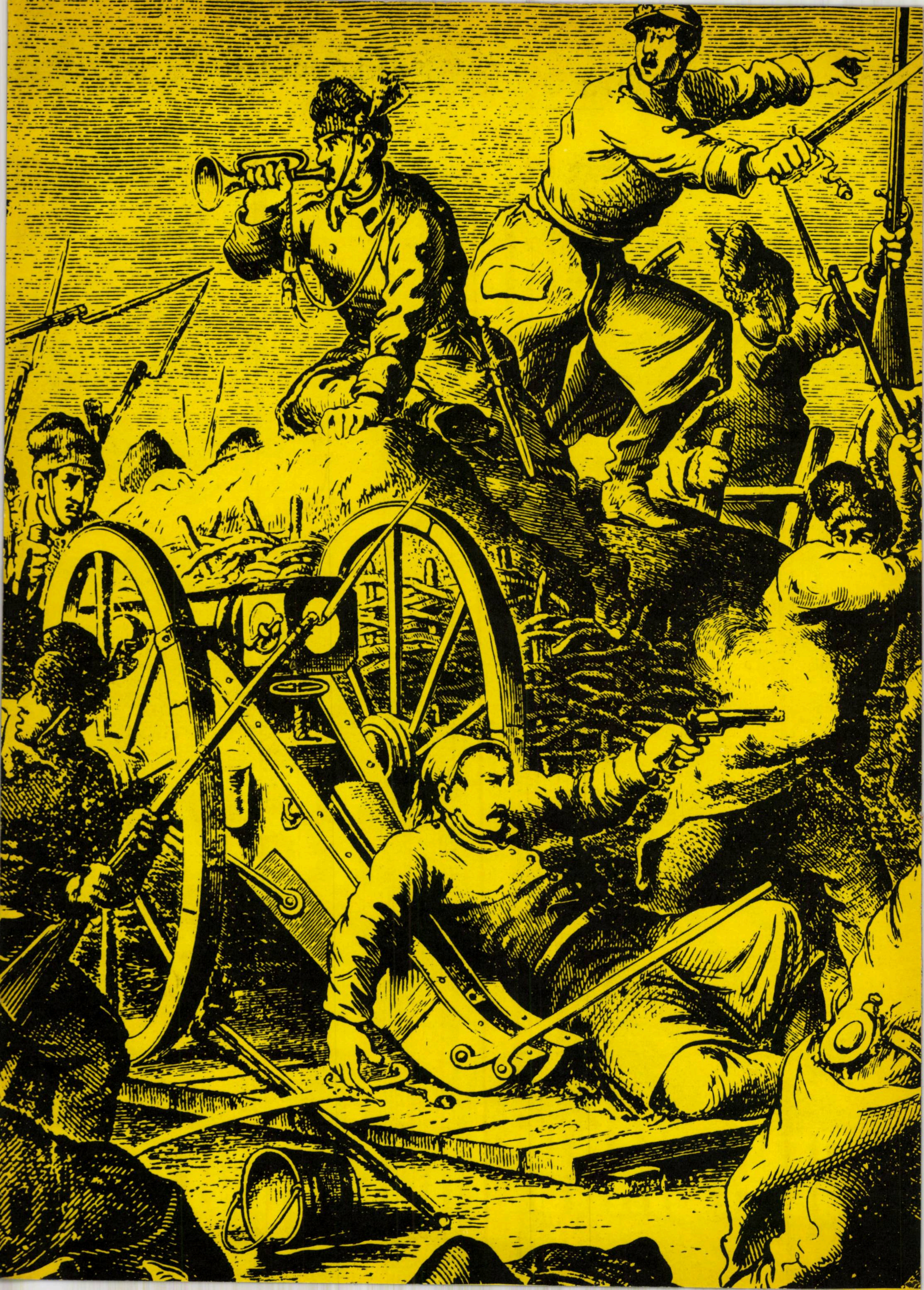

1877 • CENTENARUL INDEPENDENŢEI • 1977

OMAGIU ZIDITORILOR INDEPENDENŢEI

PENTRU INDEPENDENŢA SARBATORITA astăzi ne-am pregătit cu toată istoria noastră. Sîntem moştenitorii unui tezaur nestemat care cuprinde în el tot ce înseamnă lupta unui popor spre a-şi menţine fiinţa, libertatea şi independenţa.

Existenţa poporului român se întrepătrunde în modul cel mai intim cu atributul independenţei naţionale. Ne-am născut cu nobila pecete a libertăţii şi aceasta s-a săpat pentru totdeauna în fiinţa neamului.

Istoria luptei noastre pentru independenţă este un adevărat imn de cinstire a unui popor brav care şi-a modelat cu însemnele libertăţii naţionale lăcaşurile de cultură şi rugă, poeziile, baladele şi legendele, capitalele, cetăţile, tîrgurile şi satele iar pe deasupra tuturor aşezînd o dreaptă conştiinţă a suveranităţii pătrunsă de umanism.

Din tăvălugul apelor turbate sau din sbuciumul teluric al pămîntului ne-am ridicat mereu şi ne ridicăm mai drepţi, mai dîrzi pentru a relua, harnici şi calmi, zidirile patriei. În ele, în toate, sînt gîndurile, minţile, mîinile, planurile chibzuite cu omenie şi încordare, de către un popor care a ieşit la limanul istoriei cu fruntea sus. În ele, în toate, sînt însă şi jertfele străbunilor care cu viaţa lor, precum în legenda meşterului Manole, au dat tării zidirilor ţării.

O metaforă homerică e legenda care luminează tot zbuciumul, de secole, al poporului român spre a dăinui şi crea, înfruntînd cîte, nu mai ştiu, cataclisme. Nu am pierit. Am rezistat adăugînd în seva fiecărei generaţii tăria şi calmul, cutezanţa şi măsura, înţelepciunea şi omenia meşterilor Argeşului, care înălţau minunea de zidire, punînd chezaş viaţa. Şi am zidit trup viu şi scump, de atîtea ori, învingînd toate vrăjmăşiile. Stau zidiţi de vii, din depărtatele adîncuri de istorie, zidiţi în tot ce am clădit pe pămînt romănesc, părinţi, feciori, soţii şi surori, toţi şi toate ale noastre regăsindu-i azi în zonele cele mai sacre ale simţămintelor unui întreg popor.

Cîte generaţii vor fi retrăit legenda în adevărurile unei istorii care arată frumuseţea acestui neam ? Frumos prin generozitatea sa, prin robusteţea, prin spiritualitatea, prin creaţia, prin tăria sa, poporul român şi-a săpat geniul peste timp, peste genuni de cutremure, de războaie, de fluvii şi rîuri revărsate ucigaş, rezistînd şi pustiitoarelor hoarde de năvălitori şi lăcomiei marilor imperii.

Am fost tari, mulţi aici şi puternici aici, de neclintit. Aducem din veacuri, ceva din tăria construcţiilor antice, a neîntrecuţilor meşteri de viaducte, poduri, amfiteatre sau drumuri romane, aşezate peste tăria munţilor dacici şi peste rezistenţa neîntreruptă a strămoşilor ţărani de pe această vatră.

LA LUMINA ACESTEI PRIMAVERI sîntem toţi în picioare, tot neamul acesta încercat şi viguros, harnic şi omenos pentru a ne înălţa zidurile mai semeţe. Sîntem cu toţii urmaşii meşterilor mari, calfe tinere şi zidari încercaţi, pe schelele clădirii patriei socialiste. Nu renunţăm la nimic din tot ce am chibzuit, partid şi popor, laolaltă, pentru împlinirea ţelurilor cutezătoare şi adevărate, demne de un popor care-şi cunoaşte menirea şi preţuieşte independenţa sa şi a tuturor popoarelor mari şi mici.

Preşedintele României Socialiste, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** aprecia cucerirea independenţei ca o epopee în care s-a afirmat **„dreptul la existenţă de sine stătătoare a naţiunii noastre, impunînd în atenţia lumii întregi voinţa poporului român de a fi singur stăpîn în propria-i ţară“.**

Concepţia contemporană românească despre independenţă rezultă din întregul program intern de dezvoltare multilaterală a naţiunii socialiste şi din politica noastră externă, promovată cu perseverenţă.

Independenţa tuturor statelor mici, mijlocii şi mari, respectarea suveranităţii statelor indiferent de mărime, constituie atribute sine qua non ale unei lumi a păcii şi a avîntului de creaţie şi civilizaţie al fiecărui popor în parte şi al civilizaţiei întregii planete. O asemenea concepţie despre lume, de militantism istoric pentru un adevărat umanism, respinge politica imperialistă, de dominaţie, de subordonare economică, de amputare a libertăţii naţionale, menită a menţine ordinea vetustă, refuzată de istoria contemporană, şi a împiedica ascensiunea popoarelor lumii spre o nouă eră de civilizaţie şi progres.

Într-o lume ca a noastră, de sfîrşit al mileniului doi, — cînd orientarea spre viitor este dominată prin tot ceea ce înseamnă civilizaţie, progres, mutaţii cu mari prefaceri economice şi politice, de o impetuoasă revoluţie tehnică şi ştiinţifică — istoria drumului parcurs de popoare pînă în această fază dobîndeşte valori deosebite. Sumum-ul fantastic de experienţă umană, acumulat de popoare este ridicat prin istorie de la o înmagazinare cantitativă la o ştiinţă axiologică, ale cărei valori au profunde semnificaţii şi concluzii pentru progres şi civilizaţie.

CONCLUZIA ISTORIEI LUMII, la finele veacului douăzeci, relevă capacitatea popoarelor de a se dezvolta libere, de a-şi valorifica potenţele materiale şi spirituale şi a contribui toate la un nou salt al civilizaţiei omenirii. Ne aflăm într-una din cele mai mari deschideri ale istoriei omului, de cînd durează el pe pămînt, asaltînd universul prin depăşirea condiţiei Terrei.

Istoria drumului parcurs de omenire ne obligă, ne dă responsabilităţi funciare pentru tot ceea ce întreprindem în beneficiul istoriei viitorului.

Istoria este o componentă fudamentală a prezentului şi viitorului. A face abstracţie de ea înseamnă a pauperiza grav substanţa eforturilor omenirii spre neconteni-

1877 • CENTENARUL INDEPENDENŢEI • 1977

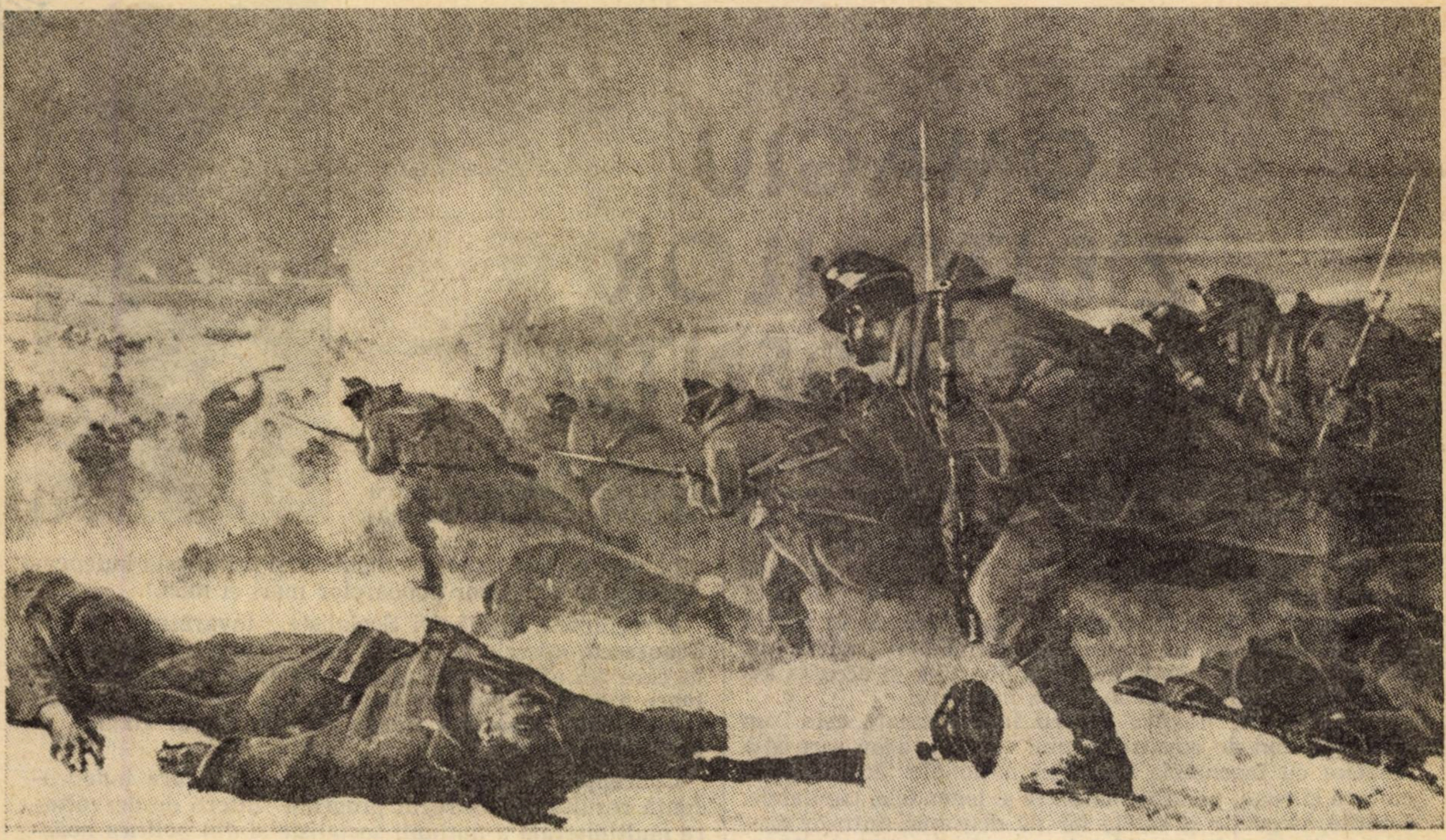

NICOLAE GRIGORESCU *Atacul de la Smîrdan*

tul progres care îi este propriu. Această legitate a progresului intrinsec societăţii omeneşti implică o aşezare a activităţii umane multilaterale în cît mai deplină concordanţă cu sensurile lumii. Astfel raportăm contemporaneitatea şi prognoza actelor economice, sociale, politice la dialectica istoriei, cu trecut, prezent şi viitor. Fără această raportare calitativă arbitrariul se manifestă pronunţat şi primejdios, ieşind din sfera legităţii, a procesualităţii transformărilor înnoitoare ale omenirii.

Imprevizibile structuri superioare va cunoaşte societatea viitoare şi acestea vor fi cu atît mai bine aşezate în folosul omenirii întregi, cu cît le vom lua în stăpînire acum fără a fi robii unor canoane, foste magistra vitae acum o sută sau cincizeci de ani, sau strangulaţi de malformaţiile de Quasimodo pe care, războiul rece, le da omenirii pînă de curînd.

Răspunsurile pe care le dăm azi, în contemporaneitate, cuprind în ele germenii viitorului popoarelor şi al condiţiei umane.

PORNIND DE LA ANALIZA profundă a societăţii omeneşti contemporane şi eliberat de claustrări dogmatice, Partidul Comunist Român face cunoscută tuturor ţărilor, guvernelor şi partidelor, optica realistă a viitorului imediat care să dea tuturor popoarelor suverane şi independente accesul la trepte superioare de civilizaţie.

Ideile cardinale ale concepţiei Partidului Comunist Român, subliniate de secretarul său general **Nicolae Ceauşescu,** departe de a fi doar viziuni teoretice, sînt dublate de o consecventă politică pentru promovarea acestei concepţii în practica socială, în viaţa internă şi internaţională.

Exprimînd poziţia cu care se înscrie România socialistă în rezolvarea marilor probleme ale lumii, pentru un viitor de prosperitate al tuturor popoarelor, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** arăta : **„O cerinţă imperioasă a timpurilor noastre este generalizarea în viaţa internaţională, în relaţiile dintre state a principiilor deplinei egalităţi în drepturi, respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne".**

Conceptul de independenţă şi acela de unitate naţională se întrepătrund intim, fiind două atribute ale unui monolit, ele dîndu-şi sens unul altuia. Pentru poporul nostru aceste două atribute nu pot fi despărţite. Cu asemenea principii fundamentale de existenţă ale unei naţiuni nu se pot face tranzacţii.

Astăzi, la un veac de la cucerirea independenţei de stat, România se găseşte în pas cu prefacerile omenirii sub cel mai autentic fond dialectic al devenirii societăţii, înscriind gîndirea noastră contemporană în logica istoriei cu trecut, prezent şi viitor.

Fiecăruia dintre noi ni se cere, de către această logică a istoriei, să fim contemporani cu lumea ce o schimbăm necontenit şi în care sensurile independenţei se îmbogăţesc, dobîndesc valori sporite, noi, dar cu rădăcini adînci în istorie.

Naţiunea noastră socialistă sub conducerea încercată, fermă, vie, creatoare a Partidului Comunist Român, a înţeles clar locul decisiv pe care-l ocupă în contemporaneitate independenţa naţională şi, prin tot ce înfăptuieşte, se manifestă fidel acestei înţelegeri superioare în pas cu virtuţile cerute de la homo sapiens spre hotarul dintre mileniul doi şi trei.

prof. dr. docent Titu GEORGESCU

PARTIDUL, CONDUCĂTORUL ÎNCERCAT AL POPORULUI ÎN LUPTA PENTRU DREPTATE SOCIALĂ ŞI INDEPENDENŢĂ NAŢIONALĂ

IN GLORIOASA SA ISTORIE, Partidul Comunist Român s-a manifestat ca cel mai fidel exponent al intereselor clasei muncitoare, al tuturor oamenilor muncii, cucerindu-şi poziţia de forţă socială conducătoare în patria noastră prin grele lupte revoluţionare pentru eliberarea celor ce muncesc, pentru progresul şi prosperitatea României. Continuator al tradiţiilor milenare de luptă ale poporului român pentru libertate, neatîrnare, unitate naţională şi progres social, al tradiţiilor revoluţionare ale mişcării muncitoreşti, ale primului partid al proletariatului român, Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România, constituit în 1893, Partidul Comunist Român a ridicat pe o treaptă nouă lupta maselor populare pentru dreptate, libertate, pentru socialism. Este un merit al partidului nostru că, în întreaga sa luptă împotriva regimului burghez, înarmîndu-se continuu cu teoria socialismului ştiinţific şi studiind realităţile ţării în lumina acestei teorii, a reuşit să aplice o tactică realistă şi suplă de acţiune, care i-a permis să se situeze, în pofida condiţiilor atît de grele, în avangarda luptei clasei muncitoare, a întregului nostru popor, pentru apărarea intereselor celor ce muncesc. Masele au urmat cu încredere partidul comuniştilor, conştiente că pe stindardul lui, tot mai larg desfăşurat, se află înscrise năzuinţele lor cele mai fierbinţi.

Stegar al intereselor naţionale fundamentale ale poporului român, Partidul Comunist Român s-a ridicat ferm în apărarea independenţei ţării, a militat pentru o politică externă de pace şi colaborare cu celelalte popoare, împotriva dominaţiei străine. Luptele sociale din perioada crizei economice, care au culminat cu bătăliile de clasă ale petroliştilor şi ceferiştilor din 1933, s-au împletit cu lupta împotriva monopolurilor străine.

În perioada următoare crizei economice, descifrînd, de la început, esenţa ultrareacţionară a fascismului, Partidul Comunist Român a evidenţiat ameninţarea gravă pe care o crea acesta pentru libertatea şi independenţa poporului român, a demascat rolul nefast al mişcării legionaro-fasciste, a creat şi a condus o serie de organizaţii de masă — asociaţii, ligi, comitete etc. —, care, în lupta împotriva pericolului fascist, pentru apărarea democraţiei şi a intereselor naţionale, pentru zdrobirea grupărilor fasciste, au reunit, alături de muncitori, numeroşi reprezentanţi din rîndurile celor mai diferite clase şi pături sociale. Cu multă căldură apela Partidul Comunist Român de fiecare dată la membrii şi simpatizanţii săi ca ei să se plaseze în primele rînduri ale luptei pentru apărarea hotarelor ţării. „Ne cheamă la luptă sîngele lui Doja, Horia şi Tudor Vladimirescu — glăsuia vibrantul apel adresat de C.C. al P.C.R. în ianuarie 1938. Ne cheamă la luptă dragostea de ţară, pe care nu vrem s-o vedem sfîşiată şi cotropită, dragostea de acest popor, pe care nu-l vrem îngenunchiat şi robit". Prin puternice acţiuni, în fruntea maselor muncitoare, desfăşurate în anii 1935—1938, prin marile demonstraţii antihitleriste şi antirăzboinice de la 1 mai 1939, din august-septembrie 1940 împotriva dictatului de la Viena, clasa muncitoare, masele largi, în frunte cu Partidul Comunist Român, s-au manifestat ca forţa socială hotărîtoare a luptei antifasciste.

Partidul Comunist Român s-a împotrivit de la început războiului hitlerist, a acţionat cu toată fermitatea pentru unirea tuturor forţelor patriotice naţionale, pentru înlăturarea dictaturii militare-fasciste şi instaurarea unui guvern democratic constituţional, pentru o politică de pace, prietenie şi colaborare cu Uniunea Sovietică şi alte ţări ale lumii. Datorită acestei activităţi s-a realizat o largă coaliţie a tuturor celor care se pronunţau, într-o formă sau alta, pentru răsturnarea dictaturii fasciste, ieşirea din războiul antisovietic şi alăturarea la coaliţia antihitleristă. Folosind cu pricepere şi cutezanţă revoluţionară împrejurările interne şi externe favorabile, Partidul Comunist Român a organizat şi a condus la victorie insurecţia naţională armată antifascistă şi antiimperialistă din august 1944. Insurecţia a marcat începutul unor profunde transformări în viaţa societăţii româneşti, punctul de plecare spre măreţele înfăptuiri în toate domeniile vieţii politice, economice, sociale şi culturale. Cu înaltă răspundere pentru soarta ţării, Partidul Comunist Român a unit într-un unic front de luptă toate forţele democratice ale naţiunii, asigurînd înfrîngerea reacţiunii, instaurarea guvernului democrat-popular, înlăturarea monarhiei şi proclamarea Republicii, moment care a marcat cucerirea întregii puteri politice de către oamenii muncii, trecerea la construirea societăţii socialiste.

IN NOUA ETAPĂ de dezvoltare a României, preluînd conducerea destinelor ţării ca forţă politică conducătoare în stat, Partidul Comunist Român şi-a asumat misiunea istorică de a conduce poporul român în opera de edificare a socialismului şi de a încununa astfel aspiraţiile seculare spre dreptate socială şi libertate naţională. Partidul a desfăşurat o intensă activitate politico-organizatorică, a îmbinat armonios legităţile generale ale construcţiei socialiste cu particularităţile şi condiţiile concrete ale ţării, a unit eforturile întregului popor în vederea propăşirii sale economice şi sociale, a rezolvat, de pe poziţiile clasei muncitoare, ale intereselor fundamentale ale poporului nostru, problemele complexe economice, sociale şi politice puse de construirea economiei socialiste, a statului socialist, de dezvoltarea culturii socialiste şi de educaţia maselor în spiritul concepţiei materialist-dialectice şi istorice despre lume şi societate Sprijinindu-se pe forţele poporului, Partidul Comunist Român a urmărit cu consecvenţă dezvoltarea economiei naţionale ca un complex echilibrat, unitar, caracterizat prin diversificarea, creşterea proporţională şi îmbinarea armonioasă a tuturor ramurilor economice, asigurarea valorificării superioare a resurselor materiale şi umane ale ţării.

Caracterul ştiinţific al politicii partidului de edificare a socialismului, eficienţa socială dovedită în practică de această politică au asigurat întărirea continuă a rolului conducător al Partidului Comunist Român în societate, care a devenit o realitate politică adînc înrădăcinată în conştiinţa poporului. Conducînd masele, înarmîndu-le cu politica sa ştiinţifică şi, pe această bază, ajutîndu-le să înţeleagă tendinţele şi procesele obiective ale dezvoltării sociale, Partidul Comunist Român le-a sprijinit să-şi manifeste în cel mai înalt grad energia şi capacitatea lor creatoare în făurirea bunurilor materiale şi spirituale, a asigurat sporirea eficienţei activităţii lor, adîncirea unităţii dintre această activitate şi cerinţele legilor obiective — factor esenţial în accelerarea dezvoltării societăţii socialiste.

Măreţele realizări obţinute de poporul român în opera de edificare a socialismului, în mod deosebit în ultimul deceniu, marcat de Congresele IX, X şi XI ale partidului, adoptarea de către cel de-al XI-lea Congres al partidului a Programului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism atestă cu tărie rolul partidului de exponent şi promotor de avangardă al intereselor fundamentale ale clasei muncitoare, ale întregului popor, de făuritor şi conducător al orînduirii sociale care întruchipează într-o tot mai deplină şi creatoare îngemănare : puterea poporului şi unitatea naţională, egalitatea, libertatea, echitatea şi dreptatea socială, prosperitatea patriei, independenţa şi suveranitatea naţiunii. **„Niciodată în România** — arată tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** — **n-a existat un alt partid politic cu o istorie atît de bogată şi glorioasă care să fi luptat cu abnegaţie şi să fi realizat atîta pentru fericirea poporului român, pentru măreţia naţiunii noastre. Partidul nostru s-a născut şi a crescut odată cu proletariatul ; destinul său este strîns legat de cel al clasei muncitoare, al întregului popor român".**

În etapa actuală pe care o traversează România, politica Partidului Comunist Român asigură continuarea fermă a operei de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Programul partidului, adoptat la Congresul al XI-lea, pornind de la concepţiile materialismului dialectic şi istoric, de la legităţile universal valabile ale dezvoltării sociale, de la cerinţa aplicării acestora la condiţiile României, a stabilit direcţiile de bază ale făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare pe calea comunismului a României, de participare activă a ţării noastre la viaţa internaţională, la lupta pentru transformarea pe baze noi a omenirii, pentru edificarea unei lumi mai drepte şi mai bune, a unei lumi a păcii şi colaborării între toate popoarele. El exprimă voinţa şi înţelepciunea colectivă a partidului, a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, a întregii naţiuni. Aşa cum se relevă în Raportul prezentat Congresului de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, **„Programul partidului poate fi denumit pe drept cuvînt Programul poporului român de ridicare a patriei pe culmile luminoase ale civilizaţiei comuniste"**.

Ţinînd seama de necesitatea creşterii rolului conducător al partidului, determinată de marile obiective ale actualei etape pe care o traversează ţara noastră, de faptul că exercitarea rolului său conducător este astăzi, mai mult ca oricînd, legată de adîncirea caracterului ştiinţific al conducerii, Partidul Comunist Român îşi concentrează eforturile în direcţia fundamentării ştiinţifice a liniei sale politice generale, elaborării teoretice, în lumina concepţiei materialist-dialectice şi istorice, pe baza studierii atente a realităţilor naţionale, şi internaţionale a unor probleme principiale, de majoră însemnătate. Spiritul profund creator al politicii Partidului Comunist Român, receptivitatea faţă de nou, emană din convingerea că socialismul ştiinţific nu este o teorie închisă, rigidă, o colecţie de teze imuabile, ci o ştiinţă revoluţionară vie şi dinamică, permanent îmbogăţită prin raportarea la realitate, la tot ceea ce apare nou în ştiinţă.

Marea adunare populară din Bucureşti la care au luat parte peste 800 000 de cetăţeni din Capitală şi împrejurimi, cu prilejul instaurării primului guvern democratic — 6 martie 1945

Conducînd şi organizînd eforturile întregii naţiuni în marea operă de afirmare a civilizaţiei moderne, socialiste, Partidul Comunist Român asigură condiţiile pentru întărirea continuă a legăturilor sale cu masele, pentru dezvoltarea democraţiei socialiste, dezvoltă şi perfecţionează permanent formele democratice de conlucrare cu masele, de dezbatere publică a liniei sale politice, de participare nemijlocită a celor ce muncesc la conducerea vieţii politice şi social-economice. În lărgirea continuă a democraţiei socialiste îşi găsesc împlinirea idealurile de libertate, egalitate şi echitate socială pentru care au militat neabătut clasa muncitoare, cei mai buni fii ai ţării, minţile cele mai luminate ale acestui popor. În acelaşi timp, asigurînd creşterea rolului poporului în făurirea conştientă a destinului său, partidul nostru îndeplineşte una din prevederile esenţiale ale socialismului, care este realizat de popor, pentru popor şi care se poate construi în bune condiţii numai în măsura în care întregul popor ia parte activă la conducerea societăţii.

UN LOC DE PRIM ORDIN acordă partidul problematicii omului, locului şi rolului său în progresul material şi spiritual al societăţii noastre. În fundamentarea politicii sale în acest domeniu partidul porneşte de la ideea că menirea istorică a socialismului este nu numai de a elibera omul de asuprire şi exploatare, de a asigura bunăstarea lui materială, ci de a făuri o civilizaţie spirituală superioară, care nu se poate realiza decît prin formarea unui om nou, cu o înaltă conştiinţă şi pregătire culturală şi profesională, cu un profil moral-politic înaintat, cu o atitudine avansată faţă de muncă, faţă de interesele generale ale societăţii. La baza întregii activităţi ideologice şi politico-educative, de formare a omului nou, constructor al socialismului şi comunismului, se află concepţia revoluţionară despre lume şi viaţă — materialismul dialectic şi istoric, Programul Partidului Comunist Român, operele tovarăşului **Nicolae Ceauşescu**. Activitatea ideologică şi cultural-educativă a partidului de formare şi dezvoltare a conştiinţei socialiste urmăreşte afirmarea unui nou şi adevărat umanism şi, totodată, îmbină interesele particulare cu cele ale întregii societăţi, presupune realizarea fericirii personale în contextul făuririi fericirii întregului popor. Ea are în vedere că teoria revoluţionară a materialismului dialectic şi istoric este menită să ajute nu numai la cunoaşterea lumii, ci şi la înarmarea întregului partid cu cunoştinţele necesare desfăşurării acţiunii conştiente de transformare a societăţii.

Acordînd o deosebită atenţie dezvoltării şi înfloririi multilaterale a naţiunii noastre, Partidul Comunist Român a acţionat permanent, în procesul edificării socialismului, pentru întărirea continuă a frăţiei dintre poporul român şi naţionalităţile conlocuitoare. A fost asigurată o deplină şi reală egalitate economică, socială, politică, culturală între toţi oamenii muncii, fără deosebire de naţionalitate, participarea activă a oamenilor muncii din rîndul naţionalităţilor conlocuitoare la întreaga viaţă social-economică şi politică a ţării.

ACŢIONÎND pentru îndeplinirea îndatoririlor supreme faţă de propriul popor, Partidul Comunist Român desfăşoară o largă activitate pentru a se achita de îndatoririle sale internaţionaliste, aducîndu-şi contribuţia la creşterea forţelor socialismului, la sporirea influenţei şi prestigiului lui în lume. Fundamentată pe o analiză temeinică şi multilaterală a fenomenelor şi legilor obiective ale evoluţiei sociale, pe cunoaşterea realităţilor internaţionale contemporane, a fenomenelor noi, inedite uneori, ce apar în geografia politică a lumii, ca un efect firesc al luptei dintre vechi şi nou, politica internaţională a Partidului Comunist Român, a României socialiste se distinge prin realism şi obiectivitate, printr-un profund caracter ştiinţific ; ea răspunde imperativelor majore ale cauzei păcii, colaborării şi înţelegerii între popoare, luptei împotriva imperialismului, pentru progres social. Realizînd o deplină concordanţă între politica internă şi cea internaţională, între îndatoririle patriotice şi cele internaţionaliste, Partidul Comunist Român, România socialistă, acţionează consecvent pentru promovarea fermă a principiilor noi de relaţii între state — respectarea independenţei şi suveranităţii naţionale, deplina egalitate în drepturi, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, nerecurgerea la forţă sau ameninţarea cu forţa. Aceste principii corespund pe deplin cerinţelor obiective ale dezvoltării sociale, sensului istoriei, care evidenţiază voinţa tot mai puternică a popoarelor de a trăi libere şi suverane, de a se dezvolta independent, potrivit intereselor lor, fără nici un amestec din afară.

În elaborarea şi promovarea de către România pe plan extern a unei politici constructive, în imprimarea unui dinamism deosebit activităţii internaţionale a statului nostru, o contribuţie hotărîtoare aduce secretarul general al partidului, preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, promotor neobosit al ideilor de progres, libertate şi independenţă a popoarelor, de colaborare, pace şi prietenie între naţiuni. Politica internaţională activă a partidului şi statului nostru se bucură de o largă preţuire şi simpatie pretutindeni în lume, numeroase popoare nutrind sentimente de stimă şi respect pentru România socialistă, pentru Partidul Comunist Român.

Convingîndu-se pe deplin de înalta ţinută patriotică şi internaţionalistă a politicii şi activităţii Partidului Comunist Român, poporul român, acţionează cu toată energia pentru înfăptuirea sarcinilor celui de al şaselea cincinal care, prin prevederile sale, asigură înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea, ridicarea României pe noi trepte de progres şi civilizaţie.

dr. Gheorghe SURPAT

STRUCTURA SOCIAL-ECONOMICĂ A ROMÂNIEI ÎN PREAJMA CUCERIRII INDEPENDENȚEI (I)

CUNOSCUTĂ DIN CELE MAI VECHI TIMPURI drept o țară bogată și frumoasă, cu multiple resurse ale solului și subsolului, pentru a căror apărare au fost necesare de-a lungul existenței sale multimilenare jertfe enorme, punîndu-se în valoare, alături de hărnicie, vitejia acestui popor — România se afla în preajma războiului pentru cucerirea independenței în etapa de dezvoltare a capitalismului, menținînd, însă, îndeosebi la sate, considerabile rămășițe ale orînduirii precedente. Structura economică în cadrul căreia se afirmau tot mai puternic elemente ale industriei moderne și structura socială formată dintr-o clasă numeroasă și eterogenă de țărani, o boierime stratificată, o burghezie și o muncitorime în plină afirmare, evidențiază faptul că independența de stat se înscria ca o cerință obiectivă pentru progresul general al țării.

Revoluțiile din anul 1821 și, mai ales, de la 1848 au zdruncinat din temelii orînduirea feudală din Principatele Române, fără a reuși, însă, să o lichideze, starea aceasta datorîndu-se, în principal, fărîmițării statale, poziției social-politice a moșierimii dar, mai ales, dominației imperiilor vecine. Așa cum se menționează în Programul partidului nostru : **„exploatarea feudală a fost agravată de dominația marilor imperii vecine, otoman, habsburgic, țarist — îndeosebi de dominația otomană —, care prin războaie, prăzi și biruri au secătuit, veacuri de-a rîndul, avuția țărilor românești. Dominația străină a dus, totodată, la prelungirea în timp a orînduirii feudale, la întîrzierea procesului dezvoltării societății românești, care a rămas în urmă față de țările din centrul și apusul continentului, unde destrămarea orînduirii feudale, trecerea spre capitalism și închegarea statelor naționale s-au putut realiza cu mult înainte“.**

Perioada următoare revoluției de la 1848 cunoaște o intensificare a procesului de transformări social-politice, care îngrădesc relațiile feudale și favorizează afirmarea noii orînduiri. Slăbirea legăturilor de vasalitate cu Turcia și, apoi, lichidarea lor au făcut posibilă o politică internă și externă capabilă să susțină dezvoltarea economică a noului stat. Ia ființă un sistem de instituții care urmărește să asigure coordonarea unitară a economiei, circulația mărfurilor și, în primul rînd, a producției agricole marfă. Se instituie sistemul monetar național, sistemul de măsuri și greutăți, se înființează un număr de bănci, burse, se dezvoltă construcția de căi ferate, se elaborează o întreagă legislație civilă și comercială. În acest cadru se înscriu : legiuirile din 1851 de reglementare a relațiilor agrare care stimulează acumularea primitivă a capitalului, decretele date de Grigore Ghica în Moldova, la 1855, și Barbu Știrbei în Țara Românească, la 1856, pentru desființarea robiei, legea secularizării averilor mînăstirești din 1863, care viza mai bine de un sfert din suprafața țării, reforma agrară din 1864, care elibera pe țărani — cel puțin juridic — de servituțile feudale (fiind împroprietărite pînă la urmă 511 896 de familii cu 2 038 640 hectare), promulgarea, în 1861, a legii patentelor, care prevedea obligații sporite pentru meseriași și negustori, suprimarea, în 1873, prin hotărîre ministerială, a breslelor — consacrîndu-se astfel juridic o stare de fapt — în urma căreia camerele de comerț și industrie deveneau forme unice de organizare economică a burgheziei industriale și comerciale.

Primele unități economice cu caracter industrial sînt înființate pe moșiile boierești. Dintre acestea rețin atenția manufacturile de postav de la Chiperești județul Iași, în 1766, și cea de la Pociovaliște — în 1768. Înainte și după acestea putem vorbi, însă, în România, mai ales în zonele de munte și deal, de existența unei variate industrii casnice. De asemenea, merită a fi subliniată activitatea meseriașilor, pe baza atelierelor cărora aveau să ia amploare cooperația capitalistă simplă și manufacturile. Așa cum observa N. A. Bogdan, la Iași, în 1860, existau oficial 33 de corporații, din care 24 cuprindeau meserii cu caracter industrial. Din rîndul manufacturilor menționăm pe cea a vornicului Nicolae Băleanu, care în 1850 avea 120 de lucrători, manufactura de postav și pielărie din București a lui D. Simo, cea de fidea și macaroane din Brăila, înființată în 1842, de ceramică din Tg. Jiu, la care se adaugă tăbăcării, manufacturi de lumînări și, mai ales, cele din industria morăritului. În total, se pare că, în 1863, existau în România 6 771 ateliere și manufacturi, din care peste 4 100 aveau caracter de fabrică, dacă luăm în considerare faptul că foloseau forța aburului și a apei, dar nu depășeau, în genere 1—3 lucrători. Primele fabrici, în înțelesul real al termenului, luau ființă în țara noastră la mijlocul secolului al XIX-lea, astfel încît în preajma războiului pentru cucerirea independenței funcționau, îndeosebi, unități din industria ușoară și alimentară, printre care : fabricile de zahăr Sascut (1875) și Chitila (1876), de conserve — București (1874), de cărămidă și teracotă — București (1873), de ulei vegetal — București (1875), de var hidraulic și ciment — Comarnic (1876), de tutun — Iași și București (1872), Uzina de gaz aerian — București (1871), Fabrica de bere — București (1869), Fabrica de cîntare — Lemâitre — București (1864), de hîrtie — Zărnești (1857), mori cu abur — București (1853), Fabrica de cherestea cu fierăstraie acționate cu abur — Galați (1872), Fabrica metalurgică Freud — București (1867), Filatura de mătase de la Dămăroaia (1859).

Fabricile din România aveau o structură relativ complexă, formată din mai multe ateliere sau secții complementare. Tipică din acest punct de vedere ni se pare Fabrica de postav aparținînd lui Mihail Kogălniceanu, care a început ca manufactură și a adoptat repede „mașinile cu vapori“, dispunînd, în 1862, de ateliere de : lînărie, filatură, fuse mecanice, țesătorie și apretură, boiangerie, la care se adăugau atelierele auxiliare de lemnărie, fierărie și strungărie, astfel încît „pe o ușă intra lînă și pe alta ieșea postavul gata croit“.

O mai puternică dezvoltare industrială cunoștea cealaltă provincie românească — Transilvania, care avea să revină la patria mamă abia la începutul secolului următor, după noi jertfe pe cîmpul de luptă. Aici, în 1873, lua ființă „Societatea anonimă pentru industria fierului“ din Nădrag, a treia întreprindere după marea societate STEG din Reșița și „Societatea minieră și siderurgică“. Capacitatea tehnică a acestor unități românești era relevată și de faptul că, în perioada respectivă, la Reșița fuseseră asimilate procedeele Bessemer și Martin de obținere a oțelului, la Anina se producea deja cocs metalurgic, iar pe porțile uzinelor STEG ieșea prima locomotivă românească.

Privită în ansamblu însă, caracteristica esențială a tabloului industrial din această perioadă este — așa cum evidențiază G. Zane în lucrarea „Industria României în a doua jumătate a secolului al XIX-lea“, — eterogenitatea sa. În timp ce în prima jumătate a secolului, tabloul este omogen în cuprinsul său, numai două forme industriale — cea casnică şi meseriile — fiind dominante, în a doua jumătate tabloul se extinde cuprinzînd, pe lîngă acestea, forme ale cooperaţiei capitaliste simple, manufacturi şi fabrici care, fără a le exclude pe celelalte, cunosc o puternică dezvoltare în ultimele trei decenii ale secolului trecut.

Tradiţii valoroase deţine România în exploatarea şi preluarea petrolului. Potrivit datelor de arhivă, în anul 1857 producţia de petrol se ridica la 275 de tone, sporind la 4 591 tone în 1864 şi la 15 100 tone în 1878. În 1857 se instalează la Rîfov (lîngă Ploieşti) prima rafinărie de petrol din România şi a treia din lume, iar în anul 1863 are loc, în Moldova, la Mosoarele, prima experienţă de extracţie a petrolului cu prăjini. Tot în acel an se consemnează pentru prima dată exportul de petrol românesc rafinat.

Un loc distinct în economia românească îl ocupă transporturile şi telecomunicaţiile. În anul 1859 Ion Ghica elaborează primul plan al reţelelor de căi ferate din România, iar în anul 1869 va fi înfiinţată prima întreprindere de căi ferate. Tot în acel an, la 19 octombrie, este inaugurată prima linie ferată pe direcţia Bucureşti — Giurgiu. Urmează apoi, an de an, construirea şi intrarea în exploatare a noi linii ferate, astfel încît în preajma războiului, lungimea totală a căilor ferate se apropia de 1 000 km. Transportul feroviar era asigurat de 150 locomotive. În 1872 intrau în funcţiune atelierele căilor ferate din Bucureşti şi, tot în acel an, se inaugura Gara de Nord. Activitatea realizată de căile ferate româneşti se ridica în anul 1875 la transportul a 778 723 de călători şi a 542 391 de tone mărfuri, aducînd un venit de peste 12 000 000 lei, adică circa o şesime din bugetul naţional.

În acelaşi timp cu dezvoltarea căilor ferate, un proces continuu de organizare cunoaşte sistemul de drumuri din România, stimulat mult după adoptarea legii unitare din 1868, datorată inginerului Panait Donici, pe atunci ministru. Potrivit legii, drumurile mari ale ţării, împărţite în 10 circumscripţii, urmau a fi întreţinute direct de stat. Acum se construiesc numeroase poduri, îndeosebi metalice, comparabile cu cele mai valoroase construcţii similare ale timpului pe plan european şi în lume. Potrivit statisticilor existente, la 1870 România înregistra 1 800 km şosele sistematizate.

În perioada la care ne referim, un nivel ridicat de dezvoltare înregistra transportul naval, Dunărea şi, apoi ieşirea la mare, permiţînd organizarea unui mare număr de porturi şi a unei adevărate flotile. Prima lege dată după Unire pentru organizarea porturilor a fost adoptată în anul 1863, urmînd să cunoască serioase îmbunătăţiri în anul 1874.

Tot în acest timp este organizată şi dezvoltată activitatea de poştă şi telegraf, la baza căreia stă legea adoptată în anul 1865. Mai tîrziu, în anul 1873, se introduc în circuit primele cărţi poştale. În anul 1875 s-a creat primul serviciu de poştă ambulantă pe traseul Bucureşti — Iţcani. În acelaşi an se aprobă regulamentul pentru înfiinţarea de linii şi deschiderea de oficii telegrafice, dar încă din 1854 începuse construirea liniilor de telegraf electric pe traseele : Bucureşti — Giurgiu — Ruse, Bucureşti — Ploieşti — Braşov, Timişoara — Lugoj — Braşov, făcîndu-se astfel legătura între Principate şi Transilvania. Prima linie telegrafică va fi inaugurată în anul 1855 pe distanţă Bucureşti — Giurgiu. Doi ani mai tîrziu intra în funcţiune linia telegrafică Iaşi — Botoşani. Pentru a ne face o imagine asupra traficului poştal, menţionăm faptul că acesta se ridica, în 1877, la 8,1 milioane obiecte de corespondenţă, din care 7,9 milioane simple şi 0,2 milioane recomandate, revenind 1,8 corespondenţe pe locuitor. Raportate la 100 de locuitori, în anul 1877 au fost transmise 14,9 telegrame interne şi 5,7 telegrame externe.

În preajma războiului fiinţau în ţara noastră elemente ale transportului urban modern pentru acea vreme. Astfel, încă la 1869 apar în Bucureşti primele omnibuze, iar în 1872 intră în funcţiune liniile de tramvai cu cai pe traseele : calea Tîrgoviştei, Podul Mogoşoaiei, Teatrul Naţional, străzile biserica Enei, Academiei, Colţea, Piaţa Sf. Gheorghe, Moşi. Menţionăm şi anul 1857 cînd, în Bucureşti, s-a introdus iluminatul public cu petrol, fiind primul oraş din lume astfel iluminat. Un an mai tîrziu, acelaşi sistem de iluminat era introdus în oraşul Iaşi.

Toate acestea demonstrează că, în preajma războiului, România se prezenta cu o structură economică în dezvoltare, asimilind elementele de tehnicitate ale vremii. Sumele necesare promovării industriei, construcţiilor de căi ferate şi drumuri etc. au rezultat atît din împrumuturi şi concesionări externe, cît şi din rezerve interne, îndeosebi din despăgubirile de pe urma reformei agrare, rentei funciare în creştere, din specularea terenurilor urbane, comerţului intern şi extern, din afacerile bancare, furniturile pentru armată şi instituţii publice, camătă, schimburile neechivalente însumînd astfel mari capitaluri băneşti, din care o parte se transformă în capitaluri industriale.

În România anului 1877 cea mai mare parte a activităţii economice o constituie însă agricultura. În acea perioadă, suprafaţa agricolă se ridica la circa 3 milioane hectare, din care erau cultivate cu porumb 1,3 milioane hectare, cu grîu 0,8 milioane hectare, obţinîndu-se 1 224 mii tone porumb şi 752 mii tone grîu. Existau circa 80 000 hectare cu vii şi 20 000 hectare cu livezi. Asupra agriculturii presau, alături de rînduielile semifeudale la care ne-am referit, o foarte slabă dotare tehnică, lipsa animalelor de muncă (revenea un animal de muncă la patru hectare). La aceasta se adaugă faptul că în perioada premergătoare războiului s-au înregistrat un an de secetă totală — 1866 — şi trei ani de secetă parţială — 1865, 1873 şi 1874.

Activitatea economică internă, pătrunderea relaţiilor capitaliste sînt stimulate şi de organizarea pe principii moderne a circulaţiei monetare, a sistemului bancar şi de credit. La unirea Principatelor, România nu dispunea de o monedă unitară, fără a mai vorbi de un sistem monetar. Alexandru Ioan Cuza comandă în monetăriile Parisului prima monedă în 1864, dar ea nu va intra în circulaţie datorită respingerii de către parlamentul românesc a împrumutului negociat în acest scop cu Franţa, cît şi a opoziţiei Porţii şi a puterilor garante. Aşa se face că în 1866 circulau în Ţările române 75 de monede diferite — uzate, cu parităţi variate şi cursuri nestabile — care stînjeneau tranzacţiile şi împiedicau accelerarea vieţii economice a ţării. Pornind de la asemenea situaţie, la 26 aprilie 1867, este adoptată prima lege monetară, care intră în vigoare la începutul anului următor. Prin lege se stabileşte drept unitate monetară „leul“ divizat în 100 bani, cu acoperire bimetalică potrivit unităţii latine, deşi pentru început va avea acoperire monometalică în 5 grame argint.

În timpul războiului din 1877—1878, România înregistra o circulaţie de 33,3 milioane lei monedă metalică, la care se adaugă biletele ipotecare în valoare de 27,3 milioane lei. De asemenea, pentru a facilita întreţinerea trupelor aliate, în perioada războiului a fost introdusă în ţară moneda rusească — rubla — care va crea, însă, perturbaţii circulaţiei interne, stare ce va fi depăşită abia după război. În octombrie 1865 ia fiinţă „Banca României“, cu un capital de 25 milioane franci, iar în 1873 se constituie „Creditul Funciar Român“ baza organizării, după 7 ani, în 1880, a Băncii naţionale româneşti. Cu privire la societăţile de credit industrial, acestea vor apărea abia în secolul nostru. În anul 1864 este înfiinţată Casa de depuneri şi consemnaţiuni, unde suma depozitelor în numerar se ridica în anul 1877 la 26,5 milioane lei. Urmează o coborîre a depozitelor, la 20 milioane lei în perioada 1878—1880, sub influenţa războiului şi a urmărilor acestuia.

Rezultă, aşadar, că în preajma războiului, România dispunea şi de un sistem monetar, bancar şi de credit organizat, care a stimulat mobilizarea forţelor interne în lupta pentru cucerirea independenţei.

dr. Alecu Al. FLOAREŞ
Iaşi

EFORTUL ECONOMIC ROMÂNESC ÎN RĂZBOIUL DE INDEPENDENŢĂ

ASPIRAŢIE SECULARĂ a poporului român, înscrisă la loc de frunte în seria marilor revendicări exprimate de naţiunea română în revoluţia de la 1848 — alături de rezolvarea problemei agrare şi de înfăptuirea unităţii naţionale — cucerirea independenţei de stat a României a constituit încununarea logică, firească, a unui lung şir de strădanii, desfăşurate în special după Unirea Principatelor din 1859, în condiţii din cele mai complexe. Înfăptuirea ei a solicitat la maximum capacitatea de creaţie şi sacrificiu, energiile moral-politice, intelectuale şi materiale ale întregului nostru popor, reprezentînd una dintre acele „ore astrale“ din existenţa unei colectivităţi naţionale ce cristalizează un îndelungat proces de devenire şi pun jaloane trainice pentru o întreagă dezvoltare viitoare.

Cîştigarea independenţei de stat devenise o necesitate imperativă, fără de care nu era posibilă accelerarea dezvoltării economice a statului naţional, lichidarea stării de înapoiere — determinată, în mare măsură, de vicisitudinile externe —, stabilirea de raporturi directe şi egale cu alte state şi situarea naţiunii române în rîndul popoarelor libere ale lumii.

Complexitatea factorilor şi rolul celui economic

PREZENTÎND aci efortul economic al românilor în războiul de independenţă — pe baza rezultatelor obţinute de istoriografia noastră — se impun de la început cîteva precizări.

Pentru obţinerea victoriei în război este, desigur, foarte importantă justeţea scopurilor urmărite, a idealului ce animă conducerea, poporul şi armata, aspiraţia de masă şi hotărîrea de a le realiza. Traducerea lor în viaţă necesită însă existenţa mijloacelor materiale de înfăptuire, iar acestea depind de capacitatea orînduirii social-economice respective de a le crea. **„Întreaga organizare şi întregul mod de luptă al armatelor şi odată cu aceasta victoria şi înfrîngerea** — spunea **Fr. Engels — se dovedesc a fi dependente de condiţiile materiale, adică economice ; de materialul uman şi de armament, adică de calitatea şi numărul populaţiei şi de tehnică“** [1]).

Evidenţierea distinctă a factorului economic are deci menirea de a-i sublinia însemnătatea, în legătura lui organică cu ceilalţi factori, cu care acţionează în strînsă împletire. Totodată, atît pentru statele mari, cît şi mai ales, pentru cele mijlocii şi mici, o deosebită importanţă are contextul politic internaţional şi — legat de acesta — alegerea corespunzătoare a momentului favorabil acţiunii, astfel încît obiectivul propus să întîmpine cît mai puţine dificultăţi.

Care era situaţia României sub toate aceste aspecte ?

Aspiraţia spre independenţa deplină anima toate categoriile populaţiei, întreaga naţiune, fapt consemnat în mod concludent de nenumărate izvoare contemporane, atît interne, cît şi străine. „Stindardul lui Mihai Viteazul“, cum scria cu cîţiva ani înainte de momentul independenţei ziarul liberal „Românul“, trecuse din mînă în mînă de la o generaţie la alta, iar idealul independenţei statale — după mărturia consulului belgian de la Bucureşti — făcuse progrese simţitoare, devenind chiar o aspiraţie arzătoare [2]).

În ce priveşte orînduirea social-economică — aceasta făcuse incontestabile progrese prin trecerea spre capitalism, prin înfăptuirea Unirii Principatelor la 1859 şi emanciparea ţăranilor — adică a majorităţii populaţiei — de robia clăcii, prin dezvoltarea economiei şi a instituţiilor necesare statului român modern.

Astfel, dacă în 1866 numărul întreprinderilor industriale mai mari era de numai 39, în 1877 ele erau în număr de 173. Deşi încă slab dezvoltată şi insuficientă, această industrie oferea un suport mai puternic capacităţii militare a ţării. Căile de transport, aflate în plin proces de modernizare, odată cu însemnătatea lor economică, răspundeau şi unor nevoi de ordin politic şi strategic. Căile ferate erau în 1877 de peste 1 000 km, faţă de 183 km în anul 1869. Şoselele naţionale atingeau circa 2 000 de km. În ce priveşte reţeaua telegrafică, introdusă încă din 1854, în 1877 ea străbătea întreaga ţară, înlocuind în mare măsură vechile mijloace.

Printre unităţile industriale care iau fiinţă, o menţiune aparte se cuvine pentru Arsenalul armatei, Pirotehnia armatei (1875), şantierele navale, atelierele căilor ferate, unele întreprinderi metalurgice care, deşi puţine, reprezentau un spor de capacitate.

Cu toate acestea, stadiul dezvoltării economice era încă slab, iar rămăşiţele feudale în interior şi jugul otoman din afară erau principalii factori care frînau progresul ei mai rapid. Multe din cele necesare pentru întărirea capacităţii de luptă, pentru înzestrarea armatei, nu se produceau în ţară (armament, muniţii şi, în bună măsură, echipament şi material sanitar) sau nu se produceau în măsură suficientă. Procurarea lor din import necesita resurse financiare, ceea ce punea serioase probleme. Pe de altă parte, constituirea lor se realiza cu greu, date fiind multiplele nevoi ale statului, ca şi datorită crizei financiare care a însoţit criza economică dintre 1873—1877. Asupra ei şi-a pus amprenta scăderea preţului cerealelor, principalul nostru articol de export, precum şi unele perturbări ale conjuncturii politice din Sud-Estul Europei care, începînd din 1875, au generat nesiguranţă în afaceri şi mari dificultăţi în obţinerea creditelor.

Pe de altă parte, chiar dacă resursele financiare ar fi existat din abundenţă, alocarea şi utilizarea lor în scopuri militare erau în funcţie de cel puţin doi factori : în primul rînd de atitudinea grupărilor politice faţă de modul de obţinere a independenţei. Într-adevăr, dacă necesitatea obţinerii independenţei era unanim recunoscută şi era o constantă a politicii externe româneşti, asupra căilor de urmat pentru a o dobîndi nu exista un consens. Astfel, moşierimea conservatoare era, în genere, partizana obţinerii independenţei pe cale diplomatică, prin bunăvoinţa celor şapte puteri sub a căror garanţie colectivă se aflau de la 1856 Principatele Române. De aci, o atenţie insuficientă, discontinuă, pentru dezvoltarea şi dotarea armatei, cheltuielile pentru acest scop fiind făcute, cel puţin pînă în 1875, cu relativă zgîrcenie. La aceasta contribuia şi teama moşierimii de a pune arme în mîinile ţăranilor, precum şi dorinţa ei de a obţine independenţa astfel încît participarea de masă să nu ofere ţăranilor temeiuri de a cere, în caz de victorie, împărţirea pămîntului moşieresc, ameliorarea situaţiei lor economice şi cetăţeneşti. (Din a doua jumătate a anului 1875 se observă însă o intensificare a efortului de dotare cu armament modern, mai ales tunuri, precum şi muniţii de război. Continuă şi eforturile de uniformizare a tipurilor de arme pentru infanterie [3]).

Burghezia liberală, şi în special aripa ei radicală — lezată în interesele sale economice şi politice de suzeranitatea otomană ce-i frîna ascensiunea şi posibilităţile de consolidare — fără să subaprecieze calea diplomatică, socotea că independenţa naţională trebuie cucerită cît mai repede pe calea armelor mai ales că, aşa cum dovedea experienţa, puterile garante nu erau dispuse să-şi sacrifice interesele proprii în Sud-Estul Europei de dragul independenţei României.

Dobîndirea independenţei printr-un război victorios ar fi avut în concepţia burgheziei şi un puternic efect de regenerare morală şi naţională. În consecinţă, de cîte ori a venit la putere, burghezia liberală (în primul rînd radicalii), a dat atenţie organizării armatei şi dotării ei (adoptînd, de pildă, în 1868 „legea de organizare a puterii armate“, întemeiată pe principiile recomandate de Nicolae Bălcescu [4]), căutînd să mărească la maximum puterea militară a ţării. Totodată, liberalii găseau în mişcările de eliberare antiotomane din Balcani şi în confruntările dintre marile puteri momente adecvate pentru transformarea României într-un stat suveran [5]), „Atitudinea burgheziei române în problema cuceririi independenţei de stat corespundea cu dorinţa de eliberare naţională a maselor“ [6]).

Din păcate însă, guvernul conservator dintre 1871—1876 a modificat (în 1872) legea de organizare militară din 1868 în concordanță cu vederile moșierimii, ceea ce a dăunat capacității militare a țării. A rămas, de aceea, ca cea mai mare parte din efortul economic-militar să fie făcut din aprilie 1876 — după căderea conservatorilor — precum și în însuși timpul desfășurării războiului.

În al doilea rînd, posibilitățile României de a utiliza resurse financiare importante pentru a-și întări capacitatea de luptă erau și în funcție de atitudinea puterilor garante — de la care urma să cumpărăm materiale de uz militar — iar cîteva dintre aceste puteri (Anglia, îndeosebi, și Franța) doreau menținerea integrității imperiului otoman și nu priveau favorabil acțiunea României de a se înarma. Din motive lesne de înțeles, mari piedici va pune și Austro-Ungaria. Numai un moment de ascuțire deosebită a contradicțiilor dintre marile puteri ar fi permis țării noastre să depășească acest impediment. Iar un asemenea moment s-a ivit în 1876, odată cu declanșarea crizei balcanice.

În fine, României îi era limpede că, oricît ar fi dorit, ea nu putea — date fiind și condițiile descrise mai sus — să înfrunte singură imperiul otoman, a cărui armată era dotată modern de englezi, interesați în menținerea privilegiilor ce le erau asigurate în cuprinsul Turciei și în jocul „echilibrului european". Experiența din 1876 a Serbiei și Muntenegrului — care fuseseră înfrînte în confruntarea militară cu Turcia — nu lăsa în această privință îndoieli. Alegerea unui moment favorabil pentru cucerirea independenței (și desfășurarea, în acest scop, a unei activități politico-diplomatice susținute, dinamice și inteligente) se dovedea, de aceea, un element nu mai puțin important în ansamblul mijloacelor de acțiune. Iar un asemenea moment s-a ivit, precum se știe, odată cu intervenția Rusiei în criza balcanică. În alianță cu ea, România a reușit, prin încordarea la maximum a tuturor forțelor sale — și dincolo de scopurile de expansiune urmărite de țarism prin declanșarea războiului — să-și cucerească și să-și consacre independența mult visată.

Marele efort economic al întregii națiuni

ÎN CONDIȚIILE DATE, o însemnată parte a efortului economic și financiar necesar pentru cauza independenței a fost, deci, desfășurat în ajunul și în cursul războiului. Cu tot timpul restrîns — timp în care n-au putut fi remediate toate neajunsurile și completate toate golurile — acest efort a fost cu adevărat impresionant și grandios, atît din partea statului, cît și din partea cetățenilor. Efectivele armatei, în urma dublării numălui regimentelor de dorobanți (care se ridică la 16), a creării a două regimente de artilerie și a mobilizării generale decretate de guvern la 12 aprilie 1877, s-au ridicat la peste 100 000 de oameni, din care 58 700 alcătuiau armata operativă. Toți aceștia vor trebui înarmați, echipați, hrăniți, cazați, transportați, iar în caz de rănire — îngrijiți în ambulanțe și spitale. Animalele de tractare a artileriei, cele ale cavaleriei, ca și cele ale coloanelor de transport aveau nevoie de mari cantități de furaje. În plus, conform convenției încheiate, România se angajase să asigure contra plată, transportul în tranzit, încartiruirea și aprovizionarea armatelor ruse aliate.

O mare atenție s-a acordat, cum era firesc, armamentului și munițiilor. La începutul anului 1877 armata română dispunea de o artilerie compusă din 210 tunuri, din care 190 erau de fabricație modernă. În ce privește infanteria, situația nu era atît de bună. Puștile din dotarea ei erau de tipuri variate, dintre care numai cele de tip Peabody erau mai moderne, restul fiind de tipuri mai vechi și cu bătaie mai scurtă decît cele ale inamicului. Diversitatea de tipuri îngreuna și procurarea muniției trebuitoare. Sporirea efectivelor armatei a făcut însă ca puștile existente să fie insuficiente numeric ; ele vor fi completate cu ajutorul Rusiei și prin contribuție publică. La celelalte greutăți se adăuga însă faptul că unele transporturi de armament (ca și de furnituri militare) comandate în străinătate au fost oprite la trecerea prin Austro-Ungaria sub pretextul neutralității, în ciuda convenției comerciale pe care o semnase în 1875 cu noi. Ulterior, ele vor trebui să facă o cale mult ocolită prin Rusia, ceea ce a provocat uneori întîrzieri, și, evident, cheltuieli sporite de transport.

Înainte de intrarea în război se procedase, de asemenea, la modernizarea trupelor de geniu, precum și la organizarea, în cadrul lor, a unei secții de telegrafiști militari, efectuîndu-se cheltuielile corespunzătoare. S-a organizat, totodată, o flotilă pe Dunăre, comandîndu-se, între altele, o canonieră de 90 tone la Toulon, ce va purta numele de „Fulgerul" și în jurul căreia vor fi grupate și alte vase adaptate utilizării militare. În fine, încă din 1874 (16/28 iunie) fusese organizat serviciul sanitar, spre înzestrarea căruia — cu instrumentar, medicamente și ambulanțe — s-au concentrat însemnate credite și alocații bugetare. În organizarea și buna funcționare a acestuia merite deosebite și-a cîștigat doctorul Carol Davilla.

S-au procurat din import și alte materiale ca : gamele și bidoane pentru trupă, revolvere, torpile pentru lupta împotriva monitoarelor turcești de la Dunăre, corturi, căruțe armate în fier, o parte din postavul și încălțămintea necesare.

Problema cea mai spinoasă a războiului a fost aceea a aprovizionării cu hrană, îmbrăcăminte și încălțăminte, deoarece abia în primăvara anului 1877 a fost creat serviciul de intendență al armatei. Această situație surprinzătoare era una din consecințele concepției conservatoare conform căreia țara ar fi urmat să-și cîștige independența pe cale diplomatică, fără război. Efectele ei negative s-au resimțit mai ales în prima fază a campaniei militare. 7).

Cu toate neajunsurile menționate, determinate de cauze variate, armata română a putut fi pusă pe picior de război într-un timp relativ scurt, iar apoi susținută pînă la victorie. Aceasta s-a datorat imensului efort național, oficial și de masă, desfășurat de întregul popor — din cuprinsul frontierelor naționale, cît și din ținuturile aflate încă sub dominație străină — în condițiile unui elan patriotic general, situat la cote comparabile cu cele de la 24 ianuarie 1859. Dînd expresie acestei stări de spirit, „Gazeta Transilvaniei" din Brașov scria la 2 iunie 1877 : „Cauza ostașului român e o cauză generală română, victoria lui e a întregii națiuni".

Resursele materiale și financiare necesare pentru purtarea războiului au provenit din fondurile alocate de guvern — parlamentul aprobînd toate cererile de credite militare făcute de acesta —, din rechizițiile militare efectuate în sate și orașe, precum și, mai ales, din contribuția voluntară a maselor largi populare.

Plățile efectuate de Rusia în contul cheltuielilor făcute de trupele rusești aflate în trecere prin România au contribuit la lichidarea crizei financiare din țară ; în contul unei părți din aceste sume Rusia a livrat 25 000 de puști și alt armanent și muniții. O importantă resursă a provenit din anularea, la 11 mai 1877, a tributului către Poartă, a cărui sumă de 914 000 lei a fost trecută în bugetul Ministerului de Război. Acoperirii unor nevoi ale armatei și a unor datorii de război au servit și circa 15,5 milioane din emisiunea de 26 milioane lei a biletelor ipotecare, primii noștri bani de hîrtie.

O însemnătate considerabilă în susținerea morală și materială a armatei a avut contribuția populației din spatele frontului, manifestată în variate forme. Astfel, pentru procurarea de puști de tip modern, care să elimine superioritatea inamicului la acest capitol, constatată în primele lupte, la apelul guvernului — ca și spontan, înainte de apelul oficial — s-au constituit, în fiecare județ, comitete de cetățeni care au organizat subscripții publice. Au subscris atît județele, orașele și comunele rurale din bugetele lor, cît și parohiile, comunitățile religioase și particularii : țărani, muncitori, profesori și învățători, pensionari, funcționari, medici, etc.

S-a adunat în total pentru cumpărarea de arme, conform cifrelor oficiale, suma de 1 639 798,52 lei,8) din care se puteau procura circa 50 000 de puști. Aceasta înseamnă că se putea pune cîte o pușcă modernă în mîna fiecărui soldat român din armata ce lupta la sud de Dunăre.

O mare parte din cele necesare trupelor au fost procurate prin rechiziții (în special alimente și furaje), susținute în cea mai mare parte de către țărani, care, înțelegînd momentul istoric prin care trecea țara, n-au obiectat niciodată împotriva lor (așa cum au făcut unii moșieri și arendași). S-au rechiziționat în total 116 199 hectolitri de grîu, 18 162 hl porumb, 195 388 hl orz, 1 192 145 kg mălai, 1 383 641 kg alimente diverse (brînză, carne, etc.), 66 387 vite, 6 311 hl. fasole și alte legume, 9 527 hl de ovăz, 19 181 274 kg fîn, etc. Valoarea totală a rechizițiilor înregistrate oficial s-a ridicat la 11 227 098 lei9). Insuficiența rețelei de transport feroviar a făcut necesar ca pentru aprovizionarea frontului să fie, de asemenea, rechiziționate pe toată durata războiului sau numai pe timp limitat, un total de 264 394 care țărănești. Cu ele s-au prestat 1 045 747 zile de lucru, parcurgîndu-se un total de 26 143 677 km. În drumurile făcute au murit sute de vite, uneori și-au găsit moartea și cărăușii10) a căror imensă majoritate erau țărani.

O mare amploare, determinată de caracterul popular al războiului purtat de România și al țelurilor sale, au cunoscut în întreaga țară ofrandele pentru susținerea armatei, acestea constînd în bani, alimente, îmbrăcăminte, materiale de uz sanitar pentru răniți etc. Ele demonstrează cu pregnanță patrio-

conf. dr. Vasile BOZGA

(Continuare în pag. 11)

INDUSTRIALIZAREA SOCIALISTĂ A ROMÂNIEI – CHEZĂŞIA INDEPENDENŢEI EI ECONOMICE ŞI POLITICE

Luptătorii pentru independenţa României moderne au fost şi luptători pentru industrializarea ei

NU-I DELOC O ÎNTÎMPLARE, ci o coincidenţă legică a dezvoltării naţiunii noastre faptul că mijlocul sec. al XIX-lea a ridicat în mod arzător, aşa cum, cu admirabilul său simţ istoric al realităţii, a scris Nicolae Bălcescu, problemele unirii şi statului naţional, ale eliberării sociale şi independenţei. În acelaşi timp — şi aceasta constituie o caracteristică esenţială a istoriei noastre moderne şi contemporane — este semnificativ că progresiştii care au luptat pentru unire, pentru independenţă şi eliberare socială au fost conştienţi de faptul că independenţa de stat a poporului nostru şi progresul lui nu pot fi asigurate fără o dezvoltare economică susţinută şi, în contextul ei, fără industrializare. Necesitatea dezvoltării industriei le era limpede, de pildă, lui Bălcescu, Bariţ, lui Marţian, lui Haşdeu, Kogălniceanu, lui Cuza ş.a.m.d.

Are, în fond, valoare de simbol faptul că independenţa de stat a României a fost anunţată în Parlament la 9 mai 1877 de către acelaşi Mihail Kogălniceanu care luptase pentru revoluţia de la 1848, pentru unire, pentru abolirea iobăgiei şi era, totodată, unul dintre cei mai energici promotori ai ideii de dezvoltare a industriei în ţara noastră. Un A.D. Xenopol şi un P.S. Aurelian, ca şi mai înainte încă Marţian şi Haşdeu legau însăşi existenţa naţiunii române de industrializarea patriei. La rîndul lor, socialiştii se pronunţau atît pentru unire şi independenţă, cît şi pentru industrializare şi progres social. Prin C. Dobrogeanu Gherea, de exemplu, ei aveau să scrie cu viziunea ştiinţifică a marxismului : „Acolo unde fierbe viaţa şi lupta, acolo unde strigătul strident al sirenii cheamă mulţimea muncitoare la muncă, acolo unde masele muncitoare în mine răscolesc măruntaiele pămîntului, unde ciocane uriaşe spulberă blocuri de oţel, unde pădurea de coşuri înălţată spre cer anunţă izbînda şi victoria muncii omeneşti asupra naturii, unde vapoare uriaşe spintecă oceanele, acolo unde în oraşele gigantice se zbat şi se izbesc pasiunile, se lovesc şi se ciocnesc ideile, se plămădeşte cultura formidabilă de azi şi cea imensă de mîine, acolo unde fierbe şi spumegă lupta uriaşă dintre muncă şi capital, din care trebuie să nască o lume nouă... acolo şi numai acolo poate fi idealul nostru şi al ţării... Acolo naşte viitorul“[1].

Este, de asemenea, un adevăr istoric că, obiectiv, acei care susţineau imposibilitatea dezvoltării industriei în ţara noastră acţionau practic în favoarea forţelor retrograde din interior, iar poziţia lor, în fapt, se conjugă cu aceea a puterilor industriale care doreau să ne ţină ţara în situaţia de furnizoare de materii prime agricole şi minerale ieftine şi piaţă de desfacere a industriei lor.

Nu-i de mirare, deci, că lupta de idei, lupta politică şi economică în jurul problemei industrializării României constituie una din cele mai preţioase chei ale înţelegerii mişcării noastre istorice pentru o perioadă de peste un secol.

În această luptă, succesul forţelor progresului a fost asigurat de către Partidul Comunist Român. Prin profunzimea analizei, prin claritatea perspectivei şi prin indicarea clară a mijloacelor, Conferinţa Naţională din Octombrie 1945 a P.C.R., a consacrat victoria definitivă asupra susţinătorilor aşa numitei teorii „România — ţară eminamente agricolă“, şi a dovedit, fără putinţă de negare, atît necesitatea industrializării şi obligativitatea ei pentru independenţa statului naţional român, cît şi, ceea ce este de o imensă însemnătate istorică, posibilitatea de a realiza practic industrializarea modernă a României, care să-i asigure locul cuvenit în rîndul statelor lumii. Referindu-se la susţinătorii teoriei „România — ţară eminamente agricolă“, raportul C.C. la conferinţă releva : „Aceşti teoreticieni căutau în fond să justifice existenţa şi interesele marii moşierimi. Ei tindeau să ţină România în condiţii de inferioritate faţă de statele mari industriale, să rămînem tributari acestor state în ce priveşte produsele industriale. Împiedicînd dezvoltarea României, ei împiedicau prin aceasta dezvoltarea culturală şi bunăstarea materială a maselor largi populare. Împiedicînd dezvoltarea industrială a României, deci crearea unei industrii grele, ei împiedicau în fond dezvoltarea agriculturii, nepunînd-o pe baze ştiinţifice, nefolosind maşinile şi tehnica modernă pentru a mări randamentul muncii, a mări producţia şi a ridica nivelul de trai al ţărănimii. Împotriva acestor teoreticieni reacţionari care căutau să facă din ţara noastră un apendice al marilor state industriale, ne-am ridicat dintotdeauna noi, marxiştii, comuniştii, susţinînd că progresul ţării noastre este în directă şi nemijlocită legătură cu progresul industrializării ţării şi că de tăria industrială a ţării depinde în mare măsură însăşi independenţa statului nostru“.

Industrializarea, se arăta la Conferinţa Naţională, se dovedea nu numai necesară, ci şi posibilă, demonstrîndu-se prezenţa tuturor elementelor care permiteau crearea unei puternice industrii în ţara noastră.

Unitatea indestructibilă dintre socialism, independenţă naţională, industrializare şi progres multilateral

ASTĂZI cînd ne mîndrim de locul apreciat pe care-l ocupăm în lume ca stat suveran şi naţiune liberă, ca popor care, în termenii venitului naţional, este de 10 ori mai puternic decît în 1938, gîndul nostru nu poate scăpa din vedere că în cel mai bun an al economiei capitaliste, venitul naţional pe locuitor la noi era abia de 80 dolari — unul din cele mai mici din Europa, că sub regimul burghezo-moşieresc bogăţiile ţării se scurgeau peste graniţă în condiţiile unor schimburi grav neechivalente, că patru cincimi din populaţie era ocupată în agricultură, ramură care tehniceşte era una din cele mai înapoiate de pe continent, că tehnica, atîta cîtă o avem în ţară, provenea în proporţie de 95% din import, că numărul analfabeţilor se ridica la milioane, iar al pelagroşilor la sute de mii, că poziţiile de comandă în industrie, bănci, comerţ etc. erau deţinute de monopolurile internaţionale care scoteau din ţară profituri imense, că România constituia obiect de împărţire şi reîmpărţire între acestea. Exploatarea economică a poporului şi ţării se împletea cu aservirea politică şi cu încălcarea demnităţii noastre naţionale şi umane.

Regîndind astăzi perioada scursă de la acele timpuri încoace, cu toată complexitatea şi dificultăţile mari ce i-au fost inerente, sîntem de fiecare dată impresionaţi de forţa previzională a Partidului Comunist Român, de capacitatea sa de a înţelege întregul sistem dinamic de contradicţii interne şi externe care trebuiau soluţionate, de profunzimea cu care a elaborat strategia corespunzătoare şi fermitatea cu care a aplicat-o, de priceperea cu care a ştiut s-o explice poporului şi să-l mobilizeze la înfăptuirea ei cu maximă energie şi eficacitate. Îndeplinirea strălucită a acestor sarcini istorice a fost — şi este — posibilă deoarece Partidul Comunist Român reprezintă întruchiparea superioară a celor mai înaintate tradiţii progresiste şi năzuinţe vitale ale poporului nostru, concentrate într-o sinteză superioară pe bazele profunde ale marxism-leninismului, deoarece politica partidului este implantată permanent în realităţile ţării şi ale întregii umanităţi contemporane.

Asigurarea independenţei şi suveranităţii României, luarea şi menţinerea cu vigilenţă a pîrghiilor economice de conducere în mîinile poporului nostru şi asigurarea progresului multilateral susţinut al ţării constituie, împreună cu democratismul socialist, permanenţe fundamentale ale politicii Partidului Comunist Român. Tocmai în acest context, avea să dovedească partidul nostru unitatea indestructibilă dintre socialism, independenţă şi industrializare. El a dezvoltat şi realizat consecvent ideea că înlăturarea exploatării omului de către om trebuie să fie însoţită şi de eliberarea naţiunii de orice asuprire şi exploatare, că întregirea popoarelor în drepturile lor de libertate, independenţă şi suveranitate constituie condiţia sine qua non a egalităţii între ele, a respectului reciproc, a colaborării pe baze reciproc avantajoase, a propăşirii economice, culturale etc. a fiecăruia, a păcii internaţionale şi a progresului.

Drumul larg al progresului economic al României a fost deschis de naţionalizarea socialistă a principalelor mijloace de producţie care a redat poporului potenţialul de resurse pe care exploatatorii interni şi externi îl storseseră vreme îndelungată şi a aşezat bazele trainice ale independenţei economice a ţării.

Pornind de la realităţile româneşti şi sprijinindu-se pe forţele poporului nostru, călăuzindu-se după învăţătura marxist-leninistă, partidul a pus în centrul politicii sale industrializarea socialistă a ţării, făcînd din ea baza progresului economiei şi culturii, a ridicării standardului de viaţă al poporului, dezvoltării multilaterale a societăţii noastre, asigurării independenţei şi suveranităţii naţionale.

Eforturile desfăşurate de poporul român pe tărîmul industrializării socialiste au fost materializate în succese de remarcabilă importanţă istorică. Considerată în preţuri comparabile, faţă de circa 18 miliarde lei în 1938, producţia industrială a ajuns la peste 576 miliarde lei în 1975 şi înaintează spre 1 000 de miliarde lei în 1980. Dezvoltarea susţinută a industriei socialiste, realizată în condiţiile utilizării raţionale a resurselor şi a eforturilor pentru valorificarea lor superioară, a determinat schimbări profunde în structura economică a ţării, în dezvoltarea producţiei fiecărei ramuri în parte şi în sporirea complexităţii ansamblului economiei româneşti.

Industria a devenit ramura conducătoare a economiei naţionale şi încă în 1975 dădea deja 56,2% din venitul naţional (faţă de 30,8% în 1938), urmînd ca ponderea ei să crească în continuare. **Adevărata locomotivă** a mişcării economiei noastre, industria socialistă a determinat o puternică dezvoltare cu caracter industrial a tuturor ramurilor economiei naţionale — şi, în primul rînd, a agriculturii — pe care le-a înzestrat şi le înzestrează cu tehnică modernă. Prin dezvoltarea unui sistem armonios articulat de ramuri şi subramuri, în centrul cărora a fost pusă energetica, construcţia de maşini, industria chimică etc., industrializarea socialistă a permis acoperirea din producţia internă a peste trei pătrimi din investiţiile în utilaje, echipamente şi instrumente în economia naţională, asigurîndu-se în felul acesta, într-o foarte mare măsură, **independenţa tehnică** a ţării şi transformînd-o într-o **promotoare dintre cele mai active ale progresului ştiinţific şi tehnic complex.** În acelaşi timp, asigurînd utilarea şi reutilarea pe baze tehnice moderne a tuturor ramurilor economiei naţionale, asigurînd înzestrarea tehnică crescîndă a fiecărui lucrător, creînd în ritm susţinut noi şi noi locuri de muncă şi reducînd decalajul economic faţă de ţările dezvoltate, industrializarea socialistă s-a dovedit factorul decisiv al valorificării în interiorul şi în interesul ţării noastre a forţei de muncă naţionale, **oferind tuturor fiilor ţării posibilitatea să-şi desfăşoare energiile creatoare aci, pe pămîntul patriei lor, pentru înflorirea ei şi prosperitatea lor.**

Prin orientarea fermă spre ramurile şi subramurile de înaltă tehnicitate şi caracterul armonios al dezvoltării economice, industrializarea socialistă a adus nu numai o contribuţie decisivă la independenţa tehnico-economică a ţării, dar şi una de prim ordin la **întărirea capacităţii de apărare, a independenţei şi suveranităţii naţionale.** A trecut, în felul acesta, pentru totdeauna, timpul în care România nu-şi putea făuri singură armele tehnice ale apărării frontariilor sale.

Făurirea socialismului şi dezvoltarea forţelor de producţie pe întregul teritoriu al ţării, într-o **concepţie unitară şi de largă perspectivă,** a fost sistematic însoţită de preocuparea pentru amplasarea judicioasă a forţelor de producţie, pentru **dezvoltarea economică armonioasă şi multilaterală a tuturor zonelor şi ridicarea industrială şi dezvoltarea bazei tehnice materiale a judeţelor rămase în urmă.** Noile obiective economice au fost amplasate în aşa fel încît să se ţină seama atît de resursele de materii prime, de căile de transport şi posibilităţile de desfacere a producţiei, cît şi de necesitatea de a imprima un ritm accentuat de dezvoltare a zonelor rămase în urmă, valorificîndu-se tot mai eficace resursele lor naturale şi de muncă şi asigurîndu-se, totodată, dezvoltarea rapidă şi armonioasă a ansamblului economiei naţionale, distribuirea teritorială tot mai bună a veniturilor, pentru ca **întregul popor să beneficieze din plin de superioritatea orînduirii socialiste.**

Construirea socialismului, scoaterea ţării din înapoierea în care se afla sub regimul burghezo-moşieresc şi smulgerea ei din dependenţa economică faţă de marile puteri industriale, industrializarea socialistă şi făurirea unei baze tehnice materiale puternice, capabile să asigure creşterea economică în ritm susţinut, dezvoltarea diviziunii sociale a muncii şi a cooperării tehnice şi economice între toate zonele şi judeţele ţării **au sporit caracterul unitar al complexului nostru economic naţional, ridicîndu-l pe o treaptă superioară.**

Noua treaptă, superioară, pe care se află complexul nostru economic naţional şi rolul conducător al industriei în cadrul structurii sale au determinat **o schimbare fundamentală a raporturilor dintre el şi celelalte economii naţionale.** Este suficient să amintim că dacă în trecut România era o ţară exportatoare de cereale, lemn şi petrol brut şi o importatoare prin excelenţă de produse industriale finite, astăzi, datorită industrializării socialiste, sîntem o ţară exportatoare de maşini şi motoare, produse chimice, produse ale industriei uşoare şi alimentare, progres care, pe lîngă că exprimă afirmarea industrială a românilor pe plan internaţional şi creşterea eficienţei muncii noastre naţionale, exprimă, sub multiple aspecte şi întărirea independenţei şi suveranităţii noastre.

Întreaga operă de făurire şi dezvoltare a economiei noastre socialiste ca un complex economic naţional sprijinit pe industrializare şi menită să transforme România într-o ţară înaintată din punct de vedere economic, a întărit considerabil naţiunea noastră şi a transformat-o într-o **naţiune socialistă. „Socialismul** — se arată în Programul P.C.R. adoptat de Congresul al XI-lea — **eliberează omul de orice asuprire naţională şi socială şi, totodată, deschide un cîmp larg afirmării şi înfloririi fiecărei naţiuni, dezvoltării tuturor statelor naţionale independente“ 2).** În acelaşi timp, Partidul Comunist Român şi statul socialist acţionează permanent, pe baze marxist-leniniste, pentru realizarea deplinei egalităţi în drepturi a tuturor oamenilor muncii din ţara noastră, fără deosebire de naţionalitate sau rasă.

Analiza structurii sociale actuale a României arată că ea este constituită din clase şi categorii care participă activ la munca productivă — în sfera creaţiei materiale sau spirituale, — acţionează în strînsă colaborare şi unitate, sînt fundamental interesate în progresul continuu al forţelor de producţie moderne pe baza industrializării, în făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi a comunismului. Pe baza dezvoltării forţelor de producţie şi a perfecţionării relaţiilor de producţie, a ridicării nivelului de cunoştinţe şi calificare al populaţiei, al mecanizării complexe, chimizării şi cibernetizării proceselor de producţie etc. va avea loc dispariţia treptată a deosebirilor esenţiale dintre munca fizică şi cea intelectuală, dintre munca agricolă şi cea industrială ; ca urmare a urbanizării satelor se va omogeniza în proporţii crescînde nivelul general de civilizaţie al societăţii. Or, toate aceste transformări, pe măsură ce se vor produce — iar dezvoltarea industrială a ţării are în această direcţie un rol esenţial — vor genera o apropiere crescîndă între muncitorime şi ţărănime, între toate categoriile sociale, vor determina întărirea unităţii şi coeziunii întregului popor, **omogenizarea crescîndă a societăţii noastre.**

În felul acesta, socialismul şi industrializarea socialistă au schimbat şi schimbă din temelii întreaga viaţă a poporului nostru, înălţîndu-l pe noi trepte de progres şi afirmare în civilizaţia lumii contemporane şi făurindu-i condiţiile de manifestare creatoare, pe bază de libertate, independenţă şi suveranitate naţională.

Socialismul şi industrializarea socialistă – temelie a egalităţii, respectului şi cooperării fructuoase între naţiuni

DACĂ SOCIALISMULUI îi sînt proprii, prin însăşi natura lui, pacea, egalitatea, respectul reciproc și cooperarea fructuoasă între popoare, dezvoltarea contemporană a forțelor de producție creează,, la rîndul ei, în proporții tot mai însemnate, posibilitățile materiale ale acestei colaborări, generînd pe multiple planuri necesitatea obiectivă a dezvoltării schimburilor și cooperării în producție între țări, a participării fiecăreia la diviziunea internațională a muncii. Tocmai de aceea, dezvoltînd și întărind complexul economic național românesc, P.C.R., acționează cu fermitate pentru amplificarea relațiilor economice și cooperării în domeniul producției, al științei și tehnicii cu toate celelalte popoare.

În acest plan, un merit deosebit al partidului și al statului nostru socialist îl constituie faptul că au demonstrat atît pe plan teoretic cît și în mod practic, **indisolubila legătură dialectică între interdependența popoarelor pe plan internațional și independența lor națională, faptul că interdependența nu poate exista fără independența și suveranitatea fiecărui popor, a fiecărei țări.** Mai mult, Partidul Comunist Român și statul nostru au demonstrat și întreaga experiență istorică nu face decît să confirme acest lucru, că fiecare popor în parte și comunitatea mondială privită în ansamblu, nu pot progresa decît cooperînd pe baza respectului independenței și suveranității naționale, a egalității în drepturi a statelor, a avantajului reciproc și neamestecului în treburile interne ale celorlalți. În același timp, experiența României ca și a celorlalte țări socialiste, demonstrează că independența și suveranitatea unei țări, ca și însăși cooperarea fructuoasă și chiar pacea între popoare, depind într-o măsură deosebită de măsura în care fiecare națiune poate să se dezvolte și să progreseze din punct de vedere economic, dezvoltînd industria și celelalte ramuri, politicul nefiind decît expresia concentrată a economicului. De altfel, însăși participarea fiecărei țări la circuitul economic mondial demonstrează că aceasta este cu atît mai intensă și mai rodnică cu cît o țară este mai dezvoltată, înainte de toate, pe baze industriale. În fond, avem aici o **relație fundamentală și anume : independență — industrializare — dezvoltare diversificată a economiei naționale — creșterea diviziunii și cooperării internaționale a muncii pe bază de avantaj reciproc.** Este de înțeles, de ce, prevăzînd „continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă“ a României socialiste, libere și independente, Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism a prevăzut, totodată, că „partidul va acționa pentru amplificarea relațiilor economice și a coperării în domeniul producției, al științei și tehnicii cu toate celelalte popoare“[3].

Experiența luptei poporului nostru pentru independență, socialism și industrializare pune cu o deosebită forță în lumină **justețea politicii P.C.R., pentru asigurarea în lume a unei noi ordini economice și politice internaționale.** Ca țară care și-a cucerit și apărat independența cu imense eforturi de inteligență și jertfe de sînge, România, prin glasul autorizat al președintelui țării, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** pune în centrul concepției sale, bazată pe principii de egalitate și echitate, cu privire la această ordine : lichidarea practicilor de asuprire imperialistă, dezvoltarea economico-socială independentă a țărilor, asigurarea suveranității naționale asupra resurselor, lichidarea subdezvoltării, concentrarea tuturor forțelor umane și mijloacelor materiale pentru progresul rapid al industriei, agriculturii și celorlalte ramuri economice, formare cadrelor proprii în toate domeniile de activitate, accesul la toate cuceririle științei și tehnicii, ajutorul internațional fără condiții în vederea reducerii sistematice a decalajului țărilor în curs de dezvoltare față de cele dezvoltate, lichidarea restricțiilor și a barierelor în calea schimburilor, democratizarea relațiilor internaționale.

Acționînd cu fermitate pentru dezvoltarea colaborării și cooperării economice internaționale pe baze reciproc avantajoase, România socialistă își dezvoltă și diversifică sistematic participarea sa activă la circuitul economic mondial, își manifestă puternic consolidarea suveranității naționale, pentru punerea largă în valoare a bogățiilor naționale, pentru industrializare, pentru afirmare liberă și independentă în rîndul tuturor națiunilor lumii.

ÎN LUMINA celor constatate, industrializarea socialistă apare ca o condiție sine qua non a existenței și înfloririi mai departe a națiunii noastre socialiste, ca o premisă fundamentală a manifestării integrale a personalității sale istorice, a contribuției ei la progresul multilateral al umanității și constituie un strălucit exemplu de felul în care independența favorizează industrializarea, iar industrializarea sprijină independența și suveranitatea națiunii libere.

prof. dr. docent
N. N. CONSTANTINESCU
membru corespondent al Academiei
Republicii Socialiste România

---

[1] C. Dobrogeanu-Gherea, Neoiobăgia, Ed. Viața Românească, p. 498.

[2] **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism,** București, Edit. politică, 1975, p. 144—145.

[3] Op. cit. p. 71 și p. 174.

EFORTUL ECONOMIC ROMÂNESC

(Urmare din pag. 8)

tismul fierbinte și spiritul de sacrificiu al maselor populare din România liberă, cît și al românilor din Transilvania, Banat, Bucovina care, înfruntînd opreliștele și ostilitatea oficialităților austriece și ungare, au ținut să-și manifeste solidaritatea deplină cu frații lor din patria liberă. Peste tot au luat ființă comitete de cetățeni, comitete de femei, etc., care se ocupau cu colectarea banilor și obiectelor și cu trimiterea lor la București. După ce guvernul austro-ungar a interzis funcționarea comitetelor constituite dincolo de Carpați, acțiunea a continuat sub forma colectelor individuale. Conform informațiilor cunoscute pînă acum, donațiile românilor transilvăneni au totalizat 124 700 de franci aur, la care s-au adăugat însemnate cantități de îmbrăcăminte, alimente, medicamente, precum și ambulanța sanitară a femeilor din Transilvania. Numai donațiile înregistrate oficial (obiecte și bani), adunate din țară, din provinciile românești aflate sub dominație străină și cele venite din străinătate au însumat 9 247 055 lei, ceea ce reprezenta 77% din valoarea rechizițiilor și putea servi la alimentarea armatei operative pe 300 de zile, adică pe toată durata războiului.

Ținînd seama de toate acestea, ca și de munca prestată în spatele frontului, de lipsurile, privațiunile și sîngele vărsat pe cîmpul de luptă rezultă limpede că masele populare de la orașe și sate au susținut activ și au dus pe umerii lor partea esențială a efortului de război, suplinind adesea, prin elan patriotic și dăruire de sine, lipsurile din dotarea materială.

În total cheltuielile. (înregistrate) provocate României de necesitățile excepționale ale războiului au fost evaluate la peste 49 000 000 lei, în afară de incalculabila contribuție, neînregistrată, a întregului popor.[11].

Acceptate și susținute conștient de întreaga suflare românească, aceste eforturi și contribuții, alături de sîngele vărsat pe cîmpul de bătălie, au pus o temelie trainică României moderne și au deschis noi orizonturi dezvoltării viitoare a patriei.

„În urma războiului din 1877 — se subliniază în Programul P.C.R. — **a fost cucerită independența de stat a României. Rezultat al luptei eroice a armatei române împotriva imperiului otoman, al voinței ferme de libertate și neatîrnare a poporului nostru care și-a dovedit încă o dată marea capacitate de luptă — dobîndirea independenței naționale a dat un nou și puternic imbold dezvoltării economice și sociale a țării, a exercitat o profundă înrîurire asupra întregii evoluții istorice a României pe drumul progresului social, a permis afirmarea tot mai viguroasă a poporului nostru ca națiune de sine stătătoare“.**

---

[1] **Fr. Engels** „Opere militare alese“, vol. 1 Ed. militară, Buc. 1962, p. 17.

[2] Cf. Apostol Stan, „Independența statală în gîndirea și practica politică a anilor 1859—1877“ în „Revista de istorie“ nr. 10, 1975, p. 1506—1507.

[3] Radu Vasile, „Întărirea capacității de apărare a țării în anii 1866—1877 în vederea cuceririi independenței“ în „Revista de istorie“ nr. 2, 1977 p. 273—274.

[4] Cf. „Istoria României în date“ de Constantin C. Giurescu și colectiv, Ed. Enciclopedică Română, Buc. 1971, p. 224.

[5] A. Stan, op. cit. p. 1530.

[6] N. Adăniloaie, „Cucerirea independenței de stat a României, 1877—1878“ Ed. politică, Buc. 1973, p. 28.

[7] Op. cit. p. 50.

[8] Al. Pencovici, „Requisitiunile și ofrandele pentru trebuințele armatei române în războiul din 1877—1878“ Buc. 1879, p. VII.

[9] N. Adăniloaie, op. cit. p. 54 și Al. Pencovici, op. cit. tabele.

[10] Cf. Vladimir Diculescu, „Aprovizionarea armatei române în timpul războiului de independență“ în „Studii și materiale de istorie modernă“, vol. III, Ed. Academiei, Buc. 1963, p. 172.

[11] V. Mihordea „Echiparea armatei și finanțarea războiului pentru independență“, în loc. cit., p. 156.

LUPTA PENTRU UNITATE ŞI INDEPENDENŢĂ NAŢIONALĂ — COORDONATĂ FUNDAMENTALĂ ŞI PERMANENTĂ A ISTORIEI ROMÂNIEI

COORDONATĂ fundamentală şi permanentă a istoriei României, lupta pentru unitate şi independenţă naţională, a constituit idealul şi năzuinţa seculară a celor mai înaintate forţe ale societăţii româneşti, a maselor largi populare. Această luptă a însufleţit mintea şi inima celor mai proeminente personalităţi ale poporului român. Dezvoltarea societăţii, progresul economic şi cultural al ţării, impuneau în mod imperios continuarea, pe plan superior, a actelor energice ale naţiunii române de la 1859 şi 1877. Această necesitate obiectivă se ridica nu numai în faţa poporului român, dar şi în faţa altor popoare din centrul şi sud-estul Europei, care, aflate sub dominaţia străină, nu reuşiseră să-şi realizeze încă state naţionale.

Izbucnirea primului război mondial în vara anului 1914, a constituit o crîncenă şi sîngeroasă înfruntare între marile puteri imperialiste. Războiul a precipitat cursul evenimentelor, a zguduit puternic rînduielile vechi, ascuţind la maximum contradicţiile sociale şi naţionale, determinînd un puternic val al luptelor popoarelor pentru eliberare socială şi naţională. Războiul a ridicat şi în faţa poporului român probleme de mare însemnătate pentru însăşi soarta naţiunii. După cum se ştie, în momentul declanşării războiului, un mare număr de români trăiau încă în afara graniţelor statului, teritorii româneşti se aflau încă sub stăpînire străină. Lupta pentru unitate naţională angrena toate clasele sociale şi forţele politice, atît din vechea Românie cît şi din provinciile subjugate.

România a participat la acest război deşi ţelurile ei nu coincideau cu cele ale marilor puteri imperialiste. Poporul român nu a intrat în război cu intenţii de cotropire şi de anexiuni, ci din dorinţa realizării aspiraţiilor sale profunde, de veacuri, spre unire.

Vestea revoluţiei din februarie din Rusia şi prăbuşirea ţarismului, victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie au răsunat ca un îndemn înflăcărat la lupta pentru realizarea aspiraţiilor de libertate şi autodeterminare ale tuturor popoarelor lumii. Intensificarea luptelor de eliberare naţională, înfrîngerile militare suferite de Puterile Centrale au reprezentat un factor puternic în accelerarea destrămării Imperiului austro-ungar. Un puternic ecou în conştiinţa popoarelor dobîndeau principiile afirmate de V. I. Lenin, în broşura publicată în septembrie 1917, sub titlul „Sarcinile proletariatului în revoluţia noastră“ : **„În chestiunea naţională, partidul proletar trebuie să susţină mai intîi proclamarea şi înfăptuirea imediată a libertăţii depline de despărţire de Rusia pentru toate naţiunile şi popoarele asuprite de ţarism, înglobate cu forţa sau ţinute cu forţa în graniţele statului, adică anexate“.1)**

ÎN MIŞCAREA popoarelor pentru autodeterminare naţională şi înlăturarea dominaţiei străine se încadrează şi lupta poporului român. Ea a avut un caracter larg, de masă, antrenînd clasa muncitoare, ţărănimea, intelectualitatea, celelalte forţe sociale şi politice.

În provinciile româneşti din Austro-Ungaria vestea victoriei Revoluţiei din Rusia, a trezit speranţe şi a impulsionat lupta pentru eliberarea naţională. Într-un vibrant articol, intitulat „Către fraţii ruşi“, ziarul „Adevărul“, organul socialiştilor români din Transilvania, saluta la 26 noiembrie 1917, Revoluţia din Octombrie pentru nobila idee de pace între popoare pe care o anunţa, pentru afirmarea dreptului popoarelor la autodeterminare, lozincă deosebit de apropiată aspiraţiilor întregii populatii româneşti a Transilvaniei subjugate imperiului austro-ungar. „Preamăriţi fiţi voi, socialiştii ruşi !... pentru că voi cereţi ca nici o naţiune să nu ţină în asuprire pe alta, nici un neam să nu fie subjugat şi fiecare popor să aibă dreptul de a se conduce“.

În contextul general al luptei românilor din provinciile aflate sub dominaţie străină, **Proclamaţia** soldaţilor transilvăneni din armata austro-ungară, prizonieri în Rusia, adoptată la Darniţa, lîngă Kiev, la 16/29 aprilie 1917, exprimă în puţine cuvinte, năzuinţa spre unire a românilor de pe tot întinsul vechii Dacii. După adunarea de la Darniţa, zeci de mii de voluntari români din Ardeal s-au îndreptat spre România pentru a se înrola în armata română şi a lupta pentru idealul naţional.

Marile manifestaţii şi demonstraţii organizate în tot cursul anului 1918, participarea întregului popor român la cauza unirii, acţiunile iniţiate de asociaţiile şi societăţile culturale, în fruntea lor aflîndu-se intelectuali şi oameni politici progresişti ca Nicolae Iorga, Barbu Ştefănescu Delavrancea, Mihail Sadoveanu, dr. I. Cantacuzino, ca şi membri ai Consiliului Naţional Român de la Paris în frunte cu Take Ionescu, Nicolae Titulescu, Traian Vuia, Octavian Goga, Vasile Lucaciu ş.a., exprimau actul de voinţă al întregii naţiuni române. Aşa, de exemplu, în proclamaţia de la Iaşi din 6 octombrie 1918, adoptată la marea manifestaţie din Piaţa Unirii, se spunea : „Cerem să fim eliberaţi de sub jugul monarhiei austro-ungare şi sîntem hotărîţi să luptăm prin toate mijloacele şi pe toate căile ca întreg neamul românesc să fie constituit într-un singur stat naţional şi liber“2).

Atitudinea naţiunii române a contribuit în mod decisiv la grăbirea procesului de lichidare a unui regim despotic şi agresiv, la sfărîmarea cătuşelor asupririi naţionale în tot imperiul austro-ungar3).

Către sfîrşitul anului 1918 lupta pentru formarea statului naţional unitar român intra într-o nouă etapă de dezvoltare. Destrămarea monarhiei austro-ungare a accelerat lupta pentru unirea Bucovinei cu România4). Atît mişcarea revoluţionară democratică cît şi mişcarea pentru unitate naţională au acţionat în acelaşi sens.

Într-un strîns paralelism se desfăşoară şi evenimentele din Transilvania. La 18/31 octombrie 1918 s-a constituit Consiliul Naţional Român Central, „ca unicul for care reprezenta voinţa poporului român“, format din şase social-democraţi : Tiron Albani, Ion Fluieraş, Enea Grapini, Iosif Jumanca, Iosif Renoiu, Basiliu Surdu şi şase reprezentanţi ai P.N.R. : Vasile Goldiş, Aurel Lazăr, Teodor Mihail, Ştefan Ciceo-Pop, Al. Vaida-Voievod şi Aurel Vlad5).

Pe întreg teritoriul Transilvaniei s-au format consilii naţionale regionale sau locale şi gărzi naţionale, ca organe ale mişcării burghezo-democratice, care activau sub conducerea Consiliului Naţional Român.

Evenimentele din Transilvania au influenţat şi au grăbit, la rîndul lor, desfăşurarea celor din Bucovina. La 15/28 noiembrie Congresul reprezentanţilor populaţiei din Bucovina, prin hotărîrea unanimă au decis „Unirea necondiţionată şi pentru vecie a Bucovinei cu regatul României“6).

Actul unirii Bucovinei cu România a fost salutat cu entuziasm de poporul român de pe întreg teritoriul ţării prin numeroase manifestaţii, telegrame, scrisori, prin presă şi recunoscut pe plan internaţional. Astfel, ţinuturile Ţării de sus, care păstrau osemintele lui Ştefan cel Mare şi ale altor voievozi români denumite impropriu Bucovina, locuite dintotdeauna de români şi alături de care în timpul stăpînirii străine se aşezaseră şi alte naţionalităţi, ca ucraineni, polonezi, germani, îşi ocupau acum locul cuvenit alături de celelalte provincii româneşti reunite cu patria mumă după 144 de ani de dominaţie străină.

În acest timp românii din Transilvania pregăteau măreaţa adunare de la Alba Iulia. În manifestul lansat la 7/20 noiembrie 1918 se arăta că : „mersul irezistibil al civilizaţiunii omeneşti a scos şi neamul nostru românesc din întunericul robiei la lumina conştiinţei de sine... Vrem să trăim alături de celelalte naţiuni ale lumii, liberi şi independenţi“7).

Alba Iulia — locul de convocare al Adunării — era pe deplin indicat pentru desfăşurarea Marelui Sfat Naţional : era un vechi centru al Daciei romane, centrul celei dintîi uniri politice a românilor sub Mihai Viteazul, locul martiriului lui Horia, Cloşca şi Crişan, locul întemniţării lui Avram Iancu ; era oraşul cu numeroase şi adînci semnificaţii în istoria poporului român. Cele zece zile în care s-au făcut pregătirile pentru Adunarea de la Alba Iulia au fost cele mai entuziaste, mai înfrigurate, mai emoţionante din istoria Românilor din Transilvania, a întregului popor român, care aştepta ultimul act al desăvîrşirii unităţii sale statal-naţionale.

Adunările pentru alegerea deputaţilor în Marele Sfat, la care au participat muncitori, meseriaşi, intelectuali, ţărani, femei şi bărbaţi, vîrstnici şi tineri, au afirmat solidaritatea tuturor românilor în jurul celei mai mari probleme din istoria poporului, voința lor nestrămutată de unire. Din cele mai depărtate regiuni s-au îndreptat spre Alba Iulia zeci de mii de români, unii pornind la drum aproape imediat ce a fost comunicată data și locul Adunării, toți cîntînd „Deșteaptă-te române“ și purtînd steaguri tricolore. „N-avem nevoie să ne-o spunem unul altuia — scria în acele zile Ilie Cristea în ziarul „Glasul Ardealului“ — e destul să ne privim în ochi pentru ca să ne convingem că ceasul a sosit. Cuvîntul, păstrat pînă acum în cutele cele mai adînci ale sufletului, se va rosti unanim, măreț și nestrămutat. Unirea noastră va fi indiscutabilă“[8]).

La 1 decembrie 1918 s-au strîns la Alba Iulia, pe Cîmpul lui Horea, peste 100 000 de oameni, muncitori, țărani, intelectuali, meseriași, veniți să consfințească actul legic, obiectiv și progresist, de încheiere a procesului de formare a statului național unitar român. La adunare erau prezenți 1 228 de delegați, aleși prin vot de cercurile electorale sau de organizațiile politice și de instituțiile românești din Transilvania, printre care oameni politici și fruntași ai mișcării naționale. Au fost prezenți 150 de delegați ai social-democrației române, reprezentînd aproape 70 000 de muncitori organizați, atît români cît și maghiari, germani și de alte naționalități[9]).

Adunarea de la 1 decembrie 1918 a adoptat istorica „Declarație de la Alba Iulia“, prin care Marea Adunare Națională a proclamat solemn unirea Transilvaniei și Banatului cu România pentru toate veacurile[10]).

FORMAREA statului național unitar român a fost opera întregului popor român. Marea Adunare populară de la Alba Iulia, care a proclamat unirea Transilvaniei cu România, uriașele manifestări organizate de masele populare din toate provinciile românești au consfințit voința de unire a întregii națiuni. Unirea a fost încununarea victorioasă a luptei seculare duse de cele mai înaintate forțe ale poporului român, de cărturarii și marii gînditori ai neamului, a voinței întregului popor român.

Caracterul cvasiconcomitent al hotărîrilor de unire cu România ale celorlalte provincii românești, conținutul identic al programelor mișcărilor revoluționare burghezo-democratice de eliberare națională a românilor, caracterul și componența forțelor sociale participante la această luptă au ilustrat și au dovedit unitatea de aspirații, comunitatea idealului național : desăvîrșirea statului român unitar.

Înfăptuirea marii uniri din 1918 nu a aparținut unei singure clase sociale, unei pături sociale sau unui partid politic, ci ea a constituit scopul și acțiunea întregii națiuni române ; pentru acest ideal au acționat toate forțele societății românești. De aceea coordonata fundamentală a politicii externe românești promovată după 1918 de toate guvernele și partidele politice nu putea să fie alta decît aceea de a impune spre confirmare și recunoaștere pe plan internațional energicele hotărîri pe care masele populare le înfăptuiseră prin lupta lor necurmată.

România a participat la Conferința de Pace de la Paris, din 1918, ca țară care făcuse în primul război mondial supreme sacrificii umane și materiale, își respectase obligațiile asumate, fapt recunoscut și de personalități politice ale vieții internaționale. Așadar, Conferința de Pace nu urma să ofere României un dar, ci ea trebuia să consacre o cerință de bază a dreptului istoric care s-a dezvăluit cu atîta putere în fața întregii lumi încît și cei mai neîmpăcați adversari ai poporului român au trebuit să înțeleagă această cerință fundamentală a istoriei. Pentru realizarea acestei cerințe România intrase în primul război mondial, transformînd participarea sa într-un război al întregului popor. Tocmai de aceea marile puteri nu puteau ignora situația de fapt din această parte a Europei, unde pe ruinele fostelor imperii se realizaseră statele naționale unitare. Istoricul francez Pierre Renouvin în lucrarea sa „Histoire des Relations internationales“, ajunge și el la concluzia că „distrugerea dublei monarhii era un fapt împlinit înainte chiar ca guvernul imperial să fi semnat, la 3 noiembrie, armistițiul de la Villa-Giusti. Această distrugere a fost realizată prin voința popoarelor... Conferința de pace nu face altceva decît să înregistreze rezultatele obținute“. Asupra conținutului tratatelor de pace își vor pune amprenta aceste realități, expresie a voinței și luptei revoluționare a popoarelor de realizare a statelor naționale unitare.

Programul Conferinței de Pace, convocată pentru începutul anului 1919 la Paris, întrecea ca importanță pentru popoare toate congresele și conferințele din trecut. Pacea urma, în interesul tuturor, să împiedice orice posibilitate de acces la o hegemonie politică, economică sau militară, să pună în aplicare principiile de autodeterminare națională, să recunoască statele nou constituite. În același timp Conferința trebuia să refacă harta Europei, conform voinței popoarelor, în așa fel ca nici o națiune sau părți ale aceleiași națiuni să nu mai fie încorporate unui stat străin prin încălcarea flagrantă a voinței acestor popoare. Conferința Păcii se găsea în situația de a constata sfîrșitul marilor imperii, a căror prezență era materialicește imposibil de a mai fi conservată și ai căror moștenitori erau în general recunoscuți : Cehoslovacia, Polonia, România, Iugoslavia, Austria și Ungaria. Misiunea Conferinței era, astfel, redusă la fixarea detaliilor frontierelor, care practicfuseseră trasate prin lupta și voința maselor populare. „De fapt — așa cum aprecia istoricul american J. A. S. Grenvile — aliații și Statele Unite au venit la Paris ca să confirme statele noi, succesorale ale imperiului austro-ungar care s-a prăbușit în urma înfrîngerii“.

Însă, din cauza deosebirilor de interese dintre marile puteri, care aveau cuvîntul hotărîtor, lucrările Conferinței înaintau destul de greu, justificînd expresia unui participant la Conferință, care declara că „este mai ușor să distrugi decît să clădești“. După mai bine de 5 luni, tratatul de la Versailles a fost semnat la 28 iunie, în sala oglinzilor din istoricul palat al „Regelui Soare“, de către reprezentanții puterilor aliate și asociate și ai Germaniei învinse. Acest tratat a constituit baza și cadrul tratatelor speciale ce i-au urmat : Tratatul de la Saint-Germain din 10 septembrie 1919 cu Austria, Tratatul de la Neuilly din 27 septembrie 1919, cu Bulgaria, Tratatul de la Trianon din 4 iunie 1920 cu Ungaria, Tratatul de la Sevres din 10 august 1920 cu Turcia și Tratatul de la Paris din 28 octombrie 1920.

Tratatele de pace încheiate în anii 1919—1920 consfințeau voința popoarelor de a-și făuri state naționale sau de a-și desăvîrși unitatea de stat, așa cum au fost România, Polonia, Iugoslavia și Cehoslovacia.

Perioada anilor 1918—1921, ani de luptă eroică a poporului român pentru afirmarea lui ca națiune independentă și suverană, s-a încheiat cu recunoașterea internațională a hotărîrilor luate prin voința unanimă a maselor populare, de unire a tuturor teritoriilor românești într-un singur stat național.

IN PERSPECTIVA ISTORIEI, marile înfăptuiri ale poporului român, realizate în 1918 și confirmarea lor prin hotărîrile Conferinței de Pace, pun și mai mult în evidență faptul că România nu a făcut parte din rîndul profitorilor unei păci realizate prin bunăvoința învingătorilor sau a cîștigătorilor, aduse de hazardul biruinței într-un război, ci a fost expresia vie, dinamică, a acțiunii hotărîte a națiunii române, a aspirațiilor de veacuri ale unui popor hotărît să trăiască unit, liber și independent în vatra strămoșească unde s-a zămislit. Aceste coordonate de afirmare, de apărare a unității și integrității țării, de păstrare a independenței și suveranității naționale, care se identificau cu idealurile poporului român, au jalonat direcțiile politicii externe române din perioada interbelică, cu toate limitele care au caracterizat interesele de clasă ale cercurilor burgheziei și moșierimii.

Istoria demonstrează deci că formarea statului național unitar nu a fost rezultatul unui eveniment de conjunctură. Relevînd împrejurările istorice ale desăvîrșirii acestui proces tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta : **„Alcătuirea statului român național și unitar nu este deci un dar, rezultatul unor conferințe internaționale, ci rodul luptei neobosite duse de cele mai înaintate forțe ale societății, de masele largi populare pentru unire, produsul legic al dezvoltării istorice, sociale și naționale a poporului român[11])**. Conferința de pace de la Paris n-a făcut decît să consfințească o situație de fapt, creată de lupta poporului român.

Înfăptuirea unității statului român a realizat cadrul național și social-economic pentru dezvoltarea României moderne, a avut o înrîurire pozitivă asupra întregii evoluții economice, politice și sociale a țării, pentru afirmarea pe arena internațională ca un stat unitar, suveran, animat de dorința menținerii păcii și colaborării între popoare.

dr. Mircea MUȘAT

---

[1] **V. I. Lenin**, Opere complete, Editura politică, București,

[2] Marea unire de la 1 decembrie 1918, București, 1934, p. 25.

[3] Șt. Pascu, Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, Cluj, 1968, p. 327.

[4] Mircea Mușat, Ion Ardeleanu, Viața politică în România 1918—1921, ediția a II-a, Editura politică, București, 1976, p. 16—17.

[5] „Adevărul“, 21 octombrie/3 noiembrie 1918.

[6] „Glasul Bucovinei“, anul I, nr. 13 din 28 noiembrie 1918.

[7] „Românul“, anul VII, nr. 11, 8/21 noiembrie 1918.

[8] „Glasul Ardealului“, 17/30 noiembrie 1913.

[9] Tiron Albani, Douăzeci de ani de la Unire, vol. 1, Oradea, 1938, p. 225 228.

[10] Marea Adunare Națională întrunită la Alba Iulia în ziua de 1 decembrie 1918. Acte și documente, vol. I, p. 14—18.

[11] **Nicolae Ceaușescu,** Expunere cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului în România, București, 1976, p. 18.

AFIRMAREA SUVERANITĂŢII ŞI EGALITĂŢII ÎN LUMINA UNEI NOI ORDINI ECONOMICE INTERNAŢIONALE

•

NOUA ORDINE ECONOMICĂ INTERNAŢIONALĂ concept la elaborarea căruia România, preşedintele **Nicolae Ceauşescu** şi-a adus o contribuţie substanţială, constitue un concept-forţă al politicii mondiale, echivalent ca amploare şi semnificaţie cu ideea păcii. Ea reprezintă titlul unui plan de acţiune, încorporat într-un document adoptat de cvasitotalitatea membrilor Naţiunilor Unite. Noua ordine economică internaţională este obiectivul principal al activităţii ţărilor în curs de dezvoltare, cuprinzînd 3/4 din populaţia globului şi al mişcării ţărilor nealiniate. Oricare ar fi disensiunile şi chiar conflictele care despart aceste ţări, ele formează din punct de vedere al revendicărilor economice un front unit. Împreună cu ţările socialiste ele constituie azi o forţă fără precedent ridicată împotriva încercărilor imperialismului de a perpetua în lume dominaţia şi exploatarea.

Energia cu care se afirmă noua ordine economică internaţională provine din constatarea că vechea ordine — „marea dezordine" cum o numesc unii economişti — a devenit intolerabilă. Ea a ridicat la paroxism starea de diviziune a lumii, împărţirea ei în „bogaţi" şi „săraci", a făcut ca decalajele dintre nivelele de dezvoltare ale ţărilor să se mărească continuu. De la constatarea inegalităţii, pînă la identificarea mecanismului inechitabil care o generează nu este decît un pas. Astăzi teza capitalistă a intangibilităţii jocului liber al pieţelor nu mai are nici un ecou. „Ţările în curs de dezvoltare susţin că „piaţa liberă" nu este în fapt „liberă", ci lucrează în avantajul naţiunilor industrializate, care o utilizează pentru a-şi înconjura abundenţa şi stilurile de viaţă cu un zid protector — scrie Jan Tinbergen, laureat al Premiului Nobel pentru economie. Şi chiar dacă ar fi liberă, ea tot ar lucra în avantajul ţărilor industrializate, din pricina marii puteri politice şi economice a acestora. La nivelul naţional, mecanismul de piaţă tinde să-şi bată joc de sărăcie sau pur şi simplu o ignorează, pentru că cei săraci nu dispun de o putere de cumpărare care să influenţeze deciziile pieţei".[1]) „Credinţa în sistemul Laissez faire a dispărut", enunţă un alt autor.[2])

Ani de zile ţările în curs de dezvoltare au avut ca supremă pretenţie stabilizarea preţurilor materiilor lor prime şi a veniturilor provenite din exportul lor. Fluctuaţiile de termen scurt şi lung al preţurilor pe piaţa internaţională zădărniceau orice efort de dezvoltare şi de investiţii interne. Trei mari conferinţe internaţionale au marcat trecerea la noul cuvînt de ordine „comerţ pentru dezvoltare" (Geneva 1964, New Delhi 1968, Santiago 1972) în locul vechiului concept „ajutor pentru dezvoltare". Un nou organism al Naţiunilor Unite, (U.N.C.T.A.D.) a fost creat în acest scop. Un deceniu s-a scurs pînă cînd revendicările au început să fie luate în seamă. Momentul crucial l-a constituit schimbarea intervenită în poziţia de negociere a ţărilor în curs de dezvoltare, prin crearea unei asociaţii a producătorilor de petrol (O.P.E.C.), care a reuşit să impună preţul acestui produs pe piaţa internaţională. Un an după aceea, Adunarea Generală a O.N.U. a înscris în Declaraţia cu privire la noua ordine economică internaţională dincolo de obiectivul stabilităţii preţului produselor de bază, ideea raportului echitabil între acesta şi preţul produselor finite, precum şi principiul suveranităţii asupra exploatării lor : „luarea în mînă de către ţările în curs de dezvoltare a resurselor lor naturale, ceea ce implică în primul rînd naţionalizarea exploatării acestor produse şi stăpînirea mecanismului de fixare a preţurilor", precum şi „lansarea unui proces de dezvoltare coerent şi integrat, comportînd punerea în valoare a întregului potenţial" agricol şi industrial al acestor ţări.[3])

Orientată în principal spre corectarea inechităţilor din domeniul economic, noua ordine îşi dezvăluie dimensiunile ei politice prin inseparabila cerinţă a instaurării unui nou tip de relaţii între state, ghidat cu rigoare de principiile cunoscute ale dreptului internaţional. Ea îşi arată latura socială, prin recunoaşterea peremptorie a necesităţii schimbării structurilor care se opun unei dezvoltări rapide, contravenind principiilor de justă distribuţie a veniturilor. Se afirmă şi în domeniul cultural, unde se preocupă de asigurarea păstrării şi înfloririi identităţii fiecărui popor, a ideii varietăţii culturilor şi a stilurilor diferite de viaţă. Sub semnul noii ordini se dezbat problemele vitale ale omenirii ca hrana, populaţia, energia, resursele naturale şi umane, conservarea mediului, oceanul şi regimul mărilor, spaţiul, ştiinţa şi tehnologia, urbanizarea şi sistematizarea teritoriului. Ea s-a dovedit formula cea mai largă pentru a cuprinde discuţiile esenţiale pentru viitorul umanităţii, ca cele privind modelele prospective, nevoile fundamentale ale omului, relaţia dintre mediu şi tehnologie, legătura dintre creştere şi distribuţie, raportul între obiectivele locale şi orizontul internaţional.

Prezentă activ în procesul de instaurare a noii ordini internaţionale, România socialistă aduce în marea dezbatere ce are loc în lume, mărturia preţioasă a propriilor soluţii. Construcţia economică şi socială independentă şi suverană a ţării noastre demonstrează posibilitatea menţinerii unui ritm ridicat de creştere cu realizarea concomitentă a unei distribuţii mai echitabile şi a omogenizării societăţii, acceptarea tehnologiilor celor mai avansate fără distrugerea tradiţiilor culturale, o uriaşă mobilizare a resurselor interne paralelă cu menţinerea dialogului internaţional, cu ducerea unei politici deschise şi de solidaritate cu toate forţele progresiste ale lumii. În cursul unui seminar internaţional consacrat **Concepţiei preşedintelui Nicolae Ceauşescu asupra noii ordini economice internaţionale**, unul din participanții străini considera drept elemente fundamentale ale mesajului român în acest domeniu : „concilierea independenței tuturor statelor cu exigențele unei interdependențe crescînde ; construirea unui veritabil sistem de relații internaționale, în cadrul căruia componentele naționale se leagă armonios, găsindu-și un teren favorabil pentru progres ; înlocuirea inechității prin echitate ; dezvoltarea largă a cooperării între state în libertate și egalitate ; conferirea unei noi dimensiuni a politicilor naționale în spiritul solidarității și responsabilității internaționale... ideea finală inspirată din gîndirea președintelui Ceaușescu fiind necesitatea de a reflecta asupra acestor probleme cu simțul răspunderii față de propriile popoare și față de cauza umanității și de a degaja soluții reale, eficace, valabile și de a trece urgent la acțiune“ 4). Țară socialistă în curs de dezvoltare, România ilustrează prin istoria sa toate fazele eliberării și a luptei pentru unitate și independență atît de actuale în viața omenirii de astăzi. Ea a măsurat într-o sută de ani toate greutățile întîmpinate de un popor pentru a se înscrie de sine stătător pe harta lumii.

IDEILE CENTRALE ale noii ordini economice internaționale sînt **echitatea și justiția.** Niciodată în istoria omenirii, mase atît de largi de oameni nu au aderat cu atîta ardoare la aceste principii. Țăranii de pe latifundiile latino-americane, oamenii fără lucru din suburbiile deplorabile, tineretul care întrece jumătate din populația lumii subdezvoltate, femeile fără drepturi, absolvenții fără perspectivă, intelectualii societăților militarizate, muncitorii subplătiți, toți consideră că verticalitatea exploatării nu poate fi continuată și că o eră a triumfului științific și tehnic trebuie necesarmente să devină și o eră a justiției. Dacă echitatea este o calitate a unei relații umane, care atribuie fiecăruia cît se cuvine, justiția este o formă mai elaborată a echității, presupunînd concepte și norme de drept. Judecăm echitatea după rațiunea comună și bunul simț, dar pentru justiție cerem criterii obiective, fixate și recunoscute. „Echitatea este justiția cazului concret“ spune un gînditor. Simțul de echitate al umanității revoltat în fața distribuției nedrepte, a risipei efectuate de minoritățile favorizate, a inegalității crescînde și a contradicției între potențialul de gîndire, energie și resurse și starea de subnutriție, iletrism și mizerie cronică a unei uriașe mase de oameni, cere ca el să fie transcris în norme universale de justiție, capabile să oprească să corecteze și să îndrepte decalajele care erod viața internațională.

Este un mare și salutar progres că pentru menținerea păcii și securității, pentru promovarea colaborării, pentru nerecurgerea la forță și afirmarea dreptului popoarelor de a dispune de ele însele, Carta Națiunilor Unite, adoptată acum 32 de ani, a înscris principii și obligații, care ghidează conduita statelor. Dar deceniile ce s-au scurs de atunci, apariția unui număr de state superior numărului semnatarilor, destrămarea colonialismului, marele cuvînt al emancipării economice și sociale au impus o adîncire și o completare a principiilor Cartei. Este îndeobște cunoscută fermitatea și perseverența cu care țara noastră a militat pentru ca toate statele să-și întemeieze relațiile dintre ele pe respectarea principiilor dreptului internațional. Înanul în care tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia la tribuna Națiunilor Unite, primordiala lor importanță în 1970, Adunarea Generală înregistra un pas înainte în opera de codificare a principiilor de drept care cîrmuesc raporturile interstatale. Ea a adoptat „Declarația referitoare la principiile de drept internațional privind relațiile de prietenie și cooperare dintre state în conformitate cu Carta Națiunilor Unite“ 5). Cele șapte principii al căror sens este aprofundat în această Declarație sînt : neutralizarea forței și a amenințării cu forța, reglementarea pașnică a diferendelor, neintervenția în treburile altor state, cooperarea, egalitatea în drepturi a popoarelor și dreptul de a dispune de ele însele, de soarta lor, egalitatea suverană și îndeplinirea de bună credință a obligațiilor asumate. Codificarea principiilor de drept este un proces continuu de perfecționare, adîncire și de adaptare la realitățile în schimbare. Iată de ce astăzi la numai șapte ani distanță de Declarația din 1970 sîntem îndreptățiți să vedem în noua ordine economică internațională o nouă și viguroasă sursă de îmbogățire a tezaurului de principii, un prilej de ameliorare a structurii juridice a relațiilor internaționale.

Criteriul de echitate și justiție propriu noii ordini economice internaționale este cel care ne dă toată măsura noului pas ce se cere a fi înregistrat. El este un fascicol de lumină, care clarifică spectrul de principii, mărindu-i gama de întindere, ca și gradul de limpezime. Să luăm drept ilustrare **principiul suveranității.** Că independența de stat nu aduce o automată aplicare a acestui principiu, o dovedește istoria politică a țării noastre. Cele trei exemple cu care vom ilustra acest adevăr sînt luate din domenii diferite : a) Ca urmare a capitulațiilor semnate de Poarta Otomană cu puterile europene, cetățenii străini intrau sub jurisdicția consulilor acestor puteri. Extinsă în mod abuziv la Principate, măsura avea drept efect scoaterea unui important număr de persoane și a activității lor economice de sub incidența legilor țării. Tratatul de la Berlin din 1878 prevedea posibilitatea menținerii acestei situații pînă la stingerea ei prin acorduri bilaterale, ceea ce a cerut eforturi diplomatice de peste treizeci de ani. b) Calea fluvială Dunărea a fost și ea supusă unui regim care o sustrăgea reglementărilor juridice ale statului. În 1936, Nicolae Titulescu considera drept obiectiv principal aplicarea principiului suveranității în cazul Dunării și desființarea Comisiei Europene create la Paris în 1856 „anacronismul cel mai de necrezut, controlul teritorial străin cel mai inadmisibil“ cum o numea el. 6) c) Cea mai flagrantă și dureroasă încălcare a suveranității se producea în domeniul economic. Țara noastră, prima producătoare de petrol (din Europa), a cărui exploatare începuse cu un an înaintea Statelor Unite (1857) avea în ajunul războiului mondial, adică peste o jumătate de veac cvasitotalitatea producției (96,2%) și a prelucrării (91,1%) în mîna companiilor și capitalului străin, care exportau circa 60% din producție. 7) Caracterul prădalnic al exploatării acestor resurse, bunul plac și profiturile uriașe ale companiilor străine nu au fost oprite decît prin naționalizarea lor. Suveranitatea asupra resurselor naturale este un principiu de bază a noii ordini economice internaționale. Toate documentele îi consacră în ultimii ani un loc important. „Carta drepturilor și datoriilor economice a statelor“ adoptată în 1974 după ce enunță în Art. 1 dreptul suveran și inalienabil al fiecărui stat „de a-și alege sistemul economic, ca și pe cel politic, social și cultural, conform voinței poporului său“ stipulează în Art. 2 că „fiecare stat deține și exercită liber suveranitatea deplină și permanentă asupra tuturor bogățiilor sale, a resurselor naturale și a activităților economice, inclusiv posesiunea lor și dreptul de a le utiliza sau de a dispune de ele“. 8).

În același timp se desfășoară un atac extrem de virulent la adresa suveranității, dus în numele unor interese mai „largi“, de teoreticienii guvernului mondial, de federaliști, de partizanii „răspunderilor speciale“ ale unui număr restrîns de puteri și bineînțeles de corporațiile multinaționale. „Va fi oare supunerea față de idealul fatal al suveranității naționale transferată în timp util la idealul unui guvern mondial, pentru a salva omenirea de autodistrugere ?“ se întreba Arnold Toynbee. 9) Juristul englez Jenks cere „respingerea conștientă a dogmei suveranității pentru a crea condiții de soluționare eficientă a problemelor ce se află în fața omenirii“ 10), dar un alt autor recunoaște că nu este vorba decît de „probleme economice“ și anume de cele izvorîte din „conflictul dintre guvernul național și corporația internațională“ (H. Johnson) 11).

Dar așa cum sublinia președintele **Nicolae Ceaușescu,** subaprecierea suveranității popoarelor **„dovedește o gravă neînțelegere a realităților lumii contemporane, în care apărarea și con-**

olidarea independenței constituie o cerință legitimă, progresistă, revoluționară, aflată la ordinea zilei. Se știe că noile națiuni create recent sînt profund însetate de independență și dornice să-i simtă gustul din plin, conștiente fiind că întărirea și consolidarea acestei mari cuceriri, dobîndite prin luptă grea, cer o lungă perioadă de timp. Chiar și în cadrul națiunilor dezvoltate, masele muncitoare, cercurile sociale progresiste nu mai sînt dispuse să-și cedeze prerogativele suverane, ridicîndu-se cu hotărîre pentru promovarea unei politici independente, autonome“[12].

Aplicarea criteriului de justiție în domeniul suveranității consolidează acest drept fundamental, împiedicînd evoluția unui sistem care ar însemna dominația celor puternici asupra celor slabi.

APLICATĂ la un alt drept fundamental, **acela al egalității,** insuficient afirmat în Carta Națiunilor Unite sub forma egalității suverane, exigența justiției a scos la iveală noi dimensiuni ce-și așteaptă înscrierea solemnă în normele dreptului internațional. În cadrul dezbaterilor asupra noii ordini internaționale s-a demonstrat că simpla enunțare a unei egalități abstracte în prezența unei inegalități reale nu face decît să o adîncească pe cea din urmă. Astfel s-a născut ideea unei „inegalități compensatoare“, principiu cu enunț asimetric, dar care caută prin drepturile sporite ale celor dezavantajați să restabilească o egalitate de fapt. Ea și-a găsit sprijin în cele mai largi cercuri ale opiniei mondiale. „Există o justiție socială — scrie fostul președinte al Venezuelei Rafael Caldera, — una care cere o datorie mai mare a celui tare față de cel slab, una care impune sarcini ce nu pot fi cîntărite în balanța compromisului și nu pot fi considerate o egalitate matematică ca în justiția comutativă“[13]. Un exemplu de aplicare a acestui mod de a pune problema egalității este furnizat de obținerea de preferințe comerciale de către țările în curs de dezvoltare, în raporturile lor cu țările dezvoltate. Dacă comparăm punctul de vedere elaborat de grupul celor 77 înaintea celei de-a VII-a sesiuni speciale a Adunării Generale cu rezoluția adoptată vedem că tocmai cerința de a dezvolta comerțul „pe baze preferențiale, fără discriminare și reciprocitate“ a întîmpinat cea mai mare rezistență. Varietatea gradelor de dezvoltare și tipologia economiilor naționale aprofundată de un studiu recent[14] a impus totuși o terminologie nouă în documentele O.N.U. care subliniază prioritatea sprijinirii țărilor aflate în categoria cea mai defavorizată. Principiul însă cîștigă teren și face parte integrantă din filozofia noii ordini. **„Ținînd seama că majoritatea țărilor bogate și-au asigurat progresul și dezvoltarea pe seama exploatării fostelor colonii, a țărilor subdezvoltate, este moral și echitabil ca ele să restituie o parte din ceea ce și-au însușit, contribuind mai substanțial prin diferite forme la dezvoltarea țărilor subdezvoltate“[15].** Un alt exemplu de aplicare în spirit de justiție a egalității este oferit de dezbaterea asupra resurselor oceanelor în care țările în curs de dezvoltare au obținut declararea bogățiilor fundului mărilor, drept patrimoniu al umanității, susträgîndu-l de la o exploatare de care ar fi beneficiat inegal țările inegal dotate tehnicește, în ciuda unui enunț formal al egalității de acces la aceste bogății.

Dar cea mai însemnată contribuție a noii ordini la realizarea egalității în drepturi este punerea în lumină a imperativului participării egale la deciziile care privesc soarta tuturor statelor. Țările mici au cunoscut amărăciunea ușilor închise, a negocierilor secrete și a punerii în fața hotărîrilor adoptate peste capul lor. În 1883, Conferința de la Londra convocată în problema Dunării refuză să invite România ca participantă cu drepturi depline, în ciuda argumentelor juridice cuprinse în nota lui Ion Ghica. Nicolae Iorga constata : „La Londra, fără noi, se hotărî de soarta noastră“[16]. Astăzi dezideratul țărilor mici și mijlocii de a exercita dreptul de egalitate prin participarea efectivă în procesul decizional se manifestă și în susținerea îmbunătățirii Organizației Națiunilor Unite, acțiune inițiată de țara noastră.

Am examinat pe scurt efectele cerinței de justiție și echitate asupra a două din cele mai actuale principii de drept internațional, suveranitatea și egalitatea statelor, inseparabile de dreptul la independență. Dar noua ordine economică internațională a scos în relief actualitatea și a altor drepturi ca dreptul la existență, la dezvoltare și progres, de acces la cuceririle științei și tehnicii, precum și a unor obligații insuficient acoperite de actuala expresie juridică a drepturilor și îndatoririlor statelor, dintre care elementul esențial pentru însăși promovarea noii ordini și anume, cooperarea[17]. Iată de ce se poate conclude că noua ordine economică internațională dă un impuls sporit și plin de prospețime procesului de generalizare a regulilor de comportare în viața internațională și întăririi caracterului său democratic, punînd în actualitate un nou efort, ca cel cerut de țara noastră pentru elaborarea unui cod de conduită, de aplicare în viață a principiilor pe care realitatea și aspirațiile popoarelor le îmbogățește neîncetat.[18]

Edificarea noii ordini reclamă, în cuvintele tovarășului **Nicolae Ceaușescu, „noi norme de justiție internațională, care să statornicească principii superioare cum sînt respectul dreptului națiunilor, al popoarelor, al oamenilor de a fi stăpîni pe destinele lor, de a-și organiza viața corespunzător propriilor năzuințe. Un asemenea concept de drept internațional va putea deschide calea unei conlucrări fructuoase între toate popoarele, în toate domeniile de activitate. Se poate spune că de abia o dată cu cucerirea deplină a independenței de către toate popoarele, cu făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, cînd oamenii vor deveni cu adevărat liberi vor putea să-și făurească viața în deplină cunoștință de cauză.**

Aceasta va fi o eră nouă, superioară, o adevărată justiție socială și dreptate“[19]

Mircea MALIȚA

---

[1] J. Tinbergen. Reshaping International Order. Dutton. New York, 1976, p. 15—16.

[2] G. Adler-Karlsson. The Political Economy of East-West-South Cooperation. Springer. Wien. 1976, p. 130.

[3] Declarația adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la 1 Mai 1974.

[4] **Concepția președintelui Nicolae Ceaușescu despre noua ordine economică internațională.** Ed. politică. București 1976, p. 106.

[5] Rezoluția 2 265 (XXV).

[6] Mircea Malița. Independența României și acțiunea pentru desființarea jurisdicției consulare. Analele Institutului de Studii Istorice și Social Politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., XIII, 2, 1967, p. 25—33.

[7] Gh. Răvaș. Din istoria petrolului românesc. Ed. pentru literatură politică, 1955, p. 87 și 90.

[8] Rezoluția 3 281 (XXIX) a Adunării Generale.

[9] Arnold Toynbee, The World Federalist, vol. XVI, iulie-august 1971.

[10] Wilfeed Jenks. A new world of law. Londra 1969, p. 134.

[11] Harry Johnson. International economic question. British-North America Research Assn. June 1970.

[12] **Nicolae Ceaușescu.** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, Ed. politică 1976, p. 619

[13] Rafael Caldera. International Social Justice and Latin American Nationalism. Caracas 1974, p. 87.

[14] Cornel Burtică și colab. Tipologia economiilor naționale. Ed. politică, București. 1977.

[15] **Expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Marea Adunare Națională.** Scînteia, 19 decembrie 1975.

[16] L. Cârțină, I. Seftiuc. Dunărea în istoria poporului român. Editura științifică, 1972, p. 84—88.

[17] Maria D. Popescu. Imperativele noii ordini economice internaționale. Ed. științifică 1975.

[18] Nicolae Ecobescu. Victor Duculescu, Drepturile și obligațiile fundamentale ale statelor. Ed. politică, București, 1976, p. 146—147.

[19] **Nicolae Ceaușescu,** Cuvintarea rostită la sesiunea plenară a Tribunalului Suprem Federal din Brazilia, la 5 iunie 1975, Scînteia nr. 10200, 7 iunie 1975.

O cerință esențială pentru darea la termen în funcțiune a noilor obiective de investiții

RITMICITATEA LUCRĂRILOR PE ŞANTIERE

ÎN PERIOADA care a trecut din acest an au fost conectate la circuitul economiei naționale numeroase obiective sau capacități noi, prevăzute în planul de investiții pe 1977, care au îmbogățit harta economică a patriei ; la alte obiective aflate în construcție, fazele de lucru sînt mult devansate față de graficele elaborate, ceea ce creează premise pentru darea lor în funcțiune la termen sau chiar înainte de prevederi.

Deși în luna martie numeroase organizații de specialitate ale Ministerului Construcțiilor Industriale au participat activ la acțiunea de refacere și de reconstrucție, care a antrenat importante forțe de muncă și numeroase utilaje, totuși ele au reușit să încheie primul trimestru al anului cu realizări de seamă. În perioada amintită ele au dat în funcțiune un număr de 45 obiective și capacități de producție, dintre care 13 au fost predate beneficiarilor cu mult mai devreme. Prin intrarea în funcțiune a acestor noi capacități, baza tehnico-materială a industriei metalurgice, de pildă, a sporit cu 5 noi unități productive, cea a construcțiilor de mașini cu 11 capacități, a industriei ușoare cu 9 capacități.

Desigur, la aceste noi obiective și capacități s-au adăugat altele executate de organizațiile de construcții ale altor ministere. Grupul de șantiere energomontaj Rîmnicu Vîlcea — șantierul Someș — a dat în funcțiune primul agregat de 73,5 MW de la Hidrocentrala Mărișelu. În industria chimică au fost, de asemenea, date în funcțiune importante capacități (o nouă instalație pentru fabricarea negrului de fum la Combinatul petrochimic Pitești, o instalație de fabricare a chiturilor pe bază de tiocoli la Combinatul chimic Rîmnicu Vîlcea, o instalație automată de etilare a benzinelor în cadrul întreprinderii „Chimpex“ — Constanța și altele).

Impactul organizării asupra termenelor de execuție

PENTRU realizarea în cît mai bune condițiuni a planului de investiții pe 1977, majoritatea întreprinderilor și trusturilor de construcții-montaj, s-au pregătit intens încă din anul trecut. Au fost luat măsuri, în special pe linia asigurării din timp a documentațiilor tehnice, a mijloacelor mecanizate, cît și a personalului cu calificare corespunzătoare activităților ce urmau a fi prestate. Concomitent, s-a pus accent pe mai buna organizare a activității la fiecare șantier și punct de lucru prin eșalonarea lucrărilor și urmărirea execuției lor pe bază de grafice. Cum au influențat aceste acțiuni realizarea planului de investiții ?

Programarea judicioasă a producției

În vederea accelerării ritmului lucrărilor, pe multe șantiere a fost pus un accent deosebit pe **programarea și organizarea judicioasă a muncii, a întregii activități.** La Centrala termoelectrică de la Mintia, de pildă, unde se află în construcție noul grup energetic nr. 5 și un depozit pentru evacuarea cenușii rezultate de la termocentrală, stadiile lucrărilor sînt mult avansate față de graficele întocmite. Faptul că în primele trei luni ale anului a fost realizat peste 40% din volumul de lucrări de la depozitul de cenușă a creat premise ca **termenul de intrare în funcțiune să fie scurtat cu 6 luni.** Șantierul „Energoconstrucția“, care execută obiectivele respective, a pus un accent deosebit chiar de la începutul anului pe **programarea și organizarea judicioasă a producției, stabilind termene precise pentru fiecare fază de lucru,** ceea ce a făcut posibil ca utilajele și timpul de lucru să fie folosite din plin, ca unele lucrări să fie terminate în avans.

La rîndul lor, constructorii de la Grupul de șantiere din Miercurea Ciuc al Trustului de construcții industriale Brașov, au reușit să cîștige un avans de peste o lună la noul obiectiv la care lucrează — Întreprinderea de matrițe și piese din fontă din Municipiul Odorheiul Secuiesc. Aici, constructorul, în loc să folosească la pardoseli o rețea de oțel beton, a **utilizat plase sudate de la Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă din Buzău, fapt ce s-a soldat cu importante economii de timp, de manoperă și oțel.** Un alt factor care a facilitat comprimarea timpului l-a constituit **colaborarea strînsă cu beneficiarul.** Printre altele, acesta a amenajat o pistă de turnare a elementelor prefabricate din beton, ceea ce a permis realizarea lor chiar pe șantier, eliminîndu-se astfel transportul acestora de la fabricile specializate.

Eficiența schimburilor prelungite

Pe multe șantiere, ritmul de lucru a fost accelerat ca urmare a faptului că, pe de o parte, **utilajele de construcții au funcționat în schimburi prelungite,** iar pe de altă parte, **beneficiarii au ajutat efectiv la montarea utilajelor tehnologice.** Faptul că lucrătorii Grupului de șantiere Brașov, de exemplu, au cîștigat o lună avans la noua capacitate de producție de la Întreprinderea mecanică Mîrșa, s-a datorat, în principal, organizării temeinice a producției și a muncii, prelungirii schimburilor. Aceasta a creat premise favorabile ca și utilajele grele (buldozerele, excavatoarele, autoîncărcătoarele etc.) să funcționeze în două schimburi prelungite cu un randament înalt. Bine înțeles că la acest lucru a contribuit și grija deosebită pentru exploatarea acestora, cît și pentru efectuarea la timp și de bună calitate a reviziilor periodice și reparațiilor.

În sfîrșit, la Întreprinderea de țevi din Roman — unde se construiește cel de al doilea laminor de 6 țoli — lucrările au fost foarte avansate, ceea ce a făcut posibil ca noua capacitate să intre în funcțiune cu circa 2 luni mai devreme. Numai în luna martie au fost montate peste 500 tone de utilaje. Aici, pentru grăbirea ritmului lucrărilor, alături de lucrătorii șantierului **au participat la montarea utilajelor peste 100 de muncitori din cadrul atelierului de întreținere a laminorului nr. 1 al întreprinderii.**

Asigurarea documentației și aprovizionării — problemă ce se cere mai operativ rezolvată

DACĂ pe multe șantiere activitatea se desfășoară ritmic, conform prevederilor din grafice, pe altele activitatea este încetinită, la diferite obiective existînd întîrzieri în execuție. Așa este cazul unor șantiere și grupuri de șantiere aparținînd Trustului de construcții industriale București.

Realizarea planului pe trim. I de către unitățile Trustului de construcții industriale București

	%
Grupul de șantiere Tîrgoviște	87,8
Grupul de șantiere Tr. Măgurele	94,7
Grupul de șantiere Buzău	86,6
Grupul de șantiere Slobozia	92,5
Șantierul nr. 1 București	98,6
Șantierul nr. 3 București	52,3
Total trust	84,8

Din cifrele tabelului rezultă cel puțin două elemente care merită atenție : faptul că nici o unitate nu și-a realizat planul, ceea ce a atras o serioasă rămînere în urmă pe ansamblul trustului, precum și marile discrepanțe dintre realizările diferitelor grupuri de șantiere sau șantiere. Dacă analizăm și modul în care trustul și-a realizat planul fizic — respectiv cel de punere în funcțiune pe primul trimestru al anului — observăm că lucrurile nu se prezintă favorabil nici la acest capitol. Din cele 6 obiective prevăzute a fi puse în funcțiune prin planul de stat pe trimestrul I, au fost realizate integral doar 2 și parțial 3, rămînînd în restanță un obiectiv. De asemenea, din 7 obiective din 1976, replanificate să intre în funcțiune în primele 3 luni ale acestui an, au fost realizate numai 5. Care au fost principalele neajunsuri ce au determinat o atare situație ?

Pe multe șantiere **nu s-a organizat în bune condițiuni schimbul II**, fie din lipsă de personal, fie datorită asigurării necorespunzătoare cu cadre tehnice, în așa fel încît și în acest schimb să se obțină rezultate bune. Pe alte șantiere ca, de pildă, la Șantierul nr. 3 București, **nu a fost utilizat integral fondul de timp de lucru**, fapt ce s-a reflectat în bună măsură și în slaba folosire a unor utilaje. Toate acestea au determinat ca nici sarcina de plan privind creșterea productivității muncii pe această perioadă la nivelul trustului să nu fie realizată, deși față de trim. I. din 1976 ea a crescut cu 8,2 %.

Proiectele de execuție

Se știe că o condiție esențială ca activitatea pe șantiere să se desfășoare normal, este aceea ca la fiecare nou obiectiv **să se asigure integral și la termen proiectele de execuție.** Or, la multe lucrări (Întreprinderea de anvelope „Danubiana", Secția de finisaj din București și altele), nici proiectanții și nici beneficiarii respectivi nu s-au preocupat în măsura necesară de asigurarea documentației de execuție la nivelul sarcinilor de plan. Este de la sine înțeles că, într-o asemenea situație, șantierele n-au putut să facă o eșalonare judicioasă a lucrărilor, să concentreze forțele în mod prioritar spre diferite lucrări, să asigure o bună ritmicitate a activității.

Dealtfel, nepredarea la termen a documentației de execuție îngreunează activitatea și pè alte șantiere, împiedicîndu-i pe constructori în organizarea activității, în asigurarea ritmicității lucrărilor. Desigur, unele institute de proiectări sînt confruntate cu multe probleme. O serie de proiecte se cer revăzute în lumina punerii de acord a unor soluții cu noile cerințe impuse de seismicitatea din diferite zone ale țării ; în același timp, nu trebuie pierdută din vedere sarcina pusă de conducerea partidului privind găsirea acelor variante constructive care să determine o reducere substanțială a costului lucrărilor de construcții. Tocmai de aceea **se cere o serioasă mobilizare a proiectanților pentru ca, respectînd riguros cele două cerințe de bază, să predea șantierelor la termen și în ordirea desfășurării lucrărilor, documentația de execuție.**

Aprovizionarea cu materiale

Revenind la activitatea slabă desfășurată de unele șantiere ale Trustului de construcții industriale București, mai trebuie semnalat și un alt neajuns : este vorba de aprovizionarea neritmică cu materiale de construcții. îndeosebi la unele sortimente de prefabricate din beton (grinzi, elemente de acoperiș, conducte premo ∅ 1 000 și altele), pe care întreprinderile furnizoare nu le-au livrat nici la termenele și nici în cantitățile stipulate în contractele economice. Întrucît o asemenea situație se înregistrează și pe alte șantiere aparținînd diferitelor organizații de construcții, **este imperios necesar ca întreprinderile furnizoare de diferite materiale** (ciment, prefabricate din beton, laminate, țevi etc.) **să respecte cu strictețe termenele de livrare atît sub raportul cantității, cît și cel al calității.**

O altă cauză a rămînerii în urmă a unor lucrări de către unele șantiere ale trustului amintit, a fost și aceea că, la o serie de lucrări aprobate (dezvoltarea întreprinderii „Romlux"-Tîrgoviște, întreprinderea de sticlă „Optica"-București și altele), beneficiarii respectivi **nu au asigurat la timp deschiderea finanțării.** Aceasta a creat mari greutăți constructorilor și a determinat o slabă folosire a mijloacelor mecanizate și a forței de muncă.

ȚINÎND seama de deficiențele apărute în activitatea unor șantiere, de necesitatea recuperării grabnice a rămînerilor în urmă, a fost stabilit, la nivelul trustului, un program special de măsuri. Au fost, de asemenea, întocmite programe speciale cu beneficiarii și proiectanții încît aceștia să predea cît mai repede proiectele de execuție și să asigure condiții de desfășurare normală a activității la toate obiectivele planificate. Tot împreună cu beneficiarii și proiectanții s-a stabilit să se elaboreze proiecte cu tehnologii de execuție pentru diferite lucrări (la fabricile de bere Roșiori și Buzău, la Fabrica de țevi sudate Zimnicea, la întreprinderea „Viscofil"-București și altele). Pe de altă parte s-a hotărît ca lucrările de terasamente și transporturi să se facă pe bază de remunerație în acord global, ca formă care stimulează creșterea producției și productivității muncii și asigură venituri mai mari muncitorilor în raport cu rezultatele obținute.

Măsurile respective sînt de natură să pună mai bine în valoare capacitățile de lucru disponibile, să înlăture o bună parte din neajunsuri. Considerăm însă că un accent deosebit trebuie pus pe mai buna organizare a muncii, astfel încît utilajele din dotare și forța de muncă să fie mai din plin folosite. În același timp, se cer sprijinite mai îndeaproape de către specialiștii trustului șantierele care au întîmpinat și mai întîmpină încă dificultăți în asigurarea documentațiilor, în aprovizionarea cu materiale, în dotarea cu mijloace mecanice corespunzătoare etc., astfel încît sarcinile de plan și stadiile fizice să fie realizate potrivit graficelor stabilite.

L. ȚINTEA

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Zile hotărîtoare pentru recolta anului 1977

PRIMELE JUDEȚE au încheiat semănatul porumbului la începutul acestei luni : Vrancea, Brăila, Argeș, Ialomița, Constanța. Cu fiecare zi, alte județe raportează realizări similare la această lucrare, cea mai importantă sub aspectul volumului de lucrări și al suprafeței ocupate. Rămîn însă multe alte lucrări de executat pînă la încheierea campaniei agricole de primăvară : pregătirea, semănarea și întreținerea culturilor de sezon, executarea unui volum din ce în ce mai mare de lucrări în grădinile de legume, în vii și livezi.

În întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție, stadiul executării lucrărilor agricole, la principalele culturi, la începutul acestei luni, reflectă și realizările deosebite obținute de oamenii muncii de pe ogoare în zilele de 1 și 2 mai, cînd s-a lucrat cu toate forțele, fiind valorificate din plin condițiile agro-meteorologice deosebit de favorabile, imprimîndu-se un ritm susținut de execuție tuturor activităților de sezon. La începutul acestei săptămîni, floarea-soarelui era însămînțată pe întreaga suprafață planificată, atît în I.A.S.-uri cît și în C.A.P.-uri. La legume, realizările se situau — față de volumul planificat de lucrări — la circa 50 la sută în I.A.S.-uri și aproape 60 la sută în C.A.P.-uri.

Din graficul pe care îl prezentăm rezultă unele diferențe între realizările obținute la semănatul culturilor de primăvară, de către județe, situate în diferite zone de favorabilitate — justificate în parte de condițiile climatice specifice, precum și diferențe între realizările obținute de județe situate în cadrul aceleiași zone de fertilitate — mai puțin justificate de factorii tehnici sau naturali.

Evoluția rapidă a timpului către o stare de stabilitate sub aspectul temperaturii și al condițiilor de lucru face ca aceste zile să fie hotărîtoare pentru recolta anului 1977.

Stadiul semănatului culturilor de primăvară, pe zone de favorabilitate, la începutul lunii mai

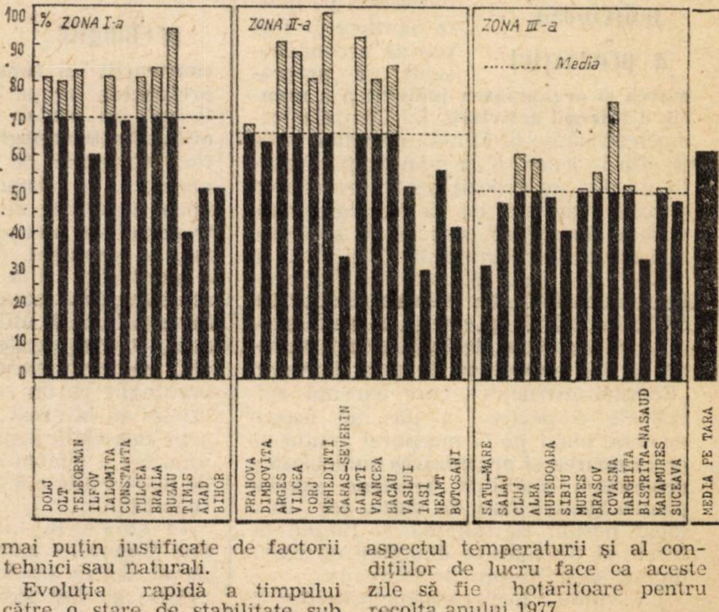

RITMURI ȘI STRUCTURI ALE DEZVOLTĂRII COMERȚULUI

● La orizontul 1980 comerțul socialist va desface către populație, mărfuri în valoare de peste 200 miliarde de lei anual. Ce se întreprinde pentru crearea capacităților materiale și organizatorice pe care le presupune un asemenea salt ?

● Care va fi incidența dublării sau triplării producției industriale în unele județe asupra dezvoltării rețelei comerciale proprii ?

● Cum își realizează comerțul rolul dinamic ce-i revine în procesul dezvoltării economico-sociale a localităților ?

● Ce nevoi de consum întruchipează „consumatorul mediu"? Cum contribuie utilizarea acestui indicator la evaluarea reală a cererii de mărfuri ?

IN PERIOADA pe care o parcurge, țara noastră, una din problemele de bază ale creșterii nivelului de trai a întregii populații o constituie sincronizarea dezvoltării comerțului și serviciilor cu progresul economico-social general, stimularea influenței active a acestuia asupra sferei consumului, astfel încît, împreună cu celelalte ramuri ale economiei naționale, să asigure „ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor, sporirea gradului de civilizație a vieții întregii societăți" [1]).

O importanță aparte are, în acest sens, adaptarea comerțului la dinamica economico-socilă în profil teritorial, pe care o va declanșa materializarea obiectivelor stabilite pentru actualul cincinal. Importanța aceste laturi a dezvoltării comerțului derivă, pe de o parte, din specificul activității comerciale (avem în vedere localizarea sa în funcție de distribuția teritorială a consumatorilor), iar pe de altă parte, din amploarea schimbărilor economico-sociale în profil teritorial, din modificarea substanțială a fizionomiei diferitelor zone ale patriei.

DEZVOLTAREA comerțului nu se poate reduce la atingerea unor parametri globali sau a unor indicatori medii. Pentru că ,în realitate, el este confruntat nu cu un standard de viață mediu, cu o cerere de mărfuri medie, într-un cuvînt — cu un consumator mediu (multiplicat de 21 milioane de ori), ci dimpotrivă, avînd ca obiectiv central omul, **„satisfacerea plenară a cerințelor sale de viață în continuă creștere și diversificare, afirmarea neîngrădită a personalității umane"** [2]), comerțul trebuie să asigure satisfacerea cerințelor particulare ale tuturor membrilor societății noastre, indiferent de ocupație sau mediu de viață, de naționalitate, zonă de reședință, vîrstă sau sex, nivel de instruire etc.

Cincinalul actual — prin orientarea fondurilor de investiții spre continuarea procesului de industrializare și de modernizare a agriculturii, în condițiile afirmării ample a revoluției tehnico-științifice contemporane — creează premisele punerii în valoare a resurselor umane și materiale ale tuturor județelor și localităților, ale antrenării lor la o viață economică tot mai activă. **„Făurirea socialismului —** sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Congresul consiliilor populare — **presupune dezvoltarea puternică a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, intr-o concepție unitară și de largă perspectivă. Numai pe această cale se asigură ridicarea gradului de civilizație a tuturor localităților, lichidarea migrației populației spre orașele mari, transformarea armonioasă a întregii structuri și vieți sociale, făurirea deplinei egalități în ce privește condițiile de muncă și viață, exercitarea drepturilor și afirmarea în cimpul vieții sociale a tuturor cetățenilor țării"** [3]).

Creșterile importante ale unor parametri esențiali ai dezvoltării noastre economico-sociale în cincinalul actual — ca, de exemplu, realizarea în 1980 a unui produs social total mai mare cu 50—57%, a unui venit național mai mare cu 61—68,5%, creșterea cu 70% a producției industriale și cu 28—44% a celei agricole, ridicarea veniturilor medii reale cu circa 30% etc. — nu va insemna, deci, reproducerea la o altă scară a raporturilor privind gradul actual de dezvoltare a diferitelor județe și localități, [illegible]cerea decalajelor existente între ele. Dimpotrivă, atingerea acestor obiective se sprijină, într-o bună măsură, tocmai pe **antrenarea mai largă în mecanismul dezvoltării**, în ritmuri superioare mediei, **a județelor rămase în urmă ;** este suficient să menționăm că pentru unele județe (Bistrița-Năsăud, Sălaj, Covasna, Botoșani și altele), actualul cincinal va însemna dublarea, triplarea sau o creștere chiar mai mare a producției lor industriale actuale.

IATĂ DE CE, la întrebarea dacă o perioadă de numai cinci ani poate aduce asemenea schimbări economico-sociale în județele țării, care să determine nu doar creșteri obișnuite, dar și **importante reorientări în nivelul de trai, în cerințele de cadre și implicit în activitatea comerțului interior**, răspunsul apare categoric afirmativ. Fără a ne propune, în acest cadru o analiză amplă a acestor mutații economico-sociale, determinante pentru perspectivele comerțului, ne rezumăm să schițăm cîteva aspecte ale tabloului care va prinde viață prin realizarea obiectivelor cincinalului :

— toate județele țării, realizînd o producție industrială anuală de cel puțin 10 miliarde de lei, vor dobîndi **un profil industrial-agrar.** Prin politica de repartizare teritorială a forțelor de producție, pînă la sfîrșitul cincinalului, în 700 de localități vor funcționa unități industriale de subordonare republicană, iar în 2 900 de localități, unități industriale de stat locale și unități cooperatiste ;

— populația țării noastre va deveni **preponderent urbană,** atît ca urmare a fluxului de forță de muncă de la sate către orașele existente, cît și ca efect al transformării în localități urbane a unui număr de 120 actuale centre comunale. Dacă astăzi — în condițiile în care populația urbană reprezintă 43% din populația întregii țări — numai în 6 județe această pondere este de peste 50%, în 1980 numărul acestor județe va crește la cel puțin 15.

— **structura socio-profesională** a populației se va modifica, prin continuarea procesului de deplasare masivă a forței de muncă spre ramurile neagricole. Acest proces va dobîndi o intensitate deosebită mai ales în județele care în prezent au încă un profil predominant agrar ;

— **condițiile de muncă și de viață ale tuturor categoriilor de populație se vor îmbunătăți substanțial,** prin ridicarea nivelului general de cultură (profesional, politic, științific) al maselor, prin creșterea puterii de cumpărare, prin acțiunile de sistematizare a teritoriului și localităților, de reducere a săptămînii de lucru etc. Toate acestea vor însemna însă nu numai o ridicare a nivelului mediu de bunăstare, dar și **atenuarea diferențierilor teritoriale, desfășurarea largă a procesului de omogenizare a societății românești.**

Ce consecințe vor avea aceste prefaceri social-economice, precum și altele de aceeași natură și amploare, asupra activității comerciale ? **În ce direcții devine imperios necesară orientarea comerțului interior** pentru a răspunde acestor prefaceri și pentru a juca, totodată, un **rol activ, dinamic în dezvoltarea economico-socială a țării noastre și ridicarea nivelului de trai și civilizație.**

O PRIMĂ OBSERVAȚIE ce se impune atunci cînd încercăm să răspundem acestor întrebări se referă la **dinamica teritorială a activității comerciale,** care se realizează **în strînsă corelație cu prefacerile care au loc în județele și localitățile țării,** astfel încît să se înfăptuiască o apropiere sub raportul dezvoltării comerciale, să fie eliminate decalajele care mai există încă în multe privințe. În acest sens, în ultima perioadă, au fost consemnate realizări remarcabile (tabelul nr. 1). Astfel, dacă în 1965 majoritatea covîrșitoare a județelor (32) aveau un volum total al desfacerilor de mărfuri sub 2 miliarde de lei, iar 7 județe înregistrau între 2,1 și 4 miliarde de lei (singur municipiul București detașîndu-se, cu o desfacere de 11,5 miliarde de lei), în 1975 tabloul apare radical schimbat ; în prima grupă (desfaceri pînă la 2 miliarde de lei) au mai rămas doar 9 județe, restul promovînd în grupele superioare. Prevederile actualului cincinal pentru 1980 confirmă și ele regruparea județelor în funcție de volumul desface-

Tabelul nr. 1

Gruparea județelor în funcție de volumul total al desfacerilor de mărfuri

Miliarde lei	Număr județe			1980
	1965	1970	1975	prev.
sub 2	32	23	9	2
2,1 — 4	7	15	21	18
4,1 — 6	—	1	8	12
6,1 — 8	—	—	1	3
8,1 — 10	—	—	—	4
peste 10	1	1	1	1

---

[1]) **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.** Ed. politică, București, 1975, p. 88.

[2]) Ibidem, p. 91—92.

[3]) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12. Ed. politică, București, 1976, p. 400—401.

rilor de mărfuri, jumătate dintre ele urmînd să depășească 4 miliarde lei desfaceri.

O evaluare mult mai concludentă a măsurii în care dinamica activității comerciale în profil teritorial atenuează disparitățile existente, urmînd ritmul dezvoltării forțelor de producție — și deci, al cererilor de mărfuri manifestate de populație către comerț — o oferă indicatorul **„Volum mediu anual al desfacerilor de mărfuri pe locuitor“.** Calculul acestuia pornind de la datele din tabelul nr. 1 evidențiază deplasarea județelor către treptele superioare ale acestui indicator este evidentă pentru întreaga perioadă amintită (tabelul nr. 2). În 1965, în afara municipiului București și a județelor Brașov și Constanța, toate celelalte județe realizau desfaceri pe locuitor de pînă la 5 mii de lei ; în 1975, sub această limită se mai aflau doar 9 județe, cele mai multe (22) trecînd în treapta desfacerilor cuprinse între 5,1—7,5 mii de lei ; în sfîrșit, estimările pentru 1980 arată că doar într-un singur județ se va mai realiza un nivel al desfacerilor sub 5 mii de lei pe locuitor, în timp ce în 30 de județe se vor realiza desfaceri între 5,1 și 10 mii de lei, iar în 9 județe — desfaceri de peste 10 mii de lei pe locuitor.

Tabelul nr. 2

Gruparea județelor în funcție de volumul mediu al desfacerilor pe locuitor

Mii lei	Nr. județelor			1980
	1965	1970	1975	(estim.)
sub 2,5	11	3	—	—
2,6 — 5,0	26	28	9	1
5,1 — 7,1	2	6	22	15
7,6 — 10,0	1	2	6	15
10,1 — 12,5	—	1	2	6
peste 12,5	—	—	1	3

În același timp, mai există unele decalaje destul de mari în ceea ce privește dezvoltarea teritorială a comerțului, avînd însă o fermă tendință de atenuare (tabelul nr. 3) ; astfel, coeficientul de variație în jurul mediei pe întreaga țară, a desfacerilor medii pe locuitor înregistrate pe județe descrește treptat : de la 43,9% în 1965, el scade la 39,3% în 1975 și se estimează o reducere a lui la 38% în 1980, aceeași tendință avînd-o și indicatorul care exprimă în mod relativ amplitudinea variației (respectiv, raportul dintre județul cu cel mai mare și județul cu cel mai mic volum al desfacerilor pe locuitor).

Tabelul nr. 3

Indicatorii variației desfacerilor de mărfuri pe județe, față de nivelul desfacerilor pe locuitor pe întreaga țară

Indicatori	1965	1970	1975	1980 (estim.)
Desfaceri medii pe loc. (mii lei)	3,6	4,8	6,9	9,3
Coeficient de variație a față de media pe țară (%) desfacerilor medii pe județe	43,9	42,6	39,3	38,0
Raportul între nivelul maxim și nivelul minim al desfacerilor medii pe județe	4,4	4,3	3,9	3,7

Pornind de la faptul că în perioada actualului cincinal, apropierea dintre județe pe planul dezvoltării economico-sociale reprezintă un obiectiv prioritar, considerăm că și pentru dezvoltarea teritorială a comerțului se impun, în județele rămase în urmă, ritmuri de creștere mai rapide decît cele care rezultă din simpla extrapolare a evoluției de pînă acum a desfacerilor — chiar dacă o astfel de extrapolare păstrează unele diferențieri de ritm în favoarea lor. Socotim, deci, că aceste diferențieri ar trebui să fie mult mai mari. Este adevărat că în unele cazuri, curba desfacerilor rezultată dintr-o astfel de accentuare a diferențierilor de ritm ar descrie un adevărat salt pentru o perioadă de numai cinci ani, dar ea se va înscrie totuși în limitele normalului, în măsura în care nu apare decît ca o consecință a saltului pe care unele județe îl vor înregistra în domeniul industrializării, al dezvoltării forțelor de producție și al creșterii veniturilor populației.

UN ALT ASPECT ce ne reține atenția în abordarea problemelor de dezvoltare regională este **justa evaluare a proporțiilor dintre principalele sectoare ale comerțului.**

Prefacerile economico-sociale în profil teritorial ce se vor înregistra în actualul cincinal impun, în continuare, adaptări corespunzătoare ale structurii activității comerțului. Orientările de ansamblu, la scara întregii țări, ale structurii desfacerilor de mărfuri dobîndesc accente specifice de la un județ la altul, pe măsura saltului pe care acestea îl realizează în dezvoltarea lor economico-socială.

În esență, este vorba de două tendințe care se manifestă concomitent : pe de o parte, atenuarea acelor disparități în structura activității comerciale, care izvorăsc din profilul actual al județelor, din deosebirile încă mari în ocupația și modul de viață al populației ; pe de altă parte, apariția unor noi particularități teritoriale în cererea de mărfuri a populației, ca rezultat al direcțiilor și specificului dezvoltării fiecărui județ.

În prezent, există deosebiri mari de la un județ la altul în structura desfacerilor de mărfuri pe cele trei sectoare mari : alimentar, nealimentar și alimentație publică. Ponderea sectorului alimentar în totalul vînzărilor de mărfuri variază între 29 și 40%, a sectorului nealimentar — între 45 și 60% iar a alimentației publice — între 11 și 23%. Deosebiri mai există și în privința consumului unor produse alimentare, de îmbrăcăminte-încălțăminte, a gradului de dotare a gospodăriilor cu obiecte de folosință îndelungată etc.

În perioada actualului cincinal, la scara întregii țări, va avea loc **creșterea substanțială a desfacerilor de mărfuri alimentare și a desfacerilor prin alimentația publică.** Astfel, obiectivele planului cincinal, detaliate de „Programul privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980“, prevăd creșteri ale vînzărilor cu 18,1% la mărfurile alimentare și cu 54,5% la alimentația publică — ca de altfel și în sectorul mărfurilor nealimentare (47,3). În profil teritorial, diferențele de ritm între aceste sectoare vor evolua în mod specific, reflectînd evoluția diferențiată a fenomenelor de urbanizare, de deplasare a forței de muncă spre sectoarele neagricole, de restrîngere a consumului natural în mediul sătesc în favoarea consumului, prin intermediul pieței. Cum însă aceste procese vor cunoaște o largă desfășurare în special în județele care pornesc de la un nivel mai redus de dezvoltare, lor le vor fi specifice schimbări profunde în structura desfacerilor, astfel încît la sfîrșitul cincinalului ele se vor apropia sensibil, în această privință, de structura medie la nivelul întregii țări.

DESIGUR, schimbările în profil teritorial ale structurii desfacerilor de mărfuri, în sensul reducerii disparităților actuale, nu trebuie să conducă inevitabil la o uniformizare a acesteia. **Cererea de mărfuri a populației va păstra deosebiri teritoriale, mai ales în ceea ce privește structura sa detaliată, pe produse și sortimente.** În același timp, trebuie admisă posibilitatea apariției unor **particularități teritoriale** în manifestarea cererii, care vor obliga la adaptări în structura activității comerciale. De pildă, apariția în diferite județe a unor ramuri economice noi, dezvoltarea rețelei unităților de învățămînt, cultură etc. vor schimba profilul și comportamentul consumatorului din aceste județe ; de asemenea, creșterea timpului liber, de care vor beneficia toți oamenii muncii incepînd din actualul cincinal, va stimula vocația turistică a unor localități, va conduce la lărgirea considerabilă a zonelor din jurul marilor orașe afectate turismului de sfîrșit de săptămînă etc., cu evidente consecințe asupra structurii și localizării cererii de mărfuri.

Dezvoltarea teritorială a comerțului și repartizarea pe județe și localități a fondurilor de mărfuri, trebuie să țină pasul cu aceste schimbări. Este știut că, în prezent, migrația cererii de mărfuri se datorează într-o anumită măsură tocmai unor neconcordanțe între localizarea cererii și gradul de dezvoltare teritorială a activității comerciale. Există posibilitatea amplificării acestui fenomen de migrație a cererii de mărfuri, în condițiile în care prefacerile economico-sociale în profil teritorial vor cunoaște creșteri de ritm. De aici, importanța practică deosebită a anticipării tuturor consecințelor acestor prefaceri asupra dezvoltării într-o structură adecvată a activității comerciale.

ÎN SFÎRȘIT, din ritmurile și direcțiile dezvoltării economico-sociale în profil teritorial decurg consecințe nu mai puțin importante și pentru **formele și metodele organizării activității comerciale.** Organizarea mișcării mărfurilor, orientarea fluxurilor de mărfuri de la producție la consum, amplasarea rețelei comerciale, raporturile dintre verigile comerciale (cu ridicata și cu amănuntul) și dintre sisteme comerciale (de stat, cooperatist) sînt numai cîteva din problemele privind organizarea activității comerciale, care vor trebui soluționate în perspectiva noilor condiții pe care le va genera cincinalul revoluției tehnico-științifice.

Este evident, de pildă, că dezvoltarea industriei în fiecare județ, alături de punerea mai largă în valoare a resurselor agricole, va lărgi **baza proprie de aprovizionare cu mărfuri.** Dacă în prezent necesarul de produse alimentare, care urmează a fi desfăcute prin comerț, este asigurat, în unele cazuri și pentru anumite categorii de produse, de furnizorii din cadrul județelor, în medie în proporție de cca. 45%, este de așteptat — prin punerea în aplicare a unor programe speciale de dezvoltare a ramurilor economice și a unităților teritoriale — ca această proporție să crească sensibil. Acest lucru este posibil de realizat și în cazul unor produse nealimentare. Astfel de schimbări se vor reflecta în modul de dirijare teritorială a mărfurilor, în activitatea comerțului cu ridicata etc.

Concentrarea urbană a populației, consecință a aceluiași proces de dezvoltare economico-socială în profil teritorial, va atrage după sine modificări în **orientarea spațială a rețelei comerciale,** noi raporturi între comerțul specializat și cel despecializat (universal). Pe de altă parte, perspectiva trecerii unor localități rurale în rîndul orașelor ridică probleme în ceea ce privește **raporturile dintre comerțul de stat și cel cooperatist ;** aceste raporturi este necesar să fie examinate în întreaga lor complexitate, astfel încît soluțiile practice să preîntîmpine scăderea interesului pentru dezvoltarea și modernizarea comerțului în localitățile care urmează să-și schimbe statutul.

Se pot adăuga, de asemenea, perspectivele extinderii de către ministerele producătoare a rețelei comerciale proprii într-o serie de județe, necesitatea lărgirii și permanentizării la nivel teritorial a unor expoziții, tîrguri și altor forme de sondare și formare a cererii de mărfuri etc.

Anticiparea și evaluarea tuturor acestor probleme pe care dinamica economico-socială în profil teritorial le ridică în domeniul comerțului în actualul cincinal, soluționarea lor cu maximum de eficiență impun perfecționarea în continuare a conducerii și organizării activității comerciale, promovarea unor metode moderne de conducere la toate nivelele aparatului comercial.

prof. dr. Constantin FLORESCU

În pregătirea Congresului consiliilor oamenilor muncii

CUM SE ASIGURĂ PARTICIPAREA NEMIJLOCITĂ A OAMENILOR MUNCII LA CONDUCERE

● Perfecționarea practicii conducerii implică scientizarea ei ● Necesitatea însușirii metodelor de luare a deciziilor colective ● Cursuri de perfecționare în domeniul conducerii, organizate în întreprinderi

FAPTUL CĂ PRIMUL Congres al consiliilor oamenilor muncii din întreprinderile industriale, de construcții, transporturi, cercetare, proiectare și din centrale industriale urmează să aibă loc în cursul cincinalului afirmării ample a revoluției tehnico-științifice contemporane în toate sectoarele economiei românești este bogat în semnificații și prin asocierea pe care o sugerează între conceptele „conducere colectivă“ *și* „scientizare“.

Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, *evidențiind imperativul perfecționării conducerii științifice a tuturor sectoarelor de activitate sublinia :* „Trebuie să acționăm în așa fel încît în domeniul organizării și conducerii, la toate nivelurile, să se manifeste cu putere spiritul revoluționar, novator, să se afirme din plin concepția științifică revoluționară de conducere a partidului nostru“.

ÎN ORÎNDUIREA noastră socialistă sînt create condiții pentru ca activitatea de conducere a centralelor și întreprinderilor industriale să se realizeze cu adevărat prin participarea largă și nemijlocită a oamenilor muncii. Există cadrul organizatoric instituționalizat și climatul politic necesar pentru **o autentică integrare a oamenilor muncii în sistemul conducerii colective,** în condițiile relațiilor de egalitate reală și de colaborare izvorîte atît din dubla calitate a oamenilor muncii de producători și de proprietari ai mijloacelor de producție, cît și din aceea de beneficiari ai produselor sau serviciilor create.

Instituționalizarea conducerii colective, crearea cadrului organizatoric pentru aplicarea acesteia pe diferite trepte ierarhice a avut o contribuție semnificativă la succesele obținute de țara noastră, în ultimii ani, în toate domeniile.

Organele de conducere colectivă din întreprinderi și centrale — consiliile oamenilor muncii și birourile acestora — și-au îmbunătățit an de an activitatea ; în marea lor majoritate ele reușesc în prezent — pe baza atribuțiilor stabilite de lege — să dezbată și să soluționeze operativ cele mai importante probleme privind planificarea și organizarea producției și a muncii, introducerea progresului tehnic, investițiile, precum și probleme financiar-contabile, de retribuire, de aprovizionare și desfacere, de import-export, pregătirea și perfecționarea cadrelor, protecția muncii și a mediului înconjurător, condițiile sociale ș.a.

Chiar dintr-o asemenea enumerare incompletă apare evident că majoritatea problemelor fundamentale cu care se confruntă organele de conducere colectivă nu sînt numai de ordin tehnic sau economic, ci sînt în mod esențial legate de oameni și de organizare. După cum preciza tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** este necesar **„să se asigure mai buna funcționare a organelor colective de conducere din întreprinderi și instituții, creșterea rolului lor în adoptarea celor mai judicioase decizii pentru buna desfășurare a procesului de producție, în întărirea ordinii, disciplinei și răspunderii în muncă a tuturor colectivelor“.** Aceasta reclamă efortul continuu al colectivelor de conducere în vederea întreprinderii de acțiuni de masă, care **să antreneze gîndirea, inițiativa și responsabilitatea oamenilor muncii, să dezvolte conștiința lor că sarcinile comune sînt realizabile numai cu aportul fiecăruia,** tot așa cum problema fiecăruia este problema tuturor.

De aceea, în cadrul procesului de accentuare a perfecționării conducerii colective, a deciziei luate prin consens, trebuie acționat pentru depășirea anumitor contradicții izvorîte din eterogenitatea ce mai persistă încă în sînul microcolectivității din unitățile economice industriale, din manifestările unei mentalități individualiste sau de grup. Aceste diferențe privesc nivelul conștiinței, al pregătirii, felul de muncă, inegala conștientizare a calității de producător și proprietar al mijloacelor de producție pe care o are fiecare membru al colectivului.

PREGĂTIREA maselor înseși pentru conducere, înarmarea lor cu concepția revoluționară despre lume și societate, accesul larg la cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane vor accelera desăvîrșirea practicii conducerii colective. Dar pe lîngă schimbările fundamentale ale oamenilor în felul lor de a gîndi, pe lîngă mutațiile de mentalitate care au loc ca urmare a educației și instruirii, ei trebuie să-și însușească și **tehnicile de lucru în colectiv, metodele de luare a deciziilor colective.**

Este o certitudine că făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră nu-i de conceput fără crearea unui om cult, cu bogate cunoștințe profesionale, politice și sociale și, de asemenea, posedînd cunoștințe și deprinderi de conducere științifică. Aceasta este, totodată, o condiție pentru trecerea în perspectivă la etapa istorică a comunismului, în care — după cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — **„societatea se va omogeniza probabil în mare măsură pe baza lichidării deosebirilor esențiale între oraș și sat, între munca fizică și intelectuală, transformîndu-se într-o comunitate de oameni liberi cu nivel asemănător de dezvoltare a conștiinței și de pregătire, capabili să îndeplinească orice rol în diviziunea muncii sociale. În asemenea condiții, conducerea va fi o latură a activității generale a producției materiale și spirituale“.**

În contextul afirmării puternice a revoluției tehnico-științifice contemporane, în centralele și întreprinderile industriale, dar mai cu seamă în unitățile de cercetare științifică își desfășoară activitatea din ce în ce mai mult oameni cu un nivel ridicat de instruire, chemați să transpună în practică concepte și cunoștințe avansate, avînd de luat din ce în ce mai multe decizii în colectiv. Conducerea colectivă din industrie trebuie să învețe mai bine cum să organizeze activitatea acestei noi categorii de oameni ai muncii, participanți nemijlociți la decizii, pentru ca ei să fie preocupați de eficacitatea muncii lor, să le insufle motivări care să facă mai productive cunoștințele lor, să le mărească creativitatea, într-un climat în care ei să participe **activ, conștient, interesat, responsabil** și **integrat** la soluționarea principalelor probleme care stau în fața colectivului întreprinderii.

UN ASEMENEA obiectiv presupune o amplă activitate de instruire, desfășurată pe planuri multiple. În aducerea la îndeplinire a acestor cerințe și în spiritul legării tot mai strînse a învățămîntului de știință și producție se înscriu de exemplu, pe un loc important în sistemul educației socialiste, și preocupările Universității cultural-științifice București, care realizează **chiar în incinta unor unități economice** cursuri în domeniul perfecționării conducerii și organizării științifice. Aceasta dă un conținut **concret** preocupărilor de aplicare largă în practică, la nivel microeconomic, a celor două principii de bază ale științei conducerii societății socialiste în țara noastră : centralismul democratic și conducerea colectivă.

Dintre cursurile organizate la sediul unităților unde lucrează participanții, cel de la Institutul de cercetări pentru industrie și chimie alimentară (I.C.I.C.A.) — **„Conducerea în cercetarea științifică“** și cel de la Uzina de utilaj chimic „Grivița roșie“ — **„Teoria deciziei, etapele deciziei raționale“** — au tratat problemele științei conducerii pentru acei angajați care sînt, în același timp, componenți ai diferitelor organisme de conducere colectivă și nu erau cuprinși în formele existente de instruire în acest domeniu.

Cursanții — oameni ai muncii de diferite categorii, membrii ai organelor de conducere alese ale organizațiilor obștești — au simțit nevoia, pentru practica lor de zi cu zi, să se perfecționeze în probleme de conducere și organizare, fie spre a participa **activ** și **competent** la conducerea colectivă din unitatea unde lucrează, fie pentru a conduce mai bine colectivul pe care-l coordonează, fie ca o pregătire în vederea promovării. Pentru a veni în întîmpinarea unor asemenea nevoi ale societății ca și ale participanților și pornind de la ideea că instruirea urmărește și presupune realizarea unor mutații la cei instruiți, cursurile și-au propus ca schimbarea să se producă nu numai în cunoștințe, ci mai cu seamă în atitudini și comportare, perfecționînd aptitudinile și adăugînd experienței practice de conducere o bază teoretică adecvată.

S-a considerat că aceste obiective pot fi atinse mai bine, dacă în cadrul cursurilor se folosesc — pe lîngă metodele tradiționale de transfer de cunoștințe, cum sînt expunerile — și metodele **participative** : jocurile de simulare și metoda cazurilor, în care rolul activ în procesul de instruire revine participanților, antrenați astfel să gîndească logic și analitic, schimbînd experiența între ei și cu instructorul, într-un climat de permisivitate deplină.

LA CURSUL „Teoria deciziei etapele deciziei raționale“ s-au folosit exclusiv asemenea metode. Participanții au fost puși în situația de a aduce la curs o listă de probleme care reclamă decizii, cu care sînt confruntați în unitate, la locul lor de muncă. Ei au selecționat în colectiv problema prioritară, au analizat-o, au fixat obiectivele ce trebuie atinse și au parcurs împreună etapele raționale ale elaborării deciziei propriu-zise. De asemenea, prin colaborarea tuturor participanților au fost identificate și analizate probleme potențiale și s-a întocmit planul de implementare și control al deciziei, necesar totdeauna înainte de a se trece la acțiune. Această abordare a fost posibilă la „Grivița roșie“ deoarece tot aici, cu un an înainte, universitatea a organizat în același stil modern un curs de „conducere la nivel microeconomic și microsocial“, care a pus la dispoziția participanților elementele aperceptive necesare pentru desfășurarea cursului în anul următor de învățămînt.

La I.C.I.C.A., pentru cursul „Conducerea în cercetarea științifică“ s-au folosit metode participative îmbinate cu cele clasice, adaptate specificului unei unități de cercetare științifică. În prima parte au fost expuse conceptele de bază și s-a urmărit însușirea, prin metodele active, a anumitor tehnici moderne de conducere, specifice. Proiectele de absolvire au avut tematici legate nemijlocit de locul de muncă al cursantului, al căror plan de conținut a fost avizat în prealabil de toți participanții, în cadrul unor consultații colective ; susținerea proiectelor s-a făcut, de asemenea, în fața întregului colectiv de cursanți, care le-au discutat, făcînd aprecieri asupra modalității de abordare și tratare, precum și în legătură cu aplicabilitatea măsurilor propuse. În acest fel, pe lîngă aprofundarea cunoștințelor cu privire la conceptele de bază și la metodele moderne de conducere, instruirea cursanților urmărește și îmbunătățirea substanțială a practicii de conducere a cercetării științifice, prin aplicarea chiar la locul de muncă a cunoștințelor dobîndite și a informațiilor disponibile.

LA SFÎRȘITUL cursurilor s-a făcut o anchetă în rîndul cursanților, iar pe baza răspunsurilor obținute la chestionar s-a evaluat rezultatul. Modificările constatate în cunoștințele, comportamentul și aptitudinile participanților la cursuri dau adevărata măsură a reușitei, respectiv a gradului în care au fost atinse obiectivele urmărite. Rezultatele anchetei confirmă **perfectibilitatea deprinderilor oamenilor de a lucra și a lua decizii în colectiv.** Astfel, s-a apreciat unanim că participarea la cursuri a contribuit la schimbări importante în practica de zi cu zi, ca o consecință a mutațiilor calitative produse în conceperea conducerii și a procesului decizional.

Din totalul participanților, au apreciat că după încheierea cursurilor :

— știu să lucreze mai bine în colectiv 33—40% ;
— știu mai bine să judece sistematic, logic și clar 39—55% ;
— au înțeles de ce e mai bine să gîndească în alternative înainte de a se decide și a acționa și apoi, să finalizeze acțiunea 20—33% ;
— au învățat să folosească mai rațional timpul de lucru și să-și organizeze mai bine munca 10—16%.

20—27% din participanți au declarat că nu există piedici în punerea în practică a ceea ce și-au însușit la cursuri. Ceilalți sînt de altă părere, considerînd drept piedici : nivelul inegal de cunoaștere, de informare a tovarășilor din colectiv cu privire la principiile, metodele și practicile lucrului și deciziilor în colectiv (40—45%) ; inerția, rigiditatea, rezistența la nou a unora din membrii colectivului în care lucrează (25—38%) ; lipsa de timp, încărcarea lor excesivă cu sarcini (26—29%) ; birocrația și formalismul ce mai apar în microcolectivitatea respectivă (13—15%). În sfîrșit, circa 26% au arătat că, de fapt, ei nu au de luat decizii, acestea fiind concentrate exclusiv la vîrful piramidei colectivului din care fac parte.

Ca o consecință a acestui „feed-back“ obținut, considerăm că ar fi util ca în cadrul primului Congres al consiliilor oamenilor muncii să se dezbată și **necesitatea, oportunitatea și căile perfecționării în știința și practica conducerii colective a oamenilor muncii, membri ai organelor colective de conducere,** necuprinși în formele instituționalizate de reciclare existente. În acest fel se va ajunge treptat la „scientizarea conducerii colective“, ceea ce va contribui la **adincirea democratismului economic socialist, care să fie exercitat de oameni ai muncii informați și pregătiți corespunzător, cu mentalitate evoluată și posesori ai tehnicilor de lucru și decizie în colectiv.**

Adrian POPESCU
Constantin POPESCU

LECŢII

În ajutorul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior

ROMÂNIA ÎN CIRCUITUL ECONOMIC MONDIAL

Pentru a veni în ajutorul candidaţilor la examenul de admitere de la facultăţile economice, „Revista economică", în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică în mod regulat consultaţii pe anumite **teme selecţionate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învăţămîntul superior în anul 1977".

PROGRAMUL PARTIDULUI DESPRE PARTICIPAREA ACTIVĂ A ROMÂNIEI LA SCHIMBURILE DE VALORI ŞI LA COOPERAREA ECONOMICĂ INTERNAŢIONALĂ

Întreaga experienţă internaţională demonstrează că progresul economic al unei ţări depinde, înainte de toate, de gradul de mobilizare şi de utilizare a resurselor sale naţionale. Acest adevăr a devenit un postulat fundamental al politicii P.C.R., promovat cu consecvenţă de-a lungul întregului proces de edificare a socialismului.

Totodată, participarea la schimburile internaţionale de valori este de natură să potenţeze eforturile proprii ale unui popor. Cu cît mai puternică şi mai diversificată este munca naţională, cu atît mai eficientă este şi participarea ţării la schimbul internaţional, care, la rîndul său, se transformă într-o condiţie indispensabilă a progresului multilateral al fiecărei economii naţionale. Această idee călăuzeşte şi activitatea Partidului Comunist Român care, în Programul adoptat la Congresul al XI-lea, evidenţiază necesitatea lărgirii schimburilor economice şi cooperării în producţie cu alte state, a participării active la diviziunea internaţională a muncii ca o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărei naţiuni. De aceea, partidul nostru acţionează pentru amplificarea relaţiilor economice şi a cooperării în domeniul producţiei, al ştiinţei şi tehnicii cu toate celelalte popoare.

Clasicii marxismului remarcau încă la mijlocul secolului trecut tendinţa crescîndă de dezvoltare a schimbului universal şi a interdependenţei universale a naţiunilor. Transformările profunde care au avut loc ulterior şi mai ales în ultimele decenii au făcut ca, în prezent, această tendinţă să se impună tot mai mult. Un rol decisiv l-a jucat revoluţia tehnico-ştiinţifică contemporană, prin profundele sale implicaţii în dezvoltarea economiilor naţionale şi, implicit, prin modificările pe care le-a determinat în diviziunea mondială a muncii.

Posibilităţile de care dispun cele mai multe ţări au devenit insuficiente pentru a satisface din producţia proprie, la un nivel tehnic şi economic corespunzător, cerinţele tot mai mari şi mai diverse ale consumului productiv şi neproductiv. Exigenţele organizării moderne a producţiei, ale automatizării, ale asimilării în producţie a unor tehnologii avansate pot căpăta o rezolvare optimă chiar şi în ţări cu o piaţă internă de dimensiuni reduse, atunci cînd sînt considerate prin prisma pieţei mondiale. Nevoile tot mai mari determinate de dezvoltarea industriei prelucrătoare a economiei naţionale nu mai pot fi acoperite din producţia internă a fiecărei ţări. Devine din ce în ce mai evident că dezvoltarea multilaterală a economiilor naţionale, nu numai că nu împiedică, dar creează chiar premise mai favorabile lărgirii schimburilor internaţionale. La rîndul lor, acestea au încetat să se limiteze la sfera circulaţiei mărfurilor, pătrunzînd şi în sferele producţiei, cercetării ştiinţifice şi a serviciilor. Apare cooperarea economică şi tehnico-ştiinţifică internaţională care contribuie la adîncirea interdependenţei între naţiuni.

Tendinţa tot mai accentuată de creştere a interdependenţei economiilor naţionale este însoţită de tendinţa, la fel de caracteristică epocii contemporane, de afirmare a naţiunilor, a statelor naţionale.

Dezvoltarea ţărilor socialiste, eliberarea de colonialism a zeci de popoare şi formarea unor state noi, care păşesc pe drumul dezvoltării lor libere şi independente, confirmă viabilitatea în epoca actuală şi caracterul progresist al existenţei statelor naţionale. Economia naţională — ca celulă de bază a economiei mondiale contemporane — reprezintă cadrul firesc al înfăptuirii proporţiilor reproducţiei sociale, cîmpul de acţiune a legilor economice specifice orînduirii social-economice dominante într-o ţară sau alta.

Aşadar, tendinţa de afirmare a naţiunilor, a economiilor naţionale independente nu este opusă celei de sporire a interdependenţei dintre ţări. Ele se presupun reciproc, se intercondiţionează. Se impune însă găsirea căilor şi modalităţilor viabile care să asigure accelerarea progresului economic social al statelor suverane, în condiţiile participării eficiente la circuitul economic mondial.

Economia mondială este formată din totalitatea economiilor naţionale ale statelor lumii, privite în interdependenţa complexă a relaţiilor lor economice. Temelia materială a legăturilor economice dintre popoare şi, implicit, a formării economiei mondiale este dată de diviziunea mondială a muncii. Raporturi economice între ţări au existat din cele mai vechi timpuri, dar formarea economiei mondiale nu s-a putut realiza decît în capitalism, după formarea pieţei mondiale şi a naţiunilor.

Datorită faptului că procesul de creare a economiei mondiale a avut loc în condiţiile capitalismului, formele şi direcţiile fundamentale ale specializării internaţionale au fost dominate de relaţiile de producţie capitaliste. Consecinţele acestei situaţii se mai resimt şi azi în configuraţia diviziunii mondiale a muncii. Odată cu trecerea la socialism a unor popoare din Europa, Asia şi America Latină, cu dezvoltarea multilaterală a economiilor lor naţionale, s-a modificat radical poziţia lor în diviziunea mondială a muncii. Schimbarea locului pe care-l ocupă în diviziunea mondială a muncii poate surveni, de asemenea, şi pentru ţările eliberate de sub dominaţia colonială care înfăptuiesc programe de dezvoltare internă complexă.

Aceste procese fac ca, în prezent, economia mondială să se caracterizeze printr-o pronunţată eterogenitate. Din punct de vedere al orînduirii social-economice, alături de ţări socialiste există ţări capitaliste, precum şi ţări în care persistă forme precapitaliste ale relaţiilor sociale. Din punctul de vedere al nivelului de dezvoltare a forţelor de producţie, economia mondială este compusă din ţări dezvoltate, ţări în curs de dezvoltare şi ţări slab dezvoltate. Pe lîngă toate acestea, mai trebuie să avem în vedere şi deosebirile care există între statele lumii în ceea ce priveşte dimensiunile suprafeţei pe care o deţin, ale populaţiei, ale resurselor, ale activităţii productive etc.

În aceste condiţii, în care fiecare ţară are de oferit şi de primit ceva din patrimoniul universal de valori, între ţările lumii există un permanent schimb de valori materiale şi spirituale, care reprezintă circuitul mondial. În cadrul acestuia, locul principal îl ocupă circuitul economic mondial. Prin **circuit economic mondial înţelegem, aşadar, totalitatea legăturilor economice între ţările lumii,** prin care sînt vehiculate valorile materiale şi rezultatele creaţiei tehnico-ştiinţifice între popoare.

Elementele componente ale circuitului economic mondial sînt fluxurile internaţionale de mărfuri, de investiţii, de forţă de muncă, monetar, cooperarea economică şi tehnico-ştiinţifică internaţională, fluxul internaţional turistic.

Participarea tuturor ţărilor la circuitul economic mondial, indiferent de orînduirea lor socială este o necesitate obiectivă determinată de o serie de factori. Între aceştia se înscriu : stadiul de dezvoltare a forţelor de producţie, gradul de adîncire a diviziunii internaţionale a muncii, structura internă a economiilor naţionale, nivelul şi structura economiei mondiale, precum şi relaţiile social-politice dintre state. Stadiul actual de dezvoltare a economiei mondiale demonstrează, o dată mai mult, că nici o ţară nu poate promova o politică de autarhie, de izolare de circuitul economic al lumii, pentru că s-ar condamna singură la înapoiere economică.

Pentru ca participarea la circuitul economic mondial să devină cu adevărat un factor al progresului fiecărei țări în parte și al omenirii în ansamblu, Partidul Comunist Român consideră că în cadrul relațiilor de colaborare internațională trebuie să fie promovate și strict respectate principiile egalității depline în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, respectării dreptului sacru al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta potrivit voinței și aspirațiilor proprii. Țara noastră situează cu consecvență aceste principii la baza relațiilor sale cu toate statele lumii.

În întreaga perioadă de construire a socialismului, România a manifestat tendința de a participa tot mai intens la circuitul economic mondial, reflectînd prin aceasta sporirea potențialului său economic. O expresie a acestei tendințe o constituie și creșterea mai rapidă a comerțului exterior românesc față de cea a produsului social și de cea a producției industriale, în special în ultimul deceniu (1966—1975). Unor ritmuri medii anuale de creștere a produsului social de 9,7% și a producției industriale de 12,4%, i-a corespuns un ritm mediu anual de creștere a volumului comerțului exterior de 15%. În actualul cincinal, se va menține o corelație pozitivă între acești indicatori, prevederi confirmate deja prin rezultatele obținute în primul an al cincinalului. Prin urmare, o parte mereu mai mare din rezultatele muncii productive, în special industriale, intră în circuitul economic internațional.

Pe lîngă creșterea cantitativă remarcabilă a schimburilor noastre externe trebuie însă relevate și progresele de ordin calitativ. Astfel, în 1976, în condițiile unei sporiri importante a volumului comerțului exterior cu 14,5% față de anul precedent, s-a realizat o balanță comercială activă. Pe de altă parte, față de perioada interbelică, în care exporturile românești erau formate din trei grupe principale de mărfuri : produse agricole vegetale și animale, produse petroliere și material lemnos, în ultimii 20—25 ani a sporit într-o măsură însemnată ponderea produselor cu grad ridicat de prelucrare — mașini, produse chimice, mărfuri industriale de larg consum — care în anul 1975 au deținut peste 52% din totalul exporturilor, față de aproape 48% în 1970 și doar 7,2% în 1950. Congresul al XI-lea al P.C.R. a subliniat necesitatea îmbunătățirii în continuare a structurii comerțului nostru exterior, promovînd la export instalații complexe și, în general, produse cu un înalt grad de prelucrare.

Participarea României la circuitul economic mondial, din punctul de vedere al ariei de cuprindere, se manifestă prin aceea că țara noastră întreține relații economice cu 140 de state, adică de peste patru ori mai mult decît în primii ani postbelici.

RELAȚIILE ECONOMICE ȘI COOPERAREA CU ȚĂRILE SOCIALISTE

În ansamblul legăturilor sale economice, România socialistă, în mod firesc, atribuie locul principal țărilor socialiste, de care o leagă apartenența la aceeași orînduire socială, unitatea țelurilor și aspirațiilor fundamentale. Țara noastră a acționat și va acționa consecvent și în viitor în direcția extinderii relațiilor sale economice și a cooperării în producție cu toate statele socialiste. Partidul Comunist Român pornește de la faptul că cooperarea economică și tehnico-științifică reprezintă un factor al accelerării progresului multilateral al fiecărei țări socialiste în parte, al egalizării nivelurilor de dezvoltare a tuturor țărilor socialiste, al propășirii generale a socialismului.

Schimburile economice ale României cu țările socialiste s-au extins an de an, ajungînd să dețină în 1975 aproape 45% din totalul comerțului nostru exterior.

Colaborarea economică cu țările socialiste îmbracă diferite forme și se desfășoară pe multiple planuri. O importanță deosebită o prezintă cooperarea în producție prin care România participă alături de alte țări socialiste la construirea unor obiective economice (industriale, agricole, de transporturi, turistice etc.). Ea permite accelerarea fabricării unor produse de înaltă tehnicitate, competitive pe piețele externe, utilizarea mai rațională a capacităților de producție și a forței de muncă a fiecărui partener. Totodată, pe această cale, este stimulată specializarea în producție, sporirea schimbului de mărfuri pe o perioadă îndelungată și economisirea mijloacelor de plată, întrucît rambursarea cheltuielilor fiecărui participant se face în principal prin livrări din produsele fabricate în obiectivele create.

Țara noastră a realizat pînă în prezent peste 70 de acțiuni de cooperare bilaterală sau multilaterală cu țările socialiste, dintre care marea majoritate o reprezintă acțiunile de specializare și cooperare în producție. Pot fi citate numeroase exemple, cum sînt : interconectarea sistemelor energetice ale României, părții de vest a R.S.S. Ucrainiene, R.S. Cehoslovace, R.P. Ungare, R.P. Polone și R.D. Germane, înfăptuirea în colaborare cu R.S.F. Iugoslavia a marelui complex hidroenergetic de la Porțile de Fier, participarea, alături de Bulgaria, Cehoslovacia, R.D. Germană, Polonia, Ungaria și U.R.S.S. la specializarea și cooperarea în producția chimică de mic tonaj prin intermediul organizației „Interchim“, participarea la activitatea unor uniuni economice internaționale ca „Intertextilmaș“, „Interatomenergo“, „Interchimfibre“, inaugurarea lucrărilor de construcție a Întreprinderii comune româno-bulgare pentru producerea de mașini și utilaje grele Giurgiu-Ruse ș.a.m.d.

RELAȚIILE ECONOMICE ALE ȚĂRII NOASTRE CU ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

O extindere însemnată au cunoscut, mai ales în ultimii ani, relațiile noastre economice cu țările în curs de dezvoltare. Ca țară socialistă în curs de dezvoltare, România are cu aceste țări numeroase preocupări comune, legate de eforturile pentru edificarea unei economii avansate, de eliminare a decalajelor și a subdezvoltării, de instaurare a unei noi ordini economice și politice internaționale. Partidul Comunist Român consideră că este necesar ca principiile de bază ale relațiilor dintre țările socialiste să se înfăptuiască și în raporturile cu țările în curs de dezvoltare, cu statele care au pășit pe calea evoluției independente. În prezent, România întreține relații economice cu circa 100 de state din această categorie. Numai în cincinalul 1971—1975 volumul schimburilor noastre economice a sporit de peste 4 ori, ceea ce a făcut ca ponderea lor în comerțul exterior al României să crească de la 10% în anul 1970 la 18% în 1975, urmînd ca pînă în 1980 să ajungă la cca. 25%. Țara noastră își intensifică permanent legăturile economice externe cu statele în curs de dezvoltare, văzînd în aceasta o modalitate activă de dinamizare a eforturilor reciproce pentru realizarea obiectivelor de progres urmărite deopotrivă, de colaborare cu aceste țări, prin care — pe măsura posibilităților sale — poate contribui efectiv la sprijinirea lor, la valorificarea superioară a potențialului economic al acestor țări, a resurselor lor naturale, participînd la fluxul de tehnică nouă către ele, acordînd credite, pregătind specialiști etc. Pe lîngă livrări complexe de echipamente, efectuarea în comun de prospecțiuni geologice, România a constituit cu diferite țări în curs de dezvoltare 28 de societăți mixte în domenii de interes comun, cum sînt construcțiile de mașini, industria minieră, industria chimică, industria lemnului și a materialelor de construcții, agricultură etc. De asemenea, 8 000 de specialiști români își desfășoară activitatea în țările în curs de dezvoltare, acordînd asistență în diferite domenii. Cursul ascendent al relațiilor României cu țările în curs de dezvoltare își găsește expresia și în colaborarea cu aceste țări în cadrul unor organizații ca U.N.C.T.A.D., O.N.U.D.I., „Grupul celor 77“ ș.a.

SCHIMBURILE ECONOMICE ȘI COLABORAREA CU CELELALTE STATE

Pornind de la principiile coexistenței pașnice, de la necesitatea participării active la circuitul economic mondial, a promovării unei politici neîngrădite de colaborare între toate popoarele, România a amplificat relațiile sale economice cu toate țările, inclusiv cu țările capitaliste dezvoltate. În 1975, ponderea acestor țări în totalul comerțului nostru exterior a reprezentat 36,7%. Un volum mai însemnat dețin țările europene ca R.F. Germania, Italia, Elveția, Franța, Anglia, Olanda ș.a., precum și S.U.A., Japonia, cu care relațiile de cooperare îmbracă forme variate, vizîndu-se, în special, ramurile economice de înaltă tehnicitate. Prin încheierea acordurilor de lungă durată, prin acordarea reciprocă a clauzei națiunii celei mai favorizate și obținerea de preferințe vamale din partea unor țări, în prezent, produsele românești au un acces mai bun decît în anii trecuți pe aceste piețe, rămînînd, în continuare, preocuparea de a se ajunge la înțelegeri privind eliminarea obstacolelor practicate încă de unii parteneri.

Intensificarea participării României la circuitul economic mondial, prin extinderea cooperării în producție cu alte state, se manifestă și prin faptul că, în prezent, 260 de acțiuni de cooperare economică, industrială și tehnică se află în curs de derulare, deținînd circa 20% din volumul total al comerțului exterior al țării noastre.

Extinderea schimburilor comerciale, a cooperării cu toate statele lumii reprezintă o necesitate obiectivă și, totodată, un proces care răspunde imperativului coexistenței pașnice. Țara noastră acționează consecvent în direcția intensificării relațiilor economice cu toate statele lumii și, astfel, contribuie la promovarea tendințelor de destindere pe arena mondială, de colaborare între națiuni, la cauza securității și păcii mondiale.

conf. dr. I. MĂRGINEANU

CONVORBIRI ECONOMICE

cu

dr. RAFAEL CALDERA

senator, fost preşedinte al Republicii Venezuela

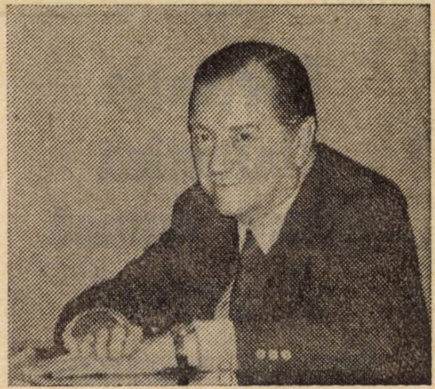

NEVOIA DE JUSTIŢIE SOCIALĂ – COMPONENTĂ A NOII ORDINI ECONOMICE INTERNAŢIONALE

— Expunerea dv. de la ADIRI cu tema „Spre o nouă ordine economică bazată pe justiţie socială internaţională“ a abordat o problemă de stringentă actualitate...

— Se recunoaşte pretutindeni că actuala ordine economică internaţională nu este justă şi că ea pune grave probleme pentru pacea adevărată, durabilă între naţiuni. Noi popoarele ţărilor în curs de dezvoltare constatăm că în faţa noastră se pun mari probleme de ordin internaţional, ca o barieră dincolo de care nu putem avansa conform dorinţei noastre de progres, de justiţie, de schimbare, într-un cuvînt de dezvoltare.

Dezvoltarea — sînt convins că şi dv. gîndiţi ca şi noi — nu înseamnă numai industrializare. Dezvoltarea nu inseamnă nici numai creşterea avuţiei economice, creşterea cifrelor referitoare la producţie, ci trebuie să fie ceva mai mult, pentru a obţine afirmarea deplină a personalităţii umane. De aceea dezvoltarea trebuie să se refere la om în întregul său — spirit şi materie — şi la toţi oamenii, nu numai la un grup, ci la întreaga societate.

Pe această cale spre dezvoltare întîlnim o problemă de drept internaţional care interesează nu numai pe jurişti, ci şi pe economişti, şi anume problema normelor de justiţie care trebuie să reglementeze, dar care nu reglementează încă, relaţiile între diferitele naţiuni ale lumii.

Toate ţările lumii proclamă că justiţia socială este cea care trebuie să reglementeze relaţiile sociale din interiorul lor. Pentru a obţine aceasta a trebuit parcurs un drum foarte lung. Justiţia socială a fost însă recunoscută şi admisă numai în cadrul dreptului intern al fiecărei ţări, dar nu şi în cadrul internaţional. Raporturile dintre două sau mai multe ţări ale lumii sînt privite încă în termenii justiţiei tradiţionale, comutative, egalitare, şi nu în termenii justiţiei sociale. Pe planul vechii justiţii individuale, statele sînt considerate teoretic egale în drepturi. Desigur însă că ele nu sînt egale în putere, în bogăţii, în posibilităţi. Cred că atunci cînd ideea de justiţie socială ajunge la dreptul internaţional, trebuie să se accepte că împrejurarea de a avea o bogăţie sau o putere mai mare trebuie să se exprime în obligaţii mai mari pentru partea care le are.

Care este fundamentul teoretic al justiţiei sociale în general? Este existenţa comunităţii naţionale. Se poate spune în consecinţă că puterea stabilită pentru reglementarea acestei comunităţi trebuie să asigure tuturor membrilor ei posibilitatea, şansa de a obţine prin efort propriu satisfacerea nevoilor celor mai importante.

Dacă transferăm acum această idee la comunitatea internaţională, existenţa ei trebuie să se reflecte în garanţia pentru fiecare popor de a putea obţine prin efortul său, în acord cu concepţia sa, prin mijloacele sale proprii, posibilitatea de a garanta tuturor membrilor săi o viaţă omenească decentă, satisfacerea necesităţilor lor celor mai importante.

În consecinţă, eu cred că dacă cel ce munceşte trebuie să primească pentru munca sa o remuneraţie capabilă să-i asigure o viaţă omenească, să-i asigure satisfacerea necesităţilor sale, la fel popoarele care-şi aduc materiile prime pe piaţa mondială au dreptul să primească ca echivalent pentru aceste materii prime un venit suficient pentru a-şi satisface necesităţile, adică pentru a-şi realiza programele de dezvoltare.

Ca vînzătoare, ţările industrializate sînt cele care fixează preţurile produselor industriale şi tot ele, ca cumpărătoare, fixează preţul materiilor prime. Aceasta s-a întîmplat în toate cazurile, cu o singură excepţie — petrolul. Şi vă mărturisesc că sînt mîndru de a fi fost şeful de stat şi de guvern (potrivit sistemului din ţara noastră) al uneia din ţările O.P.E.C. în momentul în care un grup de ţări mici a schimbat situaţia şi pentru prima dată în istorie a hotărît creşterea preţurilor împotriva voinţei ţărilor industrializate.

Cred că trebuie ca juriştii să găsească formulele juridice adecvate pentru a fundamenta aspiraţiile popoarelor subdezvoltate către o nouă ordine economică internaţională. Normele justiţiei sociale care au triumfat, mai mult sau mai puţin, dar oricum au fost recunoscute în dreptul intern al fiecărei ţări, trebuie să se transfere în aria dreptului internaţional. În Carta drepturilor economice internaţionale s-a obţinut includerea expresiei de justiţie socială internaţională, dar rămîne ca aceasta să se exprime acum în măsuri concrete.

Omenirea constată că decalajul între ţările bogate şi ţările sărace sporeşte continuu, în fiecare an. Aceasta înseamnă o catastrofă care se pregăteşte, căci nu se poate merge astfel la infinit. Cred totuşi că prin dialog conştiinţa omenirii se va limpezi şi se va accepta ceea ce le început părea atît de dificil de acceptat.

— Ca promotor activ al ideii de nouă ordine economică internaţională aţi avut ocazia — şi aceasta la cel mai înalt nivel — de a cunoaşte diferite concepţii în acest domeniu. Aş dori să vă întreb cum apreciaţi contribuţia preşedintelui României, Nicolae Ceauşescu, la soluţionarea teoretică şi practică a problemelor pe care le pune necesitatea instaurării unei noi ordini economice şi politice internaţionale?

— Admir mult activitatea preşedintelui Nicolae Ceauşescu pe plan internaţional. El a făcut ca România să fie mai bine cunoscută, a făcut auzită vocea unei naţiuni suverane în împrejurări care nu au fost întotdeauna dintre cele uşoare. El a proiectat imaginea României ca o ţară prietenă a tuturor ţărilor lumii, o ţară doritoare de pace, şi în acelaşi timp hotărîtă în lupta pentru o nouă ordine economică internaţională, în care ţările mai puţin favorizate să aibă un acces mai larg la bogăţie şi să-şi poată realiza programele de dezvoltare. Aceasta este o condiţie indispensabilă, după părerea mea, pentru o pace veritabilă, efectivă şi durabilă şi pentru ca, la rîndul său, comunitatea mondială să se poată dezvolta într-un mod satisfăcător. Astăzi am avut onoarea de a putea discuta împreună despre acest subiect. Eu sînt de acord cu ideea preşedintelui României asupra echităţii şi pe plan naţional. Cred că justiţia socială internaţională presupune respectarea entităţii naţionale a fiecărui popor, aşa cum justiţia socială internă presupune dezvoltarea personalităţii fiecărui cetăţean al unei ţări.

Consider aşadar contribuţia preşedintelui Nicolae Ceauşescu ca fiind foarte importantă, pentru că atunci cînd ţările mici din diferite zone ale globului fac schimb de idei şi îşi găsesc afinităţi, acest lucru este foarte bun şi foarte util pentru întreaga lume.

— Cu ce impresii încheiaţi vizita dv. în România ?

— Cordialitatea primirii a fost realmente extraordinară. Am rămas încîntat de ţară, de frumuseţile ei, şi mi-am putut da seama de marele efort care se face în numeroase domenii ale vieţii economice şi sociale. Am remarcat ataşamentul profund al poporului român pentru independenţă, al cărei centenar se va sărbători peste cîteva zile. Cred că proclamarea independenţei României reprezintă un moment culminant într-o istorie de multe secole de luptă aprigă pentru afirmarea personalităţii proprii şi a posibilităţii de a decide de sine stătător ce corespunde cel mai bine ţării. La fel Venezuela este o ţară care a luptat mult pentru independenţa sa şi care găseşte în această luptă cea mai bună raţiune pentru modul său de a fi şi pentru aspiraţiile sale de viitor.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Corelaţia dialectică dintre muncă şi capital, într-o viziune realistă (I)

ÎN ÎNTREAGA existenţă a orînduirii burgheze munca şi capitalul s-au manifestat ca poli opuşi, ca entităţi social-economice ireductibile. Sfidînd realitatea, unii ideologi occidentali au încercat să demonstreze armonia de interese dintre cei doi poli, dintre muncitori şi capitalişti, sub pretextul că, pe măsura dezvoltării orînduirii burgheze, exploatarea omului de către om s-ar reduce, devenind suportabilă sau chiar dispărînd. Şi astfel de legende au fost susţinute nu numai în secolul trecut, în condiţiile capitalismului liberei concurenţe, de către H. Ch. Carey de pildă, prin faimoasa sa teorie a armoniei intereselor de clasă, dar ele sînt acreditate şi în prezent în condiţiile transformării capitalismului monopolist în capitalism monopolist de stat. Pentru John Alt, spre exemplu, conflictul de clasă dintre burghezie şi proletariat s-a diminuat treptat sub impactul reducerii săptămînii de lucru, sporirii concediilor de odihnă, al unor avantaje materiale etc. Şi toate acestea ar fi dus la „stabilirea unui nou interes reciproc între muncă şi capital", mergînd pînă la admiterea de către clasa muncitoare a exploatării şi chiar a „autoritarismului politic"[1]). Vechea clasă muncitoare intransigentă ar fi fost înlocuită cu o nouă clasă muncitoare compusă din tehnicieni calificaţi, ingineri şi cercetători, care s-ar fi integrat în mecanismul funcţional al societăţii capitaliste. Un punct de vedere asemănător îl exprimă şi Serge Mallet, care apreciază că noul strat ocupaţional al muncitorilor calificaţi ar fi fost creat de procesul de producţie automatizat[2]).

În contrast cu aceste opinii care deformează realitatea, economistul american Harry Braverman demonstrează cu ajutorul faptelor consemnate statistic şi al argumentelor teoretice, că polaritatea dintre muncă şi capital „începe în fiecare întreprindere, realizîndu-se la scară naţională şi internaţională ca o uriaşă dualitate a claselor care domină structura socială"[3]) a societăţii capitaliste contemporane.

În explicarea raportului dintre muncă şi capital, a schimbărilor survenite în cadrul acestui raport în condiţiile capitalismului monopolist, H. Braverman porneşte de la concluziile teoretice formulate de Marx în primul volum al „Capitalului" şi de la efectul profund al revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane asupra structurilor social-economice. Economistul american atrage atenţia îndeosebi asupra acţiunii legii acumulării capitaliste, potrivit căreia la un pol se strîng averile iar la celălalt pol privaţiunile şi mizeria. Şi astăzi, remarcă el, „indiferent de forma sa – bani, mărfuri, mijloace de producţie – capitalul este muncă ; el este munca executată în trecut, produsul obiectivat al fazelor anterioare ale ciclului de producţie, care devine capital numai prin aproprierea şi utilizarea sa de către capitalist în scopul acumulării unui volum tot mai mare de capital". În virtutea legilor economiei capitaliste şi în condiţiile capitalismului monopolist „clasa muncitoare este, în primul rînd, materia primă pentru exploatare" (p. 377).

Asimilarea cuceririlor revoluţiei tehnico-ştiinţifice nu anulează exploatarea muncii, nu schimbă statutul clasei muncitoare în mecanismul reproducţiei sociale capitaliste. Cu toate acestea, ea nu este ostilă ştiinţei şi tehnologiei ca atare, ci „numai felul în care ele sînt folosite ca arme de dominaţie în crearea, perpetuarea şi adîncirea prăpastiei între clasele sociale" (p. 6). Pe lîngă efectele pozitive asupra producţiei, desfăşurarea revoluţiei tehnico-ştiinţifice în capitalism este însoţită de o serie de consecinţe negative asupra condiţiei umane. Şi cel mai pregnant dintre ele este şomajul.

Într-o vreme, mai ales în anii 1950–1960, unii economişti burghezi considerau că şomajul are tendinţa de a afecta pe cei cu pregătire şcolară mai redusă, exprimîndu-şi convingerea că pe măsura creşterii ponderii celor cu studii superioare acest flagel va tinde să se diminueze. Ei ignorau faptul devenit notoriu că inactivitatea cronică a unei părţi a forţei de muncă care nu găseşte de lucru constituie un atribut specific capitalismului pe întreg parcursul evoluţiei sale istorice şi nu un fenomen conjunctural. Utilizarea incompletă a forţei de muncă este de aceeaşi vîrstă cu capitalismul, fiind o constantă a mecanismului său de funcţionare. Pe bună dreptate, H. Braverman consideră că „în condiţiile capitalismului, şomajul nu este o aberaţie, ci o parte necesară a mecanismului muncii în cadrul modului de producţie capitalist" (p.386). El respinge argumentat şi convingător teza raportului invers dintre dimensiunile şomajului şi nivelul educaţional al populaţiei active, raportîndu-se la realităţile din cele mai dezvoltate ţări capitaliste. Astfel. dacă în trecut, cei efectiv angajaţi în S.U.A. aveau în ansamblu un nivel de pregătire superior celor rămaşi fără slujbă, treptat, această diferenţă s-a şters. Dacă, de exemplu, în 1959 timpul mediu de instruire a celor efectiv angajaţi era de 12 ani, iar al şomerilor de 9,9 ani, în 1971

FIŞE

Sesiuni ştiinţifice consacrate Centenarului independenţei de stat a României

● *Astăzi se încheie lucrările unei ample Sesiuni ştiinţifice, cu participare internaţională, deschisă la 4 mai a.c., pe tema* „Lupta seculară a poporului român pentru independenţă naţională", *organizată sub egida Academiei R.S.R., Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice, Academiei „Ştefan Gheorghiu", Ministerului Apărării Naţionale, Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului şi Institutului de studii istorice şi social-politice. La sesiune au participat prestigioase personalităţi din domeniul social-politic, ştiinţific şi cultural din ţară şi de peste hotare.*

Cele peste 90 de comunicări ştiinţifice au fost prezentate în cadrul unor şedinţe plenare şi pe secţiuni axate pe temele : 1. Lupta poporului român pentru unitate statală şi independenţă naţională ; 2. Armata română în războiul din 1877–1878 şi însemnătatea internaţională a acestuia ; 3. Independenţa şi suveranitatea – principii de bază ale dezvoltării societăţii contemporane.

★

Ieri, 5 mai a.c., s-au desfăşurat lucrările Sesiunii ştiinţifice festive a Institutului de economie socialistă din cadrul Institutului central de cercetări economice, prilejuită de împlinirea a 100 de ani de la cucerirea independenţei de stat a României.

Au fost prezentate un număr de 22 de comunicări pe teme privind : aspectele şi semnificaţiile economice ale luptei pentru independenţă şi ale cuceririi independenţei de stat, pentru înfăptuirea suveranităţii asupra resurselor naturale în România ; gîndirea economică românească privitoare la dezvoltarea României ; dezvoltarea şi modernizarea economiei în anii socialismului ; politica de investiţii şi amplasarea raţională a factorilor de producţie ; rolul factorului demografic în creşterea economică ; creşterea nivelului de trai ; noua ordine economică internaţională ; lărgirea relaţiilor economice externe ale României în condiţiile dezvoltării independente a ţării.

★

În zilele de 6 şi 7 mai a.c., se desfăşoară la Academia de Studii Economice lucrările Sesiunii ştiinţifice a cadrelor didactice şi cercetătorilor, dedicate aniversării Centenarului Independenţei de stat a României. *În cadrul şedinţei festive şi a 12 secţiuni se prezintă peste 250 de comunicări ştiinţifice pe teme de economie politică, planificare, filozofie, sociologie, conducere şi organizare, cibernetică şi statistică social-economică, finanţe, analiza activităţii economico-financiare, comerţ, ş.a. Programul cuprinde, de asemenea, simpozionul „Creşterea susţinută a eficienţei economice – scop permanent şi criteriu de apreciere a calităţii activităţii de conducere".*

Electricitatea – de la forţă motrică la unealtă de lucru

● *În articolul* Elektrifikaţiia i naucino – tehniceskii progress *(Electricitatea şi progresul tehnico-ştiinţific), apărut în nr. 4/1977 al revistei* VOPROSÎ EKONOMIKI, *dr. M. Vilenski, după ce prezintă succesele obţinute în anii puterii sovietice în opera de electrificare a ţării, arată că aceasta nu înseamnă că s-au epuizat pe deplin posibilităţile de electrificare în dezvoltarea forţelor productive. De fapt, spune el, s-a terminat doar prima etapă a electrificării, în care se folosesc însuşirile fizice ale electricităţii de a se transforma* în energie mecanică şi luminoasă. *Aceasta a permis să se electrifice în special procesele care folosesc energia ca forţă motrică. În prezent, s-a încheiat procesul de înlocuire prin electricitate a celorlalţi purtători de energie şi lumină. Dar – spune M.V. – în prima etapă electrificarea nu s-a extins la alte elemente funcţionale ale procesului productiv şi în special la principiile tehnologice de* raportul avea să fie redus la 12,4/12,2. În lumina faptelor reiese că în etapa actuală maladia şomajului afectează deopotrivă populaţia activă, indiferent de nivelul său de instruire, şi mai ales tineretul şi populaţia de culoare.

Chiar pe exemplul S.U.A., remarcă H. Braverman, se constată o continuă lărgire a masei celor cu ocupaţii slab remunerate, concomitent cu sporirea numărului celor afectaţi de spectrul şomajului. Potrivit aprecierii sale, rata şomajului se ridică în 1970 la 9,6% ; foarte înaltă pentru o societate care nu oboseşte să se intituleze societatea „belşugului", a „consumului de masă". După cum se ştie, în pofida unor ameliorări pe linia redresării economiei americane după criza economică mondială din 1974–1975, situaţia folosirii forţei de muncă rămîne constant o problemă deschisă pe agenda de lucru a oficialităţilor şi a cercetătorilor. În 1976, de pildă, rata şomajului în S.U.A. se menţinea încă ridicată atingînd 8,1% din volumul total al populaţiei active. Înutilizarea cronică a unei însemnate părţi a populaţiei afectează şi celelalte ţări occidentale. Numai în principalele ţări capitaliste – S.U.A., Japonia, ţările Pieţei Comune – numărul total al şomerilor a oscilat, în ultima vreme, între 16–18 milioane, nivel ce se poate compara cu cel din anii marii depresiuni economice din perioada antebelică. Realitatea lumii occidentale îndreptăţeşte concluzia lui H. Braverman potrivit căreia „şomajul este partea oficială calculată a surplusului relativ al populaţiei muncitoare necesară acumulării capitalului şi produsă de către ea" (p. 386).

Existenţa şomajului, ca şi a altor vicii ale societăţii capitaliste – disparităţile flagrante în repartiţia veniturilor, inflaţia, creşterea costului vieţii etc. – atestă menţinerea procesului de pauperizare în ţările dominate de forţa marelui capital. H. Braverman arată că pauperismul oficial reprezenta, în 1861 în Anglia, pe baza cifrelor folosite de Marx, 4,8% din totalul populaţiei, în timp ce în S.U.A. potrivit datelor oficiale, pauperismul afecta în în 1973 un număr de 14,8 milioane de persoane din totalul de 210,4 milioane de locuitori ai ţării. De altfel, fenomenul este remarcat şi de alţi cercetători occidentali ca J. K. Galbraith P. Samuelson, L. Stoleru etc.

Cum arătam mai sus, unii ideologi occidentali contemporani, între care menţionăm pe D. Bell şi H. Marcuse, prezintă deformat raportul dintre muncă şi capital, dintre clasa muncitoare şi burghezie, negînd rolul clasei muncitoare în procesul de transformare a societăţii umane. Unul dintre argumente în sprijinul afirmaţiei lor eronate constă în aceea că, pe măsura dezvoltării societăţii occidentale, ponderea şi numărul clasei muncitoare ar fi în declin, ba mai mult, că ar fi apărut „o nouă clasă muncitoare", integrată organic în sistemul social-economic capitalist.

H. Braverman consideră falsă această teză. El face referiri directe la realitatea capitalistă actuală, care arată că schimbările petrecute în structura socio-economică occidentală nu au loc în afara polarităţii dintre muncă şi capital. „Complexitatea structurii de clasă a capitalismului monopolist modern – remarcă el – se desfăşoară în condiţii antinomice, în sensul că **aproape toată populaţia a fost transformată în funcţionari ai capitalului** (p. 404, subl. n.s.). Cumpărarea şi vînzarea forţei de muncă, formă clasică a raporturilor dintre capitalist şi muncitor există şi se dezvoltă şi în prezent. Mai mult decît atît, mase tot mai largi de oameni ai muncii suportă povara grea a exploatării capitaliste, chiar dacă în anumite perioade nivelul de trai general înregistrează o curbă ascendentă.

Pe măsura dezvoltării capitalismului rîndurile clasei muncitoare sporesc. Pornind de la teza lui Marx referitoare la „muncitorul colectiv", H. Braverman, întreprinde un calcul riguros, demonstrînd că, în ultimele şapte decenii, numărul muncitorilor în diversele ramuri ale economiei S.U.A. a crescut după cum urmează (în milioane, p. 379) :

Anii	1900	1910	1920	1930	1940	1950	1960	1970
Total muncitori	14,7	20,8	24,8	30,3	33,8	38,6	44,6	55,3
Totalul forţei de muncă active	29,0	37,3	42,2	48,7	51,7	57,9	64,5	80,6
Procentul muncitorilor în totalul forţei de muncă active	50,7	55,8	55,8	62,2	65,4	66,7	69,1	69,1

Faptele infirmă aserţiunile ideologilor burghezi cu privire la dispariţia rolului şi misiunii istorice a clasei muncitoare în societăţile occidentale, dezvăluind ponderea sa în totalul forţei de muncă precum şi forţa şi capacitatea sa în procesul prefacerilor revoluţionare contemporane.

prof. dr. I. BULBOREA

---

[1] John Alt. Beyond Class: the Decline of Industrial Labor and Leisure, în „Telos", nr. 28/1976, p. 69—75.

[2] Serge Mallet. Essays on the New Working Class, St. Louis, 1975.

[3] Harry Braverman. Labor and Monopoly Capital. The Degradation of Work in the Twentieth Century, Monthly Review Press, New York and London, 1974, p. 377 : în continuare, trimiterile se vor face în text.

---

prelucrare a obiectelor muncii. Energia electrică participă la aceste procese doar indirect, transformîndu-se în energie mecanică. Electricitatea – formă universală a energiei – poate fi utilizată însă cu succes nu numai pentru transformarea ei în alte forme de energie, dar şi pentru prelucrarea nemijlocită a obiectelor muncii. În genere, avantajele utilizării productive nemijlocite a electricităţii constau în faptul că coeficientul acţiunii ei utile este mult mai ridicat decît al altor forme.

Fără a ataca structurile, politicile economice rămîn ineficiente

● *Jacques Attali susţine în articolul* Changer d'outils *(Să schimbăm* instrumentele), purtînd supratitlul „Une économie en demi-sommeil" *(O economie în somnolenţă) că reuşita unei politici economice nu se judecă după evoluţia indicilor conjuncturali, ci după eficacitatea cu care ea modifică cauzele structurale ale degradării acestor indici. Or, în această privinţă, „cutia de unelte a politicii economice liberale este vidă, prin urmare trebuie schimbată". Nivelul de inflaţie, de şomaj, de recesiune dintr-o ţară este cu atît mai ridicat, cu cît este mai dificilă finanţarea echilibrată a investiţiilor necesare în sectoarele strategice sub prisma viitorului (echipament industrial, echipament antipoluare, automatizarea serviciilor colective). Astfel, criza evidenţiază că, în mod diferit de la ţară la ţară, „capitalismul este astăzi incapabil de a urmări ceea ce a permis succesul său în ultimii treizeci de ani : să orienteze fără recesiune capitalurile spre sectoarele purtătoare de inovaţii majore. Nu este ceva nou : a trebuit criza din anii treizeci pentru a le orienta spre bunurile de echipament menajer. Astăzi criza nu organizează decît foarte încet un transfer spre sectoarele producătoare de echipament colectiv". Penuria de capital în unele sectoare şi excesul său în altele sînt mascate de datorii, creşterea speculativă a marjelor, presiunea asupra salariilor, ocupării forţei de muncă şi supraamortizarea investiţiilor. După J.A. singura politică în stare să se substituie inflaţiei şi şomajului ar fi o organizare mai hotărîtă a finanţării şi investiţiilor în noile sectoare motoare ale economiei, mai ales în domeniul serviciilor colective, al bunurilor de echipament, precum şi o nouă organizare a muncii care să elibereze creativitatea, credite publice cu dobîndă scăzută, coeficienţi de amortizare selectivi, o planificare pe termen lung a cererii pe piaţă.*

● *Lucrarea* „Patrimoniul unităţilor agricole socialiste, inventarierea şi evaluarea lui", *sub semnătura* dr. A. Diaconescu şi dr. L. Turdeanu, *apărută în Editura Ceres, se evidenţiază ca o contribuţie în direcţia creşterii şi gospodăririi judicioase a unor mijloace ce constituie o importantă componentă a avuţiei naţionale.*

Volumul cuprinde probleme privind definirea noţiunii de patrimoniu, şi în speţă a patrimoniului unităţilor agricole socialiste, inventarierea şi evaluarea bunurilor aflate în folosinţa acestora, prezentînd aceste procese prin prisma fundamentării lor teoretice-metodologice precum şi pe fondul legislaţiei economice şi financiare în vigoare.

Menţionăm că acest volum constituie o primă lucrare de specialitate care abordează problema inventarierii şi evaluării patrimoniului unităţilor agricole socialiste.

FIŞE

PATRIMONIUL
UNITĂŢILOR
AGRICOLE
SOCIALISTE
INVENTARIEREA
ŞI EVALUAREA
LUI

După sesiunea C.E.E. / O.N.U.

COOPERAREA ECONOMICĂ PE PLAN EUROPEAN: actualitate și noi perspective

ÎNTRE 19 ŞI 29 APRILIE s-au desfăşurat la Palatul Naţiunilor Unite din Geneva lucrările celei de a XXXII-a sesiuni plenare a Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa (C.E.E./O.N.U.), la care au participat toate ţările europene, S.U.A. şi Canada.

Una din problemele importante dezbătute la recenta sesiune a fost cooperarea bi- şi multilaterală între ţările europene, lărgirea şi intensificarea acesteia în lumina sarcinilor ce revin Comisiei din Actul final al Conferinţei pentru securitate şi cooperare în Europa.

România şi-a expus în mod clar, nu o dată, poziţia în ceea ce priveşte cooperarea pe plan european şi posibilităţile ei în lumina hotărîrilor C.S.C.E. **„Milităm consecvent,** arăta preşedintele **Nicolae Ceauşescu, pentru realizarea securităţii în Europa, pentru înfăptuirea prevederilor documentelor semnate la Helsinki, pentru instaurarea pe continentul nostru a unor relaţii noi, de egalitate şi colaborare rodnică, a unei atmosfere în care fiecare naţiune să-şi poată concentra energia şi resursele, la adăpost de orice agresiune din afară, cauzei progresului şi propăşirii proprii".**

Prin adaptare — spre acţiuni tot mai concrete

ÎNCĂ DE LA ÎNCEPUTUL existenţei sale, Comisia s-a dovedit a fi un instrument multilateral principal, al cooperării între ţările continentului european, indiferent de sistemul lor economic şi social-politic. De-a lungul celor 30 de ani de existenţă a ei s-au întreprins sub egida Comisiei o serie de acţiuni menite să ducă la o cunoaştere mai bună a problematicii economice a ţărilor din zonă şi la realizarea unor proiecte concrete în diferite domenii de activitate. Ceea ce se cere în prezent este lărgirea şi consolidarea rolului C.E.E./O.N.U., astfel încît să contribuie într-o măsură mai mare la realizarea dezideratului înscris în Actul final al C.S.C.E., privind intensificarea cooperării între ţările din regiune indiferent de orînduirea social-politică.

Se poate constata că în ultimii doi ani Comisia şi-a amplificat acţiunile pentru promovarea şi diversificarea cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice pe continentul nostru.

Comisia şi organele sale de lucru au desfăşurat o bogată activitate pe linia reexaminării şi adaptării programelor de lucru, luînd în considerare prevederile Actului final. Astfel, în concluziile lui J. Stanovnik, Secretarul executiv al C.E.E./O.N.U., cuprinse într-un raport intitulat **„Activităţile viitoare ale Comisiei şi punerea în aplicare a Actului final al Conferinţei pentru securitate şi cooperare în Europa"**, se arată că din totalul proiectelor individuale, în număr de circa 400, aproape jumătate au fost modificate sau adaptate, căpătînd caracteristici noi.

● În primul rînd, ca urmare a îmbunătăţirii climatului politic pe continent, cooperarea economică a devenit tot mai concretă. Pe lîngă schimbul de informaţii şi de experienţă sau efectuarea de studii comparative şi organizarea de seminarii, accentul s-a pus pe măsuri de politică generală, ajungîndu-se la acorduri cu prevederi concrete, în diferite chestiuni complexe.

● În al doilea rînd, adoptarea în ultimul an a unor noi programe de lucru pe perioade de 5 ani se sprijină din ce în ce mai mult pe studii prospective care oferă noi posibilităţi de cooperare bazate pe continuitate, pe o mai mare claritate.

● În al treilea rînd, a evoluat însuşi conceptul de dezvoltare economică. În cadrul acestui concept se cuprind tot mai sistematic legăturile complexe dintre resursele naturale, creşterea economică, mediul înconjurător, problemele sociale. Astfel, dezvoltarea economică nu mai este privită doar ca producţie în vederea consumului de bunuri materiale. Se au în vedere îmbunătăţirea serviciilor, problemele urbane şi de transport, construcţiile de locuinţe, modernizarea oraşelor etc.

Pe lîngă adaptarea programelor de lucru au fost iniţiate şi o serie de acţiuni cu caracter concret în domeniul cooperării industriale, al energiei, transportului, ştiinţei şi tehnologiei. Putem aminti, în acest sens, proiectul privind construirea prin cooperare a Autostrăzii Nord-Sud, de un real interes pentru Europa, care va lega Marea Baltică de Mediterană şi de Marea Neagră, precum şi unele proiecte din domeniul comerţului, care iau în considerare şi problemele specifice ale ţărilor în curs de dezvoltare din regiune.

Un rol important care se cere sporit

DE O IMPORTANŢĂ deosebită este şi faptul că preocupările Comisiei nu sînt limitate la situaţii prezente; ea este preocupată şi de perspectiva situaţiei economice a ţărilor din zonă precum şi de viitorul cooperării economice între toate ţările membre. Studiul intitulat **„Perspectiva economică generală a Europei pînă în 1990"** este aşteptat cu mult interes, atît de ţările europene, cît şi de celelalte ţări ale lumii. Acest studiu va fi cu atît mai util cu cît va reflecta mai corect realităţile economice de pe continent şi va trata statele europene ca entităţi economice distincte, cu interesele şi priorităţile lor.

C.E.E./O.N.U. a depus şi depune eforturi susţinute în vederea promovării schimburilor (în mod special pentru îmbunătăţirea comercializării produselor), precum şi în vederea eliminării obstacolelor datorate politicilor comerciale sau altor factori. Dacă ne referim numai la comerţul dintre ţările socialiste şi cele occidentale din regiune, acesta a crescut de la 2 miliarde dolari, la începutul anilor '50, la peste 50 de miliarde dolari în prezent.

De asemenea, o preocupare constantă a Comisiei a constituit-o şi o constituie extinderea cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice între ţările europene. Dar cu toate că numărul acordurilor de cooperare între firme a crescut rapid (ajungîndu-se la peste 1 000, în 1975), contribuţia lor la promovarea comerţului dintre toate ţările continentului este încă redusă.

Se poate conchide că ritmul de adaptare a Comisiei la exigenţele actuale ale cooperării în spiritul Actului final al Conferinţei pentru securitate şi cooperare în Europa necesită să fie accelerat. Abordarea şi soluţionarea problemelor economice majore ale Europei cer o activitate constantă, susţinută şi bogată din partea Comisiei. Eforturile ei nu ar trebui să fie dispersate pe o arie prea largă de acțiuni, mai ales atunci cînd multe dintre acestea nu au urmări practice, concrete, imediate, ci se limitează la schimb de informații, efectuarea de studii etc. Rolul Comisiei în acest domeniu este menit să crească simțitor mai ales că în ultimul timp, contrar celor convenite la Helsinki, crește numărul restricțiilor economice și al obstacolelor de tot felul pe care unele țări le adoptă unilateral, fără consultarea partenerilor. În plus, asemenea îngrădiri se referă și la domenii care pînă în prezent au fost ferite de astfel de măsuri, cum ar fi cel al pescuitului.

În atenție — țările în curs de dezvoltare din zonă

O ANALIZĂ atentă și fidelă a realităților economice de pe continentul nostru scoate în evidență existența atît a unor țări avansate din punct de vedere economic cît și a unor țări în curs de dezvoltare. În mod logic, aceasta face necesar elaborarea și adoptarea unor acțiuni specifice de cooperare care să aibă în vedere preocupările de bază ale țărilor în curs de dezvoltare. Ca urmare, se cer identificate măsuri concrete care să faciliteze promovarea exporturilor acestor țări către țările dezvoltate, să asigure accesul deplin, fără nici o discriminare, al tuturor statelor la tehnologiile moderne, la cuceririle revoluției tehnico-științifice contemporane, să promoveze forme noi de cooperare industrială care să ducă la micsorarea decalajelor economice existente pe continent. Aceasta cu atît mai mult cu cît preferințele acordate țărilor în curs de dezvoltare sînt, în multe cazuri, de o importanță minoră.

Or, modul de abordare a acestor chestiuni de către Comisie rezultă, între altele, din felul în care țările în curs de dezvoltare sînt prezentate în studiul asupra economiei europene, elaborat de Secretariatul C.E.E./O.N.U. Se observă aici nu numai o substituire a termenului încetățenit de țări în curs de dezvoltare, care a ajuns să exprime decalajele contemporane și urgența lichidării lor, cu formulări atenuate ca, de exemplu, „țări mai puțin dezvoltate“ sau „țări în dezvoltare“, dar și ideea că din punct de vedere geografic aceste țări ar fi localizate în sudul Europei, pe litoralul mediteranean, unele dintre ele fiind țări insulare. O asemenea localizare este contrazisă însă de realitățile economice prezente în alte zone ale continentului decît cele descrise mai sus.

Acordarea unei atenții speciale, susținute și judicios orientate, de către C.E.E./O.N.U. problemelor țărilor în curs de dezvoltare de pe continentul nostru ar avea valoare nu numai pentru Europa. Este cunoscut faptul că țările membre ale Comisiei dețin un loc important în ansamblul relațiilor economice mondiale, participînd intens la circuitul economic mondial. Toate acestea fac ca activitățile C.E.E./O.N.U. să fie de o certă însemnătate și pentru celelalte regiuni ale lumii. De aceea, întărirea continuă și creșterea rolului și eficienței Comisiei trebuie să se refere nu numai la lărgirea și intensificarea cooperării economice și tehnico-științifice între țările membre, ci și între acestea și celelalte țări din lume. În acest sens, Comisia are menirea să analizeze constant și cu toată răspunderea, locul și rolul eforturilor Europei în procesul edificării unei noi ordini economice și politice internaționale.

Mult mai activă ar putea să fie Comisia și în domeniul cooperării subregionale în Europa. În prezent nu există încă o concepție clară asupra rolului și contribuției ei la dezvoltarea acestui tip de cooperare, în condițiile în care în regiunea Balcanilor, cea a Mediteranei și cea a Mării Baltice s-a trecut deja la acțiuni concrete de cooperare. Realizarea unui climat de prietenie, bună vecinătate și colaborare în toate zonele continentului este chemată să ocupe un loc important în cadrul acțiunilor de cooperare europeană. Astfel, Reuniunea pentru cooperare economică și tehnică multilaterală între statele balcanice, ținută la Atena la începutul anului 1976, a reprezentat un pas important în promovarea cooperării multilaterale în Balcani. Cu acel prilej țările participante au prezentat numeroase teme de cooperare urmate apoi de propuneri concrete pentru toate domeniile examinate: agricultură, comerț, transporturi și telecomunicații, mediul înconjurător etc. Pe baza rezultatelor obținute pînă în prezent, România consideră că ar fi de mare importanță organizarea unei noi reuniuni economice între toate țările balcanice care să dea caracter de regularitate acestor consfătuiri și prin ele dezvoltării continue a schimburilor comerciale și a cooperării economice. Instaurarea între țările balcanice, indiferent de orînduirea socială, a unor relații de înțelegere și bună vecinătate care să stimuleze colaborarea dintre ele nu poate dăuna vreunei țări sau vreunui grup de țări, ci, dimpotrivă, este de natură să constituie un factor de pace și securitate în Europa și în întreaga lume.

Una din trăsăturile democratizării relațiilor economice internaționale este și aceea a participării tuturor statelor, în mod direct și nemijlocit, la schimbul de valori materiale, la cooperarea economică multilaterală. Această cerință a marcat și Conferința pentru securitate și cooperare în Europa și a fost consfințită în Actul final al acesteia, însoțită apoi de evoluții pozitive, pe planul raporturilor dintre statele europene. În această situație nu poate decît să piardă teren, din ce în ce mai mult, concepția după care cooperarea europeană ar depinde de raporturile și acordurile între grupările economice existente. Or, asemenea abordări mai persistă și în însuși modul de lucru și procedura sesiunilor Comisiei și ale organelor sale subsidiare. Aceasta nu este de natură să stimuleze promovarea unor relații noi între toate țările europene, indiferent de orînduirea socială, nivelul de dezvoltare sau dimensiunea lor.

Acțiuni convergente pentru edificarea noii ordini economice internaționale

PRIN ACTIVITATEA C.E.E./O.N.U. se cer soluționate în continuare probleme majore, se cer realizate prin eforturi conjugate ample acțiuni de interes general-european, folosindu-se cu curaj metodele democratice care au caracterizat lucrările C.S.C.E. Pe prim plan se află dezvoltarea largă și neîngrădită a colaborării dintre toate statele continentului în condiții de deplină egalitate și avantaj reciproc, care să permită dezvoltarea independentă a statelor, eliminarea restricțiilor, discriminărilor și obstacolelor din calea schimburilor comerciale și a cooperării economice, asigurarea accesului tuturor țărilor, în special a țărilor europene în curs de dezvoltare, la cuceririle cele mai noi ale științei și tehnologiei.

România, ca țară socialistă și, totodată, țară în curs de dezvoltare, promovează și dezvoltă relațiile sale economice cu toate țările din regiune. Mai mult, țara noastră apreciază ca oportună organizarea unei consfătuiri, cu participarea tuturor statelor europene, consacrată cooperării economice dintre ele, transferului de tehnologie, informării reciproce asupra rezultatelor cercetării științifice și tehnice, precum și altor probleme similare. Din lucrările recentei sesiuni a C.E.E./O.N.U. a reieșit că ar fi utilă, de asemenea, urgentarea organizării unor reuniuni în domeniul transporturilor, energiei, protecției mediului înconjurător, precum și în alte sectoare de interes reciproc.

Participarea Europei la soluționarea marilor probleme cu care este confruntată omenirea și în special la lichidarea subdezvoltării, poate să fie și mai activă, și mai rodnică, avînd în vedere ponderea și influența acestei regiuni în viața economică internațională.

De cea mai mare însemnătate este participarea la edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale care să garanteze promovarea unei colaborări internaționale echitabile, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale și de a-și făuri un viitor propriu, o ordine care să asigure condiții pentru progresul economic și social mai rapid al țărilor în curs de dezvoltare. Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa poate contribui la atingerea acestor țeluri atît prin organizarea de acțiuni proprii cît și prin conlucrarea cu celelalte instituții din familia Națiunilor Unite, care întreprind o serie de măsuri concrete în acest sens. Folosirea științei și tehnologiei în slujba dezvoltării, adusă în atenția O.N.U. în 1970 de către România, reprezintă o problemă cheie pentru eliminarea decalajelor economice. Faptul că în 1979 se va organiza o Conferință mondială pe această temă este un prilej pentru Comisie să aducă o contribuție foarte importantă la reușita acțiunilor respective, dat fiind potențialul științific și tehnic de care dispun țările membre.

Apropiata reuniune de la Belgrad va putea contribui la întărirea rolului Comisiei ca instrument multilateral, esențial, de transpunere în practică a obiectivelor economice majore convenite la C.S.C.E., cu atît mai bine cu cît va avea o imagine cuprinzătoare asupra programelor realizate de C.E.E./O.N.U. pe calea transpunerii în practică a dispozițiilor pertinente ale Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

I. ȘIMON

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare

REFLECTÎND o reducere a deficitului comercial însumat, de la 26 miliarde dolari în 1975 la 16 miliarde anul trecut, deficitul balanțelor de plăți curente ale țărilor în curs de dezvoltare s-a redus și el de la 34 miliarde dolari la 25 miliarde în același interval. În schimb, subliniază un recent studiu asupra necesităților de finanțare ale țărilor în curs de dezvoltare — apărut în Eximbank Record, *o publicație a Băncii de Export-Import a S.U.A. — datoria pe termen mediu și lung, publică și particulară, a țărilor în curs de dezvoltare a crescut cu 20% anul trecut, ajungînd la circa 142 miliarde dolari, din care 60 miliarde către bănci și alte instituții particulare. La această sumă se adaugă o datorie pe termen scurt, estimată la circa 15 miliarde dolari.*

În anul în curs, paralel cu o anumită încetinire a creșterii economice, se așteaptă din nou o sporire a deficitului balanței de plăți a țărilor în curs de dezvoltare, de circa 28 miliarde dolari. Ca urmare a contractării de credite pentru finanțarea acestuia și pentru majorarea rezervelor valutare, datoria pe termen lung și mediu a țărilor în curs de dezvoltare va cunoaște o nouă creștere la circa 162 miliarde dolari, majoritatea aranjamentelor financiare necesare fiind deja efectuate.

Piața zahărului: negocieri pentru stabilizare

LA GENEVA au loc în prezent, sub egida U.N.C.T.A.D., negocieri în vederea realizării unui acord internațional pentru stabilizarea pieței zahărului. Participă delegați din circa 100 țări, producătoare (dintre care Cuba este cel mai mare exportator mondial) și consumatoare (dintre care S.U.A. este cel mai mare importator mondial). Aceste negocieri au loc într-un moment în care — așa cum sublinia secretarul general al U.N.C.T.A.D., Gamani Corea, în discursul său inaugural — comunitatea internațională „recunoaște mai mult decît oricînd necesitatea de a stabiliza și îmbunătăți piețele materiilor prime interesînd țările în curs de dezvoltare“. Încasările din export ale țărilor producătoare au atins în 1975 circa 9 miliarde dolari, ceea ce situează zahărul imediat după petrol și înaintea cafelei. În același timp, țările în curs de dezvoltare au importat în 1975 zahăr în valoare de 7 miliarde dolari, mai mult decît orice alt produs de bază cu excepția grîului.

Printre propunerile aflate pe agenda negocierilor se numără contingentarea exporturilor, constituirea de stocuri de intervenție, care să dea posibilitatea apărării prețului plafon în situații de penurie, așa cum a fost cazul în 1973—1974, angajamente de livrare din partea țărilor exportatoare și de aprovizionare din partea țărilor importatoare ș.a.

Colaborarea bulgaro-polonă

PROGRAMUL de colaborare tehnico-științifică între instituțiile de specialitate din Bulgaria și Polonia pe perioada 1976—1980 include un număr de 58 de probleme complexe privind industria chimică, mineritul și energetica, construcțiile de mașini, industria alimentară, agricultura, comerțul interior și sectorul serviciilor, învățămîntul superior, protecția mediului înconjurător, dar îndeosebi comerțul exterior și economia maritimă. Printre teme figurează utilizarea optimă a cărbunilor superiori, sporirea securității funcționării marilor blocuri energetice (inclusiv din centralele atomice), perfecționarea organizării producției de mașini (prin prisma automatizării operațiilor de montaj), selecția unor noi soiuri de grîu, porumb și floarea soarelui ș.a.

După cum se relevă în presa economică bulgară, colaborarea tehnico-științifică dintre cele două țări a intrat într-o nouă etapă calitativă, mai înaltă, forma tradițională a consultărilor reciproce fiind înlocuită tot mai frecvent prin cooperarea în producție și efectuarea în comun a cercetărilor.

Industria de automobile: producție și export

ANUL TRECUT industria de automobile din țările nesocialiste a fost una din puținele ramuri care au cunoscut un reviriment, producția lor depășind 38 mil. de unități, respectiv un spor de 17% față de 1975. Datele statistice evidențiază avansul realizat de Japonia, care se apropie tot mai mult de nivelul producției S.U.A., depășind de două ori nivelul producției R.F.G., precum și avansul Canadei, care a egalat o industrie cu vechi tradiții ca cea engleză. Repartiția producției și exportului de automobile, în 1976, pe principalii producători este, după „Handelsblatt“, cea din tabel (în milioane unități).

Țara	Producție	Export
S.U.A.	11,5	0,9
Japonia	7,8	3,8
R.F.G.	3,9	2,0
Franța	3,4	1,6
Anglia	1,7	0,7
Canada	1,7	1,2
Italia	1,6	0,7

Prețuri „sărate“ la sare

PRODUCȚIA de sare de bucătărie în lumea nesocialistă a depășit anul trecut cu 9% nivelul anului 1974 și cu 2% cel realizat în 1975. Scăderi mai însemnate ale volumului producției în perioada 1974—1976 au înregistrat, printre principalii producători, S.U.A. și Italia. Deși S.U.A. furnizează peste 30% din producția lumii nesocialiste, importul lor net de sare este în creștere (îndeosebi din Canada, Mexic și ins. Bahamas), cea mai mare parte a consumului intern de sare revenind unor destinații nealimentare, și anume : industriei chimice (60% din total), combaterii poleiului pe șosele (18%) etc. În ceea ce privește prețurile la sare, acestea au marcat o tendință de creștere ; în S.U.A. de pildă, prețul de livrare (franco mină) a urcat numai în decurs de doi ani cu circa 30%.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 25—29 APRILIE 1977 a fost caracterizată printr-o întărire a cursului **dolarului S.U.A.** la începutul intervalului și o ușoară slăbire a lui către sfîrșitul acestuia, ca urmare a publicării deficitului balanței comerciale americane pe luna martie a.c. (2,387 miliarde dolari). **Francul elvețian** a terminat intervalul la 2,5210 franci elvețieni pentru un dolar S.U.A., în ușoară redresare în ultimele două zile ale perioadei după deteriorarea datorată anunțării unei pierderi de 250 milioane franci elvețieni de către Crédit Suisse din Zürich.

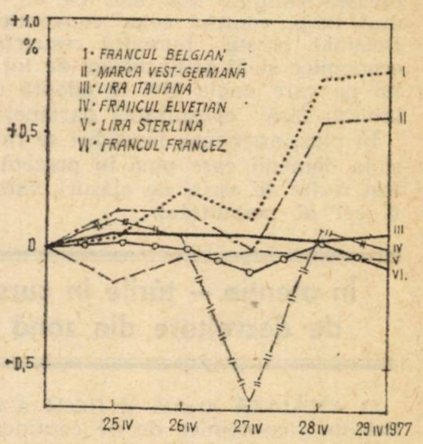

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 25—29 IV 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 22 IV 1977.

Marca vest-germană a terminat intervalul la un nivel de 2,3 580 mărci pentru un dolar S.U.A., repreciindu-se cu 0,57% față de cursul atins în ultima zi a perioadei precedente. Tensiunea creată în „șarpele monetar“ vest-european nu a încetat încă, în cercurile de afaceri vehiculîndu-se ideea unei posibile „revalorizări“ a **florinului olandez** în comparație cu celelalte monede din „șarpe“. **Lira sterlină** a oscilat ușor în jurul nivelului de 1,7194 dolari S.U.A. pentru o liră sterlină. Banca Angliei a redus din nou dobînda minimă de împrumut, la 8,25%. **Francul francez** a cotat în jurul nivelului de 4,9600 franci francezi pentru un dolar S.U.A., în contextul anunțării noului program economic și social de către guvernul francez.

Dobînzile la eurodepozitele pe perioade de 6 luni au manifestat o ușoară tendință de scădere la dolarul S.U.A., terminînd intervalul la nivelul de 5,625% ; cele la marca vest-germană și francul elvețian au manifestat o ușoară tendință de creștere, terminînd intervalul la circa 4,6875%, respectiv 3,8125%.

Prețul aurului la Londra a manifestat o tendință de scădere, terminînd intervalul la 146,50 dolari/uncie comparativ cu 149,30 dolari/uncie la începutul lui, după ce la 28 aprilie coborîse la 145,60 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

MONDORAMA

Productivitate și competitivitate

CONJUNCTURA nefavorabilă din ultimii ani de pe piața capitalistă a oțelului a determinat o intensificare a concurenței, societățile producătoare din S.U.A. și mai ales din Europa occidentală fiind tot mai alarmate de expansiunea exporturilor japoneze de oțel. După cum aprecia recent revista engleză „The Economist“, firmele japoneze pot exporta laminate de oțel la prețuri de dumping datorită faptului că — prin modernizarea întreprinderilor siderurgice — au reușit să reducă cheltuielile de producție într-o proporție mai mare decît concurenții lor.

Ținîndu-se seama de faptul că siderurgia japoneză importă cvasitotalitatea materiilor prime și energiei necesare, factorul hotărîtor îl constituie ridicarea productivității muncii. Conform unor comparații întreprinse de compania „Allegheny Ludlum Steel Corp“, în siderurgia japoneză aceasta s-a concretizat în reducerea timpului de muncă consumat per tona de oțel de la 69 om/ore în 1955 la mai puțin de 9 ore/om în prezent, în timp ce în siderurgia altor țări capitaliste tendința respectivă s-a manifestat mult mai lent (vezi graficul).

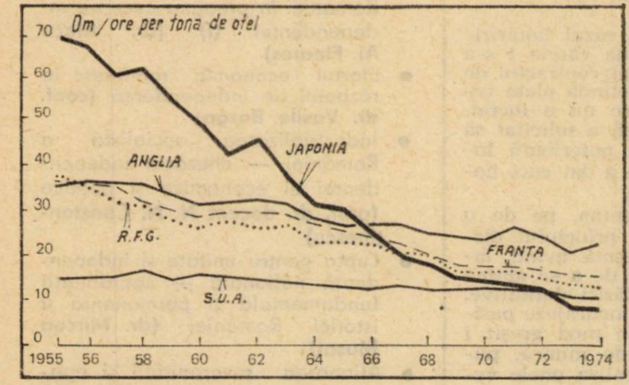

Specializarea înaltă și șomajul

CADRELE tehnice cu înaltă specializare mai au oare căutare astăzi în Occident ? În căutarea răspunsului la această întrebare revista „L'Usine Nouvelle“ ajunge la constatări pesimiste. În timp ce înainte de izbucnirea crizei economice recente, numărul inginerilor și tehnicienilor șomeri nu depășea, în Franța, 30 de mii, în prezent el a ajuns la 80 de mii. Sînt afectate tot mai mult ramurile de vîrf ale economiei — aeronautica, informatica și electronica —, crescînd implicit numărul inginerilor siderurgiști, al constructorilor de mașini, al chimiștilor, electroniștilor, informaticienilor, specialiștilor în hidraulică, proiectanților etc, deja licențiați sau cu perspectiva apropiată de a rămîne „pe tușă“. Pentru a putea găsi un nou loc de muncă, aceste cadre sînt nevoite să se recalifice sau să se transfere într-o altă regiune, uneori cu pierderea vechimii în muncă. Alături de drama personală, este vorba și de o pagubă pentru economia națională, deoarece — notează revista — un cercetător sau specialist cu înaltă calificare transferat dintr-o ramură de vîrf în alt domeniu de activitate se devalorizează rapid. Iar previziunile nu sînt deloc optimiste, pînă în 1980 neputîndu-se conta pe o reducere a ratei șomajului în rîndurile inginerilor și tehnicienilor.

Zonă industrială liberă

RECENTA ratificare de către parlamentele din Iugoslavia și Italia a acordului de la Ossimo deschide — relevă presa iugoslavă — perspective favorabile și pentru colaborarea economică dintre cele două țări. Un prim proiect de amploare în acest domeniu, ale cărui lucrări pregătitoare sînt în plină desfășurare, îl reprezintă zona industrială de la granița iugoslavo-italiană. Pe teritoriul acestei zone, cuprinsă aproximativ între localitățile Sežana, Bazovica (situată în apropiere de Triest) și Lipica, va fi edificată mai întîi suprastructura comunicațiilor moderne, precum și rețeaua de alimentare cu apă și energie electrică, ulterior urmînd să fie construite aproape două sute de întreprinderi industriale.

Se prevede că, pe lîngă stimularea dezvoltării social-economice a regiunilor învecinate din Iugoslavia și Italia, viitoarea zonă industrială liberă va constitui o verigă esențială a cooperării pe termen lung între cele două țări și va crea condiții mai bune pentru exportul produselor lor pe terțe piețe.

Industria textilă: modificarea repartiției teritoriale

UN STUDIU de analiză a consumului de fibre textile și a evoluției industriei textile în lume, publicat în revista „Textile Monthly“, relevă că structura acestui consum se modifică radical în perioada 1950—1980. În timp ce ponderea bumbacului scade de la 70% la 40%, cea a lînii — de la 12% la 5%, iar cea a fibrelor celulozice de la 17% la 14%, ponderea fibrelor sintetice se mărește de la 1% la 41%. Ținîndu-se seama de faptul că principalii factori care influențează asupra consumului mondial de textile sînt sporul populației și evoluția nivelului său de trai, se apreciază că impulsul esențial pentru creșterea consumului va veni din partea țărilor în curs de dezvoltare.

În ceea ce privește diferitele ipoteze asupra evoluției industriei mondiale de textile pînă în anul 2000, studiul conchide că — pe linia optimizării acestei ramuri — este de așteptat ca, concomitent cu eforturile depuse de fiecare țară pentru dezvoltarea unei industrii proprii de textile, să se afirme și tendința de concentrare a producției de fibre textile în țările industrializate, iar a producției de articole textile finite — în țările în curs de dezvoltare. Ca urmare, se prevede că — pe plan regional — fibrele textile și produsele finite care nu înmagazinează multă muncă vor circula pe distanțe relativ scurte, în timp ce textilele care necesită un mare volum de muncă și sînt fabricate în țările cu un nivel mai scăzut al salariilor vor fi transportate pe piețe mai îndepărtate.

Cascada de pe Vahș

PE RÎUL VAHȘ, care-și adună apele de pe versanții Pamirului și străbate teritoriul R.S.S. Tadjice, a început mai demult construirea unei cascade de hidrocentrale menite să valorifice marele său potențial hidroenergetic (evaluat la 14,5 MW per km, respectiv de trei ori mai mult decît în cazul fluviului Ienisei). În prezent, se află în construcție cea de-a cincea verigă a cascadei — centrala Nurek (în fotografie). Prevăzută cu un baraj înalt de 300 m, situat într-o zonă seismică, hidrocentrala este de pe acum cea mai puternică din Asia Centrală. Au fost puse în funcțiune patru agregate, însumînd 1,2 mil. kW, iar pînă în 1980 urmează a fi montate alte cinci agregate.

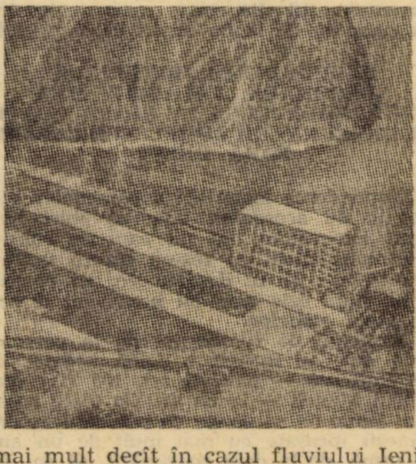

Hidrocentrala de la Nurek va asigura energia electrică necesară pentru crearea unui complex industrial în partea de sud a Tadjikistanului, iar folosirea rațională a apelor lacului de acumulare format în spatele barajului (care va atinge, în final, un volum de circa 10 miliarde mc) va permite extinderea — pe baza irigațiilor — a suprafețelor cultivate în această zonă.

Însă cascada de pe Vahș nu se încheie aici. Încep lucrările pregătitoare pentru înălțarea, în amonte de Nurek, a unui baraj de 350 m înălțime, apele lacului ce va fi creat astfel (de 12 mlrd. mc) urmînd să pună în funcțiune turbinele unui nou gigant energetic, care se va numi Rogunski.

DIN PRACTICA JUDICIARĂ A COLEGIULUI DE JURISDICȚIE ȘI MINISTER PUBLIC AL CURȚII SUPERIOARE DE CONTROL FINANCIAR (II)

ASOCIAȚIA INTERCOOPERATISTĂ. PAGUBA. DECIZIE DE IMPUTARE EMISĂ DE UN ORGAN NECOMPETENT

În conformitate cu art. 107 din Codul Muncii, obligarea la plata despăgubirilor a persoanelor încadrate în muncă pentru pagubele aduse avutului obştesc se face prin decizie de imputare emisă de conducătorul unităţii ; cînd plata urmează a se face de conducătorul unităţii sau de alte persoane încadrate în muncă de organul ierarhic superior, singur sau împreună cu alte persoane, decizia de imputare se emite de către acest organ.

Art. 14 din Decretul nr. 113/1974 prevede că organul de conducere al Asociaţiei economice intercooperatiste este adunarea generală, iar art. 15 lit. d din acelaşi decret arată că adunarea generală desemnează comitetul de administraţie şi hotărăşte încadrarea în muncă şi desfacerea contractului de muncă al specialiştilor din competenţa acestuia : director, contabil şef şi alţi specialişti.

Din coroborarea acestor texte de lege, rezultă că răspunderea materială pentru prejudiciile produse unei asociaţii intercooperatiste (Agrocoop) de fostul director U.C. şi merceologii N.I. şi G.F. nu putea fi stabilită pe seama lor decît de adunarea generală a împuterniciţilor asociaţiei, organul de conducere al unităţii intercooperatiste care a angajat în funcţia de director pe U.C.

În speţă însă, decizia de imputare privind pe fostul director a fost semnată de către preşedintele asociaţiei, iar deciziile de imputare privind pe merceologi au fost semnate de actualul director, situaţie în care, nesocotindu-se dispoziţiile mai sus-citate, titlurile emise apar nelegale, ca emanind de la un organ necompetent.

RĂSPUNDEREA MATERIALĂ SUBSIDIARĂ. VALABILITATEA ANGAJAMENTELOR DE PLATĂ LUATE DE BENEFICIARII SUMELOR ÎNCASATE FĂRĂ DREPT

Răspunderea materială a personelor vinovate de acordarea unor drepturi băneşti necuvenite are un caracter subsidiar, persoanele pe seama cărora unitatea trebuie să se desdăuneze, cu precădere, fiind cele care au beneficiat direct de plata sumelor.

Termenul de recuperare de la persoanele care au încasat o sumă nedatorată se limitează — potrivit art. 108 (1) din Codul Muncii — la un an. Cu toate acestea, nimic nu se opune ca pentru drepturi băneşti încasate cu mai mult de un an, în urmă, de la data constatării, să se ia un angajament de plată valabil, cunoscînd că termenul menţionat constituie o dispoziţie de protecţie în favoarea debitorului, care are însă latitudinea de a nu se prevala de el, făcînd o plată voluntară (ori obligîndu-se s-o facă) chiar după împlinirea acelui termen.

La aceeaşi concluzie conduc, de altfel, şi dispoziţiile art. 107 (2) din Codul Muncii care, prevăzînd că pentru restituirea sumelor nedatorate cel în cauză poate să-şi ia un angajament de plată în scris, ce constituie titlu executoriu, nu fixează nici un termen înlăuntrul căruia trebuie luat acest angajament, spre deosebire de textul articolului imediat următor care determină termenul de stabilire a răspunderii materiale.

În consecinţă, angajamentele de plată date de către beneficiarii drepturilor băneşti necuvenite îşi produc toate efectele, constituind un mijloc legal de acoperire a pagubei suferite de unitate.

RĂSPUNDEREA MATERIALĂ PENTRU DESFACEREA GREŞITĂ A CONTRACTULUI DE MUNCĂ — art. 136 (3) din Codul Muncii

Este de principiu că, în cazul hotărîrilor de reintegrare, persoana căreia i s-a desfăcut în mod nejustificat contractul de muncă este în drept să pretindă plata retribuţiei pe timpul în care nu a lucrat, numai dacă face dovada că a solicitat să fie reintegrată în funcţia anterioară îndeplinită, însă unitatea nu a dat curs hotărîrii, fiind deci în culpă.

A decide altfel ar însemna, pe de o parte, să se nesocotească principiul disponibilităţii, partea interesată avînd latitudinea de a solicita sau de a se abţine de la executarea unei hotărîri definitive, iar pe de altă parte să se încurajeze pasivitatea persoanei căreia în mod greşit i s-a desfăcut contractul de muncă, punînd-o în situaţia de a realiza unele venituri fără nici o contraprestaţie, deşi nu a fost împiedicată să muncească.

În conformitate cu prevederile art. 136 (3) din Codul Muncii persoana vinovată de neexecutarea hotărîrii de reintegrare, răspunde faţă de unitate pentru plata despăgubirii pe timpul de la pronunţarea hotărîrii şi pînă la executarea efectivă a acesteia.

În perspectiva principiului la care s-a făcut mai sus referire, textul citat trebuie înţeles în sensul că persoana vinovată de neexecutarea hotărîrii de reintegrare poate fi obligată să suporte despăgubirile datorate de unitate, calculate cu începere de la pronunţarea hotărîrii definitive — acest moment marcînd punctul de pornire, teoretic, cel mai îndepărtat — dar numai sub condiţia de a se face dovada că cel căruia i se desfăcuse contractul de muncă a solicitat, deîndată, să fie reprimit în unitate, înţelegînd deci să pună imediat în executare hotărîrea de reintegrare.

În cazul în care nu s-ar face o atare dovadă este imputabilă doar valoarea despăgubirilor corespunzătoare perioadei situate între momentul înregistrării cererii şi efectiva executare a hotărîrii, întrucît culpa care a generat paguba rezidă exclusiv în faptul de a se fi dat curs, cu întîrziere, cererii de reintegrare cu care unitatea a fost sesizată, în temeiul hotărîrii judecătoreşti definitive.

Material întocmit de un colectiv de judecători financiari şi procurori financiari din Colegiul de jurisdicţie şi minister public al Curţii Superioare de Control Financiar.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

NICOLAE I. UNGUREANU, Piteşti — Lucrînd neintrerupt de la 25 septembrie 1974 pînă la 19 septembrie 1975, deci mai mult de 11 luni, la desfacerea contractului de muncă unitatea avea obligaţia să vă compenseze în bani concediul de odihnă neefectuat. Compensaţia este egală cu indemnizaţia acordată personalului care beneficiază de concedii de odihnă. Vă puteţi adresa comisiei de judecată din unitate, cerînd aplicarea Legii nr. 27/1967.

ALEXANDRU TOADER, Tecuci — Potrivit art. 44 alin. 6 din Legea nr. 57/1974, totalitatea sumelor acordate, pentru activitatea desfăşurată în cursul unui an calendaristic, în cazul depăşirii indicatorilor sau a sarcinilor prevăzute pentru personalul retribuit după timpul lucrat împreună cu premiul anual pentru realizări deosebite (conform art. 59 şi 60), nu poate fi mai mare de trei retribuţii tarifare lunare de încadrare.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 18 din 6 mai 1977

CENTENARUL INDEPENDENŢEI 1877–1977

- Omagiu ziditorilor independenţei **(prof. dr. docent Titu Georgescu)** 1
- Partidul, conducătorul încercat al poporului în lupta pentru dreptate socială şi independenţă naţională. **(dr. Gheorghe Surpat)** 3
- Structura social-economică a României în preajma cuceririi independenţei (I) **(dr. Alecu Al. Floareş)** 5
- Efortul economic românesc în războiul de independenţă **(conf. dr. Vasile Bozga)** 7
- Industrializarea socialistă a României — chezăşia independenţei ei economice şi politice **(prof. dr. docent N. N. Constantinescu)** 9
- Lupta pentru unitate şi independenţă naţională — coordonată fundamentală şi permanentă a istoriei României **(dr. Mircea Muşat)** 12
- Afirmarea suveranităţii şi egalităţii în lumina unei noi ordini economice internaţionale **(Mircea Maliţa)** 14

ECONOMIE NAŢIONALĂ

— Ritmicitatea lucrărilor pe şantiere **(L. Ţintea)** 17

— Ritmuri şi structuri ale dezvoltării comerţului **(prof. dr. Constantin Florescu)** 19

CONDUCERE • ORGANIZARE

— În pregătirea Congresului consiliilor oamenilor muncii. Cum se asigură participarea nemijlocită a oamenilor muncii la conducere **(Adrian Popescu, Constantin Popescu)** 21

LECŢII

— În ajutorul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior. România în circuitul economic mondial **(conf. dr. I. Mărgineanu)** 23

TEORII • IDEI

— Convorbiri economice cu **dr. Rafael Caldera.** Nevoia de justiţie socială – componentă a noii ordini economice internaţionale. 25

— Şcoli — curente — economişti. Corelaţia dialectică dintre muncă şi capital într-o viziune realistă (I) **(prof. dr. I. Bulborea)** 26

ECONOMIE MONDIALĂ

— Cooperarea economică pe plan european : actualitate şi noi perspective **(I. Şimon)** 28

— Tendinţe — conjuncturi 30

— Mondorama 31

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71.131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

1977 MAJ 30

ASIGURAREA DE ACCIDENTE ŞI VARIANTELE ACESTEIA

adas
ADMINISTRAŢIA ASIGURĂRILOR DE STAT

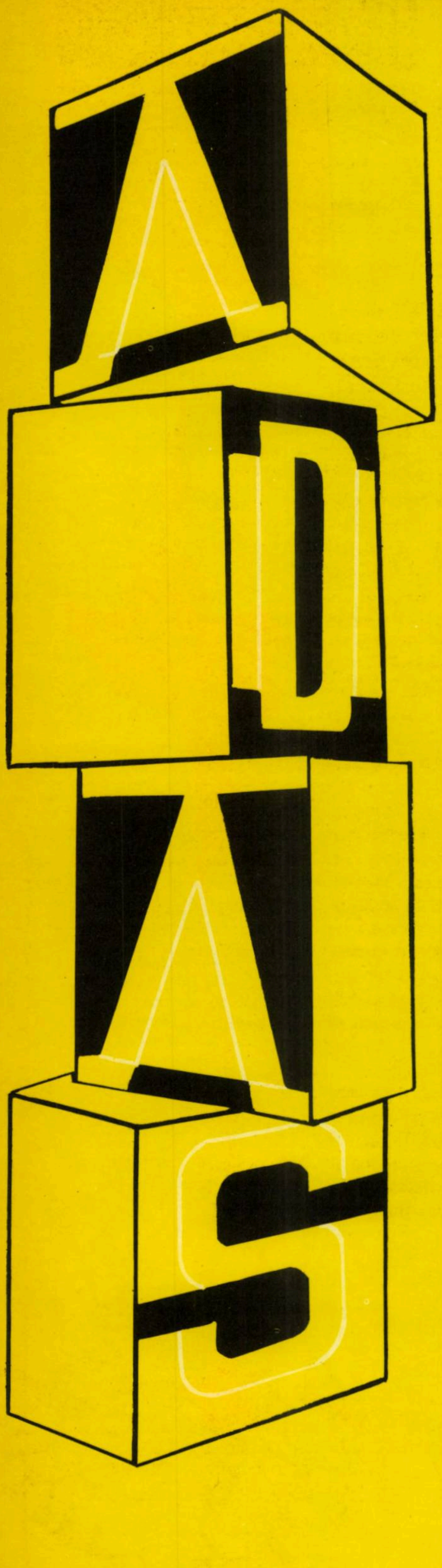

Printre formele de asigurare pe care ADAS le pune la îndemîna cetăţenilor se află şi **„Asigurarea de accidente"**, practicabilă în mai multe variante.

Asigurarea de accidente poate fi contractată de orice persoană în vîrstă de la 16 ani împliniţi, indiferent de profesie şi de locul de muncă. Persoanele care realizează venituri din muncă proprie pot încheia asigurări de la vîrsta de 14 ani. Dintre evenimentele neprevăzute pentru urmările cărora, în caz de vătămări corporale, ADAS plăteşte sumele asigurate, amintim : lovirea, căderea, alunecarea, prăbuşirea de teren, explozia, trăznetul, electrocutarea, arsura, accidentele produse de funcţionarea sau folosirea maşinilor, instrumentelor, sculelor sau armelor, cele întîmplate ca urmare a circulaţiei mijloacelor de transport sau din cauza accidentelor întîmplate acestora etc.

Asigurarea de accidente se poate contracta în următoarele variante :

● **Asigurarea de accidente pentru sume asigurate fixe,** totale, de 15 000 de lei, se contractează pe durate de 3 sau 6 luni, sau pe durate constituind multiplul acestora, pînă la 2 ani.

Pe aceeaşi perioadă se pot încheia şi două sau trei asigurări pentru sume fixe.

● **Asigurarea de accidente pentru sume asigurate convenite** se contractează pe durate de la 1 an la 5 ani, la alegerea cetăţenilor.

Primele se pot achita şi în rate.

Primele de plată, la ambele forme de asigurare, se stabilesc în funcţie de mărimea sumei pentru care solicitantul doreşte să se asigure, de profesia şi felul unităţii în care acesta lucrează, precum şi de durata contractului (de exemplu : la asigurarea pentru sume fixe, primele de plată reprezintă, de regulă, 12 sau 15 lei pe 3 ori 6 luni ; la asigurarea pentru sume convenite, primele de plată reprezintă, de regulă, între 1,60 şi 4 lei pe an, pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată).

● **Asigurarea familială de accidente** cuprinde, pe lîngă asiguratul principal şi pe soţul (soţia) acestuia, precum şi pe toţi copiii, indiferent de numărul lor, în vîrstă de 5 pînă la 16 ani, la sume asigurate totale de 15 000 de lei pentru fiecare persoană.

Prima de plată, pentru o durată a asigurării de 3 luni, este de 25 lei, pentru toate persoanele cuprinse în asigurare.

● **Asigurarea de accidente „Turist" este recomandată pe timpul unor deplasări ce se fac în diverse ocazii, cu durata de pînă la 1 lună. Această asigurare cuprinde atît cazurile de accidente ale asiguratului, cît şi cele de deteriorare sau distrugere a bunurilor casnice şi gospodăreşti ale acestuia lăsate la domiciliu sau luate în deplasare.**

Sumele asigurate sînt între 15 000 de lei şi 40 000 de lei pentru cazurile de vătămări corporale (în funcţie de natura accidentului) şi de 20 000 de lei pentru pagubele la bunurile gospodăreşti.

La această asigurare, care se contractează pe o perioadă de 1 lună, prima de plată este de 15 lei.

⁂

La toate felurile de asigurări de accidente, în cazurile de invaliditate permanentă parţială, ca urmare a accidentelor cuprinse în asigurare, suma cuvenită în raport cu gradul de invaliditate permanentă stabilit se majorează cu 25%, în limita sumei asigurate pentru invaliditate permanentă totală.

Asigurările de accidente pentru sume fixe, pentru sume convenite şi cele familiale oferă şi avantajul cuprinderii în asigurare a bunurilor casnice şi gospodăreşti, pentru o sumă asigurată de 5 000 de lei de fiecare poliţă, fără vreo plată de primă suplimentară.

⁂

Pentru informaţii suplimentare şi pentru contractarea de asigurări vă recomandăm să vă adresaţi responsabililor cu asigurările din unităţile socialiste, agenţilor şi inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unităţi ADAS.

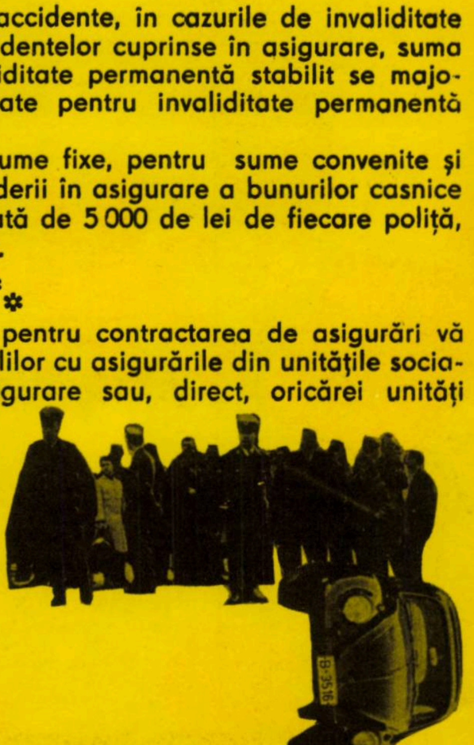

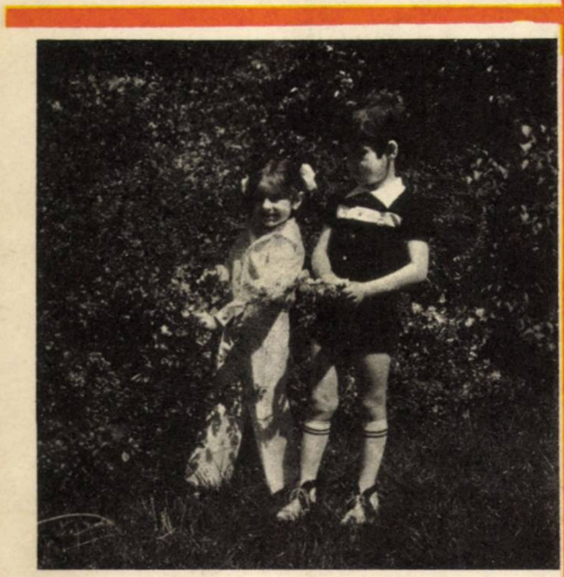

1977 MAJ 30

1977 MAJ 30

Pentru acest sezon, magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat vă recomandă o bogată și diversificată gamă de produse și articole, destinate :

femeilor : compleuri din diverse țesături, uni și imprimate, cu aplicații și broderii ; fuste și pantaloni cu vestă ; bluze din diverse țesături de bumbac tip batist uni cu incrustații. Pentru ocazii, ținuta elegantă presupune purtarea bluzelor din mătase naturală, culoare natur. Tinerelor li se recomandă purtarea fustelor, a pantalonilor sau a compleurilor din catifea și alte materiale adecvate vîrstei. În fine, alte elemente complementare ale garderobei acestui sezon sînt rochiile din in, executate în diverse modele și culori.

bărbaților : mare varietate de compleuri realizate din țesături ușoare : sacouri în culori deschise, carouri, modele gen sport, cu buzunare aplicate cu pliuri, plătci, tighele ; pantaloni din țesături de bumbac și tip bumbac pentru sezonul estival, colorit deschis, modern, mulați pe talie, comozi la mișcări, neșifonabili ; costume foarte variate ca țesătură, culoare, model. Cămășile și bluzele, în diverse modele și contexturi, imprimate și uni, completează gama vestimentației bărbătești.

copiilor : un bogat și variat sortiment de rochițe, costumașe, bluze, cămăși, pantaloni lungi și scurți, fuste și compleuri din diverse țesături ornamentate cu broderii și garnituri de dantele, în desene viu colorate, adecvate ținutei de sezon a celor mici.

Lei 5

D646
M6

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

CENTENARUL INDEPENDENŢEI DE STAT A ROMÂNIEI 1877-1977

Numărul 19 ● Vineri 13 mai 1977

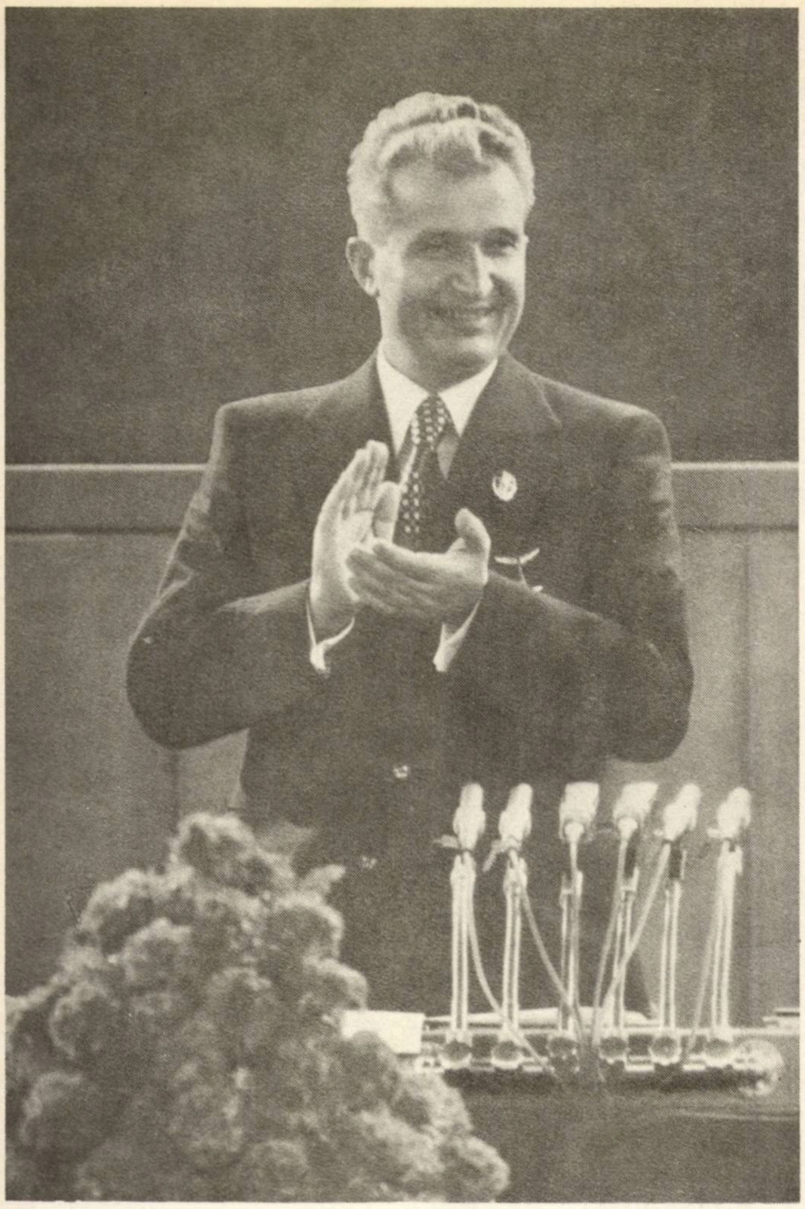

100 DE ANI DE LA CUCERIREA INDEPENDENŢEI DE STAT A ROMÂNIEI

Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naţionale şi activului central de partid şi de stat

„La această mare sărbătoare a istoriei noastre naţionale să facem angajament solemn că vom acţiona neabătut pentru întărirea continuă a unităţii şi forţei partidului nostru, că nu vom precupeţi nimic pentru înfăptuirea programului său de construcţie a socialismului şi comunismului, pentru îndeplinirea cu cinste a măreţei misiuni ce-i revine în făurirea destinului nou, liber al patriei noastre".

NICOLAE CEAUŞESCU

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT * 1883 *

1877 • CENTENARUL INDEPENDENŢEI • 1977

INDEPENDENŢA NAŢIONALĂ, IDEAL ÎMPLINIT AL POPORULUI NOSTRU

ÎNTREAGA NOASTRĂ NAŢIUNE SOCIALISTĂ a adus, prin glasul președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, un fierbinte, un recunoscător omagiu tuturor celor ce au luptat și s-au jertfit pentru cucerirea independenței naționale, pentru ca poporul român să trăiască liber, suveran, să își făurească o viață dreaptă, demnă, fericită, așa cum își dorește, așa cum și-a dorit secole de-a rîndul. Document de înaltă ținută științifică, ideologică și politică, se subliniază în Proclamația sesiunii solemne comune a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat, expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, ne înfățișează procesul istoric al dezvoltării poporului nostru, luptele ce le-a purtat pentru apărarea ființei proprii, a libertății și independenței patriei, pentru progres social, marile transformări revoluționare petrecute în societatea noastră și realizările mărețe dobîndite în construcţia socialistă, liniile directoare ale politicii interne și externe a partidului și statului nostru.

Acum, la un veac de la proclamarea independenței de stat am ascultat cu adîncă emoție mesajul vibrant adresat de secretarul general al partidului poporului român, tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, cu aceeași mîndrie patriotică și emoție cu care generațiile de la 1877 vor fi primit istoricele cuvinte rostite de Mihail Kogălniceanu în aceeași zi de 9 Mai în Parlamentul ţării : „Sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare. Voiam să fim independenţi pentru că voiam să trăim viața noastră proprie, pentru că nu voiam să răspundem pentru greșelile altora". Cuvinte care dădeau viață aspirației multiseculare a românilor și care avea mai apoi să fie consacrată definitiv în fața istoriei prin actele de eroism, prin jertfa de sînge a poporului nostru pe cîmpurile de luptă de la Grivița, Plevna, Smîrdan, Rahova.

Vocaţia de veacuri a românilor

INDEPENDENȚA este vocația permanentă a acestui popor, cu o istorie mult prea frămîntată pentru caracterul său eminamente pașnic și care nu a rîvnit niciodată la hotarele altor popoare, care a aspirat continuu să trăiască liber, stăpîn pe destinul său și pe pămînturile străbune. Întreaga istorie a poporului român se întrepătrunde în modul cel mai strîns cu o luptă continuă pentru a-și apăra glia, pentru păstrarea fiinţei sale naționale, pentru neatîrnare.

De la primul stat dac centralizat al lui Burebista și eroismul lui Decebal, de la luptele lui Mircea și Ștefan, la prima Unire realizată de Mihai Viteazul, la Unirea Principatelor din 1859, la independența de stat, cucerită în 1877, la desăvîrșirea statului național unitar în 1918, la eliberarea de sub jugul fascist la 23 August 1944, istoria românilor este un lung șir de bătălii pentru libertate și dreptate. Am fost așezați ca o adevărată placă turnantă a istoriei europene, la locul înfruntării a trei mari imperii dornice să subjuge noi și noi teritorii, iar în lupta cu dușmani mult mai puternici, am făcut, în nenumărate rînduri, dovadă unui eroism legendar, păstrîndu-ne intactă ființa și demnitatea națională. După cum spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în expunerea prezentată la sesiunea solemnă comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat, sintetizînd întreaga istorie de luptă a poporului nostru, **„Lupta necurmată pentru dezvoltarea de sine stătătoare, pentru libertate și neatîrnare constituie astfel trăsătura caracteristică fundamentală a întregii istorii a poporului nostru, determinînd însuși modul lui de existență, concepțiile și idealurile sale".** Și puține sînt popoarele lumii care să fi viețuit timp de peste două milenii pe un spațiu geografic care și-a păstrat cu o permanență remarcabilă contururile, așa cum, în ciuda marilor vicisitudini ale istoriei, cărora le-a făcut față, a fost poporul nostru. Și indiferent de granițele vremelnice, de opresiunile îndurate, poporul român a avut aceleași aspirații, aceleași idealuri, a gîndit la fel și și-a exprimat gîndurile în aceeași limbă, și-a creat propria sa cultură și civilizație, europeană prin vocație, dar profund națională prin specific, ca un tot omogen indestructibil.

Considerată de revoluționarii de la 1848 ca însăși piatra de temelie a renașterii poporului nostru, independența de stat, cucerită la 1877 apărea, deci, ca o încununare a luptelor și a voinței multiseculare de libertate națională a poporului român, înscriindu-se organic în logica inexorabilă a dezvoltării istorice. „Independența, spunea Eminescu, departe de a fi meritul actualei generații, e suma vieții noastre istorice". Pregătită temeinic prin întreaga evoluție ulterioară Unirii Principatelor, cucerirea independenței de stat a României a devenit o cauză națională a tuturor românilor, inclusiv a celor din provinciile aflate sub dominație străină și care aveau să revină la trupul patriei abia după alte patru decenii, după noi jertfe de sînge pe cîmpurile de luptă. **„Dobîndirea independenței de stat a României,** sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu, nu a fost deci rezultatul unor împrejurări întîmplătoare sau al unei conjuncturi politice, nu a reprezentat un dar primit din afară, ci este rodul luptelor purtate timp de veacuri de înaintași, lupte care au culminat cu măreața victorie obținută în 1877 pe cîmpul de bătălie împotriva imperiului otoman – ce a deschis o eră nouă în dezvoltarea liberă și independentă a patriei noastre".** Pentru că, fără cucerirea independenței de stat, România nu și-ar fi putut asigura dezvoltarea, nu ar fi fost posibilă nici realizarea statului național unitar în 1918, și desigur, continuînd logica istoriei, nici evenimentele următoare, care au asigurat victoria socialismului în România.

Partidul Comunist Român, luptător neobosit pentru independența și suveranitatea patriei

CUCERIREA INDEPENDENȚEI DE STAT a creat condiții pentru accelerarea dezvoltării economico-sociale a României. Odată cu dezvoltarea forțelor de producție și consolidarea noilor relații capitaliste, proletariatul se afirmă tot mai puternic drept cea mai avansată clasă a societății, începe să joace un rol din ce în ce mai important în viața politică a țării, în lupta pentru dreptate socială și națională. Așa cum visul de independență se îndeplinea la 9 mai 1877, aspirația spre unitate națională avea să se înfăptuiască în 1918 prin unirea Transilvaniei cu România – „măreț act de dreptate istorică pentru care s-au jertfit generații de înaintași", care a asigurat unitatea deplină și pentru totdeauna a națiunii noastre și i-a deschis calea afirmării ei tot mai puternice în viața economică și politică a lumii.

Dar tot în această perioadă istorică are loc și pătrunderea tot mai intensă a capitalului străin în economia țării noastre. În economia românească, rămasă în urmă datorită marilor bătălii pe care poporul nostru a trebuit să le poarte de-a lungul timpului, secătuită de jafurile și opresiunile la care a fost supusă, de eforturile de refacere, de birurile pe care a trebuit să le plătească, capitalul străin găsea un teren propice, iar accentuarea dependenței față de acesta primejduia însăși independența țării. Lupta proletariatului român împotriva exploatării căpăta din ce în ce mai pregnant și caracterul unei lupte împotriva dominației marilor monopoluri și implicit, pentru salvgardarea independenței naționale. Relația fundamentală dintre independența de stat și independența economică a fost afirmată de mișcarea noastră muncitorească și socialistă încă de la începuturile sale. „Întemeierea industriei, se scria în ziarul socialist „Lumea Nouă", în anul 1895, se impune la noi cu atita seriozitate, încît nepăsarea în această privință poate aduce cele mai mari nenorociri asupra țării. România nu poate rămâne o țară agricolă... trebuie creată în România industrie mare".

După crearea Partidului Comunist Român, în situația istorică deosebit de complexă din acel timp, proletariatul, în frunte cu partidul său revoluționar, devine stegarul luptei pentru apărarea și salvgardarea independenței și suveranității naționale a României, pentru înfăptuirea aspirațiilor ei fundamentale. În condiții deosebit de grele, au fost date sub conducerea partidului mari bătălii de clasă pentru dreptate socială, pentru oprirea ascensiunii fascismului care amenința din ce în ce mai grav libertatea și integritatea țării. Într-un vibrant apel adresat poporului de C.C. al P.C.R., în ianuarie 1938, se spunea „Ne cheamă la luptă sîngele lui Doja, Horia și Tudor Vladimirescu. Ne cheamă la luptă dragostea de țară pe care nu vrem s-o vedem sfîșiată și cotropită, dragostea de acest popor, pe care nu-l vrem îngenunchiat și robit", iar, la sfîrșitul aceluiași an, ziarul Scînteia scria că „Partidul nostru nu va cruța nici o jertfă pentru a strînge laolaltă muncitorimea și a porni în fruntea ei la unirea tuturor forțelor dornice să apere pacea și independența României".

Încununare a eroicei lupte duse de partid, **„Înfăptuirea actului istoric de la 23 August 1944,** arăta secretarul general al partidului, în recenta sa expunere, **a deschis calea unei dezvoltări noi, democratice și progresiste a societății românești, precum și a lichidării definitive a oricărei dependențe a poporului față de monopolurile străine, de cercurile imperialiste internaționale. România și-a dobîndit, pentru prima dată, în mod cu adevărat plenar, independența și suveranitatea națională, la baza cărora a fost pusă eliberarea poporului de orice exploatare și asuprire, cucerirea puterii politice și economice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare, cu intelectualitatea, cu celelalte forțe sociale, edificarea noii orînduiri sociale în care masele muncitoare, poporul își făuresc în mod conștient propriul viitor, propria istorie".**

Și acum, cînd sărbătorim centenarul independenței, după trei decenii de dezvoltare socialistă, liberă și independentă, resimțim o puternică și justificată mîndrie patriotică pentru istoricele succese obținute, în acest scurt răstimp, sub conducerea înțeleaptă a partidului, pentru viața nouă, demnă, de sine stătătoare pe care o trăim, pentru economia și societatea înfloritoare pe care ni le-am făurit. Au prins astfel viață în aceste decenii de muncă rodnică în propriul nostru folos, idealurile gînditorilor progresiști români, ale clasei noastre muncitoare. Politica partidului de industrializare, de dezvoltare a forțelor de producție, alocarea în acest scop a unei însemnate părți a venitului național, a sporit potențialul economic al țării, bogăția națională a poporului nostru, a asigurat consolidarea tot mai puternică a independenței și suveranității României.

Și tot ceea ce am înfăptuit în acești ani a fost și este consacrat bunăstării poporului român, tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. Ca urmare a succeselor obținute în dezvoltarea economiei, a punerii în lumină a noi posibilități de creștere a producției și a eficienței în toate domeniile activității economice, Comitetul Central al partidului a adoptat chiar în preajma marii sărbători un amplu complex de măsuri menite să asigure ridicarea mai accentuată a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. În spiritul hotărîrilor Congresului al XI-lea, al prevederilor Programului său, partidul pune pe primul plan al politicii sale, al întregii opere de construcție socialistă și comunistă omul, bunăstarea și fericirea sa, făurirea unei vieți tot mai îmbelșugate pentru întreaga noastră națiune. Iar chezășia mersului ferm al poporului nostru pe calea progresului, a prosperității, este creșterea continuă a rolului conducător al partidului în societate, întărirea necontenită a unității întregului popor în jurul partidului, centrul vital al întregii națiuni, munca fermă, neabătută pentru creșterea forței economice a patriei și sporirea bogăției sale naționale.

Aspirația spre independență, caracteristică fundamentală a epocii contemporane

SECOLUL care s-a scurs de la cucerirea independenței noastre naționale, cu deosebire ultimele decenii, demonstrează elocvent că epoca istorică pe care o trăim este caracterizată prin procesul ireversibil de eliberare a tuturor națiunilor de sub dominația străină, prin afirmarea cerinței esențiale a respectării riguroase a independenței și suveranității fiecărei națiuni, a dreptului fiecărui popor de a trăi liber, de sine stătător, de a se dezvolta potrivit intereseior și aspirațiilor sale fundamentale, fără nici un amestec din afară. Într-o lume a interdependențelor cum este lumea contemporană, numai afirmarea deplină a independenței și suveranității tuturor popoarelor este în măsură să asigure descătușarea potențialului lor material și spiritual, unirea conștientă a eforturilor lor, pe baza respectului și a încrederii reciproce, pentru soluționarea marilor probleme cu care este astăzi confruntată omenirea.

Progresul și prosperitatea popoarelor devin din ce în ce mai greu de conceput și de realizat fără o strînsă colaborare și cooperare internațională, expresie a unei noi ordini politice și economice internaționale, întemeiată pe principiile respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne ale altora, avantajului reciproc, înlăturării folosirii forței sau amenințării cu folosirea forței în relațiile internaționale. În condițiile în care în lumea contemporană există serioase decalaje între nivelele de dezvoltare economică a diferitelor state, în care multe state tinere își văd amenințată însăși independența politică, dobîndită cu atîtea jertfe, de starea de sărăcie în care se zbat, de exploatarea la care sînt supuse de marile monopoluri supranaționale, instaurarea noii ordini economice constituie o continuare logică a luptei pentru lichidarea vechii politici, imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru consolidarea independenței lor economice și politice, pentru afirmarea lor neîngrădită pe plan mondial. Numai asigurîndu-se dezvoltarea economică independentă a tuturor țărilor se poate vorbi de instaurarea unor relații cu adevărat echitabile în viața internațională.

România socialistă, atașată puternic principiilor independenței și suveranității naționale acționează ferm, prin activitatea neobosită a președintelui său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru respectarea deplină a principiilor de echitate, justiție și democrație în viața internațională, pentru intensificarea eforturilor în vederea lichidării subdezvoltării, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, care să garanteze promovarea unei colaborări între state egale și suverane, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale, accesul larg al țărilor rămase în urmă la cuceririle cunoașterii contemporane. **„Poporul român,** evidenția tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** în expunerea sa consacrată centenarului independenței – **care a suferit el însuși consecințele asupririi străine, ale dominației imperialiste, și a dat nenumărate jertfe pentru cucerirea independenței și libertății patriei – sprijină activ, într-un spirit de înaltă solidaritate, lupta popoarelor subjugate pentru afirmarea ființei naționale, pentru dreptul de a fi stăpîne pe soarta lor".** Iar în aceasta, mai spunea secretarul general al partidului, plecăm de la experiența istorică, inclusiv a poporului nostru, care arată că factorul hotărîtor al consolidării independenței naționale este dezvoltarea unei puternice economii naționale proprii.

Nicoară IONESCU

1877 • CENTENARUL INDEPENDENŢEI • 1977

GÎNDIREA ECONOMICĂ A PROMOTORILOR ROMÂNI AI RENAŞTERII ŞI UMANISMULUI ÎN LUPTA PENTRU FĂURIREA UNITĂŢII ŞI INDEPENDENŢEI NAŢIONALE

STAREA noastră social-economică şi politică în secolele XVI-XVIII nu era compatibilă cu măreţia originii şi lupta seculară a poporului român pentru a persista, apreciau umaniştii noştri renascentişti. Pentru înlăturarea acestei nepotriviri devenea necesară, mai întîi, **descoperirea factorilor interni şi externi** care contribuiseră la conturarea procesului involutiv.

Grigore Ureche, ca reprezentant al marii boierimi de provenienţă nouă, ca intelectual umanist de tip renascentist şi ca adept al democraţiei nobiliare pe plan social-politic, nu s-a sfiit să consemneze rolul nociv al unor domnitori şi al unor mari boieri. În letopiseţul său el reproşa acestora că nu urmează comportamentul albinelor, care îşi „apără căşcioara şi hrana" de duşmani. Pe trădătorii lui Ion Vodă cu prilejul luptei armate antiotomane de la Cahul i-a condamnat aspru, dar drept. A deferit şi exploatarea şi asuprirea fiscală cărora le cădeau victime îndeosebi ţăranii.

Miron Costin, din aceeaşi postură socială, politică şi culturală, a arătat şi mai amplu, şi mai sugestiv rolul nociv al unor domni : „O ! Moldova, di ar hi domnii tăi, carii stăpînescu în tine, toţi înţelepţi, încă n-ai peri aşe lesne. Ce domniile neştiutoare rîndul tău şi lacome sîntu pricine perirei tale. Că nu caută să agonisească şi e nume bun ceva la ţară, ce caută desfrînaţi numai în avuţie să strîngă, care apoi totuş să răsipeşte, şi încă şi cu primejdii caselor lor, că blăstămul săracilor, cum să dzice nu cade pre copaci, cîtu de tărdzîu"1) El nu vedea cu ochi buni somptuozitatea curţii lui Radu Mihnea, pe motiv că nu era în cumpănă cu venitul ţării. Era convins că poate fi folosită „avuţiia", adică banii, ca mijloc de turburare „că ce nu lucrează în lume avuţia. Banii răscolesc împărăţiile şi mare cetăţi surupă, cum să dzice cu un cuvînt leşescu : Sula de auru zidul pătrunde"2).

Dimitrie Cantemir, ca reprezentant al păturilor sociale mijlocii, înainte de toate al răzeşilor, adică al ţăranilor liberi, care stăpîneau pămîntul în comun, ca intelectual umanist de tip renascentist şi enciclopedist, precum şi ca promotor al absolutismului luminat pe plan social-politic, a relevat că marea boierime a contribuit la decăderea ţării, înainte de toate, fiindcă a subminat „puterea absolută a principelui şi dreptul de a face război şi pace, legat de aceasta"3). Procesul nedorit s-a agravat apoi în contextul declanşării ambiţiilor de acaparare a domniei, astfel că, pînă la urmă, s-a instituit un jug dublu : al turcilor şi al domnului străin (fanariot).

În Istoria ieroglifică, realizînd chintesenţa atitudinii sale antioligarhice, autorul i-a înfăţişat pe exploatatori sub forma unor animale şi păsări de pradă, sîngeroase şi lacome, care trăiau „din truda altora agonisită". Forţa aurului, evidenţiată prin „proverbul" invocat şi de M. Costin, a implicat-o în corupţia marilor boieri care, lacomi de avuţie, îşi vindeau neamul şi patria : „Că sula de aur zidurile pătrunde şi lăcomia îşi vinde neamul şi moşia"4).

CONSEMNÎND FACTORII EXTERNI ai decăderii ţărilor române, Grigore Ureche critica atît regatul maghiar cît şi regatul polon, pentru promovarea de acţiuni cotropitoare şi expansioniste. Aceeaşi atitudine a avut stolnicul Cantacuzino faţă de regatul maghiar, căruia îi atribuia tendinţa de a cotropi toate ţările române. Nici unul nu viza însă o reconfruntare de forţe intrate cîndva în adversitate. Ureche sugera reconstituirea unităţii „creştinilor" împotriva „păgînilor". Pentru el era clar că expansiunea otomană fusese favorizată de „vrajba între creştini". Iar istoricul muntean, criticînd expansionismul regatului maghiar, încerca, totodată, să obţină din partea ungurilor un sprijin mutual pentru Ţara Muntenească şi Moldova, chiar pentru Ardeal, de vreme ce românii, „ceştea ungurilor, ca un zid bun şi tare înaintea turcilor le-au fost şi nu de stricăciune, de să va socoti bine, şi cu dreptate, mai niciodată. ci încă de mare folos, mai vîrtos cestor ce în Ardeal au rămas şezători şi lăcuitori"5).

Duşmanul extern principal al unităţii şi independenţei ţărilor române era socotit totuşi **Imperiul Otoman.** De aceea, umaniştii noştri renascentişti nu şi-au cruţat cuvintele sugestive spre a caracteriza şi combate dominaţia împărăţiei sultanilor pe pămîntul neamului românesc. Ureche, îl vedea pe cotropitorul otoman ca un „om ce iaste cu viaţă sălbatică", „nemernicu sau prădătoriu". Cînd se întîlneşte cu domnul român sultanul este bucuros numai atunci cînd acesta vine să i se plece sau să-i dea bani. Precum „vasul cel fără fund, măcară cîtă apă ai turna într-nsul, nu-l mai poţi umplea, aşa şi turcul, de ce dai mai mult, de aceia îţi face mai multă nevoie, că el darul îl scrie obicină, mai apoi de n-ai vrea să-i dai, numai ce-ţi caută ca să-i dai" — spunea cronicarul6).

Miron Costin, consemna versatilitatea duşmanului şi confirma spusa că „obedzăle turceşti încă sîntu grele" iar suferinţele pe care le îndură românii din această cauză, inexprimabile. O traducere din lucrarea De rebus Alexandri regis Macedonum, a lui Quintus Curtius, pare un dialog înfruntător cu cotropitorul otoman : „De ce folos îţi iaste avuţia, care saţiu nu-ţi face ? Tu eşti întăi in lume sătul fără saţiu şi prin cît agoniseşti ce n-ai, pre atîta să mă aibi rîvneşti"7).

Cantemir, în Istoria ieroglifică, a stigmatizat corupţia şi venalitatea conducătorilor Imperiului Otoman. Apoi, în Descrierea Moldovei, a realizat o caracterizare remarcabilă a **tacticii** folosite de otomani pentru a subjuga ţara română. Aceştia — scria autorul „de bună seamă, au socotit că este mai bine să domolească cu momeli neîmblînzitul zimbru moldovenesc, pe-a cărui sălbăticie o încercaseră nu o singură dată şi nu fără pierderi, decît să potolească cu forţa furia lui, trăgînd nădejde că va veni o zi cînd acesta, cu trecerea vremii, îşi va lepăda sălbăticia de altădată şi că sleindu-şi puterile prin pierderea sîngelui, de voie, de nevoie va răbda să i se pună lanţuri şi cătuşe la picioare"8). Socotind condiţiile de vasalitate, constînd în prestaţii băneşti şi materiale în general, drept un factor al limitării progresive a independenţei domnitorilor români faţă de otomani, a analizat pe larg tributul şi „darurile" pe care Moldova fusese silită să le plătească Curţii Otomane.

Cantemir observa că boii Moldovei, a căror mulţime şi prezenţă în comerţul exterior le consemna, erau folosiţi, din nefericire, nu numai pentru îndestularea traiului locuitorilor, ci şi pentru a se asigura pretenţiile băneşti foarte grele ale otomanilor. Înseşi veniturile şi cheltuielile ţării — apreciate de autor ca fiind în scădere — se hotărau nu după puterile supuşilor (idee financiară premodernă! n.n.), ci după „nevoia şi lăcomia turcilor".

Dacă **domnitorii reuşeau ca printr-o prestaţie bănească către otomani să salveze ţara şi locuitorii săi de asuprire, atunci ei se dovedeau înţelepţi.** Aceştia ar fi urmat, în această privinţă, exemplul veneţian : „Căci domnitorii — mai cuminţi — scria Cantemir — ori de cîte ori puteau răscumpăra cu bani vreo asuprire, preferau, pe bună dreptate, după exemplul iluştrilor conducători prin faima înţelepciunii lor ai republicii veneţiene, să facă pagubă pungii, decît ţării şi supuşilor lor"9). Observaţia menită să releve, prin comparaţie, nivelul înţelepciunii autohtone, contura totuşi o concepţie fundamentală a românilor, care în anumite împrejurări în decursul secolelor XV—XVIII n-au pregetat să-și sacrifice o parte din avuție pentru a-și salva independența lor și a țării.

---

*) Primele două părţi ale acestui articol au apărut în nr. 10 şi, respectiv, 11/1977 ale revistei noastre.

1) Miron Costin, Opere, I, p. 36 ;

2) Ibidem, p. 23.

3) Dimitrie Cantemir, Descrierea Moldovei, p. 125 ;

4) Idem, Opere complete IV, editia 1973, p. 114 ;

5) Stolnicul Constantin Cantacuzino, Istoria Ţării Româneşti, p. 66, 67 şi 96;

6) Grigore Ureche, Letopisetul Ţării Moldovei, p. 179 ;

7) Miron Costin, Opere, II p. 108 ;

8) Dimitrie Cantemir, op. cit. in text p. 179 ;

9) Ibidem, p. 271.

În concepția lui Cantemir, autonomia internă a țării și locuitorilor ei, chiar dacă era asigurată prin obligații bănești către otomani și nu era suficientă pentru afirmarea plenară a statutului politic independent românesc, constituia totuși un semn pozitiv. În acest sens, el scria „că deși groazei lumii, împărăției Turcului, bani a da obligate sînt (țările române), însă bisericile, lege(a), giudecățile, obiceele, nesmentite și nebetejite și le-au păzit (...) și ceia ce iaste mai mare sămnul vredniciii și sloboziii : puterea monarhicească nici cum puternicii Monarhii turcești pînă astăzi nu ș-au plecat-o, ce precum din ceput au avut-o stăpînitorii locurilor acestora, tot așa o au și o țin : într-acăror mînă stă viața și moartea supușilor săi"[10].

Savantul român a sesizat că **în timpul dominației otomane, poporul nostru nu-și punea în valoare resursele pentru a nu prilejui sporirea lăcomiei străine și pierderea roadelor muncii.** „Nici de bogățiile pe care le dau obișnuit munții, adică de zăcămintele minerale, nu sînt lipsiți munții noștri. Dar în timpurile vechi traiul cumpătat al domnitorilor pe de o parte și pe de altă lipsa de băieși a împiedicat exploatarea lor ; în vremile noastre — preciza Cantemir — pe moldoveni i-au oprit de la aceasta cunoscuta lăcomie a turcilor și teama ca nu cumva căutînd bogății să-și piardă odată cu pămîntul și munca și foloasele ei"[11]. Această idee economică, de factură modernă, a fost preluată, în secolul al XIX-lea, de Dionisie Fotino și Mihail Kogălniceanu. Ea a deschis calea făuririi doctrinei economice românești referitoare pe de o parte la rolul nociv al acaparării resurselor naturale ale unei națiuni de către alta, iar pe de altă parte referitoare la rolul pozitiv al valorificării libere și independente a resurselor naturale proprii ca o chezășie a progresului social-economic național și universal.

ARĂTAREA CAUZELOR și factorilor care au dus la starea involutivă a țărilor române servea umaniștilor noștri renascentiști pentru a **deduce căile menite să scuture jugul otoman.** Grigore Ureche și Miron Costin avizau împotriva tendințelor otomane de a crea precedente înrobitoare și a le perpetua. **Statu quo ante** constituia o oarecare pavăză la agravarea dominației otomane. De aceea, Ureche il vedea cu ochi buni pe Petru Vodă Șchiopul fiindcă acesta preferase să renunțe la domnie mai degrabă, decît să satisfacă pretenții otomane suplimentare.

Costin lua în considerație și statu quo-ul politic și teritorial. Un urmaș al său în ale istoriografiei relata că, atunci cînd marele vizir l-a întrebat dacă moldovenii se bucură de luarea Cameniței de către turci la 1672, a răspuns cu un simț diplomatic remarcabil : „Sîntem noi, moldovenii, bucuroși să se lățească (împărăția) în toate părțile cît de mult, iar peste țara noastră nu ne pare bine să se lățească"[12]. Se temea mult de pieirea statală a țării, prin transformarea ei în pașalîc.

Umaniștii noștri nu se limitau însă a propaga un anumit statu quo. Ei doreau ca **țările române să nu mai plătească haraciu, să scuture întregul jug economic și politic otoman.** Miron Costin, referindu-se la haraciu scria împotriva otomanilor, cu indignare și accent dramatic : „să dea Dumnezeu ca să nu mai ajungă să-l mai ia și ca Dumnezeu să hărăzească altă soartă acestei țări, sau să piară înainte de sfîrșitul veacurilor noastre"[13].

Ureche și Costin exaltau vitejia românească, priveau cu simpatie participarea maselor populare la lupta armată antiotomană. Cantemir invoca vremea trecută — cînd „ori de cîte ori o putere vrăjmașă ataca pe domnitor, tot poporul la porunca lui era dator să ia armele și să-și răzbune pe dușmani"[14]. Anticipîndu-l pe Nicolae Bălcescu, el sesiza relația dintre puterea armată a țării și puterea acesteia de a-și apăra libertatea și a scutura jugul străin. Deși făcea din origine și continuitatea românilor un titlu de glorie, el știa prea bine că poporul nostru nu se poate sprijini decît pe forța sa actualizată. În acest sens, adresîndu-le a lor săi, scria : „bătrînețele și cinstea neamului său privindu-ș îl sfătuesc, ca nu în trudele și sîngele moșilor strămoșilor săi să să mândriască ; ce în ce au scăzut din calea vrednicii, chiar înțelegînd, urma și bărbăția lor răvnind, lipsele să-și pliniască ; și să-și aducă amente că, precum odată așe acmu, tot aceia bărbați sînt, carii cu multul mai cu fericire au ținut cinsteși a muri, decît cu chip de cinstea și de bărbăția lor, nevrednic a trăi"[15].

Cei trei umaniști renascentiști din Moldova luau în considerație și o anumită reconstrucție economică și politică. Desigur, datorită poziției lor de clasă, și stadiului de dezvoltare a științei istorice, **nu vedeau prea clar rolul eliberării sociale în potențarea eliberării neamului. Toți, dar cu nuanțe proprii, credeau în rolul propulsiv al domnilor.** Aminteau însă și de necesitatea înfloririi comerțului, inclusiv între moldoveni și ardeleni, de necesitatea dezvoltării orașelor și tîrgurilor. Ar fi dorit ca țara să se asemene cu cele dezvoltate, îndeosebi cu republica venețiană. Cantemir și Cantacuzino cereau chiar să se pună un anumit zăgaz veciniei, în speță, o încetare a aservirii categoriilor sociale mijlocii.

Atingînd o înaltă treaptă în promovarea doctrinei mercantiliste, savantul-domnitor releva rolul și importanța apropierii mijloacelor bănești din circuitul economic al popoarelor, importanța unei balanțe comerciale excedentare. El considera că **nededarea moldovenilor la valorificarea mărfurilor țării peste hotare și faptul că străinii care le valorifică nu sălășluiesc în țară reprezentau impedimente serioase.** „Aceasta este, cred eu, pricina cea mai de seamă că rar se află în Moldova tîrgoveț bogat și că țara noastră, deși trimite străinilor mai multe mărfuri decît primește de la ei, suferă totuși tot timpul de lipsă de bani" — conchidea autorul[16].

Din punct de vedere statal, marele nostru savant și om politic întrezărea un pas spre statul național unitar, promovînd în fond unirea Moldovei și Țării Românești sub aceeași familie domnească. Pentru a scoate Moldova de sub jugul otoman, umaniștii noștri vizau și o alianță cu vecinii ; Gr. Ureche și M. Costin, mai lipsiți de perspicacitate, cu regatul polon (a cărui decădere n-o observaseră), iar D. Cantemir, mai scrutător, cu Rusia lui Petru cel Mare — Rusia reformelor premoderne și gropar al Rusiei pravoslavnice. Savantul nostru intuise perspectivele luminoase ale unei colaborări rodnice între poporul român și poporul rus.

INCREDEREA LOR în scuturarea jugului otoman se întemeia și pe filozofia istoriei. Ei considerau că totul în lume are un început, un adaos și o scădere, după care ciclul se reia în forma creștere-descreștere ; concepția o propagau Grigore Ureche, Miron Costin și Stolnicul Constantin Cantacuzino iar la Dimitrie Cantemir devenise o metodă de construcție istoriografică. Pe baza acestei teze, ei căutau să degaje faptul că faza descendentă a ciclului țării neamului românesc se încheiase și se apropia iminent faza ascendentă. Situația era considerată cu atît mai favorabilă cu cît Imperiului Otoman îi corespundea o fază descendentă iar, după Cantemir, Rusiei lui Petru cel Mare, o fază ascendentă.

Umaniștii noștri renascentiști nu credeau totuși în caracterul absolut al repetabilității fazelor ascendență-descendență. La Ureche transpare **ideea ancorării în ascendență perpetuă sau cel puțin ideea ancorării în evitarea decăderii,** dacă se cultivă bunele înfăptuiri. De fapt, după Cantemir, numai imperiile cad sub incidența descreșterii și decăderii. Pe de altă parte, umaniștii noștri renascentiști nu credeau în mersul de la sine al lucrurilor. Totodată, acordau dreapta valoare ajutorului extern pentru eliberarea de sub jug străin. Ei știau că popoarele libere le sprijină pe cele asuprite pe temeiul aflării în cadrul acestora a unor forțe capabile de luptă pentru a scutura jugul străin. **Că sprijinul extern înseamnă potențarea acestor forțe interne, nu substituirea lor. Că dușmanii libertății popoarelor se feresc în primul rînd de forțele interne care nu se lasă îngenuncheate și numai în al doilea rînd de forțele externe gata să le sară în ajutor celor primordiale.** Sesizau că acțiunea conjugată în același sens a forțelor interne și externe nu este de neglijat. Că solidaritatea celor ce luptă pentru libertate („slobozenie") constituie o forță inexpugnabilă, în ultimă instanță. Ținînd cont că dușmanul este în decădere (respectiv, Imperiul Otoman), momentul scuturării jugului străin îl vedeau aproape.

Cumpănind cu chibzuință structura alianței și solidarității cu alte popoare și resorturile primordiale ale acesteia, ca și pe cele ale reușitei în eliberarea sa, **umaniștii noștri renascentiști chemau poporul român la unitate internă și la luptă intransigentă împotriva cotropitorului otoman.** Cantemir mai ales, își dă seama că dezunirea și răul provocat patriei, neamului provin în primul rînd dinăuntrul acestuia : „Că nu atîta

conf. dr. Virgil IONESCU

(Continuare în pag. 32)

---

[10] Idem, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor, p. 107 ;

[11] Idem, Descrierea Moldovei, p. 107 ;

[12] Ion Neculce, Letopisețul Țării Moldovei și o samă de cuvinte, ESPLA, 1955, p. 134 ;

[13] Miron Costin, Opere I, p. 224 ;

[14] Dimitrie Cantemir, Descrierea Moldovei, p. 125 ;

[15] Idem, Hronicul... p. 180 ;

[16] Idem op. cit. la pct. 14, p. 297.

INDEPENDENŢA ŞI SUVERANITATEA STATELOR – CERINŢĂ A NOII ORDINI ECONOMICE ŞI POLITICE MONDIALE

ROMÂNIA, țară cu îndelungate tradiții de luptă pentru apărarea suveranității și independenței sale naționale, atașată ferm ideii recunoașterii dreptului popoarelor la o existență liberă, de sine stătătoare, într-un climat de pace și prosperitate, întemeiat pe respectarea efectivă a comandamentelor moralei și dreptului internațional, aduce o importantă contribuție teoretică și practică la elaborarea conceptului unei noi ordini economice și politice mondiale.

După cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea rostită la Helsinki în cadrul ședinței pentru semnarea documentelor Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, **„Conlucrînd strîns între ele, popoarele europene pot și trebuie să acționeze cu mai multă hotărîre pentru extinderea colaborării cu țările în curs de dezvoltare, pentru lichidarea vechii politici de inechitate care a dus la împărțirea lumii în țări bogate și țări sărace, pentru realizarea noii ordini economice internaționale, care să asigure progresul armonios al fiecărei națiuni, egalizarea relativă a nivelurilor de dezvoltare, stabilitatea economică internațională, bunăstarea și pacea fiecărui popor.**

De la această înaltă tribună, sînt împuternicit să afirm solemn că Republica Socialistă România este ferm hotărîtă să acționeze cu toate forțele pentru a-și aduce contribuția la înfăptuirea securității, cooperării și păcii în Europa, la crearea noii ordini economice internaționale, la instaurarea unei păci trainice între toate popoarele planetei“1).

Propunîndu-și o transformare radicală a vechiului sistem de relații existente în lume, noua ordine economică și politică mondială se înfățișează, în perspectiva istoriei, ca un vast proces revoluționar, ce implică o reevaluare critică a întregului mecanism al relațiilor internaționale, edificarea unor raporturi de colaborare durabilă între state, întemeiate pe respectul real al independenței și suveranității tuturor popoarelor.

Dată fiind direcția de evoluție a istoriei, în care noul, în ciuda oricăror vicisitudini, triumfă întotdeauna, noua ordine răspunde imperativului adaptării relațiilor internaționale la cerințele emancipării popoarelor și afirmării lor nemijlocite, ca subiecte suverane și pe deplin egale ale relațiilor internaționale. Totodată propunîndu-și să elimine forța — sub toate formele și manifestările sale — din arsenalul metodelor diplomatice, ea este chemată să contribuie la edificarea unor relații noi, de încredere și stimă între popoare, în măsură să asigure evoluția liberă și prosperă a fiecărui popor și, odată cu aceasta, progresul general al întregii culturi și civilizații umane.

Pe de altă parte, întrucît își propune afirmarea deplină a capacității națiunilor suverane și independente și totodată armonizarea eforturilor acestora pentru pace și progres, noua ordine este direct corelată cu ideea clădirii unui nou sistem de raporturi economice între state, apt să promoveze o egalitate reală între toate țările lumii și să garanteze, în mod efectiv, înfăptuirea unei dezvoltări independente și libere a tuturor națiunilor, în cadrul unei diviziuni internaționale a muncii, bazată pe justiție și echitate.

După cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în recenta sa expunere la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat, consacrată centenarului independenței de stat a României, **„România consideră că o problemă fundamentală a lumii de azi este intensificarea eforturilor pentru lichidarea subdezvoltării, a împărțirii lumii în țări bogate și țări sărace ca urmare a îndelungatei politici imperialiste de dominație colonială... Lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice internaționale reprezintă o continuare firească a luptei pentru lichidarea tuturor vestigiilor colonialismului și neocolonialismului, pentru abolirea definitivă a politicii imperialiste pe plan mondial și, de aceea, vom acționa cu toate forțele în vederea înfăptuirii acestui deziderat arzător al epocii noastre“2).**

Analiza fenomenelor deosebit de complexe ale lumii contemporane, ca și a întregii evoluții a vieții internaționale în ultimii ani, demonstrează fără putință de tăgadă că transformarea radicală a relațiilor dintre state constituie în prezent o cerință absolut necesară pentru asigurarea progresului economic și social al tuturor popoarelor, pentru înfăptuirea păcii și justiției internaționale. Ea demonstrează cît se poate de clar că măsurile parțiale nu pot da decît un răspuns vremelnic problemelor majore cu care omenirea este confruntată, învederînd, pe baza luării în considerație a numeroase elemente, că numai o schimbare radicală a întregului sistem de relații existente în lume poate asigura pacea și prosperitatea tuturor popoarelor, în cadrul unei noi ordini bazate pe justiția economică, politică și socială.

Dată fiind multitudinea problemelor cu care este confruntată, noua ordine implică, în mod necesar, numeroase transformări, consecințe și schimbări pe plan economic, politic, social, juridic, instituțional, ce urmează a fi înfăptuite tocmai cu participarea activă a tuturor statelor naționale suverane. Dînd răspuns unor probleme fundamentale ce frămîntă puternic statele și popoarele în ultimele decenii și a căror acuitate s-a manifestat în mod deosebit, în special în ultimii ani, noua ordine este chemată să ofere elemente novatoare, de natură să faciliteze reconsiderarea vechiului sistem de relații și să asigure condițiile elaborării unor noi norme de conduită internațională, adaptate marilor mutații și problemelor deosebit de complexe care caracterizează lumea contemporană.

Se așteaptă ca acest sistem nou de relații, să consacre în mod efectiv garantarea și respectarea fermă a unor drepturi fundamentale ale statelor, esențiale pentru asigurarea conviețuirii lor în condiții de deplină egalitate și respect reciproc, precum dreptul la existență liberă și independentă, dreptul de a-și hotărî singure soarta, dreptul la pace, progres, bunăstare, dreptul asupra bogățiilor și resurselor naturale, a căror aplicare urmează să se desfășoare în contextul promovării neabătute de către toate statele a principiilor fundamentale ale dreptului internațional, general aplicabile raporturilor mutuale, precum interzicerea folosirii forței și a amenințării cu forța, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, soluționarea pașnică a diferendelor internaționale, cooperarea internațională.

Prin obiectivele sale — care sînt nu numai revoluționare, dar și calitativ superioare din punctul de vedere al moralei internaționale, al eticii raporturilor dintre state — noua ordine se înfățișează ca o adevărată strategie a evoluției viitoare a relațiilor dintre țări, indiferent de mărime, potențial, sistem social sau politic, tinzînd spre transformarea profundă a raporturilor dintre ele, spre făurirea unei lumi mai bune și mai drepte în care urmează să fie eradicate definitiv practicile politicii imperialiste de forță și dictat, politica de dominație și opresiune, o lume în care toate națiunile, fără deosebire, să poată să își spună în mod egal cuvîntul la soluționarea problemelor de interes comun.

Elementul central al convergenței tuturor acestor principii și norme noi de conduită internațională îl constituie, în mod necesar, afirmarea dreptului la ființă națională, independență și dezvoltare liberă, al tuturor popoarelor. Noua ordine este chemată să asigure, să garanteze și să consacre definitiv pe plan internațional dreptul imprescriptibil al tuturor națiunilor de a-și afirma cu plenitudine personalitatea, libertatea lor de decizie și de manifestare în toate domeniile, dreptul fundamental al popoarelor la dezvoltare, la pace și prosperitate, facilitînd, în cadrul unui sistem superior de raporturi și cu mijloace noi și eficace, armonizarea intereselor tuturor națiunilor lumii spre înfăptuirea idealurilor de pace, progres și justiție internațională.

---

1) **Nicolae Ceaușescu**, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 11, Edit. politică, București, 1975, p. 1044.

2) **Nicolae Ceaușescu**, Expunere la sesiunea solemnă comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat, Scînteia, 10 mai 1977.

După cum este bine cunoscut, epoca zilelor noastre, epocă de profunde transformări şi prefaceri revoluţionare, de realizări uluitoare ale ştiinţei şi tehnicii, ale culturii umane în general, este şi epoca afirmării fără precedent a naţiunii pe planul relaţiilor internaţionale, a recunoaşterii şi confirmării depline a dreptului tuturor popoarelor la o dezvoltare de sine stătătoare. În acest context, devine tot mai evident că punctul central al viitoarelor principii şi norme ale noii ordini, ca mutaţie structurală a sistemului actual al relaţiilor internaţionale, îl constituie tocmai asigurarea respectului neabătut al independenţei şi suveranităţii naţionale, prin intermediul unor documente politico-juridice, care să fie recunoscute şi aplicate în mod consecvent de toate statele.

Experienţa istorică, viaţa însăşi au arătat, de altfel, cu deosebită evidenţă că naţiunea şi statul naţional reprezintă un puternic element care stimulează evoluţia progresistă a relaţiilor internaţionale şi facilitează afirmarea principiilor noi, democratice. Sub influenţa ideilor generoase şi profund umane ale socialismului, care a proclamat pentru prima dată dreptul tuturor naţiunilor şi popoarelor la autodeterminare —, a marilor mutaţii petrecute în lume sub influenţa sa, au apărut şi s-au manifestat în ultimele decenii numeroase state suverane şi independente, a căror contribuţie la viaţa internaţională devine din ce în ce mai puternică.

Înfăptuindu-se în condiţiile tendinţei spre statornicirea unui sistem de relaţii noi, profund democratice, calitativ deosebit de cele existente, afirmarea statelor naţionale suverane şi independente are toate trăsăturile unui proces evolutiv, de natură a influenţa progresul sistemului internaţional însuşi, promovînd continua lui democratizare, elaborarea unor soluţii noi, de cooperare, care să ţină seama de interesele tuturor popoarelor. La rîndul său, sistemul de relaţii pe care se întemeiază concepţia noii ordini, fiind profund democratic prin esenţa sa, prin principiile pe care se întemeiază, este de natură să favorizeze la maximum manifestarea întregului potenţial al naţiunilor suverane, să înlesnească afirmarea contribuţiei specifice pe care acestea o aduc la făurirea culturii, civilizaţiei, la soluţionarea problemelor de colaborare ridicate în faţa întregii omeniri de uriaşa revoluţie tehnico-ştiinţifică contemporană.

Documentele Conferinţei de la Helsinki pentru securitate şi cooperare în Europa, a căror actualitate apare cît se poate de clar în perspectiva viitoarei reuniuni internaţionale de la Belgrad, au constituit o strălucită ilustrare a acestei idei, demonstrînd cu evidenţă rolul statelor naţionale suverane în edificarea unui sistem de colaborare durabil între state.

Nu este întîmplător faptul că enumerarea principiilor noi ale relaţiilor dintre statele europene începe cu egalitatea suverană şi respectarea drepturilor inerente suveranităţii. Referindu-se la acest principiu, „Actul final“ prevede că „Statele participante îşi vor respecta fiecare egalitatea suverană şi individualitatea celuilalt, precum şi toate drepturile inerente suveranităţii şi pe care le cuprinde suveranitatea lor, între care, în special, dreptul fiecărui stat la egalitate juridică, la integritate teritorială, la libertate şi independenţă politică“. Spre înfăptuirea deplină a acestei cerinţe esenţiale pentru desfăşurarea relaţiilor dintre state converg principiile nerecurgerii la forţă sau la ameninţarea cu forţa, inviolabilităţii frontierelor, integrităţii teritoriale a statelor, reglementării paşnice a diferendelor, neamestecului în treburile interne, respectării drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale, inclusiv a libertăţii de gîndire, conştiinţă, religie sau de convingeri, egalităţii în drepturi a tuturor popoarelor şi dreptului popoarelor de a dispune de ele însele, cooperării între state, îndeplinirii cu bună credinţă a obligaţiilor asumate conform dreptului internaţional3).

De altfel, complexitatea problemelor pe care omenirea le are de rezolvat astăzi arată clar că afirmarea independenţei şi suveranităţii naţionale, manifestarea plenară a statelor suverane, constituie singura cale pentru descătuşarea uriaşului potenţial material şi uman pe care-l reprezintă forţa naţiunilor libere şi stăpîne pe soarta lor, pentru armonizarea eforturilor acestora în înfăptuirea marilor sarcini ale cooperării internaţionale. Exprimînd un punct de vedere pe deplin întemeiat cu privire la tendinţele evoluţiei relaţiilor internaţionale contemporane, profesorul american Inis L. Claude Jr., de la Universitatea din Virginia, arăta, în această privinţă, că „lumea către care pare a fi rezonabil să aspirăm nu este o lume în care micile comunităţi s-au dizolvat şi au fost absorbite într-o comunitate atotcuprinzătoare, ci una în care existenţa şi chiar înflorirea acestora au devenit fenomene compatibile cu ordinea întregului şi elemente de susţinere ale acestei ordini“4).

Actualul stadiu al dezvoltării relaţiilor internaţionale atestă faptul că naţiunile nu sînt nici pe departe dispuse să renunţe la prerogativele suveranităţii lor naţionale şi de stat, ci dimpotrivă, ele îşi afirmă tot mai mult hotărîrea de a-şi apăra independenţa şi suveranitatea — element ce constituie în prezent un factor decisiv al progresului şi prosperităţii fiecărei ţări şi o condiţie de prim ordin a edificării unor raporturi de colaborare durabilă între state.

În lumina acestor realităţi evidente, apar cu totul anacronice şi contrare spiritului colaborării internaţionale toate acele teorii care, invocînd diferite „argumente“, pretind că statul naţional ar avea astăzi un caracter „perimat“, avansînd concluzia falsă că suveranităţile naţionale ar trebui „să cedeze locul“ — pentru a se asigura pacea şi securitatea mondială — unor „forme de colaborare supranaţională“. Nu este un secret pentru nimeni faptul că tocmai forţele imperialiste reacţionare — care doresc să oprească uriaşul proces revoluţionar mondial, să împiedice aşezarea pe baze noi, democratice a relaţiilor dintre state — sînt acelea care încearcă să acrediteze ideea că naţiunea, statele naţionale ar fi categorii „istoriceşte depăşite“, că în actualul stadiu al evoluţiei omenirii ar fi imperios necesar ca statele să renunţe la independenţă sau cel puţin la o parte din prerogativele acesteia, „limitîndu-şi“ de bună voie suveranitatea. În aceeaşi ordine de preocupări, a încercărilor de a nega sau diminua importanţa suveranităţii în condiţiile zilelor noastre, se înscriu şi acele construcţii care îşi propun să teoretizeze necesitatea întemeierii relaţiilor dintre state pe puterea politică şi militară, căutînd să demonstreze că modelul sistemului internaţional al epocii contemporane nu ar putea fi decît „bipolar“, „tripolar“ sau „pentapolar“.

După cum se arată însă în declaraţia politică adoptată de cea de a 5-a Conferinţă a şefilor de state sau de guverne ale ţărilor nealiniate, care s-a desfăşurat la Colombo (Sri Lanka), între 16—19 august 1976, „Lumea bipolară în care nu există decît două importante centre de putere a dispărut de peste 10 ani şi de atunci încercările de a stabili o lume întemeiată pe mai multe centre de putere s-au dovedit inconsistente, majoritatea membrilor comunităţii internaţionale fiind ostili unei polarizări în jurul unor centre de putere. Totodată, majoritatea statelor resping noţiunea de ordine internaţională întemeiată pe blocuri de putere, de echilibru al forţei şi sferelor de influenţă, toate aceste noţiuni fiind incompatibile cu aspiraţiile de independenţă autentică ale statelor şi cu democratizarea relaţiilor internaţionale“5).

De altfel, numeroşi politologi din ţările occidentale sînt nevoiţi să recunoască într-o măsură tot mai mare că ideea echilibrului sau balanţei de forţe nu poate constitui o „formulă“ pentru edificarea unui sistem internaţional trainic. Astfel, de pildă, politologul american Richard N. Gardner aprecia că „o «structură a păcii» nu poate fi realizată numai menţinînd o balanţă precară între cinci centre de putere, ci aceasta reclamă întărirea instituţiilor internaţionale la nivele globale şi regionale în care toate statele au o şansă de a participa“6).

Noua configuraţie a raporturilor internaţionale pe care dorim să le construim în perspectiva unei noi ordini economice şi politice mondiale, din care vor fi eliminate pentru totdeauna politica imperialistă, colonialismul şi neocolonialismul, discriminările, presiunile de ordin economic şi politic, imixtiunile în treburile interne ale altor state, va permite, neîndoielnic, manifestarea plenară a suveranităţii şi independenţei naţionale. Elaborarea şi adoptarea — prin consensul tuturor statelor — a unor măsuri efective pentru interzicerea forţei şi ameninţării cu forţa, pentru dezarmare, pace şi securitate, pentru desfiinţarea blocurilor militare, pentru edificarea unor noi raporturi economice, va întări spiritul de încredere şi colaborare al popoarelor, facilitînd dezvoltarea şi armonizarea unor raporturi noi între state suverane şi egale în drepturi, în măsură să asigure desfăşurarea întregului potenţial al acestora ca subiecte ale relaţiilor internaţionale contemporane.

România socialistă, ataşată în mod ferm principiilor suvera-

dr. Victor DUCULESCU

(Continuare în pag. 32)

---

3) Autorul vest-german Götz von Groll, referindu-se la consacrarea principiului egalităţii suverane în fruntea principiilor înscrise în textul Actului final al Conferinţei de la Helsinki, observa că „A fost un succes al statelor mai mici participante că acest principiu se inscrie in fruntea listei — ca un rezultat obtinut deja în faza pregătitoare. Şi există ceva logic în aceasta, dat fiind că egalitatea suverană este «un principiu pozitiv» cuprinzînd tot ceea ce un stat poate să facă, dat fiind faptul că cea mai mare parte a altor principii au legătură cu lucruri pe care un stat ar trebui să se abţină a le face pentru autenticul scop de a nu incălca drepturile suverane ale altor state“ (Götz von Groll, in „Aussenpolitik“, German Foreign Affairs Review, vol. 26, 1975, nr. 3, p. 250—251).

4) Inis L. Claude Jr., Despre comunitate şi ordine mondială, articol publicat in „The Virginia Quarterly Review“, 1974.

5) „Revue de Politique internationale“, nr. 634 din 5 septembrie 1976, p. 32.

6) Richard N. Gardner, The Hard Road to World Order, in „Foreign Affairs“, vol. 52, nr. 3, aprilie 1974, p. 576.

ASPECTE ECONOMICE ALE PROCESULUI DE CUCERIRE ȘI CONSOLIDARE A INDEPENDENȚEI ROMÂNIEI

ORGANIZATĂ DE INSTITUTUL de economie socialistă din cadrul Institutului central de cercetări economice, a avut loc recent o sesiune festivă de comunicări științifice consacrate împlinirii a 100 de ani de la cucerirea independenței de stat a României.

Referindu-se la importanța și numeroasele semnificații ale sărbătoririi centenarului proclamării independenței de stat a României, în cuvîntul de deschidere al acestei sesiuni prof. dr. **Ioan V. Totu**, directorul general al Institutului central de cercetări economice a subliniat, printre altele, că oricare ar fi subiectul abordat în legătură cu proclamarea României ca stat independent, la 9 mai 1877, adevărul formulat de Mihail Eminescu prin cuvintele **„Independența nu este un „copil găsit“... ci e suma vieții noastre istorice“** rămîne o axiomă. S-a relevat că independența noastră este creația unui popor care întotdeauna a știut că **munca** și **inteligența** sînt singurele resurse inepuizabile ale evoluției sale ascendente. Și ori de cîte ori, cînd diferite forțe externe au atentat la existența sa, poporul român a adăugat la acestea lupta armată sau diplomatică. Filonul cu dimensiuni incomensurabile, ale faptei și vorbei, speranței și luptei poporului român este conștiința continuității sale, conștiința permanenței milenare pe teritoriul Dacoromaniei. Iar forța acestei conștiințe a fost și este asigurată de răspunderea permanentă a oricărei generații pentru integritatea teritorială moștenită de la strămoșii geto-daci, de la generațiile care s-au născut, au muncit și au format o civilizație proprie în sud-estul Europei, pe un teritoriu bine delimitat, identificabil pentru orice perioadă istorică. Neam de viteji, care n-a știut ce este frica, românii au apelat la luptă, numai atunci cînd au fost atacați sau nedreptățiți.

Așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** „„Încununare a unor năzuințe și lupte de veacuri ale poporului român, cucerirea independenței a avut o profundă înrîurire asupra întregii dezvoltări a societății românești pe calea progresului economic și social, deschizînd largi orizonturi națiunii noastre spre afirmarea liberă, de sine stătătoare“. Cei o sută de ani cuprinși între 1877—1977 formează o perioadă istorică în decursul căreia s-au desfășurat profunde transformări politice, economice și sociale, care pentru țara noastră dau dimensiuni specifice timpului. Formarea statului național unitar, crearea Partidului Comunist din România, cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare, desființarea exploatării omului de către om, transformarea României dintr-o țară agrară, cu puternice rămășițe feudale, într-o țară socialistă industrial-agrară în plin progres și afirmare, dezvoltarea accelerată economico-socială a țării și schimbările calitative evidențiate cu deosebire după Congresul al IX-lea al partidului, sînt procese cu semnificații istorice infinite, care explică și definesc nu numai prezentul dar și viitorul națiunii noastre românești. Toate acestea au fost idei relevate atît în cuvîntul introductiv cît și în problematica comunicărilor prezentate.

La sesiune au prezentat comunicări : prof. dr. **I. Bulborea :** Independența economică — obiectiv major al gîndirii și acțiunii patrioților români ; dr. **Gh. Dobre :** Semnificații economice ale cuceririi independenței de stat 1877—78; **A. Spiridon :** Schimbări intervenite în literatura și problematica economică sub influența cuceririi independenței ; **R. Demetrescu :** Afirmarea prerogativelor autonomiei vamale și comerciale : pași pregătitori ai independenței naționale ; conf. dr. **V. Ioța :** Actualitatea concepției lui A. D. Xenopol despre dezvoltarea economică. Lector dr. **D. Mureșan** și lector dr. **M. Rozorea :** Concepția poporanistă despre dezvoltarea României ; **Șt. Mihai :** Din istoria luptei pentru înfăptuirea suveranității asupra resurselor naturale în România ; conf. dr. **S. S. Selejan :** O concepție românească interbelică privind comerțul internațional ; lector dr. **Gh. Ciulbea :** Rădăcini istorice marxiste românești ale criticii stagnării dezvoltării.

I. Desmireanu : Politica de investiții și dezvoltare rațională a factorilor de producție pe întreg cuprinsul patriei ; dr. **A. Iancu :** Prefaceri structurale ale economiei naționale ; dr. **C. Grigorescu :** Creșterea populației — factor al dezvoltării economice si sociale ; dr. **Gh. Răboacă :** Concepția P.C.R. de cointeresare materială și ridicare a nivelului de trai al poporului ; **V. Iordache :** Schimbări și tendințe în consumul alimentar al populației în anii socialismului ; prof. dr. **I. Perț :** Dezvoltarea și modernizarea economiei — temelia independenței naționale și a întăririi capacității de apărare ; dr. **M. Stănescu :** Evoluția țărănimii în procesul de modernizare a economiei românești.

Prof. dr. **I. Nicolae Văleanu :** Contribuția președintelui **NICOLAE CEAUȘESCU** la definirea noii ordini economice și politice internaționale; dr. **S. Sava:** Concepția României despre noua ordine economică și politică internațională, o contribuție originală la dezvoltarea și îmbogățirea marxism-leninismului ; **E. Ionescu :** Independența națională — condiție indispensabilă pentru înfăptuirea unei politici de progres economic și social ; **S. Arsene :** Îmbinarea factorilor interni și externi în dezvoltarea economică independentă a României — experiență cu valențe universale ; **M. Rudăreanu :** Lărgirea relațiilor economice externe ale României și dezvoltarea independentă ; **V. Popescu :** Crearea condițiilor pentru consolidarea monedei naționale în perioada construcției societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

O PRIMĂ GRUPĂ de comunicări s-a referit la premisele independenței, la evaluarea acestui act de mare însemnătate în gîndirea contemporană și ulterioară evenimentului, la momente din istoria economiei semnificative pentru încercările de a se construi independenței de stat un suport în suveranitatea economică. Subliniindu-se că prin cucerirea independenței de stat s-a realizat cadrul propice dinamizării vieții economice și sociale, s-a relevat modul în care **oamenii politici și gînditorii de prestigiu al vremii s-au pronunțat pentru o dezvoltare industrială a țării ca suport al consolidării independenței naționale.** În mod deosebit comunicările au evidențiat gîndirea economică a unor personalități proeminente ca D. P. Marțian, M. Kogălniceanu, G. Bariț, B. P. Hașdeu, M. Eminescu A. D. Xenopol, P. S. Aurelian, C. Dobrogeanu-Gherea ș.a. În fluxul mișcării de idei progresiste privind industrializarea a fost menționat în comunicările prezentate și locul de seamă pe care l-a ocupat gîndirea socialiștilor români. Purtători de cuvînt ai clasei muncitoare, aceștia priveau edificarea industrială a României ca o condiție vitală pentru destinele țării, pentru consolidarea poziției clasei pe care o reprezentau și întărirea independenței României.

S-a subliniat, totodată, că politica de încurajare a industriei, de dezvoltare a forțelor de producție promovată de patrioții români nu era însoțită de cultivarea izolaționismului în relațiile cu alte state, de smulgerea țării din angrenajul complex al diviziunii internaționale a muncii. Dimpotrivă, ei încercau să găsească cele mai potrivite căi pentru așezarea raporturilor țării cu partenerii de schimb pe baze noi, reciproc avantajoase. Iar condiția esențială pentru aceasta o constituia crearea unei industrii naționale puternice și competitive.

În materialele prezentate a fost evidențiat că în deceniile care au urmat pînă la cel de-al doilea război mondial, economia românească, sub auspiciile momentului independenței, a înregistrat o seamă de progrese reale. S-a evidențiat faptul că în raport cu nivelul atins în alte țări ale lumii, **aceste pro-**

grese se situau însă cu mult sub posibilităţile reale ale ţării. Decalajele faţă de ţările dezvoltate, cu trecerea anilor, în loc să se micşoreze, tindeau să se mărească. Tendinţele şi procesele economice potenţate şi amplificate de actul istoric de la 1877, se dovedeau astfel, **contracarate** de puternice forţe sociale interesate în a beneficia de progresele favorizate de noua situaţie statală a poporului român, fără a contribui însă la înfăptuirea lor. Între aceste forţe s-a arătat rolul nefast al capitalului monopolist străin, ce activa în economia românească, capital faţă de care au existat încercări pentru trecerea sub control naţional. Legea minelor din 1924 este prezentată astfel ca exprimînd apogeul politicii liberale „prin noi înşine". Supusă presiunilor puterilor imperialiste, după numai 5 ani de aplicare, legea minelor a fost însă abrogată, iar exploatarea avuţiei naţionale şi a muncii poporului român de către marile companii monopoliste internaţionale — oficializată.

În acelaşi timp a fost analizată „Teoria protecţionismului şi a schimbului internaţional" în concepţia unor economişti români din perioada interbelică, evidenţiindu-se semnificaţia ei de breşă creată în gîndirea economică burgheză despre relaţiile internaţionale. Prin această concepţie s-a respins teoria tradiţională a costurilor comparative de producţie, care cultiva în mod apologetic iluzia caracterului reciproc avantajos al comerţului capitalist şi încerca să acrediteze ideea universalităţii politicii liberschimbiste, în ciuda puternicelor decalaje existente în economia mondială a timpului, urmare a exploatării ţărilor agrare de către burghezia monopolistă şi imperialistă internaţională.

În mai multe comunicări au fost prezentate textele unor apărători consecvenţi ai intereselor vitale ale întregii noastre naţiuni, militanţi pentru progresul economico-social, pentru independenţa şi suveranitatea naţională a ţării, **gînditorii marxişti din perioada interbelică**, care au supus unei critici ştiinţifice concepţiile care predicau stagnarea dezvoltării forţelor de producţie, opuse industrializării României. Ei au respins cu vehemenţă concepţiile fasciste, reacţionare, care chemau structurile economice „înapoi la glie" şi „reagrarizarea". Gînditorii marxişti au arătat că societatea, vital interesată în dezvoltarea forţelor de producţie, nu va putea progresa fără răsturnarea sistemului capitalist, că pieirea capitalismului nu însemna sfîrşitul apocaliptic al omenirii, cum îl prezentau economiştii burghezi de atunci ci marca sfîrşitul unei ere perimate care frîna dezvoltarea neîntreruptă a forţelor de producţie.

UN AL DOILEA GRUP DE COMUNICĂRI a avut ca obiectiv reliefarea realizărilor economice şi sociale din anii construcţiei socialiste, semnificative pentru **exprimarea şi consolidarea unei reale independenţe naţionale a României.** Subliniindu-se justeţea politicii P.C.R. de dezvoltare rapidă şi modernă a economiei au fost ilustrate caracteristicile esenţiale ale repartizării teritoriale a forţelor de producţie, îndeosebi a industriei şi agriculturii, modificările intervenite în structura populaţiei ocupate din fiecare judeţ, orientările de perspectivă în domeniul repartizării industriei pe teritoriul ţării, de care depinde decisiv desfăşurarea armonioasă a vieţii economice şi sociale în toate zonele.

În acelaşi context, au fost arătate condiţiile favorabile pe care partidul şi statul nostru le-au folosit pentru crearea unei **structuri economice complexe**, diversificate, în care se îmbină în mod raţional industria şi agricultura, ramurile industriei extractive cu cele prelucrătoare, producţia mijloacelor de producţie cu cea a obiectelor de consum, precum şi efectele economice şi sociale mai importante ale acestor orientări obţinute în ţara noastră în ultimele 3 decenii.

A fost de asemenea evocată politica P.C.R. privind **creşterea populaţiei şi a resurselor de muncă** şi îmbunătăţirea repartizării forţei de muncă pe ramuri de activitate, măsurile iniţiate de partid privind creşterea natalităţii şi întărirea familiei, urmărind îmbunătăţirea structurii pe grupe de vîrstă a populaţiei, necesară politicii de modernizare a întregii economii naţionale.

Concepţia P.C.R. de cointeresare materială şi de ridicare a nivelului de trai al întregului popor, urmărind îmbinarea intereselor generale cu cele individuale, a celor imediate cu cele de perspectivă, a fost prezentată ca realizînd cointeresarea materială de tip socialist, care satisface, concomitent, atît cerinţele individului cît şi cele ale societăţii, în spiritul eticii şi echităţii socialiste. Toate acestea realizate prin împărţirea venitului naţional, în fond de acumulare şi fond de consum, a fondului de consum în fond de consum individual şi social.

Confirmîndu-se conţinutul ştiinţific al politicii P.C.R. **de creştere a bunăstării populaţiei** în vederea dezvoltării armonioase şi multilaterale a personalităţii umane, au fost relevate, în continuare, principalele schimbări şi tendinţe în consumul alimentar al populaţiei în anii socialismului, acele schimbări cantitative şi calitative care s-au răsfrînt pozitiv asupra stării de sănătate, capacităţii fizice şi intelectuale şi duratei de viaţă.

Pornind de la locul pe care-l ocupă în gîndirea şi activitatea partidului nostru corelaţia dintre dezvoltarea economiei, **întărirea capacităţii de apărare şi** asigurarea independenţei naţionale s-a subliniat că organizarea apărării patriei constituie o componentă organică, inseparabilă şi netransferabilă a operei de edificare a orînduirii socialiste. Pentru România, care face parte din categoria ţărilor mici şi mijlocii, valorificarea maximă a întregului potenţial economic şi uman reclamă îmbinarea opţiunilor fundamentale de politică economică cu nevoile sistemului naţional de apărare şi exercitarea unor funcţii economico-sociale de către armată.

Relevîndu-se **transformările petrecute în structura relaţiilor de producţie din agricultură**, au fost subliniate modificările intervenite în structura socio-profesională a ţărănimii, în condiţiile ei de viaţă, care apropie tot mai mult ţărănimea noastră de cerinţele unei activităţi industriale.

IN GRUPUL DE COMUNICĂRI axate pe probleme ale independenţei naţionale reflectată în politica externă a României socialiste un loc aparte l-a ocupat relevarea contribuţiilor originale ale preşedintelui ţării şi secretarului general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la **definirea noii ordini economice şi politice internaţionale.** Au fost puse în lumină caracteristicile esenţiale ale acestei concepţii : viziunea largă asupra procesului de restructurare a ordinii economice şi politice internaţionale existente, proces înţeles pe temeiurile ştiinţifice ale marxism-leninismului, ale imperativelor de progres ale umanităţii; înţelegerea complexă a instaurării noii ordini, proces în care economicul şi politicul se împletesc în forme dintre cele mai diferite ; aprecierea noii ordini economice şi politice internaţionale ca un proces de mare amploare şi diversitate, realizabil în timp pe bază de acţiuni concrete în care să se angajeze toate popoarele, organismele internaţionale, ca şi încadrarea acestor acţiuni în marile procese revoluţionare de prefacere a lumii actuale.

Concepţia României despre noua ordine economică şi politică internaţională, ca expresie a dezvoltării şi îmbogăţirii ştiinţei marxist-leniniste tocmai pe baza elementelor de mai sus, a constituit obiectul unei alte comunicări. Caracterul legic al necesităţii înlocuirii vechilor relaţii dintre state, de dominare şi asuprire, ca un proces determinat de însăşi dialectica dezvoltării social-istorice, a fost prezentat şi analizat prin teza analogiei dintre lupta de clasă pe plan naţional şi lupta pentru instaurarea unor noi raporturi echitabile pe plan internaţional, relevîndu-se perspectiva revoluţionară a conceptului românesc. Asemănarea pe care K. Marx a făcut-o la timpul său între unele fenomene interne — de pildă diviziunea muncii ca element de dependenţă socială — şi cele de pe plan internaţional — diviziunea internaţională ca instrument de asuprire a unei părţi a globului, transformată în cîmp agricol de către cealaltă parte, cîmp de producţie prin excelenţă industrial — îşi găseşte în această interpretare a faptelor contemporane nu numai o confirmare deplină dar şi o dezvoltare creatoare. Ţările capitaliste, ţările puternice au fost nu numai creatorii actualei ordini internaţionale dar şi marii ei beneficiari, prin instaurarea unui sistem de subordonare, dependenţă şi exploatare a ţărilor rămase în urmă, expropiate de posibilităţi şi condiţii de dezvoltare în folosul înavuţirii unei minorităţi mai timpuriu dezvoltate. Ori, această ordine devine anacronică pentru însăşi existenţa umanităţii.

Subliniindu-se relaţia organică dialectică, de intercondiţionare şi susţinere reciprocă dintre **independenţa naţională şi înfăptuirea unei politici de progres economic şi social,** relaţie verificată de istoria frămîntată a României, au fost relevate semnificaţiile şi dimensiunile noi ale asigurării independenţei în epoca contemporană, în condiţiile dezvoltării relaţiilor economice internaţionale între state independente şi suverane aflate pe diferite trepte de dezvoltare.

Sesiunea de comunicări a trezit un viu interes în rîndurile specialiştilor.

ECONOMIE NAȚIONALA

> **„Marile transformări revoluționare care au avut loc în decursul edificării socialismului evidențiază politica științifică a Partidului Comunist Român pentru dezvoltarea susținută a forțelor de producție și creșterea rapidă, pe această bază, a veniturilor tuturor oamenilor muncii, pentru înfăptuirea retribuției socialiste corespunzător cantității și calității muncii, aportului fiecăruia la progresul patriei..."**
>
> (Din *„Proiectul programului de creștere a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980"*)

CORELAȚIA DEZVOLTARE ECONOMICĂ — CREȘTEREA NIVELULUI DE TRAI ÎN ROMÂNIA

IDENTIFICÎNDU-SE cu aspirațiile seculare ale poporului nostru de independență, libertate și fericire, Partidul Comunist Român desfășoară, în condițiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, o susținută politică de creștere economică rapidă, pentru înflorirea multilaterală a patriei și ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. În Programul partidului este înscris, la loc de frunte, că înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate presupune **„creșterea puternică a forțelor de producție pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice, astfel încît să se poată asigura sporirea continuă a producției de bunuri materiale în vederea satisfacerii largi a necesităților de consum ale întregului popor, dezvoltarea multilaterală a societății"[1]).**

Ridicarea nivelului de trai al poporului este o caracteristică a orînduirii noastre noi, o manifestare pregnantă a echității și umanismului acesteia, o trăsătură a relațiilor de producție în continuă perfecționare, o expresie a subordonării producției și întregii activități sociale nevoilor în continuă creștere și diversificare ale poporului nostru — rațiunea însăși a construcției socialiste, țelul primordial al politicii Partidului Comunist Român. O dovadă elocventă a subordonării reale a dezvoltării economice ridicării bunăstării materiale și spirituale a poporului o constituie recentele măsuri luate de partidul nostru privind creșterea nivelului de trai al populației în actualul cincinal.

O dezvoltare dinamică orientată spre bunăstarea poporului

EVOLUȚIA dinamică și multilaterală a economiei României în anii construcției socialiste este o expresie a clarviziunii întregii politici a partidului nostru, de creștere economică și ridicare permanentă a nivelului de trai material și spiritual al poporului.

Înțelegerea profund științifică a relației dintre producție și consum, stabilirea unor corelații corespunzătoare între acumulare și consum, precum și repartizarea tot mai echitabilă a fondului de consum între membrii societății au permis o dinamică deosebit de rapidă a gradului de satisfacere a nevoilor (de producție, și de consum) ale membrilor societății. În numai 25 de ani, producția industrială a țării a crescut de 21 de ori, ceea ce a permis lichidarea caracterului preponderent agrar al economiei, România devenind o țară industrial-agrară, în plin proces de industrializare și dezvoltare armonioasă, multilaterală a întregii economii, dezvoltare exprimată sintetic de creșterea de peste 10 ori a produsului social și a venitului național (vezi tabelul nr. 1).

Legătura dialectică între nevoia de consum și nevoia de producție este esențială pentru garantarea în fapt a sporirii permanente a nivelului de trai al oamenilor muncii. Ea se degajă și din examinarea corelațiilor dintre indicatorii producției și cei ai nivelului de trai, toți aceștia avînd semnificații sporite dacă sînt priviți în raport cu creșterea populației țării (vezi tabelul nr. 2).

Datele sînt cît se poate de elocvente pentru a exprima legăturile ce există între sporirea producției și creșterea bunăstării materiale și spirituale a poporului : la o creștere a venitului național pe locuitor de circa 8 ori, fondul de consum pe locuitor a sporit de 5,5 ori, veniturile reale de 3,7 ori, iar desfacerile de mărfuri pe locuitor de 8,8 ori.

Semnificația acestor progrese realizate într-un timp record este mult mai pregnantă dacă ținem seama de situația precară moștenită de la România burghezo-moșierească. Înainte de război revenea pe locuitor de 8 ori mai puțin zahăr și de 4,3 ori mai puțină carne decît în Anglia, de 5,6 ori mai puțin zahăr și de 3,6 ori mai puțin lapte decît în Belgia[2]). Ca urmare a nivelului scăzut de dezvoltare industrială decalajele în consumul de produse industriale era mai mare. Astfel potrivit calculelor prof. Costin Murgescu, la consumul de textile, confecții, încălțăminte ș.a. România antebelică ocupa locurile 18—19 din 20 de țări europene pentru care s-au făcut calculele. Progresele înregistrate în anii 1950—1965 au fost mai mari în direcția sporirii consumului de textile, confecții, încălțăminte și mai modest firește, în ce privește consumul de frigidere, mașini de gătit cu gaze, mașini de spălat rufe, televizoare, aparate de radio, mobilă, autoturisme ș.a.; acestea au cunoscut însă o creștere vertiginoasă după 1965, în condițiile și ca urmare a creșterii ratei acumulării.

În același timp, mărirea accelerată a investițiilor neproductive și a fondului de consum social explică progresele spectaculoase făcute de România încă din primii ani ai construcției socialiste, în ce privește condițiile esențiale ale vieții materiale și spirituale a poporului român. Urmărind satisfacerea armonioasă a nevoilor complexe de viață ale oamenilor muncii, partidul nostru a acordat o atenție deosebită unor nevoi social-culturale de bază cum sînt : învățămîntul, cultura, condițiile de locuit, asistența medicală etc. În aceste domenii România a obținut realizări remarcabile comparabile cu cele din țări capitaliste dezvoltate ; astfel încă în anii 1972—1974 deși produsul social brut pe cap de locuitor era de cîteva ori mai mic în țara noastră decît într-o serie de țări capitaliste dezvoltate, totuși la unii indicatori importanți ai satisfacerii acestor nevoi de consum România înregistra nivele superioare. Exemplu : ritmul de creștere al locuințelor noi la 1 000 de locuitori era cu 10% mai mare decît în Austria, mai mult decît dublu față de cel al Italiei, cu 40% mai mare decît al Angliei ; numărul de paturi de spital la 1 000 de locuitori era cu 19% mai mare decît în Austria, cu 25% mai multe decît în R.F. Germania, cu 66% mai multe decît în Suedia ; număr de medici la 1 000 de locuitori era cu 16% mai mult decît în Italia și R.F. Germania, cu puțin peste nivelul Statelor Unite și cu 33% mai mulți decît în Austria ; în România o largă înflorire a cunoscut învățămîntul, școala generală avînd o durată de 10 ani și urmează ca în perspectiva anilor 1985—1990 să fie generalizată la 12 ani.

Tabelul nr. 1

Dinamica unor indicatori principali ai producției naționale în perioada 1950—1975

	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1975/1950
Produsul social miliarde lei p.c.	83	155	219	344	523	864	10,4 ori
Venitul național miliarde lei p.c.	35	68	95	146	212	362	10,3 ori
Prod. globală industrială miliarde lei p.c.	27,5	55,7	93,6	178,4	312,8	576,6	21,0 ori
Prod. globală agricolă miliarde lei	32,4	52,6	55,3	62,5	68,6	93,4	2,9 ori

Ca urmare a ridicării rapide — încă din primii ani ai construcției socialiste — a consumului alimentar, a sporirii gradului de dotare cu produse industriale de primă necesitate și, ulterior, de produse de uz îndelungat, a ameliorării considerabile a condițiilor de locuit a ocrotirii sănătății, a condițiilor de muncă a mecanizării lucrărilor grele, periculoase și vătămătoare etc. s-au produs schimbări cu adevărat remarcabile în ce privește gradul de sănătate al populației fapt reflectat sintetic în sporirea duratei medii a vieții : dacă la recensămîntul din 1930 durata medie a vieții în România era de 42 de ani, cu circa 20—30 de ani mai puțin decît în țările dezvoltate economic, în jurul anului 1975, potrivit calculelor comparative efectuate, durata medie a vieții în România era de 67,3 ani pentru bărbați și 71,8 ani pentru femei, adică la nivelul atins de majoritatea țărilor capitaliste dezvoltate.

Tabel nr. 2

Dinamica venitului național pe locuitor și dinamica principalilor indicatori ai nivelului de trai pe locuitor în perioada 1950—1975

1950 = 100

	1955	1960	1965	1970	1975
Venit național/locuitor	181	238	354	488	794
Inverstiții social-culturale/locuitor	288	578	897	1 157	1 519
Fond de consum/locuitor	179	232	321	408	554
Cheltuieli social-culturale de la bugetul statului/locuitor	179	341	520	805	1 156
Venituri reale ale populației/locuitor	137	161	214	263	365
Desfaceri de mărfuri prin comerțul socialist/locuitor	188	256	409	581	880

Referindu-se la evoluția diferitelor laturi ale nivelului de trai în condițiile intensificării după 1965 a acumulării și a dezvoltării economice, putem să subliniem creșterea continuă și rapidă a consumului — așa cum se observă și din datele tabelului nr. 2.

Astfel, între anii 1966—1975 s-a înregistrat un ritm mediu anual de creștere a consumului de 6%, iar al consumului pe locuitor de 5,7%.

Această imagine de ansamblu poate fi ilustrată mai concret cu ajutorul datelor statistice privind realizarea planului național unic de dezvoltare economică și socială care, între 1965 și 1975 indică creșteri însemnate ale produselor textile-încălțămnite între 200—250%, ale produselor alimentare între 200 și 360% și ale bunurilor de uz îndelungat pentru care creșterile se situează peste 200%, ajungînd chiar, la 500% (aragaze, autoturisme ș.a.).

Programul recent elaborat de ridicare a nivelului de trai al poporului în perioada 1976—1980 prevede ca cheltuielile social-culturale finanțate de la bugetul statului să crească, față de precedentul cincinal, cu 42,7%. Fonduri însemnate sînt prevăzute a fi alocate educării copiilor și pregătirii tinerei generații pentru muncă și viață (creștere cu 38,9%), apărarea și refacerea sănătății oamenilor muncii (creștere 38%), pensii, asistență socială (creștere 52,1%) etc.

Explicația ritmului înalt de creștere a consumului în întreg procesul de construcție socialistă, inclusiv în perioada 1966—1975 cînd a fost sporită rata acumulării este cît se poate de ușor de formulat : dacă în prima perioadă creșterea consumului a fost susținută prin ponderea mai mare a fondului de consum în venitul național, în anii 1966—1975 alocarea unei părți mai însemnate din venitul național pentru dezvoltare a asigurat un ritm rapid de creștere economică și pe această bază sporirea rapidă a fondului de consum.

Sporirea productivității muncii, baza ridicării nivelului de trai și a progresului general al țării

ÎN LUMINA acestor realități de necontestat devine evident că experiența României socialiste de creștere economică nu validează teoria economiștilor burghezi după care o sporire a acumulării ar fi însoțită de o scădere a nivelului de trai.

Faptul că în capitalism retribuția ar tinde să crească proporțional cu productivitatea nu poate să ne facă să uităm de valorile lor absolute : valoarea absolută a retribuției a fost frînată în trecut decenii de-a rîndul, în timp ce productivitatea a crescut continuu ; retribuția poate să tindă spre proporționalitate cu productivitatea tocmai pentru că a devenit o fracțiune tot mai mică a acestuia.

După cercetările atente ale unor economiști, români, în capitalismul contemporan retribuția, partea clasei muncitoare, nu numai că nu a ajuns la paritate cu productivitatea dar are chiar o tendință continuă de scădere[3]. Analizînd aceeași ruptură dintre producție și consum în condițiile economiei Japoniei cea mai dinamică din lumea capitalistă contemporană, un alt cercetător român constată că „Miracolul economic japonez se reduce, așadar,la ritmul înalt al creșterii economice, la dezvoltarea furtunoasă a industriei, la progresele tehnologiei, la competitivitatea mărfurilor japoneze pe piața mondială, la creșterea productivității, la primul loc în lume în construcțiile navale, dar el nu include și nici un autor nu face o asemenea încercare de includere — prosperitatea poporului japonez. Este un „miracol“ din care făuritorii lui sînt excluși“ [4].

Preocuparea continuă a partidului și statului nostru pentru fructificarea pe planul creșterii nivelului de trai a realizărilor dezvoltării economice pe parcursul întregului proces de construcție socialistă este relevată deosebit de elocvent de dinamica comparată a cîtorva indicatori (vezi tabelul nr. 3).

Datele arată că în perioada analizată, concomitent cu creșterea producției globale și a productivității muncii, asistăm la un proces de majorare continuă a retribuției. Deși în această perioadă o parte însemnată a fondului de retribuție a fost alocată creșterii numerice a forței de muncă ocupate în industrie, s-a asigurat o strînsă corelație între retribuție și productivitatea muncii ; pe ansamblul industriei productitatea muncii a crescut în perioada 1960—1975 cu 281%, iar retribuția cu 205%.

Pentru a asigura continuitatea acestei tendințe caracteristice dezvoltării noastre, așa cum se arată în „Programul de creștere a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980“ este necesar ca productivitatea muncii să crească mai rapid decît prevederile inițiale ale planului cincinal. Astfel, proiectul de program stabilește ca în industrie pînă în anul 1980 productivitatea muncii să crească cu 55,1% față de 50,7% cît fusese prevăzut în planul cincinal, ceea ce va permite majorarea retribuției medii nominale netă cu 38,0% față de 29,5% cît fusese prevăzut.

În acest fel se va realiza o creștere în medie cu 30,2% a retribuției reale, depășindu-se nivelul prevăzut inițial pentru acest cincinal de 18—22%, iar în strînsă corelație cu aceste sporuri, veniturile țărănimii vor crește cu 30%. Alături de veniturile din muncă, sporirea gradului de cointeresare materială și ridicare a nivelului de trai al întregului nostru popor se va realiza și printr-o serie de majorări substanțiale în domeniul pensiilor nominale de stat care vor crește cu 23,2%, instituirea unui sistem de pensii pentru țăranii necooperativizați, majorarea în medie cu 30% a alocației de stat pentru copii, sporirea ajutoarelor de stat pentru familiile cu mulți copii ș.a.

Tabelul nr. 3

Dinamica producției globale (Q), a fondului de retribuție (R), a productivității muncii (W) și a retribuției medii (r), în anii 1960—1975, în industrie

	1960	1965	1970	1975
Producția globală	100	191	334	615
Fond de retribuție	100	175	266	459
Productivitatea muncii	100	144,3	205,9	281
Retribuția medie	100	130,8	161,4	205,5

Rezultatele obținute de poporul român în dezvoltarea economică și ridicarea nivelului de trai sînt o expresie concludentă a ceea ce este în stare să realizeze un popor liber și independent mai ales atunci cînd dezvoltarea economică este propulsată atît de puternic de natura relațiilor de producție socialiste, de aceea că avem un partid puternic care concepe creșterea economică și cointeresarea materială în raport cu natura orînduirii socialiste, cu condițiile concrete și obiectivele dezvoltării naționale spre binele și fericirea întregului nostru popor.

Potrivit Programului partidului nostru de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, la orizontul anului 1990 economia României se va ridica la nivelul țărilor dezvoltate, concomitent cu lichidarea decalajelor care există între nivelul de trai al poporului nostru și al altor popoare din țările dezvoltate. România înregistrează astfel în mod vizibil o dezvoltare orientată spre satisfacerea armonioasă a nevoilor întregului popor, corespunzător locului și funcțiilor omului în societatea socialistă și comunistă.

Gheorghe RÂBOACĂ

---

[1] **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism**, Ed. politică, București, 1975, p. 65—66.

[2] Costin Murgescu, „Reforma agrară din 1945“, Ed. Academiei R. S. România p. 94.

[3] L. Stroja, „Costul forței de muncă în capitalismul contemporan“, Ed. politică, București, 1974.

[4] S. Sava „Japonia — fenomenul economic „Ed. Științifică București, 1971.

> „Măsurile prevăzute pentru creşterea mai accentuată a nivelului de trai al populaţiei în cincinalul 1976—1980 constituie o nouă şi puternică dovadă a grijii permanente a partidului şi statului pentru îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă şi ridicarea gradului de civilizaţie al întregului popor, o expresie a profundului umanism al societăţii pe care o edificăm, se înscriu în politica generală a partidului de construire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism."
>
> (Din *„Proiectul programului de creştere a nivelului de trai al populaţiei în cincinalul 1976—1980"*.)

DEZVOLTAREA ŞI DIVERSIFICAREA SERVICIILOR, COMPONENTĂ A CREŞTERII NIVELULUI DE TRAI AL POPULAŢIEI

EXTINDEREA continuă, diversificarea şi îmbunătăţirea calitativă a activităţii de servicii constituie o latură de seamă a înfăptuirii ţelului suprem al politicii Partidului Comunist Român, de ridicare a nivelului de trai al populaţiei. În acest context, Programul P.C.R. de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism prevede: **„O atenţie deosebită va fi acordată dezvoltării serviciilor publice în oraşe şi sate, satisfacerii celor mai diverse cerinţe ale unei vieţi civilizate, moderne. Se va perfecţiona intreaga activitate de servire a populaţiei".**

Importantele mutaţii ce au loc în viaţa social-economică a ţării noastre, pe fondul creşterii economice în ritmuri susţinute, cer tot mai mult ca populaţia să beneficieze de un volum de servicii în continuă sporire şi diversificare. Locul şi amploarea pe care le dobîndesc serviciile prestate populaţiei depind în cea mai mare măsură de stadiul de dezvoltare economico-socială a ţării, de creşterea venitului naţional, de posibilităţile de alocare a resurselor materiale şi umane, pentru a asigura o ofertă corespunzătoare. De altfel, este de reliefat faptul că volumul prestărilor de servicii a devenit unul dintre indicatorii sintetici care caracterizează nivelul de dezvoltare a ţărilor din punct de vedere economic.

Graficul nr. 1

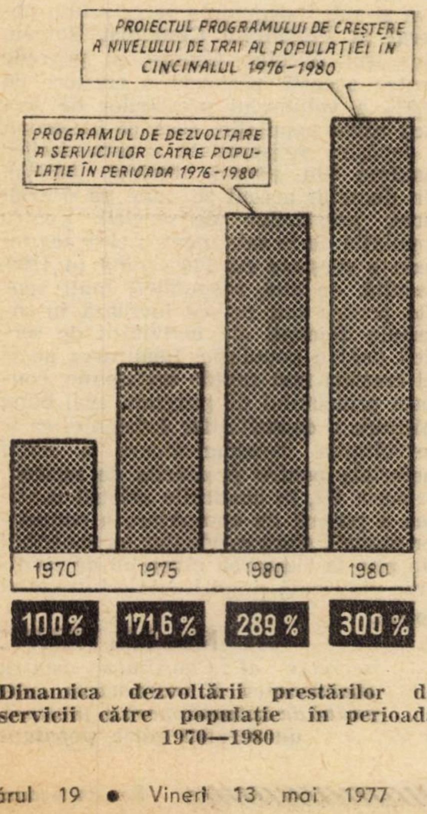

Dinamica dezvoltării prestărilor de servicii către populaţie în perioada 1970—1980

Ritmuri susţinute în dezvoltarea serviciilor

CA O EXPRESIE concretă a grijii permanente a partidului nostru pentru ridicarea permanentă, în ritmuri susţinute a nivelului de trai şi de civilizaţie, pe baza indicaţiilor secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a fost elaborat „Programul de dezvoltare a serviciilor către populaţie în perioada 1976—1980", aprobat în martie 1976. El cuprinde în mod unitar sarcini în vederea satisfacerii necesităţilor populaţiei de la oraşe şi sate pentru toate domeniile prestatoare de servicii. Prin conţinutul său, programul reprezintă o concretizare a sarcinilor stabilite de Congresul al XI-lea al P.C.R., iar realizarea sa va contribui la sporirea continuă a gradului de civilizaţie, la ridicarea nivelului de trai, va crea condiţii ca populaţia să-şi satisfacă în măsură crescîndă nevoile de servicii.

Subliniem faptul că proiectul programului de creştere a nivelului de trai, recent elaborat, păstrează devansarea dinamicii dezvoltării serviciilor — 75,3% — faţă de creşterea desfacerilor de bunuri de consum — 52,1%, ca o expresie a importanţei lor în ridicarea gradului de civilizaţie a vieţii societăţii noastre. (Vezi graficul nr. 1).

Volumul prestărilor de servicii către populaţie realizat în 1976 prezintă, în preţuri comparabile, o creştere de 6,9% faţă de anul precedent. Sarcinile de plan au fost depăşite de unităţile aparţinînd Ministerului Minelor, Petrolului şi Geologiei — cu 25,6%; ale Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini — cu 26,6%; ale Ministerului Energiei Electrice — cu 5%; ale Ministerului Turismului — cu 1%, ale consiliilor populare judeţene — cu 0,4%.

Cu toate acestea, pe ansamblu, prestările de servicii au prezentat în 1976 o creştere care s-a situat în urma creşterii volumului de desfacere a mărfurilor către populaţie:

	Creştere *1976/1975*
— desfacerea de mărfuri către populaţie	8,6%
— prestările de servicii către populaţie	6,9%

În anul care a trecut au fost obţinute îmbunătăţiri la anumite categorii de prestări de servicii. De exemplu, au fost satisfăcute în condiţii mai bune solicitările de transport interurban ale populaţiei, ca urmare a creşterii parcului de autobuze şi a organizării de noi trasee. De asemenea, a sporit numărul abonaţilor telefonici, telefonia automată s-a extins cu noi linii, a crescut numărul localităţilor racordate

Graficul nr. 2

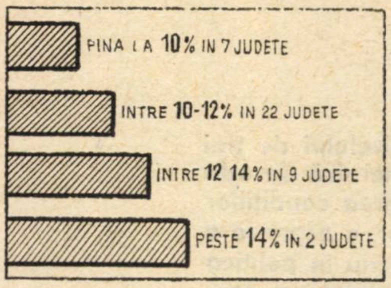

Ritmul mediu anual de creştere a volumului de prestări de servicii către populaţie în perioada 1976—1980, în profil teritorial

la sistemul de telefonie automată interurbană. În domeniul prestărilor de servicii turistice s-a înregistrat o dezvoltare mai accentuată a turismului intern — cu 24,7% faţă de 1975. Baza tehnico-materială a turismului a continuat să se dezvolte în ritm însemnat, prin punerea în funcţiune a noi capacităţi de cazare — 6 300 de locuri în 30 de unităţi hoteliere şi similare acestora ; de asemenea, au fost puse în circuit noi baze moderne de tratament în staţiunile Băile Herculane, Tuşnad ş.a.

În condiţiile programului susţinut al construcţiilor de locuinţe, volumul prestărilor realizate în acest domeniu de unităţile aparţinînd consiliilor populare judeţene a fost mai mare cu 9% faţă de cel planificat. Avînd în vedere că populaţia îşi va construi în mediul rural — din fonduri proprii — în perioada 1976—1980 circa 250 000—300 000 de locuinţe, care se vor caracteriza prin creşterea suprafeţelor, a gradului de confort şi dotări utilitare, se impune dezvoltarea puternică a acestei categorii de servicii. A crescut, totodată, lungimea reţelelor de distribuţie a apei potabile şi a celei de canalizare orăşenească.

Amplificarea reţelei şi diversificarea serviciilor

VOLUMUL prestărilor de servicii către populaţie în profil teritorial a înregistrat în 1976 următoarele sporuri în comparaţie cu anul 1975 :

— în 9 judeţe — cu pînă la 5%,
— în 12 judeţe — cu 5—10%,
— în 14 judeţe — cu 10—15%,
— în 5 judeţe — cu peste 15%.

Ritmurile de dezvoltare a reţelei se vor menţine diferenţiate în profil teritorial. (Vezi graficul nr. 2).

Pe baza programelor proprii elaborate de către fiecare minister, instituţie centrală şi locală cu activitate de prestări de servicii, corespunzător prevederilor „Programului de dezvoltare a prestărilor de servicii în perioada 1976—1980", au fost luate măsuri pentru diversificarea serviciilor, pentru dezvoltarea reţelei de unităţi, precum şi în privinţa pregătirii de noi cadre pentru diferite categorii de prestări. Astfel, la activitatea de întreţinere şi reparaţii de aparate de radio-televizoare şi alte aparate electrocasnice, în multe judeţe numărul de unităţi şi lucrători a sporit corespunzător cu gradul de dotare a populaţiei ; în anul 1976 au fost organizate 172 de noi unităţi distribuite în majoritatea judeţelor ţării, urmînd ca în acest an să ia fiinţă încă 220 de unităţi. Pentru repararea şi întreţinerea de autovehicule au fost organizate 48 de noi unităţi ; cu toate acestea, numărul lor este încă insuficient (pe ansamblu revin circa 1 000 de autoturisme pe o unitate, astfel că se prevede înfiinţarea în continuare de noi unităţi. În activitatea de construcţii şi întreţinere a fondului locativ au fost organizate 76 de noi unităţi, urmînd ca în cursul acestui an să mai fie înfiinţate alte peste 450, ceea ce va permite rezolvarea sarcinilor mult amplificate în împrejurările create de cutremurul din luna martie.

În mediul rural — cîmp vast de activitate în domeniul serviciilor către populaţie — activează unităţi de prestări ale cooperaţiei de consum şi ale cooperaţiei agricole de producţie. Anul trecut au fost realizate îmbunătăţiri în cadrul reţelei cooperaţiei de consum, îndeosebi privind întreţinerea şi reparaţia bunurilor de folosinţă îndelungată ; un nivel superior al volumului de prestări s-a obţinut şi la prestările de confecţii, tricotaje, încălţăminte, frizerie etc. În ce priveşte cooperaţia agricolă, menţionăm construirea a 33 de brutării, cu o capacitate de peste 76 tone/24 ore ; de asemenea, în colaborare cu cooperaţia de consum urmează să se înfiinţeze 30 de ateliere de industrializare a legumelor şi fructelor şi să se dezvolte unele unităţi existente. În scopul realizării programelor de construire a noi băi populare de către consiliile populare judeţene, municipale, orăşeneşti şi comunale, din fondurile de investiţii şi din contribuţia populaţiei, au fost elaborate proiecte tip pentru asemenea obiective.

Cu toate realizările menţionate, satisfacerea cerinţelor populaţiei cu unele servicii nu se realizează încă la un nivel corespunzător solicitărilor în continuă creştere ale populaţiei. De asemenea, trebuie remarcat faptul că în unele judeţe reţeaua de unităţi prestatoare de servicii s-a dezvoltat inegal, astfel că nivelul încasărilor pe un locuitor şi numărul de lucrători din acest domeniu la 1 000 de locuitori sînt rămase în urmă faţă de media pe ţară.

Rezultatele în activitatea unor unităţi prestatoare de servicii — şi îndeosebi la organizaţiile cooperatiste — pot fi influenţate în continuare în sens pozitiv, prin dezvoltarea reţelei pentru anumite categorii de servicii mai mult solicitate de populaţie, precum şi prin mărirea numărului de lucrători calificaţi, care să asigure un nivel calitativ corespunzător serviciilor şi într-o gamă diversificată.

Se prevăd în continuare creşterea numărului de lucrători la o serie de activităţi ca : reparaţii de aparate de radio şi televizoare, construcţii şi reparaţii de locuinţe, spălătorii şi curăţătorii chimice etc., precum şi ridicarea nivelului calitativ al unor servicii oferite îndeosebi de unităţile prestatoare ale cooperaţiei de consum, de întreprinderile industriei locale şi cele de transport urban.

Intensificarea dinamicii dezvoltării

ANALIZÎND în mod critic îndeplinirea sarcinilor din primul an al cincinalului, Consiliul pentru coordonarea şi îndrumarea activităţii de aprovizionare şi prestare de servicii pentru populaţie a stabilit măsuri pentru îmbunătăţirea în continuare a activităţii. Astfel, instituţiile centrale care au în subordine unităţi cu profil diversificat de servicii pentru populaţie urmează să acţioneze pentru accelerarea dezvoltării reţelei, prin înfiinţarea de noi unităţi, precum şi prin extinderea profilului unor unităţi existente ; totodată, în domeniul formării de noi cadre se va pune un accent mai mare pe pregătirea la locul de muncă, în vederea asigurării condiţiilor de sporire a numărului unităţilor cu profil mult solicitat de populaţie, precum şi al unităţilor care lucrează în două schimburi.

Intensificarea preocupării pentru diversificarea profilelor va fi însoţită de asigurarea unei amplasări echilibrate a acestora pe teritoriul judeţelor şi oraşelor, bazată pe studierea intensităţii solicitărilor populaţiei pentru diferite categorii de prestări. De asemenea, UCECOM şi CENTROCOOP vor lua măsuri de extindere a sistemului de întreţinere a unor obiecte de uz îndelungat, pe bază de abonamente ; se va urmări apropierea cît mai mult a serviciilor de locuinţa consumatorilor, lărgindu-se totodată gama serviciilor chiar la domiciliul acestora.

Proiectul Programului de creştere a nivelului de trai al populaţiei în cincinalul 1976—1980, elaborat din iniţiativa şi sub îndrumarea secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, prevede pentru această perioadă o creştere de 75,3% a volumului prestărilor de servicii către populaţie, ceea ce înseamnă o depăşire substanţială a prevederilor maxime din planul cincinal (68,6%). Un deosebit accent se pune pe dezvoltarea prestărilor de servicii pentru populaţia de la sate, pentru care se prevede o creştere cu 120% pînă în 1980. Rezultă, de aici, răspunderi mult sporite pentru toţi cei ce lucrează în diversele domenii ale activităţii de servicii pentru populaţie. Realizarea acestei creşteri mai rapide presupune, conform proiectului de program, mai buna utilizare a capacităţilor existente, ca şi dezvoltarea corespunzătoare a bazei materiale pentru prestările de servicii. În acest fel, în condiţiile măririi continue a puterii de cumpărare a oamenilor muncii, sfera serviciilor va contribui din plin la ridicarea nivelului de civilizaţie materială şi spirituală a întregului popor.

Mauriciu NOVAC
secretar al Consiliului pentru coordonarea şi îndrumarea activităţii de aprovizionare şi prestare de servicii către populaţie

ÎNNOIREA ŞI MODERNIZAREA, FACTORI DE BAZĂ AI SPORIRII EFICIENŢEI (I)

Mihail FLORESCU
ministrul industriei chimice

● O industrie de vîrf, cu o dinamică accelerată : producția industriei chimice va crește de 2,2 ori în acest cincinal ● Un promotor al progresului tehnic – Institutul central de cercetări chimice ● Ponderea tehnologiilor originale la noile obiective – 86% ● O expresie a potențialului de creativitate – 1 900 de noi produse și tehnologii ● Valențele economice ale forței unei cercetări științifice originale ● Implicațiile economice ale dinamicii „produs vechi" – „produs nou" – „produs viitor".

PROGRAMUL DE DEZVOLTARE al industriei chimice în perioada 1976—1980 reflectă într-un mod realist, ştiinţific fundamentat, căile şi mijloacele de realizare a obiectivelor de creştere economică, stabilite pentru această ramură de activitate în Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R., a sarcinilor prevăzute în Programul Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism. Producţia industrială a chimiei va spori în acest cincinal de peste 2,2 ori într-un ritm mediu anual de 17,5%, superior celui înregistrat de întreaga industrie. Ponderea industriei chimice în producţia globală a ţării va creşte de la 11,6% în 1975 la 17—18% în 1980, o contribuţie însemnată urmînd să o aducă punerea în funcţiune a peste 400 noi capacităţi de producţie.

În acest an, participarea industriei chimice la întreaga producţie a ţării va fi de aproximativ 12,5%. Sînt prevăzute creşteri importante în sectoarele furnizoare de produse chimice pentru celelalte ramuri industriale şi agricultură. Aceasta din urmă va primi în 1977 cu 45% mai multe îngrăşăminte calculate în substanţă activă şi cu 13% mai multe pesticide (din care 27% ierbicide) faţă de livrările din anul trecut. Industria textilă va fi aprovizionată cu 27% mai multe fire şi fibre sintetice, iar ramurilor consumatoare de materiale plastice li se vor livra cu 15,4% mai mulţi polimeri. Contribuţia industriei chimice la creşterea bunurilor de consum destinate satisfacerii necesităţilor populaţiei se va concretiza, printre altele, şi printr-o creştere a livrărilor de produse de spălare cu peste 23 000 t etc.

Prin acest amplu program ţara noastră îşi propune ca, la unele produse, cum sînt îngrăşăminte chimice, masele plastice, produsele prelucrate din mase plastice, firele şi fibrele chimice, cauciucul sintetic, produsele de sinteză fină şi mic tonaj, să asigure necesarul intern din producţie proprie, să micşoreze decalajul şi chiar să lichideze rămînerea în urmă faţă de ţările dezvoltate.

Pentru a răspunde necesităţilor economiei naţionale în condiţiile unei creşteri substanţiale a eficienţei economice, mijloacele materiale şi financiare puse la dispoziţia industriei chimice sînt orientate cu prioritate spre sectoarele în care se realizează o prelucrare cît mai ridicată a materiilor prime de bază, o utilizare complexă şi cît mai eficientă a acestora concomitent cu înnoirea şi diversificarea largă a produselor care, la rîndul lor, să asigure introducea rapidă a progresului tehnic şi în celelalte sectoare de activitate. In acest context, petrochimia rămîne şi în acest cincinal sectorul chimic care prezintă ritmul de dezvoltare cel mai ridicat. O dezvoltare de amploare va cunoaşte chimia de sinteză fină şi de mic tonaj ale cărei produse oferă avantajul obţinerii unor materiale de largă utilitate şi de eficienţă ridicată.

Este de reliefat faptul că anumite sectoare importante ale industriei chimice, cum sînt coloranţii, pesticidele, medicamentele, catalizatorii se vor dezvolta în exclusivitate pe baza tehnologiilor proprii, asigurînd însemnate disponibilităţi la export în paralel cu valorificarea superioară a potenţialului creativ autohton.

Cercetarea și proiectarea – sectoare de avangardă în diversificarea produselor

AȘA CUM ARĂTA secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** la realizarea sarcinilor de dezvoltare prevăzute în documentele Congresului al XI-lea al P.C.R., în fiecare domeniu de activitate, știința și respectiv cercetarea științifică este chemată să aducă o contribuție însemnată bazată pe amplificarea creației tehnice românești în strînsă legătură cu cerințele prioritare ale producției. În acest context, cercetarea din chimie a adus și va aduce în continuare o contribuție amplă la realizarea unor procedee tehnologice moderne, la dezvoltarea ingineriei românești necesară elaborării proceselor tehnologice destinate dezvoltării industriei noastre chimice, la eliminarea în mare măsură a importurilor de licențe și procedee tehnologice. Prin programele de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică din acest domeniu se va amplifica în viitor contribuția proprie, originală la introducerea operativă în producție a unor tehnologii moderne, bazate pe cele mai noi cuceriri din ingineria chimică, la experimentarea și materializarea rapidă în practică a celor mai valoroase descoperiri din știință și tehnologie pe plan internațional, asigurîndu-se în același timp competitivitatea procedeelor proprii pe piața mondială, exportul de tehnologii și obiective industriale bazate pe concepție românească.

Trebuie precizat că, în actualul cincinal, a fost prevăzută realizarea a 328 noi obiective de investiții, unde va fi aplicat un număr de 490 de tehnologii, în care ponderea cercetării și proiectării proprii (materializată în tehnologii noi sau reproducerea îmbunătățită a unor tehnologii proprii sau importate) este de circa 86% obținîndu-se, astfel, o reducere a ponderii importurilor de licență la circa 14% din valoarea investițiilor. Cele 214 tehnologii aplicate pentru prima dată vor conduce la realizarea unor producții anuale suplimentare de 30 miliarde lei, diversificînd larg gama sortimentală în domenii ca : polimeri, elastomeri, fire și fibre chimice, produse petrochimice, pesticide coloranți, medicamente, auxiliari diverși, produse anorganice și îngrășăminte chimice, noi produse obținute prin prelucrarea cauciucului și a materialelor plastice etc.

Faptele prezentate atestă nivelul științific înalt al cadrelor care lucrează în domeniul cercetării, orientarea fermă a activității unităților de cercetare din cadrul Institutului central de cercetări chimice spre nevoile concrete ale dezvoltării acestei ramuri industriale, spre dezvoltarea amplă a creativității specialiștilor noștri. Pe baza lucrărilor de cercetare, coordonate de Institutul central de cercetări chimice au fost elaborate programe de asimilare a unor noi produse chimice necesare promovării accelerate a progresului tehnic în toate ramurile economiei naționale. De asemenea, au fost stabilite împreună cu institutele de cercetare și proiectare programe privind crearea de noi materiale și înlocuitori sintetici ; valorificarea subproduselor și a deșeurilor din industrie, perfecționări și îmbunătățiri la instalațiile tehnologice pentru reducerea consumurilor de energie și de materii prime energetice ; recuperarea resurselor energetice secundare în condiții economice ; definitivarea cercetărilor și a unor tehnologii privind valorificarea eficientă a unor minereuri sărace ș.a. Creșterea eficienței cercetării este asigurată prin coordonarea de către Institutul central de cercetări chimice a întregii activități desfășurate de institutele departamentale de cercetare și proiectare tehnologică, din centralele industriale și din învățămîntul superior, inclusiv activitatea de cercetare la catedrele de specialitate.

Produse și tehnologii la nivelul performanțelor mondiale

PREOCUPĂRILE cercetătorilor și ale proiectanților, dezvoltarea accelerată a creației tehnice de masă, vor permite ca, în acest cincinal, în industria chimică să se asimileze în producție un număr de aproximativ 1900 de produse și tehnologii noi și îmbunătățite care se regăsesc, cu ponderi diferite, în toate subramurile componente (tabelul). Astfel, trebuie remarcat că sarcini importante privind înnoirea producției sînt prevăzute în domeniul chimiei de sinteză fină și de mic tonaj, la produse cum sînt ; medicamentele, coloranții și pigmenții organici, produsele cosmetice, auxiliarii pentru industria textilă, pielărie, mase plastice etc. În domeniul medicamentelor, de exemplu, se are în vedere extinderea gamei de sortimente prin sinteză și biosinteză și valorificarea extractelor de plante medicinale și a celor din subprodusele rezultate la abatoare. Industria de coloranți, una din cele mai complexe producții, ale industriei chimice organice de sinteză va asigura un nomenclator variat de produse, cu proprietăți tincturale îmbunătățite, care la nivelul anului 1980 va acoperi aproape 80% din necesarul industriei textile, față de 60% în prezent.

În domeniul pesticidelor, pentru a răspunde tendinței generale, existente pe plan mondial și a cererilor agriculturii, se vor realiza produse cu eficacitate biologică superioară. care să răspundă exigențelor privind scăderea toxicității și a poluării aerului și solului, a reziduurilor la sol ș.a. Se preconizează din această cauză ca producția de DDT și HCH să dispară complet la nivelul anului 1980. Se va dezvolta producția de noi substanțe biologice active și biostimulatoare, de mare complexitate tehnologică destinate furajării animalelor și păsărilor.

Totodată, se va diversifica și gama polimerilor de mic tonaj, în special a copolimerilor vinilici, stirenici, acrilici și olefinici, se va extinde gama de rășini pentru lacuri și vopsele pentru turnătorii, schimbători de ioni, auxiliari pentru industria textilă etc.

Pentru realizarea sarcinilor ce ne revin privind realizarea bunurilor de consum în perioada 1976—1980, industria chimică își va dubla producția în 1980 comparativ cu 1975, concomitent cu desfășurarea unui proces dinamic de înnoire, diversificare și îmbunătățire permanentă a calității produselor.

Pe ansamblul industriei chimice, satisfacerea într-un grad înalt a cerințelor beneficiarilor va continua să fie realizată — concomitent cu asimilarea unor produse noi — prin modernizarea celor aflate în fabricație. În această direcție măsurile organizatorice aplicate, modernizarea tehnologiilor de fabricație și cercetările efectuate au condus la o creștere însemnată a ponderii produselor de calitate superioară, cu performanțe substanțial îmbunătățite. Este vorba, în primul rînd de rezultatele bune obținute în producția de acid clorhidric, sodă caustică solidă, sodă calcinată, polietilene, rețele cord poliamidic, fibre poliesterice, medicamente, produse cosmetice, detergenți, săpunuri de toaletă, produse pentru uz casnic, coloranți etc. Pentru a oferi o imagine de ansamblu asupra înnoirilor în producția chimică se cer făcute două aprecieri globale :

- în întreg sectorul de activitate analizat a sporit și va spori substanțial în acest cincinal nu numai numărul produselor noi sau reproiectate, ci și ponderea lor în cadrul producției marfă. Ca atare, de la an la an competitivitatea produselor și gradul de satisfacere a cerințelor beneficiarilor este în continuă creștere.
- un alt argument la afirmația anterioară îl regăsim în faptul că, în dinamică, ritmul de creștere al valorii produselor noi devansează sensibil pe cel al totalului producției marfă realizate (graficul).

Implicații economice ale trecerii de la „produs vechi" la „produs nou"

ÎNNOIREA în ritm înalt a produselor și tehnologiilor în industria chimică a contribuit și va contribui în continuare, în întreg cincinalul 1976—1980, concomitent cu creșterea gradului de satisfacere a necesităților beneficiarilor, la diminuarea sensibilă a cheltuielilor de fabricație la producător. Reducerea cheltuielilor de producție în industria chimică în acest an cu aproximativ 66 lei la 1 000 lei producție marfă (în prețuri în vigoare la 1.I.1977) față de realizările anului 1976 și cu 126 lei în 1980 față de 1975 (conform sarcinilor din planul cincinal), se va efectua în principal pe seama punerii în funcțiune a unor noi instalații moderne și a tehnologiilor avansate în sectoarele de îngrășăminte chimice, chimie anorganică, petrochimie, prin scurtarea perioadei de atingere a parametrilor proiectați la noile capacități de producție puse în funcțiune în perioadele anterioare.

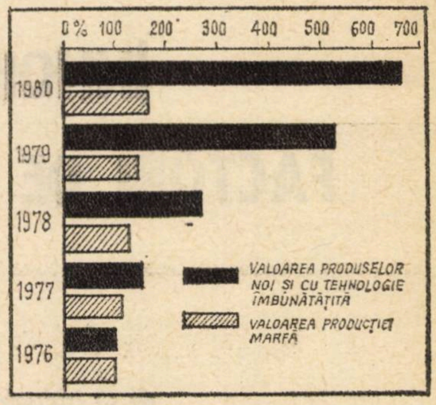

Dinamica ritmului innoirii produselor și tehnologiilor față de totalul producției marfă în întreprinderile M.I.Ch.

Întrucît în industria chimică, în costurile de producție, materiile prime și materialele dețin o pondere însemnată, de pînă la 75%, reducerea consumurilor specifice reprezintă acțiunea care aduce contribuția de bază la creșterea eficienței economice a activității întreprinderilor din chimie. Avînd la bază promovarea accelerată a înnoirilor în produse și tehnologii, programul de reducere a cheltuielilor materiale în unitățile industriei chimice prevede ca, în perioada 1977—1980 să se înregistreze, peste prevederile din planul cincinal o economie însemnată din care cele mai importante în producția de acid sulfuric, sodă calcinată, policlorură de vinil, polietilenă, poliesten, platină etc.

Repartiția pe subramuri a produselor noi ce se vor asimila în perioada 1976—1980

	(%)
1. Medicamente, cosmetice, lacuri, vopsele, coloranți, detergenți	20,0
2. Produse prelucrate din mase plastice și cauciuc	18,5
3. Reactivi și produse chimice de puritate avansată	15,8
4. Produse petrochimice, catalizatori	14,6
5. Produse anorganice	12,7
6. Ingrășăminte agricole, pesticide, stimulatori de creștere	10.3
7. Fire și fibre chimice și sintetice	8,1

Desigur, înnoirea produselor și tehnologiilor noastre nu are o influență pozitivă unilaterală asupra ridicării eficienței economice. Trecerea de la „produs vechi“ la „produs nou“ în toate subramurile chimiei înseamnă și însemnate economii de energie electrică și combustibil, reciclarea deșeurilor, extinderea utilizării înlocuitorilor de metal și lemn, creșterea productivității muncii, evitarea cheltuielilor neeconomicoase, diminuarea importurilor etc.

La aceste aspecte însă, precum și la unele considerații referitoare la pîrghiile ce trebuie mai eficient utilizate pentru scurtarea drumurilor produselor noi de pe planșeta proiectanților în producție și la beneficiar, ne vom referi într-unul din numerele viitoare ale revistei.

CREAȚIA TEHNICĂ DE MASĂ
și eficiența progresului tehnic

INTRODUCEREA masivă și în ritm înalt a progresului tehnic în toate domeniile de activitate, cerință de bază a cincinalului revoluției tehnico-științifice, face necesară afirmarea deplină a creativității maselor, element esențial al producerii și implementării accelerate a noului prin propriile forțe în întreaga viață economică și socială. O asemenea acțiune este nu numai necesară, dar și posibilă avînd în vedere importantul efort făcut pentru dotarea economiei cu o bază tehnico-materială și cu un potențial uman situat la nivelul celor mai bune performanțe obținute pe plan mondial.

Desigur, este vorba de crearea de noi materiale și înlocuitori menite să reducă consumurile de materiale scumpe sau din import, să diminueze sensibil cheltuielile de producție, dar și de conceperea unor noi produse și tehnologii și modernizarea celor existente, care să permită valorificarea superioară a resurselor, reducerea consumurilor specifice, creșterea eficienței, a calității și a competitivității produselor.

Pentru a schița o imagine de ansamblu a acestui proces, trebuie arătat faptul că, în perioada 1976—1980 produsele noi și reproiectate vor reprezenta 45% din valoarea producției industriale, iar pe întreaga industrie efectele programului de asimilare prevăzut pentru acești ani se vor concretiza în introducerea în fabricație a peste 280 grupe de noi materiale. Dacă în 1971—1975 ponderea produselor noi și reproiectate realizate prin concepție proprie reprezintă 80% în totalul produselor noi introduse în fabricație în industrie, în perioada 1976—1980 contribuția sporită a specialiștilor noștri va face ca ponderea produselor realizate prin concepție proprie să crească la peste 90%. De asemenea, se cere subliniat faptul că, dacă în cincinalul 1971—1975 ponderea tehnologiilor noi, de concepție proprie, a reprezentat 70% din totalul tehnologiilor introduse în producție, în perioada 1976—1980 tehnologiile noi, de concepție românească, vor asigura peste 80% din totalul celor destinate noilor capacități de producție planificate.

La realizarea acestor însemnate obiective, creația tehnică de masă este chemată să aducă o contribuție hotărîtoare, să determine valorificarea în cît mai mare măsură a condițiilor deosebite de care dispune, să realizeze produse și tehnologii care să se remarce prin calitate, performanțe tehnice ridicate, competitivitate înaltă. În contextul acestor preocupări, anul 1977 reprezintă un moment cu o semnificație aparte prin impulsul puternic pe care l-a căpătat activitatea de creație științifică și tehnică prin desfășurarea festivalului omagial „Cîntarea României“.

Eficiența înaltă a noului elaborat în proporții de masă

CREAȚIA TEHNICĂ DE MASĂ cuprinde desigur o multitudine de domenii de manifestare în care se materializează — într-o adevărată mișcare de proporții la scara întregii națiuni — potențialul creativ al specialiștilor noștri. În acest cadru **invențiile și inovațiile vizînd înnoirea și modernizarea produselor și tehnologiilor joacă un rol de primă însemnătate.** Primele luni din 1977 au reprezentat o perioadă fertilă de proliferare, diversificare și aplicare operativă în producție a creațiilor tehnice valoroase, care au adus o contribuție nemijlocită la rezolvarea prioritară a unor probleme majore ale economiei naționale. În trimestrul I a.c. de pildă, a sporit numărul cercurilor de inovatori și inventatori cu peste 230 față de aceeași perioadă a anului trecut, iar toți indicatorii care caracterizează activitatea de invenții și inovații au înregistrat o dinamică vizibil ascendentă față de perioada corespunzătoare din 1976.

Creșteri însemnate au fost înregistrate nu numai în ceea ce privește numărul de invenții și inovații, ci și numărul de inventatori și inovatori. Se poate afirma, în acest context, nu numai că a crescut numărul de idei noi, originale, ci și „productivitatea“ de inovare a marii mase de specialiști din producție și din institutele de cercetare. Numai în județul Brașov, de pildă, activitatea de creație desfășurată de circa 9 000 de cadre tehnice s-a concretizat în soluționarea a peste 900 de teme de cercetare cu influență directă asupra creșterii productivității muncii peste sarcinile de plan din trimestrul I a.c., a căror eficiență se ridică la peste 40 milioane lei economii materiale și la peste 220 milioane lei spor de producție.

În industria chimică în trimestrul I al acestui an au fost aplicate cu circa 15% mai multe invenții decît în aceeași perioadă a anului precedent, iar eficiența economică a acestora a sporit cu peste 40%, permițînd realizarea unor economii postcalculate de circa 50 milioane de lei. De asemenea, în județul Mureș un număr de peste 500 de ingineri, muncitori, proiectanți tehnologi, inovatori și inventatori din unitățile de exploatare și prelucrare a lemnului au realizat, prin efortul lor novator, însemnate economii de lemn și semifabricate (2 000 mc cherestea de fag și stejar, 160 mc placaje și peste 350 000 mp de diferite furnizare și alte materiale).

Și în județul Caraș-Severin, creația tehnică de masă s-a finalizat în realizarea a zeci de propuneri și de măsuri care vizează direct introducerea și extinderea unor tehnologii moderne, cu productivitate ridicată. La Întreprinderea constructoare de mașini din Bocșa, de pildă, se folosește în prezent sudura automată în mediu de CO_2, debitarea de mașini abrazive, sudarea mecanică prin presiune a profilelor etc.

Exemplele menționate nu pot reda desigur o imagine globală asupra eficienței inovării în acest an. **Cert este însă faptul că în întreaga economie a sporit nu numai numărul de idei noi, ci și economiile reale aduse prin materializarea lor în produse și tehnologii noi, moderne.** În municipiul București, Institutul de proiectări pentru construcții tipizate a pus la dispoziția șantierelor o inovație în materie și anume o adevărată colecție de tipuri de hale industriale, realizate prin metode și soluții constructive noi, care creează condiții pentru reducerea consumurilor, față de soluțiile clasice de pînă la 50% la oțel, 58% la ciment, 44% la manoperă, precum și diminuarea greutății pe mp de construcție cu pînă la 55%.

Creativitatea a avut influențe economice favorabile și în direcția **economisirii combustibilului și a energiei electrice.** La Combinatul pentru lianți și materiale refractare Turda, de exemplu, au fost găsite noi soluții de reducere a pierderilor de căldură din gazele evacuate de la cuptoarele de clincher (economii de 750 tcc an), de reducere a procentului de apă din pastă cu 0,2% (economii de 1 220 tcc/an), înlocuirea arzătoarelor cu aer primar cu arzătoare cu autoaspirație (economii de 500 MWh pe an).

În fine, poate fi remarcat și faptul că o eficiență înaltă au avut-o **innoirile în organizarea producției și a muncii** care s-au materializat într-o serie de studii cu aplicabilitate imediată în procesul de producție, axate pe mecanizarea operațiilor de încărcare-descărcare, paletizarea și containerizarea transportului, automatizarea unor operații în procesul de producție, la Întreprinderea mecanică Timișoara, „Unirea“-Cluj-Napoca, „23 August“-București etc.

Mijloace moderne de stimulare a schimbului de idei

TREBUIE SPUS că succesele obținute în dezvoltarea creației tehnice de masă nu au reprezentat nici pe departe exemple izolate ci, dimpotrivă, ele au fost, sînt și vor fi în continuare rodul unei largi colaborări, al unui activ schimb de experiență între diferite colective de oameni ai muncii din întreprinderi, institute de cercetare, învățămînt. Una dintre cele mai eficiente „tehnici“ de mijlocire a schimbului de experiență, de vehiculare și confruntare a noilor idei, de informare „la zi“ și de mai bună cunoaștere reciprocă l-a constituit — la indicația secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — organizarea de expoziții cu produse și tehnologii noi. Astfel de expoziții au fost organizate în toate județele, în cadrul institutelor centrale de cercetare și academiilor de știință, în principalele întreprinderi și unități de cercetare etc. Și nu numai atît. Sub auspiciile Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, cu sprijinul instituțiilor centrale de cercetări și a celor de profil din principalele sectoare de activitate, au fost organizate expoziții la Complexul expozițional din Piața Scînteii, care au urmărit să oglindească în principal modul în care trecerea de la produsul vechi la produsul nou, rod al inventatorilor noștri, contribuie la reducerea consumurilor materiale în paralel cu ridicarea performanțelor produsului la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial.

Dezvoltînd concepția care a stat la baza organizării acestor expoziții, s-a considerat util ca pe lîngă „produsul vechi“ și produsul nou să fie expus și „produsul viitor“. Expresie a preocupărilor continue a creativității produsele nu numai în prezent, ci și în viitor, recenta expoziție generală a realizărilor obținute în domeniul cercetării științifice, ingineriei tehnologice și progresului tehnic, organizată cu prilejul lucrărilor plenarei Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie din luna mai a.c. a fost un bun prilej de evidențiere a influenței economice favorabile pe care produsele și tehnologiile noi, de concepție proprie, le aduc în reducerea cheltuielilor de producție, prin valorificarea superioară a resurselor de materii prime și materiale indigene, precum și a subproduselor rezultate din procesele de fabricație, economisirea combustibilului și a energiei electrice, creșterea productivității muncii etc.

Vizita pe care secretarul general al partidului a efectuat-o la această expoziție a fost un prilej deosebit de însemnat de relevare a realizărilor noi obținute și de jalonare a unor viitoare direcții de acțiune în care creativitatea tehnică trebuie să-și aducă o contribuție sporită. În dezbaterea amănunțită cu specialiștii tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a indicat ca necesar să se sporească gradul de siguranță în exploatare a agregatelor energetice, să se amplifice aportul noului în vederea reducerii în continuare a consumurilor materiale, de comubstibil și energie, să se treacă cu mai multă operativitate la introducerea în producția de serie a prototipurilor care și-au dovedit pe deplin utilitatea pentru economia noastră națională.

Schimbul de experiență ca stimulent important al creației tehnice de masă nu se reduce desigur la expoziții, deși o asemenea practică va fi continuată cu perseverență și în viitor. Închegarea noilor idei este și va fi în continuare stimulată prin organizarea, în majoritatea județelor, a unor lectorate tehnice, consfătuiri, simpozioane, conferințe, mese rotunde ș.a. În același scop, universitățile populare cultural-științifice au sporit în anul de învățămînt 1976—1977 numărul cursurilor de informare tehnico-economică (de la 1 288 în anul precedent la 1 577), precum și al cursurilor cu caracter tehnico-aplicativ (de la 820 la 1 221). Totodată. a fost intensificată popularizarea cărții științifice și tehnice, nu numai prin organizarea unor expoziții tematice în bibliotecile publice, ci și prin organizarea de dezbateri cu participarea autorilor și editorilor unor cărți de știință și tehnică.

Exigențe sporite față de activitatea inventatorilor și inovatorilor

REALIZĂRILE ÎNSEMNATE obținute în stimularea participării maselor la activitatea de creație științifică și tehnică trebuie să fie în continuare amplificate avînd în vedere însemnatele disponibilități ale valorosului fond de creativitate al celor ce muncesc. În acest scop **vor fi intensificate în fiecare ramură industrială, și județ, în toate unitățile economice acțiunile de realizare în practică a planului-cadru de măsuri elaborat de comisia centrală de organizare și desfășurare a acestei acțiuni.** O asemenea măsură apare cu atît mai necesară cu cît comisiile de creativitate științifică și tehnică din unele județe nu au pus un accent corespunzător pe stimularea activității științifice și tehnice, iar în anumite întreprinderi acțiunea nu a căpătat încă un caracter cu adevărat de masă, numărul celor cuprinși în activitatea de creație științifică și tehnică din rîndul muncitorilor fiind încă sub nivelul posibilităților. În această direcție, organele care au sarcina să sprijine această acțiune trebuie să acorde în continuare un ajutor sporit (este vorba de organizațiile sindicale, organizațiile de tineret, Ministerul Învățămîntului și alte ministere de resort, Consiliul național al inginerilor și tehnicienilor ș.a.).

O atenție deosebită va trebui acordată în continuare **sporirii numărului de cercuri ale inovatorilor și inventatorilor, precum și activizării sporite a celor existente.** Deoarece în anumite întreprinderi și instituții există încă decalaje însemnate între nivelul realizărilor și potențialul real de creație științifică și tehnică se impune, pentru factorii investiți cu atribute de organizare în acest domeniu, rezolvarea cu mai multă operativitate a problemelor de dotare cu aparatura necesară, precum și o muncă mai sistematică de atragere a unor cadre de diverse categorii socio-profesionale, de stimulare a interesului acestora pentru creația științifică și tehnică.

Obiectivele majore, sarcinile complexe și de mare răspundere care stau în acest cincinal în fața mișcării de masă a inventatorilor și inovatorilor fac necesară, în continuare, o permanentă preocupare pentru perfecționarea stilului de muncă al tuturor celor care se preocupă de creația științifică și tehnică. Pentru a-și putea orienta eficient eforturile fiecare inovator sau inventator trebuie să cunoască permanent cerințele concrete actuale și de perspectivă ale dezvoltării economice și sociale.

Pentru a realiza o creație cu eficiență înaltă și care să răspundă cerințelor prioritare ale activității productive inovatorul și inventatorul trebuie să-și desfășoare întregul său efort sub semnul pasiunii pentru nou, al imaginației fertile și al perseverenței în promovarea noului. Prin întreaga lor activitate de creație ei trebuie să aducă o contribuție sporită la ridicarea competitivității produselor și tehnologiilor, promovarea accelerată a progresului tehnic în toate ramurile economiei naționale și vieții sociale, la realizarea angajamentului lucrătorilor din activitatea de cercetare științifică, dezvoltarea tehnologică și de introducere a progresului tehnic — adoptat cu prilejul plenarei Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie din 5 mai a.c. de realizare a planului de introducere a progresului tehnic în acest an cu 1—3 luni înainte de termen. Aportul inovatorilor și al inventatorilor va reprezenta o componentă importantă a efortului depus în 1977 de colectivele de oameni ai muncii din unitățile de cercetare științifică și inginerie tehnologică din întreaga țară de a realiza în activitatea lor economii de circa 680 milioane lei față de cheltuielile curente planificate, de 130 milioane lei la fondurile de investiții și de circa 23 milioane lei valută, de a contribui la afirmarea deplină a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile vieții economice și sociale.

prof. dr. doc. ing. Iosif TRIPȘA
vicepreședinte al Consiliului
Național pentru Știință
și Tehnologie

ANALIZA VALORII – stimulent al muncii şi inovaţiei colective

O SARCINĂ FUNDAMENTALĂ a conducerii colective a centralelor și întreprinderilor industriale o constituie perfecționarea continuă a activității proprii, precum și a colectivelor pe care le coordonează, în scopul creșterii eficienței economice.

În acest context, introducerea pe scară largă a metodei „analizei valorii" — care constituie obiectivul „Programului special de generalizare a aplicării analizei valorii" *) *— poate contribui în mod esențial la îndeplinirea cu mare eficiență a sarcinilor referitoare la intensificarea economisirii materialelor, creșterea valorii de întrebuințare a produselor, mărirea productivității muncii — în final, folosirea cît mai rațională a resurselor materiale și umane de care dispune economia noastră națională.*

În plus, utilizarea „A. V." la proiectarea produselor noi sau la reproiectarea celor existente contribuie la precizarea criteriilor și a coeficienților de apreciere a importanței obiectivelor, conducînd astfel la o fundamentare mai justă a planurilor economice.

● Aplicarea „analizei valorii", o școală și un produs al muncii colective de masă ● Exigențe și componente decizionale și de coordonare în aplicarea metodei ● O nouă viziune împotriva muncii de rutină ● Sinergia muncii colective și a împletirii cerințelor tehnice cu cele economice și de raționalitate ● Relația dintre cercetare — dezvoltare și analiza valorii

ÎN numeroase unități industriale — de exemplu, în întreprinderile constructoare de mașini din județul Dîmbovița — nici un produs nou sau modernizat nu mai este conceput și construit, fără a se utiliza această metodă de analiză tehnico-economică.

Aplicarea analizei valorii nu constituie propriu-zis o sarcină de plan, ea fiind de fapt o metodă de **îndrumare, orientare și organizare planificată** a muncii în înnoirea producției, de **formare a unei atitudini corespunzătoare a oamenilor muncii față de modul rațional de lucru** — atitudine care poate fi influențată în mod hotărîtor de către conducerile întreprinderilor și centralelor.

Folosirea analizei valorii ca **instrument al conducerii** presupune, din partea consiliilor oamenilor muncii, a tuturor cadrelor de conducere din centrale și întreprinderi industriale, fermitate și exercitarea unui control riguros asupra rezultatelor obținute prin aplicarea metodei. În acest scop sînt necesare acțiuni coordonate în următoarele direcții :

● **pregătirea judicioasă a aplicării** analizei valorii, care include și **pregătirea psiho-profesională a oamenilor muncii**, la care sînt chemate să colaboreze — sub conducerea organizației de partid — sindicatul, comisia inginerilor și tehnicienilor și alte organizații din întreprindere ;

● legarea problemelor care privesc îmbunătățirea indicatorilor calitativi ai activității întreprinderii sau centralei de **activitatea novatoare** și de **întrecerea socialistă**, astfel încît să se asigure mobilizarea tuturor forțelor creatoare și valorificarea inițiativelor și a bogăției de idei a întregului colectiv de muncă ;

● asigurarea unui **mod de lucru complex**, prin antrenarea tuturor sectoarelor de fabricație și compartimentelor funcționale ale centralei sau întreprinderii într-o colaborare permanentă și fructuoasă ;

● **planificarea aplicării** analizei valorii și stabilirea judicioasă, pe **criterii de prioritate**, a produselor sau proceselor la care, prin aplicarea acestei metode, urmează să fie reduse consumurile și/sau îmbunătățiți parametrii calitativi ;

● stabilirea **obiectivelor minimale** ce trebuie realizate prin aplicarea analizei valorii, la proiectarea sau reproiectarea produselor și proceselor. Acestea ar putea fi, de exemplu ; limita minimă a valorii de întrebuințare, limitele maxime ale costurilor de producție, prețului de vînzare, greutății totale și duratei cercetării-dezvoltării (graficul de aplicare) ;

● elaborarea măsurilor necesare pentru **aplicarea** analizei valorii și efectuarea ei într-un ritm susținut, precizarea **punctelor nodale, cînd trebuie luate decizii** pe parcurs și în final asupra problemelor pe care le implică o astfel de analiză ;

● asigurarea **realizării efectelor** ce decurg din aplicarea „A.V." și efectuarea **controlului periodic** asupra rezultatelor ce se obțin, prin :

— examinarea propunerilor și variantelor prezentate de colectivul de analiză a valorii și stabilirea variantei optime ;

— aplicarea acesteia în producție și asigurarea realizării eficienței antecalculate.

Într-o serie de întreprinderi și centrale, activitatea de înnoire a producției constituie o preocupare colectivă, de masă, ceea ce explică bunele rezultate obținute. Astfel, dacă studiile de analiza valorii referitoare la reproiectarea motoarelor electrice asincrone de diferite gabarite și puteri, din profilul de fabricație al Întreprinderii „Electromotor" din Timișoara, s-au soldat cu îmbunătățirea parametrilor lor funcționali, principala explicație constă în faptul că s-a asigurat o **intensă muncă colectivă de masă a cadrelor tehnice, de economiști și a muncitorilor pentru înnoirea producției și îmbunătățirea indicatorilor tehnico-economici ai întreprinderii ;** printre altele, la efectuarea studiilor respective au fost antrenați un număr mare de muncitori fruntași din atelierele de bază, s-au pus în discuție ideile și concepțiile noi formulate de ei și au fost promovate propunerile valoroase rezultate din reuniunile de căutare a unor soluții și idei noi, organizate în acest scop.

Asemenea metode moderne și eficiente de conducere și stimulare a creativității nu constituie, însă, apanajul numai al unor întreprinderi. Practic, toate unitățile economice au posibilitatea ca printr-o activitate sistematică de cercetare-dezvoltare și introducere a progresului tehnic să ridice productivitatea muncii sociale la produsele de bază ale întreprinderii sau centralei, să reducă sensibil cheltuielile de producție. Acest lucru trebuie înțeles în esența lui, întrucît nu modernizăm producția de dragul modernizării.

Studiile de analiză a valorii sînt bazate, în principal, pe conjugarea unor principii și metode care în marea lor majoritate sînt aplicate fiecare în parte, cum sînt :

— realizarea unor economii cît mai mari de materiale,

— organizarea științifică a muncii,

— orientarea activității de inovare la obiect,

— asigurarea unei folosiri raționale a fondurilor,

— introducerea și promovarea de tehnologii noi,

— asigurarea unei calități ridicate a produselor,

— adîncirea tipizării, unificării și standardizării pe verticală și orizontală,

— valorificarea rezultatelor analizei economice a costurilor de producție,

— elaborarea de obiective-limită,

— colaborarea tehnico-științifico-economică între producători și furnizori, respectiv beneficiarii acestora,

— efectuarea și valorificarea analizelor comparative cu realizările la nivel național și mondial.

Experiența arată că obținerea unor rezultate bune prin aplicarea analizei valorii depinde, în esență, de modul în care organele de conducere înțeleg **înlănțuirea acestor metode și principii**, de modul în care valorifică avantajele ce

---

*) *Vezi Revista economică, nr. 48/1976.*

derivă din ele, în vederea desfășurării cu rezultate optime a activității de conducere.

Colaborarea între diferitele sectoare și compartimente de activitate ale unei întreprinderi sau centrale industriale (cercetare-dezvoltare, pregătire tehnologică, producție, control tehnic, economic și aprovizionare-desfacere) reprezintă o condiție sine-qua-non pentru obținerea unor rezultate corespunzătoare prin aplicarea analizei valorii, creînd condițiile necesare înlăturării așa-numitei „orbiri de rutină". O eficiență deosebită se asigură în condițiile unei colaborări fructuoase, dacă la efectuarea studiilor de analiza valorii sînt antrenați atît specialiști din sectoarele de concepție și pregătire a fabricației, cît și muncitori din sectoarele de fabricație ale întreprinderii.

Analiza valorii cere din partea conducătorilor eforturi deosebite, în special în ce privește **stabilirea centrelor de greutate și a priorităților în activitatea de înnoire a produselor și a fabricației**, precum și **coordonarea corespunzătoare a tuturor colaboratorilor** din diversele sectoare de activitate.

Un obiectiv fundamental pe care-l urmărește „A.V." îl constituie depistarea, pe parcursul efectuării lucrărilor, a tuturor ideilor, propunerilor și părerilor care ar putea influența favorabil caracteristicile de utilizare și costurile produsului.

Deseori, în faza de pregătire a aplicării acestei metode apar unele dificultăți legate de stilul de lucru utilizat la nivelul întreprinderilor și centralelor. În unele unități economice lipsesc decizii clare de îndrumare — și astfel se ivesc paralelisme în activitatea de înnoire a producției : de economisirea materialelor se ocupă unele compartimente și persoane, de organizarea științifică a muncii — altele, iar reducerea costurilor de fabricație constituie sarcina altora ; în sfîrșit, implementarea analizei valorii revine unui colectiv desemnat în acest scop, fără nici o legătură cu celelalte preocupări enumerate. Consider că nu mai este nevoie să se sublinieze cît de neeficientă se dovedește o asemenea abordare a muncii. Se impune, de aceea, căutarea și găsirea posibilităților de a determina pe cît mai mulți membri ai colectivului să-și însușească gîndirea analitică, atitudinea critică față de problemele activității lor și să adopte stilul muncii în colectiv, adică să-și aproprie instrumentarul specific analizei valorii.

Întrucît în întreprinderi **compartimentul de cercetare-dezvoltare** răspunde de înnoirea producției, este logic să-i fie atribuită responsabilitatea aplicării „A.V.".

Metoda analizei valorii trebuie înțeleasă ca o tehnică de gîndire și de lucru care poate fi utilizată cu succes în faza de dezvoltare a produselor, proceselor, procedeelor, la îmbunătățirea calității acestora, precum și în faza de pregătire a investițiilor. Organizarea utilizării acestei noi metode poate fi realizată pe căi diferite. Cînd analiza valorii se aplică mai ales în scopul îmbunătățirii unor produse, procedee sau procese existente, rezultate bune se obțin — după cum a dovedit practica unor întreprinderi — prin formarea unor **grupe de studii pe fiecare obiectiv în parte.**

Sarcina acestor grupe de lucru este ca, pornind de la planul de introducere a progresului tehnic, să elaboreze proiecte îmbunătățite prin aplicarea analizei valorii, pentru produse precizate de către directorul tehnic și aprobate în consiliul oamenilor muncii, — proiecte pe care le vor pregăti, realiza, coordona, supraveghea pînă la livrarea noilor produse către beneficiari.

În întreprinderile mari pot acționa simultan mai multe colective de modernizare, potrivit planului de producție și celui de înnoire a producției, sub stricta supraveghere a grupului principal (compartimentul tehnic), de la care să primească sarcini, îndrumări și sprijin. Munca acestor grupe — asigurînd realizarea unui avantaj la nivelul unității, respectiv la nivelul economiei naționale, care de regulă depășește de cîteva ori cheltuielile efectuate pentru funcționarea lor — este necesară numai pînă în momentul în care analiza valorii devine, în cadrul întreprinderii respective, **un principiu de gîndire și de acțiune, aplicat consecvent** la elaborarea tuturor proiectelor de modernizare.

În cazurile în care analiza valorii se efectuează în faza de cercetare-dezvoltare, trebuie să se țină seama de faptul că colectivul de cercetare răspunde de realizarea unei calități cît mai înalte a valorii de întrebuințare, cu costuri de producție cît mai scăzute, pentru noile produse, procedee sau procese concepute și puse la punct. Responsabilitatea pentru costuri cît mai reduse nu poate fi transferată, în aceste cazuri, unui așa-zis colectiv de analiză a valorii; o asemenea divizare a muncii ar avea drept consecință o muncă prea laborioasă și nerațională, deoarece dezvoltarea fiecărei valori de întrebuințare este legată, mai mult sau mai puțin, de un nivel ridicat de costuri. De aceea, este rațional ca **bagajul de idei realizat din analiza valorii să fie înglobat, în mod sistematic, în procesul de cercetare-dezvoltare.**

Prin aceasta, tehnica și economia se împletesc în modul cel mai strîns, legătura dintre tehnică și economie devine din ce în ce mai evidentă, cu mențiunea că primatul aparține economiei.

Folosirea eficientă a analizei valorii în faza de cercetare-dezvoltare presupune :

- formarea convingerii tuturor lucrătorilor din compartimentul de cercetare-dezvoltare, că rezultate superioare din punct de vedere științific, tehnic și economic nu pot fi obținute decît printr-o **colaborare strînsă** între diferitele sectoare de concepție, funcționale și de fabricație ale întreprinderii, precum și cu inovatorii și cu cei ce se ocupă cu studiul muncii ;
- dezvoltarea modului orientat funcțional de elaborare a proiectelor de execuție a produselor, prin **observarea procedeelor sau proceselor ;**
- elaborarea de **variante multiple**, care să permită stabilirea și realizarea unor raporturi optime între valoarea de întrebuințare și costuri ;
- o activitate **sistematic planificată.**

Experiența arată că **folosirea analizei valorii în faza de cercetare-dezvoltare nu necesită personal suplimentar** și că **perioada de dezvoltare și cea de transformare a proiectelor pentru producția curentă pot fi reduse.**

S-a dovedit însă util ca **în colectivul de cercetare să fie inclus și un metodist în „A.V."**, care să asigure aplicarea justă și consecventă a metodei. Trebuie subliniat, în mod deosebit, că în faza de cercetare-dezvoltare principiile analizei valorii nu trebuie aplicate la întîmplare. Dacă această aplicare se va face exclusiv declarațional, fără să se producă vreo modificare în modul tradițional de lucru, în mod deliberat efectele pozitive ale analizei vor fi înpiedicate să apară.

A încredința întreaga muncă legată de aplicarea analizei valorii numai sectoarelor de cercetare-dezvoltare și cabinetelor tehnice înseamnă, însă, a reduce posibilitățile „A.V." Numai prin combinarea cu alte metode și în cadrul colaborării între toate compartimentele întreprinderii se va evidenția efectul ei combinativ, care va da rezultate mult îmbunătățite față de „gîndirea de resort".

În întreprinderile mai mici este avantajos ca directorul tehnic să desemneze un colaborator care să îndrume și să coordoneze activitatea de înnoire prin aplicarea analizei valorii. Acest **responsabil cu „A.V."** ar trebui, în același timp, să conducă și activitatea colectivului de modernizare a producției. În funcție de produsele ce urmează a fi studiate, este indicat ca din colectiv să mai facă parte și cîte un reprezentant al compartimentelor de bază ale întreprinderii — de la constructorul și tehnologul șef, din principalele secții de fabricație, precum și din compartimentele de aprovizionare-desfacere și economic — precum și inovatori fruntași, iar în funcție de obiectivele propuse — și reprezentanți ai altor compartimente de lucru ale întreprinderii, evident numai în mod temporar.

Efectivul minim al unui colectiv de modernizare este de trei membri (cîte unul din sectorul de concepție-pregătire a fabricației, din producție și din compartimentele economice).

Colectivele de înnoire a producției, care vor aplica analiza valorii, pot fi completate — pe lîngă specialiștii proprii — cu **specialiști și din alte întreprinderi, precum și cu cercetători.** Ele analizează proiectele existente, valorifică experiența acumulată de întreprindere pe parcurs, caută — prin convorbiri, experimentări și încercări — variante superioare de realizare, stabilesc soluția optimă și elaborează proiectul de instrucțiuni pentru aplicarea ei în producție.

Diviziunea muncii, din ce în ce mai avansată, duce la dezvoltarea relațiilor de cooperare, astfel încît o bună parte a costurilor se găsesc în afara sferei de influență a întreprinderilor care livrează produsele. Din această cauză, s-a dovedit util să se includă în colectivele de înnoire a producției și membri consultanți din partea furnizorilor de materiale și elemente componente : este însă indicat să fie solicitați numai partenerii principali de cooperare, pentru a nu îngreuia munca și a nu diminua eficiența.

De asemenea, se recomandă ca în colectivul de înnoire a producției să fie incluși și **reprezentanți ai celor mai importanți beneficiari ;** este necesar ca înaintea susținerii unor soluții noi să se realizeze **acordul necesar între producători și beneficiari.**

Luarea în considerare a tuturor acestor aspecte de ordin organizatoric asigură analizei valorii în întregime rezultatele de care s-a dovedit capabilă.

dr. A. CONSTANTINESCU

LECȚII

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

PROGRAMUL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN DESPRE PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE TRECERII ÎN VIITOR LA ECONOMIA SOCIETĂŢII COMUNISTE

Pentru a veni în ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, „Revista economică", în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică în mod regulat consultații pe anumite **teme selecționate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățămîntul superior în anul 1977".

TRECEREA DE LA SOCIALISM LA COMUNISM este procesul obiectiv de creare a premiselor economice, sociale și politice necesare construirii celei mai înalte forme de organizare a vieții social-economice — comunismul.

Clasicii marxism-leninismului abordînd acest proces, au ajuns la concluzia că orînduirea comunistă nu se va putea naște în mod nemijlocit din cea capitalistă.

Practica social-istorică a confirmat justețea tezei susținute de K. Marx cu peste un secol în urmă, în „Critica programului de la Gotha", potrivit căreia socialismul și comunismul reprezintă trepte diferite de maturizare economică, socială și politică ale noii societăți. Numai prin construirea socialismului, prin dezvoltarea lui multilaterală, pe propria-i bază, se asigură condițiile obiective și subiective pentru trecerea la făurirea comunismului deplin. Această realitate generează în mod obiectiv necesitatea unei perioade istorice relativ îndelungate de trecere treptată la comunism.

Asemănări și deosebiri între socialism și comunism

SOCIALISMUL ȘI COMUNISMUL prezintă o serie de **trăsături comune.**

1 Principala trăsătură comună a socialismului și comunismului constă în faptul că relațiile lor de producție se întemeiază pe același tip de proprietate — **proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție.** Ca urmare, între membrii societății se stabilesc relații de colaborare și ajutor reciproc, iar repartiția se efectuează în interesul oamenilor muncii. Atît socialismul cît și comunismul se caracterizează prin inexistența claselor sociale exploatatoare și a exploatării omului de către om.

2 O altă trăsătură comună a socialismului și comunismului constă în aceea că **scopul nemijlocit al producției atît în socialism cît și în comunism este același : satisfacerea necesităților crescînde materiale și spirituale și dezvoltarea multilaterală a tuturor membrilor societății. Mijlocul pentru realizarea acestui scop este și el comun : lărgirea și perfecționarea continuă a producției pe baza tehnicii celei mai avansate.** La baza ridicării bunăstării materiale și culturale a tuturor membrilor societății stă munca liberă de exploatare.

3 Una din cele mai importante trăsături comune ale socialismului și comunismului o constituie **ideologia marxist-leninistă.**

Reprezentînd trepte diferite de maturizare a forțelor și relațiilor de producție, între socialism și comunism există și **deosebiri :**

1 **Baza tehnică-materială** a comunismului va fi mult superioară bazei tehnice-materiale a socialismului, acolo urmînd să predomine tehnica automată. În comunism se va asigura astfel un nivel ridicat al producției sociale și o foarte înaltă productivitate a muncii. Omul va domina natura într-un grad mult mai înalt.

2 Socializarea producției și a muncii se va ridica în comunism pe o treaptă mai înaltă decît în socialism. Comunismul se va baza pe **proprietatea comunistă unică** a întregului popor asupra mijloacelor de producție, spre deosebire de socialism care se caracterizează prin existența a două forme ale proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție.

3 Caracterul muncii se va modifica considerabil ; înzestrarea tehnică a muncii va fi mult superioară, iar conștiința va atinge un nivel foarte înalt. Ca urmare a acestor mutații, în comunism **munca va deveni pentru toți membrii societății o necesitate vitală.**

4 În comunism, nivelul înalt de dezvoltare a forțelor de producție și conștiința ridicată a oamenilor muncii vor permite **aplicarea principiului comunist al repartiției de la fiecare după capacități, fiecăruia după nevoi,** spre deosebire de socialism unde repartiția se realizează după principiul de la fiecare după capacități, fiecăruia după munca depusă.

5 Dacă în socialism există cele două clase sociale, clasa muncitoare și țărănimea, menținîndu-se deosebiri esențiale între oraș și sat, între munca intelectuală și cea fizică, **în comunism vor dispare clasele sociale, precum și deosebirile esențiale dintre munca fizică și cea intelectuală.** Desigur deosebiri neesențiale între acestea se vor menține și în comunism. Nivelul înalt de pregătire tehnică și culturală se va generaliza la toți oamenii muncii. Ca urmare, intelectualitatea nu va mai constitui o pătură socială distinctă.

Principii fundamentale ale trecerii în viitor spre societatea comunistă

ELABORÎND BAZELE COMUNISMULUI ȘTIINȚIFIC, clasicii marxism-leninismului nu puteau, desigur, să dea răspunsuri definitive tuturor problemelor complexe ale construirii comunismului. Marx și Engels au fundamentat problema succesiunii istorice a celor două faze ale noii orînduiri — socialismul și comunismul —, au sintetizat deosebirile și trăsăturile generale ale acestora, dar nu s-au angajat și nu puteau să se angajeze în formulări de detaliu asupra viitorului sistem socialist și comunist de organizare socială, asupra etapelor și proceselor concrete prin care se va face trecerea de la socialism spre comunism.

Asupra unei asemenea probleme teoretice este evident că numai practica social-istorică își spune în ultimă instanță cuvîntul.

Elaborarea programului concret de construire a comunismului pe baza învățăturii marxist-leniniste revine în mod firesc partidului marxist-leninist și statului socialist din fiecare țară. Marea diversitate de condiții existente în diferite țări generează o mare varietate de forme și metode de construire a comunismului. Partidele comuniste și muncitorești, pornind de la condițiile concrete din țările lor, îmbogățesc cu noi teze valoroase tezaurul marxism-leninismului privind construirea comunismului.

În acest context se înscrie atenția deosebită acordată de către Partidul Comunist Român elaborării teoretice a problemelor făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism. În viziunea Programului P.C.R., făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră are ca principală menire pregătirea condițiilor materiale și spirituale pentru trecerea treptată a României spre comunism. **„Societatea socialistă multilateral dezvoltată va asigura afirmarea principiilor socialiste în toate sectoarele vieții economico-sociale, manifestarea tot mai deplină a personalității umane, îmbinarea armonioasă a intereselor personale cu aspirațiile generale ale întregii societăți. Aceasta va marca un stadiu superior al socialismului, va deschide calea trecerii la faza superioară — societatea comunistă“[1]).**

Originalitatea tezei comuniștilor români despre necesitatea dezvoltării multilaterale a societății socialiste în etapa maturizării sale, se manifestă în detașarea netă de viziunile utopice, idealizante, subiectiviste și simpliste despre socialism. Conceptul partidului nostru despre societatea socialistă multilateral dezvoltată — ca etapă obiectiv necesară în mersul spre comunism — tratează socialismul, așa cum cereau clasicii marxism-leninismului, fără a-l rupe de legile obiective și contradicțiile reale ale dezvoltării concrete din fiecare țară, ci dimpotrivă prin luarea în considerație cu scrupulozitate a particularităților istorice, social-economice și politice ale României.

Tratînd edificarea noii orînduiri în mod dialectic, procesual și ținînd seama că socialismul multilateral dezvoltat își va dovedi superioritatea față de capitalismul dezvoltat pe toate planurile, inclusiv pe plan economic, tehnic, al productivității muncii și al nivelului de trai al populatiei — alături de superioritatea deja dovedită pe planul relațiilor de producție, al democrației, al eticii și echității — nu automat, liniar, concepția românească despre făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate vede în aceasta un proces complex, de durată, în care trebuie realizate : crearea unei economii moderne, a unei baze tehnico-materiale care să asigure o înaltă productivitate a muncii, perfecționarea relațiilor de producție, ridicarea pe o treaptă superioară a conștiinței oamenilor muncii, creșterea inițiativei și gradului de participare a maselor la conducerea întregii vieți economice, politice, sociale și culturale, creșterea rolului tuturor compartimentelor suprastructurii, ridicarea bunăstării sociale. Conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată elaborat de partidul nostru, cu contribuția esențială a secretarului său general, reprezintă o expresie a marxism-leninismului creator aplicat la condițiile concret-istorice ale României, un răspuns la problemele complexe care decurg din particularitățile istorice, social-economice și politice ale țării noastre.

Trecerea de la capitalism la comunismul deplin este un proces deosebit de complex și foarte îndelungat. În cadrul acestui proces, realitatea contemporană a edificării noii orînduiri sociale arată că se poate vorbi nu numai de cele două faze — socialismul și comunismul — ci și de mai multe etape în dezvoltarea acestora. În acest sens, documentele celui de-al XI-lea Congres al P.C.R. definesc făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate ca o etapă superioară în construcția socialismului, care marchează maturizarea și dezvoltarea sa impetuoasă în toate sferele vieții sociale, reprezentînd o condiție indispensabilă trecerii la faza edificării comunismului.

Între socialism și comunism există o strînsă unitate dialectică. De aceea, trecerea de la socialism la comunism se realizează nu prin desființarea principiilor fundamentale ale socialismului, ci dimpotrivă prin dezvoltarea și întărirea lor continuă. Comunismul se naste din socialism, fiind continuarea sa directă. Între socialism și comunism nu există un zid despărțitor. Germenii comunismului apar în socialism și se dezvoltă în mod treptat. Unitatea dialectică dintre socialism și comunism, continuitatea lor organică fac posibilă încă în socialism, în etapa dezvoltării sale multilaterale, înfăptuirea unor principii fundamentale ale comunismului.

Se realizează în felul acesta o **împletire tot mai strînsă a caracteristicilor celor două trepte ale dezvoltării societății.**

Programul partidului nostru fundamentînd concepția asupra socialismului multilateral dezvoltat, aduce **noi precizări și clarificări** în conturarea perspectivei trecerii de la socialism la comunism, **dezvoltînd creator** teoria marxist-leninistă despre cele două trepte ale noii societăți și despre trăsăturile lor esentiale.

1 **Principiul comunist de repartiție,** în concepția partidului nostru, presupune ca **fiecare să consume atît cît este necesar, determinat în mod științific,** în funcție de necesitățile fiziologice și spirituale ale oamenilor, **excluzîndu-se risipa, ca și acumulările peste cerințele obiective.** Totodată, sensul repartiției după nevoi are în vedere obligația fiecăruia de a produce pentru societate pe măsura deplinelor sale capacități. Așa cum se precizează în Programul partidului „principiul comunist de repartiție nu presupune că fiecare va lucra cît vrea și cînd vrea ; dimpotrivă, fiecare se va încadra în mod conștient în disciplina socială a muncii, îndeplinindu-și atribuțiile ce-i revin“.

Fără îndoială că și în comunism vor exista deosebiri atît în capacitatea de muncă și, deci, în contribuția fiecărui individ la progresul general, cît și în cerințele materiale și spirituale. Tocmai de aceea se menționează în Program că, din acest punct de vedere, „comunismul nu duce, nu poate duce la o nivelare mic-burgheză ; dimpotrivă el va asigura cele mai bune condiții pentru afirmarea personalității umane, a forței creatoare a fiecărui individ“. Eliberat de exploatare, muncind pentru sine și pentru societate, avînd asigurate toate condițiile de manifestare, în mod egal, în orice domeniu, omul va deveni cu adevărat liber și stăpîn pe destinul său.

2 În perspectiva trecerii la comunism are loc un proces obiectiv de apropiere între clasele și categoriile sociale existente în socialism, tinzîndu-se tot mai puternic către o **SOCIETATE OMOGENĂ.** Dispariția treptată a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și munca intelectuală, ștergerea deosebirilor esențiale dintre munca agricolă și cea industrială vor accelera procesul formării **„poporului muncitor unic al societății comuniste“.**

3 O componentă fundamentală a trecerii spre comunism este afirmarea cît mai deplină în viața socială a capacităților fiecăruia, împlinirea multilaterală a personalității umane, valorificarea plenară a talentelor, aptitudinilor și inițiativei creatoare a oamenilor muncii. **MUNCA** va deveni tot mai mult, pentru fiecare, nu numai un mijloc de asigurare a existenței, ci și o necesitate vitală, organică, o condiție a împlinirii umane, o sursă de satisfacție și bucurie.

4 Partidul nostru va acționa pentru **PARTICIPAREA CONȘTIENTĂ** a tuturor oamenilor muncii la făurirea comunismului. Înfăptuirea acestui principiu presupune o temeinică pregătire politico-ideologică, o cunoaștere și înțelegere aprofundată a legilor obiective ale dezvoltării sociale și, totodată, o înaltă răspundere din partea fiecăruia în exercitarea drepturilor democratice. Lărgirea participării la conducere, perfecționarea cadrului ei de desfășurare, creșterea gradului de conștiință, competența și responsabilitatea oamenilor muncii vor determina profunde mutații în organizarea politică a societății. În procesul edificării comunismului, se arată în Programul partidului nostru statul — înțeles ca instrument de **dominație** a unei clase asupra alteia — își va înceta existența, transformîndu-se treptat într-un **instrument de organizare și conducere** a întregii activități economico-sociale. **Dispariția statului nu va însemna renunțarea** la anumite activități de organizare socială care și-au dovedit pe deplin viabilitatea în cursul construcției socialiste. Dimpotrivă, acestea vor fi menținute și perfectionate, corespunzător noilor condiții de existență. La nivelul economiei nationale vor exista organisme ale societății cu atribuții de organizare, conducere și planificare a întregii activități economico-sociale, iar la nivelul unităților, organisme de autoconducere comuniste, alese democratic și care vor fi tot mai mult sub controlul maselor populare.

5 În perspectiva trecerii spre comunism a noi și noi popoare se va dezvolta procesul de **APROPIERE A NAȚIUNILOR** și de armonizare a intereselor nationale. În acest cadru, se menționează în Program, se va ajunge la relații internaționale cu totul noi, în care fiecare națiune se va putea dezvolta pe deplin liber, iar popoarele vor colabora neîngrădite, în condiții de totală egalitate. În aceste condiții va putea fi înlăturată despărțirea artificială a națiunilor, care vor conlucra pentru realizarea intereselor majore ale progresului și bunăstării comune. Fără îndoială însă că însuși **acest proces de apropiere între națiuni nu va fi posibil fără menținerea anumitor organizări teritoriale,** în funcție de gradul dezvoltării economico-sociale a popoarelor, de afinitățile lor istorice, de cultură și limbă.

★

„Trecerea de la socialism la comunism va constitui o perioadă istorică mai scurtă sau mai lungă, în raport de condițiile concrete din fiecare țară, precum și de situația existentă pe plan internațional“ [2]. Și nu numai durata acestei perioade va diferi, dar, așa cum s-a arătat, deosebirile care există între țările socialiste și care se vor menține încă multă vreme, impun **aplicarea creatoare a principiilor fundamentale ale comunismului** la condițiile concrete, naționale ale fiecărei țări, elaborarea uni program adecvat de construire a comunismului în fiecare țară socialistă.

asistent univ. Gheorghe IAVER

---

[1]) **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate si înaintare a României spre comunism**, Ed. politică, București, 1975, p. 70—71.

[2]) **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism**, Ed. politică, București, 1975, p. 167.

RIDICAREA CONTINUĂ A EFICIENŢEI ECONOMICE — IMPERATIV AL DINAMISMULUI DEZVOLTĂRII [II]

Folosirea intensivă a fondurilor de producţie

ALOCAREA în ultimul deceniu a circa 32% din venitul naţional pentru fondul naţional de dezvoltare economică şi socială şi înfăptuirea pe această bază a unui program de investiţii de mare anvergură, au imprimat o înaltă dinamică de creştere, reînnoire şi modernizare a bazei tehnico-materiale în toate ramurile economiei naţionale şi în primul rînd în industrie. Fondurile fixe — componentă de bază a avuţiei naţionale — au depăşit anul trecut 1.000 miliarde lei, din care peste 560 miliarde lei în industrie, mai mult de trei pătrimi din acestea fiind puse în funcţiune în perioada 1966—1976. Este deci firesc ca problema capacităţilor şi suprafeţelor construite, pentru care poporul nostru a făcut eforturi mari, să reţină în mod deosebit atenţia conducerii partidului şi statului nostru, a tuturor colectivelor de muncă. Drept rezultat au fost obţinute o serie de rezultate pozitive în domeniul sporirii eficienţei folosirii fondurilor fixe productive : asftel în timp ce venitul naţional realizat în 1976 a depăşit de peste 11 ori nivelul celui obţinut în 1950, populaţia ocupată a sporit în această perioadă cu numai circa 15%, iar fondurile fixe de circa 8 ori; în aceeaşi perioadă venitul naţional din industrie a crescut de 26 ori, populaţia ocupată de 3,3 ori, iar fondurile fixe de cca. 13 ori. Reţine însă atenţia că în ultimii ani ritmul de creştere a fondurilor fixe productive atît pe total economie cît şi în industrie a fost aproximativ egal cu cel al venitului naţional.

Se poate deci aprecia că în domeniul sporirii eficienţei fondurilor fixe, al folosirii intensive a capacităţilor de producţie din industrie există rezerve însemnate. Analizele făcute de organele de sinteză economică evidenţiază că în numeroase întreprinderi coeficientul de utilizare a capacităţilor de producţie este mai mic decît cel planificat, timpul pierdut din cauza întreruperilor provocate de calitatea slabă a unor reparaţii, întreţinerea necorespunzătoare a maşinilor şi utilajelor, defecţiunile în procesul aprovizionării tehnico-materiale este încă mare, unele capacităţi de producţie nu-şi ating în termenele stabilite parametrii proiectaţi, suprafeţe însemnate nu sînt dotate corespunzător cu maşini şi utilaje.

Toate acestea fac ca producţia care se realizează la 1.000 lei fonduri fixe să nu fie pe măsura posibilităţilor existente, a gradului de dotare tehnică de care dispun unităţile economice. Rezervele de folosire mai bună a fondurilor fixe sînt evidenţiate de faptul că dacă în 1976 toate capacităţile în funcţiune ar fi lucrat la parametrii din proiect s-ar fi putut obţine o producţie industrială suplimentară de peste 8 miliarde lei, iar dacă termenele de punere în funcţiune planificate pentru noile capacităţi ar fi fost respectate integral această producţie suplimentară ar fi putut ajunge la aproape 12 miliarde lei. În aprecierea posibilităţilor de creştere a eficienţei fondurilor fixe trebuie avut în vedere încă un aspect şi anume că analizele făcute anul trecut în 1200 întreprinderi au pus în evidenţă că există suprafeţe libere de peste 1 milion m.p. pe care se pot instala noi maşini şi utilaje şi obţine astfel o importantă producţie suplimentară cu investiţii minime.

Pentru fructificarea rezervelor de folosire cu înalt randament a capacităţilor de producţie este necesar, aşa după cum sublinia secretarul general al partidului în expunerea la Şedinţa comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naţionale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale şi activului central de partid şi de stat ca **„toate ministerele, centralele şi întreprinderile să ia cele mai energice măsuri pentru creşterea indicelui de utilizare a parcului de maşini-unelte, utilaje şi instalaţii, pentru redarea rapidă în circuitul economic a tuturor mijloacelor tehnice nefolosite şi asigurarea funcţionării la întreaga capacitate a tuturor unităţilor economice“.** În prezent, pe baza hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., atît la nivel naţional şi pe plan judeţean cît şi în centrale şi întreprinderi se desfăşoară o amplă acţiune menită să stabilească căile, mijloacele şi soluţiile practice care să asigure : încărcarea schimburilor de producţie la parametrii proiectaţi ; redistribuirea mijloacelor tehnice nefolosite şi realizarea unor maşini, utilaje şi instalaţii necesare dotării corespunzătoare a suprafeţelor de producţie construite ; organizarea locurilor de muncă pe principiul servirii mai multor maşini ; aplicarea unor norme de muncă îmbunătăţite în raport cu nivelul tehnic în continuă creştere al utilajelor din dotare ; asigurarea unei aprovizionări ritmice ; efectuarea la timp şi de calitate a lucrărilor de întreţinere şi reparaţii. Dintr-o primă estimare a rezultat că măsurile de sporire a indicilor de utilizare a capacităţilor de producţie existente şi de dotare a suprafeţelor de producţie disponibile va permite realizarea, pe întregul cincinal, a unei producţii industriale suplimentare de circa 20 miliarde lei.

Folosirea intensivă a capacităţilor de producţie, realizarea unei producţii din ce în ce mai mari pe unitate de fonduri fixe exercită o puternică influenţă pozitivă asupra ridicării eficienţei economice, aceasta întrucît, după cum se ştie, costurile de producţie cuprind în structura lor anumite cheltuieli pentru amortizare, reparaţii curente şi periodice, al căror volum deşi are o tendinţă de creştere în mărime absolută, în mod relativ, pe unitate de produs scade, dacă maşinile şi utilajele sînt folosite la întreaga capacitate.

Alături de fondurile fixe productive, un rol însemnat în buna desfăşurare a activităţii economice o au mijloacele circulante, în care se materializează o bună parte a avuţiei naţionale. Deţinînd o pondere însemnată în totalul fondurilor de producţie — circa 1/3 din total în unele ramuri printre care construcţiile de maşini, industria uşoară — utilizarea corespunzătoare a mijloacelor circulante influenţează pozitiv eficienţa economică sub un dublu aspect : pe de o parte, contribuie la diminuarea efortului financiar pe care îl reclamă constituirea stocurilor necesare desfăşurării neîntrerupte a circuitului economic, iar pe de altă parte contribuie la diminuarea cheltuielilor ocazionate de depozitarea, conservarea şi manipularea materiilor prime, materialelor, semifabricatelor şi produselor finite, precum şi a celor legate de plata dobînzilor la creditele bancare primite de unităţi pentru finanţarea nevoilor curente de producţie.

Perfecţionările aduse în ultimii ani sistemului de aprovizionare, de normare şi finanţare a mijloacelor circulante au creat premise pentru dimensionarea mai bună a necesităţilor de fonduri circulante şi de circulaţie, pentru accelerarea vitezei de rotaţie a acestora. Există însă şi numeroase cazuri în care unele întreprinderi, acţionează pe baza principiului antieconomic potrivit căruia „decît să ne lipsească, mai bine să ne prisosească“, caută să-şi supradimensioneze necesităţile reale de mijloace circulante. Micile „prisosuri“ de la o

Cornel IUGA

(Continuare în pag. 24)

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Corelaţia dialectică dintre muncă şi capital într-o viziune realistă (II)

UNA DINTRE PROBLEMELE de larg interes teoretic și practic privind raportul dintre muncă și capital, ca dominantă a esenței orînduirii burgheze, o constituie munca productivă și neproductivă. Încă economia clasică, prin W. Petty, A. Smith și D. Ricardo, se aplecase cu competență și interes asupra acestei probleme economice de interes major și în zilele noastre. Ideea muncii productive și neproductive a fost reluată pe un alt plan, superior, de către Karl Marx, în opera sa, îndeosebi în volumul al IV-lea al **Capitalului,** intitulat după cum se știe **Teorii asupra plusvalorii.** Fondatorul comunismului științific aprecia, cu deplină îndreptățire, că distingerea muncii productive de cea neproductivă este de cea mai mare însemnătate, întrucît ea exprimă forma de muncă specifică pe care se întemeiază întregul edificiu al modului de producție capitalist și capitalul însuși. De aceea, reluarea acestei teze în literatura occidentală, însoțită de încercări de explicitare veridică a fenomenelor noi ale lumii capitaliste mi se pare demnă de relevat. Harry Braverman spre exemplu acordă o atenție deosebită distincției dintre munca productivă și munca neproductivă în cartea sa „Labor and Monopoly Capital"[1]), reușind să sesizeze aspecte și valențe noi ale acestei probleme. „Termenii de muncă „productivă" și „neproductivă" — remarcă economistul american – derivă din discuția amplă care a avut loc în cadrul economiei clasice și pe care Marx a analizat-o atît de profund în prima parte a **Teoriilor sale asupra plusvalorii,** lucrare neterminată, care a fost schițată ca al patrulea volum al **Capitalului**" (p. 411).

Această distincție prezintă interes și astăzi pentru înțelegerea esenței și mecanismului de funcționare a modului de producție capitalist deoarece discuția cu privire la munca productivă și neproductivă implică o analiză a relațiilor de producție și, în consecință, o investigație a structurii de clasă a societății burgheze. H. Braverman sesizează pe bună dreptate că Marx a definit munca productivă în capitalism ca muncă care produce valoare și plusvaloare pentru capital. În sistemul producției capitaliste, aceeași muncă poate să fie productivă sau neproductivă în funcție de forma socială pe care o îmbracă. „Această distincție dintre munca productivă și cea neproductivă, care face abstracție de forma concretă, analizînd forma sa socială, departe de a fi o abstracție inutilă — precizează H. Braverman — reprezintă un punct decisiv în analiza capitalului" (p. 412).

O asemenea distincție are o importanță mai mare în condițiile actuale, cînd modul de producție capitalist și-a subordonat toate formele și procesele de muncă „trecîndu-le prin sita capitalului". Față de perioada în care au trăit clasicii economiei politice burgheze și Marx, ponderea muncii care nu contribuie la sporirea capitalului s-a redus considerabil, producîndu-se treptat un proces de transformare a muncii neproductive, respectiv a muncii neîncadrate în raporturile de producție capitaliste (a micilor producători), în muncă productivă pentru capital. Iar această transformare a muncii „este însuși procesul de creare a societății capitaliste". În mod paradoxal, în condițiile dominației capitalului, munca poate fi neproductivă pentru simplul motiv că ea ocupă un loc în afara sistemului economic capitalist (de exemplu, munca micilor producători). În același timp, arată H. Braverman reluînd teza lui Marx, munca unor lucrători poate fi apreciată ca neproductivă chiar dacă este integrată în coordonatele capitalismului, în cazul în care ea nu creează plusvaloare. Căci. în cadrul producției capitaliste muncă productivă este numai acea muncă care produce plusvaloare pentru cel care o folosește, adică pentru capitalist. Din punct de vedere al relațiilor de producție capitaliste, subliniază Marx, „productivă este numai munca care se transformă nemijlocit în capital, adică numai acea muncă care face din capitalul variabil o mărime variabilă, astfel încît întregul capital C să devină $C + \Delta$.

Dacă, înainte de a fi schimbat contra muncă, capitalul variabil este egal cu x, astfel încît avem ecuția $y = x$, atunci munca productivă este aceea care transformă pe x în $x + h$, făcînd ca ecuația $y = x$ să se transforme în $y' = x + h$. Acesta este primul punct care trebuie elucidat. Este vorba aici de munca care creează plusvaloare sau care servește capitalului drept factor care îi dă posibilitatea de a forma plusvaloare și deci de a se afirma în calitate de capital, în calitate de valoare care se autovalorifică"[2]).

Specific actualului stadiu de dezvoltare a capitalismului este creșterea accentuată a nevoii de muncă „neproductivă". Dar este vorba de utilizarea acestui termen într-un sens diferit. Această tendință este într-o

FIȘE

SIMPOZIOANE

„Creșterea eficienței economice"

● *În cinstea Centenarului independenței de stat a României și cu ocazia împlinirii unui deceniu de existență a Facultății de științe economice din Timișoara, în cadrul Universității din Timișoara s-a desfășurat simpozionul „Creșterea eficienței economice". Au participat peste 200 de cadre didactice, cercetători și specialiști din institute de învățămînt superior, din unități de cercetare științifică, instituții bancare, centrale și întreprinderi. În cadrul secțiunilor : Probleme teoretice ale eficienței economice ; Conducerea, organizarea producției și eficiența economică ; Eficiența economică în industrie, construcții, transporturi și circulația mărfurilor ; Eficiența producției agricole ; Eficiența pîrghiilor economico-financiare ; Sistemul informațional economic și sporirea eficienței ; Analiza economică și creșterea eficienței economice, au fost prezentate 174 comunicări.*

Cele mai valoroase lucrări se vor publica într-un volum sub îngrijirea Universității din Timișoara.

„Informatică și conducere"

● *În organizarea Comisiei județene Cluj a inginerilor și tehnicienilor (Laboratorul județean de informatică), la Cluj-Napoca se desfășoară, în aceste zile, cea de-a treia ediție a simpozionului „Informatică și conducere". Bucurîndu-se de participarea unui mare număr de specialiști în domeniu, din cercetare, învățămîntul superior, proiectare, producție din întreaga țară, această manifestare științifică își justifică interesul prin larga arie tematică a celor 283 de comunicări (pregătite de un total de 663 autori), grupate pe următoarele secțiuni : Sisteme, subsisteme și aplicații privind producția ; Tehnici și metode de analiză și programare ; Echipamente de calcul și soft de bază; Modele de optimizare a proceselor economice; Organizare și conducere ; Aplicații ale informaticii în știință, tehnică, artă.*

Cu prilejul simpozionului a fost organizată și expoziția specializată „Expoprodinf '77", care prezintă 80 de produse – realizate de 42 de colective – în domeniul hard- și software-ului. Se remarcă o serie de aparate și mașini moderne (de exemplu, creații ale I.P.A.-București), precum și o bogată colecție de module de programe, cu largă aplicabilitate, prezentate de Biblioteca națională de programe, centre de calcul și alte unități.

În intervalul 16-19 mai se vor desfășura, la Satu Mare, lucrările celei de-a 7-a sesiuni a simpozionului, a cărei temă – Sisteme cibernetice și informatică medicală – va fi tratată în 97 de lucrări (215 autori).

Reducerea duratei ciclului investițional

● *În ultimul timp se atribuie o importanță cu totul deosebită factorului timp, problemei intensificării procesului investițional – scrie N. Certko în articolul* Prodoljitelnost investiționnogo țikla za rubejom *(Durata ciclului investițional peste hotare), apărut în* VOPROSÎ EKONOMIKI, *nr. 4/1977. Conținutul principal al acestui proces este accelerarea pronunțată a ciclului investițiilor capitale, bazată pe scurtarea duratei unor stadii ale ciclului de investiții, pe concomitența lor, pe scurtarea perioadei de „înghețare" a unor mijloace, pe repartiția rațională a investițiilor capitale pe faze ale ciclului.*

Dezvoltarea metodelor industriale de construcție a permis să se renunțe la unele practici tradiționale. Tot mai mare importanță o capătă executarea lucrărilor după metoda cumulării cîtorva etape ale procesului investițional, cu alte cuvinte, a trecerii de la executarea succesivă la cea paralelă a unor stadii a lucrărilor : proiectarea se face paralel cu construcția, asimilarea începe încă în timpul desfășurării din plin a lucrărilor de construcție. Chiar înăuntrul acestor stadii se îndeplinesc simultan diferite lucrări altă dată succesive. Inde-

TEORII · IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

anumită privință urmarea faptului că, pe măsura asimilării cuceririlor revoluției tehnico-științifice, o parte a populației active se deplasează spre sfera serviciilor „neproductive" în cea mai mare parte nu în sensul că nu contribuie la crearea de plusvaloare, ci doar în accepția că această contribuție nu este întotdeauna directă, nemijlocită. În plus, sume uriașe se cheltuiesc pentru reclamă, marketing, în scopuri speculative etc. Se remarcă, după cum bine sesizează H. Braverman, un fenomen straniu. Dacă în capitalismul timpuriu o parte din munca societății era considerată ca neproductivă pentru că nu lucra pentru capital, în prezent asistăm la apariția unui volum tot mai mare de muncă neproductivă tocmai pentru că lucrează pentru capital. Este vorba și de proliferarea celor care activează în bănci, asigurări, finanțe etc. Asemenea activități sînt neproductive pentru că nu creează nemijlocit plusvaloare, deși au loc în cadrul modului de producție capitalist. Ele sînt totuși utile capitalului întrucît contribuie la realizarea plusvalorii, la accelerarea vitezei sale de rotație.

Paradoxul nu se oprește însă aici, el se extinde și asupra modalității de raportare a economiștilor burghezi la distincția dintre munca productivă și neproductivă în condițiile capitalismului monopolist de stat. După cum se știe, pentru economia politică clasică burgheză problema muncii productive ca izvor primar al avuției naționale avea o însemnătate cardinală. Celebritatea lui A. Smith și D. Ricardo ca întemeietori ai școlii clasice burgheze este legată și de contribuția lor la analiza categoriilor de muncă productivă și neproductivă. Astăzi economiștii burghezi nu mai acordă atenție prea mare acestei probleme, nu mai leagă în mod nemijlocit caracterul muncii de dimensiunile și tendințele de evoluție a avuției naționale. Ba mai mult, însăși „avuția națională" este ocolită sau înlocuită cu conceptul de „prosperitate", „care nu are nimic de-a face cu eficiența muncii în producerea de bunuri și servicii utile, ci mai de grabă cu viteza de flux în cadrul circulațiilor de capital și mărfuri pe piață" (416). „Prosperitatea" despre care vorbesc economiștii burghezi înseamnă de fapt prosperitatea clasei capitaliste, a cărei condiție de existență este exploatarea nemiloasă a forței de muncă. Despre ce fel de „prosperitate" poate fi vorba într-o societate în care șomajul, inflația, sărăcia, analfabetismul unei însemnate părți a populației înfloresc o dată cu rotunjirea profiturilor marelui capital ?

Dacă economia politică burgheză și-a pierdut capacitatea de investigare științifică a muncii productive și neproductive, aceasta se explică atît prin schimbările survenite în contextul muncii sub incidența progresului tehnic științific cît și, mai ales, prin funcția socială pe care ea o are de îndeplinit — legitimarea sistemului social-economic capitalist. Fără îndoială că, în condițiile desfășurării revoluției tehnico-științifice, munca productivă și cea neproductivă tind să se apropie, legătura dintre ele a devenit atît de strînsă încît este destul de greu să fie departajate și ar necesita un studiu atent și profund*). Dar ceea ce îi interesează pe capitaliști și pe exponenții lor ideologici este obținerea profitului. Și, în numele acestui mobil sacrosanct, ceea ce îi animă pe economiștii burghezi nu este problema muncii productive și a celei neproductive, și a raportului lor cu dimensiunile avuției naționale, ci problema măsurării productivității muncii în ansamblu, indiferent de caracterul său productiv sau neproductiv, în scopul producerii și realizării unui profit cît mai ridicat.

Observator atent al realităților lumii occidentale, H. Braverman subliniază argumentul că, în condițiile capitalismului contemporan, structura ocupațiilor caracteristice muncii productive și neproductive devine tot mai complexă. Și se impun, desigur, studii pertinente ale acestei probleme. Un fapt însă este incontestabil. Ocupațiile neproductive ca și cele productive devin tot mai mult obiectul exploatării nemiloase a capitalului. Activitățile neproductive sau mai bine zis, indirect productive își pierd „pozițiile privilegiate", intrînd în mașina înșelătoriei capitalului monopolist. Fără îndoială că lucrătorii ocupați în sfera neproductivă consumă, vrînd nevrînd, „o parte din valoarea produsă de alții", dar în cadrul corporațiilor monopoliste moderne distincția dintre munca productivă și cea neproductivă „și-a pierdut forța sa socială ca linie despărțitoare între proletari și clasa de mijloc" (p. 419). Deși munca productivă și cea neproductivă rămîn distincte sub raport tehnic, deși munca productivă are tendință de reducere, iar cea neproductivă de sporire sub impactul productivității muncii, masele de oameni ai muncii aparținînd celor două sfere nu trebuie în nici un caz contrapuse. „Ele formează o masă continuă a forței de muncă ocupate care, în prezent ca și pe timpul lui Marx, au ceva comun" (p. 423). Cu alte cuvinte forței unite a capitalului care acționează ca o forță de oprimare, trebuie să i se opună forța unită a maselor largi, indiferent dacă ele lucrează în sfera muncii productive sau a celei neproductive.

prof. dr. I. BULBOREA

---

1) Harry Braverman. Labor and Monopoly Capital. 1974.

2) **K. Marx,** Teorii asupra plusvalorii (volumul al IV-lea al „Capitalului", partea întîi, Edit. Pol., Buc., 1959, p. 301.

*) Vezi și cartea lui C. Sîrbu pe această temă.

---

plinirea paralelă a mai multor etape ale ciclului investițional cere o riguroasă corelare a lor în timp. Legătura dintre diferitele etape se realizează prin intermediul graficului de rețea. Se extinde așa-numitul principiu modular autonomo-secțional în sensul unei independențe depline sau aproape depline a funcționării fiecărui corp (modul) productiv. Formele actuale de organizare și deservire a construcțiilor industriale, afirmă N. Certko, demonstrează posibilitățile reale de intensificare a ciclului investițional, de sporire a eficienței acumulării. Sînt însă și consecințe negative, cum ar fi neglijarea revolzării problemelor fundamentale ale științei și a marilor programe socio-economice.

Știința și revoluția industrială

● *În lucrarea sa* How it all began. Origins of the modern economy *(Cum s-a început. Originile economiei moderne), 1975, 264 p., W.W. Rostow susține, spre deosebire de ceea ce s-a scris în general, că și prima revoluție industrială a datorat mult științei, numai că influența ei a fost indirectă. Influența științei asupra invențiilor s-a exercitat, după W.W..R., pe următoarele căi : 1) influența filozofică ; lucrul cel mai important a fost caracterul științei lui Newton. Îmbrățișînd o gamă largă de fenomene în cîteva propoziții axiomatice, omul a fost pus în situația de a înțelege, prevedea și manipula natura... Puțini au citit „Principiile" lui Newton, dar mesajul său triumfător, popularizat de mulți autori în timpul secolului al XVIII-lea, a avut o influență de același gen ca și „cel de care s-au bucurat mai tîrziu operele lui Marx și Freud, Einstein și Keynes" ; 2) metoda experimentală, parte organică a revoluției științifice, a majorat în mod direct oferta de invenții prin intermediul legăturii ambidirecționale dintre producătorii de instrumente și oamenii de știință ; 3) de timpuriu s-a înțeles că urmărirea unor principii de maximă generalitate cu ajutorul metodei experimentale deschide drumurile spre invenții și inovații practice. Aceasta a fost desigur o temă centrală a lui Francis Bacon înainte ca Newton să apară pe scenă. În această ordine de idei Rostow reproduce următoarea declarație a lui James Watt : „Deși teoria doctorului Black cu privire la căldura latentă nu mi-a sugerat ameliorările pe care le-am adus mașinii cu aburi, cunoștințele din diferite domenii pe care el a binevoit să mi le comunice, ca și modul corect de gîndire și de executare a experiențelor pentru care el mi-a fost exemplu, au contribuit cu siguranță la facilitarea progresului invențiilor mele".*

O carte despre agricultura din Ungaria

● Economic Studies on Hungary's Agriculture *este o lucrare în limba engleză, apărută la Akademiai Kiado, Budapesta, în redactarea lui I. Benet și J. Gyenis, 1976, 200 p. Cartea prezintă*

FIŞE

un tablou cuprinzător al aspectelor economice ale agriculturii maghiare, grupate în două părți: I Probleme privitoare la mijloacele de producție din agricultura maghiară – cu patru studii referitoare la factorii de producție din agricultură în interdependența lor și pe bază de comparații internaționale, precum și la economia pămîntului, a forței de muncă și a fondurilor fixe ; II Probleme referitoare la relațiile de producție în agricultura maghiară – cu cinci studii referitoare la sectorul cooperatist care dă 75 la sută din produsul național din agricultură, la loturile individuale și la fermele auxiliare. Se analizează legăturile dintre agricultură și industria alimentară, problemele cooperării în industria alimentară.

RIDICAREA CONTINUĂ A EFICIENȚEI ECONOMICE

(Urmare din pag. 21)

unitate sau alta nu fac altceva decît să sustragă din circuitul productiv fonduri materiale și bănești care pe ansamblul economiei se ridică la sume considerabile care ar putea fi utilizate pentru finanțarea investițiilor, accelerînd în acest fel dinamismul dezvoltării forțelor de producție și ridicarea eficienței economice. De altfel, tocmai în această practică își are originea una din cauzele care au făcut ca în ultima perioadă viteza de rotație a mijloacelor circulante să crească într-un ritm destul de lent, iar în unii ani să manifeste o tendință de scădere. Eliminarea acestor fenomene negative implică din partea organelor de conducere colectivă ale unităților economice și ale celor financiar-bancare o preocupare mult sporită pentru prevenirea și eliminarea fenomenelor de suprastocare, care generează după cum se știe imobilizări de fonduri, determină adeseori pierderi din casări și declasări de produse, antrenează cheltuieli suplimentare care încarcă nejustificat costurile de producție diminuînd rentabilitatea.

Accelerarea creșterii productivității muncii

CREȘTEREA productivității muncii se afirmă ca un factor decisiv pentru ridicarea eficienței activității economice, a potențialului productiv al țării, întrucît munca constituie izvorul întregii avuții naționale, iar mărimea acestei avuții, puterea economică a țării, standardul de viață al cetățenilor ei depind într-o măsură hotărîtoare de rodnicia muncii sociale. Sporirea continuă a productivității muncii face posibil ca societatea să obțină cu același consum de muncă vie și materializată un produs social și respectiv un venit național din ce în ce mai mare. Totodată implicînd folosirea intensivă a echipamentului de producție și deci amortizarea lui mai rapidă, ridicarea productivității muncii contracarează în bună măsură și efectele uzurii morale a tehniii. La nivelul întreprinderilor, creșterea productivității muncii duce la o sporire mai rapidă a volumului producției comparativ cu cel al fondurilor fixe angajate în circuitul productiv și pe această bază la reducerea cheltuielilor pe unitate de produs și la o mărire a beneficiului.

Importanța decisivă a creșterii productivității muncii sociale pentru progresul multilateral al patriei noastre este determinată și de faptul că în condițiile micșorării relative a resurselor de muncă disponibile în perspectivă, ca urmare a prelungirii duratei de școlarizare și a reducerii duratei săptămînii de lucru, sporirea forței productive a muncii reprezintă o premisă indispensabilă pentru a menține la un nivel înalt ritmul dezvoltării economice.

Desigur, ridicarea continuă a productivității muncii constituie o necesitate obiectivă, o lege generală a progresului economic și social. Intensitatea acțiunii acestei legi, formele de manifestare și consecințele social-economice diferă însă de la o orînduire socială la alta, în funcție de natura relațiilor de producție. În capitalism, acțiunea legii creșterii productivității muncii contribuie în primul rînd la sporirea profiturilor celor care dețin proprietatea asupra mijloacelor de producție și în mică măsură de rezultatele obținute se bucură oamenii muncii, creatorii de fapt ai bunurilor materiale. Mai mult, nu de puține ori, datorită progreselor obținute pe planul ridicării productivității muncii, se reduce drastic numărul locurilor de muncă, se recurge la concedierea unui număr însemnat de muncitori și specialiști, iar cel mai elementar și în același timp, unul din cele mai esențiale dintre drepturile omului atît de mult trîmbițate în unele țări occidentale „dreptul la muncă“ se dovedește a fi în practică de domeniul teoriei și al propagandei. Semnificativ în acest sens este faptul că, în majoritatea țărilor capitaliste, folosirea incompletă a capacităților de producție și șomajul au devenit fenomene cronice. Astfel, potrivit datelor Biroului Internațional al Muncii, în septembrie 1975, existau în 23 de țări capitaliste dezvoltate, puternic afectate de criza economică peste 17,6 milioane de șomeri, situație care, cu mici excepții, nu s-a îmbunătățit nici în 1976: în Marea Britanie, de exemplu, numărul șomerilor a ajuns aproape la 1,4 milioane de persoane, cu 27% mai mult decît în septembrie 1975, în Italia la circa 1,2 milioane de persoane, cu 75% mai mult, iar în S.U.A. proporția șomajului se menține de cîțiva ani la un nivel de circa 8% din totalul populației apte de muncă.

În această ordine de idei nu putem să nu menționăm că în țara noastră numai în ultimul deceniu au fost create în ramurile neagricole peste 2.250 mii noi locuri de muncă, iar efortul susținut pe care societatea, partidul nostru l-au făcut și îl fac pentru dezvoltarea rapidă a forțelor de producție, asimilarea largă a progresului tehnic în producția materială, ridicarea calificării forței de muncă, sporirea gradului de înzestrare tehnică a muncii, perfecționarea relațiilor de producție, adîncirea democrației și promovarea consecventă a principiilor eticii și echității socialiste au imprimat o dinamică înaltă de creștere a productivității muncii, al cărei nivel a fost în 1976 în industrie și agricultură de circa 2 ori mai mare decît în 1965.

Cu toate aceste realizări, datorită nivelului scăzut al productivității muncii sociale atins în țara noastră în momentul trecerii la construcția socialistă și în prezent se menține încă un decalaj însemnat față de productivitatea ce se realizează în țările avansate din punct de vedere economic. Potențialul material, tehnic și uman de care dispunem creează însă posibilități și stimulente pentru o creștere și mai substanțială a productivității muncii, asigurîndu-se pe această bază reducerea și lichidarea treptată a decalajului care ne mai desparte, din acest punct de vedere, de țările dezvoltate economic. Ținînd seama de aceste posibilități, în actualul cincinal se prevede, în toate ramurile producției materiale, și în mod deosebit în industrie și construcții o accelerare a ritmului de creștere a productivității, creștere care se bazează pe ansamblul cuprinzător de măsuri ce vizează, în principal, atît la scara întregii economii naționale, cît și a fiecărei întreprinderi perfecționarea mijloacelor de producție și a proceselor tehnologice, ridicarea nivelului de calificare a lucrătorilor, organizarea științifică a producției și a muncii, cointeresarea materială și stimularea morală în muncă.

Sarcinile și măsurile stabilite în acest domeniu sînt bine cunoscute de către fiecare unitate economică. Realizarea lor solicită din partea organelor de conducere colectivă, a întregului colectiv de muncă, amplificarea preocupărilor pentru punerea deplină în valoare a mijloacelor tehnice de care dispun unitățile, pentru ridicarea continuă a nivelului de mecanizare și automatizare a proceselor de producție, reducerea volumului de muncă la operațiunile auxiliare, trecerea în mai mare măsură a personalului auxiliar în activitatea direct productivă, cu alte cuvinte pentru promovarea largă a progresului tehnic.

MARILE POSIBILITĂȚI de care dispune economia noastră națională pentru ridicarea eficienței economice nu se transpun automat în practică. Analizele și programele de măsuri elaborate la nivel național și județean, de către fiecare întreprindere și centrală pentru intensificarea asimilărilor de noi produse, reducerea cheltuielilor materiale, creșterea gradului de utilizare a capacităților de producție, sporirea mai intensă a productivității muncii asigură un cadru unitar de acțiune, pentru concentrarea eforturilor în direcțiile hotărîtoare pentru punerea mai deplină în mișcare a rezervelor de ridicare a rodniciei muncii. Aceasta reprezintă un lucru bun, însă numai un început. Hotărîtor acum este ca sarcinile și indicațiile conducerii partidului, măsurile elaborate să fie ferm și integral aplicate în viață, ca ele să fie permanent îmbunătățite în raport cu noile condiții care apar în fiecare întreprindere, secție, atelier și loc de muncă.

Organele și organizațiile de partid au datoria să desfășoare o intensă muncă politică de educare, a fiecărui om al muncii, în spiritul unei înalte responsabilități față de modul în care, la locul de muncă, gospodărește averea obștească, precum și de stimulare a inițiativei creatoare a muncitorilor și specialiștilor pentru aplicarea de noi soluții care să determine folosirea deplină cu înaltă eficiență a capacităților de producție, organizarea mai bună a producției și a muncii, reducerea consumurilor materiale și folosirea integrală a timpului de lucru. În fond, ridicarea eficienței reprezintă nu numai o problemă economică, ci și politică, de rezultatele obținute în acest domeniu depinzînd posibilitățile de ridicare a nivelului de viață material și spiritual al oamenilor muncii, de accelerare a progresului general al întregii societăți.

ECONOMIE MONDIALA

Pentru o nouă ordine economică internaţională

INDUSTRIALIZAREA — FACTOR CHEIE ÎN STRATEGIA DEZVOLTĂRII ECONOMICE (I)

PONDEREA ce revine ţărilor în curs de dezvoltare în producţia industrială mondială continuă să se situeze la un nivel îngrijorător de coborît : 8—9%, după evaluări ale ONUDI, UNCTAD ş.a., faţă de 6,2% în 1955. Semnificaţia acestei ponderi şi a cvasi-stagnării ei iese şi mai clar în evidenţă dacă se ţine seama că numai patru ţări (India, Brazilia, Argentina, Mexic) — care au obţinut anumite succese în domeniul edificării unei industrii naţionale — deţin mai bine de jumătate din întreaga producţie industrială a „lumii a treia".

Permanentizarea unor flagrante inegalităţi în sfera relaţiilor economice internaţionale, resursele financiare extrem de limitate ale multora dintre tinerele state independente, îngrădirea accesului ţărilor sărace la cuceririle ştiinţei şi tehnicii, duc la menţinerea şi adîncirea profundelor decalaje contemporane în sfera producţiei industriale.

„Fireşte, în lichidarea marilor decalaje dintre state — arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — un rol principal îl au înseşi popoarele din ţările în curs de dezvoltare, care trebuie să-şi mobilizeze forţele şi să asigure punerea în valoare a tuturor mijloacelor şi resurselor materiale şi umane de care dispun. Dar, odată cu aceasta, de cea mai mare însemnătate este instaurarea unei noi ordini economice care să garanteze promovarea unei colaborări internaţionale echitabile, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogăţiile naţionale şi pe destinul său, să asigure condiţii pentru progresul economic şi social mai rapid al popoarelor rămase în urmă".**

Corelaţia între ritmul de creştere al producţiei industriei prelucrătoare şi cel al P.I.B. (medii anuale, în %)

	Perioada	Producţia industrială	Produsul intern brut
Ansamblul ţărilor în curs de dezvoltare	1960-1967	6,5	4,9
	1967-1974	8,6	6,5
America Latină	1960-1967	6,1	5,1
	1967-1974	8,5	7,0
Asia de est şi de sud-est	1960-1967	6,8	4,1
	1967-1974	8,1	4,8
Orientul Mijlociu	1960-1967	9,2	7,1
	1967-1974	11,8	9,5
Africa	1960-1967	6,3	4,5
	1967-1974	9,1	6,1

Sursa: U.N.Yearbook of National Accounts Statistics, 1975, New York, 1976, vol.III

După informaţii statistice recente furnizate de organisme internaţionale, producţia industrială pe un locuitor era în 1976 de circa 1 200 dolari în statele occidentale şi de numai 80 dolari în ţările în curs de dezvoltare. Oglindind gama largă a inechităţilor acumulate de-a lungul anilor în procesul dezvoltării industriale a celor două grupuri de ţări, ponderea statelor „lumii a treia" în exportul mondial de produse industriale finite se menţine la un nivel extrem de coborît : circa 8 la sută.

Efecte propagate la scara întregii economii

NUMEROASE DOCUMENTE adoptate în ultima vreme de foruri, organizaţii, reuniuni internaţionale, luările de poziţie în cadrul O.N.U. şi al organismelor sale specializate în favoarea instaurării unei noi ordini economice mondiale, ample studii elaborate de instituţii de prestigiu au reafirmat şi reafirmă cu vigoare că singura soluţie viabilă pentru reducerea şi eliminarea decalajelor economice existente în lume o constituie accelerarea creşterii producţiei industriale a ţărilor în curs de dezvoltare. „În afara industrializării rapide nu poate fi concepută o altă cale pentru asigurarea dezvoltării, într-un ritm susţinut, a unei economii rămase în urmă, se arată într-un studiu elaborat recent sub auspiciile Organizaţiei Naţiunilor Unite — aşa-numitul raport Leontief. Cu cît se urmăreşte o rată mai înaltă de creştere, cu atît este mai acută necesitatea creării şi extinderii industriei prelucrătoare" (U.N., The Future of World Economy. Preface, Introduction and Summary. New York, 1976, p. 21).

Prin efectele sale propagate la scara întregii economii— difuziunea actelor de progres tehnic în structura intimă a activităţii sociale de ansamblu, modernizarea agriculturii, mineritului şi transportului, creşterea productivităţii muncii pe plan naţional, cu întreg cortegiul de avantaje ce le antrenează — industrializarea îndeplineşte funcţii deosebit de complexe. Analizînd două perioade egale de timp ale intervalului 1960—1974, se constată corelaţia strînsă ce se stabileşte între dinamica producţiei în industria prelucrătoare şi creşterea economică de ansamblu : în toate regiunile „lumii a treia" accelerarea ritmului de creştere a industriei prelucrătoare în anii 1967—1974 a generat o sporire mai rapidă a produsului intern brut decît în perioada precedentă (vezi tabelul).

În lumina unor asemenea corelaţii îşi dobîndeşte întreaga semnificaţie faptul că, printre măsurile preconizate în vederea instaurării unei noi ordini economice pe planeta noastră, se numără realizarea unor modificări adînci în structura industrială a lumii, în urma cărora — aşa cum s-a stabilit în cadrul celei de-a doua Conferinţe generale a ONUDI (Lima, 1975) — la sfîrşitul acestui secol participarea ţărilor în curs de dezvoltare la producţia industrială mondială trebuie să atingă minimum 25 la sută. Atingerea acestui obiectiv presupune, între altele, crearea unor structuri economice naţionale bazate pe forme multiple ale producţiei industriale, implantarea unor sisteme tehnologice adecvate nevoilor fiecărei ţări, consolidarea poziţiei ce o deţin întreprinderile autohtone atît pe piaţa internă cît şi pe pieţele externe. O particularizare a implicaţiilor de factură economică ce derivă de aici se poate face în legătură cu industria oţelului — scheletul civilizaţiei industriale moderne, cum a fost denumită în mod plastic această ramură.

Pentru ca „lumea a treia" să poată furniza la sfîrşitul acestui secol 25 la sută din volumul producţiei industriale mondiale, ar trebui ca în ţările respective să se obţină în anul 2000 — potrivit studiilor întreprinse de ONUDI — minim 1/3 din producţia de oţel a lumii. În acest scop, este necesară sporirea capacităţii oţelăriilor din ţările neindustrializate de peste 7 ori în următorul sfert de veac, antrenînd un uriaş volum de investiţii — circa 500 miliarde dolari —, ceea ce creează terenul propice unor ample acţiuni de cooperare între aceste ţări şi cele puternic dezvoltate.

Examinînd implicaţiile realizării unei

asemenea viziuni de largă perspectivă se pot reţine cel puţin următoarele trei: 1) prin efectele sale directe şi propagate la scara întregii economii naţionale, crearea unui sistem siderurgic antrenează o gamă largă de modificări structurale în industria prelucrătoare (crescînd ponderea construcţiilor de maşini), în cea extractivă şi în agricultură, contribuind totodată la îmbunătăţirea gradului de ocupare a forţei de muncă şi la sporirea capacităţii de absorbţie a pieţei interne; 2) construirea oţelăriilor în ţările „lumii a treia" poate constitui pe de o parte suportul necesar unui transfer diversificat de tehnologie avansată şi de mijloace financiare spre aceste ţări, iar pe de altă parte ar putea fi lărgit cadrul necesar profesionalizării maselor; 3) pe această cale pot fi amplificate acţiunile de cooperare între ţările în curs de dezvoltare, avînd ca obiect extracţia de minereu şi livrările de oţel.

Relaţii de deplină complementaritate

LEGAT DE IMPERATIVUL GENERAL al accelerării creşterii producţiei industriale a ţărilor în curs de dezvoltare, o situaţie particulară o întîlnim în cazul ţărilor ce străbat, în prezent, primele stadii ale dezvoltării şi care dispun de un potenţial extrem de scăzut. În unele dintre ele, în special în Africa dar şi în alte zone, se întîlnesc încă structuri economice neînchegate, o stratificare socială în care mai persistă — în plin secol al XX-lea — relaţii prefeudale, iar procesul complex al statornicirii şi dezvoltării naţiunii nu este încheiat. Înlăturarea stării de înapoiere a unor asemenea ţări este greu de conceput sub forma unui salt brusc; în mod obiectiv, în aceste cazuri se impune acceptarea unui interval de timp „tampon" în care — cu sprijinul celorlalte naţiuni — să se treacă la adaptarea structurilor economice şi la constituirea ramurilor furnizoare de mijloace de producţie. În aceste ţări prezintă o importanţă deosebită şi crearea unei ambianţe socio-psihologice a industrializării.

Desigur, principalul obiectiv al strategiei industrializării îl reprezintă transformarea economiilor rămase în urmă în economii cu o producţie diversificată şi eficientă, dar consolidarea poziţiei centrale ce revine industriei naţionale în cadrul acestei strategii nu poate fi concepută în afara relaţiilor de deplină complementaritate cu ramurile tradiţionale, cu celelalte sectoare ce participă la crearea produsului social.

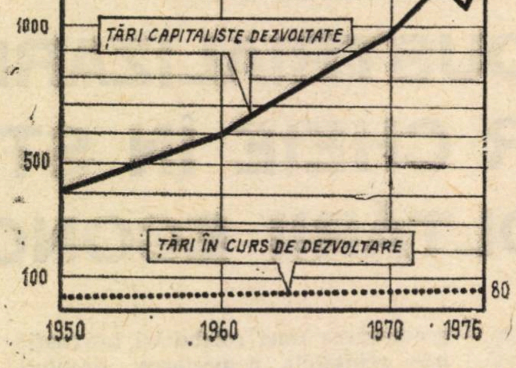

Dinamica producţiei industriale pe locuitor în ţările lumii nesocialiste

În consecinţă, polarizînd eforturile tinerelor naţiuni, industrializarea trebuie privită în acelaşi timp ca un element structural al dezvoltării şi, drept urmare, tratată în strînsă interdependenţă cu ramurile neindustriale ale economiei, în primul rînd cu agricultura.

Studiile întreprinse în ultimii ani de Organizaţia Naţiunilor Unite evidenţiază că nu poate fi vorba de o strategie singulară a industrializării, valabilă oricînd şi pentru oricare din ţările pornite pe făgaşul făuririi independenţei economice. Căile concrete ce pot fi urmate în acest domeniu, strategiile naţionale aplicate reflectă larga diversitate a împrejurărilor istorice, politice, social-economice ale fiecărei ţări precum şi diferenţierile în structura disponibilităţilor ce pot fi integrate procesului de industrializare. Analizele dovedesc că în procesul dezvoltării, al industrializării economiilor rămase în urmă, mimetismul, îmbrăţişarea unor tactici modelate potrivit condiţiilor şi intereselor ţărilor occidentale îngreunează adoptarea soluţiilor originale ce ţin seama de trăsăturile specifice ale acestor economii şi de necesitatea valorificării maxime şi în propriul lor interes a disponibilităţilor naţionale.

Experienţa de pînă acum a dovedit totodată că opţiunile pentru o anumită politică de industrializare — atribut inalienabil al suveranităţii de stat — nu pot fi formulate în afara unor coordonate ce ţin de esenţa calitativă a acestui proces: reintegrarea în patrimoniul naţional a principalelor obiective economice existente; extinderea proprietăţii sociale asupra mijloacelor de producţie; adoptarea unui ritm rapid de creştere a producţiei industriale; stabilirea unor corelaţii avantajoase între subramurile extractive şi cele prelucrătoare (acordîndu-se prioritate industriei grele); promovarea cu consecvenţă a cuceririlor revoluţiei tehnico-ştiinţifice etc.

Proiectat pe termen lung, procesul industrializării ţărilor rămase în urmă reclamă astfel, în mod necondiţionat, acceptarea unei etape istorice de efort naţional maxim, inclusiv în domeniul acumulării, etapă ce nu poate fi amînată sau evitată.

Mugur ISĂRESCU
Gheorghe NISTOR

STATISTICĂ INTERNAŢIONALĂ

Evoluţii discontinue în comerţul internaţional

DEŞI ÎNCĂ PROVIZORII ŞI INCOMPLETE, datele privind desfăşurarea în 1976 a comerţului internaţional al ţărilor nesocialiste reflectă o dinamizare a acestuia, după ce — în preţuri constante — înregistrase o oarecare scădere în anul precedent (faţă de nivelul atins în 1974). La exporturi, revirimentul a fost mai pronunţat în rîndul ţărilor capitaliste dezvoltate decît al ţărilor în curs de dezvoltare (vezi tabelul), iar în cadrul primului grup cele mai favorabile rezultate a obţinut Japonia, al cărei export a crescut necontenit ajungînd anul trecut la un nivel aproape dublu faţă de 1970.

O evoluţie deosebită apare în domeniul importurilor, al căror nivel a cunoscut — începînd din anul 1974 — o dinamică mult mai vie în cazul ţărilor nesocialiste în curs de dezvoltare decît în cel al ţărilor industrializate. Tendinţele menţionate se manifestă pe fundalul unor modificări considerabile ale raportului de schimb.

Raportul de schimb în comerţul ţărilor nesocialiste în curs de dezvoltare a oscilat însă puternic în aceşti ani, atingînd nivelul maxim în 1974 şi scăzînd apoi cu 17—11 puncte în perioada următoare. Dacă se elimină, însă, influenţa creşterii preţurilor la petrol, se constată că — după ce numai în 1973 nivelul raportului lor de schimb a fost superior (doar cu un punct) celui din 1970, el s-a deteriorat apoi continuu, scăderea fiind mai accentuată în cazul ţărilor din Africa şi Asia. Ceea ce explică, în parte, şi creşterea mai rapidă în ultimii ani a exporturilor ţărilor capitaliste dezvoltate, comparativ cu cel de al doilea grup de ţări.

Dinamici în comerţul internaţional (1970=100)

Grupul de ţări sau regiunea	Exporturi				Importuri			
	1973	1974	1975	1976x	1973	1974	1975	1976x
Total ţări nesocialiste	131	137	132	146	128	132	127	142
din care:								
Ţări capitaliste dezvoltate	131	140	134	149	129	130	120	137
– America de Nord	131	136	133	140	134	137	124	145
– Europa occidentală	132	141	132	147	127	126	120	136
– Japonia şi Israel	135	157	159	194	144	142	123	137
– Australia şi Noua Zeelandă	111	107	118	133	111	129	101	108
Ţări în curs de dezvoltare	129	126	121	132	124	137	151	164

x) Date provizorii.
Sursa: Monthly Bulletin of Statistics, aprilie 1977.

N. P.

REPUBLICA ARABĂ EGIPT

PREOCUPĂRI PENTRU VALORIFICAREA RESURSELOR NATURALE

ORIENTĂRILE actuale de politică economică ale Egiptului se înscriu în coordonatele salvgardării independenței economice a țării, ale solidarității și colaborării cu țările arabe și totodată, ale colaborării și deschiderii economice către toate țările lumii. Pe primul plan al atenției stau probleme ca valorificarea rezervelor petroliere și amenajarea Canalului Suez ca surse de venituri de care să beneficieze întreaga economie, acordarea unei atenții deosebite producției de alimente mai ales prin sectorul agroindustrial (obiectivul urmărit fiind acoperirea integrală a necesităților țării din producție proprie la începutul deceniului viitor), întărirea rolului băncilor și a contribuției lor la soluționarea problemei locuințelor, la crearea de societăți industriale, la crearea de zone urbane în regiunile deșertice.

Urmărind **reconstrucția și dezvoltarea** economiei și prevăzînd investiții de 8 miliarde lire egiptene (0,39 lire egiptene (LE)=1 dolar S.U.A.), programul economic pe perioada 1976-1980 are ca obiectiv un ritm anual de creștere a venitului național de 7-10%. Pentru susținerea acestei dezvoltări, partea din venitul național consacrată investițiilor urmează să crească de la 20% în 1975 la 25% în 1980.

În ciuda datoriei externe mari și a nevoilor stringente de finanțare, eforturile poporului egiptean au condus și în 1976 la obținerea unor rezultate economice remarcabile. Producția industrială a înregistrat o creștere însemnată, producții mari au fost realizate în multe sectoare agricole, veniturile din turism au marcat o creștere însemnată (cu 76% în primele nouă luni ale anului trecut), traficul prin Canalul Suez — în curs de lărgire și adîncire — a cunoscut un progres continuu, încasările de pe urma sa ridicîndu-se anul trecut la 375 milioane dolari (cu perspectiva de a ajunge la 640 milioane în 1980).

Activitatea de reconstrucție se desfășoară în ritm rapid, iar în multe zone ale țării, pînă acum nevalorificate, au început să prindă viață proiecte economice. Din totalul **investițiilor** anului 1976 cea mai mare parte au fost efectuate de către stat, investițiile particulare reprezentînd doar circa 5% din investițiile destinate agriculturii și circa 10% din cele destinate industriei. De asemenea, pînă la sfîrșitul anului 1976 proiectele de investiții străine aprobate de guvernul egiptean însumau 671 milioane LE, activitatea de înființare de noi societăți mixte fiind extrem de activă în toate domeniile economice. Totodată, măsurile vizînd transformarea orașului Cairo într-un mare centru financiar au făcut ca pînă în toamna anului 1976 să fie înființate aproape 80 noi oficii ale unor bănci străine.

ÎN anul 1976 **producția de petrol** a Egiptului a depășit 18 milioane tone, din care se apreciază că 7-8 milioane au fost exportate. Capacitatea de rafinare a țării este de 10,1 mil. tone. Descoperirea de noi zăcăminte în regiunea Golfului Suez și în Delta Nilului și intrarea lor rapidă în exploatare urmează să contribuie la realizarea obiectivului de a obține în 1980 o producție de petrol de 50 milioane tone, încasările scontate de pe urma acestei materii prime (1,2 milioane dolari în 1980) urmînd să devină una din principalele surse de venituri ale țării.

Odată cu intrarea în funcțiune, la începutul acestui an, a conductei petroliere Suez-Mediterana (Sumed) vor putea începe lucrările pentru o nouă rafinărie (500.000 barili/zi) producînd pentru export și amplasată pe coasta mediteraneană. Avînd o capacitate de transport de 80 milioane tone pe an (cu posibilități de extindere la 120 milioane tone pe an) conducta Sumed urmează să aducă statului egiptean venituri de 40 milioane LE în 1977. Tot în acest domeniu, există proiecte pentru construirea a două uzine petrochimice (fibre sintetice, polietilenă și policlorură de vinil) și pentru construirea unei a doua conducte petroliere Suez-Mediterana localizată la est de Delta Nilului. O amploare deosebită capătă extracția gazelor naturale (destinate să aprovizioneze industria de îngrășăminte și industria siderurgică).

Între preocupările actuale ale guvernului se află și intensificarea exploatării celorlalte **resurse naturale** de care dispune țara : minereu de fier, de mangan, fosfați (la care noi zăcăminte descoperite recent ridică totalul rezervelor la 1 miliard tone), sare, și dezvoltarea ramurilor industriale care utilizează aceste resurse. În acest sens, complexul siderurgic de la Heluan care utilizează în prezent 3,5 milioane tone minereu de fier din zăcămintele din oaza Baharia (cu rezerve de 120 milioane tone) urmează să-și extindă capacitatea pentru a atinge o producție în valoare de 150 milioane LE pînă în 1980.

Producția de **energie electrică** este estimată la 13,1 miliarde kWh în 1976. Se află în faza premergătoare construirea primei centrale nucleare egiptene, ce va fi instalată la Sidi Kreir, lîngă Alexandria. Pînă în anul 2000 Egiptul intenționează construirea a 12 centrale nucleare, care vor acoperi 50% din necesarul de energie electrică al țării. Există de asemenea intenția de a se construi în anii următori centrale electrice folosind energie solară și eoliană în regiunile de coastă și de deșert.

Valoarea producției **industriei prelucrătoare** — furnizînd peste 17% din produsul intern brut — a înregistrat anul trecut o creștere de 11,9%, mai rapidă în sectorul public decît în sectorul privat. Se caută, totodată ca alături de sectorul de stat, atît în industria prelucrătoare cît și în alte ramuri economice, să sporească și contribuția sectorului privat la dezvoltarea economică a țării. Deși producția industrială este destinată în cea mai mare parte satisfacerii necesităților interne, valoarea mărfurilor industriale exportate urmează să sporească și ea de la 212,5 milioane LE în 1976 la 260 milioane LE în 1977, reflectînd procesul de diversificare a structurii pe care îl cunoaște în prezent industria egipteană. În nomenclatorul ei se înscriu astăzi frigidere și mașini de spălat, tractoare și motoare Diesel, pompe, generatoare electrice, televizoare în culori, autoturisme etc. Un loc aparte în cadrul preocupărilor guvernamentale îl ocupă producția de îngrășăminte și materiale de construcții. În prezent se află în curs de realizare un mare complex de îngrășăminte la Talkha (270.000 tone/an îngrășăminte fosfatice și azotoase și 570.000 tone/an îngrășăminte de uree), care va fi urmat de construcția unor noi fabrici la Abu Kir (530.000 tone/an) și Abu-Zaabal (400.000 tone/an), astfel încît în 1980 să fie acoperit întregul necesar de îngrășăminte chimice, creîndu-se și disponibilități pentru export.

SCHIMBURILE economice dintre **România și Egipt** cunosc o continuă extindere și diversificare, relațiile tradiționale româno-egiptene căpătînd noi valențe prin convorbirile și vizitele reciproce la cel mai înalt nivel.

Printre produsele exportate de România și deosebit de apreciate în Egipt sînt mașinile-unelte, utilajele electrotehnice și energetice, tractoarele și mașinile agricole, compresoarele, autocamioanele, autoturismele de teren, cablurile oțel-aluminiu, cheresteaua de rășinoase, produsele chimice, cauciucul sintetic, hîrtia, aparatele electrotehnice, materiile prime nealimentare și o serie de produse alimentare. România importă din Egipt o gamă largă de produse printre care : țiței, fosfați, minereu de mangan, bumbac fibră, țesături de bumbac și tip bumbac, lenjerie, feroaliaje, laminate din fier și oțel, cocs de furnal, superfosfați, unele produse chimice.

Relațiile de cooperare economică și tehnică se desfășoară în baza unui acord încheiat încă din 1971. A fost realizată în cooperare fabrica de produse sodice de la El Mex. La Heluan, centru industrial unde s-au concretizat o serie de proiecte de cooperare româno-egipteană, s-a realizat asamblarea de tractoare românești tip U-650. O contribuție importantă au avut specialiștii români în executarea lucrărilor de construcții în cadrul complexului pentru extracția și îmbogățirea fosfaților de la Hamrawein. De asemenea, întreprinderi românești specializate participă la realizarea instalației de acid sulfuric de la Abu Zaabal, la extinderea fabricii de produse sodice de la Alexandria. Totodată, o bancă româno-egipteană își are sediul la Cairo.

Vizita oficială de prietenie pe care președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu o încheie astăzi în Republica Arabă Egipt la invitația președintelui Mohamed Anwar El Sadat și a doamnei Gihane Sadat se înscrie, fără îndoială, ca un nou moment de seamă în istoria ascendentă a relațiilor româno-egiptene, deschizînd noi perspective cooperării rodnice dintre cele două țări.

Marin FRÂNCU

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Structura rezervelor valutare

LA SFÎRȘITUL anului trecut, țările exportatoare de petrol împreună cu țările nepetroliere în curs de dezvoltarea dețineau 2/5 din totalul rezervelor valutare internaționale care se cifrau la 245,8 miliarde de dolari. Cu trei ani mai devreme, ponderea aceasta fusese de 24%. Așa cum reiese din grafic, R.F.G. se menține pe locul său fruntaș printre țările occidentale, în ceea ce privește mărimea absolută a rezervelor, dar creșterea acestora a fost relativ mai mare în țări ca S.U.A., Japonia, Elveția. Dintre țările incluse în grafic, Anglia este singura ale cărei rezerve valutare au scăzut în mod absolut în intervalul oglindit.

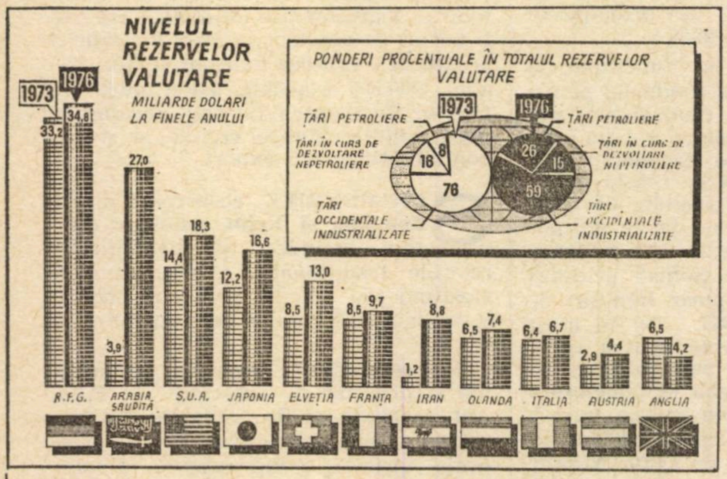

Accelerarea creșterii prețurilor în unele țări capitaliste

PREȚURILE cu amănuntul au sporit în luna martie în Franța cu 0,9%, cea mai importantă creștere lunară de după octombrie 1976. Un ritm ridicat de creștere se așteaptă să fie dat publicității și pentru luna aprilie.

În Japonia prețurile cu amănuntul au fost în martie a.c. cu 9,4% mai mari decît în martie 1976, depășind previziunile oficiale revizuite nu demult.

O încetinire a ritmului de creștere a ratei inflației nu este de așteptat în Anglia înaintea lunilor de vară, a anunțat Comisia prețurilor din această țară. În perioada de șase luni încheiată în februarie a.c., ritmul de creștere a prețurilor pe bază anuală a fost de 18,4%.

Piața utilajelor metalurgice

O ANALIZĂ efectuată de specialiști vest-germani asupra conjuncturii pe piața capitalistă a utilajelor metalurgice evidențiază că aceasta este influențată de scăderea cererii pentru oțel, reducerea gradului de utilizare a capacităților industriei metalurgice și ascuțirea concurenței între firmele producătoare. Exporturile de utilaje și instalații metalurgice din țările capitaliste dezvoltate au crescut în 1976 cu 8%, dar pentru anul în curs se prevede o restrîngere sensibilă a cererii pentru aceste produse pe principalele piețe (în cadrul Pieței comune vest-europene, de pildă, investițiile firmelor siderurgice ar urma să scadă cu 40% față de nivelul atins în 1976). Investițiile în domeniul metalurgiei din țările capitaliste industrializate se orientează precumpănitor către modernizarea proceselor tehnologice și raționalizarea producției, perspective bune de desfacere avînd instalațiile de prevenire a poluării mediului ambiant, destinate acestei ramuri.

Ținîndu-se seama de ascuțirea concurenței pe piețele tradiționale, în cercurile de specialitate se apreciază că atenția firmelor producătoare de utilaje și instalații metalurgice se va îndrepta în următorii ani către țările socialiste, cele latino-americane și țările membre ale O.P.E.C., care dezvoltă o industrie metalurgică proprie.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 2-6 MAI a.c. s-a caracterizat prin mișcări oscilatorii ale cursului **dolarului S.U.A.** pe piețele valutare.

Marca vest-germană a fost din nou beneficiara principalelor mișcări de pe piețele valutare, repreciindu-se pe data de 5 mai a.c., față de dolar, cu circa 0,6% față de sfîrșitul perioadei trecute (2.3450 mărci pentru 1 dolar, față de 2,3580 mărci) și terminînd intervalul la 2,3480 mărci pentru 1 dolar (repreciere cu 0,4%). Printre factorii care au contribuit la această evoluție se menționează anunțarea excedentului balanței comerciale vest-germane pe luna martie a.c. de 4,2 miliarde mărci, depășind cu mult excedentul lunii precedente de 2,8 miliarde mărci, o balanță a plăților curente pe luna martie a.c. cu un excedent de 2,5 miliarde mărci față de un deficit de 59 milioane mărci în luna februarie a.c. și alții.

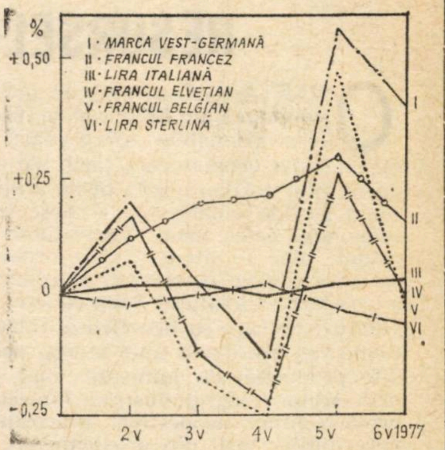

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 2—6 V 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 29 IV 1977

Francul francez, beneficiind de creșterea dobînzilor la intern, a inregistrat o ușoară repreciere față de dolar, cotind la sfîrșitul perioadei 4,9530 franci pentru 1 dolar, comparativ cu 4,9610 franci cu o săptămînă în urmă. **Francul elvețian** a avut o evoluție oscilatorie în jurul nivelului de 2,52 franci pentru 1 dolar, iar **lira italiană** a cotat ușor sub nivelul de 887 lire pentru 1 dolar. **Lira sterlină,** în ciuda faptului că rezervele valutare ale Angliei au atins în această perioadă nivelul record de 10,1 miliarde dolari, a oscilat ușor în jur de 1,7190 dolari pentru 1 liră sterlină. Banca Angliei, după o lungă perioadă de timp, a intervenit pe piață cumpărînd lire sterline cu dolari.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au inregistrat o creștere destul de susținută la cele în eurofranci elvețieni (+0,620%) și în eurodolari (+0,325%), în timp ce la cele în euromărci vest-germane au cotat la un nivel apropiat celui din perioada anterioară.

Prețul aurului la Londra a cotat în jurul a 148 dolari/uncie, după ce F.M.I. a vîndut la licitația din 3.V.1977 cele 524 800 uncii de aur la un preț mediu de 148,02 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Credite acordate de Banca Mondială

ÎN LUNA MARTIE a.c. Banca Mondială și filiala sa, Asociația Internațională pentru Dezvoltare, au aprobat 24 de împrumuturi, totalizînd 770,5 milioane dolari și destinate finanțării a 20 proiecte prioritare de dezvoltare în 16 țări ale lumii. Printre acestea se numără împrumuturile acordate Ghanei (pentru producerea și transportul energiei electrice, finanțînd în parte proiectul hidrocentralei de la Kpong, pe fluviul Volta), Algeriei (pentru pregătirea urgentă de tehnicieni și muncitori calificați în sectoare economice prioritare), Birmaniei (pentru dezvoltarea producției de cositor și tungsten), Iugoslaviei și Argentinei (pentru dezvoltarea rețelei rutiere) etc.

Importul țărilor petroliere în creștere

ÎNCASĂRILE de pe urma exportului de petrol ale țărilor membre ale O.P.E.C. s-au situat anul trecut la 113,2 miliarde dolari, față de 96,8 miliarde în 1975. În ciuda acestor venituri sporite, excedentul disponibil pentru investiții în străinătate, pentru credite guvernamentale și pentru majorarea rezervelor oficiale (în total 33,2 miliarde dolari) s-a situat sub nivelul din 1975, de 35,7 miliarde dolari, atestînd o nouă creștere a importurilor țărilor petroliere.

ECONOMIE MONDIALA

PERPETUAREA UNOR INEGALITĂȚI SOCIALE

Salarii cu 28,2% mai scăzute decît ale bărbaților, deși sarcinile profesionale nu sînt cu nimic mai ușoare

ÎN POFIDA multiplelor acțiuni și decizii adoptate atît pe plan național, cît și de către foruri internaționale pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare — rasială, în raport cu vîrsta, sexul etc. — în domeniul muncii și al salarizării, acest obiectiv este încă departe de a fi atins în societatea capitalistă. Mai mult decît atît, în unele țări decalajele — cum este, de pildă, cel dintre salariile bărbaților și ale femeilor — s-au accentuat chiar într-o perioadă recentă, în loc să se atenueze, ajungînd la cifre ridicate, pînă la 50 la sută. (

Un studiu publicat anul trecut în S.U.A.[1] relevă că — în timp ce în 1956 decalajul între salariul mediu al persoanelor de sex masculin și cel al persoanelor de sex feminin, ocupate în economia S.U.A., era de 37% — în 1972 acesta a crescut la 42%. Examinînd explicațiile uneori contradictorii, furnizate de diferiți specialiști în materie, autoarele studiului menționat ajung la concluzia că — deși asupra nivelului deosebirilor în salarizarea bărbaților și femeilor din țările capitaliste influențează un întreg complex de factori (printre care structura diferențiată pe sexe, din punct de vedere profesional, a persoanelor ocupate, nivelul calificării, situația familială, vechimea neîntreruptă în muncă ș.a.) — cauza primară a decalajului menționat o reprezintă discriminarea în raport cu sexul persoanelor angajate.

Elocvent este și cazul Angliei, unde în 1970 a fost adoptată o lege specială privind eliminarea discriminărilor în salarizarea bărbaților și femeilor. Deși decalajul respectiv a scăzut de la 20—30% (pe diferite categorii de angajați) cît era în 1972, totuși datele disponibile arată că la mijlocul anului 1975 salariile femeilor erau cu circa o zecime sub cele ale bărbaților ocupînd posturi similare.

Graficele de mai jos, reproduse după un studiu apărut în **Revue internationale du travail,** publicație a Biroului internațional al muncii de la Geneva, scot în evidență faptul că curba cîștigurilor femeilor se situează, în toate țările menționate, în zona salariilor celor mai scăzute, în unele țări (ca de exemplu, Italia) concentrarea femeilor în zona respectivă fiind deosebit de pronunțată. Măsura redusă în care cele două curbe se suprapun în țări ca R.F.G. și Belgia atestă că diferențele de cîștig dintre femei și bărbați sînt mai accentuate în aceste țări.

ÎNFĂPTUIREA principiului „la muncă egală salariu egal" rămîne încă un deziderat al mișcării revendicative a salariaților din numeroase țări capitaliste dezvoltate. Aceeași publicație atestă, totodată, faptul că discriminări importante continuă să persiste și în privința accesului femeilor la exercitarea anumitor profesiuni, ca și în promovarea lor în funcții presupunînd o calificare mai înaltă. Combinate, cele două genuri de discriminări conduc la reducerea avantajului, în raport cu bărbații, pe care femeile îl pot obține ridicîndu-și calificarea. Concluzia publicației, valabilă pentru majoritatea țărilor vest-europene analizate, este pertinentă : „Oricare ar fi nivelul lor de calificare, femeile cîștigă în medie mai puțin decît bărbații".

În Japonia femeile cîștigă în medie numai cu puțin peste jumătate din ceea ce obțin bărbații, rezultă din date furnizate de Ministerul japonez al muncii.

ȚĂRI DIFERITE, TENDINȚE SIMILARE

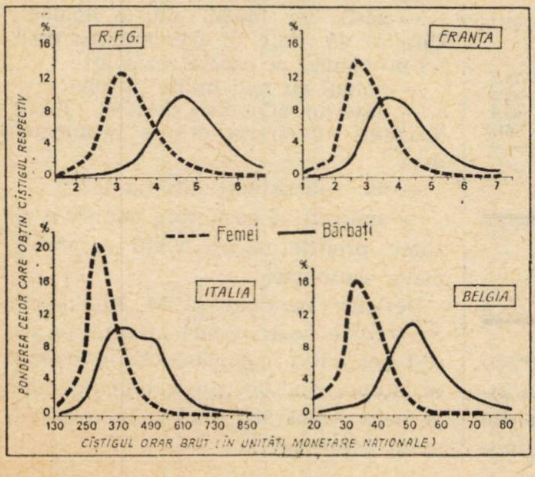

Decalajul considerabil dintre salariile bărbaților și femeilor se datorește în mare parte faptului că mîna de lucru feminină se concentrează în anumite activități industriale sau administrative prost remunerate. „Fie că se dorește sau nu — notează Nobuko Takahashi, autoarea studiului din care am extras datele de mai sus — ideile tradiționale despre rolul respectiv al femeilor și bărbaților și despre «inferioritatea» sexului feminin, limitează debușeele accesibile femeilor care muncesc, stînjenesc avansarea lor și constituie o piedică pentru continuitatea activității lor ; toate acestea contribuie la limitarea cîștigurilor lor și dăunează situației lor profesionale".

Aceste tendințe și mentalități nu sînt străine de faptul că atunci cînd femeile ajung pe piața muncii, ele sînt din capul locului net defavorizate pe planul calificării profesionale, chiar dacă teoretic accesul le este liber pentru a o dobîndi.

„Aplicarea deplină a principiului remunerării egale a femeilor și bărbaților este un obiectiv încă îndepărtat", conchide de aceea autoarea japoneză.

O cercetare recentă, efectuată sub auspiciile Centrului național al cadrelor tinere din Franța asupra promovării femeilor în funcții de conducere relevă că, la o pondere globală de 38,4% în populația activă din această țară, femeile nu reprezintă decît 13,9% din cadrele de conducere. Totodată, salariile femeilor-cadre medii de conducere sînt (în medie) cu 28,2% inferioare celor ale bărbaților ocupînd funcții similare, iar în cazul cadrelor superioare de conducere decalajul urcă la 35,1%. Demascînd netemeinicia argumentelor invocate de adepții nepromovării profesionale a femeilor, în studiu se avansează ideea ca profilul fiecărei funcții de conducere și salariul aferent să fie stabilite anterior angajării, indiferent de sexul eventualilor candidați.

ÎN LUMINA celor arătate mai sus, este semnificativă afirmația cuprinsă în ultima ediție a Raportului O.N.U. asupra situației sociale mondiale, și anume că, „deși s-au realizat progrese în eliminarea unora dintre cele mai acute forme de discriminare după sex în salarizare, rămîne un fapt (în societatea capitalistă — n. n.) că femeile muncitoare sînt adeseori plătite mult mai puțin decît categoriile comparabile din rîndul bărbaților. Există încă foarte multe de făcut pentru asigurarea unor posibilități egale la ocuparea unui loc de muncă".

Alexandra ANDREI

---

1) Vezi „Industrial and Labour Relations Review", nr. 3/1976.

Stăvilirea inflației rămîne la nivelul doleanțelor

REUNIUNEA economică la nivel înalt a principalelor șapte state capitaliste industrializate (Londra, 7—8 mai a.c.), a trebuit să constate din nou persistența proceselor inflaționiste din țările respective și legătura dintre aceste procese și menținerea șomajului la parametri ridicați. Nivelul mediu al inflației în patru dintre statele participante (Anglia, Italia, Franța, R.F.G.), a avut o tendință de ușoară creștere în primele luni ale anului în curs (vezi graficul). Fenomenul este socotit cu atît mai preocupant cu cît s-au discreditat definitiv teoriile care stabileau un raport de invers proporționalitate între șomaj și inflație. Cum se arată într-unul din documentele adoptate la reuniunea de la Londra, „Inflația nu este un remediu pentru șomaj, ci una din cauzele sale majore". Numai dacă inflația va putea fi stăvilită, va deveni posibilă și reducerea șomajului, se subliniază în document. Deocamdată, însă, această condiție prealabilă rămîne în continuare la nivelul doleanțelor.

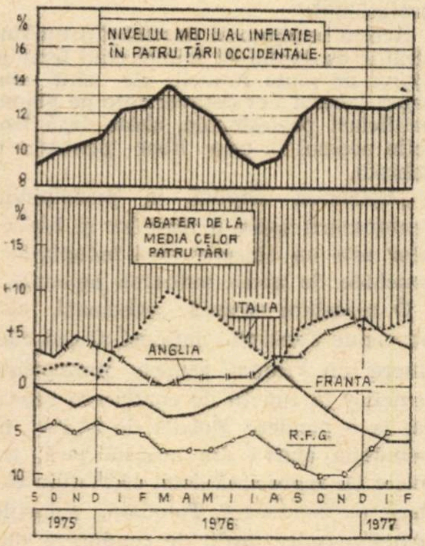

(după *Le Monde*)

Opțiuni pentru energia nucleară

PRIN INTRAREA în funcțiune, în luna aprilie, a primului său reactor nuclear regenerator, cu neutroni rapizi, Japonia a devenit a cincea țară din lume care posedă asemenea reactoare. Reactorul are o putere termică de 50 MW. Agenția guvernamentală niponă pentru energia atomică are în vedere să înceapă anul viitor construirea unui al doilea reactor cu neutroni rapizi, de 300 MW, care ar urma să intre în funcțiune în 1984.

Celelalte țări care au pus în funcțiune asemenea reactoare sînt Anglia, Franța, S.U.A. și Uniunea Sovietică. În U.R.S.S. a fost instalat un reactor cu o putere termică de 1 000 MW în orașul Șevcenko, de pe litoralul Mării Caspice Pentru producerea de energie electrică este utilizat un generator de 150 MW centrala servind totodată la desalinizarea a 120 000 tone de apă de mare în 24 ore, relatează agenția **Novosti**. Față de reactoarele cu neutroni termici utilizate pînă acum în centralele nucleare-electrice, reactoarele cu neutroni rapizi permit folosirea de aproximativ 20 ori mai bună a combustibilului nuclear.

R. P. Ungară: venitul net în industrie

INDUSTRIA GREA din R. P. Ungară a furnizat în 1975 peste trei pătrimi din venitul net realizat în întreaga industrie a țării. În raport cu anul 1970, construcțiile de mașini, industria chimică și metalurgia și-au sporit ponderea în venitul net al industriei.

În perioada 1971—1975 venitul net pe un lucrător a crescut, în industria ungară, de 6,5 ori mai repede decît raportat pe o unitate valorică de fonduri de producție, evoluție care oglindește — în esență — procesul continuu de ridicare a productivității muncii. Deși volumul venitului net produs într-o ramură sau alta este influențat și de o serie de factori din afara procesului de producție, corelația dintre cele două creșteri apare mai favorabilă în industria extractivă, cea chimică sau cea ușoară, decît în alte ramuri industriale.

(în %)

Ramura	Ponderi în ansamblul venitului net al industriei		Modificarea venitului net în perioada 1971—1975	
	1970	1975	pe o unitate valorică a fondurilor de producție	pe un locuitor
Total industrie grea	71,1	77,5	. . .	. . .
din care:				
— industria extractivă	6,3	5,0	20.8	134.8
— energie electrică	5,2	3,4	-32.0	—2,3
— metalurgie	8,7	9,8	35,3	79,7
— construcții de mașini	32,3	38,1	30,8	87,2
— materiale de construcții	4,4	4,3	. . .	. . .
— industria chimică	14,2	16,9	12,5	78,3
Industria alimentară	6,9	1,2	-81,1	-82,5
Industria ușoară	22,0	21,3	0,7	63,4
Total industrie	**100,0**	**100,0**	**+9,4**	**+61,1**

Sursa : „Müszaki élet", nr. 16/1976.

În termovizor

PROIECTANȚII ȘI CONSTRUCTORII de blocuri de locuințe, obiective industriale, conducte etc. au căpătat din partea oamenilor de știință un ajutor prețios pentru prevenirea sau înlăturarea pierderilor neraționale de căldură. Este vorba de o instalație — denumită termovizor — care captează undele electromagnetice infraroșii, emise de diferite corpuri, părțile acestora cu radiație termică mai intensă apărînd pe ecran în nuanțe deschise, luminoase.

Cercetările efectuate în diferite țări au evidențiat aportul termovizorului la aprecierea proprietăților termoizolante ale diferitelor materiale de construcție sau elemente constructive, la stabilirea unor grafice raționale de încălzire a blocurilor de locuit (în funcție de modificarea temperaturii în atmosferă), la determinarea unor variante optime în amplasarea obiectivelor urbanistice (ținîndu-se seama de regimul termic din regiunea respectivă) ș.a.m.d. În Suedia a fost deja elaborat și pus în aplicare un standard special privind cercetarea calității izolării termice a clădirilor, cu ajutorul termovizorului.

Utilizarea în practică a acestuia din urmă a și condus la o constatare pozitivă, de ordin psihologic : știind că defectele termice ale construcțiilor (care rămîneau pînă acum ascunse) vor fi în cele din urmă descoperite, constructorii au devenit mai exigenți în privința calității lucrărilor executate.

Prealabilul adoptării deciziilor

PROBLEMA OPTIMIZĂRII DECIZIILOR pe care le adoptăm, cotidian, atît în activitatea profesională, cît și în viața noastră personală, a preocupat și preocupă numeroși oameni de știință —psihologi, sociologi, ciberneticieni — fără ca să poată fi elaborate soluții universal valabile. După opinia prof. M. Rubinstein, care predă de mai mulți ani la Universitatea din California un curs de metodologie a adoptării deciziilor, calitatea acestora poate fi sensibil îmbunătățită, dacă se respectă următoarele zece principii :

— înainte de a intra în detaliile problemei examinate, căutați să vă faceți o cît mai clară imagine de ansamblu a acesteia ;

— nu adoptați decizia, pînă nu examinați toate variantele posibile ;

— analizați critic punctele de vedere exprimate ;

— încercați să priviți problema din cele mai diferite unghiuri, chiar dacă șansele de succes vi se par minime ;

— găsiți un model sau o analogie, care să vă ajute în pătrunderea esenței problemei pe care o rezolvați ;

— puneți cît mai multe întrebări ;

— anterior adoptării deciziei finale, discutați cu cineva despre problemele dv. ;

— nu subestimați intuiția dv. ;

— amintiți-vă că fiecare om are o viziune proprie asupra vieții și problemelor cotidiene.

Desigur, menționează M. Rubinstein, nu trebuie neglijat nici aportul pe care-l pot aduce calculatoarele electronice, atunci cînd decizia trebuie adoptată pe baza prelucrării unui voluminos material informativ.

GLOSAR

Asociația europeană a liberului schimb

ÎN ACTUALELE CONDIȚII de instabilitate și de criză economică, în calea desfășurării unor schimburi comerciale libere și nestingherite au apărut noi obstacole, noi limitări în aplicarea preferințelor vamale, amplificarea barierelor netarifare, a restricțiilor și discriminărilor. Toate acestea sînt în totală contradicție cu tendința clară a lumii contemporane de întărire a colaborării și cooperării internaționale, de creștere a interdependențelor economice.

Într-o asemenea conjunctură, activitatea unei organizații internaționale ca aceea a „Asociației europene a liberului schimb“ (A.E.L.S.), s-ar părea că îndeplinește o operă salutară, de promovare a unor schimburi economice libere între state. În realitate, activitatea A.E.L.S.-ului demonstrează că ea nu intenționează să militeze pentru desființarea restricțiilor și discriminărilor în general, ci numai între cîteva state. Avem deci de-a face cu o grupare economică închisă, cu caracter discriminator față de statele din afara grupării. Asemenea grupări nu sînt de natură să sprijine dezvoltarea relațiilor economice între toate statele, ci dimpotrivă, ele creează noi greutăți în calea acestei dezvoltări.

A.E.L.S. (engl. **European Free Trade Association** — E.F.T.A.), a fost înființată în 1960 și are ca membri : Austria, Elveția, Islanda, Norvegia, Portugalia și Suedia, iar ca membru asociat : Finlanda. Pînă în 1972 au fost membri ai A.E.L.S. și Marea Britanie și Danemarca, însă în urma aderării la Comunitatea Economică Europeană (Piața comună), ele s-au retras din această organizație. Sediul organizației este la Geneva.

Scopul A.E.L.S. a fost acela de a desființa treptat taxele vamale între țările membre, în timp ce ele continuă să fie aplicate față de celelalte țări. Din punct de vedere organizatoric, A.E.L.S. nu constituie, ca C.E.E., o uniune vamală, ci o „zonă a comerțului liber“, ambele aceste formațiuni fiind prevăzute de G.A.T.T. ca sisteme de preferințe regionale. Deosebirea constă în aceea că în cazul uniunii vamale, țările membre înlătură barierele vamale dintre ele, iar față de celelalte țări aplică un tarif vamal comun, în timp ce în cazul zonei de de comerț liber, țările membre își mențin propriile tarife vamale față de țările terțe, precum și dreptul de a încheia acorduri comerciale.

Un alt scop al A.E.L.S. a fost acela de a încheia acorduri de liber schimb între țările membre și Comunitatea Economică Europeană pe baza unei așa-zise „asocieri multilaterale“, astfel încît cele 9 state membre ale C.E.E. și cele 6 state membre ale A.E.L.S. să formeze o zonă a comerțului liber.

Cele două scopuri ale A.E.L.S. au fost realizate în timp, însă cu unele derogări. Astfel, Elveția, a menținut taxele vamale pentru unele mărfuri industriale, iar toate țările membre au exclus produsele agricole, precum și produsele industriei alimentare, de la regula generală a desființării taxelor vamale dintre ele.

Încheierea acordurilor de liber schimb între C.E.E. și A.E.L.S. a constituit o serioasă lovitură adusă principiului clauzei națiunii celei mai favorizate. Prin aceste acorduri se preconizează ca pînă la sfîrșitul anului în curs, taxele vamale între țările respective să fie eliminate. Aceste facilități nu sînt însă aplicabile țărilor care nu fac parte din gruparea C.E.E.—A.E.L.S. Asemenea discriminări, repetăm, contravin realității interdependenței dintre economiile țărilor lumii.

C. K.

Proiectul LINK

Manase Bâtlan, Iași — Proiectul LINK, la care vă referiți, a fost instituit în 1969 și reprezintă o formă de cooperare regulată între un grup de institute de cercetări și de organizații guvernamentale din 12 țări, O.N.U. și Fondul Monetar Internațional, care analizează interdependențele din economia mondială, în special procesul de transmitere a inflației și influența fluctuațiilor ciclice asupra economiei mondiale. Activitatea în cadrul acestui proiect este coordonată de un secretariat aflat la Universitatea Pennsylvania, sub conducerea profesorului american Lawrence Klein.

În vreme ce modelul global elaborat pentru O.N.U. de o echipă de cercetători în frunte cu profesorul Wassily Leontief este utilizat pentru explorarea tendințelor pe termen lung, pînă în anul 2 000, proiectul LINK se concentrează mai ales asupra proiecțiilor pe termen scurt, pentru perioade de unu pînă la trei ani. Modelele elaborate pînă acum în cadrul lui au servit pentru studierea efectelor unor revalorizări, ale unor politici fiscale, ale „crizei petrolului“, ale unor mari tranzacții de cereale, ale unor recesiuni sincronizate, ale unor transferuri de capital etc., în diferite țări și regiuni ale globului, ca și pe plan mondial.

Statutul ONUDI

Mihai Gălășescu, Tirgoviște — 1) În redactarea noului statut al Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (O.N.U.D.I.) — menit să o transforme într-o agenție specializată independentă, cu resurse și autoritate sporită, care să sprijine țările în curs de dezvoltare în realizarea obiectivului de a obține 25% din producția industrială mondială în anul 2000 — s-a realizat pînă acum un acord în multe privințe, dar persistă și o serie de divergențe, nu numai de procedură. Ca urmare, comitetul interguvernamental pentru elaborarea noului statut, creat de Adunarea Generală a O.N.U. la sfîrșitul anului 1975, a decis la ultima sa reuniune, din 2 aprilie, să supună problema în stadiul în care a ajuns următoarei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. Într-un mesaj cu acest prilej al directorului executiv al O.N.U.D.I., dr. Abd-El Rahman Khane, se exprimă speranța că „flexibilitatea și spiritul de cooperare care au predominat în munca acestui comitet vor prevala și în negocierile viitoare“.

Argint

Al. Stamatide, București — În deceniul trecut, peste o treime din consumul mondial de argint în lumea nesocialistă avea ca scop fabricarea de monede și medalii. Astăzi proporția argintului utilizat în acest scop a scăzut considerabil : numai 35 milioane de uncii din totalul consumului din 1975, de 390 milioane uncii.

Din argintul extras anual pe glob, 37% provine din țări în curs de dezvoltare, în primul rînd din Mexic și Peru, iar 46% din țări dezvoltate ca S.U.A., Canada și Australia. Oferta mondială de argint a fost în ultima perioadă de circa 300 milioane de uncii pe an, decalajul în creștere dintre producție și consum trebuind să fie acoperit din alte surse (din stocuri, monede fără circulație etc.). Potrivit publicației **Report-News of the World Bank** (ianuarie-februarie 1977), ca reflex al acestei situații, prețul uncici de argint ar urma să crească de la 4,7 dolari în 1974 la 9,35 dolari în 1980 și la 16 dolari în 1985 (în prețuri curente).

Comerț

Sandu Mititelu, Craiova — Principalul partener comercial al S.U.A. dintre țările socialiste a fost și în 1976 Uniunea Sovietică, urmată de Polonia, rezultă din cifre date publicității la Washington de Departamentul Comerțului. Sub raportul mărimii importurilor S.U.A. din țările socialiste, pe primul loc în 1976 s-a situat Polonia, apoi U.R.S.S., și R.P. Chineză. Schimburile comerciale cu țările socialiste au reprezentat anul trecut circa 2% din comerțul exterior al S.U.A.

Paris

Gh. Danciu, Iași — Cifre publicate de revista **L'Expansion** (martie 1977) relevă că în 20 de ani Parisul a pierdut într-adevăr o cincime din populația sa, în primul rînd familii cu mijloace mai modeste și cu mulți copii. În același timp însă, dacă în 1954 străinii reprezentau numai 5% din populația sa, astăzi ei reprezintă peste 20%, „în bună parte muncitori străini săraci care s-au așezat în cartierele cele mai nesănătoase ale capitalei“. Astfel se explică faptul care v-a frapat că în unele arondismente din Paris ponderea copiilor străini în grădinițe și școli primare depășește 34%.

„Aur negru“

C. Mihulecea, Alexandria — Petrolul din Marea Nordului urmează să acopere din 1980 întregul necesar de „aur negru“ al Marii Britanii, poate chiar pînă la sfîrșitul acestui secol, iar împreună cu extracția de cărbune și cu producția de energie electrică a centralelor nucleare, consumul total de energie al țării. El furnizează nu numai un „răgaz neprețuit“, după expresia ministrului energiei Tony Benn, dar și fondurile necesare cercetărilor urmărind valorificarea unor surse alternative de energie reinnoibilă (inclusiv geotermică, a valurilor și solară) pentru generațiile viitoare. Rezervele recuperabile de petrol din zona engleză a Mării Nordului sînt estimate actualmente la 4 500 milioane tone, echivalentul pe circa 37 ani — la nivelul de 120 milioane tone — al consumului mediu anual din deceniul viitor (față de 87 milioane tone în 1976).

„Veniturile aduse de petrol și gaze sînt substanțiale, dar ele nu vor transforma Anglia într-o țară bogată. Nici nu este de așteptat că ele vor dura prea mult în secolul viitor. Trebuie să decidem acum în ce fel să cheltuim această avuție pentru a obține un avantaj maxim de pe urma ei“, a declarat Tony Benn.

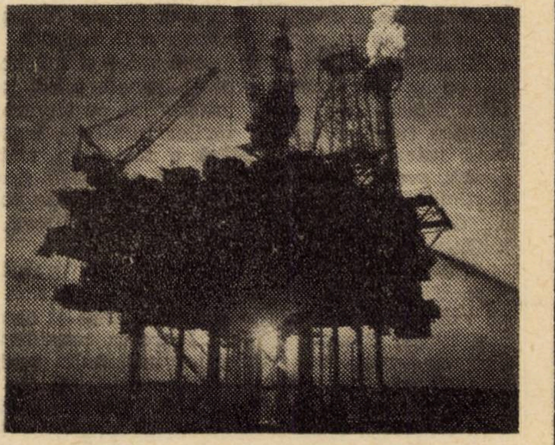

Platformă de foraj în zona engleză a Mării Nordului

Gîndirea economică a promotorilor români ai renașterii și umanismului

(Urmare din pag. 4)

stricăciune publică-i adunarea nepriiatinilor denafara, pre cîtă a cetățenilor dinlăuntru a inimilor într-un gînd neîmpreunare aduce“. Trebuie să se ia în considerație — scria el, vizînd efectul nociv al confruntărilor dintre facțiunile boierești și trădarea țării de către acestea — că nu odată dezmembrarea unui popor s-a făcut „...fără numai cînd ai săi șie vicleșug și-au făcut, și nu altădată mai mare stricare de la nepriiatini au venit, fără numai cînd priatinii și credzuții au viclenit“.[17]

Chemarea sub egida căreia Cantemir își punea marea sa sinteză istoriografică românească este : „luptă-te pentru moșie“, adică : luptă-te pentru patrie. El credea înflăcărat „Că toată slava și lauda numelui cea mai de frunte iaste, cînd cineva cu ostenințele pentru moșiia sa sudorile s-au vărsat și pentru neamul său toate primejdiile în samă n-au băgat“ ![18].

Umaniștii noștri renascentiști ne oferă, așadar, peste veacuri, un exemplu de urmat și un îndemn tonifiant, fiind, prin opera lor progresistă, înaintașii noștri în dezvoltarea patriotismului socialist și a solidarității internaționale în apărarea și promovarea cauzelor drepte.

După cum s-a putut observa din analizele precedente, toți marii noștri umaniști renascentiști **promovează din punct de vedere doctrinar-economic o concepție premodernă : mercantilismul; dar, în felul lor.** Ca și alți promotori, dinafară, ei pun semn de egalitate între bani și avuție, elogiază negoțul ca activitate generatoare de prosperitate, sesizează importanța aproprierii banilor din circuitul economic al popoarelor, a asigurării unei balanțe comerciale excedentare. Nu fac însă din toate acestea o teoretizare în sine. Ei **pun ideile lor mercantiliste în serviciul promovării limbii române, al argumentării romanității și continuității poporului român pe pămînt dacic — străbun, în serviciul mobilizării poporului la luptă antiotomană, la reconstrucția economică și politică a neamului românesc.** Totodată trebuie observat că în țesătura gîndirii economice a lui D. Cantemir există idei moderne, între care ideea că exploatarea internă și externă vizează însușirea muncii agonisite de altul, se înscrie între cele mai valoroase.

IN CONCLUZIE, renașterea și umanismul renascentist în România aduc în cîmpul civilizației naționale și universale nu înainte de toate o reînviere livrească a antichității clasice, ci o reînviere concret-materială și umană a acestei antichități : poporul român — urmaș eroic al romanității orientale. Așa se face că promotorii celor două curente culturale, îndeosebi Dimitrie Cantemir, ajung **să justifice în mod științific dreptul continuității noastre existențiale în epoca premodernă și lupta de eliberare a poporului nostru de sub jug străin,** să creeze importante premise ale culturii noastre moderne, inclusiv ale gîndirii economice românești moderne, să aducă o înaltă contribuție românească la tezaurul culturii universale, inclusiv la tezaurul gîndirii economice universale, să așeze primele temelii nemijlocite ale conștiinței naționale, ca și ale unității și independenței naționale.

---

[17] Idem, Opere IV, p. 103 și 114 ;
[18] Ibidem p. 81.

INDEPENDENȚA ȘI SUVERANITATEA STATELOR

(Urmare din pag. 6)

nității și independenței naționale, se manifestă — după cum este bine cunoscut — ca o promotoare fermă a respectului acestor principii, fundamentează toate acțiunile sale în domeniul politico-diplomatic pe ideea asigurării respectului lor efectiv de către toate statele, a obligativității lor ca norme de conduită internațională.

Aplicarea neabătută de către România a principiilor suveranității și independenței, ca norme de conduită general obligatorii ale vieții internaționale, și-a găsit ilustrarea și materializarea în numeroase acțiuni și inițiative, în luările de poziție adoptate de țara noastră cu prilejul dezbaterii, în cadrul unor foruri internaționale, a unor probleme de interes comun.

Ni se par relevante, pentru a fi amintite aici, concepția țării noastre privind edificarea unei noi ordini economice și politice mondiale — preconizată de România ca un proces de profunde transformări, implicînd un sistem de raporturi calitativ diferit între state, întemeiate pe suveranitatea și independența economică și politică reală a tuturor țărilor lumii —, acțiunile consecvente ale României privind interzicerea definitivă a forței în viața internațională, colaborarea europeană, promovarea neabătută a egalității statelor și a dreptului lor deplin de a participa la viața internațională, luările de poziție în sprijinul favorizării procesului destinderii, lichidării blocurilor militare, combaterii politicii de forță, colonialismului și neocolonialismului etc.

Viabilitatea și forța principiilor suveranității și independenței naționale, importanța lor primordială pentru edificarea noii ordini economice și politice mondiale, se vădesc nu numai din recunoașterea și consacrarea lor pe o scară din ce în ce mai largă. Oferind o justă luare în considerare a intereselor tuturor popoarelor, asigurînd respectul ființei lor naționale, egalității lor în drepturi, neamestecului în treburile lor interne, aceste principii se înfățișează în prezent ca adevărați piloni ai întregului edificiu al viitoarelor raporturi internaționale democratice, într-o lume a păcii și colaborării. Tradițiile luptei poporului român pentru suveranitate și independență națională se împletesc cu aspirațiile progresiste ale tuturor popoarelor, cu năzuințele fierbinți ale acestora de a-și vedea asigurat respectul ființei naționale într-o lume a păcii, demnității și recunoașterii drepturilor lor legitime. Centenarul independenței de stat a României constituie, în această ordine de idei, un fericit prilej pentru a demonstra forța, viabilitatea și caracterul mobilizator al unor principii morale, politice și juridice, al căror interes și actualitate sînt mai vii ca oricînd, antrenînd popoarele la lupta pentru edificarea unor noi rînduieli, bazate pe imperativele eticii, echității și dreptului internațional.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 19 din 13 mai 1977

CENTENARUL INDEPENDENȚEI 1877–1977

- Independența națională, ideal împlinit al poporului român **(Nicoară Ionescu)** 1
- Gîndirea economică a promotorilor români ai renașterii și umanismului în lupta pentru făurirea unității și independenței naționale **(conf. dr. Virgil Ionescu)** 3
- Independența și suveranitatea statelor – cerință a noii ordini economice și politice mondiale **(dr. Victor Duculescu)** 5
- Aspecte economice ale procesului de cucerire și consolidare a independenței României 7

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Corelația dezvoltare economică – creșterea nivelului de trai în România **(Gheorghe Răboacă)** 9
– Dezvoltarea și diversificarea serviciilor, componentă a creșterii nivelului de trai al populației **(Mauriciu Novac)** 11
– Innoirea și modernizarea produselor – factori de bază ai sporirii eficienței (I) **(Mihail Florescu)** 13
– Creația tehnică de masă și eficiența progresului tehnic **(prof. dr. doc. ing Iosif Tripșa)** 15

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— Analiza valorii — stimulent al muncii și inovației colective **(dr. A. Constantinescu)** 17

LECȚII

– In ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Programul Partidului Comunist Român despre principiile fundamentale ale trecerii în viitor la economia societății comuniste **(asistent univ. Gheorghe Iaver)** 19

TEORII – IDEI

– Ridicarea continuă a eficienței economice – imperativ al dinamismului dezvoltării (II) **(Cornel Iuga)** 21
– Școli ● curente ● economiști. Corelația dialectică dintre muncă și capital într-o viziune realistă (II) **(prof. dr. I. Bulborea)** 22

ECONOMIE MONDIALĂ

– Pentru o nouă ordine economică internațională. Industrializarea – factor cheie în strategia dezvoltării economice (I) **(Mugur Isărescu, Gheorghe Nistor)** 25
– Republica Arabă Egipt. Preocupări pentru valorificarea resurselor naturale **(Marin Frâncu)** 27
– Tendințe-conjuncturi 28
– Perpetuarea unor inegalități sociale **(Alexandra Andrei)** 29
– Mondorama 30
– Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11–25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

ELBA

Cu o veche tradiție industrială, întreprinderea „ELECTROBANAT"-Timișoara livrează, în baza unui program bogat de fabricație, atît pentru piața internă, cît și pentru piața externă, produse de calitate superioară.

Între principalele produse ce se realizează în anul 1977 figurează :

- Corpuri de iluminat de interior și exterior ;
- Echipament de iluminat pentru autovehicule ;
- Pile și baterii electrice ;
- Semafoare rutiere ;
- Rezistențe macara, mecanisme de reanclanșare a întrerupătoarelor M.R.I. – 1, 2, 3 ;
- Corpuri de iluminat ornamentale pentru parcuri și spații verzi ;
- Corpuri de iluminat pentru medii cu pericol de explozie.

Pentru informații și comenzi rugăm a reține și a vă adresa :

ÎNTREPRINDEREA „ELECTROBANAT"–TIMIȘOARA,
strada Gării nr. 1
telefon 1 22 05 telex 043208

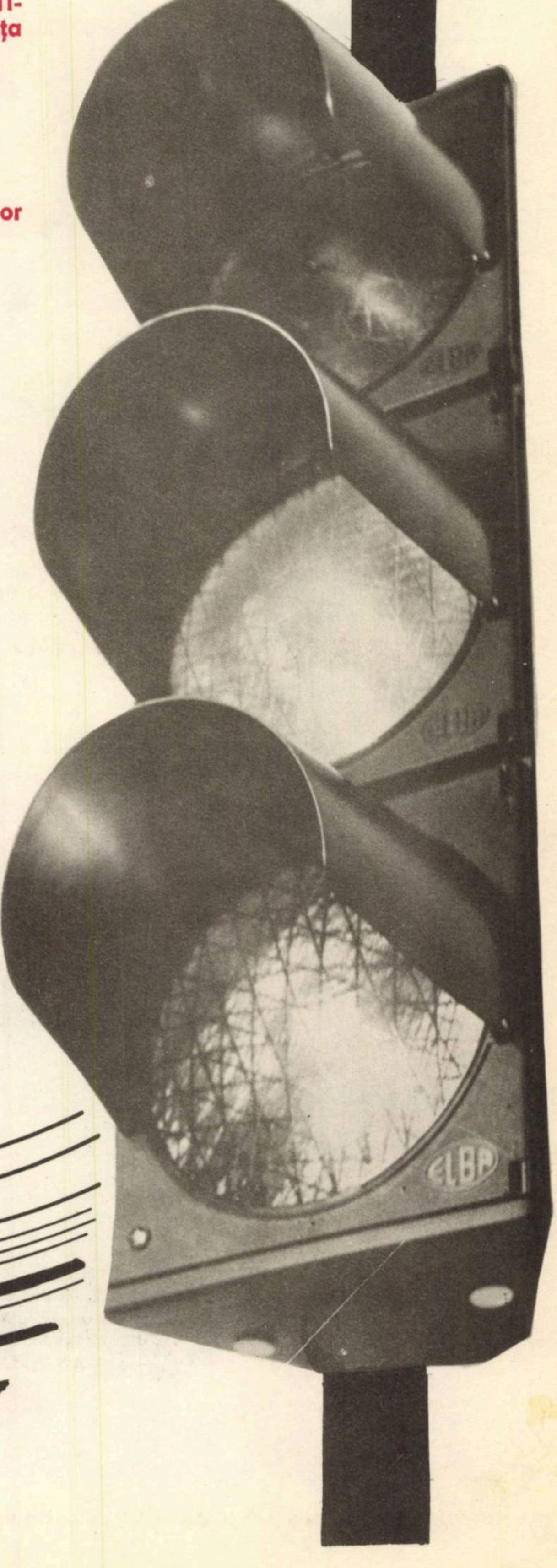
ELBA
ELBA
ELBA

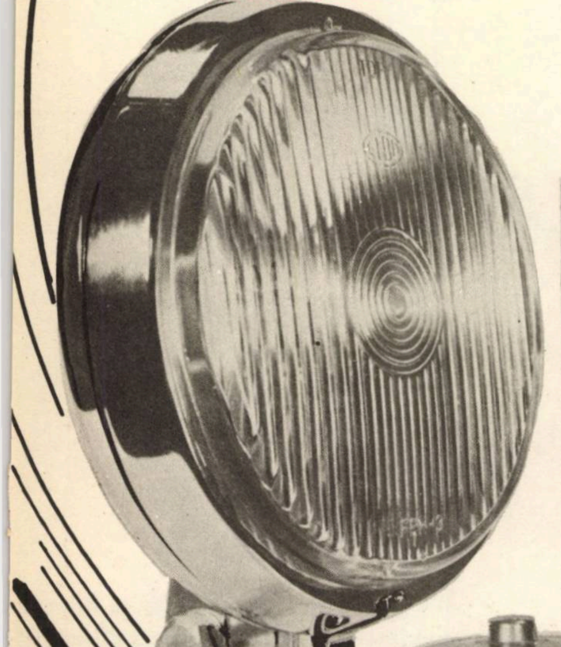

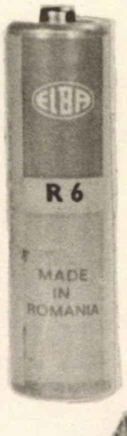
ELBA
R 6
MADE
IN
ROMANIA

+
−
ELBA
6F22 9V
PENTRU
APARATE CU
TRANZISTOARE
GARANȚIE
6 LUNI

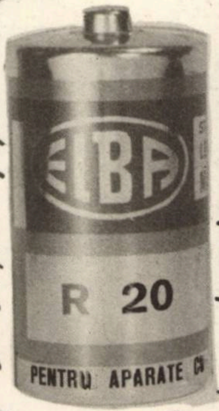
ELBA
R 20
PENTRU APARATE C

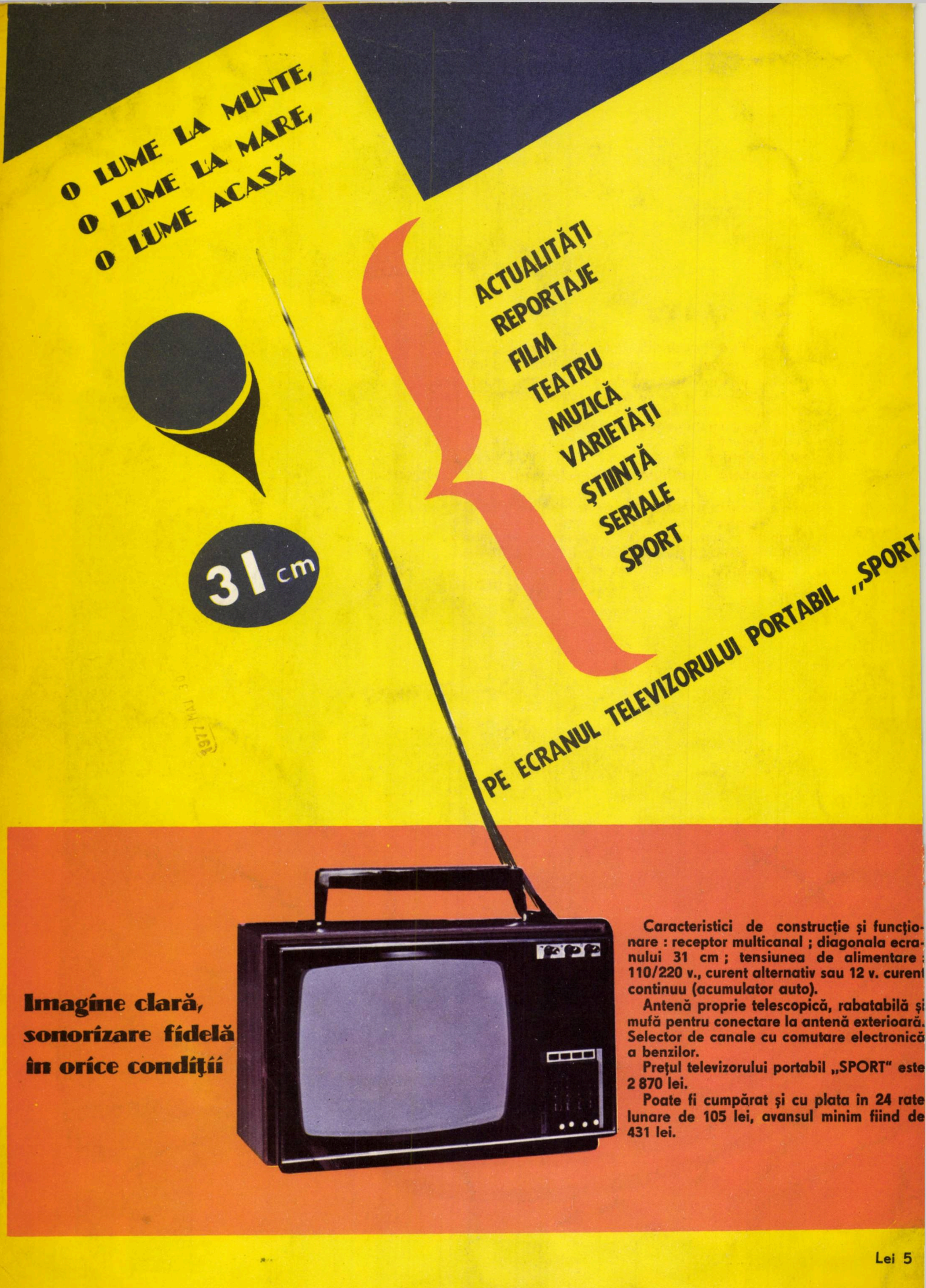
O LUME LA MUNTE,
O LUME LA MARE,
O LUME ACASĂ
31 cm
ACTUALITĂȚI
REPORTAJE
FILM
TEATRU
MUZICĂ
VARIETĂȚI
ȘTIINȚĂ
SERIALE
SPORT
PE ECRANUL TELEVIZORULUI PORTABIL „SPORT"
Imagine clară,
sonorizare fidelă
în orice condiții

1977 MAI 30

Caracteristici de construcție și funcționare : receptor multicanal ; diagonala ecranului 31 cm ; tensiunea de alimentare : 110/220 v., curent alternativ sau 12 v. curent continuu (acumulator auto).

Antenă proprie telescopică, rabatabilă și mufă pentru conectare la antenă exterioară. Selector de canale cu comutare electronică a benzilor.

Prețul televizorului portabil „SPORT" este 2 870 lei.

Poate fi cumpărat și cu plata în 24 rate lunare de 105 lei, avansul minim fiind de 431 lei.

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

corelația productivitate • creșterea retribuției

valențele conducerii colective

valorificarea resurselor naturale

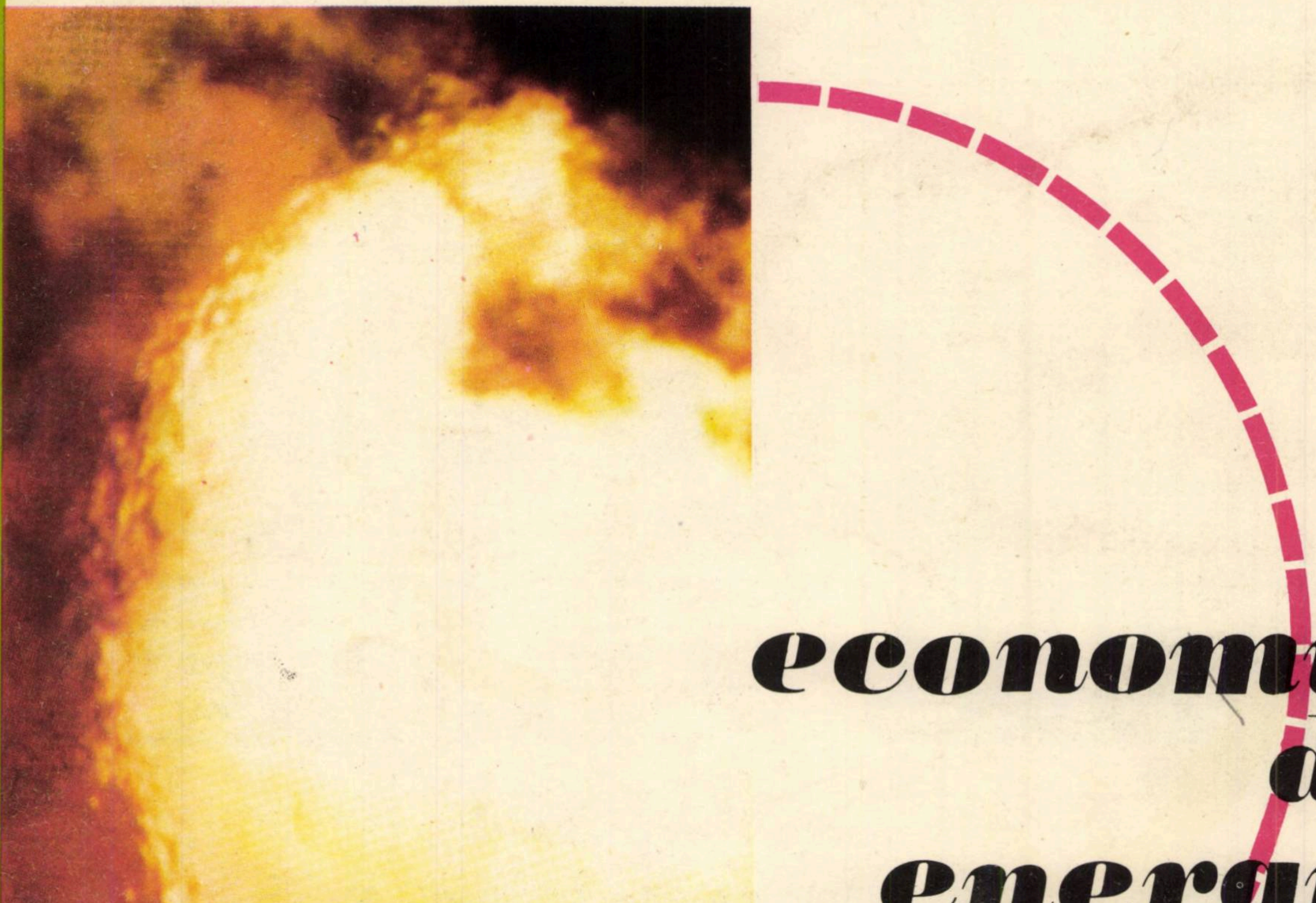

economia de energie

Numărul 20 ● Vineri 20 mai 1977

DATE ELOCVENTE CU PRIVIRE LA CREȘTEREA SUPLIMENTARĂ A VENITURILOR OAMENILOR MUNCII

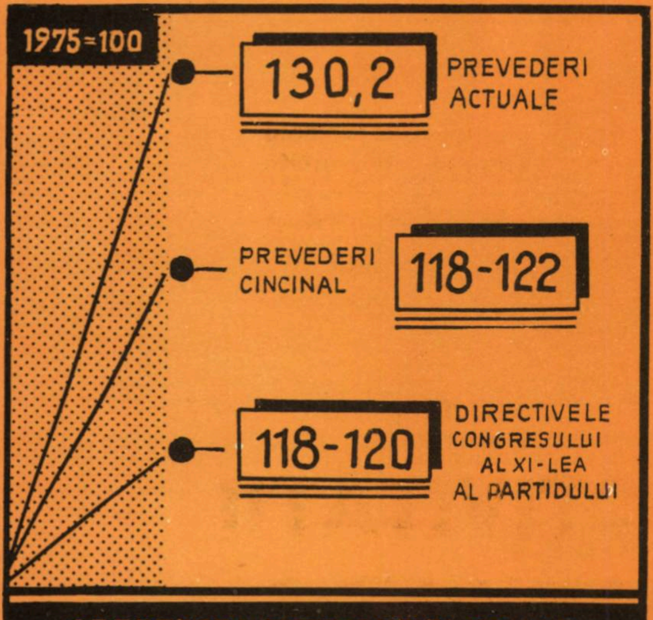

CREȘTEREA RETRIBUȚIEI REALE

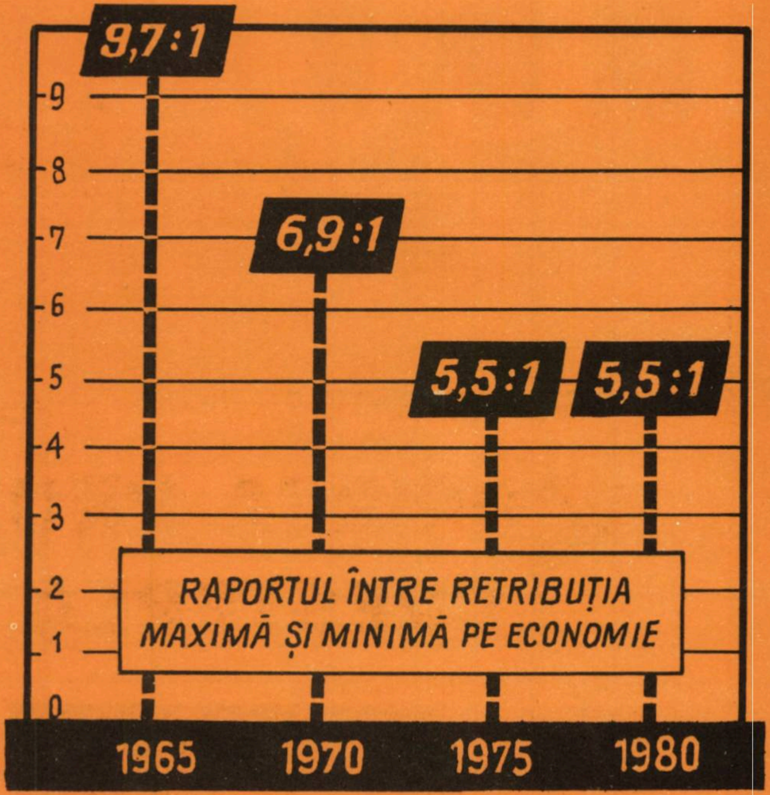

RAPORTUL ÎNTRE RETRIBUȚIA MAXIMĂ ȘI MINIMĂ PE ECONOMIE

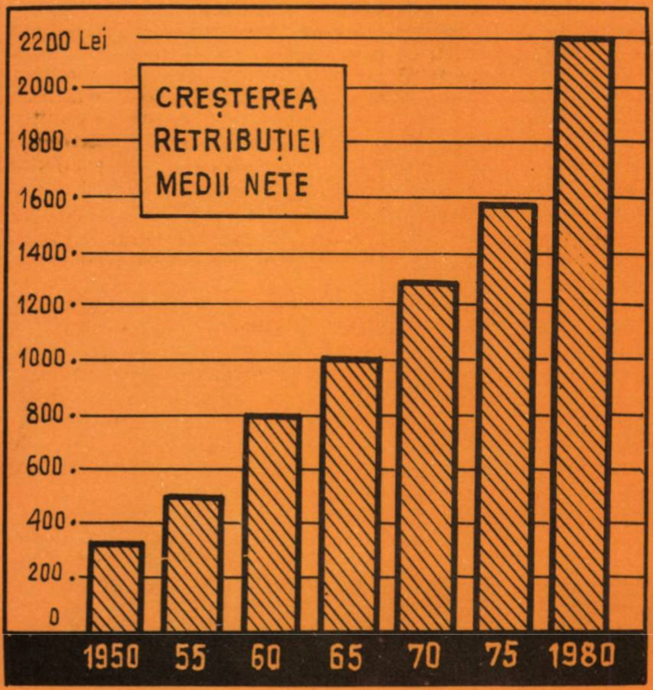

CREȘTEREA RETRIBUȚIEI MEDII NETE

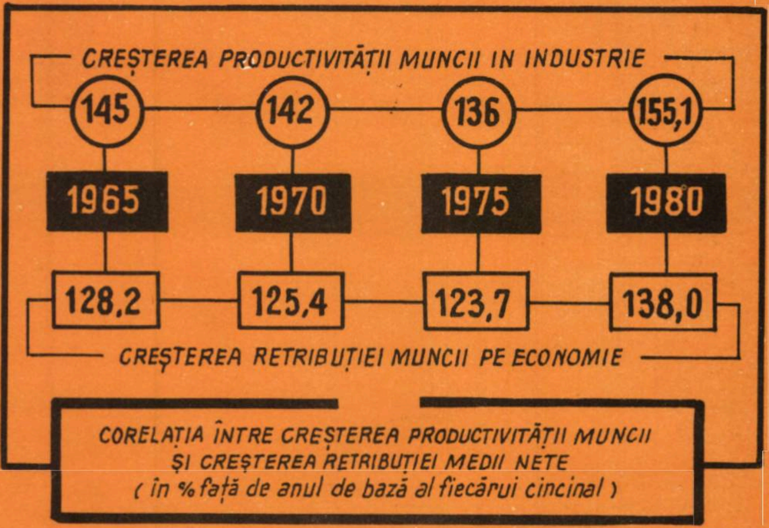

CORELAȚIA ÎNTRE CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ȘI CREȘTEREA RETRIBUȚIEI MEDII NETE
(în % față de anul de bază al fiecărui cincinal)

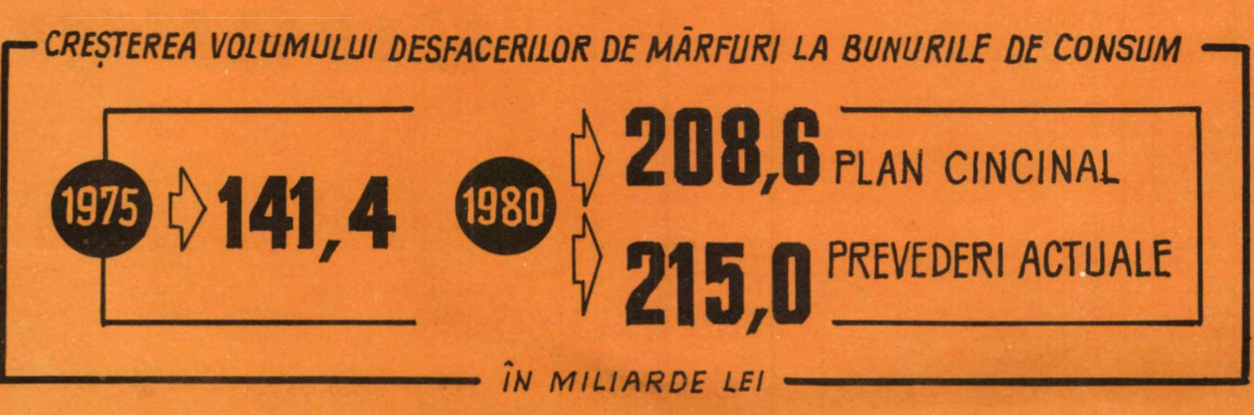

CREȘTEREA VOLUMULUI DESFACERILOR DE MĂRFURI LA BUNURILE DE CONSUM

ÎN MILIARDE LEI

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

„Majorarea suplimentară a retribuțiilor personalului impune adoptarea unor măsuri deosebite pentru realizarea unor ritmuri superioare de creștere a productivității muncii în ramurile producției materiale, folosirea mai eficientă a forței de muncă în toate sectoarele de activitate economică și social-culturală".

(Din Programul de creștere a retribuției și altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980)

SEMNIFICAŢIILE UNEI CORELAŢII ECONOMICE DE BAZĂ

SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII — CREȘTEREA RETRIBUȚIEI

POLITICA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră se realizează prin dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, perfecționarea continuă a relațiilor socialiste de producție, toate acestea fiind procese oglindite de marile transformări petrecute în structura economică și socială a țării. În acest fel se constituie baza solidă pentru transpunerea în viață a principiului retribuirii corespunzător cantității și calității muncii depuse, în spiritul eticii și echității socialiste, pentru ridicarea continuă a nivelului de viață material și spiritual al oamenilor muncii.

Direcțiile și orientările generale stabilite de Congresul al XI-lea al partidului în domeniul creșterii nivelului de viață al oamenilor muncii s-au concretizat în prevederile planului cincinal, pentru perioada 1976—1980. Astfel, în legea de adoptarea a planului cincinal, retribuția reală a personalului din economie s-a prevăzut să crească în anul 1980 cu 18-20% față de anul 1975. Creșterea retribuției reale a fost stabilită să se realizeze în exclusivitate prin sporirea retribuției nominale. Iar aceasta pe următoarele căi principale : prin efectul extinderii în anul 1976 a ultimei acțiuni de majorare a retribuțiilor încheiată în anul 1975, prin acordarea de trepte, gradații și prin treceri în tranșe superioare de vechime, precum și prin acțiuni speciale de majorare generală a retribuțiilor.

Amplificarea resurselor economice — baza majorării retribuției

ÎNCĂ ÎN EXPUNEREA SA la Consfătuirea de lucru de la Comitetul Central al Partidului Comunist Român din 27-28 decembrie 1976, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta că **„pe baza rezultatelor obținute pînă acum în reducerea consumurilor materiale și a cheltuielilor, apar posibilități suplimentare atît în ce privește dezvoltarea mai rapidă a unor sectoare și completarea unor locuri înguste, cît și începerea unor noi investiții în diferite domenii. Aceasta va permite obținerea unei producții suplimentare în acest cincinal și, totodată, construirea a încă circa 160.000 de noi locuințe, precum și alocarea unor fonduri însemnate — de cca. 10 miliarde lei — pentru creșterea mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii".** În acest spirit, pe baza realizărilor obținute în primul an al cincinalului, precum și pe primele luni ale anului 1977, avînd în vedere și măsurile luate pentru creșterea eficienței activității economice, au fost scoase în evidență noi posibilități și resurse pentru creșterea mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii, comparativ cu prevederile planului cincinal. Astfel, rezultatele măsurilor aplicate pentru reducerea costurilor investițiilor pe întregul cincinal au permis ca fondurile alocate în cincinal pentru majorarea retribuției să fie suplimentate cu 10 miliarde lei. În același timp, pe baza indicațiilor date de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, de a gospodări mai bine fondurile sociale de consum, s-au reanalizat sumele respective alocate în plan și în buget pe întreaga perioadă a cincinalului, rezultînd posibilitatea redimensionării acestora într-o proporție însemnată și alocării fondurilor eliberate la fondurile destinate majorării retribuțiilor. **S-au creat astfel condiții pentru creșterea mai mare a veniturilor directe ale personalului muncitor.**

Reflectînd în noile condiții create, preocuparea constantă a partidului nostru pentru ca prin dezvoltarea accelerată a economiei să se asigure temeiul pentru ridicarea tot mai substanțială a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării, recent Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a aprobat **Programul de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980,** cu nivele superioare celor prevăzute inițial. Așa cum rezultă din acest program, principalele criterii care se află la baza creșterii retribuțiilor în acest cincinal, respectiv la baza majorării generale a acestora în perioada 1977—1980, pot fi rezumate astfel :

— creșterea retribuției nominale nete în anul 1980 cu 38% față de anul 1975, ceea ce asigură realizarea unei creșteri cu 30,2% a retribuției reale ;

— îmbunătățirea coeficienților de ierarhizare între retribuțiile tarifare ale muncitorilor din diferite ramuri ale economiei naționale, astfel încît să se asigure corelații mai bune între acestea, stimulînd cu prioritate ramurile cu condiții grele de muncă, cele care în etapa actuală au o dezvoltare accelerată sau întîmpină greutăți în asigurarea cu cadre calificate ;

— realizarea unei creșteri mai accentuate față de cota medie de majorare pentru muncitorii din industria minieră, siderurgică, constructoare de mașini, chimică, textile, pielărie, construcții-montaj ;

— majorarea mai accentuată a retribuțiilor maiștrilor, astfel încît să se realizeze o corelare judicioasă cu retribuțiile muncitorilor din subordinea acestora. Este de subliniat modul nou în care este tratată poziția maistrului în conducerea și organizarea producției, locul pe care acesta îl ocupă în structura actuală a personalului din unitățile economice. Astfel, în programul amintit se arată că „ținînd seama că prin natura activității pe care o desfășoară, maiștrii participă direct, alături de muncitori, la procesul de producție, aceștia nu vor mai fi cuprinși în personalul TESA, ci vor constitui o nouă categorie de personal tehnic productiv" ;

— menținerea raportului actual între retribuția netă maximă și minimă, de 5,53:1.

Ca urmare a celor arătate cota totală de majorare în anul 1980 este cuprinsă între 33,0% în industria metalurgiei feroase și cocsochimică, industria metalurgiei neferoase, a produselor din substanțe abrazive, din cărbune și grafit și 27,8% în silvicultură. Este de menționat că nivelul mediu al retribuției nominale nete prevăzut pentru anul 1980, corespunzător creșterii cu 38% față de anul 1975, cuprinde în afara majorării generale a retribuțiilor și influența creșterilor de retribuții ce se vor realiza de personalul muncitor din economie, prin promovarea în trepte, gradații, precum și prin trecerea în tranșe superioare de vechime și acordarea altor sporuri potrivit legii.

Ținînd seama de importantul efort financiar al statului, într-o perioadă de timp relativ scurtă, pentru asigurarea creșterilor prevăzute ale retribuțiilor, de posibilitățile economiei de asigurare a volumului suplimentar de mărfuri și servicii în structura corespunzătoare nevoilor populației, precum și pentru corelarea cu celelalte măsuri stabilite în programul aprobat, s-a prevăzut ca acțiunea de majorare a retribuțiilor să se realizeze în două etape (1 iulie 1977 — 1 septembrie 1978 — etapa I și de la 1 februarie 1979 — etapa a II-a, care urmează să fie terminată în anul 1980), acordînd o cotă de circa 55% din cota totală de majorare în prima etapă. Corespunzător acestor creșteri, volumul desfacerilor de mărfuri la bunurile de larg consum va spori cu 6,4 miliarde lei mai mult decît creșterea prevăzută în planul cincinal, iar volumul prestărilor de servicii va fi de 49,4 miliarde lei în 1980, cu 6,7% peste prevederile planului cincinal.

Devansul dinamicii productivității față de cea a retribuției

FĂCÎND O ANALIZĂ sumară a evoluției retribuțiilor pe o perioadă mai mare de timp, desprindem tendințele generale ale evoluției acesteia, care demonstrează politica consecventă a partidului nostru pentru creșterea susținută și continuă a nivelului veniturilor directe din retribuții ale personalului, cît și realizarea unui raport judicios, bazat pe principiile echității socialiste, între veniturile diferitelor categorii de personal (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Creșterea retribuției nete

Perioada	1965	1970	1975	1980
Indicatori	1960	1965	1970	1975
Creșterea retribuției medii nete pe economie	128,2	125,4	123,7	138,0
Raportul între retribuția maximă și minimă pe economie (în ultimul an al fiecărui cincinal)	9,7:1	6,9:1	5,5:1	5,5:1

Analizînd dinamica retribuției sub aspectul corelării evoluției retribuției medii cu cea a productivității muncii, constatăm că pe măsura unei creșteri tot mai accentuate a productivității muncii, cu deosebire după 1965, se creează condițiile economice, resursele necesare unei dezvoltări tot mai puternice a economiei și pe această bază pentru alocarea unei părți ridicate din venitul național pentru fondurile de consum, pentru retribuții, a căror dinamică se menține constant ridicată, deși pornește de la nivele tot mai mari (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Corelația dintre dinamica retribuției muncii și creșterea productivității muncii în % față de anul de bază al fiecărui cincinal

	1965	1970	1975	1980
Retribuția medie netă pe economie	128,2	125,4	123,7	138,0
Productivitatea muncii				
— în industrie	145	142	136	155,1
— în construcții	131	130	146	150-156 *)
— în transporturi feroviare	127	141	128	120-126 *)

*) Nivel cincinal.

Fără îndoială că în condițiile actuale, creșterea sensibil mai mare a retribuției față de cea prevăzută în planul cincinal necesită, în mod obiectiv, **elaborarea unor măsuri speciale pentru ca și productivitatea muncii în principalele ramuri ale producției materiale să crească într-un ritm mai accelerat comparativ cu prevederile inițiale pentru aceeași perioadă.** În acest scop, așa cum dealtfel se subliniază în programul aprobat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. un rol decisiv revine măsurilor energice adoptate de conducerea partidului, la inițiativa tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, orientărilor și sarcinilor stabilite de secretarul general al partidului, de a se acționa cu fermitate pentru găsirea și punerea în valoare de noi căi și posibilități de sporire a productivității muncii în fiecare întreprindere, la fiecare loc de muncă, prin introducerea susținută în producție a progresului tehnic, desfășurarea unei largi acțiuni de reproiectare și modernizare a produselor, pentru reducerea costurilor lucrărilor de investiții, îmbunătățirea calității produselor, reducerea continuă a cheltuielilor de producție, rentabilizarea și creșterea eficienței întregii activități economice.

Acțiuni majore în întreaga economie pentru creșterea randamentului muncii

ÎN ACEST CONTEXT se înscrie și acțiunea largă, desfășurată în cursul trimestrului I al acestui an în toate întreprinderile industriale și organizațiile de construcții-montaj, pentru analiza critică a stadiului și nivelului actual al productivității muncii și elaborarea unor programe speciale care să asigure creșterea suplimentară a productivității muncii peste prevederile pe anul 1977, precum și a unor măsuri de depășire a productivității muncii pe întregul cincinal, Pe ansamblu, din această acțiune au rezultat posibilități concrete de a realiza în acest an o productivitate a muncii majorată față de prevederile planului cu aproape 3% în industrie și aproape 5% în construcții-montaj. Numai extrapolarea acestor rezultate pe anii următori ai cincinalului conduce la concluzia că nivelul productivității muncii în industrie în anul 1980 va fi mai mare cu aproape 5% față de nivelul din cincinal, care va reprezenta o creștere totală față de 1975 de 55,1% față de 50,7% cît a fost stabilit în planul cincinal. În acest fel, se păstrează un raport corespunzător al dinamicii productivității muncii în industrie (155,1%) față de cel al retribuției nominale nete în economie (138%).

Creșterea suplimentară a productivității muncii în ramurile arătate mai sus se va realiza prin efortul comun și susținut al tuturor colectivelor de oameni ai muncii din unitățile economice, accentul principal fiind pus, așa cum a fost de altfel stabilită și sarcina, pe introducerea în mai mare măsură a progresului tehnic, modernizarea tehnologiilor existente, reducerea volumului de muncă manuală și necalificată, mecanizarea activităților de transport intern, manipularea și depozitarea materiilor prime, materialelor etc. Pe seama acestor factori se estimează să se obțină mai mult de jumătate din creșterea suplimentară a productivității muncii.

Trebuie subliniat că în acest cadru **o sarcină deosebit de importantă revine organizațiilor de construcții-montaj**, care în următorii ani vor trebui să ridice simțitor nivelul mediu de calificare al muncitorilor, să asigure practic eliminarea muncilor manuale prin folosirea eficientă a dotării tehnice existente, industrializarea proceselor de muncă.

În paralel cu toate acestea, s-au elaborat măsuri pentru perfecționarea organizării muncii începînd de la fiecare loc de muncă, secție, atelier și pînă la nivelul fiecărei întreprinderi, și pentru folosirea rațională a personalului TESA. Măsurile respective vizează reducerea la strictul necesar a personalului din aparatul funcțional, trecerea acestuia în activități productive, legarea mai strînsă a acestuia de problemele creșterii producției și ale sporirii eficienței activității unităților. Se estimează că măsurile de folosire mai rațională a personalului vor influența favorabil creșterea productivității muncii. Aportul în această direcție se va concretiza prin contribuția directă la realizarea unei productivități suplimentare prin întărirea activităților de organizare, programare și conducere a producției, a cercetării și proiectării și sporirea gradului de responsabilitate pentru rezultatele economice ale întreprinderilor.

Măsurile stabilite pentru creșterea productivității muncii în industrie și construcții sînt conjugate cu cele din celelalte ramuri ale producției materiale — transporturi, circulația mărfurilor — precum și din sectoarele prestațiilor de servicii, în sensul că **printr-o sporire mai accentuată a productivității muncii în aceste ramuri vor fi preluate sarcinile suplimentare de activitate peste prevederile cincinalului.**

În celelalte sectoare de activitate ale economiei, în învățămînt, ocrotirea sănătății, asistența socială, administrație etc., se are de asemenea în vedere, potrivit sarcinilor stabilite, utilizarea mai eficientă a personalului, prin revederea normativelor specifice de muncă și de personal, pregătirea mai bună a forței de muncă etc. Se are în vedere, totodată, sprijinirea de către personalul specializat din aceste sectoare a centralelor și întreprinderilor în rezolvarea problemelor activității productive.

Ca o concluzie a celor arătate, se desprinde necesitatea mobilizării colectivelor de oameni ai muncii în vederea creșterii suplimentare a producției și a productivității muncii, reducerii cheltuielilor de producție și de circulație, sporirii eficienței întregii activități economico-sociale. Aceasta constituie chezășia înfăptuirii pe deplin a prevederilor de creștere a retribuțiilor, a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii, relevîndu-se încă o dată justețea politicii partidului nostru de accelerare a dezvoltării economiei, de accentuare a laturilor calitative ale acesteia.

Octavian PARTENIE
Comitetul de Stat al Planificării

> „Partidul nostru acționează neabătut în spiritul hotărîrilor Congresului al XI-lea, al prevederilor Programului partidului punînd pe primul plan al politicii sale, al întregii opere de construcție socialistă și comunistă, omul, bunăstarea și fericirea sa, făurirea unei vieți tot mai îmbelșugate și prospere pentru întregul nostru popor”.
>
> NICOLAE CEAUȘESCU

DINAMICA COMERȚULUI ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA NIVELULUI DE TRAI

SUBORDONAT nemijlocit obiectivului strategic general al politicii Partidului Comunist Român, de ridicare sistematică a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, comerțul — prin activitatea sa complexă — își aduce contribuția directă la realizarea în mod optim a întîlnirii între consumatori și produsele de care au nevoie, în condițiile unei circulații cît mai fluide a valorilor materiale, cu o ridicată eficiență economică. De aici concluzia firească că perfecționarea și dezvoltarea continuă a comerțului socialist reprezintă o problemă nu numai economică, ci și profund politică de mare însemnătate socială cu consecințe pozitive asupra îmbunătățirii calității vieții.

La aproape 30 de ani de la înființarea primelor unități ale comerțului de stat din România, putem afirma cu un sentiment de mîndrie că drumul parcurs în acești ani a însemnat numeroase realizări și profunde mutații calitative. Înfățișarea comerțului românesc de astăzi, diferă fundamental de cea din trecut, iar dezvoltarea înregistrată în mod continuu apare ca un rezultat firesc al marilor realizări obținute de poporul român în edificarea societății socialiste.

Dezvoltarea și perfecționarea comerțului din țara noastră este strîns condiționată de strategia creșterii economice adoptată și pusă cu consecvență în aplicare de P.C.R., care are în vedere progresul tuturor ramurilor economiei naționale, dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriu țării, sporirea continuă a standardului de viață al populației.

Succesele incontestabile obținute în ridicarea nivelului de trai sînt rezultatul nemijlocit al sporirii în ritmuri înalte a produsului social și venitului național; realizării unui raport optim între fondul național de dezvoltare și fondul de consum; industrializării socialiste și dezvoltării intensive a agriculturii. La toate acestea se adaugă un fapt de mare importanță teoretică și practică și anume că în politica P.C.R. se realizează în mod constant echilibrul necesar între sporirea veniturilor bănești ale populației și o înaltă creștere economică, cu efecte nemijlocite asupra dezvoltării ofertei și cererii de mărfuri și servicii. Este, dealtfel, un adevăr dintre cele mai semnificative ale realității românești faptul că, înscriindu-se în rîndul primelor țări din lume în privința ritmurilor de creștere economică pe timp îndelungat, ultimul deceniu a însemnat progrese considerabile în creșterea potenițalului economic al țării și în sporirea puterii de cumpărare a populației.

Vorbind despre această perioadă trebuie subliniate grija și preocuparea permanentă a conducerii de partid și de stat, în mod deosebit a tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al partidului, președintele Republicii, pentru îmbunătățirea continuă a aprovizionării cu mărfuri a populației, sprijinul concret și constant acordat dezvoltării și perfecționării comerțului socialist.

- **Caracteristici ale comerțului socialist la 30 de ani de la înființare :**

— concepție modernă, funcțională în realizarea noilor edificii comerciale, în formele de vînzare ;

— tehnologie specifică, eficientă sub raport economic și social ;

— dublarea numărului de produse și sortimente în ultimii 10 ani ;

— 73 500 de unități comerciale și de alimentație publică, cu o suprafață comercială utilă de aproape 7 milioane m p.

- **Mobilizarea resurselor pentru îndeplinirea obiectivelor ce revin comerțului din programele de creștere a nivelului de trai în cincinalul 1976—1980.**

Pe fondul realizărilor cu totul remarcabile ale economiei noastre naționale a sporit continuu contribuția comerțului la satisfacerea la un nivel tot mai ridicat a variatelor nevoi de consum ale populației, într-o continuă modificare.

Un indicator sintetic concludent — volumul vînzărilor

MAI ÎNTÎI, se impune a releva creșterea dimensiunilor activității comerciale, reflectată în mod sintetic în **volumul vînzărilor de mărfuri**, care în anul 1976 au însumat — pe ansamblul comerțului socialist — circa **155 miliarde lei.** Față de realizările anului 1950 creșterea este de 13 ori. Amintim, de asemenea, că în anii cincinalului 1971—1975 prin comerțul socialist s-au vîndut mărfuri în valoare de circa 600 miliarde lei, mai mult cu 190 miliarde lei decît în cincinalul precedent.

Pentru a avea o imagine mai cuprinzătoare asupra dezvoltării comerțului, socotim necesar să arătăm că în ultimii 10 ani fondul de mărfuri pus la dispoziția populației a fost larg **diversificat și modernizat**, ajungînd astfel să comercializăm circa 250 mii produse și sortimente, ceea ce reprezintă mai mult decît dublu față de 1965.

Astăzi, comerțul se prezintă complet diferit și sub raportul **bazei sale tehnico-materiale**, care însumează 73 500 de unități comerciale și de alimentație publică, cu o suprafață comercială utilă de aproape 7 milioane metri pătrați. Dispunem de un număr însemnat de unități moderne, în majoritatea centrelor județene funcționează mari magazine universale, folosindu-se formele moderne de vînzare.

S-au redus mult decalajele dintre județe în privința dimensiunilor și calității activității comerciale, precum și în ce privește vînzarea pe un locuitor.

Este de amintit contribuția adusă de comerțul cooperatist la sate, la creșterea, diversificarea și modernizarea consumului populației, la reducerea treptată a diferențelor dintre sat și oraș — important obiectiv strategic al politicii partidului nostru.

Unul din elementele specifice ale activității comerciale este prezența activă a omului, contactul permanent al lucrătorilor din comerț cu milioanele de cumpărători. Dispunem de un program complex de instruire și perfecționare prin forme variate a personalului existent precum și a viitoarelor cadre de lucrători pentru comerț. Subliniem că activitatea de cercetare pe teme comerciale a cunoscut o evoluție mereu ascendentă — cu preocuparea de a veni tot mai mult în sprijinul rezolvării în

ECONOMIE NATIONALĂ

condiţii mai bune a multiplelor probleme cu care ne confruntăm în practica curentă şi pentru dezvoltarea în perspectivă.

Cu toate realizările remarcabile obţinute sîntem conştienţi de faptul că în comerţ sînt prezente încă unele neajunsuri ce privesc organizarea desfacerii şi servirii populaţiei, repartizarea fondului de mărfuri pe teritoriu, cunoaşterea cererii populaţiei şi contractarea fondului de mărfuri, administrarea şi folosirea bazei materiale.

Expresii ale dialecticii dezvoltare-nivel de trai

NOUA ETAPĂ ISTORICĂ pe care o parcurge poporul nostru, în care se dă viaţă prevederilor înscrise în documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. — perioada 1976—1980 va aduce cu certitudine noi realizări de seamă pe calea progresului, civilizaţiei şi bunăstării.

Sporirea continuă şi apreciabilă a potenţialului nostru economic în cincinalul în care ne aflăm va avea urmări dintre cele mai favorabile asupra consumului şi cererii de mărfuri a populaţiei şi deopotrivă, asupra creşterii rolului economico-social al comerţului.

Oferta de mărfuri puse la dispoziţia populaţiei prin comerţ va reflecta nemijlocit sporurile importante ce se vor obţine în domeniul producţiei bunurilor de consum. Astfel, în 1980 faţă de 1975 se prevede ca producţia industriei uşoare să crească cu 47—52%, iar producţia industriei alimentare cu 45—55%.

Aceste creşteri vor permite ca — în conformitate cu prevederile **proiectului programului de creştere a nivelului de trai.** — volumul desfacerilor de mărfuri la bunurile de consum să atingă în anul 1980 215 miliarde lei, respectiv cu 52,1% mai mare decît în 1975.

Totodată, ţinem să subliniem accentuarea preocupărilor privind ridicarea pe trepte superioare a calităţii produselor industriale şi agricole în cincinalul revoluţiei tehnico-ştiinţifice, creîndu-se astfel condiţii pentru a oferi populaţiei un fond de mărfuri într-o structură mereu înnoită şi tot mai diversificată.

Aceste modificări în **structura ofertei** trebuie văzute în corelaţie cu modificările ce vor surveni în structura cererii ca urmare a creşterii substanţiale a puterii de cumpărare a populaţiei. În acest sens, o semnificaţie aparte au prevederile recentelor proiecte de programe elaborate de conducerea de partid şi de stat privind creşterea veniturilor băneşti ale populaţiei într-un ritm mai accentuat decît ritmurile iniţial stabilite prin planul cincinal.

Este cunoscut că în urma adoptării în vara anului trecut a Programului privind producţia şi desfacerea către populaţie a bunurilor de consum în perioada 1976—1980 — elaborat din iniţiativa şi sub directa îndrumare a secretarului general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** — volumul desfacerilor de mărfuri către populaţie la nivelul anului 1980 a fost majorat cu 4,6 miliarde lei peste prevederile Directivelor Congresului al XI-lea al P.C.R. Pe baza recentelor programe, acest nivel va fi din nou sporit cu [illegible]4 miliarde, ceea ce va conduce la un plus de circa 74 miliarde lei faţă de 1975, concretizat în sporuri apreciabile ale ofertei de alimente cu valoare nutritivă ridicată, legume, mărfuri textile-încălţăminte, bunuri de folosinţă îndelungată, sortimente de mărfuri cu preţuri mici, articole pentru copii, produse ce satisfac o gamă variată de necesităţi social-culturale ale populaţiei. Este fără îndoială, una din constatările care scot în evidenţă potenţialul economiei noastre, capabilă să se dezvolte tot mai puternic, concomitent cu creşterea continuă a nivelului de trai, chiar şi în condiţii de grele încercări, cum au fost cele din primăvara acestui an.

Un indicator economic-social extrem de mobil — suprafaţa comercială la 1000 de locuitori

PENTRU CA SARCINILE considerabil sporite ce revin comerţului nostru socialist pe linia vînzărilor de mărfuri să-şi găsească un corespondent cît mai deplin în **baza sa tehnico-materială,** s-a prevăzut ca în cursul cincinalului actual sporul suprafeţelor comerciale de desfacere să fie de cca. 2 milioane mp., astfel încît să ne apropiem de normele stabilite de aproximativ 480 mp. la 1 000 locuitori din mediul urban.

Dezvoltarea reţelei comerciale se va realiza în strînsă concordanţă cu sistematizarea oraşelor şi satelor, în cadrul unei concepţii de urbanism comercial, în centrul atenţiei noastre fiind în prezent îmbunătăţirea normelor de dezvoltare unitară a reţelei comerciale.

Programul în domeniul dezvoltării bazei tehnico-materiale are în vedere :

— dezvoltarea cu prioritate a spaţiilor comerciale din noile cartiere de locuinţe, atît prin construirea de complexe comerciale, cît şi de magazine la parterele blocurilor;

— construirea în continuare de magazine universale în centrele judeţene, precum şi în oraşele mai mari;

— concentrarea activităţii de depozitare a mărfurilor, concomitent cu construirea unor depozite moderne, de suprafeţe mari, în diferite zone ale ţării.

În privinţa modului în care s-a dezvoltat pînă acum baza tehnico-materială a comerţului nostru, este de relevat un aspect deosebit şi anume că putem vorbi de o tehnologie comercială specifică, cu reale elemente moderne şi eficienţă economică-socială. Desigur, sînt posibile şi alte soluţii decît cele adoptate şi mai ales există posibilităţi de a introduce mereu noi perfecţionări şi îmbunătăţiri.

În cadrul Ministerului Comerţului Interior, coordonarea unitară a concepţiei privind asigurarea unei **funcţionalităţi superioare** noilor unităţi comerciale este asigurată prin activitatea Institutului de studii şi proiectări pentru comerţ. Pe lîngă unităţile proiectate integral în cadrul institutului, acesta acordă asistenţă de specialitate pentru organizarea şi tehnologia procesului de vînzare şi în echiparea cu utilaje a unităţilor comerciale, executate de institute nespecializate. Un exemplu recent de colaborare fructuoasă îl constituie magazinul Bucur-Obor, unde Institutul de proiectări comerciale a lucrat alături de Institutul Proiect-Bucureşti, la găsirea celor mai moderne şi adecvate soluţii de echipare şi organizare, potrivit exigenţelor unui comerţ civilizat. Experienţe similare s-au făcut la magazinele universale mari ca : Unirea-Bucureşti, Omnia-Ploieşti, Ulpia-Deva, Nera-Reşiţa etc.

Preocupările de bază în proiectarea acestor unităţi, ca de altfel pentru întreaga reţea, sînt :

— promovarea formelor moderne de vînzare (autoservire, alegerea liberă la raft etc.); oferirea de servicii complimentare consumatorilor; soluţii optime în dirijarea separată a fluxurilor de marfă, cumpărători şi personal; dotarea cu mobilier funcţional, uşor, interşanjabil, adaptat formelor moderne de vînzare; introducerea pe scară largă a procedeelor moderne de transport, depozitare, condiţionare prin introducerea de palete şi containere multifuncţionale.

Institutul se preocupă, de asemenea, de modernizarea halelor agro-alimentare existente şi construirea altora noi, astfel ca acest element tradiţional al comerţului românesc să fie încadrat cît mai perfect în linia modernă a noilor construcţii din oraşele noastre.

Componente de bază : organizarea activităţii, planificarea şi repartizarea fondului de mărfuri

ACORDÎND factorilor organizatorici importanţa cuvenită în buna desfăşurare a oricărei activităţi economice, trebuie să subliniem că **organizarea comerţului** nostru socialist s-a dovedit viabilă, păstrîndu-şi o perioadă îndelungată atît principiile cît şi formele concrete de realizare. Desigur, pe parcursul funcţionării sale a apărut necesitatea unor îmbunătăţiri, reflectate şi în programul elaborat, în acest sens, de minister, care, în liniile sale esenţiale, **preconizează :** ● realizarea unei structuri cît mai corespunzătoare a reţelei comerciale pe sisteme (de stat şi al cooperaţiei de consum), prin asigurarea prezenţei întreprinderilor comerciale de stat într-un număr sporit de oraşe, unde existau pînă acum numai unităţi ale comerţului cooperatist ; ● specializarea mai adîncă a comerţului cu amănuntul în marile oraşe, prin realizarea de unităţi cu mare capacitate de aprovizionare şi desfacere care să satisfacă cerinţele variate ale diferitelor categorii de consumatori; ● crearea unor direcţii comerciale judeţene mai puternice, care să poată cuprinde întreaga activitate desfăşurată de toate unităţile şi toate formele de comerţ existente în judeţ; ● concentrarea activităţii de comerţ cu ridicata exclusiv în subordinea M.C.I. şi creşterea răspunderii acestor întreprinderi la formarea fondului de mărfuri şi la aprovizionarea comerţului cu amănuntul.

Tot în cadrul perfecţionării activităţii comerciale sînt de subliniat preocupările pentru îmbunătăţirea **planificării, formării şi repartizării fondului de mărfuri** şi, implicit, a relaţiilor dintre producători şi comerţ. În mod special, sînt de relevat măsurile intreprinse pentru cunoaşterea şi studierea permanentă a cererii populaţiei, la care o contribuţie sporită trebuie să o aducă cercetările Institutului de Economie Comerţului Interior şi a Turismului, cu sprijinul Facultăţii de comerţ din cadrul Academiei de studii economice. De asemenea, se acţionează pentru fundamentarea cît mai riguroasă a prevederilor privind aprovizionarea pieţei interne, astfel încît planul desfacerilor de mărfuri în comerţ, contractele şi structura fondului de mărfuri să satisfacă cît mai deplin cerinţele consumatorilor.

Nicolae BOZDOG
prim-adjunct
al ministrului comerţului interior

(Continuare în pag. 32)

HOTĂRÎRILE CONGRESULUI ŢĂRĂNIMII – DINAMIZATOR AL DEZVOLTĂRII AGRICULTURII

UNUL DIN OBIECTIVELE DE BAZĂ stabilite la Congresul consiliilor de conducere ale unităţilor agricole socialiste, al întregii ţărănimi, concretizat în Programul unitar privind dezvoltarea agriculturii, este creşterea eficienţei economice a producţiei agricole în toate sectoarele şi unităţile agricole, prin folosirea deplină, responsabilă, la cei mai înalţi parametri de randament şi eficienţă a pămîntului şi a întregului potenţial biologic, tehnico-material şi uman din agricultură. În această direcţie, alături de celelalte măsuri preconizate pentru creşterea producţiei de cereale, care constituie obiectivul central în domeniul agriculturii în actualul cincinal, un rol important îl are şi îmbunătăţirea structurii culturilor agricole — în cadrul căreia trebuie să crească suprafaţa cultivată cu cereale şi îndeosebi cu porumb. În expunerea la Congresul ţărănimii, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU arăta :

„Este necesar să se ia măsuri energice pentru creşterea suprafeţelor cultivate cu cereale, îndeosebi cu porumb, în toate sectoarele agriculturii... Nu trebuie uitat că porumbul este furajul de bază pentru toate categoriile de animale şi păsări şi că, deci, de asigurarea sa depinde creşterea producţiei de carne, lapte, ouă, lînă“1).

FONDUL
FUNCIAR
valorificat
superior
prin
extinderea
culturii
porumbului

NECESITATEA ORIENTĂRII spre creşterea suprafeţelor ocupate cu culturile de porumb poate fi mai bine înţeleasă dacă este corelată cu dinamica structurii suprafeţelor cultivate în ţara noastră. Din tabelul nr. 1 rezultă că în perioada 1948—1975, suprafaţa totală cultivată cu porumb — şi în mod deosebit cea cultivată cu porumb boabe — a fost redusă, deşi suprafaţa cultivabilă a sporit cu 453 mii ha. Reducerea suprafeţei cultivate cu porumb s-a făcut în favoarea culturilor de plante de nutreţ, a căror pondere în suprafaţa cultivată a crescut de la 7,4% în 1948 la 18,4% în 1973.

Ulterior însă a avut loc o reducere a acestei ponderi la 15,1% în 1975, în urma extinderii culturii porumbului cu 135,8 mii ha faţă de 1973. O asemenea orientare — pozitivă — trebuie continuată în viitor, începînd chiar cu acest an, prin extinderea suprafeţelor cultivate cu porumb în cultură de bază şi în cultură dublă. Pentru extinderea culturii porumbului pledează în primul rînd creşterea randamentului prin folosirea soiurilor hibride de mare productivitate, prin aplicarea eficientă a unor doze mari de îngrăşăminte, extinderea irigaţiilor, mecanizării şi a combaterii chimice a buruienilor, pe baza cărora a sporit continuu producţia la ha.

Din datele tabelului nr. 2 rezultă **un ritm mai rapid de creştere a producţiilor medii la hectar la porumb,** atît faţă de celelalte culturi cerealiere, cît şi faţă de leguminoasele pentru boabe, cartofi şi culturile furajere şi, deci, **o creştere mai rapidă a potenţialului productiv al porumbului** faţă de celelalte plante cultivate, ceea ce înseamnă că acesta **valorifică mai eficient terenurile arabile,** atît în cultură irigată, cît şi în cultură neirigată.

În 1975 au fost obţinute, în cultură irigată, producţii medii la hectar de 11 810 kg la C.A.P. Poiana (Dolj) şi de 10 533 kg la C.A.P. Izbiceni (Olt), iar în cultură neirigată, de 8 064 kg la C.A.P. Topolovăţul Mare (Timiş), de 8 034 kg la C.A.P. Tomnatic-Lovrin (Timiş), de 8 460 kg la C.A.P. Gheorghe Doja (Ialomiţa) şi chiar de 13 622 kg (pe o suprafaţă de 220 ha) la C.A.P. „Someşul“ Satu-Mare. Anul trecut, creşterile mai rapide ale producţiei medii de porumb la hectar faţă de celelalte culturi s-au accentuat, obţinîndu-se, în condiţii de producţie nu dintre cele mai favorabile, o medie pe ţară de peste 3 400 kg, cu 720 kg mai mult faţă de media anilor 1971—1975 (tot în 1976, producţia medie de grîu la hectar, pe ţară, a fost de 2 800 kg, cu 590 kg mai mult decît media anuală 1971—1975). Este deosebit de pozitiv faptul că la cultura porumbului au obţinut producţii record, de peste 5 000 kg la hectar, un mare număr de unităţi de stat şi cooperatiste, amplasate în toate zonele ţării, numărul acestora crescînd de la 203 în 1973, la 536 în 1976.

ACESTE EXEMPLE demonstrează în mod convingător existenţa unor posibilităţi obiective, certe, pentru generalizarea unor producţii ridicate de porumb şi de cereale, confirmă caracterul realist al sarcinilor de plan privind obţinerea, în 1980, a unei producţii totale de cereale de peste 23 milioane de tone, adică de 1 000—1 200 kg pe locuitor, faţă de 315,7 kg în 1950, 662,3 kg în 1965, şi 718,6 kg în 1975.

În afară de obţinerea unor producţii superioare pe unitatea de suprafaţă comparativ cu alte culturi, extinderea culturii porumbului prezintă o eficienţă economică mai mare şi datorită conţinutului complex şi caracterului diversificat pe care îl prezintă porumbul boabe — ca produs principal — şi celelalte produse secundare, care permit **indici înalţi de valorificare a acestei plante,** atît pentru utilizări furajere şi alimentare, cît şi ca plantă tehnică industrială, domeniu în care i se prevede un mare viitor.

Reducerea suprafeţelor cultivate cu porumb în anii trecuţi reflectă anumite limite, în unele unităţi agricole, în înţelegerea perspectivelor genetico-biologice, tehnologice, industriale, o optică limitată şi o evaluare insuficientă a eficienţei economice, prin luarea în considerare doar a unor laturi parţiale ale rentabilităţii acestei culturi la nivelul fermei (producţia de porumb boabe este diminuată prin pierderile la recoltare : în unele unităţi agricole ea se obţine încă şi acum cu mari cheltuieli materiale şi de forţă de muncă pentru întreţinere şi recoltare, mai ales în condiţiile obţinerii unor recolte scăzute). De regulă, produsele secundare (coceni, ciocălăi) nu sînt

Tabelul nr. 1

Dinamica structurii suprafeţei cultivate pe grupe de culturi şi pe principalele culturi *)

Grupele de culturi	1938	1948	1962	1970	1973	1975
A	1	2	3	4	5	6
Total supraf. cultiv. (mii ha)	9420,0	9185,2	9649,1	9176,2	9551,1	9638,2
* * * (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Cereale boabe	87,0	80,9	69,1	64,3	60,7	64,7
— grîu	30,0	27,7	31,5	25,3	25,1	24,7
— porumb	41,2	40,0	32,2	33,6	30,9	2,4
Leguminoase boabe	1,1	0,8	2,0	2,6	3,4	2,4
Plante de nutreţ	6,7	7,4	15,3	15,5	18,4	15,1
Plante tehnice	2,6	7,0	7,8	10,9	10,8	11,2
Cartofi, legume şi pepeni	2,6	3,9	5,1	5,7	5,6	5,4
Plante pentru producerea de seminţe şi seminceri	...	...	0,7	1,0	1,1	1,2
Total suprafaţă cultivată cu porumb boabe şi siloz (mii ha)	3877,8	3373,3	3561,9	3364,9	3371,6	3507,4

*) Calculat pe baza datelor din Anuarul statistic al R.S.R. 1971 ; p, 331, 334 şi 335 şi 1976 : p. 173 şi 175.

---

1) **Nicolae Ceauşescu :** Expunere cu privire la realizarea unei agriculturi intensive, moderne, de mare randament şi înaltă productivitate, la creşterea bunăstării întregii ţărănimi Ed. politică, 1977

Tabelul nr. 2

Dinamica producției medii la hectar la porumb, comparativ cu alte culturi *)
(media anilor, în chintale)

Culturile	1934-1938	1951-1955	1961-1965	1966-1970	1971-1975	1971-1975 / 1951-1955 (ori)
A	1	2	3	4	5	6
Grîu-secară	10,2	11,3	14,5	16,8	22,1	1,96
Orz-orzoaică	7,2	10,5	17,5	19,1	23,3	2,22
Porumb	10,4	12,9	17,7	22,3	26,8	2,10
Mazăre	9,6	8,6	10,4	12,3	12,0	1,39
Cartofi de toamnă	...	97,6	88,2	96,3	115,8	1,19
Perene vechi și noi (fîn)						
total	31.1	23,6	26,7	34,9	37,9	1,61
— lucernă	32,8	23,0	29,4	40,0	44,6	1,94
— trifoi	29,7	26,4	22,8	28,0	31,6	1,19
Anuale (fîn) total	19,6	20,6	27,5	32,1	32,1	1,56
Anuale masă verde total 1)	. . .	128,4	103,1	102,6	142,5	1,11

*) Calculat pe baza datelor din Anuarul statistic al R.S.R., 1976, p. 180—183.
1) Ultimul an al perioadei.

evaluate corect, folosindu-se doar parțial și neeficient, nu sînt luate în considerare nici în calculul eficienței, deși **ele conțin o cantitate de substanță organică pe hectar de 10—20 ori mai mare față de alte culturi**, prin conservare și măcinare în amestec cu alte produse furajere, pot fi folosite cu rezultate foarte bune și în condiții economice în furajarea taurinelor și ovinelor.

> *La C.A.P. Seaca (Olt), de exemplu, utilizîndu-se produsul furajer „Uroprod“ preparat din uree tehnologică și produse secundare obținute din cultura porumbului, s-a obținut în îngrășarea tineretului taurin un spor în greutate de 1,7 kg pe zi la tăurașii livrați la peste 400 kg.*

PRODUCȚIA RIDICATĂ la hectar a porumbului boabe, care are un conținut bogat în principii nutritive, împreună cu produsele secundare valoroase obținute din această cultură, îi asigură rolul de principală plantă furajeră — și aceasta în mod deosebit pentru țările, printre care și România, care au condiții favorabile de cultivare. Dacă exprimăm potențialul furajer pe baza producțiilor medii realizate în cincinalul furajer pe baza producțiilor medii realizate în cincinalul 1971—1975, în unități nutritive la hectar, se constată un potențial productiv furajer de 1,5—2,5 ori mai mare la porumb față de celelalte culturi furajere. Menționînd încă din 1975 necesitatea extinderii culturii porumbului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, arăta : **„Au fost reduse culturile cu porumb în mod nejust, trecîndu-se suprafețe importante la așa-zisele culturi furajere. Porumbul e tot cultură furajeră; îl cultivăm pentru a asigura îngrășarea animalelor, dar cu mai multă eficiență... Noi nu folosim în mod corespunzător nici 50% din furajele grosiere“2)**. Deși suprafața cultivată cu porumb a sporit întrucîtva pînă în 1976, secretarul general al partidului a precizat din nou, la recentul Congres al țărănimii : **„...trebuie să se acorde o atenție deosebită culturii porumbului — care constituie de fapt principala plantă furajeră — trecîndu-se la mărirea suprafețelor cultivate, chiar în detrimentul unor plante furajere perene, mai puțin valoroase... În fiecare unitate agricolă să se organizeze folosirea în întregime a furajelor grosiere, care, strînse la timp, bine depozitate și pregătite, constituie o bază furajeră sigură pentru bovine și ovine“.**

Eficiența economică a culturii porumbului a fost privită îngust și sub raportul posibilităților de valorificare industrială, deosebit de eficientă. Conținînd în boabele sale grăsimi, dextroză și fructoză, porumbul a devenit o importantă materie primă pentru producerea uleiului vegetal, a zahărului și a altor produse alimentare foarte valoroase. Criticînd rămînerile în urmă în producerea uleiului vegetal din porumb, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta în 1975 că **„planul de extragere a uleiului din porumb nu s-a realizat... Putem ușor, cu o anumită cantitate de porumb, să obținem anual 30 000—50 000 de tone de ulei, superior celui din floarea-soarelui... cel mai tîrziu în 1977 să asigurăm extracția a 30 000 de tone de ulei din porumb“3)**.

> În prezent, în Statele Unite ale Americii se produce pe scară industrială zahăr din porumb, iar în Europa, pe baza unui brevet comun ungaro-danez, acest mod de valorificare se va extinde, obținîndu-se în afară de zahăr și ulei — proteine furajere si alte subproduse valoroase. Datorită conținutului mare în echivalent zahăr, care la porumb este de 60% (față de 13% la sfecla de zahăr), a reducerii cheltuielilor de transport al materiei prime și a unor cheltuieli sezoniere costisitoare, precum și ca urmare a repartizării cheltuielilor de producție pe o gamă diversificată de produse industriale valoroase, care se obțin din porumb, costul zahărului din porumb este cu 20—30% mai redus față de al celui obținut din sfeclă 4).

CORELATE și cu tendințele care s-au manifestat în agricultura mondială, considerentele cu privire la necesitatea extinderii porumbului apar pe deplin realiste. Este deosebit de evidentă tendința de extindere a suprafețelor cultivate cu porumb, atît în țările cu condiții favorabile, cît și în acele țări unde nu sînt asemenea condiții. Astfel, în unele țări dezvoltate, cum ar fi Franța, R.F.G., Austria, Canada, S.U.A. etc., suprafețele cultivate cu porumb au crescut cu de peste 2 ori, aproape 7 ori, circa 3 ori, de peste 2,4 ori și respectiv de 1,2 ori în ultimul deceniu (1974). În ce privește țara noastră, în perioada 1961—1974 suprafețele cultivate cu porumb s-au menținut aproximativ la același nivel, fapt care împreună cu creșterile mai mici ale producției medii la hectar, explică trecerea înaintea noastră a unor țări, atît la producția totală, cît și la producția de porumb pe locuitor. Apare astfel evidentă **necesitatea extinderii culturii porumbului și a sporirii producțiilor la hectar**, cerințe care trebuie să fie realizate concomitent, în termenul cel mai scurt. În mod deosebit, analiza actuală și de perspectivă a eficienței economice impune luarea în calcul și a elementelor de progres tehnico-științific, care acționează puternic în sectorul analizat, a tendințelor tehnico-economice de perspectivă, care se conturează și care pot influența pozitiv (sau negativ) asupra eficienței economice.

Ca expresie a unei agriculturi moderne, intensive, de înalt randament, porumbul are un rol important în prezent, ca principală plantă agricolă ; revoluția tehnico-științifică în agricultură, care va acționa în mod prioritar asupra creșterii substanțiale a randamentelor în cultura porumbului, va adăuga noi valențe și va ridica eficiența economică a acestei culturi, pe baza cărora porumbul își va asigura un viitor deosebit, consolidîndu-și poziția de frunte în agricultura mondială. Este suficient să menționăm cîteva din trăsăturile porumbului viitorului, care vor ameliora parametrii săi : un număr cu mult mai mare de varietăți, cu un grad mare de adaptare la condițiile de temperatură, de umiditate, de sezonalitate, de potențare a unor însușiri valoroase biologice (pe baza fenomenului „heterozis“) care va permite obținerea de producții de 15—20 tone la hectar în condiții de irigare, și de creștere cu mult a densității plantelor, posibilă prin ameliorarea portului erect al frunzelor (cît mai apropiate de tulpină) pentru a valorifica pe deplin lumina solară în condițiile densității maxime. De aceea, capacitatea plantei de a fixa azotul din atmosferă (pe baza cercetărilor în curs de efectuare în Brazilia, S.U.A. și Franța), crearea prin ameliorare a unor varietăți cu talie scurtă și cu știuleți grupați în vîrful plantei vor rezolva la un înalt nivel de eficiență și nevoile chimizării și mecanizării complete a acestei culturi. În sfîrșit, pe baza unor cercetări genetice care s-au făcut la Centrul internațional de ameliorare a porumbului și grîului din Mexic, s-au creat varietăți de porumb cu boabe sticloase, bogate în proteină și cu un conținut ridicat de lizină și triptofan, prin care potențialul nutritiv al porumbului poate să crească în mod substanțial 5).

Aspectele menționate demonstrează caracterul profund științific, realist și de perspectivă al sarcinilor privind dezvoltarea agriculturii — cuprinse în Programul unitar al acestei ramuri, aprobat de Congresul țărănimii — și pun în lumină importanța și actualitatea sarcinii trasată la Congres cadrelor, specialiștilor și lucrătorilor din agricultură, de a-și însuși o gîndire economică judicioasă în conducerea, organizarea și desfășurarea producției, care să se concretizeze în creșterea indicatorilor eficienței și rentabilității fiecărei unități, a fiecărui sector și produs în parte.

Mircea BOȚA
Institutul agronomic Iași

---

2) **Nicolae Ceaușescu :** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12. Ed. politică, 1976, p. 30, 34.

3) **Nicolae Ceaușescu :** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol 12. Ed. politică, 1976, p. 41—42.

4) „Revista economică“, nr. 8/1976, p 30.

5) Revista „Producția vegetală, cereale și plante tehnice“, nr. 6/1975, p. 45.

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ECONOMISIREA RESURSELOR ENERGETICE [I]

● Situația energetică actuală ● Tendințe pe plan mondial ● Acțiuni și măsuri în vederea asigurării necesarului de energie electrică ● Economisirea resurselor energetice — de la posibilități la realizări.

CARACTERUL limitat al resurselor energetice clasice, față de sporirea continuă a consumului de energie, a făcut ca tot mai multe țări să devină importatoare de energie. Multe din ele au luat măsuri ferme pentru asigurarea creșterii eficienței folosirii acestor resurse. Cu toate acțiunile întreprinse, cerințele crescînde de energie ca și risipa de energie au rămas probleme încă nerezolvate.

Compararea țărilor după indicatorii energetici medii nu permite în suficientă măsură reliefarea ansamblului de condiții climatice, a structurilor economice, a particularităților casnice și edilitare. Dacă în perioada unor balanțe excedentare alegerea structurii balanțelor energetice și obiectivelor viitoare se făcea în funcție de criterii conjuncturale, **în prezent se pune în mod pregnant problema valorificării cu maximum de eficiență a resurselor energetice existente, atragerii de noi resurse și realizării unor cooperări internaționale eficiente.**

Consumul mondial de energie primară a înregistrat o creștere substanțială — de la 6,65 mld. t.c.c. în 1970 la circa 8,80 mld., t.c.c. în 1975. O dată cu creșterea numărului populației și a necesităților ei, a sporit și consumul de energie pe un locuitor — de la 1 908 kg cc în 1970, la 2 320 kg cc în 1975. Pentru România aceste valori se situează la 2 980 kg cc pe an pe un locuitor în 1970 și, respectiv 3 070 kg cc pe an pe un locuitor în 1975.

Cifrele referitoare la situația energetică pe plan mondial reprezintă însă o medie care ascunde repartiția inegală a dezvoltării. Astfel, 8 țări, în care trăiește numai 12% din populația globului, consumă circa 50% din totalul resurselor de energie, în timp ce 84 de țări, reprezentînd 55% din populația globului, consumă doar 5% din resurselor mondiale.

Modificări în balanța energiei primare

CERCETĂRILE întreprinse de specialiști pentru determinarea direcțiilor de dezvoltare ale omenirii și, prin corelație, a necesarului ei de energie, au condus la concluzia că în anul 2 000 consumul de energie pe plan mondial va ajunge la circa 26 mld. tcc, respectiv 4 800 kg cc pe un locuitor. Analizîndu-se posibilitățile de acoperire a acestor necesități în contextul rezervelor de purtători clasici de energie (cărbune și hidrocarburi) de care dispune globul pămîntesc, s-a ajuns la concluzia că balanța energiei primare solicită atragerea de noi surse pentru satisfacerea necesităților energetice ale omenirii pe un timp mai îndelungat. Problema captării de noi surse și de găsire a unor înlocuitori pentru țiței s-a pus mai acut în ultimii ani, cînd s-a constatat că intensificarea consumului de hidrocarburi (66% din consumul total la nivelul anului 1974) va duce la epuizarea lor într-un viitor apropiat.

Competiția purtătorilor de energie în perioada postbelică a condus la dominația absolută a petrolului și gazelor naturale. A fost perioada în care s-au înregistrat cele mai înalte ritmuri de creștere a consumului de energie în contextul unei dezvoltări intense a economiilor țărilor industriale. Avînd în vedere că petrolul și gazele naturale necesitau investiții minime, iar producția revenea la un cost foarte scăzut, calculele economice conduceau în mod inevitabil la balanțe energetice cu structură preponderentă de petrol și gaze. Evenimentele intervenite pe piața combustibilului în 1973 au provocat puternice zguduiri în economiile multor țări, cu consecințe pentru întreaga evoluție ulterioară.

Reconsiderările n-au fost numai de ordin cantitativ ; ele au provocat apariția unor idei noi, a unor noi concepții cu privire la dezvoltarea societății. Omenirea a luat cunoștință de faptul că resursele de petrol și gaze, exploatate în ritmurile actuale, se epuizează în 30—40 ani. Țările care dispuneau de asemenea rezerve importante au înțeles că ele trebuie exploatate rațional și valorificate mult mai eficient.

Organismele internaționale și naționale au abandonat poziția de indiferență față de resursele energetice, abordînd cu febrilitate problemele energeticii și ale modului lor de rezolvare. În ultimii ani au fost elaborate o serie de lucrări și studii de specialitate privitoare la dezvoltarea energeticii, care au unele principii și idei comune :

— reconsiderarea concepției cu privire la prognoza necesarului de energie, cu acordarea de prioritate variantelor care prevăd o valorificare cît mai eficientă a resurselor existente și promovarea proceselor tehnologice cu consumuri energetice reduse ;

— perfecționarea tehnologiilor de extracție, îmbogățire, transformare, transport și utilizare a energiei și atragerea de noi resurse în circuitul energetic ;

— analiza impactului instalațiilor energetice asupra mediului ambiant.

De asemenea, se degajă caracterul unitar al tratărilor, prezența unei concepții sistemice. Energetica este studiată ca subsistem al sistemului economiei naționale. Raportul dintre consumul de energie și dezvoltarea social-economică a societății se analizează nu numai sub aspectul optimizării structurii consumului de energie, dar și sub cel al optimizării structurii economice în vederea creșterii eficienței acestui consum.

Producția și consumul de energie în România

ÎN ȚARA NOASTRĂ, Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. orientează eforturile spre **o valorificare cît mai eficientă a energiei.** Sarcina de reducere a consumului de energie pe unitatea de venit național trebuie înțeleasă ca o măsură complexă. De la un consum de 180—200 miliarde kWh preconizat pentru 1990 de documentele Conferinței Naționale a P.C.R. din 19—21 iulie 1972, se cere, prin Directivele Congresului al XI-lea, să se obțină aceeași dezvoltare a economiei naționale cu un consum de energie electrică de numai 130—140 miliarde kWh. În mod corespunzător, în perioada 1976—1990 consumul de energie primară se va dubla, în timp ce venitul național va crește de 3,5—3,8 ori. În acest context problemele nu mai pot fi rezolvate prin apelarea la modelele bazate pe extrapolare, ci se vor aborda modele complexe, care să permită găsirea structurilor economice optime și variantele cele mai eficiente ale dezvoltării energetice.

Economisirea energiei, folosirea ei cu maximă eficiență și responsabilitate constituie o sursă importantă și valoroasă de mărire a cuantumului de resurse energetice interne. **În actuala conjunctură trebuie să înțelegem orientările date de conducerea partidului ca o datorie patriotică de a lupta împotriva risipei de energie și utilizării ei neraționale, de a promova cu fermitate concepții și acțiuni, care să conducă la valorificarea superioară a combustibililor și energiei.** Aceasta înseamnă că fiecare întreprindere, centrală și minister trebuie să ia măsuri pentru micșorarea consumurilor specifice de energie pe produs, prin perfecționarea tehnologiilor și introducerea de utilaje cu performanțe ridicate în toate domeniile, dar în special acolo unde consumul specific de energie este mare.

Pe linia economisirii energiei există o preocupare continuă din partea energeticienilor pentru creșterea randamentului de producere, transport și utilizare a energiei, de sporire a randamentului diferitelor utilaje. Se caută cu insistență depistarea canalelor de scurgere a energiei în scopuri neeconomice, de micșorare și eliminare a pierderilor de energie în diverse puncte de pe circuitul : extracție, producere, transformare, transport și distribuție a energiei primare sau secundare. Un instrument în găsirea acestor puncte slabe îl constituie **bilanțurile energetice** la nivel de întreprindere, teritorial sau la nivel național, acțiune ce se impune a fi reactualizată în scopul finalizării măsurilor care duc la creșterea eficienței folosirii resurselor energetice.

Orientări în valorificarea superioară a resurselor disponibile

ÎN VEDEREA valorificării superioare și raționale a resurselor energetice, atît pe plan mondial, cît și în țara noastră, au apărut noi orientări, printre care cităm :

- **Optimizarea balanței de energie primară prin tratarea globală, sistematică, a problemelor energetice la scara întregii economii naționale.** Acțiunea permite, în condiții mult îmbunătățite, analiza structurii resurselor energetice interne și din import, a pierderilor de energie și a energiei utile în diverse sectoare de activitate, a randamentului energetic global, pe ramuri ale economiei naționale și pe întreaga țară. Datele statistice din alte țări evidențiază că randamentul energetic global este de 30—40%, în unele sectoare fiind și de 50—60%, iar în altele sub 30%. Deși actualele randamente reflectă în mare măsură nivelul tehnic al instalațiilor energetice, toate statele manifestă o mare preocupare pentru cunoasterea cuantumului pierderilor și localizarea lor, întocmind în acest scop bilanțuri energetice naționale.

Un document asemănător la nivelul economiei noastre naționale, elaborat atît pentru fiecare an expirat, cît și ca proiect pentru anii viitori, ar permite concentrarea eforturilor de cercetare spre domeniile în care eficiența utilizării energiei este mai mică și ar reprezenta o posibilitate de verificare a fiecărui proces față de premisele avute inițial în vedere. Toate acestea pledează pentru elaborarea unor studii care să folosească cele mai moderne tehnici de optimizare și să fundamenteze proporțiile de repartiție a combustibilului și energiei între ramurile economiei naționale, prognoza consumului și resurselor energetice, prognoza tehnologică în domeniul energeticii, stocarea energiei, optimizarea fluxurilor de energie la scară națională etc. în institute de specialitate.

- **Accelerarea atragerii de noi resurse de energie.** În etapa actuală, acoperirea deficitelor energetice față de insuficiența resurselor clasice, se preconizează a se face cu energie nucleară. Majoritatea țărilor au programe de lungă perspectivă de construcție de centrale nucleare. Concomitent, se manifestă preocupări pentru atragerea unor resurse nefolosite sau insuficient valorificate, pe care le vom prezenta în cele ce urmează :

— amenajarea rîurilor cu pante mici. În scopul amenajării intensive a potențialului hidroenergetic de care dispune țara noastră, un loc important îl constituie amenajarea rîurilor cu pante mici. Acestea, fără a dispune de un potențial hidroenergetic care să justifice amenajarea unor centrale hidroelectrice cu puteri de ordinul a cîtorva MW, pot să-și aducă aportul lor prin utilizarea unor microturbine cu puteri unitare de ordinul a cîtorva zeci sau sute de kW. Aceste microturbine pot fi tipizate, în așa fel încît costul lor să fie destul de redus, iar instalațiile auxiliare să fie minime ;

— utilizarea energiei geotermice este posibilă prin folosirea tehnologiilor existente sau pe cale de a fi puse la punct în scurt timp în diferite scopuri, cum ar fi : producerea energiei electrice ; încălzire ; desalinizarea apei de mare sau extragerea unor minerale.

În țara noastră, în urma prospecțiunilor efectuate, s-au stabilit zonele cu disponibilități hidrogeotermice (bazinele hidrografice ale Crișului Negru, Crișului Repede, Barcăului etc). Principalul avantaj al surselor geotermice rezidă în faptul că, practic, sînt inepuizabile, regenerîndu-se pe cale naturală.

Schemele de principiu pentru utilizarea căldurii geotermice în scopuri de încălzire sînt fie alimentarea directă, fie alimentarea cu o sursă suplimentară (pompe de căldură) pentru acoperirea vîrfurilor de sarcină la necesitățile consumatorilor. Pînă în prezent, sursele geotermale au fost folosite în țara noastră în municipiul Oradea pentru încălzirea dispensarului TBC, a 12 apartamente de locuit, precum și a unor sere din apropiere. Se prevede extinderea, în continuare, a încălzirii cu ape geotermale a cartierului Oradea-sud, a unor noi sere și complexe zootehnice ;

— energia eoliană, cunoscută din cele mai vechi timpuri ca o sursă inepuizabilă, nepoluantă și gratuită, nu a reușit totuși să se impună datorită intermitenței, disponibilității aleatoare și intensității variabile. În condițiile situației energetice actuale, această sursă de energie intră din nou în centrul atenției pe plan mondial ca o sursă pentru folosințe de mică putere.

În țara noastră s-au folosit deja agregate eoliene pentru pomparea apei în agricultură și pentru alimentarea cu energie electrică a unor consumatori mici și izolați. Pe baza cercetărilor actuale, potențialul eolian economic amenajabil se estimează important.

— energia solară este inepuizabilă și suficientă la scara necesităților. Principalele dificultăți în calea utilizării acestei resurse constau însă în caracterul ei difuz și intermitent. În prezent, cercetarea este concentrată pe probleme științifice și tehnologice legate de captarea și concentrarea acestei energii pentru transformarea ei în energie electrică și căldură, pentru climatizarea locuințelor etc. Pentru producerea energiei electrice, instalațiile de transformare sînt legate în etapa actuală de costuri necompetitive, de folosirea unor materiale deficitare pe plan mondial, ca și de realizarea unor puteri mici. Pentru obținerea energiei electrice la scară industrială prin aceste metode este necesară, în continuare, o intensă activitate de cercetare. Țara noastră are zone cu o durată de însorire de pînă la 2 300—2 400 j/an (Delta Dunării, Dobrogea, sudul Munteniei și Olteniei), ceea ce pledează pentru intensificarea cercetărilor în scopul valorificării acestei energii ;

— biogazul, respectiv obținerea gazului metan prin fermentația anaerobă a dejecțiilor de la fermele de animale sau păsări sau a apelor reziduale din rețeaua de canalizare urbană, are o mare eficiență economică. Cu instalații simple (bazine din beton sau din metal dotate cu agitatoare, țevi de introducere și evacuare), se poate obține gaz metan împreună cu un nămol sterilizat, bogat în substanțe nutritive, care poate fi utilizat direct ca îngrășămînt sau, prin uscare și măcinare, ca un component în hrana animalelor. Gazul metan obținut satisface nevoile proprii de combustibil ale unei gospodării, rămînînd și unele disponibilități pentru populația din zonă, iar poluarea mediului ambiant cu dejecțiile respective este complet suprimată. Experiența pozitivă dobîndită în țara noastră (la o fermă din județul Iași și la Instalația de epurare a apelor reziduale din orașul Suceava), impun luarea de măsuri pentru generalizarea acesteia.

— resursele energetice secundare reprezintă cantitățile de energie sub toate formele care apar ca produse auxiliare în procese care nu au drept scop producerea lor, dar care pot fi folosite în scopuri energetice. Pentru recuperarea acestora se folosesc o multitudine de soluții în funcție de tipul resursei secundare, de caracteristicile acesteia și de posibilitățile de consum (arderea în instalații energetice, prepararea de apă caldă etc.). La nivelul anului 1976 s-au recuperat circa 6 mil. t.c.c. resurse energetice secundare, pentru 1980 preliminîndu-se o cantitate de circa 11 mil. t.c.c. Prin perfecționarea, în continuare, a bilanțurilor energetice și adîncirea valorificării resurselor energetice secundare, va putea fi sporită eficiența utilizării energiei în circuitul economic.

Trebuie arătat că dacă în domeniul folosirii resurselor energetice secundare cunoscute s-au făcut unele progrese, atragerea altora mai puțin cercetate, evoluează foarte lent. Perfecționarea proceselor tehnologice și refolosirea resurselor secundare în procesul însăși conduce la reducerea cantitativă a resurselor energetice secundare. Folosirea resurselor menționate în circuitul energetic poate conduce la economisirea unor mari și importante cantități de hidrocarburi sau cărbuni, la diversificarea resurselor energetice clasice, la diminuarea importurilor.

prof. dr. docent Vasile NIȚU

O cerinţă a gospodăririi raţionale a fondurilor

REDUCEREA CHELTUIELILOR NEECONOMICOASE

REALIZAREA în condiţii optime a amplului program de dezvoltare a economiei naţionale necesită ca unităţile economice să-şi desfăşoare activitatea în condiţii de eficienţă ridicată, astfel încît din rezultatele financiare obţinute să poată restitui, într-un termen cît mai scurt, fondurile băneşti primite, potrivit principiului că orice sumă avansată de societate trebuie restituită. În aceste condiţii, fiecare unitate economică trebuie să situeze în centrul preocupărilor sale realizarea de beneficii cît mai ridicate, prin folosirea optimă a resurselor de care dispune, să asigure perfecţionarea continuă a gestiunii economice, aşezarea întregii activităţi economice pe criteriul unei înalte rentabilităţi. În acest sens, la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1976, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** arăta că problema eficienţei economice trebuie să stea mult mai mult în atenţia organelor şi organizaţiilor de partid, a conducerilor ministerelor, centralelor şi întreprinderilor, a tuturor oamenilor muncii.

Creşterea eficienţei — cerinţă deosebit de actuală în activitatea economică — este condiţionată, printre alte măsuri economico-organizatorice, şi de **reducerea cheltuielilor neeconomicoase.** Concretizate în rebuturi, locaţii, amenzi, penalizări sau dobînzi pentru credite restante, cheltuielile neeconomicoase diminuează rentabilitatea, reduc volumul acumulărilor băneşti. Avînd în vedere cuantumul cheltuielilor neeconomicoase (în întreprinderile economice din judeţul Maramureş volumul acestor cheltuieli a influenţat negativ realizarea planului de beneficii — 5,5%), ne propunem în cele ce urmează să analizăm unele aspecte legate de reducerea şi lichidarea lor.

REDUCEREA **şi eliminarea rebuturilor constituie o sursă importantă de micşorare a cheltuielilor de producţie.** Atingerea acestui obiectiv se poate realiza numai prin măsuri eficiente îndreptate în direcţia identificării şi eliminării cauzelor care le provoacă şi care să asigure aplicarea în procesul de producţie a unor soluţii şi tehnologii moderne, folosirea de materii prime şi materiale corespunzătoare calitativ şi la dimensiuni optime, ridicarea nivelului de calificare a muncitorilor, întărirea controlului tehnic de calitate pe faze şi operaţiuni, reglarea şi întreţinerea corespunzătoare a maşinilor etc. Sarcina trasată de partid de a se acţiona cu hotărîre în întreaga industrie pentru lichidarea surselor de rebut este abordată cu simţ de răspundere în numeroase întreprinderi. Astfel, la Uzina de utilaj minier şi reparaţii Baia Mare, volumul rebuturilor s-a redus, în anul 1976, la o treime faţă de anul 1975. Acesta este rezultatul unei munci concrete desfăşurate de colective largi de ingineri, tehnicieni şi muncitori pe linia perfecţionării tehnologiilor de turnare, a creării unor condiţii optime de turnare a şarjelor.

În alte întreprinderi însă nu se valorifică pe deplin posibilităţile existente pentru reducerea volumului de rebuturi, n-au fost închise toate canalele prin care se irosesc materiile prime şi, din această cauză, se înregistrează cheltuieli neeconomicoase. Rebuturile continuă să deţină ponderea cea mai mare în totalul cheltuielilor neeconomicoase la unităţile constructoare de maşini din judeţ — în anul 1976 ele au reprezentat aproape 25%. Cauzele acestor situaţii sînt multiple ; de cele mai multe ori prevalează însă cele de ordin subiectiv. Este situaţia Intreprinderii mecanice de maşini şi utilaj minier Baia Mare, care în anul 1976 a înregistrat peste 2120 de cazuri de rebuturi ; în cursul anului trecut în întreprindere au fost adoptate o serie de măsuri cu privire la tratamentul termic primar, elaborarea unui regulament privind recoltarea şi urmărirea probelor fizice, chimice şi metalografice, specializarea unor maiştri şi muncitori care să deservească cuptorul de tratamente termice, dotarea cuptorului de la turnătorie cu miliwoltmetre cu înregistratoare, dotarea secţiei cu aparate de măsură şi control, măsuri a căror aplicare va asigura condiţii mai bune pentru prevenirea şi lichidarea unor asemenea cheltuieli.

O concluzie se desprinde din toate acestea. Există iniţiative valoroase, a căror aplicare dă rezultate concrete ; trebuie însă depusă mai multă insistenţă pentru valorificarea iniţiativelor şi aplicarea acestora.

Intreprinderea judeţeană de industrie locală, pe lîngă rebuturile definitive, a mai cheltuit 402 mii lei pentru recondiţionare, motivînd că rebuturile sînt determinate de calitatea necorespunzătoare a materialelor (vicii ascunse). Dar, pentru a preveni asemenea situaţii, **întreprinderea avea la îndemînă două posibilităţi — fie să refuze plata materialelor în cauză şi să le restituie furnizorului, fie să ceară despăgubiri în cazul în care s-au constatat vicii ascunse. De ce nu s-au folosit aceste posibilităţi ?**

Din totalul cheltuielilor neeconomicoase înregistrate în anul 1976, o pondere deosebită o prezintă **pierderile din casări şi declasări** efectuate la materiale, piese de schimb, utilaje, obiecte de inventar şi chiar pentru produse finite. Majoritatea întreprinderilor care au efectuat asemenea operaţiuni nu o fac pentru prima dată. Intreprinderea judeţeană de industrie locală, Intreprinderea mecanică de maşini şi utilaj minier, Intreprinderea de exploatare şi transport au casat şi declasat în anii precedenţi însemnate valori materiale pentru că nu le-au mai putut folosi în procesul de producţie şi nici să le valorifice la alte unităţi. Cele mai multe din aceste întreprinderi înscriu, foarte sumar, în cuprinsul dărilor de seamă, cauzele care au dus la asemenea „rezolvări". În cele mai multe din cazuri motivul invocat este scoaterea din uz a utilajelor pentru care s-au aprovizionat piese de schimb. **Dar nu se arată de ce pentru utilaje despre care se ştie că vor fi scoase din uz, s-au făcut aprovizionări masive cu piese de schimb, aprovizionări care, în multe întreprinderi, depăşesc sute de mii de lei.** La Intreprinderea metalurgică de metale neferoase s-au casat piese de schimb care nu au mai avut întrebuinţare în valoare de 786 mii de lei, iar la Întreprinderea judeţeană de industrie locală 355 mii lei.

LEGEA contractelor economice oferă cadrul necesar perfecţionării raporturilor dintre organizaţiile socialiste, întăririi disciplinei contractuale, sporirii răspunderii pentru respectarea cu stricteţe a obligaţiilor asumate. În aplicarea legii, a apărut şi Hotărîrea Consiliului de Miniştri nr. 306/1970 prin care se stabilesc penalităţile pentru neexectuarea sau executarea necorespunzătoare a obligaţiilor. Cunoscînd rigorile legii, cele mai multe întreprinderi caută să-şi asigure portofoliul de comenzi în vederea folosirii cu maximum de eficiență a capacităților de producție, iar în cursul executării planului de producție urmăresc cu strictețe ca lansarea în producție să se facă în funcție de termenele de livrare la care s-au angajat prin contractele încheiate cu beneficiarii. Se acordă atenție sporită calității producției pentru a evita refuzurile din partea beneficiarilor. Aceasta se reflectă în scăderea volumului penalităților plătite de către întreprinderile din județ, în calitate de furnizori, pentru nerespectarea acestor prevederi.

Dar, dacă aceasta este situația în general, nu se poate trece cu vederea faptul că unele întreprinderi mai plătesc și în prezent sume de ordinul milioanelor pentru nerespectarea integrală a obligațiilor asumate prin contracte. Întreprinderea mecanică de mașini și utilaj minier Baia Mare, de pildă, a plătit în anul 1976 penalități în valoare de 1310 mii lei,. Nu rare sînt și cazurile cînd, întîrziindu-se executarea unor comenzi timp mai îndelungat, beneficiarii refuză să le mai preia, astfel că produsele, deși fabricate, rămîn fără desfacere asigurată. Așa a fost cazul cu o serie de piese de schimb executate de către Intreprinderea mecanică de mașini și utilaj minier — Baia Mare.

Prin consecințele ei, nelivrarea unor utilaje sau livrarea lor la un nivel calitativ necorespunzător, are implicații mult mai mari decît unele penalități plătite de o întreprindere și încasate de cealaltă. Implicațiile sînt de ordin economic. Ele înseamnă nerealizarea volumului planificat de investiții, utilaje nepuse în funcțiune, iar nefuncționarea acestora înseamnă, mai departe, nerealizarea volumului planificat de mijloace de producție sau bunuri de consum necesare populației sau pentru export. În multe cazuri, acestea duc la nefolosirea integrală a forței de muncă și, deci, la nerealizarea unei game întregi de indicatori de ordin economico-social, ceea ce, exprimat sintetic, înseamnă scăderea eficienței activității economice.

Actualele reglementări cu privire la raportarea cheltuielilor privind amenzile și penalitățile prevăd că evidențierea acestora drept cheltuieli neeconomicoase se face per sold, deci numai în măsura în care plățile de penalități făcute de o întreprindere depășesc încasările. Dar chiar și în asemenea condiții de raportare, volumul amenzilor și penalităților este mare, reprezentînd peste 50% din volumul total al cheltuielilor neeconomicoase. Potrivit acestei metodologii, Întreprinderea metalurgică de metale neferoase Baia Mare nu declară cheltuieli neeconomicoase din amenzi și penalități trecute asupra costurilor de producție, deși în fapt a plătit sau datora asemenea penalități în sumă de 3449 mii în anul 1976, din care locații C.F.R. — 330 mii lei. În situație similară se află și Întreprinderea județeană de industrie locală Maramureș, care raportează amenzi și penalități trecute asupra costurilor în sumă de 1003 mii lei, dar în realitate a plătit sau datora, anul trecut, 1376 mii lei, din care locații C.F.R. 406 mii lei și penalități pentru nerespectarea disciplinei contractuale 457 mii lei. În fond cheltuielile neeconomicoase datorate acestor cauze sînt mult mai mari. Părerea noastră este că aceste cheltuieli **trebuie apreciate la nivelul înregistrat, chiar dacă influența lor negativă asupra rezultatelor întreprinderii este diminuată prin încasarea de penalități de la furnizori.** Astfel nu se scot în evidență cauzele care duc la plata unor asemenea penalități, cauze de natură să reflecte în cele mai multe cazuri cantitatea, calitatea și ritmul muncii dintr-o întreprindere.

ASIGURAREA dezvoltării în ritm susținut a economiei presupune, în mod necesar, introducerea unui regim sever de economii, combaterea hotărîtă a risipei și obținerea unui randament maxim în utilizarea mijloacelor materiale și bănești în toate sectoarele de activitate. În îndeplinirea acestor obiective un rol deosebit revine **controlului financiar preventiv**, care trebuie să vegheze asupra respectării riguroase a legalității în gospodărirea patrimoniului socialist, să asigure cheltuirea cu grijă și răspundere a fondurilor și să combată în mod hotărît risipa. Exemplele citate obligă pe cei vizați la analiza cauzelor care au dus la asemenea situații. Scoțînd în mod real în evidență cauzele irosirii muncii colectivelor din întreprinderi, analiza trebuie să se finalizeze prin măsuri concrete, care să bareze repetarea acestor fenomene în cel de-al doilea an al cincinalului.

Sergiu PASCARIU
director
Mihai ARBUZOV
șef de serviciu,
Sucursala județeană Maramureș
a Băncii Naționale

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Livrările materialelor de construcții către fondul pieței

ÎN CADRUL sarcinilor ce revin ramurii materialelor de construcții pentru asigurarea santierelor țării cu materialele necesare, un loc aparte îl ocupă prevederile din „Programul privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum pe trimestrul IV 1976 și semestrul I 1977", aprobat de Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976. Măsurile din Program se înscriu în preocupările constante ale statului nostru pentru ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

Din analiza realizărilor pe trimestrul I/1977 reiese că întreprinderile furnizoare și-au îndeplinit sarcinile de livrare către organele comerțului a cantităților planificate de materiale de construcții, obținînd la unele din ele depășirea nivelelor prevăzute la ciment, la plăci din azbociment, la produse hidroizolatoare, la căzi de baie, la cherestea, la țevi de instalații ș.a. (graficul).

Întrucît în trimestrul II/1977 continuă acțiunea de refacere a clădirilor și locuințelor, planul de livrări de materiale de construcții a fost suplimentat cu cantități substanțiale : 80 mii mp plăci din azbociment, 17 mil. buc. cărămizi și blocuri ceramice în echivalent cărămizi, 6 000 mc cherestea, 10 mii mc lemn pentru construcții rurale și bile manele rășinoase, 300 mii mp PAL, 3 000 tone PFL, 4 000 tone tablă neagră și zincată, 2 000 tone profile ușoare, 2 500 tone oțel beton, 40 tone fitinguri ș.a. Tot în scopul asigurării unor cantități sporite de materiale pentru populație, s-a prevăzut să se livreze în trimestrul II, ca devans din semestrul II, alte importante cantități de materiale de construcții.

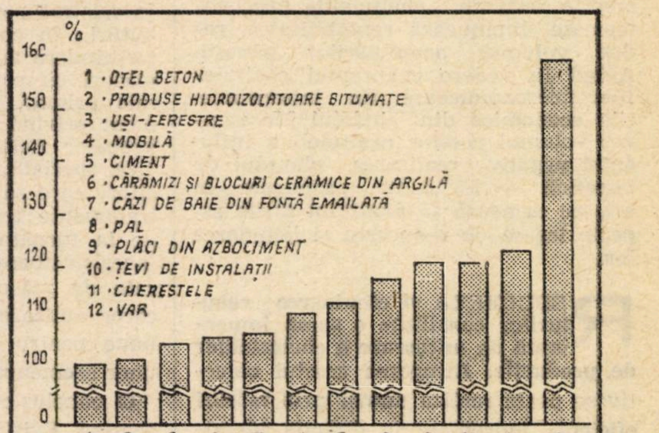

Gradul de depășire a planului de livrări către fondul pieței la unele materiale de construcții pe trim. I a.c.

În acest fel populația se va putea aproviziona cu toată gama de materiale de construcții, atît pentru întreținerea locuințelor, cît și pentru refacerea construcțiilor ce au avut de suferit de pe urma cutremurului.

TRANSPORTURILE AERIENE ÎN CONTEXTUL DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE A ȚĂRII

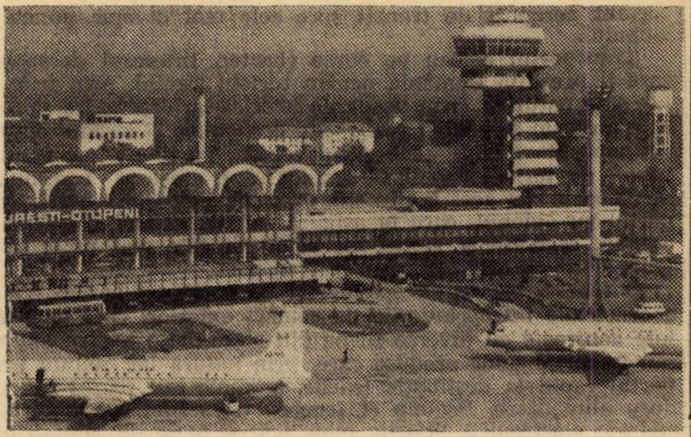

AMPLUL PROCES de dezvoltare economico-socială a țării, ce se realizează conform prevederilor Programului partidului și a Directivelor Congresului al XI-lea al P.C.R., conduce în mod nemijlocit la creșterea schimburilor economice, tehnico-științifice și culturale atît în interiorul țării, cît și în afara ei, România fiind o participantă activă la circuitul economic, științific și cultural mondial. În acest context, aviației civile îi revin sarcini de o deosebită importanță. Liniile aeriene române, exploatate de companiile TAROM și LAR sînt adevărate punți de legătură în realizarea schimburilor economice, culturale, științifice, turistice sau de altă natură în interiorul țării și îndeosebi în cadrul acțiunilor de cooperare și colaborare internațională ale țării noastre în cele mai diverse domenii de activitate. În același timp, a crescut simțitor aportul aviației utilitare în agricultură și în transportul de oameni și bunuri materiale în zone greu accesibile.

România, țară cu bogate tradiții aviatice, dispune în prezent, grație atenției ce i se acordă de către conducerea de partid și de stat, personal de către secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, de un bogat parc de aeronave moderne care realizează o importantă activitate de transport aerian (călători și marfă), precum și un număr din ce în ce mai mare de misiuni avioutilitare și sanitare.

Ritm înalt de dezvoltare

TRANSPORTURILE AERIENE au cunoscut în cadrul sistemului general al transporturilor, mai cu seamă în ultimele decenii, cel mai înalt ritm de dezvoltare în comparație cu celelalte tipuri de transport — auto, feroviar sau naval. O asemenea dezvoltare se explică prin faptul că transporturile aeriene răspund cel mai bine cerințelor pe care i le pune economia modernă, deplasarea la distanțe mari și într-un timp scurt a oamenilor și a anumitor bunuri materiale.

Pentru lucrătorii din aviația civilă constituie un motiv de mîndrie patriotică și un important imbold în activitatea ce o desfășoară, faptul că **România, alături de Franța, a înființat în 1920 prima companie de transport aerian din lume**, „Compania franco-română de navigație aeriană“, care a realizat primele zboruri regulate pe o linie aeriană transcontinentală: Paris — Strassbourg — Praga — Viena — Budapesta — Belgrad — București — Istanbul. În prezent, principalele tipuri de transport aerian pe care le execută Companiile TAROM și LAR sînt: curse aeriene regulate interne și externe, precum și curse charter pe care se transportă un număr mare de călători și o însemnată cantitate de marfă.

România, țară cu o suprafață relativ mică, **dispune de o rețea densă de linii aeriene regulate interne, care leagă capitala sa de 14 importante centre social-economice din țară.** Pentru a satisface în bune condițiuni cererile crescînde de transport aerian, programul curselor interne a fost permanent îmbunătățit atît prin adaptarea orariilor în funcție de nevoile călătorilor, cît și prin sporirea numărului de zboruri între București și celelalte centre social-economice din țară. Totodată, s-au depus eforturi pentru asigurarea unor legături corespunzătoare cu celelalte mijloace de transport — auto și feroviare, venindu-se astfel în sprijinul unui număr cît mai mare de călători care preferă călătoria cu avionul, pentru multiplele sale avantaje. În acest sens, au fost înființate puncte de vînzare de bilete pentru cursele TAROM în orașe care au aeroporturi în apropiere (Piatra Neamț, Botoșani), asigurînd transportul călătorilor direct la aeroport. În perioada următoare se va extinde această măsură și în alte orașe unde traficul de călători spre București este mare, iar celelalte mijloace de transport nu oferă soluții optime.

Un alt aspect al extinderii serviciilor de transport aerian oferite populației îl constituie zborurile directe organizate în sezonul estival între orașele din nordul și vestul țării și Constanța prin care călătorii realizează o însemnată economie de timp în condiții de confort sporit.

Aeronavele românești pe meridianele globului

AVÎND ÎN VEDERE EFICIENȚA transporturilor aeriene pe mari distanțe, cea mai mare parte a activității de transport aerian se desfășoară în exteriorul țării, cele două companii de transport aerian românești — TAROM și LAR — asigurînd legături cu tot mai multe orașe ale lumii. Astfel, **prin cursele aeriene regulate internaționale Bucureștiul este legat de 34 mari orașe din Europa, Asia, Africa și America de Nord**, urmînd ca în viitor numărul acestora să crească considerabil. În afara acestor legături directe, **aeronavele cu tricolorul românesc au aterizat, în cadrul zborurilor charter, pe un număr de peste 400 aeroporturi din străinătate.**

Desfășurîndu-și cea mai mare parte a activității (peste 85%) în exterior, trebuie să remarcăm faptul că cele două companii de transport aerian ale țării sînt în permanență confruntate cu „delicatele“ particularități ale pieței de transport aerian, particularități care au fost și mai mult accentuate, în sens negativ, de actuala criză economică capitalistă și de puternicul fenomen al inflației. În actuala conjunctură economică internațională, companiile de transport aerian din lume trebuie să facă față, în special, următorilor factori care afectează activitatea pe care o desfășoară : creșterea de peste 4 ori a prețului combustibilului, care are cea mai mare pondere în costul pe ora de zbor (în jur de 30%); scumpirea manoperei în operațiile de deservire a avioanelor ca urmare a inflației; creșterea considerabilă a prețurilor de achiziționare a aeronavelor, pieselor de schimb și a utilajelor necesare pentru întreținerea și exploatarea aeronavelor; supracapacitatea de transport aerian apărută ca urmare a devansării ritmului de creștere al cererii de către cel al capacității oferite.

Efectul acestor factori s-a concretizat în creșterea considerabilă a costului pe ora de zbor, ceea ce a dus la apariția unor grave dificultăți financiare pentru marea majoritate a companiilor aeriene, cu toate că, spre deosebire de alte sectoare economice a căror producție a scăzut în acești ani de criză, în transporturile aeriene s-a micșorat ritmul de creștere al activității desfășurate și nu volumul de transport (călători și mărfuri). Acționînd într-o asemenea conjunctură și fiind nevoite să contracareze concurența celorlalte companii de transport aerian, care folosesc cele mai diverse căi și metode de atragere a unui număr cît mai mare de beneficiari de transport aerian pe cursele lor, cele două companii românești au depus eforturi susținute, reușind să desfășoare o activitate eficientă.

În condițiile creșterii prestigiului în lume a țării noastre, a interesului general politic, economic, cultural și turistic, numărul **cererilor de transport aerian spre și din România a crescut în mod deosebit, mai cu seamă în ultimul deceniu.** Activitatea permanentă de prospectare a pieței, a curenților de trafic spre România sau care tranzitează prin țara noastră spre alte destinații, adaptarea programului de zbor la cerere (zilele și orele cu cea mai mare cerere, realizarea unor conexiuni rapide spre diferite direcții), îmbunătățirea serviciilor oferite au făcut posibilă atragerea unui număr sporit de călători, precum și de beneficiari pentru transportul unor importante cantități de mărfuri. În urma acestor acțiuni s-a mărit capacitatea de transport pe liniile existente și au fost deschise noi linii aeriene regulate. La 1 aprilie a.c. au fost inaugurate linii aeriene regulate între București și Bagdad, Belgrad, Casablanca, Larnaca și Lisabona, care alături de liniile existente conferă aeroportului internațional București-Otopeni, pe lîngă atributul de aeroport de destinație, și pe acela de important aeroport de tranzit spre cele mai diverse puncte ale globului.

Transportul aerian pe curse charter. Interesul deosebit pe care îl prezintă România pentru turiștii străini, prin frumusețile sale naturale, prin vestigiile istorice, arhitectonice și culturale, precum și pentru realizările economice și sociale obținute de poporul român, sub conducerea partidului; a făcut ca fluxul de turiști străini să cunoască o creștere continuă. O mare parte din aceștia preferă, datorită distanțelor mari, transportul cu avionul, care le asigură un timp mai mare pentru odihnă, recreere și vizite, iar călătoria este mai puțin obositoare decît cu alte mijloace de transport.

O altă categorie de beneficiari de transport aerian charter o constituie întreprinderile de comerț exterior, care au încheiate contracte cu diverse firme din străinătate pentru exportul sau importul unor produse care, prin natura lor, impun transportul rapid la destinație (carne, animale sau păsări vii, produse alimentare, legume și fructe de sezon, confecții, flori, aparate electronice, diferite materiale și piese de schimb etc.). De asemenea, aeronavele românești transportă un mare număr de călători cu ocazia unor manifestări culturale internaționale, științifice, sportive sau de altă natură, sau transportă mărfuri pentru diverse firme din străinătate spre cele mai diferite destinații. Datorită avantajelor pe care le prezintă cursele charter față de cele regulate, atît pentru transportator cît și pentru beneficiar, volumul de transport aerian „la cerere“ are ponderea cea mai mare în totalul activității noastre de transport aerian. Pentru realizarea acestui însemnat volum de transport aerian atît pe cursele regulate cît și pe cursele charter, parcul de aeronave cuprinde avioane specializate și convertibile, care pot fi transformate într-un timp scurt în avioane pentru transport de călători sau marfă (IL 62, Boeing 707, TU 154, BAC 1-11, IL 18, AN 24 și de curînd aerotaxiul BN_2).

Activități avioutilitare și sanitare

PRIN POSIBILITĂȚILE de care dispune (avioane ușoare ce pot executa zboruri la joasă înălțime și ateriza și decola de pe terenuri sumar amenajate, elicoptere care pot executa misiuni utilitare pe terenuri greu accesibile), aviația utilitară contribuie efectiv la realizarea a numeroase sarcini economice. Activitatea de bază o desfășoară în folosul agriculturii, executînd importante lucrări. **Eficacitatea folosirii aviației utilitare în agricultură rezultă, în primul rînd, din rapiditatea și înalta productivitate cu care se execută lucrările agrosilvice : față de lucrările executate cu mașini în agregat cu tractoarele se realizează o productivitate de 20—40 ori mai mare, ceea ce permite ca lucrările să se încadreze în termenele agrotehnice optime.** Cu mijloace aviatice se pot trata terenurile inaccesibile mașinilor terestre (zone cu terenuri frămîntate, dealuri, văi, stufărișuri, păduri).

Aviația utilitară este folosită în agricultură la anumite lucrări și în perioadele cînd nu se poate intra pe teren cu celelalte mașini agricole, fie datorită excesului de umiditate, fie pentru a nu vătăma culturile sau cînd în procesul de producție agricolă se cer intervenții rapide de care depinde soarta recoltei. **Avantajele pe care le prezintă folosirea aviației utilitare în folosul agriculturii au făcut ca suprafața tratată cu aceste mijloace tehnice moderne să crească de la 613 500 hectare în anul 1966 la aproape 1 500 000 hectare în anul 1976.**

Dar aviația utilitară, avînd în dotare diverse tipuri de avioane și elicoptere cu multiple posibilități de utilizare, în diverse sectoare ale economiei naționale, este tot mai des solicitată pentru executarea unor activități care nu se pot realiza cu alte mijloace tehnice : aerofotogrametria, supravegherea conductelor petroliere, testări de material biologic pentru însămînțări artificiale, recunoașteri aeriene, transportul unor elemente de construcție în zone inaccesibile, filmări etc. De asemenea, **aviația utilitară are o bogată activitate în domeniul ocrotirii sănătății.**

Graficul Nr.1

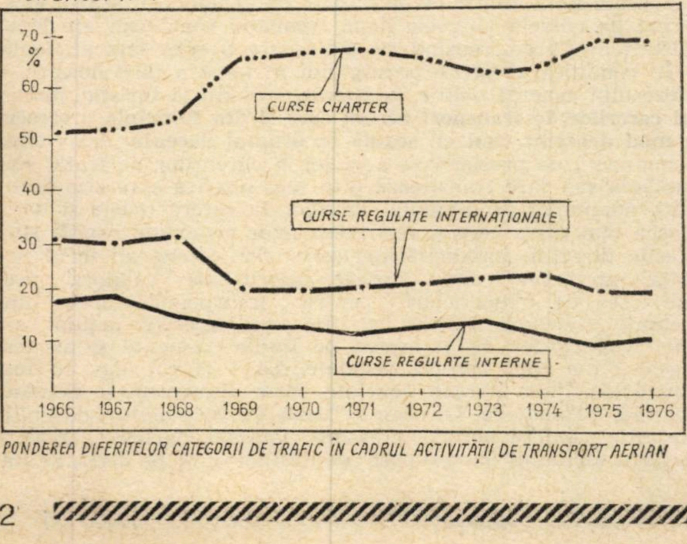

PONDEREA DIFERITELOR CATEGORII DE TRAFIC ÎN CADRUL ACTIVITĂȚII DE TRANSPORT AERIAN

Graficul Nr.2

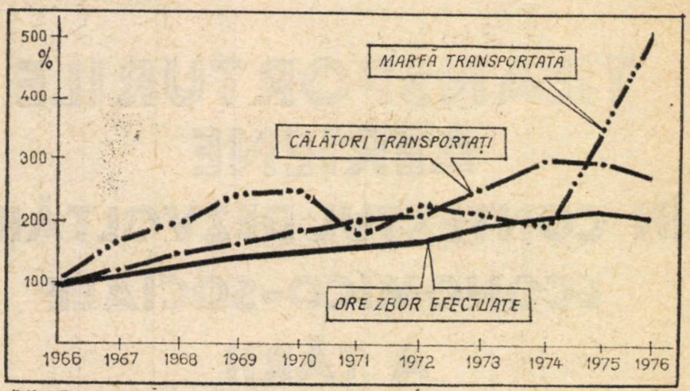

EVOLUȚIA ACTIVITĂȚII DE TRANSPORT AERIAN ROMÂNESC PE PERIOADA 1966–1976

Scrutînd zările viitorului

PRIVITĂ ÎN ANSAMBLU, întreaga activitate de transport aerian din țara noastră (intern și internațional, regulat și charter) a înregistrat, de la an la an, creșteri importante, după cum rezultă din graficele 1 și 2. Aceste realizări constituie o bază pentru dezvoltarea în continuare a activității de transport aerian pe cursele regulate internaționale, atît pe cele existente, cît și pe altele noi ce vor fi deschise în perioada următoare.

Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la actualul plan cincinal prevăd că **„transportul aerian internațional va crește cu 50% față de cincinalul 1971—1975, asigurîndu-se îmbunătățirea substanțială a bazei tehnico-materiale ; sporirea capacității parcului de avioane prin dotarea cu aeronave moderne, de mare viteză ; modernizarea aeroporturilor existente cu aparatură de radionavigație pentru dirijarea aeronavelor și mărirea siguranței zborurilor“.** Pornind de la aceste prevederi și de la sarcinile ce revin transporturilor aeriene în perioada următoare în care comerțul exterior al țării noastre, celelalte schimburi internaționale vor cunoaște o amploare deosebită, a fost elaborat un program special de dezvoltare pentru perioada 1976—1980 și un program de perspectivă pentru cincinalul 1981—1985, în care sînt prevăzute căile și modalitățile de acțiune pentru fiecare etapă, astfel încît sarcinile inițiale să fie cu mult depășite. Pentru cursele interne s-a stabilit ca în anul 1980 să fie transportate cu 100 milioane călători kilometri convenționali mai mult decît în 1975 (față de 60 milioane prevăzuți inițial), prin creșterea frecvenței curselor pe liniile existente și prin înființarea de noi linii interne care să realizeze legături directe între diferite orașe din țară. Cea mai spectaculoasă creștere o vor cunoaște transporturile aeriene internaționale regulate și charter, unde se estimează că în anul 1980 vor fi transportate cu peste 2 000 milioane călători kilometri convenționali mai mult decît în anul 1975, corespunzător unui ritm mediu anual de creștere de 13,5%.

Pentru realizarea acestui program de dezvoltare se va acționa în principal în următoarele direcții :

— desfășurarea unei activități susținute de prospectare și promovare pe piața de transport aerian a serviciilor prestate de companiile noastre atît pentru creșterea coeficientului de utilizare a capacității oferite pe liniile aflate în exploatare, cît și pentru deschiderea de noi linii aeriene regulate la mari distanțe și sporirea frecvenței zborurilor pe unele linii existente ;

— identificarea și atragerea unui număr cît mai mare de agenți de turism și a altor beneficiari de transport aerian charter pentru utilizarea aeronavelor noastre ;

— încheierea de noi acorduri aeriene cu alte țări, precum și intensificarea acțiunilor de colaborare cu celelalte companii de transport aerian ;

— modernizarea și amenajarea aeroporturilor pentru facilitarea executării zborurilor pentru toate tipurile de aeronave ;

— dotarea cu avioane moderne de mare capacitate, cu un grad sporit de confort și securitate în exploatare ;

— adaptarea permanentă la cerere prin alegerea rutelor cele mai solicitate și a orariilor optime etc.

ȚINÎND seama de complexitatea activității, de sarcinile deosebite care îi revin în acest cincinal și în perspectivă, întregul colectiv de oameni ai muncii din aviația civilă este hotărît să depună toate eforturile pentru a spori continuu aportul său la dezvoltarea economico-socială a țării noastre.

Aurel RĂICAN
șeful departamentului aviației civile

EVALUĂRI ALE EFICIENȚEI CONDUCERII COLECTIVE

• PE AGENDA CONSILIILOR DE CONDUCERE — PROBLEMELE PRIORITARE ALE VIEȚII ECONOMICE ȘI SOCIALE A ÎNTREPRINDERILOR • DIMENSIUNILE DEZVOLTĂRII • PRIMELE REZULTATE ALE ACȚIUNII DE SPORIRE SUPLIMENTARĂ A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII • ÎN ORGANELE COLECTIVE DE LUCRU — 2 000 DE MUNCITORI ȘI SPECIALIȘTI • CERINȚE ALE OPERATIVITĂȚII ȘI EFICIENȚEI MUNCII DE CONDUCERE LA NIVELUL UNITĂȚILOR

ANUL ACESTA, față de o creștere medie de 10,5% a producției globale pe ansamblul industriei românești, producția de cărbune net va spori cu 23,4%, iar cea de cărbune spălat pentru cocs cu 26,5%. Într-un singur an, în acest sector de activitate trebuie asigurat un spor de producție de peste 6 milioane tone de cărbune net. Cît privește productivitatea muncii, în timp ce în anii precedenți s-au obținut sporuri anuale de 4—5%, pentru 1977 s-a prevăzut o creștere de 11,6% — ritm ce va fi încă îmbunătățit, pe baza acțiunii de sporire suplimentară a productivității. Deși zăcămintele din România au, în general, condiții de exploatare mai grele decît media celor din alte țări, va trebui totuși ca anul acesta să se producă cărbuni pentru cocs sub prețul de pe piața mondială.

Pentru realizarea acestor sarcini și a celor din următorii ani ai cincinalului, în industria cărbunelui se acționează în cîteva direcții bine conturate, printre care un rol important dețin aplicarea de forme și metode avansate de conducere și organizarea pe baze științifice a producției și a muncii, capabile să fructifice cu maximă eficiență progresul tehnico-științific, modernizarea dotării tehnico-materiale și ridicarea nivelului profesional al cadrelor.

Din aria acestor preocupări, ne vom referi la unele aspecte semnificative ale modului cum se transpune în viață principiul muncii și conducerii colective în unitățile carbonifere românești.

„Un factor important al dinamismului dezvoltării noastre economico-sociale, o expresie a superiorității orînduirii noi pe care o edificăm este perfecționarea continuă a democrației socialiste. asigurarea condițiilor pentru participarea activă și efectivă a oamenilor muncii, a întregului popor la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a țării, la conducerea tuturor domeniilor de activitate, a întregii societăți. În țara noastră există un larg sistem de organisme de conducere colectivă a tuturor întreprinderilor și instituțiilor economice și sociale, de jos și pînă sus, forme organizate de participare a oamenilor muncii de la orașe și sate la conceperea și realizarea programelor de activitate din toate sectoarele societății".

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Expunerea prezentată la sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat din 9 mai 1977).

ÎNTREAGA ACTIVITATE de conducere și organizare din industria cărbunelui are la bază ansamblul de principii care se află la temèlia conducerii societății noastre socialiste, și în primul rînd : **conducerea colectivă pe toate treptele organizatorice ale societății**, ca factor important al participării conștiente a maselor la elaborarea și transpunerea în fapt a întregii politici a partidului nostru — beneficiind de cadrul organizatoric, instituțional adecvat, de metode și forme de aplicare a acestui principiu ; **conducerea unitară a întregii activități economico-sociale** în toate verigile sistemului, un rol important revenind conducerii planificate a întregii economii pe baza planului național unic ; **centralismul democratic**, care asigură autonomia unităților în condițiile conducerii centralizate, îmbinînd în mod armonios interesele generale ale societății cu cele ale verigilor sale; **subordonarea organizării și conducerii unităților și a întregii vieți economico-sociale obiectivului primordial al orînduirii noastre socialiste — satisfacerea cît mai deplină a nevoilor materiale și spirituale ale întregului popor.**

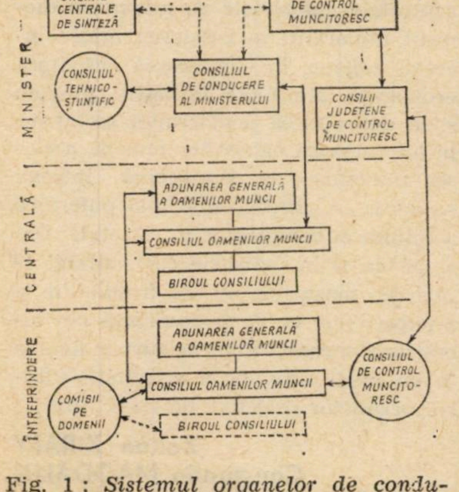
ORGANE CENTRALE DE SINTEZĂ
CONSILIUL CENTRAL DE CONTROL MUNCITORESC
MINISTER
CONSILIUL TEHNICO-ȘTIINȚIFIC
CONSILIUL DE CONDUCERE AL MINISTERULUI
CONSILII JUDEȚENE DE CONTROL MUNCITORESC
CENTRALĂ
ADUNAREA GENERALĂ A OAMENILOR MUNCII
CONSILIUL OAMENILOR MUNCII
BIROUL CONSILIULUI
ÎNTREPRINDERE
ADUNAREA GENERALĂ A OAMENILOR MUNCII
CONSILIUL OAMENILOR MUNCII
COMISII PE DOMENII
CONSILIUL DE CONTROL MUNCITORESC
BIROUL CONSILIULUI

Fig. 1 : *Sistemul organelor de conducere colectivă în industria cărbunelui*

Zecile de mii de lucrători din industria cărbunelui participă din plin — în cadrul dialogului efectiv, profund și permanent între partid și mase — atît la elaborarea deciziilor, cît și la înfăptuirea lor.

Cadrul organizatoric creat democrației economice în țara noastră — caracterizat prin elemente originale, care reflectă concepția românească în problemele realizării conducerii colective — și-a demonstrat superioritatea și în cazul întreprinderilor carbonifere. Sistemul organelor de conducere colectivă în această ramură este prezentat în fig. 1.

EXERCITÎNDU-ȘI importantele atribuții ce le revin, consiliile oamenilor muncii trebuie să asigure integrarea armonioasă a unităților respective, atît în sistemul organizatoric al industriei cărbunelui, cît și în ansamblul economiei naționale, lucru ce se realizează fie prin organele de conducere colectivă, fie prin conducerea operativă, fie prin compartimentele și lucrătorii unităților. În felul acesta, organele de conducere colectivă — în mod direct sau indirect — se află în centrul unei rețele complexe de relații, așa cum se vede în fig. 2.

În unitățile industriei cărbunelui din țara noastră sînt organizate 37 de consilii ale oamenilor muncii, cuprinzînd 579 de membri, din care 195 reprezentanți ai oamenilor muncii și 146 membri numiți, ceilalți fiind membri de drept.

Agenda de lucru a consiliilor oamenilor muncii este bogată. În peste 800 de ședințe au fost analizate aproape 2 000 de probleme, s-au înregistrat 6 000 luări de cuvînt și au fost adoptate peste 2 500 decizii (vezi tabelul din p. 14).

Problematica ședințelor, a deciziilor luate reflectă corelația stabilită între atribuțiile unităților și structurile organizatorice, deoarece numeroase și importante atribuții din domeniul dezvoltării (cercetare, proiectare, investiții), comercial (aprovizionare, desfacere), și financiar sînt preluate de centrală.

Desigur, clasificarea din tabel a deciziilor luate de către organele de conducere colectivă este oarecum relativă. Oricare ar fi domeniul în care ele au fost încadrate, deciziile au un efect propagat, făcîndu-se resimțite în mai multe activități și, uneori, depășind chiar limitele unității respective.

Așa, bunăoară, potrivit competenței de care dispun, consiliile oamenilor muncii ale unităților din cadrul centralei cărbunelui Petroșani, pentru a crea cadrul organizatoric necesar asigurării dezvoltării și producției curente, au hotărît înființarea în anul 1977 a nu mai puțin de 31 noi ateliere, secții, loturi și șantiere, ca și a 13 stații de calcul.

În cadrul acțiunii de sporire suplimentară a productivității muncii, cu deosebire conducerile colective ale celor două unități model (Întreprinderea minieră Motru și Exploatarea minieră Paroșeni) au stabilit programe concrete de lucru, ale căror efecte n-au întîrziat să se concretizeze : în primele patru luni ale acestui an, I.M. Motru a livrat peste plan 17 mii tone de cărbune, iar E.M. Paroșeni — 20 mii tone, în principal pe seama depășirii nivelului planificat al productivității muncii cu 16, respectiv 72 kg/post. Aplicarea măsurilor stabilite de consiliile oamenilor muncii de la exploatările miniere din Valea Jiului pentru realizarea obiectivelor propuse în domeniul promovării progresului tehnic vor asigura, *în anul 1977, creșterea substanțială a indicilor de mecanizare (atingîndu-se un nivel, la încărcarea cărbunelui și sterilului la înaintarea în galerii de 54,0%, la tăierea mecanică a cărbunelui în abataje cu front lung de 23,0%, la exploatarea cărbunelui în abataje dotate cu susținere metalică individuală și susținere cu complexe mecanizate de 54,0%) și reducerea consumului de lemn de mină pe 1 000 tone de cărbune extras, la 24,15 mc.*

ANALIZA TEMATICII de pe agenda de lucru a organelor de conducere a permis însă și constatarea că este adesea supraîncărcată. Este necesar ca, în perspectiva îmbunătățirii cadrului normativ-legislativ, **organele de conducere colectivă să fie degrevate de sarcina exercitării unor atribuții.** Pentru a se obține o reală creștere a operativității și eficienței activității lor, organele de conducere colectivă trebuie să le fie conferite **atribuții și competențe care reclamă mai ales decizii cu un orizont de ordinul lunilor sau trimestrelor** — și nu de natură curentă, care să le distragă de la probleme de anvergură. Considerăm că este necesar și posibil ca **unele atribuții să fie transferate de la consiliile oamenilor muncii la birourile acestora,** respectiv la directorii unităților.

Din discuțiile purtate cu unii membri ai C.O.M. a rezultat că atunci cînd problemele în dezbatere nu necesită luarea de hotărîri, sau cînd decizia este luată deja de către un organ exterior unității, se ajunge la simple discuții ineficiente. În asemenea cazuri, nu este indicat să se încarce inutil programul de lucru al C.O.M., procedîndu-se — eventual — cel mult la informarea acestuia, de către președintele lui.

Pe lîngă organele de conducere colectivă cu caracter deliberativ, în cadrul unităților din industria cărbunelui funcționează și diferite **organe colective de lucru.** La unitățile carbonifere sînt constituite 170 de consilii de control muncitoresc și comisii pe domenii de activitate, cuprinzînd aproape 2 000 de membri. Dintre acestea, un rol deosebit au comisiile tehnico-economice.

Atribuțiile acestor comisii sînt foarte numeroase, unele din ele avînd o importanță deosebită. Le vom ilustra aici doar prin exemplul investițiilor. Practic, pentru realizarea în acest cincinal a importantului volum de investiții în industria cărbunelui, prevăzut în plan, comisiile tehnico-economice trebuie să analizeze și să avizeze anual mai multe sute de note de comandă, un număr de cca. 300 de proiecte de execuție cu un număr mediu de 100 de obiecte la un studiu. La acestea se adaugă studiile de cercetare — în medie 100 pe an — și alte lucrări de mare importanță.

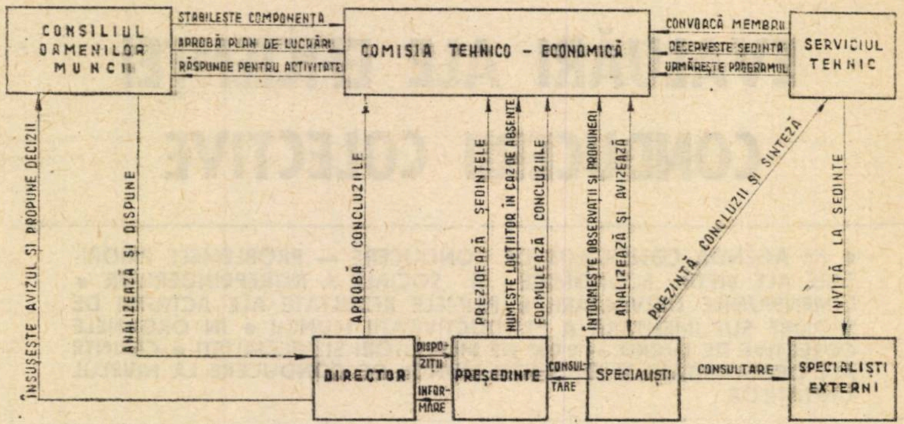
CONSILIUL OAMENILOR MUNCII
STABILEȘTE COMPONENȚA
APROBĂ PLAN DE LUCRĂRI
RĂSPUNDE PENTRU ACTIVITATE
COMISIA TEHNICO - ECONOMICĂ
CONVOACĂ MEMBRII
DESERVEȘTE ȘEDINȚA
URMĂREȘTE PROGRAMUL
SERVICIUL TEHNIC
ÎNSUȘEȘTE AVIZUL ȘI PROPUNE DECIZII
ANALIZEAZĂ ȘI DISPUNE
APROBĂ CONCLUZIILE
PREZIDEAZĂ ȘEDINȚELE
NUMEȘTE LOCȚIITOR ÎN CAZ DE ABSENȚE
FORMULEAZĂ CONCLUZIILE
ÎNTOCMEȘTE OBSERVAȚII ȘI PROPUNERI
ANALIZEAZĂ ȘI AVIZEAZĂ
PREZINTĂ CONCLUZII ȘI SINTEZĂ
INVITĂ LA ȘEDINȚE
DIRECTOR
DISPOZIȚII
INFORMARE
PREȘEDINTE
CONSULTARE
SPECIALIȘTI
CONSULTARE
SPECIALIȘTI EXTERNI

Fig. 3 : *Diagrama funcționării comisiei tehnico-economice*

Structura problemelor dezbătute și a deciziilor luate de către consiliile oamenilor muncii

Domeniul de activitate	Probleme dezbătute		Decizii luate	
	nr.	%	nr.	%
Planificare, dezvoltare și controlul îndeplinirii sarcinilor pe fiecare secțiune de plan	307	18	291	11
Organizarea producției și a muncii (inclusiv protecția muncii)	345	22	615	24
Cercetare și proiectare	46	2	59	2
Investiții și construcții	99	5	163	6
Mecano-energetic ; reparații periodice și capitale	131	7	269	10
Aprovizionare tehnico-materială	96	5	164	6
Desfacere	76	5	58	2
Financiar-contabil	232	13	264	10
Personal, învățămînt, retribuire, social etc.	382	23	662	29
TOTAL	1 714	100	2 545	100

Între organele de conducere colectivă, conducerea curentă și aceste organe de lucru sînt stabilite relații strînse, bazate pe atribuții și sarcini precise, constituind un sistem de lucru complex și eficient.

CONSILIILE oamenilor muncii din unitățile industriei carbonifere s-au dovedit, pe parcursul anilor, o adevărată școală a gestiunii socialiste a minelor. Sub îndrumarea permanentă a organelor de partid, printr-o conlucrare strînsă cu organizațiile de masă, ele au dezbătut problemele cu care s-au confruntat colectivele de muncă, au adoptat hotărîri corespunzătoare în problemele analizate. În centrul atenției lor se află obiectivele stabilite de Congresul al XI-lea al partidului pentru industria carboniferă, privind dezvoltarea producției, extinderea mecanizării și modernizarea tehnologiilor de lucru, realizarea unei productivități tot mai ridicate în condiții de eficiență economică sporită, ca și aspectele numeroase care vizează îmbunătățirea condițiilor de viață și de muncă ale minerilor. **Perfecționîndu-se permanent formele, stilul și metodele de muncă ale acestor organe, s-a lărgit și diversificat continuu participarea muncitorilor, a celorlalți lucrători la organizarea și conducerea întregii activități economico-sociale din minele de cărbune.**

Desigur, mai există căi de îmbunătățire și creștere a eficienței activității organelor colective de conducere. Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al partidului, primul Congres al consiliilor oamenilor muncii din întreprinderile și centralele industriale va marca un moment important în creșterea rolului acestor organe, în conducerea activității economice din toate unitățile, precum și în dezvoltarea democrației socialiste, în participarea oamenilor muncii, a clasei muncitoare la conducerea întregii societăți, în afirmarea și mai puternică a rolului ei conducător în societate. Desigur că și în industria carboniferă, aplicarea măsurilor ce vor fi stabilite și a experienței ce va fi desprinsă din lucrările Congresului va asigura ridicarea la un nivel superior a activității tuturor organelor colective de conducere.

Zoltán KIRALY
Constantin MAGDALIN
Centrala cărbunelui-Petroșani

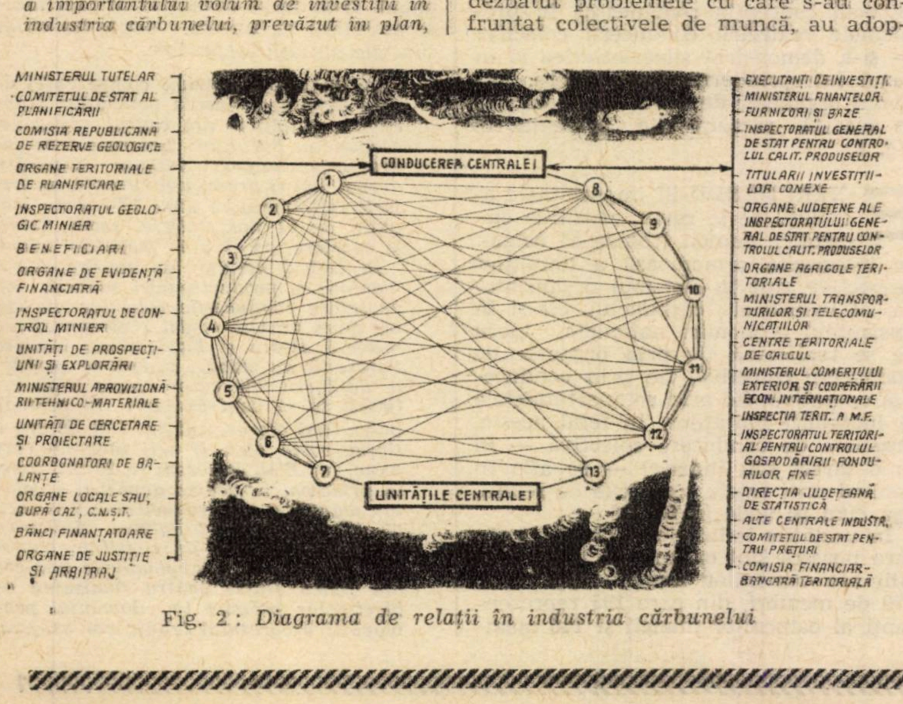
MINISTERUL TUTELAR
COMITETUL DE STAT AL PLANIFICĂRII
COMISIA REPUBLICANĂ DE REZERVE GEOLOGICE
ORGANE TERITORIALE DE PLANIFICARE
INSPECTORATUL GEOLOGIC MINIER
BENEFICIARI
ORGANE DE EVIDENȚĂ FINANCIARĂ
INSPECTORATUL DE CONTROL MINIER
UNITĂȚI DE PROSPECȚIUNI ȘI EXPLORĂRI
MINISTERUL APROVIZIONĂRII TEHNICO-MATERIALE
UNITĂȚI DE CERCETARE ȘI PROIECTARE
COORDONATORI DE BALANȚE
ORGANE LOCALE SAU, DUPĂ CAZ, C.N.Ș.T.
BĂNCI FINANȚATOARE
ORGANE DE JUSTIȚIE ȘI ARBITRAJ
CONDUCEREA CENTRALEI
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
UNITĂȚILE CENTRALEI
EXECUTANȚI DE INVESTIȚII
MINISTERUL FINANȚELOR
FURNIZORI ȘI BAZE
INSPECTORATUL GENERAL DE STAT PENTRU CONTROLUL CALIT. PRODUSELOR
TITULARII INVESTIȚIILOR CONEXE
ORGANE JUDEȚENE ALE INSPECTORATULUI GENERAL DE STAT PENTRU CONTROLUL CALIT. PRODUSELOR
ORGANE AGRICOLE TERITORIALE
MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI TELECOMUNICAȚIILOR
CENTRE TERITORIALE DE CALCUL
MINISTERUL COMERȚULUI EXTERIOR ȘI COOPERĂRII ECON. INTERNAȚIONALE
INSPECȚIA TERIT. A M.F.
INSPECTORATUL TERITORIAL PENTRU CONTROLUL GOSPODĂRIRII FONDURILOR FIXE
DIRECȚIA JUDEȚEANĂ DE STATISTICĂ
ALTE CENTRALE INDUSTR.
COMITETUL DE STAT PENTRU PREȚURI
COMISIA FINANCIAR-BANCARĂ TERITORIALĂ

Fig. 2 : *Diagrama de relații în industria cărbunelui*

LECȚII

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ ASUPRA MIJLOACELOR DE PRODUCȚIE

PROPRIETATEA **reprezintă relația social-economică, istoricește determinată, care ia naștere în legătură cu stăpînirea, însușirea și folosirea de către oameni a bunurilor materiale în general, a mijloacelor de producție în special.** Rezultă că proprietatea reprezintă : a) o relație dintre oameni cu privire la stăpînirea și însușirea bunurilor materiale și nu o relație între oameni și bunuri ; b) relația de proprietate arată în ce mîini se află mijloacele de producție, cine beneficiază de mișcarea acestora, de rezultatele procesului de producție ; c) este o relație obiectivă, deoarece procesul de producție nu poate avea loc în afara relațiilor dintre oameni, independent de stăpînirea, însușirea și folosirea, într-o formă sau alta a mijloacelor de producție și a rezultatelor producției ; are caracter istoric ; nu există relație de proprietate în general, ci un anumit tip și o anumită formă de proprietate. În istoria omenirii s-au cunoscut două tipuri și mai multe forme de proprietate (vezi schema).

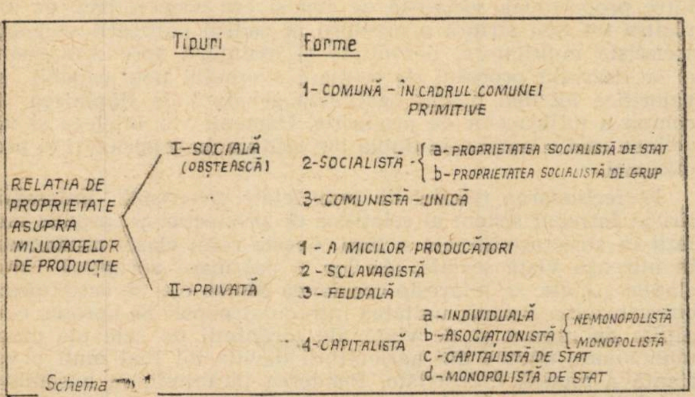

Schema

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție și formele ei

PROPRIETATEA **socialistă reprezintă raporturile ce se stabilesc între membrii societății în legătură cu stăpînirea, însușirea în comun a mijloacelor de producție și a rezultatelor procesului de producție de către întreaga societate sau de diferite grupuri de producători care sînt folosite în interesul satisfacerii nevoilor materiale și spirituale ale oamenilor muncii.** Formarea proprietății socialiste este o **necesitate** obiectivă. Ea apare ca o negare a proprietății private devenită frînă a progresului economico-social. **Posibilitatea** nașterii proprietății socialiste se realizează în condițiile revoluției socialiste, după cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare și cu ceilalți oameni ai muncii.

Corespunzător celor două căi principale de formare (naționalizarea și cooperativizarea), există două forme ale proprietății socialiste : proprietatea de stat și proprietatea cooperatistă.

Proprietatea socialistă de stat reprezintă relația de stăpînire, însușire și folosire în comun, de către întreaga societate a mijloacelor de producție și a rezultatelor procesului de producție. Ea ia naștere în urma naționalizării, care reprezintă actul revoluționar de deposedare a claselor exploatatoare de mijloacele de producție și de trecere a acestora în proprietatea socialistă de stat, ca bunuri ale întregului popor. În cadrul proprietății de stat socializarea mijloacelor de producție se realizează la nivelul întregului popor, ceea ce creează, în esență, o poziție egală pentru toți membrii societății socialiste. Pe acest fond se creează necesitatea și posibilitatea conducerii unitare, planificate a ansamblului economiei naționale ; proprietatea socialistă de stat constituie baza întregului complex național economico-social, a suveranității și independenței naționale, a autonomiei în relațiile externe ale țării ; este unică și indivizibilă, adică calitatea de proprietar se exercită în ansamblu de către întregul popor, asupra întregii mase de bunuri, obiect al proprietății ; în țara noastră, proprietatea socialistă de stat deține ponderea cea mai mare iar în cadrul ei se produce cea mai mare parte a produsului social și a venitului național ; obiectul ei este organizat în unități economice și instituții care-l gestionează relativ independent ; cuprinde bogățiile de orice natură ale subsolului, minele, apele, pădurile, izvoarele de energie naturală, fondul funciar de stat, fabricile, uzinele, băncile, întreprinderile agricole de stat, unitățile pentru mecanizarea agriculturii, principalele mijloace de transport, căile de comunicații, baza materială a instituțiilor social-culturale, fondul de stat de locuințe, obiecte de artă, brevete, patente etc.

Proprietatea socialistă cooperatistă reprezintă relația de stăpînire, însușire și folosire în comun de către colectivul de cooperatori a mijloacelor de producție și a rezultatelor producției. Ea ia naștere prin procesul de cooperativizare socialistă a mijloacelor de producție deținute de micii producători — țărani și meșteșugari. Obiectul proprietății cooperatiste este constituit din pămîntul adus de cooperatori, animalele de muncă și de producție, construcțiile, plantațiile, mijloacele de transport, utilajele, instalațiile, lotul atribuit în folosință diferiților cooperatori, mecanizatori și altor specialiști care lucrează în cooperativă, în condițiile prevăzute de statut, precum și întreaga producție și veniturile obținute. În 1976 ea deținea 68% din suprafața arabilă a țării și a dat 44% din producția agricolă globală.

Proprietatea cooperatistă se caracterizează prin socializarea mijloacelor de producție la nivelul grupului de cooperatori ; ea predomină în agricultură, unde cuprinde cea mai mare parte a gospodăriilor țărănești, și dă o parte însemnată din producția agricolă. În cursul anilor, raportul dintre obiectul proprietății adus la formarea cooperativelor și cel creat prin munca în comun s-a schimbat în favoarea acestuia din urmă.

Cele două forme ale proprietății socialiste se aseamănă în primul rînd prin aceea că au o esență comună și pe această bază amîndouă determină relații de colaborare și ajutor reciproc ; exclud exploatarea omului de către om ; asigură însușirea și folosirea rezultatelor procesului de producție după principii egale pentru toți membrii societății ; generează acțiunea legilor, categoriilor, fenomenelor și proceselor specifice socialismului ; stau la baza armonizării intereselor generale și colective cu cele personale ; au rol activ în dezvoltarea forțelor de producție.

Totodată, **între cele două forme de proprietate există deosebiri,** rezultate din gradul diferit de socializare a mijloacelor de producție. Se deosebesc și prin ramurile in care predomină. prin pondere, sferă, prin particularitățile concrete ale celorlalte relații economice pe care le generează, prin modalitățile specifice de manifestare ale categoriilor, fenomenelor, proceselor economice. Astfel, repartiția, organizarea muncii, planificarea — deși esența lor este aceeași, capătă forme concrete diferite în cadrul celor două forme de proprietate socialistă.

Între cele două forme de proprietate există o strînsă interdependență care se realizează în toate sferele reproducției sociale, adică în producție, repartiție, schimb și consum.

Alături de formele de proprietate asupra mijloacelor de producție există **proprietatea personală** asupra veniturilor și economiilor provenite din muncă (asupra casei de locuit și gospodăriei personale, precum și asupra bunurilor de uz și confort personal) ale membrilor societății. Îndeosebi la sate, ea se extinde și asupra unor animale și mijloace de producție. Proprietatea personală este strîns legată de proprietatea socialistă care reprezintă sursa principală de venituri a oamenilor muncii. Pe de altă parte, proprietatea personală stimulează producătorii să participe la munca socială, la sporirea avutului obștesc.

În țara noastră, se menține și **mica proprietate.** Ea este o formă a proprietății privat-individuale, a micilor producători meseriași și țărani necooperativizați, asupra unor mijloace de producție. Mica proprietate este mai răspîndită în agricultura zonelor de deal și de munte, în care caz cuprinde : pămînt, vite de muncă și producție, inventar agricol mărunt și producția realizată. Deși ca pondere cuprinde 5% din pămîntul arabil, prin suprafața de pășuni, fînețe și pomicolă pe care o deține, are un rol mai important în zootehnie și pomicultură. La Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi, din aprilie 1977, s-a subliniat necesitatea producerii uneltelor și a mașinilor de muncă pentru zonele respective care să fie vîndute sau închiriate agricultorilor. Totodată, se impune ca țăranii din zonele necooperativizate să fie ajutați, acolo unde își exprimă dorința — să se constituie în asociații ale pomicultorilor și crescătorilor de animale.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție sub ambele ei forme, este **superioară** tuturor formelor de proprietate anterior existente deoarece : a) cunoaște cel mai înalt grad de socializare, adică unește producătorii la scara întregii economii naționale sau la nivelul grupului de cooperatori ; b) oamenii au o poziție egală față de mijloacele de producție și își însușesc după principii egale rezultatele procesului de producție ; c) generează relații de colaborare și ajutor reciproc, legi, categorii, procese și fenomene superioare celor ce decurg din dominația proprietății private ; d) în contextul proprietății socialiste, proprietarii sînt și producători ; se exclude astfel exploatarea omului de către om, posibilitatea de a trăi fără muncă, pe seama altor oameni ; e) proprietatea socialistă creează necesitatea și posibilitatea unui real democratism social-economic, stă la baza profundului umanism socialist.

Dubla calitate a oamenilor muncii : producători și proprietari

PENTRU A AVEA LOC procesul de producție sînt necesare mijloace de producție și forță de muncă. **În socialism, întregul popor întrunește calitatea de producător cît și pe aceea de proprietar.** Unirea mijloacelor de producție cu forța de muncă, în baza proprietății socialiste, se face în condițiile relațiilor de colaborare și ajutor reciproc, sub comanda și controlul proprietarilor care sînt în același timp și producători. Această dublă calitate a membrilor societății socialiste, reprezintă nu numai unitatea a două funcții economice, ci și sinteza unor drepturi și răspunderi egale pentru toți. Dreptul și îndatorirea de a munci sînt cele mai importante ; ele decurg nemijlocit din esența proprietății socialiste. Ca proprietari, membrii societății sînt interesați în creșterea și dezvoltarea obiectului de proprietate, dar aceasta nu se poate asigura decît prin exercitarea celeilalte poziții, de producători, printr-o muncă de înaltă eficiență. Întregul popor este interesat și răspunzător de felul cum este gospodărită avuția socială, de folosirea eficientă a fondurilor materiale, a forței de muncă.

Proprietatea socialistă stă la baza democratismului social-economic, a dreptului și obligației pentru toți membrii societății de a participa la conducerea și controlul întregii activități social-economice.

Crearea cadrului organizatoric, care să permită participarea maselor largi populare la conducerea vieții social-economice, este un factor important pentru realizarea practică a democrației socialiste. Formele colective de conducere oferă condiții pentru afirmarea poporului în procesul de conducere și control a întregii activități. De asemenea, creșterea gradului de pregătire profesională și ridicarea nivelului politic și ideologic, a gradului de conștiință, în general, sînt factori care contribuie la adîncirea democratismului economic socialist.

Dezvoltarea proprietății socialiste în procesul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate

ÎN PROCESUL evoluției societății socialiste, are loc o dezvoltare accelerată a forțelor de producție. Aceasta impune perfecționări ale sistemului relațiilor de producție și în primul rînd ale relației de proprietate. Perfecționarea proprietății contribuie la realizarea unei concordanțe tot mai depline între relațiile de producție și caracterul forțelor de producție, pe de o parte, și la perfecționarea relațiilor de producție în ansamblul lor pe de altă parte.

Direcțiie principale de dezvoltare ale relației de proprietate în țara noastră în perioada actuală sînt : a) dezvoltarea obiectului relației de proprietate prin continuarea și dezvoltarea industrializării, prin dezvoltarea intensivă și modernizarea agriculturii, prin dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor economiei naționale. Cele 1 000 de miliarde de lei investiții din cincinalul 1976—1980, valorificarea superioară a resurselor, folosirea eficientă a fondurilor materiale și financiare existente vor contribui la creșterea cantitativă și îmbunătățirea calitativă a conținutului material al relației de proprietate ; b) dezvoltarea tot mai accelerată a forțelor de producție, adîncirea diviziunii sociale a muncii determină accentuarea caracterului social al producției și al muncii, contribuie la intensificarea tendinței de apropiere a celor două forme de proprietate ; se dezvoltă procesele de concentrare, specializare și cooperare, întreprinderile devin tot mai mari și mai bogate, conlucrează și cooperează tot mai mult între ele, atît în cadrul aceleiași forme de proprietate cît și între unitățile de stat și cooperatiste. Are loc un proces legic de intensificare a colaborării și conlucrării între proprietatea socialistă de stat și cea cooperatistă, de împletire tot mai strînsă a acestora în cadrul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism ; c) se dezvoltă procesul de formare a omului nou, capabil să valorifice tot mai plenar egalitatea generată de stăpînirea în comun a mijloacelor de producție. Oamenii vor înțelege și vor acționa mai conștient în dubla lor calitate de proprietari și producători.

Perfecționarea relației de proprietate generează îmbunătățiri în întregul sistem al relațiilor de producție. Se produc mutații în structura socială a țării. Crește rolul clasei muncitoare în întreaga viață socială, are loc o mai mare apropiere între clasele sociale, se întărește coeziunea dintre ele, se accentuează omogenizarea socială, unitatea întregului popor. Se apropie condițiile de muncă și de viață ale țărănimii de cele ale clasei muncitoare, munca din agricultură devine tot mai mult o variantă a muncii industriale. Ponderea țărănimii, în ansamblul populației, va scădea la 12—15% în 1990, ceea ce va conferi economiei naționale, în contextul și a altor caracteristici, aspectul unei structuri economice moderne.

Se vor perfecționa relațiile de repartiție prin îmbunătățirea raporturilor dintre fondul de consum și cel de dezvoltare, a celui dintre fondul de consum social și individual. Se va promova tot mai mult principiul eticii și echității sociale în retribuirea oamenilor după cantitatea, calitatea și însemnătatea muncii depuse.

În cadrul schimbului de activități se vor dezvolta cu precădere relațiile dintre unitățile economice din cadrul celor două forme de proprietate. Se va îmbunătăți procesul de folosire a categoriilor economice ale producției și schimbului de mărfuri (valoare, prețuri, beneficii, rentabilitate.).

Relațiile de consum productiv și neproductiv vor tinde către structura, calitatea, și nivelurile existente în țările dezvoltate din punct de vedere economic.

Dezvoltarea proprietății socialiste și pe baza ei a întregului sistem al relațiilor de producție socialiste, în condițiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate din țara noastră, va asigura afirmarea plenară a principiilor socialiste în toate sectoarele vieții economico-sociale, manifestarea tot mai deplină a personalității umane, îmbinarea armonioasă a intereselor personale cu aspirațiile generale ale întregii societăți.

lector univ. dr. Maria CURTEANU

CONSIDERAŢII PRIVIND EXPERIENŢA ROMÂNIEI ÎN VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A UNOR RESURSE NATURALE (I)

PROCESUL DE VALORIFICARE superioară a resurselor naturale se înscrie ca un important factor al dezvoltării calitative a economiei noastre în actuala etapă. Eforturile întreprinse în această direcţie, îndeosebi în lumina orientărilor novatoare ale Congresului al IX-lea al partidului, au dus şi duc la obţinerea unor rezultate calitativ superioare. Ele pun totodată în evidenţă noi rezerve, noi posibilităţi de dezvoltare şi creştere economică a ţării, care, materializate în practică, amplifică rezultatele pozitive obţinute. În cele ce urmează ne vom referi la unele probleme ale valorificării superioare a potenţialului în ce priveşte **resursele de hidrocarburi şi de metal.**

Resursele de hidrocarburi în fluxul valorificării

DUPĂ CUM SE ŞTIE ţiţeiul şi gazele naturale ocupă un loc aparte în „zestrea naturală“ a ţării. Extracţia şi prelucrarea acestor bogăţii se înscriu printre **tradiţiile de profil industrial ale poporului nostru,** tradiţii cunoscute şi apreciate şi peste graniţă.

Progresul industrial al ţării a găsit în prelucrarea petrolului şi a gazului metan una din sursele sale propulsoare cele mai importante. Din păcate, rezervele limitate de care dispunem în ce priveşte aceste resurse limitează şi producţia acestora, fie la niveluri relativ constante, fie la creşteri relativ reduse. În cincinalul 1971—1975 am extras în medie anual 14.26 mil. tone ţiţei şi 23,70 miliarde mc de gaz metan ; în cincinalul curent producţiile respective vor reprezenta : 15.5 mil. tone la ţiţei şi 26,8 mld mc la gaz metan. Sporul mediu anual în cincinalul în curs faţă de nivelurile din cincinalul precedent este astfel de numai 840 mii tone la ţiţei şi de 3,3 mild mc la gazul metan, adică destul de redus. El însă oferă o imagine şi mai modestă dacă este calculat ca diferenţă între nivelurile producţiilor în ultimul an al fiecărei perioade cincinale (tabelul nr. 1).

După cum reiese din tabelul nr. 1 sporul extracţiei de petrol este de 9% în perioada 1970—1975 şi de 6% în 1975—1980. Observăm astfel că nivelul redus al sporului este însoţit de o tendinţă de diminuare a sa. Mai mult, la gazul metan se prelimină chiar o extracţie în 1980 sub nivelul celei din 1975. Aceste tendinţe demonstrează că pentru asigurarea nevoilor crescînde de hidrocarburi, generate de procesul industrializării, este necesar să se apleze şi la surse externe de aprovizionare.

Într-adevăr, România a devenit deja ţară importatoare de petrol din 1970. În 1975 au fost importate 5 085,0 mii tone, faţă de 2 291,4 mii tone în 1970. La importurile de ţiţei care vor continua să crească în acest cincinal, se vor adăuga şi unele importuri de gaz metan. Capacităţile de rafinare create pînă în prezent asigură prelucrarea integrală a hidrocarburilor extrase şi importate, iar marile complexe petrochimice realizate contribuie la valorificarea lor superioară.

În procesul industrializării lor, hidrocarburile pot cunoaşte diferite grade de prelucrare şi, corespunzător acestora, diferite niveluri de valorificare. Supus prelucrării pe baza unor procese tehnologice moderne, ţiţeiul îşi sporeşte valoarea iniţială de 2—3 ori prin benzine, uleiuri şi parafine ; de 5 ori prin olefine şi hidrocarburi aromatice ; de 16—25 ori prin monomeri, polimeri şi fibre sintetice. Cît priveşte gazul metan chimizarea lui îi ridică valoarea de 3 ori prin negrul de fum ; 6—7,6 ori prin fabricarea de metanol şi amoniac ; de 25 ori prin policlorură de vinil . Pînă în 1990, indicele de valorificare a gazelor naturale va continua să crească, şi anume de 1,6 ori, prin chimizarea acestora.

Tabelul nr. 1

Evoluţia extracţiei de ţiţei şi gaz metan în perioada 1970—1980 [1])

	1970	1975	1980	Diferenţe	
				1975/ 70	1980/ 75
Ţiţei (mil. tone)	13.37	14.59	15.5	+1.22	+0,9
Gaz metan (mld mc)	19,97	27.0	26.8	+7.03	—0,2

[1]) Anuarul Statistic al R.S. România, 1976. p. 113 ; Legea pentru adoptarea Planului unic de dezvoltare economico-socială a R.S. România pe perioada 1976—1980. Scînteia, 3 iulie 1976, pag. 2.

Tabelul nr. 2

Principalii indicatori ai dezvoltării şi valorificării resurselor de petrol *)

Indicatori	1950	1955	1960	1965	1970	1975
Producţia globală a industriei petroliere. În % faţă de anul precedent.	100	196	135	144	126	122
Din care :						
Producţia ramurilor de prelucrare a petrolului	100	183	149	160	137	127
La 100 lei producţie globală petrolieră, partea prelucrătoare este de lei	56	52	58	65	67	72
La 100 lei producţie extractivă revine o producţie prelucrătoare de lei	127	[illegible]	138	186	203	258
Creşterea productivităţii muncii în producţia petrolieră (în % faţă de anul anterior).	—	171	126	129	139	118
Participarea creşterii prod. muncii la sporirea produc. petroliere (în %)	—	84	80	76	100	80

*) Calculat pe baza datelor din Expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la Congresul consiliilor populare judeţene şi al preşedinţilor consiliilor populare municipale, orăşeneşti şi comunale. Scînteia din 5 febr. 1976 ; Anuarul statistic al R.S. România 1976, p. 90—93; 98—99; 126—127 şi 136—138.

Se înţelege de la sine că realizarea unor asemenea creşteri a gradului de valorificare a hidrocarburilor este de neconceput fără dezvoltarea în ritmuri înalte a industriei chimice, iar în cadrul acesteia, în ritmuri şi mai ridicate, a petrochimiei, a chimiei de sinteză fină şi de mic tonaj (coloranţi şi pigmenţi organici, medicamente, catalizatori, reactivi etc.). Ponderea petrochimiei, de exemplu, în totalul industriei noastre chimice va ajunge în 1990 la trei sferturi, faţă de 48,7% în 1975 şi 43,1% din 1970. În cadrul petrochimiei, o cadenţă prioritară vor cunoaşte : producţia de fire şi fibre sintetice în general, a celor poliesterice în special ; noile sortimente de mase plastice, înlocuitoare ale metalului şi ale altor materiale naturale ; cauciucul sintetic poliizoprenic etc.

Primatul activităţilor prelucrătoare şi al factorilor intensivi

CREŞTEREA GRADULUI DE VALORIFICARE a resurselor de hidrocarburi ale ţării poate fi analizată şi evidenţiată printr-o serie de indicatori, exprimînd mai ales : evoluţia producţiei globale şi în cadrul ei a corelaţiei dintre partea extractivă şi prelucrătoare ; ritmul creşterii productivităţii muncii ; participarea factorilor extensivi şi intensivi la creşterea producţiei globale etc. La petrol de exemplu, în perioada 1950—1975 creşterea gradului de valorificare este reflectată în tabelul nr. 2.

După cum se relevă din datele tabelului nr. 2 producţia de petrol a ţării, cuprinzînd extracţia şi prelucrarea ţiţeiului, cunoaşte o **creştere continuă**, însă **intensitatea** acestei creşteri se caracterizează printr-o **tendinţă descrescîndă.**

Din punct de vedere al gradului de valorificare, prezintă interes deosebit corelaţia dintre dinamica întregii producţii petroliere şi dinamica părţii sale prelucrătoare. Cu excepţia anilor 1950—1955, în restul perioadei de două decenii, 1955—1975, producţia rezultată din prelucrarea petrolului cunoaşte o cadenţă care devansează dinamica întregii producţii petroliere. O asemenea tendinţă a dus în mod necesar la sporirea ponderii părţii prelucrătoare a industriei petroliere în total, producția acestei activități urcînd pînă la 72% în 1975 față de 56% în 1950. În spatele acestei evoluții se află faptul că la 100 lei producție extractivă s-a obținut prin creșterea continuă a gradului de prelucrare industrială a țițeiului, o producție prelucrată de 127 lei în 1950 și 258 lei în 1975, adică o valoare din ce în ce mai mare în anii dinspre sfîrșitul intervalului de timp analizat. Aceasta înseamnă că gradul de valorificare a resurselor de țiței ale țării noastre a crescut de 2,58 ori în perioada 1951—1975.

Cercetînd **corelația dintre factorii extensivi și intensivi ai creșterii producției petroliere din țara noastră rezultă o preponderență evidentă a contribuției celor din urmă.** Stă mărturie în acest sens amploarea contribuției prelucrării producției și creșterii productivității muncii la sporirea producției globale petroliere. De exemplu, în perioada cercetată, producția petrolieră a crescut de 5,87 ori, iar producția reprezentînd prelucrarea țițeiului de 7,55 ori. Contribuția prelucrării țițeiului la creșterea întregii producții este de 76%. În ceea ce privește productivitatea muncii, creșterea acesteia a asigurat în diferite perioade cincinale între 76—100% din întregul spor al producției petroliere ; pe întreaga perioadă contribuția ei este de 73%, restul de 27% aparținînd sporului de lucrători. Asigurîndu-și creșterea în principal prin partea sa prelucrătoare și sporirea productivității muncii, industria noastră petrolieră, și-a relevat astfel noi dimensiuni calitative.

Semnificația unor corelații dintre producția și consumul de oțel

CA ȘI ENERGIA, **metalul** reprezintă una dintre resursele naturale de importanță decisivă pentru progresul economic. Importanța sa pentru progresul multilateral al economiei naționale justifică folosirea unor indicatori variați în analiza și aprecierea gradului său de valorificare. Între aceștia, reține atenția, prin capacitatea sa de expresie sintetică, indicatorul consumului de metal pentru o unitate determinată de producție. Compararea internațională a acestui indicator ne prezintă următorul tablou (tabelul nr 3).

Tabelul nr. 3

Consumul de oțel (in kg) la 100 $ PNB in perioada 1960—1974 *)

	1960	1965	1970	1974	Multiplii României față de țările respective		
					1960	1970	1974
România	29,6	35,2	48,6	42,5	1,0	1,0	1,0
Consum mondial	17,5	17,9	17,8	16,8	1,68	2,78	2,53
Țări socialiste europene	34,0	33,5	32,3	29,6	0,86	1.50	1,45
Țări C.E.E.	23,6	20,3	20,5	19,9	1,25	2,37	2,13
R.D.G.	15.5	15,3	15,5	15,3	1,85	3,12	2,77
U.R.S.S.	14,9	38,5	33,8	31,5	0,70	1.43	1,35
S.U.A.	12,7	12,6	10,6	10,3	2,32	4.59	4.10
Japonia	29,9	35,1	45,2	40,0	0,98	1.07	1,06

*) World Bank Atlas. Population. Per Capita Product and Growth Rates, 1974. pag. 13—20. Anuarul statistic al R.S. România, 1967, p. 610 și 1976, p. 515.

Cercetarea acestui consum relativ de oțel pe plan internațional ne îngăduie să observăm că țările au realizat, în perioadele în care și-au extins în mod energic producția de oțel, o creștere consistentă și a consumului acestui metal la unitatea de producție. Iar în perioadele de stabilizare sau de creștere mai înceată a producției de oțel, consumul specific respectiv și-a redus nivelul. De exemplu, Japonia în deceniul 1960—1970 și-a sporit producția de : 1,86 ori în 1961—1965 și de 2,26 ori în 1966—1970. Consumul a crescut și el în mod considerabil : cu 22% și respectiv cu 23,4% în cele două perioade succesive. În schimb, în anii 1970—1972, producția de oțel fiind relativ stabilă, creșterea acesteia fiind de numai 0,7%, consumul respectiv a scăzut de la 45,2 la 37,9 kg oțel. Ulterior, în anii 1973—1974, producția amintită a crescut iarăși energic, și anume cu circa 25%, fiind urmată de creșterea și a consumului amintit la nivelul de 40,0 kg oțel. Această corelație o întîlnim, deși intensitatea ei este foarte diferită, și în cazul celorlalte țări. Nu face excepție de la această regulă nici experiența României pînă în 1970.

Dincolo de această constatare, **analizînd comparativ nivelul consumului de oțel la aceeași unitate de producție, rezultă că în țara noastră el este considerat mai ridicat decît în marea majoritate a țărilor dezvoltate industrial.** Cauzele acestei situații sînt multiple și cuprind practic întregul circuit economic al metalului. Unele dintre ele apar la nivelul însăși al producției de oțel și privesc mai ales calitatea acestuia ; altele rezidă în structura producției industriei noastre constructoare de mașini în cadrul căreia subramurile mari consumatoare de metal au o pondere considerabil mai ridicată decît în țările avansate industrial ; în al treilea rînd, ele sînt generate de nivelul mai mare decît în alte țări al consumului nostru de metal la numeroase produse similare. De aceea, începînd mai ales din cincinalul 1971—1975, consumul de oțel a făcut obiectul unor ample analize tehnico-economice, finalizate în măsuri concrete pentru economisirea și creșterea gradului de valorificare a acestei resurse. Ca urmare, consumul amintit a fost înscris pe o curbă de descreștere continuă : de la 48,6 kg oțel la 100 $ PNB în 1970, la 44 kg în 1972 și 41,7 kg în 1975. Previziunile indică pentru perioada următoare, continuarea acestei tendințe.

Eficiență sporită în utilizarea cocsului

ECONOMISIREA METALULUI începe cu însăși producția lui. În acest cadru, o primă problemă o constituie consumul de **cocs de furnal.** Unitățile siderurgice și metalurgice din țara noastră au fost înzestrate cu echipamente moderne de înaltă performanță, în stare să extindă automatizarea și să favorizeze promovarea tehnologiilor avansate. Ca urmare, consumul specific de cocs de furnal, materie primă deficitară, s-a redus cu 130 kg/tonă de fontă în 1966—1970, cu 88 kg/tonă în 1971—1975 și se va reduce, în continuare, cu încă 55 kg/tonă în actualul cincinal 1976—1980. Neîndoielnic, **o asemenea evoluție înscrie siderurgia noastră pe curba unei tendințe pozitive, de creștere a eficienței sale economice**, ceea ce se reflectă ca atare în întreaga dezvoltare industrială a țării.

Consemnînd aceste realizări, este necesar să scrutăm în permanență nivelurile cunoscute în țările dezvoltate industrial pentru a cunoaște diferențele care ne mai despart și a stabili căile și termenele de înlăturare a acestora. În acest sens, comparațiile internaționale indică pentru anul 1970 următoarele diferențe la consumul de cocs pentru o tonă de fontă (tabelul nr. 4).

Tabelul nr. 4

Consumul de cocs pe tona de fontă în România, comparativ cu țări dezvoltate ale lumii

România	693 kg	= 1,0
Cehoslovacia	594 ,,	= 1.17
Belgia	583 ,,	= 1.19
U.R.S.S.	564 ,,	= 1,25
R.F.G.	559 ,,	= 1.26
Suedia	536 ,,	= 1,29
Italia	524 ,,	= 1,32

Așa cum reiese din tabelul nr. 4, în 1970, România consuma pentru o tonă de fontă mai mult decît țările indicate, cu 99 kg pînă la [illegible] kg cocs metalurgic sau între 17% și 32%. În 1975, consumul respectiv în țara noastră s-a redus la 605 kg iar în 1980 se va reduce la 550 kg cocs metalurgic, situîndu-se, astfel, la nivelul mediu realizat în majoritatea acestor țări în 1970. Ținînd seamă că, între timp, și țările amintite își vor reduce consumul specific arătat, rezultă că, în 1980, România va fi redus considerabil diferențele moștenite în acest domeniu, dar ele nu vor fi încă lichidate integral, aceasta urmînd să se realizeze ulterior.

Alături de reducerea consumului specific de cocs la elaborarea fontei, o altă problemă de valorificare superioară în siderurgie o constituie **diminuarea importului acestei materii prime și creșterea producției de cărbune cocsificabil românesc.** În 1975, această proporție era de 45%, față de 31% în 1970 [2]. Conform previziunilor ea va ajunge la 75% în 1980 În realizarea acestui important obiectiv, cercetarea românească este chemată să-și sporească participarea, astfel încît, în 1980, să asigure 80% din întreaga creștere prevăzută la cărbune cocsificabil autohton. Această creștere urmează să se realizeze prin : a) fabricarea cocsului din huile slab cocsificabile și b) prin folosirea cocsului de cărbune energetic. Înfăptuirea acestui obiectiv are o dublă semnificație : pe de o parte ea va duce la valorificarea unor resurse de huilă din exploatările noi din Valea Jiului, punînd astfel cercetarea științifică proprie în situația de a se îmbogăți cu o nouă experiență în domeniul cocsificării ; pe de altă parte, ea va diminua importul de cocs, atrăgînd după sine micșorarea dependenței siderurgiei noastre de exterior și economisirea unor importante resurse valutare, contribuind prin aceasta la îmbunătățirea balanței de plăți externe. Sînt procese cu importante și multiple semnificații, cu efecte pozitive ridicate în creșterea venitului național.

prof. dr. Nicolae BELLI

---

[2] vezi ing. Iancu Drăgan. Progresul tehnic in metalurgie și economia de metal, în „România liberă“ din 21 martie 1975.

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

INDEPENDENȚA ECONOMICĂ ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ

— Elemente pentru o definiție —

AFIRMĂM odată cu partidul nostru comunist potențialitatea progresistă a națiunii, necesitatea înfloririi ei în lumea contemporană și, în mod convers, că economia națională constituie celula de bază a progresului în condițiile actuale, ceea ce are întreaga acoperire a succesului remarcabil înregistrat în trei decenii de proces revoluționar de către această țară a noastră ajunsă la jubileul centenar al independenței sale. Făurirea socialismului reprezintă cea mai gigantică întreprinderea istorică a națiunii române, procesul regenerării și înfloririi sale, al asigurării unei independențe politice niciodată atinse în trecut, dar care evident nu ar fi existat fără construirea concomitentă a unei solide temelii de independență economică, fără o politică de independență economică.

Ideea de națiune și, a fortiori, de independență economică nu se bucură însă de un credit universal. Ea stîrnește adesea cînd zîmbete îngăduitoare, cînd reproșuri amare, cînd invective dure, cînd asocieri cu contexte ținînd de secolele trecute. Ceea ce este de înțeles.

Afirmarea națiunilor, zbaterea lor pentru independență economică zdruncină statu-quo-ul, sapă privilegiile, pune în discuție ordinea internațională existentă, provoacă perturbări nu numai la periferia sistemului de asuprire, dar, cum a fost acțiunea O.P.E.C., care și după părerea mea, face dată în istoria postbelică a luptei antiimperialiste, pînă și în centrele acestui sistem.

Afirmarea națiunilor și aspirațiilor lor la independență economică ridică stavile în calea expansionismelor, a politicii imperialiste, ale cărei surse continuă să existe în forme vechi și forme noi, în calea transnaționalelor, aceste proiecții planetare ale monopolurilor, care dau capitalismului un nou conținut politico-economic și spațial.

Afirmarea națiunilor are loc în contextul unui sistem de relații internaționale aflat în plină criză. Într-o lume a interdependențelor crescînde această criză este pusă chiar și de un savant reputat ca Jan Tinbergen pe seama excesului de suveranitate, care după el ar trebui redusă la aspecte funcționale în favoarea unei autorități mondiale. Dacă, din fericire, problematica globală s-a impus atît pe agenda Națiunilor Unite, cît și pe agenda le lucru a cercetătorilor, o asemenea înțelegere ilustrează capcanele pe care ea le conține, faptul că poate constitui punctul de plecare pentru concluzii inexacte, utopice și dăunătoare.

Desigur, pot fi elaborate scheme abstracte, referitoare la spații economice abstracte, în care, pornindu-se de la avantajele producției de masă și seriilor mari, ale specializării și cooperării, de la necesitatea unor modalități simple de rezolvare a problemelor globale, să se demonstreze necesitatea depășirii statului național și a suveranității. Dar asemenea scheme vor ignora întotdeauna faptul că nici un fel de centre de decizii supranaționale nu se vor putea autonomiza de centrele reale de forță și de interese. După cum nici un fel de asemenea scheme nu vor putea anula faptul că dezvoltarea a fost, este și va fi un **proces endogen**, și nu un produs de import-export, un proces care poate fi stimulat sau frînat, dar nu determinat din afară, un proces care nu poate avea loc în mod real decît într-un spațiu economic național care se structurează pornind de la nevoile, posibilitățile, particularitățile și aspirațiile locale, un spațiu național, în care problemele de rezolvat sînt încărcate de o anumită specificitate, presupunînd abordări, soluții și decizii proprii.

Indiscutabil însă că independența economică și deci lupta pentru dobîndirea ei are un conținut care diferă în funcție de etapa de dezvoltare a economiei mondiale, de nivelul de dezvoltare, de potențialul și organizarea social-economică a țării respective. Uneori în literatură, ignorîndu-se acest fapt, independenței economice i se atribuie sensuri pe care ea nu le are și nu poate să le aibă în epoca noastră, de interdependențe crescînde.

Ce este și ce nu este independența economică în condițiile actuale ?

1 Independența economică nu este autarhie, pentru că autarhia este irealizabilă astăzi chiar și de statele cele mai mari, iar progresul național este imposibil în izolare, ci o dezvoltare economică națională autocentrată și autoîntreținută, în contextul unor ample legături cu celelalte națiuni.

2 Independența economică nu este ignorarea cerințelor decurgînd din dezvoltarea mondială, ci capacitatea de a le lua în considerare în cadrul unei strategii proprii, elaborate și aplicate de sine stătător.

3 Independența economică nu este izolarea etanșă de efectele și influențele negative ale pieței mondiale, ci capacitatea de a controla aceste efecte și influențe, de a rezista presiunilor și agresiunii economice din afară.

4 Independența economică nu înseamnă refuzul asumării de angajamente în cadrul unor aranjamente bi și multilaterale, ci refuzul aranjamentelor impuse, sau care contravin interesului național, lezînd sau diminuînd capacitatea de decizie independentă a factorilor naționali în probleme cardinale ale dezvoltării.

5 Independența economică nu se definește în moduri diferite în funcție de anumite țări sau grupuri de țări, ci are un conținut unic.

În ultimă analiză, **independența economică poate fi definită ca o situație în care factorul intern al dezvoltării este hotărîtor, iar cel internațional — complementar, în care dezvoltarea este concentrată, deci conducînd la alcătuirea unui complex economic național sau decurgînd din cerințele dezvoltării lui și autoîntreținută, deci capabilă să se sprijine pe efortul propriului popor ; ea este capacitatea exercitării depline a suveranității în ceea ce privește forma de structurare a spațiului național, controlul resurselor naturale, al circuitelor monetare și financiare, al tuturor activităților economice de pe teritoriul țării, precum și în ceea ce privește elaborarea și aplicarea strategiei dezvoltării și a modalităților de încadrare în schimburile internaționale, capacitatea de a rezista la presiuni din afară, la acte de agresiune economică.**

O ilustrare, atît în negativ, cît și în pozitiv a acestor teze este situația țărilor din „lumea a treia“. În fond, subdezvoltarea este nu numai un rezultat istoric al dependenței față de imperialism, ci o formă de reproducție, aceea a unor economii lipsite de structura unor complexe naționale, care evoluează pe baza impulsurilor primite din exterior, depind de fluctuațiile din centrele dezvoltate și nu pot scăpa cercului vicios al necesității de a recurge la finanțarea externă și de a acumula implicit o datorie publică din ce în ce mai insuportabilă, o formă de reproducție caracterizată prin incapacitatea cronică de a spori sistematic și în ritmuri corespunzătoare productivitatea muncii sociale. Subdezvoltarea în acest sens conceptual poate fi întîlnită în țări în curs de dezvoltare al căror nivel economic are valori dintre cele mai diferite. Și dimpotrivă ea lipsește în țări sărace sau foarte sărace, dar care punîndu-și bazele independenței economice, realizează o dezvoltare autocentrată și autoîntreținută. Iar dacă este adevărat că subdezvoltarea în sensul cel mai general, de rămînere în urmă din punct de vedere economic, nu poate fi înlăturată decît pe baza rolului hotărîtor al efortului propriu, tot atît de adevărat, așa cum o demonstrează experiența este că acest rol hotărîtor nu se poate realiza decît în condițiile de independență economică.

O altă observație care se impune în acest context este că un rol stimulator deosebit în accelerarea dezvoltării și promovarea independenței economice poate să-l aibă dezvoltarea **cooperării între țările în curs** de dezvoltare în vederea une autonomizări progresive — industriale, comerciale și tehnologice — de sistemul internațional monopolist, dezvoltarea aso ciațiilor de producători, care în anumite condiții pot întări capacitatea de negociere a țărilor în curs de dezvoltare la produse, care fac prin excelență obiectul exporturilor lor și, de asemenea, sporirea ponderii relațiilor lor cu țările socialiste.

O problematică complexă ridică independența economică în țările capitaliste dezvoltate. Dacă colectiv sau individual, față de țările „lumii a treia“ acestea se plasează în poziții de dominație, între ele raporturile se structurează ierarhic în funcție de forța economică, potențialul tehnologic, financiar etc., precum și de importanța pozițiilor deținute de capitalul străin pe teritoriul național. Diminuarea independenței economice se manifestă în slăbirea capacității factorului național de a formula și aplica cu succes politici de dezvoltare pe termen lung, mediu și scurt, obligația de a adopta decizii contrare interesului național, pierderea capacității de inițiativă în anumite domenii.

Socialismul se deosebește organic de capitalism în ceea ce privește capacitatea și posibilitatea de a reflecta și promova interesul național, o politică de independență economică. Pe de o parte, profitul ca mobil al activității permite identificarea cu interesul național doar în fazele incipiente ale capitalismului, în timp ce în stadiul actual, al monopolurilor, capitalismului monopolist de stat și companiilor transnaționale, interesele maximizării profitului pot fi nu numai deosebite, dar chiar opuse interesului național. Se înțelege, pe de altă parte, că scopul producției socialiste nu numai că este compatibil, dar presupune în mod organic reflectarea interesului național. Pe de altă parte, proprietatea socială asupra mijloacelor de producție și organizarea centralist democratică a economiei oferă pentru promovarea unei politici naționale de independență mijloace fără corespondență în capitalism. Este limpede, de asemenea, că mobilurile participării la circuitul economic mondial includ, în mod obiectiv în cazul capitalismului, tendința spre dominație, asuprire și exploatare a altor popoare, în timp ce socialismul nu are nevoie, ca sistem, de asemenea relații. De aceea istoria consemnează rolul deosebit al colaborării dintre țările socialiste în dezvoltarea lor economică și socială, sprijinul amplu acordat de ele popoarelor care luptă pentru dobîndirea și consolidarea independenței lor naționale.

În același timp trebuie remarcat că diversitatea condițiilor în ceea ce privește nivelul de dezvoltare, potențialul, particularitățile dezvoltării istorice ale diferitelor țări socialiste, determină deosebiri de vederi și în ceea ce privește conținutul, rolul și destinele independenței economice și care se regăsesc în abordarea corelației dintre dezvoltarea economică națională și cea a ansamblului subregional socialist, în abordarea obiectivelor, criteriilor și căilor de adîncire a colaborării dintre țările socialiste etc. În ultimă analiză socialismul este singurul sistem social-economic care prin structura sa obiectivă are capacitatea și vocația de a dezvolta un nou sistem de relații interstatale, bazate pe independență, egalitate deplină în drepturi, întrajutorare care să constituie un model irezistibil pentru toate națiunile lumii.

În concluzie, procesul de internaționalizare a forțelor de producție, adîncirea inexorabilă a interdependențelor, înmulțirea problemelor globale, nevoia crescîndă de corelare pe o bază prospectivă a dezvoltării economice mondiale, de organizare și reglementare a vieții economice internaționale, de gestiune colectivă a problemelor comune nu anulează nevoia de independență economică a națiunilor și nu este în contradicție cu ea, ci, dimpotrivă o presupune în mod organic. Fără independență, devin de neconceput diversitatea modelelor naționale și efortul național propriu ca factor fundamental al progresului, iar problema subdezvoltării rămîne insolubilă. Obiectivul independenței în interdependență, al organizării interdependențelor între sisteme naționale autonome are de partea sa necesitatea obiectivă și cerințele ei care fac tot mai simțite prin disfuncțiile economiei mondiale, după cum are de partea sa popoarele, covîrșitor majoritare pe glob, care se trezesc la viața independentă, cu conștiința acutizată de secole de impilare și suferințe a drepturilor lor, egale cu ale celorlalte națiuni, la viață, la progres, la civilizație.

Gheorghe DOLGU

STRUCTURA SOCIAL-ECONOMICĂ A ROMÂNIEI ÎN PREAJMA CUCERIRII INDEPENDENȚEI [II]

ÎN PERIOADA la care ne referim, România se înscrie tot mai mult în circuitul economic mondial. După unire, îndeosebi după reorganizarea internă, volumul comerțului exterior a crescut continuu, ajungînd, în anul 1877, la 476 630 mii lei aur, ceea ce reprezintă o creștere de 2,5 ori față de 1863. Importurile s-au amplificat de la 100 834 mii lei în 1875, la 335 548 mii lei în 1877, ceea ce reflectă orientarea spre dezvoltarea țării, pregătirea de război, achiziționarea unor materiale necesare apărării. În aceeași perioadă exporturile au scăzut de la 144 081 mii lei la 141 081 mii lei, reflectînd rezervele create pentru apărare, dar și consecințele reducerii prețurilor cerealelor pe piața externă. În anii războiului se înregistrează, pentru prima dată de la 1863 încoace, o balanță comercială deficitară, care se va menține negativ pînă la finele secolului. Deficitul balanței comerciale a fost influențat în afara stării de război și de convențiunea încheiată în 1875 cu Austro-Ungaria, căreia, în 1877, îi revenea, din totalul comerțului nostru, 63,8 la sută la exporturi și 53,6 la sută la importuri. Printre următorii parteneri, în funcție de volumul schimburilor, se înscriu Anglia, Franța, Germania; Turcia, Rusia, Olanda, Italia, Grecia etc.

Ca structură a exportului, circa 80 la sută o dețineau cerealele, urmînd lemnul, animalele și, într-o măsură crescîndă, petrolul, pentru care interesul crește abia după 1865. Importurile erau constituite din produse textile brute sau prelucrate, produse ceramice, metalice, mai ales unelte agricole, sape, coase, seceri etc), la care se adaugă mașini, instalații, obiecte de lux comandate de moșierime, iar în preajma războiului — echipament militar. Schimburile noastre economice sînt stimulate de cadrul juridic nou, creat după Unire. La 1 ianuarie 1860 se elaborează regulamentul și legea vămilor, prin care statul preia această activitate. În anul 1866, taxa pe produsele importate era de 7,5 la sută, iar asupra celor exportate — de 3 la sută, ceea ce reflectă o anumită stimulare a schimburilor externe. În anul 1874 se votează o nouă lege a vămilor cu aplicabilitate din 1876, care urmărea să protejeze dezvoltarea economiei interne și să încurajeze exporturile, dar, sub impulsul nemulțumirilor din afară, ea va fi amendată continuu în favoarea partenerilor externi. Pe linia organizării noastre interne se înscrie și înființarea, în 1868, a Camerei de comerț și industrie.

Afirmarea României în comerțul mondial a fost stimulată și de prezența sa la expozițiile interne și internaționale ale vremii. În acest cadru se înscrie expoziția națională organizată în anul 1860, avînd un caracter mixt. Totodată, trebuie menționat faptul că, în anul 1865, se organizează în casele lui Ion Eliade Rădulescu, din tîrgul Moșilor, prima expoziție cu caracter industrial, căreia i-au urmat manifestări similare la Iași, Rîmnicul Sărat, Tecuci, Focșani. În același timp, se afirmă prezența produselor românești la numeroase expoziții internaționale. Astfel, în anul 1831, Țara Românească și Moldova luau parte, pentru prima dată, la expoziția pentru industrie și comerț organizată la Londra. Apoi, participarea noastră este tot mai frecventă la asemenea manifestări. În anul 1867, spre exemplu, România este prezentă peste hotare cu 1062 de exponate, din care 85 au fost premiate, iar în anul 1863 au fost prezenți 1498 expozanți români, din care 223 aveau să fie recompensați de juriu.

Activitatea economică internă și externă poate fi apreciată și din analiza bugetului național din acea perioadă care în general apare echilibrat. În anul 1876, spre exemplu, cheltuielile bugetare s-au ridicat la 86 milioane lei, iar veniturile la 80 milioane, cu un deficit de 6 milioane lei. Un an mai tîrziu, de fapt anul care ne interesează în mod deosebit, cheltuielile bugetare au ajuns la 116 milioane lei față de 123 milioane prevăzute, iar veniturile la 110 milioane lei față de 81 milioane prevederi, ceea ce a condus la un sold negativ de numai 6 milioane lei față de 42 milioane lei cît se prevedea inițial. Diminuarea soldului negativ s-a datorat anulării tributului către Poartă și, mai ales, donațiilor substanțiale acordate de populație pentru susținerea războiului. În acest fel apare și mai pregnant caracterul popular al acestui război, participarea activă a populației la cîștigarea independenței.

Potrivit structurii relațiilor de producție și economiei existente în preajma războiului de independență, structura socială a României prezenta o mare diversitate. Ca pondere, locul predominant îl ocupa țărănimea, cuprinzînd peste 3 milioane de oameni din circa 4,4 milioane locuitori, cîți avea România la acea dată. Urmează apoi, într-o ordine mai puțin riguroasă, meseriașii, clasa muncitorilor salariați, în afirmare, burghezia, moșierimea și alte categorii sociale

Condițiile de muncă și de viață ale țărănimii erau dintre cele mai grele, ea suportînd, deopotrivă, atît consecințele dezvoltării capitaliste, cît și ale rămășițelor feudale. Datele de care dispunem ne conduc la concluzia că, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, țăranul român se ocupa, atît de creșterea animalelor, cît și de cultivarea pămîntului. Creșterea cererii de produse agricole, sporirea schimburilor externe, mai ales în urma desființării monopolului străin și liberalizării comerțului, stimulat și de tratatul de la Adrianopole, au determinat intensificarea cultivării pămîntului și reducerea sensibilă a preocupării pentru creșterea animalelor. Sesizînd aceste schimbări, Mihai Eminescu, în articolul „Influența austriacă asupra românilor din Principate“, scris în 1876, evidenția amplificarea gradului de exploatare, înrăutățirea condițiilor de viață, cauzată de preocuparea boierimii de a spori cantitățile de cereale marfă pentru piețele externe. „Azi, țăranul român muncește toată vara ca să-și plătească dările, trăiește mult mai rău decît în trecut și se stinge. Mor 100 și se nasc în locul lor 60. Și aceasta nu e o veste de senzație, ci adevărul“. Încercînd să prezinte o soluție pentru ameliorarea vieții țăranilor, Mihail Kogălniceanu, în discursul rostit în parlament la 1 iunie 1862, spunea că chestiunea a 3 milioane de țărani români trebuie să fie întemeiată pe dreptate și legalitate. „Nu zic și pe generozitate... Am zis nu pe generozitate și e drept căci, domnilor, țăranul nostru nu va cere milostenie, ci dreptate“. Ce s-a realizat prin reforma agrară, este cunoscut, după care însă, prin legea învoielilor din 1866,, se readuc obligații cu caracter feudal. Mai mult, se dezvoltă categoria socială capitalistă specifică — arendașii — care încasau rentă feudală de la țăranii fără pămînt sau cu pămînt puțin și plăteau moșierului o parte din aceasta sub formă de rentă capitalistă.

Situația țărănimii va fi și mai mult afectată în 1872, cînd se modifică legea tocmelilor agricole din 1866, legiferîndu-se aducerea pe moșii a țăranilor cu forța armată. Prin această lege de excepție, „a fost scoasă în afara legii — așa cum observa Rosetti — cea mai mare parte a populației țării“. Așa se explică accentuarea nemulțumirilor țărănești care, adeseori, merg pînă la mișcări de amploare. În același timp, se impune a fi menționat faptul că tot această clasă va susține în cea mai mare parte războiul pentru cucerirea independenței, confirmîndu-se deplinul adevăr istoric cuprins în Programul partidului nostru, potrivit căruia **„de-a lungul milenarei existențe a poporului român, țărănimea a reprezentat cea mai importantă forță socială a progresului“**. De asemenea, așa cum evidenția tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în expunerea la Congresul educației politice și al culturii socialiste — **„În toată această îndelungată perioadă istorică, principala forță socială a poporului nostru a fost țărănimea, ea jucînd rolul esențial atît în luptele pentru libertate națională și socială, pentru independență, în producerea bunurilor materiale ale societății, cît și în conservarea limbii și îmbogățirea continuă a culturii românești“.**

În perioada 1860—1870 capătă consistență tot mai puternică noua clasă a burgheziei industriale în compoziția căreia găsim, deocamdată, foști boieri, negustori, zarafi deveniți bancheri, breslași, îmbogățiți, tot felul de afaceriști ai epocii — clasă eterogenă, care se va omogeniza curînd prin interesele comune în exploatarea maselor.

Paralel cu dezvoltarea burgheziei industriale, se conturează clasa muncitorilor salariati, care proveneau, în mare parte, din suprapopulația agricolă, din țăranii fără pămînt sau cu pămîntul puțin, din foștii meșteșugari ruinați și care suportau unul din cele mai ridicate grade de exploatare. Edificator în acest sens este faptul că, în structura capitalurilor industriale, doar circa o treime o forma capitalul constant și două treimi capitalul variabil, explicînd astfel sursele mari de plusvaloare existente în România.

Proletariatul, în plînă formare, cunoaște un sistematic proces de organizare și de conștientizare în spiritul răspunderilor de clasă. De la societățile de ajutor reciproc s-a trecut curînd la asociații muncitorești cu caracter profesional și politic, edificatoare în acest sens fiind „Asociația generală a lucrătorilor din România“, realizată în octombrie 1872. Acestora li se adaugă și alte asociații pe tipuri de profesii. Se impune intensa activitate de presă cu caracter muncitoresc desfășurată în această perioadă. Astfel, în anul 1865, apare „Tipograful român“, prima gazetă muncitorească din țară și una din primele reviste muncitorești din Europa, iar în noiembrie 1872 își începe activitatea săptămînalul „Lucrătorul român“, la care se adaugă apoi și alte publicații.

Paralel cu creșterea și organizarea clasei muncitoare, apar cercurile socialiste care vor stimula afirmarea mișcării muncitorești din țara noastră. Primele cercuri socialiste din România se înființează în anii 1871—1872 la Iași, București, Galați și Ploiești. În anul 1877 apare, la București, ziarul „Socialistul“, editat de cercul socialist condus de Nicolae Codreanu și apreciat drept prima gazetă socialistă din România.

Creșterea și dezvoltarea clasei muncitoare, ridicarea gradului ei de organizare și conștientizare, fac ca în fața exploatării tot mai puternice, ea să se manifeste prin atitudini publice. În acest cadru se înscrie și mișcarea de la Giurgiu, reprimată cu forța armelor.

Așa cum se evidențiază în Programul partidului nostru adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R., **„Proletariatul devine tot mai mult — încă din această perioadă — purtătorul idealurilor celor mai revoluționare ale maselor populare, exponentul aspirațiilor vitale ale întregului popor muncitor spre dezvoltarea patriei pe calea progresului, spre o viață liberă și demnă, spre făurirea unității naționale și cucerirrea independenței de stat“.**

Dintre celelalte clase și categorii sociale reține atenția, în mod special, boierimea care cunoștea o puternică stratificare. Încă în prima jumătate a secolului al XIX-lea se afirmă o nouă categorie socială, formată din pătura de mijloc a boierimii. Așa cum observa Constantin Dobrogeanu-Gherea în „Neoiobăgia“, „boierii cei noi, ieșiți dintre avocați, negustori, cîrciumari, feciori boierești și arendași au format o nouă clasă dominantă : „clasa agrarienilor“. Proprietatea acestora provine din cumpărarea pămîntului de la vechea aristocrație a Țărilor românești. În plus, trebuie subliniat faptul că, în preajma războiului, o bună parte din marea boierime avea pămîntul ipotecat“.

Cu toată structura atît de diversă, cu interese contradictorii, demn de remarcat este faptul că toate clasele și categoriile sociale din acea perioadă au luptat pentru dobîndirea independenței, deosebirile de vederi survenind doar în privința căilor și mijloacelor susținute în înfăptuirea acestui deziderat.

Analiza, evident sumară, a structurii economice și sociale a României din perioada la care ne referim evidențiază faptul că războiul de independență s-a înscris ca o cerință obiectivă pe drumul progresului general al țării. La acea dată, țara noastră prezenta o structură economică și socială care, deși în progres, era rămasă în urmă, comparativ cu țările din vestul și centrul Europei, datorită în special factorilor externi.

În același timp, trebuie menționat faptul că progresul general al țării era încorsetat prin îngrădirile Porții și ale puterilor garante, care se opuneau fiecărei măsuri întreprinse în România, fiecărei legi ce stimula dezvoltarea și afecta interesele lor. De aceea, subliniind obiectivitate și legitimitatea războiului, trebuie să evidențiem în egală măsură actul de răspundere susținut prin jertfele pe care și le-a asumat poporul, declarîndu-se independent.

Cucerirea independenței de stat a stimulat accelerarea dezvoltării economico-sociale a României. Viața a făcut însă ca decalajul înregistrat la acea dată să fie menținut și chiar amplificat în continuare, îndeosebi datorită pătrunderii capitalurilor străine. Abia după cucerirea puterii de către clasa muncitoare, în anii construcției socialismului și mai ales în ultimul deceniu, s-a pus problema depășirii acestor decalaje și înscrierii României alături de țările dezvoltate din punct de vedere economic, așa cum se prevede în Programul adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R.

dr. Alecu Al. FLOAREȘ

ECONOMIA ÎN PERSPECTIVA AMELIORĂRII MEDIULUI AMBIANT

CARTEA „Economia protecției mediului natural", apărută în colecția „Idei contemporane" a Editurii politice sub semnătura prof. univ. dr. docent N. N. Constantinescu, constituie o deschidere spre problematica complexă și de actualitate a impactului ecologic al activităților economice. Afirmînd că această lucrare este o deschidere, nu recurgem gratuit la o formulă stilistică, ci subliniem efortul reușit, creator al autorului de a pune în plină lumină unele limite ale gîndirii economice și de a sugera soluții pentru depășirea contradicțiilor, dificultăților, neînțelegerilor generate de fenomenele noi ale progresului economic și social contemporan. După părerea noastră, nota dominantă a analizei efectuate de autor o constituie angajarea științifică și socială în favoarea gîndirii novatoare, capabile să destrame formulele rutiniere, depășite de viață, chiar dacă acestea sînt încă protejate de motivațiile tentante ale avantajelor economice pe termen scurt. În același timp, autorul delimitează „zonele albe", insuficient explorate de gîndirea economică contemporană, invitînd specialiștii la o largă dezbatere cu privire la principalele direcții în care trebuie să se concentreze cercetarea științifică.

Tema majoră a cărții este abordată pe cinci planuri care, prin convergența lor, tind să se constituie într-o „tratare monografică" : (1) Protecția mediului natural — cerință intrinsecă a reproducției lărgite și creșterii economice ; (2) Dezechilibrele în domeniul resurselor de materii prime neregenerabile și în cel al resurselor energetice și probleme economice ale protecției mediului ; (3) Solul, apa, aerul, peisajul și principalele probleme economice ale protecției lor ; (4) Alternativa tehnologică de micșorare a presiunii asupra biosferei și economicitatea ei ; (5) Protecția mediului ca obiect al colaborării și cooperării internaționale.

Protecția mediului a devenit, așa cum subliniază profesorul N. N. Constantinescu în introducerea cărții, una din cele mai dezbătute probleme ale contemporaneității și una de prim ordin pentru conducerea societății (p. 9). De altfel, în România protecția mediului a devenit o componentă a activității de proiectare și planificare a dezvoltării complexe economico-sociale în perspectiva programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. În raport cu acest sistem de referință, autorul își propune, în primul rînd, să stabilească locul activității de protecție a mediului natural în cadrul reproducției lărgite și creșterii economice. Subscriem la modul în care este respinsă așa-numita „dilemă economică", potrivit căreia creșterea economică provoacă poluarea, astfel încît ori asigurăm creșterea economică și admitem poularea, ori, dacă dorim eliminarea poluării, trebuie să înlăturăm creșterea economică (p. 68). N.N. Constantinescu are dreptate cînd consideră o asemenea formulare a problemei drept falsă și înrudită cu teoria „creșterii zero". În realitate, un anumit tip de creștere economică duce la risipă și anume cea dezordonată, bazată pe profit și concurență, ca și pe o anumită tehnică și tehnologie (p. 69).

Stabilirea tipului de creștere compatibil cu protecția mediului devine pe deplin posibilă în socialism. Rezultate pozitive se pot obține nu numai prin progresul teoriei economice, ci și al practicii social-politice.

Din punctul de vedere al gîndirii economice s-au maturizat condițiile pentru a accepta că prețul prevenirii sau înlăturării poluării, degradării sau dezechilibrelor în mediul natural face obiectiv parte din costul total al producției care le provoacă (p. 77). În raport cu aceasta, „practicienii" dezvoltării economice vor fi obligați de viață, mai devreme sau mai tîrziu, să-și modifice cunoștințele și atitudinile cu privire la eficiența economică. De pe acum se impune ca proiectarea obiectivului de investiție (în primul rînd, a tehnologiilor) ca și a produsului să țină seama de costurile totale, care includ și protecția mediului, și ca această activitate să fie motivată de eficiența economiei pe termen lung. Accentul va trebui să cadă pe profilaxia protecției mediului, pentru a reduce cheltuielile necesare înlăturării efectelor poluării (p. 113). În acest punct al analizei subliniem că, recent, tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat, ca un imperativ al teoriei și practicii economice avansate, îmbunătațirea radicală a activității de proiectare și cercetare în perspectiva exigențelor revoluției științifico-tehnice. Rezultatele ce se vor obține trebuie să fie compatibile cu economisirea materiilor prime, a resurselor de energie și cu ameliorarea mediului ambiant, a condițiilor de viață ale oamenilor.

Cercetarea științifică pune la dispoziția conducerii sociale noi instrumente rafinate capabile să contribuie la rezolvarea acestui gen de probleme. În rîndul acestora sînt și modelele integrate economico-ecologice, care permit studierea fluxurilor de materiale și energie dintre activitățile economice și mediul natural. N.N. Constantinescu aduce în cartea sa o bogată informație științifică cu privire la realizările recente pe plan mondial în acest domeniu. Autorul demonstrează caracterul productiv al muncii cheltuite pentru protecția mediului. El ajunge la o funcție a calității mediului, în care introduce progresul tehnico-ecologic în producție, ca și mișcarea ecostructurii producției.

După părerea autorului, înseși schemele reproducției, elaborate de Marx, trebuie dezvoltate. Pornind de la destinația produsului, pe lîngă sectorul I, producător de mijloace de producție, și sectorul II, producător de bunuri de consum, ar apare necesară luarea în considerare a unui al III-lea sector, al activității de protejare și ameliorare a mediului natural, ceea ce ar implica și împărțirea sectorului I nu în două, ci în trei subdiviziuni. Operînd cu aceste modificări, N.N. Constantinescu stabilește condițiile realizării în cadrul reproducției simple și ale reproducției lărgite (p. 115—116). Cadrul inevitabil restrîns al unei recenzii nu ne permite să intrăm în amănunte, însă vom remarca necesitatea unei dezbateri mai ample în această chestiune.

Folosind o bogată informație științifică autorul explorează căile acceptabile din punct de vedere economic pentru rezolvarea în perspectivă a problemei resurselor, protecției solului, apei și aerului. Rețin atenția sugestiile cu privire la aplicarea concepției lui K. Marx despre sectoare și fluxurile dintre ele în acord cu problematica economică a protecției mediului. Autorul ia în considerare patru sfere de bază : (1) mediul natural ; (2) producția (care include și reciclările și tratarea reziduurilor) ; (3) consumul neproductiv (personal și social) ; (4) protecția mediului natural (p. 143). Urmărind fluxurile între cele patru sfere, N.N. Constantinescu stabilește ecuațiile fluxurilor de materiale, subliniind că nu acumularea productivă în sine, luată izolat, este cheia progresului economic modern, ci acea acumulare productivă care este însoțită de un progres științifico-tehnic capabil să protejeze mediul natural, să reducă cantitatea de resurse naturale neregenerabile încorporate în unitatea de produs, să recicleze cît mai multe deșeuri și reziduuri și să prelungească în timp posibilitățile de utilizare a rezervelor de resurse neregenerabile de care se dispune (p. 146—147). În acest context, se analizează costurile „externe" provocate de poluare și alte fenomene ecologice negative și posibilități de „internalizare" a acestora, pentru a forma noi pîrghii economice capabile să acționeze pentru optimizarea tehnologiilor și a fluxurilor economice. Considerăm binevenite opiniile formulate de autor în legătură cu evoluția costurilor principalelor resurse în raport cu nevoile protecției mediului, cu „prețul pămîntului" în socialism, cu problema rentei diferențiale și a celei absolute în domeniul minier și a influențelor sale în sfera prețurilor, cu conservarea peisajului ca resursă economică. Capitolele consacrate problemelor economice ale resurselor sînt concepute astfel încît cei interesați să găsească, grupate tematic (cărbune, petrol, apă, aer, sol etc.), principalii factori generatori de dificultăți ecologice și economice, căile tehnice și sociale de rezolvare a situațiilor problematice și instrumentele eficiente corespunzătoare .

Dincolo de aspectul sistematic, distingem preocuparea insistentă pentru prezentarea amănunțită a măsurilor concrete preconizate în țara noastră, în ultimii ani, în domeniul protecției mediului. Viața a demonstrat, subliniază autorul, că revoluția socialistă, creînd terenul propice „reconcilierii omului cu sine însuși și cu natura" (Fr. Engels), nu realizează automat aceasta, ci este nevoie de un efort intens pentru a învinge rutina în gîndire, conservatorismul în practică. Îndeosebi, partea a patra a cărții, consacrate alternativei tehnologice impuse de problematica ecologică, aduce argumente care pledează în favoarea sporirii creativității în semnificația sa cea mai largă — de la creativitate tehnologică pînă la creativitate social-politică. Abordarea în acest spirit a investițiilor, a competitivității produselor constituie singura posibilitate de a aduce o scădere a costurilor pe termen lung, în opoziție cu prejudecățile încă larg răspîndite care leagă obligatoriu protecția mediului de creșterea cheltuielilor neproductive. Aceste probleme, ca și chestiunea protecției mediului ca obiect al colaborării și cooperării internaționale, care dealtfel este abordată într-o manieră sintetică, oferă cititorului numeroase elemente care incită la reflecție.

Cartea prof. dr. N.N. Constantinescu este o primă încercare, deosebit de valoroasă, de a defeni conceptele și a elabora domeniul unei ramuri noi a științelor economice — economia protecției mediului. Atît prin conținut, cît și prin orientarea analizei, avem în față o lucrare interesantă, care ne invită la o dezbatere vie, cu finalitate practică, asupra problemelor actuale ale creșterii economice.

prof. dr. Sergiu TĂMAȘ

CONVORBIRI ECONOMICE

cu

Albert TÉVOÉDJRÉ

directorul Institutului internațional de Studii Sociale (Geneva)

SENSURI SOCIALE ALE NOII ORDINI ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● Instaurarea unei noi ordini economice internaționale reprezintă o temă aflată, prin maxima ei actualitate, pe agenda a tot mai numeroase reuniuni internaționale. Ați participat între altele la dezbaterea organizată de Clubul de la Roma la Alger pe marginea proiectului R.I.O. („Restructurarea ordinii internaționale"). Ce idei ați susținut în cadrul acelei dezbateri ?

— Printre semnificațiile pe care le are pentru popoarele lumii a treia conceptul de nouă ordine internațională se numără una care scapă adesea observatorilor și pe care eu am vrut s-o subliniez încă o dată. Este șansa pe care o reprezintă acest concept pentru eliberarea popoarelor. Conceptul de dezvoltare este indisociabil de cel de eliberare economică. **Eliberare**, căci este vorba de mutilare istorică în ordinea internațională pe care o denunțăm, de alienare, de cultură de împrumut, de personalitate de împrumut.

Conceptul de nouă ordine internațională ne oferă șansa de a învăța să revalorizăm patrimoniul nostru lăsat în paragină, ne reînvață gustul de noi înșine. ne învață să reconciliem Natura și Cultura. Eram niște izolați și niște oameni fără dialog — și sîntem încă așa. Căci nu avem dialog cu lumea așa cum este ea alcătuită în ordinea care ne guvernează. Această lume, din înălțimea culturii sale prestigioase, nu dialoghează. Ea face un solilocviu. Și acest solilocviu am fost obișnuiți să-l ascultăm pasiv de secole.

A fost încurajator că discuțiile purtate pe marginea raportului R.I.O. au permis să se degaje un lucru esențial și anume că problema pusă de milioane de oameni care vor demnitate și justiție a devenit **prioritatea noastră**. Satisfacerea necesităților esențiale ale popoarelor care reclamă dreptul la hrană, la locuință, la a nu se naște, trăi și muri pe stradă — așa cum se mai poate vedea pe alocuri — a devenit o urgență pentru generația noastră.

● Una din problemele la care v-ați referit în mod special a fost cea a transferului de tehnologie...

— În vederea realizării unui obiectiv atît de presant, dezvoltarea tehnologică rămîne o normă care se cere mereu precizată. Încă Gandhi spunea : „Ceea ce ne trebuie nu este producția de masă, ci producția de către mase". A aplica acest principiu la domeniul dezvoltării tehnologice în țările neindustrializate înseamnă mai întîi a declanșa inovația pe teren, la fața locului, a face apel la capacitatea de creație a oamenilor, a acționa pentru dezvoltarea ingeniozității utilizatorilor.

Desigur, știința care reprezintă suportul tehnologiei este universală, dar adaptarea sa, creativitatea fiecărui popor trebuie salvgardate. Este important de a permite altora mai mult decît să învețe o tehnologie, să primească o tehnologie, să aplice o tehnologie, și anume să dezvolte, să creeze o tehnologie. Și ca această tehnologie să poată secunda alte tehnologii.

Adevăratele căi către dezvoltare nu se găsesc pentru lumea a treia în transferul orb de tehnologii care și-au putut dovedi aplicabilitatea în contextul economic, social și cultural al țărilor industrializate. O viitoare nouă ordine nu poate rezulta decît din acceptarea înrădăcinării dezvoltării în cultura și tradițiile fiecărei țări.

Pentru susținerea acestui efort de invenție tehnologică și de dezvoltare, pregătirea oamenilor apare evident ca un fundament indispensabil. Subscriu fără rezerve și sprijin de aceea vederile îndrăznețe românești prezentate la reuniunea de la Alger. Căci de ce fel de pregătire ar putea fi vorba ? De cea care repetă modelul elitelor depersonalizate ? De cea care perpetuează dichotomia „munca manuală" — „munca intelectuală" ? Acesta mi se pare un teren vast de cercetare și acțiune, care ar oferi sprijinul necesar pregătirii oamenilor de a-și asuma propriul destin, în tehnologie, ca și în alte domenii.

Este locul să mă refer aici puțin și la terminologia pe care noi o utilizăm din obișnuință și care ar merita atenția noastră critică. Mă refer, de exemplu, la mult criticata „diviziune internațională a muncii", chiar cînd se numește „nouă", căci sînt convins că pentru mulți aceasta înseamnă: materii prime, cel mult prelucrate primar, pe de o parte ; produse veritabil industriale, pe de alta. Ceea ce propun eu este să se substituie acestui concept cel al participării specifice, echilibrate, responsabile a popoarelor la dezvoltare, la dezvoltarea globală a planetei noastre, respectînd independența fiecăruia. Acesta ar răspunde, cred, mai bine decît diviziunea muncii, obiectivelor unei noi ordini economice internaționale.

● Un alt concept care am înțeles că vă preocupă în mod deosebit este cel de solidaritate. Ce sens îi atribuiți dv. ?

— Popoarele lumii a treia au suferit mult din cauza a numeroase ambiguități. Ambiguități ale carității, ale fraternității, ambiguități chiar în privința libertății. De aceea nu trebuie acceptată o solidaritate ambiguă. Sînt necesare încă studii, cercetări serioase pentru a redefini acest concept în contextul nou și al nevoilor specifice care ne preocupă.

Trăim într-o lume dură, în care nimic nu se obține de la sine, iar eu cred în forța negocierilor. De aceea mi se pare mai potrivit să vorbim de un **contract de solidaritate.**

„Contract", pentru că am defini astfel ceva mai bine în ce privință sîntem interdependenți. „Contract" ar însemna fixarea unor obiective, ar însemna că nimic nu ar fi impus.

„Solidaritate", pentru că n-am pierde niciodată din vedere condiția umană care justifică acțiunea și destinul nostru comun. Ar însemna să ne recunoaștem așa cum sîntem, întotdeauna cu un anumit punct slab, întotdeauna cu o trebuință esențială de satisfăcut — fie că e vorba de apă, de forță de muncă, de energie, de relații sociale.

În cadrul unei noi ordini economice internaționale nu mai este vorba de a exploata, de a impune și menține o economie a exploatării, ci de a promova o economie a participării. Iar contractul de solidaritate este tocmai instrumentul de promovare a unei economii a participării.

La fel cum normele internaționale ale muncii fac periodic obiectul unei evaluări a modului cum sînt ele aplicate de diversele state, la fel ar trebui noi să prevedem că aceste contracte de solidaritate nu vor merita această denumire decît după ce vor fi satisfăcut un anumit număr de criterii riguroase, bazate pe principiile care orientează instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Solidaritatea contractuală pe care o preconizăm trebuie să permită satisfacerea mai întîi a necesităților oamenilor de rînd, ale căror nevoi esențiale nu sînt numai hrana, locuința, ci și munca, sănătatea, educația și, de asemenea, pacea și libertatea. Abolirea privilegiilor înseamnă și ea o nouă ordine, la orice nivel s-ar situa.

Modelul de dezvoltare, modelul de consum pe care, printr-un tragic mimetism, îl plimbăm dintr-un continent în altul, sîntem noi oare conștienți de datoria de a-l exorciza de urgență ? Aceasta este concluzia pe care aș trage-o eu din Raportul R.I.O.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

DILEMA INFLAŢIE-ŞOMAJ ŞI CREŞTEREA ECONOMICĂ

REUNIUNEA de la Londra a principalelor state occidentale industrializate a discutat numeroase probleme economice, politice și chiar tehnologice. Ea a fost însă dominată de problemele grave ale șomajului și inflației. Crearea de noi locuri de muncă, concomitent cu reducerea inflației, a fost considerată de șefii de state și guverne participanți, drept „sarcina noastră cea mai urgentă".

Problema corelației dintre inflație, șomaj și creșterea economică a făcut — după cel de-al doilea război mondial – și continuă în mai mare măsură să facă și în prezent obiectul a numeroase discuții între economiști.

Teza de bază în decada 1949–1959 era cea a posibilității împletirii stabilității monetare cu creșterea economică și cu folosirea integrală a forței de muncă. Drept argument se prezenta situația din unele țări în care prețurile mărfurilor erau constante, creșterea economică înregistra ritmuri ridicate, iar forța de muncă era integral folosită (R.F.G., Elveția, Japonia), solicitîndu-se chiar forță de muncă din țări cu „excedent" de forță de muncă.

Această teză nu ținea seama de condițiile postbelice specifice din țările respective și deci nu avea un fundament real, ceea ce explică de ce nu a rezistat prea mult. Ea a fost combătută de neokeynesiști și de economiștii practicieni, care susțineau necesitatea stimulării economiei chiar cu mijloace monetare pentru a se evita crize economice și șomaj. Aceștia pretindeau că nu este justificată temerea de inflație dacă aceasta este moderată și controlată.

Aplicată în practică, această politică a dovedit că inflația, „controlată", „dirijată", „administrată" sau oricum ar fi ea botezată provoacă o scădere a puterii de cumpărare a banilor și afectează direct, imediat și în principal, pe salariați și alte persoane cu venituri fixe. Dealtfel, a și fost denumită „impozit indirect pe salarii".

Atunci cînd, ca urmare a creșterii prețurilor bunurilor de larg consum, salariații au pornit la acțiune, cerînd majorarea salariilor, apologeții capitalismului au început să strige că inflația este un pericol. Creșterea ritmului inflației s-a încercat atunci să fie atribuită presiunii de majorare a salariilor, înmulțindu-se teoriile despre corelația dintre inflație și șomaj. Sinteza acestor teorii a fost exprimată prin „faimoasa curbă a lui Phillips"1). Pornind de la ipoteza că modificările de salarii sînt provocate de o cerere excesivă de forță de muncă și că aceste modificări produc o presiune inflaționistă care poate fi măsurată prin inversul ratei șomajului, s-a teoretizat, ca o necesitate, politica antimuncitorească de menținere a salariilor mici și de creștere a șomajului.

Într-un studiu prezentat la Conferința de la Atena din 21–23 octombrie 1976 privind „Economia politică a inflației și șomajul în economiile deschise"2), Giovani Magnifico – consilierul economic al Băncii Italiei – menționează că inflația „tîrîtoare" din perioada anilor '50 a reprezentat o inflație a profiturilor, ceea ce a stimulat investițiile, cu consecința folosirii mai înalte a forței de muncă.

Ulterior, după opinia tendențioasă a multor economiști burghezi, inflația s-ar fi dezvoltat ca urmare a presiunilor de majorare a salariilor. Rezultatul ar fi fost sfărîmarea „mecanismului" stabilitate-inflație tîrîtoare – folosire integrală a forței de muncă, bazat pe creșterea economică. „Scăderea profiturilor, ca urmare a creșterii salariilor, a dus – susținea G. M – la o reducere a investițiilor, o încetinire a ritmului de creștere economică și la tot mai multă inflație". Aceste afirmații sînt infirmate de realitate. Cifrele publicate arată o creștere continuă a profiturilor într-un ritm mai mare decît cel al inflației, în timp ce salariile au rămas în urmă. De altfel, Magnifico recunoaște că patronii au susținut o politică expansionistă, stimulată cu mijloace monetare, care a provocat o inflație continuă și în creștere. Argumentul de acoperire este că s-ar fi acționat de acord cu sindicatele, urmărindu-se creșterea producției și menținerea unui nivel ridicat de folosire a forței de muncă. După părerea lui Magnifico, s-ar fi ajuns la o „Nesfîntă alianță" între patroni și salariați, care ar fi împiedicat forțele pieței să mai acționeze. Drept urmare, legea cererii și orfertei nu s-a mai manifestat pe piața muncii, iar inflația nu a fost combătută prin reducerea numărului salariaților, cu alte cuvinte prin scăderea cererii de forță de muncă. În perioada după anul 1960, s-a constatat că inflația și șomajul nu numai că coexistă dar și cresc continuu în același timp. Astfel, ipotezele „Curbei lui Phillips" în forma lor inițială s-au dovedit inexacte și s-au discreditat. A apărut evident că, contradicțiile societății capitaliste pot fi cu greu și numai temporar „corelate și administrate", iar forțele pieței nu mai pot restabili echilibrul.

Economiștii adepți ai școlii monetariste resping teoriile după care inflația ar fi determinată de creșterea salariilor sau de urcarea unor prețuri pe cale de monopol; ei afirmă că inflația reprezintă „creșterea prețurilor tuturor mărfurilor în raport cu banii"3) și nu o modificare relativă a prețurilor, adică a

FIŞE

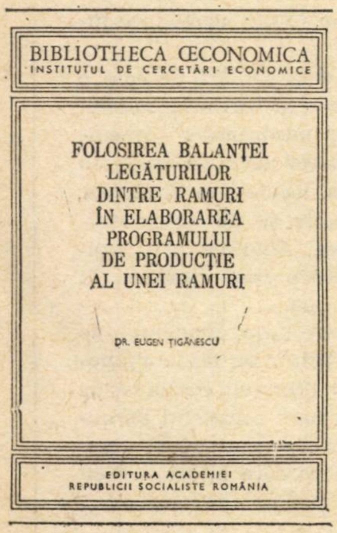
BIBLIOTHECA ŒCONOMICA
INSTITUTUL DE CERCETĂRI ECONOMICE

FOLOSIREA BALANŢEI
LEGĂTURILOR
DINTRE RAMURI
ÎN ELABORAREA
PROGRAMULUI
DE PRODUCŢIE
AL UNEI RAMURI

DR. EUGEN ŢIGĂNESCU

EDITURA ACADEMIEI
REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

• În ultimii ani balanța legăturilor dintre ramuri a devenit un instrument, o tehnică tot mai importantă, tot mai actuală în fundamentarea planificării dezvoltării economiei naționale, și cu deosebire în asigurarea echilibrării materiale a dezvoltării. Lucrarea dr. E. Ţigănescu, apărută de curînd în Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1977, 162 p, și care tratează pragmatic, aplicativ un important segment al acestei probleme cadru și anume folosirea balanței legăturilor dintre ramuri în elaborarea programului de producție al ramurii industriei constructoare de mașini, răspunde prin aceasta unor însemnate comandamente actuale ale teoriei și practicii economice.

Volumul constituie rodul unor cercetări efectuate de-a lungul a mai multor ani. Pornind de la analiza principalelor caracteristici ale modelului balanței legăturilor dintre ramuri, autorul se oprește apoi la folosirea modelului static în fundamentarea planului de producție din domeniul amintit, se referă la modelele dinamice ale legăturilor dintre ramuri și la elaborarea în acest context a propunerilor de plan cincinal, abordînd în încheiere probleme ale optimizării programelor de producție.

Problemele globale și abordarea științifică

• Revista VOPROSÎ FILOSOFII deschide în nr. 1./1977 o dezbatere pe tema „problemelor globale" ale omenirii. Într-un studiu – Naucinîi i soțialnîi podhod k reșeniiu globalnîh problem *(Orientarea științifică și socială în rezolvarea problemelor globale), publicat ca bază de discuție, acad. P.L. Kapița, susține că astăzi este îndeobște recunoscut că actuala tehnologie determină în mediul înconjurător schimbări cu caracter ireversibil și de atari proporții încît să provoace în secolul următor o influență inversă asupra bunăstării omului și a dezvoltării civilizației. În studiu se dezvoltă diferitele aspecte ale problemelor globale, autorul fiind convins că este posibilă preîntîmpinarea crizei, cu condiția să se acționeze consecvent pe baza unei abordări științifice. P.L.K., arată că la baza evoluției care ghidează „înțelepciunea naturii" stă mijlocul încercărilor și erorilor. Omul a trecut la transformarea mediului înconjurător, pe aceeași cale. Dar el a încercat să generalizeze experiențele reușite, acumulîndu-le și transmițîndu-le. A început astfel mecanismul cercetărilor și s-a exclus necesitatea repetării încercărilor și erorilor. Tot ceea ce astăzi limitează numărul „încercărilor și greșelilor", spune*

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

prețului unei mărfi în raport cu altele. Inflația este rezultatul unei creări excesive de bani. „Politica monetară, spune Milton Friedman, poate menține rata șomajului la alt nivel decît cel al ratei naturale doar, în perioade de timp foarte limitate. Atunci cînd se trece însă de la perioade scurte la altele de lungă durată, «curba lui Phillips» devine o linie verticală pe care diferite procente de creștere a prețurilor sînt asociate cu aceeași „rată naturală a șomajului"4) (denumită și rată de echilibru). Demonstrațiile lui Milton Friedman se referă la o nouă teorie a mecanismului curbei lui Phillips, prin care se susține că modificările de salarii sînt egale cu prevederile ritmului de creștere al inflației plus o ajustare pentru cererea excesivă de forță de muncă. Aceasta înseamnă că atunci cînd o economie se caracterizează printr-o cerere excesivă permanentă, respectiv – după părerea autorilor și susținătorilor acestei teorii – cu un procent de șomaj sub „rata naturală", inflația va fi într-o creștere permanentă. În consecință, în procesul de reducere al ritmului inflației, rata șomajului ar urma inevitabil să crească peste „rata naturală" (de echilibru). De menționat că această rată „naturală", considerată mai înainte a fi de 2–3% din forța de muncă, a fost urcată de mulți apologeți ai capitalismului la 4 și chiar 5%, pentru ca, în ultimii ani, în special în S.U.A., să se afirme că un nivel de șomaj de pînă la 7% este normal.

Giovanni Magnifico apreciază că și teoriile noi bazate pe curba lui Phillips au fost dezmințite de realitate. Ele nu s-au confirmat nici în țările în care stagnarea economică și inflația s-au manifestat și se manifestă în același timp, nici în acele țări care au reușit să realizeze mai multă stabilitate și să înregistreze și o oarecare creștere economică. El respinge, de asemenea, teza monetariștilor, după care politica monetară nu ar fi influențat ritmul de creștere și nivelul șomajului. După părerea sa, este greșit să se creadă că guvernele, ducînd o politică inflaționistă, au urmărit reducerea șomajului. Scopul principal a fost maximizarea ritmului de creștere. Aceasta înseamnă, în primul rînd, creșterea productivității, ceea ce poate avea ca rezultat ca producția să crească chiar dacă numărul salariaților scade.

Magnifico pledează pentru acceptarea unei politici dirijiste de asigurare a folosirii integrale a forței de muncă prin alte mijloace decît expansiunea inflaționistă a cererii globale. Aceasta ar fi, după părerea sa, folosirea acțiunilor și subvențiilor sociale (învățămînt, sănătate etc.). Abia apoi s-ar putea adopta măsurile propuse de monetariști, de a menține fix un ritm corespunzător de creștere a masei monetare care să ducă la stabilitate. Atunci se va vedea, afirmă Magnifico, că „costul extinderii asigurărilor sociale este acoperit, cu mult, de avantajele lichidării, în cele din urmă, a inflației." Punînd clar, drept scop al politicii sociale, folosirea integrală a forței de muncă, va fi mai ușor, după părerea lui Magnifico, să se justifice o politică administrativă și va apărea, mult mai clar, faptul că scopul politicii economice este creșterea economică. „Guvernele sînt sub presiunea unei necesități obligatorii de a da prioritate creșterii", ca urmare a sporirii continue a cheltuielilor statului. De aici, Magnifico ajunge la concluzia că a argumenta că politica monetară nu are efect pe termen lung asupra ratei șomajului și a sugera, ca autorii lui „All Saints Day Manifesto" (Manifestul din ziua tuturor sfinților")5), că administrarea autonomă a monedei naționale a pierdut orice semnificație, este un nonsens. Administrarea autonomă a monedei poate avea importanță pentru creșterea economică, dar – se plînge Magnifico – „întrucît știm puțin despre creștere capacitatea noastră de a o influența este foarte mică". El recunoaște însă că nu se poate administra, dirija, creșterea „așa cum se face în economiile cu planificare centralizată", rămînînd în în același timp o „economie mixtă" (de întreprinderi private și publice), de fapt capitalistă.

Este recunoașterea limitelor de acțiune într-o economie bazată pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție și, implicit, pe inechitate și profunde interese contradictorii între categorii sociale. Nici „reducerea dezechilibrului în domeniul balanțelor de plăți", nici recurgerea la „finanțări din partea F.M.I.", cum s-a hotărît la recenta reuniune de la Londra, nu vor crea noi locuri de muncă în măsură să rezolve problemele complicate, structurale, ale inflației și șomajului.

Numai modificări ale structurilor sociale, care să afecteze raporturile de producție existente în țările capitaliste industrializate, implicînd conducerea publică a unor ramuri care joacă un rol primordial în economie, o repartiție mai echitabilă a veniturilor și, în consecință, o relansare a consumului popular, ar putea crea condițiile unei dezvoltări economice echilibrate, care să asigure, fără inflație, folosirea deplină a forței de muncă.

dr. Dorel OPRESCU

---

1) A. W. Phillips. „The relationship between Unemployment and the Rate of Change of Money, „Economica", vol. 25/1958, p. 283—299.

2) Giovani Magnifico, „A Note on Inflation, Unemployment and Economic Growth, Quarterly Review, Banca Nazionale del Lavoro, decembrie 1976.

3) Harry G. Johnson, World Inflation, the Developing Countries and „An Integrated Programme for Commodities", în „Quarterly Review", decembrie 1976.

4) Milton Friedman, The Role of Monetary Policy, în „American Economic Review", martie 1968.

5) „All Saints Day Manifesto" (Manifestul de ziua tuturor sfinților) a apărut în revista engleză „Economist" din 1 noiembrie 1975.

FIŞE

P.L.K., se poate caracteriza ca început al abordării științifice.

Metode previzionale supuse criticii

● *Prospectologul francez Michel Godet semnează în* ÉCONOMIE ET HUMANISME *studiul* Critique de la prévision (*Critica previziunii), reprodus de „Problèmes économiques" nr. 1512 din 2 martie 1977. După autor, există cauze de erori ale previziunilor care nu se vor putea niciodată înlătura în întregime. Acestea ar fi determinate de: accelerarea schimbărilor, inexactitatea datelor, simplificările arbitrare, erorile de interpretare și obstacolele epistemologice. Nu se exclude totuși un progres în această direcție. Totodată, susține M.G., există o categorie de erori specifice previziunii „clasice", care pot fi suprimate rapid dacă se recurge la prospectivă, adică la o abordare nouă, mai bine adaptată naturii problemelor viitorului. Viziunea parcelară, variabilele cantitative, relațiile statice, explicarea viitorului prin trecut, căutarea unui viitor unic și predeterminat cu ajutorul metodelor deterministe, ar fi cauzele principale ale erorilor specifice previziunii clasice, care țin de o atitudine pasivă și adaptativă față de viitor. Pentru ca prospectiva să participe la crearea viitorului de către om, Michel Godet opune: viziunii parcelare, o viziune globală; variabilelor și metodelor cantitative, metode calitative și subiective; relațiilor statice, relații dinamice; căutării unui viitor unic și predeterminat, căutarea unui viitor multiplu.*

„Terotehnica"

● *C. Aramă publică în Editura tehnică, un volum intitulat* Terotehnica *(etimologie: rădăcina verbului elin „tero" = a avea grijă). Lucrarea este scrisă în concepția „tehnicii totale", care cuprinde nu numai aspecte tehnice propriu-zise, ci și economice sau de orice altă natură. Premisa studiului rezidă în constatarea că „mentenanța" (menținerea) depășește uneori costul obiectului tehnic. Obiectul acestei științe interdisciplinare ar fi tehnica instalației, punerii în funcțiune, întreținerii, reparațiilor, înlocuirii uzinelor, mașinilor, echipamentelor etc., precum și a administrației raționale prin cadre competente, disciplinate și organizate.*

Strategia interioară are dublul scop de a micșora cheltuielile cu piese de schimb și creșterea calității operațiilor efectuate, a fiabilității, a duratei de viață a mașinilor. Mai importantă însă apare strategia exterioară, constînd într-un „feed-back" eficient al informațiilor furnizate de fluxul tehnologic pentru impulsionarea concepției de fabricație, care să ducă la diminuarea pînă la dispariție a cheltuielilor de întreținere. De aci, diviziunea terotehnicii în două ramuri: „corment", privind efortul corectiv și „proment" – pe acela preventiv. Corespunzător există LabTero (laboratoare de întreținere) și Pro Tero (institute de proiectare) unde se perfecționează întreținerea previzionară. După autor, printre preocupările O.N.U.D.I., pregătirea cadrelor calificate în „Terotehnică" este de primă importanță.

Pentru o nouă ordine economică internațională

INDUSTRIALIZAREA — FACTOR CHEIE ÎN STRATEGIA DEZVOLTĂRII ECONOMICE (II)

Efortul propriu și contextul universal

ÎNTR-O EPOCĂ în care dimensiunile procesului dezvoltării economice evoluează sub imperiul revoluției tehnico-științifice, industrializarea dinamică a unei economii naționale nu poate fi asigurată decît afectînd o parte însemnată a disponibilităților sale pentru finanțarea unor ample programe de investiții. Întrucît în acest domeniu nici țările industrializate nu-și pot îngădui „momente de relaxare“ — cele impuse de vicisitudinile conjuncturii sînt și așa destul de preocupante — problema se pune cu atît mai acut pentru țările în curs de dezvoltare.

Sintetizînd propria experiență căpătată în anii construcției socialiste, potrivit căreia dezvoltarea forțelor de producție — și s-a putut vedea rolul important deținut în cadrul lor de cele industriale — trebuie să se bazeze în primul rînd pe eforturile fiecărui popor, România, ea însăși țară în curs de dezvoltare, consideră necesar ca fiecare națiune angajată pe calea eliminării subdezvoltării să aloce sistematic, pe o lungă perioadă de timp, circa 25—30% din venitul național pentru dezvoltare și, în cea mai mare parte, pentru obiective economice. Recunoașterea tot mai largă de care se bucură astăzi pe plan internațional caracterul prioritar al efortului propriu în strategia industrializării, a dezvoltării în general, reliefează și mai mult contribuția României la definirea acestui concept.

Într-un raport elaborat sub egida „Forumului lumii a treia“ de către un grup de specialiști din țările în curs de dezvoltare se arată : „Avem conștiința faptului că sarcina dezvoltării societăților noastre este, în esență, propria noastră responsabilitate. Trebuie să ne îngrijim noi înșine de reformele instituționale interne care sînt necesare pentru înfăptuirea obiectivelor dezvoltării. Noi nu susținem ideea potrivit căreia națiunile noastre pot găsi în ordinea internațională un alibi pentru orice lipsă de progres. Și nici nu așteptăm ca alții să-și asume responsabilitățile ce ne revin. Noi credem în politica bazării pe forțele proprii în cadrul lumii a treia, extinzînd această politică asupra fiecăruia dintre domeniile activității economice și nu numai asupra comerțului“ (Proposal for a new international economic order, prepared by a special task force of the Third World Forum, Mexico, August 1975, p. 3).

În același timp, contextul universal, prin climatul său politic, prin curentul de opinii ce-l promovează, este chemat să asigure o ambianță propice îndepărtării tuturor inegalităților ce mai domină încă lumea de azi, să sprijine efectiv eforturile orientate spre industrializarea rapidă a tinerelor state.

În acest cadru, asistența pentru dezvoltare din partea țărilor puternic industrializate, atunci cînd este degajată de servituțile anacronice ce o însoțesc adeseori, poate constitui un factor complementar de primă importanță în vederea eradicării șirului lung de rămîneri în urmă ce caracterizează situația economică a țărilor în curs de dezvoltare. Importanța și efectele utile ale ajutorului extern pentru industrializare pot fi amplificate pe măsura diversificării formelor ce le îmbracă și a sporirii ponderii ce o dețin în structura sa componentele eliberate de condiționările ce l-au escortat în mod tradițional.

O evaluare, chiar și sumară, a rolului deținut de asistența externă în procesul industrializării țărilor rămase în urmă evidențiază insuficienta ei consistență. În ultimii ani, mărimea asistenței financiare acordate de țările membre ale Comitetului de ajutor pentru dezvoltare (C.A.D.) din cadrul O.C.D.E. a marcat o diminuare relativă : de la 0,52% din P.N.B.-ul agregat al țărilor membre ale C.A.D., cît reprezenta acest ajutor în 1960, el a ajuns la numai 0,35% în 1976. Și aceasta față de 0,70% din PNB, cît ar trebui să reprezinte, după cum se știe, potrivit unor prevederi de mult adoptate și în repetate rînduri confirmate de forurile internaționale autorizate.

Pentru accesul liber la tehnologiile moderne...

TRANSFERUL DE TEHNOLOGIE efectuat, în principal, prin intermediul societăților transnaționale, a fost în bună măsură subordonat intereselor externe. Mai mult, în numeroase cazuri s-a făcut și se face simțită lipsa unei tehnici adaptate nevoilor și posibilităților reale ale țărilor neindustrializate. Este sugestivă în acest sens opinia unui binecunoscut strateg al dezvoltării : „Popoarele noastre — scrie Luis Echeverria Alvarez — sînt, adesea, receptoarele pasive ale unei tehnologii care nu a fost creată în funcție de necesitățile noastre sau care răspunde intereselor strategice ale corporațiilor transnaționale. Noi avem nevoie de tehnici adecvate proporției și dinamicii resurselor noastre, dar mai ales, trebuie să ne opunem cît mai grabnic unui implacabil proces de înstrăinare“. (Pentru o nouă ordine internațională. Ed. politică 1975, p. 55).

Desigur, în funcție de gradul de dotare cu factori de producție al unei țări, sensul și semnificația noțiunii de „tehnică adecvată“ comportă o serie de interpretări. Oricare ar fi aceste interpretări, alegerea tehnicii adecvate trebuie să se facă însă în contextul obiectivelor de dezvoltare, al strategiilor de industrializare, al promovării exportului de produse industriale, al substituirii importului precum și în contextul realizării unor obiective sociale.

În același timp, trebuie avut în vedere că modul în care se realizează în prezent transferul de tehnologie, prin intermediul schimburilor comerciale, dezavantajează net țările în curs de dezvoltare care nu pot acționa ca adevărată parte contractantă, datorită unor factori specifici dintre care se pot aminti : lipsa de informații privind avantajele pe care le oferă, comparativ, diferite tehnologii disponibile ; caracterul deosebit al stabilirii prețurilor în condițiile structurii monopoliste a pieței și ale complexității și eterogenității tehnologiei ; insuficiența de cadre specializate în țările în curs de dezvoltare, care să cunoască caracteristicile diferitelor tehnologii și necesitățile economiilor naționale și care să creeze o poziție de negociere cel puțin comparabilă cu cea a furnizorilor de tehnologie (corporațiile multinaționale). În plus, multe domenii ale transferului de tehnologie sînt reglementate prin reguli și practici naționale și internaționale, diverse și eterogene, care, stabilite de-a lungul anilor, nu au ținut seama de necesitățile țărilor sărace, de imperativele lumii contemporane privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Prin urmare, accesul liber al tuturor țărilor la tehnicile moderne de producție presupune căutarea și acceptarea de noi reguli privind transferul de tehnologie, inclusiv tehnicile de valorificare

ECONOMIE MONDIALA

a materiilor prime și a unor noi purtători de energie, convenirea între guverne a unor reguli precise de conduită care să țină seama de interesele întregii comunități internaționale.

...contra transferului invers de competențe

RĂMÎNÎND în sfera tehnologiei și a cercetării științifice, este necesar să evidențiem și existența unor practici ce nu numai că nu ajută dar, dimpotrivă, aduc imense prejudicii procesului de dezvoltare industrială a statelor „lumii a treia". De pildă, în ultimul timp a căpătat proporții îngrijorătoare fenomenul de racolare a unor specialiști din țările în curs de dezvoltare de către marile corporații occidentale. Prin intermediul acestui fenomen, cunoscut în presa internațională sub denumirea de „brain-drain", tinerele națiuni sînt private de resurse umane dintre cele mai valoroase, tocmai într-o perioadă în care aceste țări își intensifică eforturile pentru depășirea rămînerilor în urmă, pentru înlăturarea decalajelor ce le despart de statele occidentale.

Cunoscînd importanța deosebită pe care o are promovarea unor largi relații de cooperare științifică și tehnică, facilitarea transferului de tehnologie din țările dezvoltate spre țările în curs de dezvoltare, reiese și mai evident caracterul nociv al fenomenului de „brain-drain" care este de fapt, așa cum apreciază studiile O.N.U., un transfer de tehnologie în sens invers. Din cele peste 5 milioane specialiști din lume, numai 700 000 sînt ocupați în țările în curs de dezvoltare, țări în care trăiesc 2/3 din populația globului ; decalajele pronunțate în acest domeniu sînt în mod evident amplificate de practica racolării de specialiști. Conform unor calcule, pentru realizarea programelor de dezvoltare industrială pe care țările în curs de dezvoltare și le-au propus pentru anul 1980, în următorii trei ani numărul specialiștilor din aceste țări va trebui să se dubleze, ajungînd la cel puțin 1,5 milioane. Atingerea acestui obiectiv este pusă în mod serios sub semnul întrebării dacă avem în vedere faptul că în perioada 1960—1972, de exemplu, peste 300 000 de specialiști din „lumea a treia" au fost recrutați să lucreze în țările dezvoltate.

Prin efectele sale dăunătoare, „furtul de inteligență" se dovedește un impediment hotărîtor în calea progresului rapid al tinerelor națiuni, o realitate care nu poate fi neglijată în cadrul eforturilor pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale. În consecință, este necesar să înceteze orice acțiuni de racolare a cadrelor de muncitori calificați și de specialiști din țările în curs de dezvoltare, de către statele dezvoltate economic, să se asigure reîntoarcerea în țările lor a specialiștilor atrași prin diferite metode, astfel încît aceștia să-și poată ajuta propriile popoare în lupta lor pentru propășire și bunăstare.

LICHIDAREA MARILOR DECALAJE ECONOMICE din lumea actuală, înlăturarea împărțirii anacronice a lumii în state puternic dezvoltate din punct de vedere economic și state rămase în urmă, necesită eforturi deosebite, din partea acestora din urmă în primul rînd, și totodată sprijin în forme adecvate din partea întregii comunități internaționale. Industrializarea țărilor în curs de dezvoltare, așa cum a rezultat din cele arătate mai înainte, este un factor cheie în strategia dezvoltării economice contemporane, o cerință esențială a instaurării unei noi ordini economice internaționale.

Sprijinind eforturile țărilor în curs de dezvoltare pentru crearea unor industrii naționale puternice, România pornește constant de la ideea că lichidarea stării de subdezvoltare în care se mai află o mare parte a omenirii — ca urmare a vechii politici imperialiste și colonialiste — are o însemnătate vitală pentru pacea și progresul popoarelor. România acordă ajutor activ acestor state, atît pe calea dezvoltării unor relații economice cu adevărat echitabile, cît și prin acordarea de asistență tehnică și prin pregătirea cadrelor de specialiști necesare construirii unei industrii și economii moderne. De exemplu, în prezent, în spiritul solidarității cu aceste popoare, România pregătește în institutele sale de învățămînt peste 10 000 de tineri din țările în curs de dezvoltare, și totodată mii de specialiști români lucrează în aceste țări.

Firește, în lichidarea marilor decalaje dintre state, un rol principal îl au înseși popoarele din țările în curs de dezvoltare, care trebuie să-și mobilizeze forțele și să asigure punerea în valoare a tuturor mijloacelor și resurselor materiale și umane de care dispun. Odată cu aceasta, de cea mai mare însemnătate este instaurarea unei noi ordini economice care să garanteze promovarea unei colaborări internaționale echitabile, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale și pe destinul său, să asigure condiții pentru progresul economic și social mai rapid al popoarelor rămase în urmă.

Mugur ISĂRESCU
Gheorghe NISTOR

DATE DE PROGNOZĂ

Industria vest-europeană de prelucrare a petrolului

UNA DINTRE RAMURILE INDUSTRIALE importante din țările capitaliste, care s-a resimțit puternic în ultimii ani, atît ca urmare a majorării repetate a prețurilor la țiței, cît și sub efectul recentei crize economice, este industria de prelucrare a petrolului. După aprecierea revistei „Oil and Gas Journal", deși activitatea acestei ramuri s-a înviorat întrucîtva în cursul anului 1976, la sfîrșitul lui capacitățile de prelucrare a petrolului existente în țările nesocialiste erau utilizate, în medie, în proporție de numai 72%.

Concomitent, în ultimii ani au fost revizuite — în sensul reducerii prevederilor inițiale — proiectele de construire și punere în funcțiune în perioada următoare a unor noi capacități de prelucrare.

Japonia, de pildă, a „înghețat" în 1973 capacitățile de prelucrare la nivelul existent atunci ; în prezent se preconizează relansarea — în anul financiar 1977/78 — a extinderii capacităților, dar construcțiile noi vor putea intra în funcțiune abia în anii 1980—1981.

În ceea ce privește țările capitaliste vest-europene, după aproape două decenii și jumătate de dezvoltare rapidă (vezi tabelul) a industriei lor prelucrătoare de petrol, aceasta a cunoscut — pentru prima dată — o reducere a activității. Programele de extindere a capacităților respective, elaborate în 1973 au fost ulterior revizuite, în sensul micșorării în majoritatea țărilor vest-europene. Se remarcă, totodată, modificarea repartiției teritoriale a capacităților de prelucrare în Europa occidentală ; alături de țări cu tradiție în acest domeniu (Anglia, Franța, Olanda, Italia, R.F.G.) s-au afirmat într-o perioadă mai recentă Danemarca, Finlanda, Grecia, Norvegia, Turcia ș.a.

Tara	Capacități instalate de prelucrare a petrolului, la finele anului (mil. tone)			Ponderea în total capacități ale industriei vest-europene de prelucrare a petrolului (%)		
	1950	1970	1980	1950	1970	1980
Anglia	9,5	114,9	154,7	19,4	15,9	14,9
Austria	1,1	8,3	14,5	2,3	1,1	1,4
Belgia	1,0	35,9	55,8	2,1	4,9	5,4
Danemarca	-	10,8	10,9	-	1,5	1,0
Elveția	-	5,5	6,9	-	0,8	0,7
Finlanda	-	10,0	17,1	-	1,4	1,6
Franța	16,5	116,4	170,5	33,8	16,0	16,4
R.F.G.	5,2	120,3	159,1	10,6	16,5	15,3
Grecia	-	4,6	20,6	-	0,6	2,0
Irlanda	-	2,6	2,6	-	0,3	0,2
Italia	6,7	164,8	189,2	13,6	22,7	18,2
Norvegia	-	6,4	12,9	0,1	0,9	1,2
Olanda	6,0	68,5	100,8	12,3	9,4	9,7
Portugalia	0,4	3,8	19,5	0,8	0,5	1,9
Spania	1,2	34,8	59,8	2,5	4,8	5,8
Suedia	1,2	12,6	28,3	2,4	1,7	2,7
Turcia	0,1	7,5	17,0	0,1	1,0	1,6
Total Europa occidentală	48,9	727,7	1040,2	100,0	100,0	100,0

Sursa: "Oel-Mineraloelwirtschaft", nr.6/1976

Evoluția industriei de prelucrare a petrolului din țările capitaliste dezvoltate are loc pe fundalul creării sau extinderii susținute a acesteia în țările membre ale O.P.E.C., care urmăresc fie o mai bună valorificare a principalei lor bogății naturale, fie realizarea independenței de importul de produse ale rafinării petrolului sau ale petrochimiei. Este cazul Iranului, de pildă, care proiectează să sporească capacitățile de prelucrare de la 35 mil. tone în 1976 la 60 mil. tone în 1980, al Libiei (de la circa 2,5 mil. tone în 1975 la 17—20 mil. tone în 1980), al Indoneziei etc.

N. P.

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna aprilie 1977

ÎN LUNA APRILIE a.c., pe piața internațională a produselor de bază s-a înregistrat o accelerare a tendinței de creștere a prețurilor. Potrivit indicelui agregat I.E.M., prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R. S. România au crescut în aprilie a.c. cu 0,8%, comparativ cu 0,2% în luna precedentă.

Prețurile la materii prime și semifabricate industriale *au crescut pe ansamblu cu 0,6% (față de 0,3% în luna martie a.c.), evoluția lor fiind însă diferențiată de la o categorie de produse la alta. Prețurile au crescut la lemn și produse din lemn și la piei brute (+4,2%). Pe de altă parte, prețurile au scăzut la cauciuc (—3%), fibre animale și vegetale (—1,1%), minereuri (—0,8%) și metale (—0,4%), ca urmare a unei ușoare diminuări a cererii din partea industriilor prelucrătoare.*

La combustibili *prețurile au crescut în medie cu 1,1% recuperînd, în acest fel, scăderea din luna precedentă (—1,6%). Prețurile au crescut atît la produse petroliere (+1,7%), cît și la cărbuni și cocs (+0,8%).*

Prețurile la produse agroalimentare *au crescut pe ansamblu în aprilie a.c. cu numai 0,6%, comparativ cu creșterea de 2,9% din luna martie. Datorită perspectivelor favorabile ale recoltelor pe plan mondial, prețurile la cereale au continuat să scadă (—2,4%), în timp ce la celelalte produse au înregistrat creșteri mai moderate decît în luna precedentă.*

INDICELE SINTETIC I.E.M. IN ANII 1975-1976 ȘI IN PERIOADA MARTIE-APRILIE 1977

- 1970-1972=100 -

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	Mart.	Apr.
INDICE GENERAL	1975	219,2	222,7	220,1
	1976	226,2 a)	221,0 a)	223,5 a)
	1977		235,7 a)	237,5 a)
1. Produse alimentare	1975	203,7	212,5	208,2
	1976	180,8	184,1	177,2
	1977		193,3 a)	194,5 a)
- cereale	1975	216,7	211,3	210,5
	1976	198,3	209,6	201,5
	1977		176,2	172,0
- semințe oleag., prod. deriv., grăsimi anim. și veg.	1975	195,0	198,3	205,8
	1976	168,7	166,8	158,7
	1977		216,3	223,5
- animale, carne și prod. animal.	1975	159,3	154,0	157,4
	1976	152,8	154,9	147,0
	1977		155,3 a)	155,9 a)
- zahăr și produse tropicale	1975	314,0	396,1	346,5
	1976	243,5	243,0	243,1
	1977		293,2	296,5
2. Combustibili	1975	343,0	335,2	337,6
	1976	366,7	360,4	365,0
	1977		392,2 a)	396,4 a)
- cărbuni și cocs	1975	260,0	276,2	268,0
	1976	266,5	262,6	263,6
	1977		281,1 a)	283,3 a)
- țiței	1975	461,2	450,9	450,9
	1976	496,7	492,0	493,4
	1977		551,8	551,8
- produse petroliere	1975	373,9	346,0	358,6
	1976	408,4	399,3	408,4
	1977		433,0	440,3
3. Materii prime industriale	1975	189,1	193,9	190,5
	1976	201,9 a)	194,0 a)	199,1 a)
	1977		205,7 a)	207,0 a)
- minereuri	1975	178,4	183,0	181,2
	1976	165,0 a)	169,2 a)	169,6 a)
	1977		163,5 a)	162,2 a)
- metale	1975	185,1	192,2	184,7
	1976	194,8	188,3	196,9
	1977		193,6 a)	192,8 a)
- cauciuc	1975	159,8	162,3	150,9
	1976	219,5	210,2	212,1
	1977		232,4	225,5
- lemn și produse din lemn	1975	229,6	240,1	237,2
	1976	222,1	218,8	217,1
	1977		225,3 a)	234,7 a)
- fibre animale și vegetale	1975	162,4	151,7	160,6
	1976	228,4	196,5	197,5
	1977		253,9	251,2
- piei	1975	114,8	91,5	114,9
	1976	169,8	165,0	186,2
	1977		196,9	205,1

a) Date provizorii pentru porci vii, vite, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, ferosiliciu, oțel comercial, tablă groasă, tablă subțire, sîrmă neagră, țevi din oțel, laminate de cupru, cherestea de rășinoase, celuloză, hîrtie kraftliner.

Sectorul conjunctură economică internațională și marketing — I.E.M.

EVOLUȚII MONETARE

SĂPTĂMÎNA 9-13 mai 1977 a consemnat modificarea tendinței **dolarului S.U.A.**, care a realizat o repreciere în raport cu restul valutelor occidentale. Această evoluție a fost favorizată de anticiparea unei creșteri a dobînzilor pe piața internă din S.U.A., reflectată pe piața eurodepozitelor prin mărirea ecartului între depozitele în eurodolari și depozitele în eurovalutele forte ale momentului : francul elvețian și marca vest-germană. La finele săptămînii marile bănci new-yorkeze au confirmat așteptările, majorînd cu 1/4% dobînda preferențială („prime rate"), care se situează acum la 6 1/2%. Observatorii apreciază că ea ar putea duce, în cazul în care se va confirma ca tendință, la o întărire în viitor a dolarului pe piețele valutare. **Marca vest-germană** a înregistrat un recul în raport cu dolarul S.U.A., situîndu-se la un nivel maxim de depreciere de circa 1% pe 12 mai, cînd cota la un nivel de circa 2,3720 mărci pentru un dolar, față de 2,3480 mărci la finele intervalului precedent.

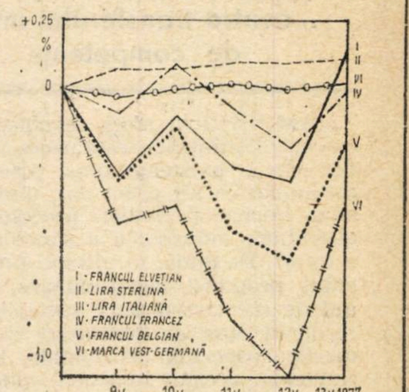

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 9-13 mai 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 6 mai 1977.

Francul elvețian a avut o evoluție asemănătoare atingînd un nivel maxim de depreciere, în relația sa cu dolarul S.U.A., de circa 0,3%. După ce a cotat la un nivel minim de circa 2,5290 franci pentru un dolar, francul elvețian a terminat intervalul la un nivel superior închiderii precedente și anume 2,5180 franci.

În timp ce **lira italiană** s-a situat în mod constant la un nivel de circa 886,60 lire pentru un dolar, **francul francez** a avut o evoluție ușor oscilantă în jurul nivelului de 4,9560 franci pentru un dolar.

Lira sterlină a continuat să manifeste o tendință ascendentă in raport cu dolarul S.U.A., atingînd un nivel maxim de circa 1,7193 dolari pentru o liră, față de 1,7180 dolari la finele săptămînii precedente. Reducerea deficitului comercial al Marii Britanii la 109 milioane lire sterline în luna aprilie (față de 239 milioane lire sterline în luna martie) a contribuit la accentuarea tendinței lirei de a atinge și depăși limita de 1,72 dolari pentru o liră sterlină fixată de Banca Angliei, care a intervenit activ (cumpărînd dolari S.U.A.) în încercarea de a stopa reprecierea monedei sale. În același context se înscrie și noua reducere cu 0,25% a dobînzii minime de împrumut în Marea Britanie, la 8%.

Prețul aurului s-a menținut constant în jurul nivelului de circa 147,60 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Construcția de conducte: relaxarea ritmului

ÎN CERCURILE de specialitate se apreciază că — după ce a cunoscut oscilații reduse în ultimii ani, cu tendință de restrîngere — activitatea de construire a conductelor (pentru țiței, gaze sau produse petroliere) din țările nesocialiste se va reduce din nou în cursul acestui an, respectiv de la 30 mii km conducte instalate la 28,4 mii km. Cu toate acestea, investițiile aferente pe 1977 sînt evaluate la peste 5 miliarde de dolari.

Pe regiuni sau zone geografice tabloul apare, însă, mult diferențiat — arată revista Oil and Gas Journal. *În timp ce în țările din zona Asiei de sud-est și Pacificului reducerea scontată (față de 1976) este de 47%, în Europa occidentală — de 34%, în America Latină — de 22%, iar în America de Nord — de aproape 17%, în zona Orientului Apropiat și Mijlociu lungimea totală a conductelor instalate în acest an urmează practic să se dubleze, iar în Africa să crească cu 55%.*

Cooperare bulgaro-austriacă

LA RECENTA ȘEDINȚĂ a Comisiei mixte bulgaro-austriece de colaborare economică, comercială și tehnică, desfășurată la Viena s-a evidențiat că în 1976, valoarea schimburilor comerciale bulgaro-austriece s-a ridicat la 125 milioane dolari. La sesiune au fost examinate probleme privind cooperarea industrială și au fost prevăzute proiecte concrete — fabricarea în comun de instalații de aer condiționat și exportul acestora pe terțe piețe. Se așteaptă, de asemenea, concretizarea unor noi posibilități de colaborare cu firme austriece pe terțe piețe.

În ce privește cooperarea industrială, s-a manifestat interes în principal față de colaborarea în domeniile metalurgiei, chimiei, construcțiilor de mașini și industriei de mașini electrice. În legătură cu aceasta, cele două părți au ajuns la o înțelegere privind posibilitatea colaborării în viitor cu uzinele „Voest Alpine" din Linz în domeniul metalurgiei și al creării unei societăți mixte.

R. P. POLONĂ

MODERNIZAREA — FACTOR AL DINAMISMULUI ECONOMIC

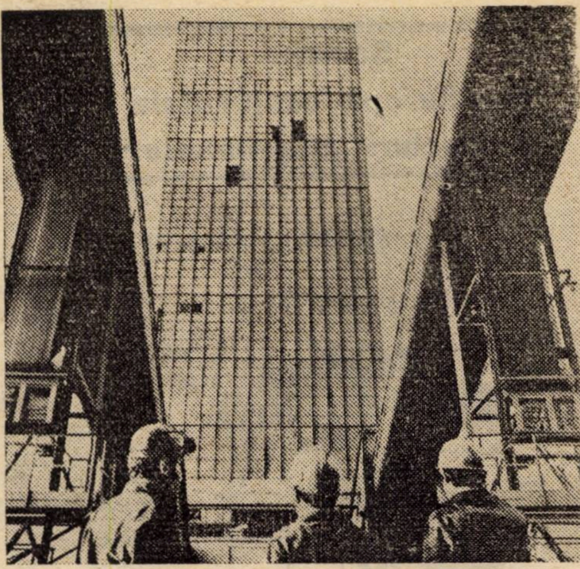

Datorită dezvoltării susţinute a industriei de extracţie şi prelucrare a minereului de cupru, Polonia s-a situat în ultimii ani în eşalonul de frunte, pe plan mondial, al producătorilor şi exportatorilor acestui metal. In imagine, moderna rampă la puţ a minei Polkowice, cu o capacitate de extracţie de 15 mil. tone minereu pe an

ANUL TRECUT a fost marcat în R. P. Polonă prin continuarea dezvoltării dinamice a economiei sale naţionale ; venitul naţional a sporit cu circa 7,5% faţă de 1975, producţia industrială — cu 10,7%, productivitatea muncii (în sfera producţiei materiale) — cu circa 7%, volumul transporturilor de mărfuri — cu 7,9%, vînzările cu amănuntul în comerţul interior — cu 13,2%, suprafaţa locativă dată în folosinţă — cu 6,3% ş.a.m.d. Aceasta în pofida unor dificultăţi survenite în agricultură (sub efectul condiţiilor climatice nefavorabile) sau a influenţelor conjuncturale în domeniul comerţului exterior. Realizările economiei poloneze reflectă aplicarea strategiei economice şi sociale, adoptate la începutul actualului deceniu, a cărei esenţă constă — după cum arăta recent tovarăşul Edward Gierek, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P. — în îmbinarea dinamismului economic ridicat cu îmbunătăţirea sistematică a condiţiilor de trai ale oamenilor muncii şi ale familiilor lor.

Modificările, survenite din mers, ale orientărilor în politica economică se reflectă — între altele — şi în domeniul investiţiilor.

Investiţiile : restructurări cu efecte calitative

DUPĂ CE în cincinalul trecut s-a efectuat un mare efort de investiţii în economia naţională (de 1 900 miliarde de zloţi, respectiv cu 91% mai mult decît în anii 1966—1970), în perioada 1976—1980 se prevede un spor global de 43% al volumului acestora. În prezent accentul se pune pe restructurarea investiţiilor în scopul ridicării eficienţei economiei, prin dezvoltarea mai rapidă a ramurilor industriale purtătoare de progres tehnic, prin sporirea ponderii investiţiilor destinate modernizării industriei, agriculturii şi altor sectoare ale economiei naţionale, prin îmbunătăţirea cantitativă şi calitativă a producţiei cerute pe piaţa internă şi la export. Aceste orientări ale investiţiilor corespund liniilor directoare ale politicii economice din actualul plan cincinal, stabilite la plenarele a V-a şi a VI-a ale Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez (decembrie 1976 şi ianuarie 1977), şi anume : accelerarea dezvoltării agriculturii, îmbunătăţirea balanţei schimburilor comerciale externe, acordarea atenţiei prioritare nevoilor de aprovizionare a populaţiei şi construţiilor de locuinţe. Măsurile menţionate, care urmăresc în acelaşi timp întărirea echilibrului economic, se reflectă din plin în prevederile planului pe 1977. De pildă, producţia agricolă globală urmează să crească cu 5,3% faţă de nivelul anului trecut, iar producţia industrială destinată desfacerii pe piaţa internă — cu 9,9% (faţă de un spor de 7,2% al întregii producţii industriale).

Modernizarea modernizatorului

DUPĂ CUM SE ARATĂ în presa economică polonă, un rol esenţial în ridicarea eficienţei producţiei în actualul cincinal revine modernizării industriei. Se apreciază că stadiul atins de dezvoltarea industriei poloneze face necesară mărirea ponderii investiţiilor destinate modernizării, respectiv dublarea acesteia în raport cu cincinalul trecut (cînd a fost, în medie, de 15—17%). Au şi fost puse în acţiune pîrghii economice şi financiare (printre care introducerea indicatorului „valoare adăugată“, drept unul dintre criteriile de evaluare a eficienţei activităţii întreprinderilor), menite să stimuleze traducerea în viaţă a programelor de modernizare, în primul rînd în întreprinderile în care utilizarea maşinilor, instalaţiilor şi procedeelor tehnologice reprezentînd ultimul cuvînt al tehnicii promite o rentabilitate superioară.

Un cuvînt greu de spus are aci industria constructoare de maşini din R. P. Polonă. În decursul cincinalului trecut s-au depus eforturi considerabile pentru echiparea modernă a acestei ramuri, inclusiv prin achiziţionarea a numeroase licenţe din străinătate ; în perioada 1976—1980 această ramură urmează să dubleze producţia de maşini, instalaţii şi instrumente de folosinţă generală (îndeosebi producţia de maşini-unelte şi echipament tehnologic), utilizînd pentru modernizare aproape 30% din fondurile de investiţii ce-i sînt alocate (vezi **„Perspectives polonaises“**, nr. 2/1977).

Va spori, totodată, aportul industriei la extinderea exporturilor Poloniei. Dacă pe ansamblul producţiei industriale se prevede în actualul cincinal o creştere de 48-50%, iar pentru producţia de bunuri de consum destinată pieţei interne — de 57%, în cazul producţiei industriale destinate exportului se preconizează o creştere de 86% (în raport cu nivelul anului 1975).

Aplicarea acestor măsuri va permite — concomitent cu dezvoltarea producţiei agricole, a celei de bunuri industriale de larg consum, cu extinderea prestărilor de servicii şi construcţiilor de locuinţe — îmbunătăţirea continuă a condiţiilor de viaţă ale populaţiei R.P. Polone.

RELAŢIILE reciproce româno-polone cunosc o evoluţie favorabilă, amploarea şi diapazonul lor în domeniul economic, de pildă, extinzîndu-se continuu în decursul ultimelor decenii. Constatare valabilă atît în domeniul schimburilor comerciale propriu-zise (care urmează să atingă în actualul cincinal un volum global de aproape 3 miliarde ruble, respectiv o creştere de 2,5 ori faţă de nivelul atins în anii 1971—1975), cît şi pe planul cooperării industriale şi tehnico-ştiinţifice. Rezultatele obţinute în 1976 în cadrul aplicării acordului de lungă durată încheiat între România şi Polonia precum şi prevederile din acest an evidenţiază posibilităţile înfăptuirii cu succes şi chiar a depăşirii obiectivelor stabilite.

Realizarea prevederilor acordurilor de colaborare în producţie va exercita — sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în interviul acordat recent ziarului polonez „Trybuna Ludu“ — **„o influenţă pozitivă asupra dezvoltării ambelor noastre economii. În acelaşi timp extinderea colaborării, inclusiv a cooperării în producţie dintre ţările noastre, va crea, fără îndoială, posibilitatea participării în condiţii mai bune a României şi Poloniei la cooperarea cu celelalte ţări socialiste membre ale C.A.E.R.“**. Vizita oficială de prietenie efectuată în perioada 17—20 mai a.c. în Polonia de delegaţia de partid şi de stat condusă de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, secretarul general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, constituie o nouă contribuţie la strîngerea relaţiilor dintre cele două ţări, la identificarea şi valorificarea unor noi posibilităţi de extindere a colaborării şi cooperării economice, reciproc avantajoase.

Nicolae POPOV

Şomajul din Europa occidentala la niveluri „deprimante“

„Nici pentru 1977, cu toate că producţia creşte cu 4—5%, nu este de aşteptat o îmbunătăţire durabilă pe piaţa muncii“. Constatarea aparţine săptămînalului vest-german **VDI-Nachrichten** după care reproducem graficul şi care apreciază nivelurile şomajului în Europa occidentală ca fiind în continuare „deprimante“. De asemenea, atenţia rămîne concentrată asupra şomajului ridicat din rîndurile tineretului, fenomen considerat deosebit de grăitor pentru slaba capacitate a economiei de a absorbi mîna de lucru disponibilă. În R.F.G., de exemplu, cel mai ridicat nivel al şomajului a fost în 1976 cel din rîndul tinerilor între 20 şi 25 de ani.

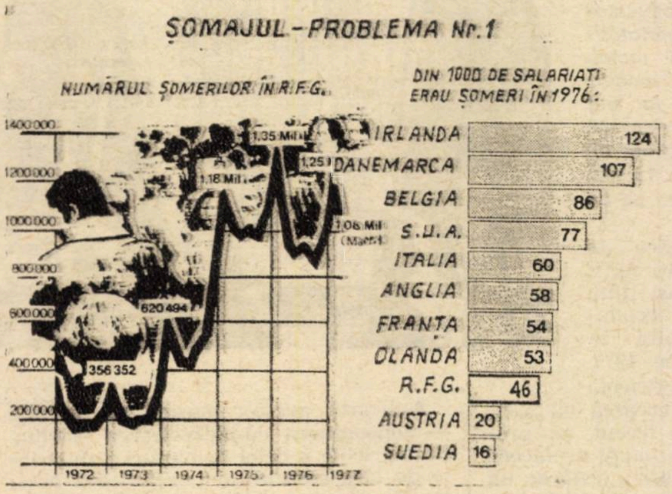

Mizînd pe energetica nucleară

DATE RELATIV RECENTE asupra situaţiei capacităţilor atomo-electrice din zece ţări capitaliste industriale, care deţin o pondere majoritară pe plan mondial în acest domeniu, ilustrează efortul depus de unele dintre ele pentru a reduce, în viitor, dependenţa de petrol a balanţei lor energetice. După cum se vede din datele tabelului, (reprodus după **Referativnii sbornik-ekonomika promîslennosti**, nr. 2/1977), acesta este cazul Franţei, S.U.A., R.F.G., Japoniei şi Spaniei — ţări care mizează pe sporirea contribuţiei energiei nucleare la acoperirea necesarului lor energetic în pofida unor incertitudini referitoare la perspectivele aprovizionării centralelor atomo-electrice cu combustibil nuclear.

Ţara	Total centrale atomo-electrice		Din care în funcţiune		în construcţie	
	unităţi	capacitate instalată (MW)	unităţi	capacitate instalată (MW)	unităţi	capacitate instalată (MW)
S.U.A.	134	119670	59	40753	75	78917
Franţa	32	23001	10	2881	22	20120
R.F.G.	25	18464	11	4140	14	14324
Japonia	24	15035	13	6356	11	8679
Anglia	20	11881	14	5381	6	6500
Spania	10	7628	3	1073	7	6555
Suedia	10	7360	5	3180	5	4180
Canada	12	6171	8	3136	4	3035
Belgia	6	3460	4	1660	2	1800
Elveţia	5	2668	3	1006	2	1662

Structura comenzilor de centrale atomice pentru perioada următoare reflectă preocuparea, în continuare, pentru dezvoltarea acestui sector energetic îndeosebi în S.U.A., Canada, Italia (ultima marchează o întîrziere pronunţată faţă de alte ţări industriale) etc, inclusiv în unele ţări nesocialiste în curs de dezvoltare.

Iugoslavia: repere economice 1977

COMENTÎND perspectivele evoluţiei pozitive a economiei R.S.F. Iugoslavia în 1977, presa iugoslavă relevă premisele favorabile realizate în acest sens în cursul anului trecut. Este vorba, între altele, de o recoltă record în agricultură, de echilibrarea cererii şi a ofertei pe piaţa internă (cu corolarul ei — moderarea creşterii preţurilor), de lichidarea deficitului balanţei de plăţi externe şi asigurarea — pentru începutul acestui an — a unor rezerve de valută liber convertibilă de aproape 2,5 miliarde dolari (poziţia dinarului pe pieţele financiare internaţionale întărindu-se substanţial) etc.

Pentru anul în curs se prevede o creştere cu 5,5% a produsului social brut şi cu minimum 6% a producţiei industriale (faţă de 3,4% în 1976); a fost adoptat un ritm mai rapid al activităţii economice decît cel preconizat iniţial, întrucît — după cum releva recent publicaţia **„Les nouvelles yougoslaves“** — se apreciază că o asemenea accelerare constituie cel mai bun remediu împotriva tendinţelor inflaţioniste. Se contează, de asemenea, pe înviorarea activităţii în sectorul investiţiilor, cît şi pe o desfăşurare mai dinamică decît anul trecut a schimburilor comerciale externe (atît la import, cît şi la export).

Japonia: analiza valorii

CONFORM APRECIERILOR apărute în presa occidentală de specialitate, economia japoneză se plasează în frunte în privinţa utilizării analizei valorii ca metodă de ridicare a eficienţei producţiei. Pe şantierele navale ale firmei „Mitsubishi“, de pildă, de această probleme se ocupă 50 de salariaţi, iar în întreprinderile companiei „Toyota“ 250 de tehnicieni parcurg permanent secţiile de producţie în căutare de idei noi. Importanţa acordată acestei acţiuni pe plan naţional rezultă şi din faptul că întreprinderile industriale sînt stimulate de guvern să includă în contractele lor clauze privind efectuarea analizei valorii.

Radiografia „celor 9“

DUPĂ DOUĂ DECENII de la naşterea Pieţei Comune vest-europene, şi după ce celor şase participanţi iniţiali li s-au mai alăturat pe parcurs alţi trei, economia R.F.G. îşi menţine ca dimensiuni absolute locul întîi. Graficul pe care îl reproducem după publicaţia săptămînală **Die Zeit** înfăţişează „ierarhia“ din cadrul C.E.E., după acelaşi criteriu al mărimii P.N.B., potrivit datelor existente pe anul trecut.

Una din modificările cele mai semnificative, semnalate de comentariul care însoţeşte graficul, este avansul considerabil luat de Franţa faţă de Anglia, împinsă pe locul al treilea. Aceasta s-a datorat faptului că în ultimii şapte ani, de exemplu, ritmul de creştere al economiei franceze a fost aproape de trei ori mai rapid decît în cazul celei engleze. Tot pe locul al treilea în C.E.E. se situează Anglia şi în ceea ce priveşte volumul total al exportului. De remarcat că exportul spre alte ţări ale Pieţei Comune are în cazul Angliei ponderea cea mai mică, fapt legat fără îndoială de vastele legături comerciale extra-europene întreţinute de Anglia în trecut, în virtutea evoluţiei sale istorice. x

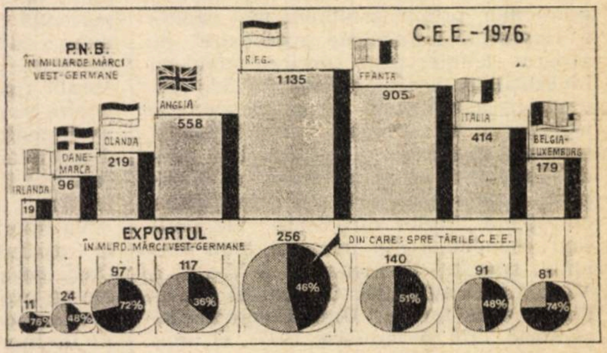

CURIER

GLOSAR

„Comitetul interimar“

ÎNTRE 26 și 29 aprilie a.c. s-a ținut la Washington sesiunea Comitetului interimar al Consiliului guvernatorilor Fondului Monetar Internațional pentru problemele sistemului monetar. Acest comitet a fost înființat la 2 octombrie 1974, luînd locul Comitetului pentru reforma sistemului monetar internațional și problemele conexe, cunoscut mai mult sub denumirea : „Comitetul celor 20“. Comitetul este interimar deoarece va funcționa pînă cînd va fi înființat un Comitet permanent al Consiliului guvernatorilor, ca nou organ statutar de conducere al F.M.I., cu putere de decizie în problemele sistemului monetar internațional.

Comitetul interimar are un rol consultativ și este organizat pe structura vechiului Comitet al celor 20, fiind compus din 20 de membri care reprezintă direct sau indirect toate cele 130 de țări membre ale F.M.I., inclusiv România. El avizează și raportează Consiliului guvernatorilor cu privire la problemele care îi revin și anume :

— supravegherea conducerii și adaptării sistemului monetar internațional, inclusiv echilibrarea balanței de plăți a țărilor membre și transferul de resurse spre țările în curs de dezvoltare ;

— avizarea propunerilor directorilor executivi ai F.M.I. cu privire la modificarea statutului F.M.I. ;

— luarea de măsuri în cazul apariției unor dezechilibre bruște care ar amenința sistemul monetar internațional.

Prima reuniune a Comitetului interimar a avut loc la Washington în ianuarie 1975. Cea mai mare reușită de pînă acum a acestui comitet este considerată sesiunea de la Kingston (Jamaica) din ianuarie 1976, cînd o parte din vechile divergențe dintre puterile occidentale și dintre acestea și țările în curs de dezvoltare au fost aplanate prin compromisuri, astfel încît s-a putut ajunge la finalizarea principalului obiectiv urmărit în această perioadă de comitet și implicit de F.M.I. : modificarea statutului acestui organism în sensul adaptării lui la noile condiții în care se desfășoară activitatea economică și valutar-financiară internațională. Statutul modificat va intra în vigoare probabil în a doua jumătate a acestui an.

Sesiunea din aprilie a.c. a avut între altele pe ordinea de zi :

— crearea unui Fond suplimentar de credite în cadrul F.M.I. („Fondul Witteveen“, după numele directorului general al F.M.I.), de circa 10 miliarde dolari, pentru acoperirea deficitelor temporare ale balanței de plăți a țărilor membre, aceste deficite crescînd foarte mult în ultima vreme din cauza crizei. Fondul ar urma să fie constituit din contribuții ale țărilor dezvoltate și ale țărilor membre ale O.P.E.C., dobînda creditelor fiind aceea a pieței, pentru țările cele mai sărace prevăzîndu-se însă suportarea unei părți din dobîndă dintr-un fond special ;

— efectuarea unei noi emisiuni de D.S.T. (ultima emisiune datînd din 1972), după ce vor fi studiate o serie de aspecte ale acestui instrument monetar abstract care pînă în prezent — așa cum în repetate rînduri au subliniat reprezentanții țării noastre — n-au fost încă elucidate ;

— modalitatea practică de traducere în viață a prevederii din statutul modificat al F.M.I. cu privire la supravegherea evoluției cursurilor valutare și consultarea F.M.I. cu țările membre în scopul promovării unui sistem stabil de cursuri valutare.

C. K.

Negocieri GATT

Dan Cioroianu, București — Actuala rundă de negocieri comerciale multilaterale din cadrul GATT („runda de la Tokio“) continuă să se desfășoare activ, cu toate că, așa cum remarcați, presa relatează destul de rar despre mersul ei. Un prim rezultat concret al negocierilor îl reprezintă acordul la care s-a ajuns la sfîrșitul anului trecut în domeniul produselor tropicale. Totuși, după cum apreciază un recent comunicat de presă al GATT (25 aprilie a.c.), cele mai dificile negocieri abia urmează, între ele fiind menționate cele privind agricultura, domeniu în care nu s-a putut stabili încă o bază pentru negocieri.

Autostrada Nord-Sud

C. Rusu, București — Proiectul autostrăzii de mare capacitate pe care l-ați găsit amintit în articolul „Cooperarea economică pe plan european: actualitate și noi perspective“, apărut în nr. 18/1977 al revistei noastre, ar urma să aibă ca puncte extreme la nord portul polonez Gdansk de la Marea Baltică, iar la sud-est localități situate la frontiera Turciei cu Iranul și Siria. Alte puncte finale ale acestei autostrăzi construite prin cooperare se au în vedere a fi Udine (Italia), Rijeka și Ploce (Iugoslavia), Atena și Igoumenitsa (Grecia), Constanța (România).

Prin construirea acestei autostrăzi — considerată un rezultat al Conferinței pentru cooperare și securitate în Europa — se are în vedere „satisfacerea necesităților crescînde ale traficului internațional la mare distanță, încurajînd atît relațiile comerciale cît și turismul și oferind o alternativă economicoasă și comodă altor forme de transport“. Potrivit unui comunicat de presă al C.E.E./O.N.U. (31 martie a.c.), construirea autostrăzii amintite prezintă interes nu numai pentru cele zece țări pe care ea urmează să le străbată, ci și pentru țările vecine lor, inclusiv sub aspectul dezvoltării legăturilor rutiere dintre Europa și țările Orientului Apropiat și Mijlociu. Anul finalizării ei ar urma să fie 1990.

Oțel

C. Mocanu, Rișnov — 1) Cei mai mari producători mondiali de oțel au fost în 1976, în ordine (producția în milioane tone) : U.R.S.S. 147, S.U.A. 116,3 Japonia 107,3, R.F.G. 42,4, Italia 23,3, Franța 23,2. În cazul Franței peste jumătate din producție este furnizată de două societăți (Usinor și Sacilor), care utilizează peste 60% din forța de muncă a acestei ramuri.

2) Tendința de reducere a natalității semnalată de mai mulți ani într-o serie de țări vest-europene este confirmată de cifrele date recent publicității în mai multe din aceste țări. În Anglia rata natalității din 1976, de 11,9 la mia de locuitori, este cea mai scăzută din întreaga istorie a țării, iar în Franța natalitatea a scăzut anul trecut la 13,6 la mie față de 16,9 la mie în 1972. În R.F.G. sporul natural al populației rămîne în continuare negativ. Reține atenția și tendința de oarecare reducere a natalității care începe să se contureze în numeroase țări în curs de dezvoltare (77 din 88 țări pentru care Banca Mondială a dispus de date), generînd posibilitatea stabilizării populației globului la un nivel mai scăzut în perspectiva secolului viitor decît se anticipa nu demult.

Desalinizare

Mirel Cireșiu, Mediaș — Potrivit datelor furnizate de Centrul de informare economică și socială al O.N.U., singura țară care își satisface în întregime necesitățile de apă din desalinizarea apei de mare este Kuweitul (circa 1,03 milioane locuitori). În Kuweit funcționează în prezent trei uzine de acest fel, o a patra fiind în curs de construcție.

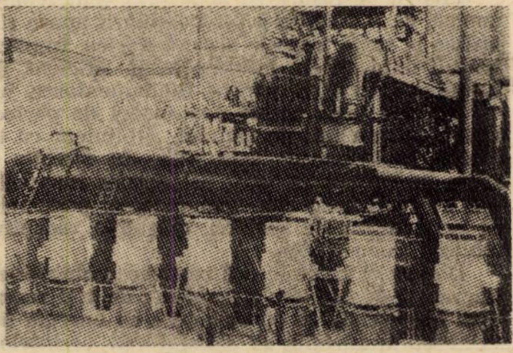
Uzină de desalinizare a apei de mare în Oman. Capacitatea de prelucrare : 160 000 litri pe oră

Desalinizarea apei de mare rămîne mijlocul cel mai ieftin dintre cele „neconvenționale“ de obținere a apei, devenită și ea o „materie primă“ critică. Diferitele procedee tehnologice de desalinizare utilizate în prezent (în Kuweit, Franța, Israel, Anglia, Hong Kong, Italia, S.U.A. etc.) au comun costul totuși foarte ridicat al apei obținute (1 dolar metrul cub de apă desalinizată în ipoteza unui preț de 80 dolari/tonă al energiei utilizate). Pe lîngă consumul mare de energie, unele procedee sînt dificil de utilizat și din cauza coroziunii intense a rețelei de conducte pe care o presupun. În anumite zone se utilizează pentru desalinizare energia solară, la care vă referiți dv., dar costul apei dulci obținute este și mai ridicat (5 dolari metrul cub).

Pentru apele mai puțin sărate, există un procedeu de purificare cu membrane semipermeabile care reduce costul apei obținute la 44 cenți metrul cub, dar și el se cere încă perfecționat. Pentru obținerea de apă se fac cercetări și în alte direcții : provocarea de ploi, reducerea evaporării (costul acestei ultime operații ajunge însă acum la 25 dolari metrul cub de apă), aducerea de aisberguri în regiunile aride (Arabia Saudită are planuri în acest sens, care includ și amenajarea de patinoare în vîrful aisbergurilor) etc.

Alegere

Ion Pușcașu, Cluj-Napoca. — La sfîrșitul anului trecut, în cadrul secției de economie a Academiei de Științe a U.R.S.S. au fost aleși patru noi membri corespondenți, în privința cărora vă oferim datele biografice solicitate : **Aleksandr Ilici Notkin**, născut în 1901, specialist în domeniul economiei Uniunii Sovietice, este șef de sector la Institutul de economie al Academiei de Științe a U.R.S.S. ; **Mihail Aleksandrovici Sergheev**, născut în 1917, specialist în problemele conducerii producției, precum și ale organizării științifice a muncii, este prim-vicepreședinte al prezidiului Centrului științific din Ural al Academiei de Științe a U.R.S.S. ; **Evghenii Ivanovici Kapustin**, născut în 1921, specialist în domeniul economiei politice a socialismului, este directorul Institutului de economie al Academiei de Științe a U.R.S.S. ; **Aleksandr Ivanovici Ancișkin**, născut în 1933, specialist în teoria reproducției socialiste și în problemele modelării macroeconomice, este șef de sector la Institutul de economie matematică al Academiei de Științe a U.R.S.S.

Dinamica comerţului

(Urmare din pag. 4)

Dezvoltarea şi perfecţionarea întregii activităţi de alimentaţie publică constituie o preocupare de prim ordin. Această ramură deosebit de dinamică a comerţului va cunoaşte în actualul cincinal, şi în continuare, schimbări de fond, accentul fiind pus pe rolul social tot mai pronunţat care trebuie să se caracterizeze. Dată fiind importanţa acestui sector, s-a prevăzut ca la nivelul Facultăţii de comerţ din cadrul Academiei de studii economice — Bucureşti, să se creeze o secţie pentru pregătirea cadrelor de specialişti cu studii superioare care să conducă alimentaţia publică şi turismul.

Rămîn, totodată, ca direcţii importante de acţiune pentru vehicularea raţională a mărfurilor, gospodărirea judicioasă a fondului de mărfuri, gestionarea ştiinţifică, folosirea intensivă a bazei tehnico-materiale a comerţului.

O problemă economică în permanentă actualitate o reprezintă cunoaşterea nivelului şi structurii, **gestionarea corespunzătoare a stocurilor** de mărfuri din comerţ. Seismul din 4 martie a.c. a pus în evidenţă importanţa deosebită a existenţei unor stocuri de mărfuri de un asemenea nivel, care să permită comerţului să acţioneze în situaţiile cele mai diferite, asigurînd o aprovizionare continuă pe întreg teritoriul. Problemele de stocuri presupune în acelaşi timp şi existenţa unui mecanism care să dea posibilitate, pe diferite trepte să se intervină în momentul oportun, pentru evitarea unor deprecieri de mărfuri, a demodării unor produse, precum şi pentru accelerarea vitezei de rotaţie în reţeaua comercială. În acest sens trebuie extinse studiile pentru a putea stabili cele mai adecvate măsuri specifice de la o perioadă la alta şi pentru comerţul nostru.

Pentru desfăşurarea activităţii comerciale cu o tot mai sporită eficienţă economică, ca o direcţie a perfecţionării apare şi promovarea fermă **a conducerii ştiinţifice** la toate treptele organizatorice. Implicit, se pune problema asigurării funcţionării unui sistem informaţional eficient, de cunoaştere operativă şi adîncită a mersului activităţii, pentru fundamentarea judicioasă a deciziilor.

Întrucît toate aceste preocupări de perfecţionare a activităţii comerţului sînt transpuse în viaţă de oameni, subliniem ca un punct important al preocupărilor noastre accentuarea acţiunilor în direcţia **formării şi perfecţionării cadrelor.** Avem în vedere ca prin asigurarea însuşirii sistematice de noi cunoştinţe, bazate pe realizările cele mai recente, personalul din comerţ să realizeze un nivel tot mai ridicat de servire, creşterea receptivităţii şi solicitudinii în relaţiile cu publicul consumator.

Doresc să subliniez că realizarea obiectivelor ce revin comerţului interior prin programul de creştere a nivelului de trai recent elaborat, presupune ca în întreaga reţea comercială să se acţioneze cu energie pe direcţiile de perfecţionare mai sus amintite, urmărindu-se satisfacerea cerinţelor populaţiei atît sub aspect cantitativ — asigurat prin sporul important al volumului desfacerilor, dar şi sub aspect calitativ — prin folosirea unui sortiment de mărfuri cît mai diversificat, prin forme de distribuţie cît mai comode pentru consumator.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

NIŢU FILIP, comuna Piatra, judeţul Teleorman. — Întrucît din carnetul dv. de muncă rezultă că examenele susţinute s-au referit exclusiv la meseria de tractorist rutierist, este necesar să solicitaţi, dacă există dovezi în acest sens, rectificarea deciziilor de încadrare, în sensul că promovarea în categoriile tarifare 4 şi 5 s-a făcut în meseria de mecanic agricol. Dacă se face această rectificare, puteţi solicita promovarea, pe bază de examen, în categoria a VI-a tarifară.

MARIA GRAMA, Tg. Mureş. — Perioada de concediu de maternitate se ia în considerare la stabilirea primului şi celui de-al doilea an de activitate al absolvenţilor învăţămîntului superior, numai de la 1 februarie 1975, data aplicării legii nr. 57/1974. Din scrisoarea dv. rezultă că aţi fost în concediu de maternitate o perioadă anterioară aplicării legii, dar acest concediu a cuprins şi luna februarie 1975. Puteţi solicita retroactiv, încadrarea dv. cu retribuţia prevăzută pentru anul II de activitate cu o lună anterioară datei la care vi s-a stabilit această retribuţie. La trecerea a 12 luni după stabilirea retribuţiei astfel modificate, aveţi dreptul să fiţi retribuită la nivelul de bază al funcţiei de inginer.

MIHAI STĂNCULESCU, Craiova. — La acordarea alocaţiei de stat pentru copii nu se ia în considerare, la stabilirea retribuţiei tarifare de încadrare, în raport de care se acordă alocaţia, nici sporul pentru vechime neîntreruptă în aceeaşi unitate şi nici sporul la retribuţia pentru condiţii deosebite de muncă. Sporul de vechime, premiile etc. nu se iau în calcul la stabilirea retribuţiei tarifare de încadrare. Se iau în considerare numai acele drepturi, cum este de pildă sporul acordat şefului de echipă sau de brigadă, care au, potrivit Legii nr. 57/1974, caracter de retribuţie tarifară.

MIHAI STĂNESCU, Bucureşti — Decretul nr. 971/1968, pentru modificarea unor articole din Decretul nr. 141/1967, privind pensiile militare de stat şi pensia suplimentară (Buletinul Oficial nr. 132 din 23 octombrie 1968), prin art. I, pct. 10, abrogă articolul 30 din Decretul nr. 141/1967. Deci, dispoziţiile art. 30 din Decretul nr. 141/1967, aşa cum a fost emis la 28 februarie 1967, s-au aplicat pînă la data de 23 octombrie 1968. Art. 30 din Decretul nr. 141/1967, în actuala redactare, modificat (republicat în Buletinul oficial nr. 117 din 26 octombrie 1972) se referă la alte dispoziţii.

TITU ROCŞOREANU, Timişoara — Gratificaţia cuvenită personalului la sfîrşitul anului se calculează asupra retribuţiei tarifare din anul calendaristic respectiv, inclusiv în perioada cît personalul s-a aflat în concediu de odihnă. Cele de mai sus rezultă din examinarea atentă a prevederilor art. 56 (1) din Legea nr. 57/1974, care se referă la „retribuţia tarifară de încadrare, corespunzătoare timpului pentru care a fost retribuit de unitate". Se cunoaşte că, în perioada concediului de odihnă, personalul este retribuit de unitate — în timp ce în perioada concediului medical, indemnizaţia se plăteşte din fondurile asigurărilor sociale de stat.

ILARU CAZACU, judeţul Ilfov — În perioada cît aţi efectuat serviciul militar nu era posibil să vi se acorde gratificaţia, contractul dv. de muncă fiind suspendat în efectele lui.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 20 din 20 mai 1977

ECONOMIE NAŢIONALĂ

— Sporirea productivităţii — creşterea retribuţiei **(Octavian Partenie)** 1
— Dinamica comerţului şi îmbunătăţirea nivelului de trai **(Nicolae Bozdog)** 3
— Fondul funciar — valorificat superior prin extinderea culturii porumbului **(Mircea Boţa)** 5
— Cercetarea ştiinţifică şi economisirea resurselor energetice (I) **(prof. dr. doc. Vasile Nitu)** 7
— O cerinţă a gospodăririi raţionale a fondurilor : reducerea cheltuielilor neeconomicoase **(Sergiu Pascariu, Mihai Arbuzov)** 9
— Transporturile aeriene în contextul dezvoltării economico-sociale a ţării **(Aurel Răican)** 11

CONDUCERE — ORGANIZARE

— Evaluări ale eficienţei conducerii colective **(Zoltán Király, Constantin Magdalin)** 13

LECŢII

— În ajutorul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie **(lector univ. dr. Maria Curteanu)** 15

TEORII — IDEI

— Consideraţii privind experienţa României în valorificarea superioară a unor resurse naturale (I) **(prof. dr. Nicolae Belli)** 17
— Independenţa economică în lumea contemporană. **(Gheorghe Dolgu)** 19
— Structura social-economică a României în preajma cuceririi independenţei (II) **(dr. Alecu Al. Floareş)** 20
— Economia în perspectiva ameliorării mediului ambiant **(prof. dr. Sergiu Tămaş)** 22
— Convorbiri economice cu **Albert Tévoédjrè**. Sensuri sociale ale noii ordini economice internaţionale 23
— Şcoli — curente — economişti. Dilema inflaţie-şomaj şi creşterea economică **(dr. Dorel Oprescu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Pentru o nouă ordine economică internaţională. Industrializarea — factor cheie în strategia dezvoltării economice (II) **(Mugur Isărescu, Gheorghe Nistor)** 26
— Tendinţe — conjuncturi 28
— R. P. Polonă. Modernizarea — factor al dinamismului economic **(Nicolae Popov)** 29
— Mondorama 30
— Curier 31
— Întrebări — răspunsuri 32

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

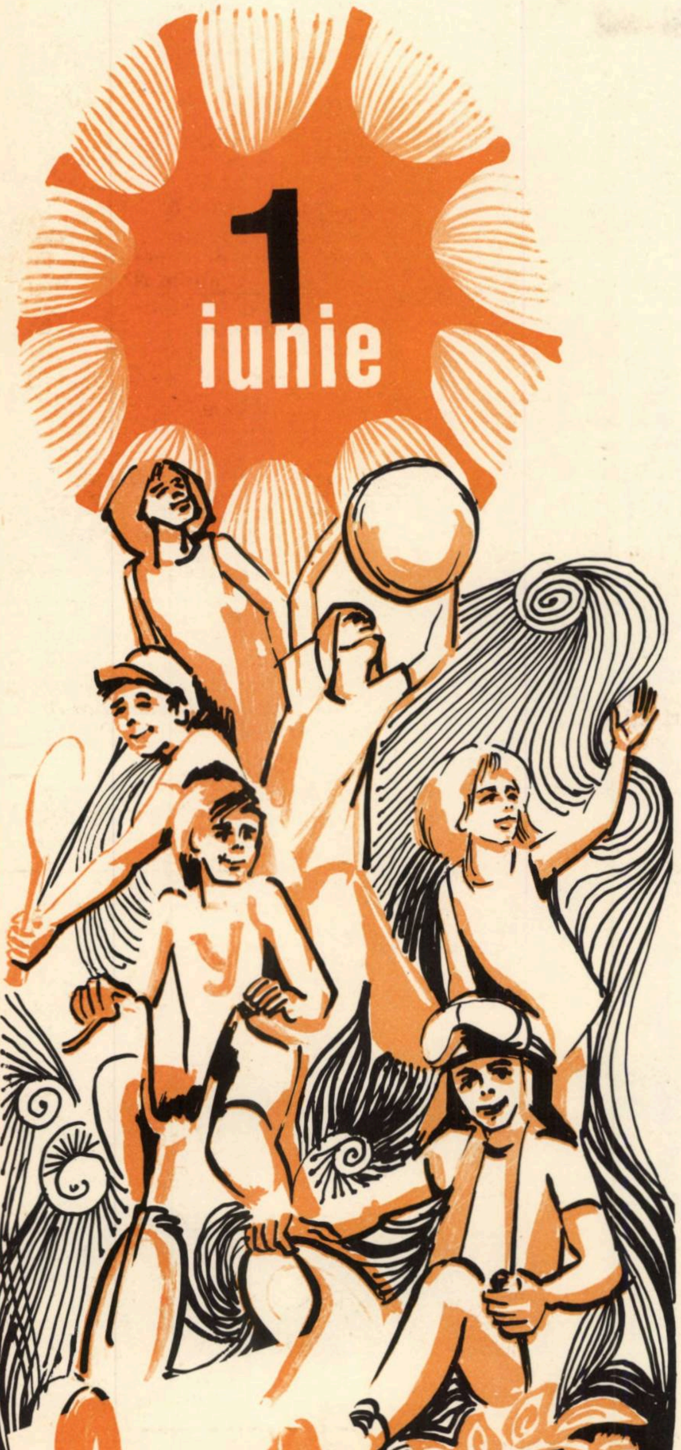

După o tradiţie care ne este scumpă, prima zi a lunii iunie, cînd în livezi cireşii se pregătesc să-şi anine in crengi cercei de mărgean, o dăruim copiilor.

Se apropie 1 Iunie, Ziua internaţională a copilului. În aceste zile premergătoare, magazinele de specialitate ale comerţului de stat se pregătesc intens pentru o cît mai bună aprovizionare care să satisfacă cerinţele cumpărătorilor.

Prin măsurile luate, ne spunea tovarăşa Matilda Ciubotaru, directorul magazinului universal „Bucureşti", acesta este aprovizionat cu o gamă diversă de produse destinate celor mici, precum şi cu cca. 30 noi modele de jucării.

Printre acestea se numără : avioane, rachete cu acţionare electrică sau mecanică, truse pentru micii constructori, jocuri distractive cu temă.

Totodată, prin magazinul „Bucureşti" se vînd fiare de călcat şi maşini de gătit pentru joaca copiilor, garnituri de mobilă pentru păpuşi, truse de traforaj, dulgherie, tîmplărie, eşarfe.

Trebuie subliniat că, ţinem seama ca fiecare vizitator, să-şi găsească articolul dorit.

Părinţi, oferiţi copiilor jucăriile dorite. Un dar frumos pentru copiii voştri dragi, puteţi oferi, chiar de azi, vizitînd magazinul universal „Bucureşti".

Reportaj publicitar de
Elena POPESCU

COPILĂRIA ŞI JOACA SÎNT DOUĂ NOŢIUNI INSEPARABILE!

1977 JUN - 6

Recom

De 1 iunie, de ziua lor, dăruiţi copiilor îmbrăcăminte comodă care le lasă libertatea deplină de mişcare ! Dăruiţi-le îmbrăcăminte care se spală şi se calcă foarte uşor, ca să-i puteţi... ierta, la fel de uşor, cînd se murdăresc !

Magazinele comerţului de stat vă stau la dispoziţie cu un bogat sortiment de articole de îmbrăcăminte lejeră, uşor de întreţinut : ● rochiţe şi fustiţe din ţesături de bumbac, in în amestec cu poliesteri ● compleuri ● fuste şi pantaloni din ţesături tip jeans ● cămăşi cu mînecă lungă sau scurtă din ţesături de bumbac şi tip bumbac ● tricotaje etc.

Părinţi ! Ziua copiilor dumneavoastră se apropie !

Lei 5

D 646
X Mб

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

DIMENSIUNILE ECONOMICE ALE CREATIVITĂȚII TINEREI GENERAȚII

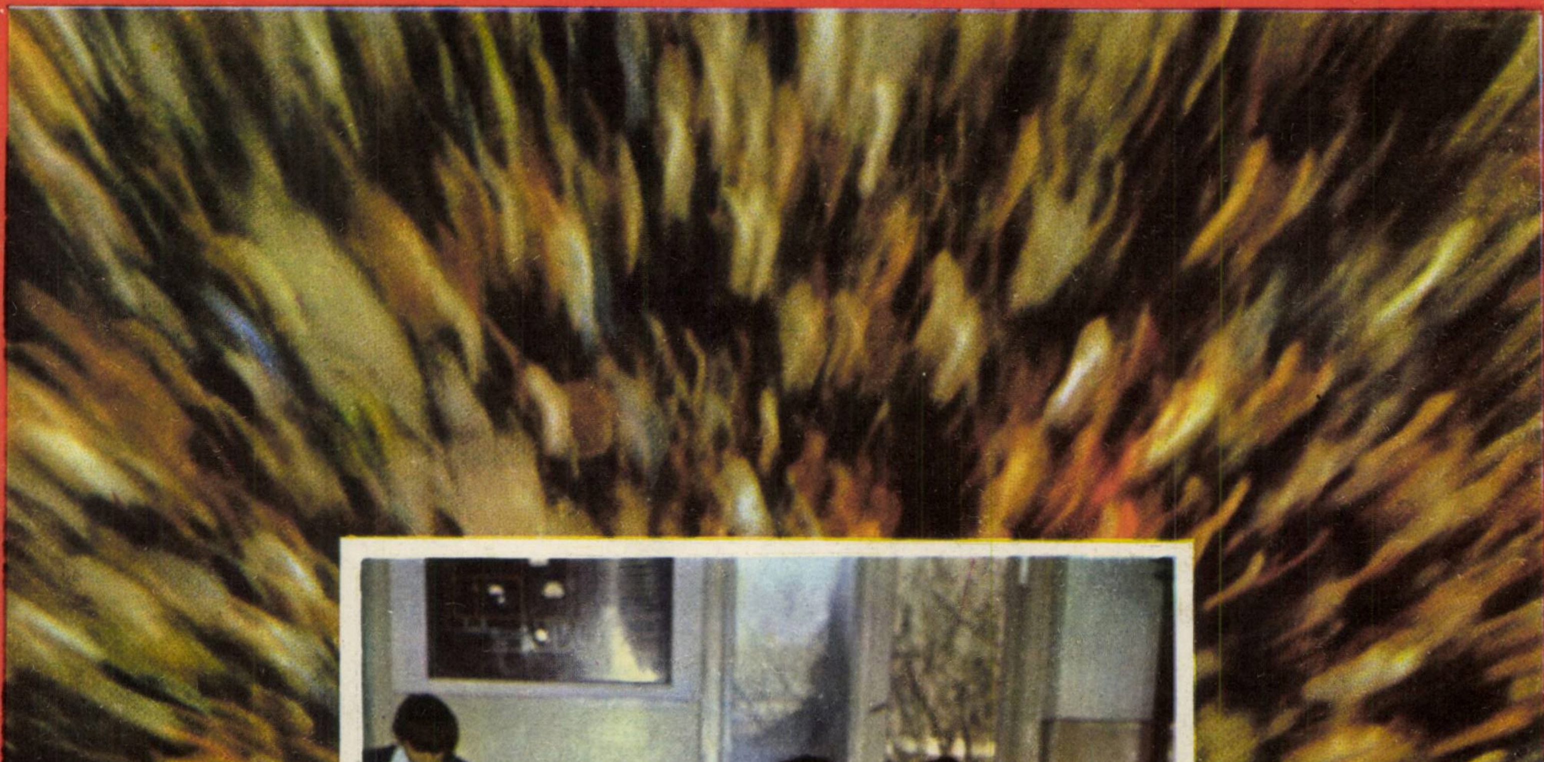

Numărul 21 ● Vineri 27 mai 1977

SPORIREA PRODUCŢIEI AGRICOLE ŞI A PRODUCTIVITĂŢII – IZVORUL CREŞTERII BUNĂSTĂRII ŢĂRĂNIMII

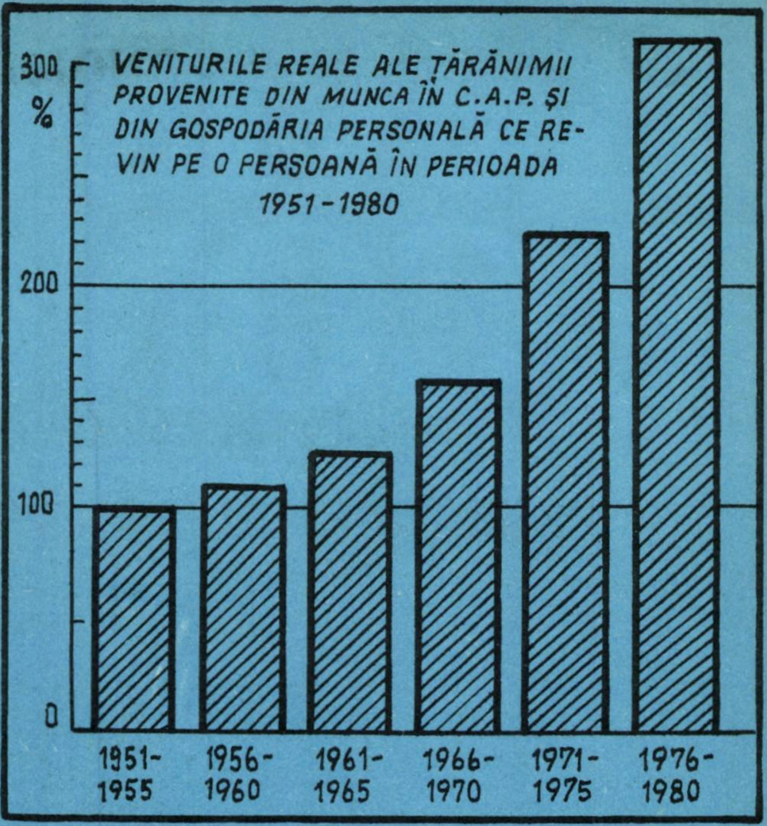
VENITURILE REALE ALE ŢĂRĂNIMII PROVENITE DIN MUNCA ÎN C.A.P. ŞI DIN GOSPODĂRIA PERSONALĂ CE REVIN PE O PERSOANĂ ÎN PERIOADA 1951-1980

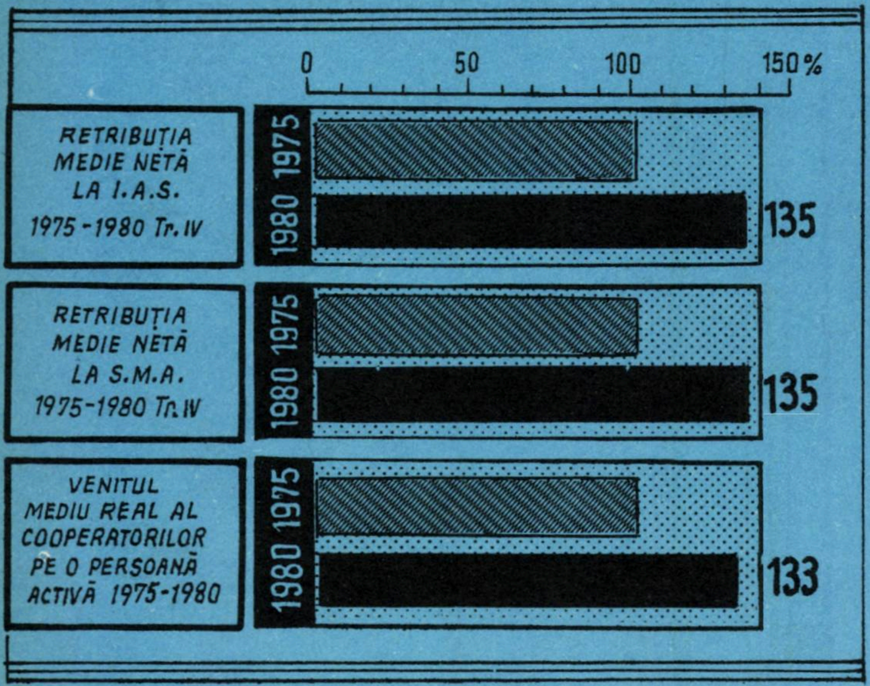

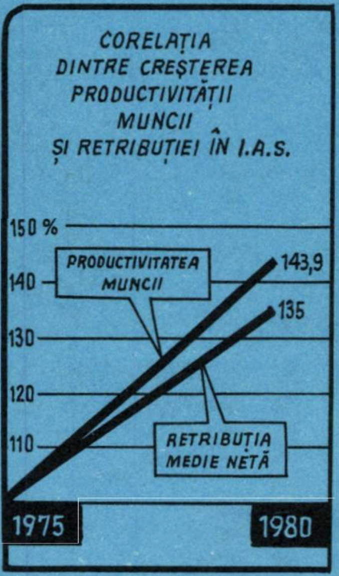
CORELAŢIA DINTRE CREŞTEREA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII ŞI RETRIBUŢIEI ÎN I.A.S.

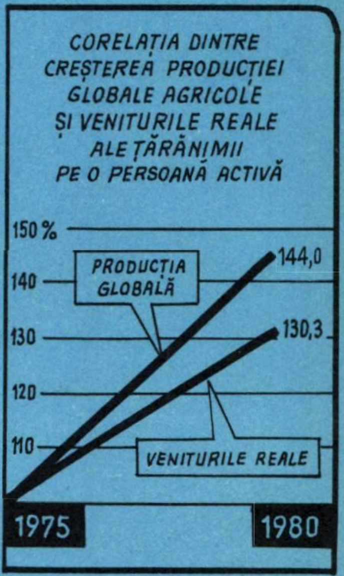
CORELAŢIA DINTRE CREŞTEREA PRODUCŢIEI GLOBALE AGRICOLE ŞI VENITURILE REALE ALE ŢĂRĂNIMII PE O PERSOANĂ ACTIVĂ

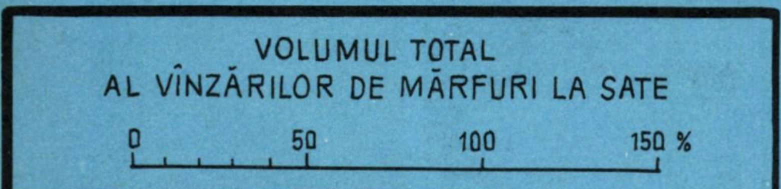
VOLUMUL TOTAL AL VÎNZĂRILOR DE MĂRFURI LA SATE

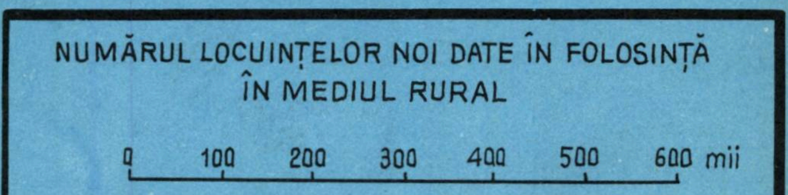
NUMĂRUL LOCUINŢELOR NOI DATE ÎN FOLOSINŢĂ ÎN MEDIUL RURAL

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

Un vast program de creștere a veniturilor lucrătorilor din agricultură

BUNĂSTAREA ȘI CIVILIZAȚIA ȚĂRĂNIMII, REZULTANTE ALE DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE

POLITICA STATORNICĂ A PARTIDULUI de ridicare a bunăstării poporului se reflectă la adevăratele sale dimensiuni și în recentul Program de creștere a veniturilor lucrătorilor din agricultura de stat, ale țărănimii cooperatiste și ale țăranilor din zona necooperativizată, elaborat din inițiativa și sub conducerea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Acest program — reunind într-o concepție unitară ansamblul măsurilor de ridicare a nivelului de trai al populației rurale — prevede creșterea mai accentuată, față de prevederile cincinalului, a veniturilor directe ale tuturor lucrătorilor din agricultură. De asemenea, Programul are în vedere mărirea venitului garantat al cooperatorilor — corespunzător cu sporirea producției și a veniturilor unităților agricole cooperatiste — corelate cu retribuirea lucrătorilor din agricultura de stat îmbunătățirea sistemului de pensionare pentru țăranii cooperatori și majorarea pensiilor existente, precum și introducerea unui sistem de pensionare pentru țăranii cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate. Aceasta creează noi premise pentru accelerarea procesului de apropiere a condițiilor de viață de la sate cu cele de la orașe.

Aceste măsuri reflectă încă odată corelația strînsă ce există dintre ritmurile și proporțiile asigurate prin creșterea economică accelerată dintre sporirea avuției naționale și creșterea bunăstării poporului.

Relația creșterea producției — sporirea veniturilor

VENITURILE REALE, calculate pe o persoană activă ocupată în agricultură, au fost în 1976 de aproape 4 ori mai mari decît în 1950, iar cele alte țărănimii cooperatiste au sporit de peste 4 ori. Prin trecerea la noi forme, mai stimulative de retribuire, cum sînt aplicarea sistemului venitului garantat și generalizarea acordului global, se asigură o legătură mai strînsă între rezultatele muncii și venituri, o mai mare certitudine în realizarea acestora. Expresie a preocupărilor neîntrerupte pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale țărănimii, programul actual de creștere a veniturilor lucrătorilor din agricultură prevede creșterea, în cincinalul actual, a veniturilor reale ale țărănimii cu 30 la sută față de 20—29 la sută, cît era prevăzut inițial.

Rezultatele obținute de lucrătorii din agricultura de stat și rolul tot mai însemnat ce revine acestora în viitor, ca promotori ai progresului tehnic în agricultură, își au corespondentul în majorarea substanțială a retribuției lor tarifare : în 1980, față de 1975, retribuția medie a muncitorilor din I.A.S. și S.M.A. va crește pînă la 36 la sută, în principal pe seama majorării retribuției tarifare nete în medie cu circa 30 la sută, a unor adaosuri de acord, a premiilor, sporului de vechime, precum și în urma trecerii pe trepte și categorii superioare.

Diferențierea mai accentuată pe ramuri a retribuției va cointeresa într-o măsură mai mare lucrătorii din sectoarele care solicită o calificare mai înaltă. În același timp, procentul de maturile minime și cele maxime. Majorarea suplimentară a retribuției impune însă adoptarea unor măsuri de creștere mai rajorare va fi mai ridicat la muncitorii cu retribuția mai mică, pentru stabilirea și în acest sector a unui raport echilibrat între veniturile minime și cele maxime. Majorarea suplimentară a retribuției impune însă adoptarea unor măsuri de creștere mai rapidă a productivității muncii, de folosire mai eficientă a forței de muncă, prin intensificarea mecanizării, perfecționarea tehnologiilor, îmbunătățirea normelor de lucru. Pentru ca **productivitatea** să se apropie de nivelul celor din țările cu agricultură avansată, în condițiile perfecționării tehnicii și tehnologiei producției, se vor lua măsuri care să permită ca numărul de animale ce revine pe un muncitor să crească în anul 1980, față de 1976, cu 33—40 la sută la vaci de lapte, cu 25—50 la taurine la îngrășat, cu 30—50 la sută la porcine, cu 50—100 la sută la păsări, iar numărul de om-ore pe tonă în producția vegetală să se reducă cu 36—41 la sută la cereale, cu 46 la sută la soia, cu 60 la sută la floarea-soarelui și 36 la sută la cartofi. Aceasta va asigura, totodată, o creștere suplimentară a producției și îmbunătățirea corelației dintre principalii indicatori de plan. La stațiunile pentru mecanizarea agriculturii vor fi luate măsuri pentru mai buna organizare a tractoarelor și mașinilor, extinderea și diversificarea lucrărilor în cooperativele agricole, folosirea mai deplină a timpului de lucru al mecanizatorilor și muncitorilor din ateliere, precum și pentru reducerea cheltuielilor.

Dinamici elocvente și resorturile lor

DEZVOLTAREA și modernizarea producției, precum și sporirea eficienței muncii în agricultura cooperatistă va permite ca în 1980, veniturile reale pe o persoană activă să crească față de 1975 cu 33 la sută, iar cele obținute din munca prestată în gospodăria obștească a C.A.P.-urilor cu 43 la sută. (tabelul nr. 1). Odată cu dezvoltarea sectoarelor și subramurilor mai intensive și a activităților de prelucrarea unor produse, a prestărilor de servicii, care vor permite țăranilor cooperatori să lucreze în tot cursul anului, se vor crea condiții pentru a se obține, pe această cale, venituri suplimentare pentru retribuirea muncii.

Tabelul nr. 1

Evoluția veniturilor reale ale cooperatorilor
(lei lunar)

	Realizat 1975	Prevederi 1980	1980/1975 %
Venitul mediu al cooperatorilor pe o persoană activă	974	1 300	133
— din munca prestată în C.A.P.	—	—	143
— din gospodăria personală	—	—	113

Creșterea veniturilor membrilor cooperatori în asemenea proporție va avea la bază sporirea producției, reducerea consumului de muncă pe unitatea de produs, îmbunătățirea normelor de lucru în corelare cu modernizarea tehnologiilor. Potrivit programelor întocmite, prin mai buna organizare a producției și reașezarea normelor, numărul de animale ce revine pe un cooperator va crește în 1980 față de 1976, iar numărul de norme de categoria I-a pe tona de produs se va reduce cu 60 la sută la grîu, 52 la sută la porumb și peste 60 la sută la cartofi. Ca urmare, **se va asigura sporirea producției și a productivității muncii într-un ritm mai rapid decît a retribuirii muncii.**

Modernizarea producției agricole, consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor au creat condiții pentru a se asigura venituri garantate cooperatorilor care participă cu regularitate la lucru, ceea ce s-a dovedit un puternic stimulent pentru obținerea unor producții ridicate. Acest mod de asigurare a veniturilor a fost impus și de necesitatea menținerii în cooperativă a unor cooperatori valizi, cu calificare ridicată, care să lucreze permanent și care să răspundă de executarea calitativă și la timp a tuturor lucrărilor, în vederea obținerii unor producții cît mai mari și eficiente. Dovedindu-și avantajele în practică, în programul actual se prevede majorarea venitului garantat.

Majorarea substanțială a venitului garantat la un interval scurt de la introducerea lui, ca și sporirea prevăzută a acestuia și diferențierea lui în funcție de gradul de intensificare a

Tabelul nr. 2

Majorarea venitului garantat al membrilor C.A.P.

	Nivel actual		Nivel propus		Creşterea faţă de 1975 la venitul
	brut	net	brut	net	net propus %
În sectorul vegetal, la 25 de zile efectiv lucrate lunar	1 000	887	1 260	1 100	24
În legumicultură, viticultură şi pomicultură, la 25 de zile efectiv lucrate lunar	1 200	1 055	1 550	1 350	28
În zootehnie, în echipe de udători, electricieni, mecanizatori şi altele asemănătoare	1 500	1 307	1 910	1 650	26

producţiei, contribuie într-o măsură tot mai mare la întărirea caracterului stimulativ al acestei forme de retribuire. Dacă la venitul garantat adăugăm veniturile din gospodăria personală, rezultă un venit total apropiat de retribuirea reală a muncitorilor din întreprinderile agricole de stat, tendinţă care se accentuează în acest cincinal.

Ansamblul de acţiuni pentru ridicarea nivelului de viaţă al ţărănimii cooperatiste şi al producătorilor individuali se completează cu măsurile luate recent, privind scutirile de impozit sau reducerea acestuia. După cum se ştie, începînd din acest an se introduce un nou sistem de impozit, care va fi plătit de cooperative, ceea ce înseamnă că veniturile cooperatorilor vor fi nete, fără a mai fi afectate de reţinere de impozit. În zonele necooperativizate, în locul impozitului pe venit, se introduce impozitul fix pe hectar, care va stimula creşterea producţiei agricole (pentru producţia suplimentară nu se va plăti impozit). Totodată, producătorii agricoli vor obţine un plus de venituri prin îmbunătăţirile preţurilor de contractare şi achiziţii — aprobate în anul 1976 şi în luna ianuarie 1977 — la lînă, lapte, carne de oaie, seminţe de dovleac, miere şi fructe.

O realizare istorică — generalizarea sistemului de pensii

MĂSURILE aprobate recent de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., privind îmbunătăţirea sistemului de pensii şi asigurări sociale şi majorarea pensiilor actuale pentru membrii cooperatori, precum şi introducerea unui sistem de pensionare pentru ţăranii cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate constituie o realizare cu rezonanţe economice şi sociale deosebite. Pe baza noilor reglementări, actualele pensii ale ţăranilor cooperatori pentru limită de vîrstă, invaliditate şi pentru copiii orfani se vor majora în medie cu 20 la sută, cu aplicarea eşalonată începînd de la 1 iulie 1977. Pentru cooperatorii care se vor pensiona în viitor, pensia lunară integrală pentru limită de vîrstă va creşte diferenţiat pe sectoare de activitate, în raport cu vechimea în muncă precum şi cu venitul realizat în unitatea agricolă cooperatistă.

Cooperatorii care au îndeplinit pe o perioadă de cel puţin 10 ani funcţia de brigadieri, şefi de fermă şi sectoare, contabili şefi şi vicepreşedinţi scoşi din producţie vor primi o pensie mai mare cu 10—15 la sută, corespunzător cu importanţa sectorului de care au răspuns şi cu veniturile obţinute. Pentru cooperatorii care au îndeplinit funcţia de preşedinte al cooperativei o perioadă de cel puţin 10 ani, pensia lunară va fi de 600—1 000 de lei în funcţie de venitul mediu anual realizat. La pensiile astfel stabilite se va adăuga un spor din partea statului, reprezentînd 50 la sută din indemnizaţia lunară, respectiv 100—125 de lei lunar, pentru brigadieri şi 200—250 de lei lunar pentru preşedinţi.

Caracterul cuprinzător al sistemului de pensionare rezultă şi din aceea că în afara pensiilor pentru limită de vîrstă, cooperatorii vor beneficia şi de următoarele pensii şi indemnizaţii de asigurări sociale, care se acordă şi în prezent : pensie de invaliditate de gradul I sau II, cauzată de boală sau accident ; pensie de invaliditate cauzată de accident de muncă, pensie pentru copiii orfani de unul sau ambii părinţi ; indemnizaţie pentru incapacitate temporară de muncă, determinată de boli sau accidente în producţie ; concediu plătit pentru sarcină şi lehuzie ; întreţinere, medicamente şi material sanitar acordate gratuit pe timpul tratamentului ambulatoriu. În acelaşi timp, cooperatorii pensionari vor mai beneficia, în afara pensiilor pentru limită de vîrstă sau invaliditate, de ajutoare în natură şi în bani din fondurile statutare constituite în acest scop de unităţile cooperatiste la care se adaugă, bineînţeles, şi veniturile din gospodăria personală.

Dacă luăm în considerare toate aceste înlesniri, va rezulta o diminuare a diferenţelor dintre veniturile pensionarilor cooperatori şi cele ale pesionarilor de stat. Toate acestea confirmă tot mai mult că noul sistem de pensionare are ca scop să asigure, pentru cooperatorii care desfăşoară o activitate permanentă, condiţii de viaţă tot mai bune cînd ajung la vîrsta de pensionare. Totodată, el măreşte cointeresarea tuturor celor care lucrează în C.A.P., în participarea la lucru şi în creşterea continuă a producţiei, deoarece pensiile sînt legate nemijlocit de veniturile şi rezultatele obţinute în cooperative.

O altă dovadă a preocupării constante a partidului nostru pentru ridicarea nivelului de viaţă al întregii ţărănimi o reprezintă instituirea, pentru prima dată în istoria ţării, a unui sistem de pensionare a agricultorilor din zonele necooperativizate. Cuantumul pensiei, pentru limită de vîrstă, acordate ţăranilor cu gospodărie individuală, va fi de 160—400 de lei lunar, în funcţie de contribuţia personală lunară stabilită şi de valoarea livrărilor de produse agricole la fondul de stat. Ţăranii din zonele necooperativizate, membri ai asociaţiilor pomicole, viticole sau zootehnice, vor beneficia de un spor de pensie de 15 la sută, calculat la pensia de bază.

Sumele necesare pentru plata pensiilor şi indemnizaţiilor de asigurări sociale pentru ţăranii cooperatori şi a pensiilor ţăranilor din zonele necooperativizate se vor constitui din contribuţia de 8 la sută a cooperativelor şi de 3,5 a asociaţiilor economice intercooperatiste, din producţia globală, din contribuţia personală a cooperatorilor, contribuţia personală a fiecărui membru de familie de ţărani individuali, contribuţia statului de 2 la sută din valoarea produselor contractate şi livrate la fondul de stat şi de 2,5 la sută din valoarea produselor livrate peste plan. Trebuie să subliniem că instituirea contribuţiei statului la formarea pensiilor şi îndemnizaţiilor de asigurări sociale pentru ţăranii cooperatori şi pentru pensia ţăranilor din zonele necooperativizate, contribuţie al cărei volum se va ridica la peste 3,5 miliarde lei în perioada 1977—1980, reprezintă o nouă expresie a grijii deosebite pe care partidul şi statul o poartă îmbunătăţirii permanente a condiţiilor de viaţă şi civilizaţie ale ţărănimii muncitoare.

Sporirea accelerată a fondurilor sociale de consum

CONCOMITENT cu sporirea veniturilor provenite direct din muncă şi din pensii, ţărănimea beneficiază, într-o măsură crescîndă, de venituri din fondurile sociale de consum. Aceste fonduri — din bugetul statului şi din resursele proprii ale unităţilor agricole cooperatiste — vor spori în cincinalul actual, faţă de cel trecut, cu aproape 10 miliarde de lei : de la 46,3 la 56,1 miliarde lei. În cincinalul actual vor fi asigurate mijloacele necesare pentru dezvoltarea în continuare a bazei materiale a învăţămîntului, sănătăţii şi culturii la sate, prin constituirea de noi unităţi şi îmbunătăţirea dotării tehnico-materiale a celor existente. Astfel, se prevede să se construiască 3 200 de săli de clasă, 30 200 de locuri în grădiniţe, spitale cu un total de 2 270 de paturi, precum şi aproape 300 de dispensare (aşa încît la finele acestui cincinal, în fiecare comună să existe un dispensar). Toate acestea reprezintă o nouă expresie a politicii statornic promovate de partid, de satisfacere într-o măsură sporită, pe seama societăţii, a unor nevoi generale prin dezvoltarea largă a reţelei instituţiilor social-culturale finanţate de stat, de care beneficiază în mod egal întreaga populaţie a ţării, şi care vor contribui în mod esenţial la apropierea treptată a condiţiilor de viaţă din mediul rural de cele din mediul urban.

Mai multe mărfuri, servicii şi locuinţe în mediul rural

CREŞTEREA VENITURILOR BĂNEŞTI ale ţărănimii va fi însoţită, în acest cincinal, de o sporire simţitoare a volumului desfacerii de mărfuri prin unităţile cooperaţiei de consum (cu 48,6 la sută, faţă de 46,1 la sută cît era prevăzut iniţial în balanţa de venituri şi cheltuieli a populaţiei). Concomitent cu creşterea vînzărilor de mărfuri alimentare, sporuri mai importante sînt prevăzute la mărfurile nealimentare şi îndeosebi la cele specifice mediului sătesc, la unele produse cum sînt materialele de construcţii, articolele metalice de uz casnic şi bunurile de folosinţă îndelungată.

O atenţie deosebită se va acorda, în acest cincinal, măririi volumului şi diversificării serviciilor prestate populaţiei de la

Ovidiu POPESCU
din Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare

(Continuare în pag. 32)

ÎNNOIREA ȘI MODERNIZAREA, FACTORI DE BAZĂ AI SPORIRII EFICIENȚEI [II]

Mihail FLORESCU
ministrul industriei chimice

CONTINUĂM în acest număr analiza implicațiilor economice multiple pe care le determină introducerea accelerată a înnoirilor în produsele și tehnologiile industriei chimice. Folosim prilejul pentru a sublinia, o dată în plus, că și în acest domeniu de activitate, noul nu este conceput doar ca „produs de expoziție“, ci se regăsește operativ și masiv în producție și la beneficiar. În primii ani ai cincinalului revoluției tehnico-științifice au fost amplificate substanțial eforturile pentru ca roadele valoroasei gîndiri a cercetătorilor, a tuturor specialiștilor din chimie să parcurgă, în cel mai scurt timp, drumul de la planșeta proiectanților și standurile expozițiilor la beneficiarii interni și de peste hotare.

Tehnologii moderne de valorificare completă a resurselor

ÎN ACTUALUL CINCINAL, în industria chimică, pe baza tehnologiilor moderne elaborate de cercetători și specialiști atît pentru unitățile aflate în producție, cît și pentru noile obiective de investiții, se realizează o valorificare net superioară a resurselor naturale. În industria prelucrării țițeiului, de pildă, se construiesc 30 de noi instalații care vor determina o creștere importantă a ponderii materiilor prime valorificate în domeniul petrochimiei, o chimizare mai adîncă a benzinelor și a produselor aromate obținute prin reformare catalitică. Concomitent cu diversificarea gamei sortimentale, noile tehnologii asigură, pentru aceleași produse, o diminuare cu 5—20% a consumurilor de materii prime și materiale, precum și a costului investițiilor cu 15—40%.

Dezvoltarea în continuare și modernizarea producției în toate sectoarele industriei chimice va permite ca, în anul 1980, gradul de valorificare a țițeiului și a gazului metan să crească substanțial (tabelul nr. 2). În acest context, **noile tehnologii vor determina, la nivelul anului 1980, nu numai o creștere a ponderii cantitative a produselor destinate chimizării în totalul materiilor prime de bază, ci și o ridicare substanțială a valorii produselor obținute prin prelucrare dintr-o tonă de materie primă.**

Tabelul nr. 2

Valorificarea superioară a resurselor naturale

	U/M	1975	1980
I Ponderea cantitativă a produselor pentru chimizare, față de consumul total de materii prime de bază :			
— țiței	%	8.3	16
— gaz metan	%	9.6	25
— sare	%	58.6	72.3
II Valoarea produselor obținute dintr-o tonă de materii prime :			
— țiței (valoarea raportată la cantitatea totală de țiței supusă prelucrării)	lei/t	932	1 721
— gaz metan	lei / 1 000 mc	3 348	5 000
— sare	lei / t	1 693	2 414
III Gradul de valorificare :			
— țiței (valoarea produselor finite raportată la valoarea țițeiului total supus prelucrării)	leu produs / leu materie primă	4.0	7.4
— gaz metan	”	37.2	55.5
— sare	”	24.9	35.5

Chimizarea gazului metan și a fracțiilor petroliere se va face în instalații complete, în care se vor aplica tehnologii de înaltă eficiență, cum sînt cele catalitice, care includ valorificarea subproduselor și a deșeurilor. Atît în acest cincinal cît și în viitor, întreaga industrie a azotului se va dezvolta pe baza cracării gazului metan pentru obținerea hidrogenului necesar fabricării amoniacului, iar prin piroliza metanului se va continua obținerea acetilenei utilizată la realizarea unor produse organice valoroase.

Posibilitatea chimizării complete a unor produse petroliere, facilitată de revoluția științifico-tehnică ce s-a manifestat în mod deosebit în domeniul acestor tehnologii, determină ca, în perioada acestui cincinal, fracțiile C_2—C_3 din gazele de sondă și rafinării, hidrocarburile lichide și benzinele rezultate din rafinării să se transforme într-o largă bază de materii prime necesare marilor noastre platforme petrochimice de la Borzești, Pitești, Teleajen, precum și la noile platforme venite în această constelație : Năvodari și Timișoara.

Și un alt aspect important. Pe baza sarcinilor trasate de conducerea superioară de partid și de stat a fost elaborat **„Programul privind producerea și valorificarea plantelor medicinale și aromatice din flora spontană și cea cultivată în perioada 1976—1980“**, care vizează cunoașterea genofondului țării noastre, o mai bună recoltare și extinderea gradului de industrializare pentru obținerea unor sortimente noi de mare eficacitate terapeutică. Dealtfel, valoarea produselor cosmetice noi pe bază de extracte naturale va crește de la 65,3 milioane lei în 1976 și 82 milioane lei în 1977 la 117,4 milioane lei în 1980.

Valorificarea mai bună a resurselor naturale a reprezentat și reprezintă în continuare o preocupare centrală a lucrătorilor din cercetarea și producția chimică, un efort desfășurat continuu pe multiple planuri. Întrucît se tinde ca în viitoarele cincinale produsele petroliere și gazele naturale să fie utilizate în exclusivitate în domeniul petrochimiei, care permite valorificarea lor într-un grad înalt, programele noastre de cercetare sînt orientate și spre rezolvarea problemelor legate de suplimentarea resurselor de energie.

Subprodusele și deșeurile, surse de energie și de materie primă

DIRECTIVELE Congresului al XI-lea al P.C.R. prevăd să se acorde o atenție sporită valorificării deșeurilor, care să contribuie, într-o măsură mai mare, la asigurarea cererilor sporite de resurse materiale necesare producției. Un impuls considerabil au cunoscut cercetările — și realizările — legate de **valorificarea deșeurilor de mase plastice ca surse energetice.** Această acțiune permite recuperarea lor sub formă de abur sau energie electrică prin ardere, sau sub formă de combustibil gazos sau lichid și hidrocarburi (metan, etilenă etc.), ca produse secundare prin procedeele de piroliză. Potrivit rezultatelor obținute, din cinci tone de deșeuri se obține peste o tonă de combustibil, iar în cazul unor capacități de producție mari, procedeul de piroliză poate concura cu alte procedee de recuperare.

Tehnologiile aplicate în noile unități din industria chimică, precum și instalațiile mai vechi care au fost modernizate, sînt prevăzute — în majoritatea cazurilor — să recupereze și să valorifice subprodusele și deșeurile nu numai sub raport energetic. Cenușile din pirită, de pildă, subprodus rezultat din industria acidului sulfuric, se vor transforma, în acest an, prin intrarea în producție a întreprinderii de valorificare complexă a cenușilor de pirită de la Turnu Măgurele, într-o **adevărată și prețioasă „mină“ de materii prime, furnizoare de**

minereu de fier peletizat, de metale neferoase (cupru, plumb, zinc) etc. (tabelul nr. 3). De asemenea, prin noile tehnologii adoptate, izomerii inactivi de la hexaclorciclohexan au devenit surse de obținere a unei serii de produse valoroase ca benzen, monoclorbenzen și triclorbenzen, iar deșeurile de cauciuc din anvelope nereșapabile, camere de aer uzate etc. servesc la obținerea pudretelor de cauciuc și cauciuc regenerat, care se întorc în circuitul tehnologic, înlocuind cauciucul natural și sintetic. Aceste realizări, alături de alte măsuri, vor determina în acest cincinal o creștere a volumului de recuperare de 2,2 ori la cauciuc regenerat, de peste 2—3 ori la materiale plastice, cu circa 54% la uleiuri minerale uzate etc.

Tabelul nr. 3

Valorificarea cenușilor de pirită ca sursă de metale

Produse rezultate din valorificare	U/M	1977	1980
— pelete de fier	tone	180 000	450 000
— turte de plumb	„	700	1 000
— cement de cupru	„	1 100	1 600
— turte de zinc	„	1 600	3 100
— trioxid de arsen	„	—	1 870

Numai **în anul 1976, valoarea deșeurilor și subproduselor valorificate s-a ridicat la peste 422 mil. lei.** Din deșeurile de acid sulfuric rezultate din diverse procese tehnologice, circa 40 000 tone au fost valorificate prin utilizarea lor la fabricarea îngrășămintelor, iar 31 000 tone pentru diverse alte scopuri gazul rezidual de la obținerea acetilenei a fost valorificat drept combustibil (66 600 t) ; din apele reziduale cu un conținut de 3—5% caprolactamă s-au recuperat peste 2 600 t caprolactamă ; 224 000 t cenuși de pirite au fost utilizate ca adaos în industria cimentului ș.a.

În total, pe baza măsurilor adoptate în industria chimică se vor recupera pînă la finele acestui cincinal aproximativ 60—70 deșeuri prin a căror valorificare ca surse de materii prime se vor obține produse chimice în valoare de circa 4 miliarde lei.

La produsele noi — însemnate economii de energie și combustibil

INDUSTRIA CHIMICĂ consumă, la nivelul acestui an, 19,3% din totalul energiei produsă în țară și respectiv 29,5% din energia electrică destinată industriei. În acest context economisirea fiecărui kilowat-oră și a fiecărui gram de combustibil, paralel cu grija pentru utilizarea lor cît mai judicioasă, capătă o importanță deosebită.

Alături de căile „clasice" de acțiune privind reducerea consumurilor specifice și a pierderilor la produsele aflate în fabricație, **economii substanțiale vor fi realizate în acest cincinal prin orientarea cu prioritate spre dezvoltarea producției la o gamă largă de produse noi cu tehnologii moderne ce necesită un consum mic de energie și combustibil și permit, totodată, valorificarea resurselor energetice secundare.** Tot în acest scop s-a urmărit ca, în paralel cu îmbunătățirea structurii producției, ramurii pe ansamblu, să se adopte, pentru subramurile energointensive (îngrășăminte, petrochimie, chimie anorganică), procedee noi, moderne, care să conducă la consumuri diminuate de energie și combustibil. O astfel de orientare va permite la producția de amoniac, de exemplu, să se realizeze, în perioada 1976—1980, o economie relativă de circa 6 miliarde kWh. Economii similare de energie prezintă, ca urmare a înnoirii, și alte procese tehnologice mari consumatoare de energie și combustibili cum sînt cele de obținere a următoarelor produse : sodă caustică, polietilenă, fibre poliesterice, carbonat de sodiu brut, butadienă etc.

Prin măsurile adoptate de lucrătorii din sectorul mecano-energetic și automatizare din Ministerul Industriei Chimice s-a reușit să se reducă în 1976 consumul de energie cu 280 095 MWh iar cel de combustibil cu 323 984 tcc. În continuare, în cursul primului trimestru al anului 1977 s-a obținut o economie însemnată la consumul de energie, de 22 065 MWh, iar la combustibil de 51 940 tcc. Îmbunătățirea structurii producției chimice în sensul arătat, precum și modernizarea — în general — a instalațiilor, va avea drept rezultat, în perioada 1975-1980, o continuă reducere a consumului de energie (graficul nr. 2), precum și a celui de combustibil.

Reducerea consumului de metal prin diversificarea largă a înlocuitorilor

SARCINILE ȘI OBIECTIVELE actualului plan cincinal în domeniul creșterii eficienței, îndeosebi în ceea ce privește intensificarea la maximum a economisirii resurselor materiale impun, ca o cale principală de acțiune, extinderea accentuată a utilizării înlocuitorilor de materiale scumpe și deficitare și în primul rînd a maselor plastice, rășinilor sintetice, a materialelor placate ca substituenți ai metalelor feroase și neferoase.

În acest scop **a fost elaborat de către C.S.P., MATMCGFF și M.I.Ch. un proiect de program în care sînt înscrise principalele căi de acțiune pentru propulsarea producției și utilizarea unei largi game sortimentale a înlocuitorilor de materiale metalice și a pieselor sinterizate.** Este, desigur, în primul rînd vorba de revizuirea și completarea operativă a actualelor programe de asimilare a unor noi tipuri de mase plastice.

Pe această bază se va urmări extinderea masivă a înlocuirii metalului cu materiale plastice în acele domenii în care tehnologiile și condițiile practice de utilizare sînt puse la punct, cum sînt rezervoarele și recipienții care nu sînt supuși la presiuni și temperaturi înalte, conducte și armături, carcase, apărători, măști, aripi de autovehicule și alte elemente metalice ce nu sînt supuse la solicitări. Pentru obiectivele în curs de execuție sau proiectate se prevede revizuirea operativă a proiectelor, în scopul înlocuirii conductelor și armăturilor metalice cu conducte și armături din poliesteri armați cu fibre din sticlă sau alte materiale plastice. În scopul unei cunoașteri mai concrete a necesităților, vor fi elaborate de către fiecare minister, centrală, întreprindere, programe de substituire a metalelor feroase și neferoase cu materiale plastice, stabilindu-se reperele ce se vor reproiecta, precum și termenele de asimilare.

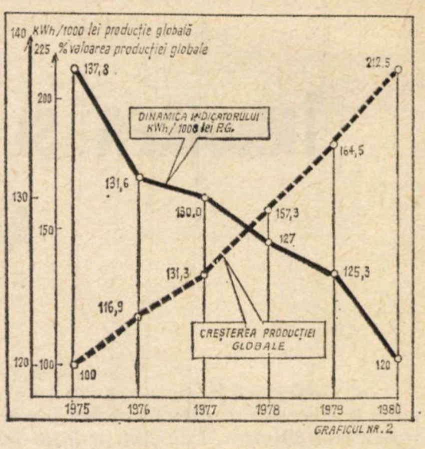

GRAFICUL NR. 2

Cantitatea totală de materiale metaliere estimată a se economisi în perioada 1977—1980 — conform prevederilor din programul special — ca urmare a extinderii înlocuitorilor nemetalici (mase plastice), depășește 1 milion tone de metal, respectiv cu peste 280 mii tone față de sarcinile prevăzute în actualul plan cincinal. În acest context, cantitatea totală de mase plastice și rășini sintetice estimată ca necesară în perioada 1977—1980 — conform prevederilor din programul special — pentru extinderea înlocuirii materialelor metalice se ridică la aproximativ 260 000 tone, respectiv cu peste 68 000 tone mai mult față de sarcinile din cincinal.

DAR, ÎN ATINGEREA tuturor acestor obiective, în realizarea însemnatelor sporuri de producție ce sînt prevăzute în acest cincinal, precum și în vederea înnoirii accelerate a tehnologiilor, dar mai ales pentru scurtarea drumului produselor noi din fază de concepție la beneficiar, o deosebită importanță pentru întreaga industrie chimică o reprezintă **punerea la termen în funcțiune a noilor obiective de investiții, atingerea operativă a parametrilor proiectați la noile capacități de producție.** În acest scop, s-au întocmit programe pentru realizarea în țară a majorității utilajelor și aparatelor necesare noilor obiective ale industriei chimice în următorii ani, acționîndu-se totodată permanent pentru elaborarea documentației de investiții în ritm satisfăcător.

Principala problemă de care este legată materializarea proiectelor de execuție în obiective terminate, rămîne însă realizarea unui ritm constant și conform graficelor de execuție a lucrărilor de construcții și montaj. Ca urmare, s-au luat măsuri, au fost încheiate convenții cu furnizorul de utilaje tehnologice pentru asigurarea livrării utilajelor conform graficelor stabilite, iar cu constructorii și montorii pentru concentrarea forței de muncă a acestora pe șantiere în vederea realizării la termen a stadiilor fizice prevăzute în graficele de execuție.

Din succinta prezentare efectuată rezultă că în perioada 1976—1980 industria chimică se prezintă ca o ramură dinamică și eficientă, integrată armonios în ansamblul economic și social al țării noastre, a cărei dezvoltare contribuie substanțial la realizarea și depășirea prevederilor din documentele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român, la ridicarea bunăstării întregului popor.

ECONOMIE NATIONALA

Concepția autohtonă, antrenată în reducerea efortului valutar

INGINERIA TEHNOLOGICĂ – O COMPONENTĂ A DEZVOLTĂRII

Producția de bunuri materiale în țara noastră se găsește în prezent într-un intens proces de transformare, care cuprinde întregul lanț de activități, de la gîndire, respectiv de la activitatea de cercetare-proiectare, pînă la realizarea produselor și utilizarea lor de către beneficiari, fie că este vorba de întreprinderi sau de publicul larg.

Fără îndoială că modernizarea și perfecționarea atît a bunurilor materiale, cît și a tehnologiilor de realizare a acestora reprezintă un proces continuu în economia oricărei țări. Ceea ce caracterizează însă acest proces în economia țării noastre este intensitatea, viteza cu care trebuie el să se „deruleze“ în toate ramurile economiei, cu asigurarea tuturor indicatorilor caracteristici : reducerea consumurilor de materiale, de energie, de manoperă, creșterea calității, micșorarea costurilor etc.

Obiectivele mari pe care le are de rezolvat economia națională prin valorificarea superioară, intensivă a resurselor materiale și mai ales a gîndirii tehnice justifică pe deplin caracterizarea perioadei 1976—1980 drept „cincinalul revoluției tehnico-științifice“.

La analizele care au avut loc în septembrie 1976 la Comitetul Central al P.C.R., din inițiativa și sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-au subliniat cerințele calitativ noi ce stau în fața lucrătorilor din proiectarea de investiții și proiectarea tehnologică, s-au dat indicații concrete privind activitatea imediată și de viitor a acestora. Sînt sarcini bine definite, clare — și există întrunite toate condițiile pentru realizarea lor cu succes.

Ingineria tehnologică — punte de legătură între cercetare și producție — are ca obiectiv perfecționarea tehnologiilor existente și descoperirea altora noi, în vederea reducerii substanțiale a consumurilor specifice, creșterii randamentului și simplificării proceselor de producție. Ea se concretizează în economii de materii prime, materiale, combustibil, energie electrică, îmbunătățirea parametrilor tehnici și funcționali ai mașinilor și utilajelor produse, creșterea productivității muncii, reducerea efortului valutar, sporirea competitivității produselor pe piața mondială.

În Planul național unic de dezvoltare economico-socială pe perioada 1976—1980 se prevede că în actualul cincinal, pentru a se asigura tehnologiile necesare noilor obiective de investiții și modernizarea celor existente, se vor aplica 275 de tehnologii noi și se vor extinde 86 de tehnologii avansate ; din acestea, aproape 88 la sută vor fi elaborate pe bază de concepție proprie. Ritmul accelerat ce va fi imprimat pe această cale progresului tehnic este relevat de sarcina din planul pe 1977, de a se introduce și extinde 225 de tehnologii avansate, rezultate îndeosebi din activitatea de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică.

Creativitate – inventivitate – eficiență

TERMENII de creativitate, inventivitate, inginerie tehnologică au căpătat o largă circulație în limbajul curent, semn al amploarei pe care o cunoaște procesul de înnoire. Nu intenționez să definesc aici aceste noțiuni, ci doar să ilustrez, prin cîteva exemple, larga lor sferă de cuprindere și modul cum se materializează.

Centrul de cercetare și proiectare tehnologică pentru fabricație — subordonat Centralei industriale de utilaj tehnologic, chimic, petrolier și minier — este relativ mic, dar a reușit să rezolve unele probleme foarte mari. Ni s-a încredințat, de pildă — în cadrul acțiunii de reducere a efortului valutar și de creștere a exportului — elaborarea proiectelor de execuție pentru răcitoarele de aer din cadrul unor instalații complexe pe care România le livrează în Siria și Iordania. Ce este un astfel de răcitor ? Imaginați-vă un radiator de automobil, așezat orizontal, cu dimensiunile în plan de 10 × 40 m, echipat cu ventilatoare de 4 m diametru și avînd o greutate de circa 140 de tone ! Domeniul era nou, nivelul de cunoaștere în domeniul dimensionării funcționale redus — așa că, la început, sarcina care ne revenea, prin amploarea ei, ni s-a părut în aceste condiții extrem de dificil de surmontat. Și atunci, pentru problemele pe care nu le stăpîneam am apelat la învățămîntul superior. Catedra de inginerie chimică din cadrul Institutului politehnic București a cercetat în laborator performanțele țevilor cu aripioare, fabricate de „Grivița Roșie“, care se folosesc la execuția răcitoarelor; a studiat și stabilit relațiile de calcul și programele pentru calculator și ne-a pus la dispoziție dimensionarea funcțională. Pe baza acestor date, lucrătorii Centrului au elaborat proiectele de execuție pentru aceste aparate complicate, care lucrează la temperaturi și presiuni ridicate. Fiecare aparat a reprezentat un „caz“, rezolvarea lui incluzînd o bună doză de creație tehnică și de inginerie tehnologică.

Faptul că de la enunțarea sarcinii și pînă la finalizarea ei, activitatea noastră s-a întrețesut cu cea a catedrei și cu a tehnologilor din uzină este, cred, un exemplu de integrare învățămînt-cercetare-proiectare-producție. Eficiența economică ? Reducerea efortului valutar cu peste 70% !

Un alt echipament care în prezent se importă : „separatoarele de ceață“, mai cunoscute sub denumirea de demistere. Pentru asimilarea lor în țară ne-am angajat să soluționăm problema atît din punctul de vedere al cercetării funcționale, cît și al cercetării tehnologiei de execuție. Eforturile noastre sînt concretizate acum într-un model experimental de mașină care „tricotează“ sîrmă în diverse soluții constructive, impuse de caracteristicile funcționale ale demisterului ; pe baza acestui model vom trece, în colaborare cu I.M.U.T.-Buzău, la mașina industrială. Scontăm pe o reducere a efortului valutar cu peste 75% și scurtarea timpului de aprovizionare cu circa 30 de zile pentru fiecare caz în parte.

Încă un exemplu, la altă scară : în instalațiile industriei chimice și petrochimice se folosesc din ce în ce mai mult utilaje gigant — rezervoare sferice de mare capacitate, coloane de diametre și înălțimi foarte mari, care nu se pot transporta asamblate, operația de asamblare făcîndu-se pe șantiere. În anumite cazuri, tratamentul termic este o fază tehnologică obligatorie. O astfel de sferă cu diametrul de cel puțin 12 m, sau o coloană cu diametrul de 6 m și înălțimea de 40 m pun probleme deosebite privind tratamentul termic „fără cuptor“ al întregului utilaj. Asemenea operații se realizează în prezent cu concursul unor firme străine, dar anul trecut am început să ne ocupăm de rezolvarea lor cu forțe interne, împreună cu „Grivița Roșie“ pentru

Constantin LĂTESCU
directorul Centrului de cercetare
și proiectare tehnologică
pentru fabricație — București

(Continuare în pag. 7)

PERFECȚIONAREA COOPERĂRII INTERUZINALE

COOPERAREA, formă superioară de organizare, devine tot mai importantă în condițiile producției moderne, în care se adîncește diviziunea socială a muncii, înscriindu-se ca un autentic factor de creștere a eficienței economice. De aici, preocuparea constantă a partidului și statului nostru de a stabili obiective, sarcini și mijloace, care să ridice eficiența cooperării dintre întreprinderi, să-i sporească aportul la creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor de producție. Revelatoare în acest sens sînt și acțiunile ce au avut și au loc în întreprinderile din industria de prelucrare a lemnului.

Prin specificul său de producție, această importantă ramură a economiei naționale dispune de mari posibilități de cooperare. Construirea de combinate și întreprinderi, care se compun organizatoric din fabrici de producere a materiilor prime, a produselor semifinite, a mobilei și a altor produse, a permis o specializare în domeniul respectiv, preponderent orizontală. *Așa se explică fapul că fabricile de mobilă sînt profilate pe execuția unei game omogene de produse finale, de serie mare, prelucrînd materia primă lemnoasă sub formă de cherestea, placaje, PAL, furnir etc., începînd cu croitul și continuînd apoi cu celelalte operații și procese tehnologice.*

Actuala specializare pe orizontală favorizează și impune extinderea specializării și pe verticală : *specializarea fabricației componentelor — elemente și subansamble — pentru mobilă, specializarea pe procese tehnologice etc., care să ducă, în final, la transformarea într-o măsură tot mai mare a fabricilor de mobilă în unități de montaj. Această formă a specializării presupune o cooperare largă și duce — așa cum arată experiența națională și mondială — la creșterea evidentă a eficienței economice.*

Cale potențială de valorificare superioară a masei lemnoase

PROCESUL COOPERĂRII, tot mai accentuat în ultimii ani, s-a desfășurat sub forma livrării de elemente semifabricate din cherestea, binale, scaune, de panouri croite din PAL în forme fixe, de furnire croite și îmbinate etc. la fabricile de produse finite. Desigur, la baza extinderii cooperării, sub diferite forme, trebuie să stea calculele de eficiență economică, atît la furnizor, cît și la beneficiar, dar mai ales la nivel de ramură. În continuare, vom încerca să demonstrăm eficiența unora din formele de cooperare amintite și, pe această bază, necesitatea perfecționării, extinderii și diversificării lor.

Cooperarea cu semifabricate din lemn masiv (cheresteaua prelucrată) **între fabricile de cherestea și fabricile de mobilă se impune ca o formă cu multiple efecte economice favorabile.** Această formă a cooperării constituie o cale potențială de valorificare superioară a masei lemnoase ce se transformă în cherestea. Ea „deschide poarta" fabricilor de mobilă într-o măsură mult mai mare pentru **folosirea cherestelei la lungimi scurte și subscurte.** Conform repartițiilor și contractelor cheresteaua de fag scurtă și subscurtă de pildă, reprezintă numai 1% din consumul total al fabricilor de mobilă din această materie primă, deși ea se ridică efectiv la 25—30% din cheresteaua rezultată din debitarea unui metru cub de bușteni de fag (conform prevederilor STAS, cheresteaua de fag în lungimi de la 1,0—1,7 m este clasificată scurtă, iar cea de la 0,45 m — 0,90 m este clasificată subscurtă).

În condițiile cooperării, comenzile făcîndu-se pe dimensiunea elementelor componente ale produsului mobilă, furnizorul — fabrica de cherestea — poate realmente să utilizeze și cheresteaua de lungimi scurte și subscurte, fiind cointeresat în acest scop. Pe baza unui studiu, efectuat la unele fabrici de mobilă, a rezultat că din totalul elementelor principale a patru produse de mobilă corp, compuse din picioare, legături, rame, uși, bare etc., în limitele cherestelei subscurte se înscriu elemente reprezentînd aproape 59% din volumul ce se consumă, iar în limitele cherestelei scurte se înscriu circa 15% din volum, ceea ce demonstrează că și cheresteaua subscurtă și scurtă se poate utiliza aproape în totalitate în producția mobilei. Pe lîngă faptul că se valorifică superior, ea ocazionează și costuri mai mici, deoarece un metru cub din această cherestea este cu circa 400 lei mai ieftin decît cheresteaua mijlocie și lungă. Deci, **dacă în consumul unei fabrici se înlocuiește o cantitate de 440 m^3, adică 12—15% din consumul anual de cherestea lungă, cu cea scurtă și subscurtă, se poate obține o economie de 176 000 lei.**

Cooperarea favorizează **creșterea gradului de valorificare superioară a masei lemnoase și prin posibilitatea de atragere într-o proporție mai mare a deșeurilor rezultate din prelucrarea cherestelei și utilizarea lor în producția de plăci aglomerate.** În cazul livrării cherestelei ca materie primă la fabricile de mobilă, prin croire etc. rezultă o cantitate însemnată de deșeuri care, datorită cheltuielilor mari de colectare, împachetare, depozitare, transport, se utilizează drept combustibili în centralele termice și într-o măsură prea mică se livrează fabricilor de plăci aglomerate. În cazul croirii cherestelei la fabricile producătoare de cherestea în semifabricate, deșeurile fiind în cantități incomparabil mai mari — datorită volumului de bușteni și cherestea ce se prelucrează — ele se pot colecta și transporta în totalitate la unitățile de plăci aglomerate. Pe baza unor calcule, rezultă că **prin utilizarea unui metru cub de deșeuri în producția de plăci aglomerate și a acestora în producția de mobilă se poate obține o valoare nou creată de 1 334 lei și un plusprodus de 667 lei.** Din consumul total anual de cherestea de fag la nivelul unei fabrici de mobilă rezultă aproape 1 200 m^3 deșeuri care, utilizate în producția plăcilor aglomerate și acestea în producția de mobilă, permit obținerea unei valori nou create de 1 600 800 lei și a unui plusprodus de peste 800 400 lei.

Cooperarea și costurile de producție

COOPERAREA are efecte economice favorabile evidente și asupra indicatorilor calitativi ai fabricilor de mobilă. Prin **primirea cherestelei în formă de semifabricate și elemente finite,** la fabricile de mobilă nu mai sînt necesare operațiunile de croire. Dacă aceste operațiuni s-ar elimina în totalitate, productivitatea muncii ar crește, pe ansamblul fabricii, cu mai bine de 3%. Dar lărgirea cooperării are efecte favorabile și asupra reducerii accentuate a costurilor de producție pe unitatea de produs, ca urmare a creșterii productivității muncii. Dacă toată cantitatea de cherestea este procurată prin cooperare, atunci se poate obține o economie la manoperă de circa 72 lei/m^3.

Economii însemnate se pot obține și la activitatea de aprovizionare. Volumul de aprovizionat se reduce cu 30%, întrucît deșeurile sau pierderile tehnologice produse prin croirea în fabricile de mobilă au loc în unitățile de prelucrare a cherestelei. La nivelul unei fabrici de mărime mijlocie aceasta ar însemna o diminuare a volumului de transport cu 1 200 m^3 și a cheltuielilor de aprovizionare cu 87 500 lei anual. Totodată, transportul semifabricatelor se poate face paletizat, astfel că descărcarea mecanizată permite — în comparație cu descărcatul manual — realizarea unei economii de 12 200 lei anual.

Economii însemnate se obțin și la activitatea de uscare a semifabricatelor de cherestea, în medie de 120 lei/m^3. Acestea rezultă din reducerea ciclului de uscare, în medie cu 20%, întrucît materialul lemnos semifabricat se livrează de furnizor cu o umiditate de 24%, comparativ cu umiditatea de 40% a cherestelei, materie primă. Uscarea pînă la umiditatea de 24% se face la fabricile de cherestea sub formă naturală, prin depozitare. Economii se obțin și din creșterea capacității de încărcare a vagoneților cu 16—22% prin îmbunătățirea coeficientului de stivuire și prin reducerea cu 30% a volumului de material lemnos care intră în uscătorie, ca urmare a faptului că deșeurile din prelucrare rămîn la fabricile de cherestea.

Desigur, **specializarea mai adîncă a fabricilor de cherestea, inclusiv în producerea de semifabricate și elemente (repere) ce urmează a se monta de către fabricile de mobilă, impune o serie de măsuri organizatorice și tehnico-economice.** Incontestabil, se înregistrează cheltuieli suplimentare și, deci, costul de producție al unui m^3 de semifabricate din lemn masiv cu care se livrează beneficiarilor va fi mai mare decît al unui m^3 de cherestea materie primă, dar care va fi compensat prin efectele economice ulterioare — respectiv de unitățile care realizează produsul finit. Pentru calculul real al eficienței economice, costul de producție al semifabricatelor din lemn masiv trebuie să fie bine corelat cu cel al cherestelei și, desigur, să corespundă cheltuielilor sociale de producție și valorii de întrebuințare la beneficiar.

Cerințe ale unei organizări superioare a producției

DEZVOLTAREA COOPERĂRII trebuie să se bazeze pe o mare stabilitate a relațiilor contractuale între aceiași furnizori și beneficiari. Prin permanentizarea acestor relații se cunosc exigențele beneficiarilor, rezultate din condițiile de calitate ale produsului finit, permițînd și o **organizare superioară a producției pe baza specializării cerute.** Apoi, se impune o rezolvare deplină și la nivelul exigențelor de ordin tehnic și tehnologic, cum ar fi stabilirea umidității de livrare, protejarea semifabricatelor și reperelor contra degradării sub influența unor factori de mediu, stabilirea modului de depozitare, stivuire și ambalare pentru livrare și transport, depozitare la beneficiari. O altă cerință de mare importanță o constituie **rezolvarea optimă a capacității de croire ce rămîne disponibilă la fabricile de mobilă, odată cu extinderea cooperării cu semifabricate de cherestea.** O soluție este transferarea unor utilaje specifice procesului de croire la fabricile de cherestea. Problema este mai complicată în condițiile în care, alături de cooperare, se folosește și livrarea de cherestea care urmează a fi croită tot la fabrica de mobilă. În cazul în care unele repere nu pot fi produse de fabricile de cherestea, ele ar putea fi concepute numai în unele fabrici de mobilă pentru a se asigura o folosire deplină a secțiilor de croire.

Trebuie să mai arătăm că și, în condițiile nepracticării cooperării, unele utilaje din secțiile de croit și prelucrări mecanice ale fabricilor de mobilă sînt folosite incomplet, ca urmare a necorelării volumului necesar de operațiuni ce trebuie executate în funcție de solicitările utilajelor conducătoare. De exemplu, ferăstraele circulare pendulă au un grad de folosire de 50%, ferăstraele circulare cu avans mecanic de 40%, ferăstraele panglică de 22%, ferăstrăul circular dublu de retezat de 38% etc. **Concentrarea croirii cherestelei în fabrici specializate ca și a altor operațiuni de prelucrare asigură o încărcare la nivel maxim a capacității utilajelor, ceea ce constituie o cerință de importanță deosebită în condițiile actuale ale dezvoltării economiei noastre naționale.**

AȘADAR, efectele economice favorabile ce se obțin atît de furnizorii de elemente sau subansamble, cît și de beneficiarii care realizează produsul finit, impun ca pe viitor să se studieze de către factorii de decizie noi căi de lărgire a cooperării, astfel încît să se ajungă la valorificarea de noi resurse de creștere a productivității muncii, de reducere a cheltuielilor de fabricație, de sporire a eficienței.Extinderea cooperării în industria prelucrării lemnului trebuie, deci, realizată prin rezolvarea tuturor cerințelor tehnico-economice și organizatorice, astfel încît ea să constituie într-adevăr un factor al creșterii eficienței economice a întregii ramuri de producție.

dr. Ioan L. NISTOR
Gabor BENCZE

INGINERIA TEHNOLOGICĂ

(Urmare din pag. 5)

coloane și, în perspectivă, cu FAUR, pentru rezervoare sferice ; pentru partea de ardere gaze colaborăm cu Centrul de gaz metan-Mediaș. Apreciem că începînd cu 1979 se va putea renunța la cel puțin patru cincimi din cheltuielile în valută.

Îmi este greu să separ, în exemplele prezentate, cît este creativitate, inventivitate, cît este inginerie tehnologică și, mai ales, cît este muncă încordată, multă, foarte multă muncă materializată.

Dar dacă avem în vedere că ele fac parte din palmaresul unei unități mici, în decursul numai al anului 1976, prin generalizare ajungem la concluzia că țara românească nu duce lipsă ci, din contră, dispune de resurse importante în domeniul creației tehnice și ingineriei tehnologice.

„Modelarea" stilului de muncă

EVIDENT că, la nivelul de azi al tehnicii și al științei, activitatea de creație tehnică și de inginerie tehnologică nu poate fi o activitate individuală. Datorită faptului că timpul în care trebuie să se consume fazele sale este din ce în ce mai scurt, că nivelul de cunoștințe necesar rezolvării problemelor este din ce în ce mai elevat și mai complex, iar cantitatea de informații utilizate este, de asemenea, într-o creștere deosebită, activitatea de concepție capătă un tot mai pregnant caracter de activitate colectivă, în cadrul căreia componentele individuale sînt foarte bine conturate și concertate.

Cred că, în punerea întregului potențial uman și material existent în slujba realizării obiectivelor cincinalului revoluției tehnico-științifice, elementul-cheie care trebuie „modelat" îl constituie stilul de muncă. Iar aici se cere făcută o precizare, și anume că există un stil de muncă individual, propriu fiecărui lucrător din domeniul la care ne referim, și un stil de muncă colectiv — care este impus colectivului de lucrători prin sistemul de organizare a activității și prin actele normative care o directivează.

Stilul de muncă individual este o caracteristică proprie fiecărui cercetător sau proiectant și el este determinat de nivelul de pregătire, de experiență, de pricepere, de o serie de factori fiziologici, de personalitate, dar mai ales de nivelul politic. Țara noastră dispune de mulți, de foarte mulți lucrători capabili, instruiți, dornici să contribuie la afirmarea tehnicii românești, la dezvoltarea multilaterală a societății.

Pentru potențarea deplină a acestei capacități, partidul și-a înscris în Programul său și urmărește continuu creșterea corespunzătoare și asigurarea funcționării ireproșabile a tuturor sectoarelor de activitate, privită ca un proces dinamic, mereu perfectibil, pe măsura evoluției posibilităților și necesităților.

O astfel de necesitate a apărut într-un domeniu de vîrf al industriei noastre — fabricarea utilajului tehnologic pentru industria chimică și de rafinării. Aici gîndirea, respectiv cercetarea și proiectarea pînă la nivel de desene de execuție a utilajelor tehnologice sînt încredințate unităților ministerului beneficiar — respectiv cel al industriei chimice, în timp ce execuția se realizează în unitățile altui minister — cel al industriei construcțiilor de mașini. De vreme ce utilajele se produc și sînt utilizate în instalații, înseamnă că sistemul organizatoric funcționează. Este el și cel mai bun ? Creează el cele mai bune condiții lucrătorilor din concepție, pentru ca potențialul intelectual al acestora să fie stimulat și valorificat la maximum ? Cred că nu. În domeniul la care mă refer, consider că proiectarea de execuție ar trebui să fie la executant — adică unde aceasta poate și trebuie să fie elaborată corelat cu realitățile tehnologice și de organizare ale executantului. În felul acesta ar fi posibilă adaptarea reciprocă a soluțiilor constructive și tehnologiei, în scopul realizării atributelor privind consumurile materiale (în special de metal) etc. ; s-ar îmbunătăți astfel, sub raport organizatoric, activitățile de afirmare al stilului de muncă colectiv, propice pentru valorificarea capacității de creativitate și inventivitate.

RESURSE DE CREŞTERE A EFICIENŢEI ECONOMICE (I)

ÎN EPOCA CONTEMPORANĂ rolul materiilor prime în general și în special al substanțelor minerale este în continuă creștere. De la sarea de bucătărie, la cărbune și oțel, la cupru, plumb, zinc, aur și argint, la uraniu, fiecare în parte, sau toate luate la un loc, reprezintă elemente fără de care o economie modernă nu poate fi concepută *).

Acumulările de substanțe minerale utile în scoarța pămîntului — potrivit investigațiilor și tehnologiilor de valorificare actuale — sînt limitate și neregenerative. Dacă avem în vedere prognoza tehnologică viitoare, care ține seama de valorificarea unor acumulări de la adîncimi mai mari, de sub mări și oceane, sau prognoza recuperării metalelor din zăcăminte cu conținuturi mai reduse, se ajunge la concluzia că, în general, o perioadă destul de îndelungată omenirea nu va duce lipsă de metale. Este însă sigur că omenirea va plăti din ce în ce mai scump — cu toate perfecționările tehnice și tehnologice ce vor fi aduse — metalele de care va avea nevoie.

Recuperarea integrală a minereului din zăcămînt

ÎN RAPORTUL prezentat la Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta : **„Se va trece la valorificarea largă a rezervelor minerale existente, inclusiv a celor cu conținut util mai sărac, asigurîndu-se în acest fel o mai bună bază proprie de aprovizionare a economiei cu materii prime și combustibil“**. Aplicînd în practică indicațiile secretarului general al partidului, specialiștii Centralei minereurilor și metalurgiei neferoase Baia Mare**) au obținut rezultate fructuoase în domeniul cercetării geologice. Aproape la toate unitățile au fost puse în evidență mai multe rezerve decît cele efectiv consumate, asigurîndu-se astfel condiții pentru menținerea și dezvoltarea capacităților de producție. În vederea cunoașterii evoluției bazei de materii prime minerale s-a elaborat un studiu de prognoză care scoate în evidență atît posibilitățile și potențialul perimetrelor miniere, cît și programul-cadru al lucrărilor geologice. Din punct de vedere cantitativ se vor înregistra creșteri însemnate ale bazei de materii prime care vor permite și o folosire mai eficientă a capacităților de producție. Din punct de vedere calitativ se constată însă o scădere destul de importantă a conținuturilor echivalente ; calitatea rezervelor ce se vor promova se apreciază a fi inferioară rezervei existente în prezent în inventar. De comun acord cu întreprinderile de prospecțiuni și explorări geologice au fost stabilite programe prioritare de cercetare geologică pentru diferite perimetre, care vor permite scurtarea duratei cercetării geologice cu 15—20% și deci atragerea mai rapidă în circuitul economic a resurselor.

Discuțiile din cadrul dezbaterii au evidențiat faptul că în domeniul extracției miniere se promovează cu consecvență **principiul valorificării integrale a potențialului zăcămintelor**, creșterea continuă a gradului de recuperare a rezervelor. Așa, de exemplu, la mina Herja (mină care potrivit prognozelor inițiale ar fi trebuit închisă) producția planificată se realizează în prezent la patru orizonturi, în loc de peste zece, cum se realiza acum 4—5 ani. Prin reluarea activității pe filoane foarte subțiri, pe ramificații de filoane, în zone considerate în trecut neexploatabile, se va asigura continuitatea producției și în viitor la această mină.

Prin tehnologiile aplicate (evitarea pilierilor naturali din jurul lucrărilor miniere, metode de exploatare pe felii verticale, curățirea completă a culcușului și acoperișului în faza de golire din abatajele cu înmagazinare, înlocuirea totală a metodelor de exploatare cu stîlpi naturali etc.) nivelul pierderilor în exploatare este redus (de cca. 3—4 ori în comparație cu nivelul pierderilor legate de tehnologiile aplicate în alte exploatări). De exemplu, la Exploatarea minieră Rodna, una din variantele de exploatare luate în studiu era cea cu camere și stîlpi naturali. Cu toate că varianta asigura o productivitate superioară și un cost de producție mai redus, datorită faptului că nivelul pierderilor era ridicat, s-au soldat variante cu pierderi mult mai mici, chiar dacă unii indicatori erau ceva mai slabi.

O altă preocupare, la fel de importantă, este legată de **recuperarea rezervelor temporar imobilizate în panouri izolate, pe ramificații secundare de filoane, în pilieri temporari.** Imobilizările temporare de rezerve geologice, în perioadele precedente, au fost determinate de programarea exploatării în zone cu conținuturi mai bune, programare impusă atît de necesitatea unor cantități mai mari de metale, cît și de lipsa forței de muncă cu care a fost confruntat uneori sectorul extracției miniere. În prezent, unitățile din componența centralei dispun de programe privind recuperarea integrală a rezervelor temporar imobilizate ; evident, aceste programe reclamă eforturi suplimentare, dar amînarea realizării lor ar crea dificultăți și mai mari în recuperarea acestor rezerve.

Specialiștii prezenți la dezbatere au relevat faptul că sectorul de extracție a minereurilor neferoase este confruntat cu unele probleme specifice, cum sînt : scăderea naturală a conținuturilor și atragerea în circuitul economic a unor re-

---

*) Materialul este întocmit pe baza ideilor, părerilor și propunerilor exprimate în cadrul unei dezbateri organizate de revista noastră la Centrala minereurilor și metalurgiei neferoase Baia Mare, la care au participat : **dr. ing. Valer Gabrian**, director general ; **Dumitru Leaua**, director general adjunct ; **Sergiu Pascariu**, directorul Sucursalei județene Maramureș a Băncii Naționale ; **Nicolae Urdar**, director tehnic producție ; **Mitică Vraciu**, director tehnic producție ; **Dumitru Pintea**, contabil șef ; **Mihai Arbuzov**, șef serviciu la Sucursala județeană Maramureș a Băncii Naționale ; **Aurelian Brîncuș**, șef serviciu tehnologic ; **Ștefan Cozma**, șef serviciu producție minieră ; **Ioan Fanea**, șef serviciu producție metalurgică; **Bela Hollik**, șef serviciu plan ; **Gheorghe Vodnar**, șef birou geologic ; **Zsombor Dienes**, inginer principal.

**) Profilul Centralei minereurilor și metalurgiei neferoase Baia Mare constă, în principal, din valorificarea substanțelor minerale utile din rezervele de minereuri neferoase, prin extracție minieră, prepararea și prelucrarea metalurgică. În actuala sa structură organizatorică, centrala cuprinde aproximativ jumătate din activitatea de extracție și prelucrare a sectorului de minereuri neferoase din țară și aproape întreaga activitate de metalurgie neferoasă. La aceasta se adaugă valorificarea zăcămintelor de baritină Ostra, a zăcămintelor de mangan de la Vatra Dornei și Răzoare, deschiderea și punerea în exploatare a zăcămîntului de sulf nativ din Munții Călimani. Profilul centralei se completează prin activitățile de cercetare științifică, proiectare și dezvoltare tehnologică, organizate într-un institut în plină dezvoltare, precum și prin cîteva grupuri școlare care asigură pregătirea cadrelor, la nivelul școlilor profesionale și postliceale. În profil teritorial, centrala coordonează unități din județele : Maramureș, Suceava, Satu Mare, Bistrița-Năsăud, Alba și Sibiu.

zerve mai sărace, adîncirea continuă a minelor, reducerea grosimii zăcămintelor, localizarea rezervelor în zone mai greu accesibile, dispersia corpurilor mineralizate etc. De asemenea, în toate minele, dar în mod deosebit în cele vechi, extracțiile totale executate produc influențe defavorabile asupra stabilității lucrărilor miniere, fapt ce obligă la adoptarea unor programe specifice de rambleiere a golurilor (în anul 1980 vor trebui rambleiate cu 16,2% mai multe goluri decît în anul 1975).

Pentru a limita influența negativă a factorilor de mai sus, **unitățile centralei vor trebui să adopte măsuri care să conducă la creșterea productivității muncii în expresie fizică cu 74,6% în 1980, față de 1970.** Realizarea unei asemenea creșteri a productivității muncii presupune promovarea unor metode de exploatare cu productivități ridicate ; creșterea gradului de mecanizare a tuturor lucrărilor de bază ; concentrarea producției ; adoptarea unor sisteme noi de deschidere și pregătire a minelor și rezolvarea prin soluții noi a transportului la diferite fluxuri. Din influența cumulată a factorilor care intervin în activitatea de extracție minieră rezultă că, paralel cu creșterea menționată a productivității muncii în expresie fizică, costul de producție pe tona de minereu va marca o scădere de 6,8%.

Valențele economice ale unor noi tehnologii

PERFECȚIONAREA tehnologiilor de preparare, în vederea creșterii continue a calității concentratelor și a gradului de valorificare a substanțelor minerale utile, a constituit o preocupare permanentă a specialiștilor centralei, fapt reflectat **în menținerea la un nivel ridicat a randamentelor de extracție a metalelor și a calității concentratelor, chiar în condițiile prelucrării unor cantități mari de minereuri mai sărace.**

Este de remarcat, în special, **îmbunătățirea substanțială a calității concentratelor**, care se observă mai ales începînd din anul 1974, **ca o consecință a aplicării unor procese tehnologice experimentate în anii anteriori** (cum au fost separarea concentratelor și perfecționarea gamei de reactivi), dar și aplicării unui sistem stimulativ pe prețuri conforme cu calitatea produselor ; această acțiune, în condițiile dezvoltării procesului tehnologic integrat de extracție — preparare — metalurgie, a căpătat noi valențe, reprezentînd un factor stimulativ în activitatea centralei.

Continuînd preocupările pentru adîncirea și diversificarea proceselor tehnologice în vederea creării celor mai optime condițiuni procesului de extracție-metalurgie, în cursul anului 1977, conjugîndu-se eforturile specialiștilor din uzine cu cele ale cercetătorilor s-au realizat progrese capabile să ridice ștacheta rezultatelor anterioare, dovedind capacitatea concepției și materializarea ideilor tehnice și tehnologice avansate.

În domeniul tehnologiilor de separare sînt de remarcat **adaptarea procesului industrial de preparare a minereului de la exploatarea minieră Rodna pentru producerea de concentrate selective de plumb și de zinc în locul celor colective**, asigurîndu-se în acest fel o mai bună utilizare a capacităților metalurgice existente. La Uzina de preparare Săsar a fost concretizată **o tehnologie nouă de separare a concentratului plumbo-cupros**, obținîndu-se un concentrat de cupru de bună calitate, care se valorifică cu randamente metalurgice ridicate. La uzina de la Tarnița se obține o producție marfă suplimentară de circa 4 milioane de lei anual ca urmare **a valorificării zincului din concentratul de cupru, produsul devenind apt prelucrării metalurgice în condițiuni bune.**

Pe de altă parte, la Flotația centrală Baia-Mare au fost finalizate o serie de acțiuni în domeniul tehnologiilor de măcinare și flotare, printre care amintim : **măcinarea autogenă a minereurilor, modernizarea mașinilor de flotație și perfecționările aduse atit utilajelor cît și proceselor tehnologice, care se pot alinia celor mai moderne procese cunoscute în tehnica mondială actuală.** Introducerea măcinării autogene a determinat eliminarea operațiilor de sfărîmare, reducerea sau chiar suprimarea consumului de bile de oțel, creșterea productivității muncii, reducerea nivelului zgomotului etc., ceea ce se exprimă printr-o micșorare a cheltuielilor cu peste 11 lei la tona de minereu prelucrat. Această importantă realizare, precum și rezultatele obținute în domeniul protecției prin cauciucare a pieselor de schimb de la utilajele principale și modernizarea celulelor de flotație, a determinat reducerea cheltuielilor de preparare.

O atenție deosebită a fost acordată **atragerii în circuitul economic a unor produse stocate din cauza lipsei temporare de capacitate de prelucrare metalurgică.**

În scopul creșterii continue a gradului de valorificare a substanțelor minerale — se va acționa cu precădere pentru generalizarea experienței înaintate la toate uzinele de preparare ale centralei. În această ordine de preocupări, la alte uzine de preparare se va aplica măcinarea autogenă la unele minereuri complexe și aurifere.

O preocupare aparte au manifestat specialiștii centralei pentru valorificarea hălzilor și zgurilor metalurgice care înmagazinau cantități importante de metale. Astfel, în ultimii 7—8 ani, ca urmare prelucrării a peste 1,7 mil. t de astfel de produse s-a obținut o producție marfă în valoare de peste 450 milioane lei, existînd încă importante rezerve de dezvoltare a producției în acest domeniu.

Integrarea procesului tehnologic de obținere a metalului lingou impune eforturi susținute de perfecționare continuă a tehnologiilor pe toate verigile lanțului industrial al producției și în special pentru creșterea continuă a calității concentratelor. Perfecționarea tehnologiilor poate determina și uneori chiar determină influențe negative asupra volumului producției de metal în concentrat ; în același timp însă această acțiune determină menținerea și chiar sporirea producției de lingou, pe lîngă utilizarea mai bună a capacităților metalurgice ca urmare a reducerii cantității de concentrat supusă prelucrării și creșterii calității acestuia.

În aceste condiții, eficiența perfecționării tehnologice ce se întreprinde în uzinele de preparare nu se regăsește în indicatorii economici ai acestora ; dimpotrivă, indicatorii economici sînt influențați în mod negativ, în timp ce efectul economic al creșterii calității produselor miniere se repercutează favorabil asupra metalului lingou. Așa stînd lucrurile, după părerea specialiștilor centralei, ar fi normal ca **indicatorii producției miniere să aibă caracter intern** (departamental) **să fie corelați, lună de lună, cu indicatorii metalurgici, de care sînt determinați.** În această situație însăși denumirea de metal în concentrat, produsul final al activității miniere, își pierde sensul de produs finit (nefiind de altfel marfă) ; **metalul în concentrat este necesar să se exprime în echivalent metal lingou, cuprinzînd o parte din valoarea efectivă a muncii sociale depuse pentru realizarea produsului finit** (metal lingou) **și fiind corelat cu acesta prin coeficienți de recalculare și prețuri adecvate.** În concluzie, după părerea specialiștilor centralei, **planul centralei ar trebui fixat ca plan de stat numai la metal lingou și produse metalurgice** (acestea reprezintă mărfurile pe care centrala le produce și valorifică), **celelalte produse** (minereu, concentrate etc.) **urmînd să fie cuprinse într-un plan intern, care să fie corelat cu planul de stat** (de metal lingou) **prin coeficienți de recalculare și prețuri adecvate.**

Dacă avem în vedere că dezvoltarea sectorului metalurgiei neferoase se va realiza pe baza actualelor tehnologii se impune, după părerile exprimate de specialiști în cadrul dezbaterii, ca preocupările centralei să se orienteze ferm asupra următoarelor probleme : reluarea cercetărilor în metalurgie care să conducă în final la realizarea unor parametri înalți (tehnologici și economici) ai instalațiilor existente și ale celor ce se vor creea, în corelație directă cu calitatea concentratelor ce se vor produce ; finalizarea cercetărilor începute și inițierea de cercetări noi în domeniul preparării minereurilor, în vederea îmbunătățirii continue a calității concentratelor și reducerii impurității acestora.

Maria IONIȚĂ

PIONIERII, PARTICIPANŢI ACTIVI LA FĂURIREA VIITORULUI PATRIEI

1 IUNIE — ziua copiilor de pretutindeni — este sărbătorită, în anul jubliliar al Independenţei de stat a României, printr-o angajare fără precedent a celei mai tinere generaţii în efortul general de făurire a viitorului socialist al patriei. Alături de părinţii lor, de cei mari, pionierii, toţi şcolarii sînt prezenţi pe şantierul — de dimensiuni naţionale al reconstrucţiei şi construcţiei unei economii prospere, viguroase şi a unei societăţi care înscrie printre valorile sale de bază şi cultul muncii, educaţia prin muncă, pentru muncă.

Producţia nemijlocită de bunuri materiale

PARTICIPAREA pionierilor şi şcolarilor la făurirea de bunuri materiale capătă forme mereu mai variate, mai bine conturat organizatoric şi valorificate. Cea de-a III-a Conferinţă Naţională a Organizaţiei Pionierilor, din toamna anului 1975, a reprezentat un moment important în atragerea şi lărgirea participării copiilor la activitatea de producţie, la creşterea responsabilităţii social-economice a pionierilor şi şcolarilor; ea a marcat şi îmbunătăţirea sistemului de evidenţiere a participării copiilor la viaţa economică a patriei.

Activitatea lor economică de producţie constă în participarea la construirea şi amenajarea de **ateliere şi laboratoare şcolare,** la **realizarea microproducţiei** şi a stimulării creativităţii, la **refacerea şi dezvoltarea patrimoniului silvic,** prin plantarea de puieţi şi arbuşti în perimetrul ocoalelor silvice, pe terenuri degradate, în zonele de relief afectate de alunecări şi inundaţii. În mod deosebit s-a făcut simţită prezenţa pionierilor în **agricultură :** peste un milion de pionieri şi şcolari au participat efectiv, în toamna anului 1976, la strînsul şi depozitarea recoltei. Prin intermediul celor peste **4 300 de microcooperative** agricole de producţie, generaţia actuală de pionieri şi şcolari participă nemijlocit la procesele de muncă din agricultură, veniturile obţinute din livrarea produselor agricole constituind o parte importantă din fondurile destinate autodotării şcolilor, finanţării activităţilor pionereşti, dezvoltării bazei tehnice a procesului de învăţămînt.

În ultimii ani, domenii tot mai importante ale acestei activităţi s-au dovedit a fi **creşterea animalelor mici, a familiilor de albine** şi a **viermilor de mătase** (tabelul nr. 1). În 1976, echipele şi brigăzile constituite din pionieri au realizat 16 la sută din producţia anuală de miere de albine şi circa 19 la sută din producţia de gogoşi de mătase a ţării. Pentru creşterea aportului pionierilor la satisfacerea cerinţelor sociale în creştere la aceste produse, Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor a încheiat o serie de convenţii cu unităţile economice beneficiare, în care se prevede un sprijin mai puternic din partea acestora în asigurarea bazei tehnico-materiale de producţie, în organizarea procesului de muncă şi valorificare, în informarea consiliilor şi comandamentelor pionereşti asupra posibilităţilor existente pe plan local.

Cel mai nou şi important domeniu de participare a pionierilor la producţia de bunuri materiale îl constituie **cooperarea cu unităţi industriale şi de cercetare,** în cadrul căreia pionierii execută, în orele de pregătire tehnico-practică şi în cadrul cercurilor tehnico-aplicative, o serie de operaţii şi subansamble — desigur, de mai mică complexitate. Pînă în prezent, un mare număr de întreprinderi economice au reuşit să identifice acele operaţii de serie mare, posibile de executat de către şcolari, şi au atras organizaţia de pionieri la executarea acestora. Prin astfel de forme de colaborare s-a reuşit să se asigure pe plan judeţean şi aparatura necesară laboratoarelor şcolare, autodotarea fiind deja un mijloc frecvent de realizare a unei părţi importante din inventarul tehnic şi material necesar bunei desfăşurări a activităţilor şcolare şi pionereşti.

Reciclarea unor produse deficitare

PE MĂSURA dezvoltării economiei şi a creşterii consumului productiv şi individual, sporeşte şi posibilitatea recuperării şi valorificării unor cantităţi tot mai mari de deşeuri şi ambalaje. În condiţiile determinate de necesitatea raţionalizării consumului de energie, a reducerii cheltuielilor materiale prin economisirea materiei prime şi diminuarea consumurilor specifice, această reciclare devine o necesitate economică stringentă. Or, în cadrul fiecărei gospodării familiare, celulă de bază a întregii vieţi sociale, cine ar putea cel mai bine — dacă nu copiii — să se ocupe de strîngerea şi predarea acestor valori care, altfel, ar putea fi irosite ?

Înţelegînd din ce în ce mai bine acest rol deosebit de important, organizaţiile de pionieri şi şcolile au organizat corespunzător munca de colectare a deşeurilor feroase şi neferoase, a celor de hîrtie şi texile, a ambalajelor din sticlă La nivelul economiei naţionale, cantităţile de deşeuri colectate în 1976, şi îndeosebi cele planificate pentru acest an, echivalează cu o imensă economie de muncă vie şi materializată.

RECOLTAREA PLANTELOR MEDICINALE

PRINTRE FORMELE de activitate extraşcolară a copiilor, se numără — tinzînd să-şi formeze o frumoasă tradiţie — recoltarea plantelor medicinale din flora atît de bogată a ţării noastre. Fără a face o pledoarie „pro causa“ considerăm că această activitate este poate printre cele mai potrivite pentru pionieri şi şcolari.

Gama sortimentală este foarte bogată (60 sortimente, care pot fi recoltate în cantităţi nelimitate) şi cuprinde specii care fac posibilă realizarea de cantităţi importante în orice localitate. Ponderea pe care au avut-o în anul 1976 produsele recoltate de pionieri şi şcolari faţă de total plan PLAFAR este de circa 6,2%. La unele sortimente ponderea realizării copiilor este cu mult mai ridicată. Este interesant de arătat, spre exemplu, că la muşeţel, la diferitele întreprinderi interjudeţene PLAFAR, ponderea participării copiilor este mult diferenţiată. Faţă de 27% realizat pe ţară. PLAFAR Craiova realizează cu pionierii şi şcolarii 74% Bucureşti 52%, Oradea 25%, Brăila 22%, Timişoara 18%.

Se pot da numeroase exemple de unităţi de pionieri, îndeosebi din mediul rural, care au obţinut rezultate cu totul deosebite, strîngînd peste 50 000 de kg plante medicinale. De exemplu şcolile din Pipirig, Hangu, Grinţieş, Petru Vodă, Ceahlău, Bicaz-chei — judeţul Neamţ, au strîns peste 1 vagon de flori de ciuboţica cucului în 2 săptămîni. Că acestea se pot realiza oriunde, chiar şi în oraşe o dovedeşte exemplul şcolii generale nr. 8 din Roman, care a predat 1 020 kg pătlagină, precum şi al şcolilor din Olteniţa, Medgidia.

Ca o iniţiativă mai recentă, de 2—3 ani, menţionăm cultivarea pe terenurile microcooperativelor agricole de producţie a unor specii de plante medicinale. În 1976, peste 500 microcooperative au contractat diferite cantităţi, rezultatele unora fiind de-a dreptul spectaculoase : şcoala generală Zlătunoaia, jud. Botoşani, a obţinut de la cultura macului 25 275 lei.

Desigur, rezultatele pot şi trebuie să devină şi mai bune pe viitor. Noi propunem, spre exemplu, recoltarea a 3 kg anual de către fiecare elev (din care 1 kg plante uscate şi 2 kg măceşe sau muşeţel). Această cantitate s-ar realiza cu un consum de timp de 4—6 ore, ceea ce pentru un an şcolar nu reprezintă o supraîncărcare. Că acest lucru este posibil, ni-l arată exemplul uor unităţi de pionieri : la Ciorogîrla — jud. Ilfov, cu 300 pionieri şi şcolari s-au recoltat 1 035 kg ; la Baba Ana — jud. Prahova, cu 400 elevi s-au recoltat 1 603 kg., în unele detaşamente media fiind de 10—11 kg/elev. Înfăptuirea propunerii noastre ar duce la realizarea a aproape 3 000 t produse, respectiv de 4 ori mai mult decît în prezent.

Trebuie să convingem şcolile să predea plantele în stare uscată pentru a economisi combustibilul de uscător, pentru a înlesni transportul, pentru a îmbunătăţi calitatea produselor. Propunem, de asemenea, ca în programa şcolară să se introducă unele noţiuni, cît de sumare, despre plantele medicinale. De acest lucru ar trebui să se ţină seama şi în pregătirea cadrelor didactice care predau disciplinele de ştiinţe biologice şi agricole.

Cu unele perfecţionări aduse propriului nostru sistem în preluarea operativă a tuturor produselor şi în îndrumarea tehnică a şcolilor avem certitudinea că aportul tinerei generaţii în activitatea de recoltare a plantelor medicinale, va spori substanţial — ca o activitate extrem de utilă în folosul întregii societăţi.

Florentin CRĂCIUN
director general, Trustul PLAFAR

ECONOMIE NATIONALA

● Patrimoniul silvic – şantier pionieresc ● Numărul microcooperativelor se apropie de cel al cooperativelor „mari“ ● Cifre semnificative : 16% din producţia totală de miere de albine şi 19% din cea de gogoşi de mătase, livrată de pionieri ● Dimensiuni economice ale iniţiativei pionereşti : 770 tone de plante medicinale, peste 1 000 tone fructe de pădure ● O „verigă economică“ importantă într-o nouă concepţie tehnologică : reciclarea deşeurilor ● În 1977 : 37 milioane de lei din colectarea unor deşeuri şi produse ● Se diversifică microproducţia în atelierele şi laboratoarele şcolare ● Un nou filon : cooperarea cu unităţile industriale şi de cercetare ştiinţifică ● Autodotarea – o formă superioară de dezvoltare a bazei tehnice a proceselor educaţionale

Tabelul nr. 1

Creşterea animalelor mici, a familiilor de albine şi a viermilor de mătase de către pionieri

(realizări 1976)

Judeţul	Animale mici (buc.)	Familii de albine (număr)	Creşterea viermilor de mătase (kg.gogoşi)
Alba	285	8	250
Arad	10650	15	4320
Argeş	–	–	4800
Bacău	270	–	1326
Bihor	33090	18	7240
Bistriţa-Năsăud	–	15	500
Botoşani	656	10	1100
Braşov	17730	10	21
Brăila	3145	–	1020
Buzău	800	65	4000
Caraş-Severin	274	50	4000
Cluj	909	6	122
Constanţa	111000	40	4300
Covasna	136	18	60
Dîmboviţa	14292	196	2026
Dolj	1096	–	2600
Galaţi	427	180	1080
Gorj	1129	48	1150
Harghita	950	–	1000
Hunedoara	430	5	567
Ialomiţa	165	8	4000
Iaşi	2690	–	1684
Ilfov	2368	60	6500
Maramureş	620	136	190
Mehedinţi	830	147	7221
Mureş	1269	26	1873
Neamţ	300	12	510
Olt	2628	180	5500
Prahova	1980	128	2008
Satu Mare	210	15	1400
Sălaj	572	14	985
Sibiu	4705	96	138
Suceava	1298	–	340
Teleorman	400	–	2500
Timiş	1594	16	21000
Tulcea	259	–	709
Vaslui	1277	30	2907
Vîlcea	900	300	7000
Vrancea	314	52	41
Total	221638	1904	107988

Valorificarea mai deplină a acestui potenţial — în deplină concordanţă cu îndemnul adresat de conducerea partidului la plenara Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor din 5 februarie 1977 — depinde în mare măsură de îmbunătăţirea activităţii consiliilor şi comandamentelor pionereşti, şi mai ales a organizaţiilor economice beneficiare. În primul rînd, organizaţiile pionereşti este necesar să-şi stabilească angajamente pe măsura posibilităţilor de care dispun. Rolul principal al acestora, ca şi al cadrelor didactice care-şi desfăşoară activitatea în rîndul pionierilor este de a explica ce importanţă prezintă pentru economia naţională un anumit deşeu sau produs.

Spre exemplu, colectarea tuburilor care au conţinut diferite paste poate avea o semnificaţie deosebită dacă se prezintă un calcul de genul următor : un tub uzat reprezintă circa 20 de grame de metal neferos, de care, se ştie, economia are mare nevoie. Dacă fiecare pionier şi şcolar colectează pe an numai cîte 2 tuburi uzate, se poate recupera o cantitate de peste 200 tone de metal.

Educaţia economică a elevilor se poate realiza numai printr-o conlucrare strînsă a organizaţiilor pionereşti cu ceilalţi factori care au răspunderi pe linia atribuţiilor de serviciu. (În cîteva cazuri, lipsa unei asemenea colaborări a făcut să nu fie valorificate la timp unele cantităţi de deşeuri, plante medicinale sau fructe de pădure colectate). Odată stabilite, angajamentele trebuie defalcate raţional, în funcţie de specificul activităţilor şcolare, de anotimp, de condiţiile locale, iar îndeplinirea sarcinilor să fie riguros controlată. În felul acesta elevii vor fi obişnuiţi nu numai cu rigoarea muncii practice, ci şi cu răspunderea pentru modul de îndeplinire a sarcinilor trasate de organizaţie. Semnificaţia educativă şi eficienţa muncii în folosul societăţii pot fi percepute mai bine — la nivelul de înţelegere şi cunoaştere al pionierilor şi şcolarilor — prin popularizarea rezultatelor, a fruntaşilor, prin valorificarea educativă a acordării distincţiilor pionereşti, prin organizarea de schimburi de experienţă şi generalizarea celor mai bune metode. Un rol deosebit de important pentru educarea tinerei generaţii în spiritul economiei l-ar putea avea şi stimulentele materiale; criteriile de acordare a acestora pot fi stabilite în mod unitar, atît pentru grupuri (detaşament, unitate), cît şi pentru fiecare pionier şi şcolar în parte.

Aceste criterii, popularizate larg, ar stimula iniţiativa şi perspicacitatea acestei vîrste.

Nelegată direct de activitatea de reciclare a produselor deficitare, participarea la întreţinerea spaţiilor verzi şi parcurilor din localităţi, a digurilor şi canalelor de irigaţie, a unor islazuri şi păşuni, a pepinierilor pomicole din cadrul şcolilor, întreprinderilor agricole şi al localităţilor rurale dă şi o mai mare importanţă activităţilor economice a copiilor puse în slujba înfrumuseţării tuturor localităţilor, a conservării unor importante mijloace de producţie din economie.

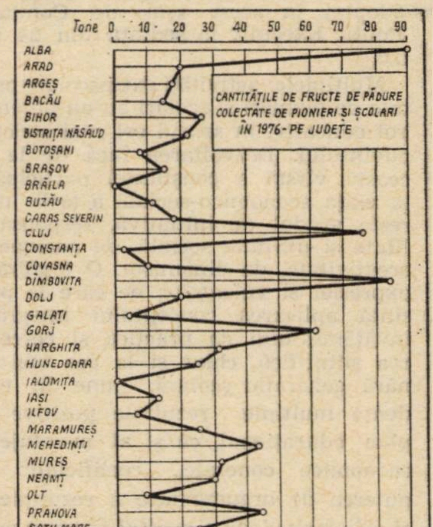

CANTITĂŢILE DE FRUCTE DE PĂDURE COLECTATE DE PIONIERI ŞI ŞCOLARI ÎN 1976 - PE JUDEŢE

COLECTAREA METALELOR VECHI

RITMUL ÎNALT de dezvoltare al industriei metalurgice impune asigurarea bazei de materii prime, în primul rînd prin lărgirea şi diversificarea resurselor proprii. Una din căile prin care poate fi realizat acest obiectiv este şi atragerea într-o mai mare măsură în circuitul economic a deşeurilor şi a altor resurse secundare ; deşeurile metalice şi metalele vechi reprezintă cca. 42% din resursele totale de materii prime de care dispunem. În prezent se analizează, de pildă, posibilitatea reutilizării directe a deşeurilor în procesele metalurgice, ca înlocuitor al unor materii prime şi materiale procurate în mare parte din import.

Întrucît cantităţi însemnate de deşeuri metalice şi metale vechi se găsesc în gospodăriile populaţiei, sub forma unor bunuri de consum scoase din uz, a unor ambalaje şi alte obiecte ce nu mai pot fi folosite, cetăţenii, organizaţiile de masă şi obşteşti, pot aduce o contribuţie esenţială la reintoarcerea lor în circuitul economic.

Pentru acest an, Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor a stabilit pentru organele sale teritoriale sarcini care, însumate, reprezintă cca. 9 kg de metal vechi colectate de fiecare pionier şi şcolar. Această acţiune a început să dea rezultate — ecartul de la un judeţ la altul fiind însă foarte larg, necorelat cu numărul pionierilor şi şcolarilor şi cu resursele. Notăm, ca un experiment, că în sectorul 6 al municipiului Bucureşti, la începutul anului a fost iniţiată o acţiune în urma căreia, numai elevii a 6 şcoli au colectat, în decurs de 4 luni, 880 kg de metale vechi.

Această activitate urmează, desigur, să se intensifice — în care scop consider necesar ca atît comandanţii — instructori cît şi cadrele didactice trebuie să desfăşoare în rîndul pionierilor o activitate de educare specifică, în sensul de a le explica importanţa industriei metalurgice în dezvoltarea economică a ţării, necesitatea asigurării bazei de materii prime, contribuţia metalelor vechi ca resursă secundară de materii prime, eficienţa economică şi, implicit, îndatorirea patriotică a fiecăruia de a contribui la recuperarea şi reintroducerea metalelor vechi în circuitul economic.

De asemenea, este bine ca pionierii şi şcolarii să fie îndemnaţi să sorteze, depoziteze şi predea separat metalele feroase şi cele neferoase, cele grele de cele uşoare, să îndepărteze impurităţile nemetalice, explicîndu-li-se de ce trebuie procedat astfel şi ce implicaţii negative pot avea impurităţile în procesul de elaborare a metalului nou.

Apreciez că stabilirea unor condiţii concrete de stimulare, prin obiecte de mică valoare, a fiecărui pionier în raport cu realizarea unor baremuri privind strîngerea şi predarea de metale vechi de către organizaţia sau detaşamentul din care face parte, ar contribui substanţial la înviorarea activităţii şi în acelaşi timp la educarea prin muncă şi pentru muncă a tinerei generaţii.

M. BOŢEŞTEANU,
director general, Centrala de prelucrare şi colectare a deşeurilor metalice

Tabelul nr. 2.

Realizări în activitatea de muncă patriotică în 1976

Obiectivele de muncă patriotică	U/M	Volumul de lucrări
a) Participarea la construcţia, amenajarea, îngrijirea şi buna gospodărire a unor obiective social-culturale, industriale şi edilitar-gospodăreşti		
Participarea la construirea de noi şcoli, grădiniţe, internate, cămine culturale etc.	obiective	1510
Sprijinirea construcţiei şi amenajărilor de laboratoare şi ateliere şcolare	"	1716
Amenajarea de baze şi terenuri sportive	"	3306
Plantări de flori şi arbuşti ornamentali pentru înfrumuseţarea localităţilor (parcuri, străzi, zone verzi)	ha	6778,47
Amenajări şi întreţineri de spaţii verzi şi parcuri în localităţi	buc.	9844
Participarea la amenajarea şi întreţinerea de diguri şi canale de irigaţii	m.l.	429712
b) Sprijinirea lucrărilor în agricultură		
Participarea la activităţi în agricultură	ore	29292262
Echipe şi brigăzi constituite în agricultură	număr	36851
- participanţi	particip.	600080
Intreţinerea de islazuri şi păşuni	ha	64922,60
c) Recuperarea şi valorificarea deşeurilor şi ambalajelor		
Colectarea deşeurilor feroase şi neferoase	kg	4542052
Colectarea deşeurilor de hîrtie şi textile	kg	3630315
Colectarea ambalajelor de sticlă (sticle şi borcane)	buc.	5299369
d) Cultivarea, recoltarea şi valorificarea plantelor medicinale şi aromatice		
Colectarea plantelor medicinale	kg.	770690
e) Participarea la efectuarea unor lucrări din silvicultură, împăduriri, întreţinerea culturilor forestiere şi din pepiniere, plantări de pomi fructiferi, arbuşti, flori, combaterea dăunătorilor		
Plantări de puieţi şi arbuşti (în perimetrul ocoalelor silvice, terenuri degradate, zone de relief afectate de alunecări şi inundaţii)	buc.	7591635
Plantări de pomi fructiferi (în CAP, IAS, gospodării individuale, străzi, şcoli etc.)	buc.	1843539
Intreţinerea de pepiniere pomicole şi florale din cadrul şcolilor, CAP, al localităţilor etc.	ha	4662,30
Colectarea fructelor de pădure	kg	1005528
f) Extinderea preocupărilor pentru creşterea animalelor mici, a familiilor de albine, a viermilor de mătase		
Creşterea animalelor mici	buc.	221638
Creşterea familiilor de albine	familii	1904
Creşterea viermilor de mătase (gogoşi)	kg.	107988

Colectarea produselor de natură agricolă

SUB ASPECT economic, cultivarea, recoltarea şi valorificarea plantelor medicinale şi aromatice şi colectarea fructelor de pădure de către pionieri au o mare importanţă pentru economia naţională. Cele peste 770 mii kg de plante medicinale şi peste o mie de tone de fructe de pădure, recoltate în 1976, au contribuit mult la satisfacerea mai bună a nevoilor de consum. Multe consilii judeţene au organizat deosebit de eficient aceste activităţi.

Pionierii din judeţul Alba au colectat peste 90 mii kg de fructe de pădure, depăşindu-şi cu 20 la sută angajamentul luat în 1976. Angajamentul de colectare a acestor produse a fost realizat şi depăşit şi de pionierii din judeţele Cluj, Dîmboviţa, Gorj, Mehedinţi, Prahova, Sălaj ş.a. La colectarea plantelor medicinale, de asemenea, se evidenţiază judeţele : Alba (care şi-a depăşit angajamentul tot cu 20 la sută), Cluj, Bihor, Mehedinţi. Realizările pe anul 1976 la colectarea plantelor medicinale, ca şi a altor produse de natură agricolă sau a deşeurilor pun în evidenţă că există încă resurse importante, insuficient folosite, de atragere în circuitul economic a unor produse utile. Spre exemplu, pionierii din judeţul Cluj au colectat 81 tone de plante medicinale, în timp ce colegii lor din Maramureş, Braşov şi Caraş-Severin au colectat doar 860 kg, 8 tone şi, respectiv, 6 tone. În graficul din pagina 11, exemplificăm, cu referire la activitatea de colectare a fructelor de pădure, diferenţierile care există între judeţe, diferenţieri care numai în parte se explică prin condiţiile naturale deosebite.

În 1977 — sarcini mai bine precizate

PORNIND de la indicaţiile date de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, cu privire la antrenarea mai hotărîtă a tuturor pionierilor şi şcolarilor la activităţile de colectare şi valorificare a deşeurilor feroase şi neferoase, de hîrtie şi textile, a ambalajelor de sticlă, s-a stabilit pentru acest an, ca fiecare pionier şi şcolar din clasele II-VIII să colecteze din gospodăriile populaţiei, în medie, 8-10 kg de deşeuri feroase şi neferoase, 5 kg de deşeuri de hîrtie, 0,4 kg de deşeuri textile şi cîte 10 bucăţi ambalaje din sticlă. Înfăptuirea sarcinilor pe acest an, la nivelul stabilit pentru fiecare pionier şi şcolar, va însemna recuperarea a peste 22 mii tone de deşeuri de hîrtie, a circa o mie tone de deşeuri textile şi a circa 25 milioane ambalaje sticlă. Aceste bunuri materiale, exprimate valoric, reprezintă o sumă importantă, de peste 37 milioane de lei — fonduri care vor fi utilizate de consiliile judeţene ale organizaţiilor pionierilor şi de şcoli pentru extinderea şi diversificarea acţiunilor pionereşti, pentru autodotarea atelierelor şi laboratoarelor, pentru întreţinerea unor locuri istorice, pentru dezvoltarea patrimoniului cultural al şcolilor. Aceasta este încă o dovadă a faptului că organizaţia de pionieri poate şi trebuie să mobilizeze copiii la înfăptuirea sarcinilor puse de partid în faţa tuturor cetăţenilor patriei de a intensifica activitatea de strîngere şi reintroducere a deşeurilor în circuitul economic, de a înfăptui Programul adoptat în acest sens de Comitetul Politic Executiv în şedinţa din 24 mai a.c.

Multiplele activităţi extraşcolare prestate de pionieri şi şcolari au un puternic rol educativ, în sensul cel mai strict al cuvîntului. Dezvoltarea încă de la această vîrstă a conştiinţei participării la viaţa economico-socială a ţării măreşte gradul de iniţiativă, responsabilitate şi utilitate socială, de pasiune şi creativitate, de dinamism. O analiză a expresiei şi valenţelor pe care le prezintă aplicarea conceptului integrării învăţămîntului cu practica şi cercetarea ştiinţifică, chiar şi la cea mai tînără generaţie şcolară, pune în evidenţă multiple rezultate pozitive pe plan educaţional, ca şi al avantajelor economice concrete, „certificînd“ cu puterea de argumentare a rezultatelor şi cifrelor valoarea acestui concept pentru accelerarea progresului economico-social al ţării.

Pagini realizate de
Ion MANEA

RECUPERAREA AMBALAJELOR DIN STICLĂ

MINISTERUL INDUSTRIEI UŞOARE işi stabileşte planul producţiei de ambalaje din sticlă în funcţie de cantităţile de sticle şi borcane recuperate de întreprinderea noastră ; acestea acoperă în prezent peste 80% din necesarul pentru piaţa internă, ceea ce permite fabricilor de produse din sticlă să-şi concentreze eforturile asupra unor sortimente cu valoare mai mare, inclusiv pentru export.

Numai în anul 1976, recuperarea şi reintroducerea în circuitul economic a circa 1 220 milioane sticle şi borcane a însemnat economisirea a peste 200 milioane mc de gaze naturale, a unor importante cantităţi de materii prime (var, sodă caustică, nisip cuarţos etc.)

După cum rezultă din datele tabelului, contribuţia pionierilor la recuperarea ambalajelor din sticlă este importantă şi în continuă creştere.

Socotind, în medie, cîte 1 leu pentru fiecare ambalaj colectat, rezultă că pionierii au reuşit să obţină, numai în anul trecut, peste 5 milioane de lei, sumă din care organizaţiile lor şi-au procurat instrumente şi aparate de laborator, echipament şi material sportiv, instrumente muzicale, costume pentru echipele de dansuri naţionale, au fost create ateliere pentru desfăşurarea activităţilor tehnico-aplicative şi ştiinţifice, s-au construit baze sportive şcolare, s-au organizat excursii cu caracter educativ. Spre exemplu, cu veniturile obţinute din colectările de ambalaje din sticlă şi alte activităţi de muncă patriotică, pionierii din Constanţa au amenajat pe parcursul a mai multor ani un frumos parc.

Aportul pionierilor la colectarea ambalajelor din sticlă

	1974	1975	1976	1977 (prevederi)
Ambalaje din sticlă (sticle şi borcane) mil. buc.	4,4	5,3	5,5	24,6

Rezultatele pot fi încă îmbunătăţite, întrucît pînă în prezent rămîn încă nerecuperate importante cantităţi de sticle, dar mai ales de borcane.

Pentru acest an, Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor a prevăzut să se colecteze de către pionieri şi şcolari 24,6 milioane de sticle şi borcane. Aceasta va însemna resurse băneşti pentru autofinanţarea şcolilor, pentru creşterea şi diversificarea activităţilor pioniereşti.

Totodată, se va obţine o importantă economie de energie şi de materii prime. Dacă în 1976, prin colectările de ambalaje din sticlă pionierii au asigurat realizarea unei economii de energie echivalentă cu aproximativ 1 milion mc de gaz metan, în acest an — prin colectarea cantităţii planificate — această economie se va ridica la minimum 4,5—5 milioane mc.

O preocupare deosebită se cere pentru intensificarea colectării borcanelor, ţinînd seama de nevoile legate de creşterea producţiei la conservele de fructe şi legume, de caracterul de campanie al acestei producţii, care necesită cantităţi mari de ambalaje într-o perioadă scurtă. Sînt multe gospodine care nu predau borcanele la centrele de achiziţii, ci le aruncă ; aici trebuie să intervină mai mult iniţiativa şcolarilor.

Lucian RĂDULESCU
director al Întreprinderii centrale pentru valorificarea ambalajelor

> „Pentru a elabora un plan corespunzător trebuie să folosim metode moderne, științifice de planificare, trebuie să utilizăm metodele de calcul. Numai astfel vom putea trece la elaborarea nu a unui proiect, ci a unor proiecte, a citorva variante de planuri, pentru a măsura bine toate perspectivele, toate posibilitățile și a putea alege ceea ce este mai avantajos."
>
> NICOLAE CEAUȘESCU

METODELE MATEMATICE MODERNE ÎN OPTIMIZAREA DECIZIILOR

Un model de simulare a variantelor planului de producţie ţinînd seama de elementele de fundamentare

PLANUL ECONOMIC-SOCIAL al oricărei unități economice, cu ajutorul căruia este direcționată și condusă întreaga activitate, este format din diverse secțiuni în care se oglindesc funcțiunile sistemului și care reprezintă programul întregii activități tehnico-economico-productive, financiare și sociale a unității respective ; aceste secțiuni sînt strîns legate între ele, indicatorii uneia stînd la baza elaborării indicatorilor altei secțiuni. Astfel, fundamentarea planului de producție — secțiune principală — este corelată și cu celelalte activități : folosirea capacităților de producție, aprovizionarea tehnico-materială, reparațiile și întreținerea utilajului etc.

Fundamentarea planului de producție prin corelarea principalelor elemente ale sistemului real

Luind ca exemplu industria metalurgică, vom aminti că obiectivul principal al unui combinat siderurgic este de a asigura cererea socială de metal sub forma laminatelor plate. Referindu-ne la Combinatul siderurgic-Galați, pentru atingerea obiectivului, sistemul de producție al combinatului are o structură principală a fluxului tehnologic, format dintr-un flux primar : depozit de materii prime, furnale — și un flux secundar : oțelării, depozit de lingouri, slebing — turnare continuă, depozit de sleburi, laminoare.

Conducerea sistemului real al producției prin plan impune fundamentarea științifică a principalei secțiuni a planului economico-social, pentru ca pe această bază să fie creată posibilitatea corelării între toate secțiunile acestuia. Întrucît capacitățile nominale se reduc în timp, ca urmare a uzurii fizice și morale, nu se poate porni la elaborarea planului de producție fără a se ține seama de capacitățile reale. Acest fapt își găsește reflectare în calculele de capacitate, care țin seama de indicatorii de utilizare intensivă și extensivă. Relația generală de calcul este cea cunoscută :

$$\mathbf{C = K \, . \, I \, . \, Td},$$

în care : **C** — capacitatea de producție (exprimată în unități naturale sau natural-convenționale) ; **K** — mărimea caracteristicii dimensionale a verigii de producție (utilajul, secția, linia tehnologică cu rol conducător — de exemplu, linia de laminare de la laminorul de tablă groasă) ; **I** — indicatorul de utilizare intensivă ; **Td** — fondul de timp anual maxim disponibil al utilajului.

La fundamentarea planului de producție trebuie, deci, avute în vedere elementele care condiționează mărimea capacității de producție : **fondul de timp** anual maxim disponibil al principalelor agregate ale combinatului (indicatorul de utilizare extensivă) și **productivitatea orară a fiecărui agregat** (indicatorul de utilizare intensivă). Totodată, întrucît producția combinatului se realizează în flux continuu, la elaborarea planului trebuie avuți în vedere și coeficienții de scoatere a metalului de la o secție la alta, respectiv **consumurile specifice.**

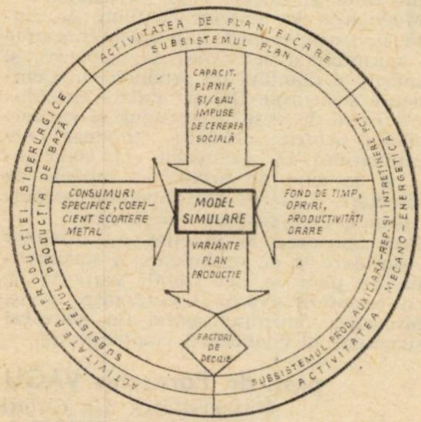
ACTIVITATEA DE PLANIFICARE
SUBSISTEMUL PLAN
CAPACIT. PLANIF. ŞI/SAU IMPUSE DE CEREREA SOCIALĂ
ACTIVITATEA PRODUCŢIEI SIDERURGICE
SUBSISTEMUL PRODUCŢIA DE BAZĂ
CONSUMURI SPECIFICE, COEFICIENT SCOATERE METAL
MODEL SIMULARE
FOND DE TIMP, OPRIRI, PRODUCTIVITĂŢI ORARE
SUBSISTEMUL PROD. AUXILIARĂ-REP. ŞI ÎNTREŢINERE FCŢ.
ACTIVITATEA MECANO-ENERGETICĂ
VARIANTE PLAN PRODUCŢIE
FACTORI DE DECIZIE

Fig. 1 : Intercorelarea subsistemelor în fundamentarea planului de producție prin simularea variantelor de plan.

Simularea planului de producție prin modelarea sistemului real și calcularea variantelor de plan

În urma analizei sistemului efectiv de elaborare a planului de producție la Combinatul siderurgic-Galați, au putut fi stabilite cerințele reale în vederea alcătuirii unui model de simulare a variantelor de plan.

Pentru fundamentarea planului de producție au fost determinate elementele esențiale ce aparțin de trei subsisteme : plan, producția de bază și producția auxiliară — reparații și întreținere funcțională (fig. 1).

Prin construirea modelului de simulare obținem variantele de plan de producție.

Primul parametru care condiționează funcționalitatea este fondul de timp, care se cere de asemenea fundamentat, pentru acuratețea datelor de intrare în model.

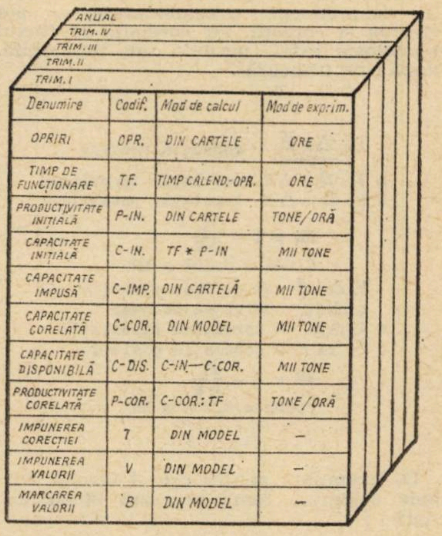

Denumire	Codif.	Mod de calcul	Mod de exprim.
OPRIRI	OPR.	DIN CARTELE	ORE
TIMP DE FUNCȚIONARE	TF.	TIMP CALEND.-OPR.	ORE
PRODUCTIVITATE INIȚIALĂ	P-IN.	DIN CARTELE	TONE/ORĂ
CAPACITATE INIȚIALĂ	C-IN.	TF * P-IN	MII TONE
CAPACITATE IMPUSĂ	C-IMP.	DIN CARTELĂ	MII TONE
CAPACITATE CORELATĂ	C-COR.	DIN MODEL	MII TONE
CAPACITATE DISPONIBILĂ	C-DIS.	C-IN.—C-COR.	MII TONE
PRODUCTIVITATE CORELATĂ	P-COR.	C-COR.: TF	TONE/ORĂ
IMPUNEREA CORECȚIEI	7	DIN MODEL	—
IMPUNEREA VALORII	V	DIN MODEL	—
MARCAREA VALORII	B	DIN MODEL	—

Fig. 2 : Matricea elementelor necesare simulării planului. Corelarea indicatorilor extensivi și intensivi, funcție a fondului de timp planificat.

Structura fluxului tehnologic își are corespondent în matricea tridimensională a modelului proiectat. Această structură este, de fapt, a treia dimensiune a matricei, ce corelează perioada de plan (an, trimestru, luni) cu elementele esențiale : indicatorul extensiv, cel intensiv și consumurile specifice.

Pentru a sugera imaginea matricei văzută în spațiu, s-a considerat necesară stabilirea bidimensională a acesteia (fig. 2), la care se adaugă a treia dimensiune — cea a structurii fluxului tehnologic : furnale, oțelării, laminoare.

Circulația informațiilor (date de intrare, date de ieșire, precum și compartimentele implicate în elaborarea planului de producție) este prezentată în diagrama de funcționare a sistemului informațional în etapa de elaborare a variantelor planului de producție prin simularea sistemului real (fig 3).

În concepția simulării planului s-a avut în vedere corelația necesar—resurse pe tot parcursul principalului flux tehnologic.

Datele de intrare sînt stabilite de către serviciul planificare și transpuse pe formulare pentru cartele de date, ca principal suport de informație, conform machetelor proiectate.

Se completează datele necesare pentru următoarele produse : fontă — prin furnalele 1, 2, 3 și 4 ; oțel — prin oțelăriile OLD 1 și 2 și oțelăria electrică ; sleb — prin laminorul slebing și turnarea continuă ; tablă groasă — prin laminorul LTG ; bandă laminată la cald — prin laminorul LBC ; bandă laminată la rece — prin laminorul LBR.

Aceste date de intrare sînt ilustrate în matricea elementelor (fig. 2). Sînt stabiliți și algoritmii de calcul ce au stat la baza programului, scris în limbajul COBOL pentru calculatorul Felix C-256, aflat în dotarea combinatului.

Schema de principiu a calculelor ce se efectuează are în vedere corelația necesar-resurse.

Se stabilesc următoarele notații :

R - total resurse (valori corelate pentru un produs),
RESI - total resurse (valori impuse pentru un anumit produs),
ΔR - R-RESI,
N - total necesar (valori corelate pentru un produs),
NECI - total necesar (valori impuse pentru un anumit produs),
ΔN - N-NECI,
Δ - R-N,
C.COR - capacitate corelată (la resurse sau la necesar),
KR - coeficient de corecție la resurse,
KN - coeficient de corecție la necesar.

Pentru un produs de bază al unei secții de producție a combinatului se pot efectua și corecții, iar corelația în fluxul tehnologic este posibilă sau imposibilă, după cum urmează :

a) $\underline{\Delta > 0}$ corecţia resurse

a 1) $\Delta > \Delta R$ corelaţie imposibilă

a 2) $\Delta \leq \Delta R$ corelaţie posibilă

$$KR = 1 - \frac{\Delta}{\Delta R}$$

$$C.COR = C.COR \times KR$$

b) $\Delta = 0$ nu se face corecţie

c) $\Delta < 0$ corecţia necesar

c 1) $\Delta > \Delta N$ corelaţie imposibilă

c 2) $\Delta \leq N$ corelaţie posibilă

$$KN = 1 - \frac{\Delta}{\Delta N}$$

$$C.COR = C.COR \times KN$$

De exemplu : pentru cele 4 furnale trebuie asigurată fonta necesară oțelăriilor. Astfel :

La furnale		**La oțelării**	
F. 1	253	OLD. 1	604
F. 2	260	OLD. 2	260
F. 3	252		
F. 4	253		

Total resurse : 1018. **Total necesar :** 864

$\Delta = R - N = 1018 - 864 = 154 > 0$

$\Delta R = R - RESI = 1018 - 252 = 766$, cu menţiunea că resursa de fontă de la F.3 este considerată ca valoare impusă.

Intrucît : $\Delta R > \Delta$ - corelaţia este posibilă, adică $766 > 154$.

Atunci:

$$KR = 1 - \frac{\Delta}{\Delta R} = 1 - \frac{154}{766} = 1 - 0,2 = 0,8$$

Resursele de fontă la fiecare furnal sînt corelate astfel :

F. 1 corelat $= 253 \times 0.8 = 202$

F. 2 corelat $= 260 \times 0.8 = 204$

F. 3 corelat $= 252 \times$ → valoarea fiind impusă

F. 4 corelat $= 253 \times 0.8 = 202$

Total resurse (fontă) corelate $= 202 + 204 + 252 + 202 = 860$.

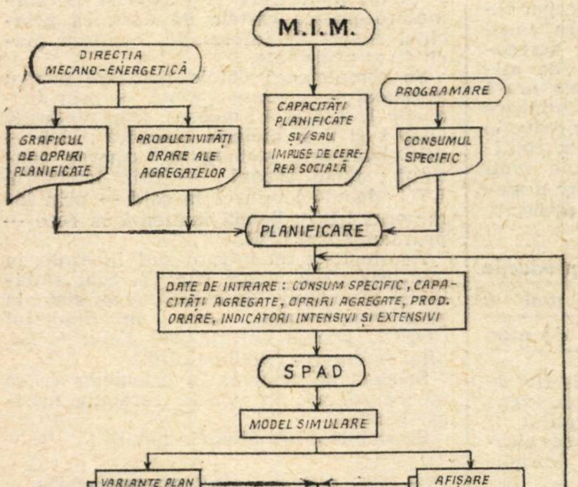
M.I.M.
DIRECTIA MECANO-ENERGETICĂ
GRAFICUL DE OPRIRI PLANIFICATE
PRODUCTIVITĂȚI ORARE ALE AGREGATELOR
CAPACITĂȚI PLANIFICATE ȘI/SAU IMPUSE DE CEREREA SOCIALĂ
PROGRAMARE
CONSUMUL SPECIFIC
PLANIFICARE
DATE DE INTRARE : CONSUM SPECIFIC, CAPACITĂȚI AGREGATE, OPRIRI AGREGATE, PROD. ORARE, INDICATORI INTENSIVI ȘI EXTENSIVI
SPAD
MODEL SIMULARE
VARIANTE PLAN PRODUCȚIE
AFIȘARE DATE INIȚIALE
SE ACCEPTĂ VARIANTA DE PLAN ?
DA
NU
VARIANTA DE PLAN ACCEPTATĂ
CORECȚIE DATE INIȚIALE

Fig. 3 : Funcționarea sistemului informațional în etapa elaborării variantelor de plan prin stimularea sistemului real

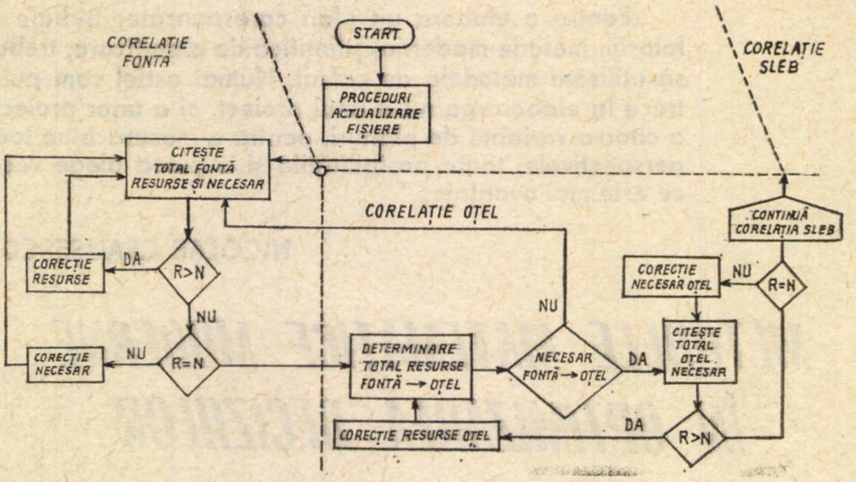
CORELAȚIE FONTĂ
START
PROCEDURI ACTUALIZARE FIȘIERE
CITEȘTE TOTAL FONTĂ RESURSE ȘI NECESAR
CORELAȚIE OȚEL
CORELAȚIE SLEB
CONTINUĂ CORELAȚIA SLEB
CORECȚIE RESURSE
DA
R>N
NU
CORECȚIE NECESAR
NU
R=N
DETERMINARE TOTAL RESURSE FONTĂ → OȚEL
NECESAR FONTĂ → OȚEL
NU
DA
CITEȘTE TOTAL OȚEL NECESAR
CORECȚIE NECESAR OȚEL
NU
R=N
R>N
DA
CORECȚIE RESURSE OȚEL

Fig. 4 : Schema logică de principiu a modelului de simulare a variantelor planului de producție.

Rezultă că total resurse fontă (1860) ≈ cu total necesar oțel (864).

Aceleași calcule se efectuează pe tot parcursul fluxului tehnologic, de la un produs la altul fiind restricționate de factorii esențiali amintiți.

La întocmirea programului s-a avut în vedere schema logică de principiu (fig. 4). Se exemplifică numai blocurile necesare calculului corelației necesar-resurse pentru fontă și oțel.

După execuția programului, de fapt modelarea propriu-zisă a sistemului real pe care îl simulăm, se obține o variantă a planului de producție pentru principalele produse siderurgice ale combinatului. Concomitent cu varianta de plan, calculatorul afișează la imprimantă și datele inițiale introduse în calcul. În acest fel utilizatorul, prin consultarea variantei oferite de model, poate stabili noi date de intrare sau efectuează modificări la datele inițiale ceea ce dă posibilitatea obținerii de noi variante.

Avantajele economice ale modelului de simulare a variantelor de plan de producție în siderurgie.

În etapa elaborării planului, folosind tehnica de calcul modernă prezentată, sistemului conducător (decizional) îi sînt oferite **informații cu grad ridicat de sinteză, dar suficiente pentru fundamentarea deciziilor.**

Variantele planului de producție, emise cu ajutorul modelului de simulare, ajută operativ conducerea combinatului să consulte și să aleagă una din variante, ținînd seama de strategia pe care o urmărește.

Folosind modelul, la cerere (timpul de rulare a unei variante pe calculator fiind de 30 secunde) se poate afla **cît și cum se va produce** în anul de plan, prin influența corelată a elementelor de fundamentare. Pentru fiecare variantă, corelația necesar-resurse acționează, pe parcursul principalului flux tehnologic, de la o secție de producție la alta.

Simularea sistemului real al producției de la Combinatul siderurgic-Galați a avut în vedere că procesul de producție în siderurgie, îndeosebi în marile combinate, este integrat și în flux continuu ; că pe tot parcursul fluxului tehnologic metalul se transformă sub diferite forme, calități și tipodimensiuni, obținîndu-se principalele produse siderurgice (fontă, oțel, sleb, laminate finite) — pornind de la considerația că **numai un plan de producție științific fundamentat poate asigura o încadrare corespunzătoare a capacităților de producție, satisfacerea cererii sociale de metal și realizarea unui coeficient de scoatere a acestuia în conformitate cu indicațiile primite.**

În cazul modelului de simulare a variantelor de plan, se însușesc rapid proprietățile sistemului real al producției siderurgice ce se planifică. Modelarea prezentată este una din aplicațiile cu ajutorul cărora **deciziile se elaborează prin prelucrarea principalelor informații ce se găsesc în original** (în sistemul real al producției), **precum și prin analogia permanentă între original, în viziune previzionară, și model.**

Rezultatele astfel obținute prin simulare pot influența originalul, realizînd unul din principalele atribute ale conducerii — previziunea.

Pornind de la noua concepție a elaborării planului de producție, se creează posibilitatea realizării controlului (urmărirea realizărilor fizice) cu ajutorul sistemelor informatice de urmărire a producției, aflate în exploatarea curentă la C. S. Galați.

Simularea devine indispensabilă în cadrul activității complexe a combinatului, deoarece găsirea soluțiilor cu ajutorul metodelor de calcul mai simple cere mult timp și uneori este imposibilă.

Modelarea variantelor de plan, prezentată aici, este o parte din noua concepție de ansamblu a activității de elaborare și urmărire a planului de producție la Combinatul siderurgic-Galați. Există posibilitatea certă de a se perfecționa și extinde modelul pentru celelalte produse ale combinatului. De asemenea, sînt concepute și în curs de proiectare modele de optimizare a gamei sortotipodimensionale pe principalele produse siderurgice.

Prin aplicarea în practică a modelelor de simulare și de optimizare a sortimentului de plan se pot stabili variante de plan ce oferă avantaje economice certe, informatica devenind astfel un adevărat instrument al conducerii combinatului.

prof. dr. Paraschiv VAGU
Universitatea din Galați
Mihail CRISTESCU,
Tudorel POPA, Valerian DINCĂ
Centrul de calcul al Combinatului siderurgic — Galați

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

FUNDAMENTE ALE INDEPENDENȚEI ECONOMICE ÎN ROMÂNIA SOCIALISTĂ

ÎN ARTICOLUL publicat în numărul trecut al revistei am prezentat unele reflecții cu privire la conținutul noțiunii de independență economică în lumea contemporană. În cele ce urmează, propun ca o ilustrare, o privire asupra unor cunoscute elemente de politică și dezvoltare economică românească. Fără a intra în detalii analitice sau cifrice am desprins opt grupe de particularități, dar evident lista nu o consider exhaustivă, după cum ordinea de succesiune are o valoare ținînd mai curînd de logica expunerii.

Cele opt grupe de particularități pot fi considerate ca elemente principale ale unei strategii a edificării independenței economice.

1 **Dezvoltarea economică a României se bazează pe controlul deplin asupra resurselor și activităților economice de pe teritoriul național.** Controlul străin asupra resurselor naturale și activităților economice de pe teritoriul național constituie unul din principalii piloni ai dependenței economice, care la rîndul ei este accentuată de faptul că în circuitele economice internaționale — comerciale, monetare, financiare, de transporturi — țările capitaliste dezvoltate dețin pozițiile dominante. Experiența internațională înfățișează diverse metode de recuperare a controlului asupra resurselor naturale a activităților economice — de la forme care nu afectează direct sfera de cuprindere a proprietății străine și pînă la forme care anulează această proprietate.

În țara noastră, prin naționalizare și prin asigurarea, la toate nivelele, a gestiunii cu cadre naționale s-a asigurat controlul deplin al resurselor naturale și activităților economice de pe teritoriu. Legile țării interzic investițiile străine directe în România și stabilesc condițiile de participare a capitalului străin la societățile mixte, astfel încît controlul să rămînă în mîinile factorilor naționali.

Controlul asupra resurselor și activităților economice de pe teritoriul național asigură libertatea de mișcare în stabilirea opțiunilor dezvoltării, permite folosirea integrală a venitului național în vederea creșterii economice și îmbunătățirea calității vieții poporului.

2 **Dezvoltarea economică romînească, finanțată din resurse interne, este o dezvoltare autoîntreținută.** Ea nu a depins și nu depinde nici de fluctuațiile rețetelor de export, nici de ajutoarele străine, ca în cazul multora dintre economiile mai puțin dezvoltate. La baza ei a fost pus efortul propriu al poporului român, mobilizîndu-se în acest scop toate resursele — naturale, financiare, de muncă. Acest proces a fost facilitat datorită controlului național asupra resurselor și activităților economice, desființării exploatării omului de către om și așezării întregii economii pe baza proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție. O stabilire judicioasă a raportului între acumulare și consum în cadrul politicii de dezvoltare au asigurat și asigură nu numai **finanțarea integrală** a dezvoltării, dar și ritmurile înalte ale acestei dezvoltări.

3 **Dezvoltarea economică românească este autocentrată.** Spre deosebire de economiile naționale „de subdezvoltare“ care se structurează în funcție de impulsurile primite din exterior, de nevoile centrelor dezvoltate, economia României se structurează pe baza impulsurilor interne, în funcție de nevoile și posibilitățile interne.

Strategia dezvoltării românești a fost și este axată pe obiectivul creării și dezvoltării complexului economic național unic. Aceasta presupune, între altele :

a) organizarea unitară a spațiului economic pe baza producției de mărfuri a marilor unități socialiste, a planului unic de stat de dezvoltare economică și socială, a unui sistem național-bănesc, financiar și de credit, a dezvoltării armonioase a tuturor regiunilor și zonelor țării.

b) alcătuirea unei structuri a producției bazată pe rolul hotărîtor al industriei, conținînd toate ramurile de bază ale unei structuri moderne și orientată spre satisfacerea prioritară a nevoilor interne ale dezvoltării și în final spre nevoile maselor populare.

c) în alcătuirea acestei structuri au fost avute în vedere criterii naționale proprii de eficiență ; maximizarea creșterii venitului național pe baza efortului propriu, lărgirea premiselor interne ale unei creșteri în ritm susținut, îmbunătățirea poziției în diviziunea internațională a muncii și sporirea eficienței participării la circuitul economic internațional, dezvoltarea premiselor independenței economice.

4 **În stabilirea priorităților de dezvoltare s-a urmărit menținerea și dezvoltarea independenței în domeniul alimentației, dezvoltarea maximă a bazei proprii de materii prime, gestiunea rațională într-o viziune de perspectivă a resurselor naturale și valorificarea lor superioară.** Sînt cunoscute rezultatele politicii partidului nostru în domeniul agriculturii. Se știe, de asemenea, că, o constantă a politicii noastre economice este prospectarea intensă a resurselor subsolului, investiții masive în industria extractivă, valorificarea oricăror rezerve, inclusiv a celor sărace, de combustibili inferiori sau situate în condiții mai dificile de accesibilitate, o politică energetică comportînd economisirea la maximum a hidrocarburilor lichide și gazoase. Aceste orientări au permis economiei românești să facă față cu succes tensiunilor care s-au creat pe piețele internaționale de combustibili și materii prime în anii din urmă.

5 **În cadrul strategiei românești de dezvoltare economică și socială s-a acordat o atenție neslăbită, încă din primele momente ale procesului revoluționar, formării de cadre naționale, atît a cadrelor de muncitori și tehnicieni, cît și a cadelor superioare, tehnice și de gestiune.**

Lipsa cadrelor naționale și a capacității proprii de a le pregăti, manifestă în majoritatea țărilor în curs de dezvoltare, împreună cu corolarul ei — necesitatea de a recurge la specialiști străini este una din formele și sursele de bază ale dependenței economice. Țara noastră își asigură atît acoperirea cu cadre naționale a tuturor domeniilor de activitate economică și socială, cît și capacitatea de a pregăti asemenea cadre.

Aici, ca și în alte domenii, după Congresul al IX-lea al P.C.R., au fost înlăturate elementele provenind din copierea mecanică a unor modele străine, creîndu-se un sistem răspunzînd pe deplin particularităților și nevoilor dezvoltării românești.

Generalizarea învățămîntului de 10 ani, reorganizarea învățămîntului de toate gradele potrivit cerințelor științei contemporane și în strînsă legătură cu nevoile dezvoltării economice și sociale, formarea cadrelor potrivit unor planuri unitare de perspectivă constituie una din cele mai eclatante expresii ale reușitei strategiei românești de dezvoltare. Autonomia în domeniul cadrelor constituie unul din cei mai de seamă factori ai independenței economice a României.

6 Țara noastră și-a dezvoltat necontenit, ca urmare a unei politici sistematice, potențialul științific și tehnic. Strîns legată de politica în domeniul formării de cadre, aceasta a comportat, în special după 1965 o acțiune coerentă și susținută în domeniul științei și tehnicii vizînd, pe de o parte, crearea și dezvoltarea unei rețele proprii de cercetare, iar, pe de altă parte, orientarea potențialului național spre rezolvarea problemelor științifice și tehnice vitale pentru progresul țării. Fiind astăzi în măsură ca, pe baza efortului național, să ne asigurăm cea mai mare parte a inputurilor științifice și tehnice necesare dezvoltării, inclusiv în unele domenii de vîrf, avem nu numai mijloace de accelerare a creșterii, dar totodată sîntem capabili să ne sustragem efectelor negative ale monopolului tehnologic al țărilor dezvoltate. Desigur, în această privință un drum lung rămîne încă de străbătut, mai ales ținînd seama de tendințele recente, de a se crea noi obstacole în calea accesului tuturor statelor la tehnologie. Am în vedere, între altele, eforturile de a dubla, sub pretextul întăririi măsurilor de neproliferare a armelor nucleare, a monopolului asupra acestor arme, monopolul producerii și utilizării echipamentelor nucleare în cele mai promițătoare domenii pentru activitatea civilă.

După părerea noastră, tendințele amintite, care contravin flagrant spiritului și literei Tratatului de neproliferare, reprezintă cea mai clară expresie a unui neocolonialism de tip special în domeniul tehnologiei.

7 Independența economică a României are o temelie solidă în modalitățile de încadrare în circuitul economic mondial și în politica partidului privind relațiile economice externe ale țării. În această privință sînt de relevat următoarele elemente :

a) controlul absolut al statului asupra tuturor relațiilor economice externe pe baza monopolului de stat al comerțului exterior, schimburilor valutare și relațiilor de credit cu străinătatea.

b) integrarea selectivă în circuitul economic mondial avîndu-se în vedere :

— prioritățile decurgînd din crearea și dezvoltarea complexului economic național ;

— îmbunătățirea continuă a raportului de schimb ;

c) situarea pe prim plan a raporturilor cu țările socialiste, promovarea unei largi colaborări cu țările în curs de dezvoltare, extinderea relațiilor cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele, indiferent de orînduire socială. Pe acest fond se urmărește diversificarea geografică a piețelor de desfacere și a surselor de aprovizionare, echilibrul schimburilor pe țări și grupe de țări, dezvoltarea importului pe măsura creării de mijloace de plată prin sporirea exportului pe piața sau piețele respective. Se recurge, desigur, la creditele comerciale, uzuale pe piața internațională pentru instalații și utilaje, la credite obținute prin FMI și BIRD, la credite pe termen scurt pe piața capitalurilor, urmărindu-se însă obiectivul echilibrării balanței de plăți. Se promovează cu consecvență principiul că relațiile economice nu trebuie să fie afectate de deosebirile de vederi în probleme politice. În condițiile actualului sistem de relații internaționale aceste orientări au asigurat schimburilor economice ale României o dezvoltare stabilă și continuă, reducerea vulnerabilității la fluctuațiile mari de prețuri pe piața mondială și la eventuale încercări de presiuni economice sau chiar de agresiune economică.

8 Independența României se sprijină pe echilibrul dinamic al dezvoltării economico-sociale a țării. În contextul sistemului economic al socialismului, al mecanismului economic, căruia i-au fost aduse, după Congresul al IX-lea al P.C.R. importante îmbunătățiri calitative, al unui mecanism de planificare așezat pe o bază profund științifică și democratică, planurile de dezvoltare elaborate în viziunea cuprinzătoare a unui progres multilateral al societății, chiar dimensionate la limite superioare în ceea ce privește resursele și posibilitățile, s-au dovedit realiste, au fost îndeplinite sistematic, fără perturbări deosebite și în condiții de stabilitate a prețurilor . Aceasta a avut și are o deosebită importanță, întrucît erorile majore, de politică economică sau planificare, nedescoperite și necorectate la timp pot duce la dezechilibre serioase, în condițiile cărora independența economică și suveranitatea devin mai greu de menținut.

Într-un fel, realizarea sistematică a planurilor de dezvoltare economică socială este o măsură a gradului de independență a unei țări care își elaborează de sine stătător politica internă și externă. După cum o altă măsură este capacitatea de a menține larg deschis, așa cum este cazul României, evantaiul opțiunilor viitoare. Situații-limită, ca cele determinate de inundații și mai ales de seismul din 4 martie, cărora România le-a făcut față cu succes, sprijinindu-se, în primul rînd, pe efortul propriu al poporului român, constituie, deopotrivă, o piatră de încercare a solidității independenței economice naționale. Fiind cunoscut raportul dintre economic și politic, este semnificativ faptul că România, în pofida vicisitudinilor întîmpinate în ultimii ani, s-a menținut cu consecvență pe coordonatele majore de politică externă elaborate de-a lungul anilor și care și-au găsit consfințirea în Programul Partidului Comunist Român.

Desigur într-o lume a interdependenței crescînde, în care, în interesul propriului progres, orice țară trebuie să participe tot mai intens la circuitul economic mondial, mediul extern implică numeroase necunoscute incontrolabile prin mijloace naționale, precum și riscuri pentru dezvoltarea de sine stătătoare a țărilor mai mici și mai slabe. Pe de altă parte, înmulțirea și adîncirea interdependențelor determinate de dezvoltarea schimburilor internaționale și, pe baza progresului științific și tehnic, a efectelor sale directe și secundare, de probleme globale în creștere ca număr, complexitate și importanță, o cale de conciliere a interdependențelor cu independența națională trebuie să fie găsită. Tocmai de aceea România se înscrie între cei mai consecvenți promotori ai ideii instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale. Lumea mai bună și dreaptă, la care se referă insistent, din unghiuri și cu argumente variate președintele României, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, este nu o lume a dizolvării spațiilor naționale într-un spațiu universal, ci o lume a națiunilor cu adevărat egale și suverane, ale căror relații se întemeiază fără abatere pe respect reciproc, neinterferență și solidaritate. Nu o lume a automatismelor care să avantajeze numai pe cei slabi, ci o lume reglată de mecanisme echitabile și caracterizată prin egalitatea suverană a tuturor națiunilor. Nu o lume a haosului determinat de confruntarea necontenită a intereselor opuse, de incapacitatea abordării și soluționării problemelor globale, ci o lume a concertării, a gestiunii raționale a problemelor comune ale planetei, o lume în care fiecare recunoaște existența și se adaptează la situațiile decurgînd din existența celorlalte națiuni, oricare ar fi sistemul lor economico-social. Aceasta va fi o lume bazată pe noi principii, norme și mecanisme de relații politice și economice internaționale, o lume în care Organizația Națiunilor Unite, regenerată în urma unui amplu și profund proces de democratizare și structură potrivit cerințelor dezvoltării actuale și de perspectivă a omenirii, așa cum se prefigurează în propunerile românești, va juca un rol central de previzionare și concertare, un rol central în abordarea, rezolvarea și gestiunea problemelor comune ale omenirii.

Gheorghe DOLGU

CONSIDERAȚII PRIVIND EXPERIENȚA ROMÂNIEI ÎN VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A UNOR RESURSE NATURALE (II)

Cerințe ale restructurării producției de metal

SPORIREA cantitativă și mai ales calitativă a producției de metal reprezintă un alt aspect al valorificării superioare a resurselor naturale folosite în siderurgie și metalurgie. Din acest punct de vedere, o valoare economică deosebită prezintă **indicele de scoatere a metalului și calitatea sortimentală a producției de metal.** Acest indice, respectiv cantitatea de laminate obținută dintr-o tonă de oțel lingou, a cunoscut următoarea evoluție : în 1965 — 73% ; în 1970 — 75% ; în 1975 — 77%. În 1980 el se va ridica, potrivit prevederilor cincinalului în curs, la 83%. Măsurile adoptate în ultimul timp în domeniul economisirii și folosirii eficiente a resurselor naturale prevăd realizarea acestei sarcini în 1977. Planul pe acest an, punînd accestul pe folosirea cu maximum de eficientță a metalului prevede că prin reducerea pierderilor în procesele de turnare și laminare se va realiza un coeficient de scoaterea metalului de 85% [1]).

Comparativ cu celelalte materii prime de bază ale economiei naționale, reducerea consumului specific de oțel lingou cunoaște o evoluție mai lentă, de unde și necesitatea unor măsuri mai energice în acest domeniu. Desigur, la nivelul actual al științei și experienței practice metalurgice nu poț fi învinse încă anumite bariere pe care le pune tehnica producției laminatelor, astfel încît indicele de scoatere a metalului să capete valori unitare. Pe de altă parte însă, comparațiile internaționale ne arată că țările industriale dezvoltate realizează la acest indice valori mai mari decît în țara noastră. La nivelul anului 1970, acestea realizau coeficienți de scoatere a metalului de peste 80% (Franța — 81,3%, R.F.G. — 82,2%, Japonia — 84%), față de 75% în țara noastră. Prin coeficientul prevăzuț pentru anul 1977, de 85%, ne vom situa, practic, la nivelul consumului specific cunocut de țările dezvoltate industrial. Se înțelege de la sine, că preocupările pentru creșterea gradului de scoatere a laminatelor din oțelul lingou se vor manifesta în continuare, pentru menținerea acestui indice la nivelurile cele mai înalte cunoscute pe plan mondial.

În această perspectivă, acțiunea pentru creșterea gradului de valorificare a metalului și economisirea acestuia are în vedere perfecționări esențiale în domeniul tehnologiilor. Este vorba de asimilarea procedeelor de turnare continuă a oțelului ; folosirea pe scară mai largă a plăcilor și prafurilor termo-izolante ; perfecționarea tehnologiilor în vigoare. Procedeele de turnare continuă permit să se obțină direct semifabricate necesare laminării prin înlăturarea unei faze intermediare și a pierderilor legate de aceasta. Se prevede ca, pînă în 1980, aceste procedee să cuprindă 30% din producția de oțel a țării, permițînd o economie de circa 100 kg oțel lingou pentru o tonă de laminate sau, respectiv, 500 mii tone pe întreaga economie națională. Adăugînd la aceasta și efectele celorlalte măsuri, rezultă o economie totală de circa 625 mii tone oțel. Dar noile tehnolgii au drept rezultat nu numai reducerea consumului de metal, ci și o serie de alte avantaje concretizate în reducerea investițiilor, creșterea productivității muncii, diminuarea consumului de energie etc.[2])

Un alt indicator al calității producției de metal îl constituie **raportul valoric dintre o tonă de metal importată și exportată.** În 1974, o tonă de laminate feroase importată a fost plătită cu o valoare mai mare decît cea încasată pe o tonă exportată, cu aproape 17% față de 20% în 1967. Datele respective indică 69% și respectiv 14% în cazul țevilor, 88% și respectiv 97% în cazul laminatelor din metale neferoase. La aceste produse, ca și altele similare, s-a redus considerabil decalajul dintre valoarea unitară a importului și cea a exportului în perioada 1967—1974, dar decalajele se mențin încă mari. Pe ansamblul metalurgiei, tona de metal importată și tona de metal exportată reprezintă un raport de 2,25;1.

În sensul îmbunătățirii structurii sortimentale a producției de metal prin prisma creșterii gradului său de valorificare, orientările politicii economice prevăd **crearea de noi mărci de oțel și creșterea considerabilă a întregii producții de oțeluri superioare.** Astfel, oțelurile aliate și înalt aliate și-au sporit ponderea în totalul producției de oțel, de la 6,3% în 1970, la 9,0% în 1975 ; această pondere va continua să crească la aproape 14% în 1980. Oțelurile carbon de calitate și slab aliate vor reprezenta în cadrul producției de oțel din 1980 peste 50% față de 42% în 1975 și 32% în 1970. Se creează astfel una din premisele necesare pentru grăbirea procesului de modernizare a produselor industriei constructoare de mașini.

Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990 prevăd ca producția oțelurilor superioare — aliate și înalt aliate, oțeluri carbon de calitate și slab aliate — să ajungă la 66% din producția totală de oțel din 1990. În acest cadru, se vor realiza programe speciale cu caracter prioritar pentru a asigura producția în țară a oțelurilor necesare în aeronautică și construcția centralelor atomice, în fabricarea materialului tubular pentru forajul la mare adîncime și cel marin, în construcțiile metalice care solicită oțeluri cu rezistență mare la solicitări (nave maritime, recipienți sub presiune etc.), în realizarea unor mașini, utilaje și aparate moderne, de înaltă tehnicitate, care solicită oțeluri inoxidabile și refractare.

Trebuie subliniat că **problema diversificării sortimentale a producției de metal este o problemă fundamentală a creșterii noastre economice.** Un grad redus al acestei diversificări condamnă economia națională la o pronunțată dependență tehnică și financiară față de exterior, îngreunînd astfel progresul social-economic general al țării. Dăunătoare este, de asemenea, tendința spre un grad prea înalt al aceleiași diversificări, pentru că nu este posibil să se asigure cercetări științifice pe un front atît de larg, încît să mențină tot timpul și toate produsele metalurgice la nivelurile tehnice cele mai ridicate, cunoscute pe plan mondial. De aceea, modelarea structurală a producției de oțeluri și optimizarea acesteia în funcție de nevoile și de posibilitățile care apar în fiecare perioadă reprezintă una din componentele majore ale strategiei economice a partidului nostru. Sub acest aspect, este de reținut că la nivelul anului 1975, se produceau pe plan mondial circa 2 000 mărci oțel, într-o gamă de 400 000 de sortotipodimensiuni. Țara noastră produce azi peste 450 de mărci, într-o gamă structurală de circa 100 000 sortotipodimensiuni, ceea ce înseamnă între 22—25% din sortimentul mondial respectiv. Cu o asemenea gamă a producției se acoperă circa 90% din nevoile economiei naționale de diferite oțeluri. Este de menționat că țările dezvoltate industrial și chiar unele cu dezvoltare industrială medie își asigură deja sau își propun ca pînă în 1980 să-și asigure integral nevoile economiei naționale de diferite sortimente și tipodimensiuni de oțel din producția proprie.

---

[1]) Mihai Marinescu: Expunerea la Proiectul de lege pentru adoptarea planului național unic de dezvoltare economico-socială a R.S.R. pe anul 1977. „Scînteia“ din 5 nov. 1976.

[2]) Ing. Iancu Drăgan, Progresul tehnic în metalurgie și economia de metal, în „România liberă“, 21 martie, 1975.

Un complex economic național echilibrat

O DATĂ PRODUS, metalul este destinat, spre prelucrare, industriei constructoare de mașini. Principalii săi consumatori în țara noastră sînt subramurile producătoare de mașini-unelte pentru prelucrarea metalelor ; mașini și utilaje tehnologice necesare industriei energetice, miniere, metalurgice, prelucrării țițeiului, chimice, alimentare și ușoare, materialelor de construcții ; mașini și tractoare necesare agriculturii ; mijloace de transport pentru căile ferate ; nave maritime și fluviale ; automobile, autocamioane și autobuze etc. În perioada 1965—1975, industria noastră constructoare de mașini și de prelucrare a metalelor și-a redus consumul specific de metal pentru obținerea aceleiași unități de producție cu 47,6%. Aceasta înseamnă că din prelucrarea aceleiași cantități de metal — de 37,8 tone laminate — s-a obținut o producție de 1 milion lei în 1965 și 1,9 milioane lei în 1975.

Neîndoielnic, industria noastră constructoare de mașini cunoaște, în deceniul 1965—1975, un **progres mai energic și mai cuprinzător decît anterior.** La realizarea acestui progres și-au conjugat acțiunea factori variați, legați atît de organizarea și disciplina în producție, cît mai ales de strategia dezvoltării structurale a acestei ramuri. Orientată spre modernizare, printr-o prezență crescîndă a subramurilor sale de vîrf, cu un grad superior de valorificare a metalului, datorită plusului de muncă, de inteligență pe care-l încorporează în produse, industria noastră constructoare de mașini își adaugă, astfel, **un spor considerabil de calitate și eficiență, mai ales odată cu cincinalul 1971—1975.** O dovadă elocventă în acest sens o constituie, pe de o parte, ritmul înalt de creștere a producției acestei ramuri în ansamblul ei, de 18,1% în medie anual ,iar, pe de altă parte, propulsarea creșterii amintite de subramurile propagatoare ale tehnicii moderne, precum și de alte sectoare de producție (nave maritime, automobile etc.), deosebit de importante pentru progresul economiei naționale. Astfel, dacă industria constructoare de mașini și-a sporit producția în 1971-1975 la 230%, în ansamblul ei, subramurile amintite au cunoscut următoarele creșteri : electrotehnica și electronica — 262,2%, iar numai electronica — 327,4% ; mașini-unelte pentru așchierea metalelor — 400,6% ; mecanica fină și optica — 334,3% ; nave maritime pentru transport de marfă — 485,8% ; autoturisme de oraș — 341,6%.

În urma acestor creșteri susținute, subramurile de vîrf ale industriei constructoare de mașini (este vorba de electronică și electrotehnică, mașini-unelte și utilaje tehnologice, mecanică fină și optică) și-au sporit ponderea în ansamblul ramurii de la 20,8% în 1965 la 26,3% în 1975.

Actualul plan cincinal va da o nouă expresie, mai cuprinzătoare acestor tendințe. Astfel, consumul specific de metal (laminate) pe unitatea de producție se va reduce cu 26%, ceea ce înseamnă că din prelucrarea a 37,8 tone laminate se vor obține 2,59 milioane lei producții, cu 36% mai mult decît în 1975. Și acest spor în valorificarea metalului se va obține prin dezvoltarea cu precădere a subramurilor moderne ale industriei constructoare de mașini. În expresie sintetică, aceasta este evidențiată de creșterea ponderii subramurilor amintite (electronică și electrotehnică, mașini-unelte, utilaje tehnologice, mecanică fină și optică) de la 26,3% în 1975 la cca. 32% în 1980.

Asemenea evoluții constituie, fără îndoială, un pas considerabil înainte pe linia nu numai a modernizării structurale a industriei, ci, pe această bază, și a **ridicării gradului de valorificare a metalului.** Ele însă nu rezolvă încă, în mod complet, problema acestei modernizări. Comparațiile internaționale ne arată, chiar și la nivelul realizărilor prevăzute pentru anul 1980, prezența unor decalaje de structură, a căror înlăturare va caracteriza politica noastră industrială și în viitor. Cercetînd nivelurile și tendințele structurii industriei constructoare de mașini din țările dezvoltate, rezultă că, încă din 1970, ponderea subramurilor la care ne-am referit mai sus era în aceste țări de 2—3 ori mai mare decît în țara noastră. De exemplu, numai industria electrotehnică, în numeroase țări industrializate reprezenta, încă din 1970, între 22—39% din ansamblul producției industriei constructoare de mașini.

Decalaje importante există și la celelalte subramuri indicate anterior. Desigur, structura industrială a unei țări, oricît de modernă ar fi, nu poate constitui o rețetă cu valabilitatea universală, reproductibilă aidoma de către țările în curs de industrializare. Structura industrială este proprie fiecărei țări, se edifică corespunzător nevoilor și posibilităților acesteia. Dincolo de această specificitate însă, apare clar faptul că modernizarea structurală a industriei constructoare de mașini trebuie polarizată în jurul ramurilor capabile să propulseze progresul economic și tehnic. Reprezentînd o cerință permanentă a acestui progres, orientarea amintită se materializează în creșterea continuă a gradului de valorificare a resurselor de metal și obținerea unei valori cît mai mari din prelucrarea acestei resurse.

Ținînd seama de această cerință, realizările obținute pînă în prezent de țara noastră în modernizarea construcției de mașini reprezintă — și s-a subliniat adesea acest lucru — **nu un punct final, ci doar un moment și totodată o bază generală pentru desfășurarea în continuare a procesului amintit, pînă la atingerea parametrilor caracteristici unei industrii avansate.** Reflectînd această necesitate strategia dezvoltării noastre industriale pînă în 1990 prevede ca indicele de valorificare a metalului, respectiv al laminatelor feroase utilizate în industria constructoare de mașini să crească de peste 2 ori.

În acest sens se prevede creșterea în continuare a ponderii sectoarelor de vîrf în ansamblul acestei ramuri. Avantajele promovării prioritare a acestor subramuri, amplificate de revoluția tehnico-științifică contemporană, sînt evidente. Dacă vom stabili coeficientul 1 pentru valoarea unei tone de metal prelucrată în vagoane de marfă, în ramurile de vîrf coeficienții de valorificare a aceleiași tone capătă valori egale cu 5,8 cînd metalul este prelucrat în locomotive, 9 în cazul strungurilor cu comandă numerică, 256 în cazul calculatoarelor [3].

Din aceste date și altele similare nu se poate trage concluzia că structura industriei constructoare de mașini trebuie orientată în exclusivitate spre subramurile sale de vîrf, care valorifică la maximum resursele de metal ale țării, renunțîndu-se definitiv la subramurile „metalofage“ și „energofage“ : cum ar fi producția de vagoane de marfă, remorchere grele, cisterne, compresoare, ciment, carbid etc. Este adevărat că pe plan mondial se constată o deplasare a producției acestor ramuri, ca și a altora cu un coeficient de poluare mai pronunțat, spre țările în curs de dezvoltare, care dispun de resurse de materii prime și energetice. De altfel, observăm că pe plan mondial sînt puse în discuții chiar și structurile producției agricole, cerîndu-se reconsiderarea lor prin prisma consumului energetic și a materiei prime. Unele țări capitaliste dezvoltate, de exemplu, își pun problema să diminueze sau chiar să renunțe la unele producții agricole vegetale — cum este cartoful — pentru că presupun un coeficient ridicat al consumului energetic. Iar producția de carne, mai ales cea de bovină, este „acuzată“ ca fiind o consumatoare prea mare de materii prime vegetale : din 7—8 unități de proteină vegetală se obține doar o unitate de proteină animală.

În țara noastră formarea și dezvoltarea complexului economic național în general și în acest cadru, al celui industrial în special, cere în mod necesar crearea unei structuri moderne, echilibrate, în care ramurile și subramurile să se îmbine în mod organic și în care promovarea mai hotărîtă a ramurilor de vîrf, urmată de creșterea ponderii lor în producția materială, nu exclude prezența unor subramuri și produse care, deși mai mari consumatoare de materii prime și energie sînt absolut necesare economiei naționale. Problema este nu de a renunța la acestea din urmă, ci de a le menține, însă dimensionate optim și modernizate tehnologic în cadrul strategiei generale a dezvoltării economiei naționale.

prof. dr. Nicolae BELLI

---

[3] Gh. Rădulescu : Aspecte ale eficienței economice a procesului de industrializare a țării, „Era Socialistă“, nr. 6/1976, p. 25.

MĂSURI ENTROPICE ÎN FOLOSIREA INFORMAȚIILOR ECONOMICE [I]

DESPRE MĂSURA ENTROPICĂ a lui Shannon, numită pe scurt entropie, s-a scris mult. După cum era de așteptat ea a făcut și la noi obiectul multor cercetări. Astfel într-o monografie din anul 1975, care reține atenția, „Inițiere în cibernetica sistemelor industriale", prof. dr. inginer Ștefan Bîrlea introduce un nou concept în legătură cu entropia, ce ar putea fi denumit **entropie agregată** (cap. VIII, par. 2), pe care îl folosește în studiul organizării unui sistem industrial, dîndu-se exemple de aplicare practică a metodei (capitolul și paragraful menționat punctul 2.6).

Problema posibilității folosirii entropiei în economie ca o măsură a informațiilor căpătate fusese tratată pe larg în monografia lui Henri Theil „Economics and Information Theory" din anul 1967 (North-Holland Publishing Company-Amsterdam), entropia dovedindu-se un indicator mai adecvat decît alții propuși pe parcurs, pentru a caracteriza **diversificarea** sau **concentrarea în economie.**

Poate fi subliniat și faptul că diferența dintre suma entropiilor corespunzătoare diferitelor subsisteme din care este constituit un sistem și entropia întregului sistem reprezintă o **anumită măsură a gradului de organizare a sistemului.**

Dar ce este și cum se prezintă entropia lui Shannon în problemele din economie în care aceasta poate fi folosită și care sînt problemele în cauză?

Să ne închipuim o acțiune A care poate fi repetată de multe ori în aceleași condiții și care duce la una și numai una dintr-un număr finit de consecințe $C_1, C_2, \ldots, C_r$. Să zicem că acțiunea A se repetă de n ori și că a dus de n_1 ori la consecința C_1, de n_2 ori la consecința $C_2, \ldots$, de n_r ori la consecința C_r. Frecvențele $\frac{n_i}{n}$ $(i = 1, 2, \ldots, r)$ sînt valorile experimentale ale unor constante p_i de care practic sînt cu atît mai apropiate cu cît n este mai mare. Excepțiile nu sînt excluse, dar în genere sînt așa de rare încît pot fi neglijate. De aceea am spus practic, și nu sigur.

Cele de mai sus trebuie să fie menționate căci entropia despre care vom vorbi imediat nu este o măsură corespunzătoare unei singure probe (unei singure acțiuni) ci o măsură privind **media informațiilor căpătate în acțiuni repetate.**

Dar dacă se urmărește o caracterizare globală printr-un indicator al diversificării rezultate în medie din acțiunea A, acesta nu ar trebui să depindă de un anumit număr n de probe sau de frecvențele rezultate din experiența respectivă, frecvențe care diferă de la experiență la experiență, ci de constantele p_i, probabilitățile de apariție a consecințelor C_i.

Problema poate fi formulată matematic astfel:

Un eveniment E (o acțiune A) dă naștere uneia și numai uneia din stările $E_1, E_2, \ldots, E_r$ (uneia și numai uneia din consecințele $C_1, C_2, \ldots, C_r$), probabilitatea apariției stării E_i $(i = 1, 2, \ldots, r)$ fiind p_i; ce indicator ar trebui să caracterizeze **diversificarea medie a rezultatelor posibile?**

Dacă singurul lucru care se știe este că evenimentul E dă naștere de fiecare dată uneia și numai uneia din stările $E_1, E_2, \ldots, E_r$ și nimic altceva, iar numărul de probe este n, atunci rezultatul experienței s-ar prezenta sub forma $E_{i_1}, E_{i_2}, \ldots, E_{i_n}$, fiecare din indicii $i_1, i_2, \ldots, i_n$ putînd fi oricare din numerele $1, 2, \ldots, r$. Numărul total al rezultatelor distincte posibile este deci $r : r \ldots r = r^n = (e^{\ln r})^n = e^{n \ln r}$.

Dacă în plus se știe că apariția stărilor $E_1, E_2, \ldots, E_r$ are caracter probabilistic și se cunosc probabilitățile $p_1, p_2, \ldots, p_r$ de apariție a acestor stări, situația se schimbă. Nu mai sînt de luat în considerare toate cele $e^{n \ln r}$ rezultate posibile. Se demonstrează că toate grupele de cîte n rezultate posibile pot fi împărțite în două mari categorii în raport cu numărul de ori în care apar stările $E_1, E_2, \ldots, E_n$, astfel încît dacă n este mai mare ca un anumit $n_0(\varepsilon)$, probabilitatea ca rezultatul să aparțină primei categorii este mai mare ca $(1 - \varepsilon)$, oricare ar fi $\varepsilon > 0$. Cu alte cuvinte, practic sînt de luat în considerare numai grupele din prima categorie dacă ε este suficient de mic. Or, dacă se împart pe clase grupele din prima categorie astfel ca în fiecare grupă dintr-o clasă numărul aparițiilor stărilor $E_1, E_2, \ldots, E_r$ să fie același, numărul de grupe cuprinse în orice clasă din prima categorie se prezintă sub forma: e la puterea $n \left[\sum_{i=1}^{r} p_i \ln \frac{1}{p_i} + 0\left(\frac{1}{\sqrt{n}}\right) \right]$, unde $0\left(\frac{1}{\sqrt{n}}\right)$ este un număr astfel ca pentru valori mari ale lui n raportul $0\left(\frac{1}{\sqrt{n}}\right) : \frac{1}{\sqrt{n}}$ este cuprins între două numere finite care nu depind de n.

Așadar oricare ar fi n suficient de mare, ceea ce caracterizează clasele din prima categorie este indicatorul $\sum_{i=1}^{r} p_i \ln \frac{1}{p_i}$, **entropia sistemului respectiv.**

Subliniem: dacă știm numai că evenimentul E dă naștere uneia și numai uneia din stările $E_1, E_2, \ldots, E_r$ și nimic altceva atunci o împărțire pe clase ca mai sus nu este posibilă și trebuie luate în considerare toate cele $e^{n \ln r}$ rezultate posibile.

În acest caz, oricare ar fi n, ceea ce caracterizează situația este indicatorul ln r. Este de observat că atunci cînd $p_1 = p_2 = \ldots = p_r = \frac{1}{r}$ entropia este egală tocmai cu ln r. Ca o măsură a gradului de diversificare a sistemului (evenimentul E, stările E_i, probabilitățile p_i; $i = 1, 2, \ldots, r$) se poate lua raportul: $\sum_{i=1}^{r} p_i \ln \frac{1}{p_i} : \ln r$. Valoarea maximă a acestui raport este 1 și are loc atunci cînd $p_1 = p_2 = \ldots = p_r = \frac{1}{r}$, adică cînd diversificarea este maximă, și este egală cu 0 atunci cînd concentrarea este maximă adică atunci cînd apariția uneia din stări este certă. De exemplu dacă aceasta este E_i, atunci $p_i = 1$, celelalte probabilități sînt egale cu 0, iar entropia și deci raportul de mai sus sînt egale cu 0.

Acum cîteva observații. Ceea ce caracterizează grupele din prima categorie este faptul că pentru valori mari ale lui n, frecvențele stărilor $E_1, E_2, \ldots, E_r$ se apropie concomitent, cu o anumită rapiditate, de probabilitățile $p_1, p_2, \ldots, p_r$ iar numărul grupelor dintr-o clasă depinde de frecvențele stărilor $E_1, E_2, \ldots E_r$ în grupele din acea clasă, deci în esență de probabilitățile $p_1, p_2, \ldots p_r$. Iată de ce **entropia este o măsură a diversificării medii a stărilor** și iată cum s-ar putea justifica aplicațiile.

Dacă evenimentul E poate fi repetat de un mare număr de ori în aceleași condiții, entropia poate fi folosită ca o măsură globală a diversificării, în practică în loc de probabilitățile p_i, luîndu-se frecvențele $\frac{n_i}{n}$. Dacă E nu poate fi repetat de un mare număr de ori, ci de un număr de ori relativ mic, dar există anumite motive pe baza cărora să se atribuie probabilități logice p_i stărilor E_i, entropia se calculează pe baza acestora, rezultatele fiind de privit în genere cu o anumită rezervă.

(Relativ la legătura dintre evenimente întîmplătoare și cele probabilizabile ca și asupra diferitelor feluri de probabilități a se vedea de ex. articolul lui G. Theiler din Revista de Statistică, 3, 1975).

prof. dr. G. THEILER
prof. dr. L. TÖVISSI

(Continuare în pag. 24)

OM • TEHNICĂ • MEDIU

ÎMBUNĂTĂȚIREA GOSPODĂRIRII APELOR

SARCINĂ DE INTERES NAȚIONAL

„Revista economică“ a publicat în nr. 9 din 4 martie 1977, la această rubrică, articolul : „O mai bună conservare și gospodărire a apelor“ în care se semnalau și unele aspecte privind combaterea poluării apei în județul Suceava. În cele ce urmează prezentăm o analiză a situației necesităților de apă în acest județ și rezolvările care se propun pe plan local, adecvate necesităților dezvoltării economice, protecției și valorificării superioare a potențialului hidrografic al județului.

APLICAREA MĂSURILOR indicate în Programul partidului de folosire judicioasă și de ameliorare a calității resurselor de apă a permis în județul Suceava sporirea volumului captat în scop industrial și potabil, de la 75 316 mii mc/an în 1970 la 90 164 mii mc/an în 1976. Acest lucru a fost facilitat și de acțiunile întreprinse la nivelul unor unități industriale ca Fabrica de spirt Rădăuți, Secția de mucava Molid, Combinatul de celuloză și hîrtie Suceava, Exploatarea minieră Fundul Moldovei etc., pentru sporirea volumului de ape uzate recirculate în procesele tehnologice. Astfel, dacă în anul 1970 a fost recirculat un volum de ape uzate de 3,5 mil. mc/an, în anul 1976 volumul acestora a sporit la cca. 12 mil. mc/an.

Există încă rezerve pentru creșterea în continuare a volumului de ape uzate ce se pot relua în procesele tehnologice. Printre unitățile industriale ce pot întreprinde măsuri în acest sens pot fi amintite Combinatul de prelucrare a lemnului Suceava, Combinatul de celuloză și hîrtie Suceava, Întreprinderea de reparații auto Suceava, stația de preparare a minereurilor Ostra, Fabrica de P.A.L. Fălticeni și altele.

Se înregistrează încă pierderi de apă în rețelele de aducțiune și distribuție a apei potabile în localitățile urbane, precum și la consumatori, pierderi ce depășesc uneori 10% din volumul de apă captat, așa cum este cazul orașului Rădăuți. Aceasta impune luarea măsurilor corespunzătoare din partea Întreprinderii județene de gospodărie comunală și locativă Suceava și a unităților orășenești, subordonate acesteia, pentru diminuarea pierderilor de apă din rețelele proprii și controlul funcționării instalațiilor sanitare la consumatori. Urmărirea utilizării chibzuite a apei nu poate fi însă realizată fără existența dispozitivelor de măsurare a debitelor de apă captate, distribuite și evacuate.

Dacă la o serie de principali consumatori de apă (Combinatul de celuloză și hîrtie Suceava, Fabrica de spirt Rădăuți, Întreprinderea mecanică Suceava și altele, problema debitmetriei apelor este rezolvată în mare măsură, la multe unități (Combinatul de prelucrare a lemnului Suceava, Uzina de apă Berchișești a municipiului Suceava etc.), dispozitivele de măsurare a debitelor de apă sînt cu totul insuficiente pentru ca acțiunea de gospodărire a apei să se poată desfășura în bune condițiuni.

Economisirea apei prin măsuri de gospodărire judicioasă, recircularea de ape uzate, adoptarea de tehnologii uscate, se impune cu atît mai mult cu cît sporirea potențialului industrial, necesarul pentru irigații, piscicultură, precum și al amenajărilor hidroedilitare ale orașelor vor solicita la finele anului 1985 un volum de apă cu cca. 70 mil. mc/an mai mare față de 1980.

Purificarea apelor – problemă prioritară

PARALEL cu acțiunea de gospodărire cantitativă a apei s-au întreprins măsuri eficiente și pentru stăvilirea și diminuarea poluării apelor subterane și de suprafață din județ. S-a îmbunătățit exploatarea stațiilor și instalațiilor de epurare și preepurare a apelor uzate existente. Astfel, dacă în anul 1970 din volumul de ape uzate epurate 48% se încadra în limitele autorizate de organele de gospodărire a apelor, în anul 1976 volumul epurat corespunzător a crescut la 76%. În consecință, s-au redus și nocivitățile evacuate cu apele uzate. Conținutul în suspensii a scăzut de la 45 356 kg/zi în 1970 la 37 707 kg/zi în anul 1976. Ameliorări s-au înregistrat și la alți indicatori de calitate ai apei : de la 305 kg/zi fenoli evacuați în 1970, cantitatea s-a micșorat la 9 kg/zi în 1976, iar produsele petroliere evacuate cu apele uzate s-au redus de la 401 kg/zi în 1970 la 205 kg/zi în 1976.

Faptul că un volum însemnat de ape uzate este încă necorespunzător epurat, se datorește insuficientei preocupări din partea unor beneficiari ai folosințelor de apă în exploatarea stațiilor și instalațiilor de epurare, ca de exemplu : Fabrica de spirt Rădăuți, topitoriile de in Cornu Luncii și Dornești, Combinatul de celuloză și hîrtie și altele

Pentru dotarea unităților cu stații și instalații de epurare și preepurare a apelor uzate s-au alocat importante fonduri, care numai în cincinalul 1971—1975 s-au ridicat, la nivelul județului, la cca. 390 milioane lei. Au fost executate și date în funcțiune stațiile de epurare de la Complexul de deshidratare Păltinoasa, pentru zona industrială și municipiul Suceava, de la Topitoriile de in Cornu Luncii, Dornești, Fabrica de spirt Rădăuți etc. De asemenea, s-a realizat și dat în folosință noul iaz de decantare a apelor uzate cu steril de la stația de preparare a minereurilor Ostra și stația de preepurare de la Topitoria de in Itcani-Suceava.

Utilitatea acestor investiții este condiționată atît de modul de soluționare a epurării apelor uzate, cît și de calitatea lucrărilor de execuție a stațiilor și instalațiilor de epurare. Executarea unor lucrări de calitate necorespunzătoare conduce la ineficiență și la irosirea fondurilor alocate. Așa s-a întîmplat cu stația de epurare a fabricii de amidon și dextrină Hînțăști, unde, pe lîngă unele deficiențe, întîrzierea lucrărilor de execuție a dus la amînarea cu aproape un an a punerii în funcțiune a obiectivului respectiv. Beneficiarul lucrărilor, Întreprinderea de spirt-bere-amidon Rădăuți nu a urmărit îndeaproape ritmul și calitatea lucrărilor executate de Șantierul Suceava al Întreprinderii județene de construcții-montaj, recepționînd cu destulă ușurință lucrările realizate de acest șantier la stația de epurare a fabricii de amidon Hînțăști. Nu s-a dat atenția cuvenită nici investiției ce privea dotarea Fabricii de produse lactate Cîmpulung Moldovenesc cu treapta biologică de epurare. Aci, instalațiile de epurare biologică nu sînt date în funcțiune de peste un an și jumătate, beneficiarul acuzînd că sistemul de evacuare a apelor uzate este defectuos, prezentînd strangulări. Dacă ar fi existat suficient interes din partea fabricii în cauză defecțiunea ar fi fost înlăturată, iar instalațiile date în folosință.

• Faptul că, la nivelul anului 1976, din volumul total de ape uzate evacuate anual, 35% sînt neepurate, iar din cel epurat 26% este insuficient epurat, indică un stadiu încă nesatisfăcător de rezolvare a problemelor de protecție a calității apelor din județ. Situația se datorește, în primul rînd, lipsei stațiilor de epurare la o serie de localități urbane cum este cazul orașelor Fălticeni, Vatra Dornei, Siret etc.

Planul de investiții al Consiliului popular județean Suceava prevede dotarea tuturor orașelor, pînă la finele anului 1981, cu stații de epurare, acolo unde lipsesc sau au instalații de provizorat, extinderea stației de epurare a municipiului Suceava și completarea stației de epurare a orașului Gura-Humorului cu treaptă biologică. Pentru realizarea lucrărilor respective se asigură documentațiile de execuție pentru cea mai mare parte a localităților urbane.

● Un volum însemnat (cca. 500 l/s) de ape uzate neepurate evacuează, în rîul Suceava, Combinatul de celuloză și hîrtie Suceava pe așa-numitul „canal de ape convențional-curate“, ape a căror calitate menține o stare de salubritate necorespunzătoare a emisarului în aval. Deși acest combinat urmează să se dezvolte în etapa următoare totuși proiectul nu analizează și situația epurării apelor uzate de la combinat, evacuate fără epurare în rîu, cu o eventuală reluare a acestora în procesul tehnologic. S-ar putea astfel rezolva două aspecte importante : îmbunătățirea substanțială a calității apei emisarului în aval și diminuarea unor investiții legate de executarea unor lucrări hidrotehnice pe rîu pentru satisfacerea cerințelor de apă a noilor capacități de producție. Proiectul noii folosințe ar fi putut propune soluționarea deficiențelor existente în ce privește gospodărirea apelor la acest combinat : separarea tuturor circuitelor de ape impure de la actualele secții ale combinatului ce se dirijează pe „canalul convențional-curate“ și ale noului obiectiv, cu conducerea apelor uzate, după preepurare specifică, la stația de epurare orășenească (unde să se prevadă lucrări de extindere corespunzătoare), reluarea tuturor apelor convențional-curate în procesul tehnologic al combinatului sau la alte unități industriale din zonă, pe actualul canal urmînd să se descarce doar ape pluviale.

● Se evacuează fără epurare apele uzate provenite de la unele ferme de porci ca Saha-Dornești și Todirești. Descărcarea unui volum crescut de ape uzate, insuficient epurate, se datorește nu numai unei exploatări defectuoase a stațiilor și instalatiilor de epurare și preepurare a apelor uzate, dar și depășirii capacității de epurare a unora dintre ele. Într-o astfel de situație se află stația de epurare a municipiului Suceava, proiectată pentru un debit de 790 l/s, dar care primește un debit de ape uzate ce variază între 950 și 1 050 l/s.

● Funcționarea în bune condițiuni și realizarea parametrilor proiectați pentru apele uzate epurate a stațiilor de epurare orășenești sînt condiționate de eficienta sistemelor de preepurare a unităților industriale racordate la canalizările publice.

Cele mai multe sisteme de preepurare sînt în cadrul platformei industriale Suceava și, în general, acestea asigură realizarea parametrilor fizico-chimici impuși la apele uzate descărcate în canalizarea orășenească. Nu același lucru se întîmplă cu stația de preepurare a Combinatului de celuloză și hîrtie Suceava, unde atît apele combinatului respectiv, cît și ale Combinatului de prelucrare a lemnului Suceava sînt preepurate nesatisfăcător și conduse, deseori, în treapta biologică a stației de epurare a orașului, cu o reactie chimică alcalină și cantități crescute de fibră, deranjînd procesul biologic de epurare și afectînd, în final, calitatea apei uzate evacuate în rîul Suceava.

● Rezolvarea doar în parte a problemelor legate de epurarea unor ape uzate industriale este încă o cauză a afectării cursurilor de apă receptoare. Asemenea situații se întîlnesc la Exploatarea minieră Ostra, la Topitoriile de in Cornu Luncii și Dornești. Dacă iazul de decantare de la Exploatarea minieră Ostra rezolvă în mare măsură reținerea sterilului din apele uzate, instalația fiind suficientă pentru diminuarea la limitele admisibile a continutului în cianuri, metale, materii organice și corectarea reacției chimice, la topitoriile de in din Dornești și Cornu Luncii, stațiile de epurare nu au fost prevăzute cu bazine de omogenizare și compensare a debitelor, fapt ce deranjează întregul proces de epurare mecano-biologic. O situație deficientă sub aspectul concepției este și cea de la stația de epurare a municipiului Suceava unde sistemul de conducere a apei, prin pompare, în treapta biologică, trebuie îmbunătățit.

Valorificarea tuturor substanțelor utile

SE ACȚIONEAZĂ cu rezultate destul de bune din partea unor unități industriale pentru reținerea unor constituienti utili din apele uzate — fibra lemnoasă la Combinatul de celuloză și hîrtie Suceava și Secția de mucava Molid, grăsimile la unitățile industriei alimentare, produsele petroliere la unitățile de reparații și transporturi auto, de industrializare a lemnului etc. Astfel, printr-o mai bună exploatare a sistemelor de preepurare existente și reținerea la punctele de proveniență, cantitatea de produse petroliere din cadrul municipiului Suceava s-a redus în anul 1976 cu circa 300 tone/an față de anul 1975. Întreprinderea de industrializare a cărnii Suceava a sporit în anul 1976 cu circa 40 000 kg cantitatea de grăsimi reziduale valorificate din apele uzate față de anul 1975. La Întreprinderea de reparații auto Suceava se recuperează anual circa 4 tone acid rezidual de la stația de încărcare a acumulatorilor, acid ce se folosește pentru corectarea reacției chimice a apelor reziduale, diminuîndu-se cu circa 70% cantitatea de acid proaspăt necesară în acest scop.

Totuși acțiunea de reținere și valorificare a unor substanțe utile din apele uzate oferă serioase rezerve.

● Se poate diminua, în continuare, cantitatea de produse petroliere descărcate în cursurile de apă printr-o mai bună exploatare a instalațiilor de epurare și preepurare existente și prin îmbunătățirea acestora.

● La Combinatul de prelucrare a lemnului Suceava, prin folosirea eficientă a stației de recuperare a fibrei și sistemului de recirculare de la fabrica de plăci fibro-lemnoase, se poate diminua cantitatea de fibră pierdută. Și la Combinatul de celuloză și hîrtie Suceava, stația de Deckele de la stația de preepurare poate fi extinsă la nivelul cerințelor, cu măsuri suplimentare în tehnologia de fabricație pentru reducerea pierderilor de fibră lemnoasă.

● Într-un stadiu incipient se află acțiunea de valorificare a nămolurilor reziduale reținute din apele uzate. Cu excepția I.S.C.I.P. Verești, care valorifică nămolul rezidual ca fertilizant agricol pe terenurile I.A.S. și C.A.P., în rest nu se înregistrează vreo preocupare în această direcție, deși organele agricole județene cunosc această stare de lucruri. Însemnate cantități de nămoluri reziduale rezultă de la stația de epurare a municipiului Suceava și nămol alcalin de la C.C.H. Suceava, care, în amestec, ar rezolva atît problema corectării reacției chimice a unor soluri acide din județ, cît și ameliorarea calităților pedochimice ale terenurilor agricole.

Respectarea strictă a indicatorilor calitativi

CALITATEA principalelor cursuri de apă din județ urmărită în timp de organele de gospodărire a apelor evidențiază atît unele ameliorări, cît și înrăutățiri. Din cei 462 km de rîu cercetați din punct de vedere hidrochimic în anul 1976 la laboratorul Oficiului județean de gospodărire a apelor Suceava, pentru indicatorii regimului de oxigen, 375 km sînt de categoria I-a de calitate, 60 km de categoria II-a și 27 km reprezintă apă degradată.

Față de anul 1971, situația se îmbunătățește pentru categoria I de calitate, lungimea rîurilor cercetate cu astfel de calitate crescînd cu 36 km. De asemenea, în anul 1976, lungimea de rîu degradată din punct de vedere calitativ se diminuează cu 9 km, față de situația din anul 1973, cînd se înregistra o lungime de 36 km cursuri de apă degradată.

Apare o evidentă îmbunătățire a calității apei rîurilor și pentru indicatorii toxici speciali (fenoli, detergenți, metale, etc.), în anul 1976, cei 462 km de rîu cercetați fiind în categoria I și a II-a de calitate. Pentru indicatorii de mineralizare, rîurile studiate din punct de vedere hidrochimic se situează în totalitate în categoria I de calitate.

Starea necorespunzătoare a rîului Suceava pentru indicatorii regimului de oxigen, obligă urgentarea măsurilor corespunzătoare de protecție a calității apelor la nivelul zonei industriale Suceava pentru Combinatul de celuloză și hîrtie, Combinatul de prelucrare a lemnului, Întreprinderea de pielărie și încălțăminte „Străduința“, precum și la unitățile industriale și agrozootehnice din zona Rădăuți, Dornești, Todirești.

În acest scop, atît Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, cît și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, acordă o atenție sporită rezolvării problemelor de gospodărire cantitativă și calitativă a apelor la unitățile amintite mai sus. Pentru respectarea prevederilor Legii apelor nr. 8/1974 privind conservarea resurselor de apă sub aspect cantitativ și calitativ, în județul Suceava se impune, în continuare, creșterea preocupării în acest sens din partea tuturor beneficiarilor de folosințe de apă, forurilor tutelare centrale, precum și factorilor de răspundere la nivel județean, astfel încît să se asigure condițiile optime dezvoltării economico-sociale, conform programelor prioritare stabilite de partidul nostru.

Constantin IANOPOL
Constantin GAJBAN
Oficiul județean de gospodărire
a apelor-Suceava

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

ADNOTĂRI LA „NOUL SOCIALISM“ GALBRAITHIAN [I]

PRIVITĂ prin prisma uneia din ultimile sale cărți 1), creația de gîndire economică a lui J. K. Galbraith (n. 1908) se prezintă ca un imens efort de a se convinge pe sine în primul rînd asupra modului în care trebuie judecată lumea (mai ales cea economică) de către omul obișnuit. Din acest punct de vedere reputația sa de economist „pentru necunoscători" poate fi invidiată de orice „confrate" nemarxist : J. K. G. își păstrează nealterată capacitatea de a se uimi, disponibilitatea de a analiza și a regîndi tot ceea ce a scris, lăsînd cronicarilor preocuparea, formală dealtfel, a stabilirii consecvențelor și opțiunilor sale. Pentru că, dintru început, trebuie spus, nota caracteristică a scrierilor lui J.K.G. este disponibilitatea sa de a se contrapune nu numai altor autori, ci chiar și sieși. Acreditat inițial liberalismului economic american, profesat de partidul democrat, apoi neputînd rezista keynesismului, J.K.G. a încercat o sinteză proprie între cele două sisteme de gîndire. El s-a remarcat în literatura economică nemarxistă postbelică prin dezvăluirea resorturilor intime ale „sistemului industrial", cum numește el capitalismul american, găsindu-și vocația în analiza „anatomiei și fiziologiei" tehnostructurii. Neputînd apoi rezista valului contestatar, J.K.G. a ajuns la evocarea unui „Nou Socialism". Cartea la care ne referim este o sinteză a celor mai pregnante momente ale creației sale de circa două decenii.

Gama în care J.K.G. examinează societatea americană începe cu nucleul familial (gospodăria), trecînd prin întreprinderile de dimensiuni mijlocii, pentru a se încheia în partea cea mai acută cu corporația matură, care a depășit toate limitele interne imaginabile și „deversează" în giganți „multinaționali", de fapt transnaționali. Firmele mici și mijlocii, de o parte, giganții de alta ar constitui două forțe „în echilibru". Ele se prezintă, după o imagine destul de aproximativă, cam astfel : circa 12 milioane de firme mici (inclusiv fermele familiale), cu vînzări inferioare celor 4 mari companii industriale, dintre care General Motors și Exxon obțin venituri care depășesc cu mult pe cele ale statelor California și New York din cuprinsul S.U.A. Aceste două „sisteme economice", coexistente, care se circumscriu într-o economie (capitalistă) avansată tip S.U.A., s-ar putea numi după J.K.G. „sistemul de piață" și „sistemul planificat". În lumina acestor postulări J.K.G. examinează valabilitatea modelului pe care el îl numește convențional neoclasic. Acest model este de fapt îmbogățirea modelului clasic-concurențial, inspirat de tezele liberalismului ortodox, cu introducerea monopolului (oligopolului) ca un complement imanent al evoluției capitalismului însuși. Tratarea unui astfel de model ca neoclasic ar putea avea în S.U.A. și rolul de incitare a lui P.A. Samuelson, „confratele" – rival în reputație – autorul „noii sinteze neoclasice". Prima dintre omisiunile modelului neoclasic observate de J.K.G., este cea a serviciilor gospodărești, cărora le este consacrată munca femeilor și care se ridică la impresionanta pondere de o pătrime din produsul național (pentru 1970, Ann Crittenden Scott aprecia 257 de dolari pe săptămînă, 13 364 de dolari pe an în medie pe gospodărie). Cealaltă omisiune a modelului neoclasic ar fi, după J.K.G., cea referitoare la sistemul numit mai sus planificat, cu elementele tehnologice, inovaționale și organizaționale pe care le implică, într-un context de teorie generală a dezvoltării (economice, în primul rînd, dar nu exclusiv) unei societăți capitaliste avansate. J.K.G. manifestă personal o nedisimulată simpatie pentru micile firme care constituie ‚sitemul de piață", făcîndu-se, poate, ecoul acelei opinii publice, care dintr-o „nostalgie socială" – cum reușit o caracterizează autorul – respectă, stimează eforturile cu toate avatarurile inerente mai mult decît perfecțiunea supergiganților superorganizați. La rîndul său, „sistemul (capitalist) planificat", se contrapune, în viziunea lui J.K.G., efortului specializat pe care trebuie să-l desfășoare micile firme, îndeosebi în domeniul serviciilor, întrucît organizarea corporațiilor-gigant are atuul principal în capacitatea, dexteritatea, forța, respectiv potențialitatea intrinsecă, de a impune dorințele, intențiile, scopurile proprii indivizilor și grupurilor care o constituie asupra celor din afară, aptitudine pe care o denumim de obicei putere (în cazul de față economică). În exercitarea puterii monopolurilor J.K.G. distinge două mari linii de forță : finalitățile de securitate și finalitățile de afirmare-consacrare („protective purposes" și „affirmative purposes"). O asemenea disociere „scapă" și ea modelului neoclasic, care se mulțumea, după opinia lui J.K.G., cu asigurarea finalității de profit, de maximizare a profitului întreprinzătorului capitalist. Autorul observă totuși, conciliant, că finalitățile avansate de el în lucrare sînt acum proprii ambelor „sisteme" amintite, dar „sistemul planificat" are a fortiori nevoie de urmărirea lor **expresă,** dată fiind amploarea operațiilor și a adversităților

FIȘE

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
OMOGENIZAREA SOCIALĂ în REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
PROCESE ȘI FACTORI
EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

● Procesul de omogenizare socială – se scrie în lucrarea de față, apărută recent în Editura Academiei R.S.R., (București, 1977, 220 p.), în coordonarea profesorului Constantin Ionescu – exprimă un complex de subprocese afectînd toate domeniile vieții sociale – de la cel al relațiilor și forțelor de producție la cel al sistemului de instrucție și creație culturală, de la mecanismele de determinare a dinamicii sociale la comportamentele și activitatea umană – schimbînd calitativ înfățișarea generală a societății, structura sa, caracteristicile relațiilor sale, factorii fundamentali generatori ai progresului.

Cartea reprezintă rezultatul preocupărilor de cercetare ale unui colectiv începînd din anul 1971. Tematica este grupată pe următoarele capitole : I Structura socială socialistă și procesul de omogenizare socială ; II Dezvoltarea forțelor de producție și a relațiilor de producție – factor fundamental al omogenizării sociale ; III – Contribuția învățămîntului și a culturii socialiste la procesul de omogenizare socială ; IV Rolul conștiinței sociale socialiste în procesul de omogenizare socială ; V. Revoluția tehnică și științifică, progresul tehnic și efectul lor asupra procesului de omogenizare socială ; VI Omogenizarea socială în contextul dinamicii societății noastre socialiste. Autorii sînt Marcel Doru, Emilian Goldstein, Oscar Hoffman, Constantin Ionescu, Mircea Spiridoneanu, Camelia Zlate.

Fragilitatea conglomeratelor

● I. Ivanov semnează în revista MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOȘENIIA nr. 5/1977, studiul Konglomerați v sisteme finansogo kapitala *(Conglomeratele în sistemul capitalului financiar), în care arată că, deși apariția și furtunoasa dezvoltare a conglomeratelor, începînd de pe la mijlocul anilor '50, constituie una din caracteristicile esențiale ale capitalismului monopolist din zilele noastre, crizele din 1969–1971 și din anii mai recenți au arătat că ele nu au putut susține proba trăiniciei. Aceste imperii „mozaic" ar fi început să-și piardă pozițiile sub acțiunea propriilor lor contradicții : conglomeratele au centralizat forțele de producție nu în mod funcțional, ci în formă bănească, fictivă, lipsindu-se deci de avantajele în eficiență pe care concentrarea le aduce ca urmare a sporirii dimensiunilor, specializării și combinării producției ; acaparînd întreprinderi care aduc profit mare în momentul respectiv, conglomeratele pierd din vedere sporirea rentabilității pe calea favorizării progresului tehnic ; aceeași neglijență se manifestă și în privința modernizării și raționalizării conducerii ; dat fiind că acțiunile unei întreprinderi înglobate în conglomerat devin acțiuni ale conglomeratului, practic acționarii de rînd se înstrăinează de conducerea afacerilor. În consecință, profiturile conglomeratelor în domeniul producției ar fi început să crească mai încet decît activele lor.*

Deteriorarea prognozei economice în Occident

● Profesor de economie la Universitatea din Paris și secretar general al „Centrului de

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

în care este angajat, amploarea riscurilor la care se supune. Din logica internă a organizării şi a finalităţilor proprii acesteia se desprind statutul şi rolul de importanţă covîrşitoare al „tehnostructurii" *) în „sistemul planificat". Autorul „Noului stat industrial" (1967) consacrase încă atunci capitole întregi analizei acestui important grup social al unei societăţi dezvoltate, conotîndu-i atît virtuţi, cît şi vulnerabilităţi. În analiza lui J.K.G., tehnostructura s-ar deosebi fundamental de capitaliştii întreprinzători – proprietari sau creditori – prin **detaşarea** sa de scopul maximizării profitului. Acum J.K.G. adaugă, recunoscînd implicit, voalat şi parţial, justeţea argumentelor criticilor de la stînga (marxişti), că, după ce au asigurat capitaliştilor mersul „în cîştig" al afacerilor, tehnocraţii îşi pot urmări propriile interese de concertare a finalităţilor sociale-care sînt în fond finalităţile lor de afirmare şi consacrare. O primă etapă ar fi aici concertarea tehnostructurii cu statul în problemele creşterii economice. O altă etapă este însă transcenderea limitelor naţionale, iar rezultatul ei sînt companiile multinaţionale, de fapt transnaţionale – acestea din urmă asigurînd dominaţia pieţei internaţionale „ca o insulă de forţă conştientă într-un ocean al cooperării orbeşti" – cum afirma Stephen Hymer, pe care J.K.G. îl aprobă completîndu-l că insulele despre care era vorba cîndva „au devenit continente" ! 2).

După ce a examinat cele două „sisteme" în mod analitic, J.K.G. este preocupat de instabilitatea lor – exprimată în crize, şomaj, inflaţie. Ca oricare economist actual care se respectă, J.K.G. nu putea să nu se pronunţe despre „revoluţia keynesiană". Pe aceasta, şi luată separat, şi în coalizare cu neoclasicismul, autorul o caracterizează ca o revoluţie măruntă (a small revolution), deoarece, punînd sub control instabilitatea depresivă (downward instability), s-a resemnat într-o instabilitate expansivă (upward instability). De aici ar rezulta o economie politică sui-generis în capitalism : a anxietăţii, sistem de raţionalitate actual faţă de care modelul neoclasic se găseşte şi de astă dată... neajutorat. Sistemul capitalist-monopolist-planificat ar combate „anxietatea" prin controlul preţurilor şi veniturilor (mai ales al salariilor), dar el însuşi este timorat de implicările imprevizibile ale creşterii economice.

Din analizele şi sintezele pe care le desfăşoară în această carte a sa, J.K.G. degajă o „Teorie generală" a reformei. Este la acest autor o statornică preocupare de reformator al realităţilor economico-sociale ale capitalismului din S.U.A. Întreaga desfăşurare anterioară — cu îndelungi reveniri din cartea la care ne referim – a avut doar rolul de a pregăti receptarea unui „imperativ socialist". Avem, în continuare, o versiune galbraithiană explicită de socialism, dar o versiune implicită măcar, o obstinare a autorului de a da o reformă „mare", în locul măruntei „revoluţii keynesiene" – tot printr-o „teorie generală".

Era de presupus că J.K.G. îşi va dezvolta şi amplifica veleităţile reformatoare ; dar, independent de noutăţile pe care le vom afla, este de pe acum clar că socialismul tip galbraithian nu poate depăşi genul critico-utopic.

Astfel, el constată nu puţine şi nu mărunte vicii ale societăţii capitaliste americane. Inegalitatea dezvoltării în toate aspectele ei este centrul de gravitate al criticii galbraithiene. Poluarea şi deteriorarea mediului înconjurător, în frenezia prosperomană, sînt statornice laitmotive ale criticii iraţionalităţii finalităţilor aşa-ziselor corporaţii mature, de fapt giganţii monopolişti. J.K.G. se numără printre cei mai perspicace autori nemarxişti în avansarea ideilor de schimbare, în particular în avansarea ideii de socialism. Ca şi în examinarea realităţii societăţii americane actuale, el porneşte şi în reformarea ei de la nucleul familial, şi de la corporaţia matură. J.K.G. apreciază că micile stabilimente industriale şi de servicii trebuie organizate ca proprietate publică3). Socialismul, susţine Glabraith, este imperativ – paradoxal – atît pentru zonele cele mai slabe, cît şi pentru cele excepţional de puternice ale economiei4).

Socialismul galbraithian, aşa cum rezultă din cartea menţionată, presupune o gamă largă de reforme **pe fondul sistemului unic al economiei capitaliste.** Să fie acest „nou socialism" doar un alt nume (al cîtelea ?) pentru „capitalismul american" ? Desigur, discuţia nu este strict conceptuală. Ea angajează – pînă la urmă – opţiuni politice, şi încă majore. Autorul nostru este conştient de conotaţiile pe care le implică proferarea, de fapt de mai mulţi ani, a unui „imperativ socialist" pentru înlocuirea unor „rînduieli" care nu mai funcţionează... Dar în concepţia pur pragmatică a lui Galbraith, capitalismul constituie, în ceea ce priveşte miezul său, marile corporaţii monopoliste, unica soluţie viabilă. Reformele pe care le propune, sub numele de „socialism" se referă la zonele, oarecum marginale, în care, recunoaşte J.K.G., întreprinderea privată nu mai este eficientă.

dr. Ioan CRISTESCU

---

1) Economics and the public purpose, 1973.

*) „Tehnostrustura" este constituită în accepţia lui J.K.G., din conducători ai corporaţiilor, avocaţi, oameni de ştiinţă, ingineri, economişti, controlori, specialişti în consulting şi în marketing, care îşi asociază firme de avocatură, agenţii de consulting, firme de calculatoare, şcoli şi universităţi — formînd cea mai prestigioasă colectivitate a naţiunii (cf. p. 162).

2) Op. cit., p. 169

3) Op. cit., p. 279

4) Op. cit., p. 283

FIŞE

cercetări economice asupra economisirii", André Babeau publică în ziarul LE MONDE *din 29 martie 1977 un articol intitulat* Consommation et cycle de vie *(Consum şi ciclu de viaţă), a cărui idee de bază este descreşterea fiabilităţii previziunilor economice în ţările occidentale. După autor, tezele keynesiste privind cele două variante independente – cheltuielile guvernamentale şi investiţiile întreprinderilor – precum şi variabila dependentă a cheltuielilor menajere, determinate de cîştigul familiar actual, de care ar depinde nivelul activităţii economice şi al veniturilor, nu mai sînt capabile a cuprinde realitatea. Contrar opticii lui Keynes, s-ar inversa nexul cauzal şi consumul ar determina veniturile, devenind un element autonom al cererii globale. După teoria „ciclului de viaţă" a lui Brumberg şi Modigliani, consumul unui menaj nu ar depinde doar de venitul perioadei curente, ci de ansamblul venitului şi de averea sa în decursul totalităţii „ciclului său de viaţă". Aceasta presupune cunoaşterea intenţiilor de cumpărare, care sînt în funcţie de mediul psihosociologic, de viteza informaţiilor şi a fluctuaţiilor rapide ale cumpărătorilor de la optimism la pesimism. „După culoarea ochelarilor prin care privesc viitorul, menajele îşi sporesc sau îşi reduc din venitul lor curent partea destinată consumului. Întrebarea pertinentă pentru specialiştii previziunii în occident este : „ce determină culoarea ochelarilor consumatorilui ?"*

Pregătirea cadrelor

Simpozionul „Aplicaţii ale metodelor matematice în economie şi tehnică"

● Academia de studii economice din Bucureşti, Universitatea din Timişoara şi Institutul politehnic „Traian Vuia" din Timişoara au organizat în perioada 5–7 mai 1977, la Universitatea din Timişoara, simpozionul „Aplicaţii ale metodelor matematice în economie şi tehnică".

Pe lingă cadrele didactice de la institutele organizatoare au mai prezentat comunicări şi cadre didactice de la Universitatea „Babeş-Bolyai" din Cluj-Napoca, Universitatea din Craiova, Institutul de mine din Petroşani, Institutul de petrol şi gaze din Ploieşti şi Institutul de învăţămînt superior din Sibiu. Comunicările s-au referit la domeniile: 1. statistică, modelare economică, sondaje şi anchete, controlul calităţii produselor şi utilizarea calculatoarelor în prelucrarea datelor ; 2. dezbaterea unor aspecte legate de predarea matematicii în învăţămîntul superior economic ; 3. analiza aportului matematicilor în procesul de integrare a învăţămîntului tehnic şi economic cu cercetarea şi producţia.

S-au reţinut propunerile : introducerea unor cursuri opţionale sau facultative la toate specializările cuprinzînd capitole speciale de matematici aplicate în economie, specifice fiecărei facultăţi ; crearea unui sistem informaţional şi a unui schimb de publicaţii între centrele universitare privind preocupările şi realizările didactice şi ştiinţifice legate de matematicile aplicate; organizarea la catedrele de matematici din învăţămîntul superior economic a unor schimburi de experienţă între institutele de profil din ţară, atît pentru activitatea didactică şi ştiinţifică, cît şi pentru perfecţionarea cadrelor tinere ; înfiinţarea la doctorantură a specializării „Matematici aplicate în economie" ; organizarea, începînd cu anul 1978, a unor cursuri de vară pe teme din „economia matematică" în vederea informării şi specializării matematicienilor, economiştilor şi inginerilor cu noile realizări în acest domeniu ; organizarea între 1–10 iulie 1977 a unei consfătuiri cu reprezentanţii catedrelor de specialitate şi ai beneficiarilor pentru îmbunătăţirea şi definitivarea programelor de matematică.

Măsuri entropice în folosirea informațiilor economice

(*Urmare din pag. 19*)

Sperăm că expunerea de mai sus face să se vadă în mod clar care este **interpretarea statistică a entropiei în economie** și totodată că atunci cînd se vorbește de **diversificare** sau **concentrare,** nu se ține seama de importanța relativă a diferitelor stări toate fiind tratate ca și cum ar avea aceeași importanță. De aceea aplicarea conceptului de entropie în probleme economice are o valoare limitată. Menționăm că felul în care prezentăm aici lucrurile nu este cel uzual. Conceptul de entropie își are originea în termodinamică. El a fost transpus apoi de Shannon în teoria transmiterii mesajelor, în cazul discret, ținînd seama de anumite particularități ale problemelor respective și de Wiener în cel continuu. Extinderea la alte tipuri de probleme s-a făcut adesea prin analogie, fără a se ține seama suficient de specificul problemelor în cauză. Era firesc ca în expunerea noastră să ne debarasăm de noțiuni ca alfabet, mesaj, canal, codificare care nu ar fi făcut decît să umbrească lucrurile.

Ca **indicator al diversificării** și deci și **al concentrării** (diversificare minimă = concentrare maximă etc.), entropia posedă un număr de proprietăți remarcabile. Ne vom opri asupra uneia care prezintă un mare interes și anume asupra **entropiei condiționate** care stă la baza multor aplicații, în particular servind ca suport noțiunii de **grad de organizare (entropică)** menționată la începutul articolului.

Fiind date două evenimente ε și ε', să presupunem că evenimentul E' precede pe E și îl influențează într-o anumită măsură în sensul că rezultatele posibile ale producerii evenimentului E au acum probabilități care depind de urmările producerii evenimentului E'. Entropia evenimentului E se notează $H(E)$ iar a evenimentului E precedat și eventual influențat de E'; $H(E/E')$. Se demonstrează că totdeauna $H(E/E') \leqslant \leqslant H(E)$, iar egalitate are loc numai cînd evenimentele E și E' sînt independente. Ca o măsură a dependenței probabilistice a lui E de E' se poate lua $\left(1 - \frac{H(E/E')}{H(E)}\right)$ care este egal cu 0 numai dacă evenimentele E și E' sînt independente. În vorbirea curentă cînd există o dependență probabilistică între două evenimente E și E' se zice că sînt corelate. De obicei cînd se pune problema măsurării intensității legăturii între evenimentele E și E', se folosește un indicator aparte, coeficientul de corelație a cărui utilizare este justificată în cazul legii normale sau aproape normale, dar care în alte cazuri mai mult dezinformează decît informează, spre diferență de indicatorul de mai sus.

(În ceea ce privește diferite precizări și completări a unora din cele de mai sus a se vedea articolul nostru din Revista de statistică 10, 1976).

O abordare a entropiei diferită de cea statistică și eventual a altor măsuri, are ca punct de plecare o observație simplă privitoare la **raportul dintre cunoaștere și informație.**

Dacă într-un domeniu de activitate oarecare avem anumite cunoștințe și intervin elemente noi care confirmă ceea ce se știa dinainte, acestea duc în genere prea puțin la schimbarea situației; au o valoare informativă redusă. Cu cît mai neașteptate sînt noile elemente cu atît mai mult pot modifica cunoștințele existente, au o valoare informativă mai mare.

Să admitem că un eveniment E are loc și că acesta poate da naștere uneia și numai uneia dintr-un număr finit de stări $E_1, E_2, \dots, E_r$. Dacă știm sigur că una din acestea va avea loc, să zicem E_i, atunci faptul că E_1 are efectiv loc nu adaugă nimic nou cunoștințelor avute, valoarea sa informativă este nulă. Din contră, dacă apariția stării E_i nu este sigură, atunci cu cît mai puțin probabilă este apariția acesteia cu atît mai mare este valoarea informativă a apariției acestei stări.

Dacă pentru creșterea cunoștințelor existente esențial este **noul** și anume **apariția unei stări la care nu ne așteptăm,** indiferent dacă această stare este $E_1, E_2, \dots$ sau E_r, atunci este firesc ca măsura numerică corespunzătoare unei stări E_i să se reprezinte sub forma $f(p_i)$ unde f este o funcție reală definită pe mulțimea $\{p_1, p_2, \dots, p_r\}$.

Oricare ar fi i ($i = 1, 2, \dots, r$), ceea ce caracterizează pe $f(p_i)$ este faptul că ea trebuie să fie cu atît mai mare cu cît p_i este mai mică. Dacă în loc de p_i scriem x, funcția f va fi definită pe intervalul $(0, 1]$ căci p_i poate fi orice număr cuprins între 0 și 1 exclusiv și cum $f(1) = 0$ (valoarea informativă este 0 cînd se știe că E_i (oricare ar fi i) are loc), f este definită și pentru $x = 1$. Totodată din cele de mai sus rezultă că x trebuie să fie descrescătoare cînd f crește.

Toate acestea nu sînt suficiente pentru a afla pe f. O nouă cerință naturală apare atunci cînd se consideră împreună două evenimente independente E și E', primul cu stările E_i și probabilitățile p_i ($i = 1, 2, \dots, r$), al doilea cu stările E'_j și probabilitățile p'_j ($j = 1, 2, \dots, s$) și ne întrebăm ce legătură ar trebui să existe între măsura stării $E_iE'_j$ a evenimentului EE' (E și E') și măsurile stărilor E_i și E'_j a evenimentelor E și E' luate separat.

Cum probabilitatea apariției concomitente a stărilor E_i și E'_j deci a stării $E_iE'_j$ a evenimentului EE' este $p_ip'_j$, măsura corespunzătoare este $f(p_ip'_j)$ în timp ce a stării E_i este $f(p_i)$ iar a stării E'_j; $f(p'_j)$.

Ori în multe cazuri din economie pare firesc ca măsura unei stări oarecare $E_iE'_j$ a evenimentului EE' să fie egală cu suma măsurilor corespunzătoare stărilor E_i; E'_j a evenimentelor E; E' adică:

$$f(p_ip'_j) = f(p_i) + f(p'_j)$$

sau dacă în loc de p_i scriem x și în loc de p'_j scriem y; $f(xy) = f(x) + f(y)$ valabilă pentru $\forall\, x, y \in (0, 1)$. Cum $f(1) = 0$ se vede imediat că ecuația funcțională de mai sus este valabilă și pentru $\forall\, x, y \in (0, 1]$.

Dacă se ține seama de faptul că f este o funcție strict descrescătoare cînd argumentul crește, se găsește destul de ușor soluția acestei ecuații care este $f(x) = C \ln \frac{1}{x}$; C fiind o constantă. (A se vedea de ex. articolul nostru din Revista de statistică, 10, 1976).

Lăsînd deoparte un factor de proporționalitate neesențial, soluția este deci $f(x) = \ln \frac{1}{x}$, iar măsura corespunzătoare stării E_i (aici $x = p_i$); $\ln \frac{1}{p_i}$.

Dacă evenimentul E s-ar repeta în aceleași condiții de n ori și s-ar ajunge de n_1 ori la starea E_1, de n_2 ori la starea $E_2, \dots$, de n_r ori la starea E_r, măsura totală pentru cele n probe ar fi: $n_1 \ln \frac{1}{p_1} + n_2 \ln \frac{1}{p_2} + \dots + n_r \ln \frac{1}{p_r}$ iar în medie pentru o probă: $\frac{n_1}{n} \ln \frac{1}{p_1} + \frac{n_2}{n} \ln \frac{1}{p_2} + \dots + \frac{n_r}{n} \ln \frac{1}{p_r}$. Cum $\frac{n_1}{n} \to p_1$, $\frac{n_2}{n} \to p_2, \dots, \frac{n_r}{n} \to p_r$ concomitent aproape sigur cînd $n \to \infty$, este clar că măsura corespunzătoare evenimentului E este $\sum_{i=1}^{r} p_i \ln \frac{1}{p_i}$, adică tocmai entropia $H(E)$.

Iată o prezentare intuitivă a entropiei și a ipotezelor care stau la baza ei, apropiată de aceea a lui Henri Theil din monografia Economics and Information Theory pe care am citat-o mai înainte. Socotim preferabil acest fel de a expune problema, axiomatizării matematice uzuale care maschează partea vie în multe aplicații cu caracter economic.

Astfel nu în orice caz este firesc ca măsura stării $E_iE'_j$ a evenimentului EE' să fie egală cu suma măsurilor celor două stări luate separat. Dacă măsura s-ar referi la beneficii pare normal ca atunci cînd E_i și E'_j au loc concomitent măsura corespunzătoare să fie egală cu suma măsurilor stărilor E_i și E'_j luate separat, în timp ce dacă ar fi vorba de o participare la beneficii legată de o invenție sau inovație, situația s-ar putea prezenta destul de diferit, după caz. Anumite eventualități sugerate de probleme de acest fel sînt luate în considerare în articolul nostru menționat mai înainte ca și în cel următor (Revista de Statistică, 2, 1977).

> **„Un obiectiv central al activității internaționale a țării noastre va continua să fie și în viitor înfăptuirea securității și colaborării în Europa, transpunerea în viață a documentelor semnate de țările participante la Conferința general-europeană de la Helsinki — și care constituie un tot unitar. Trebuie făcut totul pentru pregătirea în bune condiții a reuniunii de la Belgrad, astfel încît aceasta să dea un nou și puternic impuls înfăptuirii în practică a prevederilor acestor documente".**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

COOPERAREA ECONOMICĂ MULTILATERALĂ ÎN EUROPA:

INIȚIATIVE ROMÂNEȘTI ÎN SPRIJINUL INTENSIFICĂRII PROCESULUI

LA SEDIUL Națiunilor Unite din Geneva s-au desfășurat recent, așa cum se știe, lucrările celei de-a XXXII-a sesiuni a Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa — for interguvernamental de cooperare economică multilaterală pe plan european.

Desfășurată într-un climat favorabil determinat de pașii pozitivi întreprinși pe calea transpunerii în viață a angajamentelor asumate prin semnarea Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa și de pregătirile în vederea reuniunii de la Belgrad, sesiunea a fost marcată de preocupările tuturor statelor membre de a identifica și promova căi și modalități practice de lărgire și diversificare a cooperării economice, tehnico-științifice și în alte domenii de interes general. Această preocupare și-a găsit pe deplin reflectarea în hotărîrile și recomandările adoptate de Comisie, documente de natură să confere un plus de substanță conceptului de cooperare europeană, să dea un nou impuls activităților CEE/O.N.U.

Prioritate aplicării științei și tehnologiei la dezvoltare

DOCUMENTELE FINALE ale sesiunii se referă, cu precădere, la teme de interes major pentru țările membre și deci pentru cooperarea europeană, cum sînt : aplicarea științei și tehnologiei la dezvoltare, extinderea comerțului intraeuropean, utilizarea eficientă a energiei, dezvoltarea agriculturii, a transporturilor, protejarea mediului înconjurător. Aceste documente reafirmă dorința celor 34 de state membre de a iniția și realiza noi proiecte de cooperare europeană care să conducă la soluționarea, pe o bază reciproc avantajoasă, a problemelor din sectoarele amintite.

Preocupată constant de creșterea rolului și a eficienței CEE/O.N.U., România a participat activ la lucrările sesiunii, a prezentat propuneri și inițiative avînd drept scop angajarea fermă a Comisiei în eforturile vizînd promovarea unei cooperări largi, nestingherite între toate statele membre, aplicarea consecventă a prevederilor Actului final al C.S.C.E., edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale. S-a acționat, în conlucrare cu alte țări, pentru promovarea, prin proiecte și măsuri practice de cooperare, a unor astfel de raporturi în Europa care să permită dezvoltarea economică independentă a țărilor, eliminarea restricțiilor, discriminărilor și obstacolelor din calea schimbului liber, reciproc avantajos de bunuri materiale, asigurarea accesului tuturor țărilor, în special al celor în curs de dezvoltare de pe continent, la cuceririle cele mai recente ale științei și tehnologiei. Inițiativele țării noastre, între care cele privind extinderea cooperării multilaterale în domeniul aplicării științei și tehnologiei la dezvoltare, includerea în programul de lucru al CEE/O.N.U. a unor proiecte de interes direct pentru țările în curs de dezvoltare din Europa, utilizarea rațională a solului, desfășurarea de acțiuni ale Comisiei în perspectiva reuniunii de la Belgrad, s-au bucurat de aprecierea unanimă a țărilor participante la lucrări. Propunerile respective au fost însușite de Comisie, devenind hotărîri ale acesteia, hotărîri de natură să contribuie la stimularea, prin intermediul CEE/O.N.U., a procesului de lărgire și intensificare a cooperării economice în Europa.

Pornind de la importanța unanim recunoscută a științei și tehnologiei în procesul dezvoltării și, prin aceasta, în edificarea unei noi ordini economice internaționale, Comisia a confirmat caracterul prioritar pe care acest domeniu trebuie să-l aibă în activitățile CEE/O.N U. Totodată, avînd în vedere interesul major al țărilor membre față de cooperarea științifică și tehnologică, precum și vastele posibilități existente în acest domeniu în Europa, Comisia a hotărît, printr-o rezoluție inițiată de România și la care au devenit coautoare Austria, Iugoslavia, Elveția, Spania, Malta, Italia, să coopereze activ la pregătirea, desfășurarea și reușita Conferinței Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie în folosul dezvoltării, care va avea loc în 1979. Prin aceeași rezoluție, statele membre ale CEE/O.N.U. au acceptat în unanimitate organizarea la București, în 1978, a unei reuniuni a Comisiei avînd drept scop elaborarea documentelor regionale necesare pregătirii Conferinței mondiale din 1979. Este o nouă și semnificativă manifestare a aprecierii de care s-a bucurat și se bucură contribuția adusă, în mod constant și pe multiple planuri, de către România la desfășurarea activităților CEE/O.N.U. Este, în același timp, o recunoaștere a inițiativelor și acțiunilor României, desfășurate încă din 1970, pentru dezbaterea la Organizația Națiunilor Unite a problematicii rolului științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor.

Voința politică — element determinant în promovarea raporturilor economice intraeuropene

TRECÎND ÎN REVISTĂ evoluția schimburilor comerciale între țările continentului, numeroase delegații au insistat asupra necesității de a se întreprinde măsuri eficiente pentru reducerea și eliminarea obstacolelor de orice natură din calea comerțului intraeuropean. Aceasta se impune cu atît mai mult cu cît, așa cum s-a subliniat în cuvîntul delegației române, în ultima vreme, contrar angajamentelor asumate la Helsinki prin semnarea Actului final, are loc o sporire a numărului îngrădirilor și restricțiilor economice și comerciale. Mai mult, unele dintre acestea sînt adoptate de către anumite țări europene în mod unilateral, fără consultări prealabile și chiar în sectoare care pînă nu demult au fost ferite de astfel de măsuri. S-a cerut insistent ca, în cadrul activităților sale, CEE/O.N.U. să se ocupe în mod deosebit de aspectele legate de eliminarea barierelor din calea comerțului, în conformitate cu dispozițiile pertinente ale Actului final al C.S.C.E.

Decizia privind dezvoltarea comerțului adoptată de Comisie relevă necesitatea creșterii contribuției CEE/O.N.U la extinderea, pe baze sănătoase, a schimburilor comerciale dintre toate țările Europei. Se are în vedere, cu prioritate, elaborarea unui repertoriu al obstacolelor de orice natură din calea comerțului exterior al țărilor membre, stabilirea modului în care Comisia urmează să contribuie la reducerea și eliminarea progresivă a acestor obstacole. În același timp, se stabilesc unele acțiuni care iau în considerare, în vederea găsirii de soluții corespunzătoare, problemele și nevoile comerciale specifice ale țărilor în curs de dezvoltare din Europa.

Deși intrată mai recent în atenția CEE/O.N.U., inițiativa convocării unor reuniuni europene la nivel ministerial pe diverse domenii ale activității economice, inițiativă promovată activ și de România, a ocupat o pondere însemnată în deliberările sesiunii a XXXII-a a Comisiei. Este vorba, în fapt, de o modalitate nouă de desfășurare a cooperării în regiune, destinată să facă din voința politică a statelor continentului un element determinant în promovarea raporturilor economice intraeuropene. Astfel de reuniuni ar putea, între altele, să stabilească liniile directoare de acțiune în viitor, să indice căile și mijloacele de cooperare între state, în vederea rezolvării, pe o bază trainică, a multitudinii de probleme de ordin tehnic, științific, economic și juridic în domeniile care vor face obiectul reuniunilor. Ele ar putea, de asemenea, să definească problemele și sectoarele pentru care apare necesară elaborarea și încheierea de tratate, convenții sau acorduri multilaterale la scară general-europeană.

Examinată în acest context, propunerea Uniunii Sovietice, lansată la sesiunea trecută a Comisiei și vizînd convocarea unor conferințe general-europene în domeniile mediului înconjurător, transporturilor și energiei a suscitat interesul legitim al participanților la lucrări. La recenta sesiune, s-a obținut acordul de principiu al tuturor țărilor pentru începerea pregătirilor în vederea ținerii unei reuniuni la nivel ministerial pe tema protejării mediului înconjurător. În acest scop, Secretariatul CEE/O.N.U., în consultare cu guvernele țărilor membre, urmează să efectueze o analiză detaliată asupra tematicii care să fie abordată la reuniune, precum și asupra modalităților, procedurilor și altor aspecte organizatorice legate de aceasta.

Baze pentru acțiuni multilaterale în noi domenii

DOCUMENTELE PREZENTATE de Secretariatul Comisiei cît și dezbaterile din cadrul sesiunii au evidențiat existența unui interes sporit al țărilor participante la CEE/O.N.U. pentru extinderea cooperării europene în domeniul energiei. Pe această bază, a fost insistent subliniată dorința generală de a vedea CEE/O.N.U. mai puternic angajată în acțiuni și proiecte concrete legate de economisirea și folosirea eficientă a energiei în procesul producerii, transformării, transportului și utilizării ei. Acesta este, dealtfel, și sensul principal al deciziei adoptate de sesiune pe tema energiei în Europa. Documentul respectiv pune bazele organizării unor acțiuni multilaterale, în cadrul cărora specialiștii din țările membre vor examina și vor căuta, prin cooperare, soluții corespunzătoare de ordin economic și tehnic la problemele din domeniul producerii și utilizării energiei. Între acestea, un loc aparte se atribuie unor proiecte cum sînt: perfecționarea tehnicilor de extracție și transformare a energiei primare, norme și metode permițînd reducerea consumului specific de energie în diferite sectoare, utilizarea rațională a energiei secundare, surse noi de energie, în special energia solară etc.

După cum se știe, chestiunea utilizării raționale a solului a constituit una din temele de interes ale lucrărilor celei de-a X-a Conferințe regionale a F.A.O. pentru Europa, desfășurată la București în toamna anului trecut. Problema a fost reluată la recenta sesiune a CEE/O.N.U., în ideea întreprinderii unor acțiuni de cooperare pe plan european, care să fie organizate sub egida comună a Comisiei și a Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură.

Confirmînd interesul unanim al țărilor europene pentru acest nou domeniu de cooperare, Comisia a hotărît, ca un prim pas pe calea introducerii lui în preocupările CEE/O.N.U., convocarea, în viitorul apropiat, a unei reuniuni consultative speciale de experți guvernamentali în problemele de utilizare rațională a solului. Sarcina principală a acestei reuniuni ar urma să constea în definirea sectoarelor în care utilizarea solului ridică probleme și în formularea de propuneri și recomandări avînd drept scop realizarea de proiecte de cooperare internațională în aceste probleme.

În ansamblul eforturilor de întărire a securității și dezvoltare a cooperării pe continentul european, un loc important trebuie să-l ocupe, în concepția României, ca dealtfel și a altor țări membre ale CEE/O.N.U., realizarea de acțiuni pentru dezvoltarea colaborării pe plan subregional, pentru instaurarea unui climat de prietenie și bună vecinătate, în toate zonele continentului. Pe această linie, la sesiune au fost evocate posibilitățile de cooperare existente în regiunea Balcanilor, în cea a Mării Mediterane, în cea a Mării Baltice. S-a insistat asupra oportunității definirii unei concepții clare privind rolul și contribuția CEE/O.N.U. la dezvoltarea cooperării subregionale în Europa, asupra includerii în programele de lucru ale acesteia a unor proiecte interesînd țările din diferite zone ale Europei.

În această ordine de idei, la inițiativa Maltei, sesiunea a adoptat o decizie prin care, în esență, CEE/O.N.U. este chemată să elaboreze un program de acțiuni prezentînd interes pentru toate țările din bazinul Mării Mediterane, inclusiv cele care nu sînt membre ale Comisiei.

Adăugînd la toate acestea documentele adoptate în legătură cu extinderea colaborării europene în domeniile industriei construcțiilor de mașini, transporturilor, standardizării, studierii evoluției economiei europene pînă în 1990, informației economice și comerciale, obținem tabloul amplu al rezultatelor celei de-a XXXII-a sesiuni a CEE O.N.U. Dealtfel, toate acțiunile de cooperare menționate se regăsesc în programul general de lucru al Comisiei adoptat la recenta sesiune pentru perioada 1977—1981. El cuprinde peste 400 de proiecte și acțiuni de cooperare europeană în curs de desfășurare sau care urmează a fi puse în aplicare în cele mai diverse domenii ale activității economice. Majoritatea acestor proiecte derivă din prevederile de natură economică ale Actului final al C.S.C.E., iar mai mult de 20 dintre ele abordează probleme de interes direct pentru țările europene în curs de dezvoltare.

România, militantă pentru creșterea rolului și eficienței cooperării

SE POATE APRECIA, deci, că sesiunea din acest an a Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, care a marcat și trei decenii de existență a forului, a întărit bazele unei contribuții sporite a Comisiei la adîncirea procesului de cooperare economică și tehnico-științifică în Europa. Hotărîrile sesiunii, măsurile convenite pentru punerea lor în aplicare, vor permite ca la reuniunea de la Belgrad Comisia să se poată prezenta cu un bilanț pozitiv pe linia transpunerii în viață a angajamentelor asumate prin Actul final al C.S.C.E. În acest cadru s-a înscris de fapt și propunerea țării noastre, devenită hotărîre a Comisiei, ca la reuniunea de la Belgrad Secretarul executiv al CEE/O.N.U. să informeze asupra progreselor pe care aceasta le-a înregistrat în aplicarea prevederilor pertinente din Actul final ca și asupra posibilităților noi ce se deschid pe linia sporirii contribuției Comisiei la promovarea cooperării europene în spiritul celor convenite la Helsinki.

Îndeplinirea programului de acțiune ce stă în fața Comisiei și a țărilor membre implică, în concepția României, creșterea rolului și eficienței Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, ca un for în care statele participante, fie ele mari, mici sau mijlocii să acționeze cu cutezanță și perseverență pentru rezolvarea trainică și de durată a problemelor economice cu adevărat majore pe plan european, să constituie un exemplu de cooperare constructivă între toate statele. Concepută ca o conlucrare între state suverane și egale în drepturi, colaborarea europeană va putea ilustra, cu valoare de exemplu, beneficiile abordărilor și soluțiilor convenite cu participarea activă a tuturor statelor unei regiuni, va crea posibilități largi de extindere a colaborării economice cu statele din celelalte părți ale lumii.

Nicolae DINU

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Sub semnul creșterii prețurilor: S.U.A....

DUPĂ O CREȘTERE a produsului național brut (P.N.B.) de 5,2% în termeni reali în primul trimestru a.c. și un ritm ceva mai rapid estimat pentru trimestrul în curs, Administrația S.U.A. prevede o creștere a P.N.B. de ordinul a 5—5,5% în a doua jumătate a anului. Creșterea prețurilor cu ridicata în luna martie a.c., depășind pe o bază anuală 10%, a fost cea mai puternică creștere lunară din ultimul an și jumătate, iar cea pe ansamblul trimestrului I a fost sensibil mai mare decît în ultimul trimestru al anului trecut. Potrivit afirmațiilor ministrului de finanțe, M. Blumenthal, în fața Comitetului bugetar al Senatului american, acest ritm înalt de creștere a prețurilor cu ridicata ar putea antrena o accelerare a creșterii prețurilor bunurilor de consum în lunile următoare.

...și R.F.G.

Creșterea produsului național brut al R.F.G. urmează să nu depășească în termeni reali, în acest an 4—4,5%. Numărul șomerilor, care în aprilie a.c. depășea 1 milion, se va situa în acest an în continuare la un nivel ridicat, de circa 950 000 șomeri. Încetinirea creșterii comerțului internațional în raport cu anul trecut se va reflecta în diminuarea la 7% a ritmului de creștere a valorii exporturilor vest-germane, de la 13% anul trecut.

Deși ritmul anual al inflației (4%) rămîne mai redus în comparație cu cel din alte țări occidentale (cu atît mai mult cu cît în unele din aceste țări — Danemarca, Franța, Irlanda și Olanda — acesta s-a accelerat), el rămîne încă foarte ridicat în raport cu cel din 1968—1969, adică după recesiunea din 1966—1967.

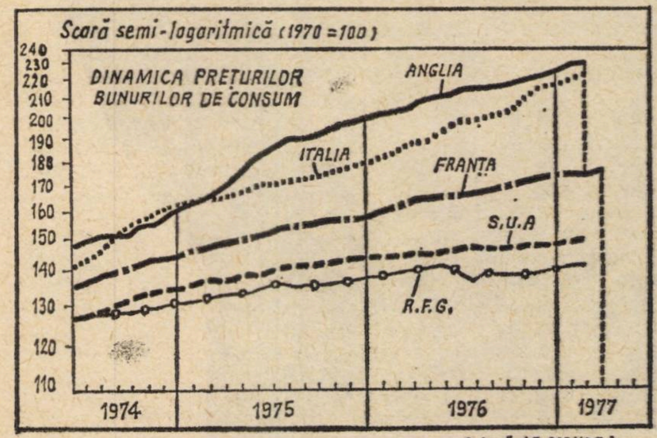

(după LE MONDE)

Schimburi: Iugoslavia — țări nesocialiste în curs de dezvoltare

ÎN CADRUL procesului general de intensificare a relațiilor economice cu țările în curs de dezvoltare, ponderea schimburilor cu aceste țări în exportul global al Iugoslaviei a crescut de la 7% în 1973 la peste 16% în 1976, iar în ce privește importul a crescut de la 12,5% la circa 16%. În structura schimbului de mărfuri cu aceste țări, circa 90% din exportul iugoslav le formează produsele de înaltă tehnicitate, iar în domeniul importului acest procent se ridică la 3,3%.

Unul din domeniile cele mai importante ale colaborării Iugoslaviei cu țările în curs de dezvoltare este cel al investițiilor. Valoarea lucrărilor de investiții este în continuă creștere — de la 209 milioane dolari în 1973 la peste 353 milioane dolari în 1976. Lucrările se efectuează acum cu precădere în domeniul construcțiilor și de aceea se va urmări ca în viitor colaborarea să fie extinsă începînd cu elaborarea de proiecte și pînă la dotarea completă a obiectivelor.

EVOLUȚII MONETARE

ABSENȚA UNOR MIȘCĂRI semnificative a caracterizat piețele monetare în intervalul 16—20 V 1977.

Dolarul S.U.A. — în ciuda unor condiții favorabile, între care menționăm creșterea dobînzilor pe piața financiară națională, o ușoară încetinire a creșterii prețurilor pe luna aprilie a.c. (+0,8%, față de +1,1% în luna precedentă, precum și publicarea indicelui revizuit al P.N.B. pentru primul trimestru al acestui an, care arată o tendință de ușoară creștere a acestuia — a înregistrat doar o tendință nesemnificativă de repreciere față de majoritatea valutelor occidentale.

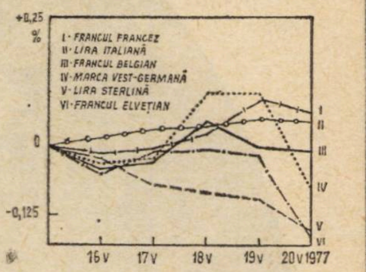

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale în perioada 16—20.V.1977 luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 13.V.1977

Francul elvețian, care a terminat intervalul la un nivel de 2,5230 franci pentru 1 dolar, față de 2,5180 franci la sfîrșitul perioadei trecute, a înregistrat cea mai accentuată tendință de depreciere față de dolar, la aceasta contribuind în primul rînd tendința de scădere a dobînzilor de la depozitele în eurofranci elvețieni ca urmare a creșterii lichidităților interne.

Lira sterlină, ca urmare a publicării datelor privind creșterea prețurilor cu amănuntul în Anglia în aprilie a.c. (+2,6%, cea mai ridicată creștere lunară din acest an), care arată reluarea tendințelor inflaționiste puternice din economia engleză — a manifestat o tendință de ușoară, dar continuă, depreciere față de dolar, cotînd la sfîrșitul intervalului 1,7175 dolari pentru 1 liră sterlină, comparativ cu 1,7198 dolari cu o săptămînă în urmă.

Marca vest-germană, deși beneficiară a unor zvonuri privind o eventuală revalorizare a ei în cadrul „șarpelui“ valutar vest-european, a terminat totuși intervalul la nivelul săptămînii precedente, respectiv 2,36 mărci pentru 1 dolar.

Francul francez, cu o cotație de 4,95 franci francezi pentru 1 dolar, și **lira italiană** cu 886 lire pentru 1 dolar au înregistrat o ușoară tendință de repreciere, mai ales datorită dobînzilor mai ridicate la depozitele în aceste valute.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe termen de 6 luni au înregistrat o creștere cu 1/8% la cele în eurodolari (6,5% cotația la sfîrșitul intervalului), în timp ce la cele în euromărci vest-germane și eurofranci elvețieni au cunoscut o scădere în jur de 1/8% (4,25%, respectiv 4,5%).

Prețul aurului la Londra a cotat între 147 și 148 dolari/uncie, neașteptîndu-se mișcări spectaculoase ale prețului metalului galben în viitorul apropiat.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Industria occidentală: ritmuri încetinite

INTEROGÎNDU-SE asupra tendințelor ce se vor manifesta în evoluția industriei occidentale în viitorul apropiat, revista L'Usine Nouvelle *scrie că, în orice caz, acestea se vor diferenția net de dezvoltarea susținută din perioada 1950-1970. După opinia unui specialist din cadrul grupului de reflexiune asupra strategiilor industriale de pe lîngă Ministerul Industriei din Franța, este vorba de o criză de lungă durată a societăților industriale, astfel încît — chiar și după ce actualul climat de stagnare a activității economice va fi depășit — țările occidentale nu se pot aștepta la un ritm de creștere superior de 3—5% pe an.*

De asemenea, arată revista, în următorii ani se va menține concurența dintre S.U.A., Japonia și Europa occidentală cu tendințe de cvasi-monopolism în unele domenii (cum este poziția Statelor Unite în construcția de avioane pentru transporturi civile sau a Japoniei în construcția de nave maritime) și o conjunctură favorabilă întăririi măsurilor protecționiste. Este de prevăzut ca — indiferent de stimulentele legate de progresul tehnic sau de altă natură — dezvoltarea industriei occidentale să se desfășoare în condiții mult mai dificile în viitor, cît în deceniile anterioare conchide revista menționată.

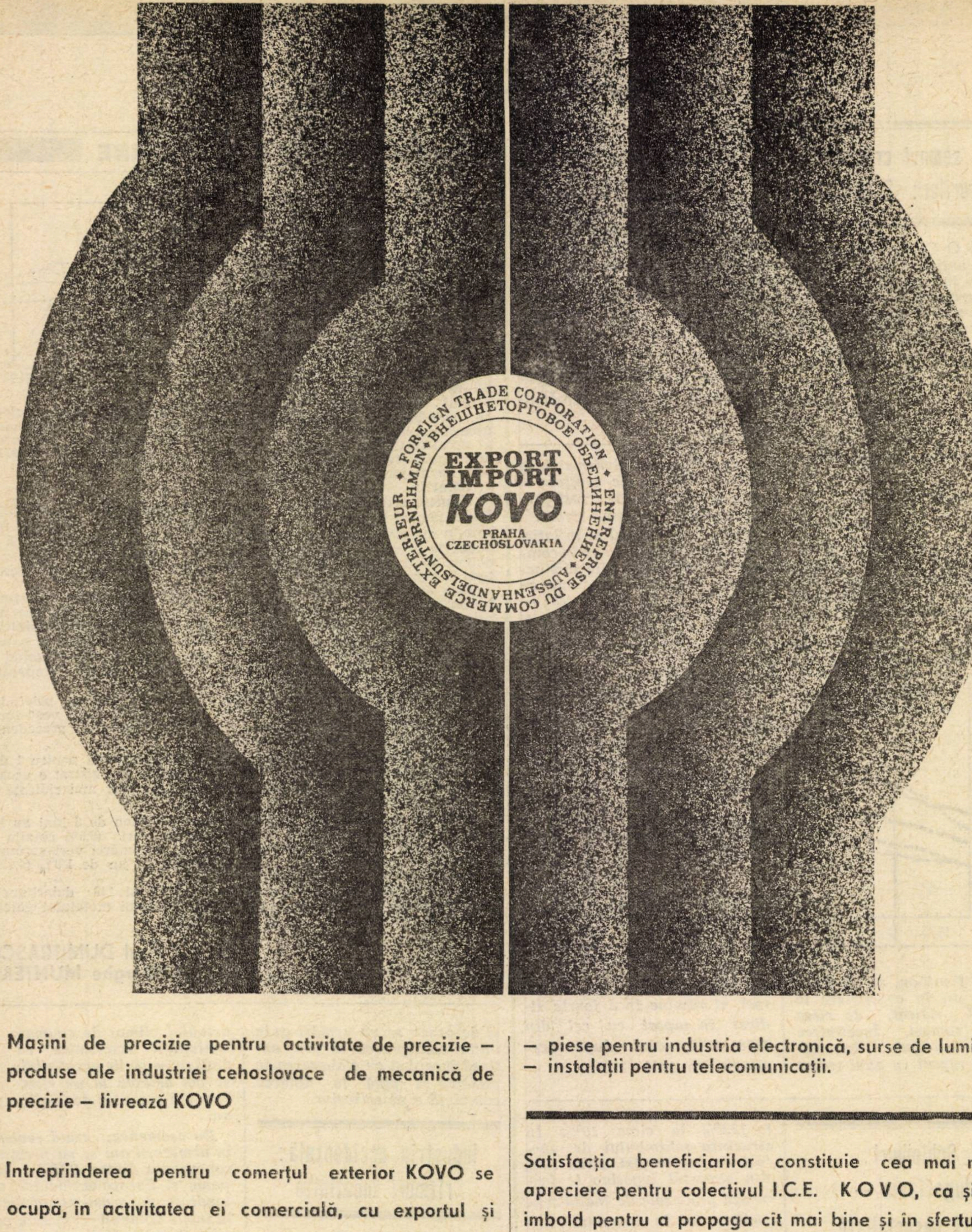
FOREIGN TRADE CORPORATION • ВНЕШНЕТОРГОВОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ • ENTREPRISE DU COMMERCE EXTERIEUR • AUSSENHANDELSUNTERNEHMEN •
EXPORT IMPORT
KOVO
PRAHA
CZECHOSLOVAKIA

Maşini de precizie pentru activitate de precizie – produse ale industriei cehoslovace de mecanică de precizie – livrează KOVO

Intreprinderea pentru comerţul exterior KOVO se ocupă, în activitatea ei comercială, cu exportul şi importul de produse ale industriei mecanice de precizie din sectoarele următoare :

- tehnica de calcul, de birou, de laborator şi atomică;
- maşini pentru industria poligrafică, tehnică de măsură şi de pompat carburanţi lichizi ;
- aparate de măsură electrice şi electronice, utilaje de reglaj ;
- piese pentru industria electronică, surse de lumină ;
- instalaţii pentru telecomunicaţii.

Satisfacţia beneficiarilor constituie cea mai mare apreciere pentru colectivul I.C.E. KOVO, ca şi un imbold pentru a propaga cît mai bine şi în sfertul de secol următor, mărcile MADE IN CZEHOSLOVAKIA şi KOVO EXPORT IMPORT.

EXPORT IMPORT KOVO PRAHA CZECHOSLOVAKIA

PZO KOVO, Soudružská 2081, 100 00 PRAHA 10, ČSSR

PUBLICOM

ȘOMAJUL ÎN ȚĂRILE CAPITALISTE:

expresii structurale ale unei inegalități funciare

MULTIPLELE forme ale inegalității și discriminării, la care sînt expuși oamenii muncii în condițiile capitalismului, se conjugă în sfera șomajului atît cu efectele crizei economice asupra utilizării mîinii de lucru, cît și cu fenomene de mai mare adîncime, de „criză a societății“, cum li se spune astăzi în Occident. Analizele bazate pe statisticile naționale și internaționale au confirmat de exemplu în repetate rînduri, de-a lungul anilor recenți, că tinerii formează un contingent alarmant de mare al șomerilor. Dacă privim fenomenul cu mai multă atenție vom constata că aici nu este vorba doar de discriminare, de vreme ce specialiștii constată că în cauză este și o inadaptare a învățămîntului la cerințele de formare a cadrelor, insuficiența posibilităților de pregătire profesională adecvată, carența autorităților în privința măsurilor de contracarare etc. (vezi *Informations OIT*, Volume 13, nr. 1, 1977). Inegalitatea în fața șomajului rămîne însă un fapt, la fel ca și în cazul aceleia care afectează femeile ca parte componentă a mîinii de lucru, muncitorii migranți, diferite grupuri etnice și rasiale.

Specifică domeniului, și grăitoare pentru natura proceselor care au loc în economie și societate, este inegalitatea în fața șomajului — generată de capitalism — între oamenii muncii din diferite ramuri de activitate și de diferite profesii. Structura armatei de șomeri se schimbă ca urmare a evoluției diferențiate a părților componente, reflectînd fie afectarea conjuncturală mai puternică a unor domenii și grupuri, fie modificări mai adînci în structurile general-economice pentru care criza a fost doar un declanșator sau revelator. În funcție de interesele sale care au la bază obținerea profitului, capitalul aruncă și în zilele noastre mase de mînă de lucru dintr-o ramură în alta, constrîngîndu-le prin arma șomajului să abandoneze calificări și deprinderi, să migreze în urma întreprinderilor unde-și pot găsi o utilizare etc. Durabilitatea schimbărilor de structură pe care le oglindesc în ultimul timp, sau uneori doar le sugerează, statisticile asupra șomajului rămîne desigur să fie verificată de evoluții ulterioare — în afară de discuție este însă faptul că destinele a sute de mii și milioane de oameni vor fi marcate de perioade de șomaj care, dincolo de efectul imediat al pierderii mijlocului de existență, cauzează leziuni morale de neșters.

DATE cuprinse în ultima ediție a Anuarului statistic al muncii editat de Biroul Internațional al Muncii de la Geneva *(Year Book of Labour Statistics,* 1976) — permit să se ilustreze cîteva din constatările de mai înainte. Ceea ce le face utilizabile în acest scop este descifrarea mediilor naționale ale șomajului dintr-o serie de țări capitaliste pe ramuri ale economiei și pe profesiuni. Deosebirile dintre statisticile pe țări reunite în Anuar, nu ușurează comparațiile, iar pentru nivelurile absolute ale șomajului cifrele prezentate nu sînt cele mai edificatoare, oprindu-se în 1975. Dar în schimb descifrarea mediilor naționale îmbrățișează de regulă o perioadă de circa un deceniu (1966—1975), ceea ce este de natură să releve mai bine tocmai incidențele structurale ale fenomenelor.

Criza economică din Occident a lovit, după cum se știe, deosebit de puternic industria țărilor respective. Una din consecințe a fost că în S.U.A., de pildă, numărul muncitorilor industriali calificați și semicalificați care au rămas șomeri a crescut în perioada decenală amintită de 1,5 ori mai repede decît media națională a șomajului ; aceasta din urmă s-a multiplicat cu coeficientul 2,6, iar numărul șomerilor dintre muncitorii industriali calificați și semicalificați cu coeficientul 4. Metalurgiștii sînt unul din detașamentele greu lovite. În Franța numărul șomerilor din rîndurile acestora a crescut de 6,8 ori în 1975 față de 1966, în comparație cu 5,7 ori pentru media națională a șomajului ; în Olanda șomajul printre metalurgiști a crescut în același interval de timp de două ori mai repede decît în medie pe țară (de 9,2 ori, față de 4,5 ori pe ansamblu).

Șomajul în rîndul tineretului se datorează nu numai recesiunii, constată experții, ci și inadaptării învățămîntului, lipsei măsurilor necesare din partea statului

O tendință cu caracter structural a cărei durabilitate urmează să o verifice evoluțiile ulterioare este creșterea mai rapidă a șomajului în sfera serviciilor dintr-o serie de țări occidentale. Așa-numitul „terțiar“ a absorbit, după cum se știe, în perioada postbelică o parte proporțional mai mare din sporul mîinii de lucru decît celelalte sfere ale producției sociale. Iată însă că într-o țară dezvoltată cum este Canada, unde media națională a șomajului a sporit de 2,6 ori în perioada 1966—1975 și unde numărul muncitorilor din industria prelucrătoare rămași șomeri înregistrează același spor, lucrătorii din sfera serviciilor (fără comerț) cuprinși de șomaj sînt de 3,8 ori mai numeroși la sfîrșitul perioadei, iar cei din comerț de 3,3 ori. Dimensiuni asemănătoare are diferența de evoluție în Belgia, de exemplu. De 4,6 ori crește aici șomajul în serviciile necomerciale, de 4,7 ori în ramurile comerț, finanțe, asigurări, în comparație cu 2,9 ori pe ansamblul economiei. În Franța, coeficientul pentru comerț este de 8,75, față de 5,7 pe toată economia, în Olanda de 7,3 în comparațiecu media națională de 4,5, iar în Spania de 4,8 în comparație cu 2,1.

O tendință modificată față de primele decenii postbelice pare să o indice și creșterea mai rapidă decît media a șomajului în rîndurile funcționarilor de birou. Fenomenul se observă bunăoară în R.F.G., unde șomerii funcționari înregistrează coeficientul de creștere 9,7 in perioada 1966—1975, față de 6,7 în medie pe economie. De remarcat că în această țară șomajul printre tehnicieni, liber-profesioniști etc., așa cum îl oglindește statistica oficială, a crescut în același răstimp de 11,9 ori. Pentru această ultimă categorie, și statistica S.U.A. indică un spor peste medie, și anume de 3,2 ori, față de 2,6 media națională a șomajului.

ASEMENEA DIFERENȚE de evoluție nu pot fi desigur înțelese în întreaga lor amploare numai pe baza datelor sumare prezentate într-un anuar statistic de largă cuprindere. Tendințele și incidențele sugerate de cifrele respective se cer urmărite în continuare pe măsura detalierii lor de către anchete și studii orientate spre aprofundarea problemei. Pentru moment, una dintre cele mai elocvente diferențe de evoluție este probabil sporirea mult prea rapidă a numărului celor care „caută de lucru pentru prima oară“ — a celor mai tineri șomeri. Dintre țările incluse în capitolul respectiv din Anuar, singură Canada oferă cifre din care rezultă un coeficient de creștere de 3,6, față de 2,6 cît a fost media națională în perioada 1966—1975. Or, după aprecierea experților Biroului Internațional al Muncii, tinerii din această categorie sînt pretutindeni în Occident cei loviți cel mai greu de șomaj. Incidența acestui fenomen s-ar putea dovedi una dintre cele mai grave pentru economia și societatea capitalistă în perspectiva anilor apropiați. Inegalitatea în fața șomajului, de care sînt impregnate structurile social-economice occidentale, este în orice caz numai una din expresiile inegalității funciare ce caracterizează situația oamenilor muncii în capitalism.

L. STROJA

Italia: inițiative pentru exportul de tehnologie

ÎN EF0RTUL de echilibrare a balanței comerciale a țării, al cărei deficit a provenit anul trecut în bună măsură din necesitatea de a acoperi din import 80% din nevoile de energie ale țării, guvernul italian a inițiat în ultima vreme o serie de acțiuni menite să promoveze exporturile și pe piețele în rapidă expansiune ale Orientului Mijlociu. Printre acțiunile avute în vedere se numără încheierea unor contracte pentru furnizarea de tehnologie, know-how, bunuri și servicii. Se are în vedere, de pildă, crearea unei societăți mixte italo-iraniene pentru rafinarea și distribuția petrolului, de către societățile de stat National Iranian Oil Company (NIOC) și Ente Nazionale Idrocarburi (ENI). La rîndul său, grupul siderurgic de stat Finsider este deja angajat în unul din cele mai mari proiecte de infrastructură din Orientul Mijlociu : construirea noului port iranian Bandar Abbas, în valoare de 1,5 miliarde dolari, capabil să primească simultan 40 de nave mari. Grupuri industriale italiene realizează în prezent numeroase proiecte (baraje, poduri, conducte de apă) în Orientul Mijlociu, Africa și America Latină.

Anul trecut, întreprinderile italiene au obținut contracte în valoare de 2 100 miliarde lire, cu 900 milioane mai mult decît în anul precedent. Mai mult de jumătate din aceste contracte au fost realizate în țări producătoare de petrol.

Proiecte senegaleze

PROIECTUL planului de dezvoltare a economiei Senegalului pe perioada 1977—1981 (care urmează a fi aprobat în iunie a.c.) prevede investiții totale în economie în sumă de 280 miliarde franci C.F.A. El constituie veriga unui program de perspectivă privind transformarea Senegalului într-o țară industrială în jurul anului 2000, ritmul de dezvoltare economică urmînd să se accelereze treptat.

Se contează ca la începutul secolului următor industria să contribuie cu 27% la formarea produsului intern brut al Senegalului, agricultura cu 23%, iar sectorul prestărilor de servicii cu 50%. În cadrul politicii de investiții se va urmări dezvoltarea industriei (îndeosebi în regiunea Dakar), intensificarea și diversificarea agriculturii, crearea unei infrastructuri moderne, combaterea șomajului etc.

Ungaria: din experiența analizei valorii

APRECIIND că metoda analizei valorii oferă posibilitatea realizării unor însemnate economii de mijloace, revista **Figyelö** menționa nu demult că aplicarea acestei metode este mai dificilă în industria chimiei de bază, a cauciucului, a maselor plastice ș.a., decît în construcții de mașini. Experiența dobîndită în Ungaria evidențiază că succesul analizei valorii depinde în mare măsură de pregătirea ei judicioasă, începînd cu selectarea materialului informațional analizat ; este necesar ca atenția să se concentreze asupra materiilor prime, materialelor și operațiunilor care intervin cu o pondere semnificativă în formarea prețului de cost al producției. Succesul acțiunii este condiționat, de asemenea, de structura grupei de lucru respective, de calificarea membrilor săi și de diviziunea rațională a muncii lor. Se consideră ca eficientă o grupă de lucru în care doi specialiști studiază proprietățile de consum ale produsului, iar alți doi se ocupă de descompunerea corectă a produsului pe diferitele sale componente. S-a constatat că aplicarea științifică a analizei valorii permite, alături de reducerea cheltuielilor de producție, îmbunătățirea structurii producției însăși, perfecționarea proceselor tehnologice și orientarea mai eficientă a noilor investiții.

R. P. Mongolă: reviriment demografic

DACĂ ÎN TRECUTUL FEUDAL, Mongolia era sortită unei depopulări lente (se apreciază că între 1862 și 1918 populația ei s-a redus cu 45%), revoluția populară a creat condiții pentru răsturnarea acestei tendințe. Ca urmare a creșterii nivelului de trai și a nivelului cultural al oamenilor muncii din R.P. Mongolă, a preocupării pentru ocrotirea sănătății populației, numai în ultimele două decenii aceasta din urmă a sporit cu peste 666 mii de persoane (numărul 1,5 mil. locuitori, la 1.I.1977). În prezent, două treimi din locuitorii țării au sub 35 de ani, iar durata medie a vieții a ajuns la 65 de ani. De fapt, R.P. Mongolă se situează pe un loc de frunte în lume în ceea ce privește sporul natural al populației : în anul 1975 rata natalității a fost de 40‰.

Regenerare rentabilă

ÎN FRANȚA este încurajată în prezent reciclarea (prin regenerare) a lubrifianților uzați, operație care previne totodată poluarea mediului înconjurător în urma aruncării sau arderii uleiurilor uzate. Comentînd măsurile luate în acest sens de autorități, revista **L'Usine Nouvelle** arată că din cele circa 800 mii tone de lubrifianți consumate anual în Franța pot fi regenerate 250 mii tone, din care ar rezulta 190 mii tone de lubrifianți utilizabili.

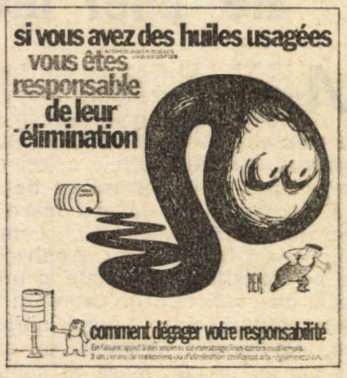
si vous avez des huiles usagées
vous êtes
responsable
de leur
élimination
comment dégager votre responsabilité

Este adevărat că prin folosirea drept combustibil a lubrifianților uzați, la fiecare 1,2—1,3 tone se poate economisi o tonă de păcură, importată la prețul de 70—80 dolari. Dar, pe de altă parte, din exportul fiecărei tone de uleiuri regenerate se pot obține 170—200 dolari (în funcție de fluctuația cursurilor pe piața mondială). Astfel că — precizează revista — prin arderea lubrifianților uzați diferența menționată se transformă în... fum. De altfel, dirijarea lubrifianților uzați nu spre ardere, ci spre regenerare este susținută de lege, așa cum se poate vedea și din afișul pe care îl reproducem.

Adîncimea crizei

DIMENSIUNILE efective ale recesiunii anilor recenți din economia țărilor capitaliste ies la iveală pe măsură ce se publică date revizuite cu privire la evoluția din diferite state occidentale. Deosebit de semnificative sînt cifrele care ilustrează dinamica producției industriale, știut fiind că în această ramură recesiunea a fost dintre cele mai adînci. Pe baza celor mai recente date, buletinul **IMF Survey** a publicat de curînd graficele pe care le reproducem aici. Curbele pentru opt dintre cele mai dezvoltate țări capitaliste se remarcă desigur și printr-o anumită diversitate a evoluțiilor, dar toate justifică afirmația că recesiunea din industrie a jucat un rol însemnat în conjunctura de ansamblu. Se face remarcat faptul că la sfîrșitul perioadei cuprinse în grafic unele țări ca Anglia, Suedia, Canada încă nu atinseseră nivelul dinainte de criză al producției industriale.

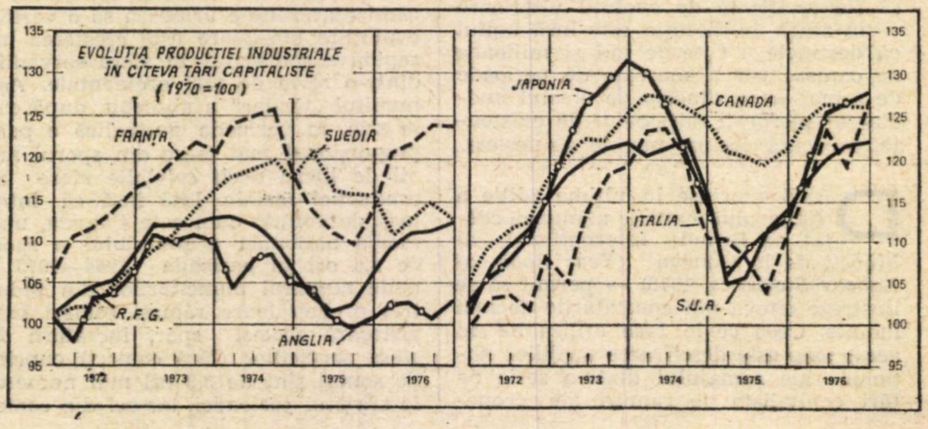

GLOSAR

Comitetul dezvoltării F.M.I. — B.I.R.D.

ÎNTR-O PROBLEMĂ atît de importantă a economiei mondiale contemporane cum este asistența pentru dezvoltare nu s-a reușit obținerea angajamentului politic al tuturor țărilor dezvoltate de a îndeplini obiectivul celui de-al doilea Deceniu al dezvoltării și anume ca această asistență să fie de 1% din produsul național brut al țărilor respective. De principala deficiență a finanțării dezvoltării, care constă în insuficiența fondurilor, se ocupă între altele Comitetul dezvoltării al F.M.I.-B.I.R.D.

Comitetul dezvoltării (denumirea întreagă este : Comitetul ministerial mixt al Consiliului guvernatorilor B.I.R.D. și F.M.I. pentru transferul de resurse reale către țările în curs de dezvoltare) a luat ființă pe baza unor rezoluții identice adoptate de Consiliile guvernatorilor Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Fondului Monetar Internațional la sesiunea lor anuală din octombrie 1974. El are aceeași structură organizatorică pe care am întîlnit-o la Comitetul interimar și anterior la Comitetul celor 20 : 20 de membri numiți și aleși care reprezintă direct sau indirect toate statele membre ale B.I.R.D. și F.M.I.

Sarcina principală a Comitetului dezvoltării este de a supraveghea în mod permanent procesul dezvoltării și a aviza și raporta Consiliilor guvernatorilor Băncii și Fondului asupra tuturor aspectelor problemei generale a transferului de resurse reale către țările în curs de dezvoltare și totodată de a face sugestii care să fie examinate de cei chemați să le pună în aplicare.

Datorită lipsei de eficiență a acestui Comitet într-o problemă atît de complexă și de importantă cum este cea căreia trebuia să i se consacre, în toamna anului trecut s-a decis schimbarea conducerii și definirea unui program de lucru menit să facă din acest organ un instrument de coordonare a tuturor eforturilor internaționale privind finanțarea dezvoltării. În acest scop s-a avut în vedere : (a) o mai bună colaborare a Comitetului cu celelalte organisme din sistemul O.N.U. și cu alte organisme internaționale de același profil ; (b) supravegherea sau cel puțin orientarea programului de lucru al Comitetului de către directorii executivi ai F.M.I. și B.I.R.D. ; (c) participarea mai intensă a personalului Fondului și Băncii la elaborarea lucrărilor Comitetului dezvoltării.

Hotărîrile luate în octombrie 1976 au fost rezultatul unui compromis între opiniile unor state dezvoltate cu privire la necesitatea unui organ de coordonare a eforturilor de finanțare a dezvoltării și cele ale statelor în curs de dezvoltare, al căror interes față de un organ dominat de principalele puteri capitaliste (acestea dețin majoritatea voturilor în Comitetul dezvoltării) nu este prea pronunțat. Din această cauză s-a căutat ca programul de lucru al comitetului să fie axat cu precădere pe aspectele financiare ale procesului dezvoltării, mai precis pe căutarea de noi resurse de finanțare.

La cea mai recentă sesiune a sa (26—29 aprilie a.c.), Comitetul dezvoltării a hotărît ca în scopul creșterii volumului de resurse să aibă în atenție : (a) necesitatea majorării capitalului B.I.R.D., principalul organism internațional de finanțare a țărilor în curs de dezvoltare, prin noi subscrieri ale țărilor membre ; (b) sporirea fluxului de asistență publică pentru dezvoltare prin intermediul instituțiilor financiare internaționale ; (c) ușurarea accesului țărilor în curs de dezvoltare la piețele de capital și, în acest sens, sporirea sprijinului pe care Grupul Băncii Mondiale (compus din Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Corporația Financiară Internațională și Asociația Internațională pentru Dezvoltare) urmează să-l acorde țărilor în curs de dezvoltare în realizarea unor emisiuni de obligațiuni pe piețele internaționale, inclusiv prin garantarea parțială a unor asemenea emisiuni.

C. K.

Raportul Leontief

Em. Kostler, Făgăraș — 1) Versiunea în limba română a studiului „Viitorul economiei mondiale“, realizat sub egida O.N.U., urmează să apară în acest an în Editura științifică și enciclopedică. 2) După Conferința Națiunilor Unite privind mediul înconjurător de la Stockholm din 1972, Departamentul Afacerilor Economice și Sociale al Secretariatului O.N.U. din New York a decis elaborarea unui studiu privind influența factorilor de mediu asupra perspectivelor dezvoltării economice a țărilor în curs de dezvoltare. S-a convenit cu profesorul Wassily Leontief și cu o echipă de economiști de la universitățile Brandeis și Harvard asupra construirii unui model computerizat al economiei mondiale, bazat pe utilizarea metodei input-output, cuprinzînd sfera poluării și a combaterii acesteia. Studiul a fost finanțat dintr-un fond al O.N.U. de circa 420 000 dolari. Elaborarea modelului a început în 1973 ; la mijlocul anului 1975 modelul era operațional. Curînd a devenit clar că în afara găsirii de răspunsuri la întrebările privind poluarea și combaterea poluării, modelul putea să ajute la clarificarea unei game largi de probleme ale economiei mondiale. Pentru a exploata mai deplin potențialul modelului, Centrul de planificare a dezvoltării din cadrul Departamentului O.N.U. de proiecții și politici, în colaborare cu echipa amintită a dezvoltat o serie de scenarii economice vizînd anul 2000. Rezultatele analizei au fost publicate de O.N.U. în volumul citat la început, al cărui subtitlu „Studiu asupra influenței problemelor și politicilor economice prospective asupra Strategiei internaționale a dezvoltării“ reflectă cuprinderea unor teme ce depășesc factorii de mediu avuți în vedere inițial.

Modelul global este proprietatea O.N.U. Printre aplicațiile sale viitoare se numără folosirea lui pentru proiecții legate de noua Strategie internațională a dezvoltării, de asemenea în calculele privitoare la dezarmare și dezvoltare ce vor fi pregătite pentru sesiunea extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. cu privire la dezarmare, din 1978. Pentru luarea în considerare a condițiilor în schimbare se are în vedere aducerea bazei statistice a modelului la nivelul anului 1975.

Independență economică

Laurențiu Luțu, Vînju Mare — 1) Problema „celei de a doua independențe“ a țărilor care și-au dobîndit independenta politică, la care vă referiți, are în vedere necesitatea obținerii și consolidării independenței economice, care presupune la rîndul său lichidarea subdezvoltării în contextul instaurării unei noi ordini economice internaționale. Pe această temă vastă revista noastră a publicat numeroase articole pe care le puteți identifica cel mai ușor consultînd sumarul anual al revistei noastre pe 1975 și 1976, ca și colecția pe anul în curs.

2) Despre diverse soluții preconizate pentru găsirea de noi surse de hrană și pentru amplificarea celor existente am scris, de exemplu, anul trecut între altele în numerele 18, 28, 31, 49, 50, 51, 52 ale revistei noastre.

3) În privința lecțiilor publicate în sprijinul candidaților la concursul de admitere în învățămîntul economic superior vă vom răspunde separat. Pînă atunci vă sugerăm consultarea unei colecții a revistei noastre la o bibliotecă, pentru lecțiile care vă lipsesc din perioada în care nu ați avut abonament. Informăm pe această cale pe ceilalți cititori că vom continua publicarea de lecții, pentru a căror obținere soluția cea mai comodă este abonamentul la revista noastră.

Viitorologie

Carmen Costin, Sibiu — Prima conferință mondială pentru studierea viitorului a avut loc la Oslo în 1967. Ideea creării unei Federații mondiale pentru studierea viitorului era și ea mai veche, dar proiectul statutului acesteia a fost prezentat abia la a treia conferință mondială, de la București, din 1972 și finalizat și adoptat în anul următor, de o conferință convocată special în acest scop la Paris, unde s-a instalat și sediul Federației. Printre acțiunile din 1977 inițiate sub egida Federației mondiale pentru studierea viitorului și a Centrului internațional de metodologie a studiilor asupra viitorului și dezvoltării de la București se numără cursul de vară programat în orașul dv., în luna august.

Flotă maritimă

Lucian Piticescu, București — Nu este o greșeală în enumerarea pe care ați întîlnit-o, din moment ce o serie de țări, deși nu au ieșire la mare, dispun totuși de o flotă maritimă. Una dintre aceste țări este, de exemplu, Ungaria, care posedă în prezent 17 nave maritime, cea mai nouă — cu un deplasament de 11 700 tone — fiind construită și lansată recent la apă la Szczecin, în Polonia. Prima sa cursă va fi efectuată între Rotterdam și un port din Sri Lanka.

Revizuire

Francisc Sebe, Sibiu — Agenția internațională pentru energie (A.I.E.) explică revizuirea în jos, de la 325 la 253 mii MW, care v-a surprins, a previziunilor sale privind puterea instalată a centralelor nuclearo-electrice în principalele țări capitaliste dezvoltate în 1985, prin importanța opoziției grupurilor de protecție a mediului înconjurător dintr-o serie de țări (S.U.A., R.F.G., Suedia) față de unele aspecte ale programelor nucleare ale acestora, care nu ar oferi suficiente garanții. Aceasta a condus chiar la renunțarea în urma unor hotărîri judecătorești, la terminarea construirii unor centrale începute (vezi fotografia). O altă cauză o reprezintă întîrzierile în însăși activitatea de construcție a centralelor (de exemplu în Japonia).

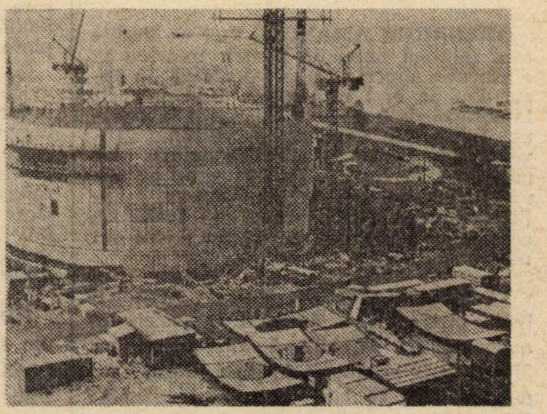

Șantierul închis al unei centrale nucleare din landul Renania—Palatinat (R.F.G.)

Bunăstarea şi civilizaţia ţărănimii

(Urmare din pag. 2)

sate, care vor spori cu 120 la sută, faţă de 116 la sută cît era prevăzut în plan. Se vor dezvolta serviciile pentru întreţinerea şi repararea locuinţelor, cele pentru repararea şi întreţinerea bunurilor de folosinţă îndelungată, brutăriile, serviciile de uz casnic şi gospodăresc etc. Reţeaua de prestări de servicii a cooperaţiei de consum va creşte în această perioadă cu peste 5 000 de unităţi, urmînd ca în fiecare comună să funcţioneze cel puţin 15 profile, iar în oraşele agricole sau agro-industriale — circa 40 de profile. În mod deosebit se va dezvolta reţeaua unităţilor de întreţinere şi reparare a bunurilor electrocasnice, a aparatelor de radio şi televizoarelor, unităţilor de confecţii centrelor pentru confecţii de îmbrăcăminte, reparaţii şi construcţii de locuinţe.

În politica generală de creştere a nivelului de trai, construcţiilor de locuinţe ocupă un loc important, deoarece îmbunătăţirea condiţiilor de locuit răspunde unor necesităţi vitale de ordin economic şi social, locuinţa avînd o influenţă covîrşitoare asupra creşterii calităţii vieţii. În acest cincinal se vor construi în mediul rural 250-300 mii de locuinţe, din fondurile populaţiei. Potrivit prevederilor legii sistematizării, ele vor fi realizate in clădiri cu 2-3 nivele, amplasate cu precădere în centrele civice ale localităţilor. Pe de altă parte, statul va da în folosinţă cca. 300 mii de apartamente în localităţile rurale, îndeosebi pentru specialiştii care îşi desfăşoară activitatea în mediul rural. Odată cu construcţia noilor locuinţe se vor realiza la sate şi dotări tehnico-edilitare — alimentare cu apă, canalizare, alimentare cu energie electrică şi încălzire centrală. Toate acestea vor conferi satelor noastre un aspect tot mai modern, asigurînd populaţiei rurale un nivel de civilizaţie din ce în ce mai ridicat, accelerînd procesul de apropiere treptată a condiţiilor de viaţă de la sate de cele de la oraşe.

În rezolvarea problemei atît de complexe a creşterii continue a nivelului de trai material şi cultural al ţărănimii, partidul nostru porneşte de la concepţia că această creştere este indisolubil legată de promovarea virtuţilor socialismului, a valorilor sale de bază, de făurirea unei agriculturi moderne, intensive, de mare randament. Numai o agricultură cu un potenţial de producţie ridicat poate asigura ţărănimii condiţii tot mai bune de viaţă, venituri sporite şi satisfacerea cerinţelor raţionale de consum ale întregii populaţii. De aceea, se impun elaborarea şi implementarea unor măsuri care să pună în valoare pe deplin potenţialul tehnic şi uman pentru creşterea în ritm înalt a producţiei agricole, a eficienţei acestei ramuri, ca bază a ridicării nivelului de trai al ţărănimii.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

MARIANA OPREA, Ploieşti — Indemnizaţia cuvenită în tot timpul concediului se calculează asupra retribuţiei tarifare de încadrare. Dacă în timpul concediului de maternitate, aţi îndeplinit o vechime mai mare de 12 luni, indemnizaţia se recalculează în mod corespunzător.

IOAN GHERMAN, Gherla — În aplicarea prevederilor art. 33 pct. 3 din Legea nr. 57/1974, trecerea unui muncitor-sortator recepţioner în funcţia de casier principal poate fi considerată o promovare. În acest caz se acordă o majorare a retribuţiei echivalentă cu o clasă de retribuire.

ILIE ST. ANTONIE, Craiova — Perioada cît aţi fost în concediu medical, fiind retribuit din fondurile asigurărilor sociale de stat, se consideră vechime în muncă, astfel cum se prevede în art. 29 din Legea nr. 27/1966. În ipoteza în care unitatea la care aţi lucrat refuză eliberarea adeverinţei solicitate, vă puteţi adresa organului administrativ ierarhic superior.

GHEORGHE AMANCEI, Iaşi — Vechimea minimă necesară pentru trecerea la o gradaţie superioară se calculează, în cazul dv., de la 1 septembrie 1974, întrucît la această dată aţi fost promovat în funcţie. Îndepliniţi condiţia de vechime prevăzută de Legea nr. 12/1971, pentru a fi promovat în funcţia de inspector principal economist, perioada lucrată în funcţii medii economice putînd fi luată în considerare cu jumătate de timp (doi ani pentru un an).

VLADIMIR CULICI, Braşov — Retribuţia tarifară lunară avută în vedere la aplicarea art. 44, alin. 6 din Legea nr. 57/1974, este retribuţia tarifară lunară medie din cele 12 luni ale anului calendaristic respectiv. În exemplul dv. pentru persoana care a beneficiat de două majorări de retribuţie în anul 1975, avînd o retribuţie iniţială de 2 950 lei majorată la 3 010, respectiv 3 240 lei, retribuţia tarifară medie — ţinînd seama de numărul lunilor în care a avut aceste retribuţii diferite, este de 3 018 lei, respectiv pe trei luni 9 054 lei.

IOAN VLĂDUŢ, Cluj-Napoca — Art. 74 (1) din Legea nr. 57/1974 reglementează numai acordarea retribuţiei cuvenite cadrelor care înlocuiesc temporar personalul cu funcţii de conducere. Această restrîngere a sferei de aplicare a prevederilor dispoziţiei sus-menţionate nu se datoreşte unei „scăpări“ a legii. Pentru înlocuirea temporară a unei persoane care lipseşte din unitate (concediu medical, concediu de maternitate, concediu fără plată etc.) unitatea poate încadra o persoană din afara unităţii în condiţiile prevăzute de Legea nr. 12/1971.

NICOLAE MERA, Cîmpeni, Alba. — 1). Plafoanele de venituri în funcţie de care se acordă proteze gratuit sau cu reducere sînt cele prevăzute de H.C.M. nr. 880/1965, şi în prezent în vigoare. Aceste plafoane n-au fost modificate.

2). Atunci cînd certificatul de concediu medical precizează că incapacitatea temporară de muncă a fost determinată de o urgenţă medico-chirurgicală prevăzută, ca atare, la dispoziţiile normative în vigoare, indemnizaţia se acordă integral, fără a fi redusă cu 50 la sută în primele trei zile. Urgenţele medico-chirurgicale se pot stabili atît în cazul accidentelor în afară de muncă, cît şi în cazul anumitor boli obişnuite.

ION I. MANEA, Bîlciureşti — Întrucît din scrisoarea dv. rezultă că în statul de funcţii al unităţii unde sînteţi încadrat nu figurează şi funcţia de şef depozit, este evident că nu puteţi fi promovat într-o asemenea funcţie.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 21 din 27 mai 1977

ECONOMIE NAŢIONALĂ

— Bunăstarea şi civilizaţia ţărănimii, rezultante ale dezvoltării economico-sociale **(Ovidiu Popescu)** 1
— Înnoirea şi modernizarea, factori de bază ai sporirii eficienţei (II) **(Mihail Florescu)** 3
— Ingineria tehnologică — o componentă a dezvoltării **(Constantin Lătescu)** 5
— Perfecţionarea cooperării interuzinale **(dr. Ioan L. Nistor, Gabor Bencze)** 6
— Resurse de creştere a eficienţei economice (I) **(Maria Ioniţă)** 8
— Pionierii, participanţi activi la făurirea viitorului patriei **(Ion Manea)** 10

CONDUCERE • ORGANIZARE

— Metodele matematice moderne în optimizarea deciziilor **(prof. dr. Paraschiv Vagu, Mihail Cristescu, Tudorel Popa, Valerian Dincă)** 13

TEORII — IDEI

— Fundamente ale independenţei economice în România socialistă **(Gheorghe Dolgu)** 15
— Consideraţii privind experienţa României în valorificarea superioară a unor resurse naturale (II) **(prof. dr. Nicolae Belli)** 17
— Măsuri entropice în folosirea informaţiilor economice (I) **(prof. dr. G. Theiler, prof. dr. L. Tövissi)** 19
— Om-tehnică-mediu. Îmbunătăţirea gospodăririi apelor, sarcină de interes naţional **(Constantin Ianopol, Constantin Gajban)** 20
— Şcoli • curente • economişti. Adnotări la „Noul socialism“ galbraithian (I) **(dr. Ioan Cristescu)** 22

ECONOMIE MONDIALĂ

— Cooperarea economică multilaterală în Europa : iniţiative româneşti în sprijinul intensificării procesului **(Nicolae Dinu)** 25
— Tendinţe-conjuncturi 27
— Şomajul în ţările capitaliste : expresii structurale ale unei inegalităţi funciare **(L. Stroja)** 29
— Mondorama 30
— Curier 31
— Întrebări-răspunsuri 32

Fotografia de pe coperta I — **Constantin Popescu**

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71 131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

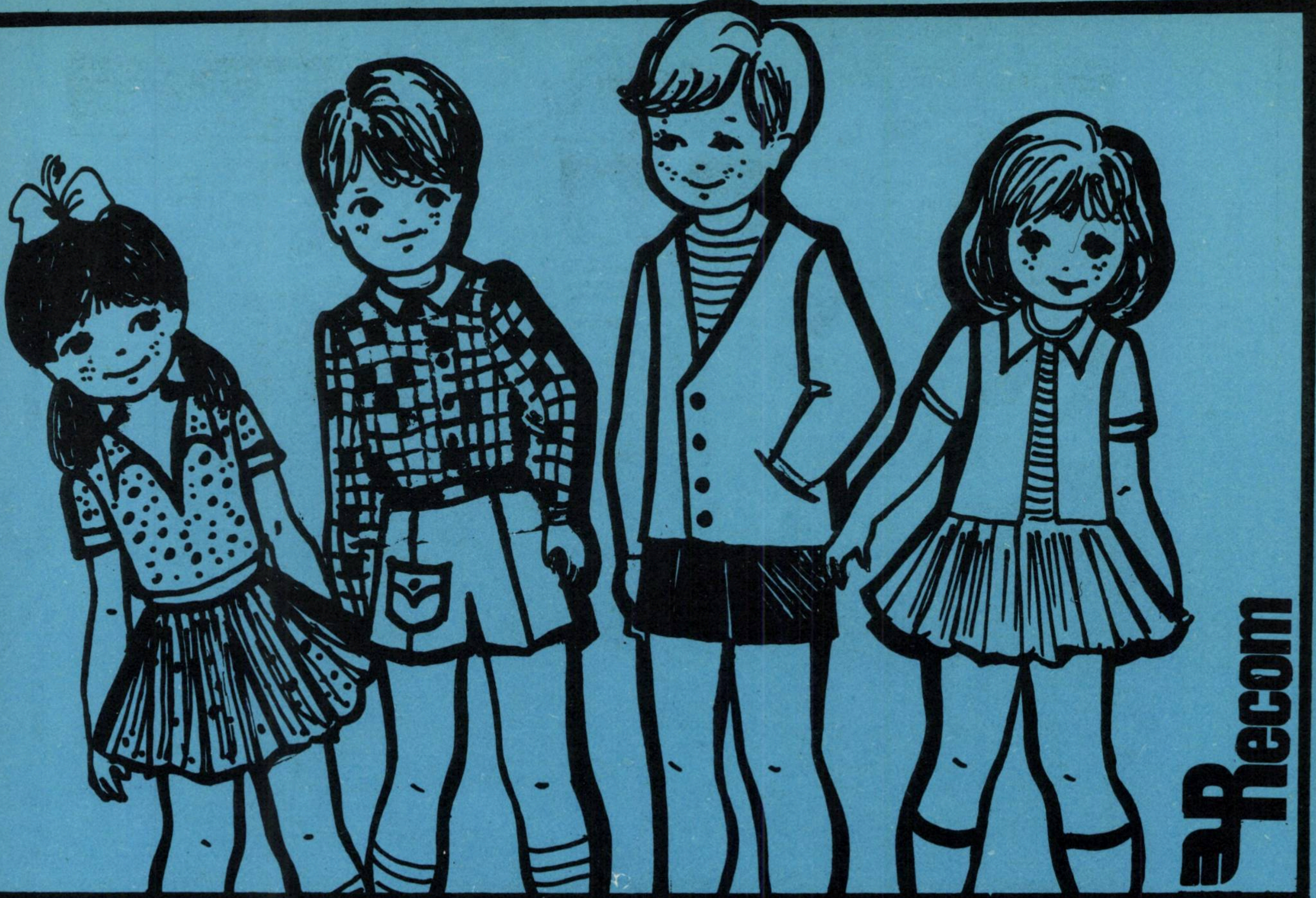

CADOURI UTILE PENTRU COPII, ÎN ACEST SEZON, GĂSIŢI ÎN MAGAZINELE DE TEXTILE-ÎNCĂLŢĂMINTE ALE COMERŢULUI DE STAT:

— rochiţe din ţesături de bumbac, tip bumbac, mătase sau din in, în amestec cu poliesteri;
— compleuri pantaloni şi fuste din ţesături de in cu poliesteri şi din ţesături tip jeans;
— bluze şi cămăşi cu mînecă lungă sau scurtă, imprimate cu diferite modele sau într-o singură culoare

• Practice • Moderne • Preţuri avantajoase
Cadouri atrăgătoare pentru copiii dv. de 1 Iunie!

SE APROPIE 1 IUNIE !

Magazinele comerțului de stat vă invită să le vizitați în vederea alegerii darurilor pentru copiii dv. !

În aceste zile, vă stau la dispoziție sortimente complete de :

- ● mingi de cauciuc și plastisol (prețuri : 5–24 lei)
- ● trotinete, biciclete, triciclete (prețuri : 58–300 lei)
- ● jocuri tehnico-aplicative (prețuri : 2–50 lei)
- ● jucării metalice litografiate sau din material plastic pentru jocuri în aer liber (prețuri : 5–100 lei)
- ● jucării mecanizate (prețuri : 30–120 lei)

Nu uitați ! Bucuria copiilor este în lumea jucăriilor !

Recom

1977 [illegible] 9

Lei 5

D646d

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

o dinamică accelerată

CONSTRUCȚIILE DE LOCUINȚE

Numărul 22 ● Vineri 3 iunie 1977

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU ÎN JUDEŢUL CONSTANŢA

INDEPENDENTA

O realizare de prestigiu a industriei româneşti: petrolierul de 150 000 t d w

Canalul Dunăre – Marea Neagră, o nouă arteră fluvialo-maritimă

La Întreprinderea integrată de lînă

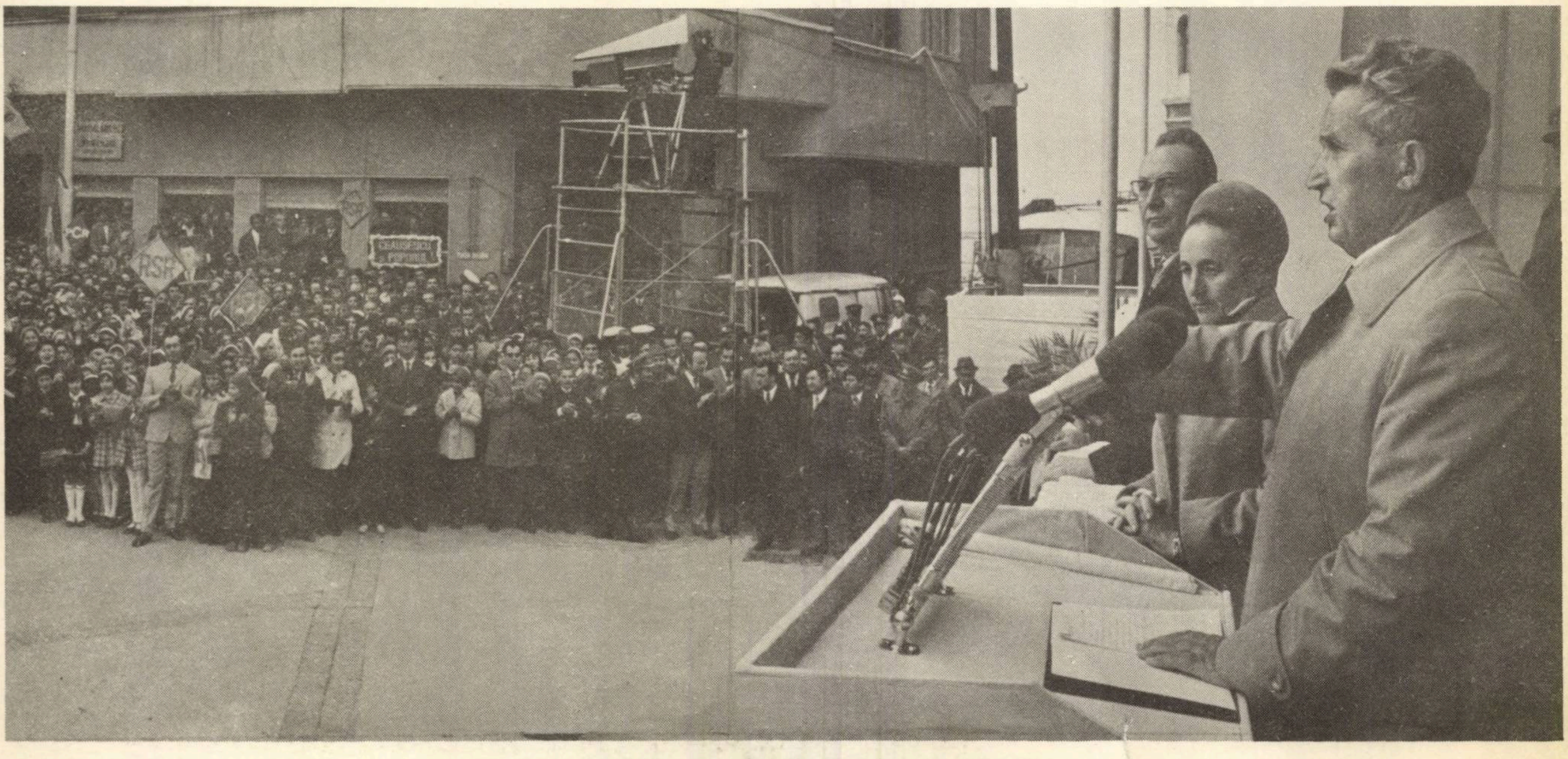
RSR
CEAUŞESCU POPORUL

Imagine de la mitingul din Constanţa

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

> „Ca rezultat al aplicării politicii de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriu, al înfăptuirii programului de construcții de locuințe, întreaga înfățișare a orașelor și satelor s-a transformat radical."
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

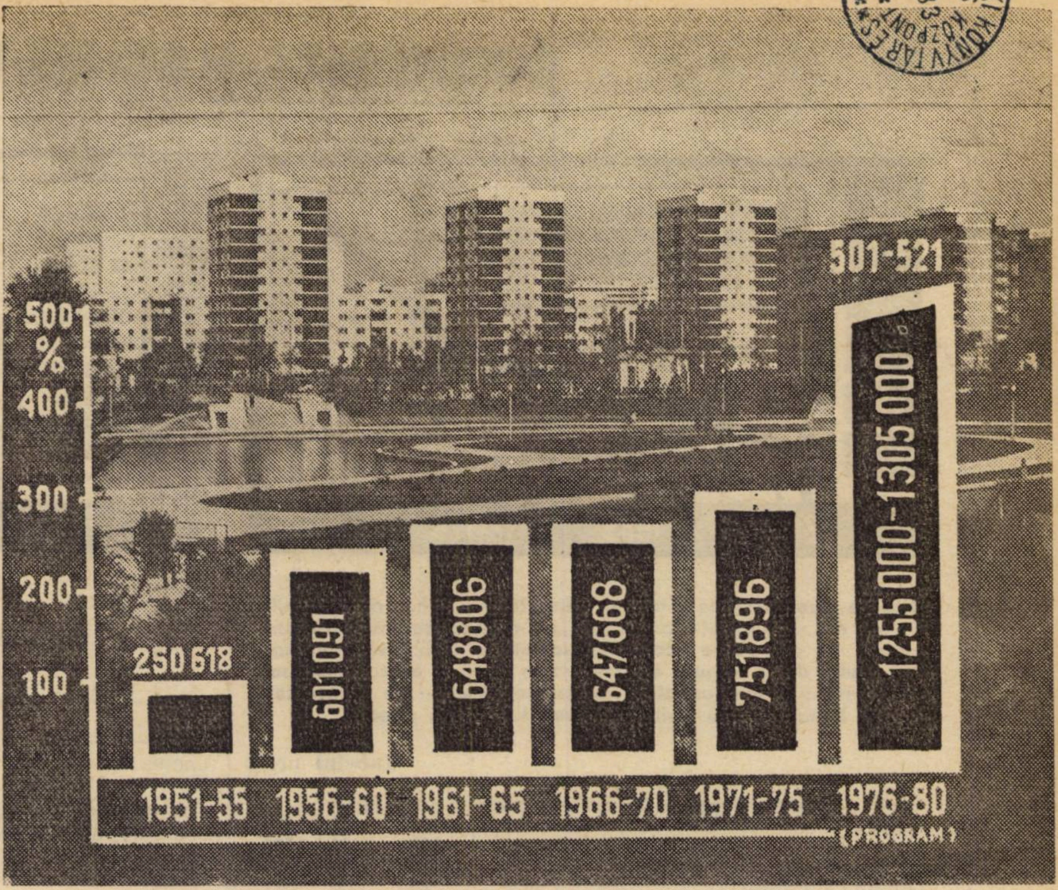

Dinamica numărului locuințelor date în folosință

Coordonate ale Programului de creștere a nivelului de trai

LOCUINȚA — ELEMENT ESENȚIAL AL BUNĂSTĂRII ȘI CIVILIZAȚIEI (I)

ÎN PROGRAMUL de creștere a nivelului de trai al populației în actualul cincinal, recent adoptat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., se înscriu firesc prevederile în legătură cu dezvoltarea accelerată a construcției de locuințe. De-a lungul celor trei decenii ale construcției socialiste, în obiectivele programatice ale partidului, în politica economico-socială a statului, în înfăptuirile ce au schimbat din temelii coordonatele vieții întregului popor, **îmbunătățirea continuă a condițiilor de locuit ale oamenilor muncii de la orașe și sate s-a înscris ca o componentă esențială a ridicării nivelului de bunăstare și civilizație.**

Cifra de **2,9 milioane,** cît reprezintă **totalul locuințelor date în folosință în mediul urban și rural în perioada 1951–1975,** este prin ea însăși semnificativă, devreme ce echivalează cu **asigurarea de locuințe noi** nu numai ca vîrstă, ci și ca nivel de confort, în numai un sfert de veac, **pentru jumătate din populația țării.** Dar, luată în sine – fără a ține seama de corelațiile și evoluțiile pe care e clădită – această cifră nu spune totul. Nu rezultă din ea nici condițiile startului, nici acumularea potențialului de realizare, nici orientările de ordin calitativ, nici perspectiva pe care o deschide nivelul atins. Este bine să pătrundem acest substrat, pentru a putea evalua ce înseamnă, la noi, construcția de locuințe ca politică de stat și ca fenomen social-economic, pentru a aprecia în deplină cunoștință de cauză dimensiunile programului din cincinalul actual.

O dinamică bazată pe dezvoltarea economică

ÎN CONCEPȚIA ȘI PRACTICA partidului nostru, **locuința constituie un element strategic important al politicii de dezvoltare, de planificare și de sistematizare ;** obiectivele politicii locuinței sînt strîns legate de cele ale dezvoltării economice și, în același timp, coordonate cu nevoile acesteia, cu politica folosirii forței de muncă, cu progresul urbanizării, cu transformarea socialistă a agriculturii și modernizarea satelor (fig. 1).

De la începutul primului cincinal (1951) pînă în prezent, volumul anual al construcției de locuințe din fondurile statului, ale unităților și ale organizațiilor cooperatiste a crescut, pînă în prezent, de **20 de ori** – iar dacă luăm în calcul și construcția din fondurile populației cu sprijinul statului în credite și execuție, promovată cu începere din 1969, sporul este de **peste 33 de ori.** O asemenea proporție depășește dinamica unora din principalii indicatori ai dezvoltării economiei naționale [1]) :

	1975/1950
– venitul național	10 ori
– producția globală industrială	21 ori
– volumul investițiilor	22 ori
– producția de construcții-montaj	14 ori
– veniturile reale pe locuitor	3,66 ori

fiind posibilă tocmai datorită acestei creșteri accelerate, care i-a asigurat resursele financiare, tehnico-materiale și umane necesare.

RESURSELE FINANCIARE

Prima condiție ce a determinat impresionanta evoluție a construcției de locuințe a constituit-o **alocarea de către statul socialist a unor fonduri de investiții în rapidă creștere, pe măsura posibilităților create prin dezvoltarea economiei naționale** pe baza industrializării socialiste, transformării socialiste a agriculturii, introducerii masive a progresului tehnic în toate sectoarele productive. Considerînd nivelul anului 1950 ca 100%, în 1975 volumul investițiilor pentru locuințe din fondurile statului era de peste 44 de ori mai mare. Opțiunea fundamentală a partidului, privind proporțiile de repartizare a venitului național în fond de consum și fond de acumulare și structura pe destinații a fondului național pentru dezvoltarea economică și socială, a asigurat în cursul ultimelor două cincinale **sporirea importantă a cifrei absolute a acestor fonduri și a realizărilor fizice obținute prin utilizarea lor** (tabelul nr. 1). Se demonstrează deci și în în această privință, că numai prin accelerarea creșterii economice se asigură condițiile unei reale ridicări a nivelului de trai, în proporții din ce în ce mai ample. Așa cum sublinia tovarășul

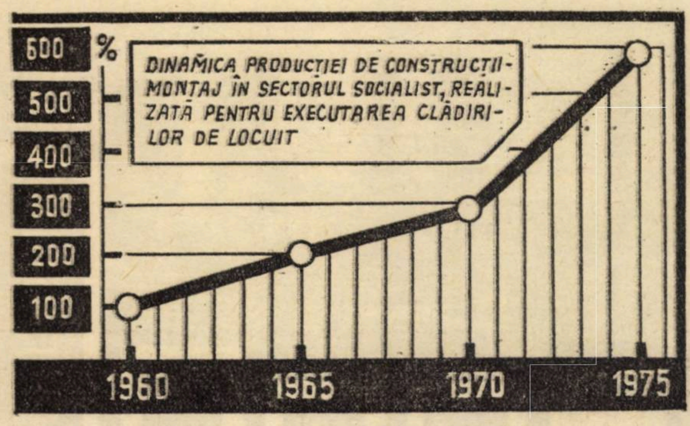

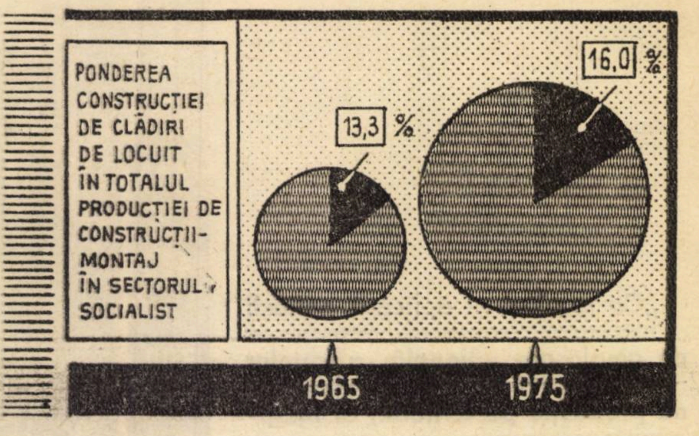

Nicolae Ceaușescu la mitingul din 28 mai a.c. al oamenilor muncii din municipiul Constanța, **„pe măsură ce înfăptuim programul de dezvoltare economico-socială a țării, avem mijloace mai multe de a asigura înfăptuirea în viață a obiectivelor politicii partidului, ale societății noastre socialiste – de a face totul pentru bunăstarea și fericirea întregului nostru popor".**

Tabelul nr. 1

Investițiile pentru locuințe în sectorul socialist ²)

	1955	1965	1975
Dinamica fondurilor cheltuite*) (%)	100	368	841
Ponderea în totalul investițiilor realizate în sectorul socialist (%)	5,9	7,0	5,1
Dinamica numărului locuințelor date în folosință din fondurile statului, ale unităților și ale organizațiilor cooperatiste (%)	100	335	550

**) 1955 — în prețuri 1959 ; 1965, 1975 — în prețuri 1963*

Antrenarea unei părți a resurselor bănești ale populației, în creștere rapidă, pentru dezvoltarea construcției de locuințe – în condițiile unui sprijin substanțial din partea statului, prin credite, proiectare și execuție – a contribuit la salturile marcate de numărul apartamentelor realizate în cincinalul trecut și de cel programat pentru actualul cincinal. Trebuie remarcat însă că aportul investițiilor alocate pentru locuințe de către sectorul socialist se menține la un nivel ridicat : **din totalul locuințelor date în folosință, cele construite din fondurile statului, ale unităților și ale organizațiilor cooperatiste au reprezentat, în anul 1970, 42,7%, iar în 1975 – 51,6%.** (În mediul urban, proporția a fost de 60%, respectiv 60,3%). Aceasta evidențiază caracterul consecvent al sprijinului pe care statul îl acordă familiilor cu venituri mici și mijlocii.

În diferite țări europene, ponderea locuințelor finanțate de către stat și autoritățile locale, în totalul locuințelor terminate, prezintă următoarea evoluție :

	1970	1974	1975		1970	1974	197
Austria	14.4	...	9,5	Irlanda	28,8	...	32,7
Belgia	0.4	0,6	...	Iugoslavia	34,5	38,0	...
Marea Britanie	51,0	...	51,9	Norvegia	3,9	5,4	...
Cehoslovacia	19,3	...	24,1	Olanda	16,3	...	38,0
Danemarca	2,2	...	1,5	Polonia	23,5	...	33,3
Elveția	2,5	...	5,2	Portugalia	6,0	3,1	...
Finlanda	5,3	4,9	...	Spania	2,9	...	2,6
Franța	0.7	0.8	...	Suedia	4,3	...	1,2
R. D. Germană	69,2	48,4	...	Turcia	4,3	...	2,6
R. F. Germania	2,3	3,5	...	Ungaria	41,1	...	38,2
Grecia	—	—	—	U.R.S.S.	76,0	...	79,9

RESURSELE TEHNICO-MATERIALE

Procesul avîntului economic al României a asigurat dezvoltarea construcției de locuințe și sub aspectul **acoperirii necesarului de materiale și echipamente, de utilaje și tehnologii moderne de execuție.** Cantitatea de ciment ce se consumă pentru realizarea locuințelor prevăzute pentru acest an reprezintă mai mult decît dublul întregii producții de ciment a României anului 1938. Dezvoltarea industriei materialelor de construcții (cu o producție globală, în 1975, de 25 ori mai mare decît în 1950) – care a depășit dinamica ansamblului industriei țării, împreună cu rapida diversificare și îmbunătățire a sortimentelor au asigurat integral din producția internă materialele pentru programul de locuințe, în contextul unei pregnante modernizări a structurilor, finisajelor și echipării acestora (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Dinamica producției fizice a principalelor materiale de construcții
(1950 = 100) ⁴)

	1955	1965	1975
Ciment	188	526	1121
Var	203	625	1393
Cărămizi și blocuri ceramice*)	180	277	494
Prefabricate din beton armat**)	100	758	3517
Carton bitumat	171	374	599
Geamuri	132	455	888

**) Ritmul relativ lent al creșterii se explică prin reducerea ponderii structurilor constructive din zidărie, în favoarea celor din beton armat.*

***) Ca an de bază a fost luat 1955 (producția industrială de prefabricate din beton armat a fost inițiată în anul 1951).*

La rîndul ei, industria producătoare de mașini și utilaje pentru construcții este, la noi, în întregime o creație a socialismului. În anul 1952 au fost fabricate primele 2 excavatoare ; în 1975, de pe liniile de montaj au ieșit 1210 astfel de mașini, cu performanțe la nivelul tehnicii mondiale. La ora actuală, **întreaga gamă de utilaje de mare, medie și mică mecanizare necesare construcției de locuințe se produce în uzinele autohtone.** Dezvoltarea rapidă a bazei materiale a construcțiilor, creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor au asigurat și pe șantierele de locuințe o productivitate a muncii rapid ascendentă, scurtarea duratelor de execuție, deci darea mai grabnică în folosință a noilor apartamente (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Mecanizarea lucrărilor de construcții-montaj în antrepriză ⁵)

	Executat mecanizat, în % față de total executat		
	1955	1965	1975
Lucrări de pămînt (mecanizare complexă	22,9	80,7	90,6
săpare	37,7	84,6	91.7
transport	...	89,7	95,3
Lucrări de beton (mecanizare complexă)	...	...	86,2
Manipularea agregatelor	...	65,6	88,5

RESURSELE UMANE

Dintre toate ramurile productive ale economiei naționale, construcțiile au înregistrat cea mai mare creștere numerică a personalului muncitor (1975/1950=421%). Aplicarea consecventă a obiectivelor politicii partidului și statului în ce privește forța de muncă a schimbat în profunzime, sub raport social și profesional, structura efectivelor de constructori – în sensul permanentizării lor, al creșterii ponderii muncitorilor calificați, al evoluției acestora spre meserii complexe și cu grad ridicat de tehnicitate, al încadrării șantierelor cu specialiști. S-a ajuns la un nivel înalt de specializare al constructorilor de locuințe, al întreprinderilor de profil, încadrat în progresul tehnic al producției și reflectat în calitatea execuției, în ritmul rapid al acesteia.

De notat că pe plan organizatoric, s-au creat condiții ca de aceste progrese să profite și populația care-și construiește locuințe din fonduri proprii : întreprinderile de administrație locativă, cooperația meșteșugărească, cooperativele agricole de producție și-au creat și își dezvoltă sectoare de construcții care oferă servicii în acest domeniu populației din mediul urban și rural.

Datele tabelului nr. 4 ilustrează importantul rol economic și social al constructorilor, dintre care o parte însemnată sînt ocupați în execuția locuințelor.

Tabelul nr. 4

Ponderea constructorilor în populația activă și în totalul personalului [6]

	1950	1965	1970	1975
% din totalul populației active	2,2	6,3	7,8	8,1
% din totalul personalului	8,2	11,9	13,3	11,7

Dimensiuni și semnificații ale programului 1976–1980

PROGRAMUL DE CREȘTERE **a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976–1980,** elaborat din inițiativa și sub conducerea nemijlocită a tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** secretar general al partidului, prevede suplimentarea sarcinilor în domeniul construcției de locuințe, stabilite prin planul cincinal, cu 190 000 de apartamente fizice, astfel încît **se va ajunge la un total de peste un milion de apartamente** – aproape dublul numărului realizat în cei cinci ani precedenți.

Pentru a aprecia dimensiunile suplimentării menționate, de 190 000 apartamente – pe care o vor face posibilă dezvoltarea economiei în ritmuri superioare celor prevăzute inițial în cincinal și reducerea costurilor în construcțiile industriale – este suficient să arătăm că ea depășește cu peste 45% numărul locuințelor date în folosință din fondurile statului și din fondurile populației cu sprijinul statului în anul 1975 – și că reprezintă o capacitate de cazare (calculată la un grad mediu de ocupare de 3 locatari pe apartament) echivalent cu 6% din actuala populație urbană a țării. (Iar aceste 6 procente înseamnă, de pildă, tot atît cît numărul locuitorilor din mediul urban ai județelor Bistrița-Năsăud, Botoșani, Covasna, Gorj, Sălaj, Tulcea și Vrancea, luate la un loc – județe ce fac parte dintre cele ce vor cunoaște, în cincinal, un intens proces de industrializare și, deci, de urbanizare, o dinamică a construcției de locuințe superioară mediei pe țară.)

Totodată, ținînd seama de prevederile schițelor de sistematizare ale comunelor, de evoluția unora dintre acestea spre un statut urban, de creșterea veniturilor țărănimii, de solicitările de autorizații de construcții și de sporirea livrărilor de materiale la fondul pieței, se apreciază că **pînă în anul 1980, populația sătească își va construi din fonduri proprii 250 000–300 000 de locuințe,** cu 40–68% mai multe decît în cincinalul trecut.

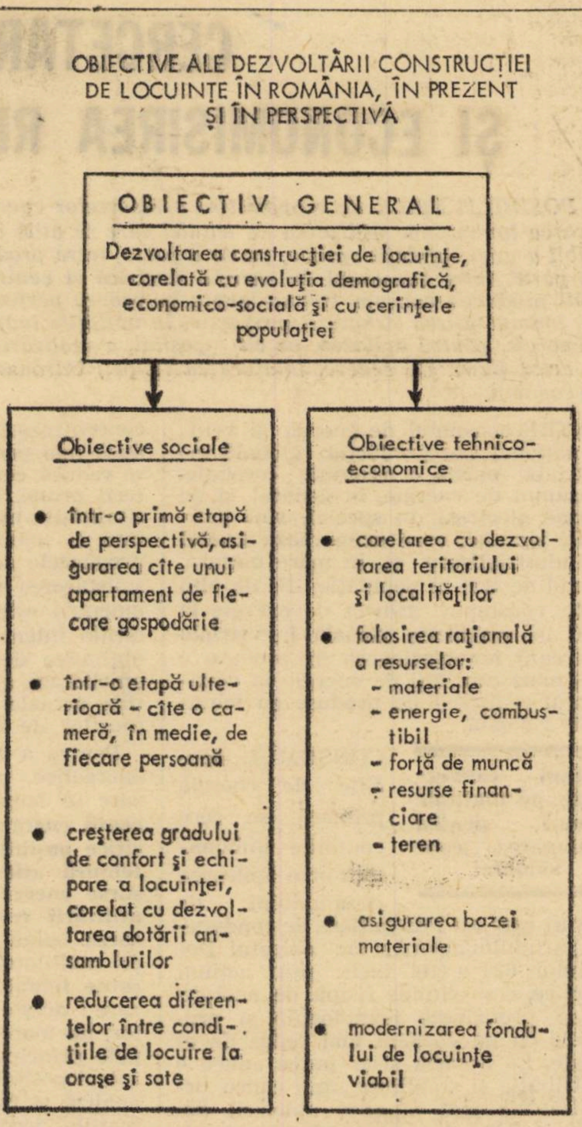
OBIECTIVE ALE DEZVOLTĂRII CONSTRUCȚIEI DE LOCUINȚE ÎN ROMÂNIA, ÎN PREZENT ȘI ÎN PERSPECTIVĂ
OBIECTIV GENERAL
Dezvoltarea construcției de locuințe, corelată cu evoluția demografică, economico-socială și cu cerințele populației
Obiective sociale
• într-o primă etapă de perspectivă, asigurarea cîte unui apartament de fiecare gospodărie
• într-o etapă ulterioară – cîte o cameră, în medie, de fiecare persoană
• creșterea gradului de confort și echipare a locuinței, corelat cu dezvoltarea dotării ansamblurilor
• reducerea diferențelor între condițiile de locuire la orașe și sate
Obiective tehnico-economice
• corelarea cu dezvoltarea teritoriului și localităților
• folosirea rațională a resurselor:
- materiale
- energie, combustibil
- forță de muncă
- resurse financiare
- teren
• asigurarea bazei materiale
• modernizarea fondului de locuințe viabil

Fig. 1 : *Obiectivele construcției de locuințe derivă din prevederile Programului Partidului Comunist Român, ca prin realizarea pînă în anul 1990 a circa 3,0—3,5 milioane de locuințe (din care circa 2,5 milioane în orașe) să se asigure soluționarea în linii generale a problemei spațiului locativ, transformîndu-se radical înfățișarea orașelor și satelor.*

Rezultă că **în decurs de numai cinci ani, printr-un program de locuințe aproape echivalent cu cel realizat în decursul a două cincinale anterioare, fondul de locuințe al țării va cunoaște o vastă innoire și modernizare, milioane de oameni se vor muta în case noi, calitatea vieții populației se va ridica pe trepte superioare.** Ca și celelalte componente ale ridicării nivelului de trai, **construcția de locuințe atestă, prin proporțiile ei fără precedent, efectele sociale majore ale dezvoltării economice accelerate, justețea politicii partidului, profundul ei umanism.**

Dorin CONSTANTINESCU

Un indicator elocvent: numărul locuințelor noi la 1000 de locuitori

STATISTICA INTERNAȚIONALĂ folosește, pentru aprecierea volumului construcției de locuințe, indicatorul „locuințe date în folosință la 1000 de locuitori". El reflectă într-o anumită măsură conjugarea, cu o pondere mai mare sau mai mică, a unor factori cum sînt nivelul dezvoltării economice a diferitelor țări, standardul de trai, conjunctura economică, politica promovată de statele respective pentru îmbunătățirea asigurării cu locuințe a populației.

În România, țară în curs de dezvoltare, acest indicator s-a menținut în ultimii ani la circa 7,8, cu perspectiva unei certe creșteri sensibile începînd chiar din anul în curs.

Această cifră ne situează, potrivit datelor publicate de Comitetul pentru locuințe, construcții și sistematizare al Comisiei Economice pentru Europa a O.N.U., înaintea unor țări cum sînt : Austria — 6,4 (1975), Belgia — 6,7 (1974), Marea Britanie — 5,9 (1975), Bulgaria — 6,6 (1975), Danemarca — 7,0 (1975), R.D. Germană — 6,4 (1975), R.F. Germania — 7,1 (1975), Italia — 3,0 (1974), Iugoslavia — 6,9 (1974), Luxemburg — 7,1 (1973), Portugalia — 5,3 (1974), Statele Unite — 6,1 (1975).

Într-o serie de țări capitaliste dezvoltate, recesiunea economică, șomajul, erodarea puterii de cumpărare a populației, inflația (cu creșteri ale indicelui prețurilor la ciment, cărămizi și alte materiale de construcții cu 40—260%) au determinat un puternic recul al indicelui construcției de locuințe în 1975 față de 1970 : cu 11% în Marea Britanie, 32% în Danemarca, 15% în Elveția, 9% în R.F. Germania, 57% în Italia (1974), 33% în Suedia etc.

---

1) Anuarul statistic al Republicii Socialiste România (An St) 1976, p. 45.
2) An St 1966, p. 400 ; An St 1976, p. 278—279, 330—331.
3) Annual Bulletin of Housing and Building Statistics for Europe 1975, vol. XIX. O.N.U. New York. 1976.
4) An St 1976, p. 112—121.
5) Ibid., p. 329.
6) Ibid., p. 66—67, 68—69.

A doua parte a articolului, ce va fi publicată în numărul viitor al revistei, va analiza evoluțiile actuale ale construcției de locuințe în România, cu accent pe aspectele calitative.

ECONOMIE NATIONALA

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ECONOMISIREA RESURSELOR ENERGETICE [II]

POSIBILITĂȚILE de economisire a resurselor energetice sînt multiple. Valorificarea lor impune utilizarea de tehnici care să aibă în vedere asigurarea pe cît posibil a unei corelații optime, pe de o parte, între producție și consum, iar pe de altă parte, între consumul de energie electrică și venitul național. Pe întreg circuitul producție-consum trebuie avute în vedere perfecționarea tehnologiilor clasice, îmbunătățirea structurii producției în unitățile industriale mari consumatoare de energie, pentru evitarea, pe cît posibil, a realizării unor produse costisitoare din acest punct de vedere, înlăturarea risipei, întronarea unui riguros regim de economii.

ÎNTRE consumul de energie și venitul național sau producția globală industrială există o anumită corelație. Consumul de energie, în general, și de energie electrică, în special, sînt indicatori sintetici care evidențiază gradul de industrializare și, în mare măsură, nivelul de trai al populației. Pe de altă parte, consumul ridicat de energie la 1 000 lei producție globală industrială ilustrează înmagazinarea în produse a unei mari cantități de energie în detrimentul realizării de produse cu tehnicitate ridicată.

Acțiuni convergente pe multiple planuri, pentru diminuarea consumului

CONSUMUL specific de energie primară se cere continuu îmbunătățit prin aplicarea ansamblului de măsuri care au fost inițiate de conducerea partidului nostru și fac obiectul Decretului 620 astfel încît, prin acțiuni practice, să se elimine risipa de energie, să se promoveze tehnologiile și produsele cu un consum mai redus de energie. La aceasta și-ar putea aduce o contribuție și stabilirea unui cadru organizatoric mai adecvat aplicării decretului 620, prin nominalizarea instituțiilor care **să aibă în responsabilitate diferitele probleme care concură la economisirea energiei.** Sub acest aspect, considerăm oportună sublinierea necesității permanentizării preocupării pentru economisirea combustibilului și energiei, urmărindu-se periodic dinamica indicatorilor de consum, întocmirea bilanțurilor energetice, modernizarea instalațiilor producătoare, transformatoare sau consumatoare de energie. De asemenea, din punct de vedere conceptual, se impune realizarea de produse și procese industriale care să necesite consumuri cît mai reduse de energie. Rezolvarea competentă a acestor probleme presupune participarea specialiștilor din domeniul construcțiilor de mașini, care să militeze pentru realizarea de aparate și echipamente cu randamente ridicate, precum și a specialiștilor din domeniul industriei chimice, industriei siderurgice și a materialelor de construcții, chemați să promoveze procese tehnologice cu consumuri scăzute de energie.

Strategia de producție a întreprinderilor trebuie în continuare modificată, în sensul de **a se opta pentru produse ce includ în mai mică măsură materii prime, dar care sînt mai evoluate din punct de vedere tehnologic.** Întreprinderile trebuie determinate să renunțe la unele produse mai simple care înglobează un procentaj ridicat de energie și materii prime de bază și să se concentreze îndeosebi asupra unor produse mai complexe, în așa fel încît să se reducă cererea de energie și de materii prime. Dacă ținem seama de posibilitățile noi pe care le vor oferi știința și tehnica în viitor, neglijate în prognozele actuale, putem aprecia că satisfacerea necesităților energetice ale omenirii este posibilă în viitor în condițiile intensificării cercetărilor pentru obținerea de noi surse de energie, de ameliorare a randamentelor la instalațiile actuale, de raționalizare a consumurilor de energie.

Pentru a evita însă risipa resurselor energetice, pe întreg traseul de utilizare se impune **promovarea unei concepții energetice globale, care să valorifice posibilitățile oferite de știință și tehnică atît în atragerea de noi resurse energetice, cît și în optimizarea utilizării resurselor existente.** Optimizarea balanței energetice necesită studii multilaterale bazate pe cele mai recente tehnici de prognoză și optimizare ; aceste studii solicită, la rîndul lor, un mare volum de informații. Etapele principale de studiu, metodele de calcul posibil a fi utilizate, criteriile de analiză și restricțiile, precum și informațiile necesare se impun a fi meticulos pregătite de către colective specializate, care să asigure elaborarea studiilor privind dezvoltarea complexă a energeticii.

Ridicarea randamentului în toate fazele de activitate

ANALIZELE științifice efectuate pledează pentru elaborarea unei „filozofii sociale" cu privire la folosirea și controlul energiei. De la extracție și pînă la consum, energia parcurge numeroase faze, fiecare caracterizată printr-un randament propriu.

Faza de extracție a combustibilului, de pildă, este caracterizată prin producția care se obține (în tcc) din cantitățile de combustibil existente în zăcămînt. Această fază își are indicatorul său de bază denumit „randament de recuperare" sau „grad de recuperare". Astfel, dacă pentru a obține 1 tonă de cărbune sau de petrol trebuie să exploatăm 2 tone zăcămînt, randamentul de recuperare este egal cu 50%. Actualmente în țările din zona Comisiei Economice pentru Europa (C.E.E.) din cadrul O.N.U., randamentele de recuperare la exploatarea cărbunelui sînt de ordinul a 80-90% la minele cu exploatare la zi și de 60—80% în exploatările subterane cu galerii lungi. În mod sintetic, tendințele în domeniul randamentelor de recuperare pe ansamblul țărilor menționate se apreciază a fi cele prezentate în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Randamentul de recuperare a unor produse dintr-o tonă de materie primă brută

Forma de energie primară	Randament — % —		
	Actual	Posibil în practică la începutul anilor 1990	Maxim posibil la începutul anilor 1990
Petrol	35	45	60
Cărbune	60—80	62—82	65—85
Gaze naturale	60—80	80	85—90
Media ponderată, inclusiv energia hidroelectrică	46	59	71

Faza de **tratare** a combustibilului constă în spălare, sortare, îmbogățire, rafinare etc. Randamentul acestei faze este dat de raportul între energia utilă produsă și energia inițială supusă tratării. Diferența între aceste două cantități, corespunde consumului propriu, pierderilor etc. În zona țărilor la care ne-am referit 80% din producția de cărbune este trecută prin instalații de sortare și îmbogățire. Actualmente randamentul acestor instalații se ridică la circa 80%, cu posibilități de majorare. Rafinarea petrolului se realizează astăzi cu randamente de 88—90%, cu tendința de a se atinge 93—94%. Se apreciază că există încă condiții de ameliorare, prin extinderea automatizării, mărirea etapelor de separare, ameliorarea recuperării căldurii etc.

Randamentul transportului, distribuției și stocajului se referă numai la pierderile specifice acestor procese. Din datele statistice existente în cadrul țărilor care fac parte din C.E.E./O.N.U., rezultă că randamentul pentru transportul cărbunelui, petrolului și gazelor este de 98—99%, iar pentru transportul energiei electrice de circa 92% ; pe ansamblul transportului de energie, randamentul este de circa 98%. Trebuie menționat că în calculul acestor randamente nu se includ consumurile tehnologice în instalațiile care asigură transportul.

Utilizarea energiei reprezintă faza finală a lanțului energetic. Alegerea structurii consumatorilor poate conduce la o folosire mai eficientă a energiei. Modul oarecum anarhic în care au evoluat consumatorii a făcut ca, în unele structuri, valorificarea energiei să nu fie cea optimă. Astfel, în domeniul transportului, randamentele mijloacelor utilizate variază în limite foarte largi. De pildă, transportul cu locomotive Diesel are un randament de circa 35—38%, iar cel rutier cu motoare cu combustie internă pe bază de benzină are, în condiții normale, un randament de circa 25%. Structura și tendințele viitoare în domeniul transporturilor nu conduc la concluzii optimiste în ce privește economia de energie în acest domeniu.

Rămîne ca o sarcină de viitor ca societatea să stimuleze în mai mare măsură mijloacele de transport în comun cu randamente superioare, prin îmbunătățirea confortului, oferirea de ser-

• Reducerea cu 1% a consumului de energie electrică pentru producerea aluminiului echivalează cu consumul mediu anual de energie electrică pentru 100 000 familii.

• Reducerea suplimentară cu 5% a consumului tehnologic de energie electrică în centralele electrice permite alimentarea în plus, anual, a 100 000 bucătării electrice de apartament.

• Diminuarea pierderilor de apă caldă menajeră prin controlul sistematic al garniturilor de la robinete și limitarea funcționării nejustificate a acestora (este necesară realizarea de robinete cu blocare automată b.) permite economisirea a 30 kg păcură/an/robinet.

• Prin recuperarea căldurii din resursele energetice secundare de la un singur cuptor de forjă se pot obține 6 000 Gcal/an, ceea ce echivalează cu încălzirea a 500 apartamente, iar de la un cuptor de tratamente termice — a circa 100 apartamente.

• Prin utilizarea unui fier de călcat cu termostat în locul fierului de călcat simplu se poate economisi într-un an o cantitate de energie electrică echivalentă cu cea necesară pentru producerea unei tone de îngrășăminte chimice.

• Înlocuirea frigiderului cu absorbție cu altul cu compresor permite economisirea energiei electrice necesare preparării a circa 8 tone de conserve de legume și fructe.

vicii complexe, printr-o politică economică corespunzătoare. Specialiștii apreciază că, dînd curs unei asemenea orientări, se vor putea obține economii de circa 15%. Pe ansamblul sectorului industrial al țărilor la care ne-am mai referit, care consumă 40—57% din totalul energiei, randamentul de utilizare este de circa 45—50%. Valorile cele mai ridicate se obțin în sectoarele siderurgice, industriei chimice și aluminiului. În viitor se apreciază că aceste randamente vor putea crește cu circa 15%, ca urmare a introducerii pe scară largă a recuperărilor, recirculărilor, reglajelor de precizie, precum și a unor tehnologii cu consumuri mai mici.

Industria metalurgică consumă circa 15% din producția de energie. În oțelăriile moderne, randamentele sînt de ordinul a 55%, circa 40% din energia pierdută regăsindu-se în gazele reziduale, 15% în apa de răcire, 15% prin radiațiile furnalelor înalte etc. Prin aplicarea pe scară largă a recuperărilor, a îmbunătățirilor tehnologice, s-au obținut importante ameliorări ale randamentelor actuale. În viitor se așteaptă ameliorări ale randamentelor globale în siderurgie cu 5—10%, iar într-un viitor mai îndepărtat cu 20—25%. De asemenea, pe ansamblul **industriei chimice,** se preconizează o ameliorare a randamentelor cu 10—15%, iar pe anumite grupe de tehnologii cu 15—20%.

În alte sectoare industriale ca, de exemplu în cele de producere a aluminiului, cimentului, sticlei, ceramicii, se utilizează circa 25% din consumul total și circa 54% din consumul industrial. Randamentul în industria aluminiului este de circa 30% ; prin noile procedee ca, de pildă, procedeul Alcoa. randamentul ar putea crește la circa 40%. În industria cimentului, sticlei, ceramicii etc. randamentul este în medie de 40—45%, considerîndu-se că din punct de vedere tehnic există posibilități de creștere a acestuia la 65—75%.

La noi în țară consumul industrial de energie electrică are o pondere de peste 75%. În aceste condiții, creșterea randamentelor proceselor industriale capătă o importanță cu totul deosebită. Atingerea creșterilor de randamente preconizate pe plan mondial în diferitele ramuri industriale din țara noastră ar permite obținerea unor economii importante de energie, în care scop se cer cercetate căile și găsite soluțiile concrete.

Sectorul edilitar și casnic consumă, pe ansamblul țărilor C.E.E./O.N.U., circa 31% din totalul energiei consumate de aceste țări. Randamentul global al utilizării energiei primare pe ansamblul sectorului amintit este de circa 45%, iar pe tipuri de instalații are valorile din tabelul nr. 2. Prin măsurile care au fost preconizate în diferite țări, se așteaptă o creștere a randamentului pînă la 55%.

Tabelul nr. 2

Randamentul global de utilizare a energiei primare

Modul de utilizare	Randament (%)
Încălzire cu sobe cu lemne sau cărbune	20
Încălzire centrală :	
— pe cărbune	45
— pe păcură	63
— pe gaze naturale	75
— pe energie electrică	95
Producția de apă caldă în aparate funcționînd pe gaze	62
Pompe de căldură	85

Structura consumului de energie primară în țara noastră are particularitățile sale, reflectînd politica economică promovată de partid. Iată cum arată această structură la nivelul anului 1975 :

— consum industrial	70,0%
— în transporturi	4,6%
— consum casnic și pentru încălzire instalații	11,9%
— în agricultură și industria alimentară	5,4%
— alte consumuri (industrie locală, edilitar, prestații, construcții)	8,1%

Energetica fiecărui domeniu are specificitatea sa ; de aceea, concomitent cu cercetările și soluționările pentru problemele de ansamblu ale energeticii, trebuie să se desfășoare activități concrete, orientate spre economia de energie în fiecare domeniu. Nu este de admis ca o astfel de problemă cum este cea a încălzitului locuințelor să facă numai parțial obiectul cercetării, ca la cele mai multe categorii de locuințe din mediul urban și rural soluțiile să rămînă cele tradiționale. Chemării conducerii partidului nostru trebuie să-i răspundem prin intensificarea căutărilor care să ducă la găsirea de soluții cît mai eficiente pentru toate categoriile de consumatori, pentru toate fazele lanțului energetic — de la extracție pînă la consum.

Economia de energie, rezultantă a integrării învățămînt - cercetare - producție

ACTIVITATEA de învățămînt și de cercetare trebuie să-și aducă o contribuție mai mare în unele domenii unde tehnicile existente, studiile posibile, permit îmbunătățirea situațiilor. În unele sectoare industriale, de pildă, procesele tehnologice se desfășoară cu importante degajări de căldură. Această căldură este, de regulă, evacuată în exterior prin intermediul instalațiilor de ventilare sau a apei de răcire, constituind de fapt o pierdere de energie. Deși recuperarea căldurii nu constituie o idee nouă, aplicarea ei în practică nu se face încă la nivelul cerințelor. Una din metodele de recuperare a căldurii, de asemenea, cunoscută, dar insuficient aplicată, este **utilizarea pompelor de căldură.** Cu ajutorul acestor instalații, folosind căldura deșeu cu potențial termic scăzut drept agent primar și folosind un lucru mecanic minim pentru acționarea pompei termice, se obține o cantitate de căldură de cîteva ori (în medie 3—4) mai mare decît echivalentul caloric al lucrului mecanic cheltuit. Folosirea cu discernămînt a pompei de căldură, corelată cu accelerarea procesului de asimilare a acestor instalații, poate conduce la importante economii de combustibil prin **reciclarea căldurii deșeu.**

În lumina Decretului 620, s-a acționat în direcția economisirii resurselor energetice pe multiple planuri, cu rezultate bune. Obținerea însă a unui nivel ridicat de gospodărire eficientă a tuturor resurselor energetice impune crearea unui cadru organizatoric mai adecvat, care într-o concepție unitară să stimuleze abordarea de soluții noi care să fie introduse în producție, acordarea de asistență tehnică consumatorilor de energie, promovarea unor tehnologii moderne la nivelul economiei naționale. Înțelegerea implicațiilor economice pe care le are buna gospodărire a energiei de către fiecare cetățean acasă, în întreprindere sau instituție, poate avea drept efect o valorificare superioară și rațională a resurselor energetice. Preocuparea pentru economisirea resurelor energetice pentru creșterea randamentelor instalațiilor energetice, pentru atragerea de noi resurse în acest domeniu, trebuie să fie însoțită de cercetări care să conducă în final la o raționalizare a consumului de energie, integrînd toate aceste căutări într-o concepție globală, menită să permită optimizarea balanței energetice, respectiv valorificarea resurselor energetice cu maximă eficiență economică.

Caracterul interdisciplinar al energeticii obligă ca la rezolvarea acestor probleme, alături de energeticieni să participe și tehnologi, domeniul oferind posibilitatea unei fecunde colaborări între cercetători, proiectanți, oameni din exploatare și un cîmp larg de activitate pentru specialiștii din învățămîntul superior. Potențialul științific al țării noastre poate aduce un aport esențial la rezolvarea acestor probleme vitale pentru perioada actuală și în perspectivă. În spiritul exigențelor pe care le degajă documentele de partid, a grijii pentru valorificarea cît mai chibzuită a resurselor energetice ale țării, specialiștii trebuie să lupte cu toată fermitatea pentru găsirea de soluții concrete, care să asigure transpunerea în viață a politicii partidului în domeniul energetic.

prof. dr. docent Vasile NITU

Acțiuni ferme pentru înfăptuirea programelor suplimentare

O rezervă importantă de lărgire a bazei de materii prime:

VALORIFICAREA MATERIALELOR SECUNDARE ȘI A DEȘEURILOR

● Direcții de acțiune prevăzute în Programul special de măsuri stabilit de partid pentru intensificarea colectărilor și valorificării suplimentare a materialelor secundare și deșeurilor pe anul în curs ● Anul trecut, volumul materiilor prime recuperate din materiale secundare și deșeuri a fost mai mare cu 19,6% față de 1975 ● Răspunderea tuturor organizațiilor economice pentru impulsionarea acțiunii, în vederea creșterii bazei de materii prime a țării, reducerii importurilor și obținerii unei cît mai înalte eficiențe economice.

PREOCUPAREA sistematică pentru gospodărirea judicioasă a tuturor resurselor materiale, a întregului potențial productiv constituie o componentă esențială a politicii partidului și statului nostru, orientată cu precădere spre dezvoltarea multilaterală a economiei și pe această bază, spre creșterea nivelului de trai al poporului.

Hotărîrile Congresului al XI-lea al P.C.R., Programul partidului, Directivele pentru acest cincinal și ultimele hotărîri ale conducerii de partid, plasează pe un loc central sarcina dezvoltării mai intense a bazei de materii prime, materiale și combustibili, concomitent cu intensificarea pe toate fronturile (cercetare — proiectare — tehnologia producției) a preocupărilor efective pentru extinderea colectării și valorificării materialelor secundare și a deșeurilor din industrie și de la populație. Astfel, la ședința Comitetului Politic Executiv din 24 mai a.c., s-a dezbătut și aprobat Programul de măsuri pentru îmbunătățirea activității în domeniul atragerii și reintroducerii deșeurilor în circuitul economic, pentru realizarea sarcinilor suplimentare de colectare și valorificare a acestora, prevăzute pentru anul în curs.

ÎN BAZA MĂSURILOR întreprinse, ca urmare a indicațiilor date de partid și de stat și, îndeosebi, după aprobarea, în cadrul planului de dezvoltare economică și socială a României pe perioada 1976—1980 a „Programului de sinteză privind valorificarea deșeurilor“, în acest domeniu au fost obținute o serie de rezultate pozitive. Astfel, **în anul 1976, volumul materiilor prime și materialelor recuperate din deșeuri și alte materiale secundare a fost mai mare cu 19,6 la sută față de 1975, creșteri mai accentuate înregistrîndu-se la materialele secundare și deșeurile metalice (14,9 la sută), lemnoase (15,1 la sută), textile (35,0 la sută), la materialele secundare din industria chimică (8,2 la sută) și din industria alimentară (7,3 la sută).**

Analiza modului de realizare a sarcinilor de plan pe 1976 în acest domeniu a scos în evidență însă unele lipsuri care mai persistă încă, în special pe linia recuperării polietilenei din saci uzați și navete, a uleiurilor minerale uzate, maculaturii, anvelopelor uzate etc., cît și importantele rezerve de care mai dispune economia noastră pe linia creșterii posibilităților de valorificare mai intensă a materialelor secundare și a deșeurilor.

Pe baza sarcinilor trasate de secretarul general al partidului la Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe împreună cu Comitetul de Stat al Planificării și Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, ministerele economice, institutele centrale de cercetări și proiectări, a elaborat un amplu program de măsuri prin care să se poată obține, încă din 1977, pe seama intensificării și extinderii acțiunilor de colectare și valorificare a materialelor secundare și deșeurilor, **cantități suplimentare de materii prime și materiale în valoare de peste 2 miliarde lei, iar în perioada 1978—1980 de peste 8 miliarde lei.** Programul elaborat vizează în principal, următoarele direcții principale :

1. **Intensificarea și extinderea colectării și valorificării materialelor secundare și a deșeurilor metalice,** prin : triplarea preluărilor de fier vechi provenit, în special, de la populație (circa 150 mii tone), colectarea deșeurilor de alpaca rezultat din ramura construcțiilor de mașini, a amabalajelor metalice din aluminiu (tip spray) din sectorul cooperatist și de la populație (circa 200 tone/an), organizarea recuperării deșeurilor de aliaj dur pe bază de carburi de wolfram (80—100 tone/an pulbere de wolfram), valorificarea wolframului (circa 3 t/an) și molibdenului (2,2 t/an) din becuri electrice, precum și găsirea unor tehnologii adecvate de recuperare separată a diferitelor metale.

2. **Organizarea sistemului de achiziție a obiectelor uzate de la populație, instituții de stat, hoteluri, cămine** (confecții de îmbrăcăminte, covoare, televizoare, aparate de radio, articole electrocasnice, mobilă etc), prin rețeaua cooperației meșteșugărești pentru mediul urban și prin rețeaua cooperației de consum pentru mediul rural. Se estimează că, prin dezmembrarea acestor obiecte, se vor obține, într-o primă etapă, **materiale și produse în valoare de circa 3—400 mld lei/an.**

3. **În cadrul industriei chimice se prevede creșterea recuperărilor de uleiuri minerale uzate** (40 la sută grad de recuperare față de resurse), prin valorificarea complexă a anvelopelor uzate și a altor deșeuri de cauciuc, valorificarea maselor plastice, precum și prin recuperarea de platină, cupru, molibden, nichel, crom etc. din catalizatorii uzați.

4. **Creșterea colectărilor, atît de la instituții cît și de la populație, a maculaturii, textilelor vechi și articolelor uzate de pielărie.** În acest sens, este precizată obligația întreprinderilor care utilizează produse textile, confecții, articole de pielărie, de a le preda unităților specializate de colectare, atunci cînd acestea s-au uzat, și numai pe această bază să li se livreze produse noi.

5. **Îmbunătățirea sistemului și rețelei de colectare a deșeurilor, atît de la unități socialiste, cît și de la populație prin :**

a) extinderea obligativității instituțiilor și întreprinderilor care folosesc produse textile, confecții și articole de pielărie, de a le preda unităților specializate de colectare, atunci cînd acestea s-au uzat și, numai pe această bază, să li se livreze produsele noi prevăzute în balanțele materiale și repartiții ;

b) îmbunătățirea rețelei de colectare a metalelor vechi, prin organizarea,

ECONOMIE NATIONALA

în cadrul Centralei de colectare și prelucrare a deșeurilor metalice și refractare din subordinea Ministerului Industriei Metalurgice, a unor depozite județene de prelucrare a metalelor de la întreprinderile din raza lor de activitate și de puncte de colectare a acestora de la populația urbană, școli, organizații de masă și obștești, asociații de locatari etc. S-a stabilit, de asemenea, ca din mediul rural colectarea metalelor vechi să se realizeze prin cooperativele agricole de producție, care le vor preda unităților specializate de colectare, unde vor putea primi, după caz, potrivit H.C.M. nr. 1218/1971, diverse produse laminate necesare unităților cooperatiste, în cantități echivalente cu predările efectuate ;

c) pentru sporirea volumului colectărilor la maculatură, textile vechi, articole de pielărie, cioburi de sticlă, oase etc., în special de la populație, va trebui extinsă rețeaua actuală de colectare, aparținînd Ministerului Industriei Ușoare, prin înființarea în zone urbane aglomerate a unor centre de preluare a acestor resurse, precum și prin mărirea numărului de puncte mobile de colectare. Totodată, se are în vedere posibilitatea aplicării sistemului de retribuire pe bază de tarif (remiză) existent în rețeaua unităților de preindustrializare și achiziții pentru colectarea deșeurilor de hîrtie, textile etc., și pentru asociațiile de locatari, în vederea stimulării materiale a persoanelor împuternicite de acestea pentru colectarea deșeurilor textile și de hîrtie de la populație ;

d) organizarea de secții specializate în cadrul unităților cooperației meșteșugărești (pentru mediul urban) și de consum (pentru mediul rural), care să achiziționeze obiecte de uz casnic și personal (confecții textile, televizoare, aparate de radio, articole electrocasnice, mobilă etc.), resturile rezultate după dezmembrarea și valorificarea acestora urmînd a fi predate unităților specializate de colectare a deșeurilor metalice, textile, de hîrtie, lemnoase etc. În scopul punerii în practică a acestui sistem, se impune ca UCECOM și CENTROCOOP să treacă deîndată la organizarea secțiilor de preluare și prelucrare a acestor resurse, precum și la stabilirea unor prețuri de achiziție diferențiate, în funcție de uzura produselor respective, astfel încît să se stimuleze și preluarea obiectelor cu un grad de uzură avansat ;

e) ținînd seama de importantul potențial de materii prime conținut în reziduurile menajere, stradale și cele de aceeași categorie, s-a stabilit să se organizeze în fiecare oraș, prin întreprinderile orășenești de salubritate, sortarea acestora înainte de a fi depozitate pe platforme și predarea materialelor selectate (metal, hîrtie, textile, sticlă etc.), unităților specializate de colectare.

PE LÎNGĂ măsurile menționate, atenția specialiștilor se cere îndreptată, în continuare, spre urgentarea găsirii de noi căi și soluții de utilizare a unor materiale secundare neprelucrate în prezent ce există în cantități importante și care, printr-o valorificare superioară, ar putea conduce la importante economii de materii prime noi, deficitare pe plan național sau care se importă. În această categorie intră, de exemplu, depozitele miniere rezultate din procesele de exploatare și preparare, care conțin mari cantități de materii prime minerale neutilizate, blochează importante suprafețe de teren, necesită cheltuieli mari pentru conservarea lor. Prin valorificarea complexă a acestor depozite, se vor putea obține materii prime minerale, în cantități de loc neglijabile, economisind diverse materiale de construcție, se eliberează însemnate suprafețe de teren, iar eficiența economică a extracției de masă minieră, va crește.

Pe aceeași linie, un alt exemplu, ce se impune menționat, îl constituie coajă lemnoasă, importantă resursă ce nu se valorifică în prezent decît în foarte mică măsură. Avînd în vedere că din exploatarea masei lemnoase rezultă anual peste 600 mii mc de coajă, se impune ca într-un timp mai scurt specialiștii din cadrul MEFMC să ia cele mai eficiente măsuri, astfel încît, pînă în 1980, această resursă să-și găsească în totalitate utilizarea pentru producerea de ulei eteric, extract de tanin, plăci izolante și dure etc. În acest mod se va aduce o contribuție substanțială la mai buna gospodărire a fondului forestier și la valorificarea superioară a masei lemnoase supusă industrializării.

AM EVIDENȚIAT doar cîteva din principalele probleme care trebuie să stea în atenția tuturor specialiștilor din economie pentru dezvoltarea mai intensă a bazei interne de materii prime. Desigur, că, în spiritul recentelor sarcini trasate de conducerea de partid și de stat, trebuie să se producă în toate sectoarele de activitate o adevărată cotitură în modul de a aborda aceste probleme, astfel încît rezolvarea lor favorabilă să conducă la obținerea unei cît mai înalte eficiențe a întregii activității economice. Pentru aceasta se impun eforturi susținute, astfel, încît toate materiile prime secundare și deșeurile să fie atrase în circuitul economic, cu consecințe nemijlocite asupra reducerii costurilor de producție și economisirii unor importante fonduri valutare.

Dan ANDREESCU

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Indici superiori de utilizare a agregatelor și utilajelor

PENTRU obținerea producției de metal in cantitățile și sortimentele necesare, întreprinderile siderurgice au fost dotate cu agregate și utilaje moderne, de mare randament. Datorită grijii acordate utilizării cît mai depline a mijloacelor din dotare, s-au obținut, în ansamblu, rezultate bune, oglindite în depășirea planului producției globale la Ministerul Industriei Metalurgice pe primele 4 luni din acest an cu 2,5% și a producției fizice pînă la data de 10 mai, după cum urmează : fontă (103,3%), oțel aliat (104,2%), laminate finite pline din oțel (102,6%), oțel beton (106,2%), țevi din oțel (101,7%), laminate mijlocii și ușoare (102,4%) ș.a.

Urmărind evoluția indicilor medii de utilizare a timpului disponibil de lucru al principalelor agregate și utilaje, se constată îmbunătățiri substanțiale, îndeosebi la bateriile de cocsificare, la cuptoarele de prăjire a aluminei, la mașinile de bare trase, la convertizoare cu oxigen ș.a. (graficul). Aceste creșteri își au explicația în perfecționarea tehnologiilor, organizarea mai bună a muncii pe echipe și schimburi, aprovizionarea ritmică cu cele necesare etc.

La unele agregate indicii de utilizare nu se ridică însă la nivelul cerințelor actuale datorită în special, diverselor **opriri pentru executarea reparațiilor accidentale.** Numai la mașinile de trefilat, stagnările datorate reparațiilor accidentale au însumat în trimestrul I 1977 peste 14 mii ore-mașini. În alte cazuri stagnările sînt consecința **necorelării unor capacități de producție** (la Întreprinderea metalurgică Iași), a lipsei de forță de muncă (Întreprinderea de țevi „Republica“, Întreprinderea Laminorul Brăila), sau **neaprovizionării la timp cu materiale** (Întreprinderea de prelucrare a aluminiului Slatina) etc. O mai atentă analiză de către centralele industriale din M.I.M. a modului de folosire a utilajelor din dotarea întreprinderilor ar avea darul de a scoate la iveală și alte rezerve de capacități nefolosite, și în același timp, de a iniția măsuri de viitor care să faciliteze utilizarea la un grad tot mai înalt a zestrei tehnice.

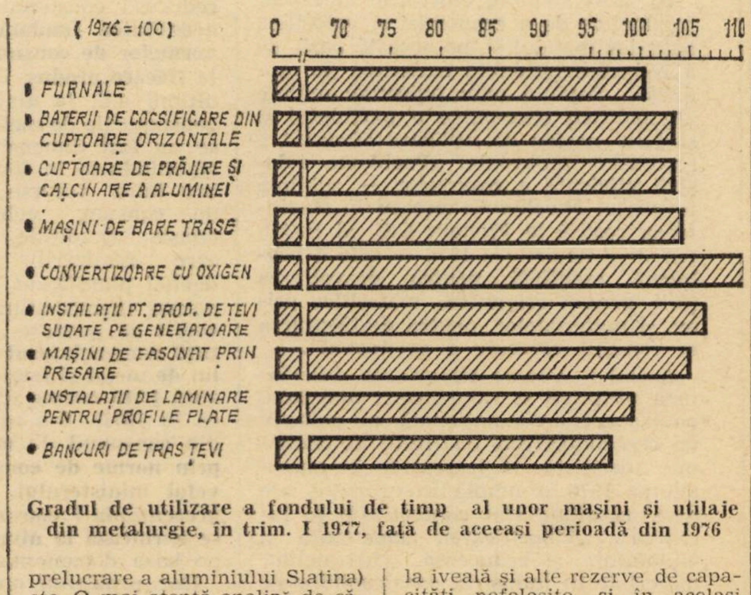

Gradul de utilizare a fondului de timp al unor mașini și utilaje din metalurgie, în trim. I 1977, față de aceeași perioadă din 1976

DEZBATERE

UTILIZAREA SUPERIOARĂ A METALULUI ȘI REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

● Puncte de vedere privind perfecționarea sistemului de normare și urmărire a consumului de metal pe unitatea de produs ● Modalități multiple de valorificare superioară și economisire a materiilor prime specifice industriei construcțiilor de mașini.

AMPLA ACȚIUNE de utilizare rațională și valorificare superioară a tuturor resurselor materiale de care dispune economia națională — în cadrul cărora metalul deține o poziție primordială — are implicații economice deosebite pentru fiecare întreprindere în parte, pentru economia națională în ansamblu, și anume :

— satisfacerea într-o măsură mai mare a nevoilor economiei naționale prin **fabricarea din aceeași cantitate de materie primă a unui volum sporit de produse ;**

— realizarea de economii și beneficii peste plan, ca urmare a reducerii cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție-marfă ;

— degrevarea economiei naționale de importante eforturi valutare, cunoscut fiind faptul că România, nedispunînd de cantități suficiente de minereu de fier și cocs metalurgic, este nevoită să le importe la costuri destul de ridicate.

În acest context, eforturile unităților productive de a economisi și valorifica superior metalul și, pe această bază, de a reduce cheltuielile materiale de producție, răspund unor obiective majore ale politicii economice a partidului și statului nostru de utilizare eficientă a resurselor materiale. **„Problema folosirii eficiente a resurselor** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Cuvîntarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976 — **este o problemă esențială pentru dezvoltarea țării, pentru asigurarea materiilor prime și materialelor, pentru desfășurarea în condiții normale a producției“.**

Avînd în vedere importanța deosebită a utilizării și valorificării metalului pentru economia națională, un colectiv de cercetători din Institutul de economie socialistă a întreprins în cursul anului 1976 o amplă investigație, ale cărei rezultate sînt concretizate în lucrarea : „Valorificarea superioară a metalului și reducerea cheltuielilor materiale în industria construcțiilor de mașini“. Principalele concluzii teoretice și metodologice rezultate în urma cercetării au fost supuse unei dezbateri științifice cu specialiști din organele centrale de sinteză, întreprinderi și centrale industriale și din învățămîntul economic superior.

În cadrul dezbaterii, o atenție deosebită a fost acordată căilor și mijloacelor de valorificare superioară a metalului și de reducere a cheltuielilor materiale de producție. De asemenea, problemele cu caracter metodologic au ocupat un loc major, sugestiile și propunerile făcute vizînd, în principal, perfecționarea indicatorilor de planificare, utilizarea și valorificarea superioară a metalului în întreprinderile constructoare de mașini.

Fundamentarea științifică a normelor de consum

UNA DIN PROBLEMELE larg dezbătute, cu implicații directe asupra reducerii consumului de metal, a fost **necesitatea fundamentării științifice a normelor de consum în fiecare unitate, la fiecare produs.** După cum se știe, în ultimii ani, la majoritatea produselor, consumurile de metal și laminate feroase au fost dimensionate prin norme, stabilindu-se în felul acesta un echilibru între resurse și cerințele reale de consum, echilibru menit să creeze condițiile materiale necesare realizării și depășirii producției planificate. Au fost introduse norme tehnico-științifice la un număr sporit de produse, la **sfîrșitul anului 1976 nomenclatorul normelor consumului de metal și laminate feroase cuprinzînd 4 219 norme** (de 3,3 ori mai multe ca în 1971). S-a ajuns, astfel, **ca 90% din consumul de metal să fie urmărit prin norme de consum stabilite la nivelul ministerului, restul de 10% reprezentîndu-l consumul de metal care se normează la nivelul întreprinderilor,** pe baza documentației tehnice.

Dar problema normării în industria construcțiilor de mașini nu constă numai în creșterea numărului de norme ci, mai ales în **calitatea normelor,** în sensul ca ele să oglindească cît mai real posibilitățile efective ale întreprinderilor, specificul fiecărui produs în parte. Legat de aceasta, a fost subliniată **necesitatea ca mărimile normative ale indicatorilor de consum pe diferite trepte** (produse, grupe de produse, întreprinderi, centrală, ramură) **să fie stabilite în raport cu structura reală a producției la care se referă.**

Participanții la dezbatere au atras atenția asupra faptului că, în multe cazuri, se face o comparare directă a consumurilor realizate de diferite întreprinderi, **fără a se lua în considerare structura efectivă a producției,** ceea ce conduce la formularea unor concluzii needificatoare cu privire la consumul de metal și, implicit, la nivelul cheltuielilor materiale. Or, așa cum rezultă din practică, sub aspectul realizării planului pe sortimente, în întreprinderile constructoare de mașini există încă mari rezerve, în sensul că, la multe unități, planul de producție pe sortimente nu s-a îndeplinit, realizîndu-se produse într-o altă structură sortimentală decît cea avută în vedere la elaborarea planului și la calcularea normelor. Nerealizarea planului sortimental de producție a avut efecte nefavorabile, în sensul că, pe lîngă depășirea consumului fizic de metal, au fost majorate în loc să fie reduse cheltuielile materiale. Pentru eliminarea unor asemenea carențe s-a propus :

a) **analiza realizărilor la consumul de metal să nu se facă prin simpla comparare a indicatorilor planificați cu cei realizați, ci prin recalcularea lor în raport cu structura producției efectiv realizată de fiecare întreprindere în parte.** Astfel calculați, indicatorii respectivi oferă o imagine mai reală a eforturilor întreprinderilor ;

b) întrucît nerealizarea sortimentului planificat la anumite grupe de produse s-a datorat, în principal, greutăților întîmpinate în domeniul aprovizionării tehnico-materiale (în sensul neprimirii la timp și în cantitățile solicitate a unor materiale, piese sau subansamble), s-a recomandat o **mai mare preocupare din partea întreprinderilor și centralelor industriale pentru adaptarea operativă a planurilor de aprovizionare la schim-**

bările intervenite în structura sortimentală a producției ;

c) **nominalizarea produselor din balanțe să se facă în timp util pentru a da certitudine la contractarea materiilor prime și materialelor** (în multe cazuri nu se cunoaște necesarul exact de aprovizionare) ;

d) la **întocmirea planurilor de aprovizionare din import să se aibă în vedere numai cantitățile și sortimentele strict necesare, urmărindu-se în permanență reducerea importurilor pe baza asigurării de produse asimilate și omologate în țară, corespunzătoare calitativ nevoilor producției ;**

e) **definitivarea din timp a proiectelor tehnologice de execuție a produselor** (de cele mai multe ori acestea sînt definitivate pe parcursul executării planului), în vederea cunoașterii în fiecare moment și pentru fiecare variantă de structură de producție a consumului de metal necesar conform documentației tehnologice a produsului.

O serie de dificultăți se întîmpină și la **stabilirea normelor de consum pe produs în cazul produselor noi.** În asemenea situații, propunerile de norme de consum au un anumit grad de relativitate, deoarece sînt rezultatul unei insuficiente documentări asupra însușirilor tehnice ale produsului, a comportării lui în procesul de producție etc. Ca urmare, pe parcursul însușirii produsului apar nepotriviri între norma propusă și ce s-a realizat efectiv — nepotriviri care, de cele mai multe ori, sînt de natura depășirii consumurilor normate. În acest context, se impune **intensificarea preocupărilor în direcția stabilirii unei metodologii perfecționate de normare a consumurilor la produsele noi introduse în fabricație.**

În sfîrșit, în legătură cu normele s-a mai ridicat și **problema îmbunătățirii modului de stabilire a normelor de consum la produsele cu ciclu lung de fabricație** (construcții navale ș.a.). Din cauză că la un vas de mare tonaj, de pildă, se lucrează 2—3 ani, raportarea consumurilor trebuie făcută treptat, în funcție de cota-parte din producția realizată. Deși au fost stabilite criterii în funcție de care să se elaboreze norma și să se facă raportarea consumului de metal, la stabilirea normei se mai fac destule greșeli, în sensul că nu se ține seama integral de consumurile tehnologice ale produselor și, ca urmare, normele de consum stabilite nu pot fi realizate.

ÎN CADRUL DEZBATERII AU FOST PREZENTATE REFERATELE :

— Perfecționarea modului de planificare și urmărire a indicatorilor de valorificare superioară a metalului **(ing. Ion Iliescu,** de la Institutul de economie socialistă) ;

— Metodologia de urmărire și analiză a utilizării metalului **(dr. Dumitru Mărgulescu, prof. dr. Alexandru Gheorghiu și conf. dr. Alexandru Isfănescu,** de la Academia de Studii Economice București) ;

— Probleme metodologice privind îmbunătățirea normării consumurilor **(economist Ilie Năcuță,** Întreprinderea „Vulcan"-București, **lector Ion Cămășoiu** și **asistent Maria Caracotă,** de la Academia de Studii Economice, București) ;

— Corelarea cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție-marfă cu indicele de consum al materialului exprimat în tone la 1 milion lei producție globală, ca metodă de planificare în construcția de mașini **(economist Vladimir Popovici, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini).**

— Aspecte metodologice de determinare comparativă a eficienței operațiilor de export și import prin prisma valorificării superioare a metalului **(economist principal Gheorghe Hașeganu,** Institutul de economie socialistă).

AU PARTICIPAT LA DISCUȚII :

Vladimir Popovici, șef serviciu preț de cost, **Marioara Stroe,** economist principal, **ing. Ion Calboreanu,** șef serviciu, **Valentin Răutu,** economist principal, **ing. Despina Borgher, ing. Petre Ilie, ing. Dumitru Gherman** din Ministerul Indutriei Construcțiilor de Mașini; **Ilie Năcuță,** contabil șef la Întreprinderea „Vulcan"-București, **Iulian Vanea** șef serviciu Întreprinderea de mașini-unelte și agregate București ; **Mihai Maltopol,** economist CIUEMMR ; **Gheorghe Vlăducu,** cercetător principal, Institutul de studii și cercetări de planificare ; **Ludovic Lacsz,** economist „Electrouzinproiect" ; **Ion Cămășoiu,** lector A.S.E. ;**dr. Dumitru Mărgulescu,** profesor A.S.E. ; **Marcu Horovitz,** șef sector, **ing. Ion Iliescu,** cercetător principal, **Vergiliu Iordache,** cercetător principal, **Grigore Corlan,** cercetător principal și **Gheorghe Hașeganu,** economist principal, de la Institutul de economie socialistă.

Corelarea cheltuielilor materiale cu indicii de consum

AMPLE DISCUȚII a suscitat **problema corelării mai bune a cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție-marfă cu indicele de consum exprimat în tone la un milion lei producție marfă.** S-a subliniat ideea, că deși între acești indicatori există în principiu o interdependență și o corelație direct proporțională, totuși, fiind indicatori de sinteză, au și o serie de caracteristici și factori de influență cu acțiune diferențiată, în unele cazuri efectele acestora fiind chiar opuse. De aceea, **în planificarea nivelului și a ritmurilor de reducere a cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție-marfă nu pot fi preluate direct valorile și, respectiv, ritmurile de reducere a indicatorului tone/milion lei, fiind necesară introducerea unor corective** (care să să surprindă influența îmbunătățirii structurii sortimentale a producției, valoarea înlocuitorilor, valoarea semifabricatelor primite din cooperare, efectul valoric al diferenței de preț pe tona de metal consumat — în minus cînd prețurile medii pe tona de metal au crescut față de perioada anterioară și în plus cînd acestea au scăzut etc.), **care să-i aducă la condiții de comparabilitate.**

Pentru o temeinică fundamentare a celor doi indicatori este necesară, de asemenea, **o corelare a lor în timp,** în sensul cunoașterii cît mai exacte atît a structurii sortimentale a planului de producție, cît și a consumului fizic de metal, pe produs, încă înainte de lansarea planului. Dacă structura producției este, în mare parte, cunoscută încă înainte de lansarea planului, normele de consum pe produs sînt definitivate abia în lunile februarie-martie ale anului de plan. Asemenea aspecte pot fi evitate prin **obligativitatea definitivării normelor de consum pe produs odată cu structura planului de producție și cu aprobarea indicatorilor de utilizare și valorificare superioară a metalului.**

În cadrul dezbaterii au fost evidențiate și alte rezerve de utilizare rațională și valorificare superioară a metalului în industria constructoare de mașini. S-a arătat, de pildă, că la nivelul unor ramuri, se pierde anual circa 20% din cantitatea de metal intrată în procesul de producție sub formă de **deșeuri și rebuturi,** și că cea mai mare parte din deșeuri, între 40—70% din metalul brut intrat în ciclul de producție, s-a realizat în sectoarele primare — turnătorii și forje. În legătură cu deșeurile, în cadrul dezbaterii au fost ridicate două probleme :

a) necesitatea reducerii procentului de deșeuri pînă la limitele admise de procesele tehnologice ;

b) reintroducerea deșeurilor în circuitul economic, ca sursă de materii prime.

În legătură cu primul aspect s-a subliniat importanța intensificării eforturilor de reducere a cantității de deșeuri prin :

— acordarea unei atenții mai mari de către industria siderurgică **livrării laminatelor și profilelor la lungimi fixe și multiple, iar a tablei în forme adecvate unui plan de croire** (la nivelul unei întreprinderi de mărime medie, pe această cale se poate reduce consumul de metal cu 800—1 000 tone pe an). Datorită faptului că industria siderurgică a livrat în 1975 unele sortimente de laminate și profile supradimensionate, pierderile la construcțiile metalice au fost de circa 10%, față de numai 4—5% pe plan mondial. În felul acesta o mare parte din producția de metal s-a reîntors la retopit sub formă de resturi sau șpan, conducînd la risipă de muncă, consum suplimentar de energie electrică, ocuparea inutilă a mașinilor-unelte, prelungirea timpului de prelucrare a pieselor și subansamblelor și, în final, la mărirea sensibilă a cheltuielilor de producție ;

— accelerarea acțiunii de modernizare a turnătoriilor ;

— reproiectarea constructivă și tehnologică a tuturor ștanțelor și dispozitivelor care facilitează creșterea volumului de deșeuri ;

— combinarea planurilor de croire în așa fel încît din fiecare tablă de metal să se obțină nu numai reperele de bază (așa cum se întîmplă în prezent în majoritatea întreprinderilor, aruncîndu-se importante cantități de metal), **ci și alte repere mai mici ;**

— utilizarea mai eficientă a ștraifurilor rezultate din debitare ;

— extinderea sistemului de debitare centralizată a laminatelor (conform cal-

Dezbatere consemnată de
Grigore CORLAN,
cercetător științific principal
Institutul de economie socialistă

(Continuare în pag. 11)

RESURSE DE CREŞTERE A EFICIENŢEI ECONOMICE (II)

Combaterea poluării mediului înconjurător

INTENSIFICAREA punerii în valoare a resurselor naturale şi dezvoltarea industrială determinată de aceasta trebuie să se realizeze în condiţiile protejării mediului înconjurător, a cursurilor naturale de ape şi a atmosferei, ale evitării unor implicaţii negative economice, ecologice şi social-sanitare.

Diminuarea în cît mai mare măsură a urmărilor posibile ale degradării mediului şi păstrarea nealterată a cadrului biologic natural constituie o preocupare majoră a Centralei minereurilor şi metalurgiei neferoase Baia Mare. De altfel, în acest scop au fost alocate însemnate fonduri de investiţii (reprezentînd circa 5% din totalul investiţiilor centralei în cincinalul anterior) pentru realizarea instalaţiilor de epurare a apelor şi aerului. Desigur, creşterea numărului, capacităţii şi complexităţii instalaţiilor de epurare, conjugată şi cu modificarea condiţiilor de amplasare, funcţionare şi întreţinere a acestora, se concretizează în cheltuieli suplimentare. Prin măsurile întreprinse însă, este soluţionată practic epurarea apelor reziduale de conţinutul de suspensii solide (cu un grad de epurare de peste 99,9%), a apelor majore, epurarea avansată (între 40—50%) a unora, din alte noxe, cum ar fi cazul conţinutului de cupru, arsen, plumb şi cloruri, precum şi prevenirea poluării cu fenoli prin înlocuirea unor reactivi întrebuinţaţi.

În domeniul combaterii poluării aerului centrala a avut în vedere **aplicarea la toate instalaţiile noi a celor mai moderne procese de fabricaţie, dotarea lor cu utilaje de înaltă tehnicitate şi cu sisteme de captare şi purificare a gazelor.** Astfel, prin instalaţia de topire în suspensie a concentratelor cuproase de la Baia Mare s-au exclus fazele de pregătire şi aglomerare, iar procedeul practicat la Copşa Mică, prin obţinerea plumbului brut şi condensarea cu ploaie de plumb a zincului volatilizat, pe lîngă reţinerea unei bune părţi din noxe, asigură şi valorificarea superioară a gazelor sulfuroase. Îmbunătăţiri esenţiale au fost aduse şi prin realizarea altor instalaţii noi, ca cea de oxizi de plumb de la Baia Mare cu sistem ermetizant şi pus sub depresiune, convertizoarele de cupru din Baia Mare şi Zlatna, sau înlocuirea rafinării termice a plumbului cu cea electrolitică. Concomitent, a devenit posibilă dezafectarea unor instalaţii vechi, producătoare de noxe, la Baia Mare, Ferneziu, Zlatna şi Copşa Mică.

Ca urmare a măsurilor întreprinse, concentraţia de poluanţi în mediul înconjurător a scăzut de 4—5 ori în 1975 faţă de nivelul din 1970, ajungînd în unele secţii, de pildă la oxizi de plumb, la o scădere de pînă la 10 ori.

Continuarea acţiunilor privind combaterea poluării mediului înconjurător — care în anii actualului cincinal va avea ca obiectiv realizarea unor iazuri noi de decantare a tuturor instalaţiilor de epurare chimică a apelor de mină şi a celor evacuate din iazurile de decantare, amplificarea instalaţiilor de epurare la uzine, precum şi îmbunătăţirea continuă a sistemelor de captare şi purificare a gazelor la aceste uzine — va determina importante eforturi financiare şi în viitor ; în perioada 1976—1980 ponderea sumelor alocate realizării mijloacelor fixe destinate combaterii poluării va reprezenta aproape 8% din totalul investiţiilor.

Scopul primordial al acestor eforturi este **reducerea conţinuturilor de suspensii de materiale toxice, de ioni de metale grele şi de alte nocivităţi din apele şi din aerul evacuat, sub limitele admise.**

Atribuţii directe în cooperarea economică

PRIN SPECIFICUL SĂU, datorită sferei largi de activitate şi preocupări, centralei îi revin sarcini deosebite legate de dezvoltarea continuă a relaţiilor reciproc avantajoase cu partenerii externi, atît pe plan tehnic, economic, de cercetare, cît şi comercial. Deşi tehnologiile de prelucrare metalurgică a concentratelor funcţionînd sub licenţă reclamă anual piese de schimb şi materiale din import pentru procesul tehnologic, există preocupări susţinute pentru asimilarea acestora în ţară, reuşindu-se ca peste 90% din reperele ce se importau să fie asimilate.

Asimilările efectuate pînă în prezent au contribuit la îmbunătăţirea calităţii procesului tehnologic, asigurînd mobilizarea unor cantităţi mai mari de concentrate mai sărace din stoc şi realizarea unor sortimente de metale neferoase deficitare în anumite perioade, în producţie proprie. Ca urmare a acestor acţiuni, în ultimii cinci ani s-a realizat o producţie în valoare de peste 50 milioane lei anual, fără însă a se putea aprecia că s-a obţinut o valorificare completă a acestor posibilităţi.

Specialiştii au apreciat în cadrul dezbaterii că **centrala trebuie să primească atribuţii concrete privind dezvoltarea unor acţiuni de cooperare, de altfel în lumina prevederilor legale în vigoare, de aşa natură încît să asigure întregul ansamblu de lucrări necesare punerii în valoare a resurselor minerale, din ţările cu care se cooperează, pornind de la prospecţiunea şi explorarea geologică, pînă la producţia de metale.**

CONCLUZII

FĂRĂ A EPUIZA, în cele prezentate, totalitatea problemelor dezbătute, precum şi întreaga gamă de resurse reliefate de specialişti pentru dezvoltarea în viitor a Centralei minereurilor şi metalurgiei neferoase Baia Mare, în final se pot desprinde următoarele concluzii :

1 Dezvoltarea bazei de materii prime minerale şi atragerea în circuitul economic a unor resurse cu conţinuturi metalice mai reduse reprezintă obiective majore, rezultatele cercetării ştiinţifice în acest domeniu fiind necesar a fi valorificate operativ în producţie. În acest scop, **fazele de cercetare trebuie scurtate în special prin concentrarea activităţii de cercetare pe**

zone și perimetre, ceea ce va avea un dublu efect economic. Pe de o parte ieftinirea costurilor de execuție și pe de altă parte eliminarea unor cheltuieli necesare întreținerii lucrărilor un timp mai îndelungat. În același timp, specialiștii centralei trebuie să găsească **cele mai bune metode privind stabilirea potențialului real al zăcămintelor în funcție de condițiile geo-miniere,** concrete, în vederea fundamentării corespunzătoare a rezultatelor cercetării geologice. În ordinea prioritară bine stabilită, este necesar să fie **elaborate metodologii noi, atît pentru cercetarea propriu-zisă, cît și pentru aprecierea cantitativă și calitativă a rezervelor puse în evidență pentru toate zăcămintele.** Adoptarea unor asemenea măsuri ar contribui la reducerea cheltuielilor în realizarea lucrărilor de cercetare geologică.

2 Pentru îmbunătățirea continuă a eficienței economice se impun **realizarea valorificării integrale a potențialului zăcămintelor, recuperarea rezervelor temporar imobilizate în panouri izolate, pe ramificații secundare de filoane, în pilieri temporari,** procese conjugate cu reducerea continuă a cheltuielilor, a consumurilor specifice și creșterea productivității muncii ; adoptarea, în continuare, a unor metode de exploatare cu productivități ridicate ; creșterea gradului de mecanizare a tuturor lucrărilor de bază ; promovarea unor sisteme noi de deschidere și pregătire a minelor, precum și a unor soluții noi a transportului la diferite fluxuri. În același timp, se impune **un ritm mai rapid de dezvoltare a producției de utilaj minier și de pregătire a forței de muncă necesare tuturor exploatărilor minere.** De asemenea, este necesară **atragerea în circuitul economic și a altor surse purtătoare de metale neferoase prin valorificarea unor subproduse** considerate în trecut deșeuri (hălzi, zguri, cenuși).

3 Sectorul prelucrării metalurgice, beneficiind de cele mai moderne tehnologii utilizate pe plan mondial, va trebui **să le exploateze mai rațional** și **în corelație cu calitatea concentratelor de care dispune** și **să recupereze mai deplin elementele însoțitoare prezente în concentrate.** În viitor, se impune orientarea specialiștilor și spre alte **tehnologii comune pentru sectoarele preparare-metalurgie, capabile să asigure prelucrarea concentratelor mai sărace la randamente maxime.**

Metal lingou și produsele metalurgice rezultate — care reprezintă de fapt produsele finale ale centralei — **să constituie plan de stat pentru centrală ;** minereurile extrase, **concentratele să fie cuprinse într-un plan cu caracter intern, care să fie corelat cu planul pe ansamblul centralei prin coeficienți de recalculare și prețuri adecvate.** Pentru a se realiza o integrare mai deplină între sectoarele extracție—prelucrare—metalurgie **este necesar să se elimine unii indicatori intermediari, subordonînd astfel mai bine ansamblul activității, producerii metalului lingou.**

4 Pentru îmbunătățirea continuă a eficienței economice este necesar să se acționeze, în primul rînd, pentru valorificarea mai înaltă, recuperarea mai deplină a metalului din zăcăminte, pînă în lingou, proces conjugat cu reducerea continuă a cheltuielilor, a consumurilor specifice și cu creșterea productivității muncii.

În sectorul minier, factorul principal care determină efectul economic al produselor este conținutul natural de substanță utilă al minereului extras și prelucrat. Variația acestuia de la o unitate la alta fiind în limite foarte largi, același produs se realizează cu eficiență diferită, cele cu conținut minim fiind deobicei cu pierdere. În limita condițiilor concrete existente, **trebuie sporite preocupările specialiștilor centralei pentru a diminua efectul nefavorabil al conținutului scăzut de substanță utilă a minereurilor precum și efectul economic inevitabil al înrăutățirii condițiilor geo-miniere odată cu adîncirea și extinderea rețelelor miniere, cu cheltuieli ridicate de susținere și întreținere, prin măsuri care vizează respectarea calității minereului, eliminarea pierderilor, creșterea randamentelor de extracție, reducerea consumurilor specifice de materiale și energie, creșterea productivității muncii fizice etc.**

5 Activitatea de aprovizionare, la nivelul centralei constituie un proces de o complexitate deosebită, în care sînt antrenate conducerile tuturor unităților aparținătoare și toate compartimentele funcționale. În acest proces au apărut și aspecte negative care au condus pe de o parte la crearea de stocuri supranormative, iar pe de altă parte a facilitat apariția de împrumuturi restante și ca urmare diminuarea capacității de plată, cu amenzi majorate și penalități, îngreunînd activitatea financiară și conducînd în final la diminuarea eficienței economice a centralei și a unităților sale.

Problema imobilizărilor financiare, astfel create, este necesar să constituie obiectul unor analize periodice privind depistarea cauzelor care au condus la apariția de stocuri supranormative, de imobilizări financiare, întocmindu-se programe de măsuri atît pentru înlăturarea cauzelor respective, cît și pentru readucerea valorilor imobilizate în circuitul economic.

Maria IONIȚĂ

Utilizarea superioară a metalului

(Urmare din pag. 9)

culelor efectuate de specialiști din M.I.C.M., la nivelul anului 1980 prin extinderea debitării centralizate a laminatelor s-ar obține o reducere a consumului de metal cu circa 4%).

— **direcția de aprovizionare și desfacere din minister, împreună cu centralele industriale să efectueze periodic analize și controale asupra modului de aprovizionare a întreprinderilor cu metal și laminate în strictă conformitate cu documentația tehnologică pentru produsele „sortimente de plan"** ; obligativitatea întreprinderilor de a sesiza din timp, încă din faza de lansare a comenzilor, abaterile de la tehnologii care pot determina depășirea consumului prevăzut în documentația tehnică.

În ceea ce privește valorificarea deșeurilor problema care s-a ridicat a fost aceea a modului cum să se realizeze aceasta : ca **deșeuri** sau **ca materie primă pentru alte produse.** S-a subliniat ideea că, privite prin prisma prețurilor, acele deșeuri care au o valoare ridicată (tabla silicioasă, de pildă, care se procură din import), nu trebuie valorificate prin vînzare la I.C.M. la prețuri care nu acoperă nici măcar cheltuielile de transport și manipulare, ci să fie reintroduse în circuitul economic ca materie primă pentru producerea unor produse mărunte, dar care pot fi vîndute la prețuri mai ridicate.

ÎN PROCESUL utilizării raționale și valorificării superioare a metalului în industria constructoare de mașini, o importanță deosebită are crearea cadrului organizatoric adecvat. În acest sens, s-a avansat ideea grupării lucrătorilor care se ocupă de urmărirea consumurilor într-un serviciu special de analiză economică ; în prezent, aceștia sînt dispersați în două compartimente ; economic (plan, aprovizionare) și concepție (proiectare, tehnic). Acest serviciu urmează să aibă următoarea componență :

— **biroul consumuri specifice,** în sarcina căruia să cadă analiza consumurilor specifice în funcție de normele aprobate și urmărirea încadrării acestora atît în norme, cît și în planul de economii stabilit pe întreprindere ;

— **biroul costuri de producție** care să se ocupe cu calculul (antecalculul) costurilor de producție, urmărind încadrarea consumurilor specifice în sarcina de reducere a acestuia și de sporire a beneficiului.

Serviciul de analiză economică ar urma să-și desfășoare activitatea în strînsă colaborare cu organul de control financiar intern în scopul asigurării, printr-o disciplină fermă, a unei folosiri cît mai raționale și eficiente a metalului.

DEZBATEREA care a avut loc a prilejuit un rodnic schimb de păreri între cercetători, ingineri, proiectanți, cadre didactice din învățămîntul superior, a scos în evidență faptul că, deși notabile, rezultatele obținute pînă acum sînt susceptibile de îmbunătățiri, în fiecare întreprindere sau centrală industrială existînd încă importante rezerve, atît în domeniul utilizării raționale și valorificării superioare a metalului, cît și în privința reducerii cheltuielilor materiale de producție. Pentru valorificarea lor este necesar să se acționeze de către cadrele de decizie din centrale și întreprinderi prin toate pîrghiile tehnico-economice care pot avea efecte favorabile cît mai operativ și cît mai mari.

PUNCTE DE VEDERE

MAI BUNA SERVIRE A CONSUMATORILOR PRIN PRISMA RELAŢIEI INDUSTRIE-COMERŢ

ÎN CONDIŢIILE existenţei unor resurse de mărfuri care acoperă în ansamblu nevoile de consum crescînde ale populaţiei, pe baza programelor speciale cu privire la producţia de bunuri de consum şi creşterea nivelului de trai al populaţiei, relaţiile dintre industrie şi comerţ capătă noi valenţe semnificative.

Pentru a îndeplini funcţiile ce revin comerţului în viaţa economică a ţării şi a perfecţiona continuu aprovizionarea populaţiei, resursele de mărfuri ce se pun la dispoziţia acesteia prin reţeaua de desfacere trebuie să fie în concordanţă cu volumul şi structura cererii de mărfuri solvabile a consumatorilor. Aceste cerinţe sînt determinate atît pentru industrie, cît şi pentru comerţ, în privinţa constituirii fondului de mărfuri.

O condiţie de mare însemnătate pentru ca aceste relaţii să acţioneze eficient şi operativ în direcţia adaptării producţiei la necesităţile consumului o constituie metodologia de planificare, modul în care se fundamentează deciziile de contractare a fondului de marfă.

Contractele economice servesc la fundamentarea planurilor anuale pe baza prevederilor planului cincinal, precum şi la concretizarea relaţiilor economice între întreprinderile furnizoare şi beneficiari, pentru livrarea de produse şi executarea de servicii.

Cadrul relaţiilor industrie-comerţ ar fi însă mult prea limitat dacă l-am reduce numai la contracte. El cuprinde în mod necesar şi alte forme — legate de studirea cererii de mărfuri, condiţionarea şi finisarea produselor, testarea noilor produse *şi* lansarea lor, servicii însoţind produsul etc., *care constituie elemente pregătitoare operaţiilor de contractare şi care ajută la buna derulare a acestora.*

În cele ce urmează prezentăm o serie de concluzii şi propuneri făcute de cadre de conducere din comerţul de stat şi cooperatist în cadrul dezbaterilor organizate la Academia „Ştefan Gheorghiu", la cursurile de specialitate, pe tema perfecţionării relaţiilor industrie-comerţ şi modul în care se reflectă aceasta asupra organizării desfacerilor.

Cunoaşterea cererii populaţiei

PE MĂSURA dezvoltării şi diversificării producţiei, a creşterii puterii de cumpărare, a nuanţării gusturilor şi preferinţelor populaţiei, a ridicării gradului de înzestrare a populaţiei cu articole vestimentare şi obiecte de folosinţă curentă şi de uz îndelungat, **studiul cererii de mărfuri** devine una din condiţiile principale ale dezvoltării întreprinderilor şi încadrării lor în cerinţele actuale şi de perspectivă ale pieţei.

Creşterea rolului studiului cererii de mărfuri este determinată şi de accentuarea diversificării nevoilor de consum — caracterizată, printre altele, şi prin sporirea volumului şi ponderii serviciilor, concomitent cu desfăşurarea unui proces de substituire între mărfuri şi servicii şi de influenţare reciprocă. Pentru fundamentarea nivelului şi structurii fondului de marfă necesar satisfacerii cererilor populaţiei, se utilizează o serie de surse de informare de bază.

În cadrul discuţiilor s-a arătat că actualul mod de studiere a cererii de mărfuri a populaţiei ar putea prezenta în unele situaţii neajunsuri cum sînt :

— evidenţa statistică a mişcării mărfurilor la întreprinderile comerţului cu ridicata nu este îndeajuns de analitică şi operativă, oferind insuficiente informaţii privind mărimile, taliile, culorile, desenele, tipurile etc. ;

— lipsa unor informaţii privind mişcarea cantitativă, pe structura nomenclatorului, a mărfurilor în reţeaua comerţului cu amănuntul ;

— aplicarea pe scară încă redusă a unor cercetări selective în rîndul consumatorilor, care să permită cunoaşterea mai diferenţiată a cererii de mărfuri în funcţie de factorii care o influenţează, precum şi sesizarea cauzelor ce frînează sau stimulează cererea ;

— insuficienta utilizare a expoziţiilor şi parăzilor de modă, ca forme de investigare a cererii — şi îndeosebi folosirea în mică măsură, în cadrul acestora, a unor procedee ştiinţifice de culegere şi analiză a informaţiilor ;

— testarea produselor noi — metodă larg utilizată pe plan mondial — este folosită încă în prea mică măsură de către întreprinderile producătoare, ceea ce determină apariţia pe piaţă a unor produse cu o slabă solicitare din partea cumpărătorilor sau reţineri din partea organelor comerciale la contractarea produselor noi. De asemenea, în cazul bunurilor de folosinţă îndelungată nu se utilizează metoda testării produselor în cadrul unor „piete de probă", prin care să se cunoască comportarea în functionare a produsului, precum şi modul în care acesta este acceptat de cumpărători ;

— unele magazine de prezentare şi desfacere ale industriei îşi axează doar în mică măsură activitatea în directia studierii cererii de mărfuri. La aceste cazuri contribuie şi faptul că atribuindu-i-se sarcini planificate, ca oricăror întreprinderi comerciale, personalul acestor magazine îşi canalizează energia îndeosebi spre realizarea indicatorului valoric de plan. În acelaşi scop, aceste magazine desfac produse care se găsesc şi în magazinele obisnuite ale comerţului : ele nu au organizat un studiu al cererii de mărfuri, iar în unele cazuri ajung să desfacă articole declasate sau respinse de organele comertului (asemenea situatii se pot constata atît la magazinele Departamentului Industriei Alimentare, ale Ministerului Industriei Usoare, cît şi în cele ale Ministerului Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii) ;

— gradul insuficient de calificare al unor cadre din aparatul comercial nu le permite să valorifice complex datele existente pentru cercetarea şi cunoaşterea cererii de mărfuri ;

— durata prea mare de prelucrare a unor date strict necesare în operaţiunile de fundamentare, angajare şi corectare pe parcurs a fondului de marfă, ca volum şi structură ;

— insuficienta aplicare a unor metode moderne de calcul şi previziune în stabilirea volumului planificat al desfacerilor pe grupe de mărfuri.

Caracterul mobil şi structura în continuă diversificare a cererii impun folosirea, în studiul acesteia, a unui complex de metode care să permită examinarea multilaterală a cererii pe termen scurt şi în perspectivă, încadrate într-un sistem informaţional modern al comerţului.

Perfecţionarea sistemului informaţional

ORGANIZAREA ştiinţifică a sistemului informaţional privind circulaţia mărfurilor ar putea avea ca obiectiv, într-o primă etapă, realizarea programului de prelucrare mecanizată a evidenţei circulaţiei mărfurilor pe care Institutul de cercetări comerciale l-a elaborat pentru sectoarele de confecţii şi de încălţăminte — urmînd ca într-o etapă ulterioară, pe baza aceloraşi principii, să se elaboreze sisteme informaţionale similare şi pentru celelalte grupe de mărfuri, respectiv întreprinderi comerciale.

Sistemul informaţional preconizat are în vedere organizarea pe baze ştiinţifice a fluxului şi valorificării informaţiilor, care să permită sporirea responsabilităţii fiecărui compartiment din întreprindere, concomitent cu fundamentarea riguroasă a deciziilor în domeniul conducerii şi planificării. În acest scop va fi necesar să se efectueze : codificarea produselor şi sortimentelor ;

codificarea furnizorilor ; introducerea unor etichete triple pentru fiecare produs, respectiv sortiment ; codificarea operațiilor de intrări și ieșiri de mărfuri ; sistematizarea documentelor de evidență primară ; mecanizarea lucrărilor de evidență, calcul și informare.

Se are, apoi, în vedere lărgirea surselor de informare asupra cererii populației, prin :

- organizarea unor **panele de consumatori,** care să permită o caracterizare dinamică a modificărilor în volumul și structura cererii, în raport cu variatele criterii socio-economice care diferențiază consumatorii ;
- investigarea în proporție crescîndă a cererii, prin **anchete selective în rîndul populației,** urmărindu-se obținerea de informații suplimentare necesare caracterizării calitative a cererii (intenții de cumpărare, preferințe, motivații etc.) pe grupe și categorii de populație ;
- **mărirea eșantionului magazinelor „centre de informare“**, în vederea asigurării unui grad mai mare de reprezentativitate a datelor referitoare la satisfacerea cererii de mărfuri, la situațiile de stagnări sau de sporire a cererii — incluzîndu-se și magazinele de prezentare și desfacere ale industriei ;
- îmbunătățirea sistemului de investigare a cererii prin **expoziții și parăzi ale modei,** în sensul utilizării unor eșantioane reprezentative, a unor chestionare care să permită și elaborarea unor studii complexe de sondare a opiniilor, de motivație.

În acest sens este de analizat posibilitatea ca industria să pună la dispoziția comerțului **colecții reprezentative de mostre și modele,** care să servească atît la efectuarea unor sondări precontractuale, cît și la stabilirea fondului de marfă în cadrul relațiilor dintre comerțul cu ridicata și cel cu amănuntul.

În același timp, îmbunătățirea studierii cererii de mărfuri de către industrie se poate realiza prin : **cercetarea sistematică a evoluției produselor** de la creație pînă la vînzarea lor efectivă în magazin ; **extinderea testelor în faza de concepție și la lansarea seriei „0“** la produsele noi și în special la cele care dețin o pondere însemnată în consum ; **organizarea unor „piețe de probă“**, îndeosebi pentru unele bunuri de uz îndelungat ; prelucrarea rezultatelor acestor studii cu operativitate, pentru a fi prezentate cu prilejul acțiunilor de contractare ; organizarea unor **cercetări sistematice în cadrul unor magazine**, din care să se obțină date privind gradul de difuzare a produsului pe piață, competitivitatea cu alte produse similare, perspectivele de desfacere etc; **extinderea elaborării de studii monografice** privind perspectiva producției și comercializării unor produse sau grupe de produse, în care să se ia în considerare factorii variați ce influențează cererea și să se folosească metode moderne de previziune (coeficienți de elasticitate, calcule de regresie etc.).

Pentru realizarea obiectivelor propuse în legătură cu îmbunătățirea studierii cererii de mărfuri a populației, sînt necesare unele măsuri luate prin consens de industrie și comerț, cum ar fi:

- introducerea, pentru confecții și încălțăminte, a etichetelor detașabile pentru fiecare produs, condiție de bază pentru aplicarea programului de prelucrare mecanizată a datelor în cadrul sistemului informațional propus ;
- folosirea unor **forme moderne, operative de culegere și prelucrare a datelor** din unitățile întreprinderilor comerciale, care să servească în luarea deciziilor la contractarea fondului de marfă și ajustarea cu promptitudine a contractelor potrivit evoluției cererii ;
- stabilirea de către organele comerciale, în colaborare cu organele întreprinderilor industriale (centrale, combinate etc.), a metodologiei de lucru în legătură cu cercetarea sistematică a unor produse, de la creație pînă la vînzarea lor prin magazine, în cadrul unui **sistem complet de cercetare de marketing ;**
- îmbunătățirea **sistemului de interpretare și valorificare a datelor** de care dispun întreprinderile și organizațiile comerciale, cu privire la studiul cererii de mărfuri al populației — date pe care le oferă dările de seamă statistice, inventarele de mărfuri, sesizările cumpărătorilor etc.

Creșterea responsabilității în actul de contractare

ÎN MECANISMUL economiei noastre, contractului economic i se conferă rolul de instrument de planificare, în măsură să influențeze producția, să suplinească efectiv măsurile administrative de reglare a raportului cerere-ofertă. Pentru ca producătorii noștri să poată utiliza eficace această pîrghie, ar trebui ca întreprinderile producătoare de bunuri de consum, în mod deosebit cele din industria ușoară, să-și pregătească din timp modelele, cataloagele, eșantioanele, mostrele, schițele etc., inclusiv specificarea posibilităților de producție, pentru produsele ce vor fi puse la dispoziția consumatorilor și să le trimită bazelor cu ridicata, cel puțin cu 6 luni înainte de contractare. Totodată, unitățile producătoare ar putea să organizeze periodic, în marile orașe, expoziții pentru consultarea largă a preferințelor și observațiilor publicului consumator. Modelele și mostrele pentru care întreprinderile industriale au posibilități limitate de fabricație ar fi bine să fie trimise, cu acordul organelor comerciale, numai anumitor baze cu ridicata, adică acolo unde se consideră că sînt mai adecvate mărfurile respective.

Ar trebui mers pînă acolo încît, de regulă, la contractări să nu mai fie admise mărfuri care nu au fost cuprinse în modelele, colecțiile, mostrele, eșantioanele etc., trimise dinainte organelor comerțului. Pe baza modelelor, schițelor, eșantioanelor primite, bazele cu ridicata să organizeze vizionări, discuții cu cadrele din unitățile de desfacere cu amănuntul și cu publicul cumpărător. Deci, pregătirea temeinică a contractărilor asigură comerțului mărfurile cerute, contribuie la micșorarea volumului mărfurilor soldabile în rețeaua comercială, astfel că plusul de cheltuieli ce ar putea apare în industrie să fie compensat la nivelul economiei, prin diminuarea fondurilor destinate reducerii prețurilor la un volum mai mic de mărfuri soldabile, ca urmare a armonizării mai eficiente a ofertei de produse cu cererea populației — fără a mai adăuga efectul social al unor asemenea măsuri.

Unităților comerciale și organelor cu sarcini de comerț le revine, în mod corespunzător, îndatorirea de a urmări mai îndeaproape și cu toată atenția ca la contractări să participe numai personal bine calificat profesional, competent, care să fi studiat cu atenție modelele noi, mărfurile noi și toată documentația primită de la producători, să cunoască situația vînzărilor, a stocurilor, cererea consumatorilor, să fie documentat asupra situației demografice, atropometrice, asupra evoluției în perspectivă a veniturilor populației etc.

Pentru stabilirea cît mai aproape de necesități a proporțiilor de livrare la produsele care au mărimi și talii, ar trebui să fie organizate de către industrie și comerț analize antropometrice, în scopul evitării dezasortărilor și stocărilor la mărimi nesolicitate de populație.

Eliminarea unor verigi de prisos în circulația mărfurilor prin extinderea — în toate cazurile posibile — a livrărilor directe de mărfuri între producători și unitățile de desfacere cu amănuntul ar fi, de asemenea, salutară în mod deosebit în aprovizionarea populației cu produse ale industriei alimentare, legume și fructe. Organele comerciale ar trebui să reanalizeze sectoarele în care extinderea relațiilor directe este posibilă și economicoasă și să întreprindă măsuri concrete, de comun acord cu producătorii, pentru continua dezvoltare a acestui gen de relații.

În cadrul întîlnirilor republicane este necesar să se contracteze numai produsele care sînt influențate de modă și sezon (confecții, țesături, tricotaje, încălțăminte), precum și cele cu un grad însemnat de tehnicitate (aparate de radio, televizoare, mobilă etc.). Celelalte produse s-ar putea contracta prin relații directe între întreprinderile producătoare și cele comerciale. Pe această cale se realizează o legătură mai directă între industrie și comerț, însemnate economii de fonduri și o mai bună utilizare a personalului de specialitate din industrie și comerț.

În documentele de partid și de stat s-a subliniat necesitatea ca producătorii să se intereseze de soarta produselor lor pe piață, de vînzarea lor efectivă către populație, astfel încît să asigure adaptarea operativă a programelor lor de producție la structura concretă a cererii de mărfuri. Cele de mai sus nu reprezintă decît cîteva propuneri privind modul de realizare a acestor sarcini, de importanță majoră pentru perfecționarea nivelului de servire în comerț, pentru o eficiență socială sporită a producției de bunuri de consum.

Un domeniu distinct, căruia va trebui să i se acorde pe viitor mai multă atenție atît de producători, cît și de comerț îl reprezintă prezentarea și publicitatea comercială pentru noile produse. Sînt frecvente cazuri în care unele produse noi nu-și formează o piață suficient de mare care să justifice introducerea sau menținerea în fabricație, tocmai datorită faptului că nu ajung să fie cunoscute de masa consumatorilor.

În încheiere, considerăm că observațiile și propunerile făcute în cadrul dezbaterilor pot constitui baza unor măsuri de perfecționare a relațiilor dintre industrie și comerț, printre care realizarea unui sistem unitar, atît în privința studiului cererii cît și în organizarea fluxurilor informaționale.

dr. Gh. TEODORAȘCU
profesor asociat
Academia „Ștefan Gheorghiu“

Un binom al eficienței:

FOLOSIREA RAȚIONALĂ A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE – SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII (I)

ÎN STRATEGIA DEZVOLTĂRII impetuoase a forțelor de producție, a mersului nostru înainte spre făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, partidul acordă o atenție deosebită sporirii, în ritm rapid, a venitului național, obținerii unei înalte productivități a muncii sociale. Evidențiind rolul decisiv al creșterii productivității muncii în asigurarea dinamismului economic și în sporirea eficienței întregii activități, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a subliniat cu pregnanță necesitatea ca în anul 1977 să se asigure o creștere mult mai mare a productivității muncii decit prevede planul, urmărindu-se consecvent ca toate măsurile de reducere a cheltuielilor materiale, de creștere a productivității muncii să se reflecte într-o sporire mai accentuată a venitului net, a venitului național, în general a avuției naționale. **„Aceasta** — sublinia secretarul general al partidului — **va permite creșterea mai rapidă a forței economice a patriei, crearea unor posibilități suplimentare atît pentru dezvoltarea forțelor de producție, cît și pentru ridicarea nivelului de trai material și spiritual, al întregului nostru popor“.**

Rațiunile economice multiple ale folosirii superioare a capacităților

FĂRĂ ÎNDOIALĂ că în asigurarea condițiilor pentru realizarea unor creșteri a productivității muncii cu mult peste prevederile planului pe anul 1977, utilizarea deplină și eficientă a capacităților de producție ocupă un loc central, prioritar. Este unanim recunoscut că oricît de judicios s-ar face repartiția venitului național între fondul de acumulare (dezvoltare) și fondul de consum și oricît de înaltă ar fi rata acumulării, nu se poate obține de la sine o creștere economică pe măsura eforturilor. De aceea, în societatea modernă, care presupune creșterea tot mai accentuată a mijloacelor investite, progresul economic este cu atît mai rapid cu cît fondurile fixe respective sînt mai eficient folosite, cu cît asigură un spor mai mare al productivității muncii sociale și o valorificare superioară a resurselor materiale și umane.

Pentru țara noastră, această cerință apare și mai stringentă, acțiunea de utilizare eficientă a fondurilor fixe fiind amplificată de scopurile imediate și de perspectivă ale politicii economice ale partidului nostru. Este vorba, mai întîi, de înfăptuirea sarcinii trasate de Conferința Națională a P.C.R. din iulie 1972, cît și a prevederilor Programului P.C.R. și Directivelor Congresului al XI-lea al partidului, cu privire la **depășirea într-un timp cît mai scurt a stadiului de țară în curs de dezvoltare**, la egalizarea nivelului de dezvoltare a țării noastre cu cel al țărilor socialiste avansate din punct de vedere economic, la apropierea României de țările industriale dezvoltate ale lumii atît la indicatorii cantitativi, cît și, mai ales, la cei calitativi. Realizarea obiectivului amintit impune ritmuri de creștere fără precedent și implicit utilizarea eficientă, extensivă și intensivă, a fondurilor fixe.

În strînsă legătură cu această sarcină majoră, angajarea decisă, și din ce în ce mai pregnantă, a țării noastre în competiția progresului, presupune alinierea în întrecerea pe aceeași pistă cu partenerii, adică ridicarea gradului de competitivitate industrială ținînd seamă de exigențele actualei revoluții tehnico-științifice. Iar competitivitatea industrială presupune realizarea de produse — și, în primul rînd, de mijloace tehnice — cu parametrii tehnico-calitativi ridicați, de valoare economică superioară. În aceste condiții **ritmul înalt de introducere a progresului tehnico-științific, grăbind procesul de înnoire și perfecționare a mijloacelor de muncă, depășește într-o tot mai mare măsură ritmul uzurii fizice a mijloacelor fixe aflate în exploatare, cu efecte directe asupra nivelului amortizării acestora.** Pentru a menține și ridica gradul de competitivitate industrială, cît și pentru a preveni efectele uzurii morale, devine deosebit de importantă **amplificarea eforturilor pentru utilizarea cu maximum de randament a fondurilor fixe.**

La toate acestea se adaugă faptul că creșterea în ritm înalt a forțelor de producție în cincinalul 1976—1980, cît și în perioada de perspectivă, și ridicarea, pe această bază, a bunăstării poporului implică prelucrarea unor cantități sporite de materii prime și materiale, diversificarea și sporirea producției, corespunzător cerințelor în continuă creștere ale economiei naționale și ale exportului, concomitent cu adîncirea gradului de prelucrare a obiectelor muncii, creșterea complexității produselor cît și a părții de muncă vie încorporată în ele. Este de la sine înțeles că înfăptuirea unor asemenea sarcini de amploare impune mobilizarea tuturor rezervelor pentru folosirea completă și eficientă a potențialului productiv.

Trebuie precizat, desigur, că necesitatea utilizării cît mai eficiente a potențialului productiv nu poate fi desprinsă nici de eforturile pe care le face țara noastră în ce privește creșterea înzestrării tehnice a economiei. Numai în cincinalul 1976—1980, prin înfăptuirea amplului program de investiții, se vor pune în funcțiune circa 2 700 de noi capacități de producție, concomitent cu dezvoltarea, reutilarea și modernizarea a mii de întreprinderi și secții din toate ramurile economiei naționale. Valoarea fondurilor fixe va spori în această perioadă cu peste 700 miliarde de lei, ajungîndu-se astfel ca, la nivelul anului 1980, economia națională să dispună de un volum de fonduri fixe de aproape 2 miliarde de lei. Or, de modul cum este utilizată această importantă parte a avuției naționale depinde sporirea productivității muncii, creșterea venitului național și, în ultimă instanță, crearea belșugului de bunuri. Toate acestea scot în evidență că fiecare membru al societății trebuie să fie interesat în obținerea unei eficiențe cît mai înalte pe seama acestor fonduri.

În condițiile economiei noastre, a cărei structură se află într-un proces continuu de modernizare, există și alte **considerente** care determină ca utilizarea deplină și eficientă a fondurilor fixe să reprezinte o **problemă esențială pentru creșterea economică accelerată a României.** Rațiunea pentru care, în ultimii ani, conducerea partidului a întreprins acțiuni hotărîte pentru utilizarea mai rațională, intensivă, a tuturor mijloacelor tehnice și a suprafețelor de producție derivă și din faptul că aceasta prezintă o **serie de avantaje** de cea mai mare însemnătate, cu efecte nemijlocite asupra sporirii productivității muncii. Comparativ cu calea măririi potențialului productiv prin investiții, utilizarea la capacitatea maximă și cu înalt randament a tehnicii existente în întreprinderi permite, în primul rînd, să se obțină un spor de producție cu aceleași fonduri fixe sau uneori cu investiții mici, economisindu-se astfel importante fonduri de investiții și valutare. Pe de altă parte, se dă astfel posibilitatea statului să îndrepte aceste fonduri economisite spre alte sectoare, în vederea dezvoltării economiei naționale și ridicării nivelului de trai al populației. De asemenea, se cîștigă timp, întrucît sporul de producție obținut pe baza intrării în funcțiune a unor noi capacități de producție necesită nu numai fonduri de investiții și valutare, ci și un timp relativ îndelungat pentru realizarea acestor obiective. Avantaje serioase decurg și din faptul că folosirea intensivă a mijloacelor tehnice existente determină un spor de producție fără să fie nevoie, în general, de forță de muncă suplimentară, ci pe baza creșterii calificării și a experienței în muncă, cît și a folosirii sale în mod judicios. În sfîrșit, se reduce costul de producție pe produs pe seama micșorării ponderii cheltuielilor de manoperă, cît și a cheltuielilor convențional-constante.

Se poate deci conchide că **folosirea integrală a tuturor fondurilor fixe înseamnă valorificarea mai rațională a muncii**

Tabelul nr. 1
— în % —

Dinamica unor indicatori ce caracterizează eficiența utilizării fondurilor fixe productive

	1950 = 100			1965 = 100			1970 = 100		
	1970	1975	1980	1970	1975	1980	1975	1980	1980/1975
1. Inzestrarea muncii cu fonduri fixe productive (fonduri fixe/populație ocupată).									
Industrie	291,2	385,9	536,6	152,5	206.7	301,5	135.4	197,7	145,9
Construcții	339,8	609,5	785,4	138	258,3	333	187	241	128,9
Agricultură	273.1	538,7	1107,5	151,4	301	616,7	199.7	408,4	204,9
Transporturi și telecomunicații	120,4	156	167,2	125,6	163,2	175	129,8	139,4	107,3
2. Fonduri fixe productive specifice pentru obținerea unei cantități de produs social (global) sau coeficientul global al fondurilor fixe productive									
Industrie	66,4	66,7	70,6	108,1	113,9	120.6	105,1	111.3	105,9
Construcții	127,3	180	199,2	104,8	150,2	166.3	143,6	159,1	110,6
Agricultură	97,7	109,9	122,3	121,8	137,9	233,8	113,7	125,9	111,2
Transporturi și telecomunicații	40,1	41,4	43,6	98,0	98,7	104,1	100.6	106,2	105,4
3. Fonduri fixe productive specifice pentru obținerea unei unități de venit național (produs net) sau fonduri fixe / venit național [produs net].									
Industrie	51,1	50	48,4	102,2	101,8	98,5	99,5	96,4	96,9
Construcții	140	180	194,5	98,9	138,3	149,6	139,6	150,4	108,1
Agricultură	129,9	156,8	158,9	138,1	167,5	170,2	121,5	123,3	101,4
Transporturi și telecomunicații	29,1	27,6	28,6	96,1	89,3	92,7	92,9	96,5	103,9
4. Eficiența globală a fondurilor fixe productive sau produs social [global] / fonduri fixe.									
Industrie	150,6	150	141,6	92,5	87,8	82,9	95,1	89,8	84,4
Construcții	78,6	55,6	50,2	95,4	66,6	60,1	69,6	62,9	90,4
Agricultură	102,3	91,0	81,7	82,1	72,5	65,2	88	79,4	89,9
Transporturi și telecomunicații	249,2	241,6	229,3	102,0	101,3	96,1	99,4	94,2	94,9
5. Eficiența netă (marginală) a fondurilor fixe productive sau venit național [produs net] / fonduri fixe .									
Industrie	195,8	200	206,4	97,8	98,3	101,5	100,5	103,7	103,2
Construcții	71,4	55,6	51,4	101,1	72,3	66,8	71,6	66,5	92,5
Agricultură	77	63,8	62,9	72,4	59,7	58,8	82,3	81,1	98,6
Transporturi și telecomunicații	343,9	362,3	349,1	104,0	112	107,8	107,6	103,6	96,3
6. Fonduri fixe productive / productivitatea muncii.									
Industrie	116,4	155,5	180,6	124,7	169,8	197,4	135,9	158,1	116,3
Construcții	576,8	797,4	1112,2	124,7	187,4	261.3	150,1	208,5	139,3
Agricultură	101,3	97,2	73,9	122,3	117,4	89,7	96,1	73,4	76,3
Transporturi și telecomunicații	63,8	73,2	100,6	114,0	128,1	175,9	112.4	154,5	137,4

Sursa datelor :
— pentru perioada 1950—1975 calculat pe baza Anuarului statistic 1976, p. 52—53, 56, 66—69
— pentru perioada 1976—1980, calculat pe baza prevederilor de plan

vii, pe ansamblul societății obținîndu-se o importantă economie de muncă socială.

Eficiența utilizării fondurilor fixe

DIN ANALIZA COMPARATĂ, pentru trecut și viitor, a felului cum au fost sau sînt folosite fondurile fixe vom căuta să desprindem în cele ce urmează cîteva concluzii în sprijinul utilizării superioare a mașinilor, utilajelor, instalațiilor. În acest cadru considerăm că aprecierea eficienței de ansamblu a utilizării fondurilor fixe poate fi făcută din mai multe unghiuri de vedere. Ni se par sugestive în primul rînd datele din tabelul nr. 1, care prezintă evoluția cîtorva indicatori sintetici esențiali, ca și o serie de corelații principale ce se stabilesc între aceștia, pe principalele ramuri ale economiei naționale, în perioadele 1950—1975 și 1976—1980.

Analiza dinamicii indicatorilor prezentați arată că pe ansamblul perioadei 1951—1975 în ramurile industrie și transporturi și telecomunicații se manifestă o tendință de creștere a produsului social (global) și a venitului național (produsului net) pe unitatea de fonduri fixe productive, precum și de sporire mai rapidă a productivității muncii, comparativ cu cea a inzestrării muncii cu fonduri fixe productive. Aceasta constituie, în esență, caracteristica generală a eficienței fondurilor fixe în economia noastră și ea este determinată de numeroși factori.

Unul dintre aceștia este **progresul tehnic.** Ne vom referi, în principal, la **industrie,** ramură care — așa cum se știe — deține cea mai mare pondere în volumul fondurilor fixe productive și un rol hotărîtor în crearea produsului social și a venitului național și a cărei importanță va crește în perioada cincinalului actual cît și în perspectivă. În întreaga perioadă 1951—1975, produsul global al acestei ramuri a crescut de 18 ori, producția globală de 21 ori și produsul net de 24 ori, în timp ce volumul fondurilor fixe a sporit numai de 12 ori. Totodată, productivitatea muncii pe lucrător a crescut într-o proporție mai mare (de 6,66 ori), decît înzestrarea muncii cu fonduri fixe productive (3,859 ori). Înseamnă, deci, că, în anul 1975 în întreaga industrie comparativ cu anul 1950 eficiența globală a fondurilor fixe productive calculată în raport cu produsul global a crescut cu 50%, cea stabilită în raport cu producția globală cu 75%, iar eficiența netă (marginală) a acestor fonduri de două ori, atestînd faptul că de la fiecare leu investit în fonduri fixe productive s-a obținut un produs net de două ori mai mare. De asemenea cu fiecare procent de creștere a înzestrării muncii cu fonduri fixe productive s-a obținut o sporire de două ori a productivității muncii. Această tendință generală a mișcării valorii producției și a fondurilor fixe — trăsătură importantă a progresului tehnic contemporan — exprimă faptul că industria românească a încorporat în măsură crescîndă tot mai numeroase elemente noi din știință și tehnică.

Asupra tendinței de creștere a producției pe unitatea de fonduri fixe productive influențează și o serie de **factori structurali,** cum ar fi schimbările survenite în structura fondurilor fixe. În acest sens, un rol esențial l-a avut concentrarea mijloacelor materiale și financiare spre construirea de mari obiective cu caracter productiv, în ramuri hotărîtoare pentru progresul întregii economii. Ca urmare, a avut loc și creșterea ponderii fondurilor fixe active în structura fondurilor fixe, ceea ce a influențat pozitiv randamentul fondurilor fixe productive, în sensul creșterii producției specifice pe fonduri fixe, respectiv al descreșterii necesarului specific de fonduri fixe productive. Astfel, față de anul 1950, in 1975 fondurile fixe productive specifice pentru obținerea unei unități de produs global (sau coeficientul global al fondurilor fixe productive) au scăzut cu 33,3%, iar fondurile fixe productive specifice pentru obținerea unei unități de produs net (respectiv coeficientul net al fondurilor fixe productive) cu 50,0%.

Efectele acestui fenomen se reflectă și în reducerea ponderii cheltuielilor de amortizare a fondurilor fixe în structura costului efectiv al producției marfă în industria republicană de la 7,5%în anul 1951 la 5% în 1975.

În afară de progresul tehnic și factorii structurali, mai pot fi menționați și o serie de **factori organizatorici,** cum sînt : concentrarea, specializarea și cooperarea producției industriale, îmbunătățirea organizării producției și a muncii etc., care sporesc productivitatea și producția specifică pe fonduri fixe.

Este de remarcat că și în cincinalul 1976—1980 se prevăd sarcini și măsuri pentru creșterea eficienței utilizării fondurilor fixe în industrie. Astfel, în condițiile creșterii, în anul 1980, a înzestrării muncii cu fonduri fixe productive cu 45,9% față de 1975, eficiența netă a acestora va crește cu 3,2%. Aceasta va conduce la situația ca fondurile fixe productive specifice pentru obținerea unei unități de produs net să scadă de la 1,018 în perioada 1965—1975, la 0,969 în cincinalul actual.

La rezultate și concluzii asemănătoare ajungem dacă **examinăm evoluția eficienței fondurilor fixe în ramura transporturi și telecomunicații.**

Creșterea mai rapidă a volumului produsului global și a produsului net decît a volumului fondurilor fixe productive exprimă una din laturile activității economice ce caracterizează eficiența folosirii fondurilor fixe atît în industrie cît și în transporturi și telecomunicații. Aceasta este rezultatul unui proces complex, care reflectă politica neabătută a partidului nostru de industrializare socialistă, preocuparea sa constantă pentru introducerea progresului tehnic, cît și grija pentru folosirea mai eficientă a capacităților de producție.

dr. Vasile M. POPESCU
Comitetul de Stat al Planificării

Metode în sprijinul optimizării deciziilor

ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII DE COOPERARE ÎN PRODUCȚIE ÎN CADRUL CENTRALEI INDUSTRIALE

UNUL DIN PRINCIPALELE OBIECTIVE pe care le-a urmărit organizarea centralelor industriale îl constituie crearea unor condiții mai favorabile pentru cooperarea în producție *a întreprinderilor, al căror număr crește considerabil, ca urmare a procesului de dezvoltare economică echilibrată a tuturor județelor și localităților țării.*

Centrala industrială a fost concepută de la bun început ca o mare întreprindere industrială, *urmărindu-se permanent ca ea să nu devină* o verigă administrativă *— o simplă stație de multiplicare a ordinelor superioare și de adunare a rezultatelor raportate de întreprinderi, ceea ce ar fi un „pleonasm organizatoric“.*

În acest sens, Legea nr. 11/1971 este categorică. Astfel, chiar în introducere se arată că centralele industriale sînt „mari unități economice“ și că „ele au sarcina de a dezvolta specializarea și cooperarea între unitățile componente“ ; iar în art. 16 se precizează : „Centrala este o unitate economică autonomă **de producție** care cuprinde mai multe întreprinderi, fabrici, uzine“. În continuare și consecvent, Legea nr. 68/1973 întărește aceste prevederi, asigurînd organizarea la nivel de centrală a unui compartiment pentru specializare-cooperare, chiar de mărimea unui serviciu (deci cel puțin 15 specialiști). Aceasta, pentru că specializarea întreprinderilor*) și cooperarea dintre ele sînt activități puternic interconditionate, iar îmbinarea lor sistematică mărește substanțial efectele economice pozitive, în comparație cu individualizarea lor. Oricum însă, avantajele organizării științifice a activității de cooperare sînt atît de numeroase — multe dintre ele fiind și măsurabile sau, cel puțin, evaluabile — încît cazurile cînd se mai manifestă încă lipsă de preocupare în această direcție sînt de-a dreptul de neînțeles. Pornind de la aceste observații, am realizat un studiu privind posibilitățile reale de a concretiza **avantajele organizării pe baze științifice a cooperării în producție în cadrul unei centrale industriale.**

Minimizarea costului de transport

O PRIMĂ concluzie practică a studiului este că singurul model matematic privind activitatea de cooperare, ce se poate aplica imediat în aproape toate centralele, este acela de transport — dar și acesta numai cu următoarele restricții :

— acolo unde se lucrează cu utilaje nespecializate (pe produs sau grupe de produse), modelul este aplicabil unui singur obiect de cooperare (semifabricat, prefabricat, subansamblu etc.) ;

— în cazul utilajelor (respectiv capacităților) strict specializate pot fi luate în considerare toate obiectele de cooperare ce se realizează pe astfel de mijloace.

Aceasta pentru că, în condițiile celor două restricții, aplicația modelului de transport depinde prea puțin de stadiul și justa orientare a specializării întreprinderilor sau de structura fondului de date. Informațiile ce se regăsesc ușor în evidența actuală din unitățile economice de bază sînt, măcar pentru început, suficiente.

În principiu, este vorba de **alcătuirea programelor de cooperare în producție** (sarcinile furnizorilor și beneficiarilor interni, respectiv din centrală) **în funcție de minimizarea costului transporturilor oferite, prin intermediul modelului matematic denumit „de transport“.**

Efectul economic cel mai ușor măsurabil este în acest caz reducerea nivelului de cheltuieli la 1 000 lei producție marfă. Aplicațiile simulative făcute în cadrul studiului indică o probabilitate a reducerii acestui indicator cu cel mult 3% — ceea ce își are explicația în faptul că folosirea modelului matematic nu poate fi decît parțială.

A doua concluzie practică este aceea că o aplicație mai largă sau generală a modelelor matematice în programarea cooperării este posibilă cu certitudine. dar numai cu condiția adecvării sistemului informațional atașat acestei activități. atît prin completare cu noi date — mult mai analitice și mai prompte decît cele de pînă acum — cît și prin permanența și acuratețea funcționării.

Se știe că fiecare sistem informatic trebuie să se bazeze pe un sistem informațional corespunzător metodei alese și obiectivelor propuse. În cazul de față. aceste obiective sînt programele de cooperare optimizate pe criteriul reducerii cheltuielilor de orice fel. iar metodele sînt, în general. cele ale cercetării operaționale și în special cele de modelare matematică. Or, adecvarea unui astfel de sistem informațional pornind de la cel existent și implementarea lui comportă cel puțin un an de muncă asiduă chiar în condițiile existenței unei echipe de analiști încercați (ingineri, economiști, matematicieni, programatori). Nivelul dotației tehnice nu este cel mai mare impediment; echipamentul electronic existent la centrale și în județe este suficient pentru a demara aplicația și a demonstra eficacitatea metodelor de cercetare operațională în producție. Introducerea în practică însă a metodelor științifice presupune o durată de pregătire care este arareori mai mică de un an, mai ales punînd problema aplicării pe terenuri virgine din acest punct de vedere. Faza pregătitoare include constituirea unei serii întregi de fișiere (pe lîngă cel al costurilor de transport), care presupun analize deosebit de laborioase și competente.

Referindu-ne numai la esențial și precizînd că detaliile de structură ale acestora sînt descrise în cuprinsul studiului, menționăm fișierele conținînd :

— produsele intermediare, clasate în „centralizate“, adică la ordinul conducerii centralei și „descentralizate“ — la ordinul conducerii întreprinderilor. Numai clasa celor dintîi (p.i.c.) face obiectul acțiunii de optimizare a cooperării, celelalte fiind necesare doar pentru controlul asigurării capacităților de producție respective ;

— consumurile specifice de p.i.c. pentru produse finite ;

— consumurile specifice de materiale de bază pentru p.i.c. ;

— consumurile specifice de p.i.c. pentru p.i.c. ;

— capacitățile de producție privind fiecare p.i.c. în parte.

Analize foarte minuțioase sînt cele privind fișierele de capacități. Între multe altele, se cere — pentru toate utilajele și sistemele de utilaje — determinarea, pe baza unei definiții noi, a capacității minime admisibile și maxime posibile, în raport cu fiecare p.i.c. ce se poate executa la ele, luat ca unitate de măsură.

Prin definiție, capacitatea minimă este zero la utilajele pe care se pot executa două sau mai multe p.i.c. și este egală cu maxima la utilajele strict specializate pentru și numai pentru un anumit produs. Totodată se mai cere ca atît capacitatea, cît și norma de producție aferentă fiecărui p.i.c., care se poate executa pe o anumită capacitate, să fie exprimate în unități de timp.

O altă mare dificultate o constituie integrarea într-un sistem general de codificare (a capacităților și produselor), sistem care, după cum este știut, încă nu este complet pus la punct. De aceea am propus aplicația pe calculator prin recurgerea la coduri specifice, subliniind că transpunerea acestora într-un viitor cod general ar reprezenta o pierdere mai mică decît așteptarea și — ca atare — renunțarea la aplicația în producție a unor forme de organizare, după cum se va vedea. deosebit de eficiente.

Modelul matematic m.c.t. (minimizarea costurilor de transport) se poate aplica global sau pe grupe tehnologice, definite la nivel de centrală. Studiul cuprinde funcția obiectiv și condițiile restrictive corespunzătoare ambelor moduri de abordare. Cu titlu orientativ redăm aici numai primul dintre cele două modele.

Funcția obiectiv se obține prin dezvoltarea expresiei :

$$\sum_{j=1}^{p}\left[\sum_{i=1}^{f}\left(\sum_{k=1}^{f} x_{ijk}\, m_{ik}\right)\right]=\min$$

în care x_{ijk} este cantitatea dintr-un anumit p.i.c. aj fabricat de către întreprinderea A_j pentru întreprinderea A_k. iar $i = 1..f$ (numărul de întreprinderi subordonate centralei) ; $j = 1... p$ (numărul de p.i.c. din fișier) ; $k = 1... f$ (cu condiția $i + k = 2...2 f$) ; m_{ki} = costul unitar al transportului de la întreprinderea A_j la întreprinderea A_k

Sînt nuli termenii $1_{ijk}\ m_{ik}$ în care $i = q$; în care indicele i corespunde unei întreprinderi ce nu poate produce nici un fel de p.i.c. și cei în care k indică o întreprindere ce nu are nevoie de nici un fel de p.i.c.

Condițiile restrictive au la bază :

— încadrarea în capacitatea de produc-

---

*) Inclusiv profilarea atelierelor în cadrul întreprinderilor specializate.

CONDUCERE·ORGANIZARE

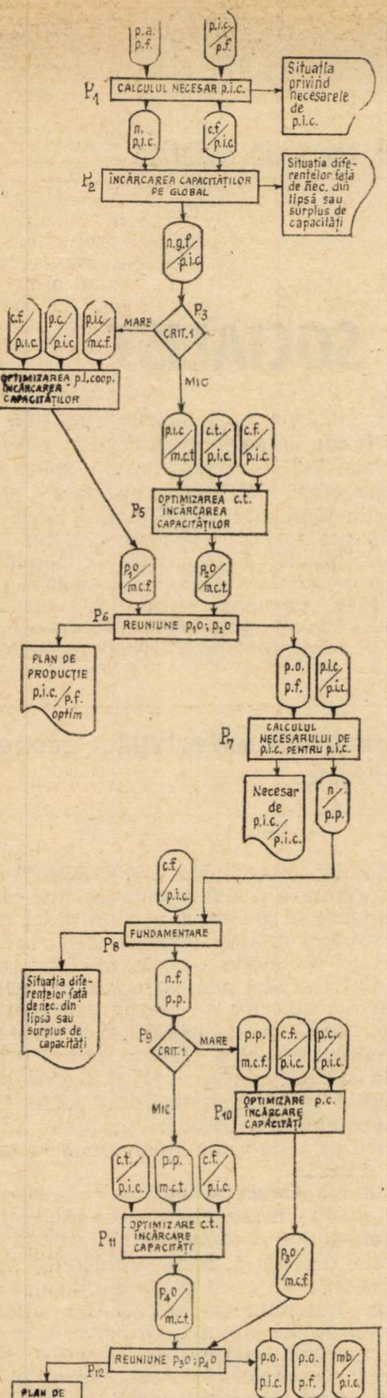
p.a. p.f.
p.i.c./p.f.
P_1
CALCULUL NECESAR p.i.c.
Situația privind necesarele de p.i.c.
n. p.i.c.
c.f./p.i.c.
P_2
ÎNCĂRCAREA CAPACITĂȚILOR PE GLOBAL
Situația diferențelor față de nec. din lipsă sau surplus de capacități
n.g.f./p.i.c
P_3
CRIT. 1
MARE
MIC
c.f./p.i.c.
p.c./p.i.c
p.i.c/m.c.f.
P_4
OPTIMIZAREA p.i.coop. ÎNCĂRCAREA CAPACITĂȚILOR
p.i.c/m.c.t
c.t./p.i.c.
c.f./p.i.c.
P_5
OPTIMIZAREA c.t. ÎNCĂRCAREA CAPACITĂȚILOR
P_1O/m.c.f.
P_2O/m.c.t.
P_6
REUNIUNE P_1O; P_2O
PLAN DE PRODUCȚIE p.i.c./p.f. optim
p.o. p.f.
p.i.c/p.i.c.
P_7
CALCULUL NECESARULUI DE p.i.c. PENTRU p.i.c.
Necesar de p.i.c./p.i.c.
n/p.p.
c.f./p.i.c.
FUNDAMENTARE
P_8
Situația diferențelor față de nec. din lipsă sau surplus de capacități
n.f. p.p.
P_9
CRIT. 1
MARE
MIC
p.p. m.c.f.
c.f./p.i.c.
p.c./p.i.c.
P_{10}
OPTIMIZARE p.c. ÎNCĂRCARE CAPACITĂȚI
c.t./p.i.c.
p.p. m.c.t.
c.f./p.i.c.
P_{11}
OPTIMIZARE c.t. ÎNCĂRCARE CAPACITĂȚI
P_3O/m.c.f.
P_4O/m.c.t.
REUNIUNE P_3O; P_4O
P_{12}
PLAN DE PRODUCȚIE p.i.c./p.i.c. optim
p.o. p.i.c.
p.o. p.f.
mb/p.i.c.
P_{13}
CALCUL NEC. DE MATERIAL DE BAZĂ
Situația cu necesarul de materiale (analitic)
n. m. b.
P_{15}
SORTARE CUMULARE
NECESARUL DE MATERIALE DE BAZĂ PE ÎNTREPRINDERI
p.o. p.f.
P_{14}
CUMULARE
PLAN DE COOPERARE INTERNĂ ÎN PRODUCȚIE optim

Schemă-bloc privind programarea pe calculator în a doua etapă de rezolvare a problemei optimizării planurilor și programelor de cooperare în producție în cadrul unei centrale industriale.

P_1—P_{15} — programe efectuate pe calculator ; **p.a.p.f.** — planul anual al producției fizice (finite) ; **p.i.c./p.f.** — consumurile specifice de p.i.c. pentru produsele finite ; **n.p.i.c.** — necesarul de p.i.c. pentru p.f.; c.f./p.i.c — capacități de fabricație (producție) a p.i.c.; m.g.f./p.i.c. — necesarul global de p.i.c., fundamentat ; **CRIT 1** — împarte m.g.f./p.i.c. în raport cu costul (mic sau mare) al pregătirii fabricației și — prin aceasta — în raport cu modelele matematice aplicabile (m.c.t. sau m.c.f.) ; **p.c./p.i.c.** — costurile p.i.c. în funcție de capacitățile pe care sînt executate ; **p.i.c./m.c.f.** — grupa de p.i.c. la care se aplică modelul m.c.f. ; **p.i.c./m.c.t.** — grupa de p.i.c. la care se aplică modelul m.c.t. ; **c.t./p.i.c.** — costurile de transport în cadrul centralei; p_1—p_4o — secțiuni ale planului de cooperare optimizare prin m.c.f. sau m.c.t.; **p.o.p.f.** — plan de producție de p.i.c. pentru p.f., optimizat ; **p.i.c./p.i.c.** — consumuri specifice de p.i.c. pentru p.i.c. ; **n.p.p.** — necesarele de p.i.c. pentru p.i.c. ; **n.f.p.p.** — necesarele fundamentate de p.i.c. pentru p.i.c.; p.p. m.c.f. și p.p. m.c.f — grupa de p.i.c. pentru p.i.c. la de p.i.c. pentru p.i.c. ; **p.p. m.c.f. și p.p. m.c.t.** — grupa de p.i.c. pentru p.i.c. la care se care se aplică modelului m.c.f. sau m.c.t.; p.o.$_4$p.i.c. — consumurile specifice de materiale aplică modelului m.c.f. sau m.c.t.; p.o.$_4$p.i.c. — consumurile specifice de materiale de bază de bază pentru producția de p.i.c.; m.m.b. — necesarul de m.b. pentru p.i.c.

Notațiile din schemă diferă în parte de cele din articol fondul problemei rămînînd însă același.

ție minimă și maximă prin referire la fiecare p.i.c. și întreprindere în parte, iar în cadrul fiecărei întreprinderi — prin luarea în considerare a fiecărei capacități pe care se execută p.i.c. ;

— satisfacerea necesarelor de p.i.c.

Minimizarea costurilor de producție

ÎN APLICAREA economică a modelului m.c.t. intervine un „prag de rentabilitate“ care, în problema cooperării, este funcție de costul și conținutul pregătirii fabricației. Astfel, se ajunge la concluzia că în toate cazurile în care costul se situează la un nivel ridicat și/sau cînd implică executarea de SDV-uri specifice și scumpe (chiar în ipoteza schimbului de experiență) — cum sînt deseori matrițele, machetele, etaloanele, șabloanele ș.a. — economia realizată la transport este contracarată de cheltuielile de pregătire (în mai mult decît o singură întreprindere).

Drept consecință, în aceste cazuri se impune aplicarea unui model matematic de **minimizare a costurilor de producție** (m.c.p.), după ce s-a procedat la o selectare, pe criteriul sus-menționat, a produselor intermediare. Se constituie astfel două fișiere distincte și complementare, primul cu problemele la care aplicația modelului m.c.t. este mai avantajoasă, al doilea cu cele recomandate pentru modelul m.c.p.

Este de reținut, însă, că dificultățile de început privind introducerea acestui din urmă model (m.c.p.) sînt și mai mari, o realizare în termen scurt în toate cazurile fiind aproape exclusă. Aceasta pentru că, pe lîngă fișierele enumerate mai înainte, se adaugă încă unul, privind costul de producție al fiecărui p.i.c. în parte, calculat la nivel de fabrică, atelier — în cadrul fabricilor, de linie tehnologică, instalație, agregat — în cadrul atelierelor, de utilaj individual.

Pentru planurile de cooperare pe termen mai lung de un an, costurile medii pe fabrică sînt destul de semnificative. Procesul de optimizare se poate completa în continuare în cadrul fiecărei fabrici, integrînd programele locale (decadale, lunare) ale acestora în programele pe termen mai lung alcătuite la nivelul centralei și evitînd, astfel, fenomenul suboptimizării.

Potrivit studiului nostru, rezolvarea problemei de optimizare a planurilor și programelor de cooperare în producție, luată în ansamblul ei, trebuie să aibă în vedere trei etape. Prima — aplicația imediată, dar limitată a modelului de transport — a fost schițată la începutul acestui articol; a doua presupune aplicația în paralel (la două grupe distincte de p.i.c.) a modelelor m.c.t. și m.c.p.

Pentru orientare și sinteză, studiul redă o schemă bloc privind programarea pe calculator în această a doua etapă, care atestă valabilitatea teoretică și practică a metodei propuse.

A treia etapă presupune aplicarea unui model matematic ducînd simultan la minimizarea tuturor costurilor (de transport și de producție) și reprezintă, în raport cu posibilitățile actuale ale cercetării operaționale, soluționarea problemei. Dar, după părerea noastră, aceasta devine posibilă numai după „rodarea“ sistemului propus pentru etapa precedentă, sub aspectul acumulărilor de experiență și de date, al verificării clasificărilor pînă la nivelele analitice necesare și al rigorii în disciplina metodologică nu numai în compartimentele de organizare și informatică, ci și în toate sectoarele de activitate și nivelele de conducere din centrală și din întreprinderi.

Aprecieri privind eficiența economică

ESTE EVIDENT faptul că eficiența economică a acestor aplicații în organizarea activității de cooperare în producție nu poate fi calculată (mai ales anticipativ) decît la modul probabil. Cu certitudine sesizăm numai că ea va fi relativ mare, în comparație cu rezultatele metodelor empirice folosite în prezent în unele centrale. Calculele de eficiență incluse în studiu, sînt efectuate potrivit unei metode proprii, avînd ca prim criteriu reducerea nivelului de cheltuieli. Ele sînt aplicate pe o serie de cazuri simulative, deduse din situații existente. Concluzia acestor calcule este că **introducerea metodelor de programare matematică în conducerea activității de cooperare în producție poate avea ca rezultat reducere cu 7—20% a nivelului de cheltuieli față de cel actual** (limitele fiind în funcție de mărimea, complexitatea, extinderea teritorială, gradul de organizare și integrare etc. ale centralei în cauză).

În principiu, metoda se bazează pe faptul că funcția obiectiv din cadrul modelelor matematice aplicate se poate rezolva atît în sensul minimizării, cît și al maximizării ei.

Luînd minima „m“ și maxima „M“ drept valoare optimistă, respectiv pesimistă și considerînd valoarea „R“ — realizată cu vechea metodă de programare, în anul precedent și adaptată previzional la anul următor — se poate aplica relația, folosită în anumite tehnici previzionale :

$$P = \frac{m + 4R + M}{6}$$

în care P este efectul. respectiv rezultatul probabil. Limitele de 7% și 20% au fost, apoi, calculate pornind de la diferențele R-m ; M-m și, în principal, P-m, deoarece „m“ este realizatul în ipoteza aplicării corecte a programării matematice.

Nu am mai adăugat la aceste estimații și alți coeficienți care să marcheze, măcar aproximativ, celelalte multe avantaje ale organizării științifice a cooperării în producție (ca simplificarea aprovizionărilor și livrărilor, proiectării produselor și tehnologiilor, a întreținerii utilajelor etc.), evidente mai ales cînd aceasta se face în paralel cu o specializare rațională a fabricilor ; pentru că, independent de ele, însumarea reducerii cheltuielilor cu 7—20% la toate centralele industriale este mai mult decît convingătoare.

Ion PUIU

LECȚII

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

SISTEMUL ECONOMIC MONDIAL SOCIALIST

SISTEMUL ECONOMIC MONDIAL SOCIALIST este alcătuit dintr-un ansamblu de state libere, independente și suverane, care au o orînduire socială și economică de același tip — orînduirea socialistă — și urmăresc înfăptuirea țelurilor comune ale socialismului și comunismului. Fiecare țară socialistă se dezvoltă de sine stătător, promovînd în același timp relații cu celelalte țări, în primul rînd cu cele socialiste. Țările socialiste își organizează relațiile dintre ele pe baza principiilor noi ale marxism-leninismului și internaționalismului socialist.

I. Formarea și dezvoltarea sistemului economic mondial socialist

ORÎNDUIREA SOCIALISTĂ este rezultatul procesului legic, obiectiv, de dezvoltare a societății omenești de la inferior la superior, proces caracterizat prin desprinderea succesivă a unor țări sau grupe de țări din lumea capitalistă. Prin victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și apariția primului stat socialist — Uniunea Sovietică — și ca urmare a victoriei revoluției socialiste într-o serie de alte țări s-a format sistemul mondial socialist. Victoria socialismului în mai multe țări n-a însemnat izolarea acestora de restul statelor lumii, participarea tuturor țărilor — indiferent de orînduirea lor socială la circuitul mondial de valori materiale și spirituale constituind o necesitate obiectivă.

Apartenența unei țări sau alteia la sistemul mondial socialist este determinată de schimbările profunde produse de revoluția socialistă în domeniile vieții economice, politice, social-culturale cum sînt : instaurarea și consolidarea puterii politice a clasei muncitoare în alianță cu țărănimea și cu alte pături de oameni ai muncii ; statornicirea proprietății socialiste asupra principalelor mijloace de producție ; lichidarea exploatării omului de către om ; înfăptuirea principiilor socialiste de repartiție etc. Asemenea transformări revoluționare sînt rezultatul luptei poporului, a forțelor progresiste din fiecare țară conduse de clasa muncitoare în frunte cu partidul ei marxist-leninist. Partidele comuniste și muncitorești aplică în procesul edificării socialismului legile generale ale revoluției și construcției socialiste — esența orînduirii socialiste fiind aceeași indiferent de suprafața, numărul populației, nivelul dezvoltării economice etc. Cerințele acestor legi se realizează însă în condițiile specifice ale fiecărei țări, condiții determinate de particularitățile social-istorice, de caracterul relațiilor de producție ce trebuie înlocuite, de nivelul de dezvoltare al forțelor de producție, de tradițiile în viața politică și socială etc.

Prin urmare, este normal ca aplicarea creatoare a marxism-leninismului la condițiile concret istorice ale fiecărei țări să genereze deosebiri în privința sarcinilor, formelor și metodelor de înfăptuire a transformărilor revoluționare. De aceea, elaborarea programului construirii noii orînduiri de către fiecare partid marxist-leninist, în mod liber și suveran, constituie garanția înfăptuirii cu succes a obiectivelor acestuia. Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism subliniază : **„Ca rezultat al faptului că partidele comuniste au ținut seama, într-o măsură mai mare, de problemele concrete din fiecare țară, pornind de la condițiile specifice în care își desfășoară activitatea, ele au obținut succese tot mai însemnate, au devenit puternice forțe politice pe plan național, joacă un rol activ în desfășurarea evenimentelor atît din țara respectivă, cît și pe arena internațională“.** Instaurarea relațiilor de producție socialiste stabilind concordanța dintre cele două laturi ale modului de producție, a stimulat dezvoltarea forțelor de producție, țările socialiste înregistrînd ritmurile cele mai înalte de creștere a producției industriale, a venitului național, a nivelului de trai. În perioada 1951—1973 ritmul mediu anual de creștere a producției industriale a fost în țările socialiste de 10,1% față de 5,7% în țările capitaliste dezvoltate. Țările socialiste au obținut, de asemenea, creșteri importante ale productivității muncii. Astfel, spre exemplu, productivitatea muncii pe un lucrător din industrie a fost în 1973 comparativ cu 1960 în România cu 143% mai mare, în Ungaria cu 81%, în Bulgaria cu 133%, în R.D.G. și Polonia cu 100% etc. Dacă înaintea celui de-al doilea război mondial socialismul reprezenta 17% din suprafața globului pămîntesc și circa 9% din populație, actualmente țările socialiste reprezintă peste 1/4 din teritoriu și circa 1/3 din populația globului. În prezent, ponderea sistemului economic mondial socialist în producția mondială a ajuns la circa 40% față de 27% în 1955 și 20% în 1950. Asemenea ritmuri și realizări au produs modificări esențiale în privința locului și rolului sistemului mondial socialist în ansamblul lumii contemporane.

II. Principiile fundamentale ale relațiilor economice dintre țările socialiste

FORMAREA SISTEMULUI MONDIAL SOCIALIST, afirmarea socialismului ca orînduire social-economică într-un ansamblu de state independente și suverane, a determinat în mod obiectiv necesitatea organizării relațiilor dintre țările socialiste. Superioritatea relațiilor de producție din fiecare stat component al sistemului mondial socialist a creat condițiile obiective pentru promovarea unui tip superior de relații internaționale, fără precedent în istorie, bazate pe principiile marxism-leninismului și internaționalismului socialist. Aceste relații asigură dezvoltarea multilaterală a fiecărui stat socialist și prin aceasta a întregului sistem mondial socialist, contribuind astfel la sporirea influenței și prestigiului socialismului în lume. La baza relațiilor economice specifice sistemului mondial economic socialist stau următoarele principii :

a) **independența și suveranitatea națională.** Corespunzător acestui principiu fiecare stat organizează și conduce de sine stătător construirea socialismului și comunismului, rezolvîndu-și în mod liber, fără amestec din afară, toate problemele sale interne și externe. Soluționarea în acest fel a problemelor economice, politice, culturale, îndeplinirea efectivă și nestingherită a funcțiilor interne și externe ale statului, necesită, între altele, ca fiecare țară să dispună liber, suveran de resursele sale naționale, de toate pîrghiile economice, să poată întreține relații cu alte state în conformitate cu interesele proprii.

Respectarea independenței și suveranității naționale constituie o legitate obiectivă a dezvoltării societății, a cărei esență este unică pentru toate țările, acest principiu neputînd fi interpretat și aplicat în mod diferit de o țară sau alta ;

b) **deplina egalitate în drepturi a țărilor socialiste.** Potrivit acestui principiu țările socialiste, indiferent de mărimea teritoriului, de numărul populației, de puterea economică etc. au aceleași drepturi în relațiile dintre ele, participînd în condiții de egalitate la examinarea și adoptarea hotărîrilor în problemele internaționale de interes comun ;

c) **principiul neamestecului în treburile interne ale altor țări** presupune excluderea oricărei imixtiuni în treburile interne sau externe ale altor state. Respectarea acestui principiu constituie o condiție a dezvoltării unor relații normale între state, a încrederii și securității internaționale. Acest principiu implică, totodată, excluderea oricăror presiuni asupra unei țări sau alteia în scopul adoptării unor atitudini opuse propriilor interese naționale ;

d) **respectarea integrității teritoriale** implică atît inviolabilitatea granițelor cît și respectarea dreptului fiecărei țări de a dispune în limitele teritoriului național, de întreaga avuție a societății ;

e) **avantajul reciproc,** principiu potrivit căruia relațiile dintre statele socialiste trebuie să se întemeieze pe respectarea intereselor lor naționale, excluzînd posibilitatea apariției unor privilegii și avantaje pentru unele țări în defavoarea altora ;

f) **intrajutorarea tovărășească și internaționalismul socialist** presupune întărirea solidarității, unității și coeziunii țărilor socialiste, creșterea forței, prestigiului și autorității socialismului în lume.

Principiile relațiilor economice dintre țările socialiste constituie un tot unitar, între ele existînd multiple corelații, raporturi de interdependență. Promovînd cu consecvență aceste principii, Partidul Comunist Român consideră că orice subapreciere sau ignorare, fie și numai a unuia dintre ele, ar afecta grav esența relațiilor dintre țările socialiste, ar dăuna prestigiului și influenței socialismului în lume. P.C.R. promovează relații de prietenie, colaborare și întrajutorare cu toate țările socialiste pe baza respectării ferme a principiilor enunțate, aceste relații contribuind la progresul multilateral al fiecărei țări socialiste, la egalizarea nivelurilor lor de dezvoltare economică, la progresul general al socialismului. În Programul P.C.R. adoptat la cel de-al XI-lea Congres se arată că : **„Relațiile economice și de cooperare între țările socialiste trebuie să fie un exemplu de raporturi echitabile între state libere și suverane, exercitînd o puternică influență internațională, contribuind la creșterea prestigiului și forței de atracție a socialismului în lume“.**

III. Formele colaborării economice dintre țările socialiste și egalizarea nivelurilor lor de dezvoltare economică

DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ rapidă a țărilor socialiste a creat premise favorabile extinderii colaborării economice dintre ele. În adîncirea acestei colaborări un rol important revine Consiliului de Ajutor Economic Reciproc — înființat în 1949 care își desfășoară activitatea pe baza respectării principiilor fundamentale ale relațiilor dintre țările socialiste. C.A.E.R. nu are caracterul unei organizații suprastatale, de directivă, recomandările și hotărîrile sale fiind adoptate numai cu consimțămîntul țărilor interesate în realizarea propunerilor respective. C.A.E.R.-ul este o organizație deschisă la care poate adera orice țară care respectă principiile și scopurile lui. În Statutul C.A.E.R. se prevede că scopul acestui organism este de a contribui, prin unirea și coordonarea eforturilor la dezvoltarea economiei naționale a țărilor membre, la creșterea productivității muncii, la accelerarea ritmurilor lor de industrializare, la creșterea nivelului de trai al popoarelor acestor țări.

La Sesiunea a XXV-a a C.A.E.R. care a avut loc la București în anul 1971 a fost adoptat „Programul complex al adîncirii și perfecționării în continuare a colaborării și dezvoltării integrării economice socialiste a țărilor membre ale C.A.E.R.“. Programul complex stabilește direcțiile perfecționării formelor consacrate în relațiile reciproce dintre țările membre, conturînd, în același timp, modalități și forme noi de colaborare, care să asigure dezvoltarea continuă a forțelor de producție la un înalt nivel tehnic și științific, formarea unei structuri moderne a economiilor naționale, egalizarea treptată a nivelurilor lor de dezvoltare economică. În „Programul complex“ este conturată noțiunea de „integrare economică socialistă“ ca un proces conștient, reglementat de partidele comuniste și guvernele țărilor membre ale C.A.E.R., bazat pe respectarea principiilor fundamentale ale relațiilor economice dintre țările socialiste, proces care constă în lărgirea și diversificarea formelor de colaborare în scopul dezvoltării mai rapide a forțelor de producție, egalizării treptate a nivelurilor dezvoltării economice a țărilor socialiste, creșterii bunăstării popoarelor. Acest proces este fundamental opus integrării economice capitaliste care are un caracter supranațional și afectează independența și suveranitatea națională.

Principalele forme ale colaborării economice dintre țările socialiste sînt :

a) **Coordonarea planurilor economice naționale a țărilor socialiste**, pe baza înțelegerilor bilaterale și multilaterale. Țările socialiste își elaborează planurile economice proprii potrivit sarcinilor economice și politice concret-istorice, resurselor și posibilităților reale de care dispun. Dezvoltarea economico-socială fiind influențată însă și de participarea la relațiile economice internaționale, fiecare țară este interesată ca în procesul elaborării planului să ia în considerare și avantajele cooperării economice cu celelalte țări socialiste. În procesul definitivării planurilor proprii de dezvoltare economico-socială, partidele marxist-leniniste și guvernele fiecărei țări țin seama atît de necesitățile proprii, cît și de cele care decurg din relațiile cu alte state, purtînd tratative cu reprezentanții celorlalte țări în cursul cărora se examinează domeniile de colaborare. În urma tratativelor se ajunge la încheierea unor acorduri de lungă durată privind schimburile de mărfuri, specializarea și cooperarea în producție etc. România își coordonează planurile proprii de dezvoltare economico-socială cu toate țările socialiste ;

b) **Comerțul dintre țările socialiste,** întemeiat pe acorduri pe termen lung, reciproc avantajoase, are un rol însemnat în dezvoltarea economică curentă și de perspectivă a fiecărei țări. În condițiile sporirii volumului comerțului exterior, perfecționarea continuă a sistemului de formare a prețurilor în relațiile dintre țările socialiste, prezintă o deosebită importanță. Dezvoltarea rapidă a economiei noastre naționale și diversificarea producției a determinat o sporire considerabilă a volumului comerțului nostru exterior, în special cu țările socialiste, în cadrul acestora ponderea principală deținînd-o comerțul cu Uniunea Sovietică ;

c) **Specializarea și cooperarea în producție** au drept efect ridicarea gradului de tehnicitate al producției, favorizează creșterea productivității muncii, folosirea mai judicioasă a capacităților de producție, ridicarea calității produselor ș.a. Specializarea și cooperarea în producție constituie o formă de colaborare economică între țările socialiste extrem de dinamică și în continuă diversificare. Ea are o mare însemnătate pentru dezvoltarea economiilor naționale a țărilor socialiste, facilitînd construirea obiectivelor economice, industriale, agricole, de transporturi, turistice etc. Cooperarea economică și tehnică favorizează participarea țărilor socialiste la diviziunea internațională a muncii și permite stabilirea unor raporturi de colaborarare directă pe bază de acorduri, convenții, contracte ;

d) **Colaborarea tehnico-științifică** are o deosebită importanță pentru asigurarea unui ritm neîntrerupt și rapid al progresului tehnic. Această formă de colaborare se înfăptuiește prin schimbul reciproc de experiență în domeniul științei și tehnicii, de documentații științifice, tehnice și de producție, prin coordonarea și cooperarea în domeniul cercetării științifice și tehnice, prin pregătirea reciprocă de cadre etc. România consideră această formă de colaborare ca deosebit de importantă pentru accelerarea dezvoltării multilaterale a fiecărei țări socialiste înființînd în acest scop comisii mixte de cooperare tehnico-științifică cu celelalte țări socialiste ;

e) **Creditul internațional socialist** se concretizează în acordarea reciprocă de credite cu dobîndă redusă (1—2% anual) sau de credite scutite de dobîndă în primii ani de utilizare și uneori chiar fără dobîndă. Această formă de colaborare cuprinde de asemenea și construirea prin eforturi comune a unor obiective economice care sînt în proprietatea statului pe teritoriul căruia se află. Pentru ușurarea creditării între țările socialiste au fost create la 1 ianuarie 1964 Banca Internațională pentru Colaborare Economică iar în 1970 Banca Internațională de Investiții. Colaborarea economică dintre toate țările socialiste contribuie la întărirea continuă a sistemului mondial socialist și a fiecărei țări socialiste.

Dezvoltarea colaborării economice între țările socialiste urmărește, de asemenea, egalizarea nivelurilor de dezvoltare a țărilor socialiste, țări care în momentul trecerii la edificarea noii societăți au avut nivele de dezvoltare economică diferite. Egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică se referă pe de o parte la apropierea treptată a țărilor socialiste mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic față de cele dezvoltate, iar pe de altă parte, presupune înlăturarea treptată a decalajului care mai desparte țările socialiste de țările capitaliste dezvoltate sub aspectul forțelor de producție și apoi depășirea lor. Procesul de egalizare a nivelurilor de dezvoltare economică se face în mod planificat și are la bază dezvoltarea puternică a forțelor de producție în fiecare țară socialistă.

Aprecierea decalajului existent în dezvoltarea economică precum și analiza procesului de eliminare treptată a lui, se face cu ajutorul unor indicatori ca : produsul social și respectiv venitul național pe locuitor, structura produsului social, a venitului național și a comerțului exterior, nivelul productivității muncii și al eficienței economice, nivelul de trai al populației etc.

Egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică impune dezvoltarea puternică a forțelor de producție lucru posibil doar prin asigurarea unor ritmuri rapide de creștere economică, a unei rate înalte a acumulării (dezvoltării), prin mobilizarea și utilizarea eficientă a tuturor resurselor materiale și umane. Sarcină extrem de complexă, egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor socialiste presupune o acțiune planificată, sistematică de utilizare a tuturor forțelor și mijloacelor proprii. În România, Programul P.C.R. adoptat de către Congresul al XI-lea prevede eforturi sistematice pentru egalizarea nivelului de dezvoltare economică al țării noastre cu cel al țărilor socialiste dezvoltate din punct de vedere economic, apropierea României de țările industriale dezvoltate ale lumii. Acest proces de apropiere și egalizare va fi în linii generale realizat pînă în 1990.

asist. univ. I. POPESCU
asist. univ. V. BĂLAȘA

Erată. În lecția „Fondul național de dezvoltare economico-socială“, apărută în nr. 10 al Revistei economice, p. 19, paragraful 3, ultimul rînd se va citi „iar în 1976—1980 industriei îi vor reveni peste 58%.

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

PROGRESUL ECONOMIC NEÎNTRERUPT, BAZA DEZVOLTĂRII INDEPENDENTE (I)

CEI 100 DE ANI care s-au scurs de la cucerirea independenței de stat a României, întreaga istorie a poporului român, ca, de altfel, și evoluția social-politică în lumea de azi demonstrează în modul cel mai evident marele rol transformator pe care-l joacă națiunea și prerogativele ei fundamentale — suveranitatea și independența națională — atît asupra dinamicii și structurii economico-sociale interne, cît și pentru afirmarea fiecărui popor pe arena internațională. Pe de o parte, pentru că realizarea aspirațiilor multiseculare de libertate și progres ale poporului, cerințele sale de înfăptuire a libertății sociale și naționale, asigurarea independenței și suveranității naționale, unește și activizează toate forțele sociale ale progresului, utilizează toate resorturile interne, economice, sociale și politice, individuale și colective, ale dezvoltării, transformînd națiunea și statul național, — ca purtători de neînlocuit ai suveranității și independenței — în puternice forțe motrice ale progresului social-istoric. Pe de altă parte, așa cum se subliniază în Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunsim **„numai în condițiile dezvoltării nestingherite a fiecărei națiuni sînt posibile realizarea unei rodnice colaborări multilaterale, propășirea fiecărui popor și a întregii umanități, asigurarea unei păci trainice în lume“1).**

Sintetizînd experiența dezvoltării social-istorice, care a confirmat și confirmă tot mai mult teza marxistă potrivit căreia nu poate fi liber un popor ce asuprește alte popoare sau nu recunoaște dreptul lor la independență, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a subliniat : **„...este un adevăr universal valabil că proletariatul, eliberîndu-se pe sine de exploatare și asuprire și constituindu-se în clasă dominantă a societății își asumă, totodată, cu curaj și abnegație răspunderea eliberării sociale și naționale a întregului popor, al salvgardării independenței și suveranității sale“2).**

Premisele unor asemenea transformări în România s-au creat prin înfăptuirea actului istoric de la 23 August 1944, care a deschis calea unei dezvoltări noi, democratice și progresiste a societății românești, precum și a lichidării definitive a oricărei dependențe a poporului român față de monopolurile străine, de cercurile imperialiste internaționale. Odată cu acest moment, a subliniat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat **„România și-a dobîndit, pentru prima dată în mod cu adevărat plenar, independența și suveranitatea națională, la baza cărora au fost puse eliberarea poporului de orice exploatare și asuprire, cucerirea puterii politice și economice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea, cu intelectualitatea, cu celelalte forțe sociale, edificarea noii orînduiri socialiste in care masele muncitoare, poporul își făuresc în mod conștient propriul viitor, propria istorie“3).** Punînd capăt dependenței de puterile străine, dominației capitalului străin în economie și alianțelor potrivnice intereselor naționale, lichidînd clasele exploatatoare, poporul român, sub conducerea partidului său comunist, și-a dezvoltat economia corespunzător intereselor și aspirațiilor sale fundamentale, făcînd în același timp ca România să se afirme pe arena internațională, prin politica sa, ca un stat socialist independent și suveran, care joacă un rol activ în viața internațională.

INDEPENDENȚA ȘI SUVERANITATEA sînt strîns legate de un sistem complex de funcții și atribuții, adînc implantate în structura organizării politice a unei țări și a relațiilor ei cu celelalte state.

În acest context, capătă o importanță deosebită analiza raportului în care se află existența de sine stătătoare a națiunii și progresul economic, a rolului dezvoltării economice în afirmarea națiunii pe plan internațional și în garantarea atributelor ei fundamentale — suveranitatea și independența națională. Analiza acestei corelații depășește sfera preocupărilor și intereselor pur științifice, căpătînd o profundă semnificație politică și rezonanță internațională, mai ales în condițiile actuale cînd are loc pe de o parte afirmarea puternică a tinerelor state și se intensifică eforturile și preocupările acestora pentru obținerea și consolidarea independenței economice, iar, pe de altă parte, economia mondială se caracterizează prin accentuarea interdependențelor economice, persistența unor puternice fenomene de criză (economică, valutar-financiară etc.) și menținerea unor însemnate decalaje și bariere în relațiile economice între state, toate acestea imprimînd noi dimensiuni și trăsături cooperării economice între popoare, impunînd cu tărie necesitatea unei noi ordini economice internaționale. În esență este vorba de corelația dintre independență și interdependență, sau mai bine zis de tripticul dezvoltare economico-socială — independență națională — interdependență, în condițiile economiei mondiale contemporane.

Dezbaterea acestei probleme se impune cu deosebire astăzi cînd în activitatea vastă ce se desfășoară pentru edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale raportul dintre interdependență și independență constituie tema unor confruntări teoretice ample și contradictorii, care delimitează nu numai poziții filozofice și ideologice, ci și practici politice și economice principial diferite în domeniul relațiilor economice internaționale.

Pe plan teoretic, dacă într-o anumită etapă, economiștii au fost tentați să explice schimburile internaționale și interdependența dintre popoare prin factori decurgînd mai ales din „imobilitatea factorilor de producție“ (Ricardo ș.a.) sau din „dotarea diferită cu factori“ (B. Ohlin), astăzi au căpătat o circulație largă teorii vizînd implicarea largă a factorului politic sau chiar justificarea deliberată a intereselor sau avantajelor unilaterale. Poate că cel mai bine a caracterizat această situație Fr. Perroux care, referindu-se la experiența țărilor capitaliste, arată că indiferent de discuțiile teoretice și doctrinale, statele, „atunci cînd sînt angajate în acțiuni țin toate și totdeauna cont de distincția dintre modalitățile forte și modalitățile slabe ale interdependenței“, țările capitaliste dezvoltate ducînd o politică a „modalităților forte ale interdependenței“ și oferind partenerilor lor mai slabi „modalități slabe de interdependență, din care țările dezvoltate obțin avantaje“4).

Deși dezvoltarea economico-socială postbelică a impus multe reconsiderări în doctrinele occidentale, în multe lucrări sau studii de economie sau politologie continuă să se acrediteze ideea că în societatea contemporană s-ar manifesta o incompatibilitate crescîndă între cerințele progresului tehnico-economic și forma națională de organizare a vieții economico-sociale5), unii dintre ei susținînd chiar că „țările cele mai mici pot fi relativ independente în măsura în care ele rămîn subdezvoltate“6) sau chemînd direct tinerele state „să-și jertfească suveranitatea pentru progresul economic“7). Asemenea idei susțin, într-o formă sau alta și adepții viziunii „holiste“ asupra lumii, prin deplasarea soluțiilor problemelor cu care este confruntată omenirea de la nivelul național la cel global.

Uneori, în lucrările de peste hotare se manifestă tendința de denaturare a conținutului independenței naționale și suveranității de stat, acestea fiind prezentate în mod eronat, drept „egoism național“, identificate cu închistarea sau autarhia economică sau fiind considerate drept cauză a confruntărilor și concurenței pe plan internațional. Pornind de la asemenea idei se ajunge la concluzia că dezvoltarea colaborării economice internaționale ar impune „limitarea“ sau „reinterpretarea“ concepțiilor de independență și suveranitate sau, pur și simplu, renunțarea la ele.

În ce privește soluțiile pentru depășirea actualelor fenomene de criză — care, în virtutea interdependenței crescînde, se transmit, într-o măsură mai mare sau mai mică și asupra diferitelor economii naționale — fie că ele (soluțiile) se referă numai la redresarea situației economice, fie la transformările structurale cerute de edificarea unei noi ordini internaționale, multe propuneri avansate în literatura politologică occidentală leagă realizarea acestor obiective de modalități supranaționale, aflate într-o contradicție funciară cu cerințele reale ale progresului și cu aspirațiile popoarelor la afirmare de sine stătătoare în întreaga viață internațională. Amintim, de exemplu, pozițiile lui Henry H. Fowler care, într-un articol intitulat „Cooperarea internațională în combaterea crizei economice[8], scrie că „...amplificarea relațiilor de interdependență economică și financiară, deși generează beneficii materiale fără precedent (pentru cine, nu se spune ?!), limitează capacitatea statului — națiune de a-și conduce în mod eficient propriile sale treburi interne (fără a lua în considerare influențele și forțele externe)", conchizînd că pentru a evita un posibil blocaj al sistemelor circulator, comercial, monetar și de plăți în economia mondială și relațiile internaționale contemporane este necesar să se ajungă „...la un echilibru adecvat între interesele naționale și interesele corporațiilor multinaționale, un echilibru care ar da celor din urmă posibilitatea de a-și juca importantul rol ce le revine în contextul relațiilor economice internaționale". Această teză exprimă în fapt aceeași idee întîlnită în lucrarea lui Alvin Toffler „Ecospasmul", care pornind tot de la premisa că statul național nu ar mai putea stăpîni noile forțe economice, generate de „superindustrialism", afirmă că societățile multinaționale ar fi cheia revenirii la stabilitatea economiei mondiale", și se apropie mult de Lester Brown, după care instituțiile dominante ale lumii contemporane sînt „statul națiune și concernul multinațional".

Dezvoltarea lumii contemporane infirmă însă tot mai mult aceste teorii, demonstrînd că economia națională a fiecărui popor reprezintă cadrul cel mai adecvat de dezvoltare socială și celula de bază a economiei mondiale. În condițiile actuale devine mai actuală ca oricînd teza formulată de Marx și Engels în „Ideologia germană", potrivit căreia raporturile dintre diferite națiuni depind de gradul în care fiecare dintre ele și-a dezvoltat forțele productive, diviziunea muncii și relațiile interne"[9].

Este meritul P.C.R., al secretarului său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, de a fi adus — tocmai în aceste condiții — o contribuție de mare valoare teoretică și de însemnătate principială la fundamentarea rolului națiunii și a progresului național în dezvoltarea poporului român și în lumea contemporană, la definirea conținutului suveranității și independenței naționale, a pîrghiilor și mijloacelor de manifestare și realizare a acestor atribute în domeniul economic, precum și la analiza raportului în care se află dezvoltarea economico-socială națională și diviziunea internațională a muncii. Această contribuție se bazează pe o analiză profund științifică a legităților obiective care guvernează raporturile dintre general și particular, național și internațional, economic și politic în dezvoltarea social-economică și pornește de la premisa fundamentală că națiunea, întărirea independenței naționale, sînt factori determinanți ai progresului, ai viitorului comunismului pe planeta noastră.

Experiența țării noastre, ca și cea mondială demonstrează pregnant că satisfacerea exigențelor progresului economico-social este strîns legată de corelarea și armonizarea corespunzătoare a unui complex întreg de factori de ordin economic, tehnic, social-uman, politic-instituțional, care să asigure atît elaborarea orientărilor prioritare, ținînd seama de resursele și nevoile reale, de interesele imediate și de perspectivă, cît și repartizarea judicioasă a resurselor, alegerea celor mai adecvate forme și metode de organizare a progresului economic și social. Dar realizarea acestor valențe ale economiei naționale și cadrului național de organizare a acesteia reclamă, cum bine s-a subliniat în literatura noastră economică[10], o serie de condiții de bază, între care : a) exercitarea deplină a suveranității naționale ; b) o dezvoltare bazată pe o corelație judicioasă între factorii interni și cei externi, între efortul propriu și colaborarea internațională ; c) garantarea independenței economice.

În lumina acestei experiențe se poate spune, după părerea noastră, că independența economică presupune un ansamblu de factori și corelații în condițiile cărora se asigură și se reproduce neîncetat dezvoltarea de sine stătătoare a fiecărui popor, bazată pe :

— suveranitatea totală și neîngrădită asupra resurselor ;

— caracterul integral intern al deciziilor privind orientările și prioritățile dezvoltării economico-sociale ;

— rolul hotărîtor al factorului intern și al surselor proprii de acumulare și caracterul complementar al colaborării și asistenței internaționale ca surse ale creșterii economice ;

— încadrarea organică a asistenței și colaborării internaționale în obiectivele fundamentale de dezvoltare stabilite suveran de către fiecare țară ;

— existența unui complex economic național care să îmbine într-o structură armonioasă și de înaltă eficiență industria ca ramură conducătoare și hotărîtoare, o agricultură intensivă și de înalt randament, construcțiile și transporturile — telecomunicațiile, — ramură ce realizează scheletul și, respectiv, sistemul circulator al producției, un puternic aparat tehnico-științific și un sistem modern de conducere a procesului reproducției sociale, împletirea armonioasă a ramurilor producătoare de mijloace de producție cu cele producătoare de bunuri de consum, a sferei producției materiale cu sfera serviciilor pentru producție și pentru populație[11].

În formularea strategiei dezvoltării economico-sociale în condițiile edificării noii orînduiri sociale, partidul nostru a pornit și pornește în mod sistematic de la premisa că asigurarea în fapt a independenței și suveranității naționale, nu poate avea o bază mai trainică decît progresul economic neîntrerupt, care ridică pe trepte tot mai înalte toate trăsăturile ce definesc națiunea noastră drept comunitate etnică-socială socialistă.

Prin modificările pe care le determină în nivelul și structura forțelor de producție el generează transformări înnoitoare în structura socio-profesională, în gradul de instruire și cultură, în ansamblul condițiilor de muncă și de viață ; el adîncește caracterul social al producției, amplifică diviziunea socială a muncii, fluxurile și colaborarea dintre toate ramurile economice și dintre toate localitățile și județele țării, garantează pe plan economic egalitatea în drepturi a tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, contribuind în acest fel, în mod hotărîtor la creșterea gradului de omogenizare socială și la întărirea coeziunii, a unității întregii națiuni. În acest fel progresul economic stă la baza progresului național și al afirmării crescînde a fiecărui popor pe arena internațională.

Acestor funcții multiple le poate răspunde numai o asemenea dezvoltare care să permită inserarea economiei naționale în diviziunea internațională a muncii și circuitul economic internațional și, prin urmare, în sistemul interdependențelor economice pe plan mondial nu de pe poziții subordonate, bazate pe unilateralitatea avantajelor, ci prin asigurarea în fapt a egalității în drepturi și reciprocității avantajelor.

În această concepție multilateralitatea opțiunilor și orientărilor, modernitatea structurii de ramură, a aparatului de producție și a metodelor de organizare și gestiune precum și eficiența înaltă a producției sociale și a schimburilor economice externe, apar ca linii majore de forță ale strategiei de dezvoltare economico-socială care să garanteze suveranitatea și independența națională.

Multilateralitatea ca trăsătură dominantă a conceptului ce desemnează actuala etapă a construcției socialiste în România și care este, în același timp, în viziunea menționată mai sus, și un concept al suveranității și independenței naționale nu are nimic comun cu autarhia economică și egocentrismul și nu este contrapusă interdependențelor economice întrucît numai pe o asemenea bază, asigurîndu-se valorificarea deplină a tuturor resurselor și posibilităților țării și amplificarea creației fiecărui popor, se lărgesc posibilitățile de dezvoltare a colaborării și cooperării cu țările socialiste, cu toate celelalte țări, indiferent de orînduire, sporește contribuția fiecărei națiuni la creșterea forței și prestigiului socialismului pe plan internațional. Ea, multilateralitatea dezvoltării, este opusă, în acest caz, nu cooperării, și nici chiar specializării, ca formă de promovare a diviziunii muncii — atunci cînd aceasta este, desigur, făcută pe baza unor criterii și în forme corespunzătoare, ci dezvoltării unilaterale, specializării înguste care generează dependență și vulnerabilitate în relațiile economice internaționale ducînd, în ultimă instanță, la interdependențe bazate pe asimetria structurilor și avantajelor, pe subordonare economică.

prof. dr. Gheorghe CREȚOIU

---

[1] **Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism**, p. 142—143.

[2] **Nicolae Ceaușescu :** Cuvîntarea la Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România, 26 aprilie 1976, București, Ed. politică p. 31.

[3] **Nicolae Ceaușescu :** Expunere prezentată la Sesiunea Solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat consacrată sărbătoririi Centenarului proclamării independenței de stat a României 9 mai 1977 Ed. politică 1977, p. 27.

[4] Fr. Perroux : „Independence de la nation", Paris, Edition Aubier Montaigne, 1969, p. 136 și 291.

[5] A. Sterling : Macropolitics... ; Christian Palloix : Les firmes multinationales et le proces d'internationalisation, Paris, 1973.

[6] Simon Kuznets : Croissance et structure economique, Paris. 1972, p. 100.

[7] Lester Brown : The Interdependence of Nations, Washington. 1972, p. 6.

[8] Vezi „Sinteza" nr. 16, p. 5—7.

[9] **K. Marx și F. Engels :** Opere, vol. 3, Ed. politică, 1962, p. 21

[10] Vezi „Tipologia economiile naționale". Ed. politică 1977, p. 69.

[11] Vezi și Gh. Dolgu : Independența economică în lumea contemporană. Revista economică nr. 20/1977.

MĂSURI ENTROPICE ÎN FOLOSIREA INFORMAȚIILOR ECONOMICE [II]

PROBLEMA GĂSIRII unui indicator adecvat care să caracterizeze în anumite privințe diversificarea, respectiv concentrarea, a preocupat de mult pe economiști. Astfel în anul 1945, A.O. Hirschman consideră indicele de concentrare $\sqrt{f_1^2 + f_2^2 + \ldots + f_r^2}$ unde $f_i = \frac{n_i}{n}$ $(i = 1, 2, \ldots, r)$; n_i; n putînd fi definiți ca înainte. În anul 1950, O.C. Herfindahl ia ca indice de concentrare: $f_1^2 + f_2^2 + \ldots + f_r^2$, reluat în anul 1955 de G. Rosenbluth. (A se vedea în această privință monografia pe care am mai menționat-o a lui Henri Theil (pag. 316 partea din josul paginii cu litere mici). Acolo, la pag. 316—317, sînt semnalate anumite inconveniente destul de serioase ale indicelui lui Herfindahl.

Esența problemei poate fi sesizată mai bine trecînd de la frecvențe la suportul lor teoretic, probabilitățile. Se ajunge astfel la indicatorul $p_1^2 + p_2^2 + \ldots + p_r^2$. Acesta însă prezintă un mare dezavantaj. Pe cînd în cazul entropiei fiind date două evenimente independente E și E'; $H(EE') = H(E) + H(E')$, în cazul indicatorului de mai sus pe care să-l notăm K(E); $K(EE') = K(E) \cdot K(E')$. În particula dacă $E = E'$, indicatorul organizării (concentrării) pe baza entropiei este: $1 - \frac{H(EE)}{\ln r^2} = 1 - \frac{2E(E)}{2 \ln r} = 1 - \frac{H(E)}{\ln r}$ deci același ca pentru E, ceea ce este firesc, în timp ce folosind indicatorul de mai sus se obține: $K(EE) = K^2(E)$ deci o valoare mai mică decît K(E), cum era de dorit, exceptînd cazul banal cînd un anumit $p_i = 1$ $(i = 1, 2, \ldots r)$.

Renyi nu folosește indicatorul $p_1^2 + p_2^2 + \ldots + p_r^2$ ca măsură a informației ci $-\ln(p_1^2 + p_2^2 + \ldots + p_r^2)$ spre a asigura aditivitatea. Dacă notăm acest ultim indicator cu $I_2(E)$ se vede imediat că $I_2(EE') = I_2(E) + I_2(E')$ și în particular $I_2(EE) = 2I_2(E)$. Ca măsură (indicator) al organizării (concentrării) se poate lua $1 - \frac{I_2(E)}{\ln r}$, care are valori cuprinse între 0 și 1 (0 cînd toate stările sînt egal probabile, 1 cînd o anumită stare apare în mod cert). În acest caz $1 - \frac{I_2(EE)}{\ln r^2} = 1 - \frac{2I_2(E)}{2 \ln r} = 1 - \frac{I_2(E)}{\ln r}$, indicatorul de organizare pentru EE este același ca pentru E după cum e firesc.

Este de observat însă că o analiză mai atentă scoate în relief superioritatea entropiei H(E), indicatorului $I_2(E)$.

În monografia sa Wahrscheinlichkeitsrechnung, Berlin 1962, Renyi la pag. 445 subliniază că $I_2(E)$ satisface primele trei axiome din cele patru pe baza cărora se poate deduce expresia lui H(E), precum și proprietatea de aditivitate menționată mai sus, dar nu satisface axioma a patra, sursa unor proprietăți importante a lui $H(E)$.

Dar A. Renyi nu s-a mărginit să înlocuiască un indicator mai puțin fericit ca K(E) cu $I_2(E)$ ci a mers mult mai departe. Într-adevăr, la al patrulea simpozion de la Berkeley din 1960, într-o comunicare „On Measures of Entropy and Informations“ el introduce un nou fel de măsuri ale informației care în prezent se numesc α entropii, $I_2(E)$ fiind un caz cu totul particular al acestora.

În articolul nostru din Revista de Statistică 2/1977 am considerat și alte măsuri ale informației diferite de entropia lui Shannon. După cum era de așteptat a fost cazul să ne oprim ceva mai mult asupra măsurilor considerate de Renyi. Lucrurile trebuiau prezentate fără a se recurge la unele concepte din teoria transmiterii mesajelor și totodată spre a evidenția partea vie a problemei, trebuia să ne axăm pe latura statistică a acesteia. Altfel riscam, din cauza dificultăților tehnice, să ne concentrăm atenția asupra acestora și nu asupra esenței problemei.

De aceea nu am început cu α entropia ci cu entropia lui Shannon a evenimentului $E^{(\alpha)}$ adică cu $H(E^{(\alpha)})$ unde $E^{(\alpha)}$ are aceleași stări ca și E dar probabilitățile de apariție a stărilor sînt altele și anume $q_i(\alpha) = \frac{p_i^\alpha}{\sum_{i=1}^{r} p_j^\alpha}$ $(i = 1, 2, \ldots, r)$ și numai după aceea ne-am oprit asupra α entropiilor propriu-zise. Dar asupra mecanismului acestor măsuri a unor lipsuri ale acestora în comparație cu entropia lui Shannon a se vedea articolul nostru sus citat. O diferențiere importantă între entropie și măsurile preconizate de Renyi este faptul că în timp ce la entropie proprietatea de aditivitate este valabilă atît la stări cît și la evenimente, în cazul măsurilor lui Renyi aditivitatea este valabilă numai la evenimente, ceea ce în multe aplicații nu pare natural. Noi am pornit de la stări.

Indicatorul $p_1^2 + p_2^2 + \ldots + p_r^2$ ca o măsură a concentrării a fost luat în considerație la noi în anul 1966 de acad. Octav Onicescu, care l-a numit *energie informațională*. Acest indicator a fost studiat apoi sub diferite fațete, fiind obiectul a diferite studii.

Din toate cele de mai sus se vede că atunci cînd se pune problema folosirii unui indicator global al diversificării sau concentrării pentru unele cazuri din economie și se recomandă folosirea entropiei sau a altei măsuri, economistul nu trebuie să procedeze mecanic. Faptul că entropia prezintă o așa de mare importanță în termodinamică și în teoria transmiterii mesajelor nu înseamnă că ea va putea fi folosită cu tot atît de mare succes în economie.

Dificultatea de care se lovește economistul cînd vrea să-și dea seama cum stau lucrurile cu entropia sau alte asemenea măsuri este că numai cu greu găsește un material care să-i dea o vedere de ansamblu unitară. În literatura de specialitate accentul principal este pus în genere pe direcții cu care el are prea puțină tangență și asupra unor ipoteze care în cazul problemelor sale nu se impun. Nu rare ori el este descurajat și se mulțumește a fi un simplu executant, ajungînd la concluzia că rolul principal este al matematicienilor de unde supraaprecierea unor abstractizări și a anumitor tehnici matematice în dauna analizei lucide a esenței problemei. Tocmai de aceea autorii au căutat să umple într-o anumită măsură acest gol prin cele două articole din Revista de statistică, pe care le-am menționat.

În analiza de pînă acum cînd am vorbit de un eveniment E cu stările E_i și probabilitățile de apariție a acestora p_i $(i = 1, 2, \ldots, r)$, ne-am preocupat de diversificarea medie a acestor stări, fără a considera o pondere mai mare pentru unele decît pentru altele. Or, felul în care se motivează această nediferențiere în teoria transmiterii mesajelor, nu poate fi acceptat în cele mai multe cazuri care prezintă interes în economie. Aici diferitele stări au în genere o importanță economică diferită și a nu ține seama de acest lucru, înseamnă a ajunge la constatări prezentînd prea puțin interes. De ex. dacă se calculează un indice de concentrare și se vede că în esență este vorba de o concentrare în jurul unei stări, fără a se putea afirma în jurul căreia anume, ce valoare are această constatare dacă concentrarea ar putea avea loc tot așa de bine în jurul stării cel mai puțin eficiente ca și în jurul celei mai eficiente?

Nu întîmplător l-am citat pe prof. dr. Ing. Ștefan Bîrlea la începutul acestui ciclu de articole, căci problema pe care și-a pus-o este tocmai una legată de ponderi.

El consideră un sistem industrial constituit dintr-un număr finit de subsisteme și își propune să găsească o măsură care să caracterizeze gradul de organizare al acestuia. Presupune că se poate detecta aportul fiecărui subsistem (ponderea sa) în funcționarea întregului sistem, calculează entropia lui Shannon pentru fiecare subsistem S_i și ia ca măsură a organizării sistemului $\sum_{i=1}^{r} \alpha_i H(S_i)$; α_i fiind ponderile, iar r numărul subsistemelor. Prin urmare se ține seama de ponderi numai în ceea ce privește subsistemele în totalitatea lor, nu însă și în interiorul fiecărui subsistem. Procedeul poate comporta discuții, dar nu este mai puțin adevărat că el scoate în evidență, în mod realist, fie și parțial, rolul pe care ar trebui să-l joace ponderile în elaborarea indicatorilor globali ai organizării.

Un alt mod de a aborda problema ponderilor este cel preconizat de conf. dr.

docent Silviu Guiașu de la Universitatea din București încă din anul 1968. În introducerea ponderilor el pornește de la considerente cu totul diferite de cele de mai sus. Astfel în articolul său „Weighted Entropy“ din Reports on Mathematical Physics, 2,1971 el observă că există multe domenii în care intervin evenimente întîmplătoare pentru care este necesar să se ia în considerație atît probabilitațile cît și unele caracteristici calitative ale evenimentelor, ca în teoria jocurilor unde de ex. în jocul în doi trebuie să se țină seama atît de probabilitățile diferitelor variante ale jocului cît și de cîștigurile corespunzătoare acestor variante. Apoi observă că, dacă în fizica statistică toate evenimentele elementare au în mod uzual aceeași importanță, nu aceeași este situația în cazul general, cînd fiecărui eveniment elementar este cazul să i se asocieze atît probabilitatea cu care acesta are loc cît și ponderea sa calitativă. Un criteriu pentru o diferențiere calitativă a evenimentelor posibile ale unui experiment fizic este reprezentat de importanța, semnificația, sau utilitatea informativă pe care o produce cu privire la un scop relativ la o caracteristică calitativă. După aceea el observă: natural atribuirea unei ponderi fiecărui eveniment elementar nu este un lucru ușor de făcut.

Este firesc să ne întrebăm acum la ce măsură a entropiei cu ponderi s-a oprit, Silviu Guiașu și de ce. Răspunsul este ușor. Măsura la care el s-a oprit este $\sum_{i=1}^{r} u_i p_i \ln \frac{1}{p_i}$, unde u_i sînt ponderile considerate a fi numere ne-negative. Probabil că raționamentul său a fost următorul: întrucît în cazul entropiei lui Shannon aportul unei stări oarecare E_i este $p_i \ln \frac{1}{p_i}$, dacă se ia ca pondere corespunzătoare acestei stări un număr u_i, atunci este firesc, dacă se ține seama și de ponderea stării, ca aportul acesteia să fie $u_i p_i \ln \frac{1}{p_i}$ și în consecință măsura evenimentelui E să fie $\sum_{i=1}^{r} u_i p_i \ln \frac{1}{p_i}$.

Desigur dacă ponderile u_i sînt supuse singurei restricții $u_i \geqslant 0$ $(i = 1, 2, \ldots, r)$ această măsură nu spune nimic. De ex. s-ar putea lua $u_i = f(p_i) : \ln \frac{1}{p_i}$; $(p_i \neq 0)$, unde f este o funcție oarecare definită pe mulțimea $\{p_1, p_2, \ldots, p_r\}$ și s-ar obține ca măsură a lui E: $\sum_{i=1}^{r} p_i f(p_i)$, adică valoarea medie a unei funcții oarecare; cu alte cuvinte se ajunge la ceva care poate să nu aibă nici o legătură cu *entropia (măsură a surprizei)*. În particular dacă se ia $f(p) = \frac{1}{r}$, valoarea medie de mai sus este egală cu 1; se ajunge deci la aceeași măsură oricare este mulțimea $\{p_1, p_2, \ldots, p_r\}$, care este un rezultat absurd.

Iată dece Silviu Guiașu în articolul său din anul 1971 introduce anumite cerințe care fac ca entropia ponderată $\sum_{i=1}^{r} u_i p_i \ln \frac{1}{p_i}$ să se prezinte ca o extindere matematică naturală a entropiei lui Shannon, axiomele sale reprezentînd o extindere a acelora a lui Fadeev pentru entropia lui Shannon, pe care le-am menționat în articolul nostru din Revista de Statistică, 10, 1976.

Entropia cu ponderi de mai sus nu duce la măsuri diferite pentru stări diferite, ci oricare ar fi starea E_i, dacă $p_i = 1$, măsura este egală cu O ca la entropia lui Shannon.

Privită ca o măsură a diversificării respectiv concentrării, ea nu are nici pe departe suplețea și avantajele entropiei lui Shannon, pentru care de ex. maximul este atins cînd toate stările sînt egal probabile, în timp ce la entropia cu ponderi de mai sus, condițiile de maxim sînt complicate.

Spre a se putea ține seama cu folos de ponderi în probleme cu caracter economic a rămas deci deschisă problema găsirii unei soluții, astfel ca la stări diferite să corespundă măsuri diferite, ca ponderile să aibă o semnificație economică simplă spre a putea fi folosite în aplicații, ca soluția să poată fi acceptată ca măsură a diversificării respectiv concentrării, ca măsura maximă să aibă o interpretare simplă și naturală etc. La astfel de întrebări au căutat să răspundă autorii, încercînd să găsească o măsură care să îmbine efectele surprizei cu ponderile stărilor fără ca una din acestea să umbrească complet pe cealaltă.

Am început prin a considera ponderile inițiale i_u corespunzătoare stărilor $E_u(u = 1, 2, \ldots, r)$; i_u putînd fi un beneficiu, un indicator al rentabilității, al productivității muncii etc. Fără nici o pierdere a generalității putem presupune că $i_1 \geqslant i_2 \geqslant \ldots \geqslant i_r$, dacă stările au fost numerotate în mod convenabil. Nu este nevoie să presupunem că ponderile inițiale sînt pozitive, unele din acestea, sau toate, putînd fi negative, după caz. Desigur în aceste condiții starea optimă este E_1 iar dacă mai multe stări au ponderea egală cu i_1 atunci se poate vorbi de stări optime. Eficiența maximă are loc cînd apare o stare optimă.

Ineficiența unei stări oarecare E_u s-ar putea măsura prin indicatorul $i_1 - i_u$, dar cum acesta depinde de unitatea de măsură a indicatorilor inițiali i_u, este preferabil să se ia $h_u = \frac{i_1 - i_u}{i}$ în loc de $i_1 - i_u$, unde i este o mărime pozitivă convenabilă, cu aceeași unitate de măsură ca și indicatorii inițiali i_u, de ex.: $i = \max [|i_1|, |i_2|, \ldots, |i_r|]$.

Odată fixați indicatorii de ineficiență h_u este firesc ca măsura apariției certe a stării E_u să fie h_u și nu 0 ca în cazul entropiei lui Shannon.

Dar dacă diferitele stări au comportări diferite, nu se mai poate vorbi de aceeași funcție f pentru toate stările ca în cazul entropiei lui Shannon ci de funcții f_u cîte una de fiecare stare, desigur monoton descrescătoare cînd p crește și astfel ca $f_u(1) = h_u$.

Să considerăm acum două evenimente independente E și E′ primul cu stările $E_u(u = 1, 2, \ldots, r)$, probabilitățile de apariție p_u și ponderile h_u, al doilea cu stările E'_v $(v = 1, 2, \ldots, s)$, probabilitățile de apariție p'_v și ponderile h'_v. Aici $h_u = \frac{i_1 - i_u}{i}$; $h'_v = \frac{i'_1 - i'_v}{i}$, la numitor luîndu-se același i.

Starea $E_u E'_v$ a evenimentului EE′ va avea probabilitatea $p_u p'_v$. Vom nota funcția corespunzătoare acestei stări cu f_{uv} și pentru a evita eventuale confuzii, funcția corespunzătoare stării E_u a evenimentului E o vom nota $f_{u\cdot}$, iar a stării E'_v a evenimentului E′ cu $f_{\cdot v}$. Așadar $f_{u\cdot}(1) = h_u$; $f_{\cdot v}(1) = h'_v$.

Cerînd și aici, ca și în cazul entropiei lui Shannon, ca măsura stării $E_u E'_v$ a evenimentului EE′ să fie egală cu suma măsurilor corespunzătoare stării E_u a evenimentului E și a stării E'_v a evenimentulu E′ se obține ecuația:

$$f_{uv}(p_u p'_v) = f_{u\cdot}(p_u) + f_{\cdot v}(p'_v);$$

$0 < p_u, p'_v \leqslant 1$; $f_{u\cdot}(1) = h_u$; $f_{\cdot v}(1) = h'_v$, $f_{uv}, f_{u\cdot}, f_{\cdot v}$ fiind funcții monotone descrescătoare cînd argumentul crește. Cu alte cuvinte este de rezolvat ecuația funcțională:

$$f_{uv}(xy) = f_{u\cdot}(x) + f_{\cdot v}(y); \quad 0 < x, y \leqslant 1;$$

$$f_{u\cdot}(1) = h_u; \quad f_{\cdot v}(1) = h'_v$$

Această ecuație se rezolvă destul de ușor, după cum am arătat în articolul nostru din Revista de Statistică 3, 1977, unde subiectul de mai sus a fost tratat pe larg.

Soluția este $f_{u\cdot}(x) = \ln \frac{1}{x} + h_u$ și notînd $h_u = \ln w_u$, soluția se mai poate scrie $f_{u\cdot}(x) = \ln \frac{w_u}{x}$, deci $f_{u\cdot}(p_u) = \ln \frac{w_u}{p_u}$ astfel că măsura corespunzătoare evenimentului E este:

$$\sum_{i=1}^{r} p_i \ln \frac{w_i}{p_i}.$$

Tot așa cea corespunzătoare evenimentului E′ este $\sum_{j=1}^{s} p'_j \ln \frac{w'_j}{p'_j}$ iar cea corespunzătoare evenimentului EE′:

$$\sum_{i=1}^{r} \sum_{j=1}^{s} p_i p'_j \ln \frac{w_i w'_j}{p_i p'_j}$$

Dacă notăm cu $H_p(\cdot)$ măsura entropică cu ponderi a evenimentului din paranteză, atunci:

$$H_p(E) = \sum_{i=1}^{r} p_i \ln \frac{w_i}{p_i}.$$

Deoarece $h_i = \ln w_i$ se vede că $w_i = e^{h_i}$ și cum $h_i \geqslant 0$, rezultă că $w_i \geqslant 1$, egalitatea avînd loc numai cînd $h_i = 0$ deci cînd $i = 1$ sau cînd mai există stări avînd aceeași pondere ca E_1, altfel $w_i > 1$.

Spre a evita eventuale confuzii vom numi pe h_i, *ponderi inițiale* iar pe w_i *ponderi finale* sau mai pe scurt *ponderi* $(i = 1, 2, \ldots, r)$.

Măsura entropică cu ponderi $H_p(E)$ ia valori cuprinse între 0 și $\ln(w_1 + w_2 + \ldots + w_r)$. Dacă o stare E_i are loc în mod cert $(p_i = 1)$; $H_p(E) = \ln w_i$, deci la stări cu ponderi diferite corespund măsuri diferite.

Valoarea minimă $H_p(E) = 0$ este atinsă atunci cînd starea E_1 are loc în mod cert $(p_1 = 1, w_1 = 1)$, sau dacă există și alte stări E_j cu $w_j = 1$, atunci cînd una din acestea are loc în mod cert $(p_j = 1)$.

Valoarea maximă $H_p(E) = \ln(w_1 + w_2 + \ldots + w_r)$ este atinsă atunci cînd pentru fiecare $i(1 = 1, 2, \ldots, r)$ $p_i = \frac{w_i}{w_1 + w_2 + \ldots w_r}$ adică atunci cînd probabilitățile de apariție a stărilor E_i sînt proporționale cu ponderile w_i ale acestora.

Acest ultim rezultat nu surprinde căci maximul de incertitudine are loc atunci cînd despre stările E_i nu se știe decît că acestea au ponderile w_i, în timp ce dacă se știe mai mult, incertitudinea, și deci și măsura, este mai mică.

Dacă ne-ar interesa în principal o măsură a ineficienței ar trebui ca măsura maximă să aibă loc atunci cînd starea E_r are loc. Or, dacă aceasta are loc în

prof. dr. G. THEILER
prof. dr. L. TÖVISSI

(*Continuare în pag. 32*)

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

ADNOTĂRI LA „NOUL SOCIALISM" GALBRAITHIAN [II]

PLANUL galbraithian de reformare socială este rezumat în capitolul 27 al cărții la care ne referim, sub titlul semnificativ „Imperativul socialist". Se pare că prin acest mod de a pune problema, J.K.G. încearcă să tranșeze problema finalităților sociale ale economiei politice. Căci dacă englezii, francezii, sau vestgermanii evocă pregnant și acționează constant în sensul unui socialism cu naționalizări masive și semnificative, un „socialism tip S.U.A." ar pretinde numeroase precauții generate de istoria, logica și perspectiva acestei deosebite comunități umane pe care o constituie cea mai mare putere a lumii contemporane. Astfel, dintru început, J.K.G. ne previne că în S.U.A. nici un proiect de reformă socială nu este atît de categoric exclus din „discuțiile distinse" (reputable discussions) cum este cel cu privire la socialism. Abia în anii din urmă, poate nu în ultimul rînd sub influența cărții la care ne referim, termenul „socialism" apare mai des în publicistica nemarxistă americană. Unii autori vorbesc acum chiar despre **realitatea** unui socialism. Este drept, un socialism sui-generis, reflectat în „Legea cu privire la casele de pensii" (Employees retirement security act), adoptată de guvernul federal în 1974. Pe aceasta, P. Drucker o consideră nici mai mult nici mai puțin decît „socialismul descentralizat de piață" 1), prevăzut și proclamat de V. Adler, A. Bebel, J. Jaurès, R. Luxemburg, dar și de ...F. Engels ! Un asemenea „socialism" ține în adevăr de „libera inițiativă", dar nu a oricui — ci de a celui mai „autorizat" dintre reprezentanții forței monopolurilor, președintele companiei General Motors. Acesta, în aprilie 1950, propunea sindicatului muncitorilor din industria de automobile instituirea unei case de pensii a întreprinderii, care i-ar transforma pe muncitori în „capitaliști", în coproprietari, chipurile, colectivi, devreme ce cota participării caselor de pensii la capitalul corporației crește neîncetat! După estimările specialiștilor în materie, numărul caselor de pensii în S.U.A. este acum de ordinul a cincizeci de mii, iar al membrilor, pentru 1985, se proiectează la 65—70 de milioane, din totalul de 95 milioane al salariaților. Recunoaștem aici vechi adagii ale „democratizării capitalului". Critica marxistă a arătat că nu este vorba, în principal, decît de un alt mijloc de a concentra economiile celor mulți și a le transforma în capital, controlat de principalii deținători de acțiuni. Dar, lăsînd de-o parte această paranteză „la zi" despre acest tip de socialism, spusele lui J.K.G. pot fi completate cu notarea că NU orice socialism este exclus din discuțiile „respectabile", ci numai acela în care se caută ieșirea dintr-o anumită „tradiție" de gîndire, adică socialismul științific. Este, oare, J.K.G. acela, care ar putea încerca o astfel de ieșire ? Așa cum arătam mai sus, examinarea operei lui J.K.G., mai ales din acest deceniu, permite să se observe un acut simț critic de factură moderat **contestatară** față de realitățile economice și politice din S.U.A., dar nu mai puțin față de reflectările „economicsului" de ultimă oră, în care se vor sintetizate cele mai durabile efuziuni ale tradiției burgheze de gîndire economică, nemijlocit transabile în acțiuni politice.

Un inventar al raționamentelor contestatare galbraithiene ar cunoaște, într-adevăr, paroxismul în condamnarea războiului din Vietnam și a complexului militar-industrial. Dar nu sînt mai puțin semnificative aluziile sale la deformațiile și malformațiile introduse în viața economică de „corporația matură" prin procesele de birocratizare și tehnocratizare, care au transformat factorii creșterii în factori de poluare și de deteriorare a mediului înconjurător, inovația în scop în sine, nu rareori cu rol de disimulator al finalităților sociale. Nu puține sînt aluziile – puțin importă marca lor subiectivă — la caracterul conservator al liberalismului, la caracterul de suficiență pentru sine al soluțiilor de politică economică ale experților. La aceasta, replica lui J.K.G. este necesitatea cuvîntului „socialism", a „noului" socialism, ca imperativ pentru S.U.A.

Cu caracteristicile pe care le-am examinat, socialismul galbraithian se refuză a fi o ideologie, suspectă de apologie, și se reclamă ca o NECESITATE IMPERIOASĂ, impusă de condiții, de împrejurări. De care anume împrejurări ? În primul rînd, de faptul că zonele infrastructurii*) funcționează anevoios în sistemul de piață și se dezvoltă anevoios în sistemul (capitalist) planificat 2). La fel, agricultura apare neajutorată în exploatațiile particulare (p. 282). Socialismul „dezirabil" îi apare lui J.K.G. ca soluția de reabilitare economică a acelor activități, domenii, ramuri, sectoare, care au fost slăbite de lupta dintre cele două „sisteme" (numite de autor, după cum am văzut, „sistemul de plan" și „sistemul de piață") ale economiei tip S.U.A., ca soluția edificării unei autentice economii a serviciilor publice (dealtfel corespondentul „welfare state"-ului).

FIŞE

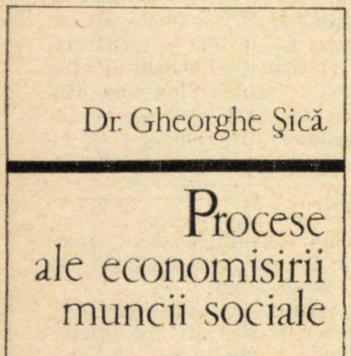

Dr. Gheorghe Şică

Procese
ale economisirii
muncii sociale

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

● *În contextul preocupărilor pentru depistarea unor substitute pentru materiile prime tradiționale epuizabile, pentru promovarea cu această finalitate a progresului tehnico-științific, dr. Gheorghe Şică prezintă în cartea sa* Procese ale economisirii muncii sociale, *apărută în Editura Academiei Republicii Socialiste România (București, 1977, 248 p.) unele imperative vitale ale economisirii muncii sociale în țara noastră. Autorul analizează cu deosebire problemele costurilor de producție, ca element definitoriu al eficienței economice, rolul cercetării științifice și progresului tehnic în domeniul abordat, aspecte privind perfecționarea mecanismului de plan în relație cu creșterea productivității muncii sociale, stimularea prin prețurile de producție și de livrare a acestor procese. Lucrarea își propune, cum spune autorul, să transmită un mesaj-îndemn la cheltuirea rațională a resurselor, la gospodărirea eficientă a fondurilor de producție de care dispun unitățile economice, la promovarea unui sever regim de economii în toate sectoarele de activitate. La sfîrșitul fiecăruia din cele patru capitole ale lucrării se află un rezumat în limba engleză.*

Birocratizarea corporațiilor

● *Făcînd numeroase referiri la o serie de lucrări consacrate teoriei și practicii managementului (autori : P. Drucker, R. A. Gordon, E. Jennings, R. Heller, C. W. Mills, A. Harrington ș.a.), S. Epstein afirmă în articolul* Biurokratizațiia bolșogo biznisa S.Ș.A. *(Birocratizarea marelui business în S.U.A.) că în literatura economică americană se manifestă o anumită neliniște în legătură cu încetinirea evidentă în ultimul timp a progresului tehnic în industrie, a creșterii produsului național brut și chiar a rămînerii în urmă a S.U.A. față de alte țări capitaliste dezvoltate în privința ritmului creșterii productivității muncii. Acest fenomen ar fi căpătat în scrierile autorilor menționați denumirea de „maladia" birocratizării business-ului, care s-ar manifesta în apariția în cadrul corporațiilor a unui mecanism cu „disfuncții" periculoase generate de înseși marile lor dimensiuni, de complexitatea structurii lor interne, care le lipsesc de mobilitatea și adaptabilitatea necesară. Între altele – mărunta divizare a răspunderilor devine un mijloc de a te eschiva de ea, iar specializarea funcțională, cu toate avantajele ei, limitează orizontul, fuga de hotărîri independente. S-ar deteriora psihologia tradițională a „activismului american". Locul personalității „intro-orientate" (inneroriented), îl ia tipul social al omului „extro-orientat" (other-oriented), care nu poate și nici nu dorește să se conducă după capul său. Dorind să-și păstreze poziția, conducătorii corporațiilor evită riscul.*

Ghid antirisipă

● *Într-un număr recent (15/1977) al revistei L'USINE NOUVELLE este prezentată broșura* Économies d'énergie dans l'industrie (Economii de energie în

Aşa cum recunoaşte şi autorul, problema unui astfel de socialism pentru omul obişnuit este problema proprietăţii, a inegalităţii, este problema exploatării, după cum este problema privilegiilor sociale... La astfel de probleme, socialismul galbraithian nu dă un răspuns univoc. El recunoaşte că este greu să-l convingi pe omul de rînd de superioritatea înlocuirii birocraţiei tehnocratice de tipul corporaţiei mature cu o biro-tehnocraţie publică. În sprijinul afirmaţiei sale, J.K.G. invocă inapetenţa americanului de rînd pentru acţiuni în sprijinul unor iniţiative publice (p. 281). O concentrare a puterii cum este cea realizată de corporaţia monopolistă în simbioză cu guvernul este ea însăşi o supersocietate şi copleşeşte, în principiu, iniţiativa particulară. Astfel, perspectiva proprietăţii particulare apare pentru micul fermier şi micul patron în culori sumbre. Inegalitatea nu numai că nu dispare, ci este agravată. Se salvează cine poate ! Dar J.K.G. consideră că, printre alte inechităţi pe care le generează forţa biro-tehnocratică, este şi aceea de transformare a muncitorilor într-o castă, „favorizată" de sindicate şi de stat, prin politica salariilor ridicate... Aşadar, nu muncitorii ar avea misiunea să militeze pentru socialismul american de tip galbraithian. Pentru că, aşa cum arătam mai sus, în legătură cu consideraţiile lui P. Drucker, muncitorii şi-ar fi făcut „propriul" socialism (al caselor de pensii !). Socialismul galbraithian este, înainte de orice şi mai presus de orice, o intervenţie publică de coordonare şi reglementare (p. 318—319), ce-i drept, cu o orientare favorabilă consumatorilor şi domeniilor subdezvoltate ale serviciilor publice, o intervenţie, în sensul tradiţionalelor legi antitrust, pentru salvarea domeniilor iniţiativei particulare proprii „sistemului de piaţă". Acestea ar fi finalităţile „socialiste" cărora ar trebui, după părerea lui J.K.G, să li se consacre economicsul, dacă ar dori să răspundă marilor probleme economice interne şi internaţionale actuale.

O examinare oricît de sumară a socialismului galbraithian nu poate să nu ne releve „descoperirea" şi „redescoperirea" de către gîndirea economică de tradiţie burgheză a adevărurilor marxismului. Ca şi în cazul lui J.M. Keynes, „confratele" canadian John Kenneth Galbraith descoperă şi redescoperă de fapt, cu întîrziere, capitalismul monopolist de stat, conferindu-i noi şi noi valenţe pozitive. Ceea ce constituia însă cîndva temerea lui J.M.K. este deja o soluţie, şi încă, „imperativă", pentru J.K.G., şi anume un „socialism de stat", cu specificaţia doar că „socialismul" galbraithian se adaptează sui-generis la istoria, logica şi perspectivele imaginabile de nemarxişti ale capitalismului american.

Din examinarea oricît de sumară a finalităţilor sociale ale socialismului galbraithian se degajă că autorul şi-a respectat profesia de credinţă căreia i s-a consacrat, de a NU promova o concepţie revoluţionară în legătură cu socialismul, din acest punct de vedere el fiind un fidel continuator al mai tuturor concepţiilor şi experimentelor nemarxiste de reformare socială din perimetrul american. J.K.G. a „rezistat" cu resemnare tentaţiei de a prezenta un substitut pentru „revoluţia" keynesiană pe care a flagelat-o, refuzîndu-şi orice merite în **perfecţionarea** teoriilor economice nemarxiste cărora li s-a contrapus. „Noul socialism" galbraithian are prin aceasta cel puţin meritul de a se fi alăturat în tăcere unui anume curent de gîndire critic — contestatar, asupra căruia meditează de două decenii şi mai bine.

O încercare de a „cataloga" acest „socialism" de pe acum ar fi o operaţie dificilă şi poate pripită. Să observăm, fie şi preliminar, caracterul său **microeconomic** şi **microsocial,** într-un anume sens chiar strict **familial,** în ceea ce are mai specific — reformator. Pentru că orice socialism este înainte de orice o critică la adresa stărilor de fapt ale realităţii pe care doreşte să o reformeze, să recunoaştem că „socialismul" galbraithian critică autorizat, în numele ştiinţei şi al conştiinţei, deformaţiile şi malformaţiile pe care le provoacă finalităţile capitalismului în general, ale capitalismului marii corporaţii monopoliste în special, calităţii vieţii indivizilor şi microgrupurilor sociale. Să recunoaştem că „socialismul" galbraithian se adresează cu simpatie acelor grupuri pe care nu le-au avut în vedere nici neoclasicii, nici keynesienii, dar nici campionii „socialismului" caselor de pensii. Să recunoaştem că „socialismul" galbraithian porneşte şi se reîntoarce neîncetat — ca şi contestatarii radicali nemarxişti — să se testeze dacă şi în ce măsură contribuie la lichidarea inegalităţii economico-sociale. Şi, el trebuie să recunoască, la fel ca mulţi alţi confraţi, că dacă totul ar merge bine în domeniul „economics"-ului" „n-am suferi de atîtea probleme nerezolvate şi neaşteptate" (p. 323). Problemele, deci, se pun... Este puţin, este mult — va putea arăta doar timpul. Dar poate că astfel meritul său rămîne acela de a fi deschis un posibil nou capitol al gîndirii economice nemarxiste : finalităţile ei sociale.

dr. Ioan CRISTESCU

---

*) Definirea infrastructurii rămîne controversată, astfel incît enumerăm doar domeniile pe care le are în vedere autorul : construcţiile, transporturile, serviciile publice şi sociale de tot felul.

[1] L'Expansion, 1976, nr. 93—99.

[2] Economics and the public purpose, 1973, p. 279. În continuare, paginile din această lucrare se dau în text.

FIŞE

industrie), de E. Lebrun, editată de Asociaţia centralelor electrice industriale din Belgia. Concepută ca un ghid în acţiunea de economisire a energiei, broşura indică – sub forma unor întrebări (dintre care unele sugerează direct răspunsul) – sursele de economisire în domeniul producţiei de căldură (începînd de la stocarea combustibilului şi pînă la controlul funcţionării instalaţiei), distribuţia şi consumul acesteia, sistemul de izolare, recuperările posibile ; urmează problemele iluminatului, utilizării aerului comprimat şi apei etc. În cadrul acestei „vînători" a pierderilor de energie, două scurte capitole se ocupă de pregătirea cadrelor specializate în depistarea lor, precum şi de formarea spiritului antirisipă.

Criza energiei nu este o fatalitate

● *Revista* THE ECONOMIST *(5 februarie a.c.) recenzează cartea* The Poverty of Power : Energy and the Economic Crisis *(Penuria de energie : Energia şi criza economică) de Barry Commoner (Cape, 314 p.). După comentator, autorul îşi propune să arate „că relaţiile dintre cele trei sisteme «care, împreună cu ordinea socială sau politică, guvernează orice activitate umană» sînt fundamental defectuoase". Cele trei sisteme ar fi : ecosistemul, sistemul productiv şi sistemul economic. Modul în care se utilizează energia ar da, după B.C. o indicaţie clară asupra felului în care aceste sisteme interacţionează şi asupra faptului că „criza noastră actuală este un simptom al unei profunde şi periculoase erori în sistemul economic". Este încurajator, consideră comentatorul, că un „environmentalist" de calibrul lui Commoner poate discuta despre viitor fără predicţii isterice asupra epuizării iminente a combustibililor fosili. El ar avea dreptate în sublinierea virtuţilor unei abordări flexibile, descentralizate a utilizării energiei solare, deşi ar fi prea optimist în privinţa rapidităţii unor aplicaţii posibile. Comentatorul nu împărtăşeşte pesimismul autorului în ce priveşte capacitatea puterii politice de a face faţă problemelor. Politica ar fi tocmai arta de a îmbina cele trei „sisteme fundamentale".*

SIMPOZION

„Dezvoltarea economică a diverselor ramuri şi judeţe în decursul istoriei în R.S. România."

● *În cadrul multiplelor manifestări organizate de Academia de Studii Economice cu ocazia sărbătoririi a 100 de ani de la cucerirea independenţei şi 70 de ani de la răscoalele ţărăneşti din 1907, se înscrie şi un original simpozion la Facultatea de economia industriei (seria B), la care şi-au adus un aport deosebit laboratoarele de Eficienţa investiţiilor şi de Conducerea unităţilor industriale. S-au prezentat de către studenţi o serie de comunicări privind momentele istorice fundamentale ale dezvoltării ramurilor industriale şi judeţelor ţării. Lucrările nu au avut numai un caracter istoric, ci au căutat să reliefeze principalele posibilităţi de dezvoltare în viitor a ramurilor industriale şi o serie de resurse economice de care dispun judeţele patriei şi care nu sînt încă valorificate. În cadrul acestor probleme studenţii au efectuat o serie de calcule de eficienţă care în parte vor fi publicate prin intermediul publicaţiilor centrale şi judeţene.*

CONVORBIRI
ECONOMICE

cu

DENNIS MEADOWS

coautor al primului
Raport către Clubul de la
Roma („Limitele creșterii“)

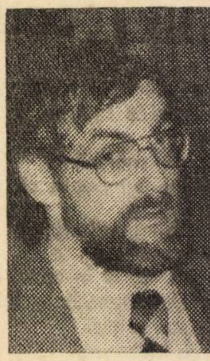

REEXAMINĂRI NECESARE ÎNTR-UN CONTEXT ÎN SCHIMBARE

Avind formația de bază in domeniul chimiei și in cel al conducerii și organizării, dr. Dennis Meadows a lucrat cinci ani la Institutul tehnologic din Massachusetts în domeniul conducerii activității economice, după care s-a specializat in utilizarea calculatoarelor electronice și a modelelor matematice pentru studierea viitorului. În prezent este profesor, ca și soția sa, Donella Meadows, la Universitatea Dartmouth.

● După apariția Raportului „Limitele creșterii“ s-a discutat și s-a scris mult pe aceste teme, dar de asemenea și situația lumii a evoluat. Nu credeți că unghiul dv. de vedere a fost „prea unilateral global“, ținînd seama de diversitatea statelor lumii ?

— Punctul de plecare pentru un studiu de acest fel trebuie să fie global, pentru că majoritatea statelor care au probleme presupun că ele vor fi în măsură să soluționeze aceste probleme obținînd resurse din alte țări. Dacă se privește la fiecare țară în parte, se poate presupune că fiecare va fi capabilă să-și soluționeze problemele. Dar dacă se privește din perspectiva globului, se constată că nu există mai multe resurse decît pot exista într-o unitate. De aceea cred că modul acesta de a porni este folositor pentru a înțelege ceva despre limitele totale. Apoi, desigur, odată ce avem informații despre acestea, este important de văzut care sînt politicile disponibile la nivel național, pentru că acesta este de fapt nivelul la care se va acționa pentru soluționarea problemelor. Obiectivul nostru nu este de a indica ce ar trebui să fie, ci mai curind să înțelegem ce ar putea să se întîmple în fapt.

● Ce rol atribuiți în acest context colaborării internaționale în interesul reciproc ?

— Fără nici o indoială, pe termen mai lung cele mai importante interese ale omului sînt servite de o colaborare internațională în interes reciproc. Dar pretutindeni unde căutăm să vedem ce determină deciziile de fiecare zi ale industriașilor, politicienilor etc., vedem că ei adoptă multe decizii ca urmare a presiunilor pe termen scurt. Sper că acest lucru se va schimba, cred că trebuie să se schimbe pentru ca omenirea să supraviețuiască. Dar această mutație revoluționară nu se va petrece peste noapte.

Există două modele pentru dezvoltarea internațională. Unul este un fel de guvern mondial, celălalt este ceea ce aș numi o „uniune poștală globală“, în care fiecare țară cade de acord asupra unei serii de reguli care să guverneze comportarea sa față de celelalte regiuni, așa cum se face în sistemul poștal, și prin care să se introducă o anumită ordine în problemele mondiale. Eu prefer al doilea model. El asigură mult mai multă diversitate a statelor naționale suverane și în același timp mai multă stabilitate pe termen lung.

● V-ați referit nu odată la necesitatea economisirii resurselor, între ele a petrolului, ca una din cele mai importante...

— Privind la aspectul economic al situației, am ajuns la concluzia că locul energiei nucleare, al petrolului și gazelor, ca bază pentru aprovizionarea cu energie, poate fi luat numai de cărbune și de energia solară. Dar tehnicile au nevoie încă de mult timp pentru a fi puse la punct. De aceea, a devenit clar că în multe țări și în special în S.U.A. va trebui întreprins un masiv efort de economisire. În România sînteți deja foarte eficienți în utilizarea combustibililor, dar în S.U.A., din cauză că prețul este foarte mic, am dezvoltat un sistem care risipește multă energie și în consecință trebuie să începem s-o economisim. Acest lucru se poate realiza într-o anumită măsură fără schimbări în modul de viață, dar cred că în următorii 20 de ani vor trebui să aibă loc și unele schimbări drastice în modul de viață.

Economiile planificate au un avantaj în raport cu Occidentul în a decide cantitatea de resurse care trebuie dezvoltată. In S.U.A. alocarea resurselor se face în funcție de prețuri, care sînt o variabilă ce poate fi influențată prin politică. Deoarece politica a menținut scăzut prețul resurselor în S.U.A., am avut iluzia că acestea sînt foarte ieftine și în consecință nu le-am utilizat foarte eficient.

● Am înțeles de la dv. că ne găsim într-o perioadă de tranziție către așa numite surse finale de energie. Care sînt aceste surse ?

— Sursele finale care ne vor fi utile sînt cele care nu sînt legate de nici o sursă finită de energie. Acestea sînt energia de fuziune, energia solară, energia vîntului, energia geotermică, cea obținută în reactorii reproducători rapizi. În trecut societatea a avut întotdeauna nevoie de circa 60 de ani pentru a trece de la dependența puternică de o sursă de energie la dependența puternică de o altă sursă de energie. Acum trebuie să ne așteptăm că procesul va fi chiar ceva mai lung, pentru că în trecut tranzițiile s-au făcut spre surse mai ieftine, mai curate și mai ușor de utilizat. Acum trebuie să trecem înapoi la surse mai scumpe, mult mai dificil de utilizat și în majoritatea cazurilor mult mai poluante.

Deoarece petrolul și gazele sînt pe cale de epuizare, și încă nu am început activitatea majoră de a găsi înlocuitori, există un decalaj între momentul cînd petrolul și gazele nu vor mai fi disponibile în mari cantități și cel în care vom putea aștepta aceste surse finale de energie. Acest decalaj trebuie acoperit de o „sursă punte“ de un fel oarecare.

Cărbunele poate fi convertit în energie electrică, poate fi ars direct sau poate fi gazeificat sau lichefiat. Este un combustibil foarte versatil, dar și foarte scump. Privind energia nucleară, există mai multe motive pentru care programele au întîrziere. Previziunea mea este că va fi și mai dificil în viitor de utilizat energia nucleară într-un mod semnificativ. Motivul cel mai simplu este că energia nucleară este extraordinar de scumpă, de asemenea centralele sînt de regulă nesigure (de exemplu, în S.U.A., o centrală nucleară este în stare de nefuncționare 45% din timp). De aceea în S.U.A. numărul centralelor nucleare comandate dar încă neconstruite a avut o tendință de scădere în ultimii cițiva ani, iar numărul comenzilor anulate este mai mare decît al celor plasate. Dacă chiar țara mea — foarte avansată din punct de vedere tehnic, care dispune de o suprafață de pămînt pe locuitor mai mare decît foarte multe alte țări de pe glob pentru a adăposti aceste centrale, care are mai multe zeci de asemenea centrale deja operaționale — decide că energia nucleară este inacceptabilă, pot să-mi închipui că și alte țări își vor reexamina politica lor în această privință.

● De curînd a apărut un raport al O.C.D.E. intitulat „Perspectivele energetice mondiale“, în care se afirmă că fiecare unitate cu care va crește P.N.B. va cere mai multă energie decît se prevedea înainte. Totodată, dv. afirmați că creșterea costului energiei va fi mai rapidă decît a altor input-uri...

— N-am putut citi încă amănunțit acest raport al O.C.D.E., dar constatările lui mi se par foarte rezonabile. Într-un număr de domenii începem să atingem punctul unei creșteri exponențiale a necesarului de energie. Aceasta înseamnă că folosim resurse cu un conținut util din ce în ce mai scăzut pentru a căror îmbogățire este necesară mai multă energie. Deoarece scara industriilor noastre crește, impactul asupra mediului înconjurător sporește disproporționat. Evitarea acestuia necesită energie ș.a.m.d.

Cred că raportul O.C.D.E. a subestimat oarecum răspunsul populației la prețul mai ridicat al energiei. În S.U.A. noi am constatat că deși în împrejurări normale fiecare unitate suplimentară de P.N.B. necesită mai multă energie, cînd prețul energiei crește are loc o anumită economisire.

Prognoza noastră este că la sfîrșitul secolului costul energiei va fi de circa trei ori mai mare în termeni relativi decît costul celorlalte inputuri. Trebuie să fim prudenți cînd facem această prognoză pentru că există ceea ce numim o conexiune inversă pozitivă sau un efect inflaționist, astfel încît dacă crește costul energiei, aceasta majorează costul altor materiale a căror producție depinde de energie, iar atunci cînd prețul acestor materiale crește, aceasta atrage creșterea prețului energiei ș.a.m.d. Dar este cert că epoca opțiunilor energetice ieftine a trecut și vom avea de învățat cum să conducem o societate industrială cînd sursele de energie vor fi de 20, 50, 100 ori mai scumpe. Și trebuie să spun foarte deschis, încă nu știu cum vom face aceasta, deși presupun că vom fi capabili să învățăm.

● Ați stat foarte puțin în România. Aveți totuși unele impresii...

— Privind în lume, cu greu se poate găsi o țară care după al doilea război mondial să fi înregistrat mai mari succese decît România în creșterea producției industriale și a producției materiale. Cred că ritmul de creștere pe care l-ați înregistrat a fost printre cele mai înalte din lume. Problema care se pune este menținerea rezultatelor dobîndite, într-un mod inteligent, într-o perioadă în care tabloul resurselor, al energiei și al mediului se va afla într-o rapidă schimbare.

Citind despre istoria țării dv., mi-am dat seama de asemenea cît de diferită este perspectiva dv. asupra istoriei ; țara noastră a fost fondată numai acum 200 de ani, nu a fost niciodată ocupată de altă țară și n-a cunoscut nici un război important pe teritoriul ei cu excepția războiului civil. Aceasta ne-a dat o imagine foarte diferită asupra procesului istoric decît cea pe care o dau cîteva mii de ani de conflicte pe o suprafață mică de teritoriu, așa cum este cea a României, care a dus o luptă dîrză pentru a supraviețui ca țară.

Interviu de :
Dinu DRAGOMIRESCU

Cerințe ale noii ordini economice internaționale

O STRATEGIE INTERNAȚIONALĂ A DEZVOLTĂRII APTĂ SĂ ELIMINE DECALAJELE CONTEMPORANE

LICHIDAREA SUBDEZVOLTĂRII economice în lume constituie una din preocupările majore ale Organizației Națiunilor Unite. Printre acțiunile mai importante întreprinse în acest scop a fost și adoptarea, în 1970, a Strategiei internaționale pentru cel de-al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare (1971—1980). În prezent, în cadrul organismelor O.N.U. se procedează la o evaluare a progreselor realizate în îndeplinirea obiectivelor acestei Strategii. O primă evaluare a avut loc în cadrul sesiunii a VIII-a speciale a Consiliului pentru comerț și dezvoltare — UNCTAD (Geneva 25—29 aprilie a.c.), urmînd ca altele să se facă în cadrul Comitetului O.N.U. pentru planificarea dezvoltării, al Consiliului economic și social (ECOSOC) și al Adunării Generale a O.N.U. Aprecierile de pînă acum nu lasă să dăinuie nici o îndoială asupra caracterului nesatisfăcător al bilanțului făcut.

1970—1976 : rezultate decepționante

DIN ANALIZA statisticilor organizațiilor internaționale cu privire la creșterea economică în țările în curs de dezvoltare nesocialiste în perioada anilor 1970—1976 (doc. TD/B/642 și Add. 1 și 2) reiese ca o primă și principală constatare adîncirea decalajelor dintre țările respective și celelalte state ale lumii. Dacă în 1970 nivelul mediu al PNB pe locuitor din țările occidentale dezvoltate era de 12 ori mai mare decît cel din țările în curs de dezvoltare, în prezent acest raport a ajuns la 13:1, în ciuda unor eforturi sporite din partea țărilor în curs de dezvoltare de a reduce decalajul. Pe grupe mari de țări, evoluția decalajelor poate fi urmărită pe baza datelor din tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Adîncirea decalajelor dintre statele lumii nesocialiste, 1965—1985

	Populația, mil.	Venitul pe locuitor, în dolari din 1975		
		1965	1975	1985
Țările dezvoltate	700	4200	5500	8100
Țările în curs de dezvoltare, cu un venit pe locuitor de peste 200 dolari	900	630	950	1350
Țările slab dezvoltate, cu un venit pe locuitor sub 200 dolari	1200	130	150	180

Sursa : BIRD

În prima jumătate a actualului deceniu, sporul mediu anual al P.N.B. în țările în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol a fost de numai 8 dolari, față de 80 dolari în țările capitaliste dezvoltate. În țările cu un P.N.B. de sub 250 dolari pe locuitor, în care trăiesc peste 1 miliard de oameni, sporul a fost de numai 0,25 dolari, mult inferior chiar și sporului mediu anual neînsemnat din deceniul anterior (1960—1970) care fusese de 2 dolari (vezi tabelul nr. 2).

Condițiile în care s-a dezvoltat economia țărilor în curs de dezvoltare nesocialiste în prima jumătate a deceniului au dus la o mai accentuată diferențiere a lor. Pe ansamblul țărilor exportatoare de petrol ritmul mediu anual de creștere a P.N.B. a fost de 27% în perioada 1973—1975. Ca urmare a creșterii prețului la petrol, exporturile acestui grup de țări au sporit de la 26 miliarde dolari în 1973 la peste 130 miliarde în 1976, realizîndu-se în acest din urmă an un excedent al balanței comerciale de circa 63 miliarde dolari. Țările membre O.P.E.C. au acordat sprijin financiar celorlalte țări în curs de dezvoltare sub formă de împrumuturi și ajutoare, care în perioada ianuarie 1973 — decembrie 1975 au însumat aproape 20 miliarde dolari.

Unele rezultate pozitive au obținut și țările în curs de dezvoltare în ale căror exporturi produsele industriale ocupă un loc mai important. Țările respective au beneficiat dealtfel cel mai mult de pe urma preferințelor acordate de țările dezvoltate la importurile de produse industriale din țările în curs de dezvoltare. Exporturile respective ale acestui grup de țări (Liban, Mexic, Malta, Singapore etc.) au crescut în medie cu 16% pe an.

Pe de altă parte, rezultatele obținute de celelalte țări în curs de dezvoltare în care trăiesc aproximativ 80% din totalul populației grupului au fost cu totul nesatisfăcătoare. Sporul mediu anual al P.N.B. pe locuitor a fost aici de numai 5 dolari, fiind cu 2 dolari sub sporul realizat în deceniul 1960—1970. În contextul dificultăților create de criza economică din Occident, deficitul comercial al acestor țări a crescut de la 11 miliarde în 1973, la 35 miliarde dolari în 1976.

Sub incidența perturbărilor din sferele energetică și monetară, a inflației și a recesiunii economice din statele capitaliste dezvoltate, rezultatele obținute de ansamblul țărilor în curs de dezvoltare din 1970 încoace sînt decepționante, comparativ cu obiectivele stabilite în Strategia internațională pentru cel de-al doilea Deceniu al dezvoltării. Astfel, ritmul mediu anual de creștere a P.N.B. a fost de 5,5%, față de 6% cît era prevăzut în Strategie, iar la P.N.B. pe locuitor a fost de 2,9%, față de 3,5% Producția industrială a crescut în medie cu 7% pe an, față de 8% cît era stabilit, iar producția agricolă cu 2%, față de 4%.

Evaluînd aceste rezultate specialiștii organizațiilor internaționale au ajuns la concluzia că „existența Strategiei internaționale a dezvoltării nu a avut nici un efect pozitiv sensibil asupra ritmului de creștere al țărilor în curs de dezvoltare". Într-o declarație prezentată recentei sesiuni a Consiliului pentru comerț și dezvoltare, „Grupul celor 77" aprecia că rezultatele economice obținute de țările în curs de dezvoltare din 1970 și pînă în prezent sînt chiar „mai slabe decît cele realizate în deceniul 1960—1970".

O concepție de bază nerealistă

DUPĂ cum se știe, elaborarea Strategiei internaționale pentru cel de al doilea Deceniu al dezvoltării a avut la bază concepția că expansiunea econo-

Tabelul nr. 2

Sporuri medii anuale ale PNB pe locuitor, în dolari la prețurile din 1974

Grupul de țări	1960—1970	1970—1975
Țările socialiste europene	85	115
Țările capitaliste dezvoltate	140	30
Țările în curs de dezvoltare exportatoare de petrol	15	37
Celelalte țări nesocialiste în curs de dezvoltare	7	8
din care :		
— țările cu un venit pe locuitor de peste 250 dolari	16	21
— țările cu un venit pe locuitor de sub 250 dolari	2	0,25

Sursa : TD/B/642, 30 martie 1977, p. 10.

mică din țările dezvoltate se va transmite țărilor în curs de dezvoltare prin intermediul comerțului internațional, al transferului de tehnologie și al asistenței financiare. S-a considerat că creșterea economică din țările dezvoltate antrenează implicit o sporire a importurilor acestora din țările în curs de dezvoltare și că mărirea exporturilor acestora din urmă va lărgi capacitatea lor de a importa bunuri de echipament necesare realizării programelor lor de dezvoltare.

În realitate, această concepție s-a dovedit însă a fi eronată. În primul rînd, pentru că ridicarea economiei țărilor în curs de dezvoltare nu poate fi efectul unei creșteri economice din afara acestor țări. În al doilea rînd, pentru că Strategia s-a bazat aproape exclusiv pe măsurile care urmau să fie luate de țările dezvoltate pentru facilitarea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare, pentru promovarea transferului de tehnologie și sporirea asistenței financiare acordate acestor țări. În al treilea rînd, pentru că importanța relativă a comerțului exterior variază extrem de mult de la o țară la alta, fapt de care concepția amintită nu a ținut seama.

În al patrulea rînd, la elaborarea Strategiei nu s-au avut în vedere, în suficientă măsură, efectele negative ale activităților societăților transnaționale. După aprecierea experților organizațiilor internaționale, societățile transnaționale controlează, prin intermediul filialelor lor, o mare parte din producția și comerțul exterior al țărilor în curs de dezvoltare. Prin deciziile pe care le iau, aceste societăți „pot influența foarte sensibil ritmul și strategia dezvoltării" diferitelor țări în curs de dezvoltare. Se știe că de regulă aceste societăți se preocupă mai puțin de dezvoltarea economică de ansamblu a țărilor pe teritoriul cărora acționează. Preocuparea lor esențială este obținerea maximului de profit, de unde derivă faptul că ele „tind să impună țărilor în curs de dezvoltare strategii de dezvoltare necorespunzătoare".

În al cincilea rînd, concepția Strategiei nu a dat rezultatele scontate întrucît „jocul liber al forțelor pieței" nu a favorizat ci, dimpotrivă, a încetinit „transmiterea expansiunii economice din țările dezvoltate spre cele în curs de dezvoltare". De-a lungul perioadei postbelice țările în curs de dezvoltare, cu unele excepții, nu au beneficiat de pe urma creșterii economice care a avut loc în țările occidentale dezvoltate.

În al șaselea rînd, Strategia adoptată în 1970 s-a dovedit a fi conceptual necorespunzătoare și prin aprecierea implicită că creșterea PNB al țărilor în curs de dezvoltare echivala cu dezvoltarea lor economică multilaterală. Este adevărat că în Strategie s-a făcut distincție între creșterea economică și dezvoltarea economică și socială globală. S-a considerat însă că „transformările calitative și de structură vor ține pasul cu creșterea economică" și că „disparitățile existente, regionale, sectoriale sau sociale, vor fi sensibil atenuate", presupunîndu-se că transformările de structură vor face parte integrantă din procesul creșterii economice. Or, în condițiile menținerii în cea mai mare parte a structurilor social-economice existente, aceste așteptări nu s-au realizat.

Cu asemenea deficiențe de ordin conceptual, nu este surprinzător că Strategia internațională pentru cel de-al doilea Deceniu al dezvoltării nu a dat pînă în prezent rezultatele scontate. „Dacă Strategia nu a putut imprima un elan real dezvoltării economice a țărilor în curs de dezvoltare — se subliniază într-un raport al Secretarului general al UNCTAD — această slăbiciune trebuie atribuită faptului că principiile și ipotezele care au stat la baza Strategiei s-au dovedit neconforme cu realitățile sistemului economic mondial și nu au răspuns necesității imperioase de a se îmbunătăți situația țărilor în curs de dezvoltare ca parte componentă a sistemului".

Persistența vechilor relații internaționale — cauza principală a eșuării Strategiei dezvoltării

INEFICACITATEA Strategiei internaționale a dezvoltării adoptate în 1970 și necesitatea unor schimbări fundamentale în cadrul instituțional al relațiilor economice mondiale au ieșit la iveală încă în primii ani de după adoptarea acestei Strategii. În 1974, după cum se știe, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat, la cea de a VI-a sesiune extraordinară, Declarația și Programul de acțiune pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

În timp ce Strategia internațională a dezvoltării avea în vedere, în esență, rezolvarea problemei subdezvoltării în contextul menținerii cadrului instituțional existent, Declarația și Programul de acțiune privind noua ordine vizează restructurarea cadrului internațional, ca o condiție esențială pentru lichidarea subdezvoltării. Această mare deosebire în abordarea problemei subdezvoltării nu a apărut imediat cu claritate, deoarece în Programul de acțiune pentru instaurarea noii ordini erau reluate principalele măsuri conținute în Strategie. Or, de fapt, este vorba de o opoziție fundamentală între două concepții asupra dezvoltării. În Declarația sesiunii a VI-a extraordinare a Adunării Generale a O.N.U. se subliniază, printre altele, că „ordinea economică internațională existentă este incompatibilă cu o dezvoltare veritabilă deoarece ea perpetuează o relație de dominare și generează în permanență dezechilibru și irosirea resurselor". O nouă ordine economică internațională este indispensabilă pentru „evoluția ireversibilă a raportului de forțe din lume". Ea trebuie să permită țărilor în curs de dezvoltare „să participe plenar și real", pe picior de egalitate, la „reglementarea problemelor economice mondiale".

În cadrul discuțiilor care au avut loc la recenta sesiune a Consiliului pentru comerț și dezvoltare, marea majoritate a vorbitorilor au apreciat că rezultatele economice nesatisfăcătoare ale țărilor în curs de dezvoltare, din 1970 și pînă în prezent, se datorează persistenței inegalităților și inechităților din relațiile economice internaționale, lipsei de voință politică din partea țărilor dezvoltate de a accepta măsuri de natură să schimbe fundamentul ordinii internaționale existente. S-a apreciat că eliminarea inegalităților și a inechităților, a subdezvoltării și a decalajelor dintre națiuni, nu pot avea loc decît în condițiile instaurării unor relații noi între state, de deplină egalitate și respect pentru independența și suveranitatea lor. Din păcate, în ciuda unor eforturi sporite din partea forțelor revoluționare, progresiste și democratice, în numeroase regiuni ale lumii continuă să se mai manifeste practicile colonialiste, agresiunea și ocupația străină, discriminarea rasială și apartheidul. La cea de-a VIII-a sesiune specială a Consiliului pentru comerț și dezvoltare, reprezentanții României au subliniat dintre principalele cauze ale eșecului Strategiei internaționale pentru al doilea Deceniu al Dezvoltării : persistența folosirii instrumentelor de dominație și exploatare ; practicile societăților „transnaționale" ; faptul că anumite părți ale lumii sînt victime ale intervenției străine ; accelerarea cursei înarmărilor, în special a celor nucleare ; noile forme de discriminare economică și restricțiile din comerțul internațional ; noile obstacole din calea accesului țărilor în curs de dezvoltare la cuceririle științei și tehnicii contemporane etc.

În aceste condiții preocupările statelor și ale organizațiilor internaționale încep să se orienteze nu atît spre o revizuire a actualei Strategii care s-a dovedit inaptă de a contribui la reducerea și eliminarea decalajelor contemporane, cît spre pregătirea unei noi Strategii internaționale a dezvoltării, a cărei aplicare să favorizeze eforturile țărilor în curs de dezvoltare și ale comunității internaționale în ansamblul său în scopul lichidării stării de subdezvoltare, al asigurării unor condiții satisfăcătoare de viață tuturor locuitorilor planetei. Succesul acestei noi Strategii va depinde însă de așezarea relațiilor dintre state pe baze de deplină egalitate și echitate, de instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale care să asigure condițiile necesare pentru dezvoltarea economică accelerată a tuturor statelor și în special a celor rămase în urmă, pentru stabilitate economică, pentru pace și colaborare internațională.

Ion BARAC

R. D. GERMANĂ

PARTICIPARE CRESCÎNDĂ LA DIVIZIUNEA INTERNAȚIONALĂ A MUNCII

ÎN Republica Democrată Germană, țară socialistă cu o industrie avansată, dezvoltarea economică se sprijină pe un susținut efort de identificare și valorificare intensivă a factorilor de creștere, efort în cadrul căruia un rol important revine utilizării active a avantajelor oferite de participarea la diviziunea internațională a muncii.

Angrenarea tot mai pronunțată a economiei R.D. Germane în circuitul mondial de valori este pregnant pusă în evidență de ritmul extinderii schimburilor sale comerciale, ritm net superior celui de creștere a venitului național și a producției industriale (vezi tabelul).

Indicatorul	1966-1970	1971-1975	1976	1977
	creșterea medie anuală		(realizări)	(plan)
Venitul național	5,2	5,4	3,7	5,5
Producția industrială	6,5	6,3	5,9	5,1
Volumul comerțului exterior	9,9	13,4	14,0	8,7

Sursa : Statistisches Jahrbuch der D.D.R., 1976; „Neues Deutschland“ din 23.I.1977.

Schimburile economice, științifice și tehnice cu străinătatea îndeplinesc o funcție esențială în dezvoltarea economiei R.D.G., asigurînd nu numai aprovizionarea industriei țării cu materiale și combustibili ce nu pot fi furnizați de baza națională îngustă de materii prime și energie, dar și concentrarea activității de cercetare științifică și de dezvoltare tehnologică, concentrarea producției și dezvoltarea acesteia în serii de dimensiuni care permit utilizarea tehnologiilor moderne, a procedeelor de producție automatizate sau parțial automatizate.

Un partener complex de schimburi economice

PARALEL cu intensificarea eforturilor de valorificare a propriilor sale resurse minerale și energetice, R.D. Germană participă activ, prin investiții totalizînd 8 miliarde mărci în actualul cincinal, la crearea — în țările partenere — de capacități suplimentare pentru extracția petrolului, a gazelor naturale, a minereului de fier, pentru producerea de laminate, fero-aliaje, azbest, celuloză și albumină furajeră.

În același timp, obiectivele majore urmărite în dezvoltarea cercetărilor științifice fundamentale, în elaborarea de noi tehnologii, de sisteme de mașini și aparate destinate ramurilor industriale-cheie și agriculturii sînt realizate în strînsă colaborare cu celelalte țări socialiste, în principal cu țările membre ale C.A.E.R.

Cooperarea bilaterală și multilaterală în producție cu țările membre ale C.A.E.R. joacă un rol însemnat în asigurarea dezvoltării susținute, eficiente a unor ramuri ale industriei R.D. Germane, cum sînt producția de mașini-unelte, de material rulant pentru căi ferate, de utilaje pentru laminoare, de nave, anumite tipuri de mașini agricole ș.a., care se bucură de aprecieri în întreaga lume. În același timp, importul de produse fabricate în baza specializării, cum sînt: turbine și locomotive diesel din U.R.S.S., tramvaie, mașini-unelte și componente electronice din Polonia, autobuze din Ungaria, mașini de ridicat-transportat din Bulgaria, transformatoare de forță din România, asigură un cîmp larg dezvoltării legăturilor economice.

În cursul actualului cincinal, schimburile cu țările membre ale C.A.E.R. vor cunoaște în continuare o evoluție dinamică, urmînd să totalizeze un volum cu 50% superior realizărilor din anii 1971—1975.

Sprijinind eforturile țărilor în curs de dezvoltare îndreptate către consolidarea independenței lor economice și înfăptuirea industrializării, R.D. Germană se orientează spre extinderea și adîncirea relațiilor de colaborare economică, științifică, tehnică și financiară cu acest grup de țări, cărora în prezent le revin aproximativ 4,3% din volumul total al schimburilor sale comerciale externe. Se urmărește îndeosebi așezarea acestor relații pe baze stabile, de lungă durată, reciproc avantajoase, prin sporirea livrărilor de tehnologie și de alte produse necesare înfăptuirii programelor de dezvoltare ale acestor țări și prin asigurarea unei piețe stabile, de durată pentru desfacerea produselor exportate de țările în curs de dezvoltare.

O evoluție ascendentă se înregistrează și în raporturile comerciale, de cooperare industrială și tehnică ale R.D. Germane cu țările capitaliste industrializate, pe baza principiilor egalității în drepturi și avantajului reciproc. În dezvoltarea pe mai departe a schimburilor și cooperării cu acest grup de țări, căruia îi revin peste 25% din comerțul exterior al R.D. Germane, se urmărește aplicarea consecventă a principiului reciprocității tratamentului comercial.

Colaborarea multilaterală dintre R.D. Germană și România

RELAȚIILE economice ale țării noastre cu R.D. Germană cunosc o evoluție continuu ascendentă, concretizată în extinderea și diversificarea schimburilor comerciale, în lărgirea frontului activității de cooperare economică, științifică și tehnică și multiplicarea formelor acesteia. Prin amploarea lor, schimburile cu R.D. Germană plasează această țară pe locul doi, după U.R.S.S., între partenerii comerciali ai României din rîndul țărilor socialiste.

În cadrul schimburilor, poziția dominantă revine produselor construcției de mașini, a căror pondere se va cifra la aproximativ 70%. Țara noastră livrează în principal în R.D. Germană utilaje metalurgice și energetice, instalații și echipament de foraj utilaje pentru industria chimică, locomotive diesel-hidraulice, vagoane, autoturisme și autocamioane, mașini-unelte, electromotoare, transformatoare de forță, produse ale tehnicii de prelucrare electronică a datelor, componente electronice, alte produse ale industriilor electrotehnică și electronică. La rîndul său, R.D. Germană va livra, între altele, țării noastre utilaje miniere pentru exploatare la suprafață, mașini-unelte, utilaje pentru industriile metalurgică, a construcțiilor și materialelor de construcții, textilă, poligrafică, chimică nave și echipament naval, componente electronice, produse ale tehnicii de prelucrare electronică a datelor, alte produse ale industriilor electronică și electrotehnică. Actualul acord comercial de lungă durată (1976—1980) prevede și o majorare sensibilă a volumului livrărilor reciproce de bunuri de consum industriale și alimentare.

În prezent, activitatea bilaterală de cooperare și specializare în producție cuprinde variate domenii industriale : fabricarea de locomotive diesel-hidraulice de 2 700 CP, mașini-unelte, încărcătoare hidraulice TIH-445, transformatoare de forță compresoare frigorifice și compresoare de aer pentru frîne de locomotive, aparataj de măsură și control, obiective fotografice, lentile de ochelari, laminate din oțel, armături industriale, de produse ale industriei chimice de mic tonaj. În același timp, capătă noi dimensiuni colaborarea în domeniul cercetării științifice și dezvoltării tehnologice, importanța acordată acestor probleme fiind evidențiată de Programul privind lărgirea colaborării științifice și tehnice pe perioada 1976—1980.

Rezultatele pozitive obținute în planul dezvoltării relațiilor reciproce de colaborare economică, științifică și tehnică dau impuls eforturilor de valorificare a unor noi oportunități de extindere a cooperării, în principal în domeniile construcției de mașini, electrotehnicii și electronicii, metalurgiei și chimiei, ca și abordării unor noi forme de colaborare, inclusiv pe piețele unor terțe țări.

Vizitele reciproce la nivel înalt, convorbirile desfășurate cu acest prilej între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Erich Honecker, secretar general al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania, președintele Consiliului de Stat al Republicii Democrate Germane, deschid căi rodnice de colaborare între România și R.D.G., dînd noi dimensiuni conlucrării multilaterale dintre cele două țări și popoare.

Alexandru OLTEANU
I.E.M.

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Procesul inflaționist în C. E. E.

RITMURILE de creștere a prețurilor se mențin în continuare ridicate într-o serie de țări membre ale Pieței Comune vest-europene, nivelul cel mai înalt aflîndu-se într-un raport de 5 : 1 față de extrema inferioară. Aceasta este una din concluziile care se desprind din ultimul indice al prețurilor bunurilor de consum, publicat de Oficiul statistic al C.E.E.. Datele din tabelul reprodus aici după buletinul Euroforum *din 10 mai a.c. permit să se constate și alte diferențieri. Astfel, în timp ce ritmul anual de depreciere monetară a fost cel mai rapid după aceste date în Italia, față de 1970 deprecierea maximă s-a înregistrat în Anglia și Irlanda. Variația lunară cea mai mare a cunoscut-o însă Danemarca, cifra pentru Irlanda reprezentînd o variație trimestrială.*

Dinamica prețurilor bunurilor de consum

	Martie 1977 (1970=100)	Martie/febr. 1977	Martie 1977/martie 1976
R.F.G.	145,2	+0,3%	+ 3,9%
Franța	177,1	+0,9%	+ 9,1%
Italia	228,5	+1,2%	+21,0%
Olanda	172,8	+0,8%	+ 7,3%
Belgia	171,3	—0,1%	+ 7,4%
Luxemburg	164,2	+0,4%	+ 8,3%
Anglia	240,3	+0,9%	+16,7%
Irlanda*	240,6	+3,8%	+16,7%
Danemarca	181,5	+1,5%	+ 8,7%

*) Coloanele reprezintă, în ordine, nivelul de la 15.2.1977, variația 15.2.1977/15.11.1976 și variația 15.2.1977/15.2.1976.

Perspectivele recoltei mondiale de cereale

PENTRU prima oară în ultimii cinci ani lumea este în prezent eliberată de spectrul unei noi crize alimentare, apreciază experții. Departamentului Agriculturii al S.U.A. Cînd va începe recoltatul în vara aceasta, lumea va dispune încă de stocuri de cereale de 172 milioane tone — echivalentul necesarului pe două luni —, cu 57 milioane tone mai mari decît stocurile din momentul începerii recoltatului în vara trecută. După o recoltă de cereale în acest an pe care o prevăd a fi a doua ca mărime din istorie, specialiștii americani prognozează pentru anul agricol 1977/78 o recoltă mondială de cereale record, de 1 261 milioane tone. Aceasta nu înseamnă, notează ei, că sutele de milioane de oameni care acum suferă de foamete cronică nu vor mai flămînzi și aceasta nu din lipsa unei oferte suficiente.

Accelerare în siderurgia latino-americană

Producția de oțel (mil. tone)

	1960	1974	1985
Brazilia	2,3	7,5	32,0
Mexic	1,5	5,1	18,0
Argentina	0,3	2,4	15,0
Venezuela	x	1,0	15,0
Peru	x	0,5	2,5
Chile	0,5	0,6	2,2
Columbia	0,2	0,3	1,9
Alte țări	x	x	0,7

*) Sub 100 mii tone.
Sursa : Instituto Latinoamericano del Fierro y del Acero.

PROGNOZELE asupra dezvoltării siderurgiei în America Latină evidențiază că aceasta se va desfășura în deceniul următor într-un ritm accelerat față de perioada precedentă. Dacă în 1960 țările latino-americane au produs (în total) 3,3 mil. tone de fontă și peste 4,7 mil. tone de oțel, în 1974 producțiile respective au ajuns la 11,9 și 17,5 mil. tone, iar pentru anul 1985 se prevede o producție de 67,9 mil. tone de fontă și 87,3 mil. tone de oțel. Din tabelul de mai sus se vede că, alături de Brazilia, Mexic și Argentina, printre producătorii de frunte de pe continentul latino-american se va situa — la orizontul anului 1985 — și Venezuela.

Comerțul Iordaniei cu țările socialiste

EXPORTURILE Iordaniei către țările socialiste s-au ridicat anul trecut la 7,293 milioane dinari iordanieni, față de 6,390 milioane în anul precedent (+14%). Potrivit aceleiași surse (Agenția națională de presă J.N.A.), importurile s-au cifrat în 1976 la 25,104 milioane dinari iordanieni, față de 19,342 milioane în 1975, în creștere cu 30%.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 23—27 mai 1977 a consemnat o evoluție agitată pe piața valutară internațională, **dolarul SUA** fiind supus unor presiuni puternice care au determinat un nou recul al cursului său față de principalele valute vest-europene. El a fost imprimat între altele de deficitul record al balanței comerciale a S.U.A. pe luna aprilie (de circa 2,68 miliarde dolari). La finele săptămînii marile bănci nord-americane au decis o nouă majorare cu $^{1}/_{4}$% a dobînzii preferențiale („prime rate"), situată acum la 6,75%. Observatorii apreciază de aceea ca posibilă o relativă stabilizare a cursului dolarului pe piețele de schimb.

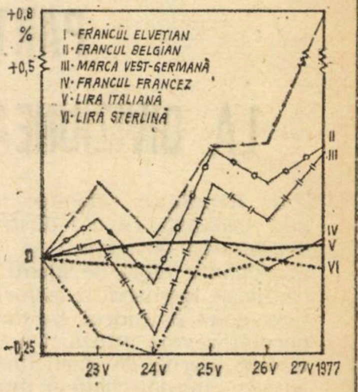

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 23—29 mai 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 20 mai 1977.

Francul elvețian a continuat să evolueze pe o curbă ascendentă în raport cu restul valutelor occidentale, atingînd la un moment dat un nivel maxim de circa 2,4970 franci pentru un dolar S.U.A., pentru ca la sfîrșitul săptămînii să coteze circa 2,5020 franci (repreciere de aproape 0,8% în raport cu cursul de închidere din intervalul precedent).

Marca vest-germană, supusă efectelor relativ nefavorabile ale publicării excedentului balanței comerciale a R.F.G. pe luna aprilie (de numai 2,9 miliarde mărci, față de 4,2 miliarde mărci în luna precedentă), a realizat o repreciere moderată în raport cu dolarul, cotînd la închidere circa 2,3530 mărci pentru un dolar.

Francul francez, după reculul din prima parte a intervalului (nivelul minim 4,9615 franci pentru un dolar) sub influența grevei generale din 24—25 V, a terminat intervalul la 4,9480 franci pentru un dolar.

În condițiile menținerii dobînzii minime de împrumut în Marea Britanie la nivelul de 8%, fapt care reduce atractivitatea păstrării capitalurilor în devize britanice, **lira sterlină** a continuat să se deprecieze în raport cu dolarul S.U.A. atingînd un nivel minim de circa 1,7164 dolari pentru o liră. Observatorii notează prezența activă pe piața de schimb a Băncii Angliei, care a acționat în sprijinul monedei sale cumpărînd lire. Se apreciază că totalul acestor intervenții depășește suma de 600 milioane dolari.

Dobînzile la eurodepozitele la șase luni în dolari S.U.A. au marcat un ușor regres, situîndu-se la circa 6$^{3}/_{8}$%, în timp ce dobînzile la euromărci vest-germane au fost de circa 4,25%, iar cele la euro-franci elvețieni de circa 4$^{3}/_{8}$%.

Prețul aurului la Londra a continuat să înregistreze un recul, atingînd la 27 mai la primul fixing 143,90 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluții diferențiate la cărbune

PERFECȚIONAREA tehnologiei extracției cărbunelui și perspectivele competitivității sale în raport cu alți combustibili permit să se întrevadă creșterea, în următoarele decenii, a rolului său în balanța energetică mondială — relevă studii recente elaborate sub egida O.N.U. Evoluția va fi însă net diferențiată pe regiuni geografice. După opinia experților este de așteptat o extindere sensibilă a consumului de cărbune în America de Nord și țările socialiste din Europa, în R.P. Chineză, India, Australia și R.A.S. Mai lent ar urma să se manifeste această tendință în țările Europei occidentale, prevăzîndu-se chiar o scădere a ponderii cărbunelui în cadrul combustibililor utilizați de termocentrale. În ceea ce privește comerțul internațional de cărbune, după estimații prudente, volumul acestuia va crește pînă în 1985 cu 30% față de nivelul anului 1974, ajungînd la circa 250 mil tone.

Criteriile managerului „multinațional“

O ANCHETĂ efectuată nu demult în rîndul managerilor unei firme americane (de dimensiuni mijlocii, la scara S.U.A.) din industria electronică, avînd filiale într-o serie de țări vest-europene și Canada, și-a propus să stabilească o eventuală corelație între opțiunile acestor cadre de conducere privind prioritatea obiectivelor pe care trebuie să le urmărească întreprinderea și eficiența activității fiecărei filiale (exprimată prin nivelul volumului vînzărilor). Răspunsurile date de managerii care activează în sectorul de marketing al filialelor (în condiții similare de piață și de politică internă), reflectă concentrarea atenției conducerii societăților multinaționale asupra eficienței și productivității înalte, a întăririi poziției în lupta de concurență, în timp ce obiectivul bunăstării sociale și a propriilor lor angajați figurează pe post de cenușăreasă în aproape toate filialele naționale.

Indicatorul	Ponderea managerilor care au subliniat importanța obiectivului (în %)					
	Anglia	Olanda	Belgia	Italia	R.F.G.	Canada
Eficiența firmei	50	100	43	100	33	100
Productivitate înaltă	50	33	29	100	50	75
Profitul maxim	50	34	57	50	17	50
Stabilitatea firmei	16	100	—	—	17	50
Dezvoltarea firmei	16	—	29	—	17	42
Ocuparea postului de lider în cadrul ramurii	67	67	29	100	50	67
Bunăstarea angajaților	—	33	—	—	—	8
Bunăstarea socială	16	34	—	50	—	8

Sursa : „International Studies in Management and Organization“, nr. 1—2/1976.

Tineri fără drept la muncă

DATE PUBLICATE de Comisia Pieței Comune vest-europene privind evoluția șomajului în țările membre reflectă, între altele, agravarea continuă a acestuia în rîndurile tineretului. După cum se vede din graficul de mai jos, publicat în ziarul „The Financial Times“, în cinci țări membre ale CEE rata șomajului în rîndul tinerilor apți de muncă a crescut permanent în cursul actualului deceniu (exceptînd anul 1973 în Anglia), astfel încît la finele anului trecut s-a situat între 28% în R.F.G. și circa 44% în Anglia.

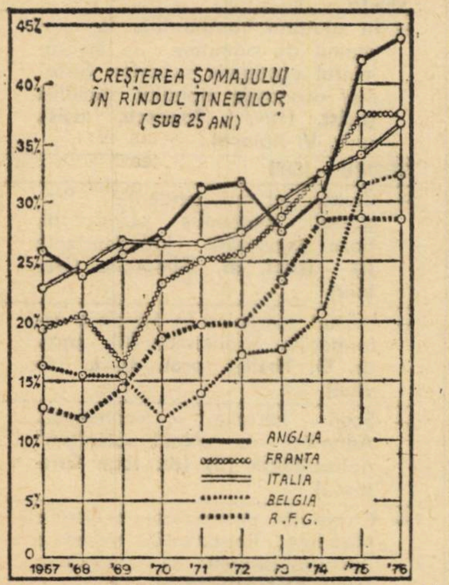

Locuințele Parisului

REVISTA franceză „L'Expansion“ face, în numărul său din martie a.c., un aspru și documentat rechizitoriu al cauzelor declinului economic, social și urbanistic al Parisului. Date deosebit de semnificative sînt citate în legătură cu situația fondului locativ.

Volumul acestuia a fost, în 1975, practic același cu cel înregistrat în 1962, întrucît construcția de locuințe noi în acest interval a fost compensată prin demolarea sau transformarea pentru alte destinații a unui număr aproape echivalent (12 mii pe an) de locuințe în clădiri vechi. Cantitativ, apartamentele terminate anual (7,5—15 mii în ultimele două decenii) sînt disproporționat de puține față de talia metropolei — fapt care, împreună cu scăderea rapidă a proporției celor cu chirie moderată sau „normală“ (57 la sută în 1965, 43 la sută în 1970, 20 la sută în 1975) și cu creșterea cu 14 la sută pe an a prețului mediu (anul trecut, nivelul a fost de 4527— 10 525 franci/mp suprafață nou construită, de 2—3 ori mai mare decît în 1966), a creat o situație încordată pentru largi pături ale populației capitalei franceze. Multe gospodării plătesc chirie sau rate pentru locuință, care se ridică la o treime din bugetul lor. 80 la sută din fondul locativ datează dinainte de 1948 ; aproape jumătate din totalul locuințelor n-au baie și nici duș, o treime n-au w.c. interior, 44 la sută sînt suprapopulate, din care 7 la sută într-o măsură critică. În același timp, numeroase imobile noi stau neocupate, prețurile sau chiriile apartamentelor fiind prohibitive...

6,5 miliarde ruble din deșeuri

ÎN CADRUL măsurilor de ocrotire a mediului înconjurător, în Uniunea Sovietică se acordă o atenție crescîndă valorificări reziduurilor și deșeurilor rezultate din procesele de producție, cît și a gunoiului menajer. Anul trecut, din reziduuri și deșeuri a fost obținută în industrie fiecare a treia tonă de oțel, a patra tonă de hîrtie și carton, a cincea tonă de metale neferoase sau de acid sulfuric. În ceea ce privește gunoiul menajer, cantitatea acestuia a fost evaluată pentru anul 1975 la circa 25 mil. tone (pentru depozitarea lui fiind imobilizate 16 mii ha de teren), iar pentru anul 1980 se prevede o cantitate de aproximativ 40 mil. tone. Anul trecut, dintre componentele gunoiului menajer maculatura a fost colectată în proporție de 68%, sticlărie — de 63%, materialele textile — de 54% etc.

În actualul cincinal se prevede punerea în funcțiune de capacități industriale noi pentru prelucrarea maculaturii, deșeurilor textile, de mase plastice ș.a., valoarea cumulată a producției ce va fi obținută prin valorificarea acestor resurse de materii prime urmînd să ajungă la 6,5 miliarde ruble.

Ofensivă japoneză de economisire a energiei

MĂSURILE întreprinse în Japonia (îndeosebi sub egida Ministerului industriei și comerțului internațional) pe linia economisirii energiei vizează în primul rînd industria (căreia îi revenea în 1973 mai mult de jumătate din întregul consum de energie al țării), iar în cadrul acesteia — siderurgia (cu o treime din consumul industrial de energie). Obiectivul stabilit în perspectivă este de a economisi 6,9% din nivelul consumului de energie la nivelul anului 1985, proiectat înainte de „criza“ petrolului, ștacheta fiind mai ridicată în industria cimentului și ceramicii (12,2% economii în 1985), în siderurgie (11,1%) și în industria chimică (7,8%).

Deocamdată, în anul fiscal 1977 a fost lansat un program de cercetări, cuprinzînd domeniul magnetohidrodinamicii, reducerea directă a minereurilor la temperaturi înalte, tehnologia producerii de olefine din fracțiuni grele obținute la distilarea țițeiului, precum și recuperarea căldurii (cu ajutorul pompelor de mare putere), mai ales în instalațiile siderurgice.

„Vînătoare de capete“

ÎN PERIOADA crizei economice din țările occidentale și a redresării lente în curs, tot mai numeroase întreprinderi industriale și comerciale, instituții bancare și de credit etc. resimt dificultăți financiare, fiind constrînse să recurgă la fuziuni, absorbții, reduceri parțiale de activitate etc., în scopul de a îndepărta spectrul falimentului. Printre metodele încercate în vederea redresării situației lor, firmele în cauză apelează și la noi manageri, „oameni-miracol“, capabili să găsească și să utilizeze acele resorturi interne și externe care să permită răsturnarea evoluției negative.

O anchetă efectuată în acest sens de **Eurosurvey** în cinci țări vest-europene relevă că — în Franța, de pildă — anul trecut a existat o „cerere“ susținută de directori financiari, directori comerciali și directori tehnici. Pentru depistarea și racolarea de cadre cu pregătire și responsabilități înalte s-a constituit o ramură specializată a „brain-drain“-ului, originară, de asemenea, din Statele Unite, unde este cunoscută sub denumirea de „head-hunting“ — „vînătoarea de capete“. Din comentariile presei de specialitate rezultă, însă, că — în ultima analiză — găsirea unor conducători capabili să rezolve dificultățile crescînde ale firmelor capitaliste devine ea însăși o problemă tot mai dificilă.

Măsuri entropice în folosirea informaţiilor economice

(Urmare din pag. 23)

mod cert măsura este In wr şi nu $In\,(w_1 + w_2 + \dots + w_r)$ cît este cu adevărat maximul. Spre a îmbina în mod util o măsură a ineficienţei cu cea a incertitudinii ar fi de dorit ca In w_r: $ln(w_1 + w_2 + \dots + w_r)$ să fie cît mai apropiat de 1, lucru realizabil dacă în loc de ponderile iniţiale hi se consideră ponderi αh_i cu α convenabil ales.

Folosindu-se măsura entropică cu ponderi se poate ajunge la cazuri în care situaţii ce par cu totul diferite au măsuri foarte apropiate. De ex. măsura apariţiei certe a unei stări, E_u., deci In w_u să fie cam aceeaşi cu măsura unei eventualităţi în care în principal situaţia se prezintă mult mai bine decît atunci cînd are loc numai starea E_u Rezultatul are însă o explicaţie logică. Pe cînd în primul caz sînt motive obiective care fac să apară starea E_u, în al doilea deşi situaţia ar trebui să se prezinte mult mai bine, sînt încă destule anomalii în sens contrar, ceea ce este surprinzător. Într-un astfel de caz măsura semnalează nu numai o situaţie anormală, ci atrage totodată atenţia asupra posibilităţii îmbunătăţirii situaţiei.

O analiză mai completă asupra măsurii entropice cu ponderi, a legăturii cu alte măsuri existente se găseşte în articolul nostru din Revista de statistică nr. 3, 1977.

În fine este de menţionat că în cursul scurt ţinut la Udine în 1972 şi tipărit în editura Springer Verlag sub titlul Quantitative-Qualitative Measure of Information, prof. Giuseppe Longo de la Universitatea din Trieste caută să acopere cele mai multe rezultate obţinute de mai mulţi autori şi în primul rînd de prof. Guiaşu, în încercarea de a completa abordarea lui Shannon a teoriei informaţiei printr-un parametru calitativ numit utilitate. El observă însă că nu este clar dacă această încercare va fi încununată de succes ; speră însă să se găsească unele aplicaţii care să o justifice a posteriori. Cu alte cuvinte, problema utilizării ponderilor cu modelele pe care le consideră rămîne deschisă, în timp ce cu modelul considerat de noi se obţin soluţii efective în economie.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

TAMARA SZENNER, Miercurea Ciuc, Mama care a întrerupt contractul de muncă pentru a creşte copilul în vîrstă de pînă la şapte ani are, conform Legii nr. 1/1970, dreptul la recunoaşterea vechimii neîntrerupte în muncă şi în aceeaşi unitate, dacă se reîncadrează în termen de pînă la trei luni de la împlinirea de către copil a vîrstei de şapte ani.

VIOREL LAREA, Satu Mare — Perioadele lucrate ca funcţionar principal şi funcţionar economic nu se iau în considerare la stabilirea vechimii în funcţii economice şi tehnice, astfel că nu puteţi solicita încadrarea ca tehnician principal.

INTREPRINDEREA MINIERĂ, Sălaj — Persoana la care vă referiţi are dreptul să primească alocaţia de stat pentru copii, atît pentru copilul născut anterior majorării cu caracter general a retribuţiei, cît şi pentru copilul născut ulterior. Pentru primul copil beneficiază de derogarea prevăzută de Decretul nr. 170/1974, iar pentru al doilea copil are acest drept ca urmare a faptului că retribuţia sa se încadrează între limitele de 2500—3000 lei lunar.

MATHE MIKLOS, Miercurea Ciuc — Pentru personalul T.E.S.A. care lucrează întreaga lună, nu există nici o deosebire între retribuţia tarifară şi retribuţia tarifară de încadrare. Persoana care a lucrat însă numai o parte din lună, cealaltă parte fiind lipsă din unitate (în concediu medical, de odihnă etc.) are dreptul la retribuţia tarifară pentru perioada lucrată, în timp ce retribuţia tarifară de încadrare rămîne neschimbată. Indemnizaţiile şi sporurile care au caracter de retribuţie tarifară sînt expres prevăzute în Legea nr. 57/1974.

Ing. NICOLAE MĂRGINEANU, Haţeg — Dacă suma pe care aţi primit-o în cursul anului 1976, în legătură cu inovaţia pe care aţi realizat-o, a fost considerată ca premiu acordat în cursul anului, în condiţiile prevăzute de art. 59 (1) din Legea nr. 57/1974 această sumă se include în calculul prevăzut de art. 44 alin. (6) din legea sus-menţionată.

COSTICĂ TĂNASE, Bucureşti — Potrivit prevederilor Legii nr. 12/1971 (poziţia 20 din anexa a 2-a) pot fi încadraţi ca şefi de secţie producţie numai absolvenţii învăţămîntului superior de specialitate sau ai învăţămîntului de subingineri de specialitate, precum şi maiştrii şi absolvenţii învăţămîntului mediu care au îndeplinit funcţii tehnice. Dv. nu îndepliniţi condiţiile prevăzute de lege pentru a ocupa funcţia de şef de secţie într-o unitate de producţie.

MARIN DEMETRESCU, Tulcea — Aşa cum se prevede în art. 215 din Legea nr. 55/1974, la retribuirea personalului, în condiţiile prevăzute de Decretele nr. 170 şi 224/1974, s-au stabilit termene de aplicare a retribuţiilor prevăzute în Legea nr. 57/1974, diferite de data de 1 februarie 1975. Încadrarea dv. ca revizor contabil principal se poate face numai după ce veţi absolvi un curs de specializare cu profil economic, întrucît sînteţi absolvent al şcolii medii şi nu a învăţămîntului de specialitate (poziţia 68 din anexa a 2-a la Legea nr. 12/1971).

CONSTANTIN LĂCĂTUŞU, Drobeta-Turnu-Severin — 1) Alterarea intenţionată a unor acte administrative prin prezentarea şi atestarea unor date ireale poate constitui delictul de fals şi uz de fals. Competenţa de verificare a legalităţii înscrisurilor respective revine organelor de cercetare penală.

2) Cadrele didactice care au ocupat funcţia de maiştri instructori, care trec prin transfer în interesul serviciului, în unităţi economice, avînd o vechime de peste 5 ani, pot fi încadraţi ca tehnicieni principali, cu menţinerea retribuţiei tarifare de încadrare avute în învăţămînt.

IOAN DEMIAN, Gherla — Perioada cît aţi lucrat ca îndrumător şi calculator la centrul de contractări şi achiziţii nu se include în calculul vechimii în specialitate economică medie. Din scrisoarea dv. rezultă însă că aveţi peste 60 de luni vechime în funcţia de contabil, astfel că îndepliniţi condiţia de vechime în specialitate pentru promovarea în funcţia de contabil principal.

VIRGINIA GRIGORAŞ, Iaşi — Întrucît aţi fost menţinută în funcţie prin derogare de la condiţiile de studii, potrivit Legii 12/1971, retribuţia dv. urmează să fie diminuată cu două clase de retribuire, aşa cum se prevede de H.C.M. nr. 69/1975 anexa a 2-a.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 22 din 3 iunie 1977

ECONOMIE NAŢIONALĂ

- Locuinţa – element esenţial al bunăstării şi civilizaţiei (I) **(Dorin Constantinescu)** 1
- Cercetarea ştiinţifică şi economisirea resurselor energetice (II) **(prof. dr. docent Vasile Nitu)** 4
- O rezervă importantă de lărgire a bazei de materii prime : valorificarea materialelor secundare şi a deşeurilor **(Dan Andreescu)** 6
- Dezbatere. Utilizarea superioară a metalului şi reducerea cheltuielilor materiale **(Grigore Corlan)** 8
- Resurse de creştere a eficienţei economice (II) **(Maria Ioniţă)** 10
- Puncte de vedere. Mai buna servire a consumatorilor prin prisma relaţiei industrie-comerţ **(dr. Gh. Teodoraşcu)** 12
- Folosirea raţională a capacităţilor de producţie – sporirea productivităţii muncii (I) **(dr. Vasile M. Popescu)** 14

CONDUCERE – ORGANIZARE

- Metode în sprijinul optimizării deciziilor, Organizarea activităţii de cooperare în producţie în cadrul centralei industriale **(Ion Puiu)** 16

LECŢII

- În ajutorul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior. Sistemul economic mondial socialist **(asist. univ. I. Popescu, asist. univ. V. Bălaşa)** 18

TEORII – IDEI

- Centenarul independenţei. Progresul economic neîntrerupt, baza dezvoltării independente (I) **(prof. dr. Gheorghe Creţoiu)** 20
- Măsuri entropice în folosirea informaţiilor economice (II) **prof. dr. G. Theiler, prof. dr. L. Tövissi)** 22
- Şcoli – curente – economişti. Adnotări la „Noul socialism" galbraithian (II) **(dr. Ioan Cristescu)** 24
- Convorbiri economice cu Dennis Meadows. Reexaminări necesare într-un context în schimbare **(Dinu Dragomirescu)** 26

ECONOMIE MONDIALĂ

- Cerinţe ale noii ordini economice internaţionale. O strategie internaţională a dezvoltării, aptă să elimine decalajele contemporane, **(Ion Barac.)** 27
- R.D. Germană. Participare crescîndă la diviziunea internaţională a muncii **(Alexandru Olteanu)** 29
- Tendinţe – conjuncturi 30
- Mondorama 31

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71 131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

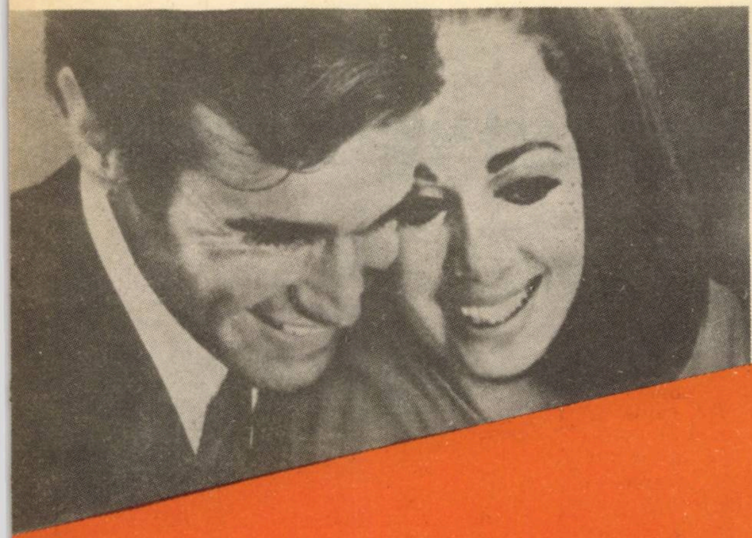

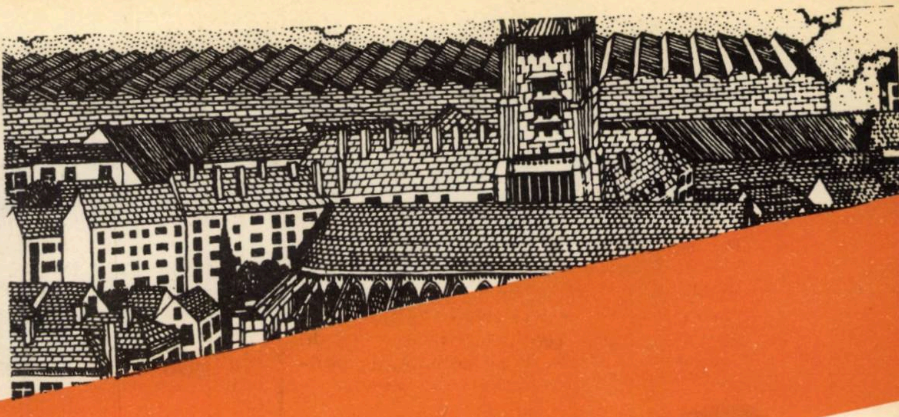

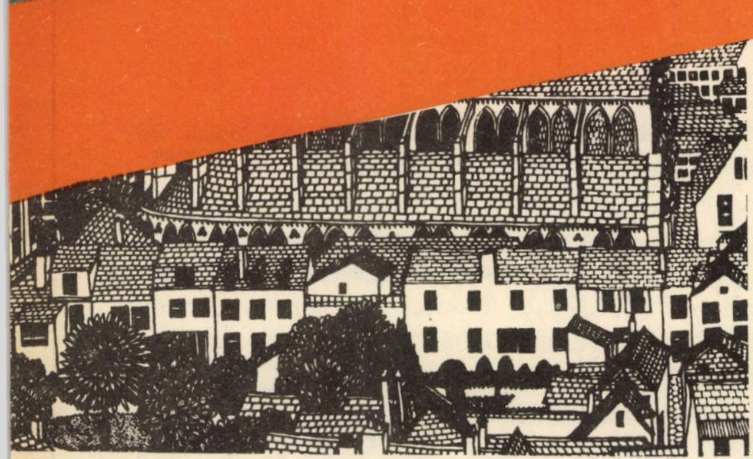

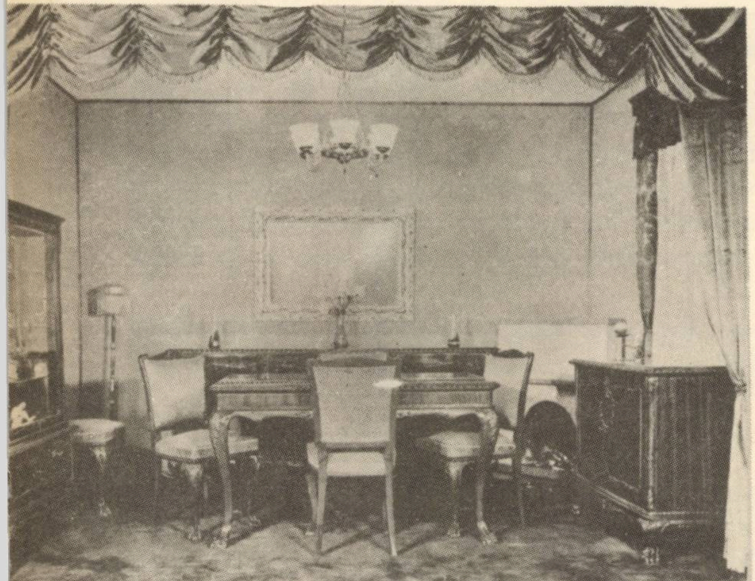

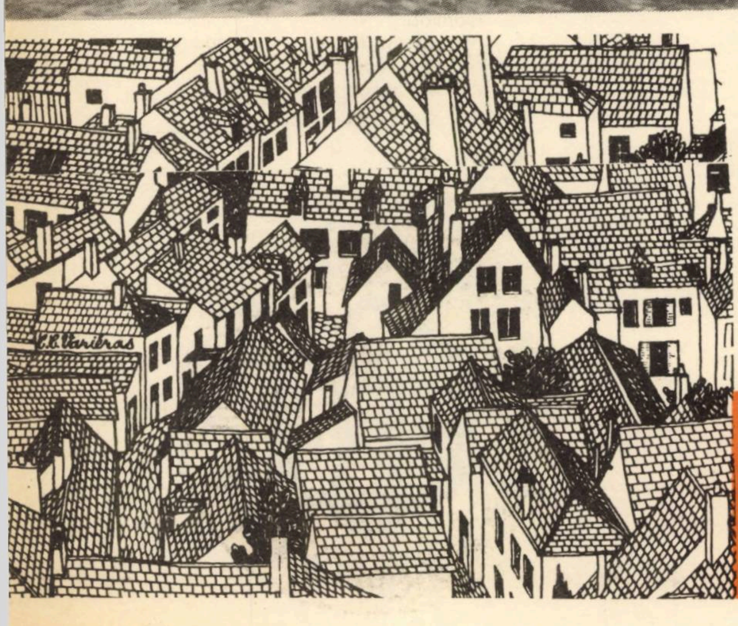

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIEI DUMNEAVOASTRĂ

Pentru a înlesni înlăturarea urmărilor financiare ale unor evenimente neprevăzute ce se pot întîmpla într-o gospodărie şi care pot provoca pagube materiale, accidentarea unor persoane etc., ADAS a pus la dispoziţia cetăţenilor o formă de asigurare convenabilă şi eficientă : **„ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR".**

Aceasta este o asigurare combinată, în acelaşi contract fiind cuprinse trei feluri de asigurări :

- asigurarea bunurilor din gospodărie ;
- asigurarea de accidente produse la domiciliul asiguratului ;
- asigurarea de răspundere civilă legală.

1. ASIGURAREA BUNURILOR DIN GOSPODĂRIE

În această asigurare sînt cuprinse aproape toate bunurile existente într-o gospodărie : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, maşini de cusut, frigidere, sobe de orice fel, produse agricole, viticole, pomicole, produse animaliere şi alimente, combustibil, materiale de construcţii şi multe altele. Sînt cuprinse în asigurare – pentru 20% din suma asigurată specificată în contract – şi bunurile asigurabile luate oriunde în afara domiciliului, în aceeaşi sau în altă localitate.

Administraţia Asigurărilor de Stat plăteşte despăgubiri în cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate, provocate de o multitudine de riscuri, ca de exemplu : incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torenţială, inundaţie, grindină, furtună, prăbuşire sau alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă sau de gheaţă ; avarii accidentale produse la instalaţiile de gaze, apă, canal sau încălzire ; pierdere sau dispariţie cauzate de riscurile asigurate ; furt prin efracţie şi altele.

2. ASIGURAREA DE ACCIDENTE

Aria de protecţie a acestei asigurări este largă. Sînt asigurate pentru urmările accidentelor întîmplate la domiciliul asiguratului următoarele persoane: asiguratul, soţia acestuia, precum şi părinţii şi copiii acestora, dacă, în mod statornic, locuiesc şi gospodăresc împreună cu asiguratul. Sînt cuprinse în această asigurare majoritatea situaţiilor de accidente cauzate de o serie de evenimente ca : incendiu, trăsnet, lovire, cădere, alunecare, acţiunea curentului electric, arsură, intoxicare subită şi altele.

3. ASIGURAREA DE RĂSPUNDERE CIVILĂ LEGALĂ

În această asigurare sînt cuprinse cazurile de răspundere civilă, pentru despăgubiri datorate de asigurat şi de soţia acestuia sau de persoane care se află în întreţinerea asiguratului, în calitate de locatar, faţă de proprietar, pentru pagube produse la imobil de incendiu sau explozie, pentru despăgubiri datorate terţilor pentru accidentarea persoanelor şi avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului, precum şi pentru cele datorate locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagube la bunurile asigurabile ori la pereţii, planşeele, tavanele şi pardoselile apartamentelor respective, cauzate de o inundaţie produsă în apartamentul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE care se achită de persoana ce încheie asigurarea este de numai 2 lei pe an pentru fiecare 1.000 de lei din suma asigurată stabilită la cererea asiguratului pentru bunurile din gospodărie. De exemplu, pentru asigurarea unor bunuri din gospodărie în valoare de 10.000 de lei se plăteşte o primă de asigurare de 20 de lei pe an, iar pentru asigurarea unor bunuri în valoare de 25.000 de lei se plăteşte o primă de asigurare de 50 de lei pe an.

Stimaţi cititori !

Încheiaţi la **ADAS** asigurarea complexă a gospodăriei dv. !

Pentru informaţii suplimentare şi pentru contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresaţi responsabililor cu asigurările din unităţile socialiste, agenţilor şi inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unităţi ADAS.

adas

ADMINISTRAŢIA ASIGURĂRILOR DE STAT

CEC

DEPUNERI PRIN CONSIMȚĂMÎNT SCRIS

Depuneri prin consimțămînt scris se efectuează la locul de muncă, solicitînd unității la care lucrați să vă depună la C.E.C., chenzinal sau lunar, integral sau parțial, retribuția pe care o primiți.

Depuneri prin consimțămînt scris se fac pe librete de economii cu dobîndă „la vedere" și „pe termen", librete de economii cu cîștiguri, librete de economii cu dobîndă și cîștiguri, librete de economii pentru turism, librete de economii pentru cumpărarea de locuințe proprietate personală și în conturi personale.

Depunerile se fac în baza formularului completat de dv. (după modelul alăturat), pe care îl găsiți la ghișeul C.E.C. de la locul de muncă sau la oricare unitate C.E.C.

Formularul completat și semnat îl predați la ghișeul C.E.C. de la locul dv. de muncă sau, dacă nu există un astfel de ghișeu, îl veți preda serviciului financiar al unității în care vă desfășurați activitatea. În conformitate cu H.C.M. nr. 2037/1969, întreprinderea va vira unității C.E.C. indicate de dv. sumele consimțite. Aceste sume vor fi înscrise în libretul dv. de ghișeul C.E.C. de la locul de muncă sau de unitatea C.E.C. Sumele economisite pot fi restituite oricînd, la cererea dv.

Depunerile se vor face cu regularitate, pînă la revocarea de către dv. a consimțămîntului dat.

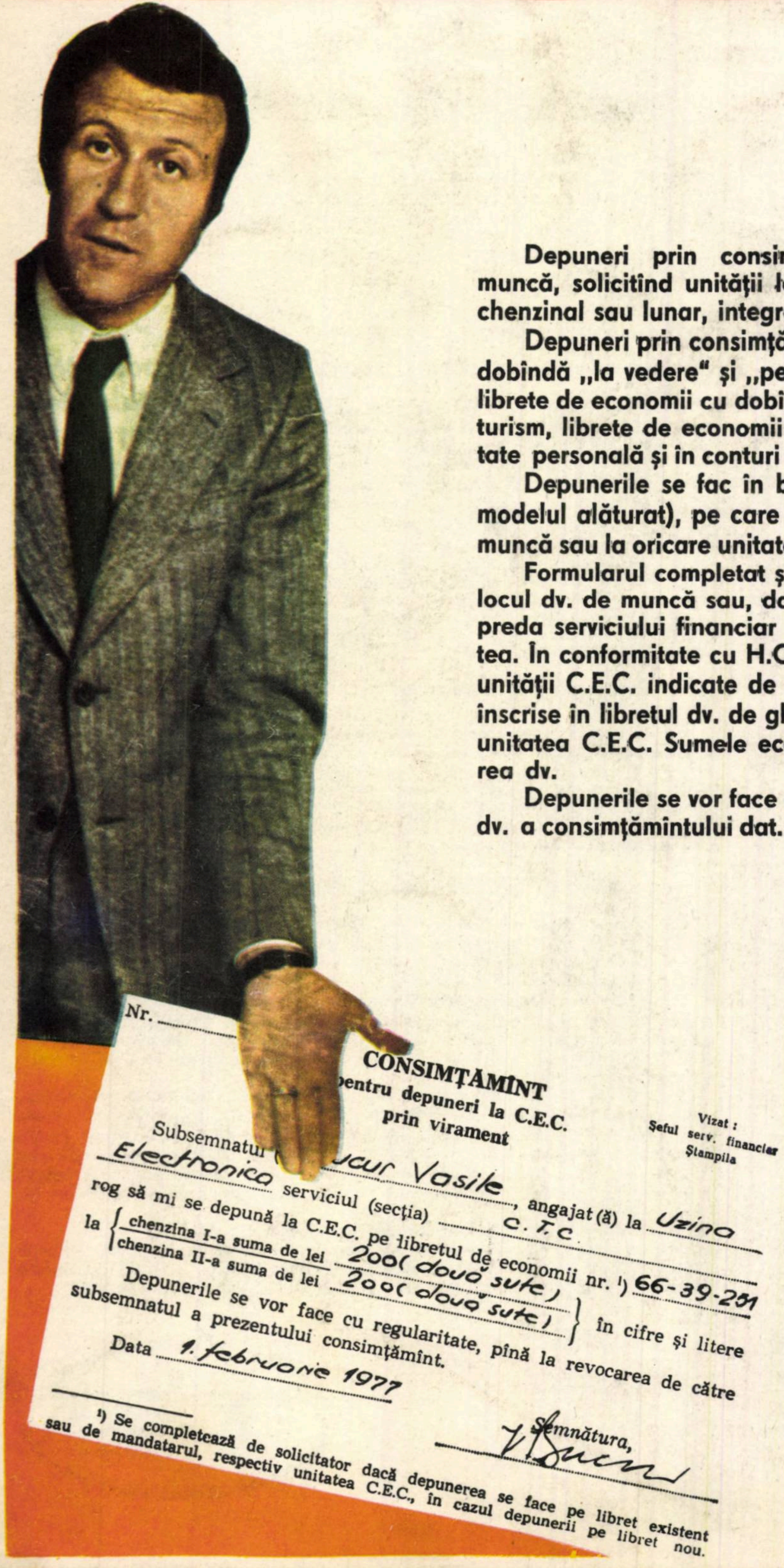

Nr. ________

CONSIMȚĂMÎNT
pentru depuneri la C.E.C.
prin virament

Vizat:
Șeful serv. financiar
Ștampila

Subsemnatu ucur Vasile, angajat(ă) la Uzina Electronica serviciul (secția) C.T.C.
rog să mi se depună la C.E.C. pe libretul de economii nr. ¹) 66-39-251
la { chenzina I-a suma de lei 200(două sute)
chenzina II-a suma de lei 200(două sute) } în cifre și litere

Depunerile se vor face cu regularitate, pînă la revocarea de către subsemnatul a prezentului consimțămînt.

Data 1. februarie 1977

Semnătura, V. Bucur

---

¹) Se completează de solicitator dacă depunerea se face pe libret existent sau de mandatarul, respectiv unitatea C.E.C., în cazul depunerii pe libret nou.

1977 IUN 2

CASA DE ECONOMII ȘI CONSEMNAȚIUNI
1 LEU
CEC
1864

5646

X MG

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

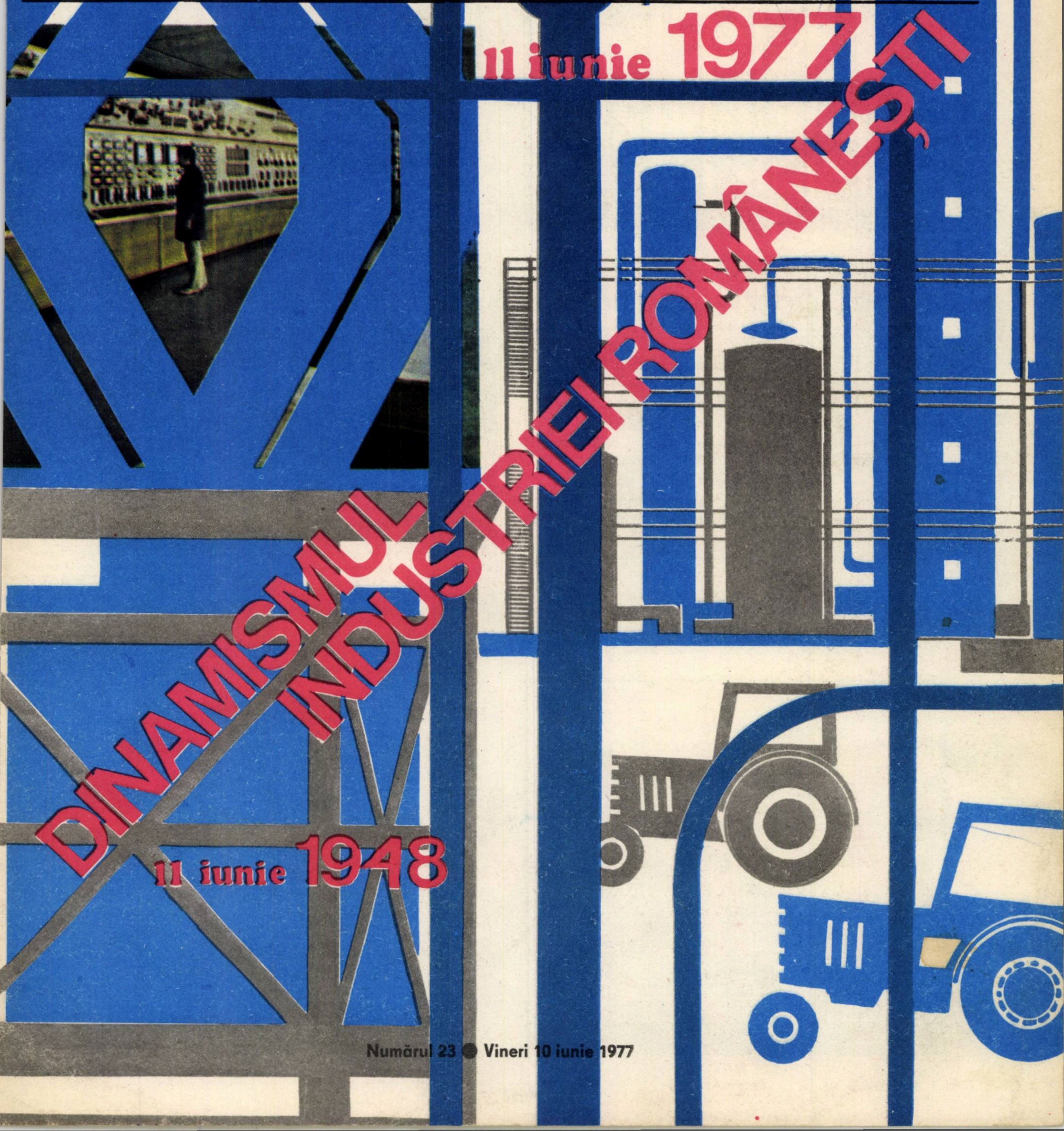

11 iunie 1977

DINAMISMUL INDUSTRIEI ROMÂNEȘTI

11 iunie 1948

Numărul 23 ● Vineri 10 iunie 1977

DINAMISMUL INDUSTRIEI ROMÂNEȘT

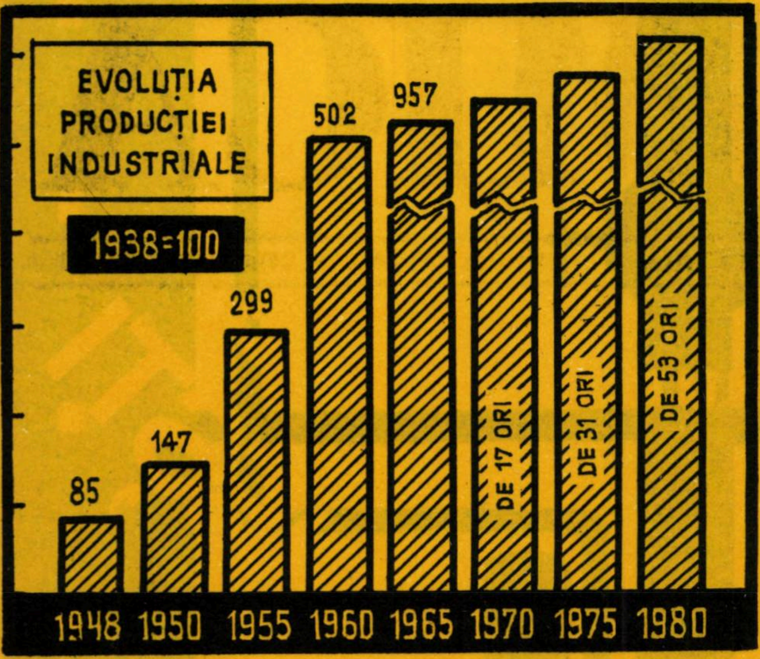
EVOLUȚIA PRODUCȚIEI INDUSTRIALE

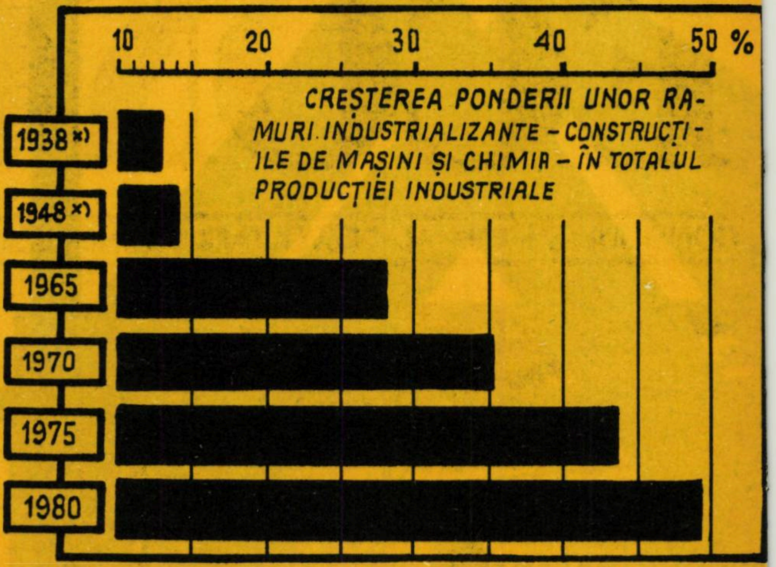
CREȘTEREA PONDERII UNOR RAMURI INDUSTRIALIZANTE – CONSTRUCȚIILE DE MAȘINI ȘI CHIMIA – ÎN TOTALUL PRODUCȚIEI INDUSTRIALE

x) Pentru 1938 și 1948 prețuri comparabile 1955; pentru ceilalți ani prețuri comparabile 1963.

CREȘTEREA ÎNZESTRĂRII ENERGETICE A MUNCII ÎN UNELE RAMURI INDUSTRIALE

În mW la sfîrșitul anului	1960	1965	1970	1975
METALURGIA FEROASĂ (INCLUSIV EXTRACȚIA MINEREURILOR FEROASE)	494	725	1527	2740
METALURGIA NEFEROASĂ (INCLUSIV EXTRACȚIA MINEREURILOR NEFEROASE)	87	315	586	995
CONSTRUCȚIA DE MAȘINI ȘI PRELUCRAREA METALELOR	611	1059	1888	3617
CHIMIA	265	911	1653	2871

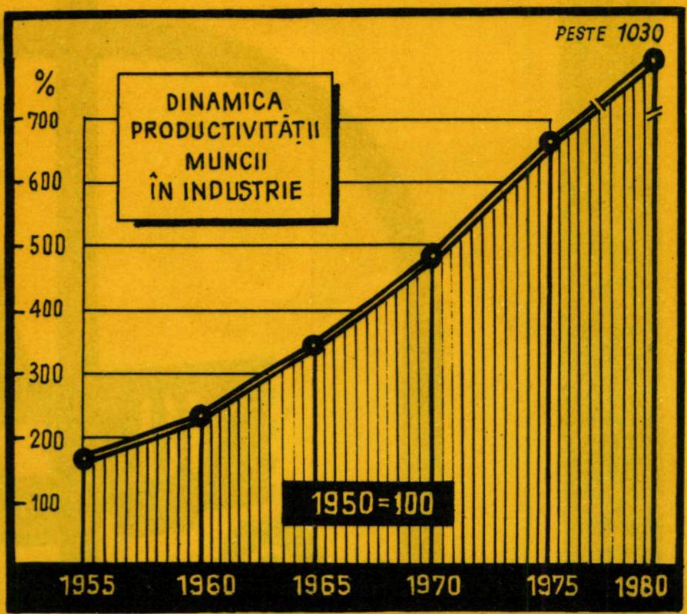
DINAMICA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ÎN INDUSTRIE

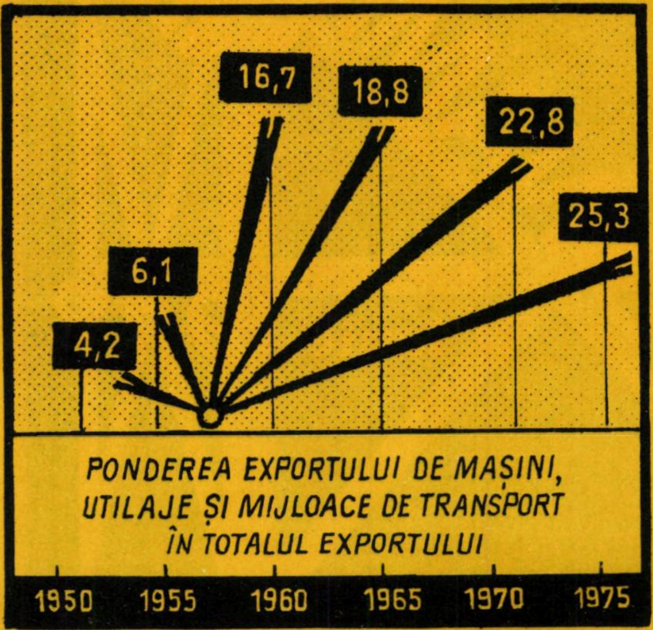
PONDEREA EXPORTULUI DE MAȘINI, UTILAJE ȘI MIJLOACE DE TRANSPORT ÎN TOTALUL EXPORTULUI

ECONOMIE NATIONALA

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

11 iunie 1948 — 11 iunie 1977

PRIMATUL FACTORILOR CALITATIVI ÎN DEZVOLTAREA INDUSTRIEI ROMÂNEȘTI

● Un drum de mari și profunde prefaceri ● Structura modernă a industriei — expresie generală a dezvoltării ei calitative ● Exigențe și efecte ale asimilării progresului tehnico-științific ● Umanismul — trăsătură esențială a industrializării socialiste, democrația economică — cadru de desfășurare a acestui proces

LA 11 IUNIE se împlinesc 29 de ani de la înfăptuirea marelui act al naționalizării principalelor mijloace de producție, eveniment ce a marcat începutul unei etape noi, superioare în istoria relațiilor de producție din România și a deschis largi perspective progresului economic și social al țării. Prin naționalizare a luat naștere în economia națională sectorul socialist, lichidîndu-se în acest cadru contradicția dintre caracterul social al producției și însușirea privat capitalistă a rezultatelor muncii ; s-a deschis un larg spațiu de acțiune legilor economice obiective specifice socialismului, creîndu-se premisele pentru trecerea la conducerea planificată a economiei, pentru înfăptuirea unor ample măsuri menite să asigure dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție și lichidarea înapoierii economice a țării ; s-a statornicit o nouă calitate a oamenilor muncii, aceea de producători și proprietari socialiști uniți, interesați pe deplin în crearea tuturor condițiilor pentru dezvoltarea complexă, echilibrată și eficientă a economiei naționale, pentru creșterea avuției naționale.

Eram o țară cu un pronunțat caracter agrar, cu o industrie slab dezvoltată și o agricultură înapoiată, cu o importantă parte din populație neștiutoare de carte, cu un nivel de trai dintre cele mai scăzute pentru oamenii muncii. Sub conducerea partidului, în anii construcției socialiste România a devenit o țară industrial-agrară, cu o industrie dinamică și o economie în plină dezvoltare, cu întregul popor aflat într-un inestimabil proces de acumulări spirituale, avînd viață tot mai bună, beneficiind din ce în ce mai mult de cuceririle civilizației.

Continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă reprezintă factorul primordial al dezvoltării forțelor de producție, al progresului general al națiunii noastre. În actuala etapă a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate se accentuează rolul industriei ca ramură conducătoare a economiei naționale, se amplifică factorii calitativi, cu mare semnificație pentru raționalitatea economică. Continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă, ca o constantă a strategiei evoluției României, își găsește finalizarea pe un plan general în **consolidarea, în continuare, a poziției conducătoare a industriei în economie.** În cincinalul 1976—1980, industria va contribui în măsură tot mai mare la crearea venitului național (68% în 1980, față de circa 63% în 1975), sporindu-și considerabil aportul la înfăptuirea reproducției socialiste lărgite, la satisfacerea nevoilor de consum ale populației, la lărgirea și diversificarea schimburilor economice externe.

Componente de bază ale procesului de industrializare : dinamica producției, modificările structurale, efectele finale

ÎN ANII ce au trecut de la naționalizare, industria și economia românească au parcurs un drum de **mari și profunde prefaceri.** Aplicînd creator la condițiile concrete ale României învățătura marxist-leninistă și valorificînd propria noastră experiență, întreaga experiență a umanității, Partidul Comunist Român a făcut din industrializarea socialistă a țării obiectivul central al politicii sale de dezvoltare economică și socială a României. Îndeosebi în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, politica de industrializare socialistă a fost caracterizată de orientări novatoare de o mare valoare, care au determinat accelerarea dezvoltării și folosirea superioară a potențialului material și uman al economiei românești, asigurarea condițiilor pentru participarea eficientă a României la diviziunea mondială a muncii.

Strategia generală a industrializării socialiste a României s-a materializat în planurile de dezvoltare economico-socială, înfăptuirea lor asigurînd ridicarea României pe noi trepte ale progresului. Ca o imagine a acestor succese de însemnătate istorică se relevă dimensiunile actuale ale industriei țării. În anul 1975 producția industrială a fost de 31 de ori mai mare decît cea din 1938. Dinamismul industriei românești s-a realizat pe fondul schimbărilor pozitive petrecute în structura acestei ramuri, ca urmare a dezvoltării mai accelerate a sectoarelor ce promovează cuceririle științei și tehnicii moderne — orientare concretizată, pe un plan sintetic, în creșterea, pe ansamblul industriei, a ponderii industriei construcțiilor de mașini și chimiei de la circa 13% în 1950 la aproape 44% în 1975. Progresul industrial al României, ce a imprimat un ritm rapid de dezvoltare întregii economii, se evidențiază decisiv în procesul de creștere de 11 ori a venitului național în 1976 față de 1950.

Un proces cu profunde implicații și semnificații : modernizarea structurilor

UN ASPECT calitativ important al evoluției noastre industriale îl reprezintă **intensificarea schimbărilor substanțiale din însăși structura industriei.** Sub impactul revoluției tehnico-științifice, în cincinalul în curs, concomitent cu dezvoltarea industriei într-un ritm mediu anual de 10,2—11,2%, se amplifică procesul de modernizare a structurii industriale pe ramuri și subramuri. Sînt promovate puternic ramurile de vîrf, așa-numitele **industrii industrializante,** purtătoare de progres tehnic, menite să asigure înzestrarea cu tehnică avansată a tuturor sectoarelor, valorificarea superioară a resurselor materiale și umane ale țării, să contribuie decisiv la ridicarea productivității muncii sociale. În cadrul general al dezvoltării industriei construcțiilor de mașini, se dezvoltă prioritar subramuri ca electronica și electrotehnica, mecanica fină și optica, producția de instalații tehnologice complexe, industria mijloacelor de automatizare, producția de mașini-unelte, construcția de nave etc. În cadrul industriei chimice se dezvoltă tot mai puternic petrochimia, precum și producția de îngrășăminte, biostimulatori, produse chimice de mic tonaj ș.a. Pentru configurația generală calitativă a industriei românești din anul 1980 este semnificativ faptul că în acel an aceste două ramuri vor asigura aproape jumătate din producția industrială.

Fără îndoială că un rol important în evoluția calitativă a industriei românești revine **dezvoltării bazei metalurgice,** premisă indispensabilă a unei industrii puternice și moderne. Producția de oțel va ajunge în 1980 la 16,6—17,3 milioane tone, înregistrîndu-se la sfîrșitul cincinalului o producție de oțeluri aliate și carbon de calitate ce va depăși întreaga producție de oțel a țării din anul 1975. România va produce în ultimul an al cincinalului 800 kg oţel pe locuitor faţă de 22 kg în anul 1948, întrecînd la acest indicator ţări ca Italia, Franţa, R. D. Germană, R. P. Polonă ş.a.

În scopul satisfacerii optime a cerinţelor de consum ale populaţiei, pe baza dezvoltării ramurilor fundamentale ale industriei, în acest cincinal **creşte cantitativ şi calitativ industria bunurilor de larg consum**, orientată spre dezvoltarea şi modernizarea producţiei, realizarea unei largi game sortimentale, ridicarea considerabilă a calităţii produselor. Producţia industriei alimentare creşte într-un ritm anual de 9,2%. iar cea a industriei uşoare de 8,7%. Sînt obiective cu majoră însemnătate, fundamentînd realizarea programelor adoptate recent de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind creşterea nivelului de trai al populaţiei în cincinalul 1976—1980.

Ca o latură calitativă însemnată a dezvoltării industriale în actualul cincinal se evidenţiază **creşterea eficienţei economice** — proces corelat cu structurarea modernă a industriei şi evoluţiei ei de ansamblu. Prin sporirea eficienţei se asigură folosirea, cu randament superior, a potenţialului de fonduri fixe din economie, sporirea productivităţii muncii şi reducerea cheltuielilor materiale, sporirea productivităţii muncii sociale.

În acest cadru partidul acordă o atenţie sporită creşterii productivităţii muncii. Este de remarcat că, an de an, pe măsura dezvoltării economiei naţionale, a creşterii proporţiilor producţiei, sporirea productivităţii muncii se materializează în valori din ce în ce mai mari. Dacă în 1965, de exemplu, un procent de creştere a productivităţii muncii în industrie a reprezentat un spor de producţie de 1,7 miliarde lei, valoarea acestui spor s-a ridicat în 1975 la 5,9 miliarde lei, iar în 1980 urmează să ajungă la peste 9 miliarde lei. Aceste cifre exprimă dezvoltarea intensivă a industriei, materializată în obţinerea unor sporuri de producţie, fără investiţii suplimentare.

Productivitatea muncii va creşte în 1980 faţă de 1975, cu 55,1% în industrie, contribuind decisiv la realizarea sporului producţiei industriale în actualul cincinal. Pentru îndeplinirea acestei sarcini sînt necesare măsuri ferme în scopul înfăptuirii exemplare a amplului program de acţiune trasat de secretarul general al partidului nostru, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, la şedinţa comună a forurilor supreme de partid şi de stat din 28—29 martie 1977 pentru valorificarea maximă a potenţialului economiei româneşti. Un rol însemnat în acest sens revine depistării tuturor rezervelor interne, din toate unităţile economice, pe baza analizei permanente, complexe şi conjugate a tuturor factorilor naturali, tehnici, economici, social-politici, psihologici, de structură care influenţează nivelul şi dinamica productivităţii muncii.

Industria, factor propulsor al progresului tehnico-ştiinţific

ASIMILAREA progresului tehnico-ştinţific constituie un factor calitativ fundamental în dezvoltarea industriei. Mutaţiile adînci prefigurate în dezvoltarea şi modernizarea industriei presupun amplificarea considerabilă a cercetării ştiinţifice şi tehnologice, dezvoltarea creaţiei ştiinţifice româneşti în scopul sporirii contribuţiei ei la dezvoltarea şi perfecţionarea bazei tehnico-materiale a socialismului, la creşterea productivităţii muncii sociale şi venitului naţional.

În cincinalul actual cercetarea ştiinţifică trebuie să contribuie la introducerea în producţie a 275 tehnologii noi şi la extinderea a 86 tehnologii avansate. Centrul de greutate în activitatea de cercetare ştiinţifică va fi deplasat spre **centrale şi întreprinderi**, spre valorificarea, **într-un timp scurt**, a rezultatelor cercetărilor ştiinţifice în scopul accelerării creşterii economice. În lumina dezvoltării calitative a economiei româneşti îşi găsesc temeiul şi multiplele considerente economice şi sociale ce pledează pentru **o calitate superioară a produselor**, corespunzător exigenţelor progresului tehnico-ştiinţific, întrunind performanţe superioare de funcţionalitate, durabilitate, estetică. Valoarea produselor noi şi reproiectate, introduse în fabricaţia curentă în actualul cincinal, va reprezenta, în anul 1980, 45% din valoarea producţiei marfă obţinute în ramurile prelucrătoare ale industriei republicane. O asemenea orientare intensifică promovarea largă a progresului tehnic în întreaga economie, favorizează creşterea capacităţii industriei de a crea produse de înalt nivel tehnic şi calitativ, competitive pe piaţa mondială.

Strîns legat de factorii calitativi evidenţiaţi în dezvoltarea industriei româneşti, interferîndu-se cu aceştia, intensificarea eforturilor în direcţia **lărgirii bazei energetice şi de materii prime, a valorificării şi gospodăririi tot mai eficiente a resurselor materiale**, se relevă ca o marcantă trăsătură a industrializării în actuala etapă. Un asemenea proces este conceput de partid ca o necesitate inexorabilă, ca o cerinţă ce decurge din însăşi dinamismul şi mecanismul de desfăşurare a reproducţiei socialiste lărgite. Producţia modernă se poate realiza nu printr-un consum excesiv de materii prime şi materiale, ci printr-o folosire strict raţională a fiecărei resurse, pe baza unor normative elaborate în mod ştiinţific. În acest fel, ca şi pe baza structurii moderne a industriei, se asigură obţinerea din fiecare unitate de resursă a unor cantităţi mereu sporite de produse variate şi de calitate superioară, care înmagazinează muncă tot mai complexă.

În condiţiile actuale, cînd funcţiile industriei ca ramură conducătoare şi dinamizatoare a complexului economic naţional unitar se accentuează, se diversifică şi se multiplică, este evident că prin dezvoltarea industrială nu se are în vedere numai creşterea şi consolidarea industriei ca ramură conducătoare a economiei, ci şi **sporirea ponderii activităţilor industriale în celelalte ramuri** — agricultură, în primul rînd, construcţii, transporturi etc.

„Mediul" industrial — teren de manifestare a democraţiei muncitoreşti

SATISFACEREA tot mai deplină a nevoilor oamenilor muncii, asigurarea unei vieţi la un ridicat nivel de civilizaţie constituie trăsătura generală, scopul final al întregii politici a partidului, şi în acest cadru al politicii sale de industrializare socialistă. Amploarea dezvoltării noastre socialiste asigură condiţii de realizare a unor venituri ridicate pentru oamenii muncii, pentru constituirea unui fond de bunuri de consum tot mai modern structurat, în acord cu cerinţele civilizaţiei de astăzi. Umanismul politicii de industrializare socialistă a determinat şi determină îmbinarea criteriilor economice cu cele sociale în repartizarea forţelor de producţie, a industriei pe teritoriu, dezvoltarea economico-socială armonioasă a tuturor judeţelor şi localităţilor patriei, accesul la binefacerile civilizaţiei, a tuturor locuitorilor ţării. Exigenţele dezvoltării noastre industriale generează ample acţiuni vizînd ridicarea la cote tot mai înalte a pregătirii tehnico-profesionale, politice şi culturale a celor ce muncesc.

Pe de altă parte, naţionalizarea mijloacelor de producţie a creat premisele pentru **afirmarea şi lărgirea democratismului în viaţa noastră economică.** Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie, noua calitate a oamenilor muncii — de făuritori ai bunurilor materiale şi în acelaşi timp de proprietari ai mijloacelor de producţie — asigură, în mod autentic, posibilitatea poporului de a participa la conducerea societăţii, de a-şi făuri viitorul aşa cum doreşte. Democraţia economică, trăsătură pregnantă a vieţii noastre economico-sociale, se caracterizează prin **participarea largă şi responsabilă a tuturor oamenilor muncii la elaborarea, aplicarea şi controlul deciziilor economico-sociale,** pe baza principiului muncii şi conducerii colective, a afirmării puternice a fiecăruia în procesul de concepere, conducere şi realizare a producţiei.

Democraţia economică implică unitatea unor drepturi şi obligaţii, egale pentru toţi oamenii muncii, indiferent de sex sau naţionalitate. O mare însemnătate pentru adîncirea şi perfecţionarea democratismului societăţii noastre prezintă **consultarea largă a colectivelor de muncă** din toate domeniile cu privire la problemele majore ale dezvoltării economice, sociale şi politice a ţării, **întărirea controlului oamenilor muncii asupra îndeplinirii tuturor hotărîrilor şi deciziilor economico-sociale.** Faptul că partidul nostru înţelege democraţia economică ca o componentă **esenţială, dinamică** a orînduirii socialiste, care trebuie perfecţionată continuu, care trebuie să progreseze necontenit, multiplele acţiuni şi măsuri întreprinse de partid în acest scop demonstrează, odată în plus, **exercitarea reală** în societatea noastră a celor mai fundamentale drepturi şi libertăţi ale omului, acelea de a-şi făuri, cu deplină putere, un prezent luminos, un viitor fericit.

LA FINELE celui de-al 6-lea cincinal, producţia industrială a ţării va ajunge la 1 000 miliarde lei, fiind de 36 de ori mai mare decît în 1950. Venitul naţional, indicator de maximă generalitate a dezvoltării va fi de peste 16 ori mai mare. România a străbătut şi străbate astfel un drum pe care numeroase ţări capitaliste l-au parcurs într-un timp de 2—3 ori mai mare. În realizarea acestor obiective primatul factorilor calitativi constituie o trăsătură generală a evoluţiei noastre, o expresie a spiritului creator şi a înaltei responsabilităţi cu care partidul abordează problemele fundamentale ale înaintării rapide a societăţii socialiste pe noi trepte de civilizaţie materială şi spirituală

conf. dr. Dumitru CIUCUR

Coordonate ale Programului de creştere a nivelului de trai

LOCUINŢA — ELEMENT ESENŢIAL AL BUNĂSTĂRII ŞI CIVILIZAŢIEI (II)

INSCRIINDU-SE în ansamblul măsurilor pentru accelerarea ritmului dezvoltării economico-sociale a României față de prevederile Congresului al XI-lea al P.C.R. și ale cincinalului, programul adoptat de conducerea de partid, privind creșterea nivelului de trai al populației în perioada 1976-1980, demonstrează o dată mai mult că **în societatea noastră socialistă aflată pe calea dezvoltării multilaterale, grija pentru om, pentru asigurarea bunăstării sale, a unor condiții de viață și civilizație tot mai bune constituie scopul principal al politicii partidului, urmărite cu consecvență în practică.**

O politică orientată spre satisfacerea nevoilor și aspirațiilor omului

PROFUNDUL UMANISM al politicii partidului și statului nostru își găsește o strălucită expresie în modul cum este concepută şi rezolvată asigurarea populației cu locuințe.

Dreptul la muncă cere echilibrarea cît mai bună a locurilor de muncă cu numărul de locuitori al fiecărei zone; este un obiectiv prioritar al politicii partidului nostru, concretizat în orientarea spre o repartizare echilibrată în teritoriu a forțelor de producție, în dezvoltarea bazei economice pentru transformarea unui număr important de comune în orașe agroindustriale — proces însoțit și de o distribuire adecvată, pe județe și localități, a planului construcției de locuințe.

Preocuparea constantă pentru dezvoltarea fondului de locuințe își găsește materializarea în programul construcției de locuințe pe termen lung. Cifra din Directivele Congresului al XI-lea, referitoare la orizontul 1990, nu constituie numai o prognoză, ci reprezintă un obiectiv minimal precis conturat; în 15 ani — 2,5—3 milioane de apartamente, din care actualul cincinal își alocă mai mult de o treime, ca o premisă a depășirii acestui nivel.

Egalitatea socială, prezentă în toate structurile politico-economico-sociale ale țării, se vădește și pe planul locuinței, prin eliminarea moștenirii din trecut — segregarea pe cartiere a diferitelor grupuri sociale, prin unificarea și ridicarea nivelului de confort al noilor apartamente, prin incidențele tot mai pregnante ale urbanizării în mediul rural.

Investirea organelor locale ale puterii de stat cu răspunderea pentru înfăptuirea programului de locuințe stabilit prin planul național unic, funcția importantă ce revine organizațiilor locale însărcinate cu aspectele practice ale locuinței (proiectare, execuție, administrare), consultarea populației asupra soluțiilor de sistematizare, rolul organelor de conducere colectivă ale unităților în atribuirea noilor apartamente introduc în sistem participarea largă a cetățenilor, cuvîntul maselor beneficiare, încadrarea multiplelor și variatelor situații și cerințe particulare în rezolvarea de ansamblu a problemei.

Programul P.C.R. prevede : **„În construcția de locuințe și a celorlalte obiective social-culturale se va urmări îmbunătățirea confortului și ridicarea gradului lor de utilitate, realizarea unor lucrări care să satisfacă în condiții tot mai bune exigențele crescînde ale poporului".** În atenția neobosită și energia cu care secretarul general al partidului, președintele republicii conduce rezolvările de principiu și acțiunile concrete în domeniul locuinței găsim cea mai înaltă expresie a grijii pentru înfăptuirea acestei orientări. Indicațiile date de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — cu prilejul a nenumărate analize, consfătuiri, aprobări de investiții, vizite de lucru — privind sistematizarea ansamblurilor, diversificarea arhitecturală și valorificarea mai largă a tradiției și specificului local, îmbunătățirea funcționalității și a confortului apartamentelor, al echipamentului și mobilierului acestora, sporirea gradului de industrializare a execuției, refacerea fondului locativ afectat de seismul din primăvară stau la baza substanțialelor evoluții calitative pe care le cunoaște în prezent construcția de locuințe.

Relația de interdependență cămin — mod de viață

ACESTE EVOLUȚII își au corespondența pe un plan social mai larg. Am depășit de mult faza nevoii de a asigura, pur și simplu, adăpost. Posibilitățile sporite au îndreptat eforturile spre o interpretare, în dimensiunile fizice ale apartamentului și ale ansamblului de locuințe, a unei componente a ceea ce epoca noastră definește drept **calitatea vieții,** noțiune cu un conținut larg, și în continuă evoluție. Căci, la noi, **modul de a locui reflectă schim-**

Prima parte a articolului a fost publicată în nr. 22 (3.VI.1977) al revistei.

SUPRAFAȚA LOCUIBILĂ MEDIE A UNEI LOCUINȚE DATE ÎN FOLOSINȚĂ

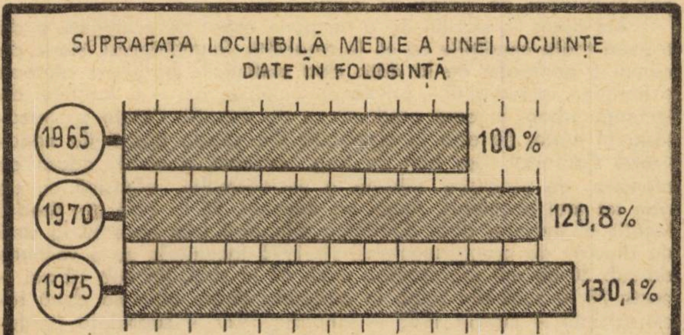

GRUPAREA LOCUINȚELOR DATE ÎN FOLOSINȚĂ DUPĂ NUMĂRUL CAMERELOR DE LOCUIT

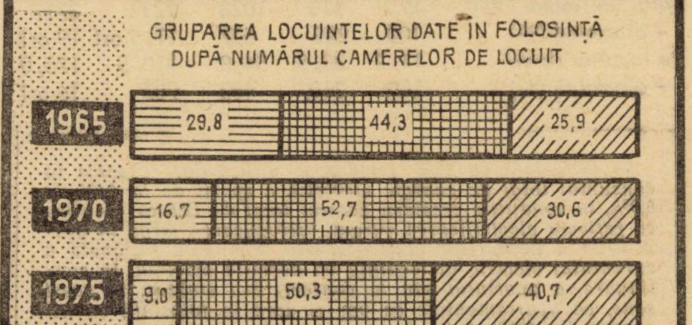

bările sociale și economice, acumulările nivelului de trai, modificarea mentalității și conștiinței oamenilor, beneficiul real rezultînd din statutul lor de cetățeni liberi și egali, de proprietari și producători. El particularizează modul de viață (în sensul funcțiunilor vitale pentru bunăstarea psihică și fizică a omului), asupra căruia își exercită influența, acum și în perspectivă, factori cum sînt creșterea bugetului de timp liber, a prosperității, mărirea exigențelor ca rezultat al educației și al informației, impactul mecanizării și automatizării, accelerarea ritmului de viață.

Din conjugarea acestora cu parametrii cantitativi rezultă complexul factorilor de influență introduși previzional și operațional în concepția programului de masă al locuinței, la a cărui rezolvare sînt antrenați – alături de urbaniști – sociologi, economiști, statisticieni etc., împreună cu arhitecți și ingineri din proiectare, abordarea multidisciplinară condiționînd tratarea complexă a variatelor aspecte ale problemei. Iar dacă avem în vedere că din clădirile de locuit ce se proiectează și realizează astăzi, cea mai mare parte se vor afla încă în serviciu la jumătatea secolului viitor, ne dăm seama ce răspundere implică angajamentul social al concepției locuinței, obligată să prevadă schimbările ce se vor produce în cadrul mai larg al strategiilor referitoare la dezvoltarea economică, la acțiunea socială, la evoluția demografică, la amenajarea teritoriului și la mediul înconjurător. De pe acum, pe măsura satisfacerii nevoii cantitative de locuințe, apar noi nevoi de ordin calitativ – exigențe mai mari în ce privește suprafața, echipamentul, posibilități mai largi de alegere între tipuri de apartamente mai diversificate (vezi schema).

Îmbogățirea noțiunii de confort și locuința evolutivă

CONSTRUCȚIA DE LOCUINȚE urmează, în ultimii ani, linia acestor cerințe. Soluțiile mai judicioase introduse în proiectarea tip au îmbunătățit raportul dintre suprafața utilă și cea construită, dintre cea locuibilă și cea utilă. S-a ameliorat zonificarea spațiului (cel intim, cel colectiv, cel rezervat serviciilor) – inclusiv prin decomandarea camerelor, prin degajarea celei de zi de locurile de dormit, printr-o studiere mai bună a circulațiilor, accentuîndu-se valorile practic-utilitare și cele expresive ale interiorului. Odată cu creșterea suprafeței medii, are loc și o modificare a structurii apartamentelor pe număr de camere (vezi graficele din pag. 3).

La locuințele construite din fondurile statului a scăzut proporția apartamentelor cu o cameră – de la 12,2 la sută în 1965 la 10,5 la sută în 1975; însă numărul lor absolut a crescut, în același interval, cu 41,7 la sută, corespunzător nevoilor de a asigura „locuința de pornire" pentru nefamiliști, pentru menajurile tinere, care în primii ani de muncă dispun de posibilități mai limitate de a-și construi un apartament proprietate personală. Rămîne încă de perfecționat mecanismul administrativ care să răspundă mai prompt – existînd azi baza materială pentru aceasta – la solicitările privind trecerea dintr-un tip de apartament în altul, odată cu creșterea numerică a familiei. Totodată, mărirea – de la 36 la sută în 1970 la 52,4 la sută în 1975 – a ponderii apartamentelor cu 3 sau mai multe camere, în totalul locuințelor din fondurile populației cu sprijinul statului, concomitent cu sporirea absolută pe ansamblu, arată resursele pe care dinamica veniturilor oamenilor muncii le oferă acestora pentru a-și mări confortul de locuire.

Consumul de energie electrică pentru utilizări casnice

	1955	1960	1965	1970	1975
Total (milioane kWh)	195	433	1028	2239	3717
– dinamică (%)	100	222	527	11,5 ori	19 ori
Pe locuitor (kWh)	11,2	23,5	54,0	110,5	175,0
– dinamică (%)	100	210	482	987	16 ori

> *În 1975, față de 1955 ponderea utilizărilor casnice în consumul total de energie electrică a sporit de la 4,5% la 6,9%, în condițiile creșterii acestui total de 12,5 ori — cifre ce reflectă electrificarea rurală, introducerea largă în gospodărie a aparatelor electrocasnice. Folosirea rațională a curentului electric în locuințe va permite mărirea, în continuare, a aportului său la confort. S-a stabilit, în acest sens, ca apartamentele ce vor fi date în folosință cu începere din 1978 să fie dotate cu mașini de gătit electrice ; se vor economisi astfel importante cantități de gaze naturale.*

FACTORI DE INFLUENȚĂ ÎN DEZVOLTAREA LOCUINȚEI

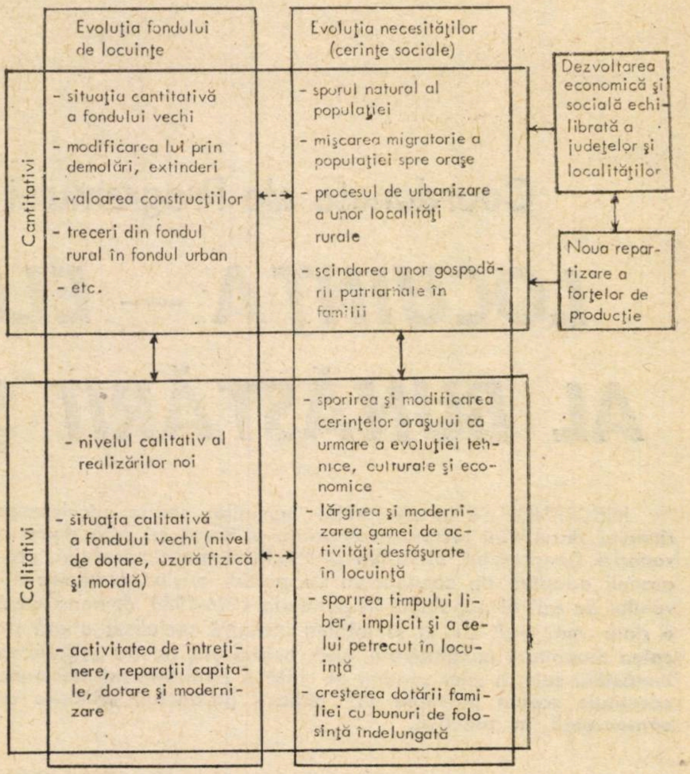
Evoluția fondului de locuințe
Evoluția necesităților (cerințe sociale)
Cantitativi
Calitativi
- situația cantitativă a fondului vechi
- modificarea lui prin demolări, extinderi
- valoarea construcțiilor
- treceri din fondul rural în fondul urban
- etc.
- sporul natural al populației
- mișcarea migratorie a populației spre orașe
- procesul de urbanizare a unor localități rurale
- scindarea unor gospodării patriarhale în familii
Dezvoltarea economică și socială echilibrată a județelor și localităților
Noua repartizare a forțelor de producție
- nivelul calitativ al realizărilor noi
- situația calitativă a fondului vechi (nivel de dotare, uzură fizică și morală)
- activitatea de întreținere, reparații capitale, dotare și modernizare
- sporirea și modificarea cerințelor orașului ca urmare a evoluției tehnice, culturale și economice
- lărgirea și modernizarea gamei de activități desfășurate în locuință
- sporirea timpului liber, implicit și a celui petrecut în locuință
- creșterea dotării familiei cu bunuri de folosință îndelungată

Decretul Consiliului de Stat nr. 68/1975 privind îmbunătățirea regimului de construire a locuințelor din fondurile statului sau din fondurile populației cu sprijinul statului în credite și execuție a introdus apartamentul de 5 camere, corespunzător necesităților familiilor numeroase (se estimează că 2 la sută din familiile din mediul urban au 7 sau mai mulți copii); a mărit suprafețele dependințelor (cu 50-67 la sută la bucătării – creîndu-se loc pentru frigider și pentru luat masa; cu 40 la sută la băi – asigurînd spațiu pentru mașina de spălat rufe); a lărgit dotarea cu instalații sanitare – al doilea w.c. la apartamentele cu 3 camere (plus un lavabou) și cu 4 (plus un duș), a doua baie completă la cele cu 5 camere. Aceste prevederi au început să se materializeze, iar după cum prevede programul recent adoptat, **„locuințele ce se construiesc în actualul cincinal vor beneficia de îmbunătățirile stabilite, prin creșterea suprafețelor utile, dotări și finisaje superioare, precum și prin realizarea într-o proporție mai mare de apartamente cu 3-5 camere"** – a căror pondere urmează să reprezinte 40 la sută, față de circa 24 la sută în perioada 1970-1975.

Experimentări încă disparate (primatul avîndu-l arhitecții din Cluj-Napoca), dar care au trezit interes, promovează ideea **locuințelor evolutive** spațial : apartamentul cu distribuție variabilă în plan, ușor transformabil prin schimbarea amplasării unor pereți despărțitori. Astfel de soluții, ca și apartamentele duplex – distribuite pe două niveluri, sau elasticitatea pe care o permit partiurilor de arhitectură blocurile tip bară lată etc., oferă o **selecție mai largă, capabilă să se suprapună mai bine nevoilor și preferințelor.** E nevoie de o astfel de suplețe sporită în concepția locuințelor (chiar și în amenajarea urbană), luînd în considerație modificarea previzibilă a cererii sub influența reducerii săptămînii de lucru, a prelungirii duratei studiilor, a evoluției populației pe grupe de vîrstă.

Am ajuns în stadiul de a ne pune astfel de probleme și de a avea toate condițiile ca să le rezolvăm, la un interval istoric de numai o generație de la data cînd statisticile burgheze ofereau o imagine incredibilă – privită cu ochii de azi – a fondului de locuințe urban, în care predominau de departe casele cu bucătăria în curte, cu apa la cișmeaua din strada lipsită de canalizare. Confortul, ca bun de larg consum, a venit odată cu ofensiva de renovare urbană a socialismului, ofensivă cu un ritm tot mai accelerat. Acum un deceniu, 56 la sută din fondul locativ al orașelor data dinaintea eliberării (din care 12 la sută de dincolo de pragul secolului) ; în 1975 locuințele cu o vechime de sub 30 de ani reprezentau circa 63 la sută, iar sub 10 ani – peste 33 la sută din total. În perioada dintre ultimele două recensăminte – martie 1966 – ianuarie 1977 – suprafața fondului de locuit al țării a sporit cu 39,6 milioane mp, îndeosebi în cadrul unor ansambluri urbanistice prevăzute cu dotări sporite de confort și complexe social-culturale necesare populației ; a crescut suprafața locuibilă pe o persoană.

Distribuirea apei potabile

	1950	1965	1975
Numărul localităţilor cu reţea de distribuire a apei potabile	101	233	482
- din care: municipii şi oraşe	88	152	221
Lungimea totală a reţelei (km)	3700	7239	12183
Apă potabilă distribuită pentru uz casnic (mil. mc)	47,9	159,8	483,9

Tot mai multe localităţi rurale beneficiază de introducerea apei potabile ; importante lucrări de gospodărie comunală se execută pentru asigurarea unui debit sporit de apă de bună calitate oraşelor aflate în plină expansiune. În actualul cincinal reţeaua de distribuţie a apei se va extinde cu 3 500 km, ceea ce reprezintă 28,7% din lungimea existentă la finele anului 1975 şi aproape cit cea din 1950.

Funcțiile orașului, reconsiderate și redimensionate

GRIJA DEOSEBITĂ pentru condițiile de locuit ale populației nu se limitează numai la planul locuinței, ci se extinde la sistematizarea cartierelor zonelor și orașelor, la reconsiderarea și redimensionarea lor. Proporțiile majore ale înnoirii urbane, intervenite îndeosebi după adoptarea noii împărțiri administrative a teritoriului țării, au oferit condiții pentru **un proces planificat de structurare a funcțiilor localităților, într-o concepție socialistă, inspirată de grija pentru om.** Orașul este considerat ca un organism care, pentru a-și dezvolta „starea de confort", are nevoie ca diferitele sale funcții sociale – locuință, muncă, pregătire profesională, educație, activități recreative, comunicații – să fie, permanent, reciproc adaptate și echilibrate. (Pe plan internațional, de altfel, urbaniștii se ridică tot mai frecvent împotriva principiului „cartei de la Atena" – separarea riguroasă a zonelor de muncă de cele rezidențiale, care a dus la crearea de ‚orașe-dormitor", „uzine de locuit" lipsite de viață, de personalitate.)

Decretul Consiliului de Stat nr. 70/1975, prevăzînd reducerea distanțelor dintre platformele industriale și zonele de locuit, a avut în vedere ca deplasările să se efectueze cu cheltuieli bănești și de timp cît mai reduse. Totodată, industrii nepoluante sînt amplasate direct în țesutul urban. Creșterea ofertei de bunuri materiale și culturale este însoțită de crearea unei rețele de servicii larg accesibile, cu dotări diversificate, care permit contacte sociale variate – manifestări culturale, artistice, sportive etc. Comerțul cu articole de uz curent este adus lîngă locuință ; norme obligatorii prevăd, pentru amplasarea unităților comerciale, plafoane maxime de distanțe și număr de populație deservită.

Activitatea de sistematizare urbană transpune în concepția ansamblurilor indicația tovarășului **Nicolae Ceaușescu : „Odată cu construcția locuințelor, trebuie să se asigure dotările comunale, de servicii, tehnico-edilitare, de transport, comunicații și agrement necesare, acordindu-se, totodată, atenția corespunzătoare măsurilor de protecție a mediului ambiant".** În ultimii ani, îndeosebi după adoptarea Legii nr. 9/1973 privind protecția mediului înconjurător, se prevăd prin plan obiectivele legate de **calitatea mediului, inclusă între elementele necuantificabile ale calității vieții.** Integrarea armonioasă în natură a spațiului construit, folosirea denivelărilor terenului, valorificarea priveliștilor frumoase, crearea și amplificarea zonelor verzi, parcurilor, oglinzilor de apă, amplasarea clădirilor retrase de la strada cu praf și zgomot, însorirea lor optimă sînt preocupări de prim ordin ale arhitecților – cum sînt, de altfel, și cele legate de incidențele mezologice ale construcțiilor.

Satul sub incidența atributelor civilizației urbane

CELOR 236 DE LOCALITĂȚI URBANE existente în prezent li se vor adăuga, pînă în anul 1990, circa 300–400 de noi centre orășenești (din care 120 în actualul cincinal), care, potrivit prognozelor demografice, vor participa cu circa 18% la totalul populației urbane a țării de la acea dată. Aceasta va face ca toate localitățile rurale să graviteze în jurul orașelor, beneficiind din partea acestora de unele servicii organizate zonal, de o infrastructură unificată. Totodată, comunele și satele își urmează alert evoluția spre nivelul de **centre puternice din punct de vedere economic, bine dotate edilitar, sanitar, cultural și comercial.** Se urmărește gruparea gospodăriilor din satele mici şi dispersate în sate care au perspective de dezvoltare.

Politica de sistematizare tratează în mod complex problematica locuinței în mediul rural – sub raportul calității construcției, al infrastructurii, al serviciilor comunale, al folosirii judicioase a terenului. La sate se construiesc acum case cu două și chiar trei niveluri ; suprafețele medii ale noilor locuințe au fost, în 1971–1975, cu 14,3% mai mari decît ale celor clădite în cincinalul precedent, proporția caselor cu peste trei camere depășind jumătate din total. Acest proces semnifică **adecvarea cadrului construit la noile structuri sociale și economice,** organizarea lui în așa fel, încît să corespundă cerințelor actuale și de viitor ale comunităților rurale.

Transportul urban de călători

	1950	1965	1975
Numărul oraşelor cu transport urban de călători	27	135	195
Lungimea traseelor (km)			
- autobuze	411	6078	14026
- tramvaie	345	430	541
- troleibuze	7	250	323
Călători transportaţi (mil.)			
- autobuze	86,6	928,7	2480,6
- tramvaie	686,3	921,2	964,3
- troleibuze	2,6	232,2	396,7

Aplicarea principiilor moderne de sistematizare determină creşterea nevoii de mobilitate a populaţiei în interiorul oraşului, considerată şi ca mijloc de recreare, de petrecere a timpului liber, ca un stimul al raporturilor sociale. Aceasta, ca şi densitatea de locuire din noile ansambluri rezidenţiale, sporeşte nevoia de transport în comun. În intervalul 1950—1975, pe ansamblul oraşelor ţării creşterea parcului de vehicule a fost de peste trei ori mai mare decît cea a populaţiei urbane ; dotarea nouă din acest cincinal se va cifra la 7 585 vehicule, modernizarea materialului rulant asigurînd — o dată cu o calitate mai ridicată a serviciilor oferite — creşterea debitului, a rentabilităţii, utilizarea mai bună a caracteristicilor dinamice ale motoarelor (deci reducerea consumului de energie), scăderea gradului de poluare atmosferică şi sonoră.

Despre prefacerea satului românesc vorbesc elocvent prevederile din Programul de creștere a nivelului de trai. În actualul cincinal populația își va clădi 250–300 mii de locuințe din fonduri proprii, iar statul va construi, îndeosebi pentru cadrele de specialiști, circa 300 mii de apartamente. Totalul echivalează cu 122–133% față de numărul locuințelor date în folosință în mediul rural în zece ani anteriori.

DACĂ PROGRAMUL de dezvoltare a construcției de locuințe își are asigurate condițiile financiar-materiale, rămîn încă de perfecționat, în continuare, premisele tehnice și organizatorice, care să garanteze o eficiență economică și socială sporită a importantelor eforturi pe care le face statul. Pentru organele de planificare, pentru consiliile populare, pentru lucrătorii din proiectare și construcții, pentru conducerile unităților din întreaga economie națională, îndeplinirea sarcinilor ce le revin în îmbunătățirea condițiilor de locuit ale populației constituie o înaltă răspundere politică, cetățenească.

Dorin CONSTANTINESCU

INVESTIȚII

CERINȚE ALE ACCELERĂRII RITMULUI DE PUNERE ÎN FUNCȚIUNE A NOILOR OBIECTIVE

INVESTIȚIILE reprezintă pîrghia principală prin care mijloacele tehnico-materiale, umane și financiare destinate dezvoltării se transformă în noi capacități de producție industrială, de construcții agrozootehnice și obiective social-culturale, menite să asigure ritmuri înalte de creștere a producției și venitului național, de ridicare a nivelului de trai al poporului. Totodată, investițiile constituie principala cale prin care progresul tehnico-științific contemporan se introduce în toate domeniile activității noastre economice și sociale. Iată pentru ce partidul nostru alocă partea cea mai importantă din fondul național de dezvoltare pentru realizarea impresionantelor programe de investiții. **În 1977**, de pildă, **este prevăzut un volum de investiții de 180,45 miliarde lei menit să asigure punerea în funcțiune a 550 noi capacități de producție mai importante, din care 510 industriale și 40 agrozootehnice**, la care se adaugă și capacitățile restante din anul precedent. În afară de aceasta, planul mai prevede darea în exploatare — numai în sectoarele finanțate prin Banca de investiții — a unui număr de aproape 8 000 capacități și obiective productive de mai mică importanță, în majoritate din cele care intră în competența consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi și centrale.

Dimensiunea realizărilor și a unor rezerve

EFORTURILE colectivelor de oameni ai muncii din cadrul unităților beneficiare de investiții, a organizațiilor de construcții, a institutelor tehnologice și de proiectare și a întreprinderilor constructoare de mașini, mobilizate de organizațiile de partid și animate de o înaltă răspundere patriotică pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în întrecerea socialistă, s-au concretizat în **realizarea — pe primele 5 luni ale anului — a unui volum de investiții din fondul statului, în prețuri curente, mai mare cu 16,5% la total și cu 21,5% la construcții-montaj decît volumul realizat în perioada corespunzătoare a anului precedent.** Datorită bunei pregătiri, concentrării forțelor și organizării științifice a muncii, cele mai deosebite realizări au fost obținute de colectivele de constructori și montori de pe șantierele energetice de la Brăila, Doicești, Rovinari și Turceni, de la mina de sulf din munții Căliman, de pe șantierele metalurgiei din Aiud, uzinei cocsochimice și sectorului furnale din Galați, de la Întreprinderea de utilaj greu Craiova etc.

În aceeași perioadă, **s-au dat în funcțiune integral sau parțial 131 capacități de producție importante** (cu 38% mai multe decît în perioada corespunzătoare din 1976) și **aproape 900 de capacități de mai mică importanță și alte obiective productive și social-culturale.** Din acestea, 25 de capacități importante s-au dat în funcțiune în devans față de termenul planificat. Prin contractarea încă din anul precedent și asigurarea unei colaborări permanente cu furnizorii, s-au primit pe șantiere utilajele tehnologice potrivit necesităților de montaj și s-a organizat montarea acestora într-un termen scurt, acțiuni care au permis, de pildă, ca la uzina cocsochimică de la Combinatul siderurgic Galați să se dea în funcțiune cu 3 luni mai devreme o capacitate de producere a cocsului, iar la Întreprinderea de țevi Roman cu o lună mai devreme un nou laminor de țevi de 6 țoli. Și asemenea exemple mai pot fi date.

Cu toate că realizările din primele 5 luni din 1977 sînt superioare celor din perioada corespunzătoare a anului precedent, în comparație cu sarcinile planificate pe acest an, inclusiv pe primele 5 luni, ele nu pot fi considerate satisfăcătoare, pe unele șantiere importante consemnîndu-se rămîneri în urmă în executarea diferitelor lucrări prevăzute în grafice. Din totalul nerealizărilor 80% se localizează la beneficiarii și șantierele aparținînd ministerelor Industriei chimice, (37%), Agriculturii și Industriei Alimentare (11%), Industriei Metalurgice (8%), Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții (6%), Consiliilor populare (18%). Ca urmare, în această perioadă un număr important de capacități de producție industrială nu au intrat în funcțiune.

Priorități în intensificarea ritmului de lucru

REALIZAREA integrală a sarcinilor de investiții pe acest an necesită concentrarea eforturilor tuturor factorilor cu atribuții în acest domeniu pentru rezolvarea problemelor prioritare. **Principalele eforturi se cer concentrate spre punerea în funcțiune în termene cît mai scurte a capacităților de producție restante și crearea condițiilor pentru darea în exploatare la termen a capacităților planificate în lunile următoare.**

În prezent, la multe capacități restante, lucrările sînt aduse în stadii apropiate de cele finale, la unele din acestea probele tehnologice au început, la altele se execută montarea utilajelor ; în unele cazuri lipsesc însă utilaje și aparate care, deși nu au valori mari, prezintă o importanță deosebită în racordarea întregii investiții. La aceste capacități se impune urmărirea zilnică de către organizațiile de construcții a modului în care se execută fiecare sarcină, sprijinirea de către beneficiari a acțiunilor constructorilor prin organizarea unor echipe de montori din cadrele proprii, menținerea unor contacte permanente cu furnizorii de materiale, prefabricate, construcții metalice sau utilaje care condiționează punerea în exploatare a investiției. Un sprijin susținut sînt datoare să-l acorde forurile tutelare (centralele, trusturile și ministerele) beneficiarilor și organizațiilor de construcții, printr-o colaborare strînsă între ele și cu ministerele furnizoare în rezolvarea problemelor de aprovizionare cu materiale, utilaje, combustibili și lubrifianți pentru a crea astfel constructorilor și montorilor fronturile de lucru necesare îndeplinirii sarcinilor de plan.

Este cunoscut faptul că planul de investiții este asigurat cu mijloacele materiale necesare. **Esențialul este ca toți factorii implicați în procesul investițional să militeze activ pentru respectarea graficelor de execuție, a celor de livrare a utilajelor, a contractelor de furnituri și de antrepriză.** În această ordine de idei se impune, de pildă, ca pentru reducerea întîrzierilor în darea în exploatare a unor capacități la Combinatul de îngrășăminte chimice din Arad, Trustul pentru construcții în chimie Cluj și Ministerul Construcțiilor Industriale (de care aparțin și întreprinderile furnizoare) să asigure șantierului din Arad cantitățile de materiale ce-i lipsesc, să concentreze numărul de muncitori calificați și utilajele de construcții necesare. Măsuri similare se impun a fi luate și pentru darea în exploatare a capacităților restante de la combinatele chimice din Turnu Măgurele, de la Craiova, Pitești etc.

O altă direcție importantă a eforturilor trebuie să o constituie **recuperarea într-un termen scurt a rămînerilor în urmă la lucrările de construcții și la montajul utilajelor și înscrierea realizărilor în volumele planificate pe trimestre și luni prin listele de investiții ale beneficiarilor.** Pentru realizarea acestui obiectiv un rol de prim ordin îl au organizațiile de construcții-montaj

și colaborarea acestora cu furnizorii de **materiale** de construcții și prefabricate, precum și sprijinul susținut și concret pe care constructorii trebuie să-l primească de la beneficiarii de investiții și de la aparatul din organele de planificare și aprovizionare tehnico-materială locale și centrale.

Analizele efectuate în cursul lunilor aprilie și mai a.c. la peste 100 șantiere, cu mari rămîneri în urmă, au evidențiat faptul că la unele din ele **cauza principală a nerealizării volumelor de construcții planificate a constituit-o neasigurarea materialelor de construcții, îndeosebi prefabricate, construcții metalice, produse de balastieră, oțel beton, conducte, carburanți.** Neasigurarea materialelor a fost determinată fie de neacordarea repartițiilor la nivelul necesarului, fie de unele lipsuri ale constructorilor (necomandare la timp) ori ale furnizorilor (contractare cu termene necorelate cu necesitățile șantierelor și nelivrarea la termenele din contractele încheiate). Este vorba în acest sens de cazul laminorului degrosisor și de semifabricate de la Combinatul siderurgic Reșița la care, din cauza neasigurării șantierului cu repartiții la nivelul necesarului pentru produsele de balastieră, ritmul de turnare a betoanelor a fost foarte scăzut, ceea ce a determinat rămîneri în urmă în asigurarea frontului de montaj pentru un important volum de utilaje existente pe șantier, din care la peste 50% a expirat durata normală de staționare fără a fi predat la montaj.

Situații asemănătoare au fost constatate la un număr de peste 30 șantiere, fapt care subliniază necesitatea de a se lua măsuri urgente, în special de către furnizorii din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice, Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, precum și de către organele de planificare, pentru rezolvarea problemelor legate de asigurarea șantierelor cu agregate de balastieră, prefabricate, oțel beton, țevi de oțel, conducte, carburanți ș.a.

Realizarea planului de investiții și de punere în funcțiune a mai fost influențată în mod negativ, pe de o parte, de **lipsurile și neajunsurile în activitatea beneficiarilor și titularilor de investiții** (manifestate în perioada anterioară anului de plan în contractarea utilajelor necesare punerii în funcțiune), iar, pe de altă parte, **de neajunsurile în activitatea furnizorilor de utilaje tehnologice,** fie ca urmare a contractării utilajelor cu termene de livrare ulterioare celor necesare pentru montaj, fie prin încălcarea disciplinei contractuale. Astfel, **pînă la începutul lunii mai a.c. încă nu se contractaseră 6 700 tone utilaje tehnologice nestandardizate din țară și un volum important de utilaje din import, din care peste 10% sînt necesare capacităților cu termene de punere în funcțiune în acest an** din industria materialelor de construcții, construcția de mașini, metalurgie, industria alimentară și chimie. Ținînd seama de faptul că nu toți furnizorii au respectat cu strictețe graficele pentru recuperarea restanțelor la livrări de utilaje, este necesar ca organele colective de conducere din întreprinderile furnizoare de utilaje, atît din cadrul Ministerului Industriei Constructoare de Mașini, cît și din cele aparținînd ministerelor titulare de investiții, să mobilizeze forțele existente în întreprinderi pentru accelerarea livrărilor.

Pe de altă parte, **organizațiile de construcții trebuie să urgenteze execuția lucrărilor prin extinderea muncii în acord global și a lucrului în mai multe schimburi, iar beneficiarii de investiții să organizeze, cu forțe proprii, echipe de montori pentru accelerarea montării utilajelor acumulate pe șantiere pe măsura creării frontului de montaj,** cu deosebire pe șantierele la care stocurile de utilaje nemontate sînt de ordinul sutelor de milioane de lei.

Ridicarea nivelului de organizare a activității pe șantiere

O CONTRIBUȚIE importantă la desfășurarea eficientă a activității pe șantiere o poate aduce **ridicarea nivelului de organizare a tuturor formațiilor de lucru din cadrul șantierului și trusturilor de construcții,** domeniu în care există încă importante rezerve de creștere a productivității muncii și a indicilor de folosire a utilajelor de construcții și mijloacelor de transport. De pildă, la amenajarea hidroenergetică a rîului Sebeș (executantul lucrărilor — Grupul de șantiere Sebeș al T.C.H. București), pe lîngă deficitul permanent de muncitori, n-a fost organizată utilizarea corespunzătoare a forței de muncă existente, înregistrîndu-se un mare număr de absențe nemotivate (circa 20 000 ore în 4 luni), învoiri și concedii fără plată (circa 17 000 ore) și un grad ridicat de fluctuație. Toate acestea se reflectă în nerealizarea unui volum de construcții-montaj la beneficiar de peste 12 milioane lei.

Pe lîngă sprijinul susținut pe care trebuie să-l acorde șantierelor industriale și de locuințe direcțiile județene de recrutare și repartizare a forței de muncă (prin asigurarea numărului de muncitori la nivelul necesarului șantierelor), un rol deosebit de important în stabilitatea acesteia pe șantiere îl are asigurarea condițiilor de viață și a frontului de lucru continuu (prin ritmicitatea aprovizionării cu materiale și prefabricate), pentru a da putință angajaților să realizeze cîștiguri mai bune. Crearea condițiilor pentru extinderea acordului global la lucrările de construcții-montaj este de natură să contribuie la rezolvarea unor astfel de probleme.

În strictă corelare cu utilizarea forței de muncă, se înscrie și asigurarea **necesarului de utilaje și mecanisme de construcție, cu piese de schimb, combustibili și lubrifianți, cu mecanici de utilaje și conducători auto,** care să permită utilizarea integrală a fondului de timp al utilajelor și mijloacelor de transport existente pe șantiere, mecanizarea și automatizarea în proporție tot mai mare a lucrărilor grele și cu volum mare de lucru. În perioada analizată a rezultat că realizarea planului de construcții-montaj a fost influențată negativ pe un număr de 16 șantiere industriale importante de neasigurarea utilajelor de construcții și mijloacelor de transport, precum și de utilizarea nejudicioasă a celor existente datorită neasigurării mecanicilor și șoferilor, precum și a pieselor de schimb, combustibililor și lubrifianților. În mod deosebit s-a resimțit lipsa macaralelor, buldozerelor, excavatoarelor și autobasculantelor pe șantierele Combinatului metalurgic Tulcea, Complexului petrochimic Năvodari, Intreprinderii Electrocentrale Rm Vîlcea ș.a.

Pe un număr de 16 șantiere industriale importante, în special în cadrul Ministerului Industriei Chimice și Ministerului Industriei Metalurgice, **neasigurarea devizelor și desenelor de execuție sau neintroducerea în acestea a noilor soluții constructive,** adoptate în acțiunea de revizuire a consumurilor de materiale și costului investițiilor a cauzat rămîneri în urmă în execuția lucrărilor. Este necesar ca proiectanții Institutului de proiectări laminoare, Institutului de proiectări metalurgice și Institutului de proiectări pentru construcția de mașini să urgenteze terminarea și trimiterea pe șantiere a desenelor și devizelor de execuție.

Pregătirea noilor fronturi de lucru

PARALEL cu preocuparea pentru realizarea volumelor de investiții necesare îndeplinirii sarcinilor de punere în funcțiune din acest an, o pondere **importantă în plan o dețin obiectivele noi prevăzute să înceapă** în 1977, menite să asigure frontul de lucru pe timpul iernii, o mai bună legătură cu planul de investiții pe anul 1978, continuarea într-un ritm alert a lucrărilor încă din primele zile ale anului viitor.

Analiza făcută la 31 mai a.c. evidențiază faptul că la un număr important de obiective noi cu termene de începere pînă la data respectivă, lucrările nu au început datorită faptului că documentațiile tehnico-economice nu erau aprobate sau din cauza întîrzierilor în contractarea lucrărilor cu executanții, în obținerea aprobărilor pentru scoaterea terenurilor din circuitul agricol sau fondul forestier etc. **Stadiul nesatisfăcător al asigurării condițiilor de începere a lucrărilor noi obligă organele de conducere colectivă din întreprinderi, centrale și ministere titulare de investiții, să urmărească zi de zi traducerea în viață a sarcinii trasate de conducerea partidului și statului pentru concentrarea eforturilor inginerilor și economiștilor în vederea întocmirii notelor de comandă pentru proiectele tehnologice și de construcții, precum și a tehnologiilor și proiectelor din institutele subordonate pentru grăbirea definitivării documentațiilor,** în primul rînd la obiectivele cu termene de începere expirate. În acest scop, este necesar să se aplice cu hotărîre plata în acord a documentațiilor tehnico-economice, ca un instrument important pentru lichidarea rămînerilor în urmă în pregătirea începerii lucrărilor noi.

PLANUL DE INVESTIȚII pe acest an pune sarcini deosebite în fața tuturor factorilor angrenați în procesul investițional. Rezolvarea concretă, de la caz la caz, cu simț de răspundere și operativitate, a problemelor ce se ridică constituie o cerință obligatorie pentru recuperarea rămînerilor în urmă și înfăptuirea cu succes a investițiilor planificate.

Gh. RUSCANU

Acțiuni ferme pentru înfăptuirea programelor suplimentare

UTILIZAREA RAȚIONALĂ ȘI EFICIENTĂ A GAZELOR NATURALE

● Resursele de gaze naturale și marii consumatori ● Rațiuni ale economisirii ● De ce totuși unele întreprinderi, nu reușesc să se încadreze în consumurile planificate ? ● Măsuri eficiente pe întreg traseul : producător-distribuitor-consumator.

ALĂTURI DE ALTE RESURSE ALE ȚĂRII, gazele naturale ocupă, în strategia dezvoltării noastre, un loc important, cu o semnificație deosebită. Pe de o parte, ele se dovedesc a fi din ce în ce mai mult o prețioasă materie primă pentru industria chimică și petrochimică și sînt, totodată, de neînlocuit într-o serie de procese tehnologice. Pe de altă parte, alături de alți combustibili, gazele naturale constituie o importantă sursă energetică.

Ținînd seama tocmai de calitățile deosebite ale acestei importante avuții, partidul nostru duce o politică de protejare a rezervelor de gaze naturale, în așa fel încît să se asigure satisfacerea nevoilor economiei naționale pe o perioadă cît mai îndelungată ; în același timp, cantități din ce în ce mai mari de gaze sînt îndreptate spre industria chimică și consumul tehnologic.

În anii construcției socialiste, statul nostru a alocat importante fonduri pentru cercetarea geologică și punerea în valoare de noi structuri gazeifere. Drept urmare, producția a atins în ultimii ani un nivel de circa 80 de ori superior celui din 1938. A fost creat, totodată, un sistem național pentru transportul gazelor naturale, realizare de mare importanță pentru punerea în funcțiune a noi obiective industriale și ridicarea economică a tuturor județelor țării.

Un alt fapt important de menționat îl constituie mutația radicală ce s-a petrecut în ce privește structura consumului de gaze naturale în anii socialismului. **De unde, cu 20 de ani în urmă, acestea erau utilizate aproape numai în scopuri energetice, acum gazele naturale au devenit una din materiile prime de bază în industria chimică.** O asemenea orientare este deosebit de eficientă. **Prin transformarea gazelor naturale în acid sulfuric, de pildă, gradul de valorificare crește de 6 ori, în metanol — de 6,2 ori, în amoniac — de 7,6 ori, în îngrășăminte cu azot — de 13,9 ori, în rășini ureoformaldehidice — de 23,3 ori, în poliacetat de vinil — de 27 de ori etc.**

Necesitatea utilizării cît mai raționale a gazelor naturale a constituit și constituie una din sarcinile prioritare în întreaga economie, ea înscriindu-se în Programul de măsuri stabilit de conducerea partidului nostru în scopul ridicării gradului de gospodărire și valorificare a resurselor energetice ale țării. Cum se prezintă din acest punct de vedere situația, cum acționează factorii implicați pentru înfăptuirea programului de măsuri privind utilizarea lor rațională și eficientă în toate compartimentele din economie ?

Programul de economisire — de la obiective la realizări

O ANALIZĂ făcută pe baza datelor existente la încheierea anului 1976 și a primelor 4 luni din 1977 atestă faptul că multe unități industriale, înțelegînd semnificația și importanța economică a gospodăririi judicioase și valorificării eficiente a gazelor naturale, depun eforturi și iau măsuri care să faciliteze traducerea în fapt a sarcinilor trasate de partid în acest domeniu. O singură cifră sintetică este extrem de concludentă în acest sens : **în primul trimestru din acest an s-a consumat cu circa 1 miliard mc gaze naturale mai puțin față de aceeași perioadă din 1976.** Această economie apare și mai evidentă dacă avem în vedere faptul că în 1977, sarcinile de producție din domeniul industriei sînt mult mai mari față de cele din anul trecut.

Economia respectivă nu oglindește însă nici pe departe posibilitățile reale care există în domeniul gospodăririi și valorificării superioare a gazelor naturale. Că așa se prezintă lucrurile, ne-o dovedesc cifrele prezentate în tabelul alăturat. Ce se desprinde din tabel ? În primul rînd că, în 1976, unele ministere și, în mod deosebit, Ministerul Industriei Metalurgice și Ministerul Industriei Ușoare, s-au situat sub consumul planificat, realizînd astfel economii de zeci de milioane de mc de gaze naturale. De fapt, marea majoritate a întreprinderilor din aceste două ramuri și-au prevăzut programe de măsuri privind gospodărirea mai bună a resurselor energetice primare, cu aplicabilitate în întreg cincinalul. Se remarcă în acest sens perfecționarea unor tehnologii și înlocuirea celor costisitoare, introducerea de contoare în hale și ateliere pentru urmărirea consumului, intronarea unei ordini și discipline în toate sferele producției etc. Dar, în același timp, alte ministere nu numai că nu s-au încadrat în consumurile planificate, dar le-au și depășit substanțial, anihilînd economiile posibile de realizat la nivelul economiei naționale. Este vorba, în special, de Ministerul Energiei Electrice, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții.

În al doilea rînd, luna ianuarie din acest an n-a debutat sub auspicii bune sub aspectul respectării stricte, în toate sectoarele și unitățile din economie, a normelor de consum. Aproape toate ministerele au depășit substanțial aceste norme; abia în lunile următoare se observă un oarecare reviriment (se consemnează economii sau depășiri nesemnificative) la toate ministerele, cu excepția Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții și Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, care înregistrează depășiri.

Evident, traducerea în viață a măsurilor din programul care privește gospodărirea și utilizarea rațională și eficientă a resurselor energetice ale țării trebuie să se soldeze cu realizări și mai însemnate. Ceea ce s-a obținut pînă acum este puțin în raport cu posibilitățile reale existente. De aceea, se impune analizarea în profunzime a cauzelor care determină unele consumuri ridicate, găsirea soluțiilor celor mai corespunzătoare pentru închiderea „canalelor“ risipei, pentru intronarea în toate unitățile beneficiare a unui regim strict de încadrarea în normele de consum stabilite.

Prevederi pe hîrtie, consumuri fără „barieră“

OPRINDU-NE asupra unora din beneficiarii cu depășiri mari la consumul de gaze naturale, am desprins că, de fapt, utilizarea unor cantități suplimentare de gaze nu se datorează unor stări de fapt obiective (realizarea unui volum de producție-marfă superior celui prevăzut în plan, valorificarea în scopuri tehnologice mai eficiente a gazelor naturale în comparație cu alte materii prime), ci, pur și simplu, lipsei de „ba-

Diferențe față de plan în consumul de gaze naturale la marii beneficiari

± în milioane mc

	1976	1977			
		ianuarie	februarie	martie	aprilie
Ministerul Industriei Metalurgice	— 139	+13.9	— 6,7	—18	+ 0,6
Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini	— 56	+ 5,4	—19,2	—21	— 0,4
Ministerul Energiei Electrice	+ 973	+30,9	—24,2	—10	—26,4
Ministerul Industriei Chimice	+ 515	+36,7	—28,9	—77	+39,5
Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei	+ 47	— 5	—10,9	—19	— 7,2
Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții	+ 87	+ 1,2	— 5,4	—22	+ 4,5
Ministerul Industriei Ușoare	— 87	+ 2,7	—12,3	—17	— 7,6
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	...	+27,7	+46,0	+39	+13,1
Diverși consumatori	+1 080	+19,7	+ 3,8	— 6	— 0,8
Fondul pieții	+ 550	+60,0	—12,6	—72	— 3,7

riere“, respectiv de măsuri care să stopeze sau, eventual, să preîntîmpine risipa. Dar înainte de a ne referi la cîteva cazuri concrete, să urmărim din nou stadiul de realizare a consumurilor în 1976 și în primele 4 luni ale anului 1977 la marii consumatori (tabelul).

Între beneficiarii de gaze naturale cu consumuri peste prevederi în 1976, se află, în prim plan, Ministerul Energiei Electrice. Ce s-a întîmplat în unitățile sale, cum a fost cu putință să nu se intervină pe parcursul unui an spre a se „stopa“ consumul peste plan ? Din analiza întreprinsă am putut desprinde drept cauză principală **depășirea consumului de energie electrică cu 550 mil. kWh de către unii mari beneficiari** (surplus ce a trebuit acoperit de către centralele electrice care au consumat gaze naturale). Firesc, se pune întrebarea : dacă a fost necesar un surplus de energie electrică, de ce la producerea ei nu au fost utilizați combustibili solizi sau alte resurse? Trebuie spus că **o serie de deficiențe desfășurate în lanț au condus la situația prezentată.** Bunăoară, datorită nelivrării cantităților de lignit planificate de către unitățile Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, centralele termoelectrice nu au putut funcționa la capacitatea disponibilă, lucrînd în schimb din plin centralele care folosesc drept combustibil gazele naturale.

S-ar fi putut apela, desigur, în această situație, la alte posibilități. Din păcate, însă, unitățile Ministerului Industriei Metalurgice și Ministerului Industriei Chimice nu au valorificat, la rîndul lor, resursele energetice secundare prevăzute în plan, ca urmare a neluării de măsuri în vederea recuperării acestora (este vorba de resursele secundare energetice îndeosebi de la Combinatul siderurgic Galați, Combinatul chimic Craiova, combinatele petrochimice Pitești, Brazi și Borzești etc.), resurse care trebuiau să fie livrate termocentralelor. În unitățile celor două ministere amintite, cît și în altele, întîrzie însă înfăptuirea prevederilor din bilanțurile energetice proprii, fapt ce are repercusiuni negative asupra resurselor energetice ale țării.

Desigur, sînt și alte cauze. Dacă producătorii de energie electrică ar fi manifestat mai multă exigență în limitarea livrării peste prevederi a curentului electric la unii consumatori, dacă ar fi conlucrat mai strîns cu aceștia, cît și cu diverși colaboratori, puteau fi înlăturate multe din neajunsurile amintite.

Între consumatorii cu depășiri la consumul de gaze naturale se numără și **multe unități ale industriei chimice.** Între cauzele care au condus și conduc la această situație se află : **întîrzieri în punerea în funcțiune la termenele prevăzute a unor noi capacități de producție** (unități care prelucrează diferite materii prime și concură la sporirea balanței energetice), **nevalorificarea unor importante cantități de resurse energetice secundare** (sînt întîrzieri mari în punerea în funcțiune a unor instalații de recuperare a căldurii și a gazelor reziduale din care cauză o parte din resursele secundare se ard la faclă). De asemenea, depășirea consumurilor normate se datorează și întreruperilor în procesele de producție, ca urmare a unor defecțiuni tehnologice, reparații de slabă calitate, mai ales în unele unități petrochimice.

În diferite unități aparținînd altor ramuri ale economiei, depășirea consumului se datorează, de asemenea, unor cauze subiective. Bunăoară, **unele întreprinderi aparținînd de Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții folosesc gazele naturale la realizarea unor produse ieftine** (var, cărămidă), în timp ce căldura ce se degajă din procesele tehnologice nu este recuperată pentru efectuarea altor activități cum ar fi, de pildă, încălzirea aerului la uscătorii, recurgîndu-se pentru efectuarea acestei operații tot la resurse energetice primare. Totodată, trebuie remarcat că **nu se depun aproape deloc eforturi pentru recuperarea căldurii de la cuptoarele de ciment** (de fiecare dată se justifică acest lucru prin aceea că nu se găsesc clienți care să o solicite), deși această energie ar putea fi utilizată pentru termoficarea unor cartiere și chiar orașe. De asemenea, cantități de gaze naturale peste prevederi se consumă și **în industria de celuloză.** Se pare că în acest domeniu ar fi util ca cercetătorii și specialiștii să revizuiască tehnologiile utilizate, să adopte noi măsuri menite să conducă la diminuarea consumului.

Tot pe linia gospodăririi judicioase a gazelor naturale s-ar putea înscrie, de pildă, și **recuperarea de către unitățile industriei metalurgice a resurselor energetice secundare** (abur, căldură, gaze reziduale). Atît în unele unități metalurgice, cît și în industria constructoare de mașini sînt hale care, pe timpul iernii, sînt încălzite cu combustibil, în loc de resurse secundare ce pot fi recuperate din diferite sectoare și activități proprii. Pe de altă parte, caracteristicile constructive ale unor utilaje determină un consum ridicat de gaze. Cuptoarele de forjă și instalațiile de tratamente termice, de pildă, lucrează cu randamente sensibil mai scăzute față de instalațiile similare din alte țări.

Nu mai puțin costisitor este și faptul că în agricultură, la încălzirea serelor sau a grajdurilor, se folosesc drept combustibili hidrocarburi, deși acestea ar putea fi înlocuite cu resurse secundare.

Opțiuni noi în utilizarea eficientă a resurselor

ÎNFĂPTUIREA Programului de gospodărire rațională și economisire a resurselor energetice ale țării constituie o sarcină obligatorie. Pe întreg traseul producător-distribuitor-consumator se impune aplicarea măsurilor preconizate, încadrarea fiecăruia în normele de consum prevăzute și chiar sub nivelul acestora.

Valorificarea gazelor naturale ca materie primă, așa cum o dovedește practica, este extrem de eficientă. Cu toate acestea, luînd ca puncte de reper situația din alte țări industrializate, trebuie spus că acestui scop îi sînt destinate astăzi o parte prea redusă (circa 20% din totalul producției extrase). Ponderea în consumul de gaze o deține încă producția energiei electrice și termice. Este știut că, în această privință, în documentele Congresului al XI-lea, în celelalte documente de partid care s-au ocupat de gospodărirea rațională și valorificarea eficientă a combustibililor, s-a trasat ca sarcină industriei energetice să realizeze o mutație profundă în utilizarea diferiților combustibili pentru producerea energiei electrice, ponderea constituind-o combustibilii solizi. Realizările de pînă acum — deși evidente — nu sînt încă satisfăcătoare. Se consumă și în prezent peste 30% gaze naturale pentru producerea energiei electrice și termice în timp ce în alte țări (Belgia, Franța, Anglia, R.F.G., Ungaria etc.) nu se depășește 3—10%. **Este necesar ca, în lumina sarcinilor trasate de partid, să se acționeze cu mai multă hotărîre pentru promovarea utilizării de combustibili solizi în producerea energiei, gazele naturale urmînd să fie utilizate într-o proporție mai mare ca materie primă și pentru scopuri tehnologice.**

Astăzi, cînd economia dispune de un organ specializat în gospodărirea resurselor tehnico-materiale ale țării, aceasta are putința să intervină în stabilirea priorităților privind repartizarea și extinderea consumului astfel încît din capul locului ramurile și sectoarele care consumă mai puțin economic gazele naturale să nu aibă acces la ele (exemplu: încălzirea serelor din agricultură, arderea gazelor în cuptoarele de var, cărămidă etc), ci să fie puse astfel în situația de a accelera trecerea la folosirea de combustibili inferiori, în condiții de eficiență ridicată.

O altă posibilitate de economisire a gazelor o constituie și **disciplinarea consumatorilor de către furnizor.** Unitățile Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei nu trebuie să fie îngăduitoare cu acei consumatori care, fără nici un motiv rațional, depășesc cotele repartizate. De cîte ori apar asemenea situații, se impune analizarea la fața locului a tuturor cauzelor. Firește, acest lucru trebuie făcut în colaborare cu organele specializate din MATMCGFF, cu ministerele în cauză, stabilindu-se măsuri operative de încadrare în consumurile normate. În același timp, **se cere accelerată aplicarea măsurilor prevăzute în bilanțurile energetice,** mai ales a celor privitoare la modernizarea și înlocuirea instalațiilor învechite (în industria materialelor de construcție, industria locală, agricultură, cooperația meșteșugărească etc.). În acest sens, o contribuție importantă au de adus unitățile specializate ale industriei constructoare de mașini, care trebuie să pună la dispoziția solicitanților o gamă mai diversă de aparate de ardere și diferite alte instalații necesare acestui țel.

Tot în scopul asigurării realizării întocmai a programelor de gospodărire rațională și valorificare superioară a gazelor naturale, este necesar ca **analizele periodice din întreprinderi, centrale industriale și ministere, să aibă în vedere nu numai simpla comparație a rezultatelor de la o perioadă la alta ci, mai ales, situația în care se află ele față de nivelul consumurilor planificate și normelor de consum practicate în țări dezvoltate.**

În sfîrșit, considerăm că pentru a-i determina pe marii consumatori să închidă „robinetele“ risipei și a consumurilor suplimentare nejustificate, ar fi util **să se revizuiască reglementările în vigoare,** în sensul ca celor care utilizează cantități în plus să li se fixeze costuri mai ridicate la consumul de gaze naturale. Acestea, afectînd direct costurile generale de producție ale unității în cauză, vor determina factorii de decizie, colectivele de muncă respective să treacă neîntîrziat la găsirea și aplicarea de măsuri care să faciliteze încadrarea în costurile planificate, evitarea folosirii suplimentare a diferiților combustibili.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

O acţiune de o deosebită importanţă economică

ASIGURAREA NECESARULUI DE PIESE DE SCHIMB

AMPLUL PROGRAM de dezvoltare a economiei noastre pune pe prim plan necesitatea utilizării cît mai complete a tuturor capacităţilor de producţie prin creşterea continuă a indicilor de exploatare intensivă şi extensivă a maşinilor şi utilajelor din dotare. Una din căile principale prin care se asigură buna funcţionare a acestora o constituie întreţinerea şi repararea lor la timp şi de bună calitate. În acest context, asigurarea cu piesele de schimb necesare *în cantităţile corespunzătoare reprezintă un obiectiv de o deosebită importanţă economică.*

Pentru îndeplinirea prevederilor din acest domeniu, în fiecare întreprindere, centrală industrială, în ministere au fost elaborate şi aplicate măsuri complexe, care urmăresc, pe de o parte, să determine o cît mai exactă dimensionare a necesarului de piese de schimb pe tipuri de reparaţii la fiecare grupă de utilaje din toate ramurile economiei naţionale, iar, pe de altă parte, să asigure realizarea acestora în mod ritmic, conform graficelor de reparaţii întocmite. Legislaţia în vigoare privind îmbunătăţirea activităţii de planificare, normare, fabricaţie şi gospodărire a stocurilor de piese de schimb pentru maşini, utilaje, instalaţii, aparate şi bunuri de consum de folosinţă îndelungată cuprinde măsuri care contribuie atît la perfecţionarea activităţii de întocmire a nomenclatorului grupelor de piese de schimb pentru care se elaborează balanţe, cît şi a modului de elaborare a nomenclatoarelor şi a normativelor de consum pentru piese de schimb. Sînt prevăzute, de asemenea, indicaţii metodologice de determinare a necesarului, planificării şi contractării resurselor, elaborării balanţelor, creării unor stocuri şi bunei gospodăriri a pieselor de schimb Alte prevederi se referă la programul repartizării pe beneficiari a producţiei de piese de schimb, la dezvoltarea de noi capacităţi de piese de schimb şi la valoarea investiţiilor aferente pînă în anul 1980. Cum se transpun în practică aceste prevederi ? Cu ce eficienţă economică ? Ce rezerve există ?

De la planificarea valorică — la cea fizică în seturi pe tipuri de reparaţii

Ca urmare a măsurilor adoptate, a materializării lor, **economia naţională şi-a sporit substanţial potenţialul de a asigura piese de schimb de calitate superioară, în cantităţile solicitate de beneficiari** (vezi tabelul). Din situaţia prezentată rezultă că producţia de piese de schimb a economiei naţionale creşte în perioada 1975—1978 cu 43 %. Principalul producător este Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, a cărui pondere în totalul producţiei de piese de schimb pe economie creşte de la 47% în anul 1975 la 49% în 1978. Producători de piese de schimb sînt, de asemenea, şi ministerele Transporturilor şi Telecomunicaţiilor, Industriei Chimice, Industriei Metalurgice a căror pondere în producţia totală de piese de schimb creşte de la 4—6% în 1975 la circa 7—8% în 1978.

În ce priveşte producţia de piese de schimb necesare unor produse principale trebuie arătat că ţinînd seama de solicitările beneficiarilor, aceasta va fi repartizată la nivelul anului 1978 astfel : pentru autovehicule circa 20% din volumul total ; pentru tractoare 17%, utilaj metalurgic — 9% în agricultură şi industria uşoară — circa 6%. Se cere subliniat de asemenea faptul că sporurile mai reduse înregistrate la utilajul chimic şi utilajul de construcţii se datoresc faptului că producţiile destinate consumurilor proprii nu sînt incluse în sarcinile planificate.

O atenţie deosebită a fost acordată asigurării unor repere cu dificultăţi în realizare, ele fiind nominalizate fizic prin planul de stat (711 repere în 1975, 851 repere în 1976 şi 981 repere în 1977). Principalele grupe de piese de schimb la care s-au efectuat nominalizări prin plan sînt destinate utilajului metalurgic, chimic, minier, petrolier, celui necesar în producerea de materiale de construcţii, la construcţii şi drumuri, pentru tractoare, motoare cu ardere internă, compresoare, autovehicule rutiere etc.

Începînd cu anul 1977, în afară de planificarea valorică a sarcinilor de producţie-desfacere şi de planificarea fizică a reperelor cu dificultate în execuţie, s-a adoptat un principiu nou — pe baza indicatiilor conducerii superioare de partid şi de stat — referitor la planificarea fizică în seturi pe tipuri de reparaţii. În acest scop au fost stabilite şi introduse în plan, la fiecare întreprindere producătoare, nomenclatoare cu specificaţiile de repere şi cantităţile necesare pentru seturile-etalon destinate reparaţiilor capitale şi reviziilor generale, reparaţiilor accidentale, reparaţiilor curente, periodice şi pentru întreţinere. Separat a fost planificat şi numărul de seturi necesare a fi asigurate de către fiecare întreprindere producătoare. Astfel, au fost prevăzute prin plan seturi pentru 14 grupe de utilaje (metalurgic, chimic, petrolier, materiale de construcţii şi refractare, construcţii şi drumuri, utilaj de ridicat şi transportat, maşini-unelte şi mijloace de transport feroviar şi rutier), totalizînd 45 de tipuri diferite de seturi în număr total de 4859. În prezent se desfăşoară acţiunea de planificare a seturilor pe anul 1978. Cu această ocazie, numărul grupelor de utilaje la care s-au propus seturi, ca şi al reperelor din seturi a fost extins. Separat, vor fi menţinute şi numeroase repere independente de reperele nominalizate în seturi.

Avantajul noului sistem de planificare constă în posibilitatea asigurării beneficiarilor cu setul complet de piese necesare fiecărui tip de reparaţii. Nerealizarea unor repere din setul etalon determină nerealizarea întregii sarcini, fapt care stimulează producătorul în organizarea şi urmărirea atentă a realizării integrale a seturilor.

În vederea fabricării în ţară în cît mai mare măsură a necesarului de piese de schimb, s-a insistat, în mod deosebit la toţi beneficiarii, coordonatorii şi producătorii pentru **intensificarea acţiunii de asimilare a unui volum cît mai însemnat din piesele de schimb actualmente importate, precum şi pentru recondiţionarea pieselor uzate** cărora în mod tehnic şi economic li se poate asigura funcţionarea în continuare în utilajul reparat. În acest scop, în programele elaborate s-au nominalizat liste de repere de asimilat în ţară şi de recondiţionat începînd cu anul 1975. Volumul acestor acţiuni sporeşte în măsură însemnată în perioada 1975—1978, astfel : asimilările de la 2,2% la 5,5% şi recondiţionările de la 4,8% la 11,2% faţă de totalul producţii de piese de schimb.

Repartizarea producţiei pe principalii beneficiari, respectiv cotele de piese necesare pentru activitatea de întreţinere şi reparaţii au înregistrat de asemenea în perioada 1975—1978 sporuri însemnate. Creşteri mai însemnate s-au înregistrat în întreprinderile industriei alimentare, în cele ale industriei miniere şi metalurgice etc. Sporuri mai mici sînt prevăzute în unităţile M.C. Ind. şi M.I.U., datorită în mare măsură unor stocuri mari acumulate în anii anteriori, precum şi faptului că în această perioadă a avut loc, în aceste sectoare de activitate, o însemnată înnoire a parcului de maşini-utilaje.

Producţii sporite, consumuri raţionale

Desigur, nu numai prevederile de plan privind producţia pieselor de schimb au înregistrat o dinamică ascendentă. În numeroase întreprinderi a sporit substanţial, de la an la an, volumul pieselor de schimb efectiv realizate, ceea ce a permis, în unităţile economice beneficiare, o desfăşurare normală a producţiei, realizarea unor însemnate sporuri de produse prin utilizarea la un grad înalt a maşinilor şi utilajelor din dotare.

Tot atît de adevărat rămîne însă faptul că, în alte cazuri, **producţia de piese de schimb s-a situat sub nivelul sarcinilor de plan.** Ca urmare, în 1976 nu au fost realizate integral în unităţile M.I.C.M. piesele de schimb pentru unele tipuri de autovehicule rutiere dotate cu motoare Diesel (10% neralizări din totalul sarcinii planificate), pentru utilajele din industria materialelor de construcţii (26%), pentru industria minieră (11,3%), pentru utilajele folosite în construcţii (20%), pentru mijloacele de transport feroviar (4%) ş.a. Şi în anul în curs, pe perioada expirată, continuă să se înregistreze unele restanţe, la piese de schimb pentru utilajele metalurgice, miniere, de construcţii etc. Între producătorii cu cele mai mari restanţe se află : intreprinderile „23 August“ şi „Timpuri Noi“ din Bucureşti, Întreprinderea de utilaj tehnologic Buzău, Intreprinderea mecanică de utilaj minier Baia Mare, „Unio“ Satu-Mare, „Independenţa“—Sibiu şi Intreprinderea constructoare de maşini din Reşiţa. Pentru încadrarea în prevederile de plan întreprinderile menţionate au încheiat grafice de recuperare a restanţelor în următoarele două luni ale anului curent.

Principala cauză a nerespectării disciplinei contractuale în producţia de piese de schimb constă în prioritatea acordată de unii producători realizării utilajelor în detrimentrul pieselor de schimb. Şi aceasta deoarece, cu toate că valoarea producţiei pieselor de schimb se raportează majorată cu 50%, acesta nu constituie totuşi un stimulent suficient comparativ cu valoarea realizată în producţia de utilaje. Sînt, ce-i drept, şi alte cauze, unele rezultate din sarcinile mult sporite în producţia de utilaje ceea ce creează lipsă de capacitate pentru execuţia pieselor de schimb, fie datorită dificultăţilor de execuţie la unele piese de schimb şi subansamble cu caracteristici speciale.

Evoluţia producţiei de piese de schimb în perioada 1975—1978

%

	1975	1976	1977	1978
Producţie pe total economie	100,0	106,3	121,5	143,0
Asimilări de noi piese de schimb	100,0	143,0	173,0	205,0
Recondiţionări de piese de schimb	100,0	151,0	181,0	235,0

Alături de aceste aspecte legate direct de producţie, se cere menţionat faptul că neajunsurile în domeniul asigurării cu piese de schimb sînt generate şi de **menţinerea unor consumuri situate peste normative** în reparaţiile unor maşini şi utilaje (în agricultură, în unele întreprinderi din industria chimică, economia forestieră şi a materialelor de construcţii etc.). Asemenea depăşiri iau naştere ca urmare a unor utilizări neraţionale a maşinilor, instalaţiilor, a neexecutării la timp a reviziilor şi reparaţiilor cuvenite, a amînării în mod deliberat a realizării reparaţiilor generale „chipurile“ în folosul sporirii producţiei. O asemenea practică nu conduce de fapt la rezultate economice favorabile, ci, dimpotrivă, determină o uzură prematură a unor maşini din zestrea tehnică din dotare, cu influenţe negative asupra gospodăririi judicioase a acestora, a utilizării raţionale a pieselor de schimb, a îndeplinirii planului curent de producţie.

Desigur, trebuie acordată toată atenţia realizării integrale a planului pieselor de schimb de aşa natură încît unităţile beneficiare să nu aibă de suferit, să nu ţină utilajele şi maşinile nefolosite perioade îndelungate de timp. Dar tot atît de adevărat este şi faptul că trebuie acordat maximum de atenţie exploatării raţionale a maşinilor şi utilajelor şi instalaţiilor pentru a le prelungi durata de exploatare fără reparaţii costisitoare. Aceasta presupune verificarea periodică, conform graficelor, a tuturor mijloacelor fixe din dotare, executarea operativă a micilor reparaţii, astfel încît, printr-o grijă permanentă, de zi cu zi, fiecare maşină, fiecare utilaj să funcţioneze normal, să producă la randamente superioare în întreaga perioadă dintre două reparaţii capitale planificate.

Din experienţa acumulată pînă în prezent în unităţile economice, din cunoaşterea şi analiza aprofundată a neajunsurilor în producţia şi consumul pieselor de schimb şi a cauzelor care le generează, pot fi desprinse cîteva direcţii de acţiune a căror materializare operativă în practică este de natură să contribuie la perfecţionarea activităţii desfăşurate în domeniul asigurării pieselor de schimb. Este vorba, printre altele, de :

— **lansarea concomitentă în fabricaţie a componentelor diferitelor utilaje atît a celor destinate pentru producţia de utilaje cît şi a celor utilizate ca piese de schimb; organizarea atentă a lansării şi urmăririi fabricaţiei pe întreg parcursul execuţiei loturilor ; eliminarea practicii de lansare a producţiei de piese de schimb în volum mare la sfîrşit de perioadă ;**

— **completarea capacităţilor de producţie, a pieselor de schimb din întreprinderile producătoare la termene utile pentru realizarea în bune condiţiuni a sarcinilor de plan** (s-a constatat că deşi prin plan se prevăd fondurile respective, multe întreprinderi nu iau la timp măsuri de întocmire a fişelor de import, pentru elaborarea documentaţiilor necesare realizării la vreme a pieselor de schimb etc.). În această situaţie au fost întreprinderile „Tractorul“-Braşov, Întreprindera constructoare de maşini din Reşiţa etc. ;

— **stabilirea de procese tehnologice tip pentru recondiţionarea pieselor uzate ;**

— **reanalizarea de către ministere şi organele de sinteză implicate a coeficientului de 1,5 cu care se amplifică producţia globală de piese de schimb, pentru a-l apropia de o valoare care să concure cu cea a utilajelor.** Se estimează că, în felul acesta, tendinţa producătorilor de a realiza cu prioritate produse complexe (locomotive, motoare grele, compresoare, turbine, tractoare etc.), a căror valoare depăşeşte de cîteva ori pe cea a pieselor componente, va fi sensibil atenuată ;

— **revizuirea şi reactualizarea de către coordonatorii grupelor de piese de schimb a normativelor de consum, prevăzînd în nomenclatoarele de piese atît norme raţionale de consum de piese noi, cît şi norme de consum pentru piesele recondiţionate ;**

— **organizarea colectării pieselor uzate şi recondiţionării lor centralizate ;**

— **organizarea atentă şi pe bază de grafice a operaţiilor de întreţinere, revizuire şi reparare periodică a utilajelor din dotare ; stabilirea de norme de exploatare obligatorii care să condiţioneze cîştigul realizat de exploatarea corectă a utilajelor.**

Aspectele menţionate, alături de alte măsuri şi acţiuni, sînt de natură să conducă în fiecare întreprindere la utilizarea superioară — pe plan intensiv şi extensiv — a mijloacelor tehnice din dotare cu multiple implicaţii economice favorabile şi folosirea maximă a potenţialului productiv. Datoria fiecărui colectiv de oameni ai muncii din unităţile economice — productive şi beneficiare de piese de schimb — este de a realiza ritmic sarcinile în acest domeniu, în paralel cu realizarea unor consumuri raţionale, care să evite risipa de orice fel.

Nicolae CERNESCU
director în Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe

În sprijinul consolidării economico-organizatorice a cooperativelor agricole

OPTIMIZAREA CORELAȚIEI COSTURI - PRODUCȚIE

Concluzii în urma generalizării calculării costurilor de producție în C.A.P.

UNUL DIN ELEMENTELE determinante ale gradului de eficiență economică îl constituie costurile socialmente necesare pentru obținerea unui produs. Acest indicator este determinat în agricultură, în principal, de evoluția **cheltuielilor** la hectar sau pe animal și de nivelul **producțiilor medii** obținute. Influența celor două elemente asupra evoluției costurilor este, în mod obiectiv, diferită. Însă, în timp ce producția medie este dependentă de o serie de factori tehnici, economico-organizatorici și într-o mare măsură de cei naturali, **cheltuielile de producție la unitatea de suprafață pot avea o evoluție mult mai stabilă, controlată, care să conducă la sporirea eficienței economice, la determinarea mai corectă a costurilor.**

Diferențierea cheltuielilor de producție la hectar și modul de determinare și includere a unor elemente în costuri condiționează direct consolidarea economico-organizatorică a sectorului cooperatist al agriculturii. Generalizarea, în anul 1974, a calculării prețului de cost în C.A.P. a marcat îndeplinirea sarcinii trasate de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, care arăta la Plenara C.C. al P.C.R. din 28 februarie — 2 martie 1973 : **„Este necesar să se pună ordine și în ce privește prețul de cost în cooperative, pentru a putea ști cît costă în mod real un produs sau altul“.** Această realizare a făcut posibilă **fundamentarea, într-un mod științific, a direcțiilor de creștere a eficienței economice a producției agricole.**

Între nivelul planificat și cel realizat al cheltuielilor de muncă vie și materializată la unitatea de suprafață trebuie să existe, în mod obiectiv, o concordanță asigurată de existența nomenclatorului de lucrări, a normelor de muncă, precum și a tarifelor pentru plata lucrărilor executate de S.M.A., de posibilitatea determinării cheltuielilor cu sămînța și a celor cu îngrășămintele, de normarea cheltuielilor indirecte, de asigurarea tot mai corespunzătoare cu cadre tehnice și economice de specialitate etc. Desigur, în unele unități cooperatiste, la unele culturi pot apare influențe ale unor factori aleatori, care să conducă la o abatere a cheltuielilor efective față de nivelul planificat. **Amplitudinea abaterilor nu poate lua însă orice valori, fără a influența negativ costurile normate.** Constatarea unor abateri mari implică existența unor factori de natură subiectivă, a căror influență nu poate să fie luată în considerare la determinarea nivelului cheltuielilor normale. Analiza elementelor de cheltuieli se prezintă astfel ca unul dintre instrumentele cele mai eficace, indispensabile am putea spune, pentru analiza economică și pentru punerea în evidență a factorilor care pot conduce la creșterea eficienței și rentabilității cooperativelor agricole de producție.

O întrebare cheie : de ce cheltuieli diferite în condiții asemenătoare ?

DIN ANALIZA cheltuielilor de producție în profil teritorial se constată o amplitudine mare a diferențierii acestui indicator pentru aceeași cultură. La cultura grîului, în județul Ialomița, spre exemplu, în anul 1975 cheltuielile la hectar au înregistrat, în cooperativele agricole din aceeași zonă de favorabilitate, o diferențiere de la simplu pînă aproape la dublu. După cum rezultă din unele calcule, **cheltuielile indirecte contribuie în cea mai mare măsură la diferențierea cheltuielilor de producție la unitatea de suprafață.** Or, la unitățile care își desfășoară activitatea în condiții similare pentru aceeași cultură, fiecare componentă a cheltuielilor de producție pe unitatea de suprafață trebuie să aibă un nivel aproximativ egal : respectînd această condiție se poate cuantifica influența factorilor naturali asupra costurilor produselor agricole și se poate fundamenta repartizarea teritorială a culturilor după criteriul eficienței economice. Consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole impune analizarea fiecărui articol de cheltuială înainte ca aceasta să fie efectuată. La rîndul său, zonarea producției agricole ia în considerare nivelul cheltuielilor de producție strict necesare, fundamentate din punct de vedere economic.

Din calculele privind nivelul mediu al producției, al cheltuielilor la hectar și al costurilor la grîu și porumb pentru anii 1972, 1974 și 1975 la nivelul întregului sector cooperatist, ca și din gruparea județelor după criteriul costurilor se desprinde concluzia că nivelul mediu în creștere al costurilor de producție pe grupe de județe este însoțit de un spor de producție mai redus la unitatea de suprafață, dar și de un nivel mai redus al cheltiuelilor de producție la hectar (tabelul nr. 1).

- **Fluctuația producției agricole și, mai ales, a costurilor — un fenomen care implică analize și măsuri, nu explicații.**
- **Rolul „radiologiei costurilor“ în acțiunile de consolidare economico-organizatorică a cooperativelor agricole.**
- **Microanaliza pe elemente de costuri — un instrument redutabil de judecăți economice**
- **Un imperativ al consolidării: concordanța între nivelul planificat al costurilor și cel realizat**
- **O corelație neeconomică : discordanța costuri-producție**

(Grupa I este constituită din județele care, în general, beneficiază de cele mai bune condiții pentru producția agricolă : Arad, Brăila, Ialomița, Olt, Timiș ș.a. ; în grupa a II-a s-au înscris județele cu un grad de favorabilitate mediu, cum sînt : Argeș, Bacău, Dîmbovița, Satu Mare, iar în grupa a III-a județele care beneficiază de condiții mai puțin prielnice producției agricole — Alba, Harghita, Hunedoara, Maramureș ș.a.).

Din analiza cheltuielilor la hectar se desprinde concluzia că **județele care au realizat producția cu costuri mai ridicate dispun de rezerve în sensul intensificării producției agricole**, proces ce presupune, în esență, evoluția ascendentă a cheltuielilor de producție la unitatea de suprafață (cele cu efecte directe, favorabile asupra producției) și o creștere mai rapidă a producției medii, astfel încît prețul de cost să înregistreze un nivel în scădere. Spre exemplu, cheltuielile medii cu îngrășămintele la hectar pentru anii 1972 și

Tabelul nr. 1

Situația comparativă a costurilor și a producției medii la grîu și porumb pe grupe de județe *

Grupele de județe	Grîu			Porumb		
	Costul de producție	Cheltuieli la ha	Producția medie la ha	Costul de producție	Cheltuieli la ha	Producția medie la ha
Grupa I-a	100	100	100	100	100	100
Grupa a II-a	120,7	87,8	72,8	119,1	94,8	79,5
Grupa a III-a	139,6	84,4	60,4	146,0	87,9	60,2

* Date calculate pe baza lucrărilor privind determinarea prețului de cost în cooperativele agricole de producție.

1974 la cultura grîului reprezintă 87,1% în grupa a II-a și 83,8% în grupa a III-a, față de grupa I de județe, considerată ca 100%.

Este de la sine înțeles că asigurarea evoluției controlate, planificate a cheltuielilor de producție la hectar nu este suficientă pentru determinarea costului **normal** care să îndeplinească funcțiile specifice unui indicator de sinteză ce se utilizează în fundamentarea prețurilor, în aprecierea eficienței economice, în amplasarea teritorială judicioasă a culturilor, cu respectarea principiului „la același efort, efect util maxim". **Pentru a nu deforma costurile de producție pe zone, pe județe și pe întregul sector cooperatist al agriculturii, este necesară luarea în calcul a acelui nivel al producțiilor** (stabilit pe baza studiilor privind bonitarea terenurilor agricole) **care este posibil de obținut în fiecare unitate cooperatistă** — și nu preluarea automată a producțiilor mici realizate în unele unități.

Semnificațiile economice ale tarifelor diferențiate

METODELE de determinare și includere a diverselor elemente în costurile de producție prezintă o deosebită importanță ; este edificator în acest sens modul de determinare și includere în costuri a cheltuielilor privind plata lucrărilor executate de stațiunile pentru mecanizarea agriculturii.

Extinderea executării lucrărilor cu mijloace mecanizate, direcție importantă a modernizării agriculturii, a făcut ca cheltuielile cu plata acestor lucrări să reprezinte circa o treime din cuantumul cheltuielilor la unitatea de suprafață. Importanța analizei acestui element sporește pe măsura creșterii volumului de lucrări executate mecanizat. De la început trebuie precizat că tarifele pentru plata lucrărilor efectuate de S.M.A. sînt diferențiate pe zone pedoclimatice, fiind mai mici în zonele cu condiții mai grele de producție unde de regulă efortul pentru executarea lucrărilor este mai mare și mai ridicat în zonele favorabile producției agricole. Astfel, pentru efectuarea arăturii în vederea însămînțării grîului de toamnă tarifele sînt diferențiate după cum urmează : zona I 100%, zona a II-a 90,9%, a III-a 81,8%, a IV-a 74,5%, a V-a 68,2%, a VI-a 54,5%. Se acordă, deci, și pe această cale un sprijin unităților cu condiții naturale mai puțin favorabile.

Din evaluarea cu ajutorul prețurilor în vigoare a cantităților de produse ce reprezintă plata în natură, rezultă că amplitudinea diferențierii tarifelor exprimate valoric este cu 16,7% mai mică decît a celor cu plată în natură. Tot ca exemplu, se poate arăta că tarifele în bani la cultura sfeclei de zahăr reprezintă în cooperativele agricole de producție din zona a III-a (cea mai puțin favorabilă) aproximativ 50% din nivelul celor pentru zona I.

Nivelul diferențiat al tarifelor pentru plata executării mecanizate a lucrărilor agricole se reflectă în diferențierea cheltuielilor efective cu mecanizarea la unitatea de suprafață : raportul între nivelul maxim și cel minim al acestui element de cheltuieli pe județe este de 1,75. În general, criteriul avut în vedere la stabilirea tarifelor se confirmă și după calculele noastre în sensul că **în județele care obțin un nivel mai ridicat al producțiilor medii se înregistrează și un cuantum mai ridicat al cheltuierilor cu mecanizarea la unitatea de suprafață** comparativ cu celelalte județe. La o analiză mai amănunțită, potrivit acelorași calcule, se constată unele necorelări, atît ca tendință, cît și în ce privește nivelul cheltuielilor cu mecanizarea față de producțiile medii. Cu toate că amplitudinea acestor necorelări nu este mare, eliminarea lor ar fi de natură să contribuie la creșterea rolului tarifelor în a sprijini unitățile cu condiții mai grele să se consolideze din punct de vedere economic. Corelarea tarifelor cu nivelul mediu al producției este necesară nu numai între județe, ci și între cooperative din cadrul aceluiași județ (tabelul nr. 2), care își desfășoară activitatea în condiții substanțial diferențiate.

Tabelul nr. 2

Situația unor indicatori economici la 8 cooperative agricole din județul Ialomița (media pe județ = 100)

Cooperativa agricolă	Cheltuieli cu îngrășămintele	Producția medie	Costul pe produs
Rovine	130,8	113,3	72,8
Grindu	176,1	133,8	79,3
Ștefan cel Mare	69,2	75,6	120,4
Ciulnița	75,3	80,8	127,7
Răzvani	107,1	104,7	104,4
Platonești	97,2	101,6	81,7
Sărățeni	169,4	111,3	114,0
Iazu	152,2	114,9	123,2

Corelația dintre procesul intensificării producției agricole și evoluția cheltuielilor — la hectar și pe unitatea de produs — este valabilă, evident, pentru toate unitățile economice cooperatiste dintr-un anumit județ. Astfel, din tabelul nr. 2, care redă evoluția cauzală a unor indicatori la 8 cooperative din Ialomița, comparativ cu media pe județ în anul 1975, se constată că, în general, **în cooperativele unde cheltuielile cu îngrășămintele la hectar au fost mai mari, producția medie a fost și ea mai mare, iar costul pe unitatea de produs mai mic.** Faptul că în asemenea unități și nivelul cheltuielilor materiale la hectar este inferior mediei pe județ dovedește existența unor rezerve mari pe linia intensificării producției agricole și, ca urmare, a creșterii eficienței economice. Din situația prezentată se observă că există unități cooperatiste care, deși au un nivel al cheltuielilor cu îngrășămintele — și, în general, al cheltuielilor la hectar — mai ridicat decît media pe județ, costul pe unitatea de produs este totuși mare. Neconcordanța rezultate-eforturi dovedește că în asemenea unități există mari deficiențe în utilizarea pămîntului, a bazei tehnico-materiale, în general a resurselor de care le dispun.

Este firesc ca mecanizarea complexă a procesului de producție, perfecționarea tehnologiilor ș.a. să atragă după sine sporirea cheltuielilor, în special a celor materiale ; un asemenea fenomen este pozitiv însă numai în măsura în care are loc **reducerea ponderii cheltuielilor materiale în producția globală.**

Elemente de raționalizare a muncii vii și materializate

ACȚIUNEA de corelare dintre cheltuielile cu mecanizarea, și producția medie presupune parcurgerea unor etape succesive.

- Este necesară, mai întîi, stabilirea corelației între nivelul producției medii la hectar și cheltuielile cu mecanizarea la unitatea de suprafață — pe ansamblul sectorului cooperatist, pe județe și pe cooperative — la un moment dat.

- A doua etapă o constituie determinarea coeficientului de modificare a producției medii și aplicarea lui la cheltuielile cu mecanizarea în fiecare unitate.

- Pentru determinarea cantităților de produse ce trebuie livrate de cooperativele agricole de producție, în vederea efectuării plății, lucrărilor realizate de S.M.A. — la culturile pentru care plata se face în natură — se raportează valoarea lucrărilor pe unitatea de suprafață, la prețul mediu de vînzare stabilit pentru produsele și unitățile respective, efectuîndu-se corecturile necesare în funcție de calitatea produselor (greutate hectolitrică, corpuri străine, umiditate). Acest mod de determinare prezintă avantajul că **sporește gradul de cointeresare al S.M.A. în creșterea producției**, prin faptul că veniturile acestor unități sînt direct proporționale cu nivelul producțiilor obținute. Utilizarea acestei metode nu poate să conducă decît la creșterea stimulării materiale, întrucît în mod absolut veniturile unităților cooperatiste cresc proporțional cu volumul producției. Determinarea costurilor reale, în vederea zonării producției agricole în funcție de acest criteriu, impune însă **stabilirea cheltuielilor cu mecanizarea prin luarea în calcul a costului normal al efectuării lucrărilor mecanizate în fiecare zonă — și nu determinarea lor după criterii de oportunitate.**

- Un alt elemenet al costurilor care considerăm că presupune unele îmbunătățiri metodologice îl constituie **cheltuielile cu forța de muncă.** După calculele noastre, cheltuielile cu forța de muncă pe unitatea de suprafață la cultura grîului, s-au diferențiat în anul 1975, între unitățile cooperatiste din județul Ialomița, de la simplu la dublu și chiar mai mult, datorită faptului că — în mare parte — cuantumul retribuirii muncii este diferit pe unități, în funcție de gradul de consolidare economică a fiecăreia. De aceea, **considerăm necesară stabilirea unitară a nivelului retribuirii forței de muncă.**

În acest sens se impune precizarea că nu este necesar ca și în practică să se aplice o retribuire unitară, fiecare unitate cooperatistă avînd posibilitatea de a stabili, în continuare, nivelul retribuirii în funcție de o serie de criterii printre care : gradul de consolidare economico-organizatorică, raportul optim acumulare-consum, etc.

În concluzie, stabilirea costurilor reale presupune utilizarea criteriilor obiective — care să evite oscilațiile cheltuielilor la unitatea de suprafață după criterii de oportunitate — și luarea în calcul a producțiilor medii ce pot fi obținute în fiecare unitate cooperatistă.

Marin POPESCU
Centrul de cercetări pentru prețuri
asist. univ. Ion POPESCU

ACORDUL GLOBAL — principala formă de retribuire a muncii în industrie

CREŞTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII, una din principalele căi de sporire a avuției naționale, constituie o sarcină de importanță deosebită pentru fiecare unitate economică. În vederea realizării acestei sarcini, un loc important în programele de creştere a productivității muncii în industrie, alături de măsurile legate de extinderea mecanizării şi automatizării producției, precum şi de perfecționarea tehnologiilor de fabricație, trebuie să-l ocupe îmbunătățirea organizării producției şi a muncii în întreprinderi, în secții, la fiecare loc de muncă.

Participarea lucrătorilor pentru punerea în valoare, la fiecare loc de muncă, a tuturor posibilităților de creştere a productivității muncii poate fi stimulată prin aplicarea unor forme de retribuire care să asigure o mai strînsă legătură între aportul adus în procesul de producție şi veniturile realizate, astfel încît prin creşterea producției fizice să se obțină şi venituri superioare. Forma de retribuire care răspunde cel mai bine acestui deziderat este **acordul global**, care asigură cointeresarea întregului personal de la un loc de muncă (formație de maistru, atelier, secție şi altele asemănătoare) la realizarea şi depăşirea sarcinii de plan în condițiile unei productivități ridicate şi a unei eficiențe economice sporite.

Particularități de aplicare

DUPĂ CUM ESTE CUNOSCUT, în industrie principala formă de retribuire era acordul direct, individual sau colectiv. Această formă cointeresează pe executanții direcți pentru obținerea unei cantități mai mari de produse sau pentru scurtarea timpului de execuție, dar nu şi pe cei care îi ajută pe aceştia — retribuiți de regulă în regie — cum sînt cei care au sarcina de a-i aproviziona cu materiale, semifabricate, scule etc., care efectuează întreținerea şi reglarea utilajelor sau asigură utilitățile (aer, abur, apă etc.) necesare pentru buna desfăşurare a procesului de producție. Prin aplicarea acordului global, toate aceste categorii de muncitori sînt interesate să-şi îndeplinească în cele mai bune condiții sarcinile ce le revin, întrucît prin aceasta se asigură posibilitatea depăşirii sarcinilor de plan stabilite, ceea ce are efect direct asupra mărimii retribuției lor. În acelaşi fel, forma de retribuire în acord global cointeresează şi personalul tehnic din cadrul subunității de producție respective care asigură organizarea activității, asistența tehnică, documentația tehnologică etc.

Acordul global permite, de asemenea, retribuirea în acord a personalului de la locurile de muncă unde specificul activității a determinat aplicarea formei de retribuire în regie, întrucît trebuie să se producă numai atît cît se prevede în plan. În acest caz, acordul global stimulează realizarea sarcinilor de plan cu un număr mai mic de persoane, prin utilizarea mai bună a timpului de lucru, prin policalificare sau prin alte căi, ceea ce conduce în mod direct la creşterea productivității muncii şi pe această bază a retribuției personalului respectiv.

De asemenea, aplicarea în industrie a formei de retribuire în acord global conduce şi la îmbunătățirea indicatorilor calitativi ai activității, întrucît precizarea în contract a condițiilor în care trebuie să se realizeze sarcinile de producție (nivelul consumurilor specifice de materiale, materii prime, energie etc., parametrii de calitate şi altele) mobilizează întregul colectiv la îndeplinirea acestora.

Posibilități largi de extindere

CARACTERUL STIMULATIV complex al acordului global a determinat extinderea gradului de cuprindere a acestei forme de retribuire. Evoluția acordului global în industrie, pe total ministere, a fost următoarea (în %):

trim. IV/1974	trim. IV/1975
36,1	40,6
trim. IV/1976	trim. I/1977
47,3	48,1

Datorită diversității activităților de producție, precum şi a preocupărilor ministerelor, introducerea şi extinderea acordului global în unitățile industriale a diferit mult de la un minister la altul. Astfel, la Ministerul Industriei Uşoare de la 44,2% în anul 1974, s-a ajuns în primul trimestru al anului 1977 la 65,0%; la Ministerul Industriei Metalurgice, în anul 1974 acordul global avea o extindere de 30,9%, iar în anul 1977 de 53,6%. Sînt însă şi unele ministere la care acordul global cuprinde în prezent un volum de muncă încă nesatisfăcător, cum sînt Ministerul Energiei Electrice (15,9%), Ministerul Industriei Construcțiilor de Maşini (31,6%), Ministerul Industriei Chimice (34,4%).

În cadrul ministerelor economice se remarcă diferențe accentuate în ce priveşte gradul de extindere a acordului global între unitățile subordonate, în unele cazuri chiar cu profil asemănător. Astfel, printre unitățile Ministerului Industriei Uşoare menționăm întreprinderea textilă „Oltul“ — Sf. Gheorghe cu o extindere de 92,7%, Întreprinderea de confecții şi tricotaje Bucureşti de 71,6%, în timp ce întreprinderea „Tricotajul roşu“ Bucureşti a realizat o extindere a acordului global de numai 11,1%. La Ministerul Industriei Construcțiilor de Maşini, întreprinderea „Electromureş“ — Tg. Mureş (91,5%) şi Şantierul naval Constanța (82%) prezintă extinderi cu mult superioare față de întreprinderea „Înfrățirea“ — Oradea la care se lucrează în acord global în proporție de numai 1,1%, sau Întreprinderea de pompe Bucureşti, la care nu se aplică această formă de retribuire.

Față de modul diferit cum a fost abordată de întreprinderi (şi chiar ministere) problema introducerii şi extinderii acordului global şi ținînd seama că pe parcurs această formă de retribuire şi-a dovedit eficiența şi în industrie, s-a simțit nevoia stabilirii, în fiecare an, a unor nivele minime de extindere a acordului global pe ministere, centrale industriale şi întreprinderi. Totodată, s-a prevăzut ca **acordul global să constituie principala formă de retribuire în activitatea industrială**, iar unitățile la care această formă de retribuire se aplică în proporție mai mică trebuie să mobilizeze toate compartimentele care au sarcini de asigurare a condițiilor de aplicare a acordului global, încît această formă de retribuire să devină preponderentă şi la aceste unități.

Afirmația unor conducători de întreprinderi că asigurarea condițiilor necesare pentru aplicarea acordului global ridică probleme deosebite considerăm că nu este, în multe cazuri, justificată, mai ales dacă se are în vedere faptul că aceste unități aplică deja forma de retribuire în acord direct, care presupune asigurarea unor condiții asemănătoare cu cele necesare acordului global.

O cerință primordială : pregătirea condițiilor de aplicare

ACORDUL GLOBAL și-a demonstrat eficiența atunci cînd aplicarea sa a fost temeinic pregătită, sarcină ce revine în special organului de conducere colectivă a unității. Acest organ este cel care stabilește locurile de muncă unde se introduce acordul global și la care trebuie să se asigure condițiile necesare aplicării acestei forme de retribuire, cum sînt : buna funcționare a utilajelor, aprovizionarea ritmică cu materii prime, materiale, scule, dispozitive și verificatoare, tehnologii de fabricație, elaborarea normelor de muncă fundamentate analitic etc., care să conducă la realizarea sarcinilor de producție ce revin colectivului de muncă, din planul întreprinderii.

Consiliul oamenilor muncii al unității trebuie să stabilească răspunderi concrete pentru toate compartimentele de producție și funcționale în asigurarea condițiilor de aplicare și extindere a acordului global în toate subunitățile de producție și să exercite un control exigent asupra modului de aplicare a acestei forme de retribuire. De asemenea, acest organ trebuie să urmărească ca înainte de introducerea acordului global la un loc de muncă să se prezinte și să se explice membrilor colectivului de muncă respectiv avantajele și răspunderile generate de această formă de retribuire. La locurile de muncă unde s-a stabilit că se aplică forma de retribuire în acord global, trebuie să se ia toate măsurile ca această formă de retribuire să se aplice fără intermitențe.

Eficiența acordului global

ÎN UNITĂȚILE în care s-a acordat o atenție deosebită aplicării corespunzătoare a acordului global, nu au întîrziat să-și facă apariția rezultatele pozitive. Pe această cale s-au realizat două obiective interdependente și anume : obținerea unei producții suplimentare și a unor indicatori economici superiori, concomitent cu realizarea de venituri bănești mai mari de către lucrători.

Caracterul complex al eficienței rezultate din stimularea lucrătorilor prin acordul global este dovedit prin rezultatele deosebite obținute în întreprinderile unde această formă de retribuire a avut o extindere mare și a fost aplicată în mod corespunzător. Astfel întreprinderea „Tractorul“ — Brașov la care acordul global a ajuns la 90%, a înregistrat în cursul anului 1976 o creștere a producției de 16,1%, realizînd peste 80% din sporul producției pe seama creșterii productivității muncii, a redus costurile de producție cu 2,2% și a depășit producția destinată exportului cu 15%, în condițiile cînd circa 60 % din totalul producției reprezintă producție destinată exportului. Intreprinderea „Industria Sîrmei“ — Cîmpia Turzii, care a înregistrat an de an o extindere a acordului global, ajungînd în trim. I/1977 la 85%, a obținut și rezultate economice bune : în trim. I 1977, producția globală a crescut cu 8,4%, realizîndu-se întregul spor de producție pe seama creșterii productivității muncii.

Combinatul de articole tehnice de cauciuc din Pitești, la care acordul global a ajuns la 94%, a înregistrat în cursul anului 1976 o creștere de producție de 15%, realizînd întregul spor de producție pe seama creșterii productivității muncii și îmbunătățind în același timp și calitatea producției, concomitent cu reducerea însemnată a consumurilor de materiale.

Cointeresarea maistrului

MAISTRUL, în calitatea sa de organizator și conducător nemijlocit al formației de lucru încredințate, trebuie să fie cointeresat nemijlocit de realizările colectivului de muncă condus. Se constată însă că, în majoritatea cazurilor, maistrul lucrează în regie, chiar și atunci cînd formația pe care o conduce lucrează în acord. În situațiile în care maistrul lucrează totuși în acord global, retribuția sa este, de regulă, condiționată de modul de realizare a sarcinilor de producție la nivelul secției sau atelierului din care face parte și nu de realizările formației pe care o conduce.

Prin proiectul de lege privind rolul și atribuțiile maistrului în producție se preconizează o serie de îmbunătățiri în ce privește rolul și atribuțiile maistrului, astfel încît maistrul, pe lîngă sarcina de conducere a formației de lucru, va participa direct, împreună cu formația pe care o conduce, la realizarea unui anumit volum de produse sau lucrări, prin executarea unor operații complexe de prelucrare și montaj, a unor lucrări de întreținere, de reparații și reglaje a utilajelor etc. asigurîndu-se prin aceasta ca întreaga capacitate de lucru a formației să fie folosită pe deplin.

Față de noile sarcini ce revin maistrului și pentru o mai bună cointeresare a acestuia la realizarea sarcinilor de plan și obținerea unor rezultate calitativ superioare, este necesar ca **maistrul să lucreze în acord global în toate cazurile în care muncitorii din subordine lucrează în acord.** În acest caz maiștrilor li se va acorda retribuția în aceeași proporție cu gradul de îndeplinire a retribuțiilor tarifare ale muncitorilor din cadrul formației de lucru conduse, corespunzător timpului lucrat. Acordarea integrală a adosului de acord pentru maiștri urmează să se facă cu condiția realizării sarcinilor de producție contractate, precum și sarcinilor ce-i revin în calitate de conducător al formației.

Aplicare unitară

PE LÎNGĂ REZULTATELE favorabile evidențiate în nenumărate întreprinderi industriale, au fost semnalate și o serie de lipsuri în aplicarea acordului global, care au redus din efectul lui stimulativ. Între altele este vorba de :

— stabilirea în contractul-angajament a unor sarcini de producție sub nivelul sarcinilor de plan sau necorelate cu capacitatea de producție a formației, ceea ce a condus, în unele situații, la depășiri nejustificate ale cîștigului realizat de membrii formației, în timp ce planul de producție pe secție nu este realizat :

— neurmărirea modului în care au fost respectate condițiile de realizare a sarcinilor prevăzute în contract, astfel încît colectivele de lucru nu mai erau mobilizate pentru îndeplinirea acestora, condițiile devenid formale ;

– stabilirea sumelor destinate formațiilor de lucru în acord global pe baza unor norme de muncă necorespunzătoare, ceea ce a condus la depășiri exagerate ale cîștigurilor, fără ca acestora să le corespundă o creștere echivalentă a producției și productivității muncii ;

— stabilirea sumelor pentru muncitorii auxiliari fără a se norma mărimea formației și a se determina categoria posturilor de lucru din formația normată ;

— includerea în suma acordată formației și a retribuției corespunzătoare posturilor ocupate de persoanele aflate în concediu legal de odihnă, plătindu-se astfel de două ori retribuția pentru același post de lucru, o dată sub formă de îndemnizație de concediu și a doua oară prin includerea retribuției în suma acordată formației.

În vederea eliminării deficiențelor privind aplicarea corectă a acordului global în industrie, Ministerul Muncii în colaborare cu ministerele economice, cu Uniunea Generală a Sindicatelor și cu alte organe centrale interesate a elaborat o „Metodologie unitară privind aplicarea formei de retribuire în acord global în industrie“. Această metodologie unitară tratează toate problemele legate de aplicarea acordului global în industrie, cuprinzînd, în principal, următoarele : măsuri și răspunderi privind organizarea activității în vederea aplicării acordului global ; modul de stabilire a contractului de acord global ; modul de calcul al drepturilor cuvenite formației de lucru, precum și fiecărui membru al acesteia. În baza metodologiei unitare, fiecare minister economic a trecut la elaborarea metodologiilor specifice ramurilor și activităților pe care le coordonează. În acest fel se elimină pericolul punerii în practică în mod diferit a unor prevederi sau posibilitatea aplicării prevederilor respective în afara cadrului legal.

Alecu BUȘNIȚĂ
Andrei RĂDULESCU
— Ministerul Muncii —

CONDUCERE·ORGANIZARE

În pregătirea Congresului consiliilor oamenilor muncii

PERFECȚIONAREA CONTINUĂ A PARTICIPĂRII OAMENILOR MUNCII LA CONDUCERE

DUPĂ cum se știe, în ansamblul instituțiilor democratice ale societății noastre socialiste, la loc de frunte se situează participarea maselor la conducere.

Un moment important în transpunerea în viață a acestui principiu l-a constituit instituționalizarea, după Conferința Națională a P.C.R. din 1967, a adunării generale a oamenilor muncii, formă democratică de participare a clasei muncitoare la conducerea unităților economice. Legea nr. 11/1971 precizează locul ce-l ocupă adunarea generală a oamenilor muncii, consiliul oamenilor muncii și colectivul operativ de conducere în procesul organizării și conducerii concrete a întregii activități a întreprinderilor.

După cum prevede Programul P.C.R., adoptat de Congresul al XI-lea, partidul va acționa pentru ridicarea rolului consiliilor oamenilor muncii, ca foruri colective de conducere în unitățile de producție. Va crește rolul adunărilor generale din întreprinderi și instituții, asigurîndu-se participarea nemijlocită a tuturor oamenilor muncii la elaborarea și înfăptuirea planurilor, la realizarea programelor de activitate din fiecare unitate.

Pornind de la această sarcină și ținînd seama de realitățile concrete din municipiul Ploiești, organul municipal de partid, cel al sindicatelor, organele și organizațiile din unitățile economice au asigurat an de an perfecționarea cadrului de participare a oamenilor muncii la conducere.

Există o largă gamă de forme și modalități ale acestei participări ; analizînd experiența activității colectivelor de muncă din întreprinderile municipiului Ploiești, puternic centru economic care contribuie la producția industrială a României socialiste cu aproape 3,5% și la exportul românesc cu circa 13%, am încercat o sinteză a acestor forme, pe care o prezentăm în schema din fig. 1.

În cadrul acestui sistem amplu de participare colectivă la luarea deciziilor am apreciat ca deosebit de eficiente adunările generale ale oamenilor muncii. În municipiul Ploiești, la adunările generale — ce se desfășoară la intervale de un semestru — iau parte de fiecare dată peste 100 000 de lucrători, făcînd numeroase propuneri concrete care vizează atît probleme ce pot fi soluționate în interiorul întreprinderii, cu forțe proprii, cît și sprijinul necesar din partea organelor locale, a forurilor superioare. În aceste condiții, se poate aprecia că adunarea generală reprezintă o formă eficientă de participare a oamenilor muncii la elaborarea deciziilor privind realizarea sarcinilor de plan, ca și în alte domenii, cum ar fi : desfășurarea activităților de investiții, comerciale, edilitar-gospodărești, social-culturale etc.

- **Oamenii muncii — participanți activi la adunările generale**
- **Un evantai larg de forme și metode**
- **Ce indică rezultatele unei anchete privind participarea la actul decizional?**
- **„Imaginea" adunării generale în conștiința participanților**
- **„Valoarea" sinergiei și energiei colectivului**
- **Cum poate fi amplificată inteligența colectivă în acțiune?**

În ideea identificării celor mai bune căi de valorificare a potențialului acestei forme de conducere colectivă, profund democratică, am efectuat într-un număr de 4 întreprinderi ploieștene o anchetă pe bază de chestionar, asupra participării oamenilor muncii la actul decizional și al aplicarea deciziilor.

Din concluziile cercetării reținem mai întîi faptul că adunarea oamenilor muncii a constituit, pentru peste 66% din cei chestionațij, un prilej de informare cu privire la rolul și atribuțiile ce le revin în mod curent în cadrul acestei forme de conducere colectivă a întreprinderii ; 24% din acest eșantion apreciază adunarea generală că un prilej de autoanaliză asupra activității desfășurate în vederea îndeplinirii sarcinilor ce revin întreprinderii respective. Datele reflectă înțelegerea, de către majoritatea participanților la adunările generale, a rolului ce le revine în soluționarea tuturor problemelor curente și de perspectivă ale unității ; însă, în același timp, rezultă necesitatea creșterii responsabilității față de acest înalt for de conducere a întreprinderii. Peste două treimi din cei chestionați au afirmat că sînt consultați și, ca urmare, fac propuneri cu privire la îmbunătățirea activității.

Aproape jumătate din oamenii muncii care au răspuns la chestionar au precizat că propunerile lor au fost valorificate de conducere, ceea ce, desigur, a constituit un stimulent pentru participarea activă în continuare la rezolvarea problemelor întreprinderii.

În legătură cu creșterea rolului adunării generale și a consiliului oamenilor muncii, 49% din cei care și-au spus opinia au arătat că se impune o mai bună organizare a activității consiliului oamenilor muncii, pentru a crește operativitatea sa în rezolvarea problemelor — precum și informarea cu regularitate a oamenilor muncii cu privire la modul cum s-au îndeplinit hotărîrile.

Iată cîteva modalități concrete de acțiune pe linia valorificării potențelor organelor de conducere colectivă desprinse din viața întreprinderilor ploieștene.

● În repetate rînduri, conducerea Întreprinderii de utilaj chimic era confruntată cu probleme legate de îndeplinirea planului sortimental. Între acestea figura și sarcina de creștere a producției de rulmenți speciali, pe baza utilizării intensive a suprafeței și utilajelor de producție existente.

Pentru elaborarea unei decizii optime, acțiune care revenea colectivului operativ de conducere, s-a trecut la discutarea în colectiv a problemei, la consultarea muncitorilor fruntași, a reglorilor și maiștrilor din secția de rulmenți, în legătură cu măsurile ce trebuiau luate pentru reorganizarea fluxului tehnologic. În urma analizelor făcute în secție, la care au participat și cadre din sectoarele de concepție și de organizare, colectivul operativ de conducere a elaborat un program concret care cuprindea : reorganizarea fluxului tehnologic (au fost grupate mașinile-unelte — circa 80 — pe grupe de operații) ; montarea a 5 mașini noi ; extinderea schimbului II și III la noi locuri de muncă, astfel ca indicele de schimb să crească de la 1,88 la 2,1 ; schimbarea șefului de secție. Totodată, organizația de partid, cea de sindicat și U.T.C. și-au stabilit, în propriile planuri de muncă, acțiuni în vederea îmbunătățirii disciplinei și creșterii gradului de îndeplinire a normelor de producție.

În urma îndeplinirii acestor măsuri (corectate, în cîteva cazuri, în funcție de evoluția situației concrete) s-a ajuns ca producția secției de rulmenți să evolueze după cum urmează :

	1975	1976	1977
Nivel anual (1974=100%)	112,5	124,5	146,5 (plan)
din care (%) :			
— ponderea lunii ianuarie	6,7	5,9	7,7
— ponderea trim. I.	23,9	24,6	24,0

Un mod asemănător de elaborare a soluțiilor pentru reorganizarea fluxului tehnologic și îmbunătățirea organizării întregii producții s-a aplicat și pentru

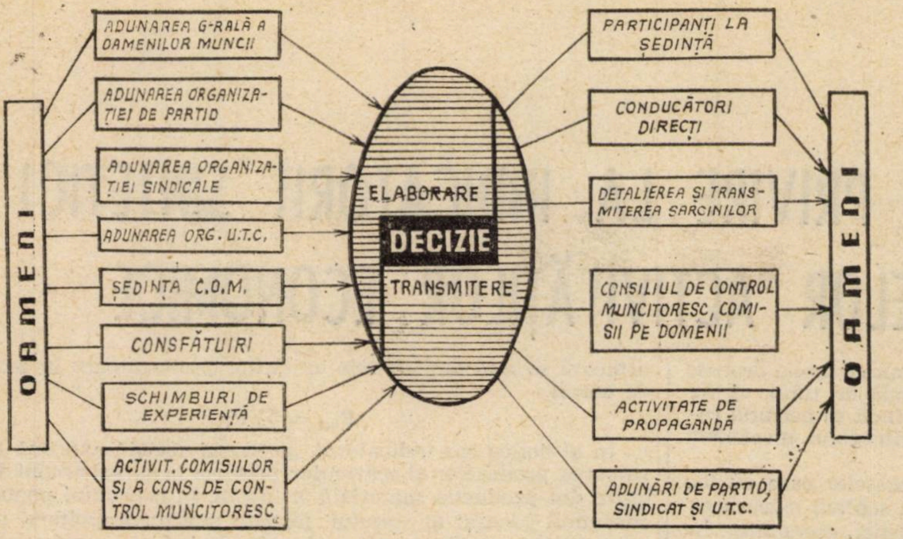
OAMENI
ADUNAREA G-RALĂ A OAMENILOR MUNCII
ADUNAREA ORGANIZAȚIEI DE PARTID
ADUNAREA ORGANIZAȚIEI SINDICALE
ADUNAREA ORG. U.T.C.
ȘEDINȚA C.O.M.
CONSFĂTUIRI
SCHIMBURI DE EXPERIENȚĂ
ACTIVIT. COMISIILOR ȘI A CONS. DE CONTROL MUNCITORESC
ELABORARE
DECIZIE
TRANSMITERE
PARTICIPANȚI LA ȘEDINȚĂ
CONDUCĂTORI DIRECȚI
DETALIEREA ȘI TRANSMITEREA SARCINILOR
CONSILIUL DE CONTROL MUNCITORESC, COMISII PE DOMENII
ACTIVITATE DE PROPAGANDĂ
ADUNĂRI DE PARTID, SINDICAT ȘI U.T.C.
OAMENI

Forme și modalități de participare a oamenilor muncii la elaborarea, transmiterea și aplicarea deciziilor economico-sociale

secțiile : utilaj complex și cazangerie grea. De reținut că necesitatea acestor analize a reieșit din adunările generale ale oamenilor muncii, în care s-a cerut conducerii tehnico-administrative soluționarea unor probleme legate de folosirea mai bună a suprafeței de producție și a mașinilor la fabrica de utilaj complex, iar la secția de cazangerie grea — înlăturarea stagnărilor la operațiile de sudură și control nedistructiv. O serie de discuții, consfătuiri organizate în ateliere și secții au furnizat date și propuneri de care consiliul oamenilor muncii a ținut seama în elaborarea unor decizii cu privire la crearea condițiilor necesare creșterii calității utilajului tehnologic, a reducerii procentului de suduri necorespunzătoare : reorganizarea fluxului în cazangerii, a activității de control tehnic și laboratoare, specializarea unor ateliere pe repere și subansamble.

- Întreprinderea „Dorobanțul“ era confruntată cu dificultăți provenind din faptul că structura producției fizice repartizate nu era în concordanță cu nivelul valorific planificat. În aceste condiții se punea problema compensării unor valori prin creșterea producției fizice, lucru analizat în mai multe rînduri în colectivul operativ de conducere și în consiliul oamenilor muncii. Pe baza consultării cadrelor din compartimentele de investiții, producție, desfacere, consiliul oamenilor muncii a elaborat o decizie care prevedea, între altele : organizarea activității de montaj și rodaj utilaje în cadrul extinderii fabricii, în așa fel, încît la jumătate din parcul noilor războaie să se poată obține producție cu o lună mai devreme față de graficul de punere în funcțiune ; îmbunătățirea asistenței tehnice în schimburile II și III și a activității de întreținere mecanică și energetică ; modificarea unei mașini de încheiat și transformarea ei temporară în mașină de uscat țesături, pentru a înlătura locul îngust care apărea în această fază.

- Pentru colectivul Intreprinderii „1 Mai“, o problemă majoră o constituie modernizarea produselor, paralel cu reducerea consumurilor cu care sînt realizate. Pornind de la ideea că aceste obiective își pot găsi o soluționare justă numai în condițiile în care la rezolvare participă cei care concep sau realizează efectiv producția, consiliul oamenilor muncii, cu sprijinul direct al organizației de partid, realizează permanent o consultare largă a oamenilor muncii. Astfel, pentru anul 1977 s-a adoptat un program, al cărui proiect a fost elaborat de consiliile pe domenii în conlucrare cu compartimentele funcționale și secțiile de producție, care cuprinde 70 de acțiuni de reproiectare — totalizînd cca. 10 000 de repere, subansamble și chiar produse întregi. Acțiunea se va materializa, la nivelul acestui an prin reducerea consumului de metal cu 4 700 tone față de anul 1976 și a manoperei cu 823 000 în ore, cu influențe deosebit de favorabile asupra creșterii productivității muncii.

În afara formelor consacrate de participare a oamenilor muncii la actul de decizie — adunările generale, organele colective de conducere — în unele unități din municipiul Ploiești sînt folosite și alte metode de atragere a oamenilor muncii la conducerea întreprinderii. Astfel, pentru soluționarea unor probleme tehnice legate de îmbunătățirea realizării (cantitativă și calitativă) a producției, trimestrial se organizează — sub directa îndrumare a comitetelor de partid — întîlniri cu cadrele tehnico-economice, care își asumă responsabilitatea elaborării de noi studii menite să conducă la creșterea eficienței economice. Metoda este utilizată cu bune rezultate aproape în toate unitățile și a făcut posibil ca în ultimii ani să fie soluționate anual, în medie. cîte 1 400 de probleme, cu o eficiență economică de cca. 330 milioane lei. Acțiunea a fost inițiată de organizația de partid a Întreprinderii „1 Mai“ și, sub chemarea „fiecare cadru — un om de concepție“, s-a extins în economia întregului județ.

Experiența activității trecute, precum și opiniile exprimate de participanții la anchetă au oferit următoarele concluzii și propuneri de măsuri pentru creșterea eficienței funcționării formelor colective de conducere :

1. Adunarea generală a oamenilor muncii reprezintă principala cale de informare în legătură cu problemele întreprinderii și cu activitatea desfășurată de consiliul oamenilor muncii, de cadrele de conducere. Totuși, în adunări conducerile ar trebui să informeze mai concret despre modul în care s-au rezolvat propunerile făcute de angajați cu diverse ocazii ; să adîncească analiza critică și autocritică a următoarelor aspecte (enumerate în ordinea opțiunilor exprimate în chestionar) : realizarea planului de producție ; probleme social-culturale ; îmbunătățirea aprovizionării ; disciplina de producție ; calitatea produselor ; stabilirea concretă a sarcinilor de plan.

2. Oamenii muncii, prin poziția lor de proprietari ai mijloacelor de producție și producători, prin cadrul politic și organizatoric care facilitează participarea la conducere, simt satisfacția și răspunderea de a contribui la elaborarea deciziilor și la înfăptuirea acestora. La nivelul conducerilor întreprinderilor trebuie însă acționat mai mult pentru a valorifica premisele create și a stimula spiritul creator-participativ al oamenilor muncii. Această concluzie decurge din faptul că la întrebarea cu privire la căile de creștere a rolului adunărilor și consiliilor oamenilor muncii, ni s-a răspuns (în ordinea preferințelor) că sînt necesare ;

— creșterea operativității în activitatea C.O.M. ;

— analizarea mai atentă de către cadrele de conducere a opiniilor exprimate de oamenii muncii, întrucît, chiar atunci cînd soluțiile propuse nu sînt cele mai bune, prezintă importanță chiar și numai identificarea fenomenelor la care ele se referă.

3. Gradul de activizare al oamenilor, poziția lor față de aspectele negative ale activității, numărul ideilor emise, sînt în directă legătură cu nivelul de receptivitate al conducerii unității față de propunerile făcute, cu preocuparea acestora pentru consultarea angajaților. Astfel, 36% din cei chestionați au precizat că în luarea unor hotărîri nu sînt consultați (am putea spune, mai degrabă, că nu „simt“ acest lucru), iar 42% nu au făcut (sau au făcut foarte rar) propuneri de îmbunătățire a activității. Adăugînd că 36% nu cunosc ce s-a întîmplat cu propunerile lor sau ale colegilor de muncă, ajungem la concluzia că se impune adoptarea unui sistem eficient de evidențiere a propunerilor, a modului în care ele au fost soluționate, de transmitere a răspunsului la cei care le-au făcut.

4 Întrucît uneori, indicatorii de plan transmiși de centralele industriale respective — în ce privește nivelul producției, structura acesteia etc. — nu corespund potențialului real al întreprinderilor și nu permit organelor de conducere colectivă o politică pe termen lung, apare necesitatea de a se mări competența acestor organe în elaborarea unor variante de soluționare a obiectivelor de bază, adoptîndu-se acea variantă care să corespundă deopotrivă posibilităților unității și intereselor economiei naționale.

Constantin CIOCAN
secretar al Comitetului municipal
Ploiești al P.C.R.

CONSIDERAȚII CU PRIVIRE LA INDICATORII SINTETICI AI REZULTATELOR ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE

STUDIEREA economiei naționale cere ca numeroasele procese economice care au loc într-o anumită perioadă de timp, să fie măsurate, sistematizate și agregate în așa fel încît să permită reflectarea, într-o formă concisă, și analiza întregului mecanism economic.

Principiile teoretice ale sistematizării proceselor care au loc în economie sînt date de teoria economică, în schimb măsurarea acestor procese constituie un domeniu al statisticii economice. În acest scop în statistică se calculează indicatori care să permită atît analiza dimensiunii, structurii, proporțiilor și ritmurilor de dezvoltare a economiei cît și fundamentarea calculelor de planificare și prognozelor privind dezvoltarea economică.

Cerințele teoriei și practicii economice impun ca măsurarea rezultatelor obținute în activitatea economică să se facă în funcție de natura rezultatelor obținute și de conținutul și rolul proceselor economice în cadrul reproducției sociale. În primul caz este necesar să se calculeze indicatorii care să exprime rezultatele din producția materială și indicatori care să exprime rezultatele din sfera nematerială a economiei. În al doilea caz este necesar să se calculeze indicatori care exprimă mișcarea produselor și a serviciilor materiale privite ca valori de întrebuințare, respectiv fluxurile materiale din economie și indicatori care exprimă procesele de venituri, respectiv fluxurile financiare care au loc în economie.

Elaborarea indicatorilor sintetici în funcție de cele două aspecte menționate răspunde unor cerințe diferite de informare a organelor de conducere a activității economice.

Calcularea indicatorilor care exprimă fluxurile materiale asigură date referitoare la natura fizică a rezultatelor obținute în economie, date necesare analizelor privind : producția și structura ei materială ; consumul productiv ; consumul populației ; dezvoltarea economiei și a diferitelor sale ramuri și subramuri ; cerințele de import și export ; etc.

Calcularea indicatorilor care exprimă fluxurile financiare, furnizează date necesare analizelor privind : formarea veniturilor diferitelor subiecte economice ; circuitul veniturilor între diferitele subiecte economice ; eficiența activității economice desfășurate ; rentabilitatea ; nivelul de trai al populației ; etc.

Indicatorii sintetici care exprimă rezultatele obținute în producția materială. Caracterizarea sintetică a rezultatelor obținute în producția materială — privite ca fluxuri materiale cît și ca fluxuri financiare — se face prin indicatori care exprimă categoriile economice „produsul social“ și „venit național“.

Determinarea statistică a „produsului social“ trebuie să pornească de la două aspecte esențiale ale producerii și folosirii valorilor materiale în economie. Primul aspect îl constituie faptul că produsele și serviciile materiale care alcătuiesc conținutul produsului social se obțin în cadrul unităților cuprinse în ramurile producției materiale. Al doilea aspect îl constituie faptul că o parte din produsele și serviciile produse de unitățile din producția materială sînt livrate și consumate productiv, în aceiași perioadă, de alte unități și deci în ultimul stadiu al circuitului economic nu ajung toate bunurile materiale produse de unitățile cuprinse în ramurile producției materiale.

Pornind de la aceste două aspecte, măsurarea categoriei „produs social“ este necesar să se facă atît pornind de la valoarea produselor și a serviciilor materiale obținute de unitățile incluse în ramurile producției materiale, cît și pornind de la valoarea produselor și serviciilor materiale produse în perioada de calcul și ajunse în ultimul stadiu al circuitului economic, respectiv care nu au fost consumate productiv în aceeași perioadă de alte unități din producția materială.

În primul caz indicatorul „produs social“ exprimă valoarea produselor și serviciilor materiale produse într-un an de unitățile din producția materială. Indicatorul calculat denumit „produsul social global“ pune în evidență rezultate obținute de unitățile din producția materială, rezultate privite ca valori de întrebuințare puse la dispoziția societății într-o perioadă de un an. În acest caz, la determinarea indicatorului se cuprind produsele și serviciile materiale care au ieșit sau urmează să iasă din limitele unităților producătoare în perioada de calcul.

$$P_{ag} = \sum P_i$$

În al doilea caz indicatorul „produsul social“ exprimă numai valoarea produselor și serviciilor produse în cursul anului de unitățile din producția materială și intrate în consumul populației, consumul general al statului, folosite pentru dezvoltare, pentru reproducția simplă a mijloacelor de muncă și pentru export. Acest indicator denumit **„produs final“** nu include în mărimea sa valoarea produselor și a serviciilor materiale produse de unele unități și consumate productiv, în perioada de calcul de alte unități. Deci, produsul final este diferența dintre produsul social global și consumul intermediar.

$$P_f = \sum (P_{agi} - C_i)$$

Acești doi indicatori calculați pentru exprimarea categoriei „produsul social“ răspund unor cerințe diferite de analiză macroeconomică. Produsul social global pune în evidență și dă posibilitatea să se analizeze rezultatele unităților productive din economia națională, structura materială a acestor rezultate, structura pe ramuri, proporțiile materiale și valorice ale reproducției produsului social. Produsul final — pune în evidență și permite să se analizeze ce parte din valoarea produselor obținute de unitățile productive a ajuns în ultimul stadiu al circuitului economic, structura materială a acestor produse, folosirea acestora pentru consumul populației, pentru înlocuirea mijloacelor de muncă consumate în cursul anului, pentru dezvoltarea viitoare a economiei, pentru export. Neincluzînd în mărimea sa produsele și serviciile materiale produse în cursul anului și consumate productiv de alte unități din producția materială, consum a cărui mărime este influențată de cooperarea dintre unitățile producției materiale, indicatorul „produsul final“, după părerea noastră satisface în mai mare măsură decît indicatorul „produs social global“ cerințele legate de caracterizarea și analiza dezvoltării economice. Această particularitate pledează pentru calcularea și folosirea „produsului final“ în statistica oficială, în calculele și analizele privind dezvoltarea economiei naționale.

Indicatorul produs final, cum rezultă, exprimă rezultatele obținute în producția materială într-un an și ajunse în ultimul stadiu al circuitului economic, respectiv, care s-au folosit pentru investiții, consumul populației, consumul general al statului, export creșterea stocurilor de materiale.

$$P_f = \underbrace{I_{v.b}}_{\substack{\text{investiții}\\ \text{brute}}} + \underbrace{C_p}_{\substack{\text{consumul}\\ \text{populației}}} + \underbrace{C_{g.s}}_{\substack{\text{consum}\\ \text{general}\\ \text{al statului}}} + \underbrace{E}_{\text{export}} + \underbrace{\Delta_{m.n}}_{\substack{\text{creșterea}\\ \text{stocu-}\\ \text{lor de}\\ \text{materiale}}}$$

În vederea efectuării unor analize care să releve valoarea produselor și a serviciilor materiale rămase la dispoziția societății în cursul anului „produsul final“ trebuie să fie corectat cu mărimea exportului (care se elimină) și cu valoarea bunurilor de consum importate și a mijloacelor de producție importate și folosite pentru dezvoltare. Indicatorul obținut exprimă „produsul disponibil“.

$$P_d = P_f + (I - E)$$

Produsul social global și produsul final calculați, pornind de la produsele și serviciile produse și puse la dispoziția economiei exprimă fluxurile de valori materiale. Determinarea acestor indicatori trebuie să fie făcută și pornind de la fluxurile de venituri, financiare care au loc în economie. În acest caz :

—**Produsul social global** se determină ca sumă a cheltuielilor materiale de producție (c.m.p.) și a veniturilor primare (Vp)

$$P_{ag} = \sum C_{mpi} + \sum V_p$$

— **Produsul final** se determină ca sumă a veniturilor primare și a amortizării, ceea ce reprezintă **valoarea adăugată.**

$$P_f = \sum V_p + A_m = \text{Val.ad.}$$

Indicatorii care exprimă fluxurile materiale și financiare, în general trebuie să coincidă ca mărime. Diferența între mărimea

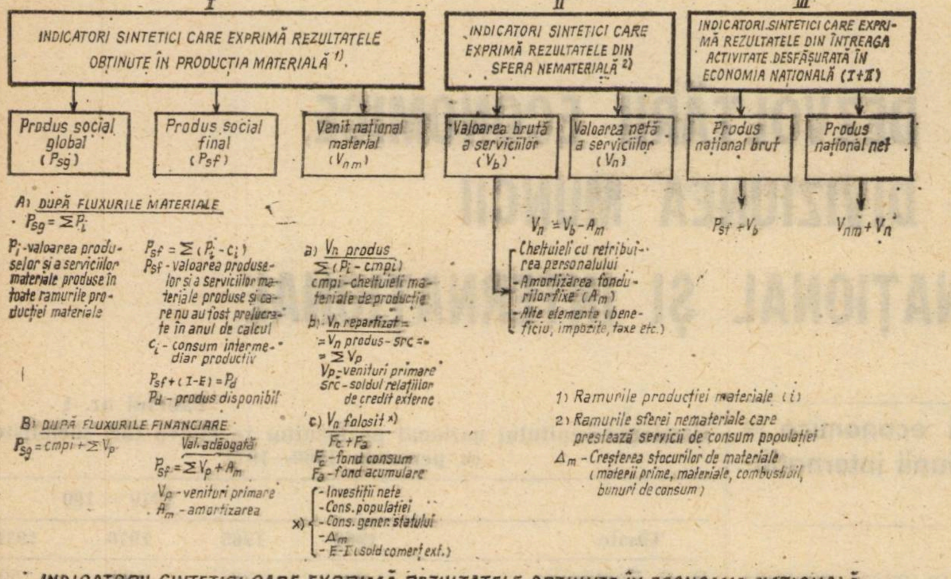
I
INDICATORI SINTETICI CARE EXPRIMĂ REZULTATELE OBȚINUTE ÎN PRODUCȚIA MATERIALĂ 1).
II
INDICATORI SINTETICI CARE EXPRIMĂ REZULTATELE DIN SFERA NEMATERIALĂ 2)
III
INDICATORI SINTETICI CARE EXPRIMĂ REZULTATELE DIN ÎNTREAGA ACTIVITATE DESFĂȘURATĂ ÎN ECONOMIA NAȚIONALĂ (I+II)
Produs social global (Psg)
Produs social final (Psf)
Venit național material (Vnm)
Valoarea brută a serviciilor (Vb)
Valoarea netă a serviciilor (Vn)
Produs național brut
Produs național net
A) DUPĂ FLUXURILE MATERIALE
Psg = ΣPi
Pi - valoarea produselor și a serviciilor materiale produse în toate ramurile producției materiale
Psf = Σ(Pi - ci)
Psf - valoarea produselor și a serviciilor materiale produse și care nu au fost prelucrate în anul de calcul
ci - consum intermediar productiv
Psf + (I-E) = Pd
Pd - produs disponibil
a) Vn produs
Σ(Pi - cmpi)
cmpi - cheltuieli materiale de producție
b) Vn repartizat =
= Vn produs - src =
= ΣVp
Vp - venituri primare
src - soldul relațiilor de credit externe
c) Vn folosit x)
Fc + Fa
Fc - fond consum
Fa - fond acumulare
x) - Investiții nete
- Cons. populației
- Cons. gener. statului
- Δm
- E-I (sold comerț ext.)
B) DUPĂ FLUXURILE FINANCIARE
Psg = cmpi + ΣVp
Val. adăogată
Psf = ΣVp + Am
Vp - venituri primare
Am - amortizarea
Vn = Vb - Am
- Cheltuieli cu retribuirea personalului
- Amortizarea fondurilor fixe (Am)
- Alte elemente (beneficiu, impozite, taxe etc.)
Psf + Vb
Vnm + Vn
1) Ramurile producției materiale (i)
2) Ramurile sferei nemateriale care prestează servicii de consum populației
Δm - Creșterea stocurilor de materiale (materii prime, materiale, combustibil, bunuri de consum)

INDICATORII SINTETICI CARE EXPRIMĂ REZULTATELE OBȚINUTE ÎN ECONOMIA NAȚIONALĂ

lor poate fi determinată de soldul relațiilor de credit externe. Deci produsul social global și produsul final calculat pornind de la fluxurile materiale corectat cu soldul relațiilor de credit externe trebuie să fie egal cu mărimea acelorași indicatori calculați pornind de la fluxurile financiare.

Măsurarea categoriei **venit național** este necesar să se facă pornind de la stadiile mișcării venitului național : producția, repartiția și folosirea. În acest scop statistica determină indicatorii :

— venit național produs, calculat ca diferență între produsul social și cheltuielile materiale de producție. Calculul se face pe ramuri ale producției materiale.

$$\underbrace{V_{np}}_{\text{venit național produs}} = \Sigma\,(\underbrace{P_i}_{\text{produsul global din ramura „i“}} - \underbrace{\text{c. m. p}_i}_{\text{cheltuielile materiale de producție în ramura „i“}}) = \underbrace{\Sigma P_{ni}}_{\text{producția netă în ramura „i“}}$$

— Venitul național repartizat, calculat ca suma veniturilor primare :

$$V_{nr} = \Sigma\, V_{np}$$

— Venitul național folosit, calculat ca sumă a fondului de consum și a fondului de acumulare :

$$V_{nf} = F_c + F_a$$

Venitul național produs minus soldul relațiilor de credit externe și pierderile materiale care au loc în perioada de calcul reprezintă venitul național repartizat.

$$V_{n.r.} = V_{n.p.} - (\text{s.r.c.} + \text{p})$$

Venitul național folosit poate fi mai mare decît venitul național repartizat. Diferența este dată de valorile materiale folosite pentru dezvoltare sau pentru consum și care sînt acoperite din creditele externe primite sau din încasările de credite acordate în anii anteriori anului de calcul.

Indicatorii venitului național folosit care exprimă valoarea bunurilor materiale utilizate pentru dezvoltare, a bunurilor și a serviciilor materiale utilizate pentru satisfacerea consumului populației (individual și colectiv) și ale consumului general al statului, permit analiza dezvoltării economice și a nivelului de trai al populației. Referitor la analiza nivelului de trai cu ajutorul indicatorilor folosirii venitului național trebuie subliniat că aceștia nu dau posibilitatea caracterizării complete a aspectelor legate de nivelul de trai. Consumul populației care exprimă marea majoritate a fondului de consum, evidențiază numai bunurile și serviciile materiale folosite de populație, elemente incluse în calculul venitului național. La satisfacerea necesităților de trai ale populației un rol destul de important au serviciile nemateriale (culturale, de învățămînt, sănătate, sport, etc.). Acestea nu sînt cuprinse în mărimea venitului național și deci nici a consumului populației decît parțial prin valoarea bunurilor și serviciilor materiale consumate de instituțiile care prestează astfel de servicii populației.

Pentru a caracteriza mai complet nivelul de trai este necesar ca pe lîngă indicatorul „consumul populației“, care exprimă consumul de bunuri și servicii materiale de către populație să calculeze un indicator mai larg „consum total al populației“.

Consumul total al populației, este un indicator care exprimă pe lîngă **consumul material al populației** — parte a fondului de consum și deci a venitului național — și consumul de servicii nemateriale. Acest indicator ar permite o analiză mai completă a aspectelor de nivel de trai și ar da posibilitatea să se efectueze comparații referitoare la consumul populației în diferite țări.

Indicatorii sintetici care exprimă rezultatele din sfera nematerială. Pentru măsurarea rezultatelor din sfera nematerială a economiei naționale este necesar să se evalueze serviciile prestate de această sferă. Evidențierea acestor servicii, pentru a satisface cerințele analizelor economice trebuie făcută separat pentru serviciile de consum (învățămînt, sănătate, cultură, sport, etc.) și separat pentru serviciile administrației de stat.

Evaluarea serviciilor prestate populației necesită determinarea cheltuielilor materiale, a celor cu retribuția personalului ocupat în sectoarele care prestează serviciile, a beneficiilor și a diferitelor impozite.*)

În statistica țărilor nesocialiste, în Sistemul Conturilor Naționale O.N.U. serviciile nemateriale sînt cuprinse în indicatorii sintetici calculați (produs intern brut, produs intern net, produs național brut și produs național net).

În statistica noastră care delimitează producția materială de serviciile nemateriale, pînă în prezent nu se calculează indicatorii sintetici care să exprime rezultatele sferei nemateriale. Considerăm că stabilirea unor astfel de indicatori ar satisface cerințele analizei activității ramurilor din sfera nematerială și ar permite determinarea unor indicatori care să dea posibilitatea comparării cu indicatorii sintetici determinați în Statistica O.N.U.

Exprimarea sintetică a serviciilor din sfera nematerială se poate face prin doi indicatori și anume : **valoarea brută** a serviciilor nemateriale și **valoarea netă** a serviciilor nemateriale

Valoarea brută este un indicator care se poate determina după metodologia „produsului final“. În acest caz „valoarea brută“ se obține ca diferență între **valoarea totală** a serviciilor și consumurile de materiale, considerate consumuri intermediare (materiale, combustibil, energie electrică și alte consumuri de materiale ocazionate de prestarea serviciilor).

Deci, **valoarea brută** a serviciilor prestate este dată de : retribuție, beneficii, impozite și amortizarea fondurilor fixe.

Valoarea netă a serviciilor, spre deosebire de valoarea brută evidențiază numai cheltuielile cu retribuția personalului, beneficiile, diverse impozite în sectoarele unde se realizează aceste elemente. Deci, valoarea netă este diferența între valoarea brută și amortizarea fondurilor fixe.

Pentru a caracteriza rezultatele pe întreaga economie națională, din cele arătate și cum rezultă din schema alăturată, este necesar ca statistica să calculeze indicatori care să pună în evidență atît rezultatele din producția materială cît și cele din sfera nematerială. În acest scop indicatorii **„produs național brut“** și **„produs național net**, calculați în Statistica O.N.U.,** pot fi determinați și de statistica noastră.

$$\text{Produs național brut} = \text{Produs final} + \text{Valoarea brută a serviciilor}$$

$$\text{Produs național net} = \text{Venit național} + \text{Valoarea netă a serviciilor}$$

Determinarea acestor doi indicatori ar satisface cerințele caracterizării sintetice a întregii activități economice și ale comparării diferitelor aspecte ale structurii economiei noastre cu structurile economice ale unor țări nesocialiste.

În cele de mai sus am prezentat cîteva considerații referitoare la determinarea unor indicatori sintetici care să permită atît cunoașterea și analiza rezultatelor obținute în economie cît și ușurarea comparabilității pe plan internațional a acestor indicatori. Desigur, că în marea lor majoritate problemele ridicate pot fi dezvoltate în vederea rezolvării diferitelor aspecte metodologice legate de determinarea indicatorilor de care ne-am ocupat.

prof. dr. I. CAPANU

---

*) Pentru sectoarele de activitate care realizează beneficii sau plătesc impozite.

**) Vezi I. Capanu „Sistemul Conturilor Naționale în statistica internațională“ Revista de statistică nr. 6/1973.

NIVELUL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI DIVIZIUNEA MUNCII PE PLAN NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL

1. Ritmul diferențiat al dezvoltării economice — factor esențial al schimbării diviziunii internaționale a muncii

DIVIZIUNEA internațională a muncii în epoca contemporană se caracterizează prin mari decalaje între nivelele dezvoltării economice ale țărilor lumii, prin existența unui număr redus de țări cu nivel ridicat de dezvoltare economică, în timp ce majoritatea țărilor sînt subdezvoltate sau se află în curs de dezvoltare. Ca urmare, o problemă fundamentală ce preocupă majoritatea popoarelor lumii este lichidarea subdezvoltării, a rămînerii în urmă față de țările avansate din punct de vedere economic.

Această situație este o consecință a evoluției societății omenești în condițiile ordinii economice și sociale impusă de sistemul relațiilor de inegalitate, de dependență și subordonare a majorității țărilor față de puterile imperialiste. Instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, lichidarea subdezvoltării, făurirea unei lumi mai drepte, instaurarea unor relații de egalitate reală între țări bazate pe echitate impune schimbarea actualei diviziuni internaționale a muncii. Tocmai în această direcție trebuie să acționeze **ritmul mai rapid al dezvoltării economice** al țărilor rămase în urmă care constituie, în epoca noastră, o necesitate obiectivă, ca o condiție a apropierii nivelurilor dezvoltării economice ale diferitelor țări pe plan mondial.

Concentrîndu-și la maximum eforturile proprii, atrăgînd în circuitul economic și valorificînd superior resursele naturale, materiale și de forță de muncă de care dispun, țările subdezvoltate și în curs de dezvoltare trebuie să realizeze și să mențină un ritm ridicat al dezvoltării economice pentru o lungă perioadă de timp.

Problema dezvoltării în ritmuri diferențiate se pune și în cadrul țărilor socialiste. Multe dintre ele trebuie să lichideze rămînerea în urmă față de țările avansate din punct de vedere economic pe plan mondial și totodată este necesar să se realizeze într-o etapă istorică scurtă egalizarea nivelului dezvoltării economico-sociale a tuturor țărilor socialiste ca o expresie a eficienței ridicate a socialismului în calitatea sa de orînduire social-economică superioară față de cele anterioare. **„Trebuie să avem în vedere,** sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului politic, din octombrie 1976, **că se vor mai manifesta — și de fapt în practică se și manifestă — inegalități în dezvoltarea socială a diferitelor țări socialiste, că va continua să acționeze legea dezvoltării inegale, dar și cea a dezvoltării în salturi, care oferă posibilitatea lichidării mai rapide a subdezvoltării, a egalizării nivelurilor de dezvoltare“[1]).**

Ritmul diferit al dezvoltării țărilor socialiste este o realitate evidentă confirmată de datele statistice privind dezvoltarea economico-socială a acestor țări, după cum se observă și în tabelul nr. 1.

Ca urmare a faptului că țara noastră a obținut o perioadă îndelungată un ritm înalt al creșterii venitului național pe locuitor, de circa 9% în medie anual, — în ultimul sfert de veac dintre cele mai ridicate pe plan mondial — a lichidat starea de subdezvoltare moștenită de la vechea orînduire, a redus din decalajul venitului național pe locuitor față de țările dezvoltate de la 8—10 ori cît exista în 1960, la 3—4 ori în 1975[2]). O asemenea evoluție este pusă în evidență și de datele tabelului nr. 2.

În aceste condiții, apare foarte clar că **singura soluție de lichidare a rămînerii în urmă față de țările avansate din punct de vedere economic, de a realiza o apropiere a nivelurilor dezvoltării economice între țări este ritmul diferențiat al dezvoltării, mai rapid în țările rămase în urmă în comparație cu cel ce se obține în țările dezvoltate.** Aceasta presupune implicit și un efort mai mare de acumulare pentru a putea realiza importantele programe investiționale pe care le implica dezvoltarea unei economii naționale și, mai, ales, modernizarea structurilor. Ca urmare se produc schimbări fundamentale în diviziunea internațională a muncii. În locul vechii diviziuni bazată pe inegalitatea între țări, în care un număr mic sînt puternic industrializate în timp ce un număr mare au economii naționale unilateral dezvoltate, se impune crearea unei noi diviziuni internaționale a muncii în care toate țările să dispună de economii naționale complex dezvoltate, capabile să întrețină relații economice bazate în mod real pe principiile, egalității și avantajului reciproc.

Tabelul nr. 1

Creșterea venitului național pe locuitor în cîteva țări socialiste în perioada 1960—1974

1970 = 100

Țările	1960	1965	1970	1974
R. S. România	49	73	100	150
R. P. Bulgaria	54	68	100	131
R. S. Cehoslovacă	68	72	100	120
R. D. Germană	65	78	100	125
R. P. Polonă	61	77	100	142
R. P. Ungară	61	73	100	127
U.R.S.S.	57	72	100	121

Sursa datelor ; Statisticeskii ejegodnik, stran-cilenov Soveta Ekonoroiceskoi Vzaimopomosci, Moskva, 1975, pag. 11.

Tabelul nr. 2

Venitul național pe locuitor în R. S. România și unele țări socialiste și produsul intern brut în R. S. România și unele țări capitaliste dezvoltate

Venitul național pe locuitor			Produsul intern brut pe locuitor		
Țările	1950	1974	Țările	1960	1974
R. S. România	100	100	R. S. România	100	100
R. P. Bulgaria	118	115	S.U.A.	1 100	556
R. S. Cehoslovacă	280	124	Suedia	873	560
R. D. Germană	200	164	Canada	835	506
R. P. Polonă	184	109	R. F. Germania	654	490
R. P. Ungară	203	101	Franța	680	432
U.R.S.S.	178	117	Japonia	235	322
			Italia	351	230

Calculat după : „Era socialistă“ nr. 24/1974, p. 23 ; după datele B.I.R.D. (World Bank Atlas) 1974, 1975 ; Dumitru Iosif Bati, Planificarea productivității muncii în R.S. România, Editura Academiei R.S.R., 1975 p. 43, 52, 55 ; Statisticeskii ejegodnik, stran-cilenov Soveta Economiceskoi Vzaimopomoșci, Moskva, 1975, p. 41.

2. Ridicarea nivelului dezvoltării economice și corelația dintre structura economică internă și diviunea internațională

IN CONDIȚIILE țărilor cu nivel scăzut de dezvoltare, structura economiei are un caracter unilateral, bazat pe un număr redus de ramuri, de regulă agricultura, industria extractivă, circulația mărfurilor, unele ramuri ale industriei ușoare și alimentare, ramurile producătoare de mijloace de producție fiind puțin dezvoltate. Dimpotrivă, țările dezvoltate, puternic industrializate au o structură economică multilaterală, bazată pe un înalt grad de diversificare a producției, pe o profundă diviziune socială a muncii, pe ramuri și subramuri specializate care produc o gamă foarte largă de produse necesare economiei și populației sau efectuează operații de prelucrări specializate cu înalt grad de eficiență economică și socială.

Ridicarea nivelului dezvoltării economice condiționează în mod direct dezvoltarea ramurilor economiei existente la un moment dat, crearea unor noi ramuri și subramuri, mai ales, a celor care valorifică superior resursele naționale de materii prime și de forță de muncă, a ramurilor care promovează multilateral progresul tehnic. În epoca contemporană, ca urmare a victoriei revoluției socialiste într-un număr de țări, a eliberării de colonialism și constituirii unui mare număr de state independente, a creșterii aspirațiilor și luptei popoarelor pentru asigurarea suveranității și independenței naționale, pentru ridicarea nivelului dezvoltării economiei naționale, s-a intensificat procesul de adîncire a diviziunii sociale a muncii în cadrul fiecărei națiuni, ca și pe plan internațional. Se manifestă astfel tot mai puternic **tendința țărilor spre lărgirea și diversificarea producției naționale spre crearea unor structuri economice complexe, cu ramuri care să asigure un grad înalt de independență în funcționarea mecanismului economic național.**

În aceste condiții, apar ca lipsite de temei, fără o bază științifică, acele teze potrivit cărora preocuparea unei țări, ca pe măsura dezvoltării forțelor de producție să-și diversifice structura economiei naționale, acordînd prioritate creării și dezvoltării ramurilor și subramurilor care promovează progresul tehnico-științific ar reprezenta o tendință spre autarhie. În realitate, autarhia înseamnă o izolare pe plan internațional. Creșterea gradului de diversificare a economiei are ca urmare lărgirea posibilităților extinderii și intensificării legăturilor economice dintre țări, asigurîndu-se o gamă variată și un volum sporit de produse ce pot fi oferite la export, crescînd totodată necesitățile de import.

Tocmai de aceea, Partidul Comunist Român și guvernul țării noastre militează pentru înfăptuirea unei asemenea politici în relațiile economice dintre țări care să permită adîncirea diviziunii sociale a muncii în cadrul național și internațional, a specializării și cooperării în toate domeniile, inclusiv în producție, în cercetarea științifică etc.

Pe plan internațional se manifestă tot mai mult tendința de **adîncire a diviziunii intraramură,** realizată prin multiple forme și modalități : prin produse finite, sisteme de mașini, subansamble etc. Această specializare stimulează introducerea în producție a produselor cu caracteristici superioare, lărgirea gamei sortimentale, ridicarea nivelului de eficiență economică, asigurînd atît satisfacerea nevoilor proprii ale țărilor producătoare, cît și a nevoilor rezultate din colaborarea și cooperarea cu partenerii străini, în respectivele domenii. O asemenea specializare este un factor care menține la nivel ridicat cererea de produse atît pe piața națională cît și internațională, determinînd o creștere a exigenței privind îmbunătățirea performanțelor tehnice ale produselor și reducerea costurilor lor de fabricație. Specializarea pe produse, pe grupe de produse sau pe subansamble mărește, totodată, gradul de elasticitate al producției în funcție de schimbările ce se petrec în economia națională și pe piața mondială ca urmare a progresului tehnico-științific rapid ca și de modificările în nevoia socială atît sub aspectele sale cantitative cît și calitative.

3. Formarea unor economii naționale complexe, multilateral dezvoltate – un obiectiv fundamental

FĂURIREA unei economii naționale complexe și multilateral dezvoltate este un factor decisiv în vederea **manifestării în practică a principiului echității în relațiile dintre țări.** În condițiile actualei diviziuni internaționale a muncii, bazată pe inegalitatea dezvoltării economice a țărilor, relațiile economice dintre țările dezvoltate și cele subdezvoltate și în curs de dezvoltare nu pot fi pe deplin și în mod real echitabile. Principiile egalității aplicate în condițiile acestor relații duc de fapt la obținerea unor avantaje economice suplimentare de către țările dezvoltate în defavoarea țărilor subdezvoltate și în curs de dezvoltare, contribuind la adîncirea decalajelor economice dintre țări. Ca urmare, în epoca noastră în condițiile inegalității dezvoltării economico-sociale a țărilor **o cerință fundamentală o constituie aplicarea principiului nereciprocității în relațiile economice dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare și subdezvoltate,** care să asigure un larg și substanțial sprijin dat de țările dezvoltate țărilor subdezvoltate și în curs de dezvoltare. Aceasta are un caracter echitabil deoarece puterile imperialiste, au acumulat o parte importantă a resurselor ce stau la baza nivelului ridicat al dezvoltării, prin exploatarea țărilor și popoarelor foste colonii sau astăzi încă dependente din punct de vedere economic.

Adîncirea diviziunii muncii sociale, formarea unei structuri economice complexe, corespunzătoare cerințelor promovării progresului tehnic, științific, economic și social nu trebuie și nu poate să ducă la **universalizarea producției,** la crearea tuturor ramurilor și subramurilor, sau a tuturor produselor existente pe plan mondial în epoca noastră, nici măcar în cazul țărilor puternic industrializate, întrucît ar determina fie o risipă a resurselor, care de altfel trebuie gospodărite rațional, fie o eficiență economică și socială scăzută, avînd ca efect frînarea dezvoltării economice. Dezvoltarea complexă și multilaterală a economiei naționale bazată pe crearea și folosirea mijloacelor tehnice cu performanțe ridicate, a celor mai noi cuceriri științifice și tehnologice, impune un consum tot mai mare de resurse materiale, financiare care se formează și se alocă în mod treptat, pe măsura ridicării nivelului dezvoltării economice a țării. Ca urmare, o cale de acces mai lesnicioasă la realizările tehnologice și științifice dobîndite pe plan mondial este o strînsă colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică. Pe această bază se poate realiza într-un termen istoric relativ scurt modernizarea aparatului de producție, perfecționarea tehnologiilor și produselor, crearea unor noi ramuri și subramuri economice, mai ales a ramurilor de vîrf care promovează progresul tehnic, creînd condiții favorabile în vederea accelerării modernizării structurii economiei naționale.

Un rol deosebit în lichidarea subdezvoltării, a rămînerii în urmă față de țările avansate din punct de vedere economic în formarea unei structuri economice naționale moderne, îl are accesul liber al tuturor popoarelor la cuceririle revoluției tehnico-științifice, intensificarea eforturilor pe linia dezvoltării cercetării tehnico-științifice proprii și aplicării în producție și viața socială a realizărilor din domeniile de vîrf ale științei și tehnologiei de pe plan mondial.

Nivelul de organizare și eficiență obținut în domeniul cercetării tehnico-științifice proprii are rol determinant în folosirea resurselor de care dispune fiecare țară, în formarea și consolidarea complexului economic național, în asigurarea independenței sale, în condițiile creșterii interdependențelor în planul relațiilor internaționale. Aceasta este o problemă neîntîlnită în perioadele anterioare. Astfel, formarea structurii economice în care agricultura a fost ramură de bază a economiei s-a realizat prin schimbări lente petrecute într-o perioadă istorică îndelungată, prin acumularea treptată a experienței căpătată din generație în generație, în general în aceeași țară. Dimpotrivă, crearea marii industrii ca element central în structura economiei a devenit posibilă în țările care astăzi sînt puternic industrializate într-o perioadă istorică relativ scurtă și numai prin folosirea intensă și rapidă a realizărilor tehnice atît din propria țară cît și din alte țări.

Astfel, prin formarea unor structuri naționale cu conținut înaintat progresist, se creează condiții mai bune pentru lărgirea accesului tuturor popoarelor la cuceririle revoluției tehnico-științifice, impunîndu-se sporirea contribuției țărilor care s-au dezvoltat, pe seama exploatării fostelor colonii, la efortul țărilor subdezvoltate de a-și făuri o economie modernă, de a-și consolida independența națională atît de greu cucerită. Așa cum a subliniat tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** factorul hotărîtor al acestui proces este dezvoltarea unei puternice economii naționale proprii, în condițiile în care, **„progresul țărilor slab dezvoltate, cît și stabilitatea economiei mondiale, progresul tuturor statelor, inclusiv al celor dezvoltate, sînt condiționate astăzi de realizarea noii ordini economice internaționale, de o politică nouă de egalitate și colaborare economică“2).**

Pornind de la experiența istorică România consideră astfel, că o problemă fundamentală a zilelor noastre este intensificarea eforturilor pentru lichidarea subdezvoltării, a împărțirii lumii în țări bogate și țări sărace și în consecință pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale accelerarea progresului economic și social al tuturor țărilor în special al celor rămase în urmă.

prof. dr. Ion TRĂISTARU
Universitatea din Craiova

---

1) — **Nicolae Ceaușescu,** Cuvîntare la Consfătuirea cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului politic, Editura politică, 1976, pag. 21.

2) — **Nicolae Ceaușescu,** Expunere la Sesiunea solemnă pentru celebrarea a 100 de ani de la cucerirea independenței de stat a României, „Scînteia“ nr. 10 799, mai 1977.

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

EŞECUL „NEW-ECONOMICS"-ului (I)

PRINCIPALELE orientări ideologice burgheze işi găsesc cea mai elocventă „materializare teoretică" în concepţiile privind mecanismul economic şi respectiv politica economică — keynesismul şi neoliberalismul. Formele particulare de manifestare a acestora în Statele Unite le-a constituit „noua teorie economică" (new-economics-ul) şi monetarismul. Cu alt prilej vom vedea că, referindu-ne la eşecul „new-economics"-ului, avem de fapt în vedere şi monetarismul.

New-economics-ul a fost prezentat de adepţii lui ca o adevărată „revoluţie" ale cărei efecte ar fi fost tot atît de „revoluţionare" : new economics-ul ar fi găsit formula magică pentru lichidarea şomajului, depăşirea crizelor economice şi creşterea continuă a economiei. Walter Heller, afirma că „rădăcinile noii revoluţii în politica şi ideologia economică îşi au originea în dezvoltarea ştiinţei economice din ultimele trei decenii", marcată, în primul rînd, de opera lui Keynes, dar şi de marile contribuţii ale lui A. Hansen, S. Kusnetz şi P. Samuelson, cărora li se adaugă realizările noii generaţii de economişti, care au **dezvoltat** metode cantitative de analiză şi prognoză economică cu ajutorul maşinilor electronice de calcul[1]). Acestei dezvoltări a „ştiinţei economice" nu i se atribuie acelaşi caracter revoluţionar. „Ştiinţa economică ce stă la baza politicii contemporane nu este nici pe departe nouă. Ea reprezintă o sinteză din Keynes şi clasici (realizată de P. Samuelson prin a sa „sinteză neoclasică" —), perfecţionată de economiştii americani, înarmaţi cu metode matematice şi maşini electronice de calcul. Această teorie se predă în universităţile americane de circa 25 de ani şi încă de mult a fost adoptată de 80—90% din economiştii americani"[2]). Este, de aceea, pe deplin justificată remarca a numeroşi economişti că de fapt „denumirea de nouă ştiinţă economică" (new-economics) tinde — cum spune Robert Carson — a crea confuzie şi induce în eroare lumea în privinţa originilor şi orientării sale. „Ea nu este nouă în sensul că ar realiza o ruptură cu economics-ul capitalist tradiţional. Ea nu este opusă proprietăţii private, sistemului business-ului sau folosirii pieţei în alocarea resurselor şi determinarea preţurilor. Contrar vagii mitologii populare, new-economics-ul nu este socialism şi nici etatism al bunăstării... New-economics-ul este nou numai în perspectiva modului în care economia capitalistă funcţionează. El nu impune noi obiective sistemului economic ci numai noi metode pentru a atinge vechile obiective. New-economics-ul este nou numai în sensul aplicării instrumentelor şi metodelor de analiză de care dispune, în politica economică[3]).

Natura noii optici asupra mecanismului funcţionării economiei capitaliste şi asupra acestor instrumente de politică economică sînt funcţie de natura premiselor teoretico-ideologice fundamentale afirmate de keynesism, şi dezvoltate de P. Samuelson prin sinteza sa neoclasică[4]) : sistemul economic actual (capitalist) se bazează, ca şi cel clasic, pe proprietatea privată şi au caracter de piaţă, presupunînd jocul liber al forţelor pieţei, respectiv libera concurenţă ; nu este presupusă existenţa monopolurilor, respectiv a preţurilor de monopol cu întregul cortegiu de efecte asupra mecanismului economic — larg şi temeinic puse în evidenţă de J.K. Galbraith ; economia de piaţă contemporană şi-a pierdut capacitatea de autoreglare, fapt pentru care, în scopul evitării dereglărilor ciclice tot mai dese devine necesară intervenţia statului ; această intervenţie trebuie să fie cît mai limitată şi indirectă. Gardner Ackley, Arthur Okun şi Otto Eckstein expuneau astfel poziţia „noii orientări" : „Politica reprezintă un curs coordonat şi consecvent de susţinere a balanţei între oferta de mărfuri şi servicii şi cererea totală (globală) pentru asigurarea unei creşteri economice echilibrate continue în condiţiile unui nivel înalt al ocupării forţei de muncă şi stabilităţii necesare a preţurilor".

Elementul specific esenţial al new-economics-ului în comparaţie cu keynesismul îl constituie faptul că este edificat pe ideea **creşterii** economice : politica economică trebuie concepută — susţin W. Heller, A. Okun, P. Samuelson, J. Tobin, G. Ackley & Co. — nu de pe poziţiile dezvoltării ciclice ci ale creşterii economice continue. Cu alte cuvinte intervenţia activă a statului în economie nu trebuie să fie redusă la „măsuri anticiclice" corective, ci să fie orientată către măsuri „preventive" de evitare a marilor dereglări ciclice şi de asigurare a unui ritm optim de creştere, — implicit stimulative. Punctul de plecare în fundamentarea acestei orientări l-a constituit elaborarea, în cadrul teoriei creşterii, a concepţiei despre diferenţa sau decalajul dintre produsul naţional brut potenţial, realizabil în condiţiile folosirii complete a resurselor de muncă, şi produsul naţional brut real. Pornind de la constatarea existenţei şi dimensiunii acestui decalaj, economiştii ar putea determina necesitatea şi proporţiile stimulării creşterii economice. Cînd decalajul este mare, cînd producţia şi cererea reală sînt sub cele potenţiale, există posibilitatea şi necesitatea unei politici de stimulare a creşterii. Cînd decalajul este mic sau lichidat, continuarea unei politici de stimulare a creşterii reale prin creşterea cererii va avea drept rezultat inflaţia. Inflaţia reduce creşterea reală la cea potenţială, întrucît în condiţiile ocupării depline şi inexistenţei decalajului, ritmurile creşterii reale nu pot depăşi ritmurile potenţiale. Evitarea „dereglării" pe care o constituie inflaţia presupune anularea, în momentul lichidării decalajului, a măsurilor stimulative. Pentru operaţionalizarea acestei optici erau necesare două lucruri : 1) găsirea unei modalităţi de determinare cantitativă a acestui decalaj şi

FIŞE

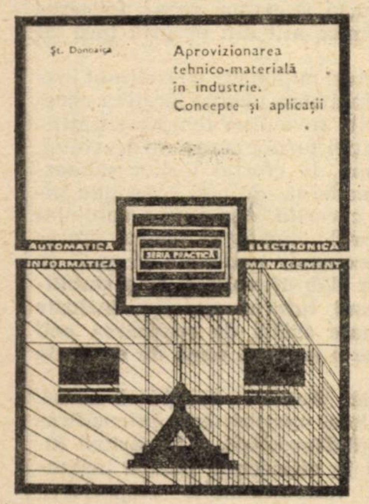

Şt. Donoaica

Aprovizionarea
tehnico-materială
în industrie.
Concepte şi aplicaţii

• *Conf. dr. Ştefan Donoaica publică în Editura Tehnică, 1977, un volum de 200 pagini intitulat* Aprovizionarea tehnico-materială în industrie. Concepte şi aplicaţii.

Prezentarea sistematică a reglementărilor în vigoare lipsea în literatura de specialitate şi autorul îşi desfăşoară explicaţiile într-o reuşită îmbinare a tezelor fundamentale cu cele aplicative. În primul capitol, se studiază elementele de planificare: balanţele materiale, normele şi normativele stocurilor de producţie, colectarea şi valorificarea deşeurilor şi a altor resurse secundare. În capitolul al doilea, evidenţa şi controlul economico-financiar al materialelor, se adoptează la principiile contabilităţii. O contribuţie deosebită o constituie capitolul al treilea : mecanizarea şi automatizarea lucrărilor de evidenţă a materialelor. „Imprimanta", „tastatura de comandă", „unitatea electronică", „unitatea de comandă-control", „blocul de alimentare" sînt termeni ce exprimă metodologia tabulogramelor, memorii interne şi externe ale calculatoarelor. Ultimul capitol este consacrat analizelor îndeplinirii acestei secţii de plan, activităţii depozitelor, vitezei de rotaţie, consumurilor şi cheltuielilor de circulaţie, studiului dinamicii cheltuielilor materiale.

Tendinţe ale progresului tehnic

• *În articolul* Naucino-tehniciskii progress i soţializm *(Progresul tehnico-ştiinţific şi socialismul), apărut în revista* VOPROSÎ EKONOMIKI *nr. 5/1977, S. Heinman arată, printre altele, că într-o serie de ramuri efectul sporirii capacităţii individuale a unor agregate tehnologice se apropie de limită. Apare în consecinţă, necesară căutarea unor soluţii principial noi, care să modifice în mod radical tehnica şi tehnologia de producţie. Cercetările se orientează în direcţia metalurgiei fără furnale, filaturii fără fuse, producţiei de ţesături fără maşini de ţesut, obţinerii de energie electrică fără ciclul lung şi neeconomicos în ce priveşte consumul de combustibili al transformării energiei calorice în energie mecanică, apoi electrică ş.a. Baza materială a dezvoltării şi realizării cuceririlor progresului tehnico-ştiinţific este construcţia de maşini. În această privinţă se pune problema formării treptate a „service"-ului de maşini, care să deservească tehnica de producţie. Prin aceasta, rolul construcţiei de maşini ar consta nu numai în crearea tehnicii, dar şi în înfăptuirea întregului proces de reînzestrare tehnică a economiei naţionale.*

Şomajul şi îndoielile asupra creşterii economice

• *Sub titlul* Le débat en RFA sur la résorption du chômage *(Dezbaterea din R.F.G. asupra resorbirii şomajului), revista* PROBLÈMES ÉCONOMIQUES *publică articolul „Le chômage en Allemagne fédérale" de Claude Annie Cicurel Duplat. Avînd în vedere că re-*

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

2) elaborarea unor tehnici de prognoză și prognoze ale evoluției economiei, cît mai exacte, pentru a putea lua, în timp util, măsurile necesitate de evoluția diferiților parametri ai acesteia. Arthur Okun a fost cel care a elaborat o tehnică a măsurării decalajului cu ajutorul căreia, printre altele, a determinat și o corelație cantitativă (de 1 : 3) între reducerea șomajului și reducerea decalajului, corelație cunoscută în literatură ca „legea Okun"[5]). În ce privește tehnicile de prognoză și prognozele, ele au proliferat impresionant.

Cu ajutorul determinării cantitative a decalajului dintre PNB potențial și cel real, și a prognozei diferiților parametri ai economiei, reprezentanții new-economics-ului și-au propus – și erau convinși că au realizat – să asigure „echilibrul dintre creșterea posibilităților de producție și creșterea cererii finale". De aici **o concluzie teoretico-ideologică** de importanță fundamentală privind caracterul capitalismului contemporan : el poate asigura, afirmau ei, „ocuparea deplină" a mîinii de lucru, evitarea dezvoltării ciclice a economiei și, totodată, inflația. „Modelul descurajant al recesiunilor repetabile la fiecare doi-trei ani — declara în 1966 W. Heller a fost distrus (depășit) nu prin aplicarea unor metode simpliste de stimulare a cererii (în spiritul keynesismului ortodox), ci ca urmare a unor măsuri de creștere a cererii strîns legate cu alte măsuri care să asigure creșterea productivității și păstrarea controlului asupra costurilor de producție-combinație ce a asigurat realizarea ocupării complete în împletire armonioasă cu o mare creștere economică, stabilitate a costurilor de producție și prețurilor și echilibrului balanței de plăți" (l. cit) În noiembrie 1968, buletinul statistic lunar editat de Biroul de statistică și-a schimbat denumirea din „Mișcarea ciclului economic" în „Date privind situația economică", justificîndu-se aceasta prin faptul că „astăzi recesiunile sînt în genere considerate a fi fundamental prevenibile". Și cu toate că o serie de fenomene îi determinaseră pe unii economiști (ca Otto Eckstein sau prof. A. Burns) să consemneze încă din 1966—1967 caracterul nerealist al acestei teze[6]), cu toate că în 1969 se declanșase criza care a cuprins și anul 1970, A. Okun considera în a sa „Political Economy of Prosperity", publicată în 1970, că „printre economiștii de astăzi care se ocupă de cercetarea științifică, puțini privesc ciclul economic ca o schemă utilă pentru analiza generală a activității economice..." „Noțiunea ciclu de afaceri" s-a învechit, afirma el, iar J. Tobin căuta să convingă ca și prof. Okun că „astăzi crizele nu mai pot apare decît ca rezultat al unei politici greșite..."

Este adevărat că în deceniul 1960—1970, S.U.A. nu au cunoscut reduceri ale producției, respectiv al PNB, ci numai variații ale ritmurilor de creștere ; că în majoritatea țărilor capitaliste dezvoltarea fenomenului creșterii neîntrerupte a fost și mai pregnant decît în S.U.A., iar în Japonia el a durat 25 de ani — pînă în 1973. Înseamnă însă aceasta, că a dispărut ciclicitatea mișcării economiei capitaliste, așa cum s-au grăbit cu entuziasm să afirme reprezentanții new-economics-ului ?[7])

Criza din 1969—1970 din S.U.A. dar mai ales criza economică mondială din 1973 — 1975 — cea mai violentă pe care lumea capitalistă a cunoscut-o de la dramaticul '29 — '33 — sînt un răspuns ferm pe care realitatea economiei capitaliste îl dă unei asemenea întrebări. Dar chiar și pentru perioada care a creat economiștilor burghezi iluzia dispariției crizelor sau, mai exact, iluzia că pot controla ciclul economic, fie și numai analiza statistică a dinamicii principalilor indicatori macro-economici ai S.U.A. evidențiază nu dispariția, nu apariția erei „prosperității continue", ci complexarea, adîncirea și diversificarea formelor de manifestare a contradicțiilor economiei capitaliste.

Obiectivul și speranța reprezentanților new-economics-ului de a realiza, în condițiile utilizării depline a resurselor de muncă, echilibrul dinamic între producție și consum, respectiv stabilitatea relativă a prețurilor, a eșuat. P. Samuelson constata, într-o manieră justificativă că „pentru orice economie mixtă (adică economie capitalistă, monopolist-statal), inflația este o problemă. Creșterea economică rapidă nu poate fi asigurată ușor și fără plată..."[8]) Ulterior P. Samuelson renunță la tonul justificativ, recunoscînd explicit că „...există unele lucruri pe care, totuși, încă nu le cunoaștem : spre exemplu, cum să controlăm inflația fără să creăm șomaj...

Keynes... ne-a lăsat cu o problemă nerezolvată : Cum putem să avem o utilizare deplină a forței de muncă concomitent cu stabilitatea prețurilor ? Adevărul este că noi nu putem"[9])

Realitățile existenței și mișcării economiei capitalismului monopolist de stat înlătură astfel mitul apologetic și naivele speranțe pe care le alimentează, că s-ar fi găsit miraculoasa formulă a unui capitalism al „prosperității", fără crize, fără cicluri. Criza economică actuală a spulberat astfel toate concepțiile care afirmau dispariția inevitabilității crizelor.

Paul TUDOR

---

[1]) W. Heller, New Dimensions of Political Economy, Cambridge, (Mass), 1966, p. 4.

[2]) Idem, New Economics, Whither Now? Detroit, 1967, p. 1.

[3]) Robert B. Carson, American Economy in Conflict. Lexington Massachusetts 1971, p. 149.

[4]) P. Samuelson Economics: An Introductory Analysis, New-York, 1948.

[5]) A. Okun, Potential GNP : Its Measurement and Significance (1962) In : A. Okun, The Political Economy of Prosperity, Washington, 1970.

[6]) Vezi: The Financial Times, 17.V.1966; National Banking Review, vol. 4, nr. 4, p. 374; Revista „Fortune", scria în sept. 1967: „Posibil că cea mai serioasă greșeală a new-economics-ului atît în teorie cît și în practică a fost tendința de a considera că ciclul nu mai are importanță".

[7]) În legătură cu dezbaterile pe această temă în deceniul trecut vezi : M. Bronfenbrenner, Is the Business Cycle Obsolete ? New York.

[8]) Newsweek, 4.XI., 1968, p. 58. Vezi W. Heller, What's Right with Economics? In: American Economic Review, March, 1975.

[9]) P. Samuelson: „We are not magicians". In: Arrigo Levi, Journey Among the Economists, London, 1973, p. 24, p. 26.

FIȘE

priza economică din R.F.G. nu a ameliorat cît de cît simțitor situația ocupării forței de muncă, autoarea arată că la întrebarea „ce este de făcut?" se dau de obicei patru tipuri de răspunsuri : să se accelereze creșterea economică, să se sporească investițiile publice, să se sporească investițiile particulare, să se reducă durata muncii. Asupra tuturor acestor soluții se manifestă reticențe atît din partea oficialităților, cît și a întreprinzătorilor. În genere, se spune, creșterea investițiilor ar trebui să fie mult mai mare decît cea care este avută în vedere pentru ca repercusiunea asupra ocupării brațelor de muncă să fie apreciabilă. Sau, reducerea timpului de lucru nu poate fi o soluție generală și eficientă, dată fiind neomogenitatea forței de muncă. Autoarea conchide că, de fapt, în spatele acestor argumente, se află un scepticism care se referă nu atît la specificitatea remediilor avansate, cît la însăși posibilitatea creșterii economiei germane.

În labirintul prescurtărilor

● Il Siglario Mondiale di enti e imprese economiche *este un dicționar internațional al abrevierilor organizațiilor și firmelor economice, apărut sub îngrijirea unui colectiv editorial de la Banca Comercială Italiană (Milano, 1977, 1255 p.). Lucrarea își propune să-l conducă pe cititor în labirintul prescurtărilor întîlnite în special în presa economică. Este vorba de întreprinderi și instituții naționale și internaționale, sindicale, muncitorești, asociații patronale, instituții juridice. Colectivul s-a străduit să cuprindă un număr cît mai mare de țări capitaliste, socialiste, în curs de dezvoltare. Se indică nu numai denumirea completă a firmei sau organizației, dar și orașul de reședință. Nu se omit limbile care nu folosesc alfabetul latin. Abrevierile sînt prezentate în ordine alfabetică, iar semnificațiile sînt date în limba țării respective sau / și în cîteva limbi – engleză, franceză, rusă, chineză ș.a. De pildă, la AROMAR găsim „Asociația Română de Marketing ■ Bucarest".*

Economia și apărarea națională

● Apărută în Editura militară, lucrarea lui Simon Pitea, purtînd titlul de mai sus, se înscrie în literatura noastră economică cu o problematică inedită în care fenomenul economic și cel militar sînt surprinse în conexiunea lor. Interacțiunile active și variate ale apărării naționale cu economia (dintre care se insistă mai ales pe incidențele strategiei dezvoltării economico-sociale în profil de ramură și teritorial asupra capacității defensive a țării, a rolului potențialului economic asupra potențialului de apărare, a conexiunilor cu planul național unic) sînt tratate analitic și fundamentate sub raport conceptual.

Substanța principală a lucrării o formează analiza direcțiilor și modalităților de optimizare a utilizării resurselor economice alocate de societate pentru apărarea țării, evidențierea utilității calculului economic pentru luarea deciziilor, în stabilirea judicioasă a cheltuielilor de apărare (mărime și structură). În această ordine de idei autorul se oprește asupra aspectelor economice ale progresului tehnico-militar, costului acestuia, importanței dezvoltării producției proprii de armament și tehnică de luptă, factorilor calitativi și economici ce stau la baza selecției acestora.

O abordare originală sub raport econometric este rezervată problemei complexe a eficienței în domeniul militar, propunîndu-se soluții pentru calculul costului și efectelor.

Eficiența economică și pîrghiile financiare

STADIUL ACTUAL al dezvoltării economiei țării noastre situează pe primul plan al preocupărilor, în ansamblul politicii economice, probleme de ordin calitativ, de eficiență, ca fiind decisive în procesul creșterii economice, al accelerării progresului economic și social al țării.

Lucrarea „Eficiența economică și pîrghiile financiare" [1] a dr. Cornel Iuga se plasează în zona problemelor de maxim interes pentru dezvoltarea economico-socială a țării noastre în etapa actuală. Întreaga lucrare este pătrunsă de cerințele și căutările pentru ridicarea eficienței economice, ca un criteriu de bază în fundamentarea obiectivelor dezvoltării economice și sociale, în acțiunile ce se întreprind la nivel micro și macroeconomic.

Pe baza delimitării locului, funcțiilor și rolului pe care le au finanțele în viața economică și socială, în procesul de conducere, autorul se ocupă de rolul pîrghiilor financiare în așezarea întregii activități pe criteriile unei înalte eficiențe. în consolidarea continuă a gestiunii economice. Autorul subliniază că a avut ca punct de reper menirea pîrghiilor financiare de a acționa în direcția stimulării unităților socialiste pentru folosirea integrală, cu randament sporit, a fondurilor puse la dispoziție de societate, de a asigura resursele financiare necesare înfăptuirii obiectivelor înscrise în planul național unic de dezvoltare economică și socială a țării.

PRIMA PARTE a lucrării este consacrată examinării relației dintre eficiență și creșterea economică, analizînd cu rigoare și competență aspecte teoretice și practice privind concepția de eficiență economică în orînduirea socialistă, rolul factorilor extensivi și intensivi în procesul dezvoltării, criteriile și sistemul de indicatori pentru aprecierea eficienței economice.

În partea a doua a lucrării sînt investigate conținutul economic, formele și locul venitului net, ca indicator de bază în aprecierea eficienței economice. Sînt urmărite, de asemenea, cu un pronunțat spirit analitic, caracteristic autorului, cîteva aspecte de principiu în ce privește corelația dintre prețuri, venitul net și rentabilitate, precum și factorii de influență și tedințele de durată în evoluția venitului net în actuala etapă a dezvoltării țării noastre.

Ultima parte a lucrării este dedicată cercetării rolului principalelor pîrghii financiare — beneficiu, impozite, taxe, credit etc. — în orientarea unităților economice spre laturile calitative ale activității, în stimularea creșterii eficienței economice.

Structura lucrării pune în evidență două idei fundamentale pe care le-a urmărit autorul și anume : raportul dintre eficiență și creșterea economică și rolul pîrghiilor financiare în sporirea eficienței activității economice. Problemele de bază urmărite de autor au fost examinate cu multă competență și au fost puse în evidență coordonatele cheie ale abordării și soluționării lor. Tematica fiind cuprinzătoare, s-ar putea solicita includerea în sfera cercetării și a altor aspecte sau aprofundarea, concretizarea unor probleme deja cuprinse în lucrare. Autorul reușește să realizeze legătura necesară între examinarea critică a stadiului actual al utilizării pîrghiilor financiare în economie, ca rezultat al unei competente analize și formularea de idei, propuneri menite să conducă la o eficiență sporită prin folosirea mecanismelor economice ca rezultat al unui apreciabil efort de creativitate. Între meritele lucrării este de semnalat și faptul că în tratarea problematicii dificile autorul se menține la nivelul analizei principiale, fără să intre în multe detalii tehnice, dovedind totodată o cunoaștere temeinică, atît a tehnicilor practicate de finanțare, creditare și decontări, cît și a fenomenelor reale ce se desfășoară în economie.

Pe baza unei documentări temeinice, autorul examinează cu atenție realitățile economiei țării noastre și formulează idei, soluții, ceea ce conferă lucrării o substanță științifică deosebită. Unele dintre ele deja au fost aplicate în economie.

ÎNTR-O LUCRARE cu o temă atît de cuprinzătoare, în mod inerent apar unele idei sau propuneri care solicită discuții din punctul de vedere al fundamentării lor, al eficienței aplicării lor într-un angrenaj dat. Este însă de subliniat că linia generală de gîndire pe care o îmbrățișează autorul este, după opinia noastră, menită să contribuie la sporirea rolului pîrghiilor financiare în procesul creșterii economice.

Cu privire la corelația dintre factorii extensivi și cei intensivi în procesul creșterii economice, autorul insistă, pe bună dreptate, asupra întrepătrunderii lor, asupra preocupării constante în politica economică a partidului de îmbinare a lor într-o concepție dinamică, de largă perspectivă. De asemenea, exprimarea eficienței prin indicatori a fost și este o problemă viu discutată. Autorul își exprimă foarte corect opinia că eficiența nu poate fi judecată prin prisma unui singur indicator, indiferent de puterea de sinteză a acestuia. O asemenea precizare este utilă, întrucît s-a mers uneori, în literatura de specialitate, pînă la a pune semnul egalității între o formă de exprimare a ratei rentabilității și eficiența economică.

Considerații interesante întîlnim în lucrare în legătură cu corelația „efect-efort" izvorîte din cerințele unei examinări multilaterale pentru a putea desprinde tendințele și factorii de influență. În această ordine de idei autorul aduce o serie de elemente ce trebuie avute în vedere în interpretarea corelației nesatisfăcătoare a dinamicii venitului național comparativ cu dinamica fondurilor fixe productive. Se pot adăuga utilitatea încercărilor de a aprecia cît din corelația negativă revine unor factori subiectivi (neajunsuri, greșeli, gospodărire nerațională etc.). În acest mod se poate crea o bază obiectivă pentru adoptarea deciziilor în viitor.

În mod firesc în lucrare deține un loc aparte problema venitului net ca indicator de apreciere a eficienței economice. După opinia noastră, în mod justificat este argumentată, scindarea venitului net ca avînd un caracter obiectiv. În sprijinul ideii pluralității formelor pe care trebuie să le îmbrace venitul net autorul se referă și la funcțiile diferitelor forme ale venitului net, însă consider că aceasta era una din problemele care se cerea mai larg elaborată. Cu competență, pe baza unei informări largi autorul își exprimă punctul său de vedere privind relațiile preț-venit net-rentabilitate. Un merit al lucrării îl constituie și modul în care a fost pusă problema redistribuirii prin preț a venitului net.

Una din problemele care ar trebui să aibă o mare rezonanță în practică, în vederea mobilizării rezervelor și asigurării unor cît mai bune corelații în economie este stimularea asumării de sarcini sporite la principalii indicatori față de anul precedent, pe care autorul o susține în mai multe locuri.

CONSIDERAȚIILE pe care autorul le face privind principalele direcții de acțiune a pîrghiilor financiare sînt pline de substanță și izvorăsc atît din cunoașterea temeinică a teoriei și a practicii economice cît și din analizele și cercetările autorului. Așa de pildă, aprecierea că, în condițiile în care pe prim plan al activității se pun problemele calitative, unitățile economice ar trebui stimulate și pe calea beneficiului pentru găsirea unor soluții care să asigure o valorificare superioară a materiilor prime, materialelor, combustibilului, energiei și o reducere a consumurilor specifice, este deosebit de pertinentă. Sînt de asemenea de reținut propunerile referitoare la cotele diferențiate de impozit pe circulația mărfurilor, în scopul stimulării utilizării pe scară mai largă a deșeurilor și a materialelor înlocuitoare, precum și cele referitoare la introducerea în practica de planificare a unor norme și normative minime de eficiență.

Autorul analizează cu competență asigurarea cadrului și condițiilor necesare pentru ca beneficiul să-și îndeplinească în plenitudinea sa, funcțiile. Sînt bine sesizate o serie de aspecte din viața economică cum ar fi deficiențele în dimensionarea și repartizarea sarcinilor de plan privind beneficiul. De asemenea, se relevă propunerile interesante pe care le face autorul în legătură cu repartizarea beneficiului, cu stimulentele materiale, cu legarea stimulentelor de efort etc.

Considerațiile autorului referitoare la raporturile dintre impozite, taxe, sistemul de finanțare și control financiar, pe de o parte, și eficiența economică, pe de altă parte sînt extrem de interesante. Opinia noastră este că s-ar putea amplifica și contura mai precis analiza diferitelor pîrghii financiare, tratînd influența pe care o au raporturile de interese de la scara individului, apoi a întreprinderii, centralei, ramurii pînă la scara economiei naționale în utilizarea pîrghiilor financiare. Diferitele categorii de contradicții care apar în acest sens se cer a fi soluționate prin folosirea adecvată a pîrghiilor financiare.

Cu această carte bazată pe o minuțioasă și deosebit de competență analiză temeinic ancorată în realitățile economiei naționale, literatura economică de specialitate s-a îmbogățit cu o lucrare care aduce o substanțială contribuție la deschiderea cîmpului cunoașterii și practicii, în pas cu cerințele actuale, izvorîte din obiectivele majore ale dezvoltării economico-sociale.

•

Al. GHEORGHIU

---

[1] Ed. politică, București, 1977, 200 p.

FENOMENUL INFLAȚIONIST ȘI CONTRADICȚIILE CAPITALISMULUI CONTEMPORAN (I)

FENOMENUL ECONOMIC cel mai discutat în lumea capitalistă în toată perioada postbelică și în special în ultimii ani, în anii de criză economică, este fără îndoială cel inflaționist, însoțit de șomaj de masă, dezechilibre comerciale și valutare etc. Este discutat deoarece dintr-un fenomen mai mult sau mai puțin conjunctural s-a transformat în unul de structură, dintr-un fenomen limitat la perioade relativ scurte a devenit de durată, iar după temeri exprimate adesea în Occident — poate chiar permanent, dintr-un fenomen adiacent a devenit unul central în care se concentrează și se exprimă într-o formă nouă, deosebit de acută contradicțiile sistemului economic capitalist contemporan.

Problema cauzelor nu poate fi eludată

MULT TIMP inflația a fost definită doar ca o depreciere a banilor de hîrtie în urma emisiunilor suplimentare, respectiv ca o supraîncărcare a canalelor circulației bănești. Pentru a folosi termenii împărțirii făcute de G.L. Bach în „vechea inflație“ și „noua inflație“[1]), aspectul menționat era considerat de majoritatea economiștilor ca singura cauză a inflației „vechi“. Pentru „noua inflație“ această explicație nu este complet abandonată în literatura economică, dar predomină încercările de a analiza fenomenul prin prisma creșterii prețurilor.

Strădaniile de a stabili cauzele inflației contemporane sînt susținute în gîndirea economică actuală mai ales de economiștii marxiști. Aceasta nu înseamnă că economiștii nemarxiști din țările capitaliste dezvoltate nu și-au pus întrebări în acest sens, dar preocupările lor în tratarea inflației, din diferite motive, încearcă, să, fie mai curînd pragmatice decît teoretice. Această atitudine poate fi remarcată chiar de la începuturile proceselor inflaționiste din perioada postbelică și cu atît mai mult în prezent cînd se caută cu insistență să se evalueze sub variate aspecte comportarea agenților economici în condițiile inflației. J. Marchal și J. Lecaillon sînt cît se poate de categorici în acest sens, susținînd că este nevoie să se cerceteze nu care este cauza inflației, ci care este „viața“ ei, cum evoluează ea și care sînt fazele pe care le străbate[2]). Este un punct de vedere care se potrivește mai curînd „vechii inflații“, decît celei „noi“. G.L. Bach, deși nu insistă nici el asupra analizei cauzelor inflației contemporane, depășește acest punct de vedere și tratează fenomenul studiat ca o stare de fapt, caracteristică creșterii economice în condițiile țărilor capitaliste dezvoltate. Mai pertinent este J.K. Galbraith în lucrarea sa „Money“ apărută la sfîrșitul anului 1975. În general, o preocupare pentru abordarea — tot pragmatică — a cauzelor inflației apare în ultimii ani, cînd fenomenul inflaționist este și mai strîns legat de funcționarea mecanismului economic capitalist, cînd inflația, din „latentă“, a devenit „galopantă“ și riscă să dezechilibreze și mai mult acest mecanism.

Fenomenul inflaționist contemporan, atît de complex, nu poate fi atribuit unei singure cauze. El este rezultatul unui ansamblu de factori ce se întrepătrund și se influențează reciproc. Merită consemnată ideea că în esență este vorba de crearea unei cereri forțate ca punct de plecare pentru un nou proces de producție. Într-o discuție despre inflația contemporană inițiată de revista „Mirovaia ekonomika i mejdunarodnîie otnoșenia“ (MEMO), mai mulți participanți (S. Nikitin, I. Osadceaia, V. Usoskin) au cuprins factorii inflației în două grupe : a) formarea monopolistă a prețurilor și, strîns legat de aceasta, dinamica cheltuielilor de producție ; b) intervenția statului în economie prin intermediul bugetului și al banilor[3]). Totodată poate fi remarcat faptul că unii economiști care se ocupă de fenomenul inflaționist pun accentul pe sistemul actual de formare a prețurilor și pe creșterea costurilor producției, pe cînd atenția altora este reținută de intervenția statului în economie prin intermediul bugetului și al politicii monetare. Deosebit de important este aspectul interdeterminării acestor factori, aspect esențial pentru înțelegerea complexității fenomenului inflaționist contemporan, punctul de plecare constituindu-l mișcarea prețurilor în sens ascendent.

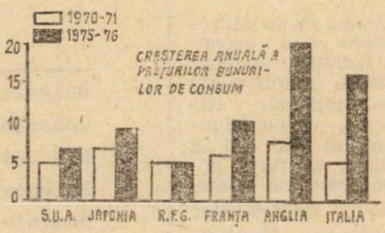

Creșterea prețurilor cu ridicata este una din manifestările pregnante ale fenomenului inflaționist actual din țările capitaliste dezvoltate, Ziarul „Financial Times“ o ilustrează cu datele din grafic privind economia americană, dar situația din alte țări occidentale nu este mai puțin preocupantă.

La originea scumpetei — monopolurile

ÎN TOATĂ PERIOADA postbelică, în ciuda unei sporiri substanțiale a productivității muncii, prețurile bunurilor de consum au crescut în țările capitaliste (cu excepția anilor de criză economică 1948—1949 cînd au scăzut în S.U.A. cu 5% și a anilor 1957—1958 cînd s-au menținut la același nivel). Este evidentă încălcarea corelației clasice dintre creșterea productivității muncii și direcția în care evoluează prețurile pe piață. În economia capitalistă bazată pe libera concurență, cînd prețurile se stabileau spontan pe piață, ele puteau să evolueze și pe o curbă descendentă. Pe măsură ce se afirmă dominația monopolurilor și se înlătură „concurența perfectă“, se extinde un nou mecanism, de stabilire, sau mai bine-zis de impunere, a unor prețuri înalte de monopol. Economia rămînînd în esență o economie bazată pe proprietatea privată, mecanismul pieței nu este înlăturat, ci folosit de monopoluri în interesul lor. Prin stabilirea prețurilor ridicate, pe de o parte monopolurile încalcă legile pieței, iar pe de altă parte le speculează, și într-un caz și în celălalt acțiunile fiind dictate de interesele monopoliste.

Mecanismul de stabilire a prețurilor ridicate de monopol funcționează fie oficial, în cadrul coordonărilor ce au loc în diferitele organizații ale oamenilor de afaceri, fie prin înțelegeri secrete, eludînd legislația antitrust, fie prin sistemul de „inițiator“ (lider) în domeniul prețurilor. Ultimul este cel mai răspîndit și se practică în principalele ramuri industriale (automobile, petrol, oțel ș.a.). Inițiatorul sau liderul este de obicei cel mai influent monopol din domeniul respectiv, care stabilește primul un preț mai ridicat după care se orientează ceilalți producători (E. Glazova menționează în cadrul dezbaterii din MEMO că în perioada 1945—1960 U.S. Steel Co. a inițiat 11 creșteri de prețuri din cele 12 cîte au avut loc în această perioadă pe piața oțelului).

●

Mitul consumatorului „suveran“...

CREȘTEREA PREȚURILOR, oricare ar fi originea ei, se propagă în lanț. Este suficient ca prețurile să crească într-un domeniu de activitate pentru ca

---

[1]) G. L. Bach : The New Inflation, Causes, Effects, Cures, Brown University Press, Providence, 1972.

[2]) Jean Marchal, Jacques Lecaillon : Analyse monétaire, Monnaie, équilibre, inflation. Ed. Cujas, Paris, 1971

[3]) Inflația — element inseparabil al economiei capitaliste. Dezbatere organizată de MEMO și publicată în nr. 11/1976 al revistei

ECONOMIE MONDIALA

aceasta să atragă după sine urcarea lor în activitățile conexe și de aici în întreaga economie. Or, în toată perioada postbelică, în economia diferitelor țări capitaliste nu a fost o vreme în care prețurile să nu crească în vreo ramură sau alta și aceasta să nu atragă după sine „reacția în lanț“. În S.U.A., de pildă, prețurile în sfera serviciilor au crescut constant mai repede decît la produsele de consum, după 1970 au crescut mai repede prețurile la produsele agricole, iar ulterior la combustibili și energie electrică. Creșterea costurilor și a prețurilor dintr-un anumit moment generează creșterea prețurilor în etapa următoare, de unde și fenomenul de creștere a prețurilor „în spirală“ sau de „inflație structurală“ ori „cumulată“.

Creșterea prețurilor în toate țările capitaliste în perioada postbelică este legată și de strategiile specifice marelui business pentru această etapă, strategii ce au determinat una din laturile esențiale ale „societății de consum“ : așa-numita „creare de piață“.

Goana după o producție în serii cît mai mari (producție care din punct de vedere tehnic a devenit pe deplin posibilă), determină în capitalismul contemporan eforturi îndîrjite dar oarbe — în virtutea naturii orînduirii — de lărgire a pieței. În consecință, serviciile de reclamă capătă un rol pe care nu-l aveau în trecut : să-l determine pe cumpărător cu tot dinadinsul să cumpere, să-l incite să cumpere chiar și produsele de care nu are nevoie, să-l aducă în situația de a fi obsedat de ideea de achiziție. Pe lîngă tehnicile cele mai sofisticate de reclamă apar și alte mijloace de „creare“ a pieței. În acest context și marketingul se folosește în Occident nu pentru a orienta producția în direcția unor nevoi sociale reale semnalate pe piață, ci în sens invers, pentru a-l manipula pe cumpărător și a-l determina să cumpere ceea ce monopolurile decid că se poate produce în condițiile unei rentabilități cît mai mari (lucru valabil atît pentru bunurile de consum cît și pentru mijloacele de producție). Pentru a nu se suprasatura piața, mărfurile își „pierd“ din rezistență și se introduce moda produselor ce se folosesc o singură dată și se aruncă.[4]) Aceste strategii, după cum se știe, au dus și duc nu numai la o mare risipă de materii prime, materiale și energie, dar și la o urcare a costurilor și în final a prețurilor, respectiv la alimentarea inflației. Astfel, acțiunile monopoliste au consecințe nocive directe asupra marii mase a consumatorilor, asupra nivelului lor de trai.

Dogma economică din gîndirea burgheză după care în „societatea de consum“ consumatorul alege în deplină libertate ceea ce el dorește să cumpere se dovedește astfel încă o dată fără suport real. De fapt, un astfel de consumator nu există în capitalism. Creșterea prețurilor nu este rezultatul presiunii unei cereri „excesive“, „dezechilibrante“ cum de atîtea ori se susține în literatura economică occidentală, ci are loc, între altele, sub impulsul creării unor false nevoi de către monopoluri.

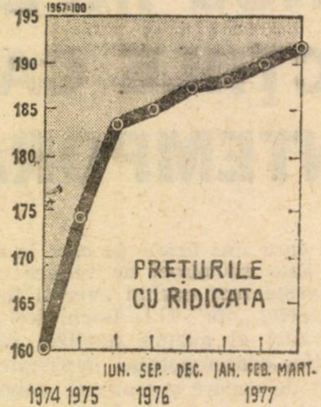

Comparația dintre cele două perioade recente, ilustrată prin grafic de revista „Business week“, scoate la iveală o simțitoare accelerare a procesului inflaționist în țări capitaliste dintre cele mai dezvoltate

...și realitatea nesiguranței zilei de mîine

UN ALT FACTOR căruia i se atribuie fără temei, în literatura nemarxistă, un așa-zis „exces al cererii“ este pretinsa creștere excesivă a salariilor, aruncîndu-se astfel răspunderea pentru inflație asupra oamenilor muncii. De pildă, Claude Goldman, comentînd în revista „Le Nouvel économiste“ cauzele inflației, menționează ca o explicație „clasică“ creșterea salariilor sub impulsul acțiunii sindicatelor, creștere care ar depăși-o pe cea a productivității muncii și în consecință ar diminua creșterea profiturilor. Drept urmare patronatul este considerat îndreptățit să urce prețurile pentru a menține profiturile ridicate, ceea ce la rîndul său anulează creșterea salariilor și totul se reia de la început.[5]) Inconsistența și caracterul de clasă al acestor „explicații“ au fost deja demonstrate. În această optică muncitorii sînt cei care s-ar face vinovați de inflație și nu proprietarii capitaliști ai mijloacelor de producție, în pofida faptului evident că revendicările pentru creșterea salariilor sînt determinate de creșterea întotdeauna mult mai rapidă a costului vieții.

Reală este confruntarea, care a devenit constantă, dintre creșterea prețurilor și creșterea salariilor, confruntare în care sînt păgubiți salariații, atît sub aspect material, cît și sub aspect moral, psihologic. Creșterea continuă a prețurilor și teama că salariile nu-i pot face față creează o nouă presiune asupra maselor salariate care se adaugă temerilor de a nu rămîne fără lucru. Nesiguranța zilei de mîine devine astfel și mai complexă, mai apăsătoare.

prof. dr. Eugen PRAHOVEANU

---

[4]) Vezi Alvin Toffler : Șocul viitorului, Editura politică, 1973, pp. 61-84.

[5]) Dossier „Nouvelle croissance“, în Le Nouvel économiste nr. 17/1976.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Țări socialiste: continuitatea dezvoltării ascendente

ANUL TRECUT s-a soldat cu un demaraj susținut al planurilor de dezvoltare a economiei naționale ale țărilor socialiste pe perioada 1976—1980, constituind o temelie sigură pentru realizarea de noi progrese substanțiale în cursul acestui an, în toate domeniile de activitate economică. Ilustrînd, odată în plus, afirmarea tendinței de reducere a decalajelor între nivelul atins în dezvoltarea economiilor naționale, datele din tabelul alăturat, referitoare la țările socialiste din Europa (fără Albania) evidențiază că — în timp ce anul trecut marea majoritate a țărilor capitaliste dezvoltate nu reușeau să se redreseze după recenta criză economică — țările socialiste au continuat dezvoltarea neîntreruptă a economiei lor naționale, ritmul de creștere a producției industriale devansînd pe cel al venitului național și fiind depășit, la rîndul său, de ritmul de expansiune a schimburilor economice externe. Tendință care marchează atît întărirea relativă și absolută a potențialului economic al țărilor respective, cît și participarea lor crescîndă la diviziunea internațională a muncii.

N. P.

Dinamica unor indicatori ai dezvoltării economiei naționale (1975=1oo)

	Venitul național	Producția industrială	Volumul comerțului exterior
Bulgaria	1o7,o	1o7,9	1o8,4
Cehoslovacia	1o3,9	1o5,5	111,1
R.D.Germană	1o3,7	1o5,9	114,o
Polonia	1o7,5	111,o	1o9,2
România	116,5	111,5	114,5
Ungaria	1o3,o	1o4,1	113,6
U.R.S.S.	1o5,o	1o4,8	11o,o
Iugoslavia	1o3,6x	1o3,o	1o4,5

x Produsul social.
Sursa: Comunicatele oficiale ale organelor centrale de statistică din țările respective.

TURISMUL INTERNAȚIONAL — TEREN AL COOPERĂRII ÎNTRE STATE ȘI ÎNTRE POPOARE

AFLAT ÎNTR-O STRÎNSĂ DEPENDENȚĂ de situația economică, socială și politică din fiecare țară, turismul internațional este, în același timp, într-o relație directă cu climatul politic internațional. Acest fapt a fost demonstrat atît de avîntul înregistrat de circulația turistică în diverse zone ale globului cît și de restrîngerile cunoscute în regiuni în care au avut loc tensiuni sau conflicte militare.

Condiția numărul unu : climatul politic

PACEA poate fi considerată condiția numărul unu a dezvoltării turismului internațional, iar acesta, amplificîndu-se, permite o mai bună cunoaștere reciprocă a popoarelor, a realizărilor economice, a culturii și istoriei fiecăruia și, în consecință, contribuie la creșterea înțelegerii și la destinderea internațională. Este și motivul pentru care în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa (Helsinki, 1975), turismului internațional i s-a acordat un spațiu important, definindu-se mijloacele de susținere a dezvoltării sale.

Timpul care s-a scurs de la Conferința ținută la Helsinki a confirmat utilitatea transpunerii în practică a principiilor înscrise în Actul final. Deși perioada care a trecut n-a fost suficientă pentru a se întreprinde acțiuni deosebite, faptul că numărul sosirilor de turiști străini a continuat să rămînă ridicat și chiar să crească în pofida condițiilor conjuncturale nefavorabile, dovedește eficiența colaborării între popoare, între state, pentru dezvoltarea turismului internațional.

În pragul actualului deceniu, pornind de la evoluțiile anterioare, caracterizate prin creșterea continuă și rapidă a numărului de participanți la călătorii turistice în străinătate, s-a prognozat că, în 1980, turismul internațional va ajunge să cuprindă 250—280 de milioane de oameni (Estudio piloto sobre las previsiones a largo plazo — UIOOT, Ankara, 1971), față de 169 milioane în 1970. Ulterior, pe baza creșterilor înregistrate în primii doi-trei ani ai deceniului, se conturase părerea că prognoza făcută este subdimensionată și că există toate motivele să se conteze pe o depășire sensibilă.

Este sau nu posibil ca pînă în 1980 turismul internațional să antreneze 250—280 milioane de persoane ?

Șansele unei prognoze

ÎN 1976, așa cum rezultă din ultimele estimări făcute de Organizația Mondială a Turismului (pe baza datelor pe primele nouă luni), numărul turiștilor străini sosiți în diversele țări ale lumii a fost de 219 milioane, ceea ce reprezintă o creștere cu aproape 3% față de anul precedent. În fapt, în 1976 curba turismului internațional revine la nivelul care fusese atins în 1973, anul în care s-a înregistrat cel mai mare număr de sosiri din perioada anterioară crizei economice din Occident. In acest interval, pentru prima oară după cel de-al doilea război mondial a avut loc un regres, cu accente mai puternice în anul 1974, cînd numărul total al sosirilor de turiști străini în toate țările lumii a fost cu aproape 3% mai mic decît în anul precedent.

Însoțită de un puternic proces inflaționist, cu consecințe pe planul creșterii prețurilor și tarifelor, de mărirea numărului șomerilor, criza economică a dus la o diminuare sensibilă a cererii turistice, în primul rînd în țările occidentale. La această diminuare au contribuit, de asemenea, incertitudinile cu privire la viitorul situației economice, incertitudini care au declanșat o anumită reținere de la cheltuieli pentru călătorii turistioe. În același sens a acționat și majorarea substanțială a tarifelor la serviciile turistice și în mod deosebit la transportul aviatic. În anul 1974 companiile aeriene au mărit tarifele, în medie, cu 25% (pe anumite rute creșterile au ajuns pînă la 40%) cu scopul de a compensa scumpirea carburanților. Dereglările din turismul internațional au fost stimulate, de asemenea, de instabilitatea monetară.

În cursul anului 1974, într-o serie de țări, micșorarea numărului de turiști străini a fost compensată într-o anumită măsură — potrivit unui studiu al OCDE — de dezvoltarea turismului național (local și interregional). Anul 1975 a adus o ameliorare în situația turismului internațional ; numărul total al sosirilor de turiști ajunge la 213 milioane, o creștere de aproape 2% față de 1974, deși încă sub nivelul atins în 1973. Pe planul mărimilor valorice, încasările din turismul internațional, raportate la comerțul mondial, au ajuns să constituie circa 4%, față de 3,5% în 1974 și 4,8% în 1973 (Editur international din februarie 1977).

Faptul că turismul internațional a cunoscut o revenire rapidă în condițiile în care inflația și șomajul continuă să se manifeste cu putere în multe din țările occidentale evidențiază vigoarea sa și un anumit grad de autonomie față de fenomenele conjuncturale din economia capitalistă.

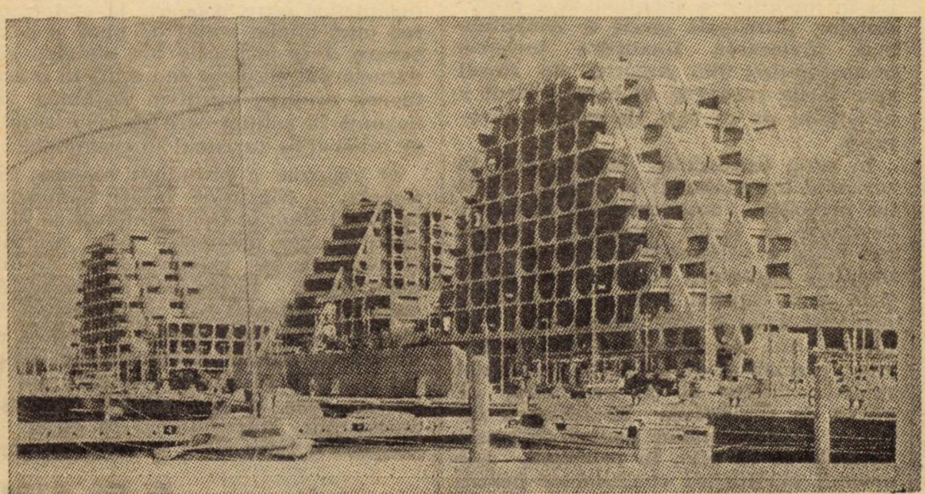

Arhitectura modernă — în slujba dezvoltării turismului

ECONOMIE MONDIALA

Restrîngerea activității turistice internaționale și redresarea ei ulterioară au furnizat elemente noi de judecată, impunînd revizuirea prognozelor de la începutul deceniului actual pentru anul 1980. Fără să se poată formula un răspuns categoric la întrebarea care vor fi dimensiunile efective în 1980, există motive, ținînd seama și de situația din ultimii doi ani, să întrevedem că și în viitor, pe ansamblu, turismul internațional se va dezvolta.

În acest sens acționează, în primul rînd, factori cu acțiune permanentă, decurgînd organic din modificările care au loc în condițiile de muncă și de viață, în principal ca efect al revoluției tehnico-științifice contemporane : necesitatea — în continuă creștere — de recreare și reconfortare, determinată de modificarea structurii consumului de energie fizică și nervoasă în procesul de muncă, în sensul sporirii celei din urmă ; creșterea gradului de urbanizare a populației ; mărirea setei de cunoaștere datorită ridicării continue a gradului de cultură. Alți factori favorizanți — nivelul veniturilor personale, durata concediilor și a întregului timp liber, dezvoltarea mijloacelor de transport, stabilirea și consolidarea climatului de colaborare internațională — susțin procesul de dezvoltare a turismului în ciuda sinuozităților pe care le cunoaște acțiunea unora din acești factori, dacă ne referim la perioade mai mari.

Fără îndoială, creșterile de prețuri la carburanți, inflația cu consecințele sale — scumpirea vieții —, instabilitatea monetară, șomajul care cunoaște proporții mari în toată lumea occidentală, impietează puternic asupra ritmului de dezvoltare a turismului internațional. În consecință, avînd în vedere și perspectivele apropiate ale evoluției fenomenelor amintite este de întrevăzut că totalul sosirilor de turiști străini se va situa în 1980 sub limita minimă a prognozei amintite.

Incidențe de structură și orientare

POATE MAI MULT însă decît pe ansamblu, fenomenele conjuncturale din ultimii ani au provocat turismului internațional o serie de modificări în interiorul său, în structura și orientarea sa. Este caracteristic în acest sens faptul că, datorită măsurilor luate în majoritatea țărilor pentru valorificarea potențialului turistic propriu, dar și ca rezultat al dificultăților apărute, o parte din turiști au renunțat la călătorii în străinătate, alegînd anumite destinații în interiorul țării ; ca urmare, este de presupus (datele referitoare la turismul intern sînt incomplete în aproape toate țările) că s-a produs o diminuare a ponderii turismului internațional în turismul mondial total (intern și extern). Acest proces, aflîndu-se sub incidența unor factori cu acțiune puternică și în următorii ani, are condiții pentru a continua, fără să anuleze însă creșterile la călătoriile în străinătate. Reorientarea unei părți din turiști spre itinerarii interne constituie în orice caz pentru țările respective o cale de reducere a capitolului corespunzător de cheltuieli din balanța de plăți externe, un mijloc de compensare a unor neîncasări, și oferă prestatorilor autohtoni de servicii turistice perspectiva unei folosiri mai bune a capacităților de care dispun.

Urmărind situația sosirilor de turiști străini în diverse regiuni ale globului pămîntesc, se constată o majorare mai accentuată a acestora în regiunile cu pondere relativ redusă pînă în prezent în turismul internațional, și invers. De aici se desprinde concluzia că cererea pentru destinații noi, necunoscute sau puțin cunoscute, crește mai viguros. În 1976, bunăoară, pe baza estimărilor făcute, creșterile față de anul precedent au fost superioare mediei în Africa (peste 5%), America de Nord și de Sud (2—4%), Orientul Mijlociu, cu excepția Libanului (10—15%), țările din Pacific, din Extremul Orient și din Asia de Sud (circa 10%). Europa, continentul căruia îi revin peste 70% din totalul sosirilor de turiști străini, a cunoscut, în 1976, ca dealtfel și în 1975, creșteri de circa 2% (Editur international din februarie 1977 și La Gazette Officielle du Tourisme din 1 mai 1977).

Preferințe pe plan european

PE PLAN EUROPEAN, anii din urmă au evidențiat în turismul internațional o tendință care pare să fie mai puțin influențată de factorii conjuncturali și mai mult de schimbările în motivațiile turistice și în preferințe. Această tendință constă în „lipsa de expansiune" a unor țări din Europa meridională și în avîntul înregistrat de anumite țări din nordul continentului. Aplatizarea curbei cererii turistice pentru destinații din țări ale Europei meridionale, care îndeobște sînt alese în bună măsură pentru mare și soare, deși nu înseamnă o reducere absolută a activității stațiunilor de litoral, învederează o tendință de diminuare a ponderii acestora în ansamblul turismului. Făcînd, în cursul anului 1976, un sondaj în rîndul cititorilor săi, revista olandeză „Toeristenkampioen" de exemplu constata o preferință marcată pentru „vacanțe verzi" și o pierdere de teren a formulei mare și soare (La Gazette Officielle du Tourisme din 20 decembrie 1976).

Parțial, creșterile înregistrate la sosirile de turiști străini de către unele țări din nordul Europei își au explicația în modificarea menționată a preferințelor, principala cauză o constituie însă înviorarea fluxurilor turistice transatlantice (din America de Nord) spre țările europene în care dolarul a beneficiat de un curs de schimb favorabil.

În seria tendințelor manifestate în turismul internațional se înscrie, pe un loc principal, accentuarea alegerii de destinații în țările învecinate. Ponderea mare a călătoriilor în țările din imediata apropiere, caracteristică esențială a turismului încă din momentul apariției sale, a fost amplificată, în ultimii ani, de scumpirea transporturilor, precum și de creșterea frecvenței mini-vacanțelor și a turismului de sfîrșit de săptămînă. Modificarea viitoare a preferințelor pentru diversele distanțe se va afla, în principal, sub semnul modificării cheltuielilor pentru transport, capitol important al oricărei călătorii turistice.

În strînsă legătură cu dezvoltarea bazei materiale pentru turism, prestatorii de servicii turistice și chiar organisme de stat dintr-un număr crescînd de țări sînt preocupați, în prezent mult mai mult decît în trecut, de extinderea perioadei de activitate, de diminuarea sezonalității activității turistice. Mijloacele utilizate, trecerea la practicarea de mini-vacanțe, intensificarea turismului de sfîrșit de săptămînă și alte forme au îmbunătățit întrucîtva situația, dar sînt încă departe de a rezolva problema. După toate probabilitățile, va fi necesar un timp pentru ca înșiși „consumatorii" să-și formeze noi preferințe, și acestea vor depinde, în bună măsură, de timpul liber aflat la dispoziție de-a lungul anului.

În eforturile ce s-au întreprins și se întreprind în prezent în vederea creșterii numărului sosirilor de turiști într-o țară sau alta se ia în considerare constatarea făcută de Organizația Mondială a Turismului în sensul că turiștii care vizitează țări din Europa acționează cu mai mult discernămînt în ceea ce privește alegerea destinațiilor, prețul și calitatea produsului turistic, aceasta din urmă avînd un rol din ce în ce mai mare în alegerea destinației.

În centrul atenției : întărirea legăturilor între popoare

ADEPTĂ a unor relații autentice de colaborare între popoare, România este preocupată de dezvoltarea turismului internațional propriu, încheind în acest sens acorduri și convenții cu un număr crescînd de state și acordînd diverse facilități la sosirile de turiști străini în România sau la plecările de turiști români în alte țări. Numărul țărilor cu care au fost încheiate acorduri interguvernamentale de colaborare în domeniul turismului a ajuns, în 1976, la aproape 30 ; în plus, cu alte state colaborarea în acest domeniu se desfășoară pe baza prevederilor din planurile pentru aplicarea acordurilor culturale, prevederi care se referă la acordarea de facilități cu caracter turistic.

Avînd cauze și motivații ce decurg în mod organic din însăși esența civilizației contemporane, turismul internațional are multiple perspective de dezvoltare. În consecință, va putea să crească și contribuția sa la întărirea legăturilor între popoare, la statornicirea unui climat stabil de pace și colaborare. Prin măsurile lor, statele, guvernele pot accelera sau stînjeni o asemenea evoluție pozitivă. Rațiunea îndeamnă la acțiuni care să favorizeze și să intensifice turismul internațional.

O expresie a atitudinii realiste, raționale, o constituie însăși includerea în Actul final al Conferinței de la Helsinki a unor prevederi care, aplicate în practică, au menirea de a stimula dezvoltarea turismului internațional. Este de așteptat ca reuniunea de la Belgrad, din vara acestui an, odată cu evaluarea ecoului documentului adoptat în 1975, să aducă elemente noi în același sens, al amplificării funcției turismului internațional ca teren al cooperării între state și între popoare.

dr. Gh. BARBU
dr. N. Z. IONESCU

POZNAN-1977

Manifestări de promovare a comerțului internațional

EDIȚIA DE ANUL ACESTA, cea de a 49-a, a Tîrgului Internațional de la Poznan – manifestare comercială internațională binecunoscută și apreciată în numeroase țări ale lumii – se va desfășura între 12 și 21 iunie. Oferta comercială va cuprinde, conform caracterului universal al manifestării, mijloace de investiții și bunuri de consum, ponderea cea mai mare avînd-o mașinile și utilajele, aparatura electronică și produse ale chimiei de mare tonaj. Deci, se poate spune că gama produselor expuse la cea de a 49-a ediție a Tîrgului Internațional de la Poznan va fi foarte largă.

Participanții la actuala ediție a Tîrgului de la Poznan se vor bucura de condiții expoziționale mai bune decît în anii precedenți, dîndu-se în funcțiune două hale noi cu o suprafață de 9 000 m.p. fiecare. Totodată, au fost extinse suprafețele expoziționale în diferite zone ale orașului, rezervate – ca și anul trecut – pentru prezentarea ofertei în cîteva domenii stabilite. Astfel, pe terenurile din str. Matejko se va afla expoziția internațională de mașini și utilaje pentru construcții de drumumuri. În sala de spectacole și sporturi Arena vor fi prezentate produsele industriei poloneze a pielăriei și cele ale industriei textile, iar la Palatul Culturii – mobilă poloneză. Pe malul lacului Malta va fi organizată expoziția de echipament turistic polonez ; terenurile expoziționale de la Întreprinderea agricolă de stat Naramowice le va folosi industria agroalimentară poloneză și tot acolo va fi amplasată expoziția internațională de mașini agricole. Lîngă lacul Kiekrz vor fi expuse împletiturile de răchită.

Noua ediție a Tîrgului se anunță ca o manifestare de mare amploare. Vor fi prezente peste 4 000 de firme din 45 țări, de pe toate continentele lumii ; ele vor dispune de o suprafață totală de expunere de 174 000 m.p., din care 40% vor reveni expozanților polonezi.

Anul acesta cîțiva expozanți tradiționali vor serba la Tîrgul Internațional de la Poznan o participare jubiliară. Astfel Franța participă pentru a 45-a oară, expozițiile naționale ale Ungariei și Marii Britanii sînt prezente pentru a 40-a oară, cea a Uniunii Sovietice pentru a 30-a oară, iar Liechtenstein și Luxemburg expun la Poznan pentru a 20-a oară. România participă la acest tîrg din anul 1926, ediția actuală marcînd cea de a 26-a prezență.

Participarea Republicii Socialiste România la Tîrg va fi remarcabilă. Pe o suprafață expozițională de 1 100 m.p., 14 întreprinderi românești de comerț exterior vor oferi un bogat sortiment de produse ale industriei constructoare de mașini și ale celei chimice.

Printre exponatele românești vom regăsi machete ale locomotivelor diesel-electrice și diesel-hidraulice, cunoscute în Polonia, autoturisme de teren Aro și autoturisme de oraș Dacia, mașini-unelte moderne, radio-receptoare, televizoare și accesorii, produse ale electrotehnicii, motoare cu diferite puteri și destinații, fibre sintetice și produse petroliere.

Planul de dezvoltare economico-socială a Poloniei în perioada 1976–1980 prevede creșterea – în anul 1980, comparativ cu anul 1975 – a venitului național cu 40–42%, a producției industriale cu 48–50% și a producției agricole cu 16–19%. În aceeași perioadă volumul schimburilor externe de mărfuri va crește, în prețurile curente, cu 46,4%.

În cincinalul trecut schimburile comerciale dintre Polonia și România au depășit pentru prima oară valoarea de 1 miliard de ruble, atingînd 1 130 mil. ruble, respectiv cu 26,1% peste nivelul planificat. În actualul cincinal, ținînd seama și de ultimele înțelegeri stabilite schimburile comerciale dintre Polonia și România vor ajunge la circa 3,3 miliarde de ruble. Relațiile economice dintre cele două țări vor fi de asemenea lărgite în continuare prin extinderea cooperării și specializării în producție.

Realizările din primul an al cincinalului arată că obiectivele dezvoltării economico-sociale a Poloniei în perioada 1976–1980, trasate de cel de-al VII-lea Congres al P.M.U.P., vor fi înfăptuite integral, ceea ce se reflectă și în structura expoziției polone la actuala ediție a Tîrgului Internațional de la Poznan ; ea va constitui nu numai expresia dezvoltării dinamice a economiei naționale, ci și o ofertă de export, complexă și de actualitate. O amplă gamă de produse oferite la export pregătește o ramură cheie a industriei poloneze – industrie constructoare de mașini, care, alături de produse tradiționale, cunoscute pe piața externă, va expune noutăți bazate pe ultimele cuceriri ale tehnicii. Printre centralele sale prezente la Tîrg pot fi citate :

– Centrala industrială de mașini-unelte PONAR, care va expune 25 de tipuri de mașini-unelte, asimilate în proporție de 50% în perioada 1966–1977 și echipate, în majoritatea lor, cu sisteme de comandă numerică. Un grup separat îl constituie elementele moderne pentru carcasa mașinilor-unelte.

– Centrala BUMAR, care va prezenta diferite tipuri de mașini și utilaje pentru construcții de drumuri. Printre exponatele sale se vor afla excavatoare, încărcătoare hidraulice, tractoare pe șenile cu echipament buldozer, macarale turn pe șenile de 63 și 100 tone ș.a. Pentru prima oară, anul acesta BUMAR va prezenta utilaje pentru construirea de tuneluri și pasaje subterane.

– Centrala MERA, care va expune – printre altele – sisteme de calculatoare electronice și minicalculatoare MERA – 300, folosite pentru automatizarea proceselor de conducere, și sisteme MERA – 400, pentru automatizarea calculelor în domeniul științei, proiectării și construcțiilor.

– Centrala UNITRA, care reprezintă industria electronică poloneză, va participa cu o expoziție bogată, incluzînd în general produse de larg consum : radioreceptoare, televizoare, magnetofoane, picupuri, amplificatoare etc. În cadrul expoziției UNITRA un loc important va fi ocupat de componentele electronice active și pasive; de utilajele, mașinile și liniile tehnologice pentru industria electronică.

Tîrgul Internațional de la Poznan reprezintă cea mai mare manifestare expozițională cu caracter internațional din Polonia, dar nu singura în cadrul căreia pot fi prezentate oferte comerciale, se pot încheia tranzacții comerciale favorabile și se pot stabili sau reînnoi contacte cu reprezentanții cercurilor comerciale și economice. Astfel, între 16 și 23 octombrie a.c. vor avea loc o serie de alte manifestări, și anume : Salonul Internațional de Chimie ; Salonul Internațional de Tehnică Foto, Cinema și Proiecție ; Poligrafia – Expoziția Internațională de Mașini Poligrafice ; Taropak – Salonul Internațional pentru Tehnica de Ambalare și Depozitare, alte saloane internaționale de specialitate urmînd să-și deschidă porțile la Poznan în perioada 14–18 noiembrie a.c.

Programul manifestărilor de promovare pregătit pentru anul 1977 în Polonia este foarte amplu și asigură tuturor expozanților și beneficiarilor interesați o platformă favorabilă pentru desfășurarea rodnică a activității lor.

Ludwik EIDER

consilierul comercial al Ambasadei
R.P. Polone la București

R.D. Germană: dezvoltarea științei și a tehnicii

ALOCAȚIILE de la bugetul statului pentru dezvoltarea științei și a tehnicii cunosc în R.D. Germană o creștere susținută de la un cincinal la altul; în perioada 1971—1975 ele au fost cu 66,7% superioare nivelului atins în anii 1966—1970, iar în cursul actualului cincinal urmează să sporească cu încă 40% (vezi graficul). Printre direcțiile prioritare către care se orientează activitatea desfășurată în domeniul științei și tehnicii se numără: dezvoltarea bazei energetice, prin utilizarea maximă a resurselor proprii de energie primară și prin folosirea cît mai eficientă a purtătorilor de energie importați; extinderea bazei de materii prime, înainte de toate pe baza prospectării geologice sistematice a bogățiilor subsolului și prin utilizarea complexă, intensivă a resurselor naturale interne; raționalizarea proceselor de prelucrare în economia națională, în vederea reducerii consumurilor specifice și economisirii de materiale; ridicarea nivelului tehnico-economic al producției, precum și a capacității de export a R.D.G., îndeosebi în domeniul construcțiilor de mașini, aparate și instalații, etc.

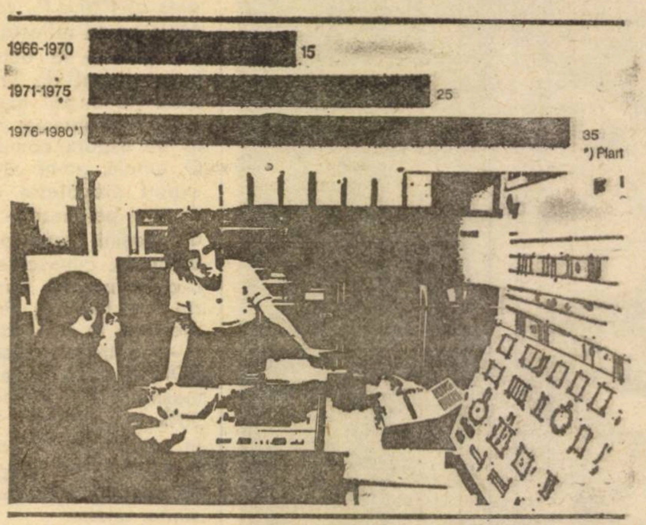

Investițiile statului în cercetare — dezvoltare (miliarde mărci)

Dinamici structurale în transporturile maritime

CONFORM DATELOR publicate în presa de specialitate din Occident, volumul transporturilor maritime comerciale ale țărilor nesocialiste s-a dublat în perioada 1965—1976, cunoscînd însă o scădere absolută în anul 1975, sub efectul crizei economice. Datele din tabelul alăturat evidențiază că — după o scurtă relaxare — transporturile de petrol au crescut din nou, reprezentînd anul trecut, împreună cu cele de produse petroliere, mai mult de jumătate din volumul total al transporturilor maritime. Totodată, stagnarea din industria siderurgică occidentală a influențat în sensul reducerii relative sau chiar absolute a volumului transporturilor de cărbune și minereu de fier.

Grupa de mărfuri	1965	1970	1975	1976 (evaluări)
Total (mil. t)	1638	2481	3043	3277
Din care (în %) :				
— petrol	33,7	40,1	41,4	43,2
— produse petroliere	10,7	9,9	7,6	7,2
— minereu de fier	9,3	9,9	9,6	8,8
— cărbune	3,6	4,1	4,2	3,7
— cereale	5,0	3,6	4,5	4,3
— alte produse	37,7	32,4	32,7	32,8

Sursa : B.I.K.I., nr. 56/1977.

Riscurile și succesul produselor noi

REZULTATELE UNOR ANCHETE efectuate în S.U.A. pe tema lansării de produse noi arată că pe seama acestora firmele producătoare au obținut — în medie — 75% din sporul cifrei lor de afaceri, ponderea fiind și mai ridicată în cazul construcțiilor de mașini și al industriei textile. După cum semnalează publicația sovietică **Referativnîi sbornik-ekonomika promîșlennosti** (nr. 3/1977), se manifestă un înalt grad de „perisabilitate“ a ideilor de noi produse ; datele furnizate de două sute de firme americane producătoare de produse preambalate relevă că 80% din propunerile respective nu ajung în faza finisării, iar din 150—200 de produse elaborate unul se bucură de succes pe piață. Se apreciază că planificarea științifică a lansării pe piață a unui nou produs prezintă o deosebită importanță pentru întreprinderea producătoare, raționîndu-se astfel : dacă prin renunțarea la un produs nou în faza planificării sau a pregătirii lansării sale întreprinderea în cauză înregistrează doar pierderi materiale, în cazul cînd, odată lansat, produsul respectiv nu are succes de piață, pierderilor materiale li se adaugă și prejudiciile aduse prestigiului firmei.

Mări de apă dulce în subsolul Kazahstanului

INSUFICIENȚA APEI din sursele de suprafață constituia și constituie încă o frînă serioasă pentru dezvoltarea agriculturii și industriei în Kazahstan — una din republicile Asiei Centrale sovietice. Atenția oamenilor de știință s-a îndreptat către subsolul regiunii, unde — după cercetări îndelungi — au fost depistate adevărate mări de apă dulce, cu un volum total de 7 trilioane m.c.

Această descoperire a permis aprovizionarea cu apă din surse subterane a circa o mie de localități, din care aproximativ 40 de orașe și centre industriale mari. În sectorul agricol se asigură cu apa necesară pășunile pe o întindere de 75 milioane ha, iar în zona de deșert s-au creat oaze artificiale cu o suprafață totală de 7 mii ha.

După opinia specialiștilor, gospodărirea rațională a resurselor subterane de apă (inclusiv prevenirea scăderii premature a nivelului acestora) deschide perspectiva utilizării lor timp de multe decenii.

Filipine: perspective 2000

PE CALEA dezvoltării independente economia Republicii Filipine cunoaște în anii recenți ritmuri susținute, folosindu-se modalități complexe de punere în valoare a bogățiilor naturale. Astfel, s-a trecut — inclusiv cu colaborarea economică și tehnică a României — la exploatarea mai largă a resurselor de țiței, estimîndu-se că în primii ani ai deceniului următor se va putea renunța la importul de produse petroliere.

Un scenariu prospectiv elaborat de către autorități indică, pentru anul 2 000 (cînd populația țării urmează să atingă 85 milioane de locuitori), obiective cum sînt : exploatarea întregii suprafețe arabile, de circa 11 mil. ha; limitarea tăierilor de păduri, din motive ecologice ; trecerea la exploatarea industrială a resurselor alimentare marine ; situarea industriei pe primul loc între ramurile producătoare de venit național ș.a. Ponderea produselor industriale în totalul exportului urmează să crească la peste 50 la sută, față de 16 la sută în 1975. Urmează, pe de altă parte, să scadă de la 50 la sută la 25—33 la sută componenta import în volumul investițiilor.

Japonia: spre era automobilului electric

ÎN SCOPUL reducerii nivelului poluării sonore și al celei a aerului în mediul urban, Ministerul industriei și comerțului internațional din Japonia a formulat un program decenal de extindere a utilizării automobilelor electrice pentru transportul mărfurilor și persoanelor în zone orășenești. Programul prevede, între altele, perfecționarea parametrilor tehnici ai electromobilelor, organizarea producției în masă a acestora și, ca urmare, reducerea prețului lor de cost. Se apreciază că în anul fiscal 1986/87 parcul japonez de electromobile ar putea ajunge la 250 mii de unități, cererea respectivă urmînd a fi stimulată prin reducerea sau chiar desființarea impozitelor pentru acest tip de automobile.

CURIER

GLOSAR

Capacitate de transfer

CREȘTEREA MASIVĂ a datoriei externe, fenomen care caracterizează situația actuală a multor țări dezvoltate dar mai ales a celor în curs de dezvoltare, a pus în termeni tot mai preocupanți problema capacității de transfer a țărilor debitoare. Cu privire la această capacitate sînt necesare unele precizări.

Spre deosebire de rambursarea datoriilor interne, pentru care capacitatea de plată a debitorilor este totul, rambursarea datoriilor externe contractate de o țară sau de anumite unități economice și financiare dintr-o țară pretinde din partea debitorilor nu numai capacitate de plată, dar și capacitatea de a transfera sumele datorate.

Capacitatea de plată este determinată de posibilitățile de acumulare a sumelor în monedă națională echivalente cu sumele de rambursat în valută. Aceste sume se procură în general prin rezervarea unei părți corespunzătoare din veniturile bănești ale statului sau ale unităților care urmează să efectueze rambursarea. Întrucît datoriile externe sînt contractate în valută, pentru rambursarea lor este însă necesar ca sumele în monedă națională destinate acestei rambursări să fie transformate în valută și transferate din statul plătitor în statul creditor.

Capacitatea de transfer este legată de existența unor disponibilități valutare suficiente pentru convertirea în valută a sumelor datorate. Această capacitate este deci esențială pentru a permite debitorului să facă față în mod efectiv obligației de rambursare.

Aproape întotdeauna, rambursarea datoriilor externe nu este o problemă a capacității de plată, ci a capacității de transfer, în sensul că țara debitoare dispune de sumele necesare plății, însă întîmpină dificultăți în transferarea lor în țara creditoare, nedispunînd de suficiente mijloace valutare.

Disponibilitățile valutare ale unei țări sînt constituite din rezervele monetare internaționale și rezervele diferitelor organe economice și financiare („lichiditatea“ internațională), din încasările valutare nete provenind din exportul de mărfuri și prestările de servicii în străinătate, precum și din creditele externe pe care țara respectivă le poate contracta.

Acuitatea problemei transferului pentru țările în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol provine din dificultatea de adaptare a capacității lor de transfer la volumul în continuă creștere al datoriei lor externe. Rămînerea în urmă a capacității de transfer a acestor țări se datorește insuficienței structurale a rezervelor lor de mijloace de plată în străinătate, restricțiilor și discriminărilor introduse de țările partenere care frînează posibilitățile lor de a obține venituri suplimentare din exportul de mărfuri, deteriorării raportului de schimb (importurile au devenit mai costisitoare comparativ cu creșterea prețurilor la export), precum și posibilităților tot mai reduse de a contracta credite externe în condiții acceptabile. Din această cauză, în ultimii ani s-a înregistrat o creștere alarmantă a soldurilor neplătite din împrumuturile contractate de unele țări în curs de dezvoltare.

Creșterea capacității de transfer a țărilor debitoare în general și a celor în curs de dezvoltare în special constituie deci o condiție imperioasă a însănătoșirii relațiilor financiare internaționale.

C. K.

Materii prime

Vasile Iacoban, Vatra Dornei — Potrivit unor statistici recente, apărute în **Revue du Marché Commun,** materiile prime reprezintă încă 84% din exportul total al țărilor în curs de dezvoltare, față de 25% în exportul țărilor industrializate. Ca reflectare a gradului lor scăzut de industrializare, țările în curs de dezvoltare contează cu numai 12% în importul mondial de materii prime. Referindu-se la faptul că, alături de fenomene de subconsum, există încă destulă risipă chiar în cazul unor materii prime esențiale, cunoscutul editorialist francez Pierre Drouin scria recent în ziarul **Le Monde :** „Risipa de resurse primare nu este numai un nonsens, atunci cînd unele dintre ele — în special petrolul — nu sînt reînnoibile. În momentul cînd se caută să se reducă prin toate mijloacele deficitele balanțelor de plăți, ea este și o injurie adusă tuturor țărilor lumii a treia neproducătoare de petrol, confruntate cu creșterea prețului petrolului brut“.

Așezări umane

Virgil Tomescu, Iași — După Conferința Națiunilor Unite asupra așezărilor umane, din primăvara anului trecut, preocupările privind condițiile de viață ale populației din suburbiile mizere („slums“) ale multor orașe din lume (vezi fotografia) au continuat. În februarie a.c., un grup de experți internaționali s-a reunit sub egida O.N.U. la Nassau, concentrîndu-și atenția asupra urgenței problemelor de bază ale asigurării cu apă și cu energie și ale evacuării gunoaielor menajere.

Așa cum preciza un recent document al O.N.U., în numeroase țări în curs de dezvoltare mai puțin de jumătate din populația urbană și sub 10% din cea rurală au asigurată în prezent o alimentare satisfăcătoare cu apă salubră. Circa 900 milioane de locuitori în situație de „sărăcie absolută“ din țările în curs de dezvoltare, din care circa 200 milioane în orașe, releva la rîndul său președintele Grupului Băncii Mondiale, Robert McNamara, trăiesc în condiții care reprezintă o „insultă intolerabilă pentru însăși demnitatea umană“. „Slums“-uri există însă și în multe orașe din Occident, chiar în țări capitaliste dintre cele mai dezvoltate.

Sateliți

Pompiliu Diplan, București — 1) Eroarea de apreciere în cazul prognozei recoltei de grîu de iarnă, de pildă, din mai multe districte din Vestul mijlociu american — pe baza imaginilor terenurilor cultivate captate de un satelit artificial american și prelucrate la sol pe calculator — a fost de circa 3%, relevă o lucrare consacrată tipului de sateliți la care vă referiți **(ERTS-1. A New Window on Our Planet,** U.S. Government Printing Office, 1976). Cifra este desigur orientativă.

Pe baza informațiilor furnizate de acești sateliți, Departamentul Agriculturii își revizuiește periodic prognozele. Beneficiile obținute de agricultura S.U.A. de pe urma măsurilor luate în baza cunoașterii din timp a perspectivelor recoltei din emisfera sudică, în condițiile decalajului de anotimp, sînt estimate la 325 milioane dolari anual numai în cazul grîului.

2) Unele dintre aplicațiile pămîntene cele mai actuale ale tehnologiei spațiale, care vă pot interesa, sînt sistemele de reutilizare în instalațiile sanitare din locuințe a apei care a fost mai întîi folosită pentru spălat. Asemenea sisteme vor trebui introduse de acum încolo în mod obligatoriu în locuințele noi ce se vor construi la San Francisco, în baza măsurilor de raționalizare a consumului de apă ca urmare a unei secete persistente.

Turism

Rodica Dumitru, București — Turismul reprezintă pentru Italia principala sursă de devize (2,6 mii miliarde lire în 1976) și ocupă direct 1,5 milioane oameni, rămînînd în continuare un sector în expansiune. Anul trecut, în vreme ce populația ocupată în industrie a sporit cu numai 5 000 persoane, iar cea din agricultură a scăzut cu 35 000, în servicii ea a sporit cu 116 000. Cu 4 milioane locuri de cazare, Italia dispune de un sfert din totalul capacității țărilor Pieței comune vest-europene, nefiind întrecută în Occident sub acest aspect decît de S.U.A. Această capacitate suferă însă de o cronică subutilizare : media gradului de ocupare este de 30% pe an, în condițiile în care 60% din turiștii italieni și străini își petrec concediul în lunile iulie și august. Între turiștii străini ce vin în Italia, un contingent care crește anual cu 15—20% îl reprezintă japonezii (383 000 anul trecut), care au început să rivalizeze cu turiștii americani în materie de cheltuieli. Între avantajele acordate turiștilor străini în Italia se numără intrarea liberă la muzeele de stat, tarife reduse cu pînă la 47% pe autostrăzi, tarife de transport reduse pentru grupuri etc. În prezent Italia face un mare efort pentru dezvoltarea turismului de masă în Sud, în sate turistice în care a creat pînă acum 15 000 locuri de cazare, perspectiva fiind de a se tripla această capacitate. Principala dificultate în această zonă rămîne însă lipsa personalului local calificat.

Harry G. Johnson

Mircea Nadin, Cluj-Napoca — Profesorul Harry G. Johnson, decedat de curînd, la vîrsta de 54 de ani, era canadian. Autor a numeroase lucrări, dintre care cîteva consacrate criticării bazelor teoretice ale politicii economice de tip keynesian, Harry G. Johnson este considerat în același timp economistul care a publicat în revistele de specialitate mai multe articole decît oricare alt autor. A condus el însuși cîteva cunoscute reviste economice : „Review of Economic Studies“ (1951—1959), ca redactor șef adjunct, „The Manchester School” (1956—1959) și „Journal of Political Economy“ (1960—1966), ca redactor șef. Era profesor la Universitatea din Chicago (din 1959) și la Institutul de studii internaționale de la Geneva (din 1974), după ce predase la alte cîteva renumite universități canadiene, americane și engleze (între care London School of Economics). Era, de asemenea, președintele Asociației canadiene de științe politice. Pe lîngă articole critice consacrate de-a lungul timpului opiniilor sale. revista noastră a publicat un interviu cu profesorul Harry G. Johnson în nr. 2/1975, cu ocazia participării sale la ultimul Congres mondial al economiștilor, de la Budapesta.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

I. S., Harghita — Dacă aţi lucrat efectiv ca şef secţie schimb, fiind numit ca atare prin decizia conducerii unităţii, aveţi dreptul la retribuţia corespunzătoare funcţiei temporar îndeplinite (art. 74 din Legea nr. 57/1974). Dacă nu vi se aprobă cererea pe linie administrativă, vă puteţi adresa Comisiei de judecată din întreprindere. Reducerea vechimii necesare pentru ocuparea funcţiei de şef secţie se poate face numai în condiţiile prevăzute de art. 63 din Legea nr. 12/1971.

WILHELM GEMENE, Bacău — Categoria tarifară obţinută de muncitorul care a promovat proba practică susţinută în faţa comisiei tehnice de încadrare constituie un drept cîştigat dacă, la prezentarea în faţa comisiei, respectiv la emiterea deciziei de încadrare, muncitorul avea vechimea minimă necesară prevăzută pentru categoria respectivă. Dacă retribuţia a fost majorată, ca urmare a trecerii într-o categorie superioară, alocaţia de stat pentru copii se acordă în raport cu noul cuantum al retribuţiei astfel stabilite.

NICOLAE GIURCA, comuna Avrig, judeţul Sibiu — Funcţia de tehnician I pe care aţi avut-o la 15 august 1968 este echivalentă cu aceea de tehnician principal, fiind numai o deosebire de termeni. În consecinţă, trecerea din funcţia de tehnician I în aceea de tehnician principal nu se consideră o promovare. Întrucît, din cele relatate în scrisoarea dv. rezultă că sînteţi absolvent al şcolii profesionale şi că aţi fost încadrat în ultima categorie a reţelei tarifare a meseriei, trecerea ca tehnician I, respectiv tehnician principal, s-a făcut cu respectarea cerinţelor legii, indiferent de absolvirea şcolii tehnice postliceale.

ATANASIE BERLIUC, Vatra Dornei — 1) Compensarea în bani a concediului de odihnă, în cazurile de excepţie prevăzute în Legea nr. 27/1967, are caracterul unei despăgubiri, asupra căreia nu se plăteşte nici contribuţia de asigurări sociale şi nici contribuţia de 2 % care se reţine exclusiv din retribuţia tarifară de încadrare.

2) Perioada cît personalul este numit temporar într-o funcţie de conducere, pentru a înlocui titularul postului care lipseşte din unitate fiind în concediu medical, în detaşare etc. se trece în carnetul de muncă pe baza deciziei de numire emisă în acest sens. În perioada cît personalul primeşte retribuţia corespunzătoare funcţiei temporar ocupate, i se reţine contribuţia de 2% pentru pensia suplimentară calculată asupra acestei retribuţii. De asemenea, sporul de vechime se calculează pe aceeaşi bază.

CONSTANTIN ŞTEFAN, Ploieşti — Contribuţia de 2% pentru pensia suplimentară se reţine de la întregul personal, indiferent de durata contractului de muncă (pe durată nedeterminată sau determinată). Pensionarul remunerat cu tarife, care nu este angajat în sensul Codului Muncii, are dreptul ca în perioada cît este astfel remunerat să primească pensia integrală

MIRCEA CANTOR, Braşov — Compensaţia de 75 lei la 100 km în cazul în care persoanele cu funcţii de conducere, precum şi cadrele tehnice, economice şi de altă specialitate folosesc autoturisme proprietate personală pentru transport în interesul serviciului în afara localităţii se acordă cu respectarea prevederilor art. 9 din Decretul nr. 415/1976. Menţionăm că la decontarea transportului în interesul serviciului efectuat cu autoturism proprietate personală trebuie să se ţină seama şi de prevederile pct. 21 din Normele de decontare şi control a cheltuielilor de deplasare şi delegare elaborate de Ministerul Finanţelor şi fostul C.S.M.S. nr. 11850/1963 pentru aplicarea HCM nr. 822/1959 — republicată —, care precizează că, în cazul în care este posibilă utilizarea mai multor mijloace de transport (tren, auto, avion etc.), se vor putea rambursa cheltuielile corespunzătoare mijlocului de transport cel mai avantajos ca timp sau bani.

În ceea ce priveşte persoanele trimise în alte localităţi pentru a urma diferite forme de perfecţionare a pregătirii profesionale, acestora nu li se aplică prevederile HCM nr. 822/1959, întrucît deplasarea lor nu constituie o delegare în interes de serviciu. Transportul participanţilor la începutul şi sfîrşitul cursurilor este gratuit şi se acordă în condiţiile prevăzute la art. 11 din HCM nr. 129/1959 şi art. 11 din HCM nr. 2105/1969.

ION MANCIU, Turda. — La pct. 12 din anexa nr. 3 la HCM nr. 69/1975 se precizează că acordarea retribuţiei tarifare se face potrivit rezultatelor obţinute în luna sau trimestrul respectiv ; în cazul depăşirii sarcinilor ce decurg din plan retribuţia se majorează corespunzător ,iar neîndeplinirea integrală a acestora conduce la diminuarea retribuţiei. Din exemplul dat de dv. reiese deci că organele bancare au aplicat corect prevederile de mai sus, acordînd adaosul solicitat pentru trim. I, II şi III şi solicitînd unităţii să aplice diminuări în trim. IV, cînd planul de beneficiu nu a fost realizat. În ceea ce priveşte prevederile pct. 13 din anexa nr. 3 la HCM nr. 69/1975, acestea se aplică în toate cazurile, cu precizarea că diminuările aferente indicatorilor calitativi se restituie integral indiferent de durata recuperării (în cursul anului de plan). În legătură cu ultima dv. întrebare precizăm că diminuările din trimestrul IV nu pot fi restituite, întrucît depăşirea de plan se datorează realizărilor din trimestrele precedente în care s-au eliberat adaosuri. Diminuările se puteau restitui numai în cazul în care în primele trimestre se înregistrau nerealizări de plan, iar recuperarea se făcea în trimestrele următoare.

CONSTANTIN CEAUŞU, Tg. Jiu — Potrivit prevederilor art. 6 din Decretul nr. 391/1976, vărsămintele la buget din impozitul pe beneficiu se fac chenzinal în proporţie de 1/6 din suma planificată pe trimestru. Întrucît la unităţile plătitoare cu creditarea prin cont separat a documentelor în curs de încasare, plata impozitului pe beneficiu se face din contul 341 (analitic 04), potrivit prevederilor pct. 35 din Normele metodologice nr. 1/1972 ale Băncii Naţionale privind creditarea unităţilor socialiste, vărsămintele la termenele de plată se efectuează în limita disponibilului existent în contul analitic respectiv la acea dată. Aceasta atrage după sine obligaţia unităţii ca în perioada imediat următoare termenului de plată, pe măsura creării disponibilităţilor în contul 341.04, să efectueze vărsămintele la buget pînă la nivelul planului.

2) Potrivit prevederilor din Decretul nr. 391/1976, unităţile economice din industria de stat plătitoare de impozit datorează la buget sumele planificate cu această destinaţie. În conformitate cu prevederile art. 10 şi 12 din decret, pentru neplata la termen a impozitului planificat (lipsă de disponibil, neglijenţă etc.) organele bancare calculează majorări de întîrziere (0,05% pentru fiecare zi întîrziere) pînă la data depunerii bilanţului contabil. După depunerea bilanţului contabil, obligaţia plătitorului de a efectua vărsămintele este faţă de sumele rezultate din recalculare, iar în cazul cînd prezintă restanţe faţă de acestea li se calculează majorări de întîrzire pînă la data cînd vărsămintele sînt făcute la nivelul sumelor datorate din recalculare. Prevederile art. 8 din Decretul nr. 391/1976 se referă strict la modul de regularizare a vărsămintelor faţă de sumele datorate din recalculare, neavînd nici o legătură cu vărsămintele din cursul trimestrului, cînd plătitorul este obligat să vireze la buget sumele planificate.

3) Indiferent dacă majorările de întîrziere sînt sau nu imputabile, avîndu-se în vedere că plata de majorări reprezintă în fond o daună pentru unitatea plătitoare, conducătorul unităţii va aplica dispoziţiile referitoare la răspunderea materială a persoanelor încadrate în muncă, reglementate prin Decizia nr. 1/16 februarie 1976 publicată în Buletinul oficial partea III nr. 31/25.II.1976.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 23 din 10 iunie 1977

ECONOMIE NAŢIONALĂ

– 11 Iunie 1948 – 11 Iunie 1977. Primatul factorilor calitativi în dezvoltarea industriei româneşti **(conf. dr. Dumitru Ciucur)** 1
– Locuinţa – element esenţial al bunăstării şi civilizaţiei (II) **(Dorin Constantinescu)** 3
– Investiţii. Cerinţe ale accelerării ritmului de punere în funcţiune a noilor obiective **(Gh. Ruscanu)** 6
– Utilizarea raţională şi eficientă a gazelor naturale **(V. Boescu, L. Ţintea)** 8
– Asigurarea necesarului de piese de schimb **(Nicolae Cernescu)** 10
– În sprijinul consolidării economico-organizatorice a cooperativelor agricole. Optimizarea corelaţiei costuri-producţie **(Marin Popescu, asist. univ. Ion Popescu)** 12
– Acordul global, principala formă de retribuire a muncii în industrie **(Alecu Buşniţă, Andrei Rădulescu)** 14

CONDUCERE – ORGANIZARE

– Perfecţionarea continuă a participării oamenilor muncii la conducere **(Constantin Ciocan)** 16

TEORII – IDEI

– Consideraţii cu privire la indicatorii sintetici ai rezultatelor activităţilor economice **(prof. dr. I. Capanu)** 18
– Nivelul dezvoltării economice şi diviziunea muncii pe plan naţional şi internaţional **(prof. dr. Ion Trăistaru)** 20
– Şcoli • curente • economişti. Eşecul „new-economics"-ului (I) **(Paul Tudor).** 22
– Eficienţa economică şi pîrghiile financiare **(Al. Gheorghiu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

– Fenomenul inflaţionist şi contradicţiile capitalismului contemporan, (I) **(prof. dr. Eugen Prahoveanu)** 25
– Statistică internaţională. Ţări socialiste : continuitatea dezvoltării ascendente 26
– Turismul internaţional – teren al cooperării între state şi între popoare **(dr. Gh. Barbu, dr. N. Z. Ionescu)** 27
– Poznan 1977. Manifestări de promovare a comerţului internaţional **(Ludwik Eider)** 29
– Mondorama 30
– Curier 31
– Întrebări – răspunsuri 32

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

ÎNTR-O LOCUINȚĂ MODERNĂ – O BUCĂTĂRIE MODERNĂ !

Bucătăria „CRINA", doar o soluție din multele pe care vi le propune CENTRALA DE PRELUCRARE A LEMNULUI la EXPOZIȚIA PERMANENTĂ DE MOBILĂ, CU VÎNZARE, deschisă zilnic între orele 10–18 – în afara zilei de duminică – în pavilionul „H" din Parcul Herăstrău.

- dulap înalt, dimensiuni 1 255×550, preț 1 912 lei
- bufet corp inferior, dimensiuni 550×325, preț 1 123 lei
- bufet corp superior, preț 605 lei
- masă de bucătărie, dimensiuni 900×600, preț 185 lei.
- taburet 3×55, dimensiuni 350×350, preț 165 lei
- dimensiunea bucătăriei : 6,30 mp
- suprafața ocupată de mobilier : 2,028 mp
- indice de ocupare a suprafeței : 32,1%

TERMOMETRUL A URCAT ? NICI O PROBLEMĂ !

Pentru acest sezon, magazinele și raioanele specializate ale COMERȚULUI DE STAT vă recomandă o bogată și diversificată gamă de produse și articole ; pentru : FEMEI – rochii, compleuri, fuste, bluze, pantaloni ; BĂRBAȚI – costume, sacouri, pantaloni, bluze, cămăși ; COPII – rochițe, pantalonași (lungi și scurți), costumașe, compleuri etc. – din țesături ușoare, moderne ; imprimate, colorate și uni; confecționate într-o gamă foarte variată de modele și desene.

„ELECTROMOTOR", TIMIŞOARA,
BD. REPUBLICII NR. 21,

TELEFON 1 38 56,
TELEX 43223

INTOS-1 Instalaţie pentru spălarea şi tăierea sfeclei

Instalaţia este destinată tăierii şi mărunţirii sfeclei, precum şi altor rădăcinoase ca morcovi, cartofi, pepeni, dovleci, pentru prepararea tainurilor la hrănirea taurinelor şi porcinelor sau ca parte componentă în prepararea amestecurilor nutritive pentru insilozare.

Capacitatea de tăiere este de 16 tone/oră, iar puterea instalată de 39 kW.

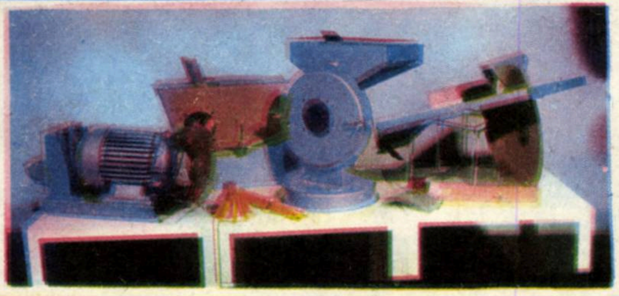

HERCULE REG 1,2 Robot electric de gospodărie

Robotul electric de gospodărie HERCULE este un produs robust, sigur în exploatare, uşor manevrabil, multifuncţional.

Diferitele utilizări ale robotului se obţin prin montarea pe blocul de acţionare a uneia din funcţiunile :
— moară centrifugă pentru granule
— polizor
— ferăstrău circular
— maşină pentru despuiat porumb

Se livrează blocul de acţionare împreună cu una sau mai multe funcţiuni. Puterea motorului este de 1,5 kW la 3 000 turaţii pe minut.

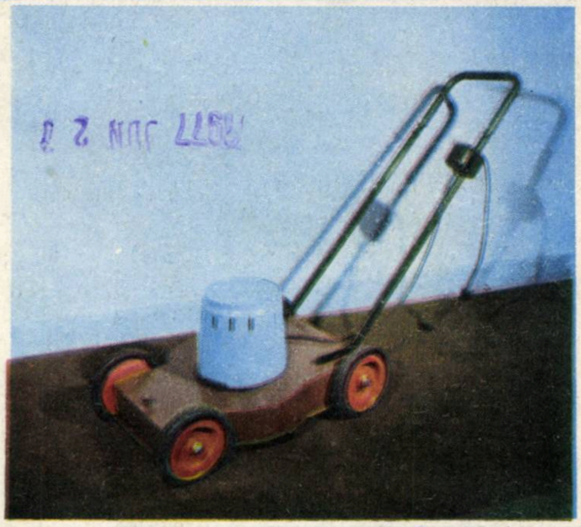

CE 1-400 Cositoare electrică

Cositoarea electrică CE 1-400 este cea mai bună soluţie pentru cosirea ierbii din zonele verzi, pajişti, complexe sportive, pe suprafeţe orizontale sau înclinate.

Deplasarea cositoarei se face uşor, de către o singură persoană, iar reglarea înălţimii de cosire se poate face după dorinţă.

Tensiunea de alimentare este de 220 V, înălţimea maximă de cosire de 25 mm, frontul de lucru de 400 mm, într-o oră putîndu-se cosi iarba de pe o suprafaţă de 500 mp.

Lei 5

D 676

R

MB

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

rolul maistrului în producție

eficiența acordului global

forme și metode de lucru ale organelor de conducere colectivă

calitatea

calitatea

calitatea

calitatea

CERINȚĂ A ECONOMIEI MODERNE

Numărul 24 ● Vineri 17 iunie 1977

DEZVOLTAREA DEMOGRAFICĂ A ROMÂNIEI SOCIALISTE

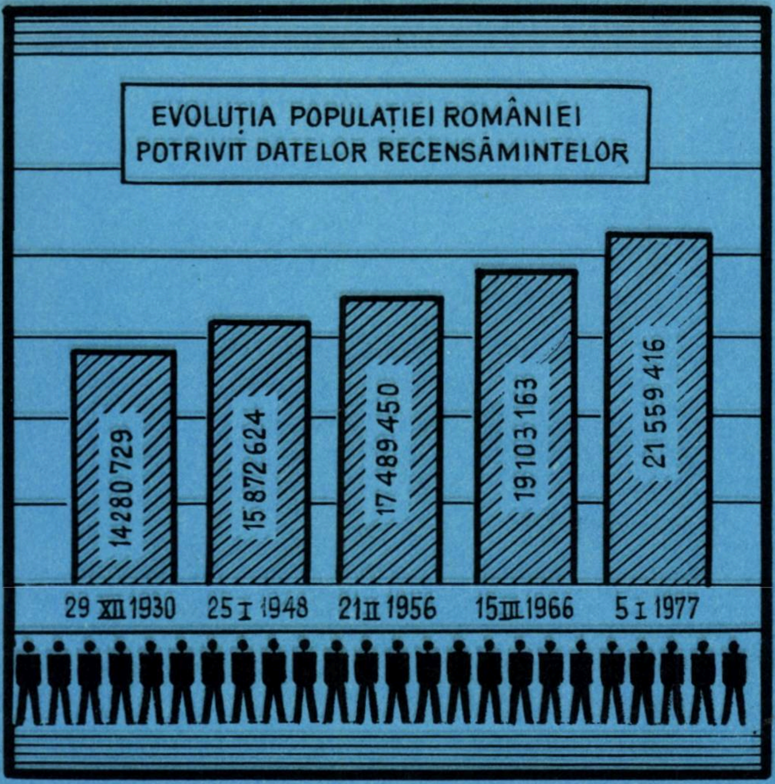
EVOLUȚIA POPULAȚIEI ROMÂNIEI POTRIVIT DATELOR RECENSĂMINTELOR

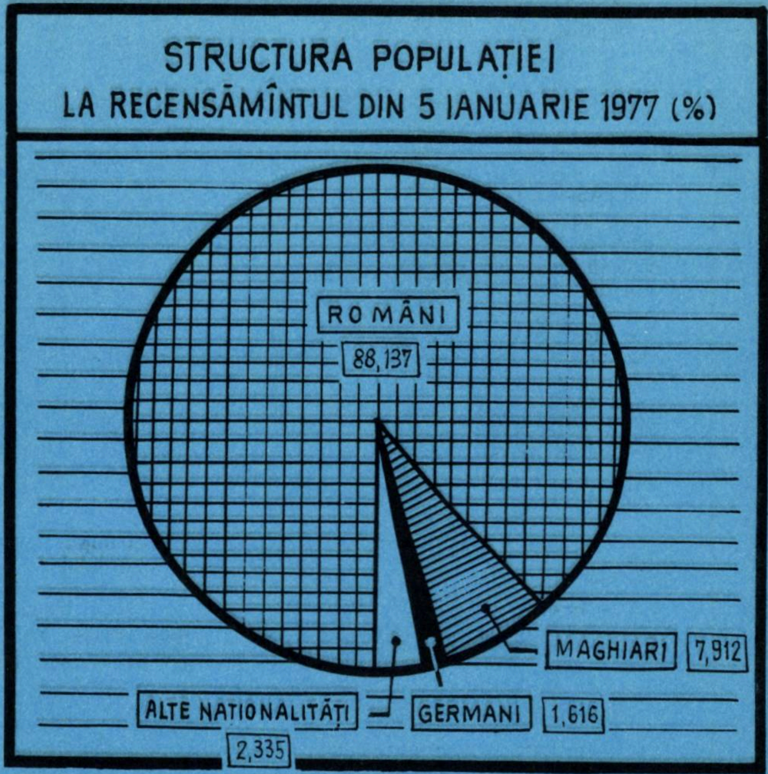
STRUCTURA POPULAȚIEI LA RECENSĂMÎNTUL DIN 5 IANUARIE 1977 (%)

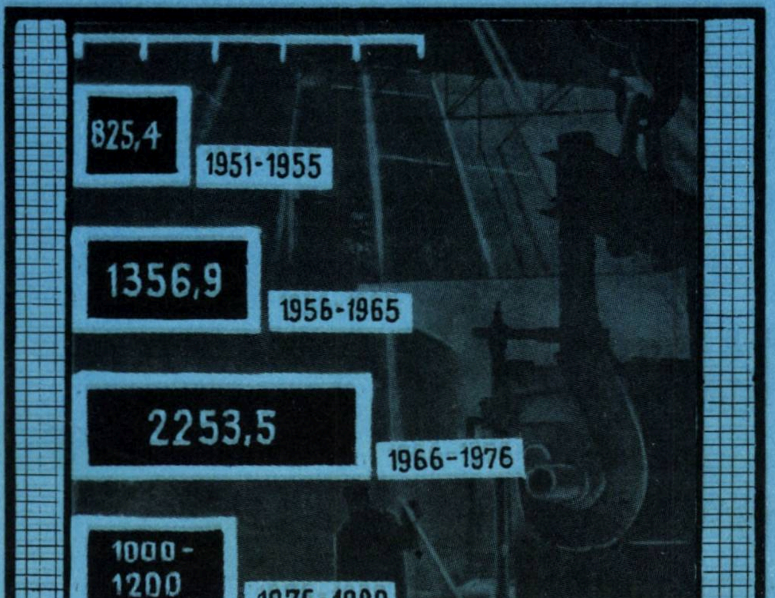

NOI LOCURI DE MUNCĂ ÎN ECONOMIE (ÎN MII PERSOANE)

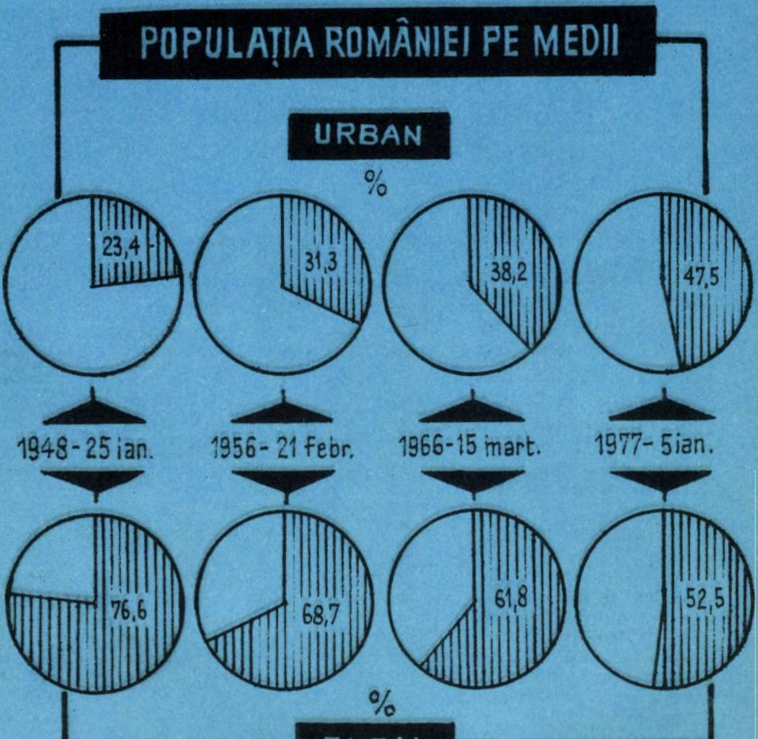
POPULAȚIA ROMÂNIEI PE MEDII

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

Cum se acționează în întreprinderi pentru realizarea planului

RIDICAREA CALITĂŢII — CERINŢĂ A PRODUCŢIEI MODERNE

● La întreprinderea „Tractorul" din Braşov — o valoroasă experienţă în asigurarea fiabilităţii produselor

● La Întreprinderea de mecanică navală din Galaţi — efectele pozitive ale gestiunii calităţii

DEPĂŞIND DE MULT sfera exclusiv teoretică, calitatea a devenit o realitate evidentă a produselor economiei noastre, atestată de realizările de prestigiu obţinute de întreprinderile industriale româneşti în satisfacerea cerinţelor beneficiarilor interni şi în competiţia internaţională. Transformată într-o preocupare permanentă, acţiunea de îndeplinire şi depăşire a sarcinilor de plan privind ridicarea calităţii produselor, de realizare a măsurilor din programele speciale elaborate în acest scop, s-a soldat şi în perioada ce a trecut din acest an cu rezultate remarcabile : a fost substanţial sporită fiabilitatea multor produse (autocamioane, autobasculante, tractoare, strunguri, motoare electrice etc), au crescut performanţele tehnice şi tehnologice (la firele şi fibrele sintetice), a fost mărită stabilitatea la utilizarea în medii petroliere a garniturilor de cauciuc pentru diverse echipamente, a fost ridicată durata de utilizare a uleiurilor minerale pentru motoare termice, s-au amplificat cu 20% performanţele de rulare la anvelopele de autoturisme, au sporit performanţele tehnico-economice la o gamă largă de utilaje tehnologice, precum şi promptitudinea „service"-ului în exploatarea lor, s-a amplificat considerabil producţia de piese de schimb etc.

Dat fiind însă faptul că în unele întreprinderi există rezerve serioase în realizarea unor produse a căror calitate nu se situează încă la nivelul ridicat al dotării lor tehnice şi umane **„vor trebui luate** — aşa după cum arată secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — măsuri pentru organizarea ştiinţifică a proceselor de producţie, întărirea controlului tehnic de calitate — folosind cele mai moderne mijloace şi metode de verificare — astfel ca nici o maşină, nici un utilaj, nici un produs să nu mai poată ieşi din întreprinderi dacă nu corespunde cerinţelor tehnice şi de calitate stabilite prin proiecte şi solicitate pe piaţa internă şi internaţională".**

În dorinţa de a contribui la realizarea integrală a prevederilor de plan în domeniul creşterii performanţelor produselor, la transpunerea operativă în practică a măsurilor cuprinse în programele speciale de ridicare a calităţii, am considerat util să ne oprim asupra unor probleme de o complexitate aparte cu care este confruntată fiecare intreprindere în efortul pe care-l depune pentru ridicarea eficienţei şi competitivităţii. Analiza şi, mai ales, soluţionarea lor, pot reprezenta pîrghii deosebit de stimulatoare în realizarea exemplară a sarcinilor complexe ale planului pe acest an.

Gestiunea calităţii în acţiune : produse de calitate cu costuri minime

Este un fapt recunoscut că pentru a spori calitatea produselor este necesar să se mărească cheltuielile cu prevenirea apariţiei defectelor, dar, pentru a fi competitiv, producătorul trebuie să reducă costul calităţii produselor.

Cerinţa existentă în fiecare întreprindere de a înlocui opţiunea doar pentru una dintre cele două alternative cu realizarea lor simultană a fost privită multă vreme ca un complicat paradox. Soluţiile eficiente la această problemă au început să se înmulţească odată cu introducerea în practica unor întreprinderi a **gestiunii calităţii produselor.** Astfel, pe baza experienţei practice, s-a ajuns la concluzia că o gestiune raţională a calităţii produselor conduce, prin atenţia ce se acordă prevenirii apariţiei defectelor, la reducerea sensibilă a costului total al calităţii, la obţinerea unor însemnate economii în totalul cheltuielilor întreprinderii, în condiţiile în care calitatea este pe deplin corespunzătoare cu normele stabilite.

Aplicarea practică a metodei gestiunii calităţii produselor se realizează în mai multe etape :

a) este vorba, în primul rînd, de **îmbunătăţirea sistemului de urmărire şi înregistrare a costurilor.** Pentru acesta se efectuează, de la început, o inventariere a activităţilor din întreprindere, care au în vedere asigurarea calităţii, stabilirea cheltuielilor aferente şi gruparea lor în trei categorii : **costuri de prevenire a defectelor** (formate din cheltuielile cu verificarea calităţii proiectării prin încercarea prototipului şi seriei zero ridicarea calificării personalului, elaborarea planurilor de control, dotarea întreprinderii cu AMC, SDV, mecanizarea operaţiunilor de control, realizarea ambalajelor de protecţie şi a spaţiilor pentru depozitarea produsului finit etc.); **costul identificării defectelor** (cheltuieli cu recepţia materiilor prime, cu controlul procesului de producţie şi al produsului finit, cu încercările de fiabilitate şi mentenabilitate, cele generate de verificarea maşinilor şi a utilajelor, SDV şi AMC etc.) şi **costul defectelor** (cheltuieli cu rebuturi, remanieri, reinspecţie, cheltuieli cu „service" în perioada de garanţie, bonificaţii, pierderi înregistrate ca urmare a scăderii volumului desfacerii etc.);

b) construirea **bilanţului calităţii,** care grupează la „pasiv" costurile defectelor şi consecinţele acestora, iar la „activ", economiile realizate prin eliminarea sau diminuarea defectelor de calitate (reduse cu cheltuielile pentru prevenirea şi identificarea defectelor) ;

c) după stabilirea bugetului provizoriu, se urmăreşte echilibrarea cheltuielilor aferente funcţiei calitate cu cuantumul defecţiunilor. pentru a se identifica nivelul optim al calităţii.

În explicarea mai concretă a influenţei costurilor asupra calităţii produselor, efectele construirii bilanţului calităţii la ÎNTREPRINDEREA MECANICĂ NAVALĂ din GALAŢI sînt semnificative. Cu ajutorul bilanţului întocmit, a fost facilitată considerabil creşterea calităţii, concomitent cu cea a competitivităţii produselor, deoarece, prin mărirea cheltuielilor pentru prevenire şi încercări, a fost realizată o diminuare substanţială a costului defectelor şi, în ansamblu, reducerea cu 20 la sută a cheltuielilor totale aferente calităţii, (vezi graficul). În urma măsurilor luate

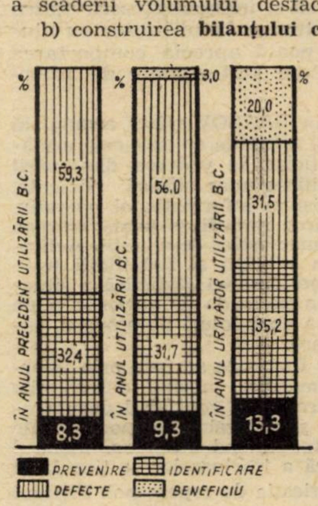

Evoluţia costurilor calităţii prin utilizarea bilanţului calităţii (B.C.) la Întreprinderea mecanică navală din Galaţi

pe baza celor evidențiate de bilanțul calității, creșterea cu numai 4 la sută a cheltuielilor de prevenire (de la 8,3 la sută înainte la 13,3 la sută după intocmirea bilanțului calității) și a celor de identificare a defectelor cu 3 la sută (ca urmare a cheltuielilor ocazionate de confecționarea bancurilor și a standurilor de fiabilitate și a ținerii evidenței pe categorii de costuri) a condus, prin reducerea costurilor totale ale calității, la obținerea, pe această cale, a unor economii de circa un milion lei (graficul), fără a diminua calitatea, ci dimpotrivă.

Desigur, nu trebuie scăpat din vedere faptul că, pentru amplificarea rezultatelor bune obținute în întreprinderea analizată prin aplicarea bilanțului calității, in anii următori a fost acordată maximum de atenție ca in elaborarea sa să se evite, pe cît posibil, unele neajunsuri inerente începutului : evidența uneori incorectă a cheltuielilor pe capitolele anterior menționate, tentația de a se încerca eliminarea simultană a tuturor costurilor defectelor etc. Au fost elaborate, totodată, in continuare, măsuri pentru reducerea costului defectelor, prin alegerea acțiunilor corective (preventive și de identificare) cele mai rentabile.

Date fiind avantajele certe ale introducerii gestiunii calității produselor, o asemenea acțiune se cere operativ extinsă și în alte întreprinderi, deoarece practica confirmă că, fără măsuri pe linia prevenirii și identificării, nu se pot diminua costurile totale ale calității. Trebuie combătută părerea greșită care mai persistă la unele locuri de muncă, potrivit căreia ridicarea calității duce la creșterea costurilor și la micșorarea beneficiilor. Mai mult decît atît. Literatura de specialitate și practica productivă demonstrează că o gestiune rațională a calității permite să se reducă cheltuielile cu cel puțin 2/3 din costul defectelor și că cheltuielile pentru realizarea acestei reduceri sînt mai mici decît 15 la sută din acest cost.

Opțiunile beneficiarilor : de la costul de achiziție la cel pe întreg ciclul de viață al produselor

În ridicarea eficienței, pentru producător este esențială reducerea costurilor interne privind calitatea (cheltuielile cu rebuturile, ramanierile etc.), dar pentru beneficiar esențială este micșorarea cheltuielilor în exploatarea produsului.

Transformarea divergenței de opinii semnalată într-un consens al relațiilor furnizor — beneficiar, reprezintă o problemă complexă, a cărei rezolvare constituie, pentru fiecare întreprindere, o necesitate vitală, în realizarea produselor de calitate superioară, prevăzute în plan, în așa fel încît ele să fie eficiente nu numai în fabricație la producător, ci și în exploatare la beneficiar. Aceasta deoarece, în economia modernă, în fundamentarea deciziei de achiziționare, consumatorii sînt tot mai mult influențați în prezent de prețul pe întreg ciclul duratei de viață a diferitelor produse (care include, pe lîngă costul de achiziție și costurile pe care beneficiarul le suportă în legătură cu punerea și menținerea produsului în stare de funcționare) și care poate fi de cîteva ori mai mare decît costul de achiziție de la furnizor.

În aceste condiții, pentru a putea spori competitivitatea produselor sale, producătorul va trebui să-și îmbunătățească optica proprie cu privire la optimizarea costurilor la utilizator cu ajutorul unor informații prin care să poată aprecia comportarea produselor proprii în exploatare. Care sînt sursele de informare și cum sînt ele utilizate ?

În întreprinderea „TRACTORUL“ din BRAȘOV există acumulată o experiență bună privind intensitatea și eficiența cu care este urmărită comportarea produselor la beneficiar în vederea diminuării cheltuielilor în exploatare. Pentru stabilirea unor măsuri eficiente, in întreprindere a fost organizat un sistem informațional operativ, care identifică eventualele repere a căror remediere poate antrena costuri ridicate în utilizare și cauzele unor astfel de situații. Activitatea desfășurată pentru îmbunătățirea calității și fiabilității tractoarelor se bazează, printre altele, pe prelucrarea statistică a situațiilor privind comportarea produselor în perioada de garanție și pe urmărirea în exploatare după garanție a unor loturi de produse, cunoscînd condițiile de mediu și exploatare.

Prelucrarea statistică a informațiilor furnizate se face prin intermediul calculatorului. Corelarea informațiilor privind defecțiunile la unele produse se face cu două fișiere, unul conținînd documentația tehnico-economică a ansamblelor și reperelor componente ale tractoarelor, iar celălalt conținînd date privind vînzarea. Fișierul privind documentația tehnico-economică a tractoarelor se ține la zi prin datele introduse la lansarea în fabricație de repere noi. Fișierul privind vînzarea tractoarelor se completează lunar, prin datele primite de la serviciile de livrare, coroborate cu datele de vînzare a produselor în străinătate, primite de la delegații cu asistența tehnică sau de la firmele importatoare.

Suportul material pentru introducerea datelor privind defecțiunile în memoria calculatorului îl constituie formularul „fișe de intervenție“, completat de tehnicianul „service“ la fiecare remediere. Pe acest formular se trec codificat tipul tractorului, beneficiarul deficiențele constatate, cauza, operațiunea de remediere și măsura corectivă propusă la stația service, precum și subansamblul și reperul în discuție. Baza înmagazinării tuturor acestor date în memoria calculatorului o constituie seria de șasiu a tractorului, fiecare din tipurile de bază de tractoare fabricate avînd serii distincte, compuse din 6 cifre.

În urma cercetărilor și încercărilor efectuate în acest fel, au fost eliminate complet, în prezent, unele probleme generate în trecut de smulgerea șuruburilor și ruperea punților și a trompelor. Au fost introduse în producția de serie amortizoarele de calitate superioară pe axul mecanismelor, ceea ce a condus la creșteri substanțiale ale fiabilității, la reducerea cheltuielilor de exploatare și, concomitent, la amplificarea considerabilă de la an la an a ponderii tractoarelor exportate în totalul producției, la realizarea unor beneficii substanțiale peste prevederile de plan.

Desigur, obiecția care se poate face este că o asemenea rezolvare a problemei inițial expuse se limitează la producătorii care au acces la calculator. Dat fiind însă că generalizarea urmăririi produsului în exploatare la beneficiar și a costurilor aferente reprezintă o acțiune ce se cere generalizată în toate întreprinderile ca o premisă a ridicării competitivității, reamintim că la îndemîna unităților economice se găsește și un alt instrumentar, în care aplicarea mijloacelor de calcul mecanografice este suficientă. Este vorba de construirea matricilor „Rata defectărilor“ și „Ore de reparații“ (care oferă informații necesare pentru aprecierea disponibilității echipamentului), și „Costul pieselor de schimb“ (care poate facilita analiza modului în care se desfășoară activitatea de „service“ a furnizorului).

Este adevărat că astfel de evidențe angrenează unele cheltuieli la beneficiar. Tot atît de adevărat este însă că, prin ridicarea volumului desfacerilor, ele nu numai că se amortizează extrem de rapid, dar conduc și la o creștere masivă a beneficiilor.

În sprijinul controlului final : un control preventiv eficient

Calitatea se realizează de fapt încă în faza de concepție a produsului și de execuție; și totuși, ridicarea calității este „rezolvată“ uneori doar prin amplificarea controlului final al produselor.

O astfel de soluționare a problemelor complexe impuse de ridicarea performanțelor și competitivității produselor pornește de la neglijarea unui adevăr esențial și anume că, totuși, **calitatea se realizează în faza de concepere și execuție a unui produs,** în timp ce inspecția și controlul de calitate nu creează calitate. Este adevărat că, dintr-o asemenea practică, pe moment cel puțin, beneficiarul nu are de pierdut, deoarece prin sita exigențelor ridicate ale controlului final nu trec produsele de slabă calitate. La furnizor însă, un asemenea mod de a gîndi și de a acționa are numeroase inconveniente economice. Alături de alte neajunsuri, o informare finală, postoperativă, nu-și poate atribui decît rolul modest de a constata deficiențele, fără a putea să identifice la vreme cauzele, locul unde s-au produs și responsabilitățile și, ceea ce este mai grav, neinformînd la timp conducerea întreprinderii, care să poată lua măsuri în mod operativ.

Un lucru se cere precizat cu claritate. Nu dorim să diminuăm cu nimic importanța controlului final și rolul lui, care se cere continuu perfecționat, în așa fel încît pe poarta fabricii să nu poată ieși produse necorespunzătoare. Ceea ce se cere subliniat însă este faptul că, din punctul de vedere al calității de conformitate, ridicarea performanțelor produsului nu trebuie și nu poate fi realizată eficient, operativ și, mai ales, exclusiv, prin amplificarea controlului final. Pentru soluționarea acestei probleme, ar fi necesar să se ia în considerare, concomitent sau prioritar — în funcție de specificul situației din întreprindere — și întărirea exigențelor controlului proiectelor și al prototipurilor, al materiei prime de la furnizorii din țară și din străinătate și al comportării produselor la beneficiar. Mai mult decît atît. În paralel cu întărirea controlului în toate fazele, se cere acționat cu energie pentru ridicarea calificării lucrătorilor din execuție, prin organizarea unor cursuri speciale la locul de muncă în afara orelor de program, prin reciclări periodice ale celorlalți specialiști. Asemenea acțiuni sînt menite să stimuleze activ și efectiv interesul, responsabilitatea și colaborarea tuturor lucrătorilor pentru sporirea calității.

Bogdan PĂDURE

Acţiuni în actualitate

RECONSTRUCŢIE ŞI DEZVOLTARE

LA O SUTĂ DE ZILE după cutremurul catastrofal din 4 martie, eforturile pentru redarea în folosinţă a clădirilor avariate se desfăşoară din plin, în mod organizat, sub semnul ritmurilor inalte de lucru şi al atenţiei sporite pentru calitate, astfel ca, înfăptuindu-se indicaţiile secretarului general al partidului, avariile produse fondului locativ al Capitalei să fie cît mai grabnic înlăturate.

Cu participarea a 43 institute de proiectări

UN AMPLU STUDIU monografic — întocmit sub egida Institutului central de cercetare, proiectare şi directivare în construcţii, cu participarea specialiştilor din numeroase instituţii ştiinţifice — privind efectele seismului asupra clădirilor şi altor construcţii sugerează, prin extrem de marea varietate a situaţiilor individuale, uriaşa complexitate a sarcinilor celor ce trebuie să gîndească şi să execute lucrările de consolidare şi reparaţii. Fiind vorba, în majoritatea cazurilor, de edificii din prima jumătate a secolului, concepute fără reguli tehnice precise şi unitare, modul în care ele au răspuns la solicitările seismice nu poate fi intuit prin calcule, ci trebuie determinat la faţa locului pentru fiecare caz în parte, după dezvelirea parţială a structurii de rezistenţă şi încercarea ei prin metode nedistructive. Omul de pe stradă vede şantierele de consolidări, înregistrează evoluţia lucrărilor, dar nu cunoaşte enorma cantitate de muncă ce se desfăşoară la planşetă, la maşinile de calcul, soluţiile selecţionate succesiv într-un domeniu în care cercetătorii şi proiectanţii sînt nevoiţi să suplinească experienţa (analizele făcute în urma cutremurului din 1940 fiind puţine şi incomplete) prin documentare şi inventivitate.

La elaborarea proiectelor de consolidare a clădirilor de locuit cu peste 5 nivele şi a edificiilor publice avariate din Capitală, lucrează colective din 43 de institute centrale şi judeţene. Cu 138 de obiective nominalizate pînă în prezent, institutul „Proiect-Bucureşti“ deţine întîietatea. Cîte 2 pînă la 8 clădiri şi-au luat în răspundere institute din 13 judeţe, printre care Bihor, Sibiu, Caraş-Severin, Braşov, Satu-Mare, Mureş ş.a. Participă la această acţiune prioritară şi specialişti din institutele de proiectări industriale, din învăţămîntul superior etc. Rezolvări din cele mai variate, subsumate unui criteriu unic : în condiţii raţionale sub raport economic, lucrările de consolidare să confere clădirilor o rezistenţă superioară celei iniţiale.

Ca să se cîştige timp, îndată după avizarea proiectului de principiu (în consiliul tehnico-economic al institutului respectiv ; la „Proiect-Bucureşti“ în cazul documentaţiilor pe care le elaborează institutele judeţene ; la Inspectoratul general de stat pentru investiţii-construcţii, în cazul lucrărilor cu valoare mai mare), se trece la întocmirea de detalii parţiale, care servesc direct la execuţie.

De la 2 000 la 7 000—8 000 de constructori

DIN CELE CIRCA 370 DE CLĂDIRI la care are de executat consolidări şi reparaţii (blocuri de locuinţe, edificii ale facultăţilor de stomatologie, medicină, chimie, Academia de studii economice, aula Facultăţii de drept, liceul nr. 8 din Berceni ş.a.), Centrala de construcţii-montaj a atacat pînă în prezent 97, pentru care a primit proiecte tehnice complete sau detalii parţiale. Au şi fost redate în folosinţă blocul din Calea Griviţei nr. 399, o scară la blocul OD 16 din Drumul Taberei (altă scară se află în faza finală) ; blocul 13 din bd. Armata Poporului este într-un stadiu avansat etc.

Au fost mobilizaţi, la şantierele respective, peste 2 200 de lucrători, cu o participare masivă şi eficace a muncii patriotice. Pe lîngă selecţionarea dintre cei mai buni meseriaşi, s-a rezolvat în bună parte şi asigurarea efectivelor necesare, în stadiul actual, la unele profesii specifice. Astfel, chiar în cursul lucrărilor un număr de muncitori s-au specializat în tehnologia betonului şpriţuit, pe lîngă echipele de torcretişti venite în ajutor de pe şantierele de tunele hidrotehnice şi galerii miniere.

În zilele şi săptămînile următoare, o dată cu „ieşirea“ masivă a proiectelor, „detaşamentul reconstrucţiei“, va trebui să crească treptat la 7 000—8 000 de oameni. Experienţa acumulată pînă acum le va servi acestora la perfecţionarea organizării şi tehnologiei execuţiei, în scopul scurtării termenelor (la blocul din Piaţa Romană, de pildă, au dat rezultate foarte bune — sub aspectul ritmului şi calităţii — folosirea carcaselor de armături din plase sudate, a cofrajelor metalice pentru cămăşuirea stîlpilor, a pompelor de beton).

De două ori mai multe apartamente decît în anul trecut

LUCRĂRILE legate de lichidarea efectelor cutremurului se adaugă unui plan-record al construcţiei de locuinţe în Capitală.

Dacă în 1976, Centrala de construcţii-montaj — Bucureşti a dat în folosinţă circa 17 000 de apartamente, cifra prevăzută pe acest an este de 34 050 (la care se adaugă cele peste 5 000 de apartamente pe care le înalţă aici formaţii ale întreprinderilor de construcţii din 19 judeţe, de la unităţi ale Ministerului Construcţiilor Industriale şi de la trustul „Carpaţi“). Crearea din timp a frontului de lucru din iarna trecută, munca plină de abnegaţie desfăşurată îndeosebi în perioada de după cutremur au făcut ca pînă la începutul acestei luni să fie predate locatarilor circa 10 400 de apartamente, adică tot atîtea cîte reprezintă sarcina pe întreg semestrul I ; încă aproape 4 000 se află la ultimele finisaje. Învăţaţi să gîndească în perspectivă, constructorii îşi pun acum problema — ce devine acută — de a ataca lucrările necesare bunei racordări cu planul din 1978. Anul viitor, C.C.M.B. va trebui să dea populaţiei Capitalei 38 000 de apartamente; un volum însemnat de muncă vor cere blocurile unicat (însumînd mii de apartamente) ce se vor înălţa pe amplasamentele resistematizate ale clădirilor distruse de cutremur în perimetrul central al oraşului.

Conformarea documentaţiilor tehnice cu noile prescripţii antiseismice, deosebit de exigente, a prelungit ciclul de proiectare ; dar încă în această lună proiectele vor începe să „curgă“ spre şantierele din Drumul Taberei, Armata Poporului, Pantelimon, Calea Rahovei, Doamna Ghica ş.a. Excavatoarele vor avea din nou de lucru din plin, se va multiplica imaginea dinamică a macaralelor în peisajul Bucureştiului.

Vindecîndu-şi rănile şi urmîndu-şi viguros dezvoltarea, Capitala îşi întregeşte astfel înfăţişarea de oraş modern, în care, ca pe tot întinsul patriei socialiste, oamenii muncii beneficiază de condiţii tot mai bune pentru o viaţă civilizată.

Adrian RUSU

Acţiuni ferme pentru înfăptuirea programelor suplimentare

Priorităţi în întreprinderile de materiale de construcţii

CREŞTEREA ŞI DIVERSIFICAREA PRODUCŢIEI ÎN CONDIŢII DE EFICIENŢĂ SPORITĂ

REALIZAREA la timp a tuturor construcţiilor prevăzute în plan şi necesitatea executării lucrărilor de refacere şi consolidare a clădirilor avariate de cutremur, impun cu pregnanţă asigurarea unor cantităţi sporite de materiale de construcţii cu însuşiri superioare, într-o largă gamă sortimentală şi dimensională, care să contribuie la extinderea industrializării execuţiei lucrărilor. Pentru continua sporire a producţiei de materiale de construcţii, statul a alocat, an de an, însemnate fonduri de investiţii, care au permis crearea unor noi şi puternice capacităţi de producţie. Numai **în deceniul 1966—1975, volumul total al investiţiilor pentru industria materialelor de construcţii a însumat circa 22 mld. lei, reprezentînd aproape 5% din totalul investiţiilor industriale.** În cincinalul actual, alte noi capacităţi de producţie se vor adăuga celor existente, mărind potenţialul productiv al ramurii materialelor de construcţii.

O reflectare sintetică a acestei dezvoltări se regăseşte în **nivelul producţiei globale industriale a întreprinderilor de materiale de construcţii care în 1975 era de aproape 3 ori mai mare decît in 1965,** ceea ce reprezintă un ritm mediu anual de creştere de 11,5%. Pentru cincinalul 1976—1980 se prevede sporirea, în continuare, a producţiei, astfel ca nivelul anului 1980 să reprezinte 154—161% faţă de cel din 1975 (ritm mediu anual 9—10%), (în grafic sînt redate nivelurile ce urmează a fi atinse la sfîrşitul cincinalului la principalele produse).

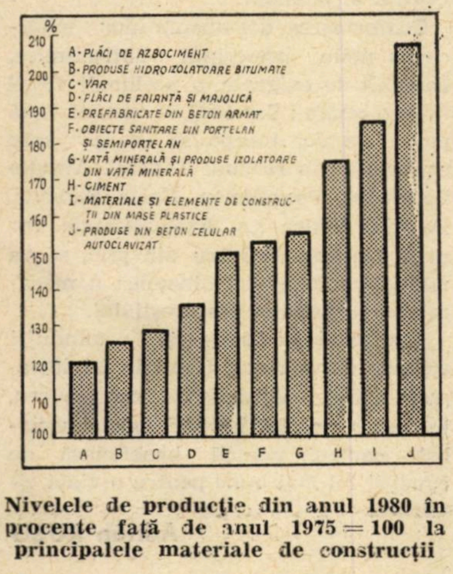

Nivelele de producţie din anul 1980 în procente faţă de anul 1975 = 100 la principalele materiale de construcţii

● **Creşterea accentuată a volumului producţiei materialelor de construcţii ● Noi sortimente cu calităţi deosebite în producţia de mare serie ● Unde se „ascund" rezervele de reducere a costurilor de producţie ● De ce unităţile noi nu se încadrează, la termen, în parametrii proiectaţi ?**

Realizările din 1976, precum şi cele din trim. I al acestui an demonstrează că există premise ca prevederile planului cincinal, precum şi sarcinile suplimentare trasate între timp, să fie realizate integral. Astfel, **producţia globală industrială în industria materialelor de construcţii a crescut în 1976 cu 14,5% faţă de 1975, iar în trim. I 1977, la principalele produse, faţă de trimestrul corespunzător al anului trecut, s-au realizat creşteri importante** : la produse din beton celular autoclavizat — 145,7%, la panouri mari din beton armat — 113,2%, la plăci din azbociment — 203,3%, la plăci din faianţă şi majolică pentru pereţi — 117,8%, la materiale şi elemente de construcţii din mase plastice — 112,4%, la produse pentru instalaţiile de alimentare cu apă, sanitare şi de încălzire — 165,8%.

Diversificare şi calitate

ASIGURAREA cantităţilor necesare de materiale de construcţii implică, totodată, sarcina pentru întreprinderile producătoare, centralele de profil, pentru institutele de proiectări şi cercetări specializate, de a realiza materiale de construcţii într-o largă gamă sortimentală şi cu un ridicat nivel calitativ, menite să satisfacă în cît mai mare măsură cîteva deziderate de bază: creşterea gradului de prefabricare a construcţiilor, reducerea greutăţii acestora, diminuarea volumului de lucrări umede pe şantiere şi a celor mari consumatoare de manoperă, asigurarea unor condiţii de izolaţie termică, acustică, hidrofugă, simplitate în utilizare, durabilitate în exploatare, economisirea sau înlocuirea materialelor deficitare. În acest sens, au fost prevăzute prin Programul suplimentar de creştere şi diversificare a producţiei materialelor de construcţii o serie de măsuri. Astfel, producţia de ciment se va diversifica prin realizarea unor tipuri superioare care să servească la realizarea prefabricatelor din beton de marcă ridicată, cu reducerea dozajului şi a timpului pentru tratament termic, şi la obţinerea betoanelor rezistente în medii agresive fără măsuri speciale. De asemenea, se vor realiza cimenturi necesare pentru monolitizarea elementelor prefabricate şi cimenturi a căror utilizare contribuie la reducerea consumului de manoperă pe şantier. Faţă de 1976, producţia de cimenturi speciale va creşte pînă în 1980 de 2,6 ori, asigurînd astfel, în proporţie crescîndă, necesarul intern (tabelul).

Tabelul nr. 1

Dinamica producţiei unor materiale netradiţionale pentru construcţii

	Nivelul anului 1980 în % faţă de anul 1976 = 100
Cimenturi superioare	239
Granulit	192
Produse din poliesteri armaţi cu fibră de sticlă	de 33 ori
Cochilii din vată minerală şi polistiren	de 26 ori
Ferestre, jaluzele, căptuşeli şi pervazuri din PVC	777
Materiale hidroizolatoare cu strat gros de bitum	233 *)

*) Faţă de anul 1977.

O largă diversificare va căpăta **producţia de materiale şi elemente de construcţii din mase plastice**. Dacă la început acestea se foloseau doar la pardoseli, cu timpul, domeniile lor de utilizare s-au extins la finisaje, instalaţii, izolaţii, elemente sanitare, tîmplărie etc.

Pentru înlocuirea zugrăvelilor tradiţionale, **se realizează tapete lavabile şi**

semilavabile în diverse culori și texturi și se vor obține **tapete din PVC preancolate** (cu adeziv aplicat pe intrados, necesitînd doar umezire la montaj), care vor contribui la creșterea durabilității finisajului, la o mai ușoară întreținere a pereților, la economie de manoperă pe șantier. Dintre produsele asimilate în ultimul timp și care asigură economisirea lemnului, se remarcă tîmplăria din **PVC** ; aceasta ajunge la consumator sub formă de tocuri pentru ferestre și pentru uși, ochiuri mobile pentru ferestre, foi de uși, pervazuri, căptușeli, jaluzele. În scopul înlocuirii metalului utilizat la fabricarea țevilor și conductelor, s-a dezvoltat și diversificat **producția de țevi și fitinguri din polietilenă.** În vederea reducerii greutății acoperișurilor, s-au introdus în fabricație **panouri ușoare (din poliesteri armați cu fibră de sticlă), luminatoare, cupolete,** iar pentru înlocuirea parchetului se fabrică **mochete în diverse culori** și se vor realiza și **mochete imprimate.**

Reducerea greutății construcțiilor se va obține și prin introducerea de **noi sortimente de granulit,** care vor fi folosite ca atare sau înglobate în prefabricate din beton în locul agregatelor grele de rîu. Acest produs mai prezintă avantajul că îmbunătățește izolația termică a pereților și conduce la reducerea consumului de oțel. Nu a fost neglijat nici domeniul instalațiilor, pentru care s-au proiectat **cabine și obiecte sanitare din polimeri și anume** : căzi de baie și duș, spălătoare de bucătărie, rezervoare de W.C. etc., a căror introducere în construcție va contribui la reducerea greutății acestora, la diminuarea consumului de metal și ciment, la ridicarea gradului de confort. Întrucît pierderile de energie calorică pe conducte sînt încă destul de mari, se vor realiza **cochilii din vată minerală și polistiren,** de diverse diametre, care vor înlocui actualele materiale de izolații cu randament nesatisfăcător.

Pe măsura înzestrării unităților cu tehnică modernă de producție, a automatizării sau mecanizării anumitor procese tehnologice, nivelul calitativ al produselor a crescut continuu. În prezent (trim. I/1977) **ponderea producției de calitatea I în totalul producției la principalele materiale de construcții este mai ridicată față de anul trecut** și există tendința creșterii în continuare a acesteia.

Rezerve de reducere a costurilor de producție

ECONOMIA NAȚIONALĂ este interesată să obțină o producție de materiale de construcții ridicată sub aspect cantitativ și sortimental, dar și la un înalt grad de economicitate. Din analiza indicatorilor principali ce caracterizează latura calitativă a activității productive, rezultă că industria materialelor de construcții a obținut în decursul anilor unele rezultate bune. Luînd, de pildă, evoluția productivității muncii în expresie valorică pe un lucrător, constatăm că în decursul unui deceniu (1966—1975) aceasta s-a dublat, crescînd cu un ritm mediu anual de 7,4%. Nu numai productivitatea valorică, dar și productivitatea fizică și cea în unități de muncă la diverse materiale de construcții a sporit substanțial. Astfel, producția de ciment pe un muncitor din unitățile producătoare era în 1975 de 2,4 ori mai mare decît cea din 1960. Merită, de asemenea, de subliniat faptul că productivitatea muncii va cunoaște o nouă ascensiune în următorii ani ai actualului cincinal. Bunăoară, consumul de manoperă al muncitorilor direct productivi pe linie tehnologică va avea următoarele dinamici față de 1975 luat ca bază (100%) : la ciment — 88,4%, la obiecte sanitare din porțelan și semiporțelan — 90,6%, la produse din beton celular autoclavizat — 67,2%, la tuburi din beton precomprimat — 77% etc.

Dacă însă analizăm nivelul costurilor de producție, constatăm că au existat și există și în prezent depășiri nejustificate. **În trim. I/1977 la Centrala cimentului cheltuielile totale planificate au fost depășite cu 33,50 lei la 1 000 lei producție-marfă,** iar **la Centrala materialelor de construcții depășirea se ridică la 42,56 lei la 1 000 lei producție-marfă.** Într-o situație la fel de necorespunzătoare se află și nivelul cheltuielilor materiale.

Pentru reducerea costurilor de fabricație sînt necesare eforturi care să determine îmbunătățirea calității materiilor prime. Se știe că majoritatea furnizorilor de materii prime se află în subordinea acelorași centrale ca și întreprinderile consumatoare. Prin urmare, problema calității materiilor prime ar putea fi soluționată prin măsuri organizatorice luate de fiecare centrală în parte.

În același timp, nu poate fi trecut cu vederea faptul că **asistența tehnică este inegal asigurată pe schimburi,** ceea ce impietează asupra calității, determinînd produse rebutate, refuzate sau declasate — cu grevarea costurilor de producție. Cîteva date sînt grăitoare pentru a ilustra cum se asigură în cele două centrale specializate ale M.E.F.M.C., asistența tehnică pe schimburi. Să luăm, de pildă, situația din lunile februarie-martie 1977 la secțiile direct productive. Dacă în schimbul I au existat 12,8 ingineri la 1 000 muncitori, în schimburile II și III numărul inginerilor era pe jumătate. La tehnicieni, schimbul I avea 11 specialiști la 1 000 muncitori, în timp ce în schimbul trei la 1 000 muncitori, reveneau doar 4,4. Nici pe toate categoriile de personal care asigură asistența tehnică în secțiile direct productive (ingineri, subingineri, tehnicieni, maiștri) situația pe schimburi nu poate fi considerată optimă : în schimburile II și III ea era mai slabă cu 50% față de schimbul I. Nici în secțiile indirect productive nu s-a urmărit o întărire a elementului tehnic, calificat, în schimburile II și III ; în timp ce în aceste schimburi asistența tehnică se ridică la 22 specialiști pentru 1 000 de muncitori, în schimbul I ea este mai mult decît dublă (47,7 ingineri și tehnicieni la 1 000 muncitori). Importanța asistenței tehnice corespunzătoare în toate schimburile devine și mai evidentă în cazul întreprinderilor de materiale de construcții, la care fluctuația forței de muncă a fost și este încă ridicată.

Din analizele întreprinse reiese că **întreruperile accidentale survenite la instalațiile tehnologice sau energetice** au o influență negativă asupra desfășurării normale a proceselor de producție și, deci, asupra costurilor de fabricație. Aceasta determină reducerea substanțială a randamentelor termice și, implicit, consumuri suplimentare de combustibil și de materiale. Eliminarea acestor deficiențe este strîns legată de **respectarea graficului de întrețineri și reparații a utilajelor respective,** de evitarea suprasolicitării la sfîrșit de perioade, de respectarea tehnologiei și caracteristicilor materiilor prime prevăzute în procesul de producție.

O altă cauză importantă a depășirii costurilor o reprezintă **neatingerea principalilor indicatori tehnico-economici aprobați conform graficelor** și, îndeosebi, a nivelului producției. Realizarea producției sub nivelul din grafic, în situația în care manopera și celelalte cheltuieli de producție rămîn la nivelurile din grafic pentru perioada respectivă (și ele nu pot fi reduse proporțional cu gradul de realizare a producției), fac ca costurile unitare, respectiv cheltuielile la 1 000 lei producție-marfă să depășească nivelurile planificate. Cîteodată depășirile sînt substanțiale ca, de exemplu, la unitatea de prefabricate din Timișoara care, în trimestrul IV/1976, a depășit costurile de producție cu 41%, Fabrica de cărămizi ceramice din Odobești depășiri de 60%, la Fabrica de produse din beton celular autoclavizat Oradea cu 25%. Întreprinderea de ciment — Hoghiz cu 76% etc. Această situație se regăsește și în trim. I/1977 la unele unități puse în funcțiune și aflate în perioada de atingere a parametrilor proiectați ca, de exemplu, la Fabrica de produse b.c.a din Adjud cu o depășire de 24% ș.a.

Așadar, principala cauză a nerealizării productivității muncii și a costurilor de producție la nivelurile prevăzute în grafice o constituie nivelul scăzut al producției obținute. La rîndul său, nerealizarea producției la nivelul planificat are ca suport, mai ales în unitățile noi intrate în funcțiune în ultimii ani, defecțiunile și întreruperile în fucționarea utilajelor, a liniilor de fabricație, mai ales a celor introduse în fluxul tehnologic fără să fi fost în prealabil omologate.

Ținînd seama de situația existentă, de perpetuarea unor defecțiuni, considerăm util să sugerăm ideea ca **ministerul de resort, centralele vizate, conducerile tehnice ale întreprinderilor, să manifeste exigență mai mare în toate fazele de realizare a obiectivelor noi, de la proiectare la probe tehnologice, să nu admită punerea în funcțiune a noilor obiective cu defecțiuni, pe considerentul că acestea vor fi remediate pe parcurs.** O asemenea practică a condus și conduce la mari pagube materiale pentru economia națională, la nerespectarea unor obligații de realizare și livrare a unor importante cantități de materiale de construcții mult solicitate de șantiere. O analiză profundă din partea factorilor implicați a tuturor neajunsurilor existente, stabilirea unui program de măsuri corespunzător, detașarea de specialiști din întreprinderile bune la cele mai slabe pentru a sprijini activitatea de producție etc., poate facilita ca încă în acest an marea majoritate a deficiențelor semnalate să fie înlăturate, astfel încît toate unitățile producătoare de materiale de construcții să se achite exemplar de sarcinile ce le revin.

Petre CIOCLU
economist principal la C.S.P.

ÎNTĂRIREA ROLULUI MAISTRULUI ÎN PRODUCŢIE

O amplă consultare a maiştrilor la baza noilor reglementări

PROIECTUL DE LEGE privind rolul şi atribuţiile maistrului în producţie, supus dezbaterii publice, este un document important, în care se reglementează locul în producţie al unei mase mari de oameni ai muncii (aproape 50 mii maiştri şi maiştri principali, din care 77 la sută lucrează în industrie şi 15 la sută în construcţii-montaj). Reglementările în vigoare privind rolul şi atribuţiile maistrului, respectiv **regulamentul-tip** privind atribuţiile maiştrilor, a cărui vechime de aproape două decenii nu mai asigură concordanţa necesară cu stadiul dezvoltării tehnice a producţiei şi cerinţele de pregătire profesională a maistrului, va fi înlocuit cu un act normativ care, pe baza sondajelor efectuate în rîndul unui mare număr de specialişti, vine să statueze cu autoritatea legii poziţia maistrului în producţie, atribuţiile, răspunderile şi drepturile acestuia, obligaţiile organelor de conducere colectivă ale unităţilor, încadrarea, pregătirea şi perfecţionarea sa profesională, precum şi stabilirea numărului de maşitri şi maiştri principali la fiecare unitate, pe bază de normative de constituire a formaţiilor de lucru conduse de un maistru de schimb.

Maistrul — organizator şi conducător nemijlocit al formaţiei de lucru

ELABORAREA acestor propuneri constituie aşa după cum am arătat, rezultatul unei analize atente a stadiului în care se desfăşoară în etapa actuală activitatea maistrului, în condiţiile dezvoltării şi modernizării accelerate a producţiei materiale, care impun întărirea rolului acestuia în organizarea şi conducerea procesului de producţie, sporirea neîntreruptă a contribuţiei sale la utilizarea cu maximum de eficienţă economică a resurselor materiale şi umane, la identificarea sistematică şi utilizarea rezervelor de creştere a productivităţii muncii, îmbunătăţirea continuă a nivelului calităţii produselor. Pentru realizarea acestor obiective, **maistrului, în calitate de organizator şi conducător nemijlocit al formaţiei de lucru încredinţate**, îi revine răspunderea desfăşurării activităţii de producţie, în scopul realizării sarcinilor de plan, a mobilizării colectivelor de muncitori pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor.

Acţiunea de **analiză** a noilor condiţii în care trebuie să muncească maistrul şi de **corelare** a obligaţiilor sale cu sistemul legislativ în vigoare de conducere, planificare şi organizare a producţiei şi a muncii, precum şi precizarea cerinţelor de pregătire profesională practică şi teoretică pentru cadrele de maiştri, în condiţiile perfecţionării şi modernizării tehnologiilor de fabricaţie, s-a desfăşurat în peste 130 întreprinderi din toate ramurile economice, în care s-au solicitat opiniile a peste 800 maiştri şi au fost consultate cadre cu munci de răspundere (directori, ingineri-şefi de secţie şi de atelier) precum şi organe de partid, sindicale şi de tineret. De asemenea, cu sprijinul organizaţiei de partid a Capitalei, a fost organizată o consfătuire cu maiştrii, în care s-au dezbătut problemele activităţii acestora, s-au stabilit măsurile necesare pentru eliminarea unor neajunsuri în organizarea producţiei şi a muncii, pentru creşterea cointeresării materiale a maiştrilor în rezultatele muncii lor şi a colectivelor pe care le conduc.

Sondajele efectuate asupra **modului în care îşi consumă maistrul timpul său de muncă** arată că, în medie, pe economie, pe principalele domenii de activitate, se realizează următoarele ponderi faţă de timpul total de muncă:

— 30—40% pentru organizarea producţiei şi a muncii;

— 15—25% pentru problemele privind respectarea tehnologiilor şi a condiţiilor de calitate a produselor ;

— 15—25% pentru problemele privind respectarea normelor de protecţia muncii ;

— 5—10% pentru ridicarea nivelului de calificare propriu şi al muncitorilor din subordine ;

— 3—5% pentru problemele de personal şi cele referitoare la normarea muncii şi retribuire.

Ponderile, pe economie, menţionate, sînt diferite de la o ramură la alta, precum şi de la o specialitate la alta, în funcţie de specificul procesului de producţie, care impune intervenţia directă a maistrului într-o măsură mai mare sau mai mică.

În activitatea maştrilor există o serie de neajunsuri, care diminuează, faţă de nivelul cerinţelor aportul lor direct la perfecţionarea organizării producţiei şi a muncii şi a condiţiilor prescrise de calitate a produselor, astfel :

— un volum important din timpul de muncă ai maistrului este consumat cu unele **activităţi de care ar putea fi degrevat** şi anume (întocmirea unor evidenţe primare de producţie, pontaje şi retribuirea muncitorilor ; derogări sau modificări ale tehnologiilor de fabricaţie, care nu au fost corect elaborate sau la care nu se pot asigura condiţiile prevăzute ; programarea şi reprogramarea producţiei ca urmare a unor dereglări intervenite în desfăşurarea ritmică a procesului de producţie) ;

— slaba calificare a unor muncitori sau fluctuaţia mare a acestora determină din partea maistrului o îndrumare măruntă, uneori chiar substituire, în detrimentul coordonării de ansamblu a forţei de muncă ;

— au fost constatate cazuri de maiştri care nu au cunoştinţe şi o pregătire corespunzătoare în domeniul organizării producţiei şi a muncii (deşi aceasta constituie principala lor atribuţie), care nu au capacitatea de a rezolva problemele concrete ce apar pe parcursul desfăşurării activităţii sau care numai într-o măsură redusă sînt preocupaţi de căile pentru prevenirea perturbărilor în producţie, de asigurarea introducerii progresului tehnic la locurile de muncă pe care le au în subordine, de introducerea şi extinderea unor metode de muncă înaintate ;

— cunoştinţele profesionale şi capacitatea de organizare a unor maiştri nu se ridică la nivelul cerinţelor impuse de mecanizarea şi automatizarea proceselor de producţie, deoarece aceştia nu au fost recrutaţi întotdeauna dintre cei mai buni muncitori şi nu au la bază o pregătire teoretică şi practică corespunzătoare etc.

Toate aceste constatări au stat la baza studiului care a precedat proiectul de lege publicat şi supus dezbaterii publice.

Participare directă la realizarea unor produse care necesită înaltă calificare şi experienţă

CA ORGANIZATOR şi conducător nemijlocit al formaţiei de lucru încredinţate, **maistrul participă direct, alături de muncitorii din subordine, la procesul de producţie şi face parte din categoria personalului tehnic-productiv.** Principala obligaţie a maistrului este aceea de a asigura realizarea ritmică a sarcinilor de plan care revin formaţiei conduse, în care scop atribuţiile şi răspunderile sînt grupate pe domeniile organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii, pentru asigurarea calităţii produselor, asigurarea creşterii productivităţii muncii, aplicării normelor de muncă şi retribuirii după cantitatea şi calitatea muncii, desfăşurarea activităţii de producţie în deplină securitate şi de realizare a măsurilor de protecţie a muncii, de ridicare continuă a calificării profesionale a personalului din formaţia de lucru la nivelul cerinţelor progresului tehnic şi de educare în spiritul disciplinei socialiste a muncii.

Cîteva obligaţii, din cele mai importante, merită a fi prezentate concret,

Opinii ale maiștrilor în legătură cu proiectul de lege

EXPRIMÎND o largă adeziune la măsurile cuprinse în proiectul de lege privind rolul și atribuțiile maistrului în producție, care stimulează activitatea și răspunderea maiștrilor ca organizatori și conducători direcți ai formațiilor de lucru pentru înfăptuirea exemplară a sarcinilor de plan, o serie de maiștri au făcut propuneri menite să întregească prevederile amintite.

Ion Breja, maistru, secția de prelucrări mecanice, întreprinderea „Timpuri Noi“ : În practică esențial rămîne ca maistrul să se găsească permanent în mijlocul muncitorilor, să le conducă și organizeze activitatea, să contribuie efectiv la executarea unor operațiuni complexe. Pentru îndeplinirea exemplară și integrală a acestui rol, propun ca în aprovizionarea efectivă cu materiale și SDV-uri, maistrul să fie mai mult ajutat de conducerea secției, care, cu ajutorul unor dispeceri și tehnologi să organizeze o aprovizionare corespunzătoare, ritmică și operativă a locurilor de muncă cu materii prime și scule. Sprijinul primit în acest sens de maistru, într-o activitate care la ora actuală îl sustrage nepermis de mult timp din mijlocul activității directe de producție, îi va permite să-și îndeplinească mai bine atribuțiile direct productive pe care noul proiect de lege i le conferă.

Ștefan Nițulescu, maistru principal, turnătoria de oțel, întreprinderea „Grivița Roșie“ : „Consider că este necesar ca, la contractarea cu diverși beneficiari a tuturor lucrărilor ce vor fi executate de formația de lucru pe care o conduce și organizează, maistrul să fie permanent consultat. O asemenea măsură este situată direct în sprijinul realizării în bune condițiuni a producției, deoarece maistrul este un foarte bun cunoscător al situațiilor din secție, al potențelor reale și rezervelor existente la formația de lucrători pe care o conduce. În acest fel va fi creată o garanție mai mare că lucrările beneficiarilor vor fi realizate la vreme, sporind totodată răspunderea maistrului pentru executarea de bună calitate a lucrărilor pe care s-a angajat direct și în cunoștință de cauză să le realizeze“.

Aurică Dragomir, maistru, întreprinderea „Timpuri Noi“ : Noile prevederi acordă o importanță majoră nu numai rolului maistrului ca organizator și conducător al formațiilor de lucru din subordine, ci și ca participant direct, de înaltă calificare, la lucrările cu grad sporit de dificultate în execuție. Consider însă că participarea directă a maistrului în execuție să nu se facă în detrimentul obligațiilor sale de coordonare, îndrumare și control a activității productive a muncitorilor din subordinea sa, care constituie, de fapt, rolul său principal. Desigur, o departajare foarte precisă a timpului afectat fiecăreia dintre aceste două grupe de atribuții este greu de efectuat în practică. Propunerea mea este însă ca atenția principală să fie orientată spre îndrumare și control și numai acolo unde este strict necesar să se efectueze participarea directă a maistrului în execuție.

cum ar fi organizarea fiecărui loc de muncă și pregătirea condițiilor de fabricație, repartizarea lucrărilor și supravegherea executării acestora pe membrii formației, pe fiecare echipă sau brigadă, respectarea normelor de consum de materii prime, materiale, energie și combustibil, respectarea riguroasă de către executanți a tehnologiilor de fabricație și a modului de exploatare și întreținere a mijloacelor și uneltelor de producție, controlul permanent al calității operațiilor, lucrărilor și produselor executate.

Pe lîngă sarcinile de organizator și conducător al formației de lucru încredințate, **maistrul are obligația să participe direct la realizarea unui anumit volum de produse sau lucrări,** prin executarea unor operații complexe, lucrări de montaj, întreținere, reparații, reglaje și manevre ale utilajelor, urmărirea aparaturii de măsură și control, precum și a altor operații care necesită înaltă calificare și experiență, asigurîndu-se prin aceasta folosirea întregii capacități de muncă a formației de lucru pe care o conduce.

O serie de obligații și răspunderi date maistrului prin lege îi ridică **autoritatea în producție prin nivelul împuternicirii stabilite.** Astfel, maistrul este singurul care are dreptul să dea dispoziții muncitorilor în subordine, direct sau prin șefii de echipă și de brigadă ; dispozițiile șefilor ierarhici superiori sau ale organelor tehnice de control care trebuie să ajungă la muncitori se dau numai prin maistru. Repartizarea muncitorilor pe locuri de muncă și pe echipe se face numai de maistru ; încadrarea, transferarea sau desfacerea contractului de muncă pentru membrii formației de lucru se face numai cu acordul maistrului.

Maistrul are dreptul și obligația de a opri executarea operațiilor și a fabricației în cazul unor abateri grave de la normele de calitate, informînd despre aceasta pe conducătorul ierarhic — maistrul principal, șeful de atelier sau de secție căruia îi este subordonat. Maistrul ia măsuri de stabilire a vinovaților pentru producerea de rebuturi sau produse declasate. Prin participarea maistrului la activitatea de normare operativă a muncii, la aplicarea riguroasă a normelor de muncă și de aplicare a formelor de retribuire stabilite pentru formația de lucru, ca și prin răspunderea de a instrui și supraveghea muncitorii în vederea aplicării stricte a normelor de protecție a muncii și a regulilor de igienă a muncii, prin oprirea lucrului în caz de pericol pentru securitatea muncii, maistrul își manifestă multilateral autoritatea sa, fiind singurul căruia i se adresează muncitorii în toate problemele de producție ; prin aceasta, pe drept cuvînt își păstrează actualitatea și se întărește dictonul **„maistrul este figura centrală în producție“.** Trebuie remarcat și faptul că maistrului i se acordă drepturi sporite în propunerea și aplicarea unor stimulente pentru realizări deosebite obținute în muncă de către personalul din subordinea sa, precum și în sancționarea unor abateri de la normele stabilite în regulamentele de ordine interioară.

Cine poate fi maistru

NOUL PROIECT DE LEGE este mai exigent în privința cerințelor de pregătire școlară și practică profesională în vederea ocupării funcției de maistru. Viitorul maistru va fi recrutat numai dintre muncitorii absolvenți ai liceului sau școlii profesionale, cu vechime de cel puțin 8 ani în producție cînd candidează pentru admiterea în școala de maiștri, avînd prioritate cei care au îndeplinit funcția de șef de echipă, încadrați în ultima sau penultima categorie de încadrare, care se bucură de autoritate profesională, politică și morală și sînt buni organizatori ai producției și ai muncii, avînd recomandarea colectivului de muncă în care lucrează, inclusiv a maistrului. Pentru fiecare post necesar, întreprinderile vor propune să candideze la admiterea în școală cel puțin cîte doi candidați. Se vor aduce îmbunătățiri procesului instructiv-educativ, astfel încît școala de maiștri să asigure elevilor cunoștințele de conducere și organizare științifică a producției și a muncii, precum și cunoștințele privind cele mai moderne tehnici și tehnologii de lucru, aparatura de măsură și control, exploatarea, reglarea, întreținerea și repararea mașinilor, utilajelor și instalațiilor, protecția muncii, legislația economică și a muncii, specifice domeniului pentru care se pregătesc.

Ocuparea funcției de maistru se va face prin concurs la care pot participa candidații care dovedesc că sînt buni organizatori ai producției și ai muncii, absolvenți ai școlii de maiștri în specialitatea respectivă, muncitori de înaltă calificare și tehnicieni, absolvenți ai liceului sau școlilor profesionale cu o vechime de cel puțin 10 ani în producție.

Numărul posturilor de maiștri se stabilește prin normativele de constituire a formațiilor de lucru conduse de un maistru pe schimb, prin care se determină numărul minim de muncitori în subordinea unui maistru, în mod diferențiat după gradul de înzestrare tehnică a locului de muncă, după suprafața sau capacitatea de producție și alți factori specifici tehnologiei sau ramurii de producție.

PRIN PREVEDERILE SALE proiectul de lege privind rolul și atribuțiile maistrului în producție statornicește răspunderile și drepturile organizatorilor producției pe locurile de muncă, stimulează preocupările acestora pentru folosirea cu maximum de randament a condițiilor tehnico-materiale și a forței de muncă din întreprinderi, fapt ce creează premise favorabile îndeplinirii ritmice și la toți indicatorii a sarcinilor de plan, ridicarea continuă a eficienței economice.

Apostol SIMA
Ministerul Muncii

Modalitate eficientă de legare directă a creşterii veniturilor cooperatorilor de rezultatele obţinute în producţie

ORGANIZAREA MUNCII ÎN ACORD GLOBAL ÎN AGRICULTURA COOPERATISTĂ

LEGEA RETRIBUIRII MUNCII în unităţile agricole cooperatiste consfinţește principiile generale ale sistemului de retribuire a muncii în aceste unităţi, reglementează în mod unitar sistemul de organizare a producţiei și a muncii, formele concrete de aplicare a acordului global, modul și condiţiile de acordare a retribuţiei în cooperativele agricole și asociaţiile economice intercooperatiste. Potrivit practicilor democratice promovate neabătut de partidul nostru, proiectul legii — pe lîngă faptul că a fost supus unei temeinice dezbateri publice — anul trecut a fost aplicat experimental în toate unităţile agricole cooperatiste, ceea ce a făcut posibilă aducerea unor îmbunătăţiri de fond.

Prevederi și modalităţi de aplicare

ÎN ACTIVITATEA LOR, consiliile de conducere din unităţile agricole cooperatiste și organele agricole judeţene acţionează pentru aplicarea corectă a prevederilor legii nr. 27/1976, astfel încît aceasta să devină un instrument practic de perfecţionare a activităţii, de întărire a disciplinei, de dezvoltare a spiritului de echipă, de sporire a răspunderii în folosirea raţională a pămîntului, în apărarea și dezvoltarea averii obștești a fiecărei cooperative agricole.

Așa cum prevede legea, forma principală de retribuire a muncii în cooperativele agricole de producţie este **acordul global,** care asigură întărirea răspunderii pentru realizarea producţiilor planificate, sporirea permanentă a productivităţii muncii, reducerea cheltuielilor materiale și de muncă pe unitatea de produs și, pe această bază, creșterea veniturilor cooperativei și ale cooperatorilor, asigurîndu-se astfel condiţii mai bune pentru legarea veniturilor ţăranilor de rezultatele obţinute în creșterea producţiei agricole. Acordul global a cuprins nu numai sectoarele direct productive ci și întregul personal de conducere și de execuţie care își desfășoară activitatea în cooperativele agricole de producţie.

După cum se știe, unităţile agricole cooperatiste au obligaţia ca, în planificarea și desfășurarea întregii activităţi economice și financiare din acest an, să asigure un echilibru permanent între venituri și cheltuieli, pentru ca în fiecare cooperativă să se poată constitui fondul de dezvoltare și celelalte fonduri statutare, inclusiv mijloacele destinate retribuirii cooperatorilor la un nivel corespunzător. O asemenea abordare a problemei eficienţei economice a determinat unităţile agricole cooperatiste să acţioneze pe toate căile, atît pentru micșorarea cheltuielilor materiale, cît și pentru creșterea într-o proporţie mai mare a gradului de mecanizare a lucrărilor la toate culturile și reducerea în mod corespunzător a consumului de muncă manuală. Adăugîndu-se acestor măsuri, acordul global are ca efect direct sporirea producţiei vegetale și animale, creșterea eficienţei întregii activităţi.

Un element important în organizarea și retribuirea muncii în sistemul acordului global o constituie alegerea de către fiecare cooperativă a tehnologiilor pe culturi, în funcţie de gradul de mecanizare și de posibilităţile de asigurare a bazei tehnico-materiale necesare realizării sarcinilor de plan. Conducerile cooperativelor au pus un accent deosebit pe extinderea gamei de lucrări mecanice, în mod deosebit la cultura mare, pentru care există în dotarea secţiilor pentru mecanizarea agriculturii o sistemă de mașini corespunzătoare cantitativ și calitativ. S-a reușit pe această cale ca un număr însemnat de forţe de muncă să fie repartizate să lucreze în legumicultură, viticultură, pomicultură și zootehnie, sectoare unde gradul de mecanizare este mai redus.

Pentru ca în fiecare unitate să se asigure corelarea nivelului producţiei realizate cu nivelul retribuirii, conducerile cooperativelor cu sprijinul specialiștilor de la organele agricole judeţene și de la consiliile intercooperatiste, trebuie să acorde o atenţie deosebită întocmirii devizelor de lucrări. Astfel, în acest an s-au prevăzut, pentru fiecare cultură, volume de muncă diferenţiate în raport cu gradul de mecanizare și cu posibilităţile de erbicidare pe fiecare parcelă și solă. De asemenea, trebuie stabilite producţii diferenţiate în funcţie de potenţialul de fertilitate al fiecărei sole și parcele, soiurile și hibrizii folosiţi, precum și de cantităţile de îngrășăminte naturale și chimice pe care unităţile le pot asigura. Pentru sectorul zootehnic, la stabilirea diferenţiată a producţiei este necesar să se aibă în vedere valoarea biologică a efectivelor de animale.

Tabelul nr. 1

Cooperativa agricolă	Cultura	Producţia planificată	Tarif pe tonă lei
Fîrţănești-Galaţi	porumb	3 700	228
		3400	273
		3300	284
Ineu-Harghita	cartofi	25000	84
		12000	150
		10000	156

Cooperativele agricole și-au stabilit tarife de retribuire pe unitatea de măsură (tona de produs — la porumb-boabe, floarea-soarelui, cartofi de toamnă, lînă, carne ; hectolitrul de lapte etc.) sau la 1 000 de lei valoare a producţiei (la cultura tutunului, în legumicultură, viticultură, pomicultură) — unde pe lîngă obţinerea unor producţii sporite și de bună calitate, se urmărește recoltarea timpurie, pentru a se realiza preţuri superioare la valorificare.

Dintre cooperativele agricole analizate, sînt unele care, desi au adoptat o singură tehnologie pentru cultura respectivă, datorită faptului că au prevăzut nivele diferite de productie pe parcele și sole, în functie de fertilitatea terenului, au stabilit tarife de retribuire diferentiate. În tabelul 1 redăm două astfel de exemple.

Pentru ca și capitolul din planul de producţie și financiar pe anul 1977, care se referă la creșterea animalelor și în mod deosebit la categoria vaci pentru lapte, să fie fundamentat din punct de vedere tehnic și economic, conducerile C.A.P., cu ajutorul specialiștilor, au analizat starea fiziologică a fiecărui animal, stabilind — în funcţie de aceasta — producţii medii diferenţiate ce trebuie să se realizeze de la fiecare lot, astfel ca prin însumarea pe totalul loturilor existente în fermele specializate în producţia de lapte, fiecare cooperativă să obţină producţia medie și totală pe care și-a prevăzut-o în plan.

Spre exemplificare, tabelul nr. 2 prezintă, de la C.A.P. Cristur, judeţul Harghita, tariful de retribuire pe fiecare grup de loturi, în raport cu producţia medie planificată.

Procedind așa, cooperativa a reușit să cointereseze îngrijitorii care lucrează la această categorie de animale în creșterea producţiei ; pînă la începutul acestei luni, producţia obţinută a fost mai mare cu 30% față de cea planificată și cu 40% față de perioada corespunzătoare a anului precedent.

Tabelul nr. 2

Grupa	Producția medie (lei)	Tarif de retribuire pe hl. lapte (lei)
I	2130	49
II	2000	52
III	1657	63
IV	1500	69

Unele aspecte metodologice sau cum acționează concret stimularea

DIFERENȚIEREA tarifului de retribuire pe unitatea de produs sau pe mia de lei valoare a producției trebuie să constituie o preocupare permanentă a conducerilor cooperativelor și a specialiștilor din aceste unități, deoarece numai procedînd în acest fel asigurăm, pe de o parte, o corelare echitabilă între efortul depus de cooperatori pentru realizarea unui anumit nivel de producție și cuantumul retribuirii cuvenite, iar pe de altă parte, se pot evita unele implicații financiare la nivelul cooperativelor.

În tabelul nr. 3 prezentăm implicațiile financiare ce pot să apară atunci cînd se acționează cu același tarif de retribuire, cu toate că la nivelul solelor sau parcelelor s-au stabilit volume de muncă și producție diferențiate.

Rezultă, din tabel, că în situația în care se aplică tariful de retribuire unic, echipele care ar fi lucrat porumbul de pe parcela unde producția planificată este mai mică ar fi primit mai puțin cu 11,16 lei pentru fiecare tonă obținută, în timp ce echipele care ar fi lucrat porumbul de pe parcela cu producția cea mai mare ar fi primit în plus cu 36,17 lei pentru fiecare tonă obținută, cîștig care n-ar fi fost justificat prin efortul depus.

Pentru cointeresarea cooperatorilor în efectuarea tuturor lucrărilor la timp și de bună calitate în scopul obținerii unor producții ridicate, cooperativele agricole trebuie să stabilească pentru acele culturi care prezintă un interes deosebit — atît pentru asigurarea nevoilor interne ale cooperativei, cît și pentru valorificarea unor cantități sporite la fondul central — tarife de retribuire la care partea în natură să fie preponderentă.

Astfel, în acest an, în majoritatea cooperativelor cultivatoare de porumb, ponderea tarifului de retribuire este reprezentată de cantitatea de porumb ce se prevede a fi acordată. În județul Mureș, pentru cultivarea sfeclei de zahăr, partea în natură din tariful de retribuire pe tona de produs — respectiv cantitatea de grîu ce s-a prevăzut să se acorde — reprezintă 50—80% din total ; în județele Buzău, Ilfov, Teleorman, o parte însemnată din tariful de retribuire la mia de lei valoare a producției, stabilit la cultura tutunului, este reprezentată de grîu sau porumb ; în cooperativele din județele cultivatoare de cartofi, cea mai mare parte din tariful de retribuire stabilit pe tonă o reprezintă partea în natură (cantitatea de cartofi).

De asemenea, pentru a stimula cooperatorii în creșterea producției de legume și fructe, în majoritatea cooperativelor cultivatoare, în tariful de retribuire stabilit pe tona de produs sau la mia de lei valoare a producției, o pondere însemnată trebuie să o dețină cantitatea de grîu și porumb prevăzută a fi repartizată.

Este important de arătat că indiferent de modul cum cooperativele stabilesc pe produse partea în natură în cadrul tarifelor de retribuire, cantitățile de grîu, porumb și cartofi ce se repartizează pentru fondul de retribuire trebuie să se încadreze în balanța fiecărui produs înscrisă în planul de producție și financiar.

Dintre formele de acord global prevăzute în Legea nr. 27, cea mai răspîndită, și în mod deosebit în producția vegetală, este cea care se referă la acordul global cu tarif constant pe unitatea de produs sau la mia de lei valoare a producției planificate, iar pentru depășirea planului, acordarea unei părți din producție sau din valoarea acesteia sub formă de retribuție suplimentară. Această formă de acord este mai răspîndită, deoarece stimulează în mai mare măsură efortul cooperatorilor în depășirea nivelurilor planificate de producție, asigurîndu-se în acest fel cantități tot mai mari de produse pentru satisfacerea nevoilor cooperativei și ale cooperatorilor. Pentru munca depusă de cooperatori în timpul anului aceștia primesc avansuri, din partea în bani a tarifelor de retribuire, care se acordă fie în raport cu volumul de muncă efectuat, fie în funcție de cantitatea de produse realizate.

Tabelul nr. 3

		U/M	Total pe unitate	Parcela I	II	III
Suprafața		ha	1000	430	300	270
Producția netă		kg/ha	4160	5000	4000	3000
Producția totală		tone	4160	2150	1200	810
Volum de muncă manuală în acord global		n.c. cat. I pe ha	37,58	40,11	35,08	28,92
Tarif de retribuire pe norma convențională de cat. I		lei	35	35	35	35
Tarif de retribuire pe tonă	Tarif de retribuire unic	,,	316.17	316,17	316,17	316,17
	Tarif de retribuire diferențiat	,,	299,31	280.80	306.75	337,33
	Diferența între tariful de retribuire diferențiat și cel unic	,,	—16.46	—36.17	— 9.42	+11,16
Fond total de retribuire	Tarif de retribuire unic	mii lei	1315.3	679,8	379,4	256,1
	Tarif de retribuire diferențiat	,, ,,	1243,3	602,0	368,1	273,2
	Diferența între tariful de retribuire diferențiat și cel unic	,, ,,	—72,0	—77,8	—11,3	+17,1

Organizarea pe echipe și repartizarea sarcinilor

APLICAREA EFICIENTĂ a acordului global presupune în același timp și o repartizare echitabilă a sarcinilor pe subunități de producție, ferme și brigăzi și în cadrul acestora pe formațiuni de muncă —echipe, în raport cu gradul de fertilitate al solului, cu valoarea biologică a semințelor diferitelor plante de cultură și a animalelor, precum și cu posibilitățile de asigurare a bazei tehnico-materiale. Potrivit prevederilor legii, formația de bază în organizarea muncii în cadrul subunităților de producție din cadrul cooperativelor agricole o constituie echipa de mecanizatori. Aceasta se organizează în acele subunități de producție în care se poate realiza un grad ridicat de mecanizare a lucrărilor agricole. De asemenea, în subunitățile de producție în care posibilitățile de mecanizare sînt mai reduse se organizează echipe mixte de mecanizatori și cooperatori.

Organizarea muncii pe echipe are drept scop întărirea spiritului de muncă colectivă, a disciplinei, creșterea răspunderii întregii echipe și a fiecărui membru al acesteia pentru folosirea deplină a bazei tehnico-materiale, executarea la timp și de calitate a volumului de muncă stabilit pe întreaga suprafață sau pe întregul efectiv de animale și obținerea nivelurilor de producție prevăzute. Echipa se organizează cu caracter permanent, cel puțin pe durata unui ciclu de producție, respectiv în producția vegetală de la pregătirea terenului pînă la recoltare, livrare și depozitare a producției, iar în zootehnie — perioada de creștere sau îngrășare, corespunzător fiecărei categorii sau specii de animale.

Experiența acumulată în 1976, dar mai ales neajunsurile manifestate în organizarea muncii în cadrul cooperativelor — în mod deosebit în dimensionarea și componența echipelor, precum și în repartizarea sarcinilor de producție —au făcut necesară elaborarea de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a unor criterii precise cu privire la limitele de mărime pe care trebuie să le aibă formațiile de muncă. Astfel, în funcție de condițiile specifice în care își desfășoară activitatea cooperativele — zona geografică, profilul producției, structura culturilor, speciilor și categoriilor de animale, gradul de mecanizare a lucrărilor, dispersarea terenurilor, suprafața parcelelor, precum și sistemul de exploatare — fiecare unitate cu sprijinul direcțiilor generale județene pentru agricultură și industrie alimentară și al birourilor executive ale consiliilor intercooperatiste, și-au stabilit pentru acest an numărul de echipe

Vasile TRUȚESCU
director în Ministerul Agriculturii
și Industriei Alimentare

(Continuare în pag. 32)

Semnificații ale rezultatelor preliminare ale recensămîntului populației și locuințelor

1966 — 1976:
ACCELERAREA DINAMISMULUI ECONOMICO-SOCIAL AL ROMÂNIEI

ZILELE TRECUTE a fost dat publicității Comunicatul privind rezultatele preliminare ale recensămîntului populației și al locuințelor din 5 ianuarie 1977. Cifrele referitoare la creșterea populației, dezvoltarea localităților, sporirea fondului locativ, îmbunătățirea condițiilor de locuit ș.a. (reflectate sintetic în tabelul nr. 1) oferă o **pregnantă și însuflețitoare imagine a succeselor importante obținute de poporul nostru, condus de partid, în dezvoltarea economică și socială a țării.**

Tabel nr. 1.

Dinamica principalilor indicatori ai recensămîntului din 5 ianuarie 1977 față de recensămîntul din 15 martie 1966

	5 ianuarie 1977	15 martie 1966	1977 față de 1966	
			Date absolute	în %
Numărul populației	21 559 416	19 103 163	2 456 253	112,9
Numărul locuitorilor pe kmp	90,8	80,4	10,4	112,9
Numărul gospodăriilor	6 777 760	5 954 555	823 205	113,8
Numărul locuințelor	6 373 185	5 380 299	992 886	118,5
Numărul camerelor de locuit	13 969 785	10 872 820	3 096 965	128,5
Numărul persoanelor ce revin pe o cameră de locuit	1,53	1,73	—0,20	88,4
Suprafața camerelor de locuit — mii mp	188 041	148 454	39 587	126,7
Suprafața camerelor de locuit pe o persoană — mp	8.8	7,9	0,9	111,4
din care :				
— municipii și orașe	9,6	8,4	1,2	114,3

La baza mutațiilor profunde petrecute în viața populației României în acești ani și relevate de recensămînt se află **orientările novatoare ale politicii partidului de după Congresul al IX-lea privind accelerarea procesului de dezvoltare economico-socială a României.** Datele recensămîntului constituie o puternică și elocventă dovadă a faptului că, reflectînd pe deplin țelul fundamental al întregii politici a partidului nostru, rațiunea supremă a întregii opere de construcție socialistă pe pămîntul României, întregul proces de dezvoltare a țării are drept țel final creșterea necontenită a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul patriei. Se evidențiază, astfel, încă o dată, cu puterea de neclintit a faptelor, că acești 11 ani ce au trecut de la precedentul recensămînt din 1966 — ani desfășurați pe parcursul a trei cincinale ce au ridicat și ridică țara pe trepte tot mai înalte de progres și civilizație — constituie cea mai rodnică și prosperă perioadă din întreaga istorie națională.

Creșterea populației și dezvoltarea cantitativă și calitativă a economiei naționale

AȘA CUM REZULTĂ din tabelul nr. 1 între 15 martie 1966 și 5 ianuarie 1977 **populația României a crescut cu aproape 2,5 milioane persoane.** Este o creștere ce depășește cu peste 840 000 persoane pe cea înregistrată în perioada 1956—1966. În acești 11 ani ritmul susținut al industrializării socialiste, conceput și realizat de partid în condițiile unor importante modificări de structură în economia și industria României, în concordanță cu cerințele asimilării progresului tehnico-științific contemporan, ale promovării activităților complexe, ce valorifică superior potențialul material și uman al țării, a asigurat și asigură dezvoltarea și modernizarea continuă a forțelor de producție, o puternică dezvoltare cantitativă și calitativă a economiei naționale în ansamblul ei. Succesele remarcabile obținute astfel de oamenii muncii din țara noastră — reflectate pe un plan general în creșterea în 1976 față de 1950 de 23 ori a producției industriale și de 11 ori a venitului național comparativ cu creșterea în 1965 față de 1950 de circa 6,5 ori pentru producția industrială și de 4,13 ori pentru venitul național — au constituit o bază solidă pentru sporirea considerabilă a numărului de noi locuri de muncă. În cei 11 ani analizați au fost create 2 253,5 mii noi locuri de muncă, proces cu implicații din cele mai însemnate nu numai în accelerarea dezvoltării pe mai departe a țării, ci, în mod nemijlocit, în îmbunătățirea vieții și ridicarea nivelului de trai și civilizație al oamenilor muncii. Succesele amintite au permis, totodată, îmbunătățirea substanțială a condițiilor de locuit ale oamenilor muncii, realizarea unor progrese esențiale în domeniul construcțiilor social-culturale, asigurarea mijloacelor materiale necesare pentru desfășurarea unei politici sanitare raționale și susținute etc.

Ca urmare a acestor prefaceri s-au asigurat condiții pentru sporirea natalității (o natalitate medie de 20,8 născuți vii la 1 000 locuitori), pentru scăderea mortalității generale, și, în consecință, pentru creșterea duratei medii de viață, ajunsă în prezent la aproape 70 de ani, față de 65,96 ani în 1961 și 42,01 ani în 1932. Sînt elemente ce ilustrează convingător **îmbunătățirea stării de sănătate și a vitalității poporului nostru, optimismul și încrederea oamenilor muncii în perspectivele luminoase ale țării, în viitorul fericit al României socialiste.**

Expresie a îmbunătățirii continue a condițiilor de muncă și viață ale întregului popor, a grijii permanente a partidului nostru pentru consolidarea și ocrotirea familiei, creșterea importantă a populației României în perioada celor 11 ani menționați întărește puternic potențialul economic al resurselor de muncă, potențialul spiritual al țării, consolidează și amplifică forța și vitalitatea patriei noastre.

Dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție pe teritoriu — cadru optim de sporire a populației

DATELE recentului recensămînt relevă importante efecte sociale ale înfăptuirii cu fermitate a unei alte principale opțiun politice a partidului și statului nostru — **dezvoltarea echilibrată și armonioasă a tuturor zonelor și județelor patriei.** Conceput de partid în lumina cerințelor de valorificare superioară a resurselor de muncă și materiale existente pe întreg cuprinsu țării, în spiritul întăririi echității socialiste, al realizării une egalități reale, de fapt, a tuturor cetățenilor României, în spiritul asigurării condiţiilor pentru exercitarea reală a drepturilor cetăţenilor României, dezvoltarea armonioasă a teritoriului ţării se finalizează în profunde mutaţii privind repartizarea teritorială a populaţiei. Astfel, în perioada celor 11 ani analizaţi, faţă de creşterea medie pe ţară a populaţiei de 12,9%, sporuri dintre cele mai mari le-a înregistrat populaţia din judeţe cum sînt Constanţa (30,7%), Galaţi (22,6%), Argeş (19,3%), Iaşi (17,8%), Dîmboviţa (17,1%), Gorj (16,8%), Sibiu (16,1%), Harghita (15,5%), Maramureş (15,2%) etc. După cum se vede acestea sînt judeţe în trecut mai puţin dezvoltate industrial şi economic, care mai mulţi ani au beneficiat de ritmuri prioritare în cadrul programului de investiţii· Obiectivele noi economice şi cu deosebire industriale, apărute pe harta acestor localităţi, au generat **o puternică efervescenţă socială, condiţii superioare de retribuire, de dezvoltare spirituală şi civilizată a oamenilor muncii.** În contextul măsurilor generale luate de partid pentru consolidarea familiei, s-a asigurat cadrul propice pentru creşterea susţinută a unei populaţii viguroase. Nu întîmplător la recensămîntul din 5 ianuarie 1977 numărul judeţelor cu peste 500 000 locuitori se ridica la 20 faţă de 12 judeţe cu 11 ani în urmă (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Gruparea judeţelor după numărul populaţiei

Numărul populaţiei	5 ianuarie 1977	15 martie 1966
Pînă la 200 000 locuitori	1	1
200 000—300 000 locuitori	3	5
300 000—400 000 locuitori	8	8
400 000—500 000 locuitori	7	13
500 000—600 000 locuitori	8	6
600 000—700 000 locuitori	7	4
peste 700 000 locuitori	5	2

Sînt mutaţii şi trăsături ce evidenţiază, o dată mai mult, **politica profund ştiinţifică a partidului nostru de dezvoltare armonioasă a teritoriului României.** Prevederea ca în anul 1980 fiecare judeţ al ţării să realizeze o producţie industrială mai mare de 10 miliarde lei, ca şi amplele programe de investiţii destinate cu prioritate judeţelor mai puţin dezvoltate industrial oferă noi şi certe premise pentru creşterea demografică acestor zone ale ţării, pentru repartizarea teritorială echilibrată a populaţiei, pentru creşterea şi pe mai departe a populaţiei României în condiţii de civilizaţie şi bunăstare.

Cotele înalte ale procesului de urbanizare

INDUSTRIALIZAREA şi transformarea socialistă a agriculturii ţării şi, în aceste condiţii, creşterea rapidă a forţelor de producţie pe teritoriu, opţiunile de amplasare a unor întreprinderi industriale puternice în toate judeţele şi centrele mai importante, de amplasare a unor unităţi economice şi comerciale, de învăţămînt şi sănătate în toate localităţile din ţară, au asigurat, hotărîtor, dezvoltarea şi transformarea localităţilor.

În aceste condiţii **a crescut susţinut, faţă de 1966, gradul de urbanizare a populaţiei.** Dacă în momentul recensămîntului din 1966 populaţia ce trăia în mediul urban reprezenta 38,2% din totalul populaţiei ţării (61,8% din totalul populaţiei locuia în mediul rural), la recensămîntul din ianuarie a.c. ponderea în total a populaţiei urbane se ridica la 47,5%, în mediul rural locuind 52,5% din populaţia totală. În condiţiile creşterii în această perioadă a totalului populaţiei cu aproape 2,5 milioane, o imagine mai completă asupra urbanizării ţării ne este oferită de creşterea absolută cu aproape 3 milioane (2 931 mii persoane) a populaţiei locuind în municipii, oraşe şi comune suburbane, populaţia rurală fiind mai mică cu 475 mii persoane.

Creşterea populaţiei urbane se regăseşte, pe de o parte, în sporirea populaţiei municipiilor şi oraşelor mari şi mijlocii. Există în prezent în România 8 municipii(fără comune suburbane) cu mai mult de 200 000 locuitori faţă de numai unul singur în 1966. În acelaşi timp, din cele 18 municipii cu mai mult de 100 000 locuitori, numai 5 au o populaţie pînă la 150 000 locuitori, faţă de 11 în anul 1966. Pe de altă parte, creşterea populaţiei urbane este reflectată de apariţia a numeroase oraşe noi pe harta ţării — 53—, precum şi de sporirea populaţiei unor localităţi mai mici. Populaţia unui număr de 12 municipii şi oraşe — printre care Bălan, Slobozia, Rîmnicu-Vîlcea, Motru, Slatina, Vaslui, Zalău, Tîrgovişte, Miercurea Ciuc etc., — altădată oraşele de provincie unde „nu se întîmpla niciodată nimic" şi înscrise cu putere în cei 11 ani ce au trecut de la recensămîntul anterior pe traiectoria dezvoltării industriale, a crescut de peste 2 ori faţă de 1966.

Reflexele economice şi sociale ale acestui amplu proces de urbanizare, ce concentrează nu numai amplificarea dimensiunilor demografice ale oraşelor, ci însuşi **complexul proces de ridicare a mediului rural la nivelul mediului urban şi care a cuprins şi cuprinde astfel întreg teritoriul României**, sînt deosebit de ample. În primul rînd, se creează condiţii pentru o mai bună asigurare a economiei cu forţă de muncă, pentru o mai bună aprovizionare tehnico-materială etc. Pe de altă parte, este mai larg accesul oamenilor muncii la confortul citadin. Nu este de neglijat nici creşterea posibilităţilor de împlinire spirituală şi satisfacţii ale oamenilor muncii. Sînt argumente ce pledează convingător pentru înfăptuirea în cele mai bune condiţiuni a însemnatelor prevederi ale acestui cincinal privind creşterea gradului de urbanizare a populaţiei.

Dinamica susţinută a fondului locativ

POTENŢIALUL în continuă creştere al economiei noastre a creat condiţii pentru **dezvoltarea construcţiei de locuinţe, obiectiv important al programului partidului şi statului nostru de ridicare continuă a nivelului de trai al populaţiei, de creştere a calităţii vieţii.** Datele preliminare ale recensămîntului relevă înregistrarea unor importante progrese în această direcţie. Astfel, an de an a sporit fondul de locuinţe. La începutul anului 1977 numărul acestora, de 6 373,2 mii de locuinţe, a fost cu 992,9 mii locuinţe mai mare decît cel din 1966. Creşterea fondului de locuinţe în cei 11 ani (de 18,5%) a fost însoţită de o sporire mai accentuată (cu 28,5%) a numărului camerelor de locuit, precum şi a suprafeţelor acestor camere (cu 26,7%). Ca urmare, în perioada dintre cele două recensăminte a scăzut faţă de anul 1966 numărul mediu al persoanelor ce revin pe o locuinţă (3,3 persoane faţă de 3,5 persoane). Totodată a crescut suprafaţa camerelor de locuit ce revin pe o persoană, în municipii şi oraşe de la 8,4 mp suprafaţă locativă la 9,6 mp, iar în comune de la 7,7 mp la 8,3 mp. A sporit şi gradul de confort al locuinţelor. Astfel, numărul locuinţelor alimentate cu apă din reţeaua de distribuţie a crescut cu 88,2% (195,1% în comune şi comune suburbane), al celor dotate cu instalaţie electrică cu 108,2% (173,1% în comune şi comune suburbane), al celor dotate cu încălzire prin centrala termică sau termoficare cu 334,9% (411,7% în comune şi comune suburbane), iar al celor dotate cu încălzire prin sobe cu gaze cu 11,1% (16,0% în comune şi comune suburbane).

Este de remarcat că **aceste creşteri ale fondului locativ se evidenţiază în toate judeţele ţării, pe întreg teritoriul României, în strînsă legătură cu dezvoltarea economică şi sporirea numărului populaţiei.** Se reflectă astfel la scara întregii ţări progresele înregistrate de oamenii muncii în ce priveşte asigurarea cu o locuinţă spaţioasă, confortabilă, dotată cu instalaţii funcţionale moderne.

CIFRELE RECENSĂMÎNTULUI din 5 ianuarie 1977 relevă remarcabile realizări economico-sociale obţinute prin munca înfrăţită a cetăţenilor — români, maghiari, germani, şi de alte naţionalităţi — din întreaga ţară în anul aniversării Centenarului independenţei de stat. **Totodată, ele demonstrează pregnant realismul întregii politici a partidului de dezvoltare economico-socială a României.** Aceste realizări constituie chezăşi succeselor viitoare ale României socialiste, angajată cu fermitate, sub conducerea partidului, în grandioasa operă de făurire societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a ţări spre comunism.

dr. Marinache VASILESCU
director general adjunct la Direcţia Centrală de Statistică

CITITORII AU CUVÎNTUL

Platformele industriale

În abordarea problematicii platformelor industriale, căreia revista i-a acordat un număr tematic, consider că trebuie să se țină seama și de următoarele :

– întărirea rolului planului în profil teritorial (județean) ;

– clarificarea raporturilor dintre structurile existente în domeniul sistemului economic industrial (întreprindere, centrală, platformă) și dintre acestea și cele social-culturale ;

– precizarea în amănunt a structurii „platformă industrială", în concordanță cu aspectele arătate mai sus.

Cred că ar trebui analizate și posibilitățile de executare centralizată, de către una din unitățile de pe platformă, a cît mai multe dintre activitățile neproductive ale celorlalte unități, urmărindu-se reducerea personalului implicat și simplificarea sistemului informațional. De asemenea, se ridică probleme legate de eventuala integrare în platforme a unor unități ale industriei locale, cu implicații multiple – în principal ridicarea dotării tehnice a acestora, profilarea lor pentru valorificarea deșeurilor rezultate din procesul de fabricație al întreprinderilor de pe platformă, specializată în executarea unor piese sau detalii mai simple, prin cooperare etc.

Procesul economic crește considerabil în complexitate, fapt ce impune asigurarea din timp cu tehnica de calcul necesară. Consider că marile platforme ar trebui să aibă cîte un centru de calcul cu dotare adecvată și cu personal de specialitate suficient.

I. NECULOIU-ISPAS
consultant conducere-organizare
Brașov

Din nou despre ambalaje

Într-un număr anterior al revistei (44/1976) s-a scris despre necesitatea îmbunătățirii calității ambalajelor de carton ondulat. În materialul trimis redacției menționam că unitatea noastră este dotată cu o mașină automată pentru încărcarea ambalajelor. La unitățile comerțului de stat, la desfacerea acestor ambalaje, în timpul transportului, este inevitabilă ușoara lor deteriorare, suficientă însă pentru a le face nefolosibile. Încărcarea manuală a acestor ambalaje recuperate nu este posibilă, deoarece pierderile s-ar mări și mai mult.

În nr. 49/1976 al revistei s-a inserat nota transmisă de Ministerul Comerțului Interior, care susține ideea revenirii la ambalajele Tip III B. Se menționează, de asemenea, că organele de specialitate din comerț vor avea grija necesară pentru valorificarea acestora.

Nu înțelegem de ce unitățile furnizoare nu ne livrează numai ambalaje de Tip III B, la care rețeta de fabricație prevede folosirea lemnului în cantități mici, în raport cu actualele ambalaje, unde se folosește 70% lemn. Folosind ambalaje noi de tipul susmenționat, se vor evita și divergențele cu beneficiarii, datorate pierderilor de substanță determinate de calitatea ambalajelor recuperate.

N. NEACȘU
contabil șef la Întreprinderea de detergenți „Dero" — Ploiești

Producția netă

În paginile revistei (nr. 6, 7, 8 și 31/1976) au fost exprimate foarte multe opinii cu privire la avantajele și dezavantajele indicatorului producția netă. Pentru cooperativele meșteșugărești avantajele sînt evidente. Eliminînd posibilitatea creșterii artificiale a producției prin circulația produselor între unități, indicatorul creează avantajul de a orienta producția cooperativelor spre executarea de comenzi și prestări de servicii pentru populație, în spiritul Directivelor Congresului al XI-lea al P.C.R.

Funcționarea acestui indicator ca indicator de bază, care să fie și condiție de acordare a retribuției pentru personalul tehnic, economic și de altă specialitate, ar determina cooperativele să nu-și „găsească" alte îndeletniciri decît servirea populației. De asemenea, s-ar putea găsi soluții în valorificarea deșeurilor. Indicatorul producția netă ar stimula foarte mult cooperativele în prelucrarea cupoanelor de țesături, sarcină ce le revine și prin Decretul Consiliului de Stat nr. 97/1.VIII.1975 privind unele măsuri de îmbunătățire a calității produselor din ramura industriei ușoare.

Mircea NICOLAE
Cooperativa Meșteșugarul Mediaș

ECOURI

Cheltuieli neeconomicoase

Înțelegînd necesitatea reducerii cheltuielilor neeconomicoase, la toate unitățile din țară, întreprinderea noastră a acceptat livrarea în tranzit organizat a mărfurilor în localitățile indicate în nota apărută în numărul 1/1977 al revistei. Aceasta cu toate că mărfurile prevăzute a fi livrate pentru Uniunea județeană a cooperativelor de consum Olt nu sînt nici pe departe vagonabile, cu atît mai puțin cele care revin uneia din unitățile din cele trei localități amintite. Un singur produs – rafia sintetică – a fost cerut de U.J.C.C. Olt în cantitate vagonabilă ; fiind însă un produs dirijat, repartizarea și contractarea acestuia s-a făcut prin întreprinderile cu ridicata ale comerțului de stat.

Ion GLĂJARU
director adjunct
Întreprinderea „Viitorul" — Oradea

★

I.C.R.M. Pitești aprovizionează cooperativele din Balș, Caracal și Corabia, unități pentru care s-a solicitat livrarea în tranzit a produselor cosmetice. Unitatea noastră nu a fost în măsură să acorde acest tranzit, deoarece cantitățile solicitate sînt foarte mici. Necesarul celor trei unități acoperă capacitatea unui singur container pe întreg anul 1977. A livra, in extremis, o singură dată produsele pe întreg anul – ridică alte probleme, respectiv termenul de garanție al produselor.

Apreciem că poziția noastră a avut în vedere evitarea cheltuielilor neeconomicoase. Precizăm, totodată, că mijloacele de transport pe care le folosim pentru expedierea produselor se încadrează în prevederile Decretului nr. 205/1976, privind optimizarea transporturilor, respectiv containerizare 100%.

Lenuța SCARLAT
director adjunct
Întreprinderea „Farmec" Cluj-Napoca

Inițiativă

Sintem de acord cu organizarea unui curs post-universitar pentru unitățile economice din Ploiești, propunere efectuată în nr. 1/1977. Pentru aceasta, este necesar ca întreprinderile beneficiare împreună cu organele locale din Ploiești să se adreseze Ministerului Educației și Învățămîntului – direcția învățămîntului superior și a cercetării științifice, prin care să solicite organizarea cursului postuniversitar în cadrul A.S.E. București în anul universitar 1977–1978, indicînd totodată și numărul de cursanți. Totodată, propunem ca solicitanții să ia legătură, prin rectoratul Academiei, cu catedrele cu care vor colabora pentru întocmirea planului de învățămînt, a tematicilor și programelor analitice, precum și pentru încheierea convenției privind organizarea cursului.

prof. dr. L. TÖVISSI
prorector
Academia de Studii Economice

Tipizare

DIN analizele făcute și din lucrarea întocmită pentru prima etapă a acțiunii de tipizare a materiilor prime, materialelor, semifabricatelor și produselor, a rezultat că, din producția Întreprinderii de șuruburi Bacău, tipurile de bază din grupa elemente de asamblare cu tije filetate și cu cap pot fi reduse de la 8 la 4. Propunere făcută în nota apărută în numărul 1/1977 al revistei.

În ceea ce privește fixarea unor loturi minime de fabricație și constituirea de stocuri curente și de siguranță în bazele de aprovizionare ale Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, aceasta este în competența întreprinderii, centralei și Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, care este principalul beneficiar (preia 70% din producție) și care este exceptat de la derularea aprovizionării prin bazele județene. Ceilalți consumatori își acoperă necesarul prin bazele județene de aprovizionare, atît din stocurile curente, cît și din stocurile disponibile constituite conform H.C.M. nr. 1285/1972.

Paul PROTOPOPESCU
director în C.S.P.

Abonament

Avînd centrala industrială la București, întreprinderea noastră trimite frecvent personal în delegație pentru rezolvarea diverselor probleme curente. Pentru a face economii la cheltuielile de deplasare, am găsit de cuviință că un abonament nenominalizat pe C.F.R. (ruta Lugoj-București) valabil cu delegație, este mai indicat. Experiența noastră o apreciem ca pozitivă, întrucît am reușit să realizăm economii de 30–40% la cheltuielile de transport pentru deplasările efectuate în Capitală.

Un control bancar ne-a interzis însă utilizarea, în continuare, a abonamentului C.F.R., invocînd adresa Ministerului Finanțelor nr. 184601/1975, care menționează că nu există o reglementare în acest sens. Cum în situația noastră se află numeroase întreprinderi, propunem să se reglementeze folosirea, cu delegație, a abonamentelor anonime, evident în cazuri bine determinate.

Ionel CIURESCU
Lugoj

În pregătirea Congresului consiliilor oamenilor muncii

O preocupare majoră a conducerii colective: asigurarea îndeplinirii programelor suplimentare

EXPERIENȚA A DEMONSTRAT că numai practicile spontane — fără a fi, desigur, subapreciate — sînt insuficiente pentru crearea unui climat stimulativ al ideilor, al propunerilor menite să determine perfecționarea activității economico-sociale a întreprinderii. De aceea s-a creat un sistem organizat de dezbatere — *pornind de la adunările generale ale oamenilor muncii, continuînd cu toate formele de dezbatere colectivă (adunări de partid, ședințe ale grupelor sindicale, alte reuniuni ale unor colective ale organizațiilor de masă și obștești)* — care, odată cu antrenarea unor mase tot mai largi, să ofere posibilitatea practică de desfășurare a unor analize aprofundate. *Aceasta permite o primă evaluare, o apreciere colectivă a propunerilor, o confruntare a punctelor de vedere, care ajută nemijlocit la adoptarea deciziilor.*

Antrenarea masei de oameni ai muncii în problemele cheie ale întreprinderii

ÎN CADRUL ÎNTREPRINDERII de confecții și tricotaje București, sistemul (exprimat schematic în fig. 1) vizează **crearea cadrului organizat și a metodologiei de studiere a propunerilor** de examinare atentă a avantajelor și dezavantajelor, efectuîndu-se **o analiză de tipul optimizării.** Potrivit specificului unor domenii diferite, sînt constituite **colective de specialiști,** de pildă pe asemenea teme cum sînt : perfecționarea organizării fluxului tehnologic al producției, mecanizarea și semiautomatizarea execuției operațiilor de confecționare, modernizarea transportului interoperațional etc.

Dacă propunerea cuprinde domenii complexe, ea este încredințată unor **colective special constituite,** în măsură să studieze și să avizeze în cunoștință de cauză. Analizele efectuate de aceste colective, în cazul în care propunerea este considerată utilă, se finalizează cu calcule de eficiență economică. Pentru a se asigura o fundamentare tehnică, rezultatele lucrărilor colectivelor de specialiști sînt analizate și avizate în sfatul tehnic al confecționerilor și în consiliul tehnico-economic. În stadiul amintit nu se ia nici o decizie privind acceptarea sau respingerea propunerii, sarcina revenindu-i organului colectiv de conducere al întreprinderii, care comunică autorului hotărîrea.

Pentru a se crea condițiile generalizării soluțiilor valoroase, **concluziile desprinse din studiile succesive sînt comunicate în cadrul unor simpozioane sau al altor consfătuiri,** la care participă specialiști interesați din toate întreprinderile centralei, profilate pe producția sortimentului respectiv.

Faza următoare constă în **elaborarea unor programe de măsuri pentru implementarea studiilor** și **organizarea colectivelor tehnice** pentru asigurarea tuturor condițiilor de materializare a soluțiilor ce sînt apreciate drept eficiente.

Acestea sînt, pe scurt, componentele sistemului prin care propunerile sînt colectate, analizate, transformate în decizii ale consiliului oamenilor muncii și concretizate în practică.

Un asemenea sistem contribuie la eliminarea unor surse de „pierdere" a informației, la stimularea colectivului pentru o activitate creatoare și, totodată, permite un control riguros al întregului drum de la idee la practică.

Desigur, un asemenea sistem se utilizează numai în cazul propunerilor a căror materializare presupune un complex de măsuri, vizînd transformări de amploare.

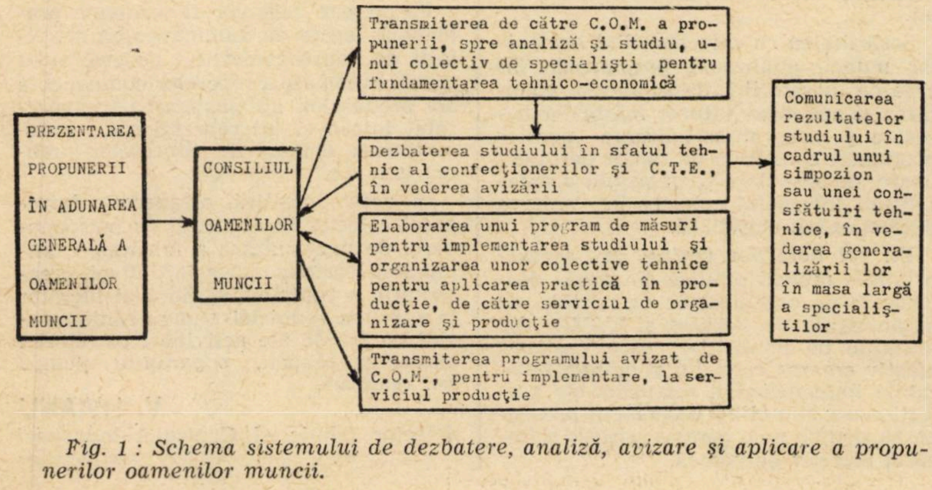
PREZENTAREA PROPUNERII ÎN ADUNAREA GENERALĂ A OAMENILOR MUNCII
CONSILIUL OAMENILOR MUNCII
Transmiterea de către C.O.M. a propunerii, spre analiză și studiu, unui colectiv de specialiști pentru fundamentarea tehnico-economică
Dezbaterea studiului în sfatul tehnic al confecționerilor și C.T.E., în vederea avizării
Elaborarea unui program de măsuri pentru implementarea studiului și organizarea unor colective tehnice pentru aplicarea practică în producție, de către serviciul de organizare și producție
Transmiterea programului avizat de C.O.M., pentru implementare, la serviciul producție
Comunicarea rezultatelor studiului în cadrul unui simpozion sau unei consfătuiri tehnice, în vederea generalizării lor în masa largă a specialiștilor

Fig. 1 : Schema sistemului de dezbatere, analiză, avizare și aplicare a propunerilor oamenilor muncii.

O sarcină prioritară : creșterea productivității muncii

SARCINILE DE PLAN din actualul cincinal au pus în fața colectivului nostru problema prioritară a identificării și punerii în valoare a rezervelor, a noi resurse de **creștere suplimentară a productivității muncii.** Nivelul indicatorilor tehnico-economici planificați pe anul 1976 și pe acest an, precum și desemnarea Întreprinderii de confecții și tricotaje-București ca **întreprindere model pe ramură** în acțiunea de majorare suplimentară a productivității muncii au declanșat o atmosferă efervescentă de căutări, generatoare de idei și soluții pentru îmbunătățirea activității.

În adunările generale ale oamenilor muncii din secțiile profilate pe producția de costume pentru bărbați au fost înregistrate o serie de propuneri vizînd îmbunătățiri ale fluxului tehnologic, mecanizări, perfecționări de utilaje, raționalizarea metodelor de execuție a unor operații ș.a. Propunerile demonstrau necesitatea ca întregul flux tehnologic să fie supus unui studiu critic.

Consiliul oamenilor muncii a hotărît constituirea unor colective de specialiști în care au fost cuprinși ingineri, tehnicieni, tehnologi, muncitori cu o bogată experiență, în vederea elaborării unui studiu vizînd :

— creșterea nivelului tehnic al produsului și a tehnologiei de fabricație a costumelor pentru bărbați ;

— optimizarea fluxului de fabricație ;

— creșterea gradului de mecanizare și semiautomatizare a producției ;

— folosirea rațională a capacităților de producție, a utilajelor și suprafețelor productive ;

— utilizarea rațională a forței de muncă.

Prin consultarea a sute de lucrători, prin concretizarea unor soluții tehnice, tehnologice și organizatorice, acțiune în care s-a apelat și la un bogat material documentar privind cele mai eficiente tehnici, tehnologii și sisteme de organizare utilizate pe plan mondial în industria confecțiilor, s-a elaborat **un studiu fundamental privind reorganizarea producției de costume pentru bărbați.**

Acest studiu, concluziile desprinse au constituit obiectul unei dezbateri fructuoase în sfatul tehnic al confecționerilor din întreaga centrală, dezbatere care a contribuit la îmbogățirea cu noi soluții. În ședința comună a consiliilor oamenilor muncii de la centrală și întreprindere s-a adoptat decizia ca studiul să fie implementat în secția V a I.C.T.B. (profilată pe producția de costume pentru bărbați) și generalizat la toate secțiile similare din întreprinderile centralei. În acest scop a fost elaborat un program de măsuri, constituindu-se un colectiv însărcinat să-l transpună în fapt.

În cadrul acestei acțiuni, pe lîngă raționalizarea tehnologiilor, a fluxului de producție s-au realizat o serie de inovații avînd ca obiect dispozitive de mică mecanizare, precum și mașini perfecționate, dintre care mașina semiautomată de termolipire și preformare a beteliilor a fost brevetată ca invenție și premiată cu medalia de argint la Salonul internațional de la Bruxelles.

La baza programelor de măsuri: propunerile oamenilor muncii

ÎN URMA IMPLEMENTĂRII acestui studiu și generalizării lui la producția de costume din I.C.T.B., **s-a obținut o creștere a productivității muncii cu 5—20%**, în funcție de complexitatea modelului.

Propunerile numeroase făcute în adunările generale ale oamenilor muncii și cu ocazia altor întîlniri de lucru au constituit baza elaborării, de către colectivele de specialiști, a programelor de măsuri pentru anul 1977. Ca urmare a activității susținute ce s-a desfășurat pentru aplicarea lor, în primele 5 luni ale anului, au fost obținute rezultate remarcabile pe linia creșterii nivelului tehnic, prin aplicarea de noi tehnologii și modernizarea celor existente. Dintre acestea amintim (indicînd, între paranteze, economiile înregistrate la manoperă) :

— introducerea tehnologiei de termolipire și preformare a părții superioare a pantalonilor, prin utilizarea unei mașini semiautomate, realizată pe bază de concepție proprie (circa 110 mii de lei) ;

— perfecționarea tehnologiei de debitare (croire) a materiilor prime textile la producția de costume pentru bărbați, prin organizarea în flux continuu a operațiilor și introducerea unui mobilier industrial care să permită deplasarea prin translație a secțiunilor de șpan și a reperelor croite (109 mii de lei) ;

— modernizarea tehnologiei de prelucrare și asamblare a reperelor sacourilor pentru bărbați, prin centralizarea în grupe specializate a operațiilor de prefabricare a acestora (272 mii de lei) ;

— modernizarea tehnologiei de prelucrare și asamblare a reperelor și subansamblelor pantalonilor pentru bărbați, prin introducerea de linii tehnologice la care transportul interoperațional se execută cu cărucioare speciale (464,5 mii de lei).

Productivitățile fizice au înregistrat următoarele creșteri :

— la produse de îmbrăcăminte pentru bărbați — cu 5—20%,

— la produse de îmbrăcăminte pentru femei — cu 15—25%,

— la principalele produse de tricotaje — cu pînă la 16%.

Ca urmare a implementării în procesul de producție a proceselor tehnologice noi, a metodelor de lucru perfecționate și a produselor noi și reproiectate, în acest interval au fost realizate economii de materii prime și materiale în valoare de 25 milioane lei.

Aceste măsuri s-au reflectat pozitiv în reducerea cheltuielilor de producție. cu 6,40 lei la 1000 lei producție marfă.

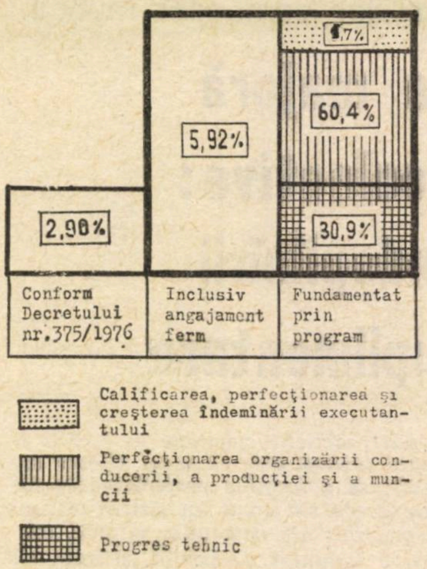

Fig. 2 : Fundamentarea angajamentului ferm privind creșterea productivității muncii pe anul 1977.

Organizarea producției și a muncii, unul din factorii de bază ai eficienței

ÎN VEDEREA REALIZĂRII angajamentului colectiv privind creșterea suplimentară a productivității muncii, consiliul oamenilor muncii al I.C.T.B. a inițiat elaborarea a 9 studii, din care 4 au fost finalizate, restul urmînd a fi încheiate etapizat, pînă la sfîrșitul anului.

Ele vizează perfecționarea organizării producției și a muncii în toate stadiile procesului de producție, paralel cu ridicarea gradului de tehnicitate.

Implementarea studiului privind organizarea unităților de confecționat pantaloni, utilizînd transportul interoperațional pe cărucioare, asigură o creștere a productivității muncii cu cca. 20% și, implicit, un spor de producție de 100 000 pantaloni pe an.

Prin studiul „Organizarea în flux continuu a activităților din cadrul atelierelor de croit“ se asigură o creștere a productivității muncii în acest sector cu 5%, creîndu-se un spor de capacitate de 30 000 costume croite pe an.

Seriozitatea cu care consiliul oamenilor muncii analizează propunerile făcute de lucrătorii întreprinderii, adoptarea și aplicarea tuturor măsurilor necesare pentru materializarea acestor propuneri constituie un factor de mobilizare, de stimulare permanentă a creativității întregului colectiv în vederea perfecționării activității.

Un rol hotărîtor revine, în această privință, muncii politice de masă desfășurate de organizațiile de partid, de organizațiile de sindicat și U.T.C. din unitățile de producție, care asigură efectiv crearea cadrului și opiniei favorabile implementării măsurilor de perfecționare, stimulînd permanent preocuparea pentru nou, pentru progres a fiecărui colectiv de muncă.

Nu putem omite — dintre factorii de bază în acțiunile de creștere a productivității — **calificarea cadrelor**, la toate nivelurile, prin toate formele care ne stau la îndemînă.

Accelerarea introducerii procesului tehnic

INTRODUCEREA ÎN PROCESUL de producție a instalațiilor semiautomate și automate, agregarea acestora — devenite posibile ca urmare a aplicării rezultatelor din activitatea proprie de cercetare, a transferului de tehnologie și a realizărilor tehnice din alte ramuri industriale — va genera mutații esențiale în ceea ce privește concepția de organizare și de muncă, asigurînd creșteri substanțiale ale productivității fizice, în condiții de efort fizic minim. Dirijarea complicatelor instalații cu care vor fi dotate secțiile de fabricație impune o creștere a nivelului calitativ al forței de muncă, apariția unor noi meserii, o pregătire tehnică superioară și multilaterală a cadrelor.

Pornind de la această necesitate, din inițiativa centralei, la începutul acestui an a avut loc ciclul I (cu o durată de 3 săptămîni), al unui **curs de inginerie tehnologică**, pentru perfecționarea în elaborarea proceselor tehnologice de confecționare a produselor.

În atenția conducerii colective a I.C.T.B., pe linia ridicării calificării și perfecționării pregătirii profesionale a muncitorilor și cadrelor medii stă, în continuare, organizarea unor cursuri de calificare la locul de muncă, de perfecționare și policalificare.

Industria confecțiilor se prefigurează ca o industrie modernă, capabilă să folosească realizările din diverse domenii ale științei pentru perfecționarea activităților de creație, proiectare și fabricare a îmbrăcămintei.

În anul 1977 și în perspectivă, în dotarea întreprinderii model vor intra o serie de utilaje de mare randament (o instalație automată de gradare-multiplicare și încadrare a tiparelor, diverse mașini speciale pentru executarea automată a unor operații de coasere, cu comandă-program etc.), cu ajutorul cărora se vor scurta substanțial duratele de execuție a unor operații și, implicit, unele stadii ale procesului de fabricație. Este prevăzută intensificarea activității de cercetare, atît cu forțe proprii cît și în colaborare cu institute de cercetare și de învățămînt superior.

Pe această cale vor fi rezolvate problemele legate de automatizarea activității de antropometrie, generalizarea croirii automate a reperelor componente ale produselor, automatizarea transportului intern și interoperațional, automatizarea elaborării proceselor tehnologice a.c.

În aceste condiții, atragerea întregului colectiv la acțiunile de perfecționare, de modernizare a fabricației, stimularea permanentă a inițiativei, creativității, a contribuției fiecărui lucrător la sporirea rodniciei muncii rămîn sarcini de frunte ale activității consiliului oamenilor muncii, o garanție pentru noi realizări.

V. LIVIANU
director tehnic al Centralei industriei confecțiilor

Perfecționarea conducerii și organizării economiei

DIALECTICA OPTICII, CONCEPTELOR ȘI INSTRUMENTELOR

RAȚIONALĂ ȘI FERTILĂ este ideea perfectibilității adoptată de partidul nostru comunist ca o preocupare prioritară în efortul de făurire a unei economii înfloritoare și a unei civilizații avansate pe pămîntul României. Și cum ar putea fi oare perfecționate mecanismele conducerii și organizării economico-sociale dacă nu printr-o amplă și continuă desfășurare a creativității de masă ? Consecvent acestor preocupări partidul oferă el însuși modelul unei exemplare activități creatoare.

Viziunea novatoare, realistă a politicii economice românești

CONTRIBUȚIA pe care partidul nostru a adus-o, îndeosebi în perioada de după Congresul al IX-lea, la stimularea spiritului creator în toate domeniile gîndirii și practicii economico-sociale este inestimabilă. Partidul a elaborat în toată această perioadă un flux neîntrerupt de idei novatoare ce captivează și dau imbold spre creativitate, spre depășirea automatismului și a riscului rutinei în gîndire și acțiune. Spiritul realist, creator impune ieșirea din carapacea formelor și acțiunilor mecanice și confruntarea cu esența problemelor în continuă schimbare ale vieții economice. El îndeamnă la reflecție și acțiune, la ascuțirea spiritului de observație, la pătrunderea sensului fenomenelor noi, ridicarea gradului de conștiință politică și profesională și implicit la întărirea spiritului gospodăresc și sporirea preocupării pentru eficacitate. Ampla audiență pe care ideile partidului, raționalitatea acțiunilor sale le au în popor se explică tocmai prin aceea că oamenii regăsesc în ele propriile lor aspirații spre mai bine, imbolduri la acțiuni pe care doresc să le întreprindă. Ele îndeamnă la acțiunea directă, promptă, imediată, responsabilă, stimulează energia creatoare a întregului popor.

Capacitatea partidului nostru de sesizare a noului din viață și de dezvoltare a teoriei prin generalizarea experienței practice, de elaborare a unor concepte noi corespunzătoare particularităților specifice țării noastre și situației din lumea contemporană constituie un model și în același timp un îndemn la creativitate și pentru gîndirea economică și social-politică românească.

Viziunea dialectică, sistemică și realistă asupra problemelor dezvoltării economico-sociale a țării face ca la nivelul conducerii superioare de partid și de stat să fie elaborate concepte noi cum sînt cele de societate socialistă multilateral dezvoltată, de dezvoltare armonioasă și echitabilă a forțelor de producție pe întreg cuprinsul țării, etc., și permit în același timp să fie sesizate rămînerile în urmă ce se cer lichidate. Definind sarcinile ce decurg din caracterul limitat al resurselor de materii prime și energie, din cerințele protejării echilibrului ecologic, cerințe ce corespund pe deplin exigențelor de raționalitate și finalităților sistemului socialist, președintele României, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** acordă o atenție deosebită orientărilor noi ce se cer adoptate în toate domeniile economico-sociale și în special în sfera producției și consumului. Ele se concentrează asupra modernizării structurilor economice, a schimbării opticii și exigențelor în sistemul cercetării și proiectării construcțiilor, al cercetării și proiectării tehnologice, al raționalizării consumurilor, al stimulării folosirii energiei secundare, a deșeurilor și reziduurilor industriale, al refolosirii tuturor materiilor și materialelor. Exigențele și orientările acestea impun adoptarea unor strategii de inovație și de progres în toate domeniile economice, menite să corespundă noilor criterii de raționalitate și eficacitate economică și socială.

Inteligența tehnică românească, creativitatea clasei noastre muncitoare fertilizate de noile orientări a condus la realizarea în numeroase domenii a unor produse și tehnologii noi, a unor tehnologii reproiectate pe baza criteriilor de economicitate și eficacitate. Capacitatea industriei noastre socialiste de a răspunde prompt, operativ și eficient acestor cerințe a fost ilustrată cu prilejul unui șir de expoziții de produse și tehnologii noi, din diverse domenii de activitate. Acest important patrimoniu de creativitate tehnică se cere a fi cît mai rapid aplicat și generalizat în producție.

Recunoașterea superiorității noilor tehnici și tehnologii atît din punctul de vedere al tehnicității cît și al economicității lor nu este însă singură în măsură să asigure introducerea lor în producție în toate domeniile în care acest lucru este posibil. Cum e și firesc în calea noului se interpun o seamă de elemente ce țin de mentalitatea oamenilor, de o anumită reținere față de schimbare, de inovare.

Efectul unor indicatori în lumina noilor exigențe economice

INFLUENȚA factorilor subiectivi în procesul generalizării rapide a noilor orientări din domeniul economiei este incontestabilă. Într-o măsură sau alta ei pot încetini, îngreuna sau chiar frîna procesul de generalizare a noilor tehnici, tehnologii, produse reproiectate. În calea introducerii în viață a noilor orientări spre valorificarea superioară a materiilor prime, spre economisirea și refolsirea acestora și a energiei spre modernizarea tehnologiilor de producție se pot interpune și o serie de frîne ce decurg din modul de dimensionare și utilizare a unor indicatori economici cînd aceștia nu mai corespund noilor exigențe. S-a relevat atît în domeniul practicii cît și în literatura economică faptul că anumiți indicatori sintetici printre care și producția globală, favorizează anumite tendințe spre consumuri materiale, de metal și alte materii prime, mai mari. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, militînd pentru intensificarea dezvolțării noastre economice nu dorim orice fel de depășire a prevederilor, nimeni nu are nevoie de producție globală în sine. Este necesară adoptarea unor indicatori care să reflecte mai bine aportul real al unităților economice la sporirea avuției naționale și care să elimine posibilitatea creșterii artificiale a producției valorice prin circulația inutilă a produselor. De asemenea, indicatorii referitori la anumite consumuri materiale stabiliți cu ani în urmă, pe baza existenței unui anumit grad de dotare tehnică, și altei conjuncturi economice nu mai corespund nici cerințelor și nici posibilităților actuale. Și poate că ritmul lent în care se utilizează în economia națională o invenție românească brevetată cu mulți ani în urmă referitoare la regenerarea uleiurilor minerale se explică — printre altele — și prin existența unor standarde depășite pentru consumul de uleiuri.

Numai astfel se poate explica faptul că în anul 1976 pe ansamblul industriei nu au fost realizate prevederile referitoare la asigurarea necesarului din uleiuri uzate și regenerate decît în proporție de 68,6%. Întrucît prevederile pe 1977 sînt mai mari (deși reprezintă mai puțin de 9% din totalul uleiurilor utilizate) și îndeplinirea lor implică adoptarea unor măsuri practice și în acest cadru introducerea în producția de serie a aparatului de regenerare a uleiurilor minerale și dotarea cu acesta a tuturor unităților mari consumatoare de uleiuri.

Noile indicații privitoare la valorificarea superioară a materiilor prime și energiei au produs o adevărată efervescență în planul creativității tehnice care s-a concretizat în mii și mii de produse și repere reproiectate, în conceperea unor tehnologii de producție cu randamente sporite prezentate în diversele expoziții pe ramuri de activitate sau în expozițiile județene. Dar, așa cum s-a subliniat, la cîteva luni de la prezentarea în expoziții procesul de asimilare a lor în producție este încă în multe domenii prea lent. În afară de elementele obiective care țin de necesitatea pregătirilor pentru modificarea tehnologiilor sau schimbarea produselor, în calea generalizării tehnicii noi apar și piedici ce decurg atît din mecanismul greoi de stabilire a prețurilor la produsele noi cît și din faptul că beneficiarilor posibili ai produselor noi nu le sînt prezentate operativ cataloage care să-i informeze despre caracteristicile, performanțele și prețurile acestora. Dacă adăugăm la acestea întîrzierile decurgînd din procesul obținerii aprobărilor necesare asimilării produselor noi și unele neconcordanțe ce se pot ivi în sistemul de interese ale întreprinderii, ramurii și economiei naționale ne putem face o imagine mai clară asupra complexității mecanismelor și reglementărilor ce se cer corelate pentru asigurarea unui circuit rapid al introducerii în producție a creației tehnice noi.

De asemenea apare necesar ca și conținutul și dimensiunile unor indicatori să fie adaptate noilor criterii și exigențe. Preocuparea pentru utilizarea și reutilizarea deșeurilor capătă valențe și exigențe noi în momentul de față. Dar aceasta îndeamnă la sporirea exigenței în privința dimensionării indicatorului deșeuri. Modul în care este dimensionat indicatorul referitor la deșeuri metalice pentru industria metalurgică și constructoare de mașini nu este întotdeauna de natură să stimuleze valorificarea superioară a metalului și eliminarea risipei. Eforturile de valorificare superioară a metalului, de utilizare integrală a lui au condus în unele unități la eliminarea aproape completă a deșeurilor. Dar aceste performanțe calitative, de eficiență au condus uneori la neîndeplinirea indicatorului referitor la planul de predare a deșeurilor.

Se poate întîmpla ca în asemenea situații menținerea unei dimensionări necorespunzătoare a indicatorului de deșeuri metalice pe care trebuie să le predea unitățile economice să contravină eforturilor pentru utilizarea integrală și superioară a metalului. Pe de altă parte, faptul că uleiurile minerale uzate sînt considerate deșeuri fără valoare nu este de natură să stimuleze eforturile întreprinderilor pentru regenerarea acestora în scopul reutilizării. Același lucru se poate spune și despre multe alte materii prime utile și utilizabile care se irosesc sau se valorifică insuficient.

„Primare" sau „secundare" resursele energetice sînt la fel de importante

Resursele energetice secundare se știe că reprezintă cantitățile de energie sub toate formele ce apar ca produse auxiliare în procese ce nu au drept scop producerea lor, dar care (prin cantitățile și calitățile lor) pot fi folsite în scopuri energetice. Cu decenii în urmă cînd dimensiunile unităților economice erau reduse și numărul lor mic, utilizarea resurselor energetice secundare nu era considerată ca stringentă pentru că funcționarea acestor uzine mici nu antrena nici pierderi prea mari, nici poluare evidentă. Acum situația s-a schimbat. Există multiple soluții de recuperare a acestora. La nivelul anului 1976 s-au recuperat circa 6 mil t.c.c. resurse energetice secundare. Dar așa cum apreciază specialiștii, acțiunea de utilizare a resurselor energetice secundare este abia într-o fază incipientă, iar folosirea resurselor menționate în circuitul energetic poate conduce la economisirea unor foarte importante cantități de hidrocarburi sau cărbuni, la diversificarea resurselor energetice, la diminuarea importurilor.

Dacă s-ar utiliza integral energia secundară în toate centralele electrice , în industria siderurgică, chimică, în industria materialelor de construcții, precum și a biogazului — respectiv a gazului metan obținut prin fermentația anaerobă a dejecțiilor de la toate fermele de animale, sau păsări, sau a apelor uzate din rețeaua de canalizare a tuturor orașelor țării, s-ar putea realiza mari economii de resurse energetice primare, s-ar putea obține o eficiență economică ridicată și s-ar asigura prevenirea poluării mediului. Dar resursele energetice secundare nu sînt contabilizate în măsură suficientă și nici nu este pus la punct un sistem corespunzător de contabilizare pe măsura importanței lor, ceea ce face să nu se stimuleze în măsura cuvenită utilizarea lor integrală.

Tot referitor la resursele energetice se cuvine menționat faptul că în evidențe apare o gamă redusă de resurse iar existența unor surse de energie geotermică, eoliană, solară (chiar atunci cînd se dispune de tehnicile și condițiile de captare și utilizare) nu sînt urmărite prin plan.

Urmărirea strictă a creației tehnice românești și universale în domeniul utilizării unei game diversificate de surse energetice ar trebui luată în considerare în măsură mai mare în procesul elaborării și echilibrării balanțelor energetice. Dealtfel orientările conducerii de partid fac imperioasă finalizarea acțiunii de realizare a bilanțurilor energetice din toate unitățile din economie, găsirea și utilizarea soluțiilor eficiente de folosire superioară și integrală a tuturor resurselor, indiferent dacă sînt „primare" ori „secundare". În această privință considerăm că este necesar să fie elaborat un sistem multilateral de criterii de evaluare a potențialului energetic, a randamentelor și utilizării lui.

Cerința regîndirii unor categorii economice

DIN NOILE INDICAȚII ale conducerii superioare de partid se conturează o concepție nouă referitoare la resursele naturale și energie, la utilizarea tehnicii și tehnologiei și la prevenirea poluării mediului natural, o concepție rațională despre unitatea sistemului complex care include mediul industrial, natural și social. Reflectarea asupra acestor noi orientări, precum și analiza modului cum au început ele să fie transpuse în viață, atît în reorientarea concepției de proiectare tehnologică și din construcții, și în eliminarea unor tehnologii învechite și conceperea de fluxuri tehnologice continui, în reproiectarea unor produse cît și în tendința de refolosire în măsură mai mare a hîrtiei, produselor de sticlă, mase plastice, textile etc. scoate în evidență **apariția unor neconcordanțe între orientările noi și menținerea unor noțiuni și indicatori economici ce nu mai corespund noilor realități.** Unele din categoriile economice și unii indicatori reflectă situații depășite. De aceea apare justificată cerința de a regîndi și elucida conceptele și indicatorii economici pentru a putea realiza o concordanță deplină între orientările și indicațiile partidului și cerințele vieții, pe de o parte, și mecanismul și pîrghiile economice pe de altă parte. Astfel, cu titlu exemplificativ, ar putea fi puse în discuție o seamă de noțiuni al căror conținut se cere redefinit : materii prime,materii auxiliare, deșeuri, energie primară, energie secundară, eficiență. etc. De asemeni apare necesar să reflectăm și asupra altor aspecte importante.

Se știe, de pildă, că Marx a fundamentat teoria valorii într-o perioadă de început a industrializării cînd dimensiunile unităților economice nu erau nici pe departe comparabile cu cele de azi, și cînd amploarea industrializării era circumscrisă la un număr limitat de state. Resursele de materii prime, energie, apă erau abundente și existența imperiilor coloniale le asigura prețuri derizorii. În acele vremuri nu existau restricții de natura celor actuale și nici nu apăruse conștiința că aceste resurse sînt limitate sau că se cer menținute anumite echilibre ale naturii. Dar tot Marx cînd analiza situația din agricultură lua în considerare existența monopolului asupra pămîntului ca obiect al economiei și faptul că producția obținută pe terenurile bune și foarte bune este insuficientă pentru acoperirea nevoilor societății și ajungea la concluzia că valoarea socială a produselor agricole nu este determinată de cheltuielile medii de muncă, **ci de cheltuielile de muncă mai ridicate de pe terenurile mai puțin fertile, dar a căror producție este necesară societății.** Premisele naturale ale venitului net suplimentar în agricultură constau în existența limitată a terenurilor apte pentru agricultură și în diferențele de fertilitate și poziție față de căile de comunicație și piețele de desfacere ce există între diferitele suprafețe de teren. Orientările judicioase ale politicii economice românești, conceptul de eficiență economică maximă implică o grijă deosebită pentru sporirea avuției naționale în ansamblul ei, atenție permanentă față de modul în care exploatăm și valorificăm resursele energetice și naturale ale țării pentru a asigura condiții optime de înfăptuire a programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și în viitor comuniste.

În condițiile actuale, ale procesului de generalizare a industrializării în întreaga lume a apărut cu claritate faptul că resursele de materii prime și energie sînt limitate, faptul că înseși elemente ca apa și aerul, a căror utilizare industrială nu este strict contabilizată impun și ele anumite restricții atît în privința utilizării cît și a poluării lor. Datorită caracterului limitat și faptului că unele materii nu sînt regenerabile, iar altele fac necesare cheltuieli însemnate pentru înlăturarea efectelor poluării, se pare că este momentul de a se defini o optică nouă asupra înseși componentelor valorii. Similitudinea situațiilor, din ce în ce mai pregnantă în condițiile tendințelor, cel puțin a celor de moment, de limitare sau de epuizare a unor resurse naturale ne face să ne gîndim că și industria, la fel ca agricultura folosește tot pămîntul ca suport al activității sale, dar în modul său specific, transformînd în valori de întrebuințare substanțe extrase tot din materia terestră. Această similitudine ne îndeamnă să reflectăm asupra posibilității de a proceda și în privința valorii resurselor prelucrate de industrie, în același mod în care Marx soluționa problema valorii în agricultură.

În ceea ce privește prețurile materiilor prime și energetice pe piața mondială, după cum se știe România militează pentru întărirea colaborării și cooperării internaționale în scopul sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare în eforturile de făurire a unei industrii proprii și de valorificare superioară a resurselor lor naturale și forței de muncă astfel încît să poată participa activ, în condiții de egalitate, la schimbul mondial de valori Țara noastră susține asigurarea stabilității prețurilor materiilor prime și a creării unui raport just între acestea și prețurile produselor industriale, pentru lichidarea decalajelor dintre state și instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Modificarea calculului valorii ar putea contribui la stimularea preocupării pentru valorificarea superioară și integrală a tuturor substanțelor luate din natură, determinînd economii reale și în multiple domenii și planuri, și, introducînd totodată restricții și criterii riguroase în ceea ce privește utilizarea produselor de substituție.

Desigur aceasta este o idee pe care o sugerăm și o supunem teoreticienilor spre reflexie precum și cadrelor din practica economică pentru a-i evalua oportunitatea și utilitatea și a putea imagina indicatori noi și modalități concrete de cuantificare. Considerăm că introducerea în ultimii ani în practica economică a taxei pentru folosirea terenurilor care a avut efecte favorabile în sensul stimulării preocupărilor pentru restrîngerea la strictul necesar și eliminarea risipei de teren se înscrie în aceeași linie de preocupări.

În practică instalațiile de depoluare se dovedesc instalații cu caracter productiv

PROBLEMA costurilor „externe“ determinate de consecințele ecologice negative ale producției și utilizării combustibilului și energiei se pune în mod diferit în funcție de orînduirea socială. Capitaliștii încearcă să arunce aceste cheltuieli pe seama societății pentru a nu-și micșora profiturile. În societatea socialistă în care unitățile economice au autonomie organizatorică este greu de înțeles tendința de a lăsa ca investițiile menite să purifice apa uzată, să absoarbă gazele toxice etc., să fie efectuate de alte foruri. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție impune o grijă deosebită pentru modul cum sînt utilizate materiile prime și toate elementele luate de la natură pentru a asigura surse continue de aprovizionare și menținere a unui mediu natural favorabil vieții oamenilor. De aceea apare necesitatea adaptării structurilor întreprinderii, a organizării acesteia în așa fel încît dotarea ca și funcționarea acestor instalații să fie prinse în funcționalitatea întreprinderii.

De asemeni, trebuie să se țină seama de faptul că în practică așa-zisele instalații „de depoluare“ nu sînt de fapt decît tot instalații productive pentru că rețin și transformă în produse utile și utilizabile așa-zisele reziduuri ce sînt în mod obișnuit deversate în apele uzate sau fumul care poluează atmosfera. Așa se întîmplă cu filtrele de la fabricile de ciment care captează și readuc în circuit ciment de calitate superioară. Apele uzate de la canalizările urbane și dejecțiile fermelor de animale produc gaz metan și îngrășăminte etc. Pe baza acestor fapte **considerăm improprie denumirea de instalații de depoluare** sau categorisirea drept cheltuieli „externe“ **a cheltuielilor necesitate de prelungirea proceselor productive pînă la realizarea unui circuit închis** în care apa să poată fi refolosită iar toate componentele materiale și energetice ce intră în producție să fie superior și integral valorificate.

Este o ipoteză asupra căreia vom mai reveni.

Activitatea economică se află într-un raport dialectic cu mediul natural. De aceea se impune să gîndim mai complex modul în care este concepută activitatea economică. să aducem perfecționări organizării ei astfel încît să realizăm o economie care să corespundă imperativelor social-umane ale socialismului și să asigure o concordanță deplină a nevoilor actuale cu cele de perspectivă.

Întrucît continuăm să utilizăm anumite tehnologii și genuri de organizare economică, și se mențin încă anumite mentalități, categorii economice, indicatori etc. apare necesar să reflectăm asupra necesității de a le reorienta în spiritul indicațiilor partidului nostru pe baza cerințelor contemporaneității, care au impus noi exigențe și criterii de evaluare a tehnicii și a modului cum ea transformă natura. Imperativul de a reevalua toate activitățile care generează risipă de energie — încălzire exagerată sau răcire exagerată, tehnologiile cu randamente scăzute în extracția și utilizarea energiei și materiilor prime, însăși concepția despre fiabilitatea și eficacitatea proceselor tehnologice și produselor, impune din partea cadrelor din economie, a inginerilor, a economiștilor și a teoreticienilor un efort operativ și concertat de regîndire continuă a întregului instrumentar economic. Conceptul de eficiență implică astăzi o abordare mai largă, incluzînd activitățile conexe și rezultatele pe termen lung, inclusiv prin prisma siguranței și economicității în exploatare. Bunăoară în calculul eficienței construcțiilor, elementele de izolare termică pot contribui la sporirea costurilor cu cîteva procente, dar dacă se iau în calcul economiile ce se pot obține la energia ce se consumă pentru încălzitul clădirilor, deci eficiența în exploatare, se ajunge la concluzii diferite. Dimensiunile unor indicatori și conținutul unor noțiuni economice se cer, de aceea, gîndite în toată complexitatea și ținînd seama de conexiunile lor. Orice modificare în acest sens apare necesar să se înscrie în **ciclul firesc ce conduce de la acțiune la cunoaștere, valorificare și perfecționare a acțiunii.**

Se cuvine a se urmări modul cum se înscriu prefacerile și perfecționările necesare în sistemul de valori al societății. Cum se știe funcționarea sistemului producției și al societății din fiecare țară se reflectă în sistemul de valori existent la un moment dat, iar pe această bază se dobîndește o anumită experiență și se aprofundează cunoașterea, ceea ce conduce la apariția unor modele noi de gîndire și acțiune, la perfecționarea metodelor de conducere și organizare economico-socială. În momentul de față acumulările de cunoștințe și experiență, modificările produse în tabloul economiei mondiale fac necesar un efort concertat de generalizare teoretică, de redefinire a unor concepte, categorii și indicatori din instrumentarul economic, pentru a-l face mai apt să răspundă cerințelor noi. Orientările teoretice și indicațiile practice ale partidului impun perfecționarea instrumentarului disciplinelor economice și al activității practice pentru a le face să contribuie cu mai multă promptitudine și eficiență la îndeplinirea mărețului program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de trecere la comunism a României.

dr. Maria D. POPESCU

DEMOCRAŢIA SOCIALISTĂ — expresie a drepturilor fundamentale ale oamenilor muncii

DIN PROGRAMUL Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism se detaşează ca o componentă majoră a progresului social perfecţionarea organizării şi conducerii ştiinţifice a întregii vieţii sociale, condiţie a ridicării ţării noastre pe noi trepte de civilizaţie şi bunăstare, de înflorire a personalităţii umane. Prevederile programatice privind dezvoltarea multilaterală a societăţii socialiste au în prim plan creşterea activismului social-politic al maselor, a gradului lor de participare la conducerea întregii activităţi economice-sociale. În acest amplu proces se înscrie de altfel şi apropiatul Congres al consiliilor oamenilor muncii, care succedînd Congresului ţărănimii, poate fi apreciat ca un adevărat congres al muncitorimii din România, o manifestare concretă a participării ei efective la definirea direcţiilor principale ale înfăptuirii în continuare a industrializării şi întregii dezvoltări a ţării. **„Pornim neabătut** — arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — de la principiul marxist-leninist că dezvoltarea democraţiei socialiste, făurirea conştientă de către popor a propriei sale istorii constituie o necesitate obiectivă a edificării noii orînduiri“.** 1)

Orînduirea socialistă se împlineşte ca tip superior de orînduire şi prin această poziţie nouă a oamenilor muncii în societate. Eliberat de dominaţia oprimatoare a proprietăţii private, de relaţiile de dependenţă şi subordonare faţă de capital, omul dobîndeşte întreaga măreţie a fiinţei sale. Democraţia socialistă se înscrie în istorie ca acel tip de organizare politică a societăţii în care oamenii muncii în dubla lor calitate de proprietari şi producători sînt în acelaşi timp beneficiarii întregii activităţi de producţie şi stăpînii propriilor lor destine.

Democraţia socialistă nefiind primul tip istoric de conducere politică democratică, marchează un moment al raportului dialectic de continuitate şi discontinuitate în conducerea vieţii sociale. Fiind succesoarea legitimă şi legică a democraţiei burgheze, democraţia socialistă preia din experinţa acesteia tot ce reprezintă cuceriri perene ale societăţii umane, dar totodată, neagă limitele ei social-istorice, caracterul ei de clasă. În procesul trecerii de la capitalism la socialism, clasa muncitoare, sfărîmînd vechea orînduire şi organizarea ei statală, a preluat de la aceasta nu numai mijloacele de producţie ci şi o parte din practicile vieţii social-politice, pe care le-a curăţit însă de tot balastul intereselor de clasă ale burgheziei şi le-a imprimat un conţinut şi un caracter nou. Democraţia burgheză, departe de a reprezenta un ideal o perspectivă a viitorului, marchează doar o etapă în evoluţia mereu ascendentă a omenirii, etapă pe care orînduirea comunistă o va depăşi radical. Referindu-se la societatea socialistă, Marx arăta că ea mai poartă pecetea societăţii din care s-a născut fapt ce se manifestă în unele relaţii sociale, în viaţa politică. Această pecete, o mai poartă şi democraţia — menţinerea pentru început într-o pondere mai mare a formelor de democraţie reprezentativă, o anumită înclinare a balanţei în favoarea centralismului, ca urmare şi a experienţei de conducere încă redusă a maselor şi a unei pregătiri politico-ideologice mai modeste. Dar efortul popoarelor în construirea vieţii politice democratice nu se orientează spre perpetuarea moştenirii burgheze ci tocmai spre crearea acelor forme care să depăşească democraţia burgheză, spre dezvoltarea democraţiei directe, a participării nemijlocite, sub diferite forme, a oamenilor muncii la conducerea vieţii sociale.

Burghezia a proclamat democraţia socială — egalitatea în drepturi a oamenilor, dreptul la muncă, la învăţătură etc — dar a realizat-o limitat, de fapt pentru membrii clasei dominante, pentru posesorii de mijloace de producţie şi de bani ; a proclamat democraţia politică şi a realizat-o, ducînd-o pînă la perfecţiune pentru ea, însăşi, ca un instrument de exercitare a dominaţiei ei de clasă asupra întregii societăţii ; masele au putut şi pot beneficia de această democraţie politică numai în anumite limite, numai în măsura în care acceptă „regulile jocului“ stabilite de burghezie. În ceea ce priveşte democraţia economică, burghezia s-a oprit în faţa ei. Lucrul e absolut firesc. Proprietatea privată asupra mijloacelor de producţie exclude posibilitatea conducerii economiei de către oricare altcineva în afara clasei proprietarilor. Oamenii muncii, nefăcînd parte din această categorie, sînt astfel organic excluşi de la conducerea economiei.

CONCEPŢIA despre democraţie, libertate, drepturile omului şi umanism nu poate fi abordată în mod abstract, atemporal şi aspaţial ci, aşa cum spunea încă Lenin, numai în mod concret istoric, răspunzînd precis la întrebarea : democraţie pentru cine, pentru care clasă şi în folosul cărei clase. Fiecare clasă şi cu atît mai mult fiecare orînduire are propria ei concepţie despre democraţie, deoarece aceasta este o problemă de fond, ce vizează toate componentele sistemului social global, e unul din elementele fundamentale ce defineşte un tip istoric de formaţiune socială.

„Realitatea însăşi — spunea tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — dovedeşte că democraţia noastră socialistă, se deosebeşte fundamental de democraţia formală de tip burghez, asigură oamenilor muncii posibilitatea de manifestare deplină în calitate de stăpîni ai bogăţiilor naţionale, de făuritori conştienţi ai propriei lor istorii, ai propriului lor viitor fericit. Societatea noastră asigură înflorirea multilaterală a personalităţii umane, afirmarea plenară a tuturor energiilor şi capacităţilor creatoare ale omului, manifestarea sa liberă, în condiţiile împletirii armonioase a intereselor personale cu interesele întregii colectivităţi, întregii naţiuni, ale progresului neîntrerupt al patriei noastre socialiste. 2)**

În concepţia şi practica politică a partidului nostru temelia, garanţia democraţiei reale o constituie proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie, lichidarea exploatării omului de către om. În fond inegalitatea oamenilor în orînduirile presocialiste rezultă din inegalitatea lor economică care, la rîndul ei, decurge din poziţia lor diferită faţă de mijloacele de producţie. Instaurînd proprietatea obştească asupra mijloacelor de producţie, socialismul realizează un uriaş salt istoric, îi pune pe oameni în condiţii de egalitate în raport cu avuţia naţională. Existenţa fiecăruia se bazează pe muncă şi numai pe muncă. Oamenii devenind proprietarii mijloacelor de producţie dobîndesc şi dreptul organic, legitim, al participării prin diversele forme ale democraţiei directe şi reprezentative la conducerea economiei naţionale. Se realizează astfel, pentru

---

1) **Nicolae Ceauşescu,** Raport la cel de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, Ed. politică, Bucureşti 1974, p. 81.

2) **Nicolae Ceauşescu,** Expunere la sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român. Marii Adunări Naţionale şi activului central de partid şi de stat, Scinteia din 10 mai 1977.

prima dată în istorie, democrația economică, cucerire a revoluției socialiste.

Ținînd seama de calitatea nouă pe care o au oamenii muncii — de producători ai bunurilor materiale și spirituale și în același timp de proprietari și beneficiari ai tuturor valorilor ce se creează, partidul a acordat o atenție deosebită asigurării condițiilor necesare participării maselor, întregului popor la conducerea vieții economice și sociale, a statului socialist. Ca urmare democrația economică se materializează în țara noastră prin intermediul unui sistem instituționalizat de organisme și procedee printre care, în primul rînd, elaborarea democratică a planurilor de dezvoltare (pornind de jos, de la unitățile productive), dezbaterea lor cu oamenii muncii, în conferințele naționale și congresele consacrate diferitelor domenii, menite să formuleze căile principale de dezvoltare și perfecționare a activității economice și sociale. La loc de frunte în sistemul instituțional al democrației economice se situează adunările generale ale oamenilor muncii din întreprinderi și instituții, consiliile oamenilor muncii, iar în agricultură adunările generale ale cooperatorilor și consiliile de conducere ale cooperativelor agricole de producție. A fost astfel construit, cu deosebire în ultimii ani un întreg sistem instituțional menit să asigure participarea oamenilor muncii la conducere. **„Am creat un sistem complex de conducere a țării de către poporul însuși — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — am realizat o democrație economică și socială de tip nou, superioară oricărei forme de democrație din țările unde există clase antagoniste, asupriți și asupritori“.** 3)

O ILUSTRARE elocventă a modului larg de manifestare a maselor în viața social-politică, a dezvoltării democrației socialiste, o constituie recentul Congres al țărănimii care, reunind cei mai activi lucrători ai ogoarelor, a stabilit programul de perspectivă al modernizării agriculturii, precum și apropiatul Congres al consiliilor oamenilor muncii din unitățile economice, care, așa cum sublinia secretarul general al partidului, va da o bază nouă activității acestor organisme și se va pronunța, totodată, asupra căilor de înfăptuire în continuare a politicii partidului de industrializare a țării, de înflorire continuă a economiei noastre naționale.

Adunarea generală a oamenilor muncii, creație originală a partidului nostru reprezintă o formă superioară, profund democratică de conducere a activității întreprinderii, care are dreptul de decizie în problemele de plan și desemnează reprezentanții angajaților în Consiliile oamenilor muncii.

În concepția partidului nostru democrația economică și democrația socialistă angajează, ca un corolar al participării, și dreptul de control asupra modului cum se realizează conducerea diferitelor domenii ale vieții sociale, în primul rînd asupra activității de producție. **„De fapt controlul trebuie să se exercite în primul rînd în fabrică, în procesul de producție, acolo unde se hotărăște, pînă la urmă, calitatea fiecărui produs“ 4).** Controlul oamenilor muncii reprezintă o parte componentă a conducerii generale a societății, o expresie a participării active a maselor populare la conducerea întregii vieți sociale.

Preocupările partidului nostru pentru dezvoltarea continuă a democrației vizează și crearea condițiilor pentru apropierea statutului social al oamenilor muncii. Dacă oamenii sînt egali în fața legii, în egală măsură proprietari asupra mijloacelor de producție, raporturile lor cu aceste mijloace se structurează în mod diferit în funcție de ramura economică în care își desfășoară activitatea, de gradul de calificare și nivelul culturii generale. Politica partidului nostru vizează o serie de măsuri și pe linia soluționării acestei situații. Rețeaua formelor de calificare la locul de muncă, generalizarea învățămîntului obligatoriu de 10 clase, perfecționarea și diversificarea învățămîntului liceal sînt măsuri de natură să-i apropie tot mai mult pe oameni, să facă din egalitate o realitate complexă, să sporească posibilitățile și capacitatea lor de a participa la activitatea de producție și de conducere economico-socială.

Odată cu ridicarea generală a nivelului de pregătire de specialitate și de cultură generală, a conștiinței socialiste a oamenilor muncii, asistăm și la procesul aprofundării democrației noastre socialiste. Intre democrație și conștiință există o strînsă legătură dialectică : exercitarea drepturilor democratice constituie o școală a formării și dezvoltării conștiinței socialiste, după cum exercitarea acelorași drepturi cere, presupune, un nivel ridicat al conștiinței, un anumit bagaj de cunoștințe de specialitate și politice care să facă efectivă, reală și eficientă participarea la conducere, la adoptarea deciziilor. Dacă proprietatea obștească constituie baza obiectivă a caracterului real al democrației noastre, creșterea continuă a nivelului conștiinței socialiste a oamenilor muncii este condiția subiectivă a exercitării efective a drepturilor pe care le conferă democrația socialistă.

Și, în această perspectivă, un loc central în activitatea partidului nostru îl va ocupa și în viitor dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor, lărgirea orizontului lor ideologic, politic și de cultură generală, educarea omului nou cu o concepție revoluționară avansată, cu o înaltă ținută etică, animat de profunde sentimente patriotice.

DIMENSIUNEA fundamentală a existenței umane este munca ; ea nu este numai principalul mijloc de existență, dar și principalul mijloc de umanizare și integrare socială, adevăr sintetizat în celebra afirmație a lui Engels „munca l-a creat pe om“. Capitalismul a adus cu sine cea mai profundă și absurdă disfuncționalitate pe planul muncii, generînd șomajul de masă. În prezent de pildă, numărul șomerilor depășește în principalele țări capitaliste 15 milioane. Analizînd această problemă subliniem, de obicei, dramatismul ei mai ales sub raportul existenței materiale, al condițiilor economice de viață. Dar dramatismul ei constă în mod deosebit în refuzul de a permite integrarea socială unui număr important de oameni, în expulzarea lor în zonele periferice ale vieții sociale, în refuzul de a le asigura elementara condiție umană.

Democrația socialistă situează dreptul la muncă la temelia tuturor drepturilor și libertăților cetățenești. În totală opoziție cu orînduirea capitalistă societatea noastră depune eforturi constante pentru dezvoltarea economiei și crearea de noi locuri de muncă, pentru integrarea fiecărui cetățean într-o activitate utilă întregii societăți. Oamenii sînt bunul nostru cel mai de preț și utilizarea rațională a forțelor lor creatoare este o coordonată fundamentală a politicii partidului. Superioritatea democrației noastre socialiste constă și în soluționarea, pe baza politicii juste promovate consecvent de partidul nostru, a problemei naționale. A fost asigurată lichidarea oricărei discriminări de ordin național, realizarea deplinei egalități în drepturi a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. Baza materială a rezolvării problemei naționale o constituie ridicarea gradului de dezvoltare economico-socială a tuturor zonelor țării, ceea ce permite oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, să beneficieze de condiții de viață egale, să participe activ la conducerea diferitelor sectoare de activitate să se bucure pe deplin de roadele muncii comune, de binefacerile socialismului.

ODATĂ CREAT cadrul necesar pentru manifestarea neîngrădită a drepturilor și libertăților democratice, esențial este să se acționeze cu toată perseverența și energia pentru buna funcționare a acestui cadru, pentru folosirea cît mai eficientă a posibilităților create, pentru ca toate organismele democratice să funcționeze cît mai armonios. În acest sens este necesară creșterea continuă a gradului de răspundere civică a oamenilor muncii care fac parte din aceste organisme, chemate să devină adevărate tribune de dezbatere și soluționare de către mase a problemelor conducerii activității economice și sociale. Totodată în accepția partidului nostru însuși cadrul manifestării democrației are un caracter dinamic, poate și trebuie perfecționat pe măsura dezvoltării societății, a perfecționării relațiilor de producție și sociale. De altfel, sublinia secretarul general al partidului nostru în expunerea sa consacrată sărbătoririi Centenarului Independenței de stat a României, perfecționarea continuă a democrației socialiste, asigurarea condițiilor pentru participarea activă și efectivă a întregului popor la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a țării, la conducerea tuturor domeniilor de activitate, constituie un important factor al dinamismului dezvoltării noastre economico-sociale.

conf. dr. Olivia CLĂTICI

---

3) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, Ed. politică, București, 1976, p. 414.

4) **Nicolae Ceaușescu,** Cuvîntare la consfătuirea pe țară a unităților de control al oamenilor muncii.

PROGRESUL ECONOMIC NEÎNTRERUPT, BAZA DEZVOLTĂRII INDEPENDENTE [II]

EXPERIENȚA ISTORICĂ arată că locul ocupat de diferite țări în diviziunea internațională a muncii și în schimburile internaționale precum și capacitatea de adaptare la cerințele progresului tehnico-științific, sînt legate direct de nivelul de dezvoltare a industriei, de capacitatea acesteia de a moderniza tehnica și tehnologiile și de a realiza o productivitate superioară. Pornind de la această experiență, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia că **„...o țară fără industrie nu poate fi socotită o țară stăpînă pe soarta sa, independentă și suverană“** [1].

Industrializarea poate răspunde însă cerințelor unei dezvoltări independente numai în condițiile în care ea aduce modificări fundamentale în structura internă a factorilor procesului reproducției lărgite și în locul pe care-l ocupă țara respectivă în sistemul diviziunii internaționale a muncii. Această idee a cîștigat tot mai mult teren pe arena internațională, mai ales în țările în curs de dezvoltare, sub influența experienței istorice a industrializării socialiste și pornind de la realitățile unor modele de dezvoltare care au dus la ceea ce Celso-Furtado numea, referindu-se la America Latină, „subdezvoltarea industrializată“ [2].

Atîta timp însă, cît sectorul producător de bunuri de investiții și producția tehnologiilor noi — deci sectoarele cele mai revoluționare ale reproducției lărgite continuă să fie localizate în „nucleele centrale ale societăților transnaționale“, interdependențele care se formează între țările capitaliste dezvoltate și țările subdezvoltate se vor baza, pe creșterea datoriei și dependenței acestora din urmă, într-o asemenea diviziune internațională a muncii continuînd să opereze forme de apropiere inegală, inechități și dezechilibre în schimburile internaționale în favoarea țărilor dezvoltate [3]. Pornind de la aceste realități și ținind seama de problemele reale, Studiul „Viitorul economiei mondiale“, elaborat în cadrul O.N.U. de W. Leontief, subliniază foarte clar că „accentul pe industria grea este esențial pentru industrializarea și dezvoltarea economică“.

Pe baza unei analize profund științifice a nivelului și trăsăturilor economiei și ale industriei moștenite, precum și a cerințelor edificării unei economii moderne de înaltă productivitate, partidul nostru a conceput industrializarea nu ca simpla dezvoltare a producției, ci ca o operă istorică vastă, de mare complexitate, capabilă să permită schimbări adînci în condițiile de existență ale poporului, în sursele și factorii dezvoltării, în volumul și structura schimburilor externe ale țării. Pe baza unei concepții unitare, care ține seama de nevoile economiei naționale și de cerințele revoluției tehnico-științifice contemporane, s-a urmărit dezvoltarea unui complex de activități și ramuri industriale care să asigure preponderența producției mijloacelor de producție și valorificarea superioară a resurselor naturale, creșterea și diversificarea producției bunurilor de consum, participarea țării, în condiții de competitivitate, la circuitul mondial al valorilor materiale și spirituale.

Pe această bază industria s-a dezvoltat în ritmuri înalte, devenind ramura conducătoare a economiei naționale care în 1975 a asigurat o producție de peste 27 000 lei pe locuitor (față de 3,1 mii în 1955 și 9,3 mii în 1965) și acoperea, în cincinalul trecut, aproape 73% din investițiile de mașini și utilaje. Totodată ponderea exportului de mașini și utilaje, produse chimice și bunuri industriale de larg consum a crescut de la 7,2% în 1950 la 52,2% în 1975. În actualul cincinal, producția industrială urmează să depășească 44,1 mii lei pe locuitor, industria urmînd să contribuie cu peste două treimi la formarea venitului național și cu circa 75% la înzestrarea tehnică a economiei, aducînd totodată o contribuție sporită la amplificarea comerțului exterior (numai construcțiile de mașini și chimia urmează să asigure peste jumătate din volumul exporturilor românești).

Partidul nostru pornește, de asemenea, de la premisa că pentru a asigura progresul economic, pentru a întări independența țării trebuie asigurate mijloacele necesare creșterii în ritm înalt a forțelor de producție, repartizînd în acest scop în cincinalul actual o cotă de 33—34% din venitul național, știut fiind că pe această bază are loc o multiplicare reciprocă a venitului național, a fondului de acumulare și fondului de consum ; este semnificativ în această privință faptul că în actualul cincinal, odată cu menținerea acestei rate înalte a acumulării, venitul național va crește într-un ritm mediu anual de 11%, iar fondul de consum total se va majora față de cincinalul anterior cu circa 46%. Efectul multiplicator al acumulării iese mai bine în evidență menționînd că dacă în cincinalul anterior rata ar fi fost cu 3% mai mică decît ea a fost în realitate, în actualul cincinal fondul de consum total ar fi fost mai mic cu circa 40 de miliarde lei.

Un rol hotărîtor în realizarea obiectivelor făuririi unei economii moderne proprii revine planului național unic, care dă posibilitatea mobilizării și repartizării unitare a resurselor în conformitate cu cerințele și obiectivele progresului național. Dar pentru ca el să răspundă acestor cerințe este necesar ca statul socialist să dispună integral de toate mijloacele și pîrghiile de care depinde conducerea pe bază de plan a economiei, să hotărască neîngrădit asupra căilor de punere în valoare a resurselor și de dezvoltare potrivit intereselor vitale ale poporului. De aceea, funcția conducerii planificate a activității economico-sociale aparține statului socialist, fiind concepută ca un atribut esențial și inalienabil al suveranității și independenței naționale, care nu poate fi nici divizată, nici transferată unor organisme extrastatale sau supranaționale.

În întreaga sa activitate de dezvoltare a colaborării și cooperării economice pe plan internațional partidul nostru ține seama de caracterul obiectiv și de factorii interdependențelor economice, dar dă acestui concept un sens profund științific, eliberîndu-l atît de tendințele de absolutizare și de transformare într-un scop de sine stătător al dezvoltării sau colaborării, cît și de încercările de unilateralizare, considerînd că o reală și reciproc avantajoasă interdependență nu poate să aibă la bază decît dezvoltarea independentă a fiecărui popor și afirmarea suveranității sale. **„...lărgirea colaborării, deci a interdependenței, pe plan mondial** — a subliniat secretarul general al partidului nostru — **nu trebuie să fie opusă politicii de independență, ci, dimpotrivă, aceste două aspecte ale activității fiecărei națiuni constituie o strînsă unitate. Cu cît un popor este mai independent, se dezvoltă mai rapid, cu atît el poate să participe mai activ la colaborarea internațională. Colaborarea internațională nu trebuie să limiteze, ci dimpotrivă, trebuie să contribuie la afirmarea personalității fiecărei națiuni și popor“** [4].

Interdependența economică nu este altceva decît un sistem de legături necesare, rezultate din dezvoltarea societății și ea implică existența națiunilor și statelor naționale, relații stabilite între ele și un sistem de răspunderi asumate de părțile aflate în relații de colaborare 5). Iată de ce în literatura noastră de specialitate pe bună dreptate s-a replicat teoriilor care contrapun interdependențele economice independenței naționale, că „numai subiecți bine definiți, puternici, conștienți de datoriile și drepturile lor pot să intre în relații de colaborare viabile, durabile, stabile. Interdependența între factori care își slăbesc independența conduce inevitabil la dependența veche, clasică, perimată, fiind pentru ea doar un transparent paravan. Diminuarea suveranității și independenței ar submina construcția unei opere de cooperare la nivel mondial, căci ar lovi în unitățile reale capabile a-și asuma și onora răspunderi în cadrul eficient al cooperării“ 6).

---

[1] **Nicolae Ceaușescu** : „România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste“ vol. I, Buc. Ed. politică, 1968, p. 460.

[2] Se apreciază că trăsăturile acestui model sînt date de caracterul său capitalist, dependența tehnologică și economică de societățile transnaționale, participarea la putere și la apropierea produselor a unor grupuri restrînse și marginalizarea unei mari părți din populație, precum și existența unui sector capitalist „tradițional“ și a unui sector „modern“ ; vezi : Luis C. Bresser Pereira „Le sous-developpement industrialisé“, în : Revue Tiérs-Monde Tome XVII — Nr. 68, dec. 1976, pag. 891—892.

[3] Vezi Revue Tiers Monde, pag. 824.

[4] **Nicolae Ceaușescu**, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate. Ed. politică, București 1974, vol. 9, p. 79.

Ținînd seama de cerințele dezvoltării economico-sociale ale țării, de posibilitățile create pe această bază, ca și de implicațiile favorabile largi pe care le are dezvoltarea nestingherită a cooperării economice între popoare, România socialistă promovează consecvent, pe baza principiilor progresiste ale relațiilor dintre state o politică consecventă de dezvoltare a relațiilor economice cu alte țări și de participare activă la diviziunea internațională a muncii. Pe această bază volumul comerțului exterior al țării noastre s-a ridicat de la 28 dolari pe locuitor în anul 1950 (din care circa 13 dolari export și 15 dolari import) la 504 dolari în 1975 (din care 252 dolari import și 252 dolari export), ponderea exportului în venitul național ridicindu-se la circa 25%, iar numărul țărilor cu care țara noastră întreține relații economice de la 29 în 1950 la peste 140 în prezent.

Paralel cu diversificarea geografică s-au perfecționat formele practicate, o largă extindere căpătînd diferite forme de cooperare în producție și tehnico-științifice. La sfîrșitul anului 1976 se aflau în curs de derulare circa 300 de acțiuni de cooperare, între care : 127 livrări de instalații complexe și obiective realizate în străinătate, 34 de societăți mixte de producție (din care 7 cu sediul în România), 34 de societăți mixte comerciale în străinătate, 4 bănci mixte etc. Totodată țara noastră participă la activitatea a peste 40 de organizații economice internaționale.

P.C.R. concepe participarea țării la circuitul economic mondial într-un sens foarte larg, care cuprinde atît dezvoltarea schimburilor economice, cît și creșterea contribuției sale la rezolvarea marilor probleme economice ale lumii contemporane.

Între acestea, de cea mai mare însemnătate sînt lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale care reprezintă, așa cum a subliniat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Sesiunea solemnă comună, **„...o continuare firească a luptei pentru lichidarea tuturor vestigiilor colonialismului și neocolonialismului, pentru abolirea definitivă a politicii imperialiste pe plan mondial...“ 7).**

Numai pe această cale se vor creea condiții pentru o mai mare stabilitate în economia mondială, pentru progresul atît al țărilor slab dezvoltate, cît și al celorlalte state.

În condițiile edificării unei ordini economice internaționale, interdependențele economice vor cunoaște, fără îndoială, o amplificare, ca urmare cel puțin a următorilor factori :

a) accelerarea dezvoltării economice a țărilor în curs de dezvoltare, în condițiile în care și celelalte țări se vor dezvolta; b) intensificarea relațiilor de cooperare în producție, relații care asigură o mai mare stabilitate, vizează nu numai circulația, ci, în primul rînd, producția ; c) mobilizarea eforturilor și resurselor proprii și creșterea rolului colaborării și asistenței internaționale. Este de presupus că intensitatea interdependențelor economice va crește mai ales în măsura în care se va mări stabilitatea economiei mondiale.

Partidul nostru consideră că este de datoria sa internaționalistă ca, în condițiile în care economia mondială devine mai interdependentă și cînd greutățile și disproporțiile apărute într-o parte sau alta a lumii pot avea repercusiuni mai mari sau mai mici asupra economiei mondiale și a evoluției fiecărui stat în parte să militeze activ pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale. Dar, partidul nostru militează pentru asemenea forme de colaborare și de interdepențe care a) să accelereze creșterea economică în țările în curs de dezvoltare, b) să pună în valoare resursele proprii ale fiecărui popor, c) să excludă posibilitatea împărțirii țărilor în sfere de influență ; totodată el se pronunță împotriva tuturo piedicilor și barierelor care mai acționează în relațiile economice între state, împotriva tuturor formelor și metodelor care limitează manifestarea suverană a fiecărui popor în relațiile economice internaționale. De aceea, celula vitală a noii ordini, factorul hotărîtor al creației istorice contemporane, îl constituie națiunea independentă și suverană, capabilă să-și hotărască singură destinele corespunzător cu cerințele obiective, cu posibilitățile reale și cu aspirațiile sale de progres și civilizație. Din punct de vedere politic, aceasta implică stabilirea unor strategii bazate pe elemente și forme de colaborare ce pot întruni mai ușor consensul națiunilor dezvoltate și al celor în curs de dezvoltare, consensul unor țări cu orînduiri social-economice diferite, voința politică de a acționa în conformitate cu aspirațiile de progres ale tuturor popoarelor. Mai mult decît atît, edificarea unei noi ordini internaționale amplifică incomensurabil rolul statului și al națiunii, al suveranității și independenței naționale, deoarece numai în aceste condiții devin posibile creșterea gradului de organizare a relațiilor economice și politice dintre popoare, mobilizarea posibilităților pe care le are cooperarea economică internațională pentru realizarea obiectivelor dezvoltării economico-sociale în fiecare țară și pentru întărirea climatului de pace și securitate internațională.

Din punct de vedere economic pentru ca interdependența să fie simetrică cu independența națională a popoarelor ea trebuie să se bazeze pe un tip superior de diviziune internațională a muncii, caracterizată nu prin complementaritatea ramurilor și a condițiilor naturale, ci pe simetria ramurilor și subramurilor industriale și pe complementaritatea grupelor de produse, a produselor finite și tehnologiilor de fabricație. Experiența ultimelor decenii de dezvoltare economică impune tot mai mult concluzia, mai ales sub imperiul revoluției tehnico-științifice, că gradul și capacitatea ridicate de diversificare a producției, mai ales a mărfurilor oferite la export, reprezintă un indicator de bază al independenței economice.

Realitățile lumii contemporane infirmă tot mai mult teoriile, care, identificînd nejustificat creșterea interdependențelor cu fuziune treptată a proceselor naționale de reproducție într-un „proces internațional de reproducție“ sau etichetînd în mod eronat și tendențios preocuparea pentru asigurarea unei structuri moderne în fiecare țară, drept tendință autarhică sau naționalism, propun forme de colaborare și cooperare ce vin în contradicție funciară cu principiile independenței naționale și suveranității și care, dacă ar fi aplicate, ar limita înainte de toate exercitarea plenară a dreptului suveran de decizie în problemele dezvoltării economice. Creșterea gradului de participare la schimburile economice internaționale este în mod hotărîtor legată de dezvoltarea și modernizarea economiei naționale a fiecărei țări, de punerea în valoare a resurselor de care dispune fiecare popor pentru ridicarea potențialului său economic.

Evoluțiile care au loc pe plan mondial demonstrează inconsistența teoriilor după care industrializarea și realizarea unei structuri moderne în fiecare țară ar îngusta baza schimburilor economice internaționale, prin faptul că dimensiunile, trăinicia și eficiența participării la circuitul economic mondial sînt determinate în mod decisiv de nivelul dezvoltării forțelor de producție, de gradul de dezvoltare a industriei și de implementarea ramurilor cele mai moderne ale acesteia în fiecare țară, de reducerea decalajelor dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare și lichidarea vechilor structuri ale schimburilor economice internaționale. Peste 70% din exporturile mondiale revin, după cum se știe țărilor capitaliste dezvoltate și numai 19% sînt exporturi către țările în curs de dezvoltare. Relevant este și faptul că, potrivit unor calcule, din 182,9 miliarde dolari cît a reprezentat în 1972 importul țărilor capitaliste dezvoltate de produse ale industriei, 171,7 miliarde proveneau tot din țările capitaliste dezvoltate și numai 11,2 miliarde din țările în curs de dezvoltare.

La un nivel ridicat de dezvoltare a forțelor de producție au loc schimbări importante în nivelul și structura consumului productiv și personal, schimbări care duc la creșterea și diversificarea nevoilor și a schimburilor reciproce în condițiile în care structurile de ramură ale industriei sînt apropiate, ramurile moderne, de înaltă tehnicitate și eficiență fiind bine reprezentate în economia fiecărei țări. În acest caz complementaritatea economică decurge nu din diferențele de structură a ramurilor industriale, ci din complementaritatea produselor, sortimentelor și a tehnologiilor.

Toate acestea demonstrează că dezvoltarea economică susținută a fiecărei țări și promovarea progresului național se află în deplină concordanță cu cerințele lărgirii colaborării ei internaționale.

prof. dr. Gheorghe CREȚOIU

---

5) Vezi și Progresul istoric și contemporaneitatea. Ed. politică, 1976, p. 447.

6) Mircea Malița, Introducere la lucrarea „Omenirea la răspîntie“, de Mihajlo Mesarovic și Eduard Pestel, Ed. politică 1975, p. XXIV.

7) **Nicolae Ceaușescu :** Expunere prezentată la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al P.C.R. Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat consacrată sărbătoririi centenarului proclamării independenței de stat a României, Ed. politică, 1977, p. 37.

TEORII·IDEI

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

Eșecul „new-economics"-ului (II)

IMPOSIBILITATEA teoretică și practică a concilierii în condițiile actuale ale capitalismului a ocupării depline cu stabilitatea prețului și-a găsit fundamentarea teoretică și empirică în așa-numita „curbă a lui Phillips" [1]) care, invocînd experiența istorică, afirmă un raport de inversă proporționalitate între șomaj și inflație. Observațiile empirice ale lui A. Phillips privind creșterea prețurilor și reducerea șomajului în fazele de avînt ale ciclului economic, ca urmare a creșterii cererii de forță de muncă, mijloace de producție și produse de consum, pe de o parte, și reducerea prețurilor în perioadele de criză, cînd șomajul crește iar cererea scade, pe de altă parte, au fost interpretate de economiștii burghezi, ca exprimînd un raport de **cauzalitate** între reducerea șomajului și a inflației, respectiv între deflație și creșterea șomajului. Această „lege economică" i-a pus pe reprezentanții new-economics-ului în fața dilemei : ori creștere economică (ocupare deplină) cu inflație, ori stabilitate a prețurilor cu șomaj. Iată însă că viața a demonstrat pînă și imposibilitatea opțiunilor între cele două alternative ale curbei lui Phillips.

În plan teoretic acest fapt a fost implicit exprimat încă din decembrie 1959, cînd P. Samuelson și R. Solow au făcut cunoscute calculele lor comune privind corelația inflație-șomaj în S.U.A., calcule din care reieșea că stabilitatea prețurilor poate fi menținută cu un nivel al șomajului de 5–6% din forța de muncă civilă, iar „ocuparea deplină" – ceea ce însemna un nivel al șomajului de 3% – va determina o creștere anuală a prețurilor de 4–5%. În planul practicii, caracterul inoperant al „legii" exprimate de „curba Phillips", vizibil în întreaga perioadă Kennedy-Johnson, a devenit indiscutabil încă în 1969, cînd „planul de luptă contra inflației" (inițiat de președintele Nixon și elaborat de consilierii săi economici în frunte cu P. M. McCracken), conceput pe baza acestei „legi", „s-a soldat indiscutabil, cu rezultate deziluzionante, cu toate că încetinirea ritmurilor de creștere economică, prevăzută prin acest plan, a avut loc[2]). „Avem de-a face cu o nouă problemă – scria Arthur Burns, președintele Consiliului de conducere al Sistemului federal de rezerve – o inflație persistentă în condițiile unui nivel înalt al șomajului...[3]). Faptul ridică probleme fundamentale atît pentru teoria cît și pentru practica economică monopolist-statală. Gardiner Means sublinia că „concomitența recesiunii și inflației... nu poate fi explicată după teoriile științei economice clasice (adică științei economice burgheze de pînă azi) pe care o oferă manualele[4]). P. Samuelson, comentînd acest nou fenomen al economiei capitaliste contemporane, declara dezarmat : încă o lege pierdută pentru știința economică...[5]).

În fața acestei noi situații, reprezentanții cei mai activi ai „new-economics"-ului – W. W. Heller, A. Okun, G. Ackley, J. Tobin – și-au afirmat convingerea în posibilitatea depășirii ei printr-o măsură ce exprimă pozițiile cele mai avansate ale neokeynesismului american – introducerea controlului guvernamental asupra prețurilor și salariilor.

P. Samuelson consideră și el că „controlul salariilor și prețurilor este o armă puternică în situațiile urgente". Dacă însă pentru cel mai apreciat economist burghez al zilelor noastre, „consecvent" postulatelor neoclasice ale „sintezei" sale, acest control nu trebuie să fie „răspunsul permanent la problemele unei economii cu ocupare deplină a forței de muncă", deoarece controlul direct asupra pieței ar „duce la pierderi și inechități", alții, ca J. Tobin, spre exemplu, apreciază că, în zilele noastre, pentru a putea stăpîni economia, acest control trebuie să fie permanent : „dacă inflația cronică, proprie economiei contemporane (capitaliste n.n) poate fi depășită numai prin controlul asupra prețurilor și salariilor, atunci acest control trebuie să fie permanent".

În 1971, sub presiunea situației tot mai îngrijorătoare, guvernul republican – adept în plan ideologic al doctrinei neoliberale de factură friedmaniană – a adoptat măsura preconizată de orientarea adversă, neokeynesistă, introducînd pentru prima dată în istoria S.U.A. în timp de pace, controlul asupra prețurilor și salariilor. Cu ajutorul acestui control și a instrumentelor fiscal-bugetare, teoreticienii new-economics-ului, ca și Administrația, sperau să se poată asigura controlul asupra economiei.

Avîntul economic din 1972 părea să îndreptățească o asemenea speranță. Dar această iluzie o oferea un fenomen spe-

FIȘE

Marius Al. C. Luca

CONDUCEREA
ACTIVITĂȚII DE PRODUCȚIE
ÎN INDUSTRIA MINIERĂ

• *Cartea* Conducerea activității de producție în industria minieră *(Editura tehnică, 1977, 368 p.) de prof. dr. doc. șt. ing. Marius Al. C. Luca îmbină cercetările științifice fundamentale cu cele aplicative, utilizînd atît metodele și tehnicile noi ale științei conducerii, experiența dobîndită în unitățile de producție din țară, cît și cercetările efectuate de autor. Se studiază principalele probleme ale conducerii științifice, desfășurate în activitatea de concepție, coordonare și control, operativă și organizatorică din industria minieră. Toate procesele de producție sînt considerate ca sisteme a căror condiționare reciprocă se desăvîrșește în cadrul macro-sistemului întregii economii. Autorul face o analiză a mișcării resurselor și propune un sistem de unități de muncă care să permită comensurarea diferențiată a mărimilor ce-și mențin caracterul static față de cele al căror caracter dinamic se modifică structural ca urmare a consumului lor. O atenție deosebită se acordă strategiei de dezvoltare a rezervelor de corelare cu elaborarea planului în industria minieră, elaborîndu-se o serie de modele ale procesului de extracție. Se studiază, de asemenea, etapele succesive ce trebuie parcurse pentru utilizarea eficientă a tehnicii electronice.*

Activitatea Comitetului „Polonia 2000"

• *Într-un articol publicat de Jan Danecki în revista* PERSPECTIVES POLONAISES, *autorul se referă la țelurile și activitatea Comitetului de studii și previziuni „Polonia 2 000", înființat în 1969 pe lîngă Academia poloneză de științe. Obiectivul Comitetului, sub conducerea prof. Witold Novacki, este de a elabora studii de prognoză cu privire la evoluția trebuințelor sociale, a forțelor productive și a obiectivelor de gestiune, a structurii sociale, a modului de viață, a personalității omului în socialism la orizontul 1985–2000. Pînă în prezent au fost mai amplu studiate : disproporțiile spațiale în echipamentul infrastructurii sociale și al serviciilor sociale ; inegalitățile în repartiția veniturilor și în structura consumului diferitelor grupuri de familii de muncitori ; deosebirile în durata orară a muncii, în timpul liber disponibil și în modul de a-l utiliza ; inegalitățile între grupele sociale, categoriile socio-demografice și geografice în ce privește startul în viață al tinerei generații, în participarea la viața culturală ; ipoteze preliminare cu privire la diferitele fenomene de patologie socială. În articol se arată că principiul îmbinării dinamismului economic și al tendinței de a armoniza mai bine realizarea obiectivelor sociale, principiu admis ca bază a strategiei dezvoltării, permite să se spere că rectificările ce apar necesare în lunima prognozelor vor putea fi introduse în plan.*

Falimentul ambițiilor reglatoare

• *Revista* PROBLÈMES ÉCONOMIQUES *din 11 mai a.c. reproduce sub titlul* Realités et illusions dans la regulation étatique de l'activité économique *(Realități și iluzii în reglementarea de către stat a activității economice) un articol scris de prof. Hubert Brochier în revista „Communications", în care acesta, după ce constată nereușita diferitelor încercări ale statelor capitaliste și ale economiștilor oficiali, de a evita criza, chiar de a o nega, o definește ca un proces de reglementare capitalistă, care se desfășoară în dosul politicii exprimate în mod oficial. Avem de-a face cu o „ratare, moment al adevărului, în dosul căruia statul – spune H.B. – nu reușește să-și disimuleze falimentul ambițiilor sale reglatoare". Dedesubtul frazeologiei oficiale, spune autorul, par să se contureze următoarele evoluții : s-a intrat într-o fază nouă în concentrarea capitalurilor și a centrelor de decizie ; crește subordonarea întreprinderilor mijlocii – lovite mai puternic – față de marile firme naționale și internaționale ; se trece la un nivel nou al intervențiilor de stat în domeniul politicii industriale, și al politicii sociale, „la socializarea crescîndă a mecanismelor de finanțare", la o nouă fizionomie a raporturilor de putere între state, în funcție de măsura în care sînt dotate cu resurse naturale, de nivelul tehnicilor și al produc-*

cific ciclic : după criza din 1969–1970 şi slaba înviorare din 1971, anul 1972 a fost un an tipic de avînt ciclic. Măsurile neokeynesiste l-au favorizat dar nu l-au determinat. „Eficienţa" acestor măsuri – chiar dacă li se contestă consecvenţa aplicării – este elocvent reflectată de rapida şi grava deteriorare a situaţiei economice.

Nu numai stagnarea dar nici măcar declinul absolut al activităţii economice nu mai poate asigura blocarea inflaţiei. Este una din particularităţile agravante ale crizei actuale, criza pînă acum cea mai caracteristică a epocii C.M.S. şi cea mai gravă prin profunzime şi amploare din ultimii 40 de ani, şi care se dovedeşte a fi nu numai o criză ciclică ci o veritabilă criză de structură a capitalismului.

În legătură cu cauzele falimentului teoretic şi eşecului practic al new-economics-ului s-au invocat deseori inconsecvenţe şi greşeli în deciziile de politică economică. Dar înseşi aceste inconsecvenţe şi greşeli îşi au originea, în principal, în doi factori invocaţi şi amplu discutaţi de economiştii burghezi : 1) „greutăţile" cu care este confruntat economistul din aparatul de stat, greutăţi în virtutea cărora acesta nu poate acţiona oportun şi „neutru", condus numai de concluziile analizei sale ştiinţifice şi 2) calitatea proastă atît a prognozelor pe baza cărora se iau deciziile de politică economică, cît şi a prognozelor referitoare la consecinţele acestor decizii.

Prof. Okun constată, nu fără o anumită tristeţe în ton, că adoptarea practică a soluţiilor celor mai raţionale din punct de vedere economic este împiedicată de o mulţime de factori extraştiinţifici dintre care, desigur, cel mai important este cel al **„presiunii grupurilor de interese"**, în care societatea este structurată, iar „Novicele în Washington va fi surprins şi dezamăgit aflînd cît de mult influenţează aceste grupuri asupra procesului legislativ"[6].

Tocmai în această influenţă, care reflectă şi exprimă caracterul divergent, conflictual al raporturilor dintre „ interesele de grup" şi interesul public", şi-ar avea, în primul rînd, originea, după opinia profesorului american, „insuficienta raţionalitate" a măsurilor guvernamentale. Prof. Okun nu depăşeşte însă stadiul „ineficientelor regrete" pentru a constata că „raţionalitatea" politicii economice guvernamentale nu poate fi în esenţa ei decît „raţionalitatea" intereselor sistemului capitalist contemporan – „raţionalitate" „insuficient" raţională din punctul de vedere al diferitelor grupe de interese şi inerent iraţională din punct de vedere al adevăratelor interese ale masei populaţiei. Această „raţionalitate", desigur, nu exclude posibilitatea adoptării unor decizii care să afecteze la un moment dat interesele unor grupuri monopoliste şi nici necesitatea unor măsuri care să satisfacă unele din cerinţele cele mai stringente ale diferitelor pături ale populaţiei(în vederea evitării adîncirii tensiunilor sociale), sau ale sistemului în ansamblul său. Şi este indiscutabil că prezenţa tot mai masivă a unor cadre de înaltă competenţă profesională în sferele superioare ale politicii economice a asigurat o creştere a caracterului coordonat, a consistenţei, congruenţei şi implicit eficienţei unora din măsurile adoptate. Dar aceasta nu înseamnă nici pe departe că o politică neo-keynesistă activă, aşa cum o solicită prof. Okun, poate să asigure aşezarea conducerii sistemului economiei monopolist-statale pe baze ştiinţifice. „Ca tehnicieni, constată pe bună dreptate profesorul Okun, economiştii nu sînt puri ; ei sînt ceva mai mult decît tehnicieni... Poziţiile lor filozofice şi ideologice sînt o parte a opticii lor profesionale". Din acest punct de vedere, al poziţiilor ideologice, prof. Okun îşi împarte colegii de breaslă în economişti de „înaltă presiune". şi economişti de „joasă presiune".

Acest fapt conferă o semnificaţie mult mai profundă decît ar fi dorit-o profesorul Okun, afirmaţiilor sale că „economia politică (burgeză aplicată n.n.) nu este o ştiinţă", iar „cunoaşterea economică este irelevantă" pentru economistul antrenat în elaborarea politicii economice. Trebuie să recunoaştem că realitatea gravelor dereglări cu care este confruntată economia capitalistă confirmă întru totul aceste afirmaţii.

P. TUDOR

---

[1] Vezi : A. Phillips. The Relation Between Unemployment and the Rate of Change of Money, Wage Rates in the United Kingdom, 1861—1958. În : Economica, noiembrie 1958.

[2] The New York Times, 8 ian. 1970

[3] U.S. News & World Report, 21.XII.1970, p. 68

[4] G. Means, The Administered — Price Thesis Reconfirmed. In: American Economic Review, iunie 1972, p. 292

[5] P. Samuelson, Les économistes sont-ils impuissants? In: L'Expansion, nr. 43, 1971, p. 74.

[6] Arthur Okun, The Political Economy of Prosperity, Brookings Institution, Washington, 1970, p. 7—10.

---

tivităţii muncii, de capacitatea aparatului politic de a impune sacrificii muncitorilor şi a acestora de a rezista presiunilor aparatului politic. „Ce se poate spune, încheie autorul, este că rezolvarea crizei nu va lăsa sistemul neschimbat".

Dezbatere asupra rentabilităţii întreprinderii americane

• *După cum relatează INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE din 10 mai a.c., în cercurile academice din S.U.A. se manifestă în ultimul timp păreri controversate asupra ‚profitabilităţii" întreprinderilor americane. Geneza acestei dezbateri este atribuită în articolul* Falling Profits Arouse Controversy in U.S. *(Profiturile în scădere declanşează controverse în S.U.A.) unui studiu elaborat luna trecută de prof. Martin Feldstein de la Havard, în care acesta susţine că declinul în profiturile corporaţiilor care se manifestă în mod aparent în perioada postbelică reflectă mai curînd „oscilaţii întîmplătoare" ale ciclului de afaceri şi nu o deteriorare a profiturilor pe termen lung. Acest studiu vine în contradicţie cu concluziile lui William Nordhaus apărute într-o lucrare din 1973, în care se consideră că „profiturile corporaţiilor din S.U.A. s-au tot subţiat în decursul a 25 de ani de creşteri şi scăderi ale ciclului de afaceri". Lucrarea lui Nordhaus „fundamentală, foarte tehnică şi matematică", ar ridica o problemă esenţială : „Prevesteşte oare rata descrescîndă a profitului euthanasia clasei capitaliste şi a capitalismului însuşi ?" După W.N., scăderea profiturilor s-ar datora „salariilor, impozitelor şi inflaţiei". Deşi nu negăm tendinţa de scădere a ratei profitului, cu toate semnificaţiile sale, menţionăm că, chiar după datele lui Nordhaus, este vorba doar de o scădere relativă şi nu absolută : profiturile ar fi scăzut de la 13 la sută din PNB în 1948 la mai puţin de 9 la sută în 1973, dar în acest timp PNB-ul a crescut cu peste 250 la sută, după eliminarea creşterii inflaţioniste, iar profiturile reale au crescut totuşi cu 80 la sută ; cu atît mai puţin poate fi vorba de o reducere a profitului pe seama salariilor, care, în general, după scăderea creşterii inflaţioniste, sînt în scădere evidentă.*

SIMPOZIOANE

Sistematizarea şi organizarea teritoriului

• Comisia de organizare a teritoriului, *din cadrul C.N.I.T., organizează pentru prima dată la nivel naţional două simpozioane, importante sub aspect ştiinţific şi practic : primul* „Amplasarea, dimensionarea şi amenajarea drumurilor agricole", *va avea loc la Suceava în zilele de 17–18 iunie, al doilea,* „Sistematizarea, organizarea teritoriului şi exploatarea agricolă a terenurilor amenajate în marile sisteme de irigaţii şi desecări", *care se va desfăşura la sfîrşitul lunii octombrie la Slobozia. La simpozionul de la Suceava şi-au anunţat participarea numeroşi specialişti din toată ţara – de la oficiile de cadastru şi organizarea teritoriului, oficiile de îmbunătăţiri funciare, proiectare şi construcţii agricole, din institute de studii şi proiectare, instituţii de învăţămînt superior, din unităţile de producţie agricolă. Vor fi prezentate referate privind problemele sistematizării şi organizării teritoriului în sistemele de hidroamelioraţii, pe consilii intercooperatiste şi pe bazine hidrografice, precum şi amplasarea, dimensionarea şi amenajarea drumurilor agricole.*

FIŞE

Ergonomia în slujba producţiei

• *La Facultatea de ştiinţe economice de la Universitatea din Craiova a avut loc recent, dedicat aniversării centenarului Independenţei 1877–1977, simpozionul omagial „Ergonomia în slujba producţiei" (ediţia a III-a). În desfăşurarea simpozionului au adus contribuţii valoroase cadre universitare şi studenţi din centrele universitare Cluj-Napoca, Iaşi, Timişoara, Braşov şi Craiova, precum şi specialişti din producţie. S-au susţinut 25 comunicări. O parte din studii au fost efectuate pe bază de contracte de cercetare şi au fost aplicate sau sînt în curs de aplicare în producţie. S-a desprins necesitatea accentuării preocupărilor de analiză multidisciplinară în activitatea de viitor în ergonomie.*

TRADIȚII PROGRESISTE ÎN STUDIUL ECONOMIEI ȘI ISTORIEI NAȚIONALE

APRECIERILE prilejuite de aniversarea Academicianului Gh. Zane nu au nevoie de motivări ocazionale și cuvinte sonore, deoarece s-au format de-a lungul multor ani și își au ilustrare obiectivă în activitatea și opera sa.

Despre meritele profesorului vorbesc mulții lui foști studenți pe care i-a format, ca economiști sau juriști, la prestigioasa universitate ieșeană, în perioada interbelică.

Despre meritele editorului de texte – îndeletnicire atît de ingrată cînd este exercitată cu rigoare, atît de subapreciată de trecătorii grăbiți prin cercetare și atît de esențială pentru progresul real al oricărei discipline – vorbesc și antologiile deschizătoare de noi pîrtii în investigarea istoriei gîndirii economice românești și a operei lui Bălcescu, restituită circuitului culturii naționale cu o migală, pasiune și înaltă competență care nu își au egal decît în munca similară prin care Perpessicius și-a legat numele de opera lui Eminescu.

Despre meritele savantului aplecat asupra documentelor de arhivă spre a descifra istoria economică a Patriei, vorbesc cărțile și sutele de studii răspîndite prin reviste, devenite puncte de referință pentru studierea tumultuosului și gloriosului nostru secol al XIX-lea.

Tot din anii construcției socialiste, cînd opera științifică a academicianului Gh. Zane a dobîndit strălucirea actuală, îi datorăm o amplă schiță tematică cu privire la istoria gîndirii economice românești, menită să ghideze lucrările pentru un adevărat tratat în problemă.

Alături de meritele consemnate în lucrările ce-i poartă semnătura, aș depune mărturie și pentru cele cîștigate prin investițiile generoase făcute în ultimele decenii în formarea de noi cercetători, prin lungi ore de muncă în colectiv, impregnate deopotrivă de căldură umană și exigență, ca și prin aspre și pline de responsabilitate dezbateri științifice.

Aniversarea aceasta găsește pe academicianul Gh. Zane în plină activitate, preocupat să stabilească adevărul științific cu privire la trecutul economic al României, cu răbdare de bijutier, așa cum o face de o viață. Să-i așteptăm noile lucrări cu certitudinea că ne vom afla în fața unor noi împliniri ale științei românești.

Costin MURGESCU

ÎN MULTILATERALA și îndelungata activitate a acad. Gh. Zane, pe primul plan se situează de bună seamă cea de profesor universitar, domeniu în care a dat dovada unor remarcabile calități de cercetător erudit și pedagog de înalt prestigiu.

În cele ce urmează ne vom referi îndeosebi la cursul său de bază, de economie politică, prin a cărui orientare, conținut și nivel s-a distanțat considerabil de predecesorii săi, ca și de mulți dintre colegii săi de breaslă contemporani.

După o definiție amplă a noțiunii de economie în diferitele sale accepțiuni, el ajunge la concluzia că prin economie se înțelege „în sens științific, totalitatea raporturilor sociale ale oamenilor încheiate în procesul de producție și de achiziție a bunurilor destinate conservării ori ameliorării existenței individuale"[1]).

Meritul deosebit al cursului prof. Gh. Zane stă în atenția ce o acordă prioritar economiei naționale. Economia națională este definită drept **„economia unei populații care ocupă un teritoriu determinat și este organizată ca stat, între ai cărei membri, raporturile sociale de producție și achiziție a bunurilor, determină o dependență reciprocă și permanentă a unora față de alții, alcătuiesc o unitate aparte de economia altor populații"**.

Economia națională reprezintă deci un stadiu relativ superior al dezvoltării social-economice. Orice economie națională „implică patru categorii de elemente și anume : geografice, demografice, juridice și economice. Dintre acestea, primele două sînt în esența lor permanente. Ultimele două sînt schimbătoare. Elementul juridic poate căpăta alte forme, elementul economic alt fond"[2]).

După o succintă prezentare a diferitelor sisteme precapitaliste de dezvoltare economică, modul de producție capitalist este definit drept **„sistemul economic în care raporturile de producție și achiziție se încheie în cadrul proprietății individuale între grupe sociale, prin schimbul liber al bunurilor, astfel că una exploatează metodic, în vederea obținerii unui cîștig, mijloacele ei de producție, prin forță de muncă plătită a celeilalte... Mijloacele și obiectele muncii fiind monopolizate de o clasă, ele capătă un rol nou"[3]), acela de capital.**

Interesante sînt capitolele consacrate cunoașterii științifice care „presupune cunoștința cauzală a unui fapt, fenomen sau grup de fenomene" și care „ne permit a formula legile de producție a fenomenelor". Sistematic sînt prezentate metodele de cercetare ale fenomenelor economice: deducția și inducția (observația curentă, informația istorică, constatarea statistică).

Capitole ample sînt rezervate dezvoltării economiei politice ca ramură de știință de sine stătătoare și apoi originei, evoluției și particularităților economiei naționale și a formelor precapitaliste ale istoriei economice din cele mai străvechi timpuri. Este ferm criticată afirmația unor economiști și sociologi privind presupusa existență a unui stadiu al „capitalismului greco-roman" în antichitate.

În partea următoare a cursului este pe larg expusă organizarea economiei capitaliste. Aici aflăm și o critică necruțătoare a teoriei demografice a lui Th. Malthus, ca și a „teoriei" randamentului descrescînd al solului, care a făcut atîtea victime în rîndurile economiștilor burghezi. Criticînd diferite definiții greșite ale capitalului, prof. Gh. Zane ajunge la concluzia că : **„Capitalul este deci instrument de producție prin muncă și un mijloc de venit fără muncă"[4]).**

În partea finală a Cursului, cîteva prelegeri consecutive tratează despre întreprinderi, cu o vădită preferință pentru întreprinderea cooperatistă. Sînt amplu arătate de asemenea formele de concentrare în sînul întreprinderilor capitaliste (carteluri, trusturi, sindicate), arătîndu-se dezavantajele acestor forme monopoliste pentru muncitori și în general pentru consumatori.

Urmează capitolul despre piață, prețuri și valoare în cadrul căruia sînt criticate teoriile subiective ale valorii. Nu este acceptată în întregime însă nici teoria valorii-muncă, deși se recunoaște că prețul nu este altceva decît expresia monetară a valorii. Just este explicată renta funciară și alte categorii și noțiuni economice esențiale.

Prof. Gh. Zane a scos mai multe cursuri de economie politică și de finanțe, a tratat probleme de istorie economică și a doctrinelor economice și a asigurat o remarcabilă activitate în cadrul seminarului pe care l-a condus ani de-a rîndul.

Originalitatea cursurilor sale consta în primul rînd, în faptul că aproape în fiecare an tematica lor era schimbată, alegîndu-se capitolele și temele cele mai legate de actualitate. Pe lîngă temele „tradiționale", cursurile ținute au cuprins subiecte actuale ca : istoria și teoria crizelor economice, criza economică în România, problemele și instituțiile economice românești, criza agrară, tendințele evoluției economice capitaliste, legislația fiscală, regimul comerțului exterior, organizarea bancară și monetară a României, bugetul statului, sisteme de organizare a economiei naționale. Iar în seminarul pe care l-a condus au fost dezbătute diverse probleme privind realitățile și instituțiile economice românești, lucrări speciale întocmindu-se asupra unor întreprinderi, probleme financiare și opere ale economiștilor români și străini. O orientare similară se poate observa și în alegerea subiectelor pentru tezele de doctorat economic[5]).

Chiar din prezentările inevitabil sumare de mai sus, ca și dintr-o examinare comparativă cu nivelul și conținutul cursurilor de economie politică predate la alte facultăți de drept din țară, nu se poate tăgădui faptul că orientarea, metoda, nivelul și conținutul cursurilor de economie politică și ale altor discipline economice predate de către prof. Gh. Zane la Facultatea de drept a Universității de la Iași sînt net superioare cursurilor similare ce s-au ținut în perioada interbelică în învățămîntul nostru juridic superior.

acad. Vasile MALINSCHI

---

[1] Gh. Zane, Curs de Economie politică (Litografiat), Iași, 1937—1938, p. 3—4.

[2] Idem, p. 19—23.

[3] Ibid., p. 29.

[4] Ibid., p. 209.

[5] Anuarul Universității Mihăilene din Iași (1930—1935), Iași, 1936, p. 322—323.

ECONOMIE MONDIALA

Aplicarea integrală a Actului final de la Helsinki

UN FACTOR DE STIMULARE A PROGRESULUI ECONOMIC ȘI SOCIAL: COOPERAREA INDUSTRIALĂ PE PLAN EUROPEAN

ÎN SĂPTĂMÎNA ACEASTA au început la Belgrad lucrările întîlnirii pregătitoare a reuniunii reprezentanților celor 35 de state participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa. După cum se știe, reuniunea — programată pentru toamna acestui an — este chemată ca, prin hotărîrile pe care le va adopta, să dea un nou și puternic impuls transpunerii în practică a prevederilor Actului final de la Helsinki din 1975.

O componentă esențială a unui tot indivizibil

APLICAREA Actului final al C.S.C.E. constituie un tot unitar, indivizibil. Una din componentele sale esențiale este cooperarea economică bi — și multilaterală, în formele cele mai variate și avantajoase părților. Interacțiunea dintre lărgirea cooperării economice, a schimburilor economice în general și întărirea încrederii dintre state nu se mai cere demonstrată : destinderea și securitatea creează premise pentru lărgirea cooperării economice, după cum cooperarea economică consolidează securitatea și destinderea.

Atributele cooperării economice care o recomandă ca o cale importantă de realizare a securității, păcii și înțelegerii între popoare sînt multiple. Este suficient să se evidențieze rolul ei potențial în lichidarea decalajelor din lumea contemporană, în lărgirea accesului la cuceririle științei și tehnicii înaintate, în folosirea rațională a surselor de energie și materii prime etc. Cooperarea economică poate înlesni dezvoltarea și modernizarea structurilor industriei, salvgardîndu-se și consolidîndu-se în același timp independența națională a statele, creîndu-se noi posibilități de amplificare a participării competitive și pe termen lung la circuitul economic mondial etc.

Cooperarea economică, utilizînd în mod complex factorii tehnologici, comerciali, financiari, juridici, politici, se poate dovedi un instrument deosebit de eficient în cadrul acțiunilor pentru instaurarea unor relații echitabile, a unei noi ordini economice internaționale. Întemeierea cooperării pe principiile egalității în drepturi și avantajului reciproc este de natură să aducă un aport la lichidarea unor relații de inechitate care au domnit în trecut între state pe continentul european și în general în lume și să îmbunătățească astfel continuu climatul politic internațional.

România, țară socialistă și totodată țară în curs de dezvoltare, promovează cu consecvență ideea că alături de efortul propriu, colaborarea economică cu celelalte țări contribuie atît la dezvoltarea și diversificarea economiei naționale, cît și la pacea și securitatea pe plan internațional. Tocmai în acest spirit țara noastră a depus și depune eforturi stăruitoare pentru promovarea cooperării cu toate statele, pe baza egalității în drepturi, a neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. În perioada care a trecut de la încheierea Conferinței general-europene (Helsinki, 1975) România a continuat să se angajeze tot mai ferm în circuitul mondial și european de valori materiale, în lărgirea cooperării economice cu statele participante la C.S.C.E. Volumul comerțului exterior al țării noastre a sporit în 1976 cu 14,5% față de anul precedent ; au fost încheiate 28 de acorduri și alte înțelegeri de colaborare și cooperare economică cu 24 de țări, importante înțelegeri economice pe termen lung au fost încheiate de țara noastră cu U.R.S.S., S.U.A., Iugoslavia, R. D. Germană, R. F. Germania, R. P. Polonă, Franța, Italia ș.a.

Activitatea de cooperare economică internațională a României se înscrie astfel pe coordonatele promovării principiilor enunțate și constituie o contribuție concretă la aplicarea spiritului și realizarea prevederilor Actului final al Conferinței de la Helsinki. **„Noi considerăm,** arăta președintele **Nicolae Ceaușescu** referindu-se la înfăptuirea păcii și securității în Europa în spiritul documentelor adoptate la Helsinki, **că pe primul plan trebuie pusă dezvoltarea largă și neîngrădită a colaborării în toate domeniile, între toate statele continentului, în condiții de deplină egalitate și avantaj reciproc".**

Ponderea ramurilor în totalul contractelor de cooperare (%)

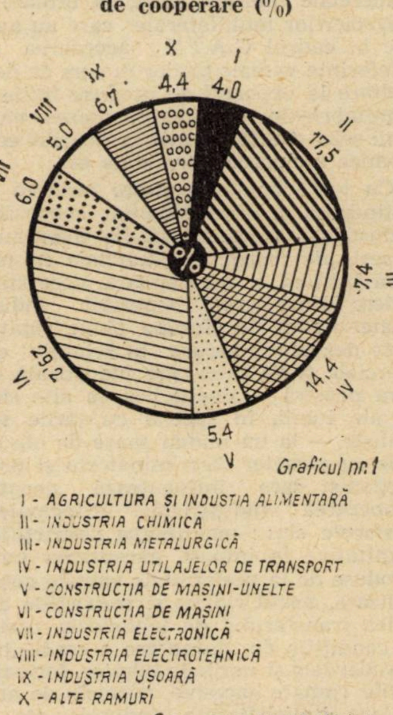

Graficul nr.1

Sursa: TRADE/AC 3/R.8/Add.1

Țările europene ocupă un loc important în activitatea de cooperare economică internațională a țării noastre. Din aproximativ 300 de acțiuni de cooperare în curs de desfășurare, circa jumătate sînt angajate cu țări din zona C.E.E./O.N.U. în forme printre care au preponderență realizarea de obiective în România, societățile mixte de tip comercial și bancar în străinătate, cooperările și specializările în producție, realizarea de obiective în străinătate, societățile mixte de producție în România.

Evoluție ascendentă într-un context favorabil

PE PLAN GENERAL-EUROPEAN în special în ultimul deceniu, cooperarea industrială a cunoscut o puternică dezvoltare. Astfel, de la 500 de contracte de cooperare industrială cîte inventaria Secretariatul C.E.E./O.N.U. în 1972, numărul acestora a ajuns la peste 1 000 în 1976 (este vorba de contracte dintre firme din țări capitaliste și țări socialiste din zona C.E.E./O.N.U.).

Într-un studiu statistic privind cooperarea industrială intraeuropeană, sînt prezentate o serie de aspecte interesante („Un aperçu statistique de l'évolution récente de la coopération industrielle", T.A.C./R.8, Add. 1, 14 septembrie 1976). Cu toate rezervele exprimate de Secretariatul C.E.E./O.N.U. — în sensul că datele sînt incomplete, nu se referă la toate formele de cooperare etc — materialul respectiv reliefează unele caracteristici și tendințe ale stadiului și perspectivelor acestei forme de relații economice între statele europene.

Un prim aspect pus în evidență este evoluția numărului de contracte. Rezultă că, după o creștere lentă în anii 1971—1972, a urmat o perioadă de accelerare în anii 1972—1974, ca apoi sporul să descrească, datorită în special crizei economice din țările occidentale. De menționat că, odată cu înviorarea economică din 1976, a crescut și numărul contractelor de cooperare industrială, de la 272 în aprilie 1975, la 428 în iunie 1976.

Studiul citat evidențiază ponderea pe care o ocupă principalele ramuri industriale în cadrul cooperării industriale (vezi graficul nr. 1). Un alt aspect pus în evidență este ponderea pe care o dețin diferitele forme de cooperare (vezi graficul nr. 2).

Deși datele prezentate de secretariat nu au pretenția rezultatelor unui studiu exhaustiv, ele demonstrează cu prisosință evoluția ascendentă și diversificarea continuă a activității de cooperare industrială dintre țările europene. Contextul care a făcut posibilă această evoluție îl constituie în pri-

Ponderea formelor de cooperare în totalul contractelor (%)

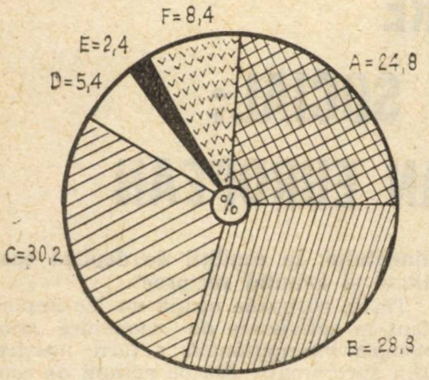

Graficul nr. 2

A – ACHIZIȚIONAREA DE LICENȚE ȘI/SAU KNOW-HOW ÎN SCHIMBUL PRODUSELOR
B – LIVRĂRI COMPLEXE
C – COPRODUCȚIE ȘI SPECIALIZARE
D – SUBCONTRACTARE
E – ASOCIERE (SOCIETĂȚI MIXTE)
F – COOPERARE TRIPARTITĂ

Sursa: TRADE/AC.3/R.8/Add.1

mul rînd importantele avantaje pe care le are cooperarea industrială față de schimbul clasic de mărfuri și anume: contribuie la promovarea exportului de mașini, instalații, lucrări inginerești și know-how; permite coordonarea intențiilor de dezvoltare în perspectivă și deci oferă posibilitatea unei specializări eficiente; oferă stabilitate și continuitate schimburilor, ceea ce face posibilă o riguroasă planificare a investițiilor, a duratei de recuperare și a desfacerii producției; conduce la realizarea unui contact mai intim între producător și client și deci dă posibilitatea unor relații mai elastice; oferă noi posibilități de cooperare pe terțe piețe; permite un acces sporit la tehnologiile moderne, internaționalizarea surselor de finanțare etc.

Avantajele dictează acțiuni intense de promovare

DATE FIIND aceste importante avantaje ale cooperării industriale față de comerțul clasic, atît ale cooperării bilaterale, cît și ale celei multilaterale, s-au întreprins importante măsuri de promovare. Organismelor economice internaționale și, în special, C.E.E./O.N.U., le revin sarcini importante pe această linie, prevăzute expres și în Actul final al Conferinței de la Helsinki. Aceste sarcini vizează ameliorarea difuzării informațiilor referitoare la condițiile generale de cooperare industrială și a ghidurilor de elaborare a contractelor în acest domeniu, încurajarea proiectelor de interes comun în domeniul resurselor energetice, al exploatării de materii prime, precum și al transporturilor și telecomunicațiilor, armonizarea internațională a normelor și prevederilor tehnice ș.a.

Sub egida C.E.E./O.N.U. au fost realizate pînă în prezent o serie de acțiuni de promovare a cooperării industriale, dintre care menționăm: reuniuni ale experților în cooperarea industrială care au condus la elaborarea unui Raport analitic privind cooperarea industrială între țările membre ale C.E.E./O.N.U., ghidurile pentru redactarea contractelor de cooperare industrială, a celor de realizare a obiectivelor industriale și a contractelor de know-how, evidența acordurilor interguvernamentale de cooperare economică, lucrări documentare pentru reuniunile experților etc.

În viitor, pe linia C.E.E./O.N.U. ar urma să fie organizate și alte acțiuni de promovare a cooperării industriale, cum ar fi: analiza tendințelor și perspectivelor cooperării industriale, inclusiv aducerea la zi a Raportului analitic; elaborarea de propuneri și recomandări pentru crearea unui cadru cît mai propice cooperării industriale; examinarea mijloacelor de îmbunătățire a schimbului de informații privind cooperarea industrială, inclusiv asupra modului de redactare a contractelor în materie; difuzarea de informații privind reglementările cooperării industriale, planurile și programele economice ale diferitelor țări, prioritățile și condițiile pieței; organizarea unui seminar privind modul de tratare și documentele specifice activității de cooperare industrială; elaborarea unui ghid al contractelor de consorțiu; organizarea unor reuniuni pe linia organelor subsidiare ale C.E.E./O.N.U. pentru examinarea posibilităților de cooperare în industria chimică, industria cărbunelui și a energiei electrice.

Promovarea cooperării industriale constituie obiect de preocupare și în cadrul altor organisme economice internaționale, cum sînt: G.A.T.T., U.N.C.T.A.D., F.M.I., P.N.U.D., O.N.U.D.I ș.a. În această ordine de idei putem menționa incidența favorabilă asupra dezvoltării cooperării industriale, a măsurilor de liberalizare a schimburilor comerciale internaționale, ca urmare a negocierilor multilaterale care au avut loc în cadrul G.A.T.T., acordarea de preferințe vamale țărilor în curs de dezvoltare la exportul de produse finite și semifabricate, extinderea clauzei națiunii celei mai favorizate în relațiile economice reciproce între state etc.

Cu toate aceste tendințe pozitive în extinderea și diversificarea cooperării industriale, continuă să fie menținute o serie de restricții comerciale de natură tarifară și paratarifară, care stînjenesc dezvoltarea cooperării industriale. Astfel, în Europa țările capitaliste dezvoltate recurg în relațiile comerciale și de cooperare industrială cu țara noastră — dealtfel și cu alte state ale lumii, în special cu țările socialiste — la un număr mare de obstacole cu caracter discriminatoriu și protecționist care influențează negativ cooperarea industrială. Principalele obstacole sînt: menținerea restricțiilor cantitative la import, exceptarea unor produse de la preferințele vamale generalizate, costul ridicat și restricțiile din calea transferului de tehnologie, costul și condițiile de garantare a creditului, standardele și normele tehnice, formalitățile vamale excesive, normele de ambalare și etichetare a produselor etc.

Este posibil și necesar un nou pas înainte

INTERESUL COMUN ȘI GENERAL de a dezvolta cooperarea industrială între țările europene și între acestea și celelalte țări ale lumii, rolul tot mai important al cooperării în reducerea decalajelor economice și în realizarea cerințelor noii ordini economice internaționale, fac necesară intensificarea eforturilor pe linie bilaterală și în cadrul organizațiilor economice internaționale, în vederea întreprinderii de măsuri eficiente care să conducă la o mai accelerată extindere și diversificare a acestei forme de relații economice între state.

Înțelegerile privind schimburile comerciale și colaborarea economică în general au după cum se știe, o pondere deosebită în prevederile Actului final din 1975 și ca atare este firesc ca reuniunea de la Belgrad să le acorde atenția cuvenită, spre a stabili în ce măsură angajamentele subscrise la Helsinki au fost realizate și pentru a pune în lumină noi căi de fructificare a posibilităților existente. În ceea ce o privește, România a depus și depune eforturi constante pentru impulsionarea cooperării industriale, tehnico-științifice și în alte domenii, atît în relațiile sale bilaterale cît și pe plan multilateral, atît între statele din zona C.E.E./O.N.U. cît și între acestea și țări din alte regiuni ale lumii.

Apreciind pozitiv progresele realizate în domeniul cooperării economice și tehnico-științifice de la Conferința de la Helsinki încoace, nu poate fi trecut cu vederea totodată faptul că s-a făcut încă prea puțin în raport cu prevederile Actului final. Mai dăinuie încă bariere discriminatorii dintre acelea care frînează comerțul și colaborarea economică, unele datînd chiar din anii „războiului rece". S-a înregistrat în ultimul timp chiar o recrudescență a unor astfel de măsuri, deși cerințele politicii de destindere, ale reducerii decalajelor economice în lume, fac necesară promovarea hotărîtă a cooperării pe toate planurile. Se mai fac de asemenea simțite practici de utilizare a relațiilor economice pentru exercitarea de presiuni politice, amestec în treburile interne, tendințe de a aborda problemele cooperării economice de la bloc la bloc etc.

Pe linia dezvoltării rezultatelor pozitive de pînă acum în domeniul colaborării economice, a valorificării multelor posibilități existente, reuniunea de la Belgrad poate marca de aceea un nou pas înainte.

Unele dintre direcțiile de acțiune vizează în mod deosebit stabilirea de reglementări internaționale privind: prețurile, transferul de tehnologie, investițiile în străinătate, finanțarea diferitelor acțiuni, activitatea companiilor transnaționale, reglementări interstatale cu caracter juridic, fiscal, vamal ș.a. și înlăturarea barierelor comerciale tarifare și paratarifare. Țările semnatare ale Actului final al C.S.C.E. sînt chemate să-și intețească în săptămînile și lunile următoare eforturile pentru promovarea pe toate căile a cooperării economice internaționale, creînd astfel temelii mai trainice păcii și prosperității pe continentul nostru și în lume.

În ceea ce o privește, România va face tot ce depinde de ea ca spiritul și litera documentelor semnate la Helsinki să triumfe în mod plenar, inclusiv în domeniul cooperării economice, componentă esențială a întregului unitar pe care îl reprezintă Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

G. CRISTEA
dr. I. NIȚĂ

INDUSTRIA UNGARĂ PE TREPTELE ÎMPLINIRII

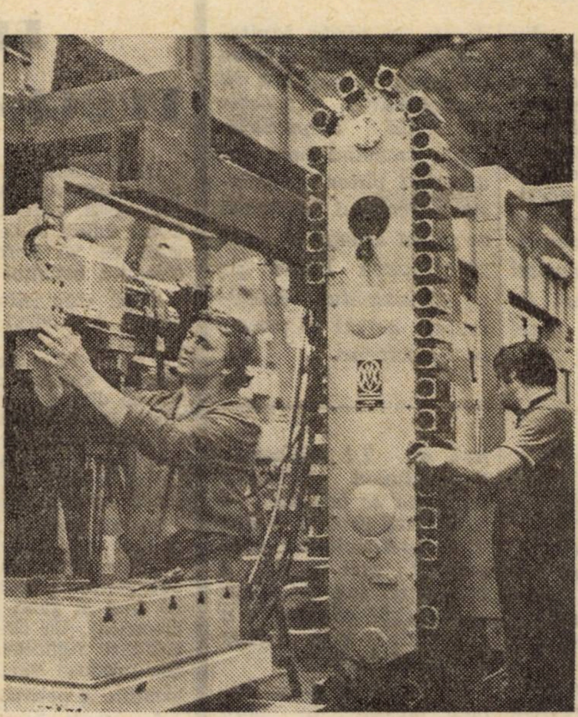

Asamblarea unei freze de un nou tip la fabrica de mașini-unelte a Uzinelor Csepel

DEZVOLTAREA economică a Ungariei s-a accelerat puternic în anii regimului socialist. Dacă între cele două războaie mondiale creșterea medie anuală a venitului național, indicator caracteristic pentru dinamismul și calitatea dezvoltării, s-a situat mereu sub 2%, în anii de după 1950 și pînă în perspectiva anului 1980 creșterea respectivă este de circa 6%, asigurînd posibilități și premise superioare pentru dezvoltarea economică și socială a Ungariei.

Accelerarea dezvoltării economiei ungare în anii construcției socialiste este realizată prin sporirea acumulării și utilizarea investițiilor pentru crearea unei economii moderne, complexe, prin importante modificări structurale.

O imagine generală a acestora este evidențiată de evoluția ponderii industriei în procesul de creare a venitului național — mai puțin de o cincime în vechiul regim, 42,6% în 1970 și aproape 47% în 1980 — concomitent cu diminuarea ponderii agriculturii — pînă la circa 14,5% în 1975 și 1980. Rolul industriei în cadrul întregii dezvoltări economice și sociale a Ungariei de astăzi este ilustrat totodată de partea ridicată a populației antrenate în industrie din totalul populației ocupate: circa 36% în perioada 1971—1980. În aceste condiții industria s-a afirmat și se afirmă din ce în ce mai puternic drept sectorul conducător al economiei, asigurînd amplificarea antrenării oamenilor muncii în activități cu productivități superioare, creînd noi și importante premise materiale pentru o dezvoltare dinamică, calitativă a economiei ungare.

Evoluția structurală a producției industriale (în % din total, în prețuri constante)

Ramura	1970	1975	1980
	(realizări)		(plan)
Industria minieră	5,2	3,8	3,1
Producția de energie electrică	3,3	3,5	3,6
Metalurgia	10,5	9,6	8,9
Construcțiile de mașini.	26,5	28,1	28,5
Producția materialelor de construcții	3,4	3,3	3,2
Industria chimică	10,4	12,8	14,7
Industria ușoară	16,8	16,2	16,1
Industria alimentară	21,0	19,8	19,0
Alte industrii	2,9	2,9	2,9
Total industrie	100,0	100,0	100,0

Sursa: „La Hongrie 1970—1980. Deux plans quinquennaux“, Chambre de Commerce de Hongrie.

INDUSTRIALIZAREA SOCIALISTĂ a Ungariei nu numai că a transformat macrostructura acestei țări, dar s-a înscris și se înscrie ca un proces cu efecte dintre cele mai importante asupra structurii însăși a producției industriale. Dacă în 1950 ponderea industriei extractive în totalul producției industriale era de peste 40%, ea s-a redus considerabil în decursul cincinalelor, diminuarea realizîndu-se în paralel cu creșterea ponderii industriilor prelucrătoare. În această direcție este relevabilă continuitatea politicii de dezvoltare prioritară a ramurilor-cheie ale industriei — construcțiile de mașini și industria chimică, promotoare ale progresului tehnic în întreaga economie (vezi tabelul). Astfel, deși **industria constructoare de mașini** a deținut întotdeauna partea cea mai ridicată din totalul industriilor prelucrătoare, numai în condițiile edificării socialismului a crescut și crește sensibil ponderea acestei ramuri în ansamblul industriei — de la 17—18%, cît era înainte de război, la 26,5% în 1970 și 28,5% în 1980. Pe linia diversificării producției în acest cadru s-a impus producția mijloacelor de transport — printre care renumitele autobuze Ikarus — a mijloacelor mecanice de precizie și electronicii.

Promovată puternic în peisajul industrial al Ungariei populare **industria chimică** este axată cu deosebire pe îngrășăminte pentru agricultură, mase plastice și produse farmaceutice, acestea din urmă deținînd în prezent circa o pătrime din totalul industriei chimice, față de 5% în 1950. Ca urmare a unei dezvoltări dinamice ponderea industriei chimice în totalul producției industriale a sporit continuu, atingînd 10,4% în 1970, 12,8% în 1975 și urmînd să se ridice la 14,7% în 1980.

Edificarea industriei maghiare pe fondul unor asemenea schimbări structurale asigură condiții pentru sporirea eficienței economice. Este semnificativ în această direcție că în perioada 1971—1975 **întregul spor de producție s-a realizat practic pe seama creșterii productivității muncii**, fapt dovedit de creșterea cu circa 0,6% a populației ocupate în industrie și cu circa 35% a producției industriale.

Pentru industrializarea socialistă a Ungariei este relevabil de asemenea, efortul depus în scopul **omogenizării dezvoltării industriale a teritoriului.** Numai Budapesta singură furniza în 1950 cu mult peste 50% din totalul producției industriale, ocupînd într-o proporție similară personalul industrial. Ori, ca urmare a eforturilor amintite, a unei accentuate dezvoltări industriale în regiunile situate la sud de axa industrială Balaton — Budapesta — Miskolc, la Leninváros și Szeged, la Debrecen sau la Pécs au fost construite numeroase unități industriale moderne. Ponderea Capitalei în totalul producției industriale s-a diminunat astfel, Budapesta acoperind în prezent circa o treime din totalul forței de muncă industrială. Pentru progresele înregistrate în dezvoltarea industrială omogenă a Ungariei prietene este semnificativ și faptul că din cele peste 1,8 milioane de persoane ocupate în prezent în industrie peste 0,4 milioane muncesc în întreprinderi situate în localități rurale.

UN FACTOR propulsor al dezvoltării industriale l-au constituit măsurile de perfecționare a conducerii industriei și economiei maghiare, adoptate în 1968. Ele au urmărit o mai bună articulare a activității de planificare cu realitățile concrete din economie și, în acest context, surprinderea la un nivel superior în politica de dezvoltare a efectelor sociale și ecologice ale creșterii economice. Ca urmare a aplicării acestor măsuri a fost lărgită sfera de autonomie și de responsabilitate a unităților.

Creșterea rolului conducător al industriei în economie pune o puternică amprentă asupra structurii exportului Ungariei de astăzi. În acest context se relevă amplificarea susținută în totalul exportului — pînă la aproape 28% în 1980, a ponderii mașinilor, mijloacelor de transport și a altor bunuri de investiții. Creșterea exportului a asigurat resurse pentru sporirea importurilor necesare dezvoltării.

Între România și Ungaria există relații de intensă colaborare economică. An de an schimburile comerciale între cele două țări au crescut continuu. În ansamblul comerțului exterior al Ungariei țara noastră deținea în 1975 o pondere de 3,2%, o pondere similară deținînd în același an țara vecină și prietenă în ansamblul comerțului exterior al României.

Dan POPESCU

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Rezerve valutare

CONFORM DATELOR publicate de F.M.I., în trim. I a.c. volumul total al rezervelor de aur și devize ale țărilor capitaliste dezvoltate a crescut cu 3,2 miliarde D.S.T., ajungînd la 116,7 miliarde D.S.T. Pe principalele țări din cadrul grupului amintit, ca și printre țările membre ale O.P.E.C., se constată sensibile deplasări de rezerve, cea mai amplă referindu-se la Anglia.

Rezerve de aur și valută, la sfîrșitul perioadei (în miliarde D.S.T., rotunjit)

Țări capitaliste industrializate	1976	Trim. I 1977	Modificarea (în %)
— R.F.G.	29,9	29,9	*
— S.U.A.	15,8	16,1	+ 2,1
— Japonia	14,3	14,9	+ 4,0
— Franța	8,4	8,5	+ 1,4
— Anglia	3,6	8,4	+129,8
— Elveția	11,2	9,5	— 15,4
— Olanda	6,4	6,1	— 3,3
— Italia	5,7	5,5	— 4,0
— Belgia	4,5	4,7	+ 5,2
— Canada	5,0	4,4	— 12,6
Țări membre ale O.P.E.C.			
— Arabia Saudită	23,3	24,0	+ 3,0
— Venezuela	7,4	7,2	— 2,3
— Nigeria	4,5	4,3	— 5,0
— Libia	2,7	2,7	— 3,5
— Algeria	1,7	2,0	+10,6
— Kuweit	1,6	1,6	— 1,2
— Emiratele Arabe Unite	1,6	1,6	— 4,6
— Indonezia	1,3	1,5	+19,9

*) Sub 0,5%
Sursa : B.I.K.I., nr. 60/1977

Deficit de petrol

DEPENDENȚA DE PETROL a economiei țărilor capitaliste dezvoltate va continua să se accentueze, în vreme ce oferta de petrol nu va reuși să țină pasul cu cererea în creștere, chiar în condițiile unui preț substanțial majorat, constată un studiu elaborat sub egida Institutului tehnologic din Massachusetts. Studiul, intitulat „Energia : perspective globale“, constată că în absența unei reorientări masive și urgente — dar și constisitoare și necesitînd mult timp — către alte surse de energie, chiar în ipoteza reușitei unui efort masiv de economisire și a unei creșteri economice moderate în țările capitaliste dezvoltate, cererea de petrol a acestora va depăși într-o proporție crescîndă disponibilitățile începînd încă din deceniul viitor. La sfîrșitul secolului deficitul ar putea ajunge la circa 20 milioane barili pe zi, echivalentul consumului actual al țărilor vest-europene.

Automobile în concurență

COMENTÎND concurența strînsă care se desfășoară pe piața mondială capitalistă între firmele constructoare de automobile din S.U.A., Europa occidentală și Japonia, revista L'Usine Nouvelle *arată că acestea din urmă au reușit să iasă primele din criză, fiind singurele care au depășit anul trecut nivelul global al producției din 1973 (au fabricat 7,8 milioane de vehicule, față de 7,1 milioane). Expansiunea firmelor japoneze se bazează — subliniază revista — atît pe competitivitatea comparativ mai înaltă a producției lor, cît și pe o strategie adecvată a exportului pe toate continentele.*

Cu toate că și-au întărit poziția de plan mondial, firmele japoneze constructoare de automobile rămîn cu mult în urmă — sub raportul cifrei de afaceri — față de firmele americane, și chiar față de unele firme vest-europene (vezi graficul).

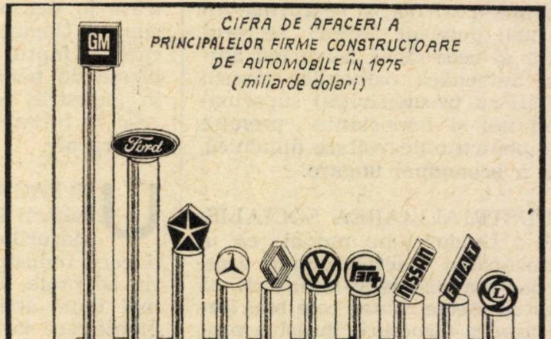

Orientări în dezvoltarea economică

BIRMANIA – PROGRAM 1977-1982

ÎN BIRMANIA a fost elaborat un program de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1977—1982, care urmărește înainte de toate o mai bună valorificare a resurselor naturale ale țării, ceea ce va permite de asemenea îmbunătățirea situației balanței sale comerciale.

După cum informează revista „L'Usine Nouvelle“, în cadrul volumului global al investițiilor prevăzute — 22,6 miliarde kyați (sumă echivalentă cu peste 16 miliarde franci francezi), principalele alocații vizează dezvoltarea agriculturii (construcția de diguri și rețele de irigații, extinderea utilizării îngrășămintelor), a pescuitului (modernizarea acestuia, precum și crearea condițiilor pentru comercializarea producției sale sporite) și a valorificării resurselor forestiere (perfecționarea metodelor de exploatare și transport al lemnului).

Un alt capitol important îl constituie investițiile pentru extinderea extracției metalelor neferoase (cositor, zinc, tungsten ș.a.), precum și a bazei energetice a economiei (valorificarea zăcămintelor de țiței și gaze, dezvoltarea producției de energie electrică). Ca obiective în cadrul industriei prelucrătoare figurează construirea unei fabrici textile (de produse semifinite) și a unei uzine de îngrășăminte și pesticide.

În sfîrșit, în domeniul infrastructurii se preconizează extinderea rețelei de șosele și poduri, îmbunătățirea celor existente, precum și dezvoltarea rețelei telefonice.

După cum s-a subliniat la Congresul al III-lea al Partidului „Calea Birmaniei spre Socialism“, se va urmări și în viitor întărirea rolului determinant al sectorului de stat în cadrul economiei naționale. În anul 1976/77 ponderea sectorului de stat în cadrul industriei a ajuns la 48,2 % ; din sectorul de stat fac integral parte industria energiei electrice, transporturile feroviare și aeriene, flota maritimă comercială și comerțul exterior, el avînd, de asemenea, poziții dominante în industria extractivă și în sectorul construcțiilor.

În anul 1977/78 sectorul de stat urmează să primească un volum de investiții de două ori mai mare decît în exercițiul precedent, iar industriei îi va reveni mai mult de o treime din totalul investițiilor. Importanța plasării în centrul atenției a sectorului de stat, și îndeosebi a industriei, pentru dezvoltarea viitoare a Birmaniei, apare pregnantă, dacă se ține seama de faptul că în prezent 65 % din populația ocupată în economia sa națională lucrează în agricultură.

N. P.

EVOLUȚII MONETARE

BENEFICIIND în perioada 6—10 iunie a.c. de efectul pozitiv al celei mai mici creșteri a indicelui prețului cu ridicata din ultimele șase luni (0.4% în mai a.c.), cursul **dolarului S.U.A.** a manifestat pe ansamblu o ușoară tendință de repreciere.

Francul elvețian a manifestat un recul, cotînd la sfîrșitul perioadei 2,49 franci pentru 1 dolar, față de 2,4845 franci la sfîrșitul perioadei trecute. Intervențiile Băncii Naționale a Elveției, care a cumpărat și în acest interval dolari S.U.A., vînzînd franci au fost unul din factorii care au contribuit la această mișcare descendentă.

Marca vest-germană a terminat intervalul la 2,3570 mărci pentru 1 dolar, față de 2,3550 mărci la finele intervalului precedent.

Lira sterlină, francul belgian, francul francez și **lira italiană** au oscilat ușor în jurul nivelurilor de 1,7180 dolari pentru 1 liră sterlină, respectiv 36,05 franci belgieni, 4,9450 franci francezi și 885,40 lire italiene pentru 1 dolar.

Dolarul canadian, după o perioadă de acalmie, a început din nou să manifeste o tendință de depreciere cotînd la sfîrșitul perioadei sub 95 dolari canadieni pentru 100 dolari S.U.A. **Yenul japonez**, în ciuda eforturilor autorităților japoneze de a-l menține la un nivel cît mai apropiat de 277 yeni pentru 1 dolar, s-a repreciat cu circa 1,7% (271 yeni pentru 1 dolar la sfîrșitul intervalului, față de 275,60 yeni cu o săptămînă în urmă).

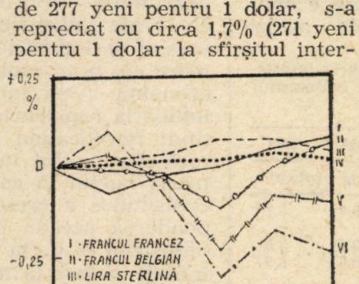

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 6—10 VI 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 3 VI 1977.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au evoluat diferențiat : la cele în eurodolari au scăzut cu 1/16% (cotînd în jur de 6,25%), la cele în eurofranci elvețieni au scăzut cu circa 3/16% (o cotație în jur de $4^1/_4$%), în timp ce la depozitele în euromărci vest-germane au crescut cu 1/8% (cotații în jur de 4,3125%).

Prețul aurului și-a continuat tendința de scădere, atingînd 140 dolari/uncie la sfîrșitul intervalului (al doilea fixing la Londra pe 10.VI.1977), față de 142,60 dolari/uncie cu o săptămînă în urmă.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Raportul Leontief

MOBILIZAREA ÎNTREGULUI POTENȚIAL NAȚIONAL – CALEA ELIMINĂRII SUBDEZVOLTĂRII ÎN FIECARE ȚARĂ (I)

ADÎNCIREA DECALAJELOR economice din lumea contemporană, ca și perspectiva menținerii dacă nu chiar a agravării lor în ultima parte a acestui secol, au determinat o intensificare a cercetărilor menite să evidențieze căile de depășire a acestei situații, prin accelerarea progresului economico-social al țărilor în curs de dezvoltare.

Una dintre contribuțiile recente în acest sens o constituie studiul „Viitorul economiei mondiale“, elaborat sub egida O.N.U. de un grup de oameni de știință în frunte cu profesorul Wassily Leontief. Ritmurile ipotetice de creștere utilizate pentru relevarea a ceea ce ar putea fi viitorul sau, mai precis, viitorii posibili ai economiei mondiale nu reprezintă previziuni, nici obiective oficiale ale O.N.U. Autorii demonstrează că nici chiar în ipoteza realizării obiectivelor minime pe care și le propune actuala Strategie internațională a dezvoltării pînă la sfîrșitul acestui secol — ceea ce pînă acum nu s-a întîmplat — decalajele în privința produsului pe locuitor (în medie de 12 la 1 în 1970) nu ar începe să se reducă nici în anul 2 000. Persistența acestor decalaje, subliniază autorii, „contravine în mod evident spiritului Strategiei internaționale a dezvoltării și Declarației asupra instaurării unei noi ordini economice internaționale, care cheamă la corectarea inegalităților și înlăturarea injustiției existente, care să facă posibilă reducerea decalajului dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare și să asigure o dezvoltare economică și socială accelerată și justiție generațiilor prezente și viitoare“ 1).

Accelerarea creșterii necesită o acumulare substanțial sporită

ATINGEREA obiectivului de reducere a decalajului în privința produsului pe locuitor, se relevă în studiu, presupune **realizarea treptată a unui ritm de creștere substanțial accelerat al P.N.B. pe locuitor în țările în curs de dezvoltare.**

În legătură cu mecanismul obținerii acestei dezvoltări mai rapide, autorii subliniază că **„ritmurile accelerate de creștere conduc la necesitatea unei creșteri substanțiale a ponderii investițiilor în produsul brut și a ponderii mijloacelor de producție în producția totală“** pag. 7), înscriind între principalele concluzii ale studiului lor pe aceea că **„o creștere accelerată în regiunile în curs de dezvoltare este posibilă numai cu condiția ca 30 pînă la 35%, iar în unele cazuri pînă la 40% din produsul lor brut să fie utilizat pentru investiții de capital“** (pag. 11).

Notînd că o rată mai înaltă a acumulării presupune un nivel mai redus al consumului pe locuitor în faza inițială, autorii scot în același timp cu claritate în evidență că **„acest inconvenient conduce în decursul perioadei supuse investigării, la niveluri mult mai ridicate atît ale fondului de consum cît și ale consumului pe locuitor datorită unei creșteri mai rapide a producției totale decît ar fi fost posibil pe baza unor rate mai scăzute ale investițiilor“** (pag. 8). Realizările României privind accelerarea creșterii fondului de consum confirmă că o țară în curs de dezvoltare nu poate realiza acest lucru decît printr-o opțiune fermă pentru o rată înaltă a acumulării.

În privința provenienței fondurilor pentru investiții, opiniile autorilor vin din nou să confirme tezele președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind rolul primordial al efortului propriu, relevînd că sursa principală o constituie resursele interne, față de care, deși își vor avea importanța lor, resursele provenind din exterior sînt totuși secundare. Concentrarea resurselor în vederea utilizării lor productive presupune, în viziunea autorilor, schimbări substanțiale de ordin economic, social și instituțional, care **„să faciliteze acumularea resurselor pentru investiții și orientarea lor către sectoarele esențiale pentru procesul dezvoltării accelerate“.** „O politică activă în domeniul investițiilor este de dorit — notează autorii —, inclusiv stabilirea unor priorități pentru investiții, și sporirea, acolo unde este necesar, a rolului investițiilor publice și al sectorului public în producție și în infrastructura economiei“ (pag. 8).

Prioritate investițiilor în industrie

O TRĂSĂTURĂ caracteristică a industrializării țărilor în curs de dezvoltare apare ca fiind **creșterea mai rapidă a producției industriei prelucrătoare în raport cu cea a produsului național brut,** în timp ce agricultura și industria extractivă ar urma să se dezvolte în ritmuri sub media celui al P.N.B., cînd acesta depășește 4% pe an.

„Sectorul secundar (industria prelucrătoare) tinde să conducă economia“, constată autorii în capitolul consacrat modificării structurilor economice. „Ritmul său de creștere depășește ritmul general de creștere a P.N.B. cu 1,5 puncte procentuale cînd acesta din urmă se situează pînă la 7%, și cu 4 puncte procentuale la un ritm de creștere al P.N.B. de 11—12%. **Cu cît mai înalt este ritmul general și nivelul de dezvoltare, cu atît mai mare este necesitatea creării și extinderii ramurilor industriei prelucrătoare“** (pag. 35).

Tabelul nr. 1

Scenarii ipotetice ale dezvoltării economiei mondiale

	Scenariul	A	B
Ritmuri de creștere (în %) :			
– Produsul național brut	I 1)	4,5	6,0
	C 2)	3,6	6,9
– Populația	I	1,0	2,5
	C	0,6	2,0
– Produsul național brut pe locuitor	I	3,5	3,5
	C	3,0	4,9
Decalajul veniturilor în anul 2000 3)	I	12 la 1	
	C	7 la 1	

A = Țările dezvoltate
B = Țările în curs de dezvoltare

1) Scenariu bazat pe extrapolarea pînă în anul 2000 a obiectivelor actualei Strategii internaționale a dezvoltării ritmurilor anterioare din țările dezvoltate.

2) Scenariu bazat pe reducerea substanțială a decalajului în privința P.N.B./loc.

3) Media P.N.B. pe locuitor al țărilor dezvoltate raportată la media P.N.B. pe locuitor al țărilor în curs de dezvoltare.

În acest cadru autorii subliniază o altă concluzie de bază a studiului, care și ea atestă justețea opțiunilor României pentru dezvoltarea industriei grele, arătînd că **„un accent pe industria grea este esențial pentru industrializarea și dezvoltarea economiei“.** Ei consideră drept **„cea mai distinctivă trăsătură a industrializării în țările în curs de dezvoltare“** faptul că **„ritmurile de creștere ale industriei ușoare sînt în general mai lente comparativ cu cele ale industriei grele (inclusiv fabricarea de mașini și utilaje și de produse industriale cum sînt oțelul, cauciucul, produsele chimice etc.). Această regulă generală este o consecință logică a creșterii ratei investițiilor și a scăderii ponderii consumului individual în utilizarea finală a produsului, ca și a creșterii raportului dintre produsul intermediar și produsul final“** (pag. 36). De aici și concluzia **„necesității speciale de investiții prioritare în ramurile industriale producătoare de mașini și instalații, în care se așteaptă o dezvoltare mai rapidă“.**

Tabelul nr. 2

Ipoteze privind corelația dintre ritmul de creștere proiectat al P.N.B. și rata investițiilor

Ritmul anual de creștere al P.N.B. (în %)	Rata investițiilor (în %)
4–6	pînă la 20
7–8	circa 30
9–10 sau peste	35–40

Dinu DRAGOMIRESCU

---

1) The Future of the World Economy. A United Nations Study by Wassily Leontief et al., pag. 3. În continuare trimiterile la această lucrare se vor face în text.

Dezechilibrul participării

DEȘI AGRICULTURA este ramura predominantă în economia națională a marii majorități a țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare, iar în cadrul industriei lor — ca o moștenire a dominației coloniale și a politicii neocolonialiste — predomină industria extractivă, furnizînd mai ales materii prime brute la export, participarea acestor țări la comerțul mondial nesocialist cu grupele respective de mărfuri rămîne minoră (vezi tabelul). Exceptînd unele produse agricole tropicale (cauciucul cafeaua, cacaua, zahărul, bananele, bumbacul etc.), o serie de minereur sau metale, precum și țițeiul, țările în curs de dezvoltare contribuie — în comparație cu țările capitaliste industrializate — la comerțul mondial nesocialist de materii prime alimentare și industriale într-o proporție aproape inversă cu raportul dintre populațiile celor două grupuri de țări. Este unul din aspectele care permit țărilor capitaliste dezvoltate să desfășoare și în cadrul acestui segment al pieței mondiale o politică a prețurilor, care dezavantajează țările în curs de dezvoltare.

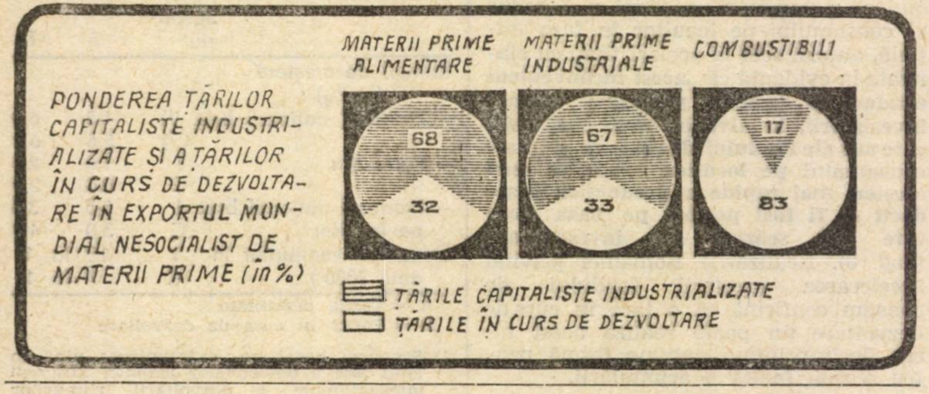

Ponderi vechi și noi ale conductelor de oțel

DATELE referitoare la producția de conducte de oțel a principalelor șapte țări producătoare din lumea capitalistă arată că — în ultimul sfert de veac — după o creștere continuă (pînă la 31,1 mil. tone în 1974), în ultimii doi ani aceasta a scăzut, respectiv la 27,4 mil. tone în 1976. Totodată, după cum se vede din tabel, s-a produs o radicală restructurare a producției între țările respective : Japonia a preluat postul de lider (după ce ocupase în 1950 penultimul loc), în timp ce S.U.A. și-au redus de aproape 3,4 ori ponderea în ansamblul producției celor șapte țări.

(în % din total)

Țara	1950	1970	1976*)
Japonia	2,3	29,0	31,0
S.U.A.	74,1	28,6	21,9
R.F.G.	6,7	16,5	16,1
Italia	2,6	7,7	12,8
Franța	3,2	7,3	7,3
Canada	1,8	4,0	5,8
Anglia	9,3	6,9	5,1

*) Estimații
Sursa : B.I.K.I. ; nr. 64/1977

Se remarcă de asemenea, faptul că, pentru majoritatea țărilor menționate, livrările la export dețin un loc important în producția de conducte de oțel : în 1976 ponderea a fost de 70% în cazul R.F.G., de 60% în cel al Japoniei, 54% pentru Italia, 50% pentru Franța, 36% pentru Anglia etc.

Dispecerul automat

SPECIALIȘTII Institutului de cercetări „Energoproiekt“ din Sofia elaborează în prezent un sistem automatizat de dispecerat al rețelei de aprovizionare cu energie electrică din Bulgaria cu ajutorul unor calculatoare electronice din a treia generație. Devenit o necesitate ca urmare a creșterii susținute a capacităților instalate și a complexității sporite a sistemului energetic național, „dispecerul automat“ va permite realizarea unor regimuri optime de activitate în condiții normale, iar în cazul producerii unor avarii — adoptarea rapidă a celor mai adecvate măsuri.

Totodată, sistemul automatizat de dispecerat va crea condițiile pentru economisirea de combustibili în acest domeniu, pentru asigurarea unei aprovizionări regulate cu energie electrică și pentru îmbunătățirea regimului de conectare cu sistemele energetice ale altor țări. Numai în industria energiei electrice se vor realiza anual economii de 4,5—5 milioane de leva, iar pe ansamblul economiei R.P. Bulgaria — de circa 27 milioane de leva.

Cuba: plantații de pin și eucalipt

ÎN PREZENT necesarul de lemn industrial al economiei Cubei nu este decît parțial acoperit prin exploatarea resurselor forestiere proprii, țara fiind nevoită să importe îndeosebi cherestea și furnir. De aceea, paralel cu dezvoltarea unei industrii moderne de prelucrare a lemnului și a deșeurilor de trestie de zahăr, se extind plantațiile de păduri (în special de pin și eucalipt), se organizează gospodărirea rațională a resurselor forestiere.

Conform previziunilor suprafețele împădurite de pe teritoriul Cubei urmează să sporească pînă în anul 2 000 cu 2,85 mil. ha. Ca urmare, se apreciază că în jurul anului 1990 Cuba va putea acoperi în întregime din producția proprie necesarul intern de consum la o serie de materiale lemnoase, iar ulterior va putea sista importul acestora.

Fibrele chimice concurează oțelul

CERCURILE INDUSTRIALE DIN S.U.A. manifestă un interes crescînd față de un nou tip de fibre chimice — denumite aramidice; se apreciază că, prin calitățile lor (greutate redusă, durabilitate, proprietăți ignifuge și anticorosive etc.) aceste fibre vor concura cu succes — în pofida prețului de cost deocamdată ridicat — oțelul sau fibrele de sticlă la confecționarea de cabluri folosite în exploatările submarine, de rețele cord pentru anvelope, de bărci, de căști și mănuși pentru participanții la curse ș.a. Deocamdată, extinderea utilizării fibrelor aramidice este frînată de capacitățile limitate de producție a acestora; în anul în curs firma producătoare „Dupont de Nemours“ proiectează să fabrice 4,1 mii tone de asemenea fibre, iar la jumătatea deceniului următor să sporească producția lor la 22,6—27,2 mii tone.

Secolul vitezei nu se dezminte

EFORTURILE oamenilor de știință, inginerilor și tehnicienilor pentru sporirea vitezei diferitelor mijloace de transport sînt periodic marcate de noi realizări. Printre performanțele recente de acest gen se numără punerea în circulație în Anglia pe linia Londra-Bristol, a unui nou tip de tren (fotografia de sus). Acesta dispune nu numai de locomotivă-diesel și vagoane aerodinamice, capabile să circule cu viteze mergînd pînă la 230 km pe oră, dar și de o instalație hidraulică, care imprimă o anumită înclinație întregii garnituri la curbe, astfel încît trenul nu-și reduce viteza pe porțiunile dificile ale căii ferate.

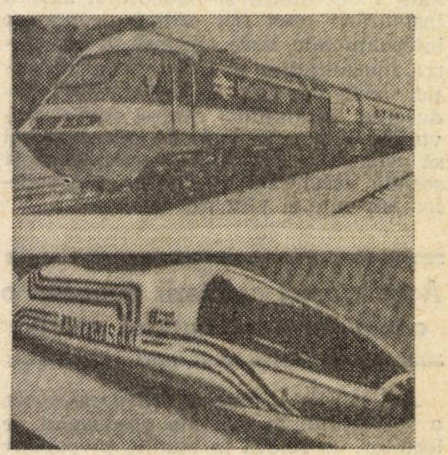

În ceea ce privește transporturile rutiere, se pare că ultima performanță aparține specialiștilor firmei japoneze „Kawasaki“, care au construit un nou tip de motocicletă, îmbrăcată într-o caroserie aerodinamică, cu o lungime de 8,2 m (fotografia de jos). Ea poate să atingă viteze pînă la 700 km/oră, dar — recunosc înșiși constructorii — tocmai de aceea ea nu va apare curînd pe autostrăzi.

CURIER

GLOSAR

„Șarpele valutar“ vest-european [I]

„ȘARPELE VALUTAR“ este denumirea figurativă dată unui aranjament convenit între cîteva țări vest-europene în vederea realizării unei anumite discipline în relațiile valorice dintre monedele respective. El a fost inițiat ca un prim pas spre proiectata uniune economică și monetară a Pieței comune și reprezintă în acest sens o replică la adresa dezordinii monetare din Occident, apărută în urma crizei și a abandonării consecutive a sistemului monetar internațional de la Bretton Woods.

Proiectul de integrare monetară a țărilor din Piața comună și, în cadrul acesteia, „șarpele valutar“, au vizat formarea unui al doilea centru monetar internațional alături de cel din S.U.A. (reprezentat prin Fondul Monetar Internațional cu sediul la Washington), mai precis a unui centru care să-l poată concura pe cel vechi tocmai prin arborarea drapelului stabilității, al echilibrului, al încrederii, suport incontestabil al unei dezvoltări normale și echitabile a relațiilor economice internaționale.

Pentru aceasta, țările participante la „șarpe“ (în prezent, Belgia, Luxemburg, Danemarca, R.F.G., Olanda, Norvegia și Suedia ; s-au retras pe parcurs : Franța, Irlanda, Italia și Marea Britanie) și-au luat la 24 aprilie 1972 angajamentul de a nu permite între ele fluctuații ale cursurilor valutare mai mari de 2,25% (așa-zisa fluctuare concertată). Față de monedele celorlalte țări din Piața comună, precum și față de monedele țărilor care fac parte din acest organism vest-european, în primul rînd față de dolarul S.U.A., cursurile flotează liber, fără nici o limită. De aici, rațiunea asemănării acestui aranjament cu un șarpe : „pielea“ șarpelui o constituie cele două limite, superioară și inferioară, a fluctuației admisibile a cursurilor valutare ; între aceste limite se înscriu liniile ondulatorii care umplu spațiul dintre limite și care redau evoluția cursurilor fluctuante concertat ; tot acest complex de linii „șarpele“, coboară și urcă liber față de celelalte valute în funcție de capriciile cererii și ofertei, imitînd ondulațiile mari și neprevăzute ale unei reptile.

Pentru menținerea cursurilor valutare reciproce între limitele convenite a fost prevăzută obligația băncilor centrale din „șarpe“ de a interveni pe piață atunci cînd tendința cursurilor este de a trece dincolo de limite. Astfel, dacă o valută din „șarpe“ este oferită pe piață în prea mari cantități, banca trebuie să cumpere această valută pînă se restabilește echilibrul dintre cerere și ofertă, iar cursul reintră în „pielea“ șarpelui. Invers, dacă o altă valută din șarpe este prea solicitată pe piață și cursul ei tinde să crească peste limita superioară, aceeași bancă trebuie să pună în vînzare această valută din rezervele proprii sau din împrumuturi, pînă la reintrarea cursului valutar între limitele convenite. Obligația băncilor este valabilă numai pentru corectarea cursului valutelor din „șarpe“ ; ea încetează în cazul cursului celorlalte valute.

Mecanismul menținerii unei stabilități relative a cursurilor valutare, adoptat de țările amintite, nu constituie o inovație ; el este același ca cel în vigoare în cadrul Fondului Monetar Internațional atita vreme cît acest Fond supraveghea aplicarea unui sistem monetar internațional menit să apere echilibrul și stabilitatea. Odată cu renunțarea la principiul stabilității și cu trecerea la flotarea liberă a cursurilor, generalizată în 1973, „șarpele valutar“ vest-european a rămas singurul mecanism de acest gen, menit să asigure o corelație valorică stabilă între monede (în cazul de față, între un număr restrîns de monede), chiar în condițiile crizei economice și monetare din Occident.

C. K.

Potențial economic

Emil-Ioan Chirilescu, Roman — 1) Ponderea populației României în populația globului în 1974, cel mai recent an pentru care Anuarul statistic al țării noastre ne oferă date, era de 0,54%. În 1960 ponderea respectivă fusese de 0,63%, iar în 1971 de 0,57%. Față de anul 1966 populația României era la începutul acestui an mai mare cu aproape 2,5 milioane de locuitori. 2) Ponderea produsului național brut al României în produsul național brut al ansamblului țărilor lumii a sporit de la 0,31% în 1960 la 0,46% în 1971. 3) Ponderea României în comerțul mondial a crescut de la 0,36% în 1950 la 0,60% în 1975, în vreme ce volumul comerțului nostru exterior pe locuitor a sporit de la 28 dolari în 1950 la 504 dolari în 1975. Cifrele prezentate sînt extrase din lucrarea „Economia mondială. Tipologia economiilor naționale“, apărută în acest an în Editura Politică. 4) Unitățile Ministerului Turismului desfășoară activitatea atît în domeniul turismului intern cît și în cel al turismului internațional. 5) Ministerul Turismului organizează cursuri pentru pregătirea cadrelor necesare rețelei sale; cadrele cu studii superioare se pregătesc la Facultatea de Comerț a Academiei de Studii Economice din București.

Repartiție

Florin Codruț, București — 1) Platforma continentală a Mării Nordului este împărțită după cum urmează: Anglia 46%, Norvegia 25%, Olanda 10,5%, Danemarca 9,5% ,R.F.G. 7%, Belgia și Franța cîte 1%. Cea mai bogată în zăcăminte este zona britanică, care deține 3% din rezervele mondiale recuperabile de hidrocarburi. 2) În baza rezultatelor înregistrate în 1976, cei mai mari producători mondiali de petrol au fost în ordine (producția în milioane tone): U.R.S.S. (521), Arabia Saudită (428), S.U.A. (403). Trecerea Arabiei Saudite de pe locul 3 pe locul 2 anul trecut se explică prin sporirea cu 21,8% a extracției în această țară, paralel cu scăderea cu 2% a extracției în S.U.A., țară care cu numai cîțiva ani în urmă ocupa încă primul loc în lume la acest capitol. 3) 1 tonă de echivalent petrol este egală cu 1 170 metri cubi de gaze naturale.

Mesarovic despre prognoza lui Herman Kahn

Ionel Lungu, Constanța — Opiniile pe marginea ultimei lucrări a lui Herman Kahn „Următorii 200 de ani“ sînt contradictorii. Recent, Mihajlo Mesarovic, unul din coautorii raportului „Omenirea la răspîntie“, a analizat critic în fața membrilor Asociației americane a Clubului de la Roma premisele ultimei prognoze a lui Herman Kahn. Potrivit tezelor susținute de Herman Kahn „peste două secole, aproape pretutindeni, oamenii vor fi numeroși, bogați și vor controla natura“. Critica fundamentală pe care i-o adresează Mesarovic lui Herman Kahn este aceea că el studiază separat diferitele domenii — energie, materii prime, alimentație etc. — neglijînd interacțiunea lor. Astfel, de pildă, Kahn prevede randamente agricole mult sporite, exploatarea zăcămintelor minerale cu conținut sărac, dar nu modifică în consecință previziunile privind consumul de energie. Dimpotrivă, el este singurul dintre toți experții care prevede o cădere a prețului petrolului la 3—7 dolari barilul peste mai puțin de zece ani. El neglijează însă, afirmă Mesarovic, că la acest preț „noul petrol“, cel din oceane, din șisturi bituminoase, din alte zăcăminte greu de exploatat nu ar mai fi deloc rentabil.

În general, consideră Mesarovic, Herman Kahn ia dorințele drept realități și suprimă probleme reale presupunîndu-le rezolvate, susținînd de aceea că nu există necesitatea instaurării unei noi ordini economice mondiale. El crede încă — scrie săptămînalul francez „L'Express“ — în virtuțile selecției naturale și ale liberei concurențe, în contradicție cu istoria ultimilor 15 ani care arată că libera concurență acționează efectiv în favoarea țărilor bogate și agravează inegalitatea mondială. Este ceea ce constată și Robert McNamara, președintele Băncii Mondiale, cînd afirmă că „sărăcia tinde să se perpetueze și, fără o intervenție deliberată contra acestei dinamici fatale, ea va persista și se va agrava“.

Comentînd tezele în contradicție cu realitatea ale lui Herman Kahn, revista citată conchide : „Există riscul ca el să furnizeze o justificare pseudoștiințifică tuturor celor care, cramponați de privilegiile lor, preferă politica struțului repunerii în cauză a unei ordini economice perimate“.

Wassily Leontief

Ștefan C. Panait, Cluj-Napoca — 1) Așa-numitul „Proiect 2000“ — studiu inițiat de Departamentul pentru probleme economice și sociale ale Secretariatului O.N.U. — își propune examinarea, în colaborare cu comisiile economice regionale și cu alte organisme din sistemul O.N.U., a direcțiilor posibile de dezvoltare în ultima parte a acestui secol și a implicațiilor lor. Elaborarea studiului se inscrie între activitățile inițiate de O.N.U. în baza mai multor rezoluții ale Adunării Generale, privind cercetarea interdependențelor dintre populație, resurse, mediu și dezvoltare, precum și a perspectivelor economice pe termen lung. 2) Despre istoricul Raportului „Viitorul economiei mondiale“ am scris în nr. 21/1977, chiar la această rubrică. Wassily Leontief, coordonatorul grupului de autori ai Raportului, s-a născut în 1906 la Leningrad, și-a făcut studiile universitare în orașul natal, unde obține licența în economie în 1925, apoi la Berlin, unde obține titlul de doctor în științe în 1928. A lucrat apoi la Kiel, la Institutul de comerț internațional, unde începe analiza economică a costului de producție. În 1929 este invitat în China cu rol de consilier la construirea unor căi ferate; a revizitat China în 1973. În 1931 este invitat în S.U.A., întîi la New York și apoi la universitatea Harvard, unde este profesor și acum. La Harvard, pe baza unei alocații speciale ce i s-a pus la dispoziție pe timp de un an, se dedică — inițial fără prea mare încredere — modelului input-output care avea să-i aducă celebritatea mondială și Premiul Nobel pentru economie (în 1973).

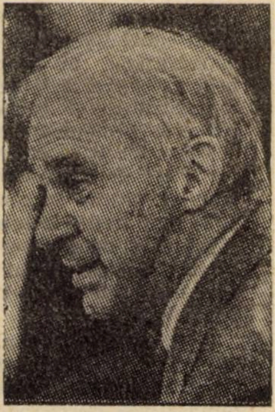

Acordul global în agricultura cooperatistă

(Urmare din pag. 9)

de mecanizatori, precum și pe cel al echipelor mixte de mecanizatori și cooperatori.

Dimensionarea rațională a echipelor ca o condiție importantă în buna organizare a muncii în acord global, în folosirea eficientă a mijloacelor materiale, în îndrumarea și controlul din partea șefului de echipă, au constituit orientări de bază cărora conducerile cooperativelor și ale stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii le-au acordat o atenție deosebită. Așa se explică faptul că pentru acest an, numărul echipelor de mecanizatori a crescut cu 8% față de anul 1976 și au cuprins în cadrul acestora 41% din totalul mecanizatorilor care lucrează în secțiile pentru mecanizarea agriculturii din cadrul C.A.P. : pentru acest an suprafața ce se va lucra de către echipele de mecanizatori în sistemul acordului global este mai mare cu 38% față de anul precedent.

Conducerile cooperativelor, cu sprijinul specialiștilor de la consiliile intercooperatiste, au acordat atenție deosebită și organizării echipelor mixte de mecanizatori și cooperatori, atît în ce privește dimensionarea și mărimea acestora, cît și în stabilirea componenței lor. Față de anul 1976, în acest an au fost constituite în cooperative cu peste 10% mai multe echipe mixte de mecanizatori și cooperatori, care au angajat în sistemul acordului global o suprafață mai mare cu peste 17% față de anul precedent.

O experiență bună în constituirea echipelor și în mod deosebit în dimensionarea acestora, cu efect direct în îmbunătățirea participării la muncă a cooperatorilor, s-a întîlnit în toate zonele țării, în mod deosebit în multe cooperative din județele Constanța, Dolj, Galați, Ialomița, Ilfov, Mehedinți, Olt, Teleorman și altele, unde conducerile acestora au acordat încă de la începutul anului o atenție deosebită organizării muncii ca factor important în realizarea și depășirea sarcinilor de plan.

În vederea cunoașterii obligațiilor ce revin unităților pentru asigurarea condițiilor tehnico-materiale necesare producțiilor stabilite fiecărei echipe, răspunderile membrilor echipei pentru efectuarea la timp a întregului volum de lucrări, respectarea tehnologiilor, precum și drepturile de retribuire, au fost încheiate angajamente între șeful de echipă și șeful de fermă, respectiv șeful de brigadă sau de sector, angajamente care au fost aprobate de consiliul de coducerere al cooperativei agricole. Pentru ca toate drepturile și obligațiile ce revin echipei să fie cunoscute așa cum se prevede în lege, angajamentele au fost semnate de către toți membrii echipei. Încă din iarnă, în cadrul învățămîntului agrozootehnic, au fost prezentate tehnologiile ce se vor aplica fiecărei culturi, volumul de muncă ce trebuie efectuat de către cooperatori, problemele legate de asigurarea densității plantelor pe unitatea de suprafață, modul cum se retribuie munca pentru producția angajată și pentru cea realizată în plus. Toate aceste măsuri au dus la angajarea în acord global a întregii suprafețe de păioase și culturi prășitoare, peste 91% din suprafețele de legume, vie și pomi, iar în zootehnie întreaga producție de la efectivele existente.

Cele 5 luni care au trecut din acest an, dovedesc pe deplin, prin realizările înregistrate, că forma de retribuire în acord global, care cuprinde întreaga activitate din cooperative, este realistă și constituie pîrghie sigură în realizarea unor indicatori superiori de producție și de venituri. În prezent stadiul de vegetație și întreținere al culturilor este satisfăcător, anticipîndu-se realizarea unor producții bune. În zootehnie, unde rezultatele se cunosc periodic la unele produse, acestea sînt superioare, atît graficelor cît și realizărilor din perioada similară a anului trecut. La laptele de vacă de exemplu, în perioada 1 ianuarie — 31 mai a.c. s-a livrat cu peste 14% mai mult față de prevederile cuprinse în grafic, iar față de aceeași perioadă a anului 1976 cu 23% ; la carnea de bovine cu 10% mai mult decît se înscrisese în grafic și cu 32% față de anul trecut.

Sînt județe unde la lapte de vacă cooperativele agricole de producție au realizări cu mult peste grafic : Sălaj 84%, Mureș 60%, Sibiu 37%, Teleorman 36%, iar la carne de taurine : Iași 46%, Bihor 33%, Arad și Covasna 32%, Argeș 31%.

Măsurile întreprinse în unitățile agricole cooperatiste au creat condiții mai bune pentru realizarea unor nivele de producție superioare care să contribuie la o mai bună aprovizionare a populației cu produse agro-alimentare, la obținerea unor venituri superioare de către fiecare cooperativă și cooperator.

Asigurați-vă abonamentul la „Revista economică" pe semestrul II 1977!

Abonîndu-vă la „Revista economică" pe semestrul II 1977, vă asigurați primirea cu regularitate a revistei și a Suplimentului economico-legislativ. Prețul unui abonament este : 130 lei pe semestru. Pentru elevi, studenți și cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, costul unui abonament este de lei 65 pe semestru.

Răspunzînd cerințelor unui mare număr de cititori față de consultațiile publicate în sprijinul participanților la învățămîntul politico-ideologic de partid, REVISTA ECONOMICĂ va publica în anul de învățămînt 1977–1978 consultații cuprinzînd date noi, actualizate, precum și un glosar de termeni și noțiuni economice, scheme și grafice.

Pentru **candidații la examenul de admitere în învățămîntul superior economic în anul universitar 1977–1978,** REVISTA ECONOMICĂ va publica consultații actualizate de economie politică pe temele din programa examenului de admitere în învățămîntul superior economic.

Abonamentele se fac prin serviciile de difuzare a presei din cadrul oficiilor P.T.T.R. din întreaga țară sau prin mandat poștal pe adresa :

Intreprinderea de stat pentru imprimate și administrarea publicațiilor (I.S.I.A.P.)
Piața Scinteii nr. 1, București.
Cont nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R., Filiala sectorului 1.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 24 din 17 iunie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Ridicarea calității – cerință a producției moderne **(Bogdan Pădure)** 1
– Acțiuni în actualitate. Reconstrucție și dezvoltare **(Adrian Rusu)** 3
– Priorități în întreprinderile de materiale de construcții. Creșterea și diversificarea producției în condiții de eficiență sporită **(Petre Cioclu)** 4
– Intărirea rolului maistrului în producție **(Apostol Sima)** 6
– Organizarea muncii în acord global în agricultura cooperatistă **(Vasile Trutescu)** 8
– Semnificații ale rezultatelor preliminare ale recensămîntului populației și locuințelor. 1966–1976 : accelerarea dinamismului economico-social al României **(dr. Marinache Vasilescu)** 10
– Cititorii au cuvîntul 12

CONDUCERE – ORGANIZARE

– O preocupare majoră a conducerii colective : asigurarea îndeplinirii programelor suplimentare **(V. Livianu)** 13

TEORII – IDEII

– Perfecționarea conducerii și organizării economiei. Dialectica opticii, conceptelor și instrumentelor **(dr. Maria D. Popescu)** 15
– Democrația socialistă – expresie a drepturilor fundamentale ale oamenilor muncii **(conf. dr. Olivia Clătici)** 18
– Progresul economic neîntrerupt, baza dezvoltării independenței (II) **(prof. dr. Gheorghe Crețoiu)** 20
– Școli ● curente ● economiști. Eșecul „new-economics"-ului (II) **(P. Tudor)** 22
– Tradiții progresiste în studiul economiei și istoriei naționale (semnează :**acad. Vasile Malinschi, Costin Murgescu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

– Un factor de stimulare a progresului economic și social : cooperarea industrială pe plan european **(G. Cristea, dr. I. Niță)** 25
– Industria ungară pe treptele împlinirii **(Dan Popescu)** 27
– Tendințe – conjuncturi 28
– Raportul Leontief. Mobilizarea întregului potențial național – calea eliminării subdezvoltării în fiecare țară (I) **(Dinu Dragomirescu)** 29
– Mondorama 30
– Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

CENTRALA DE UTILAJE ŞI PIESE DE SCHIMB PENTRU INDUSTRIA CHIMICĂ

BUCUREŞTI – ROMÂNIA
bulevardul ION ŞULEA, nr. 313,
telefon 44 11 94, 44 17 94. telex 116 13

Centrala de utilaje şi piese de schimb pentru industria chimică reuneşte întreprinderi de înaltă tehnicitate şi cu tradiţie industrială, specializate în fabricaţia de :

– utilaje şi instalaţii pentru industria chimică (coloane, reactoare, scrubere etc.) din oţeluri inoxidabile şi oţel carbon ;

– utilaje şi conducte din oţeluri emailate ;

– utilaje şi instalaţii tehnologice din materiale termoplastice ;

– rezervoare, utilaje tehnologice, conducte, instalaţii de ventilaţie din PAFS (poliester armat cu fibre de sticlă) pentru industria chimică şi alimentară – rezistente la fluor şi la compuşii acestuia ;

– rezervoare, utilaje tehnologice şi conducte pentru industria chimică, minieră sau alimentară, protejate cu folii de elastomeri pe bază de cauciuc natural, butadienstirenic, policloroprenic, butilic, acrilonitrilic, polietilenă clorosulfonată;

– utilaje din materiale carbografitice (schimbătoare de căldură, scrubere, coloane etc.), precum şi protecţii cu materiale grafitice.

– matriţe pentru industria maselor plastice şi cauciucului, inclusiv pentru fabricaţia de anvelope de autoturisme şi autocamioane;

– aparate de măsură, control, automatizare :

a. aparate indicatoare, de măsură şi control pentru temperatură, presiune, nivel şi debit în instalaţiile chimice (termometre, manometre cu membrană de separaţie, indicatoare şi semnalizatoare de nivel, indicatoare de debit de tipul rotametrului pentru apă şi aer, cutii de protecţie din răşini poliesterice armate cu fibre de sticlă echipate cu aparate de măsură şi control).

b. elemente auxiliare pentru instalaţii de automatizare (relee, electroventile, ventile acţionate pneumatic, oale de condens).

c. ventile şi valve pentru industria cauciucului (camere de aer)

– Pompe centrifugale din oţeluri inoxidabile

– Pompe centrifugale rezistente la coroziuni din :
silumin,
fontă silicioasă,
răşini sintetice,
materiale termoplastice,
materiale carbografitice,
fontă ebonitată şi cauciucată.

Armături industriale acţionate electric, pneumatic sau manual confecţionate din :
oţeluri inoxidabile
materiale termoplastice
fontă ebonitată.

– Chituri, mortare, mase de şpaclu pe bază de lianţi anorganici, utilizabile la protecţii anticorozive rezistente la temperaturi pînă la + 1 000° Celsius.

– Adezivi şi masticuri pe bază de elastomeri.

– Articole tehnice buretoase pe bază de latexuri sintetice pentru industria auto, mobilei etc.

Centrala dispune de un centru pentru studii şi analize privind gradul de poluare chimică a atmosferei şi apelor.

De asemenea, în cadrul centralei funcţionează un sector de proiectare şi studii pentru utilaje în industria chimică.

CENTRALA CIMENTULUI – BUCUREŞTI
vă oferă:

var
hidratat

un produs realizat de:

COMBINATUL DE LIANŢI ŞI AZBOCIMENT ALEŞD,
Comuna Chistag, jud. Bihor
tel. 12141—12142

ÎNTREPRINDEREA DE LIANŢI BRAŞOV, str. Carpaţilor 24
tel. 32480

COMBINATUL DE LIANŢI CÎMPU LUNG MUSCEL
judeţul Argeş
tel. 12700

Varul hidratat se obţine ca un produs pulverulent prin hidratarea varului bulgări. Produsul corespunde următoarelor condiţii tehnice conform STAS 9201—72: var H se foloseşte ca liant aerian în construcţii, ca plastifiant în mortarele mixte şi ca materie primă sau auxiliară în diferite ramuri ale industriei. Prezintă următoare avantaje: ■ nu se degradează în timpul depozitării ■ elimină pericolul apariţiei de împuşcări în pereţi ■ se foloseşte ca atare direct în betonieră la preparar mortarelor, eliminînd operaţiile de stingere şi preparare a laptelui de var ■ în cazul aplicării în industria chimică şi la tratarea apelor rezolvă problema reziduuril la stingere ■ preţul: în saci 225 lei/t. — în vrac 174 lei m³. Varul hidratat se obţine pe bază de repartiţie.

COMBINATUL DE LIANŢI – CÎMPULUNG MUSCEL
jud Argeş; tel. 12700

GRANULITUL este un agregat artificial ce se obţine prin expandarea argilei uşor fuzibile în cuptor rotativ

CARACTERISTICI FIZICO-MECANICE – STAS 7343–73

● granule rotunjite ● suprafaţă vitrifiată ● structură poroasă în spărtură ● densitate volumetrică 600—800 kg/m³ ● rezistenţă la strivire 25—30 daN/cm²

Se poate livra în vrac, nesortat şi sortat: 0—7 mm, 7—16 mm, 16—31 mm

Preţul informativ de livrare 87,65 lei/m³

DOMENII DE UTILIZARE La prepararea betoanelor uşoare pentru:

— izolaţie termică, mărcile B 25—B 50
— izolaţie termică şi rezistenţă, marca B 100
— elemente de rezistenţă, mărcile B 150—B 400

● Se poate folosi şi în vrac pentru straturi de izolaţie termică la terase etc.

BLOCURI MICI DIN BETON CU AGREGATE UŞOARE (GRANULIT) STAS 6029—7

Dimensiuni: 290×240×188 mm

Caracteristici: marca 50, clasa de densitate C_1

La solicitările beneficiarilor se pot realiza şi blocuri de alte dimensiuni. Preţ informativ de livrare 3000—4000 lei/1000 bucăţi.

ipsos

● **PENTRU CONSTRUCŢII:** se realizează în trei calităţi. Timpul de priză în minute: începutul — CI şi CII — 5' CIII — 1' sfîrşitul — min. CI şi CII — 10' CIII — 6'; max. 30' pentru toate cele trei tipuri.

● **PENTRU MODELAT:** se fabrică în patru calităţi simbolizate: Ms; MI; MII; MIII. Domenii de utilizare: Ms — pt . modele originale forme mamă şi forme pentru produse de serie scurtă şi unicate. MI — forme de lucru pentru porţelan. MII — forme de lucru pentru faianţă. MIII — pentru realizarea operelor de artă.

Produse realizate de **COMBINATUL DE LIANŢI ŞI MATERIALE REFRACTARE TURDA, JUD. CLUJ**

Lei 5

D646
X 140

Revista
ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

EXPERIENȚE IN ACTUALITATE. CUM VALORIFICĂM METALUL?

ECONOMISIREA ENERGIEI

CREATIVITATE ȘI EFICIENȚĂ IN CONDUCEREA COLECTIVĂ

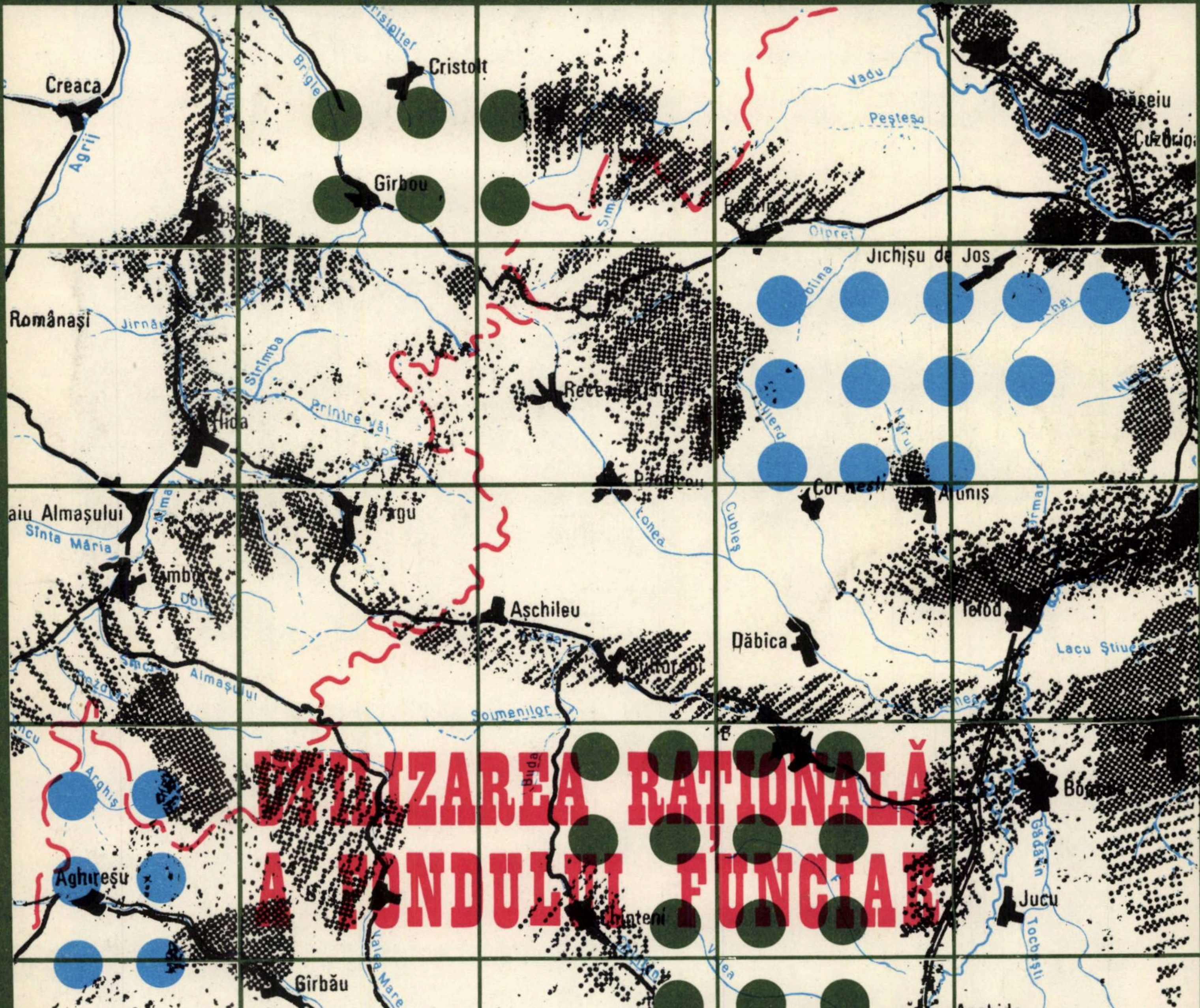
Creaca
Agrij
Cristolț
Girbou
Jichișu de Jos
Peștes
Vadu
Cuzdrioara
Românași
Jirnău
Recea-Cristur
Cornești
Aluniș
aiu Almașului
Sînta Măria
Zimbor
Aschileu
Dăbica
Iclod
Lacu Știucii
Aghireșu
Bonțida
Jucu
Chinteni
Gîrbău
Valea Mare
Apahida
Baciu
Căpușu Mare
Agîrbiciu
CLUJ-NAPOCA
Someșu Mic
Gilău
Zapodie
Gădălin
Tocbești
Gădălin

UTILIZAREA RAȚIONALĂ A FONDULUI FUNCIAR

Numărul 25 ● Vineri 24 iunie 1977

PREŞEDINTELE NICOLAE CEAUŞESCU

– *activitate dinamică pentru extinderea relaţiilor economice internaţionale ale ţării noastre*

Semnarea de către tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Edward Gierek a Declaraţiei privind intărirea şi aprofundarea colaborării dintre P.C.R. şi P.M.U.P., dintre Republica Socialistă România şi Republica Populară Polonă.

Tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Erich Honecker semnează Declaraţia cu privire la adîncirea prieteniei şi dezvoltarea colaborării frăţeşti dintre P.C.R. şi P.S.U.G., dintre Republica Socialistă România şi Republica Democrată Germană.

Solemnitatea semnării Comunicatului privind intilnirea prietenească dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi János Kádár.

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
1983

ROMÂNIA: O POLITICĂ ACTIVĂ DE LĂRGIRE A COLABORĂRII ECONOMICE

ÎNTREAGA ACTIVITATE INTERNAȚIONALĂ a Partidului Comunist Român, a Republicii Socialiste România se întemeiază pe analiza profundă, științifică a situației existente în lume, a direcțiilor și a perspectivelor evoluției sale. În lumina acestei analize, acțiunile partidului și ale statului nostru pe plan internațional pornesc de la marile schimbări revoluționare, naționale și sociale, petrecute în lume, de la mutațiile profunde intervenite în raportul mondial de forțe, de la afirmarea tot mai puternică a voinței popoarelor de a pune capăt oricărei politici de dominație și inegalitate, de a-și organiza viața potrivit propriilor dorințe și interese, fără nici un amestec din afară. Desfășurarea evenimentelor în perioada care a trecut de la Congresul al XI-lea al partidului a confirmat încă o dată deplina justețe a aprecierilor și concluziilor Congresului privind sensul transformărilor care au loc sub ochii noștri în lume, a adeverit orientările fundamentale ale politicii externe a României socialiste.

În spiritul hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului, România situează în mod constant în centrul preocupărilor sale pe plan internațional dezvoltarea colaborării și a solidarității cu toate țările socialiste, întărirea unității lor, afirmarea tot mai puternică a forței și influenței socialismului în lume. Rezervînd schimburilor și cooperării în producție cu țările socialiste ponderea principală în cadrul raporturilor sale economice externe, țara noastră militează consecvent pentru extinderea în continuare a schimburilor, a specializării și cooperării, în interesul progresului rapid al fiecărei țări socialiste, al propășirii generale a socialismului.

Valoarea de exemplu atribuită cooperării economice și tehnico-științifice dintre țările socialiste, schimbului de valori materiale și tehnologii între ele, este puternic evidențiat în Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. „Într-o lume în care se mai fac simțite consecințele vechii politici imperialiste, se arată în Program, colaborarea economică și tehnico-științifică a țărilor socialiste este menită să afirme cu putere forța principiilor noi, marxist-leniniste de cooperare între state, să promoveze un tip nou de raporturi internaționale, fără precedent în istorie, bazate pe deplina egalitate în drepturi a tuturor statelor, pe respectul independenței și suveranității naționale, pe neamestec în treburile interne, avantaj reciproc și întrajutorare". Subliniind că orice formă de cooperare trebuie să contribuie la progresul economic și social rapid al fiecărui popor, la egalizarea nivelurilor de dezvoltare ale tuturor țărilor socialiste, Programul consemnează faptul că „prin relațiile de colaborare de tip nou promovate între ele, țările socialiste vor demonstra superioritatea incontestabilă a socialismului ca mod de organizare a societății și a raporturilor internaționale".

Ca țară membră a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, România și-a adus și-și aduce contribuția la activitatea acestei organizații, la realizarea „Programului complex". Țara noastră acționează pentru intensificarea colaborării, atît a celei bilaterale cît și a celei multilaterale, cu statele membre ale C.A.E.R. Așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în expunerea din 28 martie a.c. : **„Vom continua să dezvoltăm această colaborare, în forme multiple, pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, astfel ca ea să contribuie efectiv la progresul mai rapid și înflorirea economiei naționale a fiecărei țări membre, la egalizarea nivelului de dezvoltare a acestora, la întărirea generală a forțelor socialismului. În același timp, vom dezvolta în continuare cooperarea economică multilaterală cu toate celelalte țări socialiste, pornind de la convingerea că sporirea forței economice a țărilor socialiste are o importanță deosebită pentru cursul dezvoltării sociale contemporane, pentru cauza destinderii și păcii în lume".**

ACȚIONÎND în spiritul hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului, țara noastră promovează relațiile cu toate forțele înaintate ale contemporaneității. Sînt întărite solidaritatea și colaborarea cu țările în curs de dezvoltare, cu statele care au pășit pe calea propășirii libere, de sine stătătoare, cu țările nealiniate. Sînt dezvoltate raporturile economice cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, în cadrul participării active a României la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori.

Întreținînd relații economice cu peste 140 de țări, România acordă o importanță deosebită — așa cum a făcut în mod constant de-a lungul anilor — colaborării și cooperării economice cu țările socialiste. Caracterul amplu al relațiilor economice cu aceste țări reiese în mod concludent din faptul că ponderea lor în comerțul exterior românesc este de circa 45%. Cu multe dintre statele socialiste au fost încheiate și se aplică acorduri economice de lungă durată, care prevăd intensificarea puternică a schimburilor comerciale, a cooperării în producție și în activitatea tehnico-științifică. În cursul actualului cincinal, schimbul de valori materiale și tehnologii, specializarea și cooperarea în producție între România și diferite țări socialiste cunosc o nouă amplificare semnificativă, cu efecte care se anunță binefăcătoare pentru dezvoltarea rapidă a fiecărei țări, pentru întărirea generală a forțelor socialismului.

Imagine din timpul convorbirilor oficiale dintre delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, și delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste Cehoslovace, condusă de tovarășul Gustav Husak

În timpul convorbirilor desfăşurate în cadrul vizitei delegaţiei de partid şi de stat a Republicii Socialiste România în Republica Populară Polonă, care a avut loc în perioada 17—19 mai 1977, au fost semnate — drept urmare a directivelor anterioare ale conducerilor celor două ţări — următoarele înţelegeri economice de lungă durată:

— Acordul de cooperare în producţia de strunguri grele;

— Protocolul privind realizarea în Republica Socialistă România a unui laminor de ţevi din oţel cu diametrul mare;

— Convenţia de specializare în fabricaţia de produse siderurgice pe perioada 1978—1985;

— Protocolul de lărgire a acordului de cooperare în domeniile cuprului şi aluminiului pe perioada 1981—1985;

— Convenţia privind colaborarea în domeniul industriei extractive de petrol şi gaze;

— Protocolul pentru extinderea specializării în domeniile producţiei de coloranţi, semifabricate, articole farmaceutice şi articole din cauciuc;

— Protocolul adiţional de lărgire a acordului comercial de lungă durată.

Întîlnirile şi convorbirile la nivel înalt desfăşurate în ultima perioadă între Republica Socialistă România, de o parte, şi de cealaltă parte ţări ca Republica Populară Polonă, Republica Democrată Germană, Republica Populară Ungară, Republica Socialistă Cehoslovacă, au adus ilustrări grăitoare ale cursului net ascendent al relaţiilor economice bilaterale, atît sub raport cantitativ cît şi din punct de vedere calitativ.

Vizita oficială de prietenie în R.P. Polonă a delegaţiei de partid şi de stat conduse de tovarăşul Nicolae Ceauşescu a scos în evidenţă amplele perspective existente pentru întărirea şi aprofundarea colaborării economice româno-polone, în interesul reciproc, în interesul cauzei socialismului şi a păcii. Astfel, luîndu-se în consideraţie nivelul actual şi perspectivele dezvoltării economice a celor două ţări, s-a hotărît să se sporească valoarea schimburilor reciproce de mărfuri pentru perioada 1976—1980 de la 2,8 miliarde ruble la circa 3,3 miliarde ruble. S-a hotărît de asemenea adîncirea continuă a cooperării industriale căreia, aşa cum a reieşit din Comunicatul comun asupra vizitei, îi corespund în cadrul cooperării economice româno-polone acţiuni de lungă durată şi schimburi stabile de materii prime, materiale, semifabricate şi de produse industriale.

Ţinînd seama de potenţialul economic în continuă creştere al celor două ţări, în cadrul convorbirilor dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Edward Gierek, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, s-a convenit asupra unui şir de acţiuni care constituie un adevărat program de lucru pentru extinderea în continuare a colaborării româno-poloneze, în scopul progresului tot mai rapid al construcţiei socialiste în ambele ţări. Pe fundalul rezultatelor pozitive obţinute pînă acum, urmează să se stabilească pînă la sfîrşitul anului în curs direcţiile fundamentale de dezvoltare a colaborării economice şi tehnico-ştiinţifice între România şi Polonia pînă în anul 1985. Se vor depune în continuare eforturi în vederea promovării progresului tehnic în economia celor două ţări, mai ales în ramurile principale ale ştiinţei şi tehnicii contemporane. Propuneri concrete de colaborare economică urmează să fie elaborate pentru industria construcţiilor de maşini, industria metalurgică, pentru specializarea şi livrările reciproce de produse siderurgice în perioada de după anul 1980, pentru colaborarea şi cooperarea în domeniul maşinilor agricole şi al maşinilor destinate industriei alimentare, pentru cercetarea posibilităţilor de creare a unor întreprinderi comune în industria chimică, pentru elaborarea propunerilor de colaborare şi specializare în domeniul industriei chimice în anii 1981—1985 şi pînă în anul 1990 etc. Discuţiile privind pregătirea unor noi convenţii şi înţelegeri de colaborare s-au referit la o gamă largă de activităţi şi ramuri industriale incluzînd — pe lîngă cele deja menţionate — electronica, electrotehnica, industria alimentară, agricultura, transporturile.

În timpul vizitei oficiale de prietenie a delegaţiei de partid şi de stat a Republicii Socialiste România în Republica Democrată Germană, care s-a desfăşurat în perioada 8—10 iunie 1977, au fost semnate următoarele documente:

— Protocolul asupra convorbirilor între preşedinţii celor două părţi în Comisia guvernamentală mixtă de colaborare economică privind dezvoltarea în continuare a relaţiilor economice dintre Republica Socialistă România şi Republica Democrată Germană;

— Convenţia privind participarea Republicii Democrate Germane la dotarea unor capacităţi pentru maşini-unelte grele în România şi livrări reciproce;

— Înţelegerea privind cooperarea în producţia de maşini de rabotat;

— Protocolul privind specializarea în producţie şi livrările reciproce de componente electronice;

— Protocolul privind schimbul de laminate din oţel şi produse din aluminiu;

— Înţelegerea privind specializarea în producţie şi livrările reciproce de produse farmaceutice;

— Convenţia privind extinderea cooperării în producţie şi a livrărilor reciproce de produse chimice de mic tonaj;

— Înţelegerea privind colaborarea tehnico-ştiinţifică directă în domeniul industriei construcţiilor de maşini grele;

— Protocolul privind lărgirea schimburilor de mărfuri pe anul 1977.

Un moment de mare însemnătate în cadrul întăririi continue a colaborării multilaterale dintre România şi R.D. Germană l-au constituit convorbirile purtate şi documentele semnate în cadrul vizitei oficiale de prietenie a delegaţiei de partid şi de stat conduse de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Republica Democrată Germană. Relaţiile de colaborare economică şi tehnico-ştiinţifică între cele două state, aşa cum s-a relevat în timpul vizitei, cunosc o dezvoltare continuă. Prin coordonarea planurilor de dezvoltare economică în curs de realizare, s-au creat condiţii esenţiale pentru extinderea continuă a cooperării, a schimburilor de valori materiale. Acordul comercial pe termen lung pe perioada 1976—1980 creează premisele creşterii considerabile a schimbului de mărfuri faţă de perioada 1971—1975. Volumul schimbului de mărfuri dintre cele două ţări în cursul actualului cincinal se va ridica la 3,1 miliarde ruble, înregistrînd o majorare cu peste 70% faţă de perioada 1971—1975. Creşterea schimburilor are loc într-un ritm şi mai rapid în domenii cum sînt construcţiile de maşini, electrotehnica-electronica, industria chimică. În interesul dezvoltării celor două economii naţionale şi al ridicării în continuare a nivelului de trai al populaţiei urmează să fie intensificată şi perfecţionată colaborarea tehnico-ştiinţifică şi economică dintre România şi R.D. Germană. Aceasta urmează să se realizeze îndeosebi prin adîncirea colaborării, cooperării şi specializării în cercetare, proiectare şi producţie, în domenii ale construcţiilor de maşini, electrotehnicii şi electronicii, în special în maşini-unelte, autovehicule, material rulant, utilaje metalurgice, nave, maşini electrice, telecomunicaţii, tehnică de calcul, mecanică fină şi optică, precum şi prin extinderea înţelegerilor existente pe termen lung în domeniul industriei chimice şi al metalurgiei, îndeosebi în cooperarea şi livrările reciproce de materiale de bază. Vor avea loc consultări pentru dezvoltarea relaţiilor economice în perioada de după 1980.

Sub semnul întîlnirii prieteneşti dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, şi tovarăşul János Kádár, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, care a avut loc la Debreţin şi Oradea în zilele de 15—16 iunie 1977, au fost semnate, între altele, următoarele documente:

— Protocolul privind lărgirea schimburilor de mărfuri;

— Acordul privind colaborarea în domeniul poştelor şi telecomunicaţiilor;

— Înţelegerea referitoare la modificarea convenţiei privind micul trafic de frontieră;

— Protocolul privind prelungirea convenţiei hidrotehnice.

Aşa cum a reieşit în cursul convorbirilor dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Erich Honecker, secretar general al Partidului Socialist Unit din Germania, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Democrate Germane, un rol tot mai important şi o pondere tot mai substanţială revin în cadrul raporturilor economice dintre România şi R. D. Germană formelor moderne, înaintate de colaborare, ramurilor de vîrf ale progresului tehnic. O semnificaţie deosebită o îmbracă în acest context faptul că 70% din volumul schimbului de mărfuri din actualul cincinal revine construcţiilor de maşini, precum şi faptul că un sfert din livrările reciproce de mărfuri sînt produse rezultate din acorduri de specializare şi cooperare. Conform înţelegerilor convenite în timpul vizitei, conlucrarea bilaterală urmează să dobîndească un conţinut şi mai bogat, corespunzător posibilităţilor sporite oferite de potenţialul economic şi tehnico-ştiinţific în continuă creştere al celor două ţări.

Deschiderea de noi şi largi orizonturi colaborării economice dintre România şi Ungaria a consemnat întîlnirea prietenească de la Debreţin şi Oradea dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul János Kádàr. În recentul dialog româno-ungar şi-a găsit încă o dată oglindirea preocuparea consecventă, statornică a României pentru promovarea unor raporturi de strînsă prietenie, colaborare şi solidaritate cu ţările socialiste vecine, cu toate statele care construiesc noua orînduire. Întîlnirea a prilejuit relevarea faptului că schimburile economice bilaterale au sporit în cincinalul 1971—1975 de 2,2 ori şi că în cursul cincinalului actual vor creşte din nou de peste două ori. Au fost de asemenea relevate rezultatele obţinute în coordonarea planurilor de dezvoltare a economiei naţionale, în domeniul cooperării şi specializării în producţie. Convorbirile purtate au scos în evidenţă că posibilităţile de adîncire şi extindere a colaborării, în cele mai diferite domenii, sînt mereu amplificate de succesele realizate de cele două ţări în construcţia socialistă, de potenţialul economic şi nivelul tehnologic modern atins, de programele de dezvoltare în perspectivă, de vecinătatea geografică, cu avantajele pe care le comportă. Documentele semnate cu prilejul întîlnirii prieteneşti româno-ungare la ni-

L. STROJA

(Continuare în pag. 32)

PERMANENTA ÎMBUNĂTĂŢIRE A POZIŢIEI ROMÂNIEI ÎN DIVIZIUNEA INTERNAŢIONALĂ A MUNCII

- **Cooperarea internaţională — domeniul cel mai dinamic al relaţiilor economice externe ale României**
- **Cele peste 120 de acorduri şi înţelegeri guvernamentale de colaborare şi cooperare economică încheiate de ţara noastră cu alte state deschid un vast cîmp iniţiativei intreprinderilor româneşti**
- **Creşterea de la un an la altul cu peste 50 la sută a numărului de acţiuni de cooperare ale României**
- **25 la sută din exporturile româneşti se realizează în prezent prin acţiuni de cooperare**
- **Intreprinderile româneşti angrenate în multiple forme de cooperare bilaterală, triunghiulară sau multilaterală**

AŞA CUM SUBLINIA tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** secretarul general al partidului, România pune permanent pe primul plan dezvoltarea relaţiilor de colaborare şi cooperare economică cu alte ţări, considerînd că **„aceasta este factorul hotărîtor al promovării încrederii, prieteniei şi conlucrării dintre popoare, al consolidării securităţii şi păcii în lume“.**

Cooperarea economică internaţională, formă complexă a relaţiilor economice contemporane, a devenit o necesitate obiectivă în condiţiile dezvoltării accelerate a tehnicii, ale creşterii complexităţii producţiei şi adîncirii diviziunii naţionale şi internaţionale a muncii. Ea se impune ca un factor de promovare a dezvoltării economiei interne a fiecărei ţări în parte, creînd totodată condiţii pentru diminuarea şi lichidarea decalajelor economice existente, pentru sporirea încrederii între state, menţinerea păcii şi securităţii internaţionale.

Depăşind cadrul schimburilor comerciale tradiţionale, cooperarea economică facilitează transferul de tehnologie în ţările în curs de dezvoltare, restructurarea şi dezvoltarea economiei acestora, formarea de cadre calificate, contribuind astfel în mod eficient la instaurarea unei noi ordini economice şi politice internaţionale.

Totodată, edificarea securităţii europene, transpunerea concretă în viaţă a angajamentelor asumate de ţările participante la Conferinţa de la Helsinki fac din cooperarea economică internaţională un factor de prim ordin al coexistenţei paşnice.

România acţionează consecvent pentru extinderea pe multiple planuri a relaţiilor sale de cooperare economică cu statele socialiste, cu cele în curs de dezvoltare, ca şi cu celelalte state ale lumii, fără deosebire de nivelul dezvoltării, de mărimea, potenţialul economiei, situaţia geografică sau orînduirea lor socială, în condiţii de deplină egalitate şi avantaj reciproc.

CADRUL INSTITUŢIONAL de desfăşurare a acestei activităţi în România este format de acordurile — sau alte înţelegeri la nivel guvernamental — de colaborare şi cooperare economică. La sfîrşitul anului 1976, România avea încheiate 126 de astfel de documente.

Politica noastră de promovare a colaborării şi cooperării economice internaţionale are în vederea intensificarea participării României la circuitul economic mondial şi creşterea eficienţei acestei participări. Totodată ea urmăreşte : asigurarea celor mai bune condiţii de înfăptuire a planului naţional unic privind dezvoltarea economiei naţionale ; participarea la realizarea unor programe de dezvoltare economică ale altor ţări şi, prin aceasta, la promovarea exportului de tehnologie, instalaţii complete, echipamente, servicii ; asigurarea pe perioade mai lungi a economiei naţionale cu necesarul de materii prime şi alte mărfuri ; atragerea de mijloace financiare şi materiale ; accelerarea introducerii în producţie a celor mai noi realizări ale tehnicii mondiale ; valorificarea mai bună a propriilor resurse materiale şi umane, accelerarea formării cadrelor de specialişti.

La începutul anului 1977, întreprinderile din România participau la peste 300 de acţiuni importante de cooperare, a căror repartizare pe grupe de ţări este prezentată în tabelul nr. 1.

Volumul exportului realizat în prezent prin activităţi de cooperare reprezintă circa 25% din totalul exportului României, înregistrînd un ritm alert de creştere.

Tabelul nr. 1

	Total acţiuni	Ţări socialiste	Ţări în curs de dezvoltare	Ţări dezvoltate
TOTAL	301	107	120	74
din care:				
— societăţi mixte de producţie în România	8	—	1	7
— societăţi mixte de producţie în străinătate	28	—	27	1
— societăţi de tip comercial şi bancar în străinătate	35	—	6	29
— cooperări şi specializări în producţie	57	57	—	—
— realizări de obiective în România	31	—	—	31
— realizări de obiective în străinătate	115	25	85	5
— cooperări pentru obţinerea de materii prime	25	25	—	—
— alte forme	2	—	2	—

MODUL DE REALIZARE a acestui export pe forme de cooperare şi dinamica acestora în ultimii ani sînt prezentate în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

Structura exportului realizat prin diferite forme de cooperare

	% din total		1976/1975 (%)
	1975	1976	
— livrări de maşini, utilaje şi instalaţii şi executarea de lucrări de construcţii-montaj	31,2	34,0	171,9
— cooperări şi specializări în producţie cu ţările socialiste	17,2	24,1	213,9
— cooperări în exploatarea unor materii prime în ţările socialiste	11,0	9,4	135,0
— cooperări în producţie în România	3,6	1,7	74,8
— societăţi comerciale în străinătate	34,9	29,1	131,5
— societăţi mixte de producţie în România	0,6	1,0	241,4
— societăţi mixte de producţie în străinătate	1,0	0,7	190.2
Total	100	100	157,7

După cum rezultă din tabel, **cooperarea şi specializarea în producţie** constituie un domeniu esenţial al colaborării economice a României cu ţările socialiste, o formă care contribuie la dezvoltarea unor legături strînse, reciproc avantajoase, stabile şi de lungă durată. Un aport deosebit la promovarea acestei forme de cooperare între ţările socialiste membre ale Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.) l-a adus adoptarea în anul 1971 a Programului complex prin care s-au trasat direcţiile principale ale perfecţionării colaborării şi integrării economice între ţările socialiste, prin coordonarea planurilor cincinale şi de perspectivă îndelungată, specializarea şi cooperarea în producţie, construirea în comun de obiective economice, înfiinţarea de organizaţii economice internaţionale.

Constituirea de **societăţi mixte de producţie** în străinătate este o formă obişnuită de participare la realizarea unui obiectiv industrial, prin aport la capitalul social şi prin credite acordate sub formă de echipamente, instalaţii, servicii. Prin această participare se urmăreşte, în principal, asigurarea unor surse de materii prime pe termen lung, realizarea unor linii de montaj pentru desfacerea unor produse de serie, cum ar fi : camioane, tractoare, maşini-unelte ş.a.

Pînă în prezent, au fost constituite 26 societăţi de producţie în ţări de pe continentul african, asiatic şi latino-american (tabelul nr.3).

Tabelul nr. 3
(nr. societăţi)

Societăţi mixte de producţie în domeniul :	Zona		
	Africa	America Latină	Asia
— extracţia şi prelucrarea de minereuri	5	2	1
— prelucrarea lemnului şi materiale de construcţii	4	—	1
— agricultură	7	—	—
— industria uşoară	—	—	1
— construcţii de maşini	—	1	—
— industria chimică	1	—	—
— construcţii pentru transporturi	1	—	—
— participare la construcţii miniere	2	—	—
Total	20	3	3

Datorită creşterii volumului exporturilor româneşti, a apărut necesară dezvoltarea reţelei de comercializare pe pieţele externe. **Societăţile mixte comerciale** la care participă parteneri români şi străini capătă o răspîndire tot mai mare, apropiind furnizorii români de consumatori, contribuind la majorarea volumului şi nomenclatorului de export, la pătrunderea pe noi pieţe şi îmbunătăţirea preţurilor. Pentru facilitarea operaţiunilor de creditare, de import-export şi de cooperare, s-au înfiinţat bănci mixte în centre financiare importante. Repartizarea pe continente a societăţilor mixte este redată în tabelul nr. 4.

Tabelul nr. 4

Societăţi mixte comerciale în domeniul :	Europa	Africa	America Latină şi de Nord	Asia
— industria chimică şi petrolieră	7	—	—	1
— construcţii de maşini	2	1	1	1
— materiale de construcţii	1	—	—	—
— industria uşoară	3	—	—	—
— industria alimentară	2	—	—	—
— diverse	2	—	—	—
— bănci mixte	3	1	—	—
— consulting şi servicii inginereşti	3	—	—	—
— transporturi şi expediţii internaţionale	3	—	—	1
Total	26	2	1	3

Pentru promovarea exportului şi a activităţii de cooperare se efectuează în diferite ţări **lucrări de prospecţiuni, explorări pe risc propriu.** De asemenea, funcţionează în străinătate numeroase birouri tehnice şi de consultanţă care execută studii, proiecte, conduc lucrări de construcţii-montaj în diferite ramuri industriale. În acest gen de acţiuni ca şi în cazul **construirii de obiective „la cheie“ sau livrări de instalaţii complexe,** cooperarea poate fi bilaterală, dar mult mai frecvente sînt formele de cooperare triunghiulare sau multilaterale, cu participarea unui partener local, situaţie dorită şi uneori impusă de ţările gazdă.

Motivarea acestei formule este economică, dar nu se pot neglija nici rezultatele ei politice, această formă de cooperare fiind un mijloc de apropiere între ţări cu sisteme sociale şi politice diferite şi cu grade diferenţiate de dezvoltare economică, un factor de reducere a decalajelor economice existente şi de stabilizare a relaţiilor între ţări.

COOPERAREA ÎN TERŢE ŢĂRI are un rol pozitiv în ce priveşte transferul de tehnologie, dezvoltarea industriei locale, ridicarea nivelului de calificare a mîinii de lucru şi a nivelului social în general. Ea reprezintă o extindere a cooperării bilaterale între ţări cu economie planificată şi ţări cu economie de piaţă şi arată gradul de cunoaştere reciprocă şi de încredere între partenerii care se asociază pentru a realiza un proiect. Totodată, această asociere permite utilizarea relaţiilor mai bune — politice, comerciale şi financiare — pe care unul din parteneri le are cu ţara gazdă, creînd posibilitatea de pătrundere pe noi pieţe, respectiv de dezvoltare a exportului.

Prin cooperare în terţe ţări se utilizează mai bine posibilităţile fiecărui partener în parte în reducerea costurilor, se realizează o specializare a furniturilor şi serviciilor, o combinare mai bună a resurselor materiale şi financiare ale partenerilor.

Cooperarea triunghiulară sau multilaterală facilitează posibilităţile de plată, în foarte multe cazuri operaţiunea fiind realizată pe bază de aranjamente compensatorii cu produsele obiectivului construit, cu alte produse sau cu materii prime necesare unuia din parteneri.

În această formă de cooperare partenerii se pot găsi în relaţia : furnizor general, subfurnizor, cofurnizor separat ori în cadrul unui consorţiu sau al unei societăţi mixte. Cooperarea pe terţe pieţe a fost pusă în evidenţă în mod deosebit în ultimii ani, creîndu-se condiţii adecvate contactelor şi măsurilor necesare prin funcţionarea comisiilor mixte de cooperare bilaterală şi a grupelor de lucru specializate. Un cadru favorabil pentru dezvoltarea acestei forme de cooperare îl oferă acordurile guvernamentale de cooperare între ţările socialiste şi ţările în curs de dezvoltare, în care se prevăd numeroase obiective care urmează a fi construite în acestea din urmă.

Întreprinderile din România participă la această formă de cooperare în ţări din Africa, Asia şi America Latină care urmăresc dezvoltarea industriei proprii şi reducerea dependenţei faţă de factorii externi, punerea în valoare a unor resurse naturale existente şi ridicarea nivelului tehnic prin formarea de cadre calificate de specialişti. Exemplele de acţiuni realizate de întreprinderi române cu firme străine în terţe ţări pot fi numeroase. Menţionăm dintre ele : o fabrică de acid sulfuric în Turcia, rafinării de petrol în India, Pakistan şi Siria, fabrici de produse sodice în Iran şi Egipt, fabrici de industrializarea lemnului în Sri-Lanka, Iran, R. P. Congo, filaturi de bumbac în Sudan şi R. P. Congo, linii de montaj şi fabrici de tractoare în Iran şi Egipt, centrale termice, linii electrice, amenajări de drumuri, aeroporturi şi altele.

Cooperarea în terţe ţări s-a materializat şi printr-un număr mare de studii şi prospecţiuni miniere, lucrări de consulting, subcontractare, staţii şi reţele de service, precum şi prin participarea la consorţii internaţionale în Guineea, Liberia şi alte ţări.

Întreprinderile din România au posibilitatea şi interesul de a dezvolta forme de cooperare triunghiulare sau multilaterale în domenii cum sînt : construcţiile de maşini, industria chimică şi petrochimică, sectorul mine-petrol, industria lemnului şi a materialelor de construcţii, sectorul construcţiilor civile şi industriale, sectorul transporturi şi telecomunicaţii, agricultură, irigaţii.

Ca şi pînă în prezent, un loc important în cooperarea României cu alte state îl vor ocupa ţările socialiste. Ţara noastră militează cu consecvenţă pentru dezvoltarea cooperării economice cu ţările socialiste, prin adîncirea specializării şi cooperării în producţie, prin realizarea în comun de obiective economice în ţările noastre şi în terţe ţări, prin găsirea mijloacelor şi formelor adecvate pentru realizarea prevederilor Programului complex.

Un loc din ce în ce mai important în cadrul cooperării economice a României cu alte ţări îl vor ocupa ţările în curs de dezvoltare a căror pondere în totalul schimburilor noastre comerciale urmează să crească de la 13% în 1974, la 30% în 1980 ; se estimează că numărul acţiunilor de cooperare ce vor fi încheiate în viitorii ani va depăşi de 2—3 ori numărul acţiunilor realizate pînă acum. Acţiunile de cooperare cu aceste ţări vor contribui şi în viitor la realizarea programelor de dezvoltare pe care ele şi le propun, în special prin punerea în valoare a resurselor lor naturale, în concordanţă cu politica de industrializare pe care o promovează.

Consecventă politicii sale de dezvoltare a colaborării cu toate statele, indiferent de orînduirea lor social-economică, România va dezvolta cooperarea economică şi cu ţările dezvoltate, urmărind atragerea de mijloace financiare şi de tehnologii înaintate, ca şi promovarea exportului de produse româneşti.

O contribuţie substanţială la promovarea în continuare a cooperării economice pe plan european, în spiritul Actului final al Conferinţei de la Helsinki, va aduce realizarea de noi înţelegeri privind dezvoltarea relaţiilor economice, colaborarea în domeniul ştiinţei şi tehnologiei, care să asigure înlăturarea tuturor barierelor şi restricţiilor de orice fel în realizarea unor schimburi economice reciproc avantajoase.

Conlucrînd strîns între ele, popoarele europene pot acţiona, totodată, mai eficient pentru extinderea colaborării cu ţările în curs de dezvoltare pentru realizarea noii ordini economice internaţionale, care să asigure progresul armonios al fiecărei naţiuni, egalizarea treptată a nivelurilor de dezvoltare, stabilitatea economică internaţională, bunăstarea şi pacea fiecărui popor.

G. CRISTEA
director în Ministerul Comerţului Exterior
şi Cooperării Economice Internaţionale

ACŢIUNI ÎN ACTUALITATE

POSIBILITĂŢI DE ACCELERARE A LUCRĂRILOR PE ŞANTIERE. DE CE NU SÎNT FOLOSITE?

● Eficienţa la furnizor : de la preferinţa pentru producţia de serie şi realizări „la tonaj", la fabricarea prioritară a utilajelor tehnologice ● Neconcordanţe între termenele de punere în funcţiune şi cele din contractele de livrare a utilajelor. De ce ? ● Aportul beneficiarului la restanţele constructorilor ● Atenţie sporită la beneficiar în urmărirea stadiului lucrărilor de construcţii-montaj

CONECTAREA cît mai rapidă a noilor capacităţi la circuitul producţiei constituie pentru întreprinderea beneficiară nu numai o cerinţă a sporirii şi înnoirii producţiei, activării fondurilor imobilizate, ci şi o adevărată măsură a capacităţii sale organizatorice de adaptare continuă cantitativă şi calitativă la cerinţele economiei. De gradul în care o asemenea adaptare se realizează operativ şi eficient depinde direct rentabilitatea unităţii şi competitivitatea produselor sale.

Desigur, materializarea unui nou obiectiv de investiţii nu rămîne niciodată în sarcina exclusivă a beneficiarului. Pe fiecare şantier proiectanţii, constructorii, furnizorii de utilaje tehnologice şi materiale de construcţii trebuie să acţioneze continuu pe un front de lucru bine coordonat şi corelat pentru ca noul obiectiv să aibă asigurate din vreme toate condiţiile necesare punerii operative în exploatare. Urmărind modul de realizare în practică a acestor necesităţi, am efectuat o investigaţie pe ŞANTIERUL COMBINATULUI DE OŢELURI SPECIALE DIN TÎRGOVIŞTE, în căutarea unor modalităţi concrete de acţiune pentru realizarea exemplară a planului de investiţii.

Lucrările de construcţii-montaj : devansări, dar şi depăşiri de termene

OBIECTIVUL ambiţios de a realiza nu numai o gamă larg diversificată de oţeluri speciale, ci şi o creştere deosebit de importantă a producţiei în acest cincinal, a transformat perimetrul combinatului din Tîrgovişte într-un vast şantier. La realizarea noilor capacităţi de producţie se remarcă o participare numeroasă (grupul de şantiere din Tîrgovişte al Trustului de construcţii industriale din Bucureşti, grupul de şantiere nr. 5 şi 6 ale Trustului de instalaţii-montaje din Bucureşti ; Întreprinderea de construcţii-montaje metalice din Tîrgovişte etc.), o masivă concentrare de forţe, în care, alături de constructori, beneficiarul şi proiectantul se străduiesc să ajute la punerea cît mai devreme în funcţiune a noilor capacităţi de la oţelării, de la laminorul degrosisor şi cel de profile mijlocii şi uşoare, trăgătoria de bare etc. O asemenea diversitate de obiective şi mijloace de realizare s-a soldat, în primele cinci luni ale acestui an cu o la fel de diversă paletă a rezultatelor obţinute. Dacă s-au înregistrat în această perioadă **realizări în avans** faţă de termenele din graficele de execuţie (la presa de 1600 t.f. de exemplu), tot atît de adevărat rămîne faptul că **au existat şi unele obiective la care termenele au fost de mult depăşite** fie de către constructorii din cadrul Ministerului Construcţiilor Industriale (la cuptorul nr. 5 de 100 t de la oţelăria electrică nr. 2 cu 4 luni, la decantorul nr. 2 de la staţia de tratarea apei cu 1 an, la turnul de răcire de la gospodăria de apă a laminorului de benzi electrotehnice cu 6 luni etc.), fie de către cei specializaţi în obiective siderurgice din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice (3 luni întîrziere la turnătoria mixtă etc.).

Preponderenţa — uşor de observat — a lucrărilor cu termene depăşite faţă de cele realizate în avans nu sugerează pe ansamblul lucrărilor de investiţii un tablou prea optimist. Într-adevăr, în primele 5 luni a.c. planul de investiţii pe şantierul Combinatului de oţeluri speciale din Tîrgovişte a fost realizat doar în proporţie de 97.4%, iar analiza mai detaliată relevă procente şi mai scăzute la lucrările de construcţii montaj şi la cele de utilaje montate.

Care au fost principalele cauze care au generat o asemenea stare de lucruri? Ce măsuri de remediere sînt necesare ?

Problema nr. 1 : asigurarea utilajelor tehnologice

DESIGUR, decalajul între prevederi şi realizări înregistrat în cadrul lucrărilor menite să materializeze volumul însemnat al investiţiilor noi ale combinatului are cauze multiple. Ne vom opri doar la cîteva de o importanţă deosebită.

1 **Mari restanţe în livrarea utilajelor tehnologice** (tabelul nr. 1). Fie că este vorba de 113 t nelivrate (de la Întreprinderea „Independenţa" — Sibiu) sau de o restanţă de „numai" 0,5 t (de la Întreprinderea de utilaj chimic din Găieşti), problema prezintă o deosebită importanţă. Nu trebuie uitat faptul că, adeseori, lipsa unui utilaj sau chiar reper tehnologic de numai cîteva kilograme şi cu valoare mică la furnizor poate determina întîrzieri în punerea la vreme în funcţiune a unei mari capacităţi şi respectiv nerealizarea la beneficiar a unei producţii de milioane de lei.

Tabelul nr. 1

Restanţele în livrarea utilajelor tehnologice necesare noilor investiţii ale Combinatului de oţeluri speciale din Tîrgovişte (la 10 iunie 1976)

Furnizori în restanţă	Utilaje restante	
	tone	mii lei
Întrep. „Independenţa"-Sibiu	113,3	5664
Întrep. „23 August"-Bucureşti	33,6	1681
Întrep. metalurgică Aiud	17,0	850
Întrep. „Vulcan"-Bucureşti	10,0	500
Întrep. de utilaj chimic Ploieşti	5,2	260

O asemenea stare de lucruri se datorește, de multe ori, furnizorilor de utilaje tehnologice care, din diverse motive, preferă să plătească penalizări și să nu onoreze la termen prevederile din contractele de livrare, cu toate că beneficiarul le-a asigurat din timp documentațiile de execuție necesare. Așa s-a întîmplat cu unele instalații tehnologice ce trebuiau primite de la Întreprinderea „23 August“ din București, de la Întreprinderea metalurgică din Aiud, de la Întreprinderea de utilaj chimic din Ploiești sau de la Întreprinderea de utilaj chimic din Găiești.

În aprecierea eficienței cu care își desfășoară activitatea furnizorii de utilaje tehnologice trebuie să se ia totdeauna în considerație nu numai eficiența de gradul I (la producător), ci și pe cea la nivelul economiei naționale, care are evident de suferit dacă, pe considerentul gradului de dificultate sporit la un tonaj mic, nu se fabrică la termene mașinile și instalațiile necesare noilor obiective de investiții. **Preferința pentru producția de serie, de mașini și instalații cu volum și greutăți ridicate se cere înlocuită cu satisfacerea promptă a tuturor cererilor — chiar dacă e vorba de utilaje unicat — necesare pentru realizarea în bune condițiuni a prevederilor din planul de investiții pe acest an.**

2 Neconcordanța între termenele de punere în funcțiune a noilor capacități de producție și cele contractate pentru livrarea utilajelor tehnologice aferente reprezintă o altă cauză — deloc de neglijat — a depășirii datei prevăzute de punere în exploatare a investițiilor. La laminorul degrosisor de semifabricate din cadrul combinatului, de pildă, instalația de debitat cu disc abraziv a fost contractată cu furnizorul cu termen de livrare în trimestrul III a.c., instalația auxiliară la agregatul de debitare a fost contractată cu Întreprinderea de utilaj chimic din Ploiești pentru a fi livrată de asemenea în trimestrul III, în timp ce termenul de punere în funcțiune a noii capacități expiră la 30 iunie a.c. Alte instalații și utilaje tehnologice au termene de livrare chiar și în trimestrul IV 1977, deși capacitățile în care trebuie încorporate trebuie date în exploatare la finele semestrului I sau în trimestrul III. Cum a apărut o asemenea situație ?

Pe de o parte trebuie arătat că, după opinia specialiștilor din combinat, necorelarea a luat naștere datorită unei defalcări prea rigide a planului de investiții pe trimestre, care nu a ținut seamă de termenele anterioare stabilite în contractele cu furnizorii de utilaje tehnologice. Pe de altă parte se afirmă că unii furnizori de utilaje tehnologice nu contractează decît la termenele care le convin, indiferent dacă acestea coincid sau nu cu cele din graficele lucrărilor de construcții montaj sau de punere în funcțiune a noilor capacități de producție. În această situație, beneficiarul a încercat să contribuie la eliminarea nerealizărilor prin adoptarea — în deplin acord cu constructorul — a unor măsuri de a efectua alte lucrări care aveau condiții de a fi executate chiar dacă aveau termene de punere în funcțiune mai îndepărtate (instalația de retopire sub zgură și cuptorul cu inducție de la oțelăria electrică nr. 1 etc). Cu toate acestea, se poate aprecia că în cazul de față nu a fost rezolvată problema de fond și s-a apelat la unele soluții relativ facile. Ceea ce trebuia să preocupe mai mult pe specialiștii combinatului era găsirea unor mijloace de intervenție mai energică la furnizor, la forul lui tutelar pentru a obține prioritate în fabricarea în termen util a utilajelor tehnologice necesare, în paralel cu fundamentarea mai argumentată a posibilităților reale de realizare a planului de investiții pe trimestre, într-o perfectă corelare cu termenele contractate de livrare a utilajelor tehnologice. În aceeași ordine de idei, specialiștii din cadrul combinatului au propus — pentru asigurarea din vreme a primirii utilajelor tehnologice conform necesităților — ca anumite instalații specifice, necesare noilor capacități (ca vagoane, oale de zgură, cărucioare de turnare, poduri rulante de turnare, instalații de uscat oale, etc.) să fie contractate și în perioada dintre aprobarea și deschiderea finanțării noii investiții, ele fiind oricum necesare. O asemenea acțiune apare necesară cu atît mai mult cu cît elaborarea documentației la unele dintre aceste utilaje (la poduri rulante de pildă), are o durată destul de mare.

3 Importante restanțe în lucrări ale constructorului. Grupurile de șantiere din cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale, de exemplu, și-au îndeplinit sarcinile pe primele 5 luni a.c. la dezvoltarea capacității de producție a oțelăriei electrice nr. 2 doar în proporție de 71,3%, la secțiunea „Utilități și deserviri de 84,4% ; grupurile de șantiere ale Întreprinderii de construcții-montaj metalurgic din Tîrgoviște — la turnătoria mixtă, doar în proporție de 45,2%. Cauza întîrzierilor semnalate o reprezintă modul deficitar în care organizațiile respective de constructori și-au asigurat forța de muncă, dificultățile pe care le-au întîmpinat în atragerea cadrelor necesare unor meserii mai dificile. La alte lucrări însă (la depozitul de lubrifianți, la extinderea magaziei generale) rămînerile în urmă ale constructorilor față de prevederile din graficele de execuție s-au datorat faptului că prefabricatele necesare prevăzute de proiectant în documentații nu se regăsesc întotdeauna, în cantitățile necesare, la producătorii industriali. Apare necesară în acest context o sporire a preocupărilor cercetătorilor, proiectanților, dar și producătorilor industriali de a colabora mai strîns pentru realizarea în practică, cu mai multă operativitate a prefabricatelor ușoare prevăzute în proiecte, în cantitățile necesare.

4 Deficiențe în activitatea beneficiarului. Lucrările de construcții de la turnătoria mixtă, de exemplu au fost întîrziate deoarece beneficiarul, respectiv combinatul de oțeluri speciale nu a furnizat la vreme pe șantier grinzile metalice de rulare, deoarece la rîndul său a primit cu întîrziere metalul de la Combinatul siderurgic din Galați. Trebuie arătat și faptul că, preocupat prioritar de urmărirea sarcinilor de plan „la zi“, beneficiarul nu a acordat suficientă atenție urmăririi lucrărilor de construcții-montaj pe faze, nu a reușit să asigure întotdeauna, la vreme, unele materiale, documentații sau utilaje tehnologice cerute de ritmul lucrărilor de construcții-montaj.

În fine, nu a fost urmărită satisfăcător executarea lucrărilor ce trebuiau efectuate de către constructor după semnarea procesului verbal de punere în funcțiune. Dacă constructorul este mai puțin interesat să execute din proprie inițiativă această categorie de lucrări, deoarece pentru el sînt neproductive și consumă manoperă multă, o optică asemănătoare este de neconceput la beneficiar, cu atît mai mult cu cît acesta are în mînă toate mijloacele necesare de a determina pe constructor să-și achite obligațiile chiar și după punerea în funcțiune.

TOATE ASPECTELE amintite au avut contribuții — mai mari sau mai mici — la nerealizarea prevederilor privind montarea utilajelor tehnologice (tabelul nr. 2), cu implicații directe asupra lungimii nedorite a perioadelor de execuție.

Tabelul nr. 2

Stadiul lucrărilor de montaj a utilajelor tehnologice la noile capacități ale combinatului (la 31 mai 1977)

(realizări față de plan — % —)

Noi capacități la :	Montajul utilajelor tehnolgice
Oțelăria electrică nr. 2	84,4
Turnătoria mixtă	71,9
Laminorul de profile mijlocii și ușoare	60,0
Laminorul degrosisor de semifabricate	58,9
Laminorul de benzi electrotehnice	51,0
Trăgătoria de bare	48,0
Utilități	370,9

Dat fiind că respectarea prevederilor din planul de investiții reprezintă un obiectiv major în procesul dezvoltării, se impune o colaborare permanentă, efectivă, mai eficientă ca în prezent, între toți factorii implicați, pentru ca noile capacități de producție să poată fi puse în funcțiune la termenele stabilite. Este necesar să se acționeze pe toate căile pentru ca furnizorii de utilaje tehnologice să-și respecte integral prevederile din contractele de livrare, să recupereze grabnic restanțele, iar constructorii și montorii să-și organizeze de așa natură activitatea încît diferitele activități prevăzute în graficele de execuție să fie realizate ritmic, la termenele stabilite. Un sprijin substanțial sporit se impune a fi dat, de asemenea, de către beneficiar în corelarea cît mai judicioasă a termenelor de punere în funcțiune a diferitelor capacități noi de producție, astfel încît să se realizeze un flux tehnologic continuu corespunzător cerințelor producției de oțeluri.

Bogdan PĂDURE

DEZBATERE „R. E."

Întreprinderea — teren fertil de promovare a noului

CERINȚE ALE GOSPODĂRIRII ȘI VALORIFICĂRII EFICIENTE A METALULUI (I)

METALUL constituie una din materiile prime cel mai larg folosite în economie. Ținînd seama de aceasta, ca și de cerințele mereu crescînde ale industriei construcțiilor de mașini și ale celorlalte ramuri, se impune cu acuitate necesitatea reducerii consumurilor pe unitatea de produs, sporirii valorii obținute dintr-o tonă de metal, ridicării nivelului de gospodărire în toate compartimentele unde este utilizat.

Cum este folosit și valorificat metalul, care sînt principalele căi prin care se acționează în această direcție, ce resurse pot fi atrase în circuitul producției — iată obiectul dezbaterii organizate recent de „Revista economică" *cu cadre de specialiști din* întreprinderea de pompe „Aversa"-București, *sub genericul:* „Cerințe ale gospodăririi și valorificării eficiente a metalului".

Cum acționăm pentru identificarea și valorificarea rezervelor interne

Dimitrie GRECOV
directorul
întreprinderii
„AVERSA"

— Dispunem în prezent de un mecanism perfecționat de stimulare a inițiativelor, de depistare și valorificare a rezervelor interne —

DESFĂȘURAREA acțiunii de economisire a resurselor materiale și, îndeosebi, a metalului a pus în fața colectivului întreprinderii, a factorilor de decizie, necesitatea creării unui sistem îmbunătățit de informare operativă asupra noutăților tehnice apărute în țară și străinătate, de culegere și studiere a propunerilor făcute cu diferite prilejuri în sectoarele de activitate ale unității, de intensificare a cercetărilor proprii în vederea perfecționării tehnologiilor de fabricație, de înnoire și modernizare a produselor.

În prezent, **dispunem de un mecanism perfecționat de informare, de stimulare a inițiativelor și de urmărire a modului cum se realizează deciziile. Colective de specialiști, cercetători, muncitori fruntași cu o bogată experiență în producție, întreprind studii, investigații cu obiective precise, analizează propunerile ce se fac în sectoarele de execuție, în consfătuirile de producție, în adunările generale ale oamenilor muncii.** Pentru toate propunerile concrete, **comisiile pe probleme de pe lîngă Consiliul oamenilor muncii stabilesc termene de aplicare, calculează eficiența posibilă de obținut, fundamentează și indică căile de înfăptuire, responsabilitățile, după care le înaintează Consiliului oamenilor muncii pentru a se lua deciziile ce se impun.**

O etapă importantă o constituie și **controlul înfăptuirii deciziilor.** Comisiile pe probleme și Consiliul oamenilor muncii analizează, fie lunar, fie trimestrial, stadiul transpunerii în viață a propunerilor și măsurile ce se impun a fi luate în continuare. De asemenea, **în raport de realizările obținute atît în economisirea materiilor prime, cît și, în general, a sarcinilor de plan, se alocă un important fond de premii care se distribuie realizatorilor.** În prezent se experimentează o metodă modernă de urmărire a stadiului de realizare a măsurilor și hotărîrilor, prin utilizarea calculatorului electronic.

În cursul anului trecut s-au înregistrat peste 500 de propuneri, din care mai bine de 7% s-au referit concret la economisirea resurselor materiale. Aplicarea lor a condus la obținerea a peste 3 milioane lei economii. În acest an, numai în primele 5 luni, au fost făcute peste 530 propuneri, din care 28% sînt axate pe valorificarea superioară și economisirea materiilor prime, energiei electrice și combustibilului. Relevăm faptul că o parte din acestea au fost valorificate ca invenții și inovații : **în perioada 1976—1977 au fost materializate 7 invenții și 9 inovații, avînd o eficiență de peste 1 800 000 lei economii.**

Numeroasele acțiuni desfășurate au fost axate în special pe valorificarea superioară și economisirea materiilor prime. Astfel, prin revizuirea proiectelor la diferite familii de pompe, prin utilizarea de repere și ansamble tipizate, s-a prevăzut să se economisească în acest an circa 1 000 tone metal. Totodată, au fost realizate tipuri noi de pompe, mult îmbunătățite, care permit o substanțială reducere a consumului de energie electrică la beneficiar. **În 1976, de pildă, la producția de pompe livrate s-au economisit 2 520 megawați oră energie electrică, urmînd ca în acest an să se economisească 5 200 megawați oră.** Aș mai adăuga faptul că, o dată cu reducerea unor consumuri, ne-am creat condiții și pentru lărgirea gamei sortimentale de fabricație, lucru ce se reflectă în scăderea importurilor de pompe și economisirea unor importante fonduri valutare.

Firește, avem și propuneri care depășesc cadrul și posibilitățile de rezolvare în întreprindere. Mă refer la cele cu caracter de inovație și invenție care, deși utile și eficiente, durează mult la diferite foruri pînă sînt avizate și materializate.

Înnoirea și modernizarea producției — de la cerință la realizare

Vlad STOIAN,
șef de atelier proiectare Centrul de cercetări și proiectări pompe

— Dacă întreprinderea „Aversa" produce o gamă diversificată de familii de pompe, dacă acestea se situează la un înalt nivel competitiv, o contribuție prețioasă la realizările respective au adus-o și cercetătorii și proiectanții —

POMPELE DE VEHICULARE avînd marca „Aversa" pot fi întîlnite nu numai în aproape toate sectoarele economice din țară, ci și în numeroase țări ale lumii, în componența unor instalații petroliere, chimice, metalurgice sau în agricultură etc. Calitatea lor funcțional-constructivă, consumul micșorat de energie ce-l solicită pentru acționare, gabaritele reduse etc., sînt atuuri care sporesc renumele acestui produs românesc solicitat tot mai mult la export.

Drumul parcurs pentru a ajunge la producția de astăzi, la performanțele comparabile cu produsele similare din țări cu tradiție industrială, nu a fost ușor. Una din direcțiile importante menite să sporească producția în condițiile unei largi diversificări sortimentale și, în același timp, economice, a fost și este tipizarea elementelor componente ale pompelor. **Datorită tipizării constructive a reperelor asemănătoare pe grupe de familii, se utilizează numai 36 000 repere pentru sortimentele actuale, față de peste 1 milion repere cît ar fi fost necesare în cazul unei fabricații netipizate. De asemenea, se economisesc importante cantități de metal la constructori și energie electrică la beneficiari.**

Centrul nostru de cercetări și proiectări coordonează activitatea de concepție în domeniul pompelor la nivelul întregii economii naționale. În același timp, prin capacitatea sa disponibilă contribuie la realizarea planurilor tehnice de asimilări de pompe, în special pentru Întreprinderea „Aversa". În nr. 3/1977, „Revista economică" a publicat un amplu material despre efectele economice ale acestei acțiuni, așa că în legătură cu ea nu voi mai da detalii. Eforturile ce le depunem au permanent în vedere cerința ridicării performanțelor produselor în strînsă legătură cu reducerea consumului de metal și diminuarea consumului de energie la beneficiar. Experiența noastră, ca de altfel și a altor unități, a relevat pregnant că, de fapt, **economiile de materiale, performanțele produselor se conturează încă din faza de concepție, pe planșetele proiectanților.**

Cu toate că s-au realizat progrese însemnate în activitatea de asimilare și modernizare de produse noi, se manifestă totuși **unele neajunsuri care conduc la întîrzierea realizării unor faze ale procesului stabilit.** Pentru acest an, centrul nostru are prevăzute 152 de poziții de asimilări de produse noi, din care 75 în semestrul I. Din acestea s-au înfăptuit complet doar 54 de poziții. De ce aceste nerealizări ? Centrul nostru de cercetări și proiectări nu dispune pînă în prezent de o bază materială proprie. Pentru rezolvarea diferitelor probleme impuse de procesul de asimilare și modernizare, apelăm la alte unități din București. Colaborarea cu acestea implică uneori dificultăți cu efecte nedorite asupra finalizării lucrărilor.

ECONOMIE NATIONALA

În lipsa unui atelier de prototipuri la întreprinderea „Aversa“ activitatea de cercetare și de asimilare se desfășoară anevoios, secțiile de producție acceptă greu comenzi în afara planului lor curent de producție fapt ce se repercutează negativ asupra termenelor de realizare a fazelor din programele de asimilare. Pe lingă acestea, timpul scurt pe care îl alocă secțiile de fabricație pentru execuția prototipurilor nu creează întotdeauna condițiile necesare realizării prescripțiilor din documentațiile tehnice, lucru ce are, de asemenea, efecte nedorite asupra finalizării la un nivel corespunzător a activității de cercetare-proiectare. Rezolvarea problemei, respectiv crearea bazei tehnico-materiale a centrului este prevăzută pentru anii viitori. Pînă atunci, **ajutorul întreprinderii „Aversa“ căreia îi dedicăm cea mai mare parte a preocupărilor noastre, cît și al centralei industriale în rezolvarea unor cerințe** (repartizarea unei capacități special destinate lucrărilor de experimentări și realizări de prototipuri, completarea personalului cu cadre de specialitate și sprijinirea eforturilor noastre de finalizare a investițiilor prevăzute etc.) **ar putea avea efecte pozitive asupra creșterii ritmului de asimilare și modernizare a produselor, paralel cu obținerea unor importante economii de metal.**

REDUCEREA CONSUMULUI DE METAL

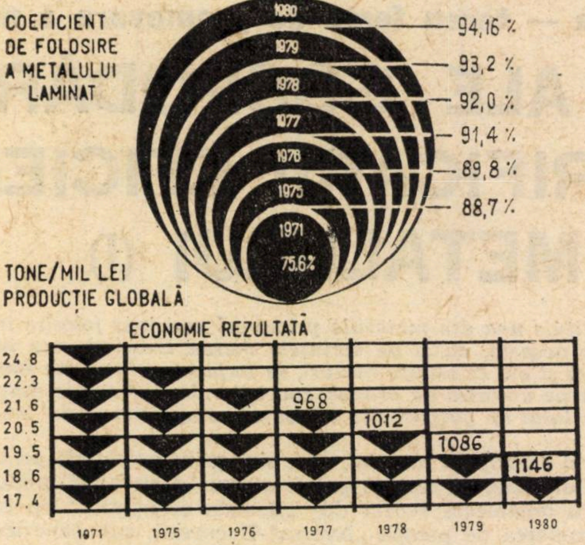

CĂILE DE ECONOMISIRE A METALULUI ȘI PONDEREA LOR

REPROIECTAREA PRODUSELOR 46%
ÎNLOCUIREA METALULUI CU MATERIALE NEMETALICE 3%
TURNAREA DE PRECIZIE 10%
FORJAREA ÎN MATRIȚE 8%
ÎMBUNĂTĂȚIRI DE TEHNOLOGII ȘI NOI PROCEDEE TEHNOLOGICE 33%

Tehnologiile de fabricație în pas cu progresele tehnico-științifice

GH. POPA
metalurg-șef

— Calitatea pieselor turnate, consumul de materiale sînt direct proporționale cu calitatea materiilor prime aprovizionate, cu tehnologiile utilizate —

TURNĂTORIA ÎNTREPRINDERII noastre s-a dezvoltat mult în ultimii ani. Atenția deosebită acordată acestui sector de activitate s-a datorat atît necesității creșterii producției de piese turnate, cît și cerinței de introducere de tehnologii avansate, care să permită ridicarea productivității muncii și reducerea costurilor de producție. **Aproximativ 60—70% din miezuri se realizează în prezent în cutii calde pe mașini cu comandă-program și cu amestecuri cu autoîntărire la rece în flux continuu** (mașinile respective au fost la început procurate din import, dar în prezent se realizează în sectorul de autoutilare, ajungînd chiar în situația de a livra astfel de mașini și altor unități din țară). **Procedeul respectiv permite înlăturarea armăturilor metalice folosite în condițiile pregătirii miezurilor manual, reduce cu 10—15% adausurile de prelucrare, asigură recuperarea și refolosirea nisipului peliculizat. Prin extinderea lui, obținem anual o economie de manoperă, de metal și de alte materiale de circa 500 mii lei.** Aceasta este doar un exemplu. Realizările noastre pe linia introducerii de tehnologii moderne sînt multiple, ele cuprinzînd întregul flux — de la topirea metalului, miezuirea și pînă la turnarea pieselor. Aș vrea să menționez, în mod deosebit, faptul că am izbutit să asimilăm tehnologii de turnare la o serie de aliaje de oțeluri speciale care, de asemenea, contribuie la realizarea de importante economii valutare.

Relevînd aceste preocupări pe linia introducerii și extinderii tehnologiilor moderne subliniem totodată că există importante rezerve în domeniul gospodăririi și valorificării superioare a metalului. Avem încă piese care au un adaus mare de prelucrare ; altele, sînt de calitate necorespunzătoare ; în sfîrșit, avem multe de făcut în direcția diminuării procentului de rebuturi, a pierderilor de metal prin maselote mari, scurgeri și scoarțe. Neajunsurile respective formează obiectul unor analize și cercetări asidue pentru a găsi modalitățile de înlăturare a lor.

Dar nivelul calitativ al pieselor turnate, gradul mai mare sau mai mic de economii posibile sînt în strînsă dependență de calitatea materiilor prime și materialelor aprovizionate, de tehnologiile practicate. Dacă am făcut reale progrese în domeniul promovării tehnologiilor moderne, eficiente, rămîn încă de rezolvat o serie de probleme legate de calitatea unor materiale cu care ne aprovizionăm și le utilizăm în turnătorie. Problema nu are numai valabilitate locală, respectiv pentru întreprinderea noastră ci, în general, pentru toate turnătoriile din țară. Cîteva exemple : **depozitele Întreprinderii de colectare și prelucrare a metalelor vechi livrează fierul vechi și fonta neselectate, fără putința de a le cunoaște compoziția chimică. Pe aceeași linie se situează și unii furnizori de fontă** (întreprinderile „Victoria“ — Calan și „Vlahița“). Este strict necesar să se pună capăt unei asemenea stări de fapt, care solicită eforturi și cheltuieli mari din partea întreprinderilor beneficiare, pentru a se elimina influențele negative asupra consumului de materii prime.

De asemenea, de ani de zile, la diferite nivele — centrală și minister — s-a discutat **necesitatea organizării unei întreprinderi de produse auxiliare** (nisipuri, vopsele refractare, cleiuri etc.) **care să acopere nevoile tuturor turnătoriilor din țară.** Lipsa unei astfel de întreprinderi a condus și conduce la import de asemenea materiale, la rezolvarea unor situații cu mijloacele diferitelor unități, în condițiile unor cheltuieli mari. Organizarea unei astfel de unități ar facilita aprovizionarea cu materiale de turnare omogene, de calitate, ceea ce ar influența mult, în fiecare turnătorie, reducerea consumului de metal, a rebuturilor și remanierilor.

NIC. POPESCU
tehnolog-șef

— În sectoarele de uzinare se pot obține economii dacă piesele turnate și laminatele sînt livrate ritmic, de calitate, la dimensiuni și cote corespunzătoare —

REALIZĂRILE obținute în utilizarea metalului în întreprinderea noastră pot fi substanțial mărite prin eforturile convergente ale cercetătorilor, proiectanților, furnizorilor de laminate, lucrătorilor din sectoarele primare și de uzinare. Pe întreaga filieră sînt rezerve — și nu puține ca volum și valoare — care se cer mai mult studiate și mai operativ valorificate. În această ordine de idei am în vedere faptul că, **din totalul metalului aprovizionat, nu se regăsește în produsele ce le realizăm și le livrăm beneficiarilor decît o proporție de circa 80%.** Restul de 20% este transformat în șpan, deșeuri, rebuturi etc. Este într-adevăr o rezervă mare. Cum acționăm noi, tetnologii, pentru a diminua această pierdere, pentru a valorifica superior metalul ?

O posibilitate prețioasă constă în **îmbunătățirea constructiv-tehnologică** a unor tipuri de pompe. Astfel, la execuția arborilor de la pompele mari pentru irigații, am trecut de la laminate pline la folosirea de prăjini de foraj. Măsura respectivă nu dăunează calității produsului, permițîndu-ne în schimb obținerea unei economii de 30% la fiecare arbore. Economii mari am obținut și prin renunțarea la o parte din piesele turnate sau confecționate din tablă rulantă, care solicită manoperă mare, prin utilizarea în locul lor a țevilor sudate elicoidale. S-a redus greutatea reperelor turnate înlocuite cu circa 40%, iar a celor confecționate din laminate cu 20%. Ne-am preocupat și ne preocupă, de asemenea, **utilizarea maximă a laminatelor.** Prin selectarea capetelor mici, a fiecărei rest de bară și utilizarea lor la confecționarea de piese mărunte, considerăm că pierderile sînt în prezent minime. Efortul principal trebuie făcut la ridicarea calitativă a pieselor turnate și forjate, ca să nu fim puși în situația de a executa operații suplimentare la prelucrări, de a consuma scule, de a ocupa mașini peste normativele în vigoare.

Ce s-ar mai putea face pentru a închide „porțile“ unor consumuri ridicate de metal ? Mă gîndesc, că **dacă într-un viitor apropiat, am putea să procurăm o mașină de forjat prin șablon cu comandă-program, ar fi cu putință să reducem cu cel puțin 15—20% consumul de metal la confecționarea arborilor. Apoi, dacă s-ar rezolva de către întreprinderile specializate producerea sortimentelor solicitate de beneficiari în domeniul elementelor normalizate de asamblare** (șuruburi, inele de siguranță, șaibe, pene etc.) **s-ar evita multe neajunsuri ar fi : ocuparea unor însemnate capacități de producție, cheltuieli constisitoare etc.** Lipsind unele sortimente, atît întreprinderea noastră cît și multe altele din țară sînt nevoite să și le confecționeze singure (circa 25% din necesar), consumînd astfel o cantitate aproape dublă de metal în raport cu unitățile specializate. Problema nu este nouă. De aceea, **considerăm util de-a reînnoi propunerea ca ministerul nostru să ia măsuri de a construi o asemenea întreprindere în București sau în apropierea sa, care să aibă capacitatea de a satisface cerințele unităților din raza apropiată de activitate.**

Dezbatere consemnată de
V. BOESCU
L. ȚINTEA

]

CONTRIBUȚIA ÎNTREPRINDERII LA VALORIFICAREA RAȚIONALĂ A SUBPRODUSELOR ȘI DEȘEURILOR

Semnificațiile economice ale închiderii ciclului industrial sau cum se poate ajunge de la deșeuri poluante și costisitoare, la produse și economii de zeci de milioane

● O cantitate suplimentară de zahăr echivalentă cu producția a 4 fabrici ● Din drojdii — proteine ieftine și de bună calitate pentru alimentație ● Furaje cu valoare nutritivă ridicată ● Un deșeu ce poate deveni material de construcții ● Permanentizarea activității în fabricile de zahăr, economii de investiții ● Dintr-o tonă de materie primă — produse cu o valoare sporită cu 12%.

AMPLA ACȚIUNE ce se desfășoară pe multiple planuri în întreaga economie națională, din inițiativa și sub îndrumarea directă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, *pentru reducerea cheltuielilor materiale — cale sigură de accelerare a creșterii economice — conferă noi dimensiuni problemei deșeurilor din industrie, canalizînd preocupările deopotrivă spre reducerea acestora și spre valorificarea lor superioară, în sensul unei utilizări cît mai depline și al obținerii unor produse cu valoare cît mai ridicată. Aceasta este, de altfel, una din direcțiile principale ale dezvoltării tehnologiilor în cincinalul revoluției tehnico-științifice.*

Este demn de remarcat faptul că o valorificare rațională a subproduselor și deșeurilor poate duce, într-o serie de cazuri, la obținerea unor produse a căror valoare o depășește pe cea a produselor de bază. Totodată, prin prelucrarea completă a materiei prime se pot rezolva dificultățile importante ce decurg azi pentru întreprinderile producătoare din aglomerarea unor mari cantități de deșeuri industriale care consumă fonduri suplimentare pentru depozitare și transport din incintă, ocupă suprafețe de teren apte pentru folosință agricolă, constituie surse de poluare pentru mediul înconjurător, periclitează siguranța clădirilor, confortul localităților, sănătatea oamenilor.

În procesul complex de fabricare a zahărului din sfeclă rezultă pe parcurs o serie de subproduse și deșeuri, utilizate ca furaje pentru animale sau ca materii prime pentru diferite industrii fermentative — de pildă, la fabricarea alcoolului etilic, a glicerinei, a drojdiei de panificație etc. Este interesant de reținut că din compoziția sfeclei care se folosește ca materie primă, zahărul reprezintă doar 17,5%, diferența constituind-o componente ce pot fi deosebit de valoroase în obținerea de produse secundare. În ordinea în care rezultă din procesul tehnologic, acestea sînt : borhotul, carbonatul de calciu precipitat (nămol de saturația I-a) și melasa.

Borhotul (conținînd substanțe albuminoide, săruri minerale, hemiceluloză, substanțe pectice, zaharuri) este un furaj cu valoarea de circa 10% unități nutritive, ce se recomandă a fi administrat în hrana zilnică a bovinelor în cantități de 50—75 kg, în funcție de specie (pentru vacile cu lapte, rația este de 30—40 kg, în amestec cu alte furaje). În scopul extinderii posibilităților de a utiliza acest produs secundar ca nutreț și după terminarea campaniei de fabricație a zahărului, se utilizează metode de conservare cum sînt : însilozarea și uscarea simplă sau cu adaos de uree, melasă, sulf, carbonat de calciu și fosfat trisodic.

Carbonatul de calciu precipitat are în compoziția sa chimică și substanțe pectice, substanțe organice cu și fără azot, carbonat de calciu, substanțe minerale — inclusiv acid fosforic. Datorită conținutului în substanțe cu azot și acid fosforic, el poate fi utilizat ca îngrășămînt. De asemenea, poate servi ca amendament pentru solurile acide, deoarece aproximativ 75% din substanța uscată o formează carbonatul de calciu, care neutralizează aciditatea.

Melasa (ultimul sirop de centrifugare, din care extragerea zahărului prin schema de cristalizare și centrifugare devine neeficientă din punct de vedere economic) conține circa 50% zahăr ; ea și-a găsit o gamă variată de utilizări — hrană pentru animale, materie primă pentru industria spirtului, a drojdiei furajere, a acidului citric ș.a.

În proiectul elaborat la absolvirea Institutului central pentru pregătirea cadrelor de conducere din economie și administrația de stat, din cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu", am studiat **posibilitățile unei valorificări superioare a produselor secundare rezultate în industria zahărului**, urmărind atît îmbunătățirea indicatorilor economico-financiari și, în general, creșterea eficienței economice a activității, cît și obiective sociale — crearea de noi resurse valoroase pentru alimentație, aplatizarea curbei sezonalității producției prin integrarea de noi activități și permanentizarea forței de muncă în această subramură industrială.

Ciclul unui produs ieftin, de mare utilitate :

SFECLĂ DE ZAHĂR — MELASĂ — DROJDIE — PROTEINE

● Proteinele fabricate prin intermediul drojdiilor sînt **mult mai ieftine** decît cele conținute în alte produse ; astfel, față de oul de găină, costul este mai redus de 25 de ori, iar față de lapte — de două ori.

● Analize efectuate în Franța au scos în evidență nivele de costuri foarte avantajoase pentru alimentația cu drojdii : 2,5 franci pentru 1 kg de proteine din drojdii, în comparație cu 50 de franci la proteinele din carne de bovine.

● Un kilogram de drojdie uscată conține de 4 ori mai multe proteine decît aceeași cantitate de carne de vită.

● Din punctul de vedere al coeficientului de asimilare în organism, proteinele din drojdii ajung pînă la 85%, față de cel mult 76% în cazul proteinelor de origine vegetală.

● Cît privește **viteza de obținere,** situația se prezintă astfel : la bovine ciclul de producție este de 2–3 ani, la porcine de 6 luni, la păsări de 2,5 luni, iar la drojdii de circa 6 ore.

● Avantaje importante apar și sub raportul **investițiilor.** Pentru obținerea unei tone de proteine pe zi, în cazul bovinelor sînt necesare 8 000 de animale și o suprafață de pășune de circa 8 000 ha, iar în cazul drojdiilor este suficientă o suprafață de producție de 200 mp.

Direcţiile de acţiune vizate prin proiect — şi analizate cu referire la condiţiile Intreprinderii pentru industrializarea sfeclei de zahăr Roman — au fost :

- **înnobilarea borhotului uscat** cu melasă, uree şi alte ingrediente, în scopul ridicării valorii nutritive a acestui nutreţ şi **brichetarea lui după uscare** — ceea ce, dublîndu-i greutatea volumetrică, reduce la jumătate necesarul de capacitate de depozitare şi mijloace de transport.

În cazul unei fabrici cu o capacitate de prelucrare de 4 000 t sfeclă/24 h, economiile se pot cifra la peste 500 000 de lei, iar la nivelul industriei zahărului — la peste 5 milioane de lei anual ;

- **Utilizarea carbonatului de calciu precipitat :**

— ca **amendament pentru terenuri acide şi ca îngrăşămînt.** Circa 20 de cooperative au şi preluat cantităţi de carbonat de calciu precipitat, pe care le-au utilizat, în campania actuală, ca amendament. În funcţie de rezultatele ce se vor înregistra se vor putea determina condiţiile optime de administrare adecvate diferitelor categorii de soluri, pentru a se trece la generalizarea folosirii acestui deşeu ;

— la **prepararea de masticuri, mortare şi betoane asfaltice.** Experimentările efectuate au demonstrat, în cazul betoanelor asfaltice, superioritatea filerului din carbonat de calciu faţă de cel obişnuit, din calciu natural (fineţe mare a granulelor, punct de înmuiere foarte bun, densitate aparentă mai ridicată, rezistenţă la compresiune mai mare cu o zecime, o mai mică pierdere de rezistenţă la absorţie maximă), ceea ce permite reducerea consumului cu circa 50%.

Prin valorificarea acestui deşeu, pe lîngă că se rezolvă problemele serioase legate de depozitare (de pildă, la fabrica noastră poate deveni disponibilă o suprafaţă de circa 2 hectare de teren arabil), se obţin în plus 8,64 lei pentru fiecare tonă de sfeclă prelucrată. **În cazul unei fabrici cu o capacitate de prelucrare de 4 000 t/24 h, sumele ce s-ar încasa ar fi echivalente cu contravaloarea a 1 000 t de zahăr ;**

- **valorificarea superioară a melasei,** prin :

— **demineralizarea** ei pe coloane cu cationit şi anionit şi utilizarea soluţiei demineralizate **pentru obţinerea zahărului cristalizat ;**

— utilizarea melasei ca **materie primă pentru fabricarea alcoolului rafinat, alcoolului tehnic, uleiului de fuzel, bioxidului de carbon şi drojdiei furajere.**

Demineralizarea melasei prin schimb ionic este o soluţie tehnologică ce stîrneşte tot mai mult interesul producătorilor de zahăr ; procedeul se dovedeşte deosebit de rentabil, permiţînd tratarea întregii cantităţi de melasă şi, o dată cu aceasta, **creşterea randamentului în zahăr comercial pînă la 95—98% din zaharoza conţinută în sfeclă.** În asemenea condiţii, fabricile de zahăr îşi vor pune din ce în ce mai puţin problema epuizării maselor de produs final, constatînd că este mai avantajos să renunţe la cîteva grade de puritate, mărind capacitatea malaxoarelor pentru produsul final. Instalaţia este relativ simplă, poate fi condusă de doi-trei operatori şi lucrează tot timpul anului, iar cheltuielile cu investiţia se amortizează în mai puţin de un an. **În cazul unei fabrici cu o capacitate de prelucrare de 4 000 t. sfeclă/24 h, plusul de producţie marfă ce se poate realiza depăşeşte 50 milioane de lei anual, iar pe ansamblul industriei zahărului,** din melasa demineralizată se poate obţine **o cantitate de zahăr echivalentă cu producţia a 4 fabrici de 4 000 t/24 h într-o campanie de 100 de zile.**

În întreprinderea noastră, demineralizarea a fost realizată în trei coloane, umplute respectiv cu cărbune negru animal (utilizat anterior pentru filtrarea mecanică), cu răşină cationică puternic acidă şi cu răşină anionică slab bazică. S-au obţinut soluţii purificate, din care zahărul poate cristaliza. După cum rezultă din calculele noastre, **prin demineralizarea melasei se poate obţine, numai la fabrica din Roman, o producţie suplimentară de circa 70 milioane de lei într-o perioadă de 250 de zile, ceea ce asigură o amortizare rapidă a investiţiei necesare.**

În ce priveşte valorificarea melasei la fabricarea drojdiei furajere, procedeul tehnologic (prin care se obţine concomitent spirtul) constă în multiplicarea drojdiilor pe plămezi completate cu melasă şi aerate intensiv, după care cei doi componenţi ai amestecului drojdie-plămadă alcoolică se separă prin centrifugare. Apreciem că introducerea acestui procedeu în întreprinderea noastră ar necesita investiţii de circa 10 milioane de lei şi ar aduce anual **un plus de producţie globală de 64 milioane de lei.**

Este de reţinut în mod deosebit **folosirea drojdiilor ca producătoare de componente utile alimentaţiei omului** (vezi caseta din p. 9).

Rezultatele la care am ajuns prin cercetarea efectuată în fabrică îndreptăţesc, credem, **preluarea problemei de către Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare, în vederea proiectării şi executării instalaţiilor adecvate** (realizabile integral în ţară), ceea ce ar permite generalizarea noii tehnologii, pe măsura aprobării şi realizării investiţiilor corespunzătoare, care ar avea asigurată amortizarea într-un termen foarte scurt.

Prin aplicarea măsurilor rezultate din studiul elaborat, **valoarea produselor şi subproduselor rezultate din prelucrarea unei tone de sfeclă de zahăr ar creşte cu 119—121 lei ;** este foarte posibil ca prin explorarea de noi soluţii, să se depăşească cu mult această valoare. Este un domeniu în care aportul specialiştilor din industria zahărului, a berei şi spirtului, din agricultură şi construcţii poate aduce efecte economice de mare importanţă.

Nicolae BOTEZATU
inginer-şef al Intreprinderii pentru industrializarea sfeclei de zahăr Roman

---

Campania agricolă de vară

O recoltă se strînge, alta se seamănă...

CU FIECARE ZI, campania agricolă de vară cuprinde tot mai multe activităţi, solicită o participare mai intensă din partea lucrătorilor din agricultură, o mobilizare completă a mijloacelor tehnice.

Eforturile sînt concentrate, în această primă etapă, la recoltarea cerealelor păioase, în special a orzului. Evoluţia condiţiilor atmosferice grăbeşte maturarea recoltei, şi de orz şi de griu, însă provoacă şi pagube, — ceea ce impune urgentarea stringerii şi depozitării fără pierderi a acesteia. Din tabelul alăturat rezultă că, în primele zile de la intrarea combinelor în lanuri, s-au recoltat importante suprafeţe cultivate cu orz ; dacă se va fi menţinut ritmul zilnic de recoltare imprimat în perioada 15 — 20 iunie, la această dată întreaga recoltă de orz din judeţele încadrate în zona I-a de fertilitate (cele înscrise în tabel) va trebui să fie în hambare.

Aceleaşi condiţii atmosferice, care grăbesc recoltatul, sînt deosebit de favorabile pentru însămînţarea culturilor duble. Pe linia indicaţiilor date de conducerea partidului, sarcina stabilită de Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare, de a cultiva 1,5 mil. ha cu culturi duble, are o mare importanţă economică pentru producţia de cereale-boabe, dar şi de furaje şi legume. Pe terenurile irigate, obţinerea a două culturi pe an este, din punct de vedere economic, obligatorie : în studiile tehnico-economice de amenajare a sistemelor de irigaţii, la fundamentarea calculului de eficienţă se iau în considerare cu prioritate posibilităţile de a obţine de pe aceleaşi suprafeţe mai multe culturi pe an.

Situaţia recoltărilor şi a însămînţărilor la 2o iunie 1977

Judeţul	Recoltat orz-boabe		Insămînţat culturi duble		din care: porumb pentru boabe	
	IAS	CAP	IAS	CAP	IAS	CAP
Dolj	63	28	26	2	32	2
Olt	27	2o	9	1	11	4
Teleorman	65	34	12	–	–	–
Ilfov	37	11	12	–	19	–
Ialomiţa	23	2o	1o	1	13	4
Constanţa	23	17	6	–	8	2
Tulcea	1o	14	4	–	7	–
Brăila	13	19	3	–	5	–
Buzău	4	19	6	–	3o	2
Timiş	56	–	4	–	8	–
Arad	24	–	2	–	4	–
Bihor	2	–	14	–	–	–
Medie zona I	34	14	8	o,5	12	2

Din suprafaţa de 1,5 mil. ha prevăzută a se cultiva cu culturi duble, mai mult de jumătate — circa 900 mii ha — este destinată culturilor furajere (porumb pentru siloz). De realizarea integrală a acestei sarcini (acolo unde este posibil, chiar depăşirea acesteia) este legată nemijlocit asigurarea furajelor pînă la recolta anului viitor, ca bază pentru îndeplinirea planului de producţie în zootehnie. Pentru producţia de legume în cultură dublă s-a prevăzut o suprafaţă de circa 100 mii ha (în special pentru culturile de varză, fasole, mazăre şi castraveţi), numai pe terenuri irigate. Producţia ce se va obţine de pe această suprafaţă are o pondere însemnată în balanţa producţiei de legume, atît pentru consumul în stare proaspătă în perioada toamnă-iarnă, cît şi pentru industrializare.

Diferenţa, pînă la 1,5 mil. ha culturi duble, este afectată cerealelor pentru boabe, din care se detaşează ca importanţă porumbul pentru boabe. În tabel, această cultură a fost individualizată sub aspectul însămînţărilor realizate pînă la 20 iunie în I.A.S.-uri şi C.A.P.-uri, în judeţele din zona I-a. Procentele diferite — între judeţe şi faţă de suprafeţele recoltate — pun în evidenţă eforturi inegale de a pune sămînţa în sol în cel mai scurt timp de la eliberarea terenului, cînd gradul de umiditate este încă favorabil germinării acesteia. Deci, un semnal de atenţie pentru judeţele cu situaţie mai slabă !

Ion MANEA

TRIBUNA ECONOMISTULUI

Controlul formării costurilor în unitățile economice

ÎN CUVÎNTAREA rostită de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976 s-a subliniat cerința înlăturării unor lacune în controlul formării prețurilor de producție în industrie, luarea de măsuri riguroase care să permită controlul mai eficient din partea organelor de specialitate în acest important domeniu de activitate din economie. Astfel secretarul general al partidului releva : **„Este necesar să analizăm serios sistemul de formare a prețurilor, să stabilim un sistem cît mai precis care să împiedice orice încălcare a legilor în acest domeniu“.** Este o sarcină de maximă însemnătate, dacă ținem seama de faptul că sistemul de prețuri din economie contribuie nemijlocit la repartizarea planificată a muncii sociale pe ramuri de producție, fiind o pîrghie eficientă în măsurarea aportului fiecărei întreprinderi la crearea venitului național, avînd un rol important în realizarea obiectivelor politicii economice a partidului.

Pentru ca organele de elaborare, avizare și control al formării prețurilor în economie să-și exercite atribuțiile în cele mai bune condiții, au fost emise o serie de legi și acte normative, cu scopul de a impune unităților să întocmească corect antecalculațiile de prețuri, aceste reglementări instituind, totodată, o disciplină riguroasă în ce privește respectarea regulilor și normelor de stabilire și aplicare a prețurilor. Totuși, din practica formării prețurilor în unele unități economice, rezultă exagerări ale antecalculațiilor ; anumite unități includ în acestea elemente mai mari decît cele prevăzute, ceea ce, evident, dăunează beneficiarilor și nu este de natură să permită determinarea corectă a contribuției unităților respective la îndeplinirea sarcinilor de plan, precum și la crearea venitului național. Legea în vigoare cu privire la regimul prețurilor și tarifelor prevede în mod expres că astfel de cazuri sînt considerate ca fiind contravenții la normele privind regimul prețurilor și tarifelor, fiind sancționate cu amendă. Se pune însă întrebarea : sancționarea unei persoane sau a cîtorva persoane dintr-o unitate, vinovate de exagerarea antecalculațiilor de prețuri, este de natură să contribuie pe viitor la evitarea acestor fenomene negative cu multiple consecințe pentru economie ? În măsura în care persoanele sancționate pentru asemenea nereguli ar fi singurele în culpă, evident că suportarea amenzilor poate contribui la preîntîmpinarea greșelilor respective. În realitate însă, lucrurile sînt mai complexe ; elaborarea unor antecalculații de prețuri, în special pentru produse noi, necesită antrenarea mai multor compartimente din unitate, ceea ce presupune o temeinică colaborare, în primul rînd între compartimentele tehnologice și cele economice. Or, din păcate, **la originea fenomenelor negative în stabilirea costurilor produselor noi în unele unități se află tocmai slaba conlucrare dintre compartimentele tehnice și cele economice-financiare,** de multe ori chiar în perioada de elaborare a planului costurilor. Ca atare, în mod evident, problema supraevaluării antecalculațiilor de preț depășește competența exclusivă a uneia sau a cîtorva persoane din unitate. După părerea noastră, răspunderile, ca și efectele pozitive în stabilirea corectă a antecalculațiilor de prețuri trebuie să revină în mod egal întregului aparat tehnic, economic și de specialitate din unitate.

La baza slabei colaborări între compartimentele amintite, de cele mai multe ori stă faptul că în listele de materiale, de pildă, care reprezintă parte componentă a prețului noului produs, nu sînt trecute caracteristicile tehnice ale acestora care să corespundă întocmai cu cele din actualele cataloage de prețuri reașezate, ceea ce nu permite determinarea corectă a temeiului legal al acestora. Aceasta dovedește că unele compartimente tehnice nu utilizează asemenea cataloage, fapt care duce la aproximări în valorificarea listelor de materiale ale antecalculațiilor, situație ce contravine legilor actuale de stabilire a prețurilor. Un exemplu în acest sens este foarte convingător. Astfel, o neglijabilă exagerare de cîțiva lei într-o antecalculație, cu prilejul valorificării listei de materiale, ponderată apoi cu cheltuielile de secție și celelalte elemente din antecalculație, precum și cu masa producției, poate determina uneori realizări artificiale în plus, de ordinul a zeci de mii de lei sau mai mari, la indicatorii de plan economici și financiari ai unității respective.

Practicarea unui astfel de sistem defectuos de stabilire a prețurilor în unele unități economice are serioase consecințe : în primul rînd, provoacă greutăți beneficiarilor în realizarea sarcinilor de plan iar în al doilea rînd, unitățile furnizoare — pînă la efectuarea reexaminărilor de preț — înregistrează depășiri necuvenite, de care se beneficiază totuși, prin adaosuri acordate la retribuție. Este clar că astfel de fenomene nu pot să asigure un climat care să permită aplicarea riguroasă a tuturor legilor în domeniul stabilirii prețurilor. În acest context, nici sancționarea unor persoane dintr-o unitate, pentru supraevaluările din antecalculațiile de prețuri, nu ne apare ca fiind echitabilă, atîta timp cît restul personalului tehnic, economic și de specialitate beneficiază integral, fără penalizare, de adaosuri necuvenite la retribuție. Repetăm, la baza exagerărilor din antecalculațiile de costuri stă, de cele mai multe ori, slaba colaborare între compartimentele tehnice și cele financiar-economice, concretizată prin lipsa de cataloage actualizate de prețuri, neconsultarea acestora în primul rînd de tehnologi, utilizarea de STAS-uri vechi, unele chiar anulate ș.a.

În scopul eliminării principalelor deficiențe în stabilirea corectă a prețurilor și întăririi controlului asupra formării acestora, propunem **ca organele bancare să nu aprobe plata adaosurilor la retribuție corespunzător depășirilor la indicatorii economici-financiari, decît pe baza avizului competent din partea forului tutelar al unității, sau a instituțiilor specializate care prin lege au obligația de a efectua controlul formării prețului.** Evident, avizarea ca atare a plății depășirilor la indicatorii economici și financiari trebuie să se facă pe perioada pentru care se solicită eliberarea fondului de retribuție, respectiv pentru trimestrul precedent, **ca urmare a efectuării reexaminărilor de prețuri.** O atare măsură ar avea ca efect imediat îmbunătățirea radicală a colaborării dintre compartimentele tehnice și cele economice din unități. Dar, perfecționarea colaborării în domeniul stabilirii costurilor nu vine de la sine. Pentru realizarea unei conlucrări eficiente, menite să prevină aproximările în elaborarea documentațiilor de costuri, este imperios necesar, ca, în principal, compartimentele tehnice să analizeze cu toată competența normele de consum folosite și să menționeze temeiul legal al prețurilor unitare utilizate, după actualele cataloage de prețuri reașezate, indicînd paginile și pozițiile din acestea. În continuare, în mod obligatoriu, compartimentul financiar-prețuri din unitate trebuie să verifice temeiul legal al prețului stabilit de către compartimentele tehnice. În acest fel s-ar asigura un dublu control în ceea ce privește formarea prețurilor din punctul de vedere al cheltuielilor materiale, ceea ce ar constitui un pas important în evitarea aproximărilor cu ocazia stabilirii prețurilor. De aici se desprinde cerința unei preocupări mai susținute din partea centralelor industriale și a ministerelor coordonatoare, pentru asigurarea operativă a unităților cu toate cataloagele de prețuri, în număr suficient și la timp, precum și cu completările acestora, la zi.

Potrivit indicațiilor secretarului general al partidului, nici un fel de întreprindere nu va avea competența de a stabili prețuri fără aprobarea organelor specializate în acest domeniu și financiare. Aceasta va duce la prevenirea neajunsurilor în privința controlului asupra formării prețurilor în economie. Socotim că problema stabilirii corecte a prețurilor trebuie să constituie o sarcină permanentă a întregului aparat tehnic, economic și de specialitate, în vederea respectării cu strictețe a legislației în vigoare și înfăptuirii ferme a politicii partidului în acest important domeniu al activității economice.

Marius ALDEA
economist principal
la ICEMENERG-București

PĂMÎNTUL O INESTIMABILĂ AVUȚIE NAȚIONALĂ

> *„Realizarea sarcinilor de creștere a producției agricole corespunzător prevederilor tuturor programelor, impune acordarea unei atenții tot mai mari bunei gospodăriri a pămîntului, folosirii lui raționale"*
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

ÎN REPUBLICA Socialistă România pămîntul constituie un bun național — unul din cele mai importante mijloace de producție — de care sînt strîns legate existența, creșterea avuției naționale și bunăstării întregului popor.

Acest rol este amplificat în etapa actuală — cînd lumea întreagă este confruntată cu problemele gospodăririi raționale a tuturor resurselor naturale — de acele funcții de nesubstituit ale pămîntului, ca furnizor de alimente și de materii prime pentru unele ramuri industriale, precum și de faptul că este limitat ca întindere și nerecuperabil, decît în anumite condiții și cu un însemnat efort material, în cazul degradării (prin eroziune, salinizare etc.) sau datorită extinderii platformelor industriale, așezărilor umane, căilor de comunicație, zonelor de extracție minieră, petroliferă etc.

În același timp, solul, prin capacitatea de acumulare și transformare a dejecțiilor, deșeurilor etc., constituie un factor purificator al mediului, iar prin utilizarea rațională nu-și pierde fertilitatea, capacitatea de a da recolte, ci poate fi îmbunătățită continuu.

Pe baza hotărîrilor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român, a fost definit un amplu program de măsuri care vizează raționalizarea exploatării resurselor naturale în general și a fondului funciar în special, ceea ce impune o continuă îmbunătățire a grijii pentru gospodărirea, protecția și utilizarea acestuia. Preocupările în această direcție sînt sugestiv ilustrate de creșterea continuă a suprafețelor agricole și a celor arabile în special, de îmbunătățirea calităților productive ale tuturor solurilor, în contextul unor ample programe naționale, care contribuie la valorificarea și gospodărirea resurselor funciare.

În condițiile marii varietăți a climei, geomorfologiei, reliefului, hidrologiei, nota caracteristică a politicii românești de valorificare a resurselor o reprezintă **concepția unitară privind gospodărirea resurselor funciare și de apă**, avînd în vedere satisfacerea cerințelor diferitelor ramuri economice în concordanță cu planul național unic de dezvoltare economico-socială, corelat cu studiile de prognoză și de dezvoltare a diferitelor ramuri ale economiei. Diferitele programe naționale privind gospodărirea rațională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigații, îndiguiri și desecări și combaterea eroziunii solului ; de amenajare a bazinelor hidrologice ; de conservare și dezvoltare a fondului funciar ; de supraveghere, prevenire și combatere a degradării mediului se realizează în interrelație cu studiile de sistematizare organizare și amenajare a teritoriului, de apărare, conservare, ameliorare și folosire rațională a pămîntului. În acest sens este asigurat un valoros fond legislativ.

Un cadru unitar de gospodărire

GRIJA pentru folosirea rațională a fondului funciar este imprimată generațiilor prezente și viitoare cu scopul de a asigura agriculturii noastre, economiei naționale, o bază trainică de dezvoltare. Programele de îmbunătățiri funciare și legislația în vigoare vor contribui, pe măsura înfăptuirii lor, la înlăturarea tuturor fenomenelor de risipă și neglijență în utilizarea pămîntului și la corectarea rapidă a efectelor exploatării sale neraționale de-a lungul veacurilor.

Ca urmare, complexul acțiunilor menționate vizează valorificarea integrală și cu eficiență sporită a tuturor terenurilor, indiferent de folosința și destinația lor. Sub acest aspect, rezumarea răspunderii individuale și civice, a prevederilor actelor normative în vigoare referitoare la utilizarea pămîntului devine o necesitate.

Toți posesorii de terenuri agricole au obligația să lucreze și să cultive **integral** suprafețele ce le dețin, iar unitățile neagricole socialiste, care nu pot asigura cultivarea, să le predea în folosință unităților agricole. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și comitetele executive ale consiliilor populare, potrivit reglementărilor legale în vigoare, au sarcina de a stabili prin planuri anuale sursele de terenuri ce urmează a fi transformate în pămînt arabil, pentru integrarea în cultură a suprafețelor planificate. Totodată, sînt interzise micșorarea suprafeței agricole și, implicit, folosirea terenurilor agricole în alte scopuri decît producția agricolă vegetală. Ca urmare, amplasarea obiectivelor de investiții se prevede să se facă pe terenuri neproductive și în perimetrele construibile ale localităților. În cazuri excepționale, cu aprobările de rigoare, terenurile agricole pot să primească altă destinație, cu obligația ca **suprafețele respective să fie compensate prin recuperarea pentru agricultură a unor terenuri neagricole și neproductive.** În scopul economisirii terenurilor și înlăturării oricărei risipe, s-a prevăzut ca în toate domeniile de activitate să se elaboreze normative tehnice privind creșterea gradului de ocupare a terenurilor, pentru sporirea densității construcțiilor și restrîngerea perimetrelor incintelor construite.

Pentru armonizarea tuturor activităților dintr-o zonă naturală sau județ, cu privire la necesitățile de teren, se prevede elaborarea de studii și proiecte de sistematizare a teritoriului, iar la nivel de unități agricole, proiecte de organizare a teritoriului.

În vederea cunoașterii potențialului cantitativ și calitativ al fondului funciar, s-a instituit cadastrul funciar general pentru întreg teritoriul țării, iar pentru nevoile specifice anumitor ramuri ale economiei naționale au fost organizate cadastre speciale. Înstrăinarea prin acte de vînzare-cumpărare fiind interzisă, dobîndirea terenurilor agricole se face numai prin moștenire legală. Pentru recuperarea terenurilor ce se scot din circuitul agricol, precum și pentru amenajarea și ameliorarea teritoriilor slab productive se prevede constituirea unui fond special (din taxele de protecție și din sumele provenite din taxele de folosire a terenurilor proprietate de stat).

Îmbunătățirile funciare — condiție a ameliorării și conservării pămîntului

REPARTIZAREA fondului funciar pe principalii posesori de terenuri și pe categorii de folosință este redată în tabelele nr. 1 și 2. Subliniem însă că indiferent de posesor sau categoria de folosință, în complexitatea condițiilor de proprietate, de relief, climă, hidrologie etc. potențialul productiv al fondului funciar este destul de diferit. Astfel, în funcție de influența negativă a unor factori, terenurile agricole din diferite zone sînt parțial afectate de o serie de procese de degradare — exces de apă, soluri acide sărăturoase, nisipoase, eroziuni, alunecări etc.

Problema gospodăririi raționale a resurselor funciare devine stringentă în contextul necesității de a se asigura condițiile pentru creșterea producției agricole, astfel ca la cereale să se ajungă la 23 milioane de tone în 1980 și la 28—30 milioane de tone în 1990, revenind 1 000—1 200 kg pe locuitor.

Intensivizarea agriculturii este în strînsă dependență cu executarea unei diversități de lucrări de îmbunătățiri funciare — irigații, îndiguiri, desecări ș.a., menite să asigure folosirea rațională a fondului funciar, prin combaterea efectului inundațiilor, a excesului de umiditate, a secetei, a eroziunii solului, punerea în valoare a unor terenuri pentru agricultură, ridicarea fertilității solurilor slab productive — în cadrul lucrărilor de sistematizare și organizare a teritoriului.

Din potențialul amenajabil, pe mari suprafețe au fost realizate lucrări de îmbunătățiri funciare încă în anii anteriori ; pentru actualul cincinal și în perspectiva anului 2 000 se prevede intensificarea acestora, în care scop au fost alocate importante fonduri de investiții (tabelul nr.3).

Tabelul nr. 1

Repartizarea fondului funciar pe principalii posesori de terenuri

Posesorii	Suprafa (mii ha)			
	Total	% din total general	din care agricol	% din total agricol
Intreprinderi agricole de stat	2 216,2	9,3	2 075,5	13,8
Alte unități agricole de stat	3 064,6	112,9	1 521,6	10,2
Cooperative agricole de producție	9 420,0	39,6	8 902,1	60.0
Gospodăriile populației	2 826,9	12,0	2 380,1	15,9
Unități de silvicultură	6 008,3	26,1	33,5	0,05
Alte unități neagricole	214.0	0,1	33,6	0,05
Total	23 750,0	100,0	14 946,4	100,0

Tabelul nr. 2

Structura fondului funciar, pe categorii de folosință, la începutul anului 1976

Categoria de folosință	Suprafața (mii ha)	% din suprafața agricolă	% din suprafața totală
— arabil	9 740,9	65,2	41,1
— pășuni	3 032,8	20,3	12,8
— fînețe	1 413,5	9,5	6,0
— vii	329,1	2,2	1,3
— livezi	430,1	2,8	1,8
Total agricol	14 946,4	100,0	63,0
— păduri	6 549.4		27,7
— ape și stuf	786,6		3,3
— drumuri și căi ferate	374,4		1,5
— construcții, curți	652.5		2,7
— terenuri neproductive	440,7		1,8
Total neagricol	8 803,6		37,0
total	23 750,0		100,0

Tabelul nr. 3

Realizări și perspective în executarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare
(mii ha)

	Realizat la 1 I 1976	Prevederi	
		1980	2000
amenajări pentru irigații	1 474,2	3 000	5 300
îndiguiri	1 455,2	1 630	3 000
desecări	1 965,5	3 180	6 900
combaterea eroziunii solului	988,1	1 770	5 300

Rezultă, din tabel, că în perspectiva anului 2 000 aproape întregul potențial amenajabil al țării va fi pus în valoare, ameliorat. Înfăptuirea vastului program de lucrări de amenajare și ameliorare a fondului funciar este condiționată de realizarea concomitentă a unor importante lucrări de gospodărire a apelor, sub aspectul asigurării debitelor necesare pentru irigații și al atenuării viiturilor în lacurile de acumulare ; aceste lucrări vor servi și altor ramuri ale economiei naționale. Pentru protecția împotriva inundațiilor, în paralel cu lucrările de indiguiri, urmează să se întreprindă ample acțiuni pentru crearea unor lacuri de acumulare în vederea atenuării viiturilor. În 1980, volumul de atenuare va totaliza 2,2 miliarde mc de apă. iar în anul 2 000 va ajunge la circa 7,3 miliarde mc. Totodată, în perioada 1976-1980 se vor executa lucrări de regularizare a cursurilor de apă, apărări și consolidări de maluri, totalizînd circa 7 300 km lungime.

În perspectiva executării acestui important volum de lucrări, fondul funciar, apele țării vor contribui mai mult decît pînă acum la intensificarea producției agricole. Dat fiind volumul mare de investiții și importanța economică a lucrărilor în curs de execuție se afirmă tot mai pregnant rolul sistematizării și organizării teritoriului în amplasarea coordonată a forțelor de producție și valorificarea optimă a resurselor financiare.

dr. Ion BOLD

Partea a II-a a studiului, care va fi publicată într-un număr viitor al revistei, abordează activitățile de sistematizare și organizare a teritoriului ca factori de valorificare deplină a resurselor funciare și prezintă principalele elemente ale programului unitar de perspectivă în acest domeniu.

Semnificații ale rezultatelor preliminare ale recensămîntului populației și locuințelor

Repartizarea teritorială judicioasă a populației — efect al dezvoltării echilibrate, armonioase a forțelor de producție

● Creșterea populației pe fondul schimbărilor înnoitoare pe plan teritorial ● Perspective de stabilizare a forței de muncă și de creștere a populației în toate județele ● Structura pe ramuri a forței de muncă confirmă dezvoltarea tot mai modernă a economiei naționale ● Durata medie a vieții la o valoare superioară.

DATELE CUPRINSE în Comunicatul privind rezultatele preliminare ale recensămîntului populației și al locuințelor din 5 ianuarie 1977 constituie o oglindă a profundelor mutații intervenite pe plan economic și social în ultimul deceniu în țara noastră, a măreţului tablou social al României anului 1977. Ele reflectă pregnant succesele obținute ca urmare a aplicării politicii ferme a partidului și statului nostru de dezvoltare în ritmuri rapide a economiei naționale, de repartizare echilibrată a forțelor de producție pe întregul teritoriu prin dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor și zonelor țării.

Creșterea populației cu aproape 2,5 milioane locuitori în perioada 1966—1976, schimbările înnoitoare profunde petrecute în ocuparea și în structura forței de muncă s-au realizat și se realizează pe fondul **dezvoltării și modernizării forțelor de producție, a întregii economii naționale.** În cadrul dezvoltării impetuoase economice și sociale a tuturor județelor și zonelor țării, creșterii generale a populației i-au corespuns creșteri diferențiate pe județe, determinate atît de particularitățile mișcării naturale a populației (nașteri, decese), cît și de intensitatea diferită a fluxurilor migratorii interjudețene, în special ale forței de muncă.

Se poate arăta că, în general, **județele mai dezvoltate din punct de vedere economic și social-cultural, spre care se îndreaptă an de an un număr tot mai mare de persoane în vîrstă de muncă, au consemnat ritmuri medii anuale de creștere a populației superioare creșterii pe întreaga țară.** La acestea a contribuit și **sporul natural ridicat al populației unora din aceste județe.** Este semnificativ de remarcat, astfel, că în 11 județe ale țării creșterea populației a fost în această perioadă de peste 15%, sporuri din cele mai ridicate consemnîndu-se în județele Constanța (30,7%), Galați (22,6%), Argeș (19,3%) etc. Asemenea creșteri au făcut ca astăzi să avem un număr de 20 județe cu o populație de peste 500 000 locuitori, față de numai 12 județe care depășeau această cifră în anul 1966 (tabelul nr. 1).

Potrivit cifrelor recensămîntului, 5 județe — Prahova, Ilfov, Dolj, Iași și Cluj — aveau la începutul anului 1977 o populație de peste 700 000 locuitori. În ce privește municipiul București, capitala țării, acesta are astăzi aproape 2 milioane locuitori, crescînd ca număr al populației față de anul 1966 cu peste 480 mii persoane — adică cu 33,2%.

Desigur, unele județe care au un spor natural mai ridicat al populației au consemnat creșteri ale populației superioare mediei pe țară. Între acestea se evidențiază : Iași (17,8%), Dîmbovița (17,1%), Gorj (16,8%), Harghita (15,5%), Maramureș (15,2%). Pe de altă parte, printre județele cu o creștere mai lentă a populației se remarcă unele cu spor natural ridicat (ca de exemplu cele din Moldova), dar care au avut și un sold migratoriu negativ. În schimb, în unele județe — Brașov, Timiș, precum și în municipiul București — creșterea rapidă a populației se datorește în mai mare măsură atragerii forței de muncă din alte județe, în condițiile unui spor natural cu nivele dintre cele mai scăzute.

Tabelul nr. 1

Repartizarea județelor după numărul populației la 5.I.1977 și creșterea acesteia în perioada 1966—1976

Numărul populației	Total județe	1977/1966 %			
		Sub 105	105—109	110—114	115 și peste
Pînă la 300.000	4	1	2	1	—
300.000 — 400.000	8	2	3	1	2
400.000 — 500.000	7	2	1	1	3
500.000 — 600.000	8	1	4	1	2
600.000 — 700.000	7	—	2	3	2
Peste 700.000	5	1	1	1	2

LEGAT DE REPARTIZAREA populației în profil teritorial, merită amintite și unele schimbări semnificative intervenite față de ultimul recensămînt în structura pe sexe a populației. Pe țară, proporția populației de sex masculin a crescut în 1977 la 49,3% din total, față de 49,0% în anul 1968. În acest cadru **numărul județelor cu populație de sex masculin mai numeroasă decît populația de sex feminin a crescut de la 7 în 1966, la 10 la recensămîntul din 1977.** Trebuie menționat că majoritatea acestor județe sînt mai dezvoltate din punct de vedere economic și social, ca de pildă județele Brașov, Constanța, Galați, Hunedoara, sau județe în care se desfășoară un intens proces de industrializare, atrăgînd cu precădere forța de muncă masculină — Alba, Harghita, Tulcea etc. Atragerea în orașe a forței de muncă masculine în contextul atragerii întregii familii, pe măsura creării condițiilor de locuit necesare, se reflectă și se va reflecta pozitiv asupra creșterii gradului de urbanizare a populației acestor județe, creînd totodată premise pentru un echilibru mai bun al structurii populației pe sexe.

În schimb, **populația de sex feminin predomină în județe mai**

puţin dezvoltate din punct de vedere economic, cum sînt judeţele : Botoşani, Gorj, Mehedinţi, Sălaj, Teleorman, Vaslui, Vîlcea şi Vrancea. Printr-o dezvoltare industrială mai accentuată — şi cu deosebire a unor ramuri ale industriei constructoare de maşini, chimice, metalurgice, materialelor de construcţii etc. — aceste judeţe urmează să atragă în măsură corespunzătoare forţă de muncă în principal masculină. În aceste condiţii va creşte gradul de stabilitate a forţei de muncă, populaţia judeţelor respective va deveni mai echilibrată din punct de vedere al structurii pe sexe, creîndu-se **noi premise favorabile pentru o dezvoltare demografică dinamică.**

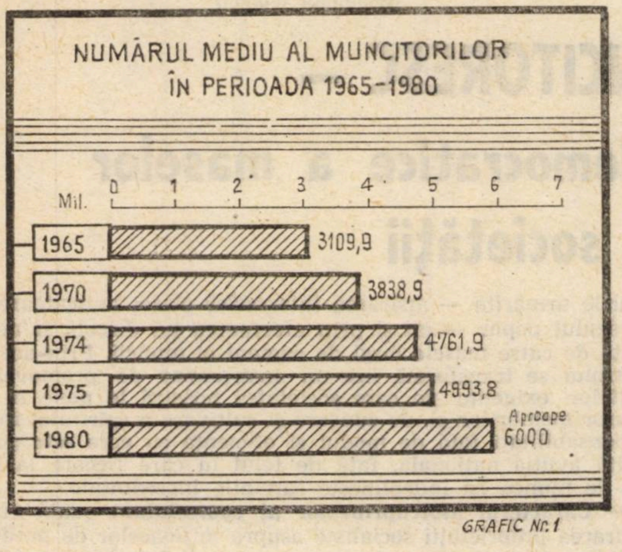

GRAFIC Nr. 1

Mutaţiile profunde în repartizarea teritorială a populaţiei, în ocuparea şi structura forţei de muncă se încadrează în concepţia unitară şi de largă perspectivă pentru dezvoltarea multilaterală şi armonioasă a tuturor judeţelor, ca urmare a politicii consecvente a partidului nostru de industrializare socialistă. Aşa cum reiese din comunicatul statistic menţionat, în întreaga ţară s-au creat în perioada 1966—1976 un număr de 2253,5 mii noi locuri de muncă. Realizată în condiţiile accelerării rolului conducător al industriei în economie, aceasta a dus în primul rînd la creşterea şi întărirea rîndurilor clasei muncitoare (vezi graficul nr. 1). Pe de altă parte acest proces se reflectă pozitiv în repartizarea mai judicioasă a populaţiei pe ocupaţii şi ramuri ale economiei naţionale şi ridicarea nivelului de trai ai oamenilor muncii.

FOLOSIREA RAŢIONALĂ a resurselor de muncă ale ţării, crearea noilor locuri de muncă în special în judeţele în curs de industrializare rapidă, cu precădere în ramurile de bază ale economiei se evidenţiază în schimbările structurale ale populaţiei ocupate în ultimul deceniu. Astfel, la o creştere, în cei 11 ani ce au trecut de la ultimul recensămînt, a populaţiei ocupate cu peste o jumătate de milion de persoane, numărul celor ocupaţi în ramurile neagricole ale economiei a crescut cu peste 2,3 milioane persoane, deţinînd în totalul populaţiei ocupate o pondere de 64% (faţă de numai 43,5% la începutul anului 1966). Mutaţiile intervenite în structura pe ramuri a forţei de muncă evidenţiază realizarea în timp scurt a obiectivului stabilit de către Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, potrivit căruia, în acest cincinal, **pentru prima dată în istoria ţării, populaţia ocupată în industrie va depăşi pe cea ocupată în agricultură.**

Crearea, în perioada 1966-1976, a celor aproape 2,3 milioane de noi locuri de muncă a făcut ca numărul personalului să fie la începutul anului 1977 de peste 1,5 ori mai mare ca în anul 1965 — creşterile fiind diferenţiate de la un judeţ la altul. Astfel, numărul mediu al personalului a crescut în perioada 1966—1976 de circa 2 ori în judeţele Dîmboviţa, Olt şi Buzău, de 1,9 ori în judeţul Sălaj, de 1,8 ori în judeţele Vîlcea, Gorj, Bistriţa-Năsăud, precum şi de peste 1,7 ori în judeţele Covasna, Satu Mare, Teleorman, Botoşani, Argeş şi Harghita. Este de remarcat că între aceste judeţe cu o creştere mare a numărului de personal, se află 9 judeţe în plin proces de dezvoltare economico-industrială şi a căror producţie industrială trebuie să ajungă pînă în 1980 la cel puţin 10 miliarde lei.

Creşterea numărului personalului **a acţionat şi acţionează, la rîndul ei, cu importante efecte pozitive în dezvoltarea industriei** — nivelul producţiei industriale fiind în 1976 de 3,6 ori mai mare ca în anul 1965. Ca urmare a ridicării nivelului tehnic, perfecţionării tehnologiilor de fabricaţie, îmbunătăţirii calităţii produselor, valorificării, la un nivel superior a materiilor prime şi materialelor, sporirii gradului de utilizare a capacităţilor de producţie, se asigură creşterea productivităţii muncii şi a eficienţei in economia fiecărui judeţ. Astfel, se explică, în bună măsură, de ce creşterile cele mai semnificative ale producţiei industriale s-au consemnat, în această perioadă, în judeţe ca Olt, şi Galaţi (unde producţia industrială a crescut de peste 8 ori), Buzău, Argeş şi Sălaj (de peste 6 ori), Iaşi, Ialomiţa şi Vîlcea (de peste 5 ori).

Trebuie să subliniem faptul că cele 7 judeţe a căror populaţie a crescut în perioada 1966—1976 cu mai puţin de 5% au un nivel de industrializare mai puţin dezvoltat. Pentru a realiza sarcina trasată de Congresul al XI-lea, de a obţine la sfîrşitul cincinalului o producţie industrială de cel puţin 10 miliarde lei, **este necesară luarea celor mai eficiente măsuri de utilizare judicioasă a resurselor de muncă pe plan local,** de atragere a forţei de muncă disponibilă în cadrul judeţului, urmărindu-se anularea soldului migratoriu negativ al populaţiei consemnat în ultimul deceniu. Sînt procese ce vor determina un dinamism mai accentuat atît pe plan economic, cît şi în ce priveşte creşterea numărului populaţiei.

DEZVOLTAREA ARMONIOASĂ a forţelor de producţie în toate judeţele, ca şi creşterea dinamică a populaţiei în toate zonele ţării creează condiţii optime pentru ridicarea tuturor localităţilor la un nivel superior de civilizaţie materială şi spirituală (vezi în acest sens creşterea duratei medii de viaţă, graficul nr. 2). Recentele măsuri adoptate de conducerea partidului privind majorarea retribuţiei şi a altor venituri, ridicarea mai accentuată a nivelului de trai al populaţiei în acest cincinal sînt un îndemn pentru a acţiona cu toată fermitatea şi energia pentru transpunerea în viaţă a principiilor politicii demografice active a partidului şi statului nostru, pentru îndeplinirea şi depăşirea sarcinilor planului cincinal de dezvoltare economică şi socială a ţării, pentru înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R. de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul patriei noastre.

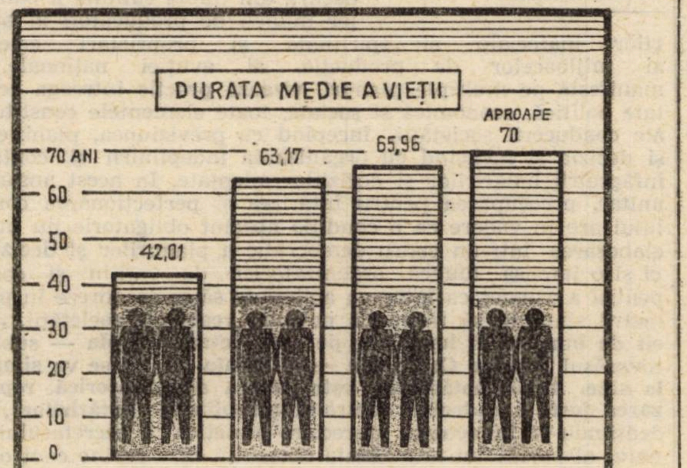

GRAFIC Nr. 2

Radu HALUS
Direcţia Centrală de Statistică

CONDUCERE·ORGANIZARE

În pregătirea Congresului consiliilor oamenilor muncii

> **„Activitatea generală de control în societatea noastră reprezintă o latură importantă a perfecționării continue a conducerii operei de construcție socialistă, o formă de cunoaștere temeinică a problemelor dezvoltării economico-sociale, de perfecționare a activității și, totodată, de participare democratică la conducerea statului a maselor populare".**
>
> NICOLAE CEAUȘESCU
>
> (Cuvîntare la Consfătuirea pe țară a unităților de control al oamenilor muncii)

CONTROLUL MUNCITORESC – expresie a participării democratice a maselor la conducerea societății

ÎN BOGATA ȘI RODNICA ACTIVITATE desfășurată de partidul nostru pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism, un loc central îl ocupă acțiunea dinamică de perfecționare continuă a cadrului organizatoric și instituțional care să permită participarea neîngrădită, mereu mai activă a celor ce muncesc la conducerea treburilor obștești, a întregii societăți. O atenție deosebită se acordă dezvoltării continue a democrației muncitorești, componentă majoră, definitorie a democrației socialiste, mijloc principal de afirmare în practică a rolului conducător al clasei muncitoare, de exercitare a puterii de stat de către oamenii muncii, de întregul popor, iar în acest context, un moment important îl va constitui apropiatul Congres al consiliilor oamenilor muncii, convocat pentru prima dată, din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

1. Trăsături definitorii ale controlului muncitoresc

Lărgirea și adîncirea democrației muncitorești, ca expresie a exercitării în fapt a prerogativelor care decurg din dubla calitate a oamenilor muncii de producători ai bunurilor materiale și spirituale și proprietari colectivi ai mijloacelor de producție, ai avuției naționale, se manifestă pe multiple planuri, vizează practic întreaga activitate politică, economică și socială, toate elementele constitutive ale conducerii societății, începînd cu previziunea, planificarea și decizia și încheind cu organizarea îndeplinirii și controlul înfăptuirii hotărîrilor și deciziilor adoptate. În acest ansamblu unitar, preocuparea pentru întărirea și perfecționarea controlului are în vedere ca o condiție absolut obligatorie nu numai elaborarea într-un cadru democratic a planurilor și deciziilor, ci și o intensă muncă organizatorică de sprijin și control pentru a asigura ca întreaga activitate să se încadreze în parametrii stabiliți, să răspundă nevoilor reale ale societății. **„Oricît de bune ar fi hotărîrile pe care le-am adopta** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu — influența lor nu se va simți de la sine. Acum hotărîtoare este munca organizatorică, repartizarea justă a cadrelor, controlul îndeplinirii hotărîrilor"**, evidențiindu-se în această apreciere sintetică a secretarului general al partidului importanța deosebită care revine controlului în mecanismul complex al transformării deciziei în acțiune și a acțiunii în rezultate cît mai eficiente.

În ipostaza sa de componentă intrinsecă a procesului de conducere a societății în ansamblu, ca și a diferitelor ramuri sectoare, unități sau activități, controlul, în toate orînduirile sociale, îmbracă pe lîngă aspectul său tehnic și un pronunțat caracter politic, se exercită de către și în interesul clasei deținătoare a puterii politice și economice.

Desigur, și în socialism, controlul are un caracter de clasă; dar, spre deosebire de societățile bazate pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție și exploatarea omului de către om, acesta se exercită de pe poziția celei mai înaintate forțe sociale, clasa muncitoare, clasă ale cărei interese fundamentale concordă cu cele ale întregului popor, cu legitățile obiective ale progresului social. De aici decurg și principalele trăsături caracteristice, ce imprimă superioritate controlului în orînduirea noastră, trăsături care, în mod sintetic, se pot defini astfel .

— **Caracterul profund democratic al controlului** derivă din însăși esența orînduirii socialiste, care se manifestă atît prin țelurile urmărite — apărarea intereselor clasei muncitoare, ale întregului popor — cît și prin efectuarea lui directă și nemijlocită de către masele largi de oameni ai muncii. Prin aceasta, controlul se transformă într-un instrument de promovare a înaltelor exigențe pe care societatea noastră le pune în fața tuturor membrilor ei, de educare și cultivare a spiritului înaltei responsabilități față de modul și eficiența cu care este gospodărită avuția națională, față de felul în care fiecare la locul său de muncă își îndeplinește sarcinile încredințate.

— **Caracterul atotcuprinzător al controlului :** odată cu instaurarea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție au fost eliminate limitele impuse controlului de proprietatea privată, de secretul operațiunilor. Definind această cerință la care trebuie să răspundă controlul în orînduirea noastră, pentru ca acesta să-și realizeze menirea lui socială, secretarul general al partidului sublinia la Conferința Națională a P.C.R. din 1972 că : **„Nimeni și sub nici o formă nu se poate sustrage controlului și răspunderii față de oamenii muncii"[2]).**

— **Caracterul constructiv și preventiv al controlului.** În concepția partidului nostru, controlul nu este și nu trebuie privit ca un semn de neîncredere, ca o activitate care urmărește cu orice chip să descopere greșeli, să tragă la răspundere, ci în primul rînd el reprezintă și trebuie să reprezinte un sprijin acordat unităților economice și sociale, colectivelor de oameni ai muncii în găsirea de soluții, în stabilirea de măsuri și inițierea de acțiuni, care să contribuie la soluționarea practică, la fața locului, a problemelor legate de îndeplinirea prevederilor de plan, la depășirea unor greutăți și eliminarea neajunsurilor din activitatea economică și socială, la generalizarea experienței pozitive, a inițiativelor creatoare ale oamenilor muncii. Controlul este conceput și realizat nu ca o verificare post factum, ci ca o activitate sistematică, cu caracter permanent, efectuată pe parcursul desfășurării proceselor economice și sociale, integrată organic în ansamblul mijloacelor folosite pentru asigurarea înfăptuirii riguroase a obiectivelor stabilite, pentru identificarea operativă și declanșarea promptă de acțiuni de prevenire și eliminare a abaterilor, neajunsurilor și greutăților care se ivesc în activitatea de îndeplinire a sarcinilor.

— **Caracterul obiectiv, principial și exigent al controlului.** Exercitarea controlului de către oamenii muncii, în dubla lor calitate de proprietari și producători asigură premisele necesare pentru abordarea tuturor problemelor de pe pozițiile intereselor generale ale societății, într-un spirit de obiectivitate și intransigență revoluționară, pentru examinarea exigentă și aprofundată a tuturor fenomenelor din viața economică și socială și stabilirea pe această bază de măsuri care să contribuie la valorificarea plenară a potențialului productiv al țării, a eforturilor pe care clasa muncitoare, întregul popor le fac pentru dezvoltarea forțelor de producție, la ridicarea nivelului calitativ al muncii de conducere.

---

[1]). **Nicolae Ceaușescu**, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 6, Ed. politică, București, 1972, p. 692.

[2]). **Nicolae Ceaușescu**, România pe drumul construirii societăți socialiste multilateral dezvoltate, vol. 7, Ed. politică, București 1973, p. 520.

CONDUCERE · ORGANIZARE

2. Sistem unitar de organizare

Pornind de la rolul pe care este chemat să-l îndeplinească controlul în societatea noastră, de la bogata experiență acumulată în anii construcției socialiste, în organizarea acestei activități, Conferința Națională a partidului din 1972 a adoptat o serie de măsuri atît pentru întărirea controlului, cît și pentru aprofundarea caracterului democratic al acestuia. Departe de a se fi mărginit la adaptări și ajustări ale cadrului de control existent, măsurile puse în aplicare au asigurat un caracter organizat pentru participarea largă și nemijlocită a oamenilor muncii la efectuarea controlului asupra întregii activități economice și sociale. În acest scop, s-a trecut la instituționalizarea controlului muncitoresc conceput ca un sistem unitar de organisme, structurat pe trei trepte organic legate între ele : la **nivel central** — Consiliul Central de Control Muncitoresc al Activității Economice și Sociale ; la **nivelul unităților administrativ-teritoriale** — consiliile județene, municipale și orășenești de control muncitoresc ; la **nivelul unităților de bază** — consiliile de control muncitoresc al activității economice și sociale la întreprinderile industriale, de transporturi și construcții, la întreprinderile agricole de stat și de mecanizarea agriculturii, precum și la institutele de cercetare și proiectare.

Pentru a se asigura autoritatea politică și profesională necesară îndeplinirii în cele mai bune condiții a atribuțiilor conferite, prevenirii paralelismelor și suprapunerilor în activitatea de control, **consiliile de control muncitoresc funcționează ca un organism cu carcter dublu, de partid și de stat,** în componența cărora sînt cuprinși peste 60 mii muncitori de înaltă calificare, cu experiență și practică îndelungată în producție, membri ai comitetelor de partid, activiști de partid, reprezentanți ai organelor de sindicat, femei și tineret, cadre cu munci de răspundere și specialiști din întreprinderi, centrale, ministere, consilii populare, cadre didactice și din cercetare și proiectare. Instituționalizarea controlului muncitoresc sub forma .unui organism cu caracter de partid și de stat, se integrează în ansamblul de măsuri întreprinse în ultimii ani de partidul nostru pentru asigurarea conducerii întregii activități de către organele și organizațiile de partid dinăuntrul organismelor de stat, economice și sociale, prin mijloace și modalități politice.

Consiliile de control muncitoresc de pe toate treptele organizatorice sînt investite cu largi atribuții asupra înfăptuirii politicii partidului și statului în domeniul economic și social. Organele controlului muncitoresc controlează în mod sistematic modul cum se duc la îndeplinire sarcinile prevăzute în planul național unic din toate sectoarele și domeniile de activitate, urmărind : valorificarea eficientă a resurselor de materii prime, materiale și forță de muncă, utilizarea deplină a capacităților de producție, folosirea eficientă a fondului de investiții, aplicarea hotărîrilor de partid și a legilor statului în domeniul economiei agrare, al relațiilor economice externe, modul în care sînt îndeplinite măsurile privind creșterea nivelului de trai al populației. În mod practic nu există aspecte mai importante ale activității economice și sociale care, într-un fel sau altul, să nu intre în sfera controlului muncitoresc.

În cadrul sistemului unitar al controlului muncitoresc un rol de primă importanță este rezervat consiliilor de control muncitoresc al activității economice și sociale din unitățile economice. Acest rol dă expresie concepției partidului nostru, potrivit căreia controlul trebuie exercitat de către fiecare colectiv asupra propriei sale activități, în spiritul de responsabilitate muncitorească, la care obligă calitatea de producători și proprietari a oamenilor muncii. **„De fapt** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu — controlul trebuie să se exercite în primul rînd în fabrică, în procesul de producție, acolo unde se hotărăște, pînă la urmă, calitatea fiecărui produs... și să se exercite de către muncitori, de cei ce produc“**[3]).

3. Mijloace eficiente de acțiune

Eficiența și finalitatea controlului sînt condiționate și determinate în primă și ultimă instanță de mijloacele și posibilitățile de care acesta dispune pentru a asigura în fapt ca soluțiile și măsurile stabilite să fie efectiv și integral aplicate în practică. Tocmai de aceea, în îndeplinirea atribuțiilor conferite de lege, organele controlului muncitoresc au fost investite cu largi posibilități de acțiune : ele dispun de drepturi de decizie care să le permită nu numai să constate și să informeze asupra unor neajunsuri, ci să intervină prompt, cu măsuri concrete pentru eliminarea acestora și îmbunătățirea activității economice și sociale. În virtutea legii, controlul muncitoresc are dreptul și, în același timp, datoria de a dispune luarea de măsuri și de a da indicații obligatorii pentru înlăturarea lipsurilor din activitatea unităților controlate. Astfel, Consiliul Central și consiliile județene de control muncitoresc au dreptul să aplice direct, să dispună sau să propună sancțiuni disciplinare, inclusiv destituirea din funcție a celor vinovați de abateri grave, precum și de a stabili răspunderi materiale.

În legătură cu drepturile de decizie ale consiliilor de control muncitoresc se impune o precizare — și anume că ele sînt conferite numai Consiliului Central și consiliilor județene și al municipiului București de control muncitoresc. Și este firesc să fie așa, întrucît consiliile de control muncitoresc din unitățile economice funcționează în subordinea consiliilor oamenilor muncii, singurul organ de conducere colectivă investit cu dreptul de decizie în unitate. În aceste condiții, acordarea unor drepturi de decizie și acestor consilii de control muncitoresc ar putea contraveni principiilor conducerii științifice, ar putea genera o „dualitate în luarea unor decizii“ la nivel de întreprindere, ar eroda autoritatea și diminua simțitor responsabilitatea organului de conducere colectivă din unitate. Aceasta nu înseamnă că activitatea consiliilor de control muncitoresc din unități este lipsită de posibilitățile de finalizare corespunzătoare. Ele au datoria ca, pe baza concluziilor rezultate din acțiunile de control și analiză, efectuate, să propună consiliilor oamenilor muncii măsuri de îmbunătățire a activității economice și sociale a unității respective. De asemenea, ele au dreptul să propună — atunci cînd consideră necesar — consiliilor județene și al municipiului București de control muncitoresc luarea de către acestea, de măsuri sau aplicarea de sancțiuni persoanelor vinovate de încălcarea hotărîrilor de partid și de stat.

Investirea controlului muncitoresc cu ample posibilități de acțiune materializează odată în plus concepția partidului nostru potrivit căreia rolul controlului constă nu numai și nu în primul rînd în sesizarea unor neajunsuri și stări de lucruri negative, ci în luarea promptă a unor măsuri pentru prevenirea și eliminarea acestora, pentru îmbunătățirea activității economice și sociale. **„Avem nevoie de control** — sublinia secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea cu activul de partid și de stat din ministere și instituții centrale — **dar de un control calificat din toate punctele de vedere, care să nu se mulțumească să constate și să refere apoi organelor superioare, Comitetului Central ce au constatat. Avem nevoie de un control care să acționeze în unități pentru soluționarea concretă, operativă a problemelor, iar acolo unde sînt abuzuri, unde sînt încălcate legile, în conformitate cu prevederile legale, controlul trebuie să ia măsuri, inclusiv pentru sancționarea celor vinovați“** [4]).

4. Preocupări, rezultate direcții prioritare

Punînd la baza întregii sale activități hotărîrile de partid, prevederile legii sale de organizare și funcționare, controlul muncitoresc a efectuat în cei aproape 5 ani care au trecut de la instituționalizarea sa numeroase și variate acțiuni de control și analiză, contribuind tot mai activ la soluționarea multiplelor probleme pe care le ridică realizarea planului național, eliminarea și prevenirea unor neajunsuri și îmbunătățirea activității economice și sociale.

În îndeplinirea atribuțiilor sale, controlul muncitoresc — de la Consiliul Central pînă la consiliile din unități — a acordat o atenție prioritară controlului înfăptuirii hotărîrilor și programelor aprobate de conducerea partidului, a sarcinilor și indicațiilor secretarului general al partidului. Totodată, au fost organizate o serie de acțiuni de control și sprijin la ministere, centrale și unități economice asupra modului în care se desfășoară activitatea de realizare a planului de producție în industrie și agricultură, a programului de investiții și de punere în funcțiune a obiectivelor productive și social-culturale, îndeplinirea sarcinilor de plan la export, îmbunătățirea aprovizionării populației cu mărfuri și servicii. În cadrul tuturor acțiunilor de control au fost urmărite în mod deosebit problemele calitative ale activității economice. În mod practic nu a fost acțiune de control sau analiză în care, sub o formă sau alta, să nu se fi examinat diferite aspecte de eficiență economică.

În spiritul indicațiilor conducerii partidului, consiliile de control muncitoresc au acționat cu mai multă fermitate pentru rezolvarea concretă, la fața locului a problemelor. Desigur, sînt și multe alte aspecte pozitive în activitatea consiliilor de

dr. Cornel IUGA

(Continuare în pag. 24)

---

[3]). **Nicolae Ceaușescu** Cuvîntarea la Consfătuire pe țară a unităților de control al oamenilor muncii, Ed. politică București, 1977, p. 13—14.

[4]). **Nicolae Ceaușescu :** Cuvîntare la Consfătuirea cu activul de partid și de stat din ministere și instituții centrale, Ed. politică, București, 1974, p. 18.

În pregătirea Congresului consiliilor oamenilor muncii

OPERATIVITATE ȘI EFICIENȚĂ ÎN URMĂRIREA MĂSURILOR STABILITE DE ORGANELE DE CONDUCERE

PARTICIPAREA oamenilor muncii la conducerea activităților economico-sociale ale întreprinderilor implică — în afară de antrenarea lor prin diverse forme și metode la actul de decizie, de creșterea responsabilității colective și personale pentru înfăptuirea hotărîrilor adoptate — asigurarea unui flux organizat și eficace al informațiilor în dublu sens în cadrul relației oamenii muncii-organele de conducere colectivă, atît pentru fundamentarea deciziilor și cunoașterea lor de către personalul implicat în realizare, cît și pentru urmărirea stadiului de îndeplinire și a efectelor obținute.

Cu toată experiența bogată acumulată, nu trebuie uitat că instituția conducerii colective, formele ei concrete de manifestare sînt elemente relativ noi în economia noastră și că din această cauză — ca și datorită însuși caracterului dinamic menit să contribuie la viabilitatea lor prin adaptarea la cerințele concrete ale vieții — ele presupun perfecționarea continuă, într-o viziune științifică, a instrumentarului cu care lucrează. Cu cît acest instrumentar — în care fluxul informațional se înscrie ca o necesitate de prim rang — este mai riguros, mai cuprinzător, mai puțin supus unor influențe subiective, cu atît însăși funcționarea conducerii colective este mai eficientă.

*În cele ce urmează, un colectiv *) de la Centrul de calcul al Combinatului siderurgic-Galați prezintă experiența pozitivă înregistrată în acest sens la marea unitate a metalurgiei noastre.*

ÎN EXERCITAREA atribuțiilor ce le revin potrivit legilor, conducerea colectivă și cea operativă a întreprinderilor elaborează hotărîri și programe de măsuri privind desfășurarea eficientă a tuturor activităților economico-sociale, care să asigure îndeplinirea indicatorilor planului de producție și de dezvoltare, precum și a angajamentelor asumate.

După cum este cunoscut, un program ce conține măsuri cuantificate, oportune, cu responsabilități și termene concrete, constituie un element foarte important în buna conducere a activităților economico-sociale ale întreprinderii. Pentru a se atinge obiectivele propuse este însă imperios necesar ca el să devină realitate.

În etapa actuală, cînd încă nu dispunem de suficientă aparatură pentru reproducerea rapidă și selectivă cu costuri minime, de echipamente de teletransmisie, marile întreprinderi industriale sînt confruntate cu serioase probleme privind transmiterea fiecărei măsuri, în timp util, către fiecare lucrător nemijlocit implicat în realizarea acesteia, respectiv colectarea informațiilor referitoare la rezultatul îndeplinirii și prelucrarea acestora sub forma sintezelor și a rapoartelor care să asigure datele necesare luării unor noi decizii.

Cum această activitate laborioasă trebuie totuși realizată, pentru asigurarea ei este utilizat un număr apreciabil de lucrători, multi cu studii superioare de specialitate, care ar putea fi folosiți mai bine în munca de conducere a producției, de concepție.

Atunci cînd aceștia nu mai pot cuprinde, într-o perioadă scurtă, toate programele — datorită ariei mari de răspîndire a executanților și densității măsurilor cu termen scadent — apare fatal distorsionarea fluxului informatiilor, evident în dauna calității si exactității lor. Consecintele se deduc cu ușurință. De mentionat că actul care suportă cel mai acut efectul distorsiunii este decizia organului colectiv și a celui operativ de conducere al întreprinderii.

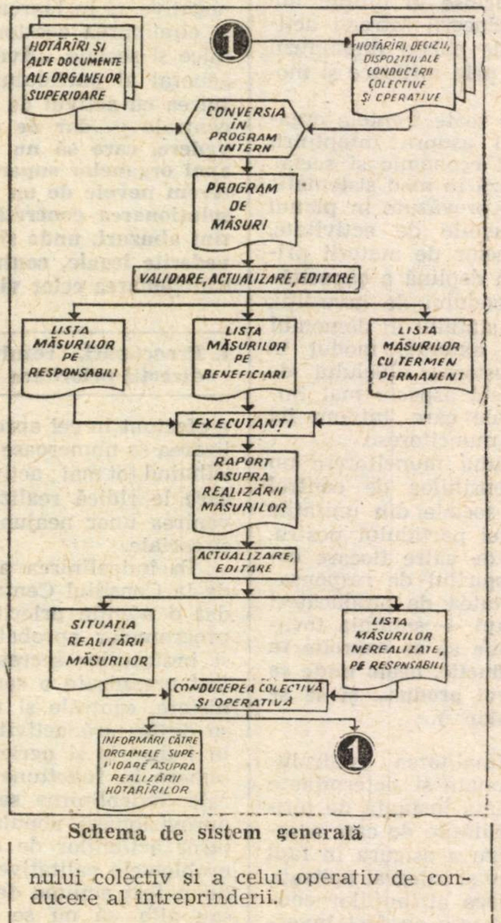
HOTĂRÎRI ȘI ALTE DOCUMENTE ALE ORGANELOR SUPERIOARE
1
HOTĂRÎRI, DECIZII, DISPOZIȚII ALE CONDUCERII COLECTIVE ȘI OPERATIVE
CONVERSIA ÎN PROGRAM INTERN
PROGRAM DE MĂSURI
VALIDARE, ACTUALIZARE, EDITARE
LISTA MĂSURILOR PE RESPONSABILI
LISTA MĂSURILOR PE BENEFICIARI
LISTA MĂSURILOR CU TERMEN PERMANENT
EXECUTANȚI
RAPORT ASUPRA REALIZĂRII MĂSURILOR
ACTUALIZARE, EDITARE
SITUAȚIA REALIZĂRII MĂSURILOR
LISTA MĂSURILOR NEREALIZATE, PE RESPNSABILI
CONDUCEREA COLECTIVĂ ȘI OPERATIVĂ
INFORMĂRI CĂTRE ORGANELE SUPERIOARE ASUPRA REALIZĂRII HOTĂRÎRILOR
1

Schema de sistem generală

PENTRU A REZOLVA corespunzător aceste probleme, la Combinatul siderurgic-Galati a fost implementată o aplicație care prevede **utilizarea calculatorului electronic pentru prelucrarea automată a datelor cuprinse în hotărîrile și programele consiliului oamenilor muncii, ale conducerii operative a combinatului.**

Obiectivul principal al aplicației constă în **realizarea la termen, integral și la un nivel corespunzător a tuturor măsurilor,** reglarea abaterilor de la termenele stabilite, utilizarea informațiilor pentru sinteze și rapoarte.

Obiectivele derivate se referă la:

— implicarea conducătorilor de uzine și sectoare în urmărirea realizării măsurilor repartizate spre rezolvare lucrătorilor din subordine din programele elaborate de organele de conducere colectivă și operativă a combinatului;

— implicarea celor ce vor beneficia de efectele realizării măsurilor, la urmărirea îndeplinirii acestora;

— actualizarea periodică a regulamentului de organizare și funcționare, pe baza analizei măsurilor atribuite pe compartimente, a duratei lor de acțiune.

Din schema de sistem generală, prezentată alăturat, se poate constata că noul sistem are în vedere două categorii de documente generatoare ale „programului de măsuri":

● hotărîri și alte documente ale organelor superioare de partid și de stat, ale instituțiilor de stat cu drept de control și inspecție prevăzut de lege. Acestea au fost codificate corespunzător pe nivele și proveniență;

● hotărîri, decizii, dispoziții ale organelor de conducere colectivă și operativă ale combinatului de exemplu: planul de măsuri tehnico-organizatorice; hotărîri proprii; contractul colectiv; programe ale comisiilor pe domenii etc. Și acestea au fost codificate într-un mod care asigură departajarea exactă a măsurilor, respectiv informațiilor asupra modului de realizare, pe responsabili și tipuri de documente.

Ambele categorii de documente sînt supuse conversiei, rezultînd un singur document-sursă — „**programul de măsuri**".

DUPĂ ÎNCĂRCARE în fișier, se editează selectiv un număr de documente, printre care:

— lista măsurilor pe uzine, sectoare și responsabili individuali, ce se transmite urgent spre execuție;

— lista măsurilor pe beneficiarii efectului măsurilor (spre exemplu, uzina laminate plate primește lista măsurilor repartizate lucrătorilor compartimentului

---

**) mat. Dan Amzuică, ing. Nicolae Pavel, mat. Eugenia Giosanu, Jenica Sfeclă.*

din cadrul acestei uzine). La data realizării măsurii, responsabilul pentru îndeplinirea acesteia completează, prin coduri, documentul **„raport“**, care stă la baza actualizării fișierului de măsuri. La cerere sau cu o anumită frecvență (de exemplu, decadal) se editează documentele necesare, cum ar fi :

— situatia realizării măsurilor,

— lista măsurilor nerealizate, pe responsabili și tipuri de documente.

Sistemul informațional implementat este de tip închis, permițînd autoreglarea. Pentru ca el să fie nu numai eficient, dar și accesibil tuturor categoriilor de lucrători, să evite utilizarea unor proceduri sau expresii ce pot da naștere la interpretări diferite, greoi de reținut, nespecifice activității curente, a fost necesar mai întîi un efort de cunoaștere aprofundată a sistemului existent, a cerintelor, a „obiceiurilor“, apoi formalizarea lor, așa încît să nu genereze „reactia respingerii“.

În acest context, s-au stabilit cîteva principii — într-un anume fel, restricții — ale noului sistem. Iată cîteva :

— se consideră că măsura a fost realizată integral și în mod corespunzător la termenul stabilit, numai dacă fiecare indicator cuantificat din acea măsură a fost îndeplinit (despre acest fapt se comunică prin documentul „raport“ — mai înainte, la data fixată sau cel tîrziu în ziua următoare expirării termenului stabilit) ;

— în cazul în care pentru realizarea măsurii au fost nominalizați mai multi responsabili, aceasta se socotește îndeplinită numai dacă toți responsabilii au comunicat la termen stadiul îndeplinirii. Mentionăm că sistemul dă posibilitatea cunoașterii exacte a responsabilului sau responsabililor care n-au comunicat stadiul realizării. Pentru aceasta, unui număr de expresii utilizate în mod curent li s-au atribuit coduri sau mărci comune, stabilindu-se legături cu numărul de marcă, respectiv codul compartimentului factorilor implicati, prin intermediul unor marcaje. De exemplu, expresia „șefii de sectii“ îi implică numai pe șefii secțiilor prevăzuți în organigrama întreprinderii — modalitate marcată într-un anumit fel (macheta expresiilor funcțiilor comune, a legăturilor sale se prezintă astfel : marca comună ; funcții comune ; marca individuală ; marcaj ; codul compartimentului) ;

— măsurile, în funcție de natura lor, sînt grupate pe domenii (de exemplu : producție, aprovizionare, probleme sociale etc.) și codificate corespunzător ;

— în funcție de scopul urmărit, în cadrul aceluiași domeniu, măsurile se atribuie unuia sau mai multor obiective, ce sînt de asemenea codificate.

Pentru a preveni ambiguitățile, s-au definit noțiunile-cheie ale sistemului : măsură, domeniu, obiectiv.

IN URMA IMPLEMENTĂRII au putut fi constatate cîteva avantaje ale utilizării sistemului :

- rapiditate în cunoașterea stadiului de realizare a măsurilor din toate categoriile de documente — statistic și nominal, pe compartimente, pe obiective etc.;
- întocmirea de informări **la cerere ;**
- **sesizarea imediată a abaterilor** de la cerința de urmărire sistematică și raportare a îndeplinirii măsurilor repartizate unui compartiment, unui executant ;
- utilizarea pentru **un volum foarte mare** de documente și **la orice nivel** (superior sau inferior) ;
- **menținerea datelor** (inclusiv sub formă sintetică) **pe o perioadă nelimitată** (de exemplu, devine posibilă o analiză a măsurilor luate pe durata unui cincinal — cu eșalonare anuală sau pe documente etc. — pentru realizarea obiectivului „reducerea consumului de metal“);
- posibilitatea **autoreglării** sistemului și a acțiunilor convergente (responsabil-beneficiar de măsură) etc. ;
- **simplitate și eficiență.** Sistemul menține majoritatea procedurilor obișnuite evident utile și nu introduce elemente care să îngreuieze munca.

Opinii ale specialiștilor

ATRIBUŢIILE LA ÎNTREPRINDERE ŞI PERSONALUL LA CENTRALĂ?

— Ce provoacă unele denaturări în aplicarea structurilor organizatorice tip —

ÎN VASTUL PROGRAM de perfecționare a legislației, o deosebită importanță prezintă, în domeniul organizării și conducerii, Legea nr. 11/1971 *). Apărută ca un jalon de seamă al evoluției mereu ascendente în organizarea și conducerea unităților socialiste, evoluție începută după Conferința Națională a partidului din decembrie 1967, ea a adus o serie de precizări de maximă importanță cu privire la atribuțiile unităților socialiste de stat, tratate printr-o manieră proprie de stabilire a atribuțiilor pe funcțiuni (sau cum le numește legea: domenii de activitate) și a tipului de unitate socialistă de stat.

O serie de alte acte normative apărute ulterior au dus mai departe acest proces, mergîndu-se pînă la stabilirea de norme privind raționalizarea structurilor. Prin apariția Decretului nr. 162/1973**) știința conducerii întreprinderii s-a îmbogățit din punct de vedere teoretic și practic, prin aceea că, pe de o parte, în structura de organizare a economiei românești au crescut foarte mult rolul și ponderea marilor unități economice autonome, de producție — centralele, iar pe de alta parte, prin aceea că s-au stabilit structuri de organizare tip la nivelul întreprinderilor și centralelor.

În stabilirea acestor structuri, actele normative menționate au în vedere principiul că întreprinderile subordonate centralelor sînt **în primul rînd unități de producție,** pentru care activitățile corespunzătoare celorlalte funcțiuni (cercetare, proiectare, investiții, aprovizionare și desfacere, pregătirea și perfecționarea cadrelor în unități special constituite) sînt asigurate în mod centralizat, prin serviciile efectuate de către centrală, unele chiar și pentru funcțiunea de producție.

Acestea sînt motivele pentru care Decretul nr. 162/1973 afectează, prin structurile tip, personal TESA foarte redus la nivelul întreprinderilor și destul de bine reprezentat la nivelul centralelor.

În fapt, însă, există uneori tendința de a se împinge de la centrală (ca for superior) către întreprindere (ca unitate subordonată) absolut toate activitățile din toate domeniile, pe baza prevederii că „centrala poate delega“. Mai mult, acest fenomen afectează chiar și unități economice fără personalitate juridică și cu o structură de organizare foarte limitată.

Ca urmare, ne găsim în situația ca o serie de întreprinderi, în loc să-și concentreze toate eforturile numai asupra activității de producție și să beneficieze în același timp de servicii centralizate de la centrală, își dispersează forțele TESA — dimensionate potrivit nevoilor unei unități de producție — pentru realizarea tuturor activităților din cadrul funcțiunilor atribuite, și în mod deosebit a celor comerciale și de dezvoltare. (De altfel, pentru pregătirea și realizarea investițiilor întreprinderile nici nu au un compartiment specializat). Acest fapt le-a obligat să diminueze aparatul pentru producție din secții și ateliere, creînd nuclee care să poată răspunde de toate activitățile preluate de la centrale.

Deci, **o parte din personalul TESA este sustras de la sarcina de realizare a producției** în condiții de maximă eficacitate, respectiv de la rolul prevăzut de lege, de a administra cu eficiență maximă mijloacele de care dispun, de a asigura îndeplinirea ritmică și integrală a sarcinilor planificate, folosirea completă a capacităților productive, modernizarea proceselor tehnologice, creșterea productivității muncii, reducerea continuă a cheltuielilor de producție și ridicarea calității produselor.

În aceste împrejurări, pentru a depăși greutățile semnalate ar trebui găsite noi soluții care, după părerea noastră, ar putea consta în:

— respectarea strictă a prevederilor Legii nr. 11, degrevînd întreprinderile de o parte din multiplele sarcini ce le revin, prin **preluarea acestora de către centrală ;**

— în situația în care se apreciază că evoluția complexă a economiei nu mai permite o îngustare a preocupărilor întreprinderii, să se treacă la **o redistribuire a personalului TESA de la unele centrale către întreprinderi;**

— dată fiind sarcina restrîngerii numerice a personalului TESA și a celui muncitoresc neproductiv, este de luat în considerare — cel puțin experimental — și organizarea întreprinderilor după principiul teritorial, prin constituirea unor **unități economice eterogene pe aceeași platformă industrială** (pentru început aparținînd de același minister și mai multe centrale), în spiritul prevederilor Decretului nr. 70/1975.

Pe de altă parte, legea prevede că întreprinderile vor realiza numai parțial atribuții din alte domenii de activitate decît cele din domeniul producției, centralele avînd obligația de a stabili pentru fiecare întreprindere din componența lor — pe bază de criterii economice, ținînd seama de factorii de influență specifici — limitele în care atribuțiile prevăzute pentru întreprinderi se exercită de către acestea și, respectiv, atribuțiile ce se realizează în mod centralizat la nivelul centralei; sugerăm, în legătură cu aceasta, analiza posibilității ca în fixarea de atribuții diferențiate de la o întreprindere la alta să se aibă în vedere **specializarea producției și integrarea,** astfel încît în domeniul specializat pe un anumit produs sau o grupă de produse, respectivele întreprinderi **să realizeze politica economică a centralei, să rezolve cercetarea-proiectarea, diversificarea, reducerea costurilor etc.**

Fără îndoială că dezbaterea unor asemenea probleme la apropiatul Congres al consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi și centrale va oferi, pe baza experienței practice a unităților noastre economice, soluții concrete de perfecționare a mecanismului relațiilor centrală-întreprindere

Ionel DUMBRAVĂ
Constanta

---

*) Legea cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat (nr. 11/1971). Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România, nr. 130/21. X. 1971.

* *) Decret privind stabilirea normelor unitare de structură pentru unitățile economice (nr. 162/1973). Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România, nr. 65/11. V. 1973.

ROLUL FACTORILOR INTENSIVI ÎN ACCELERAREA CREȘTERII ECONOMICE

TRĂSĂTURA DEFINITORIE a dezvoltării economice a României o constituie creșterea rapidă a venitului național, baza satisfacerii nevoilor actuale și viitoare ale economiei. Venitul național — creșterea lui — constituie cel mai important indicator al rezultatelor producției, indicator care reflectă cel mai cuprinzător efectele resurselor umane și materiale consumate în procesul producției.

Venitul național a crescut în perioada 1966—1975 de 2,47 ori, respectiv, cu circa 216 miliarde lei, creșterea medie anuală fiind de 9,5 la sută [1]. Specific acestei perioade este intensificarea creșterii venitului național, mai ales în anii 1971—1975 ca urmare a sporirii influenței factorilor calitativi. Semnificativ în această direcție este faptul că în perioada 1971—1975 venitul național a crescut în medie cu aproximativ 30 miliarde lei [1] față de 13,3 [1] miliarde lei în perioada 1966—1970. Tocmai în această perioadă, ca urmare a preocupărilor susținute la toate nivelurile activității economice, în direcția economisirii muncii trecute, creșterea venitului național devansează pe cea a produsului social — expresie sintetică a creșterii eficienței utilizării resurselor materiale și umane.

Ridicarea nivelului de satisfacere a nevoilor materiale și spirituale mereu crescînde ale populației, reducerea decalajului care separă țara noastră de țările dezvoltate din punct de vedere economic, impun asigurarea unor ritmuri înalte de creștere pe o perioadă relativ mare — a tuturor elementelor care concură la realizarea acestui scop.

Evoluția venitului național în perioada menționată a marcat nu numai intensități diferite de creștere, ci și o dependență diferită față de factorii de influență, fapt care impune periodizarea seriei privind venitul național.

Perioadele specifice de evoluție a venitului național devin și mai evidente, dacă în această analiză se atrag și alți indicatori, care exprimă statistic factorii de influență. Menționăm, că metoda care se pretează cel mai bine pentru sesizarea „punctelor nodale“ în evoluția venitului național, constă în determinarea trendului pentru toți indicatorii atrași în această analiză, comparîndu-se însă abaterile relative de la tendință ale indicatorilor și nu valorile absolute ale acestora.

Analizînd evoluția venitului național și a principalilor factori de influență, se desprinde faptul că, în vederea determinării tendinței se pretează, în general, trendul exponențial ($Y=ab^t$). Valorile calculate pentru principalii indicatori pe baza trendului exponențial au fost:

$Y_t = 223{,}23 \cdot 1{,}095^t$ pentru venitul național
$Y_t = 495{,}6 \cdot 1{,}108^t$ pentru fondurile fixe productive
$Y_t = 8{,}769 \cdot 1{,}002^t$ pentru populația ocupată în producția materială
$Y_t = 25{,}47 \cdot 1{,}091^t$ pentru productivitatea muncii
$Y_t = 56{,}73 \cdot 1{,}106^t$ pentru înzestrarea muncii cu fonduri fixe
$Y_t = 314{,}8 \cdot 1{,}093^t$ pentru cheltuielile materiale de producție

Aceste date referitoare la tendința venitului național și a principalilor factori care influențează creșterea venitului național reflectă contribuția hotărîtoare a creșterii productivității muncii asupra sporului venitului național. În același timp, rezultă cît se poate de clar rolul care revine introducerii progresului tehnic în producția materială — reflectat prin intermediul înzestrării muncii — în asigurarea creșterii productivității muncii și a venitului național.

Pornind de la evoluția indicatorilor și de la tendința acestora, se poate determina raportul dintre valorile empirice și cele teoretice (y/Y_t) Rezultatele obținute sînt prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1*

Anii	Venitul național	Fonduri fixe	Populația ocupată în prod. materială	Productivitatea muncii	Înzestrarea muncii	Cheltuielile materiale de producție
1965	1,0260	1,0037	0,9942	1,0292	1.0171	0.9865
1966	1.0289	1,0021	1,0014	1,0362	1.0034	0,9963
1967	1,0123	1,0041	1,0084	1,0020	0,9954	1,0166
1968	0,9860	0,9794	0,9976	0,9873	0,9817	1,0199
1969	0,9705	0,9964	1,0046	0.9648	0.9927	0,9982
1970	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1.0000	1,0000
1971	0,9811	1,0343	0,9991	0,9817	1.0119	0,9915
1972	0,9910	1,0011	0,9991	0,9924	1,0026	0,9931
1973	0,9996	0,9992	1,0006	0,9842	0,9986	1,0070
1974	1,0262	1,0000	0,9998	1,0273	1,0012	1,0152
1975	1,0322	0,9995	1,0008	1,0326	0,9985	1,0143

* **Sursă.** Venitul național, fondurile fixe productive, populația ocupată în producția materială, cheltuielile materiale de producție s-au calculat pe baza datelor publicate în anuarul statistic al R.S.R. 1976.

Prin determinarea rapoartelor dintre datele empirice și cele teoretice s-a asigurat comparabilitatea tuturor indicatorilor atrași în analiză.

Rezultatele tabelului 1 permit aprecierea evoluției venitului național, pe subperioade în comparație cu cea a factorilor de influență. Aceasta, deoarece tendința presupune o creștere constantă, ceea ce înseamnă că, în cazul în care raportul calculat este supraunitar, avem de-a face cu o creștere situată deasupra mediei, respectiv sub creșterea medie, dacă raportul este subunitar.

Ținînd seama de aceste aspecte, perioada 1965—1975 poate fi divizată în următoarele subperioade:

I 1965—1967: evoluția venitului național s-a situat deasupra tendinței exponențiale, împreună cu factorii de influență, cu excepția cheltuielilor materiale de producție.

II 1968—1970: se schimbă evoluția la toți indicatorii, în sensul că, coboară sub tendința exponențială — cu excepția înzestrării muncii cu fonduri fixe la care schimbarea intervine deja în 1967 și consumului productiv, la care evoluția este contrară celorlalți indicatori.

III 1971—1973: evoluția venitului național, a populației ocupate în producția materială, a productivității muncii și a consumului productiv, se apropie de tendință. Specific pentru această perioadă, este faptul că, atît la fondurile fixe cît și la înzestrarea muncii, raportul este supraunitar. Aceasta este urmarea efortului deosebit, făcut în această perioadă, pentru dotarea și modernizarea economiei.

IV 1974—1975: perioadă caracterizată prin creșterea accentuată a venitului național și a productivității muncii, indicatori situați cu mult deasupra tendinței exponențiale. În această subperioadă se reflectă din plin rezultatele efortului făcut în perioada anterioară.

Un rol deosebit în asigurarea creșterii venitului național revine reducerii cheltuielilor materiale de producție. Sînt elocvente în această direcție sarcinile stabilite, în sensul că este necesar să se acționeze cu fermitate pentru reducerea continuă a cheltuielilor materiale de producție și de sporire a eficienței întregii activități economice, în vederea creșterii rapide a venitului național.

---

[1] Anuarul statistic, 1976, p. 47.

Ponderea cheltuielilor materiale de producție în produsul social a scăzut în perioada 1971—1975, fapt ce s-a reflectat în creșterea mai rapidă a venitului național decît produsul social. Creșterea greutății specifice a venitului național în produsul social în 1975 față de 1974 numai cu 0,15%, a însemnat o creștere suplimentară a venitului național cu 1,3 miliarde lei.

Datele tabelului 1 oferă o serie de informații deosebit de importante referitoare la evoluția venitului național și a produsului social. Faptul, că în anii 1966, 1968, 1970 și 1973, greutatea specifică a cheltuielilor materiale de producție în produsul social a crescut, se oglindește în raportul dintre datele empirice și teoretice referitoare la acest indicator. În perioada 1966—1968 raportul calculat pentru cheltuielile materiale de producție a avut tendința de creștere, în timp ce al venitului național tendința de descreștere, iar în 1973 cheltuielile materiale au evoluat peste tendință, iar venitul național sub tendință.

Tabelul 2

Greutatea specifică a cheltuielilor materiale de producție în produsul social

A	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Industrie	63,2	63,5	63,2	62,9	62,0	61,1	60,9	60,3	59,2	59,2	58,9
Total	57,62	57,72	58,61	59,24	59,20	59,45	58,78	58,57	58,70	58,27	58,12

Se remarcă scăderea accentuată a cheltuielilor materiale în industrie — cu 4,3% în perioada 1965—1975. Corelînd această evoluție a cheltuielilor materiale din industrie cu locul acestei ramuri în crearea venitului național, rezultă cît se poate de clar rolul primordial al industriei în asigurarea creșterii rapide a venitului național. Contribuția industriei la crearea venitului național a crescut în cei 10 ani de la 48,9% în 1965 la 67,0% în 1975.

Deosebit de semnificativă pentru analiza creșterii venitului național este contribuția ramurilor producției materiale la formarea sporului. Contribuția ramurilor producției materiale la creșterea venitului național a fost calculată conform următoarelor relații :

$$\frac{\Delta PN_{/10}}{\Delta VN_{/10}} = \frac{R_{PN}}{R_{VN}} \cdot \frac{Y_0^{PN} I_{VN}}{I_{PN}} \quad \text{sau} \quad \frac{R_{PN} Y_1^{PN}}{R_{VN}} \quad \text{unde:}$$

R_{PN} — ritmul de creștere a producției nete din ramura „i“
R_{VN} — ritmul de creștere a venitului național
Y^{PN} — ponderea producției nete a ramurii „i“ în venitul național
I_{PN} — indicele producției nete din ramura „i“
I_{VN} — indicele venitului național

Rezultatele obținute evidențiază rolul hotărîtor al industriei (tabelul 3). Astfel, din creșterea totală a venitului național în perioada 1966—1975, industria deține aproape 80%, față de 67% cît reprezintă ponderea producției nete a creșterii ramurii în venitul național în anul 1975.

Aceste două cifre sînt o reflectare concludentă a modului de folosire a resurselor alocate acestei ramuri. Rolul hotărîtor al industriei în asigurarea creșterii rapide a venitului național devine și mai evident dacă se ține seama de faptul că în 1975, acestei ramuri i-a revenit numai 30,6% din populația ocupată, respectiv 41,6% din fondurile fixe existente în economie, peste 50% din totalul investițiilor făcute în economie în perioada 1966—1975. Deci, resursele alocate acestei ramuri sînt cu mult sub nivelul contribuției sale la crearea venitului național și la asigurarea creșterii lui.

Și în perioada viitoare se va acorda cea mai mare importanță dezvoltării industriei. În Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate se subliniază că : „Crearea unei industrii puternice este factorul hotărîtor al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, al ridicării continue a nivelului material și spiritual al populației, al asigurării independenței și suveranității țării“.

Trebuie remarcată contribuția diferită a industriei la creșterea venitului național în cele două subperioade. În perioada 1966—1970 ponderea industriei în sporul venitului național a fost de 88,0%, scăzînd la 75,5% în cincinalul 1971—1975. Aceasta nu înseamnă nicidecum micșorarea importanței industriei în asigurarea creșterii venitului național, ci dimpotrivă, este vorba, fără îndoială, de o creștere a rolului acestei ramuri în condițiile dezvoltării multilaterale a ansamblului economiei. În perioada 1966—1970 industria deținea într-adevăr 88% din creșterea venitului național, ceea ce reprezintă 55 miliarde lei, în timp ce echivalentul absolut al ponderii de 75,5% — în ultima perioadă cincinală — este de cca 113 miliarde. Creșterea rolului industriei devine și mai evidentă dacă se are în vedere faptul că, fiecărui procent din contribuția industriei la creșterea venitului național i-au revenit 625 milioane lei în 1968—1970, respectiv 1 497 milioane lei în perioada 1971—1975 din sporul venitului național.

Tabelul 3

Dinamica și structura pe ramuri a venitului național

Ramura	Dinamica venit. național 1975/1965	Structura venitului național		Contribuția ramurilor la formarea sporului venitului național		
		1965	1975	1966—1975	1968—1970	1971—1975
O	1	2	3	4	5	6
Industrie	339	48,9	67,1	79,5	88,0	75,5
Construcții	253	8,0	8,2	8,3	13,1	6,2
Agricultura	126	28,9	14,7	5,1	2,6	8,4
Celelalte ramuri ale producției industriale	173	14,2	10,0	7,1	1,5	9,9
Total	247	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa : Anuarul Statistic R.S. România, 1976, pag. 53.

Cu toate că rolul industriei a crescut continuu în perioada analizată, scăderea relativă a aportului acesteia în creșterea venitului evidențiază un aspect deosebit de semnificativ pentru dezvoltarea armonioasă, echilibrată a tuturor ramurilor economiei. Acest aspect este legat de omogenizarea ramurilor economiei, atît din punctul de vedere al nivelului dotării cît și al eficienței resurselor alocate. În acest sens trebuie menționată îmbunătățirea poziției agriculturii în asigurarea creșterii venitului național, mai ales în perioada 1971—1975. Factorul hotărîtor care a stat la baza creșterii gradului de omogenitate a ramurilor economiei a fost industria, ramură care a asigurat introducerea progresului tehnic, iar pe această bază, creșterea eficienței folosirii resurselor materiale și umane din celelalte ramuri.

Ca urmare a omogenizării ramurilor economiei s-a redus indicele de devansare a venitului național de către producția netă din industrie. Această tendință este specifică, de fapt, tuturor indicatorilor care reflectă sintetic locul industriei în cadrul sferei producției materiale. Evoluția indicatorilor din industrie față de cei pe întreaga economie națională (tabelul 4) este urmarea firească a rolului pe care-l deține această ramură în asigurarea folosirii eficiente a resurselor alocate, tocmai datorită faptului că ei îi revine sarcina de a asigura introducerea progresului tehnic în producția materială.

Tabelul 4

Indicatorii	1965	1970	1975
1. Productivitatea muncii	2,36	2,37	1,93
2. Înzestrarea muncii cu fd. fixe	2,55	2,34	1,85
3. Ponderea consumului productiv	1,09	1.02	1.01
4. Eficiența netă a fondurilor fixe	0,91	0,99	1,03

Sursa : Calculat pe baza Anuarului Statistic R.S. România 1976, pag. 48—53, ca raport dintre nivelul indicatorului din industrie și indicatorul corespunzător la nivelul economiei.

Indicatorii tabelului 4 permit caracterizarea evoluției locului industriei în creșterea venitului național, în sensul că oglindește sintetic schimbările intervenite în sfera producției materiale, schimbări care se reflectă în apropierea indicatorilor : dotarea muncii cu fonduri fixe și consumul material pe unitate de produs. Aceeași tendință manifestă principalii indicatori care reflectă folosirea fondurilor fixe și forței de muncă (productivitatea muncii și eficiența folosirii fondurilor).

Deosebit de semnificativ pentru creșterea venitului național în perioada 1971—1975 a fost îmbunătățirea modului de folosire a fondurilor fixe în industrie, folosire care se situează deasupra nivelului de folosire pe întreaga economie. Acest fapt este cu atît mai important, cu cît, este cunoscut că un factor important de creștere economică este modificarea structurii pe ramuri a fondurilor fixe, cît și schimbările intervenite în interiorul fondurilor fixe în cadrul aceleiași ramuri de producție, în favoarea mașinilor, utilajelor, instalațiilor etc.

Pornind de la volumul investițiilor prevăzute în planul național unic pentru perioada 1976—1980 și de la repartizarea pe ramuri a acestora, rezultă că și în perioada viitoare, industriei îi revine rolul hotărîtor în creșterea venitului național, aceasta atît prin îmbunătățirea modului de folosire a resurselor alocate acestei ramuri, cît și prin crearea condițiilor care să asigure creșterea eficienței în celelalte ramuri ale producției materiale.

lector univ. Paul WAGNER

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Economia occidentală între prognoze fără crize şi realităţi în criză

DECENIUL AL VII-lea, care în general a reprezentat perioada dominaţiei new-economics-ului, a cunoscut un adevărat boom al modelării econometrice. Marile posibilităţi pe care aplicarea matematicii în economie le oferă modelării economiei, alături de o serie de importante realizări ale statisticii – teoretice şi practice – au facilitat elaborarea unui imens arsenal de modele cu funcţie prognostică. Au apărut o sumedenie de centre specializate de econometrie, unele din ele de mare prestigiu ştiinţific. Cu toate acestea, nici unul din ele nu a reuşit să asigure o prognoză a economiei suficient de apropiată de cursul real al proceselor economice pentru a putea constitui baza unor decizii adecvate. Nici o prognoză economică nu a putut prevedea vreuna din cele 6 crize cu care Statele Unite au fost confruntate în perioada postbelică. La sfîrşitul anului 1975, cu toate că începuseră să se facă simţite anumite semne ale crizei ce avea să izbucnească în 1974, toate prognozele – inclusiv ale institutelor de cea mai mare autoritate – prevedeau creşterea economiei. La jumătatea lui 1974, BUSINESS WEEK scria : „Chiar cu numai şase luni în urmă, nici un economist nu a putut prevedea că naţiunea va trăi chinurile celei mai grave recesiuni din ultimii 40 de ani" 1). Economişti de mare prestigiu, printre care şi unii reprezentanţi de frunte ai economiei matematice şi statisticii economice ca W. Leontief 2), P. Samuelson 3), J. K. Galbraith 4), O. Morgenstern 5), S. Kusnetz 6), inclusiv W. Heller 7), remarcă lipsa de eficienţă a modelării econometrice. Încercînd să-şi explice această situaţie, BUSINESS WEEK aprecia că „atunci cînd prognozele se dovedesc profund greşite, aceasta presupune că ceva este greşit în însăşi teoria" pe care ele sînt concepute. „Entuziasmul necritic faţă de formulele matematice duce cele mai adesea – scria V. Leontief – la aceea că în spatele unui impresionant front de simboluri algebrice se ascund teze efemere din punctul de vedere al conţinutului esenţial al obiectului... Este ceva scandalos spectacolul reprezentînd un atît de mare număr de oameni ocupaţi cu rafinarea analizei unor situaţii economice despre care nu au nici un motiv să presupună că ar putea vreodată să apară în realitate... Este o situaţie nesatisfăcătoare în care este chiar ceva necinstit" (op. cit. p. 2). Această ignorare a realităţii de către teoria economică burgheză ortodoxă, claustrată în sferele unei formalizări abstracte, în afară de spaţiu şi timp, asocială, dar aureolată de „exactitate matematică", îngrijorează în ultimii ani tot mai numeroase cercuri de economişti care, sub imperiul neprevăzutelor evenimente ale mişcării economiei – crizele şi inflaţia –, constată lucid incapacitatea ştiinţei lor economice nu numai de a oferi instrumente de control asupra acestei mişcări dar şi de a explica evenimentele, respectiv procesele, pe care le generează.

„Semnalele de alarmă" şi insistentele chemări către o fundamentală regîndire a însuşi modului de a concepe cunoaşterea economică, în sensul recunoaşterii caracterului social al obiectului ei, sînt astăzi o prezenţă constantă pînă şi în paginile unei publicaţii ortodoxe ca AMERICAN ECONOMIC REVIEW. Una dintre cele mai patetice şi analitice asemenea chemări a fost lansată de R.A. Gordon, preşedintele pe anul 1975 al Asociaţiei americane a economiştilor, care, în discursul său prezidenţial, s-a referit la îngrijorătoarea incapacitate operaţională în planul practicii economice a actualelor teoretizări, atît în domeniul microeconomic cît şi macroeconomic. Lipsite de legătura cu realitatea, aceste teoretizări ar fi inevitabil „irelevante" şi implicit sterile. Un bun exemplu în acest sens l-ar constitui elaborarea aşa-numitei teorii a creşterii economice (componentă fundamentală a new-economics-ului). Acum capătă „o tot mai largă recunoaştere faptul că eforturile considerabile depuse pentru construirea de modele ale creşterii **nu au mişcat în mod semnificativ înainte cunoaşterea noastră"...**[8]**)**. Aceleaşi consecinţe le consemnează R.A. Gordon şi în asemenea domenii ca teoria întreprinderii, teoria echilibrului general, a distribuirii veniturilor, a utilizării forţei de muncă (şomajului), a investiţiilor şi inflaţiei. Se afirmă că s-a pornit „de la premise nerealiste", „îndepărtate" de realitate. Dar aceste „premise nerealiste" sînt tocmai premisele teoretico-ideologice de care aminteam, pe care sînt edificate „sinteza neoclasică", samuelsoniană şi new-economics-ul rezultat din dezvoltarea „sintezei" ca teorie de politică economică.

Este vorba, în primul rînd, de premisa existenţei în capitalismul contemporan, a unei pieţe de liberă concurenţă, de premisa inexistenţei, sau „nepermiterii monopolului". Paradoxal, cu toate că încă în anii '30, sub influenţa lui J. Robinson şi E. Chamberlin, a fost şi în S.U.A. dezvoltată teoria concurenţei monopoliste sau concurenţei imperfecte, „teoria echilibrului general s-a reîntors la teza concurenţei perfecte". Or, pe măsură

FIŞE

Vasile Smărăndescu

Sistemul informaţional-decizional integrat în conducerea comerţului interior

● *Lucrarea* Sistemul informaţional-decizional integrat în conducerea comerţului interior de Vasile Smărăndescu, *apărută de curind în* Editura Academiei Republicii Socialiste România, *este concepută ca o contribuţie la precizarea, analiza rolului pe care îl are sistemul informaţional în procesul de conducere al acestui important domeniu al activităţii economico-sociale, la întocmirea unui proiect de organizare a sistemului informaţional-decizional integrat al comerţului interior.*

Pornind de la obiectivul strategic al comerţului interior – autorul a considerat că deciziile în cadrul acestei activităţi trebuie să se refere nemijlocit la cumpărător, fond de marfă şi factorii necesari care facilitează legătura între cumpărător şi fondul de marfă. Pe de altă parte, organizarea sistemului informaţional-decizional integrat propusă de autor vizează întreprinderea comercială cu amănuntul, ceea ce a oferit posibilitatea construirii unui sistem informaţional decizional integrat adaptabil la toate treptele organizatorice ale comerţului interior din ţara noastră.

Invenţiile şi eficienţa economică

● *La rubrica „Schimb de opinii", revista* VOPROSÎ EKONOMIKI *publică în nr. 5/1977, în deschiderea unei dezbateri pe tema utilizării tuturor pîrghiilor economice în cadrul ciclului „ştiinţă-producţie", articolul* Usilenie orientaţii planov i stimulov na vîsokoeffektivnuiu tehniku (*Accentuarea orientărilor planurilor şi stimulentelor în vederea unei tehnici noi de mare eficienţă), de L. Gatovski, membru corespondent al Academiei de ştiinţe a U.R.S.S. Printre altele, autorul afirmă că, în prezent, este deosebit de important să se sporească cerinţele relative la eficienţa tehnicii noi pe calea sporirii barierelor în calea pătrunderii în producţie a tehnicii de eficienţă redusă. Orientările propuse sînt : 1. criteriul alegerii unei variante să nu fie raportarea la tehnica existentă – din ţară sau de peste hotare – de calitate superioară, ci depăşirea parametrilor acesteia. O atare diferenţă ar trebui să se reflecte în aprecierea muncii, în adaosurile la preţ, în stimularea materială şi morală ; 2. creşterea însemnată a rolului invenţiilor în producţia tehnicii noi (în prezent doar 1/3–1/4 din elaboratele tehnico-ştiinţifice se bazează pe invenţii, iar eficienţa medie a invenţiilor a diminuat mai mult decît de două ori în ultimii zece ani) ; 3. extinderea sistemului atestării elaboratelor tehnice (proiect tehnic, model experimental) în ce priveşte calitatea pentru a determina a) parametrii ce caracterizează nivelul tehnic şi eficienţa respectivei tehnici proiectate ; b) măsura în care sînt verificaţi aceşti parametri ; c) dacă noile elaborate tehnico-ştiinţifice, se bazează sau nu pe invenţii. L.G. subliniază faptul că în ultimul timp a crescut necesitatea ameliorării radicale a informării privitoare la brevete şi a transformării ei în baza reală a tuturor elaborărilor tehnico-ştiinţifice.*

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

ce „blocurile de putere s-au multiplicat", „firmele devenind tot mai mari, la combinările pe orizontală și verticală adăugîndu-se conglomeratele... iar rolul guvernului în funcționarea piețelor a crescut ferm, teoria micro-economică – spune Gordon – și-a întors tot mai mult privirea (de la realități) cu tot mai multă pasiune către construcțiile ipotetice ale echilibrului general **în condiții de concurență perfectă"** (op. cit. p. 7). De fapt, nu teoriei economice în sine trebuie să i se impute această incapacitate de adaptare, ci **poziției ideologice** (obiective sau deliberate) a teoreticienilor burghezi – implicite în teza „concurenței perfecte" : renunțarea la această teză, recunoașterea rolului dominant al monopolurilor în economia americană contemporană ar obliga la analiza consecințelor în plan economic și social ale acestei dominații.

În cadrul ideologiei economice burgheze o analiză multilaterală a implicațiilor dominației monopolurilor asupra mecanismului economic și vieții sociale a fost făcută de J.K. Galbraith de pe pozițiile intereselor burgheziei mici și mijlocii. Dar existența și consecințele acestei dominații sînt acum tot mai mult recunoscute – într-o formă sau alta – sub presiunea realităților, atît de reprezentanții new-economics-ului cît și ai orientării neoclasice. J. Tobin a trebuit să consemneze acest fapt în discursul prezidențial la Asociația americană a economiștilor : „puternicele monopoluri și oligopoluri – spunea el – ...sînt imune în fața concurenței la stabilirea salariilor și prețurilor... [9]), iar W. Heller recunoștea și el, în discursul prezidențial din dec. 1974 la aceeași Asociație, că „ocuparea deplină a forței de muncă, stabilitatea prețurilor și libertatea deplină a opțiunii economice nu pot exista într-o lume a unor puternic organizate grupe de producători" [10]).

În al doilea rînd este vorba de premisa că statul poate interveni în economie ca o forță neutră, independentă de subiecții economici. Așa cum am menționat, înșiși reprezentanții new-economics-ului au fost nevoiți să constate imposibilitatea unei poziții „neutre" în politica economică. Exponent al intereselor sistemului, și implicit al sistemului marilor corporații, statul capitalist nu poate interveni decît în limitele, istoricește determinate, și în continuă mișcare, ale acestor interese. Întrucît, în ultimă instanță, principala expresie a dereglărilor din economie o constituie distorsiunile structurale, dezechilibrul ciclic dintre oferta potențială de bunuri și servicii și cererea totală solvabilă, problema cheie cu care este confruntată de fapt economia – și respectiv statul – este cea a distribuirii veniturilor. După cum remarcă K. Arrow, „problema care devine acută este că piața, așa cum este, nu realizează o distribuire a **veniturilor** și **puterii** care să satisfacă...". Iar „new-economics-ul, recunoaște P. Samuelson, nu a descoperit cum acționează politica în domeniul veniturilor". Dar, după același autor, nici o altă teorie economică, din evul mediu și pînă azi, nu a fost capabilă să facă acest lucru". [11]). Evident, se ignoră complet teoria marxistă a veniturilor. „New-economics"-ul și în general teoria economică burgheză nu au realizat această „descoperire" căci nu au dorit, sau, mai exact, pentru că în limitele ideologiei dominante nu este posibilă. „New-economics"-ul nu poate atenta la mecanismul capitalist actual de distribuire și redistribuire a veniturilor, mecanism determinat de natura orînduirii, de modul ei de organizare și funcționare, de interesele menținerii dominației de clasă a marii burghezii în defavoarea masei manipulate și oprimate. De aceea, gîndirea economică burgheză în general a evitat abordarea acestei probleme. „De ce bogăția și munca se distribuie între oameni în modul acutal, este o întrebare pe care teoreticianul economic nemarxist rar și-o pune" – scrie R.A. Gordon. De aceea „nu este surprinzător – continuă fostul președinte al Asociației americane a economiștilor – că mulți tineri economiști caută o alternativă radicală la cadrul neoclasic, pe căi mai mult sau mai puțin marxiste" (R.A. Gordon, loc. cit. p. 3–4). Pentru realizarea unei teorii care să poată explica prezentul și să ofere posibilitatea unui răspuns privind viitorul actualei societăți capitaliste, prof. Gordon acceptă chiar și ideea apelului la marxism : „Haideți să împrumutăm de la Marx și adepții săi ceea ce ni se pare adecvat..." (loc. cit. p. 11).

Este aceasta nu numai o simplă afirmare a profundei crize a „new-economics"-ului și întregii teorii economice burgheze ortodoxe, ci și o implicită și obiectivă recunoaștere a faptului că depășirea ei presupune depășirea premiselor (și limitelor) ideologice pe care această teorie este edificată.

V. GHEORGHIU

---

[1]) Business Week, 29.VI.1974, p. 52.

[2]) W. Leontief, Theoretical Assumptions & Nonobserved Facts.. In : American Economic Review, martie, 1971 p. 1—8

[3]) P. Samuelson American Economic Review, mai 1974, p. 75.

[4]) J. K. Galbraith. Power & the Useful Economist. In: Am. Ec. Rev martie 1973, p. 1

[5]) O. Morgenstern. La science économique est-elle une science exacte? În: Problèmes Économiques n. 1277 21 iulie 1972

[6]) S. Kusnetz, Quantitative Economic Research: Trends and Problems, New York 1972

[7]) W. Heller, What's Right With Economics Am. Ec. Review, martie 1975

[8]) R. A. Gordon, Rigor & Relevance. În: American Economic Review, martie 1976, p. 5

[9]) J. Tobin, Inflation and Unemployment. In: American Economic Review, martie, 1972, p. 14

[10]) W. Heller What's Right with Economics? In American Economic Review, martie 1975, p. 6

[11]) Arrigo Levi. Journey among the Economists, Londra 1973. p. 24

Creșterea nu a reușit să reducă proporțiile sărăciei în Occident

● *Cartea* The Economics of Inequality *(Economia politică a inegalității), Clarendon Press, Oxford, 1976, 296 p., a prof. A.B. Atkinson de la Universitatea din Essex, este o încercare de analiză a problemelor veniturilor și nevoilor, salariilor și profiturilor, bogăției și sărăciei în țările occidentale. Se încearcă o definire a conceptelor, sprijinită pe numeroase date empirice, în mare măsură comparabile, îndeosebi din Marea Britanie și S.U.A. Spicuim din capitolul „Sărăcia" : „Consiliul Consilierilor Economici a proclamat în 1964 că în eliminarea sărăciei s-au produs de la al doilea război mondial progrese substanțiale și estimările sale arată că proporția familiilor sărace a scăzut de la 32 la sută în 1964 la 20 la sută în 1962. După cifre mai recente, proporția ar fi scăzut în continuare la 12 la sută în 1972. Această concluzie depinde categoric de definirea sărăciei... Dacă delimitarea sărăciei formulată de Consiliu ar fi raportată la anul 1935 și nu la 1947... proporția sărăciei ar fi de 19 la sută în 1947 și exact aceeași în 1970... Aceasta reflectă eșecul celor douăzeci de ani de prosperitate fără precedent și de creștere economică rapidă în a aduce vreo schimbare semnificativă în distribuirea venitului, cel puțin la capătul de jos. Așadar, sărăcia pare a fi în Statele Unite ca și în Anglia o problemă durabilă".*

O nouă publicație poloneză

● *La Cracovia a apărut primul număr al revistei „Ergonomia", organ al Comitetului pentru ergonomie de pe lîngă prezidiul Academiei de științe a R. P. Polone. Noua publicație își propune să abordeze aspectele științifice și practice ale schemei ergonomice clasice : om – mașină – sănătate fizică, probleme și rezolvări specifice în diferite ramuri ale industriei, în agricultură, silvicultură, transporturi, construcții, implicații în proiectarea de arhitectură etc..*

FIȘE

Zoltán Király
PROBLEME ALE ORGANIZĂRII CONDUCERII MINELOR
Editura tehnică

● *Lucrarea dr. economist Zoltán Király, consultant în organizare și conducere, intitulată* Probleme ale organizării conducerii minelor *(Editura tehnică, 1977, 184 pag.), completează literatura de specialitate din țara noastră într-un moment cînd industria noastră minieră este angajată în realizarea sarcinilor privind creșterea în ritmuri înalte a producției de cărbune, în concordanță cu progresul de ansamblu al economiei naționale. După cum arată dr. ing. Ion Mineu, prefațatorul cărții, autorul „reușește să identifice anumite regularități ale conducerii mineritului și, pe această bază, să elaboreze tehnici și procedee de perfecționare a conducerii unităților miniere". Z. K. își propune să aducă o contribuție științifică la progresul teoriei și practicii conducerii prin promovarea principiului corespondenței dintre responsabilitate și autoritate.*

UN COMPENDIU UTIL PENTRU ANALIȘTII DE SISTEME

APARIȚIA CIBERNETICII și, mai recent, constituirea teoriei sistemelor ca știință de maximă generalitate, au exercitat o influență considerabilă asupra tuturor științelor și aplicațiilor practice ale acestora. Numită pe drept cuvînt „latina modernă“, teoria sistemelor impune, prin conceptualizarea sa și principiile sale, o optică nouă, un demers în centrul căruia se află noțiunea de sistem, cu proprietățile sale fundamentale — integritate, autoreglare, autoorganizare și ierarhizare. O primă consecință este că însuși sistemul cibernetic devine un caz particular al unei familii mai cuprinzătoare.

Printre științele care au beneficiat în mod deosebit de aportul teoriei sistemelor este știința conducerii și organizării în general, și a sistemului informațional, în particular. Nu este exagerată afirmația că între reprezentarea de acum două decenii despre sistemul informațional și cea actuală distanța este ca între reprezentarea ptolemeică și cea coperniciană despre sistemul solar. Evident, statutul științific și profesional al celor ce lucrează în domeniul informațional cunoaște și el o adevărată mutație. Cunoștințele cerute analistului de sisteme trebuie să îmbrățișeze o arie vastă, fiind furnizate de un număr mare de discipline moderne, printre care : cibernetica, cercetarea operațională, informatica și teoria sistemelor.

Să consemnăm de la început că meritul principal al lucrării recenzate *) constă în aceea că, pornind de la principii riguros științifice, ea selectează și sistematizează cunoștințele de care are nevoie un analist de sisteme, oferindu-i acestuia un veritabil compendiu. Pentru a identifica locul pe care lucrarea îl ocupă în literatura de specialitate, scopul pe care îl urmărește, este necesar să punem în evidență concepția care stă la baza cărții. Autorii pornesc de la considerarea unității economice ca un hipersistem ce se compune din trei sisteme intercorelate : sistemul **productiv** (tehnologic, logistic sau operațional), sistemul **informațional decizional** și sistemul **relațiilor umane** (psihosociologic) (p. 91). „Cartea analistului de sisteme“ are ca domeniu sistemul informațional-decizional, în sensul cel mai larg ; viziunea sistemică i-a obligat pe autori să țină seama în permanență și de celelalte sisteme, de interrelațiile existente. În aceste condiții sistemul informațional nu este privit ca sistem relativ autonom, ci ca sistem informațional-decizional, integrat în întreaga activitate de conducere. Această concepție previne unele tendințe unilaterale, cum ar fi aceea de a supraestima rolul sistemului informatic ignorînd interesele beneficiarului care este unitatea economică. Preocuparea pentru aspectele economice reale, pentru perfecționarea activității economice și realizarea unei înalte eficiențe economice este prezentă de-a lungul întregii cărți.

Nu putem să nu fim de acord cu definiția analizei de sistem propusă de autori : „un complex de metode pentru conducerea eficientă a organismelor social-economice, care preia idei și procedee din cibernetică, teoria generală a sistemelor, cercetarea operațională, informatică, psihosociologia organizării și alte discipline ale managementului și organizează aplicarea acestora într-o secvență riguroasă de activități inter-corelate“ (p. 399) și cu definiția analistului : „specialistul care elaborează proiecte de sistem informațional-decizional ; în acest scop el analizează și definește necesarul de informații în activitatea de management, stabilește rețeaua informațională și elaborează soluții în principalele activități decizionale, utilizînd la nevoie metode matematice...“ (p. 44). Rezultă cu toată claritatea nu numai întinderea cunoștințelor de care trebuie să dispună un analist de sisteme, ci și răspunderea în cadrul activității de conducere a unităților economice.

În lumina acestei concepții este organizată materia cărții a cărei finalitate este deci aceea de a oferi, într-o formă condensată, cunoștințele necesare unui analist de sisteme (subînțelese ca sisteme informațional-decizionale ale unităților economice).

Primul set de „cunoștințe” se referă la sistemul informațional propriu-zis, plecînd de la formele „clasice” ale evidenței și formularisticii, continuîndu-se cu analiza și proiectarea sistemelor informatice și încheindu-se cu forma cea mai completă, aceea a analizei și proiectării informațional-decizionale. Al doilea set cuprinde informații succinte despre cercetarea operațională în optimizarea deciziilor, fiind selectate în acest scop : modelarea proceselor economice, teoria probabilităților și statistica matematică, teoria grafelor, analiza drumului critic, programarea matematică, fenomene de așteptare, gestiunea științifică a stocurilor, metoda simulării, programarea operativă a producției și teoria deciziei. Al treilea set oferă informații despre calculatoare și proiectarea sistemelor de programe — modele matematice, algoritme, scheme logice, structuri complexe de date, sisteme de programe. Acestor trei corpuri principale de informații li se adaugă în chip fericit — deși succint — informații despre aspectele psihosociologice în analiza de sistem. „Cartea analistului de sisteme“ se încheie cu considerații pertinente despre implementarea sistemului informațional-decizional a celui informatic, ca și despre funcționarea sistemului în regim normal.

Problemele sînt expuse cu maximă concizie și economie, însoțite de exemplificări, calcule, scheme pentru a putea reda întotdeauna esențialul dintr-o informație foarte întinsă.

Experiența românească este valorificată în mare măsură, inclusiv experiența autorilor în analiza, proiectarea și implementarea sistemelor informațional-decizionale la unele întreprinderi industriale.

De mare utilitate se dovedește bibliografia fiecărui capitol, selectată cu grijă, vădind dimensiunea efortului documentar pe care l-au depus autorii. Practic, a fost valorificată literatura cea mai recentă a problemei, la scară națională și internațională. În problemele controversate sau încă insuficient clarificate, autorii își expun părerea, propun definiții, fac observații critice cu competență și franchețe. Unor considerații generale, autorii le-au preferat în toate cazurile definiții clare. Tratarea problemelor este subordonată unor idei majore în rîndul cărora figurează, pe primul plan, asigurarea unei eficiențe economice, formulată în una din concluziile lucrării : „Eficiența unui proiect bine întocmit rezultă din perfecționarea activităților informațional-decizionale care, la rîndul lor, contribuie la îmbunătățirea procesului direct productiv“ (p. 389). Această profesiune de credință a autorilor, atestată în întreaga carte, îi conferă o indiscutabilă valoare practică, aceea de compendiu pe care numeroșii analiști de sisteme îl vor folosi în activitatea lor.

„Cartea analistului de sisteme” este — ca să folosim o expresie frecvent întîlnită în lucrare — „un sistem deschis“ : viitoarele ediții — nu avem nici o îndoială în această privință — vor „integra“ și alte elemente, unele din cele ce figurează în actuala ediție vor fi dezvoltate, altele vor fi diminuate. Am sugera, de pildă, ca paragraful consacrat teoriei probabililităților și statisticii matematice să fie înlocuit, făcîndu-se o simplă referire la una din lucrările existente și unde problemele sînt tratate pe larg. De asemenea ni se pare indicat ca partea destinată aspectelor psihosociale să fie dezvoltată. Bibliografia ar putea include și numele prestigioase ale lui L. von Bertalanffy, L. A. Zadeh, E. Polak, cu contribuții esențiale la teoria sistemelor. În viitoarele ediții s-ar putea folosi și sistemul anexelor, în care să figureze unele demonstrații matematice, tabele cu valori numerice sau dezvoltări ale unor metode.

Vladimir TREBICI

---

*) Gh. Boldur — Lățescu, Gh. Ciobanu, I. Băncilă : Cartea analistului de sisteme, Ed. științifică și enciclopedică, București, 1976, 400 p.

CONTROLUL MUNCITORESC

(Urmare din pag. 17)

control muncitoresc. În același timp, realitățile din economie evidențiază că persistența anumitor neajunsuri, a unor lipsuri și greutăți este legată și de modul în care se organizează, urmărește și controlează aplicarea hotărîrilor de partid și a legilor țării. În acest domeniu, așa după cum a subliniat secretarul general al partidului, **„Nu în suficientă măsură, controlul muncitoresc și controlul oamenilor muncii reușesc să descopere la timp și să ajute colectivele, organele de conducere colectivă în lichidarea unor greșeli și abateri, în perfecționarea activității“5).** Se impune deci ca toate consiliile de control muncitoresc să întărească controlul aplicării hotărîrilor și legilor, să organizeze în așa fel această activitate, încît să se prevină abaterile și încălcările, să se poată interveni concret și operativ pentru asigurarea condițiilor de îndeplinire integrală a sarcinilor, pentru ca întreaga viață economico-socială să se bazeze pe aplicarea și respectarea riguroasă a normelor legale.

Desigur, eficiența activității de control depinde în primul rînd de pregătirea, organizarea și efectuarea cu temeinicie a fiecărei acțiuni, de măsura în care problemele sînt examinate cu competență și se caută soluții realiste pentru eliminarea neajunsurilor și îmbunătățirea activității. În același timp, experiența de pînă acum evidențiază că eficiența acțiunilor întreprinse depinde și de receptivitatea conducerii unităților și a celor controlați față de constatări, de modul cum se acționează pentru aplicarea măsurilor stabilite. Tocmai de aceea, consiliile de control muncitoresc nu trebuie să considere că și-au îndeplinit sarcinile odată cu constatarea unor stări de fapt și elaborarea unor măsuri, care oricît de bune ar fi, nu conduc în mod automat la eliminarea neajunsurilor, ci trebuie să participe și să sprijine nemijlocit activitatea de organizare și aplicare practică a programelor de măsuri elaborate pentru îmbunătățirea activității.

---

5) **Nicolae Ceaușescu.** Cuvîntare la Consfătuirea pe țară a unităților de control al oamenilor muncii, Ed. politică, București, 1977, p. 12.

ECONOMIE MONDIALA

După Conferința pentru cooperare economică internațională

EPISODUL PARIS

I. Considerente strategice

CEL CE VA RECONSTITUI într-o zi îndelungatul și complexul proces de negocieri internaționale pe care îl implică, între altele, edificarea unei noi ordini economice în lume nu va putea să nu rezerve o pagină și „Conferinței pentru cooperare economică internațională“ de la Paris.

A fost inițiată la începutul lui 1975, a început la sfîrșitul aceluiași an și s-a încheiat după optsprezece luni de discuții efective. „Ultima rundă“ s-a terminat nu la 1 iunie 1977, cum fusese prevăzut, ci la 3 iunie, după două ultime nopți albe. Nu a fost nici prima și nu va fi nici ultima dintre reuniunile internaționale din epoca noastră care se încheie astfel, după nopți albe, cu participanții epuizați. A VII-a sesiune specială a Adunării Generale a Națiunilor Unite nu s-a încheiat oare, în septembrie 1975, spre orele 6 dimineața ? Și U.N.C.T.A.D. IV, de la Nairobi, nu s-a încheiat după multe nopți albe, la două zile după data pentru care delegații își rezervaseră, în prealabil, biletele de întoarcere spre țările lor ?

Asemenea eforturi de ultim moment exprimă, de regulă, căutarea înfrigurată a unei soluții care, cel puțin, să evite ruperea punților și să facă posibilă continuarea dialogului, după ce acordul asupra problemelor de fond înscrise pe agenda unei reuniuni s-a dovedit imposibil în cursul unor îndelungate și aspre confruntări de poziții.

Rezultatele dezamăgitoare ale Conferinței de la Paris au fost întîmpinate cu aprecieri diferite.

Presa occidentală și-a exprimat decepția prin titluri categorice : „Eșec“, „Explozie Nord-Sud“, „Imposibilul dialog“, „Conferința de la Paris n-a pus bazele noii ordini economice“ etc.

Reacția țărilor în curs de dezvoltare a fost mult mai echilibrată și mai nuanțată ; ele au subliniat că rezultatele Conferinței au fost departe de așteptări, și-au manifestat dezamăgirea față de poziția statelor industrializate, dar nu au contestat unele progrese în probleme de interes secundar și au reliefat importanța pe care o are continuarea dialogului în cadrul Națiunilor Unite.

Pentru a înțelege aceste deosebiri de aprecieri trebuie să avem în vedere semnificația Conferinței de la Paris în strategiile celor două părți aflate, față în față, la masa negocierilor.

Pentru țările capitaliste industrializate, care au inițiat-o, Conferința de la Paris trebuia să reprezinte marele „dialog Nord-Sud“, destinat să rezolve ceea ce în concepția lor ar constitui esențialul noii ordini economice internaționale.

Pentru țările în curs de dezvoltare, care au acceptat-o. Conferința de la Paris a reprezentat o încercare suplimentară în efortul perseverent făcut spre a se trece efectiv de la confruntare la colaborare în procesul de restructurare a relațiilor economice internaționale în ansamblul lor.

Să începem, însă, cu începutul.

Conferința de la Paris a fost consecința directă a „crizei petrolului“ din 1973—1974.

Sub impresia efectelor produse de embargoul temporar al petrolului și de creșterea prețurilor la această principală resursă energetică, țările industrializate — aflate în plină criză ciclică — au acționat în patru direcții principale :

a) elaborarea de programe naționale pentru economisirea țițeiului și dezvoltarea de resurse energetice alternative, acțiuni care și-au găsit expresia cea mai concludentă în „Programul Independență“ al S.U.A.;

b) măsuri energice adoptate pe planul relațiilor bilaterale spre a „recicla“ petrodolarii în interesul propriei lor relansări economice ;

c) înființarea, în noiembrie 1974, a Agenției Internațio-

INDE
ESPAGNE
EGYPTE

nale pentru Energie, ca instrument comun de presiune asupra producătorilor de țiței, în primul rînd prin majorarea stocurilor de urgență ale statelor O.C.D.E. membre :

d) angajarea unui dialog global cu țările O.P.E.C. spre a-și asigura continuitatea aprovizionării cu țiței și a evita o nouă majorare a prețului.

Această ultimă direcție de acțiune a stat la originea Conferinței de la Paris, la care țările capitaliste industrializate au urmărit cu perseverență instituționalizarea unei forme oarecare de concertare între producătorii și marii importatori de țiței.

În strategia țărilor capitaliste dezvoltate, găsirea unei asemenea forme de **concertare permanentă** avea ca scop nu numai evitarea repetării unor măsuri unilaterale din partea O.P.E.C. (similare celor adoptate în 1973), dar și — pe cale de consecință — diminuarea funcției O.P.E.C. și crearea unei rupturi între țările exportatoare de țiței și ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, prin reducerea problematicii vaste a noii ordini internaționale la problematica resurselor energetice și eliminarea „ipotecii țițeiului“ din negocierea problemelor mondiale privind subdezvoltarea.

Slăbiciunea poziției țărilor capitaliste industrializate decurgea din faptul că „dosarul țițeiului“ reprezenta singurul dosar în care ele apăreau în poziția de solicitator în marea confruntare contemporană referitoare la restructurarea relațiilor economice internaționale.

Fără a respinge ideea dialogului privind problema țițeiului, țările O.P.E.C. au reușit să impună lărgirea tematicii Conferinței de la Paris prin includerea și a altor probleme vitale pentru țările în curs de dezvoltare (problema materiilor prime în ansamblul ei, problema datoriei externe, problema fluxurilor de capital spre țările în curs de dezvoltare, problema transferului de tehnologie etc.), precum și lărgirea sferei participanților[1]).

Conferința de la Paris a început, astfel, sub semnul unui compromis. Țările capitaliste industrializate au acceptat să discute practic despre noua ordine economică internațională chiar dacă, așa cum menționa ironic un comentator, nu se gîndeau decît la o nouă ordine energetică. Țările în curs de dezvoltare participante au acceptat discuția chiar dacă, în acest scop, — spre a folosi expresia ministrului de externe din Peru — „timp de 18 luni, am părăsit «locuința» noastră naturală O.N.U., UNCTAD, «cei 77», nealiniații“.

Pentru nici una dintre părțile angajate în negociere concesiile menționate nu au fost lipsite de riscuri.

Un ziarist care a urmărit dezbaterile din Avenue Kleber observa că în sălile Conferinței a stăruit permanent „mirosul petrolului“. Sub imperiul acestui miros — dar și al crizei economice mondiale care demonstrează tot mai evident că stabilitatea și prosperitatea economică mondială depind mereu mai puternic de lichidarea subdezvoltării — țările industrializate au fost nevoite să efectueze unele deschideri spre revendicările țărilor în curs de dezvoltare.

Declarația adoptată de principalele șapte țări industrializate la Conferința de la Londra din 7—8 mai 1977, cînd acestea și-au coordonat pozițiile pentru ultima rundă a dialogului de la Paris, recunoaște expres că „între prosperitatea țărilor dezvoltate și a celor în curs de dezvoltare există o **corelație**... Atît națiunile dezvoltate, cît și cele în curs de dezvoltare au un **interes reciproc** în menținerea unui **climat favorabil dezvoltării** stabile a întregii lumi“ (sublinierile noastre). De asemenea, cuvîntarea președintelui Carter, rostită la Universitatea Notre Dame din Indiana (S.U.A.) la 22 mai 1977 marchează o evoluție care nu poate fi ignorată dacă avem în vedere poziția de principiu, negativă, pe care o adoptaseră Statele Unite în mai 1976 la Nairobi.

Aceste deschideri în declarații de principiu, nu și-au găsit și materializarea corespunzătoare la Conferința de la Paris. Măsurile pe care țările industrializate s-au declarat dispuse să le adopte sînt încă departe de cele formulate de țările în curs de dezvoltare prin „Declarația“ și „Programul de acțiune“ elaborate la Manila.

Pașii pe care țările industrializate i-au făcut la Paris în întîmpinarea revendicărilor țărilor în curs de dezvoltare sînt încă minori, dar este evident că ele nu mai pot gîndi astăzi problemele noii ordini economice internaționale în termenii exclusivi ai unei noi ordini energetce.

În ceea ce privește țările în curs de dezvoltare, două fapte mi se par esențiale. Țările O.P.E.C. au respins pînă la capăt ideea instituționalizării unui dialog separat asupra problemelor energiei și, în esența lor, revendicările de la Manila au rămas nealterate. Capcana propusă de țările industrializate drept alternativă la procesul real de instaurare a unei noi ordini internaționale a fost evitată, iar obiectivul strategic al neocolonialismului de scindare a unității țărilor în curs de dezvoltare, nu a fost atins.

Dimpotrivă, ideea unității de acțiune a cîștigat și mai mult teren. Conferința de la Paris — amintea Manuel Perez Guerero, copreședintele acesteia din partea țărilor în curs de dezvoltare, — a arătat că „multe interese leagă țările producătoare de petrol și țările în curs de dezvoltare importatoare de petrol, mult mai multe decît cele ce le separă“.

Conferința de la Paris a demonstrat că atunci cînd țările în curs de dezvoltare își mențin unitatea de acțiune, pe baza unei platforme principiale, pentru țările industrializate găsirea unui compromis nu este mai ușoară într-un grup restrîns de participanți, decît în cadrul firesc și democratic al Națiunilor Unite.

Constatarea aceasta nu poate fi subapreciată de cei care știu cît de serios a grevat, anul trecut, Conferința de la Paris asupra lucrărilor de la UNCTAD IV.

Cei care au participat la aceasta din urmă au măsurat întreaga greutate pe care a avut-o alternativa oferită de țările capitaliste industrializate, din dorința lor de a discuta problemele care frămîntă țările în curs de dezvoltare în ansamblul lor, nu la Nairobi, ci la Paris, într-un cadru restrîns, cu mai puține țări în curs de dezvoltare și fără țările socialiste.

Poziția principalelor țări capitaliste industrializate care a determinat eșecul principalelor negocieri de la UNCTAD IV nu poate fi separată de alternativa pariziană de care ele dispuneau.

Alternativa s-a dovedit însă amăgitoare. Din cauza aceasta s-a impus cu necesitate readucerea discuțiilor pe făgașul lor normal, al organizațiilor cu vocație și caracter universal.

Într-adevăr, rezultatele obținute la Paris urmează să fie examinate de Adunarea Generală a Națiunilor Unite, în septembrie 1977, iar negocierile începute urmează să continue în sistemul organizațiilor specializate ale Națiunilor Unite, cu participarea egală în drepturi a tuturor statelor lumii. În felul acesta cîștigă teren nu numai ideea unității de acțiune a țărilor în curs de dezvoltare, dar și ideea democratizării relațiilor internaționale.

Conferința de la Paris ? Concepută de unii drept forum de rezolvare a problemelor majore ale economiei mondiale contemporane, ea capătă astăzi dimensiunile reale, de simplu și trecător episod în îndelungatul și complexul proces de negocieri pe care îl implică, între altele, procesul de edificare a unei noi ordini economice internaționale.

Cît despre contribuțiile concrete ale acestui simplu episod se impune examinarea precisă a principalelor dosare care nici nu s-au deschis, nici nu s-au închis odată cu dialogul de la Paris.

Costin MURGESCU

---

[1] La Conferința de la Paris au fost 27 de participanți : 19 din partea țărilor în curs de dezvoltare (Algeria, Arabia Saudită, Argentina, Brazilia, Camerun, Egipt, Indonezia, India, Irak, Iran, Iugoslavia, Jamaica, Mexic, Nigeria, Pakistan, Peru, Venezuela, Zair, Zambia) și 8 din partea țărilor capitaliste dezvoltate (Australia, Canada, Elveția, Japonia, Spania, Suedia, S.U.A. și reprezentantul țărilor membre în Piața Comună).

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna mai 1977

ÎN LUNA mai a.c. prețurile internaționale au înregistrat, pentru prima dată în cursul acestui an o tendință generală de scădere ușoară, determinată de diminuarea volumului de tranzacții. Potrivit indicelui agregat I.E.M., prețurile internaționale cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România au scăzut în luna mai cu 0,6%, după creșterea cu 2,7% înregistrată în primele patru luni.

Prețurile la **materii prime și semifabricate industriale** au scăzut pe ansamblu cu 0,8%, slăbirea interesului de cumpărare din partea consumatorilor datorîndu-se atît stocurilor acumulate în lunile precedente, cît și evoluției mai puțin favorabile decît indicau prognozele a economiei țărilor capitaliste industrializate. În aceste condiții, prețurile au scăzut în luna mai a.c. la metale (—0,4%), cauciuc (—1,2%), fibre animale și vegetale (—5%) și piei brute (—0,6%) și au crescut foarte ușor la minereuri (+0,2%) și lemn și produse din lemn (+0,4%).

Scăderea generală a prețurilor la **produsele agro-alimentare**, cu 1,7% pe ansamblu, a fost determinată de excedentele existente pe plan mondial la majoritatea acestor produse (excepție au făcut cacaoa și cafeaua la care balanțele mondiale au continuat să fie deficitare), precum și perspectivele favorabile ale culturilor din acest an în principalele zone producătoare ale lumii. Prețurile au scăzut în luna mai a.c. în special la cereale (—5,2%), la zahăr și la produse tropicale (—1,6%).

În cadrul grupei de **combustibili** este de remarcat creșterea prețurilor la cărbuni și cocs (+0,6%), care reflectă situația conjuncturală favorabilă în care se află piața internațională a combustibililor în general, și disponibilitățile limitate de cărbune cocsificabil de calitate existente pe plan mondial, în particular. De asemenea, prețurile au crescut la produse petroliere (+0,6%). Această creștere, foarte limitată pentru sezonul cald, s-a datorat între altele existenței pe piața internațională a unei însemnate supraoferte.

INDICELE SINTETIC I.E.M. IN ANII 1975-1976 SI MAI 1977

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	Apr.	Mai
INDICE GENERAL	1975	219,2	220,1	219,8
	1976	226,2[a]	223,5[a]	224,6
	1977		237,5[a]	236,0[a]
1. Produse alimentare	1975	203,7	208,2	186,5
	1976	180,8	177,2	179,0
	1977		194,5[a]	191,2[a]
- cereale	1975	216,7	210,5	189,4
	1976	198,3	201,5	207,1
	1977		172,0	163,1
- semințe oleag. prod.deriv., grăs.anim.și veg.	1975	195,0	205,8	179,4
	1976	168,7	158,7	153,6
	1977		223,5	222,5
- animale, carne și prod. animal.	1975	159,3	157,4	159,2
	1976	152,8	147,0	144,8
	1977		155,9[a]	155,8[a]
- zahăr și produse tropicale	1975	314,0	346,5	266,9
	1976	243,5	243,1	259,2
	1977		296,5	291,8
2. Combustibili	1975	343,0	337,6	343,7
	1976	366,7	365,0	364,8
	1977		396,4[a]	398,2[a]
- cărbuni și cocs	1975	260,0	268,0	270,8
	1976	266,5	263,6	261,1
	1977		283,3[a]	285,1[a]
- țiței	1975	461,2	450,9	450,9
	1976	496,7	493,4	493,4
	1977		551,8	551,8
- produse petroliere	1975	373,9	358,6	369,5
	1976	408,4	408,4	409,9
	1977		440,3	442,9
3. Materii prime industriale	1975	189,1	190,5	196,0
	1976	201,9[a]	199,1[a]	200,4
	1977		206,9[a]	205,2[a]
- minereuri	1975	178,4	181,2	182,5
	1976	164,9[a]	169,6[a]	161,0
	1977		161,2[a]	161,6[a]
- metale	1975	185,1	184,7	193,0
	1976	194,8	196,9	197,0
	1977		192,8[a]	192,0[a]
- cauciuc	1975	159,8	150,9	150,5
	1976	219,5	212,1	230,9
	1977		225,5	222,8
- lemn și produse din lemn	1975	229,0	237,2	237,8
	1976	222,1	217,1	218,1
	1977		234,6[a]	235,6[a]
- fibre animale și vegetale	1975	162,4	160,6	166,5
	1976	228,4	197,5	208,5
	1977		251,2	238,7
- piei	1975	114,8	114,9	118,4
	1976	169,8	186,2	192,2
	1977		205,1	203,8

[a] Date provizorii pentru porci vii, vite, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, ferosiliciu, oțel comercial, tablă groasă, tablă subțire, sîrmă neagră, țevi din oțel, laminate de cupru, cherestea de rășinoase, celuloză, hîrtie kraftliner.

Sectorul conjunctură economică internațională și marketing — I.E.M.

Orientări în dezvoltarea economică

PROGRAM ENERGETIC 1977 – 1981

PROGRAMUL pe anii 1977—1981, adoptat recent de guvernul vest-german, referitor la promovarea cercetărilor științifice legate de aprovizionarea economiei naționale cu energie și utilizarea acesteia, prevede alocații în sumă totală de 6.5 miliarde mărci, din care 4,5 miliarde pentru energia nucleară, 940 milioane pentru perfecționarea procedeelor de utilizare a cărbunelui în producția de energie electrică, 570 milioane pentru studierea folosirii noilor surse de energie (îndeosebi a celei solare), iar 490 milioane de mărci pentru prevenirea pierderilor, a risipei de energie. După cum se vede din tabel, deși se constată sporuri considerabile de alocații față de perioada precedentă în domeniul energiei nucleare, ritmul lor de creștere este cu mult depășit de cel al fondurilor destinate studierii altor surse de energie.

(milioane mărci vest-germane)

Domeniul	1972	1974	1976	1978	1980
Fisiunea nucleară	789	924	1 004	1 100	1 217
Fuziunea nucleară	57	76	85	91	107
Alte surse de energie	10	110	233	406	443

Perspective ale dezvoltării R.P.D. Coreene

ÎN PREZENT în R.P.D. Coreeană, după îndeplinirea cu succes a prevederilor primului plan șeptenal, pe perioada 1970—1976, este în curs de elaborare planul șeptenal de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1978—1984, care, așa cum arăta tovarășul Kim Ir Sen, secretarul general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, președintele R.P.D. Coreene, într-un recent interviu, va marca un nou progres pe calea ridicării acestei țări socialiste la nivelul țărilor dezvoltate. Planul, care va pune un mare accent pe descoperirea și valorificarea resurselor interne, va urmări dublarea producției de ansamblu a industriei prelucrătoare. Un accent deosebit se va pune pe creșterea producției de oțel (la 7—8 milioane de tone pe an în cursul viitorului plan șeptenal), de cărbune (la 70—80 mil. tone), de energie electrică (la 60 miliarde de kWh) și de ciment (la 12—13 mil. t).

EVOLUȚII MONETARE

PE UN FUNDAL relativ calm, **dolarul S.U.A.** a manifestat o ușoară tendință de depreciere în perioada 13—17 VI 1977. Scăderea dobînzilor pe piața internă a fost factorul care a contribuit cel mai mult la această mișcare.

În ciuda deficitului de 900 milioane mărci al balanței de plăți vest-germane pe luna aprilie a.c., comparativ cu un excedent de 800 milioane mărci în luna martie, **marca vest-germană** s-a repreciat cu peste 0,1%, terminînd intervalul la 2,3550 mărci pentru 1 dolar, față de 2,3570 mărci cu o săptămînă în urmă.

Francul elvețian, beneficiar al celui mai scăzut indice ale inflației din Occident pe luna aprilie a.c. (de numai 1,1% ca rată anuală) a cîștigat un ușor teren față de dolar, cotînd la sfîrșitul perioadei 2,4890 franci comparativ cu 2,4950 franci pentru 1 dolar la 10 VI 1977.

Scăderea în Italia a taxei oficiale a scontului de la 15% la 13% nu a influențat negativ cursul **lirei italiene**, care a continuat să se reprecieze spre un nivel de sub 855 lire pentru 1 dolar. **Lira sterlină** și **francul francez** au cotat în jur de 1,7190 dolari pentru 1 liră sterlină, respectiv 4,9420 franci pentru 1 dolar, cu toate că dobînzile la depozitele în aceste valute au înregistrat o tendință continuă de scădere.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe termen de 6 luni au fost în jur de 6 5/16% la cele în eurodolari, 4 5/16% la cele în eurofranci elvețieni și 4 3/8% la cele în euromărci vest-germane.

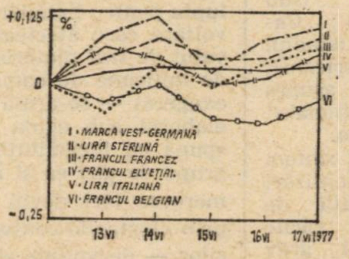

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale în perioada 13-17 VI 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 10 VI 1977.

Tendința de scădere a **prețului aurului** a continuat și în acest interval, la sub 140 dolari/uncie, cel mai redus nivel (de 137,10 dolari/uncie fiind atins la 14 VI 1977. Revenirea ușoară de la sfîrșitul intervalului — 138,75 dolari/uncie la 17 VI 1977 — este datorată mai mult unor mișcări tehnice, observatorii apreciind că, în lipsa unor factori noi, prețul metalului galben va continua să scadă.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

ECONOMIE MONDIALA

Pregătirea celui de-al treilea Deceniu al dezvoltării, 1981 — 1990

O STRATEGIE INTERNAȚIONALĂ BAZATĂ PE CERINȚELE INSTAURĂRII UNEI NOI ORDINI ECONOMICE

AȘA CUM S-A MAI RELEVAT în coloanele „Revistei economice“, în prezent are loc în cadrul O.N.U., al organismelor sale, o evaluare a rezultatelor obținute de țările în curs de dezvoltare prin prisma obiectivelor stabilite în Strategia internațională pentru cel de-al doilea Deceniu al dezvoltării. După aprecierile specialiștilor, aceste rezultate pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare sînt nesatisfăcătoare. Există un larg consens că aplicarea Strategiei internaționale a dezvoltării s-a dovedit a fi ineficientă, pe de o parte datorită concepției nerealiste aflată la baza acesteia, iar pe de altă parte datorită lipsei de voință politică din partea țărilor dezvoltate de a întreprinde măsuri practice, eficiente, de natură să contribuie la înlăturarea vechilor relații de inegalitate și inechitate, la așezarea relațiilor dintre state pe temelii noi, echitabile și democratice, menite să asigure o dezvoltare economică accelerată tuturor țărilor și în special celor rămase în urmă.

O accentuată conștientizare a omenirii față de riscurile perpetuării subdezvoltării

PE ACEST FOND au început să se manifeste primele preocupări pentru elaborarea Strategiei internaționale a viitorului Deceniu al dezvoltării (1981—1990). Secretarul general al O.N.U. urmează să prezinte Adunării Generale din acest an elementele de bază pentru viitoarea strategie, apelînd în acest scop atît la sprijinul experților din cadrul organizațiilor internaționale, cît și la acela al specialiștilor în materie din partea diferitelor state. La recenta sesiune specială a Consiliului pentru comerț și dezvoltare (Geneva, 25—29 aprilie a.c.) Secretarul general al UNCTAD a indicat deja componentele majore ale noii strategii și anume: strategiile naționale ale țărilor în curs de dezvoltare, măsurile internaționale care se cer a fi luate de țările dezvoltate pentru a sprijini eforturile proprii ale celor dintîi, întărirea cooperării economice între țările în curs de dezvoltare.

Preocupările pentru elaborarea unei noi strategii internaționale în folosul dezvoltării economice și sociale accelerate a țărilor în curs de dezvoltare sînt relativ ușurate de existența unor importante studii publicate în cursul anului 1976. Dintre acestea menționăm: „Viitorul economiei mondiale“ (sub conducerea lui W. Leontief); „Restructurarea ordinii internaționale“ (sub conducerea lui Jan Tinbergen); „Catastrofă sau o nouă societate“ (studiul unui grup de experți latino-americani); „Lumea în devenire. Reflecții asupra noii ordini economice internaționale“ (elaborat sub egida UNESCO) ș.a.

Se poate afirma că în prezent sîntem în fața unei accentuate conștientizări a opiniei publice mondiale față de perpetuarea mizeriei și a altor racile ale subdezvotării care afectează grav ființa și demnitatea umană, punînd în pericol însuși viitorul civilizației contemporane. **„Mai mult decît oricînd,** sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu, popoarele sînt hotărîte să pună capăt vechii politici imperialiste de dominație, inechitate, forță și dictat, să promoveze relații noi între state, bazate pe încredere și respect mutual“**. Tot mai mult opinia publică mondială își manifestă indignarea și revolta față de persistența fenomenelor negative generate de subdezvoltare, în contrast izbitor cu vastul potențial economic și tehnic al lumii contemporane, cu imensele resurse de care dispune omenirea.

O asemenea conștientizare este fără îndoială îmbucurătoare. Aceasta cu atît mai mult cu cît problema dezvoltării este în esență de natură politică și abia după aceea economică. Este vorba în fond de voința politică atît a țărilor în curs de dezvoltare, cît și a țărilor dezvoltate de a transpune în practică măsurile care se impun pentru a stimula și favoriza eforturile în direcția lichidării subdezvoltării. „Obstacolele în calea dezvoltării armonioase a umanității, se arată în studiul „Catastrofă sau o nouă societate“, nu sînt fizice sau economice în sens strict, ci în mod esențial social-politice“.

Se poate aprecia că în prezent sînt condiții mult mai prielnice pentru adoptarea unei strategii internaționale viabile și eficiente în folosul dezvoltării, comparativ cu condițiile existente în momentul lansării strategiilor pentru primul (1961—1971) și al doilea (1971—1980) deceniu al dezvoltării. De aceea, anii 1981—1990, respectiv al treilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare, poate și trebuie să reprezinte realmente o etapă decisivă în lupta pentru lichidarea stării de subdezvoltare care afectează atît de grav nivelul de trai material și cultural a sute de milioane de oameni. „Nu este deloc exagerat — se arată în studiul amintit elaborat sub egida UNESCO — să se spună că inegalitățile între țări sau grupe de țări ca și în interiorul a numeroase țări devin intolerabile“. Or, prin eforturile conjugate ale tuturor țărilor — dezvoltate și în curs de dezvoltare — tendințele în acest sens pot fi oprite pentru totdeauna, se pot crea condițiile necesare pentru accelerarea dezvoltării economice și sociale a țărilor rămase în urmă.

Obiectivul fundamental: posibilitatea manifestării plenare a demnității umane

ÎN LUMINA acestor considerații, credem că obiectivul fundamental al Strategiei internaționale a dezvoltării pentru deceniul 1981—1990 trebuie să fie lichidarea racilelor extreme ale subdezvoltării, a foametei, a analfabetismului, a mortalității infantile ridicate, a condițiilor mizere și insalubre de locuit. Fiecare locuitor al planetei are dreptul la condiții corespunzătoare de viață care să-i permită manifestarea plenară a demnității sale umane.

Pentru lichidarea stării de subdezvoltare — imperativ major al lumii contemporane — va trebui ca, prin accelerarea procesului dezvoltării economice și sociale a țărilor în curs de dezvoltare, să se asigure fiecărui locuitor din aceste țări minimul necesar de venituri care să-i permită realizarea unor condiții corespunzătoare de alimentație, de locuit, de sănătate și educație. În acest scop eforturile țărilor în curs de dezvoltare și ale omenirii în ansamblul său vor trebui concentrate spre eliminarea inechităților și a inegalităților existente astăzi în lume, spre reducerea decalajului dintre nivelul mediu al produsului intern brut pe locuitor din țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, de la 13:1 în prezent, la sub 10:1 în 1990, spre reducerea și a altor decalaje economice și tehnologice, spre apropierea relativă a nivelurilor de dezvoltare ale statelor.

Firește, înfăptuirea acestor obiective fundamentale depinde de accelerarea dezvoltării economice și sociale a țărilor în curs de dezvoltare, de realizarea de către aceste țări a unor ritmuri de dezvoltare mult mai înalte decît pînă acum. O concluzie esențială care se desprinde din recentele studii în temă constă în aceea că ritmurile de creștere prevăzute în Strategia internațională pentru al doilea Deceniu al dezvoltării (6 % pentru produsul național total, 3,5 % pentru produsul național pe locuitor, 8 % pentru producția industrială și 4 % pentru producția agricolă) nu sînt suficiente pentru a declanșa reducerea corespunzătoare a decalajului dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare.

Cerința accelerării acestor ritmuri este pe deplin realistă, concluzia respectivă din studiile menționate întemeindu-se pe constatarea amplu documentată că omenirea dispune în prezent de un uriaş potenţial economic şi tehnico-ştiinţific,de vaste resurse materiale şi umane, în mare parte încă insuficient puse în valoare. După aprecierile lui W. Leontief, „nu există nici un obstacol fizic de neînlăturat în calea dezvoltării accelerate a ţărilor în curs de dezvoltare“, „principalele limite în susţinerea dezvoltării accelerate sînt politice, sociale şi instituţionale“.

În centrul efortului propriu — industrializarea pe baza acumulării înalte

DACĂ posibilităţile materiale pentru accelerarea dezvoltării economice şi sociale a ţărilor în curs de dezvoltare sînt date, care sînt condiţiile pentru realizarea efectivă a accelerării ?

În primul rînd este absolută nevoie de intensificarea eforturilor proprii ale fiecărei ţări în curs de dezvoltare pentru mobilizarea şi valorificarea eficientă a resurselor naturale şi umane de care dispune, concentrarea acestora pentru dezvoltarea industriei, a agriculturii şi a celorlalte ramuri economice, pentru pregătirea cadrelor de specialişti necesare construcţiei economice şi sociale.

Avînd în vedere rolul industrializării ca factor primordial al dezvoltării factorilor de producţie, al progresului economic şi social, iar pe de altă parte slaba dezvoltare a industriei în marea majoritate a ţărilor în curs de dezvoltare (ponderea acestor ţări în producţia industrială mondială fiind astăzi de circa 7 %), sînt necesare eforturi deosebite din partea fiecărei ţări în curs de dezvoltare pentru crearea şi dezvoltarea unei industrii naţionale moderne. Este vorba de o industrie în măsură să asigure punerea în valoare şi valorificarea superioară a bogăţiilor naturale, să contribuie tot mai mult la realizarea nevoilor de consum ale populaţiei, să permită o participare tot mai activă a ţărilor respective la diviziunea internaţională a muncii. Aceasta presupune că un accent deosebit trebuie pus pe industria grea, care este esenţială pentru dezvoltarea economică. Totodată, dezvoltarea economică accelerată a ţărilor în curs de dezvoltare reclamă cu necesitate aplicarea largă în producţie a cuceririlor ştiinţei şi tehnicii moderne. În condiţiile revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane, ştiinţa şi tehnica au devenit un important factor de producţie, de valorificare superioară a bogăţiilor naţionale, reprezintă o condiţie indispensabilă pentru progresul multilateral al fiecărei ţări şi cu atît mai mult al celor în curs de dezvoltare.

Creşterea în ritm înalt a industriei, a agriculturii şi a celorlalte ramuri economice presupune, din partea fiecărei ţări, alocarea unei cote cît mai înalte din venitul naţional pentru finanţarea programelor sale de dezvoltare economică şi socială. Această concluzie care se degajă din experienţa îndelungată sau mai recentă a multor ţări, inclusiv a României, este reafirmată cu tărie şi în studiile amintite. Dezvoltarea accelerată în regiunile în curs de dezvoltare, se subliniază în studiul despre „Viitorul economiei mondiale“, este posibilă numai cu condiţia ca 30—35 % şi în multe ţări pînă la 40 % din venitul naţional să fie utilizat pentru investiţii. În acelaşi timp, după aprecierea specialiştilor, în multe ţări în curs de dezvoltare este necesar să se efectueze o serie de schimbări structurale, de reforme economice, social-politice şi instituţionale, menite să permită mobilizarea plenară şi folosirea raţională şi eficientă a întregului potenţial de resurse materiale, financiare şi umane de care dispune fiecare ţară.

Desigur, fiecare ţară în curs de dezvoltare, în funcţie de condiţiile sale social-economice concrete, îşi elaborează strategia proprie, astfel încît aceasta să cuprindă obiectivele naţionale de dezvoltare economică şi socială, căile şi mijloacele de înfăptuire a lor. În strategia internaţională a dezvoltării sînt incluse recomandări de ordin general care se adresează ansamblului ţărilor în curs de dezvoltare.

Instaurarea noii ordini economice internaţionale — condiţie indispensabilă a succesului strategiei

În al doilea rînd, pentru succesul viitoarei strategii a dezvoltării este absolut necesară instaurarea unei noi ordini economice şi politice internaţionale care să creeze condiţii pentru accelerarea dezvoltării în ţările rămase în urmă, pentru progresul economic şi social al tuturor popoarelor, pentru stabilitate economică, pentru pace, destindere şi colaborare între state.

Determinată de însăşi dialectica dezvoltării social-istorice, instaurarea noii ordini internaţionale trebuie să pornească în primul rînd de la lichidarea cu desăvîrşire a politicii de inegalitate, dominaţie şi asuprire a unor popoare de către altele, a politicii imperialiste, colonialiste şi neocolonialiste. **„Noua ordine** — sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — cere ca în lume să fie instaurate relaţii noi, bazate pe deplina egalitate în drepturi între toate naţiunile, pe respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn deplin pe bogăţiile naţionale, de a-şi alege liber calea dezvoltării economico-sociale, fără nici un amestec din afară“.**

Dezvoltarea economiei mondiale în ultimele trei decenii a scos pregnant în evidenţă că actuala ordine internaţională nu favorizează eforturile de lichidare a subdezvoltării, ci o perpetuează pe aceasta, nu asigură dezvoltarea echilibrată a economiei mondiale, ci contribuie la adîncirea decalajelor dintre state. Vechea ordine internaţională a facilitat apariţia şi dezvoltarea unor grave fenomene de criză în economia lumii nesocialiste şi în relaţiile dintre state, ea nu mai corespunde mutaţiilor intervenite în raporturile de forţe pe plan mondial. „Este tot mai clar — arată Secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim — că o nouă ordine economică internaţională este esenţială dacă se vrea ca relaţiile dintre naţiunile bogate şi cele sărace să fie transformate în relaţii de cooperare reciproc avantajoase. Altfel, decalajul existent dintre aceste grupe de ţări va constitui o tot mai mare ameninţare potenţială la adresa păcii şi securităţii internaţionale“.

În concepţia României, ca şi a celorlalte ţări în curs de dezvoltare, instaurarea noii ordini economice internaţionale este o condiţie esenţială, indispensabilă pentru realizarea obiectivelor lor de dezvoltare economică şi socială. Într-o declaraţie recentă a „Grupului celor 77“ se subliniază că „noua Strategie internaţională a dezvoltării trebuie elaborată pornindu-se de la constatarea că prima realitate care se impune este necesitatea restructurării actualului sistem internaţional în vederea stabilirii unui ansamblu de relaţii raţionale şi echitabile între naţiuni, în special între ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare. În acest scop este necesar să se elaboreze o serie de măsuri şi obiective internaţionale, care să încurajeze şi să faciliteze aplicarea efectivă a strategiilor naţionale ale ţărilor în curs de dezvoltare“.

În consecinţă, viitoarea Strategie internaţională a dezvoltării trebuie să includă, în afara unor recomandări privind strategiile naţionale de dezvoltare, un ansamblu de măsuri menite să contribuie la promovarea, intensificarea şi diversificarea cooperării între ţările în curs de dezvoltare, precum şi între acestea şi celelalte state ale lumii. În cadrul diferitelor acţiuni de cooperare, ţările dezvoltate trebuie să ajute ţările în curs de dezvoltare să-şi făurească o industrie proprie, să-şi valorifice în mod superior bogăţiile naturale, pentru a le da posibilitatea să participe mai activ la diviziunea internaţională a muncii. Totodată, ţările dezvoltate trebuie să acorde ţărilor în curs de dezvoltare un substanţial sprijin material, financiar, tehnologic, să le acorde un tratament preferenţial în toate domeniile, să adopte faţă de ele politici comerciale mai favorabile.

Afirmîndu-se ca o nouă dimensiune a colaborării internaţionale în folosul dezvoltării, cooperarea economică şi tehnico-ştiinţifică dintre ţările în curs de dezvoltare este menită să contribuie la accelerarea dezvoltării economice independente a acestor ţări, la reducerea dependenţei lor faţă de ţările dezvoltate, la întărirea solidarităţii şi a unităţii lor de acţiune pe plan mondial, la creşterea influenţei lor în rezolvarea problemelor economice şi politice majore ale omenirii.

La elaborarea măsurilor ce urmează să fie incluse în viitoarea Strategie internaţională a dezvoltării se porneşte, aşadar, de la preocupările actuale ale organizaţiilor internaţionale. Desigur, viitoarele mari reuniuni internaţionale : Conferinţa O.N.U. pentru ştiinţă şi tehnologie în folosul dezvoltării (1979), a V-a Conferinţă a Naţiunilor Unite pentru comerţ şi dezvoltare (1979), a III-a Conferinţă generală a O.N.U.D.I. etc., vor aduce noi elemente, vor îmbogăţi prevederile Strategiei internaţionale pentru al treilea Deceniu al dezvoltării. Aceasta nu înseamnă însă că trebuie aşteptat pînă la ţinerea reuniunilor respective. Dimpotrivă, credem că este pe deplin posibil să se procedeze încă de pe acum la elaborarea unui prim proiect al Strategiei, care urmează să fie completat pe parcurs pînă în momentul adoptării sale în 1980.

Ion BARAC

R.S. Cehoslovacă: echilibrul teritorial în dezvoltarea economiei

DACĂ PENTRU DEZVOLTAREA cantitativă de după război a economiei cehoslovace este semnificativă în primul rînd creşterea de zece ori a producţiei industriale, modificarea repartizării forţelor de producţie în favoarea regiunilor rămase în urmă din punct de vedere industrial poate fi considerată ca una din schimbările economico-politice calitative fundamentale în dezvoltarea postbelică a ţării. Aceasta deoarece în Cehoslovacia de dinainte de război, din anul 1937, ponderea Slovaciei în populaţia totală a ţării era de 24,6%, dar în formarea venitului naţional de numai 15%, iar în producţia industrială doar de 7%. Ca urmare, în toată perioada republicii burgheze, Slovacia s-a menţinut în situaţia de anexă agrară si de izvor de forţă de muncă ieftină pentru regiunile dezvoltate din vestul ţării.

Procesul conştient de apropiere treptată între nivelul de dezvoltare social-economică al Slovaciei si cel al regiunilor cehe a început încă în 1947—1948 şi a continuat în toată perioada următoare. Pînă în prezent s-au construit în Slovacia peste 330 de întreprinderi mari şi mijlocii, în care au fost angajaţi aproape o jumătate de milion de oameni. Au fost puse în funcţiune întreprinderi siderurgice, chimice, constructoare de maşini, energetice şi altele, de însemnătate naţională. Aşa sînt, de exemplu, Uzinele siderurgice ale Slovaciei de est de la Košice, Combinatul petrochimic Slovnaft (nu departe de Bratislava), care prelucrează peste 7 mil. tone de petrol anual, mari termocentrale electrice, prima centrală atomică cehoslovacă, de 150 MW (la Jaslovskych Bohunicich), hidrocentrale, zeci de întreprinderi ale industriei uşoare, alimentare, de materiale de construcţii. O altă centrală atomică mare (de 2 x 440 MW) este în construcţie. Ca urmare, astăzi, practic, nivelul economico-social al Slovaciei este aproape acelaşi ca în regiunile din vestul ţării. Cu toate acestea opţiunea privind ritmul mai rapid al dezvoltării economico-sociale a R. S. Slovace va fi menţinută. În actualul cincinal (1976—1980), producţia industrială, de exemplu, va creşte în R. S. Cehă cu 28—30%, iar în R. S. Slovacă cu peste 44%. Astfel, după cum s-a arătat la Congresul al XV-lea al Partidului Comunist din Cehoslovacia, se va urmări şi în viitor folosirea optimă a resurselor naturale şi umane ale celor două republici, ridicarea eficienţei economiei cehoslovace unitare prin întărirea caracterului proporţional al dezvoltării ei.

Interes sporit pentru cărbune

CĂRBUNELE ar putea redeveni în Anglia o sursă principală de energie pentru următoarele două sau trei secole. Argumentele Consiliului cărbunelui, căruia îi aparţine această previziune, ţin de ritmul actual al descoperirii de noi zăcăminte (în medie de circa 500 milioane tone pe an), şi de posibilitatea sporirii producţiei de la 119 milioane în 1976 pînă la 200 milioane tone pe an la sfîrşitul acestui secol. Potrivit „Planului 2000" al Consiliului cărbunelui, valorificarea acestei posibilităţi presupune deschiderea a circa 30 mine noi (adică investiţii de 400 milioane lire pe an), paralel cu introducerea unor maşini noi perfecţionate, care ar permite o sporire de 5-6 ori a productivităţii muncii (cea actuală fiind de 45—46 tone pe un miner într-un schimb). Modernizarea utilajului minier creează condiţii pentru reducerea frecvenţei accidentelor grave de muncă la sub 1 la 100 000 schimburi miner şi pentru atragerea din nou de forţă de muncă în această ramură care utilizează acum 242 000 oameni.

Statul şi finanţarea cercetării

DEŞI în ultima perioadă şi-au redus relativ efortul de cercetare exprimat ca pondere în produsul naţional brut, S.U.A. (2,4%) şi Anglia (2,1%) continuă să aloce cel mai mult în acest scop dintre ţările occidentale, urmate de R.F.G. (2%), Franţa şi Japonia (cîte 1,7%). Cifrele includ şi alocaţiile pentru cercetare fundamentală.

În privinţa cheltuielilor de cercetare numai pentru industrie raportate la valoarea adăugată în această ramură, diferenţele sînt mai nete ; S.U.A. 4%, Anglia 3%, Japonia, R.F.G., Franţa fiecare circa 2%. În Franţa, ca şi în S.U.A. şi în Anglia aceste cheltuieli se efectuează în proporţie ridicată în industria aeronautică, ceea ce atrage ca revers o competitivitate mai redusă a altor sectoare de vîrf ale industriei.

Ponderi în finanţarea cercetării

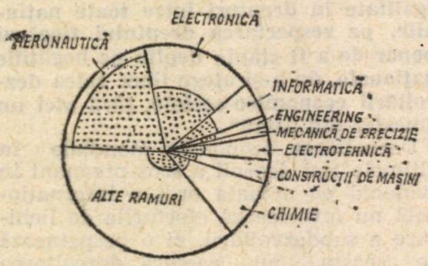

Sub raportul participării statului la finanţarea cheltuielilor de cercetare în industrie, cele mai mari cote se înregistrează in Franţa (62%), Anglia (58%), S.U.A. (57%), toate ţări cu o puternică cercetare aeronautică. În Franţa — aşa cum rezultă din graficul pentru această ţară pe care îl reproducem după **Le Monde,** — industriei aeronautice îi revine 62% din finanţarea de către stat a cercetării industriale, pe locul următor ca importanţă situîndu-se industria electronică.

Cerealele între recoltă şi rezerve

Norman Borlaug

DEŞI producţia mondială de cereale cunoaşte actualmente o perioadă de „boom", unii experţi nu exclud posibilitatea apropierii unei noi perioade de foamete în ţările cel mai puţin dezvoltate, generată de o eventuală recoltă slabă în condiţiile în care şi volumul rezervelor de cereale va fi redus. Astfel, Norman Borlaug, laureat al Premiului Nobel pentru soiurile de grîu de mare randament pe care le-a creat, consideră că în ceea ce priveşte S.U.A. — principalul exportator mondial de cereale — doi sînt factorii care ar putea conduce la o asemenea situaţie. Unul este scăderea preţurilor şi deci diminuarea stimulentelor pentru fermieri de a mai cultiva în viitor suprafeţe la fel de întinse. Celălalt este costul ridicat al depozitării recoltelor, care va stimula exportul la preţuri mai scăzute şi deci ar putea genera preferinţa unor ţări deficitare de a-şi procura grîul necesar din import.

De aceea Norman Borlaug propune un sistem de subvenţionare temporară a fermierilor pentru a nu aduce tot grîul pe piaţă în perioadele cînd recoltele sînt excedentare. O propunere cu acelaşi caracter de urgenţă pentru crearea de rezerve a făcut şi dr. John Hannah, directorul executiv al Consiliului alimentar mondial.

U.R.S.S.: trenuri urbane pentru viitor

ŢINÎNDU-SE SEAMA de solicitarea crescîndă faţă de transporturile urbane şi suburbane, precum şi de dificultăţile extinderii reţelei metroului, în cercurile de specialitate se preconizează construirea unor linii de trenuri cu suspensie magnetică.

În Uniunea Sovietică, de pildă, Institutul unional de cercetări ştiinţifice şi de proiectări pentru sisteme de conducte şi containere a elaborat documentaţia tehnico-economică privind construirea în oraşul Alma-Ata a unei linii rapide pentru transportul pasagerilor cu asemenea trenuri. Prima parte a traseului, în lungime de 10 km, urmează să fie dată în exploatare pînă la sfîrşitul acestui cincinal pe străzile centrale ale oraşului, unde trenurile vor circula cu o viteză de 60 km/oră. Pe liniile suburbane, care vor fi construite ulterior, viteza de circulaţie va putea ajunge pînă la 150 km/oră.

CURIER

GLOSAR

„Şarpele valutar" vest-european (II)

„OAZA DE STABILITATE" din mijlocul „pustiului" reprezentat de flotarea cursurilor valutare a fost supusă unor grele încercări. Într-o serie de cazuri, piețele valutare din Europa occidentală s-au aflat sub presiunea unor operații speculative de o intensitate neașteptată. Prima țintă a atacurilor a constituit-o francul francez. Deținătorii unor mari capitaluri în franci au cerut băncilor să le convertească francii în alte valute considerate ca avînd perspective mai sigure. Oferta intempestivă de franci a rupt echilibrul relativ al pieței, astfel încît cursul francului a început să scadă mai mult decît permitea „şarpele", cu toate intervențiile Băncii Franței. În fața acestei situații, la 19 iulie 1974, francul francez a fost retras din şarpe. Un an mai tîrziu, el a fost reintrodus, guvernul francez considerînd că „revenirea la relații de schimb stabile" trebuie afirmată „ca obiectiv prioritar".

O altă criză s-a produs în martie 1976, iar victima a fost același franc francez. Cu toată sacrificarea unei mari părți din rezervele valutare ale Franței — 8 miliarde de franci —, cursul francului nu a mai putut fi redresat. În fața perspectivei de a se cheltui fără rezultat și restul rezervelor, guvernul francez nu avea altă alegere decît fie să modifice raportul valoric dintre franc și celelalte monede [1], fie să retragă pentru a doua oară francul din șarpe și să-l lase să floteze liber. Guvernul francez a ales cea de-a doua soluție.

Decizia Franței a provocat în Occident o atmosferă de neliniște și îngrijorare, întrucît valul speculațiilor s-a îndreptat imediat spre alte valute din șarpe considerate mai slabe, deci mai vulnerabile. Au trebuit făcute alte sacrificii pentru a se evita retragerea francului belgian și a coroanei daneze.

Ieșirea Franței din dispozitivul monetar al Pieței comune și marile dificultăți prin care a trecut adeseori acest dispozitiv pot fi interpretate ca o dovadă că în condițiile actuale de dezechilibru și instabilitate caracteristice economiei capitaliste, încercările — chiar locale — de menținere a unei corelații valorice relativ stabile între monede sînt sortite eșecului.

Criza șarpelui valutar poate fi interpretată din mai multe puncte de vedere. Unul ar fi acela al opțiunii dintre universalitate și regionalism în materie de organizare a relațiilor monetare și financiare internaționale. Tendința de rezolvare a problemelor pe alte planuri decît cel universal, de scindare a lumii în blocuri, nu poate contribui la îmbunătățirea climatului general. Din acest punct de vedere, criza șarpelui valutar poate fi înscrisă pe linia afirmării principiului universalității în rezolvarea problemelor valutar-financiare ale lumii contemporane.

Vicisitudinile șarpelui valutar pot fi apreciate și prin prisma opțiunii între suveranitate și supranaționalitate.. A doua separare a Franței de dispozitivul monetar al Pieței comune marchează marile dificultăți pe care integraționismul le întîmpină în practică: în perioada actuală, statele nu înțeleg să renunțe la propria lor libertate în materie de politică economică și financiară. Din această cauză, criza șarpelui valutar dezvăluie o criză mai profundă: aceea a ideii de uniune economică și monetară a Pieței comune.

C. K.

---

[1] Modificarea acestui raport valoric între monedele țărilor din șarpe în sensul deprecierii unei monede față de celelalte a fost denumită uneori „devalorizare". Termenul este necorespunzător. El poate fi utilizat corect numai atunci cînd monedele au parități, exprimate fie în aur, fie într-o monedă de referință (cum ar fi dolarul S.U.A.), fie în D.S.T. Monedele din șarpe nu mai au demult parități, ci numai un raport oficial de cursuri, de la care ele nu se pot abate decît printr-un ecart de 2,25%.

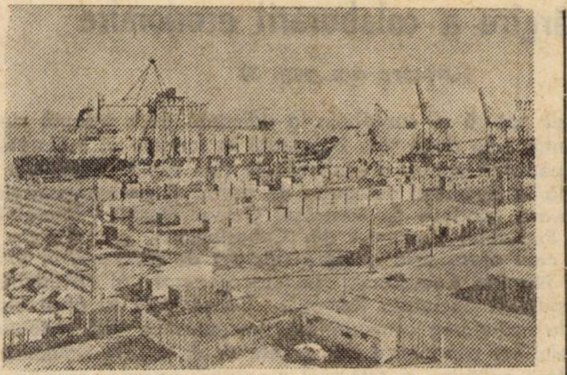

Containerizarea cîștigă tot mai mult teren în comerțul mondial

Ponderi în comerțul mondial

Marcel Siter, Tecuci — Pentru ultimele decenii ale secolului nostru, ritmul de creștere al comerțului mondial se așteaptă să rămînă în continuare superior celui al produsului mondial brut, estimat la 4,8%. Ca urmare, partea din produsul mondial brut, destinată comerțului internațional ar urma să depășească în viitor nivelul actual de 10,6%. Pentru principalele grupe de mărfuri făcînd obiectul schimburilor internaționale, ritmurile de creștere cele mai rapide vor aparține tot produselor industriale, a căror pondere în comerțul mondial ar putea să sporească în intervalul 1970—2000 de la 62% la 79%.

Beneficiile inegale ale creșterii

Romulus Xifta, Zalău — Principalul factor al rezolvării problemei populației îl reprezintă asigurarea unui ritm înalt de creștere a producției de bunuri materiale, fiecare stat avînd dreptul suveran să promoveze politica demografică și măsurile pe care le consideră cele mai potrivite cu interesele sale naționale.

Explicația faptului că într-o serie de țări în curs de dezvoltare nivelul consumului și rata foarte înaltă a fertilității nu au fost influențate de creșterea economică, măsurată prin evoluția produsului național brut, trebuie căutată și în faptul că de această creștere nu a beneficiat decît o parte relativ redusă a populației țărilor respective. „Aceste țări au progresat, dar pentru o mare parte din locuitorii lor ritmul acestui progres a fost net inferior mediei", afirma, de exemplu, Robert McNamara, președintele Băncii Mondiale, într-o conferință prezentată la Institutul de tehnologie din Massachusetts. „Creșterea P.N.B. este în genere considerată ca indicele cel mai relevator al dezvoltării. Acest lucru este adevărat cînd este vorba de a determina valoarea totală a bunurilor și serviciilor produse de o economie; dar el nu este și nu poate să fie adevărat dacă trebuie să se măsoare repartiția lor", consideră el, subliniind că acest indice nu poate să dea nici o indicație asupra evoluției veniturilor celor mai săraci 40% dintre locuitori, care își împart numai 10—15% din venitul național. „Oricît ar fi de indispensabilă pentru dezvoltarea societății, creșterea economică nu este o condiție suficientă", conchide McNamara.

Schimburi economice

Valeriu-Dorin Scurtu, Constanța — Valoarea schimburilor economice ale țării noastre, în lei-valută, cu țările pe care le menționați o puteți găsi, pînă în anul 1975 inclusiv, în ultima ediție a Anuarului Statistic al țării noastre, apărută în toamna anului trecut. Data apariției lui exclude așadar posibilitatea includerii datelor care vă interesează pe 1976 și pe 1977.

În ce privește **volumul** schimburilor respective în tone, el nu ar fi concludent din cauza naturii extrem de diferite a produselor (unele cu o greutate foarte mică pot avea o valoare foarte mare) și de aceea nici nu este folosit. Capitolul privind comerțul exterior din Anuarul Statistic cuprinde date și în unități naturale pentru unele din principalele mărfuri de export și de import, dar aceste date nu sînt defalcate pe țări.

Discriminare

Septimiu Popa, Timișoara — Analfabetismul, pe plan mondial, este mai răspîndit în rîndul femeilor decît în cel al bărbaților. Dintr-un total mondial de aproape un miliard de analfabeți, aproape două treimi sînt femei. Acesta este încă un aspect al inegalităților care continuă să persiste între femei și bărbați în nu puține țări ale lumii.

Platforma Bravo

Marina Deac, Ploiești — 1) Societatea „Red Adair Oil Well Fires and Blow Outs Co." din Houston poartă numele specialistului care a reușit să oprească recenta erupție a platformei de foraj Bravo din zona norvegiană a Mării Nordului și are la activul său peste 1 000 de intervenții în diferite părți ale lumii. Consacrîndu-se din 1939 unor asemenea operațiuni, fostul pilot de automobile de curse Red (de fapt Paul) Adair, azi în vîrstă de 62 de ani, a condus el însuși mai multe operațiuni pline de risc : oprirea în 1962 în Sahara a unei coloane de petrol de 150 metri înălțime care ardea de șase luni, altele în Iran, Australia, Mexic.

2) Norvegia consumă anual în jur de 9 milioane tone de petrol. Anul trecut ea a produs 16 milioane tone, adică mai mult decît unele țări membre ale O.P.E.C., organizație la care totuși nu intenționează să adere. În Norvegia se consideră că garanțiile suplimentare pentru protecția mediului cerute în urma recentului accident al platformei Bravo vor reduce producția de petrol a anului 1980 la maximum 65 de milioane de tone, față de 90 milioane cît se așteptau inițial.

Fuziune

Valentin Uruioc, Făgăraș — Fuziunea dintre cunoscutele firme suedeze constructoare de automobile „Volvo" și „Saab", care au cunoscut în ultimii ani o reducere a vînzărilor atît pe piața internă cît și la export, va deveni efectivă în 1982. Noua companie — „Volvo—Saab—Scania" — va avea o capacitate de producție de circa 500 000 automobile pe an, care o va înscrie între primele cinci firme constructoare din Europa occientală. În următorii cinci ani cele două firme, a căror fuziune a fost anunțată la jumătatea lunii mai, vor continua să producă modele separate, coordonîndu-și însă eforturile de investiții și producția de piese de schimb.

România: o politică activă de lărgire a colaborării economice

(Urmare din pag. 2)

velul cel mai înalt sînt de natură să contribuie la ridicarea pe o treaptă superioară a cooperării economice dintre cele două țări, îndeosebi în formele ei înaintate și în ramuri dintre cele mai importante pentru dezvoltarea în ritm rapid a ambelor economii.

În aceste zile se află la București delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste Cehoslovace condusă de tovarășul Gustav Husak, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia, președintele Republicii Socialiste Cehoslovace, care efectuează o vizită oficială de prietenie în țara noastră. la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. Convorbirile la nivel înalt purtate, documentele semnate la încheierea convorbirilor, vor constitui fără îndoială un nou aport la amplificarea relațiilor economice dintre cele două țări, la ridicarea ei pe noi trepte din punct de vedere calitativ, în interesul propășirii ambelor economii naționale și al cauzei întăririi socialismului în lume.

EXTINDEREA RELAȚIILOR ECONOMICE cu țările socialiste este o expresie a politicii durabile a României, a activității neobosite depuse în acest sens de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de participare tot mai largă și tot mai eficientă la schimbul mondial de valori, la diviziunea internațională a muncii. **„Avem ferma convingere,** arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu, că întărirea prieteniei, solidarității și colaborării cu toate țările care construiesc noua orînduire – din Europa, Asia și America Latină – corespunde intereselor fiecărei țări socialiste, cauzei unității lor, sporirii influenței socialismului pe plan mondial. De aceea, partidul și statul nostru vor acționa, în continuare, în modul cel mai consecvent, pentru extinderea relațiilor politice, economice, tehnico-științifice și culturale cu toate țările socialiste, pentru lărgirea colaborării și cooperării reciproc avantajoase și întrajutorării cu aceste state, pentru dezvoltarea schimbului de experiență în construcția noii orînduiri, în slujba socialismului, a păcii și colaborării internaționale".** Această orientare se înscrie în preocuparea mai largă de a dezvolta schimburile comerciale, cooperarea economică și tehnico-științifică cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială, ca oglindire a cerințelor interdependenței ce caracterizează în epoca noastră relațiile economice mondiale.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

PETRE IORDACHE, Iași — Dacă la data de 1 ianuarie 1972 erați încadrat în muncă, ocupînd o funcție pentru care era prevăzută condiția studiilor superioare, iar ulterior ați fost pensionat de invaliditate, la reîncadrare, avînd vechime neîntreruptă în aceeași unitate, puteți beneficia, în continuare, de derogarea de la condițiile de studii.

SĂFTIȚA DUMITRAȘCU, Bacău — Absolventul școlii postliceale se încadrează de la început, ținînd seama de studiile absolvite, în categoria a II-a tarifară. Perioada lucrată ca muncitor nu se ia în calculul vechimii necesară pentru promovarea în funcția de tehnician principal.

ELENA POPESCU, Cluj-Napoca — Lista specialităților înrudite este stabilită, așa cum se prevede la pct. 1 din anexa II la Legea nr. 12/1971, de ministere, celelalte organe centrale și de comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București. Dacă în întreprinderea unde lucrați nu s-a primit o asemenea listă, adresați-vă organului central tutelar.

CORINA CIOBAN, Aghireș — Absolventa liceului agricol — secția contabilitate — cu 4 ani vechime în munca de evidență contabilă la o unitate bugetară cu profil agricol, poate ocupa postul de contabilă, deoarece se consideră că este absolventa învățămîntului mediu și are peste doi ani vechime în muncă.

Asigurați-vă abonamentul la

Revista ECONOMICA

pe semestrul II 1977!

Abonîndu-vă la „Revista economică" pe semestrul II 1977, vă asigurați primirea cu regularitate a revistei și a Suplimentului economico-legislativ. Prețul unui abonament este : 130 lei pe semestru, 65 lei pe trimestru.

Pentru elevi, studenți și cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, costul unui abonament este de lei 65 pe semestru.

Răspunzînd cerințelor unui mare număr de cititori față de consultațiile publicate în sprijinul participanților la învățămîntul politico-ideologic de partid, REVISTA ECONOMICĂ va publica în anul de învățămînt 1977–1978 consultații cuprinzînd date noi, actualizate, precum și un glosar de termeni și noțiuni economice, scheme și grafice

Pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul superior economic în anul universitar 1977–1978 **REVISTA ECONOMICĂ va publica consultații actualizate de economie politică pe temele din programa examenului de admitere în învățămîntul superior economic.**

Abonamentele se fac prin serviciile de difuzare a presei din cadrul oficiilor P.T.T.R. din întreaga țară sau prin mandat poștal pe adresa :

Intreprinderea de stat pentru imprimate și administrația publicațiilor (I.S.I.A.P.).
Piața Scinteii nr. 1 București
Cont nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R., Filiala sectorului 1.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 25 din 24 iunie 1977

– România : o politică activă de lărgire a colaborării economice **(L. Stroja)** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Permanenta îmbunătățire a poziției României în diviziunea internațională a muncii **(G. Cristea)** 3
– Posibilități de accelerare a lucrărilor pe șantiere. De ce nu sînt folosite ? **(Bogdan Pădure)** 5
– Dezbatere „R.E.". Cerințe ale gospodăririi și valorificării eficiente a metalului (I) 7
– Contribuția întreprinderii la valorificarea rațională a subproduselor și deșeurilor **(Nicolae Botezatu)** 9
– Campania agricolă de vară. O recoltă se strînge, alta se seamănă... **(Ion Manea)** 10
– Tribuna economistului. Controlul formării costurilor în unitățile economice **(Marius Aldea)** 11
– Pămîntul – o inestimabilă avuție națională **(dr. Ion Bold)** 12
– Semnificații ale rezultatelor preliminare ale recensămîntului populației și locuințelor. Repartizarea teritorială judicioasă a populației – efect al dezvoltării echilibrate, armonioase a forțelor de producție **(Radu Halus)** 14

CONDUCERE–ORGANIZARE

– În pregătirea Congresului consiliilor oamenilor muncii

● Controlul muncitoresc – expresie a participării democratice a maselor la conducerea societății **(dr. Cornel Iuga)** 16
● Operativitate și eficiență în urmărirea măsurilor stabilite de organele de conducere 18
– Opinii ale specialiștilor. Atribuțiile la întreprindere și personalul la centrală ? **(Ionel Dumbravă)** 19

TEORII-IDEI

– Rolul factorilor intensivi în accelerarea creșterii economice **(lector univ. Paul Wagner)** 20
– Școli ● curente ● economiști. Economia occidentală între prognoze fără crize și realități în criză **(V. Gheorghiu)** 22
– Un compediu util pentru analiștii de sisteme **(Vladimir Trebici)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

– După Conferința pentru cooperare economică internațională. Episodul Paris (I) **(Costin Murgescu)** 25
– Tendințe-conjuncturi 27
– Pregătirea celui de-al treilea Deceniu al dezvoltării, 1981–1990. O strategie internațională bazată pe cerințele instaurării unei noi ordini economice **(Ion Barac)** 28
– Mondorama 30
– Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

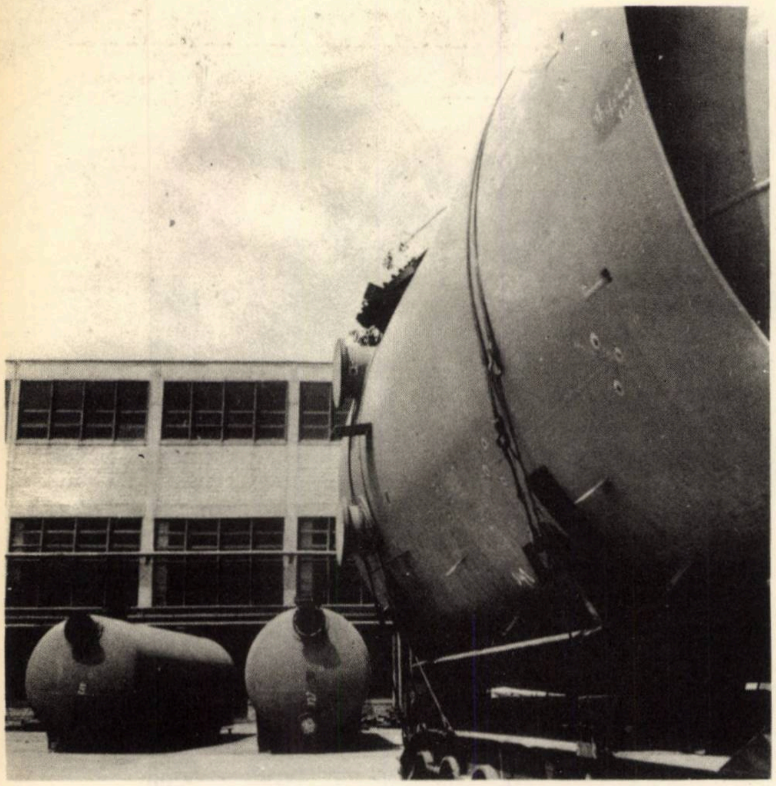

CENTRALA DE UTILAJE ŞI PIESE DE SCHIMB PENTRU INDUSTRIA CHIMICĂ

BUCUREŞTI – ROMÂNIA
bulevardul ION ŞULEA, nr. 313,
telefon 44 11 94, 44 17 94. telex 116 13

Centrala de utilaje şi piese de schimb pentru industria chimică reuneşte întreprinderi de înaltă tehnicitate şi cu tradiţie industrială, specializate în fabricaţia de :

– utilaje şi instalaţii pentru industria chimică (coloane, reactoare, scrubere etc.) din oţeluri inoxidabile şi oţel carbon ;

– utilaje şi conducte din oţeluri emailate ;

– utilaje şi instalaţii tehnologice din materiale termoplastice ;

– rezervoare, utilaje tehnologice, conducte, instalaţii de ventilaţie din PAFS (poliester armat cu fibre de sticlă) pentru industria chimică şi alimentară – rezistente la fluor şi la compuşii acestuia ;

– rezervoare, utilaje tehnologice şi conducte pentru industria chimică, minieră sau alimentară, protejate cu folii de elastomeri pe bază de cauciuc natural, butadienstirenic, policloroprenic, butilic, acrilonitrilic, polietilenă clorosulfonată;

– utilaje din materiale carbografitice (schimbătoare de căldură, scrubere, coloane etc.), precum şi protecţii cu materiale grafitice.

– matriţe pentru industria maselor plastice şi cauciucului, inclusiv pentru fabricaţia de anvelope de autoturisme şi autocamioane;

– aparate de măsură, control, automatizare :

a. aparate indicatoare, de măsură şi control pentru temperatură, presiune, nivel şi debit în instalaţiile chimice (termometre, manometre cu membrană de separaţie, indicatoare şi semnalizatoare de nivel, indicatoare de debit de tipul rotametrului pentru apă şi aer, cutii de protecţie din răşini poliesterice armate cu fibre de sticlă echipate cu aparate de măsură şi control).

b. elemente auxiliare pentru instalaţii de automatizare (relee, electroventile, ventile acţionate pneumatic, oale de condens).

c. ventile şi valve pentru industria cauciucului (camere de aer)

– Pompe centrifugale din oţeluri inoxidabile

– Pompe centrifugale rezistente la coroziuni din :
silumin,
fontă silicioasă,
răşini sintetice,
materiale termoplastice,
materiale carbografitice,
fontă ebonitată şi cauciucată.

Armături industriale acţionate electric, pneumatic sau manual confecţionate din :
oţeluri inoxidabile
materiale termoplastice
fontă ebonitată.

– Chituri, mortare, mase de şpaclu pe bază de lianţi anorganici, utilizabile la protecţii anticorozive rezistente la temperaturi pînă la + 1 000° Celsius.

– Adezivi şi masticuri pe bază de elastomeri.

– Articole tehnice buretoase pe bază de latexuri sintetice pentru industria auto, mobilei etc.

Centrala dispune de un centru pentru studii şi analize privind gradul de poluare chimică a atmosferei şi apelor.

De asemenea, în cadrul centralei funcţionează un sector de proiectare şi studii pentru utilaje în industria chimică.

34.55% N
Netto 50 Kg

1977 JUL 0 4

TURNU

COMBINATUL DE ÎNGRĂŞĂMINTE CHIMICE „TURNU"

Turnu Măgurele, str. Portului nr. 1, judeţul Teleorman
Tel. 11320; 11321; 11322; 11323
telex: 0118151/12

produce şi livrează:

- uree granulată
  conţinut azot 46%
  conţinut biuret 1% maximum
- azotat de amoniu
  conţinut azot minimum 33,5%
- nitrocalcar
  calciu amoniu nitrat
  conţinut azot minimum 26%
- acid sulfuric tehnic
  concentraţie 95,5–98,5%

TIPURI DE INGRĂŞĂMINTE COMPUSE ÎN GRANULE:

tip I – 16-48-0 (16% N_2 48% P_2O_5 ; 0% K_2O)
tip II – 23-23-0 (23% N_2 23% P_2O_5 ; 0% K_2O)
tip III – 13-26-13 (13 % N_2 26% P_2O_5 ; 13% K_2O)
tip IV – 27-13-0 (27% N_2 13% P_2O_5 ; 0% K_2O)
tip V – 16-16-16 (16% N_2 16% P_2O_5 ; 16% K_2O)
tip VI – 22-22-0 (22% N_2 22% P_2O_5 ; 0% K_2O)

Îngrăşămintele noastre chimice sînt livrate în saci de polietilenă de 50 kg.

Lei 5